G 541-546

C·J
S·V
O·J
N. 10-15

13
15 M
6

MAGNVM
BVLLARIVM
ROMANVM.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

MAGNVM BVLLARIVM ROMANVM,

A B. LEONE MAGNO VSQVE AD S. D. N. INNOCENTIVM X.

OPVS ABSOLVTISSIMVM LAERTII CHERVBINI præſtantiſſimi Iuriſconſulti Romani; Et à D. Angelo Cherubino Monacho Caſſinenſi nunc denuò Illuſtratum & Recenſitum.

EDITIO NOVISSIMA.

Quatuor tomis diſtributa: Vitis & Iconibus æneis omnium Pontificum decorata: In qua non ſolùm Conſtitutiones omnes S. D. N. VRBANI VIII. *quotquot reperiri potuerunt, ordine temporis inſertæ Appendiceſque duæ ſuis locis reſtitutæ; verùm &* S. D. N. INNOCENTII X. *conſtitutiones vſque ad hanc diem emanatæ, ſunt ſuperadditæ, ſuis Rubricis & Scholijs conuenientibus ſummarijſque marginalibus exornatæ, ac tandem vberioribus quàm antea Indicibus locupletatæ.*

TOMVS PRIMVS.

LVGDVNI,

Sumptib. Philippi Borde, Laur. Arnaud, & Cl. Rigaud.

M. DC. LV.

Illuſtriſſimo Reuerendiſſimóq; Dom.

D. CAMILLO DE NEVFVILLE, ARCHIEPISCOPO,

Et Comiti Lugdunenſi, Galliarum Primati, & in Prouincia Lugdunenſi Legato Regio.

NOVAM lucem appetunt Bullæ Pontificum, ARCHIEPISCOPE, ET PRIMAS ILLVSTRISSIME; Quid enim illuſtrius, quàm vtrumque hominem, Politicum & Chriſtianum ſic implere meritis, vt in vtroque ſis cumulatiſſimus, deſideres nihil. Sanè Politicum te non modò ciuitas hæc noſtra ampliſſima, ſed vniuerſa quanta eſt Gallia demiratur. Tibi iam ab annis pluſculis incumbit munus regendæ Prouinciæ, quo ita fungeris, vt vigilantia multiplicibus curis ſufficiat, cunctis & ſingulis par ſit humanitas, impeditiſſimis rebus Prudentia, difficillimis Fortitudo, obſcuris Iuſtitia; nec te vllæ illecebræ à

Tempe

Temperantiæ curſu demoueant. Inde ille Lugdunenſium in te amor ſummus, vt patrem patriæ in Prorege agnoſcant, & vota pro felicitate publica in eum conferant, gnari te ſoſpite, integram fore publicam rem atque incolumem. Iam ad Chriſtianum quod ſpectat, diu & quod pietatem eximiam colebas priuatim & in Abbate Pontificias dotes recondebas; ſed Deus, tantæ virtuti ſcenam aperuit; ampliſſimis Infulis te ornauit, vt illas ornares, & quæ latebant in poſtſcenio virtutes palam produceres. Inde admirabilis illa & noua diligentia in Diœceſi luſtranda, vt inter ſuſceptum & luſtratum gregem nihil interſit, Téque oues Paſtorem alimentis citius quàm famâ nouerint. Inde Politicæ illæ ad Chriſti cultũ dotes adhibitæ, vt Tibi idem in regia dignitate & Pontificia conſtes, eandémque fidem Deo præſtes & Regi, nec diuerſa munera in te opponantur, qui Regi incumbis ardentius, quia Dei es. Sed & aliud eſt, quod Pontificium opus vindicet Tibi; nempe quòd Romæ Pontificia vrbe natus es, quod à ſummo Pontifice & nomen habes, & inaugurationem ad fidem, quod in ſanctiſſima Martyrum terra primum cælum tranſieris, vt iam ortus in te Pontificius ſit; nec mirum, adoleuiſſe virtutes in te tantoperè, quæ ab cunis in mentem inſitæ, continuo annorum curſu magnitudinem ſuam impleuerint. Nec, ſi qua fides auguriis, hac ſpe deiicimur, fore vt aliquando in libri calcem coniiciaris, cuius frontem ornas; & Imago tua cæteras augeat, quæ iam Tuorum animis meritorũ cælo inſculpta eſt. Sanè id Francorum & Lugdunenſium votum, non tam ſibi quàm Eccleſiæ ſtudentium, & in tua Dignitate publicum omnium bonum ſpectantium cumulet votum Deus optimus maximus; beatóſque faciat, qui ſunt maximè omnium

Tibi addictiſſimi & obſequentiſſimi,

PHILIPPVS BORDE, LAVRENTIVS ARNAVD, & CLAVDIVS RIGAVD.

Beneuolo, & Amico Lectori.

D. ANGELVS MARIA

Cherubinus Monachus Caſſinenſis.

PRODIT iam nunc tertio, Benigne Lector opus magni Bullarij Romani. Laërtius Cherubinus Genitor incœpit olim; non publico, ſed priuato vſui: ſed poſtea Sixto Quinto duce, & auſpice, fere coactus in lucem emiſit. Studioſè adauxit poſt primam impreſſionem opus ſuum iam acclamatum Pater meus, proindéque ſecundis curis, vigiliſque, innumeris penè ſanctioribus locupleratum Paulo Quinto demum obtulit. Effluxerunt poſt ſecundam impreſſionem poſtrema Pauli, necnon Gregorij XV. ac ſanctiſſima VRBANI VIII. diplomata; quæ dum ſedulò recolligeret, à Deo Opt. Max. è viuis euocatus, opus perficere, & diligentiæ ſuæ fructus percipere minimè potuit. Ego qui & origine filius, & inſtitutione diſcipulus, defuncti deſideria proſequens, collecta digeſſi, plura cumulaui, typis commiſi. Nunc verò, quando totum opus paternum inſimul, & meum, nouis typis euulgandum erat; præſtiti quod potui, Lector, quod debui. Appendicem ſuis ſedibus collocaui, rubricas adauxi, indices in meliorem ordinem, ampliorem que redegi, vt faciliimè quidquid compertum velis, promptum habeas; vitas omnium Pontificum, & Icones, vt nonnullorum votis ſatisfacerem, appoſui. Æqui bonique conſule Beneuole Lector, & labores meos quales quales, hilari excipe animo: nam ſi ex labore iſto fructus laudationum tuarum recolligere animaduertam, lucubrationes non abſimiles breui expecta, quas forſan propter vtilitatem & ſtudiorum compendium, grato animò excipies; Vale.

Bibliopolæ huius vltimæ Editionis

AD LECTOREM.

TVA certè intereſt, Lector Beneuole, *nouiſſima hac Bullarij Magni Editio; vtpotè qui antea pareent omnijs ſumptibus, quos Editiones extraneæ, præſertímque Romana, ſecum inuexerant, nunc demum poſſis æquiori pretio hoc Opus Lugdunenſis Impreſſionis comparare. Et quidem per omnem modum hæc tibi datur optio; nàm & noſtri typi longè venuſtiores, quàm exterorum Bibliopolarum, qui præ vetuſtate nedom legi non poſſunt, ſed multis in locis, in marginibus ſcilicet, & rubricis nec apparere quidem videntur: præterea accuratiſſimè emendari curauimus innumera, quæ priùs irrepſerant, errata; vnde tu, qui antehac nonniſi ad ſingulas periodos hærere poteras, iam poſſis inoffenſo totum hoc Volumen percurrere veſtigio: Et quod acceptius fore ſperauimus, permultas SS. D. N. Vrbani VIII. Conſtitutiones adiunximus, Appendiceſque duas ſuis locis iuxta ſeriem temporum inſeruimus, necnon & SS. D. N. Innocentij X. Conſtitutiones omnes vſque nunc promulgatas appoſuimus. Quid vltra? nouam addidimus Appendicem Pontificiarum Conſtitutionum mirabili ſolertia Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. D. Epiſcopi Vigeuanenſis repertarum, & pro ſingulari eiuſdem beneuolentia ad nos tranſmiſſarum; quas quidem ad quarti Tomi calcem adiecimus. Tu tantum noſtris congaude curis, perfruere laboribus, & enixis apud Deum votis inſtanter incolumitatem noſtra expoſta, quatenus nos in dies tuis in hac re commodis propenſius incumbamus. Vale.*

INDEX NOMINVM

Bis centum & quadraginta

ROMANORVM PONTIFICVM,

Quorum Imagines in toto hoc opere habentur, ordine alphabetico vnà cum numero digeſtus.

Tom.			pag.
1	ABVNDIVS Neapolitanus	non habet conſt.	5
1	Adeodatus Romanus	non habet conſt.	28
1	Agapetus I. Romanus	non habet conſt.	29
s	Agapetus II. Romanus	non habet ennſt.	42
1	Agatho I. Siculus	non habet conſt.	29
1	Alexander I Romanus	non habet conſt.	3
1	Alexander II. Mediolanenſis	habet conſt. 1.	50
1	Alexander III. Tuſcus	habet conſt. 9.	67
1	Alexander IV. Ananignus	habet conſt. 23.	131
1	Alexander V Bononienſis	non habet conſt.	308
1	Alexander VI. Hiſpanus	habet conſt. 12.	465
1	Anacletus I. Athenienſis	non habet conſt.	2
1	Anaſtaſius I. Romanus	non habet conſt.	11
s	Anaſtaſius II. Romanus	non habet conſt.	20
1	Anaſtaſius III. Romanus	non habet conſt.	40
s	Anaſtaſius IV. Romanus	habet conſt. 2.	64
1	Anterus Græcus	non habet conſt.	6
1	Anycetus Syrus	non habet conſt.	4
1	Benedictus I. Romanus	non habet conſt.	23
1	Benedictus II. Romanus	non habet conſt.	29
1	Benedictus III. Romanus	non habet conſt.	35
1	Benedictus IV. Romànus	non habet conſt.	39
1	Benedictus V.	non habet conſt.	42
1	Benedictus VI. Rnmanus	non habet conſt.	43
s	Benedictus VII. Romanus	non habet conſt.	44
1	Benedictus VII. alias VIII. Romanus	non habet conſt.	47
1	Benedictus VIII. alias IX. Romanus	non habet conſt.	47
1	Benedictus X. alias XI. Venetus	habet conſt. 2.	207
1	Benedictus XI. alias XII. Gallus	habet conſt. 7.	232
s	Bonifacius I. Romanus	non habet conſt.	12
1	Boniſacius II. Romanus	non habet conſt.	21
1	Bonifacius III. Romanus	non habet conſt.	26
1	Bonifacius IV. Marſus	non habet conſt.	26
1	Bonifacius V. Campanus	non habet conſt.	26
1	Bonifacius VI. Romanus	non habet conſt.	37
1	Boniſacius VII.	non habet conſt.	43
1	Bonifacius VIII. Anenion.	habet conſt. 10.	198
s	Bonifacius IX. Neapolitan.	habet conſt. 5.	293
1	Caius Dalmata	non habet conſt.	8
1	Calliſtus II. Gallus	habet conſt. 1.	58
1	Calliſtus III. Hiſpanus	habet conſt. 4.	379
1	Calphurnius Pontianus Romanus	non habet conſt.	6
1	Chriſtophorus I. Romanus	non habet conſt.	39
1	Clemens I. Romanus	non habet conſt.	2
1	Clemens II. Germanus	non habet conſt.	48
1	Clemens III. Romanus	non habet conſt.	76
1	Clemens IV. Gallus	habet conſt. 14.	158
1	Clemens V. Gallus	habet conſt. 4.	209
1	Clemens VI. gallus	habet conſt. 5.	275
3	Clemens VII. Florentin.	habet ennſt. 41.	635
1	Clemens VIII. Florentinus	habet conſt. 123.	5
1	Cletus Romanus	non habet conſt.	2
1	Cœleſtinus I Romanus	non habet conſt.	12
1	Cœleſtinus II. Tuſcus	non habet conſt.	60
1	Cœleſtinus III. Romanus	habet conſt. 3.	77
1	Cœleſtinus IV. Mediolan.	non habet conſt.	109
1	Cæleſtinus V. Sannis	habet conſt. 1.	594
1	Cœlius Symachus Sardus	non habet conſt.	20
1	Cœlius Homiſda Campanus	non habet conſt.	20
1	Cœlius Siluetius Campanus	non habet conſt.	22
1	Concordius Campanus	non habet conſt.	4
1	Conon Trax	non habet conſt.	30
1	Conſtantinus Syrus	nnn habet conſt.	35
1	Conſtantinus Marinus I.	non habet conſt.	36
1	Cornelius Romanus	non habet conſt.	7
1	Damaſus Hiſpanus	non habet conſt.	11
1	Damaſus II. Germanus	non habet conſt.	48
1	Deus dedit Romanus	non habet conſt.	26
1	Dyoniſius Græcus	non habet conſt.	8
1	Domitius Calliſtus I. Romanus	nnn habet conſt.	5
1	Donus vel Domnus Romanus	non habet conſt.	29

1 Douus

Tom.			pag.
s	Donus vel Domnus II. romanus	non habet conſt.	43
s	Euariſtus Syrus	non habet conſt.	3
1	Eugenius I. romanus	non habet conſt.	28
1	Eugenius II. Romanus	non habet conſt.	34
1	Eugenius III. Italus	habet conſt. 3.	61
1	Eugenius IV. Venetus	habet conſt. 29.	338
1	Euſebius Græcus	non habet conſt.	9
s	Eutychianus Etruſcus	non habet conſt.	8
1	Fabianus romanus	non habet conſt.	6
s	Felix I. Romanus	non habet conſt.	8
1	Felix II. alias III. romanus	non habet conſt.	14
1	Felix III. aliàs IV. Beneuentanus	non habet conſt.	21
1	Formoſus III.	non habet conſt.	37
1	Gelaſius I. Africanus	habet conſt. 1.	14
s	Gelaſius II.	non habet conſt.	58
1	Gregorius I. romanus	non habet conſt.	25
1	Gregorius II. romanus	non habet conſt.	31
s	Gregorius III. Syrus	non habet conſt.	32
1	Gregorius IV. Romanus	non habet conſt.	35
s	Gregorius V. Germanus	non habet conſt.	45
1	Gregorius VI. Romanus	non habet conſt.	47
s	Gregorius VII. Etruſcus	habet conſt. 1.	52
1	Gregorius VIII. Beneuentanus	habet conſt. 1.	75
1	Gregorius IX. Campanus	habet conſt. 14.	98
1	Gregorius X. Placentinus	habet conſt. 3.	176
1	Gregorius XI. Gallus	habet conſt. 10.	283
1	Gregorius XII. Venetus	habet conſt. 3.	303
2	Gregorius XIII. Italus	habet conſt. 102.	361
2	Gregorius XIV. Mediolanenſis	habet conſt. 19.	699
3	Gregorius XV. Bononienſis	habet conſt. 50.	372
s	Hadrianus I. romanus	non habet conſt.	33
1	Hadrianus II. Romanus	non habet cõnſt.	36
1	Hadrianus III. Romanus	non habet conſt.	37
1	Hadrianus IV. Anglicus	non habet conſt.	67
1	Hadrianus V. Lygur.	non habet conſt.	180
1	Hadrianus VI. Belga	habet conſt. 5.	626
1	Hilarius I. Sardus	non habet conſt.	14
1	Honorius I. Campanus	non habet conſt.	27
1	Honorius II. Bononienſis	habet conſt. 1.	59
1	Honorius III. Romanus	habet conſt. 8.	90
1	Honorius IV. Romanus	habet conſt. 2.	183
s	Hyginus Græcus	non habet conſt.	4
1	Innocentius I. Albanus	non habet conſt.	11
1	Innocentius II. Romanus	habet conſt. 2.	60
1	Innocentius III. Italus	habet conſt. 12.	79
1	Innoc. IV. Ianuenſis	habet conſt. 21.	109
s	Innocentius V. Gallus	non habet conſt.	180
1	Innocentius VI. Gallus	habet conſt. 2.	279
1	Innocentius VII. Sulmonenſis	habet conſt. 1.	300
1	Innocent. VIII. Ianuenſis	habet conſt. 19.	443
2	Innocentius IX. Bononienſis	habet conſt. 2.	60
4	Innocentius X. Romanus	habet conſt. 32.	237
1	Ioannes I. Tuſcus	non habet conſt.	20
s	Ioannes II. romanus	non habet conſt.	21
s	Ioannes III.	non habet conſt.	22
1	Ioannes IV. Dalmata	non habet conſt.	27
1	Ioannes V. Antiochenus	non habet conſt.	30
1	Ioannes VI. Græcus	non habet conſt.	30

1	Ioannes VII. Calaber	non habet conſt.	31
1	Ioannes VIII. Romanus	non habet conſt.	36
1	Ioannes IX. Tiburtinus	non habet conſt.	38
1	Ioannes X. romanus	non habet conſt.	40
1	Ioannes XI. romanus	nnn habet conſt.	41
1	Ioannes XII. Romanus	non habet conſt.	42
1	Ioannes XIII. romanus	non habet conſt.	43
1	Ioannes XIV. Papienſis	non habet conſt.	44
1	Ioannes XV. romanus	habet conſt. 1.	44
1	Ioannes XVI. romanus	non babet conſt.	45
1	Ioannes XVII. Romanus	non habet conſt.	46
1	Ioannes XVIII. Romanus	non habet conſt.	46
1	Ioannes XIX. romanus	non habet conſt.	47
1	Ioannes XX. aliàs XXI. Hiſpanus	non habet conſt.	180
1	Ioannes XXI. alias XXII. Gallus	habet conſt. 15.	216
1	Ioann. XXII. alias XXIII.	habet conſt. 1.	308
1	Iulius I. romanus	non habet conſt.	10
1	Iulius II. Sauonenſis	habet conſt. 31.	476
1	Iulius III. Aretinus	habet conſt. 25.	778
1	Landus Sabinus	non habet conſt.	40
1	Leo I. Tuſcus	habet conſt. 2.	13
1	Leo II. Siculus	non habet conſt.	29
1	Leo III. romanus	non habet conſt.	33
1	Leo IV. Romanus	non habet conſt.	35
1	Leo V. Latinus	non habet conſt.	39
1	Leo VI. romanus	non habet conſt.	40
1	Leo VII. romanus	non habet conſt.	41
1	Leo IX. Gallus	habet conſt. 2.	48
1	Leo X. Florentinus	habet conſt. 46.	534
3	Leo XI. Florentinus	non habet conſt.	171
1	Liberius romanus	non habet conſt.	10
1	Linus Italus	non habet conſt.	2
1	Lucius I. Romanus	non habet conſt.	7
1	Lucius II. Bononienſis	non habet conſt.	60
1	Lucius III. Etruſcus	non habet conſt.	73
1	Marcellus I. Romanus	non habet conſt.	9
1	Marcellus II. Picenus	non habet conſt.	806
1	Marcellinus romanus	non habet conſt.	9
1	Marcus romanus	non habet conſt.	10
1	Matinus II. romanus	non habet conſt.	42
1	Martinus I. Tuſcus	non habet conſt.	28
1	Martin. II. alias IV. Gallus	habet conſt. 1.	182
1	Martinus III. alias V. Romanus	habet conſt. 16.	309
1	Miltiades vel Melchiades Afer	non habet conſt.	9
1	Nicolaus I. Romanus	non habet conſt.	36
1	Nicolaus II. Allobrox	non habet conſt.	50
1	Nicolaus III. Romanus	habet conſt. 2.	180
1	Nicolaus IV. Aſculanus	habet conſt. 6.	183
1	Nicolaus V. Sarzanenſis	habet conſt. 4.	374
1	Paſchalis I.	non babet conſt.	34
1	Paſchalis II. Italus	habet conſt. 3.	56
1	Paulus I. romanus	non habet conſt.	33
1	Paulus II. Venetus	habet conſt. 7.	396
1	Paulus III. Romanus	habet conſt. 49.	694
1	Paulus IV. Neapolitanus	habet conſt. 21.	806
1	Paulus V. Romanns	habet conſt. 121.	171
1	Pelagius I. romanus	non babet conſt.	22
1	Pelagius II. romanus	habet conſt. 1.	23
3	Pius I. Aquileienſis	non habet conſt.	4
1	Pius II. Senenſis	habet conſt. 11.	382
1	Pius III. Senenſis	non habet conſt.	476

Tom. IV.

¶ 2   2 Pius

Tom.			
2	Pius IV. Mediolanenſis	habet conſt. 106.	pag. 1
2	Pius V. Italus	habet conſt. 151.	156
1	Romanus Galeſinus	non habet conſt.	38
1	Sabinianus I. Tuſcus	non habet conſt.	25
1	Sergius I. Antiochenus	non habet conſt.	30
1	Sergius II. Romanus	non habet conſt.	35
1	Sergius III. Romanus	non habet conſt.	39
1	Sergius IV. Romanus	non habet conſt.	46
1	Seuerinus I. Romanus	non habet conſt.	27
1	Syluester I. Romanus	non habet conſt.	10
1	Syluester II. Gallus	non habet conſt.	46
1	SIMON PETRVS Galilæus	non habet conſt.	1
1	Simplicius I. Tiburtinus	non habet conſt.	14
1	Siricius Romanus	non habet conſt.	11
1	Siſinnius I. Syrus	non habet conſt.	31
1	Sixtus I. Romanus	non habet conſt.	3
1	Sixtus II. Græcus	non habet conſt.	7
1	Sixtus III. Romanus	non habet conſt.	12
1	Sixtus IV. Sauonenſis	habet conſt. 24.	402
2	Sixtus V. Italus	habet conſt. 107.	490
1	Stephanus I. Romanus	non habet conſt.	7
1	Stephanus II. Romanus	non habet conſt.	32
1	Stephanus III. alias II.	non habet conſt.	32
1	Stephanus IV. alias III. Siculus	non habet conſt.	33
1	Stephanus V. alias IV. Romanus	non habet conſt.	34
1	Stephanus VI. alias V. Romanus	non habet conſt.	37
1	Stephanus VII. alias VI.	non habet conſt.	38
1	Stephanus VIII. alias VII. Romanus	non habet conſt.	41
1	Stephanus IX. alias VIII. Romanus	non habet conſt.	41
1	Stephanus X. alias IX. Lotharingus	non habet conſt.	50
1	Teleſphorus Calabrenſis	non habet conſt.	3
1	Theodorus I. Græcus	non habet conſt.	27
1	Theodorus II. Romanus	non habet conſt.	38
1	Valentinus I. Romanus	non habet conſt.	34
1	Victor I. Afer	non habet conſt.	5
1	Victor II. Germanus	non habet conſt.	50
1	Victor III. Beneuentanus	non habet conſt.	54
1	Vigilius	non habet conſt.	22
1	Vitalianus I. Italus	non habet conſt.	28
1	Vrbanus I. Romanus	non habet conſt.	6
1	Vrbanus II. Gallus	habet conſt. 1.	55
1	Vrbanus III. Mediolanenſis	habet conſt. 1.	74
1	Vrbanus IV. Gallus	habet conſt. 8.	146
1	Vrbanus V. Gallus	habet conſt. 2.	281
1	Vrbanus VI. Neapolitanus	habet conſt. 3.	291
2	Vrbanus VII. Romanus	non habet conſt.	699
4	Vrbanus VIII. Florentinus	habet conſt. 169.	1
1	Zacharias Calaber	non habet conſt.	32
1	Zephirinus Romanus	non habet conſt.	5
1	Zoſimus Græcus	non habet conſt.	12

I N D E X

Nominum ducentorum & Quadraginta Romanorum Pontificum quorum Imagines in toto hoc opere habentur iuxta Temporum ſeriem vnà cum numero diſpoſitus.

1	SIMON PETRVS Galilæus	non habet conſt.	pag. 1
2	Linus Italus	non habet conſt.	2
3	Cletus Romanus	non habet conſt.	2
4	Clemens I. Romanus	non habet conſt.	2
5	Anacletus I. Athenienſis	non habet conſt.	2
6	Euariſtus Syrus	non habet conſt.	3
7	Alexander I. Romanus	non habet conſt.	3
8	Sixtus I. Romanus	non habet conſt.	3
9	Teleſphorus Calabrenſis	non habet conſt.	3
10	Hyginus Græcus	non habet conſt.	4
11	Pius I. Aquilcienſis	non habet conſt.	4
12	Anycetus Syrus	non habet conſt.	4
13	Concordius Campanus	non habet conſt.	4
14	Abundius Neapolitanus	non habet conſt.	5
15	Victor I. Afer	non habet conſt.	5
16	Zephirinus Romanus	non habet conſt.	5
17	Domitius Calliſtus I. rom.	non habet conſt.	5
18	Vrbanus I. Romanus	non habet conſt.	6
19	Calpurnius Pontian. rom.	non habet conſt.	6
20	Anterus Græcus	non habet conſt.	6
21	Fabianus romanus	non habet conſt.	6
22	Cornelius Romanus	non habet conſt.	7
23	Lucius I. Romanus	non habet conſt.	7
24	Stephanus I. romanus.	non habet conſt.	7
25	Sixtus II. Græcus	non habet conſt.	7
26	Dionyſius Græcus	non habet conſt.	8
27	Felix I. Romanus	non habet conſt.	8
28	Eutychianus Etruſius	non habet conſt.	8
29	Caius Dalmata	non habet conſt.	8
30	Marcellinus romanus	non habet conſt.	9
31	Marcellus I. Romanus	non habet conſt.	9
32	Euſebius Græcus	non habet conſt.	9
33	Miltiades vel Melchiades Afer	non habet conſt.	9
34	Syluester I. romanus	non habet conſt.	10
35	Marcus romanus	non habet conſt.	10
36	Iulius I. romanus	non habet conſt.	10
37	Liberius romanus	non habet conſt.	10
38	Damaſus Hiſpanus	non habet conſt.	11

39 Siricius

39	Siricius Romanus	non habet conſt. p	11
40	Anaſtaſius I. romanus	non habet conſt.	11
41	Innocentius I. Albanus	non habet conſt.	11
42	Zozimus Græcus	non habet conſt.	12
43	Bonifacius I. romanus	non habet conſt.	12
44	Cœleſtinus I. romanus	non habet conſt.	12
45	Sixtus III. rumanus	non habet conſt.	13
46	Leo I. Tuſcus	habet conſt. 2.	13
47	Hilarius I. Sardus	non habet conſt.	14
48	Simplicius I. Tiburtinus	non habet conſt.	14
49	Felix II. alias III. roman.	non habet conſt.	14
50	Gelaſius I. Affricanus	habet conſt. 1.	14
51	Anaſtaſius II. romanus	non habet conſt.	20
52	Cœlius Symmachus Sard.	non habet conſt.	20
53	Cœlius Hormiſda Campanus	non habet conſt.	20
54	Ioannes I. Tuſcus	non habet conſt.	20
55	Fœlix III. alias IV. Beneuentanus	non habet conſt.	21
56	Bonifacius II. romanus	non habet conſt.	21
57	Ioannes II. romanus	non habet conſt.	21
58	Agapetus I. romanus	non habet conſt.	21
59	Cœlius Siluerius Campan.	non habet conſt.	22
60	Vigilius	non habet conſt.	22
61	Pelagius I. romanus	non habet conſt.	22
62	Ioannes III.	non habet conſt.	22
63	Benedictus I romanus	non habet conſt.	23
64	Pelagius II. romanus	habet conſt. 1.	23
65	Gregorius I. romanus	non habet conſt.	25
66	Sabinianus I. Tuſcus	non habet conſt.	25
67	Bonifacius III. romanus	non habet conſt.	26
68	Bonifacius IV. Marſus	non habet conſt.	26
69	Deuſdedit romanus	non habet conſt.	26
70	Bonifacius V. Campanus	non habet conſt.	26
71	Honorius I. Campanus	non habet conſt.	27
72	Seuerinus I. romanus	non habet cunſt.	27
73	Ioannes IV. Dalmata	non habet conſt.	27
74	Theodorns I. Græcus	non habet conſt.	27
75	Martinus I. Tuſcus	non habet conſt.	28
76	Eugenius I. romanus	non habet conſt.	28
77	Vitalianus I. Italus	non habet conſt.	28
78	Adeodatus romanus	non habet conſt.	28
79	Donus vel Domnus rom.	non habet conſt.	29
80	Agatho I. Siculus	non habet conſt.	29
81	Leo II. Siculus	non habet conſt.	29
82	Benedictus II. Romanus	non habet conſt.	29
83	Ioannes V. Antiochenus	non habet conſt.	30
84	Conon Trax	non habet conſt.	30
85	Sergius I. Antiochenus	non habet conſt.	30
86	Ioannes VI. Græcus	non habet conſt.	30
87	Ioannes VII. Calaber	non habet conſt.	31
88	Siſinnius I. Syrus	non habet conſt.	31
89	Conſtantinus Syrus	non habet conſt.	31
90	Gregorius II. romanus	non habet conſt.	31
91	Gregorius III. Syrus	non habet conſt.	32
92	Zacharias Calaber	non habet conſt.	32
93	Stephanus II. romanus	non habet conſt.	32
94	Stephanus III. alias II. romanus	non habet conſt.	32
95	Paulus I. romanus	non habet conſt.	33
96	Stephanus IV. alias III. Siculus	non habet conſt.	33
97	Hadrianus I. romanus	non habet conſt.	33
98	Leo III. romanus	non habet conſt.	33
99	Stephanus V. alias IV. rom.	nou habet conſt.	34
100	Paſchalis I.	non habet conſt.	34
101	Eugenius II. Romanus	non habet conſt.	34
102	Valentinus I. Romanus	non habet conſt.	34
103	Gregorius IV. Romanus	non habet conſt.	35
104	Sergius II. Romanus	non habet conſt.	35
105	Leo IV. Romanus	non habet conſt.	35
106	Benedictus III. Romanus	non habet conſt.	35
107	Nicolaus I. Romanus	non habet conſt.	36
108	Hadrianus II. Romanus	non habet conſt.	36
109	Ioannes VIII. Romanus	non habet conſt	36
110	Conſtantinus Marinus I.	non habet conſt	36
111	Hadrianns III. Romanus	non habet conſt.	37
112	Stephanus VI. alias V. rom.	non habet conſt.	37
113	Formoſus III.	non habet conſt.	37
114	Bonifacius VI. romanus	non habet conſt.	37
115	Stephanus VII. alias VI.	non habet conſt.	38
116	Romanus Galeſinus	non habet conſt.	38
117	Theodorus II. romanus	non habet conſt.	38
118	Ioannes IX. Tiburtinus	non habet conſt.	38
119	Benedictus IV. romanus	non habet conſt.	39
120	Leo V. Latinus	non habet conſt.	39
121	Chriſtophorus I. romanus	non habet conſt.	39
122	Sergius III. romanns	non habet conſt.	39
123	Anaſtaſius III. romanus	non habet conſt.	40
124	Landus Sabinus	non habet conſt.	40
125	Ioannes X. romanus	non habet conſt.	40
126	Leo VI. romanus	non habet conſt.	40
127	Stephanns VIII. alias VII. romanus	non habet conſt.	41
128	Ioannes XI. romanus	non habet conſt.	41
129	Leo VII. romanns	non habet conſt.	41
130	Stephanus IX. alias VIII.	non habet conſt.	41
131	Marinus II. romanus	non habet conſt.	42
132	Agapetus II. romanus	non habet conſt.	42
133	Ioannes XII. romanus	non habet conſt.	42
134	Benedictus V.	non habet conſt.	42
135	Ioannes XIII. romanus	non habet conſt.	43
136	Donus vel Domnus II. romanus	non habet conſt.	43
137	Benedictus VI. romanus	non habet conſt.	43
138	Bonifacios VII.	non habet conſt.	43
139	Benedictus VII. romanus	non habet conſt.	44
140	Ioannes XIV. Papienſis	non habet conſt.	44
141	Ioannes XV. romanus	habet conſt. 1.	44
142	Ioannes XVI. romanus	non habet conſt.	45
143	Gregorius V. Germanus	non habet conſt.	45
144	Silueſter II. Gallus	non habet conſt.	46
145	Ioannes XVII. Romanus	non habet conſt.	46
146	Ioannes XVIII. Romanus	non habet conſt.	46
147	Sergius IV. romanus	non habet conſt.	46
148	Benedictus VII. alias VIII. romanus	non habet conſt.	47
149	Ioannes XIX. romanus	non habet conſt.	47
150	Benedictus VIII. alias IX. romanus	non habet conſt.	47
151	Gregorius VI. Romanus	non habet conſt.	47
152	Clemens II. Germanus	non habet conſt.	48
153	Damaſus II. Germanus	non habet conſt.	48
154	Leo IX. Gallus	habet conſt. 2.	48
155	Victor II. Germanus	non habet conſt.	50
156	Stephanus X. alias IX. Lotharingus	non habet conſt.	50
157	Nicolans II. Allobrox	non habet conſt.	50
158	Alexander II. Mediolanenſis	habet conſt. 1.	50

159	Gregorius VII. Etruſcus	habet conſt. 1.	pag. 52
160	Victor III. Beneuentanus	non habet conſt.	54
161	Vrbanus II. Gallus	habet conſt. 1.	55
162	Paſchalis II. Italus	habet conſt. 3.	56
163	Gelaſius II.	non habet conſt.	58
164	Calliſtus II. Gallus	habet conſt. 1.	58
165	Honorius II. Bononienſis	habet conſt. 1.	59
166	Innocentius II. Romanus	habet conſt. 2.	60
167	Cœleſtinus II. Tuſcus	non habet conſt.	60
168	Lucius II. Bononienſis	non habet conſt.	60
169	Eugenius III. Italus	habet conſt. 3.	61
170	Anaſtaſius IV. romanus	habet conſt. 2.	64
171	Hadrianus IV. Anglicus	non habet conſt.	67
172	Alexander III. Tuſcus	habet conſt. 9.	67
173	Lucius III. Etruſcus	non habet conſt.	73
174	Vrbanus III. Mediolanenſ.	habet conſt. 1.	74
175	Gregorius VIII. Beneuentanus	habet conſt. 1.	75
176	Clemens III. Romanus	non habet conſt.	76
177	Cœleſtinus III. Romanus	habet conſt. 3.	77
178	Innocentius III. Italus	habet conſt. 12.	79
179	Honorius III. Romanus	habet conſt. 8.	90
180	Gregorius IX. Campanus	habet conſt. 14.	98
181	Cœleſtinus IV. Mediolan.	non habet conſt.	109
182	Innocentius IV. Ianuenſis	habet conſt. 21.	109
183	Alexander IV. Anagnus	habet conſt. 23.	131
184	Vrbanus IV. gallus	habet conſt. 8.	146
185	Clemens IV. gallus	habet conſt. 14.	158
186	Gregorius X. Placentinus	habet conſt. 3.	176
187	Innocentius V. gallus	non habet conſt.	180
188	Hadrianus V. Lygur	non habet conſt.	180
189	Ioannes XX. alias XXI. Hiſpan.	non habet conſt.	180
190	Nicolaus III. Romanus	habet conſt. 2.	180
191	Martinus II. alias IV. gallus	habet conſt. 1.	182
192	Honorius IV. Romanus	habet conſt. 2.	183
193	Nicolaus IV. Aſculanus	habet conſt. 6.	183
194	Cœleſtinus V. Samnis	habet conſt. 1.	194
195	Bonifacius VIII. Auenion.	habet conſt. 10.	198
196	Benedictus X. alias XI. Venetus	habet conſt. 2.	207
197	Clemens V. gallus	habet conſt. 4.	209
198	Ioannes XXI. alias XXII. gallus	habet conſt. 15.	216
199	Benedictus XI. alias XII. gallus	habet conſt. 7.	232
200	Clemens VI. gallus	habet conſt. 5.	275
201	Innocentius VI. gallus	habet conſt. 2.	279
202	Vrbanus V. gallus	habet conſt. 2.	281
203	Gregorius XI. gallus	habet conſt. 10	p. 285
204	Vrbanus VI. Neapolitanus	habet conſt. 3.	291
205	Bonifacius IX Neapolitan.	habet conſt. 5.	293
206	Innocent. VII. Sulmonen.	habet conſt. 1.	300
207	Gregorius XII. Venetus	habet conſt. 3.	303
208	Alexander V. Bononienſis	non habet conſt.	308
209	Ioannes XXII. alias XXIII.	habet conſt. 1.	308
210	Martinus III. alias V. Rom.	habet conſt. 16.	309
211	Eugenius IV. Venetus	habet conſt. 29.	338
212	Nicolaus V. Sarzanenſis	habet conſt. 4.	374
213	Calliſtus III. Hiſpanus	habet conſt. 4.	379
214	Pius II. Senenſis	habet conſt. 11.	382
215	Paulus II. Venetus	habet conſt. 7.	396
216	Sixtus IV. Sauonenſis	habet conſt. 24.	402
217	Innocent. VIII. Ianuenſis	habet conſt. 19.	443
218	Alexander VI. Hiſpanus	habet conſt. 12.	465
219	Pius III. Senenſis	non habet conſt.	476
220	Iulius II. Sauonenſis	habet conſt. 31.	476
221	Leo X. Florentinus	habet conſt. 46.	534
222	Hadrianus VI. Belga	habet conſt. 5.	626
223	Clemens VII. Florentin.	habet conſt. 41.	635
224	Paulus III. Romanus	habet conſt. 49.	694
225	Iulius III. Aretinus	habet conſt. 25.	778
226	Marcellus II Picenus	non habet conſt.	806
227	Paulus IV. Neapolitanus	habet conſt. 21.	806

IN SECVNDO TOMO.

228	Pius IV. Mediolanenſis	habet conſt. 106.	1
229	Pius V. Italus	habet conſt. 151.	156
230	Gregorius XIII. Italus	habet conſt. 102.	361
231	Sixtus V. Italus	habet conſt. 107.	490
232	Vrbanus VII. Romanus	non habet conſt.	699
233	Gregorius XIV. Mediolanenſis	habet conſt. 19.	699
234	Innocentius IX. Bononienſis	habet conſt. 2.	726

IN TERTIO TOMO.

235	Clemens VIII. Florentinus	habet conſt. 123.	1
236	Leo XI. Florentinus	non habet conſt.	171
237	Paulus V. Romanus	habet conſt. 121.	171
238	Gregor. XV. Bononienſis	habet conſt. 50.	372

IN QVARTO TOMO.

239	Vrban. VIII. Florentinus	habet conſt. 169.	1
240	Innocentius X. Romanus	habet conſt. 32.	237

INDEX
SEXAGINTA VNIVS
ROMANORVM PONTIFICVM,
Quorum Conſtitutiones iuxta Temporum ſucceſſiones continentur in hoc primo Tomo.

LEO I. Tuſcus	habet conſt.2.	pag.13
Gelaſius I. Africanus	conſt.1.	14
Pelagius II. Romanus	conſt.1.	23
Ioannes XV. romanus	conſt. 1.	44
Leo IX. Gallus	conſt.2.	48
Alexand. II. Mediolanenſis	conſt.1.	50
Gregorius VII. Etruſcus	conſt.1.	52
Vrbanus II. Gallus	conſt.1.	55
Paſchalis II. Italus	conſt.3.	56
Calliſtus II. Gallus	conſt.1.	58
Honorius II. Bononienſis	conſt. 1.	59
Innocentius II. Romanus	conſt.2.	60
Eugenius III. Italus	conſt.3.	61
Anaſtaſius IV. Romanus	conſt.2.	64
Alexander III. Tuſcus	conſt.9.	67
Vrbanus III. Mediolanenſis	conſt.1.	74
Gregorius VIII. Beneuentanus	conſt.1.	75
Cœleſtinus III. Romanus	conſt.3.	77
Innocentius III. Italus	conſt.12.	79
Honorius III. Romanus	conſt.8.	90
Gregorius IX. Campanus	conſt.14.	98
Innoc. IV. Ianuenſis	conſt.21.	109
Alexander IV. Anagninus	conſt.23.	131
Vrbanus IV. Gallus	conſt.8.	146
Clemens IV. Gallus	conſt.14.	158
Gregorius X. Placentinus	conſt.3.	176
Nicolaus III. Romanus	conſt.2.	180
Martin. II. alias IV. Gallus	conſt.1.	182
Honorius IV. Romanus	conſt.2.	183
Nicolaus IV. Aſculanus	conſt.6.	183
Cœleſtinus V. Samnis	conſt.1.	194
Bonifacius VIII. Ananignus	conſt. 10.	198
Benedictus X. alias XI. Venetus	conſt.2.	207
Clemens V. Gallus	conſt.4.	209
Ioannes XXI. alias XXII. Gallus	conſt. 15.	216
Benedictus XI. alias XII. Gallus	conſt.7.	232
Clemens VI. Gallus	conſt.5.	275
Innocentius VI. Gallus	conſt.2.	279
Vrbanus V. gallus	conſt.2.	281
Gregorius XI. Gallus	conſt.10.	283
Vrbanus VI. Neapolitanus	conſt.3.	291
Bonif. IX. Neapolitan.	conſt.5.	293
Innoc. VII. Sulmonenſis	conſt.1.	300
Gregotius XII. Venetus	conſt. 3.	303
Ioann. XXII. alias XXIII.	conſt. 1.	308
Martinus III. alias V. Rom.	conſt.16.	309
Eugenius IV. Venetus	conſt.29.	338
Nicolaus V. Sarzanenſis	conſt.4.	374
Calliſtus III. Hiſpanus	cnuſt.4.	379
Pius II. Senenſis	conſt.11.	382
Paulus II. Venetus	conſt.7.	396
Sixtus IV. Sauonenſis	conſt. 24.	402
Innocent. VIII. Ianuenſis	conſt.19.	443
Alaxander VI. Hiſpanus	conſt.12.	465
Iulius II. Sauonenſis	conſt.31.	476
Leo X. Florentinus	conſt.46.	534
Hadrianus VI. Belga	conſt.5.	626
Clemens VII. Florentinus	conſt.41.	635
Paulus III. Romanus	conſt.49.	694
Iulius III. Aretinus	conſt.25.	778
Paulus IV. Neapolitanns	conſt.21.	806

SVMMA PRIVILEGII
Regis Chriſtianiſſimi.

LVDOVICI XIV. Galliæ & Nauarræ Regis Diplomate ſancitum eſt, ne quis in regno ſuo, aliiſve locis ditioni ſuæ ſubiectis, intra proximos annos nouem, à die impreſſionis primæ inchoandos, ac numerandos, excudat, vendat, excudendum, vendendúmque quouis modo & ratione conetur librum, qui Inſcribitur, (MAGNVM BVLLARIVM ROMANVM nouiter editum multis conſtitutionibus adauctum, & Iconibus æneis omnium Pontificum exornatum,) præter PHILIPPVM BORDE, LAVRENT. ARNAVD, & CLAVDIVM RIGAVD, Bibliopolas Lugdunenſes, aut illos quibus ipſimet conceſſerint. Prohibitum inſuper eâdem auctoritate Regiâ omnibus ſuis ſubditis, eundem librum extra regni ſui limites imprimendum curare, vel quempiam, vbicumque fuerit, ad id agendum impellere, ac inſtigare, ſine conſenſu dictorum BORDE, ARNAVD, & RIGAVD. Idque omne ſub confiſcatione librorum, aliiſque pœnis originali Diplomate contra delinquentes expreſſis. Datum Pariſiis die 5. Decembris 1654.

De mandato Regis,

Signatum,

BERAVD.

Hæc prima Editio Lugdunenſis deſiit excudi, die quarta Decembris, 1654.

S. SIMON PETRVS PRIMVS PONTIFEX MAXIMVS,

ANNO DOMINI XXXIII.

SIMON PETRVS Ionæ filius, Andreæ Apoſtoli frater, natione Galilæus, Patria Bethſaida, Piſcator; dum ad mare Tiberiadis retia reficeret, à Chriſto Domino vocatus, ac inter diſcipulos adſcriptus, hominum Piſcator factus eſt. Vxorem habebat, ex qua creditum eſt filiam Petronillam ſuſcepiſſe, cuius memoriam Catholica celebrat Eccleſia: Sed Chriſti obſequio addictus, perpetuò coniugali copula, donec vixit, abſtinuit. Ita autem fidei conſtantia viguit, ita feruenti erga Dominum dilectionis exarſit affectu, vt facilè diſcipulos omnes ſuperarit. Ipſe præ ceteris Chriſtum Dominum Vnicum Dei viui Filium audacter confeſſus eſt, ipſe vt ad Magiſtrum ſuum perueniret, turbulentiſſimo pelago ſe pedibus committere non dubitauit, vtque è Phariſæorum manibus eriperet, aliis præ timore fugientibus gladium exemit, militemque percuſſit. Quapropter dignus habitus eſt, cui Paſtor æternus vices ſuas committeret in terris, oues crederet, Cælorum traderet claues, ligandi, atque ſoluendi concederet poteſtatem; vt non immeritò Cephas, quod eſt Caput, & Petra, firmiſſimum videlicet, ac poſt Chriſtum ſolidiſſimum Eccleſiæ fundamentum, fuerit appellatus; Hinc Chriſtus Dominus pedes Apoſtolis loturus, ad Petrum primum, vti eorum Principem acceſſit, ac poſt carnis reſumptionem mulieribus apparens iniunxit, vt id diſcipulis nunciarent, ſubdens, Et Petro, vt eum à ceteris ob dignitatis excellentiam quodammodo ſegregatum intelligerent. Accepta autem ab Apoſtolis per Spiritum Sanctum omnium locutione linguarum, Petrus iniuncti ſibi muneris haud immemor, ad imbuendum Euangelio Mundum, eos per varias orbis partes deſtribuit, ipſeque populis, qui ex circumciſione crediderant, eruditis, Antiochenaque Eccleſiâ fundatâ, Ponto, Galatâ, Cappadociâ, Aſiâ, Bithiniâ peragratâ, Vrbem Romam omnium Gentium Caput, & Dominam, Apoſtolorum Princeps, ibi perpetuam ſibi, ac ſucceſſoribus Sedem fundaturus, legibus Euangelicæ prædicationis aggreditur quinto decimo Kalendas Februarij, Anno Domini quadrageſimo quarto, Claudij verò Imperatoris anno tertio, vbi cùm plurima ob Chriſti prædicationem à Gentibus pertuliſſet, latéque fidem per Occidentalem plagam propagaſſet, tandem vnà cum Paulo carceri mancipatus, virgiſque cæſus, Paulus quidem capite truncatur ad aquas Saluias extra portam Trigeminam tertio ab Vrbe milliario, Petrus autem in ſummitate Ianiculi montis, qui Vaticanus appellatur, cruci affixus, Magiſtri ſui mortem imitatus, tertio Kal. Iulij, anno Chriſti ſexageſimo octauo, Neronis verò Imperatoris anno tertiodecimo vitam finiuit, cùm ſediſſet Ieroſolymis annos quinque, Anthiochiæ annos ſeptem, in Romano verò Pontificatu annos vigintiquatuor, menſes tres, dies duodecim. Eius corporis formam Nicephorus, ex antiquis monumentis deſcriptam, ac penè delineatam reliquit. Non craſsâ eum ſtaturâ corporis fuiſſe, ſed quæ aliquantò eſſet erectior, facie ſubpallida, & alba admodum, capilli capitis, & barbæ criſpi, & denſi erant, ſed non admodum prominentes, Oculi quaſi ſanguine reſperſi, & nigri, ſupercilia propè euulſa, Naſus autem longior ille quidem, non tamen in acumen deſinens, ſed preſſus, ſymuſque magis. Clemens verò ab Hieronymo relatus addit eum fuiſſe caluum. Ordinauit Epiſcopos 53. Presbyteros in Vrbe decem, Diaconos ſeptem. Non vacauit per eius obitum Romana Sedes.

SANCTVS LINVS PAPA II.
ANNO DOMINI LXVIII.

SAnctus Linus, natione Italus, prouincia Tuſcus, patria Volaterranus, patre Herculano, primus Beato Petro in Romano Pontificatu ſucceſſit. Creatus pridiè Kalendas Iulij, Anno Domini 68. Sedit annos vndecim, menſes duos, dies 23. Creauit Epiſcopos quindecim, Presbyteros decem & octo. Martyrio affectus eſt nono Kalend. Octobris, anno Domini 79. Eius corpus in Vaticano, iuxta Beatum Petrum ſepultum fuit. Non vacauit Sedes.

SANCTVS CLETVS PAPA III.
ANNO DOMINI LXXIX.

SAnctus Cletus, patria Romanus, ex vico Patricij, Patre Aemiliano, à Beato Petro Apoſtolo ad fidem Chriſti conuerſus, deinde Presbyter, moxque Coepiſcopus, cum Lino ab eodem Petro ordinatus. Creatus nono Kalendas Octobris anno Domini 79. Vixit annos vndecim, menſes ſeptem, dies duos; Ordinauit Presbyteros viginti quinque. Obiit ſexto Kalendas Maij. Corpus in Vaticano iuxta memorias ſanctorum Petri, & Lini ſepultum fuit. Vacauit Sedes dies viginti.

SANCTVS CLEMENS I. PAPA IV.
ANNO DOMINI XCI.

SAnctus Clemens Primus, Romanus Fauſtini filius, à Beato Petro Apoſtolo baptizatus, & Diaconus ſibi aſſiſtens, deinde Presbyter, mox Epiſcopus ordinatus. Creatus die 21. Maij anno Domini 91. Sedit annos nouem, menſes ſex, dies quatuor. Creauit Epiſcopos quindecim, Presbyteros decem, Diaconos duos. Traiani iuſſu anchora ad collum ligata prope Ciuitatem Cherſoneſum in mare ſubmerſus eſt, nono Kalendas Decembris, anno Domini 100. poſtea tranſlatus fuit Romam, in Eccleſiam ſui nominis ad Cœlium Montem. Vacauit Sedes dies viginti duos.

SANCTVS ANACLETVS I. PONT. V.
ANNO DOMINI C.

S. Anacletus Primus, Antiochi filius, Athenienſis, Græcus, S.R.E. primùm Diaconus, deinde Presbyter, & tandē Summus Pontifex creatus 18. Kalend. Ianuarij, anno Domini 100. Vixit annos nouem, menſes duos, dies viginti octo. Creauit Epiſcopos ſex, Presbyteros quinque, Diaconos tres, Traiani iuſſu capite cæſus, Romæ martyrio coronatur, tertio Idus Iulij anno Domini 110. iuxta Beati Petri corpus, in Vaticano ſepultus eſt. Vacauit Sedes dies tredecim.

S. EVA

S. EVARISTVS PONT. VI.
ANNO DOMINI CX.

SAnctus Euariſtus, Iudæ Iudæi filius, Bethlehemites, Syrus. Creatus 6. Kal. Auguſti anno 550. Sedit anoos 8. menſ. 1. dies 28. Creauit Epiſcopos quinque, Presbyteros ſex, Diaconos duos. Sub Hadriano Imperatore capitis abſciſſione occubuit, ſeptimo Kalendas Nouembris, anno Domini 118. Sepultus fuit iuxta Beati Petri Apoſtoli corpus, in Vaticano. Vacauit Sedes dies 19.

S. ALEXANDER I. MART. PONT. VII.
ANNO DOMINI CXVIII.

SAnctus Alexander Primus, Romanus, Alexandri filius, Creatus pridiè Idus Nouembris, anno Domini 118. Sedit annos decem, menſes quinque, dies viginti vnum. Creauit Epiſcopos quinque, Presbyteros ſex, Diaconos duos. Adriani iuſſu ſeptimo ab Vrbe lapide martyrio coronatur, ibique ſepelitur, tertia die Menſis Maij anno Domini 129. Vacauit ſedes dies quinque.

Bullar. Mag. Tom. I.

S. SIXTVS I. MART. PONT. VIII.
ANNO DOMINI CXXIX.

SAnctus Sixtus, Romanus, de Regione ſeptima via Lata, Paſtoris filius, Creatus ſeptimo Idus Iunij, anno Domini 139. Sedit annos nouem, menſes decem. Creauit Epiſcopos quatuor, Presbyteros vndecim, Diaconos tres. Martyr occubuit octauo Idus Aprilis, anno Domini 139. eius corpus in Vaticano ſepultum eſt. Vacauit Sedes dies duos.

S. TELESPHORVS MART. PONT. IX.
ANNO DOMINI CXXXIX.

SAnctus Telesphorus, patria Thuriensis, hodie Terra noua, in Calabria, Anachoretæ filius. Creatus quinto Idus Aprilis, anoo Domini 139. Sedit annos decem, menſes octo, dies 17. Creauit Epiſcopos tredecim, Presbyteros duodecim, Diaconos octo. Martyrium ſubiit Nonis Ianuarij, anno Domini 150. Corpus eius in Vaticano ſepultum eſt iuxta corpus Sancti Petri. Vacauit Sedes dies ſeptem.

S. HYGINVS MART. PONT. X.
ANNO DOMINI CL.

SAnctus Hyginus, alias Iginius, Græcus, Philoſophi filius, Athenienſis, Creatus idibus Ianuarij, anno Domini 150. Sedit annos tres, menſes vndecim, dies viginti octo, creauit Epiſcopos ſex, Presbyteros quindecim, Diaconos quinque. Sub Antonino martyrium conſummauit, tertio idus Ianuarij anno 154. Sepultus fuit in Baſilica Vaticana iuxta corpus Beati Petri. Vacauit Sedes diem vnum.

SANCTVS PIVS PAPA PONT. XI.
ANNO DOMINI CLIV.

SAnctus Pius Primus, Aquileienſis, Creatus 8. Kalendas Februarij, anno Domini 154. Sedit annos vndecim, menſes quinque, dies 27. Creauit Epiſcopos duodecim, Presbyteros decem & octo, Diaconos viginti vnum. Obiit Romæ quinto idus Iulij, anno Domini 165. Corpus eius in Vaticano ſepultum. Vacauit Sedes dies tredecim.

S. ANICETVS PAPA, ET MART. PONT. XII.
ANNO DOMINI CLXV.

SAnctus Anicetus, natione Syrus, de vico Humiſia, Ioannis filius, Creatus octauo Kalendas Auguſti anno Domini 165. Sedit annos nouem, menſes octo dies 24. Creauit Epiſcopos nouem, Presbyteros 17. Diaconos quatuor. Martyrium ſubiit quintodecimo Kalendas Maij, Corpus eius via Appia in Cœmeterio, quod poſtea Calliſti appellatum eſt ad Catacumbas, ſecundo ab Vrbe milliario ſepultum eſt. Vacauit Sedes dies decem & ſeptem.

SANCTVS CONCORDIVS PONT. XIII.
ANNO DOMINI CLXXV.

SAnctus Cornelius Soter, Concordij filius Fundis in Campania ortus, ex Presbytero Sanctæ Romanæ Eccleſiæ à Pio Papa facto, Creatus tertio nonas Maij anno Domini 175. Vixit annos ſeptem, menſes vndecim, dies decem & ſeptem. Creauit Epiſcopos vndecim, Presbyteros decem, & octo, Diaconos nouem. Obiit Romæ decimo Kalendas Maij anno Domini 182. Sepultus fuit via Appia in Cœmeterio Caliſti, poſtea tranſlatus fuit in Eccleſiam S. Syluestri, & Martini in montibus titulo Equitij. Vacauit Sedes dies 21.

S.ABVN

S. ABVNDIUS ELEUTHERIUS PONT. XIV.
ANNO DOMINI CLXXXII.

SAnctus Abundius, Neapolitanus, ex Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſub Pio Papa Presbytero Cardinali; Creatus pridie Idus Maij anno Domini 182. Sedit annos 13. dies 15. Creauit Epiſcopos quindecim, Presbyteros duodecim, Diaconos octo, Obiit ſeptimo Kalendas Iunij 195. In Vaticano ſepultus. Vacauit Sedes dies quinque.

ZEPHYRINUS PONTIF. XVI.
ANNO DOMINI CCIII.

ABundius Zephyrinus, Romanus, Abundij filius, Creatus ſeptimo Idus Auguſti anno Domini 203, Sedit annos decem & octo, dies totidem, Creauit Epiſcopos tredecim, Presbyteros totidem, Diaconos ſeptem. Obiit ſeptimo Kalendas Septembris anno Domini 221. Sepultus fuit Via Appia in Cœmeterio à ſe constructo, iuxta Catacumbas. Vacauit Sedes dies ſex.

VICTOR I. PONTIF. XV.
ANNO DOMINI CXCV.

VI[illegible], F[illegible]sfilius, Afer, Creatus 2. Kalendas Iunij anno [illegible] 195. Sedit annos nouem, menſem vnum, dies [illegible] Creauit Epiſcopos duodecim, Presbyteros quatuor, [illegible] ſeptem. Mar[illegible]num ſubiit ſub Seuero Imperat[illegible] Kalendas Auguſti anno Domini 203. Se[illegible] iuxta Sanctum Petrum in Vaticano. Vacauit Sedes dies vndecim.

DOMITIUS CALLISTUS I. PONT. XVII.
ANNO DOMINI CCXXI.

DOmitius Callistus, Domitij filius, Romanus, de vico Caſtrorum Rauennatum, Creatus quarto Nonas Septembris anno Domini 221. Sedit annos quinque, menſem vnum, dies duodecim, Creauit Epiſcopos octo, Presbyteros decem & octo, Diaconos quatuor: martyrium conſummauit [illegible]tero Kalendas Octobris anno Domini 227. Sepultus via [illegible]urelia, in Cœmeterio Callipodij tertio ab Vrbe milliario. [illegible]acauit Sedes dies ſex.

VRBANVS I. PONT. XVIII.
ANNO DOMINI CCXXVII.

VRbanus Primus, Romanus, Pontiani filius, Creatus Kalendis Octobris anno Domini 227. Sedit annos ſex, menſes ſeptem, dies quatuor. Creauit Epiſcopos octo, Preſbyteros nouem, Diacooos quinque, pro Eccleſia Dei multa paſſus, tandem captus, & ceruicibus via Nomentana abſciſſis, Martyrij lauream adeptus eſt die 25. Maij, anno Domini 233. Sepultus in via Appia, in cœmeterio Calliſti, cum B. Cæcilia, Tiburtio, & Valeriano, & Maximo, quos viuens Chriſto lucrifecerat. Vacauit Sedes dies triginta.

CALPVRNIVS PONTIANVS PONT. XIX.
ANNO DOMINI CCXXXIII.

CAlpurnius Pontianus, Romanus, Calpurnij filius, Creatus octauo Kalendas Iulij Anno Domini 233. Sedit annos quinque, dies duos. Creauit Epiſcopos ſex, Presbyteros totidem, Diaconos quinque, & poſt multas calamitates, & grauia tormenta, pro fide Chriſti in Sardinia paſſa, fuſtibus mactatus Martyrium conſummauit duodecimo Kalendas Decembris anno Domini 237. Corpus à Sardis Chriſtianis decenter conditum, triennio ferme inſulam decorauit, quod ſanctus Fabianus Papa, ex Sardinia Romam aduectum, in cœmeterio Calliſti, via Appia, ſepeliuit. Vacauit Sedes diē 1.

ANTERVS PONTIF. XX.
ANNO DOMINI CCXXXVII.

ANterus natione Græcus, patria Petilianus, ex Petilia Vrbe quondam Magnæ Græciæ, nunc Calabriæ dictæ, patre Romulo, Creatus in Sardinia, vbi vitam Monaſticam ducebat vndecimō Kal. Decembris, anno Domini 237. Epiſcopum vnum creauit, tertio Nonas Ianuarij 238. capite cęſus martyrio coronatur, & Via Appia lapide ab Vrbe tertio ſepelitur, deinde in Templum ſancti Siluestri in Campo Martio tranſlatus fuit. Vacauit Sedes dies tredecim.

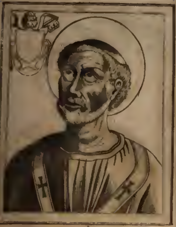
FABIANVS PONTIF. XXI.
ANNO DOMINI CCXXXVIII.

FAbius Fabianus, Romanus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis, Fabij filius, Creatus die 17. Ianuarij anno Domini 238. Sedit annos quindecim, dies quatuor. Creauit Epiſcopos vndecim, Presbyteros viginti duos, Diaconos octo. Martyrio coronatur tertiodecimo Kalend. Februarij anno Domini 253. in Cœmeterio Calliſti via Appia ſepultus, & tandem in Sanctorum Syluestri, & Martini in Montibus tranſlatus. Vacauit Sedes annum vnum, dies quatuor.

COR

CORNELIVS PONTIF. XXII.
ANNO DOMINI CCLIV.

Cornelius Rom. Caſtini filius, ex S.R. Eccleſiæ P. Card. Creatus pridiè Kal.Maij anno Domini 254.Sedit ann.2. menſ.4.dies 8.Creauit Epiſc.8.Diac.4.Plumbatis cęſus,capite truncatur 18.Kal.Octob.anno 256.Sepultus fuit à B.Lucina in quadam Crypta arenaria,in prædio ſuo prope Cœmeterium Calliſti via Appia. Vacauit Sedes menſem 1.dies 5.

Schiſma primum in Romana Eccleſia,inter S.Cornelium Papam, & Nouatianum Antipapam.

Nouatianus Romanus S.R.E.Presb.Card.Pſeudopontifex, Sedit contra Cornelium,alioſque poſt eum Rom.Pont.annos circiter ſex,à quo ſecta Nouatianorum exorta eſt.

STEPHANVS I. PONTIF. XXIV.
ANNO DOMINI CCLVIII.

IVlius Stephanus, Romanus,Iulij filius, ex Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Archidiacono, creatus octauo idus Aprilis anno 258. Sedit annos tres,menſes tres, dies 26. Creauit Epiſcopos tres,Presbyteros ſex,Diaconos quinque.Valeriani iuſſu decollatus , martyrium compleuit quarto Nonas Auguſti anno Domini 260. Corpus,cum ſede ſanguine eius conſperſa,in crypta,quę eſt in cœmeterio Calliſti,via Appia,tertio ab Vrbe milliario ſepelitur. Vacauit Sedes dies viginti duos.

LVCIVS I. PONTIF. XXIII.
ANNO DOMINI CCLVI.

LVcius Romanus , Porphirij filius , Creatus duodecimo Kalend.Decembris,anno Domini 256. Sedit annos duos menſes tres, dies tredecim. Creauit Epiſcopos ſeptem, Preſbyteros quatuor , Diaconos totidem. Martyrio coronatus quarto Nonas Martij 258. in Cœmeterio Calliſti via Appia ſepelitur. Vacauit Sedes menſem vnum,dies quinque.

SIXTVS II. PONTIF. XXV.
ANNO DOMINI CCLXI.

SIxtus Secundus,iunior,natione Græcus,patria Athenienſis, Philoſophi filius , creatus nono Kalendas Septembris anno Domini 261.Sedit menſes vndecim dies decem & octo. Creauit Epiſcopos duos , Diaconos ſeptem, Martyrio coronatur die ſexta Auguſti anno 261. Vacauit Sedes menſem vnum dies quinque.

DIONYSIVS PONTIF. XXVI.
Anno Domini cclxi.

Dionyſius ex Turia, Calabriæ vrbe, Monachus Græcus, ſeu potiùs Anachoreta, Presbyter Cardinalis Eccleſiæ Romanæ, Creatus quarto Idus Septembris anno 261. Sedit annos vndecim, menſes tres, dies quatuordecim, Creauit Epiſcopos ſeptem, Presbyteros duodecim, Diaconos ſex. Obiit Septimo Kalendas Ianuarij anno Domini 272. Sepultus eſt in Cœmeterio Calliſti, via Appia, tertio ab Vrbe milliario. Vacauit Sedes dies quinque.

EVTYCHIANVS PONTIF. XXVIII.
Anno Domini cclxxv.

Evtychianus Etruſcus, patria Lunenſis, Marini filius, Creatus pridie Nonas Iunij, anno Domini 275. Sedit annos octo, menſes ſex, dies quatuor, Creauit Epiſcopos nouem, Presbyteros quatuordecim, Diaconos quinque. Martyr occubuit ſeptimo Kalendas Auguſti anno 283. Corpus eius ſepultum eſt in Cœmeterio Calliſti, via Appia, tertio ab Vrbe milliario. Vacauit Sedes dies nouem.

FELIX I. PONTIF. XXVII.
Anno Domini cclxxii.

Felix Primus, Romanus, Conſtantij filius, Creatus Romę pridie Kalendas Ianuarij anno Domini 272. Sedit annos duos, menſes quatuor, dies 29. Creauit Epiſcopos quinque, Presbyteros nouem, Diaconos quinque, Martyrio coronatur tertio Kalendas Iunij anno Domini 275. Corpus eius via Aurelia, milliario ab Vrbe ſecundo ſepultum, in baſilica, quam antea in honorem Dei ipſe condiderat. Vacauit Sedes dies quinque.

CAIVS PONTIF. XXIX.
Anno Domini cclxxxiii.

Caius, Caij Maximi filius, Dalmata, patria Salonitanus, Creatus Romæ 16. Kalendas Ianuarij, anno Domini 283. Sedit annos duodecim, menſes quatuor, dies ſex, Creauit Epiſc. quinque, Presbyteros viginti quinque, Diaconos octo, martyrium conſummauit decimo Kalendas Maij, anno Domini 290. Sepultus in cœmeterio Calliſti, via Appia, tertio ab Vrbe milliario. Vacauit Sedes dies 25.

MARCELLINVS PONTIF. XXX.
ANNO DOMINI CCXCVI.

MArcellinus, Proiecti filius, Romanus, Creatus Kalendis Iulij, anno Domini 296. Sedit annos ſeptem, menſes nouem dies 27. Creauit Epiſcopos quinque, Presbyteros quatuor, Diacoоos duos. Sub Maximiano Imperatore Martyrio coronatur ſexto Kalendas Maij, anno Domini 304. Vacauit Sedes menſes ſex, dies 25.

EVSEBIVS PONTIF. XXXII.
ANNO DOMINI CCCX.

EVſebius, natione Græcus, patre Medico, creatus Nonis Februarij, anno Domini 310. Sedit annum vnum, menſes ſeptem, dies viginti vnum. Creauit Epiſcopos quatuordecim, Presbyteros tredecim, Diacooos tres, obiit Kalendis Octobris, anoo Domini 312. Vacauit Sedes Pootificia dies ſeptem.

MARCELLVS I. PONT. XXXI.
ANNO DOMINI CCCIV.

Marcellus Primus, Benedicti filius, Romanus de regione ſeptima via Lata, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis, Creatus die vigeſimo primo Nouembris, anno Domini [illegible]4. Sedit annos quinque, menſ. ſex, diem vnum & viginti. Creauit Epiſc. viginti vnũ, Presbyteros viginti quinque, Diaconos duos. Martyr occubuit 17. Kalendas Februarij, anno Domini 310. Cuius corpus B. Lucina ſepeliuit. in Cœmeterio Priſcillæ, via Salaria. Vacauit Sedes dies vigiuti.

MILTIADES PONTIF. XXXIII.
ANNO DOMINI CCCXII.

MIltiades, vel Melchiades natiooe Afer, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis, creatus quarto Idus Octobris anno Domini 312. Sedit annos tres, menſes duos, dies viginti vnum. Creauit Epiſcopos duodecim, Presbyteros quatuordecim, Diaconos quinque. Obiit quarto Idus Decembris anno Domini 315. Corpus eius via Appia in Calliſti Cœmeterio ſepultum eſt. Vacauit Sedes dies 17.

S. SYLVESTER I. PONT. XXXIV.
ANNO DOMINI CCCXV.

SAnctus Syluester, Rufini filius, Romanus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis; Creatus quinto Kalend. Decembris, anno Domini 315. Sedit annos 21. dies quatuor. Creauit Epiſcopos 65. Presbyteros 42. Diac. 26. Conſtantinũ Magnum Imperatorem baptizauit, ab eoque Italiæ dominio donatus fuit. Obiit pridiè Kalendas Ianuarij, anno 335. Eius corpus ſepultum in cœmeterio Priſcillæ, via Salaria, tertio ab Vrbe milliario, poſtea tranſlatum fuit ad Eccleſiã, ab ipſo Syluestro fundatam, ſub titulo Equitij, nunc S. Sylueſtri in Montibus, & ſub altare maius reconditum. Vacauit Sedes dies 15.

IVLIVS I. PONTIF. XXXVI.
ANNO DOMINI CCCXXXVI.

IVlius Primus, Romanus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconus Cardinalis, à ſancto Sylueſtro factus, creatus die 26. menſis Octobris, anno Domini 336. Sedit annos quindecim, menſes quinque, dies decem & ſeptem. Creauit Epiſcopos nouem, Presbyteros decem & octo, Diaconos tres. Obiit Romæ, pridiè idus Aprilis anno Domini 352. in Cœmeterio Calepodij, tertio ab vrbe lapide ſepultus. Vacauit Sedes dies viginti quinque.

MARCVS PONTIF. XXXV.
ANNO DOMINI CCCXXXVI.

MArcus Romanus, Priſci filius, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconus Cardinalis, creatus 17. Kalendas Februarij anno Domini 336. Vixit menſes octo, dies viginti duos, creauit Epiſcopos quinque, Presbyteros ſeptem, Diaconos quinque, Obiit eodem anno. nonis Octobris, Sepultus eſt in Cœmeterio Balbinæ, via Ardeatina, quod ipſe conſtruxerat. Vacauit Sedes dies viginti.

LIBERIVS PONTIF. XXXVII.
ANNO DOMINI CCCLII.

LIberius, Roman. Auguſti filius S.R.E. Diac. Card. à beato Sylueſtro Papa ordinatus. Creatus 8. Idus Maij, anno 352. Sedit annos 15. menſes 4. dies 27. Creauit Epiſc. 19. Presb. 18. Diac. 5. Obiit Romæ 8. Kal. Octob. anno 367. Sepultus via Salaria in Cœmeterio Priſcillæ. Vacauit Sedes mẽſes 4. dies 17.

Schiſma ſecundum in Romana Eccleſia inter Liberium Papam, & Felicem Antipapam.

Felix, Romanus, Pſeudopontifex, Patre Anaſtaſio, Diac. Card. Sedit contra Liberium, in exilium iuſſu Conſtantij Imperatoris eiectum, annum 1. menſ. 3. dies 2. Eodem iubente Conſtantio, quem excommunicauerat, ceruice abſciſſa, ſi falſus vixit Pontifex, vérus martyr occubuit.

DAMASVS PONTIF. XXXVIII.
ANNO DOMINI CCCLXVII.

DAmaſus Hiſpanus, ex Oppido Luſitaniæ, Vimarēſi, diœceſis Braccarenſis, Antonij filius Presb. Card. creatus, & conſecratus Romæ 18. Kalend. Octobris anno Domini 367. Vixit A. 17. menſ. 2. dies 27. Creauit Epiſc. 62. Presb. 31. Diac. 51. Obiit 4. Idus Decembris anno 304. Sepultus eſt via Ardeatina, tranſlatus poſtea fuit in Eccleſiam S. Laurentij, quam ipſe condiderat ad Theatrū Pompeij. Vacauit Sedes, dies 31.

Schiſma tertium in Romana Eccleſia inter Damaſum legitimum Pontificem, & Vrſicinum Antipapam.

Vrſicinus S. R. E. Diac. ægrè ferens Damaſi electionem, collecta ſeditioſorum hominum manu Romanum Epiſcopum ſe fieri extorquet, & tandem cædibus vtrinque perpetratis, Vrſicinus ab Vrbe eiicitur, Romæ Damaſo pacifico Pont. remanente.

SIRICIVS PONTIF. XXXIX.
ANNO DOMINI CCCLXXXV.

SIricius Romanus, ex patre Tiburtio, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis Sanctæ Pudentianæ, titulo Paſto[illegible] creatus, & conſecratus pridiè Idus Ianuarij anno Dom[illegible] 385. Vixit annos tredecim, menſem vnum, dies quatuor[illegible]. Creauit Epiſcopos triginta duos, Presbyteros vnum & triginta, Diaconos decem & nouem. Obiit anno Domini 398. Sepultus eſt in Cœmeterio Priſcillæ via Salaria. Vacauit Sedes dies viginti.

ANASTASIVS I. PONTIF. XL.
ANNO DOMINI CCCXCVIII.

ANaſtaſius Primus Romanus, Maximi filius, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis creatus, & conſecratus pridiè Idus Martij anno Domini 398. Sedit annos quatuor, menſem vnum, dies tredecim. Creauit Presbyteros octo, Diaconos quinque, Epiſcopos decem. Obijt quinto Kalendas Maij, anno Domini 402. Sepultus eſt in Cœmeterio ſuo, ad Vrſum Pileatum, via Portuenſi, poſtea à Sergio iuniore tranſlatum eſt in titulum Equitij. Vacauit Sedes dies viginti vnum.

INNOCENTIVS I. PONTIF. XLI.
ANNO DOMINI CCCCII.

INnocentius Primus, patria Albanus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconus Cardinalis, creatus, & conſecratus octauo Idus Maij anno Domini 402. Vixit annos quindecim, menſes duos, dies decem. Creauit Epiſcopos 54. Presbyteros triginta, Diaconos quindecim, Obiit ſexto Kalendas Auguſti anno Domini 417. Corpus eius ſepultum in Cœmeterio ad Vrſum Pileatum, ad S. Vibianam, poſtea tranſlatum fuit ad titulum Equitij. Vacauit Sedes dies 25.

ZOSIMVS PONT. XLII.
ANNO DOMINI CCCCXVII.

ZOſimus natione Græcus, Sanctę Romanæ Eccleſię Cardinalis ab Innocentio Papa factus, quintus Papa Regnicola, Creatus, & Conſecratus tertiodecimo Kalendas Septembris, anno Domini 417. Vixit annum vnum, menſes quatuor, dies ſex. Creauit Epiſcopos octo, Presbyteros decem, Diaconos tres. Obiit ſeptimo Kalendas Ianuarij, anno Domini 418. Corpus eius ſepultum fuit via Tiburtina, in Baſilica ſanctorum Martyrum Laurentij, & Stephani, extra muros, iuxta cryptam, prope corpus ſancti Laurentij Martyris. Vacauit Sedes diem vnum.

BONIFACIVS I. PONT. XLIII.
ANNO DOMINI CCCCXVIII.

BOnifacius I. Romanus, S.R.E. Card. Secundi Presb. filius. Creatus, & Conſecratus 5. Kal. Ianu. anno Domini 418. Sedit annos 4. menſ. 9. dies 24. Creauit Presbyter. 13. Diac. 2. Epiſc. 36. Obiit octauo Kal. Nou. anno 423. Sepultus eſt Via Salaria in Cœmeterio S. Felicitatis m. vacauit Sedes dies 9.

Schiſma quartum in Eccleſia Romana contigit anno 420. Eulalius enim Romanæ Eccleſiæ Archidiaconus poſt electum Bonifacium, in Baſilica Lateranen. eligitur; Synodus autem Rauennæ, iuſſu Honorij Imperatoris coacta Eulalium depoſuit, qui poſt tres menſes, dies quindecim, Nonis Aprilis initæ dignitati ita coactus abdicauit, & Bonifacius Pont. remanſit.

CÆLESTINVS I. PONT. XLIV.
ANNO DOMINI CCCCXXIII.

CÆleſtinus Primus, Romanus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconus Cardinalis, Priſci Filius, Creatus, & Conſecratus nonis Nouembris anno Domini 423. Sedit annos octo, menſes quinque, dies tres, creauit Epiſcopos ſexaginta duos, Presbyteros triginta duos. Diaconos duodecim. Obiit octauo Idus Aprilis anno Domini 432. Sepelitur via Salaria. Vacauit Sedes dies viginti vnum.

SIXTVS III. PONT. XLV.
ANNO DOMINI CCCCXXXII.

SIxtus Tertius, Romanus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis, Sixti filius, Creatus, & Conſecratus quarto Kalendas Maij, anno Domini 432. Sedit annos ſeptem, menſem vnum, Creauit Epiſcopos 52. Presbyteros viginti duos Diaconos duodecim, Obiit quinto Kalendas Aprilis, Sepultus via Tiburtina ad S. Laurentium, extra muros in crypta, iuxta corpus eius. Vacauit Sedes menſem vnum, dies ſexdecim.

S. LEO

LEO PRIMVS PONTIF. XLVI.
ANNO DOMINI CCCCXL.

SAnctus Leo Mag. Quintiani filius, Natione Tuſcus, S. R. E. Archi-diac. Creatus, & conſec. 4. idus Maij, die Dom. Vixit an. 20 Menſ. 1. die 28. Creauit Presbyteros 81. Diac. 31. Epiſc. per diuerſa loca 185. Obiit die 11. Aprilis 461 & primus omnium Pontificum ſepult. fuit in Baſilica S. Petri Principis Apoſtolor. Vacauit ſedes dies 18.

I.

De rebus Eccleſiæ non alienandis.

Hanc prohibitionem latiùs edixit hic idem Pontifex in eius reſcripto ad Gallia Metropolitanos die 21. Decembris, & Agapitus Primus ad Caſarium Epiſcopum Arelatenſem. Necnon plerique alij Pont. in Decret. & Sex. atque Clem. Et notabo etiã infrà in conſt. 5. Pauli ij. Ambitioſa.

Iſte autem Pontifex inter Sanctos relatus fuit, eiúſque feſtiuo agitur die 11. menſis Aprilis.

Conſtitutionem de non infeudandis Ciuitatibus, Terris, & locis S. R. E. edidit Pius V. quàm habes inf. tom. 2. n. 35. Admonet, eam confirmauit S. D. N. Vrb. VIII. Conſt. 4. Sacro-ſancti infr. tom. 4. Bona verò Iuriſdictionalia ad Eccleſias, & loca pia ſpectantia, in feudum, aut emphyteuſim dare, vel vltra triennium locare, ſeu huiuſmodi conceſſiones renouare, aut prorogare prohibuit idem S. D. N. Vrb. VIII. Conſt. 51. Humanæ infr. d. tom. 4.

LEO PAPA VNIVERSIS EPISCOPIS, per Siciliam conſtitutis in Domino ſalutem.

Edita An. D. 447.

Exordium.

OCcaſio ſpecialium querelarum, curam nobis prouidentiæ generalis indicit, vt quod in duabus Prouinciæ veſtræ Eccleſiis improbè geſtũ, iniuſtéq; præſumptum eſt, ad conſtitutione perpetua ab omni Epiſcoporum vſurpatione reſecemus.

Cauſa huius Conſtit. ** alia Tauromenitanis*

§. 1. Taurominitanis * enim Clericis, Eccleſiæ deplorantibus nuditatem; eò quòd omnia eius prædia, vendendo, donando, & diuerſis modis alienando, Epiſcopus diſſiparet, etiam Panormitani Clerici, quibus nuper eſt ordinatus Antiſtes, ſimilem querimoniarum, in ſancta Synodo, cui præſidebamus, de vſurpatione prioris Epiſcopi, cauſam detulerunt.

Prohibetio alien. bona Eccleſiæ.

§. 2. Quamuis ergo ordinatum à nobis ſit, quemadmodum vtriuſque Eccleſiæ vtilitatibus conſulatur; ne tamen hoc pernicioſum nequiſſimæ deprædationis exemplum, vnquam poſthac fiat imitabile, hanc præcepti noſtri formam apud dilectionem veſtram volumus eſſe perpetuam; quia, ſine exceptione decernimus, vt ne quis Epiſcopus de Eccleſiæ ſuæ rebus, audeat quidquam vel donare, vel cõmutare, vel vendere. Niſi fortè ita aliquid horum faciat, vt meliora proſpiciat, & cum totius Cleri tractatu, atq; conſenſu, id eligat, quod non ſit dubiũ Eccleſiæ profuturum.

Pœna contrauenientium.

§. 3. Nam Presbyteri vel Diaconi, aut cuiuſcumque ordinis Clerici, qui conniuentiam in Eccleſiæ damna miſcuerint, ſciant ſe & ordine & communione priuandos; quia plenum iuſtitiæ eſt, fratres cariſſimi) vt non ſolùm Epiſcopi, ſed etiam totius Cleri ſtudio, Eccleſiaſticæ vtilitatis incrementa ſeruentur, & eorum munera illibata permaneant, quæ pro animarum ſuarum ſalute, fideles de propria ſubſtantia, Eccleſiis contulerunt.

Dat. 11. Kalendas Nouembris Alipio V. C. Conſ. *Dat. P. A. 8. die 22. Oct.*

II.

Confirmatio Sacri, & quarti Oecumenici Concilij Chalcedonenſis, in his dumtaxat quæ ad fidei cauſam ſpectant. Et comprobatio actorum in Sacro primo & Oecumenico Concilio Nicæno.

Iſta Synodus Chalcedonenſis congregata fuit, authoritate huiuſmet Pontificis, qui de hoc egit cum Theodoſio Imperatore in epiſt. data die 13. Octob. anni 449. à me hîc ſedulò prætermiſſa.

Hanc eamdem Synodum 4. loco S. R. E. veneratur, Nicænam verò primo loco, vt in cap. 1. & ſeqq. diſt. 15. & 16. & plenè de eo agit Gelaſ. I. in conſtit. ſeq. & Eug. IV. infra in eius conſtit. 23. Cantate. §. 20.

LEO EPISCOPVS, Sancta Synodo apud Chalcedonem habita.

Edita An. D. 452.

Exultatio de peracto Concilio Chalc.

OMnem quidem fraternitatem veſtram noſſe non ambigo, definitiones ſanctæ Synodi, quæ ob confirmationem fidei in Chalcedonenſi ciuitate celebrata eſt, toto corde me fuiſſe complexum: quia nulla ſinebat ratio, vt qui vnitatem Catholicæ fidei dolebam ab hæreticis fuiſſe turbatam, non exultanter in integrum rediſſe gauderem.

Approbatio d. Concilij.

§. 1. Hoc autem non ſolùm ex ipſo beatiſſimæ conſenſionis affectu, ſed etiam in epiſtolis meis, quas poſt reditum meum ad Conſtantinopolitanæ vrbis Antiſtitem dedi, potuiſſetis agnoſcere, ſi vobis reſponſionem Sedis Apoſtolicæ manifeſtare voluiſſet. Ne ergo per malignos interpretes dubitabile videatur, vtrùm quæ in Synodo Chalcedonenſi per vnanimitatem veſtram de fide ſtatuta ſunt, approbem; hæc ad omnes fratres & Coepiſcopos noſtros, qui prædicto Concilio interfuerunt, ſcripta direxi, quæ glorioſiſſimus & clementiſſimus Princeps, ſicut popoſci, in notitiam veſtram mittere pro Catholicæ fidei amore dignabitur, vt & fraterna vniuerſitas, & omnium fidelium corda cognoſcant, me non ſolùm per fratres, qui vicem meam executi ſunt, ſed etiam per approbationem geſtorum Synodalium, propriam vobiſcum iuniſſe ſententiam, in ſola videlicet fidei cauſa (quod ſæpè dicendum eſt) propter quam generale Concilium, & ex præcepto Chriſtianorum Principum, & ex conſenſu Apoſtolicæ Sedis placuit congregari; damnatis hæreticis, qui ſi corrigi voluiſſent, nulla penitus reſideret de vera Domini noſtri IESV-CHRISTI incarnatione dubitatio.

Damnatio ſectatorum Neſtorij, Eutychetis, & Dioſcori.

§. 2. Vnde ſi quis vnquam auſus fuerit, vel Neſtorij perfidiam tueri, vel Eutychetis ac Dioſcori impium dogma defendere, à Catholicorum communione reſecetur, nec habeat eius corporis participationem, cuius abnegat veritatem, fratres cariſſimi.

Comprobatio actorum in Synodo Nicæna.

§. 3. De cuſtodiendis quoque Sanctorum Patrum ſtatutis, quæ in Synodo Nicæna inuiolabilibus ſunt fixa decretis, obſeruantiam veſtræ ſanctitatis admoneo, vt iura Eccleſiarum, ſicut ab illis trecentis decem & octo Patribus diuinitus inſpirata ſunt, ordinata permaneant. Nihil alienum improbus ambitus concupiſcat, nec per alterius imminutionem ſuum aliquis quærat augmentum. Quantumlibet enim extortis aſſentationibus ſeſe inſtruat vanitatis elatio, & appetitus ſuos Conciliorum æſtimet nomine roborandos, infirmum atque irritum erit quidquid à prædictorum Patrum Canonibus diſcrepaurit. Quorum regulis Apoſtolica Sedes quàm reuerenter vtatur, ſcriptorum meorum, quibus Conſtantinopolitani Antiſtitis conatus repuli, poterit ſanctitas veſtra lectione cognoſcere, me, auxiliante Domino noſtro, & Catholicæ fidei, & paternarum traditionum eſſe cuſtodem.

Dat. 12. Kal. Aprilis, Opilione viro clariſſ. Conſ. *Dat. P. An. 13 die 21. Martij.*

HILARIVS PRIMVS PONT. XLVII.
ANNO DOMINI CCCCLXI.

Hilarius Sardus, Calaritanus, Criſpini filius. S.R.E. Diaconus Cardinalis, Creatus, & conſecratus fuit 3. Kal. Maij ſedit ann. 6. Menſes tres, dies 10. Creauit Epiſcopos paſſim 22. Presbyteros 25. Diaconóſque 6. Obiit die 6. Kalend. Auguſti anno 467. ſepultus eſt ad S. Laurentium in Crypta. Vacauit ſedes dies 10.

SIMPLICIVS PRIMVS PONT. XLVIII.
ANNO DOMINI CCCCLXVII.

Simplicius Caſtini, aliàs Caſtoris filius Tiburtinus, Creatus anno 467. Sedit in Pontificatu annos 15. Meoſes 7. & dies 7. Creauit Presbyteros 58. Diaconos 11. Epiſcopos per diuerſa loca 36. Obiit 6. Non. Martij anno Domini 483. Vacauit ſedes dies 6.

FELIX II. DICTVS III. PONT. XLIX.
ANNO DOMINI CCCCLXXXIII.

Felix II. dictus III. Romanus, ex Patre Felice itidem genitus, Presbyter Cardinalis de domo Anicia. Vixit annos 8. Menſes 11. dies 18. Creauit Presbyteros 28. Diacooos .... Epiſcopos per diuerſa loca 31. Obiit anno Domini 492. 5. Kalend. Martij. Vacauit Sedes dies quinque.

GELASIVS PRIMVS PONTIF. L.
ANNO DOMINI CCCCXCII.

Gelaſius Primus, ex Patre Valerio Epiſcopo Africano, Creatus, & conſecratus v. Nonas Martij, anoo Domini 492. ſedit in Pontificia Sede annos 4. Menſes 8. dies 19. Creauit Presbyteros 22. Diaconos 2. Epiſcopos 67. Obiit 11. Kalend. Decembris 496. Sepultus ad S. Petrum Apoſtolum. Vacauit Sedes dies v.

1. De authoritate Summi Romani Pontificis, in damnandis à fide Catholica deuiantibus: Retractandiſque malè actis Conciliis, & benè geſtis approbandis.

Conſonat Leon. IX. infrà Conſt. 2. incipiens Cum ex vbi notabo.

Hic autem Pont. inter Sanctos relatus eſt, ciuſque feſtiuitas agitur die 21. menſis Nouembris.

Edita. Ann. Dom. 495.

GELASIVS EPISCOPVS Vrbis Romæ ad Dardanos.

Eutychiana hæreſis ſectatores, à Sancta R. E. pradecessoribus damnati.

VALDE mirati ſumus, quòd veſtra dilectio, quaſi nouam veluti difficilem quæſtionem, & adhuc tanquam inauditum quippiam noſſe deſiderat, quòd Eutychianæ peſtilentiæ communicatores, non habentes quid pro ſuæ perditionis obſtinatione reſpondeant, frequenti iam ratione conuicti, miſera contentione ſubmurmurant, non quia ſit alicuius momenti, quæ garriunt, ſed quia non inueniunt penitus quid loquantur. Vbi magis eos, qui Catholicis ſenſibus inſtituti ſunt, adhuc hærere miramur, quam illos, qui a veritate exciderunt, & ab antiqua Eccleſiæ traditione ſunt deuij, profanaſque vocum nouitates, & ineptias caducæ peruerſitatis obtendunt, quibus eos veſtra dilectio retulit iactitare. Ideoque. Acacium non putare iure damnatum, quòd non ſpeciali Synodo videatur fuiſſe deiectus; & inſuper dementiam ſuæ vanitatis accumulant, pueriliter adiicientes præcipuè Pontificem regiæ Ciuitatis.

Cuius authore Eutychio ſemel iam damn[illegible] Conc[illegible] omnes eius ſequaces d[illegible] [illegible] damnati [illegible]

§. 1. Quapropter ſtultitiam reſpuentes inanium querelarum, perquirere vos oportet ab ipſis Beatis Apoſtolis, & conſiderare prudenter, quoniam Patres noſtri Catholici, doctique Pontifices, in vnaquaque hæreſi quolibet tempore ſuſcitata, quicquid pro fide, pro veritate, pro communione Catholica, atque Apoſtolica, ſecundum ſcripturarum tramitem, prædicationémque maiorum facta ſemel congregatione ſanxerunt, inconuulſum voluerunt, deinceps firmumque conſtare, nec in eadem cauſa denuò quæ præfixa fuerant, retractari, qualibet recenti præſumptione permiſerint, ſapientiſſimè præuidentes, quoniam ſi decreta ſalubriter cuiquam liceret iterare, nullum contra ſingulos quoſque prorſus errores, ſtabile perſiſteret Eccleſiæ conſtitutum, ac ſemper iiſdem furoribus recidiuis, omnis integra diffinitio turbaretur. Nam ſi limitibus etiam præfixis poſitarum ſemel ſynodalium regularum, non ceſſant elidæ peſtes reſumptis certaminibus contra fundamentum ſeſe veritatis attollere, & ſimplicia quæque corda percutere; quid fieret ſi ſubinde fas eſſet perfidis inire Conciliorum cum, quantúlibet illa manifeſta ſit veritas, numquam deſit quod pernicioſa depromat & falſitas, tametſi ratione vel auctoritate deficiens, ſola tamen contentione non cedens. Quæ maiores noſtri diuina inſpiratione cernentes, neceſſariò præcauerunt, vt contra vnamquamque hæreſim coacta Synodus, pro fide, communione & veritate Catholica atque Apoſtolica promulgaſſet, non ſinerent poſt hæc nouis retractationibus mutilari, ne prauis occaſio præberetur, quæ medicinaliter fuerant ſtatuta pulſandi, ſed auctore cuiuſlibet inſaniæ, ac pariter errore damnato ſufficere iudicauerũt, vt quiſque aliquando huius erroris cõmunicator exiſteret, principali ſententia dãnationis eius eſſe obſtrictus, quoniam manifeſtè quilibet vel profeſſione ſua, vel communione poſſet agnoſci.

Itemque damnato Sabellio, eius ſectatores [illegible] damnati habiti ſunt.

§. 2. Et vt priora taceamus, quæ diligens inquiſitor facile poterit veſtigare, Sabelliũ damnauit Synodus, nec vt ſectatores eius poſteà damnarentur, neceſſe fuit, in ſingulos viritim Synodos celebrari, ſed pro tenore conſtitutionis antiquæ, cunctos qui vel prauitatis illius, vel communionis extitere participes, vniuerſalis Eccleſia duxit eſſe refutandos.

Idem de Ario.

§. 3. Sic propter blaſphemias Arij, forma fidei communionisque Catholicæ, Nicæno prolata conuentu, Arianos omnes, vel quiſquis in hanc peſtem, ſiue conſenſu, ſiue communione deciderit, ſine retractatione concluſit.

Idem de Eunomio, Macedonio, & Neſtorio.

§. 4. Sic Eunomium, Macedonium, Neſtorium Synodus ſemel geſta condemnans, vlteriùs ad noua Concilia venire non ſinit, ſed vniuerſos quocumque modo in hæc conſortia recidentes, tradito ſibi limite Synodali, refutauit Eccleſia, nec vmquam rectè ceſſiſſe manifeſtum eſt, qualibet neceſſitate cogente, nouis auſibus quæ fuerint ſalubriter conſtituta, temeraſſe.

Reſipiſcentes & ab Ario ds cedentes à Sancta R. E. recepti ſunt.

§. 5. Propterea in tempeſtate quoque perſecutionis Arianæ, plurimi Catholici Sacerdotes de exilijs pace reddita, reſpirantes, ſic cum Catholicis nihilominus fratribus Eccleſias compoſuere turbatas, vt non tamen illius Synodi Nicænæ quicquid de fide & communione Catholica & Apoſtolica definierat, immutarent, nec noua quemquam prolapſum damnatione percellerent; ſed illius tenore decreti, niſi reſipuiſſent, cenſerent eſſe damnatos.

Sedis Apoſtolicæ ea authoritas eſt, concilia approbare.

§. 6. Quibus conuenienter (vt dictum eſt) ex paterna traditione perpenſis, confidimus, quòd nullus iam veraciter Chriſtianus ignoret vniuſcuiuſque Synodi conſtitutum, quod vniuerſalis Eccleſiæ probauit aſſenſus, non aliquam magis exequi Sedem præ ceteris oportere, quàm primam, quæ & vnamquamque Synodum ſua auctoritate confirmat, & continuata moderatione cuſtodit, pro ſuo ſcilicet principatu, quem beatus Petrus Apoſtolus Domini voce perceptum, Eccleſia nihilominus ſubſequente, & tenuit ſemper & retinet.

Qua Sedes Acacium ad ſe reducere multifariam tentauit.

§. 7. Hæc dum Acacium certis comperiſſet iudicijs à communione Catholica deuiaſſe, diutius iſta non credens, quippe quem nouerat exequutorem ſæpe neceſſariæ diſpoſitionis ſuæ contra hæreticos extitiſſe, per triennium ferè litteris diſtinatis, eumdem monere non deſtitit, ſicut per diuerſos miſſa frequenter ſcripta teſtantur. Quibus ille cùm * debito ſilentio diu non reſpondere proponeret, Epiſcopalis quoque directa legatio eſt, ac nihilominus pagina deſtinata, quæ præmoneret, eum ſuorum ante meminiſſet geſtorum, & quæ primitus pro fide Catholica deſudaſſet, oportere reſpicere. Conteſtans & blandiendo pariter & minando, ne ſe à corpore Catholicæ vnitatis abſcinderet, ſimulque quoniam hunc Ioannes, ſecundæ Sedis Antiſtes, grauibus pulſaret obiectis; ad primæ Sedis audientiam cohortatus eſt, vel venire debere, vel mittere. Licèt enim Synodus iteranda non eſſet, tamen congruerat, vt cuiuſlibet Ciuitatis Epiſcopus, primæ Sedis iudicium non vitaret, ad quod conuenerat ſecundæ Sedis Antiſtes, qui niſi à prima Sede non poſſet audiri, præcipuè qui præiudicatis animis nulla Synodo à Græcis fuiſſet exclulus, etiam apud eos cauſam ſuam, nec poſſet omninò dicere, nec deberet, quia ab inferioribus Epiſcopis potior niſi à prima Sede (ſicut dictum eſt) vel diſcuti potuiſſet, vel ſi ita ratio poſtulaſſet, addici etiam, cunctis orientalibus Epiſcopis cum ipſo Acacio in Petri communione recidentibus, cùm ſecundæ Sedis Epiſcopus Catholicus ab externæ communionis hominibus eſſet nullatenus iudicandus.

Acacius autem d. Sedem Apoſtolicam deſpexit, & peiora commiſit.

§. 8. Sed Acacius non ſolùm deſpexit ſatisfacere poſtulatis, verùm etiam ipſam legationem Sedis Apoſtolicæ, blandimentis, præmiis, periuriiſque deceptam, quibus ei cum Imperatore promiſit, integram Præſulis Apoſtolici cauſam de omnibus eſſe ſeruandam Petri communione pollutam redire perfecit, in tantum Sedis Apoſtolicæ deſpiciens poteſtatem, vt non ſolùm eius auctoritati non cederet, ſed etiam potiùs in conſortium communionis externæ, per legatos ſuos niteretur abducere, fieretque. Apoſtolicæ Sedi neceſſitas eos ipſos, quos diſtractat Sacerdotes, honore pariter & communione priuare, ne tali contagione videretur infecta, ſatiſque monſtraret, non ſe Acacij ſpecialiter odiſſe perſonam, ſed reſpuere fœdera perditorum, quæ etiam in ſuis Pontificibus deteſtata conuenienter horreret, nihilominus autem literis ſuis Acacius indicarat, & in Alexandrini Petri ſe communionem, quem ex petita Sedis Apoſtolicæ auctoritate, executor ipſe quoque damnauerat, ſine eiuſdem Apoſtolicæ Sedis conſultatione, promptiſſimè recidiſſe, & accuſationem Ioannis, laudéſque Petri proprio ſermone deferre, de quibus, ſi vtique confidebat magis vel venire, vel mittere debuiſſet; vt & præſentem de mendaciis quæ dicebat, poſſet confutare Ioannem,

& præconia Petri quæ digeſſerat, rationabiliter allegaret. Quod cum minimè fecerit, ſatis euidenter oſtendit, nec Ioannem ſe poſſe conuincere, nec legitimè receptum Petrum habere fiduciam perdocendi, ſolùmque ſibi monſtrauit ineſſe propoſitum lacerandi Catholicos, hæreticoſque laudandi, ſeſeque eorum potiùs, quos laudabat, docuit eſſe participem, quàm Catholicorum quos nitebatur decolorare, conſortem, tulitque de ſe ipſe iudicium, cum damnati hominis communione pollutus, damnationis eius factus eſt particeps. Ita & Sedes Apoſtolica, quod ad neceſſariam diligentiam reſpiceret, nil omiſit, & Acacius ſecundùm formam Synodi Chalcedonenſis, qua error, cui communicauit, eliſus eſt, ſicut de hæretico homine ſcriptum eſt, ſuo iudicio condemnatus apparuit, iuſtéque. Sedes Apoſt. quæ vtique ſe Alexandrinum Petrum damnaſſe, non etiam ſoluiſſe memorat, ne per Acacij priſtinam communionem, Petri quoque Collegium, cui Acacius communicauerat, incideret, ipſum competenter Acacij à ſua communione ſubmouit. Quapropter verum errori, vel præuaricationi communicauerit Acacius, quid opus erat noua diſcuſſione cognoſcere? cum iam literis ſuis eſſet ipſe confeſſus, ac ſicut ſcriptum eſt, Ore tuo iuſtificaberis, & ore tuo condemnaberis, verborum ſuorū vinculis, & reus teneretur, & iure plectendus.

Ad cuiuſque iudicium venire contempſit, ſed Anatolius legatos miſit.

§. 9. Cur ipſe in noua cauſa, quam Synodus nulla præcellerat, Ioannem, quem ſuis literis impetebat, qualemcunque ſecundæ Sedis Epiſcopum, in primæ Sedis B. Petri Apoſtoli iudicio confutare deſpexit, & vt cauſam diceret, ſeu per ſe, ſeu per alium, vel venire vel deſtinare contempſit? indignum habens cuiuslibet Ciuitatis Antiſtites ad primæ Sedis venire iudicium, ad quod Secundæ Sedis cerneret veniſſe Pontificem, quod Anatolius Conſtantinopolitanæ Vrbis Epiſcopus miſſis legationibus pro ſua perſona feciſſe monſtratur. Ecce etiam in hac parte vocem non habent conquerentes. Ecce inquam ad legitimum eſt vocatus examen, vbi vel ſuas partes iuſtis allegationibus defenſaret. Si ille Apoſtolicæ Sedis refugit examen in Ioannis Catholici Pontificis negotio veſtigando, quemadmodum Sedes Apoſtolica de receptione Petri hæretici ſua auctoritate reſoluit, Acacij fuerat ſecutura iudicium? An Sedem Apoſtolicam congruebat, Parœciæ Heraclienſis Eccleſiæ, id eſt, Conſtantinopolitani Pontificis, vel quorumlibet aliorum, qui cum eodem, vel propter eum fuerant congregandi, iudicium præſtolari? cum Apoſtolicam eiuſdem primæ Sedis audientiam Conſtantinopolitanus Epiſcopus declinaret, qui vtique etiamſi Metropolitani eſſet iure ſuffultus, etiamſi inter Sedes haberet locum, primæ tamen Sedis cognitionem fas non habuit refutandi. ad quam ſecundùm Canones, appellante ſecundæ Sedis Antiſtite, vocabatur ad noſtrorum cauſam.

Acacius itaque ſe reum faſſus eſt, & non iure ad legitimum recuſauit comparere Sedis Apoſt. iudicium, & etiā literis ſuis conuincitur communicator erroris in Concil. Chalcedonenſi Concilio damnati.

§. 10. Hoc ipſo ſatis oſtendit, reum ſe eſſe confeſſum, qui ad legitimum iudicium poſtulatos, adeſſe contempſit; nec poterat vltra differri, ne ſicut dictum eſt, antiqua illius communione durante, cùm ſe ſe iam ſociaſſet externè, Sedes quoque Apoſtolica per eum pollueretur contagijs perfidorum; dignumque eſſet, vel præuaricatorem, vel contemptorem iudicij competentis manifeſtiſſimè ſcilicet de ſuo negotio deſperantem, à Catholica atque Apoſtolica integritate & communione ſecludi. Hic ſi examinatio quæritur, iā iudicio nō erat opus, poſteaquam & literis ſuis ipſe cōfeſſus eſt, & ad legitimū iudicium vocatus adire pertimuit. Si auctoritatis pondus inquiritur, Chalcedonenſis Synodi tenor, cum Apoſtolica Sede conſentiens, & illius definitionis exequutio, reperitur condemnati illic erroris communicator effectus; præfixæ nihilominus ibidem particeps damnationis apparuit. Quoniam idem ipſe error, qui ſemel eſt cum ſuo auctore damnatus, participe quolibet prauæ communionis effecto, & execrationem ſui geſtat, & pœnam. Hoc tenore etiam Timotheus Hillurus, atque ipſe Alexandrinus Petrus, qui ſecundùm certè Sedem quoquo modo tenuiſſe videbantur, non repetita Synodo, ſed auctoritate tantummodo Sedis Apoſtolicæ, ipſo quoque Acacio poſtulante, vel exequente, probatur eſſe damnatus. Nunc autem ipſi doceant legitimè fuiſſe Petrum purgatum, & ab omni hæreticorum contagione ritè diſcretum, cùm ei communicaſſe Acacius ſi eius communicatorem putant Acacium aliquatenus excuſandum, aut ſi, quod magis eſt verum, conuenienter atque legitimè Petrum probare non poterunt expiatum, propter quod etiam ad Apoſtolicæ Sedis iudicium Acacius vel venire, vel deſtinare non auſus eſt, reſtat vt eo eius communicatione fuerit, & qui ei communicauit, infectus.

Sedes Apoſtolica omnes iudicat, & à nemine iudicatur, nec vllo modo ab ea appellatur.

§. 11. Non reticemus autem, quòd cuncta per mundum nouit Eccleſia, quoniam quorumlibet ſententiis ligata Pontificum, Sedes B. Petri Apoſtoli ius habeat reſoluendi, vtpotè quòd de omni Eccleſia fas habeat iudicandi, neque cuiquam de eius liceat iudicare iudicio. Siquidem ad illam de qualibet mundi parte Canones appellari voluerint, ab illa autem nemo ſit appellare permiſſus. Quapropter cum ſatis conſtet, Acacium nullum habuiſſe pontificium, ſententia Sedis Apoſtolicæ damnatum, ſine vlla eius notione ſoluendi, dicant certè qua Synodo hoc ille præſumpſit, quod nec ſic quidem abſque Apoſtolica Sede fas habere efficere? cuius Sedis Epiſcopos? cuius Metropolitanæ Ciuitatis Antiſtes? nonne Parœciæ Heraclienſis Eccleſiæ? Si illi certè licuit ſine Synodo ſententiam Apoſtolicæ Sedis abrumpere, nulla eius conſultatione quæſita, itane verò non licuit primæ Sedi Chalcedonenſis Synodi conſtituta, ſicut decuit exequenti huiuſmodi præuaricatorem ſua auctoritate detrudere?

Damnât quos & abſoluit omnes ſine præceſſerit ſynodus quos male iudicauerit ſine ſub.

§. 12. Sed nec illa præterimus, quod Apoſtolica Sedes frequenter, vt dictum eſt, more maiorum, etiam ſine vlla Synodo præcedente, & abſoluendi quos Synodus iniquè damnauerat, & damnandi nulla exiſtente Synodo, quos oportuit habuerit facultatem.

Athanaſium in Synodo damnatum abſoluit.

§. 13. Sanctæ memoriæ quippe Athanaſium Synodus Orientalis addixerat quem tamen exceptū Sedes Apoſtolica, quia damnationi Græcorum non conſenſit abſoluit.

Ioannē Conſtantinopolitanū eidem abſoluit.

§. 14. Sanctæ memoriæ nihilominus Ioannem Conſtantinopolitanum, Synodus etiam Catholicorum Præſulum certè damnaret, quem ſimili modo Sedes Apoſtolica etiam ſola, quia non conſenſit, abſoluit.

Flauianum quoque liberauit, & Dioſcorum condemnauit, ac Epheſinā Synodum malè ſeruando loco actam improbauit.

§. 15. Itémque ſanctæ memoriæ Flauianum, Pontificum Congregatione damnatum, pari tenore, quoniam ſola Sedes Apoſtolica non conſenſit, abſoluit, potiúſque qui illic receptus fuerat Dioſcorum ſecundæ Sedis Præſulem ſua auctoritate damnauit, & impiam Synodum non conſentiēdo ſubmouit, ac pro veritate, vt Synodus Chalcedonenſis fieret, ſola decreuit, in qua Pontificibus innumeris qui latrocinio corruerant Epheſino veniam poſcentibus, ſola conceſſit, & in ſua perfidia permanentes nihilominus ſua auctoritate proſtrauit, quam, Congregatio quæ illic pro veritate reparanda collecta fuerat, eſt ſequuta. Quoniam ſicut id quod prima Sedes non probauerat, conſtare non potuit, ſic quod illa cenſuit iudicandum, Eccleſia tota ſuſcepit.

Synodus Calcedonenſis, d. Synodi Epheſinam iure adnauit, quā vniuerſalis Eccleſia rationabiliter approbauit.

§. 16. Vbi etiam conſequenter oſtenditur, quia malè geſta Synodus, id eſt contra ſcripturas ſanctas, contra doctrinam Patrum, contra Eccleſiaſticas regulas, quàm tota meritò Eccleſia non recepit, & præcipuè Sedes Apoſtolica non probauit per benè geſtam Synodum, id eſt ſecundùm ſcripturas, ſecundùm traditionem Patrum, ſecundùm Eccleſiaſticas regulas, pro fide Catholica, & communione prolatam, quam cuncta recepit Eccleſia, quammaximè Sedes Apoſtolica comprobauit, vt debuerit, & potuerit immutari. Benè verò geſtam Synodum iuxta ſupradictum modum, noua Synodo nullatenus immutandam. Proinde ſi Eutychen fatentur hæreticum, malè geſtam apud Epheſum Synodum, qua eſt receptus, pariter fatebuntur, & perbene geſtam, Synodum Chalcedonenſem, quod Eutyches, vel cum eo ſentientes talia, ſunt reiecti, velint, nolintque conſentiunt, atque ideò bene geſtam Synodum nouis exagitationibus refricari non licuiſſe cognoſcant. Qui ſi forſitan dixerint, eo tenore Epheſinam quoque Synodum non licuiſſe mutari, rurſus hæc eadem quæ ſuprà deprompſimus, planius repetita perpendantur, id eſt quia contra fidem, contra veritatem, communionémque Catholicam, veréque Chriſtianam, non rectè geſta Synodus, legitima Synodo pro fide, veritate, communionéque Catholica, veréque Chriſtiana modis omnibus ſecludenda eſt, & iniuſta Synodus, iuſta Synodo ſubmouenda.

§. 17.

§. 17. Pro fide autem & veritate & communione Catholica, bona Synodus, veréque Chriſtiana, ſemel acta, nulla nec poteſt, nec debet, nouæ Synodi iteratione conuelli; ſed ſecundùm benè geſtam Synodum, rectéque præfixam, ſi quis ab eius tramite deuiarit, conſequenter, ac ſufficienter eius definitione plectendus, meritoque illius ſubiacet conſtitutis. Nec opus eſt per ſingulos quoſque deuiantes, iureque plectendos, nouas rurſus Synodos introduci, cùm ex illius tramite, quæ auctorem cum errore damnauit, quiſquis quolibet modo, quolibet circulo complex eiuſdem fuerit factus erroris, vt eius ſe contagione polluerit, competenter, & particeps eiuſdem damnationis exiſtat, eiuſque pœna puniatur obſtrictus, cuius maluit inire conſortium.

§. 18. Quæro ergo ab his, quid de Eutyche ſentiant? fuiſſéne hæreticum, an aſſerunt non fuiſſe? ſi non fuiſſe contendunt, quid ambagibus agunt? quid circuitionibus præſtigiiſque ſe contegunt? palàm ſe Eutychianos eſſe pronuncient, vt in eius ſacrilego furore conuicti, veritatis molibus obruantur, apertéque cognoſcant, non ſolùm hæc ipſa peſtis Eutychiana, quantùm Chriſtiano dogmati probetur inimica, ſed quantas alias hæreſes, eaſque grauiſſimas, in ſua prauitate contineat, vt in quibus foueis voluentur, & in quod præcipitium barathrumque mergantur, intelligant. Simul autem ſi Eutychen hæreticum negant, & omnimodis publicatur, quod ideò de omnibus Eutychianæ peſti communicantibus, ſuppreſſo veluti hoc ipſo errore contendunt, vt nos per talium hominum, quod abſit, inſidias captioſaſque tendiculas, in Eutychetis inſaniam nitantur inducere; quod quidem etiamſi non negent, ſiue ſcientes, ſiue neſcientes facere confutantur.

§. 19. Sin verò & Eutychen hæreticum negare non audent, reſtat vt contra Catholicam fidem, non Synodum nuncupandam, ſed conſpirationem potiùs perditorum fuiſſe conſentiant, quæ apud Epheſum, Eutychete reducto, perculit Sanctæ memoriæ Flauianum, cunctoſque qui illic aderant Sacerdotes, militari terrore compulerit tanto ſceleri præbere conſenſum. Atque ideò nobis neceſſe eſt, prauam peruerſamque conſpirationis illius, & latrocinalem fuiſſe perhibeant actionem, eamque debuiſſe modis omnibus aboleri, & ideò iuſtam, bonam, veraciter Chriſtianam Chalcedonenſem Synodum proceſſiſſe definiant, in his quibus Eutychete depulſo, cum ſuo fautore Dioſcoro, hæreſim eorum erroremque damnauit. Hanc ergo Synodum (vt dictum eſt,) bonam, veram, iuſtam, Chriſtianamque eſſe non dubitant, per quam illa noxia ſit remota.

§. 20. Perſpiciant ergo tandemque concedant, quòd quiſquis ab eius iuſtæ, Chriſtianæ, veræque Synodi fide, communione & veritate deuiarit, vel ab ea deuiantibus communionem miſcuerit, ſufficienter atque competenter ſecundùm ipſius definita, teneatur obſtrictus, quoniam mala Synodus, bona debuit ſubmoueri. Bona verò Synodus, nulla cauſa eſt, cur alia debeat Synodo retractari, ne ipſa retractatio eius cõſtitutis deroget firmitaté.

§. 21. Proinde quicumque Congregationis Epheſinę tenentur affectu, quid adhuc Acacij tantummodo nomen obtendunt, & non palàm ſe ſectatores Eutychetis, qui illic receptus fuerat, profitentur?

§. 22. Qui ſi refugiunt, atque Eutychen ſe perhibent execrari, ſimul ergo & Epheſinam qua malè receptus eſt, conſpirationem iure ceſſatam, & Chalcedonenſem Synodum, qua reiecta eſt, meritò conſentient inſtitutam, atque ita Synodum, quæ pro fide Catholica ſit præfixa, ſecundùm veſtram formam, ſicut dictum eſt, perſpicient nouellis non potuiſſe quæſtionibus ventilari, ſed iuxta eius tenorem ſemel legitimè, iuſtéque depromptum, & tuta probari recta ſectantes, & ſentientes contraria refutari, quod Sedes Apoſtolica, ſicut decuit antiqua traditione cuſtodiens, non Synodum duxit iterandam, ſed in eis præuaricatore pellendo, hanc eamdem Synodum potius exequendam.

§. 23. Quapropter ſi quis adhuc ſecundùm Calcedonenſem Synodum hæc ab Apoſtolica Sede geſta reprehendit, præterquamquod & hæc quæ ſuperius aſtruximus & multiplici poteſt ratione conuinci multò magis tamen Acacio non licuiſſe fatebitur iſta tentare.

§. 24. Dicat ergo qua ipſe Synodo Ioannem ſecundæ Sedis Antiſtitem qualemcumque, certè Catholicum, & à Catholicis ordinatum, nec de Catholica fide & communione aliquatenus impetitum, duxerit excludendũ & hæreticum manifeſtum Petrũ, ſua quoque executione damnatum, Pontifici Catholico permiſerit ſubrogandũ? Cùm etiamſi reus manifeſtus eſſet Ioãnes, poſt eum ſaltem Catholicum conueniſſet præfici Sacerdotem, ſicut ipſe quoque ſuis ſacris ſanctæ memorię Timotheo Catholico in Alexandria faciendum promiſiſſe legitur Imperator. Qua Synodo tertiæ Sedis Epiſcopum Calendionem idem expelli fecit Acacius, nihilominus eumdem Petrum tam hæreticum manifeſtum, vt eidem palàm neceſſe communicare prætẽderet, ſua paſſus eſt diſpoſitione ſubſtitui? Qua denique per totum orientem Synodo eiectis Orthodoxis nullo crimine maculatis, prauos quoſque, & criminibus inuolutos, ſua prouiſione ſuppoſuit? Qua Synodo tot aliena priuilegia nefandus populator inuaſit?

§. 25. Sed libri non ſufficient, ſi tragœdias eius, quas per Eccleſias totius Orientis exercuit, ſigillatim ſcribere moliamur. An illud ipſius argumentum nobis exiſtimant opponendum, quo facinora ſua in imperialem niſus eſt iactare perſonam? Cur igitur, quando voluit obſtitit Baſiliſco tyranno certè & hæretico vehementer infeſto? Cur ipſi Imperatori Zenoni, quia palàm Antiocheno Petro noluit communicare, ſuam non ſubdidit voluntatẽ? Ecce potuit, & in aliis reſultare, ſi vellet. Sed vt ea quæ latiùs explicanda ſunt, omittamus, quidquid ipſe Zenon Imperator ſuis literis profitetur, cuncta ſeſe ex Acacij geſſiſſe conſilio, nec hoc eum fallere literis ſuis, ipſe pariter teſtatur Acacius, qui & eum nihilominus vniuerſa rectè geſſiſſe conſcripſit, & ſuo conſilio hæc eadem geſta non tacuit. Quaſi verò tantùm in Alexandrini Petri communione Acacius præuaricator extiterit, & non in omnibus vel fecit, depulſis Catholicis Pontificibus tanquam Tyrannus, Eccleſiis quibuſque præponi, vel taliter præpoſitis peruerſa communione permixtus eſt, qui hoc ipſo ſecundùm Canones fuerant ab Eccleſiaſtica communione pellendi, quod ſe paſſi ſunt ſucceſſores viuis Sacerdotibus adhiberi. Quis autem non perſpiciat Chriſtianus, quòd Catholicis Pontificibus propria Sede deiectis, non niſi hæretici potuerint introduci? quibus tamen cunctis, vel auctor fuit Acacius ſubrogandis, vel ſubrogatis communicator acceſſit. His vtique qui à communione hæreticorum nullatenus diſcrepabant. Cur ergo vel cum hæc fieri videret Acacius, non, ſicut ſub Baſiliſco iam fecerat, ad Apoſtolicam Sedem referre curauit? vt ſi ſolus ipſe non poterat, iunctis cum eadem conſiliis, atque tractatibus, apud Imperatorem poſſent quæ Religioni competerent allegari. Nam ſi Baſiliſcus, vt dictum eſt, tyrannus & hæreticus, ſcriptis Apoſtolicę Sedis vehementer infractus eſt, & à plurimis reuocatus exceſſibus, quantò magis legitimus Imperator, qui ſe Catholicum videri volebat, potuit cum Apoſtolica Sede cunctorum quoque Pontificum moderata ſuggeſtione mitigari? pręcipuè cum eiuſdem Acacij eſſet ſpecialis fautor & amator, & qui literis ſuis tam ipſum Acacium, quàm ſanctæ memoriæ Papam Simplicium magnis laudibus extuliſſet; doceretur quòd hæreticis conſtantiſſimè teſtitiſſet. Cur tanto tempore Acacius inter iſta conticuit? niſi quia præpediri nolebat vllatenus, quæ pro hæreticis deſiderabat impleri. Ponamus tamen etiamſi nulla Synodus præceſſiſſet, cuius Apoſtolica Sedes rectè fieret executrix, cum quibus erat de Acacio Synodus ineunda? nunquid cum his, qui iam participes tenebantur Acacio, & per orientem Catholicis Sacerdotibus violenter excluſis, perque exilia diuerſa relegatis, ſocij euidenter exiſtebant communionis externæ, priùs ſe ad hæc conſortia transferentes, quàm Sedis Apoſtolicæ ſcita conſulerent? Cum quibus ergo erat Synodus ineunda? Catholici Pontifices fuerant vndique iam depulſi, ſolique remanſerant ſocij perfidorum, cum quibus iam nec licebat habere conuentum, quia moris eccleſiaſtici omninò non eſſet cum his qui pollutam communionẽ tenerent, permiſtámque cum perfidis vllum miſcere conſilium. Propheta quoque dicente, non ſedi in concilio vanitatis, & cum iniqua gerentibus non introibo.

Ioannemque antiſtitem Catholicum impiè expulit, & Petrum hæreticũ ſubrogari permiſit.

Alia quæ enormia patrauit.

introibo. Odiui Congregationem malignorum, & cum impiis non ſedebo. Rectè igitur per Chalchedonenſis Synodi formam huiuſmodi præuaricatio repulſa eſt potiùs, quàm ad Concilium, quod nec opus erat poſt primam Synodum, nec cum talibus habere licebat, adducta eſt. Nam & quid ageretur de fide Catholica, ſi intelligere voluiſſent, ignorare non poterant, cùm viderant Catholicos Pontifices nulla Synodi diſcuſſione, nullo Concilio, præcipuè cùm nouas cauſas eſſe perpenderent, toto oriente depelli, & ceteri quid cauerent ex illorum diſcere qualitate potuiſſent. Reſtat igitur vt illius partis eos fuiſſe ſit clarum, cui ſe poſt tot experimenta dediderunt, meritóque ab Apoſtolica Sede, ceteriſque Catholicis non iam conſulendi erant potiùs, ſed notandi.

Conſtantinopolitanā Eccleſiam prætendebat alijs eſſe maiorem ob imperatorem præſentiam.

§. 26. Riſimus autem quòd prærogatiuam volunt Acacio comparari, quia Epiſcopus fuerit regiæ Ciuitatis. Nunquid apud Rauennam, apud Mediolanum, Syrmium, apud Treuiros, multis temporibus non conſtitit Imperator? Nunquidnam harum Vrbium Sacerdotes vltra menſuram ſibimet antiquitus deputatam, quippiam ſuis dignitatibus vſurparunt? Nunquid Acacius, vt Ioannem qualemlibet hominem, Catholicum tamen, à Catholicis ordinatum de Alexandria excluderet, Petrumque in hæreſi iam detectum atque damnatum, abſque Sedis Apoſtolicæ conſultatione reciperet, aliqua Synodo ſaltem illis habita, hoc audacter arripuit, vt Calendionem de Antiochia pelleret, hæreticumque Petrum, quem ipſe quoque damnauerat, abſque notitia Sedis Apoſtolicæ rurſus admitteret, aliqua Synodo id feciſſe monſtratur? Si certè de dignitate agitur Ciuitatum, ſecundæ Sedis & tertiæ, maior eſt dignitas Sacerdotum, quam eius Ciuitatis, quæ non ſolùm inter Sedes minimè numeratur, ſed nec inter Metropolitanorum iura cenſetur. Nam quod dicitis regiæ Ciuitatis, alia poteſtas eſt Regni ſecularis, alia Eccleſiaſticarum diſtributio dignitatum. Sicut enim quamuis parua Ciuitas prærogatiuam præſentis Regni non minuit, ſic Imperialis præſentia menſuram diſpenſationis religioſæ non mutat. Sit clara Vrbs illa poteſtate præſentis Imperij, Religio tunc ſub eadem firma, tunc libera, tunc prouecta conſiſtit, ſi potius hoc præſente propriam teneat ſine vlla perturbatione menſuram. Poſtremò, ſi ſibi de Imperatoris præſentia blandiuntur, & inde putant Conſtantinopolitanæ Ciuitatis Epiſcopi potiorem fieri poſſe perſonam; audiant Martianum eiuſdem Principem Ciuitatis, poſteaquam pro augmento Vrbis ipſius Sacerdotis interceſſor accedens, contra regulas obtinere nihil potuit, Sanctæ memoriæ Papam Leonem ſummis laudibus proſecutum, quòd canonum regulas violari nulla fuerit ratione perpeſſus. Audiant Anatolium eiuſdem Sedis antiſtitem, clerum potiùs Conſtantinopolitanum, quàm ſe tentaſſe talia confitentem, atque in Apoſtolici Præſulis totum dicentem poſitum poteſtate. Ipſum B. Papam Leonem Sedis Apoſtolicæ præſulem, cuius Synodus Chalcedonenſis auctoritate firmata eſt, quicquid vltra quam ab eodem pro fide & communione Catholica, atque Apoſtolica illic agendum, conſtaret eſſe delegatum, per occaſionem Congregationis illius præter Nicænos Canones noua videretur actione tẽtatum, competenti refutatione vacuaſſe. Eaque nihilominus etiam ſub Sanctæ memoriæ Papa Simplicio, Legatum Sedis Apoſtolicæ Sanctæ memoriæ Probum Canuſinæ Vrbis Epiſcopum, Leone Principe tunc petente præſente, docuiſſe nullatenus poſſe tentari, neque hic prorſus præbuiſſe conſenſum. Atque ideò non ad Ciuitatis cuiuſlibet reſpiciant qualitatem, ſed modum diſpenſationis Eccleſiaſticæ, paterna traditione firmatum conuenienter obſeruent.

Ipſumque pro religione Catholica apud Imperatorem nihil egiſſe demonſtrat.

§. 27. Dicatur autem de Alexandrino, & Antiocheno Epiſcopis certis ex cauſis Principem magis illa quæ geſta ſunt, non Acacium percepiſſe, ſed Principi Chriſtiano decuerat ſuggerere Sacerdotem maximè cuius familiaritate & fauore fruebatur, ſaluam fore de eiuſdem iniuria contumeliaque vindictam, tantùm vt Eccleſiæ ſineret Chriſtianus Princeps regulas cuſtodiri, quia & noua in vtroque Pontifice cauſa eſſet exorta, & nouam diſcuſſionem conſequenter inquireret, & ſicut ſemper eſſet effectum, ac diuinæ pariter leges, humanæque cenſerent, vt Sacerdotali Concilio de Sacerdotibus iudicia promerent, non à ſeculari viderentur qualeſcumque Pontifices, etſi errore humanitus accedente, non tamen religionem vllatenus excedentes poteſtate percelli. An adhuc iuſta ratione Principi ſuggerenda non erat Regię Ciuitatis honore ſublimis? ſi factus erat in regia Ciuitate ſublimior, tantò magis in his ſuggerendis debuit eſſe conſtantior. Si autem in his quæ pro religione fuerant exercenda, extitit contemptibilis, & aut ſegnis, aut fiduciam non habens intimandi, in quo per regiam Ciuitatem maior effectus eſt, an vt per ea ſuæ præuaricationis exerceret potiùs tyrannidem, quàm cauſas religionis legitimè procuraret?

Nathan Propheta exemplum contra ipſum Acacium adducit.

§. 28. Nathan Propheta, palàm publicéque in facie Regi Dauid, & commiſſum pronunciauit errorem, & ipſum commiſiſſe non tacuit, & confeſſione correctum conſequenter abſoluit.

Et S. Ambroſij aliud exemplum.

§. 29. Beatæ memoriæ Ambroſius Mediolanenſis Sacerdos Eccleſiæ, maiori Theodoſio Imperatori communionem publicè palamque ſuſpendit, atque ad pænitentiam redegit regiam poteſtatem.

Leoniſque PP.

§. 30. Beatæ memorię Papa Leo, ſicut legitur, Imperatorem Theodoſium iuniorem, Epheſino latrocinio liberè coarguit, excedentem.

Hilarij etiam Papæ.

§. 31. Sanctæ memoriæ quoque Papa Hilarius Anthemium Imperatorem, cum Philotheus Macedonianus eius familiaritate ſuffultus, diuerſarum conciliabula noua ſectarum in Vrbem vellet inducere, apud Beatum Petrum Apoſtolum palàm ne id fieret clara voce conſtrinxit, in tantùm vt non ea facienda cum interpoſitione Sacramenti idem promitteret Imperator.

Simplicijque, que & Felicis Pontificum.

§. 32. Sanctæ memoriæ nihilominus Papa Simplicius, & poſt eum Sanctæ memoriæ Papa Felix, non ſolùm Baſiliſcum Tyrannum, ſed etiam Imperatorem Zenonem, pro iiſdem ipſis exceſſibus, auctoritate libera ſæpius increpaſſe noſcuntur, flectique potuiſſet, * niſi Conſtantinopolitani Præſulis accenderetur inſtinctu, qui particeps externę communionis effectus, neceſſariò in quod inciderat, iam fouebat; malens in ſuæ præuaricationis obſtinatione perſiſtere, quàm curandus ad ſalubria remeare, ſicut ipſe rerum probauit euentus.

** alidò potuiſſent.*

Eugenij Epiſcopi Carthaginenſis.

§. 33. Ecce nuper Honorico Regi Vandalicæ nationis, vir magnus & egregius, Sacerdos Eugenius Carthaginenſis Epiſcopus, multique cum eodem Catholici Sacerdotes, conſtanter reſtiterunt ſæuienti, cunctaque extrema tolerantes, hodieque perſecutoribus reſiſtere non omittunt.

Ipſiuſmet Pōtificis alia exempla adducit.

§. 34. Nos quoque Odoacri barbaro hæretico Regnum Italiæ tunc tenenti, cum aliqua non facienda præciperet, Deo præſtante, nullatenus paruiſſe manifeſtum eſt.

Acacium verò non Imperatori reſtitiſſe, ſed potius fauiſſe oſtendit.

§. 35. Hic autem vir bonus Acacius, & Sacerdos eximius, in tantùm ſe & ſuggerere potuiſſe monſtrauit, & noluiſſe deprompſit, imò fauiſſe patefecit, vt & Imperator cuncta ſe ex eius geſſiſſe conſilio non taceret, & ipſe Imperatorem magnis præconiis eleuaret iſta facientem, ſeſeque prodidit his agendis rebus fuiſſe participem.

Imperatorem iniuſtè deiecit Antiſtites abſque aliqua Synodo.

§. 36. Sed eſto, Calendion Imperatoris nomen abſtulerit, Ioannes Principi mentitus fuiſſe iactetur, quæ tamen cùm nouæ eſſent cauſæ, noua debuit Eccleſiaſtica præuenire diſcuſſio? an qui in hominem Imperatorem peccaſſe dicebantur, nulla interueniente Synodo deiici debuerant?

Acacium autē nolle abſque Synodo à Papa damnari.

§. 37. Et in Deum qui ſummus & verus eſt Imperator, Acacium delinquentem, ſinceramque communionem diuini Sacramenti ſtudentem miſcere cum perfidis, ſecundùm Synodum, qua hęc eſt damnata, perfidia, non oportebat expelli?

Qui Acacius Sacerdotum depreſſionem videns, Synodi celebrationem proponere debebat. Ideoq; tacens, conſenſiſſe dicitur.

§. 38. Quid de innumeris per totum orientem Catholicis Sacerdotibus propria Sede depulſis, & indubitanter hæreticis intromiſſis? Nouæ certè erant cauſæ, & his conſequenter noua Synodus debebatur. Cur tunc non venit in mentem vt in talibus cauſis peteretur à Principe, ſaltem qualiſcumque Synodus celebranda? vt quocumque vel colorato iudicio traditionis Eccleſiaſticæ, paſſim Pontifices viderentur excludi, non ſolùm quaruncumque Vrbium Sacerdotes, ſed Metropolitani

incun

incunctanter Antiſtites? His omnibus cùm non reſtitit ſuggeſtione, qua potuit, conſenſit Acacius communicando cunctis, qui in Catholicorum locum, hæretici fuerant ſubrogati. Apoſtolus autem dicit. Non ſolum qui faciunt, ſed & qui conſentiunt facientibus, reos indubitanter abſcribi.

... propterea ... Acacius inex... ſeruandam ...nodi Cal... cedonenſem ... eius com... munione cum ... d. Sy... nodo à Papa damnatus est.

§. 39. An hæc licuit ſæculari poteſtati, & actis talibus Acacio conſentiente abſque vlla Synodo, quam ipſa rerum nouitas exigebat, abſque Sedis Apoſt. conſultatione perficere; & Sedi Apoſtolicæ non licuit ſecundùm tenorem Synodi Chalcedonenſis, in veteri vtique cauſa, & veteri conſtituto iuxta diffinitionem damnata, inimicis Synodi Chalcedonenſis Acacium communicantem à ſua communione depellere?

§. 40. Sed inquiunt, Acacius Principi obuiare non potuit; cur Baſiliſco, quia voluit, obuiauit? Cur ipſe Zenoni, ne palàm Petro Antiocheno (quamuis latenter hoc fuerit) communicare videretur, non commodauit aſſenſum; Ecce reſultanti non inſtitit Imperator, ecce vim nolenti non intulit, ecce refugienti contagia manifeſta conceſſit. Poſtremò, cur tanto tempore, cum iſta gererentur, vel gerenda cognoſceret, non ad Sedem Apoſtolicam, à qua ſibi curam illarum regionum nouerat delegatam, referre maturauit; ſed priùs laudator factus eſt ipſe geſtorum, quàm vel præmoneret talia eſſe tentanda, vel ne tentarentur obſiſteret, ſicut ſub Baſiliſco iam fecerat? Cur illis ceteris communicare conſenſit, qui depulſis Catholicis Sacerdotibus, indubitanter hæretici ſingulis Vrbibus fuerant ſubſtituti? Poſtremò, ille defuit ſuis partibus, & quæ Sacerdoti Catholico competerent, agere faſtidiuit: ideò Sedes Apoſtolica, quod ad eamdem pertinebat vel potuit vel debuit præterire. Quolibet igitur modo hæreticorum complicem refutauit, & conſortem communionis externæ à ſua communione dimouit.

Nec Papa damnationē Acacij debuit intimare Epiſcopis Orientis, quia communicabāt Acacio & ideo iam eius ſodalitates damni quoque ſunt.

§. 41. Nec opus fuit noua Synodo, cùm veteris conſtituti ſufficienter hæc forma præſcriberet, nec opus fuit, vt hæc ſcienda orientis Epiſcopis intimaret, quos expulſione Catholicorum, quæ agebantur in cauſa fidei non ignoraſſe manifeſtum eſt, & communicando hæreticis ſubrogatis, facto tali conſenſiſſe non dubium eſt, etiam cum externæ communionis effectis, nec potuiſſe, nec debuiſſe Sedis Apoſtolicæ ſcita tractari. Ecce agnouerunt in eorum profeſſione, qui conſtantiſſimè perdurarunt, quod fidei communionique Catholicæ debetur. Ecce agnouerunt quemadmodum à talibus recedendo, imo talibus contra moliendo, à fide & communione Catholica deuiarit Acacius, ſeque pariter cum eodem, errori ſubdiderint. Ecce agnouerunt quàm iuſtis ex cauſis, pro fide & communione Catholica atque Apoſtolica (cui, & illi qui in ea perſtiterant congruebant, & his, qui pro ſtantibus obuiabant, ab eadem docebantur alieni) Sedis Apoſtolicæ auctoritate ſic remotus Acacius, ad cuius præcipuè vocatus examen, vel venire vel mittere non curauit, vt ſe de his omnibus, vt confidebat, abſolueret, eiuſque pariter quicumque complices extiterunt, atque ab illa meritò cum his communione diſcretus, à qua ſe ipſe primùm cum ſuis conſortibus Catholicis Pontificibus diſcrepando, cognoſcitur ſeparaſſe. Iuréque ſententiam ille damnationis excepit, ceterique conſortes cum ſuis conſortibus promulgandam, qui ſolus pro omnibus ſuis conſortibus in communionem ſe recidiſſe perfidiæ, ad Apoſtolicam Sedem miſſis literis eſt profeſſus. Cui Acacio, ſi communicauerant Orientales Epiſcopi, antequam huc referret, pari vtique reatu, ſine dubio probantur inuolui, iureque per illum tranſgreſſionis ſententiam ſuſceperunt, tanquam facti cum eodem communionis externæ, qui vtique non conſuli, tanquam noſtræ communionis homines, iam deberent, ſed tanquam in contrario poſiti, in conſortio refutari. Si verò non communicauerant antequam Acacius huc referret, & communicantem notare debuerant, & ipſi de eodem potiùs huc referre, atque Apoſtolicæ Sedis vigore perculſum, meritò comprobaret, cumque ea Sede Apoſtolica, tantíſque illis Catholicis Pontificibus magis tenere concordiam. Sed quia ab illorum ſocietate deſciuerant, & eorum ſucceſſoribus communicare delegerant, ideò cum Sede Apoſtolica minimè congruebant, quia in ſortem reciderant præuaricatoris Acacij, & illius ſe ſine dubio præuidebant ſententia conſequenter aſtringi. ob hoc eum, videri nolebant eſſe damnatum, quia ſe cognoſcebant in eadem præuaricatione damnatos, in qua hodie quoque manere perſiſtunt. Sed ſicut ij ſimili conditione conſtricti, complicem ſuum non poſſunt iudicare non iure damnatum, neque reum poſſent competenter abſoluere; ſic illo iuſtè præuaricatore damnato, ipſi quoque pari iacent damnatione proſtrati, neque ipſi reſipiſcentes poterunt prorſus abſolui. Quia ſicut per vnum ſcribentem, eorum omnium vulgata tranſgreſſione, qui in eamdem perfidiæ reciderant actionem; ſic in vno eodémque qui pro omnibus ſcripſerat, vel ſcribendo omnium prodiderat voluntates, tranſgreſſione punita, pariter quoque, cum eodem vel in eodem, eſt complicium tranſgreſſio punita cunctorum.

§. 42. Quæ tamen ſententia in Acacium deſtinata, etſi nomine tantummodo Præſulis Apoſtolici, cuius erat vtique poteſtatis legitimæ, probatur eſſe deprompta, præcipuè cùm ſecretò dirigenda videretur, ne cuſtodiis vbique prætenſis, diſpoſitio ſalutaris, quibuſlibet difficultatibus impedita, neceſſarium habere non poſſet effectum.

Solus ergo Pontifex damnationis ſententiam tulit in Acacium.

§. 43. Tamen quia Orthodoxis vbique deiectis, & hæreticis tantummodo, eorumque conſortibus, iam relictis in Oriente, Catholici Pontifices, aut reſidui omninò non eſſent, aut nullam gererent libertatem, plurimorum in Italia Catholicorum Congregatio Sacerdotum, rationabiliter in Acacium ſententiam cognouit fuiſſe prolatam. Quæ Congregatio, facta Pontificum, non contra Chalcedonenſem, non tanquam noua Synodus contra veterem primamque cognouit, ſed potiùs ſecundùm tenorem veteris conſtituti, particeps Apoſtolicæ executionis effecta eſt. Vt ſatis appareat Eccleſiam Catholicam, Sedémque Apoſtolicam, quia alibi iam omnino non poſſet, vbi potuit, & cum quibus potuit, nihil penitus omiſiſſe, quod ad fraternum pertineret, pro intemerata, & ſincera communione, tractatum.

Quæ plurimorum Italiæ Sacerdotum congregatione probata fuit.

§. 44. Quæ cum vniuerſa nouerint, qui videntur Eccleſiis orientalibus nunc præeſſe, propterea Chriſtianam reparari legitima curatione refugiunt vnitatem, quia occaſionem diſſenſionis huius, ſuis ambitionibus ſuffragantem, deponere iam recuſant, quia ſine auctoritate Sedis Apoſtolicæ omnium Eccleſiarum paſſim iura confundunt, magis eligentes in errore perſiſtere, quàm præſumptionum ſuarum perdere facultatem, plus vſurpationum ſuarum licentiam diligentes, quàm diuini iudicij tenentes corde reſpectum. In quo neceſſe eſt, velint nolint, tam de fidei communioniſque Catholicæ ſinceritate neglecta, quàm de paternis Canonibus euidenter irruptis, recipiant quod merentur, niſi dum hic tempus admittit, hæc damnationis æternæ pericula, correctis mentibus ſtudeant declinare, vt poſſint non tales permanere, quibus inſolubilis eſt lata ſententia, ſed à talibus recedentes, ab eadem ſententia non teneri. Quæ ſicut in errore durantibus nunquam ſoluenda præfixa eſt, ſic ab his erit aliena qui extiterint puniendæ prauitatis immunes.

Quæ omnia Orientales cognoſcentes & obdurati perſiſtentes, à ſalute vnitatis abierrant.

§. 45. Hæc verò ad inſtitutionem veſtræ dilectionis, ſatis abundéque ſufficere iudicamus, quamuis eadem latius, ſi Dominus conceſſerit facultatem, ſtudeamus exponere, quatenus & fidelium quiſque cognoſcat, nihil Apoſtolicam Sedem (quod abſit) præproperè cenſuiſſe, & non habere quod iuſtè poſſit opponere, peruerſa doceatur improbitas. Rectè autem faciet veſtra dilectio, ſi iſta quæ ſcribimus, pariter Catholicis, & contraria ſapientibus innoteſcat, quo & ſanis neceſſaria firmitas, & malè ſanis competens medicina præbeatur.

Hortatur hic Pont. Dardanos, vt hæc omnibus patefaciant.

Dat. Calendis Februarij Victore viro clariſſimo Conſule.

Dat. 8. Ap. alias 1. Feb.

ANATASIVS II. IVNIOR PONT. LI.

Anno Domini ccccxcvii.

ANaſtaſius Secundos Iunior, Petri filius, Roman. de Regiooe Exquilina, de vico, io quo eodem Papa Alexander I. eſt natus, Caput Tauri cognominato. Creatus, & conſecratus 5. Kal. Decembris anoo Domini quadringenteſimo nonageſimo ſeptimo, ſedit annum vnum, Menſ. vndecim, dies vndecim. Creauit Presbyteros duodecim, Epiſcopos per diuerſa loca ſexdecim. Obiit 15. Kal. Decemb. anoo quadringenteſimo oonageſimo nooo, ſepultus ad Sanct. Petrum. Vacauit Sedes dies tres.

COELIVS SYMMACHVS PONT. LII.

Anno Domini ccccxcix.

COElius Symmachus, Fortunati filius, Natione Sardus, patria Simagéſis, hodie Simagis dicta, oppidulo nunc 40. ædium, Diœceſis Arborenſis. Creatus, & conſecratus x. Kal. Decemb. ex Diacono Cardinale S.R.E. An. 499. in Baſilica Cooſtantiniana. Sedit anoos 15. Menſ. 7. dies 28. Creauit Presbyteros 92. Diac. 16. Epiſcopos per diuerſa loca 117. Obiit 14. Kal. Auguſti Ann. 514. & ſepultus fuit in Baſilica S. Petri. Vacauit ſedes dies 7.

Schiſma quartum in Romana Eccleſia inter Symmachum legitimum Papam, & Cœlium Laurentium Spurium.

COELIVS HORMISDA PONT. LIII.

Anno Domini dxiv.

COElius Hormiſda, natione Campanus, patria Venafranus, filius Iuſti de Fruſinone ex Diacono Cardinale creatus ſeptimo Kalendas Auguſti anno 514. ſedit io Petri Cathedra annos nouem, dies 21. Creauit Presbyteros 21. Diaconos 10. Epiſcopos per diuerſa loca 55. Obiit anno Domini 525. Corpus eius in Baſilica Beati Petri Apoſtoli ad Vaticanum ſepultum eſt. Vacauit ſedes Romana dies 6.

IOANNES PRIMVS PONTIF. LIV.

Anno Domini dxxiii.

SAnctus Ioannes I. Conſtantij filius, Tuſcus S. R. E. Presbyter Cardinalis, SS. Ioannis, & Pauli, Titulo Pammachij, à Gelaſio Papa factus. Creatus, & conſecratus pridie Idus Auguſti anoo Chriſti 523. ſedit anoos 2. Meoſes 9. dies 16. Creauit Epiſcopos 15. Obiit anno Domini 526. 6. Kal. Iunij. Corpus eius ad Vrbem Rauenna delatum. Vacauit ſedes Meoſem 1. dies 28.

FELIX III. DICTVS IV. PONT. LV.
ANNO DOMINI DXXVI.

FElix III. dictus IV. Caſtorij ſimbrij Samnis, Beneuentanus, S.R.E. Presbyter Cardinalis S. Syluestri in Eſquiliis tit. Equitij ab Hormiſda Papa factus. Creatus, & conſecratus 8. Kal. Auguſti anno Chriſti 526. ſedit annos 4. Menſes duos, dies 18. Creauit Presbyteros 55. Diaconos 4. Epiſcopos per diuerſa loca 29. Obiit Romæ 4. Idus Octobris 530. Corpus eius in Baſilica Principis Apoſtolorum ſepultum eſt. Vacauit ſedes dies tres.

IOANNES SECVNDVS PONT. LVII.
ANNO DOMINI DXXXI.

IOannes II. Iunior cognomento Mercurius, Profecti filius, Romanus de Regione Cælij Montis S.R.E. Presbyter Cardinalis tit. S. Clementis. Creatus, & conſecratus Romæ 11. Kalend. Febr. anno Chriſti 531. ſedit ann. 2. Menſes 4. dies 6. Creauit Epiſcopos 21. Presbyteros 15. Diacon. ...... Obiit Romæ 11. Kal. Iunij anno Chriſti 534. Sepultus in Baſilica Principis Apoſtolorum ad Vaticanum. Vacauit ſedes dies 6.

BONIFACIVS II. IVNIOR PONT. LVI.
ANNO DOMINI DXXX.

BOnifacius I[illegible] Sigiſuulti, vel alias Sigiſbundi filius Rom[illegible] S.R.E. [illegible]yter Cardinalis tit. S. Cæciliæ licèt [illegible] Romæ, [illegible] fuit Gothus. Creatus, & conſ[illegible] Romæ [illegible]. Nouembris anni 530. non ſine con[illegible] ſedit an[illegible]num, dies duos. Obiit 16. Nouem[illegible] Sepult[illegible] Corpus eius in Baſilica Principis Apo[illegible] Vacauit ſedes Menſes 3. dies 5.

[illegible] Romana Eccleſia inter Bonifacium ſe[illegible] [illegible]oſcorum Antipapam.

AGAPETVS PRIMVS PONT. LVIII.
ANNO DOMINI DXXXV.

SAnctus Ruſticus Agapetus, Gordiani Presbyteri Cardinalis SS. Ioan. & Pauli, tit. Pammachij, ea legitimo matrimonio filius Romanus S.R.E. Archidiaconus Presbyter Cardinalis in Baſilica SS. Duodecim Apoſtolorum, Creatus, & conſecratus Romæ prid. nonas Iunij anno Chriſti 534. ſedit Menſes 11. dies 19. Creauit Diaconos quatuor, Epiſcopos per diuerſa loca vndecim. defunctus eſt Conſtantinopoli 11. Kal. Iunij anno 536. cuius Corpus in loculo plumbeo tranſlatum eſt Romam, vſque ad Baſilicam S. Petri vbi ſepultum eſt 12. Kal. Octobris.

COELIVS SILVERIVS PONT. LIX.
ANNO DOMINI DXXXVI.

COElius Siluerius Hormiſdæ de Fruſinone Papæ, ex legitimo Thoro natus, Abella, ſeu Auella Ciuitate Campaniæ felicis, vulgò Troia editus S.R.E. Subdiacon. regionarius. Creatus 13. Kal. Auguſti, conſecratus verò die Dominico 17. Kal. Ianu. anno Domini 536. ſedit ann. tres, & dies 11. Creauit Presbyteros 13. Diac. 5. Epiſcopos per diuerſa loca 19. Siluerius exagitatus aduerſariorum calumniis, & relegatus in Inſulam Palmariam, iuxta Pontiam ſuam, conſumptus ærumnis, atque inedia, diem tandem clauſit extremum 12. Kal. Iul.

VIGILIVS PONTIF. LX.
ANNO DOMINI DXXXVII.

VIgilius ex nobiliſſimo genere ortus Io. Conſularis viri filius, S.R.E. Archidiac. Creatus 6. Kal. Maij, & conſecratus die Domin. 18. Kal. Iunij viuēte prædeceſſore ſuo Siluerio. Huius Vigilij ingreſſus parū legitimus fuit. Sedit à creatione annos 18. Menſes 7. dies 15. à Conſecratione annos 16. Menſes 6. dies 28. & cùm duas Ordinationes feciſſet, creauit Epiſc. 81. & Presbyteros 16. & Diac. 16. Siracuſis, Conſtantinopoli rediens Romam 4. Idus Ianuarij ex calculi dolore moritur, an. Dom. 556. Corpus eius Romam relatum, ſepultum eſt in via Salaria, in Sacello S. Marcelli. Vacauit ſedes Menſ. 3. dies 5.

Schiſma ſeptimum in Romana Eccleſia inter Siluerium Papam, & Vigilium Antipapam.

PELAGIVS PRIMVS PONT. LXI.
ANNO DOMINI DLV.

PElagius, Ioannis Vicariani filius, Romanus, S.R.E. Archidiaconus, Conſecratus 16. Maij die Dominico Paſchæ, Sedit annos quatuor, Menſes 10. dies 18. Hic fecit ordinationes duas per menſem Decembris Presbyterorum 25. Diaconorum 9. Epiſcoporum per diuerſa loca 49. Qui etiam obiit 2. menſis Martij, & ceſſauit Epiſcopatus eius menſes tres, dies 25.

IOANNES TERTIVS PONT. LXII.
ANNO DOMINI DLIX.

IOannes III. Catellinus cognomento, ex Patre Anaſtaſio viro illuſtri, Creatus 4. Kal. Iunij, conſecratus die Dominico 16. Kal. Auguſti anno Dom. 559. Sedit annos 13. dies 16 Hic fecit ordinationes duas per menſem Decem. Presbyterorum 38. Diaconorum 12. Epiſcoporum per diuerſa loca 16. moritur 3. Idus Iulij anno Chriſti 574. ſepultus in Baſilica S. Petri Apoſtoli, ceſſauit Epiſcopatus eius menſes 10. & dies 3.

BENEDICTVS PRIMVS PONT. LXIII.
ANNO DOMINI DLXXXV.

BEnedictus I. cognomento Bonoſus, natione Italus patria Rom. ex patre Bonifacio, Creatus 16. Kal. Iun. conſecratus die Dominico 4. Nonas Iunij, ſedit in Petri Cathedra ann. 5. menſ. 2. & dies 15. Hic fecit ordinationem vnam per menſem Decemb. Presbyterorum 15. Diac. 3. Epiſcoporum per diuerſa loca 21. Mortuus eſt pridiè Kal. Auguſti an. Dom. 579. & ſepultus in Baſilica B. Petri Apoſtoli. Vacauit ſedes Romana menſes 3. dies 10.

PELAGIVS SECVNDVS PONT. LXIV.
ANNO DOMINI DLXXXIX.

SAnctus Pelagius II. Iunior, VVinigildi filius, Romanus, quamquam, ex nomine parentis, eum potius genere Gothû, quàm Romanum coniicimus, creatus 3. Idus Nouembris, quæ incidunt in diem 11. eiuſdem menſis, anno Domini 579. conſecratus die S. Andreæ Apoſtoli, pridiè Kal. Decembris; ſedit annos 10. Menſes 2. dies 29. Ordinationes duas menſe Decembri fecit Epiſcoporum 48. Presbyterorum 82. & Diaconorum 8. defunctus 6. Idus Februarij ex peſte, anno 590. ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes menſes 6. dies 25.

Damnatio conciliabuli Conſtantinopolitani 3. non iure conuocati à Ioanne Epiſcopo Conſtantinopolitano, Vniuerſalis Eccleſiæ Epiſcopi nomen ſibi perperam vindicante.

PELAGIVS PAPA SECVNDVS, Dilectiſſimis Fratribus, vniuerſis Epiſcopis, qui illicita vocatione Ioannis Conſtantinopolitani Epiſcopi, ad Synodum Conſtantinopolim conuenerunt. *Edita A. D. 589.*

MANIFESTO, ſicut optauimus gratiam Dei, lumine Euangelicę veritatis ab vniuerſali Eccleſia, perniciosiſſimi erroris nocte depulſa, ineffabiliter gaudemus in Domino. Sed non modico contriſtamur mœrore; quia ea, quæ olim calcata fuerant, & funditus damnata, nec vmquam fieri debuerant, ſed uiuis radicibus germinant, atque pullulant. Et quoniam multa, quæ pœnitudinem poſſunt generare, proueniunt, neceſſe eſt ea caſſare, quæ contra ordinem, & omnem auctoritatem facta eſſe noſcuntur. *Exordium.*

§. 1. Vnde fratres reiecta penitus audacia, quæ contra Apoſtolicam Sedem, & contra ipſam Domini Saluatoris vocem, qua dictum eſt, Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, ſumpta eſt diſputandi contra Domini pręcepta vana errantium corda conquieſcant, nec liceat defendi quod non licuit agere. Relatum eſt ergo ad Apoſtolicam Sedem, Ioannem Conſtantinopolitanum Epiſcopum, Vniuerſalem ſe ſcribere, voſque ex ſua præſumptione ad Synodum vocare generalem, cùm generalem Synodum conuocandi auctoritas Apoſtolicæ Sedi B. Petri ſingulari priuilegio ſit tradita, & nulla vmquam Synodus rata legatur, quæ Apoſtolica auctoritate non fuerit fulta. *Concilium Conſtantinop. tertium abſq; Papa aſſenſu actum fuit.*

§. 2. Quapropter quicquid in prædicto veſtro conuenticulo, (quia Synodus taliter præſumpta eſſe non potuit) ſtatuiſtis, ex auctoritate Sancti Petri Apoſtolorum Principis, & Domini Saluatoris voce, qua B. Petro poteſtatem ligandi atque ſoluendi ipſe Saluator dedit, quæ etiam poteſtas in Succeſſoribus eius indubitanter tranſiuit, præcipio omnia quæ ibi ſtatuiſtis, & vana & caſſata eſſe, ita vt deinceps numquam appareant, nec ventilentur. Etenim ipſe Saluator Beato Apoſtolo Petro, tamquam ipſa per ſe veritas loquitur dicens: Quæcumque ligauèris ſuper terram, erunt ligata & in cœlo, & quæcumque ſolueris ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlis, multis denuò Apoſtolicis, & canonicis atque Eccleſiaſticis inſtruimur regulis, non debere abſque ſententia Romani Pontificis Concilia celebrari. Quapropter, vt iam dictum eſt, rectè non Concilium, ſed veſtrum Conuenticulum, vel Conciliabulum caſſauit: & quicquid in eo actum eſt, irritum habetur & vacuum. *Illud ergo ipſe Pont. irritat & damnat.*

§. 3. Vos quoque deinceps, vt nullius hortatu talia præſumatis, ſi Apoſtolicæ Sedis communione carere non vultis. Modò verò ideo ſuſpenditur vltio, vt locum poſſit habere correctio. *Et patres à ſim. libris abſtinere monet.*

§. 4. Prædeceſſores verò Ioannis, & ipſe Ioannes, non ſemel, ſed ſæpiſſimè, epiſtolas atque libellos, propria manu ſubſcriptos, Sanctis anteceſſoribus noſtris miſerunt, quibus coram Deo proteſtati ſunt, nihil vmquam proteruiè contra Apoſtolicam Sedem agere, nec de illius, aut aliorum priuilegiis, quicquam vſurpare. Qui hactenùs in Archiuio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſub ſigillis ac chirographis eorum roborati, habentur integri. In ipſis enim epiſtolis, vel libellis, anathematis vinculo ſe, & ſucceſſores conſtrinxerunt, ſi vmquam aliquod contra eos præſumpſiſſent, aut contra Apoſtolicam, vel vllius alterius Epiſcopi Sedem, quicquam aduerſi, quoquo modo eſſent moliti. Idcircò eos non eſt neceſſe excommunicare, aut anathematizare; quia ipſi anathematis vinculo, propriis manibus profeſſiones ſuas, ſuaque ſcripta roborando, conſtrinxerunt. Sciat ſe tamen, & ipſe Ioannes, niſi errorem ſuum citò correxerit, à nobis *Ioan. Epiſc. Conſtantinopolitanum iā excommunicatum eſſe oſtendit. & à ſe etiam niſi ſe correxerit excommunicandum indicat.*

excom

excommunicandum fore, & Apoſtolicæ Sedis, atque omnium Sanctorum Epiſcoporum communione carere.

Vniuerſalis Epiſcopi nomen, ſoli Papæ conuenit. Hæc pars Bullæ tantum eſt in capit. nullus, diſtinct. 99.

§. 5. Vniuerſalis quoque nomen quod ſibi illicitè conſurpauit, nolite attendere, nec vocatione eius ad Synodum, abſque auctoritate Sedis Apoſtolicæ vnquam venire, ſi Apoſtolicæ Sedis, & ceterorum Epiſcoporum communione vultis frui. Nullus enim Patriarcharum hoc tam profano vocabulo vnquam vtatur: quia ſi Summus Patriarcha vniuerſalis dicitur: Patriarcharum nomen ceteris derogatur. Sed abſit hoc, abſit à fidelis cuiuſquam mente, hoc ſibi vel velle quempiam arridere, vnde honorem fratrum ſuorum imminuere, ex quantulacumque parte videatur. Quapropter charitas veſtra neminem vnquam ſuis in epiſtolis vniuerſalem nominet, ne ſibi debitum ſubtrahat, cùm alteri honorem offert indebitum. Aduerſarius namque noſter diabolus, qui contra humiles ſæuiens, ſicut leo rugiens circuit, quærens quem deuoret, non iam, vt cernimus, caulas circuit, ſed ita validè in quibuſdam Eccleſiæ neceſſariis membris dentem figit, vt nulli ſit dubium, quin, niſi vnanimiter, fauente Domino, cunctorum prouida paſtorum turba concurrat, omne (quod abſit) citius ouile dilaniet.

Ioannes præfati auerſionem à bono, & peruerſionem ad malum, dolenter enarrat.

§. 6. Perpendiſtis fratres cariſſimi, quid & vicino ſubſequatur, cum & in Sacerdotibus erumpunt tam peruerſa primordia? Quia enim iuxta eſt ille de quo ſcriptum eſt: Ipſe eſt Rex ſuper vniuerſos filios ſuperbiæ (quod non ſine graui dolore dicere compellor, dum frater & Coepiſcopus noſter Ioannes, mandata dominica, & Apoſtolica præcepta, regulaſque deſpiciens, eum præ elatione præcurrere conatur in nomine,) veſtræ beatit. indicet omnipotens Deus, quanto graui, conſiderationis huius, gemitu torqueor, quod ille quondam mihi notiſſimus, ille omnibus dilectus, ille qui eleemoſynis, orationibus atque ieiuniis videbatur occupatus, & ex eo quo ſedebat cinere, ex ea quam prætendebat humilitate iactantiam tantam ſumpſit, ita vt vniuerſa ſibi tentet aſcribere, & omnia, quæ vni ſoli capiti cohærent, videlicet Chriſto, per elationem pompatici ſermonis, eiuſdem Chriſti ſibi ſtudeat membra ſubiugare. Nec mirum quòd ille tentator, qui initium omnis peccati ſcit eſſe ſuperbiam, & nunc ea in primo homine ante omnia vſus eſt, & nunc eam, in quibuſdam hominibus ponit in fine virtutum, & qui aliquatenus, bonis vitæ ſtudiis, videbantur crudeliſſ. manus eius effugere, eis in ipſis metis boni operis, & in ipſa quodammodo apponat perfectionis concluſione tendiculum.

Moneat itaq; omnes, vt illū auerſant & reducant ad viam veritatis, eamque ipſi quoque ſectentur.

§. 7. Vnde magnoperè orandum eſt, & omnipotens Deus aſſiduis precibus implorandus, vt hunc à mente illius auertat errorem, hoc ab vnitate atque humilit. Eccl. malum ſuperbiæ, & confuſionis amoueat, & fauente Deo, omnibus viribus concurrendum, atque prouidendum, ne vnius veneno ſermonis, viuentia in Chriſti corpore membra moriantur. Si enim dici hoc licenter permittitur, honor Patriarcharum omnium negatur, & fortaſſe is in errore perit, qui vniuerſalis dicitur, & nullus iam Epiſcopus remanſiſſe in ſtatu veritatis inuenitur. Oportet ergo, vt conſtanter ac ſine præiudicio ſeruetis, ſicut accepiſtis Eccleſias, & nihil ſibi in vobis hæc tentatio diabolicæ vſurpationis aſcribat. State fortes, ſtate ſecuri: Scripta quæ vniuerſalis nominis falſitate condemnata ſunt, nec dare vnquam, nec accipere præſumatis. Omnes Epiſc. curæ veſtræ ſubiectos ab huius adulationis inquinatione prohibete, vt vniuerſa vos Eccleſia, Patriarchas non ſolùm in bonis operibus, ſed etiam in veritatis auctoritate cognoſcat. Siqua autem forſitan aduerſa ſubſequantur, vnanimiter perſiſtentes, etiam moriendo debemus oſtendere, quia in damno generalitatis, noſtrum ſpecialiter aliquid non amamus. Dicamus cum Paulo: Mihi viuere Chriſtus eſt, & mori lucrum. Audiamus quod primus omnium Apoſtolorum dicit. Si quid patimini propter iuſtitiam, beati eritis. Mihi enim credite, quia honorem, quem pro prædicanda ſuſcepimus veritate, ſi neceſſitatis cauſa exigat, ſecurius pro eadem veritate relinquimus, quam tenemus. Orate fratres, vt honor Eccleſiaſticus noſtris diebus non euacuetur: nec vnquam Rom. Sedes, quæ inſtituente Domino caput eſt omnium Eccleſiarum, priuilegiis ſuis vſquam careat, aut expolietur. Confidimus autem de vobis cariſſimi, meliora atque viciniora ſalutis, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque inſtantia, neque fortitudo, neque profundum, neque creatura alia, (magiſtro gentium docente) poterit nos ſeparare à caritate D. N. IESV Chriſti, & quæ in ipſo eſt, recta fide. Nolite itaque amittere confidentiam veſtram, quæ magnam habet remunerationem. Patientia enim nobis neceſſaria eſt ad colluctationes aduerſariorum, quatenus fidem intemeratam vſque in finem conſeruantes, repromiſſionem percipiamus, quam repromiſit his qui legitimè certare deproperant. Adhuc enim modicum aliquantulum, qui venturus eſt veniet, & non tardabit. Ecce enim Iudex ante ianuam aſſiſtit, coronam hilariter promittens his, qui pro eo paſſionibus ſubmittuntur. Quòd ſiquis ſe ſubtraxerit, non placebit animæ meæ, ſed cadet de promiſſione, propter negationem. Nos autem non ſumus ſubtractionis filii in perditionem animæ. Propter quod aſſumite arma Dei, vt poſſitis reſiſtere in die malo aduerſùs omnes inimicos ſanctæ Dei Eccleſ. & veſtros, & induite loricam iuſtitiæ, calceati pedes in præparationem euangelii pacis, in omnibus aſſumentes ſcutum fidei, in quo poſſitis omnia iacula nequiſſimi ignea extinguere, & galeam ſalutis accipite, & gladium ſpiritus, quod eſt verbum Dei, per omnem orationem & obſecrationem, radicati & fundati in ſolatio fratrum pro Chriſto IESV D. N. Sed & nunc fratres commendamus vos omnes Domino, & verbo gratiæ eius qui poteſt perficere, & dare hæreditatem vobis cum omnibus ſanctis. Ipſe autem Deus pacis & conſolationis, det vobis idipſum ſapere in alterutrum, vt vobis inuicem ſuccurratis, & non ſitis diuiſi, vt vnanimes, vno ore, & vno corde honorificemus eum in concordiam & conſolationem fratrum, qui potens eſt confirmare vos ſecundùm Euangelium eius, & iuxta reuelationem myſterii æternis temporibus taciti, quibus vobis futurorum gaudiorum largienda ſunt munera. Summoperè etiam conſiderare debetis, quòd hi, qui fratribus inuident, eóſque damnare aut perdere cupiunt, per ſe & ſua dogmata deſtruuntur. Dicit enim, Dominus, Omne regnum in ſe diuiſum non ſtabit, & omnis ſcientia, & lex aduerſùm ſe diuiſa non ſtabit. Ideóque neceſſe eſt, vt concorditer ſalubres ſuſcipiatis hortatus, & nihil per contentionem agentes, ſed ad omne ſtudium deuotionis vnanimes, diuinis & Apoſtolicis conſtitutionibus pareatis, & in nullo patiamini prouidentiſſima canonum decreta violari, quatenus & Nicæn. canonum conſtituta, & quæ à nobis, vel à prædeceſſoribus noſtris ſunt prouidè & ſalubriter decreta, intemerata permaneant in futuro. Et in Apocalypſi Dominus per Ioannem loquitur, dicens: Nolite timere, Ego ſum primus & nouiſſimus, & viuus, & fui mortuus, & ecce ſum viuens in ſæcula ſæculorum, & habeo claues mortis & inferni. Et paulò poſt: Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quòd eſt in paradiſo Dei mei. Item idem. Eſto fidelis vſque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. Et iterùm. Qui vicerit, & cuſtodierit vſque in finem opera mea, dabo ei poteſtatem ſuper gentes, & reget illas in virga ferrea, & tamquam vas figuli confringentur. Item idem: Ecce ſto ad oſtium, & pulſo, ſi quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi ianuam, introibo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipſe mecum. Qui vicerit, dabo ei ſedere mecum in throno meo, ſicut & ego vici, & conſedi cum Patre meo in throno eius. Vos fratres, ſi non vultis cum eo damnari (quia non ſolùm qui faciunt, ſed qui conſentiunt facientibus, rei ſunt) hortamini eum, & monete recedere à præfatis illicitis, & memor ſit vnde exciderit, & agat pœnitentiam, & prima opera faciat. Sin minus; non mea loquar verba, ſed ipſa D. Saluatoris, quæ per prædictum Ioannem in iam dicto lib. locutus eſt, replicans aio: Veniam & mouebo candelabrum tuum de loco ſuo, niſi pœnitentiam egeris. Ipſe enim magis tenet doctrinam Balaam, qui docebat Balach mittere ſcandalum coram filiis Iſraël, ſicut iſte docet vos ſcandalizare Sanctam matrem Eccleſiam, & vniuerſum cœtum, tàm ſacerdotum, quàm religioſorum Chriſtianorum atque Fidelium. Vnde & in ſupradicto libro continetur ita: (ſemper enim potiùs vos verbis Domini Saluatoris ſcire

&

& inſtrui cupio, quàm meis; licet & ipſa Apoſtolicæ auctoritatis ſiot ponderibus plena.) Noui opera tua nouiſſima plura prioribus, ſed habeo aduersùs te, quia permittis mulierem Iezabel, quæ ſe dicit prophetam, docere, & ſeducere ſeruos meos, fornicari, & manducare de idolothytis; & dedi illi tempus, vt pœnitentiam ageret, & non vult pœnitere à fornicatione ſua. Ecce ego mitto eam in lectum, & qui mœchantur cum ea in tribulationem maximam, niſi pœnitentiam egerint ab operibus ſuis: & filios eius interficiam in morte, & ſcient omnes Eccleſiæ, quia ego ſum ſcrutans corda & renes, & dabo vnicuique veſtrum ſecundùm opera veſtra. Hæc fratres valdè cauenda ſunt, & præcepta Domini, atque ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, quæ vice Domini Saluatoris legatione fungitur, monita fideliter amplectenda & peragenda.

§. 8. De cetero fratres ſuper Prouinciæ cauſa, vnde Sedem Apoſtolicam dudum conſulere voluiſtis, videtur nobis ſufficienter tractatum à ſanctis prędeceſſoribus noſtris. Sed quia denuò noſtram mediocritatem de eadem re interrogare dignum duxiſtis, ſcitote, certam Prouinciam eſſe, quæ habet decem vel vndecim Ciuitates, & vnum Regem, & totidem minores Poteſtates ſub ſe, & vnum Epiſcopum, aliosque ſuffragatores decem vel vndecim Epiſcopos Iudices ad quorum iudicium omnes cauſæ Epiſcoporum, & reliquorum Sacerdotum ac Ciuitatum cauſæ referantur, vt ab his omnibus iuſtè conſona voce diſcernantur, niſi ad maiorem auctoritatem fuerit ab his, qui iudicandi ſunt, appellatum. Vnde non oportet vt degradetur, vel dehonoretur vnaquæque Prouincia, ſed apud ſemetipſam habeat Iudices, Sacerdotes & Epiſcopos, ſingulos videlicet iuxta ordines ſuos. Et quicumque cauſam habuerit, à ſuis Iudicibus iudicetur, & non ab alienis, ideſt à ſuæ iuſtis Iudicibus Prouinciæ, & non ab externis. niſi vt iam prælibatum eſt, à iudicatis fuerit appellatum. Si verò in qualibet Prouincia ortæ fuerint quæſtiones, & inter ipſius Prouinciæ Epiſcopos diſcrepare cœperit ratio, atque inter ipſius diſſidentes non conuenit; ad maiorem tunc Sedem referantur. Et ſi illæ, facilè & iuſtè non diſcernuntur, vbi fuerit Synodus regulariter congregata, canonicè & iuſtè iudicentur. Maiores vero, & difficiles quæſtiones, vt ſancta Synodus ſtatuit, & beata conſuetudo exigit. ad Sedem Apoſtolicam ſemper referantur.

Paſtorum eorumq; admonitione ſubmotis.

§. 9. Ceterùm Sanctorum Patrum ſtatuta ſequentes, Synodali auctoritate omnes qui aduerſus patres armantur, vt patrum inuaſores & mactatores, infames eſſe cenſemus, quoniam ea vulnera, quæ fomentis non ſanantur, ferro abſcindi, vel curare neceſſe eſt. Vnde fratres ceſſent iniuſtę æmulationes, ceſſent inſidię, ceſſent falſæ criminationes, ne infirmus quiſquam, propter quem Chriſtus mortuus eſt, talibus laceretur inſidiis, ne ouis pretio Chriſti redempta, lupinis à fratre ſaucietur morſibus. Meritò ergo cauſa nos reſpicit, ſi talibus fauere cœperimus. Corripiantur ſemper talia, nec illis, qui hæc exercere conantur, aut patribus vel fratribus inſidiantur, liberè loqui concedatur, aut pro voluntate ſermo proferri permittatur. Liquet omninò, quòd conueniant illis, quia talia eos loqui permittunt, quoniam occurreret veritas, ſi falſitas & calumnia diſpliceret vel odium. Deſinat igitur falſitas inceſſere veritatem, deſinat ſuſpicio, quæ iuſtè repellitur, inſidiari, deſinat odium & inimicitia proſequi patres vel fratres, deſinat conſpiratio, quæ ab omnibus eſt repudianda, infeſtare magiſtros. Horum igitur vitiorum accuſatores vel patratores, non ſunt in accuſatores Pontificum recipiendi, ſed penitus repellendi, quoniam iubent Canonica decreta Patrum, vt accuſatio, vel teſtimonium eorum, qui odio quolibet inſequuntur, vel qui inimici aut ſuſpecti habentur, nullo modo recipiantur. Quorum ſtatuta & nos firmantes, eadem omnibus inuiolabiliter futuris temporibus tenere cenſemus. Quicquid autem ſuper hac cauſa, Patres noſtri decernendum duxere dignum. vt condecet, neceſſe eſt, cum labefactari vel infirmari cœperit, Apoſtolica denuo auctoritate firmari ac renouari, fratribuſque dari.

D. P. An. 10. 1. Martij. Dat. Calendis Martij, indictione quinta.

Bullar. Mag. Tom. I.

GREGORIVS PRIMVS MAGNVS PONT. LXV.
ANNO DOMINI DLXXXX.

SAnctus Gregorius Magnus Eccleſiæ Doctor, Gordiani Saluatoris, & Siluiæ, ſanctiſſimæ Matronæ filius, Romanus, nobiliſſima, & antiquiſſima Aniciorū familia Monachus, S.R.E. Archidiaconus, & Apocriſarius Conſtantinopoli apud Imperatorem, creatus Chriſtianorum Pontifex anno Domini 590. Ordinatus die Dominico 3. Non. Septembris, ſedit ann. 13. Menſ. 6. dies 8. Fecit Epiſcopos 62. Presbyteros 39. Diaconos 15. migrauit 3. Idus Martias, ſepultus fuit in extrema porticu, ante Baſilicam S. Petri Apoſtoli in loco quod nunc dicitur S. Mariæ de Febre, cuius Corpus poſteà Gregorius 4. intra Baſilicam tranſtulit, & ſub Andreæ Apoſtoli Altare collocauit.

SABINIANVS PRIMVS PONT. LXVI.
ANNO DOMINI DCIV.

SAbinianus, Boni filius, Bleranus, Tuſcus, Diac. Card. & Apocriſarius Apoſtolicæ ſedis Conſtantinopoli apud Imperat. à S. Papa Gregorio miſſus. Creatus Kal. Septemb. Conſecr. die Dominico, Idibus Septemb. Sedit. menſ. 5. dies 19. cùm ordinatione vnâ menſe Septembri 26. Epiſc. feciſſet. Obiit 2. Kal. Martias, funúſq; eius à palatio Lateranenſi ad Baſilicam D. Petri defertur. Vacauit ſedes diē 1.

BONIFACIUS TERTIUS PONT. LXVII.
Anno Domini DXVI.

BOnifacius III. Ioannis Catadiocis filius, Romanus S.R.E. Presbyter Cardinalis, creatus, & ordinat. 9. Kal. Martias die Dominico: ſedit menſes 8. dies 23. Creauit Epiſcopos 21, aliàs 11. Obiit prid. Idus Nouembris, anno Chriſti 606. ſepultus ad S. Petrum in Vaticano. Vacauit ſedes menſes ſex, dies quindecim.

BONIFACIUS QVARTUS PONT. LXVIII.
Anno Domini DVI.

BOnifacius IV. Ioannis Medici filius, Valerienſis, Marſus, ex Monacho S. Sebaſtiani extra Vrbem, & Preſbytero Cardinali, Conſecratus die Dominico 5. Kal. Septembris, anoo Domini 606. ſedit annos ſex, menſes 8. dies 12. Duabus ordinationibus Epiſcopos 36. Presbyteros aliquot, & Diacooos 9. creauit. Romæ moritur, ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes menſes 5. dies 12.

DEVSDEDIT PONTIF. LXIX.
Anno Domini DXIII.

DEoſdedit, Stephani Snbdiaconi filius, Romanus, S. R.E. Presbyter Cardinalis SS. Ioannis, & Pauli tit. Pammachij, à S. Gregorio Papa factus, Pontificatum omnium ſuffragiis adeptus, Conſecratus die Dominico 12. Kal. Nouembris, anno 613. ſedit an. 3. dies 19. Ordinatiooibus tribus Epiſcoporum 29. Presbyterorum 13. & Diacon. 5. factis, Obiit Romæ 6. Idus Nouembris, anno Chriſti 616. & eius Corpus in Baſilica Principis Apoſtolorum digno cum honore ſepultum eſt. Vacauit ſedes vſque ad Conſecrationem meoſem vnum, & dies 16.

BONIFACIVS QVINTVS PONT. LXX.
Anno Domini DCXVII.

BOnifacius V. natione Campanus, Patria Neapolitanus, ex Patre Ioanne Fummino, 9. Papa Regnicola, Conſecr. 8. Kal. Ianuarij, anno 617. ſedit ann. 5. menſ. 10. Ordinationes duas fecit, quibus creauit Epiſcopos per diuerſa loca 29. Presbyteros in Romana Vrbe 26. Diaconóſque quatuor. Obiit 8. Kal. Nouembris, anno 622. ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes dies 12.

HONO

HONORIVS PRIMVS PONT. LXXI.
ANNO DOMINI DCXXXI.

HOnorius I. Petronij de la Mara, Viri Conſularis filius, Campanus, Decimus Papa Regnicola, Creatus, & conſecratus die Dominico, 7. Idus Nouembris, anno 621. Sedit in Petri Cathedra annos 12. menſes 11. dies 7. Cùm ordinationes tres Epiſcoporum 81. Presbyterorum in Rom. Vrbe 13. & Diaconorum 11. feciſſet. Obiit 3. Idus Octobris, anno 635. ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes vſque ad Conſecrationem annum vnum, menſes 7. dies 18.

IOANNES QVARTVS PONT. LXXIII.
ANNO DOMINI DCXXXIX.

IOannes IV. Venantij Scholaſtici filius, Dalmata, Iadertinus, S.R.E. Diaconus Cardin. conſecratus 8. Kal. Ianuarij, die Natalis Domini, incunte anno Chriſti 639. ſedit annum vnum, menſes 9. dies 18.

SEVERINVS PRIMVS PONT. LXXII.
ANNO DOMINI DCXXXVII.

SEuerinus, Labieni filius, Romanus, Creatus, & conſecratus Kal. Iunij, die Dominico anni 637. ſedit annum vnum, menſes duos, dies tres. Creauit Epiſcopos 9. Obiit 4. Nonas Auguſti, ſepultus ad S. Petrum, anno Domini 638. Vacauit Romana ſedes vſque ad nouam conſecrationem, menſes 4. dies 22. Pontificatu Seuerini obiit Mahometus impoſtor, & falſus Propheta, cui ſucceſſit Calipha, & poſt Hali.

Bullar. Mag. Tom. I.

THEODORVS PRIMVS PONTIF. LXXIV.
ANNO DOMINI DCXL.

THeodorus, Theodori Epiſcopi filius, Hieroſolymis oriundus, Græcus, conſecratus 6. Kalen. Decembris, die Dominico: ſedit annos ſex, menſes 5. dies 19. Ordinationem vnam menſe Decembri Epiſcoporum 46. Presbyterorum 21. Diaconorum 4. fecit. Obiit Romæ pridiè Idus Maij, anno 647. & ad S. Petrum ſepelitur. Vacauit ſedes menſem vnum, dies 21.

MARTINVS PRIMVS PONTIF. LXXV.
Anno Domini DCXLVII.

MArtinus I. Fabritij filius, Tuderto Ciuitate, quæ nunc vulgò Todi in Tuſcia appellatur, Creatus pridiè Nonas Iulij, conſecratus 16. Kalend. Octobris, ſedit in Pontificatu annos ſex, menſes 4. dies 17. Creauit Epiſcopos 33. Presbyteros vndecim, & Diaconos 5. Obiit pridiè Idus Nouembris anni 653. Cherſonæque ſepultus, vbi exul deceſſerat.

EVGENIVS PRIMVS PONT. LXXVI.
Anno Domini DCLIV.

EVgenius, Rufiniani filius, Romanus, de regione prima Auentina. Creatus, & Conſecratus die Dominico 4. Idus Augusti, anni 654. ſedit in Pontificia ſede annos duos, menſes 9. dies 14. fecit Epiſcopos 22. Obiit Romæ 4. Non. Iunij. Sepultus ad S. Petrum, anno Domini 657. Vacauit ſedes Rom. Menſem 1. dies 27.

VITALIANVS PRIMVS PONT. LXXVII.
Anno Domini DCLVII.

VItalianus I. natione Italus, natus in Suetnia, Caſtro Aprutij, filius Anaſtaſij Pontratij, 11. Papa Regnicola, ſedit in Pontificatu annos 14. menſes quinque, dies vigintinouem, Ordinationes quatuor, Epiſcoporum nonaginta ſeptem, Presbyterorum 22. Diaconorum 10. fecit. Obiit Romæ 6. Kal. Febr. anno 672. ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes menſes 2. dies 14.

ADEODATVS PRIMVS PONT. LXXVIII.
Anno Domini DCLXXII.

ADeodatus, natione Italus, Iouiani filius, patria Romanus, ex Monacho S. Eraſmi in Cœlio Monte, Ordinis S. Benedicti, conſecratus 3. Idus Aprilis, die Dominico. Sedit annos 4. menſes, 5. dies 16. fecit Epiſcopos 46. Presbyteros quatuordecim & Diaconos 2. Obiit 6. Kalend. Iulij, anno Christi 676. ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes menſes 4. dies 6.

DONVS,

DONVS, VEL DOMNVS PONT. LXXIX.
Anno Domini dclxxvi.

DOnus, vel Domnus, Mauritij filius, Romanus, conſecratus die Dominico 4. Nonas Nouembris anni 676. ſedit annos 2. menſes quinque, dies 10. Fecit Epiſcopos 6. Presbyteros 10. Diaconos 5. Obiit Romæ 3. Idus Aprilis anno 679. ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes menſes 2. dies 28.

AGATHO PRIMVS PONTIF. LXXX.
Anno Domini dclxxix.

AGatho Pannonij Amonis filius, Aquilani Caſtro vallis Sicilianæ, in prouincia vlterioris Aprutij, Monachus Ordinis S. Equitij S.R.E. Presbyter Cardinalis. Conſecratus 7. Idus Iunij, die Dominico, anno Chriſti 679. ſedit annos duos, menſes 6. fecit Epiſcopos 18. Presbyteros decem, & Diaconos quinque. Obiit 4. Idus Ianuarij, anno Chriſti 682. ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes menſes 7.

LEO SECVNDVS PONT. LXXXI.
Anno Domini dclxxxii.

LEo II. iunior dictus, ex Cedella Territorio vallis Sicilianæ, in Prouincia vlterioris Aprutij, Patre Paulo Mencio Medico, ex Canonico regulari, S.R.E. Presbyter Cardinalis 13. Papa Regnicola. Creatus 3. Idus Auguſti, anni 682. ſedit in Pontificatu menſes 10. dies 19. Obiit 4. Kalen. Iulij Romæ anno Chriſti 683. Corpus eius in Baſilica Principis Apoſtolorum ſepultum eſt collacrymantibus omnibus. Vacauit ſedes menſes 11. dies 21.

BENEDICTVS SECVNDVS PONT. LXXXII.
Anno Domini dclxxxiv.

BEnedictus II. iunior dictus, Ioannis filius, Romanus, ex Canonico regulari Lateranenſi, S.R.E. Presbyter Cardinalis, conſecratus 13. Kal. Iulij, die Dominico, anno Chriſti 684. ſedit menſes 10. dies 27. Obiit Idibus Maij, anno Domini 685. Vacauit ſedes menſes 2. dies 9.

IOANNES QVINTVS PONT. LXXXIII.
ANNO DOMINI DCLXXXV.

IOannes V. Cyriaci filius, Antiochenus, Syrus, S.R.E. Archidiaconus creatus 8.Kal. Auguſti, & conſecratus 3. Kal. eiuſdem menſis, ſedit in Petri Cathedra annum 1.dies 9. fecit Epiſcopos 13. Obiit 4. Nonas Auguſti, anno 686. ſepultus ad S.Petrum. Vacauit ſedes menſes 2.dies 18.

CONON PONTIF. LXXXIV.
ANNO DOMINI DCLXXXVI.

COnon Trax Benedicti filius, Patria Tomitanus, S.R.E. Presbyter Cardinalis, depulſis Petro, & Theodoro, per ſchiſma, quod octauum fuit, electis, creatus, & conſecratus 12. Kal. Nouembris, die Dominico, anno Chriſti 686. ſedit menſes vndecim. Epiſcopos per diuerſa loca oum. 16.creauit. Moritur 11. Kalend. Octobris, anno 687. ſepultus ad S. Petrum, Vacauit ſedes menſes .... dies 25.

SERGIVS PRIMVS PONT. LXXXV.
ANNO DOMINI DCLXXXVII.

SErgius I. Tiberij Mercatoris filius, Patria Aotiochenus, Presbyter Cardinalis, tit. S. Suſannæ, Theodoro, S.R.E. Presbytero Cardinali, & Paſchali, S. R. E. Archidiacono in ſchiſmate quod oouom fuit, de Pontificatu, vi, & armis contendentibus, creatus 12.Kal. conſecratus 8.Kal. Ianuarij, die Natalis Domini, ineunte anno 687. ſedit annos 13. menſes 8. dies 23. creauit Epiſcopos 96. Presbyteros 18. Diaconos 4. Obiit 6. Idus Septembris, anno 701. in Baſilica S. Petri ſepultus fuit. Vacauit ſedes menſem 1. dies 20.

IOANNES SEXTVS PONT. LXXXVI.
ANNO DOMINI DCCI.

IOannes VI. Græcos Patria, & genere fuit, Paterni, aliàs Petronij filius, creatus 4. Kaleod. conſecratus 3. Kalendas Nouembris. Sedit in Pontificatu annos 3. menſes duos, dies duodecim, cùm ordinationem vnam Epiſcoporum quindecim, Presbyterorum nouem, & Diacooorum duorum feciſſet Obiit Romæ ſeptimo Idus Ianuarij, anno Chriſti 705. indictione tertia, ſepultus ad ſanctum Petrum. Vacauit ſedes menſem vnum, dies decem & octo.

IOAN

IOANNES SEPTIMVS PONT. LXXXVII.
ANNO DOMINI DCCI.

IOannes Septimus, Platone Ianidega patre natus, Roſſani Magnæ Græciæ, Calabria dictæ, ortus, 14. Papa Regnicola, Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ, creatus, & conſecratus die Dominico Kalendis Martij, ſedit annos duos, menſes 7. dies 17. ordinationem vnam Epiſcoporum 15. Presbyterorum 9. Diaconorum 2. fecit. Obijt 16. Kal. Nouembris, anno Chriſti 707. indictione ſeptima, ſepultus ad S. Petrum, ante Altare S. Dei Genitricis Virginis Mariæ, quod nunc Sudarij dicitur, quod ipſe ſtruxerat. Non vacauit ſedes.

CONSTANTINVS PONT. LXXXIX.
ANNO DOMINI DCCVIII.

COnſtantinus, Ioannis filius, Syrus, creatus 10. Kal. Ianuarij, conſecratus octauo Kalend. die Natalis Domini, ineunte Anno 708. ſedit annos 8. menſem 1. dies 20. Ordinauit Epiſcopos 64. Presbyteros 10. Diaconos 2. Obiit Romę tertio Idus Februarij, anno 716. indictione quartadecima, ſepultus ad ſanctum Petrum Principem Apoſtolorum. Vacauit ſedes menſem vnum, dies decem.

SISINNIVS PRIMVS PONT. LXXXVIII.
ANNO DOMINI DCCVII.

SIſinnius, Ioannis filius, Syrus, creatus 15. Kal. conſecratus 10. Kal. Nouembris, Epiſcopum vnum in Corſica creauit. Verùm dùm magna, & ingentia molitur, ſubita morte correptus, Pontificatus ſui die 20. perficere, quæ cogitauerat, non potuit, moritur octauo Idus Nouembris anni 707. ſepultus ad ſanctum Petrum. Vacauit ſedes menſem vnum, dies ſexdecim.

GREGORIVS SECVNDVS PONT. XC.
ANNO DOMINI DCCXVI.

GRegorius II. iunior, Romanus, Marcelli filius, ex Monacho S. Benedicti S.R.E. Diaconus Cardinalis, creatus 12. Kal. conſecratus 11. Kal. Aprilis, ſedit annos 14. menſes 10. dies 21. Ordinationes 9. menſe Septembris fecit, & vnam menſe Iunio, quibus Epiſcopos 149. Presbyteros 35. & Diaconos 14. creauit, 3. Idus Februarij, anno 731. ſupremum vitę diem expleuit. Sepultus ad Sanctum Petrum. Vacauit ſedes dies 21.

GREGORIVS TERTIVS PONT. XCI.
Anno Domini DCCXXXI.

GRegorius Tertius, Ioannis filius, Syrus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis, creatus tertio Nonas Martij, conſecratus quintodecimo Kalendas Aprilis, anno 731. omnium conſenſu pontificatum iniit. Sedit annos decem, menſes octo, dies vigintiquatuor. Obiit quarto Kalendas Decembris 741. Sepultus ad ſanctum Petrum Principem Apoſtolorum. Vacauit ſedes dies octo.

STEPHANVS SECVNDVS PONT. XCIII.
Anno Domini DCCLII.

STephanus Secundus, natione Italus, Patria Romanus, S.R.E. Presbyter Cardinalis, creatus octauo Kalendas Aprilis, qui quarta die creationis ſuæ, graui ſomnolentia oppreſſus eſt, poſtridie cùm experrectus res familiæ componere aliquando inſtituiſſet, ſubitò mente alienatus, vocem amiſit, & poſtridie eius diei apoplexia correptus, expirauit, ante adeptam conſecrationem, quinto Kalendas Aprilis. Vacauit ſedes diem vnum.

ZACHARIAS PONTIF. XCII.
Anno Domini DCCXLI.

ZAcharias, Policronij Pōtinij filius, Sibirenæ magnę Grecię, nunc Calabria dictæ, vrbe natus, Canonicus regularis, deinde Monachus ſancti Benedicti, mox S.R.E. Presbyter Cardinalis, quintuſdecimus Papa Regnicola, creatus Kalend. Decemb. conſecratus tertio nonas eiuſdem menſis anno 741. ſedit annos decem, menſes tres, dies 16. fecit Epiſcopos 85. Presbyteros 30. Diaconos quinque. Obijt idibus Martij Romæ, anno 752, Sepultus ad ſanctum Petrum. Vacauit Sedes dies octo.

STEPHANVS III. DICTVS II. PONT. XCIV.
Anno Domini DCCLII.

STephanus Tertius, dictus Secundus, iunior, Conſtantini filius, Romanus, ex Canonico Regulari Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis à Zacharia Papa factus, creatus quarto Kalendas Aprilis, conſecratus quarto nonas Aprilis, ſedit annos quinque dies 29. ordinatione vna facta menſ. martio Epiſcoporum quatuor, Presbyterorum duorum, & Diaconorum duorum, Obiit ſexto Kalendas Maij, anno 757. Vacauit ſedes menſem vnum, dies duos.

PAV

PAVLVS PRIMVS PONTIF. XCV.

Anno Domini DCCLVII.

PAulus, Conſtantini filius, Romanus. Stephaoi iunioris Papæ frater Germanos, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, creatus, & conſecratus quarto Kalendas Iunij, anno 757. Sedit annos decem, menſem vnum. Iſte autem Pontifex ordinatione vna menſe Decembri facta, Epiſcoporum trium, Presbyterorum duodecim, & Diaconorum duorum, obiit io Monaſterio ſancti Pauli, via Oſtienſi, quarto Kalend. Iunij, anno 767. ſepultus ad ſanctum Petrum. Vacauit ſedes annum voum, menſem voum, dies ſeptem.

STEPHANVS IV. DICTVS III. PONT. XCVI.

Anno Domini DCCLXVII.

STephanus Quartus, dictus Tertios, è Toſſinę Caſtro vallis Sicilianæ, in vlteriori Aprutij prooincia, Patre Olibrio Roſamirano natus, ſextusdecimus PapaRegoicola, ex Canon. Regulari, poſtea monach' Beoedictin' monaſt. S. Chryſogoni, S. Romanæ Eccl. Presb. Card. tituli S. Cæciliæ à Zacharia Papa factus, creatus nonis Aug. conſecrat. 7. Idus Aug. ann. Chriſti 768. Sedit in Pōtificatu ann. tres, menſ. quinq, dies 27. Ordinauit Epiſc. aliquot, Presbyt. quinq, Diac. 4. Obiit Romæ pridie Kal. Feb. ann. 772. ſepult. ad S. Petrū. Vacauit ſedes dies 8.

Terminauit ſchiſma xj. in Eccleſia, & maximè turbulentum, anno 768.

ADRIANVS PRIMVS PONT. XCVII.

Anno Domini DCCLXXII.

ADrianus Primus, Theodori filius, Romanus, de regione via Lata, propè S. Marcum, nobiliſſimo genere ortus, Clericus, Notarius Regiōnarius, & Subdiaconus à Paulo I. factus, poſt S.R.E. Diaconus Cardinalis, creatus, & conſecratus quioto Idus Februarij, die Dominico, anno 772. Sedit annos 23. menſes 10. dies 17. ordinationes duas menſe Martio fecit Epiſcoporum 185. Presbyterorum 24. & Diaconorum ſeptem. Obiit ſeptimo Kalen. Ianuarij anno 795. finicote, ſepultus ad ſanctum Petrum. Non vacaoit ſedes.

LEO TERTIVS PONTIF. XCVIII.

Anno Domini DCCXCVI.

LEo III. Azzupij filius, Romanus, ex Canonico regulari Monachos Ordiois S. Benedicti, S.R.E. Presbyter Cardinalis, tit. S. Suſannæ ad duas domos Creatus 7. Kal. Ianuarij, conſecratus anno Chriſti 796. ſedit annos 20. menſ. 3. dies 18. ordinationes 3. fecit Epiſcoporum 126. Presbyterorum 30. & Diaconorum 10. Obiit Romæ pridiè Idus Iunij, anoo Chriſti 816. ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes dies 10.

A dextris ſunt Inſignia pia, qu bus vtebatur Leo III. ex Patriarchio Lateranenſi. in aula, qua dicitur Caroli Magni.

A ſiniſtris ſunt inſignia gentilitia d. Leonis ex Patriarchio Lateranen. in aula Caroli Magni.

STEPHANVS V. DICTVS IV. PONT. XCIX.
ANNO DOMINI DCCCXVI.

STephanus V. dictus IV. Iulij Marini filius, nobili genere ortus, Romanus, S.R.E. Diaconus Cardinalis, creatus v. Nonas Iulij, ſedit menſes 6. dies 23. fecit Epiſcopos 5. Preſbyteros 9. & Diaconos 4. Obiit 8. Kal. Februarij, tertio, quàm Romam redierat, oondum tranſacto menſe. Sepultus in Baſilica S. Petri Vacauit ſedes dies duos.

EVGENIVS SECVNDVS PONT. CI.
ANNO DOMINI DCCCXXIV.

EVgenius II. Iunior, Boëmundi filius, Romanus, S.R.E. Archipresbyter Cardinalis tit. S. Sabinæ, creatus 58. Kal. & conſecratus 12. Kal. Iunij, ſedit annos 3. menſes 6. dies 24. Obiit pridiè Idus Decembris, anno 827. collacrymantibus omnibus: ſepelitur autem in Baſilica S. Petri Apoſtolorum Principis. Vacauit ſedes diem vnum.

PASCHALIS PRIMVS PONT. C.
ANNO DOMINI DCCCXVII.

PAſchalis I. Maximi Bonoſi filius, Monachus Benedictinus, Abbas S. Stephani propè S. Petrũ, S.R.E. Presb. Cardinalis, tit. S. Praxedis, creatus 5. Kaléd. Februarij, ſedit ann. 7. menſes tres, dies 17. Ordinationes duas fecit Epiſcoporũ 15. Presbyterorũ 7. & Diaconorũ 7. Obiit pridie Idus Maij, Anno Domini 824. in Baſilica S. Petri ſepult. Vacauit ſedes dies 4.

A dextris ſunt inſig. pia Paſchalis PP. I. ex Eccleſ. S. Praxedis, & S. Cæcilia Trans iberim, & ex S. Maria in Dominica.

A ſiniſtris ſunt Inſignia gentilitia eiuſdem Paſchalis Codice Cæſareo.

VALENTINVS PRIMVS PONT. CII.
ANNO DOMINI DCCCXXVII.

VAlentinus I. Leontij filius, Romanus. S.R.E. Archidiaconus Cardinalis, creatus 19. Kal. Ianuarij, conſecratus poſtridie, ſedit menſem dies decem, expirauit 10. Kal. Februarij, anno Chriſti 828. ſepultus in Baſilica S. Petri, conquerentibus omnibus. Vacauit poſt eius mortem Romana ſedes dies tres.

GREGO

GREGORIVS QVARTVS PONT. CIII.
Anno Domini dcccxxviii.

GRegorius IV. Ioannis filius, Romanus, ex Monacho Monaſterij Foſſæ nouæ, ordinis S. Benedicti, S.R.E. Card. tit. S. Marci, creatus 17. Kal. Februarij, anno 828. ſedit annos 16. & cùm feciſſet per quinque ordinationes Epiſcopos, Presbyteros, & Diaconos 185. Obiit Romæ 8. Kal. Februarij, anno Domini 844. ſepultus ad Sanctum Petrum. Vacauit ſedes dies tres.

LEO QVARTVS PONTIF. CV.
Anno Domini dcccxlv.

LEo IV. Rodulphi filius, Romanus, fuit vir inſignis, ex Canonico regulari, Monachus Monaſterij SS. Syluestri, & martini in Montibus Congregationis primæ Benedictinæ, S.R.E. Presbyter Card. tit. SS. Quatuor Coronatorũ. Creatus prid. Idus April. conſecratus 6. Kal. Iunij, die Dominico, ſedit an. 8. menſ. 6. dies 6. Creauit Epiſc. 63. Presbyt. 19. & Diac. 8. Obiit 6. Kal. Auguſti, ann. 855. ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes dies ſex, & vſque ad conſecrationem menſ. 2. & dies 11.

A dextris ſunt inſignia pia Leonis PP. IV. *Rom. in Eccleſia ſanctorum Martyrum Nerei, & Archilei, in apſide. A ſiniſtris ſunt inſignia gentilitia eiuſdem Leon.* PP. *IV. Rodulphorum.*

SERGIVS SECVNDVS PONTIF. CIV.
Anno Domini dcccxxxxiv.

SErgius II. Iunior, Sergij filius, Romanus, de Regione quarta, ex Illuſtri Familia ortus, nequaquam à maioribus degenerauit, ex Canonico regulari, S.R.E. Archipresbyter Card. SS. Syluestri, & Martini in Montibus tit. Equitij, Creatus, & conſecr. 4. Idus Februarij, anno Domini 844. ſedit ano, tres, menſes duos & dies tres. Creauit Epiſc. 23. Presbyteros 8. & Diaconos tres. Obiit pridiè Idus Aprilis, anno 848. Sepultus fuit in Baſilica S. Petri. Vacauit ſedes dies quindecim.

Inſignia pia Sergij Papa II. Rom. in Eccleſia SS. Syluestri & Martini in Montibus.

BENEDICTVS TERTIVS PONT. CVI.
Anno Domini dccclv.

BEnedictus III. Petri filius, Romanus, ex Canonico regulari, S.R.E. Presbyter Card. S. Mariæ Transtiberim, tit. Caliſti, à Leone IV. Papa factus. Electus in ſchiſmate 9. Kal. Aug. Res turbatæ fuerunt vſq; ad 3. Kal. Oct. quo ſedato ſchiſmate conſecratus eſt. Sedit ab electione annos duos, menſes octo, dies 16. à conſecr. annos duos, menſes ſex, dies decem. Creauit Epiſc. 10. Presbyteros 6. & Diac. 1. Obiit Romæ 6. Idus April. anno 858. ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes dies 15.

Inſignia Benedicti Papa III. ad Eccleſiam ſancti Martini in Montibus in ſubterraneis.

NICO

NICOLAVS I. MAGNVS PONT. CVII.
Anno Domini DCCCLVIII.

NIcolaus I.cognomento Magnus, Theodori filius, Romanus, S. R. E. Diaconus Cardinalis, Creatus, & conſecratus 8. Kalend. Maij, anno 858. annos 9. menſes ſex, dies 20. Creauit Epiſcopos 65. Presbyteros ſeptem, & Diaconos quatuor. Obiit Romæ Idibus Nouembris, anno Chriſti 867. ſepultus ante fores Baſilicæ S. Petri. Vacauit ſedes dies ſeptem.

HADRIANVS SECVNDVS PONT. CVIII.
Anno Domini DCCCLXVII.

HAdrianus II. Iunius, Romanus, Talari Epiſcopi, ex legitimis nuptiis filius, S. R. E. Archipresbyter Cardinalis Sancti Marci. Creatus 11. Kal. Decembris, & conſecratus 9. Kal. Decembris, anno 867. ſedit annos quatuor, menſes 11. dies 12. Obiit Romæ Kal. Nouembris, anno 872. ſepultus ad S.Petrum. Vacauit ſedes menſem vnum, dies 12.

IOANNES OCTAVVS PONTIF. CIX.
Anno Domini DCCCLXXII.

IOannes VIII. Gundi filius, Romanus, S. R. E. Diaconus Card. Creatus, & conſecratus 19. Kal. Ianuarij, anno 872. ſedit annos 10. dies 2. Obiit 18. Kal. Ianuarij 882. ſepultus ad S.Petrum. Vacauit ſedes dies 3.

CONTANTINVS MARINVS I. PONT. CX.
Anno Domini DCCCLXXXII.

COonſtantinus Marinus I. Palumbi Presbyteri, ex legitimo matrimonio filius, Galeſinus faliſcus, S.R.E. Diaconus Cardinalis, creatus 14. Kal. Ianuarij anni 882. conſecratus die Natalis Domini. Sedit annum vnum, menſem vnum, Obiit 15. Kal. Februarij anno 884. ſepultus ad S.Petrum. Vacauit ſedes dies duos.

HADRIA

HADRIANVS TERTIVS PONT. CXI.
ANNO DOMINI DCCCLXXXIV.

HAdrianus 3. Patria Romanus, Agapitus anteà vocatus Benedicti filios, de Regione Viæ latæ, creatus 12. Kal. Februarij, anno 884. coonſecratus 7. Kalend. Februarij, ſedit annum vnum, menſes 3. dies 19. deceſſit 7. Idus Maij, anno 885 ſepultus fuit in Baſilica S. Petri collacrymantibus omnibus.

FORMOSVS TERTIVS PONT. CXIII.
ANNO DOMINI DCCCXCI.

FOrmoſus, Leonis filius, Ciuis, & Epiſcopus Portuenſis, ex Canooico regulari, à Nicolao Papa factus, creatus 6. Kalendas Iunij. Sedit annos 4. menſes 6. dies 18. Obiit 19. Kalend. Ianuarij, anoo 895. ſepultus ad Sanctum petrum. Vacauit ſedes dies duos. Iſte Pont. ex pulchritudine, ſcientia, atque Sanctitate laudatiſſimus.

STEPHANVS SEXTVS DICTVS V. PONT. CXII.
ANNO DOMINI DCCCXXXV.

STephanus VI. dictus V. Romanus, Baſilius anteà vocatus, Hadriani filius, de Regione Viæ latæ, creatus 3. Idus Maij anno 885 ſedit annos 6. dies 9. Obiit 12. Kalend. Iunij anno 891. ſepultus ad Sanctum Petrum. Vacauit ſedes dies 5.

BONIFACIVS SEXTVS PONT. CXIV.
ANNO DOMINI DCCCXCV.

BOnifacius VI. Hadriani Epiſcopi, ex legitimo matrimonio, filius, Romanus, ex Tuſcia oriundus, creatus 16. Kalend. Ianuarij, anno 895. ſedit dies quindecim. Obiit Romæ pridie Kalend. Ianuarij, ineunte anno 896. ſepultus ad S Petrum. Vacauit ſedes dies 5.

STEPHANVS VII. DICTVS VI. PONT. CXV.

ANNO DOMINI DCCCXCVI.

STephanus VII. dictus VI. Ioannis Presbyteri, ex legitimo matrimonio, filius, Romanus, Epiſcopus Anagoinos, creatus 8. Idus Ianuarij, anno 896. ſedit anoum vnum, menſes duos, dies 19. Obiit 9. Kalendas Aprilis, anno 897. ſepultus ad Sanctum Petrum. Vacauit ſedes dies tres ſi Panuinio credas.

THEODORVS SECVNDVS PONT. CXVII.

ANNO DOMINI DCCCXCVII.

THeodorus II, Iunior, Photij filius, Romanus, creatus 13. Kalendas Septembris, ſedit dies 20. Obiit Romæ 6. Idus Septembris, ſepultus ad Sanctum Petrum. Vacauit ſedes diem vnum.

ROMANVS PONTIF. CXVI.

ANNO DOMINI DCCCXCVII.

ROmanus, Conſtaotini Marini Papæ fratris filius, Galleſinus, Faliſcus, ex Vrbe, quæ hodie Monteſiaſcon appellatur, creatus 5. Kaleodas Aprilis, ſedit menſes 4. dies 23. Obiit 14. Kalendas Septembris, anno 897. ſepultus ad Sanctum Petrum. Vacauit ſedes diem vnum, ita Panuinios in Chroo.

IOANNES NONVS PONT. CXVIII.

ANNO DOMINI DCCCXCVII.

IOannes IX. Rampoaldi filius, Prouincia Latio, Patria Tiburtinus, Monachus Ordinis Saocti Benedicti, creatus quinto Idus Septembris, anno 897. ſedit annos duos, dies 4. Obiit 9. Kaleod. Octobris, anno Christi 899. ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes diem vnum.

Sergius III. Benedicti filius, Romaous, ex Comitibus Tuſculanis, Presbyter Cardinalis in ſchiſmate, contra Ioannem IX. ſedit dies aliquot.

BENE

BENEDICTVS QVARTVS PONT. CXIX.
ANNO DOMINI DCCCXCIX.

Benedictus IV. Mamoli filius, Romanus, ex Canonico regulari Lateranenſi, creatus 8. Kalend. Octobris, ſedit annos 3. menſes 6. dies 15. Obiit Romæ 6. Idus Aprilis, anno 903 ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes dies 6.

LEO QVINTVS PONTIF. CXX.
ANNO DOMINI DCCCCIII.

Leo V. è villa Priapi, agri Ardeatini, in latio, ex Monacho Benedictino Cardinalis, creatus 17. Kalend. Maij, ſedit menſem vnum, dies decem. Coactus abdicauit 9. Kalend. Iunij, & vitam monaſticam repetiit, & non multò poſt interiit. Laterani in Baſilica Conſtantiniana ſepultus. Non vacauit ſedes.

Bullar. Mag. Tom. I.

CHRISTOPHORVS PRIMVS PONT. CXXI.
ANNO DOMINI DCCCCIII.

Christophorus I. Patria Romanus, ex patre Leone, S.R.E. Presbyter Cardinalis Comprehenſo Leone, Pontificem ſe fecit 9. Kalend. Iunij, anno 903. Sedit in Petri Cathedra menſes 8. E ſede deiicitur 9. Kalendas Ianuarij, anno 903. & tandem vinculis mancipatus, vitam finiuit. Sepultus ad S. Petrum.

Shiſma in Romana Eccleſia 15. inter Leonem 5. & Chriſtophorum, & Sergium 3. anno 903.

SERGIVS TERTIVS PONT. CXXII.
ANNO DOMINI CMIV.

Sergius III. Benedicti Filius, Romanus, ex Comitibus Tuſculanis, S.R.E. Presbyter Cardinalis, Creatus 8. Kalendas Ianuarij, die Natalis Domini, ineunte anno 904. ſedit annos 7. menſes 16. moritur v. Idus Aprilis anno 911. ad S. Petrum ſepultus. Vacauit ſedes dies 4.

ANASTASIVS TERTIVS PONT. CXXIII.
ANNO DOMINI CMXI.

ANaſtaſius III. Luciani filius, Romanus, creatus 17. Kalendas Maij, anno 911. ſedit ann. duos, menſem vnum, dies 22. Obiit pridie Nonas Iunij, Anno Domini 913. ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes dies 11.

LANDVS, VEL LANDO PONT. CXXIV.
ANNO DOMINI CMXIII.

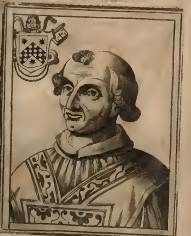
LAndus, Tami filius, Sabinus, Patria Herebo, ex Canonico Regulari Lateranenſi, creatus 7. Idus Iunij, Anno Domini 913. ſedit menſes 6. dies 21. Obiit Romæ v. Kalend. Ianuarij, ineunte anno 914. ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes dies 26.

IOANNES DECIMVS PONT. CXXV.
ANNO DOMINI CMXIV.

IOannes X. Ioannis filius, ex Epiſcopo Bononienſi Archiepiſcopus Rauennas, de familia Cynthia, quæ hodie vocatur Cincia, Romanus, creatus 9. Kalendas Februarij, ſedit annos 14. menſes duos, dies 16. Vidonis Tuſciæ Comitis dolo captus, ceruicali ſuper os impoſito, ſuffocatur 8. Idus Aprilis 928. Laterani ſepultus. Vacauit ſedes dies duos.

LEO SEXTVS PONT. CXXVI.
ANNO DOMINI CMXXVIII.

LEo VI. Chriſtophori Primicerij S.R.E. filius, Romanus, ex familia Gemina, quæ poſteà ſanguinea dicta eſt, creatus 5. Idus Aprilis, ſedit menſes ſex, dies quindecim. Obiit 10. Kalendas Nouembris, anno 928. ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes diem vnum.

STEPHANVS VIII. DICTVS VII. PONT. CXXVII.
ANNO DOMINI CMXXVIII.

STephanus Octauus dictus Septimus Tendemundi filius, Romanus, creatus 9. Kal. Nouemb. ſedit annos 2. menſ. 1. dies 15. Obiit ſexto Idus Decembris, anno 930. ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes dies 2.

IOANNES VNDECIMVS PONT. CXXVIII.
ANNO DOMINI CMXXX.

IOannes XI. Sergij Pont. (vt aiunt) filios, Romanus, ex Comitibus Toſculanis, qui iidem ſunt, cum Comitibus Signiæ, de Comitibus poſteàdicti, creatus 3. Idus Decembris, ſedit annos [illegible] menſes 10. dies 15. Obiit 8. Kalend. Nouembris anno 935. Lateranis ſepultus, Vacauit ſedes diem vnum.

LEO SETIMVS PONT. CXXIX.
ANNO DOMINI CMXXXV.

LEo Septimns Romanus, creatus 6. Kal. Nouembris, ſedit anoos 3. menſes ſex, dies 10. Obiit Romæ pridie Nonas Maij, aono 939. ſepultus in Baſilica Sancti Petri Principis Apoſtolorum. Vacauit ſedes menſem voum,

---

STEPHANVS IX. DICTVS VIII. PONT. CXXX.
ANNO DOMINI CMXXXIX.

STephanus Nonus, dictus Octauus, Romanus, creatus ſeptimo Idos Iunij, ſedit annos tres, menſes quatuor, dies quindecim, creauit Cardinalem vnum. Obiit Romæ 2. Kalendas Nouembris anno 942. Corpus eius in Baſilica Principis Apoſtolorum ſepultum eſt, Vacauit Romana Sedes dies decem,

MARINVS SECVNDVS PONT. CXXXI.
ANNO DOMINI CMXLII.

MArinus II. Iunior, Romanus, creatus Kalendis Nouembris, anno 942. ſedit annos tres, menſes ſex, dies quatuordecim. Obiit anno Domini 946. & in Baſilica S. Petri ſepultus eſt. Eius morte tres dies ſedes Romana vacauit.

IOANNES XII. PONT. CXXXIII.
ANNO DOMINI CMLVI.

IOannes XII. Romanus, Octauianus ante Pontificatum vocatus, ex Comitibus Tuſculanis Alberici Rom. Principis filius, de regione Viæ latæ, S. R. E. Diaconus Cardinalis, creatus v. Idus Ianuarij. Sedit annos 8. menſes 4. dies 6. Obiit pridie Idus Maij, & in Lateranenſi Baſilica ſepultus eſt. Non Vacauit ſedes.

AGAPETVS SECVNDVS PONT. CXXXII.
ANNO DOMINI CMXLVI.

AGapetus Secundus, Iunior, Romanus, creatus quintodecimo Kalendas Iunij, anno Domini 946. ſedit annos nouem, menſes ſex, dies decem. Obiit Romæ ſexto Kalendas Ianuarij, ineunte anno Domini 956. Corpus eius ſepultum eſt in Baſilica Lateranenſi. Vacauit ſedes Apoſtolica dies duodecim.

BENEDICTVS QVINTVS PONT. CXXXIV.
ANNO DOMINI CMLXIV.

BEnedictus V. Diaconus Cardinalis, defuncto Ioanne ſtatim in loco eius Pontifex à Populo, & à Clero Romano eligitur. Sedit menſem vnum, dies aliquot. Per vim remotus, & ad Hamburg relatus, ibid. moritur, v. Nonas Iulij 965.

Leo Antipapa dictus 8. Ioannis Protoſcriniarij filius, conſecratus 6. Idus Decembris, Anno Christi 963. ſedit contra dictum Ioannem, & Benedictum, annum 1. menſes 3. dies 12.

IOAN

IOANNES XIII. PONT. CXXXV.
ANNO DOMINI. CMLXV.

IOannes XIII. Romanus Ioannis Epiſcopi filius ex legitimo matrimonio procreatus, Epiſcopus Narnienſis, creatus 6. Octobris, anno 965. ſedit annos ſex, menſes 2. dies quinque Obiit octauo Idus Septembris, anno 972. ſepultus in Baſilica S. Pauli Apoſtoli extra Vrbem, via Oſtienſi. Vacauit ſedes dies 13.

BENEDICTVS SEXTVS PONT. CXXXVII.
ANNO DOMINI CMLXXII.

BEnedictus V I. Hildebrandi filius, Romanus, creatus 13. Kalendas Ianuarij, ſedit in Petri Cathedra annum vnum, menſes tres, Coactus abdicauit 14. Kalend. Aprilis, & oon multò poſt in Adriani mole ſtrangulatur.

DONVS, ALIAS DOMNVS, Aliàs Domnio II. PONT. CXXXVI.
ANNO DOMINI CMLXXII.

DOnus, aliàs Domnus, aliàs Domnio II. Iunior, Romanus, Creatus 12. Kalendas Octobris, ſedit menſes 3. obiit 14. Kalend. Ianuarij, anno 972. Non vacauit ſedes.

BONIFACIVS VII. PONT. CXXXVIII.
ANNO DOMINI CMLXXIV.

BOnifacius Septimus, Franco anteà dictus, Ferrutij, filius, Sanctæ Roman. Eccleſ. Diaconus Cardinalis, creatus tertio Kalendas Aprilis, ſedit annum vnum, menſem ynum, dies duodecim. Coactus abdicauit, ex Vrbe pulſus, quinto Idus Maij, anno 975. Deinde reuerſus Benedicto mortuo, Pontificatum iterùm vi tenuit menſes 4. dies 6. Obiit 12. Kalend. Augusti anno 985. Vacauit ſedes dies 20.

BENEDICTVS VII. PONT. CXXXIX.
ANNO DOMINI CMLXXV.

Benedictus VII. ex Comitibus Tuſculanis, Romanus, Deus dedit filius, Epiſcopus Sutrinus, creatus 4. Kalend. Iunij, fugato Bonifacio Septimo. Sedit annos nouem, menſem 1. dies 10. Romæ obiit ſexto Idos Iulij, anno 984. ſepultus ad S. Crucem in Hieruſalem. Vacauit ſedes dies 5.

IOANNES XIV. PONT. CXL.
ANNO DOMINI CMLXXXIV.

Ioannes XIV. Papienſis, Petrus anteà vocatus, à Caneua oona dictus Epiſcopus Papienſis. Creatus 17. Kal. Aug. ſedit menſes 8. Pontificatu exactus à Bonifacio VII. in Vrbem reuerſo 17. Kalendas Aprilis. Obijt 17. Kalendas Aprilis, Corpus eius in Baſilica S. Petri ſepultum, anno 985. Vacauit ſedes dies...

Schiſma 17. inter Bonifacium VII. & Benedictum VII, dictum VI. & Ioannem XIV.

IOANNES XV. PONT. CXLI.
ANNO DOMINI CMLXXXV.

Ioannes XV. Romanus, Leonis Presbyteri ex legitimo matrimonio filius, de vico Gallinæ albæ, creatus Kal. Auguſti, anno 985. ſedit annos 9. menſes 6. dies 10. Obiit Romæ v. Idus Februarij, anno 995. ſepultus ad S. Petrum Principem Apoſtolorum. Vacauit ſedes diem 1.

Canonizatio S. Vdalrici, Epiſcopi Ciuitatis Auguſtanæ.

Huius Sancti Feſtiuitas hîc non deſignata, celebratur in ea Ciuitate die 4. Iulij.

IOANNES EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Omnibus Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Abbatibus in Gallia, & Germania commorantibus, ſalutem in Domino, & Apoſtolicam Benedictionem. *Edita A. D. 993.*

CVM Conuentus eſſet factus in Palatio Lateranenſi pridie Kalendas Februarias, reſidente Ioanne Sanctiſſimo Papa, cum Epiſcopis, & Presbyteris, aſtantibus diaconibus, & cuncto Clero, ſurgens Reuerendiſſ. Luitholphus, Auguſtę Epiſcopus inquit, Domine Sanctiſſime Præſul, ſi vobis placet, & omnibus Epiſcopis, & Præsbyteris hîc reſidentibus, libellus quem præ manibus habeo coram vobis legatur, de vita & miraculis Venerabilis Vdalrici Sanctæ Auguſtanæ Eccleſiæ dudum Epiſcopi, & quid libitum vobis fuerit, decernatur. Quia Spiritus Sancti teſtatur præſentia, & Congregatio Sacerdotum certum eſſe, quod legimus, quia nec poteſt veritas noſtra mentiri, cuius in Euangelio iſta eſt ſententia; Vbi duo, vel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi & ego ſum in medio eorum. Quod cùm ita ſit, nec huic tàm breui numero Spiritus Sanctus deeſt; quantò magis eum nunc intereſſe credamus, quando in vnum conuenit turba Sanctorum, Sanctum namque eſt pro debita veneratione Collegium. *Lectus fuit liber vitæ Vdalrici coram Papa, & alijs.*

§. 1. Cúmque perlecta eſſet vita prædicti Sanctiſſimi Epiſcopi, ventum eſt ad miracula, quæ ſiue in corpore, ſiue extra corpus geſta ſunt, videlicet cæcos illuminaſſe, *Et etiam miraculorum.*

dæmo

dæmones ab obſeſſis corporibus effugaſſe, paralyticos curaſſe, & quamplurima alia ſigna geſſiſſe, quæ nequaquam calamo, & atramento illuſtrata ſunt.

Papæ decretum de Canonizatione. §. 2. Quæ omnia lepida ſatis vrbanitate expoſita recepimus, & communi conſilio decreuimus, memoriam illius, id eſt Vldarici Epiſcopi affectu piiſſimo, & deuotione fideliſſima venerandam. Quoniam ſic adoramus, & colimus reliquias Martyrum, & Confeſſorum, vt eum cuius Martyres, & Confeſſores ſunt, adoremus. Honoramus ſeruos, vt honor redundet in Dominum, qui dixit Qui vos recipit, me recipit. Ac proindè nos, qui fiduciam noſtræ iuſtitiæ non habemus, illorum precibus & meritis apud clementiſſimum Deum iugiter adiuuemur, quia diuina ſaluberrima præcepta, & Sanctorum Canonum, ac Venerabilium Patrum inſtabant efficaciter documenta omnium Eccleſiarum, pro conſiderationis intuitu, imò Apoſtolici moderaminis anniſu, vtilitatum communitatem atque firmitatis perficere integritatem, quatenus memoria Vldalrici iam præfati Venerabilis Epiſcopi diuino cultui dicata exiſtat, & in laudibus Dei deuotiſſimè perſoluendis ſemper valeat proficere.

Contrauenientium pœna. §. 3. Si quis intereà (quod non credimus) temerario auſu contra ea, quæ hac noſtra authoritate piè, ac firmiter per hoc priuilegiũ conſtituta ſunt contraire tentauerit, vel hæc quæ à nobis in laudem Dei, & pro reuerentia dicti Epiſcopi ſtatuta ſunt, refragari, aut in quoquam tranſgredi, ſciat ſe auctoritate B. Petri Principis Apoſtolorum, cuius immeriti vices agimus, anathematis vinculo innodatum.

Obſeruantium benedictio. §. 4. At verò qui pio intuitu obſeruator extiterit, benedictionis gratiam à miſericordiſſimo Domino Deo noſtro multipliciter conſequatur, & æternę vitę particeps efficiatur.

Regeſtum d. Decreti. §. 5. Scriptum eſt per manum Stephani Notarij Regionarij, & Scriniarij Sanctæ Romanę Eccleſię, in menſe Februario indictione ſexta, anno nongenteſimo nonageſimo tertio.

Papæ ſubſcriptio. *Ego Ioannes S. Roman. Cathol. & Apoſtol. Eccleſiæ Epiſcop. huic decreto à nobis promulgato conſenſi, & ſubſcripſi.*

Epiſcoporum & Cardinalium ſubſcriptio. Ioannes Epiſcopus S. Anagninæ Eccleſiæ conſenſi.
Benedictus Epiſcopus S. Pipernenſis Eccleſiæ conſenſi.
Dominicus Epiſcop. S. Ferentinæ Eccleſię conſenſi.
Creſcentinus Epiſcop. S. Siluæ candidæ Eccleſiæ conſenſi.
Anniſo Epiſc. S. Cerenſis Eccleſiæ conſenſi.
Bonizo Archipresb. & Cardinalis S. Luciæ conſenſi.
Benedictus presbyter & Card. S. Stephani conſenſi.
Leo presbyter & Cardinalis S. Nerei conſenſi.
Ioannes presbyter, & Cardinalis S. Damaſi conſenſi.
Leo presbyter, & cardinalis S. Sixti conſenſi.
Ioannes presb. & Card. SS. Apoſtolorum conſenſi.
Ioannes presbyter & Cardinalis SS. Quatuor Coronatorum conſenſi.
Ioannes presbyter, & Card. S. Clementis conſenſi.
Creſcentius presbyter, & Card. S. Calliſti conſenſi.
Benedictus Archidiaconus.
Ioannes Diaconus, & Oblationarius.
Benedictus Diaconus.
Ioannes Diaconus. Hi omnes conſenſerunt, & ſubſcripſerunt.

Dat. 3. An. 8. die 3. Febr. Dat. 3. Kalendas, aliàs Nonas Februarij, per manum Ioannis Epiſcopi S. Nepeſinæ Eccleſiæ, & Bibliothecarij Sanctæ Sedis Apoſtolicę Anno Pontificatus Domini noſtri Ioannis Sanctiſſimi XV. Papæ Octauo, Menſe dicto, & Indictione ſexta.

IOANNES XVI. PONTIF. CXLII.

ANNO DOMINI CMLXXXXV.

IOannes XVI. Roberti filius, Romanus, creatus 3. Idus Februarij, ſedit menſes 4. moritur quinto Idus Iunij, anno 995. ſepultus ad Sanctum Petrum Principem Apoſtolorum. Vacauit ſedes dies 6.

GREGORIVS QVINTVS PONT. CXLIII.

ANNO DOMINI CMLXXXXV.

GRegorius V. Saxo Germanus, Bruno anteà dictus Othonis Saxoniæ, & Sueuiæ Ducis filius, Matre Inditha, ex Vrbe Vangia Presbyter, & Capellanus Imperatoris, Verdenſis creatus Antiſtes, Pontifex declaratur XVI. Kalend. Iulij, die Dominico, anno 995. ſedit in Petri Cathedra annos 2. menſes 7. dies 18. Obiit Romæ 12. Kal. Martij, anno 998. ſepultus ad S. Petrum, iuxta ſepulcrum Beati Gregorij. Vacauit ſedes dies 15.

Schiſma in Eccleſia Romana XVIII. inter Ioannem Antipapam, dictum XVII. & Gregorium V.

SYL

SYLVESTER SECVNDVS PONT. CXLIV.
ANNO DOMINI CMXCVIII.

SYlueſter II. Iunior, Aquitanos, Gallus, Gerebertus anteà vocatus, Floriacenſis Monachus, Abbas Bobienſis, ex Archiepiſcopo Rhemenſi, Rauennas etiam factus, creatus Kal. Nouembris, anno 998. ſedit in Pontificatu aonos 4. menſes 6. dies 12. Obiit quarto Idus Maij 1003. ſepultus Laterani. Vacauit ſedes dies 25.

IOANNES XVII. PONT. CXLV.
ANNO DOMINI MIII.

IOannes XVII. Sicco nominatus, Romanus, de Vico Biberatica creatus 7. Idus Iunij (nam eius Ioannis, qui in ſchiſmate cum Gregorio V. creatus fuit, ratio habita non eſt in ominis numero.) Sedit menſes quatuor, dies 25. Obiit Romæ, pridie Kalendas Nouembris, anno 1003. ſepultus in Eccleſia Monaſterij Sancti Sabbæ in Cella Noua Vacauit ſedes dies 15.

IOANNES XVIII. PONT. CXLVI.
ANNO DOMINI MIII.

IOannes XVIII. Faſanus, vel Fanaſſus, Romanus, de vico portæ Mathodij, creatus 12. Kalend. Decembris, ſedit annos 5. menſes 7. dies 29. Obiit Romæ 15. Kalendas Auguſti, anno 1009. ſepultus ad S. Ioannem in Laterano, Vacauit ſedes dies 30.

SERGIVS QVARTVS PONT. CXLVII.
ANNO DOMINI MIX.

SErgius IV. Petri Martini filius, Romanus, ex Caſtro Lunæ, Monachus anteà Benedictus, creatus 15. Kal. Septembris, anno 1009. ſedit annos 2. menſes 9. dies 12. Obiit 4. Kalendas Iunij, 1012. ſepultus Laterani. Vacauit ſedes dies 8.

BENE

BENEDICTVS VII. DICT. VIII. PONT. CXLVIII.
Anno Domini mxii.

Benedictus VII. dictus VIII. Romanus, ex Comitibus Tuſculanis, Gregorij filius, creatus die 20. Maij 1012. ſedit annos 11. menſes 8. dies 21. Obiit Romæ 3. Kal. Martij, anno 1024. ſepultus ad S. Petrum. Vacauit ſedes diem 1.

Schiſma in Eccleſia Romana XIX. inter Benedictum VIII. & alium quemdam Antipapam, cuius nomen ignoratur.

IOANNES XIX. PONT. CXLIX.
Anno Domini mxxiv.

Ioannes XIX. Romanus, ex Comitibus Tuſculanis, qui & Signiæ, & de Comitibus dicti ſunt, Gregorij filius, Benedicti VIII. prædeceſſoris ſui frater Germanus, Epiſcopus Portoenſis, creatus pridie Kal. Martij, ſedit annos 8. menſes 9. dies 9. Obiit 6. Idus Nouembris, anno 1032. ſepultus ad Sanctum Petrum. Vacauit ſedes dies 2.

BENEDICTVS VIII. DICTVS IX. PONT. CL.
Anno Domini mxxxii.

Benedictus VIII. dictus IX. Romanus, ex Comitibus Tuſculanis, Theophylactus anteà vocatus, Alberici filius, Diaconus Cardinalis, creatus 3. Idus Nouembris, Sedit annos 12. menſes 4. dies 20.

Siluester III. Romanus, Ioannis Laurentij filius, Epiſcopus Sabinus, in ſchiſmate contra Benedictum Pontifex creatus, ſedit menſem 1. dies 29. creatus 11. Kalend. Feb. Pontificatu à Benedicto exactus eſt v. Idus Martij ann. 1045. quo pulſo Benedictus iterum ſedit menſem 1. dies 21. ex ante diem 6. Idus Mart. vſque ad Kalendas Maij eius anni, quo die ſponte abdicauit.

GREGORIVS SEXTVS PONT. CLI.
Anno Domini mxlv.

Gregorius VI. Romanus, S. R. E. Archipresbyter Cardinalis S. Ioannis ante Portam Latinam, Creatus Kalend. Maij, ſedit annum 1. menſem 7. dies 29. coactus in Concilio Sutrij, pro tollendo ſchiſmate in Sancta Romana Eccleſia exorto abdicauit 13. Kalend. Ianuarij, anno 1046. & ad Monaſterium Cluniacenſe relegatur. Vacauit ſedes dies 4.

CLII.

CLEMENS SECVNDVS PONT. CLII.
ANNO DOMINI MXLVII.

CLemens II. Iunior, Germanus, Saxo, Suidgerus antea vocatus, Bambergenſis Epiſcopus creatus 12. Kalend. Ianuarij, vixit menſes 9. dies 15. Obiit anno Domini 1047. Idibus Octobris, ſepultus in Eccleſia Bambergenſi.

DAMASVS SECVNDVS PONT. CLIII.
ANNO DOMINI MXLVIII.

DAmaſus II. Iunior, Germanus, Bauarus, Popo Bagnarius antea vocatus, Epiſcopus Brixienſis, & Patriarcha Aquileienſis, conſecratus, & Coronatus Romæ 16. Kalend. Auguſti, die Dominico, anno 1048. ſedit dies 23. Obiit 6. Idus Auguſti, ſepultus in Eccleſia S. Laurentij extra muros. Vacauit Sancta Romana Sedes menſes 6. & dies 15.

LEO NONVS PONTIF. CLIV.
ANNO DOMINI MXLIX.

LEo IX. Francus, Gallus, Bruno anteà vocatus, Comes Daſprug, aliàs Egghiſein, Hugonis filius, Tullenſis in Leucis Epiſcopus. Creatus, & conſecratus pridie Idus Febr. 1049. ſedit annos 5. menſes 2. dies 8. Creauitque Cardinales 10. Epiſcopos ſex, Presbyteros 9. Diaconos 5. Obiit 16. Kalend. Maij, anno 1054. ſepultus ad S. Petrum propè Aram S. Andreæ, & Gregorij. Vacauit ſedes menſes 11. dies 24.

Contra inuadentes domos Epiſcoporum defunctorum, bonaque diripientes eorumdem. I.

Habes contra offendentes eorum perſonas conſtit. Alexand. ij. in cap. ſi quis deinceps. 17. q. 4. & Alex. 3. in cap. Ad aures, de Pœn. Nec non anathematizationem quotannis à Rom. Pont. in die Cœna Domini pronunciari ſolitam, cuius vltimum exemplar vide inf. tom. 3. in Paulo V. conſtit. 63. Paſtoralis.

Nouiſſimam verò Bullam in die Cœnæ Domini legi ſolitã vide in S.D.N. Vrb. VIII. Conſt. 62. Paſtor. inf. tom. 4.

LEO EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis in Christo filijs omnibus Auximanis, Clero, & Populo ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem. *Edita An. D. 1051.*

QVIA Auctore Deo ſic nobis vnius Eccleſiæ cura ſpecialiter eſt commiſſa, vt per dignitatem Apoſtolicæ Sedis etiam ceterarum Eccleſiarum generalis ſit prouiſio delegata; noſtro competere videtur officio, non ſolùm quæ hactenus aduersùs eaſdem Eccleſias temerarijs auſibus ſunt vſurpata, corrigere; ſed etiam ne rurſus eadem præſumantur in poſterum, prouidere. *Exordium.*

§. 1. Peruerſam autem, & prorſus execrabilem quarundam plebium conſuetudinem fama vulgante cognouimus, vt videlicet ſuo defuncto Epiſcopo, domum Epiſcopi hoſtiliter irrumpentes inuadant, facultates eius prædonum more diripiant, prædiorum domus incendant, vites inſuper, & arbuſta beſtiali immaniores feritate ſuccidant. *Abuſus inuadendi domos defunctorum Epiſcoporum, & diripiendi bona eorumdem.*

§. 2. Quod nimirum, niſi Eccleſiaſtici vigoris fuerit cenſura correctum, haud dubium quin regionibus illis repentini furoris immineat gladius. Si enim honorare parentes primùm dicitur in repromiſſione mandatum, ſi *Quo vsi admodum pernicioſus abolendus eſt*

male

maledicens patri, vel matri mulctari morte præcipitur, cuius animaduerſionis ſententia digni ſunt, qui non carnales genitores perſequi geſtiunt, ſed ipſam Matrem ſuam Eccleſiam, in qua, ex aqua, & Spiritu Sancto regenerati ſunt, vt viperinum genus diſſipare contendunt: Etſi enim Sacerdos quilibet ex debito humanæ conditionis obiit, ſed Christus qui animarum noſtrarum Epiſcopus eſt, ex virtute diuinitatis in æternum viuit, Sicut enim Paulus dicit, Plures facti ſunt Sacerdotes ſecundùm legem, eo quòd morte prohiberentur permanere. Ieſus autem eo quòd maneat in æternum, ſempiternum habet Sacerdotium. Deum ergo inhonorare conuincitur, qui mortali Epiſcopo viuente, terrena preſſus formidine, ab Eccleſiæ ſe læſione cohibuit. Defuncto autem eo, ad iniuriam Chriſti qui immortalis Eccleſiæ Sponſus eſt, fel odij, & virus malitiæ quod eatenus occultabat, effundit. Et fortaſsè Epiſcopus in vita ſua aliquem læſit, ſed Chriſtus qui Eccleſiæ Cuſtos relictus eſt, quid peccauit? Si ergo illi, qui nocuit, malum pro malo non redditur, cur æterno Pontifici qui nobis bona pro malis reddidit, reuerentia non habetur? Verumtamen ſi Eccleſiæ prædo, Dei filium immortalem proculdubio Pontificem videret, ſi eum vbique præſentem omnia noſſe, ac poſſe conſideraret, coram eius oculis admittere tàm impium, tàm ſacrilegum facinus non auderet. Sed verè in illo completur quod per Pſalmiſtam dicitur. Dixit inſipiens in corde ſuo, Non eſt Deus. Porrò ſi illi qui bona ſua Eccleſiæ conferunt, proprij reatus abſolutionem fælici commercio promerentur, ſubſequenter autem illi, qui Eccleſiaſticas facultates barbarica feritate diripiunt, in æternæque damnationis voraginem cadunt: qui nimirum nouo, & incomparabili criminis genere hic Iudaïcam perfidiam ſuperaut, vt nonmodo gentilium errorem, ſed & hæreticorum prauitatem deteſtabiliores excedant, à quibus videlicet Chriſtus iterùm crucifigitur, & corpus eius, quod eſt Eccleſia crudeliter laceretur.

Prohibetur bonorum Eccl. manus & direptio. §. 3. Deprimatur ergo auſus illicitus, & nefarius diabolicæ inſtigationis cohibeatur exceſſus, abſtineat manus audax ab Eccleſiaſtico Patrimonio, ne victus pauperum pereat, ne quod ex oblatione fidelium iam Deo factum eſt ſacrificium, præda raptorum fiat.

Sub excommunicationis & anathematis pœna. §. 4. Quiſquis autem huius noſtri decreti improbus temerator extiterit, ex parte Dei Omnipotentis, & auctoritate Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli anathematizandum eſſe decernimus, & vt reuera putridum membrum excommunicationis ferro à Sanctæ Eccleſiæ corpore detruncamus. Sit igitur niſi reſipiſcat Anathema, Maranatha, omnéſque maledictiones Hebal ſuper caput ſuum deſcendiſſe cognoſcat.

Obſeruatoribus gloria tribuitur. §. 5. Obſeruatoribus autem gloriam, & honorem & incorruptionem quærentibus vitam æternam, Amen.

L E O E P I S C O P V S, Seruus Seruorum Dei. Thomæ Confratri cariſſimo, & Coepiſcopo ſalutem. *Edita An. D. 1053.*

Diſcordia inter Chriſtianos peſſima. §. 1. CVm ex Venerabilium Canonum auctoritate recolimus CCV. Epiſcopos Concilio interfuiſſe Carthaginenſi, & nunc à tua fraternitate audimus quinque vix Epiſcopos ſupereſſe in tota Africa, vtique tertia huius corruptibilis mundi parte; compatimur tantæ veſtræ imminutioni totis viſceribus animi. Cùm autem ipſas Chriſtianitatis reliquias ediſcimus interna & mutua diſtenſione diſcindi, & diſpergi, & aduersùs ſe inuicem zelo, & contentione Principatus inflari, nil aliud nobis primò dicendum occurrit, quàm illud S. Amos vatis Parce Domine, parce obſecro, quis ſuſcitabit Iacob, quia paruulus eſt?

Pro ea igitur tollenda ad Sedem Apoſtolicam recurritur. §. 2. Sed quamuis in tali tantoque defectu religionis plurimùm doleamus, multùm tamen gaudemus quia Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Matris veſtræ ſententiam requiritis, & expectatis ſuper quæſtionibus veſtris, & quaſi riuulis ab vno fonte erumpentibus, & in ſuo ſe curſo per diuerſa ſpargentibus, ad ipſius fontis primam ſcaturiginem reuerti debere optimum putatis, vt inde reſumatis directionis veſtigium, vnde ſumpſiſtis totius Chriſtianæ Religionis exordium.

Et licèt Epiſcopus Carthaginenſis ſit maior in tota Africa. §. 3. Noueris ergo proculdubio, quia poſt Romanum Pontificem primus Archiepiſcopus, & totius Africæ maximus Metropolitanus eſt Carthaginenſis Epiſcopus: nec quicumque ſit ille Gummitanus Epiſcopus, aliquam licentiam conſecrandi Epiſcopos, vel deponendi, ſeu Prouinciale Concilium conuocandi habet ſine conſenſo Carthaginenſis Archiepiſcopi, cuiuſlibet dignitatis aut Poteſtatis ſit, exceptis his qui ad propriam Parochiam pertinent; cetera autem, ſicut & alij Africani Epiſcopi, conſilio Carthaginenſis Archiepiſcopi aget. Vnde cariſſimi Confratres noſtri, & Coepiſcopi Petrus & Ioannes rectè ſentiunt de Carthaginenſis Eccleſiæ dignitate, nec conſentiunt errori Gummitani Eccleſiæ.

Papa tamen ſolius auctoritas eſt Concilia generalia conuocandi, & Epiſcopos deponendi. §. 4. Hoc autem nolo vos lateat, non debere præter ſententiam Romani Pontificis vniuerſale Concilium celebrari, aut Epiſcopos damnari, vel deponi; etſi quia licèt vobis aliquos examinare, deffinitiuam tamen ſententiam abſque conſulto Romani Pontificis vt dictum eſt non licet date, quod in Sanctis Canonibus ſtatutum, ſi quæritis, poteſtis inuenire Quamuis enim omnibus generaliter Apoſtolis dictum ſit à Domino, Quæcunq. ligaueritis in Terra, ligata erunt & in Cœlo, & quæcumque ſolueritis in Terra ſoluta erunt & in Cœlo; Tamen non ſine cauſa ſpecialiter, & nominatim dictum eſt Beato Apoſtolorum Principi. Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & tibi dabo Claues Regni Cœlorum: Et in alio loco, Confirma fratres tuos, ſcilicet quia omnium Eccleſiarum maiores & difficiliores cauſæ per ſanctam & principalem B. Petrus Sedem à ſucceſſoribus eius ſunt diffiniendæ. Iam verò quia ad interrogata, etiam Confratrum noſtrorum Petri, & Ioannis Epiſcoporum decreuimus reſpondere, optamus vt ſanctam tuam fraternitatem iugiter inuigilantem vtilitatibus Sanctæ Catholicæ Eccleſiæ, atque deuotè pro nobis orantem, ſancta, & indiuidua Trinitas ſemper conſeruet cariſſime Frater.

Dat. Pont. A. 5 die 17. Decembris. Dat. xvi. Calendas Ianuarij. Anno Domini Papæ Leonis Noni; quinto indictione ſeptima.

II. Quòd conuocatio Conciliorum generalium, & depoſitio Epiſcoporum, ſolius eſt Romani Pontificis.

Hoc idem de einſmodi Conciliis conuocandis, & declarandis, cenſuit Concilium Tridentinum, ſeſſ. 25. ad fin. Et dudum habetur in cap. 1. & ſeq. diſtinct. 17. Quinimò, & de eis retractandis idem tradit Gelaſ. I. in eius conſtitut. 1. Valde ſol. Et ſuper interpretatione dicti Concilij Trident. Sixtus V. conſtituit Congregationem Cardinalium infr. eius conſtit. 74. Immenſa.

Contra appellantes à Mandatis Roman. Pont. ad futurum Concilium extat excommunicatio in Bulla Cœnæ Domini, de qua vide præcedent. Rubricam.

VICTOR SECVNDVS PONT. CLV.
Anno Domini mlv.

Victor II. Natione Germanus, prouincia Sueuia, ex Comitibus Calbenſibus, Caſtello Hiſprug. ortus, Patrem habuit Arduigum, Matrem Vitzelam, creatus feria 5. io Cœna Domini, Idib. Apr. 1055. Vixit annos 2. menſes 3. dies 16. Creauit Epiſcopos 2. & Presbyt. 1. Obiit Florentiæ 5. Kal. Aug. 1057. Eius corpus in Eccleſia Cathedrali S. Reparatæ ſepultum eſt. Vacauit ſedes dies 4.

STEPHANVS X. DICTVS IX. PONT. CLVI.
Anno Domini mlvii.

Stephanus IX. Lotharingus, Fridericus anteà vocatus, Gozzelonis Ducis filius, & Gothifredi I. V. Magni Ducis frater, Abbas Caſſinenſis, Card. tit. S. Chriſogoni, creatus 4. Non. Aug. 1057. ſedit menſes 7. dies 28. Creauit Epiſc. 2. Presb. 2. & Diac. 2. Obiit. Florentiæ an. Dom. 1058. 4. Kal. Apr. cuius corpus ibidem in Eccleſia Cathedrali S. Reparatæ ſepultum eſt, propè aram S. Zenobij. Vacauit ſedes dies 28.

Benedictus IX. dictus X. Antipapa ex Comitib. Tuſculanis, Mincius anteà vocat. creat. Nonis Apr. an. 1058.

NICOLAVS SECVNDVS PONT. CLVII.
Anno Domini mlix.

Nicolaus II. Gerardus Allobrox, cognomento Burgundio, Epiſcopus Florentinus, Creatus 3. Nonas Ianuarij, anno Domini 1059. ſedit annos 2. menſes 6. diem 1. multos Cardinales, ex Monachis præſertim, creauit Epiſcopos 2. Presbyteros 4. Diaconos 2. Obiit Florentiæ 5. Nonas Iolij, anno Domini 1061. & in Cathedrali Eccleſia ſepultus fuit. Vacauit ſedes, propter ſubſecutum ſchiſma menſes 2. dies 26.

ALEXANDER SECVNDVS PONT. CLVIII.
Anno Do[illegible]

Alexander II. Anſelmus de Bedagio anteà vocatus, Mediolanenſis, Canonicus Regularis, Epiſcopus Luccenſis, creatus pridie Kal. Octobris die Dominico anno 1061. ſedit annos 11. menſes 6. dies 22. Card. 30. ab hoc Pont. creati ſunt, ideſt Epiſcopi 8. Presbyteri 16. Diaconi 6. Obiit Romæ in Palatio Lateranenſi, die Dominico, x. Kal. Maij, anno 1073. ſepultus eſt in Baſilica Conſtantiniana, Non vacauit ſedes.

Honorius II. Antipapa, Epiſcopus Parmenſis, Cadaolus Pallauicinus anteà vocatus, contra Alexandrum II.

Appro

I. Approbatio Congregationis Monachorum Eremitarum Camaldulenſium, aliàs Campi Amabilis, Ordinis Sancti Benedicti.

Iſtam Congregationem fortiùs vniuit Alexander iiij. inf. in ſua conſtit. 11. Officij. Omneſque alios recipere poſſe, conceſsit Greg. ix. in conſt. 1. Feruor. Ei addidit aliam Congregationem, Leo X. in conſtit. 2. Et ſi à. Electionem Prælatorum, eorumque munus diſpoſuit idem Leo ibid. Ac Paul. III. in conſt. 47. Exponi. Et Greg. XIII. in conſt. 86. Cum interna. Ambitum prohibuit Clemens VIII. in Conſt. 43. Ambitioſam. Priuilegia autem vide in conſtitut. 18. Gregor. XIV. Ex iniuncto.

Edita An. D. 1062.

ALEXANDER EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Ruſtico Priori, & cunctæ eius Congregationi, de loco qui dicitur Campus Amabilis, in perpetuum.*

Proœmium.

NVLLI fidelium venit in dubium, quin Sedes Apoſtolica, eò quod Princeps exiſtat omnium Eccleſiarum, omnibus hoc iure, & debita ſollicitudine, Eccleſiis præeſſe debeat, vt non ſolùm eas Catholicæ Religionis vnitate concludat, ſed generaliter ab his, quæ extrinſecus promouentur ſua auctoritate ſaluet, & muniat. Inter quas tamen complures inueniuntur, quæ ſpeciali & propria commendatione, in tutelam eiuſdem Sedis Apoſtolicæ ſe contulere, & ſpeciali caritate & ſtudio ſuæ matris amplexæ, ſecuriores & liberiores ab omni infeſtatione, conſiſterent. Quas vt dignum erat, ita in ſuo ſinu, Romana ſuſcepit Eccleſia, tantaque protexit vndique diligentia vt omnibus ornamenta, præſidia, nonnullis quoque & gratiâ conſecret † amplificationis. Cuius rei nobis plurima exempla Sanctiſſimi Viri prædeceſſores noſtri reliquere, qui ante nos in ea, quam diximus, Apoſtolica Sede fulgentes, pro honore Eccleſiarum Dei, & earum exaltatione, magis quàm pro vita aut ſalute ſua, ſolliciti fuere. Nonnullas Monaſteria plurima, & cetera Eccleſiaſtica bona, quæ a religioſis Viris, ad patrocinium & defenſionem Apoſtolicæ Sedis ſunt delata, cum ſumma caritate ab illis ſuſcepta, & Priuilegio Apoſtolicæ defenſionis quaſi muro munita firmiſſimo. In qua re quàm ſanctè fecerint, & illorum nobis oſtendit gloria, & ipſius rei tam fructuoſa gratia. Nam cùm Oratoria in pace & tranquillitate conſiſtunt, Eccleſiaſtica beneficia pauperes Chriſti nutriunt, laus Deo condigna depromitur, & remedia peccatorum tam viuis, quam defunctis piè impenduntur.

† conferret.

Suſceptio Eremi ſub tutela ſedis Apoſtolicæ.

§. 1. Vnde nos in eadem Apoſtolica Sede, non noſtris meritis, ſed diuina locati gratia, Oratorium Sancti Saluatoris in Campo Amabili conſtructum, & omnes Cellas ipſi adhærentes, & circumcirca adiacentes, & omnia ad ipſum pertinentia, communi rogatione Fratrum, in tutelam Apoſtolicæ auctoritatis, & noſtram, ſucceſſorumque noſtrorum, ſuſcipimus defenſionem; ſalua quidem ſuæ matricis Eccleſiæ debita & canonica reuerentia. Volentes vt tam piæ fidelium animarum deuotio, à quibus idem Oratorium ſuit inceptum, & adhuc vſque productum, Deo creſcat, & illis eorumque poſteris & ſucceſſoribus, ad ſalutem corporis & animæ proficiat. Sic denique ipſum Oratorium & prædictum locum, cum omnibus Cellulis & hoſpitiis ſuis, ſeu vniuerſis rebus ad eum pertinentibus, in noſtram defenſionem ſuſcipimus, vt tam illa quæ modo habere, & tenere videtur: quàm quæ in anteà Deo largiente iuſtè acquirere poterit, vbicumque poſita fuerint, ſub Apoſtolicæ Sedis cuſtodia, & tuitione conſiſtant.

Enunciatio locorum Eremi.

§. 2. Primò itaque loco ponimus Eremum & Oratorium ſitum in loco, qui dicitur Campus Amabilis. Secundò, Hoſpitium eius, quod dicitur Fons Bonus. Tertio Cœnobium quod eſt conſtructum in loco qui dicitur Cerreto, qui eſt infra comitatum Vulterenſem. Quartò in loco qui dicitur Agna, Quintò, in loco, qui dicitur Monte, & Soci. Sexto in loco qui dicitur Aicina. Septimò, in loco, qui dicitur Chaliano & Punina. Octauò, in loco, qui dicitur in Chio, & Eccleſia S. Sauini. Nonò, in loco, qui dicitur Fogiano.

Iuſſio quòd à nemine perturbetur.

§. 3. Sancimus igitur hoc noſtro priuilegio, vt neque Rex, Imperator, Dux, Comes, aut Pontifex, aut aliqua perſona, idem Oratorium, aut Fratres ibi Deo ſeruientes, eiuſque Territoria, aut aliqua ſibi iuſtè, modò aut anteà pertinentia inuadere aut moleſtare, vel aliquo modo inquietare præſumat. Libertatem vel licentiam Eccleſiaſtici iuris, quam hucuſque habere viſi ſunt, ſeu quam iuſtè in anteà habere poterunt, in hac eadem ſerie confirmamus, & perpetuam fore ſtatuimus. Ne quis etiam malas conſuetudines ſuperinducat, quibus idem Oratorium à ſua Religione turbetur, Apoſtolica auctoritate prohibemus.

Et in celſitudine contemplationis perſeueret.

§. 4. Ita tamen volumus & conſtituimus, vt iam dictum Oratorium cum Cellis ſuis, omni tempore, eo modo atque tenore, quo priùs inchoatum eſt, & ad noſtra vſque tempora productum, maneat in ſuo vigore atque ſtabilitate, ſcilicet vt ſemper Eremitico tramite, contemplatiuæ vitæ celſitudine perſeueret. Nec liceat cuiquam vnquam, aut Abbatem ibi ponere, aut Cœnobium facere, ſed ſemper ſolitariæ vitæ locus ipſe ſit deditus, & firmitate continua dedicatus.

Licentia recipiendi ordines, à viciniori Epiſc. ſi ordinar. nõ ſit Canonic. impeditus.

§. 5. Hoc quoque; veſtra caritate rogante, & huic Apoſtolicæ ſedis Priuilegio annectimus, vt ſi quando opportunum fuerit, aliquem ex veſtra Congregatione in Eccleſiaſticos gradus ordinari, & Epiſcopus, ad cuius Parochiam iam pertinet prædictum Oratorium S. Saluatoris, ſeu aliqua ex Eccleſiis, vel Cellulis veſtris in antea pertinebit, Simoniaca hæreſi fuerit deprauatus, vel ritè, & Canonicè Epiſcopale non poſſit implere officium; Tunc libera facultas, & licentia pateat vobis, adire Catholicum & benè viuentem Epiſcopum vbicumque in veſtra, vel proxima Prouincia inueniri potuerit, vt ab ipſo Eccleſiaſticis gradibus, & officiis ordinari ex veſtra Congregatione dignus eſſe poſſit. Sacris enim Canonibus, & bonis congruit moribus, vt ſicuti qui ordinandi ſunt, bonæ vitæ, rectæque ſcientiæ exiſtere debent, ſic iuxta Apoſtoli ſententiam, illi qui manus ordinandis imponunt, irreprehenſibiles, & abſque crimine inueniantur.

Excommunicatio in perturbatores huius indulti.

§. 6. Si quis autem temerario auſu, quod fieri non credimus, contra huius noſtræ Apoſtolicæ auctoritatis confirmationis ſeriem, agere tentauerit, ſciat ſe eſſe excommunicatum à B. Petro Apoſtolorum Principe, & noſtra Apoſtolica auctoritate.

Gratia illud obſeruantib.

§. 7. Qui verò cuſtos, & obſeruator huius noſtri priuilegij extiterit, benedictionis gratiam, & vitam æternam à Domino Deo conſequi mereatur.

D. P. An. 1062 die 29. Oct.

Dat. Lucæ iiij. Kalend. Nouembris, per manus Petri Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardin. ac Bibliothecarij, anno duodecimo Pontificatus ipſius Domini Alexandri Papæ II.

GREGORIVS SEPTIMVS PONT. CLIX.
ANNO DOMINI MLXXIII.

GRgorius V I I. Hildebrandus anteà vocatus, natione Etruſcus, patria Soanenſis, patre Bonicio, creatus decimo Kalend. Maij 1073. vixit annos 13. multos Cardinales creauit, ſed 21. tantùm nomina ſuperſunt, Epiſcopos 3. Presbyteros 11. & Diaconos 7. Obiit Salerni 8. Kalend. Iunij 1085. & ſepultus fuit in Eccleſia Cathedrali S. Matthæi, eiuſdem Ciuitatis. Vacauit ſedes annum 1. menſes 4. & dies 27.

Clemens III. Parmenſis, Gilbertus de Corrigia anteà vocatus Archiepiſcopus Rauennas ab Alexandro II. factus, Antipapa contra Gregorium V I I. Victorem III. Vrbanum II. & Paſch. I I. ſedit annos 21. dies aliquot. Obiit Romæ in arce S. Angeli poſt Kal. Septemb. 1101. ſepultus Rauennæ.

I. Depoſitio iterataque excommunicatio Henrici Quarti Imperatoris, Abſolutioque Vaſſallorum à iuramento fidelitatis, & confirmatio electionis Ducis Rodulphi in Regem Theutonicorum.

aliàs Regis Imperatoris nuncupati.

GREGORIVS PAPA VII. &c.

Edita An. D. 1076. & 1080.

BEATE Petre Apoſtolorum Princeps, inclina quæſumus pias aures tuas nobis, & audi me ſeruum tuum, quem ab infantia nutriſti, & vſque ad hunc diem de manu iniquorum liberaſti, qui me pro tua fidelitate oderunt, & odiunt. Tu mihi teſtis es, & Domina mea Mater Dei, & Beatus Paulus frater tuus inter omnes Sanctos, quòd tua Sancta Romana Eccleſia me inuitum ad ſua gubernacula traxit, & ego non rapinam arbitratus ſum ad Sedem tuam aſcendere, potiuſque volui vitã meam in peregrinatione finire, quàm locum tuum pro gloria Mundi, ſeculari ingenio arripere. Et ideò ex tua gratia non ex meis operibus, credo, quòd tibi placuit, & placet, vt populus Chriſtianus tibi ſpecialiter commiſſus, mihi obediat, ſpecialiter pro vita tua mihi commiſſa, & mihi, tua gratia, eſt poteſtas à Deo data ligandi, atque ſoluendi in Cœlo, & in Terra.

Imploratio diuini auxilij.

aliàs vice tua.

Depoſitio Henrici Regis.

§. 1. Hac itaque fiducia fretus, pro Eccleſiæ tuæ honore, & defenſione, ex parte Omnipotentis Dei, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, per tuam poteſtatem, & auctoritatem, Henrico regi, filio Henrici Imperatoris, qui contra tuam Eccleſiam inaudita ſuperbia inſurrexit, totius Regni Theutonicorum, & Italiæ gubernacula contradico.

§. 2. Et omnes Chriſtianos à vinculo iuramenti, quod ſibi faciunt, & facient, abſoluo & vt nullus ei, ſicut Regi ſeruiat, interdico. Dignum eſt enim, vt qui ſtudet honorem Eccleſiæ tuæ imminuere, ipſe honorem amittat, quem videtur habere.

Abſolutio Vaſſallorum à iuramento fidelitatis.

§. 3. Et quia ſicut Chriſtianus contempſit obedire, nec ad Dominum redijt, quem dimiſit, participando excommunicatis, meaque monita, quæ pro ſua ſalute ſibi miſi (te teſte) ſpernendo, ſeque ab Eccleſia tua, tentans eam ſcindere, ſeperando, vinculo eum anathematis vice tua, alligo, & ſic eum ex fiducia tua alligo, vt ſciant gentes, & comprobent, quia Tu es Petrus, & ſuper tuam petram Filius Dei viui ædificauit Eccleſiam ſuam, & portæ inferi non præualebunt aduerſus eam, &c.

Excommunicatio eiuſdem Henrici Regis.

Actum Anno ab Incarnatione Domini 1075. Indictione decimaquarta.

Dat. P. A. 3.

Sequitur Monitio ad Epiſcopos de curanda conuerſione dicti Regis Henrici.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei, Omnibus dilectis in Chriſto fratribus, & Coepiſcopis, Ducibus, Comitibus, vniuerſis quoque Fidem Chriſtianam defendentibus in Regno videlicet Theutonico habitantibus ſalutem, & omnium peccatorum abſolutionem per Apoſtolicam benedictionem

Edita A.D. 1077.

SI literas quibus Henricus dictus Rex in Sancta Synodo iudicio Sancti Spiritus excommunicatus eſt, diligenter perpenditis, quid de eo debeat fieri, indubitanter cognoſcetis. Ex illis enim intelligitur cur ſit anathematis vinculo alligatus, & à Regia dignitate depoſitus, & quod omnis populus quondam ſibi ſubiectus, à vinculo iuramenti eidem promiſſi, ſit abſolutus. Sed quia nos contra eum non mouit (Deo teſte) ſæcularis ſuperbia, nec vana mundi cupiditas, ſed Sanctæ Sedis, & vniuerſalis Matris Eccleſiæ ſolicitudo, & diſciplina; monemus vos in Domino IESV, & rogamus ſicut cariſſimos fratres, vt eum benignè ſi ex toto corde ad Deum conuerſus fuerit, ſuſcipiatis, & circa eum non tantùm iuſtitiam, quæ illum regnare prohibet, ſed miſericordiam, quæ multa delet ſcelera, oſtendatis. Eſtote quæſo memores humanæ conditionis, & communis fragilitatis, nec vos prætereat pia, & nobilis memoria patris eius, & matris, quibus non poſſunt noſtra ætate ad Imperij gubernacula inueniri æquales. Sic tamen adhibete vulneribus eius oleum pietatis, ne vino diſciplinæ neglecto, cicatrices eius in peius (quod abſit) putreſcant, & honor Sanctæ Eccleſiæ, Romanique Imperij noſtra negligentia magnæ ruinæ fatiſcat. Procul ab eo praui remoueantur Conſiliarij, qui pro ſimoniaca hæreſi excommunicati, non erubuerunt Dominum ſuum propria lepra contaminare, & per diuerſa crimina eum ſeducendo, ad ſcindendam Sanctam Eccleſiam prouocare, & in viam Dei, & Sancti Petri impellere. Adhibeantur illi Conſiliarij, qui non ſua tantùm, ſed eum diligant, & ſæculari lucro per omnia Deum præponant. Non vltra putet Sanctam Eccleſiam ſibi ſubiectam, vt ancillam, ſed prælatam, vt dominam. Non inflatus ſpiritu elationis, conſuetudines ſuperbiæ contra libertatem Sanctæ Eccleſiæ inuentas, defendat; ſed obſeruet Sanctorum Patrum doctrinam, quam pro ſalute noſtra eos docuit poteſtas diuina. Quòd ſi de his, & aliis iure ab eo exigendis, nos ſecuros, modis quibus oportet reddiderit; ſtatim volumus per veſtros idoneos Legatos de omnibus informari, vt quid debeat fieri communi conſilio, Deo aſpirante, valeat inueniri.

Monitio ad Epiſcopos & alios, vt ſtudeant conuerſione Regis Henrici.

§. 1. Illud autem inter omnia ex parte B. Petri interdicimus, vt nullus veſtrum eum præſumat ab excommunicatione abſoluere, quouſque eis quæ prædiximus, nobis indicatis, Apoſtolicæ Sedis conſenſum, & iteratum reſponſum recipiatis. De diuerſorum quidem diuerſis conſiliis dubitamus, & humanam gratiam, vel timorem ſuſpicioni habemus.

Et interim ab eius abſolutione abſtineant.

§. 2. Quòd

Itaque ad Eccleſiam non redeunte, alius Rex idoneus eligatur.

§. 2. Quòd ſi exigentibus multorum peccatis (quod non optamus) ex corde non fuerit ad Deum conuerſus, talis ad Regni gubernacula (Deo fauente) inueniatur, qui ea quæ prædiximus, & cetera quæ videntur Chriſtianæ Religioni, & totius Imperij ſaluti neceſſaria, certa ac indubitabili promiſſione ſe obſeruaturum promittat.

Quem ſe confirmaturum habita informatione aſſerit.

§. 3. Vt autem veſtram electionem, ſi valdè oportet vt fiat, Apoſtolica auctoritate firmemus, & nouam ordinationem noſtris temporibus corroboremus, ſicut à Sanctis noſtris Patribus ſacrum eſſe cognoſcimus, negotium, perſonam, & mores eius quantocius poteſtis nobis indicate, vt ſancta, & vtili intentione incedentes, mereamini Apoſtolicæ Sedis fauorem per diuinam gratiam, & Beati Petri Apoſtolorum Principis, per omnia benedictionem.

De iuramento Imperatrici præſtito, quid agendum conſulit.

§. 4. De iuramento autem quod factum eſt cariſſimæ filiæ noſtræ Agneti Imperatrici Auguſtæ, ſi filius ex hac vita ante ipſam migraret, non eſt opus adhuc dubitare, quia ſi nimia pietate circa filium ducta, iuſtitiæ fauens, vt abiiciatur à Regno conſenſerit, quid reſtet vos ipſi comprehendite. Hoc tamen videtur laudabile, poſtquam certum fuerit apud vos, & omninò firmatum, quod eius à Regno remoueatur, conſilium ab ea, & à nobis requiratur de inuenta perſona ad regni gubernacula. Tunc, aut noſtro communi conſilio aſſenſum præbebit, aut Apoſt. Sedis auctoritas omnia vincula, quæ videntur iuſtitiæ contradicere, remouebit.

De excommunicatorum abſolutione licentiam datam confirmat.

§. 5. De excommunicatis autem, iam me vobis dediſſe licentiam, qui Fidem Chriſtianam (vt decet Epiſcopos) defenditis, vt abſoluatis recordor, & adhuc hoc idem confirmo, ſi te vera reſipuerint, & humiliter pœnitentiam egerint.

Dat. die 3. Sept.

Dat. Laurentij iij. non. Septemb. indict. incipiẽte. xv.

Sequitur abſolutio dicti Regis.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei, Omnibus Archiepiſcopis, Epiſcopis, Ducibus, Comitibus, ceteriſque Principibus Regni Theutonicorum Chriſtianam fidem defendentibus, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Henric. tandem ad obedientiam S. R. E. rediens, humillimam publicè pœnitentiam egit.

** conſtitutum.*

QVoniam pro amore iuſtitię communem nobiſcum, in agone Chriſtianæ militiæ, cauſam & periculum ſuſcepiſtis, qualiter Rex humiliatus ad pœnitentiam, abſolutionis veniam impetrauerit, & quomodo tota cauſa poſt introitum eius in Italiam hucuſque deducta ſit, veſtræ dilectioni ſincera caritate indicare curauimus, ſicut cõſtitutum* fuit cum Legatis, qui ad nos de veſtris partibus miſſi ſunt. In Longobardiam venimus circiter viginti dies ante terminum, in quo aliquis Ducum ad Cluſas nobis occurrere debuit, expectantes aduentum illorum, quatenus ad partes illas tranſire poſſemus. Verùm cùm iam decurſo termino, hoc nobis nunciaretur, his temporibus, præ multis (quod nos quidem credimus) difficultatibus, ducatum nobis obuiam mitti non poſſe, nec aliundè copiam ad vos tranſeundi haberemus, non parua ſolicitudine, quid potiſſimùm nobis agendum foret circumuenti ſumus. Interim verò Regem aduentare certè cognouimus, qui etiam priùs quàm intraſſet Italiam, ſupplices ad nos Legatos præmittens, per omnia ſe ſatisfacturum Deo, & S. Petro, ac nobis obtulit, & ad emendationẽ vitæ ſuę, omnem ſe ſeruaturũ obedientiam repromiſit, dummodo apud nos abſolutionis, & Apoſt. benedictionis gratiam impetrare mereretur. Quod cùm diu multis conſultationibus differẽtes, acriter eum de ſuis exceſſibus, per omnes qui intercurrebant nũcios redargueremus; tandẽ per ſemetipſum, nihil hoſtile aut temerarium oſtentans, ad oppidum Canuſij, in quo morati ſumus, cum paucis aduenit. Ibique per triduum ante portam, Caſtri, depoſito omni Regio cultu, miſerabiliter, vtpotè diſcalceatus & laneis perſiſtens, non prius cum multo fletu Apoſtolicæ miſerationis auxilium, & conſolationem implorare deſtitit, quàm omnes qui ibi aderant, & ad quos rumor ille peruenit ad tantam pietatem, & compaſſionis miſericordiam mouit, vt pro eo multis precibus, & lacrymis intercedentes, omnes quidem inſolitam noſtræ mentis duritiam mirarentur, nonnulli verò in nobis, non Apoſtolicæ ſeueritatis grauitatem, ſed quaſi tyrannicæ feritatis crudelitatem eſſe clamarent.

Quem idem Pont. illo ab excommunicatione abſoluit.

§. 1. Denique inſtantia compunctionis eius, & tanta omnium qui ibi aderant ſupplicatione deuicti, tandem eum relaxato anathematis vinculo, in communionis gratiam, & ſinum Sanctæ Matris Eccleſiæ recepimus, acceptis ab eo ſecuritatibus, quæ inferius ſcriptæ ſunt. Quarum etiam confirmationem per manus Abbatis Cluniacenſis, & filiarum noſtrarum Mathildis, & Comitiſſæ Adelaiæ, & aliorum Principum, Epiſcoporum, & Laïcorum, qui nobis ad hoc vtiles viſi ſunt, recepimus.

Et pro firmanda pace Regni, ſe Germaniam ituru pollicetur.

§. 2. His itaque ſic peractis, vt ad pacem Eccleſiæ, & concordiam Regni (ſicut diu deſiderauimus) omnia pleniùs, Deo adiuuante, cooptare poſſimus, ad partes veſtras data primum opportunitate, tranſire cupimus. Hoc enim dilectionem veſtram indubitanter ſcire volumus, quoniam (ſicut in deſcriptis ſecuritatibus cognoſcere poteſtis) ita adhuc totius negotij cauſa ſuſpenſa eſt, vt & aduentus noſter, & conſiliorum veſtrorum vnanimitas, permaximè neceſſaria eſſe videantur.

Hortatúrque Epiſcopos, & alios, vt in fide, & amore iuſtitiæ perſeuerent.

§. 3. Quapropter in ea fide, quam cœpiſtis, & amore iuſtitiæ, omnes permanere ſtudete; ſcientes nos non aliter Regi oblatos eſſe, niſi quod puro ſermone (ſicut mihi mos eſt) in his eum de nobis ſperare dixerimus, in quibus eum ad ſalutem, & honorem ſuum, aut cum iuſtitia, aut cum miſericordia, ſine noſtræ & illius animæ periculo adiuuare poſſimus.

Sequitur promiſſio eiuſdem Regis.

Promiſſio eiuſdem Henrici Regis.

§. 4. EGo Henricus Rex de murmuratione, & diſſenſione, quam nunc habent contra me Archiepiſcopi, & Epiſcopi, Duces, Comites, ceterique Principes Regni Theutonicorum, & alij qui eos in eadem diſſenſionis cauſa ſequuntur, infra terminum, quem Dominus Papa Gregorius conſtituerit, aut iuſtitiam ſecundùm iuſtitiam eius, aut concordiam ſecundùm conſilium eius faciam, niſi certum impedimentum mihi vel ſibi obſtiterit, quo tranſacto ad peragendum idem paratus ero. Item ſi idem Dominus Papa Gregorius, vltra montes ſeu ad alias partes terrarum ire voluerit, ſecurus erit ex mei parte, & eorum quos conſtringere potero, ab læſione vitæ, & membrorum eius, ſeu captione, tàm ipſe, quàm qui in eius conductu, & comitatu fuerint, ſeu qui ab illo mittuntur, vel ad eum de quibuſcumque terrarum partibus venerint, in eundo, & ibi morando, ſeu in redeundo. Neque aliud aliquod impedimentum habebit ex meo conſenſu, quod contra honorem ſuum ſit. Et ſi quis ei fecerit, cum bona fide, ſecundùm poſſe meum, illum adiuuabo. Actum Canuſiæ, 5. Kal. Februarij, Indictione decimaquinta.

Sequitur iterata excommunicatio eiuſdem Regis.

Edita, A. D. 1080.

BEate Petre Princeps Apoſtolorum, & tu B. Paule Doctor gentium dignamini quæſo aures veſtras ad me inclinare, meque clementer exaudire.

Hic idem Pontif. exclamationes profert aduerſus eundem Henricum.

§. 1. Quia veritatis eſtis diſcipuli & amatores, adiuuate vt veritatem vobis dicam, omni remota falſitate, quam omnino deteſtamini, vt fratres mei melius mihi acquieſcant, & ſciant & intelligant, quia ex veſtra fiducia poſt Dominum, & Matrem eius ſemper Virginem Mariam, prauis, & iniquis reſiſto, veſtris autem fidelibus auxilium præſto. Vos enim ſcitis, quia non libenter ad ſacrum ordinem acceſſi, & inuitus vltra montes cum D. Papa Gregorio abij, ſed magis inuitus cum D. meo Papa Leone ad veſtram ſpecialem Eccleſiam redij, in qua vtcumque vobis deſeruiui. Deinde valdè inuitus, cũ multo dolore & gemitu, ac planctu, in throno veſtro valdè indignus ſum collocatus. Hæc ideò dico, quia non ego vos, ſed vos elegiſtis me, & grauiſſimum pondus veſtræ Eccleſiæ ſupra me poſuiſtis. Et quia ſuper montem excelſum me iuſſiſtis aſcendere, & clamare,

atque annnnciare populo Dei ſcelera eorum, & filiis Eccleſiæ peccata eorum; membra Diaboli contra me cœperunt inſurgere, & vſque ad ſanguinem præſumpſerunt in me manus ſuas inncere. Aſtiterunt enim Reges terræ, & Principes ſæculares, & Eccleſiaſtici, aulici, & vulgares conuenerunt in vnum, aduersùs Dominum, & aduersùs vos Chriſtos eius, dicentes. Dirumpamus vincula eorum, & proiiciamus à nobis iugum ipſorum. Et vt me omninò morte, vel exilio confunderent, multis modis conati ſunt in me inſurgere. Inter quos ſpecialiter Henricus quem dicunt Regem, Henrici Imperatoris filium, contra veſtram calcaneum erexit Eccleſiam, facta cum multis Epiſcopis vltramontanis, & Italicis conſpiratione, annitens, me deiiciendo, eam ſibi ſubiugare. Cuius ſuperbiæ, veſtra reſiſtit auctoritas, eamque noſtra deſtruxit poteſtas, qui confuſus & humiliatus ad me in Longobardiam veniens abſolutionem ab excommunicatione quæſiuit.

Quem aliàs humiliatum ipſe Pontif. abſoluit vt ſu rà, ſed ad Regnum non reintegrauit vt inter eum, & Epiſcopos & Principes pax componeretur.

§. 2. Quem ego videns humiliatum, multis ab eo promiſſionibus acceptis de ſuæ vitæ emendatione, ſolam ei communionem reddidi, non tamen in Regno, à quo eum in Romana Synodo depoſueram, inſtauraui, nec fidelitatem omnium qui ſibi iurauerant, vel erant iuraturi, à qua omnes abſolui in eadem Synodo, vt ſibi ſeruaretur, præcepi. Et hæc ideo detinui, vt inter eum & Epiſcopos vel Principes vltramontanos, qui ei, cauſa iuſſionis veſtræ Eccleſiæ reſtiterant, iuſtitiam, fauorem, vel pacem componerem, ſicut ipſe Henricus iuramento per duos Epiſcopos mihi promiſit.

Sed Henrico promiſſa non obſeruātē, fuit ab illis inſcio Papa electus in Rege, Dux Rodulphus, qui Papæ fidelitatem vouit.

§. 3. Prædicti autem Epiſcopi, & Principes vltramontani, audientes illum non ſeruare mihi, quod promiſerat, quaſi deſperati de eo, ſine meo conſilio, (vobis teſtibus,) elegerunt ſibi Rodulphum Ducem in Regem. Qui Rex Rodulphus feſtinanter admiſſo Nuncio, indicauit ſe coactum Regni gubernacula ſuſcepiſſe, tamen ſeſe paratum mihi omnibus modis obedire. Et vt hoc verius credatur, ſemper ex eo tempore eumdem mihi ſemper miſit ſermonem, adiiciens etiam filio ſuo obſide, & fidelis ſui Ducis Bertoldi filio, quod promittebat firmare.

Henrici, & Rodulphi cauſa ad Papam deuoluta eſt, vt in Synodo iudicaretur.

§. 4 Intereà Henricus cœpit me precari, vt illum contra, prædictum Rodulphum adiuuarem, cui reſpondi, me libenter facere, audita vtriuſque partis ratione, vt ſcirem cui iuſtitia magis faueret. Ille vero putans ſuis viribus eum poſſe deuincere, meam contempſit reſponſionem. Poſtquam autem præſenſit ſe non poſſe, ſicut ſperauit agere, duo Epiſcopi, Virdunenſis videlicet, & Oſembürgenſis, de conſentaneis ſuis Romam venerunt, & in Synodo ex parte Henrici, me vt ei iuſtitiam facerem, rogauerunt, quod & Nuncij Rodulphi fieri laudauerunt.

Papa de hoc in Germania colloquium fieri ſtatuit. Illudque impedientes excommunicauit,

§. 5. Tandem aſpirante Deo (ſicut credo) ſtatui in eadem Synodo, in partibus vltramontanis fieri colloquium, vt illic aut pax ſtatueretur, aut cui amplius iuſtitia faueret, cognoſceretur. Ego enim (ſicut vos mihi teſtes eſtis Patres & Domini) vſque hodie nullam partem diſpoſui adiuuare, niſi eam cui plus iuſtitia faueret. Et quia putabam quod iniuſtior pars colloquium nollet fieri, vbi iuſtitia ſuum locum ſeruaret, excommunicaui & anathemate alligaui omnes perſonas ſiue Regis ſiue Ducis, aut Epiſcopi, ſeu alterius cuiuſuis hominis, qui colloquium aliquo ingenio impediret, vt non fieret.

Henricus autem illud impediuit, excommunicationem incurrit, & Regni deſolationi ſe dedit.

§. 6. Prædictus autem Henricus cum ſuis fautoribus, non timens periculum inobedientiæ, quod eſt ſcelus idololatriæ, colloquium impediendo, excómunicationem incurrit, & ſeipſum, anathematis vinculo alligauit, magnamque multitudinem Chriſtianorum morti tradi, & Eccleſias fecit diſſipari, & totum penè Theutonicorum Regnum deſolationi dedit.

Ille igitur Pont. iteratò Henricū eiuſque ſectatores excommunicat.

§. 7. Quapropter confidens de iudicio, & miſericordia Dei, eiuſque puriſſimæ Matris ſemper Virginis Mariæ, fultus veſtra auctoritate, ſæpè nominatum Henricum quem Regem dicunt, omneſque fautores eius excómunicationi ſubiicio, & anathematis vinculo alligo.

Deponitque à Regno, & Vaſallos à iuramento fidelitatis abſoluit.

§. 8. Et iterum Regnum Theutonicorum, & Italiæ ex parte Omnipotentis Dei & veſtra, interdicens ei, omnem poteſtatem & dignitatem illi Regiam tollo, & vt nullus Chriſtianorum ei ſicut Regi obediat, interdico, omneſque qui ei iurauerunt, vel iurabunt de Regni dominatione, à iuramenti promiſſione abſoluo. Ipſe autem Henricus cum ſuis fautoribus in omni congreſſione belli, nullas vires nullamque in vita ſua victoriam obtineat.

Rodulphi autem electionem confirmat.

§. 9. Vt autem Rodulphus Regnum Theutonicorum regat, & defendat, quem Theutonici elegerunt ſibi in Regem, ad veſtram fidelitatem, ex parte veſtra, dono, largior, & concedo omnibus ſibi fideliter adhærentibus abſolutionem omnium peccatorum, veſtramque benedictionem in hac vita, & in futura, veſtra fretus fiducia largior. Sicut enim Henricus pro ſua ſuperbia, inobedientia, & falſitate, à Regni dignitate iuſtè abiicitur, ita Rodulpho pro ſua humilitate, obedientia, & veritate poteſtas & dignitas Regni conceditur.

BB. Petri, & Pauli auxilium implorat.

§. 10. Agite nunc quæſo Patres & Principes Sanctiſſimi, vt omnis Mundus intelligat & cognoſcat, quia ſi poteſtis in cælo ligare, & ſoluere, poteſtis in terra Imperia, Regna, Principatus, Marchionatus, Ducatus, Comitatus, & omnium hominum poſſeſſiones pro meritis tollere vnicuique & concedere. Vos enim Patriarchatus, Primatus, Archiepiſcopatus, Epiſcopatus frequenter tuliſtis prauis, & indignis, & religioſis viris dediſtis. Si enim ſpiritualia iudicatis, quid de ſecularibus non poſſe credendum eſt? & ſi Angelos dominantes omnibus ſuperbis principibus iudicabitis, quid de illorum ſeruis facere poteſtis? Addiſcant nunc Reges, & omnes Sæculi Principes, quanti vos eſtis, quid poteſtis, & timeant paruipendere iuſſionem Eccleſiæ veſtræ; & in prædicto Henrico tam citò iudicium veſtrum exercete, vt omnes ſciant, quia non fortuitò, ſed veſtra poteſtate cadet. Confundetur vtinam ad pœnitentiam, vt ſpiritus ſit ſaluus in diem Domini.

Acta Romæ, nonis Martij, Indictione tertia. *D. P. An. 7. die 7. Martij.*

VICTOR TERTIVS PONT. CLX.

ANNO DOMINI MLXXXVI.

VIctor III. ante Pontificatum Deſiderius, in ſæculo Dauferius vocabatur, Beneuenti in Samnio, patre eius Ciuitatis principe, natus eſt. Abbas Caſſinenſis, & Cardinalis tituli S. Cæciliæ, creatus anno Domini 1086. Sedit ab electionis exordio annum vnum, à conſecratione menſes 4. dies 7. Nullos creauit Cardinales. Obiit 16. Kal. Octobris, anno 1087. Corpus eius ex Capitulo Caſſinate ad Sacellum S. Bertarij Martyris, tranſlatum eſt. Vacauit ſedes menſes quinque, dies 22.

VRBA

VRBANVS SECVNDVS PONT. CLXI. ANNO DOMINI MLXXXVIII.

VRbanus II. Gallus, ex oppido Caſtellionis diœceſis Rhemenſis, Otho anteà dictus, Milonis filius, Canonicus Regularis Lateranenſis, Monachus poſteà Cluniacenſis, & S. R. E. Cardinalis Epiſcopus Oſtienſis, creatus Terracinæ die 12. Martij 1088. ſedit annos 11. menſ. 3. & dies decem & octo. Creauit Card. Epiſc. 7. Presbyteros 16. & Diac. 13. Obiit quarto Kal. Auguſti anno 1099. ſepult. ad S. Petrum. Vacauit ſedes dies 14.

I. Approbatio Congregationis Monachorum Vallis Vmbroſæ, Ord. S. Benedicti, eiuſque ſuſceptio ſub protectione Sedis Apoſt.

Iſtam Congregationem instituit Ioannes Gualbertus, quem in Sanctorum numerum cooptauit Cæleſt. III. vt inf. in eius conſtit. 2. Glorioſus. Eamdem ſub vno Abbate ſtabiliuit Innoc. VIII. & ordinationes ei conſtituit in eius Bulla 2. Alto. Priuilegia confirmarunt aliaque tribuerunt Iul. II. in conſt. 13. Militantis, ac Pius V. in conſt. 41. Et ſi mendicantium.

Edita, An. D. 1090. *VRBANVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei, Dilectiſſimis filijs Vniuerſæ Vallis Vmbroſanæ Congregationis, Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.*

Exordium. CVm Vniuerſis Sanctæ Eccleſiæ filiis ex Apoſtolicæ Sedis Auctoritate, ac beneuolentia debitores exiſtamus, illis præcipuè locis atque perſonis quæ ſpecialiùs, ac familiariùs Romanæ adhærent Eccleſiæ, quique ampliori religionis gratia eminent, propenſiori nos conuenit charitatis ſtudio imminere.

Suſceptio Cœnob. Vallis Vmbroſæ in protectionem Sedis Apoſt. §. 1. Quia igitur diuina propoſitum veſtrum præueniente ac ſubſequente clementia, Religionis veſtræ ſimplicitas, bonæ opinionis odorem in locis, & propè, & longè poſitis aſpirauit, Nos veſtro prouectui, annuente Domino, prouectus adiungere cupientes, Cœnobium veſtrum pro B. Mariæ ſemper Virginis reuerentia, cui dicatum eſt, in Romanæ Eccleſiæ proprietatem, & tutelam, atque protectionem Apoſtolicæ Sedis accipimus; & Apoſt. illud auctoritatis priuilegio munientes, ab omnium perſonarum iugo, liberum permanere decernimus.

Prædictum d. Cœnobij quæcumque bona poſſideat. §. 2. Per præſentem igitur noſtri priuilegij paginam, Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, vt quæcumque hodie veſtrum Cœnobium iure poſſidet, ſiue in craſtinum, conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium iuſtè atque canonicè poterit adipiſci, firmata vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Illis ſucceſſoribus dico qui eumdem Religionis ritum, & fidei conſtantiam, conſeruare, & ſtrenuè omnipotenti Domino in eodem propoſito deſeruire ſategerint.

§. 3. Chriſma, oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ſiue Baſilicarum, ordinationem Clericorum, liceat vobis à quocumque volueritis Catholico Epiſcopo Romanæ Eccleſiæ gratiam atque communionem obtinente percipere; qui noſtra fultus auctoritate quæ poſtulantur indulgeat. *Ordinationes à quocumque Antiſtite recipiendi. Vide Concil. Trid. ſeſſ. 23. c. 12.*

§. 4. Ad hæc, cenſemus atque ſtatuimus, ne vlli omninò hominum liceat idem Cœnobium temerè perturbare, aut ei ſubditas poſſeſſiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſeruentur eorum, pro quorum, ſuſtentatione, & gubernatione conceſſa ſunt, vſibus profutura. *Nemo Cœnobium eiuſque perſonas perturbet.*

§. 5. Nec vlli Epiſcopo poteſtas ſit excommunicationem, aut interdictionem vobis ingerere, vt qui in ſpeciales eſtis filij Apoſtolicæ Sedis aſſumpti, nullius vlterius iudicio temere exponamini. *Epiſcopi eos nõ excommunicent. Vide Conc. Triden. ſeſſ. 25. c. 12.*

§. 6. Quia verò plura iam Monaſteria, Congregatio videlicet Sancti Salui, iuxta Florentiam, Sancti Fidelis de Serumis, Sancti Saluatoris de Sophena, Sanctæ Mariæ de Nerana, Sancti Caſſiani de Monte Stalario, Sancti Angeli de Paſſiano, Sancti Saluatoris de Siculis, Sancti Angeli iuxta Piſtoriam, Sancti Saluatoris de Vagiano, Sancti Petri de Muſtieta, Sancti Pauli de Regnolo, Sanctæ Reparatæ de Fauentina Diœceſi, & Congregatio de Riuis Cæſaris, & Congregatio de Fontana Tarnis, & Congregatio de Montearmato in Bononienſi Diœceſi, inſpirante Domino in eandem vobiſcum formam conſenſerunt Religionis; Nos & ipſis & omnibus, qui ſe in craſtinum eidem Religionis vſui, ex integro ſociare voluerint, præſentis priuilegij libertatem Apoſtolica auctoritate concedimus, quamdiu in eadem Religionis, & conſuetudinis vnitate perſiſtere procurauerint. *Hæc priuilegia alijs locis d. Congregationis communicantur.*

§. 7. Conſtituimus autem, vt eorum omnium caput, veſtrum, quòd in Valle Vmbroſana ſitum eſt Monaſterium habeatur. *Caput conſtituitur Monaſt. Vallis Vmbroſæ.*

§. 8. Sanè cùm terminus vitæ Paſtori veſtro diuina diſpoſitione contigerit, qui eius loco ſubſtituẽdus fuerit, quia & vobis, & aliis omnibus præeſſe debebit, omnium qui cæteris præeſt Monaſteriis conſenſu, & iudicio eligatur. Quod ſi fortè ex ipſis Abbatibus quilibet, Domino diſponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad veſtrum principale Cœnobium principaliter tranſeat. Et eius mox iudicio, ſicut in diebus Venerandæ mem. Ioannis, primi Abbatis veſtri factum conſtat, cetera omnia vnita vobis Monaſteria diſponantur. *Abbas ad regimen Congregationis eſt eligendus. Intellige iuxta Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 6.*

§. 9. Vos igitur filij in Chriſto dilectiſſimi, nolite negligere gratiam quæ in vobis eſt, quæ data eſt vobis per vnitatem ſanctæ conuerſationis & religionis. Hæc meditamini, in his eſtote, vt profectus veſter manifeſtus ſit omnibus. Participes enim Chriſti effecti eſtis, ſi tamen initium ſubſtantiæ eius vſque ad finem firmum retineatis. Mementote quod Dominus ait. Qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit. Itaque ſic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent patrem veſtrum qui in Cælis eſt. Ad indicium autem perceptæ huius à Romana Eccleſia libertatis per annos ſingulos duodecim ſagi : : : : Laterano Palatio perſolueris. *Hortatio Paſtoralis ad Congregationem.*

§. 10. Sanè ſi quis in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, aut Iudex, aut perſona quælibet magna, vel parua, potens, aut impotens, huius noſtri priuilegij paginam ſciens contra eam venire temere tentauerit, ſecundo, tertioue commonitus, ſi non ſatiſfactione congrua emendauerit, à Chriſti & Eccleſiæ corpore eum auctoritate poteſtatis Apoſtolicæ ſegregamus. *Pœna in perturbatores.*

§. 11. Conſeruantibus autè, pax à Deo, & miſericordia præſentibus, ac futuris ſæculis conſeruẽtur, Amen. A. A. *Pax pro eius pacis conſeruatoribus.*

Dat. Romæ per manus Ioannis S. R. E. Diac. Cardinalis. Anno Dominicæ Incarnationis 1090. Indictione 13. viij. Idus Aprilis Pont. Domini Vrbani P. Secũdi Tertio. *D. P. An. 3. die 6. Apr.*

PASCHALIS SECVNDVS PONT. CLXII.

ANNO DOMINI. MIC.

PAſchalis Secundus, Italus, ex oppido Bledæ, in Prouincia Hetruriæ, Rainerius antea dictus, Creſcentij filius, Canonicus Regularis Lateranen. deindè Monachus Cluniacenſis, poſt Abbas Vuſpergenſis, Creatus Idibus Auguſti 1099. Vixit annos 18. menſes 5. dies 9. Creauit Cardinales 93. moritur Romæ apud S. Mariam Tranſpontinam, 12. Kalen. Februarij, & ſepultus fuit in Baſilica S. Ioannis in Laterano.

Sub hoc Pontificatu fuerunt tres Pſeudopontifices, id eſt Albertus Arellis, anno 1101. Alberto Atellano 1102. & Aginulfus Monachus Abbas Farfenſis.

I. *Monaſterium Ciſtercij Monachorum S. Benedicti, in diœceſi Cabilonen. nuper inſtitutum, ſub Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipitur.*

Hinc emanauit Ordo Ciſtercienſis, de cuius laudibus agit Clem. 4. infrà in conſt. 3. Paruus, & Bened. 12. in conſt. 3. Fulgens. Et pro bono eius regimine, multa decreuit Eugen. 3. infrà in conſt. 2. Sacroſancta, ac Clem. 4. & Bened. 12. mox citati, & ceteri quos indicabo in Gregorio 13. conſtit. 18. Superna.

Priuilegia eidem Ordini conceſſerunt Greg. IX. infrà in conſt. 7. Quia. Innoc. IV. in conſt. 4. Deuotionis. Eugen. IV. in conſt. 16. Regularem. & conſt. 14. Ad vniuerſalis, & Innoc. VIII. in conſt. 9. Ad Romani. Et illa confirmarunt Sixtus V. & alij indicati in eius conſt. 34. Pontifex Habitum praſiniuit Sixtus IV. in conſt. 9. Et ſi cunctis, poſt Bened. XII. ibi allegatum. Et circa Spolia Monachorum ſpecialem deciſionem ſtatuit Pius V. infrà in eius conſt. 46. Decet. Adde etiam quod huius Ordinis particularis eſt Congregatio in Italia, quæ S. Bernardi nuncupatur, vt infra in Alexand. VI. conſt. 7. Plantatus.

In Regnis Aragoniæ, Valentiæ, Maioricarum, ac Nauarræ, & Cataloniæ principatu, huius Ordinis Congregationem ſub perpetua obedientia Abbatis, & Capituli generalis Ciſtercij inſtituit Paul. V. conſt. 95. Paſtoralis inf. tom. 3.

PASCHALIS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei, Venerabili filio Alberico noui Monaſterij Abbati, quod in Cabilonen. Parochia ſitum eſt, eiuſque ſucceſſoribus regularibus ſubſtituendis in perpetuum. *Edita A.D. 1100.*

Exordium.

DESIDERIVM, quod ad religioſum propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, auctore Deo, ſine aliqua eſt dilatione complendum. Vndè nos ò filij in Domino dilectiſſimi citra difficultatem, omnem veſtrarum precum petitionem admittimus, quia Religioni veſtræ paterno congratulamur affectu.

Monaſt. Ciſtercij ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipitur.

§. 1. Locum igitur illum quem inhabitandum pro quiete monaſtica elegiſtis, ab omnium mortalium moleſtiis tutum, ac liberum fore ſancimus, & Abbatiam illic perpetuò haberi, ac ſub Apoſtolicæ Sedis tutela ſpecialiter protegi, quamdiu vos & ſucceſſores veſtri, in ea quam hodie obſeruatis, diſciplinæ, ac frugalitatis obſeruantia permanſeritis, ſalua Cabilonen. Eccleſiæ canonica reuerentia.

Perturbatio prohibetur.

§. 2. Præſentis itaque decreti pagina interdicimus, ne cuiquam omnino perſonæ liceat, ſtatum veſtræ conuerſationis immutare, neque veſtri quod nouum dicitur Cœnobij Monachos, ſine regulari commendatione ſuſcipere, neque Congregationem veſtram aſtutiis quibuſlibet, aut violentiis perturbare.

Concordia cũ Monaſt. Moliſmen. confirmatur.

§. 3. Eam ſanè controuerſiæ deciſionem, quam inter vos, & Moliſmenſis Clauſtri Monachos frater noſter Lugdun. Epiſcopus, tunc Apoſtolicæ Sedis Vicarius cum Prouinciæ ſuæ Epiſcopis, aliiſque religioſis viris, ex præcepto prædeceſſoris noſtri Apoſtolicæ memoriæ Vrbani II. impetrauit, nos tanquam rationabilem, ac laudabilem confirmamus.

Hortatio Paſtoralis.

§. 4. Vos igitur filij in Chriſto dilectiſſimi, ac deſideratiſſimi, meminiſſe debetis, quia pars veſtri, ſæculares latitudines, pars, ipſas etiam Monaſterij laxioris minus auſteras anguſtias reliquiſtis. Vt ergo hac ſemper gratia digniores cenſeamini, Dei ſemper timorem, & amorem in veſtris cordibus habere ſatagite, vt quantò à ſæcularibus tumultibus, & deliciis liberiores eſtis, tantò amplius placere Deo totius mentis, & animæ virtutibus anheletis.

Pœna contrauenientium.

§. 5. Sanè ſi quis in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator aut Rex, Princeps aut Dux, Comes aut Vicecomes, Iudex aut eccleſiaſtica quælibet, ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam, ſciens contra eam temerè venire tentauerit ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendauerit, poteſtis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore, & ſanguine Dei, & Domini noſtri IESV CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat.

Benedictio fautorum d. Monaſt.

§. 6. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax D. N. IESV CHRISTI, quatenus & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum iudicem præmia æternæ pacis inueniant.

Ego Paſchalis Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi. *Papa ſubſcribit.*

Dat. Troiæ per manum Ioannis S.R.E. Diaconi Cardinalis, Kalendis Maij indictione octaua, Incarnationis Dominicæ anno 1100. Pontificatus autem Domini Paſchalis Secundi. *Dat. P. An. 1. die 18. Apr.*

Sacroſancta Lateranenſis Eccleſia, Canonicis Regularibus Ordinis ſancti Auguſtini perpetuò conceditur, cum priuilegiorum elargitione. II.

Iſta Eccleſia eſt ceteris Vrbis & Orbis Eccleſiis maior ex diffinitione Greg. XI. & aliorum Pont. vt videre eſt infrà in ipſius conſt. 1. Super. Et in ea hoc

hoc tempore reſidebant Canonici regulares, vt infr. liquet ex conſtit. 1. Anaſt. IV. Poteſtatem, qui eos ibidem confirmauit poſt Alex. II. & de eis loquitur Clem. 3. in cap. 4. de ſtatu Monach. & Can. regul. & Innoc. III. in c. ſubſeq. & Clem. 5. eod. tit. Quorum conſtitut. vti inſertas in corpore iuris, hic de more prætermiſi. Sed tandem ij de hac Eccleſia abierunt, tempore Sixti IV. qui pro eis in Vrbe templum B. Mariæ de Pace denominatum conſtruxit.

Iſtorum Canonicorum ſtatum præfiniuit Bened. XII. in ſua conſtit. 6. Ad decorem. Sed eos ſparſim degentes vniuit Mart. V. in eius conſtit. 7. Solicitudinis. Eorumque ſic vnitorum vnam Congregationem Lateranenſis denominatam conſtituit, & priuilegia conceſſit Sixt. IV. in eius conſt. 10. Dum ad. Eorumdem habitum ſi promouentur ad Epiſcopatum, præfiniuit Leo X. in conſt. 34. Dudum. Præcedentiamque cum aliis regularibus declarauit Pius IV. & Pius V. vt in ipſius Pij V. conſt. 116. Cum ex. vbi notabo.

Huic Congregationi Lateranenſi priuilegia confirmauit, & alia conceſſa Congregationi Caſinenſi Ordinis S.P.N. Benedicti, à Congregatione Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononienſis, communicauit Greg. XV. conſt. 33. iniuncti infrà tom. 4.

Edita An. D. 1106.

PASCHALIS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Rocio Priori Venerabilis Baſilicæ Saluatoris eiúſque fratribus, tam præſentibus, quàm futuris, Regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Lateranen. Eccleſia locus venerabilis.

QVantò Lateranenſis Eccleſia amplioris dignitatis, ex antiqua inſtitutione eſſe cognoſcitur, tantò magis eundem Venerabilem locum, in maiori reuerentia decet haberi, & ad eius incrementum, tàm ſpiritualiter, quàm temporaliter, à nobis, & aliis Dei fidelibus operam dari. Nec dubium, quòd ſi Religioſorum virorum petitionibus paterna benignitate annuimus, noſtris opportunitatibus clementem Dominum reperimus.

Cuius fines deſignantur & pro his Canonicis approbantur.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filij, ob reuerentiam Saluatoris, beatique Ioannis Baptiſtæ, concedimus & confirmamus vobis, veſtríſque ſucceſſoribus in perpetuum, totam, & integram Parochiam, vt in vita noſtra, & poſt obitum, ſpecialis oratio iugiter fiat pro nobis ad Dominum, videlicet ab Eccleſia S. Nicolai de Forma per viam, quæ venit à S. Stephano in Cælio Monte, & vſque ad ſupradictam noſtram Baſilicam Saluatoris, & à porta Monaſterij Sanctorum Quatuor Coronatorum deſcendente per cliuum in via maiori, & exinde per ſtratam ex vtraque parte, vſque ad Campum Lateranenſem. Et reuoluente ſuprà Eccleſiam SS. Marcellini, & Petri, vſque ad Eccleſiam S. Bartholomæi de Capite Merulanæ, & deinde ad S. Danielem, & exinde deſcendente ad portam Vrbis, & vertente ante Eccleſiam S. Nicolai de Hoſpitali ad ſupradictam Baſilicam Saluatoris.

Immediateque dominum ſuperiorem.

§. 2. Statuimúſque, atque etiam auctoritate Sedis Apoſtolicæ ſtabilimus, vt Parochia ipſa deinceps nulli alij Eccleſiæ, vel Monaſteriis, aut piis locis, de ſpiritualibus, atque diuinis rebus teneatur penitus reſpondere; ſed quietè ac liberè, ſub præfatæ baſilicæ Saluatoris iure, nomine Parochiali in perpetuum maneat. Saluo tamen iure hæreditario, quod infrà ſupradictos fines ad præfatas Eccleſias, vel Monaſteria, aut pia loca pertinere dignoſcitur.

Et nulli alia pia loca conſtruere prohibentur.

§. 3. Præcipimus itaque vt nulli perſonæ fas ſit, in ſupradicta Parochia Eccleſias ædificare, aut altare erigere, vel aliquam religionem ibidem inſtituere, præter ſupradictam Saluatoris Baſilicam.

Sanctio in perturbatores.

§. 4. Statuentes Apoſtolica cenſura, ſub diuini iudicij obſecratione, & anathematis interdicto, vt nullus vnquam noſtrorum Succeſſorum, vel alia quælibet magna paruaque perſona huius noſtri priuilegij donum infringere, aut inquietare præſumat. Si quis præterea, quòd non credimus, contra hoc noſtrum Apoſtolicum præceptum venire, aut agere tentauerit, anathematis vinculo ſit innodatus, & Regno Dei, Domini noſtri Iesv-Christi ſit alienus.

Benedictio erga obſeruatores.

§. 5. Qui verò pio intuitu, cuſtos, & obſeruator huius noſtri priuilegij extiterit, benedictionis gratiam à miſericordiosiſſimo Domino Deo noſtro conſequi mereatur, in ſæcula ſæculorum. Amen, Amen, Amen.

Papæ ſubſcriptio.

Ego Paſchalis Cathol. Eccleſiæ Epiſcopus.

Card. ſubſcriptiones.

Ego Lambertus Oſtien. Epiſcopus interfui, & ſubſcr.
Ego Vincentius Portuen. Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Cinthiua Sabinen. Epiſcopus interfui, & ſubſcripſi.
Ego Denigo Tuſculanus Epiſcopus interfui, & ſubſcripſi.
Ego Conradus Præneſtinos Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Leo Albanen. Epiſcopus interfui, & ſubſcripſi.
Ego Benedictus Presbyter Cardinalis tit. Eudoxiæ interfui, & ſubſcripſi.
Ego Theobaldus Presbyter Card. tit. Pamachi ſubſcr.
Ego Raynerius Presb. Card. tit. S. Euſebij ſubſcripſi.
Ego Aruldus Presb. Card. tit. S. Clementis interfui, & ſubſcripſi.
Ego Raynerius Presbyter Cardinalis tit. SS. Marcelli, & Petri ſubſcripſi.
Ego Otho Presb. Card. tit. Paſtoris ſubſcripſi.
Ego Petrus Presb. Card. tit. Equitum ſubſcripſi.
Ego Amicus Presb. Card ..... interfui, & ſubſcr.
Ego Paulus Presb. Card. S. Sixti ſubſcripſi.
Ego Ionatas Diac. Card. SS. Coſmæ & Damiani ſubſ.
Ego Theodinus Diaconus Card. S. Mariæ in Porticu interfui, & ſubſcripſi.
Ego Gregorius Card. Diac. S. Angeli ſubſcripſi.
Ego Ioannes Diac. Card. S. Adriani ſubſcripſi.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis Sanctæ Luciæ interfui, & ſubſcripſi.

Dat. Lateranen. per manus Ioannis S. R. E. Card. ac Bibliothecarij 6. Kal. Ianuarij, Indictione xv. Incarnationis Dominicæ 1106. Pontificatus autem D. Paſchalis ij. Papæ anno 7. *Dat. P. A 7. die 27. Decembris.*

Canonizatio S. Petri Epiſcopi Ciuitatis Anagoinæ, in Prouincia Campaniæ, eiuſque aſcriptio in numerum SS. Confeſſ. III.

Huius Sancti Feſtum agitur die 3. menſis Auguſti.

PASCHALIS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus fratribus, Epiſcopis Anagnino, & alijs per Campaniam conſtitutis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita, A.D. 1110.*

Petrus miraculis clarus, SS. Confeſſorum numero aſcribitur.

DOminum excelſum habentes præ oculis, qui in Sanctis ſuis laudatur, & benedicitur, & conſiderantes propterea ſtrenuæ, probatæque vitæ merita, quibus vir ſanctus Petrus, quondam Anagninus Epiſcopus, de Regula Monachorum aſſumptus in paſtorali officio purè, ſimpliciter, ſolerti vigilantia & exemplo, Deo deſeruiuit. Admirantes etiam miraculorum inſignia quibus Sanctum ſuum ante, poſt obitum diuina gratia decorauit, prout per Brunorum Signenſem Epiſcopum fideliter adnotatur, & vſque ad noſtra tempora decorare non deſinit, auctoritate præſentium, vobis licere volumus & mandamus, quatenus iij. Nonas Auguſti diem natalis eiuſdem Confeſſoris & Præſulis numerandi Sanctorum Catalogo congruè celebrem recolatis, quatenus in præſenti gratiam, & in futuro opitulante diuina clementia, piis eius interceſſionibus mereamur gloriam ſempiternam.

Dat. Signiæ ſecundo Nonas Iunij. Pontificatus noſtri anno 10. *Dat. P. A. 10. die 4. Iun.*

GELASIVS SECVNDVS PONT. CLXIII.
ANNO DOMINI MCXVIII.

GElaſius II. Ioannes Caetanus anteà vocatus, Monachus Caſinat. Creatus Romæ 8. Kalen. Februarij, coeſecratus, & coronatus Kalendis Martij. Vixit annum vnum, & dies quinque, creauit Cardinalem vnum. Obiit Cluniaci, anno Domini 1119. quarto Kalen. Februarij. Vacauit ſedes biduo.

CALLISTVS SECVNDVS PONT. CLXIV.
ANNO DOMINI MCXIX.

CAlliſtus II. Gallus, Guido anteà vocatus, Guilielmi Burgundiæ Comitis filius, Archiepiſcopus Vienneoſis, creatus die 1. Feb. 1119. in Monaſterio Cluniac in Galliis, conſecratus, & coronatus, pridie Idus Octobris eodemanno, ſedit annos quinque, menſes decem, dies 13. Creauit Cardinales 23. Obiit Romæ in Patriarchio Lateranenſi, Anno Domini 1124. Idibus Decembris. Corpus eius in Baſilica Conſtantiniana ſepultum. Vacauit ſedes diem 1.

Gregorius VIII. Antipapa Anno Domini 1118.

Reconciliatio Henrici V. Imperatotis, cum Sancta, & Catholica Eccleſia Romana. I.

CALLISTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Cariſſimo in Chriſto filio Henrico glorioſo Romanorum Imperatori Auguſto, Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita A. D. 1122.*

§. 1. OMNIPOTENTI Domino Deo noſtro auctori omnium bonorum laudes, & gratias agimus, qui per immenſam bonitatis ſuæ clementiam, cor tuum aſpiratione ſui ſpiritus illuſtrauit, & te iam dudum nimium reluctantem, nunc tandem ad Eccleſiæ gremium reuocauit. Siquidem prout dilecti filij noſtri, & Diaconi Cardinalis, & fidelium nunciorum tuorum relatione, ac literarum lectione percepimus, ſano vſus conſilio, noſtris, & Eccleſiæ Catholicæ ſalutaribus monitis humiliter obediſti, & nos ergo in Beati Petri filium paternæ affectionis brachiis, te ſuſcipimus, & perſonam tuam, & Imperium tanto deinceps amplius, & benignius diligere, ac diuina præeunte gratia honore optamus; quantò deuotius præ tuis moderois prædeceſſoribus Romanæ Eccleſiæ obediſti, & quantò ſpecialius carnis es nobis conſanguinitate coniunctus. Age ergo fili cariſſime, vt, & tu nobis, & nos te fruamur in Domino. Perpendat Imperialis excellentia tua, quantùm diuturna Eccleſiæ, Imperiique diſcordia, Europæ fidelibus intulerit detrimentum, & quantùm noſtra pax afferre poterit boni fructus, Domino cooperante incrementum. Sanè de ſtatu noſtro nouerit tua dilectio, quia licèt nos grauiter quandoque infirmi fuerimus, tunc tamen per Dei gratiam incolumes ſumus, & tuam tam animæ, quàm corporis ſanitatem per omnia deſideramus. De iis autem quæ viua voce referenda prædictis fidelibus tuis Nunciis commiſiſti, per eoſdem quid nobis, & noſtris videatur fratribus, reſpondemus. Legatos itaque noſtros qui apud vos ſunt, beneuolentiæ veſtræ attentiùs commendantes rogamus, vt quia Concilium indictum à nobis accelerat, citò eos ad nos Domino largiente remittas. Tuos verò Legatos ita inſtructos dirigas, vt iuxtà promiſſum tuum regalia in integrum Eccleſiæ Romanæ reſtituant. Ad hæc, pro nepote noſtro Metenſi Epiſcopo, & fratribus eius gratias tuæ benignitati referimus, quoniam in iis primitias bonitatis tuæ cognouimus. Illa enim bonæ voluntatis pax eſſe conſpicitur, ex qua bonæ voluntatis opera demonſtrantur. Fratres enim Epiſcopi, Cardinales, & totus Romanus Clerus vna nobiſcum te, & Principes, & Barones tuos ſalutant, diuinę maieſtatis miſericordiam deprecantes, vt vos ad honorem ſuum, & Eccleſię ſuæ in longum cuſtodiat.

Laetatur Pontifex de reconciliatione Henrici V. Imperat.

Data Laterani. Idibus Decembris. *Dat. die 13. Decembr.*

Sequitur reſtitutio inueſtiturarum ab Henrico Imp. facta.

IN nomine Sanctæ, & Indiuiduę Trinitatis. Ego Henricus Dei gratia Romanorum Imperator Auguſtus, pro amore Dei, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & Domini Papæ Calliſti, & pro remedio animæ meæ, dimitto Deo, & Sanctis eius Apoſtolis Petro, & Paulo, & Sanctæ Catholicæ Eccleſiæ omnem inueſtituram per annulum, & baculum, & concedo in omnibus Eccleſiis fieri electionem, & liberam conſecrationem: poſſeſſiones, & regalia Beati Petri, quę à principio huius diſcordiæ vſque ad hodiernam diem ſiue tempore patris mei, ſiue etiam meo, ablata ſunt, quæ habeo, eidem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ reſtituo, quæ autem non habeo, vt reſtituantur fideliter adiuuabo. Poſſeſſiones etiam omnium aliarum Eccleſiarum, & Principum, & aliorum tam Clericorum, quàm laïcorum, conſilio Principum & inſtitia, quas habeo, vt reddantur fideliter iuuabo. Et do veram pacem D. Papæ Calliſto, S. R. Eccleſiæ, & omnibus qui in parte ipſius ſunt, vel fuerunt. Et in quibus Sancta Romana Eccleſia auxilium poſtulauerit, fideliter iuuabo, & in quibus mihi querimoniam fecerit, debitam ſibi iuſtitiam faciam.

Henrici Imper. reſtitutio inueſtiturarum Eccleſiarum omnium.

Adalbertus

Subſcriptiones Principum.

Adalbertus Moguntinus Archiepiſcopus.
Fridericus Colonienſis Archiepiſcopus.
Ratiſponenſis Epiſcopus.
Otho Bambergenſis Epiſcopus.
Bruno Spirenſis Epiſcopus.
A. Auguſtenſis Epiſcopus.
G. Traiectenſis Epiſcopus.
V. Coſtantienſis Epiſcopus.
E. Abbas Fuldenſis.
Northmannus Dux.
Fridericus Dux.
Bonifacius Marchio.
Theobaldus Marchio.
Cynulphus Comes Palatinus.
Obertus Comes Palatinus.
A. Berengarius Comes.
Godefredus Comes.
Ego Fridericus Colonienſis Epiſc.& Cancellarius recognoui.

Subſequitur Caliſti Papæ II. reſtitutio regaliorum Henrico Imperatori facta.

Caliſt. Papa II reſtitutio regaliorum.

EGo Calliſtus Seruus Seruorum Dei, dilecto filio ſuo Henrico Dei gratia Romanorum Imperatori Auguſto, concedo electiones Epiſcoporum, & Abbatum Teutonici Regni, qui ad regnum pertinent in præſentia tua fieri, abſque ſimonia, & aliqua violentia, vt ſiqua inter partes diſcordia emerſerit, Metropolitani, & Prouincialium conſilio, vel iudicio, ſaniori parti aſſenſum, & auxilium præbeas. Electus autem regalia per ſceptrum à te recipiat, exceptis omnibus, quæ ad Romanam Eccleſiam pertinere noſcuntur, & quæ ex his iure tibi debet, faciat. Ex aliis verò partibus Imperij conſecratus, infra ſex menſes regalia per ſceptrum à te recipiat. De quibus vero mihi querimoniam feceris, & auxilium poſtulaueris, ſecundùm officij mei debitum, auxilium meum præſtabo. Do tibi veram pacem, & omnibus qui in parte tua ſunt, vel fuerunt tempore huius diſcordiæ.

Dat. I. A. 4. die 23. Sept.

Data Anno 1122. nono Kalendas Octobris.

HONORIVS SECVNDVS PONT. CLXV.
ANNO DOMINI MCXXIV.

HOnorius II. patria Bonienſis, Lambertus de Fagnanis antea dictus, Archidiaconus Eccleſiæ Bononienſis, deinde Epiſcopus, Cardinalis Oſtienſis, creatus 21. Decembris 1124. conſecratus, & coronatus apud Sanctum Petrum duodecimo Kalendas Ianuarij, anno 1124. Vixit annos .... creauit Cardinales 29. Obiit anno Domini 1130. 14. Kal. Martij, & in Baſilica Lateranenſi ſepultus fuit. Vacauit ſedes diem 1.

Eodem die creatus fuit Theobaldus Buccapecus, Preſbyter Card. tit. S. Anaſtaſiæ, qui appellatus eſt Cæleſtinus II. eodem die, quo creatus fuit abdicauit.

Damnatio prauarum conſuetudinum Regni Britaniæ, circa direptionem bonorum naufragantium, ac rerum nobilium à maritis, & vxoribus decedentibus relictorum. I.

Quoad bona naufragantium Chriſtianorum, publicatur annis ſingulis Bulla Cœnæ Domini, vt notabo ad Bullam 53. Pauli V. Paſtoralis inf. tom. 3.

HONORIVS EPISCOPVS.

Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus fratribus Turonenſis Metropolis ſuffraganeis Epiſcopis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1130.*

CARISSIMVS frater noſter Hildebertus Turonenſis Epiſcopus, ſicut bonus Paſtor pro grege ſuo vigilans, euocatis fratribus ſapientibus & aliis religioſis viris, quemadmodum ex ſuarum litterarum inſpectione cognouimus, in Nauetenſi Ciuitate, de more Metropolico, Concilium celebrauit. Ibique de inceſtis nuptiis, & de ſpuriis Sacerdotum filiis, & de his qui quaſi hereditaria ſucceſſione Eccleſiaſtica petebant beneficia, & de aliis diligenter pertractans, corrigenda correxit, & ſtatuenda conſtituit. Vniuerſitati ergo veſtræ mandamus, quatenus ea quæ ab ipſo, iuxta Sanctorum Patrum decreta, ibi ad honorem Domini, & ſalutem populi ſtatuta eſſe noſcuntur, irrefragabiliter obſeruetis. Sicut enim in humani compage corporis, membra famulantur, & obediunt capiti tamquam ſupremo & prouiſori, vt ſic perſona ſeruetur incolumis; ita fidelium mentes votis effectæ voluntariis, pro cuſtodienda vnitate Fidei, & Statu Eccleſiæ ſuis debent humiliter parere Prælatis.

Epiſcopus Turonenſis prouinciale Concilium egit, quod iſte P. maſt. obſeruari mandat.

§. 1. Ad hæc, prauas illas conſuetudines à Comite Britanniæ cariſſimo, in manu præfati Archiepiſcopi in conſpectu Synodi refutatas, quarum vna fuit quòd maritis vel vxoribus decedentibus, bona eorum mobilia à poteſtate ſæculari diripiebantur. Altera qua illis, qui naufragium euaſerant, etiam quæ in portu poſtmodum inuenta erant, auferebantur, damnamus, & nequis ea futuris temporibus renouare præſumat, ſub auctoritate Apoſtolica interdicimus. Iniquum enim cenſemus eſſe, vt quem diuinæ clementiæ magnitudo à ſæuientis pelagi voracitate exuit, hominum ſæua rapacitas audeat ſpoliare.

Damnat etiã prauas Britannia conſuetudines de quibus in rubr.

Approbatque leges Imperatorias, circa bona naufr.

§. 2. Piorum namque Imperatorum emanauit auctoritas, vt etiam earum rerum, quæ in tempeſtate maris, leuandæ nauis cauſa eiiciuntur, non amittatur dominium. Non enim eas aliquis eo animo abiicit, quod habere nolit, ſed quò periculum effugere poſſit. Et qui res ipſas lucrandi animo abſtulerit, furtum committit.

Hæ leges eſſe Pur. l. 1. & l. qui leuand. ff. ad l. Rod. de Iac. & l. 1. & l. ne quid. ff. de Incend.

Dat. Lateran. 13. Kalendas Iunij.

Dat. P. A. 5. die 20. May.

INNO

INNOCENTIVS SECVNDVS PONT. CLXVI.
ANNO DOMINI MCXXX.

INnocentius II. Romanus, Gregorius anteà dictus, Ioannis de Papareſchis filius, S.R.E. Diaconus Cardinalis, tit. S. Angeli, creatus 13. Kalend. & coronatus 10. Kalend. Martij 1130. Sedit annos 13. menſes 7. dies 8. Creauit in ſex Ordinationibus Card. 53. Epiſc. 9. Presb. 24. & Diac. 20. Obiit anno 1143. 8. Kal. Octob. in Patriarchio Lateranenſi, corpus eius in eadem Baſilica Lateranenſi poſitum. Vacauit ſedes diem 1.

Anacletus II. Antipapa, Petri Leonis filius, creatus anno 1130. ſedit contra Innocentium annos 7. menſes 9. dies aliquot. Obiit anno 1138. & in eius locum Victor IV. creatus poſt mortem Anacleti contra Innocentium ſedit menſes 5. dies aliquot.

I. Enunciatio Canonizationis Sancti Hugonis Epiſcopi Gratianopolitani.

Huius S. Feſtum agitur die prima menſis Aprilis.

Edita An. D. 1134. *INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Guidoni Priori Carthuſien. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Hugo Epiſc. Gratianopolitanus relatus iam fuit ab iſto Pont. inter Sanctos. DIVINIS reſpõdentes beneficiis, cognita vita, & auditis, quæ per B. Hugonis merita fiunt miraculis, supernę maieſtatis clementiam collaudauimus, & Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Cardinalium atque aliorum qui nobiſcum aderant, communicato conſilio, ipſum inter Sanctos & electos honorari præcepimus, & diem eius aſſumptionis cum gaudio ſolemniter celebrari.

Et modò idem Pont. huius vitam & miracula deſcribi mandat. §. 1. Quia igitur ipſius vita, quam piè duxit in corpore, & miraculorum coruſcatio, qua Deus eum facit apud homines præfulgere, tuæ maximè dilectioni non extant incognita, auctoritate B. Petri & noſtra, tibi mandamus, quatenus ea quæ tibi ſuper hoc nota fuerint, diligenter deſcribendo poſterorũ memoriæ tradas, vt & Deus honoretur in Sancto, & Clerus legens, & populus audiens, gratias agant Domino, atque ipſius interceſſione, peccatorum veniam percipere mereantur. Orantes pro nobis, dilectos filios noſtros Carthuſienſes fratres, per te in Domino ſalutamus, ac benedicimus.

Dat. P. A. 5. die 22. Apr. Dat. Piſis 10. Kalendas Maij.

II. Contra Petrum Abaelardum, & Arnaldum de Brixia, notarum hæreſum ſectatores.

Edita A. D. 1139. *INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei Venerabil. fratribus Sanſoni Rhemenſi, Henrico Senonenſi Archiepiſcopis, & cariſſimo in Chriſto filio Bernardo Clareuallis Abbati, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

§. 1. PEr præſentia ſcripta fraternitati veſtræ mandamus, quatenus Petrum Abaelardum, & Arnaldum de Brixia peruerſi dogmatis fabricatores, & Catholicæ fidei impugnatores, in Religioſis locis, vbi vobis melius viſum fuerit, ſeparatim faciatis includi, & libros erroris eorum, vbicumque reperti fuerint, igne comburi. *Damnatio ſupradictorũ hæreticorum.*

Dat. Laterani 17. Kal. Auguſti. *Dat. P. A. 10. die 16. Iulij.*

CÆLESTINVS SECVNDVS PONT. CLXVII.
ANNO DOMINI MCXLIII.

CÆleſtinus II. natione Tuſcus, de Caſtro S. Felicitatis propè Typhernum, Magiſter Guido de Caſtello anteà vocatus. Creat. 8. Kal. Oct. an. Dom. 1143. Vixit menſ. 5. dies 13. creauit Card. 14. Obiit 1144. 7. Idus Martij, ſepultus eſt in Baſilica Lateranenſi. Vacauit ſedes dies 2.

LVCIVS SECVNDVS PONT. CLXVIII.
ANNO DOMINI MCXLIV.

LVcius II. Bononienſis, Gerardus anteà dictus, de familia Caccianimicorum, patre Alberto, ex Canonico Regulari Monaſterij S. Crucis in Hieruſalem Congrega-

tionis

tionis S. Fridiani Lucenſis, creatus ... Martij, An. Dom. 1154. coronatus eodem anno die Dominica 8. Kal. Aprilis, ſedit in Petri Cathedra menſes 11. dies 14. creauit Cardinales 9. Obiit Romæ in Monaſterio S. Andreæ, & Gregorij in Cliuo Scauri, 5. Kalend. Martij, anno 1145. & Laterani ſepultus. Vacauit ſedes diem 1.

EVGENIVS TERTIVS PONT. CLXIX.
ANNO DOMINI MCXLV.

EVgenius III. Italus, ex oppido Montis Magni, Diœceſis Piſanæ, in prouincia Hetruriæ, Petrus Bernardus antea vocatus, Abbas Sanctorum Vincentij, & Anaſtaſij ad Aquas Saluias, creatus 6. Kal. Aprilis, anno 1145. vixit annos 8. menſes 4. dies duodecim. in tribus ordinationibus menſe Decembri factis creauit Cardinales 27. Obiit 7. Idus Iulij, anno ſalutis 1153. Corpus eius ante aram maximam in Baſilica Vaticana conditum eſt. Vacauit ſedes dies 21.

I. Canonizatio S. Henrici primi Romanorum Imperatoris.

Huius Sancti Feſtum agitur die 14. Iulij.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabili fratri Egelberto Epiſcopo, & dilectis filijs, Canonicis Bambergenſis Eccleſiæ, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Data A. D. 1152.

Iuſſio Pontificis de inquirenda vita S. Henrici, per Legatos Apoſtolicos.

SIcvt per literas, & Nuncios veſtros vobis mandaſſe meminimus, venerabiles fratres noſtros, N. Sanctæ Ruphinæ Epiſcopum, & N. Presbyterum Cardinalem, pro diuerſis negotiis ad partes illas de noſtro latere delegauimus, eiſque viua voce iniunximus, vt ad Eccleſiam veſtram accederent, atque de vita, & miraculis Henrici Regis, rei veritatem diligenter inquirerent, & literis ſuis nobis ſignificarent.

Legatorum relatio, & aliorum atteſtatio, de meritis ipſius Henrici.

§. 1. Nunc autem eorumdem fratrum noſtrorum & multorum religioſorum, & diſcretorum virorum atteſtatione, de caſtitate ipſius, de fundatione Bambergenſis Eccleſiæ, & multarum aliarum, quarumdam quoque Epiſcopalium ſedium reparatione, & multiplici eleemoſynarum largitione, de conſeruatione Regis Stephani, & totius Hungariæ, Domino cooperante, per eum facta; de glorioſo etiam ipſius obitu, pluribuſque miraculis poſt eius obitum, ad ipſius corporis præſentiam diuinitus oſtenſis, multa cognouimus. Inter quæ illud præcipuum & memorabile plurimum attendentes, quòd cum diadema, ſceptrumque Imperij ſuſcepiſſet, non Imperialiter, vixit. In thoro etiam legitimo poſitus (quod paucorum fuiſſe legitur) integritatem caſtimoniæ vſque in finem vitæ conſeruauit.

Canonizatio eiuſdem Sancti, ab ipſo Pontifice pronunciatur.

§. 2. Quæ quidem nos omnia ſimul perpendentes, atque deuotionem veſtram, & Eccleſiæ Bambergenſis, quæ S. R. E. ſoli ſubeſſe dignoſcitur, diligenter conſiderantes, tametſi huiuſmodi petitio niſi in generalibus Concilijs admitti non ſoleat, auctoritate tamen S. R. E. quæ omnium Conciliorum firmamentum eſt, petitionibus veſtris acquieſcimus. Atque eiuſdem memorabilis viri, cuius exaltationem requiritis, fratrum noſtrorum Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, qui præſentes aderant, communicato concilio, memoriam inter Sanctos de cetero fieri cenſemus, & anniuerſarium ipſius diem ſolemniter celebrari conſtituimus. Veſtra itaque intereſt, ſic in S. R. E. obedientia, & fidelitate perſiſtere, & ei dignæ deuotionis obſequiis reſpondere, vt ampliori, Beati Petri & noſtra gratia digni inueniamini.

Datum Trans Tyberim 2. Idus Martij.

D. P. A. 8. die 13. Mart.

II. Confirmatio Conſtitutionum (quæ Charta Caritatis appellantur) ab Ordine Ciſtercienſi Monachorum S. Benedicti, pro ſuo bono regimine editarum.

Alias ordinationes ſimiles ſtatuerunt alij Pont. quas tibi indicauero infrà in Greg. XII. conſt. 18. Superna.

Inſtitutionem verò huius Ordinis, & alia, attenta ſup. in Conſt. 1. Paſchal. II. Deſiderium fol.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Gothonio Ciſtercien. ac ceteris fratribus ac Monachis, tàm præſentibus, quàm futuris, regularem vitam, & Ciſtercien. Ordinis ſtatuta profeſſis in perpetuum.

Edita A. D. 1152.

Exordium.

SAcroſancta Romana Eccleſia ſic in Beato Petro Apoſtolorum Principe à Domino promiſſionem obtinuit, quòd Vniuerſalis Eccleſiæ fundamentum exiſteret, & præceptum accepit, vt Chriſtianæ fidei profeſſores, in fide, religione, omnique ſanctimonia confirmaret. Itaque vniuerſarum Eccleſiarum profectibus, ſolicitam ſe ſemper exhibuit, & de inſtituendo, conſeruando, & promouendo in omnibus Eccleſiis cultu Sacræ Religionis, fuit omni tempore ſtudioſa; vt & ab ea, ſicut à fonte, ad vniuerſos Eccleſiæ filios ſit religio deriuata; & quod ab aliis, qui ſpiritus primitias acceperunt, religioſè ac ſalubriter inſtitutum eſt, per eamdem immutabilem acceperit firmitatem.

Confirmatio Statutorum Ordinis Ciſtercien. inter quæ continetur quod,

§. 1. Inde eſt dilecti in Domino filij, quòd ſacræ Religionis veſtræ opinione, tamquam odore agri pleni, cui benedixit Dominus, prouocati, religioſis poſtulationibus veſtris benignum impertimur aſſenſum, & regulares inſtitutiones veſtras auctoritate Apoſtolica confirmamus. In quibus ſub certis capitulis quæ inferius annexa ſunt decreuimus exprimenda.

Abbatia non erigatur abſque Epiſcopi confirmatione.

§. 2. Statuiſtis equidem inter vos, ne in alicuius Antiſtitis diœceſi Ordinis veſtri Abbatia fundetur, donec ipſe Antiſtes, decretum, quod inter Eccleſias Ordinis veſtri ad cuſtodiam diſciplinæ firmatum eſt, ratum ſe habere promittat.

Regula S. Benedicti in omnibus Monaſterijs vniformiter obſeruetur, & vnitas cantus, & alia Ordinis inſtituta. Nullumque contrarium priuilegium poſtuletur.

§. 3. Et vt in omnibus Monaſteriis de Ordine veſtro ſicut in Ciſtercien. Eccleſia, B. Benedicti Regula perpetuis temporibus obſeruetur, & in lectionem ipſius, nullus Ordinis veſtri profeſſor, præter ſimplicem & communem intelligentiam, quemlibet alium ſenſum inducat, ſed vniformiter, & ſicut quæque diffinita noſcuntur, intelligatur ab omnibus, & inuiolabiliter obſeruetur. Eaſdemque penitus obſeruantias, eumdem cantum & eoſdem libros, qui ad officium Eccleſiaſticum pertinent,

Capitulum generale Ciſtercij ſingulis annis celebretur, & ad id conueniant Abbates hic nominati.

per vniuerſas Eccleſias veſtri Ordinis tenearis. Nec aliqua omnioo Eccleſia, vel perſona Ordinis veſtri, aduersùs communia ipſius Ordinis inſtituta, priuilegium à quolibet poſtulare audeat, vel obtentu quomodolibet retinere.

§. 4. Ordinatum eſt etiam inter vos, vt omnes Abbates de Ordine veſtro, ſingulis annis ad generale Capitulum Ciſterciense, omni poſtpoſita occaſione conueniant, illis ſolis exceptis, quos à labore viæ, infirmitas corporis retardauerit. Qui tamen idoneum nuncium delegare debebunt, per quem neceſſitas remorationis illorum valeat Capitulo nunciari. Et illis item exceptis, qui in remotioribus partibus habitantes, ſine grandi, & euidenti difficultate, ſe nequiuerint Capitulu præſentare. Qui nimicum eo termino venient, qui eis in ipſo fuerit Capitulo conſtitutus.

Abbatum culpa vel controuerſia, in Capitulo diffiniatur.

§. 5. Prætereà ſi aliqua controuerſia inter quoſliber Abbates de Ordine veſtro emerſerit, vel de aliquo illorum tam grauis culpa fuerit propalata, vt ſuſpenſionem, aut depoſitionem etiam mereatur, quicquid inde à Capitulo fuerit canonicè definitum, ſine retractatione aliqua obſeruetur.

Abbas non eligatur de alio Ordine.

§. 6. Perſonam autem de aliquo Ordine nulla Eccleſiarum veſtrarum ſibi eligat in paſtorem, prout nec veſtri Ordinis aliquam Monaſteriis aliis ſtatuiſtis ordinari poſſe Abbatem.

Omnia alia ſtatuta ordinis, & ſignanter contenta in Charta Caritatis confirmentur.

Tu vide tenorem huius Chartæ hic in fine.

§. 7. Hæc nimirum dilectiſſimi filij de multis institutionibus Ordinis veſtri excerpſimus, & propius curauimus Capitulis deſignare. Quia verò ſingula, quæ ad Religionis profectum, & animarum ſalutem regulariter ordinaſtis, præſenti abbreuiationi nequiuerunt annecti, nos cum his quæ præſcripta ſunt, omnia quæ continentur in Charta veſtra, quæ appellatur Caritatis, & quæcumque inter vos Religionis intuitu regulariter ſtatuiſtis, auctoritate Apoſtolica roboramus; & vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & omnibus qui ordinem veſtrum profeſſi fuerint, inuiolabiliter perpetuis temporibus decernimus obſeruanda.

Loca Ordinis non perturbari iubetur.

§. 8. De cetero quia propoſitum firmum habetis, habitationis veſtræ loca, extra conuerſationem ſæcularium eligendi, grangias veſtras, ſicut & atria Eccleſiarum, à prauorum incurſu ac violentia, liberas & quietas fore ſtatuimus, & vt nullus ibi hominem capere, ſpoliare, verberare, aut rapinam exercere præſumat in virtute Sancti Spiritus inhibemus.

Communia interdicta non impediunt celebrationem diuinorum.

§. 9. Sancientes etiam vt propter communia interdicta Terrarum, nulla Eccleſiarum veſtrarum à diuinis compellatur officiis abſtinere. Sed liceat omnibus de ordine veſtro, excommunicatis & interdictis eiectis, clauſis ianuis, ſummiſſa voce fratribus ſuis diuina celebrare ſolemnia.

Monachi non trahantur ad iudicium ſeculare.

§. 10. Interdicimus item ne aliqua omnino perſona, Fratres Ordinis veſtri audeat ad ſæcularia iudicia prouocare; ſed ſed ſi quiſquam ſibi aduersùs eos aliquid crediderit de iure competere, ſub Eccleſiaſtici Iudicis examine experiendi habeat facultatem.

Sanctio pœnalis in contrauenientes.

§. 11. Decernimus ergo, vt nulli aliquando liceat his quæ in hac pagina ex auctoritate Apoſtolorum Principis à nobis confirmata, & conſtituta ſunt, auſu temerario contraire, ac noſtræ huius ſanctionis vigorem, aliqua præſumptione infringere. Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, & culpam ſuam ſatisfactione congrua contempſerit emendare, diuino animaduerſionis iudicio ſe nouerit ſubiacere.

Benedictio pro obſeruantibus.

§. 12. Cuncta autem iſta ſeruantibus, ſit gratia, & pax à Deo ac Domino noſtro IESV CHRISTO, quatenus, & hic fructum piæ deuotionis, & actionis bonæ percipiant, & apud ſupremum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen.

Papa ſubſcriptio.

Ego Eugenius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſubſcripſi.

Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Hugo Hoſtien. Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Vbaldus Presbyter Card. tit. S. Praxedis ſubſcripſi.

Ego Aribertus Presbyter Cardinalis tit. S. Anaſtaſiæ ſubſcripſi.

Ego Rolandus Presbyter Card. tit. S. Marci ſubſcripſi.

Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tit. S. Stephani in cœlo monte ſubſcripſi.

Ego Ioannes Presbyter Cardinalis tit. SS. Ioannis, & Pauli ſubſcripſi.

Ego Henricus Presbyter Cardinalis tit. SS. Nerei, & Achillei ſubſcripſi.

Ego Ioan. Presbyter Card. tit. S. Equitij ſubſcripſi.

Ego Otho Diaconus Cardinalis S. Georgij ad Velum aureum ſubſcripſi.

Ego Guido Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ in Porticu ſubſcripſi.

Ego Ioannes Diaconus Card. SS. Sergij, & Bacchi ſubſcripſi.

Ego Ildebrandus S.R.E. Diaconus Card. ſubſcripſi.

Ego Gerardus S.R.E. Diaconus Card. ſubſcripſi.

Ego Odo Diaconus Card. S.R.E. ſubſcripſi.

Ego Bernardus S.R.E. Diaconus Card. ſubſcripſi.

Dat. P. An. 8. die 1. Aug.

Datum Signiæ, per manum Boſonis S.R.E. Scriptoris Kalen. Auguſti, Indictione decimaquinta Incarnationis Dominicæ Anno 1152. Pontificatus verò D. Eugenij Papæ III. Anno 8.

Subſequitur Charta Caritatis ſuperiùs confirmata.

Exactio nulla Abbatib. imponatur per Abbatem Ciſtercij.

QVia vnius veri Regis & Domini & Magiſtri nos omnes ſeruos, licet inutiles, eſſe cognoſcimus, idcirco Abbatibus & Confratribus noſtris Monachis, quos per diuerſa loca Dei pietas per nos miſerrimos hominum, ſub regulari diſciplina ordinauerit, nullam terrenæ commoditatis, ſeu rerum temporalium exactionem imponimus. Prodeſſe enim illis omnibuſque S. E. filiis cupientes, nihil quod eos grauet, nihil quod eorum ſubſtantiam minuat, erga eos agere diſponimus. Ne dum nos abundantes de eorum paupertate eſſe cupimus, auaritiæ malum, quod ſecundùm Apoſtolum idolorum ſeruitus comprobatur, euitare non poſſimus.

Si illi ab obſeruantia regula declinant, per eſſdem ad eam reducantur.

§. 1. Curam tamen animarum illorum, gratia charitatis retinere volumus, vt ſi quando à ſancto propoſito & obſeruantia Sanctæ Regulæ declinare, quod abſit, tentauerint; per noſtram ſolicitudinem ad rectitudinem vitæ redire poſſint.

Regula S. Benedicti ab omnibus obſeruatur.

Hoc ſpecialiter continetur in præinſerta conſt. Eug. 3.

§. 2. Nunc ergo volumus, & illis quoque præcipimus, vt Regulam Sancti Benedicti per omnia obſeruent, ſicut in nouo Monaſterio obſeruatur. Non alium inducant ſenſum in lectione Sanctæ Regulæ, ſed ſicut antecesſores noſtri Sancti Patres, Monachi videlicet noui Monaſterij intellexerunt & tenuerunt, & nos hodie intelligimus & tenemus ita & iſti intelligant & teneant.

Iidem cantus, mores & conſuetuda vbique teneantur.

Hoc quoque eſt in eadem conſt.

§. 3. Et quia omnes Monachos ipſorum ad nos venientes, in clauſtro noſtro recipimus, & ipſi ſimiliter noſtros in clauſtris, idcircò opportunum nobis videtur, & hoc volumus etiam, vt mores & cantum & omnes libros ad horas diuinas & nocturnas, & ad Miſſam neceſſarios, ſecundùm formam morum & librorum noui Monaſterij poſſideant, quatenus in actibus noſtris nulla ſit diſcordia, ſed vna charitate, vna regula, ſimilibuſque viuamus moribus.

Nullum priuilegium contrarium poſtuletur.

Hoc etiam eſt in d. conſt.

§. 4. Nec aliqua Eccleſia, vel perſona Ordinis noſtri, aduersùs communia ipſius Ordinis inſtituta, priuilegium à quolibet poſtulare audeat, vel obtentum quolibet modo retinere.

Abbas Ciſtercij viſitet omnia Ordinis Monaſteria.

§. 5. Cùm verò Abbas noui Monaſterij ad aliquod horum Cœnobium viſitandi venerit gratia; illius loci Abbas Eccleſiam noui Monaſterij ſuæ eſſe Eccleſiæ Matrem recognoſcat, & cedat ei in omnibus locis Monaſterij. Et ipſe Abbas adueniens, locum illius loci Abbatis quandiù ibi manſerit teneat, excepto quòd non in Hoſpitio, ſed in Refectorio cum fratribus propter diſciplinam ſeruandam comedet, niſi Abbas loci illius defuerit. Similiter & omnes ſuperuenientes noſtri Ordinis Abbates faciant. Quod ſi plures ſuperuenerint, & Abbas loci defuerit, Prior illorum in Hoſpitio comedat. Ex hoc excipitur, quòd Abbas loci illius, & in præſentia maioris Abbatis, Nouitios ſuos poſt regularē probationē benedicit.

Perſonas corrigat, ſed de bonis nihil adimat abſque conſenſu utrorum & Abbatis locorum.

§. 6. Abbas quoque noui Monaſterij caueat, ne quidquam præſumat tractare, aut ordinare, aut contingere de rebus illius loci ad quem venerit, contra Abbatis vel fratrum voluntatem. Si autem præcepta Regulæ, vel Ordinis noſtri intellexerit in eodem loco præuaricari, cum

consili

conſilio præſentis, Abbatis caritatiuè ſtudeat fratres corrigere. Si verò Abbas loci illius non affuerit, nihilominus quod ſiniſtrum inuenerit, corrigat.

Viſitetque ſingulis annis.

§. 7. Quemlibet per annum viſitet Abbas Maioris Eccleſiæ, vel per ſe, vel per aliquos de Coabbatibus ſuis, omnia Monaſteria, quæ ipſe fundauerit. Et ſi fratres amplius viſitauerit, inde gaudeant magis.

Monaſterium Ciſtercij viſitetur à quatuor primis Abbatibus.

§. 8. Domum autem Ciſtercienſis ſimul per ſe ipſos viſitent quatuor primi Abbates de Firmitate, de Pontiniaco, de Claraualle, & de Morimundo, die qua inter ſe conſtituerint, præter annuum Capitulum, niſi fortè aliquem eorum grauis ægritudo detineat.

Abbates venientes ad Monaſterium Ciſtercij, quid agant.

§. 9. Cùm autem aliquis noſtri Ordinis Abbas ad nouum Monaſterium venerit, reuerentia Abbati exhibeatur congrua, ſtallum Abbatis illius teneat, in Hoſpitio comedat, ſi tamen Abbas defuerit. Si verò præſens fuerit nihil horum agat, ſed in Refectorio comedat. Prior autem loci negotia Cœnobij diſponat.

Abbates aliùs conuenientes quid ſeruare debeant.

§. 10. Inter Abbatias illas quæ ſe non genuerint alterutras iſta erit lex. Omnis Abbas in omnibus locis ſui Monaſterij Coabbati ſuo cedet aduenienti, vt impleatur, Honore inuicem præuenientes. Si duo, aut eo amplius conuenerint, qui prior de aduenientibus erit locum ſuperiorem tenebit. Omnes tamen præter Abbatem præſentis loci, in Refectorio comedent, vt ſuprà diximus. Aliàs autem vbicumque conuenerint ſecundùm tempus Abbatiarum ordinem ſuum tenebunt, vt cuius Eccleſia fuerit antiquior, ille ſit Prior. Vbicumque vero conſederint humilient ſibi mutuo.

Eccleſia ſi Cœnobium de nouo conſtruxerit, quid faciendum.

§. 11. Cùm verò aliqua Eccleſiarum noſtrarum, Dei gratia adeò creuerit, vt aliud Cœnobium conſtruere poſſit, illam diffinitionem quam nos inter noſtros Confratres tenemus, & ipſi inter ſe teneant, excepto quòd annuum inter ſe Capitulum non habebunt.

Capitulum Ciſtercien. quotannis celebretur.

§. 12. Sed omnes Abbates de Ordine noſtro, ſingulis annis ad generale Capitulum Ciſtercienſe omni poſtpoſita occaſione conueniant; illis ſolis exceptis quos corporis infirmitas retinuerit; qui tamen idoneum nuncium delegare debebunt, per quem neceſſitas remorationis eorum valeat Capitulo nunciari. Et illis item exceptis, qui in remotioribus partibus habitantes, eo termino venient qui eis fuerit in Capitulo conſtitutus. Quod ſi quis, alia quacumque occaſione quandoque remanere à noſtro generali Capitulo præſumpſerit, ſequentis anni Capitulo pro culpa veniam petat, nec ſine graui animaduerſione tranſeat.

De ſalute animarum obſeruantia que reg. &c. ibi tractetur. Ac de Abbatum vitioſorum correctione agatur.

§. 13. In quo Capitulo de ſalute ſuarum animarum tractent. In obſeruatione Sanctæ Regulæ, vel Ordinis, ſi quid eſt emendandum vel corrigendum ordinent. Bonum pacis & caritatis inter ſe confirment.

§. 14. Si quis verò Abbas minùs in regula ſtudioſus, vel ſæcularibus nimis intentus, vel in aliquibus vitioſus repertus fuerit, ibi charitatiuè clametur, veniam petat, pœnitentiam pro culpa ſibi indictam adimpleat. Hanc verò clamationem non niſi Abbates faciant.

Controuerſiæ culpa corrigantur ibid.

§. 15. Si fortè aliqua controuerſia inter quoſlibet Abbates emerſerit, vel aliquorum illorum tam grauis culpa propalata fuerit, vt ſuſpenſionem, aut etiam depoſitionem mereatur, quicquid inde à Capitulo fuerit diffinitum, ſine retractatione obſeruetur. Si verò pro diuerſitate ſententiarũ, in diſcordiam cauſa deuenerit, illud inde irrefragabiliter teneatur, quod Abbas Ciſtercienſis, & hi qui ſanioris conſilij, & magis idonei apparuerint, iudicabunt. Hoc obſeruato vt nemo eorum ad quos ſpecialiter cauſa reſpexerit diffinitioni debeat intereſſe.

Monaſteriorum pauperitati ſubueniatur ibid.

§. 16. Quòd ſi aliqua Eccleſia pauperiem intolerabilem incurrerit, Abbas illius Cœnobij coram omni Capitulo, cauſam nunciare ſtudeat. Tunc ſinguli Abbates maximo charitatis igne incenſi, illius Eccleſiæ penuriam rebus à Deo ſibi collatis, prout abundauerint ſuſtẽtare feſtinẽt.

Electio Abbatis cuiuſque Monaſterij quomodo agenda.

§. 17. Si qua domus Ordinis noſtri Abbate proprio fuerit deſtituta, Maior Abbas de cuius domo domus illa exiuit, omnem curam habeat ordinationis illius, donec in ea Abbas alius eligatur. Et præfixa die electionis, etiam ex Abbatibus, ſi quos domus illa genuit, aduocentur, & conſilio ac voluntate Patris Abbatis, Abbates & Monachi domus illius Abbatem eligant.

Electio Abbatis Ciſtercij quo pacto peragenda.

§. 18. Domui autem Ciſtercienſi quæ Mater eſt omnium noſtrum, dum proprio caruerit Abbate, quatuor primi Abbates, ſcilicet de Firmitate, & de Pontiniaco, de Claraualle, & de Morimundo prouideant, & ſuper eos ſit cura domus illius, donec Abbas in ea electus fuerit & ſtatutus. Ad electionem autem Ciſtercienſis Abbatis, præfixa, & prenominata die ad minus per quindecim dies, conuocentur ex Abbatibus, qui ex domo de Ciſtercio exierunt, & ex aliis quos prædicti Abbates, & fratres Ciſtercienſes idoneos nouerint, & congregati in nomine Domini, Abbates & Monachi Ciſtercienſes eligant Abbatem.

Perſona Abbatis non eligatur de alio Ordine, nec alteri Ordini detur.

Hoc idem habetur in præinſerta conſt. Eugenij.

§. 19. Liceat autem cuique Matri Eccleſiæ noſtri Ordinis, non ſolùm in Monachis filiarum ſuarum Eccleſiarum, ſed de ipſis quoque Abbatibus earum, liberè ſibi, ſi neceſſe fuerit, aſſumere Abbatem. Perſonam verò de alio Ordine nulla de Eccleſiis noſtris ſibi eligat in Abbatem, ſicut nec noſtrum aliquem licet aliis Monaſteriis, quæ non ſunt de Ordine noſtro, dari.

Quando Abbas ſit ad ſui inſtantiam ab onere Abbatiæ relaxandus.

§. 20. Si quis Abbas pro inutilitate, ſeu puſillanimitate ſua, à Patre ſuo Abbate domus illius, vndè ſua exiuit, poſtulauerit vt ab onere Abbatiæ ſuæ relaxetur, caueat ille ne facilè & ſine rationabili cauſa, & multum neceſſaria acquieſcat. Sed & ſi qua tanta fuerit neceſſitas, nihil per ſe inde faciat, ſed conuocatis aliquibus Abbatibus aliis noſtri Ordinis, eorum conſilio agat quod pariter nouerint oportere.

Vel vel præuaricator Ordinis, reprehendus & deponendus.

§. 21. Si quis verò Abbatum, contemptor Sanctæ Regulæ, aut Ordinis eſſe præuaricator, vel commiſſorum ſibi fratrum vitiis conſentiens innotuerit, Abbas Matris Eccleſiæ per ſe ipſum vel Priorem ſuum, aut quomodo opportunius potuerit, de emendatione eum admoneat vſque quater. Quòd ſi nec ita correctus fuerit, nec ſpontè cedere voluerit, congregato aliquanto numero Abbatum noſtræ Congregationis, tranſgreſſorem Sanctæ Regulæ ab officio ſuo amoueant, ac deinceps alter qui dignus ſit, conſilio & voluntate maioris Abbatis, & Monachis illius Eccleſiæ ſimul & Abbatibus, ſi qui ad eam pertineant, ſicut ſuprà dictum eſt eligatur.

Si depoſitus vel eius Monachi ſint rebelles coerceantur.

§. 22. Si autem ille qui deponitur, aut Monachi eius (quod Deus auertat) contumaces & rebelles eſſe voluerint, vel ſententiis minimè acquieſcant, ab ipſo Abbate Matris Eccleſiæ, & à ceteris Coabbatibus eius, excommunicationi ſubdantur, ac deinceps ab eo coërceantur prout fieri potuerit, & cognouerint expedire. Ex hoc ſanè ſi quis illorum ad ſe reuerſus de morte animæ ſuæ reſurgere, & ad matrem ſuam redire voluerit, tanquam filius pœnitens recipiatur. Nam ſine hac cauſa multò ſemper ſtudio deuitanda, nullus Abbas Monachum alterius cuiuſquam Abbatiæ Ordinis noſtri, ſine eius voluntate inter ſuos ad habitandum Monachos introducat.

Abbas Ciſtercij quomodo ſit corrigendus, & quid agendum ſi ipſe & Monachi Ciſtercij rebelles fuerint.

§. 23. Eodem etiam modo ſi fortè (quod abſit) Abbates noſtri Ordinis, Matrem noſtram Ciſtercienſem Eccleſiam in ſancto propoſito langueſcere, & ab obſeruatione Regulæ, vel Ordinis noſtri exorbitare cognouerint, Abbatem eiuſdem loci per quatuor primos Abbates, ſcilicet de Firmitate, de Pontiniaco, de Claraualle, & de Morimundo, ſub ceterorum Abbatum nomine, vſque quater vt corrigatur ipſe, & alios curet corrigere, admoneant. Et cetera quæ de aliis dicta ſunt Abbatibus, ſi incorrigibiles apparuerint, circa eum ſtudioſè adimpleant. Excepto quòd ſi ſpontè cedere noluerint, nec deponere, nec contumaci dicere anathema poterunt, donec aut in generali Capitulo, aut ſi illud fortè iam viſum fuerit expectari non poſſe, in Conuentis aliis conuocatis Abbatibus qui de Ciſtercio exierunt, & aliquibus aliorum, virum inutilem ab officio ſuo deponant, & tam ipſi, quàm Monachi Ciſtercienſes idoneum Abbatem eligere ſtudeant. Quòd ſi Abbas ille & Monachi Ciſtercienſes, contumaciter recalcitrare voluerint, gladio excommunicationis eos ferire minimè vereantur. Poſteà vero, ſi quis horum præuaricatorum tandem, reſipiſcere, & animam ſuam ſaluare cupiens, ad quamlibet quatuor noſtrarum Eccleſiarum ſiue ad Firmitatem, ſiue ad Pontiniacum, ſiue ad Clarauallem, ſiue ad Morimundum confugerit, ſicut domeſticus, & cohæres Eccleſiæ cum regulari ſatisfactione recipiatur, quoad vſque propriæ

Eccleſiæ, ſicut iuſtum fuerit, reconciliatæ, quandoque reddatur. Interim autem, annuum Abbatum Capitulum, non apud Ciſtercium, ſed vbi à quatuor ſupra notatis Abbatibus prouiſum fuerit, celebrabitur.

III. Indictio belli, & Cruciatæ contra Paganos pro defenſione Terræ Sanctæ Hieruſalem, cum Indulgentiarum, & priuilegiorum conceſſione pro Cruce ſignatis.

Ad hæc vide notata infrà ad Conſt. 1. Gregorij, VIII. Audita tremendi.

Edita, A. D. 1145.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Cariſſimo filio Ludouico Illuſtri, & glorioſo Francorum Regi, & dilectis filijs Principibus, & vniuerſis Dei fidelibus per Galliam conſtitutis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Pont. multum laborarunt pro liberatione Orientalis Eccleſiæ.

§. 1. QVantum prædeceſſores noſtri Romani Pontifices pro liberatione Orientalis Eccleſiæ laborauerint, & antiquorum relatione didicimus, & geſtis eorum ſcriptum reperimus.

Vrbanus II. magna promoti exercitu Hieruſalem ac alias Ciuitates expugnarunt Francorum præſertim fretus auxilio.

§. 2. Prædeceſſor etenim noſter fel. mem. Papa Vrbanus, tamquam tuba intonuit, & ad ipſius deliberationé, S.R.E. filios de diuerſis mundi partibus ſollicitare curauit. Ad ipſius ſiquidem vocem Vltramontani, & præcipuè Francorum Regni fortiſſimi, & ſtrenui bellatores, & illi etiam de Italia charitatis ardore ſuccenſi conuenerunt, vt maximo congregato exercitu, non ſine magna proprij ſanguinis effuſione, diuino eos auxilio comitante, Ciuitatem illam, in qua Saluator noſter pro nobis pati voluit, & glorioſum ipſius ſepulchrum paſſionis ſuæ nobis memoriale dimiſit, & quamplures alias, quas prolixitatem vitantes, memorare ſuperſedimus, à Paganorum ſpurcitia liberarent. Quæ per gratiam Dei, & patrum veſtrorum ſtudium, qui per interualla téporum eas defendere, & Chriſtianum nomen in partibus illis dilatare pro viribus ſtuduerunt, vſque ad noſtra tempora à Chriſtianis detentæ ſunt, & aliæ Vrbes infideliũ ab ipſis viriliter expugnatæ.

Sed poſtea earum aliquas Pagani occuparunt.

§. 3. Nunc autem noſtris, & ipſius populi peccatis exigentibus (quod ſine magno dolore, & gemitu nos proferre non poſſumus) Edeſſa Ciuitas, quæ noſtra lingua Rohais dicitur, quæ etiam vt fertur, cùm quondam in Oriente tota terra à Paganis detineretur, ipſa ſola ſub Chriſtianorum poteſtate Domino ſeruiebat, ab inimicis Crucis Chriſti capta eſt, & multa Chriſtianorum Caſtella ab ipſis occupata, ipſius quoque Ciuitatis Archiepiſcopus cum Clericis ſuis, & multi alij Chriſtiani ibidem interfecti ſunt, & Sanctorum reliquiæ infidelium conculcationi datæ ſunt, & diſperſæ.

Quod Chriſtianorum maximo cedit detrimento.

§. 4. In quo quantum Eccleſiæ Dei, & toti Chriſtianitati periculum immineat, & nos cognoſcimus, & prudentiam veſtram latere non credimus. Maximum namque nobilitatis, & probitatis indicium forè cognoſcitur, ſi ea, quæ patrum ſtrenuitas acquiſiuit, à vobis filiis ſtrenuè defendantur, verumtamen ſi (quod abſit) ſecus contigerit, patrum fortitudo in filiis imminuta probatur.

Hic ideo Pót. auxilium Regis ac Principum Regni Francia implorat pro ſubuentione Occidentalis Eccleſiæ.

§. 5. Vniuerſitatem itaque veſtram in Domino commonemus, rogamus, atque præcipimus, & in peccatorum remiſſionem iniungimus, vt qui Dei ſunt, eo maximè potentiores & nobiles, viriliter accingantur, & infidelium multitudini, quæ ſe tempus victoriæ ſuper nos adeptam lætatur, ſic occurrere, & Eccleſiam Orientalem tanta patrum veſtrorum (vt prædiximus) ſanguinis effuſione ab eorum tyrannide liberam, ita defendere, & multa captiuorum millia confratrum noſtrorum de ipſorum manibus eripere ſtudeatis, vt Chriſtiani nominis dignitas veſtro tempore augeatur, & veſtra fortitudo, quæ per vniuerſum mundum laudatur, integra, & illibata ſeruetur. Sit vobis etiam in exemplum bonus ille Mathathias, qui pro paternis legibus conſeruandis, ſeipſum cum filiis & parẽtibus ſuis morti exponere, & quicquid in mundo poſſidebat relinquere nullatenus dubitauit, atque tandem diuino cooperante auxilio, per multos tamẽ labores, tam ipſe, quàm ſua progenies de inimicis viriliter triũphauit.

§. 6. Nos autem veſtrorum quieti, & eiuſdem Eccleſiæ deſtitutioni paterna ſollicitudine prouidentes, illis, qui tam ſanctum, tamque pernéceſſarium opus, & laborem deuotionis intuitu ſuſcipere, & perficere decreuerint, illam peccatorum remiſſionem, quam præfatus prædeceſſor noſter Papa Vrbanus inſtituit, auctoritate nobis à Deo conceſſa, concedimus, & confirmamus.

Indulgentiã ab Vrbano PP. inſtitutã elargitur hoc opus perficientibus.

§. 7. Atque vxores, & filios eorum, bona quoque, & poſſeſſiones ſub S. Eccleſiæ, noſtra etiam, & Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Eccleſiæ Dei protectione manere decernimus.

Eorũ filios, & vxores, ac bona ſub protectione Sedis Apoſt. recipit.

§. 8. Auctoritate etiam Apoſtolica prohibemus, vt de omnibus, quæ cùm Crucem acceperint, quietè poſſederint, nulla deinceps quæſtio moueatur, donec de ipſorum reditu, vel obitu certiſſimè cognoſcatur.

Litibus poſt acceptam Crucem vexari prohibet.

§. 9. Præterea quoniam illi, qui Domino militant, nequaquam in veſtibus pretioſis, nec cultu formæ, nec canibus vel accipitribus, vel aliis, quæ portentãt laſciuiam, debent intendere, prudentiam veſtram in Domino commonemus, vt qui tam ſanctum opus incipere decreuerint, ad hæc non intendant, ſed in armis, equis, & ceteris quibus infideles expugnent, totis viribus, ſtudium, & diligentiam adhibeant.

Luxum, & laſciuiam vetat.

§. 10. Quicumque verò ære premuntur alieno, & tam ſanctum iter puro corde conceperint, de præterito vſuras non ſoluant, & ſi ipſi, vel alij pro eis occaſione vſurarum adſtricti ſunt, Sacramento, vel fide, Apoſtolica eos auctoritate abſoluimus.

Vſurarum ære eoſdem liberat.

§. 11. Liceat eis, terras, ſiue ceteras poſſeſſiones ſuas, poſtquam commoniti propinqui, ſiue Domini, ad quorum feudum pertinent, pecuniam commodare, aut noluerint, aut non valuerint, Eccleſiaſticis, vel aliis quoque fidelibus, liberè ſine vlla reclamatione impignorare.

Feudalia bona certo modo pignorare permittit.

§. 12. Peccatorum remiſſionem, & abſolutionem iuxta præfati prædeceſſoris noſtri inſtitutionem, Omnipotentis Dei, & beati Petri Apoſtolorum Principis auctoritate nobis à Deo conceſſa talem concedimus, vt qui tam ſanctum iter deuotè incœperit & perfecerit, ſiue ibidem mortuus fuerit, de omnibus peccatis ſuis de quibus corde contrito & humiliato, confeſſionem ſuſceperit, abſolutionem obtineat, & ſempiternæ retributionis fructum ab omnium remuneratore percipiat.

Peccatorum remiſſionem hoc opus proficiſcentibus, vel in eo morientibus, ſi præuia contritione confeſſi fuerint, elargitur.

Dat Vetallæ, Kal. Decembris.

Dat. P. An. 1. 1. Decemb.

ANASTASIVS QVARTVS PONT. CLXX.

ANNO DOMINI MCLIII.

ANaſtaſius IV Romanus, Conradus de Suburra, antea vocatus, Benedicti filius, Canonicus Regularis, Epiſcopus Cardinalis Sabinus, ab Honorio II. Papa factus. Creatus, & conſecratus 6. Idus Iulij Anno 1153. Vixit an. 1. menſ. 4. dies 24. creauit Epiſc. 2. Presb. totidem. Obiit Romæ in Patriarchio Lateran. 3. Nonas. Dec. 1154. Corpus eius in Baſilica Conſtãtiniana cõditũ eſt. Vacauit ſedes diẽ 1.

Confirmatio

I. Confirmatio Canonicorum Regularium Ordinis S. Auguſtini, in Sacroſancta Lateranen. Eccleſia, cum gratiarum elargitione.

Ad hæc videnda omnino eſt conſt. 2. Paſchal. ſupra folio 53. Quanto, cum ibi notatis in rub.

Dat. A. D. 1154.

ANASTASIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Ioanni, Priori Sacroſanctæ Patriarchij Baſilicæ Saluatoris Domini, quæ Conſtantiniana vocatur: pariterque Ioan. Baptiſtæ, ac Ioannis Euangeliſtæ; eiuſque fratribus Canonicis tam præſentibus, quàm futuris, regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Pontificia poteſtatis narratio.

POTESTATEM ligandi, atque ſoluendi tam in cœlis, quàm in terra, Beato Petro, eiuſque Succeſſoribus auctore Deo principaliter traditam, illis Eccleſia verbis agnoſcit, quibus Petrũ eſt idem Dominus alloquutus. Quodcumque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis: & quodcũque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlis. Ipſi quoque & propriæ firmitas, & alienæ fidei confirmatio, eodem Deo auctore præſtatur, cùm ad eum dicitur, Rogaui pro te, vt non deficiat fides tua, & tu conuerſus aliquando confirma fratres tuos. Oportet igitur nos, qui (licet indignè) Beati Petri reſidemus in loco, prout diuina nobis clementia, & ſcire, & poſſe donauerit, praua corrigere, recta firmare, & in eius Eccleſia, ſic ad arbitrium iudicij diſponẽda diſponere; vt de vultu eius iudicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem. Æquum eſt ergo, ac rationabile, vt ſuus vnicuique honor Eccleſiæ, ac dignitas conſeruetur. Et ſicut in humani corporis compage, naturalis ratio ſingulis quibuſcumque membris ad ſalutem prouidens, ſpeciales & proprios actus edocet; nobilioribus verò ſuam dignitatem conſeruat; ita in corpore Eccleſiæ, Apoſtolica prouidentia ſecundùm ſacrorum inſtitutiones canonum, vniuerſas regit Eccleſias, digniores autem & famoſiores in ſui ſtatus prærogatiua cuſtodit.

Confirmatio de qua in rub.

§. 1. Huius itaque rationis debito prouocati; licèt omnium, Eccleſiarum nobis ſolicitudo & cura immineat, prædictæ tamen ſanctæ Lateranen. Eccleſiæ, per quam datur vt inuigilare cæteris omnibus debeamus, quæ ſpecialiùs, ac familiariùs ad Romani Pontificis ordinationem ſpectare dignoſcitur, ampliori, & attentiori nos conuenit ſtudio prouidere. Ea propter vobis in Domino filijs, Eccleſiam ipſam in qua diuino mancipati eſtis obſequio, ad exemplar prædeceſſoris noſtri beatæ memoriæ Alexandri Papæ Secundi, Apoſtolicæ Sedis Priuilegio communimus. Imprimis ſiquidem ſtatuentes, vt ordo Canonicorum, qui ſecundùm Deum, & B. Auguſtini regulam ibi noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter conſeruetur.

Licentia quæcumque bona acquirendi.

§. 2. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona eadem Eccleſia in præſentiarum, iuſtè, & canonicè poſſidet, aut in poſterum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu alijs iuſtis modis, Deo propitio poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, in quibus hæc proprijs duximus exprimenda vocabulis, Medietatem omnium oblationum principalis altaris, in integrum ſine diſpendio aliquo. Dationem, ſeu reditum qui Glandaticum dicitur, vel Herbaticum ex noſtris porcis, & pecoribus; ſeu omnem fruitionem ab eodem prædeceſſore noſtro ipſi Eccleſiæ collatam.

Forma eligendi ſuccrum Prior. Ad quod videndum à conſt. 7. Mar. V. ſolemnitatis.

§. 3. Obeunte verò te nunc eiuſdem loci Priore, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur; ſed fratres in aliqua perſona de veſtro collegio, ſi idonea reperta fuerit; vel de alio religioſo conuentu, prius conueniant: & poſtmodum cum conſilio, deliberatione, & iudicio Romani Pontificis eligant. Electus autem nulli, niſi tantùm ipſi Romano Pontifici de obedientia, vel ſubiectione aliqua teneatur.

Licentia alios, etiam religioſos recipiendi.

§. 4. Liceat vobis præterea Clericos è ſæculo fugientes, vel laicos liberos vndecumque ſint, niſi excommunicati vel interdicti ſint, abſque alicuius contradictione, ad conuerſionem ſuſcipere. Et qui ſuſcepti fuerint, cum communi conſilio Prioris & fratrum, nulli de obedientia teneantur, niſi Romano Pontifici, & Priori eiuſdem Eccleſiæ. Et ſi quid ſcriptum contra hoc noſtrũ priuilegium, aliquo tempore apparuerit, id irritũ ducimus.

Tu intellige mox. Bull. am Six. V. Cum de nom. 73.

Fratres non diſcedant de clauſtris, abſque licentia Prioris.

§. 5. Prohibemus autem, vt nulli fratrum poſt factam in eodẽ loco profeſſionem, ſine Prioris ſui licentia, fas ſit de clauſtro diſcedere; diſcedentem verò abſque huiuſmodi literarum cautione, nullus audeat retinere.

Eccleſia Lateranen. exempta ab omni ſuperioritate.

§. 6. Adhibentes ſuggeſtione, & voluntate fratrum noſtrorum Cardinalium Epiſcoporum ſancimus, vt eadem Eccleſia tamquam Principalis, Mater, & Domina omninò libera ſit, & nulli penitus, niſi ſoli Romano Pontifici ſit ſubiecta, atque ijdẽ Epiſcopi ſalubri prouidentia veluti cooperatores & Vicarij noſtri, ipſius Venerabilis Baſilicæ vtilitatem, & honeſtatem prouideant.

Sacra à quibus tangi poſſint.

§. 7. Illud verò quod à memorato prædeceſſore noſtro Alexandro ſtatutum eſt, maximè obſeruare præcipimus, videlicet vt vaſa, ſeu veſtes altaris, & cuncta ſacri myſterij ornamenta, non tangantur, vel proferantur, ſeu reponantur, aut etiam qualeſcumque oblationes, deſuper altari, à non ſacratis Deo miniſtris, tollantur.

Epiſcopis celebrantibus quid agendũ.

§. 8. Porrò celebrantibus ibidem Epiſcopis ſacra Miſſarum ſolemnia, in Clericalibus tunicis præſentes ſitis, cantum imponatis, & ex vobis Presbyterum, Diaconum, Subdiaconum, atque Acolytũ ſemper prouidere curetis.

Miſſarum celebratio quomodo.

§. 9. Præterea minùs quatuor fratribus aſſiſten. miſſa in eadem Eccleſia, etiam diebus priuatis minimè celebretur. Diebus verò Dominicis, & in Sanctorũ feſtiuitatibus, quantuſcumque fuerit plenarius veſter adſit conuentus.

Capitulũ in qualibet hebdomada celebrandum.

§. 10. Vt autem in Eccleſia ipſa regularis ordinis & diſciplinæ vigor inuiolabiliter auxiliante Deo cuſtodiatur & ſeruetur: vnumquemque prædictorum Cardinalium Epiſcoporum, qui ſunt ad principalis altaris ſeruitium deputati, ſemel in hebdomada de obſeruantia Regulæ cum fratribus ipſius loci, Capitulum tenere, & ſi quid graue corrigendum fuerit, cum communi conſilio Prioris, & fratrum, per ipſos vice noſtra emendari ſtatuimus.

Sanctio pœnalis.

§. 11. Siqua igitur in poſterum Eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis, & confirmationis paginam ſciens, contra eam auſu temerario venire tentauerit; ſecundò, tertióve commonita, ſi non ſatiſfactione congrua emendauerit; poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à Sacratiſſimo corpore, & ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri IESV CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco iura ſeruantibus ſit pax Domini IESV CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum iudicem præmia æternæ pacis inueniãt.

Dat. Pontificatus anno ſecundo 1154. *D. P. An. 2.*

II. Hoſpitalis, & Religionis Sancti Ioannis Hieroſolymitani, ſub Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſceptio, cum priuilegiorum elargitione.

Alia & maxima quidem alij Pont. priuilegia conceſſerunt, vt videre eſt infrà in Ioan. 22. conſt. 5. Exhibita, & latiùs in Pij 4. conſt. 9. Circumſpecta. & in alia n. 29. Romani.

Ad huiuſmodi priuilegiorum intelligentiam moderationemque & reſpectiuè extenſionem, attende infra Pij V. conſt. 77. Et ſi cuncta, & aliam n. 136, Expoſcit. Nec non & conſt. 60. Greg. XIII. Quo magis, & aliam n. 67. Circumſpecta. ac aliam n. 82. Controuerſia. Et pariter in conſt. 43. Six. V. Æquum & conſt. 5. Greg. XIV. Quanta & Clem. VIII. conſt. 37. Æqua.

Demum omnia hęc priuilegia, & alia quomodolibet conceſſa, huiuſmodi Hoſpitali, ac Religioni confirmauit, & approbauit S. D. N. Vrban. VIII. in ſua conſt. 13. Vniuerſalis inf. tom. 4. Attende etiam quod emanauit Decretum à Sacra Tridentini Concil. Interpretum

Congregatione, quo cauetur Conſtitutionem Greg. XV. de Iudicibus Conſeruatoribus editam, quæ eſt in dicto tom. 4. inter dicti Greg. Conſt. num. 9. non afficere hanc Religionem, & illud confirmauit idem S.D.N. Vrb. VII. in conſt. 78. Exponi inf. dicto tom. 4. Et alia ſtatuit de electione Magni Magiſt. conſt. 89. in ſpecula d. tom. 4.

Edita, A. D. 1154.

ANASTASIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Raymundo Magiſtro Xenodochij Ciuitatis Hieroſolymitanæ, &c.

Hoſpitalitatis commendatio.

CHriſtianæ fidei religio hoc piè credit, & veraciter confitetur, quòd Dominus & Saluator noſter IESVS-CHRISTVS, cùm omnium diues eſſet, pro nobis eſt pauper effectus. Vndè etiam ipſe ſuis imitatoribus oportunæ conſolationis præmia repromittens, Beati (inquit) pauperes, quoniam veſtrum eſt Regnum Cœlorum. Idemque pater orphanorum, refugium pauperum, ad hoſpitalitatem, & beneficentiam nos hortans in Euangelio ait: Quod vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis. Quique ad comprobandum tantæ bonitatis excellentiam, etiam pro calice aquæ frigidæ ſe mercedem redditurum aſſeruit.

Hoſpitalis Hieroſolymitani, ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſceptio.

§. 1. Nos igitur, quibus ex iniuncto officio imminet, his qui longè, & his qui propè ſunt, paterna ſollicitudine prouidere, deuotionem veſtram debita benignitate complectimur, & quemadmodum poſtulatur, ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum fel. mem. Innocent. j, Celeſtini, Lucij, Eugenij, Romanorum Pontificum, Hoſpitale, & Domum Sanctæ Ciuitatis Hieruſalem, ſub B. Petri tutela ſuſcipimus, atque perſonis ſiue res ad eum pertinentes Apoſtolicæ Sedis priuilegio communimus.

Bonorum etiã ſtabilium acquiſitionis promiſſio.

§. 2. Statuentes vt quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, ad ſuſtentandum peregrinorum & pauperum neceſſitatem, & Hieroſolymitanæ Eccleſiæ, vel aliarum Eccleſiarum Parochiis & Ciuitatum Territoriis, per tuæ prouidentiæ vigilantiam eidem Xenodochio rationabiliter acquiſita, ſeu à quibuſlibet viris oblata, aut in futurum, conceſſione Regum, vel Principum, largiente Domino, offerri, vel aliis iuſtis modis acquiri contigerit; quæque à Venerabilibus fratribus Hieroſolymitanæ Sedis Patriarchis legitimè conceſſa ſunt, tàm tibi, quàm ſucceſſoribus tuis, & fratribus peregrinorum curam gerentibus, quieta ſemper, & integra conſeruari præcipimus.

Hoſpitalia que & cœt. conſtruendi. Tu ad hoc vide formam nouiter præſcriptam à Clem. 8. in conſt. 99. Quoniam.

§. 3. Si quis verò loca fuerint eidem Venerabili Domui ab aliquo deuotione collata, liceat vobis ibidem villas ædificare, Eccleſias & Cœmeteria ad opus hominum ibi morantium fabricare. Ita tamen vt vicina Abbatia, vel religioſorum virorum Collegium, non exiſtat, quæ ad hoc valeant perturbari. Cùm autem terræ datæ vobis quolibet iuſto titulo conferentur, facultatem, & licentiam habeatis ibidem Oratoria conſtruendi, & Cœmeteria faciendi ad opus peregrinorum, & tantummodo fratrum qui de noſtra fuerint menſa.

Receptores non impediantur.

§. 4. Decernimus ergo vt receptores veſtrarum fraternitatum, ſiuè Collectarum ſaluo iure Dominorum ſuorum, in B. Petri, & noſtra protectione conſiſtant, & per terras in quibus fuerint pacem habeant.

Receptis Eccleſiaſtica ſepultura non negetur.

§. 5. Simili modo ſancimus, vt quicumque in veſtra fraternitate fuerit receptus, ſi fortè Eccleſia ad quam pertinet; à diuinis officiis fuerit prohibita, cumque mori contigerit, eidem ſepultura eccleſiaſtica non negetur, niſi excommunicatus vel nominatim fuerit interdictus.

Collectorum & receptorũ aduentus promittitur etiam tempore interdicti.

§. 6. Præterea ſi qui fratrum veſtrorum ad recipiendum eaſdem fraternitates, & collectas, à vobis fuerint miſſi, ad aliquam Ciuitatem, Caſtellum, vel vicum aduenerint, ſi fortè locus ille à diuinis officiis ſit interdictus, pro omnipotentis Dei reuerentia, in eorum iucundo aduentu, ſemel in anno aperiantur Eccleſiæ, & excluſis excommunicatis, diuina ibi officia celebrentur.

Exemptio à Decimis conceditur.

§. 7. Quia verò omnia veſtra, ſuſtentationibus peregrinorum, & pauperum debent cedere, ac per hoc nullatenus aliis vſibus ea conuenit applicari, conſtituimus, vt de laboribus, quos veſtris ſumptibus colitis, nullus omnino clericus, vel laïcus decimas à vobis exigere præſumat.

Ad hoc vide conſt. huc in Rub. indicatas.

Indultum celebrandi tempore generalis interdicti intellige iuxta Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 12.

§. 8. Statuimus vt nulli Epiſcopo, in Eccleſiis à vobis ſubditis, interdicti vel ſuſpenſionis excommunicationis ſententiam liceat promulgare. Verumtamen ſi generale Interdictum fuerit in locis illis prolatum, excluſis excommunicatis, & nominatim interdictis, clauſis ianuis, abſque campanarum pulſatione, planè diuina officia celebrentur.

Facultas recipiendi in Eccleſiis Clericos & Sacerdotes aliis Ordinib. non obnoxios.

§. 9 Vt autem ad plenitudinem ſalutis, & curam animarum veſtrarum, nihil vobis deſit, atque eccleſiaſtica Sacramenta, & diuina officia vobis & Chriſti pauperibus commodius exibeantur, ſancimus, vt liceat vobis Clericos, & Sacerdotes, habito prius tamen de eorum honeſtate, & ordinatione, quantum ad veſtram ſcientiam pertinet, per literas ſiue teſtes conuenientes, & teſtimonia, vndecumque ad vos venientes ſuſcipere, & tam in principali domo veſtra, quàm etiam in obedientiis ſibi ſubditis, vobiſcum habere, dummodo, ſi è vicino ſunt, eos à propriis Epiſcopis...., iidemque nulli alij profeſſioni vel Ordini teneantur obnoxij. Quòd ſi Epiſcopi eoſdem vobis concedere fortè noluerint, nihilominus tamen auctoritate S.R.E. eos ſuſcipiendi, & retinendi licentiam habeatis. Iidem verò Clerici nulli perſonæ extra veſtrum Capitulum, niſi Romano Pontifici ſint ſubiecti.

Et recipiendi etiam quoſcumque laicos.

§. 10. Laïcos verò liberos ad conuerſationem & pauperum Chriſti ſeruitium, abſque alicuius contradictione ſuſcipiendi nihilominus vobis concedimus facultatem.

Profeſſis non liceat ab ipſa ad aliam ſe transferre Religionem.

§. 11. Fratribus verò veſtris ſemel in ...... atque in ſacro veſtro Collegio receptis, poſt factam profeſſionem, & habitum Religionis aſſumptum, reuertendi ad Sæculum interdicimus facultatem. Nec alicui eorum fas ſit, poſt factam profeſſionem ſemel aſſumptam Crucem Dominicam, & habitum veſtræ profeſſionis, abiicere, vel ad alium locum, ſeu etiam Monaſterium maioris ſeu minoris Religionis, obtenta, inuitis ſiue inconſultis fratribus, aut eo qui Magiſter extiterit, licentia tranſmigrare. Nullique eccleſiaſticæ ſæcularique perſonæ ipſos ſuſcipiendi aut retinendi licentia pateat.

Licentia ſacros ordin. à quocumque Antiſtite recipiendi recuſante diœceſano.

§. 12. Conſecrationes verò altarium, ſeu baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros ordines fuerint promouendi, & cetera Eccleſiaſtica ſacramenta, à diœceſano ſuſcipiantur Epiſcopo, ſiquidem catholicus fuerit, & gratiam ſiue communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis abſque aliqua prauitate vobis voluerit exhibere. Alioquin liceat vobis catholicum quemcumque malueritis adire Antiſtitem, qui nimirum noſtra ſuffultus auctoritate, quæ poſtulantur indulgeat.

Prouiſoris Hoſpitalis electio, ſpectat ad Fratres.

§. 13. Obeunte verò te nunc eiuſdem loci Prouiſore, atque Præpoſito, nullus ibi qualibet ſubreptione, aſtutia, ſeu violentia proponatur, niſi quem fratres ibidem, ſecundùm Deum elegerint.

Comprobatio acquiſitionũ omnium pro Hoſpitali.

§. 14. Præterea honores omnes, ſiue poſſeſſiones, quas idem, Xenodochium vltra ſeu citra mare, in Aſia, vel in Europa, aut in præſenti iuſtè habet, vel in futurum rationabilibus modis Deo propitio poterit adipiſci, vobis pro hoſpitalitatis ſtudio enitentibus, & per vos iam dicto Xenodochio confirmamus. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 2. die 21. Oct.

Dat. Lateranen. per manum Rolandi S.R.E. Preſbyteri Cardinalis, & Cancellarij, 12. Kalen. Nouembris, indictione quarta, Incarnationis Dominicæ 1154. Pontificatus Domini Anaſtaſij Quarti, Anno Secundo.

HADRIANVS QVARTVS PONT. CLXXI.
ANNO DOMINI MCLIV.

HAdrianus IV. Natione Anglicus, Nicolaus antea dictus, Roberti filius, ex villa Maluteſbiria, oppidi Virulamij, aliàs S. Albani, Batonienſis diœceſis, Epiſcopus Albanenſis, creatus Romæ Nonis Decembris 1154. Vixit annos 4. menſes 8. dies 28. creauit Cardinales 16. Obiit Anagniæ, Anno 1159. Kalendis Septembris, cuius Corpus Romam deuectum, in Eccleſia S. Petri conditum eſt. Vacauit ſedes Romana dies tres.

ALEXANDER TERTIVS PONT. CLXXII.
ANNO DOMINI MCLIX.

ALexander III. fuit natione Tuſcus, patria Senenſis, familia nobili Bendinella, quæ poſteà Paparona dicta eſt, Rolandus anteà vocatus, Rayuerij filius, Canon. Regul. Presbyter Card. tit. S. Marci, & Apoſt. Sedis Cācell. creatus quinto Nonas Septem. 1159. Corou. die Dominico 15. Kal. Octob. Vixit an. 21. menſes 11. dies 55. Creauit Card. 44. Obiit 6. Kal. Septem. Anno Domini 1181. ſepultus in Baſilica S. Ioannis Lateran. Vacauit ſedes dies duos.

Victor IV. Antipapa ſedit contra Alex. annos 4. menſes octo, ante eius obitū Paſchalis III. Pſeudopontifex deſignatus, ſedit annos circiter quinque, in eius locum Calliſtus III. creatus cùm ſediſſet an. octo, tandem Alex. III. vt verum Pont. veneratus anno 1178.

Canonizatio S. Eduardi Regis Angliæ, eiuſque aſcriptio in numerum Sanctorum Confeſſorum. I.

Huius Sancti Feſtum agitur die 5. Ianuarij.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerab. Fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac Dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, aliiſque Eccleſiarum Prælatis per Angliam conſtitutis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita A. D. 1161.*

ILLIVS deuotionis conſtantiam, & fidei firmitatem, quam circa Matrem veſtram Sacroſanctam Romanam Eccleſiam exhibetis, diligentius attendentes, in id propoſitum voluntatis adducimur, vt vos ſicut cariſſimos fratres, & ſpeciales Eccleſiæ filios ſincera caritate in Domino diligamus, propenſius honoremus, & poſtulationes veſtras quantum cum Deo poſſumus libenti animo admittamus. *Exordium.*

§. 1. Inde vtique fuit, quòd ſuper petitione, quam de Eduardo glorioſo quondam Rege Anglorum, canonizando, & in Sanctorum Cathalogo aſcribendo, tam cariſſimus in Chriſto filius noſter Henricus, Illuſtris Anglorum Rex, quàm vos ipſi, nobis inſtantius porrexiſtis, ſolicitam cum fratribus noſtris deliberationem habentes, libro miraculorum inſpecto, quæ dum in carne mortali viueret, & poſtquam de præſenti ſæculo eſt aſſumptus, omnipotens Dominus per ſuam miſericordiam declarauit. Viſis etiam literis anteceſſoris noſtri piæ record. Innoc. Papæ, veſtris quoque teſtimoniis inde receptis; quamuis negotium tam arduum & ſublime, non frequenter ſoleat niſi in ſolemnibus Conciliis de more concedi. *Henricus. Rex Angliæ, & Prælati illius Regni inſtiterūt apud hunc Pontificē pro Canonizatione S. Eduardi.*

§. 2. De communi tamen fratrum noſtrorum conſilio, iuxta votum & deſiderium prædicti filij noſtri Regis, ac veſtrum, corpus ipſius Confeſſoris ita glorificandum cenſuimus, & debitis præconiis adorandum in terris, ſicut eundem Confeſſorem Dominus per ſuam gratiam glorificauit in cœlis. Vndè videlicet inter ſanctos Confeſſores de cetero numeretur, qui hoc ipſum apud Deum ſignis meruit, ac virtutibus obtinere. *Hic ergo Pontifex attentis eius meritis ac miraculis SS. Confeſſorum aſcribit numero.*

§. 3. Quia igitur decet honeſtatis veſtræ prudentiam, eum piè colere, & toto ſtudio venerari, quem auctoritate Apoſtolica venerandum, veſtra poſtulauit deuotio, & colendum; Vniuerſitatem veſtram per Apoſtolica ſcripta monemus, & exhortamur in Domino, quatenus eum ita deinceps ſtudeatis debitis obſequiis honorare, vt ipſius interceſſionibus apud diſtrictum Iudicem, mereamini veniam obtinere, & glorioſum in æterna beatitudine præmium inuenire. *Hortaturque Prælatos ad eundem venerāti eum.*

Dat. Anagniæ 7. Idus Februarij. *D. P. An. 5. die 7. Feb.*

Canonizatio S. Bernardi, primi Abbatis Clarevallenſis, & inſtitutoris Ordinis Monachorum Ciſtercienſium S. Benedicti, eiuſque relatio in numerum Sanctorum Confeſſorum, cum inſtitutione ſuæ feſtiuitatis. II.

Alias ſimiles literas ad Regem Franciæ, alias ad Abbates Ordines Ciſtercien. alias quoque ad Abbates Clareuallenſes, ſub hac eadem die, hic Pont. dedit, quas tamen vti minùs neceſſarias hic inſerere prætermiſi.

Huius Sancti Feſtiuitas celebratur die 20. Menſis Auguſti. Et huius Ordinis materia eſt tibi indicata ſup. in Paſch. II. conſt. 1. Deſiderium fol.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus fratribus Vniuerſis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & dilectis filiis Abbatibus, aliiſque Eccleſiarum Prælatis, in Regno Franciæ conſtitutis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita A. D. 1174.*

COntigit olim dum eſſemus Pariſiis conſtituti, vt magni quidam, ac Venerabiles Viri, de canonizando

Plurimorum inſtantia pro Canonizatione Bernardi Abb. Clareuallis.

ſanctæ record Bernardo, quondam Clareuallenſi Abbate, facerent mentionem; optantes vtique, & piis nobis precibus ſuggerentes, vt in Concilio quòd de proximo erat Turonis celebrandum, digno huic, & laudabili voto, celerem daremus effectum. Cùmque nos eidem negotio, fauorabili ſatis intenderemus affectu, ſuperuenit multitudo & frequentia petitorum, qui in diuerſis Prouinciis tem ſimilem poſtulabant. Vndè cùm videremus non poſſe congruenter omnibus ſatisfieri, ſtatutum fuit pro ſcandalo deuitando, etiam in hoc differri.

Cuius virtutes & merita hic indicantur.

§. 1. Nuper autem ex inſtantia & deuotione Clareuallis fratrum, & aliarum ſublimium perſonarum, eiſdem apud nos precibus innouatis, reduximus ad memoriam noſtram, eiuſdem B. Viri ſanctam & venerabilem vitam, qualiter ipſe ſingularis gratiæ prærogatius ſuffultus, non ſolùm in ſe ipſo ſanctitate, ac Religione præfulſerit, ſed etiam in vniuerſa Eccleſia Dei, fidei & doctrinæ lumine radiarit. Fructum verò quem in domo Domini, & verbo operatus eſt & exemplo, nullus fere terminus ſanctæ Chriſtianitatis ignorat, cùm vſque ad exteras quoque & barbaras nationes, ſanctæ Religionis inſtituta tranſmiſerit, atque Monaſteriorum fundationem extenderit, & infinitam multitudinem peccatorum per viæ ſæcularis latitudinem incedentem, ad ſpiritualis vitæ rectitudinem reuocarit. Specialiter autem Sacroſanctam Romanam Eccleſiam, cui auctore Deo præſidemus, ita quondam ſub grauis perſecutionis turbine laborantem, tam vitæ merito, quàm datæ ſibi cœlitum ſapientiæ ſtudio ſuſtentauit, vt dignè quidem & nobis, & omnibus eiuſdem Eccleſiæ filus, in memoris habendus ſit, & deuotione perpetua venerandus. In afflictione verò corporis ſui, vſque adeò ſibi Mundum, ſeq. Mundo reddidit crucifixum, vt confidamus Martyrum quoque eum merita obtinere ſanctorum, quem confeſſionis ordine, & parſimonis vitæ tam longum conſtat duxiſſe martyrum.

Hic ideo Pontifex SS. Confeſſorum catalogo illum aſcribi ſiſ eiuſque feſtum agi iubet.

§. 2. Quibus omnibus pia conſideratione penſatis, & in Concilio Fratrum noſtrorum expoſitis, confiſi de miſericordia Dei, cui perſeueranter & fideliter militauit, necnon & de Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, & eiuſdem Beatiſſimi Confeſſoris meritis preſumentes, eum Apoſtolicæ Sedis auctoritate Catalogo Sanctorum aſcribi mandauimus, & commemorationis ſuæ Feſtum decreuimus amodo publicè celebrandum.

Hortatur Prælatos ad venerationē huius Sancti.

§. 3. Vos ergo qui & eiuſdem Sedis Apoſtolicæ inſtituta ſuſcipere, & Deum in Sanctis ſuis conſueuiſtis glorioſiùs honorare, ſic memoriam Sancti huius celebretis in terris, vt precibus eius & meritis, digna præmia recipiatis in cœlis.

D.P.A.5. die 18. Ian.

Dat. Anagniæ 15. Kalendas Februarij 1164.

III. De reconciliatione Regum Franciæ, & Angliæ, à Sedis Apoſtolicę legatis de latere ad hoc deſtinatis, omni ſtudio & æqua lance curanda, vna cum reconciliatione Thomæ Archiepiſcopi Cantuarienſis cum eodem Rege Angliæ.

Edita A.D. 1168.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Vuillelmo Sancti Petri ad Vincula Presbytero, & Oddoni S. Nicolai in Carcere Tulliano Diacono Cardinali & Apoſtolica Sedis Legatis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Aduertens hic Pont. mala euentura ex diſſenſione inter Regem Francorum, & Regem Anglorum.

QVanta Vniuerſæ Dei Eccleſiæ, & præſertim Romanæ & Orientali detrimenta & incommoda ex diſcordia & diſſenſione, quæ inter cariſſimos in Chriſto filios noſtros Illuſtres Francorum, & Anglorum Reges per humani generis contigit inimicum, poterunt euenire, noſtram decet diſcretionem aduertere, & tantò diligentiùs ad ea extinguenda intendere, quantò exinde maiora (quòd Deus auertat) pericula formidamus.

Mandat Card. Sedis Apoſt. Legatis vt ſum æqua lance traitatione curent.

§. 1. Quocirca diſcretionem veſtram per Apoſtolica ſcripta, monemus, mandamus atque præcipimus, quatenus ad pacem inter eos & concordiam reformandam modis omnibus per vos & per alios Religioſos diſcretos viros vtriuſque Regni intercedere ſtudeatis, & ad hoc tota diligentia & totis viribus laboretis. Modis omnimodis præcauentes, ne ad petitionem vel fauorem vnius aliquid ſtatuatis, vnde alter ſcandalizari debeat, aut quoquomodo turbari.

Prohibetque ne intrent Regnum Angliæ, niſi præuia reconciliatione Thomæ Archiep. Cantuarienſis, cum Rege Angliæ.

§. 2. Ad hæc, vobis diſtrictiùs prohibemus, ne vterque veſtrum, vel alter Regnum Anglorum intrare, vel de negotiis eiuſdem Regni tractare, & preſertim de conſecrationibus Epiſcoporum aliquid vmquam efficere, vel ordinare præſumat, niſi prius venerabilis Frater noſter Thomas Cantuarienſis Archiepiſcopus iam dicto Anglorum Regi ex integro reconcilietur. Quod per ſtudium, & operam veſtram, operante Domino, ad effectum poſſe perduci, confidimus, & omninò ſperamus. Sicut enim ex literis multorum diſcretorum virorum accepimus, nihil eſt, vnde præfatus Francorum Rex, & tota terra ipſius, amplius commota fuerit vel turbata, quàm ex iis quæ Ioannes Saresberienſis Decanus, à nobis rediens, in partibus illis dicitur diſſeminaſſe.

D. P.A.9. die 22. Aug.

Dat. Beneuenti, 11. Kalend. Septembris.

IV. Canonizatio S. Thomæ Cantuarienſis Archiepiſcopi, eiuſque adſcriptio in Cathalogo SS. Martyrum.

Celebrat S. Romana Eccleſia Feſtiuitatem huius Sancti die 29. Decembris.

Edita A.D. 1173.

ALEXANDER EPICOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, & dilectis filiis aliis Eccleſiarum Prælatis & vniuerſo Clero, & populo per Angliam conſtitutis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

S. Thomæ Cantuarienſis merita & miracula.

Sciaſque. Henricus 2. Rex Angliæ ſancire non erubuit in oſſa huiuſce Sancti, vt conſ. in Pauli inj. conſt. 7. Eius qui.

REdolet Anglia fragrantia, & virtute ſignorum, quæ per merita illius ſancti & venerabilis viri Thomæ quondam Cantuarienſis Archiepiſcopi, Omnipotens Dominus operatur. Et vniuerſa lætatur vbique fidelium Chriſtiana Religio, pro eo quòd ille, qui eſt mirabilis & glorioſus in Sanctis, Sanctum ſuum poſt mortem clarificauit, cuius vita laudabilis multa fulſit gloria meritorum, & tandem martyrio conſummata eſt certaminis glorioſi. Quamuis autem de Sanctitate ipſius dubitare non poſſit, qui eius vitam, & laudabilem conuerſationem attendit, & glorioſam conſiderat paſſionem; voluit tamen Saluator, & Redemptor noſter, eius ſanctitatis inſignia, magnificis irradiare miraculis. Vt qui pro Chriſto, inſuperabilis virtutis conſtantia, neceſſitates & pericula pertulit, ſui laboris & certaminis in æterna Beatitudine cognoſcatur ab omnibus percepiſſe triumphum,

Canonizatio eiuſdem.

§. 1. Nos verò, auditis innumeris & magnis miraculis, que iugiter per illius Sancti viri merita fieri. Vniuerſitas narrat fidelium, & ſuper his non ſine magno gaudio per dilectos fratres noſtros Albertum tit. S. Laurentij in Lucina, & Theodinum tit. S. Vitalis Presbyteros Cardinales, atque Apoſtolicæ Sedis Legatos (qui eadem miracula tantò perſpicaciùs didicerunt, quantò amplius ſunt loco vicini) præcipuè certiores effecti, & plurium aliarum perſonarum teſtimonio, fidem ſicut debuimus adhibeotes, prædictum Archiepiſcopum, ſolemniter in Eccleſia magno Collegio ibidem Clericorum, & Laïcorum præſente, in capite ieiunij deliberato fratrum noſtrorum conſilio, canonizauimus, ipſumque decreuimos Sanctorum Catalogo adſcribendum.

Iuſſit celebrari natale ipſius.

§. 2. Vniuerſitatem itaque veſtram monemus, & auctoritate qua fungimur, diſtrictè præcipimus, vt natalem prædicti glorioſi Martyris diem paſſionis ſuæ ſolemniter ſingulis annis celebretis, & apud ipſum votiuis orationibus ſatagatis veniam promereri. Vt qui pro Chriſto, in vita exilium, & in morte virtute conſtantiæ, paſſionis martyrium pertulit, fidelium iugi ſupplicatione pulſatus, pro nobis apud Dominum intercedat.

D. P. An. 14. die 12. Mar.

Datum Signiæ 4. Idus Martij.

V. Approbatio Ordinis, ſeu Militiæ S. Iacobi de Spatha, in Regnis Hiſpaniarum nuper inſtitutæ, cum gratiarum & priuilegiorum elargitione.

A domini

Adminiſtrationem huius Militiæ, Regi Hiſpaniarum perpetuò conceſſit Adrian. VI. inf. in eius conſt. 1. Dum intra. Et eorum priuilegia, vide in conſt. 32. Clem. VII. Ex Apoſtolica.

Lata A. D. 1175.

ALEXANDER EPISCOPVS,

Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Petro Ferdinando, Magiſtro militiæ S. Iacobi eiuſque fratribus clericis, & laicis, tam præſentibus, quàm futuris, communem vitam profeſſis, in perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

BEnedictus Deus in donis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis, qui Eccleſiam ſuam noua ſemper prole fœcundat. Et ſicut pro patribus filios in ea facit exurgere, ſic à generatione in generationem notitiam nominis ſui, & lucem fidei Chriſtianæ diffundit. Vt ſicut ante ortum ſolis, ſtellæ ſeſe ad occaſum in firmamento ſequuntur, ita in Eccleſiaſticis gradibus, generationes iuſtorum (antequam veniat dies Domini magnus & horribilis, & tenebras noſtras veri ſolis ſplendor illuminet) per tempora ſibi ſuccedant. Et ſicut multi ſæpe per caudam Draconis deiiciuntur in terram, ita per adoptionem ſpiritus, quotidiana fiat reparatio perditorum, & de profundo inferni ad quærenda multi cæleſtia erigantur. Et ita corpora teneantur in terra, vt tamquam ciues ſanctorum, & domeſtici Dei cogitatione, ac deſiderio conſeruentur in cœlis.

Quidam nobiles viri in Hiſpania. Deo militare volentes, vnà viuunt ſub obedientia vnius Magiſtri infrascripti.

§. 1. Hoc ſane temporibus noſtris, in partibus Hiſpaniarum, de diuino factum munere gratulamur, vbi nobiles quidam viri peccatorum vinculis irretiti, & miſeratione illius qui vocat ea quæ non ſunt, tamquam ea quæ ſunt, ſuperna gratia ſunt afflati. Et tacti, ſuper multis tranſgreſſionibus ſuis, dolore cordis intrinſecus, & præteritorum agentes pœnitentiam peccatorum, non ſolùm poſſeſſiones terrenas, ſed & corpora ſua ſtare in extrema quæque pericula pro Domino decreuerunt. Et ad exemplum Domini noſtri IESV-CHRISTI, qui ait: Non veni facere voluntatem meam, ſed eius, qui miſit me patris, in habitu, & conuerſatione Religionis, ſub vnius Magiſtri ſtatuerunt obedientia commorari. Eo vtique moderamine propoſitum ſuum & ordinem temperantes, vt quia vniuerſa turba fidelium in coniugatos, & continentes diſtinguitur, & Dominus IESVS-CHRISTVS non ſolùm pro viris, ſed & pro fœminis quoque, de fœmina naſci voluit, & cum hominibus conuerſari, habeantur in ipſo ordine, qui cœlibem ducant vitam, & conſilium Beati Pauli ſequantur, qui dicit, De virginibus autem præceptum Domini non habeo, conſilium autem do. Sint etiam qui iuxta inſtitutionem Dominicam, ad procreandam ſobolem, & incontinentiæ præcipitium euitandum, coniugibus ſuis vtantur, & vna cum eis ad incolatum ſupernæ patriæ de conualle lacrymarum, & terrena tranſire peregrinatione nitantur, & lacrymis diluant, & operibus pietatis reatus. Quibus ſupra fundamentum ſuum (quod CHRISTVS eſt) pro cura carnis & affectibus liberorum, ligna, fœnum, ſtipulam ædificare contingit, cum aliis expeditiores & continentes, ædificent aurum, argentum, & lapides pretioſos. Et iſti tamen & illi militent vni Regi, & ſuper vnum fundamentum cœleſtem vnam ædificent manſionem, promiſſione Pſalmiſtæ in Domino roborati, qui minora quoque membra Eccleſiæ confortat, & dicit: Imperfectum meum viderunt oculi mei, & in libro tuo omnes ſcribentur.

Qui Magiſter & ſocii eius Papa ſupplicarunt, vt ſub ſua protectione ſuſciperet.

§. 2. In horum autem fidelium CHRISTI collegio, tu dilecte in Domino fili Petre Ferdinande per voluntatem Dei magiſterium ſuper alios, & prouidentiam ſuſcepiſti. Qui cum quibuſdam fratrum tuorum ad præſentiam noſtram accedens, cum humilitate qua decuit, à Sede Apoſtolica requiſiti, vt vos, tamquam peculiares filios in defenſionem noſtram, & locum in quo caput ordinis factum fuerit, in ius & proprietatem ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ recipere deberemus.

Papa ergo eos ſic recipit, & eorum ordinem confirmat.

§. 3. Vnde nos deuotionem veſtram & bonum in Domino deſiderium attendentes, de communi fratrum noſtrorum conſilio, in ſpeciales & proprios ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ filios vos recipimus. Ordinem veſtrum auctoritate Apoſtolica confirmantes præſentis ſcripti priuilegio communimus.

Bonorum acquiſitorum & retinendorum conceſſio.

§. 4. Statuentes, vt quaſcumque poſſeſſiones, quæque bona in præſentiarum iuſtè & legitimè poſſidetis, aut in poſterum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis præſtante Domino poteritis adipiſci, firma & vobis & veſtris ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Lodrum & monaſterium, cum cauto & pertinentiis ſuis. Burgum de ponte Nunij contra Lodium, cum ſuis pertinentiis. Creſcente cum cauto & ſuis pertinentiis. Quintanilla de Petro Fernandez, cum cautu & ſuis pertinentiis. Batria cum cauto & ſuis pertinentiis. Lentamo, cum ſuis pertinentiis. Sanctum Saluatorem del Eſtriana, cum cauto & ſuis pertinentiis. Moncont, cum cauto & ſuis pertinentiis. Penagoſen cum ſuis pertinentiis. Sancta Maria de Pinel, cum ſuis pertinentiis. Veles, cum ſuis pertinentiis. Alfarella cum ſuis pertinentiis. Orella cum ſuis pertinentiis. Mora, cum ſuis pertinentiis. Motaueia cum ſuis pertinentiis. Decimæ de Valera, & Portadgò, cum ſuis pertinentiis. Eſtremera, cum ſuis pertinentiis. Alazar, cum ſuis pertinentiis. Almodoua, cum ſuis pertinentiis. Lamoda, cum ſuis pertinentiis. Lazarza, cum ſuis pertinentiis. Sancimus prætereà ne occaſione antiquæ detentionis, ſiue ſcripturæ, quiſquam vobis poſſit auferre, quæ vltra memoriam hominum, ſub Sarracenorum detenta ſunt poteſtate, & de munificentia Principum, ſeu veſtro ſtudio & labore, aut iam obtenta ſunt, aut in futurum, auxiliante Domino, poteritis obtinere. Cum enim vnica ſit vobis intentio, & ſingularis cura ſemper emineat pro defenſione Chriſtiani nominis decertare, non ſolùm res, ſed perſonas ipſas pro tuitione fratrum incunctanter exponere, plurimum poſſet hoc pium opus & laudabile ſtudium impediri, ſi labores, & ſtipendia veſtra, quæ in communi proficiunt, præripiantur ab aliis; & otioſi, ac deſides, atque in laboribus ſuis, non quæ IESV-CHRISTI, ſed quæ ſua ſunt requirentes, emolumenta illa perciperent, quæ pro tantis laboribus, vobis, & pauperum CHRISTI vſibus ſunt prouiſa, dicente Apoſtolo, qui non laborat, non manducet.

Proprietatem eiuſdem vetat.

§. 5. Inter ea ſanè, quæ profeſſionis veſtræ in ordine ſtatutum eſt obſeruari, primum eſt, vt ſub vnius Magiſtri obedientia in omni humilitate atque concordia, ſine proprio viuere debeatis, illorum fidelium exemplum habentes, qui ad fidem Chriſtianam Apoſtolorum prædicatione conuerſi, vendebant omnia, & ponebant pretium ad pedes illorum, diuidebaturque ſingulis, prout cuique opus erat, neque aliquis illorum qui poſſederat, ſuum eſſe dicebat, ſed erant eis omnia communia.

Matrimonium permittit.

§. 6. Ad ſuſcipiendam quoque prolem, quæ in timore Domini nutriretur, & infirmitatis humanæ remedium iuxta inſtitutionem Domini, & indulgentiam Apoſtoli, qui ait, Bonum eſt homini mulierem non tangere, propter fornicationem autem vnuſquiſque vxorem ſuam habeat, & ſimiliter mulier virum ſuum; qui continere nequiuerit coniugium ſortiatur, & ſeruet inuiolatam fidem vxori, & vxor viro, ne thori coniugalis continentia violetur. Si autem viri præmortui fuerint, & relictæ vxores quæ ordinem ſuſceperunt, nubere voluerint, denuncietur hoc Magiſtro, ſiue Commendatori, vt cum illius licentia cui mulier ipſa vult nubat, ſecundùm verbum Apoſtoli dicentis; Mortuo viro ſoluta eſſe intelligitur mulier à lege viri, cui vult nubat, tantùm in Domino. Quod etiam de viris intelligitur obſeruandum, vna etenim vtrique lege tenentur.

Diſceſſum à Religione prohibet.

§. 6. Statuimus quoque vt nullus fratrum, ſine forum poſt ſuſceptionem ordinis veſtri, & promiſſam obedientiam, vel redire ad ſæculum, vel ad alium Ordinem, ſine Magiſtri licentia, audeat ſe transferre; cùm ſint in Ordine veſtro loca ſtatuta, vt quiſque diſtrictus valeat conuerſari. Diſcedentem verò nullus audeat retinere, ſed ad Ordinem ſuum per cenſuram Eccleſiaſticam, qui diſceſſerit cogatur.

Capituli generalis tempus, & electionis Magiſtri generalis formam tradit.

§. 8. Vt autem in Ordine veſtro, cum maiori omnia deliberatione tractentur, ſtatutum eſt inter vos, vt locus aliquis ordinetur, in quo per ſingulos annos in ſolemnitate omnium Sanctorum, generale Capitulum teneatur, & ſit ibi clericorum conuentus & Prior, qui illorum, & aliorum clericorum qui de Ordine veſtro fuerint, cu-

tam

ram poſſit habere, ac fratrum, cùm neceſſe fuerit prouideat animabus. Sint autem tredecim in Ordine fratres, qui Magiſtro, cùm opus fuerit, in conſilio, & diſpoſitione domus aſſiſtant, & eligendi Magiſtri curam habeant competentem. Prior ſiquidem clericorum cum Magiſter migrauerit de hac luce, de Domo, & Ordine, ſolicitudinem gerat. Cui ſicut Magiſtro Ordinis obedientes exiſtant, donec per prouidentiam Tredecim prædictorum fratrum magiſtri electio celebretur. Is (cum tranſitus Magiſtri fuerit auditus & cognitus) Tredecim illos fratres, ſine dilatione aliqua conuocabit, & ſi quiſquam eorum, infirmitate vel alia ex cauſa, infra quinquaginta dies adeſſe nequiuerit, cum aliorum conſilio, qui præſentes fuerint, alium abſentis loco conſtituet, vt Magiſtri electio ex aliquorum abſentia minimè differatur. Illi verò Tredecim fratres (ſi Magiſter, qui pro tempore fuerit, pernicioſus aut inutilis apparuerit) cum conſilio Prioris clericorum, & ſanioris partis Capituli, Maioribus domus corrigendi, aut etiam amouendi eum, habeant poteſtatem. Et, ſi inter eum & Capitulum emerſerint quæſtiones, debitum eis finem imponant; ne per aliena iudicia, vel dilabatur Ordo, vel temporalis ſubſtantia diſſipetur. In nullam autem ex hoc fratres illi ſuperbiam eleuentur, ſed Magiſtro ſuo deuoti & obedientes exiſtant. Et ſi quis eorum ex hac vita tranſierit, vel pro culpa, ſeu alia quacumque fuerit occaſione mutandus, Magiſter eum conſilio reliquorum maioris partis, alium locu eius ſubſtituat. In Capitulo autem, quod diximus annis ſingulis celebrandum, Tredecim iſti fratres & Commendatores domorum, niſi euidens & magna eos neceſſitas detinuerit, ad ſtatutum locum incunctanter accurrant, & communiter tractent, quæ ad profectum Ordinis, animarumque ſalutem, & ſuſtentationem corporum fuerint ſtatuenda. Vbi præcipuè ad defenſionem Chriſtianorum intendere moneantur, & diſtrictè præcipiatur, vt in Sarracenos, non mundanæ laudis amore, non deſiderio ſanguinis effundendi, non terrenarum rerum cupiditate, bellum tractent, ſed id tantùm in pugna ſua intendant, vt vel Chriſtianos ab eorum tueantur incurſo, vel ipſos ad culturam poſſint Chriſtianæ fidei prouocare.

Viſitatorum electionem & munus indicat.

§. 9. Eligantur & tunc Viſitatores idonei, qui domos fratrum per anni circulum fideliter viſitent, & quæ ibi digna correctione inuenerint, aut ipſi corrigant, aut ad generale Capitulom ipſi deferant corrigenda.

Clericorum & Prioris vitam & veſtitum deſignat.

§. 10. Clerici prætereà veſtri Ordinis, per villas & oppida ſimul maneant, & Priori, qui ſuper eos fuerit ordinatus, obedientes exiſtant. Et filios fratrum qui eis à Magiſtro fuerint commiſſi, inſtruant ſcientia litterarum. Et fratribus, tàm in vita quàm in morte ſpiritualia ſubminiſtrent. Induentur autem ſuperpellicus, & conuentum, & clauſtrum ſub Priore ſuo tenebunt, & humiliter facient, quòd ab ipſo illis, ſecundùm Deum fuerit imperatum. Vbi fratres quoque, de quibus Magiſtro viſum fuerit, conuerſentur, & non ſint otioſi, ſed vacent orationi, & aliis operibus pietatis. Clericis verò de laboribus, & alus bonis à Deo præſtitis decimæ reddantur à fratribus, vndè libros & congrua faciant Eccleſiarum ornamenta, & in neceſſitatibus corporum conuenienter ſibi prouideant. Et ſi aliquid ſuperfuerit, ſecundùm prouidentiam Magiſtri, in vſus pauperum erogetur.

Commendatoris munus præſcribit.

§. 11. Vt autem concordia caritaſque inter vos ſeruetur, & à peccato detractionis & murmurationis cuncti debeant abſtinere, qui Commendator in quolibet loco fuerit conſtitutus, pro facultate domus, in ſanitate, & ægritudine, quodcumque opus fuerit, cum ea ſolicitudine ac beneuolentia ſubminiſtret, vt neque in ſubſtantia parcitatem, neque in verbo amaritudinem gerere videatur.

Hoſpitum & indigentium curam committit.

§. 12. Sit vobis præcipua cura hoſpitum, & indigentiom, & neceſſaria illis pro facultate domus liberaliter conferantur.

Prælatorum venerationem &c. præcipit.

§. 13. Exhibeatur Prælatis Eccleſiarum honor & reuerentia. Subminiſtretur Chriſti fidelibus Canonicis, Monachis, Templarius, Hoſpitalarius, aliiſque in ſanctæ Religionis obſeruantia poſitis, conſilium & auxilium, quorumlibet & indigentia, ſi facultas fuerit, ſubleuetur, vt Deus in veſtris glorificetur operibus, & alij qui viderint, humilitatis, & caritatis veſtræ prouocentur odore.

Bonorum ac quæ vendorum pacificam poſſeſſionem admittit, ſine præiudicio Epiſcoporum præterquam in Terris Sarracenorum.

§. 14. Ad hæc adiiciendum decernimus, vt ſi locus aliquis in quo Epiſcopus eſſe debeat in veſtram venerit poteſtatem, ſit ibi Epiſcopus, qui cum Eccleſiis & clero ſuo deſignatos ſibi redditus & poſſeſſiones, & ſpiritualia inta percipient. Reliqua verò cedant in vſus veſtros, & in veſtra diſpoſitione, ſine cuiuſdam contradictione, perſiſtant. Profectò in Parochialibus Eccleſiis, quas habetis, noluimus Epiſcopos ſuo iure fraudari. Si autem in locis deſertis, aut in ipſis terris Sarracenorum, de nouo Eccleſias conſtruxeritis. Eccleſiæ illæ plena gaudeant libertate, nec aliqua per Epiſcopos decimarum, aut alterius rei exactione grauentur. Liceatque vobis, per clericos veſtros idoneos, eaſdem Eccleſias, cum ſuis plebibus gubernare, neque interdicto per Epiſcopos, vel excommunicationi ſubdantur, ſed fas ſit vobis, tam in maiori Eccleſia, quæ caput fuerit Ordinis, quàm in illis, aliis excommunicatis & interdictis excluſis, diuina ſemper officia celebrare.

Perſonas eorum interdici vetat.

Tu art. ende Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 12.

§. 15. Præterea, ne humanis vexationibus & calumniis, à defenſione Chriſtianorum retrahi valeatis, Apoſtolica auctoritate decernimus, ne perſonas veſtras præter Legatum Apoſtolicæ Sedis à Latere Romani Pontificis deſtinatum, interdicere quiſquam, & excommunicare præſumat. Quod etiam de familiis, & ſeruientibus veſtris ſtatuimus, qui ſtipendia veſtra percipiunt, donec in ſtitiam parati ſint exhibere. Niſi fortè talis fuerit culpa, ex qua ipſo facto Eccleſiaſticam cenſuram incurrant.

Ordinationes ab Epiſcopis denegari prohibet.

§. 16. Chriſma verò, & oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum veſtrorum, qui ad ſacros ordines fuerint promouendi, à diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis, & abſque vlla prauitate vobis debeat exhibere. Alioquin liceat vobis quem malueritis Antiſtitem adire, qui noſtra fultus auctoritate, quòd poſtulatur indulgeat.

Oratoria conſtruendi facultatem concedit.

Tu vide conſt. 99. Clem. viij.

§. 17. Liceat præterea vobis in locis veſtris, vbi quatuor fratres, vel plures fuerint, Oratoria conſtruere in quibus fratres, & familiæ veſtræ tantùm, & diuinum audire officium, & Chriſtianam poſſint habere ſepulturam. Ita enim volumus neceſſitati veſtræ conſulere, vt non debeant ex hoc adiacentes Eccleſiæ iniuriam ſuſtinere.

Celebrandi quo tempore interdicti.

§. 18. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis ianuis, excluſis excommunicatis, & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce diuina officia celebrare.

Violentas manus in eos iniicientes excommunicationi ſupponit.

§. 19. Nihilominus præſenti decreto ſancimus, vt ſi quis in aliquem veſtrum, fratrem videlicet, vel ſororem violentas manus iniecerit, excommunicationis ſententiæ ſit adſtrictus. Et illud idem pro tutela veſtra, tàm in ſententia quàm in pœna ſeruetur, quòd ſub fœlicis memoriæ Papa Innocentio prædeceſſore, noſtro, de tuitione clericorum generali Conſilio noſcitur inſtitutum.

Perturbari quoquomodo prohibet.

§. 20. Decernimus ergo vt nulli hominum liceat, iura vel poſſeſſiones veſtras temerè perturbare, aut bona veſtra auferre, vel ablata retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſeruentur, eorum, pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt vſibus omnimodis profutura, ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate.

Annuam Sedis Apoſt. recognitionem dari iubet.

§. 21. Ad indicium autem huius à Sede Apoſtolica perceptæ liberalitatis, decem Malachinos nobis noſtriſque ſucceſſoribus annis ſingulis perſolueritis.

Contrauenientibus pœnas imponit.

§. 22. Si qua igitur ſæcularis Eccleſiaſticavè perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contrauenire tentauerit, ſecundò, tertióvè monita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione reuocauerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe Diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore, ac ſanguine Dei, & Domini noſtri Redemptoris IESV-CHRISTI aliena ſit, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat.

Benefactoribus pacem indicat.

§. 23. Cunctis autem vobis veſtra iura ſeruantibus, ſit pax Domini noſtri IESV-CHRISTI, quatenus & hîc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen.

Vias tuas Domine demonſtra mihi.

Papa ſubſcriptio.

Ego Alexander Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.

Ego

Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Gualterus Galuam Epiſcopus.
Ego Ioannes Presbyter Cardinalis SS.Ioannis & Pauli tituli Pammachij.
Ego Ioannes Presbyter Cardinalis tit.S.Anaſtaſiæ.
Ego Albertus Presb.Card.tit.S.Laurentij in Lucina.
Ego Baſſo Presb.Card.S.Pudentianæ tit.Paſtoris.
Ego Manfredus Presb.Card.tit.S.Cæciliæ.
Ego Petrus Presb.Card.tit.S.Sabinæ.
Ego Iacintus Diaconus Card.S.Mariæ in Coſmedin.
Ego Corditio Diaconus Card.S.Theodori.
Ego Cynthius Diaconus Card.S.Adriani.
Ego Vitellus Diac.Card.SS.Sergij, & Bachi.
Ego Laborans Diac.Card.S.Mariæ in Porticu.
Ego Ramerius Diac.Card.S.Georgij ad Velabrum.
Ego Viuianus Diac.Card.S.Nicolai in Carcere Tulliano.

D.P. An 16. die 3. Iulij.

Dat.Ferentin.per manum Gratiani S.R.E.Subdiaconi, & Notarij,tertio Nonas Iulij,Indictione octaua,Incarnationis Dominicæ anno 1175. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III.Anno ſextodecimo.

VI. Approbatio Ordinis Monachorum S.Baſilij magni, in Monaſterio S. Saluatoris Meſſanenſis, in Prouincia Siciliæ, omniumque largitionum Regis Rugerij.

Huius Ordinis ſtatuta quadam vide infrà conſt.26. Eug. iv. Inter curas. Exemptiones & gratias vide conſt. 4. Calix. iij. Vrget. & Gregor. xiij. conſt. 58. Benedictus. Hunc ordinem ſub unius Abbatis generalis regimine reduxit Greg. prædictus ibidem. Ac de eorum habitu in d. conſt. Greg. Et de erectione Nouitiatuum in Italia, inſpice Clem. 8. conſt. 50. Cum ad.

Congregatio autem Reformatorum Monachorum fuit inſtituta, cuius ordinationes vidè in Clem. 8. conſt. 103. Altiſſimi.

Edita, A.D. 1175.

ALEXANDER EPISCOPVS, &c. Onuphrio Archimandritæ S. Saluatoris Meſſanenſis eiuſque fratribus, tam præſentibus, quàm futuris Regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Exordium.

APoſtolicæ Sedis, cui, quamquam immeriti, prouidente Domino præſidemus, auctoritate debitoque noſtri officij compellimur, viros Religioſos ſincera caritate diligere, & ne cuiuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à ſuo propoſito reuocet, aut robur, quòd abſit, ſacræ Religionis infringat, Apoſtolico ipſos præſidio communire.

Susceptio Monaſterij S. Saluatoris Meſſanenſis ſub protectione Sedis Apoſt.

§. 1. Ea propter precibus cariſſimi in Chriſto filij noſtri GG. Illuſtris Siciliæ Regis, benignius inclinati, & veſtris poſtulationibus fauore gratuito annuentes, præfatum Monaſterium, in quo diuino eſtis obſequio mancipati, ſub B.Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus.

Approbatio Ord. & Regula S.Baſilij.

§. 2. In primis ſiquidem ſtatuentes vt Ordo Monaſticus qui ſecundùm Deum & B.Baſilij regulam, quæ in eodem Monaſterio antiquitus inſtituta eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur.

Approbatio largitionum Regis Rugerij.

§. 3. Præterea, quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, quaſcumque obedientias, & Abbatias, Rex Rugerius recol.mem.eidem Monaſterio per priuilegium ſuum, bulla aurea communitum, conceſſit, omnem quoque honorem, dignitatem, conſuetudines, & quicquid aliud vobis veſtriſque Succeſſoribus contulit, ſicut in priuilegio ſuo pleniùs continetur, firma vobis veſtriſque Succeſſoribus & illibata permaneant.

Enumeratio aliquorum locorum, in Sicilia, & Calabria.

§. 4. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Sicilia quidem obedientias has. Eccleſiam S.Leonis de Meſſana; Eccleſiam S.Stephani de Meſſana; Eccleſiam S.Nicolai de Yſe; Eccleſiam S.Ioannis de Pſichio; Eccleſiam S.Nicolai de Pellera; Eccleſiam S.Mercurij de Trama; Eccleſiam S.Nicolai de Cannetn; Eccleſiam S.Nicandri de S.Neio; Eccleſiam S.Barbari de Menna; Eccleſiam S.Iacobi de Calo; Eccleſiam S.Marthæ de Mallimacho; Eccleſiam S.Petri de Largo Flumine; Eccleſiam S. Veneris de Venilis; Eccleſiam S. Theodori de Inſula Milaſij; Eccleſiam S.Annæ, & Nicolai de Monte Fori; Eccleſiam S.Georgij de Troilo; Obedientiam de Agro; Obedientiam de Saſice: In Calabria autem obedientias has; Eccleſiam S. Pancratij de Ebriatico; Eccleſiam S.Theodori de Nicotera; Eccleſiam SS. Coſmæ & Damiani; Eccleſiam S. Nicolai de Droſo; Eccleſiam S. Viti cum tenimentis de Buzano; Eccleſiam S.Ieruſalem; Eccleſiam S. Canonis, Eccleſiam S.Ioannis de Frulluzano; Obedientiam de Catuna; Obedientiam de Kecuſilli cum terra Argilli; Obedientiam de Tuchi cum omnibus pertinentiis & tenimentis eorum. Monaſteria autem in Sicilia hæc. Monaſterium S.Richardi de Meſſanenſis; Monaſterium S.Saluatoris de Presbytero Scolario; Monaſterium S.Mariæ de Maſſa; Monaſterium S.Philippi de Meſſanenſis; Monaſterium S.Petri de Gitula, Monaſterium S.Petri de Agro; Monaſterium S.Saluatoris de Placa Monaſterium S.Eliæ de Embola; Monaſterium S.Baſilij de Traina; Monaſterium S.Philippi de Demanna; Monaſterium S. Pancratij; Monaſterium S. Angeli de Brolo; Monaſterium S. Mariæ de Gala; Monaſterium S Georgij de Gipſo. In Calabria verò Monaſterium S. Eliæ noui; Monaſterium S.Ioannis de Laurea; Monaſterium S.Fantini; Monaſterium S.Pancratij de Salla, cum omnibus obedientiis eorum.

Authoritas Archimandritæ inſtituendi Abbates in dictis locis.

§. 5. In ſupradictis ſiquidem Monaſteriis omnibus, debes tu fili Archimandrita ac tui poſt te Succeſſores, Abbates inſtituere, conſilio & conſenſu qui in eis fuerint Monachorum. Et ſi quis Abbatum indignus fuerit, Abbatiam cui præeſt, tu illum & tui Succeſſores iuſtè & canonicè amouere debetis, & alium ſubſtituere in locu eius, quem dignum prauideritis, iuxta Dei timorem & Regulam Monaſterij veſtri.

Iudicandique de Monachis & Laicis tam in temporalibus, quàm ſpiritualibus.

§. 6. Liceat quoque vobis in ſupradictis omnibus Monaſteriis, & Obedientiis examinare & iudicare Abbates, Monachos, & Laicos eorum, tàm de ſpiritualibus, quàm temporalibus, & cauſas eorum iuſtè; & canonicè definire. Ipſi verò tibi tuiſque Succeſſoribus debent obedientiam, & reuerentiam debitam exhibere, tamquam Patri & Archimandritæ eorum, & iuſtitias vobis ſoluere conſtituras.

Licentia acquirendi quæcumque bona, de quibus cenſus hic enunciatus Archiepiſc. Meſſanenſi eſt perſoluendus.

§. 7. Ad hæc, quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, tàm de piſcationibus, oliuetis, nemoribus, molendinis, terris, vineis, cannetis, & pomariis, quàm de hominibus, & quibuſcumque aliis, idem Monaſterium in præſentiarum vbique iuſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, ipſa vobis, & ipſi Monaſterio auctoritate Apoſtolica confirmamus. Eo tenore quòd Meſſanenſi Archiepiſcopo & Succeſſoribus eius, tàm tu fili Archimandrita, quàm Succeſſores tui, viginti ſolidos, centum libras ceræ, viginti incenſi, & totidem cadoſæ olei, pro cenſu annuatim ſoluere debeatis.

Exemptio à Decimis. Vide quæ notantur in conſt. 4. Calixt. III. Vrget.

§. 8. Sanè noualium veſtrorum quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſiue de quibuſcumque aliis prouentibus veſtris, vel de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis vel ab hominibus veſtris, decimas exigere vel extorquere præſumat.

Licentia alios recipiendi.

§. 9. Liceat quoque vobis, Clericos, vel Laïcos, liberos & abſolutos è ſæculo fugientes, ad Monaſterium veſtrum recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere.

Prohibitio diſcedendi à Religione.

§. 10. Prohibemus inſuper vt nulli fratrum veſtrorum poſt factam in Monaſterio veſtro profeſſionem, fas ſit de eodem loco, niſi arctioris Religionis obtentu, abſque Archimandritæ ſui licentia diſcedere. Diſcedentem verò abſque communium literarum cautione nullus audeat retinere.

Prohibitio d. Monaſterium & eius membra interdicen.

§. 11. Prohibemus etiam, vt nullus ipſum Monaſterium interdicere audeat, vel Monaſteria aut obedientias eius ſeu homines eorum.

Confirmatio antiquarum immunitatũ.

§. 12. Libertates quoque & immunitates antiquas, & rationabiles conſuetudines Monaſteriis veſtris conceſſas, & hactenus obſeruatas, ratas habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas permanere cenſemus.

§.13. Ob

Electio Archimandritæ ad Fratres d. Monaſterij ſpectat.

§. 13. Obeunte verò te nunc einſdem loci Archimandrita, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem Fratres Monaſterij, communi conſenſu, vel fratrum maior pars conſilij ſanioris ſecundùm Dei timorem, & Monaſterij Regulam, de ſe ipſis prouiderint eligendum.

Prohibitio perturbandi d. Monaſt.

§. 14. Decernimus ergo vt nulli omninò hominum liceat, præfatum Monaſterium temere perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed illibata omnia & integra conſeruentur; eorum pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt, rebus (alias vſibus) omnimodis profutura. Salua Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Meſſanenſis Archiepiſcopi, ſicut ſuprà dictum eſt anno cenſu.

Sanctio pœnalis in perturbatores.

§. 15. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica ſæcularisvè perſona, præſentis conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentauerit, ſecundò tertiòvè commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore & ſanguine Dei, ac Domini Redemptoris noſtri IESV-CHRISTI aliena fit, atque in extremo examinè diſtrictè vltioni ſubiaceat.

Benedictio pro fauoribus.

§. 16. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus, ſit pax Domini noſtri IESV-CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen, Amen, Amen.

Dat. P. A. 17. die 21. Oct.

Dat. Anagniæ per manum Gratiani S.R.E. Subdiaconi, & Notarij. 14. Kalendas Nouembris, Indictione 9. Incarnationis Dominicæ 1175. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. An. 17.

VII. Approbatio Ordinis Fratrum Carthuſianorum, cum elargitione gratiarum.

Aliis hic Ordo priuilegiis donatus fuit, quorum aliqua vide infrà in conſt. 3. Honor. III. cum dilecti. Greg. IX. conſt. 3. Quoties Vrb. V. conſt. 2. Sincera. Et ſignanter exemptionem à iuriſdictione Ordinariorum & aliorum conceſſit Bonif. IX. in conſt. 3. Sacroſancta. Et exemptionem à decimis dedit Mart. V. in conſt. 4. Fons.

Huius Ordinis obedientia perpetuò eſſe debet ſub Priore Maioris domus Carthuſiæ, & Definitorum Capituli generalis, ex conſt. 17. Iulij II. Dum ad fructus.

Priuilegia omnia, indulta, exemptiones, & gratiæ tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus conceſſa, & concedenda quibuſuis Mendicantium, & non Mendicantium Ordinibus communicauit huic Ordini Greg. XV. in conſt. Ad vberes 42. inf. tom. 4. Et S. Brunonis Confeſſoris dicti Ordinis Fundatoris Feſtiuitatem ſub ritu ſemiduplici die 6. Octob. vbique terrarum celebrandam inſtituit idem Greg. dicto tom. 4. conſtit. 44. Domini noſtri.

Edita A.D. 1176.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Guidoni Priori Carthuſien. eiuſque Fratribus tàm præſentibus, quàm futuris in perpetuum. Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Exordium.

CVm vos per Dei gratiam, multa promereatis gloria meritorum, & vitam ſolitariam eligentes, diuinæ contemplationi arctius intédatis, bonus odor Religionis veſtræ id ad nos inducit, vt communi, & ſpeciali debito, quieti veſtræ debeamus intendere, & iura veſtra Summopere conſeruare.

Confirmatio Ordinis.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filij, veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, veſtramque & alias domos Ordinis veſtri, cum omnibus bonis, paſcuis, & poſſeſſionibus, quas in præſentiarum iuſtè, & canonicè poſſidetis, aut in futurum iuſtis modis, præſtante Domino poteritis adipiſci, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus, & terminos, quos rationabiliter ſtatuiſtis, vobis, & domibus veſtris auctoritate Apoſtolica confirmamus.

Prohibitionis Ordinis perturbationes.

§. 2. Ad hæc, auctoritate Apoſtolica arctius interdicimus, & ſub interminatione anathematis prohibemus, ne quis infra terminos veſtros, vel domorum veſtrarum, hominem capere, furtum, ſeu rapinam committere, vel homicidium facere audeat, aut homines ad domos veſtras venientes, vel ab eis redeuntes, quomodolibet perturbare, vt ob reuerentiam Dei & locorum veſtrorum infra hos terminos, non ſolum vos, & fratres veſtri, ſed etiam alij plenam pacem habeant, & quietem.

Alij Religioſi nihil prope loca d. Ordinis acquirant.

§. 3. Adiicientes quoque ſtatuimus, vt infra dimidiam leucam, à terminis poſſeſſionum, quas habetis, nulli Religioſo liceat, quodlibet ædificium conſtituere, vel poſſeſſiones acquirere.

Nemo Ordini inferat moleſtiam.

§. 4. Decernimus ergo, vt nulli omnino hominum liceat, vos ſuper poſſeſſionibus, vel paſcuis veſtris, temerè perturbare, aut ſuper his vobis moleſtiam, vel grauamen inferre, vel eas ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare. Sed illibata omnia, & integra conſeruentur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, vſibus omnimodis profutura, ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate.

Alioquin pœnis hic indicatis ſubiaceat.

§. 5. Si qua igitur in futurum, Eccleſiaſtica Sæcularisvè perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentauerit, ſecundo tertiòvè commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione, correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à Sacratiſſimo corpore, & ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri IESV-CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat.

Pax autem fautoribus Ordinis datur.

§. 6. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri IESV-CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen.

Papa ſubſcriptio. Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Alexander Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubcripſi.
Ego Hubaldus Hoſtienſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Ioannes SS. Ioannis, & Pauli Presb. Card. ſubſcr.
Ego Albertus Presbyter Cardinalis tit. S. Laurentij in Lucina ſubſcripſi.
Ego Ruet. Preb. Card. S. Petri ad Vincula ſubſcripſi.
Ego Boſo Presb. Card. S. Pudentianæ ſubſcripſi.
Ego Ioannes Presb. Card. tit. S. Matei ſubſcripſi.
Ego Theodinus Presb. Card. tit. S. Vitalis ſubſcripſi.
Ego manfredus Presb. Card. tit. S. Cæciliæ ſubſcripſi.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Suſannæ ſubſcripſi.
Ego Hyacinthus S. Mariæ in Coſmedin Diaconus Cardinalis ſubſcripſi.
Ego Cinthius Diac. S. Adriani ſubſcripſi.
Ego Vgo Cardinalis Diac. S. Euſtachij iuxta templum Agrippæ ſubſcripſi.
Ego Laborans Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſubſcripſi.
Ego Raynerius Diaconus Card. S. Georgij ad Velum aureum ſubſcripſi.

Dat. P. A. 17. die 2. Sept.

Dat. Anagniæ per manum Gratiani S.R.E. Subdiaconi, & Notarij, quarto Non. Septembris, Indictione nona, Incarnationis Dominicæ Anno 1176. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. Anno 17.

VIII. De pace cum Friderico Imperatore Venetiis inita, eiuſque abſolutione.

Eaſdem ferè literas hic idem Pontifex ad Petrum Abbatem Caſſinenſem, & Capuanum Archiepiſcopum ſub die 24. huius menſis Iulij conſcripſit. Et alias eiuſdem exempli ad Richardum Cantuarienſem Epiſcopum, eiuſque ſuffraganeos direxit. Sed eas vti huic ſimiles prætermiſi.

Edita A. D. 1177.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus Fratribus Rogero Eboracenſi Archiepiſcopo, Apoſtolicæ Sedis Legato, & Hugoni Dunelmenſi Epiſcopo. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Certiorat in feliciis ſucceſſus Pacis.

EXigunt gratiſſimæ deuotionis obſequia, quę nobis & Eccleſiæ tam deuotè, quam laudabiliter exhibuiſſe

noſcimi

noſcimini, vt felices ſucceſſus Eccleſiæ vobis, ſicut ſpecialibus & deuotis Eccleſiæ filiis ſpiritualibus deſcribamus, cum dignum ſit & conueniens, & honeſtum, vt quos ita habuimus in noſtra deuotione firmos, & ſtabiles, de proſperitate noſtra, & ipſius Eccleſiæ reddamus hilares & gaudentes. Agite itaque vna nobiſcum gratias Omnipotenti Deo, qui habitat in altiſſimis, & humilia reſpicit de ſupernis, de cuius munere venit, vt Sponſa ſua Sacroſancta Eccleſia diu & grauiter procelloſis fluctibus, & validiſſima tempeſtate quaſſata, nunc tandem portum ſalutis attigerit, & pacatis ſæuientibus procellis, debita & deſiderata tranquillitate lætetur.

Quo die 21. Iulij iuramentum fuit à Principibus Friderici Imperatoris.

§. 1. Sanè duodecimo Kalendas inſtantis menſis Auguſti, de mandato cariſſimi in Chriſto filij noſtri, Friderici Illuſtris Romanorum Imperatoris, præſentibus Principibus Eccleſiaſticis, & etiam Sæcularibus Teuthonici Regni, publicè in anima eius, in præſentia noſtra, coram innumeroſa hominum multitudine præſtiterunt, tactis Sacroſanctis Euangeliis, iuramentum, quòd poſtquam idem Imperator veniret Venetias, omni quæſtione, & contradictione ſopita, pacem Eccleſiæ, ſicut per fratres noſtros & Principes ſuos diſpoſita eſt & tractata, & pacem cariſſimi in Chriſto filij noſtri Vuillelmi Illuſtris Siciliæ Regis, vſque ad quindecim annos, & treguam Longobardorum, vſque ad ſex annos, in anima ſua, & etiam à Principibus ſuis faceret, ſicut in ſcripto pacis, & treguæ continetur, iuramento firmari. Et Principes Teuthonici Regni, ſcilicet Venerabiles fratres noſtri Magdeburgenſis, Colonienſis, & Chriſtianus dictus Moguntinus Archiepiſcopi & quidam alij in anima ſua pro ſe iurare fecerunt.

Et die 24. idq; ... renunciauerunt, & abſoluti ſunt.

§. 2. Nuno verò Kalend. Auguſti præfatus Imperator, ſicut tractatum fuerat & diſpoſitum, venit ad Eccleſiam B. Nicolai, quæ per vnum milliare diſtat à Venetiis, & ibi tam ipſe, quàm Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alij Principes Teuthonici Regni abrenunciantes Schiſmati, per fratres noſtros Epiſcopos & Cardinales de mandato noſtro, præſentibus quibuſdam aliis abſolutionis beneficium meruerunt.

Obedientiam ... Summo Pontifici exhibent.

§. 3. Deinde venerunt Venetias, & ibi ante Eccleſiam B. Marci prædictus Imperator, innumera multitudine virorum, & mulierum præſente, & alta voce reddente gratias & laudes Altiſſimo, nobis ſicut Summo Pontifici obedientiam, & reuerentiam humiliter & reuerenter exhibuit, & recepto à nobis pacis oſculo, nos deuotè dextrauit, & cum reuerentia qua decuit, & deuotione, vſque ad altare in Eccleſiam introduxit.

Ac ſubſeq. die 25. Idem Pontifex ſolemniter Miſſam celebrauit, & Imperator aſtitit, & reuerentiam præſtitit.

§. 4. Sequenti verò die, in Feſto B. Iacobi, ab eodem Imperatore rogati, ad prædictam Eccleſiam S. Marci ſolemnia celebraturi Miſſarum acceſſimus. Et nobis illuc venientibus præfatus Imperator extra Eccleſiam obuiam venit, & dextro latere noſtro deuotè ſuſcepto, nos in Eccleſiam introduxit. Et peractis Miſſarum ſolemniis, nos vſque ad ipſius Eccleſiæ portam dextrauit. Et cùm aſcenderemus palefredum noſtrum ibi paratum, ſtapham tenuit, & omnem honorem & reuerentiam nobis exhibuit, quam prædeceſſores eius noſtris conſueuerunt anteceſſoribus.

De ea ergo zelantes Domus Dei congaudere.
Deoque gratias agere debent.

§. 5. Erit itaque ſolicitudinis veſtræ, nobis & Eccleſiæ in proſperis ſucceſſibus congaudere, & effectum pacis aliis deuotis Eccleſiæ filiis aperire, vt hi quos zelus Domus Domini tangit, de pacis munere diuinitus dato, in Domino gaudeant, & exultent.

Dat. Venetiis in Riuoalto, 7. Kalend. Auguſti.

Dat. P. A. 18. die 26. Iulij.

IX. Indictio XI. Sacri & Generalis Concilij Lateranenſis III. poſt Anno 1179.

Edita A.D. 1178.

ALEXANDER EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus Fratribus Piſano Archiepiſcopo, & vniuerſis Epiſcopis, & dilectis filiis Abbatibus per Tuſciam conſtitutis. Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.*

Hic Pontifex ob cauſas hic enunciatas.

QVoniam in agro Domini, qui eſt Eccleſia, tamquam ſpinæ & tribuli naſcuntur quotidie, & pullulant germina vitiorum, cum videlicet, quia proni ſunt ſenſus hominis ad malum ab adoleſcentia ſua, tum quia inimicus homo de malitia ſua, zizania ſuper ſeminare non ceſſat, & germen bonum nititur ſuffocare, neceſſe eſt diligentiam adeſſe cultorum, & nunc euellere & amputare iam nata, nunc etiam naſcituris nociuis grauaminibus * proficiendi aditum obſerare; ſubſequenter autem, & inſerere fructiferum germen, & ſeminare ſemen bonum, quod trigeſimum, ſexageſimum, & centeſimum fructum fœcundante Deo poſſit afferre. Nam & hæc, verba illa dominica ſonare videntur, quibus Hieremiam Prophetam, & in eo Euangelicum Sacerdotem inſtruxit dicens: Dedi verba mea in ore tuo. Ecce conſtitui te ſuper gentes, & regna, vt euellas, & deſtruas, & diſperdas, & diſſipes, & ædifices, & plantes. Id autem licèt vniuerſis Eccleſiarum Rectoribus incumbat, multo tamen fortius imminet Romanæ Vrbis Antiſtiti, qui à Domino IESV-CHRISTO, vt caput eſſet Eccleſiæ in B. Petro accepit, & de paſcendis Dominicis ouibus, & fratribus confirmandis, expreſſum & ſpeciale noſcitur habuiſſe mandatum.

** germinibus*

Ad emendationem & refectionem profectum Christi fidelium.

§. 1. Inde ſiquidem eſt quòd nos, licèt inſufficientes meritis, ad prouidentiam Apoſtolicæ Sedis, & Miniſterium vniuerſalis Eccleſiæ à Deo, quo (vt ipſi placuit) diſponente vocati, quia in Eccleſia Dei correctione videmus quamplurima indigere, tam ad emendanda quæ digna emendatione videntur, quam ad promulganda, quæ ſaluti fidelium viſa fuerint expedire, de diuerſis partibus perſonas Eccleſiaſticas decreuimus euocandas. Quarum præſentia & conſilio, quæ fuerint ſalubria ſtatuantur, & quod bonum ſecundùm conſuetudinem antiquorum Patrum prouideatur, & firmetur à multis. Quod ſi particulariter fieret, non facile poſſet plenum robur habere.

Indicit Concilium Lateranen. generale in futura Quadrageſima celebrandum.

§. 2. Quocirca per Apoſt. vobis ſcripta mandamus, qualiter huic noſtræ diſpoſitioni plenis deſiderijs cooperari curetis, & prima Dominica aduenientis Quadrageſ. ad Vrbem Romam, ducente Domino veniatis, vt cooperante S. Spiritus gratia, tum in corrigendis enormitatibus, tum in ſtatuendis, quæ Deo grata fuerint, communi ſtudio, quod fuerit agendum agatur, & vno humero ſubleuemus Arcam Domini, atque vno ore honorificemus Deum, & Patrem Domini noſtri IESV-CHRISTI.

Dat. Tuſculi, vndecimo Kalend. Octob.

D. P. A. 13. die 22. Octob.

LVCIVS TERTIVS PONT. CLXXIII. ANNO DOMINI MCLXXXI.

LVcius III. Lucenſis, Hetruſcus, Vbaldus Allucingolus, Bonagiuntæ Mordi filius, ex Canonico Lucenſi, Presbyter Cardinalis tit. S. Praxedis ab Innoc. II. & Epiſcopus Oſtienſis & Veliternus ab Hadriano IV factus, creatus Romæ quart. Kalend. Septembris, & coronatus 3 Kalend. anno 1181. ſedit annos quatuor, menſes duos, dies 18. Creauit Cardinales 15 Obiit Veronæ 7. Kalend. Decembris 1185. Corpus eius in Cathedrali Eccleſia ſepultum. Non vacauit ſedes.

VRBANVS TERTIVS PONT. CLXXIV.
ANNO DOMINI MCLXXXV.

VRbanus III. Mediolanenſis, Lambertus Cribellus anteà vocatus, Ioannis Cribelli filius, Eccleſiæ Mediolanenſis Archidiaconus, mox Presbyter Cardinalis ab Alexandro III. factus, creatus Veronæ 7. Kalend. Decemb. & coronatus 8. Kalendas Ianuarij 1185. Sedit annum 1. menſes 10. dies 25. Creauit Cardinales duos. Obiit Ferrariæ 14. Kalendas Nouembris, anno 1187. cuius corpus in Cathedrali Eccleſia Ferrarienſi ſepultum eſt. Vacauit ſedes diem vnum.

I. Approbatio Ordinis Fratrum Cruciferorum, in Hoſpitali Ciuitatis Bononiæ.

Hunc Ordinem à B. Cleto inſtitutum, & ab Alex. III. dudum fuiſſe reformatum, inquit Greg. XIV. inf. in eius conſt. 13. Romanus. vbi ipſius priuilegia confirmauit, & gratias Ordinum Mendicantium conceſſit. Sed nec d. Alex. III. nec Pij II. qui habitum coloris cæruleis eidem Ordini dedit, conſtitutiones, pacto aliquo inuenire potui. Reformauit Ordines Pius V. multis de antiquo eius ſtatu relatis, vt inf. in eius conſt. 59. Nihil. Et ambitum interdixit Clem. VIII. in conſtit. 109. Quoniam.

Edita A. D. 1187.

VRBANVS EPISCOPVS, &c. Dilectis filiis Ben. Magiſtro & Fratribus Cruciferis, Hoſpitalis Domus Bononienſis tàm præſentibus, quàm futuris, communem vitam ducentibus in perpetuum.

Approbatio Ordinis Cruciferorum, in Eccleſia Hoſpitalis Bononiæ.

CVm Anteceſſor tuus fili Prior à prædeceſſore noſtro fel. mem. Alexandro Papa lapidem primarium ad Eccleſiam conſtruendam acceperit, in territorio Bononienſi vbi domus veſtra nunc conſtructa dignoſcitur, nos veſtris poſtulationibus inducti, eamdem Eccleſiam in qua diuino eſtis & pauperum obſequio mancipati, in ius & proprietatem B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Statuentes, vt quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia veſtra cum hoſpitali in præſentiarum, iuſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis, præſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum in quo præfatum hoſpitale, & Eccleſia ſita eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis.

§. 1. Sanè nouualium veſtrorum, quæ propriis manibus, vel ſumptibus colitis, ſiue de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat.

Exemptio à ſolutione decimarum.

§. 2. Liceat quoque vobis perſonas liberas, & abſolutas, è ſæculo fugientes, ad conuerſionem & pauperum Chriſti ſeruitium recipere, & eas abſque contradictione aliqua retinere.

Licentia recipiendi ad Relig.

§. 3. Inhibemus autem ne aliqua Eccleſiaſtica, ſæcularisvè perſona, in domum veſtram quemquam intrudere, aut aliquem fratrum veſtrorum de ipſa domo audeat eiicere violenter. Clerici etiam, qui ad domos veſtras ordinati fuerint, & aſſumpti, nulli alij, quam tibi fili Prior, præſtare obedientiam compellantur. Prohibemus inſuper ne cui liceat vos, aut domos veſtras interdicto, vel excommunicationi, ſine manifeſta & rationabili cauſa, & legitima citatione ſubiicere. Præſenti pagina decernentes, vt nullus Eccleſiarum Prælatus à domibus veſtris quicquam exigere, præter libram ceræ, audeat, vel etiam extorquere. Saluis cenſibus illis, qui nunc in quibuſdam domibus veſtris conſtituti ſunt de conſenſu Epiſcoporum annuatim percipiendi.

Attende conſtit. 71. Sixt. V. Cum de.
Prohibitio moleſtandi Fratres Cruciferos.

§. 4. Nihilominus etiam vobis duximus indulgendum, vt in domibus veſtris, vbi tot fratres aſſiduè commorantur, quibus ſit Eccleſia neceſſaria, liceat vobis Oratoria erigere, & Cœmeteria fabricare. Quorum ſepulturam liberam eſſe decernimus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberauerint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat. Salua tamen iuſtitia illarum Eccleſiarum à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Licentia fabricandi Cœmeteria, &c.
Ad hoc attende conſt. 9: Clem. VIII. Quoniam.

§. 5. Chriſma quoque, Oleum ſanctum, Dedicationes Eccleſiarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros fuerint ordines promouendi, & cetera Eccleſiaſtica Sacramenta à quocumque malueritis Catholico recipiatis Epiſcopo, qui noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur impendat.

Chriſma, & alia Sacramenta ab Epiſcopo recipiendi.

§. 6. Ad indicium autem quod eadem domus veſtra, ſpecialiter B. Petri exiſtat, duodecim imperiales nobis noſtriſque ſucceſſoribus annis ſingulis perſoluatis.

Annua præſtationis deſignatio, pro Sede Apoſt.

§. 7. Decernimus ergo vt nulli omninò hominum liceat præfatam Eccleſiam, & hoſpitale temerè perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare. Sed omnia integrè conſeruentur, eorum pro quorum gubernatione, ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, vſibus omnimodis profutura. Salua Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Siqua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſæcularisvè perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentauerit, ſecundò, tertióve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reumque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à Sacratiſſimo corpore, ac ſanguine Dei, & Domini Redemptoris Noſtri IESV-CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat.

Sanctio pœnalis in perturbatores.

§. 8. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri IESV-CHRISTI, quatenus & hîc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia pacis inueniant. Amen.

Benedictio in benefactores.

Ad te Domine leuaui animam meam.

Ego Vrbanus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

PP. ſubſcriptio.

Ego Henricus Albanen. Epiſcopus.
Ego Paulus Prænestinus Epiſcopus.
Ego Theobaldus Hoſtien. & Velletren. Epiſcopus.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Suſannæ.
Ego Laborans Presbyter Cardinalis S. Mariæ Trans Tiberim tit. S. Caliſti.
Ego Pandulphus Presb. Card. tit. XII. Apoſtolorum.
Ego Melior Presb. Card. SS. Io. & Pauli tit. Pammachij.
Ego Adelardus tit. S. Marcelli Presb. Card.
Ego Iac. Diac. Card. S. Mariæ in Coſmedio.
Ego Gratianus SS. Coſmæ & Damiani Diac. Card.

Card. ſubſcriptiones.

Ego

Ego Roland S. Mariæ in Porticu Diac. Card.
Ego Petrus S. Nicolai in Carcere Tullian. Diac. Card.
Ego Rad. S. Georgij ad Velum aureum Diac. Card.

Dat. Veronæ per manum Moyſi Lateranen. Canonici, Vicegentis Cancellariæ 7. Kalendas Aprilis, Indictione quinta, Incarnationis Dominicæ Anno 1187. Pontificatus verò D. Vrbani Papæ III. Anno Secundo.

GREGORIVS OCTAVVS PONT. CLXXV. ANNO DOMINI MCLXXXVII.

GRegorius VIII. Beneuentanus, Albertus anteà dictus, Sertorij à Mora alias Spanadtionis filius, Monachus Ordinis S. Benedicti, Vigeſimus Papa Regnicola, Presbyter Cardinalis tit. S. Laurentij in Lucina, creatus Ferrariæ 13. Kalend. & coronatus 8. Kalend. Nouembris 1187. Sedit menſem vnum, dies 27. non creauit Cardinales. Obiit Piſis 18. Kalend. Ianuarij 1187. & in Cathedrali Eccleſia Piſana ſepultus eſt. Vacauit ſedes dies 20.

I. Indictio belli, & Cruciatæ pro recuperatione Terræ Sanctæ Hieruſalem, cum indultis, & Indulgentiis pro Cruceſignatis ad illud proficiſcentibus. Et cum præcepto ieiunij hac de cauſa ſeruandi.

Simile bellum indixit Vrban. II. & ſeq. anno ſub Cæleſtino I. liberata fuit Hieruſalem Anno 1099. Et cùm Saladinus Paganorum dux hoc anno 1187. eam expugnaſſet, ſæpius tentata fuit poſteà eius recuperatio, vt hic legitur, & in conſtit. 12. Innoc. 3. Ad liberandam.

Prout anteà de eius defenſione egerat Eugenius 3. hic ſup. 10 eius conſt. 3. Quantum pag. 58. Et tandem pro eius recuperatione generale concilium Viennenſe conuocauit Clemens V. inf. in eius conſt. 1. Regnans.

Edita A. D. 1187. GREGORIVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Vniuerſis Chriſti fidelibus ad quos litteræ iſtæ peruenerint, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Excidium Hieruſalem Lacrymoſe recenſet. §. 1. AVdita tremendi ſeueritate Iudicij, quod ſuper terram Hieruſalem diuina manus exercuit, tanto ſumus Nos & fratres noſtri horrore confuſi, tantiſque afflicti doloribus, vt non facilè nobis occurreret, quid agere, aut quid facere deberemus, niſi quod Pſalmiſta deplorat, & dicit: Deus venerunt gentes in hæreditatem tuam, inquinauerunt templum ſanctum tuum, poſuerunt Hieruſalem in pomorum cuſtodiam, carnes Sanctorum tuorum beſtiis terræ, & eſcas volatilibus cæli, &c. Ex occaſione quippe diſſenſionis, quæ malitia hominum ex ſuggeſtione diaboli facta eſt nuper in terra, acceſſit Saladinus cum multitudine armatorum ad partes illas, & occurrentibus eis Rege, & Epiſcopis, Templariis, & Hoſpitalariis, Baronibus ac multis cum populo terræ, & Cruce Dominica (per quam ex memoria & fide paſſionis Chriſti qui pependit, & genus humanum redemit, certum ſolebat eſſe tutamen, & contra Paganorum incurſus deſiderata defenſio) facta congreſſione inter eos, & ſuperata parte noſtrorum, capta eſt Crux Dominica, trucidati Epiſcopi, captus eſt Rex, & vniuerſi ferè aut occiſi gladio, aut hoſtilibus manibus deprehẽſi, ita vt pauciſſimi per fugam dicantur elapſi, ipſi quoque Templarij, & Hoſpitalarij in eius oculis decollati. Superato autem exercitu, qualiter ſubſequenter inuaſerint & rapuerint vniuerſa, ita vt non niſi pauca loca remanſiſſe dicantur quæ in eorum non aduenerint poteſtatem, non credimus noſtris litteris explicandum. Nos autem licèt cum Propheta dicere habeamus: Quis det capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum, & plorabo nocte ac die interfectos populi mei; Non tamen adeò nos deiicere debemus, vt in diffidentiam decidamus, & credamus Deum ita populo ſuo iratum, vt quod, communium faciente multitudine peccatorum fieri permiſit iratus, non citò per miſericordiam pœnitentia placatus alleuiet, & poſt lachrymationem & fletum, exultationem inducat. Quiſquis ſanè in tanta lugendi materia ſi non corpore, ſaltem corde non lugeat, non tantum fidei Chriſtianæ (quæ cum omnibus dolentibus docet eſſe dolendum) ſed ipſius & humanitatis noſtræ oblitus, cum ex ipſa periculi magnitudine, ac feritate barbarica, Chriſtianorum ſanguinem ſitiente, ac totam ſuam in hoc apponente virtutem, vt prophanare ſancta, & titulum Dei valeant auferre de terra, quod nos tacemus, diſcretus quiſque valeat æſtimare. Sanè cùm Prophetæ toto prius ſtudio laborauerint, poſtmodũ Apoſtoli & ſequaces eorum, vt diuinus cultus eſſet in terra illa & ad omnia climata Mundi ex ea deflueret, imò quod maximum & ineffabile eſt, Deus qui voluit incarnari, per quem facta ſunt vniuerſa, per ineffabilem ſapientiam, & incomprehenſibilem miſericordiam ſuam, per infirmitatem carnis, eſuriem, ſitim, Crucem, & mortem, & reſurrectionem, ſalutem noſtram ibi voluit operari, iuxta quod dicitur: Qui operatus eſt ſalutem in medio terræ, per ſeipſum ad hoc dignatus eſt laborare, nec lingua dicere, nec ſenſus cogitare poteſt, quantum nobis, & vniuerſo dolendum ſit populo Chriſtiano, quod id nunc perpeſſa eſt terra illa, quod ſub veteri populo legitur pertuliſſe. Nos autem credere non debemus, quòd ex iniuſtitia Iudicis ferientis, ſed ex iniquitate potius populi delinquentis, iſta prouenerunt, cùm legamus, quod quando populus conuertebatur ad Dominũ, perſequebatur vnus mille, & duo fugabant decem millia; imo ipſo populo quieſcente, exercitum Sennacherib Angelica manu conſumptum. Sed & terra illa deuorauit habitatores ſuos, nec diu habere quietum ſtatum, nec tranſgreſſores legis diuinæ potuit retinere, doctrinam & exemplum tribuens illis, qui ad cæleſtem Hieruſalem intenderent, quod non poſſunt ad eam niſi per exercitium boni operis, & per tentationes plurimas peruenire. Potuerunt aut iſta timeri iampridem, quando Arroaſia & alia terra in poteſtatem tranſiit Paganorum, & fuiſſet benè prouiſum, ſi populus qui remanſit ad pœnitentiam rediiſſet, & Deum quem præuaricatione offenderat conuerſione placaſſet. Nec enim ſubitò venit ira eius, ſed & vltionem differt, & tempus tribuit pœnitenti, tandem verò qui in miſericordia iudicium non amittit, vindictam ſuam, ad pœnam tranſgredientium & cautelam ſaluandorum exercet.

§. 2. Porrò nos, qui in tanta terræ illius contritione, non ſolùm peccatum habitatorum illius, ſed & noſtrum & totius populi Chriſtiani debemus attendere, ac vereri ne quod reliquum eſt illius terræ depereat, & in alias etiam poteſtas eorum deſæuiat regiones, cum ex omnibus partibus inter Reges, & Principes, Ciuitates *Hortatur Chriſti fideles ad puriorem vitam, & ad recuperandam Terram Sanctam.*

& Ciuitates diſſenſiones audiamus, & ſcandala,& lugere cum Propheta,& dicere valeamus:Non eſt veritas,non eſt ſcientia Dei in terra, mandacium,homicidium,& adulterium inundarunt, & ſanguis ſanguinem tetigit. Vnde hoc vniuerſis & cogitandum imminet & agendum, vt peccata noſtra caſtigatione voluntaria emendantes, per pœnitentiam & opera pietatis conuertamur ad Dominum Deum noſtrum, & in nobis primò quod malè geſſimus emendemus; deinde feritatem & malitiam hoſtium attendamus, & quod illi contra Deum attentare non timent,nos pro Deo agere nullatenus hæſitemus. Cogitate itaque filij, qualiter in hunc mundum veniſtis, & qualiter exituri eſtis, & qualiter tranſeant vniuerſa, & pariter tranſeatis & vos, ac pœnitendi, ac benè agendi tempus quantùm ſpectat ad vos,cum gratiarum actione recipite, & date veſtra, date poſt voſipſos,quia non eſtis ex vobis, nec quicquam à vobis habetis, qui nec pulicem vnum poteſtis facere ſuper terram. Nec dicimus dimittite, ſed præmittite in cœleſte horreum, quæ habetis, & deponite apud eum,apud quem ærugo ea non demolitur,aut tinea, nec fures effodiunt, & furantur, laborantes ad recuperationem Terræ illius in qua pro ſalute noſtra veritas de terra orta eſt,& ſuſtinere pro nobis Crucis patibulum non deſpexit,& nolite ad lucrum,vel gloriam temporalem attendere,ſed voluntatem Dei, qui pro fratribus animas in ſe ipſo docuit eſſe ponendas,& ei veſtras commendate diuitias, quas ſiue volentes ſiue nolentes, neſcitis tandem quibus hæredibus ſitis relicturi. Non eſt equidem nouum, quòd terra illa iudicio diuino percutitur, ſed nec inſolitum, vt flagellata, & caſtigata, miſericordiam conſequatur. Poterat Dominus quidem ſola eam voluntate ſeruare, ſed non habemus ei dicere cur ita fecerit, voluit enim forſitan experiri,& in notitiam ducere aliorum, ſi quis ſit intelligens,aut requirens Deum, qui oblatum ſibi pœnitentiæ tempus,hilariter amplectatur,& animam ponendo pro fratribus, conſumetur in breui, & compleat tempora multa. Attendite qualiter Machabæi zelo diuinæ legis accenſi pro fratribus liberandis extrema quæque pericula ſunt experti,& non ſolùm ſubſtantias,ſed & perſonas pro fratrum docuerint ſalute ponendas,& hortantes ſe ipſos, atque dicentes: Accingimini,& eſtote filij potentis,quoniam melius eſt nobis mori in bello, quam videre mala gentis noſtræ, & ſanctorum. Et quidem illi ſub vna conſtituti lege fuerunt,vos per incarnationem Domini noſtri Iesv-Christi ad lucem veritatis adducti, & multis exemplis inſtructi Sanctorum ſine trepidatione aliqua faciatis, & non timeatis dare terrena, & pauca, & breuiter duratura,quibus illa bona promiſſa ſunt, & repoſita, quæ nec oculus vidit,nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcendunt, & de quibus dicit Apoſtolus, quòd non ſunt condignæ paſſiones huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis.

Indulgentias illis elargitur.

§. 3. Eis autem,qui corde contrito,& humiliato ſpiritu,itineris huius laborem aſſumpſerint, & in pœnitentia peccatorum,& fide recta deceſſerint, plenam ſuorũ criminum indulgentiam, & vitam pollicemur æternam. Siuè ſuperuixerint, ſiuè mortui fuerint, de omnibus peccatis ſuis, de quibus rectam confeſſionem fecerint, impoſitæ ſatisfactionis relaxationem,de Omnipotentis Dei miſericordia, & Apoſtolorum Petri, & Pauli auctoritate & noſtra,ſe nouerint habituros.

Eorumque bona, & familias ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipit.

§. 4. Bona quoque ipſorum, ex quo Crucem acceperint,cum ſuis familiis,ſub S.R.E.nec non & Archiepiſcoporum,& Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Eccleſiæ Dei protectione conſiſtant.

Litibus recepta Cruce vexari prohibet.

§. 5. Et nullam de his quæ in ſuſceptione Crucis quietè poſſederunt,donec de ipſorum reditu,vel obitu certiſſimè cognoſcatur, ſuſtineant quæſtionem, ſed bona eorum integra interim maneant,& quieta.

Vſurarum onus tollit.

§. 6. Ad dandas quoque vſuras, ſi tenentur alicui, non cogantur.

Oſtentationē, & laſciuiam vetat.

§. 7. Nec eant in veſtibus pretioſis, & cum canibus, ſiue auibus,aut aliis,quæ oſtentationi potius, & laſciuiæ, quam neceſſariis videantur vſibus deſeruire,ſed in modeſto apparatu,& habitu,in quo pœnitentiam potiùs agere, quàm inanem affectare gloriam videantur.

D.P. A. 1. die 29. Octob.

Dat. Ferrariæ 4.Kal.Nouemb.Indictione 6.

Sequitur indictio ieiunij ſeruandi ad pacandam Dei iram,pro recuperatione Hieruſalem.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Uniuerſis Chriſti fidelibus, ad quos littera iſta peruenerint. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. 1187.*

NVnquam melius ſuperni Iudicis ira pacatur, quàm cùm ex mandato ipſius, carnalia in nobis deſideria extinguuntur, *Exordium.*

Indictio ieiunij qualibet ſexta feria ad quinquennium.

§. 1. Proinde quia Hieroſolymitanæ terræ diſcrimen, quod irruentibus Saracenis nuper euenit,ex peccato maximè habitatorum terræ, & totius populi Chriſtiani acci diſſe non dubitamus, Nos de fratrum noſtrorum communi conſilio,multis Epiſcopis approbantibus,ſtatuimus,vt omnes vſque ad quinquennium, ſaltem per omnes ſextas ferias in cibo Quadrageſimali ieiunent.

Miſſa decantanda ad Nonam ab Aduentu vſque ad Natale Domini.

§. 2. Et Miſſa vbi cantanda fuerit,ad Nonam cantetur, quod ab Aduentu Domini vſque ad Natale Domini ſtatuimus obſeruandum.

Abſtinentia à carnibus Feria 4. & Sabbato.

§. 3. Feria verò quarta, & Sabbato, omnes indifferenter,qui benè valent,à carnibus abſtineant.

Et etiam Feria 2. propoſ. Papa, & Cardinalibus.

§. 4. Nos autem, & Fratres noſtri, in ſecunda quoque Feria, nobis & familiis noſtris vſum carnis interdicimus, niſi fortè, aut infirmitas, aut magna ſolemnitas, vel alia euidens cauſa viſa fuerit impedire.

§. 5. Sperantes quòd ſic nobis ignoſcet Dominus, & relinquet poſt ſe benedictionem.

Ad pacandam Dei iram.

Transgreſſor d. ieiunij habetur præuaricator ieiunij quadrag.

§. 6. Hoc igitur adeò ſtatuimus obſeruandum,vt quicumque tranſgreſſor extiterit, quaſi præuaricator Quadrageſimalis ieiunij habeatur.

Dat. Ferrariæ, 4. Kal. Nouemb.

D.P. A. 1. die 28. Octob.

CLEMENS TERTIVS PONT. CLXXVI. Anno Domini MCLXXXVIII.

CLemens III. Romanus, de Familia Regionis Pineæ, quæ Scholaris vocabatur, patre Ioanne, Paulus anteà vocatus, Epiſcopus Cardinalis Præneſtinus, creatus Piſis in Cathedrali Eccleſia 8.Idus Ianuarij,die Epiphaniæ, & ſequenti die coronatus,anno 1188. Sedit annos 3. menſes 2. dies 20. Creauit Cardinales 22. Obiit Romæ 8. Kalendas Aprilis 1191. ſepultus in Baſilica Conſtantiniana Ante Chorum antiquum Canonicorum. Vacauit ſedes dies tres.

COELESTINVS TERTIVS PONT. CLXXVII. ANNO DOMINI MCXCI.

COoleſtinus III. Romanus, Hyacintus, anteà vocatus, Petri de Bubonibus filius, S.R.E. Diacoous Cardinalis tit. S. Mariæ in Coſmedin, crearus, & conſecratus Romæ 4. Kal. Aprilis, anno 1191. Sedit annos ſex, meoſes nouem, dies 11. Creauit Cardinales 11. Obiit Romæ 6. Idus Ianuarij 1198. Corpus eius in Baſilica S. Saluatoris iuxta aram S. Saloonis ſepultum eſt. Non vacauit ſedes.

I. Canonizatio S. Vbaldi Epiſcopi Eugubini, eiuſque relatio in numerum SS. Confeſſorum, cum inſtitutione ſuæ feſtiuitatis pro die 16. menſis Maij.

Huius Sancti feſtiuitatem renouauit Paul. V. in eius conſt. 7. Ex iniuncto. pag. .tom 3.

Edita An. D. 1192. *COELESTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabili fratri B. Epiſcopo, & dilectis filiis B. Priori, Clero, & Populo Eugubino. Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.*

Vbaldus Religioſam vitam duxit, & miraculis claruit.

BENEDICTVS Deus in donis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis, qui ſecundùm multitudinem miſerationum ſuarum, illis qui natura fuerant filij iræ, ſpiritum adoptionis, in quo clamamus Abba Pater, indulget. Et homines ex lutea materia conſtitutos, in conſortium Angelorum & gloriam, ſua pietate, aſſumit, Sicut factum eſt temporibus ooſtris de ſanctæ recordat. Vbaldo Pontifice veſtro. Qui cum pius & iuſtus dum in carne viueret, haberetur, poſt tranſitum, à vicinis & longè poſitis, propter miracula quæ per merita eius operatus eſt Deus, Sanctus meruit exiſtimari. Impletum eſt in ipſo, quod Propheta dixit in Pſalmo. Pro patribus tuis nati ſunt tibi filij, conſtitues eos Priocipes ſuper omnem terram. Memores erunt nominis tui Domine. Tu autem frater Epiſcope, apud Sedem Apoſtolicam cũſtiturus, opportunè, & importunè in humilitate qua decuit, inſtitiſti, vt memoriam prædicti Pontificis canonizare, & ipſum adſcribere Sanctorum Cathalogo auctoritate Apoſtolica deberemus, conſideratione habita ad religioſam vitam ipſios, & ad multa miracula, quæ per eum poſtquam migrauit à ſæculo, Omnipotens dignatus eſt operari.

§. 1. Nos verò opus iſtud intuentes ſenſum, & intelligentias noſtras excedere, quia potius eſt diuini iudicij, quam humani, cùm ipſe ſolus plenè nouerit, qui ſunt eius; ſuſpendimus deſiderium tuum aliquandiu, vt nobis & fratribus noſtris, quid potius agendum eſſet Spiritu Sancti gratia reuelarit. Tua igitur tandem pia ſupplicatione inducti, & multorum Epiſcoporum, & aliorum teſtimoniis inclinati non de propriis meritis, ſed de miſericordia Creatoris potiſſimùm confidentes, de communi Fratrum conſilio acquieuimus votis veſtris. Et canonizantes prædictum Sanctum, auctoritate BB. Apoſtolorum Petri & Pauli, qua fungimur, licet immeriti, decreuimus vt feſtum tranſitus ipſius, ſicut beatiſſimi Confeſſoris apud vos perpetuò habeatur. *Et ideo i SS. Confeſſorum Cathalogo aſcribitur.*

§. 2. Quapropter Vniuerſitatem veſtram monemus & exhortamur in Domino, quatenus, non in vacuum gratiam iſtam recipiatis, ſed exemplo B. Viri, renouemini ſpiritu mentis veſtræ, & in reuerentia Dei, & prædicti Sancti, & omnium aliorum, feruentiores ſolito exiſtatis. Et feſtum eius, xvij. Kalend. Iunij hilariter annis ſingulis celebrantes, ſolicitè operemini, quòd veſtra circa diuinum cultum deuotio profeciſſe merito videatur. Et alij de facto veſtro exemplum profectus aſſumant, & ipſe veſtris motus precibus, pro totius Eccleſiæ ſtatu, apud Omnipotentem Dominum intercedat. *Feſtumque pro die 16. Maij celebrari præcipitur.*

Dat. Laterani IV. Nonas Martij 1192. Pontificatus noſtri Anno primo. *D.P. A. 1. die 4. Martij.*

II. Canonizatio S. Ioannis Gualberti Abbatis & Inſtitutoris Congregationis Vallis Vmbroſæ Monachorum Ordinis S. Benedicti, eiuſque relatio in numero Sanctorum Confeſſorum.

Commemorat S.R.E. hunc Sanctum Confeſſorem die 12. menſis Iulij.

De Congregatione autem Monachorum Vallis Vmbroſæ, notaui ſup. in conſt. 1. Vrb. II. Cum vniuerſis, fol.

Edita, An. D. 1193. *COELESTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei Dilectis filiis, Abbati & Conuentui Vallis Vmbroſæ. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.*

Proœmium. GLorioſus Deus in ſanctis ſuis, & in maieſtate mirabilis, miniſtros ſuos, qui ſibi veraciter & ſincerè miniſtrant, non ſolum immarceſcibili brauio, & æterno remunerat, verumetiam in præſenti vita per exhibitionem plurium miraculorum, commendabiles reddit, & ſecundùm propheticum verbum, eos facit in æterna eſſe memoria, & ab omnibus celebriter venerari. Nec enim quiſquam Catholicus ambigit, cum & hoc Scriptura Sacra teſtetur, quòd in ſanctis ſuis laudatur Dominus, & qui honorat eos, ipſum Dominum prorſus honorat; ipſo atteſtante, qui dicit, qui vos honorat, me honorat, & qui vos recipit, me recipit. Et item, quod vni ex meis minimis feciſtis, mihi feciſtis. Et quidem rationi conſentaneum eſſe probatur, vt quando quidem Omnipotens Pater, Filij ſui cohæredes, eo quo ipſum honore voluit inſignire, ipſo orante, & dicente. Volo Pater, vt vbi ego ſum, illic ſit & miniſter meus. Et rurſum, ſiquis mihi miniſtrauerit, honorificabit eum Pater meus, qui in cœlis eſt. Homines qui ex lutea materia ſunt, ipſius memoriam celebrent & venerentur in terris, cuius nomen creditur ſcriptum eſſe in cœlis.

§. 1. Hac nimirum conſideratione inducti, cùm preces dilectorum filiorum noſtrorum Georgij Abbatis, & Conuentus Paſſinianẽſis Monaſterij, veſtrumque teſtimonium recepiſſemus & literas, & inclitæ recordationis Ioannem quõdam Abbatem Vallis Vmbroſanę Congregationis inſtitutorem, qui creatoris ſui ſeruus prudens extitit, & fidelis, & familiæ ſibi commiſſæ in tempore tritici menſuram impendit; & quem, quia fuit ſuper pauca fidelis, poſt obitum ſuum ſuper multa dominus ipſe conſtituit, & multis miraculorum priuilegiis inſigniuit, iſtis etiam tempo- *Supplicatio Congregationis Vallis Vmbroſæ pro Canoniz. Ioannis Gualberti eius primi Abbatis.*

G 3 ribus,

nibus, vt dicitur inceſſanter illuſtrat, ſanctorum Cathalogo annumerare, & conſociare vellemus.

Committitur eiuſdem præmiſſa habitis Pōtifices verificatione de Sāctitate & miraculis eius.

§. 2. Viſum itaque eſt nobis, & communi conſilio fratrum inſedit, & vicinorum Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Eccleſiæ, deberemus de conuerſatione eiuſdem boni viri, & miraculis, teſtimonia præſtolari. Demum verò cum Epiſcoporum, Abbatum, Priorum, Archidiaconorum, Plebanorum, Præpoſitorum Eccleſiaſticorum, & Monaſticorum Conuentuum, atque aliorum, ſuper eiuſdem miniſtri IESV-CHRISTI, vita & conuerſatione, atque miraculis recepiſſemus teſtimonia & preces, ſuper canonizando eodem, fratrum noſtrorum conuenientia requiſita & habita, referentes gratias Creatori, qui Eccleſiam ſuam ſemper noua prole multiplicat, & tàm roſarum, quàm liliorum flore decorat, prænominatum B. Ioannem canonizauimus, & numero Confeſſorum CHRISTI decreuimus adiungendum. Confeſſorum omnium Regem prece humili depoſcentes, vt eiuſdem Confeſſoris, qui ſibi propter lucidas & conſpicuas placuit actiones, precibus & meritis recolendis, ab inſtantibus periculis eruamur, & in noſtris neceſſitatibus ipſius patrocinium ſentiamus.

Iuſſio celebrādi eius feſtiuitatem die 1. Oct. Sixtus Clem. X. iuſſiſſe eum fieri die 12. Iulij vt in rub. dixi.

§. 3. Veſtræ itaque deuotioni per Apoſtolica ſcripta mandamus atque præcipimus, quatenus de tanti Patroni ſuffragio, quem genuit & nutriuit ipſa Italia ſpiritualiter gratulemini, & eius memoriam certo die inter alios Confeſſores veneratione celebri recolatis, ipſius feſtiuitatem colere ſtudeatis, in eo diuinam omnipotentiam exaltantes. Si enim atteſtante voce Dominica, Deum diligere comprobatur, qui mandata eius obſeruat, à fructibus prænominati Sancti viri cognoſcitur, quòd apud Deum poſſit & debeat pro peccatoribus efficaciter exaudiri. Qui Euangelicæ prædicationis, non ſurdus auditor, mundi gaudia, tamquam ſtercora reputans dereliquit, & ſequens CHRISTI veſtigia, non ſolùm in veſtro Monaſterio monaſticam Religionem inſtituit, verumetiam ſeptem Monaſteria fabricauit, & ad vltimum Paſſinianenſe Monaſterium reparans, in eo præſentem vitam laudabili deceſſu finiuit.

Relatio miraculi de inclinatione Crucifixi.

§. 4. Illud tamen inter eius miracula primum & præcipuum inuenitur, quòd pro quodam opere miſericordiæ cuidam in ſe delinquenti, ante ipſum in modum Crucis proſtrato, prouide & clementer exhibito, Imago Crucifixi, ei adhuc in ſæculari malitia exiſtenti, caput dicitur inclinaſſe.

D. p. A. 3. die 6. Octob.

Dat. Laterani ſecundo Non. Octobris, Pontificatus noſtri Anno tertio.

III. Approbatio Congregationis Monachorum Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti.

Exemptiones & priuilegia huius Congregationis, vide infra in conſt. 6. Vrb. IV. Eccleſia, & Six. V. conſt. 85. Dudum.

Edita A. D. 1197.

COELESTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Gabrieli, Abbati Monaſterij S. Mariæ Montis Virginis, eiuſque Monachis tàm præſentibus, quàm futuris, regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Exordium.

RElligioſam vitam eligentibus Apoſtolicum conuenit adeſſe præſidium; ne fortè cuiuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito reuocet, aut robur (quod abſit) ſacræ Religionis infringat.

Suſceptio Monaſterij ſub protectione Sedis Apoſt.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filij, veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuentes, præfatum Monaſterium Sanctæ DEI Genitricis, & Virginis MARIÆ de Monte Virgine, in quo diuino eſtis mancipati obſequio, ad exemplar Prædeceſſorum noſtrorum fœl. rec. Alexandri III. & Lucij III. Romanorum Pontificum, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus.

Iuſſio obſeruantia Regula S. Bened.

§. 2. Imprimis ſiquidem ſtatuentes, vt ordo Monaſticus, qui ſecundùm Deum, & B. Benedicti regulam, in eodem Monaſterio eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur.

Licentia obtinendi, & retinendi bona.

§. 3. Propterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium in præſentiarum iuſtè, & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis.

Enumeratio bonorum quæ nunc poſſidet Abbas vbi ſimul approbationes & bonorum ſpecificationem, hanc tamen Bullam ex ... quærens ... conceſſum fuit.

§. 4. Locum ipſum, in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Iuliani, cum Hoſpitali in Territorio Auellini, & in eodem Territorio terras, vineas, caſtaneta, & hortos. In Territorio Caſtri Submontis, terras, vineas, & caſtaneta. Caſtrum Mercuriani cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſias S. Nicolai, & S. Baſilij. Eccleſiam Sanctæ Margaritæ tàm in oblationibus, quàm in poſſeſſionibus. In tenimento Auellini Eccleſias Sancti Marci, & S. Damiani. Quicquid iuris habetis in Eccleſia S. Nicolai, & homines, & poſſeſſiones quas ibi habetis in eodem tenimento. Poſſeſſiones, quas habetis in Monte Porti: In tenimento Atripaldę Eccleſiam Sanctæ Mariæ de Agello, & alias poſſeſſiones, quas ibidem habetis. Homines, & alias poſſeſſiones, quas habetis in Candida. Poſſeſſiones quas habetis in Crypta. In territorio Cicalæ Eccleſiam S. Mariæ de Pleſco, & homines, & poſſeſſiones, quas ibi habetis. Homines, & poſſeſſiones quas habetis in caſali Baiani. In tenimento Palmæ, Eccleſiam Sanctæ Crucis, & homines, molendinum, & alias poſſeſſiones quas ibi habetis. In tenimento Sancti Seuerini, Eccleſiam S. Andreæ, homines, molendinum, & alias poſſeſſiones quas ibidem habetis. Homines, & poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Montorij. Domos & poſſeſſiones, quas habetis in Salerno. Poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Auerſæ, & in caſale Caſcciniani. Poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Theani. Poſſeſſiones quas habetis in tenimento Theani. Poſſeſſiones quas habeatis in tenimento Capuæ. Poſſeſſiones quas habeatis in tenimento Montis Fuſculi. Eccleſiam S. Ioannis, Eccleſiam Sanctæ Mariæ, & Eccleſiam S. Bartholomæi cum hominibus & poſſeſſionibus quas ibidem habetis. Homines, molendinum & alias poſſeſſiones quas habetis in tenimento Tuphi. Poſſeſſiones quas habetis in tenimento Argentij. Poſſeſſiones quas habetis in Limatula. Homines, & poſſeſſiones quas habetis in tenimento Paroliſij. Homines, domos, & poſſeſſiones quas habetis in Caſtro Cerumariæ. In Beneuentana Ciuitate Eccleſiam Beatorum Apoſtolorū Philippi, & Iacobi, domos, vineas, & alia tenimenta quæ ibidem habetis. Eccleſiam S. Mariæ de Petra Pollicina cum hominibus, & poſſeſſionibus & pertinentiis ſuis, & alia tenimenta, quæ ibidem habetis. Eccleſiam S. Petri à Palmata cum pertinentiis ſuis, & alia tenimenta, quæ ibidem habetis. In tenimento Lapiſij Eccleſiam S. Marthæ, & homines, & poſſeſſiones quas ibidem habetis. In tenimento Tautaſis molendinum & alias poſſeſſiones. In tenimento Frequenti, Eccleſiam S. Nicolai, & homines, & poſſeſſiones, quas ibidem habetis. In tenimento Vici, Eccleſiam S. Ioannis: homines, molendinum, & halcatoria, & alias poſſeſſiones. In tenimento Biſacciæ Eccleſiam S. Petri, & alias poſſeſſiones. In tenimento Aſculano, Eccleſiam S. Petri, & alias poſſeſſiones. In tenimento Amandi, Eccleſiam S. Marci, & alias poſſeſſiones, domos, videlicet & vineas. In Maula denterici, Eccleſiam S. Mariæ, & alias poſſeſſiones. In Caſtello magno Eccleſiam S. Chriſtophori, & alias poſſeſſiones. Homines, molendinum, & alias poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Montellæ, & in Ciuitate Troiana. Domum, vineas, & terras, in loco, qui dicitur Sclaui. Eccleſiam Sancti Mauri, cum poſſeſſionibus, quas ibidem habeatis. In tenimento Celentiæ, Eccleſiam Sancti Spiritus, cum omnibus pertinentiis ſuis. In tenimento Maſſæ Eccleſiam S. Honuphrij, cum molendinis, vineis, & aliis poſſeſſionibus, & cum omnibus pertinentiis. In tenimento Corneti Eccleſiam Sancti Heliæ, domos, vineas, & alias poſſeſſiones quas ibidem habetis. Poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Dianæ. In tenimento Turbię Eccleſias S. Margaritæ, & S. Mariæ de Olinis, molendinum, vineas, & alias poſſeſſiones, quas ibi habetis. In tenimento Sancti Clerici Eccleſiam Sanctæ Mariæ de Angelis, homines, vineas,

&

& alias poſſeſſiones, Eccleſiam S.Mariæ de Fontibus, vineas,& alias poſſeſſiones,quas ibi habetis. In tenimento Albani,& Tricarici,Eccleſiam S.Leonis, Chriſtophori, atque Iconij, domos,vineas,& poſſeſſiones Eccleſiam S.Helenæ, cum vineis,& aliis poſſeſſionibus: Eccleſiam S. Martini cum poſſeſſionibus ſuis. In Caſtro S. Agathæ de Apulia domos,molendinum,oliuetum,vineas,& alias poſſeſſiones, quas ibidem habetis. In Caſtro Cryptæ domos, & alias poſſeſſiones. In Ciuitate Ariani domos, vineas, & alias poſſeſſiones. Eccleſiam S.Syluestri, in tenimento Frequenti. In tenimento Rocchæ Sancti Felicis, Eccleſiam S. Cæſarij, & Eccleſiam Sancti Nicolai, & homines, & poſſeſſiones, quas ibidem habetis.

Exemptio à decimis.

§. 5. Sanè noualium veſtrorum quæ proprijs manibus, aut ſumptibus colitis,ſiue de nutrimentis animalium veſtrorum nullus à vobis decimas exigere,aut extorquere præſumat.

Licentia recipiendi venientes ad Ordinem.

§. 6. Liceat quoque vobis clericos vel laicos, liberos & ſolutos è ſæculo fugientes, ad conuerſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere.

Prohibitio diſcedendi ab eo.

§. 7. Prohibemus inſuper, vt nulli fratrum veſtrorum poſt factam in Monaſterio veſtro profeſſionem, fas ſit abſque ſui Abbatis licentia de eodem loco diſcedere, diſcedentem verò abſque communium literarum veſtrarum cautione nullus audeat retinere.

Indultum per tempora interdicti. Vide conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 6.

§. 8. Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis clauſis ianuis, excluſis excommunicatis, & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, diuina officia celebrare.

Eccleſiaſtica que ſacramenta ab Epiſcopo recipiendi.

§. 9. Chriſma verò,oleum ſanctum,conſecrationes altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum qui ad ſacros ordines fuerint promouendi, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta à Diœceſano ſuſcipietis, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit,& ea vobis voluerit ſine prauitate qualibet exhibere. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis catholicum Adire Antiſtitem,gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habentem,qui noſtra fretus auctoritate vobis quod poſtulatis impendat.

Mortuos ſepeliendi. Vide etiam Iul. 2. 2. Dum intra.

§. 10. Libertatem quoque quam in donatione Eccleſiarum veſtrarum, & receptionem mortuorum ad ſepulturam bonæ memoriæ Ioannes Auellinenſis Epiſcopus,cum ſuorum Clericorum aſſenſu rationabili diſpoſitione conceſſit, nos etiam auctoritate Apoſtolica confirmamus,& firmam in poſterum decernimus permanere. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberauerint, niſi fortè excommunicati, vel interdicti ſint,nullus obſiſtat,ſalua videlicet iuſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Abbatemque eligendi. Vide Conc. Trid ſeſſ. 25. cap. 6.

§. 11. Obeunte verò te nunc eiuſdem loci Abbate,vel tuorum quolibet ſucceſſorum,nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia ponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars, maioris & ſanioris conſilij, ſecundùm Dei timorem, B. Benedicti Regulam prouiderint eligendum.

Sanctio pœnalis.

§. 12. Decernimus ergo vt nulli omnino hominum liceat præfatum Monaſterium temerè perturbare,vel poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare,ſed omnia integra conſeruentur eorum pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, vſibus omnimodis profutura, ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate,& diœceſani eius,in quo fueritis,iuſtitia:Si qua ergo in futurum Eccleſiaſtica, ſæculariſve perſona hanc temere conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire tentauerit, ſecundò, tertiove commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit,poteſtatis, honoriſque ſui omni tempore careat; reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate agnoſcat:& à ſacratiſſimo corpore, ac ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri IESV CHRISTI aliena fiat ,atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri IESV CHRISTI, quatenus,& hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictũ iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen,Amen,Amen.

Perfice greſſus meos in ſemitis tuis.

Papa ſubſcriptio.

Ego Cæleſtinus Cathol. Eccleſia Epiſc.

Card. ſubſcriptiones.

Ego Octauianus Hoſtien.& Velletren.Epiſcopus.
Ego Petrus Portuen. & S.Ruffinæ Epiſcopus.
Ego Petrus S. Cæciliæ Presb. Card.
Ego Ioan.tit.S.Clementis Card.Viterbien & Tuſc.Epiſc.
Ego Guido Sanctæ Mariæ Trans Tyberim tit. S. Calliſti Presbyter Cardinalis.
Ego Chrana.tit.S.Laurentij in Lucina Presb.Card.
Ego Ioan.tit.S.Priſcæ Presb.Card.
Ego Gratianus Presb. Card.
Ego Gregorius Presb. Card.
Ego Nicolaus Presb. Card.
Ego Berardinus Presb. Card.
Ego Lotharius Presb. Crad.
Ego Gregorius Presb. Card.

Datum Lateran. per manum Cencij S.Luciæ in Orthea Diac. Card. Domini Papæ Camerarij II. Non. Nouemb. Indictione tertia, Incarnationis Dominicæ anno 1197. Pontificatus Domini Cæleſtin. anno 7. *D.P.A.7. die 4. Nouemb.*

INNOCENTIVS TERTIVS PONT. CLXXVIII.

ANNO DOMINI MCXCVIII.

INnocentius III. ex Ciuitate Anagniæ, in Prouincia Campaniæ, Ioan. Lotharius antea dictus Transimundi de Comitibus Signiæ filius, Canonicus Regularis Lateranenſis, & S.R.E. Diaconus Cardinalis SS. Sergij, & Bacchi,creatus Romæ ſexto Idus Ianuarij,anno 1198. 8. Kal.Martij conſecratus,& coronatus eſt. Vixit annos 18. menſes 6. dies 9. Creauit Cardinales 39. Obiit Peruſię 13. Kal. Auguſti, Anno Domini 1216. Corpus eius in Cathedrali S Laurentij ſepultum eſt. Vacauit ſedes diem 1.

Conſtitutio Regulæ Fratrum Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis captiuorum.

Hanc regulam mox obſeruare cœperunt Fratres dicti Ordinis Reformati, ſeu Diſcalceati in Hiſpania,vt videre eſt inf. in Clem.VIII. Conſt.62. Ad militantis. Ceteri verò Fratres obſeruant iſtam Regulam non ſimpliciter vt iacet, ſed mitigatam & declaratam inf. à Clem. iiij. in ſua Conſt. 9. in ordine.

Hunc Ordinem approbauit hic idem Pont. in Conſt. 9. Operante, Priuilegium quærendi eleemoſynas confirmauit Clem. VII. in Conſt. 7. Gratum exemptiones & & gratias locorum Ordinis in Prouincia Caſtellæ, Legionis, Bethicæ, & Portugalliæ, cõmunicauit Paul. III,

 inf,

inf. in Conſt. 2. Inter. Prælatis Ordinis benedicendi paramenta, &c. auctoritatem dedit Greg. XIII. in Conſt. 31. Expoſcit. Modum publicandi Indulgentias præſcripſit Clem. VIII. in Conſt. 85. Decret. Fratribuſque ad conuerſionem infidelium euntibus, &c. priuilegia conceſſit Paul. V. in Conſt. 40. Ex omnibus. Eſt prætereà ſciendum quòd in Italia Archiconfraternitas B. Mariæ Conſolationis de vrbe opus eiuſmodi redemptionis exercet vt infrà in Conſt. 69. Greg. XIII. Chriſtianæ. Et generaliter huic operi incumbunt etiam Fratres B. Mariæ Redemptionis captiuorum, vt inf. in Conſt. 9. Greg. IX. Deuotionis.

Gratias, Priuilegia, & indulta tàm ſpiritualia, quàm temporalia conceſſa Ordini, & Fratribus iſtis confirmauit Greg. XV. in Conſt. Iniuncti 52. inf. tom. 4.

Edita, A. D. 1198.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei Dilectis filijs Ioanni Miniſtro, & Fratribus Sanctæ Trinitatis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

OPERANTE Diuinæ diſpoſitionis clementia, in Sedis Apoſtolicæ ſpecula conſtituti, pijs debemus affectibus ſuffragari, & eos, cum à caritatis radice procedunt, producere ad effectum, præſertim vbi quod quæritur, IESV CHRISTI eſt, & priuatæ communis vtilitas antefertur.

P. Ioannes Miniſter, inſtitutionem huius Ordinis Pont. ſignificauit.

§. 1. Sanè cùm tu dilecto in Chriſto fili, Frater Ioannes Miniſter, ad noſtram olim præſentiam acceſſiſſes, & propoſitum tuum, quod ex inſpiratione diuina creditur proceſſiſſe, nobis humiliter ſignificare curaſſes, intentionem tuam poſtulans Apoſtolico munimine confirmari.

Quam præuia examinatione hoc Pont. confirmat, dando ei regulam hic inſertam.

§. 2. Nos, vt deſiderium tuum in Chriſto fundatum (præter quem poni non poteſt ſtabile fundamentum) plenius noſceremus, ad venerabilem fratrem noſtrum Epiſcopum, dilectum filium Abbatem S. Victoris Pariſien. cum noſtris te duximus literis remittendum: vt per eos, vtpotè qui deſiderium tuum perfectius nouerant, de intentione tua, & intentionis fructu, ac inſtitutione Ordinis, & viuendi modo inſtructi, aſſenſum noſtrum tibi poſſemus ſecurius & efficacius impertiri. Quia igitur (ſicut ex eorum literis cognouimus euidenter) Chriſti lucrum appetere videmini pluſquam veſtrum volentes, vt Apoſtolicum vobis adſit præſidium, Regulam iuxta, quam viuere debeatis (cuius tenorem dicti Epiſcopus, & Abbas ſuis nobis incluſum literis tranſmiſerunt, cum his quæ de diſpoſitione noſtra & petitione tua, fili Miniſter, duximus adiungenda) præſentium vobis, & ſucceſſoribus veſtris auctoritate concedimus, & illibata perpetuò manere ſancimus. Quorum tenorem, vt euidentius exprimamus, inferius duximus annotari.

CAP. I.

De tribus votis, nomine Prælati, diuiſione bonorum, & redemptione captiuorum. Hoc ſupplet Clem. IV. citat. in rubr.

In nomine ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis. Fratres domus ſanctæ Trinitatis, ſub obedientia Prælati domus ſuæ (qui Miniſter vocabitur) in caſtitate, & ſine proprio viuant. Omnes res vndecumque licitè veniant, in tres partes diuidant æquales. Et in quantum duæ partes ſufficient, exequantur ex illis opera miſericordiæ, cum ſui ipſorum & eis neceſſariò famulantium moderata ſuſtentatione. Tertia vero pars reſeruetur ad redemptionem captiuorum, qui ſunt incarcerati pro fide Chriſti à Paganis, vel dato pretio rationabili, pro redemptione ipſorum vel pro redemptione Paganorum captiuorum, vt poſtea rationabili commutatione, & bona fide, redimatur Chriſtianus pro Pagano, ſecundùm merita & ſtatum perſonarum.

Circa hoc aliquid immutauit Clem. IV. cit. in rubr. in cap. 2.

Cum verò pecunia data fuerit, vel aliquid aliud, licet ſpecialiter & propriè detur ad aliquid; ſemper de conſenſu illius, qui dederit, tertia pars ſeparetur, & aliter non recipiatur, exceptis terris pratis, vineis, nemoribus, ædificiis, nutrituris, & huiuſmodi. Fructus enim inde exeuntes, deductis expenſis, ſcilicet medietate remota pro expenſis, in tres partes diuidantur æquales. Sed qui paucas vel nullas recipiunt expenſas, omnes diuidantur. Cum verò panni, vel calceamenta, vel minuta huiuſmodi (quibus neceſſe ſit vti, quæ vendi, vel conſeruari non expedit) data fuerint, vel à ſeipſis habuerint, non diuidantur, niſi Miniſtro domus & fratribus viſum fuerit expedire. De quibus ſingulis Dominicis diebus (ſi fieri poteſt) in Capitulo deliberetur. Si tamen prædicta, vt panni, terræ, nutrituræ, ſeu minuta venderentur, pretium inde proueniens, in tres partes (vt ſupra) diuidatur.

CAP. II.

De Titulo Monaſteriorum, numero Fratrum, ciliſque ac veſtimentis, & equitatu.

Omnes Eccleſiæ iſtius Ordinis, intitulentur ſanctæ Trinitatis, & ſint plani operis. Fratres poſſunt eſſe in vna cohabitatione, tres clerici & tres laïci: & præterea vnus qui Procurator ſit. Qui non Procurator, ſed Miniſter, vt dictum eſt, nominetur, vt frater N. Miniſter Sanctæ Trinitatis. Cui fratres, repromittere ac impendere obedientiam teneantur. Omnibus fratribus ſuis, ſicut ſibimet, Miniſter fideliter adminiſtret. Veſtimenta ſint lanea, & alba. Et liceat eis habere pelliceas, ſingulis ſingulas, & bracchas, quas iacentes non deponant. Iaceant in laneis, ita quòd plumea, fulcra, vel culcitras, niſi in ægritudine laborantes in domibus proprijs minimè habeant. Ceruical verò, ad ſuſtentationem capitis, permittatur habere. In cappis fratrum imponantur ſigna. Equos non aſcendant, nec etiam habeant, ſed aſinos tantum liceat aſcendere, datos, vel accommodatos, vel de proprijs nutrituris ſuſceptos.

Iſtud caput in multis ſupplet idem Clem. IV.

CAP. III.

De abſtinentia, ieiunijs, & modo viuendi. In iſtis multa immutauit & mitigauit Clem. IV. cit. in rubr. in 3. cap.

Vinum ſumendum à fratribus taliter temperetur, vt ſobriè ſumi valeat. Ieiunent ab Idibus Septembris, ſecunda, quarta, & ſexta feria, & Sabbato, niſi ſolemnis feſtiuitas interuenerit, vſque ad Paſcha. Sic tamen vt ab Aduentu vſque ad Natiuitatem Dominicam, & à Quinquageſima vſque ad Paſcha, (exceptis Dominicis diebus) in cibo Quadrageſimali ieiunent: & alia ſimiliter ieiunia, quæ conſueuit Eccleſia celebrare. Poteſt tamen quandoque Miniſter ieiunium cum diſcretione relaxare propter ætatem, vel viam, & aliam iuſtam cauſam; vel facultate inſpecta, etiam augmentare. Carnibus datis ab his qui foris ſunt, vel ſumptis de proprijs nutrituris, veſci liceat tantùm in Dominicis diebus, à Paſcha vſque ad Aduentum Domini, & à Natali vſque ad Septuageſimam, & in Natiuitate, & Epiphania Domini, & in Aſcenſione Domini, & Aſſumptione, & Purificatione B. Mariæ, & in Feſtiuitate Omnium Sanctorum. Nihil emant ad victum, præter panem & pulmentum, ſcilicet fabas, & piſa, & huiuſmodi legumina, & olera, oleum, oua, lac, caſeos, & fructos. Sed neque carnes, neque piſces, ſiue vinum liceat emere, niſi ad neceſſitatem infirmorum, vel pauperum, aut in magis ſolemnitatibus. Liceat nutrituras emere & nutrire. Cum verò in itinere, ſiue peregrinatione fuerint, liceat eis, ſed parcè, vinum emere, & piſces in Quadrageſima, ſi neceſſe fuerit. Et ſi quid eis datum fuerit, inde viuant, & reſiduum in tres partes diuidant. Tamen ſi fuerint in via profecti ad redimendos captiuos, quicquid eis datum fuerit, totum debent ponere in redemptione captiuorum, præter expenſas. In ciuitatibus, in villis, ſiue caſtellis, in quibus proprias domos habuerint, nihil omnino extra domos illas (niſi fortè in domo Religionis) etiamſi à quouis rogentur, comedant, vel bibant, niſi fortè aquam in domibus honeſtis. Nec pernoctare præſumant extra huiuſmodi domos. Numquam in tabernis vel huiuſmodi locis inhoneſtis habitent, comedant, vel bibant. Qui autem hoc præſumpſerit, iuxta arbitrium Miniſtri, graui vindictæ ſubiaceat.

CAP. IV.

De Caritate Fratrum inter ſe, & erga infirmos & hoſpites.

Talis ſit caritas inter fratres, clericos, & laïcos, vt eodem victu, veſtitu, dormitorio, refectorio, & eadem menſa vtantur. Infirmi ſeorſim dormiant, & comedant. Ad quorum curam habendam, conuerſus aliquis, laïcus ſiue clericus, deputetur, qui ea quæ neceſſaria fuerint, inquirat & miniſtret, ſicut fuerit miniſtrandum. Moueantur tamen infirmi, vt lauta ſiue nimirum ſumptuoſa cibaria non requirant, commoda potius & ſalubri moderatione contenti. Cura hoſpitum & pauperum, & omnium euntium & redeuntium, vni de diſcretioribus fratribus iniungatur, qui audiat eos, & vt expedire viderit, caritatis ſolatiũ adminiſtret. Requirat tamen ab illis, quos crediderit admittendos, ſi eis, quæ fratribus apponuntur, velint eſſe contenti. Ad lauta quidẽ & ſumptuoſa cibaria, non oportet quemquam admitti. Quæcumque tamen præſtanda ſunt, cum hilaritate præſtentur: & nulli maledictum pro maledicto reddatur. Si quis, & maximè Religioſus ad hoſpitandum

putandum aduenerit, benignè ſuſcipiatur, & caritatiuè iuxta poſſe domus, illi ſubminiſtretur. Auena tamen, vel aliud in loco auenæ, hoſpitibus non detur, ſi fuerint in ciuitate, vel oppido, vel vbi venalis inueniatur, niſi fortè Religioſi ſint hoſpites, vel tales, qui ad manus non habeant, & non emere poſſint. Si autem hoſpites venalem inuenerint, & in domo qua ſuſcepti fuerint inueniatur, congruenter eis præbeatur. Nullus frater laïcus vel clericus ſit (ſi fieri poteſt) ſine proprio officio. Si quis verò laborare noluerit, & potuerit, locũ ipſum deſerere cõpellatur, cũ Apoſtolus dicat. Qui non laborat, non mãducet.

Circa hoc, aliquid addidit Clem. IV. ut in rub.

CAP. V.

Silentium obſeruent ſemper in Eccleſia ſua, ſemper in refectorio, & ſemper in dormitorio. De neceſſariis tamen liceat loqui, in aliis locis, temporibus aptis & remiſſa voce, humiliter & honeſtè, & extra prædicta loca vbique ſermo eorum ſit honeſtus, & ſine ſcandalo: ſimiliter & eorum omnis ſtatus, geſtus, vita, actio, & omnia alia, honeſta in eis reperiantur.

De Silentio & honeſtate. Hæc in multis ſuppleuit Clem. IV. cap. 5.

CAP. VI.

Capitulum ſi fieri poteſt, ſingulis Dominicis diebus in ſingulis domibus, Miniſter cum Fratribus ſuis teneat: & de negotiis domus, & domui, ſiue fratribus datis, vt ad redemptionem captiuorum, tertia pars deputetur; Fratres Miniſtro, & Miniſter fratribus rationem fideliter reddant non ſolùm Fratribus, ſed & familiæ pro capacitate ſua. Similiter ſingulis Dominicis diebus, ſi fieri poteſt, exhortatio fiat, vt quid credere, aut agere debeant ſimpliciter moneantur. De omnibus rebus, & clamoribus, fratres in Capitulo iudicentur. Nullus Frater fratrem ſuum in publico accuſet, niſi bene poſſit probare. Qui autem hoc fecerit, pœnam ſubeat, quam reus ſubiret, ſi conuinci potuiſſet, niſi Miniſter ex cauſa cum eo diſpenſare voluerit. Si quis ſcandalum, vel aliquid huiuſmodi fecerit, vel (quod abſit) ſe inuicem percuſſerint, iuxta arbitrium Miniſtri, maiori vel minori vindictæ ſubiaceat. Si quis frater in fratrem peccauerit, ſcilicet, idem eo ſolo ſciente, qui iniuriam paſſus eſt, ſuſtineat patienter, licet ſit innocens. Et cum quieuerit commotio animorum, benignè ac fraternè commoneat eum, vſque ter, inter ſe & ipſum ſolùm, & pœnitentiam agere de commiſſo, & à ſimilibus in poſterum abſtinere. Quòd ſi non audierit, dicat Miniſtro, & ille corripiat eum ſecretò, ſecundùm quod viderit ſaluti eius expedire. Qui verò ſcandalum mouit, ſi per ſe emendare voluerit, totum ante pedes ſcãdalizati, petens veniam, ſe extendat. Et ſi ſemel non ſufficit, vſque ter illud idem faciat. Si verò hoc in publicum venerit, quæcumque ſecutura fuerit pœnitentia, hæc ſit prior, ſcilicet ante pedes Miniſtri petendo veniam totius corporis extenſione, & poſtea ſecundùm eius arbitrium emendetur. Generale Capitulum ſemel in anno celebretur, quod fieri debet in octauis Pentecoſtes. Si pro neceſſitate domus, debitum aliquod fuerit contrahendum, prius in Capitulo Fratribus proponatur, & cũ eorum fiat conſilio & aſſenſu, vt ſic ſuſpiciones & murmurationes euitentur. Si quiſque de ſubſtantia domus violentiam fecerit, & ad Iudicem oportuerit referri, non ante hoc fiat, quàm caritatiuè ille à fratribus primò, poſt ab aliis vicinis ſimiliter moneatur.

De Capitulo cuiuſque domus Ordinis, ac etiam Capitulo generali, & correctione Fratrum.

Hic nonnulla ſuppleuit idem Clem. IV. cit. in rub.

CAP. VII.

Electio Miniſtri, per commune Fratrum conſilium fiat: nec eligatur ſecundùm dignitatem generis, ſed ſecundùm vitæ meritum, & ſapientiæ doctrinam. Ille vero, qui eligitur, Sacerdos ſit, vel clericus ordinibus aptus. Miniſter verò, ſiue maior, Sacerdos ſit. Maior Miniſter, conceſſiones Fratrum omnium Congregationum eiuſdem Ordinis audire poteſt, Miniſter verò minor, omnium fratrum ſuæ domus audiat confeſſiones, dummodo verecundia repetiti exceſſus occaſionẽ minimè præbeat tardius Prælatis ſuis, vel minùs purè quam deceat confitendi. Solicitè verò Miniſter prouideat, vt præcepta Regulæ, ſicuti ceteri Fratres, per omnia teneat. Poſtquam verò electus fuerit, ſi ex culpa deponi meruerit, per maiorem Miniſtrum, conuocatis tribus vel quatuor Miniſtris minoribus deponatur, & alius qui dignus ſit, loco eius ſubrogetur. Si verò pro remotione terrarum, vel alia cauſa rationabili, maior Miniſter, hoc facere non potuerit, Miniſtris minoribus, magiſque religioſis committat, & quod illi fecerint, auctoritate Maioris ratum habeatur. Maior vero Miniſter, ſi pro exceſſibus corrigendus, vel deponendus ſit, per quatuor, vel quinque Miniſtros eiuſdem Ordinis magis religioſos hoc fiat, qui tamen auctoritate Capituli generalis eligi ad hoc debeot.

Electione Miniſtri, eiuſque munere & qualitatibus, ac depoſitione.

Addit quædam idem Clem. IV. cit. in rub.

CAP. VIII.

Si quis huius Ordinis frater eſſe voluerit, primò per annum cum expenſis ſuis, præter victum, habitu ſuo, & omnibus ſuis retentis, in Ordine pro Deo ſeruiat. Et poſt annum, ſi bonum & conueniens videatur Miniſtro domus, & fratribus, & illi, & locus vacauerit, recipiatur. Nihil tamen pro receptione ſua exigatur, ſi quid tamen gratis dederit, recipiatur, dum tamen tale ſit, de quo non videatur Eccleſiæ litigium imminere. Si verò de cuiuſdam moribus viſum fuerit dubitandum, prolixior de eo probatio habeatur. Si ante receptionem aliquis ſe intemperanter habuerit, & impatiens diſciplinæ, ad arbitrium Miniſtri non emendauerit mores ſuos, tribuatur ei modeſtè licentia, cum omnibus quæ attulit, recedendi. In Ordine verò aliquis non recipiatur, antequam annum annum videatur vigeſimum compleuiſſe. Profeſſio verò ad arbitrium Miniſtri relinquatur.

De Nouitijs & eorum receptione.

Tu ad hoc vide Bullam Six. V. n. 71. Cum de, & Cle. & VIII. Bullam 83. In ſuprema.

CAP. IX.

Pignora non accipiant, niſi decimas, cum licentia ſui Epiſcopi, de manu laïci. Iuramenta non faciant, niſi in magna neceſſitate, & cum licentia Miniſtri, vel iuſſi ab Epiſcopo ſuo, vel ab alio vices Apoſtolicas gerente, & hoc pro honeſta & iuſta cauſa. Si quod vitium in re, quæ venditur, notum fuerit, indicetur emptori. Depoſitum auri, vel argenti, vel pecuniæ, non liceat eis ſuſcipere. Ipſa die qua infirmus venerit, vel aſportatus fuerit: de peccatis ſuis confiteatur, & communicet. Omni ſecunda feria, præterquam in octauis Paſchæ, & Pentecoſtes, & Natiuitatis Domini, & Circumciſionis, & Epiphaniæ, & præterquam in feſtiuitatibus, quæ ad colendum pronunciantur, finita Miſſa pro fidelibus, fiat abſolutio fidelium defunctorum in cœmeterio. Singulis quoque noctibus, ad minùs in hoſpitali, coram pauperibus, pro ſtatu & pace Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & totius Chriſtianitatis, & pro benefactoribus, & pro his pro quibus generalis Eccleſia conſueuit orare, communis fiat oratio.

De Oratione communi, & alijs præceptis.

Hæc aliquoliter mutauit Clem. IV. cit. in rub. c. 9.

CAP. X.

In regularibus horis, morem B. Victoris obſeruent, niſi fortè pauſationes, vel aliæ prolixitates, & vigiliæ, occaſione laboris, & paucitatis ſeruientium, de conſilio piorum & religioſorum virorũ fuerint remittendæ. Propter paucitatem etenim ſuam tantas pauſationes in pſallendo facere non tenebuntur, nec ita rèpeſtiuè ſurgere. In raſura ſimiliter ordinem S. Victoris ſequantur clerici: laici verò barbas non radant, ſed eas creſcere modeſtè promittant.

Horis canonicis & raſura.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis & conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Sanctio pœnalis.

Datis Lateranæ, decimoſexto Calendas Ianuarij, anno incarnationis Dominicæ, milleſimo, centeſimo, nonageſimo octauo, Pontificatus noſtri anno primo.

Dat. P. An. 1. die 17. Decembris.

Canonizatio S. Homoboni Cremonenſis, eiuſque aſcriptio in Cathalogo Sanctorum Confeſſorum, cum inſtitutione ſuæ feſtiuitatis. II.

Dies feſtiuitatis hic non deſignatus, eſt 13. in menſe Nouembris.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs vniuerſo Clero & Populo Cremonen. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Edita A. D. 1198.

QVia pietas promiſſionem habet vitæ, quæ nunc eſt, & futuræ, iuſtus & miſericors Dominus fideles ſuos, quos prædeſtinauit ad vitam, frequenter in hac vita glorificat, & ſemper in futuro coronat. Quibus & per Prophetam promittit, Dabo vos in laudem & gloriam & honorem in cunctis populis; & per ſe pollicetur, Fulgebunt

Proœmium.

bunt iuſti ſicut Sol, in Regno Patris eorum. Mirabilis enim in ſe ipſo Dominus, mirabilis in ſanctis, mirabilis in cunctis operibus ſuis, verum nobis exhibet ſuæ virtutis iudicium, & frigeſcentem in pluribus caritatis igniculum, mirabilium ſuorum ſignis accendit, aſſumptis his in gloriam ſuam, qui certauerunt legitimè in hoc mundo, ad memorias eorum innouat ſigna, & mirabilia, iuxta Prophetam immutat, vt qui ſanctus eſt apud ipſum, ſanctus etiam ab hominibus habeatur; & in hoc præſertim hæreticorum confundatur peruerſitas, cùm ad catholicorum tumulos diuina videtint prodigia pullulare.

Opera pietatis in vita, & miraculorum ſigna poſt mortem, ad reputandum aliquem Sanctum in Eccleſia militante requiruntur.

§. 1. Licèt autem iuxta teſtimonium veritatis, ſola finalis perſeuerantia exigatur, ad ſanctitatem animæ in Eccleſia Triumphante, quoniam qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit; duo tamen, virtus videlicet morum, & virtus ſignorum, opera ſcilicet pietatis in vita, & miraculorum ſigna poſt mortem, vt quis reputetur Sanctus, in militante Eccleſia requiruntur. Nam quia frequenter Angelus Sathanæ ſe in lucis Angelum transfigurat, & quidam faciunt opera ſua bona, vt videantur ab hominibus, quidam etiam coruſcant miraculis, quorum tamen vita meritò reprobatur, ſicut de Magis legitur Pharaonis, & etiam Antichriſto, qui electos etiam ſi fieri poteſt, inducet ſuis miraculis in errorem; ob id nec opera ſufficiunt ſola, nec ſigna. Sed cùm illis præcedentibus, iſta ſuccedunt, verùm nobis præbent indicium ſanctitatis, nec immeritò nos ad illius venerationem inducunt, quem Dominus ſuis oſtendit miraculis venerandum. Hæc autem duo ex verbis Euangeliſtæ plenius leguntur, vbi de Apoſtolis loquens ait: Illi autem profecti prædicauerunt, vbique Domino cooperante, & ſermonem confirmante ſequentibus ſignis. In eo namque quod ait, cooperante, eos operatos eſſe demonſtrans, & in eo quod ſequitur, ſequentibus ſignis, eos exponens, imo Dominum in eorum miraculis claruiſſe. Hoc etiam Dominus vſque hodie operatur in Sanctis, & potentiam ſuam ſignis euidentibus manifeſtat, dum viuorum curat ægritudines ad memoriam mortuorum, & eos plus poſſe poſt mortem, & feliciùs viuere mortuos qui in Domino moriuntur, quàm qui viuunt in mundo demonſtrat.

Homobonus re & nomine, & virtutibus & miraculis clarnit.

§. 2. Sanè veniens ad præſentiam noſtram Venerabilis frater noſter Sicardus Epiſcopus veſter, multis viris religioſis, & aliis honeſtis perſonis de ſua diœceſi comitatus, cuiuſdam B. Viri & re & nomine Homoboni, vitam & actus, necnon & modum tranſitus eius humiliter nobis aperuit, in quibus & ſanctæ ipſius deguſtauimus conuerſationis odorem, Denique mirabilem, & omnia opera eius in fide cognouimus, & prædicauimus glorioſa. Idem etenim Sanctus tamquam lignum quod plantatum eſt ſecus decurſus aquarum, quod fructum ſuum dat in tempore ſuo, prout eorumdem nobis aſſertio facta, tam viua voce, quàm aliorum plurium honeſtorum literis pateſcit, adeo in lege Domini meditabatur die, ac nocte, vt ei ſeruiens in timore & ſecundùm prophetam; Media nocte ſurgens ad confitendum ei, matutinis ſemper laudibus intereſſet. Miſſæ quoque officium, & alias horas, cum ſumma deuotione frequentans, ita aſſiduis orationibus inſiſtebat, vt in certis horis, aut inceſſanter oraret, aut horas ipſas aliquando præueniret: niſi fortè ipſum ſolicitudo quam ſuper pace reformanda per Ciuitatem tamquam pacificus vir gerebat, aut occaſio eleemoſynæ pro pauperibus acquirendæ, ſeu alia iuſta cauſa in aliis operibus miſericordiæ detineret. Qui nimirum ante Crucem Dominicam ex aſſuetudine ſe proſternens, opus quodlibet faciendo, ſtando, ſedendo, iacendo ad orationem labia mouere continuè videbatur. Inter alia verò pietatis opera, quæ tam circa pauperes, quos ſecum in propria domo tenebat, curabat, & pariter procurabat, quam circa alios indigentes, quibus viuentibus humanitatis officium, & mortuis ſepulturæ beneficium conſueuerat deuotiùs impendere, diligentiùs exercebat, ipſe à ſæcularium hominum conſortio ſegregatus, inter quos viuebat quaſi lilium inter ſpinas, hæreticorum quorum pernicies nimium partes illas infecit, auſteriùs extitit aſpernator. Ducto autem ſic vitæ ſanctæ curriculo, cum ad matutinale officium prout dictum eſt, in feſtiuitate S. Bricti ſurrexiſſet, circa Miſſæ primordia, idem ſe ante Crucem Dominicam more ſolito in oratione proſternens, dum cantaretur hymnus Angelicus, beato fine quieuit. Quæ verò, quot, & quanta miracula fuerint coſecuta, & quot aduenientibus ad ſepulchrum eius, ſanitatis beneficia ſint impenſa, cùm longum ſit enumerare per ſingula, vnum inter cetera ad aſſertionem catholicæ fidei duximus expreſſius adnotandum. Cùm enim quædam dæmoniaca mulier ad ſepulchrum eius deducta fuiſſet, ne aliqua fraus lateret, eadem primò fuit aqua non benedicta reſperſa: quæ ſe patienter aſpergi permittens, aquam ſecundò reſpuit benedictam. Et vt res euidentiori experimento pateret, oblatam non conſecratam abſque aliqua præſcientia ſibi recipiens præſentatam Euchariſtiam, conſecratam conſequenter abhorruit nec recepit, quæ & meritis eiuſdem Sancti liberata receſſit. Vt autem virtus morum, prout & ſuperius prælibatum, licet omnis dubitatio amoueri ex ſubſecutione ſignorum per diuinum iudicium videretur, fide apud nos clareſceret pleniori, ne miraculorum etiam virtus, aliqua fraude poſſet, vel figmento iuuare, veritatem rei ſolicitiùs duximus inquirendam. Fidem namque quam ſuper conuerſationem ipſius abſque figmento hypocriſis fraudulento, diuinum iudicium prout dictum eſt manifeſtè oſtendere videbatur, per teſtimonium dilecti filij Oberti presbyteri S. Ægidij Cremonenſis, præſentis cum Epiſcopo memorato, recepto ab eo firmauimus iuramento. Sub cuius obteſtatione, videlicet iuramenti ipſe qui patrinus eius exiſtens per viginti annos & amplius, confeſſionem eius ſæpè receperat, quæ de illius ſancti conuerſatione præmiſimus, cum ipſo Epiſcopo, & aliis ſupradictis iuratis ſimiliter aſſeruit eſſe vera. Et de obedientia, quam in orationibus, vigiliis, & aliis pœnitentiæ fructibus, in qua ſibi ab eo impoſita erat, plus iniuncto ſatisfaciés exhibebat, nos reddidit certiores. Ea etiam quæ de miraculis ipſis fuerant nobis expoſita, per iuramentum omnium prædictorum, qui propter hoc venerant, fide ſuſcepimus; pleniori aſſertione ipſius Epiſcopi ſub firmo verbo ſacerdotis requiſito in virtute obedientiæ concurrente, vt ſic diuinum & humanum ſecuti iudicium, cum maiori procedere ſecuritate poſſemus.

Hic ideo Vitæ traditiorum verificatione habita, SS. Cathalogo ilium adſcribit.

§. 3. Cum igitur hæc omnia tam de probitate morum, quàm virtute ſignorum, ad fauorem petitionis, pro qua Epiſcopus memoratus, & alij ſupradicti ex parte veſtra vehementer inſtabant, concurrere videremus, de Fratrum noſtrorum conſilio poſt multam deliberationem habitam, cum eiſdem Archiepiſcopis, Epiſcopis, quos ſuper hoc ad conſilium noſtrum admiſimus, de diuina miſericordia, & eiuſdem Sancti meritis confidentes, ipſum Sanctorum Cathalogo conſcribendum duximus.

Eiuſque feſtiuitatem celebrari ſtatuit.

§. 4. Statuentes vt in die depoſitionis ipſius, eiuſdem feſtiuitas deuotè à vobis, & aliis Chriſti fidelibus annis ſingulis de cetero celebretur.

Ad d. Sancti venerationem hortatur.

§. 5. Inde eſt, quòd Vniuerſitatem veſtram rogamus in Domino, & monemus per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandantes, quatenus eiuſdem Sancti memoriam prout dictum eſt, cum celebritate debita venerantes, eius apud Deum ſuffragia humiliter imploretis, per cuius merita ad gaudia æterna pertingere valeatis.

Dat. P. A. die 22. Decembris.

Dat. Laterani, 11. Kalen. Ianu. Pont. noſtri Anno 1.

Hortatur Gregorium Catholicum Armenorum, ad perſeuerantiam in fide Chriſtiana, & deuotione Sedis Apoſtolicæ, ſubuentionemque terræ ſanctæ Hieruſalem. III.

INNOCENTIVS PAPA III.

Gregorio Catholico Armenorum.

Edita An. D. 1199.

Gregorius Catholicum Armenorum B. Petri primatum agnouit.

§. 1. EX eo te radicatum in fide catholica, & eſſe catholicum non tam nomine, quàm merito experimur, quod Apoſtolicæ Sedis magiſterium recognoſcis, eam Eccleſiam omnium matrem, & nos caput vniuerſorum fidelium confiteris, ſicut ex tuarum nobis innotuit ſerie literarum. Noſti etenim priuilegium Petri, quod ſibi Dominus vniuerſas oues ſuas paſcendas vocabulo ternario repetito, commiſit; Paſce (inquiens) oues meas, & ſuper vniuerſas ei ligandi, & ſoluendi contulit poteſtatem, dicens ad eum: Quodcumque ligaueris ſuper terram, erit

ligatum

ligatum & in Cœlis, & quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in Cœlis. Noſti etiam prærogatiuam Apoſtolicæ Sedis, quæ per merita B. Petri, etſi non tempore, auctoritate tamen inter Apoſtolicos primi, non conſtitutione Synodica, ſed diuina, inter omnes Eccleſias magiſterium obtinuit, & primatus fundamenta ſuper immobili fundamento, de quo Paulus inquit Apoſtolus. Fundamentum poſitum eſt, præter quod aliud poni non poſeſt, quod eſt Chriſtus Ieſus, & de quo Veritas in Euangelio inquit ad Petrum: Super hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersùs eam. Petrus ſiquidem poſt Chriſtum poteſt intelligi Paſtor vnus, & Eccleſia vniuerſalis Ouile vnum, de quibus Dominus in Euangelio proteſtatur, Alias, dicens, oues habeo, quæ non ſunt ex hoc ouili, & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet vnum Ouile, & vnus Paſtor. Sanè lapis ille angularis, quem reprobauerunt ædificantes, factus poſtmodum in caput anguli, faciens vtraque vnum, Iudæorum populos, & gentium nationes in vnitate Chriſtianę fidei coniunxit, Eccleſiam ex vtriſque conſtituens, non habentem maculam, neque rugam; quæ ne poſt Aſcenſionem eius ſecaretur in partes, & ne vnitum in eius fide diuideretur ouile, vni commiſit Apoſtolorum Principi gubernandam, quem ſolum ſibi Dominus, & in officio Vicarium, & in magiſterio conſtituit ſucceſſorem.

Et Papam Catholicæ Eccleſiæ caput confitetur, & Epiſcopos eius eſſe membra recognoſcit.

§. 2. Hoc autem tua fraternitas diligenter attendens, ac ſciens quod ſecundùm Apoſtolum. Omnes vnum corpus ſumus in Chriſto, ſinguli autem alter alterius membra, nos quos Dominus, licet immeritos, Vicarios ſuos eſſe voluit, & Apoſtolorum Principis ſucceſſores, caput Eccleſiæ confiteris, & te ac fratres, & Coepiſcopos tuos, partem noſtri corporis recognoſcis, ſciens quòd ſicut palmes non poteſt fructum facere à ſemetipſo, niſi manſerit in vite, ſic & membrum & ſenſu caret, & actu, ſi non in corporis permanſerit vnitate.

De his ergo ſummum lætatur Pontifex iſte.

§. 3. Gaudemus ergo non modicùm quòd in fide catholica perſeueras, circa nos piæ geris deuotionis affectum, & filium te eſſe Apoſtolicæ Sedis innuis, dum eam eſſe Matrem omnium proteſtaris recognoſcens à nobis magiſterium Eccleſiaſticæ diſciplinæ, quam etſi receptam longo tempore priùs, ex parte tamen per Ven. fratrem noſtrum Maguntinum Archiepiſcopum, Epiſcopum Sabinen. vnum ex ſeptem Epiſcopis, qui nobis in Eccleſia Romana collaterales exiſtunt, ſuſcepiſſe te gaudes, & deſideras obſeruare. Fuit autem & eſt magnum tuæ deuotionis indicium, quòd eumdem Archiepiſcopum magnificè recepiſti, & curaſti non modicum honorare, ſicut, & tuæ literæ continebant, & ipſius nobis relatio patefecit.

Monet eumdem ad perſeuerantiam.

§. 4. Monemus igitur fraternitatem tuam, & exhortamur in Domino, ac per Apoſtolica tibi ſcripta mandamus, quatenus in deuotione Sedis Apoſtolicæ firmiter perſeueres, & in lege Domini die mediteris, & nocte, quæ ſanæ doctrinæ congruunt prædicans, & quæ prædicaueris, quantùm Dominus permittit adimplens, vt in te, nec opera verbis, nec verba operibus contradicant. Eſto circa ſubiectos Magiſter, vt doceas vt corrigas Pater; Mater vt foueas; doceas minùs doctos; ſuperbos corrigas; humiles foueas & deuotos; iuſtitiam miſericordia temperans; & æquitatem in iudicio non relinquens,

Hortatur atque ad subuentionem Terræ Sanctæ Hieruſalem.

§. 5. Super ſubuentione verò Hieroſolymitanæ Prouinciæ noſſe te volumus, quòd iam per Dei gratiam ad commonitionem noſtram multi Crucis ſignaculum receperunt, & plures Domino dante recipient, in defenſionem orientalis Prouinciæ opportuno tempore tranſituri. Iam etiam duo ex fratribus noſtris, de manibus noſtris viuificæ Crucis aſſumpſere vexillum, exercitum Domini præceſſuri. Confide igitur, & eſto robuſtus, quia citiùs forſitan, quàm credatur, orientalis Prouincia ſubſidium ſentiet expectatum.

Dat. P. A. 2. die 23. Nouembris.

Datum Laterani, nono Kal. Decembris, Anno ſecundo.

IV. Approbatio Coronationis Leonis Regis Armenorum, cum adhortatione ad recuperationem Terræ Sanctæ.

Pro hac recuperatione hic idem Pont. bellum indixit, vt hic in inf. conſtit. 12. Ad liberandam.

Armenorum verò diſcordantiam ab Eccleſia Romana vnionem de infra in Eugen. IV. conſtit. 19. Exultate.

INNOCENTIVS PAPA III. &c. Illuſtri Regi Armenorum.

Sancta Romana Eccleſia, eiuſque Summorum Pontificum auctoritas.

IS Eccleſiam ſuam congregatam ex gentibus, non habentem maculam, neque rugam, ſuper gentes, & regna conſtituit, is extendit palmites eius vſque ad mare, & vſque ad terminos terræ ipſius propagines dilatauit, cuius eſt Terra, & plenitudo eius, Orbis terrarum, & vniuerſi qui habitant in ea. Ipſe etiam Romanam Eccleſiam non ſolum vniuerſis fidelibus prætulit, ſed ſuper ceteras etiam Eccleſias exaltauit, vt ceteræ ab ea non tam viuendi normam, & morum ſumerent diſciplinam, ſed & fidei etiam Catholicæ documenta reciperent, & eius ſeruarent humiliter inſtituta. In Petro enim Apoſtolorum Principe, cui excellentiùs aliis Dominus ligandi & ſoluendi contulit poteſtatem, dicens ad eum: Quodcumque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis; & quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlis, Eccleſia Romana Sedes eius, & ſeniores ipſius Romani Pōtificis Succeſſores Petri, & Vicarij IESV CHRISTI ſibi inuicem per ſucceſſiuas varietates temporum ſingulariter ſuccedentes, ſuper Eccleſiis omnibus, & cunctis Eccleſiarum Prælatis, imo etiam fidelibus vniuerſis, à Domino primatum, & magiſterium acceperunt; vocatis ſic ceteris in partem ſolicitudinis, vt apud eos plenitudo reſideat poteſtatis. Non enim in Petro, & cum Petro ſingulare illud priuilegium expirauit, quod Succeſſoribus eius futuris, vſque in finem mundi Dominus in ipſo conceſſit, ſed præter vitæ ſanctitatem, & miraculorum virtutes, par ſit in omnibus iuriſdictio ſucceſſorum, quos etſi diuerſis temporibus, eidem tamen Sedi, & eadem auctoritate Dominus voluit præſidere.

Coronatio Regis Armenorum acta per Archiepiſcopum Maguntinū.

§. 1. Gaudemus autem, quòd tu, ſicut Princeps Catholicus Apoſtolicæ Sedis priuilegium recognoſcens, venerabilem fratrem noſtrum Maguntinum Archiepiſcopum, Epiſcopum Sabinenſem, vnum ex ſeptem Epiſcopis, qui nobis in Eccleſia Romana collaterales exiſtunt, benignè, ac hilariter recepiſti. Et non ſolùm per eum inſtitutis ſalutaribus es inſtructus, quibus iuxta continentiam literarum tuarum, totum Regnum tuum, licèt ampliſſimum deſideres informari, & vniuerſos Armenos ad Eccleſiæ Romanæ gremium reuocare; ſed ad honorem, & gloriam Apoſtolicæ Sedis, quam conſtitutam eſſe nouiſti ſuper gentes, & regna, diadema Regni recepiſti de manibus eius, & eum curaſti deuotè, ac humiliter honorare, & nos per ipſum, & literas tuas, ad Orientalis terræ ſubſidium inuitaſti.

Confirmatio huius Pontificis.

§. 2. Et ergo, à quo eſt omne datum optimum, & omne donum perfectum, qui habet corda Principum in manu ſua, quas poſſumus gratias referentes, qui tantæ humilitatis animum inſpirauit, rogamus Seren. Regiam & exhortamur in Domino, ac per Apoſtolica tibi ſcripta mandamus, quatenus in timore Domini, & Apoſtolicæ Sedis deuotione perſiſtens, ad expugnandam barbariem paganorum, & vindicandam iniuriam Crucifixi, tantò potentiùs, & efficaciùs ſtudeas imminere; quantò fraudes, & verſutias hoſtium viciniùs poſitus meliùs agnouiſti. Non in exercitus multitudine aut virtute, ſed de ipſius potius miſeratione confidens, qui docet manus ad prælium, & digitos mouet ad bellum, qui arcus fortium ſuperat, & robore accingit infirmos.

Adhortatio ad bellum contra Saracenos.

§. 3. Iam enim per Dei gratiam ad commonitionem noſtram, multi Crucis ſignaculum receperunt, & plures Domino dante recipient in defenſionem orientalis Prouinciæ, opportuno tempore tranſituri. Iam etiam duo ex fratribus noſtris, de manibus noſtris viuificæ Crucis aſſumpſere vexillum, exercitum Domini præceſſuri. Confide igitur, & eſto robuſtus, quia citiùs forſitan, quàm credatur, Orientalis Prouincia ſubſidium ſentiet expectatum.

Dat. P. A. 2. die 25. Sep.

Datum Lateran. 7. Calendas Decembris Anno ſecundo,

Creatio

V. Creatio Coloioannis in Regem Bulgarorum & Blachorum, cum donatione inſignium regalium, & poteſtate cudendi monetam. Et facultas Archiepiſcopi Innouitan. ipſius Regis pro tempore ſucceſſores, Apoſtolica auctoritate coronandi.

INNOCENTIVS PAPA III. Coloianni Ill. Bulgarorum & Blachorum Regi, eiuſque poſteris, ei tam in Regno, quàm in deuotione Sedis Apoſtolicæ ſucceſſuris in perpetuum.

Extra. A. D. 1204.

Enarratio ſublimitatis Summi Apoſtoli & Romanorum Pontificum ſucceſſorum.

REx Regum, & Dominus dominantium IESVS CHRISTVS Sacerdos in æternum, ſecundum ordinem Melchiſedech, cui dedit omnia Pater in manu, pedibus eius ſubiiciens vniuerſa; cuius eſt terra & plenitudo eius, Orbis terrarum & omnes habitantes in eo, imò cui flectitur omne genu, cœleſtium, terreſtrium, & infernorum, Summum Apoſtolicæ Sedis, & Romanæ Eccleſiæ Pontificem, quem in B. Petro, ſibi Vicarium ordinauit, ſuper gentes & regna conſtituit, euellendi, deſtruendi, diſpendendi, & diſſipandi, & ædificandi, & plantandi ei conferens poteſtatem, loquens ad eum in propheta qui fuit de Sacerdotibus Anathot: Ecce conſtitui te ſuper gentes & regna, vt euellas, & deſtruas, & diſperdas, & diſſipes, & ædifices, & plantes. Vt autem id expreſſiùs demonſtraret, non per alium, ſed per ſe ipſum, cum pro hominibus carnem aſſumpſiſſet humanam, & calceamentum ſuum extendiſſet in Idumæam, vt ei Allophyli ſubderentur, & oues ſuas quæ de hoc ouili non erant adduceret, & fieret vnum Ouile, & vnus Paſtor, in ſe qui eſt ſuper omnia Deus benedictus in ſæcula, vniuerſalis Eccleſiæ poſuit fundamentum, eiuſque Apoſtolorum Principi Petro magiſterium contulit & primatum, dicens ad eum: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduerſus eam, & tibi dabo claues Regni Cœlorum. Vbi etiam conſequenter adiecit: Quodcumque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis, & quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutũ & in cœlis. Poſt paſſionẽ quoque ſuam aſcenſurus in cœlum, Ouile ſuum, videlicet Eccleſiam, ei committens, & commendans in ouibus, dixit ei, Paſce oues meas, vocabulo tertio repetito, per hoc patenter oſtendens, quod ad eius Ouile non pertinent oues illæ, quæ ſe commiſſas & ſubiectas eſſe B. Petro contumaciter denegarint, & eius noluerint erudiri doctrina, & magiſterio ſubiacere. Siquidem Eccleſia eſt Arca illa, in qua paucæ animæ, pereuntibus ceteris in diluuio ſunt ſaluatæ. Vnde ſicut omnes quos Arca non cœpit in diluuio perierunt, ſic omnes qui extra Eccleſiam inuenti fuerint, in iudiciũ damnabuntur. Arca enim Eccleſiam, cathaclyſmus iudicium, & Paſtorem Eccleſiæ Petrum, Noe Rector Arcæ figurat. Ille cum Domino legitur ambulaſſe, hic autem ſuper vndas maris, quod hunc Mundum ſignificat, ad Dominum ſcribitur perueniſſe. In quo etiam expreſsè notatur, quòd Petro non ſpecialiter aliqua ſpecialis Eccleſia, ſed totus mundus commiſſus fuerit, & Eccleſia generalis. Nam ſicut aquæ multæ, ſunt populi multi; ſic mare magnum & ſpatioſum, Mundum ſignificat vniuerſum. Vnde vocatis ceteris in partem ſolicitudinis, hunc aſſumpſit Dominus in plenitudinem poteſtatis, cum inquit ad eum: Tu vocaberis Cephas, quod Petrus interpretatur, & caput, vt Petrum caput Eccleſiæ demonſtraret. Qui ſicut vnguentum quod à capite Aaron deſcendit in barbam, in membra diffunderet, vt nihil ſibi penitus deperiret, quoniam in capite viget ſenſuum plenitudo, ad membra verò pars eorum aliqua deriuatur. Inſuper quærenti Petro ſi quoties peccaret in eum frater eius dimitteret ei vſque ſepties, Dominus legitur reſpondiſſe: Non dico tibi vſque ſepties, ſed vſque ſeptuagies ſepties. Sanè cum omne tempus, ſeptem dierum numero concludatur, multiplicatus in ſe ſeptenarius, in hoc loco notat vniuerſorum vniuerſa peccata, cum ſolus Petrus, non ſolùm omnia, ſed omnium poſſit crimina relaxare. Ipſi enim & non alij dictum à Domino reperitur: Tu me ſequere, id eſt in veri Paſtoris officio, & poteſtatis Eccleſiaſticæ plenitudine imitare. Quia eum in officio Vicarium ſibi ſubſtituit Dominus, & in magiſterio ſucceſſorem, ſic hæreditatem, in cuius prælatis funes eius ceciderant, transferens in eumdem, vt alius poſt eum, & ſub eo quaſi partialia faceret de hæreditate legata.

Creatio Coloioannis in Regem.

§. 1. Cum igitur licèt immeriti eius vices geramus in terris, qui dominatur in Regno hominum, & cui voluerit dabit illud, vtpote per quem Reges regnant, & Principes dominantur, cum Petro, & ſucceſſoribus eius, & nobis in eo, nouerimus eſſe dictum: Ego pro te rogaui Petre, vt non deficiat fides tua, ſed tu aliquando conuerſus, confirma fratres tuos, cum ex præcepto Domini oues eius paſcere teneamur, Populis Bulgarorum, & Blachorum, qui multo iam tempore ab vberibus matris ſuæ alienati fuerant, in ſpiritualibus & temporalibus paterna ſolicitudine prouidere volentes, eius auctoritate confiſi, per quem Samuel Dauid in Regem inunxit, Regem te ſtatuimus ſuper eos, & per dilectum filium L. tituli S. Crucis Presbyterum Cardinalem apud Sedem Legatum virum prouidum, & honeſtum, nobis inter ceteros fratres noſtros acceptum, ſceptrum Regni ac Regium tibi mittimus diadema, eius quaſi noſtris tibi manibus imponendum, recipiendo à te iuratoriam cautionem, quod nobis & ſucceſſoribus noſtris, & Eccleſiæ Rom. deuotus & obediens permanebis, & cunctas Terras & gentes tuo ſubiectas imperio, in deuotione, & obedientia Sedis Apoſtolicæ conſeruabis.

Conceſſio facultatis cudendi monetam.

§. 2. Ad petitionem inſuper Venerabilis fratris noſtri Blaſij Brandi, Ziberen. Epiſcopi, quem ad Sedem Apoſtolicam deſtinaſti, publicam in Regno tuo cudendi monetam tuo charactere inſignitam, liberam tibi concedimus facultatem.

Conceſſio facultatis Archiepiſc. Innouitan. & Regis ſucceſſores, Apoſtolica auctoritate coronandi.

§. 3. Venerabili etiam Fratri noſtro Archiepiſcopo Innouitan. in terris quibus imperas vniuerſis, priuilegium concedimus, primatus. Qui & ſucceſſores ipſius, tuos in poſterum ſucceſſores, ſimili ab eis iuramento recepto, Apoſtolicæ Sedis auctoritate coronent, & in terra tua primatus obtineant dignitatem, eiſque Metropolitani tam Bulgariæ, quàm Blachiæ Prouinciæ conſtituti ſubiaceant, & iuxta formam canonicam, reuerentiam primati debitam exhibeant, & honorem.

Hortatio ad perſeuerandum in obedientia Sedis Apoſtolicæ.

§. 4. Sic ergo fili cariſſime gratiam quam Apoſtolica Sedes mater tua tibi facit agnoſcas, ſic retribuas nobis pro omnibus quæ tribuimus ipſi tibi, ſic regnum tuum in Apoſtolicæ Sedis ſubiectione ac deuotione confirmes, vt cum ſub Petro in illius petræ fuerit firmitate fundatum, de qua inquit Apoſtolus, Petra autem erat Chriſtus, nec pluuiarum imbres, nec impulſus ventorum, nec fluminum formidet incurſus. Tu quoque præter auxilium Apoſtolicæ Sedis, quod iuxta deuotionem tuam ſenties in præſenti de temporali regno, ad regnum peruenias ſempiternum.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Decernimus ergo vt nulli omnino, &c. hoc priuilegium noſtræ conſtitutionis, & conceſſionis infringere, vel ei, &c. Si quis autem, &c.

D. P. A. 7. die 24. Feb.

Datum Anagniæ per manus Ioannis S.R.E. Subdiaconi, & Not. 6. Calend. Martij, Indictione 7. Incarnationis Dominicæ, anno 1203. Pont. verò Domini Innocentij Papæ III. Anno ſeptimo.

VI. Quod Rex Bohemiæ, à Sede Apoſtolica Rex de cetero nominetur.

INNOCENTIVS PAPA III. &c. N. Regi Bohemorum Illuſtri.

Edita An. D. 1204.

Romani Pontif. hactenus que recuſarunt Reges Bohemiæ Reges nominare.

LIcet ante tuæ promotionis tempora, multi fuerint in Bohemia, regio diademate inſigniti, numquam tamen potuerunt à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus obtinere, vt Reges eos in ſuis literis nominarent.

Et iſto Pont. ex cauſis hic enunciatis idem facit.

§. 1. Nos quoque tum Prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, tum conſiderantes ſolicitè, quod à Nob. V. Ph. Duce Sueuiæ te feceras coronari, qui cum coronatus legitimè non fuiſſet, nec te, nec alium poterat legitimè coronare, Regem te hactenus non duximus nominandum.

Nunc verò de titulo de ce-

§. 2. Verùm cum ad commonitionem Apoſtolicæ Sedis, & noſtram, relicto Duce Sueuiæ, ad cariſſimum in

Chriſto

... conuertere. Chriſto filium noſtrum Illuſtr. Regem Othonem in Romanum Imperatorem electum, te conuerteris, vſus conſilio ſanioti, & ipſe habeat te pro Rege, tàm intuitu precum eius, quàm tuæ deuotionis obtentu. Regem te de cetero reputare volumus, & vocare.

Et ad ingratitudinem huius gratiæ ipſum hortatur. §. 3. Tu igitur taliter gratiam tibi factam agnoſcas, & ſic ingratitudinis vitium ſtudeas euitare, vt tua deuotio mereatur, quod & gratia tibi detur ex gratia, & data gratis perpetuò conſeruetur, prouiſurus attentius, vt quàm citius poteris, ab eodem Rege Othone te facias ſolemniter coronari.

D. P. A. 6. die 19. Apr. Dat Lateran. 13. Kal. Maij, Anno ſeptimo.

VII. Erectio Hoſpitalis apud S. Mariam in Saxia de Vrbe, ad egenos infirmos piè recipiendos & curandos, S.R.E. eleemoſynis conſtructi. Et inſtitutio Fratrum Ordinis S. Spiritus, regularem vitam ibi degentium. Præfinitioque muneris ipſorum Fratrum, ac auctoritatis eorum Magiſtri, cum exemptionum, ac priuilegiorum conceſſione.

Hoc Hoſpitale, denominatur Sancti Spiritus, vt inf. in Six. IV. conſt. 14. Illius. & appellatur Archihoſpitale in Greg. XIII. conſt. 44. Si inter, & alibi ſæpe. Caputque omnium aliorum locorum Sancti Spiritus conſtitutum fuit, vt in Six. IV. conſt. 12. Et ſi vniuerſi, Eiuſque Magiſter, ſeu Commendator generalis eſt omnium Magiſter. & beneficiorum d. Ordinis collator, vt ibid. In eoque recipiuntur etiam infantes ob paupertatem expoſiti, vt habetur in eiuſdem Six. conſt. 22. Religionis.

Eiuſdem Archihoſpitalis membra enuociat Nicol. IV. in conſt. 4. Inter. Et in eo inſtituta etiam fuit Confraternitas piorum virorum, vt in d. Six. IV. conſt. 12. Multaque ſibi à Sede Apoſt. data ſunt priuilegia, vt videre eſt in eiuſdem Six. conſt. 22. Religionis, cum ibi not. Et ad cognitionem ſuarum cauſarum, ſpecialem iudicem delegit Clem. VIII. in eius conſt. 118. Cum ſicut vbi notabo.

Edita, A. D. 1204. *INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Guidoni Miniſtro Hoſpitalium S. Mariæ in Saxia, & Sancti Spiritus in Monte Peſſulano, eiuſque fratribus tam præſentibus, quàm futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum.*

Hoſpitalitatis commendatio. INter opera pietatis, quæ ſecundùm Apoſtolum promiſſionem habet vitæ, quæ nunc eſt pariter & futuræ, hoſpitalitatem nobis ſpecialiter & frequenter diuina ſcriptura commendat, vtpotè quæ illa omnia comprehendit propter quæ Dominus in vltimæ diſcuſſionis examine remuneraturum ſe bonos, & malos aſſerit puniturum. Hæc enim paſcit eſurientes, ſitientes potat, colligit hoſpites, nudos veſtit, & non ſolùm infirmos viſitat, ſed eorum in ſe infirmitates aſſumens, infirmantium curam agit, in carcere poſitis ſubuenit, & quibus viuis in infirmitate communicat, participat in ſepultura defunctis. Per hanc quidam Angelis receptis hoſpitio placuere, cum Abraham & Lot hoſpitalitati vacantes, Angelos meruerint hoſpitari, per quos Abraham iam ſenex futuræ ſobolis promiſſionem accepit, & Lot fuit de incendio Sodomæ liberatus. Duo quoque Diſcipuli qui IESVM hoſpitio cogerunt, quem in expoſitione ſcripturæ non nouerant, in panis fractione nouerunt. Per hanc ſuperflua diuitum, quæ congregata forte ſeruarentur ad mortem, in neceſſitates pauperum erogantur ad vitam. Per hanc terrena in cœleſtia, & tranſitoria in æterna fœlici commercio commutantur, dum per manus pauperum theſaurizamus in cœlis, vbi nec ærugo, nec tinea demolitur, & vbi fures non effodiunt nec furantur, & facimus nobis de mammona iniquitatis amicos, qui cum defecerimus in æterna tabernacula nos admittant.

Conſtructio Hoſpitalis apud S. Mariā in Saxia de Vrbe, pro Fratribus S. Spiritus eiuſdem. §. 1. Hæc igitur attendentes, non ſolùm pro noſtra ſed prædeceſſorum, & ſucceſſorum, & fratrum noſtrorum Epiſcoporum, Presbyterorum, atque Diaconorum Rom. Eccleſiæ Cardinalium, tàm viuorum, quàm etiam defunctorum ſalute, apud S. Mariam in Saxia, locum vtique ſatis idoneum ad hoſpitalitatis officium exercendum, eleemoſynis Eccleſiæ Rom. venerabile conſtruximus Hoſpitale, in quo futuris temporibus, dante Domino, recipiantur, & reficiantur pauperes, & infirmi, & exhibeantur alia opera pietatis.

Quorum ordo ibidem inſtitutus fuit. §. 2. Statuentes vt regularis Ordo qui ſecundùm Deum & inſtitutionem fratrum Hoſpitalis Sancti Spiritus in eodem loco per nos inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur.

Et qui ſpecialiter pro viuis & defunctis orent, & ſpiritualia adminiſtrent, &c. §. 3. Hoc tamen adiecto vt in eadem Eccleſia quatuor ſemper ad minus ſint Clerici regulam eiuſdem Hoſpitalis profeſſi, qui pro nobis & Prædeceſſoribus, ac Succeſſoribus, & fratribus noſtris, viuis pariter & defunctis ſpecialiter orantes, omnia ſpiritualia libere adminiſtrent, & ſuper iis nullius niſi Romani Pontificis correctioni ſubiaceant. Ad quem quoties expedierit, monitione præmiſſa, caritatiua fiat à fratribus proclamatio propter Deum, vt ipſe cognita veritate, decernat quod ſuo prudenti conſilio duxerit prouidendum.

Victumque habeant & veſtitum, regimine Hoſpitalis totaliter remanente apud Magiſtrum. Hodie non Magiſter, ſed Commendator appellatur. §. 4. Ipſi autem victu, & veſtitu contenti, quem eis ſecundùm eamdem regulam præcipimus exhiberi, diuinis vacent officiis, & intendant Eccleſiaſticis Sacramentis, ita quod de aliis Hoſpitalis negotiis, præter conceſſionem Magiſtri, ſe nullatenus intromittant, ſed omnia diſpoſitioni tuæ fili Magiſter & ſucceſſorum tuorum, vel eorum qui per te, vel eos ad hoc fuerint deputati, ſine contradictione, ac murmuratione relinquant.

Hoſpitale S. Mariæ in Saxia de Vrbe, & Hoſp. S. Spiritus in Monte Peſſulano vniūtur. Vide notata hic in rub. & etiam in conſtit. 4. Nicol. IV. §. 5. Ceterum quoniam in Hoſpitali Sancti Spiritus diebus noſtris per Dei gratiam hoſpitalitas valdè viget, illud iſti, & iſtud illi, de conſilio fratrum noſtrorum volumus, Vt & iſtud illi tanto vtilius muniment impendat, quanto vicinius nobis exiſtens, defenſionem noſtram illi facilius poterit implorare. Illudque iſti tanto commodius ſubueniat in miniſtris, quanto perſonæ conuerſantes in illo ad hoſpitalitatis ſunt officium aptiores. Ita tamen vt per hanc vnionem, prædictum Sancti Spiritus Hoſpitale iuriſdictione Magalonen. Eccleſiæ minimè ſubtrahatur, illa dumtaxat conſtitutione ſeruata, quam inter eamdem Magalonen. Eccleſiam, & prædictum Sancti Spiritus Hoſpitale decreuimus obſeruandam.

Magiſter generalis vtrīuſque Hoſpit. rogat. cuiuſque Magiſtri electio fiat iuxta formam hic poſitam. Hodie Magiſter. eligitur à Summo Pontifice. §. 6. Statuimus inſuper, vt vnus tantùm Magiſter Hoſpitalibus præficiatur ambobus, qui vtrumque viſitet annuatim, & quæ ſtatuenda vel emendanda viderit, ſtatuat & emendet, & transferendi fratres vbicumque fuerint, prout melius viderit expedire, liberam habeat facultatem. Qui ſi forſan apud Vrbem, vel vbilibet citra Montes, viam fuerit vniuerſæ carnis ingreſſus, fratres Hoſpitalis Sanctæ Mariæ in Saxia, fratribus Sancti Spiritus, eius non differant obitum nunciare. Illique Romam, duos, vel tres de fratribus ſuis mittant, qui cum fratribus Hoſpitalis S. Mariæ in Saxia electionem celebrent regularem. Quod ſi forſan apud Montem Peſſulanum obierit, vel vbilibet vltra montes, per fratres Sancti Spiritus, fratribus S. Mariæ ipſius obitus nuncietur, qui vt prædiximus, duos vel tres de fratribus ſuis Montem Peſſulan. tranſmittant, ad electionem regulariter celebrandam.

Exemptio à poteſtate quorumcumque Prælatorum. §. 7. Ceterum cum Eccleſia S. Mariæ in Saxia, & Hoſpitale conſtructum ibidem, ad nos nullo pertineant medio (ſaluo quod Clerici eiuſdem Eccleſiæ debent ex noſtro mandato Baſilicæ Principis Apoſtolorum in Scrutinio, Baptiſmo, & Lætania) ne diſparis conditionis homo præferatur eidem, & ſeruus, qui alij Domino ſtet, aut cadat præponatur Hoſpitali prædicto, quod noſtræ tantùm eſt iuriſdictioni ſubiectum; perſonam tuam fili Magiſter & ſucceſſorum tuorum à quorumlibet Prælatorum eximimus poteſtate. Vt nullus in te vel eos, interdicti vel excommunicationis ſententiam, ſine mandato Apoſtolicæ Sedis audeat promulgare. Quam ſi aliter prolata fuerit decernimus non tenere.

Eleemoſynarum quærendarum à prædictis ... §. 8. Licet autem prædicta Hoſpitalia vniamus, ne tamen huiuſmodi vnio confuſionem inducat, cum & ſi vnio Deo ſit placita, diſcretio tamen ei nihilominus ſit

Hoſpitalib. diſtributio. Scias poſtea ſuiſſe vnita omnia Hoſpitalia, & ſine licentia eius Mag. eleemoſynas nullibi colligi poſſe. vti ſin cóſt. 12. Sixt. IV.

accepta, priuilegio præſenti ſtatuimus, vt fratres qui colligendis, eleemoſynis pro pauperibus, Hoſpitalis S. Mariæ in Saxia fuerint deputati, tantùm Italia, & Sicilia, & Anglia, & Vngaria ſint contenti, fratres autem Hoſpitalis Sancti Spiritus in Monte Peſſulano liberè in Prouinciis alus, eleemoſynarum ſtatuant Collectores, ita quod vtrique ſuis terminis ſint contenti, nec inuadant alteri terminos aliorum. Nec eleemoſynæ, quæ pro Hoſpitali S. Mariæ in Saxia collectæ fuerint, ad Hoſpitale Sancti Spiritus transferantur, nec quæ fuerint illi fidelium deuotione collatæ, occaſione qualibet deferantur ad iſtud.

Forma quærendi eleemoſynas etiam tempore interdicti. Tu videas conſt. 84. Pij IV.

§. 9. Si qui verò fratrum veſtrorum, qui deſtinati fuerint ad eleemoſynas colligendas in quamlibet Ciuitatem, Caſtellum, vel Vicum aduenerint, ſi forte locus ille à diuinis fuerit officiis interdictus, pro Omnipotentis Dei reuerentia, in eorum aduentu iucundo, ſemel in anno pulſatis campanis aperiantur Eccleſiæ, vt ſuper eleemoſynis acquirendis verbum exhortationis ad Populum in Eccleſia proponatur.

Collectores earum, ſub protectione B. Petri conſiſtunt.

§. 10. Decernimus inſuper, vt receptores fraternitatum, ſiue collectarum veſtrarum, ſaluo iure Dominorum ſuorum, in B. Petri & noſtra protectione conſiſtant, & pace in terris, in quibus fuerint potiantur.

Fratribus ſepultura non denegetur etiamſi Eccleſia ſit interdicta.

§. 11. Simili etiam modo ſancimus vt quicumque in veſtra fuerit fraternitate receptus, ſi forſan Parochialis Eccleſia, cuius tempore Parochianus extiterit, à diuinis fuerit officiis interdicta, eumque mori contigerit, ipſi ſepultura Eccleſiaſtica non negetur, niſi excommunicatus, vel nominatim fuerit interdictus.

Exemptio à decimis. Vide priuil. Six. IV. in conſtit. 22.

§. 12. Decimas autem, de terris & vineis, quas ad opus infirmorum & pauperum propriis manibus, aut ſumptibus colitis, ſiue de nutrimentis animalium, ſeu de fructibus hortorum veſtrorum, nullus exigere, vel extorquere præſumat.

Oratorij, & Cæmeterij permiſſio in locis Ord.

§. 13. Liceat autem vobis in domibus veſtris, quas in præſentiarum habetis, vel in futurum eritis habituri ad opus veſtrum & familiæ veſtræ, necnon infirmorum & pauperum ibidem manentium, oratorium, & cæmeterium ſine impedimento cuiuſlibet contradictionis, habere.

Fratres ab Epiſc. pis ordines, &c. recipiant.

§. 14. Chriſma verò Oleum Sanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ordines fuerint promouendi, à diœceſanis ſuſcipietis Epiſcopis, ſiquidem catholici fuerint, & communionem ſacroſanctæ Romanæ Sedis habuerint, & ea vobis ſine prauitate aliqua voluerint exhibere. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis adire Antiſtitem, gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habentem, qui noſtra fretus auctoritate, vobis quod poſtulatur impendat.

Celebrarique poſſint etiam tempore interdicti. Tu ſerua Conc. Trident. ſeſſ. 25. c. 12. Et alios in religione recipere. Recepti autē poſt profeſſionem inde non recedant.

§. 15. Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat in Eccleſiis veſtris, clauſis ianuis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, diuina officia celebrare.

§. 16. Liceat quoque vobis liberas & abſolutas perſonas è ſæculo fugientes ad conuerſionem recipere, & eas abſque contradictione aliqua retinere.

§. 17. Prohibemus inſuper, vt nulli fratrum veſtrorum, poſt factam in locis veſtris profeſſionem, fas ſit abſque Magiſtri ſui licentia, inde diſcedere, niſi arctioris religionis obtentu. Diſcedentem verò abſque communium literarum veſtrarum cautione, nullus penitus audeat retinere.

Magiſtro auctoritas ejiciendi fratres turbatores, aut inutiles ab Ordine, cum conſenſu Capituli, & alios recipiendi præuia probatione.

§. 18. Si quis verò fratrum, poſt factam profeſſionem turbatores religionis veſtræ, vel inutiles fuerint fortaſſis inuenti, liceat tibi fili Magiſter, & ſucceſſoribus tuis, eos cum aſſenſu & conſilio ſanioris partis Capituli amouere, ipſiſque dare licentiam ad alium Ordinem, vbi ſecundum Deum viuere valeant tranſeundi, & loco eorum alios ſubrogandi, qui vnius anni ſpatio, in veſtra ſocietate probentur. Quo peracto ſi mores eorum exegerint, & ipſi vtiles fuerint, ad ſeruitium Hoſpitalis inuenti, profeſſionem faciant regularem.

Exemptio Hoſpit. ab homagijs, &c.

§. 19. Ad hæc, diſtrictius inhibemus ne à te fili Magiſter vel ſucceſſoribus tuis, & fratribus Hoſpitalium eorundem, exigat vlla Eccleſiaſtica ſæcularisvè perſona fidelitates, homagia, iuramenta, vel ſecuritates reliquas, quæ à laicis frequentantur.

Licentia decimas acquirendi.

§. 20. Poſtremò, decimas quas conſilio & aſſenſu Epiſcoporum à Clericis, vel Laicis poteritis obtinere, illaſque quas conſentientibus diœceſanis Epiſcopis, & Clericis ad quos pertinent, acquiretis, auctoritate Apoſtolica vobis confirmamus. Nulli ergo, &c.

Hortatio ad Pont. Succeſſores, vt ſpecialiter bonus Hoſpitalis curæ incumbant.

§. 21. De cetero ſucceſſores noſtros obſecramus & obteſtamur in CHRISTO IESV, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, vt loca veſtra cum perſonis & rebus ad hoſpitalitatis officium deputatis, tamquam ſpeciales patroni, ſpecialiter foueant, & defendant. Quoniam & ſi ceteris piis locis teneantur ex Apoſtolicæ ſeruitutis officio prouidere, huic tamen Hoſpitali, quod de bonis Eccleſiæ Romanæ fundatum eſt, & donatum, & tam noſtris, quàm ſucceſſorum noſtrorum diebus credimus amplandum, curam debent impendere ſpecialem. Si qua igitur, &c. Cunctis autem, &c.

Datum Lateran. per manum Ioannis S. R. E. Subdiaconi & Notarij, XIII. Kal Iulij, Indictione VII. Incarnationis Dominicæ Anno 1204. Pontificatus verò Domini Innocentij Papæ III. Anno VII. *D. P. A. 7. die 18. Iun.*

Coronatio Regis Aragonum Romæ in Monaſterio S. Pancratij, cum inſignium regalium conceſſione, ac licentia, quod eius ſucceſſores de cetero per Archiepiſcopum Tarraconen. auctoritate Apoſtolica coronari poſſint. VIII.

INNOCENTIVS PAPA III. *Edita An. D. 1206.*

Seruus Seruorum Dei. Petro Illuſtri Regi Aragonum.

Coronatio.

CVm quanta gloria & honore, impendiis & applauſu, Regium Romæ de manu noſtra in Monaſterio B. Pancratij ſuſceperis Diadema, poſtquam per Venerabilem fratrem noſtrum Petrum Portuen. Epiſcopum in Regem te fecimus coronari, tua ſublimitas non ignorat.

Inſignium regalium conceſſio.

§. 1. Vt autem dilectionis affectum, quem ad tuam habemus perſonam, per exhibitionem operis, euidentius monſtraremus, regalia inſignia vniuerſa, Mantum videlicet, Colobium, Sceptrum, & Pomum, Coronam, & Mitram ad opus dum non minus pretioſa quàm ſpecioſa, fecimus præparari, & ea liberaliter tibi donauimus, in ſignum gratiæ ſpecialis.

Promiſſio Regis ac annuo cenſu Sedi Ap. ſt. perſoluendo.

§. 2. Tu verò tamquam Princeps, & Catholicus Rex, ſuper altare B. Petri Apoſtolorum Principis, Regnum tuum nobis, & per nos Apoſtolicæ Sedi cum multo deuotionis affectu, per priuilegij paginam obtuliſti, illud ei conſtituens in perpetuum cenſuale; firmiter promittendo, quod iuramentum fidelitatis & obedientiæ, in coronatione tua nobis exhibitum, inuiolabiliter obſeruabis, & ad illud exhibendum, & conſeruandum ſucceſſores tuos obligari volebas.

Indultum, quod huius Regis ſucceſſores coronentur per Archiepiſc. Tarraconen.

§. 3. Nos igitur gratiam tibi à nobis exhibitam, ad ſucceſſores tuos deriuari volentes, præſentium auctoritate concedimus, vt cum ipſi decreuerint coronari, coronam à Sede Apoſtolica requirentes, de ſpeciali mandato per Tarraconenſis Archiepiſcopum apud Cæſaraugustam ſolemniter coronentur, præſtita ſuper prædictis idonea cautione. Et quoniam iure ciuili ſtatutum eſt, vt mulieres maritorum honoribus decorentur, præſenti uni auctoritate concedimus, vt per manus eiuſdem Archiepiſcopi eas liceat coronari.

Sanctio pœnalis.

§. 4. Nulli ergo, &c. noſtræ conceſſionis, &c. Si quis autem, &c. Dat. Ferentin. 15. Kal. Iulij, Pont. noſtri An. 9. *D. P. A. 9. die 17. Iun.*

Confirmatio Ordinis Fratrum Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptoris Captiuorum. IX.

Hic idem Pontifex Regulam huic Ordini conſtituit vt ſupra in eius conſt. 1. Operante fol. 71. vbi plenè notaui de materia.

Confirmauit poſtea priuilegia, gratias, & indulta huic Ordini conceſſa, tàm ſpiritualia, quàm temporalia Greg. XV. in Conſt. 22. Iniuncti inf. tom. 4.

INNO

Edita A. D. 1209.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs, Ioanni Miniſtro, & fratribus Ordinis Sanctæ Trinitatis, tam præſentibus, quàm futuris, regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Exordium.

OPerante patre luminum (à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum, qui Solem ſuum oriri facit ſuper bonos & malos, etiam diebus noſtris, in quibus peccatis exigentibus, abundat iniquitas, & multorum caritas refrigeſcit) nonnulli faciente cum eis Domino ſignum in bonum (vnde inter alia beneficia quæ nobis miſericorditer impertitur, ad gratiarum actiones propenſius incitamur) poſteriorum obliti, ad anteriora cum Apoſtolo ſe extendunt. Et exuentes veterem hominem cum actibus ſuis, & nouum, qui ſecundùm Deum creatus eſt induentes, in vitæ tranſeunt nouitatem, cum relictis pro Deo quæ poſſident, & non quæ ſua ſunt, ſed quæ IESV CHRISTI, quærentes, voluntariam eligunt paupertatem, & diuinæ ſe ſubijciunt ſeruituti. Quorum deſiderijs tanto eſt propenſiùs annuendum, quanto per opera pietatis gratiorem præſtant Altiſſimo famulatum.

Approbatio Ordinis Fratrum S. Trinitatis redemptionis Captiuorum.

§. 1. Licet autem, ſecundùm Apoſtolum, nec qui plantat, nec qui rigat ſit aliquid, ſed qui incrementum dat Deus, plantationem tamen veſtram nouellam, Apoſtolicæ protectionis præſidio diſpoſuimus irrigare, quatenus Deo præſtante miſericorditer incrementum, fructum proferat exoptatum. Ea propter, dilecti in Domino filij, veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatũ Ordinẽ Sanctæ Trinitatis, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Statuentes, vt quaſcumque poſſeſſiones, quæcũque bona idem Ordo in præſentiarum iuſtè ac canonicè poſſidet aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſiue alijs iuſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci; firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant.

Facultas ædificandi Monaſteria. Tu ad hoc vide conſt. 1. 2. Clem. VIII. Quoniam. Exemptio à decimis.

§. 2. Si quando verò loca deſerta, fuerint eidem venerabili Ordini ab aliquo pia deuotione collata, liceat vobis ædificare Villas, Eccleſias, Cœmeteria ad opus hominum ibidem morantium fabricare. Ita tamen vt illic vicinia, Abbatia, vel Religioſorum Collegia non exiſtant, quæ hoc valeat perturbare.

§. 3. Sanè noualium veſtrorum quæ proprijs manibus, aut ſumptibus colitis, ſiue de nutrimentis animalium veſtrorum, hortorum, vel pomorum fructibus, nullus à vobis decimas exigere vel extorquere præſumat.

Facultas recipiendi fratres. Tu vide Bul. 91. Six. V. Prohibetur diſceſſus ab Ordine.

§. 4. Liceat quoque vobis, clericos vel laïcos, liberos & abſolutos à ſæculo fugientes, ad conuerſionem recipere, & eos ſine contradictione aliqua retinere.

§. 5. Prohibemus inſuper, vt nulli fratrum veſtrorum, poſt factam in Ordine veſtro profeſſionem, fas ſit, abſque Miniſtri ſui licentia, niſi arctioris Religionis obtentu, de eodem Ordine diſcedere. Diſcedentem verò abſque cõmunium litterarũ cautione, nullus audeat retinere.

Licentia recipiendi ſacros Ordines, & Sacramenta ab Ordinarijs & alijs. Tu tamen elige h. c. inter. Chr. Trid. ſeſſ. 23. cap. 12.

§. 6. Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum veſtrarum, ordinationes Clericorum veſtrorum, qui ad ſacros ordines fuerint promouendi, & cetera Eccleſiaſtica Sacramenta, à diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſiquidem catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacroſanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine prauitate qualibet exibere. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis catholicum adire Antiſtitem, gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habentem, qui noſtra fretus auctoritate, vobis quod poſtulatis, impendat.

Tempore quo interdicti celebrandi. Tu vide Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 12. Ad veniendum eccleſijs ſepeliendi.

§. 7. Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis ianuis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, diuina officia celebrare.

§. 8. Sepulturam præterea locorum veſtrorum liberam eſſe decernimus, vt eorum deuotioni & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepelire deliberauerint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat. Salua tamen iuſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Miniſter generalis à Fratribus Ordinis eligatur.

§. 9. Obeunte verò te nunc eiuſdem Ordinis Miniſtro, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrũ pars conſilij ſanioris, ſecundùm Dei timorem, canonicè prouidẽt eligendũ.

Nemo loca Ordinis perturbet.

§. 10. Paci & tranquillitati veſtræ paterna in poſterum ſollicitudine prouidere volentes, auctoritate Apoſtolica diſtrictius inhibemus, vt infrà clauſuram locorum veſtrorum nullus rapinam, ſeu furtum facere, ignem apponere, ſanguinem fundere, hominem temere capere, vel interficere, ſeu violentiam audeat exercere.

Vel eius bona.

§. 11. Decernimus ergo, vt nulli omnino hominum liceat præfatum Ordinem temere perturbare, vel eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, omnia integra conſeruentur, eorum pro quorũ gubernatione ac ſuſtẽtatione conceſſa ſunt, vſibus omnimodis profutura. Salua Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & diœceſani Epiſcopi canonica iuſtitia.

Contrafacientes puniantur.

§. 12. Si igitur in futurum, Eccleſiaſtica ſæculariſvè perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentauerit, ſecundò, tertióve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatiſque ſuæ careat dignitate, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore & ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri IESV CHRISTI aliena ſit, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat.

Obedientes verò benedicuntur.

§. 13. Cunctis autem eidem loco ſuo iure ſeruientibus, ſit pax Domini noſtri IESV CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiãt, & apud diſtrictũ iudicẽ præmia æternæ pacis inueniant. Amen, Amen, Amen.

Dat Viterbij per manum Ioannis S. Mariæ Coſmedin, Diaconi Card. S.R.E. Cancellarij, 14. Cal. Iulij Indictione 2. Incarnationis Dominicæ Anno 1209. Pontificatus verò Domini Innocentij Papæ Tertij, Anno 12.

Dat. P. A. 12. die 18. Iun.

X.

Damnatio Conſtitutionis Henrici Conſtantinopolitani Imperatoris, contra libertatem Eccleſiaſticam editæ, elargitioneſque erga Eccleſias impedientis.

Edita A. D. 1212.

INNOCENTIVS PAPA III. Seruus Seruorum Dei Cardicen. & Sidonien Epiſcopis, & Archidiacono Daualien.

Henricus Imperator edidit conſtitutionem libertati Eccleſ. contrariam.

AD noſtram noueritis audientiam perueniſſe, quod cariſſimus in CHRISTO filius noſter, Henricus Conſtantinopolitanus Imperator Illuſtris, Conſtitutionem cum ſuis Baronibus edidit, quæ vergit in periculum animarum, & eſt contraria prorſus Eccleſiaſticæ libertati, videlicet, vt nullus poſſit de ſuis poſſeſſionibus in vita, vel vltimo teſtamento, aliquid Eccleſijs elargiri.

Hic ideo Pontifex eam cassat.

§. 1. Cũ igitur Conſtitutio huiuſmodi, tã diuinis, quam humanis ſit legibus inimica, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mãdamus, quatenus ipſã auctoritate noſtra decernatis, friuolam, & inanem, & nullo modo ſeruandã.

Dat Laterani 10. Kal. Iunij, Anno 15.

Dat. P. A. 15. die 23. Maij.

XI.

Indictio XIII. Sacri & Oecumenici Concilij Lateranenſis, pro prima die Nouembris 1215.

Edita A. D. 1213.

INNOCENTIVS PAPA III. Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, & dilectis filijs Abbatibus, & Prioribus, Decanis, & Archidiaconis per Teutonicas prouincias conſtitutis.

Exordium.

VIneam domini Sabaoth, multiformes fatagunt beſtiæ demoliri; quarum incurſus adeo inualuit contra ipſam, vt ex parte non modica, pro vitibus ſpinæ ſuccreuerint, & quod gementes referimus, ipſæ iam vites proferant pro vua labruſcam, infectæ multipliciter, & corruptæ.

Affectus Pontificis ad recuperationem Terræ Sanctæ & reformationem vniuerſalis Eccleſiæ.

§. 1. Illius ergo teſtimonium inuocamus, qui teſtis eſt in Cælo fidelis, quod inter omnia deſiderabilia cordis noſtri duo in hoc ſæculo principaliter affectamus, vt ad recuperationem videlicet Terræ Sanctæ, ac reformationem vniuerſalis Eccleſiæ valeamus intendere cum effectu. Quorum vtrumque tantam requirit prouiſionis inſtantiam, vt abſque graui & grandi periculo vltra diſſimulari nequeat, vel differri.

Eiuſdem ad Deum ſupplicatio pro opportuno remedio.

§. 2. Vnde ſupplicationes, & lacrymas effundimus coram Deo, humiliter obſecrantes, quatenus ſuper his ſuũ nobis beneplacitum reuelaret, inſpiraret affectum, accen-

deret deſiderium, & propoſitum confirmaret, facultatem & opportunitatem præſtando, ad ea ſalubriter exequenda.

Conſtituit conuocandũ Concilium generale.

§. 3. Quapropter habito ſuper his cum fratribus noſtris, & aliis viris prudentibus, frequenti & diligenti tractatu, prout tanta ſollicitudo exigebat, hoc tandem ad exequenda prædicta de ipſorum conſilio prouidimus faciendum. Vt quia hæc Vniuerſorum fidelium communẽ ſtatum reſpiciunt, Concilium iuxta priſcam conſuetudinem Sanctorum Patrum conuocemus, propter lucra ſolùm animarum opportuno tempore celebrandum. In quo ad extirpandum vitia, & plantandas virtutes, corrigendos exceſſus, & reformandos mores, eliminandas hæreſes, & roborandam fidem, ſopiendas diſcordias, & ſtabiliendam pacem, comprimendas oppreſſiones, libertatem fouendam, inducendos Principes & populos Chriſtianos ad ſuccurſum & ſubſidium Sanctæ Terræ, tam à Clericis, quàm à laïcis impendendum, cum ceteris quæ perlongum eſſet per ſingula enumerare, prouidè ſtatuantur inuiolabiliter obſeruanda circa prælatos, & ſubditos regulares, quæcumque de ipſius approbatione Concilij viſa fuerint expedire, ad laudem & gloriam nominis eius, ad remedium & ſalutem animarum veſtrarum, ac profectum & vtilitatem populi Chriſtiani.

Deſtinatio proborum virorum ad explorandum interim negotium recuperationis Terræ Sanctæ.

§. 4. Quia verò ante biennium vniuerſale non poſſet Concilium commodè celebrari, diſpoſuimus interim per viros prudentes in ſingulis prouinciis pleniùs explorare, quæ Apoſtolicæ prouiſionis limam expoſcant, & præmittere viros idoneos ad Terræ Sanctæ negotium procurandum, vt ſi exigente neceſſitate ſacrum Concilium approbauerit, nos ipſum negotium perſonaliter aſſumamus efficaciùs promouendum.

Indictio d. Concilij ad primam diem Nou. 1215.
** quod*

§. 5. Credentes igitur hoc ſalutare propoſitum ab illo deſcendere, à quo eſt omne datum optimum, & omne donum perfectũ, vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta præcipimus,* quo vos taliter præparetis, quod à præſenti Dominicæ Incarnationis MCCIII. anno, vſque ad duos annos, & dimidium, præfixos vobis pro termino Kal. Nouemb. ad Sedem Apoſtolicam accedatis cum modeſtia & cautela, ita quòd in veſtra prouincia, ſi neceſſitas poſtulauerit, duo vel tres de ſuffraganeis Epiſcopis valeant remanere, pro Chriſtianitatis miniſteriis exequendis, & tam illi, quàm alij, qui canonica præpeditione detenti venire nequeunt, idoneos pro ſe dirigant reſponſales. Perſonarum, & euectionum mediocritate ſeruata, quam Lateranenſe Concilium definiuit, vt nullus omnino plures, aut pauciores ſecum adducere poſſit. Nec quiſquam faciat ſuperfluas & pompoſas, ſed neceſſarias tantùm & moderatas expenſas, oſtendendo ſe actu & habitu verum Chriſti cultorem, cum non ſæcularis applauſus, ſed ſpiritualis profectus in hoc negotio ſit requirendus.

Iuſſio vt interim quiſque diligenter inquirat de peragendis in d. Concil.

§. 6. Interim autem per voſipſos, & per alios viros prudentes, vniuerſa ſubtiliter inquiratis, quæ ſtudio correctionis, aut reformationis indigere videntur, & ea fideliter conſcribentes, ad Sacri Concilij præfati examen, erga ſubuentionem Terræ Sanctæ neceſſaria, vbi Deus noſter rex ante ſæcula ſalutem in medio terræ operari dignatus eſt, opem & operam efficaciter impenſuri, aſſiſtendo fideliter & prudenter, his quos ad hoc negotium duxerimus ſpecialiter procurandum deſtinare.

Prohibitio excuſationũ proponenda.

§. 7. Nullus itaque fallaciter ſe excuſando ab executione tam ſancti operis ſubtrahat, ſi canonicam vult effugere vltionem. Nemo diſſenſionum obſtacula, vel itinerum impedimenta cauſetur, quæ Domino faciente ſignum in bonum ex magna iam parte ceſſare cœperunt. Nam & quantò maiora imminent pericula, tantò potiora remedia conuenit adhiberi. Numquam enim nauigabit per æquora, qui ſemper expectat, vt mare non excitet in ſe fluctus. Propter hæc autem ad vos dilectum filium N. cum iuſſione Apoſtolica deſtinamus, quem habeatis pro reuerentia commendatum.

XII. Indictio belli & Cruciatæ contra Saracenos, pro recuperatione Terræ Sanctæ Hieruſalem, cum Indulgentiarum & priuilegiorum conceſſione pro Cruceſignatis ad illud proficiſcentibus, aut aliter ſubſidium præſtantibus.

Pars huius Bullæ in §. 13. eſt in cap. 17. de Iud. & Sarrac. Et de Cruceſignatis habes etiam inf. Innoc. IV. conſt. 19. Malitia, & Nicol. IV. conſt. 5. Illuminet. vbi agitur etiam de ſimili expeditione pro recuperatione Terræ Sanctæ.

Aliam edidit Bullam Eug. III. quæ eſt hic ſup. num. 3. incipiens quantum pag... Et alteram Greg. VIII. quæ etiam eſt hic ſup. n. 1. incipiens audita tremendi pag. Recordare autem quod hic idem Pont. ad hoc bellum adhortatus eſt Regem Armenorum, vt ſuprà in conſt. 4. Is eccleſiam. fol. 1. & Clem. V. ob id induxit Conciliũ Viennenſe generale, vt inf. in eius conſt. 1. Regnans.

INNOCENTIVS PAPA III. &c.

Edita A. D. 1215.

Indictio expeditionis de Lateran. Concil. aſſenſu, & deputatio loci pro paranda claſſe, cum qua hic Pont. profecturus eſt.

AD liberandam Terram Sanctam de manibus impiorum ardenti deſiderio aſpirantes, de prudentum virorum conſilio, qui plenè nouerunt circumſtantias temporum & locorum, ſacro approbante Concilio definimus, vt ita Cruceſignati ſe præparent, quod in Kal. Iunij ſequentis poſt proximum, omnes qui diſpoſuerunt tranſire per mare conueniant in Regnũ Siciliæ, alij ſicut oportuerit & decuerit apud Brunduſium, & alij apud Meſſanã, & partes vtrobique vicinas, vbi & nos perſonaliter, Domino annuente, diſpoſuimus tunc adeſſe, quatenus noſtro cõſilio & auxilio Exercitus Chriſtianus ſalubriter ordinetur, cum benedictione diuina & Apoſtolica profecturus.

Exercitui ſeq. terreſtri cum quo Legatus de Latere deſtinabitur.

§. 1. Ad eumdem quoque terminum ſe ſtudeant præparare, qui propoſuerunt per terram proficiſci, ſignificaturi hoc interim nobis, vt eis ad conſilium & auxilium Legatum idoneum de noſtro Latere concedamus.

Clericorum munus in d. exercitu præſcribit.

§. 2. Sacerdotes autem, & alij Clerici, qui fuerint in exercitu Chriſtiano, tam ſubditi quam Prælati, orationi & exhortationi diligenter inſiſtant, docentes eos verbo pariter & exemplo, vt timorem & amorem ſemper habeant diuinum ante oculos, nequid dicant aut faciant, quod diuinam maieſtatem offendat. Et ſi aliquando lapſi fuerint in peccatum, per veram pœnitentiam mox reſurgant, gerentes humilitatem cordis & corporis, & tam in victu, quàm in veſtitu mediocritatem ſeruantes, diſſenſiones & æmulationes omnino vitando, rancore ac liuore à ſe penitus relegatis. Vt ſic ſpiritualibus & materialibus armis muniti, aduerſus hoſtes fidei ſecurius prælientur, non de ſua præſumentes potentia, ſed de diuina virtute ſperantes.

Eiſdem fructuum perceptionem de beneficijs permittit.

§. 3. Ipſis autem Clericis indulgemus, vt beneficia ſua integra percipiant per triennium, ac ſi eſſent in Eccleſiis reſidentes, & ſi neceſſe fuerit, ea per id tempus pignori valeant obligare.

Prælatorum officium eſſe iubet inducendi Cruceſignatos ad hanc expeditionem.

§. 4. Ne igitur hoc ſanctum propoſitum impediri vel retardari contingat, Vniuerſis Eccleſiarum Prælatis diſtrictè præcipimus, vt ſinguli per loca ſua illos qui ſignum Crucis diſpoſuerunt reſumere, ac tam ipſos quàm alios Cruceſignatos, & quos adhuc ſignare contigerit, ad reddendum vota ſua Domino diligenter moueant & inducant, & ſi neceſſe fuerit, per excommunicationis in perſonas, & interdicti ſententias in Terras eorum, omni tergiuerſatione ceſſante, compellant, illis dumtaxat exceptis, quibus tale impedimentum occurrerit, propter quod ſecundùm Sedis Apoſtolicæ prouidentiam, votum eorum commutari debeat merito vel differri.

Alioſque perſonaliter non accedentes inducendi ad conferendum certum numerum militum ad triennium.

§. 5. Ad hæc, ne quid in negotio IESV CHRISTI deſit contingentibus omittatur, volumus & mandamus, vt Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, & alij qui curam obtinent animarum, ſtudioſè proponant ſibi commiſſis verbum Crucis, obſecrantes per Patrem & Filium, & Spiritum ſanctum, vnum ſolùm verum æternum Deũ, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & Barones, alioſque Magnates, necnon Communitates Ciuitatum, Villarum, Oppidorum, vt qui perſonaliter non acceſſerint in obſidium Terræ Sanctæ, competentem conferant numerum bellatorum, cum expenſis ad triennium neceſſariis, ſecundùm proprias facultates, in remiſſionem peccatorum ſuorum, prout in generalibus literis eſt expreſſum, & ad maiorem cautelam etiam inferiùs exprimemus. Huius remiſſionis volumus eſſe participes, non ſolùm eos qui naues proprias exhibent, ſed etiam illos, qui propter hoc opus, naues ſtuduerint fabricare.

§. 6. Renuen

Renuentibus ſubſidium ministrare, comminatio extremi Dei iudicium.

§. 6. Renuentibus autem, ſi qui forte tam ingrati fuerint Domino Deo noſtro, ex parte Apoſtolica firmiter proteſtamur, vt ſe ſciant ſuper hoc nobis in nouiſſimo diſtricti examinis die, coram tremendo iudicio reſponſuros. Prius tamen conſiderantes, qua conſcientia, quaue ſecuritate confiteri poterunt coram vnigenito Dei filio IESV CHRISTO, cui omnia Pater dedit in manus, ſi ei pro peccatoribus crucifixo ſeruire renuerint in hoc negotio quaſi propriè ſibi proprio, cuius munere viuunt, cuius beneficio ſuſtentantur, quin etiam cuius ſanguine ſunt redempti.

Contributio huius Pont. de terminatur ſub duo ultra marcarum.

§. 7. Ne verò in humeros hominum onera grauia & importabilia imponere videamur, quæ digito noſtro mouere nolumus, ſimiles illis qui dicunt vtique, ſed non faciunt; ecce nos de his, quæ vltra neceſſarias & moderatas expẽſas potuimus reſeruare, triginta millia librarũ in hoc opus cõcedimus & donamus, præter nauigiũ, quod Cruceſignatis de Vrbe atque vicinis partibus contulimus aſſignatur, nihilominus ad hoc ipſum tria millia marcarum argenti, quæ apud nos de quorumdam fidelium eleemoſynis remanſerint, aliis in neceſſitates & vtilitates prædictæ Terræ per manus fel. mem. Abbatis Hieroſolymitani Patriarchæ, ac Magiſtrorum templi, & hoſpitalis fideliter diſtributis.

Contributio Clericorum ad vigeſimam partem fructuum beneficiorum.

§. 8. Cupientes autem alios Eccleſiarum Prælatos, necnon Clericos Vniuerſos, & in merito, & in præmio habere participes & conſortes, ex communi Concilij approbatione ſtatuimus, vt omnes omnino Clerici, tam Subditi, quàm Prælati, vigeſimam partem Eccleſiaſticorum prouentuum vſque ad triennium conferant in ſubſidium Terræ Sanctæ, per manus eorum qui ad hoc Apoſtolica fuerint prouidentia ordinati. Quibuſdam dumtaxat religioſis exceptis, ab hac prætaxatione merito eximendis. Illis ſimiliter qui aſſumpto vel aſſumendo Crucis ſignaculo ſunt perſonaliter profecturi.

Contributio S.R.E. Card. ad decimam partem eorum fructuum.

§. 9. Nos autem & fratres noſtri S.R.E. Cardinales plenarie decimã perſoluimus, ſciantque ſe omnes ad hoc fideliter obſeruandum, per excommunicationis ſententiã obligatos, ita quod illi qui ſuper hoc fraudem ſcienter commiſerint, ſententiam excommunicationis incurrant.

Cruceſignatorum exemptio à collectis, & aliis impoſitionibus, & ſuſceptio ſub protectione S.R. Eccleſiæ.

§. 10. Sanè quia iuſto iudicio cœleſtis Imperatoris obſequiis inhærentes, ſpeciali decet prærogatiua gaudere, cum tempus proficiſcendi annum excedat in modico, Cruceſignati à collectis vel talliis, aliiſque grauaminibus ſint immunes. Quorum perſonas & bona poſt Crucem aſſumptam, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, vt ſub Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Eccleſiæ defenſione conſiſtant. Propriis nihilominus Protectoribus ad hoc ſpecialiter deputandis, ita vt donec de ipſorũ obitu vel reditu certiſſime cognoſcatur, integra maneant & quieta. Et ſi quiſque contra præſumpſerit, per cenſuram Eccleſiaſticam compeſcatur.

Relaxatio vſurarum pro eiſdem Cruceſignatis, cum dilatione ſoluendi ſortem principalem ſuorum debitorum.

§. 11. Si qui verò proficiſcentium illuc ad præſtandas vſuras iuramento tenentur aſtricti, creditores eorum, vt remittant eis præſtitum iuramentum, & ab vſurarum exactione deſiſtant, eadem præcipimus diſtinctione compelli. Quod ſi quiſquam creditorum eos ad ſolutionem coegerit vſurarum, eum ad reſtitutionem earum ſimili cogi animaduerſione mandamus. Iudæos verò ad remittendas vſuras per ſæcularem impelli præcipimus poteſtatem, & donec illas remiſerint ab vniuerſis Chriſti fidelibus per excommunicationis ſententiam eis omnino communio denegetur. His autem qui Iudæis debita ſoluere nequeunt in præſenti, ſic Principes ſæculares vtili dilatione prouideant, quod poſt iter arreptum, vſquequo de ipſorum obitu vel reditu certiſſimè recognoſcatur, vſurarum incommoda non incurrant. Compulſis Iudæis prouentus pignorum, quos interim ibi perceperint, in ſortem, expenſis deductis neceſſariis computare; cùm huiuſmodi beneficium non multum videatur habere diſpendij, quod ſolutionem ſic prorogat quòd debitum non abſorbet. Porro Eccleſiarum Prælati qui in exhibenda iuſtitia Cruceſignatis & eorum familiis negligentes extiterint, ſciant ſe grauiter puniendos.

Damnatio Piratarum impedientium...

§. 12. Ceterum quia Curſarij, & Piratæ nimium impediunt ſubſidium Terræ Sanctæ, capiendo & expoliando tranſeuntes ad illã, & redeuntes ab ipſa, nos ſpeciales adiutores & fautores eorũ excommunicationis vinculo innodamus. Sub interminatione anathematis inhibentes, ne quis cum eis ſcienter communicet aliquo venditionis vel emptionis contractu, & iniungentes Rectoribus Ciuitatum & locorum ſuorum, vt eos ab hac iniquitate reuocent & compeſcant. Alioquin, quia nolle perturbare peruerſos, nihil aliud eſt quàm fouere, nec caret ſcrupulo ſocietatis occultæ, qui manifeſto facinori deſinit obuiare, in perſonas & terras eorũ per Eccleſiarum Prælatos ſeueritatẽ Eccleſiaſticã volumus & præcipimus exerceri.

d. ſubſidium eorumque fautorum.

Excommunicatio Chriſtianorum deferentium arma, &c. ad Saracenos.

Hæc latius vide diſpoſitum in Bulla Cœnæ Domini quam indicabo inf. in Sanctiſſ. D. N. Pauli V. conſt. 41. Paſtoralis.

§. 13. Excommunicamus præterea & anathematizamus illos falſos & impios Chriſtianos, qui contra ipſum Chriſtum & populum Chriſtianum Saracenis arma, ferrum & lignamina deferunt galearum. Eos etiam qui galeas eis vendunt, vel naues, quique in piraticis Saracenorum nauibus curam, & gubernationem exercent, vel in machinis, aut quibuſlibet aliis aliquod eis impendunt auxilium, conſilium vel fauorem in diſpendium Terræ Sanctæ, ipſarum rerum ſuarum priuatione mulctari, & capientium ſeruos fore cenſemus. Præcipientes vt per omnes Vrbes maritimas diebus Dominicis & feſtiuis huiuſmodi ſententia innouetur, & talibus gremium non aperiatur Eccleſiæ, niſi totum quod ex ſubſtantia tam damnata perceperint, & tantumdem de ſua ſubſidium prædictæ Terræ tranſmiſerint, vt æquo iudicio, in quo deliquerint, puniantur. Quòd ſi fortè ſoluendo non fuerint, aliàs hi reatus talium caſtigetur, quòd in pœna ipſorum aliis interdicatur audacia ſimilia præſumendi.

Prohibitio tranſmittendi naues in Terras Saracenorum.

§. 14. Prohibemus inſuper omnibus Chriſtianis, & ſub anathemate interdicimus, ne in Terras Saracenorum, qui partes Orientales inhabitant vſque ad quadrienniũ tranſmittant, aut tranſeant naues ſuas, vt per hoc volentibus tranſfretare in ſubſidiũ Terræ Sanctæ maior nauigij copia, præparetur, & Saracenis prædictis ſubtrahatur auxiliũ, quod eis conſueuit ex hoc non modicũ prouenire.

Interdictio torneamentorum.

§. 15. Licèt autem torneamenta ſint in diuerſis Conciliis ſub pœna generaliter interdicta, quia tamen hoc tempore Crucis negotium plurimum impeditur, nos illa ſub pœna excommunicationis firmiter prohibemus vſque ad triennium exerceri.

Ad hoc habes prohibitionem Concil. Trid. & Bullam Greg. XIII. num. 78.

Indictio pacis vniuerſalis inter Principes Chriſtianos ad quadriennium.

§. 16. Quia verò ad hoc negotium exequendum, eſt permaximè neceſſarium, vt principes & Populi Chriſtiani ad inuicem pacem obſeruent; ſancta Vniuerſali Synodo ſuadente ſtatuimus, vt ſaltem per quadriennium in toto Orbe Chriſtiano ſeruetur pax generaliter, ita quod per Eccleſiarum Prælatos diſcordantes reducantur ad plenam pacem, aut firmam treguam inuiolabiliter obſeruandam. Et qui acquieſcere fortè contempſerint, per excommunicationem in perſonas & interdictum in terras arctiſſimè compellantur, niſi tanta fuerit iniuriarum malitia, quòd ipſi, tali non debeant pace gaudere. Quod ſi fortè cenſuram Eccleſiaſticam vilipenderint, poterunt non immeritò formidare, ne per auctoritatem Eccleſiæ, circa eos tamquam perturbatores negotij Crucifixi, ſæcularis potentia inducatur.

Indulgentia proficiſcentibus ad ſubſidium Terræ Sanctæ aut aliter quoquomodo ſubuenientibus, vel auxilium præſtantium.

§. 17. Nos igitur omnipotentis Dei miſericordia & Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli auctoritate confiſi, ex illa quam nobis (licèt indignè) Deus ligandi atque ſoluendi contulit poteſtatem, omnibus qui laborẽ in propriis perſonis ſubierint & expenſis, plenam ſuorum peccaminum, de quibus liberaliter fuerint corde contriti & confeſſi, veniam indulgemus, & in retributione iuſtorum, ſalutis æternæ pollicemur augmentum. Eis autem qui non in perſonis propriis illuc acceſſerint, ſed in ſuis dumtaxat expenſis iuxta facultatem & qualitatem ſuam viros idoneos deſtinarint & illis ſimiliter qui licèt in alienis expenſis, in propriis tamen perſonis acceſſerint, plenam ſuorum concedimus veniam peccatorum. Huius quoque remiſſionis, volumus, & concedimus eſſe participes, iuxta qualitatem ſubſidij, & deuotionis affectum, omnes qui ad ſubuentionem ipſius Terræ de bonis ſuis congruè miniſtrabunt, aut conſilium & auxilium impenderint opportunum. Omnibus etiam piè proficientibus in hoc opere, in communi Vniuerſalis Synodus omnium beneficiorum ſuorum ſuffragium impartiantur, vt eis digne proficiat ad ſalutem. Amen.

Dat. Laterani 19. Kal. Ianu. Pont. noſtri an. 18. *aliàs* 8.

D.P. An. 18, 14. Decemb.

HONORIVS TERTIVS PONT. CLXXIX.

ANNO DOMINI MCCXVI.

HOnorius III. Romanus, Centius antea vocatus, Haymerici de Sabellis natus, Presbyter Cardinalis SS. Ioannis, & Pauli tituli Pammachij, creatus Peruſiæ die 1. Auguſti, & coronatus die Dominico 9. eiuſdem menſis Anno Domini 1216. Vixit annos 10. menſes 8. Creauit Cardinales 13. Obiit Romæ 15. Kalen. Aprilis 1227. ſepultus ante aram Præſepij in Baſilica S. Mariæ Maioris. Vacauit ſedes diem vnum.

I. Confirmatio legum pro immunitate, libertate, & iuriſdictione Eccleſiaſtica editarum, à Federico II. Romanorum Imperatore.

Eaſdem leges approbauit Bonif. VIII. in cap. Vt Inquiſitionis. 18. de Hæretic. in 6. cum clauſula quatenus Dei & Eccleſiæ ſanctæ ſuæ honorem promouent, & hæreticorum exterminium proſequuntur, & ſtatutis canonicis non obſiſtunt. At ipſum Federicum Imperatorem Pontif. iſte coronauit, vt hic habetur in 3. §. Et leges idem Imp. promulgauit contra Hæreticos, quæ habentur inf. in conſt. 1. Innoc. IV Sed poſtmodum à Pontificis & S.R.E. obedientia diſceſſit, propetereaque excommunicatus fuit à Greg. IX. & Innoc. IV. vt dicam inf. in ipſius Greg. IX. conſt. 13. Rationalis.

Alia de hac materia vide inf. in conſt. 4. Bonif. IX. Iuſtis.

Edita A. D. 1220.

HONORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei.

Confirmatio quam rub.

HAs leges à Federico Romanorum Imperatore filio noſtro cariſſimo pro vtilitate omnium Chriſtianorum editas, laudamus, & approbamus tamquam in æternum valituras.

Sanctio contra inobedientes.

§. 1. Et ſi quis auſu temerario, inimico humani generis ſuadente, quocumque modo has infringere tentauerit, indignationem Dei omnipotentis, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum, ſe nouerit incurſurum, &c.

Sequitur tenor dictarum legum Federici II.

Has leges habes in tit. de Stat. & conſuetud. poſt Codic. & eas in quibuſdam ſpecialiter confirmauit Innoc. IV. & Clem. IV. vt habetur inf. in d. Innoc. conſt. 9. Ad extirpanda.

§. 2. Federicus Dei gratia Romanorum Imperator & ſemper Auguſtus, Marchionibus, Comitibus, cunctiſque populis quos clementiæ noſtræ regit Imperium, Salutem & gratiam, *Exordium.*

§. 3. In die qua de mano ſacratiſſimi Patris noſtri Summi Pontificis recepimus Imperij diadema, curantimus ad Dei & Eccleſiæ ſuæ honorem, edere quaſdam leges, quas in præſenti pagina iuſſimus annotari, per totum noſtrum Imperium publicandas, per Imperialia nobis ſcripta præcipiendo mandamus, quatenus eas quiſque literas, in ſuo diſtrictu irrefragabiliter, & inconcuſsè ſeruet, & ſunt hæ leges. *Promulgatio legum hic contentarum.*

Ad decus & honorem Imperij, & laudem Romani Principis, nihil omnino magis videtur accedere, quàm vt expurgatis quibuſdam erroribus, & iniquis quorumdam Statutis penitus deſtitutis, de cetero Eccleſia Dei plena quiete vigeat, & ſecura gaudeat libertate. Sanè adeo infidelium quorumdam & iniuſtorum iniquitas abundauit, vt non dubitent contra Apoſtolicam diſciplinam, & ſacros Canones ſtatuta ſua confingere contra Eccleſiaſticas perſonas, & Eccleſiæ libertatem. Cùm ergo, diſpoſitione diuina fauente, nihil velit Eccleſia, quæ nihil debet præter bonum appetere, quod nobis eodem concurſu, & eadem non placet voluntate. Nos Federicus Romanorum Imperator & ſemper Auguſtus, hac edictali lege irritamus & irrita nunciamus omnia ſtatuta & conſuetudines, quæ Ciuitates, vel loca, Poteſtates, Conſules, vel quæcumque aliæ perſonæ, contra libertatem Eccleſiæ, vel Eccleſiaſticas perſonas edere, vel ſeruare, aduerſùs Canonicas, vel Imperiales ſanctiones præſumpſerint. Et ea de capitularibus ſuis mandamus infra duos menſes poſt huius publicationem edicti, penitus aboleri. Et ſi de cetero ſimilia attentauerint, ipſo iure decernimus eſſe nulla, & eos ſua iuriſdictione priuatos, ſuperiori protinus applicanda. Necnon locum vbi deinceps talia præſumpta fuerint, banno mille marcarum præcipimus ſubiacere. Poteſtates verò, Conſules, Rectores, Statutarij, & ſcriptores dictorum Statutorum, necnon & Conſiliarij locorum ipſorum, qui ſecundùm ſtatuta vel conſuetudines memoratas iudicauerint, ſunt ex tunc ipſo iure infames. Quorum ſententias & actus alios illegitimos præcipimus aliquatenus non tenere. Quòd ſi per annum huius noſtræ conſtitutionis inuenti fuerint contemptores, bona eorum per totum noſtrum Imperium, mandamus impunè ab omnibus occupari. Saluis nihilominus aliis pœnis contra tales in generali Cõcilio promulgatis. *Lex 1. Damnatio omnium ſtatuto rum contra libertatem Eccleſiaſticam, & perſonas Eccleſiaſticas editorum & edendorum. Aliam damnationem fecit Carolus IV. Imperator vt inf. in Bonif. IX. conſtit. cit. in rub. vbi notabo.*

Item nulla poteſtas, vel perſona, publica vel priuata, collectas ſiue exactiones, angarias, Eccleſiis vel aliis piis locis, aut Eccleſiaſticis perſonis imponere, aut inuadere bona Eccleſiaſtica præſumat. Quòd ſi fecerint, & requiſiti ab Eccleſia vel ab Imperio, emendare contempſerint, triplum refundant, & nihilominus banno Imperiali ſubiaceant, quod abſque ſatisfactione debita nullatenus remittatur. Item quæcumque communitas vel perſona per annum in excommunicatione facta propter libertatem Eccleſiæ perſtiterit, ipſo iure Imperiali banno ſubiaceat, à quo nullatenus extrahatur, niſi prius ab Eccleſia abſolutus fuerit. *Lex 2. Impoſitionem collectarum contra perſonas. & libertatem prædictas.*

Item ſtatuimus vt nullus Eccleſiaſticam perſonam in criminali quæſtione vel ciuili, trahere ad iudicium ſæculare præſumat, contra conſtitutiones Imperiales & canonicas ſanctiones. Quòd ſi fecerit actor à iure ſuo cadat, & iudicatum non teneat, & Iudex ſit ex tunc iudicandi poteſtate priuatus. Statuimus etiam vt ſi quis Clericis vel perſonis Eccleſiaſticis iuſtitiam denegare præſumpſerit, tertio requiſitus ſuam iuriſdictionem amittat. *Lex 3. Et eccleſiaſticarum perſonarum moleſtationes in foro ſæculi.*

Gazaros, Patarenos, Leoniſtas, Speroniſtas, Arnaldiſtas, Circumciſos, & omnes hæreticos vtriuſque ſexus quocũq; nomine cenſeantur, perpetua dãnamus infamia, diffidamus atque bannimus. Præcipientes vt bona talium confiſcentur, *Lex 4. Damnatio Hæreticorum cum confiſcatione bonorũ.*

De quo eſſ. ... inf. in conſt. 9. Innocent. IV. Ad extirpanda.

confiſcentur, nec ad eos vlterius reuertantur, ita quod filij eorum ad ſucceſſiones peruenire non poſſint, cum longe grauius ſit æternam quam temporalem offendere Maieſtatem. Qui autem inuenti fuerint ſola ſuſpicione notabiles (niſi ad mandatum Eccleſiæ iuxta conſiderationem ſuſpicionis, ac qualitatem perſonæ propriam innocentiam congrua purgatione monſtrauerint) tamquam infames & banniti ab omnibus habeantur. Ita quod ſi ſic per annum manſerint, ex tunc eos ſicut hæreticos condemnamus.

Lex 5. Præceptum quòd Terrarum Rectores, hæreticorum exterminationem curare iurent.

Statuimus etiam hoc edicto in perpetuum valituro, vt Poteſtates, Conſules, ſeu Rectores, quibuſcumque fungantur officiis, pro defenſione fidei præſtent publicè iuramentum, quòd de Terris ſuæ iuriſdictioni ſubiectis, vniuerſos hæreticos ab Eccleſia denotatos, bona fide pro viribus exterminare ſtudebunt. Ita quod amodo quandocumque fuerit quis in poteſtatem, ſiue perpetuam vel temporalem aſſumptus, hoc teneatur capitulum iuramento firmare. Alioquin nec pro poteſtatibus nec pro conſulibus habeantur, & eorum ſententias irritas ex tunc decernimus & inanes.

Lex 6. Domini temporales vel Communitates, ſi eorum Terras hæreticis non expurgant poſt annum ab Eccleſia requiſiti, eas occupent Catholici.

Si verò dominus temporalis, requiſitus & admonitus ab Eccleſia, terram ſuam purgare neglexerit ab hæretica prauitate, poſt annum à tempore admonitionis elapſum, Terram illius ipſis exponimus Catholicis occupandam, qui eam exterminatis hæreticis, abſque vlla contradictione poſſideant, & in fidei pietate conſeruent. Saluo iure domini principalis, dummodo ſuper hoc nullum præſtet obſtaculum nec aliquod aliud impedimentum apponat. Eadem nihilominus lege ſeruata, contra eos, qui non habent dominus principales.

Lex 7. Damna in fautorum hæreticorum. Hoc idem ſtatuit Inc. III. inf. in eius conſt. 2. Noueris.

Credentes præterea receptatores, defenſores, & fautores hæreticorum bannimus, firmiter ſtatuentes, vt ſi poſtquam quilibet talium fuerit ab Eccleſia excommunicatione notatus, ſatisfacere contempſerit infra annum, ex tunc ipſo iure ſit factus infamis, nec ad publica officia ſeu conſilia, vel ad eligendum aliquos ad huiuſmodi, neque ad teſtimonium, admittatur. Sit etiam inteſtabilis, vt nec teſtandi liberam habeat facultatem, nec ad hæreditatis ſucceſſionem accedat. Nullus præterea ei ſuper quocumque, negociis, id ipſe aliis reſpondere cogatur. Quod ſi fortè iudex extiterit, eius ſententia nullam habeat firmitatem, nec cauſæ aliquæ ad eius audientiam perferantur. Si fuerit aduocatus, eius patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, inſtrumenta per eum confecta, nullius penitus ſint momenti. Nauigia quocumque locorum peruenerint, ſi quo caſu contingenti rupta fuerint, vel aliter ad terram peruenerint, tam nauigia, quam nauigantium bona illis integrè reſeruentur, ad quos ſpectabant antequam nauigium illud periculum incurriſſet. Sublata omnium locorum penitus conſuetudine, quæ huic aduerſatur ſanctioni, niſi talia ſint nauigia quæ piraticam exerceant prauitatem aut ſint nobis vel Chriſtiano nomini inimica.

Lex 8. Tranſgreſſoribus pœnas infligit.

Tranſgreſſores verò huius noſtræ conſtitutionis bonorum ſuorum publicatione mulctentur. Et ſi res exegerit, eorum audacia iuxta mandatum noſtrum modis aliis compeſcatur.

Lex 9. Peregrinorum & aduenarum libera receptatio, & de ſuis bonis diſponendi facultas.

Omnes peregrini & aduenæ, liberè hoſpitentur vbi velint, & hoſpitati, ſi teſtari voluerint de rebus ſuis ordinandi liberam habeant facultatem, quorum ordinatio inconcuſſa ſeruetur. Si qui verò inteſtati deceſſerint, ad hoſpitem nihil perueniat, ſed bona ipſorum per manus Epiſcopi loci tradantur hæredibus (ſi fieri poteſt) vel in pias cauſas erogentur. Hoſpes verò ſi aliquid de bonis talium, contra hanc conſtitutionem noſtram habuerit, triplum Epiſcopo reſtituat, cui viſum fuerit aſſignandum, non obſtante ſtatuto aliquo, ſeu conſuetudine, ſeu priuilegiis, quæ hactenus contrarium inducebant. Si qui autem contra præſumpſerint, eis de rebus ſuis teſtandi interdicimus facultatem, vt in eo puniantur, in quo deliquerint, aliàs prout culpæ qualitas exegerit puniendi.

Lex 10. Agricolarum ſecuritas.

Agricultores, & circa ruſticationem occupati, dum villis inſident, dum agros colunt, ſecuri ſint quacumque parte Terrarum, itaut nullus inueniatur tam audax, qui perſonas, vel boues, agrorum inſtrumenta, aut ſiquid aliud ſit, quod ad operam ruſticalem pertinet, inuadere, capere, aut violenter auferre præſumat. Si quis autem huiuſmodi ſtatutum auſu temerario violare præſumpſerit, in quadruplum ablata reſtituat, infamiam ipſo iure incurrat Imperiali animaduerſione nihilominus puniendus.

Approbatio Ordinis B. Dominici ſub regula S. Auguſtini. II.

Hic Dominicus Sanctorum Confeſſorum Cathalogo adſcriptus & Canonizatus fuit à Greg. IX. vt inf. in ſua conſt. 8. Fons. Et hic Ordo à Sede Apoſt. ante alios Ordines Mendicantium approbatus fuit, illiſque præcedit, vt in Pij V. conſt. 71. Diuinu, vbi notabo. Multiſque gratiis donatus fuit, vt inf. in conſt. 11. & 12. Clem. IV. Prouidentia & Ordinis & conſt. 4. Bonif. VIII. Ad augmentum, & latius in conſt. 7. Gregor. XI. Virtute, & conſtit. 7. Six. IV. Regimini, & alia conſt. 19. Sacri, & Pij V. conſtit. 11. Dum ad vberes, cum ibi not.

Idem Ordo verè de Mendicantibus declaratur à Pio V. inf. in ſua conſt. 44. Romanus. Eiuſque Prælati latè diſpenſant cum ſuis Fratribus, vt in alia eius conſt. 132. Romani. Clemens VIII. habitum Ordinis præfiniuit in conſt. 104. Ex iniuncto. Et ambitum prohibuit, in conſt. 7. Religioſos. Habet idem Ordo Sorores & Fratres Tertij Ordinis, de quibus vide in conſtit. 1. Innocen. VII. Sedis, vbi notabo.

Contra extrahentes, ſeu permittentes vt extrahantur libri, aut quinterna, vel folia manuſcripta à Bibliothecis Fratrum dicti Ordinis excommunicationem, & alias pœnas ſtatuit S.D.N. Vrb. VIII. vt in conſt. 54. Cum ſicut inf. tom. 4. Et quomodo valeant dicti Fratres priuatim tractare de Conceptione B. Virginis Mariæ, vide ad Greg. XV. Conſt. 29. Sanctiſſimus d. tom. 4.

HONORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Dominico Priori ſancti Romani Teleſanenſis, eiuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita A.D. 1216.*

Exordium.

REligioſam vitam eligentibus Apoſtolicum conuenit adeſſe præſidium, ne fortè cuiuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito reuocet, aut robur (quod abſit) ſacræ Religionis infringat.

Approbatio Ordinis S. Dominici.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filij, veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Eccleſiam S. Romani Toloſanenſis, in qua diuino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, vt Ordo Canonicus, qui ſecundùm Deum & B. Auguſtini regulam in eadem Eccleſia inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur;

Facultas quæcumque bona poſſidendi.

§. 2. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona eadem Eccleſia, in præſentiarum iuſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis præſtante domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque Succeſſoribus, & illibata permaneant.

Specificatio quorundam locorum Ordinis.

§. 3. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, ſcilicet. Locum ipſum in quo præfata Eccleſia ſita eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam de Prulliano, cum omnibus pertinentiis ſuis. Villam de Caſſenolio, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Mariæ de Leſcura, cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale Toloſanen. quod dicitur Arnaldi Berardi, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Trinitatis de Lobens, cum omnibus pertinentiis ſuis. Decimas à Venerabili fratre noſtro Fulcone Toloſanenſi Epiſcopo, de aſſenſu Capituli ſui vobis pia & prouida liberalitate conceſſas, prout in eorumdem literis plenius continetur.

Exemptio à Decimis.

§. 4. Sanè noualium veſtrorum quæ propriis manibus vel ſumptibus colitis, ſiue de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat.

Facultas recipiendi ad Ordinem.

§. 5. Liceat quoque vobis, Clericos vel Laïcos, liberos & abſolutos, è ſæculo fugientes, ad conuerſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere.

Prohibitio inde diſcedendi.

§. 6. Prohibemus inſuper vt nulli fratrum veſtrorum, poſt factam in Eccleſia veſtra profeſſionem, fas ſit ſine Prioris ſui licentia, de eodem loco, niſi arctioris Religionis obtentu diſcedere. Diſcedentem verò abſque communi literarū veſtrarum cautione, nullus audeat retinere.

Parochiales Eccleſias retinendi.

§. 7. In parochialibus verò Eccleſiis quas habetis, liceat vobis Sacerdotes eligere, & Diœceſano Epiſcopo præſentare, quibus, ſi idonei fuerint, Epiſcopus curam animarum committat, vt ei de ſpiritualibus, vobis verò de temporalibus, debeant reſpondere.

Prohibitio imponendi Ordini nouas exactiones, vel interdicendi.

§. 8. Statuimus prætereà vt nulli liceat, Eccleſiæ veſtræ nouas & indebitas exactiones imponere, aut in vos vel prædictam Eccleſiam veſtram, ſine manifeſta & rationabili cauſa, excommunicationis vel interdicti ſententias, promulgare. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis ianuis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, diuina officia celebrare.

Licentia petendi Chriſma, &c. ab Ordinario, & deinde ab alio.

§. 9. Chriſma verò & Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros ordines fuerint promouendi, à Diœceſano ſuſcipiatis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacroſanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine prauitate aliqua exhibere. Alioquin liceat vobis, quemcumque malueritis Catholicum adire Antiſtitem, gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habentem, qui noſtra fretus auctoritate vobis quod poſtulatis impendat.

Mortuos ſeu in Eccleſia Ordinis ſepeliendi.

§. 10. Sepulturam quoque ipſius loci, liberam eſſe decernimus, vt eorum deuotioni & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberauerint (niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint) nullus obſiſtat. Salua tamen iuſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Declarationē vide inf. in conſt. 7. Six. IV. Regimini.

§. 11. Obeunte verò te nunc eiuſdem loci Priore, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia, præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars maioris & ſanioris conſilij, ſecundùm Deum & B. Auguſtini regulam, prouiderint eligendum.

Licentia eligendi alium Priore obeunte B. Dominico.

§. 12. Libertates quoque & Immunitates antiquas, & rationabiles conſuetudines, Eccleſiæ veſtræ conceſſas, & hactenus obſeruatas, ratas habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas permanere ſancimus.

Approbatio immunitatū Eccleſia Toloſana.

Sanctio pœnalis in Ordinis perturbatores.

§. 13. Decernimus ergo vt nulli omnino hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſeruentur, eorum pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt, vſibus omnimodis profutura, Salua Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonica Iuſtitia. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica ſæcularisvè perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciēs, contra eam temerè venire tentauerit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & ſacratiſſimo corpore ac ſanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri IESV-CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat.

Benedictio pro eius conſeruatoribus.

§. 14. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus, ſit pax Domini noſtri IESV-CHRISTI: quatenus & hîc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen, Amen.

Papa ſubſcriptio.

Ego Honorius Catholica Eccleſia Epiſcopus ſubſcripſi.

Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Nicolaus Tuſculanenſis Epiſcopus.
Ego Guido Prænestin. Epiſcopus.
Ego Vgolinus Hoſtienſis & Velletrenſis Epiſcopus.
Ego Pelagius Albanenſis Epiſcopus.
Ego Cinthyus tit. S. Laurentij in Lucina Presb. Card.
Ego Leo tit. S. Crucis in Hieruſalem Presb. Card.
Ego Robertus tit. S. Sixti in monte Cælio Presb. Card.
Ego Stephanus Baſilicæ xij. Apoſtolorum Presb. Card.
Ego Gregorius tit. S. Anaſtaſiæ Presb. Card.
Ego Petrus tit. S. Laurentij in Damaſo Presb. Card.
Ego Thomas tit. S. Sabinæ Presb. Card.
Ego Guido S. Nicolai in Carcere Tulliano Diac. Card.
Ego Octauianus SS. Sergij & Bacchi Diac. Card.
Ego Ioannes SS. Coſmæ & Damiani Diac. Card.
Ego Gregorius S. Theodori Diac. Card.
Ego Raynerius S. Mariæ in Coſmedin Diac. Card.
Ego Romanus S. Angeli Diac. Card.
Ego Stephanus S. Adriani Diac. Card.

Datum Romæ, apud S. Sabinam, per manum Raynerij Prioris S. Fridiani Lucanæ Diœceſis S.R.E. Vicecancellarij 11. Kal. Ianuarij Indictione 5. Incarnationis Dominicæ Anno 1216. Pontific. verò D. Honorij Papæ III. A. P. *D. P. A. 1. die 22. Nouemb.*

Quòd Fratres Ordinis Cartuſienſis, ab eorum ſolitudine per neminem diſtrahantur, vel teſtimonium ferre, iuramentumvè calumniæ ſubire compellantur. III.

Hunc ordinem approbatum vide ſup. in conſt. 7. Alex. III. Cum vos. fol. 64. vbi alia notaui.

HONORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus fratribus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis in quorum Diœceſibus ſunt domus Carthuſien. Ordinis conſtituta. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1218.*

Nemo Carthuſianos audeat impedire.

CVm dilecti filij Fratres Carthuſienſis Ordinis, acceptis pennis columbæ in mentis ſolitudinem euolarint, illicque pro ſuis, & aliorum peccatis gemendis in ara cordis, mactatis carnalibus deſideriis holocauſtum offerentes Domino ſemetipſos, ne pedes quos lauerant cogantur iterum inquinare, fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus, quilibet veſtrum Parochianos ſuos, qui eos præſumpſerint temerè moleſtare, vt ſuper hoc eis debitam ſatisfactionem impendant, monitione præmiſſa per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione remota compellat.

Vel ad teſtificandum, aut calumniæ iuramentum ſubeundum compellat.

§. 1. Et quoniam iidem, vt credimus, ad calumniam proiecerunt, auctoritate præſentium inhibemus, ne quis Priores, ſeu fratres Ordinis memorati ſubire compellat calumniæ Iuramentum, nec iidem ad ferendum teſtimonium cogantur inuiti.

Datum Lateran. Quinto Idus Februarij, Pontificatus noſtri Anno Secundo. *D. P. A. 2. die 9. Feb.*

Quòd Eccleſia S. Ioannis in Laterano de Vrbe, centenaria gaudeat præſcriptione, ſicut Eccleſia Romana. IV.

Eamdem ſanctionem edidit Greg. IX. die 23. Aprilis 1227. quam præterij, tamquam idem ferè ad verbum continentem.

Hanc Eccleſiam ſuper omnes Vrbis, & Orbis Eccleſias præſtare, aliaque indulta habere, notabo inf. in conſt. 1. Greg. XI. Super.

HONORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis, Priori, & Conuentui Lateranen. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita. A. D. 1221.*

Exordium.

SEdis Apoſtolicæ circumſpectio, quæ circa omnes Eccleſias ſuæ prouidentiæ conſueuit adhibere cautelam, illarum indemnitatibus propenſiori debet ſtudio præcauere, quæ ipſi tamquam membra capiti cohærentes, ſpecialis ſibi neceſſitudinis vinculo ſunt aſtrictæ.

Priuilegium centenariæ præſcriptionis.

§. 1. Inde eſt, quòd cùm Lateranenſis Eccleſia ſpeciale membrum Apoſtolicæ Sedis exiſtat, ſtatuimus, & ſancimus, vt ſicuti contra Romanam Eccleſiam, non, niſi centenaria, currit præſcriptio, ſecundum Conſtitutiones Canonicas, & legitimas ſanctiones, ita quoque ipſi Eccleſiæ minoris temporis præſcriptio non obſiſtat. Nulli ergo omnino, &c. Si quis autem &c.

Dat. Lat. Nono Kal. Maij, Pontific. noſtri Anno Quinto. *D. P. A. 5. die 23. Apr.*

Approbatio

V. Approbatio Regulæ & Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci.

Iſte Franciſcus Sanctorum Confeſſorum numero adſcriptus fuit à Greg. IX. vt inf. in eius conſt. 2. Mira. Et tres Ordines inſtituit & vnicuique ſuam regulam conſtituit. Quorum primus Ordo eſt horum Fratrum Minorum, qui huius Regulæ ſtricta obſeruantia omiſſa, vixerunt iuxta priuilegia obtenta à Sede Apoſtolica. & nomen Conuentualium ſortiti ſunt tempore Innoc. IV. vt inf. in eius conſt. 7. Cum tanquam. Et multas d. Regula declarationes habuerunt, quas prætermiſi, cum aliqua ſint inter extrauagantes, & ſunt comprehenſa inf in conſt. 13. Mar. V. Cum generale, & in conſt. 103. Pij IV. Sedis. Prout & aliæ etiam ſunt eorum reformationes vltra prædictas Martin. & Pij. nempe Pij V. in conſt. 61. Ad extirpandos, & conſt. 66. Illa nos. Et ex iſtis Conuentualibus, aliqui Eremitæ effecti ſunt, qui Capuccini nuncupantur, vt inf. in conſt. 21. Clem. VII. Religionis. Nonnulli autem ſunt Reformati, de quibus vide in conſt. 68. Six V. Apoſtolici Multi verò redierunt ad obſeruantiam d. primæ Regulæ, & ſeorſum ſtant à Conuentualibus, & dicuntur de Obſeruantia, vt inf. in conſt 6 Leon. X. Merentur, cum ibi not. Et ex iſtis etiam ſunt plures, qui de ſtrictiori Obſeruantia dicuntur, licèt prædictorum de Obſeruantia Prælatis ſubſint, vt inf in conſt. 15. Clem. VII. In ſuprema, & in aliis Bullis ibi indicandis.

Alium & ſecundùm Ordinem, Regulamque Sororum, ſeu Monialium inſtituit, de quibus vide infrà in conſt. 12. Innoc. IV. Solet, & ibi notabo. Tertium verò Ordinem pro Sæcularibus inſtituit, qui Tertiarij nuncupantur, de quibus vidè infrà in conſt. 2. Nicol. IV. Supra Montem. vbi pariter notabo. Sed ex his Tertiariis, Congregatio Regularium emanauit, vt infrà in Leo. X. conſt. 42. Inter cetera, vbi videas.

Adde, quod iſtis Conuentualibus, vt ſemel in menſe prima die non impedita feſto nouem lectionum, officium de ipſo S. Franciſco, prout in die feſti eiuſdem recitatur, recitare poſſint, indulſit Paul. V. in Conſt 102. Domini noſtri inf. tom. 3. Et eiſdem ambitum interdixit idem Paul. in Conſt. 116. Admonemur d. tom. 3. Et Collegium pro ſtudentibus dd. Conuentualium in Inſula Mileuitana ſub inuocatione S. Antonij de Padua inſtituit idem Paul. in Conſt. 121. In ſuperemiuenti, & aliud in Ciuitate Pragæ ſub titulo S. Bonauenturæ inſtituit Greg. XV. In conſt. 21. in ſupereminenti inf. tom. 4. Demum dicti Conuentuales in eorum Capitulo generali celebrato Anno 1615. multas ediderunt Conſtitutiones quas Vrbanas appellatas confirmauit S. D. N. Vrb. III. Conſt. 88. Militantis inf. tom. 4. De Capuccinis verò, & aliis tàm de familia, quàm de Obſeruantia, quam ſtrictioris Obſeruantiæ Addam ad proprias vtriuſque Bullas.

Data A. D. 1223.

HONORIVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis, Fratri Franciſco, & aliis fratribus de Ordine Fratrum Minorum, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.*

Confirmatio Regulæ Fratrũ Minorum d. Franciſci.

SOlet annuere Sedes Apoſtolica pijs votis, & honeſtis petentium deſideriis fauorem beneuolum impartiri. Ea propter dilecti in Domino filij, veſtris piis precibus inclinati, Ordinis veſtri regulam à bonæ memoriæ Innocentio Papa prædeceſſore noſtro approbatam, annotatam præſentibus, auctoritate vobis Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio cõmunimus, Quæ talis eſt.

In Nomine Domini.

Incipit Regula, & Vita Fratrum Minorum.

CAP. I.

De Obſeruantia Regulæ.

Regula & Vita Fratrum Minorum hæc eſt, ſcilicet Domini noſtri IESV-CHRISTI ſanctum Euangelium obſeruare, viuendo in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate. Frater Franciſcus promittit obedientiam, & reuerentiam domino Papæ Honorio, ac Succeſſoribus eius canonicè intrantibus, & Eccleſiæ Romanæ. Et alij fratres teneantur fratri Franciſco, & eius ſucceſſoribus obedire.

CAP. II.

De His qui volunt vitam iſtam accipere. & qualiter recipi debeant.

Quatuor declarationes vide in Martin. V. cit. in not. Et aliæ 17. Declarationes ſunt in d. Bul. Pij IV. ibid. cit.

Si qui voluerint hanc vitam accipere, & venerint ad fratres noſtros, mittant eos ad ſuos Miniſtros prouinciales, quibus ſolummodo & non aliis, fratres recipiendi licentia concedatur. Miniſtri verò diligenter examinent eos de fide Catholica, & Eccleſiaſticis Sacramentis. Et ſi hæc omnia credant, & velint ea fideliter confiteri, & vſque in finem firmiter obſeruare, & vxores non habeant, vel ſi habent, & Monaſterium iam intrauerint vxores, vel licentiam eis dederint, auctoritate diœceſani Epiſcopi voto continentiæ iam emiſſo, & illius ſint ætatis vxores, quod non poſſit de eis oriri ſuſpicio, dicant illis verbum ſancti Euangelij, quòd vadant, & vendant omnia ſua bona, & ea ſtudeant pauperibus erogare. Quòd ſi facere non potuerint, ſufficit eis bona voluntas. Et caueant fratres, & eorum Miniſtri ne ſolliciti ſint de rebus ſuis temporalibus, vt liberè faciant de rebus ſuis quicquid Dominus inſpirauerit eis. Si tamen conſilium requiratur, licentiam habeant Miniſtri, mittendi eos ad aliquos Deum timentes, quorum conſilio bona ſua pauperibus erogentur. Poſteà concedant eis pannos probationis, videlicet duas tunicas ſine capucio, & cingulum, & brachas, & caparonem vſque ad cingulum, niſi eiſdem Miniſtris aliud ſecundùm Deum aliquando videatur. Finito verò anno probationis, recipiantur ad obedientiam, promittentes vitam iſtam, & Regulam ſemper obſeruare. Et nullo modo licebit eis de iſta Religione exire iuxta mandatum Domini Papæ. Quia ſecundum ſanctum Euangelium nemo mittens manum ad aratrum, & aſpiciens retro aptus eſt regno Dei. Et qui iam promiſerunt obedientiam, habeant vnam tunicam cum capucio, & aliam ſine capucio, qui voluerint habere. Et qui neceſſitate coguntur, poſſint portare calceamenta. Et fratres omnes veſtimentis vilibus induantur, & poſſint ea repetiare de ſaccis, & aliis petiis cum benedictione Dei, Quos moneo, & exhortor, ne deſpiciant, neque iudicent homines, quos mollibus viderint veſtimentis, & coloratis indutos, vti cibis, & potibus delicatis; ſed magis vnuſquiſque iudicet, & deſpiciat ſemetipſum.

CAP. III.

De Diuino Officio, & Ieiunio, & quomodo Fratres debeant ire per mundum. Tres declarationes ſunt in d. Bulla Martini V. Et aliæ 17. ſunt in d. bulla Pij IV.

Clerici faciant diuinum officium ſecundùm ordinem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, excepto pſalterio, ex quo habere poterunt breuiaria. Laïci verò dicant viginti quatuor Pater noſter pro Matutino; pro Laudibus quinque. Pro Prima, Tertia, Sexta, Nona, pro qualibet iſtarum ſeptem. Pro Veſperis autem duodecim; pro Completorio ſeptem; & orent pro defunctis. Et ieiunent à feſto omnium Sanctorum, vſque ad Natiuitatem Domini. Sanctam verò Quadrageſimam, quæ incipit ab Epiphania Domini vſque ad continuos quadraginta dies, quam Dominus ſuo ſancto Ieiunio conſecrauit, qui voluntariè eam ieiunant, benedicti ſint à Domino, & qui nolunt, non ſunt adſtricti, ſed aliam vſque ad Reſurrectionem Domini ieiunent. Aliis autem temporibus non teneantur fratres niſi feria ſexta ieiunare: tempore verò manifeſtæ neceſſitatis non teneantur fratres ieiunio corporali. Conſulo verò, moneo, & exhortor fratres meos in Domino IESV-CHRISTO, vt quando vadunt per mundum, non litigent, neque contendant verbis, nec alios iudicent. Sed ſint mites, pacifici, & modeſti, manſueti, & humiles, honeſte loquentes omnibus ſicut decet. Et non debeant equitare, niſi manifeſta neceſſitate cogantur. In quamcumque domum intrauerint, primùm dicant, Pax huic domui. Et ſecundùm S. Euangelium de omnibus cibis qui apponuntur eis liceat manducare.

CAP. IV.

Quod Fra-

Præcipio firmiter fratribus vniuerſis, vt nullo modò denarios,

tres non recipiant pecuniam. Tres declarationes ſunt in ead. Bulla Martin.V. & alia in d. Bulla Py IV.

denarios, vel pecuniam recipiaot, per ſe vel per ioterpoſitam perſonam. Tamen pro neceſſitatibus infirmorum, & aliis fratribus ioduceodis, per amicos ſpirituales, Miniſtri tantum, & Cuſtodes, ſolicitam curam gerant ſecundum loca, & tempora, & frigidas regiones, ſicut neceſſitati viderint expedire. Eo ſemper ſaluo, vt, ſicut dictum eſt, denarios vel pecuniam noo recipiant.

C A P. V.

Modo laborandi. Vna eſt declaratio in ead. Bulla Martin. V & alia ſex in d. Bulla Py IV.

Fratres illi, quibus gratiam dedit Dominus laborandi, laborent fideliter & deuotè, ita quod excluſo otio animæ inimico, ſanctæ orationis & deuotionis ſpiritum non extinguant, cui debent cetera temporalia deſeruire. De mercede vero laboris, pro ſe & ſuis fratribus neceſſaria corporis recipiaot, præter denarios, vel pecuniam, & hoc humiliter, ſicut decet ſeruos D e i, & paupertatis ſanctiſſimæ ſectatores.

C A P. VI.

Quod nihil approprient ſibi Fratres & de eleemoſyna petenda, & de Fratribus infirmis. Vnica extat declaratio in d. Bulla Py IV.

Fratres nihil ſibi approprient, nec doiouum, nec locum, nec aliquam rem, ſed tamquam peregrini, & aduenæ in hoc ſæculo, in paupertate & humilitate domino famulantes, vadant pro eleemoſyna coofidenter. Nec oportet eos verecundari, quia Dominus pro nobis ſe fecit pauperem in hoc muodo. Hæc eſt illa altiſſimæ paupertatis, quæ vos cariſſimos fratres meos, hæredes & Reges Regni Cœlorum inſtituit, pauperes rebus fecit, virtutibus ſublimauit. Hæc ſit portio vera, quæ perducit in terram viuentium, cui dilectiſſimi fratres totaliter iohærentes, nihil aliud pro nomine Domini noſtri in perpetuum ſub cœlo habere velitis. Et vbicumque ſiint, & ſe inuenerint Fratres, oſtendant ſe domeſticos inuicem inter ſe, & ſecurè maniſeſtet vnus alteri neceſſitatem ſuam. Quia ſi mater diligit & nutrit filium ſuum carnalem, quantò diligentius quis debet diligere, & nutrire fratrem ſuum ſpiritualem? Et ſi quis eorum in infirmitatem ceciderit, alij fratres debent ei ſeruire, ſicut vellent ſibi ſeruiri.

C A P. VII.

De Pœnitentia Fratrib. peccantibus imponenda. Vna eſt declaratio d. Martin V. & alia decem d. Py IV.

Si qui fratrum inſtigante inimico mortaliter peccauerint, pro illis peccatis, de quibus ordinatum fuerit inter fratres, vt recurratur ad Miniſtros prouinciales, teneantur prædicti fratres ad eos recurrere quam citius poterunt ſioe mora. Ipſi verò miniſtri ſi presbyteri ſunt, cum miſericordia iniungant illis pœniteotiam. Si verò presbyteri non ſunt, iniungi faciant per alios Sacerdotes Ordinis, ſicut eis ſecundùm Deum melius videbitur expedire. Et cauere debent, ne iraſcantur, & conturbentur propter peccatum alicuius, quia ira, & conturbatio, in ſe & io aliis impediunt caritatem.

C A P. VIII.

Electio generalis Miniſtri Fraternitatis, & de Capitulo Pentecoſtes Sex ſūt declarationes d. Martini V. & alia ſepte d. Pij IV.

Vnioerſi fratres vnum de fratribus iſtius Religionis teneâtur ſemper habere generalem Miniſtrum, & ſeruum totius fraternitatis, & ei teneantur firmiter obedire. Quo decedente electio ſucceſſoris fiat à Miniſtris prouincialibus, & Cuſtodibus in capitulo Pentecoſtes, in qtto prouinciales Miniſtri teneantur ſemper in ſimul conuenire, vbicumque à generali Miniſtro fuerit conſtitutum. Et hoc ſemel in tribus annis, vel ad alium terminum maiorem, vel minorem, ſicut à prædicto Miniſtro fuerit ordinatum. Et ſi aliquo tempore appareret vniuerſitati Miniſtrorum prouincialium, & Cuſtodum, prædictum Miniſtrum non eſſe ſufficientem ad ſeruitium, & communem vtilitatem fratrum, teneantur prędicti fratres quibus electio data eſt, in nomine Domini alium ſibi eligere in Cuſtodem. Poſt capitulum verò Pentecoſtes poſſint, ſi voluerint & eis expedire videbitur, eodem anno io ſuis Cuſtodiis ſemel fratres ſuos ad capitulum conuocare.

C A P. IX.

Prædicatoribus. Quinque edidit declarationes Mart. V. in d. Bulla, & alias octo Pius IV. in Bulla præcit.

Fratres non prædicent in Epiſcopatu alicuius Epiſcopi, cùm ab eo illis fuerit contradictum. Et nullus fratrum populo penitùs audeat prædicare, niſi à Miniſtro generali huius fraternitatis fuerit examinatus, & approbatus, & ab eo officium prædicationis ſibi conceſſum. Moneo quoque, & eshortor fratres, vt in prædicatione quam faciunt, ſint examinata, & caſta eorum eloquia, ad vtilitatem & ædificationem populi, annunciando eis vitia, & virtutes, pœnam, & gloriam, cum breuitate ſermonis, quia verbum abbreuiatum fecit Dominus ſuper terram.

C A P. X.

Admonitione, & correctione Fratrum. Nemo m... lis declarationes, d. Mart. IV. & aliæ quatuor d. pius IV.

Fratres, qui ſunt Miniſtri & ſerui aliorum fratrum, viſitent, & moneant fratres ſuos, & humiliter & caritatiuè corrigant eos, non præcipieotes eis aliquid, quod ſit contra animam ſuam, & regulam noſtram. Fratres verò, qui ſunt ſubditi, recordentur quòd propter Deum abnegauerunt proprias voluntates. Vnde firmiter præcipio eis, vt obediant ſuis Miniſtris, in omnibus quæ promiſerunt Domioo obſeruare, & non ſint contraria animæ, & regulæ ooſtræ. Et vbicumque ſunt fratres, qui ſcirent & cognoſcerent ſe ooo poſſe regulam ſpiritualiter obſeruare, ad ſuos Miniſtros debeant, & poſſiot recurrere. Miniſtri verò caritatiuè, & benignè eos recipiant, & tantam familiaritatem habeaot circa ipſos, vt dicere poſſiot eis, & facere ſicut domini ſeruis ſuis; nam ita debet eſſe, quod Miniſtri ſint ſerui omnium fratrum. Moneo quoque, & exhortor in Domino I e s v-C h r i s t o, vt caueaot fratres ab omni ſuperbia, vanagloria, inuidia, auaritia, cura, & ſollicitudine huius ſæculi, detractione, & murmuratiooe. Et non cureot neſcientes litteras diſcere, ſed attendant quod ſuper omnia deſiderare debent habere ſpiritum Domini, & ſanctam eius operationem, orare ſemper ad Deum puro corde, & habere humilitatem, patientiam in perſecutione, & in infirmitate, & diligere eos, qui nos perſequuntur, reprehendunt, & arguunt, quia dicit Dominus, Diligite inimicos veſtros, & orate pro perſequentibus, & calumniantibus vos. Beati qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam, quoniam ipſorum eſt Regoum Cœlorum, qui autem perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit.

C A P. XI.

Fratres non ingrediantur Monaſteria Monacharum. Tres ſunt declarationes apud d. Mart. & alia 7 apud d. Pium IV.

Præcipio firmiter fratribus vniuerſis ne habeant ſuſpecta conſortia, vel conſilia mulierum. Et ne ingrediantur Monaſteria Monacharum, præter illos qoibus à Sede Apoſtolica conceſſa eſt licentia ſpecialis. Nec fiant compatres virorum, vel mulierum, ne hac occaſione, inter fratres, vel de fratribus ſcandalum oriatur.

C A P. XII.

Euntibus inter infideles. Quatuor ſunt decl. Mart. V. & alia. duo Py IV.

Quicumque fratrum diuina inſpiratione voluerint ire inter Sarracenos, & alios Infideles, petant inde licentiam à ſuis Miniſtris prouincialibus. Miniſtri verò nullis eundi licentiam tribuant, niſi eis quos viderint idoneos ad admittendum.

Protectore Ordinis. De hoc vide infra Bullam 4. Greg. XI.

Ad hæc, per obedientiam iniungo Miniſtris, vt petant à Domino Papa vnum de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui ſit gubernator, & protector, & corrector iſtius fraternitatis, vt ſemper ſubditi, & ſubiecti pedibus eiuſdem Sanctæ Eccleſiæ ſtabiles io fide Catholica paupertatem, & humilitatem, & S. Euangelium Domini noſtri I e s v-C h r i s t i, quod firmiter promiſimus, obſeruemus.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pagioam noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem, &c.

D.P. A.8 die 29. Nouembris.

Dat. Laterani 3. Kal. Decemb. Pootificat. ooſtri Anno 8.

Sequitur hic Teſtamentum B. Franciſci.

Acceſſus ad Religionem.

§. 1. DOminus dedit mihi fratri Franciſco ita incipere facere pœnitentiam, quia cùm eſſem in peccatis, nimis mihi videbatur amarum videre leproſos; ſed ipſe Dominus conduxit me inter ipſos & fecit miſericordiam cum ipſis: & recedente me ab ipſis, id quod videbatur mihi amarum, conuerſum fuit mihi in dulcedinem animæ & corporis. Et poſtea parum ſteti, & exiui de ſæculo.

Oratoria in Eccleſiis.

§. 2. Et Dominus dedit mihi talem fidem in Eccleſiis, vt ita ſimpliciter adorarem & dicerem, Adoramus te ſanctiſſime Domine I e s v-C h r i s t e, & ad omnes Eccleſias tuas quæ ſunt in toto mundo, & benedicimus tibi, quia per ſanctam crucem tuam redemiſti mundum.

Veneratio Sacerdotum.

§. 3. Poſtea dedit mihi Dominus & dat tantam fidem io Sacerdotibus, qui viuunt ſecundùm formam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ propter Ordinem ipſorum, quod ſi facerent mihi perſecutionem, volo recurrere ad ipſos. Et ſi haberem tantam ſapieotiam quantam Salomon habuit, & inuenirem pauperculos Sacerdotes huius ſæculi in Eccleſiis in quibus morantur, nolo prædicare vltra voluntatem ipſorum. Et ipſos & omnes alios volo timere, amare,

&

& honorare ſicut meos Dominos, & nolo in ipſos conſiderare peccatum, quia filium Dei diſcerno in eis, & Domini mei ſunt, & propter hoc facio, quia nihil video corporaliter in hoc ſæculo de ipſo altiſſimo Filio Dei, niſi ſanctiſſimum Corpus, & ſanctiſſimum Sanguinem ſuum quem ipſi recipiunt, & ipſi ſoli aliis adminiſtrant.

Sacramentorum que. §. 4. Et hæc ſanctiſſima Myſteria ſuper omnia volo honorare & venerari & in locis pretioſis collocare.

Nominis & verborum Domini. §. 5. Sanctiſſima nomina & verba ipſius, vbicumque inuenero in locis illicitis, volo colligere, & rogo quòd colligantur, & in locis honeſtis collocentur.

Et Theologorum. §. 6. Necnon omnes Theologos qui miniſtrant nobis verba diuina, debemus honorare, & venerari, ſicut qui miniſtrant nobis ſpiritum, & vitam.

Reuelatio Regulæ. §. 7. Et poſtquam dedit mihi Dominus de fratribus, nemo oſtendebat mihi quid deberem facere, ſed ipſe Dominus reuelauit mihi, quod deberem viuere ſecundùm formam ſancti Euangelij, & ego paucis verbis & ſimplicibus feci ſcribi.

Confirmatio Papæ. §. 8. Et Dominus Papa confirmauit mihi. Et illi qui veniebant ad recipiendum vitam iſtam, omnia quæ habere poterant, dabant pauperibus. Et eramus contenti tunica vna, intus & foris repeciata qui volebant, & cingulo, & brachis.

Recitatio officij. §. 9. Officium dicebamus nos Clerici ſecundùm alios Clericos. Laici dicebant Pater noſter, & ſatis libenter manebamus in Eccleſ. & eramus idiotæ & ſubditi omnibus.

Exercitium laborandi. §. 10. Et ego manibus meis laborabam & volo laborare, & omnes alij fratres mei firmiter volo quod laborent de laborinio quod pertinet ad honeſtatem. Et qui neſciunt, diſcant, non propter cupiditatem recipiendi pretium laboris, ſed propter bonum exemplum, & ad repellendam otioſitatem.

Petitio eleemoſynarum. §. 11. Et quando non daretur nobis pretium laboris, recurramus ad menſam Domini, petendo eleemoſynas oſtiatim.

Salutatio pacis. §. 12. Salutationem mihi Dominus reuelauit vt diceremus, Dominus det tibi pacem.

Paupertas habitaculorum. §. 13. Caueant ſibi fratres, vt Eccleſias & habitacula quæ pro ipſis conſtruuntur, penitus non recipiant, niſi eſſent ſicut decet ſanctam paupertatem, quam in regula promiſimus obſeruare, ſemper ibi habitantes ſicut peregrini & aduenæ.

Prohibitio petendi indulta à Sede Apoſt. §. 14. Præcipio firmiter per obedientiam fratribus vniuerſis, quod vbicumque ſunt, non audeant petere aliquam literam in curia Romana, per ſe, vel per interpoſitam perſonam, neque pro Eccleſia, neque pro aliquo loco, neque ſub ſpem prædicationis, neque pro perſecutione ſuorum corporum; ſed vbicumque non fuerint recepti, fugiant in aliam terram ad faciendam pœnitentiam cum benedictione Dei.

Obedientia Miniſtro & Guardiano. §. 15. Et firmiter volo obedire Miniſtro generali huius fraternitatis, & illi Guardiano quem ſibi placuerit mihi dare. Et ita volo eſſe captus in manibus eius, vt non poſſim ire vel facere contra voluntatem ſuam, quia Dominus meus eſt.

Recitatio diuinorum officiorum ſecundum regulam. §. 16. Et quamuis ſim ſimplex & infirmus, tamen volo ſemper habere Clericum qui mihi faciat officium ſicut in regula cõtinetur. Et omnes alij fratres teneantur per obedientiam obedire Guardianis ſuis, & facere officium ſecundùm regulam.

Correctio fratrum vagantium. §. 17. Et qui inuenti eſſent quòd non facerent officium ſecundùm regulam, & vellent alio modo variare, aut non eſſent Catholici, omnes fratres vbicumque ſunt teneantur per obedientiam, quod vbicumque inuenerint aliquem ipſorum, proximiori Cuſtodi illius loci, vbi ipſum inuenerint, debeant præſentare, & Cuſtos teneatur per obedientiam ipſum cuſtodire fortiter, ſicut hominem in vinculis, diu noctuque ita quòd non poſſit eripi de manibus ſuis, donec repræſentet eum in manibus ſui Miniſtri. Miniſter verò teneatur per obedientiam mittere eum, per tales fratres, qui die noctuque cuſtodiant eum ſicut hominem in vinculis, donec repræſentet eum coram domino Hoſtienſe, qui eſt dominus protector & corrector iſtius fraternitatis.

Declaratio quod hoc teſtamentum non eſt alia regula. §. 18. Et non dicant fratres, hæc eſt alia regula. quia hæc eſt recordatio, admonitio, & exhortatio & meum teſtamentum, quod ego frater Franciſcus paruulus veſter facio vobis fratribus meis benedictis, propter quod, regulam quam Domino promiſimus, Catholicè obſeruemus.

Hoc autem ſtatuit Mar. V. cit. in rub. Prohibetur gloſandi hanc regulam. §. 19. Et Generalis Miniſter, & omnes alij Miniſtri, & Cuſtodes, teneantur per obedientiam, in iſtis verbis non addere vel minuere, ſed hoc ſcriptum ſemper habeant iuxta regulam, & in omnibus Capitulis quæ faciunt, quando legunt Regulam, legant & iſta verba. Et omnibus fratribus meis Clericis & Laicis præcipio firmiter per obedientiam, vt non mittant gloſſas in Regula, nec iſtis verbis dicendo, ita volunt intelligi, ſed ſicut dedit mihi Dominus ſimpliciter & purè, dicere & ſcribere Regulam, & iſta verba, ita ſimpliciter & purè ſine gloſſa intelligatis, & cum ſancta operatione obſeruetis vſque in finem.

Benedictio eam obſeruantium. §. 20. Et quicumque hæc obſeruauerit, in cælo repleatur benedictione altiſſimi Patris cœleſtis, & in terra repleatur benedictione Filij ſui, cum ſanctiſſimo Spiritu paraclito, & omnibus virtutibus cælorum, & omnibus ſanctis.

Subſcriptio B. Franciſci. *Et ego Frater Franciſcus paruulus veſter, & ſeruus, quantumque poſſum confirmo vobis intus & foris, iſtam ſanctiſſimam benedictionem. Amen.*

Exemptio Ordinis Ciſtercienſis, Monachorum S. Benodicti, à ſolutione decimarum. VI.

Approbatur hoc indultum à Mart. V. inf. in eius conſt. 8. Militanti. Et ampliatur ab Innoc. VIII. in conſt. 9. Ad Rom. & Pio V. in conſt. 41. Et ſi mendicantium.

Alia huius Ordinis priuilegia attende in Conſtitutionibus Pontificiis quas tibi indicaui ſuprà 10 conſt. 1. Paſchal. II. ſol. Deſiderium, vbi plenè notaui. Et de hoc Ordine habes huius Honor. III. diſpoſitiones alias, in cap. 3. de Statu Monachorum.

Edita An. D. 1224. *HONORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Officialibus, & aliis Eccleſiarum Prælatis ad quos iſta literæ peruenerint, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Ordo Ciſtercienſis ad cõmonitionem Innoc. III. decreuit ſoluere decimas de terris acquirendis, iis Eccleſiis quibus antea ſoluebantur. Iſta commonitio, & ordinis ſtatutum, referuntur ab Innoc. III. in c. penult. de Decim. CVm Abbates Ciſtercienſis Ordinis tempore Concilij generalis, ad commonitionem fælicis mem. Innocentij Papæ prædeceſſoris noſtri, ſtatuerint, vt de cetero fratres ipſius Ordinis, ne occaſione priuilegiorum ſuorum Eccleſiæ vlterius grauarentur, de alienis terris, & ab eo tempore acquirendis, ſi eas propriis manibus aut ſumptibus colerent, decimas perſoluerent Eccleſiis quibus ratione prædiorum antea ſoluebantur, niſi cum eiuſdem Eccleſiis, aliter decernerent componendum, idè prædeceſſor noſter, quia ſperabat, vt Eccleſiarum Prælati promptiores & efficaciores exiſterent ad exhibendum eis de ſuis malefactoribus iuſtitiæ complementum huiuſmodi, ratum habemus & gratum, hoc ipſum ad alios regulares, qui gaudent ſimilibus priuilegiis extendi voluit & mandauit.

Prælati autem Eccleſiarum, diuerſimode ordinem moleſtarunt ſuper ſolutione decimarũ. §. 1. Sed quod dolentes referimus, in contrarium res eſt verſa, quia, ſicut ex allata querela Abbatum ipſius Ordinis frequenter audiuimus, nonnulli Eccleſiarum Prælati, & alij Clerici, eorum priuilegia temerè contemnentes, & contendentes malitioſè ipſorum peruertere intellectum, eos multipliciter inquietant. Nam cum ſit ipſis indultum, vt de nonalibus, quæ propriis manibus, aut ſumptibus excolunt, ſiue de hortis, virgultis, & piſcationibus ſuis, vel de ſuorum animalium nutrimentis, nullus ab eis decimas exigere vel extorquere præſumat; quidam peruerſo intellectu confiꝫto, dicentes quòd non poſſunt intelligi, niſi de his quæ ſunt ante dictum Concilium acquiſita, ipſos ſuper his multiplici exactione fatigant.

Hic ſtatuit Pont. ex exemptionem à Domini ordini concedit. §. 2. Nos igitur eorum quieti paterna ſollicitudine prouidere volentes, vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus Abbates & fratres eiuſdem Ordinis, a præſtatione decimarum, tam de poſſeſſionibus habitis ante Concilium memoratum, & de nonalibus

ſing

Ampliauit Mar. V. ca. in tab.

ſiue ante, ſiue poſt idem Concilium acquiſitis, quæ propriis manibus, ac ſumptibus excolunt, quam de hortis, virgultis, piſcationibus ſuis, ac de ſuorum animalium nutrimentis, ſinguli veſtrum omnino ſeruentur immunes.

D. P. A. 1. die 9. Nouemb.

Datum Lateran. 5. Idus Nouembris Pontificatus noſtri Anno Nono.

Sequitur aliâ conſimilis exemptionis conceſſio.

Edita A. D. 1227.

HONORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Abbatibus & fratribus Ciſtercien. Ordinis, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exemptio à ſolutione Decimarum.

CVm aliquando cogente neceſſitate, vel vtilitate propria requirente, terras veſtras ante generale Concilium acquiſitas, conceſſeritis aliis excolendas, ne pro eo quod de poſſeſſionibus poſt idem Concilium acquiſitis, decimas ſoluitis, ſi ad manus veſtras taliter conceſſæ redierint, à quoquam vexari poſſitis, vt nullus à vobis de huiuſmodi terris, quæ ad vos taliter redierint, ſi eas manibus propriis aut ſumptibus colitis, occaſione Concilij memorati, decimas exigere vel extorquere præſumat, auctoritate præſentium inhibemus. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

D. P. A 9. die 25. Decemb.

Datum Lateran. ſeptimo Kalend. Decembris Pontificatus noſtri Anno nono.

VII. Canonizatio S. Laurentij Archiepiſcopi Dublinenſis, Regis ac Reginæ Hiberniæ filij, eiuſque relatio in numerum Sanctorum Confeſſorum, & Feſtiuitatis eiuſdem præfinitio pro die 14. menſis Nouembris quotannis celebrandæ.

Edita An. D. 1225.

HONORIVS EPISCOPVS, Vniuerſis Chriſtifidelibus in Rothomagen. Prouincia conſtitutis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Omnipotens Deus Eccleſiam ſuam à principio miraculis illuſtrans, fidelium numerum auxit.

INeffabilis prouidentia Dei, congruentia ſingulis quibuſque temporibus ordinate diſpenſans, in ſplendoribus Sanctorum, Eccleſiam ſuam quaſi ex vtero genuit, dum eos in exordio ipſius naſcentis Eccleſiæ crebra miraculorum coruſcatione mirificans, & in ipſorum miraculorum fulgore obſtupefaciens gentes, ac prædeſtinatos in fide generans IESV-CHRISTI, in cuius hæc fieri nomine ac virtute videbant, ipſos filiorum adoptionis numero aggregauit.

Poſtea intermiſſis miraculis, ſuſcitauit Doctores qui fideles inſtruerent & virtutum fructibus fœcundarent.

§. 1. Deinde creſcente fidelium numero, & multitudine, populi vocati de tenebris, ambulantes iuxta ipſius vaticinium in lumine Domini Dei ſui, mirabilis diſpenſator in pluuiam fulgura ſua fecit, dum ſignis ſiue miraculis, quæ non erant iam fidelibus neceſſaria, intermiſſis, ſuper nouos populos, Paſtores qui eos paſcerent ſcientia & doctrina, ſicut per os Hieremiæ promiſerat, ſuſcitauit. Doctores Eccleſiæ ſcilicet, qui terram cordis fidelium imbre doctrinę complerant, & extirpatis ſentibus vitiorum, eam ad proferendum virtutum germen, & fructum huiuſmodi operis fœcundarent.

Deinde ex cauſis hic indicatis miracula innouat in aliquot eorum fidelium, qui glorificati ſunt in cælo.

§. 2. Ceterum quia caritate frigeſcente ab exercitio huiuſmodi boni operis torpet Catholicus, errore deuio abducente delirat hæreticus, cæcutit velamine adhuc ſuper cor permanente Iudæus, & in tenebris ambulat ſidere lucis nondum ſibi oriente paganus; miſericors Dominus, qui neminé vult perire, ſigna interdum innouat, & mirabilia miſeratus immutat, ex numero illorum, quos in Eccleſia triumphante glorificat, aliquorum fidem & merita in militante miraculis declarando. Vt per ea Catholici, mentis torpore diſcuſſo, ad boni operis excitentur iuſtitiam, hæretici errore dimiſſo, ab inuio reducantur ad viam, Iudæi atque Pagani, verò lumine cognito, de tenebris & vmbra mortis, currant ad Chriſtum, lucem, viam, veritatem, & vitam.

Quarè vnus eſt Laurentius Dublinenſis Archiepiſcopus qui in terris, multis miraculis claruit, ideoque eius petitur canonizatio.

§. 3. Sanctæ igitur mem. Laurentio Dublinenſis Archiepiſcopo apud Eccleſiam S. Mariæ de Augo Rothomagenſis Diœceſ. vbi corpus eius fœliciter requieſcit, claris diuino numine coruſcâte miraculis, venerabilis frater noſter Archiepiſcopus, & Dilecti filij Capitulum Rothomagenſis, vna cum Abbate & Conuentu Eccleſiæ ſupradictæ, multiſque aliis Archiepiſcopis, & Epiſcopis, Abbatibus, & Religioſis viris, eius venerabilis vitæ inſignia, & coruſcantia miracula ſuis nobis literis intimantes, humiliter ſupplicarunt, vt ipſum Sanctorum Cathalogo adſcribere curaremus, quatenus auctoritate Apoſtolica, dignus honor illi exhiberetur in terris, qui ſic claris ſignis & euidentibus argumentis apparet honoratus in Cælis.

Hic ergo Pontifex ſuper illius vita, & miraculis diligenter inquiri praecepit Prælatis hic nominatis.

§. 4. Licet igitur quos diuina honorat dignatio, humana deuotio promptiori affectu debeat honorare; volétes tamen in huiuſmodi negotio, ſecundùm conſuetudinem Apoſtolicæ Sedis cum digna maturitate procedere, præfato Archiepiſcopo & N. Decano, & N. Theſaurario Rothomagenſis dedimus in mandatis, vt ſuper dicti viri vita & miraculis inquirerent diligentiſſimè veritatem, & eam nobis fideliter intimarent, vt ea plenè comperta, piis ſupplicantium deſiderio, ſecuriùs annuere valeremus.

Qui aliis deprecati commiſerunt, & illi huic Pontif. eum tranſmiſerunt.

§. 5. Ipſi autem mandatum noſtrum cum diligentia exequentes, quia de præfati viri conuerſatione, ac vita, per homines de partibus illis certificari nequibant, eo quòd per partes illas tranſitum faciens in Eccleſia prædicta correptus infirmitate decubuit, & infra octauú diem ab hac luce migrauit, ſcripſere Venerabili Fratri noſtro Archiepiſcopo Dublinenſis, vt veritatem ſuper hoc inquiſitam, eis per ſuas literas intimaret. Qui citra mare Hibernicum Illuſtris Regis Anglorum negotiis occupatus, non valens inquirere id per ſe ipſum, Venerabilibus Fratribus noſtris Parenſis Epiſcopo ſuffraganeo ſuo, ac Priori Sanctæ Trinitatis Dublinenſis commiſit in huiuſmodi negotio vices ſuas. Ac demum eorum literas, ſanctitatem vitæ, & conuerſationis, ſæpe dicti viri plenius continentes, ſuo & ipſorum ſigillis munitas deſtinauit eiſdem. Quas vna cum depoſitionibus teſtium ſuper miraculis receptorum, nobis ſub ſigillis propriis tranſmiſere.

Qui Pontif. certior factus, quod virtutib. clarum.

§. 6. Collegimus autem ex ipſarum ſerie literarum, quod ſæpe dictus vir, Regis & Reginæ Hiberniæ filius extitit, & ab infantia ſacris literis eruditus, ſenilem geſſit in iuuentute grauitatem, & mundanarum illecebras vanitarum, à ſe vltra quam ætas illa ſolebat abdicauit.

Et Archiep. creatus oratione, maceratione, & eleemoſynis vacabant.

§. 7. Deinde in Archiepiſcopum Dublinenſis aſſumptus, ſic in virtutem de virtute profecit, vt in oratione aſſiduus, auſterus in maceratione proprij corporis, ac in eleemoſynarum largitione profuſus, ſe totaliter Domino dedicarit.

Mortuoſque multis miraculis clarum.

§. 8. Per depoſitionem verò teſtium prædictorum conſtitit euidenter, ſanctam vitam eiuſdem eſſe tot ſequentibus miraculis comprobatam, quot non paruam texet hiſtoriam, qui volet ea ſingula ſcribere ſeriatim. Sed vt prætereamus quod claudi greſſum, cæci viſum, ſurdi auditum, muti loquelam, leproſi mundationem, & variis afflicti languoribus, ſanitatem ad inuocationem eius nominis receperunt, & hæc ſola quæ inter cetera emicuere miracula referamus.

Mortuos ſeptē ſuſcitauit.

§. 9. Idem Sanctus, imo Dominus ob ipſius merita glorioſa ſeptem mortuos, quorum vnus triduanus erat mirificè ſuſcitauit.

Hic idẽo Pontifex ipſum Laurentium SS. Confeſſorum Cathalog adſcribit.

§. 10. De ipſius igitur ſanctitate tantis certificati miraculis, diuinumque ſecuti iudicium, per quod eius glorificatio nobis tam euidentibus innotuit argumentis, eumdem beatum Virum Cathalogo Sáctorum adſcripſimus, & annumerandum decreuimus Sáctorum Collegio Confeſſorum, ac inter eos à Chriſti fidelibus venerádum.

Eiuſque feſti die 14. menſis Nouēbris celebrari decernit.

§. 11. Statuentes vt eius veneranda feſtiuitas de cetero annis ſingulis Octauo decimo Kalendas Decembris ſolemniter celebretur. Monemus autem Vniuerſitatem veſtram, & hortamur in Domino, quatenus Deum deuotis mentibus collaudantes, & ſtudentes proficere ſantæ virtutis exemplo eiuſdem glorioſiſſimi Confeſſoris apud Dominum ſuffragia humiliter imploretis.

Indulgentia etiā eam Eccleſiam viſitan: ibus elargitur.

§. 12. Nos autem de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli auctoritate confiſi, omnibus vere pœnitentibus & confeſſis, qui ad præfatam Eccleſiam in die ſolemnitatis eiuſdem glorioſiſſimi Confeſſoris, vel infra octauas cum deuotione acceſſerint eius orationum ſuffragia petituri, viginti dies de iniunctis ſibi pœnitentiis miſericorditer relaxamus.

D. P. A. 1. die 11. Dec.

Dat. Reate, 3. Idus Decembris Anno decimo.

Appro

VIII. Approbatio Regulæ Ordinis Fratrum Eremitarum B. Mariæ, de Monte Carmelo.

Hanc Regulam primo mitigauit in quibuſdam Innoc. IV. infr. in eius conſt. 6. Quæ honorem. Et eam obſeruant vtriuſque ſexus Carmelitæ illi, qui nomen Diſcalceatorum ſortiti ſunt, vt ibi notabo.

Eandem Regulam mitigarunt iterum Eugen. IV. infrà in ſua conſt. 3. Romani, vbi notabo, Necnon & Pius II. ac Sixt. IV. vt habetur infr. in eiuſdem Sixt. 11. Dum attenta. Et hanc mitigatam obſeruant alij Carmelitæ, qui ex hoc vocantur Mitigati. Vniuerſus iſte Ordo vtitur cappis albis vt inf. in conſt. 3. Bonif. VIII. Iuſtis. Habet certam formam circa alienationẽ bonorũ à Greg. XIII. in conſt. 34. Ex incumbenti. Oleum ſanctum ab Epiſcopis liberè cõſequitur ex Clem. VIII. conſt. 57. Exponi. Non inuatur Cruciata vel alio indulto circa electionẽ Confeſſorum, ex altera conſtit. 64. Romani. Præcedit Ordini Fratrum de Mercede, ex alia conſt. 95. Decet. Non recurrit ad ſæcularia Tribunalia, ea altera conſt. 110. Quoniam. Et habet exemptionem à quarta funeralium ex d. conſt. 64. Romani, & Pauli V. conſt. 4. Decet. Ambituſque ei interdictus eſt ea altera conſt. 23. Quoniam, eiuſdem Clem. VIII.

Ed. 4. A. D. 1226. *HONORIVS EPISCOPVS. Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Priori, & Fratribus Eremitis de Monte Carmelo, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.*

Approbatio Regulæ formatæ à Patriarcha Hieroſolymitano. VT viuendi normam, regulariter à bon. mem. Hieroſolymitano Patriarcha editam, quam ante generale Concilium vos dicitis humiliter ſuſcepiſſe, in poſterum vos & Succeſſores veſtri, quantum cum Dei adiutorio poteritis, obſeruetis, in remiſſionem vobis iniungimus peccatorum.

D. P. An. 10. die 30. Ianu. Dat. Reate 3. Kal. Februarij Pontificatus noſtri an. 10.

Regulæ prædictæ tenor ſubſequitur.

Prologus Alberti Patriarchæ Hieroſolymitani qui Regulam ſtatuit. ALbertus Dei gratia Hieroſolymitanæ Eccleſiæ vocatus Patriarcha, dilectis in CHRISTO filiis, Brocardo & ceteris Eremitis, qui ſub eius obedientia iuxta fontem, in Monte Carmeli morantur, ſalutem in Domino, & S. Spiritus benedictionem. Multifarie, multiſq; modis S. Patres inſtituerunt, qualiter quiſq; in quocumque Ordine fuerit, vel quemcumque modum religioſæ vitæ elegerit in obſequio IESV CHRISTI viuere debeat, & eidem fideliter de corde puro, & bona conſcientia deſeruire. Verum quia requiritis à nobis, vt iuxta propoſitum veſtrum, tradamus vobis vitæ formulam, quam tenere in poſterum debeatis.

CAP. I.

De Priore. Huic capiti aliquid addit Innoc. cit. in rub. Illud in primis ſtatuimus, vt vnum ex vobis habeatis Priorem: qui ex vnanimi omnium aſſenſu, vel maioris & ſanioris partis, ad hoc officium eligatur: cui obedientiam promittat quilibet aliorum, & promiſſam ſtudeat operis veritate ſeruare.

CAP. II.

Cellulæ. Præterea iuxta ſitum loci, quem inhabitare propoſueritis, ſinguli veſtrum ſingulas habeant cellulas ſeparatas, ſicut per diſpoſitionem Prioris ipſius, & de aſſenſu aliorum Fratrum, vel ſanioris partis, eædem cellulæ cuique fuerint aſſignatæ.

CAP. III.

Mutatione cellularum. Nec liceat alicui Fratrum, niſi de licentia Prioris qui pro tempore fuerit, deputatum ſibi locum mutare, vel cum alio permutare.

CAP. IV.

Cellula Prioris. Cellula Prioris ſit iuxta introitum loci, vt venientibus ad eundem locum primus occurrat: & de arbitrio, & diſpoſitione ipſius, poſtmodum quæ agenda ſunt, cuncta procedant.

CAP. V.

Manſione Cellulæ. Mitigauit d. Innoc. in c. 7. Et Eug. cit. in rub. Maneant ſinguli in cellulis ſuis, vel iuxta eas, die ac nocte in lege Domini meditantes, & orationibus ſuis vigilantes, niſi aliis iuſtis occaſionibus occupentur.

CAP. VI.

Horis Canonicis Innoc. mitigauit cap. 8. Hi, qui literas nouerunt, & legere Pſalmos, per ſingulas Horas eos dicant, qui ea inſtitutione Sanctorum Patrum, & Eccleſiæ approbata conſuetudine ad Horas ſingulas ſunt deputati. Qui verò literas non nouerunt, viginti quinque vicibus dicant Pater noſter, in nocturnis Vigiliis. Exceptis Dominicis, & ſolemnibus diebus, in quorum Vigiliis prædictum numerum ſtatuimus duplicari, vt dicatur Pater noſter vicibus Quinquaginta. Septies autem eadem dicatur Oratio in laudibus matutinis. In aliis quoque Horis ſepties ſimiliter eadem ſigillatim dicatur Oratio: præter Officia veſpertina, in quibus ipſam quindecies dicere debeatis.

CAP. VII.

Proprietate. Innoc. addit cap. 9. Nullus Fratrum ſibi dicat aliquid eſſe proprium: ſed ſint vobis omnia communia. Et ex his, quæ vobis Dominus dederit, diſtribuatur vnicuique per manum Prioris, id eſt, per hominem ab eo ad idem officium deputatum, prout vnicuique opus fuerit, inſpectis ætatibus, & neceſſitatibus ſingulorum. Ita tamen, vt ſicut præmiſſum eſt, in deputatis cellulis ſinguli maneant, & ex his, quæ ſibi diſtributa fuerint, ſingulariter viuant.

CAP. VIII.

Oratorio & Miſſa. Oratorium, prout commodius fieri poterit, conſtruatur in medio cellularum, vbi mane per ſingulos dies ad audienda Miſſarum ſolemnia conuenire debeatis, vbi hoc commodè fieri poterit.

CAP. IX.

Capitulo & Correctione. Dominicis quoque diebus, vel aliis, vbi opus fuerit, de cuſtodia Ordinis tractetis. Vbi etiam exceſſus, & culpæ Fratrum, ſi qui de aliquo deprehenſi fuerint caritate media corrigantur.

CAP. X.

Ieiunio. Mitigarũt Innoc. Eug. & alij cit. in rub. Ieiunium ſingulis diebus, exceptis Dominicis, obſeruetis, à feſto Exaltationis S. Crucis vſque ad diem Dominicæ Reſurrectionis: niſi infirmitas, vel debilitas corporis, aut alia iuſta cauſa ieiunium ſolui ſuadeat, quia neceſſitas non habet legem.

CAP. XI.

Eſu carnium. Mitigauit Innoc. c. 13. & d. Eug. Ab eſu carnium ſemper abſtineatis, niſi pro infirmitatis, aut nimiæ debilitatis remedio ſint ſumendæ.

CAP. XII.

Armis ſpiritualibus vtendis. Quia verò militia eſt vita hominis; & omnes, qui piè volunt viuere in Chriſto, perſecutionem patiuntur; Aduerſarius quoque veſter diabolus tanquam leo rugiens circuit, quærens quem deuoret, omni ſolicitudine ſtudeatis indui armatura Dei, vt poſſitis ſtare aduersùs inſidias inimici.

Cingulo caſtitatis. Accingendi ſunt lumbi veſtri cingulo caſtitatis. *Munitione cogitat. Sanctarum.* Muniendum eſt pectus cogitationibus ſanctis. Scriptum eſt enim: Cogitatio ſancta ſeruabit te.

Lorica iuſtitia. Induenda eſt Lorica iuſtitiæ: vt Dominum Deum veſtrum ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota virtute diligatis, & proximum veſtrum tanquam voſmetipſos.

Scuto fidei. Sumendum eſt in omnibus ſcutum fidei, in quo poſſitis omnia tela nequiſſimi ignea extinguere. Sine fide enim impoſſibile eſt placere Deo. Et hæc eſt victoria, quæ vincit mundum, fides veſtra.

Galea ſpei. Galea quoque ſalutis imponenda eſt capiti, vt de ſolo Saluatore ſperetis ſalutem qui ſaluum facit populum ſuum à peccatis eorum.

Gladio ſpiritus. Gladius autem ſpiritus, quod eſt verbum Dei, abundanter habitet in ore, & in cordibus veſtris. Et quæcumque vobis agenda ſunt, in verbo Domini fiant.

CAP. XIII.

Aſſiduitate operandi. Faciendum eſt vobis aliquod operis, vt ſemper vos diabolus inueniat occupatos, ne ex otioſitate veſtra aliquem intrãdi aditum ad animas veſtras valeat inuenire. Habetis ad hoc B. Pauli Apoſtoli magiſterium pariter & exemplũ, in cuius ore CHRISTVS loquebatur. Qui poſitus eſt, & datus à Deo prædicator, & doctor gentium in fide & veritate: quem ſi ſecuti fueritis, non poteritis aberrare: In labore (inquit) & fatigatione fuimus inter vos nocte ac die operantes, ne quem veſtrum grauaremus. Non quaſi nos non habeamus poteſtatem; ſed vt noſmetipſos formam daremus vobis ad imitãdum nos. Nam cùm eſſemus apud vos, hæc denunciabamus vobis: quoniam ſiquis non vult operari, nõ manducet. Audiuimus enim inter vos quoſdã ambulantes in quiete, nihil operantes. His autem, qui eiuſmodi ſunt, denunciamus, & obſecramus in Dño IESV CHRISTO, vt cum ſilentio operantes, ſuum panem manducent. Hæc via ſancta, & bona: ambulate in ea.

Cap. XIV.

Silentio. Mitigauit idẽ Innoc.c.16. Commendat vobis Apoſtolus ſilentium,cum in eo pręcipit operandum. Et quemadmodum Propheta teſtatur: Cultus iuſtitiæ,ſilentium eſt.Et rurſum:In ſilentio,& ſpe erit fortitudo veſtra. Ideoque ſtatuimus,vt ab hora Veſpertina vſque ad horam Tertiam ſequentis diei ſilentium teneatis,niſi fortè neceſſitas,vel cauſa rationabilis,aut licentia Prioris ſilentium interrumpat. Alio verò tempore, licèt ſilentij non habeatur obſeruatio tanta, diligẽtius tamen à multiloquio caueatur.Quoniam ſcriptũ eſt,& non minus experientia docet.In multiloquio non deerit peccatum : & qui inconſideratus eſt ad loquendum, ſentiet mala. Item,Qui multis vtitur verbis,lædit animam ſuam. Et Dominus in Euangelio:De omni verbo otioſo, quod locuti fuerint homines,reddent rationem de eo in die iudicij.Faciat ergo vnuſquiſque ſtateram verbis ſuis,& fręnos rectos ori ſuo,ne fortè labatur,& cadat in lingua ſua, & inſanabilis ſit caſus eius ad mortem. Cuſtodiens cum Propheta vias ſuas,non delinquat in lingua ſua. Et ſilentium,in quo cultus iuſtitiæ eſt,diligenter,& cautè ſtudeat obſeruare.

Cap. XV.

Humilitate Prioris. Tu autem Brocarde,& quicumq;poſt te inſtitutus fuerit Prior,illud ſemper habeatis in mente,& ſerueris in opere, quod Dominus ait in Euangelio:Quicumq. voluerit inter vos maior eſſe frater,erit veſter miniſter: & quicumque voluerit inter vos primus eſſe,erit veſter ſeruus.

Cap. XVI.

Veneratione Prioris. Vos quoque ceteri Fratres,Priorem veſtrum honorate humiliter:Chriſtum potius cogitantes,quàm ipſum, qui poſuit illum ſuper capita veſtra.Et Eccleſiarum Prępoſitis etiam ait :Qui vos audit,me audit,& qui vos ſpernit,me ſpernit,vt non veniatis in iudicium de contemptu,ſed de obedientia mereamini vitæ æternæ mercedem.

Finis d. Regula. Hæc breuiter ſcripſimus , vobis conuerſationis veſtræ formulam ſtatuentes,ſecundùm quam viuere debeatis. Si quis autem ſupererogauerit, ipſe Dominus cum redierit, reddet ei. Vtatur tamen diſcretione , quæ virtutum eſt moderatrix.

Dies data Regula. Ex Achon, Id.Ian.Anno Domini MCLXXI.

GREGORIVS NONVS PONT. CLXXX.
ANNO DOMINI MCCXXVII.

GRegorius IX.de Ciuitate Anagniæ,in Prouincia Cãpaniæ, Vgolinus anteà dictus Triſterij de Comitib. Signiæ filius, Epiſcopus Oſtienſis, & Veliternus, Innocentij Tertij Nepos,creatus Romæ 13.Kal. coronatus ad S.Petrum 5.Kal.April.1227.Creauit Cardin.13.Vixit annos 14.menſes 3.dies 10. Obiit Romæ 11.Kal. Septembris anno 1241.Corpus eius in Baſilica 3.Petri ſepultum eſt.Vacauit ſedes menſem vnum.

Quod quicumque Religioſi ad Eremum Ordinis Camaldulenſis tranſire poſſint. I.

Hanc poteſtatem ampliauit Greg. XIII. in conſt.99. Ea eſt quia obſtabat Bulla Pij V.num. 89. Quacunque. Cetera de hoc Ordine Camaldulenſi notaui ſup.in conſt.1.Alex.II.Nulli fol.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei Dilecto filio Priori Camaldulenſi, Salutem , & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1227.*

Eremi honos commendatur. FERVOR & integritas Religionis , quæ in domo tua , & præſertim in Eremo , per beneplacitum Conditoris , vigere cognoſcitur, inducit nos propenſius,& hortatur,vt petitiones tuas,quantum cum Deo poſſumus,prompto velimus animo exaudire.

Priuilegium de quo in rub. *Quod ampliatum eſt, vt in d. rub. notaui.* §. 1. Hac itaque ratione inducti,Tibi & Fratribus tuis auctoritate Apoſtolica indulgemus,eos qui de aliis Congregationibus venientes in Eremo veſtro,dummodo elegerint,& promiſerint ſub Ordine & habitu veſtro,in Eremo perpetuo deſeruire , liberè ſine cuiuſque contradictione , retinere poſſitis, ita tamen quod non permittantur in ſacris ordinibus, niſi de ipſorum ordinatione certi fueritis,miniſtrare. Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis autem hoc attentare &c.

D.P. A.1. die 23 Iunij. Dat. Anagniæ IX. Kalendas Iulij. Pontificatus noſtri anno primo.

Canonizatio S. FRANCISCI de Aſſiſio,eiuſque relatio in numerum Sanctorum Confeſſorum, cum ſuæ Feſtiuitatis inſtitutione,pro die quarta Octobris. II.

Iſte Franciſcus Stigmata IESV-CHRISTI *in corpore ſuo portauit, vt declarat hic idem Pont. infr. in conſt.12.Confeſſor. & Alex.IV. in conſt.4. Benigna. Tres Ordines inſtituit , vt notaui ſuprà in conſt.5. Honor.III. Solet.fol. Et ipſius Feſtiuitatem de præcepto obſeruandam eſſe cenſuit Sixt.IV.infr. in conſt.3,Præclara.*

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei,&c. *Edita An.D. 1228.*

Proœmium. MIra circa nos diuinæ pietatis dignatio,& inæſtimabilis dilectio caritatis,qua filium pro ſeruo tradidit redimendo,dona ſuæ miſerationis non deſerens,& vineã dextera eius plantatam continua protectione conſeruans, in illam qui ſalubriter ipſam excolant,euellentes ſarculo ac vomere , quo Samgar ſexcentos Philiſtæos percuſſit, ſpinas & tribulos ex eadem,operarios etiam in vndecima hora tranſmitrit, vt ſuperfluitate palmitum reſecata , & vitulaminibus ſpuriis radices altas non dantibus , necnon ſentibus extirpatis,fructum ſuauem afferat,& iucundum,qui prælo patientiæ defæcatus, in æternitatis cellarium transferatur. Impietate profecto velut igne ſuccenſa,& frigeſcente caritate multorum,in eiuſdem maceriam diruendam , irruentibus Philiſtæis potione terrenæ cadentibus voluptatis.

Franciſcum de Aſſiſio ſuſcitauit Deus in mundo ad conuerſionem multorum. §.1. Ecce in hora vndecima Dominus qui cum diluuij aqua terram deleret,iuſtum per lignum, contemptibilem gubernauit , ſuper ſortem iuſtorum virgam peccantium non relinquens , excitauit ſeruum ſuum Beatum FRANCISCVM,virum vtique ſecundùm cor ſuum,apud cogitationes diuitum lampadem quidem contemptam , ſed paratam ad tempus ſtatutum , illam in vineam ſuam mittens, vt ex ipſa ſpinas & vepres euelleret, proſtratis illam impugnantibus Philiſtæis, illuminando patriam, & reconciliari Deo,exhortatione ſedula commonendo.

Qui ſimplici eius prædicatione multos ad viam ſalutis reduxit. §.2. Qui audita interius voce inuitantis amici,impiger ſurgens, mundi vincula blandientis, quaſi alter Samſon, gratia diuina præuẽtus dirupit,& ſpiritu feruoris concepto,aſiniq; arrepta mãdibula,prædicatione ſiquidem ſimplici, nullis verborum perſuaſibilium humanæ ſapientiæ

colo

coloribus adornata, ſed tamen Dei virtute potenti, qui infirma mundi eligit, vt fortia quæcumque confundat, non tantum mille, ſed multa Philiſtinorum, eo qui tangit montes, & fumigant, faciente, proſtrauit; & in ſpiritus ſeruitutem redegit, carnis illecebris antea ſeruientes. Quibus vitiis mortuis, & Deo viuentibus, iam non ipſis, quorum pars peſſima periit, ex mandibula ipſa egreſſa copioſa eſt aqua, reficiens, abluens, & fœcundans lapſos ſordidos, & arentes, quæ in vitam æternam ſaliens abſque argento, & commutatione aliqua poteſt emi, cuius riuuli longè latéque diffuſi, vineam irrigant vſque ad mare palmites, & vſque ad flumen propagines extendentem.

Paupertatem voluntariam eligit, ieiuniis, vigiliis & nuditate carnem macerans, omnibusque virtutibus ornatur.

§. 3. Hic denique Patris noſtri Abrahæ imitatus veſtigia, mente de terra & cognatione ſua, necnon domo patris eius egrediens, iturus in terram quam ſibi Dominus, diuina inſpiratione monſtrarat, vt expeditiùs curreret ad brauium vocationis cœleſtis, & per anguſtam portam poſſet faciliùs introire, ſarcinam terrenæ ſubſtantiæ depoſuit, ſe illi conformans, qui cùm diues eſſet, pro nobis factus eſt pauper, eamque diſperſit dedit pauperibus, vt ſic eius iuſtitia in ſæculum ſæculi permaneret. Et in terram viſionis accedens, ſuper vnum ſibi montium demonſtratum, videlicet excellentiam fidei, carnem ſuam, quia filiam vnigenitam, quæ ipſum interdum deceperat, enim Iepte Domino in holocauſtum obtulit, igne ſuppoſito caritatis, illam fame, ſiti, frigore, ac nuditate, vigiliis multis, & ieiuniis, macerando, qua cum vitiis, & concupiſcentiis crucifixa, dicere poterat cum Apoſtolo: Viuo ego, iam non ego, viuit autem in me Chriſtus: quoniam iam non ſibi vixerat, ſed Chriſto potiùs, qui pro peccatis noſtris mortuus eſt, & reſurrexit propter iuſtificationem noſtram, vt nullatenus peccato vlteriùs ſeruiamus. Vitia quoque ſupplantans, & contra mundum, carnem, & poteſtates aerias, luctamen aſſumens viriliter, vxore, villa, & bobus, à cœna magna retrahentibus inuitatos) penitùs abdicatis, cùm Iacob Domino iubente ſurrexit, & gratia ſpiritus ſeptiformis accepta, octoque ſibi aſſiſtentibus Beatitudinibus Euāgelicis, Bethel domum Dei, quam ſeipſum præparauit eidem per quindecim gradus virtutū, qui myſticè in pſalterio continentur, aſcendit. Et ibidem altare cordis Domino conſtruens, aromata deuotarum orationum obtulit ſuper eo, per manus Angelicas in conſpectu Domini deferenda, concius Angelicus mox futurus.

Religionemque Fratrum Minorum, Monialiumque ac Tertiariorum inſtituit, vt in rubr.

§. 4. Ne verò ſibi ſoli proficeret in monte, tantummodo Rachel amplexibus inhærendo, contemplationi pulchræ quidem, ſed ſterili, ad Liæ interdictum deſcendit cubiculum, minaturus gregem gemellis fœtibus fœcundatum ad interiora deſerti, pro vitæ paſcuis perquirendis, vt illic vbi manna cœleſtis dulcedinis reficit, à ſæcularium ſtrepitu ſegregatos, cum lacrymarum effuſione ſemina ſua mittens, cum exultatione manipulos, ad æternitatis horrea reportaret, cum populi ſui principibus collocandus, corona iuſtitiæ coronatus. Qui nimirum non quæ ſua ſunt quærens, ſed potiùs quæ ſunt Chriſti, & eidem velut apis argumentoſa deſeruiens, necnon quaſi ſtella matutina in medio nebulæ, ac quaſi Luna plena in diebus ſuis, & ſicut Sol in Eccleſia Dei fulgens, lampadem, & tubam in manus aſſumpſit, vt lucentium operum documentis humiles attraheret ad gratiam, & proteruos à noxiis retraheret exceſſibus, dura increpatione terrendo. Ac ſic virtute caritatis afflatus, in caſtra Madianitarum, Eccleſiæ iudicium declinantium, per contemptum, eo iuuante, qui dum virginali vtero clauderetur, mundum ſuo circuibat imperio vniuerſum, intrepidus irruit, & abſtulit arma in quibus confidebat fortis armatus, atriū ſuū cuſtodiens, & diſtribuit ſpolia quę tenebat, eiuſque captiuitatem captiuam reduxit in obſequium IESV CHRISTI.

Et tandem obdormit in Domino.

§. 5. Hoſte itaque triplici in terra poſitus ſuperato, Regno cœlorum vim intulit, & illud rapuit violenter, & poſt huius vitæ quamplura glorioſa certamina, mundum triumphans, fœliciter migrauit ad Dominum, multos præueniens ſcientia præditos ſcienter neſcius, & ſapienter indoctus.

Miraculiſque plurimis claruit.

§. Sat licèt eius vita tam ſancta, tam ſtrenua, & præclara ſibi ſufficeret, ad obtinendum conſortium Eccleſiæ triumphantis; quia tamen militans, quæ ſolummodo videt in facie, non præſumit de his, qui de ſuo foro non ſunt, auctoritate propria iudicare, vt illos pro vita tantum venerandos aſſumat, præſertim quia nonumquam Angelus Satanæ in lucis Angelum ſe transformat, omnipotens & miſericors Deus, de cuius munere venit, quòd prædictus famulus Chriſti, digne ſibi & laudabiliter deſeruiuit, tantam lucernam, abſconſam ſub modio remanere non patiens, ſed eam volens ſuper candelabrum collocari, his qui ſunt in domo luminis, ſolatium præbituram, vitam eius ſibi fuiſſe acceptam, & ipſius memoriam eſſe à militanti Eccleſia venerandam, multis & præclaris miraculis declarauit.

Hic ideo Pontifex illum cathalogo SS. Confeſſorum adſcribit.

§. 7. Cùm igitur glorioſæ vitæ ipſius inſignia ex multa familiaritate, quam nobiſcum habuit in minori officio conſtitutis, plenè cognita nobis eſſent, & de miraculorum coruſcatione multiplici, per teſtes idoneos nobis facta fuerit plena fides, confidentes per Dei miſericordiam, nos & gregem nobis commiſſum, eius ſuffragiis adiuuari, & quem familiarem habuimus in terris, habere patronum in cœlis, habito fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, ipſum adſcribi decreuimus ſanctorum Cathalogo venerandum.

Eiuſque feſtū die 4. Octob. agi iubet.

§. 8. Statuentes vt IV. Nonas Octobris, die videlicet quo à carnis ergaſtulo abſolutus, ad ætherea Regna peruenit, ab vniuerſali Eccleſia, natalitia eius deuotè ac ſolemniter celebrentur.

Omnes ad illius venerationem hortatur.

§. 9. Quocirca vniuerſitatem veſtram, rogamus, monemus, & exhortamur in Domino, per Apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenus die prædicto in commemoratione ipſius, diuinis laudibus alacriter inſiſtentes, eiuſdem patrocinia humiliter implorentis, vt ipſius intercedentibus meritis, ad eius mereamini conſortiū peruenire: illo pręſtāte, qui eſt benedictus, in ſæcula ſeculorū. Amen.

D. Peruſij. XIV. Kal. Auguſti, Pont. noſtri Anno ſecūdo. *D. P. A. 2. die 19. Iulij.*

III. Oblati Ordinis Cartuſienſis gaudent omnibus eiuſdem Ordinis prærogatiuis & indultis.

Huius Ordinis inſtitutionem, & alia attende ſup. in conſt. 7. Alex. III. Cum vos fol. 64.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Priori, & Capitulo Cartuſien. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita A. D. 1232.*

Exordium.

QVoties à nobis petitur, quod Religioni & honeſtati conuenire dignoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & iuſtis petentium deſideriis fauorem beneuolum impertiri.

Oblati gaudent indultis Ordinis.

§. 1. Cùm igitur, ſicut veſtra petitio, nobis exhibita, continebat ſeptem oblatos, qui redditi vulgariter appellantur, in qualibet domo veſtri Ordinis habeatis agriculturæ veſtræ operi deputatos, & ipſi relicto ſæculo continentiæ voto adſtricti, promiſſa loci ſtabilitate ſub obedientia ſine proprio viuere teneantur. Nos veſtris precibus inclinati, eoſdem ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, auctoritate vobis præſentium indulgentes, vt ipſi eiſdem libertatibus, & immunitatibus gaudeant, quibus gaudeant fratres Ordinis antedicti.

Sanctio pœnalis.

§. 2. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ protectionis, & conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Reatæ, III. Nonas Februarij, Pontificatus noſtri Anno quinto. *D. P. A. 5. die 3. Febr.*

IV. Canonizatio S. Antonij Luſitani, de Padua nuncupati, profeſſoris Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium S. Franciſci, eiuſque relatio in numerum SS. Confeſſorum, cum inſtitutione eius feſtiuitatis pro die 13. menſis Iunij.

Hanc Feſtiuitatem duplici Officio celebrari iuſſit Six. V. in eius conſt. 18. Immenſa.

Edita An. D. 1233.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Patriarchis, Archiepiſcopis, Abbatibus, & alijs Eccleſiarum Prælatis, præſentem paginam inſpecturis.

Sanctos quos Deus honorat in cœlis, multotius miraculis clarere facit in terris.

CVm dicat Dominus per Prophetam, Dabo vos cunctis populis in laudem & gloriam & honorem; & per ſe polliceatur, quod iuſti ſicut Sol in conſpectu Dei fulgebunt; pium & iuſtum eſt, vt quos Dominus meritò ſanctitatis coronat, & honorat in cœlis, nos venerationis officio laudemus & glorificemus in terris; cum ipſe potius laudetur & glorificetur in illis, qui eſt laudabilis & glorioſus in ſæcula, & in ſanctis. Vt enim ſuæ virtutis potentiam mirabiliter manifeſtet, & noſtræ ſalutis cauſam miſericorditer operetur, fideles ſuos, quos ſemper coronat in cœlo, frequenter & honorat in ſæculo, ad eorum memorias ſigna faciens & prodigia, per quæ prauitas confundatur hæretica, & fides Catholica confirmetur, fideles mentis torpore diſcuſſo, ad boni operis excitentur inſtantiam, hæretici depulſa in qua iacent cæcitatis caligine, ab inuio reducantur ad viam, & Iudæi atque Pagani verò lumine cognito, currant ad Chriſtum, lucem, viam, veritatem, & vitam.

Inter quos eſt Antonius de Padua plurimis virtutibus, & miraculis clarus.

§. 1. Vnde nos chariſſimi, etſi non quantas debemus, quantas tamen poſſumus gratias agimus gratiarum omnium largitori, quòd diebus noſtris ad confirmationem Catholicæ fidei, & ad confuſionē hæreticę prauitatis euidenter innouat ſigna, & mirabilia potenter immutat, faciens illos coruſcare miraculis, qui fidem Catholicam tàm corde, quàm ore, necnon & opere roborarunt. De quorum numero ſanctæ memoriæ Beatus Antonius de Ordine Fratrum Minorum, qui olim degens in ſæculo, magis pollebat meritis, nunc viuens in cœlo multis coruſcat miraculis, vt eius ſanctitas certis indicijs comprobetur.

Paduani ergo inſtiterunt apud hunc Pont. pro illius Canonizatione.

§. 2. Cùm enim dudum venerabilis frater noſter Epiſcopus, & dilectus filius N. Poteſtas, & Communitas Paduana nobis per nuncios ſuos, & literas humiliter ſupplicaſſent, vt cùm Dominus eidem Sancto tantam contulit gloriam, vt ad dandam ſcientiam primæ ſtolæ immortalitatis ipſius, & experimentum euidens de ſecunda, ſepulchrum eius tot & tantis daret coruſcare miraculis; quòd eius inter alios Sanctos non inuocari ſuffragia eſt indignum, de ipſius miraculis teſtes recipi mandaremus.

Et quia duo ſunt neceſſaria, vt quis Sanctus habeatur apud homines, virtus ſcilicet morum, & veritas ſignorum.

§. 3. Nos attendentes, quòd licet ad hoc vt aliquis ſanctus ſit apud Dominum, in Eccleſia triumphante, ſola ſufficiat finalis perſeuerātia, iuxta illud: Eſto fidelis vſque ad mortē, & dabo tibi coronam vitæ: ad hoc tamen vt ſanctus habeatur apud homines in Eccleſia militante, duo ſunt neceſſaria, virtus morum, & veritas ſignorum, merita videlicet, & miracula, vt hæc & illa ſibi ad inuicem conteſtentur, cùm nec merita ſine miraculis, nec miracula ſine meritis plenè ſufficiant ad perhibendum inter homines teſtimonium ſanctitatis. Sed cùm merita ſana præcedunt, & clara ſuccedunt miracula, certum præbeant indicium ſanctitatis, vt nos ad ipſius venerationem inducant, quem Deus ex meritis præcedentibus, & ſignis ſubſequentibus exhibet venerādum. Quæ duo ex verbis Euangeliſtæ plenius colliguntur; Illi autem profecti prædicauerunt vbiq; Domino cooperante, & ſermonem confirmante ſequentibus ſignis; eidem Epiſcopo & dilect. fil. Fratri Iordano S. Benedicti, & I. S. Auguſtini, Prioribus Ordinis Fratrum Prædicatorum Paduan. receptionem teſtium de miraculis eiuſdem Sancti duximus committendam.

Hic ideo Pontifex proceſſum deſuper fieri cōmiſit, vnde de prædictis certior redditus eſt, & modo SS. Cathalogo eū adſcribit.

§. 4. Nuper autem tàm per relationem prædictorum Epiſcopi & Priorū, quàm per depoſitiones teſtium ſuper hoc receptorum, de ipſius virtutibus & miraculorum inſignijs certiores effecti, & experti aliquando per nos ipſos ſanctitatem vitæ, & admirabilem conuerſationem ipſius, vtpote qui apud nos fuit aliquandiu laudabiliter conuerſatus, eiſdem Epiſcopo & Poteſtate & Communitate prędictis, per ſolemnes nuncios ſuos, & literas, nobis cum inſtantia denuo ſupplicantibus, quòd eundem Fratrem Sanctorum Cathalogo adſcribere curaremus, vt auctoritate ſicut conuenit Apoſtolica, dignus honor illi exhiberetur in terris, qui ſicut claris ſignis & euidentibus argumentis apparet, honoratur in cœlis. Ipſum, qui corporaliter diſſolutus, cum CHRISTO eſſe meruit in cœleſtibus, ne illius honori debito & gloriæ detrahere quodammodo videremur, ſi glorificatū à Domino permitteremus vlterius humana deuotione priuari, de Fratrum noſtrorum conſilio, & Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apoſtolicā exiſtentium, Cathalogo Sanctor. duximus adſcribendum.

Eiuſq. feſtiuitatem mandat fieri pro die 13. Iunij.

§. 5. Cùm igitur ſecundùm Euangelicam veritatem, nemo accendat lucernam, & ponat eam ſub modio, ſed ſuper candelabrum, vt omnes qui in domo ſunt, lumen videant, & prædicti Sancti lucerna ſic arſerit hactenus in hoc mundo, quod per Dei gratiam iam non ſub modio, ſed ſuper candelabrum meruerit collocari, Vniuerſitatem veſtram rogamus, monemus, atque hortamur, per Apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenus deuotionem fidelium ad venerationem eius ſalubriter excitantes, feſtiuitatem ipſius Idibus Iunij annis ſingulis celebretis, & faciatis eadem die ſolemniter celebrari: vt eiuſdem precibus Dominus exoratus, gratiam in præſenti, & gloriam nobis tribuat in futuro.

Indulg. autem ſepulchrum viſitantibus elargitur.

§. 6. Nos autem cupientes ſepulchrum tanti Confeſſoris, qui miraculorum fulgoribus illuſtrat Eccleſiam generalem, congruis honoribus frequentari, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, illud in feſtiuitate ipſius vſque ad octauum diem, annis ſingulis cum reuerentia debita viſitantibus, de Omnipotentis DEI miſericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, annum vnum de iniuncta ſibi pœnitentia miſericorditer relaxamus.

Dat. Spoleti, Kalend. Iunij, anno ſexto. *Dat. P. A. 6. die 1. Iunij.*

Reformatio Monachorum Cluniacenſium Ordinis S. Benedicti. V.

Huic reformationi multa detraxit & addidit Nicol. IV inf. in eius conſt. 3. Regis, ibi videas. Vltra ea, quæ ſunt in Decr. & Clem. de Stat. Monach. & Conc. Trid. ſeſſ. 25. Cap. 11.

Edita A. D. 1233.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Abbati, & Conuentui Cluniacenſi, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa huius reformationis.

BEhemoth non contentus quaſi bos comedere paleas, ſed eſcas electas auidè concupiſcens, venatur inſtanter animas delicatas; non ſolùm ſimpliciter gradientibus ponendo pedicas, & laqueos in capturam, ſed etiam contemplationis gratiâ in ſolitudinem aduolantibus prætendendo decipulas, & retia extendendo. Sanè dolore confodimur in occulto, & rubore perfundimur in aperto, quis cùm Ordo Cluniacenſis in Eccleſiæ Paradiſo dextera diuina plantatus, à mari, vſque ad mare protenſis palmitibus, gratos flores & vberes fructus producere ſoleret honeſtatis, nunc in amaritudinem alienæ vitis auerſus, producit labruſcas ſtuporem dentibus facientes, factus in laqueum & ruinam, in lapidem offenſionis, & petram ſcandali duabus domibus Iſraël, contemplatiuis videlicet, & actiuis. Domus quoque veſtræ in multis locis deſolatæ ſunt ſicut in vaſtitate hoſtili, & multæ derelictæ ſunt ſicut vmbraculum in vinea, & ſicut tugurium in cucumerario, & velut ciuitas quæ vaſtatur.

Capitulū generale quotannis fiat apud Cluniacū iuxta formam hic traditam.

§. 1. Quare cupientes deformatum ordinem reformare, & inſtaurare collapſum, in primis ſtatuimus, vt generale Capitulum Abbatum & Priorum tàm Conuentualium, quàm minorum Cluniacenſis Ordinis, ſiue immediatè ſiue aliquo medio ſint ſubiecti, apud Cluniacum annis ſingulis celebretur. Vbi ſine perſonarum acceptione, ſecundùm Deum & B. Benedicti Regulam, & Cluniacenſis Ordinis inſtituta, delinquentium corrigantur exceſſus, & de ſalute animarum, & de conſeruatione Ordinis Cluniacenſis, & domorum indemnitate tractetur, & ſtatuatur quod fuerit regulariter ſtatuendum. Nec in hoc Priores vel Camerarij inuicem ſibi parcāt, ſed vnuſquiſque quod viderit in alio corrigendum, timorem Dei habens præ oculis, in capitulo publicè vel priuatim (prout melius viderit expedire) in caritate proponat. Et correctus hoc moleſtè non ferat; ſed correctionem fratris accipiat patienter. In hoc autem Capitulo nullæ fiant exactiones ab aliquo, nulla dentur munera, vel accipiantur, ſeu etiam promittantur, ſed omnia in ſinceritate procedant, & ad inſtar Ciſtercienſis Ordinis celebrentur.

§. 2. Et

Definitores & Viſitatores prouinciarum in eo eligantur.

§. 2. Et in eo Definitores de Abbatibus & Prioribus Cluniacenſis Ordinis ſtatuantur, & Viſitatores per ſingulas Prouincias ordinentur, viſitationis forma, & correctionis modo, iuxta Ciſtercienſem conſuetudinem obſeruatis. Huic quoque Capitulo tres Priores Cartuſienſes volumus intereſſe, non vt aliquam iuriſdictionem exerceant, ſed vt ipſos inſtruant & dirigant, & diligentiam ipſorum vel negligentiam reſcribant Sedi Apoſtolicæ annuatim.

Cauſæ per Abbatem non diffinitæ ad Capitulũ deferantur.

§. 3. Omnes cauſæ quę inter perſonas Ordinis Cluniacenſis emerſerint, & per Abbatem Cluniacenſem non fuerint terminatæ, delatæ ad Capitulum per Definitores ſtatutos (prout fit in Ciſtercien. capitulo) terminentur.

Ad reſtrictionem Ordinis, ſtatuta dudum ſunt.

§. 4. Et ea ſtatuantur, quæ prouenire ad conſeruationem & reſtrictionem, non ad relaxationem Ordinis, vel regulæ videbuntur.

Capituli ordinationes bis in anno per Abbatem recitentur.

§. 5. Omnes verò Abbates & Priores annis ſingulis ad Capitulum venientes, definitiones (ſi quę factæ fuerint) in ſuo reditu habeant, bis in anno in ſuis Capitulis, & Viſitationis tempore nihilominus recitandas, vt nullus prætextu ignorantiæ ſe valeat excuſare.

Viſitatores expenſas moderatas, & nihil vltra recipiant.

§. 6. Viſitatores etiam à perſonis, & locis quæ viſitant, præter moderatas expenſas victus neceſſarias recipere nihil omnino præſumant, ſed excutientes ab omni munere manus ſuas, cum paucis incedant, ſecundùm quod in ipſo Capitulo fuerit ordinatum.

Qui Abbates & Priores, & quando ad Capitulum accedere debeant.

§. 7. Prima enim vice omnes Abbates & Priores conueniant ad Capitulum, recepturi reformationem præſentibus annotatam, & poſtmodum illi qui ſunt vltra mare Angliæ, vel vltra Alpes vno anno intermiſſo, cum moderato familię, ac equitaturarum comitatu, ne domus, ad quas eos venire continget aggrauentur, accedant: ſuper his in primo Capitulo ſuperfluitate qualibet reſecanda, & certo nihilominus moderamine adhibendo.

In d. Capit. alij quatuor probi viri eligantur, qui Clun. Monaſterium corrigant.

§. 8. Statuimus inſuper, vt quolibet anno in Capitulo per Definitores quatuor perſonæ diſcretæ ac Deum timentes, videlicet duo Abbates, & duo Priores Clun. Ordinis eligantur, qui ſemel in anno ſtatuto termino ad Cluniacenſe Monaſterium accedentes, tàm de perſona Cluniacenſis Abbatis, quàm de Monaſteriorum & locorum circum adiacentium ſtatu in ſpiritualibus & temporalibus diligenter inquirant, & quæ corrigenda inuenerint ad ipſorum conſilium corrigantur. Ea verò quæ maiori conſilio indigent, referantur ſingulis annis ad Capitulum Generale, vt Cluniacenſis Eccleſia in bono ſtatu per viſitationem huiuſmodi perſeueret. Et ſi Abbatis exigerent merita (quæ celari non debent) per Viſitatores moneatur vt cedat, & liceat Viſitatoribus, & Conuentui Cluniacenſis huius recipere ceſſionem. Quòd ſi fortè Abbas ſibi ceſſionis remedio noluerit prouidere, quæ de ipſo Viſitatorum inquiſitio comprehendet, ad Sedem Apoſtolicam referat.

Beneficia abſque ſimonia conferantur.

§. 9. Ceterùm quia ex mala ordinatione Prioratuum & obedientiarum, & frequenti mutatione Priorum multa eueniſſe detrimenta noſcuntur, diſtricte præcipimus, vt Prioratus, Decanatus, & omnes aliæ adminiſtrationes conferantur gratis abſque venalitate, ac aliqua pactione, & Prioratus Conuentuales non niſi ſacerdotibus committantur. Hæc autem nolumus ad illas grangias, ſeu adminiſtrationes extendi, quę curam animarum non habent, & laicis conſueuere committi. Si quis autem propter hæc dediſſe, vel recepiſſe aliquid conuictus extiterit, ex tunc numquam in Ordine Cluniac. dignitatem habeat, vel honorem. Et ſi aduerſus aliquẽ ſuper hoc apud Viſitatores, vel Definitores vehemens habeatur prǽſumptio, ipſum per eos à Prioratu, vel adminiſtratione ſic obtenta volumus amoueri. Etſi quis ponens carneum brachium ſuum, per interuentum ſæcularium perſonarum committi ſibi obedientiam, vel Prioratum popoſcerit, numquam illud obtineat, ſed nec aliam infra annum.

Priores quando amouendi.

§. 10. Conuentuales quoque Priores quamdiu in ſpiritualibus & temporalibus bene adminiſtrauerint, non niſi ex certis cauſis debent amoueri, videlicet ſi dilapidatores, vel inobedientes, aut rebelles, ſeu infames, vel incontinentes extiterint, ſeu ad maiorem dignitatem fuerint promouendi: quod etiam de minoribus Prioribus volumus obſeruari. Nulluſque literas confirmationis habeat, quod de ſuo Prioratu vel obedientia non debeat amoueri.

§. 11. In deſtitutione verò Abbatum vel Priorum Conuentualium, videlicet octo Monachorum & ſupra, modus, forma & cauſa ſeruentur, quæ conſueuerunt circa Abbates Ciſtercien. Ordinis obſeruari, & qui remouetur ſe incliuet humiliter, nec appellet. Quod ſi abſque iuſta cauſa remotus extiterit, & hoc per alios innoteſcat, Capitulo Generali tàm amouentes, quàm conſentientes more Ciſtercienſis Ordinis puniatur. Et quidem vt plenum adhibeatur huic morbo remedium, ita duximus prouidendum, videlicet quod ſingulis annis in Generali Capitulo Definitores ſcribant & retineant nomina ſingulorum Abbatum & Priorum, qui tunc in eodem fuerint congregati, & in ſequenti Capitulo lectis eorum nominibus in quibus Eccleſiis ſint Abbates, vel Priores mutati diligenter attendant, & qui mutauerint, cauſam mutationum proponant. Quæ ſi iuſta fuerit, approbetur ab ipſis, alioquin mutatoribus pœna ſecundùm Ciſtercien. Ordinis conſuetudinem infligatur. Si quis fuerit ab Abbatia vel Prioratu ſua culpa remotus, ad illud Monaſterium, in quo digne defleat quod commiſit, Superioris prouidentia tranſmittatur. Et ſi propter ſenectutis defectum, aut aliam cauſam honeſtam ſpontaneus ceſſerit, reuertatur ad clauſtrum, illo ſibi quod eligere maluerit deputato.

Abbates quomodo remouendi.

Inſtitutio Priorum Conuentualium qualiter fiat.

§. 12. Ad inſtitutionem namque Priorum Conuentualium abſque duorum Priorum Conuentualium conſilio minime procedatur, quatenus talis præficiatur, qui nouerit & poſſit præeſſe pariter & prodeſſe, cùm in Ciſter. Ord. abſque Abbatum conſilio non inſtituatur aliquis in Abbatem. Verum quia interdum Monachi Abbatum, vel Priorum ſuorum delicta reuelare formidant, ne ad ignotas & remotas prouincias quaſi in exilium relegentur, huic morbo ſic duximus prouidendum, quòd videlicet Viſitatores cum acceſſerint ad Monaſteria viſitanda, diligenter inquirant, ſi quis Monachus fuerit illo anno à Monaſterio cui officium Viſitationis impendunt emiſſus, & propter quam cauſam. Et ſi cauſa rationabilis extiterit, approbetur, alioquin & reuocetur Monachus, & qui eum emiſit Viſitatoris arbitrio puniatur.

Prioratuum pluralitas, aut eius cum Abbatia retentio prohibetur.

§. 13. Adhuc diſtrictiùs inhibemus, vt nullus plures Prioratus, ſeu Prioratum cum Abbatia eiuſdem Ordinis, vel alterius habere præſumat. Nec Abbas Cluniacenſis, vel aliquis alius Abbas, vel Prior eiuſdẽ Ordinis aliquem de ſubiectis ſibi Prioratibus ad manum ſuam retineat, ſed ſingulis Prioratibus Priores ſinguli deputentur.

Extraneis interdicuntur Prioratus.

§. 14. Nec aliquis qui Ordinem Cluniacen. non fuerit profeſſus hunc, eiuſdem Ordinis Prioratum obtineat.

Prior abſque ſocio in Prioratu no commoretur.

§. 15. Nec in aliquo Prioratu vnus ſolus Monachus commoretur, ſed ei qui ſolus eſt, vnus vel plures Monachi ſocij adiungantur, ſi loci ſuppetant facultates; alioquin reuocetur ad clauſtrum, prouiſo quod in eodem loco diuina celebrentur honeſte.

Cibus ſit omnibus vniformis.

§. 16. Circa qualitatem verò ciborum & potus ſeruare præcipimus, vt omnes Monachi in vno reficiantur refectorio de eodem pane & poto, ac vna coquina, niſi fortè ipſorum aliquem comedere cum Abbate, vel Priore, ſeu in infirmaria contingat. Abbas autem vel Prior in refectorio cum fratribus comedat, niſi propter hoſpites mutet locum. Et in infirmaria nullus comedat niſi propter infirmitatem vel debilitatem illuc fuerit deſtinatus.

Carnibus veſci prohibetur.

§. 17. Præcipimus etiam (iuxta quod in B. Benedicti regula continetur) vt nullus Monachus in quouis loco, vel domo Cluniacenſis Ordinis, aut extra niſi tantùm in infirmaria (vt prǽdictum eſt) carnes manducare præſumat. Quòd qui præſumpſerit, ſi clauſtralis fuerit graui pœnæ ſubdatur, vel ſi dignitatem, vel adminiſtrationem habuerit, priuetur eadem.

Habitus honeſtus praſumitur.

§. 18. Illud quoque obſeruari præcipimus, vt Monachi ſicut in clauſtro ita & foris honeſte ſe habeant, nec incedant ſine cuculla & froco, vel ſine cuculla & capa regulari, non bloia, non ſumptuoſa, ſed tali quæ triginta ſolidorum pretium non excedat. Et nullus Abbas vel Prior ſine poſtella & ſella regulari, non tamen pretioſa, equitare præſumat, nec aliquis Monachus equitans capellis filtreis, vel aliis omnino capellis, ſeu caleis non corrigiatis

detet deſiderium, & propoſitum confirmaret, facultatem & opportunitatem prȩſtando, ad ea ſalubriter exequenda.

Conſtitutio conuocandi Concilium generale.

§. 3. Quapropter habito ſuper his cum fratribus noſtris, & aliis viris prudentibus, frequenti & diligenti tractatu, prout tanta ſollicitudo exigebat, hoc tandem ad exequenda prædicta de ipſorum conſilio prouidimus faciendum. Vt quia hæc Vniuerſorum fidelium communẽ ſtatum reſpiciunt, Concilium iuxta priſcam conſuetudinem Sanctorum Patrum conuocemus, propter lucra ſolùm animarum opportuno tempore celebrandum. In quo ad extirpandum vitia, & plantandas virtutes, corrigendos exceſſus, & reformandos mores, eliminandas hæreſes, & roborandam fidem, ſopiendas diſcordias, & ſtabiliendam pacem, comprimendas oppreſſiones, libertatem fouendam, inducendos Principes & populos Chriſtianos ad ſuccurſum & ſubſidium Sanctæ Terræ, tam à Clericis, quàm à laïcis impendendum, cum ceteris quæ perlongum eſſet per ſingula enumerare, prouidè ſtatuantur inuiolabiliter obſeruanda circa prælatos, & ſubditos regulares, quæcumque de ipſius approbatione Concilij viſa fuerint expedire, ad laudem & gloriam nominis eius, ad remedium & ſalutem animarum veſtrarum, ac profectum & vtilitatem populi Chriſtiani.

Deſtinatio proborum virorum ad explorandum interim negotium recuperationis Terræ Sanctæ.

§. 4. Quia verò ante biennium vniuerſale non poſſet Concilium commodè celebrari, diſpoſuimus interim per viros prudentes in ſingulis prouinciis plenius explorare, quæ Apoſtolicæ prouiſionis limam expoſcant, & præmittere viros idoneos ad Terræ Sanctæ negotium procurandum, vt ſi exigente neceſſitate ſacrum Concilium approbauerit, nos ipſum negotium perſonaliter aſſumamus efficaciùs promouendum.

Indictio d. Concilij ad primam diem Nou. 1215.
** quod*

§. 5. Credentes igitur hoc ſalutare propoſitum ab illo deſcendere, à quo eſt omne datum optimum, & omne donum perfectũ, vniuerſitati veſtrȩ per Apoſtolica ſcripta præcipimus,* quo vos taliter præparetis, quod à præſenti Dominicæ Incarnationis MCCIII. anno, vſque ad duos annos, & dimidium, præfixos vobis pro termino Kal. Nouemb. ad Sedem Apoſtolicam accedatis cum modeſtia & cautela, ita quòd in veſtra prouincia, ſi neceſſitas poſtulauerit, duo vel tres de ſuffraganeis Epiſcopis valeant remanere, pro Chriſtianitatis miniſteriis exequendis, & tam illi, quàm alij, qui canonica præpeditione detenti venire nequeunt, idoneos pro ſe dirigant reſponſales. Perſonarum, & euectionum mediocritate ſeruata, quam Lateranenſe Concilium definiuit, vt nullus omnino plures, aut pauciores ſecum adducere poſſit. Nec quiſquam faciat ſuperfluas & pompoſas, ſed neceſſarias tantùm & moderatas expenſas, oſtendendo ſe actu & habitu verum Chriſti cultorem, cum non ſæcularis applauſus, ſed ſpiritualis profectus in hoc negotio ſit requirendus.

Iuſſio vt interim quiſque diligenter inquirat de peragendis in d. Concil.

§. 6. Interim autem per voſipſos, & per alios viros prudentes, vniuerſa ſubtiliter inquiratis, quæ ſtudio correctionis, aut reformationis indigere videntur, & ea fideliter conſcribentes, ad Sacri Concilij præfati examen, erga ſubuentionem Terræ Sanctæ neceſſaria, vbi Deus noſter rex ante ſæcula ſalutem in medio terræ operari dignatus eſt, opem & operam efficaciter impenſuri, aſſiſtendo fideliter & prudenter, his quos ad hoc negotium duxerimus ſpecialiter procurandum deſtinare.

Prohibitio excuſationum proponenda.

§. 7. Nullus itaque fallaciter ſe excuſando ab executione tam ſancti operis ſubtrahat, ſi canonicam vult effugere vltionem. Nemo diſſenſionum obſtacula, vel itinerum impedimenta cauſetur, quæ Domino faciente ſignum in bonum ex magna iam parte ceſſare cœperunt. Nam & quantò maiora imminent pericula, tantò potiora remedia conuenit adhiberi. Numquam enim nauigabit per æquora, qui ſemper expectat, vt mare non excitet in ſe fluctus. Propter hæc autem ad vos dilectum filium N. cum iuſſione Apoſtolica deſtinamus, quem habeatis pro reuerentia commendatum.

XII. Indictio belli & Cruciatæ contra Saracenos, pro recuperatione Terræ Sanctæ Hieruſalem, cum Indulgentiarum & priuilegiorum conceſſione pro Crucesignatis ad illud proficiſcentibus, aut aliter ſubſidium præſtantibus.

Pars huius Bullæ in §. 13. eſt in cap. 17. de Iud. & Sarrac. Et de Crucesignatis habes etiam inf. Innoc. IV. conſt. 19. Malitia, & Nicol. IV. conſt. 5. Illuminet. vbi agitur etiam de ſimili expeditione pro recuperatione Terræ Sanctæ.

Aliam edidit Bullam Eug. III. quæ eſt hic ſup. num. 3. incipiens quantum pag... Et alteram Greg. VIII. quæ etiam eſt hic ſup. n. 1. incipiens audita tremendi pag. Recordare autem quod hic idem Pont. ad hoc bellum adhortatus eſt Regem Armenorum, vt ſuprà in conſt. 4. Is eccleſiam. ſol. 1. & Clem. V. ob id induxit Conciliũ Vienneſe generale, vt inf. in eius conſt. 1. Regnans.

INNOCENTIVS PAPA III. &c.

Edita A.D. 1215.
Indictio expeditionis de Lateran. Concil. aſſenſu, & deputatio loci pro paranda claſſe, cum qua hic Pont. profecturus eſt.

AD liberandam Terram Sanctam de manibus impiorum ardenti deſiderio aſpirantes, de prudentum virorum conſilio, qui plenè nouerunt circumſtantias temporum & locorum, ſacro approbante Concilio definimus, vt ita Crucesignati ſe præparent, quod in Kal. Iunij ſequentis poſt proximum, omnes qui diſpoſuerunt tranſire per mare conueniant in Regnũ Siciliæ, alij ſicut oportuerit & decuerit apud Brunduſium, & alij apud Meſſanã, & partes vtrobique vicinas, vbi & nos perſonaliter, Domino annuente, diſpoſuimus tunc adeſſe; quatenus noſtro cõſilio & auxilio Exercitus Chriſtianus ſalubriter ordinetur, cum benedictione diuina & Apoſtolica profecturus.

Exercitusque terreſtris cum quo Legatus de Latere deſtinabitur.

§. 1. Ad eumdem quoque terminum ſe ſtudeant præparare, qui propoſuerunt per terram proficiſci, ſignificaturi hoc interim nobis, vt eis ad conſilium & auxilium Legatum idoneum de noſtro Latere concedamus.

Clericorum munus in d. exercitu proſcribit.

§. 2. Sacerdotes autem, & alij Clerici, qui fuerint in exercitu Chriſtiano, tam ſubditi quam Prælati, orationi & exhortationi diligenter inſiſtant, docentes eos verbo pariter & exemplo, vt timorem & amorem ſemper habeant diuinum ante oculos, ne quid dicant aut faciant, quod diuinam maieſtatem offendat. Et ſi aliquando lapſi fuerint in peccatum, per veram pœnitentiam mox reſurgant, gerentes humilitatem cordis & corporis, & tam in victu, quàm in veſtitu mediocritatem ſeruantes, diſſenſiones & ȩmulationes omnino vitando, rancore ac liuore à ſe penitus relegatis. Vt ſic ſpiritualibus & materialibus armis muniti, aduerſus hoſtes fidei ſecurius prælientur, non de ſua prȩſumentes potentia, ſed de diuina virtute ſperantes.

Eiſdem fructuum perceptionem de beneficijs permittit.

§. 3. Ipſis autem Clericis indulgemus, vt beneficia ſua integra percipiant per triennium, ac ſi eſſent in Eccleſiis reſidentes, & ſi neceſſe fuerit, ea per id tempus pignori valeant obligare.

Prælatorum officium eſſe iubet inducendi Crucesignatos ad hanc expeditionem.

§. 4. Ne igitur hoc ſanctum propoſitum impediri vel retardari contingat, Vniuerſis Eccleſiarum Prælatis diſtrictè præcipimus, vt ſinguli per loca ſua illos qui ſignum Crucis diſpoſuerunt reſumere, ac tam ipſos quàm alios Crucesignatos, & quos adhuc ſignare contigerit, ad reddendum vota ſua Domino diligenter moueant & inducant, & ſi neceſſe fuerit, per excommunicationis in perſonas, & interdicti ſententias in Terras eorum, omni tergiuerſatione ceſſante, compellant, illis dumtaxat exceptis, quibus tale impedimentum occurrerit, propter quod ſecundùm Sedis Apoſtolicæ prouidentiam, votum eorum commutari debeat merito vel differri.

Alioſque perſonaliter non accedentes inducendi ad conferendum certum numerum militum ad triennium.

§. 5. Ad hæc, ne quid in negotio IESV CHRISTI de contingentibus omittatur, volumus & mandamus, vt Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, & alij qui curam obtinent animarum, ſtudioſè proponant ſibi commiſſis verbum Crucis, obſecrantes per Patrem & Filium, & Spiritum ſanctum, vnum ſolùm verum æternum Deũ, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & Barones, alioſque Magnates, necnon Communitates Ciuitatum, Villarum, Oppidorum, vt qui perſonaliter non acceſſerint in obſidium Terræ Sanctæ, competentem conferant numerum bellatorum, cum expenſis ad triennium neceſſariis, ſecundùm proprias facultates, in remiſſionem peccatorum ſuorum, prout in generalibus literis eſt expreſſum, & ad maiorem cautelam etiam inferiùs exprimemus. Huius remiſſionis volumus eſſe participes, non ſolùm eos qui naues proprias exhibent, ſed etiam illos, qui propter hoc opus naues ſtuduerint fabricare.

§. 6. Renuen

Renuentibus ſuccurrendo extremum Dei iudicium.

§. 6. Renuentibus autem, ſi qui forte tam ingrati fuerint Domino Deo noſtro, ex parte Apoſtolica firmiter proteſtentur, vt ſe ſciant ſuper hoc nobis in nouiſſimo diſtricti examinis die, coram tremendo iudicio reſponſuros. Prius tamen conſiderantes, qua conſcientia, quaue ſecuritate confiteri poterunt coram vnigenito Dei filio IESV CHRISTO, cui omnia Pater dedit in manus, ſi ei pro peccatoribus crucifixo ſeruire renuerint in hoc negotio quaſi propriè ſibi proprio, cuius munere viuunt, cuius beneficio ſuſtentantur, quin etiam cuius ſanguine ſunt redempti.

Contributio huius Pont. de pecuniaria ſub dio vltra nauigium.

§. 7. Ne verò in humeros hominum onera grauia & importabilia imponere videamur, quæ digito noſtro mouere nolumus, ſimiles illis qui dicunt vtique, ſed non faciunt; ecce nos de his, quæ vltra neceſſarias & moderatas expēſas potuimus reſeruare, triginta millia librarū in hoc opus cōcedimus & donamus, præter nauigiū, quod Cruce ſignatis de Vrbe atque vicinis partibus conferimus aſſignatur, nihilominus ad hoc ipſum tria millia marcarum argenti, quæ apud nos de quorumdam fidelium eleemoſynis remanſerint, aliis in neceſſitates & vtilitates prædictæ Terræ per manus ſel.mem. Abbatis Hieroſolymitani Patriarchæ, ac Magiſtrorum templi, & hoſpitalis fideliter diſtribuetis.

Contributio Clericorum ad triennium de 20. parte fructuum beneficiorum.

§. 8. Cupientes autem alios Eccleſiarum Prælatos, necnon Clericos Vniuerſos, & in merito, & in præmio habere participes & conſortes, ex communi Concilij approbatione ſtatuimus, vt omnes omnino Clerici, tam Subditi, quàm Prælati, vigeſimam partem Eccleſiaſticorum prouentuum vſque ad triennium conferant in ſubſidium Terræ Sanctæ, per manus eorum qui ad hoc Apoſtolica fuerint prouidentia ordinati. Quibuſdam dumtaxat religioſis exceptis, ab hac prætaxatione merito eximendis. Illis ſimiliter qui aſſumpto vel aſſumendo Crucis ſignaculo ſunt perſonaliter profecturi.

Contributio S.R.E. Cardinalium de 10. parte eorumdem fructuū.

§. 9. Nos autem & fratres noſtri S.R.E. Cardinales plenarie decimā perſoluimus, ſciantque ſe omnes ad hoc fideliter obſeruandum, per excommunicationis ſententiā obligatos, ita quod illi qui ſuper hoc fraudem ſcienter commiſerint, ſententiam excommunicationis incurrant.

Crucesignatorum exemptio à collectis, & aliis impoſitionibus, & ſuſceptio ſub protectione S.R. Eccleſiæ.

§. 10. Sanè quia iuſto iudicio cœleſtis Imperatoris obſequiis inhærentes, ſpeciali decet prærogatiua gaudere, cum tempus proficiſcendi annum excedat in modico, Crucesignati à collectis vel talliis, aliiſque grauaminibus ſint immunes. Quorum perſonas & bona poſt Crucem aſſumptam, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, vt ſub Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Eccleſiæ defenſione conſiſtant. Propriis nihilominus Protectoribus ad hoc ſpecialiter deputandis, ita vt donec de ipſorū obitu vel reditu certiſſime cognoſcatur, integra maneant & quieta. Et ſi quiſque contra præſumpſerit, per cenſuram Eccleſiaſticam compeſcatur.

Relaxatio vſurarum pro eiſdem Crucesignatis, cum dilatione ſoluendi ſortem principalem ſuorum debitorum.

§. 11. Si qui verò proficiſcentium illuc ad præſtandas vſuras iuramento tenentur aſtricti, creditores eorum, vt remittant eis præſtitum iuramentum, & ab vſurarum exactione deſiſtant, eadem præcipimus diſtinctione compelli. Quod ſi quiſquam creditorum eos ad ſolutionem coegerit vſurarum, eum ad reſtitutionem earum ſimili cogi animaduerſione mandamus. Iudæos verò ad remittendas vſuras per ſæcularem impelli præcipimus poteſtatem, & donec illas remiſerint ab vniuerſis Chriſti fidelibus per excommunicationis ſententiam eis omnino communio denegetur. His autem qui Iudæis debita ſoluere nequeunt in præſenti, ſic Principes ſæculares vtili dilatione prouideant, quod poſt iter arreptum, vſque quo de ipſorum obitu vel reditu certiſſimè recognoſcatur, vſurarum incommoda non incurrant. Compulſis Iudæis prouentus pignorum, quos interim ibi perceperint, in ſortem, expenſis deductis neceſſariis computare; cum huiuſmodi beneficium non multum videatur habere diſpendij, quod ſolutionem ſic prorogat quòd debitum non abſorbet. Porrò Eccleſiarum Prælati qui in exhibenda iuſtitia Crucesignatis & eorum familiis negligentes extiterint, ſciant ſe grauiter puniendos.

Damnatio Piratarum impedientium ...

§. 12. Ceterum quia Curſarij, & Piratæ nimium impediunt ſubſidium Terræ Sanctæ, capiendo & expoliando tranſeuntes ad illā, & redeuntes ab ipſa, nos ſpeciales adiutores & fautores eorū excommunicationis vinculo innodamus. Sub interminatione anathematis inhibentes, ne quis cum eis ſcienter communicet aliquo venditionis vel emptionis contractu, & iniungentes Rectoribus Ciuitatum & locorum ſuorum, vt eos ab hac iniquitate reuocent & compeſcant. Alioquin, quia nolle perturbare peruerſos, nihil aliud eſt quàm fouere, nec caret ſcrupulo ſocietatis occultæ, qui manifeſto facinori deſinit obuiare, in perſonas & terras eorū per Eccleſiarum Prælatos ſeueritatē Eccleſiaſticā volumus & præcipimus exerceri.

& ſubſidium eorumque fautorum.

Excommunicatio Chriſtianorum deferentium arma, &c. ad Saracenos.

Hæc latius vide diſpoſitum in Bulla Cœnæ Domini quam indicabo inf. in Sanctiſſ. D. N. Pauli V. conſt. 41. Paſtoralis.

§. 13. Excommunicamus præterea & anathematizamus illos falſos & impios Chriſtianos, qui contra ipſum Chriſtum & populum Chriſtianum Saracenis arma, ferrum & lignamina deferunt galearum. Eos etiam qui galeas eis vendunt, vel naues, quique in piraticis Saracenorum nauibus curam, & gubernationem exercent, vel in machinis, aut quibuſlibet aliis aliquod eis impendunt auxilium, conſilium vel fauorem in diſpendium Terræ Sanctæ, ipſarum rerum ſuarum priuatione mulctari, & capientium ſeruos fore cenſemus. Præcipientes vt per omnes Vrbes maritimas diebus Dominicis & feſtiuis huiuſmodi ſententia innouetur, & talibus gremium non aperiatur Eccleſiæ, niſi totum quod ex ſubſtantia tam damnata perceperint, & tantumdem de ſua ſubſidium prædictæ Terræ tranſmiſerint, vt æquo iudicio, in quo deliquerint, puniantur. Quòd ſi fortè ſoluendo non fuerint, aliàs hic reatus talium caſtigetur, quòd in pœna ipſorum aliis interdicatur audacia ſimilia præſumendi.

Prohibitio tranſmittendi naues in Terras Saracenorum.

§. 14. Prohibemus inſuper omnibus Chriſtianis, & ſub anathemate interdicimus, ne in Terras Saracenorum, qui partes Orientales inhabitant vſque ad quadriennium tranſmittant, aut tranſeant naues ſuas, vt per hoc volentibus transfretare in ſubſidiū Terræ Sanctæ maior nauigij copia, præparetur, & Saracenis prædictis ſubtrahatur auxiliū, quod eis conſueuit ex hoc non modicū prouenire.

Interdictio torneamentorum.

§. 15. Licèt autem torneamenta ſint in diuerſis Conciliis ſub pœna generaliter interdicta, quia tamen hoc tempore Crucis negotium plurimum impeditur, nos illa ſub pœna excommunicationis firmiter prohibemus vſque ad triennium exerceri.

Ad hoc habes prohibitionem Concil. Trid. & Bullam Greg. XIII. num. 78.

Indictio pacis vniuerſalis inter Principes Chriſtianos ad quadriennium.

§. 16. Quia verò ad hoc negotium exequendum, eſt permaximè neceſſarium, vt principes & Populi Chriſtiani ad inuicem pacem obſeruent, ſancta Vniuerſali Synodo ſuadente ſtatuimus, vt ſaltem per quadriennium in toto Orbe Chriſtiano ſeruetur pax generaliter, ita quod per Eccleſiarum Prælatos diſcordantes reducantur ad plenam pacem, aut firmam treguam inuiolabiliter obſeruandam. Et qui acquieſcere fortè contempſerint, per excommunicationem in perſonas & interdictum in terras arctiſſimè compellantur, niſi tanta fuerit iniuriarum malitia, quòd ipſi, tali non debeant pace gaudere. Quod ſi fortè cenſuram Eccleſiaſticam vilipenderint, poterunt non immeritò formidare, ne per auctoritatem Eccleſiæ, circa eos tamquam perturbatores negotij Crucifixi, ſæcularis potentia inducatur.

Indulgentia proficiſcentibus ad ſubſidium Terræ Sanctæ aut aliter quoquomodo ſubuenientib. vel auxilium præſtantium.

§. 17. Nos igitur omnipotentis Dei miſericordia & Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli auctoritate confiſi, ex illa quam nobis (licèt indignè) Deus ligandi atque ſoluendi contulit poteſtatem, omnibus qui laborē in propriis perſonis ſubierint & expenſis, plenā ſuorum peccaminum, de quibus liberaliter fuerint corde cōtriti & confeſſi, veniam indulgemus, & in retributione iuſtorum, ſalutis æternæ pollicemur augmentum. Eis autem qui non in perſonis propriis illuc acceſſerint, ſed in ſuis dumtaxat expenſis iuxta facultatem & qualitatem ſuam viros idoneos deſtinarint & illis ſimiliter qui licèt in alienis expenſis, in propriis tamen perſonis acceſſerint, plenam ſuorum concedimus veniam peccatorum. Huius quoque remiſſionis, volumus, & concedimus eſſe participes, iuxta qualitatem ſubſidij, & deuotionis affectum, omnes qui ad ſubuentionem ipſius Terræ de bonis ſuis congruè miniſtrabunt, aut conſilium & auxilium impenderint opportunum. Omnibus etiam piè proficientibus in hoc opere, in communi Vniuerſalis Synodus omnium beneficiorum ſuorum ſuffragium impartiuntur, vt eis digne proficiat ad ſalutem. Amen.

D.P. An. 18. 14. Decemb.

Dat. Laterani 19. Kal. Ianu. Pont. noſtri an. 18. *aliàs* 8.

HONORIVS TERTIVS PONT. CLXXIX.

ANNO DOMINI MCCXVI.

HOnorius III. Romanus, Centius antea vocatus, Haymerici de Sabellis natus, Presbyter Cardinalis SS. Ioannis, & Pauli tituli Pammachij, creatus Peruſiæ die 1. Auguſti, & coronatus die Dominico 9. eiuſdem menſis Anno Domini 1216. Vixit annos 10. mẽſes 8. Creauit Cardinales 13. Obiit Romæ 15. Kalen. Aprilis 1227. ſepultus ante aram Præſepij in Baſilica S. Mariæ Maioris. Vacauit ſedes diem vnum.

I. Confirmatio legum pro immunitate, libertate, & iuriſdictione Eccleſiaſtica editarum, à Federico II. Romanorum Imperatore.

Eaſdem leges approbauit Bonif. VIII. in cap. Vt Inquiſitionis. 18. de Hæretic. in 6. cum clauſula quatenus Dei & Eccleſia ſancta ſua honorem promoueant, & hæreticorum exterminium proſequantur, & ſtatutis canonicis non obſiſtunt. At ipſum Federicum Imperatorem Pontif. iſte coronauit, vt hic habetur in 3. §. Et leges idem Imp. promulgauit contra Hæreticos, quæ habentur inf. in conſt. 1. Innoc. IV. Sed poſtmodum à Pontificis & S.R.E. obedientia diſceßit, propterea que excommunicatus fuit à Greg. IX. & Innoc. IV. vt dicam inf. in ipſius Greg. IX. conſt. 13. Rationalis.

Alia de hac materia vide inf. in conſt. 4. Bonif. IX. Iuſtis.

Edita A. D. 1220.

HONORIVS EPISCOPVS,

Seruus Seruorum Dei.

Confirmatio quo ad rub.

HAs leges à Federico Romanorum Imperatore filio noſtro chariſſimo pro vtilitate omnium Chriſtianorum editas, laudamus, & approbamus tamquam in æternum valituras.

Sanctio contra molestantes.

§. 1. Et ſi quis auſu temerario, inimico humani generis ſuadente, quocumque modo has infringere tentauerit, indignationem Dei omnipotentis, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum, ſe nouerit incurſurum, &c.

Sequitur tenor dictarum legum Federici II.

Has leges habes in tit. de Stat. & conſuetud. poſt Codic. & eas in quibuſdam ſpecialiter confirmauit Innoc. IV. & Clem. IV. vt habetur inf. in d. Innoc. conſt. 9. Ad extirpanda.

§. 2. Federicus Dei gratia Romanorum Imperator & ſemper Auguſtus, Marchionibus, Comitibus, cunctiſque populis quos clementiæ noſtræ regit Imperium, Salutem & gratiam. *Exordium.*

§. 3. In die qua de manu ſacratiſſimi Patris noſtri Summi Pontificis recepimus Imperij diadema, curauimus ad Dei & Eccleſiæ ſuæ honorem, edere quaſdam leges, quas in præſenti pagina iuſſimus annotari, per totum noſtrum Imperium publicandas, per Imperialia nobis ſcripta præcipiendo mandamus, quatenus eas quiſque literas, in ſuo diſtrictu irrefragabiliter, & inconcuſsè ſeruet, & ſunt hæ leges. *Promulgatio legum his contentarum.*

Lex 1. Damnatio omnium statutorum contra libertatem Eccleſiaſticam, & perſonas Eccleſiaſticas editorum & edendorum.

Ad decus & honorem Imperij, & laudem Romani Principis, nihil omnino magis videtur accedere, quàm vt expurgatis quibuſdam erroribus, & iniquis quorumdam Statutis penitus deſtitutis, de cetero Eccleſia Dei plena quiete vigeat, & ſecura gaudeat libertate. Sanè adeo infidelium quorumdam & iniuſtorum iniquitas abundauit, vt non dubitent contra Apoſtolicam diſciplinam, & ſacros Canones ſtatuta ſua confingere contra Eccleſiaſticas perſonas, & Eccleſiæ libertatem. Cùm ergo, diſpoſitione diuina fauente, nihil velit Eccleſia, quæ nihil debet præter bonum appetere, quod nobis eodem concurſu, & eadem non placet voluntate. Nos Federicus Romanorum Imperator & ſemper Auguſtus, hac edictali lege irritamus & irrita nunciamus omnia ſtatuta & conſuetudines, quæ Ciuitates, vel loca, Poteſtates, Conſules, vel quæcumque aliæ perſonæ, contra libertatem Eccleſiæ, vel Eccleſiaſticas perſonas edere, vel ſeruare, aduerſùs Canonicas, vel Imperiales ſanctiones præſumpſerint. Et ea de capitularibus ſuis mandamus infra duos menſes poſt huius publicationem edicti, penitus aboleri. Et ſi de cetero ſimilia attentauerint, ipſo iure decernimus eſſe nulla, & eos ſua iuriſdictione priuatos, ſuperiori protinus applicanda. Necnon locum vbi deinceps talia præſumpta fuerint, banno mille marcarum præcipimus ſubiacere. Poteſtates verò, Conſules, Rectores, Statutarij, & ſcriptores dictorum Statutorum, necnon & Conſiliarij locorum ipſorum, qui ſecundùm ſtatuta vel conſuetudines memoratas iudicauerint, ſunt ex tunc ipſo iure infames. Quorum ſententias & actus alios illegitimos præcipimus aliquatenus non tenere. Quòd ſi per annum huius noſtræ conſtitutionis inuenti fuerint contemptores, bona eorum per totum noſtrum Imperium, mandamus impunè ab omnibus occupari. Saluis nihilominus aliis pœnis contra tales in generali Cõcilio promulgatis.

Aliam damnationem fecit Carolus IV. Imperator vt inf. in Bonif. IX. conſtit. cit. in rub. vbi notabo.

Lex 2. Impoſitionis collectarum contra perſonas, & libertatem prædictas.

Item nulla poteſtas, vel perſona, publica vel priuata, collectas ſiue exactiones, angarias, Eccleſiis vel aliis piis locis, aut Eccleſiaſticis perſonis imponere, aut inuadere bona Eccleſiaſtica præſumat. Quòd ſi fecerint, & requiſiti ab Eccleſia vel ab Imperio, emendare contempſerint, triplum refundant, & nihilominus banno Imperiali ſubiaceant, quod abſque ſatisfactione debita nullatenus remittatur. Item quæcumque communitas vel perſona per annum in excommunicatione facta propter libertatem Eccleſiæ perſtiterit, ipſo iure Imperiali banno ſubiaceat, à quo nullatenus extrahatur, niſi prius ab Eccleſia abſolutus fuerit.

Lex 3. Et eccleſiaſticarum perſonarum moleſtationis in foro ſæculi.

Item ſtatuimus vt nullus Eccleſiaſticam perſonam in criminali quæſtione vel ciuili, trahere ad iudicium ſæculare præſumat, contra conſtitutiones Imperiales & canonicas ſanctiones. Quòd ſi fecerit actor à iure ſuo cadat, & iudicatum non teneat, & Iudex ſit ex tunc iudicandi poteſtate priuatus. Statuimus etiam vt ſi quis Clericis vel perſonis Eccleſiaſticis iuſtitiam denegare præſumpſerit, tertio requiſitus ſuam iuriſdictionem amittat.

Lex 4. Damnatio Hæreticorum cum confiſcatione bonorũ.

Gazaros, Patarenos, Leoniſtas, Speroniſtas, Arnaldiſtas, Circumciſos, & omnes hæreticos vtriuſque ſexus quocũq; nomine cenſeantur, perpetua dãnamus infamia, diffidamus atque bannimus. Præcipientes vt bona talium

confiſcentur,

De qua confiſcatione vid. inf. in conſt. 9. Innocent. IV. Ad extirpanda.

confiſcentur, nec ad eos vlterius reuertantur, ita quod filij eorum ad ſucceſſiones peruenire non poſſint, cum longe grauius ſit æternam quam temporalem offendere Maieſtatem. Qui autem inuenti fuerint ſola ſuſpicione notabiles (niſi ad mandatum Eccleſiæ iuxta conſiderationem ſuſpicionis, ac qualitatem perſonæ propriam innocentiam congrua purgatione monſtrauerint) tamquam infames & banniti ab omnibus habeantur. Ita quod ſi ſic per annum manſerint, ex tunc eos ſicut hæreticos condemnamus.

Lex 5. Præcipitur quod Terrarum Rectores, hæreticorum exterminationem curare iurent.

Statuimus etiam hoc edicto in perpetuum valituro, vt Poteſtates, Conſules, ſeu Rectores, quibuſcumque fungantur officiis, pro defenſione fidei præſtent publicè iuramentum, quod de Terris ſuæ iuriſdictioni ſubiectis, vniuerſos hæreticos ab Eccleſia denotatos, bona fide pro viribus exterminare ſtudebunt. Ita quod amodo quandocumque fuerit quis in poteſtatem, ſiue perpetuam vel temporalem aſſumptus, hoc teneatur capitulum iuramento firmare. Alioquin nec pro poteſtatibus nec pro conſulibus habeantur, & eorum ſententias irritas ex tunc decernimus & inanes.

Lex 6. Domini temporales vel Communitates, ſi earum Terras hæreticis non expurgant poſt annum ab Eccleſia requiſiti, eas occupent Catholici.

Si verò dominus temporalis, requiſitus & admonitus ab Eccleſia, terram ſuam purgare neglexerit ab hæretica prauitate, poſt annum à tempore admonitionis elapſum, Terram illius ipſis exponimus Catholicis occupandam, qui eam exterminatis hæreticis, abſque vlla contradictione poſſideant, & in fidei puritate conſeruent. Saluo iure domini principalis, dummodo ſuper hoc nullum præſtet obſtaculum nec aliquod aliud impedimentum apponat. Eadem nihilominus lege ſeruata, contra eos, qui non habent dominos principales.

Lex 7. Dãna in fautorum hæreticorum. Hoc idem ſtatuit Nic. III. inf. in eius conſt. 2. Noueris.

Credentes præterea receptatores, defenſores, & fautores hæreticorum bannimus, firmiter ſtatuentes, vt ſi poſtquam quilibet talium fuerit ab Eccleſia excommunicatione notatus, ſatisfacere contempſerit infra annum, ex tunc ipſo iure ſit factus infamis, nec ad publica officia ſeu conſilia, vel ad eligendum aliquos ad huiuſmodi, neque ad teſtimonium, admittatur. Sit etiam inteſtabilis, vt nec teſtandi liberam habeat facultatem, nec ad hæreditatis ſucceſſionem accedat. Nullus præterea ei ſuper quocumque, negociis, id ipſe aliis reſpondere cogatur. Quod ſi fortè iudex extiterit, eius ſententia nullam habeat firmitatem, nec cauſæ aliquæ ad eius audientiam perferantur. Si fuerit aduocatus, eius patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, inſtrumenta per eum confecta, nullius penitus ſint momenti. Nauigia quocumque locorum peruenerint, ſi quo caſu contingenti rupta fuerint, vel aliter ad terram peruenerint, tam nauigia, quam nauigantium bona illis integrè reſeruentur, ad quos ſpectabant antequam nauigium illud periculum incurriſſet. Sublata omnium locorum penitus conſuetudine, quæ huic aduerſatur ſanctioni, niſi talia ſint nauigia quæ piraticam exerceant prauitatem aut ſint nobis vel Chriſtiano nomini inimica.

Lex 8. Transgreſſoribus pœnas infligit.

Tranſgreſſores verò huius noſtræ conſtitutionis bonorum ſuorum publicatione mulctentur. Et ſi res exegerit, eorum audacia iuxta mandatum noſtrum modis aliis compeſcatur.

Lex 9. Peregrinorũ & aduenarũ libera receptatio, & de ſuis bonis diſponendi facultas.

Omnes peregrini & aduenæ, liberè hoſpitentur vbi velint, & hoſpitati, ſi teſtari voluerint de rebus ſuis ordinandi liberam habeant facultatem, quorum ordinatio inconcuſſa ſeruetur. Si qui verò inteſtati deceſſerint, ad hoſpitem nihil perueniat, ſed bona ipſorum per manus Epiſcopi loci tradantur hæredibus (ſi fieri poteſt) vel in pias cauſas erogentur. Hoſpes verò ſi aliquid de bonis talium, contra hanc conſtitutionem noſtram habuerit, triplum Epiſcopo reſtituat, cui viſum fuerit aſſignandum, non obſtante ſtatuto aliquo, ſeu conſuetudine, ſeu priuilegiis, quæ hactenus contrarium inducebant. Si qui autem contra præſumpſerint, eis de rebus ſuis teſtandi interdicimus facultatem, vt in eo puniantur, in quo deliquerint, aliàs prout culpæ qualitas exegerit puniendi.

Lex 10. Agricultorũ ſecuritas.

Agricoltores, & circa ruſticationem occupati, dum villis inſident, dum agros colunt, ſecuri ſint quacumque parte Terrarum, itaut nullus inueniatur tam audax, qui perſonas, vel boues, agrorum inſtrumenta, aut ſiquid aliud ſit, quod ad operam ruſticalem pertinet, inuadere, capere, aut violenter auferre præſumat. Si quis autem huiuſmodi ſtatutum auſu temerario violare præſumpſerit, in quadruplum ablata reſtituat, infamiam ipſo iure incurrat Imperiali animaduerſione nihilominus puniendus.

Approbatio Ordinis B. Dominici ſub regula S. Auguſtini. II.

Hic Dominicus Sanctorum Confeſſorum Cathalogo adſcriptus & Canonizatus fuit à Greg. IX. vt inf. in ſua conſt. 8. Fons. Et hic Ordo à Sede Apoſt. ante alios Ordines Mendicantium approbatus fuit, illiſque præcedit, vt in Pij V. conſt. 71. Diuina, vbi notabo. Multiſque gratiis donatus fuit, vt inf. in conſt. 11. & 12. Clem. IV. Prouidentia & Ordinis & conſt. 4. Boniſ. VIII. Ad augmentum, & latius in conſt. 7. Gregor. XI. Virtute, & conſtit. 7. Sixt IV. Regimini, & alia conſt. 19. Sacri, & Pij V. conſtit. 11. Dum ad vberes, cum ibi not.

Idem Ordo verè de Mendicantibus declaratur à Pio V. inf. in ſua conſt. 44. Romanus. Eiuſque Prælati latè diſpenſant cum ſuis Fratribus, vt in alia eius conſt. 132. Romani. Clemens VIII. habitum Ordinis præfiniuit in conſt. 104. Ex iniuncto. Et ambitum prohibuit, in conſt. 7. Religioſos. Habet idem Ordo Sorores & Fratres Tertij Ordinis, de quibus vide in conſtit. 1. Innocen. VII. Sedis, vbi notabo.

Contra extrahentes, ſeu permittentes vt extrahantur libri, aut quinterna, vel folia manuſcripta à Bibliothecis Fratrum dicti Ordinis excommunicationem, & alias pœnas ſtatuit S.D.N. Vrb. VIII. ve in conſt. 54. Cum ſicut inf. tom. 4. Et quomodo valeant dicti Fratres priuatim tractare de Conceptione B. Virginis Mariæ, vide ad Greg. XV. Conſt. 29. Sanctiſſimus d. tom. 4.

HONORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Dominico Priori ſancti Romani Toloſanenſis, eiuſque fratribus tàm præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita A.D. 1216.*

Exordium.

Religioſam vitam eligentibus Apoſtolicum conuenit adeſſe præſidium, ne fortè cuiuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito reuocet, aut robur (quod abſit) ſacræ Religionis infringat.

Approbatio Ordinis S. Dominici.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filij, veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Eccleſiam S. Romani Toloſanenſis, in qua diuino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, vt Ordo Canonicus, qui ſecundùm Deum & B. Auguſtini regulam in eadem Eccleſia inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur.

Facultas quarumque bona poſſidendi.

§. 2. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona eadem Eccleſia, in præſentiarum iuſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis præſtante domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque Succeſſoribus, & illibata permaneant.

Specificatio quorundam locorum Ordinis.

§. 3. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, ſcilicet. Locum ipſum in quo præfata Eccleſia ſita eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam de Prulliano, cum omnibus pertinentiis ſuis. Villam de Caſſenolio, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Mariæ de Leſcura, cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale Toloſaneo. quod dicitur Arnaldi Berardi, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Trinitatis de Lobens, cum omnibus pertinentiis ſuis. Decimas à Venerabili fratre noſtro Fulcone Toloſanenſi Epiſcopo, de aſſenſu Capituli ſui vobis pia & prouida liberalitate conceſſas, prout in eorundem literis plenius continetur.

Exemptio à Decimis.

§. 4. Sanè noualium veſtrorum quæ propriis manibus vel ſumptibus colitis, ſiue de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat.

Facultas recipiendi ad Ordinem.

§. 5. Liceat quoque vobis, Clericos vel Laïcos, liberos & abſolutos, è ſæculo fugientes, ad conuerſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere.

Prohibitio inde diſcedendi.

§. 6. Prohibemus inſuper vt nulli fratrum veſtrorum, poſt factam in Eccleſia veſtra profeſſionem, fas ſit ſine Prioris ſui licentia, de eodem loco, niſi arctioris Religionis obtentu diſcedere. Diſcedentem verò abſque communi literarũ veſtrarum cautione, nullus audeat retinere.

Parochiales Eccleſias tenendi.

§. 7. In parochialibus verò Eccleſiis quas habetis, liceat vobis Sacerdotes eligere, & Diœceſano Epiſcopo præſentare, quibus, ſi idonei fuerint, Epiſcopus curam animarum committat, vt ei de ſpiritualibus, vobis verò de temporalibus, debeant reſpondere.

Prohibitio imponendi Ordini nouas exactiones, vel interdicendi.

§. 8. Statuimus præterea vt nulli liceat, Eccleſiæ veſtræ nouas & indebitas exactiones imponere, aut in vos vel prædictam Eccleſiam veſtram, ſine manifeſta & rationabili cauſa, excommunicationis vel interdicti ſententias, promulgare. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis ianuis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, diuina officia celebrare.

Licentia petendi Chriſma, &c. ab Ordinarijs, & deinde ab alijs.

§. 9. Chriſma verò & Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros ordines fuerint promouendi, à Diœceſano ſuſcipiatis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacroſanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine prauitate aliqua exhibere. Alioquin liceat vobis, quemcumque malueritis Catholicum adire Antiſtitem, gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habentem, qui noſtra fretus auctoritate vobis quod poſtulatis impendat.

Mortuoſque in Eccleſia Ordinis ſepeliendi.

§. 10. Sepulturam quoque ipſius loci, liberam eſſe decernimus, vt eorum deuotioni & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberauerint (niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint) nullus obſiſtat. Salua tamen iuſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Declarationẽ vide inf. in conſt. 7. Sixt. IV. Regimini.

§. 11. Obeunte verò te nunc eiuſdem loci Priore, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia, præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars maioris & ſanioris conſilij, ſecundùm Deum & B. Auguſtini regulam, prouiderint eligendum.

Licentia creãdi alium Priore obeunte B. Dominico.

§. 12. Libertates quoque & Immunitates antiquas, & rationabiles conſuetudines, Eccleſiæ veſtræ conceſſas, & hactenus obſeruatas, ratas habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas permanere ſancimus.

Approbatio immunitatũ Eccleſia Toloſana.

Sanctio pœnalis in turbantis perturbatores.

§. 13. Decernimus ergo vt nulli omnino hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſeruentur, eorum pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt, vſibus omnimodis profutura, Salua Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonica Iuſtitia. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica ſæcularisvè perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciẽs, contra eam temerè venire tentauerit, ſecundò tertióve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & ſacratiſſimo corpore ac ſanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri IESV-CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat.

Benedictio pro eius conſeruatoribus.

§. 14. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus, ſit pax Domini noſtri IESV-CHRISTI: quatenus & hîc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen, Amen.

Papa ſubſcriptio.

Ego Honorius Catholica Eccleſia Epiſcopus ſubſcripſi.

Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Nicolaus Tuſculanenſis Epiſcopus.
Ego Guido Præneſtin. Epiſcopus.
Ego Vgolinus Hoſtienſis & Velletrenſis Epiſcopus.
Ego Pelagius Albanenſis Epiſcopus.
Ego Cinthyus tit. S. Laurentij in Lucina Presb. Card.
Ego Leo tit. S. Crucis in Hieruſalem Presb. Card.
Ego Robertus tit. S. Sixti in monte Cælio Presb. Card.
Ego Stephanus Baſilicæ xij. Apoſtolorum Presb. Card.
Ego Gregorius tit. S. Anaſtaſiæ Presb. Card.
Ego Petrus tit. S. Laurentij in Damaſo Presb. Card.
Ego Thomas tit. S. Sabinæ Presb. Card.
Ego Guido S. Nicolai in Carcere Tulliano Diac. Card.
Ego Octauianus SS. Sergij & Bacchi Diac. Card.
Ego Ioannes SS. Coſmæ & Damiani Diac. Card.
Ego Gregorius S. Theodori Diac. Card.
Ego Raynerius S. Mariæ in Coſmedin Diac. Card.
Ego Romanus S. Angeli Diac. Card.
Ego Stephanus S. Adriani Diac. Card.

Datum Romæ, apud S. Sabinam, per manum Raynerij Prioris S. Fridiani Lucanæ Diœceſis S.R.E. Vicecancellarij 11. Kal. Ianuarij Indictione 5. Incarnationis Dominicæ Anno 1216. Pontific. verò D. Honorij Papæ III. A.P. *D.P. A.1. die 22. Nouemb.*

Quòd Fratres Ordinis Cartuſienſis, ab eorum ſolitudine per neminem diſtrahantur, vel teſtimonium ferre, iuramentumvè calumniæ ſubire compellantur. III.

Hunc ordinem approbatum vide ſup. in conſt. 7. Alex. III. Cum vos. fol. 64. vbi alia notaui.

HONORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus fratribus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis in quorum Diœceſibus ſunt domus Carthuſien. Ordinis conſtituta. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1218.*

Nemo Carthuſianos audeat impedire.

CVm dilecti filij Fratres Carthuſienſis Ordinis, acceptis pennis columbæ in mentis ſolitudinem euolarint, illicque pro ſuis, & aliorum peccatis gemendis in ara cordis, mactatis carnalibus deſiderijs holocauſtum offerentes Domino ſemetipſos, ne pedes quos lauerant cogantur iterum inquinare, fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus, quilibet veſtrum Parochianos ſuos, qui eos præſumpſerint temerè moleſtare, vt ſuper hoc eis debitam ſatisfactionem impendant, monitione præmiſſa per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione remota compellat.

Vel ad teſtifican. aut calumniæ iuramentum ſubeundum cõpellat.

§. 1. Et quoniam iidem, vt credimus, ad calumniam proiecerunt, auctoritate præſentium inhibemus, ne quis Priores, ſeu fratres Ordinis memorati ſubire compellat calumniæ Iuramentum, nec iidem ad ferendum teſtimonium cogantur inuiti.

Datum Lateran. Quinto Idus Februarij, Pontificatus noſtri Anno Secundo. *D.P. A.2. die 9. Feb.*

Quòd Eccleſia S. Ioannis in Laterano de Vrbe, centenaria gaudeat præſcriptione, ſicut Eccleſia Romana. IV.

Eamdem ſanctionem edidit Greg. IX. die 23. Aprilis 1227. quam præterij, tamquam idem ferè ad verbum continentem.

Hanc Eccleſiam ſuper omnes Vrbis, & Orbis Eccleſias præſtare, aliaque indulta habere, notabo inf. in conſt. 1. Greg. XI. Super.

HONORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis, Priori, & Conuentui Lateranen. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita. A.D. 1221.*

Exordium.

SEdis Apoſtolicæ circumſpectio, quæ circa omnes Eccleſias ſuæ prouidentiæ conſueuit adhibere cautelam, illarum indemnitatibus propenſiori debet ſtudio præcauere, quæ ipſi tamquam membra capiti cohærentes, ſpecialis ſibi neceſſitudinis vinculo ſunt aſtrictæ.

Priuilegium centenariæ præſcriptionis.

§. 1. Inde eſt, quòd cùm Lateranenſis Eccleſia ſpeciale membrum Apoſtolicæ Sedis exiſtat, ſtatuimus, & ſancimus, vt ſicuti contra Romanam Eccleſiam, non, niſi centenaria, currit præſcripto, ſecundum Conſtitutiones Canonicas, & legitimas ſanctiones, ita quoque ipſi Eccleſiæ minoris temporis præſcriptio non obſiſtat. Nulli ergo omnino, &c. Si quis autem &c.

Dat. Lat. Nono Kal. Maij, Pontific. noſtri Anno Quinto. *D.P.A.5. die 23. Apr.*

Approbatio

V. Approbatio Regulæ & Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci.

Iſte Franciſcus Sanctorum Confeſſorum numero adſcriptus fuit à Greg. IX. vt inf. in eius conſt. 2. Mira. Et tres Ordines inſtituit & vnicuique ſuam regulam conſtituit. Quorum primus Ordo eſt horum Fratrum Minorum, qui huius Regulæ ſtricta obſeruantia omiſſa, vixerunt iuxta priuilegia obtenta à Sede Apoſtolica. & nomen Conuentualium ſortiti ſunt tempore Innoc. IV. vt inf. in eius conſt. 7. Cum tanquam. Et multas d. Regulæ declarationes habuerunt, quas prætermiſi, cum aliquæ ſint inter extrauagantes, & ſunt comprehenſa inf. in conſt. 13. Mar. V. Cum generale, & in conſt. 103. Pij IV. Sedis. Prout & aliæ etiam ſunt eorum reformationes vltra prædictas Martin. & Pij. nempe Pij V. in conſt. 61. Ad extirpandos, & conſt. 66. Illa nos. Et ex iſtis Conuentualibus, aliqui Eremitæ effecti ſunt, qui Capuccini nuncupantur, vt inf. in conſt. 23. Clem. VII. Religionis. Nonnulli autem ſunt Reformati, de quibus vide in conſt. 68. Sixti V. Apoſtolici Multi verò redierunt ad obſeruantiam à prima Regula, & ſeorſum ſtant à Conuentualibus, & dicuntur de Obſeruantia, vt inf. in conſt. 6. Leon. X. Merentur, cum ibi not. Et ex iſtis etiam ſunt plures, qui de ſtrictiori Obſeruantia dicuntur, licèt prædictorum de Obſeruantia Prælatis ſubſint, vt inf. in conſt. 15. Clem. VII. In ſuprema, & in aliis Bullis ibi indicandis.

Alium & ſecundùm Ordinem, Regulamque Sororum, ſeu Monialium inſtituit, de quibus vide infrà in conſt. 12. Innoc. IV. Solet, & ibi notabo. Tertium verò Ordinem pro Sæcularibus inſtituit, qui Tertiarij nuncupantur, de quibus vidè infrà in conſt. 2. Nicol. IV. Supra Montem. vbi pariter notabo. Sed ex his Tertiariis, Congregatio Regularium emanauit, vt infrà in Leo. X. conſt. 42. Inter cætera, vbi videas,

Adde, quod iſtis Conuentualibus, vt ſemel in menſe prima die non impedita feſto nouem lectionum, officium de ipſo S. Franciſco, prout in die feſto eiuſdem recitatur, recitare poſſint, indulſit Paul. V. in Conſt. 102. Domini noſtri inſ. tom. 3. Et eiſdem ambitum interdixit idem Paul. in Conſt. 116. Admonemur d. tom. 3. Et Collegium pro ſtudentibus dd. Conuentualium in Inſula Mileuitana ſub inuocatione S. Antonij de Padua inſtituit idem Paul. in Conſt. 121. In ſupereminenti, & aliud in Ciuitate Pragæ ſub titulo S. Bonauenturæ inſtituit Greg. XV. In conſt. 21. in ſupereminenti inſ. tom. 4. Demum dicti Conuentuales in eorum Capitulo generali celebrato Anno 1625. multas ediderunt Conſtitutiones quas Vrbanas appellatas confirmauit S. D. N. Vrb. III. Conſt. 88. Militantis inf. tom. 4. De Capuccinis verò, & aliis tàm de familia, quàm de Obſeruantia, quam ſtrictioris Obſeruantiæ Addam ad proprias vtriuſque Bullas.

Edita A. D. 1223. HONORIVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis, Fratri Franciſco, & aliis fratribus de Ordine Fratrum Minorum, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.*

Confirmatio Regulæ Fratrū Minorum d. Franciſci. SOlet annuere Sedes Apoſtolica pijs votis, & honeſtis petentium deſideriis fauorem beneuolum impartiri. Ea propter dilecti in Domino filij, veſtris piis precibus inclinati, Ordinis veſtri regulam à bonæ memoriæ Innocentio Papa prædeceſſore noſtro approbatam, annotatam præſentibus, auctoritate vobis Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, Quæ talis eſt.

In Nomine Domini.

Incipit Regula, & Vita Fratrum Minorum.

CAP. I.

De Obſeruantia Regulæ.

Regula & Vita Fratrum Minorum hæc eſt, ſcilicet Domini noſtri IESV-CHRISTI ſanctum Euangelium obſeruare, viuendo in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate, Frater Franciſcus promittit obedientiam, & reuerentiam domino Papæ Honorio, ac Succeſſoribus eius canonicè intrantibus, & Eccleſiæ Romanæ. Et alij fratres teneantur fratri Franciſco, & eius ſucceſſoribus obedire.

CAP. II.

De His qui volunt vitam iſtam accipere, & qualiter recipi debeant.

Quatuor declarationes vide in Martin. V. cit. ſub. Et aliæ 17. Declarationes ſunt in d. bul. Pij IV. ibid. cit.

Si qui voluerint hanc vitam accipere, & venerint ad fratres noſtros, mittant eos ad ſuos Miniſtros prouinciales, quibus ſolummodo & non aliis, fratres recipiendi licentia concedatur. Miniſtri verò diligenter examinent eos de fide Catholica, & Eccleſiaſticis Sacramentis. Et ſi hæc omnia credant, & velint ea fideliter confiteri, & vſque in finem firmiter obſeruare, & vxores non habeant, vel ſi habent, & Monaſterium iam intrauerint vxores, vel licentiam eis dederint, auctoritate diœceſani Epiſcopi voto continentiæ iam emiſſo, & illius ſint ætatis vxores, quod non poſſit de eis oriri ſuſpicio, dicant illis verbum ſancti Euangelij, quòd vadant, & vendant omnia ſua bona, & ea ſtudeant pauperibus erogare. Quòd ſi facere non potuerint, ſufficit eis bona voluntas. Et caueant fratres, & eorum Miniſtri ne ſoliciti ſint de rebus ſuis temporalibus, vt liberè faciant de rebus ſuis quicquid Dominus inſpirauerit eis. Si tamen conſilium requiratur, licentiam habeant Miniſtri, mittendi eos ad aliquos Deum timentes, quorum conſilio bona ſua pauperibus erogentur. Poſteà concedant eis pannos probationis, videlicet duas tunicas ſine capucio, & cingulum, & brachas, & caparonem vſque ad cingulum, niſi eiſdem Miniſtris aliud ſecundùm Deum aliquando videatur. Finito vero anno probationis, recipiantur ad obedientiam, promittentes vitam iſtam, & Regulam ſemper obſeruare. Et nullo modo licebit eis de iſta Religione exire iuxta mandatum Domini Papæ. Quia ſecundum ſanctum Euangelium nemo mittens manum ad aratrum, & aſpiciens retro aptus eſt regno Dei. Et qui iam promiſerunt obedientiam, habeant vnam tunicam cum capucio, & aliam ſine capucio, qui voluerint habere. Et qui neceſſitate coguntur, poſſint portare calceamenta. Et fratres omnes veſtimentis vilibus induantur, & poſſint ea repeciare de ſaccis, & aliis petiis cum benedictione Dei. Quos moneo, & exhortor, ne deſpiciant, neque iudicent homines, quos mollibus viderint veſtimentis, & coloratis indutos, vti cibis, & potibus delicatis; ſed magis vnuſquiſque iudicet, & deſpiciat ſemetipſum.

CAP. III.

De Diuino Officio, & ieiunio, & quomodo Fratres debeant ire per mundum.

Tres declarationes ſunt in d. bulla Marti V. Et aliæ 17. ſunt in d. bulla Pij IV.

Clerici faciant diuinum officium ſecundùm ordinem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, excepto pſalterio, ex quo habere poterunt breuiaria. Laici verò dicant viginti quatuor Pater noſter pro Matutino; pro Laudibus quinque. Pro Prima, Tertia, Sexta, Nona, pro qualibet iſtarum ſeptem. Pro Veſperis autem duodecim; pro Completorio ſeptem; & orent pro defunctis. Et ieiunent à feſto omnium Sanctorum, vſque ad Natiuitatem Domini. Sanctam verò Quadrageſimam, quæ incipit ab Epiphania Domini vſque ad continuos quadraginta dies, quam Dominus ſuo ſancto ieiunio conſecrauit, qui voluntariè eam ieiunant, benedicti ſint à Domino, & qui nolunt, non ſint adſtricti, ſed aliam vſque ad Reſurrectionem Domini ieiunent. Aliis autem temporibus non teneantur fratres niſi feria ſexta ieiunare: tempore verò manifeſtæ neceſſitatis non teneantur fratres ieiunio corporali. Conſulo verò, moneo, & exhortor fratres meos in Domino IESV-CHRISTO, vt quando vadunt per mundum, non litigent, neque contendant verbis, nec alios iudicent. Sed ſint mites, pacifici, & modeſti, manſueti, & humiles, honeſte loquentes omnibus ſicut decet. Et non debeant equitare, niſi manifeſta neceſſitate cogantur. In quamcumque domum intrauerint, primùm dicant, Pax huic domui. Et ſecundùm S. Euangelium de omnibus cibis qui apponuntur eis liceat manducare.

CAP. IV.

Quod Fra-

Præcipio firmiter fratribus vniuerſis, vt nullo modo denarios,

Tres non recipiant pecuniam. Tres declarationes ſunt in ead. Bulla Martin V. & aliæ in d. Bulla Py IV.

denarios, vel pecuniam recipiant, per ſe vel per interpoſitam perſonam. Tamen pro neceſſitatibus infirmorum, & aliis fratribus induendis, per amicos ſpirituales, Miniſtri tantum, & Cuſtodes, ſolicitam curam gerant ſecundum loca, & tempora, & frigidas regiones, ſicut neceſſitati viderint expedire. Eo ſemper ſaluo, vt, ſicut dictum eſt, denarios vel pecuniam non recipiant.

C a p. V.

Modo laborandi. Vna eſt declaratio in ead. Bulla Martin. V & aliæ ſex in d. Bulla Py IV.

Fratres illi, quibus gratiam dedit Dominus laborandi, laborent fideliter & deuotè, ita quòd excluſo otio animæ inimico, ſanctæ orationis & deuotionis ſpiritum non extinguant, cui debent cetera temporalia deſeruire. De mercede vero laboris, pro ſe & ſuis fratribus neceſſaria corporis recipiant, præter denarios, vel pecuniam, & hoc humiliter, ſicut decet ſeruos D e i, & paupertatis ſanctiſſimæ ſectatores.

C a p. VI.

Quòd nihil approprient ſibi Fratres & de eleemoſyna petenda, & de Fratribus infirmis. Vnica ex eis declaratio in d. Bulla Py IV.

Fratres nihil ſibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, ſed tamquam peregrini, & aduenæ in hoc ſæculo, in paupertate & humilitate domino famulantes, vadant pro eleemoſyna confidenter. Nec oportet eos verecundari, quia Dominus pro nobis ſe fecit pauperem in hoc mundo. Hæc eſt illa altiſſimæ paupertatis, quæ vos cariſſimos fratres meos, hæredes & Reges Regni Cœlorum inſtituit, pauperes rebus fecit, virtutibus ſublimauit. Hæc ſit portio vera, quæ perducit in terram viuentium, cui dilectiſſimi fratres totaliter inhærentes, nihil aliud pro nomine Domini noſtri in perpetuum ſub cœlo habere velitis. Et vbicumque ſunt, & ſe inuenerint Fratres, oſtendant ſe domeſticos inuicem inter ſe, & ſecurè manifeſtet vnus alteri neceſſitatem ſuam. Quia ſi mater diligit & nutrit filium ſuum carnalem, quantò diligentius quis debet diligere, & nutrire fratrem ſuum ſpiritualem? Et ſi quis eorum in infirmitatem ceciderit, alij fratres debent ei ſeruire, ſicut vellent ſibi ſeruiri.

C a p. VII.

De Pœnitentia Fratrib. peccantibus imponenda. Vna eſt declaratio d. Martin V. & alia decem d. Py IV.

Si qui fratrum inſtigante inimico mortaliter peccauerint, pro illis peccatis, de quibus ordinatum fuerit inter fratres, vt recurratur ad Miniſtros prouinciales, teneantur prædicti fratres ad eos recurrere quam citius poterunt ſine mora. Ipſi verò miniſtri ſi presbyteri ſunt, cum miſericordia iniungant illis pœnitentiam. Si verò presbyteri non ſunt, iniungi faciant per alios Sacerdotes Ordinis, ſicut eis ſecundùm Deum melius videbitur expedire. Et cauere debent, ne iraſcantur, & conturbentur propter peccatum alicuius, quia ira, & conturbatio, in ſe & in aliis impediunt caritatem.

C a p. VIII.

Electio generalis Miniſtri Fraternitatis, & de Capitulo Pentecoſtes Sex ſũt declarationes d. Martini V. & alia ſepte d. Py IV.

Vniuerſi fratres vnum de fratribus iſtius Religionis teneãtur ſemper habere generalem Miniſtrum, & ſeruum totius fraternitatis, & ei teneantur firmiter obedire. Quo decedente electio ſucceſſoris fiat à Miniſtris prouincialibus, & Cuſtodibus in capitulo Pentecoſtes, in quo prouinciales Miniſtri teneantur ſemper in ſimul conuenire, vbicumque à generali Miniſtro fuerit conſtitutum. Et hoc ſemel in tribus annis, vel ad alium terminum maiorem, vel minorem, ſicut à prædicto Miniſtro fuerit ordinatum. Et ſi aliquo tempore appareret vniuerſitati Miniſtrorum prouincialium, & Cuſtodum, prædictum Miniſtrum non eſſe ſufficientem ad ſeruitium, & communem vtilitatem fratrum, teneantur prædicti fratres quibus electio data eſt, in nomine Domini alium ſibi eligere in Cuſtodem. Poſt capitulum verò Pentecoſtes poſſint, ſi voluerint & eis expedire videbitur, eodem anno in ſuis Cuſtodiis ſemel fratres ſuos ad capitulum conuocare.

C a p. IX.

Prædicatoribus. Quinque ſunt declarationes Mart. V. in d. Bulla, & aliæ octo Pius IV. in Bulla præcit.

Fratres non prædicent in Epiſcopatu alicuius Epiſcopi, cùm ab eo illis fuerit contradictum. Et nullus fratrum populo penitùs audeat prædicare, niſi à Miniſtro generali huius fraternitatis fuerit examinatus, & approbatus, & ab eo officium prædicationis ſibi conceſſum. Moneo quoque, & exhortor fratres, vt in prædicatione quam faciunt, ſint examinata, & caſta eorum eloquia, ad vtilitatem & ædificationem populi, annunciando eis vitia, & virtutes, pœnam, & gloriam, cum breuitate ſermonis, quia verbum abbreuiatum fecit Dominus ſuper terram.

C a p. X.

Admonitione, & correctione Fratrum. Nouem articuli declarationes d. Mart. IV. & aliæ quatuor d. Pius IV.

Fratres, qui ſunt Miniſtri & ſerui aliorum fratrum, viſitent, & moneant fratres ſuos, & humiliter & caritatiuè corrigant eos, non præcipientes eis aliquid, quod ſit contra animam ſuam, & regulam noſtram. Fratres verò, qui ſunt ſubditi, recordentur quòd propter Deum abnegauerunt proprias voluntates. Vnde firmiter præcipio eis, vt obediant ſuis Miniſtris, in omnibus quæ promiſerunt Domino obſeruare, & non ſint contraria animæ, & regulæ noſtræ. Et vbicumque ſunt fratres, qui ſcirent & cognoſcerent ſe non poſſe regulam ſpiritualiter obſeruare, ad ſuos Miniſtros debeant, & poſſint recurrere. Miniſtri verò caritatiuè, & benignè eos recipiant, & tantam familiaritatem habeant circa ipſos, vt dicere poſſint eis, & facere ſicut domini ſeruis ſuis; nam ita debet eſſe, quod Miniſtri ſint ſerui omnium fratrum. Moneo quoque, & exhortor in Domino I e s v-C h r i s t o, vt caueant fratres ab omni ſuperbia, vanagloria, inuidia, auaritia, cura, & ſollicitudine huius ſæculi, detractione, & murmuratione. Et non curent neſcientes litteras diſcere, ſed attendant quod ſuper omnia deſiderare debent habere ſpiritum Domini, & ſanctam eius operationem, orare ſemper ad Deum puro corde, & habere humilitatem, patientiam in perſecutione, & in infirmitate, & diligere eos, qui nos perſequuntur, reprehendunt, & arguunt, quia dicit Dominus, Diligite inimicos veſtros, & orate pro perſequentibus, & calumniantibus vos. Beati qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam, quoniam ipſorum eſt Regnum Cœlorum, qui autem perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit.

C a p. XI.

Fratres non ingrediantur Monaſteria Monacharum. Tres ſunt declarationes apud d. Mar. & alia 7. apud d. Pium IV.

Præcipio firmiter fratribus vniuerſis ne habeant ſuſpecta conſortia, vel conſilia mulierum. Et ne ingrediantur Monaſteria Monacharum, præter illos quibus à Sede Apoſtolica conceſſa eſt licentia ſpecialis. Nec fiant compatres virorum, vel mulierum, ne hac occaſione, inter fratres, vel de fratribus ſcandalum oriatur.

C a p. XII.

Euntibus inter infideles. Quatuor ſũt decl. Mart. V. & aliæ duo Py IV.

Quicumque fratrum diuina inſpiratione voluerint ire inter Sarracenos, & alios Infideles, petant inde licentiam à ſuis Miniſtris prouincialibus. Miniſtri verò nullis eundi licentiam tribuant, niſi eis quos viderint idoneos ad admittendum.

Protectore Ordinis. De hoc vide infra Bullam 4. Greg. XI.

Ad hæc, per obedientiam iniungo Miniſtris, vt petant à Domino Papa vnum de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui ſit gubernator, & protector, & corrector iſtius fraternitatis, vt ſemper ſubditi, & ſubiecti pedibus eiuſdem Sanctæ Eccleſiæ ſtabiles in fide Catholica paupertatem, & humilitatem, & S. Euangelium Domini noſtri I e s v-C h r i s t i, quod firmiter promiſimus, obſeruemus.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem, &c.

Dat. Laterani 3. Kal. Decemb. Pontificat. noſtri Anno 8. *D. P. A. 8. die 29. Nouembris.*

Sequitur hic Teſtamentum B. Franciſci.

Acceſſus ad Religionem.

§. 1. Dominus dedit mihi fratri Franciſco ita incipere facere pœnitentiam, quia cùm eſſem in peccatis, nimis mihi videbatur amarum videre leproſos; ſed ipſe Dominus conduxit me inter ipſos & feci miſericordiam cum ipſis: & recedente me ab ipſis, id quod videbatur mihi amarum, conuerſum fuit mihi in dulcedinem animæ & corporis. Et poſtea parum ſteti, & exiui de ſæculo.

Oratoria in Eccleſiis.

§. 2. Et Dominus dedit mihi talem fidem in Eccleſiis, vt ita ſimpliciter adorarem & dicerem, Adoramus te ſanctiſſime Domine I e s v-C h r i s t e, & ad omnes Eccleſias tuas quæ ſunt in toto mundo, & benedicimus tibi, quia per ſanctam crucem tuam redemiſti mundum.

Veneratio Sacerdotum.

§. 3. Poſtea dedit mihi Dominus & dat tantam fidem in Sacerdotibus, qui viuunt ſecundùm formam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ propter Ordinem ipſorum, quod ſi facerent mihi perſecutionem, volo recurrere ad ipſos. Et ſi haberem tantam ſapientiam quantam Salomon habuit, & inuenirem pauperculos Sacerdotes huius ſæculi in Eccleſiis in quibus morantur, nolo prædicare vltra voluntatem ipſorum. Et ipſos & omnes alios volo timere, amare,

&

& honorare ſicut meos Dominos, & nolo in ipſos conſiderare peccatum, quia filium Dei diſcerno in eis, & Domini mei ſunt, & propter hoc facio, quia nihil video corporaliter in hoc ſæculo de ipſo altiſſimo Filio Dei, niſi ſanctiſſimum Corpus, & ſanctiſſimum Sanguinem ſuum quem ipſi recipiunt, & ipſi ſoli aliis adminiſtrant.

Sacramentorumque.

§. 4. Et hæc ſanctiſſima Myſteria ſuper omnia volo honorare & venerari & in locis pretioſis collocare.

Nominis & verborum Domini.

§. 5. Sanctiſſima nomina & verba ipſius, vbicumque inuenero in locis illicitis, volo colligere, & rogo quòd colligantur, & in locis honeſtis collocentur.

Et Theologorum.

§. 6. Necnon omnes Theologos qui miniſtrant nobis verba diuina, debemus honorare, & venerari, ſicut qui miniſtrant nobis ſpiritum, & vitam.

Reuelatio Regulæ.

§. 7. Et poſtquam dedit mihi Dominus de fratribus, nemo oſtendebat mihi quid deberem facere, ſed ipſe Dominus reuelauit mihi, quod deberem viuere ſecundùm formam ſancti Euangelij, & ego paucis verbis & ſimplicibus feci ſcribi.

Confirmatio Papæ.

§. 8. Et Dominus Papa confirmauit mihi. Et illi qui veniebant ad recipiendum vitam iſtam, omnia quæ habere poterant, dabant pauperibus. Et eramus contenti tunica vna, intus & foris repeciata qui volebant, & cingulo, & brachis.

Recitatio officij.

§. 9. Officium dicebamus nos Clerici ſecundùm alios Clericos. Laici dicebant Pater noſter, & ſatis libenter manebamus in Eccleſ. & eramus idiotæ & ſubditi omnibus.

Exercitium laborandi.

§. 10. Et ego manibus meis laborabam & volo laborare, & omnes alij fratres mei firmiter volo quod laborent de laboritio quod pertinet ad honeſtatem. Et qui neſciunt, diſcant, non propter cupiditatem recipiendi pretium laboris, ſed propter bonum exemplum, & ad repellendam otioſitatem.

Petitio eleemoſynarum.

§. 11. Et quando non daretur nobis pretium laboris, recurramus ad menſam Domini, petendo eleemoſynas oſtiatim.

Salutatio pacis.

§. 12. Salutationem mihi Dominus reuelauit vt diceremus, Dominus det tibi pacem.

Humilitas Monaſteriorum.

§. 13. Caueant ſibi fratres, vt Eccleſias & habitacula quæ pro ipſis conſtruuntur, penitus non recipiant, niſi eſſent ſicut decet ſanctam paupertatem, quam in regula promiſimus obſeruare, ſemper ibi habitantes ſicut peregrini & aduenæ.

Prohibitio petendi indulta à Sede Apoſt.

§. 14. Præcipio firmiter per obedientiam fratribus vniuerſis, quod vbicumque ſunt, non audeant petere aliquam literam in curia Romana, per ſe, vel per interpoſitam perſonam, neque pro Eccleſia, neque pro aliquo loco, neque ſub ſpem prædicationis, neque pro perſecutione ſuorum corporum; ſed vbicumque non fuerint recepti, fugiant in aliam terram ad faciendam pœnitentiam cum benedictione Dei.

Obedientia Miniſtro & Guardiano.

§. 15. Et firmiter volo obedire Miniſtro generali huius fraternitatis, & illi Guardiano quem ſibi placuerit mihi dare. Et ita volo eſſe captus in manibus eius, vt non poſſim ire vel facere contra voluntatem ſuam, quia Dominus meus eſt.

Recitatio diuinorum officiorum ſecundum regulam.

§. 16. Et quamuis ſim ſimplex & infirmus, tamen volo ſemper habere Clericum qui mihi faciat officium ſicut in regula cõtinetur. Et omnes alij fratres teneantur per obedientiam obedire Guardianis ſuis, & facere officium ſecundum regulam.

Correctio Fratrum vagantium.

§. 17. Et qui inuenti eſſent quòd non facerent officium ſecundùm regulam, & vellent alio modo variare, aut non eſſent Catholici, omnes fratres vbicumque ſunt teneantur per obedientiam, quod vbicumque inuenerint aliquem ipſorum, proximiori Cuſtodi illius loci, vbi ipſum inuenerint, debeant præſentare, & Cuſtos teneatur per obedientiam ipſum cuſtodire fortiter, ſicut hominem in vinculis, diu noctuque ita quòd non poſſit eripi de manibus ſuis, donec repræſentet eum in manibus ſui Miniſtri. Miniſter verò teneatur per obedientiam mittere eum, per tales fratres, qui die noctuque cuſtodiant eum ſicut hominem in vinculis, donec repræſentet eum coram domino Hoſtienſe, qui eſt dominus protector & corrector iſtius fraternitatis.

Declaratio quod hoc teſtamentum non eſt alia regula.

§. 18. Et non dicant fratres, hæc eſt alia regula. quia hæc eſt recordatio, admonitio, & exhortatio & meum teſtamentum, quod ego frater Franciſcus paruulus veſter facio vobis fratribus meis benedictis, propter quod, regulam quam Domino promiſimus, Catholicè obſeruemus.

Hoc etiam ſtatuit Mar. V. cit. in rub. Prohibitio gloſandi hanc regulam.

§. 19. Et Generalis Miniſter, & omnes alij Miniſtri, & Cuſtodes, teneantur per obedientiam, in iſtis verbis non addere vel minuere, ſed hoc ſcriptum ſemper habeant iuxta regulam, & in omnibus Capitulis quæ faciunt, quando legunt Regulam, legant & iſta verba. Et omnibus fratribus meis Clericis & Laicis præcipio firmiter per obedientiam, vt non mittant gloſſas in Regula, nec iſtis verbis dicendo, ita volunt intelligi, ſed ſicut dedit mihi Dominus ſimpliciter & purè, dicere & ſcribere Regulam, & iſta verba, ita ſimpliciter & purè ſine gloſſa intelligatis, & cum ſancta operatione obſeruetis vſque in finem.

Benedictio eam obſeruantium.

§. 20. Et quicumque hæc obſeruauerit, in cælo repleatur benedictione altiſſimi Patris cœleſtis, & in terra repleatur benedictione Filij ſui, cum ſanctiſſimo Spiritu paraclito, & omnibus virtutibus cælorum, & omnibus ſanctis.

Subſcriptio B. Franciſci.

Et ego Frater Franciſcus paruulus veſter, & ſeruus, quantumque poſſum confirmo vobis intus & foris, iſtam ſanctiſſimam benedictionem. Amen.

Exemptio Ordinis Ciſtercienſis, Monachorum S. Benedicti, à ſolutione decimarum. VI.

Approbatur hoc indultum à Mart. V. inf. in eius conſt. 8. Militanti. Et ampliatur ab Innoc. VIII. in conſt. 9. Ad Rom. & Pio V. in conſt. 41. Et ſi mendicantium.

Alia huius Ordinis priuilegia attende in Conſtitutionibus Pontificiis quas tibi indicaui ſuprà in conſt. 1. Paſchal. II. ſol. Deſiderium, vbi plenè notaui. Et de hoc Ordine habes huius Honor. III. diſpoſitiones alias, in cap. 3. de Statu Monachorum.

Edita An. D. 1224.

HONORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Officialibus, & aliis Eccleſiarum Prælatis, ad quos iſta litera peruenerint, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Ordo Ciſtercienſis ad commonitionem Innoc. III. decreuit ſoluere decimas de terris acquirendis, iis Eccleſiis quibus antea ſoluebantur.

CVm Abbates Ciſtercienſis Ordinis tempore Concilij generalis, ad commonitionem fælicis mem. Innocentij Papæ prædeceſſoris noſtri, ſtatuerint, vt de cetero fratres ipſius Ordinis, ne occaſione priuilegiorum ſuorum Eccleſiæ vlterius grauarentur, de alienis terris, & ab eo tempore acquirendis, ſi eas propriis manibus aut ſumptibus colerent, decimas perſoluerent Eccleſiis quibus ratione prædiorum antea ſoluebantur, niſi cum eiſdem Eccleſiis, aliter decernerent componendum, idẽ prædeceſſor noſter, quia ſperabat, vt Eccleſiarum Prælati promptiores & efficaciores exiſterent ad exhibendum eis de ſuis malefactoribus iuſtitiæ complementum huiuſmodi, ratum habemus & gratum, hoc ipſum ad alios regulares, qui gaudent ſimilibus priuilegiis extendi voluit & mandauit.

Iſta commonitio, & ordinis ſtatutum, referuntur ab Innoc. III. in c. penult. de Decim.

Prælati autem Eccleſiarum, diuerſimode ordinem moleſtarunt ſuper ſolutione decimarũ.

§. 1. Sed quod dolentes referimus, in contrarium res eſt verſa, quia, ſicut ex allata querela Abbatum ipſius Ordinis frequenter audiuimus, nonnulli Eccleſiarum Prælati, & alij Clerici, eorum priuilegia temerè contemnentes, & contendentes malitioſè ipſorum peruertere intellectum, eos multipliciter inquietant. Nam cum ſit ipſis indultum, vt de noualibus, quæ propriis manibus, aut ſumptibus excolunt, ſiue de hortis, virgultis, & piſcationibus ſuis, vel de ſuorum animalium nutrimentis, nullus ab eis decimas exigere vel extorquere præſumat; quidam peruerſo intellectu conficto, dicentes quòd non poſſunt intelligi, niſi de his quæ ſunt ante dictum Concilium acquiſita, ipſos ſuper his multiplici exactione fatigant.

Hic iste Pontifex exemptionem à Decimis ordini concedit.

§. 2. Nos igitur eorum quieti paterna ſollicitudine prouidere volentes, vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus Abbates & fratres eiuſdem Ordinis, à præſtatione decimarum, tam de poſſeſſionibus habitis ante Concilium memoratum, & de noualibus

ſius

Ampliauit Mar. V. cit. in tab.

ſiue ante, ſiue poſt idem Concilium acquiſitis, quæ propriis manibus, ac ſumptibus excolunt, quam de hortis, virgultis, piſcationibus ſuis, ac de ſuorum animalium nutrimentis, ſinguli veſtrum omnino ſeruentur immunes.

D. P. A. 9. die 9. Nouemb.

Datum Lateran. 5. Idus Nouembris Pontificatus noſtri Anno Nono.

Sequitur alià conſimilis exemptionis conceſſio.

Edita A. D. 1227.

HONORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Abbatibus & fratribus Ciſtercien. Ordinis, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exemptio à ſolutione Decimarum.

CVm aliquando cogente neceſſitate, vel vtilitate propria requirente, terras veſtras ante generale Concilium acquiſitas, conceſſeritis aliis excolendas, ne pro eo quod de poſſeſſionibus poſt idem Concilium acquiſitis, decimas ſoluitis, ſi ad manus veſtras taliter conceſſæ redierint, à quoquam vexari poſſitis, vt nullus à vobis de huiuſmodi terris, quæ ad vos taliter redierint, ſi eas manibus propriis aut ſumptibus colitis, occaſione Concilij memorati, decimas exigere vel extorquere præſumat, auctoritate præſentium inhibemus. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

D. P. A. 9. die 25. Decemb.

Datum Lateran. ſeptimo Kalend. Decembris Pontificatus noſtri Anno nono.

VII. Canonizatio S. Laurentij Archiepiſcopi Dublinenſis, Regis ac Reginæ Hiberniæ filij, eiuſque relatio in numerum Sanctorum Confeſſorum, & Feſtiuitatis eiuſdem præfinitio pro die 14. menſis Nouembris quotannis celebrandæ.

Edita An. D. 1225.

HONORIVS EPISCOPVS, Vniuerſis Chriſtifidelibus in Rothomagen. Prouincia conſtitutis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Omnipotens Deus Eccleſiam ſuam à principio miraculis illuſtrans, fidelium numerum auxit.

INeffabilia prouidentia Dei, congruentia ſingulis quibuſque temporibus ordinate diſpenſans, in ſplendoribus Sanctorum, Eccleſiam ſuam quaſi ex vtero genuit, dum eos in exordio ipſius naſcentis Eccleſiæ crebra miraculorum coruſcatione mirificans, & in ipſorum miraculorum fulgore obſtupefaciens gentes, ac prædeſtinatos in fide generans IESV-CHRISTI, in cuius hæc fieri nomine ac virtute videbant, ipſos filiorum adoptionis numero aggregauit.

Poſtea intermiſſis miraculis, ſuſcitauit Doctores qui fideles inſtruerent & virtutum fructus fœcundarent.

§. 1. Deinde creſcente fidelium numero, & multitudine, populi vocati de tenebris, ambulantes iuxta ipſius vaticinium in lumine Domini Dei ſui, mirabilis diſpenſator in pluuiam fulgura ſua fecit, dum ſignis ſiue miraculis, quæ non erant iam fidelibus neceſſaria, intermiſſis, ſuper nouos populos, Paſtores qui eos paſcerent ſcientia & doctrina, ſicut per os Hieremiæ promiſerat, ſuſcitauit. Doctores Eccleſiæ ſcilicet, qui terram cordis fidelium imbre doctrinę complerant, & extirpatis ſentibus vitiorum, eam ad proferendum virtutum germen, & fructum huiuſmodi operis fæcundarent.

Deinde in cauſis hic indicatis miracula innouat in aliquot eorum fidelium, qui glorificati ſunt in cælo.

§. 2. Ceterum quia caritate frigeſcente ab exercitio huiuſmodi boni operis torpet Catholicus, errore deuio abducente delirat hæreticus, cæcutit velamine adhuc ſuper cor permanente Iudæus, & in tenebris ambulat ſidere lucis nondum ſibi oriente paganus; miſericors Dominus, qui neminé vult perire, ſigna interdum innouat, & mirabilia miſeratus immutat, ex numero illorum, quos in Eccleſia triumphante glorificat, aliquorum fidem & merita in militante miraculis declarando. Vt per ea Catholici, mentis torpore diſcuſſo, ad boni operis excitentur inſtantiam, hæretici errore dimiſſo, ab inuio reducantur ad viam, Iudæi atque Pagani, verò lumine cognito, de tenebris & vmbra mortis, currant ad Chriſtum, lucem, viam, veritatem, & vitam.

Quorũ vnus eſt Laurentius Dublinenſis Archiepiſcopus qui in terris, multis miraculis claruit, ideoque eius petitur canonizatio.

§. 3. Sanctæ igitur mem. Laurentio Dublinenſis Archiepiſcopo apud Eccleſiam S. Mariæ de Augo Rothomagenſis Diœceſ. vbi corpus eius fœliciter requieſcit, claris diuino numine coruſcãte miraculis, venerabilis frater noſter Archiepiſcopus, & Dilecti filij Capitulum Rothomagenſis, vna cum Abbate & Conuentu Eccleſiæ ſupradictæ, multiſque aliis Archiepiſcopis, & Epiſcopis, Abbatibus, & Religioſis viris, eius venerabilis vitæ inſignia, & coruſcantia miracula ſuis nobis literis intimantes, humiliter ſupplicarunt, vt ipſum Sanctorum Cathalogo adſcribere curaremus, quatenus auctoritate Apoſtolica, dignus honor illi exhiberetur in terris, qui ſic claris ſignis & euidentibus argumentis apparet honoratus in Cælis.

Hic ergo Pontifex ſuper illius vita, & miraculis diligenter inquiri præcepit Prælatis hic nominatis.

§. 4. Licet igitur quos diuina honorat dignatio, humana deuotio promptiori affectu debeat honorare; volẽtes tamen in huiuſmodi negotio, ſecundùm conſuetudinem Apoſtolicæ Sedis cum digna maturitate procedere, præfato Archiepiſcopo & N. Decano, & N. Theſaurario Rothomagenſis dedimus in mandatis, vt ſuper dicti viri vita & miraculis inquirerent diligentiſſimè veritatem, & eam nobis fideliter intimarent, vt ea plenè comperta, pro ſupplicantium deſiderio, ſecuriùs annuere valeremus.

Qui aliis de proceſſu commiſerunt, & illi huic Pontif. eum tranſmiſerunt.

§. 5. Ipſi autem mandatum noſtrum cum diligentia exequentes, quia de præfati viri conuerſatione, ac vita, per homines de partibus illis certificari nequibant, eo quòd per partes illas tranſitum faciens in Eccleſia prædicta correptus infirmitate decubuit, & infra octauũ diem ab hac luce migrauit, ſcripſere Venerabili Fratri noſtro Archiepiſcopo Dublinenſis, vt veritatem ſuper hoc inquiſitam, eis per ſuas literas intimaret. Qui citra mare Hibernicum Illuſtris Regis Anglorum negotiis occupatus, non valens inquirere id per ſe ipſum, Venerabilibus Fratribus noſtris Parenſis Epiſcopo ſuffraganeo ſuo, ac Priori Sanctæ Trinitatis Dublinenſis commiſit in huiuſmodi negotio vices ſuas. Ac demum eorum literas, ſanctitatem vitæ, & conuerſationis, ſæpe dicti viri plenius continentes, ſuo & ipſorum ſigillis munitas deſtinauit eiſdem. Quas vna cum depoſitionibus teſtium ſuper miraculis receptorum, nobis ſub ſigillis propriis tranſmiſere.

Qui Pontif. certior factus, quod virtutib. claruit.

§. 6. Collegimus autem ex ipſarum ſerie literarum, quod ſæpe dictus vir, Regis & Reginæ Hiberniæ filius extitit, & ab infantia ſacris literis eruditus, ſenilem geſſit in iuuentute grauitatem, & mundanarum illecebras vanitatum, à ſe vltra quam ætas illa ſolebat abdicauit.

Et Archiep. creatus in oratione, maceratione, & eleemoſynis incubuit.

§. 7. Deinde in Archiepiſcopum Dublinenſis aſſumptus, ſic in virtutem de virtute profecit, vt in oratione aſſiduus, auſterus in maceratione proprij corporis, ac in eleemoſynarum largitione profuſus, ſe totaliter Domino dedicarit.

Mortuuſque multis miraculis claruit.

§. 8. Per depoſitionem verò teſtium prædictorum conſtitit euidenter, ſanctam vitam eiuſdem eſſe tot ſequentibus miraculis comprobatam, quot non paruam texeret hiſtoriam, qui volet ea ſingula ſcribere ſeriatim. Sed vt prætereamus quod claudi greſſum, cæci viſum, ſurdi auditum, muti loquelam, leproſi mundationem, & variis afflicti languoribus, ſanitatem ad inuocationem eius nominis receperunt, & hæc ſola quæ inter cetera emicuere miracula referamus.

Mortuos ſeptem ſuſcitauit.

§. 9. Idem Sanctus, imo Dominus ob ipſius merita glorioſa ſeptem mortuos, quorum vnus triduanus erat mirificè ſuſcitauit.

Hic ideo Pontifex ipſum Laurentium SS. Confeſſorum Cathalog. adſcribit.

§. 10. De ipſius igitur ſanctitate tantis certificati miraculis, diuinumque ſecuti iudicium, per quod eius glorificatio nobis tam euidentibus innotuit argumentis, eumdem beatum Virum Cathalogo Sãctorum adſcripſimus, & annumerandum decreuimus Sãctorum Collegio Confeſſorum, ac inter eos à Chriſti fidelibus venerãdum.

Eiuſque feſtũ die 14. menſis Nouembris celebrari decernit.

§. 11. Statuentes vt eius veneranda feſtiuitas de cetero annis ſingulis Octauo decimo Kalendas Decembris ſolemniter celebretur. Monemus autem Vniuerſitatem veſtram, & hortamur in Domino, quatenus Deum deuotis mentibus collaudantes, & ſtudentes proficere tantæ virtutis exemplo eiuſdem glorioſiſſimi Confeſſoris apud Dominum ſuffragia humiliter imploretis.

Indulgentiam etiã eius Eccleſiam viſitantibus elargitur.

§. 12. Nos autem de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli auctoritate confiſi, omnibus vere pœnitentibus & confeſſis, qui ad præfatam Eccleſiam in die ſolemnitatis eiuſdem glorioſiſſimi Confeſſoris, vel infra octauas cum deuotione acceſſerint eius orationum ſuffragia petituri, viginti dies de iniunctis ſibi pœnitentiis miſericorditer relaxamus.

D. P. A. 10. die 11. Dec.

Dat. Reate, 3. Idus Decembris Anno decimo.

Appro

VIII. Approbatio Regulæ Ordinis Fratrum Eremitarum B. Mariæ, de Monte Carmelo.

Hanc Regulam primo mitigauit in quibuſdam Innoc. IV. infr. in eius conſt. 6. Quæ honorem. Et eam obſeruant vtriuſque ſexus Carmelitæ illi, qui nomen Diſcalceatorum ſortiti ſunt, vt ibi notabo.

Eandem Regulam mitigarunt iterum Eugen. IV. infrà in ſua conſt. 3. Romani, vbi notabo, Necnon & Pius II. ac Sixt. IV. vt habetur infr. in eiuſdem Sixt. 11. Dum attenta. Et hanc mitigatam obſeruant alij Carmelitæ, qui ex hoc vocantur Mitigati. Vniuerſus iſte Ordo vtitur cappis albis vt inf. in conſt. 3. Bonif. VIII. Iuſtis. Habet certam formam circa alienationẽ bonorũ à Greg. XIII. in conſt. 34. Ex incumbenti. Oleum ſanctum ab Epiſcopis liberè cõſequitur ex Clem. VIII. conſt. 57. Exponi. Non iouatur Cruciata vel alio indulto circa electionẽ Confeſſorum, ex altera conſtit. 64. Romani. Præcedit Ordini Fratrum de Mercede, ex alia conſt. 95. Decet. Non recurrit ad ſæcularia Tribunalia, ex altera conſt. 110. Quoniam. Et habet exemptionem à quarta funeralium ex d. conſt. 64. Romani, & Pauli V. conſt. 4. Decet. Ambituſque ei interdictus eſt ex altera conſt. 23. Quoniam, eiuſdem Clem. VIII.

Edita A. D. 1226.

HONORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Priori, & Fratribus Eremitis de Monte Carmelo, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Approbatio Regulæ formatæ à Patriarcha Hieroſolymitano.

VT viuendi normam, regulariter à bon. mem. Hieroſolymitano Patriarcha editam, quam ante generale Concilium vos dicitis humiliter ſuſcepiſſe, in poſterum vos & Succeſſores veſtri, quantum cum Dei adiutorio poteritis, obſeruetis, in remiſſionem vobis iniungimus peccatorum.

D. P. An. 10. die 30. Ianuarij.

Dat. Reatæ 3. Kal. Februarij Pontificatus noſtri an. 10.

Regulæ prædictæ tenor ſubſequitur.

Prologus Alberti Patriarchæ Hieroſolymitani qui Regulam ſtabiliuit.

ALbertus Dei gratia Hieroſolymitanæ Eccleſiæ vocatus Patriarcha, dilectis in CHRISTO filiis, Brocardo & ceteris Eremitis, qui ſub eius obedientia iuxta fontem, in Monte Carmeli morantur, ſalutem in Domino, & S. Spiritus benedictionem. Multifarie, multiſq; modis S. Patres inſtituerunt, qualiter quiſq; in quocumque Ordine fuerit, vel quemcumque modum religioſæ vitæ elegerit in obſequio IESV CHRISTI viuere debeat, & eidem fideliter de corde puro, & bona conſcientia deſeruire. Verum quia requiritis à nobis, vt iuxta propoſitum veſtrum, tradamus vobis vitæ formulam, quam tenere in poſterum debeatis. CAP. I.

De Priore. Hoc caput aliquid addit Innoc. cit. in rub.

Illud in primis ſtatuimus, vt vnum ex vobis habeatis Priorem: qui ex vnanimi omnium aſſenſu, vel maioris & ſanioris partis, ad hoc officium eligatur: cui obedientiam promittat quilibet aliorum, & promiſſam ſtudeat operis veritate ſeruare. CAP. II.

Cellulis.

Præterea iuxta ſitum loci, quem inhabitare propoſueritis, ſinguli veſtrum ſingulas habeant cellulas ſeparatas, ſicut per diſpoſitionem Prioris ipſius, & de aſſenſu aliorum Fratrum, vel ſanioris partis, eædem cellulæ cuique fuerint aſſignatæ. CAP. III.

Mutatione cellularum.

Nec liceat alicui Fratrum, niſi de licentia Prioris qui pro tempore fuerit, deputatum ſibi locum mutare, vel cum alio permutare.

CAP. IV.

Cellula Prioris.

Cellula Prioris ſit iuxta introitum loci, vt venientibus ad eundem locum primus occurrat: & de arbitrio, & diſpoſitione ipſius, poſtmodum quæ agenda ſunt, cuncta procedant. CAP. V.

Manſionem Cellulis. Mitigauit d. Innoc. in c. 7. Et Eug. cit. in rub.

Maneant ſinguli in cellulis ſuis, vel iuxta eas, die ac nocte in lege Domini meditantes, & orationibus ſuis vigilantes, niſi aliis iuſtis occaſionibus occupentur.

CAP. VI.

Horis Canonicis. Innoc. mitigauit cap. 8.

Hi, qui literas nouerunt, & legere Pſalmos, per ſingulas Horas eos dicant, qui ex inſtitutione Sanctorum Patrum, & Eccleſiæ approbata conſuetudine ad Horas ſingulas ſunt deputati. Qui verò literas non nouerunt, viginti quinque vicibus dicant Pater noſter, in nocturnis Vigiliis. Exceptis Dominicis, & ſolemnibus diebus; in quorum Vigiliis prædictum numerum ſtatuimus duplicari, vt dicatur Pater noſter vicibus Quinquaginta. Septies autem eadem dicatur Oratio in laudibus matutinis. In aliis quoque Horis ſepties ſimiliter eadem ſigillatim dicatur Oratio: præter Officia veſpertina, in quibus ipſam quindecies dicere debeatis.

CAP. VII.

Proprietate. Innoc. addit cap. 9.

Nullus Fratrum ſibi dicat aliquid eſſe proprium: ſed ſint vobis omnia communia. Et ex his, quæ vobis Dominus dederit, diſtribuatur vnicuique per manum Prioris, id eſt, per hominem ab eo ad idem officium deputatum, prout vnicuique opus fuerit, inſpectis ætatibus, & neceſſitatibus ſingulorum. Ita tamen, vt ſicut præmiſſum eſt, in deputatis cellulis ſinguli maneant, & ex his, quæ ſibi diſtributa fuerint, ſingulariter viuant.

CAP. VIII.

Oratorio & Miſſa.

Oratorium, prout commodius fieri poterit, conſtruatur in medio cellularum, vbi mane per ſingulos dies ad audienda Miſſarum ſolemnia conuenire debeatis, vbi hoc commodè fieri poterit.

CAP. IX.

Capitulo & Correctione.

Dominicis quoque diebus, vel aliis, vbi opus fuerit, de cuſtodia Ordinis tractetis. Vbi etiam exceſſus, & culpæ Fratrum, ſi qui de aliquo deprehenſi fuerint caritate media corrigantur.

CAP. X.

Ieiunio. Mitigarũt Innoc. Eug. & alij cit. in rub.

Ieiunium ſingulis diebus, exceptis Dominicis, obſeruetis, a feſto Exaltationis S. Crucis vſque ad diem Dominicæ Reſurrectionis: niſi infirmitas, vel debilitas corporis, aut alia iuſta cauſa ieiunium ſolui ſuadeat, quia neceſſitas non habet legem.

CAP. XI.

Eſu carnium. Mitigauit Innoc. c. 13. & d. Eug.

Ab eſu carnium ſemper abſtineatis, niſi pro infirmitatis, aut nimiæ debilitatis remedio ſint ſumendæ.

CAP. XII.

Armis ſpiritualibus videlicet.

Quia verò militia eſt vita hominis; & omnes, qui piè volunt viuere in Chriſto, perſecutionem patiuntur; Aduerſarius quoque veſter diabolus tanquam leo rugiens circuit, quærens quem deuoret, omni ſolicitudine ſtudeatis indui armatura Dei, vt poſſitis ſtare aduersùs inſidias inimici.

Cingulo caſtitatis.

Accingendi ſunt lumbi veſtri cingulo caſtitatis. Muniendum eſt pectus cogitationibus ſanctis. Scriptum eſt enim: Cogitatio ſancta ſeruabit te.

Munitione cogitat. Sanctarum.

Lorica iuſtitiæ.

Induenda eſt Lorica iuſtitiæ: vt Dominum Deum veſtrum ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota virtute diligatis, & proximum veſtrum tanquam voſmetipſos.

Scuto fidei.

Sumendum eſt in omnibus ſcutum fidei, in quo poſſitis omnia tela nequiſſimi ignea extinguere. Sine fide enim impoſſibile eſt placere Deo. Et hæc eſt victoria, quæ vincit mundum, fides veſtra.

Galea ſpei.

Galea quoque ſalutis imponenda eſt capiti, vt de ſolo Saluatore ſperetis ſalutem qui ſaluum facit populum ſuum à peccatis eorum.

Gladio ſpirituali.

Gladius autem ſpiritus, quod eſt verbum Dei, abundanter habitet in ore, & in cordibus veſtris. Et quæcumque vobis agenda ſunt, in verbo Domini fiant.

CAP. XIII.

A ſiduitate operationis.

Faciendum eſt vobis aliquod operis, vt ſemper vos diabolus inueniat occupatos, ne ex otioſitate veſtra aliquem intrādi aditum ad animas veſtras valeat inuenire. Habetis ad hoc B. Pauli Apoſtoli magiſterium pariter & exemplũ, in cuius ore CHRISTVS loquebatur. Qui poſitus eſt, & datus à Deo prædicator, & doctor gentium in fide & veritate: quem ſi ſecuti fueritis, non poteritis aberrare: In labore (inquit) & fatigatione fuimus inter vos nocte ac die operantes, ne quem veſtrum grauaremus. Non quaſi nos non habeamus poteſtatem: ſed vt noſmetipſos formam daremus vobis ad imitādum nos. Nam cùm eſſemus apud vos, hæc denunciabamus vobis: quoniam ſiquis non vult operari, nõ manducet. Audiuimus enim inter vos quoſdã ambulantes in quiete, nihil operantes. His autem, qui eiuſmodi ſunt, denunciamus, & obſecramus in Dño IESV CHRISTO, vt cum ſilentio operantes, ſuum panem manducent. Hæc via ſancta, & bona: ambulate in ea.

Cap. XIV.

Silentio. Mitigatur idē Innoc.c.16. Commendat vobis Apoſtolos ſilentium,cum in eo præcipit operandum. Et qnemadmodum Propheta teſtatur: Cultus iuſtitiæ,ſilentium eſt.Et rurſum:In ſilentio,& ſpe erit fortitudo veſtra. Ideoqne ſtatuimus,vt ab hora Veſpertina vſque ad horam Tertiam ſequentis diei ſilentium teneatis,niſi fortè neceſſitas, vel cauſa rationabilis,aut licentia Prioris ſilentium interrumpat. Alio verò tempore, licèt ſilentij non habeatur obſeruatio tanta, diligētius tamen à multiloquio caueatur.Quoniam ſcriptū eſt,& non minus experientia docet.In multiloquio non deerit peccatum : & qui inconſideratus eſt ad loquendum, ſentiet mala. Item,Qui multis vtitur verbis,lædit animam ſuam. Et Dominus in Euangelio : De omni verbo otioſo, quod locuti fuerint homines,reddent rationem de eo in die iudicij.Faciat ergo vnuſquiſque ſtateram verbis ſuis,& frænos rectos ori ſuo,ne fortè labatur,& cadat in lingua ſua, & inſanabilis ſit caſus eius ad mortem. Cuſtodiens cum Propheta vias ſuas,non delinquat in lingua ſua. Et ſilentium,in quo cultus iuſtitiæ eſt,diligenter,& cautè ſtudeat obſeruare.

Cap. XV.

Humilitate Prioris. Tu autem Brocarde,& quicumq;poſt te inſtitutus fuerit Prior,illud ſemper habeatis in mente,& ſeruetis in opere, quod Dominus ait in Euangelio:Quicumq. voluerit inter vos maior eſſe frater,erit veſter miniſter : & quicumque voluerit inter vos primus eſſe,erit veſter ſeruus.

Cap. XVI.

Veneratione Prioris. Vos quoque ceteri Fratres,Priorem veſtrum honorate humiliter:Chriſtum potius cogitantes,quàm ipſum, qui poſuit illum ſuper capita veſtra.Et Eccleſiarum Præpoſitis etiam ait : Qui vos audit,me audit,& qui vos ſpernit,me ſpernit,vt non veniatis in iudicium de contemptu,ſed de obedientia mereamini vitæ æternæ mercedem.

Finis d. Regula. Hæc breuiter ſcripſimus, vobis conuerſationis veſtræ formulam ſtatuentes,ſecundùm quam viuere debeatis. Si quis autem ſupererogauerit, Ipſe Dominus cum redierit, reddet ei. Vtatur tamen diſcretione, quæ virtutum eſt moderatrix.

Dies data Regula. Ex Acbon, Id.Ian.Anno Domini MCCLXXI.

GREGORIVS NONVS PONT. CLXXX.

ANNO DOMINI MCCXXVII.

GRegorius IX.de Ciuitate Anagniæ,in Prouincia Cãpaniæ, Vgolious anteà dictus Triſterij de Comitib. Signiæ filius, Epiſcopus Oſtienſis, & Veliternus, Innocentij Tertij Nepos,creatus Romæ 13.Kal. coronatus ad S.Petrum 5.Kal.April.1227.Creauit Cardin.13.Vixit annos 14.menſes 5.dies 10. Obiit Romæ 11.Kal. Septembris anno 1241.Corpus eius in Baſilica S.Petri ſepultum eſt.Vacauit ſedes menſem vnum.

Quod quicumque Religioſi ad Eremum Ordinis Camaldulenſis tranſire poſſint. I.

Hanc poteſtatem ampliauit Greg. XIII. in conſt.99. Ea eſt quia obſtabat Bulla Pij V.num. 89. Quæcumque. Cetera de hoc Ordine Camaldulenſi notaui ſup.in conſt.1. Alex.II.Nulli fol.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Priori Camaldulenſi, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1227.*

FERVOR & integritas Religionis, quæ in domo tua, & præſertim in Eremo, per beneplacitum Conditoris, vigere cognoſcitur, inducit nos propenſius,& hortatur,vt petitiones tuas,quantum cum Deo poſſumus,prompto velimus animo exaudire. *Eremi bonum commendatur.*

§. 1. Hac itaque ratione inducti,Tibi & Fratribus tuis auctoritate Apoſtolica indulgemus,eos qui de aliis Congregationibus venientes in Eremo veſtro,dummodo elegerint,& promiſerint ſub Ordine & habitu veſtro,in Eremo perpetuo deſeruire, liberè ſine cuiuſque contradictione, retinere poſſitis, ita tamen quod non permittantur in ſacris ordinibus, niſi de ipſorum ordinatione certi fueritis,miniſtrare. Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis autem hoc attentare &c. *Priuilegium de quo in rub. Quod ampliatum eſt, vt in d. rubr. notaui.*

Dat. Anagniæ IX. Kalendas Iulij. Pontificatus noſtri anno primo. *D.P.A.1. die 23.Iunij.*

Canonizatio S. FRANCISCI de Aſſiſio,eiuſque relatio in numerum Sanctorum Confeſſorum, cum ſuæ Feſtiuitatis inſtitutione,pro die quarta Octobris. II.

Iſte Franciſcus Stigmata IESV-CHRISTI *in corpore ſuo portauit, vt declarat hic idem Pont. infr. in conſt.12.Confeſſor. & Alex.IV. in conſt.4. Benigna. Tres Ordines inſtituit, vt notaui ſuprà in conſt.5. Honor.III. Solet.fol. Et ipſius Feſtiuitatem de præcepto obſeruandam eſſe cenſuit Sixt.IV.infr.in conſt.3,Præclara.*

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei,&c. *Edita.An.D. 1228.*

MIra circa nos diuinæ pietatis dignatio,& inæſtimabilis dilectio caritatis,qua filium pro ſeruo tradidit redimendo,dona ſuæ miſerationis non deſerens,& vineā dextera eius plantatam continua protectione conſeruans, in illam qui ſalubriter ipſam excolant,euellentes ſarculo ac vomere, quo Samgar ſexcentos Philiſtæos percuſſit, ſpinas & tribulos ex eadem,operarios etiam in vndecima hora tranſmittit, vt ſuperfluitate palmitum reſecata, & viulaminibus ſpuriis radices altas non dantibus, necnon ſentibus extirpatis,fructum ſuauem afferat,& iucundum,qui prælo patientiæ deſæcatus, in æternitatis cellariom transferatur. Impietate profectò velut igne ſuccenſa,& frigeſcente caritate multorum,in eiuſdem maceriam diruendam, irruentibus Philiſtæis potione terrenæ cadentibus voluptatis. *Proœmium.*

§.1. Ecce in hora vndecima Dominus qui cum diluuij aqua terram deleret,iuſtum per lignum, contemptibilem gubernauit, ſuper ſortem iuſtorum virgam peccantium non relinquens, excitauit ſeruum ſuum Beatum FRANCISCVM,virum vtique ſecundùm cor ſuum,apud cogitationes diuitum lampadem quidem contemptam, ſed paratam ad tempus ſtatutum, illam in vineam ſuam mittens, vt ex ipſa ſpinas & vepres euelleret, proſtratis illam impugnantibus Philiſtæis, illuminando patriam, & reconciliari Deo,exhortatione ſedula commonendo. *Franciſcum de Aſſiſio ſuſcitauit Deus in mundo ad conuerſionem multorum.*

§.2. Qui audita interius voce inuitantis amici,impiger ſurgens,mundi vincula blandientis, quaſi alter Samſon, gratia diuina præuentus dirupit, & ſpiritu feruoris concepto,aſiniq; arrepta mādibula,prædicatione ſiquidem ſimplici, nullis verborum perſuaſibilium humanæ ſapientiæ *Qui ſimplici eius prædicatione multos ad viam ſalutis reduxit.*

colo

coloribus adornata, ſed tamen Dei virtute potenti, qui infirma mundi elegit, vt fortia quæcumque confundat, non tantum mille, ſed multa Philiſtinorum, eo qui tangit montes, & fumigant, faciente, proſtrauit; & in ſpiritus ſeruitutem redegit, carnis illecebris antea ſeruientes. Quibus vitiis mortuis, & Deo viuentibus, iam non ipſis, quorum pars peſſima periit, ex mandibula ipſa egreſſa copioſa eſt aqua, reficiens, abluens, & fœcundans lapſos ſordidos, & aridos, quæ in vitam æternam ſaliens abſque argento, & commutatione aliqua poteſt emi, cuius riuuli longè lateque diffuſi, vineam irrigant vſque ad mare palmites, & vſque ad flumen propagines extendentem.

Pauperem vitam eligit & abſtinentia, vigiliis & nuditate carnem macerans multiſque virtutibus enituit.

§. 3. Hic denique Patris noſtri Abrahæ imitatus veſtigia, mente de terra & cognatione ſua, necnon domo patris eius egrediens, iturus in terram quam ſibi Dominus, diuina inſpiratione monſtrarat, vt expeditiùs curreret ad brauium vocationis cœleſtis, & per anguſtam portam poſſet faciliùs introire, ſarcinam terrenæ ſubſtantiæ depoſuit, ſe illi conformans, qui cùm diues eſſet, pro nobis factus eſt pauper, eamque diſperſit dedit pauperibus, vt ſic eius iuſtitia in ſæculum ſæculi permaneret. Et in terram viſionis accedens, ſuper vnum ſibi montium demonſtratum, videlicet excellentiam fidei, carnem ſuam, quia filiam vnigenitam, quæ ipſum interdum deceperat, cum Ipſe Domino in holocauſtum obtulit, igne ſuppoſito caritatis, illam fame, ſiti, frigore, ac nuditate, vigiliis multis, & ieiuniis, macerando, qua cum vitiis, & concupiſcentiis crucifixa, dicere poterat cum Apoſtolo: Viuo ego, iam non ego, viuit autem in me Chriſtus: quoniam iam non ſibi vixerat, ſed Chriſto potiùs, qui pro peccatis noſtris mortuus eſt, & reſurrexit propter iuſtificationem noſtram, vt nullatenus peccato vlteriùs ſeruiamus. Vitia quoque ſupplantans, & contra mundum, carnem, & poteſtates aerias, luctamen aſſumens viriliter, vxore, villa, & bobus, à cœna magna retrahentibus inuitatos) penitùs abdicatis, cùm Iacob Domino iubente ſurrexit, & gratia ſpiritus ſeptiformis accepta, octoque ſibi aſſiſtentibus Beatitudinibus Euãgelicis, Bethel domum Dei, quam ſeipſum præparauit eidem per quindecim gradus virtutũ, qui myſticè in pſalterio continentur, aſcendit. Et ibidem altare cordis Domino conſtruens, aromata deuotarum orationum obtulit ſuper eo, per manus Angelicas in conſpectu Domini deferenda, concius Angelicus mox futurus.

Religionemque Fratrum Minorum, Monialiumque ac Tertiariorum inſtituit, vt in vidr.

§. 4. Ne vero ſibi ſoli proficeret in monte, tantummodo Rachel amplexibus inhærendo, contemplationi pulchræ quidem, ſed ſterili, ad Liæ interdictum deſcendit cubiculum, minaturus gregem gemellis fœtibus fœcundatum ad interiora deſerti, pro vitæ paſcuis perquirendis, vt illic vbi manna cœleſtis dulcedinis reficit, à ſæcularium ſtrepitu ſegregatos, cum lacrymarum effuſione ſemina ſua mittens, cum exultatione manipulos, ad æternitatis horrea reportaret, cum pupulis ſui principibus collocandus, corona iuſtitiæ coronatus. Qui nimirum non quæ ſua ſunt quærens, ſed potius quæ ſunt Chriſti, & eidem velut apis argumentoſa deſeruiens, necnon quaſi ſtella matutina in medio nebulæ, ac quaſi Luna plena in diebus ſuis, & ſicut Sol in Eccleſia Dei fulgens, lampadem, & tubam in manus aſſumpſit, vt lucentium operum documentis humiles attraheret ad gratiam, & proteruos à noxiis retraheret exceſſibus, dura increpatione terrendo. Ac ſic virtute caritatis afflatus, in caſtra Madianitarum, Eccleſiæ iudicium declinantium, per contemptum, eo iuuante, qui dum virginali vtero clauderetur, mundum ſuo circuibat imperio vniuerſum, intrepidus irruit, & abſtulit arma in quibus confidebat fortis armatus, atrió ſuũ cuſtodiens, & diſtribuit ſpolia quę tenebat, eiuſque captiuitatem captiuam reduxit in obſequium IESV CHRISTI.

Et tandem obdormiuit in Domino.

§. 5. Hoſte itaque triplici in terra poſitus ſuperato, Regno cœleſtium vim intulit, & illud rapuit violenter, & poſt huius vitæ quamplura glorioſa certamina, mundum triumphans, fœliciter migrauit ad Dominum, multos præueniens ſcientia præditos ſcienter neſcius, & ſapienter indoctus.

Miraculiſque pluribus claruit.

§. 6. Satiſfeceret eius vita tam ſancta, tam ſtrenua, & præclara ſibi ſufficeret, ad obtinendum conſortium Eccleſiæ triumphantis; quia tamen militans, quæ ſolummodo videt in facie, non præſumit de his, qui de ſuo foro non ſunt, auctoritate propria iudicare, vt illos pro vita tantum venerandos aſſumat, præſertim quia nonnumquam Angelus Satanæ in lucis Angelum ſe transformat, omnipotens & miſericors Deus, de cuius munere venit, quòd prædictus famulus Chriſti, dignè ſibi & laudabiliter deſeruiuit, tantam lucernam, abſconſam ſub modio remanere non patiens, ſed eam volens ſuper candelabrum collocari, his qui ſunt in domo luminis, ſolatium præbituram, vitam eius ſibi fuiſſe acceptam, & ipſius memoriam eſſe à militanti Eccleſia venerandam, multis & præclaris miraculis declarauit.

§. 7. Cùm igitur glorioſæ vitæ ipſius inſignia ex multa familiaritate, quam nobiſcum habuit in minori officio conſtitutus, plenè cognita nobis eſſent, & de miraculorum coruſcatione multiplici, per teſtes idoneos nobis facta fuerit plena fides, confidentes per Dei miſericordiam; nos & gregem nobis commiſſum, eius ſuffragiis adiuuari, & quem familiarem habuimus in terris, habere patronum in cœlis, habito fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, ipſum adſcribi decreuimus ſanctorum Cathalogo venerandum.

Hic ideo Pontifex illum cathalogo Sanctorum Confeſſorum adſcribit.

§. 8. Statuentes vt IV. Nonas Octobris, die videlicet quo à carnis ergaſtulo abſolutus, ad æthereа Regna peruenit, ab vniuerſali Eccleſia, natalitia eius deuotè ac ſolemniter celebrentur.

Eiuſque feſtũ die 4. Octob. agi iubet.

§. 9. Quocirca vniuerſitatem veſtram, rogamus, monemus, & exhortamur in Domino, per Apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenus die prædicto in commemoratione ipſius, diuinis laudibus alacriter inſiſtentes, eiuſdem patrocinia humiliter imploretis, vt ipſius intercedentibus meritis, ad eius mereamini conſortiũ peruenire: illo præſtãte, qui eſt benedictus, in ſæcula ſęculorũ. Amen.

Omnes ad illum venerationem hortatur.

D. Perusij. XIV. Kal. Auguſti, Pont. noſtri Anno ſecũdo. *D. P. A. 2. die 19. Iulij.*

Oblati Ordinis Cartuſienſis gaudent omnibus eiuſdem Ordinis prærogatiuis & indultis. III.

Huius Ordinis inſtitutionem, & alia attende ſup. in conſt. 7. Alex. III. Cum vos fol. 64.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Priori, & Capitulo Cartuſien. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita A. D. 1235.*

QVoties à nobis petitur, quod Religioni & honeſtati conuenire dignoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & iuſtis petentium deſideriis fauorem beneuolum impertiri.

Exordium.

§. 1. Cùm igitur, ſicut veſtra petitio, nobis exhibita, continebat ſeptem oblatos, qui redditi vulgariter appellantur, in qualibet domo veſtri Ordinis habeatis agriculturæ veſtræ operi deputatos, & ipſi relicto ſæculo continentiæ voto adſtricti, promiſſa loci ſtabilitate ſub obedientia ſine proprio viuere teneantur. Nos veſtris precibus inclinati, eoſdem ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, auctoritate vobis præſentium indulgentes, vt ipſi eiſdem libertatibus, & immunitatibus gaudeant, quibus gaudeant fratres Ordinis antedicti.

Oblati gaudent indultis Ordinis.

§. 2. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ protectionis, & conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Sanctio pœnalis.

Dat. Reatæ, III. Nonas Februarij, Pontificatus noſtri Anno quinto. *D. P. A. 5 die 3. Febr.*

Canonizatio S. Antonij Luſitani, de Padua nuncupati, profeſſoris Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium S. Franciſci, eiuſque relatio in numerum SS. Confeſſorum, cum inſtitutione eius feſtiuitatis pro die 13. menſis Iunij. IV.

Hanc Feſtiuitatem duplici Officio celebrari iuſſit Sixt. V. in eius conſt. 18. Immenſa.

Definitores & Visitatores prouinciarum in eo eligantur.

§. 2. Et in eo Definitores de Abbatibus & Prioribus Cluniacenſis Ordinis ſtatuantur, & Viſitatores per ſingulas Prouincias ordinentur, viſitationis forma, & correctionis modo, iuxta Ciſtercienſem conſuetudinem obſeruatis. Huic quoque Capitulo tres Priores Cartuſienſes volumus intereſſe, non vt aliquam iuriſdictionem exerceant, ſed vt ipſos inſtruant & dirigant, & diligentiam ipſorum vel negligentiam reſcribant Sedi Apoſtolicæ annuatim.

Cauſa per Abbatem non diſcuſſa ad Capitulũ deferantur.

§. 3. Omnes cauſæ quę inter perſonas Ordinis Cluniacenſis emerſerint, & per Abbatem Cluniacenſem non fuerint terminatæ, delatæ ad Capitulum per Definitores ſtatutos (prout fit in Ciſtercien. capitulo) terminentur.

Ad reſtrictionem Ordinis, ſtatuta eidem fiant.

§. 4. Et ea ſtatuantur, quæ pertinere ad conſeruationem & reſtrictionem, non ad relaxationem Ordinis, vel regulæ videbuntur.

Capituli ordinationes bis in anno per Abbatem recitentur.

§. 5. Omnes verò Abbates & Priores annis ſingulis ad Capitulum venientes, definitiones (ſi quę factæ fuerint) in ſuo reditu habeant, bis in anno in ſuis Capitulis, & Viſitationis tempore nihilominus recitandas, vt nullus prætextu ignorantiæ ſe valeat excuſare.

Viſitatores expenſas moderatas, & nihil vltra recipiant.

§. 6. Viſitatores etiam à perſonis, & locis quæ viſitant, præter moderatas expenſas victui neceſſarias recipere nihil omnino præſumant, ſed excutientes ab omni munere manus ſuas, cum paucis incedant, ſecundùm quod in ipſo Capitulo fuerit ordinatum.

Quo Abbates & Priores, & qualiter ad Capitulum accedere debeant.

§. 7. Prima enim vice omnes Abbates & Priores conueniant ad Capitulum, recepturi reformationem præſentibus annotatam, & poſtmodum illi qui ſunt vltra mare Angliæ, vel vltra Alpes vno anno intermiſſo, cum moderato familię, ac equitaturarum comitatu, ne domus, ad quas eos venire continget aggrauentur, accedant: ſuper his in primo Capitulo ſuperfluitate qualibet reſecanda, & certo nihilominus moderamine adhibendo.

In d. Capit. alij quatuor probi viri eligantur, qui Clun. Monaſter. &c. correctionem curent.

§. 8. Statuimus inſuper, vt quolibet anno in Capitulo per Definitores quatuor perſonæ diſcretæ ac Deum timentes, videlicet duo Abbates, & duo Priores Clun. Ordinis eligantur, qui ſemel in anno ſtatuto termino ad Cluniacenſe Monaſterium accedentes, tàm de perſona Cluniacenſis Abbatis, quàm de Monaſteriorum & locorum circum adiacentium ſtatu in ſpiritualibus & temporalibus diligenter inquirant, & quæ corrigenda inuenerint ad ipſorum conſilium corrigantur. Ea verò quæ maiori conſilio indigent, referantur ſingulis annis ad Capitulum Generale, vt Cluniacenſis Eccleſia in bono ſtatu per viſitationem huiuſmodi perſeueret. Et ſi Abbatis exigerent merita (quæ celari non debent) per Viſitatores moneatur vt cedat, & liceat Viſitatoribus, & Conuentui Cluniacenſis huius recipere ceſſionem. Quòd ſi fortè Abbas ſibi ceſſionis remedio noluerit prouidere, quæ de ipſo Viſitatorum inquiſitio comprehendet, ad Sedem Apoſtolicam referat.

Beneficia abſque ulla pactione conferantur.

§. 9. Ceterùm quia ex mala ordinatione Prioratuum & obedientiarum, & frequenti mutatione Priorum multa eueniſſe detrimenta noſcuntur, diſtrictè præcipimus, vt Prioratus, Decanatus, & omnes aliæ adminiſtrationes conferantur gratis abſque venalitate, ac aliqua pactione, & Prioratus Conuentuales non niſi ſacerdotibus committantur. Hæc autem nolumus ad illas grangias, ſeu adminiſtrationes extendi, quę curam animarum non habent, & laicis conſueuere committi. Si quis autem propter hæc dediſſe, vel recepiſſe aliquid conuictus extiterit, ex tunc numquam in Ordine Cluniac. dignitatem habeat, vel honorem. Et ſi aduerſus aliquē ſuper hoc apud Viſitatores, vel Definitores vehemens habeatur pręſumptio, ipſum per eos à Prioratu, vel adminiſtratione ſic obtenta volumus amoueri. Et ſi quis ponens carneum brachium ſuum, per interuentum ſæcularium perſonarum committi ſibi obedientiam, vel Prioratum popoſcerit, numquam illud obtineat, ſed nec aliud infra annum.

Priores quando ſint amouendi.

§. 10. Conuentuales quoque Priores quamdiu in ſpiritualibus & temporalibus bene adminiſtrauerint, non niſi ex certis cauſis debent amoueri, videlicet ſi dilapidatores, vel inobedientes, aut rebelles, ſeu infames, vel incontinentes extiterint, ſeu ad maiorem dignitatem fuerint promouendi: quod etiam de minoribus Prioribus volumus obſeruari. Nulluſque literas confirmationis habeat, quod de ſuo Prioratu vel obedientia non debeat amoueri.

Abbates quomodo remouendi.

§. 11. In deſtitutione verò Abbatum vel Priorum Conuentualium, videlicet octo Monachorum & ſupra, modus, forma & cauſa ſeruentur, quæ conſueuerunt circa Abbates Ciſtercien. Ordinis obſeruari, & qui remouetur ſe inclinet humiliter, nec appellet. Quod ſi abſque iuſta cauſa remotus extiterit, & hoc per alios innoteſcat, Capitulo Generali tàm amouentes, quàm conſentientes more Ciſtercienſis Ordinis puniatur. Et quidem vt plenum adhibeatur huic morbo remedium, ita duximus prouidendum, videlicet quod ſingulis annis in Generali Capitulo Definitores ſcribant & retineant nomina ſingulorum Abbatum & Priorum, qui tunc in eodem fuerint congregati, & in ſequenti Capitulo lectis eorum nominibus in quibus Eccleſiis ſint Abbates, vel Priores mutati diligenter attendant, & qui mutauerint, cauſam mutationum proponant. Quæ ſi iuſta fuerit, approbetur ab ipſis, alioquin mutatoribus pœna ſecundùm Ciſtercien. Ordinis conſuetudinem infligatur. Si quis fuerit ab Abbatia vel Prioratu ſua culpa remotus, ad illud Monaſterium, in quo digne defleat quod commiſit, Superioris prouidentia tranſmittatur. Et ſi propter ſenectutis defectum, aut aliam cauſam honeſtam ſpontaneus ceſſerit, reuertatur ad clauſtrum, illo ſibi quod eligere maluerit deputato.

Inſtitutio Priorum Conuentualium qualiter fiat.

§. 12. Ad inſtitutionem namque Priorum Conuentualium abſque duorum Priorum Conuentualium conſilio nimine procedatur, quatenus talis præficiatur, qui nouerit & poſſit præeſſe pariter & prodeſſe, cùm in Ciſter. Ord. abſque Abbatum conſilio non inſtituatur aliquis in Abbatem. Verum quia interdum Monachi Abbatum, vel Priorum ſuorum delicta reuelare formidant, ne ad ignotas & remotas prouincias quaſi in exilium relegentur, huic morbo ſic duximus prouidendum, quòd videlicet Viſitatores cum acceſſerint ad Monaſteria viſitanda, diligenter inquirant, ſi quis Monachus fuerit illo anno à Monaſterio cui officium Viſitationis impendunt emiſſus, & propter quam cauſam. Et ſi cauſa rationabilis extiterit, approbetur, alioquin & reuocetur Monachus, & qui eum emiſit Viſitatoris arbitrio puniatur.

Prioratuum pluralitas, aut eius cum Abbatia retentio prohibetur.

§. 13. Adhuc diſtrictiùs inhibemus, vt nullus plures Prioratus, ſeu Prioratum cum Abbatia eiuſdem Ordinis, vel alterius habere præſumat. Nec Abbas Cluniacenſis, vel aliquis alius Abbas, vel Prior eiuſdē Ordinis aliquem de ſubiectis ſibi Prioratibus ad manum ſuam retineat, ſed ſingulis Prioratibus Priores ſinguli deputentur.

Extraneis interdicitur Prioratus.

§. 14. Nec aliquis qui Ordinem Cluniacen. non fuerit profeſſus hunc, eiuſdem Ordinis Prioratum obtineat.

Prior abſque ſocio in Prioratu non commoretur.

§. 15. Nec in aliquo Prioratu vnus ſolus Monachus commoretur, ſed ei qui ſolus eſt, vnus vel plures Monachi ſocij adiungantur, ſi loci ſuppetant facultates; alioquin reuocetur ad clauſtrum, prouiſo quod in eodem loco diuina celebrentur honeſte.

Cibus ſit omnibus vniformis.

§. 16. Circa qualitatem verò ciborum & potus ſeruate præcipimus, vt omnes Monachi in vno reficiantur refectorio de eodem pane & potu, ac vna coquina, niſi fortè ipſorum aliquem comedere cum Abbate, vel Priore, ſeu in infirmaria contingat. Abbas autem vel Prior in refectorio cum fratribus comedat, niſi propter hoſpites mutet locum. Et in infirmaria nullus comedat niſi propter infirmitatem vel debilitatem illuc fuerit deſtinatus.

Carnibus veſci prohibetur.

§. 17. Præcipimus etiam (iuxta quod in B. Benedicti regula continetur) vt nullus Monachus in quouis loco, vel domo Cluniacenſis Ordinis, aut extra niſi tantùm in infirmaria (vt prædictum eſt) carnes manducare præſumat. Quòd qui præſumpſerit, ſi clauſtralis fuerit graui pœnæ ſubdatur, vel ſi dignitatem, vel adminiſtrationem habuerit, priuetur eadem.

Habitus honeſtas praeſcribitur.

§. 18. Illud quoque obſeruari præcipimus, vt Monachi ſicut in clauſtro ita & foris honeſte ſe habeant, nec incedant ſine cuculla & floco, vel ſine cuculla & capa regulari, non bloia, non ſumptuoſa, ſed tali quæ triginta ſolidorum pretium non excedat. Et nullus Abbas vel Prior ſine poſtella & ſella regulari, non tamen pretioſa, equitare præſumat, nec aliquis Monachus equitans capellis filtreis, vel alijs omnino capellis, ſeu calceis non corri-

giaris vtatur. Nec quiſquam in quouis loco tunicis, vel coopertoriis de bruneto, aut pellibus ſiluaticis, ſeu camiſiis, vel linteaminibus lineis vti præſumat, nec deferat veſtes ſciſſas ante vel retro, nec aliquis clauſtralis habere propriam capam pluuialem vel equitaturam ſibi deputatam attentet.

§. 19. Circa equitaturas namque & familiam omnem ſuperfluitatem amputare volentes, mandamus vt Abbas Cluniacenſis equitaturis ſexdecim contentus exiſtat: & alij Abbates eiuſdem Ordinis, ac Prior de Caritate octo: Prior S.Martini ſex: Priores alij Conuentuales tribus vel quatuor, & ceteri Priores minores duabus euectionibus ſint contenti. Abbas vel Priores, ſeruientes non pueros, non nobiles, non veſtibus ſumptuoſis ſiue diuerſi coloris, ſed maturos habeant & honeſtos.

Contrahendi, & rationis reddendæ norma præſcribitur.

§. 20. Quia verò ad deſolationem domorum plurimum operatur laxa debita poteſtas contrahendi, & quòd ratio non reddatur de debitis vel receptis, præcipimus, vt ſinguli Abbates & Priores de conſilio fratrum & familiæ quibus præſunt, cum teſtimonio bonorum virorum, qui ad locum pertinent, cùm contrahendum, vel innouandum eſt mutuum, ita id faciant diligenter, quod omnibus liqueat quanta ſumma, quibus perſonis, quibus conditionibus, quibus terminis debeatur, & in quos vſus contractum mutuum ſit conuerſum. Et vt domorum ſtatus certior habeatur, ſingulis duobus menſibus coram Abbate, vel Priore (ſi non eſt ibi Abbas) & ſenioribus, reddãt ſinguli officiales de ſuis officiis rationem, de omnibus receptis & expenſis computationem fideliter facientes. Abbas quoque Cluniacenſis, & ceteri Abbates & Priores, quater in anno ſtatum ſuæ domus in ſuo Capitulo, & etiam coram Viſitatoribus cùm venerint plenè declarent. Nec aliquis Abbas, vel Prior Prioratum, vel grangiam aliquam, venditionis, aut donationis ſeu aliquo alio titulo alienare, abſque Abbatis Patris, vel Patris Prioris & Conuentus ſui de verbo, & cõſenſu præſumat.

Proprietarij pœnis ſubijciuntur.

§. 21. Monachis proprietariis etiam pœna, iuxta morem Ciſtercien. Ordinis infligatur, & in proprietarios excommunicationis ſententia promulgetur, niſi Monachus proprietarius depoſita reſtituerit quæ ſuis fuerint Monaſteriis reſignanda.

Prælatis exactiones, & extorſiones interdicuntur.

§. 22. Ad hæc, quoniam Abbas Cluniacenſis, necnon Abbates, & Priores eiuſdem Ordinis Prioratus ſibi ſubiectos, exactionibus & extorſionibus conſueuerunt adeo aggrauare, quod in eiſdem Prioratibus antiquus & conſuetus Monachorũ numerus eſt nimium diminutus, nos id de cetero fieri ſub atteſtatione diuini iudicij prohibemus, cùm liqueat prioratus ipſos non ad deſtructionem, ſed ad conſeruationem Ordinis & correctionem ſibi eſſe ſubiectos, & eiſdem Prioratibus pro ſuſtentatione Monachorum inibi Domino famulantium, poſſeſſiones pia deuotione fidelium fuiſſe conceſſas.

Minores annis 15. ad religionem non recipiantur. Imò anno 10. Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 15.

§. 23. Ceterùm quia non eſt in primogenito bouis arandum, diſtrictiùs inhibemus, ne pueri ante quintumdecimum annum completum in Monachos admittantur, illis dumtaxat exceptis, quibus in Cluniacen. Monaſterio ex antiqua conſuetudine, certum eſt officium deputatum.

Mulieribus Clauſtri, & Chori ingreſſus prohibetur.

§. 24. Mulieribus ingreſſu clauſtri, vel chori penitùs interdicto.

§. 25. Et cùm ſecundùm Euangelicam veritatem, qui mandata Dei propter traditiones tranſgrediuntur humanas, à Domino arguantur, ſtrictiſſimè interdicimus, ne propter traditiones vel conſtitutiones noſtras, regularia ſtatuta B. Benedicti aliquatenus omittantur.

Regula S. Bened. non prætermittatur. Hortatio ad obſeruantiam ſupra reformationis.

§. 26. Vt ergo mandatum lucerna ſit vobis, & lex lux, & via vitæ increpatio diſciplinæ, vniuerſitatem veſtram monemus attentè per Apoſtolica vobis ſcripta, & in virtute obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenus quodcumque neceſſe eſt prouidè cupientes, præſcripta ſtatuta ſtudeatis inuiolabiliter obſeruare, vt ad frugem melioris vitæ conuerſi, aſcenſionibus in corde diſpoſitis, de gratia in gratiam, & de virtute proficiſcentes ſalubriter in virtutem, bonus in omni loco efficiamini odor Chriſti. Noſque in veſtris meritis delectari, ad profectus veſtros meritò intendere debeamus.

D.P. A. 6. die 14. Ian.

Dat. Aueniones, Idibus Ianu. Põtificatus noſtri, ann. 6.

Prohibitio alienandi Terras, Caſtra, & alia loca Sedis Apoſtolicæ, abſque conſenſu Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium. VI.

Hæc prohibitio eſt admodum extenſa à Pio V. inf. in conſt. 35. Admonet. vbi etiam remiſſiuè notabo alias ſimiles materias alienationum. Et ante eum, huiuſmodi alienationes vſque tunc factas reuocauit, Pius IV. vt inf. in eius conſtit. 104. Apoſtolica.

Dictam conſt. Pij V. & alias ſucceſſorum confirmauit S. D.N. Vrb. VIII. vt in conſt. 4. Sacroſancti inf. tom. 4.

GREGORIVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Vniuerſis ſcripta præſentia inſpecturis, &c. *Edita A.D. 1234.*

Exordium.

REa excelſus Summi Regis, Deus & homo CHRISTVS IESVS, quem legi neceſſitas non ſubiecit, factus eſt voluntate ſub lege, formam relinquens Vicario, vt licet præ ceteris libertatem in excellentia dignitatis acceperit, recognoſcat tamen cum ceteris quamdam in officij debito ſeruitutem, ſacrarum obſeruantiæ ſanctionum, gratuito alligans vtrumque, neceſſitatem voluntariam, & neceſſariam voluntatem; vt dum prælationem ſic ſubiicit, maior appareat ex huiuſmodi ſubiectione prælatus. Auctoritatis eſt quoque poſſe ſtatuere, ſed virtutis, vt qui ſe ſubiiciat ſuo ſtatuto, per alterum potens in ſubditis, per reliquum potentior in ſe ipſo. Præſertim cùm efficacius ſtatuat, dum exponit apertiùs ſuæ proſecutioni ſtatutum, eo quòd lingua manus interpres quaſi præco ſemitam verbo parat.

Symmach. Tit. alienat. rer. Eccleſ. prohibuit, in c. 6. hoc ſimilis tit. Hic Pont. prohibet quod in rubr.

§. 1. Sanè fœl. rec. Symmachus Papa volens quodammodo legi ſubiicere poteſtatem, in Eccleſiæ prædiis alienandi licentiam interdixit, vt quod licere non expedit, licitum non putetur.

§. 2. Nos autem ſuper hoc illius veſtigiis inhærentes, vnanimi Fratrum deſiderio, & petitione concordi, hac in perpetuum valitura conſtitutione ſancimus, vt de patrimonialibus ſine communi Fratrum concilio & aſſenſu, alienatio nulla fiat, ſitque vni facultas, quod ex cauſa legitima obſtaculum liberè cõtradictionis opponat. Quòd ſi fortè fuerit in alienatione proceſſum, factum ipſo iure non teneat, per Succeſſorem, quatenus Prædeceſſor de facto proceſſerit, & eo ipſo quòd proceſſum ſic fuerit reuocandum, de alienantis vita conſentientium numero & ſolemnitate ſcripturæ nullum adminiculum tali ſuſcipiente contractu.

Et quædam loca ſpecialiter deſignat.

§. 3. Ceterùm ad cautelam quædam loca ſpecialioris inhibitionis vinculo adſtringẽda ſpeciali expreſſione nominum præſenti paginæ fecimus annotari, videlicet. In Campania Caſtrum Fumon, Palian. Serron. & Larian. In Maritima Aquam Putridam, Oſtiam, quam Epiſcopus Oſtien. tenet à Romana Eccleſia, in omnibus ipſius Epiſcopi iure ſaluo. Ariciam, Nympham Tolan. Coram, Ciſternam, & Terracin. In Thuſcia, Montem Flaſcon. Orlele, Montem Altum, Radicophanum, Pien. Aquam Pendentem, & Bulſen. cum tota Valle Laci. In Ducatu Spoletan. Roccam de Ceſis, & Roccam de Gualdo. In Epiſcopatu Spoletan. Roccam Sacrati, Bruſin. Lotin. & Roccam de Saxo. In Epiſcopatu Narnien. Caſtrum Sancti Gemini, Caſtrum Stronconis, Mirandan. & Caſtrum Oriculi. In Sabinia, Roccam Antiquam, & totam Sabiniam cum omnibus Caſtris, & Villis. In Marchia Anconitana, Roccam de Plorago, Serraualle, & Turrim de Parma. Nulli ergo &c. noſtræ conſtitutionis &c. Si quis autem, &c.

Dat. Lateranen. 17. Kalend. Februarij, anno ſeptimo. *D.P. An. 7. die 16. Ian.*

Quod Principes, aut Nobiles, ſeu Eccleſiarum Prælati, occaſione Iuris patronatus, Aduocatiæ, Cuſtodiæ, aut aliter, à Monaſteriis Ordinis Ciſtercienſis quicquam exigere, vel talliis grauare non poſſit. VII.

Ad

Ad hæc vide infrà conſtit. 9. Innoc. VIII. Ad Romani. vbi notabo.

Alia de hoc Ordine, require ſupr. in conſtit. 1. Paſchal. II. fol. Deſiderium.

Edita A. D. 1234.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Abbati Ciſtercij, & Vniuerſis Coabbatibus Ciſtercien. Ordinis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

QVia refrigeſcente caritate multorum, adeo iniquitas abundauit, vt quorumdam ſuccenſa velut ignis impietas, contra Eccleſias, & perſonas Eccleſiaſticas, tantò validiùs inflammetur, quantò rariores, qui eas tueantur, contra prauorum incurſus, inuenit obiectores, nos, quibus ipſarum cura & ſolicitudo incumbit, ibi fortiùs inſurgere cogimur, vbi perſecutorum immanitas periculoſiùs exardeſcit.

Cauſa huius Conſtitutionis.

§. 1. Sicut enim nobis ex parte veſtra grauis eſt oblata querela, nonnulli Principes, ac Nobiles, occaſione iuris patronatus, Aduocatiæ, ſiue Cuſtodiæ, quàm in Monaſterijs, Grangijs, Cellarijs, vel domibus veſtris, ſe habere proponunt, interdum etiam pro ſuæ libito voluntatis; & quidam Eccleſiarum Prælati a quibus deberetis non grauamen, ſed ſolamen potiùs expectare, bladum, vinum, euectiones, animalia, & res alias, pro ædificatione, ac munitione caſtrorum & villarum, necnon pro tyrocinijs, torneamentis, expeditionibus, & alijs vſibus eorumdem, à vobis exigunt, & extorquent, aliàs vos tallijs, & exactionibus indebitis multipliciter aggrauando; Præterea quidam ex ipſis, & alij, carnes comedere in veſtris domibus, ac mulieres etiam eaſdem domos ingredi, contra inſtituta veſtri Ordinis non verentur, propter quod, & quies Monaſtici Ordinis perturbatur, & graue commiſſis vobis Monaſterijs imminet detrimentum. Quare nobis humiliter ſupplicaſtis, vt ſuper his, paterna prouidere ſolicitudine dignaremur.

Prohibitio de quo in rubr.

§. 2. Nos igitur & veſtræ prouidere quieti, & moleſtantium malitiis obuiare volentes, auctoritate præſentium diſtrictiùs inhibemus, ne quis à vobis præmiſſa exigere, vel extorquere, aut in veſtris domibus vti carnibus, ſeu mulierem aliquam eas intrare præſumat, contra Ordinis inſtituta. Nulli ergo, &c.

D. P. A. 7. die 23. Ian.

Dat. Lateran. x. Kal. Febr. Pontificatus noſtri anno ſeptimo.

VIII. Cannonizatio S. Dominici inſtitutoris Ordinis Fratrum Prædicatorum, ſub Regula S. Auguſtini, eiuſque adſcriptio in Cathalogum Sanctorum Confeſſorum, cum ſuæ feſtiuitatis inſtitutione, pro die 5. menſis Auguſti.

Hoc feſtum ex vrgenti cauſa, die 4. d. menſ. celebrari iuſſit Paul. IV. inf. in eius conſt. 15. Glorioſus.

De d. verò Ordine, vide ſup. in conſtit. x. Honor. III. Religioſam, fol. .

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Archipreſbyteris, Decanis, & alijs Eccleſiarum Prælatis, ad quos litteræ iſtæ peruenerint.

Exordium.

FOns ſapientiæ verbū Patris Dominus IESVS-CHRISTVS, cuius natura bonitas, opus miſericordia, redimens, & renouans quos creauit: qui vineam, quam de Ægypto tranſtulit, vſque ad conſummationem ſæculi non relinquit, ſapienter ſigna propter inſtabiles mentes innouat, & mirabilia contra diffidentiam incredulitatis immutat. Dum in Eccleſiæ naſcentis exordio poſt obitum Moyſis, videlicet finem legis, aſcenſurus equos, & in Euangeliorum quadrigis, quæ verè ſunt ſanitas, arcu ſacri eloquij, quem dudum Iudæus infirmetur, intenderat; & iuramentis, quæ in Patribus nobis diſpoſuerat ſuſcitatis, confidentiam Iericho gloriam mundi, quam prædicationis fremitu obſtupefactis gentibus vicerat, calcaturus, viam equis ſuis in mari faceret, & in Raab ſalutem latitudinis gentium ſigno coccineo figuraret, in prima quadrigarum quatuor egredientium in Zacharia de medio duorum montium æreorum protulit equos rufos populorum Principes, fontes terræ. Qui per obedientiam fidei Deo Abraham, patris credentium, in fundamentum noui fœderis adhærentes: ad Ducis inſtar tinctis de Boſra, id eſt, tribulationis anguſtia, veſtibus, cuncta ſuæ ſigna militiæ rubricarūt. Vt pro futuræ gloriæ gaudio præſentem gladium non timentes, effecti martyres, id eſt, teſtes nouæ legis, libro confeſſionis voce ſubſcriberent. Et forinſecis miraculorum ſignis ad ſtipulationum robur appoſitis, librum, & tabernaculum, quod Deus, & non homo fixit, ac Euangelici vaſe miniſterij, non brutorum, ſed rationabilium hoſtiarum ſanguine tingerent. Et in vniuerſam ſpatioſi maris faciem ſagena prædicationis expanſa, multiplicatam ſuper numerum, de cunctis, quę ſub cœlo ſunt nationibus, Eccleſiam congregarent.

Deus pro Chriſti fidelium ſalute diuerſis temporibus, plures ſanctos permiſit.

§. 1. Sed quia præſumptio multitudinem, & malitia ſubſecuta eſt libertatem, in quadriga ſecunda ſub colore, qui lugentibus & pœnitentibus congruit, equeſtrem cuneum deputauit, qui ad clauſtrale deſertum ductus per ſpiritum ſub nouo Iſraelis auriga Sanctiſſimo Benedicto, velut ſub altero Heliſæo, filij prophetarum communis vitę bonum, occaſione multitudinis perditum, in iocunde cohabitationis grata ſocietate reſtituit. Et ſic vnitatis ſcalsū rete reficiens, & per opera pietatis, ad terram Aquilonis, vnde omne malum panditur, proficiſcens, cùm fecit in ingreſſis theſauros niuis, & contritis corde quieſcere, qui dedignatur in corpore peccatis ſubdito habitare. Poſt quos quaſi laſſum renouaturus exercitum, & redditurus iubilum poſt lamentum, applicitis ad quadrigam tertiam equis albis, fratribus Ciſtercien. Ordinis, & Floren. velut tonſarum greges geminæ caritatis fœtibus, vberes de pœnitentiæ lauacro fecit aſcendere, S. Bernardo ariete ouium in virtute ſpiritus, qua ex alto indutus extitit, & in abundantię frumenti vallium præeunte, vt tranſeuntes, liberati per eum in fortitudine clament ad Dominum, dicant IESVM, & ponant caſtra DEI exercituum ſuper mare.

Et his temporibus B. Franciſcum, & B. Dominicum permiſit.

§. 2. Nouo igitur Iſraele his tribus agminibus, turmis totidem, quas Philiſthiim fecerant, occurrente hora vndecima, cùm dies iam declinaſſet ad veſperum, & propter iniquitatis abundantiam, caritate plurimum frigeſcente vergeret iuſtitiæ radius ad occaſum: quia vineam ad quam paterfamilias operarios diuerſis temporibus denarij conductos conuenientiune præmiſerat, & quam ſua dextera plantarat, non ſolùm vitiorum vepres & ſpinæ peruaſerant: ſed iam propemodum vulpeculæ demolientes, conuertere in alienæ vitis amaritudinē intendebant, aduerſus infeſtiſſimam multitudinem, militiam aduocare voluit promptiorem. Et ſicut in præſentiarum cernimus poſt trium ſignis differentium tyrocinia quadrigarum, in quadriga quarta equos varios, & robuſtos Prædicatorum, & Minorum fratrum agmina cum electis ducibus ſimul in prælium directurus, ſpiritum ſancti Dominici ſuſcitauit. Et ei velut equo ſuæ gloriæ præbens fidei fortitudinem & feruorē, diuinæ prædicationis ignitum circumdedit collo eius. Qui ſ gerēs à pueritia cor ſenile, ac in mortificatione carnis eligens vinere vitæ requiſitus actorem, & Deo deditus, ac in Nazaræum ſub B. Auguſtini regula cōſecratus ſedulum, circa ſancta, Samuelis imitatus obſequium in caſtigatione deſiderij, piiſſimum Danielis continuauit affectum, iuſtitiæ ſemitas & Sanctorum vies ſtrenuus athleta cuſtodiens, & velut ad monumentum de tabernaculo Domini, de militantis Eccleſiæ magiſterio ac miniſterio non diſcedens, carnem ſpiritui, & ſenſualitatem ſubijciens rationi. Et factus vnus cum Deo ſpiritus, totus in eum per exceſſum mentis pergere ſtuduit, & ſobriæ concionis ſtudiis, à caritate proximi non receſſit. Quo ſagittante delitias carnium, & fulgurante mentes lapideas impiorum, omnis hæreticorum ſecta contremuit, omnis Eccleſia fidelium exultauit. Aetate creſcente creuit & gratia, quandoquidem inexplicabile gaudium de zelo concipiens animarum, ad eloquia Dei

Qui B. Dominicus ſub reg. S. Auguſtini Ordinem Prædicatorū inſtituit.

Deh c Ordine vide ſup. in conſ. 1. Honor. ſup. Religioſam fol. 44.

dedit animum, & per Euangelium Chriſti multos generans in conuerſione tam ſtrenuæ multitudinis, Euangelicæ dignitatis officium profitentis, nomen & opus in terra meruit obtinere maiorum. Paſtor & Dux inclytus in populo Dei factus, nouum Prædicatorum Ordinem inſtituit meritis, ordinauit exemplis, nec miraculis confirmare deſiit euidentibus & probatis.

Vitaque ſanctitate, & miraculis [illegible] claruit.

§. 3. Nam præter opera ſanctitatis & ſigna virtutis, quibus in carne poſitus claruit, diuerſorum curatis languoribus, loquela mutis, viſu cæcis, ſurdis auditu, greſſu paralyticis, & ſanitate priſtina multarum generibus inualitudinum reſtitutis, apertè patuit qualis ſpiritus in eiuſdem ſanctiſſimi gleba corporis habitauit. Cùm igitur ex multa familiaritate, quam nobiſcum in minori conſtitutis officio habuit, argumenta ſanctitatis ipſius ex inſignis vitæ teſtimonio conſtitiſſent, eſſetque poſtmodum de miraculorum veritate dictorum, facta nobis per teſtes idoneos plena fides.

Hic ideo Pontifex Cathalogo SS. eum adſcribit.

§. 4. Nos cum commiſſo nobis grege Domini confidentes eius poſſe ſuffragiis per Dei miſericordiam adiuuari; vt cuius in terris ſolatium gratioſæ familiaritatis habere meruimus, eius in cœlis potenti patrocinio gaudeamus: ipſum de Fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, ac omnium tunc apud Sedem Apoſtolicam conſiſtentium Prælatorum, Cathalogo Sanctorum adſcribi decreuimus.

Eiuſque feſtū pro die 5. Auguſti inſtituit.

§. 5. Statuentes firmiter, ac Vniuerſitati veſtræ, præſentibus iniungentes, vt Non. Auguſti, ante diem quo poſita carnis ſarcina diues meritis penetrauit in ſancta ſimul Sanctorum factus in gloria, eius natalitia celebretis, & faciatis ſolemniter celebrari, quatenus ipſius precibus Deus, quem viuens coluit, exoratus, gratiam in præſenti ſæculo, & gloriam nobis tribuat in futuro.

Indulgētiam eius Sepulchrum viſitantibus concedit.

§. 6. Nos vero tanti Confeſſoris venerabilem ſepulturam, quæ miraculorum fulgoribus generalem illuſtrat Eccleſiam, cupientes dignis Chriſtianæ deuotionis honoribus frequentari: verè pœnitentibus & confeſſis, illam in feſtiuitate præfata annis ſingulis cum deuotione, ac reuerentia debita viſitantibus, de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, auctoritate confiſi, vnum annum de iniuncta ſibi pœnitentia miſericorditer relaxamus.

D. P. An. 8 die 3. Iulij

Dat. Reatæ, 5. Non. Iulij, anno octauo.

IX. Approbatio Ordinis Fratrum Beatæ MARIÆ de Mercede, Redemptionis Captiuorum, ſub Regula S. Auguſtini.

Huic Ordini priuilegium circa exhibitionem piorum Legatorum pro hac redemptione dedit Nicol. IV. infr. in conſt. 6. Ex parte. Exemptionem à Decimis per Sedem Apoſt. Regibus, vel aliis concedendis, indulſit Greg. XI. in conſt. 3. Dum ſalubria. De eorum tranſitu ad Mendicantes, vide conſt. 3. Caliſti III. Super. & conſt. 46. Clem VIII. Nuper. De eiuſdem Ord. facultate, ſtatis diebus faciendi generalem benedictionem, habetur in eiuſdem Clem. conſt. 4. Infirma. Formaque eam faciendi, eſt in alia eiuſdem conſt. 79. Cum nos. Ordinis verò reformationes ſunt in prædicti Clem conſt. 30. Iis quæ, & in alia conſt. 68. Ex paſtoralis vbi notabo. Scias præterea huic redemptioni, operam dare etiam Fratres Sanctiſſimæ Trinitatis redemptionis Captiuorum, vt plenè notaui ſup. in conſt. 1. Inn. III. Operante. fol. 71. Et in Italia idem opus curat Archiconfraternitas B. Mariæ Confalonis de Vrbe, vt infr. in conſt. 69. Gregor. XIII. Chriſtiana.

Iſtis Fratribus recipere Fratres Reformatos eiuſdem Ordinis abſque Sedis Apoſtolicæ licentia prohibuit S. D. N. Vrb. VIII. conſt. 77. Iniūcti, inf. tom. 4. Et priuilegia confirmauit idem S. D. N. d. to. 4. conſt. 94. Ex clementi.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Magiſtro, & fratribus domus S. Eulaliæ Barchinonen. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita A. D. 1235.*

DEuotionis veſtræ precibus inclinati, præſentium vobis auctoritate concedimus, vt cùm nondum aliqua ſit à vobis ex Religionibus approbatis aſſumpta, B. Auguſtini poſſitis Ordinem profiteri. *Approbatio Ordinis.*

Dat. Peruſij, xvj. Kal. Febr. Pontificatus noſtri anno octauo. *D. P. Ann. 8. die 17. Ian.*

X. Prohibitio ædificandi ac reædificandi Caſtra in terra Sabiniæ, Status Eccleſiaſtici, abſque licentia Sedis Apoſtolicæ.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Vniuerſis fidelibus noſtris per Sabiniam conſtitutis. *Edita An. D. 1235.*

CVm tota terra Sabiniæ, iuris & proprietatis B. Petri exiſtat, de Fratrum noſtrorum conſilio præſenti conſtitutione ſancimus, vt in ea nullum Caſtrum ædificari, vel reædificari de cetero valeat abſque Sedis Apoſtolicæ licentia ſpeciali, ſub interminatione anathematis, & pœna mille librarum ædificantibus, ac viginti ſingulis operariis. Diſtrictiùs inhibentes, ne quis contra ſtatutum huiuſmodi venire præſumat. *Prohibitio.*

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, & inhibitionis, &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, &c. *Sanctio [illegible].*

Dat. Peruſij, xv. Kal. Aprilis, anno octauo. *D. P. Ann. 8. die 18. Martij.*

XI. Canonizatio S. Eliſabeth Viduæ, Andreæ Regis Hungarorum filiæ, cum inſtitutione ſuæ feſtiuitatis pro die 19. menſis Nouembris.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Presbyteris, Decanis, & aliis Eccleſiarum Prælatis, ad quos litteræ iſtæ peruenerint. *Edita An. D. 1235.*

GLorioſus in maieſtate ſua Patris æterni Filius Redemptor noſter Dominus IESVS-CHRISTVS, de cœlorum ſummitate proſpiciens conditionis humanæ gloriam, multo concurſu miſeriæ, cui primi parentis culpa dedit initium deformatam, ineffabili diſpoſitione prouidit, vt & virtutem ſuam ſedentibus in vmbra mortis exponeret, & in exilio poſitos ad libertatis patriam reuocaret. Igitur quia nulli potius quàm ſibi ſuæ facturæ redemptio competebat (eò quòd artifici ſit, & decens & debitum, vt quocumque caſu depereat quod pulchriùs finxiſſe dignoſcitur, in ſtatum priſtinum ſuæ virtutis ſtudio reſtauretur) in exile vaſculum, ſi tamen ſit exiguum quod recepit hoſpitem ſuper omnia ſpatioſum, ſcilicet in aulam Virginis refertam omni plenitudine ſanctitatis, de regali throno ſe conferens, opus inde cunctis viſibile protulit; per quod propulſo tenebrarum principe de ſui redemptione plaſmatis triumphauit, certa relinquens inſtituta fidelibus, per quæ ipſis ad patriam redderetur tranſitus expeditus. *Exordium.*

§. 1. Huiuſmodi quidem pietatis ſeriem Beata Eliſabeth ex regali orta progenie, & Thuringiæ Lantgrauia gratioſa, ſolerti meditatione conſiderans, & iam dicta exigens inſtitutum continuis obſeruare ſtudiis, vt dignam perceptione ſe redderet perpetuæ claritatis, quaſi ab ortu vitæ vſque ad occaſum, virtutum vacando cultui, nūquam deſiit in charitatis amplexibus delectari. Nam in confeſſione veræ fidei, vitæque dedita ſanctitati, cæleſtis Reginæ diligendo filium, per quem dulcedinem conſequi poſſet cœleſtium nuptiarum, ita dilexit & proximū quod amœnum ſibi conſtituens illorum familiarem habere præſentiam, quam eorum inimica corruptio cunctis ſug- *S. Eliſabeth virtutes [illegible].*

geri

gerit etiſi peregrinam ſe in multis ſibi reddidit inopem, ſolicitam fore pauperibus multipliciter affluẽtem. Quorum ab ætate tenera, nutrix eſſe deſiderans & amatrix, eò quòd ſciret perennis vitæ præmium dilectorum Deo acquiri meritis egenorum, adeò conditionem ipſorum gratam ſibi conſtituit, quam naturaliter ſæcularis elatio vilipendit, quòd etiam licitis ſibi delitiis quas offerebat ſtatus excellentia coniugalis, deductis plurîes in contemptum, corpus delicatum & tenerum reddebat aſſiduæ parſimoniæ ſtudio maceratum, tantò ſibi meriti quantitate proficiens, quantò quod ſponte geritur, maioris gratiæ præmio muneratur. Quid vltra? Quæque iura ſanguinis in ſupernæ deſiderium transferens voluptatis, & imperfectum quid æſtimans, ſi iam viri deſtituta præſidio, ſic reſiduum vitæ decurreret, quòd ſe ad iugum obedientiæ (cuius ſub lege poſita maritali abſque ipſius præiudicio amplexatrix extiterat) non arctaret, religionis habitum induit, ſub quo Dominicæ paſſionis in ſe celebrare myſterium, vſque in diem vltimum non omiſit. O felix mulier. O matrona mirabilis. O dulcis Eliſabeth dicta Dei ſaturitas, quæ pro refectione pauperum, panem meruerit Angelorum. O inclyta vidua virtutum fœcunda ſobole, quæ ſtudens ex gratia conſequi, quod à natura non poterat indulgeri, diris animę hoſtibus per ſcutum fidei, loricam iuſtitiæ, gladium ſpiritus, ſalutis galeam, & haſtam perſeuerantiæ debellatis: ſic amabilem immortali ſponſo ſe præbuit, ſic Reginæ virginum ſe dilectione continua colligauit, ſuum deprimendo dominium, in ancillæ humilis famulatum ſic ſanctis Eliſabeth antiquis proceſſibus conformem ſe reddidit, dum in mandatis & iuſtificationibus Domini ſine querela ſimpliciter ambulauit, Dei gratiam ſecreto mentis per affectum concipiens, & eamdem per effectum pariens, ac nutriens aſſidue per profectum, quod ſalus omnium in ſe ſperantium, & exaltatio in ſe quorumlibet in humilitatis & innocentiæ vallibus poſitorum, in promiſſæ ſuis præmia retributionis exurgens, ipſam mortis nexibus expeditam prouexit ad ſolium luce inacceſſibili luminoſum.

Miracula eiuſdem indicantur. §. 2. De cuius ſtupenda & inexplicabili claritate procedit, quòd illius Spiritus, & in ſupernis fulgoris abyſſo rutilat; & in huius profundo caliginis, multis coruſcat miraculis glorioſis, quorum virtute catholicis, fidei, ſpei, & caritatis augmẽta proueniunt, perfidis via veritatis exponitur, & hæreticis confuſionis multæ materia cumulatur, dum ſtuporis turbine obuoluti, quòd dictæ Sanctæ meritis, quæ dum carnis clauſa carcere teneretur, pauper ſpiritu, mitis mente, propria vel potiùs aliena peccata deplorans, iuſtitiam ſitiens, miſericordiæ dedita, munda corde, verè pacifica, attrita perſecutionibus, & opprobriis extitit laceſſita; vita mortuis, lumen cæcis, auditus ſurdis, verbum mutis, & greſſus claudis, cœleſti dextera conferuntur: partes Theutoniæ ſpatioſas, quas mortis dogmate geſtiebant inficere, in doctrinæ cœleſtis amplexibus cernunt multipliciter exultare.

Verificatio eorum habita eſt. §. 3. De huiuſmodi quidem & aliis eiuſdem Sanctæ miraculis, quæ mentis inſpecta oculis vberiorem lętitiam proferunt, quaſi diffuſis diſtincta literis viderentur, facta nobis per teſtes idoneos tanta plenitudine fidei, ſicut debetur, & competit colenda per omnia veritati.

Relatio in numerum Sanctorum ſubſequitur. §. 4. Nos quorum depoſcit officium his continuè deſudare ſtudiis, per quæ augeatur gloria Redemptoris, d. Sanctam quam ſibi ad intuitum placuit ſuæ maieſtatis aſſumere, de fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, ac Venerabilium fratrum noſtrorum, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Prælatorum omnium, qui tunc apud Sedem Apoſtolicam exiſtebant, Sanctorum Cathalogo duximus adſcribendam.

Feſt. recipiendum ſeſt. mandatur 19. Nouembr. §. 5. Vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta diſtrictè præcipiendo mandantes, quatenus 13. Kal. Decembris, die videlicet, quo eadem mortis abſoluta vinculis, victura perenniter, ad fontem ſupernæ prodiit voluptatis, Feſtum eiuſdem prout miranda ipſius meritorum magnitudo exigit, celebretis, & faciatis ſolemniter celebrari, vt id nobis de theſauris cœleſtibus eius pia intercęſſione proueniat, quod ipſa præſtante CHRISTO percepiſſe dignoſcitur, & poſſidere perpetuò gloriatur.

Et indulgentia per viſitantibus eius ſepulchrum. §. 6. Ceterùm, vt vniuerſitati fidelium inuiſibilis Aulæ conſequendi delitias ex conceſſa nobis poteſtate deſuper propitiante Domino ſit facultas; quinimo & vt nomen exaltetur Altiſſimi, ſi ſponſæ ſuæ venerabilem ſepulturam fidelium procurrentibus acceſſibus honorari, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui ſe illuc annis ſingulis deuotionis aromata, & ſinceritatis inſignia deferentes in memorato feſto, & vſque ad Octauas ipſius contulerint, de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, auctoritate confiſi, vnum annum & quadraginta dies, de iniuncta ſibi pœnitentia miſericorditer relaxamus.

Dat. Peruſij, Kalend. Iunij, anno nono. *D.P.A. 9. die 1. Iunij.*

Approbatio veritatis Sacrarum Stigmatum S. FRANCISCI de Aſſiſio. XII.

Comprobauit hoc idem Alex. IV. in conſt. 4. Benigna, & etiam Sixt. IV. vt ibidem notabo. Et ſub inuocatione horum Stigmatum, Romæ inſtituta nuper eſt Archiconfraternitas, ad diuerſa caritatis opera exercenda, de licentia Clem. VIII. habita die 2. Auguſti 1602.

Canonizationem autem S. FRANCISCI, habes hìc ſup. in conſtit. 2. Mira. fol. 84.

GREGORIVS EPISCOPVS, &c.

CONfeſſor Domini glorioſus Beatus FRANCISCVS, qualis vitæ meritis proceſſerit ad Patriam perpetuæ claritatis, explicare literis arbitramur fore ſuperfluum, cùm id ferè peruenerit ad fidelium notitiam ſingulorum. *Edita A. D. 1237.*

Approbatio veritatis Stigmatum S. Franciſci. §. 1. Veruntamen grande ac ſingulare miraculum, quo ipſum ſanctorum ſplẽdore & gloria Dominus IESVS CHRISTVS mirabiliter decorauit, Vniuerſitati veſtræ tenore præſentium non indignè duximus exprimendum. Videlicèt, quòd idem Sanctus cùm adhuc ſpatium præſentis vitæ percurreret, & poſtquam illud fœliciter conſummauit; manibus, latere, ac pedibus, ſpecie Stigmatum diuinitùs extitit inſignitus. Quo ad noſtram & fratrum noſtrorum deducto notitiam, & cum ceteris eiuſdem miraculis per teſtes fide digniſſimos probato, ſolemniter ex ipſo ſpecialem cauſam habuimus, quòd Confeſſorem eumdem, de dictorum fratrum, & omnium Prælatorum conſilio, qui tunc apud Sedem Apoſtolicam exiſtebant, Sanctorum Cathalogo duximus adſcribendum.

Prohibitio aliter credendi. Sub pœnis appoſitis Alex. cit. in rubr. 1. §. 2. Igitur cùm ab vniuerſis fidelibus, & vobis præcipuè credi firmiter cupimus, deuotiones veſtras rogamus, & hortamur in Domino IESV CHRISTO, in remiſſionem veſtrorum peccatorum iniungendo, quatenus ab aſſertione contrarij aures de cetero penitùs auertentes, Confeſſorem eumdem apud Dominum pia vobis reddatis veneratione propitium; vt eius precibus ac meritis, in præſenti à Domino proſperitatis gaudium, & in futuro fœlicitatis æternæ percepiſſe ſolatium exultetis.

Dat. Viterbij 11. Kalendas Aprilis, Anno vndecimo Pontificatus noſtri. *D.P. An. 11. die 22. Martij.*

Enunciatio excommunicationis in Fridericum II. Imperatorem, eiuſque fautores promulgatæ, & liberatio ſubditorum ab eius Vaſſallagio. XIII.

Hic Fridericus antea Catholicus, leges pro libertate Eccleſiaſtica ediderat, vt videre eſt ſup. in 1. conſt. Honorij III. Has leges fol 78. & inf. in conſt. 1. Inn. IV. Cùm aduerſus. At ipſe aberrauit poſtea à Fide, & in ſua perfidia permanens, ab iſto Pont. excommunicatus fuit, Imperioque & Regnis priuatus à d. Innoc. IV. vt inf. in eius conſtit. 3. Ad Apoſtolica. Ideoque eius filium Corradum in Imperatorem eligi prohibuit idem Alex inf. in conſt. 7. Firma.

Edita A. D. 1239.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Magiſtris Alberto Archidiacono, & Philippo de Aſſiſio Nuncio noſtro in Alemania commorantis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Prooemium.

RAtionalis ſpiritus exulanti extra ſuos terminos naturæ compatitur, & à naturali potentia, frequenter rationis excidium deploratur. Sed cùm hæc duo deformationis vulnera ſentiunt, de illatis ſibi paſſionibus adinuicem conqueruntur; non quòd rationi, vel naturæ poſſit ineſſe deformitas, à qua Creator creaturam ſuam in creando facit penitus alienam, ſed quod actiones proprias toties intentio praua deformat, quòd iam * corruptelæ vitiū videatur naturæ priuilegiis inſignitum. Vnde turbatur ratio, meritò natura conqueritur, niſi ius ab iniuria prouocet, ab iniuſtitia vox innocentis appellet, ad tribunal recurratur ſupremi Iudicis, vbi affectus noxij, iuſtitiæ limitibus coercentur.

** quoties.*

Friderici II. Imperatoris ſuna facinora.

§. 1. Quare Apoſtolica Sedes iuſtitiæ languenti ſuccurrere, ſeuientis iniquitatis occurſibus obuiare............ rigore Eccleſiaſticæ reprimere diſciplinæ. Hinc eſt quòd dolentes audimus, quod quidam, Friderico dicto Imperatori (qui ſicut Herodes Chriſtianam Religionem, & in pectore fidelium, IESVM CHRISTVM conatur extinguere, & Fidem Catholicam, & Eccleſiaſticam libertatem totis molitur viribus conculcare) contra DEVM, & Romanam Eccleſiam, conſilium & auxilium, atque fauorem impendant. Iſque (quod dolentes referimus) praua mente, Imperio, cuius iura & honores ac Principum conſeruari volumus & optamus illæſa, pernicioſè incumbat, & incumbit, decorem ipſius Imperij, & honorem Principum, Imperij lege contempta, & Principum priuilegio cancellato, quoſdam de ipſorum maioribus, quòd actibus ſuis illicitis conſentire renuunt, incarcerando, proſcribendo, & proditoriæ necis gladio feriendo, ac paganorum, qui Aſſaſini vocantur (quod inauditum eſt, de quolibet Principe Chriſtiano) gladiis exponendo deturpat. Nonnullos Epiſcopos, præcones Chriſti, rectores fidei, paſtores ouium, medicos languentium animarum, ſpoliatos bonis Eccleſiaſticis & mundanis, de Regno quod eſt B. Petri patrimonium Epiſcopale, aliiſque Terris Imperio Romano ſubiectis, proſcriptione damnabili exulare compellit, ſacroſanctas Eccleſias, ſacrilega temeritate profanans, religioſos (quorum vnum de Ordine Fratrum Minorum, abſque iuris ordine, & debita cauſæ cognitione horribili crudelitate combuſſit) pupillos, orphanos, pauperes, & viduas, regimine vili nudatos, quaſi ſublatis deſuper canibus exoſſauit.

Deſpectio excommunicationis Summo Pontifice.

§. 2. Excommunicationis quoque ac anathematis latam contra ſe à nobis ſententiam, contemptis Eccl. clauibus vilipendit, ſolenniter publicè ſibi faciens celebrari, vel potius profanari diuina, necnon laqueo damnatæ hæreſis ſe ſuſpendens, eamdem ſententiam prædicat non ſeruandam.

Prohibitio Papæ, de nullum Friderico auxilium præſtando.

§. 3. Verùm, cùm ex hoc ſubſidio conſilij, & fauore fidelium populorum dictus Fridericus reddidit ſe indignum, Venerabiles fratres noſtros Archiepiſcopos, Epiſcopos, ac dilectos filios Abbates, Priores, Præpoſitos, & alios Eccleſiarum Prælatos, necnon nobiles viros, Duces, Marchiones, Comites, Barones, & vniuerſos alios Chriſti fideles per Alemaniam conſtitutos, rogandos duximus attentius & monendos, ſub debito fidei Chriſtianæ, quo tenentur D. Ieſu Chriſto, diſtrictè præcipiendo mandantes, vt præfato Friderico conſilium vel iuuamen operæ, vel operam aliquatenus non impendant.

Iuſſio excommunicandi non parentes d. prohibitioni.

§. 4. Quocirca diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eos, qui contra præſcriptum mandatum noſtrum venire præſumpſerint, per excommunicationis ſententiam, ſublato appellationis obſtaculo, à præſumptione huiuſmodi compeſcatis. Conſtitutione de duabus dietis in generali Concilio edita non obſtante. Quòd ſi non ambo his exequendis potueritis intereſſe, alter veſtrum ea nihilominus exequatur.

D. P. An. 13. die 24. Sept.

Datum Laterani 8. Kalendas Octobris, Pontificatus noſtri anno decimotertio.

Sequitur alia conſt. ſuper eiſdem.

Edita A. D. 1239.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Magiſtris Alberto Archidiacono Patauienſi, & Philippo de Aſſiſio, Nuncio noſtro in Alemania commorantis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Excommunicatio d. Friderici iam promulgata.

QVia Fridericus dictus Imperator, de multis & grauibus exceſſibus ſuis à nobis diligenter & frequenter admonitus, non ſolùm ſatisfacere non curauit, ſed corde nequiter indurato, iugiter etiam deteriora committit, nos de fratrum noſtrorum conſilio, in eum, & in omnes illos, qui in huiuſmodi exceſſibus, vel alias contra Rom. Eccleſiam ſibi præſtiterunt auxilium, conſilium, vel fauorem, excommunicationis & anathematis ſententiam duximus promulgandam.

Abſolutio Vaſſallorum à iuramento fidelitatis.

§. 1. Omnes qui eis fidelitatis iuramento tenentur, decernendo ab obſeruatione iuramenti huiuſmodi abſolutos, & firmiter prohibendo, ne ſibi fidelitatem obſeruent, iuxta canonicas ſanctiones.

Interdictum locorum ad quæ ipſe declinaret.

§. 2. Ad hæc, Ciuitates, Caſtra, Villas, & alia loca, ad quæ ipſe peruenerit, quandiu ibi fuerit, Eccleſiaſtico ſuppoſuimus interdicto, ita quod publicè, vel ſecreto, nullum ibi officium diuinum celebretur: indulgentia vel priuilegio quomodolibet non obſtante, omneſque qui eidem præſumpſerint celebrare, vel potius profanare diuina, pœnæ depoſitionis decreuimus perpetuæ ſubiacere.

Iuſſio publicande d. excommunicationem per Epiſcopos &c.

§. 3. Vniuerſis, Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis per Alemaniam conſtitutis, noſtris damus literis in præceptis, vt prædictam excommunicationis & anathematis ſententiam, pulſatis campanis, accenſis candelis, nec non alia, quæ continentur in ipſis, in ſingulis Ciuitatibus, Caſtris, ac Villis, & locis ſuarum diœceſum abſque dilatione aliqua publicari ſolemniter, ac etiam nuntiari ſingulis faciant eorumdem.

Eiuſque fautores excommunicandi.

§. 4. Et nihilominus omnes, tàm Clericos, quàm Laicos, qui ei aduersùs fidem Catholicam, & libertatem Eccleſiaſticam, ac ſponſam CHRISTI ſacroſanctam Eccleſiam machinanti, cum armis vel ſine armis, auxilium præſtiterunt vel fauorem, excommunicationis vinculo innodari.

Præceptum quòd Nuncij Sedis Apoſt. cogant Archiepiſcopos ad prædicta exequenda.

§. 5. Quocirca diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſi dicti Archiepiſcopi præceptum noſtrum neglexerint adimplere, vos, eos ad id, per excommunicationis ſententiam, appellatione remota, cogatis, conſtitutione de duabus dietis in generali Concilio edita non obſtante. Quòd ſi non ambo his exequendis potueritis intereſſe, alter veſtrum ea nihilominus exequatur.

D. P. An. 13. die 23. Nou.

Datum Laterani, nono Kalendas Decembris, Pontificatus noſtri anno tertiodecimo.

XIV.

Deſtinatio religioſorum virorum ad Germanum Patriarchām Conſtantinopolitanum, cum explicatione Primatus S. R. Eccleſiæ, & cum paſtorali adhortatione, vt ad Eccleſiæ gremium, & vnitatem reuertatur.

Dedit poſtea Dominus vnionem Eccleſiæ Græcæ, & Latinæ in Concilio Florentino, vt videre eſt in Eugen. 4. Conſtit. 17. Latentur hic inf. Cetera autem de Græcis indicata reperies inf. ad Conſt. 14. Innocent. 4. Sub Catholica.

Edita A. D. 1232. & 1233.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabili Fratri Archiepiſcopo Græcorum, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Hic Pont. recepit literas à Nūcio Patriarchæ Cōſtantinopolitani, duos ad

§. 1. FRaternitatis tuæ literis, nobis & fratribus noſtris per tuum Nuncium præſentatis, qua decuit benignitate receptis; earumque tenore pleniùs intellecto, diſpoſuimus viros religioſos vitæ laudabilis, & probatæ

Illum transfixorem vulgi, & virum.

batæ ſcientiæ, ad tuam præſentiam deſtinare, qui verba vitæ deferent, & noſtram & fratrum noſtrorum plenius voluntatem exponent.

Exponit hanc dedit epiſtolā docens.

§. 2. Verum quia de comedente exiuit cibus, & de forti eſt egreſſa dulcedo, ne ex ore leonis mortui non ſine rubore ſcribentis à parte fauus exhibitus contemnatur, quædam duximus reſcribenda, ne videantur ſcripta deſpici, ſi contigerit non reſcribi, quia audiens ſapiens ſapientior erit, & intelligens gubernacula poſſidebit.

Quod ſolus Chriſtus ſit primum fundamentum fidei.

§. 3. Licèt autem Chriſtus iuxta quod tuæ ſeries epiſtolæ retexebat, primum ſit & præcipuum fundamentum fidei, quod fatemur, præter quod aliud poni non poteſt.

Secunda tamen fundamenta fuerūt Apoſtoli & Prophetæ.

§. 4. Secunda tamen & ſecundaria fundamenta legimus Apoſtolos & Prophetas, quia fundamenta Eccleſiæ in montibus ſanctis, & ciues ſupernæ Hieruſalem, ſupra fundamentum Apoſtolorum & Prophetarum, ſuper ædificati leguntur.

Quorum primus fuit B. Petrus.

§. 5. Inter quos primos & præcipuus Beatiſſimus Petrus non ſine cauſa, ſed ex prærogatiua ſpeciali à Domino audire meruit: Tu vocaberis Cephas, quod interpretatur caput: vt ſicut in capite ſenſuum plenitudo conſiſtit, à quo ad ſingula membra occultis meatibus pars aliqua tanquam à fonte riuulus deriuatur: ſic tres fidelium ordines in Eccleſia, Noe, Daniel, & Iob, Prælati videlicet continentes & coniugati, quos Ezechiel vidiſſe legitur in viſione ſaluandos à Petro petra, ſuper quam non domum ſaltus Libani, non porticum columnarum, nec domum filiæ Pharaonis, ſed Eccleſiam ſuam ædificauit Dominus fidelibus, velut de omni genere piſcium in eius rete concluſis, tanquam à primate primatum, qui de fonte Dominici pectoris fluenta potauit, & ſuæ ſalutis debent poſtulare remedia, & cum omni potentia & doctrina non contentioſè vel ſuperbè in aliquo reſiſtentes, à mentis ſuæ tenebris dubietatis ſcrupulos remouere.

Cur ergo Paulus reſtitiſſe dicatur, vnus tamen fuit vtriuſque zelus. Dei animas lucrandi.

§. 6. Nec obſtat, quod aſſeris, ſi tempora locumque diſtinguas, Paulum Petro in faciem reſtitiſſe, cum diſpenſatiuè ab orthodoxis Patribus hoc factum eſſe legatur, dum Petrus legem Moſaycam profitendo, Iudæos, & Paulus circumciſionem euitans, totis viribus lucrifacere ſtuduerit ex huiuſmodi ſimulatione gentiles. Alioquin & Paulum perambulantem Syriam & Ciliciam cum perueniſſet Derben & Liſtram, ex eo argues quod Timotheum ex patre gentili ortum fidelis viduæ filium circumcidit. Secundò autem & tertio, vel te vel Paulum reprehendes, qui cum nauigaſſet Syriam, & cum eo eſſent Priſcilla & Aquila, & caput timore Iudæorum totondiſſet in Cenchris, quia comam quam ex voto nutrierat, quod Nazaræi qui ſecundo vouerant, iuxta præceptum Moyſi facere conſueuerant, ibidem totondit ex lege? Si frater cariſſimè dignitatis myſterium, & auctoritatis officium pleno intellectu diſtinguens, & Petri & Pauli zelum conſideres, qui animas tantummodo ſitiebant; eos nec in morte, quos eadem fides & paſſio verè fecit eſſe germanos, nec dum viuerent in doctrina inuenies fuiſſe diſcordes.

Vtrique doctrina vna fides & vnū baptiſma.

§. 7. Licèt enim Petrus pro duræ ceruicis Iudaïco, & Paulus pro gentili populo, lac paruulis, & eſcam prouectis exhibens, diuerſis linguis, & ritibus laborarint; cum iam plenitudo temporis aduenisset, vnum Dominum, vnam fidem, vnum baptiſma, & alios fidei articulos ſecundùm gratiam ſibi collatam à Domino, in vno eodemque ſpiritu prædicauit vterque.

Paulus ipſe Petrum Primatem recognoſcit.

§. 8. Fuit enim Paulus ex verbo Domini, Petro & ceteris Apoſtolis vniuerſaliter ſic dicentis: Quorum remiſeritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta ſunt, cum Petro myſterium dignitatis exercens, & ex verbis eiuſdem auctoritatis, ſingulariter Petro propoſitis: Quodcumque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis, & quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlis, in Petro auctoritatis officium recognoſcens, & ideo ad eum tanquam primatem & Euangelij Dominici fontem venit Hieroſolymam, & poſtmodum cum ipſo & alijs ſecundùm reuelationem contulit Euangelium, ne in vacuum curreret vel etiam cucurriſſet.

Cuius Primatus veritas [illegible] probatur.

§. 9. Quod iterum ex verbo Domini confirmatur, cum ſoli Petro, ſi frater ſuus in ſe peccauerit, non tantùm ſeptics, ſed etiam ſeptuagies ſepties præcipitur dimittendum, ipſi ſoli oues ſuas indiſtinctè committens, qui tam ſpeciali miraculorum virtute pollebat, quòd per plateas in lectulis & grabatis poſiti ad vmbram eius ſanabantur infirmi. Cuius auctoritas ex eiuſdem Domini verbis expreſſius roboratur, cum ſibi ſoli dictum eſt: Duc in altum, & pluraliter ſubinfertur: Laxate retia in capturam. Si ergo Petrus propter excellentiam fidei, qua in vno Chriſto duas naturas veraciter recognoſcens, cum dixit, Tu es Chriſtus Filius Dei viui, Claues regni cæleſtis in terra ſolus accepit, cum vnus ſit Dominus, vna fides, vnum baptiſma, vnum principium, vnum corpus Eccleſiæ militantis, & corpus cum pluribus capitibus monſtruoſum, & ſine capite acephalum cenſeretur.

Succeſſor ergo Petri Caput eſt Eccleſiæ, ad eum neque omnis quæſtio eſt referenda.

§. 10. Reſtat vt ad regimen generalis Eccleſiæ, quam ipſe cum Paulo, & ceteris de gentibus, Græcis, Latinis, Barbaris, congregauit, caput eiuſdem, ſuumque Dominus per ea quæ præmiſſa ſunt, manifeſtè oſtenderet ſucceſſorem. Præuidens autem Dominus, quòd Eccleſia Dei conculcaretur à tyrannis, laniaretur ab hæreticis, & à ſchiſmaticis ſcinderetur, ait: Pro te rogaui Petre, vt non deficiat fides tua, & tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos. Ex quo colligitur euidenter, quòd ad ſedem Petri omnis ſit quæſtio fidei referenda.

A cuius vnione, cum Græci diſceſſerūt in acerbiſſimum ſeruitutis iugū lapſi ſunt.

§. 11. Sed quod dolentes referimus, vt epiſtolæ tuæ verbis vtamur, præſumptuoſè quidem non per manus militum, ſed Eccleſiaſticarum perſonarum ſenſus, veri Ioſeph talaris tunica & inconſutilis eſt paſſa ſciſſuram. Sed quis ſcidere videatur, cum enim Græcorum Eccleſia à Romanæ Sedis vnitate receſſit, ſtatim priuilegio caruit Eccleſiaſticæ libertatis, & quæ fuerat libera, facta eſt ſæcularis poteſtatis ancilla, vt iuſto Dei iudicio, quæ nòluit diuinum recognoſcere in Petro primatum, tolleret inuita ſæculare dominium. Sub quo non modica contemnens, paulatim decidens, fidem informem profitens, & à fraterna caritate tepeſcens, licentius per campum licentiæ non refrænatæ diſcurrit, vt ſine alicuius reprehenſione, licitum ſub illicito palliaret, & à templo Petri recedens, à Domino quaſi atrium foris eijcitur, quod virga ſua Ioannes prohibente Domino non metitur, quoniam datum eſt illud gentibus, & hoc iam cognoſcis viſibiliter conſummatum.

Samaria ubi cuenit.

§. 12. Quod Samaria, quæ à templo Domini, & à Iuda, ac veræ fidei confeſſione recedens, facta Idololatra præfigurans, bellorum cladibus continuatis attrita, & peccatorum grauata pondere, licèt Elias & Eliſæus, tanquam magna luminaria ibi velut in loco caliginoſo refulſerint, data eſt gentibus, proiecta foris in vltionem fornicationis & idololatriæ, quibus ſe à Domino ſeparauit.

Etſi Petrus peccauit, id Deus permiſit, vt alios pati & compatiſceret aberrantes.

§. 13. Quòd ſi Paulum Græcorum eccleſia ſe habere proponit, exhibeat, vel à ſucceſſore Petri, & Vicario IESV CHRISTI in Apoſtolorum Baſilica, quæ à Conſtantino constructa eſt, cum Petro exhibitum recognoſcat. Officij etiam nomine myſterium, licèt literis tuis, quaſi ſub forma reprehenſionis inſertum fuerit, quòd Petrus ab oſtiaria ter commotus, ad galli cantum excitatus, factus eſt oſtiarius paradiſi, vt videlicet qui præeſſe debuerat, pati ſciret & compati, & ex auctoritatis officio cui ter dictum eſt, ſingulariter, paſce, & non paſcite, oues meas, non alienas, ad ſucceſſores tranſmiſſo veri paſtoris exemplo, ſubditorum exceſſus ad vnitatem Eccleſiæ redeuntium, in ſpiritu lenitatis corrigeret, & cultum Chriſtiani nominis ſponte profeſſos, ab Eccleſia oberrantes exigente contumacia, iuxta verbum Apoſtoli, tradendo huiuſmodi Satanæ in interitum carnis, ad ouile reduceret vel inuitos.

Hortatur ergo cum Pontifex, vt Eccleſiam Romanam Caput & Magiſtram agnoſcat.

§. 14. Si verò ex compaſſionis affectu ad Apoſtolicæ Sedis primatem & iudicem, tanquam verus Iſraëlita recurris, & ſuper contritione Ioſeph de ſciſſura tunicæ inconſutilis, mota ſunt tuæ pietatis viſcera, paſſioni tuæ compatimur, & dolori tuo cum Apoſtolo condolemus, eique ad grates aſſurgimus, qui aperuit oculos cæci nati, humiliter poſtulantes, vt qui per collirium ex felle piſcis, Tobiæ illuminauit oculos, eccleſiæ Græcorum corda cum tuo illuminet, & noſtris tuiſque temporibus ad

vnum

vnum ouile, vnumque paſtorem prouidentia diuina reducat. Librum igitur de quo dictum eſt Ioanni in Apocalypſi; Accipe frater chariſſime, ac deuora illum, & ſi amaricare faciat ventrem tuum, propter contritionum aculeos qui in principio pungunt; tamen in ore tuo erit dulcis tamquam mel, cùm ſonus confeſſionis aduenerit dulcis ad inſtar mellis, iuxta verbum ſponſi dicentis in Canticis; Sonet vox tua in auribus meis, vox tua dulcis, & tuæ prudentiæ conſcientiam ſine aliqua ſuperſtitione regita, & illuminatus inuenies, quòd Eccleſia Romana, quæ omnium Eccleſiarum caput eſt & magiſtra, in ſpeculo à te propoſito, Euangelij videlicet, & Epiſtolarum, & doctrina aliorum Doctorum, nihil contrarium inuenit, quod interpretatiuè vel diſpenſatiuè ſecundùm ſtatuta ſanctorum Patrum in vnitate fidei, & ſpiritus non concordet. In cuius libri apertione inuenies, quòd Romanus Pontifex omnibus omnia factus, vt omnes ſalui fiãt, non turpis lucri causâ, vel voluntariè, ſed à fratribus ſuis diuina inſpiratione vocatus, ſtatim ſeruus ſeruorum Dei effectus, murum pro fratribus & Coepiſcopis ſuis, eorumque ſubditis contra hæreticos, ſchiſmaticos, & tyrannos, ad tuitionem Eccleſiaſticæ libertatis, cum ſuis fratribus ſe opponit. Et licèt aliqui latenter ſubrepant, publicè tamen quaſi ab omnium incurſibus modernis temporibus, Eccleſia Romana reſpirat.

Malorum remaniſeſtat quæ Græci ob ſciſſuram patiuntur.

§. 15. Sed ſi Græcorum eccleſia patienter ſuſtineat, vt tuis verbis vtamur, verba quæ mordeant, præter animarum pericula quæ ex eorum ſciſſura prouenerunt, hactenus & proueniunt; ſatis eis vexatio dediſſe debuerat intellectum, in quorum manibus ordo Eccleſiaſticus per aduerſas Orientis nationes in diuerſa partitus confunditur, Eccleſiaſtica libertas deprimitur, & Sacerdotalis dignitas conculcatur, nec eſt qui conſoletur eam ex omnibus charis eius, quia tamquam acephali ad caput Eccleſiæ recurrere contempſerunt.

Grauitérque eum ad monet, vt ad Eccleſiæ gremium reuertatur.

§. 16. Reuertere igitur Sunamitis, reuertere vt intueamur te, quia tunc rectè poterit frater à fratre iuuari, ſi filius, qui omnia conſumpſit diſſolutè viuendo, à Domino inſpiratus ſurgat, & dicat: Pater peccaui in Cælum, & coram te, iam non ſum dignus vocari filius tuus, fac me ſicut vnum de mercenariis tuis. Tunc enim pater non vt mercenario, ſed vt filio reuertenti occurrens, primam ſtolam proferet, occideretque vitulum ſaginatum, & generale conuiuium faciens, vniuerſis Chriſti fidelibus cum exultatione annunciabit & gaudio, quod & frater, & filius qui mortuus fuerat iam reuixit, & drachma, quæ perierat eſt inuenta, & ſic te in gremio matris Eccleſiæ cum honore recepto, veritatem manifeſtè videbis in ſpeculo puritatis, quam Eccleſia Latina ſeruat in fidei vnitate, quæ non recipit maculam, neque rugam.

D.P. A.6. die 26. Iuly.

Datum Reat. 7. Kalend. Auguſti, Anno ſexto.

Sequitur altera ad eumdem Epiſtola.

Edita An.D. 1233.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabili Fratri Archiepiſcopo Græcorum, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

CVm iuxta teſtimonium veritatis, occaſio ſit errorum ignorantia ſcripturarum, cunctis expedit illas legere, vel audire, quia quæ in eis inſpiratio diuina repoſuit pro doctrina ſequentium, ad cautelam trahere voluit modernorum.

Signa ſchiſmatis Græcorum, ac multitudinis hæreſiarcharum.

§. 1. Sanè ſub Ieroboam qui peccare fecit, vt legitur, Iſraëlem, præſumpta diuiſio tribuum patenter ſignat ſchiſma Græcorum, & multitudo abominationum Samariæ, diuerſas hæreſes multitudinis à veneratione veri Templi Domini, Romanæ videlicet Eccleſiæ reuerentia ſeparatæ. Quod Chryſoſtomus, Nazianzenus, magnus Baſilius, & Cyrillus emicuerint in cætu diſſentientium, eadem fuit cæleſtis altitudo conſilij, qua degere voluit inter idololatras, Heliam, Heliſæum, & filias Prophetarum.

Explicatio de vtroq. gladio Eccleſiæ, & eius vſu.

§. 2. Nunc igitur quia in aliis literis, quas dudum tibi remiſimus, latius hanc & alias auctoritatum & rationum, quæ pro Romanæ primatu Eccleſiæ faciunt, materias explicamus, illud tantùm adiicimus, quod vtrumque gladium ad Romanum pertinere Pontificem, ex Euangelica lectione tenemus. Etenim loquente IESV diſcipulis de acquiſitione gladij ſpiritalis, illi duos ibi poſitos oſtenderunt, quos Dominus dixit ſufficere, ad cohibitionem videlicet ſpiritalis, & corporalis offenſæ. Si materialem gladium pertinere concedis ad potentiam temporalem, attende quod in Matthæi Euangelio Dominus dicat Petro: Conuerte gladium tuum in locum ſuum, dicendo tuum, materialem ſignauit gladium, quo percuſſerat ille ſeruum principis Sacerdotum. De ſpiritali nemini venit in dubium, cum ei, ideſt Petro, per cuiuſdam ſpecialitatis apicem, ligandi & ſoluendi commiſerit poteſtatem. Vterque igitur gladius Eccleſiæ traditur, ſed ab Eccleſia exercendus eſt vnus, alius pro Eccleſia, manu ſæcularis principis eximendus, vnus à Sacerdote, alius ad nutum ſacerdotis adminiſtrandus à milite. Propter hoc ergo & alia, quæ poſt diligentem veritatis indaginem, ordinatam te ſentire faciant caritatem, latores præſentium, Hugonem, & Petrum de Prædicatorum, Aymonem, & Rodulphum de Minorum Ordinibus fratres, viros virtute, religione conſpicuos, morum honeſtate præclaros, & ſcripturarum ſacrarum ſcientia præditos, iuxta, quod tibi per memoratas literas intimare curauimus, ad te duximus deſtinandos, vt ſi cum eis de omnibus, quæ in quæſtionem veniunt, tractare fideliter, & ſocialiter conferre decreueris; in rota, quæ infra rotam Ezechieli oſtenſa eſt, vocem poteris audire tonitrui, & in mari vitreo ſpeculari, quod vnus Adam collocatus ad opus, & cuſtodiam Paradiſi, vnam eſt ſortitus vxorem, vnum Dominum Ieſum Chriſtum, in iuſtitia, & veritatis ſanctitate creatum, & vnicam ſponſam eius Eccleſiam præfigurans, quod Lamech, qui humiliatum ſonat, dum vxorem vnam diuiſit in duas, ſanguinarius factus eſt, & virum in ſuum vulnus occidit, quod alia præter vnam, arca non legitur, quæ cuncta vaſtante diluuio ſub vnius Patriarchæ regiminis potentatu, paucas animas ſub perfectionis numero reſeruauit, quod legem Dominus ſecundo dedit, non alteram, ſed eandem, quod duorum Cherubim, qui propitiatorium obumbrabant, non aliorſum verſi, ſed reſpicientes erant vultús ad vnum. Et vnam Ioſeph tunicam fuiſſe talarem, & noſtri Saluatoris inconſutilem veſtem vnam.

Et de diuerſo ritu circa Sacramentum Euchariſtiæ.

§. 3. Verumtamen ſi dubietatis ſenſum circa Euchariſtiæ Sacramentum, veſter diuerſus à noſtro ritus inducit, attende, quòd non ſit aliud, nec diuerſum vnius Domini Ieſu Chriſti prius in aſſũpta propter nos carne paſſibilis, poſt ſicut à morte ſic ab omni paſſibilitate prorſus immunis, à Græcis pariter & Latinis noſtræ ſalutis myſterium frequentatur. Græcus ad fidem cum diſcipulo iuniore præcurrens, & tantæ gratiæ non ingratus, illius dignationis, qua Deus compaſſus miſeriæ humanæ homo voluit eſſe paſſibilis, eligens quotidie reminiſci hoſtiam offerri conſtituit fermentatam, vt Apoſtolo dicente, quod ea fermento maſſa corrumpitur, in fermento corruptionis, cui ante reſurrectionem corpus Dominicum ſubiacere potuit, oſtendatur. Latinus verò cum Petro ſeniore ſecutus literæ monumentum, de qua procedit ſpiritualis ſenſus, prior introiuit, & linteamina poſita quæ ſacroſanctum Corpus, quod Eccleſiam ſignat, inuoluerant, ſeparatumque ſudarium quod fuerat ſuper caput aſpexit. Sacramentum glorificati Corporis celebrare mirificentius in azimis ſinceritatis elegit. Sed vtique panis ſimplex ante ſacrificium panis eſt. Tranſubſtantiatione verò facta per verba Dominica, panis non eſt, & ideo nec fermentatus, nec azimus dici poteſt. Sed ille potius creditur eſſe panis viuus, qui deſcendit de cœlo, & tribuit vitam mundo. Hæc & his ſimilia docuit Petri ſedem voſtro ſpiritus, & ſanitas intellectus.

Hortatio ad vnitate amplectendam.

§. 4. Vtinam & tu tandem aliquando iuniorem diſcipulum, qui vidit & credidit ſecutus introeas, vt omnibus intellectis nobiſcum verè pſallas illud Dauidicum: Ecce quam bonum, & quam iucundum, habitare fratres in vnum.

D.P. A.7. die 18. Maij.

Dat. Laterani 15. Kalendas Iunij, Pontificatus noſtri Anno ſeptimo.

CÆLE

CAELESTINVS IV. PONT. CLXXXI.
ANNO DOMINI MCCXLI.

CAeleſtinus IV. Prouincia Inſuber, patria Mediolanenſis, de familia Caſtilliones, Gaufridus Caſtillioneus anteà vocatus, creatus Romæ nono Kal. Octobris 1241. Vixit dies 12. Obiit octauo Idus Octobris eodem anno. Sepultus eſt in Baſilica Principis Apoſtolorum. Vacauit Romana Sedes annum 1. menſes 8. dies 15.

INNOCENTIVS QVARTVS PONT. CLXXXII.
ANNO DOMINI MCCXXXXIII.

INnocentius IV. Ianuenſis, Sinibaldus Fliscus anteà vocatus, Vgonis filius, Presbyter Cardinalis S. Laurentij in Lucina, creatus Anagniæ 8. Kalendas Iulij. Anno Domini 1243. Vixit annos 11. menſes 5. dies 14. Creauit Cardinales 21. Obiit Neapoli Idibus Decembris 1254. Corpus eius in Eccleſia Cathedrali ibidem ſepultum. Vacauit ſedes dies tredecim.

Bullar. Mag. Tom. I.

Approbatio legum à Friderico Imperatore, hactenus in obedientia S.R.E. perſiſtente, contra hæreticos eorumque complices & fautores editarum. I.

Eamdem approbationem fecit Alex. IV. die 18. Ian. 1258. & Clem. IV. die 22. Octobris 1265. ſed eas tamquam eiuſdem argumenti, conſulto prætermiſi.

Alias contra eoſdem promulgauit leges hic idem Pontifex, vt inf. in conſt. 9. Ad extirpanda. Et prædictos Fridericus alias itidem leges tulit pro immunitate Eccleſiaſtica, quæ habentur ſup. in fine conſt. 1. Honor. III. Has leges.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Poteſtatibus, Conſiliis & Communitatibus Ciuitatum, aliorumque locorum Lombardiæ, Marchiæ, Taruiſinæ, ac Romaniolæ. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1243.*

CVm aduerſus hæreticam prauitatem quondam Fridericus Romanorum Imperator promulgauerit quaſdam leges, per quas ne peruagetur, compeſci poterit peſtis illa: nos illas volentes ad robur fidei, ac ſalutem fidelium obſeruari, vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eas, quorum tenores vobis mittimus inſertos præſentibus, faciatis ſinguli in veſtris capitularibus annotari, contra hæreticos ſectæ cuiuſlibet ſecundùm eas exacta diligentia proceſſuri. Alioquin dilectis filiis Priori, Prouinciali & Fratribus Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis Ordinis Prædicatorum in Lombardia, Marchia Taruiſina, & Romaniola literis noſtris iniungimus, vt vos ad id per excommunicationem in perſonas, & interdictum in terram, appellatione remota, cópellant. *Approbatio legum à Friderico Imp. editarum contra hæreticos & complices.*

Sequuntur leges d. Friderici Imperatoris.

FRidericus DEI gratiâ Romanorum Imperator, & ſemper Auguſtus Hieruſalem & Siciliæ Rex, dilectis Principibus ſuis, Venerabilibus Archiepiſcopis, aliiſque Prælatis Eccleſiarum, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Poteſtatibus, Sculteris, Burgrauiis, Aduocatis, Iudicibus, Miniſterialibus, Officialibus, & omnibus per totum Imperium conſtitutis, præſentes literas inſpecturis fidelibus ſuis, Gratiam ſuam, & omne bonum. *Fridericus Imperator.*

§. 1. Commiſſi nobis cœlitus cura regiminis & Imperialis, cui dante Domino præſidentes faſtigium dignitatis, materialem quo diuiſim à ſacerdotio fungimur, gladium aduerſus hoſtes fidei & in exterminium hæreticæ prauitatis exigunt exercendum, vt perfidiæ vipereos filios contra Deum & Eccleſiam inſultantes, tamquam materni vteri corroſores, in iudicio & iuſtitia perſequamur, maleficos viuere non paſſuri, per quorum ſcientiam ſeducentem mundus inficitur, & in gregem fidelium per oues has morbidas grauior infligitur corruptela. *Leges editæ contra Hæreticos, & eorû complices, nec bonis quoq.*

§. 2. Statuimus itaque ſancientes, vt hæretici quocumque nomine cenſeantur, vbicumque per Imperium damnati fuerint ab Eccleſia, & ſeculari iudicio aſſignati, animaduerſione debita puniantur. *Damnati ab Eccleſia, Curiæ ſæculari dantur.*

§. 3. Si qui verò de prædictis poſtquam fuerint deprehenſi, territi metu mortis, redire voluerint ad fidei vnitatem, iuxta canonicas ſanctiones ad agendum pœnitentiam in perpetuum carcerem detrudantur. *Conuerſi carceri mancipentur.*

§. 4. Præterea, quicumque hæretici reperti fuerint in Ciuitatibus, Oppidis, ſeu aliis locis Imperij per inquiſitores ab Apoſtol. Sede datos, & alios orthodoxæ fidei zelatores; hi qui iuriſdictionem ibidem habuerint, ad inquiſitorum & aliorum Catholicorum virorum inſinuationem eos capere teneantur; & eos captos arctiùs cuſtodire, donec per cenſuram Eccleſiaſticam damnatos, damnabili morte perimant, qui fidei ſacramenta & vitæ damnabant. *Vbique reperti, Inquiſitoribus conſignentur.*

§. 5. Simili quoque pœna plecti cenſemus omnes, quos ad fouendum hæreticorum errorem callidus hoſtis *Fautores puniantur.*

ſuſcitat aduocatos, vel parat illicitos defenſores; maximè cum facinus quos inquinat, æquat: niſi monitione præmiſſa deſtiterint, & eorum vitæ duxerint conſulendum.

Transfugæ puniantur.

§. 6. Eos prætereà qui conuicti in vno loco de hæreſi, ad alia loca ſe transferunt, vt cautius poſſint effundere virus hæreticæ prauitatis, debitam cenſemus ſubire vindictam: vt ſuper hoc per viros ab eodem errore conuerſos ad fidem, necnon & per alios, qui eos de hæreſi cõuicerunt (quod & in hoc caſu concedimus licitè faciendum) euidens teſtimonium habeatur.

Relapſi morte plectãtur.

§. 7. Item mortis ſententiæ ducimus addicendos, ſi quos hæreticorum ad iudicium tractos, in extremæ vitæ periculo hæreſim abiurantes, poſtmodum de falſo iuramento conſtiterit, & fide mentita conuinci, ac eos contigerit eiuſdem morbi ſpontaneam incurrere recidiuam: vt ſibi damnabilius iniquitas ſit mentita, & pœnam debitam mendacium non euadat.

Appellatio denegatur.

§. 8. Omne inſuper proclamationis & appellationis beneficium, ab hæreticis, receptatoribus, & fautoribus eorumdem, penitus amouemus: volentes vt de finibus imperij, in quibus ſemper debet exiſtere fida fides, hæreticæ labis germina modis omnibus deleantur.

Poſteri officiis & beneficiis priuantur.

§. 9. Ceterum quanto maiora diuinæ nutu miſerationis accepimus, & altiorem locum præ filiis hominum obtinemus, tanto deuotiora debemus obſequia gratitudinis conferenti, ſi quando in noſtri nominis contemptores noſtri culminis excandeſcit auctoritas, ſi reos læſæ maieſtatis, in perſonis eorum & liberorum ſuorum exhæredatione damnamus, multo fortius, iuſtiuſque contra DEI blaſphematores nominis, & Catholicæ fidei detractores prouocamur, eorumdem hæreticorum, receptatorum, fautorum, & aduocatorum ſuorum, hæredes & poſteros, vſque ad ſecundam progeniem, beneficiis cunctis temporalibus, publicis officiis & honoribus, Imperiali auctoritate priuantes, vt in paterni memoria criminis continuo mœrore tabeſcant: verè ſcientes, quòd Deus zelotes eſt, peccata patrum in filios potenter vlciſcens.

Reuelantes autem indemnes ſeruãtur.

§. 10. Nec quidem à miſericordiæ finibus duximus excludendum, vt ſi qui paternæ hæreſis non ſequaces, latentem patrum perfidiam reuelauerint, quacumque reatus illorum animaduerſione plectantur, prædictæ punitioni non ſubiaceant innocentiæ filiorum.

Inquiſitoribus vbique fauendum.

§. 11. Ad hæc, notum fieri volumus fratres Prædicatores de Ordine Prædicatorum, pro fidei negotio in partibus Imperij noſtri contra hæreticos deputatos, ceteros quoque qui ad hæreticos iudicandos acceſſerint, niſi aliqui eorum ab imperio fuerint proſcripti, eundo, morando, & redeundo, ſub noſtri Imperij ſpeciali defenſione receptos, & quos apud omnes, ſub ope ac recommendatione fidelium imperij eſſe volumus inoffenſos. Vniuerſitati veſtræ mandantes, quatenus quocumque, & apud quemcumque veſtrum peruenerint, benignè recipiatis eoſdem; & perſonas ab incurſu hæreticorum eis inſidiantium conſeruantes indemnes, omne conſilium, ducatum, & auxilium impendatis, pro tam acceptis coram DEO negotiis exequendis.

Hæretici vbique capiãtur & cuſtodiantur.

Et capiantur etiam in Eccleſiis, vt inf. in conſt. 1. lemma 2.

§. 12. Hæreticos verò, quos & oſtenderint ipſi vobis in iuriſdictione veſtra ſinguli capiatis, diligenti cuſtodia detinendos, donec poſt Eccleſiaſticæ damnationis iudicium, pœnam ſubeant, quam merentur. Scituri quod in executione ipſius negotij, gratum DEO, & laudabile nobis obſequium confertis, ſi ad expellendam de partibus noſtri imperij nouam & inſolitam hæreticæ prauitatis infamiam, opem, & operam, vnacum eiſdem fratribus, præſtiteritis efficacem, & ſi quis foret exinde negligens & remiſſus, ac etiam inutilis, coram Domino & in conſpectu noſtro poterit meritò culpabilis apparere.

Dat. Paduæ.

Dat. Paduæ 22. Februarij, xij. Indictione.

Hi ſunt lupi rapaces intrinſecus, eò vſque manſuetudinem prætendentes ouium, quouſque ouile poſſint ſubintrare dominicum. Hi ſunt angeli peſſimi. Hi ſunt filij prauitatum, à patre nequitiæ, & fraudis auctore, ad animas ſimplices deſtinati. Hi colubri, qui columbas decipiunt. Hi ſerpentes, qui latenter videntur inſerpere, & ſub mellis dulcedine, virus euomere. Vt vitæ cibum miniſtrare ſe ſimulent, à cauda feriunt, & mortis poculum velut quoddam duriſſimum venenum immiſcent. Horum ſectæ veteribus, vel ne in publicum prodeant, non ſunt notatæ nominibus, vel (quod eſt forte nefandius) non contentæ, vt vel ab Arrio Arriani, vel à Neſtore Neſtoriani, aut à ſimilibus ſimiles nuncupentur: ſed in exemplum martyrum, qui pro fide Catholica martyria ſubierunt, Patarenos ſe nominant, velut expoſitos paſſioni. Huiuſmodi miſeri Patareni, à quibus abeſt ſancta credulitas diuinitatis æternæ, ſub vno contextu nequitiæ inſimul tres offendunt; Deum videlicèt; proximos, & ſeipſos. Deum, dum Dei fidem, & Filium non agnoſcunt. Decipiunt proximos, dum ipſis ſub ſpe ſpiritualis alimoniæ, hæreticæ prauitatis oblectamenta miniſtrant. Crudelius etiam ſæuiunt in ſe ipſos, dum poſt animarum diſpendium, corpora denique ſeueræ mortis illecebris, quam per agnitionem veram & veræ fidei poſſent euadere, vitæ prodigi, & necis improuidi ſectatores, inuoluunt: & (quod eſt ipſo dictu diriſſimum) ſuperſtites etiam non terrentur exemplo.

Crimen hæreſis, ceteris eſt horribilius.

§. 1. Contra tales, ſibi, Deo, & hominibus ſic infeſtos, continere non poſſumus motus noſtros, quin debitæ vltionis in eos gladium exeramus: tantò ipſos inſtantius perſequentes, quantò in euidentiorem deluſionem fidei Chriſtianæ, propè Romanam Eccleſiam, quæ caput Eccleſiarum omnium iudicatur, ſuperſtitionis ſuæ ſcelera latius exercere noſcuntur. Adeo quòd ab Italiæ finibus præſertim à partibus Lombardiæ, in quibus pro certo perpendimus ipſorum nequitiam latiùs abundare, iamque vſque ad Regnum noſtrum Sicilię, ſuæ perfidię riuulos deriuarint. Quod acerbiſſimum reputantes, Statuimus in primis, vt crimen hæreſeos; & damnatæ ſectæ cuiuſlibet, quocũque nomine cenſeantur ſectatores, (prout veteribus legibus eſt indictum) inter publica crimina numerentur. Imo crimine læſæ maieſtatis noſtræ debet ab omnibus [illegible] iudicari, quod in diuinę maieſtatis iniuriam noſcitur attentatum, quamuis iudicij poteſtate alterum altera non excellat. Nam ſicut perduellionis crimen perſonas admittit damnatorum, & bona, & damnat poſt obitum memoriam defunctorum: ſic & in prædicto crimine, quo Patareni notantur, per omnia volumus obſeruari.

Indurati, igne comburantur.

§. 2. Et vt ipſorum nequitia, qui (quia Dominum non ſequuntur) in tenebris ambulant, detegatur: nemine etiam deferente, inueſtigari volumus diligenter huiuſmodi ſcelerum patratores; & per officiales noſtros, ſicut & alios malefactores inquiri. Ac inquiſitione notatos, etſi leuis ſuperſtitionis argumento tangantur, à viris Eccleſiaſticis, & Prælatis examinari iubemus. Per quos ſi inuẽti fuerint à fide Catholica ſaltem in articulo deuiare, ac per ipſos paſtorali more commoniti, tenebroſi diaboli relictis inſidiis, noluerint agnoſcere Deum lucis, ſed in erroris concepta inſtantia perſeuerent, præſentis noſtræ legis edicto damnatos mortem pati. Patarenos alioſquè hæreticos quocumque nomine cenſeantur, decernimus, quàm affectant vt viui in conſpectu hominum comburantur, flammarum commiſſi iudicio. Nec dolemus, quòd in hoc ipſorum ſatisfacimus voluntati, ex quo pœnam ſolummodo, nec fructum alium conſequuntur erroris.

Patrocinium denegatur.

§. 3. Apud nos talibus nemo interuenire præſumat, quòd qui fecerit, ipſum noſtræ indignationis aculeos non immeritò conuertemus.

Dat. Paduæ.

Dat. Paduæ 22. Februarij, xij. Indictione.

FRIDERICVS DEI GRATIA &c.

Hic Imperator aduerſus hæreticos & præſertim Patarenos loquitur.

INconſutilem tunicã DEI noſtri diſſuere conantur hæretici, & vocabuli vitio ſeruientes, quod ſignificationem diuiſionis enuntiat, in ipſius indiuiſibilis fidei vnitate nituntur inducere ſectionem: & oues à Petri cuſtodia, cui paſcendæ à paſtore bono ſunt creditæ, ſegregare.

Imperator Fridericus ſemper Auguſtus, &c.

Patarenorum fautores relegantur.

PAtarenorum receptatores, & complices, & quocumque modo fautores, qui vt à pœna alios poſſint eximere, de ſe velut improuidi non formidant, publicatis bonis omnibus relegandos in perpetuum eſſe cenſemus.

§. 1. Et

Filij hæretic. ab honoribus repelluntur.

§. 1. Et ipſorum filij ad honores aliquos nullatenus admittantur. Si tamen aliquis fautorũ huiuſmodi, detexeris aliquem Patarenum, de cuius perfidia manifeſtè probatur, in fidei præmium quam agnouit, famæ priſtinæ de Imperiali clementia reſtitutionis beneficium in integrum conſequatur.

Incipiunt Capitula conſtitutionis contra Patarenos edita per eumdem Federicum Illuſtrem virum, Romanorum Imperatorem ſemper Auguſtum, Hieruſalem, & Siciliæ Regem.

Cathari Perpetua infamia damnantur, & bona confiſcantur.

CAtharos, Patarenos, Speroniſtas, Leoniſtas, Arnaldiſtas, Circumciſos, Paſſaginos, Ioſepinos, Garatenſes, Albanenſes, Franciſcos, Bagnarolos, Commiſtos, Vvaldenſes, Roncarolos, Communellos, Vuarinos, & Ortolenos, cum illis de Aquanigra, & omnes hæreticos vtriuſque ſexus quocumque nomine cenſeantur; perpetua damnamus infamia, diffidamus atque bannimus. Cenſentes vt bona talium confiſcentur, nec ad eos vlteriùs reuertantur: ita quod filij eorum ad ſucceſſionem peruenire non poſſint, cum longè ſit grauius æternam, quàm temporalem offendere maieſtatem.

Suſpecti banniuntur.

§. 1. Qui autem inuenti fuerint ſola ſuſpicione notabiles, niſi ad mandatum Eccleſiæ, iuxta conſiderationem ſuſpicionis, qualitatemque perſonæ, propriam innocentiam congrua purgatione monſtrauerint; tamquam infames & banniti ab omnibus habeantur, ita quòd ſi per annum permanſerint, ex tunc eos ſicut hæreticos condemnamus.

Magiſtratus pro defenſione fidei iuramentum præſtent, &c.

§. 2. Statuimus etiam hoc edicto in perpetuum valituro, vt Poteſtates, & Conſules, ſeu Rectores, quibuſcumque fungantur officiis, pro defenſione Fidei præſtent publicum iuramentum, quòd de terris ſuæ ditioni ſubiectis vniuerſos hæreticos ab Eccleſia denotatos, bona fide pro viribus exterminare ſtudebunt. Ita quòd amodo quandocumque quis fuerit in perpetuam honeſtatẽ* vel temporalem aſſumptus, hoc teneatur Capitulum iuramento firmare. Alioquin neque pro poteſtatibus, neque pro conſulibus, ſeu conſimilibus habeantur: eorumque ſententias ex tunc decernimus inutiles & inanes. Si verò dominus temporalis, requiſitus & monitus ab Eccleſia, terram ſuam purgare neglexerit ab hæretica prauitate, poſt annum à tempore monitionis elapſum, terram ipſius exponimus Catholicis occupandam, qui eam, exterminatis hæreticis, abſque vlla contradictione poſſideant, & in Fidei puritate conſeruent, ſaluo iure dominij temporalis: dummodo ſuper hoc nullum præſtet obſtaculum, nec aliquod impedimentum opponat. Eadem nihilominus lege ſeruata, contra eos qui non habent dominos principales.

** poteſtatem*

Credentes & fautores multas terra mulctantur.

§. 3. Credentes præterea, receptatores, defenſores, & fautores hæreticorum bannimus. Statuentes, vt ſi poſtquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, ſatisfacere contempſerit infra annum, extunc ipſo iure ſit factus infamis, & ad poblica officia, ſeu conſilia, vel ad aliquos eligendos huiuſmodi, nec ad teſtimonium admittatur. Sit etiam inteſtabilis, vt nec teſtamenti liberam habeat factionem, nec ad hæreditatis ſucceſſionem accedat. Nullus ei præterea ſuper quocumque negotio, ſed ipſe aliis reſpondere cogatur. Quod ſi iudex extiterit, eius ſententia nullam obtineat firmitatem, nec cauſæ aliquæ ad eius audientiam perferantur. Si fuerit aduocatus, eius patrocinium nullatenus admittatur. Si Tabellio, eius inſtrumenta confecta per manum ipſius nullius penitus ſint momenti. Adiicimus inſuper, quod hæreticus per hæreticum conuinci poſſit, & quod domus Patarenorum, receptatorum, & defenſorum, & fautorum, ſiue vbi docuerint, ſiue vbi aliis manus impoſuerint, deſtruantur, nullo tempore reſtituendæ. Dat. Paduæ 22. Februarij, xij. Indictione.

Apoſtatantes ſ. ratus lizantur. D. ... A, 3. de 31. ... lib.

§. 4. Rex Regum apoſtatantes à fide Catholica penitus execramus, inſequimur vltionibus, bonis ſuis omnibus ſpoliamus. Et vt à profeſſione vel vita naufragantes, legibus coarctamus, Succeſſiones tollimus, ab eis omne ius legitimum abdicamus.

Dat. Peruſij, 2. Kal. Nouemb. Pontiſ. noſtri Anno primo.

Bullar. Mag. Tom. I.

II.

Hortatio ad Regem Franciæ, vt in ſuo Regno, concremari faciat librum Talmud, quo vtuntur Iudæi, eiſque prohibeat nutrices, & ſeruientes habere Chriſtianos.

Ampliorem prohibitionem circa librum Talmud, & alios Iudæorum libros, vide inf. in Iulij III. conſt. 23. Cum ſicut, & Clem. VIII. conſt. 20. Cum Hebræorum. Et quoad dictas nutrices & ſeruientes, idem prohibuerat Clem. III. in cap. 9. & 13. de Iud. & poſtremo edita eſt conſt. 3. Pauli IV. Cum nimis, vbi notabo cetera de Iudæis.

INNOCENTIVS PAPA IV. Illuſtri Regi Franciæ.

Edita An. D. 1244.

Iudæorũ nedum ſunt iniquitates,

IMpia Iudæorum perfidia, de quorùm cordibus propter immenſitatem ſuorum ſcelerum Redemptor noſter velamen non abſtulit, ſed in cæcitate, quæ contingit ex parte in Iſraël adhuc manere permittit, prout conuenit, non attendens, quòd ex ſola miſericordia, pietas ipſos Chriſtiana receptet, & cohabitationem illorum ſuſtineat patienter, illa committit enormia, quæ ſtupori audientibus, & referentibus ſunt horrori. Ipſi enim ingrati Domino IESV-CHRISTO, qui conuerſionem eorum ex ſuæ longanimitatis affluentia patienter expectat, nullam prætenedentes verecondiam culpæ ſuæ, nec reuerentes honorem fidei Chriſtianæ, omiſſis ſeu contemptis lege Moſaica & Prophetis, quaſdam traditiones ſuorum ſeniorum ſequuntur. Super quibus eos in Euangelio Dominus obiurgat dicens; Quare vos tranſgredimini mandatum DEI, & irritum feciſtis propter traditiones veſtras, hominum doctrinas & mandata docentes.

Et ſignanter in lib. Talmud.

§. 1. In huiuſmodi namque traditionibus, (quæ Talmud Hebraicè nuncupantur, & magnus liber eſt apud eos, excedens textum Bibliæ in immenſum, in quo ſunt blaſphemiæ in Deum, & Chriſtum eius, ac beatam Virginem manifeſtè, intricabiles fabulæ, abuſiones erroneæ, ac ſtultitiæ inauditæ) filios ſuos docent, ac nutriunt, & à legis & prophetarum doctrina reddunt ipſos penitus alienos. Verentes, ne veritate, quæ in eiſdem Lege ac Prophetis eſt intellecta, apertè de vnigenito Dei Filio venturo in carnem, teſtimonium perhibente, conuertantur ad fidem, & ad Redemptorem ſuum humiliter reuertantur.

Habentque nutrices Chriſtianas.

§. 2. Et his non contenti, faciunt Chriſtianas filiorum ſuorum nutrices in contumeliam fidei Chriſtianæ, cum quibus turpia multa committunt, Propter quæ fidelibus eſt verendum, ne diuinam indignationem incurrant, dum eos perpetrata patiuntur indignè, quæ fidei noſtræ confuſionem inducunt.

Cancellarius Pariſien. illũ comburi fecit Rege Franciæ fauente.

§. 3. Et licèt dilectus filius Cancellarius Pariſienſis, & Doctores regentes Pariſiis in ſacra pagina, de mandato felicis recordationis G. Papæ prædeceſſoris noſtri, tàm prædictum abuſionis librum, quàm alios quoſdam cum omnibus gloſſis ſuis perlectis in poteſtate, ac examinatos ad confuſionem perfidiæ Iudæorum, publicè coram Clèro, & Populo, incendio concremarint, prout in literis eorum perſpeximus contineri, quibus tu tamquam Catholicus Rex & Princeps Chriſtianiſſimus impendiſti ſuper hoc auxilium congruum & fauorem, pro quo regalem excellentiam dignis in Domino laudibus commendamus, ac proſequimur actionibus gratiarum.

Quem hic Pont. rogat. idem faciat in ſuo regno,

§. 4. Quia tamen nondum Iudæorum ipſorum abuſio profana quieuit, nec adhuc dedit eis vexatio intellectum, celſitudinẽ regiam rogamus & obſecramus in Domino IESV-CHRISTO, vt qui exceſſus huiuſmodi deteſtabiles & enormes, commiſſos in contumeliam Creatoris, & iniuriam nominis Chriſtiani, piè incæpiſti laudabiliter proſequendo, facias debita ſeueritate percelli. Et tam prædictos abuſionis libros, reprobatos per Doctores eoſdem, quam generaliter omnes cum gloſſis ſuis, qui per ipſos examinati & reprobati fuerint, mandes per totum Regnum tuum, vbicumque reperiri poterunt, igne cremari,

exinanitionem, ſeruitutemque redegit, quod eis pene penitus nihil habentibus, & omnibus exinde probis fere eiectis, illos, qui remanſerunt, ibidem, ſub ſeruili quaſi conditione viuere, ac Romanam Eccleſiam, cuius principaliter ſunt homines, & Vaſſalli, offendere multipliciter, & hoſtiliter impugnare compellit. Poſſet etiam merito reprehendi, quod mille * ſqoifatorum annuam penſionem, in qua pro eodem Regno ipſi Eccleſiæ Romanæ tenetur per nouem annos, & amplius ſoluere prætermiſit.

** ſatorum*

Illum ergo Pontifex iſto modo depoſuit.

§. 6. Nos itaque ſuper præmiſſis, & compluribus aliis eius nefandis exceſſibus cum fratribus noſtris, & ſacro Concilio deliberatione præhabita diligenti, cum IESV CHRISTI vices, licet immeriti teneamus in terris, nobiſque in B. Petri Apoſtoli perſona ſit dictum, Quodcumque ligaueris ſuper terram, &c. memoratum Principem, qui ſe imperio, & Regnis, omnique honore, ac dignitate reddidit tàm indignum, quippe propter ſuas iniquitates à Deo ne regnet, vel imperet, eſt abiectus, ſuis ligatum peccatis, & abiectum, omnique honore, & dignitate priuatum à Domino oſtendimus, denunciamus, ac nihilominus ſententiando priuamus.

Vaſſallos ab eius obedientia liberat.

§. 7. Omnes, qui ei iuramento fidelitatis tenentur adſtricti, à iuramento huioſmodi perpetuo abſoluentes auctoritate Apoſtolica firmiter inhibendo, ne quiſquam de cetero ſibi tamquam Imperatori, vel Regi pareat, vel intendat, & decernendo quoſlibet, qui deinceps ei velut imperatori, ac Regi conſilium, vel auxilium præſtiterint, ſeu fauorem, ipſo facto excommunicationis vinculo ſubiacere.

Alium què Imperatorem eligi permittit.

§. 8. Illi autem, ad quos in eodem Imperio Imperatoris ſpectat electio, eligant liberè ſucceſſorem. De præfato verò Siciliæ Regno prouidere curabimus cum eorumdem fratrum noſtrorum conſilio, ſicut viderimus expedire.

D. P. A. 3 die 17. Iuly.

Dat. Lugdun. 16. Kal. Augusti, Anno tertio.

IV. Priuilegium Abbatis Monaſterij Ciſtercienſis, & aliorum Coabbatum Ordinis Ciſtercienſis, ſuccedendi in bonis Monachorum, in quibus ipſi ſucceſſiſſent, ſi in ſæculo remanſiſſent.

Hoc Priuilegium in ſpecie confirmauit Pius II. die 26. Iuly 1459. ſed vti ſimpliciter confirmatorium prætermiſi.

Alia de hoc Ordine indicaui ſuprà in Paſchal. II. conſt. 1. Deſiderium. fol ....

Edita A. D. 1246.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Abbati Ciſtercij eiuſque Coabbatibus & Conuentibus Vniuerſis Ciſtercienſis Ordinis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Priuilegium de quo in rubrica.

DEuotionis veſtræ precibus inclinati, auctoritate vobis præſentium indulgemus, vt poſſeſſiones & alia bona mobilia & immobilia (exceptis feudalibus) quæ perſonas fratrum, ad Monaſteria veſtra è ſæculo fugientium, & profeſſionem facientium, in eiſdem, ſi remanſiſſent in ſæculo, ratione ſucceſſionis, vel quocumque alio iuſto titulo contigiſſent, petere, ac retinere liberè valeatis, contraria conſuetudine non obſtante. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

D. P. A. 4. die 22. Octob.

Datum Lugduni 11. Kalendas Nouembris, Pontificatus noſtri, Anno quarto.

V. Confirmatio Congregationis Monachorum Sylueſtrinorum in Eremo S. Benedicti de Monte Fano mox inſtitutæ ſub Regula S. Benedicti; & conceſſio gratiarum & exemptionum.

Ad hæc vide infra conſtit. 38. Pauli III. Expoſcit, cum ibi notandis.

Priuilegia Mendicantibus, & non Mendicantibus Ordinibus conceſſa communicauit Paul. V. huic Congregationi ſub die 23. Nouembris 1606. quam habes ſub d. Paul. Conſt. 106. inf. tom. 3. incipien. Sanctorum, quæ concedit Monaſterium in Ciuitate Auximana pro illa Congregatione.

Edita A. D. 1247.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Priori Eremi de Monte Fano, eiuſque Fratribus, tàm præſentibus, quàm futuris, regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Exordium.

RElgioſam vitam eligentibus, Apoſtolicum conuenit adhibere præſidium, ne forte cuiuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito reuocet, aut robur, quod abſit, ſacræ Religionis infringat.

Suſceptio Ordinis ſub protectione Sedis Apoſtolica.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filij veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Eremum S. Benedicti de Monte Fano Camerinenſis Diœceſis, in qua diuino eſtis obſequio mancipati ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus.

Et Regula S. Benedicti.

§. 2. In primis ſiquidem ſtatuentes, vt Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Deum, & B. Benedicti Regulam in eadem Eremo inſtitutus eſſe dignocitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur.

Licentia conſequendi & retinendi bona.

§. 3. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona eadem Eremus in præſentiarum iuſtè ac canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque Succeſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc duximus propriis exprimenda vocabulis. Locum ipſum in quo præfata Eremus ſita eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam Cryptæ Focilis cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Bonifilij cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam de Ripa alta, cum pertinentiis ſuis. Cum terris, pratis, vineis, nemoribus, vſuagiis, & paſcuis, in boſcho & plano, in aquis, & molendinis, viis, & ſemitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus ſuis.

Exemptio à decimis.

§. 4. Sanè noualium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, ſiue de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat.

Facultas recipiendi conuerſos ad Ord. Intellige iuxta conſt. 71. Sex. V.

§. 5. Liceat quoque vobis, Clericos vel Laïcos, liberos & abſolutos, à ſæculo fugientes, ad conuerſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere.

Prohibitio tranſeundi ad Ordinem non ſtrictiorem.

§. 6. Prohibemus inſuper vt nulli fratrum veſtrorum, poſt factam in Eremo veſtra poſſeſſionem, profeſſionem fas ſit, ſine Prioris ſui licentia, de eodem loco diſcedere, niſi arctioris Religionis obtentu. Diſcedentem verò abſque communium literarum veſtrarum cautione, nullus audeat retinere.

Indultum celebrandi tempore interdicti. Vide Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 12.

§. 7. Cum autem generale Interdictum Terræ fuerit, liceat vobis, clauſis ianuis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, diuina officia celebrare, dummodo cauſam non dederitis Interdicti.

Sacramentaque & Ordines à Diœceſano Epiſcopo ſuſcipiendi.

§. 8. Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ordines fuerint promouendi, à Diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacroſanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine prauitate aliqua exhibere.

Prohibitio per alios conſtruendi nouam Eccleſiam intra fines. Vide Bullam Clem. VIII. n. 99.

§. 9. Prohibemus inſuper, vt intra fines Parochiæ veſtræ nullus ſine aſſenſu Diœceſani Epiſcopi, & veſtro, Capellam, ſeu Oratorium de nouo conſtruere audeat ſaluis priuilegiis Pontificum Romanorum.

Prohibitio nouarum exactionum.

§. 10. Ad hæc, nouas & indebitas exactiones, ab Archiepiſcopis & Epiſcopis, Archidiaconis, ſeu Decanis, aliiſque omnibus Eccleſiaſticis ſæcularibuſvè perſonis, à vobis omnibus fieri prohibemus.

§. 11. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe

decer

Facultas ſepeliendi mortuos. Intellige iuxta Bullar. 22. Leo X.

decreuimus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui ſe in illis ſepeliri deliberauerint, niſi forſe excommunicati, vel interdicti ſint, aut etiam publicè vſurarij, nullus obſiſtat. Salua tamen Iuſtitia aliarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Decimaſque & poſſeſſ. recup.

§. 12. Decimas præterea, & poſſeſſiones, ad ius Eccleſiarum veſtrarum ſpectantes, quæ à Laicis detinentur, redimendi, & legitimè liberandi, de manibus eorum, & ad Eccleſias, ad quas pertinent reuocandi, libera ſit vobis de noſtra auctoritate facultas.

Abbas à Congregatione eligatur. Attende etiam Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap.

§. 13. Obeunte verò te nunc eiuſdem loci Priore, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi, qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia, proponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel Fratrum maior pars conſilij ſanioris, ſecundùm Deum, & B. Benedicti Regulam prouiderint eligendum.

Prohibitio infra clauſuras, ſanguinē effundi, &c.

§. 14. Paci quoque, & tranquillitati veſtræ, paterna in poſterum ſolicitudine prouidere volentes, auctoritate Apoſtolica prohibemus, vt intra clauſuras locorum, ſeu grangiarum veſtrarum, nullus rapinam, ſeu furtum facere, ignem apponere, ſanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, ſeu violentiam audeat exercere.

Approbatio immunitatū Congregationis.

§. 15. Præterea omnes libertates, & immunitates à prædeceſſoribus noſtris Rom. Pont. Eremo veſtræ conceſſas, nec non libertates, & exemptiones ſæcularium exactionum à Regibus, & Principibus vel alijs fidelibus, rationabiliter vobis indultas, auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus.

Prohibitio perturband. Congregationem.

§. 16. Decernimus ergo, vt nulli omnino hominum liceat præfatam Eremum temerè perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſeruentur eorum, pro quorum gubernatione, ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, vſibus omnimodis profutura. Salua Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & diœceſani Epiſcopi canonica Iuſtitia.

Pœna perturbantium.

§. 17. Si qua igitur in futurum, Eccleſiaſtica, ſæcularisvè perſona, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciēs, contra eam temerè venire tentauerit, ſecundo, tertiòvè commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe diuino iudicio exiſtere, de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri IESV-CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubiaceat vltioni.

Præmia ſeruantium.

§. 18. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus, ſit pax Domini noſtri IESV-CHRISTI, quatenus & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant, Amen. Amen. Amen.

Notas mihi fac Domine vias Vitæ.

Papa ſubſcriptio.

Ego Innocentius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Cardinalium ſubſcriptiones.

† Ego Petrus Albanenſis Epiſcopus ſubſcripſi.

† Ego Petrus tit. S. Marcelli Presb. Card. ſubſcripſi.

† Ego Vuiglelmus Baſilicæ Duodecim Apoſtolorum Presb. Cardin. ſubſcripſi.

† Ego Frater Ioannes tit. S. Laurentij in Lucina, Presb. Card. ſubſcripſi.

† Ego Ioannes tit. S. Nicolai in Carcere Tulliano Diac. Cardinalis ſubſcripſi.

† Ego Vuiglelmus tit. S. Euſtachij, Diac. Card. ſubſcripſi.

D. P. A. 5. die 27. iunij.

Dat. Lugduni, per manum magiſtri Martini S.R.E. Vicecancellarij, 5. Kal. Iulij. Indictione 6. Incarnationis Dominicæ 1247. Pontificatus verò D. Innocentij Papæ IV. Anno quinto.

VI. Declaratio & mitigatio Regulæ Fratrum Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, ab Honor. III. hactenus approbatæ.

Hanc Regulam ab Honor. III. approbatam ſupra in conſt. 8. Vt viuendi fol. & ab iſto Pont. in paucis mitigatam, (vt hic & ibi in ſingulis Regulæ capit. adnotaui in margine) profitentur & obſeruant multi Carmelitæ, qui nomen Fratrum Diſcalceatorum in Hiſpanijs primum ſortiti ſunt, vt habetur inf. in conſt. 64. Greg. XIII. Pia, & deinde in Italia, vt in conſt. 71. Clem. VIII. in Apoſtolica. Et tam prima Congregatio Hiſpanica, quam altera Italica, ſunt penitus ſeparatæ ab alijs Carmelitis profitentibus d. Regulam, iterum mitigatam ab Eug. IV. in eius conſt. 3. Romani. Quæ quidem ſeparatio habetur inf. in conſt. 25. Clem. VIII. Paſtoralis. Inter ſe quoque ſeiunctæ ſunt Congregationes, Hiſpanica ſcilicet, & Italica, ex d. Clem. 71. Qui Clemens hos Diſcalceatos verè eſſe vnum de quatuor Ordinib. Mendicantium declarauit, in alia eius conſt. 101. Romanum. Noua loca erigere poſſe conceſſit Paul. V. in conſt. 10. Ad Eccleſiæ. Et pro eis erectum eſt in Vrbe Seminarium ad fidei propagationem, vt in alia eiuſdem Pauli conſt. 78. Romani.

Huius Ordinis Diſcalceatorum fundatrix fuit B. Tereſia, quam SS. Cathalogo adſcripſit Greg. XV. in conſt. 20. Omnipotens inſ. tom. 4.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Priori, & Fratribus Eremitis Ordinis B. Mariæ de Monte Carmeli. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita A. D. 1247.*

Exordium.

QVæ honorem Conditoris omnium, & profectum continent animarum, roboris præſidio ſunt fulcienda perpetuis; ſed illa præcipuè, ſuper quæ Apoſtolicæ Sedis auctoritas ſalubris prouidentiæ ſtudium noſcitur habuiſſe.

Hic Pont. requiſitus de declaratione & approbatione Regulæ, illam commiſit Cardinali Hugoni & Epiſcopo Anteradenſi, qui eam ſtabilierunt, & ipſe modo approbat.

§. 1. Cum itaque nos ad veſtræ ſupplicationis inſtantiam, per dilectum filium Hugonem, tituli ſanctæ Sabinæ presbyterum Cardinalem, & Venerabilem Fratrem noſtrum Guillelmum Anteradenſem Epiſcopum, quædam Regulæ veſtræ dubia declarari, & corrigi, ac etiam quædam ipſius grauia miſericorditer fecerimus mitigari, prout in literis inde confectis plenius continetur; Nos veſtris pijs deſideriis annuentes, declarationem, & correctionem, ac mitigationem huiuſmodi auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Eorumque literas hic inſerit.

§. 2. Tenorem verò literarum ipſarum, de verbo ad verbum, fecimus præſentibus annotari, qui talis eſt.

Qui Cardinalis & Epiſcopus d. Regulam declaratam & mitigatam Priori & Fratribus obſeruandam tranſmittunt.

§. 3. Frater Hugo miſeratione Diuina tituli S. Sabinæ Presbyter Cardinalis, & Frater Guillelmus eadem miſeratione Anteradenſis Epiſcopus, cariſſimis in Chriſto filiis Religioſis viris, Priori Generali, & Definitoribus Capituli Generalis, Ordinis Fratrum Glorioſiſſimæ Dei Genitricis, ſemperque Virginis Mariæ de Monte Carmeli, Salutem in omni ſalutari. Accedentes ad Apoſtolicam Sedem Fratres Clerici, Rynaldus, & Petrus Ordinis veſtri, ex parte veſtra à Domino Papa humiliter poſtularunt, vt quædam, quæ in veſtro Priuilegio, & Regula olim vobis à fœlicis memoriæ Alberto Patriarcha Hieroſolimitano tradita continentur dubia, declarare, corrigere, & quædam grauia miſericorditer mitigare dignaretur. Cùm igitur Dominus Papa, eorum deuotis ſupplicationibus annuendo, nobis commiſerit, vt declarationem, correctionem, ac mitigationem huiuſmodi faceremus vice ipſius, ſecundùm quod bono ſtatui Ordinis, & Fratrum ſaluti expediens videremus; Religioni veſtræ, qua fungimur auctoritate, mandamus, quatenus Regulam à nobis correctam, declaratam, & mitigatam, prout expedire vidimus, deuotè recipientes, eam firmiter obſeruetis, & ad inſtar eiuſdem alias veſtras Regulas corrigatis, quam vobis per eoſdem Fratres ſub ſigillis noſtris mittimus in hac forma.

Prologus Regulæ.

Prologus Regulæ ab Alberto Patriarcha Hieroſolym. traditæ,

Albertus Dei gratia Hieroſolymitanæ Eccleſiæ vocatus Patriarcha, dilectis in Chriſto filiis, Brocardo, & cæteris Eremitis, qui ſub eius obedientia iuxta fontem Eliæ in Monte Carmeli morantur, in Domino ſalutem, & ſan-

giatis vtatur. Nec quiſquam in quouis loco tunicis, vel coopertoriis de bruneto, aut pellibus ſiluaticis, ſeu camiſiis, vel linteaminibus lineis vti præſumat, nec deferat veſtes ſciſſas ante vel retro, nec aliquis clauſtralis habere propriam capam pluuialem vel equitaturam ſibi deputatam attentet.

§. 19. Circa equitaturas namque & familiam omnem ſuperfluitatem amputare volentes, mandamus vt Abbas Cluniacenſis equitaturis ſexdecim contentus exiſtat: & alij Abbates eiuſdem Ordinis, ac Prior de Caritate octo: Prior S.Martini ſex: Priores alij Conuentuales tribus vel quatuor, & ceteri Priores minores duabus euectionibus ſint contenti. Abbas vel Priores, ſeruientes non pueros, non nobiles, non veſtibus ſumptuoſis ſiue diuerſi coloris, ſed maturos habeant & honeſtos.

Contrahendi, & rationis reddidæ norma præſcribitur.

§. 20. Quia verò ad deſolationem domorum plurimum operatur laxa debita poteſtas contrahendi, & quòd ratio non reddatur de debitis vel receptis, præcipimus, vt ſinguli Abbates & Priores de conſilio fratrum & familiæ quibus præſunt, cum teſtimonio bonorum virorum, qui ad locum pertinent, cùm contrahendum, vel innouandum eſt mutuum, ita id faciant diligenter, quod omnibus liqueat quanta ſumma, quibus perſonis, quibus conditionibus, quibus terminis debeatur, & in quos vſus contractum mutuum ſit conuerſum. Et vt domorum ſtatus certior habeatur, ſingulis duobus menſibus coram Abbate, vel Priore (ſi non eſt ibi Abbas) & ſenioribus, reddãt ſinguli officiales de ſuis officiis rationem, de omnibus receptis & expenſis computationem fideliter facientes. Abbas quoque Cluniacenſis, & ceteri Abbates & Priores, quater in anno ſtatum ſuæ domus in ſuo Capitulo, & etiam coram Viſitatoribus cùm venerint plenè declarent. Nec aliquis Abbas, vel Prior Prioratum, vel grangiam aliquam, venditionis, aut donationis ſeu aliquo alio titulo alienare, abſque Abbatis Patris, vel Patris Prioris & Conuentus ſui de verbo, & cõſenſu præſumat.

Proprietarij pœna ſubijcientur.

§. 21. Monachis proprietariis etiam pœna, iuxta morem Ciſtercien. Ordinis infligatur, & in proprietarios excommunicationis ſententia promulgetur, niſi Monachus proprietarius depoſita reſtituerit quæ ſuis fuerint Monaſteriis reſignanda.

Prælatis exactiones, & extorſiones interdicuntur.

§. 22. Ad hæc, quoniam Abbas Cluniacenſis, necnon Abbates, & Priores eiuſdem Ordinis Prioratus ſibi ſubiectos, exactionibus & extorſionibus conſueuerunt adeo aggrauare, quod in eiſdem Prioratibus antiquus & conſuetus Monachorũ numerus eſt nimium diminutus, nos id de cetero fieri ſub atteſtatione diuini iudicij prohibemus, cùm liqueat prioratus ipſos non ad deſtructionem, ſed ad conſeruationem Ordinis & correctionem ſibi eſſe ſubiectos, & eiſdem Prioratibus pro ſuſtentatione Monachorum inibi Domino famulantium, poſſeſſiones pia deuotione fidelium fuiſſe conceſſas.

Minores annis 15. ad religionem non recipiantur. Imò anno 10. Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 15.

§. 23. Ceterùm quia non eſt in primogenito bonis atandum, diſtrictiùs inhibemus, ne pueri ante quintumdecimum annum completum in Monachos admittantur, illis dumtaxat exceptis, quibus in Cluniacen. Monaſterio ex antiqua conſuetudine, certum eſt officium deputatum.

Mulieribus Clauſtri, & Chori ingreſſus prohibetur.

§. 24. Mulieribus ingreſſu clauſtri, vel chori penitùs interdicto.

§. 25. Et cùm ſecundùm Euangelicam veritatem, qui mandata Dei propter traditiones tranſgrediuntur humanas, à Domino arguantur, ſtrictiſſimè interdicimus, ne propter traditiones vel conſtitutiones noſtras, regularia ſtatuta B. Benedicti aliquatenus omittantur.

Regula S. Bened. non prætermittatur. Hortatio ad obſeruantiam & ad reformationem.

§. 26. Vt ergo mandatum lucerna ſit vobis, & lex lux, & via vitæ increpatio diſciplinæ, vniuerſitatem veſtram monemus attentè per Apoſtolica vobis ſcripta, & in virtute obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenus quodcumque neceſſe eſt prouidè cupientes, præſcripta ſtatuta ſtudeatis inuiolabiliter obſeruare, vt ad frugem melioris vitæ conuerſi, aſcenſionibus in corde diſpoſitis, de gratia in gratiam, & de virtute proficiſcentes ſalubriter in virtutem, bonus in omni loco efficiamini odor Chriſti. Noſque in veſtris meritis delectati, ad profectus veſtros meritò intendere debeamus.

D.P. A.6. die 13. Ian.

Dat. Aueniõne, Idibus Ianu. Põtificatus noſtri, ann. 6.

VI. Prohibitio alienandi Terras, Caſtra, & alia loca Sedis Apoſtolicæ, abſque conſenſu Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium.

Hæc prohibitio eſt admodum extenſa à Pio V. inf. in conſt. 35. Admonet. vbi etiam remiſſiuè notabo alias ſimiles materias alienationum. Et ante eum, huiuſmodi alienationes vſque tunc factas reuocauit, Pius IV. vt inf. in eius conſtit. 104. Apoſtolica.

Dictam conſt. Pij V. & alias ſucceſſorum confirmauit S. D.N. Vrb. VIII. vt in conſt. 4. Sacroſancti inf. tom. 4.

GREGORIVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Vniuerſis ſcripta præſentia inſpecturis, &c. *Edita A.D. 1234.*

Exordium.

REx excelſus Summi Regis, Deus & homo CHRISTVS IESVS, quem legi neceſſitas non ſubiecit, factus eſt voluntate ſub lege, formam relinquens Vicario, vt licet præ ceteris libertatem in excellentia dignitatis acceperit, recognoſcat tamen cum ceteris quamdam in officij debito ſeruitutem, ſacrarum obſeruantiæ ſanctionum, gratuito alligans vtrumque, neceſſitatem voluntariam, & neceſſariam voluntatem; vt dum prælationem ſic ſubiicit, maior appareat ex huiuſmodi ſubiectione prælatus. Auctoritatis eſt quoque poſſe ſtatuere, ſed virtutis, vt qui ſe ſubiiciat ſuo ſtatuto, per alterum potens in ſubditis, per reliquum potentior in ſe ipſo. Præſertim cùm efficacius ſtatuat, dum exponit apertiùs ſuæ proſecutioni ſtatutum, eo quòd lingua manus interpres quaſi præco ſemitam verbo parat.

Symmac. Tit. alienat. rer. Eccleſ. prohibuit, in c. 6. hoc ſimili tit. Hic Pont. prohibet quod in rubr.

§. 1. Sanè fœl. rec. Symmachus Papa volens quodammodo legi ſubiicere poteſtatem, in Eccleſiæ prædiis alienandi licentiam interdixit, vt quod licere non expedit, licitum non putetur.

§. 2. Nos autem ſuper hoc illius veſtigiis inhærentes, vnanimi Fratrum deſiderio, & petitione concordi, hac in perpetuum valitura conſtitutione ſancimus, vt de patrimonialibus ſine communi Fratrum concilio & aſſenſu, alienatio nulla fiat, ſitque vni facultas, quod ex cauſa legitima obſtaculum liberè cõtradictionis opponat. Quòd ſi fortè fuerit in alienatione proceſſum, factum ipſo iure non teneat, per Succeſſorem, quatenus Prædeceſſor de facto proceſſerit, & eo ipſo quòd proceſſum ſic fuerit reuocandum, de alienantis vita conſentientium numero & ſolemnitate ſcripturæ nullum adminiculum tali ſuſcipiente contractu.

Et quadam loca ſpecialiter deſignat.

§. 3. Ceterùm ad cautelam quædam loca ſpecialioris inhibitionis vinculo adſtringẽda ſpeciali expreſſione nominum præſenti paginæ fecimus annotari, videlicet. In Campania Caſtrum Fumon. Palian. Serron. & Larian. In Maritima Aquam Putridam, Oſtiam, quam Epiſcopus Oſtien. tenet à Romana Eccleſia, in omnibus ipſius Epiſcopi iure ſaluo. Aniciam, Nympham Tolan. Coram, Ciſternam, & Terracin. In Thuſcia, Montem Flaſcon. Orlele, Montem Altum, Radicophanum, Pien. Aquam Pendentem, & Bulſen. cum tota Valle Laci. In Ducatu Spoletan. Roccam de Ceſis, & Roccam de Gualdo. In Epiſcopatu Spoletan. Roccam Sacran, Bruſin. Lorin. & Roccam de Saxo. In Epiſcopatu Narnien. Caſtrum Sancti Gemini, Caſtrum Stronconis, Mirandan. & Caſtrum Oriculi. In Sabinia, Roccam Antiquam, & totam Sabiniam cum omnibus Caſtris, & Villis. In Marchia Anconitana, Roccam de Plotago, Serraualle, & Turrim. de Parma. Nulli ergo &c. noſtræ conſtitutionis &c. Si quis autem, &c.

D.P. Anag. die 16. Ian.

Dat. Lateranen. 17. Kalend. Februarij, anno ſeptimo.

VII. Quod Principes, aut Nobiles, ſeu Eccleſiarum Prælati, occaſione Iuris patronatus, Aduocatiæ, Cuſtodiæ, aut aliter, à Monaſteriis Ordinis Ciſtercienſis quicquam exigere, vel talliis grauare non poſſit.

Ad

Ad hæc vide infrà conſtit. 9. Innoc. VIII. Ad Romani. vbi notabo.

Alia de hoc Ordine, require ſupr. in conſtit. 1. Paſchal. II. fol. Deſiderium.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Abbati Ciſtercij, & Vniuerſis Coabbatibus Ciſtercien. Ordinis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Data A. D. 1234.

Exordium.

QVia refrigeſcente caritate multorum, adeo iniquitas abundauit, vt quorumdam ſuccenſa velut ignis impietas, contra Eccleſias, & perſonas Eccleſiaſticas, tantò validiùs inflammetur, quantò rariores, qui eas tueantur, contra prauorum incurſus, inuenit obiectores, nos, quibus ipſarum cura & ſolicitudo incumbit, ibi fortiùs inſurgere cogimur, vbi perſecutorum immanitas periculoſiùs exardeſcit.

Cauſa huius Conſtitutionis.

§. 1. Sicut enim nobis ex parte veſtra grauis eſt oblata querela, nonnulli Principes, ac Nobiles, occaſione Iuriſpatronatus, Aduocatiæ, ſiue Cuſtodiæ, quàm in Monaſterijs, Grangijs, Cellarijs, vel domibus veſtris, ſe habere proponunt, interdum etiam pro ſuæ libito voluntatis; & quidam Eccleſiarum Prælati à quibus deberetis non grauamen, ſed ſolamen potiùs expectare, bladum, vinum, euectiones, animalia, & res alias, pro ædificatione, ac munitione caſtrorum & villarum, necnon pro tyrocinijs, torneamentis, expeditionibus, & alijs vſibus eorumdem, à vobis exigunt, & extorquent, aliàs vos tallijs, & exactionibus indebitis multipliciter aggrauando; Præterea quidam ex ipſis, & alij, carnes comedere in veſtris domibus, ac mulieres etiam eaſdem domos ingredi, contra inſtituta veſtri Ordinis non verentur, propter quod, & quies Monaſtici Ordinis perturbatur, & graue commiſſis vobis Monaſterijs imminet detrimentum. Quare nobis humiliter ſupplicaſtis, vt ſuper his, paterna prouidere ſolicitudine dignaremur.

Prohibitio de quo in rubr.

§. 2. Nos igitur & veſtræ prouidere quieti, & moleſtantium malitiis obuiare volentes, auctoritate præſentium diſtrictiùs inhibemus, ne quis à vobis præmiſſa exigere, vel extorquere, aut in veſtris domibus vti carnibus, ſeu mulierem aliquam eas intrare præſumat, contra Ordinis inſtituta. Nulli ergo, &c.

D. P. A. 7. die 23. Ian.

Dat. Lateran. x. Kal. Febr. Pontificatus noſtri anno ſeptimo.

VIII. Canonizatio S. Dominici inſtitutoris Ordinis Fratrum Prædicatorum, ſub Regula S. Auguſtini, eiuſque adſcriptio in Cathalogum Sanctorum Confeſſorum, cum ſuæ feſtiuitatis inſtitutione, pro die 5. menſis Auguſti.

Hoc feſtum ex vrgenti cauſa, die 4. d. menſ. celebrari iuſſit Paul. IV. inf. in eius conſt. 15. Glorioſus.

De d. verò Ordine, vide ſup. in conſtit. 2. Honor. III. Religioſam, fol. .

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Archipreſbyteris, Decanis, & alijs Eccleſiarum Prælatis, ad quos literæ iſtæ peruenerint.

Exordium.

FOns ſapientiæ verbū Patris Dominus IESVS-CHRISTVS, cuius natura bonitas, opus miſericordia, redimens, & renouans quos creauit: qui vineam, quam de Ægypto tranſtulit, vſque ad conſummationem ſæculi non relinquit, ſapienter ſigna propter inſtabiles mentes innouat, & mirabilia contra diffidentiam incredulitatis immutat. Dum in Eccleſiæ naſcentis exordio poſt obitum Moyſis, videlicet finem legis, aſcenſurus equos, & in Euangeliorum quadrigis, quæ verè ſunt ſanitas, arcu ſacri eloquij, quem donec Iudæus infirmetur, tetenderat, & iuramentis, quæ in Patribus nobis diſpoſuerat ſuſcitatis, confidentiam Iericho gloriam mundi, quem prædicationis fremitu obſtupefactis gentibus vicerat, calcaturus, viam equis ſuis in mari faceret, & in Raab ſalutem latitudinis gentium ſigno coccineo figuraret, in prima quadrigarum quatuor egredientium in Zacharia de medio duorum montium æreorum protulit equos ruſos populorum Principes, fontes terræ. Qui per obedientiam fidei Deo Abraham, patris credentium, in fundamentum noui fœderis adhærentes: ad Ducis inſtar tinctis de Boſra, id eſt, tribulationis anguſtia, veſtibus, cuncta ſuæ ſigna militiæ rubricarūt. Vt pro futuræ gloriæ gaudio præſentem gladium non timentes, effecti martyres, id eſt, teſtes nouæ legis, libro confeſſionis voce ſubſcriberent. Et forinſecis miraculorum ſignis ad ſtipulationum robur appoſitis, librum, & tabernaculum, quod Deus, & non homo fixit, ac Euangelici vaſa miniſterij, non brutorum, ſed rationabilium hoſtiarum ſanguine tingerent. Et in vniuerſam ſpacioſi maris faciem ſagena prædicationis expanſa, multiplicatam ſuper numerum, de cunctis, quę ſub cœlo ſunt nationibus, Eccleſiam congregarent.

Deus pro Christi fidelium ſalute diuerſis temporibus, plures ſanctos permiſit.

§. 1. Sed quia præſumptio multitudinem, & malitia ſubſecuta eſt libertatem, in quadriga ſecunda ſub colore, qui lugentibus & pœnitentibus congruit, equeſtrem cuneum depurauit, qui ad clauſtrale deſertum ductus per ſpiritum ſub noui Iſraelis auriga Sanctiſſimo Benedicto, velut ſub altero Heliſæo, filij prophetatu communis vitę bonum, occaſione multitudinis perditum, in iocundę cohabitationis grata ſocietate reſtituit. Et ſic vnitatis ſenſū rete reficiens, ac per opera pietatis, ad terram Aquilonis, vnde omne malum panditur, proficiſcens, cùm fecit in ingreſſis theſauros niuis, & contritis corde quieſcere, qui dedignatur in corpore peccatis ſubdito habitare. Poſt quos quaſi laſſum renouaturus exercitum, & redditurus iubilum poſt lamentum, applicitis ad quadrigam tertiam equis albis, fratribus Ciſtercien. Ordinis, & Floren. velut tonſarum greges geminæ caritatis fœtibus, vt eres de pœnitentiæ lauacro fecit aſcendere, S. Bernado ariete ouium in virtute ſpiritus, qua ex alto indutus extitit, & in abundantia frumenti vallium præeunte, vt tranſeuntes, liberati per eum in fortitudine clament ad Dominum, dicant IESVM, & ponant caſtra DEI exercituum ſuper mare.

Et his temporibus B. Franciſcum, & B. Dominicum permiſit.

§. 2. Nouo igitur Iſraele his tribus agminibus, turmis totidem, quas Philiſthim fecerant, occurrente hora vndecima, cùm dies iam declinaſſet ad veſperum, & propter iniquitatis abundantiam, caritate plurimum frigeſcente vergeret iuſtitiæ radius ad occaſum: quia vineam ad quam paterfamilias operarios diuerſis temporibus denarij conductos conuentione præmiſerat, & quam ſua dextera planterat, non ſolùm vitiorum vepres & ſpinæ peruaſerant: ſed iam propemodum vulpeculæ demolientes, conuertere in alienæ vitis amaritudinē intendebant, aduerſus infeſtiſſimam multitudinem, militiam adunare voluit promptiorem. Et ſicut in præſentiarum cernimus poſt trium ſignis differentium tyrocinia quadrigarum, in quadriga quarta equos varios, & robuſtos Prædicatorum, & Minorum fratum agmina cum electis ducibus ſimul in prælium directurus, ſpiritum ſancti Dominici ſuſcitauit. Et ei velut equo ſuæ gloriæ præbens fidei fortitudinem & feruorē, diuinæ prædicationis ignitum circumdedit collo eius. Qui gerēs à pueritia cor ſenile, ac in mortificatione carnis eligens viuere vitæ requiſiuit actorem, & Deo deditus, ac in Nazaræum ſub B. Auguſtini regula cōſecratus ſedulum, circa ſancta, Samuelis imitatus obſequium in caſtigatione deſiderij, piiſſimum Danielis continuauit affectum, iuſtitiæ ſemitas & Sanctorum vias ſtrenuus athleta cuſtodiens, & velut ad munimentum de tabernaculo Domini, de militantis Eccleſiæ magiſterio ac miniſterio non diſcedens, carnem ſpiritui, & ſenſualitatem ſubijciens rationi. Et factus vnus cum Deo ſpiritus, totus in eum per exceſſum mentis pergere ſtuduit, & ſobriæ concionis ſtudijs, à caritate proximi non receſſit. Quo ſagittante delitias carnium, & fulgurante mentes lapideas impiorum, omnis hæreticorum ſecta contremuit, omnis Eccleſia fidelium exultauit. Aetate creſcente creuit & gratia, quandoquidem inexplicabile gaudium de zelo concipiens animarum, ad eloquia Dei

Quis B. Dominicus ſub reg. S. Auguſtini Ordinem Prædicatorū inſtituit.

De hoc Ordine vide ſup. in conſt. 2. Honor. III. Religioſam fol. 44.

dedit animum, & per Euangelium Chriſti multos generans in conuerſione tam ſtrenuæ multitudinis, Euangelicæ dignitatis officium profitentis, nomen & opus in terra meruit obtinere maiorum. Paſtor & Dux inclytus in populo Dei factus, nouum Prædicatorum Ordinem inſtituit meritis, ordinauit exemplis, nec miraculis confirmare deſiit euidentibus & probatis.

Vitaque ſanctitate, & miraculis clarus. §. 3. Nam præter opera ſanctitatis & ſigna virtutis, quibus in carne poſitus claruit, diuerſorum curatis languoribus, loquela mutis, viſu cœcis, ſurdis auditu, greſſu paralyticis, & ſanitate priſtina multarum generibus inualitudinum reſtitutis, apertè patuit qualis ſpiritus in eiuſdem ſanctiſſimi gleba corporis habitauit. Cùm igitur ex multa familiaritate, quam nobiſcum in minori conſtitutis officio habuit, argumenta ſanctitatis ipſius ex inſignis vitæ teſtimonio conſtitiſſent, eſſetque poſtmodum de miraculorum veritate dictorum, facta nobis per teſtes idoneos plena fides.

Hic ideo Pontifex Cathalogo SS. eum adſcribit. §. 4. Nos cum commiſſo nobis grege Domini confidentes eius poſſe ſuffragiis per Dei miſericordiam adiuuari; vt cuius in terris ſolatium gratioſæ familiaritatis habere meruimus, eius in cœlis potenti patrocinio gaudeamus: ipſum de Fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, ac omnium tunc apud Sedem Apoſtolicam conſiſtentium Prælatorum, Cathalogo Sanctorum adſcribi decreuimus.

Eiuſque feſtũ pro die 5. Augusti inſtituit. §. 5. Statuentes firmiter, ac Vniuerſitati veſtræ, præſentibus iniungentes, vt Non. Auguſti, ante diem quo poſita carnis ſarcina diues meritis penetrauit in ſancta ſimul Sanctorum factus in gloria, eius natalitia celebretis, & faciatis ſolemniter celebrari, quatenus ipſius precibus Deus, quem viuens coluit, exoratus, gratiam in præſenti ſæculo, & gloriam nobis tribuat in futuro.

Indulgẽtiam eius Sepulchrum viſitantibus concedit. §. 6. Nos verò tanti Confeſſoris venerabilem ſepulturam, quæ miraculorum fulgoribus generalem illuſtrat Eccleſiam, cupientes dignis Chriſtianæ deuotionis honoribus frequentari: verè pœnitentibus & confeſſis, illam in feſtiuitate præfata annis ſingulis cum deuotione, ac reuerentia debita viſitantibus, de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, auctoritate confiſi, vnum annum de iniuncta ſibi pœnitentia miſericorditer relaxamus.

D. P. An. 8 die 3. Iulij. Dat. Reatæ, 5. Non. Iulij, anno octauo.

IX. Approbatio Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de Mercede, Redemptionis Captiuorum, ſub Regula S. Auguſtini.

Huic Ordini priuilegium circa exhibitionem piorum Legatorum pro hac redemptione dedit Nicol. IV. infr. in conſt. 6. Ex parte. Exemptionem à Decimis per Sedem Apoſt. Regibus, vel alijs concedendis, indulſit Greg. XI. in conſt. 3. Dum ſalubria. De eorum tranſitu ad Mendicantes, vide conſt. 3. Caliſti III. Super. & conſt. 46. Clem VIII. Nuper. De eiuſdem Ord. facultate, ſtatis diebus faciendi generalem benedictionem, habetur in einſdem Clem. conſt. 4. Infirma. Formaque eam faciendi, eſt in alia eiuſdem conſt. 79. Cum nos. Ordinis verò reformationes ſunt in prædicti Clem conſt. 30. Iis quæ, & in alia conſt. 68. Ex paſtoralis vbi notabo. Scias præterea huic redemptioni, operam dare etiam Fratres Sanctiſsimæ Trinitatis redemptionis Captiuorum, vt plenè notaui ſup. in conſt. 1. Inn. III. Operante. fol. 71. Et in Italia idem opus curat Archiconfraternitas B. Mariæ Confalonis de Vrbe, vt infr. in conſt. 69. Gregor. XIII. Chriſtiana.

Iſtis Fratribus recipere Fratres Reformatos eiuſdem Ordinis abſque Sedis Apoſtolicæ licentia prohibuit S. D. N. Vrb. VIII. conſt. 77. Iniũcti, inf. tom. 4. Et priuilegia confirmauit idem S. D. N. d. to. 4. conſt. 94. Ex clementi.

GREGORIVS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Magiſtro, & fratribus domus S. Eulaliæ Barchinonen. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita A. D. 1235.*

Approbatio Ordinis. DEuotionis veſtræ precibus inclinati, præſentium vobis auctoritate concedimus, vt cùm nondum aliqua ſit à vobis ex Religionibus approbatis aſſumpta, B. Auguſtini poſſitis Ordinem profiteri.

Dat. Peruſij, xvj. Kal. Febr. Pontificatus noſtri anno octauo. *D. P. Anno 8. die 17. Ian.*

X. Prohibitio ædificandi ac reædificandi Caſtra in terra Sabiniæ, Status Eccleſiaſtici, abſque licentia Sedis Apoſtolicæ.

GREGORIVS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei. Vniuerſis fidelibus noſtris per Sabiniam conſtitutis. *Edita An. D. 1235.*

Prohibitio. CVm tota terra Sabiniæ, iuris & proprietatis B. Petri exiſtat, de Fratrum noſtrorum conſilio præſenti conſtitutione ſancimus, vt in ea nullum Caſtrum ædificari, vel reædificari de cetero valeat abſque Sedis Apoſtolicæ licentia ſpeciali, ſub interminatione anathematis, & pœna mille librarum ædificantibus, ac viginti ſingulis operariis. Diſtrictiùs inhibentes, ne quis contra ſtatutum huiuſmodi venire præſumat.

Sanctio pœnalis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, & inhibitionis, &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, &c.

Dat. Peruſij, xv. Kal. Aprilis, anno octauo. *D. P. Ann. 8. die 18. Martij.*

XI. Canonizatio S. Eliſabeth Viduæ, Andreæ Regis Hungarorum filiæ, cum inſtitutione ſuæ feſtiuitatis pro die 19. menſis Nouembris.

GREGORIVS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei. Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Presbyteris, Decanis, & alijs Eccleſiarum Prælatis, ad quos literæ iſtæ peruenerint. *Edita An. D. 1235.*

Exordium. GLorioſus in maieſtate ſua Patris æterni Filius Redemptor noſter Dominus IESVS-CHRISTVS, de cœlorum ſummitate proſpiciens conditionis humanæ gloriam, multo concurſu miſeriæ, cui primi parentis culpa dedit initium deformatam, ineffabili diſpoſitione prouidit, vt & virtutem ſuam ſedentibus in vmbra mortis exponeret, & in exilio poſitos ad libertatis patriam reuocaret. Igitur quia nulli potius quàm ſibi ſuæ facturæ redemptio competebat (eò quòd artifici ſit, & decens & debitum, vt quocumque caſu deperrat quod pulchriùs finxiſſe dignoſcitur, in ſtatum priſtinum ſuæ virtutis ſtudio reſtauretur) in exile vaſculum, ſi tamen ſit exiguum quod recepit hoſpitem ſuper omnia ſpatioſum, ſcilicet in aulam Virginis refertam omni plenitudine ſanctitatis, de regali throno ſe conferens, opus inde cunctis viſibile protulit; per quod propulſo tenebrarum principe de ſui redemptione plaſmatis triumphauit, certa relinquens inſtituta fidelibus, per quæ ipſis ad patriam redderetur tranſitus expeditus.

S. Eliſabeth virtutes enũciantur. §. 1. Huiuſmodi quidem pietatis ſeriem Beata Eliſabeth ex regali orta progenie, & Thuringiæ Lantgrauia gratioſa, ſolerti meditatione conſiderans, & iam dicta exigens inſtituta continuis obſeruare ſtudiis, vt dignam perceptione ſe redderet perpetuæ claritatis, quaſi ab ortu vitæ vſque ad occaſum, virtutum vacando cultui, nũquam deſiit in charitatis amplexibus delectari. Nam in confeſſione veræ fidei, vitæque dedita ſanctitati, cæleſtis Reginæ diligendo filium, per quem dulcedinem conſequi poſſet cœleſtium nuptiarum, ita dilexit & proximũ quod amœnum ſibi conſtituens illorum familiarem habere præſentiam, quam eorum inimica corruptio cunctis ſuggeri

geri

gerit eſſici peregrinam ſe in multis ſibi reddidit inopem, ſolicitam fore pauperibus multipliciter affluẽtem. Quorum ab ætate tenera, nutrix eſſe deſiderans & amatrix, eò quòd ſciret perennis vitæ præmium dilectorum Dei acquiri meritis egenorum, adeo conditionem ipſorum gratam ſibi conſtituit, quam naturaliter ſæcularis elatio vilipendit, quòd etiam licitis ſibi delitijs quas offerebat ſtatus excellentia coniugalis, deductis pluries in contemptum, corpus delicatum & tenerum reddebat aſſiduæ parſimoniæ ſtudio maceratum, tanto ſibi meriti quantitate proficiens, quantò quod ſponte geritur, maioris gratiæ præmio muneratur. Quid vltra? Quæque iura ſanguinis in ſupernæ deſiderium transferens voluptatis, & imperfectum quid æſtimans, ſi iam viri deſtituta præſidio, ſic reſiduum vitæ decurreret, quòd ſe ad iugum obedientiæ (cuius ſub lege poſita maritali abſque ipſius præiudicio amplexatrix extiterat) non arctaret, religionis habitum induit, ſub quo Dominicæ paſſionis in ſe celebrare myſterium, vſque in diem vltimum non omiſit. O felix mulier. O matrona mirabilis. O dulcis Eliſabeth dicta Dei ſaturitas, quæ pro refectione pauperum, panem meruerit Angelorum. O inclyta vidua virtutum fœcunda ſobole, quæ ſtudens ex gratia conſequi, quod à natura non poterat indulgeri, diris animæ hoſtibus per ſcutum fidei, loricam iuſtitiæ, gladium ſpiritus, ſalutis galeam, & haſtam perſeuerantiæ debellatis: ſic amabilem immortali ſponſo ſe præbuit, ſic Reginæ virginum ſe dilectione continua colligauit, ſuum deprimendo dominium, in ancillæ humilis famulatum ſic ſanctis Eliſabeth antiquis proceſſibus conformem ſe reddidit, dum in mandatis & iuſtificationibus Domini ſine querela ſimpliciter ambulauit, Dei gratiam ſecreto mentis per affectum concipiens, & eamdem per effectum pariens, ac nutriens aſſiduè per profectum, quòd ſalus omnium in ſe ſperantium, & exaltatio in ſe quorumlibet in humilitatis & innocentiæ vallibus poſitorum, in promiſſæ ſuis præmia retributionis exurgens, ipſam mortis nexibus expeditam prouexit ad ſolium luce inacceſſibili luminoſum.

Miracula eiuſdem enarrantur.

§. 2. De cuius ſtupenda & inexplicabili claritate procedit, quòd illos Spiritus, & in ſuperni fulgoris abyſſo rutilat; & in huius profundo caliginis, multis coruſcat miraculis glorioſis, quorum virtute catholicis, fidei, ſpei, & caritatis augméta proueniunt, perfidis via veritatis exponitur, & hæreticis confuſionis multæ materia cumulatur, dum ſtuporis turbine obuoluti, quòd dictæ Sanctæ meritis, quæ dum carnis clauſa carcere teneretur, pauper ſpiritu, mitis mente, proprijs vel potiùs aliena peccata deplorans, iuſtitiam ſitiens, miſericordiæ dedita, munda corde, verè pacifica, attrita perſecutionibus, & opprobrijs extitit laceſſita; vita mortuis, lumen cæcis, auditus ſurdis, verbum mutis, & greſſus claudis, cœleſti dextera conferuntur: partes Theutoniæ ſpatioſas, quas mortis dogmate geſtiebant inficere, in doctrinæ cœleſtis amplexibus cernunt multipliciter exultare.

Verificatio earum habita eſt.

§. 3. De huiuſmodi quidem & alijs eiuſdem Sanctæ miraculis, quæ mentis inſpecta oculis vberiorem lætitiam pariunt, quaſi diffuſis diſtincta literis viderentur, facta nobis per teſtes idoneos tanta plenitudine fidei, ſicut debetur, & competit eluendæ per omnia veritati.

Relata eſt in numero Sanctorum.

§. 4. Nos quorum depoſcit officium his continuè deſudare ſtudijs, per quæ augeatur gloria Redemptoris, d. Sanctam quam ſibi ad meritum placuit ſuæ maieſtatis aſſumere, de Fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, ac Venerabilium fratrum noſtrorum, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Prælatorum omnium, qui tunc apud Sedem Apoſtolicam exiſtebant, Sanctorum Cathalogo duximus adſcribendam.

Feſtum eius celebretur die 19. Nouemb.

§. 5. Vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta diſtrictè præcipiendo mandantes, quatenus 13. Kal. Decembris, die videlicet, qua eadem mortis abſoluta vinculis, victura perenniter, ad fontem ſupernæ prodijt voluptatis, Feſtum eiuſdem prout miranda ipſius meritorum magnitudo exigit, celebretis, & faciatis ſolemniter celebrari, vt id nobis de theſauris cœleſtibus eius pia interceſſione proueniat, quod ipſa præſtante CHRISTO percepiſſe dignoſcitur, & poſſidere perpetuò gloriatur.

Et indulgentia pro viſitantibus eius ſepulchrum.

§. 6. Ceterùm, vt vniuerſitati fidelium ſenſibilis Animæ conſequendi delitias ex conceſſa nobis poteſtate deſuper propitiante Domino ſit facultas; quinimo & vt nomen exaltetur Altiſſimi, ſi ſponſæ ſuæ venerabilem ſepulturam fidelium procuremus acceſſibus honorari, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui ſe illuc annis ſingulis deuotionis aromata, & ſinceritatis inſignia deferentes in memorato feſto, & vſque ad Octauas ipſius contulerint, de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, auctoritate confiſi, vnum annum & quadraginta dies, de iniuncta ſibi pœnitentia miſericorditer relaxamus.

Dat. Perusij, Kalend. Iunij, anno nono. *D. P. A. 9. die 1. Iunij.*

Approbatio veritatis Sacrarum Stigmatum S. FRANCISCI de Aſſiſio. XII.

Comprobauit hoc idem Alex. IV. in conſt. 4. Benigna, & etiam Sixt. IV. vt ibidem notabo. Et ſub inuocatione harum Stigmatum, Romæ inſtituta nuper eſt Archiconfraternitas, ad diuerſa caritatis opera exercenda, de licentia Clem. VIII. habita die 2. Auguſti 1601.

Canonizationem autem S. FRANCISCI, habes hîc ſup. in conſtit. 2. Mira. fol. 84.

GREGORIVS EPISCOPVS, &c.

COnfeſſor Domini glorioſus Beatus FRANCISCVS, qualis vitæ meritis proceſſerit ad Patriam perpetuæ claritatis, explicare literis arbitramur fore ſuperfluum, cùm id ferè peruenerit ad fidelium notitiam ſingulorum. *Edita A.D. 1237.*

Approbatio veritatis Stigmatum S. Franciſci.

§. 1. Verumtamen grande ac ſingulare miraculum, quo ipſum ſanctorum ſplẽdore & gloria Dominus IESVS CHRISTVS mirabiliter decorauit, Vniuerſitati veſtræ tenore præſentium non indignè duximus exprimendum. Videlicèt, quòd idem Sanctus cùm adhuc ſpatium præſentis vitæ percurreret, & poſtquam illud fœliciter conſummauit; manibus, latere, ac pedibus, ſpecie Stigmatum diuinitùs extitit inſignitus. Quo ad noſtram & fratrum noſtrorum deducto notitiam, & cum ceteris eiuſdem miraculis per teſtes fide digniſſimos probato, ſolemniter ex ipſo ſpecialem cauſam habuimus, quòd Confeſſorem eumdem, de dictorum fratrum, & omnium Prælatorum conſilio, qui tunc apud Sedem Apoſtolicam exiſtebant, Sanctorum Cathalogo duximus adſcribendum.

Prohibitio aliter credendi.

[illegible] appoſuit Alex. [illegible] rubr. 1.

§. 2. Igitur cùm ab vniuerſis fidelibus, & vobis præcipuè credi firmiter cupimus, deuotiones veſtras rogamus, & hortamur in Domino IESV CHRISTO, in remiſſionem veſtrorum peccatorum iniungendo, quatenus ab aſſertione contrarij aures de cetero penitùs auertentes, Confeſſorem eumdem apud Dominum pia vobis reddatis veneratione propitium; vt eius precibus ac meritis, in præſenti à Domino proſperitatis gaudium, & in futuro fœlicitatis æternæ percepiſſe ſolatium exulteris.

Dat. Viterbij 11. Kalendas Aprilis, Anno vndecimo Pontificatus noſtri. *D. P. An. 11. die 21. Maij.*

Enunciatio excommunicationis in Fridericum II. Imperatorem, eiuſque fautores promulgatæ, & liberatio ſubditorum ab eius Vaſſallagio. XIIJ.

Hic Fridericus antea Catholicus, leges pro libertate Eccleſiaſtica ediderat, vt videre eſt ſup. in 1. conſt. Honorij III. Has leges fol. 78. & inf. in conſt. 1. Inn. IV. Cùm aduerſus. At ipſe aberrauit poſtea à Fide, & in ſua perfidia permanens, ab iſto Pont. excommunicatus fuit, Imperioque & Regnis priuatus à d. Innoc. IV. vt inf. in eius conſtit. 3. Ad Apoſtolica. Ideoque eius filium Corradum in Imperatorem eligi prohibuit idem Alex. inf. in conſt. 7. Firma.

GREGO

Edita A. D. 1239.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Magiſtris Alberto Archidiacono, & Philippo de Aſſiſio Nuncio noſtro in Alemania commoranti. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

RAtionalis ſpiritus exulanti extra ſuos terminos naturæ compatitur, & à naturali potentia, frequenter rationis excidium deploratur. Sed cùm hæc duo deformationis vulnera ſentiunt, de illatis ſibi paſſionibus adinuicem conqueruntur; non quòd rationi, vel naturæ poſſit ineſſe deformitas, à qua Creator creaturam ſuam in creando facit penitus alienam, ſed quod actiones proprias roties intentio praua deformat, quòd iam* corruptelæ vitiũ videatur naturæ priuilegijs inſignitum. Vnde turbatur ratio, meritò natura conqueritur, niſi ius ab iniuria prouocet, ab iniuſtitia vox innocentis appellet, ad tribunal recurratur ſupremi Iudicis, vbi affectus noxij, iuſtitiæ limitibus coerceantur.

** quoties.*

Friderici II. Imperatoris ſuna facinora.

§. 1. Quare Apoſtolica Sedes iuſtitiæ languenti ſuccurrere, ſequẽtis iniquitatis occurſibus obuiare............ rigore Eccleſiaſticæ reprimere diſciplinæ. Hinc eſt quòd dolentes audimus, quod quidam, Friderico dicto Imperatori (qui ſicut Herodes Chriſtianam Religionem, & in pectore fidelium, IESVM CHRISTVM conatur extinguere, & Fidem Catholicam, & Eccleſiaſticam libertatem totis molitur viribus conculcare) contra DEVM, & Romanam Eccleſiam, conſilium & auxilium, atque fauorem impendant. Iſque (quod dolentes referimus) praua mente, Imperio, cuius iura & honores ac Principum conſeruari volumus & optamus illæſa, perniciosè incumbat, & incumbit, decorem ipſius Imperij, & honorem Principum, Imperij lege contempta, & Principum priuilegio cancellato, quoſdam de ipſorum maioribus, quod actibus ſuis illicitis conſentire renuunt, incarcerando, proſcribendo, & proditoriæ necis gladio feriendo, ac paganorum, qui Aſſaſini vocantur (quod inauditum eſt, de quolibet Principe Chriſtiano) gladijs exponendo deturpat. Nonnullos Epiſcopos, præcones Chriſti, rectores fidei, paſtores ouium, medicos languentium animarum, ſpoliatos bonis Eccleſiaſticis & mundanis, de Regno quod eſt B. Petri patrimonium Epiſcopale, aliiſque Terris Imperio Romano ſubiectis, proſcriptione damnabili exulare compellit, ſacroſanctas Eccleſias, ſacrilega temeritate profanans, religioſos (quorum vnum de Ordine Fratrum Minorum, abſque iuris ordine, & debita cauſæ cognitione horribili crudelitate combuſſit) pupillos, orphanos, pauperes, & viduas, tegmine vili nudatos, quaſi ſublatis deſuper carnibus exoſſauit.

Deſpectio excommunicationis Summi Pontificis.

§. 2. Excommunicationis quoque ac anathematis latam contra ſe à nobis ſententiam, contemptis Eccl. clauibus vilipendit, ſolenniter publicè ſibi faciens celebrari, vel potius profanari diuina, necnon laqueo damnatæ hæreſis ſe ſuſpendens, eamdem ſententiam prædicat non ſeruandam.

Prohibitio Papæ, de nullum Friderico auxilium præſtando.

§. 3. Verùm, cùm ex hoc ſubſidio conſilij, & fauore fidelium populorum dictus Fridericus reddidit ſe indignum, Venerabiles fratres noſtros Archiepiſcopos, Epiſcopos, ac dilectos filios Abbates, Priores, Præpoſitos, & alios Eccleſiarum Prælatos, necnon nobiles viros, Duces, Marchiones, Comites, Barones, & vniuerſos alios Chriſti fideles per Alemaniam conſtitutos, rogandos duximus attentius & monendos, ſub debito fidei Chriſtianæ, quo tenentur D. Ieſu Chriſto, diſtrictè præcipiendo mandantes, vt præfato Friderico conſilium vel iuuamen operæ, vel operam aliquatenus non impendant.

Iuſſio excommunicandi non parentes d. prohibitioni.

§. 4. Quocirca diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eos, qui contra præſcriptum mandatum noſtrum venire præſumpſerint, per excommunicationis ſententiam, ſublato appellationis obſtaculo, à præſumptione huiuſmodi compeſcatis. Conſtitutione de duabus dietis in generali Concilio edita non obſtante. Quòd ſi non ambo his exequendis potueritis intereſſe, alter veſtrum ea nihilominus exequatur.

D. P. An. 13. die 24. Sept.

Datum Laterani 8. Kalendas Octobris, Pontificatus noſtri anno decimotertio.

Sequitur alia conſt. ſuper eiſdem.

Edita A. D. 1239.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Magiſtris Alberto Archidiacono Pataueñſi, & Philippo de Aſſiſio, Nuncio noſtro in Alemania commoranti, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Excommunicatio d. Friderici iam promulgata.

QVia Fridericus dictus Imperator, de multis & grauibus exceſſibus ſuis à nobis diligenter & frequenter admonitus, non ſolùm ſatisfacere non curauit, ſed corde nequiter indurato, iugiter etiam deteriora committit, nos de fratrum noſtrorum conſilio, in eum, & in omnes illos, qui in huiuſmodi exceſſibus, vel alias contra Rom. Eccleſiam ſibi præſtiterunt auxilium, conſilium, vel fauorem, excommunicationis & anathematis ſententiam duximus promulgandam.

Abſolutio vaſallorum à iuramento fidelitatis.

§. 1. Omnes qui eis fidelitatis iuramento tenentur, decernendo ab obſeruatione iuramenti huiuſmodi abſolutos, & firmiter prohibendo, ne ſibi fidelitatem obſeruent, iuxta canonicas ſanctiones.

Interdictum locorum ad qua ipſe declinaret.

§. 2. Ad hæc, Ciuitates, Caſtra, Villas, & alia loca, ad quæ ipſe peruenerit, quandiu ibi fuerit, Eccleſiaſtico ſuppoſuimus interdicto, ita quod publicè, vel ſecreto, nullum ibi officium diuinum celebretur: indulgentia vel priuilegio quomodolibet non obſtante, omneſque qui eadem præſumpſerint celebrare, vel potius profanare diuina, pœnæ depoſitionis decreuimus perpetuæ ſubiacere.

Iuſſio publicandi d. excommunicationem per Epiſcopos &c.

§. 3. Vniuerſis, Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis per Alemaniam conſtitutis, noſtris damus literis in præceptis, vt prædictam excommunicationis & anathematis ſententiam, pulſatis campanis, accenſis candelis, nec non alia, quæ continentur in ipſis, in ſingulis Ciuitatibus, Caſtris, ac Villis, & locis ſuarum diœceſum abſque dilatione aliqua publicari ſolemniter, ac etiam nunciari ſinguli faciant eorumdem.

Eiuſque fautores excommunicandi.

§. 4. Et nihilominus omnes, tàm Clericos, quàm Laicos, qui ei aduerſùs fidem Catholicam, & libertatem Eccleſiaſticam, ac ſponſam CHRISTI ſacroſanctam Eccleſiam machinanti, cum armis vel ſine armis, auxilium præſtiterunt vel fauorem, excommunicationis vinculo innodari.

Præceptum quòd Nuncij Sedis Apoſt. cogant Archiepiſcopos ad prædicta exequenda.

§. 5. Quocirca diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſi dicti Archiepiſcopi præceptum noſtrum neglexerint adimplere, vos, eos ad id, per excommunicationis ſententiam, appellatione remota, cogatis, conſtitutione de duabus dietis in generali Concilio edita non obſtante. Quòd ſi non ambo his exequendis potueritis intereſſe, alter veſtrum ea nihilominus exequatur.

D. P. An. 13. die 23. Nou.

Datum Laterani, nono Kalendas Decembris, Pontificatus noſtri anno tertiodecimo.

XIV.

Deſtinatio religioſorum virorum ad Germanum Patriarcham Conſtantinopolitanum, cum explicatione Primatus S. R. Eccleſiæ, & cum paſtorali adhortatione, vt ad Eccleſiæ gremium, & vnitatem reuertatur.

Dedit poſtea Dominus vnionem Eccleſiæ Græcæ, & Latinæ in Concilio Florentino, vt videre eſt in Eugen. 4. Conſtit. 17. Latentur hic inf. Cetera autem de Græcis indicata reperies inf. ad Conſt. 14. Innocent. 4. Sub Catholica.

Edita A. D. 1232. & 1233.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabili Fratri Archiepiſcopo Græcorum, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

His Pont. receptis literis à Nicæo Patriarcha Cõſtantinopolitano, duos ad

§. 1. FRaternitatis tuæ literis, nobis & fratribus noſtris per tuum Nuncium præſentatis, qua decuit benignitate receptis; earumque tenore plenius intellecto, diſpoſuimus viros religioſos vitæ laudabilis, & pro-

batæ

tium tranſmiſit religioſos viros.

bata ſcientiæ, ad tuam præſentiam deſtinare, qui verba vitæ deferent, & noſtram & fratrum noſtrorum plenius voluntatem exponent.

Exponit hanc dedit epiſtolā cauſam.

§. 2. Verum quia de comedente exiuit cibus, & de forti eſt egreſſa dulcedo, ne ea ore leonis mortui non ſine rubore ſcribentis à patre fauus exhibitus contemnatur, quædam duximus reſcribenda, ne videantur ſcripta deſpici, ſi contigerit non reſcribi, quia audiens ſapiens ſapientior erit, & intelligens gubernacula poſſidebit.

Quod licet Chriſtus ſit primum fundamentum fidei.

§. 3. Licèt autem Chriſtus iuxta quod tuæ ſeries epiſtolæ retexebat, primum ſit & præcipuum fundamentum fidei, quod fatemur, præter quod aliud poni non poteſt.

Secunda tamen fundamenta fuerūt Apoſtoli & Prophetæ.

§. 4. Secunda tamen & ſecundaria fundamenta legimus Apoſtolos & Prophetas, quia fundamenta Eccleſiæ in montibus ſanctis, & ciues ſupernæ Hieruſalem, ſupra fundamentum Apoſtolorum & Prophetarum, ſuper ædificati leguntur.

Quorum primus fuit B. Petrus.

§. 5. Inter quos primus & præcipuus Beatiſſimus Petrus non ſine cauſa, ſed ex prærogatiua ſpeciali à Domino audire meruit: Tu vocaberis Cephas, quod interpretatur caput: vt ſicut in capite ſenſuum plenitudo conſiſtit, à quo ad ſingula membra occultis meatibus pars aliqua tamquam à fonte riuulus deriuatur: ſic tres fidelium ordines, in Eccleſia, Noe, Daniel, & Iob, Prælati videlicet continentes & coniugati, quos Ezechiel vidiſſe legitur in viſione ſaluandos à Petro petra, ſuper quam non domum ſaltus Libani, non porticum columnarum, nec domum filiæ Pharaonis, ſed Eccleſiam ſuam ædificauit Dominus fidelibus, velut de omni genere piſcium in eius rete concluſis, tamquam à primate primatum, qui de fonte Dominici pectoris fluenta potauit, & ſuæ ſalutis debent poſtulare remedia, & cum omni potentia & doctrina non contentioſè vel ſuperbè in aliquo reſiſtentes, à mentis ſuæ tenebris dubietatis ſcrupulos remoueri.

Cur etſi Paulus reſtitiſſe dicatur, vnus tamen fuit vtriuſque zelus. Dei animas lucrandi.

§. 6. Nec obſtat, quod aſſeris, ſi tempora locumque diſtinguas, Paulum Petro in faciem reſtitiſſe, cum diſpenſatiuè ab orthodoxis Patribus hoc factum eſſe legatur, dum Petrus legem Moſaycam profitendo, Iudæos, & Paulus circumciſionem euitans, totis viribus lucrifacere ſtuduerit ex huiuſmodi ſimulatione gentiles. Alioquin & Paulum perambulantem Syriam & Ciliciam cum peruenisset Derben & Liſtram, ex eo argues quod Timotheum ex patre gentili ortum fidelis viduæ filium circumcidit. Secundò autem & tertio, vel te vel Paulum reprehendes, qui cum nauigaſſet Syriam, & cum eo eſſent Priſcilla & Aquila, & caput timore Iudæorum totondiſſet In Cenchris, quia comam quam ea voto nutrierat, quod Nazaræi qui ſecundo vouerant, iuxta præceptum Moyſi facere conſueuerant, ibidem totondit ea lege? Si frater cariſſimè dignitatis myſterium, & auctoritatis officium pleno intellectu diſtinguens, & Petri & Pauli zelum conſideres, qui animas tantummodo ſitiebant: eos nec in morte, quos eadem fides & paſſio verè fecit eſſe germanos, nec dum viuerent in doctrina inuenies fuiſſe diſcordes.

Ytrique doctrina vna fides & vnū baptiſma.

§. 7. Licèt enim Petrus pro duræ ceruicis Iudaïco, & Paulus pro gentili populo, lac paruulis, & eſcam prouectis exhibens, diuerſis linguis, & ritibus laborarint; cum iam plenitudo temporis aduenisset, vnum Dominum, vnam fidem, vnum baptiſma, & alios fidei articulos ſecundùm gratiam ſibi collatam à Domino, in vno eodemque ſpiritu prædicauit vterque.

Paulus ipſe Petrum Primatem recognoſcit.

§. 8. Fuit enim Paulus ex verbo Domini, Petro & ceteris Apoſtolis vniuerſaliter ſic dicentis: Quorum remiſeritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta ſunt, cum Petro myſterium dignitatis exercens, & ex verbis eiuſdem auctoritatis, ſingulariter Petro propoſitis: Quodcumque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis, & quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlis, in Petro auctoritatis officium recognoſcens, & ideo ad eum tanquam primatem & Euangelij Dominici fontem venit Hieroſolymam, & poſtmodum cum ipſo & aliis ſecundùm reuelationem contulit Euangelium, ne in vacuum curreret vel etiam cucurriſſet.

Cur eo Primatu veritas necessariam probatur.

§. 9. Quod iterum ex verbo Domini confirmatur, cum ſoli Petro, ſi frater ſuus in ſe peccauerit, non tantùm ſepties, ſed etiam ſeptuagies ſepties præcipitur dimittendum, ipſi ſoli oues ſuas indiſtinctè committens, qui tam ſpeciali miraculorum virtute pollebat, quòd per plateas in lectulis & grabatis poſiti ad vmbram eius ſanabantur infirmi. Cuius auctoritas ex eiuſdem Domini verbis expreſſius roboratur, cum ſibi ſoli dictum eſt: Duc in altum, & pluraliter ſubinfertur: Laxate retia in capturam. Si ergo Petrus propter excellentiam fidei, qua in vno Chriſto duas naturas veraciter recognoſcens, cum dixit, Tu es Chriſtus Filius Dei viui, Claues regni cæleſtis in terris ſolus accepit, cum vnus ſit Dominus, vna fides, vnum baptiſma, vnum principium, vnum corpus Eccleſiæ militantis, & corpus cum pluribus capitibus monſtruoſum, & ſine capite acephalum cenſetur.

Succeſſor ergo Petri Caput eſt Eccleſiæ, ad eum reque omnis quæſtio eſt referenda.

§. 10. Reſtat vt ad regimen generalis Eccleſiæ, quam ipſe cum Paulo, & ceteris de gentibus, Græcis, Latinis, Barbaris, congregauit, caput eiuſdem, ſuumque Dominus per ea quæ præmiſſa ſunt, manifeſtè oſtenderet ſucceſſorem. Præuidens autem Dominus, quòd Eccleſia Dei conculcaretur à tyrannis, laniaretur ab hæreticis, & à ſchiſmaticis ſcinderetur, ait: Pro te rogaui Petre, vt non deficiat fides tua, & tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos. Ex quo colligitur euidenter, quòd ad ſedem Petri omnis ſit quæſtio fidei referenda.

A tunc vero, cum Græci diſceſſerūt ab ea, viliſſimum ſeruitutis iugū lapſi ſunt.

§. 11. Sed quod dolentes referimus, vt epiſtolæ tuæ verbis vtamur, præſumptuoſè quidem non per manus militum, ſed Eccleſiaſticarum perſonarum ſenſus, veri Ioſeph talaris tunica & inconſutilis eſt paſſa ſciſſuram. Sed quis ſcidere videatur, cum enim Græcorum Eccleſia à Romanæ Sedis vnitate receſſit, ſtatim priuilegio caruit Eccleſiaſticæ libertatis, & quæ fuerat libera, facta eſt ſæcularis poteſtatis ancilla, vt iuſto Dei iudicio, quæ noluit diuinum recognoſcere in Petro primatum, tolleret inuita ſæculare dominium. Sub quo non modica contemnens, paulatim decidens, fidem informem profitens, & à fraterna caritate tepeſcens, licentius per campum licentiæ non refrænatæ diſcurrit, vt ſine alicuius reprehenſione, licitum ſub illicito palliaret, & à templo Petri recedens, à Domino quaſi attritum foris eiicitur, quod virga ſua Ioannes prohibente Domino non metitur, quoniam datum eſt illud gentibus, & hoc iam cognoſcis viſibiliter conſummatum.

Samaria ubi euenit.

§. 12. Quod Samaria, quæ à templo Domini, & à Iuda, ac veræ fidei confeſſione recedens, facta Idololatria præfigurans, bellorum cladibus continuatis attrita, & peccatorum grauata pondere, licèt Elias & Eliſæus, tanquam magna luminaria ibi velut in loco caliginoſo refulſerint, data eſt gentibus, proiecta foris in vltionem fornicationis & idololatriæ, quibus ſe à Domino ſeparauit.

Etſi Petrus peccauit, id Deus permiſit, vt alios pati & compatiſceret aberrantes.

§. 13. Quòd ſi Paulum Græcorum eccleſia ſe habere proponit, exhibeat, vel à ſucceſſore Petri, & Vicario IESV CHRISTI in Apoſtolorum Baſilica, quæ à Conſtantino conſtructa eſt, cum Petro exhibitum recognoſcat. Officij etiam nominis myſterium, licet literis tuis, quaſi ſub forma reprehenſionis inſertum fuerit, quòd Petrus ab oſtiaria ter commotus, ad galli cantum excitatus, factus eſt oſtiarius paradiſi, vt videlicet qui præeſſe debuerat, pati ſciret & compati, & ex auctoritatis officio cui ter dictum eſt, ſingulariter, paſce, & non paſcite, oues meas, non alienas, ad ſucceſſores tranſmiſſo veri paſtoris exemplo, ſubditorum exceſſus ad vnitatem Eccleſiæ redeuntium, in ſpiritu lenitatis corrigeret, & cultum Chriſtiani nominis ſponte profeſſos, ab Eccleſia oberrantes exigente contumacia, iuxta verbum Apoſtoli, tradendo huiuſmodi Satanæ in interitum carnis, ad ouile reduceret vel inuitos.

Hortatur ergo eum Pontifex, vt Eccleſiam Romanam Caput & Magiſtram agnoſcat.

§. 14. Si verò ex compaſſionis affectu ad Apoſtolicæ Sedis primatem & iudicem, tamquam verus Iſraëlita recurris, & ſuper contritione Ioſeph de ſciſſura tunicæ inconſutilis, mota ſunt tuæ pietatis viſcera, paſſioni tuæ compatimur, & dolori tuo cum Apoſtolo condolemus, eique ad grates aſſurgimus, qui aperuit oculos cæci nati, humiliter poſtulantes, vt qui per collirium ex felle piſcis, Tobiæ illuminauit oculos, eccleſiæ Græcorum corda cum tuo illuminet, & noſtris vtriſque temporibus ad

vnum

vnum ouile, vnumque paſtorem prouidentia diuina reducat. Librum igitur de quo dictum eſt Ioanni in Apocalypſi; Accipe frater cariſſime, ac deuora illum, & ſi amaricare faciat ventrem tuum, propter contritionum aculeos qui in principio pungunt; tamen in ore tuo erit dulcis tamquam mel, cùm ſonus confeſſionis aduenerit dulcis ad inſtar mellis, iuxta verbum ſponſi dicentis in Canticis; Sonet vox tua in auribus meis, vox tua dulcis, & tuæ prudentiæ conſcientiam ſine aliqua ſuperſtitione regira, & illuminatus inuenies, quòd Eccleſia Romana, quæ omnium Eccleſiarum caput eſt & magiſtra, in ſpeculo à te propoſito, Euangelij videlicet, & Epiſtolarum, & doctrina aliorum Doctorum, nihil contrarium inuenit, quod interpretatiuè vel diſpenſatiuè ſecundùm ſtatuta ſanctorum Patrum in vnitate fidei, & ſpiritus non concordet. In cuius libri apertione inuenies, quòd Romanus Pontifex omnibus omnia factus, vt omnes ſalui fiãt, non turpis lucri causá, vel voluntariè, ſed à fratribus ſuis diuina inſpiratione vocatus, ſtatim ſeruus ſeruorum Dei effectus, murum pro fratribus & Coepiſcopis ſuis, eorumque ſubditis contra hæreticos, ſchiſmaticos, & tyrannos, ad tuitionem Eccleſiaſticæ libertatis, cum ſuis fratribus ſe opponit. Et licèt aliqui latenter ſubrepant, publicè tamen quaſi ab omnium incurſibus modernis temporibus, Eccleſia Romana reſpirat.

Malorum reminiſces quæ. Græci ob ſciſſuram patiuntur.

§. 15. Sed ſi Græcorum eccleſia patienter ſuſtineat, vt tuis verbis vtamur, verba quæ mordeant, præter animarum pericula quæ ex eorum ſciſſura prouenerunt, hactenus & proueniunt; ſatis eis vexatio dediſſe debuerat intellectum, in quorum manibus ordo Eccleſiaſticus per aduerſas Orientis nationes in diuerſa partitus confunditur, Eccleſiaſtica libertas deprimitur, & Sacerdotalis dignitas conculcatur, nec eſt qui conſoletur eam ex omnibus caris eius, quia tamquam acephali ad caput Eccleſiæ recurrere contempſerunt.

Grauitérque eum admonet, vt ad Eccleſiæ gremium reuertatur.

§. 16. Reuertere igitur Sunamitis, reuertere vt intueamur te, quia tunc rectè poterit frater à fratre iuuari, ſi filius, qui omnia conſumpſit diſſolutè viuendo, à Domino inſpiratus ſurgat, & dicat: Pater peccaui in Cælum, & coram te, iam non ſum dignus vocari filius tuus, fac me ſicut vnum de mercenariis tuis. Tunc enim pater non vt mercenario, ſed vt filio reuertenti occurrens, primam ſtolam proferet, occidetque vitulum ſaginatum, & generale conuiuium faciens, vniuerſis Chriſti fidelibus cum exultatione annunciabit & gaudio, quod & frater, & filius qui mortuus fuerat iam reuixit, & drachma, quæ perierat eſt inuenta, & ſic te in gremio matris Eccleſiæ cum honore recepto, veritatem manifeſtè videbis in ſpeculo puritatis, quam Eccleſia Latina ſeruat in fidei vnitate, quæ non recipit maculam, neque rugam.

D.P. A.6. die 26. Iuly. Datum Reat. 7. Kalend. Augusti, Anno ſexto.

Sequitur altera ad eumdem Epiſtola.

Edita An.D. 1233. GREGORIVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Venerabili Fratri Archiepiſcopo Græcorum, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Exordium. CVm iuxta teſtimonium veritatis, occaſio ſit errorum ignorantia ſcripturarum, cunctis expedit illas legere, vel audire, quia quæ in eis inſpiratio diuina repoſuit pro doctrina ſequentium, ad cautelam trahere voluit modernorum.

Signa ſchiſmatis Græcorum, ac multitudinis hæreſiarcharum.

§. 1. Sanè ſub Ieroboam qui peccare fecit, vt legitur, Iſraëlem, præſumpta diuiſio tribuum patenter ſignat ſchiſma Græcorum, & multitudo abominationum Samariæ, diuerſas hæreſes multitudinis à veneratione veri Templi Domini, Romanæ videlicet Eccleſiæ reuerentia ſeparatæ. Quod Chryſoſtomus, Nazianzenus, magnus Baſilius, & Cyrillus emicuerint in cætu diſſentientium, eadem fuit cæleſtis altitudo conſilij, qua degere voluit inter idololatras, Heliam, Heliſæum, & filias Prophetarum.

Explicatio de vtroq; gladio Eccleſiæ, & eius vſus.

§. 2. Nunc igitur quia in aliis literis, quas dudum tibi remiſimus, latius hanc & alias auctoritatum & rationum, quæ pro Romanæ primatu Eccleſiæ faciunt, materias explicamus, illud tantùm adiicimus, quod vtrumque gladium ad Romanum pertinere Pontificem, ex Euangelica lectione tenemus. Etenim loquente IESV diſcipulis de acquiſitione gladij ſpiritalis, illi duos ibi poſitos oſtenderunt, quos Dominus dixit ſufficere, ad cohibitionem videlicet ſpiritalis, & corporalis offenſæ. Si materialem gladium pertinere concedis ad potentiam temporalem, attende quod in Matthæi Euangelio Dominus dicat Petro: Conuerte gladium tuum in locum ſuum, dicendo tuum, materialem ſignauit gladium, quo percuſſerat ille ſeruum principis Sacerdotum. De ſpiritali nemini venit in dubium, cum ei, idest Petro, per cuiuſdam ſpecialitatis apicem, ligandi & ſoluendi commiſerit poteſtatem. Vterque igitur gladius Eccleſiæ traditur, ſed ab Eccleſia exercendus eſt vnus, alius pro Eccleſia, manu ſæcularis principis eximendus, vnus à Sacerdote, alius ad nutum ſacerdotis adminiſtrandus à milite. Propter hoc ergo & alia, quæ poſt diligentem veritatis indaginem, ordinatam te ſentire faciant caritatem, latores præſentium, Hugonem, & Petrum de Prædicatorum, Aymonem, & Rodulphum de Minorum Ordinibus fratres, viros virtute, religione conſpicuos, morum honeſtate præclaros, & ſcripturarum ſacrarum ſcientia præditos, iuxta, quod tibi per memoratas literas intimare curauimus, ad te duximus deſtinandos, vt ſi cum eis de omnibus, quæ in quæſtionem veniunt, tractare fideliter, & ſocialiter conferre decreueris; in rota, quæ infra rotam Ezechieli oſtenſa eſt, vocem poteris audire tonitrui, & in mari vitreo ſpeculari, quod vnus Adam collocatus ad opus, & cuſtodiam Paradiſi, vnam eſt ſortitus vxorem, vnum Dominum Ieſum Chriſtum, in iuſtitia, & veritatis ſanctitate creatum, & vnicam ſponſam eius Eccleſiam præfigurans, quod Lamech, qui humiliatum ſonat, dum vxorem vnam diuiſit in duas, ſanguinarius factus eſt, & virum in ſuum vulnus occidit, quod alia præter vnam, arca non legitur, quæ cuncta vaſtante diluuio ſub vnius Patriarchæ regiminis potentatu, paucas animas ſub perfectionis numero reſeruauit, quod legem Dominus ſecundo dedit, non alteram, ſed eandem, quod duorum Cherubim, qui propitiatorium obumbrabant, non aliorſum verſi, ſed reſpicientes erant vultûs ad vnum. Et vnam Ioſeph tunicam fuiſſe talarem, & noſtri Saluatoris inconſutilem veſtem vnam.

Et de diuerſo ritu circa Sacramentum Euchariſtiæ.

§. 3. Verumtamen ſi dubietatis ſenſum circa Euchariſtiæ Sacramentum, veſter diuerſus à noſtro ritus inducit, attende, quòd non ſit aliud, nec diuerſum vnius Domini Ieſu Chriſti prius in aſſũpta propter nos carne paſſibilis, poſt ſicut à morte ſic ab omni paſſibilitate prorſus immunis, à Græcis pariter & Latinis noſtræ ſalutis myſterium frequentatur. Græcus ad fidem cum diſcipulo iuniore præcurrens, & tantæ gratiæ non ingratus, illius dignationis, qua Deus compaſſus miſeriæ humanæ homo voluit eſſe paſſibilis, eligens quotidie reminiſci hoſtiam offerri conſtituit fermentatam, vt Apoſtolo dicente, quod ex fermento maſſa corrumpitur, in fermento corruptionis, cum ante reſurrectionem corpus Dominicum ſubiacere potuit, oſtendatur. Latinus verò cum Petro ſeniore ſecutus literæ monumentum, de qua procedit ſpiritualis ſenſus, prior introiuit, & linteamina poſita quæ ſacroſanctum Corpus, quod Eccleſiam ſignat, inuoluerant, ſeparatumque ſudarium quod fuerat ſuper caput aſpexit. Sacramentum glorificati Corporis celebrare mirificentius in azimis ſinceritatis elegit. Sed vtique panis ſimplex ante ſacrificium panis eſt. Tranſubſtantiatione verò facta per verba Dominica, panis non eſt, & ideo nec fermentatus, nec azimus dici poteſt. Sed ille potius creditur eſſe panis viuus, qui deſcendit de cœlo, & tribuit vitam mundô. Hæc & his ſimilia docuit Petri ſedem vnctio ſpiritus, & ſanitas intellectus.

Hortatio ad vnitatem amplectendam.

§. 4. Vtinam & tu tandem aliquando iuniorem diſcipulum, qui vidit & credidit ſecurus introeas, vt omnibus intellectis nobiſcum verè pſallas illud Dauidicum: Ecce quam bonum, & quam iucundum, habitare fratres in vnum.

Dat. Laterani 15. Kalendas Iunij, Pontificatus noſtri Anno ſeptimo. *D.P.A.7. die 18. May.*

CÆLE

CAELESTINVS IV. PONT. CLXXXI.
ANNO DOMINI MCCXLI.

CAeleſtinus IV. Prouincia Inſuber, patria Mediolanenſis, de familia Caſtilionea, Gaufridus Caſtilioneus anteà vocatus, creatus Romæ nono Kal. Octobris 1241. Vixit dies 12. Obiit octauo Idus Octobris eodem anno. Sepultus eſt in Baſilica Principis Apoſtolorum. Vacauit Romana Sedes annum 1. menſes 8. dies 15.

INNOCENTIVS QVARTVS PONT. CLXXXII.
ANNO DOMINI MCCXXXXIII.

INnocentius IV. Ianuenſis, Sinibaldus Flicus anteà vocatus, Vgonis filius, Presbyter Cardinalis S. Laurentij in Lucina, creatus Anagniæ 8. Kalendas Iulij. Anno Domini 1243. Vixit annos 11. menſes 5. dies 14. Creauit Cardinales 21. Obiit Neapoli Idibus Decembris 1254. Corpus eius in Eccleſia Cathedrali ibidem ſepultum. Vacauit ſedes dies tredecim.

L

Approbatio legum à Friderico Imperatore, hactenus in obedientia S.R.E. perſiſtente, contra hæreticos eorumque complices & fautores editarum.

Eamdem approbationem fecit Alex. IV. die 18. Ian. 1258. & Clem. IV. die 22. Octobris 1265. ſed eas tamquam eiuſdem argumenti, conſulto prætermiſi.

Alias contra eoſdem promulgauit leges hic idem Pontifex, vt inf. in conſt. 9. Ad extirpanda. Et prædictus Fridericus alias itidem leges tulit pro immunitate Eccleſiaſtica, quæ habentur ſup. in fine conſt. 1. Honor. III, Has leges.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Poteſtatibus, Conciliis & Communitatibus Ciuitatum, aliorumque locorum Lombardiæ, Marchiæ, Taruiſinæ, ac Romaniolæ. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1243.*

CVm aduerſus hæreticam prauitatem quondam Fridericus Romanorum Imperator promulgauerit quaſdam leges, per quas ne perua-getur, compeſci poterit peſtis illa: nos illas volentes ad robur fidei, ac ſalutem fidelium obſeruari, vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eas, quorum tenores vobis mittimus inſertos præſentibus, faciatis ſinguli in veſtris capitularibus annotari, contra hæreticos ſectæ cuiuſlibet ſecundùm eas exacta diligentia proceſſuri. Alioquin dilectis filiis Priori, Prouinciali & Fratribus Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis Ordinis Prædicatorum in Lombardia, Marchia Taruiſina, & Romaniola literis noſtris iniungimus, vt vos ad id per excommunicationem in perſonas, & interdictum in terram, appellatione remota, cōpellant. *Approbatio legum à Friderico Imp. editarum contra hæreticos & complices.*

Sequuntur leges d. Friderici Imperatoris.

FRidericus Dei gratià Romanorum Imperator, & ſemper Auguſtus Hieruſalem & Siciliæ Rex, dilectis Principibus ſuis, Venerabilibus Archiepiſcopis, aliiſque Prælatis Eccleſiarum, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Poteſtatibus, Sculteris, Burgauiis, Aduocatis, Iudicibus, Miniſterialibus, Officialibus, & omnibus per totum Imperium conſtitutis, præſentes literas inſpecturis fidelibus ſuis, Gratiam ſuam, & omne bonum. *Fridericus Imperator.*

§. 1. Commiſſi nobis cœlitus cura regiminis & Imperialis, cui dante Domino præſidentes faſtigium dignitatis, materialem quo diuiſim à ſacerdotio fungimur, gladium aduerſus hoſtes fidei & in exterminium hæreticæ prauitatis exigone exercendum, vt perfidiæ vipereos filios contra Deum & Eccleſiam inſultantes, tamquam materni vteri corroſores, in judicio & iuſtitia perſequamur, maleficos viuere non paſſuri, per quorum ſcientiam ſeducentem mundus inficitur, & in gregem fidelium per oues has morbidas grauior infligitur corruptela. *Leges edidit contra Hæreticos, & eorū complices, nobis quod.*

§. 2. Statuimus itaque ſancientes, vt hæretici quocumque nomine cenſeantur, vbicumque per Imperium damnati fuerint ab Eccleſia, & ſeculari iudicio aſſignati, animaduerſione debita puniantur. *Damnati ab Eccleſia, Curia ſæculari dentur.*

§. 3. Si qui verò de prædictis poſtquam fuerint deprehenſi, territi metu mortis, redire voluerint ad fidei vnitatem, iuxta canonicas ſanctiones ad agendum pœnitentiam in perpetuum carcerem detrudantur. *Conuerſi carceri mancipentur.*

§. 4. Præterea, quicumque hæretici reperti fuerint in Ciuitatibus, Oppidis, ſeu aliis locis Imperij per inquiſitores ab Apoſtol. Sede datos, & alios orthodoxæ fidei zelatores; hi qui iuriſdictionem ibidem habuerint, ad inquiſitorum & aliorum Catholicorum virorum inſinuationem eos capere teneantur: & eos captos ſtrictiùs cuſtodire, donec per cenſuram Eccleſiaſticam damnatos, damnabili morte perimant, qui fidei ſacramenta & vitæ damnabant. *Vbique reperti, inquiſitoribus conſignentur.*

§. 5. Simili quoque pœna plecti cenſemus omnes, quos ad fouendum hæreticorum errorem callidus hoſtis *Fautores puniantur.*

ſuſcitat aduocatos, vel parat illicitos defenſores; maximè cum facinus quos inquinat, æquat: niſi monitione præmiſſa deſtiterint, & eorum vitæ duxerint conſulendum.

Transfugæ rapiantur. §. 6. Eos præterea qui conuicti in vno loco de hæreſi, ad alia loca ſe transferunt, vt cautius poſſint effundere virus hæreticæ prauitatis, debitam cenſemus ſubire vindictam: vt ſuper hoc per viros ab eodem errore conuerſos ad fidem, necnon & per alios, qui eos de hæreſi cõuicerunt (quod & in hoc caſu concedimus licitè faciendum) euidens teſtimonium habeatur.

Relapſi morte plectuntur. §. 7. Item mortis ſententiæ ducimus addicendos, ſi quos hæreticorum ad iudicium tractos, in extremæ vitæ periculo hæreſim abiurantes, poſtmodum de falſo iuramento conſtiterit, & fide mentita conuinci, ac eos contigerit eiuſdem morbi ſpontaneam incurrere recidiuam: vt ſibi damnabilius iniquitas ſit mentita, & pœnam debitam mendacium non euadat.

Appellatio denegatur. §. 8. Omne inſuper proclamationis & appellationis beneficium, ab hæreticis, receptatoribus, & fautoribus eorumdem, penitus amouemus: volentes vt de finibus imperij, in quibus ſemper debet exiſtere fida fides, hæreticæ labis germina modis omnibus deleantur.

Poſteri officiis & beneficiis priuantur. §. 9. Ceterum quanto maiora diuinæ nutu miſerationis accepimus, & altiorem locum præ filiis hominum obtinemus, tanto deuotiora debemus obſequia gratitudinis conferenti, ſi quando in noſtri nominis contemptores noſtri culminis excandeſcit auctoritas, ſi reos læſæ maieſtatis, in perſonis eorum & liberorum ſuorum exhæredatione damnamus, multò fortius, iuſtiuſque contra DEI blaſphematores nominis, & Catholicæ fidei detractores prouocamur, eorumdem hęreticorum, receptatorum, fautorum, & aduocatorum ſuorum, hæredes & poſteros, vſque ad ſecundam progeniem, beneficiis cunctis temporalibus, publicis officiis & honoribus, Imperiali auctoritate priuantes, vt in paterni memoria criminis continuo mœrore tabeſcant: verè ſcientes, quòd Deus zelotes eſt, peccata patrum in filios potenter vlciſcens.

Reuelantes autem indemnes ſeruentur. §. 10. Nec quidem à miſericordiæ finibus duximus excludendum, vt ſi qui paternæ hæreſis non ſequaces, latentem patrum perfidiam reuelauerint, quacumque reatus illorum animaduerſione plectantur, prædictæ punitioni non ſubiaceant innocentiæ filiorum.

Inquiſitoribus vbique fauendum. §. 11. Ad hæc, notum fieri volumus fratres Prædicatores de Ordine Prædicatorum, pro fidei negotio in partibus Imperij noſtri contra hæreticos deputatos, ceteros quoque qui ad hæreticos iudicandos acceſſerint, niſi aliqui eorum ab imperio fuerint proſcripti, eundo, morando, & redeundo, ſub noſtri Imperij ſpeciali defenſione receptos, & quos apud omnes, ſub ope ac recommendatione fidelium imperij eſſe volumus inoffenſos. Vniuerſitati veſtræ mandantes, quatenus quocumque, & apud quemcumque veſtrum peruenerint, benignè recipiatis eoſdem; & perſonas ab incurſu hæreticorum eis inſidiantium conſeruantes indemnes, omne conſilium, ducatum, & auxilium impendatis, pro tam acceptis coram DEO negotiis exequendis.

Hæretici vbique capiantur & cuſtodiantur. Et capiantur etiam in Eccleſiis, vt inf. in conſt. 1. [illegible] §. 12. Hæreticos verò, quos & oſtenderint ipſi vobis in iuriſdictione veſtra ſinguli capientes, diligenti cuſtodia detinendos, donec poſt Eccleſiaſticæ damnationis iudicium, pœnam ſubeant, quam merentur. Scituri quod in executione ipſius negotij, gratum DEO, & laudabile nobis obſequium conferetis, ſi ad expellendam de partibus noſtri imperij nouam & inſolitam hæreticæ prauitatis infamiam, opem, & operam, vnacum eiſdem fratribus, præſtiteritis efficacem, & ſi quis foret ea inde negligens & remiſſus, ac etiam inutilis, coram Domino & in conſpectu noſtro poterit meritò culpabilis apparere.

Dat. Paduæ. Dat. Paduæ 22. Februarij, xij. Indictione.

FRIDERICVS DEI GRATIA &c.

Hic Imperator aduerſus hæreticos & præſertim Patarenos inuehitur. INconſutilem tunicã DEI noſtri diſſuere conantur hæretici, & vocabuli vitio ſermientes, quod ſignificationem diuiſionis enuntiat, in ipſius indiuiſibilis fidei vnitate nituntur inducere ſectionem: & oues à Petri cuſtodia, cui paſcendæ à paſtore bono ſunt creditæ, ſegregare. Hi ſunt lupi rapaces intrinſecus, eo vſque manſuetudinem prætendentes ouium, quouſque ouile poſſint ſubintrare dominicum. Hi ſunt angeli peſſimi. Hi ſunt filij prauitatum, à patre nequitiæ, & fraudis auctore, ad animas ſimplices deſtinati. Hi colubri, qui columbas decipiunt. Hi ſerpentes, qui latenter videntur inſerpere, & ſub mellis dulcedine, virus euomere. Vt vitæ cibum miniſtrare ſe ſimulent, à cauda feriunt, & mortis poculum velut quoddam diriſſimum venenum immiſcent. Horum ſectæ veteribus, vel ne in publicum prodeant, non ſunt notatæ nominibus, vel (quòd eſt forte nefandius) non contentæ, vt vel ab Arrio Arriani, vel à Neſtore Neſtoriani, aut à ſimilibus ſimiles nuncupentur: ſed in exemplum martyrum, qui pro fide Catholica martyria ſubierunt, Patarenos ſe nominant, velut expoſitos paſſioni. Huiuſmodi miſeri Patareni, à quibus abeſt ſancta credulitas diuinitatis æternæ, ſub vno contextu nequitiæ inſimul tres offendunt; Deum videlicèt, proximos, & ſeipſos. Deum, dum Dei fidem, & Filium non agnoſcunt. Decipiunt proximos, dum ipſis ſub ſpe ſpiritualis alimoniæ, hæreticæ prauitatis oblectamenta miniſtrant. Crudelius etiam ſæuiunt in ſe ipſos, dum poſt animarum diſpendium, corpora denique ſeueræ mortis illecebris, quam per agnitionem veram & veræ fidei poſſent euadere, vitæ prodigi, & necis improuidi ſectatores, inuoluunt: & (quod eſt ipſo dictu diriſſimum) ſuperſtites etiam non terrentur exemplo.

§. 1. Contra tales, ſibi, Deo, & hominibus ſic infeſtos, continere non poſſumus motus noſtros, quin debitæ vltionis in eos gladium exeramus: tantò ipſos inſtantius perſequentes, quantò in euidentiorem deluſionem fidei Chriſtianæ, propè Romanam Eccleſiam, quæ caput Eccleſiarum omnium iudicatur, ſuperſtitionis ſuæ ſcelera latius exercere noſcuntur. Adeo quòd ab Italiæ finibus præſertim à partibus Lombardiæ, in quibus pro certo perpendimus ipſorum nequitiam latiùs abundare, iamque vſque ad Regnum noſtrum Siciliç, ſuæ perfidiç riuulos deriuarunt. Quod acerbiſſimum reputantes, Statuimus in primis, vt crimen hæreſeos, & damnatæ ſectæ cuiuſlibet, quocũque nomine cenſeantur ſectatores, (prout veteribus legibus eſt indictum) inter publica crimina numerentur. Imo crimine læſæ maieſtatis noſtræ debet ab omnibus [illegible] iudicari, quod in diuinę maieſtatis iniuriam noſcitur attentatum, [illegible] iudicij poteſtate alterum alteri non excellat. Nam ſicut perduellionis crimen perſonas admittit damnatorum, & bona, & damnat poſt obitum memoriam defunctorum: ſic & in prædicto crimine, quo Patareni notantur, per omnia volumus obſeruari. *Crimen hæreſis, cæteris eſt horribilius.*

§. 2. Et vt ipſorum nequitia, qui (quia Dominum non ſequuntur) in tenebris ambulant, detegatur: nemine etiam deferente, inueſtigari volumus diligenter huiuſmodi ſcelerum patratores; & per officiales noſtros, ſicut & alios malefactores inquiri. Ac inquiſitione notatos, etſi leuis ſuperſtitionis argumento tangantur, à viris Eccleſiaſticis, & Prælatis examinari iubemus. Per quos ſi inuẽti fuerint à fide Catholica ſaltem in articulo deuiare, ac per ipſos paſtorali more commoniti, tenebroſi diaboli relictis inſidiis, noluerint agnoſcere Deum lucis, ſed in erroris concepta inſtantia perſeuerent, præſentis noſtræ legis edicto damnatos mortem pati. Patarenos alioſquę hæreticos quocumque nomine cenſeantur, decernimus, quàm affectant: vt viui in conſpectu hominum comburantur, flammarum commiſſi iudicio. Nec dolemus, quòd in hoc ipſorum ſatisfacimus voluntati, ex quo pœnam ſolummodo, nec fructum alium conſequuntur erroris. *Indurati igne comburantur.*

§. 3. Apud nos talibus nemo interuenire præſumat, quòd qui fecerit, ipſum noſtræ indignationis aculeos non immerito conuertemus. *Patrocinium denegatur.*

Dat. Paduæ 22. Februarij, xij. Indictione. *Dat. Paduæ.*

Imperator Fridericus ſemper Auguſtus, &c.

PAtarenorum receptatores, & complices, & quocumque modo fautores, qui vt à pœna alios poſſint eximere, de ſe velut improuidi non formidant, publicatis bonis omnibus relegandos in perpetuum eſſe cenſemus. *Patarenorũ fautores relegantur.*

§. 1. Et

[illegible] §. 1. Et ipſorum filij ad honores aliquos nullatenus admittantur. Si tamen aliquis fautorũ huiuſmodi, detexeris aliquem Patarenum, de cuius perfidia manifeſtè probatur, in fidei præmium quam agnouit, famæ priſtinæ de Imperiali clementia reſtitutionis beneficium in integrum conſequatur.

Incipiunt Capitula conſtitutionis contra Patarenos edita per eumdem Federicum Illuſtrem virum, Romanorum Imperatorem ſemper Auguſtum, Hieruſalem, & Siciliæ Regem.

Cathari Patareni infamia damnãtur, & bona conf. capiũtur. CAtharos, Patarenus, Speroniſtas, Leoniſtas, Arnaldiſtas, Circumcilos, Paſſaginos, Ioſepinos, Garatenſes, Albanenſes, Franciſcos, Bagnarolos, Commixtos, Vvaldenſes, Roncarolos, Communellos, Vuarinos, & Otrolenos, cum illis de Aquanigra, & omnes hæreticos vtriuſque ſexus quocumque nomine cenſeantur; perpetua damnamus infamia, diffidamus atque bannimus, Cenſentes vt bona talium confiſcentur, nec ad eos vlterius reuertantur: ita quod filij eorum ad ſucceſſionem peruenire non poſſint, cum longè ſit grauius æternam, quàm temporalem offendere maieſtatem.

Suſpecti [illegible]. §. 1. Qui autem inuenti fuerint ſola ſuſpicione notabiles, niſi ad mandatum Eccleſiæ, iuxta conſiderationem ſuſpicionis, qualitatemque perſonæ, propriam innocentiam congrua purgatione monſtrauerint; tamquam infames & banniti ab omnibus habeantur, ita quòd ſi per annum permanſerint, ex tunc eos ſicut hæreticos condemnamus.

Magiſtratus pro defenſione fidei iuramentum præſtent, &c. §. 2. Statuimus etiam hoc edicto in perpetuum valituro, vt Poteſtates, & Conſules, ſeu Rectores, quibuſcumque fungantur officiis, pro defenſione Fidei præſtent publicum iuramentum, quòd de terris ſuæ ditioni ſubiectis vniuerſos hæreticos ab Eccleſia denotatos, bona fide pro viribus exterminare ſtudebunt. Ita quod amodo quandocumque quis fuerit in perpetuam honeſtatẽ* vel temporalem aſſumptus, hoc teneatur Capitulum iuramento firmare. Alioquin neque pro poteſtatibus, neque pro conſulibus, ſeu conſimilibus habeantur: eorumque ſententias ex tunc decernimus inutiles & inanes. Si verò dominus temporalis, requiſitus & monitus ab Eccleſia, terram ſuam purgare neglexerit ab hæretica prauitate, poſt annum à tempore monitionis elapſum, terram ipſius exponimus Catholicis occupandam, qui eam, exterminatis hæreticis, abſque vlla contradictione poſſideant, & in Fidei puritate conſeruent, ſaluo iure dominij temporalis: dummodo ſuper hoc nullum præſtet obſtaculum, nec aliquod impedimentum opponat. Eadem nihilominus lege ſeruata, contra eos qui non habent dominos principales.

*perpetuam

Credentes & fautores mul[illegible] incurrant. §. 3. Credentes præterea, receptatores, defenſores, & fautores hæreticorum bannimus. Statuentes, vt ſi poſtquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, ſatisfacere contempſerit infra annum, extunc ipſo iure ſit factus infamis, & ad publica officia, ſeu conſilia, vel ad aliquos eligendos huiuſmodi, nec ad teſtimonium admittatur. Sit etiam inteſtabilis, vt nec teſtamenti liberam habeat factionem, nec ad hæreditatis ſucceſſionem accedat. Nullus ei præterea ſuper quocumque negotio, ſed ipſe aliis reſpondere cogatur. Quod ſi iudex extiterit, eius ſententia nullam obtineat firmitatem, nec cauſæ aliquæ ad eius audientiam perferantur. Si fuerit aduocatus, eius patrocinium nullatenus admittatur. Si Tabellio, eius inſtrumenta confecta per manum ipſius nullius penitus ſint momenti. Adiicimus inſuper, quod hæreticus per hæreticum conuinci poſſit, & quod domus Patarenorum, receptatorum, & defenſorum, & fautorum, ſiue vbi docuerint, ſiue vbi aliis manus impoſuerint, deſtruantur, nullo tempore reſtituendæ. Dat. Paduæ 22. Februarij, xij. Indictione.

Apoſtatantes [illegible] ligantur. D. [illegible] An. de 31. Octob. §. 4. Rex Regum apoſtatantes à fide Catholica penitus execramus, inſequimur vltionibus, bonis ſuis omnibus ſpoliamus. Et vt à profeſſione vel vita naufragantes, legibus coarctamus, Succeſſiones tollimus, ab eis omne ius legitimum abdicamus.

Dat. Peruſij, 2. Kal. Nouemb. Pontif. noſtri Anno primo.

Bullar. Mag. Tom. I.

Hortatio ad Regem Franciæ, vt in ſuo Regno, concremari faciat librum Talmud, quo vtuntur Iudæi, eiſque prohibeat nutrices, & ſeruientes habere Chriſtianos. II.

Ampliorem prohibitionem circa librum Talmud, & alios Iudæorum libros, vide inf. in Iulij III. conſt. 13. Cum ſicut, & Clem. VIII. conſt. 20. Cum Hebræorum. Et quoad dictas nutrices & ſeruientes, idem prohibuerat Clem. III. in cap. 9. & 13. de Iud. & poſtremo edita eſt conſt. 3. Pauli IV. Cum nimis, vbi notabo cetera de Iudæis.

INNOCENTIVS PAPA IV, Illuſtri Regi Franciæ. *Edita An. D. 1244.*

Iudæorũ multa ſunt iniquitates. IMpia Iudæorum perfidia, de quorũm cordibus propter immenſitatem ſuorum ſcelerum Redemptor noſter velamen non abſtulit, ſed in cæcitate, quæ contingit ex parte in Iſraël adhuc manere permittit, prout conuenit, non attendens, quòd ex ſola miſericordia, pietas ipſos Chriſtiana receptet, & cohabitationem illorum ſuſtineat patienter, illa committit enormia, quæ ſtupori audientibus, & referentibus ſunt horrori. Ipſi enim ingrati Domino IESV-CHRISTO, qui conuerſionem eorum ex ſuæ longanimitatis abundantia patienter expectat, nullam prætendentes verecundiam culpæ ſuæ, nec reuerentes honorem fidei Chriſtianæ, omiſſis ſeu contemptis lege Moſaica & Prophetis, quaſdam traditiones ſuorum ſeniorum ſequuntur. Super quibus eos in Euangelio Dominus obiurgat dicens: Quare vos tranſgredimini mandatum DEI, & irritum feciſtis propter traditiones veſtras, hominum doctrinas & mandata docentes.

Et ſignanter in lib. Talmud. §. 1. In huiuſmodi namque traditionibus, (quæ Talmud Hebraicè nuncupantur, & magnus liber eſt apud eos, excedens textum Bibliæ in immenſum, in quo ſunt blaſphemiæ in Deum, & Chriſtum eius, ac beatam Virginem manifeſtè, intricabiles fabulæ, abuſiones erroneæ, ac ſtultitiæ inauditæ) filios ſuos docent, ac nutriunt, & à legis & prophetarum doctrina reddunt ipſos penitus alienos. Verentes, ne veritate, quæ in eiſdem Lege ac Prophetis eſt intellecta, apertè de vnigenito Dei Filio venturo in carnem, teſtimonium perhibente, conuertantur ad fidem, & ad Redemptorem ſuum humiliter reuertantur.

Habentque nutrices Chriſtianas. §. 2. Et his non contenti, faciunt Chriſtianas filiorum ſuorum nutrices in contumeliam fidei Chriſtianæ, cum quibus turpia multa committunt. Propter quæ fidelibus eſt verendum, ne diuinam indignationem incurrant, dum eos perpetrata patientur indignè, quæ fidei noſtræ confuſionem inducunt.

Cancellarius Pariſien. illũ comburi fecit Rege Franciæ fauente. §. 3. Et licèt dilectus filius Cancellarius Pariſienſis, & Doctores regentes Pariſiis in ſacra pagina, de mandato felicis recordationis G. Papæ prædeceſſoris noſtri, tàm prædictum abuſionis librum, quàm alios quoſdam cum omnibus gloſſis ſuis perlectis in poteſtate, ac examinatos ad confuſionem perfidiæ Iudæorum, publicè coram Clero, & Populo, incendio concremarint, prout in literis eorum perſpeximus contineri, quibus tu tamquam Catholicus Rex & Princeps Chriſtianiſſimus impendiſti ſuper hoc auxilium congruum & fauorem, pro quo regalem excellentiam dignis in Domino laudibus commendamus, ac proſequimur actionibus gratiarum.

Quem hic Pont. rogat, idem faciat in toto regno. §. 4. Quia tamen nondum Iudæorum ipſorum abuſio profana quieuit, nec adhuc dedit eis vexatio intellectum, celſitudinẽ regiam rogamus & obſecramus in Domino IESV-CHRISTO, vt qui exceſſus huiuſmodi deteſtabiles & enormes, commiſſos in contumeliam Creatoris, & iniuriam nominis Chriſtiani, piè incœpiſti laudabiliter proſequendo, facias debita ſeueritate percelli. Et tam prædictos abuſionis libros, reprobatos per Doctores eoſdem, quàm generaliter omnes cum gloſſis ſuis, qui per ipſos examinati & reprobati fuerint, mandes per totum Regnum tuum, vbicumque reperiri poterunt, igne cremari.

Nutrices, que & ſeruientes Chriſtianos non habeant.

§. 5. Firmiter inhibendo nn de cetero nutrices ſeu ſeruientes habeant Chriſtianos, nc filij liberæ filiis famulentur ancillæ. Sed tamquam ſerui reprobati à Domino, in cuius mortem nequiter conſpirarunt, ſaltem per effectum operis, ſeruos ſe recognoſcant illorum, quos CHRISTI mors & iſtos liberos, & illos conſtituit eſſe ſeruos: vt proinde ſinceritatis tuæ zelum poſſimus in Domino dignis laudibus commendare.

D.P. A. 1. die 9. Maij.

Dat. Lateran. 7. Idus Maij, Anno primo.

III. Damnatio & depoſitio Friderici II. Imperatoris, anathematis vinculo à Greg. IX. hactenus innodati.

Hanc poſui conſtitutionem, quia eam non integram habemus in cap. 2. de ſentent. & re Iudic. in ſexto. Gregorij autem anathematizationem in illum promulgatam, vide ſupra in eius conſt. 13. Rationalis.

Edita A. D. 1245.

INNOCENTIVS PAPA IV. ſacro præſente Concilio ad rei memoriam ſempiternam.

Proœmium.

AD Apoſtolicæ dignitatis apicem, licèt indigni dignatione diuinæ maieſtatis aſſumpti, omnium Chriſtianorum curam vigili, ſedulaque ſolertia gerere, ac intimæ conſiderationis oculo ſingulorum diſcernere merita, & prouidæ deliberationis ſtatera librare debemus, vt quos iuſti vigor examinis dignos oſtenderit, congruis attollamus fauoribus, quos autem reos, pœnis debitis deprimamus: appendentes ſemper meritum, & præmium æquâ lance, retribuendo cuique, iuxta qualitatem operis, pœnæ vel gratiæ quantitatem.

Pro habenda reconciliatione Frid. II. Imp. cum S. R. E. deſtinauit ad eum Pontif. ſuos Nuncios ſpeciales.

§. 1. Sanè cum dira guerrarum commotio nonnullas profeſſionis Chriſtianæ prouincias diutius afflixiſſet, nos toto cupientes affectu mentis tranquillitatem, & pacem Eccleſiæ ſanctæ Dei, ac generaliter cuncto populo Chriſtiano reſtituere, ac reducere ad præcipuum Principem ſæcularem huius diſſenſionis & tribulationis auctorem à fel. record. Gregorio Papa prædeceſſore noſtro pro ſuis exceſſibus anathematis vinculo innodatum, ſpeciales nuncios magnæ auctoritatis viros, videlicèt Venerabilem fratrem noſtrum P. Albanen. tunc Rothomagenſis Archiepiſcopum, & C.* Sabinen. tunc quondam Mutin. Epiſcopum, ac dilectum filium noſtrum Guill. Baſilicæ duodecim Apoſtolorum Presbyterum Cardinalem, tunc Abbatem S. Facundi, qui ſalutem zelabantur ipſius, duximus deſtinandos, facientes ſibi proponi per ipſos, quòd nos, & fratres noſtri, quantum in nobis erat pacem per omnia ſecum habere, nec non cum omnibus hominibus optabamus, parati ſibi pacem, & tranquillitatem dare, ac mundo etiam vniuerſo, & quia Prælatorum, Clericorum, omniumque aliorum, quos detinebat captiuos, & omnium tàm Clericorum, quàm Laïcorum, quos cæperat in Galeis reſtitutio, poterat eſſe pacis plurimum inductiua, tum vt illos reſtitueret, cum hoc idem tàm ipſe, quàm ſui Nuncij antequam ad Apoſtolatus vocati eſſemus officium, promiſiſſent, rogari, & peti ab ipſo fecimus per eoſdem, ac proponi inſuper, quod iidem parati erant pro nobis audire, & tractare pacem, ac etiam audire ſatiſfactionem, quam facere vellet Princeps de omnibus, pro quibus vinculo erat excommunicationis adſtrictus, & offerri præterea, quod ſi Eccleſia eum in aliquo contra debitum læſerat, (quod non credebat) parata erat corrigere, ac in ſtatum debitum reformare: & ſi diceret ipſe, quod in nullo contra iuſtitiam læſerat Eccleſiam, vel quod nos eum contra iuſtitiam læſiſſemus, parati eramus vocare Reges, Prelatos, & Principes tàm Eccleſiaſticos, quàm ſæculares ad aliquem tutum locum, vbi per ſe, vel ſolemnes Nuncios conuenirent, eratque parata Eccleſia de conſilio Concilij ſibi ſatisfacere, ſi eum læſiſſet in aliquo, ac reuocare ſententiam, ſiquam contra ipſum iniuſtè tuliſſet, & cum omni manſuetudine, ac miſericordia, quantum cum Deo, & honore ſuo fieri poterat, recipere de iniuriis, & offenſis ipſi Eccleſiæ, ſuiſque per eum irrogatis ſatisfactionem ab ipſo. Volebat etiam Eccleſia omnes amicos ſuos, ſibique adhærentes in pace ponere, plenaque ſecuritate gaudere, vt numquam hac occaſione poſſet aliquod ſubire diſcrimen.

At ille perſtitit obſtinatus.

§. 2. Sed licèt ſic apud eum pro pace, paternis monitis, & precum inſiſtere curauerimus lenitate, idem tamen Pharaonis imitatus duritiam, & obturans more aſpidis aures ſuas, huiuſmodi preces, & monita, elata obſtinatione, ac obſtinata elatione deſpexit.

Et quamuis poſtea mediantibus eius Nunctiis iurerurando bene Romano Pontifici obedientiam promiſiſſet, cum effectu tamen hoc implere recuſauit.

§. 3. Et licèt proceſſu temporis in die Cœnæ Domini proxima nuper præterita, præcedente coram nobis, & fratribus noſtris Cardinalibus pręſẽtibus chariſſimo in Chriſto filio noſtro Conſtantinopolitano Imperat. Illuſt. cœtu quoque non modico Prælatorũ, Senatoribus Populi Romani, & maxima multitudine aliorum, qui eodem die propter ſolemnitatem ipſius de diuerſis Mundi partibus ad Apoſtolicam Sedem conuenerant, quod ſtaret noſtris, & Eccleſiæ mandatis per Nobilem Virum Comitem Toloſanum, ac magiſtros P. de Vinea, & T. de Tueſſa Curiæ ſuæ Iudices, & Nuncios, & procuratores ſuos, ſpeciale ſuper hoc ab ipſo mandatum habentes, præſtiterit iuramentum, poſtmodum tamen, quod iurauerat, non impleuit, quinimo ea intentione ipſum præſtitiſſe iuramentum probabiliter creditur, ſicut ex factis ſequentibus colligitur euidenter, vt eidem Eccleſię, ac nobis illuderet potius, quam pareret, cum anno & amplius iam elapſo, nec ad ipſius Eccleſiæ gremium reuocari potuerit, nec ſibi de illatis ei damnis, & iniuriis curauerit ſatisfacere, licèt ſuper hoc extiterit requiſitus.

Grauiſſimaque ſcelera patrauit.

§. 4. Propter quod non valentes abſque graui Chriſti offenſa eius iniquitates amplius tolerare, cogimur vrgente nos conſcientia, iuſtè animaduertere in eumdem, & vt ad præſens de ceteris eius ſceleribus taceamus, quatuor grauiſſima, quę nulla poſſunt celari tergiuerſatione, commiſit, deierauit enim multoties, pacem quondam inter Eccleſiam, & Imperium reformatam temere violauit, perpetrauit etiam ſacrilegium, capi faciens Cardinales S. R. Eccleſiæ, ac aliarum Eccleſiarũ Prælatos, & Clericos, Religioſos, & ſæculares venientes ad concilium, quod idem prædeceſſor noſter duxerat conuocandum. De hæreſi quoque non dubiis, & leuibus, ſed difficilibus, & euidentibus argumentis ſuſpectus habetur; plura ſiquidem eum commiſiſſe periuria ſatis patet. Nam olim cum in Siciliæ partibus morabatur, priuſquam eſſet ad Imperij dignitatem electus, coram bo. mem. * C. S. Theodori Diacono Cardinali, Apoſtolicæ Sedis Legato fælicis record. Innocentio Papæ prædeceſſori noſtro, & ſucceſſoribus eius, Eccleſiæque Romanæ pro conceſſione Regni Siciliæ ab eadem Eccleſia ſibi facta, fidelitatis præſtitit iuramentum, & ſicut dicitur, illud idem poſtquam ad eamdem dignitatem electus extitit, & venit ad Vrbem, coram eodem Innocentio, ſuiſque fratribus Cardinalibus, aliis multis pręſentibus, ligium * hominium in eius faciens manibus innouauit. Deinde cum in Alemannia eſſet eidem I. & ipſo defuncto, bon. me. Honorio Papæ prædeceſſori noſtro, & eius ſucceſſoribus, ac ipſi Eccleſiæ Romanæ, præſentibus Imperij Principibus, atque nobilibus iurauit honores, iura, & poſſeſſiones Romanæ Eccleſiæ pro poſſe ſuo ſeruare, ac protegere bona fide, & quòd quæcumque ad manus ſuas deuenirent, ſine difficultate reſtituere procuraret, nominatis expreſsè dictis poſſeſſionibus in huiuſmodi iuramentum: quod poſtmodum confirmauit, Coronam Imperii iam adeptus: ſed horum trium Iuramentorum temerarius extitit violator, non ſine proditionis nota, & læſæ crimine maieſtatis. Nam contra præfatum prædeceſſorem G. & fratres ſuos comminatorias literas eiſdem fratribus deſtinare, ad dictum G. apud fratres ipſos, ſicut apparet per literas ab eo tunc directas eiſdem, & etiam prout fertur per vniuerſum ferè orbem terrarum multipliciter diffamare pręſumpſit, ac venerabilem fratrem noſtrum O. Portuen. tunc S. Nicolai in carcere Tulliano Diaconum Cardinalem, & bo. me. I. Pręneſtin. Epiſcopos, Apoſtolicæ Sedis Legatos, nobilia, & magna Eccleſiæ Romanæ membra, perſonaliter capi fecit, & bonis omnibus ſpoliatos, ac per diuerſa loca non ſemel ignominioſè deductos, carceribus mancipari. Priuilegium inſuper, quòd B. Petro, & ſucceſſorib. eius in ipſo tradidit Dñs IESVS-CHRISTVS, videlicèt; Quodcumque ligaueris ſuper terrã, erit ligatum

** H. vel V.*

** homagium*

&

& in Cœlis: & quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in Cælis, in quo vtique auctoritas, & poteſtas Eccleſiæ Romanæ conſiſtit, pro viribus diminuere, vel ipſi Eccleſiæ auferre ſategit, ſcribens ſe præfati G. ſententias non vereri, latam ab eo excommunicationem in ipſum non ſolùm contemptis Eccleſiæ clauibus, non ſeruando, verùm etiam per ſe, ac officiales ſuos, & illam, & alias excommunicationis, vel interdicti ſententias, quas idem omnino contempſit, cogendo alios non ſeruare, Poſſeſſiones quoque præfatæ Romanæ Eccleſiæ, videlicet Marchiam, Ducatum, Beneuentum, cuius muros, & turres dirui fecit, ac alias, quas in Thuſciæ, & Lombardiæ partibus & quibuſdam alijs obtinebat locis, paucis exceptis, occupare non metuens, eas adhuc detinet occupatas: & tamquam ei non ſufficeret, quod manifeſtè contra iuramenta præmiſſa præſumendo talis veniebat per ſe, vel ſuos officiales, earumdem poſſeſſionum homines deierare compulit, ipſos à iuramento fidelitatis, quibus Romanæ tenebantur Eccleſiæ, de facto, cum de iure non poſſet, abſoluens, & faciens eoſdem fidelitatem nihilominus abiurare prædictam, ſibique fidelitatis huiuſmodi iuramenta præſtare. Pacis verò ipſum violatorem exiſtere, planè conſtat, quia cum olim tempore pacis inter ipſum, & Eccleſiam reformatâ iuraſſet coram bon. mem. I. de Abbatiſuilla Epiſcopo Sabinenſi, & Magiſtro Th. tituli S. Sabinæ Presbytero Cardinali, præſentibus multis Prælatis, Principibus, & Baronibus, quod ſtaret, & pareret præciſe abſque vlla conditione omnibus mandatis Eccleſiæ, ſuper iis, pro quibus erat vinculo excommunicationis adſtrictus, cauſis excommunicationis eiuſdem expreſſis, per ordinem coram eo, tunc omnibus Theutonicis hominibus Regni Siciliæ, ac quibuſlibet alijs, qui Eccleſiæ contra ipſum adhæſerant omnem remitteret offenſam, & pœnam, & quod nullo tempore offenderet, vel offendi faceret ipſos, pro eo quod Eccleſiæ adſtiterant, præſtari in anima ſua per Comitem Acerrarum faciens iuramentum. Poſtmodum pacem, & iuramentum huiuſmodi nequaquam erubeſcens irretire periurijs, non ſeruauit. Nonnullos enim ex ipſis hominibus, tàm nobiles, quàm alios, poſtea capi, & incarcerari fecit, & eis bonis ſuis omnibus ſpoliatis, vxores eorum, & filios captiuari, ac inſuper terras Eccleſiæ contra promiſſionem, quam eidem I. Sabinenſi Epiſcopo, & Thomaſo Cardinali fecerat, irreuerenter inuaſit, licèt ipſi ex tunc in eum præſcorem, ſi vllo modo prædictis articulis, aut conditionibus contrauenirct, excommunicationis ſententiam promulgarant, & cum iidem Apoſtolica ei auctoritate mandaſſent, vt nec per ſe, nec per alium impediret, quin poſtulationes, electiones, & confirmationes Eccleſiarum, & Monaſteriorum in Regno præfato liberè de cetero fierent, ſecundùm ſtatutum Concilij generalis, & quod nullas deinceps in eodem Regno viris Eccleſiaſticis ac rebus eorum imponeret tallias, vel collectas, quodque nullus ibidem Clericus, vel perſona Eccleſiaſtica de cetero in ciuili, vel criminali cauſa conueniretur coram iudice ſæculari, niſi ſuper feudis quæſtio ciuiliter haberetur, ac Templarijs, Hoſpitalarijs, & alijs perſonis Eccleſiaſticis de damnis & iniurijs irrogatis eiſdem ſatisfaceret competenter, ipſe mandatum huiuſmodi adimplere contempſit. Liquet namque vndecim, aut plures Archiepiſcopales, & multas Epiſcopales ſedes, Abbatias quoque, ac alias Eccleſiaſticas ad præſens vacare in Regno prædicto, eaſque procurante ipſo, ſicut apertè patet, fuiſſe diutius Prælatorum regimine deſtitutas in graue ipſarum præiudicium, & periculum animarum. Et licet fortè in aliquibus eiuſdem Regni Eccleſiis electiones ſint à Capitulis celebratæ, quia tamen per illa eiuſdem familiares Clerici ſunt electi, probabili poteſt argumento concludi, quod facultatem non habuerunt liberam eligendi. Eccleſiarum autem ipſius Regni, non ſolùm facultates, & bona fecit, prout voluit occupari, ſed etiam Cruces, Thuribula, Calices, & alios ſacros earum theſauros, & pannos ſericos, velut cultus diuini contemptor auferri, licèt, vt dicitur ipſis Eccleſiis, exacto tamen prius pro eis certo pretio, in parte fuerint reſtituti. Clerici quippe collectis, & tallijs multipliciter affliguntur, non ſolùm trahuntur ad iudicium ſæculare, ſed, vt aſſeritur, coguntur ſubire duella, incarcerantur, occiduntur, & patibulis cruciantur, in confuſionem, & opprobrium ordinis clericalis, præfatis autem Templarijs, Hoſpitalarijs, & perſonis Eccleſiaſticis non eſt de damnis illatis eiſdem, & iniurijs ſatisfactum. Eum quoque certum eſt, fore ſacrilegij patratorem; nam cum præfati Portuenſis, & Præneſtin. Epiſcopi, & complures Eccleſiarum Prælati, & Clerici, tam Religioſi, quam ſæculares ad Apoſtolicam Sedem pro celebrando Concilio, quod prius ipſe petiuerat, conuocati per mare venirent, vijs terræ, ipſis de mandato eius, omnino præcluſis, idem deſtinato Enſio filio ſuo cum multitudine Galearum, & per alios complures lógè ante ſerie præparatos in partibus Thuſciæ maritimis inſidijs poſitis contra eos, vt grauius poſſet virus vomere præconceptum, ipſos auſu ſacrilego capi fecit, quibuſdam Prælatorum ipſorum, & alijs in huiuſmodi captione ſubmerſis, nonnullis etiam interemptis, & aliquibus hoſtili inſecutione fugatis, reliquis autem bonis ſpoliatis omnibus, & de loco ad locum in Regnum Siciliæ opprobrioſè deductis, ac ibidem diris carceribus mancipatis, quorum aliqui macerati ſqualoribus, & inedia preſſi miſerabiliter defecerunt.

§. 5. Meritò inſuper contra eum de hæretica prauitate ſuſpicio eſt exorta; cùm poſtquàm excommunicationis ſententiam à Præfatis I. Epiſcopo Sabinenſi, & T. Cardinalibus prolatam incurrerit, & dictus G. Papa ipſum anathematis vinculo innodauit, ac poſt Eccleſiæ Romanæ Cardinalium, Prælatorum, Clericorum, ac aliorum etiam diuerſis * temporibus ad Sedem Apoſtolicam venientium captionem, Claues Eccleſiæ contempſerit & contemnat * ſibi faciens celebrari vel potius, quantum in eo profanari diuina, & conſtanter aſſeruit, vt ſuperius eſt narratum, ſe præfati G. Papæ ſententias excommunicationis non vereri. Præterea coniunctus amicitia deteſtabili Saracenis, nuncios & munera pluries deſtinauerit eiſdem, & ab eis viciſſim cum honorificentia, & hilaritate receperit, ipſorumque ritus amplectitur, illos in quotidianis eius obſequijs, notabiliter ſecum tenens. Eorumdem etiam more vxoribus, quas habuit de ſtirpe regia deſcendentibus, Eunuchos Capuæ, quos, vt dicitur, ſecio caſtrari fecerat, non erubuit deputare cuſtodes, & quod execrabilius eſt, olim exiſtens in partibus tranſmarinis, facta compoſitione * quadam, imo colluſione verius cum Soldano Mahometi nomen in templo Domini diebus, ac noctibus publicè proclamari permiſit, & nuper Nuncios Soldani Babiloniæ, poſtquam idem Soldanus Terræ ſanctæ, ac Chriſtianis habitatoribus eius per ſe, ac ſuos damna grauiſſima, & inæſtimabiles iniurias irrogarat, fecit per Regnum Siciliæ cum laudibus ad eiuſdem Soldani extollentiam, & ſicut fertur, honorifice ſuſcipi, & magnificè procurari. Aliorum quoque infidelium pernicioſis, & horrendis obſequijs contra fideles abutens, & illis, qui damnabiliter vilipendentes Appoſtolicam Sedem ab vnitate Eccleſiæ diſceſſerunt, procurans affinitate, ac amicitia copulari, claræ mem. Ducem Bauariæ ſpecialem Eccleſiæ Romanæ deuotum, fecit, ſicut pro certo aſſeritur Chriſtiana Religione deſpecta per aſſaſſinos occidi, & Batatio Dei & Eccleſiæ inimico à communione fidelium per excommunicationis ſententiam cum adiutoribus, conſiliatoribus, & fautoribus ſuis, ſolemniter ſeparato, filiam ſuam tradidit in vxorem. Catholicorum verò Principum actus, & mores reſpuens neglector ſalutis, & famæ, pietatis operibus non intendit, quinimo, vt de ſuis nefarijs diſſolutionibus ſileamus, cum didicerit tantum opprimere, nó curat oppreſſos miſericorditer releuare, manus eius, vt decet Principem Chriſtianum, ad eleemoſynas inextenta cum deſtructione Eccleſiarum inſtiterit Religioſas, ac alias Eccleſiaſticas iugi attriuerit afflictione, & perſecutione perſonas, nec Eccleſias, nec Monaſteria, nec alia pia loca cernitur conſtruxiſſe. Nonne igitur hæc non leuia, ſed efficacia ſunt argumenta de ſuſpicione hæreſis contra eum, cum tamen hæreticorum vocabulo illos ius ciuile contineri aſſerat, & latis aduerſus eos ſententijs debere ſuccumbere, qui vel leui argumento à iudicio Catholicæ Religionis, & tramite detecti fuerint deuiare. Præter hæc, Regnum Siciliæ, quod eſt ſpeciale patrimonium B. Petri, & idem Princeps ab Apoſtolica Sede tenebat in feudum, iam ad tantam in Clericis & laïcis

Proinde excommunicatus, horrenda crimina commiſit.

* *Partibus*

* *ibi*

exinanitionem, ſeruitutemque redegit, quod eis pene penitus nihil habentibus, & omnibus exinde probis fere eiectis, illos, qui remanſerunt, ibidem, ſub ſeruili quaſi conditione viuere, ac Romanam Eccleſiam, cuius principaliter ſunt homines, & Vaſſalli, offendere multipliciter, & hoſtiliter impugnare compellit. Poſſet etiam merito reprehendi, quod mille * ſquifarotum annuam penſionem, in qua pro eodem Regno ipſi Eccleſiæ Romanæ tenetur per nouem annos, & amplius ſoluere prætermiſit.

** ſutorum*

Illum ergo Pontifex iſte modis deponit.

§. 6. Nos itaque ſuper præmiſſis, & compluribus aliis eius nefandis exceſſibus cum fratribus noſtris, & ſacro Concilio deliberatione præhabita diligenti, cum IESV CHRISTI vices, licet immeriti teneamus in terris, nobiſque in B. Petri Apoſtoli perſona ſit dictum. Quodcumque ligaueris ſuper terram, &c. memoratum Principem, qui ſe imperio, & Regnis, omnique honore, ac dignitate reddidit tam indignum, quippe propter ſuas iniquitates à Deo ne regnet, vel imperet, eſt abiectus, ſuis ligatum peccatis, & abiectum, omnique honore, & dignitate priuatum à Domino oſtendimus, denunciamus, ac nihilominus ſententiando priuamus.

Vaſallos ab eius obedientia liberat.

§. 7. Omnes, qui ei iuramento fidelitatis tenentur adſtricti, à iuramento huiuſmodi perpetuo abſoluentes auctoritate Apoſtolica firmiter inhibendo, ne quiſquam de cetero ſibi tamquam Imperatori, vel Regi pareat, vel intendat, & decernendo quoſlibet, qui deinceps ei velut imperatori, ac Regi conſilium, vel auxilium præſtiterint, ſeu fauorem, ipſo facto excommunicationis vinculo ſubiacere.

Aliumque Imperatorem eligi permittit.

§. 8. Illi antem, ad quos in eodem Imperio Imperatoris ſpectat electio, eligant liberè ſucceſſorem. De præfato verò Siciliæ Regno prouidere curabimus cum eorumdem fratrum noſtrorum conſilio, ſicut viderimus expedire.

D.P.A.3. die 17. Iuly.

Dat. Lugdun. 16. Kal. Auguſti, Anno tertio.

IV. Priuilegium Abbatis Monaſterij Ciſtercienſis, & aliorum Coabbatum Ordinis Ciſtercienſis, ſuccedendi in bonis Monachorum, in quibus ipſi ſucceſſiſſent, ſi in ſæculo remanſiſſent.

Hoc Priuilegium in ſpecie confirmauit Pius II. die 26. Iuly 1459. ſed vti ſimpliciter confirmatorium prætermiſi.

Alia de hoc Ordine indicaui ſuprà in Paſchal. II. conſt. 1. Deſiderium. fol ....

Edita A. D. 1246.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Abbati Ciſtercij eiuſque Coabbatibus & Conuentibus Vniuerſis Ciſtercienſis Ordinis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Priuilegium de quo in rubrica.

DEuotionis veſtræ precibus inclinati, auctoritate vobis præſentium indulgemus, vt poſſeſſiones & alia bona mobilia & immobilia (exceptis feudalibus) quæ perſonas fratrum, ad Monaſteria veſtra è ſæculo fugientium, & profeſſionem facientium, in eiſdem, ſi remanſiſſent in ſæculo, ratione ſucceſſionis, vel quocumque alio iuſto titulo contigiſſent, petere, ac retinere liberè valeatis, contraria conſuetudine non obſtante. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

D.P.A.4. die 22. Octob.

Datum Lugduni 11. Kalendas Nouembris, Pontificatus noſtri, Anno quarto.

V. Confirmatio Congregationis Monachorum Syluestrinorum in Eremo S. Benedicti de Monte Fano mox inſtitutæ ſub Regula S. Benedicti; & conceſſio gratiarum & exemptionum.

Ad hæc vide infra conſtit. 38. Pauli III. Expoſcit, cum ibi notandis.

Priuilegia Mendicantibus, & non Mendicantibus Ordinibus conceſſa communicauit Paul. V. huic Congregationi ſub die 23. Nouembris 1606. quam habes ſub d. Paul. Conſt. 106. inf. tom. 3. incipien. Sanctorum, quæ concedit Monaſterium in Ciuitate Anximana pro iſta Congregatione.

Edita A. D. 1247.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Priori Eremi de Monte Fano, eiuſque Fratribus, tàm præſentibus, quàm futuris, regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Exordium.

REligioſam vitam eligentibus, Apoſtolicum conuenit adhibere præſidium, ne forte cuiuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito reuocet, aut robur, quod abſit, ſacræ Religionis infringat.

Suſceptio Ordinis ſub protectione Sedis Apoſtolicæ.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filij veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Eremum S. Benedicti de Monte Fano Camerinenſis Diœceſis, in qua diuino eſtis obſequio mancipati ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus.

Et Regula S. Benedicti.

§. 2. In primis ſiquidem ſtatuentes, vt Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Deum, & B. Benedicti Regulam in eadem Eremo inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur.

Licentia conſequendi & retinendi bona.

§. 3. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona eadem Eremus in præſentiarum iuſtè ac canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque Succeſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc duximus propriis exprimenda vocabulis. Locum ipſum in quo præfata Eremus ſita eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam Cryptæ Focilis cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Bonifilij cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam de Ripa alta, cum pertinentiis ſuis. Cum terris, pratis, vineis, nemoribus, vſuagiis, & paſcuis, in boſcho & plano, in aquis, & molendinis, viis, & ſemitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus ſuis.

Exemptio à decimis.

§. 4. Sanè noualium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, ſiue de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat.

Facultas recipiendi veniam ad Ord. Intellige iuxta conſt. 72. Sixt. V.

§. 5. Liceat quoque vobis, Clericos vel Laïcos, liberos & abſolutos, à ſæculo fugientes, ad conuerſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere.

Prohibitio transeundi ad Ordinem non ſtrictiorem.

§. 6. Prohibemus inſuper ve nulli fratrum veſtrorum, poſt factam in Eremo veſtra poſſeſſionem, profeſſionem fas ſit, ſine Prioris ſui licentia, de eodem loco diſcedere, niſi arctioris Religionis obtentu. Diſcedentem verò abſque communium litterarum veſtrarum cautione, nullus audeat retinere.

Indultum celebrandi tempore interdicti. Vide Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 12.

§. 7. Cum autem generale Interdictum Terræ fuerit, liceat vobis, clauſis ianuis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, diuina officia celebrare, dummodo cauſam non dederitis Interdicti.

Sacramentaque & Ordines à Diœceſano Epiſcopo ſuſcipiendi.

§. 8. Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ordines fuerint promouendi, à Diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacroſanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine prauitate aliqua exhibere.

Prohibitio per alios conſtruendi nouam Eccleſiam intra eas. Vide Bullam Clem. VIII. n. 99.

§. 9. Prohibemus inſuper, vt infra fines Parochiæ veſtræ nullus ſine aſſenſu Diœceſani Epiſcopi, & veſtro, Capellam, ſeu Oratorium de nouo conſtruere audeat ſaluis priuilegiis Pontificum Romanorum.

Prohibitio nouarum exactionum.

§. 10. Ad hæc, nouas & indebitas exactiones, ab Archiepiſcopis & Epiſcopis, Archidiaconis, ſeu Decanis, aliiſque omnibus Eccleſiaſticis ſæcularibuſvè perſonis, à vobis omnibus fieri prohibemus.

§. 11. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe

decer

Iacendum ſepeliendis mortuis. Intellige iuxta Bullar. 22. Leo X.

decernimus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui ſe in illis ſepeliri deliberauerint, niſi forte excommunicati, vel interdicti ſint, aut etiam publicè vſurarij, nullus obſiſtat. Salua tamen Iuſtitia aliarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Decimaſque & poſſeſſ. recup.

§. 12. Decimas præterea, & poſſeſſiones, ad ius Eccleſiarum veſtrarum ſpectantes, quæ à Laicis detinentur, redimendi, & legitimè liberandi, de manibus eorum, & ad Eccleſias, ad quas pertinent reuocandi, libera ſit vobis de noſtra auctoritate facultas.

Abbas à Congregatione eligatur. Attende etiam Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap.

§. 13. Obeunte verò te nunc eiuſdem loci Priore, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi, qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia, proponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel Fratrum maior pars concilij ſanioris, ſecundùm Deum, & B. Benedicti Regulam prouiderint eligendum.

Prohibetur infra clauſuras, ſanguinis effuſio &c.

§. 14. Paci quoque, & tranquillitati veſtræ, paterna in poſterum ſolicitudine prouidere volentes, auctoritate Apoſtolica prohibemus, vt intra clauſuras locorum, ſeu grangiarum veſtrarum, nullus rapinam, ſeu furtum facere, ignem apponere, ſanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, ſeu violentiam audeat exercere.

Approbatio immunitatũ Congregationis.

§. 15. Præterea omnes libertates, & immunitates à prædeceſſoribus noſtris Rom. Pont. Eremo veſtræ conceſſas, nec non libertates, & exemptiones ſæcularium exactionum à Regibus, & Principibus vel alijs fidelibus, rationabiliter vobis indultas, auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus.

Prohibetur perturbatio Congregationis.

§. 16. Decernimus ergo, vt nulli omnino hominum liceat præfatam Eremum temerè perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſeruentur eorum, pro quorum gubernatione, ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, vſibus omnimodis profutura. Salua Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & diœceſani Epiſcopi canonica Iuſtitia.

Pœna perturbantium.

§. 17. Si qua igitur in futurum, Eccleſiaſtica, ſæcularisvè perſona, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciẽs, contra eam temerè venire tentauerit, ſecundo, tertióvè commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe diuino iudicio exiſtere, de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri IESV-CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubiaceat vltioni.

Præmia ſeruantium.

§. 18. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus, ſit pax Domini noſtri IESV-CHRISTI, quatenus & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant, Amen. Amen. Amen.

Notas mihi fac Domine vias Vitæ.

Papæ ſubſcriptio.

Ego Innocentius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Cardinalium ſubſcriptiones.

† Ego Petrus Albanenſis Epiſcopus ſubſcripſi.

† Ego Petrus tit. S. Marcelli Presb. Card. ſubſcripſi.

† Ego Vuiglelmus Baſilicæ Duodecim Apoſtolorum Presb. Cardin. ſubſcripſi.

† Ego Frater Ioannes tit. S. Laurentij in Lucina, Presb. Card. ſubſcripſi.

† Ego Ioannes tit. S. Nicolai in Carcere Tulliano Diac. Cardinalis ſubſcripſi.

† Ego Vuiglelmus tit. S. Euſtachij, Diac. Card. ſubſcripſi.

D. P. A. 5. die 27. Iunii.

Dat. Lugduni, per manum magiſtri Martini S.R.E. Vicecancellarij, 5. Kal. Iulij. Indictione 6. Incarnationis Dominicæ 1247. Pontificatus verò D. Innocentij Papæ IV. Anno quinto.

VI. Declaratio & mitigatio Regulæ Fratrum Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, ab Honor. III. hactenus approbatæ.

Hanc Regulam ab Honor. III. approbatam ſupra in conſt. 8. Vt viuendi ſol. & ab iſto Pont. in paucis mitigatam, (vt hic & ibi in ſingulis Regulæ capit. adnotaui in margine) profitentur & obſeruant multi Carmelitæ, qui nomen Fratrum Diſcalceatorum in Hiſpaniis primum ſortiti ſunt, vt habetur inf. in conſt. 64. Greg. XIII. Pia, & deinde in Italia, vt in conſt. 71. Clem. VIII. In Apoſtolicæ. Et tam prima Congregatio Hiſpanica, quam altera Italica, ſunt penitus ſeparatæ ab aliis Carmelitis profitentibus d. Regulam, iterum mitigatam ab Eug. IV. in eius conſt. 3. Romani. Quæ quidem ſeparatio habetur inf. in conſt. 25. Clem. VIII. Paſtoralis. Inter ſe quoque ſeiunctæ ſunt Congregationes, Hiſpanica ſcilicet, & Italica, ex d. Clem. 71. Qui Clemens hos Diſcalceatos verè eſſe vnam de quatuor Ordinib. Mendicantium declarauit, in alia eius conſt. 101. Romanum. Noua loca erigere poſſe conceſſit Paul. V. in conſt. 10. Ad Eccleſia. Et pro eis erectum eſt in Vrbe Seminarium ad fidei propagationem, vt in alia eiuſdem Pauli conſt. 78. Romani.

Huius Ordinis Diſcalceatorum fundatrix fuit B. Tereſia, quam SS. Cathalogo adſcripſit Greg. XV. in conſt. 20. Omnipotens inf. tom. 4.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Priori, & Fratribus Eremitis Ordinis B. Mariæ de Monte Carmeli. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita A. D. 1247.*

Exordium.

QVæ honorem Conditoris omnium, & profectum continent animarum, roboris præſidio ſunt fulcienda perpetuo: ſed illa præcipuè, ſuper quæ Apoſtolicæ Sedis auctoritas ſalubris prouidentiæ ſtudium noſcitur habuiſſe.

Hic Pont. requiſitus de declaratione & approbatione Regulæ, illam commiſit Cardinali Hugoni & Epiſcopo Anteradenſi, qui eam ſtabiliuerunt, & ipſo modo approbat.

§. 1. Cum itaque nos ad veſtræ ſupplicationis inſtantiam, per dilectum filium Hugonem, tituli ſanctæ Sabinæ presbyterum Cardinalem, & Venerabilem Fratrem noſtrum Guillelmum Anteradenſem Epiſcopum, quædam Regulæ veſtræ dubia declarari, & corrigi, ac etiam quædam ipſius grauia miſericorditer fecerimus mitigari, prout in literis inde confectis plenius continetur; Nos veſtris piis deſideriis annuentes, declarationem, & correctionem, ac mitigationem huiuſmodi auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Earumque literas hic inſerit.

§. 2. Tenorem verò literarum ipſarum, de verbo ad verbum, fecimus præſentibus annotari, qui talis eſt.

Qui Cardinalis & Epiſcopus d. Regulam declaratam & mitigatam Priori & Fratribus eiuſdem tranſmittunt.

§. 3. Frater Hugo miſeratione Diuina tituli S. Sabinæ Presbyter Cardinalis, & Frater Guillelmus eadem miſeratione Anteradenſis Epiſcopus, cariſſimis in Chriſto filiis Religioſis viris, Priori Generali, & Definitoribus Capituli Generalis, Ordinis Fratrum Glorioſiſſimæ Dei Genitricis, ſemperque Virginis Mariæ de Monte Carmeli, Salutem in omni ſalutari. Accedentes ad Apoſtolicam Sedem Fratres Clerici, Rynaldus, & Petrus Ordinis veſtri, ex parte veſtra à Domino Papa humiliter poſtularunt, vt quædam, quæ in veſtro Priuilegio, & Regula olim vobis à fœlicis memoriæ Alberto Patriarcha Hieroſolimitano tradita continentur dubia, declarare, corrigere, & quædam grauia miſericorditer mitigare dignaretur. Cùm igitur Dominus Papa, eorum deuotis ſupplicationibus annuendo, nobis commiſerit, vt declarationem, correctionem, ac mitigationem huiuſmodi faceremus vice ipſius, ſecundùm quod bono ſtatui Ordinis, & Fratrum ſaluti expediens videremus; Religioni veſtræ, qua fungimur auctoritate, mandamus, quatenus Regulam à nobis correctam, declaratam, & mitigatam, prout expedire vidimus, deuotè recipientes, eam firmiter obſeruetis, & ad inſtar eiuſdem alias veſtras Regulas corrigatis, quam vobis per eoſdem Fratres ſub ſigillis noſtris mittimus in hac forma.

Prologus Regulæ.

Prologus Regulæ ab Alberto Patriarcha Hieroſolymitano tradita,

Albertus Dei gratia Hieroſolymitanæ Eccleſiæ vocatus Patriarcha, dilectis in Chriſto filiis, Brocardo, & ceteris Eremitis, qui ſub eius obedientia iuxta fontem Eliæ in Monte Carmeli morantur, in Domino ſalutem, & ſancti

III. firmata, & à dd. Cardinali & Epiſcopo iuſſu huius Pont. mitigata. cti Spiritus benedictionem. Multifarie, multiſque modis ſancti Patres inſtituerunt qualiter quiſque in quocumque Ordine fuerit, vel quemcumque modum vitæ Religioſæ elegerit, in obſequio IESV CHRISTI viuere debeat, & eidem fideliter de corde puro, & bona conſcientia deſeruire. Verum quia requiritis à nobis, vt iuxta propoſitum veſtrum tradamus vobis vitæ formulam, quam tenere in poſterum debeatis.

CAP. I.

De Priore & tribus eius promiſsis. Huic cap. addita ſunt illa verba cum caſtitate &c. Illud in primis ſtatuimus, vt vnum ex vobis Priorem habeatis, qui ex vnanimi omnium aſſenſu, vel maioris, & ſanioris partis, ad hoc officium eligatur: cui obedientiam promittat quilibet aliorum, & promiſſam ſtudeat operis veritate ſeruare, cum caſtitate & abdicatione proprietatis.

CAP. II.

Receptione locorum. Hoc cap. totum additum eſt. Loca autem habere poteritis in Eremis, vel vbi vobis donata fuerint, ad veſtræ Religionis apta, & commoda, ſecundùm quod Priori, & Fratribus videbitur expedire.

CAP. III.

Cellulis. Nil additum. Præterea iuxta ſitum loci, quem inhabitare propoſueritis, ſinguli habeant cellulas ſeparatas, ſicut per diſpoſitionem Prioris ipſius, & de aſſenſu aliorum Fratrum, vel ſanioris partis eædem cellulæ cuique fuerint aſſignatæ.

CAP. IV.

Refectorio totum additum. Ita tamen, vt in communi refectorio, ea quæ vobis erogata fuerint, communiter ſumatis, vbi aliquam lectionem ſacræ Scripturæ audiri commodè poterit.

CAP. V.

Mutatione Cellulæ. Nil additum. Nec liceat alicui Fratrum, niſi de licentia Prioris qui pro tempore fuerit, deputatum ſibi locum mutare, vel cum alio permutare.

CAP. VI.

Cellula Prioris. Nil additum. Cellula Prioris ſit iuxta introitum loci, vt venientibus ad eumdem locum primus occurrat: & de arbitrio, & diſpoſitione ipſius, poſtmodum quæ agenda ſunt, cuncta procedant.

CAP. VII.

Manſione in Cellulis. Mitigauit Eug. IV. cit. in rub. Maneant ſinguli in cellulis ſuis, vel iuxta eas, die ac nocte in lege Domini meditantes, & in orationibus vigilantes, niſi aliis iuſtis occaſionibus occupentur.

CAP. VIII.

Horis Canonicis. Hoc eſt in aliquo diuerſum à c. 6. reg. Hon. III. de qua in rubr. Hi, qui Horas Canonicas cum Clericis dicere norunt, eas dicant ſecundùm inſtitutiones Sanctorum Patrum, & Eccleſiæ approbatam conſuetudinem. Qui verò eas non norunt, vigintiquinque vicibus Pater noſter dicant in nocturnis Vigiliis exceptis Dominicis, & ſolemnibus diebus, in quorum Vigiliis prædictum numerum ſtatuimus duplicari, vt dicatur Pater noſter vicibus quinquaginta. Septies autem eadem dicatur Oratio in Laudibus matutinis. In aliis quoque Horis ſepties ſimiliter eadem ſigillatim dicatur Oratio: præter Officia Veſpertina, in quibus ipſam quindecies dicere debeatis.

CAP. IX.

Proprio. Hoc differt aliquo à c. 7. d. Reg. Nullus Fratrum aliquid eſſe ſibi proprium dicat, ſed ſint vobis omnia communia: & diſtribuantur vnicuique per manum Prioris, id eſt, per Fratrem ab eodem ad idem Officium deputatum, prout cuique opus erit, inſpectis ætatibus, & neceſſitatibus ſingulorum. Aſinos autem, ſiue mulos, prout veſtra expoſtulauerit neceſſitas.

CAP. X.

Oratio ac Miſſa. Nil innouatum. Oratorium, prout commodius fieri poterit, conſtruatur in medio cellularum, vbi mane per ſingulos dies ad audienda Miſſarum ſolemnia conuenire debeatis, vbi hoc commodè fieri poteſt.

CAP. XI.

Capi & Correctione. Nil immutatum. Dominicis quoque diebus, vel aliis, vbi opus fuerit, de cuſtodia Ordinis, & animarum ſalute tractetis, vbi etiam exceſſus, & culpæ Fratrum, ſi quæ de aliquo fuerint deprehenſæ, caritate media corrigantur.

CAP. XII.

Ieiunio. Mitigauit Eug. & Sixt. cit. in rub. Ieiunium ſingulis diebus, exceptis Dominicis, obſeruetis à Feſto Exaltationis ſanctæ Crucis vſque ad diem Dominicæ Reſurrectionis, niſi infirmitas, vel debilitas corporis, aut alia iuſta cauſa ieiunium ſolui ſuadeat, quia neceſſitas non habet legem.

CAP. XIII.

Abeſu carnium abſtineatis, niſi pro infirmitatis, vel debilitatis remedio ſumantur. Et quia vos oportet frequenter mendicare itinerantes, ne ſitis hoſpitibus oneroſi, extra domos veſtras ſumere poteritis pulmenta cocta cum carnibus. Sed & carnibus ſupra mare veſci licebit. *Eſu carnium. Hic addita ſunt ea verba Et quia cum ſeqq. Et mitigauit Eug. & Six. cit. in rub.*

CAP. XIV.

Quia verò tentatio eſt vita hominis ſuper terram, &c. *Armis ſpiritualibus.*

Omittitur reſiduum, quia eſt in d. Bulla Honor. III. cit. hic in rub. cap. 12. ſuprà fol.

CAP. XV.

Faciendum eſt vobis aliquod operis, vt ſemper vos, &c. *Aſſiduitate operandi.*

Omittitur reſiduum eadem mox dicta ratione.

CAP. XVI.

Commendat autem Apoſtolus ſilentium cum in eo præcipit operandum. Et quemadmodum Propheta teſtatur: Cultus iuſtitiæ ſilentium eſt. Et rurſum: In ſilentio, & ſpe erit fortitudo veſtra. Ideoque ſtatuimus, vt dicto Completorio, ſilentium teneatis vſque ad Primam dictam ſequentis diei. Alio verò tempore, licet ſilentij non habeatur obſeruatio tanta, diligentius tamen à multiloquio caueatur. Quoniam ſicut ſcriptum eſt, & non minus experientia docet: In multiloquio non deerit peccatum: &, Qui inconſideratus eſt ad loquendum, ſentiet mala. Item, Qui multis vtitur verbis, lædit animam ſuam. Et Dominus in Euangelio: De omni verbo otioſo, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicij. Faciat ergo vnuſquiſque ſtateram verbis ſuis, & frænos rectos ori ſuo, ne fortè labatur, & cadat in lingua & inſanabilis caſus eius ſit ad mortem. Cuſtodiens cum Propheta vias ſuas, vt non delinquat in lingua ſua. Et ſilentium, in quo cultus iuſtitiæ eſt diligenter & cautè ſtudeat obſeruare. *Silentio. Hic eſt aliquid immutatum in verbis ideo quia à Regula confirmata à d. Hon. III. cap. 14.*

CAP. XVII.

Tu autem frater Brocarde, & quicumque poſt te inſtitutus, &c. *Humilitate Prioris.*

Omittitur quia eſt idem capitulum cum cap. 15. d. Regulæ Honor. III. ſuprà fol.

CAP. XVIII.

Vos quoque ceteri Fratres, Priorem veſtrum honorare humiliter, &c. *Veneratione Prioris.*

Omittitur quia eſt, vbi mox dixi.

Ex Achon. Idibus Ianuarij, Anno Domini 1171. *Finis d. Regula.*

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Lugduni, Kal. Septemb. Anno Domini 1248. *D.P.A. 5. die 1. Sept.*

Quòd Fratres Minores Ordinis S. Franciſci, Conuentuales denominentur. VII.

Hoc intellige, de Fratribus qui Regulam S. Franciſci obſeruant cum priuilegijs & diſpenſationibus à Sede Apoſt. impetratis. Alij autem alijs modis denominantur, vt dixi ſup. in conſt. 5. Honor. III. Solet fol. Conuentuales autē dicti ſunt, quia hoc tempore in Conuent. & Monaſterijs in ſimul conuenire degereque cœperunt. De toto autem Ord. Franciſ. plene notaui ſup. in conſt. pr. ecit. Hon. III.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Fratribus Ordinis Minorum. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1250.*

CVm tamquam veri & fideles CHRISTI Miniſtri elegeritis vobis in domo domini manſiones, dignum eſſe credimus, vt habitacula veſtra inter alias honorabiles congregationes fidelium ſtatuamus. *Cauſa conceſsionis.*

§. 1. Hinc eſt igitur, quod veſtris ſupplicationibus inclinati, præſentium auctoritate decernimus, vt Eccleſiæ veſtræ omnes, vbi Conuentus exiſtunt, Conuentuales vocentur. *Conceſsio de qua in rub.*

§. 2. Vobis nihilominus licentiam concedentes, vt in ipſis Eccleſiis, ad opus Fratrum & familiæ veſtræ, habere liberè cœmeteria valeatis. Nulli ergo &c. *Et cœmeteriorum.*

Dat. Lugduni, Nonis Aprilis, Pont. noſtri Anno 7. *D.P.A. 7. die 5. April.*

Hæretici eorumque fautores & complices banno exponantur, & eorum bona publicentur. VIII.

De

De his vide etiam inſ. in conſt. ſeq. & in Alex. IV. conſt. 21. Diſcretioni.

Contra Hæreticos in locis Italiæ, Inſularumque ei adiacentium quouis prætextu commorantes eorumque fautores Conſtitutionem edidit Greg. XV. vt inſ. tom. 4. conſt. 28. Romani.

Ibid. An. D. 12.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Nobilibus viris vniuerſis, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, ac Poteſtatibus, Rectoribus, Conſulibus, & Communibus Ciuitatum, & aliorum locorum per Lombardiam, Marchiam Teruiſinam, & Romaniolam conſtitutis. Salutem & Apoſt. benedictionem.

Hæretici, &c. puniantur.

CVm fratres Prædicatores generaliter in Lombardia, Marchia Teruiſina, & Romaniola, contra hæreticos, & omnes ſectas eorum quocumque nomine cenſeantur, ad extirpandam inde tam grauis contagij peſtem, & malum tantæ prauitatis in Eccleſia Dei nimium peſtilens, duxerimus deputandam Vniuerſitatem veſtram, rogandã & hortandam duximus attentè, & monendam, per Apoſtolica vobis ſcripta diſtrictè præcipiendo mandantes, vt quatenus omnes illos, qui per Inquiſitores eoſdem, vel per alios de ipſorum mandato de hæreſis crimine, vel pro defenſione, ſeu receptatione aut fauore hæreticorum, excommunicationis innodati vinculo vel denunciati excommunicati publicè fuerint, bonis confiſcatis ipſorum, banno publico exponatis, alias contra eos temporaliter, prout expedire videritis in fulcimentum Catholicæ fidei, poteſtate vobis tradita proceſſuri. Alioquin noueritis nos eiſdem Inquiſitoribus noſtris literis iniunxiſſe, vt vos ad id per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione remota compellant.

D. P. A. 9 die 11. Maij.

Dat. Peruſij 5. Idus Maij, Pont. noſtri Anno nono.

IX. Promulgatio legum & conſtitutionum, contra Hæreticos eorumque complices & fautores, à Magiſtratibus & officialibus ſæcularibus obſeruandarum.

Has leges approbauit, mitigauit, & ampliauit Alex. IV. & latiùs Clemens IV. in ipſius conſt. 13. Ad extirpanda. Declarauit etiam §. 4. 9. & 21. 27. & 36. huius conſt. & ſequentis ei annexæ, idem Alex. inf. in conſt. 2. Cum ſecundùm.

Pœnæ autem Hæreticorum videri poſſunt in Bullis à me indicandis inſ. in conſt. 19. Pauli IV. Cum ex Apoſtolatus, & ſup. in conſt. 1. Honor. III. fol. Et pro declaratione huius Bullæ, vide Alex. IV. conſt. 2. Cum ſecundùm.

Contra Hæreticos etiam agunt Bullæ in die Cœnæ Domini legi ſolitæ, cuius vltimum exemplar eſt S. D. N. Vrb. VIII. conſt. 62. Paſtoralis inſ. tom. 4.

Ibid. A. D. 1254.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Poteſtatibus, ſiue Rectoribus, Conſilijs, & Communitatibus Ciuitatum aliorumque locorum per Lombardiam, Romaniolam, & Marchiam Teruiſinam conſtitutis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Hic Pont. edidit conſtitutiones ad extirpationem hæreticorum.

AD extirpanda de medio populi Chriſtiani hæreticæ prauitatis zizania, quæ abundantius ſolito ſuccreuerunt, ſuperſeminante illa licentius, his diebus hominis inimico, tantò ſtudioſius, iuxta commiſſam nobis ſolicitudinem inſudare proponimus, quantò pernicioſius negligeremus eadem in necem Catholici ſeminis peruagari. Volentes autem vt aduerſus huiuſmodi nequitiæ operarios, conſurgant ſtentque nobiſcum Eccleſiæ filij, ac orthodoxæ fidei zelatores, conſtitutiones quaſdam ad extirpationem hæreticæ peſtis edidimus à vobis vt fidelibus eiuſdem fidei defenſoribus exacta diligentia obſeruandas quæ ſeriatim inferius continentur.

§. 1. Quocirca vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſinguli conſtitutiones eaſdem conſcribi veſtris capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, ſecundum eas contra omnem hæreſim, ſe aduerſus hanc ſanctam Eccleſiam extollentem, ſine omiſſione aliqua procedatis. Alioquin dilectis filiis Priori, Prouincialibus & Fratribus Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis Ordinis Prædicatorum in Lombardia, Marchia Teruiſia, & Romaniola, damus noſtris literis in mandatis, vt ſingulos veſtrum ad id per excommunicationem in perſonas, & interdictum in terram appellatione remota compellant.

Quas à Magiſtratibus ſecularibus obſeruari præcipit.

Leges & Conſtitutiones autem ſunt hæ.

Tenor dd. Conſtitutionum.

Lex. I.

§. 2. STatuimus, vt Poteſtas, ſeu Rector, qui Ciuitati præeſt, vel loco alij ad præſens, aut pro tempore præfuerit in futurum, in Lombardia, Romaniola, vel Marchia Teruiſia, interpræciſe & ſine tenore aliquo, attendere inuiolabiliter & ſeruare, & facere ab omnibus obſeruari toto tempore ſui regiminis, tam in ciuitate vel loco ſui regiminis, quàm in Terris ſuæ ditioni ſubiectis, omnes & ſingulas tam infraſcriptas, quàm alias conſtitutiones & leges, tam canonicas, quàm ciuiles, editas contra hæreticam prauitatem. Et ſuper his præciſè obſeruandis recipiant à quibuſlibet ſibi in poteſtate vel regimine ſuccedentibus, iuramenta. Quæ qui præſtare noluerint, pro Poteſtatibus vel Rectoribus nullatenus habeantur, Et quæ vt poteſtates vel Rectores fecerint, nullam penitus habeant firmitatem. Nec vllus teneatur aut debeat ſequi eos, etiamſi de ſequela præſtanda eis exhibuerint iuramentum. Quod ſi Poteſtas vel Rector aliquis hæc omnia & ſingula ſeruare noluerit, vel neglexerit, præter notam periurij & perpetuæ iacturam infamiæ, ducentarum marcharum pœnam incurrat, quæ irremiſſibiliter exigantur ab eo, & in vtilitatem communis integra conuertantur, & nihilominus vt periurus & infamis, & tamquam hæreticorum fautor, de fide ſuſpectus, officio & honore ſui regiminis ſpolietur: nec vlterius Poteſtas ſeu Rector in aliquo habeatur, & de cetero ad aliquam dignitatem vel officium publicum nullatenus aſſumatur.

Iurent Magiſtratus ſeruare leges contra hæreticos alioquin incidant in pœnas hic enunciatas.

Alias leges habes ſup. in conſt. 1. Hon. III. Has leges fol. & conſt. 1. huius Pont. fol.

Lex II.

§. 3. Idem quoque Poteſtas ſeu Rector cuiuſlibet Ciuitatis vel loci, in principio ſui regiminis, in publica concione more ſolito congregata, banno ciuitatis vel loci ſupponat tamquam pro maleficio, omnes hæreticos vtriuſque ſexus, quocumque nomine cenſeantur. Et teneatur bannum huiuſmodi à ſuis prædeceſſoribus poſitum confirmare. Præcipuè autem quod nullus hæreticus vel hæretica de cetero habitet vel moretur, aut ſubſiſtat in Ciuitate, ſeu aliquo loco iuriſdictionis, aut diſtrictus eiuſdem, & quicumque ipſum vel ipſam inuenerit, liberè capiat & capere poſſit impune, & omnes res ipſius vel ipſorum eis licenter auferre, quæ ſint auferentium pleno iure, niſi auferentes huiuſmodi ſint in officio conſtituti.

Hæreticos banno ſupponant & capere ſinant.

Poſt verbum, res, additur mobiles Clem. IV. cit. in rub.

Lex. III.

§. 4. Idem quoque Poteſtas ſeu Rector infra tertium diem poſt introitum regiminis ſui, duodecim viros probos & catholicos, & duos Notarios, & duos Seruitores, vel quotquot fuerint neceſſarij inſtituere teneatur, quos Diœceſanus, ſi præſens extiterit, & intereſſe voluerit, & duo fratres Prædicatores, & duo Minores ad hoc à ſuis Prioribus, ſi Conuentus ibi fuerint eorumdem Ordinum, deputati, duxerint eligendos.

Miniſtros pro ſancta Inquiſitione inſtituant.

Alex. cit. in rub. declarat.

Lex IV.

§. 5. Inſtituti autem huiuſmodi, & electi, poſſint & debeant hæreticos & hæreticas capere, & eorum bona illis auferre, & facere auferri per alios, & procurare hæc tam in ciuitate, quàm in tota eius iuriſdictione atque diſtrictu, plenarie adimpleri, & eos ducere, & duci facere in poteſtatem Diœceſani, vel Vicariorum eiuſdem.

Qui hæreticorum captura ſtudeant.

Lex V.

§. 6. Teneatur autem Poteſtas ſeu Rector quilibet in expenſis Communis, cui præeſt, facere duci eoſdem hæreticos ita captos, quocumque Diœceſanus, vel eius Vicarij in iuriſdictione vel diſtrictu diœceſani Epiſcopi, ſeu ciuitatis vel loci voluerit illos duci.

Eóſque duci faciant Magiſtratus ſumptibus Communis.

Lex VI.

Lex VI.

Officialibus Inquiſitionis credatur Clē. hoc reſtrinxit, Alex. IV. declarauit.

§. 7. Officialibus verò prædictis plena fides de his omnibus habeatur, quæ ad eorum officium pertinere noſcuntur, aliquo ſpecialiter præſtito iuramento, probatione aliqua in contrarium non admiſſa, vbi duo, vel tres, vel plures præſentes fuerint ex eiſdem.

Lex VII.

Iurent in ingreſſu officij.

§. 8. Porro cum Officiales huiuſmodi eliguntur, iurent hæc omnia exequi fideliter & pro poſſe, ac ſuper his ſemper meram dicere veritatem, quibus ab omnibus, in his quæ ad officium eorum pertinent, plenius pareatur.

Lex VIII.

Poteſtas eorundem plenaria ſit.

§. 9. Et tam dicti duodecim, quam Seruitores & Notarij prætaxati, ſimul, vel diuiſim, plenariam præcipiendi ſub pœna & banno, quæ ad officium ſuum pertinent, habeant poteſtatem.

Lex IX.

Hic multa ſubdit Clem. Eorum præcepta ſeruentur.

§. 10. Poteſtas autem vel Rector teneatur habere firma & rata omnia præcepta, quæ occaſione officij ſui fecerint, & pœnas exigere non ſeruantium.

Lex X.

Immunes præſeruentur.

§. 11. Quod ſi dictis Officialibus aliquo tempore aliquod damnum contigerit, in perſonis vel rebus, pro ſuis officiis exequendis, à communi ciuitatis vel loci, per reſtitutionem plenariam ſeruentur indemnes.

Lex XI.

Alibi non conueniantur de concernentib. officium.

§. 12. Nec ipſi Officiales vel eorum hæredes poſſint aliquo tempore conueniri, de his quæ fecerint, vel pertinent ad eorum officium niſi ſecundùm quod eidem diœceſano & fratribus videbitur expedire.

Lex. XII.

Eorum officiū ſex menſibus expletur.

§. 13. Ipſorum autem officium duret tantummodo per ſex menſes, quibus completis Poteſtas teneatur totidem ſubrogare officiales ſecundùm formam eamdem, in aliis ſex menſibus ſequentibus exequantur.

Lex XIII.

Emolumenta in diſceſſu qua. Mut: uit aliquid idem Clem.

§. 14. Sanè ipſis Officialibus dentur de Camera Communis ciuitatis vel loci, quando exeunt ciuitatem aut locum pro hoc officio exequendo, vnicuique pro qualibet decem & octo Imperiales in pecunia numerata, quos Poteſtas vel Rector teneatur eis dare, vel dari facere infrà diem tertium poſtquam ad eamdem redierint ciuitatem vel locum.

Lex XIV.

Salariū quod Addit Clem.

§. 15. Et inſuper habeant tertiam partem bonorum hæreticorum quæ occupauerunt, & mulctarum ad quas fuerunt condemnati, ſecundùm quod inferius continetur, & hoc ſalario ſint contenti.

Lex XV.

Ad alia officia non compellendi.

§. 16. Sed ad nullum aliud, quod iſtud officium impediat, vel impedire poſſit, vllo modo officium, vel etiam exercitium, compellantur.

Lex XVI.

Statutis non [illegible], adiendo.

§. 17. Nullum etiam ſtatutum, conditum vel condendum, eorum officium vllo modo valeat impedire.

Lex XVII.

Quādo amouendi, & à quibus.

§. 18. Et ſi quis horum officialium propter ineptitudinem vel inertiam vel occupationem aliquam vel exceſſum, diœceſano & fratribus ſupradictis viſus fuerit amouendus, ipſum ad mandatum vel dictum eorum teneatur amouere Poteſtas aut Rector, & alium ſecundùm formam præſcriptam ſubſtituere loco eius.

Lex XVIII.

Eorundem delinquentium pœna.

§. 19. Quòd ſi quis eorum contra fidem & ſinceritatem officij ſui in fauorem hæreſis deprehenſus fuerit exceſſiſſe, præter notam infamiæ perpetuæ, quam tamquam fautor hæreticorum incurrat, per Poteſtatem vel Rectorem ad diœceſani loci, & dictorum fratrum arbitrium puniatur.

Lex XIX.

Clemens addidit & Inquiſitorum poſt v. Fratrum. Omnes inquiſitoribus faueant ad capiendum hæreticos.

§. 20. Poteſtas præterea militem ſuum vel alium aſſeſſorem, ſi Diœceſanus vel eius Vicarius, aut Inquiſitores à Sede Apoſtolica deputati, ſeu dicti officiales petierint, cum ipſis officialibus mittere teneatur, & cum ipſis eorum officium fideliter exercere. Quilibet etiamſi præſens in terra vel requiſitus fuerit, teneatur tam in ciuitate quàm in iuriſdictione vel diſtrictu quolibet, dare ipſis officialibus vel eorum ſociis conſilium, & iuuamen, quando voluerint hæreticum vel hæreticam capere, vel ſpoliare, aut inquirere: ſeu domum vel locum, aut aditum aliquem introire pro hæreticis capiendis, ſub vigintiquinque librarum Imperialium pœna vel banno. Vniuerſitas autem borgi, ſub pœna & banno librarum centum; Villa verò librarum quinquaginta Imperialium pro qualibet vice ſoluenda in pecunia numerata.

Clem. reſtrinxit ad 50. & 25.

Lex XX.

Impedientes puniantur iuxta leges Friderici Imperat. &c.

§. 21. Quicumque autem hæreticum vel hæreticam, captum vel captam auferre de manibus capientium vel capientis auſus fuerit, vel defendere ne capiatur: ſeu prohibere aliquem intrare domum aliquam vel turrim ſeu locum aliquem ne capiatur & inquiratur ibidem, iuxta legem Paduæ promulgatam per Fridericum tunc Imperatorem, publicatis bonis omnibus in perpetuum relegetur, & domus illa à qua prohibiti fuerint ſine ſpe reædificandi funditus deſtruatur, & bona quæ ibi reperta fuerint, fiant capientium, ac ſi hæretici fuiſſent ibidem inuenti, & tunc propter hanc prohibitionem vel impeditionem ſpecialem, burgus componat communi librarum ducentarum, & Villa librarum centum, & vicinia tam Burgi quàm Ciuitatis librarum quinquaginta Imperialium, niſi infrà tertium diem ipſos defenſores vel defenſorem hæreticorum Poteſtati captos duxerint perſonaliter præſentandos.

Hanc deſtructionem mitigauit. Clem. IV. & contra declarauit Alex. IV. Aliq. hic immutauit & addit.

Lex XXI.

Hæretici capti cuſtodiantur. Multa addit Clemens.

§. 22. Teneatur inſuper Poteſtas ſeu Rector quilibet omnes hæreticos vel hæreticas, qui capti amodo fuerint, per viros Catholicos ad hoc electos à diœceſano, ſi fuerit præſens, & fratribus ſupradictis, in aliquo ſpeciali carcere tuto & ſecuro, in quo ipſi ſoli detineantur, ſeorſum à latronibus & bannitis, donec de ipſis fuerit definitum, ſub expenſis commoois ciuitatis vel loci ſui facere cuſtodiri.

Lex XXII.

Aſſignantes non hæreticos pro hæreticis puniantur.

§. 23. Si quandoque aliqui vel aliquæ non hæretici pro captis hæreticis, ipſis non contradicentibus fuerint aſſignati, vel ſi forſitan aſſignauerint, prædicti ſuppoſiti perpetuo carcere mancipentur, & hæretici nihilominus reddi & aſſignari cogantur, & qui hunc dolum fecerint, iuxta legem prædictam bonis omnibus publicatis in perpetuum relegentur.

Lex XXIII.

Hæretici capti per officiales præſententur inf. dies quindecim.

§. 24. Teneatur inſuper Poteſtas, & Rector quilibet cum bono & ſecuro comitatu, omnes hæreticos & hæreticas, quocumque nomine cenſeantur, infrà quindecim dies poſtquam fuerint capti, diœceſano, vel eius ſpeciali vicario, ſeu hæreticorum inquiſitoribus præſentare, pro examinatione de ipſis, & eorum hæreſi facienda.

Lex XXIV.

Damnati recipiantur ad puniendum. Clem aliquid immutauit.

§. 25. Damnatos verò de hæreſi per diœceſanum, vel eius vicarium, ſeu per Inquiſitores prædictos, Poteſtas vel Rector, vel eius Nuncius ſpecialis eos ſibi relictos recipiat, ſtatim, vel infrà quinque dies ad minùs, circa eos conſtitutiones contra tales editas ſeruaturus.

Lex XXV.

Cogantur capti hæretici alios hæreticos & complices & bona detegere.

§. 26. Teneatur præterea Poteſtas ſeu Rector omnes hæreticos quos captos habuerit, cogere citra membri diminutionem & mortis periculum, tamquam verè latrones & homicidas animarum, & fures Sacramentorum Dei & fidei Chriſtianæ, errores ſuos expreſsè fateri, & accuſare alios hæreticos quos ſciunt, & bona eorum, & credentes & receptatores, & defenſores eorum, ſicut coguntur fures & latrones rerum temporalium, accuſare ſuos complices, & fateri maleficia quæ fecerunt.

Lex XXVI.

Domus vbi inueniuntur, deſtruantur & domini, & puniantur. Alex. declarat. Et addit Clem. II.

§. 27. Domus autem in qua repertus fuerit aliquis hæreticus, vel hæretica, ſine vlla ſpe reædificandi funditus deſtruatur: niſi dominus domus eos ibidem procurauerit reperiri. Et ſi dominus illius domus, alias domus habuerit contiguas illi domui, omnes illæ domus ſimiliter deſtruantur, & bona quæ fuerint inuenta in domo illa, & in domibus illis adhærentibus, publicentur, & fiant auferentiū, niſi auferentes fuerint in officio conſtituti. Et inſuper dominus domus illius, præter notam infamiæ perpetuæ, quam incurrat, componat Communi Ciuitatis

vel

vel loci quinquaginta libras Imperiales in pecunia numerata, quam ſi non ſoluerit, io perpetuo carcere detrudatur. Burgus autem ille in quo hæretici capti fuerint vel inuenti, componat Communi Ciuitatis libras centum: & Villa libras quinquaginta, & vicina tam Burgi quam Ciuitatis libras quinquaginta Imperiales io pecunia numerata.

L e x XXVII.

Fautorum eorundem, atque credentium pœna. Tu vide inf. alias pœnas in conſt. 1. Nicol. III. Honorii.

§ 28. Quicumque verò fuerit deprehenſus dare alicui hæretico, vel hæreticæ, conſilium, vel auxilium, ſeu fauorem, præter aliam pœnam ſuperius & inferius prætaxatam, ex tunc ipſo iure in perpetuum ſit factus infamis, nec io publica officia ſeo conſilia, vel ad eligendos aliquos ad huiuſmodi, nec ad teſtimonium admittatur, ſit etiam inteſtabilis, vt nec teſtamenti liberam habeat factiooem, nec ad hęreditatis ſucceſſionem accedat. Nullus præterea ei ſuper quocumque negotio, ſed ipſe alij reſpondere cogatur. Quòd ſi fortè iudex extiterit, eius ſententia nullam obtineat firmitatem, nec cauſæ aliquæ ad eius audientiam perferantur. Si fuerit aduocatus, eius patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio inſtruoienta confecta per ipſum, nullius penitus ſint momenti. Credentes quoque erroribus hæreticorum tamquam hæretici puniantur.

L e x. XXVIII.

Nomina eorum in quatuor lib. deſcribantur.

§. 29. Teneatur inſuper Poteſtas ſeu Rector, nomina virorum omnium, qui de hæreſi fuerint infamati vel banniti, io quatuor libellis vnius teooris facere anootari: quorum vnum Commune Ciuitatis vel loci habeat, & alium Diœceſanus, & tertium fratres Prædicatores, & quartum fratres Minores, & ipſorum nomina ter io anoo, & in concione publica ſolemniter faciat recitari.

L e x XXIX.

De filijs & nepotibus eorum inquiratur.

§. 30. Teneatur quoque Poteſtas ſeu Rector, filios & nepotes hæreticorum & receptatorum, defenſorum, & fautorum diligenter inueſtigare, eoſque ad aliquod officium publicum ſeu conſilium nullatenus admittere in futurum.

L e x XXX.

Officiales purgent hæreticis &c. eorum loca.

§. 31. Teneantur præterea Poteſtas ſeu Rector, voum de aſſeſſoribus ſuis, quem elegerit Diœceſanus ſi fuerit præſens, & Inquiſitores prædicti ab Apoſtolicà Sede dati, mittere cum eis quandocumque voluerint, & in iuriſdictione Ciuitatis atque diſtrictu. Qui aſſeſſor, ſecundum qood prædictis Inquiſitoribus viſum fuerit, ibi tres aut pluresboni teſtimonij viros, vel totam viciniam, ſi eis videbitur, iurare compellat; quod ſi qoos ibidem hæreticos ſciuerint, vel bona eorum, qood ſi quos occulta conuenticula celebrantes, ſeu à communi conuerſatiooe fidelium vita & moribus diſſidentes, vel credentes, aut defenſores, ſeu receptatores, vel fautores hæreticorum, eos dictis Inquiſitoribus ſtudeant indicare. Ipſa autem Poteſtas contra accuſatos procedat ſecundùm leges quondam Friderici tunc Imperatoris Paduæ promulgatas.

L a x XXXI.

Et omnia hæc contenta diligenter exequantur.

§. 32. Teneatur inſuper Poteſtas ſeu Rector in deſtructiooem domorum, & condemnationibus faciendis, & in rebus inuentis vel occupatis conſignandis & diuidendis, de quibus ſuperius dicitur, infra decem dies poſtquam accuſatio facta fuerit, hæc omnia exequi cum effectu; & condemnationes omnes in pecunia oumerata infrà tres menſes exigere, & diuidere illas ſicut ioferius continetur, & eos qui ſoloere non poterint, baooo maleficij ſupponere, & donec ſoluant, in carcere detinere: alioquin pro his omnibus & ſingulis ſyndicetur ſicut inferiùs continetur, & inſuper teneatur vnum de aſſeſſoribus, quemcumque Diœceſanus vel eios Vicarius, & dicti Inquiſitores hæreticorum voluerint, ad hæc peragenda fideliter aſſignare, & mutare pro tempore, ſi eis viſum fuerit opportunum.

L a x XXXII.

Pœnæ non relaxentur.

§. 33. Omnes autem condemnatiooes, vel pœnæ, quæ occaſione hæreſis factæ fuerint, neque per concionem, neque per cooſilium, neque ad vocem populi vllo modo aut ingenio, aliquo tempore valeant relaxari.

L a x XXXIII.

Bona confiſcata applicentur vt hic.

§. 34. Teoeatur inſuper Poteſtas ſeu Rector omnia bona hæreticorum, quæ per dictos Officiales fuerint occupata ſeu inuenta, & coodemnatiooes pro his exactas diuidere tali modo. Vna pars deueniat in Commune Ciuitatis vel loci. Secũda in fauorem & expeditionem Officij detur Officialibus, qui tunc negotia ipſa peregerint. Tertia ponatur io aliquo tuto loco, ſecũdùm qnod dictis Diœceſano, & Inquiſitoribus videbitur reſeruanda, & expendenda per conſilium eorumdem in fauorem fidei, & ad hæreticos extirpandos, oon obſtante huiuſmodi diuiſionis ſtatuto aliquo, condito aut condendo.

Quod ampliatur in conſt. huic adiuncta. Et nonnulla addit idem Clem. IV.

L e x XXXIV.

Prohibitio aliquid de huiuſmodi ſtatutis immutandi.

§. 35. Si quis autem de cetero aliquod iſtorum ſtatutorum, aut conſtitutionum attentauerit delere, diminuere, vel mutare, ſine auctoritate Sedis Apoſtolicæ ſpeciali, Poteſtas, ſeo Rector, qui pro tempore fuerit io illa Ciuitate vel loco, teneatur eum tamquam defenſorem hæreticorum publicum & fautorem, ſecundùm formam præſcriptam perpetuò publicè infamare, atque ponere in libris quioquaginta Imperialium in pecunia numerata, quam ſi exigere oon potuerit, eum maleficij banoo ſupponat, de quo eximi oon valeat, niſi ſoloerit duplam dictæ pecuniæ quantitatem.

L e x XXXV.

Magiſtratus de eorum obſeruantia ſyndicentur. Alex. IV. ut in rub. declarat. Multa addit idem Clem. IV.

§. 36. Teneatur ſanè Poteſtas ſeu Rector iofra decem dies ſui regiminis ſyndicare præcedentem proximè Poteſtatem, vel Rectorem, & eius etiam aſſeſſores, per tres viros Catholicos, & fideles, electos ad hoc per Diœceſanum ſi fuerit præſens, & per fratres Prædicatores, & Minores de omnibus his, quæ in ſtatutis iſtis, ſeu conſtitutionibus & legibus contra hæreticos, & eorum complices editis continentur, & punire ipſos ſi exceſſerint io omnibus & ſingulis quæ omiſerint, & cogere reſtituere de propria facultate; non obſtante ſi per aliquam licentiam conſilij vel alterius cuiuſlibet à ſyndicatione fuerint abſoluti.

L e x XXXVI.

Syndici prius iurent.

§. 37. Iurabunt autem prædicti tres viri bona fide ſyodicare præfatos de omnibus ſupradictis.

L e x XXXVII.

Statuta contraria tollantur, & illa repetentur.

§. 38. Ceterum teneatur poteſtas ſeu Rector cuiuſlibet Ciuitatis vel loci, delere ſeu abradere penitus de ſtatutis vel capitularibus communis, quodcumque ſtatutũ, conditum vel condendum, ioueoiatur contradicere iſtis conſtitutionibus, ſeu ſtatutis & legibus quomodolibet obuiare: & in principio & in medio ſui regiminis, hæc ſtatuta, ſeu conſtitutiones, & leges io publica concione ſolemniter facere recitari: & etiam io alijs locis extra Ciuitatem ſuam vel locum, ſicut Diœceſano ſeu Ioquiſitoribus & fratribus ſupradictis viſum fuerit expedire.

L a x XXXVIII.

Et in 4. lib. deſcribantur.

§. 39. Portò hæc omnia ſtatuta, ſeu conſtitutiones & leges, & ſi quæ aliæ contra hæreticos, & eorum complices, tempore aliquo auctoritate Sedis Apoſtolicæ conderentur, in quatuor voluminibos vnius teooris debeant contineri: quorum vnum ſit in Statutario communis cuiuſlibet Ciuitatis, ſecundum apud Diœceſanum, tertium apud Fratres Prædicatores, quartum apud Fratres Minores, cum omni ſinceritate ſeruentur, ne poſſint per falſarios in aliquo violari.

Dat. Peruſij Idibus Maij, Pont. noſtri Anno nono. *D. P. A. 9. die 15. Maij.*

Sequitur declaratio d. Conſtitutionis.

Edita A. D. 1254.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis in Prouincia Lombardiæ. Salutem &c.

Petitio declarationis.

CVm io conſtitutionibus nuper à oobis contra hæreticos promulgatis, ioter alia contioeri dicatur expreſsè, vt domus io qua hæreticus vel hæretica inuentus fuerit, ac ei contiguæ, ſi fuerint eiuſdem domini, ſine ſpe reparationis funditus deſtruantur, noſtro petiſtis certificari reſponſo, quid ſit de turribus in caſu huiuſmodi obſeruandum.

Declaratio, qua reſpicit præſ. conſt. in §. 17. & §. 34.

§. 2. Ad quod breuiter reſpondemos, qood noſtræ intentioois extitit & exiſtit, vt in eo caſu, idem in turribus, & in domibus iudicium obſeruetur.

§. 3. Lignamina verò, lapides, & tegulas domorum & turrium, quæ taliter deſtruentur, eo modo diſtribui decernimus,

Declarant Alex.& Cle. etc. in rub.

decernimus, quo res alias ibidem inuentas diuidi mandamus in conſtitutionibus antedictis.

D.P. An. 12. die 29. Iulij.

Dat. Anagniæ, 4. Kal. Auguſti, Pont. noſtri Anno 12.

X. De cautione præſtanda à fautoribus hæreticorum, ad fidem redeuntibus, & de applicatione pœnarum, in caſu contrauentionis.

Hoc idem cauetur inf. in conſt. 14. Alex. IV. Super.

Edita, A.D. 1253.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Priori Prouinciali Ordinis Prædicatorum, & Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis in Lombardia, Romandiola, Marchia Anconitana, & Teruiſina, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Fautores hæreticorum caueant &c.

CVm Venerabilis frater noſter Albanenſis Epiſcopus auctoritate noſtra ſuper extirpatione prauitatis hæreticæ inter alia duxerit ſtatuendum, vt Inquiſitores hæreticorum in Prouincia Lombardia, à credentibus, fautoribus, receptatoribus, & defenſoribus hæreticorum ad obedientiam Eccleſiæ redeuntibus, ſub pœna pecuniaria cautionem exigerent, quod fidem Catholicam firmiter teneant, & vlterius fauorem aliquem hæreticis non impendent, & nos ſtatutum huiuſmodi approbauerimus, ex abundanti vt firmior veſter maneat in hac parte proceſſus, prædicta vobis, & his quos in huiuſmodi contigerit miniſterio ſubrogari auctoritate præſentium duximus committenda.

D.P. An. 10. die 29. Ian.

Dat. Peruſij, 4. Kal. Februar. Pont. noſtri Anno 10.

Sequitur declaratio circa pœnas contrauenientium.

Edita An. D. 1253.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus fratribus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis per Lombardiæ Prouinciam conſtitutis, præſentes literas inſpecturis, Salutem & Apoſt. benedictionem.

Iuſſio quoad pœnas contrauenientium exactionem & applicationem. Conſonat conſtit. Alex. IV. ſup. in rub. citata.

CVm per noſtras vobis mandemus literas, vt hæreticorum credentes, fautores, receptatores, & defenſores, qui poſt præſtitam cautionem, quod fidem Catholicam firmiter teneant, & vlterius hæreticis fauorem aliquem non impendant, in id quod abiurauerant, ſunt relapſi: & quos in poſterum relabi fortè contigerit, ad ſoluendam pœnam ab ipſis promiſſam, iuxta ordinationem venerabilis fratris noſtri Albanenſis Epiſcopi auctoritate Apoſtolica factam, per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compellatis: fraternitati veſtræ per ſcripta Apoſtolica mandamus, quatenus de his quæ taliter recipere vos continget, dilectis filiis Priori Prouinciali Ordinis Prædicatorum, & Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis in Lombardia, Romaniola, Marchia Anconitana, & Teruiſina, & ſubſtituendis eiſdem, in expenſis prouidere curetis ad Inquiſitionis huiuſmodi officium opportunis.

D.P. An. 10. die 30. Ian.

Dat. Peruſij, 3. Kal. Februar. Pont. noſtri Anno 10.

XI. Canonizatio S. Petri Martyris Veronenſis, profeſſoris, Ordinis Fratrum Prædicatorum, & inſtitutio ſuæ Feſtiuitatis pro die 29. menſis Aprilis.

Hanc feſtiuitatem duplici officio celebrari iuſſit Six. V. vt infra in eius conſt. 30. Inuictorum.

Edita A.D. 1253.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus fratribus Vniuerſis Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filijs Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Decanis, Archipresbyteris, & alijs Eccleſiarum Prælatis, ad quos literæ iſtæ peruenerint, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Preclara S. Petri acta & Sancta Eccleſia ſtatim ius reconſetur.

MAgnis & crebris declarata prodigiis Chriſtianæ fidei rectitudo, iam nouo, Sancti noui, decorata martyrio, ſignorum recentium fulgore coruſcat; Et multis hactenus roborata portentis, nunc ſingularium miraculorum ſignis confirmatur. Ecce de inſtanti, & moderno fidei pugile, noua gaudia prodeunt, triumphalia ſigna noteſcunt, vox fuſi ſanguinis intonat, incliti Martyris tuba clangit, terra non ſilet ſudans aſperſione cruoris; reſonat regio nobili prædita bellatore; ipſemetque gladius parricida proclamat. Hæc ſunt certè certa Fidei ſacræ indicia, hæc ipſius idonea teſtimonia, hæc eius digniſſima munimenta, propter quod lætati ſunt cæli, & terra in tanti perceptione gladij pariter exultauit. Grandis adeſt matri Eccleſiæ cauſa lætitiæ multa ei materia iucunditatis aduenit. Habet vnde Domino canticum nouum cantet; vnde immenſæ laudis hymnum referat Deo ſuo. Habet plebs Catholica vnde plaudat, leuatis Altiſſimo manibus, ſonoris iubilet vocibus, & lætis animis iucunderit. Habet Chriſtiana concio, vnde deuotas Conditori concinat cantiones. De horto ſiquidem Fidei, nuper in menſam Regi æterno dulcis allatus eſt fructus. De vinea Eccleſiæ in regium calicem affluens nouiter liquor influxit. Quoniam fœcundus palmes hoſtili mucrone conciſus, habuit plus humoris, quia cohæſit preſſius vinæ viti. De Prædicatorum Ordine florido prodiit roſa rubens, quæ regalibus oblata conſpectibus, intulit ſuauitatem odoris. De huius Eccleſiæ fabrica electus eſt lapis, qui preſſura, & contuſione politus, decenter ſupernis ædibus eſt inſertus. In cœleſti quoque roſario flos amœnus, rubro colore rutilans, nunc eſt natus in mundo, & candido Sanctorum collegio, nouum munditiæ lilium eſt exortum. Vnde factum eſt magnum in cælo gaudium, exultantibus Sanctis omnibus, & ſolemnitatem agentibus tanti feſti.

S. Petrus Ordinis Fratrū Prædicatorū profeſſor fuit.

§. 1. Sanè B. Petrus de Ordine Fratrum Prædicatorum Lombardus origine, prudenter attendens doloſi Mundi fallacias, & deuia ſæculi defluentis (cuius blanditiis quis læditur, cùm lenitur) cū ab his in adoleſcentiæ annis prouidè declinaſſet, vitæ ſemitam eligens tutiorē, vt à lubricis cautè pede retracto, firmis poſſet incedere greſſibus, ad diuina obſequia ſe totaliter tranſtulit, in euangelicæ inſtitutionis obſeruantiam cuncta ſua conuertens ſtudia, & vniuerſas dirigens actiones, rectum & lucidum callem ſequens, ſalubrem videlicet ipſius Ordinis regulam, per quam regi valeret & dirigi, duci etiam & induci ad ſperatam requiem poſt laborem.

Multumque eo profecit.

§. 2. In qua vtique triginta ferè annorum ſpatio, fultus caterua virtutum, Fidei præambula, Spe aſtante, comite Caritate, ſic præualuit & profecit, circa ipſius maximè defenſionem Fidei (pro qua totus ardebat) quòd contra illius diros hoſtes, mente intrepida, feruentique ſpiritu, continuum certamen exercens, ſuum tandem agonem diuturnum (victrici ſuperante martyrio) feliciter conſummauit. Et ſic ipſe Petrus, firmus in petra fidei, petra demum paſſionis alliſus, ad Petram CHRISTVM dignè laureandus aſcendit. Porro ne ſacra ſuorum actuum vos exempla prætereant, aliqua de vita eius ad inſtructionem & profectum audientium, referamus.

Virtutibus quamplurimis claruit.

§. 3. Ipſe namque veritatis filius, & bonitatis alumnos, conuerſatione conſpicuus, ſpectabilis fama, & opinione mirabilis, miro præfulſiſſe nitore munditiæ, virginitatem integre cuſtodiſſe, nec mentis habuiſſe, nec corporis corruptelam & nullius mortalis criminis ſenſiſſe contractum, firma ſuorum Confeſſorum aſſertione monſtratur. Et quia ſeruos delicatè nutritus proteruit in Dominum, carnem ſuam, aſſidua cibi & potus paruitate, reſtrinxit. Ne verò per otij deſidium, hoſtilibus pateret inſidiis, in iuſtificationibus Domini exercebatur aſſiduè, vt eo circa licita totaliter occupato, locum in ipſo illicita non haberent, & à ſpiritualibus nequitiis tutus eſſet. Nocturna quidem ſilentia humanæ deputata quieti, poſt dormitionem breuem, decurrebat in ſtudiis lectionum, & ſomni tempus vigiliis occupabat. Dies autem impendebat commodis animarum, vel ſedulis imminendo prædicationibus, vel confeſſionum audientiæ inſiſtendo, aut hæreticum dogma peſtiferum, validis rationibus confutando, in quibus ſpecialis dono gratiæ noſcitur claruiſſe. Deuotione inſuper gratus, humilitate lenis, obedientia placidus, benignitate ſuauis, pietate compatiens, patientia conſtans, caritate præſtabilis, & in cunctis morum maturitate compoſitus, alios profuſis virtutum aromatibus attrahebat. Feruēs quoque amator fidei, cultor, præcipuus, propugnator ardentior, ſic animo ſuo illam

illam impreſſerat, ſic ſe totum in illius manciparat obſequium, quòd quæque ipſius verba & opera, virtutem fidei redolebant. Cuius dulcedinem, lingua eius velut redundans fauus, copioſè diſtillans, ſemper illius documenta ſuauia propinabat.

Martyrium pro fide Christiana apud Mediolanum paſſus eſt.

§. 4. Pro hac inquam mortem ſubire cupiens, hoc principaliter à Domino, attentis & crebris ſupplicationibus poſtulaſſe probatur, quòd non fineret eum ex hac luce migrare, niſi ſumpto pro illa calice paſſionis. Vnde, quia meruit tantus athleta, ſpecialem palmam de pugna tam ſtrenuè reportare, ac in cœleſtẽ patriam, ſertis præſignitus roſeis, introire, cùm de Ciuitate Cumana, vbi Fratrum ſui Ordinis ibi morantium Prior erat, Mediolanum pergeret, pro exequenda inquiſitione, contra Hæreticos ſibi ab Apoſtolica Sede commiſſa, (ſicut in publica prædicatione prædixerat) quidam de ipſorum hæreticorum credẽtibus, prece illorum inductus & pretio, in eum iter ſalutaris propoſiti proſequentem, funeſtus inſiliit. In agnum vtique lupus, ferus in mitem, in pium impius, furibundus in manſuetum, & in modeſtum effrænus, profanus in Sanctum, præſumit inſultum, exercet conatum, mortem intentat. Sacrum autem illius caput gladio crudeliter impetens, diris in ipſo impreſſis vulneribus, & ſatiato ſanguine iuſti enſe, venerandum illum non diuertentem ab hoſte, ſed exhibentem ſe protinus hoſtiam & carnificis ſuſtinentem in patientia truces ictus, dimiſit (ſpiritu petente ſuperna) in ipſo loco paſſionis occiſum. Ipſo quoque ſacrilego, percuſſuras in CHRISTI miniſtrum geminas inculcante, ille non querulosa voce murmurans, ſed ſufferens omnia patienter, ſuum Domino ſpiritum commendabat, dicens: In manus tuas Domine commendo ſpiritum meum Symbolum etiam cæpit dicere Fidei, cuius nec in hoc articulo deſiit eſſe præco, prout ipſe nefandus, qui à fidelibus captus fuit, & quondam Frater Dominicus, qui comes illius erat, & ab ipſo lictore percuſſus, diebus aliquibus ſuperuixit, poſtea retulerũt. Sic granum frumenti cadens in terram, poſtea in infidelium manibus compreſſum & mortuum, vberem conſurgit in ſpicam. Sic botrus in torculari calcatus, liquoris redundat in copiam. Sic triticum attritum in area, in dominicum horreum, excuſſa palea, deportatur. Sic aromata pilo contrita, odorem plenius circumfundunt. Sic inquam Regnum Cælorum à violentis percipitur. Sic per fidem à Sanctis regna ſublimia deuincũtur. O quàm inſigne martyrium, quod titulus tam glorioſus illuſtrat. Pro defenſione namque ac exaltatione Catholicæ Fidei, & aſſertione obedientiæ Romanæ Eccleſiæ, vir ille venerabilis acerrimam mortem tulit. Hic in Eccleſia tamquam ſidus radians, & lumine fidei, & gratia prædicationis emicuit. Hic iam in Cælo, quaſi luminare conſpicuum, & ſplendore gloriæ, & multorum coruſcatione ſignorum effulget. Quia non vult Dominus, ipſius abſcondere ſanctitatem, nec meritorum ſuorum virtutem ſupprimere in occulto, ſed inter lucentia Sanctorum candelabra, manifeſtius exaltare, vt omnibus qui in Eccleſiæ domo habitant, proferat clarum lumen.

Miraculis viuens emicuit.

§. 5. Nam nec in vita latere ſic potuit, quin miraculorum claritate pateret. Cuiuſdam etenim nobilis filium, præ nimio & horribili totius gulæ tumore, nec loqui nec ſpirare valentem, leuatis ad Deum manibus, & Crucis in eum facto ſignaculo, illoque accipiente ipſius cappam, & infirmo ſupponente loco, ſanauit. Idem quoque nobilis, vehementi poſtmodum corporis torſione grauatus, credens & metuens exinde ſibi mortis imminere diſcrimen, cappam ipſam, quam ex tunc conſeruauerat, reuerenter fecit afferre. Qua ſuo appoſita pectori, mox vermem quemdam duo habẽtem capita, & pilorum denſitate villoſum, euomuit, plena liberatione ſecuta. Cuidam etiam iuueni muto, immiſſo digito in os eius, ſuæque linguæ ſoluto ligamine, beneficium loquelæ conceſſit. Hæc & alia plura dum viueret dignatus eſt per eum Dominus operari.

Et etiam poſt mortem.

§. 6. Poſt mortem verò ipſius, lampades ad ſepulchrum eius venerabile dependentes, plures per ſe ipſas abſque omni humano ſtudio & miniſterio, diuinitus ſunt accenſæ. Quia conueniens nimis erat, vt, quoniam igne ac lumine Fidei, excellenter claruerat, ſingulare de ipſo, igni & luminis miraculum appareret. Quidam autem dum veſceretur cum aliis, & illius ſanctitatem & miracula deprauaret, ſumpto quodam ſub hac atteſtatione morſello, quòd cum non poſſet, ſi circa hæc delinqueret tranſglutire, ſenſit mox ipſum gutturi ſuo ſic hærentem, vt illum educere vel inducere non valeret. Quare illico pœnitens, & iam vultus mutato colore, quaſi ſentiens vicinæ mortis euentum, facto intra ſe voto, quòd linguam de cetero ad talia non laxaret, fuit protinus illo euomito, liberatus. Hydropica quædam ad locum paſſionis ipſius, auxilio viri perueniens, fuſa ibi oratione, ſanitatem integram mox accepit Obſeſſas à dæmonibus longo tempore mulieres, Martyr ipſe, deiectis illis cum multo ſanguinis vomitu de corporibus, liberauit. Febres expulit, languores curauit plurimos & diuerſos. Cuiuſdam ſiniſtræ manus digitum, ex morbo fiſtulæ plurium foraminum concauitate defoſſum, mira conſolidatione ſanauit. Quidam inſuper puer ex caſu grauiſſimo ſic oppreſſus, vt motu & ſenſibus penitus deſtitutus, tamquam mortuus defleretur, * mox appoſita de terra ſuo pectori ſacro eiuſdem Martyris cruore contacta, incolumis exurrexit. Quædam cuius carnem cancer edax ſedula corroſione vorabat, linitis huiuſmodi terra vulneribus, eſt curata. Alij etiam diuerſis infirmitatibus occupari, qui ſepulchrum eius, in vehiculis & aliis ſuſtentaculis adierunt, exinde poſtmodum plena incolumitate recepta, ſine aliquibus ſubſidiis rediere. Ad hæc, magna hæreticorum, & ipſorum credentium multitudo, cum tantam Fidei aduerterent efficaciam, & ad eam, tot certis & apertis ſignorum indiciis, tamquam quibuſdam clamantibus præconibus, vocarentur, nec poſſent quaſi tam validæ illorum inſtantiæ non parere, ad ipſius lucem Fidei de ſui erroris nubilo eſt conuerſa. Quid plura? his & quàm multis aliis miraculis glorioſis, magnificauit Dominus Sanctum ſuum, & colendum exhibuit vniuerſis.

** aliàs deſereretur.*

Hinc vniuerſalis prodit fidelium lætitia.

§. 7. Lætetur itaque totus fidelium cœtus, & laudum carmina Deo concinat alta voce, quòd à ſuis tamquam Chriſti cohæredibus manſiones cœlicæ poſſidentur. Exultet mater Eccleſia, quòd palmes ſuus, quem in agro fidei plantauit & coluit, in cœleſte plantarium eſt tranſlatus. Gaudeat & inſignis fratrum Prædicatorum Ordo, quòd ex eo proſiliit ſtella micans, cuius fulgentes radij, in lumen hic peregrinantium diffunduntur,

Et hæreticorum detegitur fallacia.

§. 8 Erubeſcant fallaces hæretici, euangelicæ quidem falſarij veritatis, quòd ſua mendacia commenta vileſcũt, & conualeſcunt Catholica & Apoſtolica documenta. Obmuteſcant doloſa ipſorum labia, & impudentes frontes decidant iam confuſæ, cum ille cuius veracem inſtructionem, & ſalutaria monita renuebant, cuique mortis intulere ſupplicium, in Cœlo iam regnet inter agmina Beatorum. Et mirum, cum apertè conſpiciant Dei Eccleſiam talibus fulciri columnis, talibus parietibus circumcingi, talibus conſurgere incremẽtis, talibus propugnaculis cõmuniri, talibus defenſari patronis, talibus miraculis illuſtrari, quòd nihilominus in noctis tenebris, & inuetis caligine gradiuntur, quódque à ſuis oculis, ſquamas non abiiciunt cœcitatis, vt verũ lumen videant & ſequantur.

Ipſum igitur hic Pontif. Martyrũ Cathalogo adſcribit.

§. 9. Ceterùm quia conuenit, vt quem Dominus in Cœlo magnificat, Mundus colat, Nos de ſanctitate vitæ, ac veritate miraculorum ipſius Martyris inquiri fecimus diligenter. Et quia poſt inquiſitionem ſolertem ſtudioſam examinationem, & diſcuſſionem ſolemnem, plura & maiora de ipſo comperimus, quam inſinuata fuiſſent, eum de communi Fratrum noſtrorum, & Prælatorum omnium, tunc apud Sedem Apoſtolicam exiſtentiũ cõſilio & aſſenſu, confiſi de omnipotentis Dei virtute, auctoritate quoque Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ac noſtra, Sanctorum Martyrum cathalogo duximus adſcribẽdum.

Eiuſque Feſtum die 29. Apr. celebrari iubet.

§. 10. Ideoque Vniuerſitatem veſtrã monemus & hortamur attentè, per Apoſtolica ſcripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus tertio Kal Maij Feſtum eiuſdem deuotè ac ſolemniter celebretis, & faciatis à veſtris ſubditis veneratione congrua celebrari. Vt pia eius interceſſione, & hic à noxiis protegi, & in futuro ſempiterna conſequi gaudia valeatis.

Indulgentiam etiam ſepulchrũ viſitãtibus concedit.

§. 11. Et vt ad venerabile ipſius Sepulchrũ ardentius & affluentius Chriſtiani populi confluat multitudo, ac

celebriùs eius Martyris colatur feſtiuitas, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui cum reuerentia illuc in eodem Feſto annuatim acceſſerint, ipſius ſuffragia petituri, de omnipotentis Dei miſericurdia, & Beatorum Petri & Pauli Apuſtolorũ eius, auctoritate confiſi, annum vnum, & quadraginta dies, accedentibus verò annis ſingulis ad prædictum Sepulchrum infra eiuſdem Feſti quindenam, quadraginta dies, de iniuncta ſibi pœnitentia miſericorditer relaxamus.

D. P. An. 10. die 24. Mar.

Dat. Peruſij, nono Kal. Apr. Pontificatus noſtri ann. 10.

XII. Approbatio Regulæ à B. Franciſco traditæ S. Claræ, & aliis ſororibus.

Hanc regulam mitigauit Vrb. IV. vt infr. in eius conſt. 7. Beata. vbi hunc ſecundum Ordinem Sororum, à B. Franciſco inſtitutum, Ordinem Sanctæ Claræ nuncupari iuſſit. Aliqua dubia dicta Regula declarauit Eug. IV. inf. in conſt. 28. Ordinis. Nonnulla etiam declarauit Leo X. in conſt. 9. Cum ſicut. Ac alia Pius IV. in conſt. 10. Sedis & huic Ordini priuilegium exemptionis à iuriſdictione Ordinariorum, ſolutioneque contributionum ſpecialiter conceſſit Eugen. IV. inf. in ſua conſt. 18. Licet. Et aliud de non ædificandis nouis Monaſterijs prope eas, dedit Iul. II. inf. in conſt. 21. Exponi. Onuſque celebrandi Miſſas ex pijs teſtatorũ diſpoſitionibus eis iniunctum, certo modo relaxauit Clem. VIII. in eius conſt. 105. Ex debito.

Hanc Virginem canonizauit Alex. IV. vt inf. in eius conſt. 3. Clara. Materiamque de toto Ordine Franciſcano, poſui ſuprà in conſt. 5. Honor. III. Solet. fol. ...

Edita An. D. 1251.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis in Christo filiabus S. Claræ Abbatiſſa, alijſq; Sororibus, Monaſterij Sancti Damiani, Aſſiſinatis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

B. Clara. & aliæ Sorores approbarunt regula à B. Franciſco eis traditam petierunt ab iſto Pont.

SOlet annuere Sedes Apoſtolica pijs votis, & honeſtis petentium precibus fauorem beneuolum impartiri. Ex parte ſiquidem veſtra nobis extitit humiliter ſupplicatum, vt vitæ formulam, iuxta quam, communiter in ſpirituum vnitate, ac voto altiſſimæ paupertatis, viuere deberetis, vobis à Beato Franciſco traditam, & à vobis ſponte ſuſceptam, Ven. Frater noſter Oſtienſis & Velletrenſis Epiſcopus duxerit approbandam, ſecundùm quod in ipſius Epiſcopi literis plenius continetur, Nos curaremus Apoſtolico munimine roborare.

Qui eam approbat iuxta approbationẽ de ea factam ab Epiſcopo Oſtiẽ. & Velletren. Cuius Epiſcopi approbatio hic ponitur.

§. 1. Deuotionis igitur veſtræ precibus inclinari, quòd ab eodem Epiſcopo ſuper hoc factum eſt, & ratum habentes, & gratum, illud auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, tenorem literarum ipſarum de verbo ad verbum præſentibus inſeri facientes, qui talis eſt.

§. 2. Raynaldus miſeratione diuina Oſtienſis & Velletrenſis Epiſcopus, cariſſimæ ſibi in CHRISTO Matri & filiæ Dominæ Claræ, Abbatiſſæ S. Damiani Aſſiſinatis, eiuſque Sororibus, tàm præſentibus, quàm futuris, ſalutem, & benedictionem paternam. Quia vos, dilectæ in CHRISTO filiæ, mundi pompas, & delitias contempſiſtis, & ipſius CHRISTI eiuſque Sanctiſſimæ Matris ſequentes veſtigia, elegiſtis habitare incluſæ corpore & in paupertate ſumma deſeruire, vt mẽte libera poſſitis Domino famulari; Nos veſtrum ſanctum propoſitum in Domino commendantes, votis veſtris, & ſanctis deſideriis libenter volumus affectu paterno fauorem beneuolum impartiri, Ea propter veſtris piis precibus inclinati, formã viuendi, ac modum ſanctæ vnitatis ac altiſſimæ paupertatis, quam vobis B. Pater Franciſcus, verbo & ſcripto tradidit obſeruandam, præſentibus annotatam auctoritate Domini Papę, & mea, vobis & omnibus in veſtro Monaſterio ſuccedentibus, in perpetuum confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, quæ talis eſt.

CAP. I.

Incipit Regula, & forma vitæ Ordinis Sororum pauperum, quam B. Franciſcus inſtituit. Quæ quidem eſt, ſanctum Euangeliũ Domini noſtri IESV CHRISTI obſeruare, viuendo in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate. Clara indigna ancilla CHRISTI, & plantula Beatiſſimi Patris Franciſci, promittit obſeruantiam & reuerentiam Domino Papæ Innocentio, & ſucceſſoribus eius canonicè intrantibus, & Eccleſiæ Romanæ. Et ſicut in principio conuerſionis ſuæ, vnà cum Sororibus ſuis promiſit obedientiam Beato Franciſco, ita eamdem promittit inuiolabiliter obſeruare ſucceſſoribus ſuis. Et aliæ Sorores teneantur ſemper ſucceſſoribus Beati Franciſci, & Sorori Claræ, & aliis Abbatiſſis canonicè electis, ei ſuccedentibus obedire.

De Promiſſione obedientiæ.

CAP. II.

Examine aliiſque ſeruandis, in receptione Sororũ ad Ordinem & profeſſionem Tu aduerte de iſtis agi etiam in 2. Regula contra in vrb. c. 3. & 4. & in Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 15.

Si qua, diuina inſpiratione, venerit ad vos, volens vitam iſtam accipere, Abbatiſſa Sororum omnium conſenſum requirere teneatur. Et ſi maior pars conſenſerit, habita licentia Domini Cardinalis Protectoris veſtri, poſſit, eam recipere. Et ſi recipiendam viderit, diligenter examinet eam, vel examinari faciat de Fide Catholica, & Eccleſiaſticis Sacramentis. Et ſi hæc omnia credat, & velit ea fideliter confiteri, & vſque in finem firmiter obſeruare, & virum non habeat, vel ſi habet, & iam Religionem intrauit auctoritate Diœceſani Epiſcopi, voto continentiæ iam emiſſo, ætate etiam longæua, vel infirmitate aliqua, ſeu fatuitate, ab huiuſmodi vitæ obſeruantia non impediatur, diligenter, exponatur ei tenor vitæ veſtræ. Et ſi idonea fuerit, dicatur ei verbum S. Euangelij. Quòd vadat, & vendat omnia ſua, & ea ſtudeat pauperibus erogare. Quòd ſi facere non potuerit, ſufficit ei bona voluntas. Et caueant Abbatiſſa, & eius Sorores, ne ſolicitæ ſint de rebus ſuis temporalibus vt liberè faciat de rebus ſuis quicquid Dominus inſpirauerit ei. Si tamen conſilium requiratur, mittat eam ad aliquos diſcretos, & Deum timentes, quorum conſilio bona ſua pauperibus erogentur. Poſtea capillis tonſis in rotundum, & depoſito habitu ſæculari, concedant, ei tres tunicas & mantellum. Deinceps extra Monaſterium, ſine vtili, manifeſta, & probabili cauſa, eidem exire non liceat. Finito verò anno probationis, recipiatur ad obedientiam, promittens vitam & formam paupertatis veſtræ in perpetuum obſeruare. Nulla infra tempus probationis veletur. Mantellum etiam poſſint Sorores habere pro alleuiatione, & honeſtate ſeruitij, & laboris. Abbatiſſa verò de veſtimentis diſcretè eis prouideat, ſecundùm qualitates perſonarum, & loca, & tempora, & frigidas regiones ſicut neceſſitati viderit expedire. Iuuenculæ in Monaſterio receptæ, infra tempus ætatis legitimæ tondeantur in rotundum. Et depoſito habitu ſæculari, induantur panno religioſo, ſicut viſum fuerit Abbatiſſæ. Cum verò ad ætatem legitimam venerint, indutæ iuxta formam aliarum, faciant profeſſionem ſuam. Et tàm ipſis quam aliis Nouitiis, Abbatiſſa ſolicitè Magiſtram prouideat de diſcretioribus totius Monaſterij, quæ in ſancta conuerſatione & honeſtis motibus iuxta formam profeſſionis veſtræ, eas diligenter informet. In examinatione, & receptione Sororum ſeruientium extra Monaſterium, ſeruetur forma prædicta, quæ poſſint portare calceamenta. Nulla vobiſcum reſidentiam faciat in Monaſterio, niſi recepta fuerit ſecundùm formam veſtræ profeſſionis. Et amore ſanctiſſimi & dilectiſſimi pueri, pauperculis panniculis inuoluti, in præſepio reclinati, & Sanctiſſimæ Matris eius moneo, deprecor, & exhortor Sorores meas, vt veſtimentis ſemper vilibus induantur.

CAP. III.

Diuino officio, ieiunio, confeſſione, & communione. Circa diuinũ officium habetur etiã in d. 2. reg. c. 6. Et quoad officium mortuorũ, habes declarationem Leo X. in cõſt. 9. Cum ſicut.

Sorores literatæ faciant diuinum officium ſecundùm conſuetudinem Fratrum Minorum, ex quo potuerint habere breuiaria, legendo ſine cantu. Et quæ occaſione rationabili, non poſſint aliquãdo legendo dicere horas ſuas, liceat eis, ſicut aliæ Sorores, dicere Pater noſter. Quæ verò literas neſciunt, dicant vigintiquatuor Pater noſter pro Matutino, pro Laudibus quinque, pro Prima verò Tertia, Sexta, & Nona, pro qualibet iſtarum ſeptem; pro Defunctis dicant etiam in Veſperis ſeptem Pater noſter, & Requiem æternam, pro Matutino duodecim. Sorores literatæ teneantur dicere Officiũ mortuorum. Quando verò Soror Monaſterij veſtri migrauerit, dicant quinquaginta P. noſter. Omni tempore Sorores ieiunent. In Natiuitate Dñi, quacumq; die venerit, bis refici poſſint. Cũ adoleſcentib.

debili

debilibus,& ſeruientibus extra Monaſterium, ſicot videbitur Abbatiſſæ miſericorditer diſpenſetur. Tempore verò manifeſtæ neceſſitatis, oon teneantur Sorores ieiunio corporali. Duodecim vicibus ad minus, de Abbatiſſæ licentia,confiteantur in anno.Et cauere debent,ne alia verba tunc inſerant,niſi quæ ad confeſſionem & ſalutem pertinent animatum. Septem vicibus communicent, videlicet in Natiuitate Domini. In quinta feria maioris Hebdomadæ.In Reſurrectione Domini.In Penteceoſte.In Aſſumptione B.Virginis.In feſto S.Franciſci.Et in ſeſto omoium Sanctorum. Pro communicandis infirmis Sororibus, Capellanis intus liceat celebrare.

CAP. IV.

Electione, depoſitione munere & qualitate Abbatiſſæ ac de Capitulo conuocatione, & conſiliariis Abbatiſſæ. Ad hæc vide & alterna Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 6. & ſeq. Et quoad in-teriorum attende declarationem Eug. IV. in conſt. 28. Ordinis.

In electione Abbatiſſæ, teneantur formam canonicam obſeruare.Procurent ipſæ habere Generalem Miniſtrum vel Prouincialem Ordinis Fratrum Minorum, qui verbo Dei eas informet ad omnimodam concordiam, communem vtilitatem in electione facienda.Et nulla eligatur niſi profeſſa.Et ſi non profeſſa eligeretur, vel aliter daretur, ei oon obediatur,niſi priùs profiteatur formam paupertatis veſtræ. Qua decedente, electio alterius fiat Abbatiſſæ Et ſi aliquo tempore appareret vniuerſitati Sororum,prędictam non eſſe ſufficientem ad ſeruitium & communem vtilitatem ipſarum,teneantur prædictæ Sorores,iuxta formam prædictam, quàm citius poterunt aliam ſibi in Abbatiſſam & Matrem eligere. Electa verò cogitet quale onus in ſe ſuſcepit,& cui redditura eſt rationem de grege ſibi commiſſo.Studeat etiam, aliis magis præeſſe virtutibus & ſanctis moribus,quam ex officio, vt eius exemplo pronocatæ Sorores, potius ex amore obediant, quam timore.Priuatis amoribus careat,ne dum in parte plus diligit,in totum ſcandalum generet.Conſoletur afflictas. Sit etiam vltimum refugium tribulatis,ne ſi apud eam remedia defuerint ſanitatum, deſperationis morbus præualeat infirmis. Communitatem ſeruet in omnibus, præcipuè autem in Eccleſia, dormitorio, refectorio,infirmaria, & veſtimentis. Quod ſimili modo ſeruare eius Vicaria teneatur.Semel in hebdomada ad minùs Abbatiſſa Sorores ſuas teneatur ad capitulum conuocare. Vbi tam ipſa, quàm Sorores, de omnibus & publicis offenſis & negligentiis debeant humiliter confiteri.Et quæ tractãda ſunt pro vtilitate & honeſtate Monaſterij ibidem conferat cũ omnibus Sororibus. Sæpe enim Dominus, quod melius eſt, minori reuelat. Nullum debitum graue fiat, niſi de communi conſenſu Sororum,& manifeſta neceſſitate, & hoc per procuratorem. Caueat autem Abbatiſſa cum Sororibus ſuis,ne depoſitum aliquod recipiatur in Monaſterio. Sæpè enim de iis turbationes & ſcandala oriuntur. Ad conſeruandam autem vnitatem mutuæ dilectionis & pacis,de communi conſenſu omnium Sororum, omnes officiales Monaſterij eligantur. Et eodem modo octo adminus Sorores de diſcretioribus eligantur, quarum in iis quæ forma vitæ veſtræ requirit, Abbatiſſa ſemper vti conſilio teneatur. Poſſint etiam Sorores, & debeant, ſi eis vtile & expediens videatur, Officiales, & Diſcretas aliquando remouere,& alias loco ipſarum eligere.

CAP. V.

Silentij obſeruantia, locutionib. ad cratem, vel in locutorio cumſque qualitatibus & oſtij clauſura. Quoad clauſuram attende conſt. 2. Felic. V. circa & alias ab indicandas. Quoad locutorium agitur etiam in 2. reg. et in rubr. c. 16. & 17. Quoad verò ad ſilentium habes ibid. c. 9. & 10. & inf.

Ab hora Completorij vſque ad Tertiam, Sorores ſilentium teneant, exceptis ſeruientibus extra Monaſterium. Sileant etiam continuè in Eccleſia,Dormitorio,& in Refectorio tantùm dum comedunt,præterquam in infirmaria, in qua pro recreatione & ſeruitio infirmarum, loqui diſcretè ſemper Sororibus liceat. Poſſint etiam ſemper & vbique breuiter ſubmiſſa voce, quod neceſſe fuerit inſinuare.Non liceat Sororibus loqui ad locutorium, vel ad cratem,ſine licentia Abbatiſſæ,vel eius Vicariæ.Et licentiatæ ad locutorium, loqui non audeant, niſi præſentibus & audientibus duabus Sororibus.Ad cratem verò nõ præſumant accedere,niſi præſentibus ad minus tribus per Abbatiſſam, vel eius Vicariam aſſignatis,de illis diſcretis, quæ ſunt electæ ab omnibus Sororibus pro conſilio Abbatiſſæ.Hanc formam loquendi teneantur pro poſſe Abbatiſſa,& eius Vicaria obſeruare,& hoc de crate rariſſimè. Ad portam verò nullatenus fiat.Ad cratem verò pannus interiùs apponatur,qui non remoueatur niſi cum proponitur verbum Dei,vel aliquod alicui loqueretur.Habeant etiam oſtium ligneum diuerſis vel duabus ſeris ferreis, valois,& vectibus optimè coniunctum, vt nocte maximè duabus clauibus obſeretur, quarum vnam habeat Abbatiſſa,aliam verò Sacriſta.Et maneat ſemper obſeratum,niſi cum auditum diuinum officium, & pro cauſis ſuperiùs memoratis. Nulla ante ſolis ortum, vel poſt ſolis occaſum,loqui ad cratem alicui vllatenus debeat. Ad locutorium verò ſemper pannus qui non remoueatur interius maneat.In Quadrageſima Sancti Martini, & Quadrageſima maiori,nulla loquatur ad locutorium, niſi Sacerdoti, cauſa confeſſionis, vel alterius manifeſtæ neceſſitatis, quod reſeruetur in prudentia Abbatiſſæ,vel eius Vicariæ.

in conſt. 38. Eug. IV. Ordinis.

CAP. VI.

Paupertate & ſtabilibus bonis non habendis.

Poſtquam altiſſimus Pater cœleſtis, per gratiam ſuam cor meum dignatus eſt illuſtrare, vt exemplo & doctrina beatiſſimi Patris noſtri Franciſci pœnitentiam facerem, paulò pòſt conuerſionem ipſius,vnà cum Sororibus meis obedientiam ſibi voluntariè promiſi. Attendens beatus pauper,quod nullam paupertatem,laborem,tribulationẽ, & contemptum ſæculi timeremus,imò quod pro magnis delitiis haberemus, pietate motus ſcripſit nobis formam viuendi in hunc modum. Quia Domini inſpiratione feciſtis vos filias & ancillas altiſſimi ſummi Regis Patris cœleſtis,& Spiritui ſancto vos deſponſaſtis viuere ſecundùm perfectionem ſancti Euangelij,volo & promitto per me & fratres meos, ſemper habere de vobis tamquam de ipſis curam diligentẽ,& ſollicitudinem ſpecialem, quod dum vixit diligenter impleuit, & à fratribus voluit ſemper impleri.Et vt nuſquã declinaremus à ſanctiſſima paupertate, quam cœpimus, nec etiam eis qui poſt venirent lateret,paulo ante obitum ſuum,iterum ſcripſit nobis vltimã voluntatem ſuam dicens:Ego frater Franciſcus pauperculus,volo ſequi vitam,& paupertatem altiſſimi Domini noſtri IESV CHRISTI,& eius ſanctiſſimæ Matris, & perſeuerare in ea vſque ad finẽ.Et rogo vos omnes Dominas meas,& conſilium do vobis, vt in iſta ſanctiſſima vita,& paupertate ſemper viuatis.Et cuſtodite vos multũ ne doctrina,vel conſilio alicuius, ab ipſa in perpetuũ vllatenus recedatis. Et ſicut ſemper ſolicita fui, vnà cum ſororibus meis, ſanctam paupertatem quam Domino Deo & B.Franciſco promiſimus, cuſtodire, ſic teneantur Abbatiſſæ,quæ in officio mihi ſuccedent, & omnes ſorores,quæ in finem,inuiolabiliter obſeruare. Videlicet in nõ recipiendo,ſeu habendo poſſeſſionem, vel proprietatem, per ſe,nec per interpoſitam perſonam, ſeu etiam aliquid quod rationabiliter proprietas dici poteſt, niſi quantum terræ,pro honeſtate,& remouatione Monaſterij neceſſitas requirit. Et illa terra non laboretur niſi pro horto ad neceſſitatem ipſarum.

CAP. VII.

Modo laborandi, ac laboris, & eleemoſynis & Abbatiſſæ conſignandis. De his agitur etiam in d. 2. reg. c. 8.

Sorores,quibus dedit Dominus gratiam laborandi poſt horam Tertiam laborent de laboritio quod pertinet ad honeſtatem & communem vtilitatem,fideliter & deuotè, ita quod excloſo otio,animæ inimico,ſanctæ orationis ac deuotionis ſpiritum non extinguant, cui debent cetera temporalia deſeruire.Et id quod manibus operantur,aſſignare in Capitulo Abbatiſſæ,vel eius Vicariæ coram omnibus teneantur.Idem fiat de eleemoſyna aliqua miſſa pro Sororum neceſſitatibus,ab aliquibus,vt in communi pro eiſdem recommendatio fiat.Et hæc omnia pro communi vtilitate diſtribuantur per Abbatiſſam, vel eius Vicariam de conſilio Diſcretarum.

CAP. VIII.

Proprio non habendo. Mendicitate eundo. Infirmiſque curandis. Circa munerum largitionem attende conſt. 23. Clem. VIII. Religioſa. Quid verò ad infirmos, agitur etiam in d. 2. reg. c. 14.

Sorores nihil appropriene ſibi,nec domum, nec locũ, nec aliquam rem, ſed tamquam peregrinæ & aduenæ in hoc ſæculo,in paupertate & humilitate Domino famulantes,mittant pro eleemoſyna confidenter.Nec oporteret eas verecundari, quia Dominus ſe fecit pro nobis pauperem in hoc mundo. Hæc eſt illa celſitudo altiſſimæ paupertatis,quæ vos cariſſimas ſorores meas,hæredes & Reginas Regni cælorum inſtituit,pauperes rebus fecit, virtutibus ſublimauit.Hæc ſit portio veſtra,quæ perducit in terrã viuentium.Cui dilectiſſimę Sorores,totaliter inhærentes,nihil aliud pro nomine Domini IESV CHRISTI, in perpetuũ ſub cælo habere velitis. Nec liceat alicui literas mittere,vel aliquid recipere,aut extra Monaſterium dare, ſine licentia Abbatiſſæ. Nec quicquam liceat habere,quod Abbatiſſa non dederit,aut permiſerit.Et ſi à parẽtibus ſuis vel ab aliis aliquid mitteretur, Abbatiſſa faciat illi dare.Ipſa autem ſi indigeat vti poſſit,ſin autem, Sorori indigenti

indigenri caritatiuè communicet. Si verò aliqua pecunia tranſmiſſa fuerit, Abbatiſſa de conſilio Diſcretarum de illis quorum indiget, illis faciat prouidere. De infirmis Sororibus, tàm in vtenſilis, quàm in cibariis, & aliis neceſſariis, quæ earum requirit infirmitas teneatur firmiter Abbatiſſa ſolicitè per ſe, vel alias inquirere, & iuxta poſſibilitatem loci caritatiuè, & miſericorditer prouidere. Quia omnes tenentur prouidere, & ſeruire Sororibus ſuis infirmis, ſicut vellent ſibi ſeruiri, ſi ab aliqua infirmitate tenerentur. Et ſecurè manifeſtet vna alteri neceſſitatem ſuam. Et ſi vera mater diligit & nutrit filiam ſuam carnalem, quantò diligentiùs debet ſoror diligere & nutrire ſororem ſuam ſpiritualem? Quæ infirmæ in ſaccis & & paleis iaceant, & habeant ad caput capitalia cum pluma. Et quæ indigent pedeolis laneis, & culcitris, vti poſſint. Infirmæ verò prædictę cum ab introeuntibus Monaſterium viſitantur, poſſint ſingulæ aliqua bona verba ſibi loquentibus breniter reſpondere. Aliæ verò ſorores licentiatæ, Monaſterium intrantibus, loqui non audeant, niſi præſentibus & audientibus duabus diſcretis Sororibus per Abbatiſſam & eius Vicariam aſſignatis. Hanc formam loquendi teneantur, pro ſe Abbatiſſa & eius Vicaria obſeruare.

CAP. IX.

Pœnitentijs per Abbatiſſam Sororib. iniungen.

Siqua Sororum, contra formam profeſſionis noſtræ mortaliter inimico inſtigante peccauerit, per Abbatiſſam, vel alias Sorores, bis vel ter admonita, ſi non ſe emendauerit, quot diebus contumax fuerit, in terra panem, & aquam coram Sororibus omnibus in refectorio comedat, & grauiori pœnæ ſubiaceat, ſi viſum fuerit Abbatiſſæ. Interim dum contumax fuerit, oretur, vt Dominus ad pœnitentiam cor illius illuminet. Abbatiſſa verò & eius Sorores, cauere debent, ne iraſcantur, vel conturbentur propter peccatum alicuius. Quia ira, & conturbatio in ſe, & in aliis impediunt caritatem. Si contigerit (quod abſit) inter Sororem & Sororem, verbo vel ſigno occaſionem turbationis, vel ſcandali aliquando ſuboriri, quæ turbationis cauſam dederit, ſtatim antequam offerat munus Orationis ſuæ coram Deo, non ſolùm humiliter proſternet ſe ad pedes alterius, veniam petens, verùmetiam ſuppliciter roget, vt pro ſe intercedat ad Dominum, quòd ſibi indulgeat. Illa verò memor illius verbi Domini: Niſi ex corde dimiſeritis, nec Pater veſter cœleſtis dimittet vobis, liber aliter Sorori ſuæ omnem iniuriam ſibi illatam dimittat. Sorores ſeruientes extra Monaſterium longam moram non faciant, niſi cauſa manifeſtæ neceſſitatis requirat. Et honeſtè debeant ambulare, & parum loqui, vt ædificari valeant ſemper intuentes. Et firmiter caueant, ne habeant ſuſpecta conſortia, vel conſilia aliquorum. Nec fiant commatres virorum vel mulierum, ne hac occaſione, murmuratio, vel turbatio oriatur. Nec præſumant rumores de ſæculo referre in Monaſterio. Et firmiter teneantur, de iis quæ intus dicuntur, vel aguntur, extra Monaſterium aliquid non referre, quod poſſit aliquod ſcandalum generare. Et ſi aliqua ſimpliciter in his duobus offenderit, ſit in prouidentia Abbatiſſæ miſericorditer ſibi pœnitentiam iniungere. Si autem ex conſuetudine, vitioſa haberetur, iuxta qualitatem culpæ, Abbatiſſa de conſilio Diſcretarum, illi pœnitentiam iniungat.

CAP. X.

Obedientia Sororum erga Abbatiſſam & eius poteſtate in illas viſitandas & corrigendas Dilectione que inter Sorores. At prohibitione Inuidiæ, Auaritiæ, &c.
De munere Abbatiſſa habetur etiã in d. 2. reg. c. 22.

Abbatiſſa moneat, & viſitet Sorores ſuas, & humiliter & caritatiuè corrigat eas, non præcipiens eis aliquid quod ſit contra animam ſuam, & veſtræ profeſſionis formam. Sorores verò ſubditæ recordentur, quòd propter Deum abnegauerunt proprias voluntates. Vnde firmiter ſuis Abbatiſſis obedire teneantur in omnibus his, quæ obſeruare promiſerunt, & non animæ contraria, & noſtræ profeſſioni. Abbatiſſæ verò tantam familiaritatem habeant circa ipſas, vt dicere poſſint eis, & facere, ſicut Dominæ Ancillis ſuis ſuis. Nam ita debet eſſe, quod Abbatiſſa ſit omnium ſororum ancilla. Moneo verò, & exhortor in Domino IESV CHRISTO, vt caueant ſorores ab omni ſuperbia, vana gloria, inuidia, auaritia, cura & ſolicitudine huius ſæculi, detractione & murmuratione, diſſenſione & diuiſione. Sint verò ſolicitæ ſemper ad inuicem ſeruare mutuæ dilectionis vnitatem, quæ eſt vinculum perfectionis. Et neſcientes literas, non curent literas addiſcere, ſed attendant (quod ſuper omnia deſiderare debent) habere Spiritum Domini, & ſanctam eius operationẽ; orare ſemper ad Deum puro corde, & habere humilitatẽ & patientiam in tribulatione, & infirmitate, & diligere eos qui nos reprehendunt, & arguunt. Quia dicit Dominus; Beati qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam, quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum, qui autem perſeuerauerit vſque in finem, hic, ſaluus erit.

CAP. XI.

Oſtiaria numero & qualitatibus. De his habetur etiam inf. in d. 2. reg. cit. in rub. c. 24. Et quò ad oſtiariam vide etiam conſt. 8. Greger. XIII. Dec.

Oſtiaria ſit matura moribus & diſcreta, ſitque conuenientis ætatis, quæ ibidem in cella aperta, ſine oſtio in die reſideat. Sit ei, & aliqua ſocia idonea aſſignata, quæ cum neceſſe fuerit, vicem eius in omnibus exequetur. Sit autẽ oſtium duabus ſeris, & diuerſis ferreis valuis, & vectibus optimè coniunctum. Et in nocte maximè, duabus clauibus obſeretur. Quarum vnam habeat Portaria, aliamque Abbatiſſa. In die ſine cuſtodia minimè dimittatur, & vna claue firmiter obſeretur. Caueant autem ſtudioſiſſimè, & procurent, ne vnquam oſtium ſtet apertum vbi minùs fieri poterit congruenter. Nec omnino aperiatur alicui intrare volenti, niſi conceſſum fuerit à Summo Pontifice vel à Domino Cardinale. Nec ante ſolis ortum Monaſterium ingredi liceat, nec poſt ſolis occaſum ſorores intus aliquem remanere permittant, niſi exigente manifeſta rationabili, & ineuitabili cauſa. Si pro benedictione Abbatiſſæ vel pro aliqua in monialẽ conſecranda, vel alio etiã modo, conceſſum fuerit Epiſcopo alicui Miſſam intus celebrare, quam paucioribus, & honeſtioribus poterit, ſit contentus ſociis & Miniſtris. Cum autem intra Monaſterium ad opus faciendum neceſſe fuerit aliquos introire, ſtatuat tunc Abbatiſſa ſolicitè perſonã conuenientem ad portam, quatenus illis, non aliis ad opus deputatis aperiatur Caueant ſtudioſè omnes ſorores, ne tunc ab ingredientibus videantur.

CAP. XII.

Viſitatore Capellano & Procellarum electione & officio. De Viſitatore habetur etiam in d. 2. reg. c. 24. Et de Procellaro habetur ibid. c. 21.

Viſitator veſter ſemper ſit de Ordine Fratrum Minorũ ſecundùm voluntatem & mandatum noſtri Cardinalis. Et ſit talis, de cuius honeſtate & moribus plena notitia habeatur. Cuius officium erit, tàm in capite, quàm in mẽbris corrigere exceſſus commiſſos contra formam profeſſionis veſtræ. Qui ſtans in publico loco vt videri ab aliis poſſit, cum pluribus & ſingùlis loqui liceat, quæ ad officium viſitationis pertinent, ſecundùm quòd melius videbitur expedire. Capellanum etiam cum vno ſocio clerico bonæ famæ, diſcretionis prouidæ; & duos fratres laïcos ſanctæ conuerſationis, & honeſtatis amatores, in ſubſidium paupertatis veſtræ, ſicut miſericorditer à prædicto Ordine fratrum Minorum ſemper habuimus, & intuitu pietatis Dei, & Beati Franciſci, ab eodem Ordine de gratia poſtulamus. Nec liceat Capellano, ſine ſocio Monaſteriũ ingredi. Et intrantes in loco ſint publico, vt ſe poſſint alterutrum, & ab aliis intueri. Pro confeſſione infirmarum, quæ ad locutorium ire non poſſunt, pro communicandis eiſdem, & pro extrema vnctione, & pro animæ recommendatione, liceat eiſdem introire. Pro exequiis verò, & Miſſarum ſolemniis defunctarum, vel ad fodiendam, vel aperiendam ſepulturam, ſeu etiam coaptandam, poſſint ſufficientes idoneæ perſonæ, de Abbatiſſæ prouidentia introire. Adhæc, ſorores teneantur ſemper habere illum de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus pro veſtro Gubernatore, Protectore, & Correctore, qui fuerit à Domino Papa fratribus Minoribus deputatus. Vt ſemper ſubditæ & ſubiectæ pedibus eiuſdem S. R. E. ſtabiles in fide Catholica, paupertatem, & humilitatem Domini noſtri IESV CHRISTI, & eius Sanctiſſimæ Matris in perpetuum obſeruemus.

Dat. Petri ſij Kal. Octob. Pontificatus verò Domini Innocentij Tertij, Anno decimo. Nulli ergo &c. *D. P. A. 12. die 9. Aug.*

Dat. Aſſiſij 5. Idus Aug. Pont. noſtri anno vndecimo.

Canonizatio S. Staniſlai Epiſcopi Cracouienſis in Polonia, eiuſque adſcriptio in numerum Sanctorum, cum eiuſdem Feſtiuitatis inſtitutione, pro die 8. Maij. XIII.

Hanc feſtiuitatem Clem VIII. die 7. menſis, duplici officio vnius Pontificis Martyris celebrandam eſſe ſtatuit, eò quòd dies 8. ſolemnitati Apparitionis S. Michaelis Archangeli ſit dicatus, vt inf. in eius conſt. 31. Quæ ad.

INNO

Anno A. D. 1253.

INNOCENTIVS PAPA IV.

Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiſcopis & Epiſcopis, ac Dilectis filiis, Abbatibus, Prioribus, Archipresbyteris, Decanis, Archidiaconis, & alijs Eccleſiarum Prælatis, ad quos literæ iſtæ peruenerint. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

OLim à gentilium oculis tenebrarum deterſa caligine, & ab eorum cordibus, infidelitatis gelidę hyeme ſecedente, vernalis ex eo ſucceſſit amœnitas redolentium florum venuſtate decora, quòd Eccleſiæ prius deſertæ ac ſterili, filij deuotione præcipui, valleque conſtantiæ præmuniti, naſcuntur, qui vt flores primæui, & diffuſam ſpirant ſuauitatem odoris, & vberioris per Dei gratiam fructum ſibi proferunt honeſtatis. Sicque filiorum ſibi multitudine prouenientè innumera, ſuique loco à mari vſque ad mare tentorij dilatatio infra ipſius inualuit terminos, vox turturis gemitus ac doloris, dum ſæua miteſcens tyrannorum crudelitas, idolis extermimo traditis ad lamenta pœnitentiæ, ſuffragante illo, cuius ſtupenda ſunt opera, mirificè ſe conuertit. Gaudeat itaque ob hoc ipſa Eccleſia, quæ probroſæ detrimenta ſterilitatis abiiciens, ſalubris incrementa fertilitatis ſuſcepit, ac nuptiali fœdere nunc illi gratioſa coniungitur, à quo priuſquam eſſet aſſumpta de gentibus, inuenerat ſe deſertam. Lætetur igitur, æmulæque ſuæ dè terreſtri etiam eiectæ Hieruſalem, Synagogæ videlicet, dudum ſibi huiuſmodi ſterilitatis incommoda impingenti, ſecura reſpondeat, quòd iam ſuæ prolis fœcunditate, cœleſtis muri Hieruſalem cicatria obducitur, & quæ antiqui habitatores vacua domicilia reliquerunt, ipſa ſuæ vniuerſitatis illuſtrat præſentia fœlici, ...

Staniſlaus Epiſ. Cracouienſis. Boleſlaum Regem Pol. moribus corruptum medicinali gladio Petri vt ab immanib. flagitiis eum repelleret.

§. 1. Porro ne huiuſmodi exuberante lætitia, quiſquam in valle miſeriæ morientium terra, requiem poſſet ſibi polliceri continuam, cuius vita eſt, aduerſus inimicorum ingruentia bella exterorum caſtra, militia ſuper terram, ac ne prædicta Eccleſia, quæ Mater eſt cunctorum fidelium, maternæ conditionis expers exiſteret, ſi ſolitas, præſertim in partu quorumdam filiorum ſuorum, matrum patientium moleſtias non ſubiret, interdum inſtauratus quodammodo ſibi aduerſitas opportuna; ſicut in paſſione piæ memoriæ B. Staniſlai Cracouieñ Epiſcopi, cuius meritis præfata refulget Eccleſia, patuit euidenter. Cùm enim idem, in ſortem Pontificalis miniſterij dignè vocatus à Domino, ſuper gregis ſibi commiſſi prudenter cuſtodiam vigilaret, hoſtium ſagaciter explorauit inſidias, malignantium anticipauit conſilia, æmulique noſtri deprehendens laqueos, ipſius cautè retiacula* diſſoluebat. Hic nempe pro ſuis ouibus cor ſuum tradiderat ad vigilandum diluculo, vt ſi quem graui forte deprehenderet tentatione concuſſum, mox vbere conſolationis adhibito, eum erigeret deſolatum; & quem in bono proficientem aduerteret, eum gratulationis de vbere protinus confortaret, vt non minus per hoc deficientibus quam proficientibus ſubditis, ſe claris indiciis oſtenderet eſſe matrem. Verùm cùm non ſine internæ mentis anguſtia, Regem Polonorum nomine Boleſlaum, in tantum horrendis voluptatibus ſubiici, carniſque nefandis illecebris cerneret eneruari; vt in paſſiones ignominiæ traditus, & inhumanis contumeliis afficiens corpus, mulierum mamillis, auulſis propriis exinde liberis, catulos apponeret miſerabiliter educandos, ne execrandam fouere malitiam, & iniquitati eiuſdem Regis videretur pręfatus Pontifex per diſſimulationem fauere, poſtquam ipſum à premiſſis flagitiis, ſedula & paterna correctione euocare non potuit, in ipſum conſultè medicinalem Petri gladium exercuit in ſpiritu lenitatis, ſperans vt percuſſus dolens, ad percutientem ſe in humilitate rediret, Dominum exercituum ſuppliciter requirendo.

** retinacula.*

Ille autem deterior factus, ipſum Epiſ. Pontificalib. indutum per ſuos ſatellites crudeliter enecari iubet.

§. 2. Sed ipſe indurato corde medicinam exhorrens, & increpationem abominans diſciplinæ, imò malleum velut ſtipulam reputans, non ſolùm nulla pœnitudine ſe correxit, verùmetiam ad peiora in ſuæ damnationis cumulum prouocatus, iuxta aram, non ordini, non loco, nec tempori deferens, iuſſit Pontificalibus indutum Antiſtitē per ſuos ſatellites diris corporis cruciatibus deponi.

§. 3. Sed ipſi quoties in eum irruere tentant, toties compuncti, toties manſueti ſunt proſtrati.

Qui tamen ſemper compuncti remanent.

Rex verò mox in eum manum appoſuit, & ipſius corpus in fruſtra concidi fecit.

§. 4. Et tunc idem Rex, ſuæ inſeruiens impetuoſius tyrannidi, manus in eum conuertit ſacrilegas, ſponſum è gremio ſponſæ, paſtorem abſtrahit ab ouili, patrem inter filiæ amplexus, & filium in viſceribus pęnè obtruncauit maternis; faciens irritatus atrocitate ferali, ipſius (proh dolor) corpus inhumaniter in fruſtra concidi, velut ſingulis mēbrorum partibus pœnæ inflictio deberetur. Sed ille, apud quem patientia pauperum non peribit in finem, non ſolùm rutilantibus huius Sanctiſſimi Corporis partes ſplendoribus illuſtrauit, verùmetiam ipſum nullo in eo cicatricis apparente veſtigio, integritati reſtituens, aquilarum ſuarum præſidio miraculosè, à ferarum morſibus præſeruauit. Guſtato denique acerrimo, ob zelum Iuſtitiæ calice Paſſionis, cùm ab eodem Tyranno totaliter putaretur conſumptus, ecce vt lucifer oritur, & quaſi meridianus fulgor in firmamēto conſurgit, propter quod eius faciem nonnulli in ſuis neceſſitatibus deuotiſſimè deprecantur. Ipſe quidem defoſſus ſecurus dormit, requieſcit, & non eſt qui iam ipſum exterreat. Nec mirum, quia Ciuitatem illam honoris & gloriæ corona inſignitus inhabitat, vbi eſt manſio ſecura, populus ſine murmure, ac patria totum id continens quod delectat.

Miraculiſque multis coruſcauit.

§. 5. Verùm ne militans Eccleſia, de tali, ac tanto Patrono ſic atrociter ſibi ſubtracto, inconſolabiliter quaſi gemitus ſingultuoſos emitteret, ſi beneficiorum ipſius affluentia eam non contingeret ſæpiùs delectabiliter inuitari, ecce glorioſus in Sanctis ſuis Dominus, volens eiuſdem Patris plenitudinem glorioſę indiciis exprimere manifeſtis, & præſtolanti Eccleſiæ grata conferre ſuper hoc recreationis remedia, tot & tantis fecit ipſum famoſis miraculis coruſcare (de quibus facta nobis & fratribus noſtris prout debuit per teſtes idoneos plena fides extitit) quòd eius inter ſanctos ceteros implorare ſuffidium, reputauimus merito non indignum. Nam mortuis vita, lumen cæcis, auditus ſurdis, verbum mutis, claudis greſſus, epilepticis celebri robur, & dæmoniacis, immundis ab eis eiectis ſpiritibus, corporum requies, ad eius inuocationem nominis, cœleſti dextera ſubito conferuntur.

Hic propterea Pont. Cathalogo Sanctorum adſcribit.

§. 6. Propter quod, ne huius rutilantem lucernam ſub modio periculosè abſcondi contingeret, quam idem Dominus tot mirificis ſignis rectè diſpoſuit ſuper Eccleſiæ candelabrum honorificè collocari, præſertim cum ex hoc ignorantium Deum propellantur tenebræ, confundatur peruerſum hæreticorum dogma, & fidelium beata credulitas augeatur; Noſtrorum fratrum, necnon & Prælatorum tunc apud Sedem Apoſtolicam exiſtentium communicato conſilio, prædictum B. Staniſlaum Epiſcopum, dignè Sanctorum Cathalogo duximus adſcribendum.

Eiuſque Feſtum die 8. Maij quotannis celebrari iubet.

§. 7. Quocirca Vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenus viij. Idus Maij (die videlicet quo mortis abſolutus vinculo, victurus perenniter, ad fontem ſupernę prodiit voluptatis) Feſtum eiuſdem, prout miſāda ipſius meritorum magnitudo exigit, celebretis, & faciatis ſolemniter celebrari. Vt id vobis de theſauris cœleſtibus eius pia interceſſione proueniat, quod ipſe, præſtante CHRISTO, percepiſſe dignoſcitur, & poſſidere perpetuò gloriatur.

Tu ſcias quòd Clem. VIII. die 7. hoc feſtum duplici officio vniuſ Martyris celebrari voluit, ut diximus rub. Indulgentiæ etiā eius ſepulturam viſitantibus elargitur.

§. 8. Ceterùm vt Vniuerſitati fidelium inuiſibilis aulæ conſequendi delicias ex conceſſa nobis poteſtate deſuper propitiante Domino ſit facultas, quinimò & vt nomē exaltetur Altiſſimi, ſi ſpontè ſuam Venerabilem ſepulturam fidelium procuremus acceſſibus frequentari, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui ad dictam ſepulturam in memorato Feſto, & vſque ad octanā ipſius cauſa deuotionis acceſſerint, annuatim ipſius ſuffragia petituri, de Omnipotentis Dei, &c. vnum annum & quadraginta dies, accedentibus verò annis ſingulis ad prædictam ſepulturam infrà eiuſdem Feſti quindenam, quadraginta dies de iniuncta ſibi pœnitētia miſericorditer relaxamus.

Dat. Aſſiſij xv. Kal. Oct. Pontificatus noſtri, anno 12.

D.P. An. 12. die 17. Sept.

XIV.

Definitio quorumdam articulorum, circa ritus Græcorum.

Aliam eiuſmodi rituum definitionem, vide infrà in conſt. 34. Clem. VIII. Sanctiſſimus.

Græcorum verò vnionem cum Sancta Romana Eccleſia, vide infra in conſtit. 17. Eugen. IV. Lætentur. Eorumque ſubiectionem, iuriſdictioni Ordinariorũ circa Diuinum cultum, & Sacramentorum adminiſtrationem, habes in conſtit. 74. Pij IV. Romanus. Eorumque licentias celebrandi Latino more reuocauit Pius V. in conſtit. 12. Prouidentia. Collegium pro eiſdem in Vrbe inſtituit Gregorius XIII. vt in eius conſtit. 42. In Apoſtolicæ. Profeſſionemque fidei ab eis emittendam præfiniuit idem Greg in conſtit. 33. Ego.

Edita An. D. 1254.

INNOCENTIVS &c. EPISCOPO Tuſculano Apoſtolicæ Sedis Legato.

Pia Pontificis voluntas circa animarum ſalutem.

SVb Catholicæ profeſſione Fidei atque cultu, conſiſtere, ac proficere vniuerſos, ceteris noſtræ mentis deſiderabilibus præferentes, illud tamquam acceptabilius pleniori deſiderio cupimus, & ad hoc velut operatiuum ſalutis præcipuum, intimis affectibus anxiùs aſpiramus. Hæc inquam vnio, ſiue connexio cordi noſtro inæſtimabilis gaudij rorem infunderet, ſi varias gentium nationes, eiuſdem obſeruantia fidei in vnum acceptabilem CHRISTO populum adunaret. Id vtique anxiæ noſtræ mentis ardorem affluentis lætitiæ refrigeraret irriguo, ſi omnes, quos olim in vnum catholicum gregẽ ouile collegit Domini, cùm multi ab eo diſceſſerint, in idem indiuiduum Collegium vnius Paſtoris ſolidaret magiſterium, & cuſtodia communiret. O ſi Orientalibus Oriens ex alto luceret, & ſui luminis illuſtratione, ipſos ad Catholicam reduceret vnitatem, vt cum reliquis orthodoxis in vnius aulæ collecti gremio, de matris Eccleſiæ vbere fluenta doctrinæ ſalutaris haurirent. Tunc ipſi Eccleſiæ proueniret magnum & deſiderabile ſalutare, tunc eius vterus ſobole geminata concreſceret, tunc Orientalibus oriretur ſupernæ illuminationis Aurora, tunc eis clareſceret Lucifer veritatis, tunc per vniuerſam Eccleſiam inundantis gaudij eumperet plenitudo, tunc exultatione nimia clareſceret totus orbis, quia valde bonum & iucundum exiſteret, fratres ſimul in domo Domini habitare, tunc eadem Eccleſia, multiplicata lætitia, nouæ iucunditatis canticum perſonaret. Verùm quia nonnulli Græcorum iamdudum ad deuotionem Sedis Apoſtolicæ redeuntes, ei reuerenter obediunt & intendunt, licet & expedit, vt mores ac ritus eorum, quantum cum Deo poſſumus, tolerantes, ipſos in Eccleſiæ Romanæ obedientia præſeruemus. Quamquam in his, quæ animarum periculum parerent, vel honeſtati Eccleſiaſticæ derogarent, nec debeamus illis deferre aliquatenus, nec velimus.

Diſſenſio inter Epiſcopos Latinorũ & Græcorũ, ſuper ritibus.

§. 1. Sanè inter Venerabilem Fratrem noſtrum Archiepiſcopum Nicoſieñ, & eius ſuffraganeos Latinos ex parte vna, & Epiſcopos Græcos Regni Cypri ex altera, de quibuſdam certis articulis, diſcordiam & turbationem fore ſubortam, & eorumdem tenorem articulorum, ac reſponſiones ipſorum Græcorum ad illos, nobis, vt melius poſſemus inſtrui ſuper eis, plenè, ac prouidè per tuas literas intimaſti, ſolicitè requirendo, vt prouidere ſuper hoc Apoſtolica diligentia curaremus.

Papa conſtit. ſup.

§. 2. Nos autem literis ipſis affectuosè receptis, earum ſeriem & ipſos articulos, ac reſponſiones eaſdem, & cetera, quæ continebantur in illis, vna cum Fratribus noſtris perlegimus, & intelleximus diligenter, prudentiam tuam multipliciter in Domino commendantes, & meditantes, ac deliberantes ſuper his, prout rei qualitas exigebat.

1. §. 3. Circa hæc itaque ſic deliberatio noſtra reſedit, vt
Baptiſmo. Græci eiuſdem Regni in vnctionibus, quæ circa baptiſ-
ma fiunt, morem Eccleſiæ Romanæ teneant & obſeruent.
Ritus vero ſeu conſuetudo, quam habere dicuntur vn-
gendi per totum, baptizandorũ corpora, ſi tolli ſine ſcan-
2. dalo, vel remoueri non poteſt, cùm, ſiue fiat, ſiue non,
quantum ad baptiſmi efficaciam vel effectum, non mul-
3. tum referat, toleretur. Nec refert etiam vtrum in frigida,
vel calida aqua baptizent, cùm parem vim & effectum in
vtraque baptiſmum habere, aſſeuerare dicantur.

4. *Chriſmate.* Soli autem Epiſcopi conſignent Chriſmate in frontibus baptizatos, quia huius vnctio non debet, niſi per Epiſcopos exhiberi. Quoniam ſoli Apoſtoli, quorum
vices gerunt Epiſcopi, per manus Impoſitionem, quam
confirmatio, vel frontis chriſmatio repræſentat, Spiritum
ſanctum tribuiſſe leguntur. Singuli quoque Epiſcopi in 5.
ſuis Eccleſiis, in die Cœnæ Domini, poſſunt, ſecundùm
formam Eccleſiæ, Chriſma conficere, ex balſamo quidem,
& oleo oliuarum. Nam Spiritus ſancti donum in Chriſ-
matis vnctione confertur. Et Columba vtique, quæ ip-
ſum deſignat Spiritum, oliuæ ramum ad arcam legitur re-
tuliſſe. Sed ſi ſuum antiquum ritum in hoc Græci po-
tiùs ſeruare voluerint, videlicet quòd Patriarcha vnà cum
Archiepiſcopis & Epiſcopis eius ſuffraganeis, & Archie-
piſcopi cum ſuffraganeis ſuis, ſimul Chriſma conficiant,
in tali eorum conſuetudine tolerentur.

Nullus autem per Sacerdotes, vel Confeſſores pro ſa- 6.
tisfactione pœnitentiæ, vnctione aliqua ſolummodo in- *Sacra vnctio-*
ungatur. Infirmis verò iuxta verbum Iacobi Apoſtoli, vn- *na.*
ctio exhibeatur extrema. Porrò in appoſitione aquæ, ſiue 7.
frigidę, ſiue calidæ, vel tepidæ, in altaris ſacrificio, ſuam 8.
ſi velint conſuetudinem Græci ſequantur, dummodo cre-
dant, & aſſerant, quòd ſeruata Canonis forma, conficiatur
pariter de vtraque.

Sed Euchariſtiam in die Cœnæ Domini conſecratam, 9.
vſque ad annum, prætextu infirmorum, vt de illa vide- *Euchariſtia.*
licet ipſos communicent, non reſeruent. Liceat tamen
eis, pro infirmis ipſis, Corpus Chriſti conficere, ac per
quindecim dies, & non longiori temporis ſpatio, conſer-
uare; ne per diutinam ipſius reſeruationem, alteratis for-
ſitan ſpeciebus, reddatur minus habile ad ſumendum: li-
cèt veritas & efficacia ſemper eadem omnino remaneat,
nec vlla vnquam diuturnitate, ſeu volubilitate temporis
euaneſcat.

In celebratione verò ſolemnium, & aliarum Miſſarum, 10.
& de hora celebrandi eas, dummodo in confectione, vel *Miſſa.*
conſecratione, formam verborum à Domino expreſſam,
& traditam obſeruent, & celebrando non tranſgrediantur
horam nonam, ſuam ſequi conſuetudinem permittantur.

Sacerdotes autem dicant horas canonicas more ſuo; 11.
ſed Miſſam celebrare, priuſquàm officium matutinale *Horis Canonicis.*
compleuerint, non præſumant.

Promouendi verò ad Sacerdotium, & Presbyteri, qui 12.
præficiendi fuerint Eccleſiarum regimini, examinentur, *Promouendis.*
antea diligenter, ſi præcipuè de horis canonicis & Miſſa-
rum officiis, ſecundùm diſtinctionem temporum exe-
quendis, ſint ſufficienter inſtructi, vt ad hæc non niſi di-
gni & idonei admittantur.

Ceterùm vnuſquiſque ſacerdos in aureo, vel argenteo 13.
ſolùm, aut ſaltem ſtanneo calice ſacrificet, habens corpo- *Veſtibus & alijs ſacris.*
rale de lino candidum & nitidum, & altare mundis veſti-
mentis opertum, vel decentibus paramentis.

Mulieres autem ſeruire ad altare non audeant, ſed ab 14.
illius miniſterio repellantur omnino. *Mulierũ ſeruitio ad altare.*

De ieiunio verò diei Sabbati Quadrageſimali tempo-
re, (quamquam honeſtiùs & ſalubriùs Græci agerent, ſi 15.
ſic toto illo tempore abſtinerent, vt nec vnico die inſti- *Ieiunio.*
tutum ieiunium violarent) teneant & ſeruent pro libito
morem ſuum.

Sacerdotes quoque coniugati, & alij, quibus parochia- 16.
rum cura, vel Eccleſiarum parochialiũ regimen per Epiſ- *Sacerdotibus coniugatis.*
copos ſuos committitur, licitè ac liberè poſſint parochia-
norum ſuorum cõfeſſiones audire, ipſiſque pœnitentiam
iniungere pro peccatis. Quia cui licet, vel conceditur
quod eſt maius, competit nimirum, nec negari conuenit,
quòd eſt minus. Liberum tamen ſit ipſis Epiſcopis, viros 17.
alios idoneos coadiutores & cooperatores habere, in au-
diendis confeſſionibus, & pœnitentiis iniungendis, ac
ceteris quæ ad ſalutem pertinent animarum. Ipſiſque in
his per eorum diœceſes, abſque Sacerdotum ipſorum pre-
iudicio, & grauamine, committere vices ſuas, cùm pro-
pter occupationes multiplices, & occaſiones varias poſſit
contingere, quòd nequeant per eaſdem diœceſes offi-
cium ſuum exequi per ſe ipſos.

De fornicatione autẽ, quam ſolutus cum ſoluta com- 18.
mittit, quin ſit mortale peccatum, non eſt aliquatenus *Fornicatione.*
ambigendum, cùm tàm fornicarios, quàm adulteros à Re-
gno Dei Apoſtolus aſſerat alienos.

Ad hęc, volumus & expreſsè pręcipimus, quòd Epiſ- 19.
copi Gręci ſeptem ordines ſecundùm morẽ Eccleſię Ro- *Ordinibus conferendis.*
manæ

manç de cetero conferant, cùm hucuſq; eres de minoribus circa ordinandos neglexiſſe, vel prætermiſiſſe dicantur. Illi tamen qui iam ſunt taliter ordinati per eos, propter nimiam ipſorum multitudinem, in ſic ſuſceptis ordinibus tolerentur.

20. *Secundis & vlterioribus nuptijs.* Quia verò ſecundùm Apoſtolum, mulier mortuo viro ab ipſius eſt lege ſoluta, venùbendi cui vult in Domino liberam habeât facultatem, ſecundas, & tertias, ac vlteriores etiam nuptias Græci non reprehendant aliquatenus, nec condemnent, ſed potius illas approbent inter perſonas, quæ aliàs licitè ad inuicem matrimonio iungi

21. poſſunt. Secundò tamen nubentes, Presbyteri nullatenus benedicant.

22. *Matrimonio contrahendo.* Et quoniam apud eos conſueuerunt contrahi matrimonia inter perſonas contingentes ſe, iuxta eorum computationem; octauo gradu, qui ſecundùm computationem & diſtinctionem graduum, quam nos facimus, apud nos quartus habetur, ne id præſumatur deinceps, firmiter prohibemus. Diſtrictè præcipientes, vt cùm in vlterioribus gradibus licitè matrimonia contrahantur; in prædicto quarto, conſanguinitatis vel affinitatis gradu, copulari vlteriùs non præſumant, ſtatutum in hoc generalis Concilij obſeruantes. Illos tamen qui iam in gradu huiuſmodi contraxerunt, diſpenſatiuè permittimus in ſic contracto matrimonio remanere.

23. *Purgatorio.* Denique cùm veritas in Euangelio aſſerat, quòd ſi quis in Spiritum ſanctum blaſphemiam dixerit, neque in hoc ſæculo, neque in futuro dimittetur ei: per quod datur intelligi quaſdam culpas in præſenti, quaſdam verò in futuro ſæculo relaxari, & Apoſtolus dicat, quòd vniuſcuiuſque opus, quale ſit, ignis probabit, & cuius opus arſerit detrimentum patietur, ipſe autem ſaluus erit, ſic tamen quaſi per ignem, & ipſi Græci vere, ac indubitanter credere, ac affirmare dicantur, animas illorum, qui ſuſcepta pœnitentia, ea non peracta, vel qui ſine mortali peccato, cum venialibus tamen & minutis decedunt, purgari poſt mortem, & poſſe ſuffragijs Eccleſiæ adiuuari. Nos, quia locum purgationis huiuſmodi, dicunt non fuiſſe ſibi ab eorum doctoribus certo, & proprio nomine indicatum, illum quidem iuxta traditiones & auctoritates Sanctorum Patrum, Purgatorium nominantes, volumus quòd de cetero apud ipſos iſto nomine appelletur. Illo enim tranſitorio igne peccata vtique, non tamen criminalia, ſeu capitalia, quæ priùs per pœnitentiam non fuere remiſſa, ſed parua & minuta purgantur, quæ poſt mortem etiam grauant, ſi in vita fuerunt relaxata.

24. *Inferno.* Si quis autem abſque pœnitentia in peccato mortali decedit, hic procul dubio æternæ gehennæ ardoribus perpetuò cruciatur.

25. *Animabus paruulorum.* Animæ verò paruulorum, poſt Baptiſmi lauacrum, & adultorum etiam in caritate decedentium, qui nec peccato, nec ad ſatisfactionem aliquam pro ipſo tenentur, ad patriam protinus tranſuolant ſempiternam.

26. *Monachorum inſtitutis.* Ordinationes demum, & inſtituta regularia Sanctorum Patrū de vita & ſtatu Monachorum, præcipimus ab Abbatibus, & Monachis Græcis inuiolabiliter obſeruari.

§. 4. *Iuſſio prædicta exequendi.* Fraternitatem itaque tuam hortamur attentè, per Apoſtolica tibi ſcripta mandantes, quatenus præmiſſa omnia Epiſcopis Græcis præfati Regni, ſeriatim, & diligenter exponi facias, diſtrictè ipſis iniungens, vt ea ſolicitè attendere, ſtudioſè tenere, ac efficaciter obſeruare procurent, & à ſuis faciant ſubditis obſeruari. Memoratis autem Archiepiſcopo Nicoſieñ, & eius ſuffraganeis Latinis, firmiter auctoritate noſtra præcipias, vt eoſdem Græcos ſuper præmiſſis contra huiuſmodi prouiſionem & deliberationem noſtram, non inquietent aliquatenus, nec moleſtent. Contradictores, eadem auctoritate, appellatione poſtpoſita, compeſcendo.

§. 5. *Derogatio contrariorum.* Non obſtantibus ſi prædictis Archiepiſcopo & ſuffraganeis, vel quibuſcumque à Sede Apoſtolica ſit indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum non facientes de indulto huiuſmodi mentionem.

D. P. An. 11. die 6. Martij. Dat. Lateran. 2. Non. Martij, Anno vndecimo.

Quod Inquiſitores hæreticæ prauitatis poſſint interpretari ſtatuta Eccleſiaſtica, & ſecularia, contra hæreticos edita. Eoſque * filios, ac nepotes, & adhærentes, aut ipſorum opera, beneficia & officia aſſequentes, illis priuare. Quodque accuſatorum & teſtium nomina publicare non debeant.

** eorumque.*

Solicitantes verò in confeſſionibus ſacramentalibus, denunciandos locorum Ordinarijs, ſeu Inquiſitoribus voluit Greg. XV. in conſt. 34. Vniuerſi infr. tom. 4.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1254.*

Facultas interpretandi ſtatuta contra hæreticos. CVm negotium fidei Catholicæ aduersùs hæreticæ prauitatis errores, vobis vt veſtra prudentia deprehendat vulpeculas demolientes vineam Domini, ſub certa forma per alias literas, duxerimus committendum, vt commiſſum vobis ab Apoſtolica Sede tam ſalubre, ac vtile miniſterium exequi liberiùs, ac exercere poſſitis efficaciùs, in hac parte, interpretandi ſtatuta Eccleſiaſtica & ſecularia contra hæreticos edita.

§. 1. *Eorumque filios, nepotes, adhærentes, officijs, & beneficijs priuandi.* Et hæreticorum filios, & nepotes, credentium quoque, fautorum, defenſorum, & receptatorum ipſorum, dignitatibus, perſonalitatibus, & honoribus quibuſcumque, ac beneficiis Eccleſiaſticis, & publicis officiis.

§. 2. *Et eos qui illorum opera ea aſſequuntur.* Illos etiam qui hæreticorum, vel aliorum prædictorum interuentu, intuitu, vel gratia, talia ſunt adepti, vel in poſterum aſſequentur, priuandi huiuſmodi dignitatibus, perſonalitatibus, honoribus, beneficiis, & officiis liberam vobis auctoritate præſentium concedimus poteſtatem.

§. 3. *Prohibitio publicandi nomina accuſatorum, & teſtium.* Sane volumus, vt nomina tam accuſantium prauitatem hæreticam, quàm teſtificantium ſuper ea, nullatenus publicentur, propter ſcandalum, vel periculum, quod ex publicatione huiuſmodi ſequi poſſet. Et adhibeatur dictis huiuſmodi teſtium nihilominus plena fides. Quòd ſi ſimul his non interfueritis exequendis, vnus veſtrum ea nihilominus exequatur.

D. P. An. 11. die 9. Mart. Datum Lateranen. 7. Idus Martij, Pontificatus noſtri anno vndecimo.

XVI.

Inquiſitorum hæreticæ prauitatis facultas procedendi contra hæreticos, eorumque fautores, & negotio Inquiſitionis ſe opponentes, ac Prædicatores quæſtuarios, Ac indulgentiæ pro audientibus prædicationem Inquiſitorum, vel eis auxilium præſtantibus.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Miniſtro, Cuſtodibus, Guardianis, Conuentualibus, vel eorum Vicarijs, adminiſtrationis Sancti Franciſci. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita A.D. 1254.*

Studium Pontificis in extirpandis hæreſibus. QVia tunc potiſſimè acceptabile IESV CHRISTO exhibetur obſequium, cùm ei pro Catholicæ fidei conſeruatione, cuius eſt ipſe ſtabile, & perpetuum fundamentum, pura intentione ſeruitur; prouidimus ſpecialiter in hoc ipſi ſtudioſum & placidum, eo cooperante, impendere famulatum, & præcipuè in Vrbe, in Patrimonio B. Petri, & aliis Terris Eccleſiæ, Regno Apuliæ, Lombardia, Romaniola, Marchia Teruiſina, & Sclauonia, ac in Thuſcia, circa quas debemus ſolicitiùs vigilare, inſtātiùs, & validiùs ſatagere, contra eiuſdem fidei diros hoſtes, vt cultura ſalubris, per nos agris dominicis impenſa vicinis, vtilis ſit longinquis; & verbi diuini ſemen fuſum in proximis, fructificet etiam in remotis: Licèt Sedes Apoſtolica tales hoſtes vndique indefeſſa ſolicitudine perſequatur, nec vnquam ab huiuſmodi exercitio ceſſauerit cura eius.

Conuenit namque, vt quia Inquiſitores contra peſtem hæreticam roborare, ac tenouare per diuerſas ſæculi volumus regiones, ad agere in Vrbe, ac Terris aliis ſupradictis, maiori opportunitate nunc habita, nullatenus omittamus. Cùm quantò propiùs noſtris adſunt aſpectibus, tantò iuſtiùs, niſi attentè ſaluti proſpiceremus ipſorum, poſſemus argui de neglectu.

Facultas data Inquiſitoribus contra eos & eorum fautores.

§. 1. Ideoque diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta diſtrictè præcipiendo mandamus, in remiſſionem vobis peccaminum iniungentes, quatenus tam per vos, quàm per alios idoneos Fratres veſtræ curæ commiſſos, quibus negotium huiuſmodi, quod principaliter reſidet cordi noſtro, auctoritate noſtra duxeritis committendum, totis aſſumentes affectibus, & feruentibus animis proſequentes, ad extirpandam de Prouincia tuæ fili Miniſter curæ commiſſa, prauitatem hæreticam ſolicitè, ac efficaciter laborantes, ſi quos ibi de prauitate ipſa culpabiles inueneritis, vel infectos, ſeu etiam infamatos, niſi examinati velint abſolutè mandatis Eccleſiæ obedire, contra ipſos, & receptatores, defenſores, ac fautores eorum, humano timore poſtpoſito, iuxta ſanctiones Canonicas, auctoritate Apoſtolica procedatis: Inuocato contra eos ad hoc, ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam compeſcendo.

Facultas eorumdem Inquiſitorũ abſoluendi redeuntes ad Fidem.

§. 2. Si verò aliqui, hæretica labe penitus abiurata, redire voluerint ad Eccleſiaſticam vnitatem, eis iuxta formam Eccleſiæ, abſolutionis beneficium impendentes, iniungatis eiſdem, quod iniungi talibus conſueuit. Prouiſo ſolerter ne ſimulata conuerſione redeant fraudulenter, & vos, imo potius ſe fallentes, ſub agni ſpecie gerant lupum.

Facultas coercendi non fauentes officio Inquiſitorum.

§. 3. Quod ſi fortè, quod non credimus, aliqui cuiuſcumque cõditionis, huic negotio ſe opponere, ſeu illud præſumpſerint aliquatenus impedire, vt non poſſit per vos procedi liberè in eodem, imò niſi cùm requiſiti fuerint, illud etiam iuuerint ſtudioſè, contra eos ſecundùm ſanctiones Canonicas, eadem auctoritate liberè procedatis.

Indulgētiaſque concedendi audientibus Inquiſitorum prædicationem.

§. 4. Vt autem prædicta poſſitis vtilius, & liberius exercere, vobis largiendi, viginti, vel quadraginta dierum, indulgentiam, quoties opportunum videritis, omnibus verè pœnitentibus, & confeſſis, qui ad veſtram prædicationem propter hoc faciendam acceſſerint, plenam tenore præſentium concedimus poteſtatem.

Indulgentia pro auxilium dantibus contra hæreticos, &c.

§. 5. Illis verò qui ad impugnandum hæreticos, fautores, receptatores, & defenſores eorum, vobis ex animo auxilium, conſilium præſtiterint, vel fauorem, de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, tres annos de iniuncta ſibi pœnitentia relaxamus. Et ſi qui ex iis, ad proſecutionem huiuſmodi negotij, contra prædictos hæreticos, fautores, receptatores, vel etiam defenſores, perſonaliter iuerint, eis omnium peccatorum, de quibus corde contriti, & ore confeſſi fuerint, plenam veniam indulgemus.

Facultas Inquiſitorũ contra prædicatores quæſtuarios.

§. 6. Compeſcendi quoque monitione præmiſſa per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, prædicatores quæſtuarios, quorum intereſt tantum caritatiua ſubſidia ſimpliciter petere, ac indulgentiam, ſi quam fortè habent exponere, à prædicationis officio, quod ad ipſos nullatenus pertinet, liberam vobis tribuimus facultatem. Quod ſi ſimul iis non interfueritis, vnus veſtrum, ea nihilominus exequatur.

D.P. An. 11. diẽ 18. Martij.

Dat. Later. xv. Kal. Aprilis, Pontificatus noſtri anno 11.

XVII. Inquiſitorum hæreticæ prauitatis facultas abſoluendi à Cenſuris Eccleſiaſticis confratres Societatis Crucеſignatorum, pro Sanctæ Inquiſitionis præſidio inſtitutæ, & nonnulla eis indulta concedendi.

Conſimilem & pleniorem huius Pont. conceſſionem, vide inf. ſu conſt. 19. Malitia, vbi notabo. Et quoad priuilegia Crucеſignatorum, vide ſup. conſt. 12. Innoc. III. Ad liberandam.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Fratribus de Ordine Minorum Inquiſitoribus, & prædicatoribus Crucis, ſuper hæretica prauitate à Sede Apoſtolica deputatis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Edita An. D. 1254.

Inquiſitorum facultas de qua in rubr.

VT nihil nobis deſit, quod ad proſequutionem negotij veſtræ circumſpectioni commiſſi pertineat, ſed illud in veſtris manibus, auctore Domino proſperè dirigatur, abſoluẽdi, iuxta formam Eccleſiæ, omnes qui contra prauitatem hæreticam aſſumpſerint ſignum Crucis, ab interdicti, ſuſpenſionis, & excommunicationis ſententiis canonis. Et diſpenſandi cum clericis, ſuper irregularitatibus, ſi quas, ſic ligati, celebrando diuina officia contraxerint. Et commutandi vota eorumdem Crucеſignatorum (Terræ Sanctæ voto excepto.) Necnon & concedendi præfatis Crucеſignatis, vt illis gaudeant indulgentiis & priuilegiis, quæ Crucеſignatis in ipſius Terræ Sanctæ ſubſidium ſunt conceſſa. Et quod tempore generalis interdicti poſſint intereſſe diuinis officiis, & recipere Sacramenta Eccleſiaſtica in locis, in quibus diuina eadem ex indulto Sedis Apoſtolicæ celebrantur. Quodque ipſi non teneantur ad reſtitutionem acquiſitorum illicitè, ſi hoc publicè propoſito per diœceſanos, vel ſaltem Presbyteros Parochiales locorum, in quibus videritis expedire, non apparuerint aliqui, quibus eorum reſtitutio debeatur; dummodo ipſi, totum quod de taliter habitis reſtituere debent, vel quod poſſunt, ſecundùm veſtræ diſcretionis arbitrium, in fidei negotij proſecutionem conuertant, auctoritate vobis præſentium concedimus facultatem.

D.P. An. 11. die 23. Martij.

Dat. Lateran. x. Kalend. Aprilis, Pontificatus noſtri, anno 11, 97.

Excommunicatio hæreticorum, & eorum complicum, & fautorum.

Vide quæ addidi ſup. ad conſt. 8. Innocent. 4. Cum Fratres, pag.

INNOCENTVIVS EPISCOPVS, &c. Vniuerſis Chriſti fidelibus.

Edita, An. D. 1254.

Excommunicatio hæreticorum.

NOuerit vniuerſitas veſtra, quod nos ad inſtar fel. recor. Greg. Papæ prædeceſſoris noſtri excommunicamus, & anathematizamus vniuerſos hæreticos, Catharos, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Paſſaginos, Ioſepinos, Arnaldiſtas, Speroniſtas, & alios quibuſcumque nominibus cenſeantur, facies quidem habentes diuerſas, ſed caudas ad inuicem colligatas, quia de vanitate conueniunt in idipſum. Damnati verò per Eccleſiam ſæculari iudicio relinquantur animaduerſione debita puniendi; clericis prius à ſuis ordinibus degradatis.

Pœnitentium coarctatio.

§. 1. Si qui autem de prædictis poſtquam fuerint deprehenſi, redire voluerint ad agendum condignam pœnitentiam, in perpetuo carcere detrudantur.

Credentium pœna.

§. 2. Credentes autem eorum erroribus, ſimiliter hæreticos iudicamus.

Fautorum pœna.

§. 3. Item receptores, defenſores, & fautores hæreticorum excommunicationis ſententiæ decernimus ſubiacere. Firmiter ſtatuentes, vt ſi poſtquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, à ſua ſuper hoc non curauerit præſumptione ceſſare, ipſo iure ſit factus infamis, nec ad publica officia, ſeu conſilia, nec ad teſtimonium admittatur. Sit etiam inteſtabilis, vt nec teſtamenti habeat factionem, nec ad hæreditatis ſucceſſionem accedat. Nullus præterea ipſi ſuper quocumque negotio, ſed ipſe aliis reſpondere cogatur. Quòd ſi fortè iudex extiterit, eius ſententia nullam obtineat firmitatem, nec cauſæ aliquæ ad eius audientiam perferantur. Si fuerit aduocatus, eius patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, inſtrumenta confecta per ipſum nullius penitus ſint momenti, ſed cum auctore damnato damnentur: & in ſimilibus idem præcipimus obſeruari. Si verò clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur. Si qui autem tales, poſtquam ab Eccleſia fuerint denotati, euitare

contem

contempſerint, excommunicationis ſententia percellantur, alias animaduerſione debita puniendi. Qui autem inuenti fuerint ſola ſuſpicione notabiles: niſi iuxta conſiderationē ſuſpicionis, qualitatemque perſonæ, propriam innocentiam congrua purgatione monſtrauerint; anathematis gladio feriantur, & vſque ad ſatisfactionem condignam ab omnibus euitentur; ita quòd ſi per annum in excommunicatione perſtiterint, ex tunc vel hæretici condemnentur. Item proclamationes, aut appellationes huiuſmodi perſonarum minimè audiantur. Item Iudices, Aduocati, & Notarij nulli eorum officium ſuum impendant; alioquin eodem officio perpetuò ſint priuati. Item Clerici non exhibeant huiuſmodi peſtilentibus Eccleſiaſtica Sacramenta, nec eleemoſynas, aut oblationes eorum recipiant. Similiter hoſpitalarij, aut templarij, ac quilibet regulares: alioquin ſuo priuentur officio, ad quod numquam reſtituantur abſque indulto Sedis Apoſtolicæ ſpeciali. Item quicumque tales præſumpſerint Eccleſiaſticæ tradere ſepulturæ, vſque ad ſatisfactionem idoneam, excommunicationis ſententiæ ſe nouerint ſubiacere, nec abſolutionis beneficium mereantur, niſi proprijs manibus publicè extumulent, & proiiciant huiuſmodi corpora damnatorum, & locus ille perpetua careat ſepultura. Item firmiter inhibemus, ne cuiquam laïcæ perſonæ liceat publicè vel priuatim de Fide Catholica diſputare. Qui verò contra fecerit, excommunicationis laqueo innodetur. Item ſi quis hæreticos ſciuerit, vel aliquos occulta conuenticula celebrantes, ſeu à communi conuerſatione fidelium, vita & moribus diſſidentes, eos ſtudeat indicare confeſſori ſuo, vel alij, per quem credat ad Prælati ſui, & Inquiſitorum hæreticæ prauitatis notitiam peruenire, alioquin excommunicationis ſententia percellatur. Hæretici autem & receptatores, defenſores, & fautores eorum, ipſorumque filij vſque ad ſecundam generationem, ad nullum Eccleſiaſticum beneficium, ſeu officium admittantur. Quod ſi ſecus actum fuerit, decernimus irritum & inane. Nos enim prædictos & quoſcumque viros Eccleſiaſticos, qui ad preces huiuſmodi peſtilentium perſonarum dignitates, perſonatus, & quæcumque alia Eccleſiaſtica beneficia ſunt adepti, ex nunc priuamus taliter acquiſitis: volentes vt tales, & habitis perpetuò careant, & ad alia vel ſimilia nequaquam in poſterum admittantur. Illorum autem filiorum emancipationem, nullius eſſe momenti volumus, quorum parentes poſt emancipationem huiuſmodi ad inuicem ſuperſtitionis hæreticæ, à via declinaſſe conſtiterit veritatis.

D.P. An. 11. die 15. Iulij. Datum Anagniæ, xvij. Kal. Iulij, Anno 11.

XIX. Inquiſitores hæreticæ prauitatis, prædicent contra hæreticos. Et vouentes ſe auxilio ipſorum Inquiſitorum, recipiant in ſocietatem Cruceſignatorum pro Sanctæ Inquiſitionis præſidio inſtitutam, cum indulgentiarum, & priuilegiorum conceſſione.

Non abſimile reſcriptum eiuſdem Pontificis, eſt ſuprà in conſtit. 17. Vt nihil. praeced. Et vide etiam inf. conſt. 16. Alex. IV. Firmiſſime, & Vrbani IV. conſt. 2. Licèt.

Huiuſmodi Cruceſignatorum priuilegia, quatenus Concilio Tridentino non aduerſentur, Pius V. confirmauit in eius conſt. 110. Sacroſanctæ.

Edita An. D. 1254. *INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis, fratribus Ordinis Prædicatorum Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, præſentibus & futuris in Lombardia, & Marchia Ianuenſi. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.*

Exordium. MAlitia huius temporis in diuerſis Mundi partibus, & maximè in Prouincia Lombardiæ, peruerſorum morum peperit corruptelam, ex quibus lethifera peſtis hæreticæ prauitatis abundantiùs ſolito noſcitur pullulaſſe. Ad extirpationem igitur einſdem peſtis, iuxta officij noſtri debitum ex animo intendentes, volumus aduersùs huiuſmodi iniquitatis operarios, qui maſſam catholicæ puritatis fermento propriæ contagionis inficiunt, fideles vt conſurgant, ſtentque nobiſcum pro Euangelicis, quas profeſſi ſunt, legibus defendendis, ſalubribus adhortationibus incitari.

§. 1. Quocirca diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta diſtrictè præcipiendo mandamus, in remiſſionem vobis peccaminum iniungentes, quatenus in locis vbi contra hæreticos vobis inquiſitionis officium eſt commiſſum, curetis ſinguli opportuna inſtantia, contra eoſdem hæreticos, eorumque fautores, proponere populis publicè verbum Crucis: & eos qui tacti zelo fidei ad extirpandam prauitatem eamdem votum aſſumpſerint, crucis charactere conſignare. *Munus Inquiſitorum de quo in rubr.*

§. 2. Vt autem vobis de prædicatione huiuſmodi, & fidelibus, qui eiuſdem Crucis ob hoc votum aſſumpſerint, copioſæ mercedis præmium fidelibus, illam indulgentiam, illudque priuilegium elargimur, quæ tranſeuntibus in Terræ Sanctæ ſubſidium, in generali Concilio conceduntur. Cum autem huiuſmodi Crucis verbum per vos proponi contigerit, relaxandi omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui ad audiendum verbum ipſum deuotè affuerint, quadraginta vel viginti dies de iniunctis pœnitentiis, libera ſit vobis & ſingulis veſtrum de noſtra conceſſione facultas. Quòd ſi fortè, quòd non credimus, aliqua Ciuitas, Communitas, vel perſona, cuiuſcumque conditionis, vel gradus, huic tam ſalubri negotio ſe opponere, ſeu illud præſumpſerit aliquatenus impedire, vt per vos, vel per alios auctoritate noſtra ad hoc deputatos, vel in poſterum deputandos, liberè procedi non valeat in eodem: imò ſi quicumque requiſiti illud fouere neglexerint, & iuxta officium & poſſe ſuum ſtudioſè iuuare, contra eos tamquam defenſores & fautores hæreticorum, ſublato appellationis obſtaculo, vos vel veſtrum ſinguli auctoritate noſtra intrepidè procedatis. Contra quos, prout audacia ipſorum exegerit, Reges & Principes Chriſtianos, necnon Cruceſignatos pro Terræ Sanctæ ſuccurſu, curabimus inuocare: cùm non minùs expediat, imò magis, fidem in locis propè poſitis, quàm procul diſtantibus defenſare. *Indulgentia prædic. & audientibus verbum prædicationem.*

§. 3. Porro non ſolùm inquiſitionis vobis ſuper hæretica prauitate commiſſæ, ſed & huiuſmodi prædicationis crucis officium in manibus veſtris, congruis fautoribus adiunctur, abſoluendi iuxta formam Eccleſiæ, omnes qui contra prauitatem hæreticam aſſumpſerint ſignum Crucis, ab interdicti, ſuſpenſionis, & excommunicationum ſententiis canonis, & præſertim ab aliis, quas pro incendiis, vel effractionibus Eccleſiarum, ſeu iniectione manuum violenta in perſonas Eccleſiaſticas incurrerunt, & aliis quoque ſententiis à nobis, vel auctoritate noſtra generaliter promulgatis; niſi adeò grauis & enormis exceſſus fuerit perſonarum, quòd ab his oporteat abſolutionis beneficium per Sedem Apoſtolicam obtineri. Necnon & ab illis ſententiis, quas adhærendo & fauendo contra Eccleſiam quondam Friderico, ſe tum pro Imperatore gerenti, ſeu Contrado nato eius, vel ipſorum fautoribus incurrerunt. Egilino de Romanis, Vberto Marchioni Pelauicino, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Capitaneis, Poteſtatibus, Rectoribuſque, Ciuitatum atque locorum, ſimilibuſquè perſonis, qui in Eccleſias, & perſonas Eccleſiaſticas ſæua exercuiſſe noſcuntur, aut eorum bona nequiter occupaſſe, dumtaxat exceptis. Dummodo aſſumpto crucis ſignaculo, votum huiuſmodi, qui abſoluti fuerint, efficaciter proſequantur; & ipſi caueant, quòd de cetero contra Eccleſiam numquam erunt. Et tam ab ipſis, quàm ab aliis præmiſſis, plena de damnis & iniuriis, propter quæ excommunicati noſcuntur, ſatisfactio, vel ſatisfaciendi ſufficiens ſecuritas impendatur. Necnon & diſpenſandi cum clericis, ſuper irregularitatibus, quas celebrando diuina ligati ſententiis canonis contraxerunt. Commutandi quoque vota eorumdem Cruceſignatorum vouentium, & votorum qualitate penſata: Terræ ſanctæ votis, aliiſque perpetuis quæ commutationis non admittunt remedium, dumtaxat exceptis. Concedendi quoque Cruceſignatis eiſdem, quòd tempore generalis interdicti poſſint intereſſe diuinis officiis, & Eccleſiaſtica Sacramenta recipere in locis in *Facultas Inquiſitorum abſoluendi Cruceſignatos, &c.*

quibus

quibus eadẽ ex indulto Sedis Apoſtolicę celebrãtur. Dummodo in præmiſſis caſibus, ſi Eccleſiaſticis tenentur ligati ſententiis, prius abſolutionibus beneficium aſſequantur, vobis & ſingulis veſtrum auctoritate præſentium, concedimus facultatem.

D.P. An. 11. die 10. Iunij.

Datum Anagniæ, 13. Kalendas Iulij, Pontificatus noſtri Anno vndecimo.

XX. Conuocatio Abbatum & Priorum Angliæ ad generale Concilium Lugdunenſe primum, pro die 24. Iunij 1243.

Generalis indictionis Bulla, vſque modo à me diligenter perquiſita, adhuc deficit.

Edita A.D. 1243.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Abbatibus, & Prioribus per Angliam conſtitutis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

DEi virtus, & Dei ſapientia, eius ineffabili ſubiecta ſunt omnia Maieſtati, à fundationis initio ſplendore virtutum ſuam illuſtrauit Eccleſiam. Et ſic inſignem reddidit ſingularis priuilegio poteſtatis, vt per eius & miniſterium ſuum iuſtitia conſequatur effectum, & ſedato bellorum turbine, mundo poſſit tranquillitas prouenire.

Cauſa huius indictionis Concilij generalis, ad quod Reges, & Prælatos conuocauit. Id puto per alias feciſſe literas quas non inueni.

§. 1. Huiuſmodi enim præeminentiam dignitatis dum nos reuerenter attendimus, qui regimini generalis Eccleſiæ, licèt immeriti, diuina prouidentia preſidemus, reddimur corde ſoliciti, quòd tẽpeſtatis horror, qua ipſa turbatur Eccleſia, & Religio Chriſtiana concutitur, per noſtræ prouiſionis auxilium cæleſti pietate propria propulſetur. Hinc eſt quòd nos, vt ipſa Eccleſia per fidelium ſalubre conſilium & auxilium fructuoſum, ſtatus debiti poſſit habere decorem, ac deplorando Terræ ſanctæ diſcrimini, & afflicto Romano Imperio properè valeat ſubuenire, ac inuenire remedium contra Tartaros, & alios contemptores fidei, ac perſecutores populi Chriſtiani, necnon pro negotio quod inter Eccleſiam & Principem vertitur, Reges Terræ, Prælatos Eccleſiarum; & alios Mundi Principes duximus aduocandos.

Conuocatio Abbatum & Priorum Angliæ ad idem Concilium pro die 24. Iunij.

§. 2. Rogamus etiam deuotionem veſtram, & hortamur attentè, per Apoſtolica vobis ſcripta præcipiendo mandantes, quatenus ad præſentiam noſtram omni prorſus occaſione poſtpoſita, vſque ad proximum feſtum S. Ioannis Baptiſtæ, perſonaliter venire curetis. Vt ipſa Eccleſia ex veſtræ viſitationis honore ſpirituale gaudium, & ex noſtra induſtria conſilium percipiat profuturum.

Indicatio quòd Principem diſſidentem ab Eccleſia ad iſtud Concilium citauit intelligit de Friderico Imperat.

§. 3. Sciturі quòd nos dictum Principem in prædicatione noſtra citauimus, vt per ſe vel per ſuos Nuncios in Concilio celebrando compareat, reſponſurus nobis, & aliis qui aliquid contra ipſorum duxerint proponendum, & ſatisfactionem idoneam præſtiturus.

Modicitas perſonarum & euectionũ præcipitur.

§. 4. De perſonarum autem, & euectionum moderato numero, illam cum veneritis prouidentiam habeatis, quòd veſtris Eccleſiis nimis non ſitis oneroſi.

D.P. A. 2. die 30. Ian.

Datum Lugduni 3. Kalendas Februarij, Pontificatus noſtri Anno 2.

** aliàs Edemundi aut Edmundi.*

Canonizatio S. Eadmundi * Cantuarienſis Archiepiſcopi, cum inſtitutione ſuæ Feſtiuitatis pro die 16. Nouembris.

Fuit etiam Canonizatus poſtea Ricardus, qui Eadmundi Vicarius fuit, Ab Vrbano IV. in eius conſt. 3. Exultet. hic ſup. pag. .....

Edita A. D. 1247.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Archiepiſcopis & Epiſcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpoſitis, Archipresbyteris, & aliis Eccleſiarum Prælatis, ad quos literæ iſtæ peruenerint. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exultatio de ſanctitate B. Eadmundi.

§. 1. NOuum Matri Eccleſiæ gaudium, noui Sancti celebritate, iocunde læti referimus. Grande à cæleſti Collegio, de Collegæ noui conſortio agi feſtum exultanti animo nunciamus. Gaudet quidem Eccleſia ſe talem ac tantum produxiſſe filium, qui alios, ſacræ conuerſationis exemplo dirigat, & percepto iam beatitudinis præmio firmam ſpem eis tribuat de ſalute. Lætatur nimirum ſe tam clara ſobole illuſtrata, quæ digno ab omnibus attollenda præconio, & deuota veneratione colenda, manifeſtè declarat, ad hæreditatis æternæ participium admittendos, qui ipſam Matrem Eccleſiam fide, ac opere profitentur, & nullos in ſupernam poſſe gloriam, niſi per eam, tamquam Regni cœlorum clauigeram, introire. Gaudet cæleſtis Patria, nobilis habitatoris aduentu, expertumque colonum fidei ſuis incolis nouerit adunari. Exultant ciues cælites de celebris aggregatione conciuis, de condigno cæli conſorte nuper ipſis habito pſallant Sancti. Exurgite igitur & vos fidei zelatores, & vnà cum Eccleſia Matre noſtra lætamini de magnificentia & exultatione confratris. Affluite gaudio, & ſpem tutam aſſumite de condigena terrenorum, facto compatriota cœleſtium. Exultate ingenti lætitia, quòd nouellus vobis apud Deum patronus accreuit, qui adeſt coram ipſo pro ſalute noſtra placidus interceſſor.

Qui perfectionis, ſalutiſque ſuæ opus ſtudioſè curauit.

§. 2. En ſiquidem B. Eadmnndns Archiepiſcopus Cantuarienſis ſalubriter penſans, ad factorem ſuum facturam affectu dirigi naturali, naturamque collapſam reparatorem debere recognoſcere, proprium Creatorem, & Redemptorem ſuum affectuoſè, ac ſtudioſè quæſiuit. Rectæ namque intentionis lumen baiulans, ad ipſum perfectorum operum proceſſit greſſibus ſalutis, ſemitam aliis & ſplendore vitæ, ac doctrinæ claritate demonſtrans. Vnde horum trium, intentionis puræ, perfecti operis, & recti ſermonis, dulci concordia, velut delectabili pſallens tripudio, tribus hoſtibus, Carne, Mundo, Dæmone, virtute perſeuerantiæ ſuperatis, dignè meruit, veræ fidei, ſecuræ ſpei & feruidæ caritatis ternario inſignitus, ſummæ Trinitatis arce, trino electorum, Virginum ſcilicèt, continentium, & coniugatorum ordine præparata palma victoriæ honorari.

Pluribus ſique pluribus virtutibus emicuit.

§. 3. Et nunc de ſuis actibus aliquid dicamus, licèt ipſius vita, quo plenius exponitur, eo relatoris guſtui plus dulceſcat, magiſque delectet animos auditorum. Ab annis teneris Filium Dei tenerè diligens, eum poſtmodum tenere corde non deſiit, quia ipſum tenellæ mentis tabulæ ſtilo rectæ conſiderationis inſcripſit. Quinimmo quantò maiori profecit ætate, tantò pleniori cognitione in amorem ejus exarſit. Et ne feruor ſpiritus, ſuæ carnis extingueretur ardore, ſed mortificatione potiùs accenderetur, ipſius aſſidui eam aſperitate cilicij edomans, eius libitum, arctæ abſtinentiæ nexibus alligauit, vt non ſuo ducta voto, ſed ſpiritus voluntate, ad licita tute pergeret, & prouidè ab illicitis declinaret. Nam diſtrictis corpus macerauit ieiuniis, antiquorum obſeruantię nouorum auſteritatem, quæ ſibimet ipſi idem indixerat, ſuperaddens, dum delicioſorum ciborum oblectatione deſpecta, refectione contentus humilium communium, ieiuniorum temporibus à permiſſis etiam elegit ieiunare cibariis, & certis inſuper in hebdomada diebus amplius abſtinere. Somni quoque prolixitatem odiens, diuturnis vacabat vigiliis, excuſſoque torpore, orationi ſedulo inſiſtebat. Cubilis enim ſpreta mollitie, ne requie delicata leneſceret, illam membris indulgebat iacendo quietem, vt breui ſopore refectus, protinus ſurgeret, ſeque genuflectionibus, & orationibus diutius deputaret. Ab initio autem viarum ſuarum ſic mundè vſque in finem incedere ſtuduit, quòd mundo vitato lubrico, in lutum non deffluens voluptatis, munditiæ nitore præfulſit. Quid amplius? contriuit fragile carnis vaſculum, vt in eo theſaurum animæ ſibi creditum cautius conſeruaret. Doctor verò præclarus; ac prædicator eximius & auditorum mentibus ſcientiæ lumen infudit, & pectoribus fidelium (auulſis vitiorum tribulis) ſemina virtutum iniecit. Humilitate quippe ſublimis, manſuetudine placidus, patientia fortis, benignitate affabilis,

pietate

pietate condolens, miſericordia ignoſcens, & multiplici eleemoſynarum irriguo in ſubuentionem affluens egenorum. Et vt geſtorum ſuorum multitudinem ſuccincta relatione texamus, ſic Ieſum firma credulitate cognouit, & agnitum ſincero corde dilexit, ac dilectum totis votis ambiuit, quod mundo, & eis quæ in mundo ſunt, penitus vilipenſis, ad cæleſtia cunctis ſtudiis inhiauit. Satagens ſe ſuo nomini actibus coaptare, vt ſicut vocabatur Eadmundus, ſic ei vel criminum labe mundum, vel è mundo abductum, ſeu extra mundi amplexus poſitum, operum teſtificatione probaret. Vnde tamquam ſpiritualis homo Eadmūdus à carnis contagiis in extremis agens, & corpus Chriſti ſibi delatum reuerenter adorans, hæc verba omni attentione notanda, mira protuliſſe compunctione apertè monſtratur. Tu es in quem credidi, quem prædicaui, quem docui. Et tu teſtis es mihi, quod nihil aliud, niſi te Domine, in terra quæſiui. Sicut tu ſcis quod nihil volo, niſi quod tu vis, fiat voluntas tua.

Et poſt obitū multis miraculis claruit.

§. 4. Verùm cùm viuens Dei Eccleſiam præclaris illuminaſſet meritis, mortuus ſuæ claritatis radios non ſubtraxit, ſed quum functus hac vita, veriùs viueret quàm vixiſſet, eam poſtmodum illuſtrauit fulgore luminis plenioris. Non enim voluit Dominus ſanctitatē mundo ſupprimi tanti viri, quin ſicut pluralitate innotuerat meritorum, ſic miraculorum diuerſitate pateret, vt qui tota ipſum deuotione coluerat, iam ſecum regnans, venerabiliter coleretur. Nam cæcis lumen reſtituit. Et quod eſt glorioſius, de cuiuſdam oculis innatæ cæcitatis tenebras infuſi viſus perſpicuitate fugauit. Alij cuius linguam natura diutina taciturnitate ligauerat, liberam loquendi tribuit, ſoluitque ſilentio facultatem. Leproſam quamdam, ſquamis lepræ mox decidentibus ſubita, & mirabili abſterſione mundauit; tremula paralitici membra firmauit conſolidatione neruorum, contractis, artuum extenſione ſubuenit, tumentem hydropiſim, corporis extenuatione curauit, & quamdam ſenilis ætatis veteri gibbo nimis inflexam, reſtituit, erecta ſurſum eius facie, ſanitati. His & aliis quamplurimis coruſcauit miraculis manifeſtis, quorum ſeriem non duximus præſentibus inſerendam. Conualeſcit ex ipſis fides Catholica, Iudæorum pertinacia erubeſcit, confunditur Hæreticorum fallacia, & obſtupeſcit ignorantia Paganorum.

Vterque Cantuarienſis Eccleſiæ exultet de i. ſt S. Confeſſore Eadmundo, ſicut de S. Thoma Martyre vtriſque ſuis Patronis.

§. 5. Cantet itaq; Cantuarienſis Eccleſia laudis diuinæ canticum, quod inter alias modernis temporibus venerabilibus eſt decorata Patronis, vnius quidem rubricata martyrio, & confeſſione alterius candidata. Exultet pleno gaudio fertilis Cantuaria, quòd ab Eccleſiæ ſuæ area, tam purum granum tranſmittit ad horrea ſummi Regis. Lætetur, & Pontiniacenſe Monaſterium, quòd & talium, & tantorum Patrum meruit honorari præſentia, dum vnus ibidem diu degens illud ſuæ vitæ moribus nobilitauit, & alter illuc accedens, ipſum reddita cælo anima, ſui corporis theſauro ditauit, vt quaſi adimpleretur quod ipſe glorioſus Martyr Thomas, videlicet poſt longam moram, quam exilij ſui tempore in eodem continuauit Monaſterio, cùm ipſis Monachis de multa honorificentia, caritatiuè ſibi ab eis exhibita, reſpondere iuxta voti ſui plenitudinem non valeret, dixiſſe aſſeritur, quòd eſſet ſibi alius ſucceſſurus, qui condignam ipſis retributionem reſponderet pro eadem. Porrò quia quos Omnipotens Deus perpetuæ corona gloriæ in cælis magnificat, ſummæ deuotionis ſtudio ab hominibus in terris conuenit venerari (vt quò ſolemniùs fideles Sanctorum colunt memoriam, eò digniùs eorum patrocinium promerentur.)

Commemorationem S. Thomæ habes ſup in cõſtit. 4. Alex. 3.

Et hic Pont. dictum Eadmundum Sanctorum Cathalogo adſcribit.

§. 6. Non de ſanctitate vitæ, ac veritate miraculorū eiuſdem Sancti Eadmundi, curioſè inquiſitionis ſolemnitate, ac diſtricti examinis diſcuſſione præmiſſis, plenariam certitudinem obtinentes, ipſum de communi Fratrum noſtrorum, & Prælatorum omnium tunc apud Apoſtolicam Sedem exiſtentium conſilio, & aſſenſu, in Dominica de Aduentu qua cantatur. Gaudete in Domino ſemper. Sanctorum Cathalogo adſcribendum, vel iam adſcriptum duximus nunciandum.

Eiuſque feſtū die 16. Nouembris agi iubet.

§. 7. Ideoque vniuerſitatem veſtram monemus, & exhortamur attentè per Apoſtolica ſcripta mandantes quatenus xvj. Kal. Decembris (cùm tunc felix ipſius anima de carnis liberata carcere, ad aſtra conſcendens, aulam cæleſtem adiuerit, paradiſi deliciis fruitura) Feſtum eiuſdem deuotè, ac ſolemniter celebretis, faciatiſque vos Fratres Archiepiſcopi, & Epiſcopi per veſtras Ciuitates, & Diœceſes à Chriſti fidelibus veneratione congrua celebrari, vt pro eius interuentu, & hic ab imminentibus poſſitis periculis erui, & in futuro ſalutis præmium conſequi ſempiternæ.

Viſitantibus eius ſepulchrum Indulgentias elargitur.

§. 8. Ceterùm vt ad venerabile eius ſepulchrum ferventiùs, & copioſiùs Chriſtiani populi confluat multitudo, ac celebriùs eiuſdem Sancti agatur ſolemnitas, omnibus verè pœnitentibus, & confeſſis, qui cum reuerentia illuc in eodem Feſto annuatim acceſſerint ipſius ſuffragia petituri, de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, auctoritate confiſi, vnum annum, & xl. dies, accedentibus verò annis ſingulis ad prædictum ſepulchrum infra eiuſdem Feſti octauas xl. dies de iniuncta ſibi pœnitentia relaxamus.

Datum Lugduni 3. Idus Ianuarij Pontificatus noſtri, Anno 4. *D.P. Ann. 4. die 11. Ian.*

ALEXANDER IV. PONT. CLXXXIII, ANNO DOMINI MCCLIV.

Alexander Quartus, ex Ciuitate Anagniæ, Raynaldus antea vocatus, Philippi ex Comitibus Signiæ filius Epiſcopus Cardinalis Oſtienſis, & Veliternus, creatus Neapoli, 8. Kalend. Ianuarij, anno Domini 1254. Vixit annos ſex, menſes quinque, dies 5. Creauit Cardinalem vnum. Obiit Viterbij, anno 1261. 8. Kal. Iunij, & in Eccleſia Cathedrali S. Laurentij ſepultus fuit. Vacauit Romana Sedes menſes tres, dies tres.

Confirmatio Ordinis Fratrum & Militum Hoſpitalis Leproſorum S. Lazari Hieroſolymitani, ſub Regula S. Auguſtini. I,

Quoad ſtatum huius Militiæ plenè dicam infrà in conſtit. 28. Pij V. Sicuti.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Magiſtro, & Fratribus Hoſpitalis Leproſorum Sancti Lazari Hieroſolymitani Ordinis Sancti Auguſtini. *Edita An. D. 1255.*

Approbatio.

Cvm à nobis petitur, &c. Ea propter dilecti in Domino filij veſtris iuſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, Regulam B. Auguſtini quam vos aſſeritis eſſe profeſſos, ſicut eam hactenus ſeruaſtis, vobis auctoritate Apoſtolica confirmamus atque communimus, eadem auctoritate nihilominus ſtatuentes, vt regula ipſa à vobis & ſucceſ-

ſoribus

ſoribus veſtris, perpetuis futuris temporibus obſeruetur. Nulli, &c.

D. P. Ann. 1. die 11. Apr. Datum Neapoli 11. Aprilis, anno primo.

II. Declarationes quorumdam articulorum contentorum in conſtit. 9. Innoc. IV. contra Hæreticos, quæ eſt ſup. Ad extirpanda.

Edita An. D. 1255. & 1257. ALEXANDER EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquiſitoribus Hæreticorum in Prouincia Lombardiæ. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.*

Dubium ſup. §. Ide quoque & §. Teneatur ſanè. CVm ſecundùm tenorem conſtitutionum fel. record. Innocentij Papæ prædeceſſoris noſtri, quas in capitularibus Ciuitatum & locorum Italiæ annotari mandauit, continetur quod quilibet Poteſtas ſeu Rector cuiuſlibet ciuitatis ſeu loci, infrà tertium diem poſt introitum regiminis ſui, duodecim viros probos & Catholicos, & duos Notarios, & duos ſeruitores, vel quotquot fuerint neceſſarij inſtituere teneantur, quos Diœceſanus ſi præſens extiterit, & intereſſe voluerit, & duo Fratres Prædicatores & duo Minores (ad hoc à ſuis Superioribus, ſi conuentus ibi fuerint eorumdem Ordinis deputati) duxerint eligendos, per quos inquirantur Hæretici & etiam capiantur. Teneatur inſuper idem poteſtas, vel Rector infrà decem dies ſui regiminis, ſyndicare præcedentem proximè Poteſtatem, vel Rectorem, & etiam eius Aſſeſſores, per tres viros Catholicos & fideles electos ad hoc per Diœceſanum ſi fuerit præſens, & per Prædicatores & Minores de omnibus quæ in conſt. præfatis & legibus, quæ contra Hæreticos & eorum complices editis continentur. Et ſicut ad audientiam ipſius noſtri Prædeceſſoris peruenit, earumdem conſtitutionum ſuper his plerumque impeditur effectus, pro eo ſcilicet quòd interdum illi, qui prædictos viros debent eligere, electioni huiuſmodi non poſſunt intereſſe, vel nolunt.

Declaratio dictorum dubiorum. §. 1. Nos ad inſtar Prædeceſſoris eiuſdem, ſuper his ſicut conuenit prouidere volentes, ſtatuimus, vt ſi Diœceſanus & Fratres Minores, prædictæ electioni prædictorum virorum noluerint, vel non potuerint intereſſe, per aliquem veſtrum, ſeu illos quibus id duxeritis committendum, in locis, in quibus Inquiſitionis officium exercetis, eligere perſonas, ſeu viros huiuſmodi liberè valeatis, vobis & veſtrum ſingulis auctoritate præſentium indulgemus. Non obſtante iuramento quod prædicti Poteſtates & Rectores de obſeruandis prælatis conſtitutionibus exhibere tenentur, à quo ipſos quantum ad hos articulos ſine caſus, duximus abſoluendos. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, &c.

D. P. An. 1. die 30. Apr. Dat. Neapoli, 2. Kalend. Maij, Pontificatus noſtri, anno primo.

Sequuntur alia declarationes d. Bullæ Innoc. IV.

Edita An. D. 1257. ALEXANDER EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Fratribus Prædicatoribus, Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, in Lombardia & Marchia Ianuenſi. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Exordium. FOelicis recordationis Innocentius Papa prædeceſſor noſter, dudum conſtitutiones quaſdam edidit, ſecundùm quas rigor debet exerceri Canonicus, in extirpandis ex agro fidelium zizaniis hæreticæ prauitatis: quarum aliquæ videntur ambiguæ, ſuper quibus noſtræ reſponſionis oraculum implorastis. Ne igitur ipſarum conſtitutionum obſcuritas, commiſſæ vobis ſolicitudini, pernicioſas vineæ Domini, pie perſequendi capiendique vulpeculas, obſtaculum obiiciat tarditatis; quinque ipſarum conſtitutionum capitula, quæ vobis dubia videbantur, auctoritate præſentium, de fratrum noſtrorum conſilio, duximus declaranda.

Dubium ſup. §. Officialibus. §. 1. Primum ſanè dubitationis veſtræ capitulum continet, quòd tam duodecim viri, quàm notarij & ſeruitores eorumdem, ad capiendum hæreticos deputati, ſimul & diuiſim plenariam præcipiendi, ſub pœna & banno, quæ ad officium ſuum pertinent, habeant poteſtatem. Poteſtas verò talis loci, vel Rector, teneatur habere firma & rata omnia præcepta, quæ occaſione officij ſui fecerint duo ex ipſis officialibus ſiue plures, & pœnas exigere non ſeruantium.

Declaratio. §. 2. Hoc itaque quod de pœna & banno dictum eſt, de illis dumtaxat interpretamur intelligi, quæ conſequenter in eiſdem conſtitutionibus ſunt expreſſæ. Poſſunt autem prædicti officiales, communitati, Burgo, & Villæ præcipere ſub pœna & banno, vſque ad ducentas marchas argenti, & vltra ad arbitrium Poteſtatis loci eiuſdem, quòd Poteſtati, vel Diœceſano, aut eius Vicario, ſeu Inquiſitoribus hæreticorum, præſentabunt infrà præfigendum eis terminum competentem, omnes hæreticos & hæreticas, quos ſibi dicti officiales duxerint aſſignandos. Et Poteſtas loci à non ſeruantibus, pœnam huiuſmodi exigere teneatur.

Dubium ſup. §. Et domum. §. 3. Secundum verò eſt, quòd domus, in qua prohibiti fuerint hæreticorum captores, ſine ſpe reædificandi, funditus deſtruatur, & bona quæ ibi reperta fuerint, fiant capientium, ac ſi hæretici fuiſſent ibidem inuenti.

Et ſup. §. Domus autem. §. 4. Quodque habet, quòd domus in qua repertus fuerit aliquis hæreticus ſeu hæretica, ſine vlla reædificandi ſpe, funditus deſtruatur, niſi dominus domus ibidem procurauerit reperiri, & ſi dominus domus illius alias domos habuerit contiguas illi domui, omnes illæ domus ſimiliter deſtruantur, & bona quæ fuerint inuenta in domo illa, & in domibus illi adhærentibus, publicentur, & fiant auferentium, niſi auferentes fuerint in officio conſtituti.

Declaratio. §. 5. Hæc autem duo capitula vno declarationis Sedis Apoſtolicæ radio lucidantes, volumus abſoluere, vt pœnæ taxatæ per conſtitutiones eaſdem in præmiſſis caſibus infligantur: niſi Diœceſanis, vel in eorum abſentia, Vicariis ipſorum, vnà cum Inquiſitoribus Inquiſitorum, vel ſolis ipſis Diœceſanis: (cum ipſorum Inquiſitorum præſentia de facili haberi non poterit) legitimè conſtiterit præfatarum domorum dominos, in his caſibus penitus innocentes, & prorſus inculpabiles extitiſſe ac etiam eos non eſſe credentes, vel receptatores, aut defenſores, ſiue fautores hæreticorum, ſeu de hæretica labe ſuſpectos. Bona verò quæ inuenta fuerint in domibus ſupradictis, debent in his caſibus ſimiliter publicari, niſi legitimè conſtiterit per teſtes fide dignos, & omni exceptione maiores, ipſa bona eſſe aliarum perſonarum, quàm dominorum domuum earumdem.

Dub. ſup. eodem §. Domus autem. §. 6. Quartum verò veſtræ dubitationis capitulum enodamus, quòd videlicet, ſi dominus domus, pro eo, quòd in ipſa repertus fuerit hæreticus, vel hæretica, ſine ſpe reædificationis funditus deſtruendæ, habeat alias domos, illi domui demoliendæ contiguas, omnes illæ ſimiliter deſtruantur.

Declaratio. §. 7. Illud de appendiciis domus illius debere intelligi declaramus, vt ſcilicet domus illa cum aliis eiuſdem, domui ipſi contiguis hoc eſt ipſa, & ipſius etiam appendicia, cum eadem ſiue in domo, ſiue in appendiciis eius, hæreticus vel hæretica repertus fuerit deſtruantur; cùm domus, quamuis diuerſis manſionibus diſtinguatur, vna nihilominus ſit cenſenda.

Dubium ſup. §. Teneatur ſanè. §. 8. In quinto autem dubitationis capitulo legitur; quòd teneatur Poteſtas, ſeu Rector, infrà decem dies ſui regiminis ſyndicare præcedentem proximè Poteſtatem vel Rectorem, & eius etiam Aſſeſſores, per tres viros Catholicos & fideles electos ad hoc per Diœceſanum, & per fratres Prædicatores & Minores, de omnibus his, quæ in ſtatutis ipſis, ſiue conſtitutionibus & legibus contra hæreticos, & eorum complices editis continentur.

Declaratio. §. 9. Hunc itaque dubitationis articulum declarantes reſpondemus, quòd vnà cum Diœceſano loci, fratres prædictorum Ordinum, à Priore & Guardiano ſuis, vel ab

eorum

eorum altero, ſi ibidem alterius dumtaxat eorumdem Ordinum conuentus extiterit, aſſumendi, viros eligant ſupradictos. Si verò neutrius Ordinis conuentus ibi forſitan habeatur, ad ſolum Diœceſanum eorumdem virorum electio pertinebit.

Iuſſio adnotandi has declarationes.

§. 10. Quocirca diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eadem capitula conſtitutionum prædictarum accipientes, iuxta declarationis Apoſtolicæ intellectum, tenorem præſentium, ſimul cum eiſdem conſtitutionibus, faciatis de verbo ad verbum in capitularibus ciuitatum ad tollendas de aliorum cordibus ambiguitates huiuſmodi, annotari.

D P A. 3. die Mart.

Dat. Lateran. 2. Non. Martij, Pontific. noſtri Anno 3.

III.

Canonizatio S. Claræ de Ciuitate Aſſiſij, Ordinis Monialium S. Franciſci, eiuſque adſcriptio in Cathalogo Sanctarum Virginum, cum ipſius feſtiuitatis inſtitutione pro die 12. menſis Auguſti.

De Regula Monialium, & Fratrum S. Franciſci, eiuſque alijs regulis, plene notaui ſup. in conſt. 5. Honor. III. Solet. fol.

Edita An. D. 1255.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus Fratribus vniuerſis Archiepiſcopis & Epiſcopis per Regnum Franciæ conſtitutis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

B. Clara de Aſſiſio pluvimis virtutibus hic eminentis clarunt.

Clara claris præclara meritis, magnæ in cœlo claritate gloriæ, ac in terra ſplendore miraculorum ſublimium clare claret. Claræ huius arcta & alta religio, hic coruſcat, huius ſurſum æterni præmij radiat magnitudo, huius virtus ſignis magnificis, mortalibus illuceſcit. Huic Claræ intitulatum fuit ſummæ priuilegium paupertatis. Huic in excelſo rependitur inæſtimabilis copia theſaurorum; huic à Catholicis plena deuotio, & honoris cumulus exhibetur; hanc Claram in alto diuinæ lucis clarificat plenitudo. Hanc Chriſtianis populis prodigiorum eius inſignia ſtupenda declarant. O Clara multimodè titulis prædita claritatis. Ante conuerſionem tuam vtique clara, in conuerſione clarior, in clauſtrali conuerſatione præclara, & poſt decurſum vitæ præſentis ſpatium, clariſſima illuxiſti. Ab hac inter amœnitates cæleſtes, ſuaue lilium virginitatis offertur. Ab hac Clara clarum ætatis exemplum ſpeculum huic ſæculo prodiit. Ab hac in terris manifeſta ſubuentionum remedia ſentiuntur. O admiranda Claræ beata claritas, quæ quanto ſtudioſius per ſingula quæritur, tanto ſplendidior in ſingulis inuenitur. Emicuit hæc inquam in hoc ſæculo; in religione præfulſit; in domo illuxit vt radius; in clauſtro coruſcauit vt fulgor; emicuit in vita; poſt mortem irradiat; claruit in terra; in cœlo relucet. O quanta huius vehementia luminis, & quàm vehemens iſtius illuminatio claritatis. Manebat quidem hæc lux ſecretis incluſa clauſtralibus, & foras micantes radios emittebat. Colligebatur in arcto cœnobio, & in amplo ſæculo ſpargebatur. Seruabatur intra, & extra manebat. Latebat namque Clara, ſed eius vita patebat. Silebat Clara, ſed ſua fama clamabat. Cælabatur in cella, & in Vrbibus docebatur. Nec mirum, quia lucerna tam accenſa, tàm lucens, abſcondi non poterat, quin ſplenderet, & clarum in domo Domini daret lumen. Nec recondi poterat vas tot aromatum, quin fragraret, & ſuaui odore dominicam reſpergeret manſionem. Imo cum in anguſto ſolitudinis recluſorio alabaſtrum ſui corporis hæc dure contereret; tota omnino Eccleſiæ aula ſanctitatis eius odoribus replebatur.

Hortatu S. Franciſci ſæculum dereliquit.

§. 1. Sanè cum ipſa dum adhuc puella eſſet in ſæculo, hunc Mundum fragilem & immundum, mundo calle ab ætate tenera tranſilire ſtuderet, & pretioſum ſuæ virginitatis theſaurum, illibato ſemper pudore cuſtodiens, charitatis & pietatis operibus vigilanter intenderet, ita quod & ex ea grata & laudabilis ad vicinos & alios fama prodiret, Beatus Franciſcus audito huius famæ præconio, cœpit confeſtim hortari eam, & ad Chriſti perfectam inducere ſeruitutem. Quæ ſacris illius monitis mox adhærens, & mundum cum terrenis omnibus penitus abdicare, ac ſoli Domino in paupertate voluntaria famulari deſiderans, hoc ſuum feruens deſiderium, quàm citò potuit adimpleuit.

Bona ſua pauperibus diſtribuit.

§. 2. Quæ tandem cuncta ſua bona, vt vna ſecum quicquid etiam habebat, Chriſti obſequio deputaret, in eleemoſynas, & pauperum ſubſidia diſtribuit & conuertit.

Tonſa à S. Franciſco, & ad Eccleſiam S. Damiani perducta fuit, vbi quamplures ſocias aſſumpſit.

§. 3. Cumque de ſæculi ſtrepitu fugiens, ad quandam campeſtrem declinaſſet Eccleſiam, & ab ipſo B. Franciſco ſacra ibi recepta tonſura, proceſſiſſet ad aliam, conſanguineis eius ipſam exinde reducere molientibus, illa protinus amplectens altare, pannoſque apprehendens ipſius, crinium ſui capitis inciſura detecta, eiſdem conſanguineis in hoc fortiter reſtitit & conſtanter, quia cum iam eſſet mente integra iuncta Deo, pati non poterat ab eius ſeruitio ſe diuelli. Denique cum ad Eccleſiam S. Damiani extra Ciuitatem Aſſiſinatem vnde traxit originem, per eumdem B. Franciſcum adducta fuiſſet, ibi ei Dominus ad amorem & cultum aſſiduum ſui nominis, plures ſocias aggregauit. Ab hac ſiquidem, inſignis & Sacer Ordo S. Damiani per Orbem iam longe diffuſus, ſalutare ſumpſit exordium. Hæc, adhortante ipſo B. Franciſco, huic nouæ ſanctæque obſeruantiæ ſequendum dedit initium. Hæc huius magnæ religionis fuit primarium & ſtabile fundamentum. Hæc huius alti operis lapis extitit primitiuus. Hæc genere nobilis, ſed conuerſatione nobilior, virginitatem quam prius etiam cuſtodiuerat, ſub hac ſanctimoniæ regula, præcipuè conſeruauit.

Et inter eas ſe poſuit etiam Hortulana ipſius B. Claræ mater.

§. 4. Hanc poſtmodum religionem, mater eius Hortulana nomine, pijs intenta operibus, ipſius natæ ſequendo veſtigia, deuotè ſuſcepit, in qua demum hæc optima hortulana, quæ in horto dominico protulit talem plantam, concluſit fœliciter dies ſuos. Poſt aliquos vero annos, ipſa B. Clara, Monaſterij & Sororum regimen, nimia eiuſdem S. Franciſci deuicta importunitate, recepit.

Eadem B. Clara vitae ſublimis in religione profecit.

§. 5. Hæc vtique fuit arbor procera & eminens, longius diſtenſa ramus, quæ in agro Eccleſiæ dulcem fructum religionis attulit, & ad cuius delectabilem vmbram, ſub illius amœnitate fructum huiuſmodi libaturæ concurrerunt vndique multæ alumnæ fidei, & concurrunt. Hæc fuit noua mulier Vallis Spoletanæ nouum aquæ vitalis fontem, ad refectionem animarum & commodum propinauit, qui iam per diuerſos riuulos, in territorium Eccleſiæ deriuatus, plantaria religionis infudit. Hæc fuit altum ſanctitatis candelabrum, vehementer in habitaculo Domini rutilans, ad cuius ingentem ſplendorem plurimæ properauerunt, & properant, ſuas in illius lumine lampades accendentes. Hæc profectò in agro fidei plantauit & coluit vineam paupertatis, de qua fructus ſalutis pingues & diuites colliguntur. Hæc in prædio Eccleſiaſticæ humilitatis hortum cõſtituit, multiplici rerum conſertum inopia, in quo magna virtutum copia reperitur. Hęc in religionis diſtrictu, arcem arctę abſtinentię fabricauit, in qua larga ſpiritualis alimoniæ refectio miniſtratur. Hæc fuit pauperum primiceria, Duciſſa humilium; magiſtra continentium, & pœnitentium Abbatiſſa. Hæc ſuum Monaſterium, creditamque in illo ſibi familiam, ſolicite ac prudenter in timore, ac ſeruitio Domini, & plena ordinis obſeruantia gubernauit; vigil in cura; in miniſterio ſtudioſa; in exhortatione attenta; diligens in admonitione; in correctione moderata, temperata in præceptis; in compaſſione pręſtabilis, diſcreta in ſilentio; in ſermone matura; & conſulta in cunctis, ad perfectum regimen opportunis, volens magis famulari, quàm dominari, & honorare potius, quàm honore extolli. Huius vita erat alijs eruditio & doctrina. In hoc libro vitæ, cęterę viuendi regulā didicerunt. In hoc vitę ſpeculo, reliquę vitę ſemitas inſpexere. Corpore namq; ſiſtebat in terra, ſed animo verſabatur in Cœlo, humilitatis vaſculum, armarium caſtitatis, charitatis ardor, dulcor benignitatis, patientię robur, nexus pacis; & familiaritatis communio; mitis in verbo, lenis in facto; & in omnibus amabilis, & accepta. Et vt, carne depreſſa, conualeſcere ſpiritu, quo quiſque hoſte ſuo debilitato, fit fortior, nudum ſolum, & interdū ſarmenta pro lecto habebat, & pro puluinari ſub capite

durum lignũ, vnaque tunica cum mãtello de vili deſpecto & hiſpido panno contenta. His humilibus iodomentis ad operimentum ſui corporis vtebatur, aſpero cilicio de cordulis criniũ equorum contexto, nonnumquam adhibito iuxta carnem. Arcta quoque in cibo, & io potu diſtricta, tanta ſe io his frænabat abſtinentia, quod loogo tempore, tribus diebus in hebdomada, videlicet ſecunda, quarta, & ſexta feria, nihil penitus pro ſui corporis alimeoto guſtauit, reliquis nihilomious diebus, adeo ſe cibariorum paruitate reſtringens, quòd aliæ de ipſa quomodo ſub tam forti diſtrictione ſubſiſtere poterat, mirabantur. Vigiliis inſuper & orationibus aſſiduè dedita, in his præcipuè diurna & nocturna tempora expendebat. Diutinis tandem perplexa languoribus, cùm ad exercitium corporale non poſſet ſurgere per ſe ipſam ſororum ſuarum ſuffragio leuabatur, & ad tergum eius fulcimeotis appoſitis, propriis manibus laborabat, oe in ſuis etiam eſſet infirmitatibus otioſa. Vnde de panno lineo huius ſui ſtudij & laboris, plura pro altaris ſacrificio corporalia fieri fecit, & per plana & montana Aſſiſij diuerſis Eccleſiis exhiberi. Amatrix vero præcipua, & colona ſedula paupertatis, ſic illam ſuo affixit animo, ſic eam in ſuis deſideriis alligauit, quod ſemper in ipſius dilectione, firmiter, & ardentior in amplexu, à diſtricta & delectabili eius copula, pro nulla vmquam neceſſitate diſceſſit, nec aliquibus penorſus potuit induci ſuaſibus, ad conſeotiendum, quòd ſuum Monaſterium proprias poſſeſſiones haberet, quamquam fel. record. Gregorius Papa prædeceſſor noſter, de multa indigentia ipſius Monaſterij piè cogitans, libenter illi voluerit pro Sororum eius ſuſtentatione, poſſeſſiones ſufficientes & congruas deputare.

Miraculiſque itidem viuēs emicuit.

§. 6. Verùm quia magnum & ſplendidum luminare ſopprimi non poteſt, quin ſuæ radios præferat claritatis, in ipſios etiam vita, multis & variis miraculis virtus ſuæ ſanctitatis effulſit. Nam cuidam de Sororibus ipſius Monaſterij, vocem quam longo tempore quaſi omnioo perdiderat, reſtaurauit. Alij, officio linguæ penitus deſtitutæ, loquelam reſtituit expeditam. Alteri autem ſurdam aperuit ad auditum. Laborantem febre, tumentem hydropiſi, plagatam fiſtula, & aliis oppreſſas languoribus liberauit, facto Crucis ſignaculo ſuper eas. Quemdam Fratrum de Ordine Minorum ſanauit ab inſaniæ paſſione. Cum autem quadam vice oleum in Monaſterio totaliter defeciſſet, ipſa vocato fratre, qui erat eidem Monaſterio pro colligendis eleemoſynis deputatus, accepit vrceum, atque lauit, vacuumque iuxta fores ipſius Monaſterij poſuit, vt illum idem frater pro oleo acquirendo deferret,; quem cum vellet ipſe apprehendere, inuenit eum oleo, beneficio diuinæ largitatis, impletum. Rurſum cùm vno die nonniſi vnius panis medietas pro refectione Sororum in eodem Monaſterio haberetur, ipſa medietatem eamdem iuſſit in fruſtra diuidi & ſororibus diſpeoſari, quam inter manos frangentis, ille qoi viuus eſt panis, & dat eſcam eſurientibus, multiplicauit in tantum, quòd quinquaginta ſufficientes factæ fuerunt exinde portiones, & Sororibus diſcumbentibus diſtributæ. Per hæc & alia ſigna conſpicua, ſuorum dum adhuc viueret innotuit præeminentia meritorum. Nam & cùm in extremis ageret, candidus Beatarum Virgioum cœtus, micantibus coronis ornatos, in qua vna ex ipſis eminentior & fulgidior apparebat, viſus eſt domum intrare, vbi eadem Chriſti famula decumbebat, & vſque ad lectulum eius procedere, ac circa eam quaſi viſitationis officium, ac confortationis ſolamen qoodam humanitatis ſtudio exhibere.

Et poſt obitum aliis miraculis præfulſit

§. 7. Poſt obitum verò eius, quidam qui morbo caduco ruebat, & propter crus contractum gradi non poterat, ad ſepulchrum delatus ipſius fuit, ibi crure ipſo quaſi fragoris ſonitum faciente, ab vtraque infirmitate curatus. Curui renibus, membris contracti, præcipites furiæ, & dementi furore ferales, receperunt ibidem integram ſoſpitatem. Quidam ſua dextera manus, cuius ipſe vſum ex illata ſibi vehemeoti percoſſiooe ita perdiderat, quòd oihil omnioo per eam veluti prorſus inutilem poterat operari, fuit ad actum ſuum priſtinum, ipſius Sanctæ meritis plenarie reformata, Alius qui diutina cæcitate lumen amiſerat oculorum, cum ad idem ſepulchrum ſub ducatu alterius acceſſiſſet, recuperato ibi viſu, rediit exinde ſine duce. His & quamplurimis aliis operibus & miraculis, hæc venerabilis Virgo reſplenduit glorioſis, vt euidenter appareat adimpletum id quod de ipſa mater eius, dum eſſet ex ea grauida, & orare, dicitur audiuiſſe: videlicet quod paritura erat quoddam lumen, quòd orbem plurimum illuſtraret.

Vnde S. Mater Eccleſia admodum lætari debet.

§. 8. Gaudeat itaque Mater Eccleſia, quòd talem genuit & educauit filiam, quæ tamquam virtutum fœcunda parens, multas religionis alumnas, ſuis peoduxit exemplis, & ad perfectum Christi ſeruitium pleno magiſterio informaoit. Lætetur & deuota turba fidelium, quòd Rex Cœlorum & Dominus, ſororem ipſorum & ſociam, quam in ſponſam ſibi elegerat, ad ſuum præcelſum & præclarum palatium, cum gloria introduxit. Nam & Sanctorum congaudent agmina, quòd in ſuperna eorum patria, oouellæ regalis ſponſæ nuptiæ celebrantur.

Hic ideo Pontifex B. Claram, Sanctorum Virgin. Cathalogo adſcribit.

§. 9. Ceterum, quia congruit, vt quam Domious exaltauit in Cœlo, Catholica Eccleſia veneraretur in terra, quia de ſanctitate vitę ac miraculis eius diligēti & attenta inquiſitione ac examinatione diſtincta, & ſolemni diſcuſſione præmiſſis, liquido cooſtitit, licèt aliàs etiam & in propinquis & remotis partibus ſatis eſſent præcognita lucida eius acta, Nos de communi fratrum noſtrorum & Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apoſtolicam exiſtentium conſilio & aſſenſu, de omnipoteoria diuina confiſi, auctoritate Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum, ac ooſtra, ipſam Cathalogo Sanctarum Virgioum duximus adſcribendam.

Eiuſque feſtum die 12. Aug. celebrari iubet.

§. 10. Ideoque vniuerſitatem veſtram monemus, & hortamur attente per Apoſtolica vobis ſcripta maodantes, quatenus pridie Idus Auguſti, feſtum eiuſdem Virginis deuotè & ſolemniter celebretis, & faciatis à veſtris ſubditis venerabiliter celebrari, vt ipſam habere mereamioi apud Deum piam, & ſedulam adiutricem.

Viſitantibus ſepulchrum indulg. concedit.

§. 11. Et vt ad venerandum eius ſepulchrum auidius, & copioſios Chriſtiani populi confluat multitudo, ac celebrius ipſius feſtiuitas recolatur, omnibus verè pœnitentibus, & confeſſis, qui ad illud cum reuerentia, in eiuſdem Virginis feſto, vel etiam infra ipſios feſti octauas, annuatim acceſſerint, ipſius ſuffragia humiliter petituri, de Omnipotentis Dei miſericordia ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, auctoritate confiſi, vnum annum & quadraginta dies de iniunctis ſibi pœnitentiis miſericorditer relaxamus.

Dat. Aoagniæ, 6. Kal. Octobris, Pootificatus ooſtri, Anno 1.

Dat. P. A. 1. die 26. Sept.

IV.

Comprobatio veritatis Stigmatum S. Franciſci de Aſſiſio, cum pœnarum impoſitione aduerſus aliter affirmantes.

Idem primo confirmauit Greg. IX. vt ſup. in eius conſt. 12. Confeſſor. fol. Et deinde Sixti IV. Sed eius conſtitutio vti eiuſdem argumenti conſulto fuit à me prætermiſſa. De ordinibus autem à S. Franciſco inſtitutis, notaui ſup. conſtit. 5. Honor. III. Solet. fol.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Venerabilibus fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & aliis Eccleſiarum Prælatis præſentes literas inſpecturis & audituris. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Edita An. D. 1255.

Proœmium.

BEnigna operatio diuinæ voluntatis io cœlo poteos, & innouans ſingula ſapienter, & immutans mirabilia ſuper terram, poſtquam Dei Filius victor mortis ad patrem vnde deſcenderat, vehiculo propriæ maieſtatis aſcendit, mirificæ fortitudinis viros, ad conſummationem ſanctorum diuerſis temporibus ſuſcitauit, à quibus teſtimonium ſpei gloriæ cum Chriſto io Deo reconditæ firmaretur, & Eccleſiæ ſanctæ ad promiſſam requiem feſtinandi in hoc peregrinationis exilio, quod tædioſa deſiderij eius dilatione protrahitur, per ipſos conſolationis ſolatium perueoiret.

§. 1. Inter

B. Franciſcus de Aſſiſio ſignis & virtutibus clarus.

§. 1. Inter alios autem diebus noſtris B. Franciſcus almus Chriſti Confeſſor apparuit ſignis & virtutibus glorioſus. Qui clariſſimus piè viuendi meritis, & exemplis, ſanctam fœcundauit Eccleſiam, & caligantia præſentis ætatis tempora fulguris ſui lampade illuſtrans, viam iuſtitiæ perfectè præparans, in eremo altiſſimæ paupertatis, quam ipſe currens, & alacriter exultans, contra Carnem, Mundum, & Dæmonem, velut gigas traxit poſt ſe de inferi faucibus, & traduxit ad Dominum Populum humilem, bonorum operum ſectatorem, ſicut effuſa ſuper faciem Orbis terræ, copioſa profeſſionis eius religioſa generatio patefacit.

Greg. IX. veritate multis illius miraculis, illum SS. Catalogo adſcribi ſecit, ut conſtat. cit. ſuo.

§. 2. Vt autem ad illuminationem gentium, celebris eius memoria, tamquam rutilum ſydus in coruſco firmamentó myſtici æthere ſeruaretur, multis eum diuina potentia adhuc militantem inter homines, & demum in ſanctorum agmine triumphantem, dignata eſt clarificare miraculis, quæ fel. rec. Gregorius Papa prædeceſſor noſter, ne illa vel peruerteret æmula ſanctitatis iniquitas, vel obliuionis digitus, qui rebus geſtis cito ſuperducitur aboleſceret, ſolemniſſimis inquiſitionibus indagata & comperta, fideliſſimis documentis fecit ad laudem Dei & augmentum fidei, & inſtructionem ſalubrem, tam præſentium quam etiam futurorum, munimentis perpetuis commendari, eumdem Confeſſorum Sanctorum Cathalogo adſeribendo, ſicut in plurimis locis liquidò per ipſius prædictas literas apparet, horum ſeriè explicitè continentes.

Hic modo Pont. vltra alia eiuſdem miracula, Stigmata ad inſtar Crucifixi contemplatur.

§. 3. Porro quia longum eſſet nedum exarare per ſingula, verumetiam ſuccincta relatione perſtringere, clara virtutis diuinæ prodigia, quæ tam in operationibus ſanctitatis, quàm etiam in aliis mirabilibus argumentis probauerunt, eumdem Confeſſorem tenere cum ſanctis ſolium gloriæ in excelſis, ſignanter vobis ante oculus proponere volumus, recolenda frequentiùs, & vehementius admiranda illa ſatis iocunda dominicę paſſionis inſignia, quæ in eiuſdem Sancti corpore, dum adhuc vitali ſpiritu foueretur, manus cæleſtis operationis impreſſit. Viderunt namque oculi fideliter intuentes, & certiſſimi contrectantium digitó palpauerunt, quod in manibus eius & pedibus, expreſſa vndique ſimilitudine clauorum, de ſubiecto propriæ carnis excreuit, vel de materia nouæ creationis accreuit, quæ equidem idem Sanctus ſtudioſè ab oculis hominum, quorum refugiebat gloriam, dum viueret, abſcondebat. Inuenta eſt patentiùs in ipſius defuncti corpore non inflicta humanitus, nec facta plaga vulneris lateralis, quaſi aliquod inſtar lateris Saluatoris, quod redemptionis, & regenerationis humanæ in Redemptore noſtro protulit Sacramentum, quæ quidem plaga ſicut quoſdam ex fratribus ſibi familiariter adhęrentibus latere non potuit, propter defluxum humoris, dum antea viueret in viuente.

Eorumque veritatem comprobat.

§. 4. Hæc igitur mira & decora nouæ demonſtrationis indicia, magnæ dicuntur eſſe deuotionis diuitiæ Chriſtianis, & inæſtimabiles religionis deliciæ in ſpiritualibus communis Eccleſiæ orthodoxæ theſauris. Cùm ex his ſincera fides accipiat, quod etiam illi fuerint paſſionis Chriſti ſine extrinſeco perſecutore conſortes, qui pro eius amore, carnem ſuam cum vitiis, & concupiſcentiis voluntariè crucifigunt. Sanè de præfato Sancto, hæc certius aſſerentes, indoctas fabulas, ſeu vanæ adinuentionis deliramenta non ſequimur, cum ea nobis dudum nota fuerit plenior fides rerum, quando videlicet nos in minoribus conſtituti, Confeſſoris eiuſdem familiarem ex munere diuino meruimus habere notitiam, præfati prædeceſſoris noſtri domeſticis obſequiis tunc temporis inſiſtendo.

Hortatur Prælatos ad extendam S. Franciſci deuotionem inter Chriſti fideles.

§. 5. Cùm igitur oporteat cauere prudenter, ne tanta patrocinij gratia humano generi cœlitus in memorato Confeſſore collata, in vacuum aſſumatur, Vniuerſitatem veſtram rogamus, monemus, hortamur attentè per Apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenus eiuſdem Confeſſoris precioſa merita & miraculorum magnalia & ſalutarem memoriam, celebritate annua, prædicatione frequenti, & veneratione recenſentes, ad ipſius deuotionem & gratiæ diuinæ memoriam ſubditos veſtros celebribus monitis excitetis, vt eò, pro vniuerſo fidelium Populo ac præſertim pro his qui ſe inuocauerint, diuinam miſericordiam implorante, mereantur ſupplices, quod operum poſſibilitas obtinere non poteſt, eius intercesſionibus impetrare.

Et dicta miracula impugnantes coerceri mandat.

§. 6. Nemo itaque eidem Sancto audeat de cetero eſſe moleſtus in corpore ſuo Chriſti triumphalia Stigmata præferenti. Si quis igitur ſpiritu temerariæ præſumptionis inſaniens, diuini muneris inuidus, Apoſtolica iudicia, ſacrilegus impugnator, præmiſſa vel alia prodigiorum ſigna quibus in Eccleſia Dei ſanctitas prædicti Confeſſoris eluxit, improbæ contradictionis morſibus obtrectanda crediderit, volumus, & mandamus, vt eum ſanæ mentis reſtituat iudicialis ſeueritas diſciplinæ; ita quod diſtricta proprij Prælati caſtigatione correctus, Dei opera blaſphemare deducat, & fidei Catholicæ fructus de præmirabilium Domini credulitate pullulans, non areſcat. Nulli ergo, &c.

Dat. Anagniæ 4. Kal. Nouemb. Pont. noſtri Anno 1. *D. P. An. 1. die 29. Octob.*

Quòd Fratres Minores Conuentuales Ordinis S. Franciſci, ad Epiſcopatus & alias dignitates promoti, libros, & alia eorum bona Ordini reſignare teneantur. V.

Alia de toto Ordine Franciſcano, notata ſunt ſup. ad conſtit. 5. Honor. III. Solet. fol.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei Generali & Prouincialibus Miniſtris Ordinis Fratrum Minorum. *Edita An. D. 1255.*

Cauſa huius prohibitionis.

EX parte veſtra nobis fuit intimatum, quòd cum contingat interdum ad Epiſcopalem, & alias ſuperiores ſeu inferiores dignitates aliquos de Fratribus veſtri Ordinis promoueri, ipſi libros & alia, quæ tempore ſuæ promotionis habent, licet non ad eos, cum proprium eis habere non liceat, ſed ad Ordinem pertineant memoratum, propriis vſibus applicare præſumunt, in ſuarum perniciem animarum. Quare ſuppliciter poſtulaſtis à nobis, vt prouidere ſuper hoc ſalubriter curaremus.

Prohibitio de qua in rubrica.

§. 1. Nos igitur eorumdem Fratrum ſaluti, & indemnitati veſtri Ord. paterna volentes ſolicitudine prouidere, vt libros & alia, quæ ipſos, promotionis ſuæ tempore habuiſſe, ſeu habere conſtiterit, tibi fili Generalis Miniſter, vel tuis prouincialibus Miniſtris, ſubmota qualibet dilatione, reſignent, ipſis Fratribus iam promotis in virtute obedientiæ, illis autem quos promoueri contigerit, ne reſignare differant, auctoritate præſentium duximus iniungendum, niſi forſan vos ipſorum vſus eis ad tempus conceſſeritis de gratia ſpeciali.

Dat. Laterani, Nonis Decembris, Anno primo. *D. P. An. 1. die 5. Decem.*

Vnio diuerſarum Congregationum Eremitarum, ſub denominatione Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, eiuſque regula, ac vniformis habitus delatione. VI.

Huic Ordini plures Pont. diuerſa priuilegia conceſſerunt, quæ videri poſſunt infrà in conſt. 1. Bonif. VIII. Ad conſequendam & conſt. 18. Iulij II. Etſi ad cum ibi not. Appellationem ad ſæcularia Tribunalia ei prohibuit Clem. VIII. in conſt. 113. Quoniam. Et ambitum vetuit in alia conſt. 114. Quoniam, & Pauli V. in conſt. 30. Admonemur. Et antea Alex. VI. Sacrarij Pontificij adminiſtrationem perpetuò conceſſerat in ſua conſtit. 5. Ad ſacram. Et Greg. XIII. facultatem circa alienationes bonorum Ordinis dedit in conſt. 5. Dum ad vberes. Ac formam electionis Magiſt. Theol. in Italia præſcripſit in alia conſt. 83. Dominicum.

Horum Fratrum Congregationem Siciliæ vnitam cum toto Ordine, & eiuſdē Ordinationes approbauit Paul. V. cōſt. 99. Exponi infra to. 3. circa examen promouēdorum ad gradus Docturatus, & Magiſteria in Indiis, & Hiſpania, necnon vota, ex gratia concedi in Capitulis

Prouincialibus, ſtatuit S.D.N. Vrban. VIII. conſtit. 40. Romanus inſ. tom. 4. Qui etiam poſtea priuilegia quomodolibet conceſſa Aſſiſtentibus Vltramontanis Prioris Generalis huius Ordinis, qui ab officio abſolnti, ad ſuas Prouincias redire tenentur, reuocauit in conſt. 61. Romanus d. tom. 4. Quodque iidem Priores Generales vtentes facultate à Sede Apoſtolica per litteras obtenta in eius expeditione, eas de verbo ad verbum inſerant, & vt nullo modo clanſulis Oraculum ſapientibus vtantur iuſſit idem S.D.N. Vrb. VIII. conſt. 98. Commiſſi. Et exemptiones Officiorum Prouincialium, Definitorum, Viſitatorum, &c. Ordinis, concedere Fratribus, qui ea non exercuerunt, abſque Sedis Apoſtolicæ expreſſa licentia, prohibuit idem S. D. Vrban, conſtit. 99. Inter ceteras inſ. d. tom. 4.

Horum Eremitarum aliqui dicuntur de Obſeruantia, & eorum Congregatio Illicetana & Lombardiæ vocatur, de qua vide infra in conſt. 25. Eugen. IV. Regimini, & conſt. 117. Clem. VIII. Ex iniuncto. Et nuper in Vrbe inſtituta fuit Congregatio Reformatorum Diſcalciatorum, vt infrà in conſtit. 63. Clem. VIII. Decet. Vbi notabo.

Edita An. D. 1256.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Lanfranco Generali Prouincialibus & Prioribus, ac vniuerſis Fratribus Ordinis Eremitarum S. Auguſtini, tam præſentibus quàm futuris. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

LIcèt Eccleſiæ Catholicæ integritatem corporis ſui ſincera membrorum diuerſitas ſubminiſtret, & circumamictus ſpecies multiplicibus in ea varietatibus decoretur, nihil tamen in ipſa exprimit contrarietatis in continuum in qua conſenſum nutrit inæſtimabilis concordia caritatis, & indiuiduam ſouet vniuerſitatis conformitas, fideique ſimplicitas vnitatem. Verùm circa ædificationis fabricam, quæ in templum ſanctum in Domino operariorum, eius ſtudio moliente ſuccreſcit, credimus aſſiduè prouidendum, vt in varietatibus partium, quæ ad decorem ſtructuræ Dominicæ adhibentur, ſic appareat diſtincta diuerſitas, vt non ſit confuſio indiſcreta, nec alterius forma importuna conſimilitudine ſpeciem prætendat alterius, ſed ſingula quæque, certum proprij modi ordinem ſortiantur.

Eremitarum varia erant ſpecies.

§. 1. Hac ſanè conſideratione commoniti, cum conſona in vobis Eremitarum appellatio, & parum diuerſa profeſſio, diſparibus titulis, & in aliquibus diſſimili habituum ſchemate diſcreparet, cogitauimus ſponſæ Chriſti, in cuius veſte pia ſacræ religionis depinxit inſtitutio, cœtus veſtros conuenire decori, ſi religioſæ militiæ veſtræ caſtra, quæ ſub vno vocabulo non magna diſciplinæ diſtantia ſecernebat, ſub communi capite indifferenti, incorporationis fœdere iungerentur, & ex pluribus cuneis, acies vna conſurgeret fortior, ad hoſtiles ſpiritualis nequitiæ impetus conterendos.

Pro quorum vnione hic Pont. eorum aliquos ad ſe accerſiri iuſſit.

§. 2. Propterea dudum à nobis mandatum Apoſtolicum emanauit, vt de ſingulis domibus veſtris, quarum quædam S. Guillelmi, quædam S. Auguſtini Ordinum, nonnullæ autem Fratris Ioannis Boni, aliquæ verò de Fabali, aliæ verò de Britinis cenſebantur, & apud homines ambiguis interdum nuncupationibus vacillabant, duo fratres cum pleno mandato ad noſtram mitterentur præſentiam, quod noſtra circa vos ſalubriter ordinaret diſpoſitio, recepturi.

Capitulum que in Vrbe ab Eremitis congregatum, vnionem fieri decreuit, coram Cardinale ad hoc per iſtum Pont. deputato.

§. 3. Cùmque fratres huiuſmodi ad Sedem Apoſtolicam acceſſiſſent, coram dilecto filio noſtro R. S. Angeli Diacono Cardinale, quem negotio vnionis veſtræ perficiendo deputauimus vice noſtra, ſufficientia ad id exhibuere mandata: & in generali Capitulo veſtro in Vrbe celebriter congregato, nomine omnium, à quibus fuerant deſtinati, & de communi Capituli eiuſdem aſſenſu, vos, & domos veſtras in vnam Ordinis obſeruantiam, & viuendi formulam vniformem redigi, vnumque ex eis ouile fieri, Generalis Prioris præſidentia gubernandum, vnanimiter co[n]ſ[en]ſeruut, petentes vt per gratiam vnionis & conformit[at]is huiuſmodi, eis iuxta conceptum votum paupertatis ſpontaneæ, perpetua poſſeſſionum terreſtriũ abdicatio remaneret, & ipſis baculos vel ferulas deferendi impoſita neceſſitas tolleretur, collata in Cardinalem eumdem prouidendi vobis ea vice de Generali Priore totius Ordinis nihilominus poteſtate.

Qui Cardinalis omnes Eremitas antea dictos in vnam Eremitarum S. Auguſtini profeſſionem vniuit.

§. 4. Porro idem Cardinalis noſtri auctoritate mandati, viuo ad eum ſermone directi, necnon & concordi eorumdem fratrum, ac prędicti Capituli conſenſione ſuffultus, vniuerſas domos, & Congregationes veſtras, in vnam Ordinis Eremitarum S. Auguſtini profeſſionem, & regularem obſeruantiam perpetuo communiuit, ſub Generalis cura Prioris canonicè inſtituendi pro tempore, præ aliis Prouincialibus, necnon & Conuentibus ſingularum domorum à Prioribus regulariter gubernandas.

Generalemque d. Ord. Priorem, F. Lanfrancum præfecit.

§. 5. Et vt nouam ouilis Dominici vnionem, vniuerſalis capitis vnitas conſummaret, te dilecte fili Frater Lanfrance, in Generalem Ordinis eiuſdem Priorem & Patrẽ, Spiritus ſancti gratia inuocata præfecit, ac etiam prout à nobis ſpecialiter in mandatis acceperat, confirmauit.

Eremitaſque à baculorum delatione, & poſſeſſionum non voluntaria receptione eximit.

§. 6. Vos vniuerſos, & ſucceſſores veſtros à baculis vel ferulis deportandis, & quod non cogamini ad recipiendas poſſeſſiones aliquas, vel habendas decernens perpetuo liberos, & exemptos.

Hic modo Pont. prædicta approbat.

§. 7. Nos igitur præfati Cardinalis proceſſum conuenientem cum voluntatis veſtræ propoſito approbantes, præmiſſa omnia grata habemus, & rata, ipſaque auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Habitũ vniformem, & cucullas nigri coloris ab eis deferri mãdat.

§. 8. Inſuper autem, perſonas & domos veſtras, ſub Beatorum Petri, & Pauli protectione ſuſcipientes, & noſtra præſentium auctoritate ſtatuimus, vt vos filij Priores & fratres in profeſſione prædicti Ord. in præfato generali Capitulo ordinata (quo quidem ordine vos perpetuo cenſeri volumus, vobiſcum ſuper diuerſarũ profeſſionũ, aut obſeruationum debito, quas antea feceratis, in prædictis, vel aliis Ordinibus diſpenſantes) ſub deuota Generalis Prioris, quem nunc vobis diuina ordinatio prætulit, eiuſque ſucceſſorum obedientia perpetuo virtutum Domino ſeruientes, nigris dumtaxat, & nullis aliis alterius coloris cucullis, vt vniformis amictus normam eiuſdem in vobis profeſſionis oſtendat, vtamini de cetero vniuerſi.

Abſentes à d. capitulo vnioni prædictæ adhærere præcipit.

§. 9. Et vt hæc ſancta vnio, quam perpetuæ pacis trãquillitate gaudere volumus, omnibus integritatis ſuæ perfecta partibus ſtabilis perſeueret, decernimus, vt omnes domus Ordinum ſupraſcriptorum, quorum fratres, iuxta mandati noſtri formam, ad noſtram præſentiam non venerunt, ipſi vnioni tamquam corpori membra, abſque diffugio vllius exceptionis, inhæreant, & ad obſeruationèm prædictorum omnium teneantur. Alioquin ſententiam, quam tu dilecte fili Prior Generalis, & ſucceſſores tui rite tuleritis in rebelles, ratã habebimus, & faciemus, auctore Domino, vſque ad ſatisfactionem condignam appellatione remota inuiolabiliter obſeruari. Nulli ergo, &c.

Datum Lateranen. 4. Nonas Maij, Pontificatus noſtri Anno 2. *D. P. An. 2. die 4. Maij.*

Prohibitio eligendi, vel nominandi Conradum natum que Conradi filij Friderici olim Imperatoris, in Regem Romanorum. VII.

De huius Friderici flagitijs, depoſitione, & excommunicatione notaui ſup. in conſt. 13. Greg. IX. fol. Rationalis.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Archiepiſcopo Moguntino. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1256.*

Proœmium.

FIrma profectò conſiſtit domus, quæ ſolidis eſt fulcita columnis, & Eccleſia tunc multo ſtabilitur robore, cum Prælatorum virtute ac conſtantia communitur, inter quos quia honore, ac potentia eminere dignoſceris, conueniens eſt & debitũ, vt fauorabilius, & vehementius eidem aſſiſtas Eccleſiæ, ac à te ipſa in opportunitatibus præſidia ſentiat potiora. Quia ſi eius augeri ſtatus, & optatis proficit incrementis, vnà tu cum ea ſnotũ profectuũ participatione concreſcis. Et ſi, quod abſit, aliquibus moleſtaretur aduerſis, & ſiniſtris p[ur]geretur euentibus, ſuæ te moleſtiæ

moleſtiæ minimè præteritent, ſed ſimul cum ipſa guſtares ſuarum amaritudinem punctionum. Imo ſicut locum in ea obtines magis conſpicuum & excelſum, ſic plus te lætificaret proſperitas, & tribulatio conturbaret, nec ipſa quæ plurimum in tuis congaudet commodis, de tuis poſſet aduerſitatibus grauiter non dolere. Quanto autem affectu te ad alios Alemanniæ Prælatos Romana ſemper proſecuta fuerit Eccleſia, quantiſque circa vos & ipſas Eccleſias ſtuduerit aſſiduè magnificare, ac præſeruare fauoribus, clarè liquet: cùm numquam in beneficiis & gratiis circa vos ipſas Eccleſias defecerit ſuæ irriguum largitatis, nec vſquam vobis in neceſſitatibus, ipſius defuerint auxilia; quæ veſtri tamquam proprij zelatrix honoris, indefeſsè curauit, quoties oportuit veſtris adeſſe negotiis, ſicut promotrix ſolicita, & adiutrix per omnia ſtudioſa. Nec immeritò, cùm & in ſuis agendis vos inter ceteros cooperatores promptos reperetit, & præcipuos ſenſerit adiutores. Propter quod decet & expedit, vt attentè pro ipſius vigiletis honore, quæ veſtris diligenter intendere vtilitatibus non deſiſtit.

Quia inſtat tempus eligendi Regem Romanorum.

§. 1. Sanè intelleximus quod inſtat tempus electionis celebrandæ de Rege in Imperatorem poſtmodum promouendo: ſuper quo tantò propenſior adhibenda eſt diligentia & cautela, quantò altius, & difficilius eſt negotium quod geritur in hac parte, quantóque res, ſi aliqua in ea interueniret negligentia ſeu improuidentia vel deſidia, deteriorem poſſet habere effectum, & exitum noxiorem. Vnde hîc vehementer vigilandum eſt, hîc perſpicaciter intendendum, hîc conſiderandum prudenter, hîc maturè deliberandum, hîc prouidè præcauendum. Hîc aperiendi ſunt oculi, hîc habendæ ſunt aures intentæ, hîc mens debet eſſe non rudis & torpida, ſed diligens, peruigil & conſulta, vbi de aduocato Eccleſiæ agitur, de ipſius defenſore tractatur, ne pro aduocato impugnator, & pro defenſore aſſumatur vel eligatur offenſor. Quare vndique ſummæ cogitationis præferenda eſt acies, & circumquaque diſtricta explorandum indagine, vt talis (cooperante Domino) reperiatur & eligatur, qui fidelis & deuotus exiſtat, & de proſapia proceſſerit deuotorum, ac idoneus & ſufficiens meritò reputetur ad obtinendum tanti honoris culmen, & Imperij regimen exercendum.

Et Fridericus Imperator, perſecutus eſt Eccleſiam Dei.

§. 2. Qualiter autem quondam Fridericus olim Romanorum Imperator, & ſui progenitores & poſteri, erga matrem Eccleſiam ſe geſſerint, & qualem ei retributionem pro beneficiis ab ipſa perceptis impenderint, patens eſt & cognitum toti Orbi. Quoniam hi aliorum perſecutorum excedentes tyrannidem, grauioribus eam affecerunt iniuriis, & oppreſſionibus durioribus afflixerunt, & velut in cædem & exterminium eius tendentes furoris arcum, & feritatis gladium acuentes, diris illam vbilibet tribulauere flagellis, & vſque ad interiora profundis illatis vulneribus ſauciarunt. Nam in hoc prauo genere, patrum in filios cum ſanguine deriuata malitia, ſicut carnis propagatione, ſic imitatione operum nati genitoribus ſucceſſerunt. Ex quo liquidò perpendi poteſt & coniici, ſi ex ipſo aliquæ poſteritatis reliquiæ remanſerunt, quid ſperandum ſit in futurum de illis, quid in poſterum expectandum. Vita namque ac geſta prædeceſſorum peruerſa, iniquitatem prænunciant ſucceſſoris. Nec horribilis & ſceleſta illorum memoria, quicquam boni de ipſorum poſteritate credere, vel ſperare permittit. De colubro quidem egreditur regulus, & arbor mala noxios fructus profert, prauumque principium numquam bonum pollicetur effectum.

Ideo Conradus eius nepos nequaquam eligi debet.

§. 3. Et ideo de Conrado puero nato quondam Conradi prædicti Friderici filij, eſt præcauendum omnino, nec vllo modo intendatur ad eum, nec nominetur ad hoc, nec aliquatenus eligatur: maximè cum propter infantiã, nimiumque defectum ætatis ſit ad iſta prorſus inhabilis, ac ineligibilis penitus, puer ipſe, nec ius, quod ex electione prouenire vel conſurgere conſueuit, ſibi poſſet competere, nec in ſua cadere, vel retineri perſona, cum propter puerilem ætatem, quæ diſcretione caret, & legitimum conſenſum, vel diſſenſum non habet, electioni, ſi de ipſo fieret, conſentire non poſſet, nec ipſius conſenſus aliquam haberet efficaciam, vel vigorem. Et ex eo etiam

Locus reſtrictionis.

idem puer in Regem eligi vel nominari non debet, quia cum per electionem huiuſmodi, de Aduocato vel defenſore idoneo debeat Eccleſiæ prouideri, & ipſe puer ſit omnino ineptus & inutilis ad talis defenſionis officiũ ſeu miniſterium exequendum, oporteret eamdem Eccleſiam ſi contingeret eligi dictum puerum, manere diutius, non abſque grauibus fortè diſpendiis, defenſionis commodo deſtitutam. Nec per hoc etiam conſuleretur amplo & ſpatioſo regno Theutonico de Rege, vel Rectore condigno, cum malè poſſit alios regere, qui non nouit gubernare ſeipſum, nec bene, vel dignè aliorũ gubernaculo præeſſe valeat, qui regimine ducitur alieno, & cui propter tot patẽtes defectus, neceſſaria eſt alterius cuſtodia & tutela. Propter quod Regnum ipſum longo tempore, non ſine multo diſcrimine, ſub opportuni regiminis expectatione langueret.

Prohibetur itaque ne eius electionem fieri.

§. 4. Ideoque fraternitatem tuam monemus, rogamus, & hortamur attentè, ac per Apoſtolica tibi ſcripta in virtute ſanctæ obedientiæ, ſub debito fidelitatis, quo nobis & Eccleſiæ Romanæ teneris, ac ſub pœna excommunicationis, quam ex nunc in te proferimus, diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenus præfatum Conradum puerum nullatenus in Regem eligas, nec nomines, neque cõſentias in eumdem. Ita quòd excommunicatus exiſtas, ſi contra mandatum noſtrum facere, vel venire præſumpſeris, & eumdem Conradum nominaueris vel elegeris, aut in ipſum conſenſeris, ſeu opem vel operam, conſilium, auxilium, vel fauorem, vt eligatur, impenderis, & etiamſi eius electionem non impediueris toto poſſe, vt ſi fortè ad ipſius electionem vel nominationem proceſſeris, ſcias te priùs excommunicatione ligatum. Aliis verò Coelectoribus tuis, tam Eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus, auctoritate noſtra firmiter inhibeas, ne ipſum ad hoc nominent vel eligant, nec in eum conſentiant, promulgando, eadem auctoritate, in eos excommunicationis ſententiam, ſi contra hanc tuam inhibitionem venire tentauerint, imo noſtram: Ita quod ſi eum nominare, vel eligere, aut in ipſum conſentire præſumpſerint, noſcant ſe priùs excommunicationis vinculo innodatos, vt ex hoc ipſo (ſi de prædicto puero quicquam in hac parte attentatum fuerit) ſit prorſus vacuum, irritum & inane.

Pœna inobedientibus infligitur.

§. 5. Mandatum itaque ac præceptum ſuper hoc Apoſtolicam ſic fideliter, ſapienter, & efficaciter adimplere ſtudeas, omnem opem, & operam adhibeas, vt aliquis fide clarus, & deuotione ſincerus, cui ad id ſuffragentur merita, & eligatur. Quòd ex iis Nos & Romanam Eccleſiam tibi, & Eccleſiæ tuæ arctius obliges, noſque lætari poſſimus id quod in hoc intendimus, tuo ſolerti ſtudio ſalubriter prouenisse. Ad hæc nihilominus in omnes Electores, qui memoratum puerum ad hoc nominare, vel eligere, ſeu in ipſum conſentire, aut opem, vel operam, conſilium, auxilium, vel fauorem, vt eligatur, dare præſumpſerint, excommunicationis ſententiam promulgamus. Quam per te, antequam ad nominationem, vel electionem aliquam procedatur, reliquis tuis Coelectoribus præcipimus nunciari. Quòd ſi non feceris, eo ipſo te noueris laqueo excommunicationis aſtrictum.

Dat. Anagniæ, 15. Kal. Auguſti, Anno Pont. noſtri 2. *D.P. A.2. die 18. Iuly.*

Damnatio libri, de Periculis nouiſſimorum temporum nuncupati nonnulla impia, ſcandaloſa, & execrabilia continentis. VIII.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita A.D. 1256.*

Romani Pontificis cura tamquam Eccleſiarum omnium Præſulis maxima eſt.

ROmanus Pontifex de ſummi Apoſtolatus ſpecula Vrbi & Orbi debita ſeruiture proſpiciens, curis occupatur innumeris, & cogitationibus rapitur infinitis, quia eminentior ceteris Sedes eius ſolicitudines ſibi vehementiores accumulat, & ipſius auctoritas potior, meditationes ei multiplicat ampliores. Quo enim altiùs præſidet, eo longiùs latiúſque circumſpicit, & quantò plus poteſt officio, tantò maioris vigilantiæ ſibi ſarcina incũbẽte, plus penſat, quoniã maximæ dignitati, potiſſima ſolicitudõ cohæret, & altiorẽ honorẽ onus grauius comitatur

curaque profuſior ardentioribus ſtimulis mentem vrget. Vnde cum alijs plebium fidelium paſtoribus, quibus grex dominicus particulariter eſt commiſſus, immineat de ſuarum Eccleſiarum eminentia, vigilanter ad ſuas oues attendere, incumbit vtique Romano Præſuli, cui eſt grex ipſe generaliter creditus, de ſublimi Eccleſiarum vertice, Sede ſcilicet Apoſtolica, propenſiùs ad illud, & inſtanter intueri, quia cum hi ſuis limitatis populis præſint, ſinguli quidem ſingulis, hic ſine diſtinctione Prælatus eſt Pontifex vniuerſis dominicæ quidem vineæ cuſtos generalis & cultor, & totius ouilis Catholici, Paſtorumque omnium Summus Paſtor: Incumbente namque ſibi generali ſolicitudine ſuper omnes, cum ex hoc ſuæ mentis intuitum per cuncta diffundere teneatur, ſtupet nimirum ipſius animus, & ſub tam grauis & difficilis curæ pondere contremiſcit, quod poſſe ſufferre, vt conuenit, ius naturæ occiduæ vix confidit.

Omniumque dubiorum ad ipſius deciſionem ſpectantium, definitio curam aggrauat.

§. 1. Ad eum namque negotia vndique confluunt, perueniunt lites, dubia deferuntur, & deſtinantur implicita, & perplexa, nec vmquam horam influens torrens ceſſat, nec huius alti pelagi validæ & infeſtæ procellæ quieſcunt; ſed his, quæ nunc imminent expeditis, mox alia ſubſequuntur. Nec tot implexarum quæſtionum nodi, deciſione Apoſtolica ſolui poſſunt, quin & aliæ irretitæ & nodoſæ ſuperueniant, deliberatione matura, & conſulta definitione ſoluendæ. Imo ex quo de inſtantibus difficilibus & obſcuris, dubietatis caliginem verbo ſuæ declarationis amouerit, ſtatim noua & recentia turbulenta ingruunt Apoſtolico dilucidanda oraculo, & ambiguis, ac incertis mentibus claræ diſſertionis lumine reſeranda. Propterea ineſt Romano Antiſtiti ſolicitudo ſine otio, labor ſine quiete, occupatio ſine vacatione, exercitium ſine tranquillo, ingens, & ſedula meditatio & vigilia ſine ſomno, nec ad modicum etiam cura quotidiana intermiſſionem habet, inſtantia, quæ nec omittitur aliquo tempore, nec aliquod ipſa tempus omittit, vrget continuè, quia cogitandi materia ſemper adeſt, nec ſucceſſu temporis deſinit, ſed cum illius diuturnitate perdurat. Quia nec decurſu temporum deficiunt negotia, ſed aſſiduè illis ſuccedentibus renaſcuntur.

Dæmon itaque eo ardentius inter Chriſti fideles, zizanias ſuperſeminat.

§. 2. Nam & hoſtis antiquus, argutus quidem inſidiator, callidusque deceptor animarum, vehementis & ardentis ſolicitudinis cauſam præbet, humanæ quippe pacis æmulus, fraternæ inuidus caritatis, diuinorum abactor, diſſipator vnionum, & tranquilli ſtatus fidelium anxius perſecutor, interſerit odia, rancores ingerit, liuores accendit, mouet lites, iurgia ſuſcitat, contentiones irritat, parat ſeditiones & diſſenſiones procurat, & illorum etiam qui perfectiores & firmiores eſſe creduntur, interdum corda ſubuertit, & ibi magis impietatis ſuæ machinas erigere, ac nequitiæ faces accendere nititur, vbi fore plus æſtimat malignitatis ſuæ conamina obfutura. Iacit iniquus laqueos, pedicas obiicit, ponit tendiculas, vt prudentiores etiam intercipiat, & captiuet. Hinc turbationes oriuntur, ſurgunt inimicitiæ, diſſidia prodeunt, & ſcandala generantur, vnde ſic iam ſæculum declinauit ad malum, quòd excreſcentibus & inualeſcentibus hinc eo noxijs, quaſi vix locus in ipſo ſalutaris inuenitur, & excluſa ferè inde concordia, quaſi ſtabilem ibi habeat diſcordia manſionem. Quare oportet cura inceſſabili vigilare, vt detorta & corrupta per malitiam, bonitatis virtute ratificentur & reformentur; diuulſa per odium, caritate ligentur; & commota ſiſtant & pauſent; habeant turbata tranquillum, & ſtatus fidelium ſemper in melius roboretur.

Quidam igitur, dæmonis inſtigatione permoti librum nuncupatum de periculis nouiſſimorum temporum compoſuerunt.

§. 3. Sanè quidam Scripturæ ſacræ intelligentiam ſe habere fatentes, ſed diuertentes à tramite recti ſenſus, cogitauerunt nuper malitiam, & contra innocentes & rectus iniquitatem maximam ſunt locuti: exarſerunt in cordibus ſuis, & in lingua eorum maliloquia, dolum & nequitiam concinnauit: ſurgentes aduerſus fratres detraxerunt, & contra dilectos matris Eccleſiæ filios, ſcandalum poſuere.

Hic Pontifex d. librum examinari fecit.

§. 4. Prodiere iuquam, & in praua commenta ex nimio calore animi proruperunt, libellum quemdam valde pernicioſum & deteſtabilem temerè componentes. Libellum quidem non rationabilem, ſed reprobabilem; non veritatis, ſed mendacij; non eruditionis, ſed derogationis non monentem, ſed mordentem; non inſtruentem veraciter, ſed fallentem. Quem Nos ad Sedem delatum Apoſtolicam, Venerabili fratri Epiſcopo Tuſculano, & dilectis filiis noſtris Innoc. tit. S. Laurentij in Lucina, & Honor. tit. S. Sabinæ Presbyteris, & Innoc. S. Nicolai in Carcere Tulliano, Diaconis Card. examinandum commiſimus, vt plenè ipſum inſpicerent, & vniuerſa contenta in eo perfectè attenderent, & diſcuterent diligenter.

Et in eo reperta ſunt multa contra auctoritatem Papæ, Epiſcoporum, & alia contra Fratres Mendicantes, &c.

§. 5. Quo ſtudioſè perlecto, & maturè & diſtrictè examinato, nobiſque de hoc plenaria facta relatione ab eis, quòd in ipſo quædam peruerſa & reproba, contra poteſtatem & auctoritatem Romani Pont. & Coepiſcoporum ſuorum, & nonnulla contra illos, qui propter Deum ſub arctiſſima paupertate mendicant, mundum cum ſuis opibus voluntaria inopia ſuperantes, alia verò contra eos, qui ſalutem animarum zelantes ardenter, & ſacris ſtudiis procurantes, multos in Eccleſia Dei operantur ſpirituales profectus, & magnum faciunt ibi fructum, quædam autem contra ſalutarem pauperum, ſeu mendicantium religioſorum ſtatum, ſicut ſunt dilecti filij Fratres Prædicatores, & Minores, qui vigore ſpiritus, ſæculo cum ſuis diuitiis derelicto, ad ſolam cœleſtem patriam tota intentione ſuſpirant; necnon & alia plura inconuenientia, digna vtique confutatione ac confuſione perpetua, manifeſtè comperimus contineri. Quodque etiam idem libellus magni ſcandali ſeminarium, & multæ turbationis materia exiſtebat, & inducebat etiam diſpendium animarum, cum retraheret à deuotione ſolita, & conſueta eleemoſynarum largitione, ac à conuerſione, & religionis ingreſſu fideles.

Idem propterea Pontifex d. librum dānat & reprobat, illumque tenentes ad comburendū monet.

§. 6. Nos libellum eumdem qui ſic incipit. Ecce videntes clamabunt foris, quique ſecundùm ipſius titulum, Tractatus breuis, de periculis nouiſſimorum temporum nuncupatur, tamquam iniquum, ſceleſtum & execrabilem, & inſtitutiones ac documenta in eo tradita, vtporè praua, falſa & nefaria, de Fratrum noſtrorum conſilio, auctoritate Apoſtolica duximus reprobanda, & in perpetuum condemnanda, diſtrictè præcipientes, vt quicumque libellum ipſum habuerit; eum infra octo dies, ex quo huiuſmodi noſtram reprobationem & condemnationem ſciuerit, prorſus in toto, & in qualibet ſui parte comburere & omnino abolere procuret.

Inobedientibus pœnas infligit.

§. 7. Et in illos, qui huiuſmodi noſtri præcepti fuerint contemptores, excommunicationis ſententiam promulgamus, in virtute obedientiæ prohibendo, ne quiſquam prædictum libellum ore Apoſtolico iam damnatum, approbare, vel quomodolibet defenſare præſumat. Et ſi quis præſumpſerit, tamquam contumax, inobediens & rebellis Romanæ Eccleſiæ ab omnibus fidelibus habeatur. Et nos nihilominus, alias contra eum taliter procedemus, quòd pœna condigna temerarium feriet, & alij ea perterriti, à ſimilibus frænabuntur. Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis autem hoc attentare, &c.

Datum Anagniæ, 3. Nonas Octobris, Pontificatus noſtri Anno 2. *D. P. An. 2. die 5. Octob.*

IX.

Inquiſitorum hæreticæ prauitatis facultas, procedendi etiam irrequiſitis diœceſanis, contra hæreticos iudicialiter confeſſos & obſtinatos.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs fratribus Ordinis Prædicatorum Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis in Prouincia Lombardiæ & Marchia Ianuenſi. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1257.*

Hic Pont. decreuerat Inquiſitores ad condemnan. hæreticos deuenire de conſilio Diœceſanorum.

AD capiendum vulpeculas quæ vineam Domini ſatagunt demoliri, totis affectibus intendentes, inquiſitionis negotium contra reſperſos hæretica prauitate in Prouincia Lombardiæ & Marchiæ Ianuenſi, vobis ſub ea forma duximus committendum, vt cum aliqui de partibus illis, fuerint hæretici iudicandi, ad id de conſilio Diœceſanorum locorum, vel Vicariorum ſuorum, ſi fortè iidem Vicarij, Diœceſanis ipſis abſentibus, præſentes fuerint procedatis.

Et limitat eius decre-

§. 1. Vt autem in commiſſo vobis Inquiſitionis huiuſmodi negotio, liberiùs procedere valeatis, procedendi

iuxta

...rum, quo ad hæreticos iudicialiter confeſſos & condemnatos.

iuxta traditam vobis formam, Diœceſanis etiam & Vicariis prædictis irrequiſitis, contra illos, qui publicè prauitatem huiuſmodi confeſſi fuerint in iudicio coram vobis, & ſua obſtinata malitia ab errore non poterunt reuocari, vobis & ſingulis veſtrum, plenam & liberam concedimus auctoritate præſentium poteſtatem.

D.P.A. 3. die 11. Ian.

Dat. Lateran. tertiò Idus Ianuarij, Pont. noſtri Anno 3.

X. Quod Statuta Communitatis Mantuæ, quoquo modo officium ſanctæ Inquiſitionis impedientia, abrogentur.

Hoc generaliter deinde ſtatuit Vrban. IV. in cap. Statutum, de Hæret. in 6.

Edita An. D. 1257.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabili fratri Epiſcopo Mutinen. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Communitas Mantuæ ediderat ſtatuta contraria officio Inquiſitionis.

IMplacida relatio nuper noſtrum turbauit auditum, quòd videlicèt Commun. Mantuan. cum deberent dilectis filiis Fratribus Prædicatoribus, Inquiſitoribus prauitatis hæreticæ, in illis partibus à Sede Apoſtolica deputatis circa extirpationem prauitatis huiuſmodi de ſuis finibus, toto poſſe aſſiſtere tamquam fidei zelatores; ipſi agentes in contrarium, ſtatuta damnabilia ediderunt, per quæ negotium fidei, quod per fratres ipſos ſalubriter geritur, vt in eo procedi liberè nequeat, directè impeditur, vel etiam indirectè.

Hic modo Pont. mandat Epiſcopo Mutinen. vt illa abroget.

§. 1. Quocirca fraternitati tuæ, per Apoſtolica ſcripta, ſub excommunicationis pœna firmiter præcipiendo mandamus, quatenus aſſociatis tecum aliquibus diſcretis, & Deum timentibus viris, ſtatuta huiuſmodi quæ à Mant. vel quibuſlibet aliis hominibus, ordinata & facta dicuntur Mantuæ, ac in toto ipſius diſtrictu, per quæ ipſi negotio poſſit obſtaculum prouenire, diligenter inquirere, ac etiam inuenire: & quæſita ad tale reducere, ac reduci facere moderamen procures, quo per ipſa dictorum Inquiſitorum proceſſus non impediantur in aliquo, vel quomodolibet retardentur, faciens nihilominus quòd ſtatuta quælibet ipſi negotio contraria, & quibus poſſet impedimentum aliquod Inquiſitoribus afferri eiſdem, quominus per eos, iuxta formam ſibi à prædicta Sede traditam, procedi liberè valeat in eodem, in ciuitate præfata, vel alibi in ipſius diſtrictu nullatenus obſeruentur. Poteſtatem, Antianos, & conſilium Ciuitatis eiuſdem, per excommunicationem in perſonas eorum, & commune prædictum, per interdicti in Ciuitatem ipſam ſententias, ad id, appellatione poſtpoſita compellendo.

D.P.A. 3. die 18. Decemb.

Datum Viterbij, 15. Kalendas Ianuarij, Pontificatus noſtri Anno tertio.

XI. Vnio locorum omnium Congregationis Camaldulenſis, Ordinis S. Benedicti, ſub regimine Prioris Eremi Camaldulenſis, Iuriſdictioque, omnimoda eiuſdem Prioris, in perſonas d. Congregationis. Ac plurimarum gratiarum conceſſio.

Approbauit Congregationem iſtam Alex. II. vt ſup. in eius conſt. 1. Nulli vbi alia plenè notaui.

Edita An. D. 1258.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Priori Camaldulenſium, ac vniuerſis Abbatibus, Prioribus, & Abbatiſſis eorumque Fratribus & Sororibus Camaldulen. Ordinis, tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Exordium.

OFficij noſtri cura nos admonet & inuitat pro Eccleſiæ ſtatu ſatagere, ac eius quieti & tranquillitati, auxiliante Domino, prouidere. Dignum namque, & honeſtati conueniens eſſe dignoſcitur; vt qui ad animarum regimen Domino diſponente aſſumpti ſumus, eas & à prauorum hominum incurſibus tueamur, & Beati Petri, atque Apoſtolicæ Sedis patrocinio muniamus.

Susceptio Eremi, cunctorumque locorum ſub protectione Sedis Apoſtolicæ.

§. 1. Ea propter, dilecti in Domino filij, veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Camald. Eremum, ac Monaſteria, Prioratus, Hoſpitalia, & alia loca ſibi ſubiecta, ſpecialiter in ius & proprietatem B. Petri ſuſcipimus, atque noſtram, & præſentis ſcripti priuilegio communimus, ac præcipimus, & preſentis Decreti auctoritate ſancimus, ne cuiquam omnino perſonæ, clerico vel monacho cuiuſcumque Ordinis aut dignitatis, ſeu laïco, præſentibus, aut futuris temporibus, liceat Congregationes illas, & loca illa quæ præfatæ Eremi ſiue Cœnobij, diſciplinam & ordinem ſuſceperunt, aut ſunt in poſterum ſuſceptura, quæque hodie ſub illius regimine continentur, ab eius vllo modo ſubiectione, & vnitate diuidere.

Quæ loca enunciat, & ſeiungi prohibet à ſubiectione Eremi. Tu tamen videbis quòd Societas Eremitarum S. Romualdi cū nōnullis Locis ſeiuncta fuit ab iſta Congreg. in conſt. 1. Pauli III. Romana.

§. 2. Quæ videlicèt loca & Congregationes, conſeruandæ vnitatis gratia propriis duximus vocabulis exprimenda. In Epiſcopatu Aretino, Eccleſiam ſancti Donati, quæ Fons bonus dicitur, cum hoſpitali & omnibus pertinentiis ſuis. In ipſa Ciuitate S. Petri in Piculo, & ſancti Laurentini, Monaſteria cum omnibus pertinentiis eorumdem. Eccleſiam ſancti Michaëlis, cum omnibus pertinentiis ſuis, & omnibus, quæ ab Epiſcopis Aretinis eiſdem Eccleſ. conceſſa eſſe noſcuntur. Eccleſiam ſancti Martini, quæ eſt iuxta Letarcle, cum omnibus pertinentiis ſuis. Syluæ Mundæ ſanctæ Mariæ de Agnano, S. Petri de Rota, & S. Saluatoris, Berardingarum Monaſteria cum omnibus pertinentiis eorumdem. Sancti Sauini in Celio, Sanctæ Mariæ de Pratalea, S. Andreæ de Caſtilione, & S. Quirici de Roſis Monaſteria, cum omnibus pertinentiis eorumdem. Eccleſiam S. Nicolai de Curte Luponis cum pertinentiis ſuis. Eremum & Monaſterium S. Aegidij de Fleti cum pertinentiis eorumdem. S. Viriani, & S. Bartholomæi Anglarij Monaſteria cum Caſtellis, & aliis pertinentiis eorumdem. Plebem S. Mariæ de Miciano, cum Eccleſiis, & aliis pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Ioannis ſitam in Caſtello Anglarij cum pertinentiis ſuis. De Monte Aureo, de Viatio, de Maione, & Caſtello Florentiani Eccleſias, cum pertinentiis earumdem. Eccleſiam S. Mariæ de Villa, quæ dicitur Moncione cum pertinentiis ſuis. Eccleſias S. Vitalis propè Lorentianum, cum pertinentiis ſuis. De Agna, de Soci, & de Condoleſe Eccleſias cum pertinentiis earumdem. Lætanias Plebis de Miciano. Viſitationes Plebium de Biano, & Partinæ, quemadmodum eſt ab Aretinis Epiſcopis ordinatum. Integras decimationes de Agna, Larniani, Pergentinæ, Corſiniani, & Auanæ; & quicquid habetis in Curte de Verazono. Item quiſquis eidem Eremo Camaldulenſis decimam ſuam dare voluerit, quæ ab aliquo Aretino Epiſcopo rectè ordinata, vel donata non fuerit, inde habeat facultatem ſicut ab ipſis Aretinis Epiſcopis conſtitutum eſt Caſtrum quod vocant Motiona, cum omnibus pertinentiis ſuis, quod emiſtis ab Henrico Præpoſito, & cęteris Canonicis Aretinis Villam de Moncione, quàm emiſtis ab Abbate Sanctæ Floræ. Quicquid iuris dicta Eccleſia ſancti Donati in Villa de Moione, & in Villa de Moncione habet. Monaſterium S. Mariæ de Thoma, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Caſtell. Monaſterium S. Mariæ Diciani cum pertinentiis ſuis, & Monaſterium ſancti Sepulchri, cum toto burgo ſancti Sepulchi & omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam ſancti Petri de Planetulo cum Caſtello Planetuli & omnibus pertinentiis ſuis. Plebem S. Mariæ de Soara, & Eccleſiam de Valialla cum Caſtello de Valialla, & omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Feſul. Monaſterium S. Mariæ in Poplena, & Eccleſia S. Michaëlis iuxta Monaſterium ipſum Eccleſiæ S. Bartholomæi de Caſtro Petronij, S. Margaritæ in Ponino, S. Aegidij in Gauiſere. S. Nicolai de Monte Zano, & S. Miniatis de Lonnano Eccleſias, cum omnibus pertinentiis earum. S. Ioannis de Prato Veteri, & S. Petri de Monte Muro, Monaſteria cum omnibus pertinentiis earumdem. In Epiſcopatu Flor. ſancti Petri de Luco, S. Saluſtoris, S. Mariæ Magdalenæ de Podio Bonitio, & S. Andreæ de Candiculis, Monaſteria cum omnibus pertinentiis earumdem. Eremum de Boldrone cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Lucano, Monaſterium S. Iocun-

dæ. Monaſterium S.Petri in Pnteolis, cum Capella Burgi Porcariæ. Monaſterinm S. Saluatoris de Cantiniano, & Monaſterium S. Andreæ de Sylua cum omnibus pertinentiis earumdem Hoſpitale qnòd habetis iuxta Burgum S.Geneſij. Io Epiſcopatu Volat. Monaſterium ſancti Iuſti propè Ciuitatem eamdem, S. Petri de Cerrero, S.Mariæ de Puliciano, & S.Petri in Fontiano, Monaſteria cum omnibus pertinentiis earumdem. In Epiſcopatu Piſarum, S. Mariæ de Morona, S. Stephani in Cintorio, & S.Sauini in Moncione, Monaſteria, cum omnibus pertinentiis earumdem. In ipſa Ciuitate, S. Michaëlis, S. Fndiani, & S. Zenonis, Monaſteria, cum omnibos pertinentiis earumdem. Hoſpitale ſitum propè Monaſterium S. Fridiani. In Epiſcopatu Cluſinen. Eremum, & Monaſterium S. Petri de Vino, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Maſſanen. Monaſterium S.Mamiliani cum omnibus perdnentiis ſuis. In Epiſcopatu Peruſ. S.Trinitatis, S.Mariæ de Monte Teño, S.Agnetis, S.Seueri, & S.Donati, Eccleſias, cum omnibus pertinentiis earumdem. In Epiſcopatu Aſſiſinateo. Monaſterium S. Angeli de Roſano, cum pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Tuder. Monaſteriom ſancti Antonij cum omoibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Vrbeuetanen. Monaſterium S. Mariæ in Sylua, cum S.Felicis, & S.Crucis, Sanctique Seueri Eccleſiis; & omnibus pertineotiis ſuis. In Epiſcopatu Aeſin. Monaſterium Eremitæ, & Eccleſiam S.Georgij, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Auximan. Monaſterium S. Mariæ in Serra, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Anchon Eccleſiam S.Luciæ. In Epiſcopatu Piſauren. Monaſteriom S. Decentij & Eremi Saioli. In Archiepiſcopatu Rauen. Monaſterium S. Apollinaris in Claſſe cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Mootis Feretr. Monaſterium S.Trinitatis de Monte Herculis. In Epiſcopatu Foropopulien. Monaſterium de Vrano, cum iuribus & pertinentiis ſuis. Hoſpitale Aymerici, & Eccleſiam S. Paterniani de Ferracciano. In Epiſcopatu Ariminen. Eremnm Montalis Salutis, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Cæſen. Hoſpitale de Roberreto, Eccleſiam S.Mariæ, quā habetis io loco qui dicitur Caſale, iuxta Ciuitatem Foroliu. Mooaſterium S. Mariæ de Inſula, cum omnibus ſuis pertinentiis, Eremum de Faiola, Monaſterium S. Mariæ in Triuio. In Epiſc. Fauen. Monaſterium S. Hyppoliti, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam S.Euſtachij ſitam propè Ciuitatem Imolenſem. In Epiſcop. Bononien. S.Archangeli iuxta Caſtellum Brictonum, S. Chriſtinæ, S.Damiani, & S.Mariæ de Bethleem Monaſteria, cum omnibus pertinentiis eorumdem. Eremum Bononienſem, & Hoſpitale de Rauona, cum pertinentiis ſuis. Io Epiſcop. Veronen. Monaſterium S.Mariæ de Vangaticia, cum omnibus pertinentiis ſuis. Monaſterium quòd Camaldulinum dicitur, cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S.Viti propè Vicentiam, cum ſuis pertinentiis. In Epiſcop. Taruiſ. Monaſteriū S.Chriſtinæ cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Michaëlis in Palude prope Veoetias, cum omnibus pertinentiis ſuis, & Eremum S.Mathiæ de Murano. In Iſtria * Monaſterium S.Michaëlis de Lemo, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcop. Senen. S.Georgij de Api, & S.Vigilij Eccleſias cum omnibus pertinentiis earumdem. In Inſula Sardiniæ Monaſterium S.Trinitatis de Saccaria, cum omnibus pertinentiis ſuis. S.Eugeniæ, S.Laurentij, S. Michaëlis in Vanari, S.Mariæ, S.Ioannis in Altaſar, S. Mariæ io contra S.Ioannis, S.Simeonis in Saluenero, S.Nicolai de Trulla, S.Petri in Scanu, S.Pauli in Cortoniano, & S. Petri in Olim Eccleſias, cum omnibus pertinentiis earumdem. In Epiſcop. Spoletan. Monaſterium S. Syluestri de Monte Subaci, cum omnibus pertineotiis ſuis. Io Epiſcop. Camerinen. Monaſterium S. Helenæ iuxta flumen Aeſinum, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eremum Aquæ Perellis, & Eremum de Quadrigaria; cum terris, pratis, vineis, nemoribus, vſuagiis, paſcuis, in monte, & plano, in aquis, & molendinis, in viis, & ſemitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus ſuis.

** alias in diœceſ. Torcellan.*

Quæ omnia loca regimine Prioris Eremi Camaldulen. ſupponit.

§. 3. Sanè ſtatuimus, Monaſteria, Prioratus, Eccleſias, Hoſpitalia Cappellas, & loca prædicta, cum pertinentiis, & membris eorum, tamquam corpus vnum ſub vno capite, ſub Priore dumtaxat Eremi ſupradictæ perpetuis temporibus permanere, ac ſob illios diſciplinæ obſeruatione perſiſtere, ſub illo inquam Priore, qui ab ipſius Eremitis, & Congregationis Abbatibns, & Prioribus ipſius Ordinis, regulariter fuerit electus. Eremum quoqne, Monaſteria, Prioratus, Eccleſias, Hoſpitalia, Capellas, & loca præſcripta, perſonaſque ipſius Ordinis sb omni iugo, iuriſdictione, & lege Diœceſana Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Archidiaconorum, & quorumliber Ordinariorum Iudicio penitus eximimus. Retento nobis, & Eccleſiæ Romanæ annuo cenſu vnius vnciæ auri in ſignum perpetuæ libertatis, vt vos in ſpeciales filios, & Apoſtolicæ Sedis aſſumpti, nullius alterius iudicium ſnbeatis.

Alia loca fuerunt addita, & poſtea quædā principaliora exſtincta fuerunt, eiſque alia annexa vt habetur inf. in Bulla. 2. Leo x. Et ſi.

§. 4. Statuimus etiam vt Eremus, Monaſteria, Prioratus, Eccleſiæ Hoſpitalia, Capellæ, ac loca, & perſonæ dicti Ordinis, tantum Romano Pontifici ſint ſubiecta. Diſtrictius inhibentes, nequis Archiepiſcopns, Archidiaconus, ſeu quilibet iudex ordinarius, in Eremum, Monaſteria, Prioratus, Eccleſias, Hoſpitalia, Capellas, & loca, ſeu perſonas eiuſdem Ordinis, excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti ſententias promulgare, aut in eis correctionis, vel viſitationis officium, ſiue iuriſdictionem aliquam exercere, aut perſonas ipſas ad Synodum euocare, ſeu ab eis exactiones, vel collectas aliquas exigere, vel extorquere præſumant. Non obſtante ſi aliqni Archiepiſcopi, & Epiſcopi contra perſonas, vel loca d. Ordiois, pro ſubiectione Eremi, Monaſteriorum, Prioratuum, Eccleſ. Hoſpit. ſen locorum d. Ordinis, mouerint quæſtionem, decernendo huiuſmodi ſententias ſiquas in perſonas Monaſt. Prioratus, Eccleſias, Hoſpit. & loca prædicta, per Archiepiſcopos, Epiſcopos, Archidiaconos, & Iudices ordinarios, contra inhibitionem huiuſmodi, promolgari contigerit, irritas, & inanes, & prædictas perſonas ad obſeruationem prædictarum ſententiarum aliquatenus noo teneri.

Eximitque à ſuperioritate Ordinariorū & aliorum. Tu vide moderationem Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 12. & in Leo x. conſtit. 22. Dum intra, & Clem. viij. conſt. 39. Suſcepti.

§. 5. Preterea inhibemus ne aliqus perſona ipſius Ordinis, vel alia, Monaſterium aliquod, Eccleſiam, Hoſpitale, Capellam, aut locum aliqnem à dictæ Congregationis vnitate remouere præſumat. Statuentes, vt Priori Eremi præfatæ, qui pro tempore fuerit, tamquam Pater dicti Ordinis, Abbates, Priores, Monachos, Conuerſos, Abbatiſſas, Moniales, Conuerſas, Hoſpitalarios, Monaſteria, & loca ipſius Ordinis ſine contradictione aliqua viſitare, per ſe vel aliuni, aut alios, quos duxerit ad hoc deputandos. Ac reformare Prælatos in Monaſteriis, & locis prædictis inſtituere, ac deſtituere, & electiones eorum confirmare, prout ſecundùm Deum & inſtituta præfati Ordinis viderit expedire: ac omnem iuriſdictionem in eos liberè valeat exercere.

Priori Eremi totalem in perſonas & bona Congregationis poteſtatem habet.

Aliter fuit poſtea diſpoſitum, vt habetur in Bull. Leo x. Nu. 2. Et ſi.

§. 6. Ad hæc, concedimus vobis, vt liceat vobis, parochianis veſtris per Monachos, & oblatos veſtros presbyteros diuina officia celebrare, ac celebrari facere: iniungi pœnitentias, proponere verbum Dei, exhiberi alia Eccleſiaſtica ſacramenta, contradictione Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Eccleſiæ Prælatorum aliquatenus non obſtante.

Diuina celebrare cōceditur.

§. 7. Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Monachorum, & Clericorum, benedictiones Abbatum Abbatiſſarum, Monialium, Vaſorum, & Veſtium recipiendi à qnocumqoe malueritis Catholico Epiſcopo, gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habeote, qui noſtra fretus auctoritate, quod poſtulatur, vobis impendat.

Chriſma, &c. à quocumque Antiſtite recipi poſſunt. Quomodo ab Ordinario, vt in Bulla 86. Greg. xiij.

§. 8. Prætereà cum Generale fuerit interdictum, liceat vobis in Monaſteriis, & locis veſtris; excluſis excommunicatis, & interdictis; ianuis clauſis, non pulſatis campanis, & voce ſubmiſſa, diuina officia celebrare.

Celebrent tēpore interdicti. Vide Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 12.

§. 9. Porrò laborum veſtrorum de poſſeſſionibus habitis aote Concilinm Generale, ac etiam noualium, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, de quibus noualibus aliquibus hactenus non percepit, ſiue de hortis virgultis, & piſcationibns, vel de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat.

Exemptio à decimis.

§. 10. Liceat quoqne vobis perſonas liberas & abſolutas, è ſæculo fugientes, ad conuerſionem recipere, ac eas abſque contradictione aliqus retinere.

Licentia recipiendi ad Eremum.

§.11.Pro

Prohibetur diſcedere ab Eremo. §. 11. Prohibemus inſuper, vt nulli fratrum vel ſororum veſtrorum, poſt factam in dicta Eremo, ſeu Monaſteriis, aut locis ipſius Ordinis, profeſſionē, fas ſit ſine Prioris Eremi prædictæ licentia, de Eremo, Monaſteriis, vel locis eiſdem diſcedere. Diſcedentem verò abſque literis dicti Prioris nullus audeat retinere. Quòd ſi quis fortè retinere præſumpſerit, liceat dicto Priori in ipſos, tàm Prælatos, quàm ſubditos Monachos, & Conuerſos, Abbatiſſas, Moniales, Conuerſas regularem ſententiam promulgare.

Prohibitio alienandi bona. §. 12. Illud diſtrictiùs inhibentes ne alicui Prælato, & Conuentui ipſius Ordinis, Terras, vel Beneficium aliquod Eccleſiis veſtris collatum, liceat dare, vendere, obligare, alienare, ſine prędicti Prioris licentia ſpeciali. Si quæ verò donationes, vel alienationes, aliter, quàm vt dictum eſt factæ fuerint, eas irritas eſſe cenſemus.

Fideiuſſio & mutuum permittitur. §. 13. Ad hæc, prohibemus ne aliquis Monachus vel Conuerſus ſub profeſſione alicuius Domus Ordinis eiuſdem aſtrictus, ſine conſenſu & licentia ſui Prælati, ac maioris partis Capituli eiuſdem Domus, pro aliquo fideiubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuo accipiat vltra ſummam à Capitulo veſtro conſtitutam, niſi propter manifeſtam domus ipſius vtilitatem. Quòd ſi quis facere fortè præſumpſerit; non teneatur Conuentus pro his aliquatenus reſpondere.

Excommunicatio Ordinarij quando nulla ſit. *In attende Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 12.* §. 14. Ceterum ſi Archiepiſcopi, vel Epiſcopi, aut aliarum Eccleſiarum Rectores, in mercenarios, vel familiam veſtram, pro eò quòd aliqua vobis obſequia ex caritate præſtiterint, vel ad laborandum adiuuerint, in illis diebus, in quibus vos laboratis, & alij feriantur, excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti ſententiam promulgarint, ipſam tamquam contra Apoſtolicæ Sedis indulta prolatam, decernimus penitus non tenere, nec literæ illæ firmitatem habeant, quas tacito nomine Camaldulenſis Ordinis, & contra indulta Priuilegiorum Apoſtolicorum contigerit impetrari.

Noua loca nõ conſtruantur in Parochiis Ordinis. *In ſimili Bullam 99. Clem. viij.* §. 15. Prohibemus inſuper, vt intra fines Parochiarum veſtrarum nullus ſine aſſenſu Diœceſani Epiſcopi, & veſtro, Capellam, vel Oratoriū de nouo conſtruere audeat.

§. 16. Sepulturam etiam locorum veſtrorum liberam eſſe decernimus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberauerint; niſi fortè excommunicati, vel interdicti ſint, aut etiam publicè vſurarij; nullus obſiſtat. Salua tamen iuſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Sepultura in locis Eremi [illegible]. *In alter de [illegible] 22. Leo X. Dum intra.* §. 17. Paci quoque & tranquillitati veſtræ, paterna in poſterum ſolicitudine prouidentes, auctoritate Apoſtolica prohibemus, vt infrà clauſuras locorum, ſeu grangiarum veſtrarum, nullus rapinam, ſeu furtum facere, ignem apponere, ſanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, ſeu violentiam audeat exercere.

Perturbatio Ordinis prohibetur. *Confirmatio indultorum.* §. 18. Præterea omnes libertates, & immunitates à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, & aliis Archiepiſcopis, Monaſteriis & locis veſtris conceſſas, necnon libertates & exemptiones ſæcularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel aliis CHRISTI fidelibus rationabiliter vobis indultas, ac etiam veſtras antiquas & rationabiles conſuetudines, auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti Priuil. communimus.

Sanctio pœnalis in contrauenientes prædictis. §. 19. Decernimus ergo, vt nulli omnino hominum liceat, Eremum, Monaſteria, Eccleſias, & loca prædicta temerè perturbare, aut eorum poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare. Sed omnia integra conſeruentur, eorum pro quorum gubernatione aut ſuſtentatione conceſſa ſunt, vſibus omnimodis profutura, ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum, Eccleſiaſtica ſæculariſvè perſona hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentauerit, ſecundò tertióque commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate: reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini noſtri IESV CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubiaceat vltioni.

Benedictio ſeruantibus [illegible]. §. 20. Cunctis autem, qui eiſdem locis ſua iura ſeruare voluerint, ſit pax Domini noſtri IESV CHRISTI, quatenus, & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniāt. Amen.

Dat. Viterbij per manum Magiſtri Iordani S.R.E. Vicecancell. & Not. 10. Kal. Auguſti, Indictione prima Incarnationis Dominicæ, Anno 1258. Pontificatus verò Domini Alexandri Papæ Quarti, Anno quartò. *D. P. A. 4. die 23. Iulij.*

Declaratio quorumdam dubiorum concernentium cauſam fidei Catholicæ, & pœnas hæreticorum, eorumque complicum & fautorum. XII.

Ex hac Bulla ſumptum eſſe credo cap. accuſatus, de Heret. in 6. vel illud ex iſta declaratur. Et eamdem Bullam (quam vti non neceſſariam non pono) edidit Vrb. IV. die 21. Aug. 1262.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis fratribus Ordinis Minorum, Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis in adminiſtratione S. Franciſci, præſentibus ac futuris. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita A. D. 1258.*

Exordium. QVòd ſuper nonnullis quæſtionum articulis, in quibus cauſa fidei tangitur, nos conſulere voluiſtis, ſolicitudinis veſtræ prudentiam in Domino commendamus.

Relapſus in hæreſim quis dicatur. §. 1. Primus igitur veſtræ conſultationis articulus continebat, vtrum dici debeat relapſus in hæreſim qui lapſus eſt in eam poſt abiurationem ipſius, in quam non inuenitur anteà commiſiſſe? cùm ſecundùm proprietatem verborum non videatur relapſus, qui non fuerat ante lapſus? Ad quod taliter reſpondemus, quòd talis, ſi tamquam accuſatus vel ſuſpectus de hæreſi eam in iudicio abiurauit, & poſtea committat in ipſa, cenſeri debet quadam iuris fictione relapſus, licèt ante abiurationem ſuam plenè probatum non fuerit crimen hæreſis contra ipſum; dummodo huiuſmodi priùs orta ſuſpicio, violenta fuerit, & certis ac veris indiciis comprobata. Si verò leuis & modica, quamquam ex hoc ſit grauiùs puniendus, relapſorum tamen in hæreſim non debet pœna puniri, ex quo præſumi non poteſt veriſimiliter ante lapſus in eam.

Et an qui poſt abiurationem fauet hæreticis. §. 2. Quæſiuiſtis etiam circa idem, ſi is qui hæreſim abiurauit, & per ſolam inexcuſabilem receptionem, vel receptationem, aut deductionem ſeu aſſociationem, vel viſitationem hæreticorum, ſiue dationem vel miſſionem munerum, aut etiam aliàs in fauorem eorum, qui excuſari non poſſit, ſine adoratione tamen (vt verbis veſtris vtamur) lapſus eſt poſtmodum, propter hoc debeat iudicari relapſus? Et quidem ſi legitimè conſtitit, vel etiam nunc conſtaret, quòd tales huiuſmodi abiurationem in hæreſi commiſiſſent, non eſt dubium eos per hoc fuiſſe relapſos: quia eum dubitari non debet, ex approbati à ſe priùs erroris conſequentia, id feciſſe.

Teſtes periuri an admittendi [illegible]. §. 3. Præterea nonnulli taliter, vt proponitis, iurant coram Inquiſitoribus tàm de ſe, quàm de aliis ſuper facto hæreſis veritatem dicere, ſed periurant, non odio tamen vel pretio, ſed timore ſui potiùs & ſuorum; corrigunt autem ſe poſtmodum ſuper iis contra ſe, ac alios ſuos complices deponendo. Cùm itaque periurus ſecundùm iura, etiam poſt pœnitentiam in criminalibus à teſtimonio repellatur, hinc quæritur vtrum contra illos ſuos complices ſit per teſtimonia talium procedendum? Super quo taliter reſpondemus, quòd cùm crimen huiuſmodi ſit exceptum, ſi ex manifeſtis indiciis apparuerit, tales non animi leuitate, aut odij fomite ductos, ſeu corruptos pecunia, ſed zelo fidei tamquam pœnitentes propriæ culpæ, aſſerere quòd talia priùs tacuerant, & velint in hoc errorem ſuum corrigere, ac alios nominare, ſtari debet in fauorem fidei, niſi aliud obſiſteret, atteſtationibus eorumdem.

Inquiſitores non cognoſcunt de Sortilegijs. *In attende c. 4. Ad, cu. Dudum.* §. 4. Ad illud autem quod quæritur, vtrum ad Inquiſitores hæreſis pertineat de diuinationibus, & ſortilegiis, quæ contra aliquos ſibi denunciantur cognoſcere, ac punire talia exercentes? breuiter reſpondetur; quòd cùm negotium fidei, quòd ſummè priuilegiatum exiſtit, per occupationes aliàs non debeat impediri, Inquiſitores ipſi, de his, niſi manifeſtè ſaperent hæreſim, ratione huiuſmodi

modi officij ſibi commiſſi, ſe nullatenus intromittant, ſed eos relinquant ſuis iudicibus pœna debita caſtigandos.

Hæredes & bonorum detentores coguntur ad cõplendam pœnitentiam defunctis. Vide mox hic infrà declarationem.

§. 5. Quidam inſuper (vt adiecitis) pro iis quæ commiſerunt in hæreſi, aſtringunt ſe Inquiſitoribus ſub obligatione bonorum ſuorum, ad recipiendum ab eis pœnitentiam & complendam: ſed ea licèt iniuncta, non tamen peracta, quin potiùs in toto, vel in parte neglecta decedunt. Quæritur ergo, vtrum Inquiſitores ipſi, vel qui in eorum locum ſuccedunt, poſſint ad ſatisfaciendum pro ipſis defunctis, hæredes, vel detentores bonorum ſic decendentium coarctare? Ad quod dicimus, quòd ſi per huiuſmodi pœnitentiam, aliquod onus ad ſalutem proficiens impoſitum fuerit in bonis temporalibus exequendum, ad complementum ipſius per Inquiſitores cogi debent hæredes, vel alij, ad quos bona talium cum ſuo onere deuenerunt.

De vſurarũ quæſtionibus non agitur coram Inquiſitoribus.

§. 6. Iniungitur etiam aliquibus ad pœnam, in pœnitentia pro hæreſi, ab ipſius peſtis Inquiſitoribus, vt vſuras reſtituant, ad quod obligauerant in iudicio Eccleſiæ ſe & ſua. In quo quæritur, vtrum Inquiſitores ipſi, vel qui ſuccedunt in locum eorum, ad reſpondendum coram ſe conquerentibus de vſuris huiuſmodi, & ad reſtitutionem earum, ſi de ipſis conſtiterit, poſſint compellere taliter pœnitentes, prout ab eis in aliis iniunctis ſibi pœnitentiis fieri conſueuit? Ad quod reſpondemus, quæſtionem ſuper vſuris motam, contra tales iudicialiter, non debere audiri ab Inquiſitoribus hæreſis, nec decidi. Nolentes, quod per cauſas huiuſmodi, offendiculum negotio fidei præparetur; eos tamen ad reſtitutionem vſurarum, de quibus conſtiterit, compellere poterunt, quibus in ſatiſfactionem pro prædicto crimine, huiuſmodi reſtitutionem in pœnitentia iniunxerunt.

Hæredes non coguntur ad pœnitentiam defunctis non iniunctam.

§. 7. Sunt & alij, qui confeſſi ſunt in iudicio de hæreſi coram Inquiſitoribus huiuſmodi prauitatis, ſed antequam eis iniungeretur pœnitentia, deceſſerunt. Super quo quæritur ſi hæredes talium compelli poſſint ab Inquiſitoribus, vt ad ipſorum arbitrium ſatisfaciant pro defunctis? præcipuè cum iidem dum viuerent, ad faciendam pœnitentiam quam Inquiſitores eis vellent iniungere, bona ſua Inquiſitoribus obligarint. Cui quæſtioni ſic duximus reſpondendum, quod poſtquam tales non deceſſerunt hæretici, ſed reincorporati potiùs Eccleſiæ vnitati, non videmus quòd eis poſt mortem, vel eorum hæredibus, qui ad ſucceſſionem talium admittuntur, ſit ſatisfactio pro extincto iam crimine iniũgenda. In eo verò caſu, in quo hæredes huiuſmodi ad ſucceſſionem non deberent ob culpam ſui auctoris admitti, non obſtante quòd auctoribus ipſis viuentibus hoc non fuerit intercedente ipſorum morte per ſententiam declaratum, ad confiſcationem bonorum poſt mortem nihilominus procedatur.

Facultas inquirendi per ſe & per aliũ quomodo intelligatur.

§. 8. Adiecistis præterea, negotium ſeu officium Inquiſitionis contra hæreticos dilecto filio Priori fratrum Prædicatorum Pariſien. à Sede Apoſtolica fuiſſe ſub ea forma commiſſum, vt idem ſuper hoc poſſet inquirere, tam per ſe, quàm per alios, quos ad hoc idoneos reputaret: in quo quæritur, vtrum tales delegati exiſtant, & quid poſſint etiam ſic electi. Super quo taliter duximus ordinandum, quòd idem Prior poſſit tres, vel quatuor idoneos ad hoc opus aſſumere, qui parem cum ipſo habeant poteſtatem, & amouere illos, ac ipſorum loco alios ſubſtituere, quotieſcumque viderit expedire, ipſi tamen Priori, & aliis ſic aſſumptis committendi dumtaxat citationes, & examinationes teſtium, cum de huiuſmodi crimine, ac circumſtantiis eius inquiritur, ac denunciationes ſententiarum, quas ſuper iis contra quoſliuet contigerit ferri, & iis ſimilia faciendi conceditur ab eadem Sede facultas.

Clericus perpetuò immurandus degradatur.

§. 9. Quæſtioni verò qua quæritur, vtrum conſtitutus in ſacris deprehenſus in hæreſi, & propter hoc immurandus perpetuò, priùs ſit ab ordinibus à ſuo Epiſcopo degradandus, antequam tradatur huiuſmodi pœnitentiæ? Reſpondemus, quòd talis, qui eſt perpetuò immurandus, priùs debet à ſuis ordinibus degradari.

Inſtrumentes ... ab Inquiſitor. exercendo.

§. 10. Nonnulli quoque clerici, & quod eſt deterius, ſacerdotes, prætextu pecuniæ, vel alicuius ſeruitij temporalis, inueniuntur aliquando Inquiſitionis impedire negotium, inſtruendo citatos hæreticorum credentes de celanda veritate, falſitate dicenda, vel eos indebite liberando. De quibus quæritur vtrum Inquiſitores poſſint tales capere, ac etiam retinere? aut quòd ſic accepta reſtituant, coarctare? Dubium itaque non videtur, quòd ij, quos conſtat exercere præmiſſa, ea faciunt in fauorem hæreticæ prauitatis. Quare poſſunt à talibus per Inquiſitores compeſci, & pœna debita caſtigari, tam per captionem perſonarum, quàm etiam alias, prout culpa exegerit delinquentis.

Religioſi grauiùs ſæcularibus puniendi.

§. 11. Quòd autem poſtmodum quærebatur, quomodo eſſent puniendi Religioſi qui inueniuntur in hæreſim deliquiſſe? cùm ſæculares peccantes in ſimili caſu immurationis, vel alia pœna plectantur. Eius ſolutio ſatis patet, cùm certum ſit, tales in hoc, & in conſimilibus delinquentes, grauius etiam ſæcularibus puniendos.

Declaratio circa pœnas fautorum hæreticorum, & eorumdem filiorum.

§. 12. Frequenter etiam vobis ab Apoſtolica Sede committitur, vt tàm hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defenſores eorum, quàm ipſorum filios & nepotes, ac illos etiam, qui prædictorum interuentu, vel gratia tale eſſent adepti, vel aſſequerentur in poſterum, priuandi perſonatibus, dignitatibus, & honoribus quibuſcumque, ac beneficiis Eccleſiaſticis, & officiis publicis, de diœceſanorum, vel eis abſentibus Vicariorum ſuorum conſilio, habeatis liberam facultatem, quòd qualiter intelligi debeat, petiuiſtis eiuſdem Sedis oraculo declarari. Hoc ſanè de filiis & nepotibus illorum, credentium, & aliorum huiuſmodi, qui modo tales eſſe probantur, intelligendum eſſe videtur, non autem illorum, quos emendatos conſtiterit, & pro culpa huiuſmodi ad mandatum Eccleſiæ pœnitentiam recepiſſe, quam ipſi vel iam perfecerunt, vel humiliter proſecutioni eius inſiſtunt, vel parati fuerunt dum viuerent ad recipiendam eamdem. Diœceſani quoque in priuandis talibus ſunt generaliter requirendi, niſi forſan conſtaret legitimè, quòd iidem ſcienter eis beneficia contuliſſent, tunc enim eos in iis requirendos eſſe non credimus, ſed potiùs à ſuo iudice puniendos.

Iuſſio prædicta exequendi.

§. 13. Vos igitur hæc & alia contingentia in hac parte, commiſſum vobis officium, ſic prudenter & fideliter exequi procuretis, ſic ad ea pure propter Deum, cuius cauſam geritis, veſtra feratur intentio, quòd labor veſter vobis ad vitæ præmium, & aliis ad ſalutem, quæ ſolùm in talibus quæritur, proficiat animarum.

Datum Viterbij, 5. Kalendas Octobris Pontific. noſtri, Anno quarto. *D. P. A. 4. die 27. Septemb.*

Infirmi qui ſanæ mentis hæreticorum conſolamentum petunt, non excuſantur eo quòd tempore receptæ conſolationis, ſanæ mentis non eſſent. XIII.

Ex hac Bulla proditum eſſe credo capit. 3. de Hæret. in 6. Et eamdem Bullam edidit poſtea Vrb. IV. die 21. Auguſti 1261. quam vti minus neceſſariam prætermiſi.

ALEXANDER EPISCOPVS, &c. Dilectis filijs Fratribus Ordinis fratrum Minorum Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis in adminiſtratione S. Franciſci, præſentibus & futuris. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1258.*

Quidam in firmi conſolamentum hæreticorum petebant.

EX parte veſtra fuit propoſitum coram nobis, quòd nonnulli de partibus, vbi vobis contra hæreticos Inquiſitionis officium eſt commiſſum, in mortis articulo conſtituti, ſalutis remedium abhorrentes, Conſolatos hæreticos ad ſe introduci faciunt, & ab eis per impoſitionem manus, deſolationis ſuæ conſolationem accipiunt, ſecundùm peſſimam conſuetudinem eorumdem. Sed filij & hæredes ſic decedentium propter hoc exhæredari timentes, ac volentes ob id eorum malitiam excuſari, proponunt ſe velle probare per teſtes, quòd iidem, quando recipiebant conſolationem huiuſmodi, loquelam amiſerant, & erant alienati à mente: cum moris ſit apud eos

(vt

(vt dicitur) quòd nullum taliter conſolentur, qui non ſit ſanæ mentis,& memoriam habeat ordinatam. Quare nos conſulere voluiſtis, vtrum debeant tales probationes admitti.

Hoc Pontif. prouidet vt in rub.

§. 1. Nos igitur conſultationi veſtræ taliter reſpondemus, vt ſi legitimè conſtiterit, quòd prædicti dum ſanæ mẽtis eſſent, petierint hæreticos Conſolatores, ſicque vnum fuerint vniuerſæ carnis ingreſſi, licèt conſolationem huiuſmodi, imò verius deſolationem, non ſanæ mentis effecti, vel poſt perditam iam loquelam ſuſcepiſſe dicantur, nulla ſuper hoc probatio admittatur, cum in nullo ſic decedentes debeant propterea releuari. In dubio verò admitti poterit, non tamen vxores, filij, ſeu familiares, aut de ſuis aliqui, ad hoc probandum recipiantur in teſtimonium, ſed alij teſtes idonei, & ſpecialiter fidei zelatores, cum contra tales ſit non modicùm præſumendum: ſitque in talibus propter fidei priuilegium, cum multa cautela ſummaque diligentia præ ceteris negociis, procedendum.

D.P.A.4.die 13 Nouemb.

Dat. Anagniæ Idibus Nou. Pont. noſtri Anno quarto.

XIV. De cautione recipienda ab Hæreticis conuerſis, & eorum fautoribus, eaque in caſu contrauentionis exigenda, ac obedientia ab eis requirenda.

Edita An.D. 1258 & 1260.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs fratribus Ordinis Minorum Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis in adminiſtratione S. Franciſci, tàm præſentibus, quàm futuris. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Redeuntes ad fidem cauendo de cautione.

SVper extirpatione hæreticæ prauitatis, hoc à vobis in locis in quibus contra hæreticos, vobis Inquiſitionis officium eſt commiſſum, ſtatuimus obſeruandum, vt hæreticis, credentibus, fautoribus, receptatoribus, & defenſoribus hæreticorum ipſorum, ad mandatum Eccleſiæ redeuntibus, ſub certa pœna pecuniaria inter cetera quę iniungenda fuerint, iniungatis diſtrictè, quod fidem Catholicam firmiter teneant, & vlterius hæreticis ipſis auxilium, conſilium, & fauorem aliquem non impendant, necnon Eccleſiæ mandata obediant, & obſeruent quæ eis feceritis, vel vnus veſtrum occaſione ipſius hæreticæ prauitatis, & ab eiſdem cautio exigatur. Nos autem vobis & ſingulis veſtrum, cogendi per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione remota, tàm redeuntes ipſos, quàm & defenſores, ſi oportuerit, eorumdem, ad præſtationem vel ſolutionem huiuſmodi pœnæ, ad quam ſe obligauerint, ſi, quod abſit, in dictam pœnam inciderint, plenam concedimus auctoritate præſentium facultatem.

Pecunia ex dictis contrauentionibus redigenda vbi exponenda ſit.

§. 1. Pecunia vero quæ de huiuſmodi pœnis, vel ex tertia parte mulctarum, vel condemnationum exigendarum à quibuſlibet perſonis & locis, ſeu bonorum apprehendendorum occaſione hæreſis, vel hæreticorum ſecundùm tenorem conſtitutionum noſtrarum (quas in eoſdem hæreticos, fautores eorum, & alios promulgatas, in capitularibus ciuitatum & locorum aliorum conſcribi mandauimus (fortè peruenerit, penes tres viros fide probatos à vobis & à Diœceſano, vel eiuſdem Vicario, ſi idem præſens non fuerit, eligendos, deponatur fideliter conſeruanda & de illa vobis, & ſingulis veſtrum neceſſariæ, ad proſecutionem negotij contra hæreticos expenſæ ſine difficultate aliqua de ipſius Diœceſani conſilio miniſtrentur, & eidem Diœceſano de iis quæ expendi contigerit, rationis plenariæ fidelis computatio exponatur.

D.P.A.4.die 13.Octob.

Dat. Anagniæ, Idibus Nouemb. Pont. noſtri Anno 4.

Sequitur alia conſt. in executionem præcedentis.

Edita An.D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Fratribus de Ordine Minorum. Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis in adminiſtratione B. Franciſci. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa iuſſionis.

AD audientiam noſtram peruenit, quod nonnulli de adminiſtratione B. Franciſci, notati & ſuſpecti de hæretica prauitate, ac fautores & receptatores hæreticorum, ad mandatum Eccleſiæ redeuntes, interdum ſe obligant ſub certis pœnis ad parendum mandatis Eccleſiæ, & ſuper hoc præſtant vobis fideiuſſorias cautiones, quorum nonnulli mandatis quæ ipſis facitis, parere recuſant.

Iuſſio exigendi pœnas.

§. 1. Quia verò noſtri decet appoſitione conſilij ſuper hoc ſalubriter prouideri, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus tales, & fideiuſſores eorum, quod mandatis factis eis per vos, & faciendis pareant, monitione præmiſſa per impoſitionem & exactionem pœnarum, ad quæ ſe obligant, & etiam per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione remota cogatis: inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

D.P.A.6.die 23. Ian.

Datum Anagniæ, 10. Kalendas Februarij, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XV. Quòd Prælati Eccleſiaſtici, Rectores ſæculares, & alij, faueant & aſſiſtant Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, in negotio fidei exequendo.

Ampliorem in hoc diſpoſitionem attende inf. in conſtit. 1. Pij V. Sanctiſſimus & in alia conſtit. 71. Clem. VIII. Sanctiſſimus.

Edita An.D. 1258.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus fratribus ..... Epiſcopis & dilectis filijs ..... Electis Abbatibus, Prioribus, Miniſtris, Guardianis, & alijs Eccleſiarum Prælatis, & Rectoribus. necnon & vniuerſo Clero, tàm Religioſis cuiuſcumque profeſſionis, & Ordinis, quàm Sæcularibus, in ducatu Spoletano conſtitutis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa huius conſtitutionis.

EXortis in agro Fidei Chriſtianæ per partes Italiæ abundantius ſolito hæreticæ zizaniis, ſeminante illa, per temporis impacati malitiam, homine inimico, Sedes Apoſtolica eius caput Fidei & magiſtra, volens circa zizaniorum extirpationem huiuſmodi, per aliquos de fratribus Ordinis Minorum, partes ſuæ ſolicitudinis adimpleri, dilecto filio ..... Miniſtro Prouinciali eiuſdem Ordinis, in adminiſtratione S. Franciſci mandauit, vt ipſe duos ex fratribus ſuis viros zelum habentes Chriſtianæ Fidei, & opere ac ſermone potentes, aſſumeret, eiſque in partibus veſtris, Inquiſitionis officium contra hæreticos, eorumque fautores, & complices iniungere procuraret.

Iuſſio de qua in rub.

§. 1. Nos itaque CHRISTI nomen in populo exaltari gaudentes, ac fidei eius maſſam ab omni per quod inſici valeat, emundari totis affectibus cupientes, vniuerſitatem veſtram rogamus, monemus, & hortamur attentè, per Apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenus attendentes prudenter, quòd Inquiſitores huiuſmodi à prædicto deputati Miniſtro pro defenſione ipſius Fidei, & cum ſalute fidelium laborantes, & periculis perſonas proprias ſalubriter exponentes, nequeunt ad omnia, quæ tanto expediunt negotio, ſufficere per ſeipſos, eiſdem, & aliis, ſi quos ad hoc ex ipſius fratribus contigerit deputari, in prædicto exequendo negotio efficaciter aſſiſtatis, opportunum ſibi conſilium, fauorem & auxilium impendendo, ita quod exinde veſtræ Fidei ſinceritas merito valeat commendari, nec contingat Dei opus periculoſe per veſtram negligentiam vel incuriam intermitti, quas proculdubio, præter id quod horrendis notaret maculis infamia negligentes vltrix omnis inobedientiæ ac negligentiæ Apoſtolica ſeueritas acri percelleret diſciplina.

D.P.A.4.die 15.Nouemb.

Datum Anagniæ 17. Kalendas Decembris, Pontificatus noſtri Anno quarto.

Indulgentiæ pro Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis eorumque Notariis ſociis & fautoribus: ac pro omnibus in proſecutione negotij F. decedentibus.

Alia

Alia ſeruientium Inquiſitoribus priuilegia, vide ſup. in conſt. 2. Innoc. IV. Impia & infrà in Vrb. IV. conſt. 2. Licèt.

Ad propagandam fidem Catholicam Congregationem inſtituit Greg. XV. in conſtit. 26. Inſcrutabili inf. tom. 4.

Edita An. D. 1259.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis fratribus Ordinis fratrum Minorum Inquiſitoribus hæretica prauitatis in adminiſtratione S. Franciſci præſentibus & futuris. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

FIrmiſſime teneat veſtra prudentia, & nullatenus dubitet, quòd Deus indulgentiarum & pater miſericordiæ, conſiderans merita ſingulorum, contentus noſtris Indulgentiis non exiſtit, quin benefacientibus gratiam potiorem indulgeat, & gloriam ſuperaddat, ad quas per fructum boni operis promerendas, fideles CHRISTI frequenter & libenter noſtris remiſſionibus inuitamus. Cum itaque vos propter Deum in negotio Fidei laborantes, huiuſmodi ſalutaribus præmiis deceat recreari.

Indulgentiarum elargitio.

§. 1. Nos vobis verè pœnitentibus & confeſſis, de omnipotentis Dei miſericordia, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, plenam concedimus veniam peccatorum. Sociis autem Ordini veſtri fratribus & Notariis veſtris, qui vna vobiſcum in proſecutione huiuſmodi negotij laborabunt, & aliis qui ad impugnandum hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defenſores eorum, vobis ex animo auxilium præſtiterint vel fauorem, tres annos de iniuncta ſibi pœnitentia relaxamus. Et ſi qui ex eis in proſecutione huiuſmodi negotij fortè deceſſerint, eis peccatorum omnium, de quibus corde contriti ac ore confeſſi fuerint, plenam veniam indulgemus.

D. P. A. 5. die 15. Sept.

Datum Anagniæ 17. Kalendas Octobris, Pontificatus noſtri Anno quinto.

XVII. Inquiſitorum hæreticæ prauitatis facultas, cogendi quoſcumque Magiſtratus & Officiales, ad exequendum eorum ſententias.

Hoc idem ſtatuit Innoc. VIII. inf. in eius conſt. 10. Dilectus. Et aduerte quòd hanc executionem dare illi tenentur, abſque proceſſuum reuiſione, vt ibid. & in conſt. 43. Leon. X. Honeſtis.

Edita An. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs fratribus de Ordine Minorum, Inquiſitoribus hæretica prauitatis in Prouincia B. Franciſci. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa conſtitutionis.

AD audientiam noſtram peruenit, quòd Poteſtates, Rectores, Iudices, Antiani, Officiales, Conſilia, & Communitates, quorumdam Caſtrorum, Locorum & Ciuitatum Prouinciæ B. Franciſci, in qua inquiſitio contra hæreticos vobis à Sede Apoſtolica eſt commiſſa, circa executiones ſententiarum, quas contra notatos ſuſpectos de hæretica prauitate, credentes, fautores, & receptatores eorum profertis, à vobis ſuper hoc requiſiti, ſe interdum reddunt difficiles, & etiam negligentes. Nos itaque volentes quod negotium Inquiſitionis huiuſmodi, ſalutarem conſequatur effectum, circa ea intendimus animo vigilanti, per quæ ſubmotis quibuſlibet obſtaculis, prædictum negotium, Deo propitio, & de bono in melius dirigatur.

Inquiſitorum ſententias exequi ...

§. 1. Quocirca vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus Poteſtates, Rectores, Iudices, Antianos, Officiales quocumque nomine cenſeantur, Conſilia, & Communitates prædictas, quòd huiuſmodi ſententias à vobis latas & ferendas, etiam ſublato cuiuſlibet dilationis & difficultatis obſtaculo, executioni demandent, monitione præmiſſa per excommunicationis in perſonas Poteſtatum, Rectorum, Iudicum, Antianorum, Officialium, & Conſiliariorum, ac priuationis ab officiis: & in Ciuitates, Caſtra & Loca huiuſmodi, interdicti ſententias, appellatione remota cogatis.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Non obſtante aliqua indulgentia Sedis Apoſtolicæ, de qua, cuiuſque tenore, oporteat in noſtris literis plenam & expreſſam mentionem fieri, & per quam effectus præſentium impediri valeat vel differri.

D. P. A. 4. die 20. Ian.

Datum Anagniæ, 13. Kalendas Februarij, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XVIII. Inquiſitorum hæreticæ prauitatis auctoritas, compellendi quoſcumque ad ſibi exhibendum ſcripturas & inſtrumenta ſpectantia ad Officium ſanctæ Inquiſitionis, & conuocandi Clerum & populum aduerſus hæreticos, & eorum fautores.

Edita An. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis .... fratribus de Ordine Minorum, Inquiſitoribus hæretica prauitatis in adminiſtratione S. Franciſci. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Facultas compellendi omnes habentes ſcripturas ſpectantes ad Inquiſitionem.

CVpientes vt Inquiſitionis negotium contra hæreticam prauitatem ſolicitudini veſtræ commiſſum, ad Dei gloriam & augmentum Fidei Catholicæ, in noſtris manibus fœliciter proſperetur: compellendi appellatione remota per cenſuram Eccleſiaſticam, per vos vel per alios, quos ad hoc idoneos vos vel alter veſtrum duxeritis eligendos, omnes illos, qui ſcripta, vel inſtrumenta Inquiſitionis, vel ad eius officium pertinentia, per quoſcumque hactenus facta, ac etiam facienda contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, ſeu defenſores eorum habent, vel habuerint, vt ea ſine cuiuſlibet difficultatis ſeu dilationis diſpendio, vobis vel alteri veſtrum exhibeant.

Abſoluendique redeuntes ad Fidem.

§. 1. Necnon abſoluendi à ſententia excommunicationis omnes illos, qui dimiſſa hæreticorum perfidia, ad vnitatem Catholicæ Fidei, liberè, ac humiliter redire voluerint, & credentes, receptatores, fautores, ac defenſores eorum, ac etiam reconciliandi eos Eccleſiæ, à qua noſcuntur diabolica ſuggeſtione præciſi.

Conuocandi Clerũ & populum, &c.

§. 2. Conuocandique Clerum & populum Ciuitatum, Caſtrorum, aliorumque locorum contra tales: ita vt in ferendis ſententiis contra ipſos, poſſitis peritos & diſcretos, prout expedierit, aduocare.

Indulg. eiſdẽ dandi.

§. 3. Dandi quoque omnibus accedentibus ad vocationem huiuſmodi, auctoritate noſtra, quadraginta dierum indulgentiam.

Procedẽdique contra omnes ſummarie.

§. 4. Procedendi etiam contra illos, quos in dicta prouincia commiſiſſe conſtiterit, licèt ad alias partes ſe duxerint transferendos: necnon, & vt in eodem negotio ſummarie, abſque iudiciorum & aduocatorum ſtrepitu, procedere valeatis, auctoritate præſentium vobis & cuilibet veſtrum concedimus facultatem. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendo.

Quibuſcũque non obſtantib.

§. 5. Non obſtantibus ſi aliquibus ſit indultum ab eadem Sede, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, niſi plenam & expreſſam, vel de verbo ad verbum fecerint mentionem: & conſtitutione de duabus dietis edita in Concilio generali.

D. P. A. 6. die 4. Martij.

Datum Anagniæ quarto Non. Maij, Pontific. noſtri Anno ſexto.

XIX. Prælati Eccleſiaſtici, & alij omnes Clerici quomodolibet exempti, ſtatim requiſiti, prouideant Inquiſitoribus eorumque ſociis, de ſaluo conductu.

Concordat ſubſequens conſtitutio, Magiſtratibus ſæcularibus directa.

ALEXAN

Edita An. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus Fratribus. Epiſcopis, & dilectis filijs Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Archipresbyteris, Præpoſitis, Plebanis, & alijs Eccleſiarum Prælatis, & Clericis Religioſis & Sæcularibus, tam exemptis, quàm non exemptis per Prouinciam Romanam, quæ continet Vrbem cum ſuo diſtrictu, Patrimonium B. Petri in Tuſcia, Sabiniam, Reate cum ſua Diœceſ. Campaniam, & Maritimam, conſtitutis, ad quos literæ iſtæ peruenerint. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

AD extirpandam de partibus veſtris hæreticam prauitatem totis affectibus intendentes, inquiſitionem faciendam in illis partibus contra reſperſos huiuſmodi prauitate, dilecto filio fratri Andreæ de Ordine Minorum, duximus committendam.

Prælati & Clerici prouideant Inquiſitoribus de ſaluo conductu.

§. 1. Vt igitur idem frater veſtro fultus præſidio, in commiſſo ſibi negotio Inquiſitionis, Deo propitio valeat proſperari: vniuerſitatem veſtram rogamus & hortamur attentè, in virtute obedientiæ, ac ſub pœna excommunicationis per Apoſtolica vobis ſcripta præcipiendo mandantes, quatenus vos vniuerſi & ſinguli, dicto fratri Andreæ & ſocijs eius, de ſecuro conductu, quotieſcumque vos ſuper hoc duxerint requirendos, liberaliter, ac ſine dilatione, de loco ad locum prouidere curetis; preces noſtras & præceptum taliter impleturi, vt pateat per effectum operis, quòd ſitis orthodoxæ Fidei zelatores. Noſque deuotionem veſtram poſſimus exinde meritò commendare.

D. P. A. 6. die 16. Martij.

Dat. Anagniæ, Idibus Martij, Pontificatus noſtri anno ſexto.

XX. Barones, Magiſtratus, Communitates, & Officiales omnes, tenentur ſtatim requiſiti, Inquiſitoribus eorumque ſocijs de ſecuro ſaluo conductu prouidere.

Concordat cum præced. conſtitutione, directa Clericis & Prælatis Eccleſiaſticis.

Edita An. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Nobilibus viris, Baronibus, Caſtellanis, Poteſtatibus, Capitaneis, Rectoribus, Antianis, Prioribus & eorum Officialibus, necnon Communitatibus Ciuitatum, Caſtrorum, & Locorum Prouinciæ Romanæ quæ continet Vrbem cum ſuo diſtrictu, Patrimonium B. Petri in Tuſcia, Sabiniam, Reate cum ſua diœceſi. Campaniam, & Maritimam, ad quos literæ iſtæ peruenerint. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

AD extirpandam de partibus veſtris hæreticam prauitatem totis affectibus intendentes, Inquiſitionem faciendam in illis partibus contra reſperſos huiuſmodi prauitate, dilecto filio fratri Andreæ de Ordine Minorum duximus committendam.

Omnes tenentur inquiſitoribus prouidere de ſaluo conductu.

§. 1. Vt igitur idem frater veſtro fultus præſidio, in commiſſo ſibi negotio Inquiſitionis, Deo propitio valeat proſperari: vniuerſitatem veſtram rogamus, & hortamur attentè ſub pœna excommunicationis, ac mille marcharum argenti, per Apoſtolica vobis ſcripta præcipiendo mandantes, quatenus vos vniuerſi & ſinguli, dicto fratri Andreæ & ſocijs eius de ſecuro conductu quotieſcumque vos ſuper hoc duxerint requirendos, liberaliter ac ſine dilatione, de loco ad locum prouidere curetis: Preces noſtras & præceptum taliter impleturi, vt pateat per effectum operis, quòd ſitis orthodoxæ Fidei zelatores. Noſque deuotionem veſtram poſſimus exinde meritò commendare.

D. P. An. 6. die 15. Mart.

Dat. Anagniæ, Idibus Martij, Pont. noſtri anno ſexto.

XXI. Quòd Inquiſitores hæreticæ prauitatis, bona Hæreticorum confiſcata diſtrahant, & pretium ad opus S.R.E. conſeruent.

Bullar. Mag. Tom. I.

Ad hæc vide ſupr. conſtit. 8. Innoc. IV. Cum fratres, vbi notaui.

Edita An. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs fratribus Andreæ, Gentili, & Bartholomæo Ordinis Minorum, & alijs Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis in Romana Prouincia, & adminiſtratione B. Franciſci. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Facultas de qua in rubr.

DIſcretioni veſtræ, de qua plenam in Domino fiduciam obtinemus, vendendi ac diſtrahendi liberè bona hæreticorum, eorúmque fautorum, credentium receptatorum & defenſorum, publicata iam, ſeu confiſcata, & in poſterum publicanda, & confiſcanda, prout commiſſo vobis Fidei negotio expedire videritis, ita quòd eorum pretium ad opus Romanæ Eccleſiæ conſeruetur, necnon & contradictores ſuper hoc, per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendi, plenam & liberam concedimus auctoritate præſentium facultatem.

D. P. A. 6. die 24. Sept.

Dat. Genuæ, 8. Kal. Octobris, Pont. noſtri anno ſexto.

XXII. Inquiſitores hæreticæ prauitatis, procedere poſſint in cauſis Fidei, contra quoſcumque etiam exemptos, eligeréque Notarios etiam regulares, qui in ſæculo Notarij fuerunt.

Edita An. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis in Lombardia, Marchia Ianuenſi. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Inquiſitorum auctoritas procedendi contra omnes etiam exemptos.

NE commiſſæ vobis contra hæreticos Inquiſitionis officium, quocumque contingat obice præpediri, vobis & ſingulis veſtrum, præſentium auctoritate concedimus, vt non obſtantibus aliquibus priuilegiis vel indulgentiis, quibuſcumque perſonis, cuiuſuis conditionis, dignitatis, vel gradus, Religionis aut Ordinis, & præſertim Ciſtercienſis. Prædicatorum, Minorum, ſeu Eremitarum, ſiue Communitatibus, vel vniuerſitatibus Ciuitatum locorum, ſpecialiter vel generaliter, ſub quacumque verborum expreſſione vel forma ab Apoſtolica Sede conceſſis, vel amodo concedendis, etiamſi dicatur in illis, quòd eis per aliquas literas, totum de verbo ad verbum tenorem non continentes, priuilegiorum, vel indulgentiarum ipſarum nequeat derogari, maximè quòd illi excommunicari, vel ipſorum Terræ ſupponi non poſſint Eccleſiaſtico interdicto: aut quòd prædictorum vel aliorum quorumlibet Ordinum fratres, ad executiones negotiorum, aut ad citationes quorumlibet ſiue denunciationes ſententiarum, excommunicationis, ſuſpenſionis vel interdicti auctoritate literarum Apoſtolicarum minimè cogi poſſint, niſi de ipſorum Ordinibus & priuilegiis vel indulgentiis, eis ſuper hoc à Sede Apoſtolica conceſſis, habeatur in eiſdem literis mentio ſpecialis: in eodem officio & contra impedientes illud, vel in eo vobis iuxta officium & poſſe ſuum, à vobis requiſitos aſſiſtere non curantes liberè iuxta formam vobis per literas noſtras traditam, procedatis: cùm ex huiuſmodi vel aliis priuilegiis & indulgentiis, nullum vobis in tantæ pietatis negotio, velimus obſtaculum generari.

Notarij qui eligendi.

§. 5. Ad hæc, ſi ſuper his quæ circa idem officium, illúdque contingentia in ſcriptis fuerint redigenda, tabellionum ſæcularium copia fortè defuerit opportuna, perſonis regularibus cuiuſcumque Ordinis qui tabellionatus officium in ſæculo habuiſſe noſcuntur, exercendi illud in his, cum à vobis neceſſitate huiuſmodi ſuadente fuerint requiſiti, auctoritate noſtra licentiam concedatis. Quos ad hoc conſtitutione canonica, vel regulari contraria nequaquam obſtante, ex diſtricto volumus iuſſionis noſtræ præcepto teneri. Quòd ſi nec tales habere poteritis, alios duos viros idoneos, Clericos vel Laicos, quotiens talis imminebit neceſſitas, aſſumatis: qui ſimul fideliter ea quæ fuerint à vobis, vel coram vobis ex præ

dicto officio generali gerenda, conſcribant, quorum ſcripta quantum ad hunc neceſſitatis articulum pertinet, ac ſi vnius perſonæ publicæ manu confecta fuiſſent, inconcuſſam habere decernimus firmitatem. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo, non obſtante conſtitutione de duabus dietis edita in Concilio generali.

Dat. P. A. 6. die 15. Oct. Dat. Anagniæ, Idibus Octob. Pontific. noſtri Anno ſexto.

XXIII. Inquiſitores hæreticæ prauitatis Ordinis Fratrum Prædicatorum vel Minorum non tenentur obedire Prælatis ſuorum Ordinum, in concernentibus Officium ſanctæ Inquiſitionis.

Hoc idem ſtatuit Vrb. IV. in quadam eius conſt. incipien. Catholica, quam conſulto vti minus neceſſariam prætermiſi.

Edita An. D. 1260. *ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis, Vniuerſis fratribus Prædicatorum & Minorum Ordinum Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, per diuerſas Italiæ partes à Sede Apoſtolica deputatis, & in poſterum deputandis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.*

Cauſa conſtitut. CAtholicæ Fidei negotium, quòd plurimum inſidet cordi noſtro in veſtris proſperari manibus, ac de bono in melius procedere cupientes, ac volentes omne ab eo impedimentum omnéque obſtaculum remoueri: præſentium vobis auctoritate mandamus, quatenus in eodem negotio, de diuino & Apoſtolico fauore confiſi, omni humano timore depoſito, conſtanter ac intrepidè procedentes, circa extirpandam hæreticam prauitatem, tam de Lombardia & Thuſcia, quam de omnibus aliis Italiæ partibus, cum omni vigilantia omnique ſtudio laboretis. Et ſi forſan Magiſter & Miniſter Generalis, aliique Priores, & Miniſtri Prouinciales, ac Cuſtodes ſeu Guardiani aliquorum locorum veſtrorum Ordinum, prætextu quorumcumque priuilegiorum ſeu indulgentiarum eiuſdem Sedis dictis Ordinibus conceſſorum, aut concedendorum in poſterum, vobis vel veſtrum alicui, ſeu aliquibus iniunxerint, ſeu quoquomodo præceperint, ad tempus vel quoad certos articulos certaſve perſonas negotio ſuperſedeatis eidem.

Inquiſitores non tenentur &c. vt in rubr. §. 1. Nos vobis vniuerſis & ſingulis auctoritate Apoſtolica diſtrictiùs inhibemus, ne ipſis obedire in hac parte, vel intendere quomodolibet præſumatis, nos enim priuilegia ſeu indulgentias huiuſmodi, quantum ad hunc articulum, tenore præſentium reuocantes, omnes excommunicationis, interdicti, & ſuſpenſionis ſententias, ſi quas in vos vel veſtrum aliquos hac occaſione ferri contigerit, irritas prorſus decernimus & inanes. Nam etſi prædicta ſedes interdum Prælatis aliquibus veſtrorum ordinum per ſuas ſub certa forma committat literas, vt ad exercendum Inquiſitionis officium contra hæreticam prauitatem, aliquos ſuorum ordinum fratres aſſumere valeant, ipſoſque cum expedire viderint, amouere, ac alios ſubrogare; non tamen per hoc quod ipſis ea dumtaxat de cauſa in hac parte committitur, quia de Fratrum ſuorum Ordinum idoneitate pleniorem habere notitiam præſumantur, aliqua eis ſuper huiuſmodi Inquiſitionis negotio, vobis immediatè à prædicta Sede commiſſo, & committendo, facultas vel iuriſdictio attribuitur ſeu poteſtas.

D. P. A. 6. die 11. Decembr. Dat. Lateran. 3. Idus Decembris, Pontific. noſtri anno ſexto.

VRBANVS QVARTVS PONT. CLXXXIV.
ANNO DOMINI MCCLXI.

VRbanus Quartus Gallus, ex Ciuitate Trecenſi Iacobus Pantaleo, anteà vocatus, Patriarcha Hieroſolymitanus, creatus Viterbij, 4. Kalend. Septembris anno 1261. Vixit annos tres, menſem vnum, dies quatuor. Creauit Cardinales quatuordecim. Obiit Peruſiæ anno Domini 1264 6. Nonas Octobris, ibidem in Eccleſia Cathedrali S. Laurentij ſepultus eſt. Vacauit ſedes menſes 4. dies 3.

I. Inſtitutio Feſtiuitatis Sanctiſſimi Corporis CHRISTI, pro Feria quinta poſt octauam Pentecoſtes quotannis ſolemniter celebrandæ.

Hanc inſtitutionem comprobauit Clem. V. vt in Clem. vnica de Reliq. & Ven. Sanct. vbi iſtam Bullam integram recenſet. Quam tamen in hoc opere non poſui, quia ſuper eadem celebratione per octauam & Indulgentijs, habes in hoc opere aliam conſt. Martini V. num. 12. Ineffabile, ac alteram Eugen. IV. num. 6. Excellentiſſimum.

Ad maiorem tanti Sacramenti venerationem, Inſtitutæ ſunt etiam Laïcorum Confraternitates, vt in conſt. 20. Pauli III. Dominus. Et vnicuique conceſſum eſt, infrà octauam facere ſolemnem proceſſionem à Greg. XIII. infra in conſt. 10. Cum interdum.

VRBANVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs Eccleſiarum Prælatis, &c. *Edita An. D. 1262.*

TRanſiturus de hoc Mundo ad Patrem Saluator noſter D. IESVS CHRISTVS, cum tempus ſuæ Paſſionis inſtaret, ſumpta Cœna in memoriam mortis ſuæ, inſtituit ſommum & magnificum ſui Corporis & Sanguinis Sacramentum, Corpus in cibum, & Sanguinem in poculum tribuendo. Nam quoties hunc Panem manducamus, & Calicem bibimus, mortem Domini annunciamus. In inſtitutione quidem huius Sacramenti dixit ipſe Apoſtolis. Hoc facite in meam commemorationem, vt præcipuum & inſigne memo *Enarratio multorum beneficiorū receptorum à Deo in hoc Sacramento pro nobis inſtituto.*

memoriale ſui amoris eximij, quo nos dilexit, eſſet nobis hoc præcelſum, & Venerabile Sacramentum, memoriale inquam mirabile ac ſtupendum, delectabile, ſuauiſſimum, ac ſuper omnia pretioſum, in quo innouata ſunt ſigna, & mirabilia immutata, in quo habetur omne delectamentum, & omnis ſaporis ſuauitas, ipſaque dulcedo Domini degustatur, in quo vtique vitæ ſuffragium conſequimur & ſalutis. Hoc eſt memoriale dulciſſimum, memoriale ſaluificum, in quo gratam Redemptionis noſtræ recenſemus memoriam, in quo à malo retrahimur, & in bono confortamur, & ad virtutum & gratiarum proficimus incrementa, in quo profecto proficimus ipſius corporali præſentia Saluatoris. Alia namque quorum memoriam agimus, ſpiritu mêteque complectimur: ſed non propter hoc realem eorum præſentiam obtinemus. In hac verò Sacramentali CHRISTI commemoratione, IESVS CHRISTVS præſens ſub alia quidem forma, in propria verò ſubſtantia eſt nobiſcum. Aſcenſurus enim in Cælum, dixit Apoſtolis & eorum ſequacibus; Ecce ego vobiſcum ſum omnibus diebus vſque ad conſummationem ſæculi, benigna ipſos promiſſione confortans, quòd ſe maneret & eſſet cum eis etiam præſentia corporali. O digna, & numquam intermittenda memoria, in qua mortem noſtram recolimus mortuam, noſtrumque interitum interiiſſe, ac lignum viuificum ligno Crucis affixum, fructum nobis attuliſſe ſalutis. Hæc eſt commemoratio glorioſa, quæ fidelium animos replet gaudio ſalutari, & cum infuſione lætitiæ deuotionis lacrymas ſubminiſtrat. Exultamus nimirum noſtram memorando liberationem, & recolendo Paſſionem dominicam per quam liberati ſumus, vix lachrymas continemus. In hac itaque ſacratiſſima commemoratione, adſunt nobis, ſuauitatis gaudium ſimul & lachrymę, quia & in ea cõgaudemus lachrymãtes, & lachrymamur deuote gaudẽtes, lætas habendo lachrymas, & lætitiam lachrymantem, nam & cor ingenti perfuſum gaudio, dulces per oculos ſtillat guttas. O diuini amoris immenſitas, diuinæ pietatis ſuperabundantia, diuinæ affluentia largitatis. Dedit enim nobis Dominus omnia, quæ ſubiecit ſub pedibus noſtris, & ſuper vniuerſas terræ creaturas, contulit nobis dominij principatum. Ex miniſtris etiam ſpirituum ſuperiorum, nobilitat & ſublimat hominis dignitatẽ. Adminiſtratorij namque ſunt omnes in miniſterium, propter eos qui hæreditatem ſalutis capiunt deſtinati. Et cum tam copioſa fuerit erga nos eius munificentia, volens adhuc ipſe in nobis ſuam exuberantem caritatem præcipua liberalitate monſtrare, ſemetipſum nobis exhibuit, & tranſcendens omnem plenitudinem largitatis, omnem modum dilectionis excedens, attribuit ſe in cibum. O ſingularis & admirãda liberalitas, vbi donator venit in donum, & datum eſt idem penitus cum datore. Quam larga & prodiga largitas, cum tribuit quis ſe ipſum. Dedit igitur nobis ſe in pabulum, vt quia per mortem homo corruerat, & per cibum ipſe releuaretur ad vitam. Cecidit homo per cibum ligni mortiferum, releuatus eſt homo per cibum ligni vitalis. In illo pependit eſca mortis, in iſto pependit vitæ alimentum. Illius eſus meruit læſionem, iſtius guſtus intulit ſanitatem. Guſtus ſauciauit, & guſtus ſanauit. Vide, quia vnde vulnus eſt ortum, prodiit & medela; & vnde mors ſubiit, exinde vita euenit. De illo ſiquidem guſtu dicitur, Quacumque die comederis, morte morieris; de iſto verò loquitur, Si quis comederit ex hoc pane, viuet in æternum. Hic eſt cibus qui plene reficit, vere nutrit, ſummeque impinguat, non corpus, ſed cor, non carnem, ſed eſcam, non ventrem, ſed mentem. Homini ergo, qui ſpirituali alimonia indigebat, Saluator ipſe miſericors, de nobiliori & potentiori huiuſmodi alimento pro animæ refectione pia diſpoſitione prouidit, decens quoque liberalitas extitit, & conueniens operatio pietatis, & verbum Dei æternum quod rationabilis creaturæ cibus eſt, & refectio, factum caro, ſe rationabili creaturæ carni & corpori, homo videlicet, in edulium largiretur, panem enim Angelorum manducauit homo, & ideo Saluator, ait, Caro mea vere eſt cibus. Hic panis ſumitur, ſed vere non conſumitur; manducatur, ſed non tranſmutatur, quia in edentem minimè transformatur, ſed ſi digne recipitur, ſibi recipiens conformatur. O excellentiſſimum Sacramentum, ô adorandum, venerandum, colendum, glorificandum, præcipuis magnificandum laudibus, dignis præconiis exaltandum, cunctis honorandum ſtudiis, deuotis proſequendum obſequiis, & ſinceris mentibus retinendum. O memoriale nobiliſſimum intimis cõmendandum præcordiis, firmiter animo alligandum, diligenter reſeruandum in cordis vtero & meditatione, ac celebritate ſedula recenſendum. Huius memorialis continuam debemus celebrare memoriam, vt illius cuius ipſum fore memoriale cognoſcimus, ſemper memores exiſtamus, quia cuius donum vel munus frequentius aſpicitur, huius memoria ſtrictius retinetur.

§. 1. Licèt igitur hoc memoriale Sacramentum in quotidianis miſſarum ſolemniis frequentetur, conueniens tamen arbitramur & dignum, vt de ipſo ſemel ſaltem in anno, ad confundendam ſpecialiter hæreticorum perfidiam & inſaniam, memoria ſolemnior & celebrior habeatur. In die nãque Cœnæ Dñi, quo die ipſe CHRISTVS hoc inſtituit Sacramentum, Vniuerſalis Eccleſia pro pœnitentium reconciliatione, ſacri confectione chriſmatis, adimpletione mandati circa lotionem pedum, & aliis quamplurimum occupata, plenè vacare non poteſt celebrationi huius maximi Sacramenti. Hoc enim circa Sanctos, quos per anni circulum veneramur, ipſa obſeruat Eccleſia, vt quamuis in litaniis, & Miſſis, ac aliis etiam ipſorum memoriam ſæpiùs renouemus, nihilominus tamen ipſorum natalitia certis diebus per annum ſolẽnius recolat, feſta propter hoc eiſdẽ diebus ſpecialia celebrando. Et quia in his feſtis circa ſolemnitatis debitũ, aliquid per negligentiam, aut rei familiaris occupationem, aut aliàs ex humana fragilitate omittitur, ſtatuit ipſa mater Eccleſia certum diem, in qua generaliter omnium Sanctorum commemoratio fieret, vt in hac ipſorum celebratione communi, quicquid in propriis ipſorum feſtiuitatibus omiſſum exiſteret, ſolueretur. Potiſſimè igitur exequendum eſt erga hoc viuificum Sacramentum Corporis & Sanguinis IESV CHRISTI, qui eſt Sanctorum omnium gloria & corona, vt feſtiuitate, ac celebritate præfulgeat ſpeciali, quatenus in eo quòd in aliis Miſſarum officiis circa ſolemnitatem eſt forſan prætermiſſum, deuota diligentia ſuppleatur, & fideles feſtiuitate ipſa inſtante, intra ſe præterita memorantes, id quod in ipſis Miſſarum ſolemniis ſæcularibus forſan agendis impliciti, aut alias ex negligentia, vel fragilitate humana minus plene geſſerunt, tunc attente in humilitate ſpiritus, & animi puritate reſtaurent. Intelleximus autem olim dum in minori eſſemus officio conſtituti, quod fuerat quibuſdam Catholicis diuinitus reuelatum, feſtum huiuſmodi generaliter in Eccleſia celebrandum.

Relatio cauſæ ob quam inſtituta fuit ſolemnis feſtiuitas huius Sacramenti.

§. 2. Nos itaque ad corroborationem, & exaltationem Catholicæ fidei, digne ac rationabiliter duximus ſtatuẽdum, vt de tanto Sacramẽto præter quotidianam memoriam, quam de ipſo facit Eccleſia, ſolemnior, & ſpecialior annuatim memoria celebretur, certum ad hoc deſignantes & deſcribentes diem, videlicet feriam quintam proximam poſt Octauam Pentecoſtes, vt in ipſa quinta feria deuotæ turbę fidelium propter hoc ad Eccleſias affectuoſæ concurrant, & tam Clerici, quàm Populi gaudentes, in cantica laudum ſurgant. Tunc enim, omnium corda, & vota, ora, & labia, hymnos perſoluãt lætitię ſalutaris, tunc pſallat fides; ſpes tripudiet; exultet caritas, deuotio plaudat; iubilet chorus; puritas iucondetur. Tunc ſinguli, alacri animo pronaque voluntate conueniant ſua ſtudia laudabiliter exequendo, tanti feſti ſolemnitatem celebrãtes. Et vtinam ad CHRISTI ſeruitium, ſic eius fideles ardor inflammet, vt, per hęc, & alia proficientibus ipſis meritorum cumulus apud eum, qui ſeſe dedit pro eis in pretium, tribuitque ſe ipſis in pabulum, tandem poſt huius vitæ decurſum eis ſe in præmium largiatur.

Inſtitutio d. feſtiuitatis, ſingulis annis feria quinta poſt octauam Pentecoſtes ſolemniter celebranda.

§. 3. Ideoque vniuerſitatem veſtram monemus & hortamur in Domino, & per Apoſtolica ſcripta in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo mandamus, in remiſſionem peccatorum iniungentes, quatenus tam excelſum, & tam glorioſum feſtum, prædicta quinta feria ſingulis annis deuote & ſolemniter celebretis, & faciatis ſtudioſe per vniuerſas Eccleſias Ciuitatum veſtrarum, & Diœceſum celebrari, ſubditos veſtros in

Hortatio ad celebrationem d. feſtiuitatis.

dominica, dictam quintam feriam proximè præcedentem, ſalutaribus monitis ſolicite, per vos & per alios exhortantes, vt per veram & puram confeſſionem, eleemoſynarum largitionem, attentas & ſedulas orationes, & alia deuotionis & pietatis opera, taliter ſe ſtudeant præparare, quòd huius pretioſiſſimi Sacramenti mereantur fieri participes illa die, poſſintque ipſum ſuſcipere reuerenter, ac eius virtute augmentum conſequi gratiarum.

Indulgentia pro illum celebrantibus. Has indulgẽtias recordare eſſe amplatas in Bulla citata in rub.

§. 4. Nos enim Chriſti fideles ad colendum tantum feſtum & celebrandum, donis volentes ſpiritualibus animare, omnibus vere pœnitentibus & confeſſis, qui matutinali officio feſti eiuſdem, in Eccleſia in qua idem celebrabitur interfuerint, centum; qui verò Miſſæ totidem; qui autem in primis ipſius feſti Veſperis interfuerint, ſimiliter centum; qui verò in ſecundis totidem; Illis verò qui Primæ, Tertiæ, Sextæ, Nonæ, ac Completorij officiis interfuerint, pro qualibet horarum ipſarum, quadraginta; Illis autem qui per octauas illius feſti, Matutinalibus, Veſpertinis, Miſſæ, ac prædictarum horarum officiis interfuerint, centum dies, ſingulis octauarum ipſarum diebus, in omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Apoſtolorum eius Petri & Pauli, auctoritate confiſi, de iniunctis ſibi pœnitentiis relaxamus.

Datum &c.

II. Inquiſitorum hæreticæ prauitatis auctoritas, circa proceſſum & examen teſtium, obſeruantiamque legum editarum contra hæreticos, & punitionem Prædicatorum & aliorum ipſis Inquiſitoribus inobedientium.

Conueniunt textus cap. Vt officium, & cap. Per hoc de Hæret. in 6. & Clem. 1. eod. tit. Supradictæ autem leges aduersùs hæreticos promulgatæ, ſunt ſup. in conſt. 1. Innoc. IV. Cum aduersùs. & conſt. 9. Ad extirpanda.

Edita An. D. 1262.

VRBANVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis in Lombardia, & Marchia Ianuenſi deputatis auctoritate Apoſtolica, & in poſterum deputandis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Ad extirpationem hæreticæ prauitatis.

LIcet ex omnibus Mundi partibus, quæ Chriſtiana religione cenſentur, teneamur ex officij noſtri debito extirpare lethiferam peſtem hæreticæ prauitatis: in Italia tamen imminet nobis hæc ſolicitudo propẽſius, vbi eandem peſtem propter malitiam temporis, quæ in detrimẽtum fidei Catholicæ peruerſa genimina germinauit, ex vicinitate perſenſimus abundantius ſucceuiſſe.

Inquiſitores autem inclinant.

§. 1. Vt igitur Inquiſitionis officium contra hæreticos in Prouincia Lombardiæ, videlicet à Bononia & Ferraria incluſiuè, vſque ad vltimos fines ſuperiorum partium eiuſdem prouinciæ, ac Marchia Ianuenſi, auctoritate Apoſtolica poſſit efficacius adimpleri: diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, in remiſſionem vobis peccaminum iniungentes, quatenus in caritate Dei, hominum timore poſtpoſito, virtutem ſpiritus induentes, ex alto prædictum officium vbique infrà præfatos limites, ſimul vel ſeparatim, aut ſingulariter prout negotij vtilitas ſuadebit, ſub mercede æternæ, ſic efficaciter proſequi & exequi ſtudeatis, vt per ſolicitudinis veſtræ prudentiam, de prædictis Lombardia, & Marchia, radix iniquitatis hæreticæ ſuccidatur: & vinea Domini exterminatis vulpeculis, quæ peruerſis moribus demoliuntur eamdem, fructus afferat Catholicæ puritatis.

Et culpabiles ſumant.

§. 2. Si quos autem de prauitate prædicta, culpabiles inueneritis vel infectos, ſeu etiam infamatos, contra ipſos (niſi examinati abſolutè velint mandatis Eccleſiæ obedire) necnon & contra receptatores, defenſores, & fautores eorum, iuxta ſanctiones canonicas, auctoritate Apoſtolica, hominum metu, diuino timori poſtpoſito procedatis.

Non obſtantibus hic indicatis.

§. 3. Non obſtantibus aliquibus literis, ad quoſcumque alios de Lombardia & Marchia prædictis (exceptis locorum Diœceſanis) ſuper huiuſmodi negotio ab Apoſtolica Sede directis, quarum deinceps ad inquiſitiones huiuſmodi faciendas nolumus auctoritate procedi, quinimo ne procedatur per illas diſtrictius inhibemus. Nec prætextu commiſſionis ſpecialiter eiſdem Diœceſanis ſuper hoc factæ, veſtros proceſſus in eorumdem Diœceſanorum ciuitatibus & diœceſibus, volumus impediri. Nec per hoc quòd fidei negotium generaliter, in ipſis Lombardia & Marchia vobis committimus, commiſſiones à præfata Sede Diœceſanis eiſdem factas, ſi forſan illarum, ſeu etiam ordinaria velint auctoritate procedere, intendimus reuocare. Veruntamen ſiue auctoritate ordinaria, ſiue ex delegatione prædictæ Sedis, iidem Diœceſani in huiuſmodi negotio proceſſerint, nequaquam volumus, per concurſum proceſſuum, vel alias quomodolibet, veſtros impediri proceſſus, quin Diœceſanorum ipſorum proceſſibus non obſtantibus, in eodem negotio procedere libere valeatis.

Pœnitentesque abſoluantur.

§. 4. Si verò aliqui ex prædictis, hæretica labe penitus abiurata, redire voluerint ad Eccleſiaſticam vnitatem, eis iuxta formam Eccleſiæ, abſolutionis beneficium impendatis, & iniungatis eiſdem, quod iniungi talibus conſueuit, prouiſo ſolerter, ne ſimulata conuerſione redeant fraudulenter, & vos imò potius ſe ipſos fallentes, ſub agni ſpecie gerant lupum.

Nominatos damnent ſine conſilio Diœceſanorum.

§. 5. Quod ſi aliqui fuerint iudicandi hæretici, vel incarcerationis pœna perpetuæ alicui pro huiuſmodi crimine fuerit infligenda, ad id per vos de Diœceſanorum, vel Vicariorum ſuorum, ſi ipſis Diœceſanis abſentibus præſentes fuerint, conſilio procedatur: vt in tantæ animaduerſionis iudicio non poſtponenda Pontificum auctoritas intercedat.

Examinent teſtes vt hic.

§. 6. Verum quia in tam graui crimine, cum multa oportet cautela procedi, vt in reos, ſine vllo proferatur errore duræ ac dignæ ſeueritas vltionis, volumus & mandamus, vt vos vel illi, quos ad hoc duxeritis deputandos, in examinatione teſtium, quos recipi ſuper crimine prædicto ipſumque contingentibus, oportuerit, adhibeatis duas religioſas & diſcretas perſonas, in quarum præſentia, per publicam, ſi commodè poteſt haberi, perſonam, aut per duos viros idoneos, fideliter eorumdem depoſitiones teſtium conſcribantur.

Eorum dicta ſcribantur per Notarium vel duas perſonas.

§. 7. Ad conſcribendas quoque huiuſmodi depoſitiones teſtium, & ad faciendum omnia quæ in commiſſo vobis officio, ad ſcriniarij ſeu tabellionis officium pertinent, teneri diſtrictè præcipimus, cum per vos ſeu deputatos ad hoc à vobis requiſiti fuerint, omnes & ſingulos veſtri Ordinis Fratres, qui dum eſſent in ſæculo huiuſmodi tabellionatus officium habuiſſe, & exercuiſſe noſcuntur, & illos etiam, quibus idem tabellionatus officium, ratione præfati negotij fidei, fuit à dicta Sede commiſſum, & in poſterum committetur.

Notarij eſſe etiam Religioſi qui in ſæculo fuerunt.

§. 8. Concedentes huiuſmodi fratribus, necnon & aliis religioſis quibuſlibet, qui ſimiliter dum eſſent in ſæculo, dictum tabellionatus officium habuerunt & exercuerunt; quibuſcumque etiam clericis ſæcularibus, officium ipſum habentibus, etiamſi iidem Fratres Religioſi, & Clerici ſint in ſacris ordinibus conſtituti, exercendi liberè officium ipſum quoad præmiſſa, non obſtante aliquo contrario ſtatuto Canonis vel ordinis, quocumque vallato munimine, plenariam facultatem.

Nomina teſtium ſcandalo imminente non publicentur.

§. 9. Quod ſi teſtibus, quos à vobis recipi, vel ab alio vice veſtra ſuper eodem crimine examinari contigerit, ex publicatione nominum eorumdem, videritis periculum imminere, ipſorũ nomina non publicè, ſed ſecretè, coram aliquibus perſonis prouidis & honeſtis, religioſis, & aliis ad hoc vocatis, de quorum conſilio ad ſententiam, vel condemnationem procedi volumus, exprimantur, & ſic non obſtante quòd illis, contra quos huiuſmodi teſtes depoſuerint, eorum nomina non fuerint publicata, ad cognitionem iudicis inſtruendam, adhibeatur plena fides teſtium depoſitionibus eorumdem.

Ad conſulendum quiſque cogatur.

§. 10. Vt ergo commiſſi vobis officij debitum, vtilius & liberius exequamini, committendi citationes, teſtium examinationes, cum huiuſmodi crimine ac ipſius circun-

ſtantiis

ſtanciis duxeritis inquirendum, & denunciationes ſententiarum, quas in quoſlibet hac de cauſa tuleritis accerſendi quoque prout expedierit peritos quoſlibet vt vobis in ferendis huiuſmodi ſententiis præbeant conſilium opportunum, ac vobis aſſiſtant. Conuocandi etiam Clerum & populum Ciuitatum, Caſtrorum aliorumque locorum prout dicto negotio, fidei videritis expedire.

Summarie Inquiſitores procedant.

§. 11. Inſuper, in dicto negotio, de plano, & abſque iudiciorum, & aduocatorum ſtrepitu; ac contra illos quos in prædictis Lombardia & Marchia Ianuenſi in hæreſeos crimine commiſiſſe conſtiterit, licet ad alias partes ſe transferendos duxerint, procedendi.

Leges contra hæreticos ſeruare faciant.

§. 12. Necnon, faciendi obſeruari inuiolabiliter omnes conſtitutiones Apoſtolicas, & leges Imperiales per quondam Federicum olim Romanorum Imperatorem, tunc in deuotione Romanæ Eccleſiæ perſiſtentem Paduę promulgatas aduersùs huiuſmodi peſtem hæreticæ prauitatis. Necnon elargiendi viginti vel quadraginta dierum indulgentiarum, quotiens opportunum videritis, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui ad veſtram conuocationem propter hoc faciendam, acceſſerint, plena ſit vobis & ſingulis veſtrum præſentium tenore facultas.

Inquiſitorum omniumque fautorum indulgentia. Vide etiã conſt. 16. Alex. IV. ſuperiorem.

§. 13. Vobis autem pro huiuſmodi negotio laborantibus, illam peccatorum veniam indulgemus, quæ ſuccurrentibus, Terræ ſanctæ, in generali Concilio eſt conceſſa, ſociis verò veſtri Ordinis, & notariis veſtris, qui vnà vobiſcum in proſecutione huiuſmodi negotij laborabunt, & omnibus qui perſonaliter vobis aſtiterint in eodem negotio, & qui ad impugnandum hæreticos, fautores, receptatores, & defenſores eorum, vobis ex animo præſtiterint conſilium, auxilium vel fauorem, de omnipotentis DEI miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, auctoritate confiſi, tres annos de iniunctis ſibi pœnitentiis relaxamus. Et ſiqui ea his in proſecutione huiuſmodi negotij forte deceſſerint, eis peccatorum omnium, de quibus corde contriti, & ore confeſſi fuerint, plenam veniam indulgemus.

Prædicatores quæſtuarij compeſcantur.

§. 14. Compeſcendi prætereà monitione præmiſſa, per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, prædicatores quæſtuarios à prædicationis officio, quòd ad ipſos nullatenus pertinet (quorum intereſt tantum caritatiua ſubſidia ſimpliciter petere, ac indulgentiam ſi quam fortè habent, exponere) liberam vobis & ſingulis veſtrum concedimus auctoritate præſentium facultatem.

Turbantes omnes coerceantur.

§. 15. Ceterùm ſi fortè, quòd non credimus, aliqui cuiuſcumque conditionis, huic negotio vobis commiſſo ſe opponere, ſeu illud præſumpſerint aliquatenus impedire, vt non poſſit procedi in eodem: imò niſi requiſiti, illud fouerint, & iuxta officium & poſſe ſuum, ſinguli iuuerint ſtudioſè, contra eos tanquam contra hæreticorum fautores & defenſores, ſecundùm ſanctiones canonicas, freti eadem auctoritate intrepidè procedatis. Nos enim nihilominus ad reprimendam tam ſuperbam, & pernitioſam audaciam, & omnimodè confundendam, in illos gladium eccleſiaſticæ poteſtatis acriter exercemus, & Reges & Principes, alioſque CHRISTI fideles, ſiue pro Terræ ſanctæ ſuccurſu, ſiue aliàs pro CHRISTI ſeruitio Crucis charactere inſignitos, necnon & ceteros Catholicos, prout expedire viderimus, inuocabimus contra eos: vt cælum & terra aduersùs deteſtabilem temeritatem ipſorum pariter moueantur. Denique vt circa præmiſſa plenè vobis & ſingulis veſtrum coerctionis expedita & inuiolabilis adſit auctoritas, volumus, vt ea omnia viriliter exequamini, inuocato ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendo.

Derogatio contrariorum.

§. 16. Non obſtantibus aliquibus priuilegiis, vel indulgentiis, quibuſcumque perſonis, cuiuſuis conditionis, dignitatis, vel gradus, Religionis, vel Ordinis, & præſertim Ciſtercienſium, Prædicatorum, Minorum, ſeu Eremitarum: ſiue Communitatibus, vel Vniuerſitatibus Ciuitatum & locorum, ſpecialiter, vel generaliter, ſub quacumque verborum expreſſione vel forma, à memorata Sede conceſſis, vel in poſterum concedendis: etiamſi dicatur in illis, quòd eis per aliquas literas, totum de verbo ad verbum tenorem non continentes, priuilegiorum, vel indulgentiarum ipſorum nequeat derogari, & illis maximè priuilegiis & indulgentiis, quibus ab ipſa Sede conceſſum eſt aliquibus, ſeu concedetur deinceps, quòd excommunicari, vel ipſorum terræ ſupponi non poſſint eccleſiaſtico interdicto: aut quòd Prædicatorum, vel aliorum quorumlibet Ordinum fratres, ad executiones negotiorum, aut ad citationes quorumlibet, ſiue denunciationes ſententiarum excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, auctoritate literarum Apoſtolicarum minimè cogi poſſint, niſi de ipſorum Ordinibus & priuilegiis, vel indulgentiis, eis ſuper hoc à dicta Sede conceſſis, eadem habeatur in eiſdem literis mentio ſpecialis (cum ex huiuſmodi, vel aliis priuilegiis, nullum vobis in tantæ pietatis negotio velimus obſtaculum interponi) & conſtitutione de duabus dietis edita in Concilio generali.

Dat. Viterbij 13. Kal. Aprilis, Pont. noſtri Anno 1. *D. P. Anni 1. die 20. Martij.*

Canonizatio S. Riccardi Epiſcopi Cicestrenſis in Anglia, eiuſque relatio in numerum SS. Confeſſorum, cum inſtitutione ſuæ feſtiuitatis, pro die 3. Menſis Aprilis. III.

Edita An. D. 1260.

VRBANVS PAPA QVARTVS, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpoſitis, Archipresbyteris, & alijs Eccleſiarum Prælatis, ad quos literæ iſtæ peruenerint. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

EXultet Angelica turba Cœlorum, exultent diuina myſteria, ſummi namque Regis victoria, & ſalutaris ſuæ paſſionis effectus in humani relucent generis creatura. Exultent in gloria Sancti, & in ſuis lætentur cubilibus, de nouo Cœli conciue, qui habitator dum domus Interæ terrenum ſundamentum habentis, poſt carnem cum vitiis, Mundum cum delitiis ſuperatus, poſt habitum de hoſte antiquo triumphum, corporis ergaſtulo reſoluto, factus compatriota cæleſtium, cæleſti quieſcit in patria, ſydereas incolit manſiones. Exultet Mater Eccleſia nouæ prolis fœcunditate iucunda, cuius meritis fidem Catholicam ſupra firmam petram ſtabili firmitate firmatam, claris inſpicit clarere prodigiis, & ſignis inſignibus inſigniri, quibus fallaces hæreticorum confutantur fallaciæ, Iudæorum confunditur obſtinata proteruia, inexcuſabilis ignorantia paganorum, omni prorſus excuſationis velamento frangatur. * Anglia, prorumpat in iubilum, & celebri memoria ſe virum produxiſſe meditetur angelicum, conſortem gloriæ Angelorum. Exultet & gaudeat Ciceſtrenſis Eccleſia, quæ tantum meruit habere Paſtorem, qui eam viuus ſalutaribus inſtituit monitis, laudabilibus inſtruxit exemplis, moriens fauore munit apud homines, interceſſionibus protegit apud Deum. Gaudens igitur & exultans cum iucunditate, commemoret ſe illum in terris habuiſſe patronum, cuius in cœlo patrocinio communitur. Plaudant & iubilent profuſis cuncti Chriſticolæ gaudiis, dum paſſiones huius ſæculi, ad æternam conſiderant gloriam profeciſſe, vt temporalibus pœnis affecti, æternis gaudiis potiantur, dum mundi mundanorumque contemptum, ad æternæ hæreditatis participium conualeſcere intuentur, vt terrena ſpernentes, ſuperna participent, & fiant CHRISTI Domini cohæredes. Plaudant itaque manibus, exultationis voce iubilent, plauſus exultet operum, iubilet vox pſalmorũ, piis plaudant manus operibus, orationum deuota tripudia voces ſonent, reſonent cymbala bene ſonantia, labia cordi concinna. Concors concrepet harmonia, cor amet, lingua clamet, manus operetur inſtanter. Læti diem agant lætitiæ, plebs & clerus ex immenſitate gratiæ, menſuram laudis & lætitiæ metiantur. Laudent igitur Dominũ ſecundùm multitudinem infinitæ ſuæ magnitudinis ſine fine. ** inſtruatur.*

Exultatio vniuerſalis in eo B. Riccardo Epiſc. Ciceſtr. multis virtutibus ornato, & miraculis claro.

§. 1. Laudent eum in Venerandæ memoriæ B. Riccardo quondam Epiſcopo Ciceſtrenſi mirabilem, quem ipſe ſua immenſa bonitate, virtutum operatione mirificans, & gratia ſanitatum, ſic immenſis illuſtrauit miraculis, quòd in diuerſitate graduum ſui ſtatus, in gratia & gloria gradatim aſcendit. In ſubiectionis namque ſtatu

quaſi ſtella matutina promicuit in medio nebulæ, dum in ipſa iuuenilis ætatis ignorantia, innocentiæ firmato veſtigio, imitando vixit exemplo. In Prælationis gradu quaſi luna in diebus ſuis plena reſplenduit, potius de virtutum creſcentium meritis incrementa ſuſcipiens, quàm de auctæ gloria dignitatis. Poſt felicem verò tranſitum de hac vita, quaſi Sol refulgens, ſic ipſe in templo Dei refulſit, dum ſignis euidentibus, quaſi radiantibus Solis radiis coruſcauit. Fœlix principium, fæliciori continuatum medio, fæliciſſimo meruit fine concludi, cuius vitæ talis exitus debebatur. Sic debuit ei largitor bonorum omnium; præſentis curricula vitæ decurrere, vt mundo moriens, ipſi Deo fælicius viuere mereretur. Cuius vitam, per quam veræ vitis palmes effectus, viuit æterna plantatus in vita. Cuius proceſſum, per quem ſibi ad cœleſte palatium miſericordiarum Pater parauit acceſſum, cuius miranda miracula, quibus miraculoſe per ipſius merita dominantium Dominus ſuam mirificauit Eccleſiam, ad ſuæ laudis præconium, ad inſtruendum nouis propugnaculis Chriſtianæ religionis ædificium, ad præſentium & futurorum inſtructionem & gladium, grato compendio gratia diuina fauente ſermoni, compendioſus ſermo perſtringet.

Continentia in curſu ſua iuuentutis.

§. 2. Hic nempe à primæuæ iuuentutis ſuæ primitiis, Ducis illius ducatu deductus, illius Regis rectus & directus regimine, in cuius celiaria ipſum ſequens, ipſi obſequens, ſemper optauit anxius, & tandem obtinuit, vt credimus firmiter, glorioſius introduci. Vacans ſtudioſe virtutibus, virtutum Domino votiue reddidit vota ſua omnia; quæ iuuenilis ætas pernicioſe ſolet amplecti, velut in annoſa iam conſtitutus ætate, diſcreta maturitate deuitans. Continentiæ ſtuduit, adoleſcentiæ ac iuuentutis vias incertas, adeo impolluto nixus calle tranſire, quòd famam ſuam ab omni contagij carnalis infamia ſeruauit illæſam.

Ceſſio oblati ſibi à fratre primogenito Regni, ad coniugale conſortium nobilis puellæ eum inuitante.

§. 3. Quin etiam à fratre primogenito per grati obſequij eius inducto gratiam, non ſeducto per alicuius calliditatis aſtutiá, cum oblatione cedendi patrimonij, quod ſecundum morem patriæ idem frater totaliter obtinebat, inuitatus ad coniugale cuiuſdam nobilis puellæ conſortium, Mundi huius corde mundo immundis declinatis illecebris, vt in ſortem Domini cederet, ceſſit huiuſmodi ceſſioni, & animam ſuam firmo propoſito cæleſti ſponſo deſponſans, ſponſæ terrenæ ſponſalia ſponte ſpreuit, ad caſtitatis aſpirans priuilegium, non execrans carnalis matrimonij Sacramentum. O negotiatio prouida, ò vtilis & ingenioſa mercatio, terrena pro cæleſtibus commutauit, tranſitoria pro manſuris, temporalia pro æternis. Contempſit temporale patrimonium, vt particeps fieret hæreditatis æternę. Carnalis coniugij voluptates appetentibus anxias, ſatietatis pænitudine plenas, abhorruit, vt immaculati thori delicias, deſiderantibus ſuaues & placidas, fruentibus gratas & auidas, obtineret.

Adminiſtratio Archiepiſcopatus Cantuarien. dum illum B. Edmundus obtinebat.

§. 4. Et vt eo plenius in incæpta negotiatione proficeret, quo vberius ſcientia & virtutibus impleretur, impendit ſtudio ſolicitas operas, virtutibus ſe virtuoſe deuouit. Et quia vas nouum, animum ſcilicet peccatorum maculis non infectum, vero attulit Elyſeo, ipſe ſapientiæ ſal miſit in illud, ipſumque virtutibus, ac famæ nitentis oleo adeo fæcundauit, quòd proficiens præ coætaneis ſuis, in literarum ſcientia, in tantum virtutibus profecit & fama, quòd inter ceteros, imò cum ceteris, B. Edmundus tùnc Cantuarien̄ Archiepiſcopus, currens in ſcientiæ ſuæ præconio, & laudabilis cõuerſationis odore, ipſum in participem ſingularis familiaritatis, & ad officium Cancellariæ Cantuarien̄ aſſumpſit. Cumque datam illi à Domino gratiam, pleniorem exolueret * familiaris experientia, quam vulgaris fama promiſerat, circa totius Archiepiſcopatus adminiſtrationē ipſius miniſterio vtebatur. Ipſum ſuam dexteram reputabat, fidum ſui pectus conſilij, fidelem miniſtrum Iuſtitię, ac eruditam linguam, fructuoſæ doctrinæ. In his autem, & aliis inferioribus adminiſtrationibus ſuæ curæ commiſſis, Vir Dei diuina ipſum proſequente gratia, taliter miniſtrauit, quòd in veracitate ſermonis, cenſura iuſtitiæ, manſuetudinis lenitate, humilitatis cultu, omnibus ſe amabilem exhibuit, omnibus vtilem, pauperes auxilio, diuites conſilio refouendo, In iis quaſi ſtella matutina reſplendens, ſuis creſcentibus meritis in plenæ lunæ claritatem excreuit. Licet enim ſoleant interdum virtutes tepeſcere, & otio cedere, deſideratæ dignitatis culmine accedente, dum ſtudent aliqui viuere quietius, & perſiſtant in optata & obtenta dignitate diutius, in iſto tamen cum altioris gradus incremento, creuerunt.

** alias excoleret.*

Electio ad Epiſcopatū & regimen Eccleſia Ciceſtr. vbi virtutib. & laboribus, &c. præſtantior fuit & miraculis clarior, quorum aliqua recenſentur videlicet.

§. 6. Ipſe namque vocatus ad regimen Eccleſiæ Ciceſtrenſis, factus eſt ſolito longè magis vigil ad curam, non ſegnis ad opus, ſuauis ad mores. Ex tunc ei fuit pauperum cura maior, habitus abiectior, geſtus & affatus humilior. Ex tunc ipſe in perſecutionem perpeſſione fortior, in libertatis Eccleſiaſticæ defenſione conſtantior, in Iuſtitiæ cenſura inflexibilior, in oratione feruentior, in eleemoſynarum largitione profuſior, in proprij corporis caſtigatione rigidior, diſtrictior in obſeruátia diſciplinæ, in carnis & ſpiritus lucta prudentior. Horum colluctatione frequenter in ipſa luctatus, prudenter attendit, ſtuduit luctari prudenter, carnem coëgit ſeruire ſpiritui, abiecit ancillam & filium eius, carnem & carnis incentiua proſternens vigiliis, quas ſpreto cubili peruigil obſeruabat, refocillauit ſpiritum, pauit ieiunus, multa orationum aſſiduitate nutriuit. O virum induſtrium, ô circumſpecti athletæ prudentiam. Carni arma debilitationis impoſuit, vt armis fortitudinis ſpiritus armaretur. Illi dedit arma terreſtria, vt ſpiritus arma cæleſtia cõmodiùs toleraret. Vt enim carnis carie caute careret effectu, verè Mardochęus effectus, ipſius & nomen & omen aſſumpſit, dum nominis interpretationē impleuit, impudentis carnis factus amara contritio, & ipſam amare conterens impudentem. Poſuit enim veſtimētum eius cilicium, & ipſius ſtimulos corrigia ligneis & ferreis pungente ſtimulis, ſe nudum comprimēdo repreſſit, loricamque ſuperinduens, arma macerationis adiecit. O pugnantis cauta ſagacitas, ſagaxque cautela; ô dolus bonus in hoſtem. Sic amauit aduerſarium; vt armis debilitaret armatum, cum debilitato ſecure confligeret, in conflictu quietius vinceret, de armato virtuoſiùs obtineret. Hæc miranda, hæc laudāda belli victoria, non in exercitus multitudine, ſed de cœlo veniens fortitudo. Hoc opus illius, in cuius conſpectu non eſt differentia in multis liberare vel paucis. Hoc opus illius, qui docuit lucernam accenſam non poni ſub modio, ſed candelabro ſuperponi. Hoc illius opus, qui quod verbo docuit, opere in B. Richardo compleuit. Ipſe enim pater luminū, qui edidit per tenebras mundi huius in ſuo lumine ambulare, in ipſo meritorum lucernam accendit, ipſe illam candelabro mirabilium operum ſuperimpoſuit, vt per clara merita, quaſi Luna reſplendens, tandem per miraculorum euidētiam, in Solis fulgorem proficeret, & quaſi Sol in templo Chriſtianæ Fidei refulgeret, nec laterent in abditis tantæ opera claritatis, quæ idem ſummus opifex per eum non ſolùm cum ipſo regnantem, ſed etiam adhuc, licèt præter carnem, tamen in carne viuentem, dignatus eſt mirabiliter operari, patientibus ad beneficium; videntibus & audientibus, admirandum imitationis exemplum, & proficiendi doctrinam. Quorum de multis aliqua, oneroſæ multitudinis vitandæ gratia, breuis ſeries referabit.

Multiplicatio panis pro refectione pauperum.

§. 7 Quodam ſiquidem edulitatis tempore ad eiuſdem B. Viti eleemoſynā inopinata concurrente inopum copia, panem qui ad nonaginta refectionē pauperum, diſtributione ſolita æſtimatus, occurrentis multitudinis vix parti minimæ concurrebat in numero, viuus panis qui de cœlo deſcendit, ad ipſius benedictionem abundare fecit in tantum, quòd pręter æſtimationem aſtantium, refectis abundè fere tribus millibus pauperum, conſuetas recipientium portiones de ſupernæ abundantia pietatis ſuperabundauerunt partes, quæ ſecundùm eandem diſtributionem, centum adhuc pauperes refeciſſent.

Prædictio horæ ſui obitus.

§. 8. Hic reſolutionis ſui corporis tempore propinquante, per plures dies ante, horam mortis certam, licèt ipſa nihil incertius; facti ſubſecuta veritate dictum certificare, prædixit.

Nitor corporis poſt obitum.

§. 9. Poſt cuius tranſitum, corpus ipſius antea grauatum vigiliis, terræ duritia, in qua frequenter ſolebat decubare confractum, ieiuniis maceratum, macerationibus multis afflictum, præter humanum morem, nitidiſſimum apparuit, vt probaretur preſſuris talibus non oppreſſum, ſed potius expolitum.

§. 10. Ad

Erectio i acontracti paralytici.

§. 10. Ad ipſius innocationem, contractus cuius membra naturaliter greſſui miniſtrantia, ita totaliter plurium annorum paralyſis inueterata contraxerat, vt eiſdem membris huius miniſterio ineptis redditis, nulla omnino daretur gradiendi facultas, ille cuius mira ſunt opera, ſubito membris ipſis in ſolitam virtutem erectis, in liberi greſſus libertatem erexit.

Deſiccatio antiquatarũ fiſtularum.

§. 11. Antiquatas fiſtulas plurium oſſium extractione concauas, & ſine ſpe ſanitatis ſtillantes ſaniem, eiuſdem ſancti meritis, vlceribus etiam repentè ſanatis, diuinæ pietatis affluentia deſiccauit.

Suſcitatio trium mortuorum.

§. 12. Tres mortuos, quorum vnum currentis currus per medium rota compreſſerat, reliquos verò febris extinxerat, ille, qui mortem moriendo deſtruxit, precibus ſub eiuſdem porrectis nomine inclinatus, ſuſcitauit ad vitam.

Infuſio animæ corpuſculo nato exanimi.

§. 13. Et quod non eſt prætereundum ſilentio, ſed ſolemni vulgandum gaudio, in humanum corpuſculum è veſtigio inhumandum, vtpote de corpore matris natum exanime, de vtero transferendum ad tumulum, eius inuocato nomine, animam viuentem, animarum creator infundit.

Inſtantibus Reg. Angl. & aliis apud Alex. IV. & iſtũ Pontificem de prædictis inquiſitionem fieri demandarunt.

§. 14. Sanè iis & aliis miris operibus Sancti huius aſtruentibus ſanctitatem, & Chriſtianæ Fidei veritatem miraculorum lingua loquente, concurrit vndique populus, creuit deuotio, laudatur Dominus de ſalutiferis gratiis, ſalutis auctori gratiæ referuntur. Inualuit ſuper his fama communis & celebris in auribus felic. record. Alexandri Papæ prædeceſſoris noſtri, de Anglorum tabernaculis vox exultationis & ſalutis intonuit. Ad ipſum cariſſimi in CHRISTO filij noſtri N. Regis Illuſtris, Prælatorum, & aliorum magnatum Angliæ, ſupplicationis humilis inſtans clamor aſcendit, prædeceſſoris ipſius auctoritate, inquiſitionem fieri ſuper prædictis obtinuit. Nos, & fratres noſtros, per Prælatos, Religioſos, Comites, Barones, & alios fide dignos in inquiſitione ipſa probata veritas, & auctoritate noſtra, primo per Ven. fratrem noſtrum N. Epiſcopum Tuſculan. ac demum per Nos & eoſdem fratres diligenti examinatione diſcuſſa, de Sancti eiuſdem vita mirabili, miraculis & meritis glorioſis inſtruxit.

Nunc cœlũ & terra & ſimilia quæ in eaſunt lætitiam oſtendãt &c.

§. 15. Exultet itaque Cœlum laudibus, reſultet terra gaudiis, & huius Sancti ſolemnia læto concentu concinat populus Chriſtianus. Molliatur duritia Iudæorum, paganorum ignorantia inſtruatur, ſileant hæreſes, hæreticorum doloſa labia conticeſcant, nec moliantur amplius doloſæ vulpeculæ religionis Chriſtianæ ſegetem caudis ignitis, & doloſis fraudibus demoliri. Virtutem vereantur Eccleſiæ tanti ac talis & ſimilium patronorum defenſione munitæ, nec ipſorum præſumptuoſa temeritas de cetero in ipſam præſumat inſidias, euidentium operum, & ſignorum propugnaculis tantis inſtructam; ſignis ſaltem euidentibus acquieſcant, qui in veri dogmatis teſtimoniis non quieſcunt. Operibus ſaltem credant qui pertinaciter euangelicæ doctrinæ non credunt. Auertantur ab errorum inuiis, veritatis conuertantur ad viam, vt in Domini veritate directi, rectius huius B. Viri vias Fidei & operis veſtigiis inueſtigent, ipſumque ſequi ſtudeant, qui ambulans in via immaculata, Domino fideliter miniſtrauit.

Hinc proinde Pont. dictum Ricardum SS. Cathalogo aſcribit.

§. 16. Ceterùm quia ſicut de ipſo pro certo tenet concepta ex his certa & indubitata credulitas, Rex cœleſtis ſic eum honorari decreuit cælis, vt æternæ claritatis lumine quaſi regiis veſtimentis amictus, & ſempiternæ gloriæ diademate decoratus, ſedi ſupernæ quietis inſideat; decet vt noſtro miniſterio per omnem Chriſtiani cultus ambitum vehiculo debitæ venerationis incedens, profuſis per orbem gaudiis, & effuſis vndique laudibus honoretur in terris. Propter quod de fratrum eorumdem, ac Prælatorum omnium, apud Sedem Apoſtolicam exiſtentium, vnanimi conſilio, & concordi conſenſu, in feſto B. Vincentij XI. Kalendas Februarij eum, hoſtis humani generis, carnis & mundi victorem, Sanctorum Cathalogo cum celebri gaudio duximus adſcribendum.

Eiuſq; feſtum die 3. April. celebrari iubet.

§. 17. Ideoque Vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus 3. Non. Aprilis (quo vtique die ipſius beatus ſpiritus de vitæ præſentis exilio tranſiuit ad patriam, & mundi huius egreſſus tenebras, ac luminis abyſſum ingreſſus, ad inacceſſibilem lucem acceſſit, ipſam fælix habitans,* & babetur fæliciter ab eadem) celebriter eius feſta celebria, modulatis vocibus & cordibus, annis ſingulis celebretis, & à veſtris faciatis ſubditis celebrari, vt eumdem glorioſum Confeſſorem & inclytum venerantes in terris, ſentiatis interceſſorem aſſiduum, & defenſorem perpetuum in excelſis.

** habens*

Indulgentiam etiam eius ſepulchrũ viſitãtibus elargitur.

§. 18. Vt autem ad venerabile ſepolchrum ipſius, eo affluentius quo vtilius, confluat populi multitudo, & colatur ſolemnius eiuſdem Confeſſoris veneranda ſolemnitas, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui cum deuotione ad illud in die ſolemnitatis ipſius acceſſerint, eius implorando ſuffragia, ſingulis annis quibus illuc venerint de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, auctoritate cõfiſi, vnum annum, & quadraginta dies, accedentibus autem ad prædictum ſepulchrum infrà eiuſdem feſti quindenam, quadraginta dies de iniuncta eis pœnitentia, miſericorditer relaxamus.

Dat. Viterbij, 10. Kal. Martij, Pont. noſtri anno 1. *D. P. A. 1. die 22. Apr.*

Inquiſitores hæreticæ prauitatis, & eorum Notarij, à quocumque Officiali Sedis Apoſtolicæ delegato, non poſſunt excommunicari ſuſpendi vel interdici, abſque eiuſdem Sedis licentia ſpeciali. IV.

Hoc idem reſcript. edidit Alex. IV. die 26. Sept. 1260. quod tamen vti minus neceſſarium prætermiſi.

Scias quod nec ipſi Papæ Officiales ab Inquiſitoribus poſſunt excommunicari, &c. vt habetur in extrauag. Ioan. XXII. Cum Matthæus. Et vide etiam Pij IV, conſtit. 67. Romanus. ibi etenim Inquiſitoribus Sanctiſſimæ Inquiſitionis Vrbis datur ampliſſima facultas procedendi contra quoſcumque.

VRBANVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Fratribus Ordinis Prædicatorum Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, in Regno & dominio cariſſimi in Chriſto filij noſtri Illuſtris Regis Aragonum, deputatis à Sede Apoſtolica, & in poſterum deputandis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita A. D. 1262.*

Inquiſitores & eorum Notarij non excommunicantur ſine licentia Sedis Apoſtolicæ.

§. 1. NE Inquiſitionis negotium, contra damnatam hæreſim prudentię veſtrę cõmiſſum, impediri (quod abſit) propter aliquorum aſtutiam, vel etiam retardari cõtingat; vobis auctoritate præſentium indulgemus, vt nullus Sedis Apoſtolicæ delegatus, vel ſubdelegatus ab eo conſeruator, aut etiam executor à Sede Apoſtolica deputatus eadem, ſeu etiam deputandus, in vos, vel quatuor Notarios ſiue ſcriptores veſtros, ſuper his vobis fideliter obſequentes, quamdiu in proſecutione huiuſmodi negotij vos & ipſi fueritis: poſſit excommunicationis, vel ſuſpenſionis, aut interdicti ſententiam promulgare, abſque ſpeciali mandato prædictæ Sedis, faciente plenam & expreſſam de hac indulgentia mentionem.

Decretum irritans.

§. 2. Decernentes irritum & inane, ſi ſecus fuerit attentatum.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis & conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtol. eius, ſe nouerit incurſurum.

D. apud Mont. Flaſconem ij. Non. Aug. Pont. noſtri an. 1. *D. P. Ann. 1. die 4. Aug.*

Exemptiones & immunitates Congregationis Monachorum Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti. V.

Hanc approbauit Congregationem Cæleſt. III. vt ſuprà in eius conſtit. Religioſam. Et priuilegia conceſſit Pont. iſte infrà in conſt. ſeq. & Sixt. V. in conſt. 85. Dudum.

Edita An. D. 1263. *VRBANVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei Dilectis filÿs Abbati, & Conuentus Monaſtery Montis Virginis ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentis, Ordinis S. Benedicti Auellana diœceſis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.*

Exordium. CVm à oobis petitur quod iuſtum & honeſtum, tam vigor æquitatis, quàm ordo exigit rationis, vt id per ſolicitudinem officij ad debitum perducatur effectum.

Alex. iij. exēptione à iuriſdictione aliorum conceſſit, &c. & etiam hic Pont. concedit. Tu vide Bul. Leo X. n. 21. Et Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 11. & 14. & Cle. VIII. cōſt. 39. §. 1. Ea propter dilecti in Domino filij, veſtris iuſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, Priuilegium Alexaodri Papæ fel. mem. anteceſſoris noſtri, in quo liquido cognoſcentes quòd dictum cœoobium cum omnibus Eccleſiis & locis ſuis ſubditis, nullo mediante ad Romanam Eccleſiam pertineret, & quòd non licèt alicui Archiepiſcopo ſiue Epiſcopo, vel alij Eccleſiaſticæ perſonæ eidem Monaſterio & eius Eccleſiis excommunicationes, & ſuſpenſiones indicere, vt fratres illic Domino ſeruientes ab omni poteſtate & iuriſdictione, ac dominio Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, ſiue aliarum perſonarum liberi, Eccleſiæ Romanæ libertatis gratia potirentur. Et licèt noo habeatur in eo mentio diœceſani Epiſcopi, in cuius diœceſi dictum Monaſterium eſt fundatum, & de ſolutione canonis debiti ipſi diœceſano Epiſcopo, ſiue alij cuicumque Eccleſiaſticæ perſonæ ab ipſo cœnobio, vel Eccleſiis & locis ipſi cœoobio ſubditis, eo non obſtante, auctoritate Apoſtolica, & ſpeciali priuilegio, vos & Eccleſias & loca ipſi cœnobio ſubdita ab onere præſtationis, & exolutionis cuiuſlibet canonis liberamos, & eximimus: volentes vos multa libertatis prærogatiua gaudere, & ſoli Romanæ Eccleſiæ cenſuales exiſtere, pro indicio perceptæ libertatis ab Apoſtolica Sede, prout contineri cognouimus tenore dicti priuilegij quod ſine reprehenſione Bullæ, chartæ vel literæ apparebat.

Aliaſque immunitates cōfirmat. §. 2. Et omnes immunitates & libertates à Romanis Pont. prædeceſſoribus noſtris, vobis vel Monaſterio veſtro coocеſſas. Necnon libertates, & exemptiones ſæcularium exactionum à Regibus, & Principibus vel aliis CHRISTI fidelibus, rationabiliter vobis, aut Monaſterio veſtro indultas, ſicut ea iuſtè & pacificè obtinetis, vobis, & per vos eidem Monaſterio auctoritate Apoſtolica concedimus, & coofirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Sanctio pœnalis. §. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, conceſſionis, & indulgentiæ infringere, vel ei aoſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

D. P. Ann. 2. die 9. Ian. Dat. apud Vrbem Veterem 5. Id. Ianuarias, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

VI. Priuilegium Abbatis Congregationis Monachorum Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti, vtendi mitra, baculo, benedictione ſolemni, & aliis Pontificalibus.

Congregationem iſtam approbauit Caleſt. III. vt ſuprà in eius conſt. 3. Religioſam vbi notaui.

Edita An. D. 1263. *VRBANVS EPISCOPVS, &c.*

Exordium. ECcleſia Romana velut circumſpecta mater & prouida, nonnullas Eccleſias tanquam filias prædilectas maioribus effert honoribus, munere præuenit gratiæ potioris, & gratioribus inſignit titulis dignitatum, vt ſicut venuſtatis & ſapientiæ filiæ, in matris obedientiam & reuerentiam ſemper promptæ habeantur feruentes, & ſtudioſæ ad ipſius ſeruitia beneplacita & mandata.

Cauſa huius priuilegij. §. 1. Cum igitur Monaſterium veſtrum, vtpote, ſicut à fide dignis accepimus pia religione conſpicuum, & à fidelibus populis illarum partium venerabiliter frequentatum, ac perſpectum ipſius, ex prærogatiua ſpecialis dilectionis & gratiæ, ſinceritatis brachiis amplexamur. Veſtris propter hoc honoribus & vtilitatibus libenter intendimus, ſperantes vos haberi deinceps in Apoſtolicæ Sedis obſequiis; ex impenſis vobis acceptionibus ab ea beneficiis, honoris & gratiæ promptiores.

Priuilegium vtendi mitra baculo, benedictione ſolēni, &c. §. 2. Nos itaque ob deuotionem B. MARIÆ Virginis glorioſæ, in cuius honore dictum Monaſterium eſt fundatum, veſtris ſupplicationibus inclinati, vſum mitræ, baculi, annuli, ſandalium, chirotecarum, tunicæ, dalmaticæ, benedictione ſolemni ad populum, ordinatione minorum ordinum, indulgentiam quadragiota dierum, benedicere etiam calices, & omoia alia ornamenta Eccleſiaſtica, & cognoſcere de matrimonio inter vaſſallos, in quibus habetis ſpiritualia, tibi fili Abbas, & ſucceſſoribus tuis in perpetuum, (quos potius ſignitis intendere cupimus, dummodo tibi, & eiſdem ſucceſſoribus ſit, more ac modo debito, munus benedictionis impenſum, & te ac eos conſtet exiſtere Sacerdotes) auctoritate præſeotium concedimus de gratia ſpeciali.

Sanctio pœnalis. §. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc atteotare præſumpſerit, indignationem omnipotentis DEI, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

D. P. A. 3. die 11. Septemb. Dat. apud Vrbem Veterem 3. Id. Septemb. Pontificatus noſtri anno tertio.

VII. Inſtitutio ſecundæ Regulæ Ordinis Sororum S. Claræ nuncupatarum; ſiue mitigatio primæ Regulæ à B. Franciſco pro eiuſmodi Sororibus traditæ.

Primam eiuſdem B. Franciſci Regulam pro iſtis Sororibus, approbauit Innocent. IV. vt ſupr. in eius conſt. 12. Solet. vbi videas alia quæ notaui. Vnum addo quod hiſce temporibus, Moniales frequentius hanc ſecundam quam primam regulam profitentur.

Edita An. D. 1263. *VRBANVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis in Chriſto filiabus Vniuerſis Abbatiſſis & Sororibus incluſis, Ordinis S. Claræ. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.*

B. Clara Ordinem Sororū S. Franciſci, ex regula ab eo tradita, firmauit. BEata Clara, virtute clarens & nomine, gratiæ diuinæ inſpiratione præuenta, & almi Chriſti Confeſſoris B. Franciſci exemplis laudabilibus informata, ac ſalutaribus inſtituta doctrinis, vt ſe mundam Domino conſeruaret, Mundi huius contemptis opibus, operibúſque vitatis, religioſè viuere ſapienter elegit, & habitu Sacræ religionis aſſampto, arctam viam mandatorum Domini, quæ gradientes in ipſa ducit ad vitam, dilatato corde cucurrit. Hanc petram, Chriſtus lapidem eſſe voluit, in veſtri Ordinis ſtructura primarium. In ipſa euidenter oſtendit, quòd in huius ſtructura ſibi complacuit. Eam ſiquidem ſanctitatis erexit in titulum, vt quæ munditiæ vitæ claruit, celebritate clareret, ac eundem veſtrum Ordinem, qui ſanctum & laudabile ſumpſit in eius perſona principium, ipſius quaſi conſtituentis ſic ſapienter approbatæ patronæ merita, in venerabilem venerandumque probarent.

Quæ Sorores diuerſimodè denominatæ fuerunt varia quæ viuēdi eis formula data. §. 1. In hoc aotem Ordine, vos & alias ipſum profitentes, ſub nominatiooum varietate, interdum Sorores, quandoque Dominas, plerumque Moniales, nonnumquam pauperes incluſas Ordiois S. Damiani cootigit hactenus nominari. Vobiſque, ſub horum & aliorum diuerſitate nominum, diuerſa priuilegia, indulgentiæ, ac literæ à Sede Apoſtolica ſunt conceſſa, & tam à fœlic. recordat. Gregorio Papa prædeceſſore noſtro, tunc Oſtienſi Epiſcopo, & veſtri Ordinis curam gerente, quàm aliis, variæ datæ ſunt regulæ & formæ viuendi, quarum obſeruantiis ſe veſtrum aliquæ ſolemniter obligauere.

Supplicarunt illæ pro conſ. §. 2. Propter quod dilectæ in Domino filiæ, fuit nobis humiliter ſupplicatum, vt eundem veſtrum Ordinem

curare

titulo & denominatione, & uniformi forma assignanda.

curaremus, certi nominis titulo inſignire, voſque ab huius obſeruantiarum diuerſitatibus & votis ſuper eis emiſſis, miſericorditer abſoluentes, certam vobis viuendi formam, ad tollendum omnem de veſtris conſcientiis ſcrupulum, largiremur.

Hunc ergo Pontifex cum Ordine S. Claræ de cetero vocari præcipit.

§. 3. Nos itaque decens arbitrantes & congruum, vt idem Ordo veſter, qui, vt præmittitur, in B. Clara fœlicia ſuæ inſtitutionis ſumpſit auſpicia, cuiuſque (vt firmiter credimus) apud Deum meritis & interceſſione protegitur, & apud homines laudibus attollitur, & fauoribus ampliatur, eius inſigniatur & nomine, ipſum de Fratrum noſtrorum conſilio de cetero decreuimus Ordinem S. Claræ vniformiter nominandum.

Priuilegia confirmat.

§. 4. Statuentes quòd immunitates, libertates, priuilegia, indulgentiæ, ac literæ quæcumque vobis ſeu eidem Ordini à præfata Sede ſub quacumque nominatione conceſſa, id robur obtineant firmitatis, & ita per omnia ipſis vti poſſitis, ac ſi à principio huius nominis titulo, & ſub hac nominatione fuiſſent.

Regularum diuerſitatem tollit, & regulam hanc conferram ab obſeruandam tradit.

§. 5. Vt autem bene & iucunde habitetis in vnum, nec ſub prædictarum obſeruantiarum differentia à modo viuendi, videamini differentes, ſed ambuletis in domo Domini cum conſenſu, Nos inſpectis omnibus regulis prædictis & formis, ac ſpecialiter illam, quam præfatus prædeceſſor tunc Oſtienſis Epiſcopus vobis dediſſe cognoſcitur, diligentiùs attendentes, regulam ſiue formam viuendi præſentibus annotatam, vobis & iis quæ vobis ſucceſſerint, de eorumdem Fratrum conſilio, præſentium tenore concedimus, & etiam confirmamus, in ſingulis Monaſteriis veſtri Ordinis perpetuis temporibus obſeruandam, illas ex vobis, quæ ipſam regulam ſiue formam per nos vobis conceſſam & confirmatam, profeſſæ fuerint, ab omnibus aliis regulis, formis & votis præmiſſis, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine abſoluentes,

Regula prædicta hæc ſubſequitur.

Quæ Regula talis eſt.

Cap. I.

De Obedientia, paupertate, & caſtitate.

Omnes quæ ſæculi vanitate relicta, religionem veſtram aſſumere voluerint & tenere, hanc eas legem vitæ & diſciplinæ oportet & conuenit obſeruare, viuendo in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate ſub clauſura.

Cap. II.

Clauſura ſemper certis exceptis caſibus obſeruanda. In hac attende conſt. Pii V. n. 5. Circa & conſt. S. Greg. r. XIII. Deo, cum alibi.

Omni namque tempore vitæ ſuæ hanc vitam profitentes, clauſæ manere firmiter teneantur, infra murorum ambitum, ad intrinſecam clauſuram Monaſterij deputatum, niſi forſan (quod abſit) ſuperuenirer ineuitabilis & periculoſa neceſſitas, ſicut exuſtionis ignis, vel incurſus hoſtilis, ſeu alicuius huiuſmodi, quæ dilationem nullo caperet modo, ad egrediendi licentiam poſtulandi. In quibus caſibus transferant ſe Sorores ad locum alium competentem, in quo quantum commodè fieri poterit, clauſæ morentur, quouſque eis de Monaſterio ſit prouiſum. & propter huiuſcemodi neceſſitatis euidentiam, nulla eis conceditur licentia vel facultas, extra prædictam clauſuram vlterius exeundi, niſi forte de mandato aut auctoritate Cardinalis Romanæ Eccleſiæ, cui à Sede Apoſtolica generaliter fuerit iſte Ordo commiſſus, ad aliquem locum aliquæ mitterentur, cauſa plantandi vel ædificandi eamdem religionem, vel reformandi aliquod Monaſterium eiuſdem Ordinis, ſeu cauſa regiminis, aut correctionis, aut alicuius valde euidentis & grauis diſpendij euitandi, vel niſi de eiuſdem Cardinalis mandato aut auctoritate, Monaſterio primo rationabili cauſa relicto, totus Conuentus ad Monaſterium aliud ſe transferret. Poſſint autem in ſingulis Monaſteriis recipi aliquæ, licèt paucæ, ſub ſeruitialium nomine vel ſororum, ad huiuſmodi obſeruantiam profeſſionis aſtringendæ, præterquam ad articulum de clauſura, quæ de mandato vel licentia Abbatiſſæ, interdum poterunt egredi ad negotia Monaſterij procuranda. Morientes verò, tam Sorores, quàm Seruitiales huiuſmodi infra Clauſtrum, prout conuenit, tumulentur.

Cap. III.

Admiſſione Sororum ad Ordinem, & earum profeſſione.

Omnibus hanc religionem aſſumere cupientibus, quæ fuerint admittendæ, priuſquam habitum mutent, & religionem aſſumant, dura eis & aſpera proponantur, per quæ itur ad Deum, & quæ ſecundùm hanc religionem neceſſe habuerint firmiter obſeruare, ne de ignorantia poſtea ſe excuſent. Non recipiatur aliqua, quæ vel longæui ætate, vel infirmitate aliqua, vel fatua ſimplicitate ad huiuſmodi vitæ obſeruantiam inſufficiens & non idonea cenſeatur, niſi fortè cum aliqua interdum cauſa rationabili exigente, de mandato, vel auctoritate d. Cardinalis alicui fuerit diſpenſandum. Per tales enim ſtatus & vigor religionis ſæpius diſſoluitur & turbatur: vnde in perſonis recipiendis diligenti ſtudio & cautela debet huiuſmodi occaſio deuitari. Abbatiſſa nullam, propria auctoritate recipiat, ſine conſenſu omnium Sororum ſuarum, vel ad minus duarum partium earumdem. Omnes verò ex more intra clauſtrum receptæ, tonſis crinibus, citius deponant habitum ſæcularem. Quibus deputetur magiſtra, quæ eas informet regularibus diſciplinis. Ad tractatos quoque Capituli infra annum nullatenus admittantur. Completo vero vnius anni ſpatio, ſi ætatis legitimæ fuerint, profeſſionem in manibus Abbatiſſæ coram Conuentu faciant in hunc modum. Ego Soror N. promitto Deo & Beatiſſimæ MARIÆ ſemper Virgini, & B. FRANCISCO, & B. CLARÆ, & omnibus Sanctis, & tibi Dominæ Abbatiſſæ, viuere ſub regula à D. Vrbano Papa Quarto Ordini noſtro conceſſa, toto tempore vitæ meæ, in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate, & etiam, ſecundùm quod per eamdem regulam ordinatur ſub clauſura. Idem ſimiliter profitendi modus in Seruitialibus, vel Sororibus, quæ de licentia Abbatiſſæ egredi poſſunt exterius, præter articulum de clauſura, per omnia obſeruetur.

De his, agitur etiam in 1. reg. cit. in not. c. 2.

Cap. IV.

Habitu. De hoc agitur in d. 1. reg. c. 2.

Omnes Sorores communiter capillos ſuos vſque ad aures certis temporibus tondeant in rotundum. Et vnaquæque ſoror præter cilicium ſi voluerit, vel ſtaminetum, duas tunicas, vel etiam plures, ſecundùm quod viſum fuerit Abbatiſſæ, habere valeat, ac mantellum poſt collum hinc inde connexum: & hæc indumenta ſint de panno religioſo, & vili tam pretio, quàm colore, iuxta diuerſarum conſuetudinem regionum, nimia breuitate vel longitudine non notanda vt & in operiendis pedibus debita ſeruetur honeſtas, & curioſæ longitudinis ſuperfluitas penitus euitetur. Tunica quoque ſuperior, ſit iam in manicis, quam in buſto, latitudinis & amplitudinis congruentis, & habitus exterioris honeſtas intrinſecè atteſtetur. Habeant & ſcapularia ſine capitulo, de vili & religioſo panno, vel ſtaminea, amplitudinis & longitudinis condecentis, ſicut vniuſcuiuſque qualitas exigit vel menſura: quibus induantur quando laborant, vel tale aliquid agunt, cum mantellos congrue geſtare non poſſunt. Poſſint etiam ſine ipſis eſſe aliquando, ſi viſum fuerit Abbatiſſæ, cum fortè per calorem nimium vel aliquid aliud, eis grauia multum fuerint ad portandum. Coram extraneis tamen huiuſmodi vtantur ſcapularibus cum mantellis. Tunicæ quoque ſuperiores, ſcapularia, & mantelli, coloris omnino albi vel nigri aliquatenus non ferantur. Pro cingulo autem cordam poſtquam profeſſæ fuerint, habeant minimè curioſam. Vittis aut velis de panno communi omnino albis, non tamen pretioſis, aut curioſis, capita ſua cooperiant vniformiter & honeſtè, ita quod frons, genæ & collum & gula ſint (vt earum honeſtati & religioni conuenit) cooperta, nec aliter coram extraneis perſonis audeant apparere. Habeant & velum nigrum, nec pretioſum nec curioſum, extenſum ſuper capita, ita amplum & longum, quod ex vtraque parte deſcendat vſque ad ſcapulas, & retro parum vltra tunicæ caputium protendatur. Sorores verò nouitiæ album velum eiuſdem menſuræ & qualitatis debeant deportare. Seruitiales autem Sorores pannum album non pretioſum aut curioſum, ad modum veli ſuper capita ſua deferant, tantæ longitudinis & amplitudinis, quòd ſcapulas & pectus præcipuè cum exeunt, valeant operire.

Cap. V.

Lectulis & dormitorio.

Omnes Sorores ſanæ, tàm Abbatiſſa quàm aliæ, veſtitæ & cinctæ iaceant in communi dormitorio, & quælibet per ſe lectum habeat ab inuicem ſeparatum. Lectus tamen Abbatiſſæ in tali loco dormitorij diſponatur, quòd inde ceteros dormitorij lectos ſine obſtaculo, ſi commodè fieri poterit, valeat intueri. A feſto Reſurrectionis Dominicæ vſque ad feſtum Natiuitatis B. Virginis,

Sorores

Sorores dormiant poſt prandium vſque ad Nonam, quæ voluerint. Quæ verò noluerint, oratione, ſeu meditatione diuina, ſeu aliis piis quietis laboribus occupentur. Liceat autem vnicuique habere ſacconem de fœno vel de palea, & ceruical de palea aut lana, ſi culcitras religioſas cum lana habere nequiuerint congruenter. Lampas inſuper de nocte accenſa ſemper in medio dormitorij habeatur.

C a p. VI.

Diuini officij recitatione. Circa Offic. mortuorum vide declarationem in conſt. 9. Leo X. Cum ſicut Et generaliter de diuin. offic. agitur ſup. in d. 1. reg. c. 2.

De diuino officio, tam in die, quàm in nocte Domino perſoluendo, taliter obſeruetur, quòd hæ quæ legere & canere nouerint, ſecundùm conſuetudinem Ordinis Fratrum Minorum, cum grauitate tamen & modeſtia, diuinum officium debeant celebrare. Illiteratæ verò dicant vigintiquatuor Pater noſter pro Matutino, pro Laudibus quinque, pro Prima, Tertia, Sexta, & Nona, pro qualibet iſtarum horarum ſeptem, pro Veſperis autem duodecim, pro Completorio ſeptem. Qui modus in officio B. Virginis per omnia obſeruetur. Pro defunctis dicant in Veſperis ſeptem Pater noſter cum Requiem æternam, pro Matutino duodecim, tempore quo Sorores literatæ faciunt officium mortuorum. Quæ verò occaſione rationabili non poſſent aliquando legendo dicere Horas ſuas, liceat eis ſicut illiteratis dicere Pater noſter.

C a p. VII.

Sacramentis recipiendis, temporeque receptionis, & perſonis à quibus recipi debent.

Vbi proprius fuerit Capellanus pro Miſſarum ſolemniis & diuinis officiis celebrandis, habitu & vita religioſus ſit, ac bonæ famæ, nec iuuenilis, ſed maturæ & idoneæ ſit ætatis. Vbi autem non fuerit proprius Capellanus, à quolibet bonæ famæ & honeſtæ vitæ presbytero, Sorores miſſam audire poſſunt. Pœnitentiam verò & alia Sacramenta Eccleſiaſtica à Fratribus Ordinis Minorum dumtaxat recipiant, vel ab eis recipiant, qui de mandato ſeu auctoritate Cardinalis, cui generaliter fuerit iſte Ordo commiſſus, ea exhibendi poteſtatem habuerint, niſi fortè in neceſſitatis articulo fuerit aliqua conſtituta, & copiam habere fratrum nequiuerit prædictorum. Cum aliqua Sacerdoti de confeſſione loqui voluerit, per locutorium ſola, ſoli confeſſionem faciat Sacerdoti, & per illud eidem de his quæ ad confeſſionem pertinent, tunc loquatur. Confeſſionem autem regulæ omnes faciant ad minus ſingulis menſibus, & ſic confeſſione præmiſſa in ſequentibus ſolemnitatibus, videlicet in Natiuitate Domini, Purificatione B. Mariæ, in initio Quadrageſimæ, Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes, in feſtis Sanctorum Petri & Pauli, S. Claræ, S. Franciſci, & omnium Sanctorum, recipiant Dominici corporis Sacramentum. Si tamen aliqua Soror tanta fuerit corporis infirmitate detenta, quòd ad locutorium commodè venire non poſſit, & neceſſitatem habuerit confiteri, vel Dominici corporis, ſeu alia recipere Sacramenta, exhibituri huiuſmodi, alba & ſtola & manipulo, cum duobus idoneis & religioſis ſociis, vel vno ad minus alba vel ſaltem ſuperpelliceo veſtitus, ingrediantur & morentur induti, & audita confeſſione, vel alio tradito Sacramento, ſicut ingreſſi fuerint, ſic egrediantur induti, nec moram ibi faciant longiorem. Caueant etiam vt quamdiu intra Monaſterium fuerint, nullatenus ab inuicem ſeparentur, quin ſemper mutuo poſſint liberè ſe videre. Sic quoque ſe habeant in animæ commendatione. Porro ad exequias circa ſepulturam agendas, Sacerdos non ingrediatur Clauſtrum, ſed exterius in Capella quod ad officium pertinet, exequatur. Tamen ſi Abbatiſſæ & Conuentui viſum fuerit quòd ad exequias debeat introire, modo ſupradicto cum ſociis intret indutus, & ſepulta mortua, cum eis exeat ſine mora. Si autem neceſſe fuerit vt ingrediantur aliqui ad fodiendam vel ad aperiendam ſepulturam, ſeu poſtmodum coaptandam, & Abbatiſſæ & Conuentui viſum fuerit hoc expediens, propter imbecillitatem Sororum, ſit Sacerdoti vel alicui alij ad hoc idoneo & honeſto cum vno ſocio vel duobus, licitum introire.

C a p. VIII.

Exercitio apud Magiſtras, & in laboribus, communibusque rerum omnium inter eas.

Si aliquæ iuueniles, vel grandiores, capaces ingenij fuerint, eas inſtrui faciat, ſi ſibi videbitur Abbatiſſa, magiſtram eis deputans idoneam & diſcretam, per quam tam in diuinis officiis inſtruantur. Sorores verò & Seruitiales, horis & locis inſtitutis prout ordinatum fuerit, vtilibus & honeſtis laboribus occupentur, ſub illa prouidentia, quòd excluſo otio animæ inimico, ſanctæ inimico, ſanctæ orationis & deuotionis ſpiritum non extinguant, cui debent cetera temporalia deſeruire. Verum quia multitudini ſub huius religionis obſeruantia congrue omnia debent eſſe communia, nec cuiquam licèt aliquid eſſe ſuum, caueant ſolicitè, ne occaſione laborum huiuſmodi, ſeu mercedis receptæ pro ipſis, cupiditatis vel proprietatis cuiuſpiam, ſeu notabilis ſpecialitatis ſubrepat morbus.

De his agitur etiam ſup. in d. 1. reg. c. 7.

C a p. IX.

Silentij obſeruantia. De hoc habetur etiam in d. 1. reg. cap. 5.

Silentium continuum ſic continuè ab omnibus teneatur, vt nec ſibi inuicem, nec alicui alij ſine licentia eis loqui liceat, exceptis iis quibus magiſterium aliquod, vel opus iniunctum fuerit, quod non poſſit cum ſilentio exerceri, iis quidem ſimul loqui liceat de iis quæ ad officium vel opus ſuum pertinent, vbi & quando, & qualiter viſum fuerit Abbatiſſæ. Sorores tamen debiles & infirmæ, ac ſeruientes eiſdem, pro recreatione, ac ipſarum ſeruitio, in infirmitoria loqui poſſint. In duplicibus quoque feſtis, ac Apoſtolorum ſolemnitatibus, & aliis quibuſdam diebus, quibus viſum fuerit Abbatiſſæ, in certo loco ad hoc ſignato, ab hora Nona vſque ad Veſperam, vel aliqua alia hora competenti, loqui poſſint de Domino Iesv Christo, ac ſolemnitate, ac piis Sanctorum exemplis, & de aliis licitis & honeſtis. Ab hora quoque Completorij vſque ad Tertiam, exceptis Seruitialibus, extra Monaſterium Abbatiſſa abſque cauſa rationabili loquendi licentiam non concedat. In aliis verò temporibus atque locis, ſic attendat ſolicitè Abbatiſſa de cauſa, vbi, & quando, & qualiter Sorores licentiet ad loquendum, quod regularis obſeruantia quæ non mediocriter à ſilentio, quod eſt cultus iuſtitiæ, dignoſcitur, nullatenus relaxetur.

C a p. X.

Loquendi modo & tempore

Omnes autem ſtudeant vti ſignis religioſis pariter & honeſtis. Sanè quandò aliqua perſona religioſa ſeu ſæcularis, vel cuiuſlibet dignitatis, alicui de Sororibus loqui petierit, nuncietur primitus Abbatiſſæ, & ſi ipſa conceſſerit, accedens ad locutorium, duas alias ad minus habeat ſecum ſemper, quibus iuſſerit Abbatiſſa, quę loquentem videant & audire valeant quæ dicuntur. Ad cratem verò loqui aliquatenus non præſumant, niſi præſentibus duabus ad minus per Abbatiſſam ad hoc ſpecialiter deputatis. Caueant tamen ſibi Sorores, quæ cum aliquo loqui habent, ne per verba inutilia inaniter ſe diffundant, nec etiam trahant in locutionibus moram longam. Hoc namque ab omnibus firmiter obſeruetur, vt quando de confeſſione Sacerdoti interius infirma fuerit aliqua locutura, ad minus non loquatur, niſi cum duabus non longè ſedentibus, quæ confitentem & confeſſorem videre poſſint, & ab eiſdem pariter videri. Hanc autem loquendi legem & ipſa Abbatiſſa diligenter cuſtodiat, vt omnino materia detractionis omnibus auferatur, excepto quòd cum Sororibus ſuis, horis & locis competentibus loqui poteſt, ſicut ei ſecundùm Deum viſum fuerit expedire.

C a p. XI.

Ieiunio & abſtinentia, ac Abbatiſſæ facultate circa diſpenſationem.

Sorores autem omnes & Seruitiales, infirmis exceptis à feſto Natiuitatis Glorioſæ Virginis Mariæ, vſque ad feſtum Reſurrectionis Dominicæ, niſi diebus Dominicis, & die Natiuitatis Domini, continuum ſeruent ieiunium: à Reſurrectione verò Dominica, vſque ad feſtum Natiuitatis B. Virginis, teneantur ſexta feria ieiunare. Omni quoque tempore, præter infirmas infirmitatis ſuæ tempore, ab eſu carnium abſtineant. Cum debilibus autem diſpenſare valeat Abbatiſſa, prout eorum debilitati viderit expedire. Ouis verò & caſeo, & lacticiniis licitè poſſint vti, præterquam ab Aduentu vſque ad Natiuitatem Domini, & à Dominica Quinquageſimæ, vſque ad Paſcha, necnon & ſexta feria, & ieiuniis ab Eccleſia generaliter inſtitutis. Cum Seruitialibus tamen Sororibus, circa prædictum ieiunium, præterquam in Aduentu, & ſexta feria, poſſit Abbatiſſa miſericorditer diſpenſare. Diſpenſare etiam poſſit circa prædictum ieiunium cum adoleſcentibus, ac debilibus, & ſenili ætate confectis, prout earum debilitati ac imbecillitati viderit expedire. Sanæ quoque Sorores ieiunare non teneantur minutionis ſuæ tempore, quod in triduo terminetur, extra maiorem

quadra

quadrageſimam, & ſextam feriam, Aduentum Domini, & ieiunia ab Eccleſia generaliter inſtituta. Caueat autem Abbatiſſa, ne vltra quam ter in anno minutionem permittat communiter celebrari, niſi certa neceſſitas plus requirat, nec à perſona extranea maxime minutionem recipiat, vbi commode poterit euitare.

CAP. XII.

Infirmarum cura. De hoc habetur etiã in d. reg. 1. c. 8.

De infirmis verò, cura & diligentia maxima habeatur, & ſecundùm quod poſſibile fuerit & decuerit, tam in cibariis, quæ earum requirit infirmitas, quàm in aliis neceſſariis, in feruore caritatis, benigne ac ſolicite eis per omnia ſeruiatur. Quæ infirmæ proprium habeant lectum, ſi vmquam fieri poteſt, vbi à ſanis maneant ſeparatæ, ne illarum ordinem confundere valeant, vel turbare.

CAP. XIII.

Oſtij interioris cuſtodia & cuſtodib. ac earum qualitate. De his agitur etiam ſupr. in d. 1. reg. c. 11. vbi notaui. Aduerte quòd circa Scalam leuatoriã, & clauem verò oſtij inferioris remouet, quod hoc dicitur ad ſua vſu in ... Alexand. VI. die 23. Maij 1493. ita declarauit, ſed cum Bullam conſulto prætermiſi, vbi hoc tantum prouiderim.

In quolibet Monaſterio vnum tantum oſtium habeant ad intrandum Clauſtrum & exeundum, cum opportunum fuerit, iuxta legem de ingreſſu & egreſſu poſitam in hac forma. In quo oſtio nullum ſit oſtiolum vel feneſtra, & iſtud oſtium in ſublimi quanto magis fieri poterit congruenter, ita quòd ad ipſum per ſcalam leuatoriam exterius aſcendatur, quæ ſcala per catenam ferream ex parte Sororum ſtudioſe ligata, à Completorio dicto vſque ad Primam ſequentis diei, continue ſit ſuſpenſa, & tempore diurnæ dormitionis & viſitationis, niſi illud interdum euidens requirat neceſſitas, vel vtilitas manifeſta. Ad prædictum autem oſtium cuſtodiendum, aliqua talis ex Sororibus deputetur, quæ Deum timeat, ſit matura moribus, ſit diligens ac diſcreta ſi que conuenientis ætatis, quæ vnam ipſius oſtij clauem ſic diligenter cuſtodiat, vt numquam ea vel eius ſocia ignorante, oſtium aliquando valeat aperiri. Reliquam vero clauem diuerſam ab illa, cuſtodiat Abbatiſſa. Sit & alia æque idonea ei ſocia deputata, quæ eius vicem in omnibus exequatur, cum ipſa aliqua rationabili cauſa vel occupatione neceſſaria, occupata fuerit vel detenta. Caueant autem ſtudioſiſſime & procurent, ne vmquam oſtium ſiet apertum, niſi quantum minus fieri poterit congruenter. Sic autem oſtium ſeris ferreis & vectibus optime communitum, & ſine cuſtodia, apertum vel clauſum, minime dimittatur, neque etiam ad momentum niſi vna claue in die, & in nocte duabus, ſit firmiter obſeratũ. Nec omni pulſanti aperiatur ſtatim, niſi indubitanter cognouerit quòd talis ſit, quòd ſine dubitatione aliqua, ſecudùm mandatum quod de ingreſſuris in hac regula continetur, debeat aperiri. Et nulli liceat ibi loqui, niſi ſoli oſtiariæ de his quæ ad officium pertinebunt. Quòd ſi aliquãdo intra Monaſterium opus aliquod fuerit faciendum, ad quod agendum ſeculares aliquos, vel quaſcumque perſonas alias, oporteat introite, prouideat Abbatiſſa ſolicite, vt nunc dum opus ſcilicet exercetur, alia perſona conueniens ad cuſtodiendum oſtium ſtatuatur, quæ ſic perſonis ad opus deputatis aperiat, quod alias intrare penitus non permittat. Nam Sorores ipſæ, & nunc, & ſemper, quantumcumque rationabiliter præualent, ſtudioſiſſimè caueant, ne ſecularibus vel extraneis perſonis videantur.

CAP. XIV.

Rota eiuſque cuſtodia. De hoc agitur etiam ſup. in d. 1. reg. c. 11.

Ceterùm, cum præfatum oſtium aliis aperiri nolimus, niſi pro illis tantum, quæ per rotam vel aliunde decenter nequeant expediri, mandamus quòd in ſingulis Monaſteriis in exteriori muro clauſuræ intrinſecæ, in loco ſiquidem competenti, manifeſto à parte exteriori, & omnino patenti, rota vna fortis fieri debeat, latitudinis & altitudinis congruentis, ita quòd per eam nulla perſona ingredi valeat, vel exire, per quam neceſſaria, tàm interius, quàm exterius miniſtrentur, & taliter diſponatur, quòd per eam, nec intus nec extra valeat aliquis intueri Ex vtraque etiam parte oſtiolum fiat validum, quod de nocte & in æſtate tẽpore dormitionis, ſeris ferreis & clauibus clauſum & firmatum debeat permanere. Ad cuius cuſtodiam pro expediendis neceſſariis per eamdem, vnam Sororem diſcretam, tàm moribus, quàm ætate, quæ Monaſterij diligat honeſtatem, conſtituat Abbatiſſa, cui ſoli tantum, vel deputatæ ſibi ſociæ, cum congrue non poterit intereſſe, loqui ibidem & reſpondere liceat, ſuper iis quæ ad ſuum officium pertinebunt. Ibi autem nulli loqui liceat, niſi eſſet locutorium occupatum, vel ex alia rationabili cauſa, & neceſſaria aliquando: ſemper tamen de licentia Abbatiſſæ, quod tamen rariſſimè fiat, ſecundùm loquendi modum ſuperius prætaxatum.

CAP. XV.

Oſtio commoditatis.

Propter neceſſitates quoque aliquando imminentes, quæ non poſſunt per ſupradictum oſtium vel rotam commode expediri, permittimus quod aliud oſtium in loco decenti in Monaſterio fieri poſſit, per quod certis temporibus intromittantur, & emittantur, quæ fuerint opportuna. Quod quidem oſtium continue ſit clauis, ſeris ferreis, & repagulis communitum. Sitque muro à parte exteriori inuratum, ita quod non poſſit aliquatenus aperiri, vel perſona aliqua inde loqui. Poſſit tamen neceſſitatum dictarum tempore, ipſius oſtij murus dirui, oſtium aperiri, nec tunc apertum niſi quantum minus fieri poterit, ſub tamen fida cuſtodia, dimittatur. Expeditis itaque neceſſitatibus ipſis, ſecundum prædictum modum remunitum, clauis, ſeris & repagulis extrinſecus remuretur.

CAP. XVI.

Crate locutorij eiuſque cuſtodia & munitate. De his agitur etiam ſupr. in d. 1. reg. c. 5.

Locutorium autem commune in capella vel potius in clauſtro, vbi commodius & honeſtius fieri poterit, diſponatur, ne ſi forte fieret in Capella, pacem orantium inquietet. Ipſum locutorium ſit congruæ quantitatis, de lamina ferrea ſubtiliter perforata, & taliter clauis ferreis coaptata, quòd numquam valeat aperiri. Sit quoque ipſa lamina clauis ferreis in longum protenſis, exterius fortiter communita. Cui pannus niger laneus interius taliter apponatur, quòd nec Sorores videre extra valeant, nec videri. Ad iſtud autem locutorium à Completorio, quod dici debet tempore competenti, vſque ad Primam diei ſequentis, ſeu tempore comeſtionis, vel dormitionis in æſtate, aut quando officium celebratur, (niſi pro cauſa adeo rationabili & neceſſaria, quæ commodè differri non poſſit) nulli licitum erit loqui. Quandocumque verò in conceſſis temporibus aliqua vel aliquæ habuerint ibi loqui, cum modeſtia & maturitate loquentes, breuiter ſe expediant, prout decet. Vbi verò propter Sororum multitudinem, videbitur opportunum, aliud ſimile locutorium eſſe poſſit.

CAP. XVII.

Volumus etiam vt in muro, qui Sorores diuidit à Capella, congruentis formæ cratis ferrea collocetur, quæ ſit ex crebris & ſpiſſis contortis lineis ferreis, diligenti & forti opere fabricata, & clauis ferreis in longum protenſis exterius fortiter communita, vel ex lamina ferrea paruis & minutis foraminibus perforata, cum protenſis clauis ferreis, vt dictum eſt, in cuius medium fiat vnum oſtiolum de lamina ferrea, per quod communionis tempore poſſit intromitti calix, & Sacerdos mittens manum, poſſit Dominici corporis tradere Sacramentum, quod quidem claui ferrea ſit ſemper firmatum, nec aperiatur, niſi quando proponi Sororibus contigerit verbum Dei, vel Sacramentum Dominici corporis exhibetur, aut cum quis, aliquam ex Sororibus ſuam propinquam cõſanguineam videre petierit, vel alia cauſa neceſſaria id expoſcat, quod rariſſimè fiat, & ſemper de licentia Abbatiſſæ. Quæ tamen in nullo caſu (primis duobus dumtaxat exceptis) licentiam largiatur, niſi prius ſingulis vicibus de hoc conſilium petierit à Conuentu. Cui crati pannus lineus niger interius taliter apponatur, vt nulla valeat inde aliquid intueri. Habeantur etiam oſtia lignea ex parte Sororum, cum ſeris ferreis atque claue, vt maneant ſemper clauſa pariter & firmata, & non aperiantur, niſi cum diuinum celebratur officium, & niſi quando ex dictis cauſis præfato modo dictum oſtiolum contigerit aperiri, & nemo alius per dictam cratem loquatur, niſi aliquando, rationabili cauſa vel neceſſaria exigente, alicui de Abbatiſſæ licentia raro fuerit concedendum. Et tunc prædicta oſtia lignea poterunt aperiri, & quandocumque aliquam perſonam extraneam ad eas ingredi, vel aliàs per crates eis loqui contigerit, tegant faciem cum modeſtia, & inclinent prout religionia conuenit honeſtari.

CAP. XVIII.

Clauſura Sororum, & ingreſſu aliorum.

De ingreſſu perſonarum in Monaſterium, firmiter ac directè præcipimus, vt nulla vnquam Abbatiſſa vel eius

Sorores,

certis caſibus permiſſo. Imo ingreſſum generaliter eſſe prohibitum quibuſdam tantummodo caſibus vrgente neceſſitate, obſeruatis, licet ex Bulla 25. Pij V. Regularium. & ab a Bulla 8. Circa monimot. Et vide etiam c. 33. Paul V. Racul. atum.

Sorores, aliquam perſonam Religioſam ſeu ſæcularem, aut cuiuſlibet dignitatis, in Monaſterij clauſuram intrinſecam intrare permittant, nec omnino liceat alicui, niſi quibus conceſſum à Sede Apoſtolica fuerit, vel à Cardinale cui fuerit Sororum Ordo commiſſus. Excipiuntur autem à dicta ingrediendi lege, Medicus cauſa mulnam grauis infirmitatis, & Minutor cum neceſſitas exegerit, qui non abſque duobus ſociis de familia Monaſterij introducantur, nec ab inuicem infrà Monaſterium ſeparentur, nec non & illi quos occaſione incendij vel ruinæ, ſeu alterius periculi vel diſpendij, ſeu pro tuendis à violentia quorumlibet Monaſterio vel perſonis, aut pro aliquo opere exercendo quod commode extra Monaſterium fieri non poteſt, neceſſitas exegerit introire. Qui omnes expedito ſuo miniſterio, vel imminenti neceſſitati ſatisfacto per ipſos, exeant ſine mora. Nulli autem perſonæ extraneæ intra Monaſterij clauſuram liceat comedere, vel dormire. Sed & ſi quis de S. Claræ Cardinalibus, ad aliquod Monaſterium huiuſmodi Religionis aliquando venerit, & intra clauſtrum voluerit ingredi, cum reuerentia quidem & deuotione ſuſcipiatur, ſed rogetur vt cum paucis ſociis & honeſtis debeat introire. Liceat quoque Generali Miniſtro Ordinis Fratrum Minorum, quando ibidem celebrare voluerit, vel proponere Sororibus verbum Dei, cum quatuor vel quinque Fratribus ipſius Ordinis, intra clauſuram ingredi Monaſterij, ſi quando ei videbitur expedire. Alius autem Prælatus cui aliquando fortè de licentia Sedis Apoſtolicæ vel dicti Cardinalis, intrare licuerit, duobus vel tribus tantum Religioſis & honeſtis ſociis ſit contentus. Quòd ſi forte, pro benedictione vel conſecratione Sororum, vel in alio modo, conceſſum fuerit Epiſcopo alicui miſſam interius celebrare aliquando, quam paucioribus & honeſtioribus potuerit ſociis ſit contentus, & miniſtris. Et hoc quoque ipſum alicui rarius concedatur. Nulla tamen omnino loquatur cum aliquo perſona de ingreſſis, niſi modo prædicto, ſiue infirma fuerit, ſiue ſana. Illud ſanè præcipue caueatur, vt ij quibus aliquando conceſſum fuerit ſolummodo, vel data licentia in Monaſterium ingredi, non aliter admittantur, niſi Abbatiſſæ & Sororibus viſum fuerit expedire, cum ex huiuſmodi conceſſionibus vel licentiis, Abbatiſſa vel Sorores, eos admittere non cogantur, & vt ſint tales, de quorum verbis & moribus, necnon vita & habitu ædificari valeant intuentes, & materia iuſti ſcandali exinde nequeat generari. Super conceſſione verò vel licentia ingreſſus huiuſmodi, ad omne ambiguum remouendum, Apoſtolici apices vel Cardinalis patentes literæ oſtendantur.

Cap. XIX.

Sororum, & Seruitialium egreſſus extra.

De Seruitialibus & Sororibus, quæ ſemper manere clauſæ, ſicut aliæ non tenentur, diſtrictius volumus obſeruari, vt ſine licentia, nulla clauſtrum egrediatur. Et quæ emittuntur, honeſtæ ſint, & conuenientis ætatis, ac Religioſi & maturi aſpectus, & calceamentis honeſtis, tàm ipſæ, quàm Sorores illæ, quas aliquando emittere contigerit pro caſibus ſupradictis, calceatæ incedant. Ceteris verò intus manentibus liceat iſtud idem. Egredientibus verò aſſignetur certus terminus redeundi, nec alicui ipſarum concedatur extra Monaſterium, ſine licentia ſpeciali, comedere, bibere, vel dormire, nec ab inuicem ſeparari, vel alicui in ſecreto, ſeu Capellani Monaſterij, vel Conuerſorum domicilium introire, & ſi aliqua contrarium fecerit, grauiter puniatur, & ſolicite caueant, ne ad loca ſuſpecta diuertant, vel cum perſonis malæ famæ familiaritatem habeant, nec in ſuo reditu ſæcularia vel inutilia Sororibus referant, per quæ diſſolui valeant, vel turbari. Et quamdiu extra fuerint, taliter ſtudeant ſe habere, quòd de conuerſatione honeſta ipſarum ædificari valeant intuentes, & quicquid eis datum vel promiſſum fuerit, reſignent, vel renuncient Abbatiſſæ, vel alij, cui in hoc commiſerint vices ſuas.

Cap. XX.

Capellani & Conuerſorum vota & mores ac veſtibus.

Capellanus ſi voluerit ſe Monaſterio obligare, & aliqui qui Monaſterij conuerſi eſſe voluerint, & Abbatiſſæ & Conuentui viſum fuerit eos recipere, anno probationis elapſo, promittant obedientiam Abbatiſſæ, vouentes loci ſtabilitatem, & perpetuo viuere, ſine proprio, & in caſtitate. Tunicas de Religioſo & vili panno, tàm pretio quàm colore, iuxta eorum indigentiam habere valeant ſine caputio. Quarum manicæ breues ſint, & ſtrictæ tantummodo circa manus. Longitudo autem tunicarum ſit talis, quòd à cauilla pedum, diſtet ſpatio quatuor digitorum. Capellanus tamen habere poterit longiorem. Pro cingulo verò corrigiam honeſtam habeat cum cultello. Caparonem etiam cum caputio ſuper tunicas portent, cuius longitudo genu aliquantulum tranſeat, & latitudo vſque ad caputium protēdatur. Minoris tamen latitudinis caparonem ſi habere voluerit, poterit Capellanus. Qui etiam cappa honeſta, vel mantello poſt collum, vel ante pectus hinc inde connexo, vti poterit. Superiores autem tunicæ, & longum caputium, necnon & Capellani cappa & mantellus, non ſint de albo, vel penitus nigro panno. Veſtiti etiam iaceant, & camiſiis lineis non vtantur. Calceamenta alta & ampla & anteſiaa cum caligis habeant, & fœmoralia portent. Capillos ſuos vſque ad aures certis temporibus tondeant in rotundum. Officium diuinum faciant vt Sorores, excepto quod Conuerſi, ad officium B. Virginis, & mortuorum, minimè teneantur. Ieiunium ſeruare debeant vt Sorores. Liceat tamen Abbatiſſæ ſuper ieiunio regulæ, cum eis æſtus vel itineris, aut laboris alterius, ſeu alia quauis rationabili & honeſta cauſa miſericorditer diſpenſare. Informationi verò & correctioni Viſitatoris, Cappellanus & Conuerſi per omnia ſint ſubiecti. Cui in iis, quæ ad viſitationis officium pertinent, teneantur firmiter obedire.

Cap. XXI.

Procuratore & eius officio. De hoc habes plenā diſpoſitione in bulla 1. Paul. IV. Ex clementi.

Ad hæc, liceat vobis in communi, redditus & poſſeſſiones recipere & habere, ac ea libere retinere. Pro quibus poſſeſſionibus & redditibus Monaſterij modo debito pertractandis, Procurator vnus, prudens pariter & fidelis in ſingulis Monaſteriis veſtri Ordinis habeatur, qui per Abbatiſſam & Conuentum conſtitui & amoueri debeat, ſicut videbitur expedire. Hic verò taliter inſtitutus de omnibus ſibi commiſſis receptis pariter & expenſis, Abbatiſſæ & tribus Sororibus ad hoc per Conuentum ſpecialiter aſſignatis, & Viſitatori cum voluerit, rationem reddere teneatur, & nihil omnino de rebus Monaſterij vendere, commutare, obligare vel alienare quoquomodo valeat, niſi de licentia Abbatiſſæ pariter, & Conuentus. Et quicquid contra hoc attentatum fuerit, irritum decernimus & inane. Poſſit tamen de mobilibus parum valentibus, aliqua parua, ex cauſa licita de Abbatiſſæ licentia, interdum aliis elargiri. Poſſit etiam per Viſitatorem, cum expedire videbitur, amoueri.

Cap. XXII.

Abbatiſſa auctoritate mores & qualitatibus. De hoc etiam in d. 1. reg. c. 9. & 10.

Electio Abbatiſſæ libere pertineat ad Conuentum. Confirmatio verò fiat per Cardinalem, cui fuerit iſte Ordo commiſſus, vel auctoritate ipſius. Studeant autem Sorores talem eligere, quæ virtutibus polleat, & ſanctis moribus aliis præſit potius, quam officio, & quæ communitatem ſeruet in omnibus, vel in moribus, vt eius exemplo prouocatæ Sorores, ex amore magis ei obediant, quàm timore. Quæque ſingularibus amoribus careat, ne dum in parte plus diligit, in toto ſcandalum generet. Conſoletur afflictas, ſit refugium tribulatis, ne ſi apud eam remedia defuerint ſanitatum, deſperationis morbus præualeat in infirmis. Quæ humiliter & caritatiue viſitet, & corrigat Sorores ſuas, non præcipiēdo eis aliquid quod ſit contra animam ſuam, & veſtræ profeſſionis formam, non ſit præceps in præcipiendo, ne ex indiſcretione præcepti, ponat peccati laqueum animabus. Cui poſtquam confirmationem receperit, quamdiu in officio permanſerit, Sorores vniuerſæ, necnon & familia exterior Monaſterij, pareant & obediant diligenter. Semel in hebdomada ad minus, Abbatiſſa Sorores ſuas pro ipſarum monitione ordinatione, & reformatione, teneatur ad Capitulum conuocare. Vbi ſecundùm expreſſionem publicarum & communium negligentiarum atque culparum, pœnæ miſericorditer imponantur. Conferat etiam cum omnibus Sororibus ſuis, de iis quæ occurrunt pro ſui Monaſterij vtilitate ac honeſtate tractanda. Sæpe enim Dominus, quòd melius eſt iuniori reuelat. Nullum oneroſum vel graue debitum contrahat, niſi per procuratorem de communi conſenſu Sororū, cum manifeſta neceſſitas hoc requirat.

Reddat

Reddat etiam de receptis & expenſis, ſemel ad minus, ſingulis tribus menſibus, coram Conuentu, vel ſaltem quatuor Sororibus ab eodem ad hoc ſpecialiter deputatis, debitam rationem. Officiales Monaſterij inſtituat de conſilio & aſſenſu Conuentus, vel maioris partis ipſius. Sigillum verò Conuentus cuſtodiri faciat & ſeruari, ſecundùm ordinationem Conuentus, & omnem literam dirigendam ex parte eiuſdem Conuentus, prius coram Conuentu in Capitulo lectam, & approbatam à maiori parte Sororum, ibidem coram omnibus faciat ſigillari. Nulla etiam Soror aliquas literas dirigat ſeu recipiat, niſi primo eas Abbatiſſa legat, vel ad alia ad hæc conſtituta legantur. Studeat inſuper Abbatiſſa Sorores reconciliare, ſi aliquas ad inuicem ex aliqua cauſa vel occaſione contigerit conturbari. Soror vero illa, quæ verbo vel ſigno occaſionem turbationis vel ſcandali alteri dederit, ſtatim antequam offerat munus orationis ſuæ Deo, veniam petens a Sorore quàm offendit, coram ea humiliter ſe proſternat, rogans vt intercedat pro ſe ad Dominum, quatenus ſibi culpam indulgeat quam commiſit. Illa vero memor verbi Domini, Niſi dimiſeritis ex cordibus veſtris, nec Pater veſter cœleſtis dimittet vobis, liberaliter iniuriam remittat Sorori veniam poſtulanti. Monemus Sorores omnes, & hortamur in Domino IESV CHRISTO, vt caueant ab omni ſuperbia, vana gloria, inuidia, auaritia, cura, & ſolicitudine huius ſæculi, detractione & murmuratione, diſſenſione & diuiſione, ac omni vitio pro quo poſſit diſplicere in oculis veri ſponſi. Sed magis ſolicitæ coram Deo ſeruare exteriorem & interiorem in omnibus puritatem, ac ſemper inuicem habere mutuæ dilectionis vnitatem, quæ eſt vinculum perfectionis, vt in ea radicatæ & fundatæ, poſſint agni Domini noſtri IESV CHRISTI nuptias cum prudentibus virginibus introire.

CAP. XXIII.

Acceſſus ad Sedem Apoſt. prohibitione. Generale extrus à Monaſterijs prohibitus etiam vide in ſupra in cap. 18. de clauſura.

Ad hæc, vt diſcurſibus diſpendioſis materia ſubtrahatur, in virtute obedientiæ, ſub pœna excommunicationis, quam ipſo facto tranſgredientes vel non parentes incurrant, diſtricte præcipimus, vt (exceptis duntaxat ſeruitialibus Monaſteriorum illorum locorum, in quibus Romana fuerit Eccleſia conſtituta, quamdiu ibi reſidentiam fecerit) nulla Abbatiſſa, Soror vel Seruitialis pro vlla neceſſitatis cauſa, ad Sedem Apoſtolicam perſonaliter veniat, vel accedat, niſi ſuper hoc per Apoſtolicos apices, vel dicti Cardinalis patentes literas, alicui ſpecialis licentia concedatur.

CAP. XXIV.

Viſitatoris Monaſteriorum officio. De hoc agitur etiam in d. 1. reg. c. 12.

Monaſteria huius Religionis, per Viſitatores (qui auctoritatem, formam, & modum, à Cardinali, cui fuerit à Sede Apoſtolica veſter Ordo commiſſus, recipiant) ſemel ad minus annis ſingulis viſitentur. Sane circa viſitationes huiuſmodi, illud eſt ſolicite prouidendum, vt quicumque vel generalis, vel etiam alicubi aliquando ſpecialis conſtituendus fuerit Viſitator, talis debeat conſtitui, de cuius Religioſa vita & moribus notitia plena & ſecuritas habeatur. Qui cum ad Monaſterium aliquod veniens, fuerit introgreſſus, ſic ſe per omnia exhibeat & oſtendat, vt omnes de bono ad melius prouocet, & ad Dei amorem, & intra ſe mutuam caritatem ſemper inflammet pariter & accendat. Et quando Monaſterij clauſuram ad viſitandum intrauerit, duos Religioſos & idoneos ſocios ſecum ducat, qui videlicet ſocij ſimul maneant, & dum fuerit intra clauſtrum, ab inuicem nullatenus ſeparentur. Viſitator autem, regula prius lecta & expoſita, ab Abbatiſſa ſigillum recipiat, quòd ipſa ſibi aſſignare, & abſolutionem & conceſſionem ab Abbatiſſæ miniſterio petere abſolute ac libere teneatur. Quæ ſi communem vitam non poterit ducere vel noluerit, per eumdem Viſitatorem à ſuo regimine abſoluatur, niſi ſua mora in officio Monaſterio diſpendioſa non eſſet, ſed neceſſaria, vel euidenter vtilis appareret. Abſoluatur etiam per eumdem, ſi alias non idonea vel inſufficiens ad Monaſterij regimen videatur, & hoc fiat ſecundùm formam & modum, quos à Cardinali ſupradicto receperit Viſitator, qui tam de ipſius Abbatiſſæ, quam Sororum ſtatu, & obſeruantia ſuæ Religionis, ab omnibus generaliter, & ſpecialiter à ſingulis inquirat ſtudioſius veritatem, & vbi aliquid reformandum, vel corrigendum inuenerit, zelo caritatis, & amore iuſtitiæ, cum diſcretione corrigat & reformet, tàm in capite, quam in membris, ſicut melius viderit expedire. Exceſſus autem, qui fuerit ſufficienter correctus à Viſitatore, nullatenus iterum corrigatur. Quod ſi aliquid tale ſibi occurrerit, quod per ſe nequeat emendare, ad Superiorem referat, vt corrigatur ſicut expedit, eius conſilio ac præcepto. Caueat autem Abbatiſſa, ne à ſe vel ab alijs Sororibus, ſtatus ſui Monaſterij Viſitatori aliquatenus abſcondatur, quia malum eſſet indicium, & offenſa grauiter punienda. Imo volumus & mandamus, vt ea quæ ſecundùm vitæ ſuæ formam, & regularem obſeruantiam, inſtituenda vel emendanda fuerint, publice ac priuatim ſicut melius viderit faciendum, Viſitatori ſuggerant, & proponant, cui teneantur in omnibus quæ ad officium ſuæ viſitationis pertinent, firmiter obedire. Quæ autem aliter fecerint, a Viſitatore, tàm Abbatiſſa, quàm aliæ, debitè, prout conuenit, puniantur. Omnes autem tàm Abbatiſſa, quàm Sorores, conſiderent & caueant diligenter, vt nihil aliud quam amor diuinus, & ſuarum Sororum correctio, ac Monaſterij reformatio eas moueat ad loquendum. Modum autem loquendi Viſitator cuſtodiat ſupradictum, vt videlicet, aut cum omnibus, aut cum pluribus ſimul loquatur, vel ſecrete cum vna, alijs tamen ad minus duabus in aſpectu eius non longe ſedentibus, vt per omnia bonæ famæ integritas conſeruetur, niſi ad locutorium, cum vna vel pluribus; loqui voluerit de iis quæ ad officium ſuum pertinere noſcantur. Idem etiam Viſitator, tam Capellanum, quàm Conuerſos, & ceteros de familia extrinſeca Monaſterij viſitet, & in eis corrigat & reformet, quæ correctionis & reformationis officio nouerit indigere. Pœnas tam amotionis perpetuæ à Monaſterio, licentiando profeſſos ad alia Monaſteria, vel Ordines ſicut viderit expedire, quàm alias prout culpæ grauitas & qualitas exegerit, imponendo. Vt autem non grauentur Monaſteria in expenſis, & Viſitator omnem notam cuiuſpiam ſuſpicionis euitet, volumus omnino quod Viſitator, de viſitationis officio, quàm citius commode poterit, ſic ſtudeat expedire, quanto rarius abſque ſui officij diſpendio poterit, Monaſterij clauſuram intrinſecus ingreſſurus.

CAP. XXV.

Cardinalis Protectoris Ordinis auctoritate. Quod huiuſmodi auctoritate vide declarationem Greg. XI. inf. in eius conſt. 4. Cum ibus & in conſt. 4. Six. IV. Sanctis.

Verùm ne ab obſeruantia præſentis regulæ, ſiue formulæ ſupraſcriptæ (quã vniformiter vbique ab omnibus volumus & mandamus diligentius obſeruari) pro defectu certi regiminis in poſterum recedere vos contingat, aut ſub diuerſorum magiſterio, viuendi modus incurrere diffitentes, dilecto filio noſtro Ioanni S. Nicolai in carcere Tulliano Diacono Cardinali, Gubernatori, Protectori & Correctori Ordinis Fratrum Minorum, curam & regimen veſtri Ordinis, necnon & perſonarum in eis degentium, ſcilicet Capellanorum, & Conuerſorum, & familiarium plene duximus committenda, ſtatuentes vt ſub eius, & aliorum Cardinalium qui fuerint pro tempore gubernationi, protectioni, atque correctioni eorumdem Fratrum Ordinis à Sede Apoſtolica deputati, obedientia & cura & regimine, debeatis de cetero permanere, quibus teneamini firmiter obedire. Et ipſi animarum veſtrarum ſolicitudinem gerentes, & curam, eiſdem Monaſterijs, & perſonis degentibus in eis, Capellanis, Conuerſis, & familiæ, tàm per ſe, quàm per viros idoneos, quoties expedire viderint, viſitationis officium impendere ſtudeant, corrigendo & reformando ibidem, tàm in capite, quàm in membris, quæ correctionis & reformationis officio nouerint indigere. Inſtituant nihilominus & deſtituant, ordinent, ſtatuant & diſponant, prout ſecundùm Deum viderint expedire.

CAP. XXVI.

Regula obſeruantia.

Vt autem vos in hac regula ſiue formula tamquam in ſpeculo, poſſitis inſpicere, nec per obliuionem aliquid negligatis, ſemel vobis in qualibet quindena legatur, & vbi vos inueneritis ea quæ ſcripta ſunt, facere, agite gratias Deo bonorum omnium largitori. Vbi autem ſibi quæcumque viderit aliquid deeſſe, doleat de præterito, & caueat de futuro; orans vt ei debitum dimittatur, & in tentationem deinceps non inducatur. Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis autem, &c.

Dat. apud Vrbem Veterem, 15. Kal. Nouemb. Pontificatus noſtri Anno tertio.

D. P. A. 3. die 18. Octob.

VIII. Quod Inquiſitores hæreticæ prauitatis,& eorum Socij Ordinis Fratrum Prædicatorum mutuo ſe poſſint ab excommunicatione abſoluere, & irregularitatibus diſpenſare, à quibus per Priores eorum Ordinis abſolui poſſent.

Data An.D. 1261.

V R B A N V S E P I S C O P V S, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis in Regno, & dominio cariſſimi in Chriſto filij noſtri Illuſtriſſ. Regis Aragonum deputatis à ſancta Sede Apoſtolica, & in poſterum deputandis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Facultas Inquiſitorũ mutuo ſe abſoluendi ab excommunicatione,& irregularitate.

§. 1. VT negotium fidei valeatis liberius promouere, vobis auctoritate præſentium indulgemus, vt ſi vos, & fratres veſtri Ordinis Socios veſtros excommunicationis ſententiam, & irregularitatem incurrere aliquibus caſibus ex humana fragilitate contingat,vel ſecolaris etiam incurriſſe, quia propter iniunctum vobis officium ad Priores veſtros de leui ſuper hoc recurrere non poteſtis, mutuo vos ſuper his abſoluere, iuxta formam Eccleſiæ,& vobis cum auctoritate noſtra diſpenſare poſſitis, in caſibus in quibus dictis prioribus, vt dicitur, eſt ab Apoſtolica Sede conceſſum. Nulli ergo &&c. Si quis autem & &c.

D.P. A.4.die 4. Aug.

Datum apud Montem Fiaſconem,11. Nonas Auguſti, Pontificatus noſtri Anno primo.

CLEMENS QVARTVS PONT. CLXXXV. ANNO DOMINI MCCLXV.

CLemens IV. Guido Groſſus anteà vocatus, Epiſcopus Sabinus. Patre Fulgodio, in Galliæ Narbonenſis vico S. Aegidij ortus ad Rhodani ripam, Creatus Peruſij Nonis Februarij, anno ſalutis 1265. coronatus Viterbij 8.Kalend.Martij.Creauit Cardinalem vnum.Sedit annos tres, menſes nouem, dies 25. Obiit Viterbij anno ſalutis 1268.3.Kal.Decemb. & ſepultus eſt in Eccleſia S.Mariæ ad Gradus. Vacauit ſedes annos 2.menſes 9.dies 3.

I. Quòd Fratres Prædicatores Ordinis S.Dominici, ac Fratres Minores Conuentuales Ordinis S. Franciſci, in temporalibus ſuccedere poſſint, prout in ſæculo permanerent.

Hoc priuilegium confirmauit Paul.III. die 27. Octobris 1540.cuius Bullam non poſui. Alia autem de eiſdem Minoribus plene notata ſunt ad conſt.5. Honor.III. Solet.ſup. Prout de Prædicatoribus notaui in eiuſdem Honor.conſt.2.Religioſam.ſup.

C L E M E N S E P I S C O P V S, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Miniſtro & Fratribus Ordinis Prædicatorum,necnon Miniſtro Generali Ordinis Fratrum Minorum. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1265.*

OBtentv diuini numinis, cuius cultui ſub ſacræ veſtræ Religionis obſeruantia ſtudetis mente deuotiſſima deſeruire, votis veſtris libenter annuimus, & petitiones veſtras in his quæ digne depoſcitis,fauorabiliter exaudimus. *Exordium.*

§. 1. Ex parte ſiquidem veſtra fuit propoſitum coram nobis, quod nonnulli Prælati, Clerici,& Laïci in diuerſis Mundi partibus conſtituti,aſſerentes vos Mundo fore mortuos, nec valentes proprium poſſidere, vos occaſione huiuſmodi à quibuſlibet ſucceſſionibus excludere moliuntur. *Cauſa huius priuilegij.*

§. 2. Quare pro parte veſtra fuit nobis humiliter ſupplicatum,vt ne cótingat vos propter huiuſmodi præſumptionem talium, aliquod incurrere nocumentum, congruum remedium adhibere paterna diligentia curaremus. *Supplicatio Ordinum S. Dominici & S.Franciſci.*

§. 3. Nos itaque veſtris petitionibus benignius attendentes, auctoritate Apoſtolica declaramus, quòd vos in temporalibus bonis,in quibus ſuccederetis in ſæculo exiſtentes, licite poſſitis ſuccedere, & bonorum ipſorum poſſeſſionem apprehendere, ac vendere libere bona ipſa, eorumque pretium in vtilitatem veſtram conuertere, prout vobis melius videbitur expedire. *Priuilegiũ de quo in rub.*

§. 4. Vniuerſas autem interdicti, ſuſpenſionis, & excommunicationis ſententias, quas contra præſentis declarationis tenorem per quemcumque fieri contigerit, decernimus irritas & inanes. *Contrariorum derogatio.*

§. 5. Nulli ergo,&c.Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, &c. *Sanctio pœnalis.*

Dat.Peruſii, 2. Idus Februarij,Pont. noſtri anno 1. *D.P. A 1.die 12.Feb.*

II. Priuilegia Fratrum Militum Hoſpitalis S. Lazari Hieroſolymitani.

Amplioribus decorata eſt indultis hæc Militia,vt videre eſt infra in Pio IV. in conſt. 95. Inter aſſiduas,& Pij V.conſt.18.Sicuti.vbi plene notabo.

C L E M E N S E P I S C O P V S, Seruus Seruorum Dei.Venerabilibus Fratribus, Archiepiſcopis,Epiſcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Archipresbyteris, & aliarum Eccleſiarum Prælatis, ad quos iſtæ literæ peruenerint. Salutem,& Apoſtolicam benedictionem. *Edita An.D. 1256.*

CVm dilectis filiis,Magiſtro & Fratribus Militię Hoſpitalis S.Lazari Hieroſolomitani,fuerit à fœl. recor. Innocentio Papa prædeceſſore noſtro indultum, & à nobis poſtmodum confirmatum, vt ſemel in anno recipiantur in Eccleſ.ad eleemoſynas colligendas:quidam autem veſtrum auaritiæ ardore ſuccenſi, Confratrias ſuas Confraternitati illorum eadem die ipſorum aduentu præponunt: & ſic Fratres ipſi confuſi,aut nihil exinde, aut modicum conſequantur. *Cauſa huius conſt.*

§.1. Quia igitur hoc eſt indecens, & in contemptum Dei Eccleſiæque Romanæ redundat;prædeceſſoris ipſius veſtigiis inhærentes, vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus atque præcipimus, quatenus cum Fratres ipſi loca veſtra pro eleemoſynis colligendis acceſſerint, benigne recipiatis, & honeſte tractetis, eoſdem ipſis Eccleſiis veſtris admonere populum,& eleemoſynas quęrere permittatis, Confratrias quas facere poteſtis quotidie, ipſorum Confratriis, quæ ſemel in anno fiunt, nullatenus præponentes, ne occaſione illarum, eleemoſynæ pauperum Chriſti depereant, & impediantur opera pietatis. *Fratres Hoſpitalis ſemel in annos ad colligendas eleemoſynas admittantur. Vide Concil. Trid. ſeſſ.21. cap 9.*

§.2. De

Ab oppreſſionibus & impedimentis defendantur.

§. 2. De parochianis autem viris, qui domos illorum inuadunt per violentiam, vel infringunt, aut indebitis moleſtiis opprimunt fratres ipſos, & tam depoſita, quàm rea decipiunt eorumdem; cùm exinde querimoniam poſuerint coram vobis, tam diſtrictam eis iuſtitiam faciatis, & ita iura eorum defendere & manutenere curetis; quòd ipſi ad vos pro defectu iuſtitiæ ſæpe recurrere non cogantur, & non ſolicitudinem & obedientiam veſtram debeamus merito commendare, voſque beneficiorum quæ in ſancta domo illa fiunt, participes exiſtatis.

Ad Hoſpitale alios recipere poſſint.

§. 3. Præterea, liberas & abſolutas perſonas, quæ domum eorum in ſanitate vel infirmitate petent, libere & ſine moleſtia recipi permittatis ab eis, nec ipſos ſuper hoc reciproceris aliquatenus impedire.

Sepeliantur gratis.

§. 4. Illud etiam non mediocriter monet nos, nec modicum Eccleſiæ detogat honeſtati, quòd quidam veſtrum contra inſtitutiones ſanctorum Patrum in Bodonenſi Concilio editas, Fratrum Militum, ac Donatorum ipſorum corpora quum decedunt, nolunt ſine pretio ſepeliri. Vnde quia tam praua exactio, & iniqua non eſt aliquatenus tolerandа, in obedientiæ vobis virtute præcipimus, vt nullo modo à Fratribus & perſonis prædictis vel aliis, pro ſepultura quicquam exigere, vel accipere, niſi ipſa ſpontanea decedentium liberalitas, vel parentum deuotio vobis contulerit, attenteris: ſed abſque vllo pretio ſepeliatis corpora mortuorum; ve ſi quis vlterius hoc attentauerit, taliter aduertatis in eum, quòd ſimilia non præſumat.

Exempti ſunt à decimis. Hoc latius vide in Pio IV. 88. in ru.

§. 5. Ad hæc, præſentium vobis auctoritate præcipimus, ne ab eis contra tenorem priuilegiorum Apoſtolicæ Sedis, de omnibus fructibus terræ, quibus propria induſtria, aut expenſis colunt & laborant, ac etiam de nutrimentis animalium ſuorum, nec de ipſis animalibus decimas exigere præſumatis.

Loca alia obtineant.

§. 6. Cum autem Oratoria, vel Cœmeteria, ſecundùm quod eis eſt beneficium priuilegiorum Eccleſiæ Romana conceſſum, duxerint conſtruenda, vos Fratres Archiepiſcopi & Epiſcopi eis, pro ſe, & familia ſua tantum, Oratoria orantium dedicare, ac Cœmeterium benedicere procuretis, nec aliquis veſtrum contra tenorem priuilegiorũ ipſorũ, id impedire audeat aliquatenus, vel turbare.

Deſcinentes habeant coercendos.

§. 7. De cetero quoque, Fratres ſeu milites, ac Donatos militiæ præfati Hoſpitalis in veſtris Epiſcopatibus conſtitutos, qui Crucem & diuinum habitum deponunt, & quod ac per illecebras ſimul & vitiorum abrupta vagantur, & illos etiam, qui prioribus ſuis contumaces & rebelles exiſtunt, & bolinas detinent contra voluntatem ipſorum, moneatis inſtanter, & pro officij veſtri debito compellatis, vt habitum depoſitum reaſſumentes, in obedientia Prælatorum ſuorum deuote & humiliter perſeuerent, & bolinas, ſiue alia officia per violentiã nullo modo detinere præſumant. Quicumque autem mandatorum veſtrorum extiterint contemptores, excommunicationis ſententia eos compellatis; quam faciatis vſque ad ſatisfactionem condignam inuiolabiliter obſeruari. Præterea, quicumque beneficia perſoluerint, annuatim eis, de Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum auctoritate confiſi, ſeptimam partem iniunctæ ſibi pœnitentiæ relaxamus.

Mortuos in eorum Eccleſiis ſepelire, & oblationes recipere poſſint.

§. 8. Apoſtolica quoque auctoritate ob reuerentiam ipſius venerabilis Hoſpitalis ſancimus, vt his qui eorum Fraternitatem aſſumpſerint, ſi forſan Eccleſiæ, ad quas pertinent, à diuinis officiis fuerint interdictæ, ipſoſque mori contigerit, ſepulturam Eccleſiaſticam non negetis, niſi excommunicati vel nominati fuerint interdicto, aut etiam publici vſurarij, tumulando deferre ad Eccleſias huiuſmodi Hoſpitalis, & oblationes tàm pro eis, quàm pro aliis, qui in eorum Cœmeteriis requieſcunt exhibitas, ſine alicuius iudicis præiudicio retinere. Hoc etiam addico, vt receptiones Fraternitatis eiuſdem, ſeu etiam collectarum, ſaluo iure dominorum ſuorum, ſub B. Petri & noſtra protectione conſiſtant.

Etiam tempore interdicti.

§. 9. Adiicimus inſuper, vt ſi eorumdem fratrum qui ad eaſdem fraternitates miſſi fuerint, vel collectas, in quamlibet Ciuitatem, aut Caſtellum, vel vicum, aut alium locum deuenerint, ſi forte locus ille fuerit diuinis officiis interdictus, in eorum iucundo aduentu ſemel aperta Eccleſia annuatim, excommunicatis & nominatim interdictis exclusis, diuina ibi officia celebrentur, ſalua in omnibus ſupradictis declaratione Concilij generalis.

§. 10. Ad maiorem quoque mercedis veſtræ .... nihilominus vt ſupra mandando præcipimus, quatenus hanc noſtram Conſtitutionem per parochias veſtras nunciari propriis literis faciatis. *Iuſſio publ. hanc conſt.*

§. 11. Mandamus etiam vt ſi qui de Cleris Eccleſiarum veſtrarum, prædicti Hoſpitalis Fratribus cum licentia Prælati & Capituli ſui, ſponte ac gratis per annum vel biennium ſi decreuerint deſeruire nequaquam impediantur. *Clerici Hoſpitali ſeruire poſſint.*

Dat. Peruſiæ, 5. Kal. Maij, Pont. noſtri Anno 1. *D. P. A. 1. die 27. Apr.*

Declarationes Statutorum (quæ Charta Caritatis appellantur) Ordinis Ciſtercienſis Monachorum S. Benedicti, Aliæque ordinationes pro eius bono regimine. III.

Nonnullas reformationes eiuſdem Ordinis ediderunt etiam alij ſucceſſores Pont. quas tibi indicaucro in Greg. XIII. conſt. 18. Superna.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1264.*

Ordo Ciſtercien. in humilitate & caritate fundatus multos fecit profeſſos.

PAruus fons qui creuit in fluuium, & in lucem Solemque conuerſus, in aquas plurimas redundauit, Ciſtercienſis eſt Ordo præclucidus, qui à ſui ortus exordio paruus & humilis abiectione habitus, tenuitate ſubſtantiæ, humilitatis profeſſione, ac numero profeſſorum, ſub fontis metaphora non indigne deſcribitur, cui diuerſarum ille proprietatum conformitate conformis non immerito comparatur. Hic eſt enim fons hortorum irriguus, ceteras irrigans Religiones & Ordines, ac in ipſos exemplis ſalutaribus ſcaturizans. Hic eſt fons amœnus, varietate virtutum præclarus, munditie, puritate, pietate patens, indeficiens ſanctitate. Horum ..... ſic excreſcere meruit, vt fontis nomen excedens, fluuius cenſeatur. Cuius proceſſus laudabilis de virtute in virtutem, vt Deum Deorum in Sion videat gradiendo, vniuerſalis Eccleſiæ lætificat vnitatem, in qua per meritorum euidentiam, claræ lucis ſplendorem adeptus quaſi ſtella matutina reſplendens in medio nebulæ Mundi huius, & in ea ſplendidos emittens radios inſtar Solis, velut aquæ ductus de Paradiſo progrediens, in aquas redundat plurimas, hortum plantationum ſuarum, cœtus quidem clauſtralium quos produxit, aquis irrigans gratiarum, & vino ſpiritualis lætitiæ fructus inebrians partus ſui. Huius ſiquidem Ordinis ſacra Religio, à ſuæ inſtitutionis auſpiciis quaſi deſerta, & inuia, vt poté pauçis adhuc initiata cultoribus, tandem honoris & honeſtatis fructus parturiens, ramos ſuos, ramos quidem honoris & gratiæ, quaſi terebinthus extendit, germinans generationes & progenies germinauit. Ea propter lætatur & iubilat lætabunda, & laudans exultat iam in multitudine numeroſa ſpectabilis, quæ olim quaſi deſpicabilis in ſolitudine delitebat. Dignè itaque hic Ordo digniſſimus, dilectus & prælectus à Domino eidem pſallit & aſſerit cum Propheta, in terra deſerta, & inuia, ſic in ſancto tibi deſiderio & ſolido propoſito Religionis apparui, non vt me in habitu vel ambitu oſtentationis, tibi qui omnia vides, oſtenderem, ſed vt in humilitatis abiectione tuam viderem, & te miſericorditer donante, perciperem gloriam, & virtutem. Vidit enim & gauiſus eſt, percepit vt præmittitur multæ fœcunditatis gloriam; nihilominus in caritate fundatur. Primi namque ipſius Ordinis architecti, prima quaſi eiuſdem Ordinis fundamenta in caritate iecerunt, eumdem Ordinem ad inſtar ſponſi cœleſtis, qui in ſpecioſiſſima ſponſa ſua caritatem, vt ipſa fatetur, quod in ea perſeuerantior fieret ordinauit, caritatiuis præceptis & inſtitutionibus ordinantes. Quibus Caritatis Charta nomen, nec immerito imponentes, per ipſam ad caritatis connexionem ſtrauerunt, iuxta Prophetæ promiſſum. Ipſius Ordinis lapides ordinantes in illa, quid maioribus, quidue minoribus debeatur aptius, ſtatuentes, vt ſecundùm eiuſdem Prophetæ vaticinium, ipſius Ordinis agni iuxta ſuum ordiné paſcerentur,

Sathan ideo zizania ſeminare non deſiſtit.

§. 1. Licet autem Ordo prædictus ex caritatis ordinatione firmiſſimus, & vt caſtrorum acies ordinata terribilis, continuè in ſpiritualis pugnæ procinctu deſudans, contra hoſtes ſpiritus pugnare didicerit, & ipſos etiam expugnare; adhuc tamen Sathan cribrum ſuum mouere non deſinit, ſed ipſum mouet & excutit, expectans & expetens, vt excutiat filios excuſſorum. Adhuc hoſtis antiquus peculiarem Domini populum (religioſos videlicet) Dominum contemplationis ſpeculatione videntes, & ſpecialiter in eius partem aſſumptos non ceſſat impetere, ſed totis ſatagit viribus, variis conatur inſidiis, diuerſis in illos conatibus inſilit, vt ipſe à participio gaudij cœleſtis excluſus, in eis iucundè habitantibus, vnius moris in domo caritatem vulneret, vnitatem ſeparet, ipſoſque ſeparatos in eiuſdem pugnæ conflictu debiliores efficiat, & ab eis iucunditatem vnanimitatis excludat; hoc ipſum inſidioſè molitus in perſonas præfati Ordinis his diebus, inter ipſas ſuper diuerſis articulis diſcordiarum excitata materia, litium ſatis ſeminibus, & iactis ſeminariis iurgiorum.

Hic autem Pont. ad præſeruationem, infra ſcriptas declarationes affert.

§. 2. Nos autem ipſius Ordinis ſanctitatem & claram famam, cuius odor ſicut agri pleni ſuauitas, cui Dominus benedixit, totam replet Eccleſiam, ſingulari aelantes affectu, ne vel ipſius ſanctitas talibus nutaret inſultibus, vel famæ claritas detractorum linguis expoſita turbaretur, ſed ſingula in eodem ordine locum vt præmittitur, decenter ſortita retineant, ſicque contra prædicti Siſaræ impetus dimicetur, & ipſum facilius iuxta Debboræ canticum, ſtellæ in ſuo curſu & ordine manentes expugnent, principiis putauimus obſiſtendum, exortam in eodem Ordine ſuper articulis prædictis diſſenſionis materiam, vitatis litigiorum anfractibus, & excluſis Aduocatorum tumultibus, ſalubris & celeris ſubſcriptæ prouiſionis noſtræ compendio decidentes, nunc antiqua ipſius Ordinis ſtatuta interpretationis iuuando remedio, nunc eadem Apoſtolica auctoritate firmando, nunc etiam quædam noua de vnanimi conſenſu Ciſtercienſis, & quatuor inſtaſcriptorum primorum, ac aliorum Abbatum, & quamplurimarum perſonarum ipſius Ordinis in noſtra conſtitutarum præſentia ſtatuendo.

Declaratio ordinationum Ordinis ſuæ Chartæ Caritatis circa electionem Abbatum.

§. 3. Licet igitur contineatur in Charta prædicta, quod ſi qua domus eiuſdem Ordinis Abbate proprio fuerit deſtituta, maior Abbas, de cuius domo domus illa exiuit, ordinationis eius habeat omnem curam, donec in ea Abbas alius eligatur: domus autem Ciſtercien. quia mater eſt omnium dum proprio Abbate caruerit, quatuor primi Abbates ſcilicet de Firmitate, de Pontigniaco, de Claraualle, & de Morimundo, prouideant, & ſuper eos ſit cura domus illius, donec electus Abbas in ea fuerit ſtatutus: hoc tamen ex vſu & conſuetudine dicti Ordinis generali ſic interpretandum duximus, vt videlicet adminiſtratione vacantis Monaſterij remanente penes Conuentum eiuſdem, ſi qua forſan emerſerint difficilia, propter quæ vel Ciſtercienſis ad dictos primos quatuor, vel aliorum Monaſteriorum Conuentus ad ſuos Abbates duxerint recurrendum, Abbates ipſi curam & diligentiam habeant in conſilio & auxilio poſtulantibus, prout eorum requireret neceſſitas impendendis. Et licet adminiſtrationem penes ſingulorum Monaſteriorum vacantium conuentus dixerimus ſecundùm morem ſeruatum hactenus remanere, ſigillum tamen prædicto Monaſterio Ciſtercien. eo vacante, Prior ipſius cuſtodiat conſignatum & clauſum, ſicut hactenus fieri conſueuit. In aliis verò Monaſteriis vacantibus ſigilla eorum Abbatum ſigillis aliorum Abbatum ſignata teneant, & incluſa.

Alia declaratio circa eandem electionem.

§. 4. In Charta etiam huiuſmodi continetur, quod domo qualibet eiuſdem Ordinis Abbate proprio vt prædicitur deſtituta, electionis die præfixa etiam ex Abbatibus, ſi quos domus illa genuerit, aduocetur, & conſilio ac voluntate Abbatis, Abbatem eligant Abbates & Monachi domus illius: Ad electionem autem Ciſtercienſis Abbatis præfixa & prænotata die ad minus per quindecim dies, ex Abbatibus quorum domus de Ciſtercio exierunt, & ex aliis quos nouerint prædicti Abbates, & fratres Ciſtercien. idoneos, conuocentur. Et congregati in nomine Domini Abbates & Monachi Ciſtercien. Abbatem eligant. Super quo contentione orta, quod id non ſeruabatur iuxta ipſius Chartæ tenorem, Nos attendentes quod quamuis ab antiquo per Abbates dicti Ordinis ita fuerit ordinatum, id tamen in deſuetudinem abiit, & iam de cõmuni cõſuetudine ſoli Monachi vacantis Monaſterij vocem in electione Abbatis habere noſcuntur, huiuſmodi conſuetudinem volumus & præcipimus obſeruari, eam laudabilem & rationabilem iudicantes, cum ad ius commune reduxerit, quod fuerat contra iuris communis regulas conſtitutum. Ita quod ea quæ de vocandis aliquibus Abbatibus, quorum domus de Ciſtercio exierunt, quod quidem de Abbatibus hactenus eſt ſeruatum, & cetera quæ de vocatione huiuſmodi quoad Ciſtercien. necnon quoad alia eiuſdem Ordinis Monaſteria in Charta vt præmittitur, continentur, eadem tam in ipſo Ciſtercien. quàm in aliis Monaſteriis inuiolabiliter obſeruentur. Licet enim prædicti ſic vocandi vocem in electione non habeant, eorum tamen præſentia poſſet eſſe multipliciter fructuoſa.

Altera declaratio quod Abbas Ciſtercij abſque alia Sedis Ap. cõfirmatione, adminiſtrationem plenam habeat.

§. 5. Ceterùm quia circa electionem Abbatis prædicti Monaſterij Ciſtercienſis fuit ab aliquibus dubitatum, an poſſit ex vſu aliquo tolerari, quod circa Ciſtercien. electionem retroactis temporibus eſt obtentum, videlicet vt Ciſtercienſis electus, ſi quos electio fuerit in concordia celebrata, adminiſtrare valeat, etiam à nemine confirmata, & ſine confirmatione aliqua curam habeat animarũ. Nos ad huiuſmodi dubitationem in perpetuum amouendam, ſtatuimus, vt in Monaſterio Ciſtercien. celebrata electione concordi ſecundùm morem hactenus obſeruatum, electus prædicto modo concorditer eo ipſo verus ſit Abbas Ciſtercij, & adminiſtrandi licentiã, curãq; animarũ habeat, ac in omnibus pro verò Abbate perinde habeatur, ac ſi à Sede Apoſtolica confirmationis beneficiũ habuiſſet, à qua ipſum intelligi volumus & ſtatuimus confirmatum. Licet autem idẽ Abbas Ciſtercij prædicto modo auctoritate Apoſtolica confirmetur, nihil tamen depereat per hoc eiuſdem Ordinis libertatis, quã circa ceſſionem, & amotionem Abbatis ipſius idem Ordo dignoſcitur habuiſſe, quãq; ipſi Ordini manere volumus illibatam.

Præcedentia ſolita in electione ſeruetur non obſtante forma in generali Concilio tradita.

§. 6. Et quia præfatus Ordo in multa ſimplicitate fundatus, profecit laudabiliter in eadem, nos circa electiones in Monaſteriis eiuſdem Ordinis faciendas, ſic perſonas ipſius Ordinis præcedere toleramus, ſicut hactenus proceſſerunt, neceſſitatem ſeruando, ſolemnitates ſeu formas contentas in generali Concilio eis de gratia remittentes.

Quod ſeruandum in electione Abbatum in maioribus Abbatijs generationem habentibus.

Hoc declaratur à Bened. XII. inf. in eius conſt. 3. Fulgens.

§. 7. Ordinamus autem quod in maioribus Abbatiis generationem habentibus, cum vacauerint, quindecim dierum ad minus ad eligendum terminus aſſignetur. Et Prior Superior, ac Cellarius vacantis Monaſterij conueniant de electoribus, quos idem Prior, poſtquam de ipſis conuenerint, in Capitulo nominabit. Abbates verò, vel Viſitatores nullum nominent electorem, nec electoribus prædicto modo creatis, ſimul vel ſigillatim aliquod dent præceptum, niſi quod in publico eis iniungant arctius, vt ſecundùm ſuas conſcientias prouideant vacanti Monaſterio bona fide. Nec alicuius vacantis Monaſterij Abbas ſibi nominari poſtulet electores, antequam in Capitulo nominentur. Nec aliquem ea congregatis ad eligendum electoribus, ad ſe vocet, nec verbo, vel ſcripto, aut ſigno eis, vel eorum alicui, ſuam inſinuet voluntatem, nec electioni clam vel palam impedimentum aliquod inferat, per quod electorum impediat libertatem. Electam quoque perſonam, ſi ſufficiens & idonea vacanti Monaſterio fuerit, non refutet. Et qui contra fecerit grauiter puniatur. Nec aliquam perſonam amoueat ab officio, vel de Monaſterio eiciat ipſius vacatione durante.

Quod Capitulum generale quotannis celebretur, & in eo ſtatuantur viginti quinque Definitores.

§. 8. Inſuper ſtatuimus & ordinamus, quod in Ordine prædicto iuxta morem laudabilem hactenus obſeruatum, annis ſingulis generale Capitulum celebretur, in quo vigintiquinque Definitores ſtatuãtur, hoc modo. Abbas Ciſtercienſis tamquam Pater primus nominet quatuor Definitores de generatione ſua ſpeciali, quos idoneos eſſe crediderit ad definitionis officium exercendum. Et exinde prædicti primi quatuor Abbates, ſcilicet quilibet eorum de generatione ſua, quinque dicto Abbati Ciſtercij, ſeorſum vel coram aliis nominabit. Ex quibus quinque Abbas Ciſtercij vno prætermiſſo quatuor eligat,

quos ſufficientes eſſe crediderit. Et ſic viginti Definitores erunt ſuis quatuor cum ceteris numeratis. Quos & prædictos quatuor primos Abbates idem Abbas Ciſtercij in Capitulo die ſecunda Capituli nominabit, & Definitorem inſtituet, & ipſe cum eis vigeſimusquintus erit. Si quis verò ex prædictis quatuor primis Abbatibus, tunc non fuerit in huiuſmodi Capitulo, idem Abbas Ciſterc. de generatione abſentis aſſumet quatuor Definitores, quos idoneos æſtimabit. Vt autem prædicti Ciſtercien. & quatuor primi Abbates Deum habentes præ oculis, odio & amore, ac perſonarum acceptione poſtpoſitis, bona fide procedant, eiſque qui nunc ſunt, & futuros in poſterum ad hæc fideliter obſeruanda, ſub atteſtatione diuini iudicij, & in virtute obedientiæ Apoſtolicæ Sedi debitæ obligamus.

Litera miſſa Capitulo quid.

§. 9. Ordinantes & ſtatuentes quod literæ miſſæ Capitulo Generali, perſonæ infamiam continentes, legantur coram Definitoribus Ordinis ſupradicti.

Iudices Capitulo quid.

§. 10. Et quod Iudices dati ab eodem Capitulo non ſubdelegent aliis vices ſuas.

Definitores nō remouentur.

§. 11. Definitores quoque Capituli non reuocentur præter voluntatem Definitorum in loco reſidentium conſueto.

Statuta quā-do obligent.

§. 12. Statuta de cetero facienda non obligent niſi in ſequentis anni Capitulo confirmentur.

Definitorium quid efficiat.

§. 13. Et per Definitores nihil definiatur prius in Capitulo non notatum. Stetur ſententiæ maioris partis eorum. Cumque ipſorum ſententia in diſcordiam venerit, Abbas Ciſtercij reputabitur pro duobus.

Definitorum iuramentum.

§. 14. Definitores vero nominati proteſtabuntur in Capitulo ſtando per iuramentum in verbo Sacerdotis, quod iniunctum ſibi miniſterium ad honorem Dei, & vtilitatem d. Ordinis fideliter exequentur.

Abbas Ciſtercij idem iuret.

§. 15. Hoc etiam ipſe Abbas Ciſtercienſis ſedendo facere teneatur.

Dicta contra eum notentur ſicut contra alios.

§. 16. De notandis autem his, quæ contra memoratum Abbatem Ciſtercij dicta fuerint in Capitulo, ita fiat ſicut in caſu conſimili de alio notaretur.

Eleemoſyna Capituli à quibus recipienda.

§. 17. Eleemoſynæ vero quæ mittuntur Capitulo Generali, recipiantur per duos Abbates, quorum vnus per eumdem Abbatem Ciſtercij, & alius per prædictos primos quatuor Abbates ponantur de cetero alternatim, ita quod quilibet de ipſis illum ponat ſecundum ſuum ordinem vice ſua.

Ciſtercienſe Monaſterium quot annis viſitetur ab aliis quatuor primis Abbatibus.

§. 18. Denique ne in Ordine prædicto aliquæ poſſint ſpinæ ſuccreſcere vitiorum, præcipimus prædictum Ciſtercienſe Monaſterium ab eiſdem primis quatuor Abbatibus annis ſingulis viſitari. Et, niſi de alio die Abbas Ciſtercij cum eis conuenerit, in feſto B. Mariæ Magdalenæ fiat huiuſmodi viſitatio annuatim. Nec dicto Abbati Ciſtercij diem mutare condictam ſine cauſa rationabili & vrgente, quam, ſi ei ſuperuenerit, intimet eiſdem primis quatuor Abbatibus in tempore opportuno, per ſe vel per nuncium; cum quo iidem Abbates de die ſubroganda tractare valeant, & etiam conuenire. Qui ſi cum nuncio concordare nequiuerint, ipſimet diem ſtatuant, ſiue terminum competentem, & eidem Abbati Ciſtercij per eumdem nuncium vel alium intiment, prout viderint expedire. Quæ omnia dicti primi quatuor Abbates bona fide & abſque aliqua captione facere teneantur. Sane cum prædicti quatuor Abbates Ciſtercium viſitabunt, Abbates & Monachi ſocij Viſitatorum ipſorum in proclamationibus faciendis, tam in Capitulo Monachorum, quàm etiam Conuerſorum, vocem liberam habeant, licèt aliquando prout fertur eis fuerit denegata.

Et ſi quid reformandum fuerit ab eiſdem reformetur.

§. 19. Si quid autem in perſona Abbatis, vel in aliis, in eodem Monaſterio crediderint reformandum, id eidem Abbati ſuggerant, hoc eſt cum reuerentia & honeſtate dicant, ac eum benigne moneant & hortentur, vt id emendet in ſe, vel in aliis faciat emendari. Quod ſi facere forte noluerit inſolenter, vel diſtulerit negligenter, ſeruetur quod in eadem Caritatis Charta continetur expreſſe. Videlicet, vt iidem quatuor primi Abbates, ſub ceterorum Abbatum nomine vſque quater, vt corrigatur ipſe, & alios corrigere curet, admoneant: & cetera quæ de aliis Abbatibus in eadem Charta dicuntur, ſi incorrigibiles apparuerint, circa eum ſtudioſe adimpleant. Excepto quod ſi ſponte cedere noluerit, nec deponere, nec contumaci dicere anathema poterunt, donec aut in generali Capitulo, aut ſi illud iam viſum fuerit expectari non poſſe, in Conuentu alio, conuocatis Abbatibus qui de Ciſtercio exierunt, & aliquibus aliorum, virum inutilem ab officio ſuo deponant. Conuentum autem alium intelligimus eorumdem Abbatum concordem tedium ad proceſſum huiuſmodi faciendum in aliqua eiuſdem Ordinis Abbatia. Eo, circa punitionem Ciſtercienſis Abbatis moderamine adhibendo, quod circa Abbates alios inferius eſt ſtatutum.

Viſitatoribus Monaſteriorū quid præſtandum ſit.

Ad hoc vide declarationē Bened. XIII. infra in eius conſt. 3. Fulgens.

§. 20. Ne verò Viſitatores Monaſteriis ad quæ cauſa viſitationis acceſſerint, nimium oneroſi exiſtant, ſtatuimus & ordinamus, quòd maiores Abbates cum viſitauerint, decem euectionibus ſint contenti. Monachi verò qui ad viſitandum mittuntur, cum Abbate ſibi aſſociato ſenarium euectionum numerum non excedat. Qui autem aliter ex aliqua cauſa fecerit, prædictum numerum excedendo, veniam inde petat in ſequenti Capitulo generali. Abbatibus vero, vel Viſitatoribus cum ad aliquod Monaſterium viſitandum acceſſerint, in locis dumtaxat tutis, & temporibus pacatis, nullus de Monaſterio ipſo occurrere, vel poſt viſitationem eos deducere teneatur. Nullus inſuper Abbas, vel etiam Viſitator, in Cellariis & Domibus, in Caſtris & Villis, non habentibus rura & vineas, ex quibus poſſit hoſpitalitas exhiberi, ſibi prouideri poſtulet vel occurri. Nec aliquis teneatur ibidē tranſeuntibus occurrere, vel in aliquo prouidere. Viſitatoribus quoque, ſeu aliis perſonis prædicti Ordinis, numquam plus quàm duæ pitantiæ piſcium miniſtrentur, nec de pluribus præſumat comedere, cui forte fuerit miniſtratum, Carnibus, niſi forſan in caſu ſecundùm regulam conceſſo, excluſis omnino, & ipſarum eſu penitus interdicto, & tunc, ille ſolummodo comedat, quem huiuſmodi caſus attinget.

Quando Officiales remouere poſſint.

§. 21. Abbates & Viſitatores in viſitationibus officiales amouere poterunt quos ex certis cauſis nouerint amouendos. Ita tamen quod cauſas depoſitionum vel amotionum Abbati proprio, vel Priori, aut Locu tenenti, ſi Abbas forte defuerit, prius oſtendant. Quod ſi proprius Abbas, vel Prior accuſatum apud Abbates, vel Viſitatores ſufficienter excuſare poterit, de plano ſine ſtrepitu, & in ipſa viſitatione Abbates & Viſitatores benigne huiuſmodi excuſationes admittant.

Qui ad aliam domum mitti valeant.

§. 22. Nullus verò Monachus, vel Conuerſus emittatur ad aliam domum, cuius culpa ſine graui damno, vel ſcandalo in domo propria poterit emendari, & qui emittendi fuerint, de quatuor aut quinque ſeniorum domus conſilio emittantur. Quicumque verò aliquem aliter emiſerint, omni ſexta feria ieiunent in pane & aqua, donec emiſerint, omni ſexta feria ieiunent in pane & aqua, donec emiſſus fuerit reuocatus, vel emittens fuerit in certo & firmo propoſito reuocandi eumdem.

Circa punitionem ſuggeſta procedant vt hic.

§. 23. Et licet Abbates ſeu Viſitatores deputati ab eis, ſecundùm formam prædicti Ordinis, audire poſſint ſtatum domorum & perſonarum in viſitationibus publice, vel priuatim; tamen ſuper his, quæ ſibi priuatim ſuggeſta fuerint, non procedant ad punitionem perſonarum, niſi prius coram accuſato in præſentia quatuor, aut quinque ſeniorum domus publicata fuerint in ſecreto. Et tunc de plano & ſine ſtrepitu videant ſi ſint vera, & ſi ſuper eis ad punitionem fuerit procedendum.

Viſitatores nihil exigāt & recipiant, niſi in regionibus remotis, & tunc moderate à ſponte dantibus.

§. 24. Porro vt Viſitatio in caritate procedat, nulla de cetero in Ordine præfato exactio, ſubuentio, vel collecta (ſaluo ſtatuto in eadem Charta Caritatis contento) petatur vel fiat, à quocumque Abbate, vel Viſitatore, ſiue ſit Abbas, ſiue ſit Monachus, nec aliquis recipere donum ſuſpectum attentet. Illi tamen qui mittentur, vel ibunt ad Religiones remotas gratia viſitandi, poterunt moderate neceſſaria recipere ab illis, qui eis ex caritate ac mera liberalitate, & ſine ſui grauamine voluerint ſubuenire. Qui vero contra hæc aliquid recipere præſumpſerint, grauiter puniantur.

Viſitatio perficiatur duo.

§. 25. Sane Viſitatores viſitationes ſuas vltra triduum continuum non protelent. Quod ſi ex iuſta & manifeſta cauſa aliter facere compellantur, cauſam huiuſmodi tenentur intimare ſequenti Capitulo generali.

Deponentes Abbatem ſignificent ſeq. Capitulo, quæ de depoſitione iuſtitia iudicabunt.

§. 26. Ceterum vt circa depoſitiones Abbatum, via maliciis præcludatur, ſtatuimus, vt quicumque Abbatem aliquem depoſuerit, cauſam depoſitionis, & proceſſum habitum circa ipſam, per literas ſuo, & Abbatum qui depoſitioni eidem interfuerunt, ſigillis ſignatas, in ſequenti Capitulo generali, nullo etiam requirente vel proclamante, inſinuare, ac exponere teneatur. Dicti etiam Abbates ſi præſentes fuerint, proceſſum depoſitionis eiuſdem, & an de conſilio eorum ſic fuerit proceſſum exponant, & tunc generale Capitulum, vtrum depoſitio iuſta, vel iniuſta fuerit iudicabit. Quod ſi prędicti Abbates pręſentes non fuerint, hoc ipſum per ſuas petentes literas generali Capitulo explicite atteſtentur. Et omnes prædicti ſupra ſuas conſcientias hoc facere teneantur.

Abbates ex cauſis hic expreſſis dumtaxat deponi poſſint.

§. 27. Et vt in Abbatibus prædicti Ordinis ſubtrahatur materia delinquendi, nec ipſi conqueri valeant, per eorum Abbates ſe indebite fore grauatos, ſtatuimus & ordinamus, quòd Abbas ſubiectum ſibi Abbatem deponere debeat pro cauſis dumtaxat inferius annotatis; videlicet pro hæreſi: pro ſimonia manifeſta; pro immunditia carnali; pro dilapidatione ſui Monaſterij, enormiter alienando, vel diſſipando bona; pro furto, homicidio, graui ſortilegio, ſolemni periurio, pro conſpiratione, & ſi falſarius fuerit literarum Summi Pontificis, vel S.R.E. Cardinalium, Principum, Epiſcoporum, vel Abbatum Ordinis ſupradicti, & ſi contra communia inſtituta ipſius Ordinis priuilegia impetrauerit, vel retinuerit, aut vti præſumpſerit impetratis. In aliis autem caſibus ſuperius non expreſſis, iniungat eis Abbas, vel Viſitator, vt veniam petat in ſequenti Capitulo generali ad arbitrium ipſius Capituli per depoſitionem, vel aliter puniendus.

Deponens iniuſte Abbatem, pœnam talionis incurrat &c.

§. 28. Depoſitus autem à regimine Abbatiæ ſi ſententia depoſitionis ſuæ apparuerit iniuſta, ex ordine, & ex cauſa reſtituatur per generale Capitulum, & deponens ibidem recipiat talionem. Si vero circa huiuſmodi depoſitionis ſententias in modo tantum, vel in ordine ſit erratum, cauſa depoſitionis legitima exiſtente, tunc non reſtituatur depoſitus, & deponens circa depoſitionem ad arbitrium dicti generalis Capituli puniatur. In caſibus quoque in quibus peracta pœnitentia infamia remanet, depoſitus ineligibilis ſit omnino, in illis in quibus poſt peractam pœnitentiam nulla infamia remanet, poſtquam impoſitam pœnitentiam peregerit, eligibilis habeatur.

Nemo Ordinem obligare poſſit.

§. 29. Et quia per obligationes ipſius Ordinis multa poſſet idem Ordo incurrere detrimenta, ſtatuimus & ordinamus, & prouidemus, quod nullus prædictum Ordinem valeat obligare.

Prædicta inuiolabiliter obſeruentur, & ſingulis annis in Cap. gen. recitentur.

§. 30. Præmiſſa igitur quæ pro vtilitate, honore, ac ſtatu proſpero dicti Ordinis duximus ſtatuenda, vniuerſa & ſingula in perpetuum ab vniuerſis perſonis ipſius Ordinis inuiolabiliter obſeruari præcipimus, & ne tradantur obliuioni, vel neglectui, habeátur in gener. Capit. annis ſingulis recitari. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

D.P. A.1. die 9. Iunij.

Datum Peruſij, 5. Idus Iunij, Pontificatus noſtri, Anno primo.

IV. Do auctoritate & facultatibus Miniſtri Generalis & aliorum Prælatorum Fratrum Minorum Conuentualium Ordinis S. Franciſci, nonnulliſque gratiis & priuilegiis eiuſdem Ordinis.

Aliam gratiarum conceſſionem dedit Sixt. IV. inf. in ſua conſtit. 6. Regimini. Pro quarum omnium moderatione, attendenda eſt Bulla 22. Leon. X. Dum intra, & etiam Concilium Tridentinum in titulis de Regularib. Sed poſtea alia priuilegia elargitus eſt Pius V. in ſua conſtit. 11. Dum ad vberes, vbi notabo. De regula autem & aliis huius Ordinis plene dictum eſt ſup. ad conſt. 5. Honor. III. Solet. vbi addidit.

Edita An.D. 1265.

CLEMENS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Generali & Prouincialibus Miniſtris, ac vniuerſis Fratribus Ordinis Minorum. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.*

Proœmium.

VIrtute conſpicuos ſacri veſtri Ordinis profeſſores, qui contemplationi cœleſtium feruenter inuigilant, & piæ vitæ ſtudio ſine intermiſſione deſudant, decet per Apoſtolicæ circumſpectionis auxilium ſic prouide dirigi, & ſolicite conſoueri, vt alicuius prætextu calumniæ nullum internæ pacis excidium, nullumque Religioſi ſtatus perferant detrimentum, ſed in his robur & vigorem habeant, per quæ cultum diuini nominis deuotis & quietis mentibus inualeſcant.

Miniſter generalis ſtatim electus, libere Ordinem regat. Tu de modo eligendi vide etiam Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 6.

§. 1. Hinc eſt quod, quum ſicut nobis exponere curaſtis, tu fili Generalis Miniſter & prædeceſſores tui, iuxta eiuſdem Ordinis conſuetudinem obſeruatam hactenus, & à Sede Apoſtolica toleratam, ſtatim poſtquam electi ſecundùm prædicti regulam & conſtitutiones Ordinis extitiſtis, fratrum ipſius curam geſſeritis, miniſterij officium plene ac libere in omnibus exercentes, iidemque fratres vobis deuote & humiliter obedierint, ac intenderint reuerenter, & in eadem regula ſit expreſſum, vt Generalis Miniſter qui pro tempore fuerit à miniſterij officio amoueri valeat prouincialibus Miniſtris & Cuſtodibus in generali Capitulo congregatis. Nos volentes ambiguitatis ſcrupulum in hac parte de veſtris cordibus amputare, ac Ordinem ipſum à Sede approbatum eadem, honeſtate floridum, præclarum ſcientia, & virtute fęcundum, priuilegio Apoſtolicæ gratiæ attollere ſingulari, veſtris ſupplicationibus inclinati, deuotioni veſtræ, vt ſucceſſores tui fili generalis Magiſter, qui erunt pro tempore ſtatim poſtquam electi ſecundùm regulam & conſtitutiones fuerint ſupradictas, eo ipſo veri eiuſdem Ordinis Generales Miniſtri effecti curam animarum fratrum ipſius Ordinis plene habeant, & libere gerant, ipſoſque fratres auctoritate propria ligare ac ſoluere, necnon in eodem Ordine agere valeant, quæ ipſi Miniſtri & Definitores ad hæc electi iuxta prædictas conſtitutiones eidem Ordini, & fratribus ſecundùm Deum viderint expedire, aliaſque poſſint officium miniſterij licite in omnibus exercere. Iidemque fratres tibi generali Miniſtro & ſucceſſoribus ipſis, deuote ac humiliter obediant & intendant.

Remoueri poteſt à Definitoribus & Cuſtodibus Capit. gen.

§. 2. Et præfati ſucceſſores & tu generalis Miniſter à Prouincialibus Miniſtris & Cuſtodibus ſecundùm regulam & conſtitutiones ipſius Ordinis abſolui & amoueri poſſitis, auctoritate Apoſtolica indulgemus, ratum habentes & firmum quicquid ſuper præmiſſis per te generalis Miniſter, dictoſque prædeceſſores fratres & Definitores factum & obſeruatum eſt hactenus, conceſſa tibi exequendi officium miniſterij, quo ad præmiſſa omnia & alia, libera facultate.

Vocalib. longe diſtātib. tempus non currat.

§. 3. In electionibus quoque Generalis, & Prouincialium Miniſtrorum ipſius Ordinis, fratribus, qui debent electionem huiuſmodi celebrare, quum eos frequenter de remotis partibus oporteat conuenire, tempus ſuper hoc a iure ſtatutum non currat, nec ipſi in hac parte iuris huiuſmodi regulis coarctentur.

Cuſtodes ſtatum conſtitutum adminiſtrent.

§. 4. Cuſtodes verò & Guardiani, qui ſecundùm ſtatuta eiuſdem Ordinis aliter qoam per electionem inſtituuntur, poſt ipſam inſtitutionem, ſeu prouiſionem de ipſis factam, curam animarum fratrum ſibi ſubditorum ipſius Ordinis habeant, ipſoſque ligare ac ſoluere poſſint, iuxta ipſius Ordinis inſtituta.

Lectori vbique ceſt legendi facultas, præterquam in ſtudijs ge.

§. 5. Fratres autem de Ordine veſtro, quos ſecundùm inſtitutiones ipſius Ordinis conuentibus veſtris deputandos duxeritis in lectores, ſine cuiuſquam alterius licentia libere in domibus prædicti Ordinis legere, ac docere valeant in theologica facultate (illis locis exceptis, in quibus viget ſtudium generale) ac etiam quilibet in facultate ipſa docturus ſolemniter incipere conſueuit.

Prædicaturi examen unde. Sed ab Ordinarijs examinandi ex Bulla Leo. X. Supernæ. num. 22.

§. 6. Et quia prohibente regula veſtra nulli fratrum Minorum eſt licitum populo prædicare, niſi a generali Miniſtro veſtri Ordinis examinatus, & approbatus fuerit, & ſibi prædicationis officium ab ipſo conceſſum; Nos prædictorum fratrum laboribus & periculoſis diſcurſibus euitandis, necnon vt animarum ſalus poſſit inde facilius prouenire, ſuper prohibitione huiuſmodi oppor-

tuniæ

tunæ prouiſionis remedium apponentes, vt ſinguli Prouinciales Miniſtri in ſuis Prouinciis cũ Definitoribus & Prouincialibus Capitulis congregatis, fratres in ſacra pagina eruditos examinare & approbare, & eis officium prædicationis Deum habendo præ oculis committere valeant (ſicut ex forma regulæ Miniſter poterat Generalis) plenam auctoritate præſentiũ concedimus facultatẽ.

Fratres abſque examine, & ab omni Ord. promouentur. Hoc reuocatur Cõc. Trid ſeſſ 7. cap. 11. & ſeſſ. 23. c. 12.

§. 7. Et quia eiuſdem Ordinis fratres de locis ad loca ipſius Ordinis ſæpius tranſmittuntur, propter quod ſtabilem & perpetuam in certis & determinatis eiuſdem Ordinis domibus non faciunt manſionem, quia etiam bonos & idoneos ac approbatos à vobis fratres facitis ad ordines promoueri, liceat vobis ordinandos fratres eiuſdem Ordinis quibuſcumque malueritis Catholicis Pontificibus communionem & gratiam Apoſtolicæ Sedis habentibus præſentare. Ipſiſque Pontificibus præſentatos à vobis, fratres ſine qualibet examinatione per eoſdem Pontifices facienda, & abſque omni prouiſione vel obligatione ipſorum ordinandorum fratrum ad ordines promouere.

Oratoria habeant, &c. Intellige iuxta d. Concil. ſeſſ. 22. c. 1.

§. 8. In locis quoque in quibus degitis, liceat vobis habere Oratoria in quibus cum altari portatili poſſitis Miſſarum ſolemnia, & alia diuina officia celebrare, ac etiam Eccleſiaſtica recipere ſacramenta.

Interdicti tempore celebr. &c. Hoc ampliat Six. IV. cit. in rub. Sed aliter ſtatuit Conc. Tri. ſeſſ. 25. c. 12.

§. 9. Cum autem generale interdictum Terræ fuerit, in Eccleſiis & Oratoriis veſtris ac aliis quibuſcumque quum ad loca perueneritis eccleſiaſtico ſuppoſita interdicto, clauſis ianuis, interdictis & excommunicatis excluſis, non pulſatis campanis, ſubmiſſa voce liceat vobis celebrare diuina officia, & Eccleſiaſtica recipere ſacramenta; dummodo cauſam non dederitis interdicto, nec contingat id vobis ſpecialiter interdici, neque Eccleſiæ & Oratoria eadem fuerint ſpecialiter interdicta. His verò qui veſtris immorantur obſequiis cuncta liberè miniſtrare poſſitis Eccleſiaſtica ſacramenta, & ipſos quum deceſſerint in veſtris cæmeteriis ſepelire. Si quando autem in Terras, in quibus reſidetis, vel earum perſonam excommunicationis ſeu interdicti ſententias contigerit promulgari, veſtris ſeruitiis deputati, negotiorum quoque veſtrorum procuratores, & operarij, qui in veſtris locis eorum operibus perſonaliter continue inſtiterint, huiuſmodi ſententiæ obnoxij minimè habeantur, ibique poſſint audire diuina, iuxta formam quæ locis ipſis in eo caſu à Sede Apoſtolica eſt conceſſa, niſi idem cauſam dederint, vel excommunicari ſpecialiter ſeu interdici eoſdem contigerit.

Neceſſaria quæ recipiãt.

§. 10. Et quia vos extremam patientes pro Chriſti nomine paupertatem, exhortationis pio ſtudio, bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis ſemitam laudabiliter reuocatis, concedimus vt in excommunicatorum Terris liberè commorari, & ab eis tunc & etiam quando per ipſas vos tranſire contigerit, neceſſaria vitæ depoſcere, ac recipere valeatis.

Prælatorum Ordinis facultas abſoluendi Fratres. Extendit Six. VI. cit. in rub. Sed tu vide Bullam Pij V. num. 132.

§. 11. Generalis quoque, & ſinguli Prouinciales Miniſtri & eorum Vicarij, ac etiam Cuſtodes, in Prouinciis & cuſtodiis ſibi commiſſis, prædictis fratribus conſtitutis ibidem, necnon & fratribus aliis eiuſdem Ordinis interdum ad eos declinantibus, vndecumque abſolutione & diſpenſatione indigentibus, ſiue priuſquam intrauerint Ordinem, ſiue poſt, in caſibus in quibus exceſſerint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut ſuſpenſionis incurrerint ſententias à iure, vel à iudice generaliter promulgatas, & huiuſmodi ſententiis innodati, aut in locis ſic ſuppoſitis eccleſiaſtico interdicto diuina officia celebrantes, vel ſuſcipientes ordines, ſic ligati, notam irregularitatis incurrunt; abſolutionis & diſpenſationis beneficium valeant impartiri, niſi adeo grauis fuerit, & enormis exceſſus, quod ſint ad eamdem Sedem merito deſtinandi.

Facultas Fratrum abſoluendi eorũ Prælatos. Tu vide d. conſt. Pij. V.

§. 12. Fratres etiam veſtri, quos pro tempore vos Generalis & Prouinciales Miniſtri, necnon & vices veſtras gerentes, ac etiam Cuſtodes in proprios habueritis confeſſores, abſolutionis & diſpenſationis beneficium, vobis quum expedierit valeant impertiri, iuxta formam conceſſionis ſuper abſolutione & diſpenſatione fratrum eiuſdem Ordinis ſuperius vobis factæ.

Prælati Ordinis abſ luunt Fratres. Tu vide eamdem conſt.

§. 13. Ad hæc, volentibus veſtro aggregari Collegio, qui ſuſpenſionis, aut interdicti vel excommunicationis ſententiis à iure, vel à iudice promulgatis generaliter ſunt ligati, abſolutionis beneficium obſeruata forma canonica impertiri, ipſoſque in fratres recipere, ac eos, qui poſt aſſumptum habitum, vel profeſſionem emiſſam recoluerint ſe talibus in ſæculo fuiſſe ſententiis innodatos, ſecundùm formam ipſam vos Generalis & Prouinciales Miniſtri, & præfati Cuſtodes, ac vices veſtras agentes, valeatis abſoluere, & cum irregularibus diſpenſare, ſi forſan talibus innodati ſententiis, vel in locis interdicto ſuppoſitis, diuina præſumpſerint officia celebrare, vel Ordines receperint. Ita tamen, quod ſi aliqui ex huiuſmodi eiſdem ſententiis propter debitum ſunt aſtricti ſatisfaciant, vt tenentur. Volumus autem nihilominus quod poſtquam fuerint abſoluti, huiuſmodi volentes aggregari ſupradicto Collegio, niſi mox Ordinem veſtrum intrauerint (etiamſi ſuper hos eis induciæ à Prælatis eiuſdem Ordinis concedantur) eo ipſo in priſtinas ſententias à quibus eos taliter abſolui contigerit relabantur. Ceterum veſtra diſcretio cautè prouideat, vt Apoſtolicæ Sedis, Legatorum ipſius, & Ordinariorum locorum, in abſolutionibus huiuſmodi ſcandalum euitetur.

Fratres in multis hic expreſſis grauari non poſſunt ab Ordinarijs, &c. Tu ſcias alter ſtatuiſſe Concil. Trid. quoad publicationem excommunicationum ſeſſ. 25. c. 12.

§. 14. Porrò quieti veſtræ prouidere volentes, quod per literas Apoſtolicas Sedis, aut Legatorum, ſeu Delegatorum ipſius, conueniri à quoquam minimè valeatis; & quod ad pecuniam colligendam cogi non poſſitis inuiti per literas ipſius Sedis de cetero impetrandas; quodque nullus veſtrum correctionis, ſeu viſitationis, vel inquiſitionis officium, Monaſteriis, vel Eccleſiis, ſeu quibuſcũque perſonis impendere, vel ad cognitiones cauſarum, citationes partium & denuntiationes ſententiarum interdicti & excommunicationum procedere, aut recipere curam monialium, ſeu religioſarum quarumlibet perſonarũ teneantur per Apoſtolicas literas impetratas, & impetrandas in poſterum, niſi huiuſmodi Apoſtolicæ literæ de hoc indulto, & ordine veſtro expreſſam fecerint mentionem, auctoritate vobis Apoſtolica indulgemus. Concedimus etiam, vt ad viſitandum aliqua Monaſteria monialium cuiuſcumque Ordinis vel ad audiendum confeſſiones earum compelli aliquatenus non poſſitis. Ad recipiendum commiſſiones cauſarum, ſeu ſententiarum executiones, vel alia contingentia cauſas ipſas per literas præfatæ Sedis, in quibus non facta fuerit de indulgentia huiuſmodi mentio ſpecialis, ſiue per Legatos, vel Delegatos ipſius, vel etiam per quoſcumque. Nullus inſuper Archiepiſcopus, vel Epiſcopus, nulluſque alius Prælatus eccleſiaſticus, nec eorum Vicarij, vel Officiales, ad portandum, ſeu deferendum literas, vel exequendum, aut denuntiandum ſententias, contra Principes ſæculares, communitates, populos, ſeu quoſcumque benefactores veſtros, nulluſque delegatus vel ordinarius iudex ad faciendum citationes, vel commiſſiones recipiendas, ſiue quod ſitis in cauſis aliquibus aſſeſſores, ſeu ad alias lites ſeu controuerſias contingentia in cauſis quæ coram ipſis tractantur, quempiam veſtrum compellere valeant, ſine prædictæ Sedis mandato vel licentia ſpeciali, expreſſam faciente de hac indulgentia mentionem. Nec quiſquam veſtrum parere vel intendere teneatur ſuper his monitionibus, mandatis aut iuſſionibus eorumdem, aut facere vel implere quod in hac parte duxerint iniungendum.

Prælati Ordinis reuocant Fratres apud Epiſcopos & alios commorantes. Hoc idem placuit Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 4.

§. 15. Ceterum Generalis & Prouinciales Miniſtri ac ipſorum Vicarij, illos ex fratribus de quibus auctoritate literarum Sedis Apoſtolicæ, vel Legatorum ipſius, Archiepiſcopis & Epiſcopis ac aliis quibuſcumque prouiſum extitit, vel in poſterum contigerit prouideri, corrigere, ac etiam non obſtante contradictione aliqua, poſſint ad ſuum Ordinem reuocare; nec per literas eiuſdem Sedis ſeu Legatorum ipſius iam obtentas, vel de cetero obtinendas, aliquos de Fratribus ipſius Ordinis præfatis Archiepiſcopis & Epiſcopis, aut aliis teneantur in ſocios deputare, niſi dictæ literæ Apoſtolicæ obtinendæ de indulto huiuſmodi, & ordine ipſo expreſſam fecerint mentionem, & alias id honeſtati Ordinis & illorum ſaluti viderint expedire. Nullus autem Legatus niſi de latere noſtro miſſus, auctoritate literarum Sedis Apoſtolicæ ſpecialem de hoc indulto, & Ordine veſtro non facientium mentionem, nulluſque Prælatus, nec aliqua perſona,

religioſa vel ſæcularis de fratribus eiuſdem Ordinis, ad ſua ſeu Eccleſiæ negotia procuranda vel ſecum manendum, aliquos aſſumere valeat, niſi quos Generalis & Prouincialis Miniſter ipſorum tamquam idoneos & diſcretos ſibi duxerit aſſignandos: quos etiam ſubiacere volumus Ordinis diſciplinæ.

Miſſique ad prædicandũ Crucem aut contra hæreticos.

§. 16. Illos verò ipſius Ordinis fratres qui ad prædicandum crucem, vel inquirendum contra prauitatem hæreticam, ſeu ad alia huiuſmodi negotia, ſunt vel fuerint vbicumque à Sede Apoſtolica deputati, tu fili Generalis Miniſter tuique ſucceſſores, remouere ſeu reuocare penitus, transferre, ipſiſque quod ſuperſedeant iniungere, aliosque ſubſtituere quum expedire videritis, liberè, & licitè valeatis, & in eos ſi contrauenerint, cenſuram eccleſiaſticam exercere, ac quilibet miniſter Prouincialis, vel eis Vicarius eiuſdem Ordinis, id ipſum in ſua Prouincia circa fratres ipſius Ordinis, quibus ab eadem Sede ſimilia contigerit in illa committi, facere poſſit. Non obſtantibus aliquibus literis vel indulgentiis Apoſtolicis impetratis, vel etiam in poſterum impetrandis, quæ de hoc non fecerint mentionem.

Fratres ab Ordine recedere prohibetur.

§. 17. Inhibemus quoque ne quis poſt profeſſionem in Ordine veſtro factam, ſine Generalis, vel ſui Prouincialis licentia diſcedat ab ipſo, diſcedentem vero abſque cautione literarum alterius ipſorum, prætextu alicuius priuilegij Apoſtolicæ Sedis, nullus audeat retinere. Quod ſi fortè retinere præſumpſerit, vobis Generalis & Prouinciales Miniſtri dumtaxat licitum ſit in ipſos diſcedentes fratres ſententiam excommunicationis promulgare.

Licentiati ab Ordine, non transſeuntes ad aliũ coercentur.

§. 18. Si verò aliqui de fratribus veſtri Ordinis, poſt obtentam licentiam à Sede prædicta aut à vobis, ad religionem aliam tranſeundi, infra duos vel tres menſes ſe ad illam religionem ſuæ ſaluti congruam non contulerit, & ipſius non ſuſceperint habitum regularem, licitum ſit vobis Generalis & Prouinciales Miniſtri, ac vices veſtras gerentibus, contra ipſos, tamquam contra alios Ordinis veſtri apoſtatas procedere ſecundum quod honeſtati ipſius Ordinis videritis expedire. Illud idem intelligi volumus de illis, qui poſt ſuſceptionem habitus alterius religionis, infra tempus probationis nulla profeſſione facta, inde præſumpſerint reſilire.

Apoſtatæque imò etiam ab Ordinariis coercentur ex Concil. Trid. ſeſſ. 6. c. 3.

§. 19. Apoſtatas quoque veſtri Ordinis excommunicare, capere ligare, incarcerare, & alias ſub dicte diſciplinæ rigore poſſitis per vos ac etiam alios in quocumque habitu contigerit inueniri, inuocato ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Inhibemus etiam ne fratres quos ab Ordine veſtro pro ſuis culpis per Generalem ſeu Prouinciales Miniſtros aut Cuſtodes expelli contigerit, vel qui egreſſi fuerint, proprio ſuo motu prædicare, confeſſiones audire, ſeu docere præſumant, niſi ad alium Ordinem in quo licitè huiuſmodi exercentur officia tranſierint, de veſtra vel dictorum Miniſtrorum licentia ſpeciali. Quod ſi fortè ipſi contra huiuſmodi inhibitionem noſtram aliquid ſuper præmiſſis temere attentare præſumpſerint, Miniſtri ac Cuſtodes, & eorum Vicarij in illos quos infra fines ſuarum prouinciarum & cuſtodiarum, iuxta conſuetudinem Ordinis veſtri diſtrictos inuenerint, talia præſumentes, monitione præmiſſa auctoritate noſtra excommunicationis ſententiam valeant promulgare. Electos autem de Ordine veſtro, vel egreſſos, qui receptione in eodem Ordine ſuis culpis exigentibus reddiderint ſe indignos, & alios fratres eiuſdem Ordinis ex rationabili cauſa ad quoſcumque Ordines approbatos, præterquam ad B. Auguſtini, Templariorum, Hoſpitaliorum, & aliorum religioſorum arma portantium ad vitandam occaſionem euagandi, Generalis & Prouinciales Miniſtri cum ſuis teſtimonialibus literis auctoritate noſtra licentiandi liberam habeant facultatem. Nos enim diſtrictius inhibemus, ne tales ad alium Ordinem aliter tranſire, vel aliqui eos recipere ſeu retinere præſumant, abſque licentia ſpeciali Sedis Apoſtolicæ, faciente de hoc plenariam mentionem.

Habitus conſimilis cæteris alias prohibetur.

§. 20. Inhibemus etiam, vt nulli ſiue ſit in religionis Ordine, ſiue extra Ordinem conſtitutus, habitum veſtrum aut ita conſimilem, quòd propter eum Frater Minor credi poſſit, deferre liceat abſque mandato Sedis Apoſtolicæ ſpeciali. Et vt dicta inhibitio maiorem conſequatur effectum, ſtatuimus, vt hi qui habitum veſtrum, vel ſibi prædicto modo conſimilem deferre præſumpſerint, ad deponendum ipſum per Diœceſanos locorum quum à vobis requiſiti fuerint, monitione præmiſſa per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compellantur.

Exemptio à decimis.

Ampliorem exemptionem vide in Pij V. conſt. cit. in rub.

§. 21. Ceterum quum humilitas veſtra ſibi de latitudine orbis terræ nihil, præter domos & hortos cum virgultis, præmiorum vberiori cœleſtium, duxerit reſeruandum, Nos piè volentes, quod illorum fructus integrè veſtræ paupertatis vſibus applicentur, vt de dictis hortis & virgultis nullam decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præſentium indulgemus, diſtrictius inhibentes ne quis à vobis de præmiſſis aliquid exigere, vel extorquere præſumat.

Applicari poſſunt Ordini qua intrãtes illum debent aliqui reſtituere.

§. 22. Quia verò nonnulli veſtræ habitum religionis aſſumentes, diuerſis perſonis quæ ſciri & inueniri non poſſunt, interdum aliqua bona reſtituere teneantur; vobis Miniſtri & Cuſtodes ac Vicariis prædictis concedimus, vt ſinguli veſtrum in locis ſibi commiſſis, bona ipſa in pios vſus conuertere valeant, prout ſecundum Deum viderint expedire.

Sepultura in locis Ordinis omnes habet. Tu vide not. Bul. 7 Sixt. IV. Regimini vbi notabo.

§. 23. Sepulturam quoque in Eccleſiis veſtris concedimus & eam liberam eſſe cenſemus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deſiderauerint, niſi excommunicati & interdicti, aut etiam publici vſurarij fuerint, nullus obſiſtat. Salua tamen iuſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus corpora mortuorum aſſumuntur: diſtrictius inhibentes vt nulli religioſi ſæculares vobis inuitis, aliquorum corpora defunctorum in veſtris Cœmeteriis ſepelire, aut in Eccleſiis veſtris miſſarum ſolemnia, vel pro animabus eorum qui ad loca veſtra tumulandi feruntur, ibidem exequias celebrare, ſine veſtro aſſenſu & voluntate præſumant.

Fratres extra Ordinem non confitentur.

§. 24. Inhibemus inſuper vniuerſis Fratribus veſtri Ordinis, ne aliquis eorum, niſi neceſſitatis vrgente articulo, aliis quam prælatis ſuis peccata ſua confiteri præſumat, vel aliis eiuſdem Ordinis Sacerdotibus ſecundum regulam & ipſius Ordinis inſtituta.

Ad Synod. proceſſiones, &c. non coguntur. & Monaſteria ædificare non impediantur. Tu quoad proceſſionem attende Cõc. Trid. ſeſſ. 25. c. 13. Et quoad vltimum vid. Bul. 59. Clem. VIII. Quoniam.

§. 25. Vniuerſis autem Eccleſiarum Prælatis & aliis inhibemus, ne confeſſiones veſtras vobis inuitis audire, vel compellere vos ad Synodos, ſeu conuocationes ſuas accedere, vel cum eis extra Ciuitates vel intra proceſſionaliter exire, aut ſuis conſtitutionibus ſubiacere, vel capitula, ſcrutinia, & inquiſitiones, in locis veſtris vel alibi de vobis facere, aut fidelitatem iuramento firmatam, & manualem obedientiam à Miniſtris Cuſtodibus vel Guardianis veſtris exigere, aut de ipſorum inſtitutione vel deſtitutione, ſiue de ſtatutis veſtri Ordinis ſe aliquatenus intromittere, ſeu prohibere ne ad Ciuitates vel villas, vbi religioſè ac honeſtè morari poſſitis, à populis, euocati audeatis accedere, ibique pro veſtris vſibus conſtruere ædificia, eccleſias ſeu oratoria, aut in accedentes fratres ſeu conſtruentes huiuſmodi, vel receptatores ipſorum excommunicationis ſententias ferre præſumant.

Exemptio à canonica portione. Tu vide conſt. 7 Sixt. IV. Regimini, vbi dicam.

§. 26. Concedimus quoque vobis; vt de his quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, Anniuerſario Septimo, Vigeſimo, Trigeſimo, ac aliis ad perpetuum cultum diuinum, ſeu pro pitantiis, aut victu, ad ſuſtentationem veſtram, vel indumentis, necnon pro annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem aliquæ domus veſtri Ordinis obligatæ noſcuntur, vel de domibus prædiis & hortis aliiſque locis vobis ſecundum inſtituta veſtri Ordinis opportunis, aut de his quæ pro huiuſmodi domibus, prædiis, hortis, & locis emendis, vobis legantur (dummodo præmiſſa non conuertantur in vſus alios, ſed in illos dumtaxat, pro quibus relinquuntur, aut alios etiam qui in hac conceſſione vel indulgentia continentur) nulli canonicam iuſtitiam, aut portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis à vobis, vel vltimarum executoribus voluntatum, ſeu decedentium hæredibus, de præmiſſis aliquid exigere vel extorquere præſumat diſtrictius inhibemus.

Fratres dimittentes aliqua loca de ſuorum libere bonis diſponunt.

§. 27. Ad hoc vt liceat Fratribus veſtri Ordinis quum de prioribus locis ſuis ad alia loca ſe transferunt, tam ædificia, ſeu omnem ædificiorum materiam locorum quæ dimittunt (dedicatis Eccleſiis dumtaxat exceptis) quaſo

libros, calices & paramenta ſecum ad alia loca transferre, & ædificia ipſa cum ſolo & aliis ad eadem loca pertinentibus, præter Eccleſias per perſonas ad hoc à Sede Apoſtolica deputatas, vendere, ipſorumque pretium in aliorum locorum ad quæ dicti fratres ſe transferunt, ædificationem, ſeu alias in eorum vtilitatem conuertere, ſecundum quod eis melius videbitur expedire; quum ipſa pauciora & alia loca fratrum ad nos & Apoſtolicam Sedem Specialiter & immediatè pertinere noſcuntur. Et ne aliqui Archiepiſcopi vel Epiſcopi, aut alij Eccleſiarum Prælati, ſeu quæuis alia perſona eccleſiaſtica vel ſæcularis, prædicta loca ſeu bona, occupare, accipere vel vſurpare, aut quoquomodo ſibi vendicare præſumant, abſque dictæ Sedis licentia ſpeciali diſtrictius inhibemus.

Exemptio ab omni ſubuentione Legatorum, &c.

§. 28. Indulgentes vobis, vt ad præſtationem procurationum Legatorum prædictæ Sedis, vel Nuntiorum ipſius, ſeu Diœceſanorum locorum, aut exactionum, vel collectarum, ſeu ſubſidiorum, vel prouiſionum quorumcumque minimè teneamini, nec ad ea ſoluenda per literas dictæ Sedis, aut Legatorum vel Nunciorum eiuſdem, ſeu Rectorum Terrarum Eccleſiæ Rumanæ impetratas, ſeu in poſterum impetrandas, cuiuſcumque tenoris fuerint, in perpetuum compelli poſſitis, niſi dictæ Sedis literæ impetrandæ plenam & expreſſam de indulto huiuſmodi, & dicto Ordine fecerint mentionem.

Exemptio à iuriſdictione Ordinar. Trid. c. eme. Trid. ſeſſ. 7. c. 14. & conſt. 59. Cle. VIII.

§. 29. Ceterum quum fœl. record. Innoc. Papa olim duxerit ſtatuendum, vt exempti quantacumque gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, ſeu contractus, aut rei, de qua contra ipſos agitur, ritè poſſint coram locorum Ordinariis conueniri; & illi quoad hoc ſuam in ipſos iuriſdictionem prout ius exigit exercere, Nos vobis vt occaſione conſtitutionis huiuſmodi, nullum libertatibus & immunitatibus, vobis & Ordini veſtro, per priuilegia & indulgentias ab Apoſt. Sede conceſſas, præiudicium generetur, auctoritate præſentium indulgemus.

Reuocatio attentatorum contra hanc Bullam.

§. 30. Decernimus ergo irritum & inane quicquid contra tenorem conceſſionum, conſtitutionum & inhibitionum huiuſmodi per quoſcumque fuerit attentatum, & interdicti, ſuſpenſionis, & excommunicationis ſententias, ſi quas contra conceſſiones, conſtitutiones, & inhibitiones eaſdem in vos, vel veſtrum aliquos, aut loca veſtra, ſeu benefactores veſtros, vel executores, aut hæredes prædictos, in poſterum promulgari contigerit penitus non tenere.

Nulli ergo, &c.

D. P. An. 1. die 21. Iulij.

Dat. Peruſij, 12. Kal. Auguſti, Pont. noſtri Anno 1.

V. Priuilegium Fratrum Militum Hoſpitalis S. Lazari Hieroſolymitani, leproſos vndique ſuſcipiendi, & ad domum aliorum leproſorum, cum eorum bonis tranſducendi.

Hoc approbauit Pius IV. in conſt. 95. Inter. vbi videas plene de huius Militiæ priuilegijs. Plenius autem notabo in conſt. 28. Pij V. Sicuti omnia quæ eamdem Militiam tangunt.

Edita An. D. 1265.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Miniſtro & Fratribus Hoſpitalis S. Lazari Hieroſolymitani. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Ordinarij permittant collectionem leproſorum.

VEnerabilibus Fratribus noſtris Archiepiſcopis, Epiſcopis, & dilectis filiis Vniuerſis Eccleſiarum Prælatis, exemptis & non exemptis, in virtute ſanctæ obedienciæ, & ſub excommunicationis pœna, quam ipſo facto vos incurriſſe volumus, niſi inſtanter hoc præſens mandatum curaueritis diligenter: & nihilominus ſub pœna officij, & beneficij veſtri, tenore præſentium præcipiendo mandamus, Quatenus cum aliqui de dilectis filiis Fratribus, & procuratoribus Domorum ordinis Leproſorum S. Lazari Hieroſolymitani, ad vos & loca veſtra peruenerint pro capiendis infirmis leproſis, ſicut Dominus præcipit in lege Moyſi, quod omnes leproſi eiiciantur extra caſtra.

Facultas eos ita infirmos colligendi.

§. 1. Volumus itaque ſicut Deo complaceat tàm mares quàm mulieres, clerici & laici, religioſi & ſæculares, morbo Lepræ laborantes inuenti per eoſdem fratres, & procuratores eorum, capiantur & eiiciantur extra, cum eorum omnibus bonis tam mobilibus quàm immobilibus ad habitationem cum infirmis aliis domorum eiuſdem Ordinis.

Contradictores citentur.

§. 2. Si verò Clerici vel Laïci mandatum noſtrum in aliquo neglexerint adimplere, volumus quòd peremptoriè citetis eoſdem, vt coram vobis compareant, prædictis fratribus facturi iuſtitiæ complementum.

Dat. P. A. 1. die 5. Aug.

VI. Quid Magiſtratus ſæculares deſcribi faciant in libris Statutorum Ciuitatis leges editas contra Hæreticos.

Hoc idem iſte Pontifex præcepit Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, vt inf. in conſt 8. Ad extirpanda. Leges autem contra hæreticos habes ſup. in conſtit. 1. Innoc. IV. Cum aduerſus, & conſt. 9. Ad extirpanda.

Edita An. D. 1265.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Poteſtatibus ſiue Rectoribus, Conſulibus, Capitaneis, Antianis, Conſilijs, & Communitatibus Ciuitatum, aliorumque locorum per Italiam conſtitutis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Innoc. IV. edidit leges contra hæreticos vt in ſup.

AD extirpanda de medio populi Chriſtiani hæreticæ prauitatis zizania, quæ abundantius ſolito ſuccreuerunt, ſuperſeminante illa libentius his diebus homine inimico: tanto ſtudioſius iuxta commiſſam nobis ſolicitudinem inſudare proponimus, quanto pernicioſius negligeremus eadem in necem Catholici ſeminis peruagari. Vt autem aduerſus huiuſmodi nequitiæ operarios conſurgant ſtentque firmiter Eccleſiæ filij, ac orthodoxæ fidei zelatores, conſtitutiones quaſdam fœlicis recordationis Innoc. Papa IV. prædeceſſor noſter ad extirpationem hæreticæ peſtis edidit, & in capitularibus veſtris, tam ipſe, quàm fœl. mem. Alexand. Papa prædeceſſor noſter conſcribi, ac à vobis exacta diligentia obſeruari mandarunt: quæ ſeriatim inferius continentur.

Conſtitutionum tenorem non pono quia hab. ſup.

Eas adſcribi hic Pont. iubet in ſtatutis Ciuitatum.

§. 1. Ideoque Vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſinguli conſtitutiones eaſdem, cum quibuſdam adiectionibus, modificationibus, & declarationibus, per dictum Alexandrum prædeceſſorem, & etiam per nos factis, conſcribi in veſtris capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, ſecundùm eas contra omnem hæreſim, ſe aduerſus hanc ſanctam Eccleſiam extollentem ſine omiſſione aliqua procedatis. Alioquin dilectis filiis Prædicatorum & Minorum Ordinum fratribus Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, & eorum ſingulis per Italiam deputatis auctoritate Sedis Apoſtolicæ, & in poſterum deputandis, damus noſtris literis in mandatis, vt infra deſignatos eis limites, ſingulos veſtrum ad id, per excommunicationem in perſonas, & interdictum in Terram, appellatione remota compellant.

Id eſt in quatuor earum libris.

§. 2. Porro hæc omnia ſtatuta ſeu conſtitutiones & leges præfatæ, & ſi quæ aliæ contra hæreticos & eorum complices tempore aliquo auctoritate Sedis Apoſtolicæ condentur, in quatuor voluminibus vnius tenoris debeant contineri, quorum vnum in communis cuiuſlibet Ciuitatis vel loci: ſecundùm apud Diœceſanum: tertium apud fratres Prædicatores: quartum apud fratres Minores cum omni ſinceritate ſeruentur, ne poſſint per falſarios in aliquo violari.

D. P. An. 1. die 3. Nou.

Dat. Peruſij, 3. Non. Nouemb. Pont. noſtri Anno 1.

VII. Quod prope Eccleſias Fratrum Minorum Conuentualium Ordinis S. Franciſci, non poſſit nouum Monaſterium conſtrui vel acquiri, ab Ordinibus in paupertate fundatis, vel cuiuſcumque Ordinis Monialibus, infra ſpatium treſcentum cannarum.

Hoc

Hoc priuilegium declarauit & innouauit Iul. II. inf. in eius conſt. 11. Expoſi. Hodie autem ſeruanda in hoc eſt forma tradita à Clem. VIII. in cap. vnico, de Exceſſib. Prælat. in 6. Cetera autem de toto Ordine Franciſcano indicaui tibi ſup. in conſtit. 5. Honor. III. Solet.

Edita An. D. 1265.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Generali, & Prouincialibus Miniſtris, ac Vniuerſis Fratribus Ordinis Fratrum Minorum. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

AD conſequendam gloriam cœleſtis patriæ, ſic diuina pietas humilitatem veſtram per ſuam gratiam cernitur allexiſſe, quod ſemper ad hoc intenti eſtis & vigiles, vt illam vobis, & proximis per innocentis vitæ ſtudium acquiratis. Hæc enim & alia ſancta paupertimæ Religionis veſtræ merita nos inducunt, quod ſumus ex intimo cordis affectu ſoliciti, vt in omnibus quæ ad Dei laudem & tranquillum ſtatum deuotionis veſtræ cupitis, habeamus prouidentiæ ſtudium efficacius.

Priuilegium de quo in rub.

§. 1. Sanè, non ſine quadam turbatione animi frequenter audiuimus, quòd inter vos, & Religioſos aliquos, illa de cauſa, æmulationis & diſſenſionis materia oritetur, quia ipſi, domos & Eccleſias Regulares iuxta loca veſtra ſine veſtro graui præiudicio, & diſpendio manifeſto, quandoque conſtruere præſumebant. Cum itaque ad Apoſtolici ſpectet officij dignitatem, de regno militantis Eccleſiæ cuiuſlibet ſcandali materiam abolere, nos dignè volentes quòd huiuſmodi æmulationis & diſſenſionis occaſio per diligentiæ noſtræ ſtudium amputetur, auctoritate præſentiũ ordinamus & diſtrictè inhibemus, quod nulli liceat amodo de Prædicatorum Pœnitentiæ IESV CHRISTI, B. MARIÆ de Monte Carmelo, Eremitarum S. Auguſtini, S. Claræ, aliiſque Ordinibus in paupertate fundatis, nullique mulierum de prædictis, ſeu quibuſcumque aliis Ordinibus, aliquod Monaſterium, Eccleſiam vel Oratorium ædificare, ſeu conſtruere, nulli quoque ſæculari vel religioſo cuiuſcumque profeſſionis, Eccleſiam, vel Monaſterium, ſeu Oratorium iam ædificatum in aliquem transferre de Ordinibus memoratis infra ſpatium CCC. Cannarum à veſtris Eccleſiis menſurandarum per aërem, etiam vbi alias rectè menſurari loci diſpoſitio non permittit. Præterea ſtatuimus, vt quicquid contra huiuſmodi ordinationis & inhibitionis noſtræ tenorem, ea tunc in antea ædificatum fuerit, diruatur.

Ordines in paupertate fundati qui ſint.

§. 2. Et ne de notitia Ordinum, & quantitate Cannarum huiuſmodi aliqua poſſit dubitatio exoriri, illos Ordines intelligi volumus in paupertate fundatos, qui ea regula, vel conſtitutionibus ſuis, extra ſepta Eccleſiarum Monaſteriorum ſuorum, vel officinarum eorum & clauſuram ipſarum, nullas debent poſſeſſiones habere: quòd ſi aliquis de Ordinibus ipſis poſſeſſiones in aliquibus membris ſuis habere, in aliis verò non habere noſcatur, eum quo ad ordinationem, inhibitionem, & ſtatutum huiuſmodi, prædictis Ordinibus in paupertate fundatis annumerari volumus.

Cannarumque longitudo qualis.

§. 3. Et quamlibet Cannarum ipſarum, octo palmorum longitudinem continere.

Clauſula derogatoria.

§. 4. Non obſtantibus varia locorum conſuetudine ſiue priuilegiis, indulgentiis, ſeu literis quibuſcumque tam ſupradictis, quàm mulieribus, vel eorum alicui ab Apoſtolica Sede ſub quacumque forma conceſſis, ſeu etiam concedendis, quæ de præſentibus ſpecialem, & expreſſam non fecerint mentionem. Nulli ergo &c.

D. P. A. 1. die 20. Nouembris.

Dat. Peruſij, 12. Kal. Decembris, Pont. noſtri Anno 1.

VIII. Quod Inquiſitores hæreticæ prauitatis, deſcribi faciant in Statutis Ciuitatum, leges editas ab Innoc. IV. contra hæreticos, Magiſtratus ſæculares ad id cogendo.

Hoc præceptum ab iſto Pontifice edictum hiſce Magiſtratibus, habes hic ſup. in conſt. 6. Ad extirpanda.

Edita An. D. 1266.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Fratribus Prædicatorum & Minorum Ordinum, Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, per Italiam auctoritate Sedis Apoſtolicæ deputatis, & in poſterum deputandis. Salutem & Apoſt. benedictionem.

Exordium.

AD extirpanda de medio populi Chriſtiani hæreticæ prauitatis zizania, quæ abundantius ſolito ſuccreuerunt, ſuperſeminante illa licentius his diebus homine inimico, tanto ſtudioſius iuxta commiſſam nobis ſolicitudinem inſudare proponimus, quanto pernicioſius negligeremus eadẽ in necẽ Catholici ſeminis peruagari.

Innoc. IV. contra hæreticos leges edidit, & iuſſit Magiſtratibus vt deſcribant in Statutis Ciuitatum.

§. 1. Vt autem aduerſus huiuſmodi nequitiæ operarios, conſurgant ſtentque firmiter Eccleſiæ filij, ac orthodoxæ fidei zelatores, Conſtitutiones quaſdam fœlicis recordationis Innocentius Papa prædeceſſor noſter ad extirpationem hæreticæ peſtis edidit, & tam ipſe, quàm fœlicis memoriæ Alexander Papa prædeceſſor noſter, Dilectis filiis Poteſtatibus ſiue Rectoribus, Conſiliibus, Capitaneis, Antianis, Conſiliis, & Communitatibus Ciuitatum, Caſtrorum, aliorumque locorum per Italiam conſtitutis mandarunt, vt conſtitutiones ipſas, in ſuis conſcribi Capitularibus facerent, & exacta diligentia obſeruarent. Vnde prædictis Poteſtatibus ſiue Rectoribus, Conſiliibus, Capitaneis, Antianis, Conſiliis, & Communitatibus, damus noſtris literis in mandatis, vt ipſi & ſinguli eorum, conſtitutiones eaſdem, cum quibuſdam adiectionibus, modificationibus, & declarationibus per dictum Alexandrum prædeceſſorem noſtrum, & etiam per nos factas, conſcribi in ſuis Capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, ſecundum eas contra omnem hæreſim ſe aduerſus hanc Sanctam Eccleſiam extollentem, ſine aliqua omiſſione procedant.

Hic Pontif. mandat Inquiſitoribus vt eos ad id cogant.

§. 2. Quocirca ſi dicti Poteſtates ſiue Rectores, Conſules, Capitanei, Antiani, Conſilia, & Communitates, mandatum noſtrum ſuper hoc neglexerint adimplere, vos & ſinguli veſtrum, illos & ſingulos eorum, infra deſignatos vobis limites, per excommunicationem in perſonas, & interdictum in terras eorum, monitione præmiſſa, appellatione remota cogatis.

Quibuſcumque non obſt.

§. 3. Non obſtante ſi aliquibus à Sede Apoſtolica ſit indultum, vel in poſterum indulgeri contingat, quòd perſonæ excommunicari, ac Ciuitates, Caſtra, Terræ, & loca ipſorum interdici non poſſint, ſiue qualibet alia indulgentia Sedis eiuſdem, per quam effectus præſentium impediri valeat, vel differri: & de qua, cuiuſque toto tenore, de verbo ad verbum ſpecialem & expreſſam in noſtris literis oporteat fieri mentionem: & conſtitutione de duabus dietis edita in Concilio generali.

D. P. An. 1. die 18. Ian.

Dat. Peruſij, 15. Kal. Februarij, Pontificatus noſtri Anno primo.

IX. Canonizatio S. Heduuigis Duciſſæ Poloniæ, & præfinitio ſuæ feſtiuitatis pro die 15. Octobris, cum Indulgentiarum elargitione pro eius ſepulchrum viſitantibus.

Edita An. D. 1267.

CLEMENS PAPA QVARTVS, Dilectis filijs Archiepiſcopo Gneznen. & eius ſuffraganeis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exultatio piæ matris Eccleſiæ, de S. Heduuigis meritis, & laudibus.

§. 1. EXultat cunctorum fidelium pia mater Eccleſia nouæ laudis; ex intimis iubilum productura, ex eo quod declinante mundo ad veſperam, tamquam inæſtimabilẽ margaritam inueniſſe fortem dignoſcitur mulierem, cuius conſtantis animi munimenta, nec aries ex aduerſis impulſus eruntibus quatere potuit, nec ab illo ipſam auertere quod in mentis vtero digne conceperat propoſito ſanctitatis. Sed cum inuentionem difficilem Sapiens aſſerat huiuſmodi mulieris, quænam ſit illa deducatur in lucem, & habeatur eius notitia, ne ab hominum ignorantiæ nebulis notione ſubducta, laudum defraudetur præconiis, quibus per mundi climata eſt ſuis vbilibet meritis attollenda. Non enim quam tantæ virtutis titulus illuſtrauit, decet amplius occultari ſub modio,

quodque

quodque tenearur in abditis, quam diuina meritorum cumulo benignitas ſic prouexit. Nec enim fortiom mulierum voluerit antiquitas obliuiſci, ſed ſupra candelabrum virtutis,& gratiæ ſic poſuit,& erexit eaſdem, quod ipſarum memoriam, edax non poteſt abolere vetuſtas, & quæ aliorum bona grauiter inficit faſcinatio denigrare. Hinc Iudith & Iabel, quæ Holofernem, & Siſaram virili dextera peremerunt, ſuorum claritate geſtorum, ipſa deputauit, perpetuis antiquitas monumentis, vt quæ antiquis vtilitati fuerunt, eſſet deinceps ipſarum prorogata memoria poſteris in exemplum. Propter quod ſic ipſi antiquitati, quæ ſolicitudinis manum, vt poſteris ipſis proficeret, à laboribos non ſubduxit, quæque vt nobis diſciplinæ, ac morum relinqueret inſtituta, noctis obſeruauit excubias, diſſimiles iudicemur, dignum duximus quæ ſit mulier ipſa,& quid egerit expreſſius aperire, vt id eos minimè lateat, quos in ſinceritatis propoſito, pia reddit deuotio ſtudioſos.

Quæ non in carnis nobilitate, ſed in infirmitatibus gloriam aſſumpſit

§. 2. Et quidem ipſa eſt piæ memoriæ Sancta Heduuigis, cuius per ſanguinis deriuationem natalium claritas ſic refulſit, quod ab iis qui ſceptra geſtarunt Regnorum, quoſque inſignes efficit imperij celſitudo, tamquam propago generoſa proceſſit, radiis nobilitatis plus ſplendoris adiiciens ex ſe ipſa, quam ſibi vnde originem traxerat, prouenerit ex radice, pro quo ſi ſecundum carnem,& mundum gloriandum fuerat, merito potuit nullo blandiente mendacio gloriari. Sed cum huiuſcemodi gloria plerumque virtutis proſpectum euacuans, in elationis præcipitet vitium, quos exaltat, vt in eius pectore virtus Chriſti per gratiam redundaret vberiùs, non in ea quæ eſt carnis nobilitas, ſed in ſuis dumtaxat infirmitatibus gloriam aſſumebat, aduertens, fructibus diuinæ dilectionis nequaquam deſtitui, nec munere ſupernæ benedictionis illos fraudari, quos ſalutiferæ infirmitatis acredine à patre contingit beneuolo viſitari.

Coniugium cum Duce Poloniæ contraxit, & eius prolem in Dei timore erudiuit.

§. 3. Porro dum puerula fuit, vix quicquam puerile geſſit in opere, & prouectioris ætatis tempore ſuccedente, ne aduerſario vlla occaſio maledicti ſuppeteret, cum claræ mem. Henrico Duce Poloniæ matrimonium duxit legitimè contrahendum, in quo tripartitum bonum coniugij ſalubriter conſeruando, ſic prudenter ſe geſſit, quod thori fidem inuiolatam cuſtodiens, & prolem in Dei timore ſuſceptam erudiens, ab ipſo Duce, cui non præcipiti voluptatis affectu, ſed diſcreto ſemper inhæſiſſe iudicio creditur rationis, quouſque eſt aſſumptus de medio, per ſeparationis iniuriam non diuertit. Licèt vt orationi,& contemplationi vacarent deuotius, thorum ex pari voto, & conſenſu vnanimi per multa annorum curricula habuerint ſequeſtratum cum creatori ſuo minus obſequi valeat ad plura diſtractus animus, & viro placere cupiens mulier, in his quæ Dei ſunt, interdum ſegnior habeatur.

Duceque mortuo Monialis Ciſtercienſis Ordinis efficitur.

§. 4. Ipſo denique Duce chriſtianiſſime, prouecte ſerient, ſpiritum exhalante, protinus ad illius, cuius pulchritudinem Sol, & Luna mirantur, tamquam libera, & à lege viri terreſtris ſoluta, familiare conſortium amplius aſpirauit. Sed cum non inueniatur in terra ſuauiter viuentium, cætumque malignantium deteſtetur, vbi potuit (cum totus mundus in maligno ſit poſitus) reperire? vbi eum quæſiuit? vbi illum inuenit, cuius deſiderio languetur? Et quidem dum difficultatem inueniendi attenderet, & non poſſet hoc quærere quem amabat, fluctuabat nimium ipſius animus, & inter perplexitatis ſcopulos vehementius iactabatur. Vrgebat namque amor quærere, ſed difficultas inueniendi quærendum, interiectis obicibus ſui finè propoſiti retardabat. Sicque dum in ancipiti teneretur, ſacræ demum ſcripturæ relationibus, eſt eius auribus cælitus inſtillatum, quod inuenitur in campis ſiluæ, & eſt cum ſimplicibus ſermo eius. Tunc ſolicita diſcurrere cœpit indagine, & perquirere tota mente, vbi ſunt iſti campi, quos ſua Deus præſentia ſic illuſtrat, & in quibus illa viget ſimplicitas, quæ digna diuinis affectibus perhibetur. Sed qui dat intelligentiam ſpiritus, ei nutanti confeſtim occurrit,& nodum cuiuſlibet dubietatis diſſoluens, campos ſiluæ, loca religionis explicuit. In quibus tamquam in mundo non ſint, quæ mundi ſunt nō aguntur; ſed tanto quod optabat in eis reperitur facilius, quanto à tumultibus ſæculi amplius ſecernuntur. Hinc ſancti Spiritus vnctione (cuius eſt docere de omnibus) taliter erudita, caſti amoris ſuffragante vehiculo, ad Monaſterium Trebnicienſe Ciſtercienſis Ordinis eo celerius trahitur, quo minus terrenis affectibus aggrauatur in cuius quidem Monialibus intentionis ſimplicitas,& mentis puritas ſic placebant, quod cum eis eſſe, diuina clementia credi poterat ſuas delicias deputaſſe. Et licet quæ regularis diſciplinæ fuerant, quantum ſuò licebat ſtatus, præ cunctis monialibus obſeruaret, votum tamen profeſſionis emittere, & renuntiare proprio tenuit, non ob aliud (prout fertur) niſi vt haberet vnde palmam porrigeret inopi, & aperiret munificentiæ dexteram indigenti.

Dæmonis tentationes ſuperauit.

§. 5. Inuento itaque ibi quem quæſierat anima ſua, floridum in conſcientia ſibi protinus lectum parat, & ex ſuaui contemplatione, tamquam ad eius amplexus admiſſa, hauſtu nouæ capta dulcedinis, ex tunc amarum cenſuit, quicquid calix propinat aureus babylonis. Dedignabatur enim tamquam eius inebriata amore, loqui, ſeu audire de alio quam de ipſo, munera venerabatur ipſius, & diligens eius amicos, & ad ipſius ſe nutum componens, non creditur quam adimplere prorſus ſtuduerat, eius ſcienter tranſgreſſa poſtmodum voluntatem. Sed qui Euā omnium matrem ſeduxerat, ſimilem matri filiam æſtimās inuenire, poſtquam mundum ab ea contemni, & conculcari præſenſit, fraudis ordiebatur commenta, virus iniquitatis fundebat, & acuens vitiorum ſagittas, ipſam conabatur peruertere, cui cœleſtibus inhærenti, vnde ipſe corruerat, inuidebat. Quia tamen fruſtra rete ante oculos iacitur pennatorum, cum ipſa eius nouiſſet aſtutias, parum illius inſidias procul dubio formidabat. In ſublimiori enim, quam vallo virtutum muniebat arce fœliciter ſe tenebat, vbi velut diuino fulta præſidio, ipſum inimicum proſtrauit, caſtra ſubuertens ipſius,& eius machinamenta deſpiciens, telum nimimè timuit, quod inimicus ipſe ad perdendum hominem de pharetra ſæpius impietatis edocit. In hoc apparens prædictis mulieribus eo fortior, atque præſtantior, quo magnificentius eſt, ſpiritualem, quā temporalem hoſtem proſternere,& triumphi gloriam de ipſo finaliter reportaſſe, cum plures velut per eum ſeductorem legamus pectora deputaſſe delictis, qui terga viſibilibus hoſtibus non dederunt. Sed vbi peccati fomes? vbi carnis fragilitas, & domeſticus inimicus? Numquid ceſſit certamini? pugnare tenuit? & cum ipſius ſanctæ mulieris congredi ſpiritu dubitauit? Non enim in hoc mortali corpore prorſus poteſt extingui, ſed latens in medullis, ſerpit in carne, furit in venis, & in vitiorum inſaniam; niſi cohibeatur, erumpit. Quod vtique ipſa prudenter attendens, vigiliis, & ieiuniis quaſi aſſiduis, & veſtium aſperitate ... velut temperantiæ vomere ſic corporis terram excoluit, quod vitiorum ſpinas & tribulos tamquam ipſi ſubacta ſpiritui non produxit. Cumque corporis ſui ager tanta ſolicitudine cultus, & fructuum honeſtatis fuiſſet vbertate refertus, ipſum Deo hoſtiam obtulit in ſuauitatis odorem, concupiſcentias eius mortificans,& non carnem, quia profectò non eſſet cum ratione obſequium, ſiquis ad interemptionem corporis niteretur,& de ipſo fieret hoſtia quæ non viueret per naturam.

Prudentia in omnibus emicuit.

§. 6. Poſtremo in omnibus iis ei non defuit, quæ eſt lima & auriga virtutum prudentia, ſed cuncta per eam ſic promouit & direxit gerenda, quod nec exceſſus in modo, nec in ordine fuit error. Quid enim fuit prudentius, quā gratis obſequiis cœleſtis Regis thalamum promereri? Quid ſeriosius, quam momentaneis æterna, & temporalibus ſibi mercari diuina? Si enim Abigail prudentiſſimā ſcriptura commemorat, quia Dauid, quem ſermone diſerto prius placauerat iratum, eſt per interuentum connubiū coniux effecta; quanto iſta ea debet cenſeri ſolertior, quæ & ſponſa Chriſti meruit fieri,& orationum fragrantia, quibus ſe dederat inceſſanter, ipſum pronum fecit ad gratiam, prouocatum interdum delinquentium exceſſibus ad vindictam?

Pudicitia quoque & in pauperes, leproſoſque pietate refulſit.

§. 7. O virtutum forma, pudicitiæ titulus, naufragis portus,& inuia morum errantibus ſemita veritatis. O vas admirabile, opus quidem excelſi, quod in terris Deus conſtituit, vt iis, qui recto ſunt corde, foret ſinceritatis ſpeculum vita eius. Nam illius fuit humilitatis dum viueret,

quod

quod per illum modum pauperum ſe deputauit obſequiis, quod eis flexis interdum genibus, vitæ neceſſaria miniſtrauit, & manum leproſis ex voto compaſſionis exhibens liberalem, erumpentia ſaniem ipſorum vlcera nequaquam abhorruit; non morbi contagioſi formidauit periculum, ſed quo ſedulitatis ſtudio quo ad Deum & proximum ipſam amplius vis vrgebat amoris, eo dictorum leproſorum ſubſidiis accuratiua ſe inflexit, ita quod vbi producebantur huiuſmodi vlcera, continuo viſcera pietatis, tamquam ipſorum infirmitatem indueret, ſoluebantur in ea.

Deuotione & humilitate præfulsit.

§. 8. Illius quoque in omni ſinceritate deuotionis permanſit, quod ex aqua cum qua eiuſdem Monaſterij moniales lauerant pedes ſuos, tamquam per ipſarum contactum aliquid eis ſanctitatis ineſſet, faciem ſibi & oculos ſæpiſſimè aſpergebat.

Diuinis officijs aſſidue interfuit, & orauit.

§. 9. Diuinis officiis, & miſſarum præſertim ſic attente vacans ſolemniis, quod à ſolis ortu, vſque ad meridiem, ab Eccleſia dum huiuſmodi dicerentur officia non diſceſſit, non tempore languida, nec acediæ, quantum perpendi poterat malo interim fatigata, nec tamen ſeſſionis cum huiuſmodi ſolemnia cantarentur, quis eam æſtimet ſe dediſſe quieti, cum tunc vel ſtaret erecta, vel curuato poplite oraret reflexa.

Patientia ſumma fuit, in obitu Henrici Ducis Sleſiæ eius nati.

§. 10. Cuius vero in obitu quondam Henrici Ducis Sleſiæ vnici nati ſui patientiæ fuerit, non eſt prætereundum ſilentio, cum id Deum timentibus delectabile ſit audire. Ingreſſus enim eſt ad ipſam doloris baiulus, veſte lacera, vultuque demiſſo, & eius ſingultu ſæpius interrumpente ſermonem, vix quomodo idem Dux vir vtique glorioſus tartaricæ gladiis feritatis occubuit, exprimere potuit, huiuſmodi ſingultibus impeditus. Quo tandem audito ipſa non contraxiſſe faciem, non emiſiſſe ſuſpiria dicitur, ſed exultante ſpiritu protinus reſpondiſſe. Gratias tibi ago Domine Deus, quod talem mihi dare dignatus es filium, qui nullas vmquam mihi moleſtias ingerens, me ſemper honore coluit, & filiali affectione dilexit, & licet ipſum dum viuo lætarer habere præſentem, ei tamen in hoc congaudeo, quod per viam martyrij ſuo meruit redemptori coniungi, ipſius itaque animam tibi ſuppliciter recommendo. O verbum acceptione digniſſimum, & monumentis perpetuis ſolemniter annectendū.

§. 11. Sed pro Deo quid fuit in caſu tam flebili, vbi tota patria ſua orbitatem deflebat, non eam mœrore affici, & fletibus non perfundi, niſi quod ipſam præmiſſum nouerat non amiſſum, & vt matribus in morte filiorum immoderate mœrentibus, eſſet efficax medicina doloris, & conſolationis exemplum.

Obijt tandem, & multa ſubſequuntur miracula, quorum aliqua hic recenſentur.

§. 12. Denique cum in ſpirituali certamine vincenti, in præmium debeatur corona, volens ipſam eidem reddere iuſtus Iudex, quam Mundum, Carnem, & Diabolum ſuperans ſibi debitam fecerat, tot triumphis ipſam ſuis ſtigmatibus inſignitam, corporis mole depoſita, vocauit ad patriam, illa ſibi Regni corona conceſſa, quæ non marceſcit, non tollitur, nec areſcit, ſed felicem perenniter efficit quem fulgoribus glorioſis inſignit. Non enim tempori, quod corruptionis eſt cauſa ſubiacet hæc corona, cui ſemel conceditur, poſtmodum non aufertur, cum ea conceſſa non poſſit ingratitudo committi, quæ eſt cauſa ſufficiens muneris reuocandi, cumque ſemper inhæreat fonti vitæ, numquam deponit vigorem, nec diſpendiis ariditatis efficitur, cum ſine intermiſſione irriguum participet talis fontis. Quis non ad hanc venire feſtinabit coronam? Quis labor, quod onus, quæ tanti non leuiget præmij magnitudo? aut quæ ad præſens amaritudo tam vehemens, tam moleſta, quæ tantæ remunerationis non dulceſcat ſtipendio? O fœlicem fœminam, quæ hanc coronam obtinuit, quam bonorum omniū exhibet, retributorem. Regali itaque diademate ſic inſignis, cæleſti regnabat in patria, non immemor exulū ſuſpirantium ad ipſam cum lachrymis, quod ſuis adeo beneficiis cōſolatur, quod ſuorum interdum reatuum veniam, & languorum percipiunt eius patrocinio medicinam legitimè in hoc mundo certantibus. Quod quidem ſubiecta declarant euidenter miracula, pauca ex multis ad præſens electa, tamquam validiſſimis, & indubitatis teſtimoniis procul dubio comprobata.

Puerum ſubmerſum & perremptum reſtituit S. Edwigis incolumem.

§. 13. Nam puer quidam fuerat caſu fortuito delapſus in amnem, quo per alueum ligneum ſub rota molendini dum volueretur deducto, ſtetit ipſa rota, reuolutionis officio propter hoc impedito, & dum alijs, qui ipſius cuſtodiæ præerant molendini, cur iſtud accideret exquirerent diligenter, ipſorum de puero offertur aſpectibus, quæ ſuper aquæ verticem pedum extremitas ferebatur; & licet compaſſionis ſpiritu ſuggerente, ipſum de aqua, vbi per horam & amplius ſic ſtetit immerſus, deducere moliuntur, eis tamen rotæ magnitudine obſiſtente, perficere nequeunt, quod ex officio pietatis intentant. Sed vt ars virium ſuppleat ingenioſa defectum, rotam ipſam quibuſdam artificioſè inſtrumentis adhibitis, cum puero ſurſum trahunt, cuius corpus ſic erat ob ipſius magnitudinem rotæ compreſſum, quod in ea parte, qua venter dorſo dignoſcitur adhærere, redactum id iudicent ad ſpiſſitudinem palmæ manus, eumque attritum, gelidum, & nimio eſſet rigore protenſum, ita quod ipſum exanimem teſtes aſſererent proculdubio extitiſſe, ipſius Sanctæ nomine ſuppliciter inuocato, vita ſic redditur puero, quod ſuis mane diei ſequentis nullo in eo perdurante læſionis veſtigio, pedibus ambulauit.

Mulierem à diuturna caligine liberauit.

§. 14. Fuit etiam quædam nobilis mulier, quæ propter vehementem, & diutinam cephalicam paſſionem, illam caliginem incurrerat oculorum, quod eorum intuitu defectiuo, manus eius non poterat comprehendi, & cum ope medicorum ſibi ſuccurri non poſſet, ad ipſius Sanctæ ſepulchrum adducitur, vbi munere protinus ſanitatis adepto, recidiuæ paſſionis moleſtiam poſtmodum non incurrit.

Mulieri contractos pedes & femora putrida ſanitati reddidit.

§. 15. Alia quoque mulier fuit, quæ neruis contractis, pedes per annum habuerat inhabiles ad progreſſum, cuius ita vtrumque femur computruit, quod vermibus inde naſcentibus erat expoſitum corrodendum. Cumque ad ipſum tumulum ſuffragio fuiſſet amicorum portata, inde ſana ſuſtentationis alicuius ſubſidio, in domum reuertitur non adiuta.

Alteri ſoliditatem tibiarum, & groſſitiem præſtitit.

§. 16. Inſuper quidam fuit, qui tantam à puero gracilitatem habuerat tibiarum, quod vix cannæ groſſitiem excedebant, & idcirco nec ire poterat, nec ſtandi etiam ſuper eas habebat aliquam facultatem, & tamen ſe ad eius ſepulchrum appodians, eiuſdem implorato ſubſidio reuerenter, prius quidem non abſque timore, ſed procedente tempore tibiis ſolidatis, & ad debitam quantitatem perductis, omni trepidatione ſemota, libere atque ſecure perrexit.

Paralyticam feminam ſanauit.

§. 17. Alia quoque mulier fuit, quæ manuum, pedum, & linguæ erat prorſus imminente paralyſi officio deſtituta, ſed quam cito ad locum, in quo ipſa Sancta fuerat tumulata deferetur, in integrum ſuſcepit ſanitatem, & ad illa reſtituitur euidenti miraculo, quibus eam prædicta priuauerat ægritudo.

Viri nobilis dextram à paralyſi liberauit.

§ 18. Fuit etiam quidam nobilis, qui biennio & amplius à lecto ægritudinis non ſurrexit, ex eo quod paralyſi in dextera corporis erat parte percuſſus, quę tegmine pellis amoto, plena remanſerat foraminibus cancroſis, & cū effectū cuiuſlibet medicinæ morbi excederet magnitudo, ad tumulū ipſū manibus amicorū portatur, vbi in lachrymas reſolutus, ſanitatem ad plenū fletibus impetrat, quam ei medicina conferre, etiā periti medici ſtudio nō valebat.

Hæc ergo pro Polonis & alijs Sancta patrona eſt apud Deum.

§. 19. Tam variis itaque morbis non diſſimile, ſed vnum paratur antidotum, & remedium ſingulare, quod ex deuotionis, & fidei puritate conficitur ad ſalutem, quod euangelica mulier, & rex ille cuius orationem audiuit, & lachrymam vidit Dominus in ſuis infirmitatibus ſunt experti, cum fides illam ſaluauerit, & ad augmentum dierum ſibi ſanitate indulta cum lachrymis oratio alterius ſit admiſſa. Hinc regnat virtus, vitium exulat, & accreſcente merito eliminatur impietas. Sed vbi Prouincia Poloniæ tantis decoratur muneribus, eius pretioſi corporis ditata theſauro, quid apud Deum fauoris & gratiæ ſibi poſcenti poterit denegari, ex quo apud ipſum talis aduocatæ meruit præſidio confoueri? Quod enim Polonos ipſos ſuo ſuſceperit patrocinio promouendos, hoc ſit eis in ſignum, quod ipſis reliquit in pignus corpus ipſum, ſui videlicet ſpiritus indumentum, nec tamen per hoc credatur ſic eam Polonorum eſſe patronam, quod

aliorum

aliorum vota fidelium non promoueat coram Deo, cum in patria nunc perfectius habeat, quam habuiſſet, dum viueret, & tunc tamen diffuſam ad omnes obtinuit caritatem.

Principum, & aliorum Polonorū deuotio erga d. Sanctam feruet in terris, & pro illius Canonizatione instant apud Vrb. IV.

§. 20. Sed dum tot panduntur miracula, crebreſcunt ſigna, & beneficia conferuntur, non potuit non feruere populi fidelis deuotio, non clamor arceri, quin in Mundi notitiam expeditus adduceret labiis ſupradicta. Sicque vos & nobiles viri Duces eiuſdem Prouinciæ ipſius Populi clamoribus vehementius excitati, ne Dei magnalia ſupprimendo, videremini digne de ingratitudine poſſe notari, vna cum dilectis in Chriſto filiabus, Abbatiſſa, & Conuentu eiuſdem Monaſterij, in quo cum illa qua decuit honorificentia eſt reconditum corpus eius, fæl. rec. Vrbano Papæ prædeceſſori noſtro rem in præmiſſis geſtam, prout veritas poſtmodum eſt comperta, curauiſtis exponere ſeriatim, deuotione ſupplici, & inſtantia non remiſſa petentes, vt Sanctam ipſam quam vita & miracula beatorum Collegio pronunciauerant aggregatam, inter Sanctos ceteros celebritate faceret congrua venerari.

Qui veritatē praedictorum cōmisit duob. Praelatis inuestigandam cōmiſit.

§. 21. Et quidem licèt veſtræ deuotionis ſinceritas in porrectione petitionis huiuſmodi in eo quod ſic porrigebatur commendabilem ſe præberet, oportuit tamē non præcipiti feſtinatione, ſed decēti adhibita procedere grauitate. Quod idem prædeceſſor diligenter aduertens, per Venerabilem fratrem noſtrum Vratiſlauien. Epiſcopum, & dilectum filium fratrem Simonem Priorem Prouincialem fratrum Prædicatorum Poloniæ, Boemiæ primo, & huiuſmodi ad eos negotio remiſſo ſecundo de præmiſſis inquiri mandauit diligentius veritatem.

Hic modo Pōtifex ſtātere lationē duorum Praelatorum, ac etiam Epiſcopi Tuſculanensis Vrbano IV. cui cōmiſſum erat negotiū ſ Edubingen Sanctorum Cathalogo aſcripſit.

§. 22. Cum itaque per inquiſitionem taliter factam, & ad Apoſtolicam per ipſos Epiſcopum, & Priorem poſtmodum Sedem remiſſam, & ex fideli relatione Venerabilis fratris noſtri N. Tuſculanenſis Epiſcopi, cui per ipſum prædeceſſorem fuerat examinatio inquiſitionis eiuſdem commiſſa, de ipſius Sanctæ vitæ ſinceritate, & veritate ſignorum conſtiterit euidenter, nos poſt multam deliberationem cum fratribus noſtris præhabitam, prout tanti negotij exegerat magnitudo, ipſam quæ contempto obſequij ſui faſtu, deſpecta magnificæ domus tenerientia, & celeſtro faſtigio poteſtatis, ad inopis clauſtri pro Chriſto ſe inclinauit anguſtias, vt cunctis eſſet humilitatis exemplum, tam de ipſorum fratrum, quàm Prælatorum, qui tunc apud ſedem morabantur eorundem conſilio, SS. Cathalogo decreuimus adſcribendam, imo verius denunciamus iam adſcriptam.

Eiuſque feſtū die 15. Octob. celebrari mādat.

§. 23. Ceterum etſi ad omnia ſufficiat Dei filius IESVS CHRISTVS, tamen voluit in opere pietatis plures homines habere conſortes, quia licet ſolus obtineat quod alij non merentur, non tamen apud Patrem pro nobis ſolus eſt aduocatus, imo cum CHRISTO, & per ipſum, iuſtorum omnium qui nos in Regno præceſſere cohortes, iuxta quod legitur multa ei data incenſa, quæ ſunt orationes Sanctorum, vt ſuper altare aureum ea in conſpectu Altiſſimi adoleret; ſed cum ex aſſiduo lapſu mortalis infirmitas huiuſmodi orationum ſuffragiis iugiter indigeat adiuuari, vt ſubſidium ei magis accelerer, debet per imitationis exemplum, & obſequij ſeruitutem, ipſos Sanctos deuotius reuereri. Vnde ne agat iſtud quod eius ſaluti expedit negligenter, fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus feſtum ipſius Sanctæ Idib. Oct. die videlicet quo de via migrauit ad patriam, & de mundanis tranſcendit finibus ad coronam, attenta deuotione celebrare curetis, ac faciatis per veſtras Ciuitates & Diœceſes à Chriſti fidelibus ſolemniter celebrari.

Sepulchrum eiuſdem viſitantibus, indulgentias elargitur.

§. 24. Cupientes itaq; ſepulturam ipſius, quæ tam euidentibus ſignis rutilare dignoſcitur, congruis honoribus frequentari, & ad id fideles ipſos muneribus illectiuis induci, omnib. verè pœnitentibus, & confeſſis, qui cū reuerentia illuc in eodem feſto annuatim acceſſerint, ipſius ſuffragia petituri, de omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, vnum annum & quadraginta dies; accedentibus verò ad prædictam ſepulturam infrà eiuſdem feſti octauas, centum dies de iniuncta ſibi pœnitentia miſericorditer relaxamus.

Dat. A. 3. die 26. Mart.

Dat. Viterbij, 7. Kal. Aprilis, Pontific. noſtri, anno 3.

Bullar. Mag. Tom. I.

Mitigatio & declaratio Regulæ Fratrum Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis redemptionis Captiuorum. X.

Hanc regulam conſtituit Innocent. III. ſuprà in eius Bulla 1. Operante. vbi notaui. Quam declararunt Honor. III. & Vrban. VI. vt ibidem dixi, ſed eorum Bullas prætermiſi, cum hæc plenior mihi viſa fuerit.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Miniſtro maiori & Fratribus vniuerſis Ordinis Sanctæ Trinitatis & Captiuorum, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1267.*

Exordium.

IN Ordine veſtro, eiuſque profeſſoribus, quos ſincere diligimus, id ſemper haberi quærimus, vt aſſiduis ſpiritualibus potiſſime, ac temporalibus etiam incrementis proficiant, & honeſtatis fructus delectabiles proferant & honoris; vnde rectè agimus, ſi ea quæ ad hæc promouenda, & ex conſultæ deliberationis fiunt prouidenda, vt inconcuſſa in poſterum permaneant, auctoritatis robur Apoſt. adhibemus.

Vrb. IV. examinationem Regulæ, tribus Praelatis commiſit.

§. 1. Dudum ſanè, vt accepimus, vobis fel. rec. Vrbano Papæ prædeceſſori noſtro exponentibus, quod prætextu obſeruantiæ ſtatutorum & Regulæ ipſius Ordinis, plerumque dubitationes oriebantur fratribus, ex quo ipſis habentibus conſcientias ſcrupuloſas, circa diuinorum executionem, & vtilitatum procurationem temporalium, Ordini præfato difficultatem damnoſam frequenter ingeri contingebat, ac ſuper hoc vobis per Apoſtolicam poſtulantibus prouidentiam ſubueniri, dictus prædeceſſor Venerabili fratri noſtro Epiſcopo, & dilectis filiis Sancti Victoris, & Sanctæ Genouefæ Abbatibus Pariſienſibus, ſuis dedit literis in mandatis, vt ipſi facientes ſibi prædicta Statuta & Regulam exhiberi, ac diligenter examinantes eadem, corrigerent & ſtatuerent circa ipſa, prout ſecundùm Deum ipſorum ſaluti, & vtilitati memorati Ordinis cognoſcerent expedire.

Qui illam correxerunt.

§. 2. Verum Epiſcopus & Abbates prædicti, facientes ſibi Statuta & Regulam huiuſmodi exhiberi, ac ea examinantes, iuxta formam ſibi traditam diligenter illa correxerunt, & circa ipſa nonnulla etiam ſtatuerunt, prout ſecundùm Deum, prædictorum Miniſtris & Fratrum ſaluti, & vtilitati eiuſdem Ordinis, ipſis viſum extitit expedire, ſicut in literis inde confectis, ſigillatis ſigillis Epiſcopi & Abbatum prædictorum, plenius continetur.

Et hic Pont. modo confirmat.

§. 3. Nos itaque veſtris ſupplicationibus inclinati, quod per eoſdem Epiſcopum & Abbates, proinde factum eſt in hac parte, ratum habentes & firmum, illud auctoritate Apoſtolica confirmamus; tenores literarum ipſarum de verbo ad verbum facientes præſentibus annotari, qui talis eſt.

CAP. I.

De Tribus votis, Nomine Praelati, Diuiſione bonorum & Redemptione captiuorum.

IN Nomine Sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis. Fratres domus Ordinis Sanctæ Trinitatis, & Captiuorum, ſub obedientia Prælatis domus ſuæ, qui Miniſter vocabitur, in caſtitate & ſine proprio viuant. Qui fratres, extra domos ſuæ profeſſionis mitti non valeant, niſi pro ſcandalis manifeſta pœnitentia indigentibus, & pro alleuatione domorum ſuarum, & pro noua domo ædificanda, & in hoc ſolo caſu, prouideatur eis tanquam illius domus profeſſis. Omnes res vndecumque licitè veniant, in tres partes diuidantur æquales, & in quantum duæ partes ſufficiunt, exequantur ex illis opera miſericordiæ, cum ſui ipſorum, & eis neceſſariò famulantium moderata ſuſtentatione. Tertia verò pars reſeruetur ad redemptionem captiuorum, qui ſunt incarcerati pro fide CHRISTI, à Paganis, vel dato pretio rationabili pro redemptione ipſorum, & pro redemptione Paganorum captiuorum, vt poſtea rationabili commutatione, & bona fide redimatur Chriſtianus pro Pagano, ſecundùm merita & ſtatum perſonarum. Cum vero pecunia data fuerit, vel aliquid aliud (licèt ſpecialiter & propriè ad certum vſum)

ſemper de conſenſu illius qui dederit, ſi præſens fuerit, tertia pars ſeparetur, niſi donator per ſe ipſum vel procuratorem idoneum, fratrem vel alium, id in vſus domus expendat. Si verò donator abſens fuerit; ita quod commodè non poſſit eius aſſenſus haberi, vel alias de eius voluntate conſtare, vt in hoc caſu via melior & tutior teneatur, rei datæ tertia pars ſeparetur, exceptis terris, pratis, vineis, nemoribus, ædificiis, nutrituris, & huiuſmodi. Fructus enim inde exeuntes, deductis expenſis, ſecundùm rationabiles examinationes Miniſtri & fratrum, in tres partes diuidantur æquales: ſed quæ paucas, vel nullas recipiunt expenſas, omnes diuidantur. Cum verò panni, calceamenta, vel minuta huiuſmodi, quibus ſit neceſſe vti, quæ vendi vel conſeruari non expedit, data fuerint, vel à ſe ipſis habuerint, non diuidantur, niſi Miniſtro domus & fratribus viſum fuerit expedire. De quibus ſingulis Dominicis diebus, ſi fieri poteſt, in Capitulo deliberetur. Si tamen prædicta, vt panni, terræ, nutrituræ, ſeu minuta, venderentur: pretium inde proueniens, in tres partes, vt ſuprà, diuidatur. De nemoribus autem, fœnis pratorum, ſtraminibus agriculturarum, & fructibus arborum, pecorum, & hortorum, ad vſus neceſſarios liceat fratribus accipere. Si quid verò de prædictis vendi contigerit, vel de fructibus arborum potius fieri: tertia pars reddatur captiuis, ſecundum formam ſuperiùs annotatam. Si domus, vel quæcumque alia, à quouis licitè ſub quocumque nomine fratribus conferantur, donatoribus exponatur qualiter de bonis ſuis tres debeant facere portiones: & ſi donator voluerit res diuidi, diuidantur: & ſi non, non diuidantur. Quæ autem vſque modo fratribus collata ſunt, ſecundum quod de voluntate donatorum ea receperunt, liceat eis de ipſis diſponere, & voluntatem donatorum pro poſſe ſuo adimplere. Fructus verò collectos de bonis poſtea acquiſitis, deductis expenſis, ſecundum quod de aliis ſupradictum eſt, diuidere tenebuntur. De illis quæ in Eccleſia offeruntur, vel alio modo apportantur, vt veſtimenta, panni ſerici, oblationes, & huiuſmodi: ipſi Eccleſiæ in ſuis neceſſariis, vt libris, cera, oleo, & aliis eiuſdem ornamentis, prouideatur: quod autem ſuperfuerit, diuidatur. Si domus, terræ, poſſeſſiones, vel alia vnde redditus proueniunt, vel conſeruandis fructibus ſunt neceſſaria, calamitate aliqua, vel caſu deſtruantur: liceat fratribus de communibus bonis, prædicta in ſtatum debitum reformare: & hoc de conſenſu maioris Miniſtri, vel eius Vicarij, ſeu Viſitatorum illius prouinciæ. Si tamen pro fratrũ congrua ſuſtentatione, neceſſitas exegerit: huiuſmodi diuiſio ex bonis indifferenter relictis, arbitrio Miniſtri Prouincialis pro tempore exiſtentis, relinquatur: dummodo illa non ad alios vſus, quam ad redemptionẽ & pauperum ſubuentionem, ac hoſpitalium reparationem, ſeu conſtructionem, ac fratrum Ordinis ſuſtentationem conuertantur, & ſic vltra tertiam partem huiuſmodi, abſque alicuius conſcientiæ ſcrupulo, percipere ipſi fratres, & leuare valeant.

Cap. II.

Titulo Monaſteriorũ. Numero fratrũ. Lectiſque ac Veſtimẽtis & equitaturis.

Omnes Eccleſiæ iſtius Ordinis (quas fratres ſibi ædificauerint) intitulentur nomine Sanctæ Trinitatis, & ſint plani operis. Tot fratres poſſint eſſe in vna cohabitatione, tam Clerici, quàm Laici, quot Miniſtro & fratribus vniuſcuiuſque domus viſum fuerit expedire, quorũ vnus Procurator ſit, qui nũ Procurator, ſed Miniſter, vt dictum eſt nominetur: cui fratres repromittere, ac impẽdere obedientiam teneantur. Omnibus fratribus ſuis, ſicuti ſibimet, iuxta poſſe domus, prout vnicuique opus fuerit, Miniſter fideliter adminiſtret. Veſtimenta ſint lanea & alba, excepta cappa, quæ honeſtatis cauſa, bruni coloris erit, quam etiam, dum ad partes infidelium pro redimendis captiuis ſe contulerint, de ſuorum Superiorum licentia mutare poſſint. Et liceat eis habere pelliceas, prout vniuſcuiuſque expoſcit neceſſitas, & braccas, quas iacentes non deponant. Iaceant in laneis, ita quod pluma, fulcra, vel culcitras, in domibus propriis, id eſt, in quibus ad manendum fuerint deputati, niſi in ægritudine laborantes, & de foris venientes, & hoc extra dormitorium, minimè habeant. In aliis verò domibus ſui Ordinis, & alibi vbicumque, ſiue in itinere, ſiue in peregrinatione fuerint, poterunt iacere fratres in talibus lectis, quales eis fuerint præparati, ita tamen quod tunicas non deponant. Ceruical verò, cum coſſino ad ſuſtentationem capitis, permittantur habere. In cappis, & caputiis fratrum imponantur ſigna, videlicet crux in pectore, cuius brachium, quod vadit in longum, ſit de panno rubeo, illud autem quod vadit in tranſuerſum, ſit cærulei coloris. Calceamenta habeant clauſa, & ordinata, ita tamen quod genua non excedant, niſi ſint equitantes. Liceat fratribus equos aſcendere, & equitaturas tales habere, quales poterint, & ſibi viderint expedire, dum nimis notabiles non exiſtant.

Cap. III.

Abſtinentia, Ieiunij, & modo itinerandi.

vinum ſumendum à fratribus taliter temperetur, vt ſobrie ſumi valeat. Ieiunent à propinquiori Dominica feſto beati Martini hyemalis, vſque ad Natiuitatem Domini, & à Quinquageſima vſque ad Paſcha. Inſuper & aliis temporibus anni, omni ſexta feria, niſi feſtiuitas nouem lectionum interuenerit, vel octauæ, ita tamen, quod à Quinquageſima vſque ad Paſcha in cibo Quadrageſimali ieiunent, & alia ieiunia quæ conſueuit Eccleſia celebrare. Poteſt tamen quandoque Miniſter ieiunium cum diſcretione relaxare, propter ætatem, vel viam, vel aliam iuſtam cauſam: vel etiam facultate inſpecta augmentare. Carnibus datis ab his qui foris ſunt, vel ſumptis de propriis nutrituris, vel etiam emptis, veſci liceat tantum Dominicis diebus, à Paſcha vſque ad Dominicam propinquiorem feſto B. Martini hyemalis, & à Natali, vſque ad Septuageſimam: & in Natiuitate, & Epiphania Domini & in Aſcenſione Domini, & in Aſſumptione, & Purificatione B. Mariæ, & in feſto omnium Sanctorum, & in minutionibus, & infirmitatibus. Poſſunt tamen Miniſtri, cum fratribus ſuis, de carnibus edendis, extra refectorium, & in via, ex iuſta & rationabili cauſa diſpenſare. Liceatque fratribus ſagimine veſci. Ac inſuper, ſi qualitas temporis, & Monaſteriorum neceſſitas id exegerint, etiam in ipſo refectorio (Aduentus tamen, & aliis à iure prohibitis temporibus exceptis) carnibus huiuſmodi veſci poſſint. Liceat etiam nutrituras emere & nutrire. Cum verò in itinere ſiue peregrinatione fuerint, ſi quid eis datum fuerit, inde viuant, & reſiduum in tres partes diuidant. Tamen ſi fuerint in via, profecti ad redimendum captiuos, quicquid eis datum fuerit, totum debent ponere in redemptione captiuorum, præter expenſas. In Ciuitatibus, in Villis, ſiue Caſtellis, in quibus proprias domos habuerint, nihil omnino extra domos illas, niſi fortè in domibus religioſis, etiamſi à quouis rogentur, & Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Regibus, ſi inuitati fuerint, comedant, vel bibant, niſi fortè aquam in domibus honeſtis, nec pernoctare præſumant extra huiuſmodi domos, niſi fortè aliquorum fuerint Magnatorum, vel Prælatorum officiis deputati. Numquam in tabernis, vel in huiuſmodi inhoneſtis locis habitent, comedant, vel bibant. Qui autem hoc præſumpſerit, iuxta arbitrium Miniſtri, maiori, vel minori vindictæ ſubiaceat.

Cap. IV.

Caritate fratrum inter ſe, & erga infirmos & hoſpites.

Talis ſit caritas inter fratres, Clericos, & Laïcos, vt eodem victu, veſtitu, dormitorio, refectorio, & eadem menſa vtantur. Infirmi ſeorſum dormiant, & comedant. Ad quorum curam habendam, conuerſus aliquis Laicus ſiue Clericus deputetur: qui ea quæ neceſſaria fuerint, inquirat & miniſtret, ſicut fuerit miniſtrandum. Moneantur tamen infirmi, vt lauta, ſiue nimium ſumptuoſa cibaria non requirant, commoda potius & ſalubri moderatione contenti. Cura hoſpitum, & pauperum, & omnium euntium, & redeuntium, vni de diſcretioribus & benignioribus fratribus iniungatur, qui audiat eos, & vt expedire viderit, caritatis ſolatium adminiſtret. Requirat tamen ab illis quos crediderit admittendos, ſi iis quæ fratribus apponuntur, velint eſſe contenti. Ad lauta quidem, ſiue nimium ſumptuoſa cibaria, non oportet quemquam admitti: quæcumq; tamen præſtanda ſunt, cum hilaritate præſtẽtur: & nulli maledictum pro maledicto reddatur. Si quis tamen, & maximè Religioſus, ad hoſpitandum aduenerit: benignè ſuſcipiatur, & caritatiuè iuxta poſſe domus illi ſubminiſtretur. Auenam tamẽ vel aliud loco auenæ hoſpitibus dare non teneantur, ſi fuerint in ciuitate, vel oppido, vbi venalis inueniatur: niſi fortè Religioſi

ſint

ſint hoſpites, vel tales, qui ad manus non habeant, & emere non poſſint. Si autem hoſpites venalem non inuenerint, & in domo, qua ſuſcepti fuerint, inueniatur, congruenter eis præbeatur. Nullus frater Clericus, aut Laicus ſit (ſi fieri poteſt) ſine proprio officio. Si quis verò laborare noluerit, & potuerit, iuxta arbitrium Miniſtri, Canonice puniatur, cum Apoſtolus dicat: Qui non laborat, non manducet.

CAP. V.

Silentio & honeſtate.

Silentium ſemper obſeruent in choro: niſi frater alicuius fratris, vel alterius fortè confeſſionem in dicto loco audiat. Pauca etiam verba in choro ſub ſilentio, & ſine ſtrepitu, propter aliquam iuſtam cauſam, loqui poterunt. In refectorio, & in dormitorio ſilentium obſeruabunt: niſi neceſſitas aliqua, vel iuſta cauſa eos ad loquendum compellat: in quo caſu paucis verbis & ſubmiſſa voce loquentur. Extra verò prædicta loca liceat eis loqui temporibus aptis ſubmiſſa voce, humiliter, & honeſtè. Vbique ſermo eorum ſit honeſtus, & ſine ſcandalo. Similiter, & eorum omnis ſtatus, geſtus, vita, actio, & omnia alia honeſta in eis reperiantur.

CAP. VI.

Capitulo cuiuſque domus Capitulo generali. & correctione Fratrum.

Capitulum, ſi fieri poteſt ſingulis diebus Dominicis in ſingulis domibus, Miniſter cum fratribus ſuis teneat, & de negotiis domus, & domui ſuæ, ſine fratribus datis, & familiæ, nomine Ordinis, datis, vt ad redemptionem captiuorum tertia pars deputetur: fratres Miniſtro, & Miniſter fratribus rationem fideliter reddant. Similiter ſingulis Dominicis diebus, ſi fieri poteſt, exhortatio fiat: & quid credere, aut agere debeant, ſimpliciter moneantur. De omnibus rebus & clamoribus, fratres in Capitulo iudicentur. Nullus fratrum fratrem ſuum in publico accuſet, niſi bene poſſit probare; qui autem hoc fecerit, pœnam ſubeat quam reus ſubiret, ſi conuinci potuiſſet: niſi Miniſter ex cauſa cum eo diſpenſare voluerit. Si quis ſcandalum, vel aliquod huiuſmodi fecerit, vel (quod abſit) ſe inuicem percuſſerint, iuxta arbitrium Miniſtri, maiori vel minori vindictæ ſubiaceat. Si quis frater in fratrem peccauerit, ſcilicet contra fratrem: idem eo ſolo ſciente, qui iniuriam paſſus eſt, ſuſtineat patienter, licèt ſit innocens: & cum quieuerit commotio animorum, benigne & fraterne commoneat, & corripiat eum vſque ter inter ſe & ipſum ſolum, & pœnitentiam agere de commiſſo, & à ſimilibus in poſterum abſtinere. Qui ſi non audierit, dicat Miniſtro, & ille corripiat eum ſeuerè, ſecundum quod viderit ſaluti eius expedire. Qui verò ſcandalum mouit, ſi per ſe emendare voluerit, totum ante pedes ſcandalizati, petens veniam, ſe extendat: & ſi ſemel non ſufficit, vſque ter illud idem faciat. Si verò hoc in publicum venerit: quæcunque ſecuta fuerit pœnitentia, hæc ſit prior, ſcilicet, ante pedes Miniſtri, petendo veniam, totius corporis extenſione, & poſtea ſecundum arbitrium Miniſtri emendetur. Generale Capitulum ſemel in anno celebretur, quod fieri debet Dominica quarta poſt Paſcha. In quo Capitulo quolibet anno Correctores maioris Miniſtri eligantur: qui vna cum maiori Miniſtro, vel eius Vicario, corrigendi & definiendi omnia, quæ corrigenda & definienda ſunt in generali Capitulo, tempore ipſius Capituli, & etiam Viſitatores conſtituendi in diuerſis prouinciis, & locum futuri generalis Capituli aſſignandi, habeant poteſtatem. Nullus verò ſimplex frater ad generale Capitulum accedat, niſi vocatus à maiore Miniſtro, vel miſſus à ſuo proprio Miniſtro, vel aliquam iuſtam cauſam in Miniſtrum ſuum prætenderit, quam ſi in Capitulo generali non fuerit proſecutus, ad arbitrium maioris Miniſtri & Correctorum, Canonice puniatur. Si pro neceſſitate domus debitum aliquod fuerit contrahendum, prius in Capitulo fratribus proponatur, & cum eorum conſilio fiat & aſſenſu, vt ſic ſuſpiciones & murmura euitentur. Si quis de ſubſtantia domus violentiam fecerit, & ad iudicem oportuerit referri: non ante hoc fiat, quam caritatiuè ille à fratribus moneatur.

CAP. VII.

Electione Miniſtri, vtriuſque muneris qualitatibus & depoſitione.

Electio Miniſtri per commune conſilium fratrum Clericorum fiat. Nec eligatur ſecundùm dignitatem generis, ſed ſecundum vitæ meritum, & ſapientiæ doctrinam. Ipſe verò, qui eligitur, ſiue maior, ſiue minor Miniſter, Sacerdos ſit, & profeſſus, Maior verò Miniſter poſtquam electus fuerit, ſecundum formam in Regula hac annotatam, ipſius Ordinis curam plenè habeat, & liberè gerat prout hactenus extitit obſeruatum, & conſuetum, fratrumque omnium Congregationum confeſſiones audire, & abſoluere ab omni tranſgreſſione Regulæ, ſua poſſit auctoritate. Minor verò Miniſter omnium fratrum domus ſuæ audiat confeſſiones, dummodo verecundia reperiti exceſſus occaſionem minimè præbeat tardiùs Prælatis ſuis, vel minus pure quam deceat, confitendi. Solicitè verò Miniſter prouideat, vt præcepta Regulæ, ſicut ceteri fratres, per omnia teneat. Poſtquam vero electus fuerit, ſi ex culpa deponi meruerit: per maiorem Miniſtrum, conuocatis tribus, vel quatuor Miniſtris minoribus, ſi commodè infrà tres dietas à loco valeant inueniri, & ſi commodè habere non poſſint, aſſumptis ſecum tribus, vel quatuor fratribus eiuſdem Ordinis, viris religioſis, & honeſtis, de quorum conſilio & aſſenſu deponatur; & alius qui dignus ſit, loco eius ſubrogetur. Si verò pro remotione terrarum, vel alia cauſa rationabili, maior Miniſter hoc facere non potuerit: vices ſuas Miniſtris minoribus magis religioſis committat. Si verò duo vel tres, pro locorum diſtantia, haberi commodè non poſſint: per aliquem Miniſtrum virum religioſum & honeſtum, cum tribus, vel quatuor fratribus religioſis hoc fiat, & quod illi fecerint, auctoritate maioris ratum habeatur. Maior verò Miniſter, ſi pro exceſſibus ſuis corrigendus vel deponendus fuerit; per quatuor vel quinque Miniſtros eiuſdem Ordinis magis religioſos hoc fiat, qui tamen auctoritate generalis Capituli, ad hoc eligi debent.

CAP. VIII.

Nouitijs & eorum receptione.

Tu ad hoc vide Bullas indicatas in conſt. Innoc. 3. cit. in rubr. in cap. 8.

Si quis huius Ordinis frater eſſe voluerit: primo per annum in habitu fratrum cum expenſis ſuis, præter victum, omnibus ſuis retentis, in Ordine pro Deo deſeruiat. Et poſt annum, ſi bonum, & conueniens Miniſtro domus & fratribus videatur & illi, recipiatur, nil tamen pro receptione ſua exigatur. Si quid tamen gratis dederit, recipiatur, dum tamen tale ſit, de quo non videatur Eccleſiæ periculum imminere. Si verò de cuiuſquam moribus viſum fuerit dubitandum, prolixior de eo habeatur probatio. Si ante profeſſionem aliquis ſe intemperanter habuerit, & impatiens diſciplinæ, ad arbitrium Miniſtri non emendauerit mores ſuos: tribuatur ei modeſtè licentia, cum omnibus quæ attulit, recedendi. In Ordine verò aliquis non recipiatur, antequam annum vigeſimum videatur compleuiſſe. Profeſſio verò poſt annum in arbitrio Miniſtri relinquatur.

CAP. IX.

Oratione eleemoſynis & aliis præceptis.

Pignora non accipiant, niſi decimas, cum licentia ſui Epiſcopi, de manu Laïci. Iuramenta non faciant, niſi magna neceſſitate, cum licentia ſui Miniſtri, vel iuſſi ab Epiſcopo ſuo, vel ab aliquo vices Apoſtolicas gerente, & hoc honeſta, & iuſta cauſa. Si quod vitium in re quæ venditur, notum fuerit, indicetur emptori. Ipſa die, qua infirmus apportatus fuerit, de peccatis ſuis confiteatur Miniſtro, vel ei cui Miniſter iniunxerit, & communicet, & omnia alia Sacramenta Eccleſiaſtica percipere valeat ab eodem. Omni ſecunda feria, præterquam in Octaua Paſchæ, & Pentecoſtes, & Natalis Domini, & Circumciſionis Domini, & Epiphaniæ, & præterquam in feſtiuitatibus nouem lectionum, & in octaua Sanctorum, & aliarum feſtiuitatum, finita Miſſa pro fidelibus, fiat abſolutio fidelium defunctorum in cœmeterio. Singulis quoque noctibus ad minus in hoſpitali coram pauperibus pro ſtatu & pace Sanctæ Romanę Eccleſiæ, & totius Chriſtianitatis, & pro benefactoribus, & pro his pro quibus generalis Eccleſia conſueuit orare, communis fiat oratio.

CAP. X.

Horis Canonicis, & raſura.

In regularibus horis morem B. Victoris obſeruent, exceptis fratribus ſeruitiis Principum, & Prælatorum deputatis, & fratribus itinerantibus; exceptis etiam pauſationibus, & prolixitatibus, & vigiliis, quæ occaſione laboris, paucitatis ſeruientium, poterunt eis remitti de conſilio piorum & religioſorum virorum, ad hoc in ſuo generali Capitulo à ſuis Miniſtris, vel fratribus ſpecialiter electorum. Propter paucitatem etenim ſuam tantas pauſationes pſallendo facere non tenebuntur, nec ita tempeſtiuè ſurgere. In raſura ſimiliter Ordinem S. Victoris

ſequantur Clerici: Laïci verò barbas non radant, ſed eas ad modum Templariorum, vel Conuerſorum Ciſtercienſium creſcere permittant.

Sanctio pœnalis. §. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis, conſtitutionis, & confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem &c.

D.P. An. 3. die 7. Decembr. Dat. Viterbij 7. Idus Decembris anno Domini 1267. Pontificatus noſtri anno tertio.

XI. Quòd Fratres Ordinis Prædicatorum S. Dominici, ad Prælaturas extra Ordinem aſſumpti, antequam conſecrationis munus recipiant, omnia quæ ab Ordine habent, Conuentui reſignent.

Alia de hoc Ordine notata ſunt ſupr. ad conſt. 2. Honor. III. Religioſam.

Edita An.D. 1268. *CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Magiſtro, & vniuerſis Prioribus, & Fratribus Ordinis Prædicatorum Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Exordium. PRouidentia laudabilis, & ſalubris in cunctis veſtris haberi debet operibus, vt exinde claritatem nominis in conſpectu Dei, & hominum habeatis.

Cauſa huius prohibitionis. §. 1. Cum itaque (ſicut aſſeritis) contingat interdum quòd illi ex vobis qui de Ordine veſtro ad Archiepiſcopatus, & Epiſcopatus, & alias Prælaturas Eccleſiaſticas aſſumuntur, non conſiderantes quod ex profeſſione in ipſo emiſſa Ordine, nihil habent proprium, quod ſibi ſpecialiter valeant retinere, libros, & alia quæ apud eos huiuſmodi tempore promotionis habent, vſibus proprijs applicare, ſecumque portare præſumant, in propriæ ſalutis diſpendium, & dicti ordinis non modicum detrimentum.

Prohibitio de qua in rub. §. 2. Nos præſumptioni huiuſmodi volentes ſalubriter refragari, Vniuerſis Fratribus dicti Ordinis, ad huiuſmodi Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, & Prælaturas de cetero aſſumendis, auctoritate præſentium diſtrictius inhibemus, ne conſecrationis munus quoquomodo recipiant, antequam libros, & bona contingentia Ordinem memoratum, quæ apud eos tempore ſuæ promotionis habere contigerit, Prioribus, & Conuentibus de quibus aſſumpti fuerunt, cum integritate reſignent, niſi forſan iidem Priores de conſenſu ipſorum Conuentuum, vſum illorum ad certum tempus eis duxerint concedendum. Alioquin eo ipſo ab executione Pontificalis miniſterij nouerint ſe ſuſpenſos. Inter huiuſmodi autem libros non intelligimus comprehendi quaternulos, & illas chartulas, vel membranas, in quibus dicti Fratres ſibi certa notabilia cum aliquibus priuatis ſermonibus collegerunt. Nulli ergo &c.

D. P. An. 4. die 9. Iunij. Dat. Viterbij, 5. Idus Iunij, Pontific. noſtri anno 4.

XII. Archiepiſcopi & alij Prælati, gratias, & priuilegia Ordin. Fratr. Prædic. S. Dominici, vel Fratr. Minor. S. Franciſci interpretari prohibentur.

De Ordine Dominicano vide multa notata ſupr. in conſt. 2. Hon. III Religioſam. Et de Ordine Franciſcano vide itidem ſupr. in eiuſdem Hon. conſt. 5. Solet.

Edita An.D. 1268. *CLEMENS EPISCOPVS, &c. Magiſtro, & Fratribus Ordinis Prædicatorum, & Generali Miniſtro, & Fratribus Ordinis Minorum.*

Exordium. ORdinis veſtri ſacra religio, ſub qua virtutum Domino in humilitate ſpiritus laudabiliter deſeruitis, promeretur, vt nos ipſum Ordinem ſyncera diligentes in Domino caritate, illa vobis libenti animo concedamus, quæ materia ſubmota grauaminis, ſtatus veſtri tranquillitas procuretur.

§. 1. Sanè, tranſmiſſa nobis conqueſtione monſtraſtis, quòd nonnulli Archiepiſcopi, & Epiſcopi, & alij Eccleſiarum Prælati, veſtris libertatibus derogantes, Indulgentias, ſeu Priuilegia vobis Apoſtolica Sede conceſſa interpretari, & ad ſuum intellectum trahere moliuntur (quamquam intellectum ipſum verba Indulgentiarum, & Priuilegiorum huiuſmodi exprimere videantur) ac vos iuxta ipſorum interpretationem Priuilegia ipſa ſeruare compellunt, in veſtrum non modicum præiudicium & grauamen. *Cauſa huius prohibitionis.*

§. 2. Quia verò ſuper hoc Apoſtolicæ prouiſionis remedium imploraſtis: nos veſtris ſupplicationibus annuentes, ne præfati Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Prælati alij prædicta Priuilegia, & Indulgentias, ſiue clara, quæ interpretatione non indigent, ſiue dubia contineant, de cetero interpretari præſumant auctoritate præſentium diſtrictiùs inhibemus, volentes, vt cum eius ſit interpretari, cuius eſt condere, interpretatio ſuper huiuſmodi dubijs, & obſcuris, dictæ Sedis iudicio requiratur. Nulli ergo hominum liceat, &c. *Prohibitio de qua in rub.*

Dat. Viterbij, Nonis Iulij, Pont. noſtri anno 4. *Dat. P. A. 4. die 5. Iulij.*

XIII. Confirmatio, modificatio & extenſio conſtitutionum & legum ab Innocentio IV. & Alexandro IV. editarum, contra hæreticos, eorumque complices & fautores.

Huiuſmodi Innoc. IV. conſtitutionem habes ſup. lib. 1. Ad extirpanda, vbi notaui, Alexandri verò bullam prætermiſi, hac ſola contentus, quæ omnia comprehendit, & poſtrema eſt.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Poteſtatibus ſiue Rectoribus, Conſulibus, Capitaneis, Antianis, Conſilijs & Communitatibus Ciuitatum, aliorumque locorum per Italiam conſtitutis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An.D. 1265.*

§. 1. AD extirpanda de medio populi Chriſtiani hæreticæ prauitatis zizania, quæ abundantius ſolito ſuccreuerunt, ſuperſeminante illa licentius his diebus hominis inimico, tanto ſtudioſius, iuxta commiſſam nobis ſolicitudinem inſudare proponimus, quanto perniciosius negligeremus eadem in necem Catholici ſeminis peruagari. Vt autem aduersùs huiuſmodi nequitiæ operarios conſurgant, ſtentque firmiter Eccleſiæ filij, ac orthodoxæ fidei zelatores, Conſtitutiones quaſdam felicis recordationis Innocentius Papa IV. prædeceſſor noſter ad extirpationem hæreticæ peſtis edidit, & in capitularibus veſtris, tam ipſe, quàm felicis memoriæ Alexander Papa prædeceſſor noſter conſcribi, ac vobis exacta diligentia obſeruari mandarunt, quæ ſeriatim inferius continentur. *Innocentius edidit leges contra hæreticos, vt in eius conſt. cit. in rub.*

§. 2. Ideoque vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſinguli conſtitutiones eaſdem, cum quibuſdam adiectionibus, modificationibus & declarationibus, per dictum Alexandrum prædeceſſorem, & etiam per nos factas, conſcribi in veſtris capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, ſecundùm eas contra omnem hæreſim, ſe aduersùs hanc ſanctam Eccleſiam extollentem, ſine omiſſione aliqua procedatis. Alioquin dilectis filijs Prædicatorum & Minorum Ordinum Fratribus Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, & eorum ſingulis per Italiam deputatis auctoritate Sedis Apoſtolicæ, & in poſterum deputandis, damus noſtris literis in mandatis, vt infrà deſignatos eis limites, ſingulos veſtrum ad id, per excommunicationem in perſonas, & interdictum in terram, appellatione remota, compellant. *Quas cum declarationibus & additionibus Alex. IV & ſuis obſeruari præcipit.*

Leges autem & conſtitutiones ſunt hæ.

Lex I.

§. 3. Statuimus, vt Poteſtas, Capitaneus, ſeu Rector ſeu Conſules, ſeu quiuis alij qui Ciuitati præſunt, vel loco alij ad præſens aut pro tempore præfuerint in futurum in Italia, iurent præciſe, ac ſine tenore aliquo attendere *Magiſtratus iurent, quod leges in hæreticos latas obſeruabunt.*

anuio

Eas iudicaui in d. conſtitutione IV.

Inuiolabiliter & ſeruare, & facere ab omnibus obſeruari toto tempore ſui regiminis, tam in Ciuitate vel loco ſui regiminis, quam in Terris ſuæ ditioni ſubiectis, omnes & ſingulis infraſcriptas conſtitutiones, & ſuper his præciſe ſeruandis recipiet à quibuſlibet ſibi in poteſtaria vel regimine ſuccedentibus iuramenta. Quæ qui præſtare noluerit, pro Poteſtate, Capitaneo ſeu Conſule vel Rectore nullatenus habeatur, & quæ vt Poteſtas, Capitaneus, Conſul vel Rector fecerit, nullam penitus habeant firmitatem. Nec vllus teneatur aut debeat ſequi eos, etiamſi de ſequela præſtanda eis exhibuerit iuramentum. Quod ſi Poteſtas, Capitaneus vel aliquis prædictorum, conſtitutiones ipſas, & ſingula in eis contenta ſeruare noluerit vel neglexerit, præter notam periurij, & perpetuæ iacturam infamiæ, ducentarum marcarum pœnam incurrat, quæ irremiſſibiliter exigantur ab eo, & in vtilitatem communis cui præeſt, integre conuertantur, & nihilominus vt periurus & infamis, & tamquam hæreticorum fautor de fide ſuſpectus, & officio, & honore ſui regiminis ſpolietur, nec vlterius Poteſtas, Capitaneus, Conſul ſeu Rector habeatur in aliquo, aut de cetero ad aliquam dignitatem vel officium publicum vllatenus aſſumatur.

Lex II.

Hæretici banno ſupponantur & eis quilibet capere poſſit.

§. 4. Ijdem quoque Poteſtas, Capitaneus, Conſules, Rector vel quiuis alij ad regimen cuiuſlibet Ciuitatis vel loci aſſumpti, in principio ſui regiminis in publica concione more ſolito congregata, banno Ciuitatis vel loci ſupponant, tamquam pro maleficio, omnes hæreticos vtriuſque ſexus quocumque nomine cenſeantur, & teneantur bannum huiuſmodi a ſuis prædeceſſoribus poſitum confirmare. Præcipiant autem, quod nullus hæreticus vel hæretica de cetero habitet vel moretur, aut ſubſiſtat in Ciuitate ſeu aliquo loco iuriſdictionis aut diſtrictus eiuſdem, & quicumque ipſum vel ipſam inuenerit, libere capiat & capere poſſit impune, & omnes res mobiles ipſius vel ipſorum penes eos inuentas eis licenter auferre, quæ ſint auferentium pleno iure, niſi auferentes huiuſmodi ſint ad hoc officium ſpecialiter deputati.

Lex III.

Miniſtri eligantur ad capiendos hæreticos.

§. 5. Iidem quoque Poteſtas, Capitaneus, Conſules ſeu Rector vel quiuis alij huiuſmodi, infra octo dies poſt introitum regiminis ſui, duodecim viros probos & Catholicos, & duos Notarios, & duos Seruitores, vel quotquot fuerint neceſſarij, inſtituere teneantur, quos Diœceſanus, ſi præſens extiterit, & intereſſe voluerit, & duo Fratres Prædicatorum, & duo Minorum Ordinum ad hoc a ſuis Prioribus & Guardianis, ſi Conuentus ibi fuerint eorumdem Ordinum deputati, ſeu Inquiſitores vel Inquiſitor prauitatis hæreticæ duxerint eligẽdos. Inſtituti autem huiuſmodi & electi, poſſint & debeant hæreticos & hæreticas capere, & eorum bona illis auferre, & facere auferri per alios, & procurare hæc tam in Ciuitate vel alio loco, quam in tota eius iuriſdictione atque diſtrictu plenarie adimpleri, & eos ducere & duci facere in poteſtatem Diœceſani vel eius Vicarij ſeu Inquiſitorum vel Inquiſitoris.

Lex IV.

Expenſis Communitatis hæretici capti deducantur.

§. 6. Teneantur autem Poteſtas, Capitaneus, Conſules ſeu Rector, vel alij ad huiuſmodi regimen deputati, quilibet in expenſis Communis, cui præeſt, facere duci eoſdem hæreticos ita captos, quocumque Diœceſanus, vel eius Vicarius, ſeu Inquiſitores vel Inquiſitor prædicti in iuriſdictione vel diſtrictu Diœceſani Epiſcopi, ſeu Ciuitatis vel loci voluerint illos duci.

Lex V.

Officialibus fides adhibeatur.

§. 7. Officialibus verò prædictis plena fides de his omnibus adhibeatur, quæ ad eorum officium pertinere noſcuntur, ſine aliquo ſpecialiter præſtito iuramento, vbi duo vel tres, ſeu plures præſentes fuerint ex eiſdem.

Lex VI.

Officiales iurent fideliter agere.

§. 8. Porrò cum Officiales huiuſmodi eliguntur, iurent hæc omnia exequi fideliter & pro poſſe, ac ſuper his ſemper merà dicere veritatem, quibus ab omnibus in his quæ ad officium eorum pertinẽt plenius pareatur, & tam dicti duodecim, quam Seruitores & Notarij prætaxati,

ſimul vel diuiſim, plenariam recipiendi ſub pœnis, & bannis taxatis, & expreſſis in Conſtitutionibus infraſcriptis, quæ ad officium ſuum pertinent, habeant poteſtatem.

Lex VII.

Curentque de aſſignatione hæreticorum.

§. 9. Poſſint autem Officiales prædicti, Communitatis, Caſtri, Burgi ſeu Villæ præcipere ſub pœna & banno vſque ad ducentas Marcas argenti, & vltra ad arbitrium Poteſtatis ſeu Rectoris Ciuitatis vel loci, in cuius diſtrictu vel iuriſdictione fuerint, quod poteſtati ſeu Rectori, vel Diœceſano aut eius Vicario, ſeu Inquiſitoribus aut Inquiſitori hæreticorum præſentent infra præfigendum eis terminum competentem, omnes hæreticos & hæreticas, quos & quas ſibi dicti Officiales duxerint aſſignandos. Et Poteſtas ſeu Rector à non ſeruantibus præceptum, pœnam vel bannum huiuſmodi exigere teneatur.

Lex VIII.

Et præcepta eorum Inquiſitoris executioni.

§. 10. Poteſtas autem vel Capitaneus, Conſules ſeu Rector, vel alij huiuſmodi quocumque vocabulo cenſeantur, teneantur habere firma & rata omnia præcepta, quæ occaſione officij ſui fecerint duo ex ipſis, ſeu plures, & pœnas exigere non ſeruantium.

Lex IX.

Officiales ſeruentur indemnes.

§. 11. Quod ſi dictis officialibus aliquo tempore aliquod damnum contigerit in perſonis vel rebus pro ſuis officiis exequendis, à communi Ciuitatis vel loci per reſtitutionem plenariam ſeruentur indemnes.

Lex X.

Nec ſyndicentur de actis pro Inquiſitione.

§. 12. Nec ipſi Officiales vel hæredes eorum poſſint aliquo tempore conueniri de iis quæ fecerint, vel pertinent ad eorum officium, niſi ſecundum quod eiſdem Diœceſano & Inquiſitoribus vel Inquiſitori videbitur expedire.

Lex XI.

Officiales quanto tempore durent.

§. 13. Ipſorum autem officium duret tantummodo per ſex menſes, quibus completis, Poteſtas, vel quicumque ipſius Ciuitatis vel loci regimini præfuerit, teneatur totidem ſubrogare Officiales ſecundùm formam præſcriptam, qui prædictum officium ſecundùm formam eamdem in aliis ſex menſibus ſequentibus exequantur.

Lex XII.

Officialibus unde ſatisfieri debeat.

§. 14. Sanè ipſis Officialibus dentur de Camera communis prædicti, quando exiuerint Ciuitatem aut locum, pro hoc officio exequendo, vnicuique pro qualibet die duo ſolidi Prouenien. Senatus vel Imperialium in pecunia numerata, quos Poteſtas, Capitaneus, Conſules vel Rector, aut alius huiuſmodi teneantur eis dare vel dari facere, infrà diem tertium poſtquam redierint ad eamdem Ciuitatem vel locum.

Lex XIII.

Salarium eorum quod.

§. 15. Et inſuper habeant tertiam partem bonorum hæreticorum & receptatorum eorum quæ occupauerint, & mulctarum ad quas fuerint condemnati, ſecundùm quod inferius continetur. Et hoc ſalario ſint contenti.

Lex XIV.

Ad quod officium non adſtringendi.

§. 16. Sed ad nullum aliud, quod iſtud officium impediat vel impedire poſſit, vllo modo, officium vel exercitium compellantur.

Lex XV.

Statuto aliquo non impediantur.

§. 17. Nullum etiam ſtatutum conditum vel condendum, eorum officium vllo modo valeat impedire.

Lex XVI.

Officiales quando & per quos amouendi.

§. 18. Et ſi quis eorum Officialium propter inepitudinem vel inertiam, ſeu occupationem aliquam vel exceſſum Diœceſano & Fratribus ſupradictis viſus fuerit amouendus, ipſum ad mandatum vel dictum eorum teneatur amouere Poteſtas, Capitaneus vel quiuis alius huiuſmodi prædictorum, & alium ſecundum formam præſcriptam ſubſtituere loco eius.

Lex XVII.

Officialium delinquentium pœna.

§. 19. Quod ſi quis eorum contra fidem & ſinceritatem officij ſui in fauorem hæreſis deprehenſus fuerit exceſſiſſe, præter notam infamiæ perpetuæ, quam tamquam fautor hæreticorum incurrat, per Poteſtatem, Capitaneum, Conſules vel Rectorem, ſeu alium ſimilem ad

Diœceſan.& dictorum Fratrum vel inquiſitorum ſeu Inquiſitoris arbitrium puniatur.

Lex XVIII.

Omnes præſtent auxiliũ Officialibus.

§. 20. Poteſtas verò militem ſuum vel alium Aſſeſſorem, ſi Diœceſanus vel eius Vicarius, aut Inquiſitores vel Inquiſitor auctoritate Sedis Apoſtolicæ deputati, ſeu dicti Officiales petierint, cum ipſis Officialibus mittere teneatur, & eum ipſis eorum officium fideliter exercere. Quilibet etiam ſi præſens in Terra vel inquiſitus fuerit, teneatur tam in Ciuitate, quam in iuriſdictione & diſtrictu quolibet dare ipſis Officialibus & eorum Sociis conſilium & iuuamen, quando hæreticum vel hæreticam capere vel ſpoliare, aut inquirere, ſeu domum vel locum, aut aditum aliquem intrare pro hæreticis capiendis, ſub librarum vigintiquinque Prouenien. vel Imperialium pœna, vel banno. Vniuerſitas autem Caſtri, vel Burgi ſub pœna & banno librarum quinquaginta, villæ vero vigintiquinque Prouenien. vel Imperialium pro qualibet vice ſoluenda in pecunia numerata.

Lex XIX.

Pœna prohibentiũ ne hæretici capiantur.

§. 21. Quicumque autem hæreticum vel hæreticam captum vel captam auferre de manibus capientium vel capientis auſus fuerit, vel defendere ne capiatur, ſeu prohibere aliquem intrare domum aliquam, vel Curtem, ſeu locum aliquem ne capiatur & inquiratur ibidem, iuxta legem Paduæ promulgatam per quondam Fridericum olim Romanorum Imperatorem, publicatis bonis omnibus in perpetuum relegetur. Et domus illa, à qua prohibiti fuerint, ſine ſpe reædificandi funditus deſtruatur, niſi forte Diœceſano, vel in eius abſentia ipſius Vicario vna cum Inquiſitoribus ſeu Inquiſitore hæreticorum, vel ſoli ipſi Diœceſano quãdo Inquiſitorum vel inquiſitoris præſentia de facili haberi non poterit, legitime conſtiterit, præfatæ domus dominum in hoc caſu penitus innocentem, & prorſus inculpabilem extitiſſe, ac etiam eum non eſſe credentem vel receptatorem, aut defenſorem, ſiue fautorem hæreticorum, ſeu de hæretica labe ſuſpectum. Et bona quæ ibi reperta fuerint fiant capientium vel inquirentium, ac ſi hæretica fuiſſent, ibidem inuenti, niſi forte prædictis, vt dictum eſt, legitime conſtiterit per teſtes fide dignos, & omni exceptione maiores, ipſa bona eſſe aliarum perſonarum, quam Domini domus eiuſdem. Et tunc propter hanc prohibitionem vel impeditionem ſpecialem Burgus vel Caſtrum componat communi in cuius diſtrictu eſt, libras ducentas, & Villa libras centum, & Vicinia tam Burgi quam Caſtri & Ciuitatis libras quinquaginta Prouenien. ſiue Imperialium in pecunia numerata, niſi infra quintum diem ipſos defenſores vel defenſorem hæreticorum Poteſtati vel Rectori captos duxerint perſonaliter præſentandos, vel niſi forſan per legitimas probationes Diœceſan. vel in eius abſentiam ipſius Vicario, vna cum Inquiſitoribus ſeu Inquiſitore hæreticorum, vel ſoli ipſi Diœceſano, quando Inquiſitorum aut Inquiſitoris præſentia de facili haberi non poterit, plene ac euidenter conſtiterit, quod ipſum vel ipſos capere nullatenus potuiſſent, & eos ad captionem & præſentationem huiuſmodi faciendas ſufficientem & congruam adhibuiſſe ſolicitudinem & cautelam.

Lex XX.

Hæretici ſeorſim ab aliis in tuto carcere cuſtodiantur.

§. 22. Teneantur inſuper Poteſtas, Capitaneus, Conſules ſeu Rector vel alij huiuſmodi, omnes hæreticos & hæreticas, qui capti amodo fuerint, cuſtodiri facere ſub expenſis communis Ciuitatis vel loci cui præſunt, per viros catholicos ad hoc electos à Diœceſano ſi præſens fuerit, & Fratribus ſupradictis, vel Inquiſitoribus ſeu Inquiſitore in aliquo ſpeciali carcere tuto & ſecuro, in quo ipſi ſoli teneantur ſeorſum à latronibus & bannitis, donec de ipſis fuerit definitum.

Lex XXI.

Pœna aſſignantium non hæreticos pro hæreticis.

§. 23. Si quando aliqui vel aliquæ non hæretici pro captis hæreticis, ipſis non contradicentibus, fuerint aſſignati, vel ſe forſitan aſſignauerint, prædicti ſuppoſiti perpetuo carceri mancipentur, & hæretici nihilominus reddi & aſſignari cogantur, & qui hunc dolum fecerint iuxta legem prædictam bonis omnibus publicatis, in perpetuum relegentur.

Lex XXII.

Capti hæretici iudicibus Eccleſiaſticis præſententur.

§. 24 Teneantur inſuper Poteſtas, Capitaneus, Conſules vel Rector ſeu quiuis alij huiuſmodi, cum bono & ſecuro comitatu omnes hæreticos quocumque nomine cenſeantur, infrà dies quindecim poſtquam capti fuerint, Diœceſano vel eius ſpeciali Vicario ſeu hæreticorum Inquiſitoribus vel Inquiſitori præſentare, pro examinatione de ipſis & eorum hæreſi facienda.

Lex XXIII.

Damnatos de hæreſi recipiant poteſtates.

§ 25. Damnatos verò de hæreſi per Diœceſanum vel eius Vicarium ſeu Inquiſitores vel Inquiſitorem prædictos, Poteſtas, Capitaneus, vel alij eorum ſupradicti, vel eius ſeu eorum nuncius ſpecialis, eos animaduerſione debita puniendos ſibi relictos ſtatim recipere teneantur.

Lex XXIV.

Cogendiſque ad alios detegendos.

§. 26. Teneantur præterea Poteſtas, Capitaneus, Conſules aut Rector, vel alij huiuſmodi omnes hæreticos quos captos habuerint, cogere citra membri diminutionem & mortis periculum, tanquam verè latrones & homicidas animarum & fures ſacramentorum Dei & fidei Chriſtianæ, errores ſuos expreſsè fateri, & accuſare alios hæreticos quos ſciunt, & bona eorum, & credentes & receptatores & defenſores eorum, ſicut coguntur fures & latrones rerum temporalium accuſare ſuos complices, & fateri maleficia quæ fecerunt.

Lex XXV.

Domus in qua reperti ſunt hæretici deſtruantur.

§ 27. Domus autem in qua repertus fuerit hæreticus vel hæretica, ſine vlla ſpe reædificandi funditus deſtruatur, niſi Dominus domus eos ibidem procurauerit repetiri, & ſi dominus illius domus habuerit cum ea domus alias appendices, cum vna eademque domus interdum diuerſis, & cohærentibus manſionibus diſtinguatur, omnes illæ domus appendices, ſiue in domo illa ſiue in eius appendicibus hæreticus vel hæretica deprehenſus fuerit, ſimiliter deſtruantur, & bona quæ fuerint inuenta in domo illa, ipſiuſque appendicibus (niſi fortè legitimè per teſtes fide dignos, & omni exceptione maiores, ipſa bona eſſe aliarum perſonarum quam domini domuum earumdem conſtiterit) publicentur, & fiant auferentium, niſi auferentes fuerint in huiuſmodi officio conſtituti. Et inſuper dominus domus illius præter notam infamiæ perpetuæ, quam incurrat, componat communi Ciuitatis vel loci quinquaginta libras Prouenien. vel Imperialium, in pecunia numerata, quam ſi non ſoluerit, in perpetuo carcere detrudatur.

Lex XXVI.

Declaratio de pœna.

§. 28. Quæ autem de domorum & appendiciom deſtructione, bonorum publicatione, ac pœnarum impoſitione facienda, dominis domuum earumdem præmiſſa ſunt, volumus obſeruari, niſi fortè Diœceſano, vel eius abſentia ipſius Vicario, vna cum Inquiſitoribus ſeu Inquiſitore hæreticorum, vel ſoli ipſi Diœceſano, quando Inquiſitorum vel Inquiſitoris præſentia de facili haberi non poterit, legitimè conſtiterit, præfatarum domorum dominos in hoc caſu penitus innocentes, & prorſus inculpabiles extitiſſe, ac etiam eos non eſſe credentes, vel receptatores aut defenſores ſiue fautores hæreticorum, ſeu de hæretica labe ſuſpectos, quos nec in domibus vel appendicibus, nec in bonis eiſdem, ſeu quouis modo puniri volumus, ſi, vt dictum eſt, apparuerint innocentes. Burgus autem ille ſeu Caſtrum, in quo hæretici capti fuerint vel inuenti, componat communi Ciuitatis vel loci in cuius diſtrictu eſt, centum libras, & villa libras quinquaginta, & vicina tam Burgi quam Caſtri & Ciuitatis libras vigintiquinque Prouenien. vel Imperialium, in pecunia numerata, niſi infrà quintum diem receptatores ipſorum captos præſentauerint Poteſtati ſiue cuiuis alij Præſidenti eiuſdem regiminis Ciuitatis, niſi forſan per legitimas probationes Diœceſano, vel in eius abſentia ipſius Vicario, vna cum Inquiſitoribus ſeu Inquiſitore hæreticorum vel ſoli ipſi Diœceſano, quando Inquiſitorum vel Inquiſitoris præſentia de facili haberi non poterit, plenè ac euidenter conſtiterit, quod ipſos capere nullatenus potuiſſent, & eos ad captionem & præſentationem huiuſmodi faciendas, ſufficientem & congruam adhibuiſſe ſolicitudinem & cautelam.

Lex

Lex XXVII.

Pœna eorum qui hæreticis ſubueniunt.

§. 29. Quicumque verò deprehenſus fuerit dare alicui hæretico conſilium vel auxilium ſeu fauorem, præter aliam pœnam ſuperius & inferius prætaxatam, ex tunc ipſo iure in perpetuum ſit factus infamis, nec ad publica officia ſeu conſilia, vel ad eligendos aliquos ad huiuſmodi, nec ad teſtimonium admittatur. Sit etiam inteſtabilis, vt nec teſtamenti liberam habeat factionem, nec ad hæreditatis ſucceſſionem accedat. Nullus præterea ei ſoper quocumque negotio, ſed ipſe aliis reſpondere cogatur. Quod ſi fortè Iudex extiterit, eius ſententia nullam obtineat firmitatem, nec cauſæ aliquæ ad eius audientiam perferantur. Si fuerit Aduocatus, eius patrocinium nullatenus admittatur, ſi Tabellio, inſtrumenta confecta per ipſum nullius penitus ſint momenti. Credentes quoque erroribus hæreticorum, tanquam hæretici puniantur, Teſtamenta eorum qui hæretici deceſſerunt, nullius volumus eſſe momenti.

Lex XXVIII.

Nomina damnatorum de hæreſi in 4. libris annotentur.

§. 30. Teneantur inſuper Poteſtas ſiue Capitaneus, Conſules ſeu Rector, vel quiuis alius Præſidens regimini Ciuitatis vel loci, nomina virorum omnium qui de hæreſi fuerint infamati vel banniti, in quatuor libellis vnius tenoris facere annotari, quorum vnum commune Ciuitatis vel loci habeat, & alium Diœceſanus, & tertium Fratres Prædicatores, & quartum Fratres Minores, & ipſorum nomina ter in Anno in concione publica ſolemniter faciat recitari.

Lex XXIX.

Filij damnatorū ad nullum officium vel beneficiū admittantur.

§. 31. Teneatur quoque Poteſtas ſeu Rector, vel quicumque regimini ſupradicto præfuerit, filios & nepotes hæreticorum, & receptatorum, defenſorum & fautorum eorum diligenter inueſtigare, eoſque ad aliquod officium publicum ſeu conſilium nullatenus admittere in futurum.

Lex XXX.

Gubernatores locorum, requiſiti ab Inquiſitoribus prouideāt eis de Aſſeſſoribus.

§. 32. Teneatur præterea Poteſtas ſeu Rector, vel quiuis alius huiuſmodi regimini Præſidens, vnum de Aſſeſſoribus ſuis, quem elegerit Diœceſanus, ſi fuerit præſens, & Inquiſitores ſeu Inquiſitor prædicti auctoritate Sedis Apoſtolicæ deputati, mittere cum eis, quandocumque voluerint, in iuriſdictione Ciuitatis vel loci ac eius diſtrictu. Qui Aſſeſſor ſecundùm quod prædictis Inquiſitoribus ſeu Inquiſitori viſum fuerit, ibi tres aut plures boni teſtimonij viros, vel totam viciniam (ſi eis videbitur) iurare compellat, quod ſi quos ibidem hæreticos ſciuerint, vel bona eorum, vel aliquos occulta conuenticula celebrantes, ſeu à communi conuerſatione fidelium vita & moribus diſſidentes, vel credentes, aut defenſores ſeu receptatores vel fautores hæreticorum, eos dictis Inquiſitoribus ſiue Inquiſitori ſtudeant indicare.

Lex XXXI.

Magiſtratus ſæculares terram purgent ab hæretica fœditate.

§. 33. Ipſi autem Poteſtas, Conſules ſiue Rector ſeu quiuis alij regimini Præſidentes, purgare teneantur ab hæretica fœditate Ciuitatem vel locum cui præfuerint, totamque terram vel diſtrictum ſuæ ditionis, ſecundùm leges per quondam Fridericum, olim Romanorum Imperatorem, tunc in deuotione Romanæ Eccleſiæ perſiſtentem Paduæ promulgatas contra hæreticam prauitatem, & earum tenorem facere in ſuis annotare capitularibus, nullis inde temporibus abolendos.

Lex XXXII.

Cōdemnationum executio fieri debeat à Gubernatoribus locorum.

§. 34. Teneatur inſuper Poteſtas ſeu quiuis Rector Ciuitatis vel loci quocumque vocabulo nuncupetur, in deſtructione domorum & condemnationibus faciendis, & in rebus inuentis, vel occupatis conſignandis diuidendis, & de quibus ſuperius dicitur, infrà viginti dies poſtquam accuſatio ſiue denunciatio facta fuerit, hæc omnia exequi cum effectu, & condemnationes omnes in pecunia numerata infrà tres menſes exigere & diuidere illas ſicut inferius continetur. Et eos qui ſoluere non poterint, banno maleficij ſupponere, & donec ſoluant, in carcere detinere. Alioquin pro his omnibus & ſingulis ſyndicetur ſicut inferius continetur.

Lex XXXIII.

Aſſeſſorque ad dd Inquiſitoribus detur.

§. 35. Inſuper teneatur vnum de Aſſeſſoribus ſuis quemcumque Diœceſanus vel eius Vicarius, & dicti Inquiſitores ſeu Inquiſitor hæreticorum voluerint, ad hæc peragenda fideliter aſſignare, & mutare pro tempore, ſi eis viſum fuerit opportunum.

Lex XXXIV.

Pœna nullo modo relaxetur.

§. 36. Omnes autem condemnationes vel pœnæ, quæ occaſione hæreſis factæ fuerint, neque per concionem, neque ad vocem populi vllo modo aut ingenio, aliquo tempore valeant relaxari.

Lex XXXV.

Bona hæreticorum qualiter diuidantur.

§. 37. Teneatur inſuper Poteſtas, Capitaneus, Conſul ſeu quiuis alius Rector, omnia bona hæreticorum & receptatorum eorum, quæ per dictos Officiales fuerint occupata ſeu inuenta, & condemnationes pro his exactas; necnon & lignamina, lapides & tegulas domorum & turrium, quæ occaſione hæreſis deſtruentur, & bona tam mobilia, quam immobilia, quæ eadem occaſione conſiſcabuntur, diuidere tali modo. Vna pars deueniat in commune Ciuitatis ſeu loci. Secunda in fauorem & expeditionem officij detur Officialibus, qui tunc negotia ipſa peregerint. Tertia ponatur in aliquo tuto loco, ſecundum quod dictis Diœceſano & Inquiſitoribus vel Inquiſitori videbitur, reſeruanda, & expendenda per conſilium eorumdem in fauorem fidei, & ad hæreticos extirpandos, non obſtante huiuſmodi diuiſioni ſtatuto aliquo condito vel condendo.

Lex XXXVI.

Bona hæreticorum confiſcata vendantur & per quos.

§. 38. Teneatur præterea Poteſtas vel Rector Ciuitatis ſeu loci alterius, vendere bona fide, cum conſilio & aſſenſu Inquiſitorum vel Inquiſitoris, bona quæ conſiſcantur occaſione hæreticæ prauitatis, infrà tres menſes poſt confiſcationem huiuſmodi, quod ſi non fecerit, præmiſſas pœnas eo ipſo incurrat. Et nihilominus Inquiſitores vel Inquiſitor liberè vendere illa valeat, inquiſito conſilio Diœceſani vel eius Vicarij, ſi præſens non fuerit, & duorum Fratrum Prædicatorum & totidem Minorum Ordinum, quos Prior & Guardianus, ſi Conuentus ibidem fuerint eorumdem Ordinum, ad hoc duxerint eligendos. Et emptores bonorum huiuſmodi illa liberè ac licitè habeant & poſſideant, & verum ipſorum bonorum dominium, per emptorem huiuſmodi transferatur ad ipſos.

Lex XXXVII.

Pœna violātium has conſtitutiones.

§. 39. Si quis autem de cetero aliquod iſtorum ſtatutorum ſeu conſtitutionum attentauerit delere, diminuere vel mutare, ſine auctoritate Sedis Apoſtolicæ ſpeciali, Poteſtas, Capitaneus, ſeu Conſul vel alius quiuis Rector, qui pro tempore fuerit in illa Ciuitate vel loco, teneatur eum tamquam defenſorem hæreticorum publicum & fautorem, ſecundum formam præſcriptam perpetuò publicè infamare, atque punire in libris quinquaginta Prouenientium vel Imperialium, in pecunia numerata. Quam ſi exigere non poterit, eum maleficij banno ſupponat, de quo eximi non valeat, niſi ſoluerit duplam dictæ pecuniæ quantitatem.

Lex XXXVIII.

Qui Magiſtratum tenet præcedentem Poteſtatem ſyndicet.

§. 40. Teneatur ſanè Poteſtas ſiue Capitaneus, Conſul ſeu quiuis Rector infrà duodecim dies ſui regiminis ſyndicare præcedentem proximè Poteſtatem, Capitaneum, Conſulem vel Rectorem, & eius etiam Aſſeſſores, per tres viros Catholicos & fideles, quos infrà tres dies regiminis ſupradicti eligant vna cum Diœceſano Fratres Prædicatores & Minores à ſuis Priore ac Guardiano pariter aſſignati, ſeu Inquiſitores ſeu Inquiſitor hæreticæ prauitatis de omnibus his quæ in ſtatutis iſtis ſeu conſtitutionibus & legibus antedictis contra hæreticos & eorum complices editis continentur, & punire ipſos ſi exceſſerint in omnibus & ſingulis quæ omiſerint, & cogere reſtituere de propria facultate, non obſtante ſi per aliquam licentiam Conſilij vel alterius cuiuſlibet à ſyndicatione fuerint abſoluti. Iurabunt autem prædicti tres viri bona fide ſyndicare præfatos de omnibus ſupradictis.

Lex XXXIX.

Statutaque his conſtitutionibus aduerſa deleantur.

§. 41. Ceterùm teneatur Poteſtas ſiue Capitaneus, Conſul aut quiuis Rector cuiuſlibet Ciuitatis vel loci, delere, ſeu abradere penitus de ſtatutis & capitularibus communis, quodcumque ſtatutum conditum vel condendum inueniatur contradicere iſtis conſtitutionibus, ſeu ſtatutis, & legibus memoratis, ſiue quomodolibet

obuiare. Et in principio,& in medio ſui regiminis hæc ſtatuta, ſeu conſtitutiones & leges ipſas in publica concione ſolemniter facere recitari, & etiam in aliis locis extra Ciuitatem ſuam ſeu locum, ſicut Diœceſano, ſeu Inquiſitoribus ſiue Inquiſitori videbitur expedire.

Lex XL.

Hæ conſtitutiones publicè recitentur & in quatuor libris ſcribantur.

§. 42. Porrò hæc omnia ſtatuta, ſeu conſtitutiones & leges præfatæ, & ſi quæ aliæ contra hæreticos, & eorum complices tempore aliquo auctoritate Sedis Apoſtolicæ conderentur, in quatuor voluminibus vnius debeant tenoris conſcribi, quorum vnum ſit in ſtatuto communis cuiuſlibet Ciuitatis ſeu loci, ſecundum apud Diœceſanum, tertium apud Fratres Prædicatores, quartum apud Fratres Minores cum omni ſinceritate ſeruentur, ne poſſint per falſarios in aliquo violari.

D.P. Ann. 1. die 3. Noueb.

Datum Peruſij, 3. Non. Nouembr. Pontific. noſtri anno primo.

XIV. Contra Chriſtianos ad Iudæorum ritum tranſeuntes, ac Iudæos conuerſos ad illum redeuntes, aut Chriſtianos ad eumdem trahentes.

Hoc idem ſtatuit poſtea Greg. X. infr. in conſt. 1. Turbato corde, & Clem. IV. hic ſup. in conſtit. 6. Ad extirpanda. Et Nicol. IV. conſtit. 1. Turbato hic infr & notaui aliam non abſimilem conſt. edidiſſe Greg. XI. contra ſimiles Chriſtianos & Saracenos.

Edita An.D. 1267.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Fratribus Prædicatorum, & Minorum Ordinum Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, auctoritate Sedis Apoſtolicæ deputatis, aut in poſterum deputandis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Quid ſi Chriſtiani ad ritū Iudæorum, & quidam Iudæi conuerſi ad Iudaiſmum redierunt.

Contra eos Papa ab Inquiſitoribus procedi, vt contra hæreticos, iubet.

§. 1. TVrbato corde audiuimus & narramus, quod quamplurimi reprobi Chriſtiani, veritatem Catholicæ Fidei abnegantes, ſe ad ritum Iudæorum damnabiliter tranſtulerunt. Quòd tanto magis reprobum fore dignoſcitur, quanto ex hoc Chriſti nomen ſanctiſſimum, quadam familiari hoſtilitate, ſecurius blaſphematur.

§. 2. Cum autem huic peſti damnabili, quæ vt accepimus, non ſine ſubuerſione prædictæ fidei, nimis excreſcit, congruis, & feſtiuis deceat remedijs obuiari, Vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus terminos vobis ad inquirendum contra hæreticos auctoritate Sedis Apoſtolicæ deſignatos, ſuper præmiſſis, tam per Chriſtianos, quam etiam per Iudæos, inquiſita diligenter & fideliter veritate, contra Chriſtianos, quos talia inueneritis commiſiſſe, tanquam contra hæreticos procedatis.

Iudæi autem ad eorum ritum Chriſtianos trahentes mandat puniri.

§. 3. Iudæos autem, qui Chriſtianos vtriuſque ſexus ad eorum ritum execrabilem hactenus induxere, aut inueneritis de cetero inducentes, pœna debita puniatis. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo. Inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

D.P.A 2. die 26. Iulij.

Datum Viterbij, 7. Kalendas Auguſt. Pontific. noſtri anno 3.

GREGORIVS DECIMVS PONT. CLXXXVI. ANNO DOMINI MCCLXXI.

GRegorius X. ex ciuitate Placentiæ, Theobaldus Vicecomes, antea vocatus, Archidiaconus Leodienſis, creatur Viterbij Kalend. Septembr. anno 1271 Coronatur Romæ 1272. 6. Kal. Aprilis. Sedit in Petri Cathedra annos 4. menſes 4. dies decem. Creauit Card. 7. Obiit 3. Idus Ianuarij, Anno Domini 1276. Vacauit ſedes dies 8.

I. Indictio Sacri, & Oecumenici 14. Concilij Lugdunenſis ſecundi, pro die 1. Maij 1274.

Edita An.D. 1272.

GREGORIVS EPISCOPVS, &c. Venerabilibus fratribus Patriarchæ Hieroſolymitano, & Epiſcopis, ac dilectis filijs Abbatibus, Prioribus Decanis, Archidiaconis, Præpoſitis, & aliis Eccleſiarum Prælatis per Hieroſolymitan. Prouinciam conſtitutis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Queritur hic Pontif. quod Græci à deuotione & obedientia Romanæ Eccleſiæ ſe ſubtraxerint.

Quid poſtea in hoc euenerit, vide in ſub ſeq. conſt.

§. 1. SALVATOR noſter in cuius ditione cuncta ſunt poſita, Ciuitatem Hieruſalem videns, & præuidens ruituram, fleuiſſe deſcribitur ſuper eam. Et nos itaque qui Ciuitatis veri Dauid, Religionis videlicet Chriſtianæ, circa cuius regimen non in ſufficientia noſtræ debilitatis, ſicut nec debemus, innitimur, ſed de ſola ſuperabundantia virtutis diuinæ ſperamus, non ſolùm ſciſſuras, iuxta Prophetæ vaticinium multiplicatas aperte vidimus, ſed & ruinæ magnæ periculum in ſubtractione Populi Græcorum qui à Sedis Apoſtolicæ deuotione ac obedientia ſe ſubtraxit, in occupatione maxima, & vaſtatione valida Terræ Sanctæ, in ſubuerſione morum, quæ vniuerſaliter in Clero grauiter obrepſiſſe videtur, & populo, iam non tam cernimus, quàm palpamus; num poſſumus non lugere? num comprimere lachrymas? continere ſuſpiria? vel cohibere ſingultus? Profectò cum tanta ſubſit plangendi ratio, planctum declinare non poſſumus; ſed neceſſe eſt iam foras exeat, ab olim dum etiam nos minor ſtatus haberet, tanto altius radicatus introrſum, tantoque diuturnitate factus acerbior, quanto facultate vitante diutiùs non eſt efficaciter exire permiſſus. Exeat igitur, exeat ad fratres, & filios, vt ſcientes incommodum, ipſumque prudentius æſtimantes, cooperationis remedio efficacius pro viribus releuent, & planctum piæ compaſſionis officio dulcius

conſo

conſolentur. Quis ergo dabit capiti noſtro aquam, aut oculis noſtris fontem lachrymarum, vt ſic populi noſtræ humilitati commiſſi ſpiritualiter & temporaliter interfectos, diebus & noctibus lugeamus? quod culparum ſordes, quibus eum meruiſſe creditur diluamus? Lugendum ſiquidem occurrit, quod per ſubtractionem prædictam à Sedis eiuſdem vnitate ſubtractos, & in deuio poſitos grandis culpæ mors afficit, quod ſanctæ vniuerſalis corpus Eccleſiæ membra, tam nobile eadem grauis admodum, & diſpendioſa ſubtractio, tanto tempore mutilauit. Lugendum, & iterum ac amarè dolendum, quod ſicut in partibus transmarinis non tantum audiuimus, ſed & oculis noſtris vidimus, & manus noſtræ contrectauerunt (proh dolor) deteſtabilius ſolito blaſphematur in gentibus nomen Chriſti, cum iam non tam verbis quàm rebus ipſis, & factis Chriſtianus inſultetur ab Infidelibus, & dicatur vbi eſt Deus eorum? Dum funiculum hæreditatis Domini eadem Terra Sancta per nefandiſſimos Saracenos ſic audacter inuaditur, ſic ſecura occupatur audacia, ſic vaſtatur intrepide; ſic eiſdem partibus Chriſtianus populus inhumaniter trucidatur; quaſi non ſit illius adiutor, nec ſit qui miſereri poſſit ipſorum. Lugendum, & amplius pariter, & horrendum, quod cum ille Paterfamilias diligens, qui horis diei variis operarios ſuam miſit in vineam, ille ſummus agricola ſator bonorum omnium, & plantator, agrum mundi huius diligenter excolens in eo ſeminauerit ſemen bonum, inimicus homo tanta inuenitur in ipſo ſuperſeminaſſe vitiorum zizania & errorum, vt ea deflere magis liceat, quàm narrare. Idemque ager quotidie potius areſcere videatur ad ignem, quam albeſcere inueniatur ad meſſem. Hæc dum miniſterio conſiderationis debitæ mentis noſtræ præſentantur obtutibus, ignis in noſtris meditationibus exardeſcit, & ad tanta diſcrimina releuanda ſuſpirat affectus, zelus accenditur, & ſpiritus anxiatur.

Indicit propterea Concilium generale Lugdunenſe.

§. 2. Ad quod cum nos ſufficere non poſſe ſciamus, leuamus oculos noſtros ad montem, mõtem quidem Dei, montem vberem; montem pinguem, vnde opportunum nobis prouenire auxilium, & humiliter petimus, & deuote ſperamus. Et quia ſalubre in his adhiberi remedium, intereſt generaliter omnium, nos cum fratribus noſtris, aliiſque viris prudentibus, exacto & frequenti tractatu præhabito, prout tantæ neceſſitatis inſtantia exigebat, de ipſorum conſilio, generale Concilium, ſicut imitatione digna Sanctorum Patrum conſuetudo laudabilis, longæque obſeruationis exemplum nos inſtruit, opportuno tempore decreuimus congregandum, vt in eo tam circa præmiſſa, quam circa cetera, quæ ſalutem reſpiciunt animarum, illa Deo auſpice communi conſilio inueniatur proviſio, & eiuſdem approbatione Concilij roboretur, per cuius ſalutiferam executionem virtus Altiſſimi, eliminatis erroribus, roborata fide, reductis errantibus, redintegrata eiuſdem fidei vnitate, ſedatis diſcordiis, pace firmata, extirpatis vitiis, virtutibuſque plantatis, correctis exceſſibus, moribus reformatis, repreſſis oppreſſionibus, libertate ſolidis munimentis inſtructa, recuperatis deperditis, & eiuſdem Terræ Sanctæ ſtatu proſpero reparato, huiuſmodi ſciſſuras vniat, ruinas impleat, occupata reſtituat, vaſtata reſtauret, reſtituta, & reſtaurata conſeruet, nobiſque viam aperiat idem ipſe, qui nouit, & facultatem tribuat ipſe qui poteſt, vt vitiorum errorumque zizaniis ad comburendum faſciculo alligatis, ad triticum in eius horreum congregandum, ſic in præmiſſis iuxta intenſum animi noſtri deſiderium ſibi miniſtrare poſſimus vtiliter, quod idem verus eiuſdem vniuerſalis ſponſus Eccleſiæ ipſam dilectam ſuam, expeditam rugis, purgatam maculis, munitam virtutum monilibus, ac ornatam, vnam ſemper habeat, & formoſam, ad ſui nominis laudem, & gloriam, ad animarum profectum, robur fidei pacem & exaltationem populi Chriſtiani.

Pro prima die Maij 1274.

§. 3. Quia verò proſecutio tanti propoſiti tempore indiget, vt deductum maturius, ac felicius, auctore Domino, effectum debitum ſortiatur, biennium, numerandum ab initio inſtantis Maij, ad id duximus deputandum: deputaturi præterea interim aliquos viros tanto miniſterio competentes, ad prædicandum in Terræ præfatæ ſuffragium ſalutiferum verbum Crucis, per quod corda Principum, Prælatorum, ceterorumque fidelium inducantur ad ſubſidium eidem Terræ, prout ipſius expoſcit extrema neceſſitas, impendendum.

Prælatos ad illud conuocat.

§. 4. Quocirca Vniuerſitati veſtræ, per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandamus, quatenus omni negligentia relegata, cunctis prout talis, & tanti negotij qualitas exigit, diſpoſitis, & paratis, ſic medio tempore vos accingatis ad iter, quod Kalendis Maij, anni ab Incarnatione Domini, milleſimi ducenteſimi, ſeptuageſimi quarti, quas vobis, & aliis pro termino aſſignamus, in loco, quem licet ad præſens ſubticeamus ex cauſa, competenti tamen tempore vobis curabimus intimare, noſtro vos conſpectui præſentetis, ad ſubuentionem neceſſariam Terræ prædictæ, ſolers & operoſum interim ſtudium impenſuri, proſequendo fauorabiliter, & fideliter adiuuando illos, quos ad huiuſmodi proſequendum negotium duxerim deputandos. Volumus autem, quod in veſtra Prouincia ex vobis fratres Epiſcopi, vnus, vel duo remaneant ad ea, quæ officium Epiſcopale requirunt inibi exercenda, & tam ille, vel illi, quos propterea contigerit remanere, quàm alij, quos ad idem venire Concilium præpeditio forſan Canonica prohibebit, Capitula inſuper Eccleſiarum omnium eiuſdem Prouinciæ tam Cathedralium, quàm etiam aliarum, quibus per vos fratres Patriarcha, & præfati Epiſcopi ex parte noſtra volumus id mandari, cum in eodem Concilio tractanda ſint aliqua, quæ pertinebunt ad ipſos, ad idem Concilium viros idoneos pro ſe mittant.

Quibuſcumque non obſtantibus eos venire præcipit.

§. 5. Non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis, ſeu indultis quibuſcumque perſonis, ordini, vel dignitati, ſeu Collegio ſub quacumque verborum forma, vel expreſſione, à prædicta Sede conceſſis, per quæ poſſit effectus huiuſmodi mandati noſtri quomodolibet impediri, aut eidem in aliquo derogari, circa perſonarum, & euectionum numerum, moderamine, quod alias ſtatuit Lateranen. Concilium taliter obſeruato, vt nemini liceat illud excedere, ſed omnibus prout libet arctare. Nullus pompoſus, aut inanis gloriæ quæſitor, ſed quilibet ſic veræ humilitatis cultor appareat, quod & Eccleſiæ ſibi commiſſæ nequaquam oneroſus exiſtat.

Et interim quæ reformatione neceſſaria videntur, eos parare iubet.

§. 6. Interim quoque per vos, & alios prudentes viros Deum timentes, & habentes præ oculis, omnia quæ correctionis, & reformationis limam expoſcunt, inquirentes ſubtiliter, & conſcribentes fideliter, eadem ad ipſius Concilij notitiam deferatis. Et nos nihilominus variis modis, & viis ſolers ſtudium, & efficacem operam dare proponimus; vt omnia talia in examen eiuſdem deducta Concilij correctionem, & directionem recipiant opportunam.

Excuſationum prætextum refellit.

§. 7. Nullus ergo inobedientiæ notam, & Canonicæ vltionis acrimoniam vitare deſiderans, fallacium excuſationum velamento ſe muniat, vel ex impedimentis itinerum, quæ, Domino praua in directa, & aſpera in vias planas ſua omnipotentia conuertente, ceſſauerunt, friuolæ allegationis munimenta confingat vt à tam ſancti proſecutione operis ſe ſubducat, ſed occurrant ſinguli voluntatij ad id, quod & diuinæ congruit voluntati, & ſalutem animarum, ac vtilitatem reſpicit ſingulorum.

Dat. Laterani, Kal. Aprilis, Pontific. noſtri anno 1.

Dat. P. A. 1, die 1. April.

II. De reditu Michaëlis Palæologi Græcorum Imperatoris ad obedientiam Romani Pontificis, & vnione Eccleſiæ Græcæ cum Latina.

At Imperator iſte à fide non multo poſtea aberrauit, idemque à Mart. IV. damnatus & excommunicatus fuit, vt inf. in eius conſt. 1. Michaelem.

Eccleſia autem Græca cum Latina iterum ſe vniuit, vt videre eſt inf. à in conſt. 17. Eugen. IV. Lætentur.

GREGORIVS PAPA X. *Edita An. D. 1274.*

Cariſſimo in Chriſto filio Michaeli Palæologo Imperatori Græcorum Illuſtri. Salutem & Apoſtolicam bened.

Exultat hic Pont. cũ toto

§. 1. EXultat mater Eccleſia renaſcentis prolis fæcunditate iocunda. Exultat & iubilat gaudenter, attendens

Concil. Lugd. de reditu Michaelis Palæologi Græcorum Imperatoris ad vnitatem S.R.E.

dens ſe drachmam deperditam inueniſſe, immenſæ lætitiæ tote perfunditur, dum ruinas, quas in ea ſchiſma multiplicatat antiquum, impleri per tuum, aliorumque reditum ad ipſius Eccleſiæ vnitatem, ſine ſtragis cuiuſque periculo, ſolo pacis auctore præuio intuetur. Exultamus & Nos paſtoris prout Domino placuit, vices gerentes in ea. Exultamus proculdubio in illo vero Paſtore, qui animam ſuam pro ouibus ſuis ponere non expauit. Ipſi vitulum labiorum exoluimus, de cuius non eſt dubium munere proceſſiſſe, vt ouis quæ perierat ſit inuenta; & reuixerit filius, quem mors animæ, mors vtique grauior occupatet. Occurrentes itaque tibi de regione diſſimilitudinis redeunti, collo tuo brachiis paternæ affectionis accumbimus, & re ſolidæ caritatis oſculo preſſius oſculamur. O vtinam tibi fili pateret ad plenum cum quanto, in his occurrit tripudio eadem Eccleſia nuper in Lugdunen. Concilio congregata. O ſi voces pſallentium inibi, Deumque flexis genibus, & nudatis capitibus laudantium, præcipue Prælatorum in tuis ſonuiſſent auribus, & reuelata facie ipſorum oculos deducentes, quaſi aquarum exitus inſpexiſſes; profecto prudenter aduerteres, quod erant eorum lachrymæ, tam excuſſi doloris indices, quàm adeptæ lætitiæ proditrices, Nec minus intelligeres, quam grati tui aduenerint Nuncij, quam fuerint gratanter accepti, cum quanto etiam iubilo tua profeſſio acceptata. Exulta igitur, & tu fili; exulta, & lætare in eo, qui eſt ſplendor lucis æternæ, diuinæ quædam emanatio claritatis: qui tuum ſic animum ſuo lumine illuſtrauit, vt lumen veritatis intelligens, non ſolum redires ad illam, ſed ad redeundum aliis dux, & præuius effici mereteris. Exulta & gaude talem, ac tantum iam datum laboribus tuis effectum; vt & de tuo ad ſinum vnitatis Eccleſiaſticæ reditu, indubitatum expectare valeas præmium, & de aliis per te redeuntibus tibi plenioris debeatur retributionis augmentum.

Hortatur eundem Imperatorem, ad totalem ſchiſmatis abolitionem.

§. 2. Perſta ergo: & quod cœpiſti, ſolicite cum omni diligentia, & ſolicitudine proſequaris, efficacem pro poſſe daturus operam, vt nec in aliquibus eiuſdem ſchiſmatis reliquiæ qualeſcumque ſuperſint. Dei quidem perfecta ſunt opera. & tu creatura illius creatorem tuum in tam placiti conſummatione operis, pro viribus imitare; vt ſpei conceptæ de præmio res ſuccedat, & præmiſſum debitum exhibitio regalis exoluat. Super his autem & aliis habitis circa præmiſſis proceſſibus, præfati tuæ celſitudinis Nuncij, quorum tibi notior eſt virtus, & probitas, ad te plenius reuertuntur inſtructi; quibus te non dubitamus fidem indubitatam adhibere.

D.P. Ann. 3. die 28. Iuly.

Dat. Lugduni, v. Calen. Auguſti, Anno tertio.

Sequitur alia Pontificis epiſtola ad Filium dicti Imperatoris.

Edita An. D. 1274.

GREGORIVS PAPA X.

Andronico Primogenito cariſſimi in Chriſto filij noſtri Michaelis Palæologi Imperatoris Græcorum Illuſtris. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Hortatur hic Pontif. filium d. Imp. vt ſtudeat vnitati Eccleſiæ Græcæ cum Latina.

§. 1. HAbes fili, vnde Domino Deo tuo in vocem exultationis, & confeſſionis erumpas. Exultes in eo, & fatearis humiliter tibi de immenſo ipſius dono conceſſum, veræ fidei agnoſcere veritatem; illam amplecti piis affectibus, & deuotis nobis miſſis affatibus confiteri. Hæc ſi corde contrito, & humiliato ſpiritu recognoſcens, à cœptorum proſecutione ſolicita non deſiſtas, plura tibi ſalutaribus inhærenti ſtudiis, proculdubio ipſe bonorum omnium dator adiiciet, perfectæ tandem retributionis præmium largiturus. Ideoque magnitudinem tuam monemus, & hortamur in Domino IESV CHRISTO; quatenus in præmiſſis ſic vt diſcrete ſcripſiſti, tui genitoris inclyti laudabili propoſito, nobis per eius & tuas expreſſo literas, conſtanter adhærens, totis viribus ſatagas, vt antiquati ſchiſmatis omnino aboleantur reliquiæ, ſitque Latinorum & Græcorum vnitas perpetuis temporibus inconcuſſa.

D P A. 3. die 28. Iuly.

Datum Lugduni v. Kalendas Auguſti, Anno tertio.

Subſequitur tenor literarum ſupradicti Michaelis Imperatoris ad iſtum Pontificem.

Intitulatio.

SAnctiſſimo, & Beatiſſimo, primo & Summo Pontifici Apoſtolicæ Sedis venerabili Papæ, & communi Patri omnium Chriſtianorum, & venerabili Patri Imperij noſtri, Domino Gregorio, Michael in Chriſto Deo fideliter Imperator, & moderator Romæorum, Ducas, Angelus, Comnenus, Palæologus, & ſpiritualis filius magnæ Sanctitatis veſtræ, conuenientem honorem & reuerentiam cum ſincera, & pura affectione, & orationum poſtulatione.

Nomina Nunciorum Sedis Apoſt. ad Imperatorem tranſmiſſorum.

Quoniam miſſi ſunt à Magnitudine veſtra ad Imperium meum Nuncij Deo placentes, Ordinis fratrum Minorum, Frater Hieronymus de Aſculo, Frater Raymundus Berengarij, Frater Bonagratia de S. Ioanne in Perſiceto, & Frater Bonauentura de Mugello, & obtulerunt literas magnæ Sanctitatis veſtræ Imperio meo; in quibus inter alia de confeſſione fidei, quam docet, & prædicat, & confitetur Sancta Romana Eccleſia, continebatur, & oportebat; in his magis reſponſionem conuenientem nos facere, ecce hoc facit Imperium meum. Habet autem profeſſio fidei in dictionibus taliter.

Tenor confeſſionis aut profeſſionis Fidei prædicti Imperatoris.

Credimus Sanctam Trinitatem, Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, vnum Deum omnipotentem, totamque in Trinitate Deitatem coeſſentialem, & conſubſtantialem, coæternam, & coomnipotentem, vnius voluntatis, poteſtatis, & maieſtatis, Creatorem omnium creaturarum, à quo omnia, in quo omnia, per quem omnia, quæ ſunt in cœlo, & in terra, viſibilia, inuiſibilia, corporalia, & ſpiritualia. Credimus ſingulam quamque in Trinitate perſonam, vnum verum Deum, plenum, & perfectum. Credimus ipſum Filium Dei Verbum Dei æternaliter natum de Patre, conſubſtantialem, coomnipotentem, & æqualem per omnia Patri in diuinitate, temporaliter natum de Spiritu Sancto, & Maria ſemper Virgine, cum anima rationali; duas habentem natiuitates, vnam ex Patre natiuitatem æternam, alteram ex Matre temporalem, Deum verum, & hominem verum, proprium in vtraque natura, atque perfectum, non adoptiuum, nec phantaſticum, ſed vnum, & vnicum, Filium Dei, in duabus, & ex duabus naturis, diuina ſcilicet & humana, in vnius perſonæ ſingularitate, impaſſibilem, & immortalem diuinitate, ſed in humanitate pro nobis. & ſalute noſtra, paſſum vera carnis paſſione, mortuum, & ſepultum, & deſcendiſſe ad inferos, ac tertia die reſurrexiſſe à mortuis vera carnis reſurrectione: die quadrageſimo poſt reſurrectionem cum carne, qua reſurrexit, & anima aſcendiſſe in Cœlum, & ſedere ad dexteram Dei Patris, inde venturum iudicare viuos, & mortuos, & redditurum vnicuique ſecundum opera ſua, ſiue bona fuerint, ſiue mala. Credimus & Spiritum Sanctum plenum, & perfectum verum Deum, ex Patre Filioque procedentem, coæqualem, & conſubſtantialem, & coomnipotentem, & coæternum per omnia Patri, & Filio. Credimus hanc Sanctam Trinitatem, non tres Deos, ſed vnicum Deum, omnipotentem, æternum, & inuiſibilem, & incommutabilem. Credimus ſanctam Catholicam, & Apoſtolicam vnam eſſe veram Eccleſiam, in qua vnum datur Sanctum bapteſma, & vera omnium remiſſio peccatorum. Credimus etiam veram reſurrectionem huius carnis, quam nunc geſtamus, & vitam æternam. Credimus etiam noui, & veteris teſtamenti, legis, ac Prophetarum, & Apoſtolorum vnum eſſe auctorem Deum ac Dominum. Hæc eſt vera fides Catholica, & hanc ſupradictis articulis tenet, & prædicat Sacroſancta Romana Eccleſia, ſed propter diuerſos errores, à quibuſdam ex ignorantia, & ab aliis ex malitia introductos, dicit, & prædicat eos qui poſt Baptiſmum in peccata labuntur, non rebaptizandos, ſed per veram pœnitentiam ſuorum conſequi veniam peccatorum. Quòd ſi verè pœnitentes in caritate deceſſerint, antequam dignis pœnitentiæ fructibus de commiſſis ſatisfecerint, & omiſſis eorum animas pœnis purgatoriis, hoc eſt catartetiis, ſicut nobis Frater Ioannes explanauit, poſt mortem purgari, & ad pœnas

huiuſ

huiuſmodi releuandas prodeſſe eis fidelium viuorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia, orationes, & eleemolynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro aliis fidelibus fieri conſueuerunt, ſecundum Eccleſiæ inſtituta. Illorum autem animas, qui poſt ſacrum baptiſma ſuſceptum, nullam omnino peccati maculam incurrerunt; illas etiam, quæ poſt contractam peccati maculam, vel in ſuis manentes corporibus, vel eiſdem exutæ, prout ſuperius dictum eſt, ſunt purgatæ, mox in Cœlum recipi. Illorum autem animas, qui in mortali peccato, vel cum ſolo originali decedunt, mox in Infernum deſcendere, pœnis tamen diſparibus puniendas. Eadem Sacroſancta Eccleſia Romana firmiter credit, & firmiter aſſeuerat, quod nihilominus in die Iudicij, omnes homines ante tribunal Chriſti cum ſuis corporibus comparebunt, redditurі de propriis factis rationem. Tenet etiam, & docet eadem Sancta Romana Eccleſia, ſeptem eſſe Eccleſiaſtica Sacramenta, vnum ſcilicet Baptiſma, de quo dictum eſt ſupra; aliud eſt ſacramentum Confirmationis, quod per manuum impoſitionem Epiſcopi conferunt, chriſmando renatos; aliud eſt Pœnitentiæ; aliud Euchariſtiæ; aliud ſacramentum Ordinis; aliud eſt Matrimonium; aliud Extrema vnctio, quæ ſecundum doctrinam B. Iacobi infirmantibus adhibetur. Sacramentum Euchariſtiæ ex azymo conficit eadem Romana Eccleſia, tenens & docens, quod in ipſo Sacramento panis vere tranſubſtantiatur in Corpus, & vinum in Sanguinem Domini noſtri IESV CHRISTI. De Matrimonio verò tenet, quod nec vnus vir plures vxores ſimul, nec vna mulier permittitur habere plures viros. Soluto vero legitimo matrimonio, per mortem coniugum alterius, ſecundas, & tertias deinde nuptias ſucceſſiue licitas eſſe dicit, ſi impedimentum canonicum aliud ex cauſa alia non obſiſtat. Ipſa quoque Sancta Romana Eccleſia ſummum, & plenum primatum, & Principatum ſuper vniuerſam Eccleſiam Catholicam obtinet, quem ſe ab ipſo Domino in B. Petro Apoſtolorum Principe, ſiue vertice, cuius Romanus Pontifex eſt ſucceſſor, cum poteſtatis plenitudine receпiſſe veraciter & humiliter cognoſcit. Et ſicut præ ceteris tenetur fidei veritatem defendere, ſic & ſi quæ de fide ſubortæ fuerint quæſtiones, ſuo debent iudicio definiri. Ad quam poteſt grauatus quilibet ſuper negotiis ad Eccleſiaſticum forum pertinentibus appellare; & in omnibus cauſis ad examen Eccleſiaſticum ſpectantibus ad ipſius poteſt iudicium recurri, & eidem omnes Eccleſiæ ſunt ſubiectæ. Ipſarum Prælati obedientiam, & reuerentiam ſibi dant. Ad hanc autem ſic poteſtatis plenitudo conſiſtit, quod Eccleſias ceteras ad ſolicitudinis partem admittit, quarum multas, & Patriarchales præcipue, diuerſis priuilegiis eadem Romana Eccleſia honorauit, ſua tamen obſeruata prærogatiua, tum in generalibus Conciliis, tum in aliquibus aliis ſemper ſalua. Suprascripta fidei veritate (prout plena lecta eſt, & fideliter expoſita) veram, ſanctam, catholicam, & orthodoxam fidem cognoſcimus, & acceptamus, & ore ac corde confitemur, quod vere tenet, & fideliter docet, & prædicat Sancta Romana Eccleſia inuiolabiliter obſeruare eamdem profeſſionem, & in ea omni tempore perſeuerare, nec vllo vmquam tempore ab ea diſcedere quoquomodo, aut deuiare, vel diſcordare promittimos. Primatum quoque eiuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ſicut in præmiſſa ſerie continetur, ad ipſios Sanctæ Eccleſiæ obedientiam ſpontaneam venientes, confitemur, & recognoſcimus, acceptamus, & ſponte ſuſcipimus.

Supplicatio pro quadam permiſſione.

Confitentes verò hæc, & approbantes, & acceptantes, & promittentes obſeruare, vt ſuperius dictum eſt, rogamus magnitudinem veſtram, vt Eccleſia noſtra dicat ſanctum Symbolum, proot dicebat hoc ante ſchiſma, vſque in hodiernum diem, & quod permaneamus in ritibus noſtris, quibus vtebamur ante ſchiſma; qui ſcilicet ritus non ſunt contra ſupradictam fidem, nec contra diuina præcepta, nec contra vetus, & nouum teſtamentum, nec contra doctrinam ſanctorum generalium Conciliorum, & ſanctorum receptorum per ſancta Concilia quæ celebrata ſunt à ſpirituali dominatione Eccleſiæ Romanæ. Hoc igitur non graue eſt veſtræ Sanctitati, nec inuſitatum, & nobis tunc difficile propter infinitam multitudinem populi.

Tranſmiſſio Nunciorũ ad Romanũ Pōt. pro prædictorum confeſſione firmanda.

Commiſimus autem ſuper his præſentibus Nuncia Imperij noſtri, vt dicta per præſentes literas noſtras confiteantur, & affirment vice Imperij noſtri coram magna Sanctitate veſtra. Præſens igitur ſcriptum de noſtra recognitione, ſuſceptione, acceptatione, & profeſſione, propria manu noſtra Dei gratia Imperiali ſubſcriptione ſignauimus, & ſigillum noſtræ potentiæ inferius appendi fecimus, &c.

Contra Chriſtianos ad ritum Iudæorum tranſeuntes, & Iudæos conuerſos reiudaizantes, vel Chriſtianos ad eorum ritum trahentes. III.

Eiuſdem argumenti eſt conſt. Clem. 4. Turbato corde 14. hic ſup.

Edita An. D. 1271.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Prædicatorum, & Minorum Ordinum, Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, auctoritate Sedis Apoſtolicæ deputatis, & in poſterum deputandis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Quidã Chriſtiani ad ritũ Iudæorum & Iudæi conuerſi ad illum redierunt.

§.1. TVrbato corde audiuimus, & narramus, quod non ſolum quidam de Iudaicæ cæcitatis errore ad lumen fidei Chriſtianæ conuerſi, ad priorem reuerſi eſſe perfidiam dignoſcuntur, verumetiam quam plurimi Chriſtiani, veritatem Catholicæ fidei abnegantes, ſe damnabiliter ad ritum Iudaicum tranſtulerunt. Quod tanto magis reprobum fore cognoſcitur, quanto ex hoc Chriſti nomen Sanctiſſimum quadam familiari hoſtilitate ſecurius blaſphematur.

Contra eos tamquam hæreticos hic Pont. ab Inquiſitoribus procedi iubet.

§.2. Cum autem huic peſti damnabili congruis & feſtinis remediis deceat obuiari, Vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus infra terminos ad inquirendum contra hæreticos auctoritate Sedis Apoſtolicæ deſignatos, ſuper præmiſſis, tam per Chriſtianos, quam etiam per Iudæos, inquiſita diligenter, & ſolicitè veritate, contra eos, quos talia inueneritis hactenus commiſiſſe, ac committere etiam in futurum, tamquam contra hæreticos, contra fautores quoque, receptatores & defenſores eorum, procedere ſtudeatis.

Iudæóſque Chriſtianos ad eorum ritum trahentes, coerceri mandat.

§.3. Iudæos autem, qui Chriſtianos vtriuſque ſexus ad eorum ritum execrabile induxerint, aut inueneritis de cetero inducentes, pœna debita puniatis. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo. Inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

Dat. P. A. 2. die 1. Martij.

Datum Lugduni, Kalendis Martij, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

INNO

INNOCENTIVS V. PONT. CLXXXVII.

ANNO DOMINI MCCLXXVI.

INnocentius V.Gallus,Pronincia Burgundus,Magiſter F.Petrus Tarentaſienſis Ordinis Prædicatorum, Epiſcopus Card.Oſtienſis,& Veliternus,S.R.E.Maior Pœnitentiarius,creatus Arretios,13. Kal. Februarij, anno Domini 1276.Sedit in Sede Pontificia menſes quinque,dies duos.Non creauit Cardinales.Obiit Romæ in Patriarchio Lateranenſi,anno Domini 1276.10.Kal.Iulij, & ſepultus in Baſilica Lateranenſi.Vacauit ſedes dies 19.

IOANNES XX. DICT. XXI. PONT. CLXXXIX.

ANNO DOMINI MCCLXXVI.

IOannes XX.dictus XXI. Hiſpanus, Prouincia Luſitanus,Patria Olyſiponenſis,Iuliani filius,M.Ioannes Petrus anteà dictus, Epiſcopus Cardinalis Tuſculanus, Creatus Viterbij, Idibus Septembr. anno Domini 1276. Coronatus, eodem anno 12. Kalend. Octobris Viterbij in Cathedrali S.Laurentij.Sedit menſes octo, dies octo. Obiit Viterbij 13.Kal.Iunij,anno 1277.& ibid.in Cathedrali S.Laurentij ſepultus.Vacauit ſedes menſes 6.dies 4.

HADRIANVS QVINTVS PONT. CLXXXVIII.

ANNO DOMINI MCCLXXVI.

HAdrianus V. Prouincia Ligur, Patria Genuenſis, Othobonus Fiſcus anteà vocatus ex Lauaniæ Comitibus,Diaconus Cardinalis S.Hadriani.Romæ Pontifex renunciatus in Palatio Lateranenſi 4. Idus Iulij, anno Domini 1276. Sedit in Petri Cathedra menſem vnum, dies ſeptem. Non creauit Cardinales. Obiit Viterbij 12. Kalend. Septembr.anno Domini 1276. Sepultus ibidem ad Minorem Eccleſiam S.Franciſci. Vacauit ſedes dies 24.

NICOLAVS TERTIVS PONT. CXC.

ANNO DOMINI MCCLXXVII.

NIcolaus Tertius Vrſinus, Romanus, Ioannes Vrſinus, anteà dictus, Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano creatus Viterbij, 7. Kal. Decembris, anno Domini 1277. Coronatus 7. Kal. Ianuarij, eodem anno in Baſilica Vaticana. Sedit in Sede Pontificia annos 2. menſes 8.dies 29. Creauit Cardinales 9. Obiit in Zuriano Monte, anno 1280.11. Kal. Septembr. Corpus Romam delatum,in Sacello S. Nicolai ædis Vatic.ſepultum eſt. Vacauit ſedes menſes 6.

De

I. De prædicatione verbi Dei, pro conuerſione Hebræorum.

Hanc prædicationem in Vrbe innouauit Greg. XIII. vt in eius conſt. 92 Sancta. Et de materia Hebræorum vide inf. in conſt. 18. 3. Pauli IV. Cum nimis: vbi notabo.

Edita An.D. 1278. *NICOLAVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Priori prouinciali Fratrum Prædicatorum Ordinis in Lombardia. Salutem, & Apoſt. benedictionem.*

Immenſa Dei benignitas erga Hebræos. VINEAM Sorech velut electam plantauit dextera Dei Patris, & omne ſemen verum ſeminauit in ipſa, angelica cuſtodia ſepiuit illam, lapides nociuos abiecit ex ea: Hanc de Ægypto in luto & latere, ſub iugo Pharaonis oppreſſam, in ſignis & prodigiis transferens, dux itineris eius exiſtens in terram promiſſionis adduxit. Vinea enim Domini exercituum domus Iſrael eſt, viri Iuda delectabile germen eius. Hanc ſic mire tranſlatum, quaſi adhuc rudem campum vomere legali proſcindens, prophetali doctrina ſulcauit, vt & ipſam ad maturam frugem, id eſt, ad regenerationis gratiam præpararet.

Excæcata tamen ſemper fuit eorum duritia. §. 1. Sed, proh dolor, peccatorum ſpinis obſita, nullum imbrem gratiæ ſpiritualis excipiens, quæ ſperabatur vt vuas educeret, labruſcas eduxit: vnde ſperabatur iudicium, proceſſit iniquitas: vnde iuſtitia, inde clamor. Hæc eſt vinea in qua ficus arbor, ſcilicet ſynagoga Iudæorum plantata, Euangelica veritate deſcribitur; cuius plantator CHRISTVS, cœtus Apoſtolicus cultor exiſtit. Hæc triplici tempore, quaſi tribus annis, vt fructum produceret expectata, infructuoſa reperta, cultori ſuccidenda prædicitur. Nam nec tempore circumciſionis ad perfectum deducta eſt, quia circumciſionem animæ non quærebat: nec ſanctificata per legem, quia per eam tantum carnalia ſequebatur: nec tandem iuſtificata per Euangelij gratiam, quia gratiam recipere noluit, quin potius latorem gratiæ iuſtum iniuſtè peremit, & quodammodo iniuſtè peremit, & quodammodo induratione Pharaonis excedens, omne curantis & curæ reſutauit antidotum; adeo vt nec verbis, nec ſignis, nec ſacramentis, quinimo nec ipſius Chriſti, & Dei corporali præſentia molliretur. Multifarie enim multiſque modis, olim Deus loquens antiquis ipſius ſynagogæ patribus in Prophetis, nouiſſimè in fine temporum locutus eſt ipſis & nobis in Filio, quem conſtituit hæredem vniuerſorum, per quem fecit & ſæcula, ſed omnem eſcam abominata eſt anima eius: & idcirco iuſto Dei iudicio reprobatam, exterminauit eam aper de ſylua, & ſingularis ferus depaſtus eſt eam. Ablata eſt ſepes eius, proſternata maceries, & in direptionem poſita vt deſerta, nec inuentus eſt in terris amplius locus eius. Verum quia miſerationes Dei ſuper omnia ſua opera prædicantur, qui omnes ſaluos fieri, & neminem vult perire, qui ſeipſum pro nobis & ipſis, hoſtiam ſalutis exhibuit Deo Patri, qui exaltatus à terra, expanſis in cruce manibus, ad ſe cuncta trahere Euangelica voce prædixit.

Iuſſio Papæ prædicandi eis verbum Dei, vt conuertantur. §. 2. Nos, licet immeriti, vicem eius tenentes in terris, qui etiam Iudaicam perfidiam, ſua miſericordia non repellit; libenter pro illius populi obcæcatione labores appetimus, vt affectum noſtrum diuina proſequente clementia, cognita veritatis luce, quæ CHRISTVS eſt, à ſuis tenebris ſeruentur. Porro quia Iudæorum ipſorum, quaſi per vniuerſum Mundum, diuino iudicio, præuiſa diſperſio, ipſos ad recipiendum ſacramenta fidei, ac doctrinam commodè in vnum conuenire non patitur, neceſſitate nos voluntarios vrgente compellimur, per diuerſas Mundi partes, diuerſos ſeminatores eligere, per quos ſemen verbi Dei, prout poſſibile eſt, ſpargamus in ſingulos, quorum ſalutem vniuerſaliter, & ſingulariter affectamus. Ad te igitur inter alios ſub ſpe diuinæ gratiæ mentis noſtræ oculos conuertentes, cum tui Ordinis claritate reluceas, & credaris vbilibet per opera vir-

lia, & exempla laudabilia fructuoſus, & ex data tibi diuinitus gratia ſcire te confidamus, & poſſe, & fructus vberes in domo Domini germinare, diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus confidens in illo, cui proprium eſt ſpirituales gratias elargiri, tales vmbrarum tenebris obcæcatos, in commiſſa tibi prouincia, per te ac alios fratres tui Ordinis, quos ad hoc honeſtate morum, experta ſcientia, probitatis virtutibus, circumſpectione prouida, & experientia comprobata idoneos eſſe cognoueris, & quorum induſtria atque doctrina diuinis donis à Domino fœcundata intrepidè pro Catholicæ fide reluceat, & ſui claritate non titubet, ſed tenebroſas mentes radiorum repercuſſione clarificet, & obſtinatas ceruices reprimat peruerſorum, Iudæos eoſdem in terris & locis, in quibus habitant, generaliter & ſingulariter conuocando, ſemel & pluries, ac toties repetitis inſtantiis, quoties proficere poſſe putaueris, prout melius fieri poterit, prædicationibus, ſalutaribus monitis, & diſcretis inductionibus, Euangelicis doctrinis informans ipſos, ſtudeas iuxta datam tibi à Domino gratiam, fugatis tenebrarum nubibus, ad viam reducere claritatis, vt renati fonte baptiſmatis, reluceant in lumine vultus CHRISTI, & exinde Chorus angelicus delectetur. Tu quoque ac alij, quos ad proſecutionem tanti negotij duxeris eligendos, perennis boni præmium, noſtramque benedictionem & gratiam, vobis de bono in melius vendicetis.

Conuerſi Prælatis & aliis commendantur, vt beniuolentiſſime tractentur. §. 3. Et vt affectum, quem ad ſalutem ſtatus ipſorum gerit mater Eccleſia, percipiant per effectum, tu illos ex eis, quos ad ſuſceptionem ſacri baptiſmatis gratia diuina perduxerit, Prælatis ac Dominis locorum in quibus tales habitare contigerit, ex parte noſtra affectuoſiſſimè recommendes, vt Deo gratias in recuperata oue deperdita, & filio prodigo redeunti, vitulum exultationis & gaudij exhibentes, eos caritatiuè foueant, fauoribus muniant, benignè pertractent, nec ipſos in perſonis, aut rebus, per Iudæos, vel alios indebite moleſtari permittant, quin potius in omnibus fauorabiliter ipſis aſſiſtant auxilijs opportunis.

Conuenire nolentes Papæ nunciantur. §. 4. Sed ſi fortè (quod abſit) aliqui ex ipſis, in eorum obſtinata perfidia perdurantes, & velut aſpis ſurda ſuas aures incredulas obturantes, ne tui & illorum, quos ad hæc ſalutis opera deputabis, vocem audiant, vt de tenebris ad lucem exeant, incantantium ſapienter tuas, & per te ad hæc deputandorum fratrum ſalutares conuocationes, aſpernantes refugerent, de iſtis (ſi tales inueneris) qui ſunt, in quibus locis, & ſub quorum dominio commorentur, nobis reſcribere non omittas, vt circa pertinaces huiuſmodi, de ſalutari eorum remedio, ſicut expedire videbimus, cogitemus. Vt autem de præmiſſis auidis noſtris conceptibus, iuxta noſtra deſideria ſatisfiat, frequenter nobis intimare ſtudeas, qualiter commiſſum tibi negotium proſperetur, & qualem fructum ſeminata repromittant.

Dat. Viterbij, 2. Nonas Aug. Pont. noſtri Anno. 1. — D. P. An. 1. die 4. Aug.

II. Excommunicationis, & aliarum pœnarum promulgatio in Catharos, Patarenos, alioſque hæreticos, ipſorumque filios, complices, & fautores.

Alias pœnas contra eoſdem ſancitas, vide inf. in Paul. IV. conſt. 19. Cum ex, & in alijs Bullis in die Cœnæ Domini à Romanis Pont. edi ſolitis, quarum aliquas in hoc opere poſui, quas tibi indicauero in Paul. V. cōſt. 63. Paſtoralis. Vnde intelligas, aliqua pro temporū conditione à Pontificibus immutata.

Vltimum exemplar Bullæ in die Cœnæ Domini vide in S.D.N. Vrb. VIII. conſt. 65. Paſtoralis inf. tom. 4.

Edita An.D. 1280. *NICOLAVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei Vniuerſis Chriſti fidelibus. Salutem & Apoſt. benedictionem.*

Excommunicatio hæreticorum. NOuerit vniuerſitas veſtra, quod nos excōmunicamus & anathematizamus vniuerſos hæreticos Catha-

tos, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Paſſaginos, Ioſephinos, Arnaldiſtas, Speroniſtas, & alios quibuſcumque nominibus cenſeantur, facies quidem habentes diuerſas, ſed caudas ad inuicem colligatas, quia de vanitate conueniunt in id ipſum.

Ipſorum & ſiorum pœna. §. 1. Damnati verò per Eccleſiam ſæculari iudicio relinquantur, animaduerſione debita puniendi. Clericis prius à ſuis ordinibus degradatis.

§. 2. Si qui autem de prædictis poſtquam fuerint deprehenſi, redire voluerint ad agendam condignam pœnitentiam, in perpetuo carcere detrudantur.

§. 3. Credentes autem eorum erroribus, ſimiliter hæreticos iudicamus.

§. 4. Item receptatores, defenſores, & fautores, & hæreticorum excommunicationis ſententiæ decernimus ſubiacere. Statuentes, vt, ſi poſtquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, ſatisfacere contempſerit infra annum, ex tunc ipſo iure ſit factus infamis.

§. 5. Nec ad publica officia ſeu conſilia, nec ad eligendos alios ad huiuſmodi.

§. 6. Nec ad teſtimonium admittatur.

§. 7. Sit etiam inteſtabilis, nec teſtamenti habeat factionem.

§. 8. Nec ad hæreditatis ſucceſſionem accedat.

§. 9. Nullus præterea ipſi ſuper quocumque negotio, ſed ipſe aliis reſpondere cogatur.

§. 10. Quòd ſi fortè iudex extiterit, eius ſententia nullam obtineat firmitatem: nec cauſæ aliquæ ad eius audientiam perferantur.

§. 11. Si fuerit aduocatus, eius patrocinium nullatenus admittatur.

§. 12. Si tabellio, inſtrumenta confecta per ipſum nullius penitus ſint momenti, ſed cum auctore damnato damnentur, & in ſimilibus idem præcipimus obſeruari.

§. 13. Si verò Clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur.

§. 14. Si qui autem tales poſtquam ab Eccleſia fuerint denotati, euitare contempſerint, excommunicationis ſententia percellantur, alias animaduerſione debita puniendi.

§. 15. Qui autem inuenti fuerint ſola ſuſpicione notabiles, niſi iuxta conſiderationem ſuſpicionis, qualitatemque perſonæ, propriam innocentiam congrua purgatione monſtrauerint, anathematis gladio feriantur, & vſque ad ſatisfactionem condignam ab omnibus euitentur: ita quòd ſi per annum in excommunicatione perſtiterint, tunc velut hæretici condemnentur.

§. 16. Item proclamationes aut appellationes huiuſmodi perſonarum minimè audiantur.

§. 17. Item Iudices, Aduocati, & Notarij, nulli eorum officium ſuum impendant, alioquin eodem officio perpetuo ſint priuati.

§. 18. Item Clerici non exhibeant huiuſmodi peſtilentibus Eccleſiaſtica ſacramenta; nec eleemoſynas aut oblationes eorum recipiant: ſimiliter hoſpitalarij, aut contemplatij, aut quilibet regulares, alioquin ſuo priuentur officio, ad quod numquam reſtituantur abſque indulto Sedis Apoſtolicæ ſpeciali. Item quicumque tales præſumpſerint eccleſiaſticæ tradere ſepulturæ, vſque ad ſatisfactionem idoneam, excommunicationis ſententiæ ſe nouerint ſubiacere, nec abſolutionis beneficium mereantur, niſi propriis manibus publicè extumulent, & proiiciant huiuſmodi corpora damnatorum, & locus ille perpetuo careat ſepultura.

§. 19. Item firmiter inhibemus, ne cuiquam laïcæ perſonæ liceat publicè vel priuatim de fide Catholica diſputare, qui verò contra fecerit, excommunicationis laqueo innodetur.

§. 20. Item ſi quis hæreticos ſciuerit, vel aliquos occulta conuenticula celebrantes, ſeu à communi conuerſatione fidelium vita & moribus diſſidentes, eos ſtudeat indicare confeſſori ſuo, vel alij per quem credat ad Prælati ſui, & Inquiſitorum hæreticæ prauitatis notitiam peruenire: alioquin excommunicationis ſententia percellatur.

§. 21. Hæretici autem & receptatores, defenſores, & fautores eorum, ipſorumque filij vſque ad ſecundam generationem, ad nullum eccleſiaſticum ſeu officium admittantur, quod ſi ſecus actum fuerit, decernimus irritum & inane. Nos enim prædictos ex nunc priuamus beneficiis acquiſitis, volentes vt tales & habitis perpetuo careant, & ad alia ſimilia nequaquam in poſterum admittantur. Illorum autem filiorum emancipationem nullius eſſe momenti, volumus quorum parentes poſt emancipationem huiuſmodi, ad inuium ſuperſtitionis hæreticæ, à via declinaſſe conſtiterit veritatis.

Dat. apud Vrbem Veterem, 5. Non. Martij, Pont. noſtri Anno 3. *D. P. An. 3. die 3. Martij.*

MARTINVS II. DICTVS IV. PONT. CXCI. ANNO DOMINI MCCLXXXI.

Martinus II. dictus IV. ex oppido Briæ, Campanus Gallus Senonen. diœceſis, Simon antea dictus, Presbyter Cardinalis S. Cæciliæ. Creatus Viterbij, Anno Domini 1281. 8. Kal. Mar. Coronatur apud Vrbem Veterem, 10. Kal. Aprilis eodem anno. Sedit in Romana Sede annos 4. menſes 1. dies 7. Creauit Cardinales ſeptem. Obiit Peruſij, 4. Kal. Aprilis anno 1285. in Cathedrali S. Laurentij Eccleſia ſepultus. Vacauit Sedes dies 4.

Damnatio & excommunicatio Michaëlis Palæologi Græcorum Imperatoris ab Eccleſia Romana diſſidentis.

Dudum quoque hic idem Imperator diſſidebat, ſed tempore Concilij Lugdunenſis ad obedientiam Greg. X. redierat, vt ſup. in illius conſt. 2. Exultat.

Eccleſia etiam Græca, à Latina diſſentiens, concordata fuit tempore Eug. IV. in Concilio Florentino, vt in dicti Eug. conſt. 17. Lætentur.

MARTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad certitudinem præſentium, & memoriam futurorum. *Edita A. D. 1281.*

§. 1. MICHAELEM Palæologum, qui Græcorum Imperator nominatur, tamquam eorumdem Græcorum antiquorum ſchiſmaticorum, & in antiquo ſchiſmaticorum, & in antiquo ſchiſmate conſtitutorum, & per hoc hæreticorum, necnon & hæreſis ipſorum, ac ſchiſmatis antiqui fautorem, de fratrum noſtrorum conſilio denunciamus præſente fidelium multitudine copioſa, *Excommunicatio Imperatoris.*

excom

excommunicationis ſententiam latam à canone incurriſſe, ac ipſius fore ſententiæ vinculo innodatum.

Prohibitio ei quomodolibet fauendum.

§. 2. Ceterum vniuerſis, & ſingulis Regibus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & ceteris omnibus cuiuſcumque ſint præeminentiæ, conditionis aut ſtatus, necnon vniuerſitatibus ciuitatum, caſtrorum, & aliorum locorum, diſtrictius inhibemus, ne cum eodem Michaele Palæologo in huiuſmodi excommunicatione manente, ſocietatem vel confœderationem aliquam contrahere, ſub quouis ingenio, vel machinatione præſumant, vel etiam ei alias in his pro quibus excommunicatus eſt denunciatus à nobis, præſtare conſilium, auxilium, vel fauorem, publicum vel occultum.

Pœnarũ promulgatio in contrauenientes.

§. 3. Et ſi ſecus præſumptum fuerit, omnes ſingulares perſonas contrarium facientes, non obſtante qualibet indulgentia, ſub quacumque forma verborum, vel expreſſione ipſis ab Apoſtolica Sede conceſſa, vel in poſterum concedenda, quam quoad hoc viribus volumus omnino carere, ſententiam excommunicationis, quam ex nunc in ipſos ferimus, volumus incurrere ipſo facto. Terras autem ipſorum necnon vniuerſitates prædictas, quæ ſecus ſtrenuè præſumpſerint, prout expedire viderimus, Eccleſiaſtico ſubiicere curabimus interdicto, ad priuationem omnium bonorum, quæ à quibuſlibet tenentur in Eccleſiis, & ad pœnas alias ſpirituales & temporales, prout vtile putabimus proceſſuri, & nihilominus ſocietates confœderationum ipſas, etiamſi pœnarum & iuramenti adiectione, vel quacumque fuerint alia firmitate vallata, decernimus irritas, & inanes.

Iuſſio hanc ſanctionẽ publicandi.

§. 4. Vt autem huiuſmodi noſter proceſſus ad communem omnium notitiam deducatur, chartas ſiue membranas proceſſum continentes eumdem, in maioris Vrbeuetanæ Eccleſiæ appendi, vel affigi oſtiis, ſeu ſuperliminaribus faciemus, quæ proceſſum ipſum quaſi ſonoro præconio, & patulo indicio publicabunt, ita quod idem Palæologus, & alij contra quos proceſſus ipſe contingit, nullam poſſint poſtmodum excuſationem prætendere, quod ad eos talis proceſſus non peruenerit, vel quod ignorauerint eumdem, cum non ſit veriſimile remanere quoad ipſos incognitum vel occultum, quod tam patenter omnibus publicatur.

D.P.A.1. die 18. Nou.

Actum apud Vrbem Veterem. in platea dictæ maioris Eccleſiæ, in feſto Dedicationis Baſilicæ Principis Apoſtol. Pont. noſtri Anno primo.

HONORIVS QVARTVS PONT. CXCII
ANNO DOMINI MCCLXXXV.

HOnorius Quartus Romanus, Iacobus Sabellus antea dictus, patre Luca, Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ in Coſmedin, alias Schola Græca Creatus Peruſij 4. Non. Aprilis Anno Domini 1285. Coronatus Romæ die 5. Kal. Maij eodem anno, ſedit annos duos, dies duos. Creauit Cardinalem vnum. Obiit Romæ anno 1287. 3. Nonas Aprilis, & ad S. Petrum ſepultus eſt, poſtea ad Eccleſiam S. Mariæ in Ara Cœli translatus, & in Sacello maiorum ſuorum conditus. Vacauit ſedes menſes 10. dies 10.

Damnatio ſectæ, ſub nomine Ordinis Apoſtolorum, nulla habita Sedis Apoſtolicæ licentia, temere introductæ. I.

Conſimiles literas edidit Nicol. IV. Pont. ſui anno 3. ſed his antiquioribus de more contentus, eas prætermiſi.

Edita An.D. 1286.

HONORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus Patribus, vniuerſis patribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filijs Cathedralium Eccleſiarum electis, & Vicarijs earumdem ad quos literæ iſtæ peruenerint. Salutem & Apoſt. benedictionem.

Gregorius X. vetuit nouos inſtitui religiones in c. 1. de Relig. dom. in 6.

OLim fœl. recor. Papa Gregorius X. prædeceſſor noſter, in Concilio Lugdunenſi omnes religiones & Ordines Mendicantium, adinuentos poſt generale Lateranenſe Concilium, qui nullam confirmationem Sedis Apoſtolicæ meruerunt, perpetuæ prohibitioni ſubiecit: & quatenus proceſſerant, reuocauit.

Quidam tamen religionẽ ſub nomine Ordinis Apoſtolorum induxerunt multa mala patrantes.

§. 1. Verum ſicut ad noſtri Apoſtolatus auditum, fama querula deferente, peruenit, quidam qui poſt generale, & ante Lugdunenſe prædicta concilia ſub nomine Ordinis Apoſtolorum; habitum nouæ religionis aſſumpſerunt, quamquam nullam aliquando confirmationem Sedis Apoſtolicæ meruiſſent, prohibitionis ac reuocationis prædictæ temeratij præſumptores, eumdem habitum, ſeu ei conſimilem ſub eodem nomine vſque hodie deferentes, quamplures etiam alij, aſſumpto poſt dictum Lugdunenſe Concilium, huiuſcemodi habitu, per diuerſas Mundi partes mendicando diſcurrere non verentur, facientes ea quę non condecent, in animarum ſuarum periculum, & graue ſcandalum plurimorum; præſertim cum nonnulli, prauitatis hæreticæ vitio laborantes, ſub huiuſmodi habitu ſint inuenti.

Hic ergo Pôt. eam damnat.

§. 2. Nos igitur volentes, talium præuaricatorum inſolentem audaciam refrænari, & prædictam, non tam religionem, quam pernicioſam ſectam penitus aboleri, ne forte fidelium ſimplices, falſis ſanctitatis eorum imagine ſeducantur, vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus quoſcumque de prædictis in veſtris ciuitatibus & diœceſibus inuenire contigerit, eos ad deponendum huiuſmodi habitum, monitione præmiſſa, per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita, compellatis, monentes eoſdem, vt ſi religioſam vitam ducere cupiunt, ad aliquam ſe transferant de religionibus approbatis. Quod ſi aliqui eorum cenſuram prædictam contempſerint, vos contra ipſos ad pœnam carceris, ſeu aliam prout expedire videbitis, procedatis, inuocato aduerſus eos, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis.

Subuentionemque prohibet.

§. 3. Ceterum vt prædicti eo facilius à ſua inſolentia compeſcantur, quo magis à CHRISTI fidelibus abiici ſe viderint & contemni: Volumus nihilominus, quod huiuſmodi proceſſum noſtrum, in veſtrarum ciuitatũ & diœceſum terminis, iteratis vicibus publicantes, ac faciontes per aliquos publicari, eoſdem populos auctoritate noſtra moneatis, & inducatis attente, ne aliquem de prædictis præfatum habitum deferentibus, recipere præſumant in hoſpitio, vel eis aliquas eleemoſynas largiantur nec ad deferendum habitum illum, ſeu ei conſimilem, impendant conſilium, auxilium, vel fauorem.

Dat. P. A. 1. die 11. Mar.

Dat. Romæ apud S. Sabinam, 5. Id. Martij, Pont. noſtri Anno 1. ſub anno Dominicæ incarnationis 1285.

II. Quod filij & nepotes eius qui de hæreſi inquiſitus & abſolutus fuit, ad officia & beneficia admitti poſſint.

Concordat conſt. 12. Alex. IV. Quod ſuper §. 12.

Edita An. D. 1286.

HONORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Fratri Galgano de Engubio, Ordinis Fratrum Minorum Inquiſitori hæreticæ prauitatis in Ducatu Spoletano. Salutem, & Apoſt. benedictionem.

Romani Pont. frequenter Inquiſitorib. committerunt hæreticos & fautores, eorumque filios & nepotes beneficijs & officijs priuari. & Alex. IV. declarauit id intelligi de filijs & nepotib. non conuerſorum in eius bulla cit. in rub.

EXhibita nobis dilecti filij Archioni militis nati quondam Philippi dicti Palmerij militis Spoletani petitio continebat, quod olim ſignificantibus fel. rec. Alexandro Papæ prædeceſſori noſtro Inquiſitoribus prauitatis hæreticæ per Italiam deputatis, quod frequenter à Sede Apoſtolica committebatur eiſdem, vt tam hæreticos, credentes, fautores, & receptatores hæreticorum, quam ipſorum filios & nepotes priuandi dignitatibus, perſonatibus, & officiis publicis, & beneficiis eccleſiaſticis, de diœceſanorum, vel eis abſentibus vicariorum ſuorum conſilio haberent liberam poteſtatem, & qualiter hoc deberet intelligi poſtulantibus declarari, præfatus prædeceſſor eiſdem Inquiſitoribus per ſuas duxit literas reſpondendum, quòd de filiis & nepotibus illorum hæreticorum, credentium, & aliorum huiuſmodi, qui modo tales eſſe probantur, intelligendum eſſe videbatur, non autem illorum quos emendatos eſſe conſtaret, ac pro culpa huiuſmodi ad mandatum Eccleſiæ pœnitentiam recepiſſe, quam ipſi, vel iam perfecerant, vel humiliter proſecutioni eius inſtarent, vel parati fuerant dum viuerent, ad recipiendum eamdem.

Quòdam Philippus, inquiſitus & emendatus fuit, & tamen Communitas Spoleti nolebat admittere ad officia Archionum eius filium neque ipſius natos.

§. 2. Verum licet Inquiſitor prauitatis huiuſmodi, tunc in partibus illis per Sedem Apoſtolicam deputatus, memoratum Philippum qui ſibi confeſſus extitit, quòd cuidam hæretico reuerentiam fecerat, quædam contra fidem proferendo Catholicam, priuauerit bonis ſuis, ac idem Philippus iniunctam ſibi propter hoc ab eodem Inquiſitore pœnitentiam perfecerit reuerenter, ac tandem ſicut vere Catholicus receptis eccleſiaſticis ſacramentis viam fuerit vniuerſæ carnis ingreſſus, & ab Inquiſitore præfato etiam abſolutus, tamen Poteſtas, Conſilium, & Commune Spoletanum dictum Archionum eiuſque filios occaſione præmiſſorum, ad officia ciuitatis Spoletanæ pro ſua recuſant admittere voluntate. Quare prælibatus Archionus nobis humiliter ſupplicauit, vt nos miſericorditer attendentes, quòd idem Philippus ſicut præmittitur, tamquã verè Catholicus & fidelis Eccleſiæ Romanæ deceſſit, eumdem Archionum & filios eius decernimus, iuxta prænuſſum eiuſdem prædeceſſoris reſponſum, in aliquo puniri occaſione huiuſmodi non debere: ſed eos ad omnia ſæcularia officia, & beneficia eccleſiaſtica, & dignitates, ac ad omnes ordines, impedimento huiuſmodi non obſtante, potius admittendos.

Hic tamen Pont. iubet eos admitti conſtito eſſe fideles.

§. 3. Quia igitur de facto huiuſmodi & eius circumſtantiis habere poteris notitiam pleniorem: Nos gerentes de circumſpectione tua fiduciam in Domino ſpecialem, præſentium tibi auctoritate committimus & mandamus, vt ſi diligenti inquiſitione præmiſſa, prædicta inueneris veritate fulciri, & tibi etiam conſtiterit, quòd præfati Archionus & filij non ſint de hæretica prauitate ſuſpecti, & in fidelitate ac deuotione Eccleſiæ ſupradictæ perſiſtant (ſuper quibus omnibus tuam intendimus conſcientiam onerare) auctoritate noſtra denuncies, & declares, quod propter præmiſſa, vel eorum occaſione nihil eis poſſit obiici, vel opponi, quin ad omnia ſæcularia officia, & beneficia eccleſiaſtica, etiamſi dignitates exiſtant, illis non obſtantibus, aſſumi libere valeant: & hi qui liberati eſſe noſcuntur, ad omnes ordines promoueri, prout ſecundum Deum, & honorem Catholicæ fidei videris expedire. Quicquid autem ſuper his inueneris, & duxeris faciendum, nobis per tuas patentes literas harum ſeriem continentes fideliter ſtudeas intimare.

D. P. A. 2. die 27. Nou.

Dat. Romæ, apud S. Sabinam, 5. Kalendas Decembris, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

NICOLAVS IV. PONT. CXCIII, ANNO DOMINI MCCLXXXVIII.

NIcolaus IV. Aſculanus, humili genere in Picentibus ortus, Fr. Hieronymus Aſculanus antea dictus, Epiſcopus Præneſtinus, Creatus 8. Kal. Martij, Anno Domini 1288. Coronatus 6. Kal. Martij, eodem anno. Sedit annos 4. menſem vnum, dies quatuordecim. Creauit Cardinales 8. Obiit Romæ pridie Nonas Aprilis 1292. & in Eccleſia S. Mariæ Maioris ſepultus. Vacauit Romana Sedes annos duos, menſes tres, dies duos.

Quod Chriſtiani ad Iudæorum ritum tranſeuntes, ipſique Iudæi ad Chriſtianam fidem conuerſi, ad illum redeuntes, ab Inquiſitoribus vti hæretici, eorumque auxiliatores puniantur: Iudæi vero, Chriſtianos ad eorum ritum trahentes, pœna debita compeſcantur. I.

Eiuſdem argumenti conſtitutiones ediderunt Clemens IV. Conſt. 13. & conſt. 14. Greg. X. hic ſup. Conſt. 3. Turbato quas declarauit Bonifac. VIII. in cap. Contra de Hæret. in 6. Prout aliam ſimilem legem ſtatuit contra huiuſmodi Chriſtianos, & Saracenos Gregorius XI. in eius conſtit. 2. Admodum.

NICOLAVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Fratribus Prædicatorum, & Minorum Ordinum Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, auctoritate Sedis Apoſtolicæ deputatis, & in poſterum deputandis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Edita D. An. 1288.

TVRBATO corde audiuimus, & narramus, quòd non ſolum quidam de Iudaicæ cæcitatis errore ad lumen fidei Chriſtianæ conuerſi, ad priorem reuerſi eſſe perfidiam dignoſcuntur; verumetiam quamplurimi Chriſtiani, veritatem Catholicæ fidei abnegantes, ſe damnabiliter ad ritum Iudaicum tranſtulerunt, quod tanto magis reprobum fore cognoſcitur, quanto ex hoc CHRISTI nomen ſanctiſſimum, quadam familiari hoſtilitate, ſecurius blaſphematur.

Cauſa huius conſtitutionis.

§. 1. Cum autem huic peſti damnabili, congruis & feſtinis deceat remediis obuiare, vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica

Sanctio contra Chriſtianos

ad virum Iudæorum transferuntq; Iudæos conuerſos ad illū redeuntes.

Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus infra terminos vobis ad inquirendum contra hæreticos, auctoritate Sedis Apoſt. deſignatos, ſuper præmiſſis, tam per Chriſtianos quam etiam per Iudæos, inquiſita diligenter & ſolicitè veritate, contra omnes quos talia inueneritis hactenus commiſiſſe, aut committere in futurum, tamquam contra hæreticos; contra fautores quoque, receptatores, & defenſores eorum, procedere ſtudeatis.

Sanctio contra Iudæos ad eorum ritum Chriſtianos inducentes.

§. 2. Iudæos autem, qui Chriſtianos vtriuſque ſexus, ad eorum ritum execrabilem induxerint, aut inuenientis de cetero inducentes, pœna debita puniatis: contradictores per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo: inuocato ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis.

** alias Romæ Dat. P. A. 1. die 3. Sept.*

Dat. Romæ * Nonis Septemb. Pontificatus noſtri anno primo.

II. Approbatio Tertiæ Regulæ Fratrum & Sororum Tertij Ordinis à B. Franciſco inſtitutæ, pro ſæcularibus in proprijs domibus viuentibus, Tertiariis nuncupatis.

Quoad iſtos Tertiarios, nonnullas vidi Pontificias conſtitutiones quas prætermiſi, quia ea attenditur quæ à Leone X firmata fuit, inf. in conſt. 12. Dum intra, ad finem.

Huic Regulæ addixerunt ſe etiam alij, qui regularem vitam ducebant, ideo eam pro his Regularibus reformauit idem Leo infra in conſtit. 42. Inter cetera. De toto autem Ordine S. Franciſci, notaui ſupra ad conſt. 5. Honor. III. Solet.

Datum An. D. 1289.

NICOLAVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Fratribus, & dilectis in Chriſto filiabus Sororibus Ordinis Fratrum de Pœnitentia, tam præſentibus, quam futuris. Salutem & Apoſt. benedictionem.

Proœmium.

SVpra montem Catholicæ fidei quam populis gentium, qui ambulabant in tenebris, diſcipulorum Chriſti ſincera deuotio igne caritatis exæſtuans, verbo ſolicitæ prædicationis edocuit, quamque Romana tenet & ſeruat Eccleſia, ſolidum Chriſtianæ Religionis poſitum noſcitur fundamentum, nullis vmquam concutiendum turbinibus, nullis quaſſandum fluctibus tempeſtatum. Hæc eſt etenim recta, veraque Fides, abſque cuius conſortio nemo in conſpectu Altiſſimi acceptus redditur, nemo gratioſus occurrit. Hæc eſt, quæ ſalutis ſemitam præparat, & fœlicitatis æternæ præmia gaudiaque pollicetur. Ideoque glorioſus CHRISTI Confeſſor B. Franciſcus huius Ordinis Inſtitutor, viam aſcendendi ad Dominum verbo pariter & exemplo demonſtrans, ipſius ſinceritate Fidei ſuos filios erudiuit, eoſque illam profiteri, conſtanter tenere, ſimiliter ac opere voluit adimplere, vt per eius ſemitam ſalubriter incedentes, mererentur poſt vitæ præſentis ergaſtulum, æternæ beatitudinis effici poſſeſſores.

De modo examinandi volentes intrare Ordinem. Cap. I.

Examine recipiendorum.

Nos igitur Ordinem ipſum opportunis fauoribus proſequentes, ad eius augmentum benignius intendentes, ſtatuimus, vt omnes quos ad ſeruandum huiuſmodi vitæ formam aſſumi contigerit, ante aſſumptionem, ſeu receptationem ipſorum, de Fide Catholica, & obedientia erga præfatam Eccleſiam diligenti examinationi ſubdantur. Et ſi eas profeſſi firmiter fuerint, vereque crediderint, admitti, ſeu recipi tute poterunt ad eamdem. ¶ Præcauendum eſt tamen ſolicite, hæreticus ne quis, vel ſuſpectus de hæreſi, aut etiam infamatus, ad vitæ obſeruationem ipſius quomodolibet admittatur. Et ſi talem inueniri contigerit extitiſſe receptum, aſſignetur ille quamcitius Inquiſitoribus prauitatis hæreticæ puniendus.

De forma recipiendi volentes intrare Ordinem. Cap. II.

Receptione ad probationem & profeſſionem, ac ſtabilitate in Ordine.

Cum autem Fraternitatem huiuſmodi quis intrare voluerit, Miniſtri ad receptationem talium deputati, eius officium, ſtatum, & conditionem ſolerter explorent, ſibi fraternitatis eiuſdem onera, & præcipuè alienorum reſtitutionem apertius exponentes. Quibus præmiſſis, ſi eidem placuerit, iuxta modum huiuſmodi induatur, & de alienis (ſiquæ fuerint apud eum) ſatisfacere ſtudeat in pecunia numerata, vel ſecundùm exhibitam pignoris cautionem. Seque nihilominus proximis reconciliare procuret. ¶. Quibus omnibus ad effectum perductis, poſt vnius anni ſpatium, cum aliquorum diſcretorum Fratrum conſilio, ſi is videbitur ipſis idoneus, recipiatur hoc modo, videlicet, vt promittat ſe diuina præcepta omnia ſeruaturum, ac etiam ſatisfacturum (vt conuenit) de tranſgreſſionibus, quas contra hunc viuendi modum commiſerit, cum interpellatus ad Viſitatoris extiterit voluntatē. Et huiuſmodi ab eo facta promiſſio, per manum publicam in ſcriptis inibi redigatur. Alio autem modo nullus à Miniſtris recipiatur eiſdem, niſi viſum eis aliter fuerit, conditione perſonæ, ac ipſius inſtantia, ſolicita conſideratione diſcuſſis. ¶ Ordinamus præterea ſtatuentes, vt nullus poſt ipſius fraternitatis ingreſſum de eadem egredi valeat, ad ſæculum reuerſurus. Poſſit tamen tranſitum habere liberum ad Religionem aliam approbatam. ¶ Mulieribus verò viros habentibus (niſi de ipſorum licentia & conſenſu) non pateat ad conſortium dictæ fraternitatis ingreſſus.

De forma habitus, & qualitate indumentorum. Cap. III.

Habitu & indumentis Fratrum & Sororum.

Fratres inſuper ipſius fraternitatis, de humili panno in pretio, & colore, non prorſus albo vel nigro, communiter veſtiantur, niſi fuerit ad tempus in pretio per Viſitatores de conſilio Miniſtri ob cauſam legitimam, & apertam, cum aliquo diſpenſatum. Clamydes quoque ac pelles, abſque ſcollaturis, ſciſſas, vel integras, affibulatas tamen, vel patulas, vt congruit honeſtati, clauſaſque manicas Fratres habeant ſupradicti. ¶ Sorores etiam chlamyde induantur, & tunica de huiuſmod, humili panno factis vel ſaltem cum chlamyde habeant guarnellum, ſeu placentinum, coloris albi vel nigri, aut paludellum amplum de canabo, ſiue lino, abſque vlla criſpatura conſutum. ¶ Circa humilitatem vero panni, & pellitones Sororum ipſarum iuxta conditionem cuiuſlibet earumdem, ac loci conſuetudinem poterit diſpenſari. ¶ Bindis, & ligaturis ſericis non vtantur, pelles dumtaxat agninas, burſas de corio, & corrigias, ſimpliciter abſque ſerico vllo factas, & non alias, tam Fratres habeant, quàm Sorores, depoſitis ceteris, (iuxta B. Petri Apoſtolorum Principis ſalubre conſilium) vanis huius ſæculi ornamentis.

Quod non vadant ad inhoneſta conuiuia, & ſpectacula, & quod hiſtrionibus non donent. Cap. IV.

Spectaculis & conuiuijs vitandis.

Sit eis ad inhoneſta conuiuia, vel ſpectacula, ſiue curias, ſeu choreas, acceſſus penitus interdictus. Hiſtrionibus, ſeu vanitatis intuitu nihil donent. Et ne quidquam illis donetur à propria familia, prohibere procurent.

De abſtinentia, & ieiunio. Cap. V.

Ieiunijs.

Ab eſu carnium ſecunda, quarta, & ſexta feria, dieque Sabbati, abſtineant vniuerſi, niſi aliud infirmitatis, vel debilitatis inſtantia ſuaderet. Minutis verò per triduum, carnes dentur, nec ſubtrahantur in itinere conſtitutis. Sit quoque ipſarum comeſtio licita ſingulis cum ſolemnitatem præcipuam interuenire contigerit, in qua ceteri Chriſtiani ab antiquo epulis carneis veſci ſolent. Alijs autem diebus, in quibus ieiunium non ſeruatur, oua, & caſeus non negentur. Sed & cum Religioſis ceteris, in eorum Conuentualibus domibus licitè ſumere valeant de appoſitis ab eiſdem. Sintque prandij, cœnæque refectione contenti, exceptis languidis, & viatoribus,

& infirmis. ¶ Sit ſanis cibus moderatus, & potus, cum textus Euangelicus habeat, Attendite ne corda veſtra, crapula & ebrietate grauentur. Prandium autem, vel cœna, niſi præmiſſa ſemel Dominica oratione non ſumatur, poſt ſumptionem cuilibet cum Deo gratias, iteranda, quod ſi omitti contigerit, dicatur tribus vicibus Pater noſter. ¶ Qualibet verò ſexta feria totius anni ieiunium celebretur, niſi fortè infirmitatis vel alia cauſa legitima excuſentur, niſi Feſtum Natalis Domini feria ipſa occurreret obſeruandum. Sed à feſto omnium Sanctorum vſque ad Paſcha, quarta, & ſexta feria ieiunabunt. Alia, quæ ab Eccleſia ſunt ſtatuta, vel Ordinariis ex cauſa communiter indicta, ieiunia nihilominus ſeruaturi. In Quadrageſima verò B. Martini, vſque ad diem Natiuitatis Domini, & à Dominica Quinquageſimæ vſque ad Paſcha, diebus ſingulis (exceptis Dominicis) ieiunare procurent, niſi aliud fortaſſe infirmitas, vel neceſſitas alia ſuaderet. Sorores grauidæ, vſque ad ſuæ purificationis diem ab exercitatione qualibet corporali (orationibus dumtaxat exceptis) poterunt, ſi voluerint abſtinere. ¶ Laborantes autem (propter fatigationis afficientis inſtantiam) à Dominicæ Reſurrectionis feſto vſque ad feſtiuitatem B. Fráciſci prædicti, ter in die qua exercitio laboris incumbent, licitè ſumere cibum poſſunt. Cum vero illos contigerit aliorum imminere laboribus, de cunctis appoſitis, die quolibet ſumere licebit eiſdem, niſi ſexta feria, vel dies ſit alia, in qua generaliter ab Eccleſia ieiunium noſcitur inſtitutum.

Quoties debeant confiteri per annum, & ſumere Corpus Chriſti. Cap. VI.

Confeſſione & Communione.

Singuli autem Fratrum, & Sororum ipſarum, ter in anno, videlicet, in Natali Domini, in Reſurrectione ipſius, & Pentecoſtes feſtiuitatibus, peccata propria confiteri, & Euchariſtiam deuote ſuſcipere non poſtponant, reconciliando ſe proximis, & reſtituendo etiam aliena.

Quod non ferant arma impugnationis. Cap. VII.

Armorū delatione.

Impugnationis arma ſecum Fratres non deferant, niſi pro defenſione Romanæ Eccleſiæ, Chriſtianæ Fidei, vel etiam terræ ipſorum, aut de ſuorum licentia Miniſtrorum.

De dicendis horis Canonicis. Cap. VIII.

Horarum recitatione & aliis orationib.

Dicant vniuerſi quotidie ſeptem horas Canonicas, videlicet, Matutinum, Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Veſperas, & Completorium. Clerici, videlicet ſcientes pſalterium, pro Prima Deus in nomine tuo, Beati immaculati, vſque ad Legem pone, ac alios Horarum Pſalmos, iuxta Clericorum ordinem, cum Gloria Patri dicant. ¶ Cum verò ad Eccleſiam non accedent, pro Matutino Pſalmos dicere ſtudeant, quos dicunt Clerici, vel Eccleſia Cathedralis, vel ſaltem vt illiterati alij, pro Matutino duodecim, & pro alia qualibet hora ſeptem vicibus Pater noſter, cum Gloria Patri dicere non omittant. In quibus, videlicet Primæ ac Completorij horis, minus ſymbolum, & Miſerere mei Deus, adiiciant qui nouerunt. Sed ſi Horis non dixerint conſtitutis, dicant tribus vicibus Pater noſter. ¶ Infirmi autem, Horas huiuſmodi non teneantur dicere, niſi velint. ¶ In Quadrageſima verò S. Martini, & etiam in maioribus Eccleſiis in quarum parochus habitant, matutinalibus Horis perſonaliter adire procurent, niſi cauſa rationabili excuſentur.

Quod omnes, qui de iure poſſunt, faciant teſtamentum. Cap. IX.

Teſtamentis.

Omnes prætera, quibus de iure facultas affuerit, condant, ſeu faciant teſtamentum, & de bonis ſuis infra tres menſes poſt eorum ingreſſum immediate ſequentes, ordinent & diſponant, ne quemquam illorum contingat decedere inteſtatum.

De pace reformanda inter Fratres, & alios extraneos. Cap. X.

Pace.

De pace verò inter Fratres & Sorores, aut etiam exteros in diſcordia poſitos facienda, ſicut Miniſtris videbitur ita fiat, adhibito (ſi facultas affuerit) Epiſcopi Diœceſani conſilio in hac parte.

Quando moleſtantur contra ius, aut eorum priuilegia. Cap. XI.

Vexatione contra priuilegia.

Si verò Fratres, vel Sorores contra ius, vel eorum priuilegia per Poteſtates, ſeu Rectores locorum, vbi domicilium obtinent, vexationibus impetantur, Miniſtri loci ad Epiſcopos, & alios locorum Ordinarios ſtudeant habere recurſum, iuxta conſilium & ordinationem ipſorum in tabulis proceſſuri.

Quod caueant, in quantum poſſunt, à iuramentis ſolemnibus. Cap. XII.

Iuramentis.

A iuramentis autem ſolemnibus omnes abſtineant, niſi neceſſitate cogente in caſibus per indulgentiam Apoſtolicæ Sedis exceptis, videlicet, pro pace, fide, calumnia, & teſtimonio perhibendo, ac etiam in contractu emptionis, venditionis, & donationis, vbi videbitur expedire. ¶ In communi quoque loquela, vitent, prout poterunt, iuramenta. ¶ Et qui die aliqua, minus cautè iurauerint lapſu linguæ (prout contingere in multiloquio conuenit) die ipſo in ſero, cum debet recogitare quid fecerit, dicat tribus vicibus orationem Dominicam, propter incaute facta huiuſmodi iuramenta. Memor autem ſit quilibet, vt ad diuina obſequia, familiam propriam exhortetur.

De audienda Miſſa & Congregatione facienda. Cap. XIII.

Miſſa audienda & Congregatione facienda.

Vniuerſi ſani Fratres & Sorores cuiuſcumque Ciuitatis, aut loci, diebus ſingulis (ſi commodè poterunt) Miſſæ officium audiant, Et menſe quolibet ad Eccleſiam, ſiue loca, ad quam, vel ad quæ Miniſtri curauerint intimare, conueniant, Miſſarum ſolemnia inibi audituri. ¶ Vnuſquiſque autem, vſualis monetæ denarium Miſſario tribuat, qui pecuniam huiuſmodi colligat, & eam de conſilio Miniſtrorum inter Fratres, & Sorores paupertate grauatos, & præcipuè infirmantes, ac eos, qui funeris carere dignoſcuntur exequiis, & deinde inter pauperes alios, diuidant congruenter. ¶ Offerant inſuper de ipſa pecunia, Eccleſiæ memoratæ. Tuncque (ſi commode poterunt) virum religioſum, & in verbo Dei competenter inſtructum habere procurent, qui eos ad pœnitentiam, & miſericordiæ opera exercenda hortetur, ſolicite moneat, & inducat. ¶ Studeat quilibet, dum Miſſæ celebratur officium, & prædicationis verbum proponitur, ſeruare ſilentium; orationi, & officio ſit intentus, niſi cum communis vtilitas fraternitatis impediat.

De fratribus infirmis, & defunctis. XIV.

Infirmis, & exequiis defunctorum.

Cum autem, quemquam ex Fratribus infirmari contigerit, Miniſtri, per ſe vel per alium, ſeu alios (ſi hoc eis infirmus fecerit intimari) ſemel in hebdomada, viſitare teneantur ægrotum, ipſum ſolicitè ad recipiendum pœnitentiam (prout melius, & efficacius expedire putauerint) inducentes, neceſſaria illi de bonis communibus miniſtrando. ¶ Et ſi præfatus infirmus de præſenti luce migrauerit, Fratribus & Sororibus tunc in Ciuitate, vel loco, vbi eum contigerit mori præſentibus nuntietur, vt defuncti exequiis procurent perſonaliter intereſſe. A quibus, donec Miſſarum fuerint celebrata ſolemnia, & corpus tumulo conditum, non recedant. ¶ Hoc quoque circa Sorores infirmas, & decedentes volumus obſeruari. ¶ Præterea intra octo dies poſt ipſius ſepulturæ obitum immediate ſequentes, quilibet Fratrum & Sororum ipſarum dicat pro anima eius, Sacerdos videlicet, Miſſam vnam, ſciens Pſalterium 50. Pſalmos & illiterati

totidem

totidem Pater noſter, & in fine cuiuſlibet Requiem æternam adiiciant. Et poſt hæc, infra annum, pro Fratrum & Sororum, tam viuorum, quam defunctorum ſalute, tres Miſſas faciant celebrari. Qui verò pſalterium ſciuerint, illud dicant, & ceteri orationem Dominicam centies dicere non omittant, Requiem æternam in fine cuiuſlibet addituri.

De Miniſtris. Cap. XV.

Officia recte adminiſtranda. Miniſteria quoque, ac alia officia, quæ præſentis formulæ ſeries exprimit, impoſita ſibi quiſque deuote ſuſcipiat, curetque fideliter exercere. Officium autem cuiuſlibet, certi temporis ſpatio limitetur. Nullus Miniſter inſtituetur ad vitam, ſed eius miniſterium certum tempus comprehendat.

De viſitatione, & correctione delinquentium. Cap. XVI.

Correctione delinquentium. Ad hæc, Miniſtri, & Fratres, ac Sorores Ciuitatis, & loci cuiuſlibet, ad viſitationem communem in aliquo loco Religioſo, vel Eccleſia, vbi locum huiuſmodi contigerit deeſſe, conueniant, & Viſitatorem habeant Sacerdotem, qui alicuius approbatæ Religionis exiſtat, quique illis, de commiſſis exceſſibus, iniungat pœnitentiam ſalutarem. Nec quiuis alius poſſit eis huiuſmodi viſitationis officium exhibere. ¶ Quia verò, præſens viuendi forma, inſtitutionem à B. Franciſco prælibato ſuſcepit, conſulimus, vt Viſitatores, & informatores, de Fratrum Minorum Ordine aſſumantur, quos Cuſtodes, vel Guardiani eiuſdem Ordinis, cum ſuper hoc requiſiti fuerint, duxerint aſſignandos. Nolumus tamen congregationem huiuſmodi à Laico viſitari. Huiuſmodi autem viſitationis officium, ſemel exerceatur in anno, niſi neceſſitate aliqua ſuadente fuerit pluries facienda. ¶ Incorrigibiles vero, ac inobedientes, monitio trina præueniat. Qui ſi ſe corrigere non curauerint, de ipſius Congregationis conſortio expellantur omnino, de conſilio diſcretorum.

De vitandis litigijs inter ſe, & cum alijs. Cap. XVII.

Litigijs vitãdis. Vitent inſuper Fratres & Sorores (iuxta poſſe) litigia inter ſe, illa (ſi ſuſcitari contigerit) ſolicite dirimendo, alioquin, de iure coram illo reſpondeant, apud quem poteſtas reſidet iudicandi.

Qualiter, & per quos in abſtinentijs poſſit diſpenſari. Cap. XVIII.

Diſpẽſatione circa abſtinẽtias. Ordinarij autem locorum, vel Viſitator, cum Fratribus, & Sororibus vniuerſis, in abſtinentiis, ieiuniis, & auſteritatibus aliis, ex cauſa legitima (cum expedire viderint) poterunt diſpenſare.

Quod Miniſtri eorum manifeſtas culpas denuncient Viſitatori. Cap. XIX.

Incorrigibilibus. Miniſtri vero, manifeſtas Fratrum & Sororum culpas Viſitatori denuncient puniendas. ¶ Et ſi quiſque incorrigibilis fuerit, poſt trinæ admonitionis inſtantiam, à Miniſtris (de diſcretorum Fratrum aliquorum conſilio) Viſitatori nuncietur eidem, de fraternitatis conſortio abiiciendus ab ipſo & in Congregatione poſtmodum publicandus.

Qualiter in prædictis nemo obligatur ad culpam mortalem. Cap. XX.

Non obſeruãtibus Regulam. Ceterum in præmiſſis omnibus, ad quæ Fratres veſtri Ordinis non ex diuinis præceptis, vel ſtatutis tenentur Eccleſiæ, nullum ipſorum ad mortalem culpam volumus obligari, ſed impoſitam ſibi pœnitentiam, pro tranſgreſſionis exceſſu, prompta humilitate recipiat, & efficaciter ſtudeat adimplere.

Sanctio pœnalis. §. 2. Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, & ordinationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Reate, 16. Kalendas, Septembris; Pontificatus noſtri Anno ſecundo. *Dat. P. A. 2. die 17. Aug.*

Declarationes Reformationis Gregor. IX. Monachorum Congreg. Cluniacenſis, ordinis S. Benedicti. III.

Huius Greg. conſtit. eſt num. 5. ſup. vbi notaui.

NICOLAVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Abbati Clun. eiuſque Coabbatibus, Prioribus, & Conuentibus vniuerſis Cluniacenſis Ordinis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1289.*

Regis pacifici pacis opera diligentis gerentes (licet immeriti) vices in terris, pacis bonum & concordiæ ſtabilis vnitatem cunctis fidei orthodoxæ cultoribus, ſed potiſſime regularis obſeruantiæ vinculo alligatis, feruentibus votis appetimus, & ſolicitis ſtudiis procuramus, vt diuinorum cultui, cui ſalubris illos dedicauit intentio, liberius & commodius immorentur. Quamobrem vigiles reddimur, & propenſius affectamus, vt inter vos diuinis obſequiis regulariter deputatos, tranquilla pax vigeat, fraterna caritas ferueat, animorum identitas perſeueret. *Exordium.*

§. 1. Sane fœlicis recordationis Gregorius Papa nonus, prædeceſſor noſter, ad veſtrum & Monaſterij veſtri ſtatum proſperum & tranquillum intendens, nonnulla pro reformatione Cluniacenſis Ordinis duxit dum viueret auctoritate Apoſtolica ſtatuenda, quæ diſtricte ac inuiolabiliter obſeruari præcepit in Ordine ſupradicto. *Greg. IX. ſtatuta edidit ad reformationẽ Ordinis in ſua conſt. 5. Benedict.*

§. 2. Nos autem diligentius attendentes, quod aliquorum ex ſtatutis huiuſmodi quæ nobis non modicum difficilia videbantur, non poterat obſeruatio efficax prouenire, circa illa prout expedire cognouimus; duximus prouidendum. Et volentes ipſius prædeceſſoris veſtigia imitari, auctoritate Apoſtolica duximus ſtatuendum, vt ſtatuta ipſa iuxta moderationem noſtram prout notatur inferius in eodem Ordine perpetuis futuris temporibus obſeruentur. *Hic Pont. ea declarat. vt ſequitur.*

§. 3. In primis itaque ſtatuimus, vt omnes Abbates, & Priores Cluniacen. Ordinis, immediate Monaſterio Cluniacen. ſubiecti, in regno Franciæ conſtituti annis ſingulis, exiſtentes autem in Anglia, Hiſpania, Alemania & Lombardia, de biennio in biennium, conueniant ad Capitulum generale, vbi ſine perſonarum acceptione, ſecundum Deum, & B. Benedicti regulam & Cluniacen. Ordinis inſtituta, delinquentium corrigantur exceſſus, & de ſalute animarum, & conſeruatione Ordinis ac domorum indemnitate tractetur, & ſtatuatur quod fuerit regulariter ſtatuendum. Nec in hoc Priores & Camerarij inuicem ſibi parcant: ſed vnuſquiſque quæ viderit in Ordine corrigenda in perſonis vel rebus, quæ per Viſitatores non fuerint correcta, coram Definitoribus annis ſingulis in publico vel priuatim in caritate proponat. Et hoc idem Viſitatores coram Definitoribus facere teneantur, & correctus hoc moleſte non ferat, ſed correctionem accipiat patienter. Hoc autem Capitulum (in quo volumus vt nullæ fiant exactiones ab aliquo, nulla dentur munera vel recipiantur, ſeu etiam promittantur, ſed omnia in ſynceritate procedant) modo qui ſequitur celebretur, & in eo Definitores de Abbatibus & Prioribus Cluniacenſis Ordinis eligantur. Ad quod quidem Capitulum Abbates & Priores præfati, modo prædicto per obedientiam venire teneantur (cauſa dumtaxat infirmitatis excepta) niſi caſus inopinatus & multum damnoſus incurreret, Definitorum & Capituli iudicio relinquendus, & eorum quibus proprium impedimentum ſeu caſum Capitulo & Definitoribus denunciet ſupradictis. Qui verò non venerit, & ſe ſecundum modum legitime non excuſauerit memoratum, poſt ſequens Capitulum ad quod venire ſimiliter, teneatur in clauſtro Cluniacenſi duorum menſium ſpatio *Capitulũ generale quando, à quibus & qualiter fieri debeat.*

aſſiduè moram trahat. Mediati autem Abbates & Priores, ſingulis annis ſemel ad Capitulum conueniant in principalibus Abbatiis & Prioratibus quibus ſubſunt ſtatuto tempore, prout viſum fuerit expedire. Quod ſi non fecerint, in ſuis immediatè maioribus Abbatiis vel Prioratibus pœna ſimili puniantur.

Definitores quindecim Capituli generalis pro prima vice eligantur.

§. 4. Circa verò electionem Definitorum Capituli generalis Cluniacenſis celebrandi, ordinamus vt dilecti filij noſtri Matthæus, tit. S. Laurentij in Damaſo, & H. tit. S. Sabinæ presbyt. Card. ac Abbas Mauziacenſis, & Magiſter Albertus Prior S. Lupi, de ipſius Ordinis Cluniacenſis reformatione tractantes apud Sedem Apoſtolicam quindecim de Abbatibus, & Prioribus Cluniacenſis Ordinis ſupradicti, eligant hac vice in Definitores primi Capituli reformationem huiuſmodi ſubſequentis.

Forma eligẽdi Definitores in Capitulo generali.

§. 5. Qui quindecim ſic ab ipſis electi, iurent in ipſo primo futuro Capitulo generali, ad ſancta Dei Euangelia corporaliter tacto libro, quòd in definitionibus ſecundum Deum & B. Benedicti regulam & Apoſtolicæ Sedis ſtatuta, ſine omni perſonarum acceptione, procedant, ac ipſi in principio ſequentis Capituli antequam tractatus Capituli aggrediantur eiuſdem, iurent tactis ſacroſanctis Euangeliis, & bona fide ſine acceptione perſonarum eligere quindecim Definitores de Abbatibus, & Prioribus, Si Abbates defuerint nihilominus de Prioribus præfati Cluniacenſis Ordinis viros probos, ac Deum timentes, ac zelum communis vtilitatis habentes, & præſtito eius huiuſmodi iuramento, viros tales poſtmodum eligant. Volumus autem, quod illi qui Definitores in vno Capitulo fuerint, Capitulo immediatè ſequenti definitores eſſe non poſſint: & hæc forma eligendi Definitores in poſterum obſeruetur. Si autem aliqui de Definitoribus Capituli præcedentis, ad quos ſpectat electio Definitorum, abeſſe contigerit, reliqui qui præſentes fuerint nihilominus ad ipſorum electionem procedere non omittant. Et qui à maiori parte ipſorum eligentium nominati fuerint & electi, ſine aliqua exceptione pro Definitoribus habeantur. Et hoc etiam in Definitoribus & Definitorum ſententiis obſeruetur. Diligentiam autem vel negligentiam Ordinis ſupradicti, annis ſingulis Definitores per ſuas patentes literas, ad moderatas Cluniacenſis Ordinis expenſas, ſignificare ſummo Pontifici teneantur: quomodo regula B. Benedicti & præſentia in Ordine ipſo ſeruentur ſtatuta.

Cauſa per Abbatem non definita, in Capitulo terminentur.

§. 6. Omnes verò cauſæ, quæ inter eiuſdem Ordinis perſonas emerſerint, & per Abbatem non fuerint terminatæ, delatæ ad Capitulum per Definitores ſtatutos in Capitulo terminentur, & ea ſtatuantur, quæ prouenire ad correctionem, conſeruationem & reſtrictionem, non ad relaxationem Ordinis vel regulæ videbuntur.

Conſtitutiones Capituli generalis in primis obſeruandæ & nõ immutandæ ſunt.

§. 7. Nec aliquis definita ſeu acta per Definitores Capituli generalis, poſſit vel audeat immutare; niſi in caſu magnæ neceſſitatis & euidentis vtilitatis, in quo poteſtas Abbati intelligitur relinquenda de conſilio & aſſenſu peritorum & diſcretorum duorum ex illis qui Domini Ordinis appellantur. Nec diſpenſare præſumat in pœnis, niſi contra aliquem ſententia excommunicationis, ſuſpẽſionis, vel interdicti ferretur, qui ſi paruerit, poterit per Abbatem Cluniacenſem aut alium, vel Priorem ſuum immediatè ſuperiorem abſolutionis beneficium obtinere, ita tamen quod ſic abſoluti culpa & ſatisfactio referatur & appareat Definitoribus in primo tunc ſequenti Capitulo generali. In aliis verò pœnis impoſitis a Definitoribus nullus diſpenſet, niſi ex neceſſaria cauſa & rationabili, quam ſignificari volumus ſequenti Capitulo generali, & ſi Definitores non iudicauerint eam eſſe legitimam, relaxantes ſeu diſpenſantes per ipſos Definitores pœna ſimili puniantur.

Ordinationes Capit. quando obligent ad mortalem culpam.

§. 8. Definitiones autem ſeu ordinationes Capituli generalis ad mortalem culpam non obligent, ſed ad pœnam, niſi contra aſſentialia obſeruantiæ regularis exiſtant.

Et quoties per Prælatos recitandæ ſunt.

§. 9. Omnes verò Abbates & Priores annis ſingulis ad Capitulum venientes, definitiones ſi quæ factæ fuerint in ſuo reditu habere procurent, in vigiliis quinque feſtorum præcipuorum, & viſitationis tempore nihilominus recitandas, vt nullus prætextu ignorantiæ ſe valeat excuſare. Statuta verò præſentia in prima die menſis cuiuſlibet legantur, ne per ignorantiam negligantur.

Viſitatores in Capitulo generali ordinẽtur & eorũ ri enda corrigant, &c.

§. 10. Statuimus inſuper vt in Capitulo generali Cluniacenſi more ſolito per Definitores ordinentur Viſitatores diſcreti, ac Deum timentes per ſingulas prouincias, qui iurent ad ſancta Dei Euangelia, corporaliter tacto libro quod viſitationis officium exercebunt (prout eis fuerit poſſibile) ſecundum Deum, & B. Benedicti regulam, ac Sedis Apoſtolicæ, & Cluniacenſis Ordinis inſtituta; & quæ per eos corrigi poterunt corrigent ſecundum gratiam à Domino ſibi datam. Ea verò quæ adeo grauia emerſerint vel occurrerint, quæ per eos ſufficienter non poſſint commode corrigi; & quæ probata fuerint vel per famam deducta, in publicum referant corrigenda, & punienda per Definitores in Capitulo generali, cetera autem non niſi Abbati exponant, propter pericula euitanda. Statum quoque Abbatiarum & Prioratuum quantum ad ſpiritualia & temporalia, referre & exponere quo ad prælatos & ſubditos fideliter coram Definitoribus teneantur, ſed caueant Viſitatores, ne ea quæ inuenerint in locis viſitatis de prælatis vel ſubditis pandant quomodolibet ſeu reuelent, niſi eo modo quo ſuperius eſt expreſſum. Et Viſitatores ſic inſtituti, per Abbatem vel alium mutari non poſſunt, niſi ex cauſa rationabili & multum vrgenti & euidenti, & hoc de conſilio & aſſenſu dictorum Dominorum qui ſuperius nominantur, ſed cauſa ipſa in Viſitatorum exprimatur literis, & in ſequenti Capitulo & coram Definitoribus exponatur. Quæ ſi non fuerit rationabilis iudicata, mutans Definitorum arbitrio puniatur. Nec dicti Viſitatores à perſonis & locis quæ viſitant recipere quicquam, præter moderatas expenſas victui neceſſarias, quoquo modo præſumant, excutientes manus ſuas ab omni munere, & cum quatuor tantum ratione Viſitationis aut alias equitaturis incedant.

Viſitatores quatuor monaſterium Clun & perſonam Abbatis viſitent.

§. 11. Statuimus inſuper vt quolibet anno in Capitulo per Definitores, quatuor diſcretæ perſonæ ac Deum timentes, videlicet duo Abbates, & totidem Priores Clun. Ordinis eligantur, ſi Abbates præſentes fuerint, alioquin loco Abbatum eligentur Priores ad viſitandum Monaſterium Clun. perſonam Abbatis & loca circumadiacentia. Qui terminato generali Capitulo, & licentiatis Abbatibus & Prioribus ac aliis qui ad Capitulum conuenerant, prius præſtito corporali iuramento, ſuæ viſitationis officium infra ſex dies poſt terminatum Capitulum incipiant exequi: ne viſitationem huiuſmodi (quæ nullo modo debet omitti) contingat quomodolibet impediri. Qui de ſtatu dicti Monaſterij & locorum circumadiacentium in temporalibus & ſpiritualibus, & de Abbatis perſona diligenter inquirant, & ea quæ corrigenda inuenerint corrigere non omittant. Et ea verò quæ maiori conſilio indigent, referentur annis ſingulis ad Capitulum generale, vt Eccleſia Clun. in bono ſtatu per viſitationem huiuſmodi perſeueret. Et ſi Abbatis exigerent demerita, quod tolerari non debeat, per viſitatores moneatur vt cedat, & liceat Viſitatoribus & Conuentui Clun. recipere huiuſmodi ceſſionem, Quod ſi forte Abbas ſibi de ceſſionis remedio prouidere noluerit, quæ de ipſo Viſitatorum inquiſitio comprehendet, ad Sedem Apoſtolicam referant.

Abbas Cluniaũ de prouentib. & expenſarum Viſitatoribus reddat rationem.

§. 12. Adiicimus autem quod Abbas Clun. coram Viſitatoribus de omnibus obligationibus per eumdem vel de eius mandato factis, ac etiam de prouentibus & expenſis reddat explicite rationem, & Viſitatores prædicti hoc ſignificare ſequenti generali Capitulo, & deinde ſummo Pontifici annis ſingulis teneantur.

Abbas Clun. loca Ordinis viſitet vt hic.

§. 13. Quia verò propter defectum Abbatis remotas prouincias minime viſitantis, & domos Ordinis exiſtentes in eis ſpiritualiter & temporaliter male tractantur, & aliqua à ſubiectione Ordinis ſe ſubtrahere moliuntur, præcipimus vt Abbas Clun. ſtudeat ſicut ei poſſibile fuerit Ordinem viſitare, ac domos à Cluniacenſis Ordinis ſubiectione ſubtractas procuret cum Apoſtolicæ Sedis auxilio ad ſubiectionem ipſius reuocari Ordinis vel reduci. Quod ſi dictus Abbas in eiuſdem Ordinis viſitatione, quam per ſe vel per alium facere debet, negligens fuerit vel remiſſus, eum Definitores corrigere teneantur. Qui etiam dum ſui Ordinis loca viſitat, ſit temperatus &

ſobrius

ſobrius in expenſis, ita quod omnibus computatis ſummam decem librarum turon. paruorum, diebus ſingulis in ſumptibus non excedat. Et viſitationis tempore tam ipſe quàm ſui excutiant ab omni munere manus ſuas, prout de acceptione munerum in ſtatutis fœl. rec. Greg. Papæ IX. prædeceſſoris noſtri noſcitur contineri. Infra dictam autem ſummam idem Abbas ſe temperet ſecundum locorum exigentiam & facultatem ipſorum, & Definitores de mora ſeu ſpatio temporis ordinent, quo Abbas & Viſitatores huius ſuæ viſitationis officium debeant terminare.

Beneficiorum collatio ſi ordinetur.

§. 14. Ceterum quia ex mala ordinatione Prioratuum & obedientiarum, vel frequenti mutatione Priorum, multa eueniſſe detrimenta noſcuntur, diſtricte præcipimus vt prioratus, decanatus & omnes aliæ adminiſtrationes gratis conferantur, & abſque venalitate & aliqua pactione. Nec Cluniacenſis aut alij Abbates, aut Priores Clun. Ordinis de prioratibus audeant aut poſſint facere Decanatus: nec de decanatibus in quibus Decanus curam animarum habet, & Monachi ſunt & eſſe conſueuerunt, poſſint facere grangias; ita quod nec à Monacho, nec à ſæculari perſona pro aliquo pretio conducantur, & vbi factum eſt, vel acceptatum contrarium, per Definitores in ſtatum priſtinum & antiquum reducatur. Et Prioratus & Decanatus huiuſmodi non niſi ſacerdotibus dicti Ordinis Monachis committantur. Hæc autem nolumus ad illas grangias, ſeu adminiſtrationes extendi, quæ curam animarum non habent, & laïcis conſueuere committi. Si quis autem propter hæc aliquid dediſſe vel recepiſſe conuictus extiterit, numquam in Ordine Clun. dignitatem habeat, vel honorem. Et ſi aduerſus aliquem ſuper hoc apud Viſitatores, vel Definitores vehemens habeatur præſumptio, ipſum per eos à prioratu, vel adminiſtratione ſic obtenta volumus amoueri. Et ſiquis humana confiſus potentia, per interuentum ſæcularium perſonarum committi ſibi obedientiam, vel prioratum popoſcerit, numquam illum obtineat, ſed nec alium infra annum

Illegitimis Prioratus & Decanatus ne conferantur.

§. 15. Nec perſonis illegitime natis prioratus & decanatus curam animarum habentes in Ordine ipſo vllatenus conferantur: & ſi ſecus factum fuerit id per Definitores decreuimus reuocandum.

Priores non amouendi.

§. 16. Conuentuales quoque Priores quamdiu in ſpiritualibus & temporalibus bene adminiſtrauerint, non niſi ex certis cauſis debent amoueri; videlicet ſi dilapidatores, vel inobedientes, aut rebelles, ſeu infames, vel incontinentes extiterint, ſeu alio graui crimine irretiti, ſiue ad maiorem dignitatem fuerint promouendi; quod etiam de minoribus Prioribus volumus obſeruari.

Abbas vel Prior criminoſus aut infamis qualiter per quos deponendus.

§. 17. In deſtitutione verò Abbatum & Priorum Conuentualium, videlicet octo Monachorum, & ſupra, talis modus & forma ſeruentur. Videlicet quod ſi Viſitatores Abbatem vel Priorem criminoſum, aut infamem inuenerint, patri Abbati referre procurent; qui de conſilio ſex Abbatum vel Priorum propinquiorum eiuſdem Ordinis, talem admoneat, vel ſuſpendat, ipſeque ſic admonitus vel ſuſpenſus inclinet humiliter, nec appellet. Nihilominus autem Viſitatores, admonitiones & ſuſpenſiones huiuſmodi, & earum cauſas Capitulo referant generali. Et Definitores ſuper hoc ordinent & definiant ſecundum quod eis iuſte, ac ſecundum Deum videbitur expedire. Et quidem vt huic morbo plenum adhibeatur remedium, prout infra duximus prouidendum, videlicet, quod ſingulis annis in generali Capitulo Definitores ſcribant & retineant nomina ſingulorum Abbatum & Priorum, qui tunc in eodem fuerint congregati. In ſequenti Capitulo lectis eorum nominibus, in quibus Eccleſiis ſiue Abbates vel Priores mutati ſint, & mutationis cauſam diligenter attendant; & tunc exceſſus mutantium ſi ſine iuſta cauſa mutauerint, & mutatores huiuſmodi puniant & emendent, ſecundum qualitatem exceſſuum eorumdem. Verum quia Monachi nonnumquam Abbatum vel Priorum ſuorum delicta reuelare formidant, ne ad ignotas & remotas prouincias quaſi in exilium relegentur, huic morbo ſic duximus prouidendum: quòd videlicet Viſitatores cum acceſſerint ad Monaſteria viſitanda, diligenter inquirant ſiquis Monaſterio illo anno, cui officium viſitationis impendunt, & propter quam cauſam emiſſus fuerit. Et ſi cauſa regularis extiterit, approbetur; alioquin reuocetur Monachus, & qui eum emiſit, Viſitatorum arbitrio puniatur. Siquis autem fuerit ab Abbatia vel Prioratu ſua culpa remotus, ad aliud Monaſterium, in quo digne defleat quod commiſit, ſuperioris prouidentia tranſmittatur. Et ſi forte propter ſenectutis defectum aut aliam cauſam honeſtam ſpontaneus ceſſerit, reuertatur ad clauſtrum illo ſibi quod eligere maluerit deputato, nulluſque literas confirmationis habeat, quod à ſuo Prioratu, vel obedientia non debeat amoueri.

Inſtitutio Priorum Conuentualium qualiter fiat.

§. 18. Ad inſtitutionem verò Prioris Conuentualis abſque duorum Priorum Conuentualium conſilio minime procedatur. Abbates autem & Priores circa temporalia & ſpiritualia negligentes, per definitores grauiter puniantur, & tales præficiantur qui ſciant & poſſint præeſſe pariter & prodeſſe, ac iura commiſſorum ſibi Prioratuum obſeruare. Circa perſonatum verò dicti Ordinis promotionem, ſic prouida & æqua ordinatione cenſemus, quod Abbas Clun. in arduis & grauibus negotiis vti debeat conſilio ſapientum, & dicti Ordinis ſeniorum. Et in promouendo perſonas Ordinis, & conferendo beneficia, non ſequatur carnalem affectum: ſed habendo Deum præ oculis, imitetur in omnibus legem Dei. Et quod dictum eſt de Abbate Clun. idem per alios Abbates & Priores Ordinis decreuimus obſeruandum. Et quia denunciatum eſt nobis quod raro aut numquam de clauſtro Clun. aliquis vel aliqui ad regimen Prioratuum Cluniacẽſis Ordinis aſſumuntur, Statuimus quod non tam de clauſtralibus quam de aliis, ſine perſonarum acceptione, perſonæ idoneę ad ipſorum Prioratuum regimen aſſumantur, cum per tales qui ſunt in Monaſterio enutriti, magis in Religione Ordo poſſit & debeat informari.

Pluralitas beneficiorum interdicitur.

§. 19. Adhuc diſtrictius inhibemus, ne quis plures Prioratus, vel Prioratum cum Abbatia eiuſdem Ordinis vel alterius habere præſumat. Nec Abbas Cluniacenſis, vel aliquis alius Abbas vel Prior eiuſdem Ordinis, aliquem de ſubiectis ſibi Prioratibus ad manus ſuas retineat: ſed ſingulis Prioratibus Priores ſinguli deputentur.

Nullus niſi Clun. Ordinis Religioſus in Clun. Ordine beneficium habere debet.

§. 20. Nec aliquis qui Cluniacenſis Ordinis non fuerit profeſſus, habeat eiuſdem Ordinis Prioratum. Nec aliquis Prioratus vel Decanatus Cluniacenſis Ordinis cui annexa eſt cura animarum, vacet vltra ſex menſes; ſed infra huiuſmodi tempus Abbas Cluniacenſis ceterique Abbates & Priores qui habent Prioratus & huiuſmodi decanatus ſubiectos eis debeant prouidere. Aliter prouiſio Prioratuum, & Decanatuum eorumdem, Abbati Cluniacenſi nullo medio ſubiectorum, intelligatur ad Sedem Apoſtolicam deuoluta. Prioratuum verò & decanatuum aliorum prouiſio ad ſuos immediatè ſuperiores deuoluatur omnino, nec Prioratus vel decanatus cum cura perſonis ſæcularibus, Clericis vel Monachis alterius Ordinis, laïcis, Prælatis, ſeu ſubditis aliquatenus conferantur: & vbi contrarium attentatum eſſe dignoſcitur, Definitorum arbitrio reuocetur. Circa verò illius Prioratus, qui alienari, & permutari eſſe dicuntur abſque Sedis memoratæ licentia, præcipimus vt quod per Abbatem ſuper illis actum eſt, penitus reuocetur, & Abbas ad reuocationem huiuſmodi faciendam quàm primum commodè poterit exhibeat ſe vigilem, ſolicitum & etiam ſtudioſum: ita quo ad clerum diuinum & ſolitum Monachorum numerum ac ſubiectionem dicti Ordinis reducantur.

In vno Prioratu vnicus Monachus manere non debet.

§. 21. Nec in Prioratu aliquo vnus ſolus Monachus commoretur, ſed ei qui ſolus eſt, vnus vel plures ſocij Monachi adiungantur, ſi loci ſuppetant facultates. Alioquin Monachus reuocetur ad clauſtrum, prouiſo quod in eo diuina celebrentur honeſte.

Refectio Monachorum ſit vniformis.

§. 22. Circa qualitatem autem ciborum, & potus, ſeruari præcipimus, vt omnes Monachi in vno reficiantur refectorio, de eodem potu & pane, eademque coquina: niſi forte aliquem ipſorum comedere cum Abbate vel Priore, ſeu in infirmaria contingat. Abbas autem cum fratribus in refectorio comedat: ſi. ſ. propter hoſpites mutet locum. In infirmaria vero nullus comedat, niſi propter infirmitatem vel debilitatem illuc fuerit deſtinatus.

Eſus carnium relinquitur arbitrio Abbatis.

§. 23. Circa eſum verò carnium licentiam relinquimus diſpenſationi Abbatis, ſecundum indulgentiam Clementinæ. Caueat tamen Abbas ne ſuper hoc

ſit nimis ad diſpenſandum facilis, vel laxet nimium manus ſuas.

Habitus honeſtus præſcribitur.

§. 24. Illud quoque præcipimus obſeruari, vt Monachi ſicut in clauſtro, ita foris ſe habeant: nec incedant ſine cuculla & flocco, vel ſine cuculla & cappa regulari & honeſta, nec nimium ſumptuoſa. Nec equitet Abbas aliquis vel Prior ſine poſtella & ſella regulari, quæ tamen ſumptuoſa nimium non exiſtat. Nec aliquis Monachus equitet ſine corrigiatis calceis, niſi in longo itinere conſtitutus: ſed contra imbres & pluuias, frigus, & æſtus, capellis filtreis poſſint vti. Nec quiſquam in quouis loco, tunicis vel coopertoriis de brueto, aut pellibus ſiluaticis, ſeu camiſiis, aut linteaminibus lineis vti præſumant: nec deferat veſtes ſciſſas ante & retro. Nec aliquis clauſtralis habere propriam cappam pluuialem, aut equitaturam ſibi deputatam attentet.

Equitaturarũ ſuperfluitas ſubmouetur.

§. 25. Circa equitaturas enim & familiam, omnem ſuperfluitatem amputare volentes, mandamus vt Abbas Clun. ſexdecim equitaturis contentus exiſtat: & alij Abbates eiuſdem Ordinis, ac Prior de Caritate octo: Prior S. Martini ſex: Priores alij Conuentuales tribus vel quatuor: & ceteri minores duabus euectionibus ſint contenti. Abbates quoque & Priores dicti Ordinis ſeruientes honeſtos habeant, nec nimis comptos: qui & veſtes decentes deferant non nimium curioſas.

Contrahendi & rationis reddendæ mandatum.

§. 26. Quia verò ad deſolationem domorum plurimum operatur laxa poteſtas debita contrahendi, & quod ratio non redditur de debitis vel receptis, præcipimus vt ſinguli Abbates & Priores de conſilio fratrum & familiæ quibus præſunt, cum teſtimonio bonorum virorum qui ad locum pertinent, cum contrahendum vel innouandum eſt mutuum, ita faciant diligenter, vt omnibus liqueat quanta ſumma, quibus conditionibus, & quibus terminis debeatur, & in quos vſus contractum mutuum ſit conuerſum. Et vt ſtatus domorum certior habeatur, Statuimus vt in Monaſterio Clun. & aliis Abbatiis & Prioratibus Clun. Ordini ſubiectos Prioratus habentibus, fiant regiſtra: in quibus ſcribatur quot Monachi in qualibet domo, iuxta ipſius domus facultates, poſſint & debeant commorari, & inſtitutio Abbatum & Priorum ſcribatur in eiſdem regiſtris, & in quo ſtatu inſtitutus recipiet Abbatiam ſeu Prioratum. Et ſi eam in bono ſtatu receperit, & ipſe in malo poſuit, bona eius debitis obligando, vel ad vitam, vel perpetuo alienando, abſque cauſa rationabili, per Definitores approbata poſt factum, vel ante ſi per relationem fidelium Viſitatorum conuictus fuerit de prædictis abſque alia iuris ſolemnitate per Definitores Abbatia ſua vel Prioratu priuetur. Dicta verò regiſtra ponantur & conſeruentur in arca communi, vbi commune ſigillum conſueuit pro tempore cuſtodiri. Adiicimus etiam, vt nulla litera ſigilletur ſigillo conuentus Clun. vel alterius eiuſdem Ordinis, niſi in Capitulo coram conuentu in vulgari & latino prius lecta fuerit: & tunc ſigilletur. Et poſtquam ſigillata fuerit, ſi patens fuerit, iterum modo prædicto in Capitulo coram omnibus relegatur. Quo facto ponatur tenor literæ in regiſtro, quod regiſtrum ſeruetur in arca eadem in qua vt præmittitur ſeruatur commune ſigillum. Et ſi litera data fuerit de debito contrahendo, cancelletur litera in regiſtro: & à creditoribus repetatur: & habita vel recuperata in libro cancelletur. Singuli autem officiales coram Abbate vel Priore (ſi non eſt ibi Abbas) & coram ſenioribus duobus ſingulis menſibus de ſuis officiis rationem, & de omnibus receptis & expenſis computationem fideliter faciant. Abbas etiam Clun. & ceteri Abbates & Priores, quater in anno ſtatum ſuæ domus in ſuo Capitulo, & coram Viſitatoribus cum venerint plene declarent. Nullus quoque Abbas, vel Prior, grangiam, penſionem, vel præbendam monacalem ſæcularibus perſonis concedere, ſeu poſſeſſionem aliquam, venditionis ſeu alio aliquo titulo alienare, abſque patris Abbatis, aut patris Prioris & conuentus ſui conſilio & conſenſu præſumat.

Pœna Monachis proprietariis infligenda.

§. 27. Pœna inſuper Monachis proprietariis infligatur, videlicet vt per annum ad ſtatum nouum redigantur: & infra dictum annum aſſidue coram Conuentu comedant in terra ſedentes, & in depoſitarios, ſi Monachis proprietarius depoſita reſtituerint, quæ ſunt ſuis Monaſteriis reſignanda, monitione præmiſſa, excommunicationis ſententia promulgetur.

Exactiones & extorſiones vitandæ.

§. 28. Adhæc, quoniam Abbas Clun. necnon Abbates & Priores eiuſdem Ordinis, Prioratus ſibi ſubiectos exactionibus & extorſionibus conſueuerunt adeo aggrauare, quod in eiſdem Prioratibus antiquus & conſuetus Monachorum numerus eſt nimium diminutus, nos id de cetero fieri ſub atteſtatione diuini iudicij prohibemus, iniungẽtes dicto Abbati Clun. & aliis Abbatibus & Prioribus eiuſdem Ordinis in virtute ſanctæ obedientiæ, vt deinceps nouos cenſus ſubiectis ſibi Prioratibus vel Decanatibus non imponant abſque licentia Sedis Apoſtolicæ ſpeciali: cum liqueat Prioratus ipſos non ad deſtructionem, ſed ad conſeruationem Ordinis, & correctionem ſibi eſſe ſubiectos, & eiſdem Prioratibus pro ſuſtentatione Monachorum inibi domino famulantium poſſeſſiones pia deuotione fidelium fuiſſe conceſſas.

Bona vacantia quæ & qualiter per Abbates percipienda ſint.

§. 29. Circa ordinationem vel bonorum Prioratuum vacantium præcipimus vt in Prioratibus dicti Ordinis per mortem aut per amotionem Priorum vacantibus, Abbas Clun. palefredum, cappam, & breuiarium Prioris præmortui (ſecundum antiquam conſuetudinem) habeat, & deductis debitis (ſi qua ſint) ante omnia & ſolutis, Monachis etiam ibidem commorantibus, & Priori futuro, ac familiæ domos pro ſe & neceſſitatibus ſuis, vſque ad fructus nouos prius congrua ſuſtentatione dimiſſa, relictis etiam ad excolendum poſſeſſiones neceſſariis ad refectionem domorum (ſi neceſſe fuerit) de reſiduis mobilibus poſſit recipere quartam partem. Præcipimus etiam dicto Abbati, vt noua vel falſa debita præfatis Prioratibus non imponat, nec Abbas pro Prioratuum vel talium beneficiorum collatione, aliquid recipere poſſit: cum hoc non careat vitio ſimoniæ. Animalia etiam domus (præter dictum palefredum) decernimus, quod nullatenus poſſit recipere vel habere. Inſuper, ſi aliquis Prior nolens præeſſe, ſed magis in clauſtro Domino deſeruire, renunciauerit Prioratui, hoc idem præcipimus obſeruari. Si autem aliquis Prior eiuſdem Ordinis mutatus fuerit, vel tranſlatus alibi præficiatur, ordinamus & decernimus quod tunc nihil poſſit dictus Abbas recipere, ne propter vacationem vnius Prioratus, in fraudem plures vacare faciat, vt bona omnia ſecum portet. Quod autem de Abbate Cluniacenſi ſtatuimus de aliis Abbatibus & Prioribus Cluniacen. Ordinis, præcipimus & decernimus obſeruari. In dictis verò Prioratibus vacantibus, nullus niſi prius inſtitutus (cui committitur Prioratus) officiales, adminiſtrantes, vel miniſtratores amoueat, niſi de ipſorum adminiſtratione mala conſtaret, vel etiam appareret, vel non cariterit bonæ vitæ. Statuimus inſuper vt nullus Abbas, vel Prior det, ſeu concedat literas ſuas alicui clerico, vel laïco, ſuper ipſius receptatione futura in Monachum vel conuerſum, in aliqua Abbatia ſeu Prioratu ſibi ſubiecto.

Nouitij ante 15. annum non recipiantur.

§. 30. Ceterum quia Ordo videtur graue profitentibus iugum imponere, diſtrictius inhibemus, ne ante quintumdecimum annum ætatis completum ad Monachalem profeſſionem puer aliquis admittatur, mulieribus ingreſſu clauſtri vel chori interdicto.

Iuſte appellans non moleſtandus eſt.

§. 31. Statuimus præterea quod Abbas Cluniacenſis nullum ex cauſis legitimis pro vtilitate Ordinis, vel Abbatiarum, vel Prioratuum appellantem; excommunicare, vel incarcerare ſeu detinere præſumat. Quod ſi contrarium factum fuerit, excommunicans, incarcerans, vel detinens, pœnam ſuſpenſionis merito poterit formidare.

Leuis appellatio prohibetur.

§. 32. Inhibemus tamen, ne Monachi paſſim & pro cauſis leuibus contra ſuos ſuperiores appellent.

Regula S. Benedicti obſeruantia non prætermittatur.

§. 33. Et cùm ſecundùm Euangelicam veritatem, qui mandata Dei propter traditiones tranſgrediuntur humanas, à domino arguantur: arctiſſime interdicimus, ne propter noſtras * traditiones vel conſtitutiones, regularia B. Benedicti ſtatuta aliquatenus omittantur.

** f. veſtras.*

Hæc reformatio ab omnib. obſeruetur.

§. 34. Vt igitur huiuſmodi mandatum lucerna ſit vobis, lex, lux, via vitæ, increpatio diſciplinæ, vniuerſitatem veſtram monemus, & hortamur attente, per Apoſtolica vobis ſcripta in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandantes, quatenus mentes veſtras & animos, tamquam deuotionis obedientiæ filij, ad pacem & quietem

tem veſtrā ſolicitè diligentes, præſcripta ſtatuta ſtudeatis inuiolabiliter obſeruare: vt ad frugem melioris vitæ conuerſi, aſcenſionibus in corde diſpoſitis, de gratia in gratiam, & de virtute proficientes ſalubriter in virtutem, bonus in omni loco efficiamini odor Chriſti: Noſque in veſtris meritis delectati, ad profectus veſtros merito intendere valeamus.

Dat. P. A. 2. die 12. Sept.

Dat. Reatæ, 2. Idus Septemb. Pont. noſtri Anno 2.

IV. Hoſpitale Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, cum omnibus eius membris & bonis atque perſonis, ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur, & ſubiectio Hoſpitalis S. Spiritus in Monte Peſſulano, Hoſpitali prædicto approbatur.

Alia loca d. Hoſpitalis vide enunciata in conſt. edita (& à me vti minus neceſſaria prætermiſſa) à Bonifac. VIII. ſub die 28. Iulij 1295.

De inſtitutione autem Hoſpitalis vide ſupra in conſt. 7. Innoc. III. vbi notaui.

Edita An. D. 1291.

NICOLAVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Magiſtro Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, ac illius fratribus, tam præſentibus, quam futuris regularem vitam profeſſis.

Exordium.

INter opera pietatis, &c. Omittitur reſiduum huius proœmij, quia eſt idem cum proœmio bullæ Innoc. III. quæ eſt ſup. Hæc igitur attendentes Hoſpitale noſtrum apud S. Mariam in Saxia, locum ſatis idoneum ad Hoſpitalitatis officium exercendum, eleemoſynis Eccleſiæ Romanæ ſolemniter conſtructum, in quo reficiuntur & recipiuntur pauperes, & infirmi, & exhibentur alia opera pietatis, ad exemplar fœl. rec. Innocentij III. Honorij, Gregorij, Alexandri, Clementis IV. Gregorij X. & Nicolai III. prædeceſſorum noſtrorum Rom. Pontif. ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcepimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Statuentes vt Regularis Ordo, qui ſecundùm Deum in inſtitutione Fratrum Hoſpitalis S. Spiritus ibidem inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur.

Enunciatio bonorum Hoſpitalis S. Spiritus in Saxia de Vrbe.

§. 1. Propterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona quæ idem hoſpitale in præſentiarum iuſte & canonice poſſidet, aut in futurum cōceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis & veſtris ſucceſſoribus, & illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis.

In Vrbe & eius territorio.

§. 2. Locum ipſum in quo præfatum hoſpitale ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis, domos, vineas, hortos, annuos redditus denariorum, & quicquid iuris habetis in Vrbe, & in territorio & diſtrictu Vrbis. Grangiam de Vallecula cum pertinentiis ſuis: de Braia: de Malliana: de Peccuritia: de Pauli: de Mutaſuti: de Campagnano: & de Cæſano grangias: cum domibus, terris, vineis, ſyluis, pratis, paſcuis, poſſeſſionibus cultis & incultis, aquarum decurſibus, & omnibus pertinentiis ſuis, & Caſale nouum iuxta flumen, cum terris, pratis, poſſeſſionibus.

In Regno Siciliæ.

§. 3. In regno Siciliæ, Eccleſiam de Diano, & Eccleſiam S. Laurentij extra Dianum: S. Mariæ de campo Dianeſe: S. Quirici, & S. Spiritus de Claromonte Eccleſias, cum pertinentiis earumdem. Apud Caſtrum Corilionis, domum S. Spiritus cum pertinentiis ſuis. In diœceſi Caputaquenſi Eccleſiam SS. Apoſtolorum Philippi & Iacobi cum pertinentiis ſuis. In ciuitate Marſici hoſpitale S. Spiritus, & hoſpitale S. Spiritus quod habetis in ciuitate Troiana, & hoſpitale S. Spiritus, quod habetis in ciuitate Aſculi, domos, terras, anneta, iardinus, & quicquid iuris habetis in territorio Genetan. Hoſpitale nouum quod habetis in ciuitate Aquilen. cum terris, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Adria, cum Eccleſia S. Claudij, cum domibus, terris, vineis, pratis, poſſeſſionibus, redditibus, & omnibus pertinentiis ſuis, in vſum brachie, & flumina Gomani. In ciuitate Theatin. hoſpitale S. Spiritus. Et hoſpitale S. Spiritus in Piſcaria. Et hoſpitale S. Spiritus, quod habetis in ciuitate Pennen. cum terris, domibus, poſſeſſionibus, redditibuſue vniuerſis bonis & iuribus ſpectan. ad Eccleſias & hoſpitalia ſupradicta, & quicquid iuris in eodem regnō hoſpitale noſtrum obtinere noſcitur.

In Campania.

§. 4. In Campania & maritima, in Ciuitate Anagnien. Hoſpitale S. Trinitatis, cum domibus, terris, poſſeſſionibus, ac omnibus pertinentiis ſuis. Caſale Vrſinum quod habetis in ciuitate Anagnien. cum pertinentiis ſuis, & Eccleſiam S. Aegidij de Rapello, cum domibus, vineis, terris, ſyluis, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis earumdem. De Monte Fortino, de Velletro, & Cora, Grangias, cum domibus, terris, vineis, & omnibus pertinentiis earumdem, domos, terras, vineas, redditus, poſſeſſiones, & quicquid iuris habetis in Felentin. ac Alatrin. & Terracin ciuitate & diœceſio earumdem, domos, terras, vineas, prata, paſcua, nemora, molendina, cum aquarum decurſibus, & quicquid iuris habetis in caſtro & territorio Nymphæ in ciuitate Tiburtin. cum domibus, terris, vineis, pratis, poſſeſſionibus, ac omnibus pertinentiis ſuis. In diœceſi, Nepeſin. Eccleſiam S. Tolomæi cum terris, poſſeſſionibus, cum omnibus pertinentiis ſuis, & etiam quicquid iuris in ciuitate & diœc. Nepeſin. hoſpitale noſtrum noſcitur obtinere. In ciuitate & diœceſi Sutrin. caſtrum ſanctæ Papæ, cum Eccleſia S. Mariæ ad portam in dicto caſtro, terris, poſſeſſionibus, molendinis, aquarum decurſibus, ac omnibus aliis iuribus & pertinen. & appendent ſuis: necnon iuriſdictionem temporalem, & quicquid iuris habetis ibidem. Oratorium S. Mariæ de Flore cum omnibus pertinentiis ſuis. Medietatem Caſelli in de Gemita, cum terris, ſyluis, poſſeſſionibus, & aliis ad dictam medietatem ſpectan. necnon alias poſſeſſiones, terras, & redditus, & quicquid iuris in Ciuitate, & diœceſi Sutrin̄. hoſpitale noſtrū noſcitur obtinere.

In Thuſcia.

§. 5. In Thuſcia, hoſpitale S. Spiritus de Caſtro Caſali, cum terris, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis. Hoſpitale S. Spiritus quod habetis apud S. Quiricum, cum terris, vineis, poſſeſſionibus & omnibus iuribus & pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Florentia, cum domibus, terris, vineis, poſſeſſionibus, & omnibus iuribus & pertinentiis ſuis.

In Patrimonio.

§. 6. In Ciuitate Viterbien. domos, terras, vineas, prata, hortos, & quicquid iuris habetis ibidem. In caſtro Vitealle Placentin. cum turri ſibi iuncta & aliis domibus, terris, vineis, pratis, hortis, & omnibus pertinentiis earumdem. Eccleſiam S. Leonardi de Ponte Grandinato cum pertinentiis ſuis, & molendinum cum aquarum decurſibus, terras, vineas, poſſeſſiones. Et quicquid iuris habetis apud Galleſium, & in eius territorio obtinetis, terras, vineas, poſſeſſiones. Et quicquid iuris habetis in ciuitate & diœceſi Narnien. medietatem caſtri Tramiſe, & partem quam habetis in caſtro Turricole, cum domibus, terris, vineis, ſyluis, poſſeſſionibus, homagiis, aquarum decurſibus, & omnibus iuribus & pertinentiis ad eaſdem partem & medietatem ſpectan. ad Eccleſiam S. Blaſij Hortan. cum terris, domibus, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis ſuis. Caſtrum Pontani, cum terris, vineis, ſyluis, homagiis, aquarum decurſibus, & omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Leonardi de Septemuris in ſtratu, cum domibus, terris, vineis, poſſeſſionibus, ſyluis, & omnibus pertinentiis ſuis. S. Andreæ de Caſtro Porchani, cum terris, vineis, ſyluis, homagiis, aquarum decurſibus, & omnibus pertinentiis ſuis: domos, terras, poſſeſſiones, & quicquid iuris apud Fulginaten. obtinetis.

In Marchia Anconitana.

§. 7. In Marchia Anconitan. Hoſpitale S. Spiritus de Aſculo, cum domibus, terris, vineis, poſſeſſionibus, ac omnibus pertinentiis ſuis. Caſtrum Offidæ. Eccleſiam S. Iacobi, & Eccleſiam S. Martini, cum domibus, terris, vineis, poſſeſſionibus, & omnibus iuribus & pertinentiis ſuis.

In Patriarchatu.

§. 8. In Patriarchatu Aquileien. Hoſpitale S. Spiritus, & Eccleſiam S. Mariæ de Collibus Clemone, cum domibus, terris, vineis, poſſeſſionibus & omnibus pertinentiis ſuis.

In Burgundia.

§. 9. In Burgundia, hoſpitale S. Spiritus de Diuione cum pertinentiis ſuis, de Dola, de Tornodoro, de Barro, de S. Seuera hoſpitalia, cum terris, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis eorumdem, de Biſuntio, de Nouoforo,

de

de Ponento, de Calci, de Nouocaſtro, & de Lauſanna hoſpitalia, cum grangiis, terris, poſſeſſionibus, & omnibus terris eorumdem.

In Lotharingia.

§. 10. In Lotharingia, hoſpitale S. Spiritus de Nouocaſtro, cum grangiis Berthoneualte, terris, pratis, nemoribus, molendinis, aquarum decurſibus, cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Tullo, cum pratis, vineis, aquarum decurſibus cum pertinentiis ſuis, Hoſpitale S. Spiritus de Vallicolore, cum capella, terris, pratis, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis ſuis.

In Regno Alemaniæ.

§. 11. In Regno Alemaniæ de Grefelt, & de Vvinipina Eccleſias, cum terris, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis earumdem. Hoſpitale de Vienna, cum terris, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis ſuis, de Comundia, de Manuch, & Crocouia hoſpitalia: cum terris, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis eorumdem. Hoſpitale S. Spiritus de Stetina, cum grangiis, villis, domibus, terris, vineis, ſyluis, molendinis, aquarum decurſibus, ac pratis, nemoribus, necnon & domibus eidem hoſpitali ſubiectis, & omnibus pertinentiis eorumdem.

In Anglia.

§. 12. In Anglia, Eccleſiam de Vvritell. cum Capellis dependen. ab eadem; terris, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis, ac iuribus ad eamdem Eccleſiam & Capellas ſpectantibus.

In Prouincia Narbonen.

§. 13. In Prouinciis Narbonen. hoſpitale S. Spiritus de Montepeſſulano Magalonen. diœceſis, cum capella, grangiis, domibus, terris, vineis, pratis, paſcuis, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Clapomalauelba, cum capella, & omnibus pertinentiis ſuis.

In Prouincia Auxitan.

§. 14. In prouincia Anxitan. hoſpitale S. Spiritus iuxta S. Seueram, cum capella, grangiis, aquarum decurſibus, terris, vineis, pratis, paſcuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis, Hoſpitale S. Spiritus de Parduuaco, cum capella & omnibus pertinentiis ſuis.

In Prouincia Burdegalen.

§. 15. In prouincia Burdegalen. Hoſpitale S. Spiritus de Brageriaco Petragoricen. diœceſis, cum capella, grangiis, terris, domibus, molendinis, aquarum decurſibus, pratis, paſcuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Ponte Bononæ cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Sulmaco cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de S. Fide cum capella & omnibus pertinentiis ſuis.

In Prouincia Bituricen.

§. 16. In prouincia Bituricen. hoſpitale S. Spiritus de Confluento Lemonicen. diœceſis, cum capella, domibus, terris, vineis, molendinis, aquarum decurſibus, pratis, paſcuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Marterelo Caturcen. diœceſis, cum capella, domibus, terris, vineis, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Montcualenti eiuſdem diœceſis, cum domibus, terris, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Amelian. Ruthenen. diœceſis, cum grangiis, domibus, terris, vineis, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis ſuis.

In Prouincia Arelaten.

§. 17. In prouincia Arelaten. hoſpitale S. Spiritus Auraſicen. cum omnibus iuribus & pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Brizone, cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus Aquen. cum omnibus pertinentiis ſuis.

In Prouincia Viennen.

§. 18. In prouincia Viennen. hoſpitale S. Spiritus de Argentaria Viuarien. diœceſis, cum omnibus pertinentiis ſuis.

In Prouincia Tarraconen.

§. 19. In prouincia Tarraconen. Hoſpitale S. Spiritus Ilerden. cum capella, domibus, & pertinentiis ſuis.

In Prouincia Toletan.

§. 20. In prouincia Toletan. Hoſpitale S. Spiritus Segobien cum grangiis, domibus, terris, vineis, molendinis, aquarum decurſibus, pratis, paſcuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Valentia, cum Eccleſia S. Lucæ, domibus, terris, poſſeſſionibus, cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitalia S. Spiritus de Valita, & S. Spiritus Iaemia, cum omnibus pertinentiis eorumdem. Monaſt. S. Eliæ quondam Ordinis S. Benedicti Nepeſin. diœceſis, cum Eccleſiis, caſtris & pertinentiis, quod præfatus Alexander prædeceſſor noſter de fratrum ſuorum conſilio, vobis & per vos hoſpitali veſtro conceſſit, cum terris, pratis, vineis, nemoribus, vſagiis & & paſcuis, in boſco & plano, in aquis & molendinis, in viis & ſemitis, & in aliis omnibus libertatibus & immunitatibus ſuis.

Minimum Clericorum d. Hoſpitalis S. Spiritus.

§. 21. Hoc tamen adiecto, vt in eadem Eccleſia quatuor ſemper ad minus ſint clerici regulares eiuſdem hoſpitalis profeſſi, qui pro nobis, & prædeceſſoribus, ac ſucceſſoribus, & fratribus noſtris viuis & defunctis, ſpecialiter obſecrantes, omnia ſpiritualia liberaliter adminiſtrent, & ſuper his nullius, niſi Rom. Pont. correctioni ſubiaceant, ad quem quotiens expedierit, monitione præmiſſa caritatiua, fiat à fratribus proclamatio propter Deum, vt ipſe cognita veritate, decernat quod ſuo prudenti conſilio duxerit prouidendum.

Victum & veſtitum habeant adminiſtrationique Sacramentorum vacent.

§. 22. Ipſi autem victu & veſtitu contenti, quem eis ſecundum eamdem regulam præcipimus exhiberi, diuinis vacent officiis, & intendant Sacramentis Eccleſiaſticis, ita quod de aliis hoſpitalitatis negotiis, præter conceſſionem Magiſtri, ſe nullatenus intromittant, ſed omnia diſpoſitioni tuæ fili Magiſter, & ſucceſſorum tuorum, vel eorum qui per te, vel per eos fuerint deputati ad hoc, ſine contradictione ac murmuratione relinquant.

Hoſpitalis S. Spiritus in Montepeſſulano ſubiectio huic Hoſpitali S. Spiritus in Saxia de Vrbe.

§. 23. Ceterum autem prædictus prædeceſſor Honorius, vnionem eiuſdem Hoſpitalis & S. Spiritus in Montepeſſulano, nobis & Hoſpitali noſtro in ſpiritualibus & temporalibus pernicioſam & damnoſam recognoſcens, ipſam de conſilio fratrum ſuorum diſſoluit, ſtatuens vt nec iſtud illi, nec illud iſti, in aliquo teneatur, nec nobis nec illis ſit commune. Non obſtan. priuilegio dicti Innocentij, nec ſuo, quod ſuper vnione ipſa apparuerit impetratum. Verum poſtmodum Rector & fratres prædicti Hoſpitalis de Montepeſſulano, per procuratorem ad hoc legitime conſtitutum, ipſum Hoſpitale ſuum; cum omnibus domibus ſibi ſubiectis & ſubiiciendis in poſterum, vniuerſis rebus & iuribus ſupradictis auctoritate bo. mem. Stephan. tit. S. Mariæ in Trans Tiberim, & R. S. Mariæ in Coſmedin Diaconi Cardinalis, quos ad id deputauerat præfatus Gregorius Papa VIII. Domui noſtræ ſponte & voluntarie ſubmiſerunt, vti idem hoſpitale cum domibus ſuis, nobis & domui noſtræ ita ſit ſuppoſitum & ſubiectum, ſicut domibus Hoſpitalis Hieroſolymitani ex militia temporali, ſunt ſubiectæ & ſuppoſitæ domus ſuæ, quam ſub miſſionem & ſubiectionem admittentes, duximus Apoſtolica auctoritate confirmandas.

Ceterum, &c. Reſiduum omitto, quia eſt idem quod eſt in conſt. 7 Innoc. III. citata ſup. in rub.

Papa ſubſcriptio. Card. ſubſcriptiones.

Ego Nicolaus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Frater Latinus Oſtien. & Velitern. Epiſc. ſubſcripſi.
Ego Girardus Salmen. Epiſc. ſubſcripſi.
Ego Ioannes Tuſculan. Epiſc. ſubſcripſi.
Ego Ioannes tit. S. Cæciliæ Presb. Card. ſubſcripſi.
Ego Frater Hugo tit. S. Sabinæ Presb. Card. ſubſcripſi.
Ego Petrus tit. S. Marci Presb. Card. ſubſcripſi.
Ego Iacobus tit. S. Mariæ in Vialata Diac. Card. ſubſcr.
Ego Neapuleo S. Adriani Diac. Card. ſubſcripſi.
Ego Petrus S. Euſtachij Diac. Card. ſubſcripſi.

D. P. A. 4. die 21. Iun.

Dat. apud Vrbem Veterem per manum Magiſtri Ioannis Decani Baiocen. S. R. E. Vicecancellarij, 11. Kal. Iulij. Indictione quarta Incarnationis Dominicæ 1291. Pontificatus vero D. Nicolai IV. Anno quarto.

De recuperatione Terræ Sanctæ Hieruſalem à Saracenis, & de indultis Cruceſignatorum ad id proficiſcentium, vel contributionem præſtantium. V.

Huic recuperationi enixe ſtuduit Innoc. III. vt ſup. in eius conſtitut. 12. Ad liberandam. vbi notaui etiam de Crucesignatis.

Edita An. D. 1291.

NICOLAVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Vniuerſis Chriſti fidelibus, ad quos præſentes literæ peruenerint. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Pia adhortatio ad ſubueniendum.

ILluminet ſuper vos Dominus vultum ſuum, & ita ſuo lumine ad recenſendum attentius, qualiter Redemptor

noſter

...endum re-ſ... ratione Terræ Sanctæ.

noſter ſalutem humani generis in Terra Sancta dignatus eſt miſericorditer operari, oculos in vobis luminis interioris illuſtret, quod accendatur vt ignis ad ſubueniendum Terræ illius neceſſitatibus, zelus veſter concaleſcat, cuius inflammentur, affectus & effectum prompta operis proſecutio ſubſecuta commendent. Cuius etenim pectoris etiam lapidei quamcumque duritiem non emolliat, conſiderata illius humanationis humilitas, in qua Dei filius factus homo, exinaniuit ſemetipſum, formam ſerui accipiens, in ſimilitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo? Cuius viſcera non inflammet caritatis ardore, pia conſideratio illius humilitatis extremæ, in qua ipſe factus eſt obediens vſque ad mortem, ad exprobrantium opprobria velut agnus coram tondente ſe vere mitis obmutuit, & ſicut ouis ad occiſionem deductus, propter contumelias & terrores, poſt ſpinas & ſputa, poſt flagella varia, innocens eſt ſine cauſa damnatus, ac demum ſaturatus opprobriis, clauis affixus, aceto & felle potatus in crucis patibulo, tam diræ mortis ſubiit paſſionem, myſterium noſtræ Redemptionis conſummans poſt traditum etiam ſpiritum, lanceæ illuſione confoſſus. Hæc filij, & innumerabilia largitatis diuinæ chariſmata in Terra prædicta ipſi humano impenſa generi, ab eodem Redemptore piiſſimo, ſi frequenter intra clauſtra pectoris, attenta meditatione reuolutis, ſiquis decet attentione penſatis, quis veſtrum non feruebit intus, foris ebulliet, exclamabit & dicet. Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? & non expectato monitoris, vel ſolicitatoris officio ſubiunget vltroneus: Calicem ſalutaris accipiam, & nomen Domini inuocabo.

Saracenorum ſæua crudelitas.

§. 1. Quis ſine acutiſſimi doloris aculeis conſiderare poteſt, non ſolum veneranda & piiſſima loca illa, in quorum altero oriens ex alto pro nobis naſci dignatus eſt humiliter, in reliquo mori crudeliter non expauit, ſed etiam totam quaſi iam terram eamdem, quam ipſe idem ſua illuſtrauit corporali præſentia, miraculis clarificauit immenſis, & tandem effuſione ſui pretioſi ſanguinis in noſtræ ſalutis effuſi pretium conſecrauit, occupata per nefandiſſimos Saracenos, ipſorum immunditia pollui, fœdiſſima eorum habitatione fœdari? Quis abſque amaritudine ſumma commemoret tot Chriſtianorum Caſtra Ciuitates, & alia loca ſolemnia deſtructa penitus, ad nihilumque redacta, & eorum incolis eorumdem Saracenorum immanitate peremptos? Proh dolor, quis nouitatis (quoniam deplorare liber potius, quàm narrare) ſolers cenſor, & diſcriminum quæ comminari videtur, diſcuſſor attentus, per noctem & diem, quaſi torrentem lachrymas non deducat? Cuius pupilla tacebit? cuius pectoris penetrale continebit ſuſpiria, vel ſingultuum frequentiam non erumpet, lugubri contemplatione recenſens, quod, quantumcumque Mater Eccleſia caſum eumdem præuenire ſtuduerit, incolis illarum partium in Galeis, bellatorum multitudine, ac ſubuentione pecuniaria, iuxta perſuaſam ab eis denuntiatæ neceſſitatis exigentiam, & oblatæ ſuper hoc petitionis inſtantiam, ſuccurrendo; nihilominus tamen Ciuitas Acaone ſic eiuſdem matris Eccleſiæ ſtudio communita * quadraginta & quatuor diebus arctiſſima Babylonicæ potentiæ obſidione circundata, terribilibus machinis diu noctuque vexata, impedita crebris & diris inſultibus, membris etiam ipſius per caniculos arietatis occultos, quadrageſimo quarto die, obſidentium viribus (Dei permiſſione admirabili & ſtupenda) ſuccubuit, capta per eos, & igni expoſita, Chriſticolis inibi exiſtentibus cæſis innumeris, & ceteris qui habere nequiuerunt ad maritima vaſa recurſum, in captiuitatem abductis, vt per iugum barbaricæ ſeruitutis horribile, diſpendiis ciuilis mortis adductis, naturali etiam diutius moriantur. Et deinde Tirenſis Ciuitatis deditione * ſecuta.

** alias communita.*

** dedicatione.*

Litera a Papa adhortatio ad recuperationem Terræ Sanctæ.

§. 2. Quis igitur de cetero marcebit otio? quis non exurget? quis ad recuperationem Terræ prædictæ non promptus exiſtet? quis tardabit? quem non pudebit ingratitudinis argui? quin potius quaſi de infidelitate notari, ſi Creatori proprio, tam benefico Domino ad redemptionem Terræ illius, quam ipſa Sacra Scriptura teſtatur omnium cariorem, qua poteſt promptitudine non aſſiſtat? cum etiam ſecundum iuris humani cenſuram ſubditus ſuis Dominis, & ad tuenda, quæ poſſident, & ad recuperanda iniuſte ſubtracta, debitum fidelitatis adſtringat? Quis tot fidei orthodoxæ cultoribus tam immaniter trucidatis, de tot calamitatibus captiuorum, & aliis Chriſtianitatis opprobriis, non ex tota mente mouebitur? non ſuſpirabit? non anxiabitur ad vindictam? Profecto, cum ſecundum Apoſtolum, omnes ſimus vnum corpus in Chriſto, non immerito cum illis de quibus ſcriptum eſt, Percuſſiſti eos, & non doluerunt, inſenſibilitatis arguitur quiſquis tantam huius noſtri corporis mutilationem, prædictorum videlicet Chriſticolarum non ſentit excidium, & tam grauiter non mœretur. Accingimini ergo Chriſti fideles, & qui Chriſtiana religione cenſemini, vos Chriſtianos eſſe operis proſecutione * monſtrate. Accipite deuotione, qua Rex viuificæ Crucis ſignum, illud in conſiderationis veſtræ ſcrutinium deducentes, quod viris quantumcumque magnificis, quantacumque dignitate præditis & virtute, ad gloriam magnam adſcribitur, ſi eis quouis in bello Dominorum inſignia gerere concedatur; ſub quibus contigit frequenter non ſine ſalutis æternæ diſcrimine, mortis ſubire periculum ſub cuiuſlibet ſpe remunerationis. Quanto igitur glorioſius, quanto ſecurius Regis Regum in eius bello victorioſum geſtare vexillum, ſalutiferam videlicet Crucem? ſub qua deuotione congrua puro corda ſuſcepta, conceptum proſequentibus, munditia continua, propoſitum mori eſt vitæ perennis initium, tranſitoriæ mortis finis, retributionis inæſtimabilis certitudo. Feſtinate itaque, feſtinate ad ſalutis veſtræ properare compendium. Accendatur cuiuſcumque virilis animos, & conſultius attendentes, quod ſi fortè labor maior ex dictarum Ciuitatum captione proponitur, merces vberior ſubſequetur, cum ſicut ſcriptum eſt, ſecundùm laborem accipiet vnuſquiſque mercedem. Corpora veſtra, & corda pariter eiuſdem viuificæ Crucis ligno in d. Terræ ſæpe præfatæ ſubſidium inſignite, nunc præcipuè dum ipſius Terræ ſubuentio, multis & olim per Sedem Apoſtolicam exquiſita vigiliis, multis laboribus & oneribus procurata, ſed diuerſis & aduerſis aduentibus diutius impedita, diuina vt ſupponit deuota credulitas, prouiſione dirigitur, & ad excipiēdas Terræ ipſius anguſtias, eamq; de impiorū manibus eruendam, efficaciter ſub ſpe diuini numinis præparatur.

** alias proſecutione.*

Deſtinatio Regis Angliæ pro Duce omnium Cruceſignatorum, proficiſcentium pro d. recuperatione.

§. 3. Siquidem cariſſimus filius noſter Chriſtianiſſimus Princeps Edoardus Angliæ Rex Illuſtris, poſt tractatus varios ſuper generali ſuo paſſagio in ipſius Terræ ſubſidiū faciendo, diuerſorū Pontificum Romanorum temporibus habitos, nouiſſimè tamquam benedictionis filius noſtris beneplacitis acquieuit, & vt poſt Chriſtū, iuxta conſiliū eius eat, ſe ipſum abnegans ac tollens, vt eumdē ſequatur Dominum, crucē ſuam, terminum, feſtum videlicet Natiuitatis B. Ioannis Baptiſtæ (quod erit An. Domini 1293. & ei ad transfretandum perſonaliter, necnon ad dictum generale paſſagium Cruceſignatis, & Cruceſignandis omnibus duximus præfigendum) humiliter acceptauit, ſemetipſum exponere, in Redemptoris obſequiis Terræ præfatæ perſonaliter ſubueniendo diſpoſuit, negligens natalis ſoli dulcedinem, prætermittens Regni ſui terrarumque diuitias, ſpernens delicias, & gloriam inibi dominandi. Nun igitur cunctemini amplius prædicti glorioſi vexilli Dominici charactere inſignia mercantes, felici commercio perpetuam poſt d. functionem corporis ex ignominia perpetuitatis comparatione, vix momentaneo labore, quietem, & permutatione conſulta terrena pro cœleſtibus commutantes, tranſitoria pro manſuris, temporalia pro æternis.

Indulgentia pro d. Cruceſignatis, vel auxilium aut ſubſidium ſubminiſtrantibus.

§. 4. Ceterum licet ad excitandos veſtros animos in Terræ memoratæ ſuccurſum, ſufficere debeat ſolers attentio præmiſſorum, vt tamen eiuſdem Terræ negotium eo libentius, eoque feruentius proſequi ſtudeatis, quo potiorem fructum ex veſtris laboribus vos noueritis percepturos; Nos de Omnipotentis Dei miſericordia, & BB. Petri & Pauli Apoſtolorum eius, auctoritate confiſi, & illa quam nobis licet indignis Deus ipſe ligandi & ſoluendi contulit, poteſtate, omnibus qui vexilli dominici charactere inſigniti, perſonaliter propriis ſumptibus in prædictæ Terræ ſubſidium proficiſci curauerint, plenam ſuorum peccaminum, de quibus veraciter fuerint

corde contriti, & ore confeſſi veniam indulgemus, & in retributione iſtorũ ſalutis æternæ pollicemur augmentũ. Eis autem, qui licèt in alienis expenſis, in propriis tamen illuc perſonis acceſſerint, & illis ſimiliter qui iuxta qualitatem & facultatem ſuam, perſonas idoneas in expenſis propriis deſtinabunt, quamuis perſonaliter ipſi non vadant, plenam ſuorum concedimus veniam peccatorum. Huiuſmodi quoque remiſſionis & indulgentiæ, volumus & concedimus eſſe participes, iuxta quantitatem ſubſidij & deuotionis affectum, eos, qui licèt non iuxta qualitatem & facultatem ſuam, aliquem tamẽ, ſeu aliquas perſonas, in ſubſidium dictæ Terræ propriis ſumptibus deſtinabunt, vel de ſuis temporalibus bonis contribuent ad aliquas deſtinãdas. Necnon omnes, qui ad ſubuentionem ipſius Terræ, de bonis eiſdem aliquid miniſtrabunt, prout ſingulis diuina fuerit inſpiratione ſuggeſtum, aut aliàs ad promotionem præmiſſi negotij conſiliũ & auxilium impenderint opportunum. Porro ſi fortè aliquos eorum, qui cruce ſuſcepta in iam dictum Terræ Sanctæ ſubſidium proficiſcẽdi laborem ſubierint, poſt arreptum iter huiuſmodi, ex hac luce migrare contigerit, ipſos nihilominus plene percipere volumus Indulgentiam prælibatam. Perſonas quoque, familias & bona eorum, quos ad transfretandum perſonaliter, vel iuxta quantitatem & facultatem ſuam, perſonas idoneas deſtinandi, votum aſſumptæ iam Crucis adſtringit, ex nunc; quos verò ſuſcipiendæ Crucis de cetero votum obligabit ad idem, à die qua taliter Crucem aſſumpſerint, ſub B. Petri & noſtram protectionem ſuſcipimus; ſtatuentes vt ſub diœceſanorum defenſione ſuorum conſiſtant. Quod ſi eos aliqui indebite moleſtare præſumpſerint, per diœceſanos locorum, in quibus iidem moleſtatores fuerint, per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcantur.

Indultũ quod non trahantur extra diœceſim.

§. 5. Prætetea, ipſis qui prædicto modo Crucem vel iam aſſumpſerint, vel aſſument in poſterum, indulgemus vt per Sedis Apoſtolicæ literas, vel Legatorum eius (niſi fortè illæ quæ ab eadem Sede obtentæ fuerint, plenam de indulto huiuſmodi fecerint mentionem) extra ſuas diœceſes non valeant conueniri, dummodo parati exiſtant, coram ſuis Ordinariis de ſe querelantibus reſpondere, quos per eoſdem Ordinarios eccleſiaſtica cenſura defendi, ceſſante appellationis obſtaculo, volumus ab iis, qui eoſdem contra Indultum huiuſmodi præſumpſerint temere moleſtare.

Vſurarum iuramenti relaxatio.

§. 6. Si qui verò ipſorum ad præſtandas vſuras iuramento teneantur adſtricti, creditores eorum per diœceſanos ſuos cenſura ſimili compellantur, vt iuramentum huiuſmodi penitus relaxantes, ab vſuræ vlterius exactione deſiſtant. Si autem aliqui creditorum, eos eς tunc ad ſolutionem coëgerint vſurarum, ipſos ad reſtitutionem ipſarum per eoſdem diœceſanos ſimili volumus diſtrictione compelli. Iudæos quoque ad remittendas ipſis vſuras per ſæcularem compelli præcipimus poteſtatem, & donec eas remiſerint, ab omnibus Chriſti fidelibus, quibus hoc per ſuos diœceſanos denunciatum extiterit, tam in mercimoniis, quam in aliis, ſub excommunicationis pœna iubemus eis communionem omnimodam denegari.

Facultas petendi abſolutionem ab excommunicationis ſententia in certis caſibus.

§. 7. Poſtremo, Crucesignatis & Crucesignandis eiſdem volentes plenius prouidere: diœceſanis ipſorum, ac nonnullis aliis, abſoluendi eos ab excommunicationis ſententiis in variis caſibus de quibus ſecundùm facti exigentiam putauimus expedire; necnon diſpenſandi cum Clericis, qui eam à Canone, vel homine latam ſententiam incurriſſent irregularitatis notam, immiſcendo ſe diuinis Officiis, contraxerunt, per has noſtras literas plenam & liberam concedimus facultatem.

Dat. P. A. 4. die 1. Aug.

Dat. apud Vrbem Veterem, Kal. Aug. Pont. noſtri an. 4.

VI.

Quod exhibeantur Ordini Fratrum B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum, omnia legata quæ pro d. Redemptione non tamen certis perſonis relinquuntur.

Hunc Ordinem à Greg. IX. inſtitutum fuiſſe liquet ex eius bulla n. 9. Deuotionis. ſup. lib. 1. vbi plenè notaui.

Edita An. D. 1291.

NICOLAVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabili Fratri Epiſcopo Cæſarauguſtan. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Ordinis ſupplicatio pro obtinendo ſimili indulto.

EX parte dilectorum filiorum Magiſtri, Prioris, & Fratrum S. Mariæ Captiuorum, Barchinonen. Ordinis S. Auguſtini, fuit nobis humiliter ſupplicatum, vt cum ipſi ſua omnia quæ habent, reponant ſolicito ſtudio pro redemptione captiuorum qui detinentur ab inimicis nominis Chriſtiani, exhiberi eis, quæ pro redemptione captiuorum huiuſmodi, Chriſti fidelibus relinquuntur, per diſtrictum aliquem mandaremus.

Indultum de quo in rub.

§. 1. Nos itaque dignum reputantes, vt relicta huiuſmodi exhibeantur Magiſtro, Priori, & Fratribus ſupradictis, fraternitati tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus pecuniam, terras, poſſeſſiones, & alia bona quæ generaliter Chriſti fidelibus relinquuntur pro redemptione huiuſmodi facienda, illis dumtaxat exceptis, quæ certis & expreſſis perſonis in captiuitate detentis, relicta vel dimiſſa eſſe noſcuntur, Magiſtro, Priori, & Fratribus prædictis, per te vel per alium, aut alios facias exhiberi, detentores pecuniarum, terrarum, & bonorum prædictorum, ad exhibendum Magiſtro, Priori, & Fratribus præfatis, monitione præmiſſa, per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compellendo.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Non obſtante ſi aliquibus, à Sede Apoſtolica fuerit indultum, quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas, quæ de Indulto huiuſmodi plenam & expreſſam non fecerint mentionem, ſiue qualibet alia Indulgentia dictæ Sedis, cuiuſcumque tenoris exiſtat, per quem effectus præſentium impediri valeat vel differri, & de qua eiuſque toto tenore de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Dat. P. A. 4. die 5. Aug.

Dat. apud Vrbem Veterem, Nonis Auguſt. Pontific. noſtri anno 4.

COELESTINVS V. PONTIF. CXCIV.

ANNO DOMINI MCCXCIV.

COElestinus V. Heremita, Petrus de Morone antea dictus, de Marſari Oppido Eſerniæ in Samnitibus, Patre Angelerio, Creatus Peruſiæ, Nonis Iulij Anno ſalutis 1294. Coronatus Aquilæ, 4. Kal. Septemb. eodem anno, Sedit in Apoſtolica Sede, menſes 5. dies 7. Creauit Cardinales duodecim. Abdicauit in die S. Luciæ Idibus Decembr. 1294. Obiit Anno Domini 1296. 14. Kal. Iunij, Corpus in Templo ſui Ordinis S. Antonij Ferentini ante aram Maximam collocatum fuit.

Appro

I. Approbatio Statutorum Congregationis Monachorum Cœleſtinorum Ordinis S. Benedicti, cum indultorum, & gratiarum conceſſione.

Aliam approbationem decreuit Bened. XI. inf. in ſua conſt. 2. Religioſam. Et exemptiones confirmauit & extendit Greg. XI. in ſua conſt. 10. Sacra Priuilegiaque approbauit Paul. V. in ſua conſt. 15. Iniuncti, vbi Abbatis Gen. poteſtatem declarauit.

Priuilegia Congregationi Caſinenſi, & aliorum Monachorum Congregationibus conceſſa, & concedenda huic Congregationi Cœleſtinorum communicauit S. D. N. Vrb. VIII. in conſt. 24. Sacroſancti inf. tom. 4. Et poſtea in Capitulo generali de mandato eiuſdem Sanctiſſimi emendatæ fuerunt & editæ Conſtitutiones d. Congregationis, quas approbauit idem S.D.N. Vrb. VIII. in conſt. 56. Sacroſanctum d. tom. 4.

Edita An. D. 1294.

COELESTINVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Honufrio Patri Abbati Monaſterij S. Spiritus de Sulmona Valuen. Diœceſis, eiuſque Coabbatibus, ac Prioribus & Prælatis Monaſteriorum, Prioratuum, Eccleſiarum, Membrorum & locorum eidem Monaſterio S. Spiritus ſubiectorum, eorumque Conuentibus, Collegijs & Fratribus Ordinis S. Benedicti, præſentibus & futuris in perpetuum.*

Pontificis ſtudium erga Ord. S. Bened.

ET ſi cunctos Ordines plantatos in Sacroſanctæ ac vniuerſalis Eccleſiæ, paternis proſequamur affectibus, & ad ſtatum ipſorum tranquillum & proſperum ſolicitè intendamus: Beati tamen Benedicti Ordinem (in quo, dum iuuentutis noſtræ progreſſio ordinetur, profeſſionis noſtræ vota deuouimus) ſingulari & præcipua affectione diligimus, & zelo ſyncerioris & ſtrictioris caritatis afficimur circa ipſum. Et ad ſuæ ſtabilitatis, & promotionis incrementa felicia, opem operamque ſolicitam impendentes, ſperamus in Domino, quod idem Ordo ab antiquis annis in diuinæ laudis caritate fundatus, per veſtræ ſolicitudinis ſtudium, fructuabit eo perfectius fructus ſuos, quo.... per veſtræ ſolicitudinis ſtudium, quantum vobis ex alto permiſſum fuerit reſtauratus, amiſſi luminis propriam reaſſumere poterit in ſummæ lucis, quæ CHRISTVS eſt potentia claritatem.

Confirmatio Statutorum

§. 1 Cupientes igitur, vt circa præfatum Ordinem, huiuſmodi noſtræ caritatis affectus eniteat operis per effectum, Statuta, Conſtitutiones, inſtituta & ordinamenta in eodem Ordine pro ſalute veſtra facta, auctoritate Apoſtolica cõfirmamus, & canonicè in poſterum faciẽda volumus & mandamus ex tunc inuiolabiliter obſeruari.

Exemptio ab omnium iuriſdictione pro Monaſterio S. Spiritus de Sulmona, & eius membris. Tu vide bul. Leo X. n. 22. Dum intra & Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 11. & 14. & Clem. VIII. conſt. 39. Suſcepti l. 3.

§. 2. Ac eumdem Ordinem, necnon Monaſterium S. Spiritus de Sulmona, & alia Monaſteria, Eccleſias, Prioratus Membra & alia omnia loca dicto Monaſterio S. Spiritus ſubiecta vbicumque conſiſtentia, eidem Ordini incorporata, vel incorporanda in poſterum eorumque perſonas ab omni prorſus iuriſdictione, poteſtate ac dominio Archiepiſcoporum & & Epiſcoporum & Abbatum omnium, in quorum Ciuitatibus & Diœceſibus ac Prouincijs illa conſiſtunt & conſiſtent etiam in futurum, ac aliorum quorumlibet Ordinariorum, Prælatorum & Capitulorum ſeu Conuentuum, Monaſteriorum & Eccleſiarum & perſonarum quarumlibet, prorſus eximimus & etiam liberamus, & ea omnia & ſingula libera & exempta volumus perpetuo totaliter permanere. Exemptionum gratijs, in illis ex veſtris Monaſterijs, quæ prius per Sedem Apoſtolicam exempta fuerant, in ſuo robore nihilominus duraturis. Non obſtante ſi Monaſteria, Prioratus, Eccleſiæ, Membra & alia loca præfata, Diœceſanis Epiſcopis vel alijs perſonis ad cenſus aliquos teneantur, vel reperientur forſitan eſſe aliquibus in aliquo obligata. Et in eo præcipue, quòd Fratres d. Ordinis in S. Spiritus de Marella, & S. Spiritus de Sulmona, Monaſteriorum Conuentibus conſtituti, ſubmiſſiones quaſdam dilectis filijs Capitulo Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, de facto ſine de iure feciſſe dicuntur, quas ſubmiſſiones ſub quacumque verborum conceſſione vel expreſſione confectas, necnon & præfatos cenſus de plenitudine poteſtatis eneruamus, caſſamus, irritamus omnino, & viribus carere decernimus, & nullius ex nunc exiſtere firmitatis, ita quod prætextu earumdem ſubmiſſionum ac cenſuum aliquorum, tu fili Pater Abbas, tuique ſucceſſores & Fratres ac perſonæ Monaſteriorum & locorum aliorum veſtrorũ prædictorum, à quoquam de cetero nequeant moleſtari, voſque veſtroſque ſucceſſores, ac Monaſteria & loca in perpetuum nolumus moleſtari.

Celebratio Capituli generalis, & electio Abbatis.

§. 3. Et quia inter alia quæ immunitates ſapiunt, de præcipuis caſibus arbitramur hoc eſſe neceſſarium, vt de ſubſtitutione futuri Abbatis, tibi Fili Abbas S. Spiritus, quem Patrem Abbatem ceteris tuis Coabbatibus & Prælatis & Fratribus tibi ſubiectis, præſentibus & futuris perpetuo ſtabilimus, præcipuè ordinamus & præſenti decreto ſtatuimus, annis ſingulis in maiori veſtro Monaſterio, vel in alio loco veſtri Ordinis, vbi vobis expediens viſum fuerit, fiat Capitulum Generale, vbi veſtri Ordinis & locorum, ſecundum B. Benedicti Regulam, facta tractentur. Præſidentes veſtri Capitulis celebrandis, & Viſitatores veſtri, locorumque veſtrorumque conſtituantur in illo, ſecundum veſtri Ordinis inſtituta. Vbi volumus & diſtrictè præcipimus obſeruari, quod Pater Abbas ſingulis triennijs in Generali Capitulo ſponte ſuam offerat, & exhibeat ceſſionem. Niſi fortè dictus Pater Abbas ante tempus huiuſmodi in aliqua de grauioribus culpis, à Viſitatoribus, vel alias legitimè deprehenſus, amotionem in dicto Capitulo mereatur. Quod ſi idem Pater Abbas, vel ceſſerit, aut amotus extiterit, idem Capitulum ſtatim, & abſque temporis interuallo ad Patris Abbatis ſubſtitutionẽ procedat, & iuxta formam in Regula tradita debitos conſtituat Electores, Qui ſub conclaui poſiti, antequã cibum & potum ſumant, de Abbate cedente, (ſi eum vtilem eſſe putauerint) vel de alia perſona Monaſteriorum & locorum veſtrorum per electionem canonicam prædicto Monaſterio S. Spiritus, prouideant de Abbate. Qui quidem Abbas, nulla ſuper hoc à Sede Apoſtolica confirmatione petita vel obtenta, eo ipſo ſuæ adminiſtrationis officium habeat, & illud tamquam Pater Abbas, prout ad eum pertinet libere exequatur.

Abbatis benedictio.

§. 4. Ac idem electus, ſi alias non extiterit benedictus, benedictionis ſuæ munus à quocumque maluerit Catholico Epiſcopo, gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habente recipere ſtudeat, illudque ſibi dictus Epiſcopus (ſi diuinam vltionem euitare voluerit) gratis impendat. Alioquin prædictum electum, vt præmittitur, in executione ſuæ adminiſtrationis, in ordine tamen Sacerdotij volumus permanere.

Subrogatio alterius eo defuncti, durante officio.

§. 5. Et ſi dictus Pater Abbas infra annum fortè decederet, Prior vel Superior dicti Monaſterij S. Spiritus, & Viſitatores etiam, curam & adminiſtrationem ac cuſtodiam dicti Monaſterij S. Spiritus, gerant & habeant vſque ad tempus Capituli Generalis; vbi ſecundum præmiſſum modum dicto Monaſterio prouideri debeat de Abbate.

Ordinis protectio, ſub Sede Apoſt.

§. 6. Noſque volentes, vos & bona veſtra paternis fauoribus confouere; perſonas veſtras, & loca, in quibus eſtis diuino obſequio mancipati, cum bonis veſtris omnibus ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Ordinis approbatio in d. Monaſterio & alijs.

§. 7. In primis ſiquidem ſtatuentes, vt præfatus Ordo in eodem S. Spiritus, & alijs Monaſterijs, Prioratibus, locis, & membris veſtris, præſentibus & futuris, perpetuis temporibus inuiolabiliter obſeruetur, Et quæcumque poſſeſſiones, & bona quæ præfatum Monaſterium S. Spiritus, cum Monaſterijs & locis ſuis in præſentiarum rationabiliter poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu alijs iuſtis modis (præſtante Domino) poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus illibata maneant, & quieta, In quibus hæc proprijs duximus exprimenda vocabulis, videlicet, locũ ipſum, in quo præfatum Monaſterium ſitum eſſe dignoſcitur, cũ omnibus

pertinentiis ſuis. Monaſterium S. Ioannis in Plano, Nucerinæ Diœceſis; S. Spiritus de Maiella; S. Petri Valis bonæ; S. Spiritus de Buclano; S. Spiritus de Ortona; S. Spiritus de Lanzano, Theatinę Diœceſis; S. Euſebij de Vrbe; S. Mariæ in Pizano; S. Saluatoris de Ciuitate Pennenſi, Pennenſis Diœceſis; S. Mariæ de collemadio, iuxta Aquilam; S. Spiritus de Iſernya; S. Mariæ de Treuento; S. Mariæ de Anglone, Treuentinæ Diœceſis; S. Spiritus iuxta Venafrum; S. Spiritus Alifanenſis; S. Antonij de Campania, Ferentinatæ Diœceſis; S. Antonij Anagniæ Diœceſis; Prioratus S. Ioannis de Aqua ſancta; S. Mariæ inter Montes; S. Georgij de Rocha Morici, & S. Petri de Monte plano; Eccleſias cum Eccleſiis, Capellis, Decimis, & grangiis, pratis, vineis, terris, ſyluis, nemoribus, vſuagiis, & paſcuis, aquis, aquarumque decurſibus, molendinis, viis & ſemitis, iuribus, libertatibus, & immunitatibus, fructibus, & vniuerſis obnentionibus eorumdem.

Exemptio à Decimis. Ad hoc vid. declarationes in bul. 10. Greg. XI. Sacra.

§. 8. Sane de fructibus terrarum & poſſeſſionum veſtrarum, ac etiam noualium, quæ propriis manibus & ſumptibus colitis, vel per homines veſtros, aut alios excoli facieris, in propriis prædiis ſeu etiam alienis, ſine de hortis & piſcationibus veſtris, vel de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat; à quarum præſtatione vos totaliter liberemus. De decimis namque quæ pro ſubſidio Dominorum temporalium de mandato Sedis Apoſtolicæ à Clericis, & perſonis Eccleſiaſticis in Italiæ partibus pro tempore exiguntur, circa vos, & veſtra Monaſteria & loca, ſic volumus obſeruari, quod vobis pro ſingulis veſtris Monaſteriis, cum grangiis & pertinentiis eorumdem, pro decimis prædictis ſingulos florenos auri plene ſoluentibus, ad ſolutionem maiorem, vel aliam, pro prædictis decimis faciendis, vos & Monaſteria, Prioratus, Eccleſias, Grangias, & loca veſtra omnia decernimus non teneri, & excommunicationum, ſuſpenſionum, & interdicti ſententias contra vos, & in prædicta loca quauis auctoritate in contrarium proferendas, ipſo facto aliquatenus non tenere.

Facultas recipiēdi quoſcumque etiā alterius Religionis. Tu ad hoc vid. declarationem Pij V. in ſua conſtitut. 89. Quacumq.

§. 9. Liceat quoque vobis Clericos, ſæculares vel Religioſos, cuiuſcumque Religionis exſtant, vel Laïcos quoſcumque, qui Mundi relictis illecebris, ad vos & loca veſtra conuolauerint, ad Ordinem veſtrum in locis veſtris recipere, ac eos abſque contradictione aliqua retinere. Non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis, litteris ſiue indulgentiis Apoſtolicæ Sedis, ſuper hoc cuicumque Ordini, vel Religioni, ſeu perſonis quantumuis exemptione, vel immunitate gaudentibus, ſub quauis forma verborum conceſſis.

Prohib tio diſcedendi ab illo Ordine.

§. 10. Prohibemus inſuper, vt nulli Fratrum veſtrorum poſt factam in Monaſterio veſtro, vel in aliis locis veſtris eiuſdem Ordinis profeſſionem, fas ſit ſine Abbatis ſui licentia Ordinem ipſum relinquere, & ad locum Religionis alterius, vel ad Ordinem alium ſe transferre. Diſcedentem verò aliter, nullus cuiuſcumque Religionis, vel ſtatus exiſtat, audeat retinere. Quod ſi ſecus factum fuerit, tam diſcedens, quàm is, ſeu illi, qui ipſum talem receperint, ſi requiſiti eum à ſe non reiecerint infra menſem, ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant.

Prohibitio aliendi ſtabilia abſque conſenſu Capituli. Accedit maior prohibetio Paul. II. in conſt. 5. Ambitioſa.

§. 11. Illud quoque diſtrictius inhibentes, ne tu fili Pater Abbas, vel aliquis ex Prælatis veſtris, terras ſeo quaſlibet poſſeſſiones d. Monaſterio S. Spiritus, vel membris eius à Chriſti fidelibus collatas, vel in poſterum conferendas, aut ſucceſſores tui, dare, vendere, diſtrahere, aut alienare abſque conſenſu totius Capituli Generalis, aut maioris, vel ſanioris partis, & in caſibus à iure permiſſis, modo quolibet præſumatis. Quod ſi ſecus factum fuerit, alienationes huiuſmodi, ex nunc irritas eſſe, & tàm concedentes, quam ipſos recipientes, ſingulos eorum videlicet excommunicationis, Collegia vero & vniuerſitates interdicti ſententiis ſi forte requiſiti à vobis bona prædicta alienata taliter reſtituere noluerint infra menſem, ipſo facto volumus ſubiacere.

Vide inhibendi- que ſp mutuo recipiend.

§. 12. Ceterum ne aliquis Monachus, vel Conuerſus, in Monaſteriis & locis veſtris profeſſus, abſque conſenſu & licentia proprij Abbatis, ſeu maioris partis ſui Conuentus, pro aliquo fideiubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuo recipiat, quoquo modo diſtrictius inhibemus. Quòd ſi ſecus factum fuerit, Abbatem, & Conuentum præfatos ad hæc teneri nolumus, & fideiubentem, & recipientem pecuniam mutuatam, eo ipſo volumus vinculo excommunicationis aſtringi.

Prohibitio cogendi Monachos ad Synodos proceſſiones, &c. Tu vide aliter ſtatutum eſſe a Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 2. & ſeſſ. 25. c. 13.

§. 13. Inhibemus etiam, ne aliquis Epiſcopus, vel quæuis alia perſona, ſpiritualem, vel aliam iuriſdictionem habens, vos ad Synodos, vel Conuentus forenſes, nec ad conuocationes ſuas accedere, vel cum eis, intra vel extra Ciuitates vel terras, perſonaliter exire, aut ſuis conſtitutionibus ſubiacere, ſeu Capitula, Scrutinia, & Inquiſitiones in locis veſtris, vel aliqui de vobis, vel de veſtrorum aliquo facere, aut fidelitatem iuramento firmatam, & manualem obedientiam à vobis, aut Prioribus, & Subprioribus veſtris exigere.

Facultas Monaſteria conſtruendi. Hoc declarauit Clem. VIII. in conſt. 98.

§. 14. Seu etiam prohibere, ne ad Ciuitates, ſeu Villas, & ad loca quælibet, vbi Religioſe, & honeſte morari poſſitis audeatis accedere, ibique pro veſtris vſibus Aedificia, Monaſteria, Eccleſias, ſeu Oratoria ex permiſſione, & indulto noſtro conſtruere libere valeatis. Aut in accedentes Fratres, & Monachos veſtros, ſeu conſtructores huiuſmodi, vel receptatores eorum excommunicationis vel interdicti proferre ſententias. Aut alias Fratres veſtros ire ad Conuentus forenſes, nec ad Monaſteria, Eccleſias, Prioratus, ſeu membra, & loca veſtra præfata cauſa celebrandi Ordines, aut tractandi cauſas vel Conuentus aliquos publicos conuocandi, vobis inuitis venire præſumat.

Prohibitio extra Ordinē immiſcendi ſe in electionib.

§. 15. Nec regulares electiones Abbatum, vel Priorum Monaſteriorum, & locorum veſtrorum impediat, aut de inſtituendis aut remouendis ipſis, ſe aliquatenus intromittat. Quòd ſi aliter præſumptum extiterit, venientem contra præmiſſa cuiuſcumque ſtatus, præeminentiæ, dignitatis, vel conditionis exiſtat, interdicti ſententiæ volumus ſubiacere.

Abbatis facultas benedicendi Populum vaſaque & paramenta Eccleſiarum.

§. 16. Liceat quoque tibi prædicte Pater Abbas, tuiſque ſucceſſoribus inter Fratres eiuſdem Ordinis, & aliis ad Miſſas veſtras conuenientibus, benedictionem ſolemnem facere; dummodo ibi præſens non ſit aliquis Epiſcopus, vel alia quæuis perſona ſuperioris ſtatus, ſicut ſunt Patriarchæ, vel Cardinales.

Primumque lapidem ponendi in Eccleſiis ædificandis.

§. 17. Ac vaſa, & alia paramenta ad cultum Diuinum pertinentia; necnon in ædificandis Capellis, Eccleſiis, aut Hoſpitalibus primarium lapidem & fundamenta Pontificali more benedicere.

Minores Ordines conferendi. Ad hoc vide Conc. Trid. ſeſſ. 7. c. 11.

§. 18. Necnon omnes minores ordines Fratribus, & aliis familiaribus, & ſubditis veſtris, adſcribi volentibus militiæ clericali, veſtra largitione conferre, & omnia alia facere, quæ ad Abbates exemptos ipſius Ordinis in ſuis Monaſteriis, & Ordinibus pertinere noſcuntur.

Ordinariū nihil capiat pro conſecratione Eccleſiarum &c.

§. 19. Pro conſecrationibus verò Altarium, vel Eccleſiarum, aut pro Oleo ſancto, vel quolibet Eccleſiaſtico Sacramento, nullus à vobis ſub obtentu conſuetudinis alicuius, aut alio quouis modo quicquam audeat extorquere; ſed hæc omnia vobis gratis, & liberaliter impendantur. Sit etiam in vobis liberum eadem à quocumque Catholico Epiſcopo, qui gratiam & communionem prædictæ Sedis obtineat, licite recipere, qui noſtra fretus auctoritate vobis, quod poſtulatur impendat.

Epiſcopi accedentes ad eorum loca quid agunt. Vide Bul. 22. Leo X.

§. 20. Concedimus quoque vobis, vt ſi quem huiuſmodi Epiſcopum, quo plenam notitiam habeatis, per vos tranſire contigerit, ab eo conſecrationes Altarium, & Monachorum Ordinationes in ſacris, ex permiſſione Sedis Apoſtolicæ recipere valeatis.

Monachi celebrant tempore interdicti. Hoc renouauit Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 12.

§. 21. Porro cum generale terræ fuerit interdictum, in Monaſteriis, Eccleſiis, & Oratoriis veſtris, & aliis quibuſcumque locis competentibus, ſi in terra ſic interdicta conſtiterint, clauſis ianuis, & interdictis excluſis, non pulſatis Campanis (ſubmiſſa tamen voce) vobis liceat celebrare Diuina, & Eccleſiaſtica recipere Sacramenta; Dummodo cauſam non dederitis interdicto, nec id contingat vobis per Sedem Apoſtolicam ſpecialiter interdici, neque Monaſteria, Eccleſiæ, & Oratoria eadem alias fuerint eiuſdem Sedis auctoritate ſpecialiter interdicta.

§. 22. Illis

Sacramenta mi- niſtr. & qui eos ſepe- liunt. Ad hoc vide Leon. X. conſt. 22.

§. 22. Illis verò, qui veſtris immorantur obſequiis, aliiſque omnibus Chriſti fidelibus propter hoc ad vos deuotè recurrentibus, ea permiſſione Apoſtolica, & indulgentia ſpeciali, quas vobis huiuſmodi Priuilegij auctoritate concedimus, cuncta liberè miniſtrare poſſitis Eccleſiaſtica Sacramenta, & ipſorum corpora, cum decedunt, in veſtris Cœmeteriis liberè, & abſque Diœceſanorum, vel aliorum Ordinariorum contradictione, & aliorum quorumlibet ſepelire. Sepulturam ſiquidem veſtram liberam eſſe decernimus, ita quòd extremæ voluntati decedentium, & illis qui ſe illic deliberauerint ſepeliri, niſi fortè excommunicati, vel interdicti fuerint, aut vſurarij manifeſti, nullus obſiſtat. Et ſi quandò in terras, in quibus reſidetis, vel earum perſonas, excommunicationis, & interdicti ſententias contigerit promulgari, homines veſtris ſeruitiis inſiſtentes, negotiorum quoque veſtrorum geſtores, & procuratores, oblati, & operarij, qui in locis veſtris cum eorum operibus perſonaliter inſtiterint, huiuſmodi ſententiis innoxij habeantur, nec prædictis ſententiis ſint ligati, ibique poſſint audire Diuina iuxta formam, quæ locis ipſis, & in eo caſu, in quo à Sede Apoſtolica eſt conceſſa, niſi præfatæ perſonæ cauſam dederint interdictu, vel excommunicari ſpecialiter, ſeu interdici per dictam Sedem contingat eoſdem.

Abſoluendi etiam intrã- tes Ordinem. Vide Bul. Clẽ. VIII. num. 15 Quacumque.

§. 23. Inſuper recipientibus Ordinem veſtrum, & in eo facta & inſtituta, qui ſuſpenſionis, aut interdicti, vel excommunicationum ſententiis, à iure vel ab homine promulgatis, generaliter & ſpecialiter ſunt ligati, abſolutionis beneficium iuxta formam Eccleſiæ impartiri, ipſoſque in Fratres, & Monachos recipere; dummodo in eodem Ordine perſeuerent; ac eos, qui poſt aſſumptum habitum, vel profeſſionem emiſſam, recoluerint ſe talibus in ſæculo fuiſſe ſententiis innodatos, ſecundùm formam eamdem, tu fili Pater Abbas tempore tuo, & in poſterum Succeſſores tui auctoritate noſtra de abſolutionis beneficio prouidere, & diſpenſare cum eis ſuper irregularitatibus, quas contraxerunt, vel contrahent, ſi talibus forſan innodati ſententiis, vel locis interdicto ſuppoſitis diuina præſumpſerint officia celebrare, aut Ordines receperint. Ita tamen, quòd ſi aliqui huiuſmodi ſententiis propter debita ſunt adſtricti, in quantum poſſunt ſatisfaciant, vt tenentur. Voſque Abbates, & Priores parentibus oppreſſorum, cum ab eis fueritis humiliter requiſiti, de pœnitentiis ſalutaribus iuxta formam à Canonibus traditam prouidere ſalubriter valeatis.

Perſona Ordinis non tenentur publicare interdictum &c. Reuocatur per Conc. Trid. ſeſ. 25. de reg. c. 12.

§. 24. Sane quieti veſtræ prouidere volentes, quod per literas Apoſtolicæ Sedis, aut legatorum eius, ſeu delegatorum Apoſtolicorum, ſeu ſubdelegatorum ab eis conueniri à quoquam minimè valeatis; Quodque nullus correctionis, ſeu viſitationis, vel inquiſitionis officium in Monaſteriis, vel Eccleſiis, aut Prioratibus, membris, & locis veſtris impendere, vel cognitiones cauſarum audire præſumat, nec ſubſint Inquiſitoribus.

Neque Monialium curã ſuſcipere.

§. 25. Nulluſque veſtrum citationes partium, & denuntiationes ſententiarum interdicti, vel excommunicationis facere in prædictis locis, aut recipere curam Monialium, ſeu Religioſarum quarumlibet perſonarum minime teneamini, & ad id cogi non poſſitis inuiti per literas dictæ Sedis, vel Legatorum eius, niſi eædem literæ Apoſtolicæ de indulto huiuſmodi, & Ordine veſtro, & de dicto Monaſterio S. Spiritus de Sulmona fecerint mentionem, auctoritate vobis Apoſtolica indulgemus.

Apoſtatarum correctio.

§. 26. Concedentes vobis nihilominus, quòd ſi aliqui veſtri Monachi, ſeu Frater poſt obtentam licentiam à Sede Apoſtolica, vel à vobis, ad Religionem aliam tranſeundi, infra ſpatium trium menſium ſe ad illam Religionem ſuæ ſaluti congruam non contulerint, & ipſius non ſuſceperint habitum regularem, licitè abſque alia requiſitione Ordinariorum, ſeu Diœceſanorum locorum vbi reperti fuerint, ipſos tamquam Apoſtatas Monaſteriorum veſtrorum, & locorum, excommunicare, incarcerare, ac alias rigori ſubdere veſtri Ordinis diſciplinæ poſſitis, per vos, aut alios, etiam in quocumque habitu eos contigerit inueniri; & inuocare ſuper hoc (ſi neceſſe fuerit) auxilium brachij ſæcularis, quod tenore conceſſionis huiuſmodi, per eos quos ſuper hoc requiretis, ſub obteſtatione diuini numinis volumus exhiberi. Inſuper omnes Monachos, vel Fratres, quos à Monaſteriis, vel locis veſtris, eorum culpis exigentibus per vos, aut per veſtros Vicarios expelli contigerit, & qui proprio ſuo motu de locis, vel Monaſteriis ipſis exiuerit, ad Religionem aliam abſque huiuſmodi licentia, vel ad ſæculum, aut ad laïcatum, tamquam canis ad vomitum rediens, conuolabunt, ab omni promotione dignitatis, & adminiſtrationis Eccleſiaſticæ, ſeu ſæcularis eſſe decernimus alienos. Prædicandi officium, audiendi etiam confeſſiones, ac docendi alios in quacumque facultate, poteſtate talibus Apoſtatis penitus interdicta.

Habitus conſimilis cæteris prohibetur.

§. 27. Inhibentes expreſſius, ne aliqua perſona cuiuſcumque ſtatus, conditionis, vel Religionis exiſtat, habitum veſtrum, aut conſimilem (niſi de Monaſteriis, & locis veſtris fuerint) deferre præſumant. Contra facientes per Diœceſanos locorum, cum à vobis ſuper hoc fuerint requiſiti, deponere habitum huiuſmodi per cenſuram Eccleſiaſticam cuiuſlibet appellationis obice non obſtante, arctius compellantur. Quòd ſi iidem Diœceſani, vel Ordinarij, id efficere malitioſè forte neglexerint, poſtquam à vobis, vel nunciis veſtris ſuper hoc requiſiti fuerint, in ſuſpenſionis laqueum incidant ipſo facto.

Satisfactio intrantium Ordinem de incertis.

§. 28. Adiicimus etiam, quòd ſi aliquis in aliquo Monaſteriorum, vel locorum veſtrorum profeſſus, ante ingreſſum ſuum in Religionem, aliquibus perſonis, Vniuerſitatibus, vel Collegiis, de quibus quorumque nominibus memoria penitus non habetur, in aliqua quantitate pecuniæ, vel ad reſtitutionem aliquarum rerum eſſet obnoxius, illam & rerum æſtimationem ab eo licitè recipere, & in locis veſtris, in quibus expedire videbitur, in vſus vtiles conuertere valeatis, & huiuſmodi ſatisfactionem impendens, à præſtatione ſatisfactionis alterius remaneat abſolutus.

Alij non celebrent in Eccleſiis Ordinis.

§. 29. Nulliſque Religionis, vel ſæcularibus, cuiuſcumque ſtatus, vel conditionis exiſtant, liceat aliquorum corpora defunctorum vobis inuitis (quod prohibemus) penitus in veſtris ſepelire Cœmeteriis, nec in Monaſteriis, Eccleſiis, Prioratibus, & aliis locis veſtris Miſſarum ſolemnia, vel mortuorum officia celebrare.

Perſonæ Ordinis non Prælatis confiteantur.

§. 30. Nulliſque ex veſtris Monachis Fratribus, & Conuerſis licitum ſit cuiquam, abſque Prælatorum ſuorum licentia, niſi Prælatis ipſis ſua confiteri peccata.

De oblatis vel legatis nihil alijs ſoluant.

§. 31. Concedimus quoque vobis, vt de iis, quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniuerſario ſeptimo vigeſimo, ſiue aliis ad perpetuum cultum diuinum, ſeu pro pitantiis, aut victu ad ſuſtentationem veſtram, vel indumentis, & calceamentis veſtris, necnon pro annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem aliqua Monaſteria, Eccleſiæ, Prioratus, Membra, aliaque loca veſtri Ordinis obligata forſitan viderentur, aut de iis, quæ pro domibus, prædiis, hortis, aliiſque locis emendis vobis legantur; de obligationibus quoque, & obuentionibus etiam, quas occaſione funerum, & aliis, quæ iure inſtitutionis, ſeu ſucceſſionis, aut legati, vel relicti, aut fideicommiſſi ad vos, & Eccleſias, & loca veſtra, pietatis intuitu deuenire contigerit, nulli teneamini iuſtitiam, ſeu portionem Canonicam exhibere; & ad hoc vos decernimus aliquatenus non teneri.

Exemptio à iuriſdictione ordinariorũ. Tu vide diſpoſitione Conc. Trid. ſeſſ. 25 c. 11. & 14 & Bull. 39 Clem. VIII. Suſcepti.

§. 32. Ceterùm cum fœlicis recordationis Innocentius Papa Quartus prædeceſſor noſter olim duxerit ſtatuendum, vt exempti quantacumque gaudeant libertate; nihilominus tamen ratione delicti, ſeu contractus, aut rei de qua contra ipſos agitur, rite poſſint coram locorum Ordinariis conueniri, & illi quoad hoc ſuam in ipſos iuriſdictionem, prout ius exigit exercere. Nos vobis, vt occaſione conſtitutionis huiuſmodi nullum libertatibus, & immunitatibus, ſeu Indulgentiis, vel priuilegiis, vobis & Monaſteriis, & locis veſtris per

oos (vt præmittitur) Apoſtolica auctoritate conceſſis, præiudicium gereretur, auctoritate vobis præſentium indulgemus.

Prædicandi facultas intellige ſecundum Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 4.

§. 33. Propterea proponendi populo verbum Dei, & dandi omnibus vere pœnitentibus, & confeſſis, qui huiuſmodi prædicationi intereſſe voluerint quadraginta dierum Indulgentiam de iniunctis eis pœnitentiis.

Confeſſiones que audiendi intellige iuxta bul. 23. Leo. X.

§. 34. Audiendi quoque confeſſiones, & iniungendi pœnitentias, & imponendi abſolutionem debitam pro confeſſis; conferendi etiam Eccleſiaſtica Sacramenta, tam hominibus & vaſſallis veſtris, quàm ceteris Chriſti fidelibus.

Campanam pulſand. Hoc intelligas vt bul. Leon. XXII.

§. 35. Necnon habendi, & pulſandi Campanas die, noctuque ad horas Canonicas, & quandocumque de veſtra proceſſerit voluntate, abſque cuiuſque contradictionis obiectu.

Diſpenſandi cum intrantibus Ordinē. Hoc intellige iuxta Bull. 115. Clem. VIII.

§. 36. Diſpenſandi etiam cum Fratribus, ſeu Monachis ad veſtra Monaſteria, & loca conuolantibus, & ibidem degentibus, ſuper irregularitatibus quibuſcumque, etiamſi prius eas fortaſſe contraxerint, quam prædicta loca, & Monaſteria intrauiſſent, dummodo ex homicidij, vel mutilationis cauſa, irregularitates ipſæ minime ſint contractæ. Abſoluendi etiam Fratres, & Monachos memoratos ab excommunicatione quacumque, etiamſi eius abſolutio tantum ſit Sedi Apoſtolicæ reſeruata, plenam, & liberam vobis, filij Abbates, auctoritate Apoſtolica concedimus poteſtatem.

Oblationes recipiendi de bonis feudalibus.

§. 37. Indulgemus etiam vobis, vt bona feudalia, vel alia quælibet vobis oblata libere recipere valeatis, ac licite retinere, nulla conſtitutione, ſeu conſuetudine contraria obſiſtente; aut etiam ſi loci Diœceſanus bona ipſa pro decimis non ſolutis, aut præſtationibus alijs ſibi, aut Eccleſiæ ſuæ aſſerat obligata.

Mutatio principalis Monaſterij ſit ad libitum Ord.

§. 38. Et quia mutatio temporum ſacti mutationem forte requireret, licitum ſit vobis aliquod aliud de Monaſterijs veſtris, præſentibus aut futuris caput aliorum Monaſteriorum, & membrorum veſtrorum (ſi expediens fuerit) ordinare.

Pœna præmiſſis contrauenientium.

§. 39. Nos enim ex nunc decernimus irritum, & inane quicquid contra tenorem conceſſionum, conſtitutionum, indulgentiarum, & inhibitionum huiuſmodi, & capitulorum omnium, & etiam ſingulorum, quæ ſuperius ſunt expreſſa, per quoſcumque attentatum eſt, vel in poſterum contigerit attentari. Et interdicti ſuſpenſionum, & excommunicationum ſententias, ſi quas contra præmiſſa, vel aliquod præmiſſorum, in vos, vel in veſtrum aliquem, ſiue aliquos, aut loca veſtra, ſeu benefactores veſtros, aut executores, vel hæredes, à quocumque cuiuſcumque præeminentiæ dignitatis, aut honoris vel ſtatus exiſtat, in poſterum contigerit promulgari, volumus eo ipſo penitus non tenere.

Annua recognitio debita Sedi Apoſt.

§. 40. In ſignum verò perceptæ libertatis veſtræ, & ſubiectionis ſolius Romanæ Eccleſiæ per nos vobis conceſſæ, vt ſuperius præmittitur, vnam vnciam auri ſoluendam annis ſingulis in Feſto Natiuitatis Domini, tam pro capite, quàm pro membris veſtris, nobis & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus perſoluatis. Nulli ergo omnino hominum, &c.

D. P. A. 1. die 27. Sept.

Dat. Aquilæ 5. Kalendas Octobris, Pontificatus noſtri anno 1.

BONIFACIVS OCTAVVS PONT. CXCV.

ANNO DOMINI MCCXCIV.

BOnifacius VIII. Caietanus, Patria Anagninus, Benedictus anteà dictus, Patre Luitfrido, Presbyter Cardinalis Syluestri, & Martini in Montibus tit. Equitij, Creatus Neapoli 9. Kalend. Ianuarij anno Domini 1294. Coronatus Romæ 17. Kalend. Februarij 1295. ſedit annos 8. menſes 9. dies 28. Creauit Cardinales 16. Obiit Romæ, 5. Idus Octobr. 1303. Sepultus eſt in Baſilica Vaticana. Vacauit ſedes dies decem.

Contra dantes aliquid, vel promittentes, aut reci- I.
pientes, pro obtinenda gratia vel iuſtitia apud Sedem Apoſtolicam, ac etiam contra ſcientes, & non reuelantes.

Conſtitutio iſta licèt ſit inter extrau. commun. in tit. de Sentent. excomm. eam tamen poſui tanquam Curialibus admodum neceſſariam, & quia in hoc opere extat Bulla Greg. XIII. num. 24. Ab ipſo, vbi hæc extenditur ad prædictorum complices & auxiliatores. Prout etiam confirmata & ampliata fuit à Clem. VIII. in eius conſt. 10. Pro commiſſa. Quam diligenter attende, quoniam puto eam eſſe intelligendam ſecundum eius ſubiectam materiam, id eſt ligare dantes aliquid vel recipientes de bonis Communitatum Status Eccleſiaſtici, & non alios.

BONIFACIVS EPISCOPVS, &c. *Edita An. D. 1295.*

Excommunicatio in dantes quicquam aut promittentes & recipientes pro obtinenda gratia vel iuſtitia apud Sed. Apoſt.

EXCOMMVNICAMVS & anathematizamus ex parte Dei omnipotentis, & Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, auctoritate quoque Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, & noſtra, omnes Clericos, Religioſos, & Laïcos vtriuſque ſexus, ſiue ſint familiares Curiæ, ſiue alij vndecumque, qui aliquod pactum fecerint, ſeu aliquod paruum, vel magnum promiſerint, vel promiſſionem receperint, aut ex pacto, ſiue promiſſione, occulta vel manifeſta facta ſub generalibus, & plenariè non expreſſis apertè verbis, quicquam dederint, aut receperint, magnum vel paruum, vel promiſſionem de quacumque re, aut vtilitate propter hoc conſequenda fecerint, vel receperint pro aliqua iuſtitia, ſiue

ſiue gratia, pro ſe, aut pro alio, in cauſis, vel iudiciis, ſeu alias per literas Apoſtolicas, & quibuſque modis apud Sedem Apoſtolicam obtinenda.

Promittentiſque & recipientes, dantes & non reuelantes.

§. 1. Et hanc ſententiam ad promittentes, & acceptantes, dantes & recipientes, duximus extendendam.

§. 2. Illos quoque qui aliquem ſciuerint culpabilem in prædictis, & nobis intra dierum trium ſpatium non retulerint, vel alicui, per quem ad nos verbum fideliter perferatur, ſimili decernimus ſententiæ ſubiacere.

Reſeruatio abſolutionis, erogatione in pauperes eius, quod datum, vel acceptum eſt.

§. 3. Decernimus etiam, vt nullus hanc incurrens excommunicationis ſententiam pro prædictis, vel aliquo prædictorum, abſque ſpeciali mandato, noſtræ abſolutionis beneficium valeat obtinere, niſi forſan ad nos habere acceſſum non poſſet, in mortis articulo conſtitutus. Nec etiam ad abſolutionis gratiam admittatur, niſi prius quantum dedit, vel recepit, integraliter pauperibus largiatur.

Irritatio gratiæ, vel iuſtitiæ hoc modo obtentæ.

§. 4. Iuſtitiam vero, ſiue gratiam ſic obtentam, nullius prorſus eſſe momenti volumus, omnique ſtatuimus carere effectu, & robore firmitatis.

Excommunicatio ſcienter eis vtentium.

§. 5. Sed ſcienter vtentes ipſis, ſimili ſententia excommunicationis adſtringimus, & reſeruantes nobis abſolutionem eorum cum præmiſſis in omnibus ad pœnas ſimiles obligamus.

II. Quod prope Eccleſias, & Conuentus Fratrum Eremitarum Ordinis S. Auguſtini, non poſſint alij Religioſi Mendicantes noua loca ædificare infra ſpatium Cannarum centum quadraginta.

Hic idem Pont. decreuit, noua loca conſtrui non poſſe à Mendicantibus, abſque licentia Sedis Apoſtolicæ, præterquam in Eremis, vt in cap. 1. de Exceſſibus Prælat. in 6. Sed nouam dedit formam circa huiuſmodi licentias Clem. VIII. inf. in conſtit. 99. Quoniam tom. 3.

De hoc Ordine Eremitarum S. Auguſtini notaui ſuprà in conſt. 6. Alexand. IV. Licet.

Edita An. D. 1295.

BONIFACIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Generali, aliiſque Prouincialibus, Prioribus, ac vniuerſis Fratribus Ordinis Eremitarum S. Auguſtini. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

AD conſequendam gloriam Cœleſtis Patriæ ſic diuina pietas per ſuam gratiam humilitatem veſtram cernitur allexiſſe, quòd ſemper ad hoc intenti eſtis & vigiles, vt illam vobis, & proximis per innocentis vitæ ſtudium acquiratis. Hæc & alia ſancta pauperrimæ religionis veſtræ merita nos inducunt, quòd ſimus ex intimo cordis affectu ſoliciti, vt in omnibus, quæ ad laudem Dei, & tranquillum ſtatum deuotionis veſtræ cupitis, habeamus prouidentiæ ſtudium efficacis.

Cauſa huius prohibitionis.

§. 1. Sanè non ſine quadam turbatione animi frequenter audiuimus, quòd inter vos, & religioſos, illa de cauſa, æmulationis, & diſſenſionis materia oritur, quod ipſi domos, & Eccleſias regulares iuxta loca veſtra non ſine graui veſtro præiudicio, & ſcandalo manifeſto, quandoque conſtruere præſumebant.

Prohibitio de qua in rub.

§. 2. Cum itaque ad Apoſtolici ſpectet officij dignitatem de regno militantis Eccleſiæ cuiuſlibet ſcandali materiam abolere: Nos digne volentes quòd huiuſmodi æmulationis & diſſenſionis occaſio per diligentiæ noſtræ ſtudium amputetur; auctoritate præſentium ordinamus, & diſtrictiùs inhibemus, quod nulli liceat amodo de Minorum, Prædicatorum, Pœnitentiæ IESV CHRISTI, S. Mariæ de monte Carmelo, S. Claræ, aliiſque Ordinibus in paupertate fundatis; nullique mulierum de prædictis, ſeu quibuſlibet aliis Ordinibus aliquod Monaſterium, Eccleſiam, vel Oratorium ædificare, ſeu conſtruere; nulli quoque ſæculari, vel religioſo, cuiuſcumque profeſſionis, Eccleſiam, vel Monaſterium ſeu Oratorium iam ædificatum, in aliquem transferre de Ordinibus memoratis, infra ſpatium centum quadraginta cannarum à veſtris Eccleſiis menſurandarum per aërem, etiam, vbi alias menſurari loci diſpoſitio non permittit. prætereà, ſtatuimus, vt quodcumque, contra huiuſmodi ordinationis & inhibitionis noſtræ tenorem, ex nunc in antea ædificatum fuerit, diruatur.

Qui ſint religioſi Mendicantes.

§. 3. Et ne de notitia Ordinum, & quantitate cannarum huiuſmodi aliqua poſſit dubitatio exoriri, illos Ordines intelligi volumus in paupertate fundatos, qui ex regula, vel conſtitutionibus ſuis, extra ſepta Eccleſiarum, Monaſteriorum ſuorum, vel officinarum eorum, & clauſuram ipſorum nullas debent poſſeſſiones habere. Quod ſi aliquis de Ordinibus ipſis poſſeſſiones in aliquibus membris ſuis habere, in aliis verò non habere noſcatur; eum quoad ordinationem, & inhibitionem huiuſmodi, prædictis Ordinibus in paupertate fundatis annumerari volumus.

Qualis ſit cannarum.

§. 4. Et quamlibet cannarum ipſarum octo palmorum longitudinem continere.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obſtantibus variis locorum conſuetudinibus, ſeu priuilegiis, indulgentiis, ſiue literis quibuſcumque tam ſupradictis Ordinibus quàm mulieribus, vel alicui eorum ab Apoſtolica Sede, ſub quacumque forma conceſſis, ſeu etiam concedendis, quæ de præſentibus ſpecialem, & expreſſam non fecerint mentionem. Nulli ergo, &c.

Dat. Later. 11. Kal. Martij, Pont. noſtri anno 1. *D. P. A. 1. die 10. Feb.*

III. Quod Fratres Ordinis B. Mariæ de monte Carmelo, cappis albis de cetero vtantur, dimiſſis aliis mantellis diuerſorum colorum.

Approbationem & alia de hoc Ordine notaui ſup. in conſt. 8. Honor. III. Vt viuendi.

BONIFACIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Generali, & ceteris Prioribus, & Fratribus Ordinis B. Mariæ de monte Carmelo. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Edita An. D. 1295.

Exordium.

IVſtis petentium deſideriis dignum eſt nos facilem præbere conſenſum, & vota, quæ à rationis tramite non diſcordant, effectu proſequente complere.

Hæc Bulla Honor. IV. hic non habetur.

§. 1. Sanè lecta coram nobis veſtra petitio continebat, quod olim bon. mem. Latino Oſtienſ. Epiſcopo, & Geruaſio tit. S. Martini in Montibus Presbytero Cardinali ſignificantibus, per ſuas literas inter alia continentes, Priori generali, ceteriſque Fratribus veſtri Ordinis in generali nunc inſtanti Capitulo congregandis, quod fel. record. Honorius Papa IV. prædeceſſor noſter, de fratrum ſuorum conſilio, eis, pia, & prouida deliberatione conceſſerat, vt eorum habitum, ſiue varietatem ipſius minus decentem, & diſplicentem quampluribus, in alium decentem commutaſſet.

Statutum Ordinis geſtandi cappas albi coloris.

§. 2. Idemque Prior generalis, & fratres poſtmodum in Capitulo congregati prædicto, deliberatione ſuper mutatione huiuſmodi præhabita diligenti, vnanimiter ſtatuerunt, vt ex tunc ceteri Priores, & Fratres ipſius Ordinis Mantellis diuerſorum colorum quibus vti conſueuerant dimiſſis, omnino cappis albis, in poſterum vterentur.

Confirmatio Papæ.

§. 3. Nos itaque veſtris ſupplicationibus inclinati, quod circa huiuſmodi mutationem habitus in hac parte prouide factum eſt, ratum firmum habentes, id auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 7. Kal. Decemb. Pontificatus noſtri anno 1. *D. P. A. 1. die 25. Nouemb.*

IV. De auctoritate Prælatorum Ordin. Fratrum Prædicatorum S. Dominici, eorum ſubditis iuris apicibus, & appellatione poſtpoſitis, compeſcendi.

Alia de hoc Ordine attende ſupr. in conſtitut. 3. Honor. III. Religioſam.

Edita An. D. 1296.

BONIFACIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Magiſtro, Prioribus, ac Fratribus vniuerſis Ordinis Prædicatorum. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa conſtitutionis.

AD augmentum continuum Religionum, & Ordinum quos Romana ſuſcepit, & approbauit Eccleſia, paternis ſtudijs intendentes, & conſiderantes attentius, quòd non intermiſſa ſedulitas diſciplinæ, Religiones, & Ordines ſupradictos, ſtatuſque Regulares ſalubriter dirigit, & conſeruat, quodque ſi eam perire vel temitti contingeret, Ordo quilibet collabi neceſſario cogeretur. Penſantes etiam, quòd ſi regularium perſonarum correctio, rimas iuris, & apices ſequeretur, huiuſmodi rigor lenteſceret, ac multiplici laxatione torperet.

Auctoritate exercendi de quo in rub.

§. 1. Nos veſtris ſupplicationibus inclinati, vobis, auctoritate Apoſtolica indulgemus, vt ad correctiones, & punitiones Fratrum eiuſdem Ordinis delinquentium infligendas, Prælati Ordinis ſupradicti, ad quos eadem ſpectare noſcuntur, tumulis, & apicibus ipſis poſtpoſitis, liberè procedere valeant ſecundum conſuetudines approbatas, & generalia, facta & etiam facienda, ipſius Ordinis inſtituta.

Prohibitio appellandi.

§. 2. Nec volumus eiſdem licere Fratribus, ab eiſdem correctionibus, & punitionibus aliquatenus appellare, prouida in hoc deliberatione, ac maturitate debita obſeruatis. Nulli ergo, &c.

D. P. A. 2. die 10. Maij.

Datum Romæ apud S. Petrum, 6. Idus Maij, Pontific. noſtri anno 2.

V. Erectio Prioratus S. Antonij Viennenſis, vbi eius corpus requieſcit, in Abbatiam, & inſtitutio illius Prioris in Abbatem generalem totius Ordinis Canonicorum & Clericorum S. Antonij, ſub Regula S. Auguſtini. Et præfinitio eorum habitus cum ſigno T. quod potentiam vocant.

Multa priuilegia conceſſerunt huic Ordini plerique Pontific. vt dicam infr. in Clem. VII. conſt. 2. Rationi.

Modum autem colligendi eleemoſynas huic Ordini præſcripſit Gregor. XIII. infr. in conſtit. 7. Romani. vbi notabo.

Edita An. D. 1297.

BONIFACIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Priori & Conuentui Monaſterij S. Antonij, ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinen. Ordinis S. Auguſtini Viennen. Diœceſis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

IN diſpoſitione Miniſtrorum Eccleſiæ Dei nobis creditæ potiſſimum conſiderare nos expedit, tempus, cauſas perſonas, & loca, ſecundum quæ, pro emergentibus negotiis noua ſunt conſilia capienda. Et licèt ex Multarum inopinabilium diuerſitate cauſarum iugiter emergentium continua reddamur attentione ſolliciti, & profundis circa illa vigilijs excitemur, ne deſit Apoſtolicæ ſollicitudinis ſtudium, vbi paſtorale tenemur iniunctum nobis officium exercere; in eo tamen præcipuè ſtudiorum noſtrorum ſedulitas officioſa verſatur, quod ad curam omnium Eccleſiarum & locorum ac religioſorum maximè quorum (licèt immeriti) regimini præſidemus, opportunam ſolertiam, & ſolertem diligentiam impendamus, vt gratia cooperante diuina, ſic eorum ſtatui ſalubriter conſulatur, quod ex piatis diſſidijs, & perturbationibus, ab eiſdem præſeruentur innoxij, quietis vbertate lætentur, & rectoribus prouidis, cum tempus prouiſionis occurrerit, eorum regimen committatur.

Controuerſia orta erant inter Abbatem Monaſterij S. Antonij Vien. Diœceſis Ordinis S. Auguſtini et Abbatem Monaſterij montis Maioris Arelaten. diœceſis Ordinis S. Benedicti, ſuper Prioratu S. Antonij & alijs.

§. 1. Sanè inter dilectos filios Abbatem & Conuentum Monaſterij montis Maioris ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentis, Ordinis S. Benedicti Arelatenſis Diœceſis ex parte vna, & dilectum filium Aymonem Abbatem Monaſterij S. Antonij ad eandem Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentis, Ordinis S. Auguſtini, Viennenſis Diœceſis, tunc Magiſtrum, necnon prædeceſſores ſuos Magiſtros, & Fratres Hoſpitalis S. Antonij eiuſdem Diœceſ. Viennenſ. ex altera, tam ſuper Prioratu S. Antonij eiuſdem Diœceſ. tunc ad ipſum Monaſterium montis Maioris pertinentis, quam ſuper votis, & promiſſis ipſi S. Antonio factis, & legatis in teſtamentis relictis eiuſdem, aliiſque diuerſis articulis ſuſcitata, inſtigante generis humani inimico iam dudum grauis materia quæſtionis; ex qua olim ſtrages corporum, animarum pericula, & eorum grandia diſcrimina peruenerunt, & peruenire poterant in futurum, niſi Sedis Apoſtolicæ circunſpecta prouidentia, cuius intereſt ſingulorum, prout eſt poſſibile, præcauere periculis, ſuper his opportunum remedium adhiberet.

Ad quas tollendas exemit hic Pontif. d. Prioratum à ſuperioritate, & ſubiectione d. Monaſterij montis Maioris.

§. 2. Nos qui Regis pacifici exiſtentes Miniſtri, vt commiſſum nobis Miniſterium dignè implere poſſimus, quietem & pacem inter vniuerſos ſollicitudini noſtræ commiſſos, intentæ ſollicitudinis ſtudio, votiſque feruentibus procuramus, prætacta diſcrimina ſedula meditatione penſantes, & attendentes, quod nondum huiuſmodi potuerat diſcriminibus obuiari, licèt per aliquos diuerſæ compoſitiones, ſiue ordinationes, diuerſis temporibus pro danda pace partibus hinc inde factæ fuiſſent, diligentia excitati paterna, quæ conſiliis prouidis filios liberter fouet & dirigit, illo cogitato remedio in hac parte, per quod superni fauoris dextera ſuffragante, finis prædictæ imponeretur diſcordiæ, ac via deinceps prætactis diſcriminibus tolleretur, de fratrum noſtrorum conſilio, & aſſenſu prædictum Prioratum cum omnibus Eccleſiis, membris, iuribus, & pertinentiis ſuis exiſtentibus vbicumque ab omni ſpirituali & temporali poteſtate, iuriſdictione, dominio, ſubiectione, iure, obedientia & diſpoſitione, quacumque prædicti Monaſterij montis Maioris, necnon Abbatis, & Conuentus, & perſonarum eiuſdem, de Apoſtolicæ Sedis plenitudine poteſtatis omnino duximus eximendum, ipſumque ab eis decernimus eſſe liberum penitus & exemptum; Priorem, Monachos, & Conuerſos, & alios quoſcumque ſi qui exiſtant in ipſo Prioratu per Abbatem & Conuentum eoſdem, vel eorum mandato ſeu auctoritate per alios forſitan deputatos, ab eo totaliter amouendum, eiſque Priori, Monachis, & Conuerſis præcipiendum, vt ad dictum Monaſterium redire curarent, inibi Domino ſeruituri.

Prioratumq. antedictũ in Abbatiã erigit ad honorẽ S. Antonij cuius corpus ibi requieſcit.

§. 3. Et quia Prioratum eumdem propter ipſius B. Antonij reuerentiam, cuius glorioſa merita per Vniuerſas Eccleſias in huius Orbis latitudine conſtitutas manifeſtius innoteſcunt, cuiuſque corpus, ſicut fama celebris miſit ad poſteros, & innumera quæ per eumdem Sanctum ibidem Dominus miracula iugiter operatur, patenter oſtendunt, in Prioratu ipſo quieſcit, condignis efferri honoribus, non tam dignum, quam debitum exiſtimantes, Prioratum ipſum in Abbatiam ereximus, de prædictorum fratrum conſilio, & eiuſdem plenitudine poteſtatis, certo Canonicorum ſeu fratrum inibi numero conſtituto.

Abbatiæ S. Antonij d. Prioratum ac hoſpitale ſubijcit.

§. 4. Ac vt diſſenſionis, & æmulationis cuiuſlibet occaſio inde præcideretur omnino, prædictum Hoſpitale cum omnibus membris ſuis, in quibuſcumque Mundi partibus conſtitutis, eorumque pertinentiis & iuribus, ipſi ſubiecimus, & voluimus Abbatiæ.

Abbatiam & non Prioratũ de cetero appellari, & per Abbatem regi iuſſit.

§. 5. Auctoritate Apoſtolica ſtatuentes, vt locus ipſe qui Prioratus in antea dicebatur; foret, & appellaretur de cetero Abbatia, & ij qui præeſſent eidem, nomen ſemper & dignitatem obtinerent Abbatis, & Abbatiam ipſam, ac dictum Hoſpitale ſibi vnitum ſimul perpetuis futuris temporibus, conſtitutione vel conſuetudine quauis non obſtante contraria gubernarent, nec Magiſtri, vel Domini de cetero, ſed Abbates Monaſterij S. Antonij tantummodo appellarentur.

Abbati quo omnes Fratres ſeu Canonici d. Hoſpitalis & membrorum eius parere decreuit.

§. 6. Quibus vniuerſi fratres Hoſpitalis & membrorum eorumdem; quos Canonicos ſeu fratres Monaſterij S. Antonij volumus, de cetero nuncupari, parerent humiliter in omnibus & intenderent.

Regulam S. Auguſtini ab eis ſeruari mandauit.

§. 7. Quodque in eodem Monaſterio S. Antonij, & Hoſpitali, ac membris eiſdem, B. Auguſtini regula ſeruaretur, & ſecundum eam dicti Abbas & Canonici ſeu fratres perpetuò viuere tenerentur.

§. 8. Ha

Habitū cum ſigno T deferre valeat.

§. 8. Habitum verò cum ſigno T, quod potentiam vocant, in honorem ipſius B. Antonij tam Abbas, quàm Canonici ſeu fratres præfati, iuxta morem ſolitum ipſius Hoſpitalis, ſemper & vbique portarent.

Monaſterium & Hoſpitale à iuriſd. Ordinariorū & aliorum eximit. Vide ad hoc conſtit. 2. Clem. VIII. ſub rub.

§. 9. Ipſum quoque Monaſterium cum Hoſpitali prædicto, & omnibus membris, ac bonis ſuis exiſtentibus vbicumque, & Abbatem, Canonicos, ſeu fratres eiuſdem nunc præſentes atque futuros, ab omni iuriſdictione, poteſtate, ſubiectione ac dominio Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Ordinarij cuiuſcumque omnino duximus eximenda. Decernentes ea omnia immediate ſoli dumtaxat Romano Pontifici ſubiacere.

Et in recompē ſationem prædictæ ſeparationis, quædam bona ſtabilia per Abbatem S. Antonij d. Monaſterio montis Maioris dari & aſſignari ſtatuit.

§. 10. Et quia erat æquitati & rationi conueniens, vt prædictum Monaſterium montis Maioris nobis & Eccleſiæ Romanæ immediate ſubiectum, & Abbatem & Conuentum eiuſdem, ſic benigno reſpiceremus affectu, quod exemptio, amotio & alia quæ in fauorem Monaſterij S. Antonij & Hoſpitalis prædictorum, & propter bonum pacis, & concordiæ per nos ordinata extant, in ipſorum Monaſterij Abbatis, & Conuentus montis Maioris non cederent omnino diſpendium & iacturam, in recompenſationem eorum, quæ præmiſſorum occaſione ſubtracta noſcebantur eidem, certam quantitatem bonorum ſtabilium in locis idoneis infra certas Prouincias eiſdem Monaſterio, Abbati, & Conuentui montis Maioris, per Abbatem S. Antonij certo modo præcipimus aſſignari, prout hæc & alia in alijs noſtris literis inde confectis plenius continentur.

Abbatemque d. Abbatiæ S. Antonij Aymonem d. Hoſpitalis magiſtrum modo elegit.

§. 11. Cum igitur prædicto Monaſterio S. Antonij quod per huiuſmodi ordinationem noſtram, præfectione Abbatis noſcitur indigere, ſi de Abbate idoneo prouideretur, Nos de ipſius ſtatu proſpero, more patris ſoliciti propenſius cogitantes, & conſiderantes attentius, quod vix vlli committi poſſet melius eius cura, quam prædicto Aymoni, qui loci & perſonarum conditiones, & ſtatum oculata fide palpauit, & cui, ſicut fide dignorum teſtimonio accepimus, religionis obſeruantia, morum honeſtas, circumſpectionis induſtria, & alia dona virtutum multipliciter ſuffragantur, præfatum Aymonem olim Hoſpitalis prædicti Magiſtrum, à vinculo quo ipſi Hoſpitali tenebatur, hactenus abſolutum, eidem Monaſterio S. Antonij de Fratrum prædictorum conſilio, in Abbatem præcipimus & paſtorem, ſibi curam, adminiſtrationem, & regimen ipſius Monaſterij S. Antonij in ſpiritualibus & temporalibus committentes.

Hāc ſanctionem ſeruari præcipit.

§. 12. Quocirca vniuerſitatem veſtram monemus, rogamus, & hortamur attente, & per Apoſtolica vobis ſcripta mandamus, quatenus eumdem Abbatem benigne recipientes, & honeſte tractantes, exhibeatis ei obedientiam, & reuerentiam debitam & deuotam, eius ſalubria monita & mandata ſuſcipiendo, deuote & efficaciter adimplendo, ita quod mutuo inter vos ac ipſum & ſpirituale poſſit abondare gaudium, & proſperitatis optatæ conſurgere incrementum: alioquin ſententiam quam ipſe propter hoc rite tulerit in rebelles, ratum habebimus, & faciemus auctore Domino, vſque ad ſatisfactionem condignam inuiolabiliter obſeruari.

D. P. An. 3. die 18. May.

Datum Apud Vrbem Veterem, 15. Kalendas Iunij, Pontificatus noſtri Anno tertio.

VI. Canonizatio S. Ludouici Regis Franciæ, Confeſſoris; Et inſtitutio ſuæ Feſtiuitatis pro die 25. Auguſti quotannis celebrandæ; Ac indulgentiarum elargitio pro viſitantibus eius ſepulchrum.

Vrbe An. D. 1297.

BONIFACIVS PAPA VIII.
Vniuerſis Chriſti fidelibus, Salutem & Apoſt. bened.

Exordium.

GLoria, laus & honor Patri luminum, à quo eſt omne datum optimum, & omne donum perfectum, a crucis fidei orthodoxæ cultoribus, quorum ſpes tendit ad ſuperos, ſummis & ſedulis deuotionis & reuerentiæ ſtudijs referatur. Ipſe namque in miſericordia copioſus, liberalis in gratijs, & in retributione munificus, de ſupremis Cœlorum ad ima Mundi oculos ſuæ Maieſtatis inflectens, & benigna conſideratione diſcutiens, B. Ludouici quondam Regis Franciæ inclyti, ſuique glorioſiſſimi Confeſſoris merita grandia, operaque mirifica, quibus in tempore conſtitutus in ſæculo, ceu lucerna luminoſa reſplenduit, eaque velut iuſtus Iudex & retributor laudabilis, dignanter intendens condignis recompenſare muneribus, eum tamquam emeritum, & retributione digniſſimum, poſt vitæ præſentis ergaſtulum, & laborioſa Mundi certamina, quæ feruens in diuinis obſequiis potenter & patenter exercuit, æthereis ſedibus collocauit, vt ſedeat cum Principibus, & ſolium gloriæ teneat, fœlicitatis æternæ dulcoribus potiturus. Exultet igitur Mater Eccleſia, & ſolemnia feſtiua concelebret gaudiorum, quod tantum & talem filium genuit, produxit natum, educauit alumnum iam inter Regum glorioſa cœleſtium agmina rutilantem. Lætetur itaquam, & iubilet, ac in laudes Altiſſimi voces promat, quod ſobolis tam præcelſæ, tam celebris illoſtrat fulgoribus, inſignijs decorata conſpicitur, quæ ſonoris attollenda præconijs, ſummæque venerationis exhibitione colenda, enucleatius aperit, euidentius explicat, illos ad perennis beatitudinis gaudia, & hæreditatis æternæ participium admittendo, qui prædictam Eccleſiam, Matrem fidelium, Spōſam CHRISTI, claris fidei & operis teſtimonijs profitentur, nullóſque in ſupernæ patriæ gloriam, niſi per eius vtpote Cœlorum clauigeri miniſterium virtuoſum oſtijs reſeratis altiſſimis, introire. Gaudeant incolarum turbæ cæleſtium, de tam ſublimis, tam lucidi habitatoris aduentu, quodque ipſis, expertus probatuſque fidei Chriſtianæ colonus cultorque præcipuos aggregatur. Perſonet lætitię iubilum ciuium generoſa nobilitas ſupernorum, quod tanti taliſque conciuis ſuſcepiſſe dignoſcitur adiectiuū, ac venerabilis Sanctorum cœtus gaudio & exultatione refloreat, de noua digniſſimi adhibitione conſortis. Exurge itaque concio fidelium numeroſa, exurgite fidei zelatores, & vna cum eadem Eccleſia, laudis vberis hymnum concinate: perfundantur imbre copioſo lætitię veſtra pręcordia, & fœcundo corę dulcedinis arcana pectoris repleantur, de tanta & tam potentis & egregij Principis exaltatione terreni, ſpei tutiſſimæ plenitudine pręconcepta, quod nobis de condigena terrenorum compatriota cœleſtium iam effectus, apud æternum Patris Filium efficax patronus accreuit, qui pro ſalutis noſtræ profectibus, iam in eius præſentia poſitus, ſolertis exercet officium Oratoris. Porro qui poſſe amplo famine præpotens, quis diſertus quantumlibet arte eloquentiæ nitore coruſcans, ſufficienter exprimeret præcelſa ſanctitatis inſignia, & multiplicum excellentiam meritorum, quibus B. Ludouicus prædictus in terris conſtitutus effulſit: cum eo plura de ipſius laudabilibus actibus referēda ſe offerant, quo plura calamus exprimit, pandunt labia, lingua pangit. Sed ne ipſorum actuum claritas ſub nubilo lateat, & tenebris obducatur, dignum duximus, vt de illis aliqua ſermo noſter aperiat, & deducat in publicam notionem.

Exultatio S. R. E. cæterum fidelis Populi de meritis & laud. b. S. Ludouici Regis Franciæ.

Qui cū Regno coniugatus pudicitiā ſtuduit. Regnum Franciæ, mite, pie ſeliciter gubernauit & rexit.

§. 1. Hic profecto clariſſimus genere, ſublimis potentia, facultatibus, opulentus, præcelſus virtutibus, moribus elegans, conſpicuus extitit honeſtate, inhoneſtis & turpibus à ſe penitus relegatis. Nam ſic pudicitiæ adhæſit operibus, ſic carnis ſtuduit euitare contagia, quod (ſicut habet certa credulitas plurimum) niſi ei nexus acceſſiſſet vxoris, candore virgineo rutilaſſet. Longo quippe temporis ſpatio prędicti Regni regimini præfuit, eiuſque gubernacula plena curis, prouida circumſpectione direxit. Nulli noxius, non iniurioſus alicui, nemini violentus, Iuſtitiæ limites ſummopere ſeruauit & coluit, æquitatis tramitem non relinquens, peruerſorum conatus nefarios pœnę debitæ mucrone compeſcuit, malorum molimina conterens, prauorum illicitos auſus frænans, pacis zelator eximius, feruidus amator concordiæ, promotor extitit ſolicitus vnitatis, diſſidia fugiens, vitans ſcandala, diſſenſiones abhorrens; propter quod ſui fœlicis regiminis tempore, ſedatis vndique fluctibus, ſubductis noxijs, turbinibus profugatis, Regni eiuſdem incolis aurora dulcifluæ tranquillitatis illuxit, lætaque ſerenitas votiuæ proſperitatis arriſit.

Dei amore exarſit.

§. 2. Et de vita ipſius aliqua referamus, licèt illa quo maiori diſpoſitione diſcutitur, examine indagatur, eo

referen

referentis afferat guſtui plus dulcoris, menteſque delectet obnixius auditorum. Ab ineuntis ætatis primordiis Dei Filium tenera mentis affectione dilexit, nec diligere deſiit ſtudia continuando ſalubria, dum vitæ ſibi commoditas affuit temporalis; ſed quanto maiori profecit ætate, ac in tempora prolixiora proſiliit, tanto eius exarſit amor, feruore ſpiritus ampliori.

Parto puer ipſe orbatus à Blanca matre Franciæ Regina prudenter educatur.

§. 3. Hic quidem cum eſſet annorum duodecim, paterno deſtitutus auxilio, ſub clar. mem. Blancæ Reginæ Franciæ matris ſuæ cuſtodia & gubernatione remanſit, quæ circa diuina obſequia feruenter intenta, eum prudenter dirigere, ac diligẽter inſtruere ſatagebat, vt ad præfati Regni regimen, quod ſuæ directionis expetere prouidentiam noſcebatur, dignus, & ſufficiens fieret, idoneus haberetur.

Adultus Eccleſiaſtica diſciplina & diuinorum officiorum recitationi incumbit.

§. 4. Cumque per incrementa temporum idem Rex ætatis annum quartumdecimum attigiſſet, prædicta Regina illi magiſtrum proprium deputauit, qui eum ſcientia literarum imbueret, ac bonis moribus informaret, ipſeque Rex ſub eiuſdem magiſtri ferula poſitus, ſic ei obediens & reuerens exiſtebar, ſicque illius recipiebat humiliter diſciplinam, quod ſuperna præueniens gratia, profecit laudabiliter in vtriſque circa diuina ſic intentus officia, vt nequaquam ipſorum auditione contentus exiſteret, niſi ea quæ coram ſe die noctuque à ſuis faciebat Clericis ſolemniter celebrari, ab ipſo cum eorum aliquo attentius dicerentur.

Iuuenis annorum viginti ſuſcipit ſignaculū Crucis in ſubſidiū Terræ Sanctæ.

§. 5. Demum ſucceſſu temporis in anno vigeſimo conſtitutus, & quadam ſibi ægritudine ſuperueniente grauatus, à Pariſien. & Melden. Epiſcopis aſſiſtentibus tunc eidem, viuificæ Crucis ſignaculum in Terræ Sanctæ ſubſidium ſibi cum multa inſtantia petiit exiberi. Et licèt hoc ei, rationabili cauſa moti, præfati diſſuaderent Epiſcopi, ipſe tamen vapore feruens ſpiritu erga Dominum, eique votis ardentibus famulari deſiderans, illorum ſalubriter diſſuaſionibus non admiſſis, ſignum huiuſmodi de manu præfati Pariſien. Epiſcopi cum multa lætitia & exultatione ſuſcepit, Prælatis, nobilibus, & militibus pluribus ſignum ipſum aſſumentibus cum eodem.

Amploque eſt nauigio & maxima cohorte ad d. ſubſidiū trãsfretauit.

§. 6. Et tandem amplo præparato nauigio, factiſque apparatibus aliis quæ in talibus requiruntur, cum trigeſimum quartum annum attigiſſet ætatis, in prædictum ſubſidium transfretauit, N. conſortem, & quondam Robertum Attrebanen. Alphonſum Pictauiæ, & clar. mem. Carolum Regem Siciliæ, tunc Andegauiæ Comites, fratres ſuos dum adhuc viuerent ſecum ducens, multa grauiaque pericula quæ ſolent æquoris fluctus infligere ſuſtinendo.

In manus Soldani & Saracenorum incidit patienterque multa ſuſtinuit.

§. 7. Cumque ad partes illas ingenti circumfultus potentia perueniſſet, & habito de Ciuitatis Damiatæ captione triumpho, proceſſiſſet vlterius, generali quaſi totius eiuſdem exercitus, ſicut Domino placuit, ægritudine ſubſecuta, & aliis aduerſis vrgentibus, præfatus Rex cum toto fere exercitu ſupradicto in N. Soldani & Saracenorum manus ac potentiam incidit, multa opprobria multaſque iniurias, quæ inferentium fœda conditio adaugebat, patienter & humiliter tolerando, præfato Roberto Comite pro fide CHRISTI ab illis immaniter interempto.

Cum eis paciſci noluit, ſi fidem Christi deſerere eſſet promittendum, caſu quo concordia ab eo non obſeruaretur.

§. 8. Poſtmodum autem habito cum Soldano tunc viuente tractatu de iam dictis Rege & Exercitu liberandis, maxima interueniente pecuniæ quantitate, ipſoque Soldano occaſione huiuſmodi à vaſſallis propriis interfecto, Saraceni qui eius dominium vſurpatãt, ad pecuniam anhelantes eandem, cum multa inſtantia poſtulabant, vt in conuentionibus ordinatis concorditer inter partes iureiurando firmandis adderet, quod niſi ipſi pacta ſeruarent, omnino Mahometum, quem colunt, vt dicitur, denegarent, ac idem Rex in ſuo ſimiliter adiiceret iuramento, quod & ipſe Dei negaret Filium, ac extra fidẽ eius exiſteret, ſi conuentiones prædictæ ab eo minimè ſeruarentur. Quod præfatus Rex prorſus abominans, id efficere conſtantiſſimè recuſauit, quin potius quadam Indignatione commotus patenter aſſeruit, quod talia tam nefanda ſuis labiis aliquatenus non proferret, neque in tam veſanam & reprobam prorumperet negatiuam: quamquam id ei iam dicti Pictauiæ & Andegauiæ Comites aliique tunc plurimi circumſtantes inſtantiſſimè ſuaderent, cum exinde ſibi ceteriſque Chriſticolis mortis periculum veriſimiliter imminere conſpicerent, præſertim cum hoc ageretur cum illis, qui, ſicut præmittitur, Soldanum prædictum occiderant, eius ſibi dominium vſurpantes, ipſique Regi apertius diceretur, quod niſi in actum perduceret, quod petebant, ipſum & ſuos crucifigere non differrent, ipſius Regis ad hoc intrepida firmaque reſponſione ſecuta, quòd ſi Saraceni prædicti eius corpus occiderent, ipſius tamen animam non haberent.

Exercitum Christianum non infirmitatis, neque aliorum periculorum metu deſeruit.

§. 9. Sanè cum iam dicti paſſagij tempore, poſt conflictus diuerſos & varios, validæ famis inediam graues penurias, diraque vulnera quæ fideles CHRISTI pertulerant, eodem Rege tunc temporis fluxum ventris & ægritudines alias patiente, Chriſtianus reuerteretur exercitus Damiatam, Rex ipſe nolens ipſum omnino deſerere, ſed eius potius clementer intendens communicare laboribus, & participare periculis, quæ tunc ex veriſimili poterant coniectura timeri, illuc rediit cum eodem, contra Saracenorum rabiem truculentam inſultuſque nefarios ſibi efficax defenſionis impendendo præſidium, vt ab huiuſmodi hoſtium ſceleſtis inſidiis ſeruaretur. Et tandem cum Saracenorum ipſorum aſtuta nequitia, & doloſa calliditas, tam grandi bellantium copia Chriſtianum circumdediſſet exercitum; valida tunc, ſicut præmittitur, infirmitate detentus, ipſumque tam grauiter inuaſiſſet, quod Regem & exercitum ſupradictos oportuit ſe præfatis reddere Saracenis, ac idem Rex niſi facto voluntatis libitum obſtitiſſet, nauis tunc promptæ potuiſſet euaſiſſe ſuffugium, ſibique hoc plurimi magnique præſcores inibi ſuaderent, ipſe tamen propter nimiæ caritatis ardorem, quo vehementius æſtuabat, volens potius periculis corpus exponere, vt Chriſtianus populus ſeruaretur illæſus, licèt Saracenorum notitiam ipſius debilitas non lateret exercitus, nec Saracenorum exiſteret ignota potentia Chriſtianis, euadere noluit remanentibus ceteris, vinculo captionis adſtrictis, apertius aſſerendo, quod Militiam quam ſecum duxerat, ſecum ſi poſſet reducere intendebat, vel capi ſeu mori pariter cum eodem..

Concordia ſubſecuta, potius ipſe in carcere pro ſecuritate Saracenorū quam non exercitum vel ex eo aliquem pro ſecuritate reſiduæ pecuniæ per eum danda remanere contendit.

§. 10. Cumque inter Regem & Chriſtianos, ac Saracenos prædictos, de ipſorum Regis & Chriſtianorum, ſicut ſuperius eſt expreſſum, liberatione tractatus habitus, & conuentionum ſubſecuta ordinatio extitiſſent, Saraceni pro quadam parte pretij redemptionis huiuſmodi quæ ſoluenda reſtabat, ſecuritatem plenariam habere intendentes, in electionem ipſius Regis totaliter poſuerunt, vt vel ipſe liberaretur à carcere, remanentibus ceteris Chriſtianis in vinculis, donec huiuſmodi ſolutio perfecta ſuccederet, vel quod idem in carcere remaneret, Chriſtianis ipſis omnimodè liberatis, præfatus Rex ſuper hoc promptum nec dilatum reſponſum præbuit, quod ipſe quouſque ſolutionis huiuſmodi proueniret integritas, remanere in carcere intendebat, Chriſtianis eiuſdem libertati priſtinæ reſtitutis, quamquam præfati Alphonſus & Carolus, ac alij viri nobiles tunc aſtantes expreſſe dicerent, & profiterentur apertius, quod in hoc nullatenus conſentirent, ſupplici adiicientes inſtantia, quod potius Rex ipſe recederet aliis minimè abſolutis, Rege ipſo firmiſſimè replicante contrarium, aſſentiente ſermonibus eorumdem. Et tandem Rege ceteriſque captiuis eiſdem plenè redditis libertati, dictoque Alphonſo pro eiuſdem ſolutionis perfectione obſide facienda dimiſſo, præfatus Rex de galea in qua erat, egredi noluit, donec ipſius ſolutionis defectus extitit adimpletus, dictuſque Alphonſus ad eius præſentiam rediit, ac omnes etiam Chriſtiani quos in propinquo carcere detinebat incluſos, quoſque in Babyloniam manus inimica non traxerat, liberati à vinculis, ac illi etiam qui tunc in Damiata ſimiliter tenebantur, fuerunt in nauibus collocati.

Liberato exercitu apud Ciuitatẽ Acconẽ cõmoratur. multoſque agarenos, ſua vita exemplo & ſalubribus eloquijs ad Deũ cõuertit.

§. 11. Demum præfatus Rex cum eodem liberatus exercitu, ad Ciuitatem rediens Acconen. moramque inibi fere per quinquennium contrahens, & tanquam feruidus humanæ ſalutis amator, moleſtorum Agarenorum mẽtes diras quantumlibet, non ſolum ſalubribus eloquiis ſuadens, ſed etiam exemplo vitæ laudabili conuertit ad

Domi

Dominum, ipſos faciens ad laudem diuini nominis, & exaltationem Catholicæ fidei honorifice baptizari, eos donis proſequendo largiſſimis, & gratioſis fauoribus confouendo.

Chriſtianos multos ab hoſtib. redemit.

§. 12. Multoſque milites & alios Chriſtianos redimi faciens, eis de munificentia regia tam veſtes quàm cetera neceſſaria victu, prout ſingulorum ſuadebat conditio, miniſtrabat.

Ciuitates multas reparauit.

§. 13. Muros quoque ſeu mœnia Ciuitatum & Caſtrorum quamplurium, quæ in illius partibus à fidelibus tenebantur, fecit reparari ſolemniter, eaque alias muniri plenarie, prout neceſſitas ſuadebat.

Audita morte ſua matris ad Re. nãremeauit. & pia opera quamplurima exercuit.

§. 14. Verum prædictus Rex proceſſu temporis, intellecto quod matrem eius mors amara ſubtraxerat, & eidem Regno graue periculum imminere, de Procerum ſuorum conſilio, ad partes Franciæ remeauit, nunc ſanctitatis inſiſtens operibus, nunc Monaſteria & Hoſpitalia pauperum, nunc domos alias diuinis obſequiis dedicandas, (quæ longum eſſet enarrare per ſingula) conſtrui faciendo, eis de bonis propriis amplis dotibus deputatis, nunc etiam infirmos ac debiles in diuerſis Monaſteriis & Xenodochiis decumbentes, perſonaliter viſitans, ipſos verbis conſolatoriis confouebat, eis manibus propriis, flexo genu, potum & cibaria miniſtrando.

Monacho leproſo & c. alimenta ipſemet porrigebat.

§. 15. Cumque in Monaſterio Regali Montis Beluacenſis diœceſis quod idem Rex opere plurimum ſumptuoſo cũſtruxit, ac dotibus decorauit eximiis, Monachus quidam Leodegarius nomine moraretur, quem adeo lepræ morbus inuaſerat, quod abominabilis factus & deſpectus quamplurimum, manebat ſegregatus ab aliis, in quadam camera poſitus Monaſterij memorati, eiuſque oculi ob grauis infirmitatis pondus ſeu maliciam iam conſumpti, nihil omnino videbant, eorum foraminibus ſiue locis, rubeis & horridis iam effectis, quique naſum perdiderat, eius tumefactis non modicum labiis, & profunda fixura deſtructis, ac idem Rex eum, præſente duntaxat Abbate Monaſterij ſupradicti, perſonaliter viſitaret, ipſumque ſumentem cibum, vt poterat, inueniſſet, præfatus Rex præmiſſo benigne ſalutationis alloquio, flexit genua coram ipſo, & ſcindere manibus propriis carnes eidem appoſitas, bolos in os eius ſtudioſiſſime immittebat, & huiuſmodi non contentus obſequio, illatis dapibus eius iuſſione regalibus, de ipſis eidem Monacho miniſtrabat, loci aut ægri qualitatem horribilem non euitans, eodem Abbate vehementi ſtupore concuſſo, quod tanti ſublimitas Principis, talibus quantumcumque ſalubribus inuolui ſtudiis ac ſeruitiis poſſet occupari.

Infirmis Hoſpitaliũ frequenter obſequitur.

§. 16. Præterea cum dictus Rex hoſpitale Compendieñ ingreſſus, ad impendendum humanitatis obſequium infirmis in illo degentibus, & iam feſſus non modicum in labore, infirmum quemdam iuxta ſe poſitum conſpexiſſet, morbum, qui S. Eligij dicitur, patientem, & flexis genibus coram ipſo, morſellum piri remoto cortice poneret in os eius, ſanies de illius naribus affluens, fœdauit turpiter manus Regis, qui pie benigneque id tolerans, nec in aliquo exinde immutatus, lotis illico manibus, ſalubre quod inchoauerat obſequium, diligenter extitit perſecutus.

Eleemoſynas egenis deuotiſque perſonis elargitur, & dotes congruas maritandis virginibus ſub miniſtrat.

§. 17. Hic tenera circa ſeruos CHRISTI ac pauperes, aliaſque miſerabiles ac deuotas perſonas valde compatiens, ſe ipſum in eleemoſynarum elargitatem munificum exhibebat. Virginibus inſuper, quibus inopia effectum maritalis copulæ denegabat, ne illas in carnis lubricum labi contingeret, de dotibus congruis prouidebat, illud de bonis regalibus laudabiliter & ſalubriter expenſum reputans, quod in eleemoſynas & alios pios vſus conuerti pro tempore noſcebatur.

Fidei ſinceritatem in ſuo Regno ſeruauit.

§. 18. Hic prædicationibus, & aliis propoſitionibus verbi Dei, attentum accomodabat auditum, non auditor obliuioſus factus, ſed factor operis. Occurrebat hæreticæ prauitatis infectos, ne fidei Chriſtianæ cultores labe huius contagionis inficerent, de Regni prædicti finibus efficacibus ſtudiis expellendo, ac alias circa ſtatum eius prouidendo ſolicite, vt ab ipſo fomentis talibus prorſus excluſis, in eo fidei prædictæ ſinceritas rutilaret.

Chariſtia tempore, pauperibus obuenit.

§. 19. Cum vero aliquibus partibus dicti Regni ob ſterilitatem ſeu maliciam temporis, victualium cariſtia imminebat, ſtatim de ipſa rumoribus intellectis, certam illuc ſummam pecuniæ, prout ipſarum exigebat qualitas partium, per fidelem mittebat nuncium inter pauperes diuidendam.

Humili veſtium ornamento contentus eſt.

§. 20. Hic profecto humilitate ſublimis, ſublimitate humilis, in apparatu & veſtibus, quas frequenter pauperibus erogabat, poſt primum poſtliminium de vltramarinis partibus reditum, ſummæ humilitatis inſignia demonſtrauit. Non enim aureis vel argenteis ornamentis, non regalibus veſtibus, non variis vel griſeis, ſed aliis humilibus pellibus vſus fuit, ſæcularibus pompis à ſe penitus abdicatis.

Cilicium geſtat, carnemque multo ieiunio & caſtigatione coercet.

§. 21. Et ne feruorem ſpiritus, ſociæ carnis ardor extingueret, ſed mortificatione & repreſſione ipſius illum potius accendi contingeret, altiuſque ſuſtolli, & carnem ipſam, quam aſſidui aſperitate cilicij, prout aſſeritur, edomans, effrænæ ipſius libitũ, arctæ abſtinentiæ fræno coercuit, eiuſque nexibus alligauit, vt non voti proprij ducta libidine, non ſui deſiderij directa remigio, ſed ſalubri moderamine ſpiritus, tute ad licita pergeret, prouide ab illicitis abſtineret, diſtrictis enim corpus atterebat ieiuniis, priſcorum obſeruantiæ à Sanctis Patribus ordinatæ, nouorum auſteritatem adiiciens ſibi motu propriæ voluntatis indictam. Nam per totum quadrageſimale tempus, & quadraginta dies feſtum Natalis Domini præcedentes, ac omnium feſtiuitatum vigilias, necnon & quatuor tempora, quæ Catholica indicit Eccleſia, in ieiuniis & orationibus exiſtebat, delicioſis & curioſis cibariis vſui proprio penitus interdictis. In feſtiuitatum verò Virginis glorioſæ, ac Natalis Domini memorati vigiliis, & ſexta Feria maioris hebdomadæ, ieiunium obſeruabat, panis & aquæ dumtaxat modica ſuſtentatione contentus. Qualibet etiam die Veneris Quadrageſimæ ſupradictæ, ac totius Aduentus, ab eſu piſcium abſtinebat, multis præterea ſe vigiliis occupans, ne aliqua ſibi hora temporis inutiliter pertranſiret.

In lecto ligneo decumbit.

§. 22. Poſt eius reditum ſupradictum non in plũma vel paleis iacuit, ſed ſuper ligneum lectum portatilem, materacio ſimplici ſuperiecto, ſtramine nullo ſuppoſito, decumbebat.

Veritatis cultor extitit.

§. 23. Hic inſuper vitæ puritate prælucidus, ſincerus veritatis amicus extitit, hoſtiſque duriſſimus falſitatis.

Salubri eloquio, multorũ ſaluti profuit.

§. 24. Cuncta quoque ipſius eloquia ſalutis augmentum, operaque ſalubria hortabantur, demulcebant auditorum præcordia, & in eorum ædificationem multiplicem redundabant.

In ſubſidium Terræ Sanctæ iterum potenti exercitu proficiſcitur, & fixo exercitu in partibus Tunnitij, infirmitate præuentus feliciter obdormiuit in Domino.

§. 25. Cumque ad incrementa Catholicæ fidei, & liberationem celerem Terræ Sanctæ votis ardentibus anhelaret, in ipſius Terræ Sanctæ ſubſidium, aſſumpſit denuo ſignum Crucis, & denuo potenti & valido congregato nauigio, copioſa & ſtrenua comitiua ſuffultus, cum præfato Pictauiæ Comite, ſuiſque liberis & clar. mem. Regina Nauarræ, ipſius Regis filia, quæ in reditu debitum naturæ perſoluit, ad partes ſe tranſtulit tranſmarinas, præfato Carolo, qui tunc moram in Italiæ partibus contrahebat, Regis memorati veſtigia ſubſequente, ac tandem ad partes Tunnitij fœlici greſſu perueniens, inibi de magnatum ſuorum conſilio, caſtra fixit, & aduersùs Saracenorum incurſus exercens potentiæ ſuæ vires grauiſſimas, ob labores innumeros, quibus premebatur aſſiduè, infirmitates incurrit, qui diebus elapſis aliquibus infirmitatum ipſarum violentia ſuperatus, Sacramenta Eccleſiaſtica cum ſumma deuotione recepit, ac inſtante ſibi veriſimiliter hora mortis, oratione pro exercitu Chriſtiano præmiſſa, ſuam Domino deuotis precibus animam recommendans, ac literaliter exprimens verba ſequentia videlicet, Pater in manus tuas commendo ſpiritum meum, fœliciter migrauit ad CHRISTVM, ſupernis delicijs fruiturus.

Miraculis poſtea claruit.

§. 26. Verum cum vitæ huiuſmodi functus curriculo, verius viueret quam vixiſſet, noluit Altiſſimi Filius, quem idem tota mentis affectione dilexerat, tam deuoti Principis, tantique propugnatoris fidei orthodoxæ, Mundo ſupprimi ſanctitatem, vt quemadmodum meritorum pluralitate præfulſerat, ſic miraculorum diuerſitate clareſceret, & qui eum pleniſſima deuotione coluerat, iam

ſecum

ſecum in cœleſti Palatio collocatus, venerabiliter coleretur. Nam contractis, artuum extenſione ſibuenit, curuis terram ferè tangentibus faciem, plene reſtituit, eorum ſurſum erectis vultibus, ſanitatem; ſtrumoſis beneficium liberationis impendit.

Mulieris brachium aridũ liberauit. §. 27. Mulierem quandam, cuius brachium aridum & omnino impotens exiſtebat, ab infirmitate huiuſmodi liberauit.

Et alterius. §. 28. Quidam quoque, cuius velut emortuum pendebat brachium, per eiuſdem Sancti virtutem, gratiam curationis obtinuit.

Paralyticos & alios ſanos fecit. §. 29. Quampluribus paralytico morbo percuſſis, & aliis qui diuerſis languoribus tenebantur, plena reddita ſoſpitate.

Cæcoſque & alios. §. 30. Cæciſque viſu; ſurdis auditu; claudis greſſu: illius inuocato nomine reſtitutis.

Has & alia miracula fecit. §. 31. His & quampluribus aliis, Sanctus ipſe coruſcauit miraculis glorioſis, quorum ſeriem præſentibus non duximus inſerendam.

Vnde communis & generalis debet eſſe omnium lætitia. §. 32. Gaudeat itaque domus inclyta Franciæ, quæ talem ac tantum Principem genuit, per cuius merita ſublimiter illuſtratur lætetur deuotiſſimus Franciæ Populus, quod tam electum, tam virtuoſum Dominum meruit obtinere. Exultent Prælatorum & Cleri præcordia, quod præfatum Regnum tam claris miraculorum ipſius Regis inſignijs propenſius decoratur. Iucundentur & procerum, magnatum, nobilium, & militum pectora, quod per ſanctiſſima opera dicti Regis eiuſdem Regni ſtatus donis multiplici prærogatiua ſuſtollitur, & quaſi ſolis radius eluceſcit.

Et hic Pont. ipſum Ludouicum S. Confeſſorum Catalogo adſcribit. §. 33. Ceterum quia quos ſuperni Regis clementia corona gloriæ in cœlo magnificat, deuotè à fidelibus in hac terreſtri patria conuenit venerari, Nos de ſanctitate vitæ, ac miraculorum veritate ipſius Beatiſſimi Ludouici curioſæ ac ſolemnis inquiſitionis diligentia, & diſtricti examinis diſcuſſione præmiſſis, plenariam certitudinem obtinentes, ipſum de communi Fratrum noſtrorum, & Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apoſtolicam exiſtentium, conſilio & aſſenſu, die Dominico 3. Idus Auguſti Sanctorum Catalogo duximus adſcribendum.

Feſtumque ipſius die 25. Aug. celebrari iuſſit. §. 34. Ideoque Vniuerſitatem veſtram monemus & hortamur attente, per Apoſtolica ſcripta mandantes, quatenus in craſtinum B. Bartholomæi Apoſtoli, cum fœlix ipſius anima, tunc de carnis erepta vinculis, aſtra petens, cæleſtem aulam adiuerit, æternis gaudiis potitura, Feſtum ipſius Sancti deuotè & ſolemniter venerari coleque ſtudeatis, vt eius interuenientibus precibus, & hic ab imminentibus poſſitis liberari periculis, & in futuro ſalutis perpetuæ præmium obtinere.

Sepulchrum eiuſdem viſitantibus indulgentias concedit. §. 35. Vt autem ad venerabile ſepulchrum ipſius feruentius & copioſiùs Fidelium confluat multitudo, ac celebrius eiuſdem ſolemnitas peragatur, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui reuerenter illuc in eodem feſto annuatim acceſſerint, eius ſuffragia petituri, de omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, auctoritate confiſi, vnum annum & quadraginta dies. accedentibus verò annis ſingulis ad prædictum Sepulchrum, infrà eiuſdem feſti Octauas, quadraginta dies de iniunctis ſibi pœnitentiis miſericorditer relaxamus.

D. P. An. 3. die 11. Aug. Datum apud Vrbem Veterem, 3. Idus Auguſt. Pont. noſtri anno 3.

VII. Inſtitutio Sanctiſſimi Iubilæi, plenariæque peccatorum remiſſionis, pro quolibet centeſimo anno, Baſilicas SS. Petri, & Pauli Apoſtolorum de Vrbe viſitantibus.

Immutatus pluries fuit à Summis Pontificibus hic centeſimus annus, & tandem à Paulo II. ad vigeſimum quintum reductus fuit, vt infrà in eius conſt.7. Ineffabilis. Et addita etiam fuit aliarum duarum Eccleſiarum viſitatio, vt hæc omnia leguntur infr. in conſtitut.58. Clem. VIII. Annus.

Iubilæum Anni Sancti 1625. indixit S.D.N. Vrb. VIII. vt infr. tom.4. in eius conſtit. 16. Omnes gentes, ad quam pleniſſime notaui.

BONIFACIVS EPISCOPVS, &c. Ad perpetuam rei memoriam, &c. *Edita An. D. 1300.*

Antiqua Indulgentiarum conceſſio pro accedentib. ad Baſilicam S. Petri. ANtiquorum habet fida relatio, quod accedentibus ad honorabilem Baſilicam Principis Apoſtolorum de Vrbe, conceſſæ ſunt magnæ remiſſiones, & indulgentiæ peccatorum.

Confirmatio huius Pont. §. 1. Nos igitur qui iuxta officij noſtri debitum ſalutem appetimus, & procuramus libentius ſingulorum, huiuſmodi remiſſiones & indulgentias omnes & ſingulas, ratas & gratas habentes, ipſas auctoritate Apoſtolica confirmamus, & approbamus, & etiam innouamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Conceſſio plenaria indulgentia pro viſitantib. quolibet centeſimo anno, Baſilicas SS. Petri & Pauli de Vrbe. §. 2. Vt autem Beatiſſimi Petrus & Paulus Apoſtoli, eo amplius honorentur, quo eorum Baſilicæ de Vrbe deuotius fuerint à fidelibus frequentatæ, & fideles ipſi ſpiritualium largitione munerum, ex huiuſmodi frequentatione magis ſenſerint ſe refertos, Nos de omnipotentis Dei miſericordia, & eorumdem Apoſtolorum eius meritis & auctoritate confiſi, de fratrum noſtrorum conſilio, & Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis, omnibus in præſenti anno milleſimo trecenteſimo, à feſto Natiuitatis Domini noſtri IESV CHRISTI præterito proximè inchoato, & in quolibet anno centeſimo ſecuturo, ad Baſilicas ipſas accedentibus reuerenter, verè pœnitentibus & confeſſis, vel qui verè pœnitebunt, & confitebuntur, in huiuſmodi præſenti, & quolibet centeſimo ſecuturo annis, non ſolum plenam & largiorem, imo pleniſſimam omnium ſuorum concedemus & concedimus veniam peccatorum.

Deſignatio dierum viſitationis. §. 3. Statuentes, vt qui voluerint huiuſmodi indulgentiæ à nobis conceſſæ fieri participes, ſi fuerint Romani, ad minus triginta diebus continuis, ſeu interpolatis, & ſaltem ſemel in die, ſi verò peregrini fuerint, aut forenſes, ſimili modo diebus quindecim, ad Baſilicas eaſdem accedant. Vnuſquiſque tamen plus merebitur, & indulgentiam efficacius conſequetur, qui Baſilicas ipſas amplius & deuotius frequentabit. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 6. die 25. Febr. Dat. Romæ apud S. Petrum, 8. Kalend. Martij, Pontif. noſtri anno 6.

Erectio Studij generalis in Ciuitate Firmana, prouinciæ Marchiæ Status Eccleſiaſtici, cum priuilegiis, gratiis & indultis Studij Bononienſis. VIII.

Hanc erectionem approbauit Calix. III. die 26. Ian. 1455. & Sixt. V. infr. in ſua conſt. 9. Muneris, vbi hoc idem ſtudium tunc fere extinctum renouauit.

De Studij Bononienſis priuilegiis, vide infrà in conſtitut. 69. Pij IV. Sacri. Et alia de Lectoribus & Scholaribus eiuſmodi Studiorum, in præcit. conſt. Sixt. V. notabo.

BONIFACIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1303.*

Exordium. IN ſupremæ dignitatis Apoſtolicæ ſpecula ſuperni diſpenſatione Conſilij licèt immeriti conſtituti, ad vniuerſas fidelium regiones nobis creditas eorumque profectus, & commoda tanquam vniuerſalis gregis Dominici paſtor, commiſſæ nobis ſpeculationis aciem, quantum nobis ex alto permittitur, intendentes, fidelibus ipſis ad quærendum literarum ſtudia, per quæ diuini nominis ſuæque fidei Catholicæ cultus protenditur, iuſtitia colitur, tam publica quàm priuata res geritur vtiliter, omnibuſque proſperitas humanæ conditionis augetur, libenter fauores gratioſos impendimus, & opportunæ commoditatis auxilia liberaliter impertimur.

§. 1. Cum

Ciuitas Firmana ſupplicat Papæ pro erectione ſtudij generalis.

§. 1. Cum itaque nuper pro parte dilectorum filiorum Communitatis, & hominum Ciuitatis noſtræ Firmanæ prouinciæ Marchiæ Anconitanæ propoſitum fuerit coram nobis, quod ipſi non ſolum ad vtilitatem & proſperitatem huiuſmodi reipublicæ ac incolarum, Caſtrorum, & Terrarum eis ſubiectarum, ſed etiam aliarum partium vicinarum laudabiliter intendentes, in Ciuitate Firmana, tamquam in inſigniori loco & magis ad hoc commodo & idoneo, cuique aeris viget temperies, victualium vbertas, ceterarumque rerum ad humanum vſum pertinentium copia reperitur, deſiderent plurimum, fieri & ordinari per Sedem Apoſtolicam Studium generale, in qualibet licita facultate, vt ibidem fides ipſa dilatetur, erudiantur ſimplices, æquitas ſeruetur, iudicij vigeat ratio, illuminentur mentes, & intellectus hominum illuſtrentur.

Qui in d. Ciuitate, illud adinſtar Studij Bononien. erigit, eiuſque priuilegia eidem concedit. At Sixt. V. in conſt. 10. cum. eiuſ ſtudiorum generalium priuilegia tribuit.

§. 2. Nos præmiſſa, & etiam eximiam fidei & deuotionis conſtantiam, quam ipſi homines, & Communitas ad Nos & Sanctam Romanam Eccleſiam fidemque Catholicam gerere dignoſcuntur, attente conſiderantes, feruenti deſiderio inducimur, quod Ciuitas ipſa ſcientiarum ornetur muneribus, ita vt viros producat conſilij maturitate conſpicuos, virtutum redimitos ornatibus, ac diuerſarum facultatum dignitatibus eruditos, de quorum plenitudine hauriant vniuerſi litterarum cupientes imbui documentis. Iis igitur omnibus, & præſertim idoneitate dictæ Ciuitatis quæ ad multiplicanda ſane doctrinæ ſemina, & germina ſalutaria producenda magis congrua & accommoda inter alias Ciuitates, terras, loca & oppida dictæ prouinciæ fore dicitur, diligenti examinatione penſatis, non ſolum ad ipſius Ciuitatis, ſed etiam regionum circumiacentium incolarum commodum & profectum, paternis affectibus anhelantes, prædictorum Communitatis & hominum in hac parte ſupplicationibus inclinati, ad laudem diuini nominis, & fidei propagationem orthodoxæ auctoritate Apoſtolica ſtatuimus, & etiam ordinamus, vt in eadem ciuitate de cetero ſit Studium generale, ad inſtar Studij Bononienſis, illudque perpetuis temporibus inibi vigeat, tam in Theologia, Iure Canonico, & Ciuili, & artibus, quam alia qualibet licita facultate. Quodque legentes, & ſtudentes ibidem, omnibus priuilegiis, libertatibus & immunitatibus conceſſis magiſtris in Theologia & Doctoribus legentibus, & ſtudentibus commorantibus in Studio Bononienſi, gaudeant, & vtantur.

Doctorandiq; Firman. præſcribit. Vide hac v. tam in hoc Sixt. V. citato rub.

§. 3. Ad quod illi qui proceſſu temporis brauium meruerint, in illa facultate in qua ſtuduerunt obtinere, ſibique docendi licentiam vt alios erudire valeant, ac magiſterij ſeu doctoratus honorem petierint elargiri, per Magiſtrum, ſeu Magiſtros vel doctores illius facultatis, in qua examinatio fuerit facienda, Venerabili fratri noſtro Epiſcopo Firmano pro tempore exiſtenti, vel eius ſufficienti & idoneo Vicario, quem ad hoc idem Epiſcopus duxerit deputandum, Eccleſia verò Firmana vacante, illi, qui ad hoc per dilectos filios Capitulum ipſius Eccleſiæ Firmanæ deputatus extiterit, præſententur. Idemque Epiſcopus aut deputatus, vt præfertur Magiſtris & Doctoribus in eadem facultate actu ibi legentibus conuocatis, illos in iis quæ circa promouendos ad magiſterij, ſeu doctoratus honorem requiruntur, iuxta modum & conſuetudinem quæ ſuper talibus in generalibus Studiis obſeruantur, examinare ſtudeat diligenter, eiſque ſi ad hoc ſufficientes & idonei reperti fuerint, huiuſmodi licentiam tribuat, magiſterij & doctoratus honorem conferat, & etiam largiatur.

Scholaribus huius ſtudij doctoratus facultate aliis docendi, etiam in aliis ſtud. generalib. cõcedit. Hoc videri d. conſt. Sixt. V. etc. eo rub.

§. 4. Illi verò qui in eodem Studio dictæ Ciuitatis examinati & approbati fuerint, ac docendi licentiam, & honorem huiuſmodi obtinuerint, vt eſt dictum, ex tunc abſque examine & approbatione alia, legendi & docendi tam in prædicto ipſius Ciuitatis, quam in ſingulis aliis generalibus Studiis, in quibus voluerint legere & docere, ſtatutis & conſuetudinibus quibuſcumque contrariis, Apoſtolica auctoritate, vel quacumque firmitate alia roboratis, nequaquam obſtantibus, plenam & liberam habeant facultatem. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 9. die 16. Ian.

D. Romę apud S. Petrum, 17. Kal. Febr. Pont. noſtri an. 9.

Bullar. Mag. Tom. I.

Inſtitutio Studij generalis in Alma Vrbe, cum priuilegiis pro Doctoribus, & Scholaribus.

Studium Iuris Canonici & Ciuilis, iam inſtituerat Romæ Innoc. IV. vt in cap. 2. de Priuileg. in 6. Lectoreſque linguæ Hebraicæ, Arabicæ, & Caldeæ introduxit Clem. V. vt in Clem. 1. de Magiſtr. Et harum trium linguarum ſtudia apud Regulares innouauit Paul. V. vt in ſua conſtit. 65. Apoſtolicæ. Lectionem verò Theologiæ generaliter haberi decreuit Concil. Trid ſeſſ. 5. cap. 1.

Regimen huius Studij, & facultas creandi Doctores Iuris Canonici & Ciuilis, ſpectat ad Collegium Aduocatorum Conſiſtorialium ex conſt. 62. Sixt. V. Sacri, Prout & promouendi ad gradus Philoſophiæ & Medicinæ ſpectat ad Collegium Medicorum Phyſicorum Vrbis, ex conſt. 20. Iul. III. Meritis. Protectio autem eſt Congregationis Cardinalium, vt in conſt. 74. Sixt. V. Immenſa. Scio etiam hunc Boniſac. Pont. prima Iulij huiuſmet anni in Ciuitate Aueniονis, generale quoque Studium erexiſſe, ſed eius Bullam vix poſt hanc impreſſionem habere potui.

Erexit nouiſſimè in hoc Studio Cathedram Rhetoricæ cum annuæ prouiſionis aſſignatione, necnon priuilegiorum, & indultorum, quibus alij Cathedratici dicti Gymnaſij gaudent, communicatione, & eam conceſſit Auguſtino Maſcardo S.D.N. Vrb. VIII. in eius conſt. 84. Militantis infr. tom. 4.

Edita An. D. 1303.

BENEDICTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Abbati Monaſterij S. Laurentij extra muros, & Priori Baſilicæ ad ſancta Sanctorum, ac Archipreſbytero Eccleſiæ S. Euſtachij de Vrbe. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa huius erectionis ſtudij in Vrbe.

IN ſupremæ præeminentia dignitatis diuini diſpoſitione conſilij conſtituti, ad vniuerſas fidelium regiones noſtræ vigilantiæ creditas tamquam Paſtor Dominici gregis aciem Apoſtolicæ conſiderationis extendimus, ad earum profectum quantum nobis ex alto permittitur intendentes: ſed ad vrbium Vrbem, Romanam videlicet ciuitatem, quam diuina clementia ſtatuit caput Orbis, eò attentionis meditationis intuitum retorquemus, quo principalius in eadem noſtri ſedem Apoſtolatus cœleſtis diſpoſitio ſtabiliuit, & firmauit Eccleſiæ fundamenta. Hanc profecto nimirum inter ceteras vrbes ſub Chriſtianæ religione fidei militantes, vberioris affectionis prærogatiua proſequimur, ſtudioſius Apoſtolicis munimus præſidiis, & condignis libentius gratiis honoramus, ideoque feruenti non immerito deſiderio ducimur, quod eadem Vrbs quam diuina bonitas tot gratiarum dotibus inſigniuit, ſcientiarum etiam fiat fœcunda muneribus, vt viros producat conſilij maturitate conſpicuos, virtutum redimitos ornatibus, ac diuerſarum facultatum dogmatibus eruditos, ſitque ibi fons ſcientiarum irriguus, de cuius plenitudine hauriant vniuerſi litteralibus cupientes imbui monumentis.

Erectio ſtudij Romani, cum priuilegiis ſtudiorum generalium.

§. 1. Ad hunc igitur vniuerſalem profectum non ſolum incolarum Vrbis ipſius, & circumpoſitæ regionis, ſed & aliorum qui præter hoc quaſi continuo de diuerſis Mundi partibus confluunt ad eamdem, ſtudio paternæ ſollicitudinis intendentes, diligenti ſuper hoc cum fratribus noſtris deliberatione præhabita, de ipſorum conſilio auctoritate Apoſtolica duximus ſtatuendum, quòd in Vrbe prædicta perpetuis futuris temporibus generale vigeret ſtudium in qualibet facultate, ac docentes & ſtudentes ibidem, omnibus priuilegiis libertatibus & immunitatibus conceſſis Doctoribus & Scholaribus in Studiis generalibus commorantibus, gaudeant & vtantur.

Priuilegium fori, quod Doctores & Scholares non citentur in Cur. Capit.

§. 2. Et ne huiuſmodi ipſorum ſtudium (quod de bono ſemper in melius dirigi cupimus) perturbari contingeret, auctoritate prædicta decreuimus, vt Doctores, vel Scholares in huiuſmodi Rom. ſtudio commorantes, non poſ-

S ſint

ſint inuiti in Cur. Capitolij occaſione qualibet ciuiliter vel criminaliter conueniri, niſi forſan (quod abſit) homicidium per aliquem vel aliquos de eodem Studio Romano perpetrari contingeret: quo caſu Vicarius Rom. Pont. contra Clericos, Senator verò vel Senatores qui pro tempore fuerint in Vrbe prædicta, contra Laicos procedant, & faciant quod iuſtitia ſuadebit.

Exemptio à bellis.

§. 3. Nec ad aliquas contributiones in talijs aut collectis quæ imponerentur pro tempore habitatoribus dictæ Vrbis, ſeu aliqua obſequia communi Vrbis ipſius præſtanda, prætextu moræ, quam in eadem Vrbe contraherent, vel aliqua pedagia ratione rerum ſuarum, quas ad dictum Romanum ſtudium deferri, vel exinde reportari facerent, doctores aut ſcholares eiuſdem Romani ſtudij teneantur.

Priuilegium quo ad penſiones domorum.

§. 4. Quodque penſiones domorum, quas doctores vel ſcholares in eadem Vrbe ſtudiorum cauſa morantes inhabitarent, taxari debeant per duos taxatores, quorum vnum ipſi doctores & ſcholares, & alterum commune ipſius Vrbis eligant, & ſi ij duo concordare nequiuerint, ſtetur taxatione tertij taxatoris ab eiſdem doctoribus & ſcholaribus eligendi, ac vltra taxationem huiuſmodi nihil ab eis poſſit exigi nomine penſionis pro domibus antedictis.

Priuilegium fori, quod eorum cauſæ coram Vicario Vrbis, aut Rectore Studij cognoſcantur.

§. 5. Et licèt Roma communis ſit patria, ſi tamen quiſpiam litem contra ſcholares peregrinantes cauſa ſtudiorum in illa ſuper aliquo negotio mouere voluerit (huiuſmodi rei optione data ſcholaribus ipſis) eos coram Domino, aut Magiſtro ſuo, vel prædicto Vicario conueniat, iuxta legitimam ſuper hoc editam ſanctionem, & qui contrafecerint, pœnam dictæ ſanctionis incurrant. Rectores quoque quos doctores & ſcholares eiuſdem Romani Studij pro tempore duxerint eligendos, in ipſos doctores, & ſcholares ac familiares ipſorum, tam circa cognitionem & deciſionem cauſarum ciuilium & criminalium ciuiliter motarum, & etiam criminaliter in criminibus leuioribus, quam ipſorum corrigendos exceſſus leues, ordinariam obtineant poteſtatem.

Priuilegium quo ad reſidentiam.

§. 6. Vt autem doctores & ſcholares prædicti eo liberius intendere ſtudio valeant, ac proficere in eodem, quo maioris fuerint gratiæ fauore muniti, ipſis auctoritate prædicta conceſſimus, vt dum huiuſmodi ſtudio docendo, vel audiendo inſiſterent, fructus, redditus & prouentus omnium beneficiorum ſuorum cum cura, vel ſine cura, etiamſi eorum aliqua perſonatus vel dignitates exiſterent, cum ea poſſint integritate percipere (quotidianis diſtributionibus dumtaxat exceptis) cum qua illos perciperent, ſi in eccleſiis in quibus illa obtinent, perſonaliter reſiderent, & ad reſidendum in eis interim minimè teneantur, neque ad id à quoquam valeant coarctari. Nec obſtantibus quibuſcumque ſtatutis & conſuetudinibus cõtrariis, dictarum Eccleſiarum iuramento, confirmatione Sedis Apoſtolicæ, vel quacumque firmitate alia roboratis, etiamſi de illis ſeruandis per ſe, vel per procuratores ſuos præſtiſſent forſitan iuramentum.

Deputatio executorum huius conſtitutionis.

§. 7. Verum quia non ſufficit priuilegiorum & indulgentiarum aliquibus dare præſidia, niſi ſint qui ſuper iis eos manuteneant & defendant, cum parum ſit in Ciuitate ius eſſe, niſi qui illud tueatur exiſtat, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus, vos, vel duo aut vnus veſtrum, per vos vel alium ſeu alios eiſdem Doctoribus, ac ſcholaribus qui in eodem Romano ſtudio pro tempore fuerint, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, non permittatis eos, vel eorum aliquos contra huiuſmodi ſtatuti, conſtitutionis & conceſſionis noſtrarum tenores ab aliquibus moleſtari. Moleſtatores huiuſmodi, necnon contradictores quoſlibet, & rebelles, quicumque & cuiuſcumque conditionis fuerint, aut ſtatus, etiamſi Pontificali, vel alia quauis præfulgeant dignitate, auctoritate Apoſtolica, poſtpoſita appellatione compeſcendo.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obſtantibus ſupradictis, ſeu de duabus dietis edita in Concilio generali & noſtra, qua cauetur, quod Conſeruatores à Sede deputati prædicta aliquos vltra vnam dietam à fine Diœceſis eorumdem trahere non præſumant, & quibuſcumque aliis conſtitutionibus contrariis, dummodo vltra tertiam, vel quartam dietam extra ſuam Diœceſim aliquis auctoritate præſentium non trahatur, aut ſi aliquibus ab eadem ſit Sede indultum, vel in poſterum indulgeri contingat, quod excommunicari, ſuſpendi, vel interdici non poſſint per literas Apoſtolicas, impetratas, vel etiam impetrandas, niſi eædem literæ impetrandæ plenam & expreſſam fecerint de indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſlibet literis, & indultis Apoſtolicis, per quas, præſentibus non expreſſis, vel totaliter non inſertis noſtræ iuriſdictionis explicatio in hac parte poſſet quomodolibet impediri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum in noſtris literis mentio ſit habenda. Volumus autem, quod quilibet veſtrum, etiam ſuper negotio per collegam ſuum in hac parte primitus inchoato, ſe intromittere valeat, & procedere in eodem prout, & quotiens fuerit opportunum.

Dat. Anagniæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1303. 8. Idus Iunij, Pontificatus noſtri anno nono. *Dat. P. A. 9. die 6. Iunij.*

Erectio Studij generalis, in Ciuitate Auenionis, Galliæ Narbonenſis, ſub ditione Status Eccleſiaſtici. alias X.

Hic idem Pontifex ſimile Studium max inſtituit in Vrbe, vt in eius conſt. præcedenti. Et aliud in Ciuitate Firmi, Prouinciæ Piceni, vt refertur à Sixt. V in eius conſt 95 muneris infr. tom. 2.

BONIFACIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1303.*

Studiorum & ſcientiarum commendatio.

Conditoris omnium immenſa benignitas eidem hominem, quem poſt perceptionẽ mortiferi guſtus ad perfectionem diſcretionis efferre naturalis ratio non poterat, ſciẽtiarum artiumque decreuit dogmatibus erudiri. Sicque dono dato diuinitus plurium idiomata nationũ, ſub diuerſarum linguarum varietate diffuſa, in vnum cõueniunt loquendi commercium, latinitatis ordine literalis. Sic geſta patrum, & principum redacta ſunt, & rediguntur in monumenta librorum. Sic veri & falſi certamina, certis rationibus & argumentis probabilibus dirimuntur. Sicque generationis & corruptionis corporum vniuerſorum ſimplicitas, elementorum qualitate diſcernitur. Sic etiam vocum ſonoritas, pari cõcordia prodit in iubilum, & documẽto colligitur qualiter in diuinis obſequiis modulatione muſica Domino ſeruiatur. Sic terminorum extrema ſcholaſtica doctrina metitur, quaſlibet longitudinis & latitudinis, ſublimitatis, & profundi diſtantias, punctorum ſeu menſurarũ connumeratione diſtinguens. Sic de ſupernorum eſſentia corporum prout mouentur & conſiſtunt in ordine, Philoſophiæ perſcrutatio arte nititur habere notitiam, licèt ſit res intellectu difficilis, & aciem humanæ rationis tranſcẽdat. Sic datur Iuris vtriuſque cognitio, querela iurgioſa dirimitur, & quod ſuum eſt, redditur vnicuique. Sic quoque ad ſacratum acceditur altitudinem ſcripturarum, & eliciunt viuificans ſpiritus de literæ viſceribus occidentis. Expedit igitur ſingulis regionibus orthodoxis, vt in eis habeantur viri induſtrij, literarum decore, ſcientiis & virtutibus prælignati, vt ſingula ſic ipſorum conſiliis prouidis, & conſulta prouidentia dirigantur, quod earum incolæ ſubiectitudinis obſeruantia glorioſi viuant & regnent, & quietis beatitudine gratulentur. Tales ſiquidem viros, infuſa eis cælitus gratia literale ſtudium efficit, paruulos ſuauitatis lactans dulcedine, cibans adultos vberius, & prouectos maioris vbertatis delectatione fæcundans, dum circa ipſum ſtudioſa ſedulitate verſantur. De his profectò non indignè accipitur, quod refulſit ſol in clypeos aureos, qui ſunt iuſtitiæ defenſores, facta cauſarum ambigua dirimentes. Qui ſuæ defenſionis viribus, in rebus publicis ac priuatis, lapſa erigunt, fatigata reparant, nec minus humano generi per ſcientiarum cooperationem prouident, quàm ſi præliis ac vulneribus, patriam parenteſque ſaluarent. Ac Iuſtiniana ſanctio non ſolum illos imperio militare decreuit, qui gladiis, clypeis & thoracibus muniuntur, ſed alios qui præſidio glorioſi muniminis, laborantium ſpem, vitam poſte-

poſteroſque defendunt, ne potentiorum manus validior efficiat humiliores iniuriis, prematque iacturis clypeo iuſtitiæ non aditos. Tales vtique clypeos aureo titulo merito præſignauit auctoritas, cum per aurum virtutum nobilitas, & per ſcutum fortitudo fidei deſignentur. Habet enim ſcientia incomparabiles theſauros deliciarum, omniumque bonorum gratiam largitur ad plenum.

Vbique ipſa Studia in locis aptis inſtituenda. §. 1. Nos itaque profectibus publicis ex debito paſtoralis officij, cui dante Domino præſidemus, efficacibus ſtudiis intendentes, ingenti vtique deſiderio ducimur, & cura propenſioris ſolicitudinis excitamur, vt ſtudia literarum, per quæ ſcientiarum theſaurus acquiritur, ac ad ſpiritualis & temporalis gaudij gloriam peruenitur, laudabilibus incrementis dirigantur vbilibet, ac propenſius inualeſcant, & in illis potiſſimè locis & partibus, quæ idonea & accommoda fore noſcuntur, ad multiplicanda doctrinæ ſemina, & germina ſalutaria producenda,

Inter quæ loca, Ciuitas Auenion. adnumeratur. §. 2. Cum itaque Auenionen. Ciuitas ob ipſius commoditates & conditiones quamplurimas, habilis & apta non modicum huiuſmodi ſtudio cenſeatur,

Hic igitur Pontif. in ea, erigit Studium generale. §. 3. Nos pro vtilitate publica credentes multipliciter expedire, vt in Ciuitate prædicta cultores ſapientiæ inſerantur, fructum vberem largiente Domino in tempore producturi, præſentium auctoritate concedimus, vt in Ciuitate prædicta ſit & habeatur de cetero Studium literarum generale, in quo Magiſtri doceant, & Scholares liberè ſtudeant & audiant, in quauis licita facultate. Ac ſi qui proceſſu temporis in eodem Studio fuerint, qui ſciẽtiæ brauium aſſequuti, docendi ſibi licentiam, vt alios licenter erudire valeant, petierint exhiberi, Sancimus vt in Iure Canonico & Ciuili, ac in Medicina & liberalibus artibus examinati poſſint ibidem, & in facultatibus ipſis dumtaxat Magiſterij titulo decorari.

Formáque doctorandi, præſcribit. §. 4. Statuentes vt quotient ad id aliqui fuerint promouendi, præſententur Epiſcopo Auenionenſi pro tempore exiſtenti. Qui Magiſtris facultatis illius in qua examinatio fuerit facienda, in eodem Studio præſentibus conuocatis, eos gratis, & difficultate ſublata qualiter de ſcientia, facundia, modo legendi, & aliis quæ in promouendis ad Doctoratus ſeu Magiſteriatus officium requiruntur, examinare ſtudeat diligenter, & illos quos idoneos repererit, petito ſecrete Magiſtrorum eorumdem conſilio, quod vtique conſilium in ipſorum conſulentium diſpẽdium vel iacturam reuelari quomodolibet, ſub diuinæ maledictionis interminatione diſtrictius prohibemus, approbet & admittat, eiſque petitam licentiam largiatur. Alios minus idoneos penitus repellendo, poſtpoſitis omnino gratia, odio vel timore. Ceterum ne vacante Sede Auenione contingat, volentes promoueri ad Magiſterium impediri, volumus vt promouendi huiuſmodi, vacationis tempore, Præpoſito Auenionen. Eccleſiæ præſententur, qui eos examinet, & examinatos approbet vel reprobet, ſecundùm modum in Epiſcopo prætaxatum.

Doctorib. priuilegium vbique legendi tribuit. §. 5. Illi autem qui in Ciuitate prædicta examinati & approbati fuerint, ac docendi licentiam obtinuerint vt eſt dictum, ex tunc abſque examinatione vel approbatione alia legendi, & docendi vbique in facultate illa in qua fuerint approbati, plenam & liberam habeant facultatem, nec à quoquam valeant prohiberi,

Eorumdem iuramentorum requirit. §. 6. Sane veritè in iam dictis examinationibus procedatur, præcipimus, vt Magiſtri legere in eodem Studio cupientes, antequam incipiant, præſtent publice iuramẽtum, quod ipſi vocati ad examinationes eaſdem perſonaliter venient, niſi fuerint legitimo impedimento detenti, & gratis, ſine difficultate, odio & amore poſtpoſitis, dabunt examinatori fidele conſilium, vtrùm examinati digni approbari debeant, & indigni merito reprobari. Qui verò iuramentum huiuſmodi præſtare noluerint, nec ad legendum, nec ad examinationes eaſdem, nec etiam ad aliqua Vniuerſitatis ipſius Studij commoda vel beneficia vllatenus admittantur.

Doctorib. & Scholaribus priuilegia Studiorum generalium concedit. §. 7. Vt autem Doctores & Scholares prædicti, eo libentius valeant intendere ſtudio, ac proficere in eodem, quo ſe munitos agnouerint gratia & fauore, eis auctoritate prædicta concedimus, vt dum huiuſmodi Studio docendo vel audiendo duxerint inſiſtendum, omnibus priuilegiis, libertatibus & immunitatibus conceſſis Doctoribus & Scholaribus in ſtudiis generalibus commorantibus gaudeant, & vtantur.

Sanctio pœnalis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Anagniæ Kal. Iulij, Pont. noſtri anno nono. *D. P. An. 9. die 1. Iulij.*

BENEDICTVS X. DICTVS XI. PONT. CXCVI. ANNO DOMINI MCCCIII.

BEnedictus X. dictus XI. Ordinis Prædicatorum, Magiſter Frater Nicolaus Bocaſinus, anteà dictus, natus in vico S. Bartholomæi Taruiſij Venetiarum, Patre Bocaſio, Epiſcopus Cardinalis Oſtienſis, & Veliternus. Creatur Romæ 12. Kal. Nouembris 1303. Coronatus die 6. Kal. Nouemb. eodem anno. Sedit menſes 8. dies 6. Creauit Cardinales 3. Obiit Peruſij Nonis Iulij anno 1304. Sepultus in Templo S. Herculani ad Prædicatores. Vacauit ſedes menſes 10. dies 28.

Noua confirmatio Ordinis Fratrum Seruorum B. MARIÆ Virginis ſub Regula S. Auguſtini. I.

Eumdem Ordinem gratijs, & priuilegijs donarunt Clem. VI. Conſt. 2. Regimini hic infr. & Vrban. VI. Conſtit. 2. Sacroſancta, & Pius V. in conſtit. 44. Romanus infr. tom. 2. & Conſt. 103. Poſtquam, ac Clemens VIII. reformauit in Conſt. 119. Quoniam infr. tom. 3.

Hunc Ordinem ſicut in Eremo Senario apud Ciuitatem Florentiæ ortum habuiſſe, ita ibidem reſtitutum fuiſſe, anno 1593. videre eſt in conſt. 80. Clementis VIII. infrà lib. 3. Decet. cum ibi not. Regulam autem Confratrum Tertij Ordinis, vide in conſtit. 15. Martini V. Sedit, infrà in hoc libro.

BENEDICTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Generali & Vniuerſis Prioribus & Fratribus Seruorum S. Mariæ, Ordinis S. Auguſtini. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1304.*

Exordium. DVM leuamus in circuitu oculos noſtros, & gregem Dominicum, nobis licèt immeritis, diuina diſpoſitione commiſſum, vndique iuxta paſtoralis officij debitum contemplamur, vigilem quantum nobis ex alto permittitur, curam libenter impendimus, vt cultores vineæ Domini DEI Sabaoth, ſic cultum ſalutis intendant, quod eadem Vinea

palmites diffuſos extendens, ſalutarium producat fructuum vbertatem. Et licèt erga ſingulos cultores huiuſmodi, perſonas videlicet Eccleſiaſticas, Apoſtolica ſollicitudo verſetur, erga tamen viros Religioſos, qui contemplationi cæleſtium, mundanis relegatis illecebris, piæ vitæ ſtudio, ſine intermiſſione deſudant, eo propenſiorem nos decet diligentiam adhibere, quo ipſi pro Religionis fauore ſunt amplius Apoſtolicis præſidiis confouendi.

Significatur hic Ordo à Sede Apoſtol. iam confirmatus videatur.

§. 1. Sanè vos, qui Ordinem Sancti Auguſtini per Sedem Apoſtolicam approbatum profitemini & ſeruatis, & deuotionis affectu, quem geritis ad B. MARIAM Virginem glorioſam, aſſumitis vobis vocabulum ab eadem, vos ſeruos eiuſdem Virginis humiliter nominando, dictumque Ordinem Sancti Auguſtini, iuxta pias & honeſtas inſtitutiones veſtræ Regulæ in honorem ipſius Virginis editas laudabiliter ſeruaſtis hactenus, & ſeruatis. Ac vobis per ſpecialia priuilegia, dicta Sedes indulſit, quod celebrare poſſitis Capitulum Generale, ac in eodem Capitulo Priorem vobis Generalem eligere, qui in Fratres veſtri Ordinis correctionem, & alia quæ ad ſuum ſpectant officium liberè valeat exercere, quodque ad ſepulturam poſſitis recipere illos, qui apud loca veſtra elegerint ſepeliri. Ea quibus clarè inſpicientibus, ſatis innuitur dictam veſtram Regulam per eamdem Sedem exiſtere quodammodo confirmatam.

Hic tamen Pont. expreſſius eam confirmat.

§. 2. Nos autem qui ad Virginem ipſam Dominam noſtram libenter deuotionem quam poſſumus gerimus, nolentes quod aliquis contra vos, & regulam ipſam quicquam poſſit detractionis impingere, quin eadem Regula plenam habeat Apoſtolici muniminis firmitatem, ad omnem hæſitationis materiam circa hæc de quorumuis animis amouendam, veſtris ſupplicationibus inclinati, Regulam & eius inſtitutiones prædictas, expreſsè auctoritate Apoſtolica confirmamus & etiam approbamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, eamque vobis concedimus.

Eiuſque Regulam perpetuò obſeruari præcipit.

§. 3. Decernentes ipſam per vos fore perpetuis temporibus inuiolabiliter obſeruandam.

Sanctio pœnalis.

§. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat, &c. Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. P. A. 1. die 11. Feb.

Dat. Laterani 3. Idus Februarij, Pontificatus noſtri anno 1.

Receptio Congregationis Monachorum Cæleſtinorum Ordinis S. Benedicti, ſub Sedis Apoſtolicæ protectione, cum nonnullarum gratiarum elargitione.

Huius Congregationis ſtatuta approbauit Cæleſtinus V. qui ante Pontificatum, eius inſtitutor fuit, in ſua conſtit. 1. Et ſi cunctos ſupr. vbi alia de hac Congregatione indicaui. Qui quidem Cæleſtinus inter Sanctos poſtea relatus fuit à Clem. V. in ſua conſt. 4. Qui facit hic infr.

Edita A. D. 1304.

BENEDICTVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Berardo Patri Abbati Monaſterij Sancti Spiritus de Sulmone, Valuen. Diœceſis eiuſque Coabbatibus & Conuentibus aliorum Monaſteriorum, & Membrorum eidem Monaſterio S. Spiritus ſubiectorum, Ordinis Sancti Benedicti præſentibus & futuris in perpetuum.*

Suſcipit ſub protectione Sedis Apoſt. Monaſteria S. Spiritus, & Membrorum eius.

Religioſam vitam eligentibus, Apoſtolicum conuenit adeſſe præſidium, ne fortè cuiuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito reuocet, aut robur, quod abſit, ſacræ Religionis infringat. Cum itaque Regi Regum mentibus humilibus & deuotis exhibeatis religioſè ac iugiter famulatum, Nos ob veſtræ Religionis zelum quem habere dicimini, & contemplatione felicis recordationis Cæleſtini Papæ Quinti prædeceſſoris noſtri, prædicti Ordinis profeſſoris ad vos, veſtrumque Ordinem ſinceræ gerentes caritatis affectum, in his quæ ipſius Religionis augmentum & proſperum ſtatum reſpiciunt, quantum cum Deo poſſumus Nos fauorabiles exhibemus. Ea propter dilecti in Domino filij veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Monaſterium Sancti Spiritus, ac alia Monaſteria Prioratus, Eccleſias, Membra & loca eidem Monaſterio Sancti Spiritus ſubiecta, quæ per ſpeciale Priuilegium Sedis Apoſtolicæ nouimus ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinere, ſub Beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti Priuilegio communimus.

Præcipit obſeruare Regulam S. Benedicti.

§. 2. In primis ſiquidem ſtatuentes, vt Ordo monaſticus, qui ſecundum Deum & Beati Benedicti Regulam in Monaſterijs, Prioratibus & Membris & alijs locis prædictis inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur.

Licentiam concedit omnia acquiſita, & acquirenda illis illibata permanere.

§. 3. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona Monaſterium S. Spiritus, & alia Monaſteria Prioratus & membra prædicta in præſentiarum rationabiliter poſſident, aut in futurum largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium ſeu alijs iuſtis modis, præſtante Domino, poterunt adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus illibata permaneant.

Nomina quorumdam Monaſteriorum exprimit proprijs vocabulis.

§. 4. In quibus hæc proprijs duximus exprimenda vocabulis, videlicet locum ipſum, in quo præfatum Monaſterium S. Spiritus ſitum eſſe dignoſcitur cum omnibus pertinentijs ſuis, Monaſterium S. Ioannis in Plano Lucerin. Diœceſis, S. Bartholomæi de Ciuitate, S. Mariæ olim vocata Luceria, S. Spiritus de Magella, S. Georgij de Rocha Mauricij, S. Petri Valisbonæ, S. Petri de Monte Plano, S. Spiritus, & Huſpitalis cum Eccleſia, S. Andreæ de Bucelano, S. Mariæ de Ciutellis de Ciuitate Theatin. S. Spiritus de Ortona, S. Spiritus de Lanzano, S. Mariæ inter Montes Theatin. Diœceſis, S. Euſebij de Vrbe, S. Mariæ in Pinezano, Pennen. Diœceſis, S. Saluatoris de Ciuitate Pennenſi, S. Mariæ de Collemadio iuxta Aquilam, S. Cecidij de Caporciano, S. Spiritus de Iſſernya, S. Mariæ de Triuento, S. Mariæ de Anglono Triuentin. Diœceſis, S. Spiritus iuxta Venafrum, S. Spiritus Aliſanenſis, S. Antonij de Campania Ferentinatis Diœceſis, Prioratus S. Antonij & S. Leonardi prope Sulculam Anagninæ Diœceſis, S. Ioannis de Aqua ſancta, S. Marci de Fucis Marſican. Diœceſis, Sancti Nicolai de Ciuitate, S. Martini de Boiano, & S. Ioannis de Rodio.

Abbas in fine triennij ſuam exhibeat ceſſionem & poſt. in electione alterius Abbatis fiat.

§. 5. Et quia inter alia quæ ſalubrem & quietum ſtatum veſtrum ſapiunt, de præcipuis caſibus hoc eſſe neceſſarium arbitramur, vt de ſubſtitutione futuri Abbatis ſucceſſoris tibi, fili Abbas S. Spiritus, quem Patrem Abbatem ceteris tuis Coabbatibus, Prælatis & Fratribus tibi ſubiectis, præſentibus & futuris perpetuo ſtabilimus, præcipuè ordinamus, & diſtrictè præcipimus obſeruari. Quod Pater Abbas ſingulis triennijs in Generali Capitulo ſponte ſuam offerat & exhibeat ceſſionem, & idem Capitulum ſtatim & abſque temporis interuallo ad Patris Abbatis ſubſtitutioné procedat, iuxta formam in Regula traditam, & aut de Abbate cedente (ſi eum talem putauerint) vel de alia perſona Monaſteriorum & locorum, per electionem Canonicam prædicto Monaſterio Sancti Spiritus prouideant de Abbate.

Abbas electus non indiget confirmatione Apoſt.

§. 6. Qui quidem Abbas ſi fuerit in concordia electus, & nihil obſtiterit de Canonicis inſtitutis, nulla ſuper hoc à Sede Apoſtolica confirmatione petita vel obtenta, eo ipſo ſuæ adminiſtrationis officium ſeu ius adminiſtrandi in ſpiritualibus & temporalibus conſequatur, & illud tanquam Pater Abbas (prout ad eum pertinet) liberè exequatur.

Munus benedictionis Abbatis ab Epiſcopo gratis impendatur.

§. 7. At idem Abbas ſi alias non exiterit benedictus, benedictionis ſuæ munus à quocumque maluerit Catholico Epiſcopo gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habente, recipere ſtudeat, illudque ſibi dictus Epiſcopus gratis impendat.

Abbas à tribus Viſitatoribus quolibet anno viſitetur.

§. 8. Præterea vt idem Pater Abbas non poſſit à rectitudine ſuæ Regulæ deuiare, mandamus omni anno à tribus Prioribus ſui Ordinis qui pro tempore fuerint, videlicet à Sancti Spiritus de Magella, Sanctæ Mariæ de Collemadio iuxta Aquilam, ac Sancti Spiritus de Iſſernya Monaſteriorum Prioribus viſitetur.

§. 9. Sanè

Exemptio à decimis. §. 9. Sanè de fructibus terrarum ac poſſeſſionum veſtrarum hactenus acquiſitarum, quas propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſiue de hortis vel de nutrimentis animalium, nullus à vobis decimas exigere vel extorquere præſumat.

Exemptio à canonica portione. §. 10. Concedimus quoque etiam vobis, ne de iis, quæ in ornamentis, vel pro eis aut libris, fabrica, luminaribus, anniuerſario, ſeptimo, vigeſimo ac trigeſimo, ſiue aliàs ad perpetuum cultum diuinum, ſeu pro pitantiis, vel indumentis & calceamentis veſtris vobis legantur pietatis intuitu, dummodo id in fraudem non fiat, nulli teneamini iuſtitiam ſeu portionem Canonicam exhibere.

Abbatis facultas diſpenſandi cum intrantibus Ordinem. Ad hoc vide etiam conſtit. 115. Clem. VIII. §. 11. Concedimus etiam tibi fili Abbas Sancti Spiritus, tuiſque ſucceſſoribus, qui pro tempore fuerint, vt à Fratribus veſtri Ordinis in ipſo Monaſterio Sancti Spiritus, ac aliis Monaſteriis, Prioratibus & Membris, ac locis ſubiectis eidem Monaſterio Sancti Spiritus conſtitutis abſolutione ac diſpenſatione indigentibus, ſiue priuſquam intrauerint Ordinem, ſiue poſt in caſibus exceſſerint, pro quibus excommunicationis vel interdicti aut ſuſpenſionis incurrunt ſententias à canone promulgatas, & huiuſmodi ſententiis annodati, aut in locis ſuppoſitis Eccleſiaſtico interdicto diuina officia celebrantes; vel ſuſcipientes ordines ſic ligati notam irregularitatis incurrunt, de conſilio Fratrum veſtrorum, qui literati ſint, & Deum timentes abſolutionis iuxta formam Eccleſiæ, prout ſecundum Deum expedire videritis, valeatis beneficium impertiri, niſi adeo grauis & enormis foret exceſſus, quod eſſent propter hoc ad eamdem Sedem merito deſtinandi, prouiſo vt læſis ſatisfaciant competenter.

Prohibitio cogendi Monachos ad Synodos & alias conuocationes. Tu attende Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 1. & ſeſſ. 25. c. 13. §. 12. Inhibemus etiam, ne aliquis Epiſcopus vel quæuis alia perſona ſpiritualem vel aliam iuriſdictionem habens, vos ad Synodos vel Conuentus forenſes, aut ad conuocationes ſuas accedere, vel cum eis intra vel extra Ciuitates vel Terras proceſſionaliter exire, aut ſuis Conſtitutionibus ſubiacere, ſeu Capitula, Scrutinia & Inquiſitiones in locis veſtris vel alibi, de vobis vel de veſtrorum aliquo, aut fidelitatem iuramento firmatam, & manualem obedientiam à vobis aut Prioribus & Superioribus veſtris exigere, ſeu etiam prohibere ne ad Ciuitates ſeu Villas & ad loca quælibet, vbi religioſè & honeſtè morari poſſitis, audeatis accedere, ibique pro veſtris vſibus Ædificia, Monaſteria, Eccleſias ſeu Oratoria ex permiſſione & indulto noſtro conſtruere liberè valeatis, nec in accedentes Fratres & Monachos veſtros ſeu conſtructores huiuſmodi ſeu receptatores eorum excommunicationis vel interdicti ſententias poſſint proferre.

Excuntes Religionem, non poſſint alibi detineri. §. 13. Prohibemus inſuper, ne vlli Fratrum veſtrorum poſt factam in Monaſterio veſtro vel in aliis locis veſtris eiuſdem Ordinis Profeſſionem, fas ſit ſine Abbatis ſui licentia Ordinem ipſum relinquere, & ad locum Religionis alterius, vel ad Ordinem alium ſe transferre, diſcedentes verò aliter, nullus cuiuſcumque Religionis vel ſtatus exiſtat, audeat retinere, quod ſi ſecus factum fuerit, tam diſcedens, quam is ſeu illi, qui ipſum talem receperint, ſi requiſiti eum à ſe non reiecerint infrà menſem, ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant.

Excommunicantur libertatem Ordinis turbantes. §. 14. Decernimus ergo, vt nulli omnino hominum liceat Monaſteria, Prioratus, Membra & loca prædicta temere perturbare aut eorum poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed ea omnia integrè conſeruentur eorum, pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt vſibus omnimodis profutura, ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Siqua igitur in futurum Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire tentauerit ſecundo, tertiove commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo Corpore & ſanguine Dei, & Domini noſtri Redemptoris IESV CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubiaceat vltioni.

Benedictio eiuſque Ordinis fautoribus. §. 15. Cunctis autem eiſdem locis ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini Noſtri IESV CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen.

Ego Benedictus Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. *Papæ ſubſcr.*

Ego Ioannes Tuſculan. Epiſcopus. *Cardinalium ſubſcript.*
Ego Theodoricus Ciuitatis Populi Epiſcopus.
Ego Leonardus Alban. Epiſcopus.
Ego Petrus Sabin. Epiſcopus.
Ego Frater Ioannes Portuen. Epiſcopus.
Ego Ioannes tit. Sanctorum Marcellini & Petri Presbyter Cardinalis.
Ego Frater Robertus tit. Sanctæ Pudentianæ Presbyter Cardinalis.
Ego Frater Gentilis tituli Sancti Martini in Montibus Presbyter Cardinalis.
Ego Neapoleo Sancti Adriani Diaconus Cardinalis.
Ego Londulfus Sancti Angeli Diaconus Cardinalis.
Ego Guilelmus Sancti Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis.
Ego Franciſcus S. Luciæ in Silice Diaconus Cardinalis.
Ego Franciſcus Sanctæ Mariæ in Coſmedin Diaconus Cardinalis.
Ego Ricardus S. Euſtachij Diaconus Cardinalis.
Ego Lucas S. Mariæ in Via Lata Diaconus Cardinalis.

Dat. Laterani per manum Papiani Epiſcopi Parmen. S.R.E. Vicecancellarij, 2. Id. Martij, Indict. 2, Incarnationis Dominicæ anno 1304. Pont. verò Domini Benedicti PP. XI. anno primo. *Dat. P. A. 1. die 14. Mart.*

CLEMENS QVINTVS PONT. CXCVII. ANNO DOMINI MCCCV.

CLemens V. Bertrandus anteà dictus, Archiepiſcopus Burdegalenſis Gallus, Prouincia Aquitania, in oppido Agri Burdegalenſis natus, Patre Bertrando, vel Betaldo de Familia Gotha. Creatus Peruſiæ Nonis Iulij, anno 1305. Coronatus Lugduni, pridie Idus Nouembr. eodem anno. Sedit annos 4. menſem 9. Creauit Cardinales 24. Obiit Auenione 12. Kalend. Maij 1314. Sepultus eſt in ædicula B. Mariæ de Vzeſta. Vacauit ſedes annos 2, menſes 3, dies 18.

Indictio xv. Sacri & Oecumenici Concilij Viennenſis primi, ad Kal. Octobr. 1309. I.

Eiuſmodi fere literas hic idem Pont. direxit alys Principibus, necnon Archiepiſcopis, Epiſcopiſque

& Prælatis,quas prætermiſi, vna cum alys literis prorogationis d. Concily vſque ad Kalend. Octobris anni 1310. & deinde ſubſequentis anni 1311. In quo quidem Concilio, Ordo Militum Templariorum ab iſtomet Pont. damnatus fuit, vt hic infrà in eius conſt.3.

Edita An.D. 1307.

C L E M E N S P A P A E P I S C O P V S, Cariſſimo in Chriſto filio Philippo Regi Francorum Illuſtri.

Exordium.

REGNANS in Cœlis triumphans Eccleſia, cuius Paſtor eſt Pater æternus, cui Sanctorum miniſtrant agmina, & laudis gloriam Angelorum chori decantant, in terris ad ſui ſimilitudinem & repræſentationem cóſtituit Eccleſiam militantem, vnigenito Filio Dei viui Domino IESV CHRISTO ineffabili commercio copulatam, in qua idem Vnigenitus DEI Filius à Patre progrediens,per illuſtrationem Paracliti, procedentis pariter ab vtroque,ſtatuit fidei fundamentum.

Romana Eccleſia aliarũ omnium caput eſt & magiſtra. cuius miniſter eſt Summus Pótifex.

§. 1. Sanè Romana Eccleſia,Mater alma fidelium,caput eſt diſponente Domino Eccleſiarum aliarum omnium & magiſtra: à qua veluti à primitiuo fonte ad ſingulas alias eiuſdem fidei riuuli deriuantur, ad cuius regimen voluit Chriſti clementia,Romanum Pontificem vice ſui deputare miniſtrum,vt inſtructionem & doctrinam ipſius eloquii veritatis Euangelicæ traditam, cuncti renati ſonte baptiſmatis teneant,& conſeruent, vt qui ſub hac doctrina curſum vitæ rectè peregerint,ſalui fiant;qui verò ab ea deuiauerint,condemnentur.

Qua Terra Sancta ab infidelibus occupata hactenus, recuperationi ſolicitè ſtuduit.

§. 2. Ipſa nempe Romana mater Eccleſia iuxta exigentiam poſſibilitatis ipſius , ad cunctas orbis Prouincias in quibus diuini nominis cultus viget, fideique Catholicæ obſeruantia rutilat , intuitum ſedulæ conſiderationis extendens,ac ſubiiciens ab olim ſuę conſiderationis examini diuturnæ calamitatis anguſtias,illius ſpecialis hæreditatis Dominicæ,videlicet Terræ Sãctæ ab infidelibus miſerabiliter conculcatæ , in qua idem Patris æterni Filius noſtræ carnis indumento contectus,ſalutem humani generis pietate ineffabili extitit operatus , quamquam ſua ipſe voluit corporali inſignire præſentia,& proprij aſperſione ſanguinis conſecrare,multa ſolicitudine ſtuduit eidem Terræ retroactis temporibus , quibus potuit remediis,vt eriperet ab ipſis impiis,ſubuenire.

Et ſignanter Milites Templarios ad hũc effectum impulit magnis priuilegijs &c. propter adiutores.

§. 3. Et quia inter ceteros , quos profeſſio Chriſtianæ Religionis includit , Milites & fratres domus Militiæ Templi Hieroſolymitani ,ſicut eſt toti orbi notorium, tãquam ſpecialis eiuſdem fidei pugiles, & iam dictæ Terræ præcipui defenſores , ipſius Terræ negotium principaliter gerere videbantur,ipſos,& eorum Ordinem præfatum Eccleſia ſpecialis fauoris plenitudine proſequens,eos aduersùs Chriſti hoſtes Crucis armauit ſignaculo , multis exaltauit honoribus , ditauit facultatibus , ac diuerſis libertatibus,& priuilegiis communiuit.

At illi inique ſe geſſerunt.

§. 4. Ii nimirum cum crederentur in Domini ſeruitio ſub regulari habitu fideliter militare , ſibi quaſi cunctorum manus fidelium , cum multiplici erogatione bonorum ſentiebant multifarie , multiſque modis propterea adiutrices, ſed (proh dolor) noua, & calamitoſa vox , de malignitatis fratrum ipſorum enormitate progrediens, noſtrum repleuit,imò verius perturbauit auditum. Hæc enim vox nuntia lamentationis & gemitus , audientibus horrorem ingerit, commouet animos, mentes turbat , & cunctis fidei Chriſtianæ cultoribus , nouæ , & ineffabilis amaritudinis calicem ſubminiſtrat , & dum facti ſeriem eius neceſſitate præſente depromimus,noſter attenuatur pręanguſtia ſpiritus,& valetudinis fatigati conſtactibus, membra ſingula præ nimio dolore tabeſcunt.

Eorumq; ſcelerum notitia & clamor ad huius Pontificis auditum deuenit . & informationes Regis Franciæ acceſſerũt.

§. 5. Dudum ſiquidem circa noſtræ promotionis ad apicem Sum.Pontificatus initium,etiam antequã Lugdunum, vbi recepimus noſtrę Coronationis inſignia,veniremus,& poſt tam ibi quàm alibi ſecreta quorundam nobis inſinuatio intimauit,quod Magiſter, Præceptores, & alij Fratres dictæ militiæ Templi, & etiam ipſe ordo , qui ad defenſionẽ patrimonij ipſius Dñi noſtri IESV CHRISTI fuerant in tranſmarinis partibus deputati , contra ipſum Dominum in ſcelus Apoſtaſiæ nefandum,deteſtabile Idololatriæ vitium,execrabile facinus Sodomorum,& hæreſes varias erant lapſi. Sed quia non erat veriſimile , nec credibile videbatur;quod viri tam religioſi,qui præcipuę pro Chriſti nomine ſuum ſæpè ſanguinem effundere , ac perſonas ſuas mortis periculis frequenter exponere credebantur,quique multa & magna,tam in diuinis officiis, quam in ieiuniis , & aliis obſeruantiis deuotionis ſigna frequentius prętendebant,ſuæ ſic eſſent ſalutis immemores, quod talia perpetrarent; huiuſmodi inſinuationi , ac delationi ipſorum , eiuſdem Domini noſtri exemplis in Canonicæ ſcripturæ doctrinis edocti , aurem noluimus inclinare,deinde verò tu,cui eadem fuerant facinora nũciata,non typo auaritiæ,cum de bonis Templariorum nihil tibi vindicare vel appropriare intendas, imò ea nobis, & Eccleſiæ per deputandos ſuper hoc à nobis adminiſtranda,gubernanda,conſeruanda, & cuſtodienda liberaliter,& deuotè in Regno tuo dimiſiſti , manum tuam exinde totaliter amouendo , ſed fidei Orthodoxæ feruore tuorum progenitorum veſtigia clara ſequens accenſus,de præmiſſis , quantum licitè potuiſti te informans , ad inſtruendum,& informandum nos ſuper iis multas, & magnas nobis informationes per tuos Nuntios,& literas deſtinaſti,

Inualuit querela multorũ & verificatio ſcelerum eorundem.

§. 6. Infamia verò contra Templarios ipſos increbreſcente validius, ſuper ſceleribus antè dictis:& quia etiam quidam miles eiuſdem Ordinis magnæ nobilitatis, & qui non leuis opinionis in dicto Ordine habebatur , coram nobis ſecreto iuratus depoſuit , quod in receptione fratrum præfati Ordinis hæc conſuetudo, vel verius corruptela ſeruatur,quod ad recipiẽtis, vel ab eo deputati ſuggeſtionem, qui recipitur, CHRISTVM IESVM negat, & ſuper Crucem ſibi oſtenſam ſpuit in vituperium Crucifixi,& quædam alia faciunt recipiens,& receptus,quæ non ſunt licita,nec humanæ conueniunt honeſtati,prout ipſe tunc confeſſus extitit coram nobis, vrgente nos ad id officij noſtri debito,vitare nequiuimus, quin tot, & tantis clamoribus accommodaremus auditum. Sed cum demum fama publica deferente,ac clamoſa inſinuatione, tuę necnon,& Ducum,Comitum,& Baronum,ac aliorum nobilium,Cleri quoque,ac populi dicti Regni tui,ad noſtram propter hoc tam per ſe,quàm per Procuratores,& Syndicos præſentiam venientium (quod dolenter referimus) ad noſtram audientiam peruenisſet, quòd Magiſter, Præceptores,& alij fratres dicti Ordinis,& ipſe Ordo, præfatis & pluribus aliis erant criminibus irretiti ; & præmiſſa per multas confeſſiones , atteſtationes & depoſitiones præfati Magiſtri,& plurium Præceptorum,& fratrum Ordinis prælibati coram multis Prælatis,& hæreticæ prauitatis Inquiſitore in Regno Franciæ factas, habitas, & receptas,& in publicã ſcripturam redactas,nobiſque,& fratribus noſtris oſtenſas,probari quodammodo viderentur, ac nihilominus fama, & clamores prædicti in tantum inualuiſſent,& etiam aſcendiſſent,tam contra ipſum Ordinem,quam contra perſonas ſingulares eiuſdem,quod ſinę graui ſcandalo præteriri non poterat,nec abſque eminenti periculo tolerari : Nos illius,cuius vices licèt immeriti in terris gerimus , veſtigiis inhærentes , ad inquirendum de prædictis ratione præuia duximus procedendum,multoſque de Præceptoribus , Presbyteris, militibus, & aliis fratribus dicti Ordinis reputationis non modicæ in noſtra præſentia conſtitutos,præſtito ab eis iuramẽto,quod ſuper præmiſſis meram, & plenam nobis dicerent veritatem, ſuper prædictis interrogauimus , & examinauimus vſque ad numerum ſeptuaginta duorum , multis ex fratribus noſtris nobis aſſiſtentibus diligenter , eorumque confeſſiones per publicas manus in authenticam ſcripturam redactas, illas in noſtra, & dictorum fratrum noſtrorum præſentia , ac deinde interpoſito aliquorum dierum ſpatio in Conſiſtorio legi fecimus coram ipſis, & illas in ſuo vulgari cuilibet eorum exponi. Qui perſeuerantes in illis,eas expreſſè, & ſponte prout recitatæ fuerant, approbarunt.

Hic idem Pontifex contra illos procedere iuſſit à tribus Cardinalibus.

§. 7. Poſtquam cum Magiſtro,& præcipuis Præceptoribus præfati Ordinis intendentes , ſuper præmiſſis inquirere per noſipſos ipſum Magiſtrum,& Franciæ, Terræ

Vltramarinæ, Normandiæ, Aquitaniæ, ac Pictauiæ Præceptores maiores nobis tunc Pictauis exiſtentibus, mandauimus præſentari. Sed quoniam quidam ex eis ſic infirmabantur tunc temporis, quod equitare non poterant, nec ad noſtram præſentiam quoquomodo adduci, nos cum eis ſcire volentes de præmiſſis omnibus veritatem, & an vera eſſent, quæ continebantur in eorum confeſſionibus, & depoſitionibus, quas coram Inquiſitore prauitatis hæreticæ in Regno tuo præfato, præſentibus quibuſdam notariis publicis, & multis aliis bonis viris dicebantur feciſſe, nobis, & fratribus noſtris per ipſum Inquiſitorem ſub manibus publicis exhibitis, & oſtenſis dilectis filiis noſtris Berengario tit. SS. Nerei, & Achillei, & Stephano tit. S. Cyriaci in Thermis, Presbyteris, ac Landulpho S. Angeli Diacono Cardinalibus, de quorum prudentia, experientia, & fidelitate indubitatam fiduciam obtinemus, commiſimus & mandauimus, vt ipſi cum præfatis Magiſtro, & Præceptoribus inquirerent, tam contra ipſos, & alias ſingulares perſonas dicti Ordinis generaliter, quàm contra ipſum Ordinem ſuper præmiſſis cum diligentia veritatem, & quicquid ſuper his inuenirent, nobis referre, ac eorum confeſſiones, & depoſitiones per manum publicam in ſcriptis redactas noſtro Apoſtolatui deferre, ac præſentare curarent, eiſdem Magiſtro, & Præceptoribus abſolutionis beneficium à ſententia excommunicationis, quàm pro præmiſſis, ſi vera eſſent, incurrerant, ſi abſolutionem humiliter ac deuote peterent, vt deberent iuxta formam Eccleſiæ impenſuri.

Qui Cardinales per proprias eſſo... confeſſiones, verificatum ſcelerum habuerant,

§. 8. Qui Cardinales ad ipſos Magiſtrum, & Præceptores perſonaliter accedentes, eis ſui aduentus cauſam expoſuerunt, & quoniam tam perſonæ, quam res ipſorum, & aliorum Templariorum in dicto Regno tuo conſiſtentium in manibus noſtris erant, quod libere abſque metu cuiuſquam plene ac pure ſuper præmiſſis omnibus ipſis Cardinalibus dicerent veritatem, eis auctoritate Apoſtolica iniunxerunt. Qui Magiſter, & Præceptores Franciæ, Terræ Vltramarinæ, Normandiæ, Aquitaniæ, ac Pictauiæ, coram ipſis tribus Cardinalibus, præſentibus quatuor Tabellionibus publicis, & multis aliis bonis viris ad ſancta Dei Euangelia ab eis corporaliter tacta, præſtito iuramento, quod ſuper præmiſſis omnibus meram, & plenam dicerent veritatem, coram ipſis ſingulariter libere, ac ſponte, abſque coactione qualibet, & timore, depoſuerunt & confeſſi fuerunt, inter cetera, Chriſti abnegationem, & ſpuitionem ſuper Crucem, cum in Ordine Templi recepti fuerunt, & quidam ex eis ſe ſub eadem forma, ſcilicet cum abnegatione Chriſti, & ſpuitione ſuper Crucem fratres multos recepiſſe. Sunt etiam quidam ex eis quædam alia horribilia, & inhoneſta confeſſi, quæ vt eorum ad præſens parcamus verecundiæ, ſubticemus. Dixerunt præterea, & confeſſi fuerunt eſſe vera, quæ in eorum confeſſionibus, & depoſitionibus continentur, quas dudum fecerant coram Inquiſitore hæreticæ prauitatis. Quæ cõfeſſiones & depoſitiones dictorum Magiſtri, & Præceptorum in ſcripturam publicam per quatuor publicos Tabelliones redactæ, in ipſorum Magiſtri, & Præceptorum, & quorumdam aliorum bonorum virorum præſentia, ac deinde interpoſito aliquorum dierum ſpatio coram ipſis, eiſdem lectæ fuerunt de mandato, & in præſentia Cardinalium prædictorum, & in ſuo vulgari expoſitæ cuilibet eorumdem. Qui perſeuerantes in illis, eas expreſſe, ac ſponte prout recitatæ fuerant, approbarunt, & poſt confeſſiones, & depoſitiones huiuſmodi ab ipſis Cardinalibus ab excommunicatione, quam pro præmiſſis incurrerant, abſolutionem flexis genibus, manibuſque complicatis humiliter, & deuote, ac cum lacrymarum effuſione non modica petierunt.

Sed eis abſolutionis beneficium impenderunt, præuia hæreſis abiuratione.

§. 9. Ipſi verò Cardinales, quia Eccleſia non claudit gremium redeunti, ab eiſdem Magiſtro & Præceptoribus hæreſi abiurata expreſſe, ipſis ſecundum formam Eccleſiæ auctoritate noſtra, abſolutionis beneficium impenderunt.

Omniaque iſti Pontifici retulerunt.

§. 10. Ac deinde ad noſtram præſentiam redeuntes, confeſſiones & depoſitiones prælibatorum Magiſtri, & Præceptorum in ſcripturam publicam per manus publicas, vt eſt dictum, redactas nobis præſentauerunt, & quæ cum dictis Magiſtro, & Præceptoribus fecerant, retulerunt, ex quibus confeſſionibus, & depoſitionibus, ac relatione inuenimus ſæpe præfatos Magiſtrũ, & fratres in præmiſſis & circa præmiſſa, licet quoſdam ex eis in pluribus, & alios in paucioribus, grauiter deliquiſſe.

Qui hac habita relatione vlterius per Ordinarios & alios inquiri præcipit.

§. 11. Attendentes autem, quod ſcelera tam horrenda tranſire incorrecta abſque Dei, Omnipotentis, & omnium Catholicorum iniuria, non poterant, nec debebant; decreuimus de fratrum noſtrorum conſilio per ordinarios locorum, ac per alios fideles, & ſapientes viros ad hoc deputandos à nobis, contra ſingulares perſonas ipſius Ordinis, nec non contra dictum Ordinem per certas diſcretas perſonas, quas ad hoc duximus deputandas ſuper præmiſſis criminibus, & exceſſibus inquirendum.

Et de huiuſmodi calamitate plurimũ dolet.

§. 12. Iis nempe, quæ magis flere cogimur quam narrare, cor noſtrum paſſione nimia cruciatur, & cum tanta proinde nobis immineat gemendi materia, fletum non poſſumus declinare. Quiſnam Catholicus hæc audiens, nimis non doleat, & prorumpat in luctum? quis fidelis huiuſmodi ſiniſtrum euentum intelligens, amara non emittat ſuſpiria, verbaque lamentationis & mœſtitudinis non erumpet, cum tota Chriſtianitas huiuſmodi doloris ſit particeps, & hic caſus fideles percutiat vniuerſos. Ex his etiam, dum miniſterio debitæ conſiderationis noſtræ mentis præſentatur obtutibus, ignis in noſtris meditationibus exardeſcit, & ad tanta diſcrimina releuanda, ſuſpirat affectus, zelus accenditur, & ſpiritus anxiatur.

Pro cuius, ac Terra Sanctæ recuperationis remedio, &c. indicit vniuerſale Concilium ad Kal. Octobr. anni 1307.

§. 13. Ad quod cum nos ſufficere commode non poſſe ſciamus, leuamus oculos noſtros ad montem, montem quidem Dei, montem vberem, montem pinguem, vnde opportunum nobis prouenire auxilium & humiliter petimus, & deuote ſperamus, & quia ſalubre in his adhiberi remedium, intereſt generaliter omnium, Nos cum eiſdem fratribus noſtris, aliiſque viris prudentibus exacto ac frequenti tractatu præhabito, prout tantæ neceſſitatis inſtantia exigebat, de ipſorum fratrum conſilio, Vniuerſale Concilium ſicut imitatione digna Sanctorum Patrum conſuetudo laudabilis longæuæ obſeruationis exemplo nos inſtruit, à proximis Kalendis Octobris ad duos annos immediate ſequentes decreuimus congregandum, vt in eo, tam circa dictum Ordinem, & perſonas ſingulares, & bona eiuſdem, & alia, quæ ſtatum tangunt fidei Catholicæ, quam circa recuperationem, & ſubſidium Terræ Sanctæ, ac reparationem, ordinationem, & ſtabilitatem Eccleſiarum & Eccleſiaſticarum perſonarum, & libertatum, eorum illa, Deo auſpice, communi conſilio inueniatur prouiſio, & eiuſdem approbatione Concilij roboretur; per cuius ſaluiferam executionem virtus altiſſimi eliminatis erroribus, roborata fide, ad tramitem veritatis reductis errantibus, redintegrata eiuſdem fidei vnitate, extirpatis vitiis, virtutibuſque plantatis, correctis exceſſibus, moribus reformatis, repreſſis oppreſſionibus, libertate ſolida ſtabilitate munita, recuperatis deperditis, & eiuſdem Terræ ſtatu proſpero reparato, occupata reſtituat, vaſtata reſtauret, & conſeruet, nobiſque viam aperiat idem ipſe qui nouit, & facultatem tribuat ipſe qui poteſt; vt ſic in præmiſſis iuxta intenſum animi noſtri deſiderium ſibi miniſtrare poſſimus ſalubriter, quod idem verus eiuſdem vniuerſalis ſponſus Eccleſiæ ipſam dilectam ſuam purgatam maculis, munitam virtute, ac monilibus ornatam, vnam ſemper habeat, & formoſam ad ſui nominis laudem, & gloriam, ad animarum profectum, robur fidei, pacem & exaltationem populi Chriſtiani. Quia verò proſecutio tanti propoſiti tempore indiget, vt deductum maturius facilius auctore Domino effectum debitum ſortiatur, prædictum tempus ad id duximus deputandum.

Prælatoſque ad illud venire præcipit.

§. 14. Vnde Venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis Electis, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Præpoſitis, Archidiaconis, Archipreſbyteris, & aliis Eccleſiarum Prælatis, exemptis, & non exemptis, eorumque Capitulis, & Conuentibus per alias noſtras literas præcipiendo mandamus, vt iidem Archiepiſcopi, necnon & ceteri Epiſcopi per ipſorum Archiepiſcoporum Prouincias conſtituti in eiſdem literis nominati, reliquis ipſorum Epiſcoporum in dictis Prouinciis

remanentibus ad ea quæ Pontificale officium exigunt, tam in ſuis, quàm illarum dictarum Prouinciarum, qui ad huiuſmodi Concilium vniuerſale acceſſerint, Ciuitatibus, & Diœceſibus exercenda, omni negligentia relegata, cunctis prout talis & tanti negotij qualitas exigit, diſpoſitis & paratis, ſic medio tempore ſe accingant ad iter, quod in huiuſmodi decreto termino, quem eis, & aliis peremptoriè aſſignamus in Viennenſi Ciuitate, iidem Archiepiſcopi, & Epiſcopi taliter nominati perſonaliter, alij verò remanentes Epiſcopi, Electi, Abbates, Priores, Decani, Præpoſiti, Archidiaconi, Presbyteri, & Prælati, Capitula, & Conuentus per eoſdem Archiepiſcopos, & Epiſcopos ad prædictum Concilium acceſſuros, quibus ad omnia, quæ in eodem Concilio ſtatuentur, fient, & ordinabuntur, & fuerint opportuna, concedant plenariam poteſtatem, de qua ſufficienter conſtet per publica documenta, noſtro ſe conſpectui repræſentent. Quod ſi forſan ipſis Archiepiſcopis, & Epiſcopis acceſſuris huiuſmodi noluerint concedere poteſtatem, eo caſu venire, vel alios procuratores idoneos cum poteſtate ſimili ad idem teneantur Concilium deſtinare.

Contrarijs quibuscunque derogat.

§. 15. Non obſtantibus quibuslibet priuilegiis, ſeu Indulgentiis quibuſcumque perſonis, ordini, dignitati, ſeu Collegio ſub quacumque verborum forma, vel expreſſione à prædicta Sede conceſſis, per quæ poſſit effectus huiuſmodi mandati noſtri quomodolibet impediri, aut eidem in aliquo derogari. Mandamus inſuper, vt iidem Archiepiſcopi, & Prælati per ſe vel alios viros prudentes, Deum timentes, & habentes præ oculis omnia, quæ correctionis, & reformationis limam expoſcunt, inquirentes ſubtiliter, & conſcribentes fideliter, eadem ad ipſius Concilij notitiam deferant. Et nos nihilominus variis modis, & viis ſolers ſtudium, & efficacem operam dare proponimus, vt omnia talia in examen huiuſmodi deducta Concilij, correctionem & directionem recipiant opportunam.

Excuſationū velamina nō accedendi ad Cōcilium reijciens, eſſe affirmat.

§. 16. Hoc etiam in eiſdem noſtris literis adiecto, vt nullus inobedientiæ notam, & canonicæ vltionis acrimoniam vitare deſiderans, fallacium excuſationum velamento ſe muniat, vel ex impedimentis itinerum, quæ Domino praua in directa, & in vias planas aſpera ſua omnipotentia conuertente ceſſabunt, friuolæ allegationis munimenta confingat, vt à tam ſancti proſecutione operis ſe ſubducat: ſed occurrant ſinguli voluntarij ad id, quod & diuinæ congruit voluntati, & ſalutem animarum, ac vtilitatem reſpicit ſingulorum.

Regem Franciæ & alios Principes ad perſonaliter intereſſendū hortatur.

§. 17. Ceterum, quia multipliciter expedit, vt tam celebre Concilium tua, & aliorum Catholicorum Principum decoretur præſentia, vt ſalubri conſilio, & auxilio fulciatur ſerenitatem regiam rogamus, & hortamur attentius in remiſſionem tibi peccaminum ſuadentes, quod præſcriptis loco, & termino in eodem Concilio, captata interim ad hoc opportunitate, ſtudeas perſonaliter intereſſe, meditatione prouida prudenter attendens, quod in hoc non ſolum labor, quem ad tam ſancti, & vtilis negotij promotionem aſſumes, tibi cedat ad meritum, verumetiam aliorum, qui ad veniendum ad idem Concilium efficacius tuo inducentur exemplo, & nihilominus vota tua nobis poteris familiarius aperire, quæ in omni beneuolentia libenter ad exauditionis gratiam, quantum cum Deo, ac Eccleſiæ honore poterimus, admittemus.

Dat. P. A. 3. die 12. Aug.

Dat. Pictauis 2. Idus Aug. Pont. noſtri Anno tertio.

Erectio Studij generalis in Ciuitate Peruſij, Prouinciæ Hetruriæ.

Edita An. D. 1307.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SVper ſpecula militantis Eccleſiæ diſpoſitione dominica conſtituti, fidelium eiuſdem Eccleſiæ profectus honores & commoda, quantum nobis ex alto permittitur, feruenter appetimus, illaque efficacibus ſtudiis, & promptis operibus, libenti animo promouemus, ad hæc omnem quam poſſumus opem & operam exhibentes.

Peruſij deuotio erga Sedē Apoſt. & præſtantia virtutum.

§. 1. Quare dum Fidei puritatem, & deuotionem eximiam, quam Ciuitas Peruſina, ſpectabilis dictæ Eccleſiæ filia, ab olim ad ipſam Eccleſiam habuiſſe dignoſcitur, illaſque ad nos & dictam Eccleſiam continuare fideliter de bono in melius ſtuduiſſe probatur, intra præcordia noſtra reuoluimus, dignum duximus, & æquitati conſonum arbitramur, vt Ciuitatem eandem, quam diuina gratia, multarum prærogatiua bonitatum, & fœcunditate virtutum, gratioſè dotauit, ſcientium etiam muneribus ampliemus.

Studij generalis inſtitutio in d. Ciuitate Peruſij.

§. 2. Et vt fauente Deo, ex Ciuitate ipſa producantur viri docti, qui in Orbe terrarum velut ſplendor fulgeant firmamenti, & tamquam ſtellæ in perpetuas æternitates manſuri, ad iuſtitiam valeant plurimos erudire, Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, vt in Ciuitate prædicta ſit generale ſtudium, illudque ibidem perpetuis futuris temporibus vigeat in qualibet facultate.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti infringere, vel ei auſu temerario contraire, ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. P. A. 3. die 8. Sept.

Dat. Zanctoni, 6. Idus Septembr. Pontific. noſtri anno tertio.

Damnatio Militum Templariorum, cum bonorum totius Ordin. applicatione Ordini Militum Hieroſolymitanorum. III.

Hanc promulgauit ſententiam iſte Pontifex (vt hic patet) in Concilio Viennenſi, quod hac & alijs de cauſis fuerat indictum, vt ſuprà in conſt. 1.

CLEMENS PAPA QVINTVS. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1311.

Proœmium.

AD prouidam Chriſti Vicarij præſidentis in ſpecula Apoſtolicæ dignitatis circumſpectionem pertinet, vices penſare temporum emergentium, negotiorum cauſas diſcutere, ac perſonarum attendere qualitates: vt ad ſingula debitum dirigens neceſſariæ conſiderationis intuitum, & opportunè manum operationis apponens, de agro Domini ſic præuaricantium ſpinas tollat, vt euellendo plus plantet quam deſtruat, & in loca vacua eradicationem nocentium tribulorum, deuota Deo plantamina transferendo potiorem præbeat, de prouiſa & vtili eorum locorum vnione & tranſlatione, lætitiam quam vera Iuſtitia, quæ compaſſionem habet, doloris intulerit detrimentum perſonarum, & locorum huiuſmodi per ruinam, ſic enim ſufferendo, quod officit, & ſubrogando, quod proficit, virtutum profectus amplificat, & ſublata de medio meliori ſubrogatione reſtaurat.

Damnatio Militum Templariorum refertur.

§. 1. Dudum ſiquidem Ordinem Domus militiæ Templi Hieroſolymitani, propter Magiſtrum, & Fratres, ceteraſque perſonas dicti Ordinis in quibuslibet Mundi partibus conſiſtentes, variis, & diuerſis non tam nefandis, quam infandis (proh dolor) errorum & ſcelerum obſcœnitatibus, prauitatib. maculis, & labe reſperſos, quæ propter eaſdem, & ſpurcidam eorum memoriam præſentibus ſubticemus, eiuſque Ordinis ſtatum, habitum, atque nomen, non ſine cordis amaritudine, & dolore, ſacro approbante Concilio, non per modum definitiuæ ſententiæ, cum eam ſuper hoc ſecundùm inquiſitiones, & proceſſus ſuper his habitos, non poſſemus ferre de Iure, ſed per viam prouiſionis ſeu ordinationis Apoſtolicæ, irrefragabili, & perpetuo valitura ſuſtulimus ſanctione, ipſum prohibitioni perpetuæ ſupponentes, diſtrictius inhibendo, ne quis dictum Ordin. de cetero intrare, vel eius habitum ſuſcipere, vel portare, aut pro Templario gerere ſe præſumeret, quod ſi quis contrafaceret, excommunicationis incurreret ſententiam ipſo facto. Vniuerſa etiam bona Ordinis prælibati Apoſtolicæ Sedis ordinationi, & diſpoſitioni, auctoritate Apoſtolica duximus reſeruanda inhibentes diſtrictius, ne quis cuiuſcumque conditionis, vel ſtatus exiſteret, ſe de perſonis vel bonis huiuſmodi

aliquate

aliquatenus intromitteret, vel circa ea in præiudicium ordinis, ſeu diſpoſitionis Apoſtolicæ, per ſedem eandem, vt præmittitur, faciendæ, aliquid faceret, innouaret, vel etiam attentaret; decernentes ex nunc irritum, & inane, ſi ſecus à quoquam ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Ac poſtmodum nos dicta bona, quæ dudum ad ſubſidium Terræ Sanctæ, & impugnationem Inimicorum fidei Chriſtianæ à Chriſti cultoribus data, legata, conceſſa, & acquiſita fuerunt, debita gubernatione carentia, tanquam vacantia deperirent, vel conuerterentur in vſus alios, quam in illos, ad quos fuerant pia deuotione fidelium deputata, vel propter tarditatem ordinationis, & diſpoſitionis huiuſmodi eorum deſtructio, vel dilapidatio ſequeretur, cum fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, necnon Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Prælatis, ac etiam cum nonnullis excellentibus, & Illuſtribus perſonis, cum reliquorum quoque abſentium Prælatorum, & etiam Capitulorum, & Conuentuum, Eccleſiarum & Monaſteriorum Procuratoribus in dicto Concilio conſtitutis, habuimus ardua, moruſa, & diuerſa concilia, & tractatus: vt per huiuſmodi conſiliorum, & tractatuum deliberationem præhabitam diligentem, dictorum bonorum ordinatio, & diſpoſitio, ad honorem Dei, augmentum fidei, exaltationem Eccleſiæ, dictæ Terræ ſubſidium, ſalutem quoque fidelium, & quietem, ſalubris, & vtilis perueniret. Poſt quæ vtique longa, præmeditata, prouiſa, & matura conſilia, ſuadentibus plurimis iuſtis cauſis, noſtra, & dictorum fratrum, necnon Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum, ac excellentium, & illuſtrium, perſonarum prædictorum in dicto Concilio tunc præſentium deliberationes, & conſilia in hoc finaliter reſederunt, vt prædicta bona Ordini Hoſpitalis S. Ioannis Hieroſolymitani, & ipſi Hoſpitali, ac dilectis filiis Magiſtro, & fratribus Hoſpitalis eiuſdem, nomine Hoſpitalis, & Ordinis eorumdem, qui tamquam athletæ Domini pro defenſione fidei, ſe periculis mortis iugiter exponentes, onerosa nimis, & periculoſa diſpendia continue perferunt in partibus transmarinis, in perpetuum vnirentur.

Bona eorum milit. Hieroſolymitanis conceduntur.

§. 2. Nos igitur inter cetera mundi loca, in quibus vigere dignoſcitur obſeruantia regularis, dictum Ordinem Hoſpitalis, & ipſum Hoſpitale ſinceræ caritatis plenitudine proſequentes, ac attendentes quod ſicut eidem tia facti in eo diuinis obſequiis feruenter inſiſtitur, pietatis & miſericordiæ opera vigilantibus ſtudiis exercentur, fratres Hoſpitalis ipſius, mundanis ſpretis illecebris, deuotum impendentes Altiſſimo famulatum, ac pro recuperatione Terræ prædictæ, tamquam intrepidi CHRISTI pugiles, feruentibus ſtudiis, & deſideriis intendentes, quælibet ducunt humana pericula in contemptum. Conſiderantes quoque, quod ex hoc tanto eorumdem Magiſtri, & fratrum dictorum Ordinis, & Hoſpitalis creſcet ſtrenuitas, animorum feruor augebitur, & ipſorum roborabitur fortitudo, ad propulſandas noſtri Redemptoris iniurias, & hoſtes eiuſdem fidei conterendos, quanto ipſorum potentia in opulentioribus facultatibus augmentata, onera, quæ proſecutionis tanti negotij neceſſitas exigit, leuius, & facilius poterunt ſupportare. Et propterea non indigne vigiles redditi, ſtudiiſque ſolicitis excitati, vt ad ſui ſtatus augmentum, opem, & operam, impendamus, eodem ſacro approbante Concilio ipſam domum militiæ Templi ceteraſque domos, Eccleſias, Cappellas, Oratoria, Ciuitates, Caſtra, Villas, Terras, Grangias, & loca, poſſeſſiones, iuriſdictiones, redditus atque iura, omniaque alia bona immobilia & mobilia, vel ſeſe mouentia, cum omnibus membris, iuribus, & pertinentiis ſuis, vltra, & citra mare, ac in vniuerſis, & quibuſlibet Mundi partibus conſiſtentia, quæ ipſe Ordo, & dicti Magiſter, & fratres ipſius Ordinis militiæ Templi tempore quo ipſe Magiſter, & nonnulli ex eiſdem fratribus militiæ Templi in Regno Franciæ communiter capti fuerunt, videlicet anno Domini milleſimo treceteſimo octauo, menſe Octobris, per ſe vel quoſcumque alios, habebant, tenebant, & poſſidebant, vel ad eoſdem domum, & Ordinem militiæ Templi, & dictos Magiſtrum, & fratres ipſius Ordinis militiæ Templi, quomodolibet pertinebant, necnon nomina, actiones, & iura, quæ dicto tempore captionis ipſorum eiſdem domui, Ordini, vel perſonis ipſius Ordinis militiæ Templi, quocumque modo competebant, vel competere poterant, contra quoſcumque cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, vel conditionis exiſterent, cum omnibus priuilegiis, indulgentiis, immunitatibus, & libertatibus, quibus præfati Magiſter & fratres dictorum Domus, & Ordinis militiæ Templi, & ipſa Domus, & ordo per Sedem Apoſtolicam, vel per Catholicos Imperatores, Reges, & Principes, & fideles alios, vel quocumque alio modo erant legitime communiti, eidem Ordini Hoſpitalis S. Ioannis Hieroſolymitani, & ipſi Hoſpitali donamus, concedimus, vnimus, incorporamus, applicamus, & annectimus in perpetuum, de Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis.

ſ. Grancias.

Excipiuntur bona hic enũciata, quæ Sedis Apoſt. diſpoſitioni reſeruantur.

§. 3. Exceptis bonis, quondam dicti Ordinis ipſius militiæ Templi conſiſtentibus in Regnis, & Terris cariſſimorum in Chriſto filiorum noſtrorum Caſtellæ, Aragoniæ, Portugalliæ, & Maioricarum Regum Illuſtrium, extra Regnum Franciæ, quæ à donatione, conceſſione, vnione, applicatione, incorporatione, & annexione prædictis ſpecialiter excipienda duximus, & etiam excludenda, ea nihilominus diſpoſitioni, & ordinationi Sedis Apoſtolicæ reſeruantes, inhibitionem dudum per alios proceſſus noſtros factam, nequis videlicet cuiuſcumque conditionis, vel ſtatus exiſteret, ſe de perſonis, & bonis huiuſmodi aliquatenus intromitteret, vel circa ea in præiudicium ordinationis, ſeu diſpoſitionis Sedis eiuſdem faciendæ de illis, necnon decreti noſtri interpoſitionem, quoad perſonas, & bona in dictis Regnis, & Terris eorumdem Regum proximè expreſſorum conſiſtentia, omnino manere volẽtes in pleno robore firmitatis, quouſque de perſonis, & rebus prædictis in eiſdem Regnis, & Terris conſiſtentib. per diſpoſitionem Sedis eiuſdem fuerit aliter ordinatum.

Occupatorib. dictorum bonorum pœna infligitur.

§. 4. Occupatores quoque dictorum bonorum, aut illicitos detentores, cuiuſcumque ſtatus, conditionis, excellentiæ, vel dignitatis extiterint, etiamſi Pontificali, Imperiali, vel Regali præfulgeant dignitate, niſi infra vnius menſis ſpatium, poſtquam ſuper hoc per dictos Magiſtrum & fratres ipſius Hoſpitalis, vel ipſorum quemlibet, aut Procuratorum, ſeu Procuratores eorũm fuerint requiſiti, dicta bona dimiſerint, illaque plene, ac libere reſtituerint Ordini ipſius Hoſpitalis, & eidem Hoſpitali, aut Magiſtro, ſeu Prioribus, vel Præceptoribus, aut fratribus Hoſpitalis eiuſdem, in quibuſcumque partibus & Prouinciis conſtitutis, eorumque ſingulis, vel procuratori, ſeu procuratoribus eorumdem eiuſdem Ordinis ipſius Hoſpitalis nomine, etiamſi dicti Priores, Præceptores, & fratres ipſius Hoſpitalis & Procuratores ipſorum, & eorum quilibet à dicto Magiſtro ipſius Hoſpitalis mandatum ſuper hoc ſpecialiter non haberent, dummodo Procuratores prædicti, à dictis Prioribus, & Præceptoribus, vel eorum ſingulis, in Prouinciis, & partibus in quibus huiuſmodi Priores, & Præceptores extiterint deputati, mandatum ſuper hoc habuerint, vel oſtenderint ſpeciale. Qui omnes, & ſinguli, videlicet Priores, & Præceptores, & fratres dicto Magiſtro, procuratores verò prædicti eiſdem Priorib. & Preceptorib. eorumq; ſingulis, à quibus ſuper his fuerint deputati, plenum ſuper omnibus geſtis, actis receptis, & procuratis per eos quomodolibet in hac parte, cõputum & rationem ponere, & reddere teneantur, necnon omnes, qui ſcienter occupatoribus & detentorib. prælibatis in occupatione, vel detẽtione huiuſmodi dederint conſilium, auxilium vel fauorẽ, publicè vel occultè, excõmunicationis; Capitula verò, Collegia, ſeu Conuentus Eccleſiarum, & Monaſteriorum, necnon Vniuerſ. Ciuitatum, Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum, & ipſas Ciuitates, Caſtra, Villas, & loca quę in his culpabilia extiterint, ac etiam Ciuitates, Caſtra, & loca in quibus detentores, & occupatores huiuſmodi dominium obtinuerint temporale, ſi huiuſmodi Domini temporales in dimittendo bona prædicta, & reſtituendo illa Magiſtro, & fratribus, Ordinis, & Hoſpitalis eiuſdem, nomine Hoſpitalis ipſius, obſtaculum adhibebunt, & infra dictum menſem ab huiuſmodi præmiſſis non deſtiterint, poſtquam ſuper hoc vt pręmittitur, fuerint requiſiti, ipſo facto interdicti ſententiis decernimus ſubiacere, à

quibus

quibus abſolui non poſſint, donec ſuper his plenam, & debitam ſatisfactionem curauerint exhibere. Et nihilominus occupatores, & detentores huiuſmodi, vel præſtantes eiſdem, vt præmittitur auxilium, conſilium, vel fauorem, ſiue ſingulares perſonæ, ſiue Capitula, Collegia, ſeu Conuentus Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac Vniuerſitates Ciuitatum, Caſtrorum, Terrarum, vel aliorum locorum extiterint, præter pœnas præſcriptas, omnibus quæ à Romana, vel aliis Eccleſiis quibuſcumque tenent in feudum, ipſo facto decernimus fore priuatos, ſiue priuata. Ita quod ad Eccleſias, ad quas ſpectant illa libere ſine contradictione aliqua reuertantur, earumque Eccleſiarum Prælati, ſiue Rectores de ipſis pro ſua voluntate diſponant, ſicut vtilitati Eccleſiarum ipſarum viderint expedire.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergo &c. noſtrorum donationis, conceſſionis, vnionis, incorporationis, applicationis, annexionis, reſeruationis inhibitionis, voluntatis, & conſtitutionis infringere, &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 7. die 10. May.

Dat. Viennæ, 6. Nonas Maij, Pont. noſtri Anno 7.

IV. Canonizatio S. Petri de Morrono Summi Pontificis Romani, Cœleſtini Quinti nuncupati, eiuſque relatio in Cathalogum S S. Confeſſorum, cum ſuæ feſtiuitatis inſtitutione, pro die 19. menſis Maij.

Hic antequam ad apicem aſcenderet Apoſtolatus, Congregationem Monachorum inſtituit, vt ſup. in ſua conſtit. 1. Et ſi cunctas.

Edita An. D. 1313.

CLEMENS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus Fratribus vniuerſis, Archiepiſcopis, ac Dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, aliiſque, Eccleſiarum Prælatis, ad quos literæ iſtæ peruenerint. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.*

Prœmium.

QVi fecit magna, & inſcrutabilia, & mirabilia abſque numero Dei Filius, increata Sapientia, Verbum Patris: qui olim à principio vna cum Patre & ſancto Spiritu ex ſe ex nihilo Mundum efficiens diſpoſitione ſuaui conuertit, produxit omnia ſecundum gradus ſuis naturis congruos; cœlum repleuit Angelis, hominem ad imaginem ſuam factum perfundendo gratiis, ſydereis manſionibus dignum fecit.

S. Petri merita & virtutes.

§. 1. Nouiſſime diebus iſtis, antiqua innouando ſigna, immutando mirabilia, ſtupendum, mirandumque opus ipſe fecit Altiſſimus, gloriam maieſtatis diuinæ clamans altiſonè: perfundens ſponſam ſuam Eccleſiæ nouo genere gaudiorum. Ecce namque noui Confeſſoris inſignia Mundo prodeunt: præclara merita Mundi defluentis viatoribus patefiunt, ſanctitatis eius magnitudinem grandia miracula proloquuntur, quæ ipſum probant indubie in delitiis paradiſi iuxta ſecreta Dei cubicula plenam habere requiem poſt laborem. Et recte quidem. Nam qui in terris non ceſſauit magnifice de virtute progredi in virtutem, dignum eſſe cognoſcitur, qui in cœlis tertas referendi gloriam Domini reuelata facie ſpeculetur. Ob hoc beatorum ſpirituum agmina exultant in gaudio: dum vir ſanctus ſolari fulgore coruſcus, ipſis inſeritur, & de ipſo portante gloriam, ſacratus horum numerus, quem cadentium ruina minnerat, integratur. Applaudunt & cæli, cum ei gradienti in virtute ſurſum patulum præbent iter, ipſi regnanti Deus in ipſis æthercam ſedem parat. Plaudat ergo & iubilet canora voce ſponſa Chriſti mater Eccleſia, dum quem genuit vnda baptiſmatis, & aluit vbere piæ matris, quem & patrem in Mundo habuit & paſtorem, lætabunda glorioſum mittit ad ſuperos, cum de ſe horto irrigato diuinitus, ipſum vt lilium candoris niuei, vernantem totam odoris eximij, feſtiuè diuinis conſpectibus repræſentat.

Oriundus ipſe eſt de prouincia terræ laboris & honeſtis ortus parentibus.

§. 2. O quam fœlix es prouincia Terræ laboris, quæ probaris talem & tantum produxiſſe palmitem, inhærentem firmiſſimæ Chriſti viti, cuius propagines odore mirae ſanctitatis diffuſo, extenduntur vſque ad fines orbis, cuiſque ex vuis expreſſus vini liquor deuotorum corda lætificans, ad amorem Dei mundanorum mentes allicit & inflammat. Sanè B. Petrus, de prædicta prouincia Terræ laboris traxiſſe fertur originem, ex honeſtis parentibus, Catholicis, & deuotis.

In ſua Eremum petit, ibique ieiuniis & orationibus incumbit.

§. 3. Hic edoctus cum Tobia Deum timere ab infantia, & abſtinere à vitiis, illecebras Mundi conſiderans, quæ, dum leniunt, vulnerant, & plerumque humanas mentes dum leniunt, vulnerat, vinciunt, & captiuant, poſitus in ætate adhuc tenera, ſed ſub corpore fragili viri animum ſecum habens, antequam ſæculare quicquam eius illaberetur animo, fugam prudenter attendens, cum Baptiſta Ioanne, eremi ſecreta petiit, vbi remotus à noxiis, ſolus poſſet ſuo viuere Creatori. Quanta autem inibi in locis ſolitariis, horridis, & aridis, & fere hominibus inacceſſis, veſtium aſperitas, quanta victus parſimonia, quantiſq; vigiliis & orationibus, quotve aliis afflictionibus macerauit carnem ſuam, ne delicate nutrita proteruiens læuiret in ſpiritum, non poſſet lingua faciliter ſeu breuiter explicare. Hoc vir ſanctus idcirco conſulte & prouidè faciebat, quod excuſſa & attrita palea ſuæ carnis, eius ſpiritus innocens, vt purgatum & mundum triticum, reponi dignus eſſet in horreo cœleſti.

Ciliciis induebatur, catenam ferream ad nudam carnem deferebat, & ſuper nudis tabulis vel terra dormiebat.

§. 4. Vt autem ad ædificationem Chriſti fidelium ſaltem pauca exprimantur de multis, quæ ſint velut informatiua quædam exemplaria vitæ noſtræ; ipſe, ſicut pluribus & fide dignis teſtimoniis eſt probatum, veſtium ſplendorem ac leuitatem deſpiciens, in quibus amatores huius ſæculi delectantur, ciliciis de pilis equorum factis, reticulatis pariter & nodoſis, veſtibus quoque aliis, vilibus multum & aſperis tegebatur. Ad nudam quoque carnem catenam ferream, & circulum quandoque ferreum deferebat. Lecti etiam mollitiem declinans (ne caro petulanter laſciuiens noxie moliretur in ſpiritum) in terra, aut nudis tabulis dormiebat, vel in cancellaris craticulis, veſtitus cilicio, & pannis ſolitis, præcinctus lumbos catena ferrea, aut circulo. Pro puluinari verò, ligno aut lapide, ſeu dura re alia vtebatur, & (quod pene importabile eſt) ſanus vel infirmus lectis aliis non eſt vſus.

Carnibus non veſcebatur & vinum raro bibebat.

§. 5. Studens etiam piis vitiis domeſticum domare hoſtem, ne præualere poſſet ſpiritui, nec ſanus nec infirmus carnibus veſcebatur. Vinum verò non bibebat niſi rariſſime, ſic tamen dilutum, vt videretur vini ſpeciem non habere.

Ieiunabat ſingulis annis vltra ſex quadragenas quas annis ſingulis faciebat.

§. 6. Semper quoque, niſi diebus Dominicis, ieiunabat. Sex nihilominus quadragenas ſingulis annis faciens, mentem non ventrem reficere cupiendo, affligebat in ipſis ſolitu durius carnem ſuam. O ſtupenda & aliis inſueta terum maieſtes, cernere hominem in carne degentem mortali, & fragili, ſub tam auſteræ & longæ macerationis pondere non cadentem, in tribus namque quadragenis, in pane & aqua ieiunabat continue, & quandoque cum ſolis fuſtis caulium, abſque pane. Interdum autem ſolis pomis, vel caſtaneis, ſeu granis fabarum mollificatis in aqua, aut crudis rapis tantummodo veſcebatur. In ceteris verò quadragenis, vno tantum ferculo vtebatur, inſipido tamen & in modica quantitate. In harum verò quadragenarum aliquibus (quod naturæ humani corporis eſt horror) vſus eſt pro veſte ſolo cilicio. In quibuſdam verò, cilicio, & ſuper ipſum lorica cuius pondere caro eius per ſubintrantes nodos cilicij, vt teſtantur eius ſocij, aliquoties diſrumpebatur. Et reuera hæc in homine iſto ſancto ſupra hominem gerebantur. Ad hæc enim ferenda tam gratia, virtus humana non videtur poſſe ſufficere, ſed diuina potius in ipſo habitans hoc gerebat.

Orabat aſſidue.

§. 7. Hic beatus viriam mortificatis ſpiritu carnis deſideriis & repreſſis, ſumme deuotus Deo, orando aſſiduè animum ad Deum tenuit firmiter eleuatum. Ipſe etenim ad matutinas laudes media nocte ſurgebat, ipſiſque dictis, legebat Pſalterium cum Litania & collectis, quam pluribus, ac crebris genuflexionibus & diſciplinis duris, carnem ſuam cum vitiis concupiſcentiæ crucifigens: In aurora verò, Miſſa per ipſum celebrata iterum deuotè incipiens ibi Pſalterium, vbi dimiſerat, orare vſque ad horam tertiam non ceſſabat.

Propriis manibus honeſtè operabatur.

§. 8. Ne autem ipſum reperire poſſet diabolus otioſum, laborabat propriis manibus, ſcribendo, vel ſuendo cilicia, ſeu faciendo aliud opus honeſtum & vtile ab hora tertia

tertia vſque ad nonam. Poſt cibum denique ſumptum vſque ad noctem profundam perſeuerabat cum Deo, ab oratione feruente ſpiritum non relaxans.

Sanctitate multos ad ſe traxit.

§. 9. Morum etiam honeſtate venuſtus, odore ſuæ ſanctitatis vitæ communiter iam diſperſo, ad ſuum multos attraxit aſpectum, & quamplures oberrantes per vitiorum abrupta, reduxit ad Deum ſuis ſanctis exhortationibus & exemplis. Nec mirum, nam ipſum reddebat cunctis communem caritas, obedientia promptum, placidum humilitas, pietas patientibus compaſſum, decorum puritas, parſimonia mirabilem, honeſtatis maturitas reuerendum, benignitas hilarem, conſtans quoque virtus animi in aduerſis & proſperis vniformem.

Monaſticam Congregationem ſub reg. S. Benedicti inſtituit, vt ſupr. in eius conſt. 1.

§. 10. Deinque vir ſanctus cupiens diuinum amplia- re cultum, Congregationem Monaſticam ſub B. Benedicti Regula, ſuperadditis ei ſtatutis arctiſſimis, ordinauit, vbi fratrum ſuorum Deo famulantium adaucta multitudine numeroſa, fundatiſque locis non paucis, in quibus Christvs Iesvs ab ipſis iugiter laudaretur, vixit cum eis cunctis florens virtutibus, ac eximiæ ſanctitatis operibus informans & reformans vniuerſos.

Summus inde Pontifex creatus fuit.

§. 11. Verum quia non erat expediens, quod tantæ ſanctitatis odor in ſolo vno Mundi angulo ſentiretur, ſed potius quod ad ædificationem cunctorum fidelium, circumquaque per mundum promptius ſpargeretur, diſpenſatione prouida ad ſummum Pontificatus apicem eſt prouectus. In quo totum diem ipſe manens, qui fuerat ſub præcelſæ dignitatis habitu, nec vitam Eremiticam, quantum fas ſeruare fuit, nec animum derelinquens, noluit inter epulas eſſe ſibi ſumme auſterus & abſtinens, inter amplas diuitias ſumme pauper.

Sed regiminis ſe inexpertũ, dicens illi renunciauit, vt vitæ contemplatiuæ vacare poſſet.

§. 12. At vero hic vir habens ſimplicitatis miræ, & in ſpectantibus ad regimen vniuerſalis Eccleſiæ inexpertus, vtpote qui à teneris annis vſque ad ſenium elongatus à Mundo, cor ſuum mundanis rebus non accõmodauerat ſed diuinis, reflectens prudenter ſuæ conſiderationis intimæ oculum ad ſeipſum, honori Papatus ceſſit & oneri libere & ex toto, ne ob prædicta poſſet ex ſuo regimine, quodcumque periculum vniuerſali Eccleſiæ prouenire, & vt turbatiua Marthæ ſolicitudine declinata, vacare poſſet ſecus pedes Iesv contemplationis otio cum Maria.

Poſtmodum ſanctiſſime vixit.

§. 13. Poſt hæc itaque diuinæ vacans contemplationi, aſſiduè vſque ad eius obitum, quo beata illa anima carnis euaſit ergaſtulum, cœlos petens, ſanctiſſimam vitam duxit.

Miraculis in quolibet ſuo ſtatu claruit quorum aliqua recenſentur.

§. 14. Et quia multum conueniens erat, quod ille quem Deus in mente perfuderat tot & tantis cariſmatibus gratiarum, clarus Mundo colendusque diuinæ virtutis teſtimoniis appareret, non defuere diuina miracula in quolibet ſtatu ſuo, ante Papatum videlicet, in Papatu, ac etiam poſt Papatum, in eius vita pariter & poſt mortem, voce clamoſa proloquentia ipſius imitandam cunctis eximiam ſanctitatem. Vt autem hoc Iesv Christi fidelibus amplius notum fiat, aliquot miracula ipſius meritis de quampluribus exprimere poſſemus, quæ accidiſſe veraciter certis teſtimoniis ſunt probata.

Cæcam mulierem illuminauit exiſtẽs in Eremo.

§. 15. Mulier quædam ex infirmitate graui ſic cæca omnino effecta, vt iuuari non poſſet per quæcumque adhibita remedia medicinæ, portata ad locum Eremi vbi frater Petrus tunc temporis morabatur, cum ſe ſignaſſet quadam parua cruce lignea quam idem frater Petrus per ſeruum ſuum ei tranſmiſerat, & eamdem ad oculos applicaſſet, perfecte ſtatim viſibiliter eſt curata.

Amentemque ſanitati reſtituit ibidem.

§. 16. Quidam factus ita furioſus & amens, vt ne ſeipſum aut alios offenderet, funibus & catenis ferreis ligaretur, adductus ad dicti fratris præſentiam; cum comediſſet de pane ſibi per ipſum exhibito, ſic eſt curatus perfecte, vt de dicta infirmitate nihil vlterius vnquam ſenſerit.

Puellã fiſtula ſanauit ibidem.

§. 17. Puella etiam quædam, quæ fiſtulam tam grauem habebat in pede cum aperturis pluribus, vt de perditione pedis à medicis timeretur, portata ad ipſum, & facto per eum ſuper plagam ter ſigno ſanctæ Crucis, ſtatim ſanata eſt, ita vt poſt dies paucos non appareret in dicto pede aliquod infirmitatis prædictæ veſtigium, vel cicatrix.

Mulierem hecticam ſanam fecit ibidem.

§. 18. Quædam mulier, quæ ſic vehementer grauabatur infirmitate ethica, vt de eius vita deſperaretur à medicis, nec pro neceſſitate quacumque abſque plurium adiutorio de loco poſſet ſe mouere, cum quieuiſſet per horæ ſpacium ſub quodam panno lineo, quem per patrem dictæ infirmæ miſerat frater Petrus, ſtatim ſanata ſurrexit.

Homini groſſam ſtrophulam abſtulit ibidem.

§. 19. Quidam etiam ſtrophulam groſſam ad quantitatem oui gallinæ in manu, per quinque annos habuerat; benedictione facta per ipſum Sanctum ſuper infirmitatis locum, fuit, poſt morulam modicam, ſanatus totaliter & perfecte.

Mulierem à grauiſſima infirmitate liberauit in Pontificatu.

§. 20. Cum etiam ſummi Pontificatus culmine præemineret, quædam mulier, quæ vi morbi per annos quatuor per totum corpus extiterat crocea & inflata, quæ etiam operari quicquam non poterat, nec abſque grauamine notabili ambulare, delata ad locum, per quem erat frater Petrus tunc Summus Pontifex tranſiturus, & benedicta ab ipſo, reſtituta eſt illico priſtinæ ſanitati.

Aliam contractam ſanitate donauit.

§. 21. Alia quædam mulier ſic contracta in omnibus membris ſuis, vt nec mutari poſſet de loco ad locum, niſi ab aliis portaretur, poſita ſecus viam, per quam ipſe frater Petrus tunc tranſitum faciebat, & data ſuper ipſam Crucis benedictione, per ipſum fuit perfectè continuo liberata.

Cæco viſum reſtituit poſt Pontificatum.

§. 22. Poſtquam renunciauit Papatui, quidam qui ex toto pene viſum perdiderat, cum ſe ipſi fratri Petro præſentaſſet, ſuperducta quadam parua Cruce lignea oculis patientis reſtituit integrè ſtatim viſum.

Crux fulgida apparuit in oſtio ſuæ cameræ tempore obitus.

§. 23. Denique vt in eius obitu ſuæ Sanctitatis lucidæ diuinum teſtimonium non deeſſet, de ipſa Cruce, quam ſumme dilexit, & lumine, fecit Deus ſignum mirabile apparere. Etenim tempore mortis ſuæ apparuit Crux parua & fulgida in medio oſtij cameræ in qua erat, quæ ad modum vertiginis ſe voluens, continuo permanſit diuinitus ſuſpenſa in aëre, quoadusque corpus eius de ipſa camera eſt tranſlatum.

Paralyticus ſanatus eſt tactu ſuæ catenæ.

§. 24. Sed & poſt obitum viri ſancti quidam ſic eſt percuſſus paralyſi, vt nec ambulare, nec ſtare, nec loqui poſſet quoquomodo: ductus ad locum vbi frater Petrus pœnitentiam facere conſueuit, & catena quadam, quam portaſſe ad carnem nudam dicebatur dum viueret, apposita patientis collo & capiti, & ceteris membris eius, fuit ſtatim penitus liberatus.

Iacens in ſomno apud eius ſepulchrum ſanus abijt.

§. 25. Quidam qui vires ambulandi ac ſtandi, vſumque manus perdiderat, ductus ad Eccleſiam, vbi dicti Sancti corpus iacet reconditum, & pernoctans cum animi deuotione in eadem, ſenſit ſe mane totaliter à dicta infirmitate liberatum.

Hic laetari debet S.R.E. & Religio ab ipſo ſancto viro inſtituta.

De hac religione habes eius conſtit. ſup.

§. 26. His & aliis quam plurimis miraculis glorioſis mirificauit Dominus ſanctum ſuum, & clarum mundo reddidit, ac colendum. Gaudens itaque plaudat mater Eccleſia, & ſuaues depromat melodias. Nam hic Chriſti cõfeſſor eximia ſua proles, inter beatorum agmina ſtellam poſſidet matutinam, & ſuper Chriſti menſam cum Angelis ore pleno melle dulcius abditum manna guſtat. Iubilare non quieſcat plebs Catholica: nam accenſus calculus, quem ex eius medio ille intendens Seraphyn tulit forcipe de altari in ea quæ ſurſum eſt Hieruſalem, igniris lapidibus, in quorum medio Rex cælorum ambulat, eſt coniunctus. Hunc apud Deum aduocatum habet, quem fons effluens perennis iocundè inebriat, abundè faciat lignum vitæ. Iocundetur inſuper religio per ipſum inſtituta, & in laudes Altiſſimi organa vocis laxet. Nam hic eius protector indefeſſus ſtola immortalitatis induitur, ac ſedens cum principibus, ſolium gloriæ ſempiternæ ſemper clarum tenet.

Et ideo hic Pont. SS. Confeſſ. Cathologo eum aſcribit.

§. 27. Verum quia dignum eſt, vt, quem in cælo ſurſum Deus glorificat: hic inferius ad ſuum patrocinium Mundus colat, nos de ſanctitate vitæ, ac veritate miraculorum ſancti huius, de quibus inquiri fecimus diligenter, prudentis examinis diſcuſſione adhibita, plenam & firmam certitudinem obtinentes requiſiti: inſuper Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apoſtolicam exiſtentium ſupplicatione humili & deuota, de fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, confiſi, de omnipotentis Dei virtute, auctoritate quoque Beatorum Petri & Pauli Apoſtolo-

tum

rum eius, & noſtra, ipſum Sanctorum Confeſſorum Cathalogo duximus adſcribendum.

Feſtum pro die 19. Maij inſtituit.

§. 28. Ideoque vniuerſitatem veſtram monemus, & hortamur attentè per Apoſtolica ſcripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus quartodecimo Kal. Iunij feſtum eiuſdem Confeſſoris deuotè, ac ſolemniter celebretis, & faciatis à veſtris ſubditis celebrari, vt eius pia interceſſione, & hic à noxiis protegi, & in futuro ſempiterna conſequi gaudia valeatis. Amen.

IOANNES XXI. DICT. XXII. PONT. CXCVIII, ANNO DOMINI MCCCXVI.

IOannes XXI. dictus XXII. Iacobus de Oſſa anteà dictus, Gallus Caturcenſis in Aquitania, Patre Arnaldo, cognomine Deuſa, Epiſcopus Cardinalis Portuenſis, & S.Ruſinæ. Creatus Lugduni 8. Id. Auguſti, annò 1316. Coronatus Nonis Septemb. eodem anno. Sedit annos 18. menſes 3. dies 28. Creauit Cardinales 28. Obiit Auenione pridie Nonas Decemb. anno 1334. ſepultus in Cathedrali Eccleſia S.Mariæ de Donis. Vacauit ſedes dies 15.

Nicolaus V. Antipapa, dictus Frater Petrus de Corbario, Ordinis Minorum ſedit in ſchiſmate contra Ioannem XXII. annos tres, menſes tres, dies 14. tandem 8. Kal. Septemb. 1330. inſerto ad collum laqueo, ad pedes veri Pont. veniam deprecando, abdicauit.

I. Hæretici, vel de hæreſi ſuſpecti, & Iudæi ad fidem Catholicam conuerſi, ab eaque apoſtatantes, ad Eccleſiam confugientes, eius non gaudent immunitate.

Circa eiuſmodi immunitatis priuilegium, attende conſtitutionem editam à Greg. XIV. num. 7. Cum alias. vbi notabo.

Edita An.D. 1316.

IOANNES PAPA XXII. Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis per Regnum Franciæ conſtitutis.

Hæretici &c. ad Eccleſias confugiebant, ne caperentur.

EX parte veſtra fuit nuper propoſitum coram nobis, quod nonnulli de hæretica prauitate culpabiles, vel ſuſpecti, aut accuſati, ſeu conuerſi de Iudaica cæcitate ad fidem Catholicã, poſtmodum apoſtatantes ab ipſa, ad Eccleſias confugiunt, non ad ſalutis remedium, ſed vt veſtras manus effugiant, & ſuorum ſcelerum vitent iudicium vltionis; ſuper quo Apoſtolicæ Sedis prouidentiam humiliter implorâſtis.

Hic ideo Põt. que ibi capi poſſe decernit ab inquiſitoribus.

§. 1. Nos igitur ad extirpandos orthodoxæ fidei inimicos, & herbam tam noxiam peſtiferam de horto Dominico radicitus euellendam, ſolicitis ſtudiis intendentes, diſcretioni veſtræ ad inſtar fœl. rec. Martini Papæ Quarti prædeceſſoris noſtri, qui per Apoſtolicas literas inquiſitoribus hæreticæ prauitatis per Regnum Franciæ conſtitutis idem mandauit; per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus contra illos, quos de huiuſmodi hæretica prauitate fore culpabiles, vel de illa notabiliter ſuſpectos eſſe vobis conſtiterit, accuſatos etiam de labe prædicta, conuerſos quoque Iudæos, & poſtmodum patenter, vel veriſimilibus indiciis apoſtatantes à fide, iuxta qualitatem delicti exequamini libere officij veſtri debitum, ac ſi ad Eccleſias, & loca prædicta minimè confugiſſent: contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Et Epiſcopis mãdat vt Inquiſitoribus prædictis aſſiſtant.

§. 2. Et vt nullum in hac parte poſſit obſtaculum vobis poni, Venerabilibus Fratribus noſtris Archiepiſcopis, & Epiſcopis, per Regnum Franciæ conſtitutis, per has noſtras literas iniungimus, vt vos non impediant, quominus huiuſmodi mandatum noſtrum implere liberè valeatis, ſed potius ad requiſitionem, veſtram in iis vobis aſſiſtant, ſicut extiterit opportunum.

Dat. Auenione Idibus Auguſti, anno primo.

Dat. P. A. 1. die 13. Aug.

II. Canonizatio S. Ludouici, Caroli Regis Siciliæ filij, & Epiſcopi Toloſani, eiuſque adſcriptio in numerum Sanctorum Confeſſorum, cum ſuæ feſtiuitatis inſtitutione, pro die 19. Auguſti quotannis celebrandæ.

Edita An.D. 1317.

IOANNES EPISCOPVS. Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus Fratribus vniuerſis Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis & alijs Eccleſiarum Rectoribus, per vniuerſum Orbem conſtitutis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Omnipotentis Dei prouidentiâ, ortus eſt Mũdo Ludouicus Epiſcopus Toloſanus.

SOl oriens Mundo in altiſſimis Dei Deus Dei Filius, ex paterno vtero ante luciferum genitus Deus, Verbum, qui rerum in principio fundans terram in ſapiẽtia, Cœlos prudentia ſtabiliuit, adornando cœlos ſyderibus, germinantibus cunctis terram, quique in fine temporum, pro humani generis ſalute, noſtram aſſumendo naturam, texit nube noſtræ carnis fragilis ſemetipſum, nunc hora ſtante nouiſſima, illuminando per cuncta reſpiciens, opus produxit mirabile, caritatè gloriæ ſuæ plenum, bonitatem ſuam monſtrans magnificè, Sponſamque ſuam ſanctam Matrem Eccleſiam reddens nouitate tam claræ ſobolis lætabundam. Nam qui facit mirabilia magna ſolus, dilectum ſuum Confeſſorem eximium, beatum videlicet Lodouicum, puritate candidum, caritate feruida rubicundum, electum ex millibus, produxit noniter, vt exemplar præfulgidum cunctis fidelibus imitandum, eius vitæ ſingularis excellentiam, ſignis probans, & prodigiis coruſcantibus crebris miraculis manifeſtans.

De eius ortu Orbis lætari debet.

§. 1. Igitur lætentur Cœli, & exultet Terra, iucundetur pariter totus Orbis: Nam qui effulſit in templo, dum viueret, in medio nebulæ ſuæ carnis, vt matutina ſtella, ac Luna plena, ſolari lumine, veluti ſol, refulgens in ſua formoſus ſtola, in virtute multa, repentine ad ſumma graditur, regalibus dignus aſpectibus, vt candens lilium, ac odoris ſuauiſſimi roſa rubens. Huic cœli præſtant hoſpitium, Cœli ciues, vt ſibi conformem, & comparem ad ſuum hunc cõſortium admittunt in ſupernis; CHRISTVS hunc reficit idem ipſe prandium, & conuiua.

Qui filius fuit Caroli Regis, & Mariæ Reginæ Siciliæ.

§. 2. Hic fœlix Sanctus ex regali proſapia, patre videlicet claræ memoriæ Carolo Rege Siciliæ, matre verò cariſſima in CHRISTO filia noſtra Maria Siciliæ Regina, ex Hungaria originem ſuam trahens, altum ſui generis recuſauit ſapere, humilia ſemper diligens, & amplectens. Sciebat namque quod excelſus Dominus, alta de longinquo proſpiciens, humilia, & vicina contemplatur. Quanquam autem ſingula præclara lucidæ vitæ, verbis paucis enar

enarrari non poſſint, aliqua tamen de quamplurimis ad vtilitatem legentium referemus, vt ex his Deum Patrem glorificent, & in his reperiant viuendi regulam, quam ſequantur.

Obſes mittitur in Hiſpaniam vbi ſub inſtructione Fratrum Minorũ S. Franciſci multum in literis profecit.

§. 3. Sanctus iſte, ſicut probatum eſt teſtimoniis fide dignis, in ætate exiſtens tenera, ſub magiſtri Religioſa diligentia cum ſuis fratribus tenebatur. Ipſe tamen ibi maturis intendendo moribus, ſub tenello pectore geſtare ſe ſenilem animum oſtendebat. Ductus in Cataloniam, cum duobus è ſuis fratribus datus obſes pro liberatione antedicti Regis, tam feruenter dedicauit ſe ſtudio, quod infra ſeptennium, quo etiam ibi obſes fuit, ſub inſtructione Fratrum Minorum, quos ſecum habebat in ſocios, in primitiuis ſcientiis, & ſacra pagina ſic profecit, quod vir Dei pollens ingenio, de prædictis ſcientiis non ſolum publice, ac priuate ſubtiliter diſputare valeret, ſed & ſolemniter Clero, & populo proponere verbum Dei, vt putaretur ſcientia hæc infuſa ſibi magis diuinitus, quam humanitus acquiſita.

Et multis claruit virtutib. hic enumeratis & ſignanter.

§. 4. In orationibus ſedulus, & deuotus, mentem ad Deum eleuatam tenuit, profecto ſciens, quod oratio humiliantis ſe, nubes penetrans, pro exauditionis ſuffragio Deum adit.

Sacramenta frequentat.

§. 5. In tempore namque dicto, ſacramentali confeſſione præmiſſa, Miſſas audiebat deuote, in magnis verò feſtiuitatibus cum præparatione multa, corpus ſumebat dominicum. Factus autem Sacerdos diebus ſingulis celebrabat: Audientiæ verbi Dei inſiſtebat attente.

Studiis aſſiduus vacat.

§. 6. Pro paſtu verò animæ, in ſcripturis deuotus ſtudens, habebat ad hoc pro ſolatio ſanctos libros.

Caſtitati ſtudet.

§. 7. Caſtitatis autem amor, à puero affecerat eius mentem: adeo quod ob ipſius fidam cuſtodiam, mulierum conſortia fugiebat omnino, in tantum quod niſi forſan cum matre, & ſororibus, ſolus cum ſola nullo vmquam tempore loquebatur. Mulierem namque amariorem nouerat eſſe morte. Verba etiam inhoneſta horrebat audire, ac loquentes talia grauiter arguebat; attendens prudenter, quod corrumpunt mala colloquia bonos mores: Fratres nihilominus duo, & interdum quattuor in ſua iacebant camera, in ſuæ teſtimonio nitidæ puritatis.

Sobrie & caſte viuit, atque catenas ferreas ſe induit.

§. 8. Cum Apoſtolo Paulo ſobrietate cibi, & potus, corpus ſuum caſtigabat aſſidue, ſeque frequenter manu ſua, quandoque autem alicuius fratris conſocij, cum catenis ferreis diſciplinans, veſtiendo pro camiſia rude ſtamen, & deferendo ad nudum pro cingulo cordam groſſam, ipſam carnem in ſeruitutem redigebat. Summo etiam ſtudio, terrena cuncta calcare ſtuduit, ex deſiderio æternorum.

Ordini Fratrum Minorũ & Eccleſiæ Toloſanæ præficitur.

§. 9. Conſiderans etiam Sanctus iſte, quod Mundus totus ſit poſitus in maligno, quodque cum concupiſcentia ſua tranſit, ipſum fugiendo deſeruit totaliter, & contempſit. Nam rediens de Catalonia cum Rege prædicto, votum quod de intrando Ordinem Fratrum Minorum in obſidione fecerat, in Conuentu eorumdem Fratrum de Monte Peſſulano, voluit adimplere. Sed videns quod timore dicti Regis ipſum fratres recipere non audebant, votum ipſum ſolemniter iterauit. Et quia vouentibus præceptum nouerat de reddendo, ſuadenti fel. rec. Papæ Bonifacio prædeceſſori noſtro, quod aſſenſum præberet prouiſioni de ſe factæ, Eccleſiæ Toloſanæ, nullatenus conſenſit, quoadusque votum dictum, quod fecerat, compleuiſſet. Cuius deuotioni annuente prædeceſſore noſtro prædicto, habitum Ordinis prædicti ſuſcipiens, in præſentia bon. mem. Ioannis Epiſcopi Portuenſis, tunc eiuſdem Ordinis generalis Miniſtri, expreſſam profeſſionem flexis genibus in manibus ſuis fecit, ſicque prouiſioni prædictæ ſuum præbendo aſſenſum, mandatis Apoſtolicis obediuit. Et quamquam de iuſſu prædeceſſoris eiuſdem dictum habitum velatum portauerit vſque ad feſtum B. Agathæ tunc vicinum, in dicto tamen feſto in præſentia duorum Cardinalium recepit publice; ac ex tunc portauit continue, atque ipſo die ad S. Petrum patenter detulit prædicando.

Regno renunciat.

§. 10. Miranda res, & alias inſueta, Vir namque virtutum poſitus in ſublimi, iuri Primogenituræ renunciauit, & Regno, regalis ſolij ſpreta pompa, pro regno corruptibili, æternum, ac plenum delicijs regnum mercans.

Bullar. Mag. Tom. I.

In pauperes eſt benignus.

§. 11. Mira verò compaſſione ad pauperes ferebatur, quibus largas tam priuatas, quam publicas eleemoſynas faciebat. Vnde iam factus Epiſcopus Toloſanus, per vnum ſuum familiarem ſecretarium mandauit inquiri, de ſuorum quantitate redituum, quantumque ſibi ſufficeret pro moderatis expenſis faciendis, & rationabilibus, volens quod totum reſiduum in ſuſtentandis pauperibus ponererent, quamquam prælatus tam magnus eſſet, & filius tanti Regis.

Pauperi cappam dedit.

§. 12. Cum autem iret Pariſios, pauperem quemdam nudum reperit, cui multum compatiens, abſcondite cappam contulit, quam portabat, ſibique fecit aliam ſecrete aſportari.

Humilitate fuit inſignis.

§. 13. In hac etiam CHRISTI imitatione nihilominus humilitas vera fulſit. Attendit namque quod Deus, qui mœrentes ſoſpitate erigit, ponit humiles in ſublimi. Ipſe enim vigintiquinque pauperes in domo ſua reficiebat quotidie, aquam in manibus fundebat; manuque ſua ipſis fercula apponebat, ac panes ſcindebat, eiſdem etiam genuflexo in ipſis CHRISTO ſeruire, & ipſum recipere ſe delectans.

Hoſpitalia viſitat.

§. 14. Hoſpitalia pauperum aliquoties viſitabat.

Humili veſte ſe munit.

§. 15. Sciens denique quod qui veſtiuntur mollibus in hoc à Domino non laudantur, poſt Diaconatus ſumptum ordinem, ſemper veſte humili vſus fuit. Poſt ingreſſum vero prædicti Ordinis, vili habitu, ac bruno colore in tapetiis, cortinis, & lecti coopertoriis vtebatur.

Officium Pontif. prudenter exercuit.

§. 16. Pontificatus etiam officium exercebat cum diligentia ſeruus hic Chriſti fidelis & prudens, Miſſas dicendo aſſidue, deuotiſſime ordines celebrando, clericos, quibus de beneficijs prouidere volebat, examinãdo de virtutib^9, & vitiis, & articulis fidei, vita, & moribus diligẽter.

Iudæos & Gẽtiles ad fidem inducit.

§. 17. Iudæos, & gentiles zelo feruens Dei inducebat ſedulo ad baptiſmum, ac quoſdam eorumdem ſacro de fonte leuauit.

Obiit, & miraculis hic deſcriptis claruit.

§. 18. Demum glorioſus iſte Sanctus, curſu vitæ conſummato, fœliciter ad Deum fontem viuum, quem auide ſitierat, migraturus, infirmitate decumbens vltima, deuotiſſime ſumpſit Corpus Dominicum, quamuis debilis de lecto exiliens in occurſum Domini Saluatoris. Cruce autem ſibi data per quemdam ex ſocijs, deoſculabatur illam, genuflectens in lecto, vt potuit, ac in oratione deuota, & ſilentio poſtmodum diu manſit. In Cruce namque Domini noſtri IESV CHRISTI, & non in alio, didicerat gloriari. Tandem glorioſam reſolutus in mortem, qui hic viuus ambulauit in innocentia, in medio domus ſuæ ad Deum ſuum contemplandum in gaudio, facie reuelata, in ſua innocentia eſt ingreſſus. Verum, quia decebat multum diuinæ magnitudinem bonitatis, quod illum, quem in terris ipſum præclaris adornando virtutibus, ſui imagini fecerat tam conformem, ſecum oſtenderet regnare in cælis virtutis ſuæ teſtimonijs; quædam per eum miracula operari dignatus eſt, quæ ad Sancti huius declarandam gloriam, præſentibus duximus adnotanda.

Puellã mortuã, vitæ reſtituit.

§. 19. Quædam namque duorum annorum puella, quæ vi febris quam paſſa fuit duobus menſibus, expirauit; facto voto per patrem ſancto iſti, quod ipſi imaginem de cera afferret ſi vitam à Deo filiæ ſuæ impetraret, reſuſcitata, vbera matris ſuxit.

Puer defunctus viuus redditur.

§. 20. Quidam etiam quinque annorum puer vehementia febris continuæ vita functus, facto voto per patrem, eſt vitæ priſtinæ reſtitutus, nec dictæ febris in eo apparuit vllum ſignum.

Puella poſt expirationem reuiuiſcit.

§. 21. Quædam puella annorum ſeptem, quæ per ſeptimanas tres febrem paſſa continuam, expirauit, facto ad dictum Sanctum voto per ſuos, ſpiritum recuperauit, & reuixit.

Et alia.

§. 22. Quædam denique mulier, quæ duas conceperat filias, vna illarum in ventre mortua ex caſu dictæ matris de aſino, & in eius ventre ex mora diutina putrefacta, cœpit puerperio laborare. Cumque dictus partus iam putridus per fruſtra fuiſſet extractus, & alia filia mortua iam educta eſſet, obſtetricum miniſterio, violenter, & proiecta in ſtabulo ſuper fimum, emiſſo ad ipſum Sanctum voto, quod ſi partus ille reſurgeret, vnam ſibi ceræ imaginem præſentaret, puella palpitare cœpit, & baptizata, ſeptem menſibus ſuperuixit.

T §. 23. Qui

Puer ſuſcitatur.

§. 23. Quidam etiam puer ætatis annorum ſeptem, dum ſub lecto, in quo cum ſuis iacebat parentibus, repertus mortuus, rigidus & frigidus aliquo tempore permanſiſſet, facto per parentes ad hunc Sanctum voto, fuit diuinitus ſuſcitatus.

Aliaque mulier.

§. 24. Mulieri viduæ, quæ propter vehementem infirmitatem, diem extremum clauſerat, emiſſo per ſuos ad Sanctum iſtum voto, eius meritis reddita fuit vita.

Puella ſurda ſanatur.

§. 25. Quædam puella nobilis, quæ ex caſu ad terram de nutricis brachijs per octo menſes paſſa fuerat ſurditatem, facto voto ad prædictum Sanctum per patrem, à dicta ſurditate ad plenum extitit liberata.

Mutus loquitur.

§. 26. Quidam cum poſt febrem continuam perdidiſſet loquelam, & ſic mutus per menſem integrum permanſiſſet, adductus ad ſepulchrum Sancti huius, fuit ibidem loquelæ finita Miſſa reſtitutus.

Alij infirmi curantur.

§. 27. Mulier quædam, quæ ſubito muta, & impotens de vno brachio facta fuit, ac infirmitate ſibi per menſem durante, emiſſo voto per matrem, ſtatim ad ſanitatem priſtinam eſt reducta. Quædam etiam mulier, dum ex partu quodam violento, de puero mortuo, & in eius vtero tranſuerſato, contracta in manibus, & pedibus & fæmoribus, biennio permanſiſſet, facto voto ad Sanctum præfatum, quod ſi curaretur, ſcoparet in tota vita Eccleſiam in qua iacet, dormire cępit, & expergefacta, à morbo prędicto penitus eſt curata. Vir quidam paſſus annis ſex guttam in manu, & brachio, ventre, ac humero, facto voto quod eius limina viſitaret, ſtatim fuit ſanitatis beneficium conſequutus. Quidam denique presbyter paſſus guttam in latere, quæ ipſum afflixit grauiter diebus ſeptem, facto voto ad memoratum Sanctum, diligentius eius tumulum viſitando, recepit continuo ſanitatem. Quædam mulier, quæ per octo annos, morbo epiſcepticu quaſi quotidie grauabatur, emiſſo voto, quod ſepulchrum eius, ſi curam reciperet, annis ſingulis viſitaret, curam recepit, ſicque ex tunc de morbo ipſo penitus nihil ſenſit. Monialis quædam, quæ poſt febrem longam quam paſſa fuerat, dolorem incurrebat in omnibus membris eius, in tantum quod in duodecim diebus, niſi alieno adiutorio, de lecto non poterat ſe mouere, portato ſibi pedali panno, qui quondam Sancti huius dicebatur fuiſſe, ac ſibi applicato ad carnem, ſana & incolumis eſt effecta. Cum homo quidam, qui miraculis iſtius Sancti detrahere nitebatur, reuerſationem faciei, & oculorum turpiter incurriſſet, ſicque manens per dies ſex, huic Sancto cum deuotione qua poterat, ſe deuouiſſet, ad ſepulchrum eius veniens, & offerens caput cereum, antequam exiret Eccleſiam, perfecte reperit ſe curatum.

Omnes itaque laudent & glorificent Deum exultemus & lætemur.

§. 28. Hæc ſunt mirabilia opera ſolius Altiſſimi, quibus, & alijs quampluribus mirificare voluit Sanctum iſtum, ac toti mundo reddere venerandum. Laudetur igitur magnifice Deus noſter, cuius dextera huic Epiſcopo conſert ſtelliferum regni diadema. Applaudant & iſti pariter cœli ciues, quorum cœtibus Sanctus hic ſole ſplendidior eſt inſertus. Canant quoque altiſſime, Franciæ, Siciliæ, ac Hungariæ regna felicia, de quorum horto candoris niuei flos erupit, quorum viris germinat dulcem vuam, cuius liquor cœlos lætificans, abunde funditur in calice ſummi Regis. Lætetur inſuper ciuitas Toloſana tanto ditata Præſule, quem apud Deum aduocatum habet ſedulum, & patronum. Vere felix es, ô tu Marſilia, facta diuinorum aromatum tam Sancti corporis apotheca. Sed & Fratrum Minorum Ordo conſpicuus, nouæ laudis canticum promere non deſiſtat in aula cœleſti, tam præclarum alumnum diuinis feſtiue conſpectibus repræſentans.

Verificatis igitur prædictis hunc Pont. ipſum B. Ludouicum SS. Confeſſorum numero adſcribit.

§. 29. Ceterum, quia conuenit, vt quem Dominus in Cœlo magnificat, Mundus colat, nos de ſanctitate vitæ, ac veritate miraculorum ipſius inquiri fecimus diligenter. Et quia poſt inquiſitionem ſolertem, & ſtudioſam examinationem, & diſcuſſionem ſolemnem, ſupplicatione deuota, & humili Prælatorum omnium, apud Sedem Apoſtolicam exiſtentium cum inſtantia requiſiti, de Fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, de Omnipotentis Dei virtute confiſi, auctoritate quoque Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius & noſtra, ipſum ſeptima die Aprilis Sanctorum Confeſſorum Cathalogo duximus adſcribendum.

Eiusque feſtum die 19. Aug. celebrari iubet.

§. 30. Ideoque vniuerſitatem veſtram monemus & exhortamur attente, per Apoſtolica ſcripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus quartodecimo Kalendarum Septembrium feſtum eiuſdem Epiſcopi & Confeſſoris, deuote celebretis ſolemniter, & faciatis à veſtris ſubditis deuotione congrua celebrari, vt pia eius interceſſione hic à noxijs protegi, & in futuro ſempiterna gaudia conſequi valeatis.

Indulgentiam quoque pro die feſto, & viſitantib. illius ſepulchrum elargitur.

§. 31. Et vt ad mirabile eius ſepulchrum, ardentius & affluentius Chriſtiani populi confluat multitudino, ac celebrius eiuſdem Confeſſoris colatur feſtiuitas, omnibus vere pœnitentibus & confeſſis, qui cum reuerentia illuc in eodem feſto annuatim acceſſerint, ipſius ſuffragia petituri, de omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, auctoritate confiſi, duos annos, & duas quadragenas, accedentibus verò ad prædictum ſepulchrum annis ſingulis infra eiuſdem feſti Octauam, vnum annum, & quadraginta dies, de iniunctis ſibi pœnitentiis miſericorditer relaxamus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, confirmationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire.

Datum Auenione ſeptimo Idus Aprilis, Pontificatus noſtri Anno primo. *D. P. A. 1. die 7. April.*

III. Damnatio ſectæ Bizochorum, Beguinorum, Fraticellorum. Pſeudofratrum S. Franciſci de Aſſiſſo.

Hic B. Franciſcus, tres Ordines inſtituit cum regula, vt ſup. in conſtit. 5. Honor. III. Solet. vbi notaui plene.

Hanc autem impiam Beguinorum ſectam Clem. V. ſpecifice damnauit in Clem. vnica de Relig. Domib. & etiam Iul. II. cuius tempore adhuc forſan eorum aliquis remanſerat, vt inf. in eius conſt. 25. Conſueuerunt. Inſuper quia Fraticelli & alij erronee profitebantur Chriſtum & Apoſtolos non habuiſſe aliquid in ſpeciali, nec in communi, ideo hic Pontificatus in alia eius extrauag. 4. de Verbor. ſignif. eorum errores vti hæreticos damnauit.

IOANNES EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filijs electis, ad quos literæ iſtæ peruenerint. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1318.*

Proœmium.

GLorioſam Eccleſiam non habentem maculam aut rugam, quam Chriſtus dilexit, pro qua ſemetipſum tradidit, vt ipſam ſanctificaret, mundans eam lauacro aquæ in verbo vitæ, Dauid Propheta cunctis prælatam gentibus, ſpiritu reuelante cognouit, & ſplendorem tantæ dignitatis admirans, illam ſub ſimilitudine regalis faſtigij demonſtrauit dicens: Aſtitit regina à dextris tuis in veſtitu deaurato, circundata varietate, nimirum ipſa CHRISTI ſponſa virgo Mater Eccleſia, quia inclyto capiti ſuo Domino IESV-CHRISTO inuiolabilis fidei glutino copulatur, & eius imperio prona obedientione ſubſternitur, cum illo vnum effecta tam incomparabilis vnionis, merito rebus omnibus more regio principatur. Quæ dum pia, ac deuota Religione terrena deſpicit, cæleſtia appetit, omne ſiniſtrum premens, à dextris ſponſi glorioſa conſiſtit: & quia geminæ caritatis ſplendore omni ex parte rutilat, in veſtitu aureo etiam, Angelicis ſpiritibus admiranda coruſcat. Cuius inæſtimabilis decor, quia vario viuendi genere, in vna tamen caritate perficitur, quaſi de veſtis pulcherrimæ varietate lætatur.

Religio S. Franciſci à Sede Apoſt. confirmata, in vniuerſo Orbe clareſcit.

§. 1. In hoc igitur veſtimento tam mirabili varietate diſtincto, Minorum Fratrum ſacer Ordo, ab ipſo ſuæ fundationis exordio, Almi Confeſſoris B. Franciſci regulari traditione, & Apoſtolicæ Sedis auctoritate, atque confirmatione indiſſolubili quadam textura connexus, fide clarus, ſpe validus, caritate profuſus, humilitate placidus,

cidus, obeditione deuotus, velut ſingulare iubar ſanctitatis, exemplo ac doctrinæ verbo per vniuerſum orbem claruit, & Eccleſiaſtico decori multum vtilitatis & plurimum inclytæ alacritatis inuexit.

Quidam tamen perditi homines illam euertere tentarunt.

§. 2. Verum quia humani generis inimicus, vbi virtutum ſegetes vberius videt exurgere, ibi ſcandalorum vepres & diſſidiorum zizania ſatagit cumulatius ſeminare, nonnulli huius ſacræ Religionis ſolo nomine profeſſores, dum altiora ſe petunt, dum præpoſteris & perturbatis gradibus citius ruitur, in magnis & mirabilibus ſupra ſe ambulare conantur, illius deluſi fallaciis, qui ſe, vt alios decipiat, in lucis Angelum transfigurat, ſibimetipſis ruinam, infirmioribus ſcandalum, ſolidioribus vero probationem & meritum pepererunt, pro viribus ſatagentes tam præclari Ordinis vnitatem ſcindere, obnubilare famam, perturbare quietem.

Dicentes ſe ſolos regulam S. Franciſci obſeruare.

§. 3. Dudum ſiquidem huiuſmodi ſuperſtitioſi & diſcoli homines, in prouincia Prouinciæ; aduerſus communitatem præfati Ordinis inſurgentes, & ſe ſolos, ſuoſque complices de Obſeruantia regulæ B. Franciſci intra vanitate iactantes, reliquam Ordinis multitudinem, de tranſgreſſione regulæ, perperam iudicando notabant, Nonnullos profanæ multitudinis, verbis mendacibus, & mentitæ ſanctitatis obtentu, in ſui erroris deuium adducentes.

Nicol. IV. eos à Miniſtro d. Ord. coerceri iuſſit.

§. 4. Quorum vipereos partus in ipſo ſui exortu felicis recordationis Nicolaus Papa Quartus prædeceſſor noſter, ne in multorum perniciem alerentur, ad veritatis petram elidere cupiens, Generali Miniſtro, qui tunc temporis memorato Ordini preſidebat, diſtricte præcipiendo mandauit, vt huiuſmodi præſumptores, diſciplina debita coërceret, prout in literis ipſius prædeceſſoris noſtri plenius continetur.

At illi coram Cle. V. nouas querelas propoſuerunt.

§. 5. Sed horum peſtilentiſſimas nouitates, hoc remedio compreſſas fuiſſe potius quàm extinctas tediuiuus error enunciat, & triſtis experientia manifeſtat. Nuper enim nonnulli factionis ſuperſtites memoratæ, adiunctis ſibi quam pluribus de dicta prouincia Prouinciæ, & prouincia Thuſciæ, & aliis diuerſarum fratribus nationum, coram piæ memoriæ Clem. Papa V. prædeceſſore noſtro, diuerſas regulæ quæſtiones, diuerſaſque contra vniuerſitatem dicti Ordinis propoſuere querelas, & quaſi ipſi ſoli, ipſorumque complices, B. Franciſci Regulam & perſpicacius intelligerent, & efficacius adimplerent, notam actionis contrariæ, in vniuerſitatem præfati Ordinis impie detorquebant.

Qui Clem. dubia eorum eis declarauit, vt ad eorum Conuentus redirent, prout habetur in Clem. Exiui de verb. ſign.

§. 6. Qui Clemens prædeceſſor huiuſmodi homines benignitate magis, quàm ſeueritate ſatagens emendare, illorum peſtiferos conatus patientiæ virtute tolerans, prædictas quæſtiones atque querelas pluribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, & ſacræ Theologiæ profeſſoribus, & aliis iuris ſcientia præditis diſcretione dotatis examinandas commiſit, & ad ſuam audientiam perferendas. Quibus diligenter, & cum multa maturitate peractis, ſæpe nominatus Clem. prædeceſſor de veritate certior factus, præfatam Religionem ſanctam & (vt eius vtamur ſermonibus) muris obſeruantiæ regularis firmiter vndique aſſeruit circumcluſam, & quædam quæ circa regulam dubium ſenſum afferre poterant, declarauit: diſtricte præcipiendo mandans, vt dicti fratres, qui contra præfatam communitatem Ordinis huiuſmodi quæſtiones mouerant & querelas, ad Conuentus, vnde diſceſſerant, reuerterentur, & ſuis ſuperioribus obedirent humiliter & deuote, harum quæſtionum & querelarum prætextu ad Romanam Curiam de cetero minime reuerſuri.

Iuſſitque Epiſc. Bonon. & aliis, vt eos inobedientes ad ſuorū Superiorum obedientiam reducerent.

§. 7. Et vt ipſius ſalubris ordinatio ad optatum duceretur effectum, venerabilibus Fratribus noſtris Archiepiſcopo Ianuenſi, & Lucenſi, ac Bononienſi Epiſcopis per ſuas literas demandauit, vt ipſi, vel alter eorum per ſe ſe, ſeu alium, vel alios, fratres illos de prouincia Thuſciæ qui occaſione præfatæ diſſenſionis & adhærentiæ, ad illicita laxatis habenis, quædam loca dicti Ordinis in prouincia Thuſciæ conſtituta occupauerant, & occupata, temeritate damnabili detinebant, ſuis alias obedire Superioribus aſpernantes, compellerent, vt eiſdem locis, per eos occupatis, omnino dimiſſis, ad ſuorum Superiorum obedientiam, qualibet exceptione & occaſione poſtpoſitis reuerterentur, moraturi vbicumque, & ſicut iidem Superiores ducerent diſponendum.

Et in quoſdā contumaces fuit excommunicatio promulgata.

§. 8. Quarum literarum auctoritate dilectus filius Bernardus Prior Eccleſiæ ſancti Fidelis iuxta Senas, cui præfatus Bononienſis Epiſcopus ſuper hoc commiſerat vices ſuas, in ipſos fratres dicti mandati contemptores, eorum exigente contumacia, excommunicationis ſententiam promulgauit, & eos fecit excommunicatos publice nunciari.

Illi à Religione abſcedentes alium Ord. inſtituere moliti ſunt, & Henricum de Ceua apoſtatam in eorum prælatum elegerunt.

§. 9. Qui Eccleſiaſtica vincula non verentes, non abſque temeritatis audacia, apoſtaſiæ nota, mentiſque veſania, contra Apoſtolica mandata, & dicti Ordinis inſtituta, ſe ad partes Inſulæ Siciliæ tranſtulerunt, & inibi ab obedientia, & vnitate dicti Ordinis, & Prælatorum eius ſe totaliter ſeparantes, quaſi memorati Ordinis B. Franciſci ſtabilem, firmamque compaginem reſcindere ſtolida præſumptione valerent, noui Ordinis, imo abominabilis horroris caſſis conatibus, moliti ſunt ponere fundamenta, tam deteſtabili turbæ præficientes magis idolum, quàm prælatum, Henricum de Ceua dicti Ordinis refugam, & apoſtatam fugitiuum.

Multos ad eorum ſectam receperunt, &c.

§. 10. Et vt tam fœdo capiti membra cetera reſponderent, Prouinciales Miniſtros, Cuſtodes præterea, & Guardianos eligere temeritate ſimili præſumpſerunt, plurimos ad ipſorum ſectam recipere, Prædicatores, & Confeſſores aſſumere, eiſdemque ad huiuſmodi confeſſionis, & prædicationis officium tranſmittere, loca etiam à locis Fratrum ipſius Ordinis ſemota, ad habitandum de nouo conſtruere, ſeu conſtructa recipere, contra Roman. inſtituta Pontif. in animarum ſuarum periculum, aliorumque perniciem attentantes.

Habitum mutarunt.

§. 11. Et vt ipſorum error veritas, & impietas Religio putaretur, temeritate propria quoſdam habitus cum paruis caputiis, curtos, ſtrictos, inuſitatos, & ſqualidos, ſimulationis conſcios, irriſionis amicos, ac diſſidij non ignaros, diſcrepantes à communitate Ordinis ſupradicti aſſumere, & in ſimplicium cordibus, vt eoſdem ſecum in deuium erroris adducerent ſeminare, dictos habitus fore ſecundum regulam B. Franciſci, & in ipſis ſolum pſeudofratribus Ordinem conſiſtere, famamque aliorum fratrum præfatæ communitatis, diuerſis conuitiis lacerare procaci impudentique verſutia præſumpſerunt.

Indeque in multos errores lapſi ſunt.

§. 12. Verum, quia ſic ſunt caſus mentis, vt primo quidem infelix animus per ſuperbiam intumeſcat, & exinde contentionem, de contentione in ſchiſma, de ſchiſmate in hæreſim, & de hæreſi in blaſphemias infelici gradatione, imo præcipiti ruina deſcendat, prædicti temeritatis atque impietatis filij; vt habet fide digna relatio, ad eam ſunt mentis inopiam deuoluti, quod aduerſus præclariſſimam & ſaluberrimam Chriſtianæ fidei veritatem impie ſentiunt, ſacramenta Eccleſiæ veneranda contemnunt, & in glorioſum Eccleſiæ Romanæ Primatum, cunctis nationibus percellendum ab ipſo conterendi citius impetu, cæci furoris impingunt.

Quorum aliqui hîc referuntur.

§. 13. Et ne aliquid prædictarum blaſphemiarum tolerabile videatur, aut dubium, de plurimis eorum erroribus aliquos ne latere, & perinde nocere valeant, præſentibus duximus annotandos.

Primus errorum iſtorum Fraticellorū eſt, duas fingere Eccleſias.

§. 14. Primus itaque error, qui de iſtorum officina tenebroſa prorumpit, duas fingit Eccleſias, vnam carnalem, diuitiis preſſam, effluentem diuitiis, ſceleribus maculatam, cui Romanum Præſulem, alioſque inferiores prælatos dominari aſſerunt. Aliam ſpiritualem frugalitate mundam, virtute decoram, paupertate ſuccinctam: In qua ipſi ſoli, eorumque complices continentur, cui etiam ipſi ſpiritualis vitæ merito, ſi qua fides eſt adhibenda mendaciis, principantur.

Qui error hîc reprobatur.

§. 15. Quæ impietas ſic iſtis ſceleratis eſt propria, vt à nulla hæreſi poſſit eſſe ſeiuncta. Quippe omnes impij; dum praue in fide ſentiunt, dum ab vnitate Eccleſiæ, atque obedientiæ per contumaciam ſeparantur, vniuerſitatem fidelium carni, ſe ipſos verò ſpiritui ſeruire friuolis aſſertionibus mentiuntur; quorum dementiæ nihil adiici poſſe, illi manifeſte cognoſcunt, qui ſicut vnicum Chriſtum prædicant, ſic vnam Eccleſiam, profitentur, Doctore gentium atteſtante qui ait: Ipſum dedit caput ſuper omnem Eccleſiam, quæ eſt corpus eius.

T 2 Vna

Vna eſt igitur ſancta vniuerſalis Apoſt. atque Rom. Eccl. quæ non humana præſumptione, ſub poteſtate nititur, ſed diuina, & prorſus incommutabili auctoritate fundatur, cuius egregium primatum, ſiquis impie docendo negat, non ſolum criminoſus aut ſchiſmaticus eſſe conuincitur, ſed hæreticus impietatis ſuæ merito, diuina etiam atque humana ratione, & auctoritate cenſetur. Quia peccatum paganitatis incurrit, quiſquis dum ſe Chriſtianum aſſerit, Sedi Apoſtolicæ obedire contemnit, cui inter cetera dona hoc priuata largitione conceſſum eſt, vt ſaluberrima fides, quam B. Petrus cœleſti Patre reuelante cognouit, & immenſa poteſtas, quam ei in eodem Apoſtolorum principe Chriſtus indulſit, ſic per legitimam Rom. Pont. ſucceſſionem illibata decurrat, vt illam vſque ad finem ſæculi, nec perfidia maculet, nec adulterini paſtoris Pontificium interrumpat. Quam velut validiſſimam nauem diuinæ gubernationis præſidio communitam, nec variarum opinionum, atque hæreſum turbines, à ſuæ vnitatis campage diuellunt, nec tyrannicæ poteſtatis incurſus, ad ima deprimit, quin potius & illos auctoritate atque veritate ſuperans, & iſtos patientiæ virtute ſupplantans, inter blanditias terrenæ felicitatis, & aſperitates ſæculi felici nauigatione media graditur, donec ad portum futuræ beatitudinis duce Domino veniatur. In qua velut in Arca animalia munda, atque immunda ſeruantur: ſicut in area frumenta paleis permiſcentur: quemadmodum in ſagena boni piſces & mali coeunt, vt in agro zizania & triticum ſimili germinatione ſuccreſcunt, nec tamen ipſam membrorum infirmantium immunditia polluit, extollit leuitas, corrumpit nequitia, inſolentia ſcindit, ſed manens integra atque perfecta, adoptionis filius fide generat, verbo nutrit, auctoritate defendit, pœnitentia purgat, patientiæ virtute ſupportat, nec illam diuitiarum cumulus ſuffocat, quia illis tamquam creatura Dei bona cum gratiarum actione bene vtitur, & aurum habet, non vt in illo finem conſtituat, ſed vt neceſſitatem patientibus miſericorditer largiendo ſuccurrat. Extra quam ſalus eſſe non poteſt, quia natura non patitur, ratio non ſinit, & diuina prouidentia non permittit, vt membrum quod à totius corporis vnitate ſeiungitur, virtute, quæ à vertice in corpus influit, aliqualiter vegeretur. Quo fit vt apud iſtos vaniloquos, nec ſancta paupertas, nec caſtitas munda, nec virtus poſſit eſſe perfecta, quia conſequens eſt, vt omni virtute, omni bonitate priuentur, qui Deum virtutum, cuius eſt totum quod eſt optimum, per inobedientiam derelinquunt.

Secundus error eſt quod aliſ Sacerdotes, præter ipſos, non habent auctoritatem conficiendi Sacramenta.

§. 16. Secundus error, quo prædictorum inſolentium conſcientia maculatur, Venerabiles Eccleſiæ Sacerdotes, alioſque miniſtros, ſic iuriſdictionis clamitat auctoritate deſertos, vt nec ſententias ferre, nec Sacramenta conficere, nec ſubiectum populum inſtruere valeant, vel docere; illos fingentes omni Eccleſiaſtica poteſtate priuatos, quos à ſua perfidia viderint alienos, quia ipſos ſolos (vt ipſi ſomniant) ſicut ſpiritualis vitæ ſanctitas, ſic auctoritas perſeuerat. In qua te Donatiſtarum ſequuntur errorem, qui olim facto ſchiſmate ab vnitate Eccleſiæ recedentes, ita in ſua ſecta Dei gratiam dixerunt eſſe coactam, vt nullus eam recipere eſſet idoneus, qui non foret ipſorum ſcelere maculatus.

Qui Secundus error refellitur.

§. 17. Quorum impietatem zelus fidelium illo in tempore ſic exhorruit, ſic pia perſecutione compreſſit, vt homines tam peſtilenti contagione reſperſos, & cenſura Eccleſiaſtica anathematis mucrone feriret, & legum publicarum ſanctione extremo iudicio prædamnaret. Quia dignum erat & æquum vt contra illos vtriuſque gladij poteſtas exurgeret, qui auctoritatem Eccleſiaſticam à ſolo Deo traditam, & in perpetuum duraturam, profanis aſſertionibus abnegarent. Manet igitur etiam iſtis reclamantibus, & vſque ad finem ſæculi permanebit apud Romanum Præſulem, ſicut ſumma auctoritas, ſic immenſa poteſtas, quam ſicut gratis accepit, ſic in eos, quos in partem ſolicitudinis euocat, in vnitate fidei & Romanæ Sedis obedientia permanentes, benigne refundit, tam fortiter atque ſuauiter moderamina indultæ poteſtatis exercens, vt in corpore Chriſti, quod eſt Eccleſia, à ſummo vertice vſque ad extrema veſtigia, nihil per inobedientiam diſſolutum, nihil relinquat ordinis confuſione turbatum. Cuius ſuauiſſimum ſed validiſſimum iugum impij, quia humiliter geſtare refugiunt, quod rebus non poſſunt laceſſere, maledictis atque conuitiis non deſiſtunt.

Tertius eorumdem error eſt, quod nullo modo iurandum ſit.

§. 18. Tertius iſtorum error in Valdenſium errore coniurat, quoniam & ij, & illi in nullum euentum aſſerunt fore iurandum, dogmatizantes mortalis criminis contagione pollui & pœna teneri, quos contigerit iuramenti Religione conſtringi.

Qui error hic confutatur.

§. 19. Quorum blaſphemias pietas Chriſtiana condemnans non leuitate mota, ſed vtilitate, aut neceſſitate coacta, veritatem præteritorum, atque præſentium, & certitudinem futurorum, iuriſiurandi Religione confirmat, certiſſime tenens, quia nullatenus de ſuo genere poteſt eſſe peccatum, quod Criſtus exercuit, qui peccatum non fecit, ſed peccatum omne ſua paſſione damnauit, iurauit etenim Dominus, iurauit & Apoſtolus Paulus: ſuæ operationis exemplo monſtrantes ad hoc tantum iuramentum eſſe prohibitum, ne iurandi facultas frequentiam, frequentia conſuetudinem, conſuetudo periurium introducat. Bonum eſt ergo iuramentum, per quod veritas rerum diuino teſtimonio confirmatur, ſed malum eſt illi qui eo male vtitur, & à malo infirmitatis humanæ eſt, vt aliquis verum proferens iurare cogatur.

Quartus error eſt, quod Sacerdotes peccatores nō cōficiunt, neque cōferunt Sacramenta.

§. 20. Quarta huiuſmodi impiorum blaſphemia de prædictorum Valdenſium venenato fonte prorumpens, Sacerdotes rite etiam & legitime ſecundum formam Eccleſiæ ordinatos, quibuſlibet tamen criminibus preſſos, non poſſe conficere, vel conferre Eccleſiaſtica Sacramenta confingit.

Quo error vincitur.

§. 21. Quorum vtrorumque dementiam Eccleſiaſticæ veritatis doctrina redarguit, & cenſura percellit, quoniam nil à bono maius nil à malo minus perficitur Sacerdote, quia Sacramentorum virtus, non in merito conſecrantis, ſed in virtute ſancti Spiritus & verbo perficitur Creatoris.

Quintus error eſt, quod in ipſis ſolis completum eſt Euangelium.

§. 22. Quintus error ſic iſtorum hominum mentes obcæcat, vt Euangelium Chriſti in ſe ſolis hoc in tempore aſſerant eſſe completum, quod hactenus, vt ipſi ſomniant obtectum fuerat, imò prorſus extinctum.

Quo error hic ſubmouetur.

§. 23. Quæ impietas ſic tenebroſos Manichæorum calles oberrat, vt tamen Montani atque Priſcillæ fœda veſtigia non relinquat: illi enim promiſſionem Domini de Spiritu ſancto non in Apoſtolis, ſed in ſeipſis completam eſſe aſſerunt: iſti Euangelium Chriſti, cuius virtus in ſancti Spiritus perceptione conſiſtit, ita in ſe completum autumant, vt ab illius claro intellectu, & vera obſeruatione, vniuerſitatem fidelium mentiendo ſecludant. Sancta verò ac vniuerſalis Eccleſia talium hominum figmenta deridens firmiſſime tenet, & nullatenus dubitat, Spiritum ſanctum iuxta fidele Saluatoris promiſſum in B. Apoſtolos die Pentecoſtes ſic pleniſſime fuiſſe refuſum, vt illos omnem veritatem, quæ ad ſalutem pertinet perfecte doceret, vt ipſos ad amorem Dei mirabiliter inflammaret, vt eoſdem contra omnem tentationem munere virtutis firmitate muniret. Cuius Spiritus virtus ita ſanctam Eccleſiam vſque ad finem ſæculi noua ſemper prole fœcundat, vt renatis fonte baptiſmatis vna ſit fides mentium, & pietas actionum; quod profecto non eſſet, ſi ſanctum Euangelium, in quo Chriſtianæ fidei regula continetur, omnibus eſſet clauſum, & iſtis ſolummodo (quod cogitare impiiſſimum eſt) eſſet apertum.

Plures alij ſunt errores iſtorum Fraticellorū vano nomine profeſſorum Ordinis S. Franc.

§. 24. Multa ſunt alia, quæ iſti præſumptuoſi homines contra coniugij venerabile Sacramentum garrire dicuntur; Multaque de curſu temporum, & fine ſæculi ſomniant. Multaque de Antichriſti aduentu, quem iam iam inſtare aſſerunt, flebili vanitate diuulgant. Quæ omnia quia partim hæretica, partim inſana, partim fabuloſa cognoſcimus, damnanda potius cum ſuis auctoribus, quam ſtilo proſequenda, aut refellenda cenſemus. Ipſa enim mendoſa commenta ſeipſa deſtruunt, quia nec ratione vigent, nec auctoritate conſtant, nec aliqua veriſimilitudine fulciuntur. In huiuſmodi doctrinis variis & peregrinis ſæpe nominati homines ſtudia ſua conterunt. Ad hęc ſimplicium corda blandis fictiſque ſermonibus, & ſimulatæ humilitatis prætextu, attrahere moliuntur.

Hic ideo Pōt. Fratic.eo

§. 25. Cupientes igitur quòd dicti peſtiferi homines, aut in melius cōmutato conſilio à ſuis peruerſitatibus reſilient,

Regi mandauit, vt eos caperet & Miniſtris d. Ord. conſignaret.

reſiliſſent, aut ſaltem alios pernicioſis ſermonibus & ſuæ prauitatis exemplo contaminare non poſſent, chariſſimum in Chriſto filium noſtrum Fredericum Regem Trinacriæ Illuſtrem hactenus rogauimus, & monuimus per Apoſtolica ſcripta mandantes, vt huiuſmodi viros peſtiferos & ſeminatores errorum, de prædicta inſula expelleret, & penitus extirparet, & Miniſtris, Cuſtodibus, ſeu Guardianis dicti Ordinis Minorum, cum ab eis ſuper hoc requireretur, faciendo etiam ſi expediret ſæpe dictos pſeudofratres capi, & eorum ſuperioribus tradi captiuos, iuxta diſciplinam Ordinis corrigendos, ſtuderet impendere fauorem, conſilium, & auxilium opportunum.

Rex mandato Pontif. paruit.

§. 26. Ipſe verò tamquam obedientiæ filius per ſuas patentes literas noſtrarum literarum ſeriem continentes, ſingulis officialibus ſuis, per dictam Inſulam conſtitutis præcipiendo mandauit, vt ad capiendos huiuſmodi falſos fratres Rectoribus dicti Ordinis, vt prædictæ noſtræ literæ continebant, darent conſilium, auxilium, & fauorem, quodque ipſa mandata in noſtris contenta literis, ſtuderent executioni in omnibus demandare.

Illi autem habita de his notitia, variis modis profugi vagari ceperunt.

§. 27. Quæ præſentientes peſtiferi memorati, cum ad ſinum piæ matris redire ſaltem Eccleſiaſtica diſciplina coacti humiliter debuiſſent, ſalubrem coertionem, & felicem neceſſitatem, quæ ad meliora compellit, fugæ præſidio declinarunt: nonnullis etiam in locis abditis, & latebroſis dictæ inſulæ derelictis, qui ſuis fautoribus, ſub quorum defenſione conſiſtunt, pro mercede iniqui fauoris, peruerſi dogmatis venena rependunt. Alij verò per loca infidelium diſcurrentes, mare & aridam circuire feruntur, vt vnum ſaltem faciant proſelitum ſimul cum illis gehennæ ignibus applicandum, ij ſunt quos Doctor gentium caute vitandos admonuit, dicens: Nemo vos ſeducat, volens in humilitate & Religione Angelorum, quæ non vidit ambulans fruſtra inflatus ſenſu carnis ſuæ: & non tenens caput, ex quo totum corpus per nexus & coniunctiones ſubminiſtratum & conſtructum, creſcit in augmentum Dei. Ij ſunt diffidentiæ filij, nubes ſine aqua, quæ ventis circumferuntur, ſydera errantia, quibus procella tenebrarum reſeruata eſt, qui iuxta Pſalmiſtæ vaticinium: Neſcierunt, neque intellexerunt, in tenebris ambulant, errauerunt ab vtero à veritate ſcilicet Sanctæ Matris Eccleſiæ recedendo, locuti ſunt falſa, vanos & varios errorum tribulos per diuerſas Religiones præſumptione damnabili ſeminando.

Hic vero Pont. mandat eos vti apoſtatas & ſchiſmaticos vbique capi.

§. 28. Quamobrem zelus fidei, feruor compaſſionis animarum, exercitare debet corda omnium qui Chriſti nomine gloriantur, & ipſius Sanctæ Romanæ ac vniuerſalis Eccleſiæ finibus continentur, vt contra iſtorum inſaniam quaſi contra publicam peſtem valenter exurgant, nec eos in locis, vbi Chriſtianæ Religionis viget auctoritas, patiantur pacifice viuere, quos aduerſus matrem & dominam ſuam, ſanctam ſcilicet Romanam Eccleſiam rebellionis ſuæ calcibus & errorum blaſphemiis conſpiciunt inſanire, Fruſtra enim vtuntur nomine Chriſtiano qui talibus impietatibus non reſiſtunt, & conſequens eſt, vt poſſint hæc credere qui poſſunt talia patienter audire. Tantas igitur & tam graues inſolentias, errores peſtiferos, deteſtabiles blaſphemias in Creatoris iniuriam, populi Chriſtiani perniciem, & nefariæ operationis exemplum per patientiam imo vecordiam tolerare nolentes, vniuerſitatem veſtram monemus ſedule, hortamur attente per Apoſtolica vobis ſcripta in virtute obedientiæ diſtricte præcipiendo mandantes, quatenus præfato Henrico de Ceua, aliiſque pſeudofratribus qui ad memoratam Siciliæ inſulam hactenus confugerunt, nullum detis, vel dari quantum in vobis eſt permittatis in præmiſſis conſilium, auxilium, vel fauorem: quin potius ipſos velut apoſtatas excommunicatos, ipſius Eccleſiæ Romanæ rebelles ſchiſmaticos, & peruerſi dogmatis aſſertores, lupos graues gregi Dominico non parcentes, à veſtris finibus arceatis, capientes ipſos, vel capi facientes, & captos tradentes Rectoribus ſæpenominati Ordinis fratrum Minorum, cum ab ipſis vel eorum Vicariis, Procuratoribus, ſeu Nunciis fueritis requiſiti, per eos iuxta ipſorum demerita caſtigatione debita puniendos; dignum eſt enim vt apud illos patratorum ſcelerum pœnas ſoluant, qui ipſorum lubricos calles & tortuoſas ſemitas per patientiam longi temporis exploratius cognouerunt, à quorum ſacro conſortio per apoſtaſia vitium recedentes, omni pudore calcato non ſunt confuſi ſanctam Religionem, quæ ipſos in ſinu ſuo fouerat pietate materna, damnis afficere, maledictis pungere, conuitiis lacerare.

Omniaque ab eis geſta irrita pronũciat.

§. 29. Proinde, quia ea, quæ contra ius & fas atque ordinariam poteſtatem temeritas humana præſumit, in pœnam perturbati Ordinis quantocitius debent iuris auctoritate & Apoſtolica poteſtate conuelli: Nos quicquid in memoratis prouincia Thuſciæ, inſula Siciliæ, & vbicumque locorum per ſæpe dictos Fratres, in perſonarum ad dictam ſectam receptione in Generalis Miniſtri, & Prouincialium, Miniſtrorum, Cuſtodum, Guardianorum electione (ſi tamen electio dici poſſit) & in quibuslibet aliis communiter vel diuiſim, ſub Religionis, Conuentus, Congregationis nomine vel colore, attentatum extitit, vel exiſtit, nullius fuiſſe, vel eſſe roboris, nullius extitiſſe, vel exiſtere decernimus firmitatis, vnde ipſa caſſa, irrita, & nulla cenſemus, & nihilominus quatenus de facto proceſſerant, auctoritate Apoſtolica reuocamus.

De fide etiam examinari & culpabiles capi iubet.

§. 30. Ceterum, quia verendum eſt, ne ij præſertim qui per profeſſionem licet fantaſticam, ad prædictorum infame conſortium tranſierunt, errores ſapiant, & alios peſtifera contagione corrumpant, omnes & ſingulos per eos ad ſuam ſectam receptos, maximeque profeſſores ad veſtram præſentiam per cenſuram Eccleſiaſticam euocate, examinate de fide, de prædictorum erroribus, per vos vel alium ſeu alios caute diligenterque perquirite ſine ſtrepitu & figura iudicij, & de ipſorum complicibus atque fautoribus indagate, & ſi opus fuerit ipſos capi & detineri curate: & ſi quos inueneritis culpabiles, ſecundum canonicas ſanctiones pœna debita punire curate: Inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis: Contradictores & rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam compeſcendo. Teſtes autem quos ad præmiſſa videritis euocandos, cenſura ſimili, appellatione ceſſante, cogatis veritatis teſtimonium perhibere.

Iudicibuſque contra eos facultatem procedendi concedit.

§. 31. Volumus inſuper & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod quilibet veſtrum proſequi valeat negotium, ſeu articulum etiam per alium inchoatum, quamuis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico impeditus, quodque à data præſentium ſit vobis & vnicuique veſtrum in præmiſſis omnibus & eorum ſingulis, etiam non ceptis præſentibus & futuris, perpetua poteſtas, & iuriſdictio attributa, vt eo vigore, eaque firmitate poſſitis in præmiſſis etiam non ceptis præſentibus & futuris, contra prædictos procedere, ac ſi iuriſdictio veſtra & cuiuſlibet veſtrum in prædictis omnibus & ſingulis per citationem, vel modum alium perpetuata legitimum extitiſſet.

Contrariis derogat.

§. 32. Non obſtantibus de duabus dietis edita in Concilio generali, & fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, per quas tam iudices, quàm conſeruatores à Sede deputati prædicta, extra ciuitates & diœc. in quibus deputati fuerint, procedere, & vices ſuas committere, aut aliquos vltra vnam dietam à finibus ſuæ diœc. trahere prohibentur, & aliis contrariis conſtitutionibus quibuſcumque, ſeu aliquibus ſit indultum à Sede prædicta, quod excommunicari, ſuſpendi, vel interdici, aut extra certa loca trahi, vel ad iudicium euocari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi, ac eorum perſonis & locis, nominibus propriis, vel ordinibus mentionem, ſiue alia indulgentia dictæ Sedis generali vel ſpeciali cuiuſcumque tenoris exiſtat, per quam veſtræ iuriſdictionis explicatio valeat in hac parte quomodolibet impediri, & de qua cuiuſque toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Datum Auenione x. Kalendas Februarij, Pontificatus noſtri Anno ſecundo. *D. P. An. 2. die 23. Ian.*

Commonitio ad Eduardum II. Regem Angliæ, vt corrigat grauamina Populis Hyberniæ illata, contra formam conceſſionis habitæ à Sede Apoſtolica. IV.

Henricus VIII. Rex, & Eliſabeth eius filia Regina Angliæ, à Catholica fide deuiarunt, & excommunicati fuerunt à Paulo III. inf. in conſt. 7. Eius qui, & à Pio V. in conſt. 101. Regnans, lib. 2.

Edita An. D. .....

IOANNES EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Chriſtianiſſimo filio Eduardo Regi Angliæ, Illuſtri. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Reges Angliæ populus Hyberniæ grauarunt contra formam conceſſionis Sed. Apoſt.

PAternum amorem ad tuæ celſitudinis incrementa, fili cariſſime, gerimus, dum de te ad ea, quæ iuſto placent iudici, tui Regni, Terrarum, & ſubditorum tuorum ſint opportuna quieti, & famæ tuæ pariter & honori proſpiciant, ſolicitis hortationibus inuitamus. Propter quod in iis perſuaſiones noſtras deuota debes mente ſuſcipere, & ad executionem illarum te paratum & flexibilem exhibere. Ecce, fili, quaſdam recepimus litteras directas pridem per Hybernicos Magnates, & Populum, dilectis filiis noſtris Anſelmo tit. SS. Marcellini & Petri presbytero, & Lucæ ſanctæ Mariæ in Via lata Diacono, Cardinalibus, Apoſtolicæ Sedis Nunciis, & per eos nobis ſuis interclusas literis deſtinatas; in quarum ſerie vidimus inter cetera contineri, quod, cum fel. re. Adrianus prædeceſſor noſter, ſub certis modo & forma diſtinctis apertius in Apoſtolicis literis inde factis, claræ mem. Henrico Regi Angliæ, progenitori tuo, dominium Hyberniæ conceſſiſſet, ipſe Rex, ac ſucceſſores ipſius Reges Angliæ, vſque ad hæc tempora modum & formam huiuſmodi non ſeruantes, quinimmo eos tranſgredientes indebitè, afflictionibus & grauaminibus inauditis importabilium ſeruitutum ipſos diutius oppreſſerunt. Nec fuit hactenus qui reuocaret illata grauamina, aut errata corrigeret: non fuit quem pia compaſſio ſuper eorum contritione moueret, quamuis ſuper his ad te recurſus habitus fuerit, & clamor validus oppreſſorum aures tuas quandoque pulſarit.

Propterea ſubditi perturbati & commoti de Regis mutatione agebant.

§. 1. Vnde talia ferre nequeuntes vlterius, coacti ſunt ſe à dominio tuo ſubducere, & alium in ſuum regimen aduocare. Hæc, dilectiſſime fili, ſi veritate nitantur, tanto nimirum infeſtiora noſtris accedunt affectibus; quanto deſideramus intenſius, vt tibi proſpera cuncta cedant. Circa illa verſari ſedulo debes, eaque promptis affectibus exequi, quæ tuo ſint placita Creatori: & ab omnibus abſtinere ſollicite, per quæ contra te debeat prouocari Deus ipſe, ac Dominus vltionum, qui gemitus afflictorum iniuſte, minime deſpicit, & qui propter iniuſtitias peculiarem ſuum deieciſſe deſcribitur populum, & tranſlationem feciſſe regnorum. Quanto etiam deſiderabilius, his præſertim Impacatis temporibus, cupimus te illis libenter intendere, per quæ tuorum corda fidelium ad tuam beneuolentiam & obedientiam debeant allici, & illa prorſus vitare, quibus valeant à tuæ cultu deuotionis auelli.

Hic ideo Pöt. monet Regem ad tollendum grauamina pro quiete Regni ſui.

§. 2. Quia itaque, fili, tua non modicum intereſt, huius nouæ mutationis vitare diſpendium, quamplurimum expedit, vt hæc non negligantur turbationis initia: ne illis periculoſe creſcentibus ſero medicinæ remedia præparentur. Excellentiam regiam ſollicitamus attente, præſentibus ſane nihilominus ſuadentes, quatenus hæc prudenti meditatione conſiderans, & cum tuo diſcreto conſilio conferens ſuper illis, circa præmiſſorum grauaminum correctionem, ac reformationem debitam, & feſtinam, viis & modis decentibus, ſic ſufficienter prouideri mandes, & facias, ſic diſcriminoſis principiis in hac parte obſtare procures, quod & illi per quem regnas, placere valeas, & te in iis efficaciter implente quod debes, cuiuſuis aduerſum te iuſte querelæ materia conquieſcat, per quod iidem Hybernici ſaniori ducti conſilio, tibi, vt Domino, pareant, aut ſi, (quod abſit) in cœpta rebellione manere voluerint, cauſam ſuam in apertam iniuſtitiam, te apud Deum, & homines excuſato, conuertant. Vt autem de prædictis grauaminibus & querelis, quibus prædicti inniuntur Hybernici, tuis ſenſibus innoteſcant ad plenum, præſcriptas literas miſſas Cardinalibus antedictis, cum forma literarum quas prædictus Adrianus prædeceſſor noſter eidem Henrico Regi Angliæ de terra Hyberniæ conceſſit, tuæ magnitudini mittimus inclusas.

Datum, &c.

Dat. P. An. .....

Quod Hoſpitali & Religioni Militum S. Ioannis Hieroſolymitani, habenti Annalia beneficiorum vacantium, accreſcant fructus, quos illa obtinentes & non reſidentes percipere poſſent. V.

Ad hoc vide infra conſtitut. Pij IV. num. 29. Romani. lib. 2. vbi notabo de tota materia.

Vide etiam quæ addidi ſup. ad Anaſtas. 4. conſtit. 2. Chriſtianæ.

IOANNES PAPA XXII. Magiſtro & Fratribus Hoſpitalis Sancti Ioannis Hieroſolymitam.

Edita An. D. 1318.

Hic Pont. decreuerat quod habentes Annalia in Eccleſiis de ipſorum beneficiorũ fructib. primi, vel alterius anni percipere poſſent, & quod obtinentes beneficia remanerent in cap. Suſcepti. 2. de Elect.

§. 1. EXhibita nobis ex parte veſtra petitio continebat, quod dudum poſt conſtitutionem per nos editam, qua ſpecialiter & expreſſe cauetur, quod habentes Annalia in Eccleſiis, de conſuetudine priuilegio vel ſtatuto, qui ratione dictorum annalium fructus primi vel ſecundi, vel alterius cuiuſcumque ſequentis anni beneficiorũ vacantium vbi hactenus in totum vendicauerant, nihil exinde vltra ſummam, pro qua vnumquodque beneficiorum ipſorum conſueuit in decimæ ſolutione taxari, prætextu cuiuſuis priuilegij, conſuetudinis vel ſtatuti, quouis modo perciperent, ſed ipſius ſummæ perceptione dumtaxat deberent eſſe contenti, totali reſiduo prædicta obtinentibus beneficia remanſuro, niſi forſan illi, qui fructus illos ſoliti eſſent cum integritate percipere, mallent ipſum habere reſiduum, & obtinentibus beneficia dimittere ſummam memoratam, quo caſu percipiendi quod mallent, erat eis optio derelicta.

Et deinde declarauerat, quod ſi ipſi obtinentes beneficia nõ reſiderent, Capitulo nihil accreſceret.

§. 2. Quandam aliam declaratoriam conſtitutionem fecimus, in qua ſpecialiter cauebatur, quod ſi huiuſmodi beneficium obtinentes, in Eccleſia in qua ſpecialiter illud beneficium exiſteret, minime reſiderent, ad debitum ſeruitium impendendum, Capitulo eiuſdem Eccleſiæ deberet accreſcere, cum ceſſante cauſa ceſſare debeat pariter quod vigebat.

Et ſic tacite diſpenſabatur accreſcere habentib. Annalia.

§. 3. Quodque ex verbis declarationis huius ſatis innui videbatis, quod fructus beneficiorum non reſidentium accreſcere debeant habentibus annalia memorata.

Et tamen hæc Religio habens Annalia nihil adhuc aſſequi potuit.

§. 4. Verum ex eo quod in declaratione dicta non continetur expreſſe de perceptione annalium beneficiorum vacantium vobis debitorum, de prædictis conſuetudine, priuilegio vel ſtatuto, quoad fructus non reſidentium in eiſdem, qui vobis accreſcere debent, nullum adhuc commodum aſſequi potueritis, licet, vt præmittitur, dicti fructus Capitulo non accreſcant. Quare nobis humiliter ſupplicaſtis, vt quod in huiuſmodi declaratione noſtra tacite innuitur, declarare expreſſius dignaremur.

Hic ideo Pöt. dictos fructus eis accreſcere declarat.

§. 5. Nos itaque petitionem veſtram iuri conſonam æſtimantes, ac propterea in hac parte quieti & indemnitati veſtræ prouidere volentes, præſenti oraculo declaramus, quod fructus prædictæ Eccleſiæ, vel beneficij vacantis, cuius annalia in quibus conſiſtunt, debentur vobis ex priuilegio, conſuetudine, vel ſtatuto, etiam pro ea parte quæ obtinentibus præbendam, vel beneficium huiuſmodi (ſi in Eccleſia, vbi illa conſiſtunt perſonalem reſidentiam facerent) deberetur, ſi non reſideant ibidem vere, vel interpretatiue, vtpote per ſpeciale priuilegium Apoſtolicum, vel alias ex cauſa rationabili ab huiuſmodi reſidentia legitime excuſentur, cum dicta pars (vt præmittitur) Capitulo non accreſcat, vobis, accreſcere debet ſecundum intentionem & mentem declaratoriæ memoratæ. Nulli ergo, &c.

Datum Auinione, Kalendas Martij, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

Dat. P. A. 1. die 1. Mart.

De

VI. De Lectorum ad Studium Peruſinum admiſſione, & Scholarium promotione ad Doctoratum.

Hoc Studium erexit Clemens V. vt ſup. in eius conſt. 2. vbi hanc tibi conſtitutionem non indicaui, cum vix modo habere potuerim.

Edita An. D. 1318.

IOANNES EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

INter ceteras curas, quas nobis ea iniuncti diuinitus Apoſtolatus officio imminere conſpicimus, & deſideria cuncta, in quibus iugi meditatione verſamur, ad illa præcipuè affectus noſter dirigitur, noſtræque mentis intentio ardentius incitatur, vt Catholicæ fidei profeſſores quos veræ fidei verum lumen illuminat, glorioſa literarum ſcientia imbuantur, & efficiantur laudabilis ſapientiæ ſtudiis eruditi. Huiuſmodi enim donum inpretiabile pretio nullo conceditur, ſed diuinitus animabus beneuolis indulgetur. Huiuſmodi deſiderabilis eſt, & glorioſa poſſeſſio, per quam pelluntur ignorantiæ tenebræ, ac errotis funditus eliminata caligine, ſtudentium commendanda ſolertia, ſuos actus & opera diſponit & ordinat in lumine veritatis. Ob hoc igitur magno (nec mirum) deſiderio ducimur, vt literarum ſtudia, in quibus margarita ſcientiæ reperitur, laudanda vbilibet incrementa ſuſcipiant, & propenſius inualeſcant, in illis præſertim locis, quæ ad multiplicanda doctrinæ ſemina, & germina ſalutaria producenda, idonea & commoda dignoſcantur.

Clem. V. erexit Studium generale in Ciuitate Peruſia vt in eius conſt. eo tit.

§. 1. Cum igitur fel. rec. Clemens Papa V. prædeceſſor noſter, attendens fidei puritatem & deuotionem eximiam quam Ciuitas Peruſina Eccleſiæ Romanæ immediate ſubiecta, ab olim ad ipſam Eccleſiam ſucceſſione temporum de bono in melius ſtuduerat augmentare, dignum duxit & æquitati conſonum exiſtimauit, vt Ciuitatem eamdem, quam diuina gratia, multarum prærogatiua bonitatum & fœcunditate virtutum gratioſè dotauit, ſcientiarum etiam muneribus ampliaret, & vt fauente Deo ex Ciuitate producerentur viri ſcientia pollentes, auctoritate Apoſtolica ſtatuit, vt in Ciuitate prædicta eſſet Studium generale, illudque vigeret ibidem perpetuis futuris temporibus in qualibet facultate, prout in Apoſt. literis prædeceſſoris eiuſdem exinde confectis plenius dicitur contineri.

Hic modo Pōt. de d. Studio alia diſponit, videlicet.

§. 2. Nos igitur Ciuitatem eamdem propter ſuæ deuotionis inſignia, quibus ſe Apoſtolicæ Sedis gratia dignam reddit, vberioris dono gratiæ proſequi cupientes, eorum ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica de Fratrum noſtrorum conſilio.

Epiſcopo Peruſin. dat auctoritatem admittendi Lectores.

§. 3. Venerabili fratri noſtro Epiſcopo Peruſino & ſucceſſoribus eius Epiſcopis Peruſinis qui erunt pro tempore, impertiendi perſonis ad hoc idoneis docendi licentiam iuxta infraſcriptum modum liberam concedimus facultatem, auctoritate prædicta tenore præſentium ſtatuentes; Vt ſi qui proceſſu temporis fuerint qui ſibi in eodem Studio docendi licentiam, vt alios erudire valeant petierint impertiri, in Iure canonico, & ciuili examinari poſſint ibidem, & in eiſdem facultatibus dumtaxat titulo Magiſterij decorari.

Examinandique eoſdem.

§. 4. Et vt quotiens aliqui fuerint promouendi, præſententur eidem Epiſcopo qui pro tempore fuerit, vel ei quem ad hoc dictus Epiſcopus duxerit deputandum, qui Magiſtris facultatis illius in qua examinatio fuerit facienda, tam Regentibus, quam non Regentibus quinque vel quatuor ad minus in eodem Studio præſentibus conuocatis, eos gratis & difficultate quacumque ſublata, in dictorum Magiſtrorum præſentia, de ſcientia, facundia, modo legendi & aliis quæ in promouendis ad Doctoratus ſui Magiſtratus officium requiruntur, examinare ſtudeant diligentius.

Scholares promouendi quib. qualitatib. pollere debeant.

§. 5. Nullum tamen qui doctorari petierit in Iure ciuili ad huiuſmodi examinationem admittat, niſi qui ad minus ſex annis ciuilia Iura audiuerit, & duobus ſaltem ex eis illa in aliquo Studio generali, ac Inſtitutionum, vel duos Digeſtorum vel Codicis libros publicè legerit in eadem, Vno eorum ſaltem perlecto in Peruſino Studio, in quo fuerit doctorandus. Nullum etiam qui doctorari petierit in Iure Canonico, ad huiuſmodi examinationem recipiant, niſi quinque annis canonica Iura audierit, ex quibus ſaltem duobus illa ſimiliter in eodem Studio generali, ac duos vel vnum Decretalium librum publicè legerit in Peruſio, in quo fuerit magiſtrandus. In prædictorum verò duorum annorum numero, tam in Iure canonico, quam in ciuili illud tempus quod huiuſmodi doctorandi extraordinariè publicè aliis legendo, illoſque docendo, publicè etiam non audiendo expenderint in aliquo Studio generali, volumus computari, & proinde haberi ac ſi per illud audiendo dictorum Iurium generali Studio inſtituiſſent, & illos quos idoneos repererint, petito ſecrete Magiſtrorum eorumque conſilio, quod vtique conſilium fideliter teneantur impendere, quod etiam in ipſorum conſulentium diſpendium vel iacturam reuelari quomodolibet diſtrictius prohibemus, approbent & admittant, eiſque petitam licentiam largiantur. Alios minus idoneos penitus repellendo, poſtpoſitis omnino gratia, odio vel fauore.

§. 6. Illi autem qui in Ciuitate præfata examinati & approbati fuerint, ac docendi licentiam obtinuerint, vt eſt dictum, ex tunc abſque examinatione vel approbatione alia, legendi & docendi vbique plenam habeant facultatem, nec à quoque valeant prohiberi. *Approbati ad legendum vbique publicè legendi facultatem habent.*

§. 7. Verum vt ritè in præfatis examinationibus procedatur, præcipimus vt dictus Epiſcopus, propoſitis tantum, ſed non tactis Euangeliis, iuret fideliter ſe perſonis quæ per examinationem huiuſmodi repertæ fuerint idoneæ, huiuſmodi licentiam impertiri, & quod perſonaliter non per Vicarium vel ſubſtitutum examinationi huiuſmodi debeat intereſſe, niſi eſſet ex aliqua rationabili cauſa adeo impeditus, quod ſuam non poſſet examinationi prædictæ perſonalem præſentiam exhibere, in quo caſu, eidem Epiſcopo intereſſendi examinationi huiuſmodi per Vicarium vel alium ad hoc idoneum ſubſtitutum, tenore præſentium indulgemus. Et quod nemini huiuſmodi impertiatur licentiam, niſi ei quem omnis vel maior pars Doctorum qui huiuſmodi examinationi interfuerint, approbabunt. *Epiſcopus cū iuramento examinationibus interesse debet.*

§. 8. Magiſtri quoque in dicta Ciuitate præſentes ſiue actu legant ſiue non, qui ad examinationem huiuſmodi fuerint conuocandi, ſemel præſtent publicè Iuramentum, quod iſti vocati ad eaſdem examinationes venient; niſi fuerint legitimè impediti, & gratis dabunt examinationis fidele conſilium, qui de huiuſmodi examinatis vel vt digni approbari debeant, aut minus digni merito reprobari. Qui verò iuramentum huiuſmodi præſtare noluerit, nec ad legendum, nec ad examinationes eaſdem nullatenus admittantur. *Lectores quoque examinationi interuenturi, iuramentum præſtare tenentur.*

§. 9. Modus autem ſupraſcriptus in huiuſmodi examinatione ſeruetur, nam licentiando in Iure canonico aſſignentur puncta de mane, videlicet vnum Decretum, & vnica Decretalis; licentiando etiam in Iure ciuili, puncta hora prædicta ſimiliter aſſignentur. Videlicet vna lex in Digeſto veteri, & altera in Codice per Doctores ſuper quibus dicti licentiandi examen fuerint ſubituri. Iidem verò Doctores ad mandatum eiuſdem Epiſcopi, circa Veſperas hora debita ſuper prædictis punctis, ſubiiciēne licentiandum examini, & tam circa examen huiuſmodi quod fiet in ſecreto, quam circa examinationem publicam, cetera obſeruent quæ in ſimilib. conſueuere in Bononienſi Studio obſeruari. Nulli ergo, &c. *Examinis modus in promouendis Scholaribus.*

Dat. Auenione, Kal. Auguſti, Pont. noſtri Anno 2. *D. P. A. 1. die 1. Aug.*

Canonizatio S. Thomæ Epiſcopi Herfordienſis in Anglia, eiuſque relatio in numerum SS. Confeſſorum, cum ſuæ feſtiuitatis inſtitutione pro die 2. menſis Octobris. VII.

IOANNES PAPA XXII. Vniuerſis Chriſti fidelibus præſentes literas inſpecturis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1320.*

VNigenitus filius ſplendor gloriæ ac figura ſubſtantiæ Patris, qui pro lapſi medela hominis exinaniens *Exordium.*

ſemetipſum, factus in vtero Virginis Verbum caro, de horto militantis Eccleſiæ, modo roſas coloris ignei, nunc lilia candoris niuei, nunc violas odoris placidi, colligere, ſuiſque, offerre aſpectibus non deſiſtit, in hodiernis temporibus adueſperaſcente die Mundi huius labilis termino propinquante, de radice matris Eccleſiæ florem fecit aſcendere, ex Iacob noſtro oriri iuſſit ſtellam ſplendidam matutinam.

S. Thom. Epiſcopus Herfordien. in Anglia à Deo datur.

§. 1. Ecce namque quòd qui ſedens in throno omnia facit noua, noui Confeſſoris, Beati videlicet Thomæ Herfordienſis quondam Epiſcopi, noua magnalia Mundo prodit, eius fama offers magnificè, vitam offert imitandam à cunctis, vt regulam fulgidam & exemplar.

De cuius meritis cælum & terra lætantur.

§. 2. Lætentur igitur cœli ſurſum, qui hunc ſanctum glorioſum in ſe ſuſcipiunt, & exultet terra deorſum, quæ ſuperius tranſmittit Præſulem tam mirandum. Plaudant ob hoc cœtus Angelici, & canoro iubilo Deum laudent. Huic occurrant cœleſtes cunei. Hunc collaudent feſtiuè cœli ciues. Collætetur immenſe Christi ſponſa mater Eccleſia tantæ prolis claritate fœcunda, quæ terram deſerens, & terrena, cœleſtis imperij admirabilis, ipſe ineffabili throno gaudet.

Qui caritate, iuſtitia, temperantiâ & fortitudine reſplenduit.

§. 3. Vt autem lucerna ſplendidæ vitæ ſuæ poſita ſuper candelabrum domus Dei non lateat, ſed pateat cunctis fidelibus, vt cœleſtis & perpetuæ vitæ norma, de ſuis fœlicibus moribus & actibus, aliqua de multis ad vtilitatem audientium referamus. Ipſe namque, quem fides firmum, ſpes erectum, Dei, & proximi abundans caritas fecit latum, circumſpectum prudentia, temperantia in omnibus ordinatum, innoxium cunctis iuſtitia, audacem & ſtrenuum fortitudo, virtutum omnium aromatibus redolebat, velut plena diuinorum cariſmatum apotheca.

Anglicus natione Angelicus vita fuit, nobilisque & honeſtate ac literarum ſtu⸗dijs præclarus.

§. 4. Sanè beatus hic Thomas natione Anglicus, Angelicus homo, ipſe de parentibus nobilibus & Catholicis originem ſuam trahens, ab ætate primæua morum honeſtate præclarus, ſtudiis literarum ſic ſe dedicauit totaliter, ſic in ipſis ſolicite ſtuduit & profecit, quod tam in humanis ſcientiis, quam etiam in diuina, honorem magiſterij eſt adeptus; poſtque doctrinæ ſuæ radios longe lateque diffundens, quamplures ad iuſtitiam erudiuit, velut luminare in mundo præfulgidum continens verbum vitæ.

Vigiliis, abſtinentiis, & carnis macerationi ſtuduit, & mulierum conſortia euitauit.

§. 5. Ne autem terrenæ carnis inhabitatio, deprimeret ſecum ſenſum cœleſtia cogitantem, ipſam, vt ſeruiret ſpiritui, vigiliis & abſtinentiis, necnon pungenti cilicio, ſed & cibi & potus parſimonia continua macerabat, abſtinens à vino ſæpius, ſciens, quod in ipſo lubricum latet carnis. Sciens etiam quod Deus ſe promittit in obiectum, & præmium mundis corde, à iuuentute ſua caſtitatis pulchritudinem adamauit. Propterea que mulierum conſortia, quæ pretioſam viri animam rapiunt, ac ipſarum blanda colloquia prudentiſſime deuitabat; nouerat namque quod propter mulieris ſpeciem à qua factum eſt peccati initium, multi perierunt.

Manſuetudine, benignitate, miſericordia, & aliis virtutib. enituit.

§. 6. Iſte Sanctus, etiam vt alter Ioh, ſimplex, rectus, ac timens Deú, à Christo didicit eſſe manſuetum, mitem corde, humilem, & benignum, miſericordia nihilominus, quæ ab infantia ſecum creuit, erga pauperes & afflictos ſuæ pietatis viſcera ſic affecit, quod ipſe verus pauper ſpiritu, diues rebus illos largis ſuſtentabat eleemoſynis, iſtos vero crebris conſolationibus refouebat; cum Apoſtolo namque Paulo infirmabatur cum infirmantibus, & cum patientibus ſcandalum, vrebatur.

Epiſcopatum præclarè adminiſtrauit.

§. 7. Hic demum Sanctus de innocente agno factus in Herfordienſi Eccleſia bonus paſtor ſe ipſo in mente maior effectus eſt, ſtudens ſemper de virtute progredi in virtutem, quo in tempore in Dei templo, in virtutum culmine poſitus ſic effulſit, quod merito gemma Præſulum dici poſſet.

Orationi aſſiduè incumbebat.

§. 8. Orationi verò inſiſtebat aſſiduè, ac ſui feruorem ſpiritus demonſtrabant in orationibus & celebratione Miſſæ abundanter ex oculis lachrymæ defluentes.

Oues ſuas recte paſtor & Epiſc. verbo & exemplo nutriuit.

§. 9. Commiſſas verò ſibi oues perducebat ad paſcua, & à lupis protectas rapacibus, paſtaſque verbo & exemplo pariter ad Christi caulas ſedule reducebat.

Suæ Eccleſiæ iura & gregẽ vſq; ad ſanguinem defenſauit.

§. 10. Iura verò ſuæ Eccleſiæ defenſabat, indutus iuſtitia vt lorica, paratus namque pro ſibi commiſſo grege animam ponere, non timuit in hoc Principem nec magnatem.

§. 11. Et quia dignum erat, quod huic tam excellenti merito daretur ſingulis ad prædictum ſepulchrum, infra eiuſdem feſti Octauas, centum dies de iniuncta ſibi pœnitentia miſericorditer relaxamus.

Dat. P. A. 4. die 17 Apr.

Dat. Auenione. 15. Kalendas Maij, Pontificatus noſtri Anno 4.

VIII.

Reuocatio alienationum omnium per Officiales & Rectores Terrarum Sedis, Apoſtolicæ, quoquomodo de eis factarum.

Ampliorem prohibitionem alienandi & infeudandi Terras, & Caſtra Sedis Apoſtolicæ, firmauit Pius V. infra in eius conſtit. 35. Admonet. vbi ipſe concordantias materia notabo.

Vide quæ addidi ad Conſt. 1. Leon. I. Occaſio ſup.

Edita A. D. 1322.

IOANNES EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabili Fratri Guittoni Epiſcopo Vrbeuetano patrimonij B. Petri in Thuſcia Rectori. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

INter cetera, quorum nos cura ſollicitat, illa præcipuè meditatio mentem noſtram occupat, illaque ſolicitudo fatigat, vt Eccleſiæ iura non pereant, & ſi qua ſunt forte deperdita, in ſtatum priſtinum reſtaurentur.

Officiales & barones quidam loca S. R. E. alienarunt. Ad hoc habes conſ. Clem. VI. conſt. 3. Et ſi ſolertem.

§. 1. Audiuimus ſiquidem relatione fideli, quod quidam patrimonij B. Petri in Thuſcia, comitatus Sabinæ, Terræ Arnulphorum, & quarumdam aliarum Terrarum, ad nos, & Eccleſiam Romanam ſpectantium Rectores, & Officiales, qui fuerunt temporibus retroactis, diuerſas locationes, alienationes, donationes, & conceſſiones de Terris, Caſtris, bonis, iuribus eiuſdem Eccleſiæ ſub variis formis, modis, & tenoribus feciſſe noſcuntur, & quaſdam minores Terras, ciuitates, Caſtra, & loca intra Patrimonij Comitatum, & Terrarum Arnulphorum prædicta, & alia infra iuriſdictionem ipſius Eccleſiæ Romanæ conſiſtentia maioribus Ciuitatibus, & Comitatibus, Comitibus, Baronibus, & nobilibus, quamuis nullam ſuper hoc poteſtatem habuerint, de facto in ipſius Eccleſiæ graue præiudicium ſubiecerunt, & etiam ſubmiſerunt, ac ſe ſubiicientibus, & ſubmittentibus auctoritatem præſtando conſenſerunt pro eorum libito voluntatis, & aliqua minora Terræ, Ciuitates, & Caſtra dictis maioribus Ciuitatibus, & Communitatibus, Comitibus, Baronibus, & nobilibus, tam de dictis Terris, quam etiam aliundè voluntariè, & quædam ab ipſis maioribus coactè ſuper violentiam ſubmiſerunt.

Hic Pont. quæ reuocauit.

§. 2. Nos igitur ſuper his volentes eiuſdem Eccleſiæ honori, & indemnitatibus prouidere, locationes, alienationes, donationes, conceſſiones, ſubiectiones, & ſubmiſſiones prædictas, & alias quaſcumque de bonis, & iuribus prædictæ Romanæ Eccleſiæ, & Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum, & locorum prædictorum, ac Vniuerſitatum eorumdem ſub quibuſuis modis, formis, tenoribus, aut expreſſionibus verborum factas non obſtantibus Apoſt. Sedis non ex certa ſcientia factis, & quorumuis aliorum confirmationibus, ſeu ratificationibus ſuper his ſub quacumque forma verborum obtentis, necnon promiſſionibus, obligationibus, pœnarum adiectionibus, ſtipulationibus, & renunciationibus quibuſcumque, ac iuramentis ſuper his præſtitis ab eiſdem, ex tunc auctoritate Apoſtolica reuocauimus, caſſauimus, annullauimus, irritauimus, vacuauimus, & nullam habere decreuimus roboris firmitatem: Et eadem Terras, Ciuitates, & Caſtra, bona & iura ad ius, & proprietatem, & dominium eiuſdem Eccleſiæ reuocauimus, eaſdem minores Terras, Ciuitates, Caſtra, & loca in eo ſtatu in quo erant ante tempus ſubiectionis, & ſubmiſſionis huiuſmodi reducendo. Decernentes illa prædictis maioribus Ciuitatibus, & Communitatibus, Comitibus, & Baronibus, & Nobilibus, ad ſeruandum ſubmiſſionem huiuſmodi, vel ad obediendum, ſeu parendum illis in aliquo prætextu

textu ſubmiſſionis, & ſubiectionis earumdem aliquatenus non teneri.

Et modo executorem deputat

§. 3. Quocirca fraternitati tuæ, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus per te, vel alium, ſeu alios ſuper præmiſſis de plano, ſummarie, ſine ſtrepitu, & figura iudicij te informans, prædictas Terras, Caſtra, bona, & iura taliter locata, alienata, donata, & conceſſa, ad manus tuas recipere ſtudeas, & diligenter conſeruari procures. Non permittens Terras, Ciuitates, Caſtra, & loca minora præfata prætextu ſubmiſſionis, & ſubiectionis huiuſmodi ab aliquibus indebite moleſtari. Detentores Terrarum, Caſtrorum, bonorum, & iurium prædictorum, & contradictores, ac rebelles, & impedientes ſiqui fuerint, necnon & moleſtatores dictarum minorum Terrarum, Ciuitatum, & Caſtrorum, ac vniuerſitatum per ſpirituales, & temporales pœnas, appellatione poſtpoſita, compeſcendo.

Contraria tollit.

§. 4. Non obſtante ſi eis vel eorum aliquibus communiter vel diuiſim à dicta ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut quibuſuis pœnis affici non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

D.P.A.5. die 1. April.

Datum Auenione, Kalendas Aprilis Pont. noſtri anno, quinto.

IX. De Facultatibus Inquiſitorum hæreticæ prauitatis, dandi licentias deferendi arma, & de qualitatibus familiarium ſuorum.

Edita An. D. 1321.

IOANNES EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Inquiſitoribus hæreticorum prauitatis in Prouincia Lombardiæ. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

EXigit ordinis veſtri Religio, & commiſſi nobis officij manſuetudo requirit, vt ſic actus veſtros virtute modeſtiæ componatis, quod nemini eſſe poſſint ad ſcandalum, vel aliquod nocumentum:

Cauſa conſt.

§. 1. Accepimus ſiquidem aſſertione fideli, quod vos nonnullis prauis & peruerſis hominibus, qui frequenter ad cædes, & alia nefanda facinora laxant nequiter manus ſuas, arma per Ciuitatem & diſtrictum Bononienſem portandi, non ſine multorum ſcandalo, licentiam conceſſiſtis.

Facultates de quibus in rub.

§. 2. Quare volumus, & diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta diſtricte præcipiendo mandamus, quatenus neminem familiarem, niſi eiuſdem Eccleſiæ fidelem, ac deuotum, & laudabilis conuerſationis & vitæ, habere quomodolibet præſumatis; nec aliquibus de cetero, extra familiam veſtram, quam vobiſcum habetis continuè (niſi forſan illis, qui eundo de terra ad terram, vel etiam redeundo vobiſcum, & in caſibus alijs in quibus vobis pro ſecuritate veſtra forſitan expediret) alicui deferendi arma per dictas Ciuitatem & diſtrictum licentiam concedatis, & nihilominus licentiam, quam olim ſuper hoc alijs conceſſiſtis, ſtudeatis, remotis occaſione & dilatione quibuſlibet, reuocare. Vt per hoc nulla poſſit oriri in eiſdem Ciuitate, vel diſtrictu materia ſcandalum paritura, nec ad nos de cetero ſuper hoc querelæ materia deferatur.

Dat. P. A. 5. die 2. Maij.

Dat Auenione, 6. Non. Maij, Pontificatus noſtri Anno quinto,

X. Contra facientes Caualcatas, & incurſiones in prouincia Marchiæ, ſtatus Eccleſiaſtici.

Hæc Bulla obſeruanda eſt in toto d. ſtatu, ex declaratione Pauli III. inf. in eius conſt. 17. Officij. Et in hac materia habes etiam conſtit. 1. Alex. VI. infra. Inter, & conſtit. 6. Iul. II. Cum homines. Et pleniorem ſanctionem vide in conſtit. 75. Six. V. Dum pro,

IOANNES EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad certitudinem præſentium, & memoriam futurorum.

Edita An. D. 1321.

Exordium.

AD hoc dignoſcitur media inter diſcordes iuſtitia conſtituta, vt nemo dicere ſibi ius audeat, nemo ipſius iuſtitiæ tranſgredi limites inordinata voluntate præſumat: ſed quod ſibi credit alter aduerſus alterum forte competere, coram iudice iuſtitia mediante proſequatur.

Cauſa huius conſtitutionis.

§. 1. Nouimus enim, quod dictum creſcente malitia, ſi taſſueta nequitia malorum, mentes hominum deprauare: quod in apertam proſilire violentiam non timentes, ſæpius alter inſurgit in alterum: & alius quod aduerſus alium exiſtimat ſe fortaſſis habere, vijs pacificis, & iuris ordine prætermiſſis, violentis conatibus obtinere præſumit. Inter alios vero, qui ad hoc feruenter inducuntur indomita voluntate, nonnulli de noſtra Marchiæ Anconæ prouincia ad huiuſmodi proſilire conatus per motus effrenes & agiles non verentes, ipſius prouinciæ ſtatum ſæpe turbant pacificum, periculis in ea, non abſque diſpendijs animarum, fidelium ſtragibus, & bonorum detrimentis, iniurijs, & ſcandalis ſuſcitatis,

Prohibitio faciendi caualcatas, vel incurſus, ac expulſiones.

§. 2. Nos igitur, qui Prouinciam ipſam quadam ſingulari affectione diligimus, & tamquam recreationis noſtræ pomœrium, paternæ benignitatis oculis intuemur, cupientes in illa (turbationibus & ſcandalis quibuſcumque remedij noſtri appoſitione ſubductis) bonum pacis & concordiæ non lædatur: ac debitum, & congruum reputantes, vt talium ſic compeſcatur audacia, quod à violentijs retrahantur: vniuerſis, & ſingulis tam laicis, quam clericis cuiuſcumque ſtatus, ordinis, vel dignitatis exiſtant, Comitibus quoque Baronibus, Poteſtatibus, Capitaneis, & alijs quibuſcumque Officialibus, & inferioribus gradibus poſitis; necnon Communitatibus, ac vniuerſitatibus Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum, & aliorum quorumcumque locorum in prædicta prouincia conſiſtentium, auctoritate præſentium diſtrictius inhibemus, & mandamus expreſſe, ne ipſorum aliquis contra alium ſibi ius dicere, aut guerram, vel exercitum, ſeu caualcatam (niſi de licentia Rectoris prouinciæ ſupradictæ) per ſe, vel alios facere, vel mouere per hoſtiles incurſus, ſeu violentias occupare, inuadere, vel etiam retinere, ſeu aliquem de domo propria, ſeu ciuitate, caſtro, vel loco expellere, capere, ſeu tenere, ſiue ad vindictam, vel vltionem aliquam proſilire quauis cauſa, vel occaſione præſumat, ſed quilibet ius ſuum per viam iuſtitiæ coram competenti iudice proſequatur.

Pœnarum inflictio contra inobedientes.

§. 3. Nos enim omnes, & ſingulos tam clericos, quàm laicos contra inhibitionem, & mandatum huiuſmodi (poſtquam illa ad notitiam peruenerint eorumdem, vel per eos ſteterit, quominus potuerit peruenire) facientes, (niſi in caſibus à iure permiſſis) ſententiam excommunicationis: & inſuper eoſdem clericos ſuſpenſionis pœnam incurrere, ac prædictorum Caſtra, Terras, Loca, & Communitates, & vniuerſitates prædictorum, ſi contra huiuſmodi inhibitionem, & mandatum noſtrum venire præſumpſerint, ac dictorum clericorum Eccleſias, (qui facere contra prædicta forſitan attentabunt) interdicto eccleſiaſtico ſubiacere volumus ipſo facto: omneſque prædictos, & ſingulos omnibus priuilegijs, indulgentijs, gratijs, libertatibus, & immunitatibus, realibus & perſonalibus, feudis, locationibus, bonis, iuribus, & honoribus, officijs, & quibuſcumque conceſſionibus, quæ à Romana Eccleſia, & à quibuſcumque alijs eccleſiaſticis obtinere noſcuntur, eo ipſo fore priuatos: & nihilominus omnes, & ſingulos Comites, Barones, Nobiles, Poteſtates, Capitaneos, Officiales, ac Communitates prædictas mille marcarum argenti, & vnamquamque perſonarum ipſarum, quæ contra inhibitionem, & mandatum ipſorum facere, vel venire præſumant, ducentorum florenorum auri, quam eo ipſo incurrant, pœna mulctamus. Contra clericos prædictos ad priuationem omnium beneficiorum eccleſiaſticorum, dignitatum, perſonatuum, & officiorum cum cura, vel ſine cura, quæ forſitan obtinerent, ac reddimus eos inhabiles, & indignos ad ea, & quælibet alia in poſterum obtinenda. Nulli ergo omnino, &c.

Dat. P. A. 6. 23. Decemb.

Dat. Auenione, 10. Kal. Ianuarij, Pont. noſtri Anno 6.

XI. Canonizatio S. Thomæ de Aquino Ciuitate prouinciæ Campaniæ, profeſſoris Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici eiuſque relatio in numerum Sanctorum Confeſſorum, cum inſtitutione ſuæ feſtiuitatis pro die 7. Martij.

Hanc feſtiuitatem ſolemniter celebrari iuſsit Pius V. infra in eius conſtit. 36. Mirabilis ibique ipſum inter celebriores Catholicæ Eccleſiæ Doctores adnumerauit.

Edita An. D. 1323.

IOANNES EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus Fratribus Vniuerſis Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac Dilectis filiis electis Abbatibus, Prioribus Decanis, Archidiaconis Archipresbyteris, aliiſque Eccleſiarum Prælatis, ad quos literæ iſtæ peruenerint. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

REdemptionem miſit Dominus populo ſuo, cum Dei verbum in virginalis vteri thalamo, ſancti Spiritus cooperatione conceptum, caro factum eſt, & habitauit in nobis, verbo ſuo nos inſtruens, exemplo docens, cæleſtia reſerans, occulta miraculis roborans, ac ſacri eloquij teſtimoniis futura eadem eſſe confirmans, tandem ſe Deo Patri in ara Crucis Hoſtiam acceptabilem offerens, peccata noſtra pio cruore deterſit, deſcendenſque ad inferos, ac die tertia reſurgens à mortuis, & per quadraginta dies apparens diſcipulis, & loquens de Regno Dei, ipſis cernentibus eſt eleuatus in cœlum, & captiuam ducens captiuitatem, dedit dona hominibus, quibus pateſcere cœlum innotuit, reſerata dudum clauſa in ſe credentibus ianua paradiſi. Patet ergo cœlum credentibus, patet humilibus, patet etiam qui honeſtatis, paupertatis, & obedientiæ votis ſe Deo, à quo ſtulti per inobedientiam diſceſſerunt) voluntaria ſponſione deuouent. Regnum enim cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud, dum propriis ſubactis affectibus, violentia quadam ad ſuperiora conſcendunt.

B. Thom. de Aquino habitum Ordinis Fratrum Prædicatorū puber ſuſcepit ad Theologiæ magiſterium poſtea aſcendit, & magiſtralem Cathedram regit maximè cum omni admiratione.

§. 1. Hæc igitur B. Thomas de Aquino, Ordinis Fratrum Prædicatorum ſacræ Theologiæ Doctor, nobilis quidem genere, ſed nobilior conuerſatione, fama clarus, vita clariſſimus, ſedula meditatione reuoluens, & attenta deliberatione diſcernens, dum adhuc infra pubertatis annos exiſteret, ipſius Ordinis Prædicatorum habitum ſuſcepit, in eo (inuito etiam patre qui eius fœlicibus actibus inuidebat) conſtantius manſit, ac in ipſo tandem regularem profeſſionem emiſit, vbi in breui adeo ſcientia, vita, & moribus profecit, vt ætate adhuc iuuenis, ad Sacerdotium promoueretur, & ad eiuſdem Theologiæ magiſterium, Pariſiis loco vtique celeberrimo aſſumptus, magno inibi, ſui, ſuique Ordinis, ac Pariſien. ſtudij fauore, per multorum annorum curricula, cathedram regeret magiſtralem. Quippe cum illi vita exiſtentiam, conuerſatio famam, doctrina pareret opinionem, opera diuulgationem, eademque tam breui confecta tempore, admirationem merito exhiberent: vt illud Pſal. Rigans montes de ſuperioribus ſuis, de fructu operum tuorum ſatiabitur terra, in eo veriſſime impleretur. Quod vtique thema, idem ſanctus, dum eſſet in ſacra pagina incepturus, aſſumpſit, quodque (vt fertur) reuelatione ſibi poſt ſuam orationem facta didicerat, dum propter iuuentutem ſuam ſe inhabilem ad magiſterium reputans, quid proponeretur in inſtanti principio hæſitaret.

Opera multa in Dei laudē & fidei propagationem ſcripſit.

§. 2. Nam & in primariis ſcientiis, & diuerſis philoſophiæ partibus, vt non eſſet otioſus, ſed operaretur terram, necnon in ſacræ ſcripturæ paginam, tam ſuper nouum, quam vetus teſtamentum ſcripta, plurimaque alia Dei opera in Dei laudem, Fideique dilatationē, eruditionemque ſtudentium, clara (cum ſciens eſſet, famoſa, cum cognitus) non abſque ſpeciali Dei infuſione perfecit. Doctrina quippe prudentium ſacculis, & omnino ſcientis ſignum eſt poſſe docere.

Orationi & ſtudio aſſi-

§. 3. Profecit vtique vir peritus, à terrenorum ambitione ſemotus: & ad cœleſtium aſſecutionem intentus, perfecto vacans ſtudio, intendebat Deo, prætermittebat terrena, vt aſſequeretur æterna, præmittebat diuina, vt roboraretur in ſchola, cum ſingulis diebus, antequam lecturus aſcenderet cathedram, vel diſtraheretur ad alia, Miſſam vnam celebraret, aliam audiret, in quibus & alias in oratione, (cum in illa foret aſſiduus) lachrymarum effuſione mentis ſuæ dulcedinem, deuotionemque Deo, cum nihil eſt abſconditum, reuelabat.

duè vacabat.

Caſtitate, ſobrietate, humilitate, & aliis virtutibus præfulſit.

§. 4. Cumque caſtitatis nitore canderet, parſimonia deuota, cuſtodiebat humilitatem, hanc eamdem ſobrietate medica nutriebat, adeo vt multi eum in carne virginitate manſiſſe incorruptum exiſtimarent, Quod eiuſdem ſancti confeſſor Ordinis memorati, qui longo tempore ipſius confeſſionem audierat, publicè (vt ad nos teſtimonio fide digno peruenit) coram omnibus die defunctionis eiuſdem aſſeruit, dicens, Ego confeſſionem generalem iſtius ſancti viri audiui, de quo teſtificor, quia ita inueni eum purum, ſicut puerum quinque annorum, quia numquam ſuæ carnis ſenſit corruptelam. Qui prætereà vir Dei, cibis Religioſorum, veſtimentiſque communibus contentus, conuerſatione mitis, benignitate ſuauis, pietate miſericors, humilitate ſubiectus, ceteraque virtutum varietate redimitus, honorum ſupercilium, mulierumque cautius conſortia ſpernebat, non elatus, non præeminens, nec etiam diſputans, (quod & interdum diſputanti ſolet eſſe commercium) iactator effectus, vt ampulloſis (etiamſi ſibi eadem inijcerentur ab aliis) in illo paleſtricæ ſyllogizationis exercitio vteretur. Totus igitur Dei famulus diuinis operibus intentus, aut eruditioni qua præcellebat, aut prædicationi qua immotus erat, aut orationi qua deuotus, aut ſcripturæ ſacræ qua profundus, ſedulus vacabat, adeo vt præter naturalis neceſſitatis, aut quietis horas, nullum ſibi aut vix temporis ſpatium relinqueret otioſum.

Mortis ſuæ [illegible].

§. 5. Appropinquante autem die qua de hoc ſæculo migraturus eſſet ad Dominum, quaque deuicto triumphatoque mundo, in perpetuas æternitates recipiendos in patria, (nam bonorum laborum glorioſus eſt fructus) cum à fœlicis recordationis Gregorio Papa Decimo prædeceſſore noſtro, ad Lugdunenſe Concilium diceretur eſſe vocatus, de Neapoli veniens, vbi tunc temporis more ſolito famoſe legebat vt Doctor, & per maritimam tranſiens, quod ad Monaſterium Foſſæ nouæ Ordinis Ciſtercien. Terracinen. Diœc. parumper digreſſurus, per dies aliquot antea, ad ipſum vt illuc deferretur, affectuosè depoſtulans, peruenisſet, intrans Monaſterium, plenus Dei ſpiritu, hæc verba, protuliſſe refertur. Hæc requies mea in ſæculum ſæculi, hic habitabo quoniam elegi eam. Quod verum eſſe euentus edocuit, & ſacri Corporis ſui illic facta tumulatio manifeſtat. Cœpit enim illic in infirmitate grauari eadem, viribus paulatim deſtitui, infirmitatem, tamen ipſam, etſi dierum plurium non impatienter tolerans, ſed æquanimiter, totus vt erat humilis patientia ſupportans, qua ſibimet leniret infirmitatem Deo obedientia placeret, miniſtris de ſe (quod non intendebat) aggeneraret reuerentiam, imitandæ quoque patientiæ exempla præberet, adeo quod eiuſdem Monaſterij Foſſæ nouæ Fratres inibi Deo deuotius famulantes, hæc in ſancto viro Religionis exempla contemplantes, illius tunc infirmantis corpore prompti obſequiis mancipati; quem vtique tanta referturri patientia ſure cernebant, ſinguli ligna de ſylua, ſinguli quæque illi opportuna voluntariè, propriis humeris deferebant, non æſtimantes fore conueniens, vt brutorum animalium humeri, in portandis eidem rebus accommodis præſtarent obſequia, qui tantarum virtutum prærogatiua pollebat.

Sacramenta infirmus ſumit, & cantica quadam ſcripſit, correctioni S. R. E. ſubmiſit.

§. 6. Cumque in eadem infirmitate, de qua obiit, Sanctiſſimi Dei, & Domini noſtri IESV CHRISTI Corpus, in cibum ſumendum ſibi vt viaticum deferretur, totus profuſus in lachrymas, & dulci amore eiuſdem anima aſſueta dulcedine Dei, liquefacta, inter cetera multa, & decora quæ promiſit; hæc, vel ſimilia, fidei & deuotionis verba, toto illius Monaſterij Conuentu, multiſque dictorum Prædicatorum, & Minorum Ordinum aſſiſtentibus Fratribus, eructaſſe refertur. Ego de iſto Sanctiſſimo Corpore Domini noſtri IESV CHRISTI, & aliis

Sacra

Sacramentis multa docui, multa ſcripſi in Fide Iesv Christi, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, cuius correctioni cuncta ſubiicio, cuncta ſuppono.

Eo & aliis Sacramentis receptis, tertio poſtea die obdormiuit in Domino.

§. 7. Recepto deinde ab ipſo eodem viuifico Sacramento, cunctiſque aliis Sacramentis Eccleſiæ, debita veneratione cum lachrymarum effuſione ſuſceptis, tertio die obdormiuit in Domino, cui credidit, quem amauit, & tota mentis affectione dilexit. Fidelis ſeruus & prudens, non pertinax, non proprio ſenſui, aut prudentiæ innitens, & nulla de ſe ſcientiæ ſuæ opinione ſuperbus, nam qui ſcrutator eſt majeſtatis opprimetur à gloria. Vnde ſapienter Doctor idem atque humiliter (vt præfati ſumus) omnem ſuam verbo, vel ſcripto doctrinam ad eiuſdem Eccleſiæ fidei normam fideli deuotione reduxit; quam Petri ore diffuſam ſtabilem nouerat, & nullis concuſſionum flatibus agitandam; cum poſt veram Deitatis Christi recognitionem qua reſpondit, Tu es Christvs Filius Dei viui, ab ipſo audire meruit, Tu es Petrus & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & alibi. Ego pro te rogaui Petre, vt non deficiat fides tua; Dumque pro Petro Christvs rogat, pro eius Eccleſia intercedit.

Miraculis etiam claruit.

§. 8. Verum quia dignum erat & conſonum, vt quem Deus viuentem in hoc ſæculo tantis ſuis donis, gratiiſque perfecerat, aſſumptum in Cælis ſanctificatum fore hominibus declararet, multis eumdem virum Dei poſt ipſius de hac vita tranſitum (licet & antea nonnulla feciſſe memoretur) magniſque fecit clarere miraculis, multis clariſque ſignis glorioſius coruſcare, vt illud Pſalmi merito de ipſo dicamus. Scitote quia mirificauit Dominus Sanctum ſuum, ſicque vita eius atteſtaretur miracula, vitæ teſtimonium perhiberent. De quibus pauca de multis in Dei laudem, & Sancti huius commendationem, & ædificationem fidelium, idoneis approbata teſtibus, præſentibus ſubnectemus.

Odoris fragrantia ab eius ſepulchro manans, ſua carnis munditiam orationum odoramentum famamque & virtutum diffuſionem ſignificans.

§. 9. Poſt ſeptimum namque menſem, vel circa, à die obitus ipſius S. Thomæ de Aquino, cum Corpus eius, quod in Capella S. Stephani dicti Monaſterij, per idem tempus ſepultum extiterat, ad ſepulchrum eiuſdem primum, ſcilicet iuxta Altare maius Eccleſiæ Monaſterij antedicti, vnde ad tempus per Monachos eiuſdem Monaſterij, timoris cauſa ſublatum fuerat, ne corpus ipſum omnino de dicto Monaſterio tolleretur, per tranſlationem denuo exhumatum, deferri exinde decreuiſſent, in apertura ipſius ſepulchri, eiuſdem Capellæ S. Stephani, tanta fragrantis odoris ſuauitas emanauit, quod totam Capellam Clauſtrumque ipſius Monaſterij, quod diffuſum eſt, mira eadem ſuauitate repleuit, quæ de ipſius corpore, (prout ex ſolicita, curioſaque Monachorum indagine eſt repertum) mirifice fundebatur. Propter quod maiore per Monachos concepta ad ipſum deuotione, totus Conuentus proceſſionaliter (Priore tamen dicti Monaſterij, cum quibuſdam ex Monachis paramentis indutis) Corpus ipſum ad præfatum primum eius ſepulchrum honorifice detulerunt. Hanc ſimilem fragrantiam poſt ſeptem annorum ſpacium, quidam ex teſtibus, quidam verò poſt quatuordecim annorum ſpatium ſenſiſſe ſe referunt, dum corpus ipſum diuerſis ex cauſis per temporum vices ſedulo inſpexiſſent. Quippe odor, carnis eius munditiam Deo acceptam exprimebat, orationum eius odoramenta repræſentabat, famam quoque eius claram diffuſione virtutum & illarum aromatum non celabat.

Chirurgus ex decennali infirmitate podagra ſanus euaſit.

§. 10. Quidam arte chirurgicus, ſed per decennium infirmitate podagricus; ita quod ire per ſe, vel ambulare nequaquam abſque baculorum ſuſtentatione, aut aliorum ſuffragio poterat, ſe Deo & B. Thomæ deuouens, iuxta eius tumulum incumbens, (oratione facta) ſanus proſiluit, & currens, ac Deum laudans quod meritis eius eſſet tam longè infirmitatis languore curatus.

Alter quaſi mortuus ad eius tumulũ portatus, ſtatim ſive ſanus ſurrexit.

§. 11. Alter quidam ex horribili quadam viſione phantaſmatis timiditate percuſſus; pedibus manibuſque contractus fuit, & ore, ac facie diſtortus, ſenſibus carens, & omni virtute deſtitutus, ita quod loqui non poterat, ſed mortuo ſimilis videbatur; adeo vt ignem eius membris admotũ, nullatenus ſẽtiret, portatus ad tumulũ illius, poſt morulã, liber & ſanus omnino à dicto ſepulchro ſurrexit.

Alius ſanctitatem eius deridens ſtatim infirmitate corripitur, & pœnitens poſtea manum S. Th. deoſculans ſanitatem recuperauit.

§. 12. Alius dum non deuote de ſancto ſentiret, virtutem Dei in ſancto, in ſe duplicem eſt expertus, infirmitatis dum contemnit, ſanitatis, dum à contemptus culpa diſceſſit. Nam cum ſibi deuotionis cauſa à quodam Capellano plures venerandæ reliquiæ monſtrarentur, ipſe quoque oſtenſor prerioſiores adhuc ſe habere reliquias videlicet manum F. Thomæ de Aquino fateretur, illico hunc deriſorie de his truffantem, cum eas videre non curaret, dicens, Sanctus non eſt: Sed quidam Ordinis Prædicatorum frater, tremor apprehendit: & caput eius ad modum magnæ ciſtæ groſſum, & valde ponderoſum ſibi eſſe videbatur, ſed infirmitate correptus, & pœnitens, ſimulque de ſua incredulitate, dictiſque deplorans, dum veniam à Sacerdote petitam obtinuit reuerenter manum eiuſdem Sancti deoſculans, confeſtim à tremore, & inflatione capitis liberatus euaſit, ſenſitque progredientem, vt retulit, maximum ex dicta manu ſuauitatis odorem. Qui odor cum ipſius curati capitio, perſonæque ex tactu manus ejuſdem per magnum tempus inhæreret, multis eumdem poſtmodum percipientibus, ſciſcitantibuſque quid eſſet, hoc ſigno narrare quod acciderat (etſi nolens) miraculum cogebatur.

Notarius quidã amiſſam linguæ loquelam recepit.

§. 13. Notarius quidam dum ad menſam ſanus accederet, ſurgens ab illa graui ſquinantiæ infirmitate correptus eſt. Duobus diebus propterea linguam mouere non potuit, & loquelam amiſit. Cumque multa medicorum remedia, ei adhibita, quin eadem infirmitatis in augmentum procederet, non prodeſſent, imo de illo deſperarent: ad ſanctum conceptam deuotionem, vt ad tumulum eius deferretur, quam lingua non valebat, manus ſuæ ſcriptura deprompſit. Verum cum illum repugnante vxore ſua: (quia mulieribus præfati Monaſterij Eccleſiam ingredi non liceret) nequaquam duceretur, ipſe ſic infirmus aduertens infra ſe ipſum, eidem beato viro ſe, vt liberaret affectuoſius commendauit. Cœpit ex tunc linguam ducere, meliorari, & conualeſcere, ac breui temporis interuallo curatus perfecte fuit.

Alter quotidiana febre correptus, ſanus factus eſt.

§. 14. Dum alius quidam per ſeptem hebdomadas, & vltra febre quotidiana, malo hepatis, & ſtomachi affligeretur, quadam die veneris, cum peius haberet, auditis quibuſdam miraculis, quæ per virum Dei facta eſſe dicebantur, cum ſe ad ipſum deuotius ſequenti die Sabbati de ſero, vxoris ſuæ ſuaſibus, eaque præſente deuouiſſet: die Dominicæ proximo, in mane ſe à præfatis infirmitatibus plene reperit liberatum.

Mulier ſurda auditum recuperauit.

§. 15. Mulier quædam, cum filium ſuum duorum menſium decumbentem, periclitari non immerito formidaret, pro eo præſertim, quod per menſes quatuor ex ſurditate adeo grauata eſſet, vt decies exclamata vagientẽ etiam puerum vix audiret, viri ſui inductione, qui mœſtus vna cum illa communis filij periculo condolebat, prædicto viro Dei, vt eam ab eadem infirmitate eriperet, obnoxius deuouit. Emiſſoque voto, cum nocte ſecura dormiſſet, in craſtino ſe liberatam ſanctæ meritis reperit, vt optabat.

Puella à ſquinantiæ infirmitate liberata eſt.

§. 16. Puella gutturis ſui fauces ſquinantiæ habens infirmitate conſtrictas in tantum, vt nec quid ſumere ſolidum, aut liquidum valeret, & anhelitus ſibi meatus, vt vix reſpirare poſſet includeretur: dum deuote ſe beato viro à matre perſuaſa commendaret, ductaque foret in craſtinum ad dictum Monaſterium Foſſæ nouæ, ſuperpoſitis gutturi ſuo dicti viri ſancti, reliquiis in quadam capſa delatis, confeſtim melioratam ſe ſenſit, panem comedit, perfecteque ſanata rediit.

Conuerſus Monaſterij Foſſæ nouæ, emiſſo S. Th. voto, obdormiuit ſuper eius tumulo, & inde ſanus ſurrexit.

§. 17. Quidam præfati Monaſterij Foſſæ nouæ conuerſus, adeo grauem in brachio dextro & ſpatula dolorem patiebatur: vt ipſum brachium, quod per trium menſium cum dimidio ſpatium detulerat ſuſpenſum ad collum, ei eſſet inutile, dolore præſertim vehementer afflictum. Quod cum requiſitum medicorum remedium non haberet, & amplius dolore grauaretur, dum dicto ſancto pro ſua liberatione ſe quodam emiſſo voto commendaſſet, ſeque ſupra eius tumulum poſuiſſet: ibidem obdormiuit, ac excitatus, deinde à quodam dicti Monaſterij Monacho, brachio, quod linteo prius habebat, incumbens, collo adhuc dependanti extractum ab eo reperit, excitatorumque a ſomno more, dum ambas manus capiti

ſuo,

ſuo, vt ipſum ſcalperet appoſuiſſet, ſe liberatum intellexit, ac ſtantibus, quod notum fuerat miraculum, reuelauit.

Infans ad d. tumulum delatus ſbeſt ſanitatem [illegible]

§. 18. Infans quidam quatuor annorum tumorem & ruborem in coſtis, & crure vſque ad pedem patiebatur adeo afflictum: vt nec à matre ſua, vel alio ſine læſione & clamore ſuo aliquatenus tangi potuiſſet. Mouere ſe non poterat, per menſem in tanto dolore, & in anxietate fuit, à medicis ſpes curationis eius ſine inciſione pueruli non inueniebatur, illaque (ſi fieret) perpetuo eum in perſona futurum impeditum mœſtis amaritudine mentibus nunciabat. Deficiente natura, artiſque ſuffragio non inuento, recurſum eſt ad Deum, qui glorioſus eſt in Sanctis ſuis, faciens prodigia. Nam mater infantuli quæ ipſum diligebat, vt mater, eum B. Thomæ deuotius commendauit, vt à dicta infirmitate ſine inciſione ſuis meritis liberaret. Delatus eſt puer ad Monaſterium, poſitus ſuper tumulum Sancti, poſt aliquantulam moram, ſanus inde ſurrexit.

Hæc miracula beatitudinem S. Thom. in Cælo præſeferunt.

§. 19. Hæc ſunt igitur teſtimonia tua Deus, quæ de hoc viro iuſto nobis credibilia facta ſunt nimis. Nam ſi teſtimonium hominis accipimus, teſtimonium Dei maius eſt. Quo animam enim cælum poſſidere iam credimus, interceſſorem ipſum expectamus: ac inter Sanctorum agmina, quaſi ſtellam matutinam eum fidimus eſſe locatum. Vnde fidem tuam in nobis bone IESV nutris, ſpem erigis, dilectionis caritatem accendis. Lætetur itaque Mater Eccleſia, exultet Italia, parens Campania iocundetur, Prædicatorum ſacer Ordo iam iubilet Religioſorum deuotio concrepet, Doctorum turba complaudat, animentur ad ſtudia iuuenes, prouecti non torpeant, ſenes delectentur in illis, omnes in humilitate proficiant, prouecti contemplationem non deſerant, mandata Dei ſeduli exequantur. Nam dedit illi Deus cor ad præcepta, & legem vitæ, & diſciplinæ, & ſapientia humiliati exaltabit caput illius. In medio Eccleſiæ aperuit os eius, & impleuit eum Dominus ſpiritu ſapientiæ, & intellectus, ſtolam gloriæ induit eum. Nam veritas (quæ eſt CHRISTVS) ipſa veris, non fictis Doctoribus pollicetur, qui elucidant me, vitam æternam habebunt. Quamuis ipſe verus iuſtitiæ ſol, ſtellarum illuſtratione non egeat, nec illarum irradiatione, cum illuminentur ab ipſo, clareſcat. Habitat enim lucem inacceſſibilem, qui eſt ſplendor gloriæ, figura ſubſtantiæ eius. idcirco tenebris non obſcuratur, vt deficiat, aut nebulis offuſcatur, vt ſuæ claritatis radios non diffundat.

Ideoque militans Eccleſia in terris eundem ſanctum pariter venerari intendit.

§. 20. Ceterum quia rationis ordo depoſtulat, vt triumphantem in Cælis Eccleſiam deuota in terris militans ſubſequatur, illum veneratione præcipua percolat, quem in cæleſtibus agminibus poſitum, Deum glorificare cognoſcitur.

Hic ergo Pôt. præuia miraculorum & ſanctitatis vitæ verificatione SS. Cathalogo B. Th. aſcribit.

§. 21. Nos de ſanctitate vitæ, ac miraculorum veritate, Confeſſoris eiuſdem non ſemel tantum, ſed primo, & ſecundo; non feſtine, ſed mature inquiri fecimus & per nos etiam, & Fratres noſtros Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, inquiſitionem huiuſmodi, exacta diſcuſſione, examinauimus diligenter, vt tanto firmius, quanto maturius, tantu certius, quantu diſquiſitius inquiſitum & examinatum exiſteret, in ſic arduo difficilique negotio procedere valeremus. Difficile namque æſtimamus quæ in terra ſunt, & quæ in proſpectu ſunt, inuenimus cum labore, quæ autem in Cælis ſunt, quis inueſtigabit? Cumque per huiuſmodi noſtram & eorumdem Fratrum noſtrorum examinationem ſollicitam & ſollicitudinem examinatam, vitam eius ſanctam, & miracula vera eius meritis facta, probata eſſe conſtitit, & ſupplicantibus nobis idipſum humiliter, & deuote multis tunc Prælatis apud Sedem Apoſtolicam exiſtentibus, de dictorum Fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, auctoritate Dei omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ac noſtra, eum Sanctorum Confeſſorum Cathalogo duximus adſcribendum.

Eiuſque feſtum die 7. Mar. celebrari iub.

§. 22. Ideoque Vniuerſitatem veſtram monemus & hortamur attente, per Apoſtolica vobis ſcripta præcipiendo mandantes, quatenus nonis Martij feſtum Confeſſoris eiuſdem, deuote, ac ſolemniter celebretis, & faciatis à veſtris ſubditis veneratione debita celebrari, vt pia eius interceſſione, & hic à noxiis protegi, & in futuro ſempiterna gaudia conſequi valeatis.

Indulg. viſitantibus ſepulchrum elargitur. Aliat dedit etiam Pius V. in rub. cit.

§. 23. Vt autem ad venerabile eius ſepulchrum ardentius & affluentius Chriſtiani Populi confluat multitudo, ac celebris eiuſdem Confeſſoris colatur feſtiuitas, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui cum reuerentia illinc in eodem feſto annuatim acceſſerint, ipſius ſuffragia petituri, de Omnipotentis Dei miſericordia & eorumdem Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, auctoritate confiſi, vnum annum & quadraginta dies, accedentibus verò annis ſingulis ad prædictum ſepulchrum infra ſeptem dies feſtum ipſum immediate ſequentes centum dies de iniuncta ſibi pœnitentia relaxamus.

Dat. Auenione 15. Kal. Aug. Pont. noſtri Anno 7. *Dat. P. Aug. die 18. Iul.*

Contra ineuntes fœdera cum hæreticis, aut alio quouis modo eis fauentes. XII.

Pœnas autem contra hos fautores promulgatas, attende inf. in Paul. IV. conſt. 19. Cum ex Apoſtolatus, vbi notabo.

IOANNES EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Lamberto de Ordine Fratrum Prædicatorum, Inquiſitori hæreticæ prauitatis in inferiori parte Lombardiæ. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1325.*

Cauſa conſt.

CVm nonnulli de prouincia Romandiolæ, tam Clerici, quam Laici, Deum & Romanam matrem Eccleſiam offendere, ſeque in præcipitium damnationis, & mortis immergere non verentes, adeo fauere & fauiſſe dicantur damnatis hæreticis, confœderationes, ligas, & ſocietates ineundo cum ipſis, eoſque receptando, & ſibi præſtando multipliciter auxilia, conſilia, & fautores, quòd de labe hæreſis ſe reddiderunt & reddunt vehementer ſuſpectos.

Iuſſio in fautores hæreticorum.

§. 1. Nos tam ipſorum quàm multorum aliorum periculis, præmiſſis imminentibus obuiare ſalubriter cupientes: diſcretioni tuæ Apoſt. auctorit. mandamus, quatenus contra fautores huiuſmodi, & alios quoſlibet de crimine prauitatis hæreticæ culpabiles, vel ſuſpectos, ſic ſolerter ſecundum formam canonum, ac priuilegiorum conceſſorum inquiſitionis officio, procedere non poſtponas, quod inde debeat tua diligentia merito commendari.

Dat. Auenione 12. Kal. Septemb. Pont. noſtri Anno 10. *D. P. An. 10. 21. Aug.*

Contra immolantes dæmonibus, aut reſponſa & auxilia ab eis poſtulantes, ſiue tenentes libros de eiuſmodi erroribus tractantes. XIII.

Ad hæc facit conſtitutio Innocentij VIII. num. 1, Summis.

IOANNES EPISCOPVS. Ad perpetuam rei memoriam.

Quidam Chriſtiani, dæmonib. immolant auxilia & reſponſa poſtulant.

SVper illius ſpecula, quamuis immeriti, eius fauente clementia, qui primum hominem humani quidem generis protoplaſti, terrenis prælatum, diuinis virtutibus adornatum, conformem & conſimilem imagini ſuæ fecit, reuocauit profugum legem dando, ac demum liberauit captiuum, reinuenit perditum, & redemit venditum, merito ſuæ paſſionis, vt contemplaremur ex illa ſuper filios hominum, qui Chriſtianæ religionis cultu Deum intelligunt & requirunt: dolenter aduertimus, quod etiam cum noſtrorum turbatione viſcerum cogitamus, quamplures eſſe ſolo nomine Chriſtianos, qui relicto primo veritatis lumine, tanta erroris caligine obnubilantur, quòd cum morte fœdus ineunt, & pactum faciunt cum inferno: dæmonibus namque immolant, hos adorant: fabricant, ac fabricari procurant imagines: annulum vel ſpeculum,

ſpeculum, vel phialam, vel rem quamcumq; aliam magice ad dæmones inibi alligandos, ab his petunt reſponſa, ab his recipiunt, & pro implendis prauis ſuis deſideriis auxilia poſtulant, pro re fœdiſſima fœtidam exhibent ſeruitutem, (proh dolor) huiuſmodi morbus peſtifer, nunc per mundum ſolito amplius conualeſcens, ſucceſſiuè grauius inficit CHRISTI gregem.

Hic ergo Pôt. iſta prohibet.

§. 1. Cum igitur ex debito ſuſcepti paſtoralis officij, oues oberrantes per deuia, teneamur ad caulas CHRISTI reducere, & excludere à grege Dominico morbidas, ne alias corrumpant; hoc edicto in perpetuum valituro, de conſilio fratrum noſtrorum, monemus omnes & ſingulos renatos fonte baptiſmatis, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub interminatione anathematis, præcipientes eiſdem, quòd nullus ipſorum, aliquid de peruerſis dictis dogmatibus docere ac addiſcere audeat; vel, quòd execrabilius eſt, quomodolibet alio modo, in aliquo illis vti. Et quia dignum eſt, quòd hi, qui per ſua opera peruerſa ſpernunt Altiſſimum, pœnis ſuis pro culpis debitis percellantur.*

** al. puniantur.*

Et in contrauenientes excommunicationis ſententiam profert.

§. 2. Nos in omnes & ſingulos, qui contra noſtra ſaluberrima monita & mandata facere de prædictis quicquam præſumpſerint, excommunicationis ſententiam promulgamus, quam ipſos incurrere volumus ipſo facto. Statuentes firmiter, quòd præter pœnas prædictas, contra tales, qui admoniti de prædictis, ſeu prædictorum aliquo infrà octo dies à monitione computandos præfata à præfatis non ſe correxerint, ad infligendas pœnas omnes & ſingulas, præter bonorum confiſcationem dumtaxat, quas de iure merentur hæretici, per ſuos competentes iudices procedatur.

Libroſque de prædictis tractantes comburi mandat.

§. 3. Verum cum ſit expediens, quòd ad hæc tam nefanda omnis via, omniſque occaſio præcludantur, de dictorum noſtrorum fratrum conſilio, vniuerſis præcipimus & mandamus, quòd nullus eorum libellos, ſcripturas quaſcumque ex præfatis damnatis erroribus quicquam continentes, habere, aut tenere, vel in ipſis ſtudere præſumat, quin potius volumus, & in virtute ſanctæ obedientiæ cunctis præcipimus, quòd quicumque de ſcripturis præfatis, vel libellis quicquam habuerint, infrà octo dierum ſpatium ab huiuſmodi edicti noſtri notitia * computandum, totum, & in toto, & in qualibet ſui parte abolere, & comburere teneantur: alioquin volumus, quòd incurrant ſententiam excommunicationis ipſo facto, proceſſuri contra contemptores huiuſmodi (cum conſtiterit) ad pœnas alias grauiores.

** al. publicatione.*

D. P. An. Datum Auenione, &c.

XIV. Ordinationes obſeruandæ ab Auditoribus Rotæ Romanæ, eorumque Notariis.

Multa ſpectantia ad Rotam, not abo in Pij IV. conſt. 44. In throno. Et vltra ea Paul. V. Reformationem Rotæ edidit vt in eius conſtit. 71. Vniuerſi. tit. 5 infr. tom. 3. vbi habemus etiam taxam Notariorum d. Rotæ.

Edita An. D. 1326.

IOANNES EPISCOPVS, &c.

Cauſa huius Reformationis.

RAtio iuris exigit, debitum honeſtatis expoſcit, & pietatis conſideratio perſuadet, vt in cunctis dirigendis iudiciis, & iuſtitiæ miniſtranda, ſint quoad Præſidentes, vigilantia ſtudioſa, venuſta modeſtia, cordium puritas, munditia manuum, & conſiliorum ſanitas requirendæ. In perſonis quoque ad conſcribendum acta iudicialia deputatis, ſufficientia operoſa, fidelitas comprobata, vitæ honeſtas, decentia commendanda, mercedis exactio moderata, benignitas ad pauperes compaſſiua, ſint meritò exigendæ. Igitur in Romana Curia communi quidem patria, vbi eſt ſummum Tribunal Iudicij diuinitus conſtitutum, & vbi lux & forma iuſtitiæ præeminent & prælucent, hæc oportet neceſſario reperiri. Quare nos, qui, licèt immeriti, ſumus B. Petri ſucceſſores, & vice Chriſti fungimur ſuper terram, cupientes vt in Apoſtolico palatio audientiæ cauſarum, ac in perſonis ad examinationem & conſcriptionem illarum pro tempore ordinatis, habeatur ordinatio limitata, congrua, & ſalubris circa earumdem cauſarum Auditores, ipſorumque Notarios ſcribentes in cauſis huiuſmodi, ſuadentibus rationabilibus cauſis, Statuta & ordinamenta, quæ particulariter, & ſeriatim præſentibus adnotantur, auctoritate Apoſtolica edimus, & ea præcipimus perpetuò futuris temporibus obſeruari.

Auditores deferant Cappam & roquetum.

§. 1. Statuimus igitur, & ordinamus quòd Auditores ſine cappa & roqueto in loco vbi reſidet Curia in publico non incedant.

Sint dilig. in cauſis.

§. 2. Item quod præfati Auditores earumdem cauſarum Palatij, ſint in audiendis cauſis eis commiſſis, & committendis, ſolito diligentes.

Quando inſimul conuenire debeant.

§. 3. Item quòd Auditores prædicti bona hora diebus ſingulis iuridicis ad Palatium conueniant, & immediate poſt pulſationem campanæ, quæ pulſatur ad horam Tertiæ in Eccleſia Cathedrali, incipiant ſedere ad audiendum cauſas, & dictum Palatium non exeant, donec partes ſatisfecerint ſuis terminis coram eis.

Feſta iam ordinata ſeruent.

§. 4. Item quòd iidem Auditores illa feſta dumtaxat obſeruent, quæ hactenus de mandato noſtro per audientiam literarum noſtrarum ipſos ſeruari debere ſtatuta fuiſſe noſcuntur, & quod de cetero alia feſta, ſeu dies alios ex ſe ipſis, vel alias ſtatuere, vel obſeruare non præſumant aliquatenus, ſed diebus aliis ſic paratos ſe & ſollicitos exhibeant in exhibenda iuſtitia partibus litigantibus corà ipſis, quod ex hoc meritò debeant commendari,

Diebus iuridicis, obſequijs Cardinalium non incumbant.

§. 5. Item quòd illi ex eiſdem Auditoribus, qui fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium familiares exiſtunt, diebus iuridicis, & horis quibus cauſæ tractabuntur, Cardin. non ſequantur eoſdem, nec alibi ſe occupent, niſi à nobis vel à dictis Cardinalibus, quorum familiares, vt præfertur exiſtunt, ſpecialiter vocarentur.

Vota ſecreta teneant.

§. 6. Item quòd Auditores, per ſe vel alium, ſeu alios à partibus coram eis cauſas habentibus, ſeu à ſuis Notariis ſcribentibus coram ipſis, vel aliis pro eiſdem, ſeu eorum nomine, nihil nec rem, nec obligationem, vel promiſſionem recipiant, nec etiam pro ipſorum ſigillo, aut pro rubricis, in cauſis in quibus Auditores ſunt vel fuerint deputati, vel alio quæſito colore quocumque. Et quod conſilia Coauditorum ſecrete data, ſecrete tenere debeant, vſque poſt ſententiam promulgatam, contrarium verò facientes per vnum menſem ab ingreſſu eiuſdem Palatij ſuſpendantur. Si autem iterato in eamdem culpam inciderint, priuentur perpetuò eorum officio audientiæ cauſarum Palatij prælibati.

Iuramentum in admiſſione ad officium præſtent.

§. 7. Item quòd Auditores prædicti, præſentes videlicet ſtatim poſt publicationem præſentis ordinationis, poſteri verò antequam ad officium admittantur, in manibus Vicecancellarij Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, noſtro, & ipſius Eccleſiæ nomine Iuramentum præſtent in forma, quæ ſequitur per hæc verba.

Forma d. iuramenti.

§. 8. Ego N. Auditor ab hac hora in antea fidelis ero B. Petro S.R.E. & Domino meo D.N, & eiuſdem ſucceſſoribus canonice intrantibus. Non ero in facto, conſilio, vel conſenſu, quod vitam perdant, aut membrum, vel capiantur mala captione, conſilium quod per ſe, vel alium nuncium ſuum, ſeu literas mihi credituri ſunt, ſigno, verbo, vel nutu, me ſciente, ad eorum damnum, ſeu præiudicium nemini pandam, & ſimpliciter ſic ſua, quæ ſecreta eſſe cognouero, ſeruabo ſecrete, quod nulli perſonæ, de qua credam ſibi diſplicere, ſi ei reuelarem, ipſa manifeſtabo ſcienter. Si damnum eorum tractari ſciuero, pro poſſe meo impediam, ne fiat eiſdem. Si per me impedire non poſſem, per nuncium, vel literas eis ſignificare curabo, vel illi per quem citius ad eorum notitiam deducatur. Papatum Romanum, & regalia B. Petri, & omnia iura Romanæ Eccleſiæ, quæ habet, vbicumque manutenebo totis viribus & defendam. Negotia, & officia, mihi à D. Papa, vel Domino S. R. E. Vicecancellario commiſſa vel committenda, fideliter geram, & ſollicite exercebo, & ſpecialiter officium Auditorum Sacri Palatij, reddendo iuſtitiam vnicuique. Dona, vel munera, ſeu xenia, aut obligationem, vel promiſſionem ſuper illis, per me vel alium, ſeu alios à partibus coram me cauſas habentibus, ſeu earum aliqua, vel à

Notariis depotatis ad ſcribendum coram me acta dictatum cauſarum, vel aliis pro eiſdem ſeu eorum nomine, non recipiam, quinimo omnes familiares, & officiales meos omni diligentia, qua potero faciam abſtinere. Nec etiam pro ſigillo meo, nec pro rubricis faciendis in cauſis, in quibus ſum vel fuero deputatus Auditor, nec alio quæſito colore aliquid percipiam, nec à prædictis meis officialibus, ſeu familiaribus recipi permittam. Conſilia quoque Coauditorum meorum ſecrete data, ſecrete tenebo, vſque quo in cauſa ſententia ſit prolata. Supradicta omnia, & ſingula promitto, & iuro attendere, & obſeruare ſine omni dolo, & fraude, ſic me Deus adiuuet, & Sancta Dei Euangelia.

Antiquior Auditor cauſas proponat, & cæteri ſequantur.

§. 9. Statuimus & ordinamus quòd Auditor eiuſdem Palatij à tempore ſuæ receptionis antiquior, primitus incipiat referre ſuis Coauditoribus; & cauſas, quas audit, ſi ad hoc paratus exiſtat, inter eos in relationibus ponat vt eſt moris. Sicque per conſequens alij d. Palatij Auditores ſucceſſiuè ſecundum gradum receptionum eorum cuiuſlibet ſimiliter referant, & cauſas quas audiunt in relationibus ponant ſi ad hoc etiam ſint parati. Et quòd poſtquam vna cauſa in relationibus huiuſmodi poſita fuerit, alia ponatur, quouſque partes allegauerint quæ voluerint allegare, non tamen Auditores ipſi audire allegationes ſuperfluas adſtringantur.

Vota Coauditorum capiat.

§. 10. Item quod nullus Auditorum ipſius palatij aliquam definitiuam ſententiam, quæcunque fuerit, ſeu quamuis interlocutoriam ſuper deuolutionibus cauſarum in Romana Curia tractandarum, ſi inter partes de ipſa deuolutione controuerſia fuerit, vel ſuper admiſſione, vel repulſione articulorum, aut ſuper remiſſione ſuper eiſdem articulis, aut aliis probationibus extra curiam faciendis, niſi forſan de conſenſu partium fieret remiſſio ſupradicta. Necnon ſuper reſtitutione, ſeu reuocatione attentatorum, ſiue innouatorum, lite, vel appellatione pendente, ſiue ſuper appellationibus, ab interlocutoria vel à grauamine interpoſitis, aut aliam quamcumque interlocutoriam ſuper re de qua agitur contra alteram partium finem negotio imponentem, abſque relatione publica, & conſilio Coauditorum proferat. Super aliis verò interlocutoriis abſque publica relatione, cum conſilio Coauditorum dictorum, ad eorum prolationem poſſit procedere, prout hactenus extitit in Palatio laudabiliter obſeruatum. Item quod Auditor referens, facta relatione Coauditoribus ſuis, conſilia eorumdem diligenter quærat, & eiſdem conſiliis habitis, dictas cauſas finire & terminare celeriter teneatur.

Notarios idoneos habeat.

§. 11. Item quòd quilibet dictorum Auditorum notarios intelligentes, fideles, & honeſtos habeat, ita quòd quatuor Notariorum numerum non excedat. Qui quidem Notarij per ſe, & non per alios coram Auditoribus ipſis, in cauſis ſcribant. Nec dicti Auditores committant ſcribendas alicui alteri Notario cauſas commiſſas eiſdem. Nec aliquis dictorum Auditorum quemquam in Notarium recipiat, qui ſit alterius Auditoris Notarius.

Eoſdem cogant ob ſeruare taxam.

§. 12. Item quod præfati Auditores prouideant diligenter, quod d. Notarij ſuper ipſorum receptione ſalarij non excedant, nec aliquid vltra recipiant niſi prout eſt deſcriptum, taxatum, & etiam ordinatum. Item quod ſi aliqui ſint vel fuerint qui ob paupertatem nequeât acta redimere ſuæ cauſæ, Auditores ſuos compellant Notarios ſcribentes in actis eiſdem, ad reſtituendum gratis huiuſmodi actorum copiam parti ſoluere (vt præmittitur) nequeunti, ſi Auditori cauſæ illius paupertas notabilis videatur.

Conſilium non præſtent in cauſis in Rota cognoſcendis.

§. 13. Item quod nullus eorumdem Auditorum in cauſis quæ ſunt in dicto Palatio, vel in breui ſperantur exiſtere, conſilium nec per ſe, nec per interpoſitam perſonam partibus præbeat, nec aliquod patrocinium præſtet, niſi cauſæ propriæ, vel ſuorum vſque ad tertium gradum conſanguinitatis, vel dominorum, aut familiarium ſuorum, ſeu Eccleſiarum in quibus beneficiatus foret, exiſterent. Et in præmiſſis vltimis caſibus ad Coauditorum ſuorum conſilia minimè admittatur, quodque hoc reuelare teneatur ſi exiſteret id occultum. Item quod nullus Auditorum ipſorum cauſam recipiat audiendam, ſi committatur eidem, in qua conſilium dederit, ſed ad Cancellariam ipſam incontinenti remittat alteri committendam.

Conſilia à Notario cauſa ſcribantur, eorumque & cauſarum ſecreta non pandantur.

§. 14. Item quod eorumdem Auditorum conſilia, quæ præbentur in cauſis, ſcribantur per Notarium illius cauſæ, in qua huiuſmodi conſilia impenduntur, & ſecreta cauſarum & conſiliorum eorumdem, tam per ipſos Auditores dictarum cauſarum, quam per Notarium in eis ſcribentem ſub ſigillo credentiæ teneantur.

Teſtes in cauſis arduis ab Auditoribus examinentur.

§. 15. Item quod quando teſtes ſint vel fuerint in Curia examinandi in cauſis quæ in Palatio ventilantur, in punctis arduis eoſdem teſtes per ſe dicti examinent Auditores.

Notarij eorũ officium fideliter & diligenter exerceant.

§. 16. De ſupradictis quoque Notariis eorumdem Auditorum ſcribentibus in cauſis illis commiſſis, ſimiliter ſtatuendo & ordinando ſubiungimus, quod diligentes & attenti exiſtant in commiſſo eis officio Notarij prælibati, ac fideliter & ſollicitè ſcribant, & exerceant officium antedictum, & quod à partibus vel aliquo alio earum nomine nihil recipiant, niſi prout eſt infra deſcriptum, taxatum, & etiam ordinatum. Contrarium verò facientes duplum reſtituere teneantur.

Examinentur Notarij ante admiſſionem ad officium, & iurent vt ſequitur.

§. 17. Item quod nullus eorumdem Notariorum in eodem Palatio ſcribat in cauſis coram aliquo ipſius Palatij Auditore, niſi primo per Vicecancellarium vel alium de eius ſpeciali mandato, de literatura, ac ſcriptura ſufficienti ad huiuſmodi Notariatus officium exercendum examinatos, ac de vita & conuerſatione ipſius informatione recepta, necnon approbatus fuerit per eumdem, ac etiam iuramentum in manu Vicecancellarij præſtiterit in hac forma.

Forma d. iuramenti Notariorum.

§. 18. Ego N. Notarius N. Auditoris, commiſſum mihi officium ſollicitè & fideliter exercebo. A partibus cauſas habentibus vel habituris, in quibus ſum vel fuero Notarius deputatus, vel ab earum aliqua, ſeu à quocumque alio earum nomine quouis colore ſeu modo quæſito, nihil recipiam, vltra taxationem per Sanctiſſ. D.N.D. Ioannem XXII. Summum Pontificem ſuper hoc ordinatam. Nullam cauſam mihi committi procurabo ſcribendam, nec adhibebo inſtantiam aliquam in hac parte. Non ero promotor, ſeu procurator, in cauſis quæ coram Auditore meo agitantur, ſeu quas agitari continget. In cauſis prædictis, in quibus ſum vel fuero, vt præfertur, Notarius deputatus, omnes actus iudiciarios ſubſtantialiter in manuali ſeu memoriali, in Auditoris mei præſentia, & etiam partium, ſi hoc expectare voluerint, conſcribam, & poſtquam illos conſcripſero, eos necnon inſtrumenta, & omnia alia, & ſingula in cauſis producta, vbi requiſitus ab Auditore vel partibus, ſeu earum aliqua fuero, in Regiſtrum fideliter redigam, vel redigi faciam requiſitus ab eiſdem partibus, vel earum aliqua in ſingulis terminis ſucceſſiuè, & partibus ipſis copiam cum per Auditorem decreta fuerit, ſine difficultate & fraude quacumque faciam, ſaluo meo ſalario per ipſum Dominum Summum Pontificem moderato. Secreta cauſæ, ſecrete tenebo, & præſertim conſilia Auditorum, & ſententiam donec ipſa ſit prolata. Supradicta omnia, & ſingula promitto, & iuro attendere & ſeruare, ſine omni dolo & fraude, Sic me Deus adiuuet & hæc ſancta Dei Euangelia.

Cauſas non aſſectent.

§. 19. Item ſtatuimus, & etiam ordinamus, quod nullus Notariorum ipſorum cauſam aliquam ſibi committi ſcribendam, per ſe vel alium procuret, ſeu adhibeat inſtantiam in hac parte.

Modeſti ſint.

§. 20. Item quod dicti Notarij omnem modeſtiam, & honeſtatem in omnibus ſtudeant obſeruare.

Quiſque ſuo Auditori tãtum ſeruire Pot.

§. 21. Quodque nullus eorumdem Notariorum, qui per aliquem dictorum Auditorum in Notarium receptus extiterit, alterius Auditoris Notarius eſſe valeat quamdiu erit primi Auditoris Notarius.

Concubinas non retineãt.

§. 22. Item quod nullus Notariorum ipſorum concubinam tenere præſumat, & ſiquis eorum ad præſens teneret aliquam, eam dimittere teneatur. Si verò infra octo dies poſt publicationem ſtatuti, & ordinationis præſentis ipſam non dimiſerit, illam vel aliam deinceps minimè reſumpturus, & ſi deinceps ipſe vel alij reperti fuerint aliquam tenere, ab officio Notariatus in dicto Palatio exercendo perpetuo ſint priuati.

§. 23. Item

In Rota procuratores non ſint, &c.

§. 23. Item quod præfati Notarij, promotores ſeu procuratores in cauſis quæ coram Auditore ſuo agitantur, in dicto palatio non exiſtant. Item quod nullus Notarius alicuius Auditoris deinceps audeat ſcribere vel præſumat in cauſa, ſi alterius partium dictæ cauſæ in audientia literarum Contradictarum, vel in Palatio Apoſtolico, ſeu in Romana curia procurator vel promotor negotiorum, ſeu penſionarius quoquomodo fuerit vel exiſtat. Sed ſi ex ignorantia contingeret Auditorem, aliquam vel aliquas cauſam ſeu cauſas alicui tali Notario committere ad ſcribendum, ſtatim Notarius huiuſmodi cauſam ſeu commiſſionem in manibus dicti Auditoris reſtituat. Contrarium faciens per annum ab officio Notariatus in palatio exercendo ſit eo ipſo priuatus.

Quod regiſtra ſeruent hic tradita. Tu attende Paul. V. conſtitutionem, vt in rub.

§. 24. Item præfati Regiſtrum cuiuſcumque cauſæ in qua Notarij deputati exiſtunt, cum manuali ſuo, & productis originalibus, antequam Regiſtrum Auditori exhibeant, & copias in publicam formam ſeu in ſimplicem ſcripturam redactas, cum eodem Regiſtro antequam partibus tradant diligenter auſcultent, & alias ſic perfectè videant, & corrigant diligenter, quod per eorum incuriam negligentiam vel alias nihil de ſubſtantialibus omittatur, ſeu damnum aliquod patiatur aliqua partium earumdem, nec in fauorem vel præiudicium vnius partium præmiſſa complere differant vel poſtponant. Item quod iam dicti Notarij, omnes actus iudiciarios clarè diſtinctè & ſubſtantialiter in manuali ſeu memoriali, in Auditoris cauſæ in qua ſcribunt præſentia, & partium, ſi expectare voluerint, conſcribere non poſtponant. Et poſtquam illos conſcripſerint, in Regiſtrum fideliter redigant vel redigi faciant, & requiſiti ab ipſis partibus vel earum aliqua, in ſingulis terminis, partibus eiſdem copiam cum per dictum Auditorem decreta fuerit, ſine difficultate & fraude quacumque faciant, ſaluo ſuo iuſto ſalario inferius moderato. Item quod iidem Notarij in Regiſtro illius cauſæ in qua ſcribunt, vt prædicitur, omnes ſententias definitiuas, & interlocutorias, ac inhibitiones, necnon intimationes, appellationes verbo vel in ſcriptis emiſſas, ex integro de verbo ad verbum conſcribant, cum per partem vel partes ſeu Auditorem ipſius cauſæ fuerint requiſiti. Item quod inſtrumenta, & alia per partes producta diligenter regiſtrent, vel regiſtrari faciant Notarij memorati. Acta verò in partibus habita minimè regiſtrent, ſed conſeruentur per illius cauſæ Notarium diligenter, niſi partes vel earum altera, illa peterent regiſtrari, pars verò hæc petens de regiſtro ſatisfacere teneatur. Item quod Notarij quos interdum perpetuo, & interdum ad tempus de Curia abſentari contigerit, omnia Regiſtra, acta, & producta cauſarum in quibus erant Notarij deputati, illi videlicet, qui animo non redeundi recedunt, alicui alteri Notario idoneo iurato, examinato, & approbato vt ſupra, ſubrogando loco ipſius, ille verò qui ad tempus abeſſe voluerit, vni ex aliis Notariis Auditoris ſui, de ipſius Auditoris licentia & ſcientia, tradere & deponere teneatur. Qui Notarius depoſitarius, in prædictis eidem ſe abſentanti commiſſis pro eodem abſente ſcribat fideliter, & ſuppleat eius vices.

Taxa Notariorum R. ta circa regiſtra. Attende d. conſtitutionē Paul. V.

§. 25. Ceterum quia optat præmium quiſque labor, & laboranti non eſt debitæ mercedis exhibitio deneganda, moderamine nihilominus obſeruato, ne ſanguinem eliciat nimietas emungentis ſubſequitur per ſtatuta & ordinationes huiuſmodi certus modus rationabilis & diſcretus, per quem, prædictis Notariis pro eorum ſalario moderata ſatisfactio præbeatur, & litigantes, qui litigiorum inuoluuntur anfractibus, & pleriſque fatigantur laboribus diuturnis, ſuperfluis expenſarum effuſionibus, non grauentur. Quod videlicet prædicti Notarij pro petia regiſtri vnum turonenſem argenti cum dimidio, & non plus habeant, & petia 26. lineas ex qualibet parte contineat, & quælibet dictarum linearum habeat quatuordecim dictiones. Item quod pro petia regiſtri redacta in formam publicam, receptione vnius turonenſis cum dimidio ſimiliter ſint contenti.

Copiaſque.

§. 26. Item quod pro copia ſiue copiis, ſiue in quaterno, ſiue in petiis longis fiant de folio, ſiue de petia regiſtri vnum tantum ſimilem recipiant turonenſem.

Citationes.

§. 27. Item quod pro citatione in audientia publica legenda, vltra medium ſimilem turonenſem ipſis recipere licitum non exiſtat.

Inhibitiones.

§. 28 Item quod pro inhibitione; quæ in cauſis fieri ſolet, ſi redigatur in publicum inſtrumentum ſex ſimiles turonenſes recipiant & non vltra.

Intimationes,

§. 29. Item pro intimatione, cum in publicum redigatur inſtrumentum, non amplius quam quatuor ſimiles valeant recipere turonenſes.

Appellationes Loca reſumta à §. 41 vſque ad § 37.

§. 30. Item pro appellatione ſi redigatur in publicum inſtrumentum, de petia regiſtri, duos dumtaxat turonenſes ſimiles recipere licitum ſit eiſdem.

Teſtium depoſitiones.

§. 31. Item quod de atteſtationibus teſtium, quos quiſque Notariorum examinauerit præfatorum, de petia regiſtri receptionem duorum turonenſium ſimilium non excedat, & de copia ipſarum atteſtationum, vnum cum dimidio ſimilium turonenſium Notarij prædicti de petia eiuſdem regiſtri recipiant, ſi copia ipſa in formam publicam redigatur. Si verò huiuſmodi copia in papiro recipiatur, prout ſuprà de aliis copiis eſt expreſſum.

Sententias diffinitiuas,

§. 32. Item de ſententia definitiua pro qualibet petia regiſtri, poſſint duodecim ſimiles recipere turonenſes. De inſtrumento verò publico, cum per ſe de ſententia ipſa confectum extiterit, duodecim ſimiles turonenſes pro qualibet regiſtri petia debeantur, & pro copia ſententiæ in publico, ſiue in ſimplici, quantum & de aliis ſuperius eſt expreſſum.

Interlocutoriaſque.

§. 33. Item quod de interlocutoria vim definitiuæ habente, vt de ſententia ſupra proximè exprimitur, obſeruetur. Si verò talis interlocutoria vim definitiuæ nequaquam habeat, recipiantur duo ſimiles turonenſes pro petia regiſtri, vt ſupra dicitur computando, & ſi de interlocutoria ipſa, inſtrumentum per ſe publicum fiat, ſex pro eodem poterunt recipere inſtrumento.

Scripturas iudiciales.

§. 34. Item volumus, ſtatuimus, & etiam ordinamus, quod ceteræ ſcripturæ iudiciales taxentur ſecundum modum ſuperius deſignatum, hoc tamen adiecto, & ordinato ſpecialiter & expreſſe, quod videlicet vbicumque in taxationibus antedictis de turonenſi groſſo fit mentio, id de illo intelligi volumus quamdiu Romana Curia fuerit citra montes, vbi verò vltra montes, Romæ videlicet vel in aliis Italiæ partibus Curiam eſſe contigerit ipſam, Romanus loco Turonenſis ponatur, & computetur in taxationibus antedictis.

Inobedientes puniantur,

§. 35. Caueant tamen Notarij memorati, quod propter præmiſſas modificationes, ſcripturas prolixiores nequaquam efficiant, neque ponant ſuperflua in eiſdem, niſi prout neceſſarium fuerit, & eſt hactenus fieri conſuetum, nec malitioſè differant vel differre procurent ſcripturas partibus aſſignare. Contrarium verò facientes duplum reſtituant. Et ſi ſuper hunc frequentauerint exceſſum, ab Auditorio ſui Auditoris, & prædicto palatio expellantur.

Iuramenta prædictorum,

§. 36. Volumus inſuper, ſtatuimus, & etiam ordinamus, quod Venerabiles fratres noſtri Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ab Auditoribus & Notariis ſuis, necnon Camerarius noſter ab Auditore, vel Viceauditore Curiæ Cameræ noſtræ, ipſiuſque Notarij, & etiam Mareſcallus Romanæ Curiæ à Iudicibus & Notariis eorum ſeu quicumque alij auctoritate Apoſtolica cauſas in Romana Curia audientes ſeu etiam audituri, à Notariis ſuis in eiſdem cauſis, iuramentum recipiant iuxta formas quibus iurare debent dicti Auditores & Notarij Palatij Apoſtolici per nos, vt præmittitur ordinatas, in quantum tanget officia eorum.

Executorum deputatio.

§. 37. Item ſtatuimus, & ordinamus, quod præfata alia, quoad munera, dona, & xenia, ac ſcripturarum exactiones, quæ vt præfertur de Auditoribus, & Notariis dicti Palatij ſunt ſtatuta, & etiam ordinata per dictorum Cardinalium, & etiam Curiæ Cameræ noſtræ Auditores, & Iudices Curiæ Mareſcalli, ac per ipſorum, & quorumcumque aliorum in Romana Curia cauſas auctoritate Apoſtolica audientium, & auditurorum in poſterum Notarios ſeruentur inuiolabiliter.

§. 38. Vt igitur ordinationes & ſtatuta noſtra huiuſmodi

Iuſſio hanc bullam deſcribendi in Cancellaria, & audientia contradictarum. modi quæ perpetuis futuris temporibus duratura cenſemus, inuiolabiliter obſeruentur, & ne illa ob memoriæ labilitatem humanæ obliuioni dentur, & etiam vt Auditores & Notarij prælibati per ordinationum & ſtatutorum eorumdem inſpectionem aſſiduam, circa eorum obſeruantiam attentius & vigilantius ſintatienti; volumus & ſtatuimus, vt ordinationes, & ſtatuta noſtra huiuſmodi de verbo ad verbum in Cancellariæ, & prædictæ audientiæ literarum noſtrarum regiſtris, ex integro conſcribantur.

Singulisque annis in principio Rotæ eam publice legendi. §. 39. Quodque in ſingulis annis in Kalendis Octobris, vel prima ſequentis audientiæ die ſi feſtum fuerit, die Kalendarum ipſarum, ordinationes & ſtatuta huiuſmodi, legantur ſolemniter in audientia prælibata. Et quilibet Auditorum, & Notariorum ipſorum penes ſe copiam conſeruet, & habeat eorumdem.

Sanctio pœnalis. §. 40. Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginam noſtrorum decretorum, ſtatutorum, reformationis, prohibitionis & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis DEI ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

XV. Approbatio Congregationis Monachorum B. Mariæ montis Oliueti Ordinis ſancti Benedicti.

Alia de hac Congregatione notabo infra in Clem. 6. Conſt. 1. ſollicitudinis.

Sacra Rituum Congregatio edidit Decretum ad fauorem Abbatum huius Congregationis ſuper vſu Baldachini, & Aſſiſtentium, quod confirmauit S.D.N. Vrb. VIII. Conſt. 97. Exponi inf. tom. 4.

Edita An. D. 1324. *IOANNES EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Abbati Conuentui Monaſterij S. Mariæ de Monte Oliueto in Accona. Ordinis S. Benedicti, Aretin. Diœceſis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Exordium. CVm à nobis petitur quod iuſtum eſt & honeſtum, tam vigor æquitatis quam ordo exigit rationis, vt id per ſolicitudinem officij noſtri ad debitum perducatur effectum.

Approbatio Congregationis Monachorum S. Mariæ Montis Oliueti. §. 1. Ea propter dilecti in Domino filij, veſtris iuſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſo, perſonas veſtras, & locum, in quo diuino eſtis obſequio mancipati, cum omnibus bonis quæ in præſentiarum rationabiliter poſſidetis, aut in futurum iuſtis modis præſtante Domino, poteritis adipiſci ſub Beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, ſpecialiter autem, Decimas, Grancias, Curtes, Terras, Vineas, Domos, Poſſeſſiones, & alia bona veſtra, ſicut ea omnia iuſtè ac pacificè poſſidetis, vobis & per vos Monaſterio veſtro auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſalua in prædictis Decimis moderatione Concilij generalis.

Sanctio pœnalis. §. 2. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ protectionis & confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

D. P. An. 8. die 17. Maij. Datum Auenione 16. Kal. Iunij, Pontificatus noſtri Anno 8.

BENEDICTVS XI. DICTVS XII. PONT. CIC.
ANNO DOMINI MCCCXXXIV.

BEnedictus XI, Gallus de [illegible], oppido Sauarduno, Diœceſis Appamiarum, Iacobus Furnetius antea dictus, Guillelmi filius, creatus Auenione 13. Kalend. Ianuarij, Anno Domini 1334. coronatus die Dominico Kal. Ianuarij 1333. vixit annos 7. menſes 4. dies 6. Creauit Cardinales 6. Obiit Auenione 7. Kalend. Maij, Anno Dom. 1342. Sepultus in Cathedrali S. Mariæ de Donis Vacauit ſedes dies 11.

Quod Fratres Mendicantes, ad Ordines Monachorum Nigrorum, & Ciſtercienſium tranſire non poſſint, abſque licentia Romani Pontificis. I.

Ampliorem prohibitionem eiuſdem indixit Martinus V. in Extrauag. 1. de Regularibus. Et attende generalem ſanctionem Pij V. infra in ſua conſt. 89. Quæcumque.

De Monachis autem Nigris, notabo in conſt. 2. Eugenij IV. Diſpoſitione. Et de Ciſtercienſibus, vide in conſt. ab hac ſecunda.

BENEDICTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1335.*

REGVLAREM vitam profeſſis expedit ſubtrahi omnem inquietitudinis & turbationis materiam, quod in contemplationis ſuauitate quieſcere valeant, & tranquillum reddere Domino famulatum. *Exordium.*

§. 1. Cum igitur ex eo quod profeſſores Ordinum mendicantium, ad Monachorum Nigrorum, & Ciſtercienſium Ordines conſueuerunt plerumque tranſire; multas in dictis Ordinibus turbationes, infeſtationes, moleſtias, damna, & ſcandala prouenisſe experientia doceat manifeſtè. *Cauſa huius prohibitionis.*

§. 2. Nos his ex debito paſtoralis officij pro futuro tempore occurrere cupientes, de conſilio Fratrum noſtrorum decernimus, ne quis cuiuſuis Ordinis Mendicantium profeſſor, ad aliquem dictorum duorum Ordinum quoquomodo tranſire valeat, ſine Romani Pontificis licentia ſpeciali, plenam & expreſſam de conſtitutione huiuſmodi mentionem faciente. *Prohibitio tranſitus de quo in rub.*

§. 3. Non obſtantibus priuilegijs Apoſtolicis quibuſcumque conceſſis in contrarium dictis Ordinibus Mendicantibus *Derogatio contrariorum.*

dicantibus ſeu eorum prælatis, aut aliquibus eorumdem, quæ quoad hoc nullius ex nunc fore decernimus firmitatis.

Sanctio pœnalis.

§. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam huius noſtræ prohibitionis, derogationis, ac voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Dat. P. A. 1. die 4. Iulij.

Dat. Auenione, quarto Non. Iulij, Pont. noſtri Anno 1.

II.

Reformatio Aduocatorum & Procuratorum Curiæ Romanæ.

Alias eorumdem, necnon & Notariorum einſdem Curiæ reformationes quamplures pro temporum conditione, multi Pontifices ediderunt, ſed hanc ipſe vti antiquiorem, & alteram Pauli V. tamquam nouiſſimam, & cuncta pleniſſimè continentem, infra in ſua conſt. 71. & ſequenti in hoc opere inſerere contentus fui, vna cum adnotationibus ibi in apoſtillis ſigillatim appoſitis.

Edita An. D. 1340.

BENEDICTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Caduc ſub Anno 6.

DEcens & neceſſarium exiſtimamus, vt patroni cauſarum, qui in Romana Curia officium Aduocationis aſſumunt, deinceps diſcreto & optimo ordine dirigantur.

Patroni cauſarum modeſtiâ ſeruent.

§. 1. Sit ergo cauſæ patronus in proponendo efficax, pertinentia dumtaxat ad negotium de quo agitur recitans, ſuperflua & impertinentia non admittens, nec vltra quam cauſæ expoſcit vtilitas in licentiam conuiciandi, & maledicendi temeritatem prorumpat.

Pauperum cauſas gratis agant.

§. 2. Caueant tamen Aduocati, ne de cauſis pauperum (quas per illos qui eas proponere volunt gratis proponi volumus) quicquam omnino recipiant, etiam de ipſorum pauperum prompta inſtantia liberalitatis oblatum. Qui autem ab eis aliquid receperint, nequaquam dominium eius acquirant, ſed ad reſtitutionem dupli eius quod receperint, ſic eis teneri volumus & adſtringi, vt nihil per dictos pauperes remitti poſſit eiſdem, ad quam quidem reſtitutionem per Vicecancellarium S. R. E. qui erit pro tempore per cenſuram Eccleſiaſticam compellantur.

Cauſarum multitudinem, quibus ſufficientes et intendere non poſſunt non ſuſcipiant.

§. 3. Ne verò (quod abſit) cupiditatis ardor incitet Aduocatum pro immoderato lucro captando ad ſuſcipiendum cauſarum multitudinem, ad quarum patrociniũ non ſufficit, non abſque ipſarum detrimento cauſarum, & clientulorum ſuorum irreparabili præiudicio & iactura, omnibus Aduocatis eiuſdem Romanæ Curiæ præſentibus & futuris, diſtrictius inhibemus, ne quiſquam eorum tot cauſas ſuſcipiat, quod eis opportunitatem neceſſarij ſtudij, & ſolertiam debitam in proſequendis ſeu dirigendis eiſdem nequeant exhibere, cum melius ſit bene pauca attendere, quam multa ſuſcipere periculoſe: quod ſi forte contra inhibitionem huiuſmodi tot cauſas receperint, vt eiſdem ſingulis non poſſint debitum ſtudium, & neceſſitatem ſolitam adhibere, & ob hoc dictas cauſas, vel earum aliquam perire, vel nimis diſpendioſe differri contingat, ad reſtaurationem expenſarum, damnorum & intereſſe partis, ſi talis ſit cauſa, quæ æſtimationem recipiat, vel de cuius intereſſe partis poſſit ſatisfieri, integraliter teneantur, alioquin vltra expenſas eaſdem pro eiuſdem Vicecancellarij in cauſis conſiſtorialibus, in cauſis vero aliis quas apud Sedem Apoſtolicam agitari contigerit, pro Auditorum ipſarum cauſarum, ſiue Auditores ipſi ſint S. R. E. Cardinales, ſiue alij qui apud Sedem prædictam huiuſmodi cauſas audierint, arbitrio puniantur.

Cauſas ſuſcipiendas examinent, & iniuſtas dimittant.

§. 4. Rurſus, quilibet Aduocatus antequam cauſam proponendam, & dirigendam ſuſcipiant, factum clientuli cuius erit negotium, cum principali ſi poterit, vel cum Procuratore ſeu promotore cauſæ ipſius, & quæ munimenta, qualeſque probationes ſuper dicto negotio clientulus habeat, & habere poterit, examinet diligenter. Et ſi ex informatione huiuſmodi reperiat iuſtam, rationabilem, & probabilem eius cauſam (quoniam informationem in ſcriptis redactam ſibi faciat exhiberi) cauſam aſſumere poterit ſuo patrocinio adiuuandam. Si verò iniuſtam, & improbam ex dicta informatione repererit, eam non aſſumat, ſed à patrocinio ſuo repellat, partique repulſæ conſulat quod dictam cauſam dimittat, nec in proſecutione ipſius ſe & alteram partem vexet laboribus & expenſis.

Pacta quota litis nō ineāt.

§. 5. Caueant autem quod vltra conuentum ſalarium, nihil omnino lite pendente recipiant quantumcumque gratis oblatum, nec clientulis vel aliis pro ipſis ineant, nec aliquam faciant pactionem, alioquin ad reſtitutionem dupli illius quod receperint, vltra dictam conuentionem teneantur, nulla remiſſione partis in hoc profutura. Et contractus huiuſmodi iuribus non ſubſiſtant, & alias per eumdem Vicecancellarium in cauſis conſiſtorialibus, in aliis vero cauſis per Auditores earum, prout viſum fuerit, puniantur.

Infideles vel negligentes in agendis cauſis, coërceantur.

§. 6. Præmiſſis quoque adiiciendo prouidemus, vt ſi dicti Aduocati vel Procuratores minus fideliter, vel negligenter cauſas aſſumptas duxiſſe vel direxiſſe, vel ſcienter malam cauſam vel improbam aſſumpſiſſe inuenti fuerint, per præfatos Vicecancellarium in cauſis Conſiſtorij, & per Auditores in cauſis quas audient ad emendationem damnorum, & expenſarum, quæ & quas ad hoc partes incurrent, omni appellatione ceſſante, cenſura ſimili adſtringantur. Et ſi eiſdem Vicecancellario vel Auditoribus forſitan videatur ex qualitate vel frequentia dictorum exceſſuum vel defectuum, dictos Aduocatos vel Procuratores fore grauius puniendos, poſſint ad tempus vel in perpetuum eis interdicere officia prælibata.

Indulgentiobus, de idoneis cauſarum patronis prouideatur.

§. 7. Denique quia periculoſum poſſet eſſe partibus, ſi patroni cauſarum quos aut meritum peritiores fecerit, aut vetuſtas pro vna parte conſiſtant, ſicque partem aliam neceſſe ſit à rudibus atque tironibus ſuſtineri, ſtatuimus vt ſi partes hoc petierint, cauſidicorum diſtributio prout melius fieri poterit fiat, & ſingulorum exequetur partibus auxilium, ac huiuſmodi æqua diuiſio in cauſis quæ tractantur in Conſiſtorio, per Vicecancellarium, in aliis verò per Auditores ipſarum cauſarum fiat, ac duobus Aduocatis dumtaxat pars quælibet ſit contenta, nec plures valeat obtinere.

Sanctio pœnalis.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginam noſtrorum decretorum, ſtatutorum, reformationum, mandatorum, prohibitionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

D. P. A. 1. 6. 17. Octob.

Dat. Auenione, 7. Kal. Nouemb. Pont. noſtri Anno 6.

III.

Reformatio Ordinis Ciſtercienſis Monachorum S. Benedicti.

Similes Reformationes, Ordiniſque reſtaurationes, vide infra in conſtit. 70. Pij IV. In eminenti, & conſt. 105. Pij V. Ex innumeris, & conſt. 18. Gregorij XIII. Superna lib. 2.

Huius Ordinis inſtitutionem & alia, attente ſupra in conſtitut. 5. Paſchalis II. fol. 52. vbi notaui, & in c. 6. & ſeq. de Statu Monachorum, & hic ſupra in conſtitut. 1.

Edita An. D. 1335.

BENEDICTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Ordo Ciſtercienſis multitum dilatatus, & diuini cultus miniſterio deditus, multis olī à Sed. Ap. priuilegijs decoratus.

FUlgens ſicut ſtella matutina in medio nebulæ, ſacer Ciſtercienſis Ordo in Eccleſia militante, ſtrenue militat operibus & exemplis, feruideque ſatagit per ſanctæ contemplationis applauſum, & innocentis vitæ meritum montana ſcandere cum MARIA, ſeque per exercitium laudabilium actionum, & penſum piorum operum curioſum, Marthæ ſatagentis officio conformare. Hic nempe Ordo in diuini cultus miniſterio ſedulus,

vt ſibi & aliis proficiat ad ſalutem in ſacræ lectione paginæ ſtudioſus, vt ad perfectam excellentiæ ſupernæ cognitionem valeat peruenire, præſtans, & promptus in operibus caritatis, vt adimpleat legem CHRISTI, à mari vſque ad mare palmites ſuos meruit dilatare, quia gradualiter ad virtutum culmina patenter aſcendit, & proinde per ſacri pneumatis inflammantis corda debilia fiſtulas, gratiis abundauit, dignumque ſe reddidit à Romana Eccleſia, Eccleſiarum omnium magiſtra, multis inſigniri priuilegiis, & gratioſis fauoribus communiri.

Hic eſt Pont. qui in h. Ordine alumnus fuit illius incrementum exoptans.

§. 1. Huius quoque Ordinis ab adoleſcentia noſtra perſeueranter iugum ſuſtulimus, & in eo alumni effecti, per temporum curricula diuturna creuimus, tam in illo quam extra ipſum ſucceſſiuis prælationum honoribus, & tamdem conſcendimus quamquam immeriti, ſummi Cathedram paſtoratus. Licèt autem exigente Apoſtolici magiſterij cura, cuiuſlibet Ordinis approbati incrementum felix & floridum plenis affectibus in eo zelemus, à quo cœleſtæ ac terrenæ ſalutis perfectio deriuatur, eumdem tamen Ciſtercienſem Ordinem acie internæ deuotionis & caritatis aſpicimus, & ea quæ ipſius ſalutem & proſperitatem reſpiciant, quatenus æterni Patris beneplacitis gratificari credimus, fauorabiliter promouemus.

Statuta infra ſcripta obſeruanda praſcripta.

§. 2. Sane recenſentes memoriter, quod ab olim dum eramus intra Ordinem prælibatum, certa nos experientia inſtruebat, quod ſuper quampluribus articulis inferius explicatis, Ordo ipſe Apoſtolicæ prouiſionis remediis indigebat. Nos hactenus, & moderno tempore ſuper eis & nonnullis aliis à dilectis filiis Gulielmo Ciſtercienſi, Ioanne de Firmitate, Ioanne de Claraualle, & Rainaldo de Morimundo Monaſteriorum dicti Ordinis Cabilonenſis & Lingonenſis Diœceſis Abbatibus, diligenti collatione præhabita, ſuper his omnibus plenariè informari dignum duximus, & pro vrgenti neceſſitate, ac euidenti vtilitate Ordinis memorati, ſuadentibus etiam aliis iuſtis & rationabilibus cauſis, ſtatuta & ordinationes prout ſeries ſubſcripta deſcribit, auctoritate Apoſtolica edere, quæ volumus & decernimus ſolidam habere roboris firmitatem, eaque debere perpetuis futuris temporibus firmiter obſeruari, videlicet.

Quodlibet Monaſterium habeat ſpeciale ſigillum. Et omnis Abbas antequam adminiſtrare incipiat iuramentum praſtet de non alienandis rebus Ordinis, niſi ſeruata forma hic tradita.

§. 3. Cum cautelæ prouiſio in omnibus ſit habenda, & præcipuè ne paulatim deueniat in collapſum, quod eſt antiquitate vel prolixitate peracti temporis acquiſitum, ſtatuimus ac etiam ordinamus, quòd quilibet Conuentus cuiuſuis Monaſterij, ſeu alterius loci Conuentualis dicti Ordinis habeat proprium & ſpeciale ſigillum. Et quòd quilibet Abbas Monaſterij, ſiue alius loci alterius Conuentualis, adminiſtrationi principaliter præſidens eiuſdem Ordinis, & etiam Abbas Ciſtercienſis, qui eſt pro tempore, antequam Abbatiæ ſuæ vel adminiſtrationi huiuſmodi ſe immiſceat, iuramentum præſtare ad ſancta Dei Euangelia teneatur, quilibet ſcilicet inferior in manibus Abbatis qui electionem de ipſo factam confirmare habebit, & in præſentia ſui proprij Conuentus, necnon ipſe Abbas Ciſtercienſis, qui eſt pro tempore ſuo Conuentui, & prænominatis tribus, necnon Monaſterij de Pontigniaco dicti Ordinis Antiſiodorenſis Diœceſis Abbatibus, ſi apud dictum Monaſterium Ciſtercienſe præſentes extiterint. Quod poſſeſſiones vel iura ad ſuum Monaſterium, vel alium Conuentualem locum eius pertinentes ſeu pertinentia, non vendet, nec alienabit, neque impignorabit, neque de nouo infeudabit, nec per aliquem modum donabit, niſi per modum inferius deſignatum. Et hoc idem illi qui nunc ſunt Abbates Monaſteriorum, ſeu aliorum locorum Conuentualium ipſius Ordinis regimini Præſidentes, teneantur iuramentum præſtare infra ſex menſes, poſtquam ſtatutum & ordinatio huiuſmodi publicata fuerint, in proximo ſecuturo Capitulo generali eiuſdem Ordinis.

Forma autem alienandi hic ſubditur.

§. 4. Quod quotieſcumque alienationem rei immobilis, vel iurium alicuius Monaſterij, vel alterius loci Conuentualis dicti Ordinis, vel diminutionem cenſuum, ſeu penſionum, vel canonis, aut venditionem arborum, ſyluarum non cæduarum imminuere contigerit faciendas, tractatus duorum dierum (ad minus) interpolatorum diligens & maturus præcedere debeat, habendus per Abbatem Monaſterij, ſeu Præſidentem regimini alterius loci Conuentualis, cuius erunt res, iura, cenſus, penſiones, canon, & ſyluæ huiuſmodi, cum ſuo Conuentu Monaſterij ſeu alterius loci Conuentualis præfati. Et nihilominus alienatio ſeu venditio huiuſmodi, fiat de conſenſu ipſius Conuentus, vel maioris & ſanioris partis eiuſdem, & quod de tractatu & conſenſu iam dictis, ſcriptura conficiatur authentica, in qua nomina, & cognomina tractantium & conſentientium, & ſigilla Abbatis Monaſterij vel Præſidentis regimini alterius loci Conuentualis, & Conuentus Monaſterij ſeu loci huiuſmodi apponantur. Et antequam procedatur ad alienationem ſeu venditionem ipſam, petatur & obtineatur licentia ſuper hoc ab ipſius Ordinis Capitulo generali, & ſubſequatur diſcuſſio ſuper alienatione, ſeu venditione huiuſmodi, facienda per duos Abbates prædicti Ordinis ab eodem Monaſterio ſeu alio Conuentuali loco non remotos, per dictum generale Capitulum deputandos, & cum approbatione ſeu auctoritate duorum Abbatum præfatorum. Quodque tam Abbas Monaſterij ſeu Præſidens ipſi Conuentuali loco, quam duo Abbates prædicti, & etiam Abbas eiuſdem Monaſterij, vel deputatus ab eo, præſente Conuentu ipſius Monaſterij, ſeu alterius loci Conuentualis, cuius res, iura, cenſus, penſiones, vel canon, aut ſyluæ huiuſmodi, alienanda ſeu vendenda fuerint, iuramentum præſtent ante diſcuſſionem prædictam quod in præmiſſis fideliter ſe habebunt, omni dolo & affectione inordinata remotis, & quod etiam fiat de cauſis alienationis, ſeu venditionis huiuſmodi, & ſolemnitatibus præfatis, per quatuor Abbates prædictos, & Præſidentem ipſi Conuentuali loco, ſub eorum ſigillis plena & fidelis ratio in proximo ſubſequenti generali Capitulo antedicto, vt videatur ſi circa hæc omnia debitè proceſſerunt. Verum cum Monaſterium ſeu alius Conuentualis locus, Caſtrum, Villa, Grangia, vel res alia multum notabilis, alienandum vel alienandus ſeu alienanda fuerit, Capitulum generale ipſius Ordinis alienandi licentiam concedere non præſumat, nec procedatur ad eam quouis modo faciendam vel auctorizandam, niſi prius per idem Capitulum generale Romano Pontifice conſulto, & ab eo ſuper hoc petita licentia & obtenta. Si verò aliter quam præmiſſum eſt, aliquis Abbas, vel regimini Præſidens, alienare præſumpſerit, tam ipſi, quam officiales ipſius Monaſterij ſeu loci Conuentualis in hac parte contenientes eiſdem, ab adminiſtrationibus ſuis per Abbatem deponantur eorum, & alienatio huiuſmodi præſumpta, ſit ipſo iure irrita & inanis.

Pecuniam ex alienationib. redigendam vtiliter expendenda & conſeruanda mandat.

§. 5. Ceterum ſi propter alicuius Monaſterij ſeu loci Conuentualis debita exoluenda, vel vt aliquid aliud quod eidem Monaſterio ſeu Conuentuali loco ſit vtilius acquiratur, aliquid alienandum extiterit, pecunia quæ inde habebitur ad nullos vſus alios quam in acquiſitionem, ſeu debitorum ſolutionem huiuſmodi conuertatur. Et ſi ſecus actum fuerit, Abbas Monaſterij, vel alius Præſidens Conuentuali loco, pecuniam huiuſmodi ad vſus alios vt præfertur conuertens, vel conuerſioni huiuſmodi conſentiens, ab adminiſtratione ſua per Abbatem deponatur ipſius. Ceteri verò Monachi participes vel conſentientes in idipſum, ſint ad quodcumque officium ſeu adminiſtrationem eiuſdem Ordinis inhabiles ipſo facto. Nec pecunia ipſa in ſolius Abbatis ſeu alterius regimini Præſidentis, aut burſarij alicuius eorum remaneat poteſtate; ſed reponatur in aliquo ſecuro loco ſub quatuor ſerraturis, & diuerſificatis clauibus, quarum primam teneat Abbas Monaſterij ſeu loci Conuentualis regimini Præſidens, ſecundam Burſarius, tertiam Prior clauſtralis, & quartam alius Monachus ipſius Monaſterij ſeu loci Conuentualis, de quo eiuſdem Monaſterij ſeu loci Conuentualis Conuentui ſeu maiori & ſaniori parti eiuſdem expedire videbitur, fideliter conſeruandam.

Locationum faciendarum normam explicat. Conceſſionumque de paruis prad. ſterilib.

§. 6. Volumus etiam quod circa conceſſiones iurium, aut redditsuum alicui ad vitam eius, vel aliud certum tempus, & circa locationes, vel etiam redditsuum aut fructuum venditiones vltra quinquennium faciendas, præmiſſa forma per omnia obſeruetur, huiuſmodi tamen conſultatione ac licentia Romani Pontificis, & etiam licentia dicti generalis Capituli, & relatione in eo facienda exceptis. Permittimus tamen quod paruæ, ſteriles,

ſteriles, vel inutiles poſſeſſiones concedi poſſint ſub annuo cenſu pecuniario, vel ſub certa portione ſeu quota prouentuum, ad tantum tempus quantum viſum fuerit Abbati Monaſterij, vel Præſidenti regimini loci Conuentualis eiuſdem Ordinis, præcedente tamen maturo ac diligenti tractatu habito cum ſuo Conuentu, & de conſenſu ipſius vel maioris & ſanioris partis eiuſdem, præſtitoque primitus iuramento per ambos Abbates prædictos, eodem Conuentu præſente, quod conceſſionem huiuſmodi facere intendunt pro vtilitate Monaſterij, ſeu loci Conuentualis, cuius erunt poſſeſſiones prædictæ. Et ſi aliter huiuſmodi conceſſio facta fuerit, eo ipſo ſit irrita & inanis. Si autem multitudo dictarum poſſeſſionum, quamuis paruarum, ſterilium vel inutilium exiſteret concedenda, tunc ante huiuſmodi conceſſionem earum, conſulatur idem Capitulum generale, ac ipſius ſuper hoc habeatur licentia prout ſuperius eſt diſtinctum. Abbas verò vel Præſidens regimini loci Conuentualis, ſi contrarium attentare præſumpſerit, ac officiales ipſius Monaſterij ſeu loci Conuentualis ſuper hoc ei conſentientes, per eorum Abbatem à ſuis adminiſtrationibus deponantur.

Mutui quoque aliquando recipiendi norma traditur.

§. 7. Inſuper quia plerumque contingit imminere neceſſitatis articulum, in quo ex diuerſis cauſis expedit Abbatibus & Præſidentibus principaliter regiminibus aliorum locorum Conuentualium contrahere mutuum, hanc prouiſionis cautelam modificatam in hac parte volumus adhiberi, quod nullus Abbas, vel alius loci Conuentualis regimini Præſidens ipſius Ordinis, ſine conſenſu proprij Conuentus mutuum recipere valeat, & quod in authentica ſcriptura obligationis inde faciendæ apponantur eorumdem Abbatis vel Præſidentis regiminis, & Conuentus ſigilla. Sed ſi Abbas à ſuo Monaſterio, vel regimini Præſidens ab eius Conuentuali loco remotus exiſteret, talisque vrgeret neceſſitas quod ſine receptione mutui, ſibi vel familiæ ſuæ aut negotijs vtilibus ſeu cauſis per eum agendis, prouidere non poſſet, permittimus quod tunc ſine ſuo conſenſu, & eius ſigillo, mutuum recipere valeat, quod tamen ſummam centum librarum Turonenſium paruorum, ſeu valorem ipſarum, ſiue integraliter ſeu particulariter non excedat, cuius mutui quantitatem, cauſam obligationis, ac perſonam à qua illud receperit, Abbas vel alius regimini Præſidens, mutuum ipſum recipiens, infra octo dies poſt eius regreſſum ad Monaſterium proprium, vel ſuum Conuentualem locum ipſius, Conuentu ad hoc ſpecialiter congregato, explicare teneatur. Et quòd ex quo ſemel vſque ad huiuſmodi ſummam centum librarum mutuum receperit, non poſſit amplius mutuum recipere ſine conſenſu & ſigillo Conuentus eiuſdem, donec dictæ centum libræ fuerint integraliter perſolutæ. Quicunque autem Abbas vel alius Præſidens regimini loci Conuentualis per ſe vel per alium contrafecerit, eo ipſo ab ingreſſu Eccleſiæ, ac diuinis Officiis ſit ſuſpenſus.

Quæcunque de conſenſu Conuentuum peragenda, in ſcriptis redigantur vt [illegible]

§. 8. Et quia geſta hominum, ſcripturæ fidei committuntur, vt rei geſtæ memoria in poſterum habeatur, volumus & ordinamus, vt vbicumque Abbates vel alij locorum Conuentualium regiminibus Præſidentes, aliquid cum expreſſo conſilio ſuorum Conuentuum facient, de quo teſtimonialis conficiatur ſcriptura, quod ſigilla ipſorum Abbatum, vel aliorum regiminibus Præſidentium, eorumque Conuentuum apponantur in illa. Et quòd deinceps in ſigillo cuiuſlibet Abbatis vel alterius loci Conuentualis regimini Præſidentis, quocumque nomine cenſeatur, ipſius nomen proprium exprimatur, vt melius ſciri poſſit, per quem, & cuius tempore, id de quo agetur factum extiterit, & vt malitiis falſitatum commentis via melius præcludatur.

Officiales eis iuramentum de fideli adminiſtratione præſtent.

§. 9. Prætereà, cum ſit conſonum rationi, vt negotiorum geſtores & officiales de gerendo fideliter & vtiliter negocia & officia exercenda illis commiſſa, iuramenti vinculo adſtringantur, volumus & ordinamus, quod cellararij, burſarij, negociorum geſtores, rentarij nuncupati, ceterique Officiales cuiuſlibet Monaſterij, ſeu alterius loci Conuentualis, & eorum grangiarum Magiſtri, cum ad officia vel magiſteria huiuſmodi aſſumentur, iuramentum præſtare teneantur in manibus eorum Abbatis, vel alterius loci Conuentualis regimini Præſidentis, ſuique Conuentus, quod in commiſſis ſibi officiis, adminiſtrationibus, vel grangiis, fideliter ſe habebunt, & quod de receptis & expenſis fidele computum reddent, & reliqua ipſi Monaſterio ſeu Conuentuali loco, aut eorum Burſariis aſſignabunt. Et quod illi cellararij, burſarij, negociorum geſtores, Officiales & Magiſtri qui nunc ſunt, præſtare teneantur ſimile iuramentum.

Burſarij duo eligantur in quolibet Monaſterio qui quater anno ſin. adminiſtrationem reddant.

§. 10. Et quia vbi prudentia, & moderantia fidei firmitate vallatæ non vendicant ſibi locum, luxus ineſt, longique temporis victum, breuis hora conſumit, decet & expedit, vt per diſpenſatores prudentes & fidos, quæque manuteneatur ſubſtantia, & etiam diſpenſetur. Vnde ſtatuimus & etiam ordinamus, quòd in ſingulis Monaſteriis, & aliis Conuentualibus locis prædicti Ordinis, per Abbatem ſeu alium regimini Præſidentem, de ſeniorum ſui Conuentus conſilio, duo burſarij deputentur, quorum vnus principalis exiſtat. Qui ſiquidem burſarij omnes pecunias ipſius Monaſterij vel loci Conuentualis vndecumque prouenientes, vniuerſaliter recipiant, & de d. Abbatis, vel regimini Præſidentis mandato, ceteris Officialibus & aliis diſtribuant, prout fuerit opportunum, ipſique burſarij quater in anno, ſed ceteri Officiales & receptores & prouentuum ſemel, & etiam pluries, ſi eidem Abbati, vel regimini Præſidenti videbitur expedire, de omnibus receptis & expenſis coram prædicto Abbate, vel regimini Præſidente, ac ſenioribus de Conuentu ipſius Monaſterij ſeu loci Conuentualis, teneantur pleniſſimam & fidelem reddere rationem.

Abbates etiã de receptis & expenſis rationem ſenior. & burſarijs reddant quolibet anno &c.

§. 11. Abbates etiam, vel regiminibus Præſidentes, coram dictis ſenioribus & burſariis annis ſingulis de receptis & expenſis per eos, plenam & fidelem rationem reddere teneantur. Recipiantque ipſi Abbates, vel regiminibus Præſidentes, à dictis burſariis pecunias pro expenſis eorum. Et ſi dum ipſi extra Monaſteria vel alia Conuentualia loca eorum acceſſerint, eos pecunias contingat de prouentibus Monaſteriorum, ſeu locorum Conuentualium eorum, aut aliunde recipere, huiuſmodi pecunias in ipſorum regreſſu, tradant burſariis prælibatis, computatis ſi quas de ipſis pecuniis expenderunt, Abbates verò ſeu alii regiminibus Præſidentes, ſi ſecus attentare vel ſibi alia retinere præſumpſerint, ab ingreſſu Eccleſiæ ac diuinis Officiis poſt lapſum duorum menſium à die regreſſus huiuſmodi computandorum, tamdiu ſuſpenſi exiſtant, donec ea tradant burſariis memoratis.

Viſitatores ex ſola viſitatione inſra quanque dies Euectionumque numerum taxatum non excedant nec munus recipiant.

§. 12. Porro quia per viſitationis actum, de vita & conuerſatione illorum, qui viſitantur exquiritur, & per eum ſincere debet correctionis & reformationis officium exerceri, nec proinde hi iuxta canonicas etiam ſanctiones ſuperfluis ſunt impendiis aggrauandi, ſtatuimus ac etiam ordinamus, quod Viſitatores dicti Ordinis in aliquo Monaſterio per eos viſitando, antequam officium viſitationis incipiant, niſi prima die qua declinabunt ad illud, valeant demorari, & ſi manere ibi voluerint, ſequenti die dumtaxat id licitum ſit eiſdem. Et quod viſitationes in eodem Ordine faciendæ, deinceps non durent vltra triduum continuum, niſi apparens neceſſitas, vel magna vtilitas Monaſterij viſitati, dies expoſceret ampliores: quodque ille Viſitator qui vltra ipſos prædictos duos dies, vel vltra præfatum triduum, abſque neceſſitate vel vtilitate prædictis, eaſdem viſitationes prorogare præſumpſerit, ſi Abbas fuerit, ſit à ſtallo chori, & loco Capituli Abbatialibus, per vnum ſequentem annum eo ipſo ſuſpenſus, & ſedere in ſtallo, & loco Capituli remotis à ſtallis aliis & locis Abbatibus teneatur, ſi verò fuerit Monachus, eo ipſo ſit per vnum annum ſequentem inhabilis ad quodcumque officium, & adminiſtrationem, ſeu gubernationem in eodem ordine obtinenda, & nihilominus per ſex menſes ſequentes, in pane & aqua in ſuo Monaſterio ieiunare qualibet ſexta feria teneatur, & quod ſimiles pœnas incurrant Abbates, & Monachi qui viſitationis officium impendendo, numerum euectionum per fel. recor. Clementem Papam IV. Prædeceſſorem noſtrum ſuper hoc taxatum excedent. Nec præſumant Viſitatores ipſi ante huiuſmodi eorum viſitationem vel in ipſa, ſeu poſt eam, occaſione dictæ viſitationis, aliquod munus inſpectum per ſe vel

Clem. abſt. eſt cu. ut. num. 3. ſup.

alium recipere, nec illud à ſuis recipi permittant, expenſas tamen quas fecerint ad viſitatum Monaſterium eundo, & de ipſo redeundo, recipere valeant iuxta ordinationem ſuper hoc factam per Clementem eundem.

Et à Monaſterijs inter vacationibus vacantium ſolummodo recipiant.

§. 13. Vbi autem à Monaſterio iam viſitato, vſque ad Monaſterium viſitandum aliquod vel aliqua Monaſteria in itinere conſtituta extiterint, ad quæ dicti Viſitatores poſſint commode declinare, hoc ipſi efficere valeant, dictaque Monaſteria taliter conſtituta, eoſdem Viſitatores caritatiue recipere, decenterque tractare, ac eis prouidere in victualibus teneantur, & pro diebus quibus ad huiuſmodi conſtituta vt præfertur, Monaſteria declinabunt, & eis vt prætangitur promiſſum extiterit, nullas expenſas poſſint à Monaſterijs ſeu locis recipere viſitatis, Abbas autem contra prædicta recipiens, niſi infra duos menſes à receptione huiuſmodi computandos, eis à quibus receperat, receptum reſtituat, ipſis elapſis, duplum reſtituere teneatur. Monachus verò quicquid contra id receperit, reſtituere non poſtponat, & ob hoc regulari ſubiaceat diſciplinæ.

Quos & quādo Viſitatores ſibi in Viſitationibus Abbates adiungere poſſint.

§. 14. Nec audeant præfati Viſitatores in ipſis Viſitationibus, ſibi alios Abbates adiungere, nec ipſi alij Abbates ſe illis adiungant, niſi pro conſilio, vel auxilio, vbi caſus depoſitionis alicuius Abbatis, vel aliud magnum & arduum negocium, ſeu patriæ, vel locorum, per quæ tranſire haberent, periculum immineret, ſeu interpretatio linguarum neceſſaria foret, verumtamen Ciſtercienſis, & quatuor Abbates quatuor principalium filiarum, qui ſunt pro tempore, ac ſuperius nominantur, in eiſdem viſitationibus vnum alium Abbatem ſi velint ſecum recipere, vel ſibi adiungere, valeant.

Viſitatores non poſſint reuelare nomina eorum, qui in Viſitationib. ſecreta eis notificant.

§. 15. Neque prædicti Viſitatores nomina eorum, qui eis in ipſis viſitationibus ſecreta reuelauerint aliqua, ea reuelare præſumant, niſi tunc demum, cum propter reuelata huiuſmodi ad alicuius punitionem vel pœnam fuerit procedendum, necnon reuelantes huiuſmodi puniantur plus vel minus prout facti qualitas exiget, ſecundum arbitrium ipſius Ordinis Capituli generalis.

Abbates viſitates quid recipere poſſint. Ad hoc habes etiam ſup. conſtitut. 3. Clem. IV.

§. 16. Et quod Abbates maiores poſt Abbatem Ciſtercienſem, & quatuor alij Abbates earumdem principalium filiarum qui ſunt pro tempore, extra viſitationes eorum, ſex tantum, alij verò minores Abbates, quatuor euectionibus ſint contenti, nec hoc prætextu qui paucioribus vti ſolebant, credant ſibi poteſtatem plurimum attributam.

Abbates & Monachos ad Capitulum euntes vel inde redeuntes aut aliter vti hoſpites ad aliquod Monaſterium accedentes, biduo illic ſtare poſſint niſi infirmi exiſtant.

§. 17. Rurſus, præcauere volentes, ne per Abbates vel Monachos dicti Ordinis declinantes ad alia Monaſteria eiuſdem Ordinis, veniendo ad huiuſmodi Capitulum generale, vel de illo redeundo, ſeu alias, huiuſmodi alia Monaſteria plus debito aggrauentur, ſtatuimus & ordinamus, quod Abbates aut Monachi præfati ad idem Capitulum venientes, vel de ipſo redeuntes, ſeu alias, tamquam hoſpites ad aliquod Monaſterium ſeu locum Conuentualem iam dicti Ordinis declinantes, non remaneant in eodem Monaſterio ſeu Conuentuali loco, vel aliorum locorum ipſorum, vltra diem, qua illuc declinauerint, & ſequentem, nec vltra dictos dies, Abbas vel Cellarius aut aliquis alius dicti monaſterij ſeu loci conuentualis, aut aliquorum locorum eorumdem, ipſos inuitare, vel amplius eis aliquid miniſtrare præſumat. Quod ſi ex aliqua rationabili cauſa, ipſi vel aliquis de familia eorumdem, amplius remanere voluerint, expenſas quas tunc ibi fecerint, de bonis proprij monaſterij vel aliunde procuratis ſoluere teneantur. Quicumque verò contrarium fecerint, tam dantes, quam recipientes, de inobedientia & tranſgreſſione huiuſmodi ſtatuti & ordinationis noſtrorum, per generale dicti Ordinis Capitulum puniantur. Sed per prædicta nullum ius ipſorum declinantium alicui acquiratur, etiam per ipſos duos dies vel alias ad aliquod Monaſterium ſeu locum Conuentualem eiuſdem Ordinis, aut locorum eorumdem declinandi, aut in eorum aliquo remanendi, hoc tamen ſaluo, quod circa patenter infirmantes, ſolita caritas, & pia hoſpitalitas obſeruentur.

Abbates non accedentes ad Capitulū generale coërceantur vt hic.

§. 18. Quia verò ideo ſunt huiuſmodi generalia Capitula inſtituta, vt in eis de ſtatu Monaſteriorum, & aliorum locorum regularium, ac de reformatione Ordinis, & obſeruantia regulari, tractatus debeat diligens adhiberi, dignum & debitum fore dignoſcitur, vt ad illa conueniant vniuerſi, quibus id imminet, præpeditionem canonicam non habentes, quare ſtatuimus & etiam ordinamus, quod Abbates ipſius Ordinis qui de cetero non venerint ad dictum Capitulum generale (qui venire tamen tenebantur, ſecundum Ordinis prædicti, ſtatuta, non habentes impedimentum legitimum, ſeu licentiam ſpecialem ab eo qui dare poſſit eamdem) exhibere teneantur duplum eius quod expenſuri eſſent ad idem Capitulum, veniendo & redeundo de illo, duplumque huiuſmodi ſoluere in ſequenti Capitulo generali in vtilitatem ipſius generalis Capituli conuertendum, & quod poſſint Definitores eiuſdem Capituli generalis tales Abbates non venientes, ad duplum huiuſmodi exſoluendum, auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, ſublato appellationis obſtaculo coarctare, eorumque ſuper hoc proceſſum habendum, & ferendas ſententias publicare, ac facere publicari. Quodque circa ipſum duplum in totum vel in partem nulli valeat fieri gratia vel remiſſio indulgeri. Illi vero Abbates qui legitimum impedimentum, ſeu licentiam huiuſmodi aſſeruerint ſe habere, illa conuentibus ſuis tempore quo iter eundi ad d. Capitulum arripere deberent, exponere teneantur, & nihilominus ſubſequenter de dictis impedimento ſiue licentia in ipſo generali Capitulo fidem facere per ſuum procuratorem, ſeu excuſatorem probum & idoneum virum, habentem ſpeciale mandatum præſtandi iuramentum in animam ipſius mittentis, cauſas abſentiæ, ac impedimentum huius vera eſſe, quod quidem iuramentum præſtare teneantur, ſi viſum fuerit Abbati Ciſtercienſi qui eſt pro tempore, ac Præſidentibus ipſi Capitulo generali. Et ſi Abbas ac Præſidentes præfati tale impedimentum & licentiam ipſam non eſſe legitimam fuerint arbitrati, tales Abbates qui ad idem Capitulum nequaquam venerunt, declarent incurriſſe pœnam ſoluendi præfatum duplum, quemadmodum eſt præmiſſum.

Quicumque ad ſoluēdum debitas contributiones cogantur ab Abbate Ciſtercij, & aliis quatuor primis Abbatibus.

Has contributiones ſolui iuſſit, etiam Greg. 13. inf. in ſua conſt. 18. Superna.

§. 19. Quia verò nonnulli ſicut accepimus, ad ſoluendum contributiones, quæ in eodem Ordine, pro neceſſitatibus & vſibus communibus, & alias conſuetis ipſius Ordinis pro tempore imponuntur, ſe reddunt difficiles & remiſſos, Nos aduerſus eos, & circa negotia contributionum ipſarum, aliaque illa contingentia, prout ſequitur duximus prouidendum, videlicet quod Abbati Ciſtercienſi, & quatuor Coabbatibus principalium filiarum ſupradictis, & qui pro tempore fuerint, & quilibet eorumdem auctoritate Apoſtolica, remoto appellationis obſtaculo, per cenſuram Eccleſiaſticam, & per alia remedia iuxta d. Ordinis inſtituta & obſeruantias conſuetas, aliaque opportuna remedia, compellendi eos, quibus dictæ contributiones pro tempore impoſitæ fuerint, ad ſoluendum eaſdem, & ad id etiam coarctandum, recuſantes ſeu negligentes ſoluere præfatas contributiones iam impoſitas, & quoſuis alios impedimentum præſtantes publice vel occulte, quo minus contributiones prædictæ ſoluantur, ad deſiſtendum prorſus ab impedimento huiuſmodi, nec non proceſſus habendos, ac excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti aliaſque ſententias ferendas in tales recuſantes, negligentes, & impedimentum præſtantes, nunc & in poſterum, in eorum & aliis Monaſterijs ac locis circumuicinis dicti Ordinis, prout fuerit opportunum, ac in generali Capitulo ipſius Ordinis publicandi, & publicari faciendi, plenam atque liberam concedimus tenore præſentium poteſtatem.

Contributiones recipiantur à tribus Abbatib. per Capitulum vel Definitores eligendas quolibet anno diſpenſenturque ab eiſdem & cuſtodiantur, & de eis ut ſeq. Capitulo ratio reddatur.

§. 20. Volumus autem quòd prædictas contributiones deinceps recipiant tres Abbates d. Ordinis ad hoc per ipſum generale Capitulum, ſeu per Definitores eiuſdem, annis ſingulis deputandi, qui iuxta ordinationem d. Capituli, ſeu Definitorum eius pro neceſſitatibus & vſibus communibus, aliaſque conſuetis iam d. Ordinis diſpenſent eaſdem, & ſi quid de ipſis contributionibus ſuperfuerit, in aliquo Monaſterio ſecuro ad hoc per dictum Capitulum, vel per ipſius Definitores eligendo ponatur, & ſub prouiſione cuſtodiæ per ipſos tres Abbates ſuper hoc adhibenda, ſub tribus ſeraturis, & diuerſificatis clauibus, de quibus quilibet ipſorum trium Abbatum ſuam

clauem teneat, fideliter conſeruetur. Tenebuntur namque præfati tres Abbates in ſubſequenti Capitulo generali, de receptis & expenſis per eos, Definitoribus ipſius Capituli reddere rationem, & illud quod reſtabit, ipſi Capitulo ſeu Definitoribus ipſius Capituli cuſtodiendum reſtituere, modo præmiſſo per alios tres Abbates per ipſum Capitulū ſeu Definitores eius, vt prætenditur deputãdos.

Fidem tres Abbates iurent quod fideliter contributiones recipiet, &c.

§. 21. Dictique tres Abbates quando ad prædicta deputabuntur, iuramentum præſtabunt, quod in recipiendo, cuſtodiendo, & expendendo contributiones prædictas, ac in reddendo rationem de ipſis fideliter ſe habebunt.

Aliiſque fidelibus viris eorum vices de conſilio Abbatis Ciſtercienſis & aliorum quatuor Abbatũ principaliũ, committere poterunt, & illi ſimile iuramentum præſtabunt.

§. 22. Poterunt autem dicti tres Abbates receptores modo prædicto à generali Capitulo ſeu Definitoribus ipſius Capituli deputati, de ipſorum Abbatis Ciſtercienſis, & quatuor Coabbatum totidem principalium filiarum conſilio, certis perſonis fidelibus & diſcretis, annis ſingulis vices ſuas committere ad recipiendum contributiones in generali Capitulo non ſolutas. Qui ſiquidem diſcreti præſtabunt ſolemniter iuramentum, quod præfatas contributiones recipient, leuabunt, exigent, & ſeruabunt fideliter, & ad ſequens generale Capitulum d. Commiſſarius generalis Capituli ſeu Definitoribus eius, integraliter deportabunt, dictique tres Abbates rationem reddent coram eiſdem Abbate Ciſtercienſi, & quatuor Coabbatibus totidem principalium filiarum, ſi omnes ipſi præſentes fuerint, necnon coram illis Definitoribus, quos præfati Ciſtercienſis & quatuor Coabbates in Diuione decreuerint detinendos.

Literæ ſolutionis contributionum quo pacto ſigillentur & cuſtodiantur, &c.

§. 23. Volumus quoque quod fiat ſpeciale ſigillum quo literæ ſolutionis contributionum d. Ordinis de cetero ſigillentur, quod quidem ſigillum ſub tribus ſeraturis, & diuerſificatis clauibus penes dictos tres Abbates, vel in aliquo Monaſterio, de quo eis magis expedite videbitur, apud aliquem vel aliquos, quem vel quos, eligendum vel eligendos decreuerint, iam dictum ſigillum modo prææcto ſeruetur, prædictæ tamen perſonæ quibus de dd. Abbatis Ciſtercienſis & quatuor Coabbatum totidem principalium filiarum conſilio, ipſi tres Abbates, vt prædicitur committent vices ſuas, dum non ſolutas contributiones receperint, poterunt de ſolutionibus particularibus quæ fiunt extra Capitulum generale, recognitiones facere ſub ſigillis propriis eorumdẽ, ſed illa quæ fiunt poſtmodom eis, ſigillabuntur prædicto ſpeciali ſigillo.

Capitulum generale nihil de hac ordinatione immutare poſſit.

§. 24. Præmiſſa verò circa ordinationem contributionum ſic exacte ac diligenter obſeruentur in Ordine antedicto, quod etiam per generale Capitulum, vel alium ſeu alios quoſlibet quouis colore quæſito, contra ea nihil fieri præſumatur, & ſiquis ſecus attentare præſumpſerit, incurrat excommunicationis ſententiam ipſo facto.

Qui & quomodo recipiãtur ad Ordinem Ciſtercienſem. Ad hoc vide conſt. 1. Six. V. Cum de & alias ibi indicandas.

§. 25. Nempe cautius prouidere volentes, quod pro diuino cultu, & aliis obſequiis præſtandis in Ordine prælibato, perſonæ recipiantur idoneæ ipſis officiis congruentes, ſtatuimus, & ordinamus, quod de cetero in eodem Ordine non recipiantur in Monachos vel conuerſos, niſi perſonæ idoneæ ad ea quæ conueniunt Monachis vel Conuerſis prædicti Ordinis, & niſi per Abbates Monaſteriorum vel principaliter Præſidentium regiminibus, & aliorum locorum Conuentualium ipſius Ordinis, & infra Monaſteria ſeu loca huiuſmodi, cum conſilio ſeniorum de Conuentu, ſeu maioris & ſanioris partis eorum Monaſterij, vel alterius loci conuentualis, in quo Monachorum vel Conuerſorum fit receptio prædictorum, ſi ſecus actum fuerit, carere viribus decernentes.

Quo habitu Abbates & Monachi, cum domicellis vti poſſint. Hoc declarauit Six. IV. in conſt. 9. Et ſi cunctis.

§. 26. Profecto quia honeſtas, temperantia, & modeſtia debent in cunctis perſonis Eccleſiaſticis, & maxime regularibus diuinis laudibus ſedulius dedicatis, locum præcipuum obtinere, ſtatuimus & etiam ordinamus, vt omnes Abbates, & Præſidentes regiminibus aliorum locorum conuentualium, & Monachi eiuſdem Ordinis pannis bruni vel albi coloris dumtaxat vtantur, & quod domicellum ſeu domicellos de veſtibus, vel robis partitis aut virgatis, ſiue alias ſumptuoſis indutum vel indutos ducere non præſumant.

Curioſitatem ornamentorũ caueant.

§. 27. Quodque à curioſitate, aut ſuperfluitate vaſorum argenteorum, lectiſterniorum, & quorumlibet ornamentorum curent penitus abſtinere. Contrarium verò facientes per Abbates eorum, & per Viſitatores, vel per Capitulum generale ipſius Ordinis, taliter puniantur, quod metus pœnæ aliorum ſic excedere volentium meta exiſtat.

Vnumquemque Clericum ſæcularem, vel laicum equitantem ſolummodo inducere.

§. 28. Et quod Abbates Monaſteriorum, & Præſidentes regiminibus aliorum Conuentualium locorum dicti Ordinis, exceptis Abbate Ciſtercienſe, & quatuor Coabbatibus totidem principalium filiarum ſupradictis, qui ſunt & pro tempore fuerint, vltra vnum ſæcularem clericum, ſiue laicum equitantem ducere non præſumant.

Eſus carnium prohibetur & omnes licentia deſuper conceſſa reuocantur.

§. 29. Quia verò perſonas regulari obſeruantiæ deditas, decet potiſſimum ab eſu prohibitorum cibariorum, tam virtutis amore, quam pœnæ formidine abſtinere, ne ab eis in caſtimoniæ lubricum deſcendatur, auctoritate præſentium firmiter inhibemus, ne deinceps Abbates & Monachi dicti Ordinis extra Monaſteria ſeu loca Conuentualia eiuſdem Ordinis, & etiam ipſi Monachi infra Monaſteria, ſeu loca huiuſmodi, aut in cameris, & extra infirmitorium commune, carnes vel pulmenta cum carnibus condita vel decocta præſumant comedere, contra obſeruantiam dicti Ordinis diutius obſeruatam. Nos enim licentias quas aliqui Abbates & Monachi iam dicti Ordinis dicunt à Sede Apoſtolica ſuper eſu carnium ſe habere, cum tales licentiæ redundent in ſcandalum aliorum, penitus reuocamus. Monachus vel Conuerſus, qui huiuſmodi noſtræ inhibitionis tranſgreſſor extiterit, tribus diebus pro qualibet carnium vel dictorum pulmentorum comeſtione, ieiunare in pane teneatur & aqua, & quod nihilominus quolibet ipſorum dierum in Capitulo regularem accipiat diſciplinam. Sed Abbas inhibitionis præfatæ tranſgreſſor, non ad diſciplinam ipſam, ſed ad huiuſmodi ieiunia teneatur, & ſi ſcienter hæc omiſerit negligenter facere obſeruari, etiam ex negligentia huiuſmodi teneatur ad ieiunia prælibata, quæ quidem pœnæ nulli remitti valeant, nec ſuper eis vel ipſarum parte aliqua cum aliquo diſpenſari. Quod ſi aliqui ſuper eſu carnium vel pulmentorum prædictorum, ſæpe inuenti fuerint delinquentes, ſeu ipſum contra ordinationem huiuſmodi frequentantes, & per Abbates proprios, quod à talibus abſtineant, canonice moniti non deſtiterint, ſint poſt monitionem huiuſmodi per biennium eo ipſo inhabiles ad quæcumque officia & adminiſtrationes in eodem Ordine obtinenda, obtinentes verò illa, remoueantur, ſi Abbatibus eorum viſum fuerit, ab obtentis, inhibemus quoque, quod nullus Monachus vel Conuerſus d. Ordinis cuiuſcumque conditionis exiſtat, etiamſi officium habeat, niſi ægritudine graui, vel debilitate detentus fuerit, carnes de cetero in cameris Infirmitorij comedere præſumat, ſed omnia comedant in Refectorio, communi Infirmitorio deputato.

Locus coquendi carnes in caſibus permiſſis deſignatur.

§. 30. Neque carnes parentur nec decoquantur alibi quam in Infirmitorio communi, ſeu in coquina eidem Infirmitorio deputata, vel in poſterum deputanda, niſi Abbas ex aliqua cauſa rationabili alibi decoqui vel parari mãdaret eaſdem, vel in eius abſentia, ille cui dictus Abbas commiſerit vices ſuas. Vbicumque autem carnes pro aliis, quam pro infirmis vel debilibus paratæ fuerint, per Infirmarium inter comedentes in Infirmitorio diuidantur.

Abbates quãdo diſpenſare poſſint de eſu carnium.

§. 31. Abbatibus verò benemeritis qui ceſſerunt, vel cedent in poſterum ſpontanea voluntate, locus & eſus carnium per Abbatem proprium, ſecundum ſuæ diſcretionis arbitrium concedantur. Et quilibet Abbas dicti Ordinis, ex indulgentia poſſit interdum aliquos Fratrum, nunc hos, & nunc illos, prout neceſſitas poſtulauerit, aduocare, ipſoſque ſecum in camera ſua melius & plenius exhibere. Abbates autem, & aliæ notabiles perſonæ ipſius Ordinis ad Monaſteria declinantes, de Abbatis, vel eo abſente, de Præſidentis regimini eiuſdem Monaſterij licentia, in camera ipſius Abbatis, vel in communi Infirmitorio carnibus vti poſſint.

Cõſuetudines contraria ſuper eſu carnium reprobantur.

§. 32. Et quoniam aliqui Monachi dicti Ordinis in nonnullis Monaſteriis & ſtudiis ſibi temere vendicare præſumunt, quod certis diebus qualibet ſeptimana iuxta obſeruantias, ſeu conſuetudines, vel ſtatuta quæ ſuper hoc allegant, minus tamen rationabilia, eis carnes debeant miniſtrari, Nos huiuſmodi abuſum, obſeruantias, conſuetudines, ſeu ſtatuta huiuſmodi, vt pote vergẽtia in eorum

Religionis

Religionis opprobrium, & exemplum & perniciem aliorum, penitus reprobantes, auctoritate ordinamus eadem, quod nullus Abbas, Prouiſor, Prior, Cellarius, vel alius deinceps, hæc aliquatenus obſeruare præſumat, nec etiam obſeruari permittat, aut miniſtrare vel miniſtrari facere occaſione obſeruantiarum, conſuetudinum, ſeu ſtatutorum prædictorum carnes alicui prædicti Ordinis, prætterquam in aliis caſibus licitis & permiſſis.

Dormiant Monachi omnes in communi dormitorio.

§. 33. Cumque tam ſecundum canonica, quam regularia inſtituta, in vnum locum dormire debeant Monachi vniuerſi, & prætextu camerarum ſeiunctarum, quæ in aliquibus Monaſteriis extra Infirmitorium propter cellas, quæ in dormitoriis ſunt conſtructæ, multæ ſunt inhoneſtates, & diſſolutiones inductæ, Nos ſuper his expreſſius & ſalubrius prouidere volentes, ſtatuimus, & ordinamus, quod nullus de cetero Monachorum in cameris iacere audeat, niſi ſolummodo propter inualetudinem corporalem (& tunc in cameris Infirmitorij duntaxat) ſed omnes in dormitorio iaceant, niſi forte ab hoc aliquis propter officium excuſetur, & tunc poſſit alibi, ſi aliter commode in dormitorio iacere non valeat.

Cella in dormitorio non conſtruantur, & conſtructa deſtruantur.

§. 34. Ad hoc etiam ſtatuendo & ordinando adiicimus, quòd deinceps cellæ in dormitorio nullatenus conſtruantur, & ſi quæ iam conſtructæ fuerint, omnino per Abbates vel principales Prælatos proprios, infra tres menſes à tempore quo hoc ſtatutum & ordinatio ad eos peruenerit, & eis negligentibus ſeu non valentibus, per Viſitatores in prima viſitatione quam impendent, auctoritate Apoſtolica deſtruantur, & quod ſuper his reſiſtentes eiſdem, vel impedimentum aliquod præſtantes, ſeu præſtari procurantes, & ad hoc dantes auxilium conſilium vel fauorem, publice vel occulte, incurrant excommunicationis ſententiam ipſo facto. A qua quidem ſententia, nequeant niſi per Viſitatores abſolui præfatos, quos etiam ipſi Viſitatores per alia iuris & ſtatutorum eiuſdem Ordinis remedia, valeant coërcere. Priores tamen clauſtrales, & Superiores, poſſint iuxta Abbatis, vel Prælati principalis arbitrium, cellam habere infra dormitorium competentem. Dicti autem viſitatores, quod ſuper his inuenerint, vel fecerint, referant plene ac fideliter in ipſius Ordinis ſubſequenti Capitolo generali.

Præſtatio certa portionis Monachis prohibetur. Hic mox infra d. claratur.

§. 35. Quia verò in nonnullis Monaſteriis aliis locis Conuentualibus dicti Ordinis ſeruari dicitur abuſiue, quod quilibet Monachus certam bladi, panis, vini, vel pecuniæ recipiat portionem, Nos prorſus abuſum huiuſmodi deteſtantes, & etiam abolentes, ac volentes in hac parte vtiliter prouidere, auctoritate prædicta firmiter prohibemus quod deinceps in nullo ipſius Ordinis Monaſterio fiant huiuſmodi portiones. Sed miniſtrentur vnicuique prout communitas eiuſdem Ordinis obſeruauit hactenus atque ſeruat.

Conceſſio certi redditus ſi. [illegible] interdicitur.

§. 36. Adiicientes ac prohibentes etiam, quod nulli Monacho certi redditus aut prouentus, ſeu pars redditũum vel prouentuum, aut aliqua penſio pro victu vel veſtitu, ſeu ex quacumque alia cauſa, de cetero concedantur, vel alicui aſſignentur, aut alicui vel aliquibus Monachis ab extraneis concedi vel donari permittantur eiſdem. Sed in vtilitatem Monaſteriorum ipſorum per Abbates proprios conuertantur.

Et etiam diuiſio bonorum vel redditũ inter Abbates & Conuentum vetatur ſub pœnis hic enunciatis.

§. 37. Quodque inter Abbates, & Conuentus, aut officiales alicuius Monaſterij dicti Ordinis, nequaquam fiat ſectio bonorum, fructuum, redditũum vel prouentuum eorum, ſed communibus ipſorum vſibus deputentur. Nos enim conceſſiones vel aſſignationes eiſdem Monachis de dictis redditibus vel prouentibus, ſeu eorum parte aut penſione aliqua factas, ac ſectiones bonorum ſeu diſcretiones fructuum, redditũum, vel prouentuum huiuſmodi, ſi quæ factæ ſunt, totaliter reuocamus. Abbates verò qui deinceps portiones prædictas, aut ſectiones, ſeu diuiſiones huiuſmodi bonorum & aliorum præfatorum Monaſteriorum ſuorum fecerint, vel fieri conceſſerint, aut hactenus factas ſeruare permiſerint, deponantur. Monachi autem qui prædictis teſtiterint vel impedimentum per ſe vel alium præſtiterint, ſeu præſtari procurauerint, tanto tempore carceri mancipentur, quanto Abbati, ſeu alio principali Prælato eorum viſum fuerit expedire, ac ſi etiam Abbati vel ipſi principali Prælato in hoc contradixerint, perpetuo carceri mancipentur. Abbatibus verò benemeritis qui voluntarie ceſſerunt vel cedent in poſterum, ſufficiens & congrua prouiſio prout Abbati, & Abbati ſucceſſori cedentis Abbatis, de conſilio ſeniorum de Conuentu illius Monaſterij cuius regimini ceſſit vel cedet, viſum fuerit, aſſignetur & etiã præbeatur.

Equitatura non permittatur aliis quam Officialibus.

§. 38. Et vt omnis euagationis ac inutilium expenſarum occaſio ſubtrahatur, auctoritate inhibemus eadem, ne quiſquam Monachus vel Conuerſus dicti Ordinis cuiuſcumque ſtatus vel conditionis exiſtat, equitaturam tenere præſumat, Cellarariis, Procuratoribus, & Grangiarum Gubernatoribus dumtaxat exceptis, quibus Abbas poſſit hoc de vna tantum concedere, ſi viderit expedire. Cellarariis tamen Ciſtercienſium, & aliorum quatuor Monaſteriorum totidem principalium filiarum prædictarum duæ poſſint equitaturæ concedi, ſi eorum Abbatibus videatur.

Proprietas omnibus interdicitur. Hoc ſtatuit etiam Greg. XIII. in conſt. [illegible] hic in [illegible].

§. 39. Quamuis autem contra Monachos proprietarios, exceptis adminiſtratoribus, ſit plene prouiſum per canonicas ſanctiones, cùm abdicatio proprietatis ſit annexa regulæ Monachali, nos tamen ſpecialius prouidere volentes, contra illos Monachos, & Conuerſos dicti Ordinis, qui ſuæ ſalutis obliti, contra regularem inſtitutionem, pecunia congregata, iura, poſſeſſiones, redditus, penſiones, animalia, & alia bona emerunt, ſeu emi fecerunt, & faciunt, aliquando proprio, & ſæpe nomine alieno, multis ſuper his figmentis adhibitis, aliiſque ipſa tradunt animalia nutrienda, & cum augmento vel lucro, ſibi vel alteri reddenda eorum nomine, ſeu per ipſis & alios multos contractus tamquam negotiatores exercent, necnon appetentes lucra turpia, & ſectantes peculium occultant, & illicitè detinent, in ſuarum periculum animarum, auctoritate præfata decernimus, omnia præmiſſa, quæ tamen alias reſtitutioni non ſubiaceant aliorum, fore per Abbates proprios Monaſteriis propriis applicanda, & in vtilitatem ipſorum Monaſteriorum totaliter conuertenda. Quodque ipſi Abbates alicui Monacho vel Conuerſo, talia faciendi licentiam nequeant impertiri, & quod dicti Monachi & Conuerſi prædicta committentes, vel huiuſmodi applicationi ſeu conuerſioni aliqualiter reſiſtentes, vel impedimentum publicè, vel occultè præſtantes, ſeu præſtari, procurantes, & peculium prædictum non reuelantes & reddentes Abbatibus prælibatis, ſint eo ipſo inhabiles ad quodcumque officium, adminiſtrationem, regimen & gubernationem quamlibet in eodem Ordine obtinendam, permittimus tamen quod cum ipſis Monachis & Conuerſis poſſit Abbas eorum, ſuper pœnis huiuſmodi diſpenſare, dum prædicta reuelauerint, & plene reſtituerint, quando eis videbitur expedire. Monachis autem, & Conuerſis etiam adminiſtrationes habentibus, pecunias, vel alia bona quibuſcumque mutuantibus, vel debita fingentibus quæ non debent, talis pœna per Abbates proprios imponatur, quæ ſit illis ad ſalutaris correctionis profectum, & ceteris attentare ſimilia volentibus in exemplum.

Victus & veſtitus omnib. ſufficienter ſubminiſtretur.

§. 40. Et quia per Miniſtros prouidos, adminiſtrationes bonorum conſueuerunt fructuosè ac laudabiliter exerceri, volumus, vt Abbates Monaſteriorum eiuſdem Ordinis, ſic bona Monaſteriorum ſuorum diſpenſare ac prouidere talia teneantur, quod Monachis & Conuerſis tam ſanis quam infirmis ſufficienter prouideatur in victu ac veſtitu, ſecundum cuiuſque Monaſterij facultates, & qualitates cuiuſlibet regionis.

Numerus Monachorum ſit iuxta Monaſterij facultates.

§. 41. Quodque in Monaſteriis prædictis non plures Monachi vel Conuerſi ponantur, quam ex facultatibus dictorum Monaſteriorum poſſit congrue prouideri.

Idem generaliter ut ſit Paul. V. in conſt. 7. Studia quæ ſint tenenda, & quæ mutanda, &c.

§. 42. Præbere quippe materiam intendentes, quod in eodem Ordine per ſacræ Theologiæ ſtudium profeſſores ipſius erudiantur, & illuſtrentur in illa, vt in Eccleſia Dei ſibi ipſis, & aliis, fructus ſalutis, fauoris, honoris, & honeſtatis, cæleſti agricola irrigante ac multiplicante producant, matura deliberatione præhabita, ſubſcripta de præfato & alias literale ſtudio, ſcholaribus prouectis, ac Doctoribus, & alia quæ circa ea, rationabilia & opportuna fore perſpeximus, auctoritate ſæpe dicta, ſtatuimus ordinamus, & diſponimus, pro moderno & poſtero tempore valitura, perpetuo & inuiolabiliter obſeruanda

videlicet

videlicet quod generalia Studia dicti Ord. in ſacra pagina pariſiis, Exoniæ, Toloſæ & apud montem Peſſulanum Magalonen. diœc. deinceps exiſtant. Studium autem quod Stellæ Pampilonen. diœc. fore conſueuit, Salamanticam transferimus propter propinquitatem Studij Toloſani. Ordinantes quod Bononiæ fiat Studium quando commodè fieri poterit, & domus pro ſtudentibus, vel ematur, Fiatq. Salamanticæ illud idem. Metis quoq. ſit particulare Studium in ſcientiis primitiuis, vbi etiam domus pro Alemannis per generationem ſupradicti Monaſterij Morimondi ematur, quantum generatio ipſa in Alemannia ſe extendit. Quodque domibus eorum, qui ſtudebunt Bononiæ, ac Salamanticæ, illi Abbates ſeu Rectores eorum præſint, de quibus ordinabitur per ipſius Ordinis Capitulum generale.

Qui & ad quæ Studia ſint mittendi. §. 43. De his namque prouinciis ſcilicet de Vienen. Tarentaſien. Ebredunen. Arelaten. Aquen. Narbon. Bituricen. Auxitanen. Tarraconen. Cæſarauguſten. Burdegalen. & Toloſan. ad præfata Tholoſan. & montis Peſſulani ſtudia transmittantur. Qui vero ad Stellam mitti conſueuerunt, Salamanticàm deſtinentur, exceptis illis de Regno Nauarræ, qui mittantur ad ipſum ſtudium Toloſan. Sed Alemanni dirigantur ad ſtudiū Meten. pro dictis ſcientiis primitiuis, ad quod quidem Meten. ſtudium, nullus de generatione Clareuallis mittatur inuitus. Bononiam autem Italici, & Exoniam, Anglici, Scoti, Vallenſes, & Hybernici deſtinentur. Sed ad Studium Pariſiēſe quod eſt ceteris præcipuum, & fons omnium ſtudiorum indiſtinctè mittantur ex omnium natione vel generatione ſecundum modum inferius annotatum, videlicet quod Abbates, Monachos illos quos habebunt ad dicta Studia mittere, ad ea de conſilio Patris Abbatis vel Viſitatoris & Conuentūs proprij aut ſanioris partis eiuſdem Conuentus, tranſmittere teneantur. Sic tamen quod mittantur magis dociles, & idonei, necnon ad proficiendum diſpoſiti, & quod tali tempore tranſmittantur, quod primo die menſis Octobris, vel circa, in Studio Pariſienſi exiſtant, in aliis verò Studiis in B. Lucæ, vel omnium Sanctorum Feſtis infallibiliter ſint præſentes.

Quot à quolibet Monaſterio ad Studium mitti debeant. §. 44. Numerus autem mittendorum videtur ſufficere prout ſequitur, conſideratis oneribus iam dicti Ordinis, & temporum qualitate, ſcilicet de quolibet Monaſterio cuiuſque Prouinciæ, ſeu generationis in quo ſunt, vel erunt, aut eſſe poterunt, quadraginta Monachi vel ſupra, Pariſios debent mitti duo. De quolibet verò Monaſterio in quo ſunt, vel eſſe poterunt triginta Monachi & ſupra, vſque ad quadraginta Monachos excluſiue, ad idem ſtudium Pariſienſe debeat mitti vnus. Et de quolibet Monaſterio in quo erunt, vel eſſe poterunt decem & octo Monachi, & ſupra vſque ad triginta Monachos excluſiue, ad alia generalia Studia, vel Pariſios, ſi mittentes maluerint, debeat ſimiliter vnus Monachus deſtinari. Ad Metenſe autem Studium cum fuerit inſtitutum, de quolibet Monaſterio generationis dicti Monaſterij Morimundi quantum ipſa generatio ſe in Alemaniam, & vltra Renum extendit, in quo erunt vel eſſe poterunt à decem & octo Monachi incluſiue vſque ad triginta Monachos excluſiue, vnus mittatur ad minus pro ſcientiis primitiuis. Pro quibus dummodo ipſi mittentes ad illud mittant, deſtinare ad alia non cogantur.

Studentium prouiſiones taxa. §. 45. Prouiſionem equidem ſtudentium taliter limitamus, & ſufficientem eſſe conſpicimus, videlicet quod Magiſter Regens Pariſienſis de communi contributione dicti Ordinis, vel de redditibus communibus octoginta libras Turonenſium paruorum, & à Monaſterio proprio vigintiquinque libras eiuſdem monetæ, pro burſa & aliis neceſſitatibus ſuis. Baccalarius verò Regens Pariſiis, de dicta communi vigintiquinque, & à proprio Monaſterio alias vigintiquinque, pro burſa & aliis neceſſitatibus eius. Ac lector Bibliæ in eodem Studio de præfato communi, decem, & à proprio Monaſterio viginti libras ipſius monetæ, percipiant annuatim. Quilibet verò ſcholarium ſtudens in ipſo Studio, viginti libras dictæ monetæ à proprio Monaſterio pro burſa & aliis neceſſitatibus ſuis percipiat ſimiliter annuatim. Sed in aliis Studiis Abbates ipſorum ſtudiorum Rectores, Magiſtro in Theologica facultate in illis Regenti, de quadraginta libris prædictæ monetæ pro burſa & aliis neceſſitatibus ſuis prouidere annis ſingulis teneantur. Quando autem Baccalarius in eiſdem Studiis leget, vbi commode non reperietur Magiſter, teneantur dicti Abbates dicto Baccalario de triginta libris prædictæ monetæ pro burſa & omnibus neceſſitatibus ſuis annis ſingulis prouidere.

Lector Bibliæ ſit in quocumque Studio generali. §. 46. Ordinamus quoque vt in quolibet generali prædictorum Studiorum vnus qui Bibliam biblice ſeu textualiter continue legat, exiſtat, cui vltra quindecim libras iam dictæ monetæ, quas percipiat à proprio Monaſterio pro burſa centum ſolidi eiuſdem monetæ pro omnibus aliis neceſſitatibus ſuis annuatim à cellarario de burſis ſcholarium tribuantur. Quilibet autem ſcholaris in dictis aliis Studiis generalibus præter Studium Pariſienſe, ac in dicto Studio Metenſi quindecim libras prædictæ monetæ à proprio Monaſterio pro burſa & omnibus aliis neceſſitatibus ſuis percipiat annuatim. Siquidem omnes prouiſiones huiuſmodi tam Abbates dictorum Studiorum Rectores, quàm Abbates proprij, prout quemlibet eorum contingeret ſeu tangere poterit, mittere teneantur ad dicta Studia eorum ſumptibus, & illas ibidem ſoluere, terminis ſuperius deſignatis, quibus ipſi mittendi eſſe debent in Studiis memoratis.

Studiorum expenſas facientes iurent vt hic. §. 47. Cellararij verò & alij expenſas dictorum Studiorum facientes, teneantur iuramentum præſtare, quod omnia quæ recipient de prouiſionibus ipſorum Studiorum & ſtudentium fideliter diſpenſabunt, & tenebuntur etiam reddere rationem de receptis & expenſis in fine cuiuſlibet menſis, præſentibus Magiſtro, ſeu Lectore dictorum Studiorum Baccalario, & prouiſore, ac ſeptem aliis diſcretioribus ſcholaribus, quos dicti Prouiſor Magiſter & Baccalarius ad id deliberauerint aduocandos.

Abbates ceſſantes mittere ſtudentes cū dictis prouiſionibus, pœnam ſubſtinent. §. 48. Et vt ipſi Abbates qui ad mittendum & prouidendum adſtringuntur, prout ſuperius eſt expreſſum, diligentiam adhibeant, & abiiciant deſidiam in præmiſſis, volumus & ordinamus quod Abbas, qui dictis terminis Monachos, ſeu Monachum quemadmodum præt actum exiſtit, non miſerit cum prouiſionibus ſupradictis, teneatur elapſo menſe duplum prouiſionum huiuſmodi ſuis expenſis mittere ad Studium antedictum. Cuius quidem dupli medietas ſtudenti pro quo mitti debebant, pro libris applicetur emendis, & alia in vſus communes aliorum ſtudentium per Cellararium conuertatur. Et ſi dictus Abbas duplum præfatum, vt præfertur, infra ſex menſes dictos terminos immediate ſequentes non miſerit, ei ſit eo ipſo elapſis ipſis ſex menſibus ingreſſus Eccleſiæ interdictus, dictaſque pœnas incurrant Abbates eorumdem Studiorum Rectores, qui dictis terminis non miſerint, & non ſoluerint prouiſiones præfatas, prout ſuperius eſt deſcriptum. Quod ſi prædicti pœnas huiuſmodi per tres menſes dictos, ſex immediate ſequentes pertinaciter tolerarent, eo ipſo à diuinis officiis ſint ſuſpenſi.

Prouiſores animarum Studentium deputantur. §. 49. Et vt eiſdem ſtudentibus animarum cura non deſit, volumus & ordinamus, quod in eiſdem Studiis generalibus, Abbates ipſorum Studiorum Rectores, deputent idoneos Prouiſores, qui curam habeant animarum ſtudentium in eiſdem, quique illos corrigant & abſoluant ſicut proprij Abbates ſubditos proprie corrigere, & abſoluere poſſunt in Monaſteriis eorumdem, propter hoc tamen dicti ſtudentes à poteſtate proprij Abbatis exempti aliquatenus non exiſtant.

Quod ſi quis de Ord. Ciſtercien. in ſtudio Pariſien. aſſignatus, ſit diſpoſitus ad Magiſterium Theologiæ vel Baccalarium non remoueatur, &c. §. 50. Vbi autem erit aliquis de Ordine ipſo in Pariſienſi ſtudio aſſignatus, qui ſit vitæ laudabilis, aliaſque idoneus & diſcretus, & ad Baccalariatum, vel Magiſterium Theologiæ diſpoſitus & propitius, Abbas Ciſtercienſis qui eſt pro tempore, cum conſilio Magiſtrorum, Baccalariorum & Prouiſoris domus ſtudentium Pariſius, mandet Abbati proprio, quod talem non reuocet, ſed eum permittat in huiuſmodi licentiis perfici, & ad ſtatum Baccalariatus, ac honorem Magiſterij prouehi, lecturamque continuare, prout ipſis Ordinis generale Capitulum ordinabit, poſſit tamen ipſum generale Capitulum, deficientibus Magiſtris, ſeu Baccalariis in Theologia, talem etiam ante Baccalariatum vel Magiſterium in quolibet prædictorum generalium Studiorum, principalem deputare Rectorem, vt eidem generali Capitulo viſum fuerit expedire.

§. 51. In

Studentes Ordinis iura Canonica non audiant.

§. 51. In fauorem vtique ſtudij eiuſdem Theologiæ, vt ab alumnis eiuſdem Ordinis ſtudentibus, illi ſeruentius attendatur, ſtatuimus, ordinamus & prohibemus expreſſe, quod in nullo dictorum Studiorum, legantur vel audiantur iura Canonica, nec etiam extra illa, per aliquem ſtudentium eorumdem, quod ſi quis contrarium attentare præſumpſerit, ſit eo ipſo ad clauſtrum ſuum, ab huiuſmodi ſtudio reuocatus. Nec cellararius dictorum Studiorum ex tunc in aliquo illi prouideat, ſed incontinenti ad proprium Monaſterium remittatur, de tranſgreſſione ac inobedientia huiuſmodi ſecundum arbitrium Abbatis proprij puniendus.

Officiales idonei pro obſequio Studentium deputentur.

§. 52. Et vt in dictis Studiis pro ſtudentibus in eis neceſſaria non deſint obſequia, volumus & ordinamus, vt præfati Abbates ipſorum Studiorum Rectores, in eis prouideant de Cellarariis, & aliis Officialibus idoneis, prout neceſſitas, vel vtilitas cuiuſlibet Studiorum requiret ipſorum. Quodque ipſi Cellararij & Officiales, iuramentum præſtabunt de fideliter diſpenſando, ac de receptis & expenſis cautionem reddendo, quemadmodum ſuperius eſt expreſſum.

Qui Rectores & Officiales in Pariſienſi & aliis ſtudiis eligantur & à quibus.

§. 53. Et quia decet & expedit vt inter Studia cetera, Studium Pariſienſe refloreat, & iuge ſine intermiſſionis diſpendio habeatur, ſtatuimus & ordinamus, quod in eodem Studio Pariſienſi deputentur Magiſtri, Baccalarij, & Lectores Bibliæ, ac Prouiſores, Cellararij, & alij Officiales prædicti Ordinis, per Capitulum generale. Quod ſi ipſi, vel aliquis eorum deficiant, ſeu ea aliqua cauſa, Magiſtri, Baccalarij, & Lectores lecturam aſſumere, vel continuare, aut Cellararij, & Officiales præfati, ſua officia exercere nequiuerint, ſubrogentur alij loco eorum per Viſitatorem illius anni, vſque ad ſequens dumtaxat Capitulum generale. In aliis etiam Studiis generalibus, Magiſtri, ſeu Lectores principales per dictum generale Capitulum deputentur. Alij verò minores Rectores & Officiales, per Abbates eorumdem Studiorum Rectores debeant deputari. In ampliorem namque fauorem & continuationem durabilem ſtudij huiuſmodi Theologiæ iam dictę, ſtatuimus & ordinamus, quod quamdio pro dictis Studiis generalibus, præter Bononienſe, Salamantinum, & Metenſe Studia, Magiſtri in Theologia idonei de præfato Ordine in eodem Studio Pariſienſi, vel ſi non ibi, alibi poterunt reperiri, teneatur idem Capitulum generale, Magiſtrum in Theologia principalem deputare Lectorem, alioqnin magis idoneum Baccalarium, quem ad hoc poterunt Pariſiis, vel ſi non ibi alibi reperiri, quos dictum Capitulum generale ad ſuſcipiendum & continuandum lecturam huiuſmodi, ſi neceſſe fuerit per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia opportuna remedia, ſublato appellationis obice, etiam auctoritate Apoſtolica coarctandi, dicto Capitulo ac Definitoribus ipſius, necnon Abbatibus dictorum Studiorum Rectoribus, communiter vel diuiſim plenam atque liberam tenore præſentium concedimus poteſtatem. Præfato inſuper Capitulo generali ſimilem poteſtatem concedimus, compellendi, appellatione remota, per cenſuram & remedia huiuſmodi, Abbates ipſorum Studiorum Rectores, ad recipiendum Magiſtros in Theologia, & Baccalarios ad prædictam lecturam, & ad prouidendum eiſdem de communi contributione ipſius Ordinis, & pro burſa & aliis neceſſitatibus, annis ſingulis, prout de prouiſionibus huiuſmodi eſt ſuperius limitatum. Ipſi verò Magiſtri non pompoſe maneria, ſeu laute viuere præſumant in Studiis antedictis, ſed humiliter & deuote legant, cibis competentibus veſcantur, & vno ſolo ſeruitore clerico ſint contenti. In Studio autem Metenſi prouideat de Lectoribus. & aliis Officialibus domus ſtudentium, Abbas ſupradicti Monaſterij Morimundi, qui eſt, & qui pro tempore fuerit, de conſilio ſui Conuentus, vel maioris & ſanioris partis eiuſdem, prout ſibi videbitur expedire.

Doctorandi quid iurare quodue obſeruare debeant.

§. 54. Et cum ſit dedecens & deforme, vt quis, præſertim Religioſus cum vanitate & imperitia Cathedram aſcendat præeminentiæ magiſtralis, ſtatuimus & ordinamus, quod de cetero nullus de Ordine prædicto aſſumatur ad recipiendum magiſterij ſeu doctoratus honorem, niſi prius per eum præſtito iuramento in præſentia Prouiſoris & ſtudentium ipſius Ordinis tunc præſentium in Studio in quo huiuſmodi honorem recipere voluerint, ſeu maioris partis numero eorumdem, quod in aſſumptione ipſius honoris, vel ante ſeu poſt occaſione illius, circa cibos, veſtes, vel alia non expendat per ſe, vel per alium vndecumque habuerit, vel fuerit ſibi datum, nec quantum in eo fuerit, vltra valorem mille Turonenſium argenti expendi permittat ab aliis eius conſanguineis vel amicis. Baccalarij etiam iurare ſimiliter teneantur in præſentia prædictorum, quod occaſione Baccalariatus ſui, vel ante, ſeu poſt nullum feſtum ſeu conuiuium faciant, per ſe vel alium, ſeu fieri permittant, quantum in eis fuerit, à quibuſcumque aliis eorum conſanguineis vel amicis.

Qui curſum Bibliæ facere & qui ſententias legere poſſint.

§. 55. Ad hæc denique ſtatuimus & ordinamus, quod quicumque dicti Ordinis, qui tamen in eodem Studio Pariſienſi vel in aliquo alio prædictorum generalium ipſius Ordinis Studiorum per ſex annos in Theologia ſtuduerint, & ad hoc idonei extiterint in dicto Studio Pariſienſi poſſint curſus Bibliæ facere, & qui per octo annos ſtuduerint, vt præfertur, ſententias legere in Pariſienſi ſtudio memorato.

Derogatio contrariorum.

§. 56. Non obſtantibus, quibuſuis ſtatutis & conſuetudinibus, ac obſeruantiis Ordinis Monaſteriorum, locorum Conuentualium & Studiorum ſæpe dictorum contrariis, iuramentis, confirmationibus Apoſtolicis, aut quibuſuis firmitatibus aliis roboratis, & illo præſertim ſtatuto qui in eodem Studio Pariſienſi cauere dicitur, quod nullus poſſit legere curſum Bibliæ, niſi ibidem ſtuduerit ſeptem annis, quodque non permittatur ſententias legere, niſi etiam inibi ſtuduerit decem annis, prout ſic vel aliter in ſtatutis ipſius ſtudij Pariſienſis dicitur contineri. Necnon quibuſlibet priuilegiis, indulgentiis & litteris Apoſtolicis, Ordini, Monaſteriis, locis Conuentualibus, & Studiis præfatis, ſiue vniuerſitatibus Magiſtrorum & ſcholarium eorumdem, in contrarium conceſſis, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus huiuſmodi ſtatutorum, & ordinationum noſtrarum omniumque aliorum & ſingulorum contentorum in eiſdem præſentibus valeat quomodolibet impediri, & de quibus quorumque totis tenoribus plenam & expreſſam oporteat in noſtris litteris fieri mentionem.

Iuſſio horum conſtitutionum in 1. Capitulo generali & annis ſingulis in aliis legendi, & ſemel in anno in particulari Capit. cuiuſlibet loci.

§. 57. Ne autem ſupradicta, vel aliqua, ſeu aliquod eorumdem in obliuionis lubricum deducantur, ſeu paruipendantur ab aliquo, quinimo vt de ipſis nunc & perpetuis futuris temporibus notitia certior habeatur, eadem auctoritate ſtatuimus, ordinamus, & diſtricte iniungimus, vt in primo generali Capitulo dicti Ordinis, & deinceps ſingulis annis, in eodem Capitulo generali, ac ſemel quolibet anno in quocumque Monaſteriorum, & locorum Conuentualium prædicti Ordinis, omnibus Monachis eorum in Capitulo ad hoc ſpecialiter congregatis, præmiſſa omnia & ſingula de verbo ad verbum legentur, & etiam publicentur. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 1. die 12. Iulij.

Datum Apud Pontem Sorgiæ Auenionenſis diœceſis, 4. Idus Iulij, Pontificatus noſtri Anno primo.

IV. Definitio quorumdam articulorum circa Beatorum viſionem, animarumque beatitudinem, & damnationem.

Circa verò Imagines defunctorum cum opinione ſanctitatis nondum à Sede Apoſtolica Beatificatorum, vel Canonizatorum cum ſplendoribus, & laureolis non proponendas, vel tabellas, aut luminaria ad eorum ſepulchra apponenda, & circa atteſtationes de miraculis eorum aſſeruandis, ſeu in libris imprimendis vide quæ ſanciuit S.D.N. Vrb. VIII. Conſt. 37. Sanctiſſimus inf. tom. 4.

Edita An. D. 1336.

BENEDICTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

BEnedictus Deus in donis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis, qui Sacroſanctam Romanam Catholicam & Apoſtolicam Eccleſiam, quam vt vineam plantauit

dextera

dextera ſua, quamque vt præcipuam in Eccleſiarum omnium caput erexit vt victricem,* dicente Domino ad Petrum: Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam, ſua miſeratione non deſerit, ſed per beatos Apoſtolos ſuos, præcipuè Petrum & Paulum ſingulares eiuſdem Eccleſiæ defenſores, pia benignitate & continua pietate cuſtodit: quatenus eiſdem rectoribus gubernata, in ſe ſtabilis maneat, fundata ſupra firmam petram, omneſque Chriſtianæ fidei cultores illi obediant, illi pareant, illi intendant, ſub illius magiſterio degant, ſub eius diſciplina & correctione conſiſtant: Non in illa dogmatizetur improuidum, inſeratur incautum, in fide temerarium ingeratur: Sicque declinent homines à malo, & faciant bonum, ambulent per vias rectas, & ad meliora per ſancta deſideria proficiſcantur, vt ſperent iuſtorum propinquas æternæ vitæ retributiones, timeant malorum inferni calamitates non remotas. Nam ſcriptum eſt: Ecce venio cito, & merces mea mecum eſt, reddere vnicuique iuxta opera ſua. Quod ſi ſecus à quoquam fuerit attentatum, id protinus ſua auctoritate, pœnis etiam adiectis, prout expedire viderit, prorſus euellat. Pro qua, vt in ſeipſa ſubſiſtens alios informaret, paſſionis ſuæ tempore Saluator noſter IESVS CHRISTVS Patrem exoraſſe perhibetur dicens: Simon, ecce Satanas expetiuit vos, vt cribraret ſicut triticum: ego autem pro te rogaui, vt non deficiat fides tua: & tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos.

** aliàs veritatem.*

Romana Eccleſia eſt cuncta diſcernere & corrigere.

§. 1. Sanè dudum tempore fel. rec. Ioannis XXII. prædeceſſoris noſtri, inter nonnullos etiam Theologicæ facultatis Magiſtros, ſuper viſione animarum iuſtorum hominum poſt mortem ſuam, in quibus nihil erat purgabile, cum de hoc ſæculo deceſſerunt, vel ſi fuerat, iam purgatum fuerat ex toto, an diuinam eſſentiam videant ante corporum ſuorum reſumptionem, & iudicium generale. Et ſuper nonnullis aliis orta materia quæſtionis, ipſorum aliqui negatiuam, aliqui affirmatiuam, alij verò ſecundum ſuas imaginationes, de viſione diuinæ eſſentiæ ab animabus huiuſmodi, diuerſa, & diuerſimodè oſtendere nitebantur, prout ex dictis & ſcriptis ipſorum noſcitur apparere, ſuper reiectis verò ſuis concertationibus, quas hic cauſa breuitatis omittimus, quia ita ea noſtris determinationibus inter ſe etiam * decidebant. Cumque idem prædeceſſor noſter, ad quem prædictorum determinatio pertinebat, ad deciſionem concertationum huiuſmodi ſe pararet in ſuo conſiſtorio publico, tam fratribus ſuis S.R.E. Cardinalibus, de quorum numero tunc eramus, quàm Prælatis & Magiſtris in Theologia, qui multi aderant præſentes, iniungendo diſtrictius & mandando, vt ſuper materia de viſione prædicta, quando requirerentur ab eo, deliberare vnuſquiſq; diceret quod ſentiret. Tamē morte præuētus, ſicut Domino placuit, perficere illud nequiuit.

Ioannis ideo Pont. XXII. conſuit de futura diſſentione inuid. dum articulorum de quibus hoc, id morte præuentus id perfecto non potuit.*

** aliàs diſſidebant.*

§. 2. Defuncto itaque prædeceſſore præfato, nos diuina dignatione ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumpti, diligentius attendentes, quanta ex præmiſſis eorum concertationibus non ſolutis, animarum imminent pericula, quanta exinde poſſunt ſcandala ſuboriri, vt ipſorum varietas pereat, & veritatis ſoliditas innoteſcat, habita prius ſuper prædictis ſollicita examinatione, & diligēti deliberatione cum fratribus noſtris dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, de ipſorum Fratrum conſilio, hac in perpetuum valitura conſtitutione, auctoritate Apoſtolica definimus.

Hic modo Pontif. dicit ii definitiones terminatas in ſcribendo ſententionibus.

§. 3. Quod ſecundum communem Dei ordinationem, animæ Sanctorum omnium, qui de hoc Mundo ante Domini noſtri IESV CHRISTI paſſionem deceſſerunt, necnon Sanctorum Apoſtolorum, Martyrum, Confeſſorum, Virginum, & aliorum fidelium defunctorum, poſt ſacrum ab eis Chriſti baptiſma ſuſceptum, in quibus nihil purgabile fuit, quando deceſſerunt, nec erit quando decedent etiam in futurum, vel ſi tunc fuerit aut erit aliquid purgabile in eiſdem, cum poſt mortem ſuam fuerint purgatæ; ac quod animæ puerorum eodem Chriſti baptiſmate renatorum, & baptizandorum, cum fuerint baptizati, ante vſum liberi arbitrij decedētium, mox poſt mortem ſuam, & purgationem præfatam in illis, qui purgatione huiuſmodi indigebant, etiam ante reſumptionem ſuorum corporum, & iudicium generale, poſt Aſcenſionem Saluatoris Domini noſtri IESV CHRISTI in cœlum, fuerunt, ſunt, & erunt in cœlo, cœlorum Regno, & Paradiſo cœleſti cum Chriſto, Sanctorum Angelorum conſortio aggregatæ, ac poſt Domini IESV CHRISTI paſſionem & mortem viderunt & vident Diuinam eſſentiam viſione intuitiua, & etiam faciali, nulla mediante creatura, in ratione obiecti viſi ſe habente, ſed Diuina eſſentia immediatè ſe nude, clarè, & apertè eis oſtendente, Quodque ſic videntes eadem diuina eſſentia perfruuntur. Necnon quod ex tali viſione & fruitione, eorum animæ, qui iam deceſſerunt, ſunt verè beatæ, & habent vitam & requiem æternam, & erunt illorum, qui poſtea decedēt cum eamdem diuinam videbunt eſſentiam, ipſaque perfruentur ante iudicium generale. Ac quod viſio huiuſmodi diuinæ eſſentiæ, eiuſque fruitio, actus fidei & ſpei in eis euacuant, prout Fides & Spes propriæ Theologicæ ſunt virtutes. Quodque poſtquam inchoata fuerit, vel erit talis intuitiua ac facialis viſio & fruitio in eiſdem, eadem viſio & fruitio ſine aliqua interciſione, ſeu euacuatione prædictæ viſionis & fruitionis continuata extitit, & continuabitur vſque ad finale iudicium, & ex tunc vſque in ſempiternum.

Definitio circa beatitudinem animarū fidelium defunctorum.

§. 4. Definimus inſuper, quòd ſecundum Dei ordinationem communem, animæ decedentium in actuali peccato mortali, mox poſt mortem ſuam ad inferna deſcendunt, vbi pœnis infernalibus cruciantur, & quod nihilominus in die iudicij omnes homines ante tribunal Chriſti, cum ſuis corporibus comparebunt, reddituri de factis propriis rationem, vt referat vnuſquiſque propria corporis, prout geſſit, ſiue bonum, ſiue malum.

Definitio circa damnationem animarum decedentium in peccato mortali.

§. 5. Decernentes prædictas noſtras definitiones, ſeu determinationes & ipſarum ſingulas, ab omnibus fidelibus eſſe tenendas. Quicumque autem deinceps prædictarum noſtrarum definitionum ſeu determinationum, ac ſingularum ipſarum contrarium ſcienter & pertinaciter tenere, aſſerere, prædicare, docere, aut defendere, verbo vel ſcripto præſumpſerit, contra eum ſicut contra hæreticum modo debito procedatur.

Prohibitio & liter tenendę.

§. 6. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, &c.

Sanctio pœnalis.

Dat. Auenione, 4. Kal. Februarij, Pont. noſtri anno 2. *

** Dat. P. A. 2. die 29. Ian.*

V.

Ordinationes & reformationes pro bono regimine Monachorum Nigrorum Ordinis S. Benedicti.

Huius Ordinis extat præclara Congregatio Caſſinenſis, de qua dicam tibi infr. in conſtit. 2. Eugen. IV. Diſpoſitione.

BENEDICTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1336.

SVmmi magiſtri dignatio nos (quamquam immeritos) miſeranter in Apoſtolici magiſterij Cathedra collocauit, vt nedum præſimus, ſed proſimus pariter operibus & exemplis, ſuper cunctum gregem Dominicum, noſtræ fidei fiducialiter creditum vigilemus, & labores expendamus aſſiduos, vt nobis & aliis ſalutis commoda procuremus. Proinde namque inter cæteros Ordines religioneſque ſacras in triformis conflictu militantis Eccleſiæ ſtrenue dimicantes, ad ſacram religionem Monachorum nigrorum noſtræ dirigentes attente conſiderationis intuitum, optamus in Domino IESV CHRISTO, vt ſicut ipſa religio à mari vſque ad mare per incrementa temporum ſuos palmites dilatauit, ſic per vniuerſa Orbis climata virtutum radiis luminoſis iugiter illuſtretur. Et quamquam circa illius ſalubrem & felicem ſtatum eiuſque attinentias, tam per regulares inſtitutiones almorum patrum qui de hoc ſæculo feliciter trāſiuerunt, quam etiam per iuridicas ſanctiones prouiſum exiſtere dignoſcatur; Nos tamē ob zelum amplioris ſalutis, & maioris proſperitatis eiuſdem intra noſtra præcordia, & cum nonnullis ex fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, & dilectis filiis Petro Cluniacenſi, Ioanne Caſedei, Gilberto Maſſilienſi, Raymundo Salmodienſi, Guillielmo Montiſoluti & Gregorio Yſidorenſi Monaſteriorum Abbatibus eiuſ-

Proœmium.

dem religionis, decretorum Doctoribus, diligenti tractatu præhabito, & ſuper eo digeſta deliberatione ſecuta, vt eadem religio in diuini cultus obſequio floreat, honeſtatis candore fulgeat, diſciplina regulari præemineat, ſapientiæ ac ſcientiæ diuinæ pariter & humanæ (ſine quibus mortalium vita non regitur) fulgoribus rutilet, nec decreſcat in profectu ſubſtantiæ temporalis, ſed potius augeatur, vigeatque inter Cœnobitas ſuos caritatis ſoliditas, & perſiſtat ſanctimoniæ fortitudo, in virtute Dominica confidentes, vt præmiſſa valeant, cooperante ſuperna omnipotentia efficaciter prouenire, auctoritate Apoſtolica, ſtatuta edimus, & ordinationes facimus quæ ordinatim ſubſcripta ſerie deſcribuntur, quæve vbique terrarum & locorum infrà & per ipſam religionem eadem auctoritate volumus perpetuis futuriſque temporibus firmiter obſeruari. Per editionem nempe ſtatutorum & ordinationum prædictorum, non intendimus aliis iuribus inſtitutis (quatenus eiſdem ſtatutis & ordinationibus expreſsè non obuiant, aliquatenus derogare, ſed illa potius approbare.

Confirmatio c. 7. de ſtatu Monachorum.

§. 1. Subiunctiuè igitur ſtatuta, & ordinationes huiuſmodi explicantes, conſtitutionem Concilij generalis de communi Capitulo Abbatum, atque Priorum Abbates proprios non habentium, in ſingulis Regnis ſiue Prouinciis faciendo, de triennio in triennium volumus exactè, ne committatur neglectui obſeruari.

CAPVT PRIMVM.

Capitula prouincialibus.

STatuimus & etiam ordinamus, quod in Ordine ſeu religione dictorum Monachorum nigrorum in ſingulis prouinciis per nos inferius deputatis, fiat in loco ad hoc deputando de triennio in triennium (ſaluo iure Diœceſanorum) commune ſeu prouinciale Capitulum Abbatum, & Priorum Abbates proprios non habentium, aliorumque Priorum Eccleſiarum Cathedralium ipſius Ordinis ſeu religionis, vel aliorum maiorum in ipſis Eccleſiis poſt Antiſtites earum exiſtentium, quocumque nomine nuncupentur, ceterorumque Prælatorum Abbates proprios non habentium, vt præfertur exemptorum Ordinis ſeu religionis eiuſdem. Ad quod quidem Capitulum (iuſto impedimento ceſſante) prædicti Abbates, Priores, & Prælati alij conueniant vniuerſi. Et circa id ad reformationem Ordinis ſeu religionis huiuſmodi & obſeruantiam regularem adimplere ſtudeant, quæ in conſtitutione huiuſmodi explicantur: Qui verò ad ipſum Capitulum perſonaliter venire nequiuerint: ad allegandam iuſti impedimēti cauſam commonachum ſuum eiuſdem Eccleſiæ vel Monaſterij (ſi commodè fieri valeat) alioquin alium idoneum cum ſufficienti mandato cauſam excuſationis ſufficientem & claram, & etiam poteſtatem in animas eorum iurandi veram eſſe cauſam huiuſmodi exprimentem, ad dictum Capitulum tranſmittere teneantur: reſeruato Præſidentium huiuſmodi prouincialibus Capitulis arbitrio. Quorum poteſtas de vno prouinciali ad aliud prouinciale Capitulum habeat perdurare: vt pro eorum arbitrio decernere valeant, an cauſa excuſationis vel cauſæ excuſationis vel cauſæ excuſationum, cum diuerſæ allegatæ fuerint, ſufficientes vel inſufficientes exiſtant: & quod cuiquam non ſit licitum ab eorum decreto ſuper hoc friuole appellare, vel quouis modo alio reclamare. Non venientes autem, legitimo impedimento ceſſante, vel excuſatorem & procuratorem commonachum ſuum, vel alium idoneum cum ſufficiēti mandato ad illud, vt præmittitur, non mittentes; teneantur duplum eius quod expenſuri fuiſſent ad prædictum Capitulum veniendo, & in eo morando ac redeundo ab ipſo, iuxta eorumdem Præſidentium arbitrium, ſeu maioris partis eorum æſtimando, in termino per ipſos Præſidentes ſtatuendo exoluere, in vtilitatem ipſius prouincialis Capituli conuertendum. Quodque poſſint ipſi Præſidentes illos ad duplum huiuſmodi exoluendum per cenſuram Eccleſiaſticam auctoritate Apoſtolica coërcere. Eorumque ſuper hoc faciendum proceſſum, & ferendas ſententias publicare ſeu publicari facere in locis Ordinis ſeu religionis eiuſdem. Et quod circa ipſum duplum in totum vel in partem nulli valeat gratia fieri, vel remiſſio indulgeri. Et nihilominus contra non venientes præfatos, maximè ſi ſe malitioſè ſubtraxerint, vt correctionem exiſtent, ſiue vt neſciatur ſtatus Eccleſiæ vel Monaſterij eorumdem, alias, prout dictis Præſidentibus, ſeu maiori parti eorum viſum fuerit procedatur, ipſorum abſentia non obſtante. Circa Præſidentes namque ac Viſitatores in eiſdem Capitulis deputandos, & alia omnia in eis exequenda, illa ſeruentur, quæ in dictis generalis Concilij, & fel. rec. Honorij Papæ III. prædeceſſoris noſtri conſtitutionibus expreſſius continentur. Seruatis tamen ſtatutis, ordinationibus & adiectionibus noſtris ſupraſcriptis & infraſcriptis, quemadmodum modificatur & perſtringitur in eiſdem. Et quia Prælatorum & Monachorum ipſius Ordinis ſeu religionis regularis eſt inſtitutio & obſeruantia ſalutaris, decernimus, Priores Eccleſiarum Cathedralium Ordinis ſeu religionis eiuſdem, aut maiores in ipſis Eccleſiis poſt earū Antiſtites exiſtentes, ac poſt ipſos Antiſtites regularem curam Monachorum habentes, quocumque nomine cenſeantur, ad conueniendum in ipſis Capitulis prouincialibus ſub modis & pœnis ſuperius deſignatis, necnon eoſdem Priores ſeu maiores & Capitula, cunctoſque Monachos earumdem Eccleſiarum ſiue Monaſteriorum, etiamſi in ipſis Eccleſiis vel Monaſteriis, ſeu extra ea vbicumque Prioratus, officia, vel adminiſtrationes habuerint ſeu moram traxerint, tam exemptos, quam non exemptos, etiamſi ipſi non exempti aliquibus exemptis Antiſtibus ſint ſubiecti, fore ſub dictorum Capitulorum prouincialium diſtrictionibus, correctionibus, & ordinationibus incluſos & etiam comprehenſos, & ad illas ſub pœnis quas dicti Præſidentes eis duxerint imponendas per ipſos Præſidentes ac etiam quoſcumque dictarum Eccleſiarum Monachos, præfatos beneficia Monachalia ad eaſdem Eccleſias pertinentia obtinentes, ad contributionem in expenſis moderatis rationabilibus, quas dicti Priores ſeu maiores fecerint ad ipſa Capitula veniendo, & in eis ſtando, ac de illis redeundo per Priores ſeu maiores prædictos, auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam & alia remedia opportuna, ſublato appellationis obſtaculo, compellendo. Quodque quiuis Ordinarij locorum, exempti, & non exempti, nullum prædictis, vel ſingulis impedimentum apponant vel apponi permittant: ſed legitimis temporibus requiſiti, ea omnia & ſingula faciant executioni mandari, & inuiolabiliter obſeruari. Præcauere ſiquidem intendentes, ne impedimentum accidens conuentioni alicuius prouincialis Capituli obeſſe valeat, intelligimus & volumus, quod ſi contigerit Eccleſias Cathedrales, Monachales, Prioribus vel aliis poſt ipſarum Antiſtites (exiſtentibus in eis maioribus vt præfertur) vel Monaſteria ſeu loca alia Ordinis aut religionis eiuſdem ſuis vacare ſeu carere paſtoribus, qui adſtricti eſſent ad conueniendum in prouinciali Capitulo antedicto, tempore, videlicet quo imminebit ipſum prouinciale Capitulum celebrandum: teneantur Capitula Eccleſiarum & Conuentus Monaſteriorum, aliorumque locorum Conuentualium prædictorum, perſonam ſufficientem de gremio Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum eorumdem (ſi commodè fieri poſſit) vel aliunde (dum tamen idoneum) tranſmittere ad dictum Capitulum, pro faciendis & adimplendis omnibus, quæ facere poſſent Abbates, Priores, necnon Priores ſeu maiores in ipſis Eccleſiis Cathedralibus, ſeu aliis eiuſdem locis Conuentualibus Præſidentes præfati, ſi veniſſent ad idem Capitulum, & in eo perſonaliter intereſſent. Quod autem præmittitur de prouinciali Capitulo de triennio in triennium celebrando, ad cuiuſlibet hæſitationis ſcrupulum amputandum, ad ſanum referri volumus intellectum: ſcilicet, vt cum vno anno prouinciale Capitulum fuerit celebratum, alio proximo futuro anno ab illo valeat abſtineri: & fiat omnino anno tertio ſubſequenti. Sanè quia ſuperuacuum foret edere ſanctiones, ſi prætermitteretur earum executio, & non eſſent qui tuerentur eaſdem: ordinamus & volumus, vt dictum commune ſeu prouinciale Capitulum, apud vnum de Monaſteriis eiuſdem Ordinis, ſeu religionis ad hoc aptum (ſi in eadem exiſtat Prouincia) debeat celebrari. Alioquin celebretur in loco alio congruo & ſecuro, de quo, ac de die primi Capituli huiuſmodi celebrandi, & aliis opportunè facientibus circa idem, prouidebunt illi, qui ſuper hoc per Sedem

Apoſtoli

Apoſtolicam fuerint deputati prima vice. Et vt ſuper eodem Capitulo,& per illud ea tunc in poſterum & perpetuo rationabilis ordinatio habeatur: ſtatuimus quod in dicto Capitulo primitus celebrando, & ſemper in antea ſucceſſiuè, Præſidentes ſingulis Capitulis celebrandis, ſeu maior pars eorum, prouideant & ordinare procurent, per quem in ſequenti Capitulo ſermo fieri, miſſaque celebrari debeat, & eligant locum pro celebrando alia vice proxima præfato Capitulo, & qui præſidentes eſſe debeant in eodem, & ſic ex tunc fiat in prouincialibus Capitulis ſucceſſiuis. Prouideant etiam qui Abbates, quæ & quot ac quotiens Eccleſias Cathedrales, Monachales, Monaſteria, & alia loca eiuſdem Ordinis ſeu religionis, debeant vſque ad ipſum ſequens prouinciale Capitulum viſitare. Vt igitur de Prouinciis in quibus huiuſmodi fuerint celebranda, diſtincta limitatio habeatur, nec de ipſis in poſterum hæſitetur, quod prouinciæ Remenſis, & Senenſis, pro vna. Rothomagenſis & Turonenſis, cum Monaſterio S. Florentij veteris, & membris ſuis, quod in nullo Epiſcopatu eſſe dicitur, pro alia. Bituricẽſis, & Burdegalenſis, cum toto Epiſcopatu Anicienſi, pro alia. Narbonenſis, Tholuſanus, & Anxiatenſis, pro alia. Cantuarienſis, & Eboracenſis, pro alia. Cumpoſtellana, & Hiſpalenſis, pro alia. Tolerana, pro alia. Brachareñſis, pro alia, Tarraconenſis, & Cæſarauguſtana, cum toto Epiſcopatu Maioricenſi, pro alia. Lugdunenſis, Biſontinenſis, Tharantaſienſis, pro alia. Viennenſis, Arelatenſis, Aquenſis, & Ebredunenſis, pro alia. Vrbs Romana, cum Epiſcopatibus nobis immediatè ſubiectis, necnon Sublacenſi, & Farfenſi Monaſteriis: quæ in nullo Epiſcopatu conſiſtunt, in noſtra prouincia conſtitutis, pro alia. Reginenſis, Cuſentinenſis, S. Seuerinæ, & Roſſanenſis, cum Miletenſi, & Biſignanenſi Epiſcopatibus, pro alia. Conſanenſis, Acheruntinenſis, Taratinenſis, & Hydruntinenſis, pro alia. Barenſis, Tranenſis, Sipontinenſis, & Beneuentanus, cum Troienſi, Melphienſi, Rapallanenſi, Epiſcopatibus, pro alia. Neapolitanenſis, Capuanenſis, Salernitanenſis, Amalphitanenſis, & Surrentinenſis, cum Caſſinenſi, & Aueiſanenſi Epiſcopatibus, & Monaſterio S. Vincentij de Vulturno, quod in nullo Epiſcopatu exiſtit, pro alia. Panormitanus, Meſſanenſis, & Montiſregalis, cum Epiſcopatu Meleuitano, pro alia. Strigomenſis, & Colocenſis, pro alia. Gueznenſis, pro alia Armacanenſis, Dublinenſis, Caſſellenſis, & Caumenſis, pro alia. Regna Scotiæ, pro alia. Boëmiæ, pro alia. Daciæ, pro alia. Noruuegiæ, pro alia. Sueſſiæ, Sardiniæ, & Corſicæ, pro alia. Cypri, pro alia. Prouinciæ Thebanenſis, Athenienſis, Patracenſis, Corinthienſis, & Neopacenſis, cum toto Patriarchatu Conſtantinopolitano habeantur pro alia Patriarchatus Aquileienſis, & Grandenſis, ac Prouinciæ Iadrenſis, Spalatenſis, & Raguſinenſis, pro alia. Prouinciæ, Mediolanenſis, Ianuenſis, & Piſana, pro alia. Rauenna, cum Ferrarienſi, & Placentinenſi Epiſcopatibus, pro alia. Maguntinenſis, cum Epiſcopatu Bambergenſi ſiue Regno Boëmiæ, pro alia. Colonienſis, & Treuerenſis, pro alia. Bremenſis, & Maldeburgenſis, cum Epiſcopatu Caminenſi, pro alia. Salzburgenſis, pro alia. Regenſis, pro alia. Ceterum ſi quis Epiſcopatus, aut ſi qua Monaſteria, vel loca dicti Ordinis vel Religionis fuerint, quæ in aliqua dictarum Prouinciarum minimè includantur, quoad prædicta Capitula, de illa Prouincia eſſe volumus, cui Epiſcopatus, Monaſteria, & loca huiuſmodi viciniora exiſtent.

Cap. II.

De Viſitatoribus.

Porrò Viſitatores, qui ſecundum prædictam conſtitutionem ipſius generalis Concilij fuerint in huiuſmodi Prouincialibus Capitulis deputati, ſint idonei, ſoliciti & diſcreti circa viſitationis eorum officium exequendum: & cuncta obſeruent, quæ in pręfata eiuſdem Concilij & alia dicti Honorij, prædeceſſorum noſtrorum conſtitutionibus ſtatuta exiſtere dignoſcitur. Quod ſi Viſitatores ipſi illa exequi omiſerint negligentes, eas pœnas incurrere volumus ipſo facto, quas incurrunt hi qui non veniunt ad Capitulum prouinciale, præpeditionem Canonicam non habentes. Et quia cupimus vt huiuſmodi præfatorum Viſitatorum officium cum omni ſinceritate procedat: interdicimus quod nullus Viſitatoris ſibi deputati eodem anno eſſe valeat Viſitator. Prædicti autem Viſitatores vel familiares eorum in Eccleſia Cathedrali, Monachali, vel Monaſterio, ſeu loco alio ipſius Ordinis, ſeu religionis ad quæ viſitationis cauſa duxerint declinandum, vltra duus dies nequaquam remaneant: niſi euidens neceſſitas, vel magna vtilitas Eccleſiæ, vel Monaſterij, ſeu loci huiuſmodi per eos Viſitatores, ampliorem inibi moram Viſitatorum vel familiarium exigeret eorumdem, ſed tunc id efficiant de Eccleſiæ, vel Monaſterij, ſeu loci huiuſmodi præfatorum conſilio ſeniorum: nec Viſitatores ſeu familiares ipſi, eiſdem Eccleſiis, Monaſteriis & locis viſitatis oneroſi & graues exiſtant. Non ſumptuoſas epulas quærant: ſed cum gratiarum actione recipiant, quod illis honeſtè & competenter fuerit miniſtratum. Dicti quoque Viſitatores & familiares ipſorum, nullam pecuniam huiuſmodi occaſione, ſeu quolibet alio modo recipiant, nec ipſi vel quiſquam ſuorum aliquod munus, quodcumque ſit, vel qualitercumque offeratur, præſumant recipere: vt non quæ ſua ſunt videantur quærere, ſed quæ CHRISTI. Vnde ſtatuimus & ordinamus, vt vniuerſi & ſinguli Viſitatores huiuſmodi, vel familiares ipſorum, qui præter expenſas eis dumtaxat in victualibus exhibendas, exigere vel recipere pecuniam etiam à volente; quod ſi ipſi vel quiſquam ſuorum familiarium, ſimiliter munera recipere quoquo modo præſumpſerint: duplum eius quod receperunt, Eccleſiæ vel Monaſterio, ſeu alteri loco ipſius Ordinis ſeu religionis eiuſdem, à qua vel à quo id receptum fuerit, infrà menſem reddere teneantur. Alioquin ex tunc Viſitatores huiuſmodi duplum ipſum eis vltra huiuſmodi tempus reſtituere differentes, ab officio huiuſmodi & beneficio nouerint ſe ſuſpenſos, quouſque huiuſmodi grauatis Eccleſiis, vel Monaſteriis, aut locis, de huiuſmodi duplo plenariam ſatisfactionem impendant, nulla eis in hoc dantium remiſſione, libertate vel gratia valituris. Et nihilominus (ſi expedierit) ipſi Viſitatores ſic ſuſpenſi, per Præſidentes dictis Capitulis, & eorum quemlibet ad reſtitutionem præfati dupli auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam & alia opportuna remedia, remoto appellationis obice, compellantur. Et quià procedit de virtute prudentiæ, ſi via ſcandalis præcludatur: inhibemus Viſitatoribus memoratis, ne illos, ſeu eorum nomina, qui ei aliqua ſecreta in Viſitationibus reuelauerint, præſumant aliis reuelare: niſi tunc demum cum propter reuelata huiuſmodi, ad alicuius punitionem vel pœnam fuerit procedendum. Aliter autem huiuſmodi reuelantes puniantur plus vel minus prout facti qualitas exiget, ſecundum arbitrium Præſidentium eorumdem.

Cap. III.

De Capitulis generalibus, & reddendis rationibus.

Rurſus quia Eccleſiis Cathedralibus, & Monaſteriis eiuſdem Ordinis ſeu religionis, ad ſalutem & proſperitatem noſcitur prouenire, cum in eorum ſingulis anniuatim generale Capitulum celebratur: in quo alij Abbates, Priores, Prælati & adminiſtratores eis ſubiecti Ordinis ſeu religionis ipſius cõueniant die præſtituto in illis in quibus ſtatutum exiſtit: dieque ſtatuendo in illis in quibus nondum ad hoc dies huiuſmodi conſtitutus, vt membra ſuo capiti conſonent, & caput reſpiciat ſua membra: Statuimus & etiam ordinamus, vt in ſingulis Eccleſiis Cathedralibus, & Monaſteriis antedictis, die ſtatuto vel ſtatuendo, ſingulis annis generale Capitulum celebretur, in quo cum Prælatis eorum alij Abbates, Priores, prælati & adminiſtratores immediatè eiſdem ſubiecti, ſtudeant conuenire, ad tractandum de reformatione huiuſmodi Ordinis ſeu religionis, & obſeruantia regulari, necnon corrigant & reforment ibidem tam in ſpiritualibus quàm in temporalibus, quæ corrigenda fuerint ac etiam reformanda. Et in quo tam Abbates, Priores, ſeu adminiſtratores principalium Monaſteriorum & adminiſtrantes in ipſis Eccleſiis Cathedralibus, quam prædicti alij ſubiecti de adminiſtrationibus cuiuſcumque ipſorum, reddant in ſcriptis (quamuis non requiſiti) rationem fidelem: ſummas videlicet rerum principalium & groſſarum, quoad receptas & expenſas annuas veraciter explicando: necnon quanta & qualia ſuperſint & etiam debeantur: & ea qua cauſa, & à quibus perſonis, aut deſint etiam veraciter exprimendo. Qui verò legitimè præpediti ad Capitulum huiuſmodi venire nequiuerint;

procuratores idoneos ſufficienter inſtructos, cum ſufficienti mandato excuſationum ſuarum, cauſas rationabiles etiam exprimente, cum poteſtate iurandi in eorum animas, cauſas huiuſmodi fore veras, & reddendi rationem prædictam, & alis faciendi quæ ipſi facerent, ſi præſentes exiſterent, ad illud tranſmittere teneantur. Quod ſi non venerint non impediti legitime, vel non tranſmiſerint ad idem Capitulum (vt præfertur) pœnis ſubiaceant ſuperius contra non venientes ad Capitula prouincialia conſtitutis. Quorum compulſio, & ipſarum pœnarum executio, ad Abbatem illius Monaſterij principalis in quo ipſum Capitulum celebratur, vel ad illum qui maior eſt poſt Antiſtitem in illa Cathedrali Eccleſia in qua celebrari continget Capitulum prælibatum, auctoritate Apoſtolica pertineat: prout ſupra de Præſidentibus prouincialibus Capitulis eſt ſtatutum. Et quia memoriam perpetuat & cautelam adiicit conſeruatio ſcripturarum: volumus & ordinamus quod duæ ſcripturæ conſimiles fiant, rationes huiuſmodi continentes: quarum vna penes illum qui Eccleſiæ poſt Antiſtitem, ſeu Monaſterio, vbi dictum Capitulum celebrari contigerit, præſidebit; & alia in arca, pro ſigillo Capituli Eccleſiæ vel Conuentus Monaſterij præfatorum deputata vel deputanda: ſeu alio loco competenti, (de quo huiuſmodi Præſidenti, & Capitulo, ſeu Conuentui vel maiori parti eius videbitur) ad cautelam & prouidentiam neceſſariam & vtilem conſeruentur. Volumus inſuper, vt Cellararij, Camerarij, Hoſpitalarij, Eleemoſynarij, Infirmarij, & alij Officiales quicumque quocumque nomine cenſeantur, victum ſeu veſtitum, conuentui vel aliis in dictis Eccleſiis vel Monaſteriis, ſiue locis Conuentualibus miniſtrantes, rationem plenam & explicitam de receptis, expenſis, ratione adminiſtrationũ vel officiorum huiuſmodi ter annuatim (computata ratione quam reddiderint in generali Capitulo vt præfertur) in fine ſcilicet cuiuſlibet quarti menſis, etiam irrequiſitis prælatis, qui Eccleſiis, Monaſteriis, & aliis locis Conuentualibus præſunt & præerunt antedictis, & Capitulis ſeu Conuentibus eorumdem, aut illis Diſcretis qui ad rationem ipſam audiendam & fideliter eis referendam deputati fuerint, reddere teneantur. Prouiſo attentius quod illi ex huiuſmodi adminiſtratoribus, Prioribus ſeu officiatis, qui grauia & enormia crimina commiſerint, vel committent, vel alias demeriti fuerint: ſiue per annum excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti ſententias rationabiliter in eos latas pertinaciter tolerabunt, & de his conuicti fuerint, vel alias legitime conſtiterit, ab eorum ſuperioribus cum conſilio ſeniorum Eccleſiarum vel Monaſteriorum ſeu locorum prædictorum, nedum à ſuis adminiſtrationibus, Prioratibus vel officiis ſeu beneficiis amoueri valeant: ſed ob crimina vel demerita huiuſmodi, pœnis debitis percellantur: vt ſit eis in pœnalis confuſionis opprobrium, & perniciosum non tranſeat aliis in exemplum. Ne verò per cuiuſpiam calliditatis ingenium euenire contingat, quin Capitula prædicta celebrentur locis & temporibus debitis, quemadmodum ſuperius eſt diſtinctum, quia forte prætenderetur occaſio, quod Eccleſiæ, Monaſteria, & loca prædicta grauata forent, & ſumptus exiſterent euitandi: Nos prouidere volentes, ne Capitulorum ipſorum generalium tantæ ſalutis & proſperitatis fructibus obueniris, malignitatis flatibus reſiſtatur, taliter ordinamus, quod illi qui venire tenentur ad prouinciale Capitulum de triennio in triennium, & ad cuiuſuis Eccleſiæ vel Monaſterij annuatim Capitula prælibata, viuant cum aliis ipſius loci monachis in communi, & familiaribus ſuis clericis & laicis & etiam euectionibus, extra Eccleſias, vel Monaſteria, & loca ipſa, de ſuis propriis redditibus prouidere in neceſſariis teneantur, quauis conſtitutione ſeu conſuetudine contrariis non obſtantibus. Licet autem circa rationes de adminiſtrationibus & officiis (vt præmittitur) reddendas, duxerimus prouidendum: quia tamen veritatis claritas latebras non requirit, ſed metas potius patentis claritatis expoſcit: cautius in hac parte ſuper his Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum præfatorum occurrentes diſpendiis, & profectibus prouidentes, volumus vt Viſitatores Capituli prouincialis, qui pro tempore fuerint, cum ad Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, & loca huiuſmodi venerint, eorum officium exequendo, nequaquam omittant, quin de ſtatu ſpirituali & temporali Eccleſiarum, Monaſteriorum & prioratuum & locorum prædictorum plenarie ſe informent, vt ſic reformando vel referendo (prout ſecundum iura & ordinationes Capitulorũ huiuſmodi ſalubrius & vtilius fuerit) Eccleſiis, Monaſteriis Prioratibus, & locis ipſis prouidere valeant viſitatis, prouiſo quod prædicta prouincialia & alia Eccleſiarum & Monaſteriorum prædictorum Capitula non concurrant ad inuicem: ne valeat vnum per aliud impediri. Ceterum ſtatuimus, vt omnes & ſinguli ad eadem Capitula venientes, non ducant, vel duci faciant, ſeu permittant, euectiones ſeu familiares in numero ſuperfluo ſeu quomodolibet exceſſiuo: ſed numero euectionum & familiarum ſtatui eorum cuiuſlibet congruo, eos volumus & præcipimus eſſe contentos. Ipſi autem familiares & alij quos ducent vel duci facient ſeu tenebunt, ſint humiles & honeſti, de quibus aliquatenus præſumi nequeat, quod alicui Abbati, Priori, adminiſtratori, officiato, monacho, vel cuicumque alteri cum eis ſeu aliis ad ipſa Capitula venientibus aut in eis morantibus, vel de illis redeuntibus, aut Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus, vel aliis eorum locis, inferant per ſe aut alios ſæculares vel regulares, ſeu quoſlibet alios in perſonis vel rebus iniuriam vel offenſam: vel quod in aliquo de dictis Capitulis, aut in aliqua Eccleſia vel Monaſterio ſeu loco vbi celebrabuntur, ſcandalum ſuſcitare, vel turbationem facere, ſeu diſcordiam vel contentionem mouere præſumant. Quod ſi quis ad inferendum iniuriam vel offenſam huiuſmodi, vt turbetur, vel impediatur quodcumque de dictis Capitulis, ſcienter & ex propoſito tales duxerit, vel alias tenuerit, ſeu ad hoc diſpoſuerit aut conuocauerit vel conuocari fecerit: & turbatio vel impedimentum huiuſmodi ſi aliqua ex eis fuerint ſubſecuta: & qui conſentiens extiterit in prædictis, vel aliquo eorumdem, aut dans ſcienter & ex propoſito auxilium, conſilium vel fauorem: ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrat. A qua dumtaxat, ſi ſit Abbas vel monachus ipſius Ordinis, per Præſidentes Capitulo prouinciali, ſeu eorum aliquem quantum ad ea quæ ipſum Capitulũ prouinciale concernent, quantum verò ad illa de prædictis quæ annuale Capitulum vel Eccleſiam ſeu Monaſterium, aut alium locum vbi celebrabitur annuale Capitulum antedictum, ſeu perſonas aut bona eorum vel alia concernerent, per Abbatem vel alium huiuſmodi annuali Capitulo Præſidentem auctoritate Apoſtolica. Sæculares verò & alij religioſi à ſententiis huiuſmodi per locorum ordinarios, tunc demum cum ſatisfactionem impenderint congruentem, & non ante, poſſint abſolui: niſi commiſſa huiuſmodi talia fuerint, propter quod Sedes Apoſtolica eſſet merito conſulenda. Et ſi mors, vel membri mutilatio, ſeu debilitatio alicuius perpetua, occaſione prædictorum ſecutæ fuerint: talis nedum ad adminiſtrationem vel officium ſeu beneficia aliqua in Ordine ſeu religione huiuſmodi, vel ab illis obtinenda exiſtat inhabilis: ſed & obtentis in eis vel ab ipſis ſit eo ipſo priuatus, quæ aliis & non ſibi per illum ad quem collatio aut quæuis alia diſpoſitio pertinuerit, libere conferantur, vel alius de illis canonice ordinetur. Eamdem quoque ſententiam excommunicationis ipſo facto incurrat quilibet, cuiuſcumque ſit præeminentiæ, dignitatis, ſtatus vel conditionis, qui per ſe vel per alium malitioſe impediuerit vel impediri fecerit ſcienter & ex propoſito, quominus prædicta Capitula libere valeant celebrari: quique præſumpſerit euntes ad illa vel in eis morantes, ſeu de ipſis redeuntes capere, capi facere, ſeu captos detinere aut impedire, vel eis aut eorum familiaribus in perſonis vel rebus damna, iniurias vel offenſas occaſione huiuſmodi, vt videlicet turbetur vel impediatur celebratio cuiuſcumque ipſorum Capitulorum, inferre, necnon quicumque ipſius Ordinis ſeu religionis qui prætextu viſitationis malitioſè & ex propoſito prædicta vel eorum aliquid per ſe vel alium cõmiſerit in perſonas Abbatum, Priorum & aliorum maiorum prædictorum proprios ſubiectos viſitantium, vel in perſonas Viſitatorum in prouincialibus Capitulis: vel per Abbates alios ſeu prælatos principalium, vel propriorum

Mona

Monaſteriorum deputandorum, vel familiarium eorumdem aut in bonis eorum. Et quicumque prædicti Ordinis, qui in viſitationibus huiuſmodi vel correctionibus ſeu executionibus proceſſus eorum malitioſè impediuerit, vel eis procaciter vel proterue ſe oppoſuerit, aut prædicta facientibus conſenſerit per ſe vel alium, preces, minas, literas, auxilia potentium, ſæcularium, vel laïcorum, ſeu quæcumque alia impedimenta malitioſè procurando, & impediens eumdem Ordinem ſeu religionem ipſam in contributionibus legitimè faciendis. Præſidentes autem prouincialibus & annualibus Capitulis prælibatis, & eorum quilibet, dum ſimpliciter & de plano eis conſtiterit aliquem ex prædictis præfatam excommunicationis ſententiam incurriſſe, ipſum omnia eiuſdem Ordinis ſeu religionis loca vicina de quibus eis videbitur, tamdiu ſolemniter publicent & faciant ab aliis auctoritate Apoſtolica publicari: eis ſuper hoc non parentes per cēſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compellendo, donec congruam ſatisfactionem impenderint; & per ipſos Præſidentes dumtaxat vel per duos eorum ad minus, auctoritate Apoſtolica fuerit abſolutus. Ad hæc, tam diuerſorum locorum diœceſanis quam aliis perſonis quæ pro tempore præfuerint ipſis Capitulis celebrandis, in virtute obedientiæ diſtrictè præcipimus, vt per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione ceſſante, compeſcant Aduocatos, Patronos, Magnates, Rectores, Vicedominos, Conſules, milites, ſeu quoſlibet alios, ne Cathedrales Eccleſias, Monaſteria, vel alia loca monaſtica, in perſonis vel rebus eorum præſumant offendere quoquomodo, & ſi ſecus forſan aliud egerint, eos vſque ad ſatisfactionem debitam, per cenſuram eamdem (appellatione ſemota) cogere non poſtponant: vt prælati & alij ſerui Dei dicti Ordinis ſeu religionis huiuſmodi, liberis & deuotis mentibus Altiſſimo penſum debitum quotidianum ſoluere ſatagant ſeruitutis.

CAP. IV.

De ſubuentionib. & collectis.

Profectò cum in ſæpè dicta conſtitutione Concilij generalis inter cetera ſit expreſſum, quod hi qui conuenerint in triennali Capitulo, vitam ducant communem, & ſimul omnes communes expenſas proportionaliter faciant: nos attendentes quod præter expenſas huiuſmodi, expenſæ aliæ nedum pro prouinciali, ſed etiam annuali Capitulis prædictis neceſſariò requiruntur: Statuimus & ordinamus, quod in eiſdem Capitulis cuiuſquam contradictione vel abſentia non obſtante, pro libertate neceſſitatibus, vtilitatibus, expenſis communibus, & aliis conſuetis (cum onus diuiſum in partes leuius ſupportetur) auctoritate Apoſtolica fiant, imponantur, ſeu inducantur collectæ, ſubuentiones, ſeu contributiones, ſecundum arbitrium Præſidentium, ſeu Definitorum, quoad huiuſmodi Capitulum prouinciale vel Abbatis ſeu alterius Præſidentis, ipſi annuali Capitulo, & Definitorum quoad annuale Capitulum ante dictum. Vt autem in conſeruatione collectarum, ſubuentionum, ſeu contributionum huiuſmodi, cautela ſecuritatis fideliter habeatur, volumus & ordinamus vt collectæ quæ fient in Capitulo prouinciali per tres probos & fideles Abbates ſeu alios prælatos ipſius Ordinis ſeu religionis illius prouinciæ, in qua idem Capitulum fuerit celebratum, in aliquo ſecuro Monaſterio ſeu alio loco congruenti; quæ vero fient in ſingularibus Eccleſiis, Monaſteriis, vel aliis locis eiuſdem Ordinis ſeu religionis, per tres probos & fideles Monachos cuiuſlibet Eccleſiæ vel Monaſterij ſeu loci, in qua vel in quo (vt præfertur) fient: quorum vnum ponet Abbas vel alius prælatus ipſius loci: alium verò Prior vel priores adminiſtratores ſeu officiarij: & tertium Capitulum Eccleſiæ ſeu Conuentus Monaſterij ſui loci huiuſmodi in vna arca ſerata tribus diuerſificatis ſeris & clauibus fideliter collectæ, diligenter cuſtodiātur: & ad vſum dumtaxat eorum pro quibus factæ fuerint, & ad nullos vſus alios conuertantur. Pro quibus fideliter conſeruandis & complendis, præſtent dicti tres Abbates in Præſidentium, & præfati Monachi in Abbatis & Capituli, necnon Conuentus Eccleſiæ vel Monaſterij ſeu prælati alterius loci principalis, vbi dictum annuale Capitulum extiterit celebratum, prudentia, corporaliter iuramentum. Nec fieri valeat alia contributio quamdiu aliquid quod ſufficiat de prima contributione contigerit ſupereſſe. Habeantque dicti præſidentes, & eorum quilibet, quoad huiuſmodi prouincialia Capitula, necnon Abbates, Priores, & maiores, ſeu alij iam dicti poteſtatem, auctoritate Apoſtolica ſupradicta exigendi, colligendi & leuandi collectas, ſubuentiones & contributiones huiuſmodi, ab omnibus & ſingulis Abbatibus ſubiectis ſi quos habeant, & Prioribus, prælatis, adminiſtratoribus, officiatis, & beneficiatis quibuſcumque qui erunt ipſi annuali Capitulo, ſeu Eccleſiæ vel Monaſterio aut alij loco principali ſubiecti, & compellendi omnes & ſingulos antedictos eadem auctoritate per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione remota, & alia iuris & ipſius Ordinis ſeu Religionis remedia ad ſoluendum integre, collectas, ſubuentiones & contributiones præfatas, prout in huiuſmodi prouinciali & annuali Capitulis fuerit ordinatum, ſuper hoc terminis aſſignatis, ac etiam publicandi & exequendi libere prædicta & proceſſus, ac ſententias in Eccleſijs Cathedralibus, & Monaſterijs, & alijs locis eiuſdem Ordinis ſeu Religionis quando & quoties eis viſum fuerit expedire, nec non abſoluendi à dictis ſententijs, (congrua tamen ſatisfactione præmiſſa) & relaxandi ac tollendi omnes proceſſus, ſententias, ſuſpenſionis & interdicti: & cum eis ſuper irregularitate, ſi qua ſint ligati, profanando diuina, vel alias ſe illis immiſcendo, non tamen in contemptum clauium, incurrerint diſpenſandi.

CAP. V.

De Capitulis quotidianis.

Rurſus quia per quotidianam & ordinatam factionem Capituli regularis fortificatur & durat neruus monaſticæ diſciplinæ: Statuimus & ordinamus, vt in cunctis & ſingulis Eccleſijs Cathedralibus, Monaſterijs & alijs Conuentualibus, ceteriſque locis huiuſmodi Ordinis ſeu religionis, in quib^s erunt ſex monachi vel ſupra, & etiam alibi vbi fieri conſueuit Capitulum regulare huiuſmodi, Capitulum fiat & teneatur die qualibet ordinatum. In quo priuſquam ad quæuis alia, procedatur plene (ſecundum regulam monaſticam & Eccleſiarum, Monaſteriorum Conuentualium & aliorum locorum præfatorum, conſuetudines approbatas) monachorum ſeu fratrum exceſſus, tranſgreſſiones, & negligentiæ corrigantur: ac de diſciplina & reformatione regulari agatur in illo. Vbi nullus monachus ſeu frater clamoſe aut irreuerenter alterum defendere vel ſuſtinere præſumat. Et quotiens regula pronunciata fuerit à lectore per Præſidentem ipſi Capitulo, vel alium cui hoc ipſe iniunxerit, eiuſdem regulæ ſententia vulgariter exponatur.

CAP. VI.

De Studijs.

Quia verò per exercitium lectionis acquiritur ſcientiæ margarita, & per ſtudium ſacræ paginæ ad cognitionem excellentiæ diuinæ familiarius peruenitur; ac per agnitionem humani iuris, animus rationabilior efficitur; & ad iuſtitiam certius informatur: Nos cupientes vt viri eiuſdem Ordinis ſeu religionis in agro Dominico laborantes, in primitiuis, ac deinde in diuini & humani, canonici videlicet iurium, ſcientiis inſtruantur, conſtitutioni Clementis Papæ V. & prædeceſſoris noſtri, de monachis in ſcientiis primitiuis inſtruendis infra monaſteria quibus degunt editæ inhærentes, illam volumus & præcipimus firmiter obſeruari. Et nihilominus adiiciendo ſtatuimus & ordinamus, vt in quibuslibet Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis, prioratibus, & aliis Conuentualibus & ſolemnibus locis, quibus ad hoc ſuppetunt facultates Ordinis ſeu religionis huiuſmodi, deinceps habeatur magiſter, qui monachos eorū doceat in huiuſmodi ſcientiis primitiuis, videlicet, Grammatica, Logica & Philoſophia. prouiſo attentius vt ſæculares inſtruendi cum ipſis monachis docendis, eiſdem in Eccleſijs, Monaſterijs, Prioratibus, & locis nullatenus admittantur. Cui quidem magiſtro, ſi monachus non fuerit ipſius Ordinis ſeu religionis, de pane, & vino & pitantia prouidere quotidie, ſicut vni ex monachis Eccleſiarū, Monaſteriorum, Prioratuum ac locorum, huiuſmodi, teneantur illi, qui talia tenentur in eis Capitulis Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum ipſorum, Conuentibus ſeu monachis miniſtrare, necnon pro veſtimētis, calceamentis, & ſalario congrua penſio annua aſſignetur, quæ tamen viginti librarum turonenſium paruorum

ſummam nequaquam excedat, quæ de infraſcripta communi contributione ſoluetur, donec pro ea & penſionibus monachorum, ſtudentium ad generalia, ſeu ſolemnia ſtudia, mittendorum certi & perpetui redditus aſſignati: prout infra expreſſius & plenius continetur. Si vero in Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus, vel locis prædictis ſit monachus idoneus ad prędicta, monachus ipſe per Antiſtites in Cathedralibus Eccleſiis, in monaſteriis verò & aliis locis præſans, per ſuperiores ſuos inſtruere fideliter ipſos monachos in prędictis ſcientiis deputetur: & ad hoc ſi neceſſe fuerit, cōpellatur. Cui ſcilicet monacho inſtructori decem libræ turonenſes, vltra victum, & veſtitum, pro libris emendis, vel aliis ſuis neceſſitatibus iuxta diſpoſitionem ipſius Antiſtitis, vel dictorum ſuperiorum deputentur. Antiſtites verò & alij ſuperiores prædicti, prædictus monachos qui dociles fuerint, cum conſilio proborum & ſeniorum Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum & locorum huiuſmodi, eligere teneantur, & ordinare de certo numero eorumdem, ac de locis, & temporibus, quibus lectionibus, quibuſue diuinis officijs ſeu obſequiis aliis opportunis intendant. Poſſintq. dicti Antiſtites & ſuperiores, dictos magiſtros inſtructores & inſtruendos cum, conſilio proborum & ſeniorum prædictorum,) prout eis expediens viſum fuerit(remouere, & loco eorum alios ſubrogare Præcipimus inſuper in virtute obedientiæ cunctis Viſitatoribus in prouincialibus Capitulis deputandis, quod omnia & ſingula de magiſtris, inſtructoribus & perſonis inſtruendis, & aliis circa ea ſuperius ordinata, faciant auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia opportuna remedia (appellatione remota) firmiter obſeruari. Et nihilominus ea quæ ſuper prædictis fecerint & inuenerint, Præſidentibus Capitulo prouinciali referant: qui etiam auctoritate Apoſtolica præfata, ſi videatur eiſdem vel ipſorum maiori parti, contra, negligentes vel rebelles in præmiſſis fortius procedere non poſtponant.

Cap. VII.

De Studentib. ad generalia ſtudia mittendis.

Ceterum quia expedire dignoſcitur, vt poſtquam præfati monachi in prædictis ſcientiis primitiuis eruditi fuerint, ad ſacræ Theologiæ vel canonum tranſeant facultates: ſtatuimus & ordinamus, vt Eccleſiæ, Monaſteria, Prioratus, & alia loca huiuſmodi, ſingula videlicet eorum cum ſuis membris inferius declarandis, de quolibet numero vicenario monachorum, vnum aptum pro fructu maiuris ſcientiæ acquirendo, ad generalia ſeu ſolemnia ſtudia mittere teneantur & quemlibet ipſorum mittendorum de infraſcripta penſione annua prouidere. Sic autem huiuſmodi numerum vicenarium volumus computari, vt illi dumtaxat monachi numerum ipſum efficiant in hoc caſu, qui ſunt ſeu erunt in Eccleſiis, Monaſteriis, vel locis principalibus, & in locis aliis eiſdem Eccleſiis, Monaſteriis & locis principalibus ſubiectis, habentibus octo monachos ſiue plures, & hi ſolum cum monachis Eccleſiarū Monaſteriorum, & locorum principalium huiuſmodi, in computatione ac miſſione huiuſmodi coniungantur. Declaramus inſuper quod ſi forſan vltra dictum numerum vicenarium aliqui ſupereſſent, qui tamen vicenarium alium non complerent, non propter hoc arctentur ſuperiores eorumque Capitula ſeu Conuentus aliquem mittere ad ſtudia prælibata: niſi alias eſſent ad mittendum plures adſtricti virtute conſuetudinis, ſtatuti vel ordinationis alterius cuiuſcumque, quibus conſuetudini, ſtatuto vel ordinationi, per hæc non intendimus in aliquo derogare. Eligantur quoque, ipſi monachi mittendi, prout in ſcientia Theologiæ, vel iuris Canonici ſeu magis in vna quam in alia ipſarum aptiores poterunt inueniri. Sic tamen quod ſi apti repetiantur pro ipſius Theologiæ ſtudio, ad minus medietas mittendorum pro ipſo Theologiæ ſtudio deſtinetur, vel etiam quanto plures aptiores potuerint inueniri: ac reliqua medietas eorumdem mittendorum ad ipſius iuris Canonici ſtudium, tranſmittatur. In electione namque dictorum monachorum ad huiuſmodi ſtudia mittendorum, ſubſequentem ordinationem modificatam duximus adhibendam, quod videlicet quiuis Antiſtes Cathedralis Eccleſiæ monachalis, octo probos & ſeniores monachos ipſius Eccleſiæ per eius Capitulum ſeu maiorem partē ipſius eligendos inter quos non vt prælatus, ſed vt monachus dumtaxat vocem habeat(iuramēto infraſcripto adſtringat ad nominandum & eligendum ſecum, mittendos monachos antedictos, ipſeq. Antiſtes huiuſmodi monachos nominatos & electos per eū & alios octo prædictos ſeu maiorem partē eorum, licentiare ad huiuſmodi ſtudia teneatur infra tempus inferius declarandum. Quilibet vetò Abbas, ſeu Prior, vel alius locum Conuentualem & ſolemnē obtinens, quatuor monachos eligat de ſuo monaſterio ſeu loco ſeniores, quos eſſe ſinceriores in zelo, & diſcretiores in iudicio exiſtimauerit: & corporali iuramēto adſtringat eoſdem, quod reiectis gratia, odio vel timore quibuſcumque & qualitercumque ſecundum Deum, & prout magis expedire viderint perſonis & locis, cum conſilio inſtructoris ſi monachus fuerit cum iuramēto ſimili adſtringendi, illos ex monachis inſtructis in eiſdem primitiuis ſcientiis, & in obſeruantiis regularibus informatis, ſiue in Eccleſiis, Monaſteriis & aliis locis principalibus ſeu membris reſideant, ad prædicta ſtudia mittendos, iuxta mittendorum huiuſmodi prætaxatum numerum, nominent ſeu eligant coram eo, quos dociles eſſe nouerint, & vitæ ac morum honeſtate decoros, ad puritatem religionis tenendam, & ad acquirendum fructum ſcientiæ aptiores. Taliter autem nominati ſeu electi ab eis, vel, vbi concordes non eſſent, à maiori parte ipſorum, ſiue vbi quilibet nominaret & eligeret diuerſos, illi quos ex ipſis nominans & electis Abbas vel Prior ſeu alius locum Conuentualem, & ſolemnem obtinens, elegerit, ad prædicta ſtudia deſtinentur: ita quod in feſto Exaltationis Sanctæ Crucis, vel circa, ipſi taliter nominati & electi in ſtudio Pariſienſi exiſtant, qui Pariſios fuerint deſtinandi, in aliis verò ſtudiis in feſto S. Lucæ, vel circa, infallibiliter ſint præſentes. Quod ſi dictus Antiſtes annis ſingulis quibus præfati monachi ad eadē ſtudia mitti debebunt, vel in locum illorum alij ſubrogari, infra decem dies, feſtum Aſſumptionis B. Mariæ Virginis immediate præcedentes cum dictis octo probis minime nominauerit & elegerit, ac licentiauerit (vt præfertur) ipſis decem diebus elapſis, ad Priorem, qui poſt eum præerit monachis Eccleſiæ ſuæ in regularibus diſciplinis, ſeu alium his & in illis præſidentem quocumque nomine nuncupetur, cum conſilio & aſſenſu quatuor proborum monachorum eiuſdem Eccleſiæ, quos dictus Prior vel alius(vt prædicitur) præſidens elegerit: & quos ſimiliter, vt de Abbate ac Priore, vel alio locum Conuentualem & ſolemnem obtinente prætangitur, ſimili iuramento adſtringat, poteſtas huiuſmodi nominandi, eligendi, & licentiandi libere deuoluatur. Si verò idem Prior vel alius præſidens, vt præfertur, id non fecerit: pœnas ipſo facto incurrat inflictas infra proxime contra Abbates vel priores, ſeu alios loca Conuentualia & ſolemnia obtinentes, qui ſuper hoc extiterint negligentes. Abbas quoque vel Prior, aut alius huiuſmodi locum Conuentualem & ſolemnem obtinens, qui ſeniores prædictos infra præfatos decem dies nōn elegerit vt præfertur, ipſoque dicto non adſtrinxerit iuramento, aut nominatos & electos per illos ad ſtudia non licentiauerit memorata: pœnas incurrat inflictas Abbatibus vel Prioribus, ſeu aliis loca huiuſmodi Conuentualia & ſolemnia obtinentibus, ſoluere negligentibus id quod pro huiuſmodi mittendis ad ipſa ſtudia fuerit aſſignandum, pro rata ipſos contingente ſecundum gradum, modum, & ordinem infra proxime ſequentes, à quibus liberari vel abſolui non valeant niſi per præſidentes, Prouincialibus Capitulis illius prouinciæ in qua fuerint Abbates, Priores, vel alij loca Conuentualia & ſolemnia (vt prædicitur) obtinentes, ſuper his negligentes, ſeu per aliquem eorumdem, nec etiam ab ipſis Præſidentibus quouſque præmiſſa negligenter omiſſa impleuerint: & ad eorumdem præſidentium arbitrium ſatisfecerint competenter, quos etiam negligentes ipſi præſidentes & eorum quilibet, ad omnia & ſingula prædicta & infraſcripta complenda per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia iuris ipſius Ordinis ſeu Religionis remedia cōpellere, ſubmoto appellationis obſtaculo, auctoritate Apoſtolica teneantur. Et vt hæc celerius & expeditius compleantur, ordinamus quod dicti ſeniores eligendi per eoſdē Abbates vel Priores ſeu alios maiores in

Eccleſ.

Eccleſ. Cathed. poſt Antiſtites, ac alios loca Conuentualia & ſolemnia obtinentes, ſtatim cum electi fuerint, & huiuſmodi iuramentum præſtiterint, includantur in aliquo loco ſecreto, de quo nullatenus permittantur exire, donec infra diem incluſionis huiuſmodi, in ſcriptis eorum Abbatibus vel aliis ſuperioribus proxime dictis nominauerint & elegerint ſupradictos ad ſtudia diſtinandos. Quod ſi non fecerint, elapſa die huiuſmodi, ad ipſos Abbates & ſupradictos eligendi & licentiandi eoſdem poteſtas libere deuoluatur: qui ſecundum Deum & bonam conſcientiam infra tres dies immediate ſequentes, dociles & aptiores, vitamque honeſtam & religionem ſeruantes, vt præmiſſum eſt, licentiare teneantur ad prædicta ſtudia tranſmittendos. Si qui verò Abbates, Priores, vel prælati alij Abbates proprios non habentes, ſeu adminiſtratores, vel ceteri quicunque ad hoc obligati, illud quod ipſis monachis mittendis ad ipſa ſtudia fuerit aſſignatum, pro rata ipſos contingente in termino vel terminis ad id ſtatutis ſoluere non curauerint; vltra quantitatem quam ſecundum taxationem contingentem eoſdem ſoluere tenebantur infra menſem, tantumdem nomine pœnæ ſoluere ſint adſtricti. Quod ſi non fecerint, ſit eis tandiu eo ipſo Eccleſiæ interdictus ingreſſus: donec tam principale ad quod tenebantur, quam huiuſmodi aliam quantitatem nomine pœnæ, vt præfertur, appoſitam, duxerint perſoluendam. Et ſi ex tunc per quatuor mẽſes huiuſmodi ſuſtinuerint interdictum, ſint ipſo facto tamdiu à diuinis ſuſpenſi, donec integre huiuſmodi principale ac pœnam ſoluerint, nulla eis remiſſione in præmiſſis quomodolibet profutura. Quantitas autem huiuſmodi nomine pœnæ vt prædicitur exoluenda, in acquiſitionem librorum vtilium & alios profectus dictorum ſtudentium, quam etiam quantitas (quam per contemnentem ſatisfacere in termino aſſignato, ſtudentibus ipſis mitti præcipimus) ad ipſius contemnentis expenſas, iuxta ſuperioris ſui arbitrium conuertatur. Præmiſſis quoque adiicimus quod Priores, & ceteri adminiſtratores Abbates proprios non habentes, ſeu quiuis alij beneficiati, qui huiuſmodi ſummas ſoluere contempſerint, & prænominatas pœnas per alios quatuor menſes immediate ſequentes ſuſtinuerint animis induratis: excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrãt; à qua non poſſint abſolui, niſi debita ſatisfactione præmiſſa: & tunc per præſidentes dumtaxat Capituli prouincialis illius prouinciæ cuius erunt, vel alterum eorumdem. Quam ſi per annum pertinacibus animis ſuſtinuerint, ſint eo ipſo cunctis beneficiis quæ obtinuerint, priuati: & de beneficiis huiuſmodi per illos, ad quorum collationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem pertinuerint, libere in perſonis aliis diſponatur.

CAP. VIII.

De Penſionibus ſtudentium.

Sane quia proſecutiones liberalium ſtudiorum, præcipue in generalibus ſeu ſæcularibus ſtudiis, diuerſa requirunt onera expenſarum: nos huiuſmodi monachis mittendis ad ipſa ſtudia, & pro eis & aliis ratione dictorum ſtudiorum penſiones in quantitatibus ſubſequentibus prouidemus fore annis ſingulis miniſtrandas, & infraſcriptis terminis tranſmittendas. Videlicet Magiſtro in Theologia in ſtudio generali legenti ſexaginta, Baccalaureo, necnon ſcholari Theologiæ quadraginta, Doctori Decretorum iura Canonica in huiuſmodi ſtudio legenti, quinquaginta: Baccalaureo verò ſeu ſcholari Canoniſtæ triginta quinque libras Torouenſium paruorum, vel earum valorem in alia moneta, tam pro victualibus, veſtimentis & calceamentis, quàm pro libris & quibuſcumque aliis neceſſitatibus eorumdem; illis videlicet qui ad ſtudium Pariſienſe in feſto Exaltationis S. Crucis, vel circiter, iis verò qui ad alia ſtudia deputati fuerint, in feſto B. Lucæ vel circa, ſingulis annis per illum vel illos, qui ad ipſas penſiones colligendas deputati fuerint, infallibiliter tranſmittendas: & per illos qui tenebuntur ad ſoluendum eaſdem in feſto Aſſumptionis B. MARIÆ annis quibuſlibet ipſis collectoribus integraliter perſoluendas. De quibus quidem penſionibus dictis ſcholaribus (vt præmittitur) miniſtrandis, quilibet ſcholaris habeat pro quotidianis expenſis viginti libras dumtaxat: & pro veſtimentis & calceamentis ſex libras tantum: de reſiduo verò emantur, ac prouideatur ei de ipſis, quæ ratione infirmitatum, vel alia neceſſaria ſibi erunt. Nullos autem cuiuſcumque fuerit præeminentiæ, dignitatis, conditionis, aut ſtatus, ſiue collector penſionum huiuſmodi, ſeu reddituum aſſignandorum, pro ipſis vel pro quocumque alio nomine fuerit deputatus, aliquid ſibi vel alteri, ſeu vſui cuicomque & quantumcumque pro de præfatis penſionibus, vel de fructibus, redditibus, ſeu prouentibus, qui aſſignabuntur pro penſionibus ipſis, quomodolibet applicare vel dare, ſeu commutare, aut quomodolibet alienare præſumat. Qui verò contrarium fecerit, & qui ad dandas vel mittendas illas extiterit deputatus, ſi eas (vt præmittitur) in eiſdem terminis dictis ſtudentibus non dederit vel miſerit, pœnas eo ipſo incurrat ſtatutas contra non ſoluentes id quod Monachis mittendis ad dicta ſtudia fuerit aſſignatum, ſecundum ſtatum ipſorum non ſoluentium, & iuxta gradus & ordinem ſuperius denotatos. Si verò laicus extiterit, excommunicationis incurrat ſententiam eo ipſo: à qua (niſi debita ſatisfactione præmiſſa) nequeat abſolutionis beneficium obtinere. Et vt onus huiuſmodi penſionum leuius ſupportetur: Statuimus & ordinamus, vt ſoluantur penſiones huiuſmodi, & etiam penſio dicti magiſtri qui Monachos in primitiuis ſcientiis inſtruet (vt præfertur) per Capitula cuiuſlibet Eccleſiæ Cathedralis ipſius Ordinis, ſeu religionis, & per beneficiatos quorumlibet beneficiorum monacalium eiuſdem, & cuiuſlibet monaſterij Prioratus, & loci Ordinis ſeu religionis huiuſmodi, & membrorum ſuorum, de communi contributione inter caput, & beneficia ſeu membra omnia & ſingula ad ipſum caput pertinentia, vel dependentia ab eodem facienda, ſecundum taxationem vel æſtimationem decimæ in taxatis. In non taxatis verò beneficiis, proportionabiliter & rationabiliter ſecundum valorem ipſorum, in primo cuiuſlibet Eccleſiæ Cathedralis eiuſdem Ordinis ſeu religionis, ac monaſterij, ſeu Prioratus, vel alterius loci Abbatem proprium non habentis Capitulo generali per Priores, vel alios maiores poſt Antiſtitem in Cathedralibus Eccleſiis. In monaſteriis verò, Prioratibus, vel aliis ſupradictis, per Abbates vel Priores, ſeu alios præſidentes eiuſdem cum conſilio & aſſenſu Capituli, ſeu Conuentus, ſeu maioris partis ipſorum. Quam ſi forte facere neglexerint, vel noluerint, præſidentes prouinciali Capitulo illius prouinciæ, vbi tales negligentes fuerint, & quilibet ipſorum præſidentium: ac Viſitatores per dictum prouinciale Capitulum deputati, & eorum quilibet ipſos negligentes auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia opportuna remedia ad illam faciendam (appellatione ceſſante) compellere teneantur, quouſque certi & perpetui redditus pro ipſis penſionibus exoluendis extiterint aſſignati. Volumus autem quod per illos, qui ad hoc per nos cum ſufficienti poteſtate fuerint deputati, cum Antiſtibus in Cathedralibus Eccleſiis monacalibus, & cum Abbatibus & Prioribus & aliis loca Conuentualia, & ſolemnia, vt prædicitur, obtinentibus, cum conſilio & aſſenſu Capitulorum & Conuentuum eorumdem, auctoritate Apoſtolica prædicta poſſint pro prædictis penſionibus aſſignari, vel ad inuicem vniri, aut Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis, ſeu locis aliis Conuentualibus ſupradictis, vel eorum adminiſtrationibus, aut officiis, ſeu locis vicinioribus ad Eccleſias Cathedrales, Monaſteria, Prioratus, ſeu loca huiuſmodi pertinentibus, prout erit commodius, Prioratus aliaque beneficia eccleſiaſtica ſine cura ipſius Ordinis ſeu religionis conſueta monachis aſſignari: & ad Eccleſias Cathedrales, Monaſteria ſeu loca alia Conuentualia præfata ſpectantia; dum tamen ipſa beneficia tanto tempore ab vno, vel pluribus monachis fuerint continue ac pacifice gubernata, vt præſcriptio legitima ſit completa, etiamſi ante vel poſt clerici ſæculares quandoque miniſtrauerint in eiſdem: dummodo per ipſos clericos legitima præſcriptio minime ſit impleta. Quod ſi forte huiuſmodi Prioratus, ſeu beneficia ſine cura non inueniantur accommoda, vel non ſufficiant ad præmiſſa: poſſint per prædictos modo præmiſſo, & vt commodius fieri poterit ſuper aliis Prioratibus, adminiſtrationibus, ſeu beneficiis monacalibus curatis (ſi facultates eorum ad hoc ſufficiant) aliis eorum oneribus ſupportatis, de parte dumtaxat quam monachi percipiunt

ex eiſdem pro prædictis perpetuæ penſiones imponi. Prohibemus autẽ quod nulli monacho quodcumque beneficium quantumcumque modicum, vel aliam penſionem habenti (niſi ea omnino dimitteret aliis conferenda vel aſſignanda) poſſit aliqua de dictis penſionibus ſtudentium aſſignari, vel aſſignata dimitti. Nec in ipſa ſibi ius aliquod acquiratur: immo ſi aſſignationi penſionis huiuſmodi conſenſerit, eo ipſo priuatus exiſtat quocumque beneficio, ſeu quauis alia penſione: ſiquod vel ſiquam forſitan antea obtinebat. Si verò ipſi monacho habenti penſionem huiuſmodi ſtudentium, beneficium aliquod quantumcumque modicum conferat: adepta ipſius poſſeſſione pacifica, ipſo facto vacet dicta penſio, eaque priuatus exiſtat, ſtudenti alteri aſſignanda: vt non deſit ſtudens de numero inſtituto. Nec per literas à Sede Apoſtolica vel Legatis ipſius, ſuper prouiſione quorumlibet monachorum aut aliorum directas, de ſtudentium penſione aliqua prædictorum cuiquam valeat prouideri: nec alicui alteri, niſi nominatus electus & licentiatus fuerit, prout eſt ſuperius ordinatum, alias nulla ſit aſſignatio huiuſmodi ipſo iure, nec per eam ius alicui acquiratur, & tam aſſignans quàm accipiens teneantur ad reſtitutionem omnium quæ exinde recepta fuerint faciendam: quæ in libris vel aliis neceſſitatibus dictorum ſtudentium conuertantur: & nihilominus pœnis ſubiaceant ſuperius deſignatis. Prohibemus inſuper, ne libri Eccleſiarum Cathedralium, Monaſteriorum, & aliorum locorum prædictorum qui dictis ſtudentibus fuerint aſſignati, ſeu eis à conſanguineis vel amicis dati, aut per eoſdem ſtudentes alias licite acquiſiti, per eos alienentur, diſtrahantur, ſeu etiam obligentur. Quinimo volumus, quod dicti libri (defunctis eiſdem ſtudentibus quibus fuerant aſſignati) ad Eccleſias, Monaſteria, ſeu alia loca prædicta libere reuertantur. Volumus etiam quod ſi in Eccleſiis, Monaſteriis, ſeu locis præfatis libri multiplicati fuerint, libris neceſſariis in ipſis Eccleſiis, monaſteriis & locis remanentibus, de ceteris libris per Antiſtites in Eccleſiis Cathedralibus, & in Monaſteriis vel aliis locis prædictis, per eorum prælatos, & de conſilio eorum, cum quorum conſilio ſtudentes præfati ſunt (vt præmiſſum eſt) eligendi, fiat conueniens diſtributio inter ſtudentes eoſdem. Fiatque prius memorialis ſcriptura de perſonis ſtudentium, quibus dicti libri tradentur, & librorum nominibus prædictorum. Quæ quidem ſcriptura in Eccleſiis, Monaſteriis vel locis huiuſmodi conſeruetur. Si quis vero de ſtudentibus ipſis, per ſe vel per alium, librum ſeu libros huiuſmodi, qui ad eum præmiſſis modis peruenerint, diſtraxerit aut obligauerit (niſi pro melioribus, vel pluribus libris emendis, & tunc de licentia ſuperioris ſui petita humiliter & obtenta) eo ipſo ſit inhabilis per biennium ad quodcumque beneficium obtinendum. Et nihilominus ad clauſtrum ſuum de ſtudio reuocetur, & loco ſui alius ſubrogetur: & etiam per ſuperiorem ſuum (prout facti qualitas exegerit) alias grauiter puniatur. Præſidentes inſuper & alij conuenientes in dicto Capitulo prouinciali, ordinare debeant, qualiter dicti ſtudentes viuere ſeu ad inuicem habere debebunt: qualiter & ex quibus cauſis ante tempus etiam regulariter præſtitutum, poterunt & debebunt de ſtudiis huiuſmodi reuocari: & in locum eorum alij totidem numero ſubrogari, iuxta modificationem ſuperius deſignatam. Vbi autem erit aliquis de ipſis ſtudentibus, qui ſit vitæ laudabilis aliaſque idoneus & diſcretus, & ad Baccalaureatum vel magiſterium diſpoſitus vel propinquùs, idem Prior dictorum ſtudentium qui erit pro tempore, cum conſilio aliquorum proborum ſtudentium eorumdem, ſcribat Præſidentibus antedictis: vt prælato ipſius proprio mandent, & ordinent cum eodem, quod talem non reuocet: ſed eum in ſcientia proficere, & ad ſtatum Baccalaureatus, & honorem magiſterij peruenire, lecturamque continuare permittat, ac ipſum & alios ſimiles quos iam in ſcientia laudabiliter proficere cognouerit, dignis attollat honoribus, & promotionibus efferat opportunis. Prouideant quoque Præſidentes & alij præfati conuenientes in ipſo Capitulo prouinciali, quod monachi ad dicta ſtudia tranſmittendi (prout commodius & commodius fieri poterit diſtributi) inſimul commorentur ſaltem deni ad minus: & deni huiuſmodi non poſſint vltra quatuor ſeruitores habere, computato in eis coco, ſeu ſeruitore coquinæ. Depùtent etiam iam dicti Præſidentes in ſingulis eorum prouincialibus Capitulis, ſpeciales Viſitatores huiuſmodi Ordinis ſeu religionis prouinciæ infra quam erit ſtudium, in quo ſtudentes huiuſmodi morabuntur. Quibus ſiquidem Viſitatoribus & etiam aliis Viſitatoribus per prouincias, ad viſitandum Cathedrales Eccleſ. monachales, Monaſteria, & alia loca ipſius Ordinis ſeu religionis, per prædicta prouincialia ordinandi. Necnon dictis ſtudentium prioribus in virtute obedientiæ diſtricte præcipimus, vt omni fauore, gratia, odio, & perſonarum acceptione ſemotis, ex puritate conſcientiarum ſuarum, ſecundum quod Deo magis placere, & huiuſmodi Ordini ſeu religioni expedire crediderint, in his quæ circa ipſos ſtudentes in ordinationibus noſtris præſcriptis ſalubriter ſtatuuntur, ſint ſolliciti & attenti, & quod ſi forſan per Antiſtites Eccleſiarum Cathedralium, Monachalium, Abbates, Priores, & adminiſtratores alios Monaſteriorum, & aliorum locorum ipſius Ordinis ſeu religionis, eorumque Capitula & Conuentus, illa quæ de ſcholaribus mittendis ad ſtudia, & penſionibus aliiſque quæ præmittuntur, inuenerint incompleta: plenam de ipſis relationem faciant in Capitulis Prouincialibus cuiuſcumque prouinciæ ſuperius limitatæ, qualiterque in ipſis ſequentibus Capitulis ea ordinari & compleri omnino debeant, vel quæ minus conſiderate ordinata fuerint, corrigantur: aut vt bona etiam in meliora mutentur: prout hæc vel alias ex ſucceſſione temporum, ac probatione factorum poterunt apparere. Ordinamus inſuper vt iidem Præſidentes habeant plenariam poteſtatem faciendi compleri & inuiolabiliter obſeruari auctoritate Apoſtolica omnia & ſingula ſupradicta: necnon contradictores & rebelles per cenſuram eccleſiaſticam, & per alia iuris & ipſi' Ordinis ſeu religionis remedia, ſublato appellationis obſtaculo, compellendi, & proceſſus ac ſententias eorum in locis eiuſdem Ordinis ſeu religionis ſolemniter publicandi: & illos qui ſententias eorum incurrerint (præmiſſa congrua ſatisfactione) iuxta formam Eccleſiæ abſoluẽdi. Præcauere nempe volentes, ac etiam prouidere d. ſcholaribus in eiſdem ſtudiis morantibus & etiam moraturis, eo quod abſint ab eorum cœnobiis, regularis non deſit ſalubre gubernaculum diſciplinæ: Ordinamus & volumus, quod Capitulis prouinciarum, in quibus erunt huiuſmodi ſtudia, Præſidentes vnum Abbatem vel Priorem ipſius Ordinis ſeu religionis cuiuſlibet ipſorum ſtudiorum vicinum & quem quotiens eis placuerit ponere valeant & mutare, ordinent & aſſignent, qui Abbas vel Prior ex prædictis ſtudentibus, vnum ibi monachorum; priorem ſtudentium deputet, per vnum tantum annum duraturum. Quem quidem Priorem dicti etiam Preſidentes ipſi mutare valeant quotiens videbitur expedire, quique potens in opere ac ſermone per directionem verbi, & ducatum exempli, eoſdem monachos ſtudentes tractando ipſos, quotiẽs opus fuerit & ſibi videbitur expedire, conuocet ad locum aliquem competentem, illiſque quoad regularem præſideat diſciplinam, & poteſtatem habeat illos corrigendi, puniendi, & abſoluendi, & cum eis diſpenſandi (quandiu in ipſis ſtudiis moram traxerint) ab omnibus, à quibus, & ſuper quibus, & prout poſſe Abbas vel alius prælatus eorum proprius, in Monaſterio, vel alio loco, vnde cœnobitæ, ſeu clauſtrales exiſtunt, ipſoſque informandi, & inſtruendi, ac tenendi ſub regularibus diſciplinis, & illos etiam coercendi ne vagentur, vel actibus ſeu operibus vacent illicitis: ſed ſtudeant & proficiant ſicut decet, viuantque laudabiliter & honeſte. Prouideant inſuper quod d. monachi ſtudentes, expenſas faciant moderatas & non ſuperfluas, vel aliquatenus exceſſiuas: eoſque cogat ad reddendum de receptis & expenſis in fine cuiuſlibet menſis (vel prout alias ſibi videatur) rationem illi, vel illis prouidis & diſcretis, quos idem Prior ad hoc duxerit deputandos Et quando eorumdem ſtudentium demerita, ſeu conditio ſuaſerit eos à ſtudio reuocari, Prior ipſe teneatur id (conſulte tamen caute & ſollicite) Antiſtiti, Abbati, vel alij prælato eorum proprio per ſuas literas intimare. Idemque Antiſtes, Abbas ſeu

præ

prælatus proprius, eos reuocare debeat, & in locum eorũ eorundem monachos ſubrogare, appellatione, contradictione vel reclamatione reiectis. Concedimus quoque dicto Priori eadẽ auctoritate Apoſtolica plenariam poteſtatem d. monachos ſtudentes quamdiu in ipſis ſtudiis fuerint, ab excommunicationum & ſuſpenſionis ſententiis dumtaxat quæ contra ſtudentes in locis vbi erunt d. ſtudia generaliter ex cauſis minoribus prolatæ, vel per ſtatuta ſui Ordinis, ſiue ſuæ religionis, aut Eccleſiæ ſeu loci eius vnde cœnobitæ ſunt, inflictæ fuerint: à quibus Abbas vel alius prelatus eorum proprios ipſos de iure vel permiſſione ſuæ regulæ abſoluere potuiſſet, congrua ſatisfactione præmiſſa, iuxta præfatam formam Eccleſiæ, abſoluendi, & cum eis ſuper irregularitate, quam, ex cauſis huiuſmodi ſic ligati celebrando diuina ſeu illis ſe alias immiſcendo (non tamen in contemptum clauium) incurrerant, diſpenſandi. Per prædicta vero d. monachi ſtudentes, à poteſtate Antiſtitis vel alterius prælati ſui, exempti aliquatenus non exiſtant. Ordinamus etiam quod d. monachi Pariſienſi ſtudio inſiſtentes, ipſi Priori ſtudentium vltra ſuam penſionem de vigintiquinque librarum Turonenſium paruorum annuatim, alij verò cuiuſlibet ſtudiorum aliorum, ſi tamen in eo ſexaginta Monachi, vel ſupra ſtudentes fuerint, de viginti libris. ſi verò pauciores numero ſexageſimo extiterint, quilibet eorum, de quinque ſolidis ipſius monetæ, ſeu alterius de æquiualenti ſumma dumtaxat per contributionem communem de dictis penſionibus ipſorum inibi ſtudentium annis ſingulis faciendam, prouidere procurent, dictoſque Monachos ſtudentes ad contributionem ipſam faciendam & ſoluendam eamdem iam d. Priori, præfatus prior per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia ipſius Ordinis ſeu religionis remedia poſſit eadem auctoritate Apoſtolica (remoto appellationis diffugio) coarctare. Volumus tamen quod idem Prior ſumptus nunciorum, ſubeat: quos pro præmiſſis duxerit tranſmittendos. Præterea volumus & ordinamus, quod Priores & alij, beneficiati & non beneficiati, prælibatis ſtudiis inſiſtendo (qui tamen expenſas in ipſis ſtudiis aliunde habuerint, quam ſic, vt ſupra tangitur ordinatum) ſub correctione & obedientia d. Prioris ſtudentium humiliter maneant; & ad contributionem huiuſmodi iuxta quantitates præmiſſas eidem Priori ſoluẽdas, prout alij ſtudentes præfati, firmiter adſtringantur & ad eas ſoluendas ſicut de aliis ſtudentibus iam dictum ſeriatim & modificatim exiſtit, per ipſum Priorem valeant coarctari. Porro ſtatuimus & ordinamus quod nullus de Ordine ſeu religione huiuſmodi, ad recipiendum magiſtratus ſeu doctoratus honorem de cetero aſſumatur, niſi præſtito per eum primitus iuramento in præſentia d. Prioris ſtudentium, ac duodecim proborum & diſcretorum ex ſtudentibus antedictis, quod in aſſumptione ipſius honoris vel ante, ſeu poſt eius occaſione, circa cibos, veſtes, vel alia, non expendet per ſe vel alium vndecumque habuerit vel fuerit ſibi datum, nec quantum, in eo fuerit expendi permittet vltra valorem duorum millium Turonẽſium argenti, ab aliis etiam ſuis conſanguineis vel amicis. Illi etiam qui ad baccalaureatum extiterint aſſumendi, præſtare ſimiliter teneantur iuramentum in præſentia Prioris, ſtudentium & duodecim proborum & diſcretorum præfatorum: quod huiuſmodi ſui baccalaureatus prætextu, ipſa die, qua incipiet, vel ante ſeu poſt, nullum feſtum ſeu conuiuium facient per ſe vel alium, ſeu alias fieri permittent à quibuſcumque aliis eorum conſanguineis vel amicis. Statuimus etiam & ordinamus, quod quicumque ipſius Ordinis ſeu religionis qui in d. Pariſienſi vel in aliquo alio generali ſtudio per ſex annos in ſola ſacra Theologia ſtuduerint, in aliis primitiuis ſcientiis ſufficienter inſtructi, & ad hoc ſufficientes & idonei fuerint, poſſint in ipſo Pariſienſi ſtudio curſus conſuetos Bibliæ facere. Qui verò per octo annos in ſola Theologia ſtuduerint, vt præfertur, librum ſententiarum legere valeant in Pariſienſi ſtudio prælibato, & quod in eodem Pariſienſi & quocumque alio ſtudio, in quo ad magiſterium in Theologia ipſa licentia dari conſueuerit, cum digni reperti ad hoc extiterint, ad magiſterium & doctoratum in dicta Theologia, & nihilominus ad baccalaureatum, licentiam, magiſterium, ſeu doctoratum & lecturam iuris Canonici ſiue Decretorum in eodem Pariſienſi, & quolibet alio ſtudio, in cappa ſuæ Religioni congruenti, dummodo ſufficientes & idonei fuerint, ac illi qui ad baccalaureatum & ad legendum Decretales ibi aſſumi voluerint, & in ipſo Pariſienſi vel quouis alio generali ſtudio audiuerint iura Canonica per tres annos ad minus audiuerint Decretum: necnon illi qui ad magiſterium in Decretis, vel ad lecturam Decretorum aſſumi voluerint in præfato Pariſienſi ſtudio: & ibi, vel in alio generali ſtudio audiuerint iura Canonica vt baccalaurei legerint per quinque annos, & de hoc primo fidem fecerint per eorum proprium, & aliorum duorum iuramentum, abſque dilatione & difficultate malitioſa & impedimento quibuſcumque, libere admittantur, ſicut ceteri clerici ſæculares ibidem conſueuerunt admitti. Non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis & conſuetudinibus monaſteriorum & aliorum locorum eiuſdem Ordinis ſeu Religionis Pariſienſis, & aliorum ſtudiorum quorumcumque contrariis, iuramentis, confirmationibus Apoſtolicis, & quibuſuis firmitatibus aliis roboratis; & illis præſertim ſtatutis, quibus in eodem Pariſienſi ſtudio caueri dicitur, quod nullus poſſit legere curſum Bibliæ, niſi ſtuduerit inibi ſeptem annis; nec permittatur ſententias legere, niſi etiam inibi ſtuduerit decem annis; quodque nullus Monachus vel religioſus alius legat ibidem iura Canonica; vel ad baccalaureatus ſtatum, aut magiſterij honorem in iure Canonico permittatur aſſumi: ſeu quod nullus ſine rubea cappa Decretum legat, ſeu legere permittatur ibidem: aut quod nullus ibi legere valeat iura Canonica, vel ad baccalaureatum aſſumi, ſeu vt baccalaureus legere Decretales, aut ad magiſterium aſcendere in Decretis, ſiue Doctor fieri Decretorum, aut ad lecturam Decretorum in Decretis aſſumi, ſeu ipſam continuare, niſi ibidem vel alio ſtudio generali audiuerit iura Canonica per quinque, & alibi iura ciuilia per tres annos; aut alibi iura ciuilia per quinque, vel in alio generali ſtudio iura Canonica per tres annos: & prout ſic vel aliter in ſtatutis ipſius ſtudij Pariſienſis dicitur contineri, vel de conſuetudine obſeruari, & aliis conſuetudinibus vel ſtatutis eiuſdem Pariſienſis ſtudij quibuſcumque ſeu quacumque forma vel expreſſione verborum in contrarium editis vel edendis: necnon quibuſlibet priuilegiis vel indulgentiis generalibus aut ſpecialibus, & literis Apoſtolicis, contrariis ordinibus, Eccleſiis, Monaſteriis, locis, ac ſtudiis quibuſcumque ſiue vniuerſitatibus magiſtrorum vel ſcholarium eorumdem: ſeu perſonis Eccleſiaſticis, ſæcularibus & regularibus, exemptis & non exemptis, cuiuſcumque ſint præeminentiæ, dignitatis, conditionis, aut ſtatus, ſub quauis forma vel expreſſione verborum conceſſis, per quæ præſentibus non expreſſa vel totaliter non inſerta, effectus huiuſmodi ſtatutorum & ordinationum, omniumque aliorum & ſingulorum contentorum in eiſdem, præſentibus impediri valeat quomodolibet vel differri: & de quibus quorumque totis tenoribus plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum oporteat in illis vel aliis noſtris literis fieri mentionem.

CAP. IX.

De Mutuis, ac Venditionibus ſyluarũ & conceſſionibus & iurium.

Profectò conſiderantes attentius nobis fuiſſe fida & concordi relatione monſtratum, qualiter experientia docuerat cum iactura, quod ad deſolationes Eccleſiarum Cathedralium, Monaſteriorum, prioratuum, adminiſtrationum, & aliorum locorum Ordinis, ſeu Religionis eiuſdem, plurimum redundabat debita contrahendi effrænata poteſtas, & plerumque innouatio eorumdem, ac obligationes & miſſiones quæ fiunt pro tempore ſuper eis, necnon arborum ſyluarum non cæduarum & etiam cæduarum venditiones & iurium, redditiuum, poſſeſſionum, ſeu penſionum conceſſiones ad vitam, & ad longi temporis ſpatium; Nos Eccleſiarum, Monaſterium, Prioratuum, adminiſtrationum, & aliorum locorum præfatorum indemnitatibus occurrere deſiderabiliter affectantes, & ſuper his intendentes opportunæ cautelæ profuturum remedium adhibere, ſtatuimus & ordinamus, vt ſaluis aliis iuris & ordinationum ac ſtatutorum Eccleſiarum Cathedralium, Monachalium, & Monaſteriorum, Prioratuum, adminiſtrationum, & aliorum locorum prædictorum

ctorum remediis, talis in prædictis & circa ea ſolemnitas debeat obſeruari. Videlicet quod cum per Antiſtitem vel per Abbatem ſeu Priorem, vel adminiſtratorem aut alium Prælatum, Abbatem proprium non habentem, ſeu per alium Priorem vel adminiſtratorem quemcumque ipſis ſubiectum conuentum non habentem, ſuſcipiendum vel innouandum fuerit mutuum, vel facienda pro neceſſitate vel vtilitate (cum non aliter fieri debeat) venditio arborum ſyluarum non cæduarum non cæduarum, vel ad magnam & notabilem quantitatem etiam cæduarum, ſeu conceſſio iurium reddituum vel poſſeſſionum, aut annuarum penſionum, ſiue diminutio cenſuum, penſionum, ſeu canonum ad vitam alicuius vel ad certum tempus, etiam pecunia, inde recepta: tractatus duorum dierum (ad minus) interpolatorum diligens & maturus præcedere debeat, habendus per Antiſtitem cum eius Capitulo in dictis Eccleſiis, ſeu per Abbatem vel alium prælatum Abbatem proprium non habentem, cum conuentu cuiuſque ipſorum. Et nihilominus de conſenſu ipſius Capituli vel conuentus, aut maioris partis eiuſdem, fiant omnia ſupradicta. In prioratibus verò vel adminiſtrationibus aliis conuentualibus, Antiſtitem, aut Abbatem, vel alium ſuperiorem immediatum habentibus, tractatus habeatur huiuſmodi per Priorem, ſeu alium adminiſtratorem ipſius cum proprio conuentu eiuſdem, & nihilominus poſtea per Antiſtitem aut per Abbatem vel alium Prælatum ſuperiorem immediatum, cum Capitulo ſeu conuentu Eccleſiæ vel monaſterij tractatus etiam habeatur, fiantque contractus huiuſmodi de conſenſu ſui ipſius Capituli, & huiuſmodi ſubiecti, conuentus, vel vtriuſque conuentus, ſuperioris ſcilicet & ſubiecti, ſeu maioris partis eorum, ac de ipſius Antiſtitis ſeu Abbatis vel alterius immediati ſuperioris auctoritate expreſſa, & licentia ſpeciali. In tractatibus namque præfatis agatur vt clare liqueat, ob quam cauſam, quanta ſumma, à quibus conditionibus & obligationibus, quibuſque terminis ſoluendum ſuſcipiatur mutuum prælibatum: & quare, cui, ad quantum tempus, & ſub quo pretio fiant venditio, & conceſſio, vel cenſuum ſeu canonum, aut penſionum diminutio, ſeu penſionum aſſignatio ſupradicta, ac de ceteris omnibus, quæ in huiuſmodi negocio fuerint opportuna, & quod de cauſis, tractatibus, conſenſibus, auctoritatibus, licentiis, & aliis prædictis, ſcripturæ conficiantur authenticæ: in quibus nomina & cognomina tractantium, auctorizantium, & licentiæ huiuſmodi exprimantur: & ſigilla Antiſtitis vel Abbatis, ſeu Abbatum, aut aliorum ſuperiorum, necnon Capituli & conuentuum prædictorum apponantur in illis. Prohibemus autem, ne virtute alicuius procuratoris generalis (etiamſi contineatur in eo quod procurator mutuum poſſit recipere, aut obligare monaſterium, vel alium locum ipſius Ordinis ſeu religionis, aut penſionem aſſignare ad vitam, vel ad tempus, ſeu canonem, cenſum, ſeu penſionem diminuere) poſſit mutuum recipi, vel Eccleſia ſeu monaſterium aliquod, ſiue locus alius obligari, aut penſio ad vitam vel alias dari, ſeu cenſus vel canon aut penſio diminui, niſi prius clare ac explicite omnia prædicta fuerint obſeruata. Et quod pecunia quæ mutuo recepta fuerit, vel ex aliis prædictis habita, in ſolius Antiſtitis vel Abbatis ſeu Prioris aut alterius adminiſtratorum huiuſmodi cõtractum principaliter ineuntis, non remanere poteſtate: ſed tradatur tribus viris prouidis & diſcretis eiuſdem Ordinis ſeu Religionis, ſi commode fieri poſſit, qui eam ad illas dumtaxat neceſſitates vel vtilitates conuertant, propter quas receptum mutuum, vel venditio, aut conceſſio, ſeu cenſus, vel canonis aut penſionis diminutio, ſeu penſionis aſſignatio & obligatio factæ fuerint ſupradictę. Ad quæ fideliter exequenda & obſeruanda ipſi tres viri iuramenti vinculo adſtringantur, quando tradetur eis pecunia prælibata. Volumus etiam, quod eorum quæ debentur Eccleſiis vel monaſteriis, ſeu aliis locis ipſius Ordinis ſeu religionis, remiſſio fraudulosa & notabiliter damnoſa à quoquam nequeat attentari. Inſuper volumus & ordinamus, quod illa ſumma quæ in Capitulo generali cuiuſlibet Eccleſiæ vel monaſterij, ſeu alterius loci ipſius Ordinis ſeu Religionis eiuſdem Prouinciæ annis ſingulis pro euidenti vtilitate vel neceſſitate, per Antiſtitem ſeu Abbatem, vel alium ſuperiorem, & Capitulum generale prædictos, ſeu maiorem eius partem, vel per tres prouidos & diſcretos Monachos iuratos ſuper hoc per eos deputandos taxabitur, poſſit recipi mutuum ſine prædictis ſolemnitatibus, & pœnis infra proximè deſignatis. Et etiamſi caſus aliquis euidenter vtilis ſeu neceſſarius occurreret, cui ſuccurri non valeat niſi mutuum contrahatur, ſi Abbas vel alij ſupradicti à locis quibus præfuerint ſint multum remoti, licitum ſit eiſdem abſque ſolemnitatibus & pœnis huiuſmodi, vt tali caſui valeat prouideri tantam abſque fraude qualibet ſummam recipere mutuo, quanta neceſſaria fuerit pro ſupportando caſu præfato, ſiue vt prouideant per eoſdem. Quo videlicet caſu, Abbates & Priores ac ceteri, Abbates proprios non habentes, infrà octo dies poſtquam ad Monaſteria ſua redierint, hæc omnia conuentibus propriis exponere teneantur. Priores verò & adminiſtratores ceteri, ſuis ſuperioribus & ipſorum conuentibus ſimiliter infrà octo dies, poſtquam ipſorum ſuperiorum & conuentuum eorum præſentiam adire potuerunt, facere teneantur, & quod fiat de his ſcriptura authentica, quæ in Eccleſia vel Monaſterio principali fideliter conſeruetur: & quæ cauſas & omnia quare mutuum huiuſmodi contractum fuerit debeat continere. Nec ante ſolutionem integram mutui ſic contracti, dictæque ſummæ ſingulis annis, vt præfertur, taxandæ aliud debeat contrahi per Abbates vel alios ſuprà dictos, niſi ſolemnitates huiuſmodi obſeruentur. Nos inſuper decernimus irritum & inane, ſi contra prædicta extiterit attentatum. Volentes itaque vt ſtatutum, & ordinatio huiuſmodi firmius obſeruentur, ordinamus quod Abbas ſeu Prior, aut quicumque alius proprium non habẽs Abbatem, ſi omiſſis ſolemnitatibus huiuſmodi, venditionem ſeu conceſſionem, aut penſionis aſſignationem, vel cenſus ſeu canonis vel penſionis diminutionem, aut remiſſionem debitorum huiuſmodi, & obligationes præfatas de prædictis fecerit, aut mutuum vltra vel alias quam ſuprà proximè conceditur, recipere præſumpſerit, occaſione ipſius, Eccleſiam, Monaſterium, Prioratum, adminiſtrationem, ſeu locum alium, aut iura, redditus, ſeu penſiones ipſius obligando, ſeu ſubmittendo, aut inſtrumenta vel literas concedendo: præter alias pœnas iuris, tamdiu ingreſſum Eccleſiæ ſibi eo ipſo nouerit interdictum, donec obligationes, & ſubmiſſiones, venditiones, & conceſſiones, cenſuum ſeu canonum & penſionum diminutiones, ac penſionum aſſignationes, & illarum effectus: necnon grauamen Eccleſiæ, Monaſterij, Prioratus, ſeu alterius adminiſtrationis omnino ceſſent: & Eccleſiam, Monaſterium, Prioratum, ſeu adminiſtrationem huiuſmodi, iuxta poſſe indemnia reddiderit, ſeu reddi fecerit, aut procurauerit in præmiſſis. Quod ſi per ſex menſes, huiuſmodi ſuſtinuerit interdictum, ſit à diuinis, & à collatione beneficiorum eo ipſo ſuſpenſus, & collatio beneficiorum huiuſmodi ad Priorem, ſeu alium prælatum maiorem poſt Abbatem ſeu prælatum Monaſterij ſeu alterius loci, Ordinis ſeu Religionis huiuſmodi, Abbatem proprium non habentem, durante ſuſpenſione huiuſmodi, libere deuoluatur. Nos autem omnibus Præſidentibus prouincialibus Capitulis, prouinciarum à nobis ſuperius decretarum, & viſitatoribus in illis ordinatis & ordinandis, in virtute obedientiæ diſtrictæ præcipiendo iniungimus: vt contra talem ſic interdictum & ſuſpenſum, ſuper prædictis, ac de fama, & de regimine ipſius ſimpliciter & de plano informationem recipiant, & ſi exemptus Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectus, ipſi Sedi, ſi verò exemptus eidem Sedi mediatè ſubiectus, ſuperiori ſuo immediato: ſi autem exemptus non fuerit, diœceſano ſuo informationem huiuſmodi ſub eorum ſigillis incluſam, quam cito commodius poterunt deſtinare procurent, & ſeruent contra talem quæ in ſupradicta conſtitutione ſæpè dicti Honorij prædeceſſoris noſtri inſtituta fore noſcuntur. Ceteri vero Priores & adminiſtratores quilibet ipſius Ordinis, ſeu religionis, nedum interdicti huiuſmodi pœnam eo ipſo incurrant: ſed etiam (vt de aliis eſt præmiſſum) infrà ſex menſes à tempore quo prædicta commiſerint numerandus, obligationes, ſubmiſſiones, venditiones, conceſſiones cenſuum, ſeu canonum, aut penſionum diminutiones, & penſionum aſſignationes, necnon illarum effectus & grauamina

ceſſare

ceſſare non fecerint: & quatenus de facto proceſſerint tolli, ac Prioratus ſeu adminiſtrationes alias indemnes non reddiderint, ſeu reddi non fecerint, ac procurauerint donec proximè dicta compleuerint, ſint à diuinis eo ipſo ſuſpenſi. Quod ſi ſuſpenſionem huiuſmodi per alios ſex menſes proximè ſecuturos tolerare præſumpſerint, ſint ipſis Prioratibus & adminiſtrationibus ipſo facto priuati: per illos ad quos eorum collatio pertinuent, aliis idoneis, & nullatenus eis illa vice libere conferendis.

Cap. X.

De Fictis & doloſis contractibus.

Præterea quia plerumque contingit, quod quidam Abbates & Priores, ac nonnulli alij adminiſtratores, præſidentes, ſeu Monachi & conuerſi, eiuſdem Ordinis, ſeu Religionis prætextu adminiſtrationum vel aliorum negotiorum quæ gerunt, multas fraudes adhibent, & doloſos ſeu ſimulatos ſeu fictos contractus ineunt: mutua etiam per ſe & alios ſimulata & ficta ſuſcipiunt; aliquando proprio & etiam fideiuſſorio, & etiam diuerſimodè nomine alieno, & inter cetera quandoque confitentur in inſtrumentis publicis, ſeu authenticis & aliis ſcripturis ſe à patre, fratre, nepote, vel conſanguineo, ſeu quolibet alio coniuncto, affine familiari, ſeruitore, amico, ſeu mercatore, recepiſſe mutuo, vel alias pecuniam, pannos, vinum, bladum, equos, boues, ſiue animalia alia, vel res ſeu cetera bona, eaque in vtilitatem locorum de quibus præſident, vel adminiſtrationem quas gerunt fuiſſe conuerſa: cum tamen aliquando nec pro ſe, ſeu eorum locis, neque pro adminiſtrationibus ſuis receperint: ſed eſſe finguntur & ponuntur ac ſcribuntur frequenter principales: & vt tales ſe obligant (cum reuera fideiuſſores duntaxat exiſtant (& interdum pro aliis recipiuntur mutuæ prælibatæ ſuper his etiam frequenter ſe ac alios locaque ipſa, poſſeſſiones, redditus, prouentus, bona, & iura ipſorum multipliciter obligando etiam & ſubmittendo. Quidam inſuper in fraudem ſeu doloſe confitentur, & alios præſertim eorum debitores faciunt confiteri, ac etiam obligari, ac ſuper his inſtrumenta & authenticas, vel alias ſcripturas in fraudem confici, iura, redditus poſſeſſiones, animalia, blada, pecuniæ, debita, ſeu alia bona, ad ipſos vel Monaſteria, ſeu quæuis alia loca ipſius Ordinis ſeu Religionis pertinentia, ſeu debita fuerint, ſunt vel eſſe debent patris, ſeu fratris eorum, vel aliarum perſonarum prædictarum, & ad ipſas perſonas pertinere, vel debita eis fore: alioſque multos contractus ſimiles fingunt, faciunt, ſeu fieri procurant, aut permittunt fraudulenter ſeu doloſe: per quos Eccleſiæ, Monaſteria, & alia loca ipſius Ordinis ſeu Religionis, quibus præſunt, ac iura, redditus, & poſſeſſiones, ſeu alia bona ipſorum damnificari, grauari, obligari, vel alias impediri, ſeu deperire poſſunt, Nos ſuper præmiſſis Eccleſiarum, monaſteriorum, & aliorum locorum præfatorum indemnitatibus, prout tenemur obuiare volentes, Statuimus & ordinamus, quod præter alias pœnas iuris, talia committentes, vel fieri facientes, aut eis conſentientes vel ſcientes & quamcito commode poterunt, quibuſlibet frande ac dolo excluſis, ſuperioribus talium & eorum conuentibus minimè reuelantes, ſi eiuſdem Ordinis ſeu Religionis fuerint, incurrant excommunicationis ſententiam ipſo facto: à qua nequeant abſolui, ſcientes videlicet, niſi ea reuelauerint: ceteri verò niſi prius præmiſſa omnia tolli fecerint & ceſſare, & Eccleſias, monaſteria, Prioratus, adminiſtrationes, & loca (quantum eis poſſibile fuerit) reddiderint, ſeu reddi fecerint indemnia: ſeu procurauerint à talibus diſpendiis releuari. Et tunc per præſidentes prouincialibus Capitulis duntaxat, vel per aliquem ipſorum ſi fuerint Abbates qui deliquerint in præmiſſis: vel Priores, aut alij Abbates priores non habentes: ceteri verò per proprios Abbates, vel alios ſuperiores eorum à præfata excommunicationis ſententia abſoluantur. Interim verò cum ſummariè ac de plano conſtiterit aliquem huiuſmodi ſententiam incurriſſe, ſi Abbas fuerit vel Prior, ſeu alius proprium non habens Abbatem, tunc quilibet præſidentium Capitulo prouinciali, ac viſitator illius Eccleſiæ ſeu monaſterij, aut loci proprium Abbatem non habentis: ſi verò alius Prior aut adminiſtrator extiterit, Abbas vel alius eius proprius & immediatus ſuperior, eum publicent, & teneantur facere excommunicatum per loca ipſius Ordinis ſeu Religionis, vſque ad ſatisfactionem condignam publicè nunciari.

Cap. XI.

De Forma iuramenti à Prælatis præſtanda.

Præterea vt prædictis & aliis damnis, periculis, & ſcandalis obuietur, Statuimus & ordinamus quod omnes & ſinguli Abbates, & alij prælati Ordinis ſeu Religionis huiuſmodi Abbates proprios non habentes, qui per Sedem Apoſtolicam promoti ſunt vel promouebuntur in antea, & eidem Sedi non exiſtunt immediatè ſubiecti, ſuis immediatis ſuperioribus iuramentum præſtare ad ſancta Dei Euangelia corporaliter teneantur: quod poſſeſſiones vel iura ad menſam ſui Monaſterij ſiue loci ſpectantia non vendent nec alienabunt, nec impignorabunt, neque de nouo infeudabūt, nec per aliquem modum donabunt, neque cenſus diminuent; niſi quatenus à iure permittitur, & ſeruata ſolemnitate ſuperius denotata. Nec etiam obligabunt alias, vel vltra quam in præſcriptis ſtatutis & ordinationibus continetur, & quod poſſeſſiones, redditus & iura menſæ prædictæ indebitè alienata, diſtracta, vel occupata, prout commodè poterunt repetent: & ad ius & proprietatem Eccleſiæ, vel monaſterij, ſeu loci ſui Ordinis ſeu Religionis huiuſmodi procurabunt reduci. Non obſtante ſi fortè aliud vel ſimile Romanæ Eccleſiæ præſtiterint iuramentum, ad quod præſtandum per cenſuram Eccleſiaſticam & alia iuris remedia per ſuperiores prædictos appellatione remota valeant coarctari. De præſtatione verò huiuſmodi iuramenti, plena & ſufficiens fides fiat conuentibus eorumdem. Et idem iuramentum præſtare teneantur immediantibus Abbatibus ſeu aliis prælatis ſuis in præſentia Capituli vel conuentus ſi commodè fieri poſſit, omnes & ſinguli Priores, ſeu quicumque alij adminiſtratores & beneficiati Monachi eiuſdem Ordinis ſeu Religionis: quibus per dictam Sedem, vel eius Legatos, ſeu executores, vel alios prouiſores à Sede Apoſtolica ſeu per ipſius vel dictorum Legatorum literas deputatos, ſiue per Abbates, aut per quoſcumque alios iure ordinario vel alias quomodolibet prouiſum eſt hactenus, vel prouidebitur in futurum, & ad præſtandum huiuſmodi iuramentum per ipſos Abbates, ſeu Priores etiam auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam & alia remedia, ſi moniti præſtare iuramentum huiuſmodi recuſarint, remoto appellationis obice, cogi poſſint per prædictos. Inſuper quibuſcumque formis aliis licitis iuramentorum per quæ ad alia plura iurantes adſtringuntur non intendimus derogare: ſed ſi forſan in illis contineantur capitula & alia in præmiſſa forma non expreſſa, illus ad ea obligari volumus & adſtringi. Decernimus inſuper, quod cum ciuitas, caſtrum, villa, vel iuriſdictio alicuius eorum feudum ſolemne aut grangia, ſeu magnum territorium, vel magnus poſſeſſionum aut terrarum numerus vendenda vel obliganda, ſeu Monaſteria, Prioratus, vel Eccleſiæ aliquo à iure permiſſo alienationis titulo alienanda, vel in alios transferenda extiterint, venditiones ſeu alienationes, aut tranſlationes huiuſmodi fieri nequeant: niſi etiam prius conſulto Romano Pontifice, ac eius ſuper his petita licentia & obtenta. Aliter autem venditiones ſeu alienationes vel tranſlationes præfatæ, ſint irritæ ipſo iure: & quilibet præſidentium ac viſitatores contra exemptos Sedi Apoſtolicæ ſupradictæ, & contra non exemptos contrarium facientes, locorum ordinariis eorumdem quamcitò commodè poterunt, ſub eorum ſigillis intimare prædicta nihilominus teneantur.

Cap. XII.

De Spoliis.

Ceterùm Antiſtitibus ordinariis, Abbatibus, Prioribus, & aliis Prælatis Religionis eiuſdem, qui bona mobilia Prioratuum, adminiſtrationum, & beneficiorum quotumlibet ſibi ſubiectorum vacantium in ipſis tempore huiuſmodi vacationis inuenta, ſeu illa durante obuenientia in priuilegio vel conſuetudine, ſeu alia cauſa rationabili ad ſe aſſerunt pertinere, diſtrictius inhibemus, ne vaſa, veſtimenta, ſeu alia ornamenta quæcumque diuino cultui deputata, animalia etiam tam pro agricultura, quam aliis ipſorum locorum neceſſitatibus teneri inibi conſueta, vaſa inſuper vinaria & coquinæ, lectos & alia ſupellectilia, ſeu vaſa (niſi fortè aurea vel argentea fuerint) occupare, vel exinde aſportare, aut ſibi appro-

priare

priare præſumant. Quodque in apprehendendis bonis aliis, formam conſtitutionis felicis recordat. Bonifacij Papæ VIII. Prædeceſſoris noſtri ſuper hoc editæ diligenter obſeruent, ac nihilominus de portione dictorum bonorum, quæ rationabiliter eos continget, quartam partem in augmentum ornamentorum eccleſiaſticorum, Eccleſiarum ſeu monaſteriorum ſuorum, conuertere integraliter teneantur. Qui vero ſecus fecerint iuxta qualitatem delinquentium perſonarum, pœnas incurrant, quæ per conſtitutionem eamdem eius tranſgreſſoribus infliguntur.

Cap. XIII.

De Inuentarijs per nouos Antiſtites, Abbates, & adminiſtratores alios in eorum nouitate faciendis.

Ad hoc videatur conſt. 32. Pauli V. Cum ſicut.

Statuimus inſuper ac etiam ordinamus, & diſtrictè præcipiendo iniungimus, quod deinceps in ſingulis Eccleſiis Cathedralibus, Monachalibus, ac monaſteriis, & Prioratibus, necnon adminiſtrationib. aliis, quibuſcumq; ipſius Ordinis, ſeu Religionis, per Antiſtites Eccleſiarum, Abbates, Priores, & alios gerētes adminiſtrationes huiuſmodi, in eorum nouitate, coram vno vel duobus notariis publicis, & aliquibus probis & ſenioribus Eccleſiarum, monaſteriorum, & aliorum locorum eorumdem, de omnibus bonis mobilibus & immobilibus ſeſeque mouentibus ad ipſorum adminiſtrationes dumtaxat ſpectantibus, in quibuſcumque locis conſiſtant, fiant inuentaria, ſeu regiſtra conſimilia duplicata, in quibus ſcribatur quot Monachi in quolibet loco ipſarum adminiſtrationum iuxta ipſius loci facultates poſſint & debeant commorari: & in quo ſtatu quilibet recepit Eccleſiam, Monaſterium, vel Prioratum, ſeu adminiſtrationem, & inter alia quot extent vel deficiant animalia & qualia, quanta blada, vina, & cetera victualia, & moneta, vaſſella aurea vel argentea, & quæ, & quot & quibus, Eccleſia, monaſterium, Prioratus, adminiſtratio, ſeu locus huiuſmodi debent, & quæ, & quot, & à quibus debentur eiſdem: & ſub quibus obligationibus debent & debetur eiſdem: & quæ, & quot alia bona mobilia, vel vaſa, ſiue ornamenta vel ſuppellectilia, & ſimilia inibi fuerint. Et ſiquid ex prædictis in bono ſtatu receperit, ipſeque ad malum ſtatum duxerit, Eccleſiam, monaſterium, Prioratum, adminiſtrationem, ſeu locum eius bona, ipſius debitis obligando indebite, ad vitam vel perpetuo concedendo, ſeu alias alienando vel dilapidando: procedatur contra eum, prout iura & ſtatuta, necnon ordinationes noſtræ ſuperiores requirunt: & præſertim ſupradicta conſtitutio Honorij ſuper hoc exacte ſeruetur. Prædicta vero inuentaria ſeu regiſtra, clare ac integraliter legantur in Capitulo cuiuſlibet Eccleſiæ Cathedralis, ac Monaſterij, Prioratus vel alterius loci huiuſmodi, præſentibus Capitulo ſeu conuentu ad hoc ſpecialiter congregatis. Quibus lectis, vnum ponatur & ſeruetur in arca communi, vbi commune ſigillum eſt ſolitum cuſtodiri, ſeu loco alio congruenti: & reliquum remaneat penes Antiſtitem aut Abbatem vel Priorem, ſeu adminiſtratorem alium à ſupradictis. Itaquod ſi aliquem ex prædictis ad Eccleſiam, Monaſterium, Prioratum, adminiſtrationem, ſeu locum alium transferri ſeu mutari contigerit, ipſe tranſlatus ſeu mutatus, ſi Antiſtes, vel Abbas, aut Prior, ſeu alius ſuperiorem eiuſdem religionis non habens, fuerit, Capitulo ſeu conuentui loci quod dimiſerit, ſeu deputatis ab eis infrà ſex menſes ad tardius poſt adeptionem pacificæ poſſeſſionis Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum, adminiſtrationum, ſeu ipſorum locorum: vel ſi hoc ante non fecerint, ſuccedenti ſibi in loco dimiſſo. Alij verò ſuperioribus ſuis immediatis, iuxta inuentaria, ſeu regiſtra prædicta rationem debitam, vocatis & præſentibus aliquibus probis viris Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum locorum ipſorum, reddere teneantur: dictaque inuentaria ſeu regiſtra tranſmittantur ad Eccleſias, monaſteria, vel alia loca principalia (vt præfertur) legenda & conſeruanda in illis.

Cap. XIV.

De Locis nō tradēdis ad Firmam, niſi cū certa ſolemnitate.

Verum quia traditiones ad firmam factæ de locis adminiſtrationum ipſius Ordinis ſeu religionis, aut prouentuum ipſorum, per Antiſtites, Abbates, Priores, & alios adminiſtratores eorum, ipſis Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus, adminiſtrationibus, de locis, ſpiritualiter & temporaliter diuerſa præiudicia generant: Prohibemus ne prouentus ſeu loca prædicta ad firmam de cetero concedantur, niſi ex cauſa, & in caſu neceſſario ſiue vtili euidenter. Et tunc ſi Antiſtes, Abbas, vel Prior, ſeu alius proprium non habens Abbatem vel adminiſtratorem, hoc facere voluerit: debeat deliberationem ſuper hoc cum Capitulo vel cum conuentu præmittere, & diligentem tractatum cum illo habere de cauſa huiuſmodi, & de quantitate pretij, ac de perſona cui fuerit firma ſeu venditio huiuſmodi facienda, & de conditionibus, pactis, obligationibus, ſolutionibus, & ſimilibus pertinentibus ad prædicta: & ipſius Capituli vel conuentus, ſeu maioris partis eiuſdem in hac parte conſilium adhibere. Si verò Prior ſeu adminiſtrator alius fuerit, conuentum habens proprium, & ſuperiorem Abbatem, vel alium eiuſdem Religionis, præmittere debeat deliberationem & tractatum præfatos, nedum cum proprio ſuo conuentu, ſed cum ipſo Abbate vel alio ſuperiore prædicto immediato, & conuentu ſuperioris Monaſterij ſui, ac expreſſam auctoritatem & licentiam eiuſdem Abbatis, vel alterius ſuperioris cum conſilio conuentus ipſius Abbatis vel alterius ſuperioris primitus obtinere. Priores autem & adminiſtratores alij, Abbatem proprium vel alium ſuperiorem eiuſdem Religionis, non tamen conuentum habentes teneantur deliberationem & tractatum iam dictos cum eorum Abbate, vel alio ſuperiore præmittere necnon auctoritatem & licentiam ſpecialem ab eo primitus obtinere. Quod ſi ſecus actum fuerit, firma ſeu venditio ipſa & contractus quilibet ſuper præmiſſis initus, ſint irriti eo ipſo, ac inſtrumenta & quælibet alia documenta ſuper eis confecta, nullam obtineant firmitatem. Et nihilominus Abbates & Priores, ceterique Abbates proprios non habentes, qui contra fecerint per Præſidentes prouincialibus Capitulis, ceteri verò per Abbates vel alios ſuperiores eorum, arguantur grauiter, & debite puniantur.

Cap. XV.

De Priuilegiis & rebus aliis nō transferendis extra loca adminiſtrationum.

Præterea ſtatuimus & ordinamus, quod Antiſtites, Abbates, Priores & adminiſtratores, vel Monachi & conuerſi eiuſdem Ordinis ſeu Religionis, priuilegia, literas & inſtrumenta, quibus libertates, poſſeſſiones, res & iura locorum & adminiſtrationum ſuarum firmantur, vaſa etiam aurea & argentea, ornamenta Eccleſiaſtica, libros, pecunias, blada, vina, animalia, & res alias notabiles ſeu precioſas, ad Eccleſias, Monaſteria ſeu loca eorum ſpectantia, extra Eccleſias, Monaſteria ſeu loca eadem apud conſanguineos vel propinquos ſeu alios quoſcumque, fraudulenter aut doloſe in damnum Eccleſiarum, Monaſteriorum, locorum, ſeu adminiſtrationum huiuſmodi, nullatenus tranſportent, ſeu tenere præſumant, & quod Antiſtitibus, Abbatibus, vel Prioribus, ac ceteris ſuperiorem eiuſdem Religionis non habentibus, qui contra fecerint, ſit eo ipſo per menſem ingreſſus Eccleſiæ interdictus, & nihilominus ipſi huiuſmodi tranſportata & detenta, ad Eccleſias, monaſteria, loca & adminiſtrationes præfatas reducere teneantur. Et ſi Abbatum, Priorum, & aliorum adminiſtratorum ſuperiores (vt præmittitur) non habentium, tranſgreſſio, manifeſta ſeu nota fuerit: per Præſidentes in prouinciali Capitulo, ſeu Viſitatores per idem Capitulum deputandos, cenſuræ grauiori, ac debitæ ſatisfactioni ſubdantur. Alij verò inferiores adminiſtratores & tranſgreſſores, ipſo facto ſint & permaneant per annum integrum ab eorum officiis & adminiſtrationibus ſuſpenſi. Et ſi eorum tranſgreſſio manifeſta ſeu nota extiterit, per ſuos ſuperiores amoueantur perpetuo ab adminiſtrationibus eorumdem: & adminiſtrationes huiuſmodi per eoſdem ſuperiores ad quos eorum collatio pertinuerit, aliis liberè conferantur. Simplices autem Monachi, & conuerſi tranſgreſſores, ſint inhabiles ad obtinenda quælibet beneficia & officia ipſius Ordinis ſeu Religionis, vſquequo per eorum ſuperiores (congrua ſatisfactione præmiſſa) cum eis extiterit miſericorditer diſpenſatum.

Cap. XVI.

De Monachis & Conuerſis proprietariis & negotiatoribus.

Rurſum, licèt contra Monachos proprietarios ſit plenè prouiſum per Canonicas ſanctiones: tamen ſpecialius prouidere volentes contra illos Monachos & conuerſos ipſius Ordinis ſeu Religionis, qui ſuæ ſalutis obliti,

contra regulares & Canonicas inſtitutiones pecuniam congregant, iura, poſſeſſiones, redditus, ſeu cenſus annuos & alia bona emont, ſeu emi faciunt, aliquando proprio, & ſæpe nomine alieno, multis ſuper his figmentis adhibitis: aliiſque tradunt animalia nutrienda, & cum augmento vel lucro ſibi vel alteri reddenda eorum nomine, ſeu pro ipſis, & alios multos contractus diuerſimode tamquam negotiatores exercent, necnon appetentes & ſectantes lucra turpia, peculium occultant & illicite detinent, in ſuarum periculum animarum: auctoritate Apoſtolica prædicta decernimus omnia præmiſſa (quæ tamen non reſtitutioni ſubiaceant aliorum) nedum poſt obitum, ſed etiam inuita ipſorum monachorum & conuerſorum fore per Antiſtites, Abbates, ſeu alios prælatos eorum proprios, cum conſilio proborum monachorum ſeniorum Eccleſiæ, monaſterij, vel loci cuiuſtibet eorum, eiuſmodi Eccleſiis, monaſteriis, ſeu locis propriis applicanda, & in eorum vtilitatem totaliter conuertenda, vſu (imo potius abuſu) quocumque contrario non obſtante. Quodque ipſi Antiſtites, Abbates ſeu alij prælati proprij, alicui monacho vel cõuerſo talia faciendi licentiam nequeant impartiri. Et quod tam prælati, monachi & conuerſi prædicta committentes, quam alij quicumque Ordinis ſeu Religionis huiuſmodi ſupradicta retinentes, aut ſibi ipſi appropriantes, vel applicationi & conuerſioni huiuſmodi reſiſtentes, vel impedimentum publice aut occulte præſtantes, ſeu præſtari procurantes, vel dictum peculium non reuelantes Antiſtitibus, Abbatibus, ſeu prælatis propriis antedictis, ſint eo ipſo inhabiles ad beneficium, Prioratum, adminiſtrationem, officium, regimen & gubernationem quamlibet in Ordine ſeu Religione huiuſmodi obtinenda. Permittimus tamen, quod cum ipſis monachis & cõuerſis poſſit Antiſtes Abbas, vel alius eorum prælatus proprius diſpenſare ſuper pœnis huiuſmodi, quando ei videbitur expedire: dummodo præmiſſa reuelauerint, & plenè reſtituerint, vt præfertur.

Cap. XVII.

Ne Victualia in pecunia miniſtrentur.

Nempe ſtatuimus & ordinamus, quod iuxta ſuppetentiam facultatum Eccleſiarum Cathedralium ſeu Capitulorum earum ac monaſteriorum, & aliorum locorum eiuſdem Ordinis ſeu Religionis, & ſingularum regionum etiam qualitates per Antiſtites, Abbates, & alios prælatos, & quoſuis alios adminiſtratores vel officia ad hæc deputata vel deputanda tenentes & exercentes, ſufficienter victualia, veſtiaria, omniaque alia neceſſaria monachis miniſtrētur, prouiſo attentius quod pro huiuſmodi victualibus, veſtiariis, aut aliis quibuſlibet eiſdem monachis neceſſariis, pecuniæ ſimul, aut per vices ſeu minutatim nullatenus eis dentur, aut penſio vel redditus quomodolibet aſſignentur: ſed in victualibus, veſtiariis & rebus aliis eis ipſorumque vſui congruentibus, prouideatur eiſdem, quemadmodum fuerit opportunum. Et vbi alius certus terminus ſuper hoc non fuerit ordinatus, ſingulis annis, prima videlicet die menſis Octobris veſtiaria præbeantur. Si qui autem redditus vel penſiones hactenus propter hoc ſeu alias extiterint aſſignati, nullatenus dimittantur eiſdem: ſed ex nunc pro reuocatis ab ipſis totaliter habeantur. Et nihilominus illi qui penſionem redditus aut pecuniam pro prædictis vel eorum, aliquo cuiquam monacho miniſtrare vel aſſignare præſumpſerint, ſi Antiſtites, Abbates vel Priores ſeu ceteri, ſuperiores eiuſdem Ordinis ſeu Religionis non habentes extiterint, infra octo dies tantundem erogare pauperibus teneantur, hoc tamen adhibito moderamine circa idem, quod monachis de ſuorum ſuperiorum licentia extra Cathedrales Eccleſias, monachales, monaſteria, Prioratus, & adminiſtrationes præfatas, in ſcholis vel alibi pro vtilitate Eccleſiarum, monaſteriorum, Prioratuum, & adminiſtrationum huiuſmodi commorantibus, poſſit pro victu & veſtitu (ſicut eorum ſuperioribus videbitur) dari pecunia, non tamen penſio vel redditus aſſignari, ſaluis etiam ſtatuto & ordinatione præſcriptis, de Monachis ad ſtudia generalia tranſmittendis, & de penſionibus eis, ac de decem libris exhibendis dicto monacho, qui infra Eccleſias, monaſteria, & alia loca eiuſdem Ordinis ſeu Religionis monachos dociles inſtruet, prout ſerioſe ſuperius eſt diſtinctum. Ad hæc ſubiungimus, quod illi, qui prædicta miniſtrare tenentur, ad ea, omni excuſatione ceſſante ſufficienter (vt præmittitur) miniſtranda per ſuperiores ſuos, aut in defectu eorum, per Viſitatores vel Præſidentes præfatos irremiſſibiliter compellantur. Nec audiantur ſi dicant ſe priuilegium, ſtatutum, ordinationẽ vel conſuetudinem aliam ſe habere, aut pro ſuis perſonis eorũque ſtatu (iuxta perſonarum vel officiorum decentiam ſuſtinendis) ſe aſſerant indigere, nulla quoque ſuper hoc appellatio, nullaue ſupplicatio eis proſint. Sed ſi tertio moniti per aliquorum dierum competentia interualla, Prælati eorum arbitrio relinquenda, præmiſſis efficaciter parere contempſerint, remoueantur libere à ſuis adminiſtrationibus vel officiis, ipſaque aliis idoneis prædicta complere valentibus committantur. Quod ſi forte redditus officiorum ſeu adminiſtrationum huiuſmodi, ad victum, veſtiarium, ſeu alia neceſſaria monachis miniſtranda non ſufficiant, de communi contributione, vt de penſionibus ſtudentium vt præmiſſum eſt facienda, defectus huiuſmodi ſuppleatur, donec pro aliis per deputandos à nobis redditus ſeu penſiones perpetui fuerint aſſignati, quos per eoſdem deputandos aſſignari volumus eiſdem modis & formis, quibus pro penſionibus dictorum ſtudentium redditus ſeu penſiones perpetuas ordinauimus & ſtatuimus aſſignari. Abbates verò ac Priores & ceteri Superiores (vt præfertur) non habentes qui tenentur adminiſtrare prædicta, à Præſidentibus, aut Viſitatoribus per cenſuram Eccleſiaſticam, modiſque aliis congruentibus ad id omnino cogantur, ipſis, niſi ſuos ſubditos, & Præſidentibus ac Viſitatoribus niſi Abbates, Priores, & alios ſupradictos iuxta modum præfatum effectualiter ad præmiſſa compulerint, in Capitulis Prouincialibus grauiter arguendis, & taliter corrigendis, quod rubor & confuſio de præteritis diligentiam efficiant ad futura.

Cap. XVIII.

Ne ſeculares deputentur ad victum monachis miniſtrandum, nec Monachi alterius monaſterij, aut alterius Ordinis ſeu Religionis.

Ceterum, vt viam ſcandalis præcludamus, prohibemus expreſſe, ne in Eccleſiis vel monaſteriis ſeu locis aliis conuentualibus eiuſdem Ordinis ſeu Religionis, Clerici ſæculares vel laici, ſeu alterius Monaſterij monachi, vel religioſi alterius Religionis, ad victum monachis miniſtrandum de cetero deputentur. Quicquid autem ad victum monachis miniſtrandum in cibo, potu, vel pitantia eiſdem monachis miniſtrãdum exiſtit, ſingulis eorum, die qualibet adminiſtretur ad congruentem menſuram prout erit opus, iuxta Eccleſiarum, monaſteriorum & locorum ipſorum exigentiam facultatum, & quicquid de adminiſtratis ſupererit eleemoſynæ applicẽtur per illum qui ad hoc fuerit deputatus. Nec aliquis alius per ſe vel per alium de refectorio ſeu infirmitorio vel alio loco in quo Monachi comedẽt, aliquid extrahere, vel alibi deferre, ſeu alteri vſui applicare præſumat. Quod ſi fecerit pro qualibet vice per duos dies panis & aquæ ſolummodo pœnitentiæ ſubdatur.

Cap. XIX.

Ne mulieres habitent in loco monachorum.

Inſuper ſtatuimus & ordinamus, quod Antiſtites, Abbates Priores, ac ceteri adminiſtratores in Eccleſiis, vel monaſteriis, ſeu aliis locis eiuſdem Ordinis vel Religionis huiuſmodi, aut infra ſepta Eccleſiarum, monaſteriorum & locorum eorumdem, vel in domibus in quibus Monachi habitant, mulieres tenere (etiamſi matres vel ſorores fuerint) non præſumant, Antiſtites verò, Abbates, Priores, ac ceteri ſuperiores Religionis eiuſdem non habentes, qui contra fecerint, à collatione beneficiorum ſint per tres menſes eo ipſo ſuſpenſi, quibus durantibus ad priorem vel alium maiorem, poſt Antiſtitem, ſeu Abbatem, cum conſenſu Capituli ſeu conuentus vel maioris & ſanioris partis eiuſdem, beneficiorum ipſorum ſit collatio deuoluta. Alij verò Priores & adminiſtratores quicumque fuerint, per ſex menſes à perceptione fructuum beneficiorum quæ obtinuerint ſint ſuſpenſi, quibus durantibus, Antiſtes, Abbas vel alius Prælatus immediatus eorum ſuperior, ponat in eiſdem beneficiis alios monachos adminiſtratores prouidos & diſcretos, ac fructus ex his dictis ſex menſibus obuenientes qui ſupererunt (debitis conſuetis oneribus ſupputatis) conuertantur in vtilitatem Eccleſiæ, monaſterij ſeu loci immediate ſuperioris delinquentium prædictorum. Et nihilominus dicta

dicti Abbates & Priores, & alij non habentes Superiores, per Præſidentes ſeu Viſitatores, ceteri verò per ſuos Superiores, prout culpæ aut delinquentium qualitas exegerit, aliàs puniantur.

Cap. XX.

Ne monachi nutriant vel teneant animalia ſeu perſonas ſæculares in monaſterijs eorum locis, niſi quibus ex officio competit.

Ceterum prohibemus ne aliqui monachi nutriant ſeu teneant equos vel alias euectiones aut ſeruitores, ſeu alias perſonas, vel familiares in Eccleſiis, Monaſteriis ſeu locis aliis Conuentualibus Ordinis ſeu Religionis eiuſdem, niſi eis ratione adminiſtrationum vel officiorum quæ geſſerint id competere dignoſcatur. In infirmitorio tamen pro neceſſitatibus infirmorum coquina Capituli vel conuentus aliiſque officiis, honeſti ſeruitores ſeu famuli ſæculares teneri poterunt neceſſarij, in numero moderato, prout in aliquibus Eccleſiis Cathedralibus vel monaſteriis ſeu locis aliis ipſius Ordinis ſeu Religionis fuerit rationabiliter obſeruatum. Qui ſæculares quanto minus fieri poterit, cum monachis conuerſentur, nec bibant, nec comedant cum eiſdem in Capitulo vel Conuentu. Superiores quoque circa hæc prouideant, quod diligentius obſeruentur, tranſgreſſores eorum arguendo, & prout expediens fuerit puniendo. Prohibemus inſuper ne Superiores, Abbates, Priores, & ceteri quicumque ipſius Ordinis ſeu Religionis, lautis conuiuiis & comeſſationibus occupentur, nec in his ſumptus immoderatos & alios exceſſus faciant, volentes quod à familiarium, ſeruitorum aut ſequentium, & robarum ſeu veſtium multitudine indecenti & exceſſiua, tam infra Eccleſias, monaſteria, Prioratus, adminiſtrationes, & alia loca eorum, quam etiam extra illa, diligenter ſtudeant abſtinere, & honeſtè ac laudabiliter conuerſari. Inhibemus namque, ne aliquis Abbas, vel Prior, ſeu adminiſtrator alius, Religionis eiuſdem Conuentum habens, plures ſæculares perſonas equitantes quam .... Monachos (eo pro vno Monacho computato) ſecum ducere præſumat, niſi guerræ diſcrimen vel perſonarum ſeu rerum periculum timeretur, aut forſitan immineret, fictione & fraude ceſſantibus quibuſcumque. Ceteri verò Conuentum non habentes, ſi duos equitantes ſecum ducant, volumus quod vnus illorum Monachus exiſtat; ſi autem plures ducat equitantes, circa hoc ſeruetur quod ſuperius de Conuentum habentibus eſt expreſſum. Adiicientes quod Abbas, vel Prior, ſeu adminiſtrator, vel monachus quicumque Religionis eiuſdem, domicellum vel domicellos veſtibus virgatis, ſeu partitis, aut curioſis, vel quomodolibet inhoneſtis non induat, vel indutos ſecum teneat, ſiue ducat. Qui autem contrarium fecerit, ſi ſuperiorem Religionis eiuſdem non habuerit, per Præſidentes dictis Capitulis prouincialibus, ſi autem Superiorem huiuſmodi habuerit, per ipſum Superiorem immediatum videlicet puniatur.

Cap. XXI.

De Soluendis cenſibus & redditibus pro alimentis monachorum ſeu Fratrum in terminis conſuetis.

Sane ſtatuimus & ordinamus, quod omnes Abbates, Priores, & adminiſtratores ceteri, & clerici ſæculares & Laïci quicumque, qui cenſus, redditus, penſiones ſeu quæcumque alia ſimilia debent vel debebunt in poſterum, pro alimentis quotidianis, vel pro neceſſariis Eccleſiis Cathedralibus, monaſteriis, Prioratibus, adminiſtrationibus, officiis ſeu locis, Capitulis vel conuentibus, Ordinis ſeu Religionis eiuſdem, ſiue in blado, vino, oleo, piſcibus, pecunia, ſeu rebus aliis quibuſcumque conſiſtant, illa eis ſoluere in terminis conſuetis vel præfixis, ſeu in antea præfigendis, integrè non omittant. Et ſi ea in ipſis terminis vel ſaltem pòſt eos infra quindecim dies non ſoluerint, Priores & adminiſtratores ceteri, Ordinis ſeu Religionis ipſius, totam quantitatem rei debitæ, ac vltra ipſam quartam partem prædictæ quantitatis eiuſdem, loco pœnæ (infra menſem dictos quindecim dies immediatè ſequentem) ſoluere ſint adſtricti. Quas quidem quantitatem & quartam partem appoſitam (vt prædicitur) loco pœnæ, ſi ſoluere contempſerint, infra menſem alium ex tunc primo ſecuturum, à beneficiis quæ obtinuerint, donec prædicta ſoluerint, ſint ipſo facto ſuſpenſi. Et ſi ſuſpenſionem huiuſmodi per alium menſem ex tunc futurum ſuſtinuerint, donec de prædictis integrè ſatisfecerint, ab officio ſint ſuſpenſi. Quod ſi per alium menſem proximè ſequentem ſuſpenſionem huiuſmodi ab officio ſuſtinere præſumpſerint, incurrant excommunicationis ſententiam ipſo facto. Quam ſi per ſex menſes ex tunc ſecuturos pertinaciter tolerauerint, Prioratibus, adminiſtrationibus, & quibuſuis aliis beneficiis quæ obtinuerint, ſint ipſo facto priuati, per illos ad quos eorum collatio, ſeu quæuis alia diſpoſitio pertinuerit, aliis perſonis idoneis liberè committendis, ſeu etiam conferendis. Abbates verò qui infra præfatos quindecim dies prædicta per eos debita non ſoluerint (vt præfertur) totam debitam quantitatem, & vltra illam, loco pœnæ tertiam partem illius quod debuerint, perſoluere teneantur. Et ſi per tres menſes, dictos quindecim dies immediatè ſequentes, quantitatem quam debuerint, ipſamque tertiam partem loco pœnæ non ſoluerint, ſint eiſdem Abbatibus ſtallus chori, & locus Capituli Abbatialia, donec ſuper his integrè ſatisfecerint, penitus interdicta. Quod ſi interdictum huiuſmodi per alios tres menſes proximè ſecuturos ſuſtinere præſumpſerint, ſit ipſis Eccleſiæ interdictus ingreſſus, quouſque ſatisfecerint competenter integrè de principali & tertia parte præfatis. Et nihilominus dicti Abbates, ac omnes & ſinguli ſupradicti, damna & expenſas ac intereſſe, quæ Eccleſiæ, monaſteria, Prioratus, adminiſtrationes, officia & loca huiuſmodi ſuſtinuerint, fecerint, & incurrerint occaſione retardatæ ſolutionis huiuſmodi, vel ob defectum prædictorum, reficere & ſoluere teneantur. Pœnæ autem prædictæ quartæ & tertiæ partium prædictarum in eos vſus conuertantur, in quos principales quantitates fuerant conuertendæ. Sententiæ verò præmiſſæ auctoritate Apoſtolica vbi expediens videbitur in Ordine ſeu Religione huiuſmodi, contra ipſos contemptores valeant publicari, & quoties contumacia non ſoluentium exegerit, aggrauari per ſuperiores, qui locis præfuerint, quorum extiterit ſolutio retardata. Nec in eis valeat remiſſio ſeu gratia cuiuſcumque, nec tempus lapſum, vel per negligentiam non petentium intelligantur remitti, vel poſſit iuri petendi præſcribi. Abſolutio autem dictarum ſententiarum competit Abbatibus prælibatis. Per hæc autem, pœnis aliis ſi quas dicti non ſoluentes iuxta ſtatuta vel ordinationes Sedis Apoſtolicæ aut Ordinis ſeu Religionis eiuſdem, ſeu quouis modo alias exſtiterent incurſuri, non intendimus in aliquo derogari.

Cap. XXII.

De Creatione monachorũ. Ad hoc attende notã traditam à Sex. V. in cõſt. 71. Cum cun. diu ibi notatis.

Ceterum quia multum Ordini ſeu Religioni præfatis hactenus obfuit indiſcreta receptio monachorum: ſtatuimus & ordinamus, vt per illos ad quos in Eccleſiis Cathedralibus, monaſteriis, Prioratibus, decanatibus ſeu aliis locis quibuſcumque ipſius Ordinis ſeu Religionis ſpectat creatio monachorum, deinceps non recipiantur aut induantur in monachos vel conuerſos niſi perſonæ idoneæ, vel de quarum idoneitate veriſimiliter ſpes exiſtat, & tales per quos ibi Deo in diuinis officiis congruè deſeruiri ſeu impendi valeant obſequia opportuna, & quod per eoſdem ad quos (vt præmittitur) creatio ipſa ſpectat, infra Eccleſias, monaſteria, Prioratus, decanatus huiuſmodi ſeu alia conuentualia loca ipſis ſubiecta, & non alibi, cum proborum conſilio, Eccleſiæ, monaſteria, Prioratus, decanatus, aut loci huiuſmodi, cui hi ad quos dicta creatio pertinet præfuerint induantur, nec per eos huiuſmodi creatio, habitus traditio ſeu receptio, niſi perſonis Ordinis ſeu Religionis eiuſdem, de cetero committantur, & quod infra tempus probationis ad loca alia, niſi Conuentualia fuerint, non mittantur. Decernimus quoque, quod cum imminebit huiuſmodi receptio facienda, ſi ad Antiſtites, Abbates, vel Prælatos alios, vna cum Capitulis vel Conuentibus eorumdem, ſeu cum eorumdem conſenſu pertineat, & Capitula, ſeu Conuentus, huiuſmodi, vel eorum maior pars ad eam purè procedere vel receptioni huiuſmodi, pro eorum libito renuant conſentire, Antiſtites, Abbates, ſeu alij Prælati poſt ipſos, eos moneant in virtute obedientiæ vt purè ac ſecundum Deum, & iuxta eorum conſcientiam infra decem dies, huiuſmodi creationi, ſeu receptioni conſenſum præſtare procurent. Quod ſi forte id facere negligant vel recuſent, ad eoſdem Antiſtites, Abbates, vel Prælatos alios creatio, ſeu receptio ipſa liberè deuoluatur, dummodo nil fraudulenter per eos actum fuerit

in

in præmiſſis. Qui quidem Antiſtites, Abbates & Prælati alij, in locis in quibus ſexaginta monachi, vel pauciores fuerint, cum conſilio ſeniorum proborum & diſcretorum ſuorum Capitulorum, vel conuentuum eligendorum per eos, tertiam partem numero facientium, in alijs verò locis in quibus Monachi numerum ſexagenatiũ exceſſerint, cum conſilio ſeniorum, proborum, & diſcretorum ex eis dumtaxat eamdem creationem & receptionem cum Dei timore ac obſeruantia regulæ de perſonis, vt prædicitur, idoneis facere non poſtponant, aliorum contradictione in aliquo non obſtante. Prohibemus inſuper, ne aliquis recipiatur in monachum Ordinis ſeu Religionis eiuſdem, niſi ſtatim induatur habitu monachi, nec literæ ſeu inſtrumenta ſuper futura receptione monachorum aliquibus concedantur, aut promiſſiones ſeu obligationes aliæ inde fiant. Vt autem aduerſus eos, qui tempore probationis elapſo, volunt regularis profeſſionis votum emittere, nullius difficultatis obſtaculum ingeratur, vniuerſis & ſingulis Prælatis, ad quos pertinet ſuos monachos ad huiuſmodi profeſſionem recipere duximus iniungendum, vt omnes illos qui dicto tempore probationis elapſo expreſsè profiteri voluerint, iuxta regularia inſtituta ſine dilatione ac difficultate quibuſlibet, ad huiuſmodi profeſſionem admittant. Quod ſi facere ſine rationabili cauſa recuſauerint, tamdiu ſint ſtallus chori & locus Capituli, Abbatialia, vel prioralia (vbi per Priorem monaſterium gubernatur) interdicta eiſdem, donec præfatos ad profeſſionem receperint antedictã. Et nihilominus id per Viſitatores prouinciali Capitulo referetur, vt per Præſidentes eidem Capitulo debite puniantur, prouiſo attentius, quod in Eccleſiis Cathedralibus, monaſterijs, & alijs locis Ordinis, ſeu Religionis huiuſmodi, non recipiantur plures monachi vel conuerſi, quam tot potuerunt de ipſorum prouentibus congrue ſuſtentari. Licet autem præcipiatur in ſupradicta conſtitutione ſæpe dicti Honorij prædeceſſoris noſtri, vt in nullo monaſterio ad præbendas ex tunc recipiant Abbates vel monachi clericos ſæculares, Nos tamen ſuper hoc expreſſius prouidere volentes, ipſorumque monaſteriorum & aliorum locorum ipſius Ordinis ſeu Religionis indemnitatibus (quæ plerumque contigerunt) propterea præcauere, huiuſmodi præceptum innouamus & etiam approbamus, & adiicientes prohibemus ne in Eccleſiis Cathedralibus, monaſterijs, Prioratibus, conuentualibus, ſiue locis alijs eiuſdem Ordinis ſeu Religionis, Prælati, Priores, ſeu adminiſtratores alij, vel Capitula, ſeu Conuentus eorum, Clericos ſæculares vel laicos (niſi eiſdem Eccleſiis, monaſterijs ſeu locis dederint ſe & ſua) vllo modo recipiant ad præbendas, nec eas aliquibus ad vitam, vel ad tempus vendere, ſeu concedere, vel dare præſumant: volentes quod venditio, conceſſio, ſeu datio (quas deinceps contra præmiſſa fieri contigerit) ſint irritæ & inanes, nec ex venditione, conceſſione, ſeu datione huiuſmodi, eis quibus factæ fuerint ius aliquod acquiratur. Et nihilominus contra hoc dantes, & concedentes, per Superiores ſuos, vel (ſi Superiores eiuſdem Religionis non habuerint) per Præſidentes prouincialibus Capitulis pro eorum arbitrio puniantur.

Cap. XXIII.

De Forma & honeſtate veſtimentorum.

Quamuis autem in conſtitutione Viennenſis Concilij, ſcilicet, Ne in agro, de veſtibus, caputiis, & ſotularibus monachorum, eorumque formis prouide ſit ſtatutum, Nos tamen præmiſſis adiicimus, quod altitudo ſotularium ipſorum tanta ad minus eſſe debeat, vt quatuor digitorum tranſuerſalium de tibia ſuper cauillam, ſpatium comprehendat, quodque nulli monacho eiuſdem Ordinis, ſeu religionis portare caputium etiam fiſſum ſuper humeros ſit licitum quoquo modo, niſi prius ipſius caputij fiſſura & honeſtas alia per Abbatem ſeu Præſidentem alium, vbi præeſt alius, fuerint arbitratæ. Horum namque tranſgreſſores, pœnas eo ipſo incurrant, quæ portantibus ſotulares non corrigiatos & altos, aut caputia non fiſſa, inflictæ noſcuntur per dictam conſtitutionem ipſius Concilij Viennenſis. Adiiciendo quoque interdicimus expreſſe vniuerſis & ſingulis ipſius Ordinis ſeu Religionis monachis, quod nullus eorum de cetero, rodumdellum, elochiam, cucullam manicatam vel tabardatam, ſeu epithogiatam, aut in veſte ſuperiori habitui proxima, manicas ligatas, conſuticias, ſeu quomodolibet botonatas, portare præſumat, ſed quales portare ſtatuit præfata conſtitutio eiuſdem Concilij Viennenſis. Qui vero interdicti huiuſmodi tranſgreſſor extiterit, auferatur ab eo per ſuum Superiorem veſtis ipſa tranſgreſſionis, pauperibus eroganda, & nihilominus tranſgreſſor ipſe per eumdem Superiorem ſic alias debite puniatur, quo ceteri à ſimilibus arceantur. Abbates autem in monaſterijs, & in Cathedralibus Eccleſiis monachalibus, Priores ſeu alij maiores in illis poſt eorum Antiſtites, ac Priores, ſeu alij non habentes Superiores Religionis eiuſdem, ſic formam honeſtam veſtium ac calceamentorum ordinent & diſponant, quod ſit omnibus monachis tam intrinſecus quam extrinſecus vniformis, ipſamque tam Abbates quam Priores, & adminiſtratores, quam ceteri quicumque monachi, Priores videlicet & alij per proprios eorum Abbates, ſeu Prælatos alios, Abbates vero & ceteri Abbates proprios monachos non habentes, per Præſidentes prouincialibus Capitulis, ſeu per quemlibet eorumdem, ac per Viſitatores in ipſis Capitulis deputandis tenere ac ſeruare cogantur. Per præmiſſa vero, vel per ea quæ in dicta conſtitutione Viennenſis Concilij ſtatuuntur, non intendimus quod in religionibus ſiue locis, in quibus Abbates vel alij Prælati locorum ſeu monachi eiuſdem Ordinis ſeu Religionis vti caputiis vel ſotularibus non ſolebant, ipſis vti licitum ſit eiſdem.

Cap. XXIV.

De Licentia exeundi extra Monaſteria, vel alia loca monachis ſine rationabili cauſa non danda & de pœna & de cenſura apoſtatarum.

Statuimus inſuper & etiam ordinamus, quod nullus monachus Ordinis ſeu Religionis eiuſdem, de Eccleſia, Cœnobio, ſeu alio loco conuentuali exire præſumat, niſi petita & obtenta licentia primitus ab eius Superiore, qui eam valeat indulgere, quauis conſuetudine contraria non obſtante. Ipſeque cauſam exitus vel itineris, omni fictione ceſſante, Superiori exponat, dictuſque Superior licentiam huiuſmodi, niſi ex cauſa rationabili, non concedat. Et eis quibus illam conceſſerit, certum ad redeundum terminum præfigat, vt conuenienter poterit breuiorem, ipſoſque ſalubriter exhortetur, à quibus extra Monaſterium habeant abſtinere. Siquis verò monachus contrarium fecerit, teneatur ſatisfactionem illam vel pœnam ſubire, cui ſine licentia de Monaſteriis ſuis ſeu locis exeuntes conſueuerunt, ſeu debent ſubiici, in Ordine, ſeu Religione præfatis. Ad Eccleſias etiam vel Monaſteria, ſeu loca huiuſmodi redeuntes, ad communionem aliorum monachorum ſeu fratrum, donec ſatisfactionem huiuſmodi fecerint, nullatenus admittantur, quæ ſubiicitur eſſe talis. Videlicet quod à porta regulari, parlatorio, ſeu alio loco conſueto per clauſtrum cum magiſtro Nouitiorum, vel alio ad hoc deputato, ad Capitulum veniat in ſtaminea, vel nudus ſecundum quarumdam Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum religioſorum morem, ſemoralia & caligas ſine pedalibus tantum habens, cucullam ſeu ſcapulare, vel floccum in brachiis, ac ferulam in manibus ſuis ferens. Cum quibus ibi prius venia recepta, & ſua recognita culpa, coram omnibus publicè verberetur, Demum verò per Abbatem, vel alium Prælatum principalem ſi ſit ibi, aut Priorem, vel alium poſt Abbatem, ſeu per principalem Prælatum huiuſmodi pœnitentia ſeu pœna leuis, aut grauis culpæ ſibi pro qualitate demeriti imponatur, ſecundum morem cuiuſlibet Eccleſiæ, Monaſterij, ſeu loci laudabiliter obſeruatum, prouiſo attentius quod modum peccati modus correctionis nequaquam excedat. Pœna quoque ſimili puniantur monachi in Prioratibus, ſeu adminiſtrationibus alijs exterioribus deputati, qui de illis redierint ad Eccleſias, vel Monaſteria, ſeu loca conuentualia prædicta, ſine vocatione Antiſtitis, Abbatis, vel alterius Prælati, ſeu ſine licentia eiuſdem à Priore vel adminiſtratore alio loci, in quo, vt præfertur, fuerint deputati, per patentes literas eiſdem dandas, iuſtam cauſam licentiæ huiuſmodi continentes. Nulluſque monachus pernoctaturus extra Eccleſiam, monaſterium, vel alium locum ſuum, permittatur abire ſine cuculla regulari clauſa, necnon breuiario, in quo ſeruitutis ſuæ penſum poſſit exoluere Creatori.

Cap. XXV.

De Monachis ad [illegible]

Ordinamus etiam & volumus, Lateranenſis Concilij de monachis ſingulis per villas vel oppida, & parochiales

 Eccleſias

tendis. & modo conuerſandi in eis.

Eccleſias non ponendis, ſupradictam Clementis prædeceſſoris editam in dicto Concilio Viennenſi conſtitutiones, ne ipſi ſinguli monachi in ſingulis ſibi commiſſis adminiſtrationibus vel Prioratibus habitare præſumant, firmiter obſeruari. Statuimus inſuper quod abſque perſonarum delectu tranſmittantur, cum faciendum fuerit, monachi per Superiores eorum, prout locis congruere nouerint & perſonis, & non prout Priores ſeu adminiſtratores alij eos duxerint eligendos, vel ſibi per Antiſtites, Abbates, aut alios ad quos hoc pertinet, petierint aſſignari. Quod ſi per ignorantiam vel errorem aliqui ad huiuſmodi Prioratus & adminiſtrationes vltra numerum conſtitutum vel conſtituendum miſſi forſan extiterint, Priores ſeu alij adminiſtratores locorum ipſorum eos cum literis ſuis cauſam huiuſmodi exprimentibus, & expenſis conuenientibus ad Superiores remittant eorum. Verum ſi ceſſante cauſa huiuſmodi, Priores ſeu alij adminiſtratores prædicti recuſarint admittere aliquem ad ſe miſſum, vel eis ſufficienter in neceſſarijs prouidere, tamdiu iidem Priores ſeu adminiſtratores, in clauſtro principali Eccleſiæ monaſterij, ſeu loci ad modum clauſtralium ſequendo Capitulum ſeu conuentum reſidentiam facere teneantur, ad gubernationem locorum ſibi commiſſorum per Superiores prædictos, monachis alijs idoneis vno vel pluribus prout Superioribus ipſis videbitur ſubrogatis, donec dicti Priores, ſeu adminiſtratores plene paruerint in præmiſſis, ſaluis nihilominus alijs rationabilibus pœnis ſtatutis & conſuetudinibus tales vel alios inobedientes in quibuſcumque Monaſterijs, vel locis ipſius Ordinis, vel Religionis hactenus obſeruatis. Monachi autem in Prioratibus, ſeu adminiſtrationibus, cum dictis Prioribus, ſeu adminiſtratoribus commorantes, in Eccleſia horis congruis, & locis cum dictis Prioribus, ſeu adminiſtratoribus ſimul ſint, & canonicas horas dicant. Et in miſſis celebrandis ſuas hebdomadas ordinatè ac tractim, non ſincopando, humiliter & deuotè, & horis competentibus, & cum nota vbi fuerint tres, vel quatuor ſeu plures facere teneantur, & in talibus locis vbi tres ſint aut ſupra, vna per eos miſſa ad minus cum nota die qualibet celebretur. In vnaquaque domo communi regulariter iaceant, camerulis, & cellulis eis penitus interdictis. In domo inſuper vna Prior, & Monachi veſcantur, niſi infirmitas aut alia euidens ratio aliud interdum ſuaſerit faciendum. In veſtitu, lectiſternijs & tonſura à communi Eccleſiæ, Monaſterij, ſeu loci cuiuscumque alterius Superioris eorumdem inſtitutione, vel debita obſeruantia non recedant. Monachi quoque ſuo Priori, vel adminiſtratori iuxta ordinationem Antiſtitis, Abbatis, vel Superioris alterius obediant humiliter, & deuotè. Prior autem vel adminiſtrator ipſos tractet fraterna in Domino caritate, nec ipſi Priores, ſeu adminiſtratores monachos, vel eorum ſocios extra Prioratus, vel adminiſtrationes mutari faciant, vel permittant, aut à ſe remittere valeant abſque Superiorum ſuorum licentia, niſi ad ipſos Superiores, vel Eccleſias, Monaſteria, ſeu alia loca principalia, ex cauſa legitima, & cum eorum Priorum, ſeu adminiſtratorum patentibus literis, & prout ſuperius eſt expreſſum. Proniſo diligentius quod dicti Priores, vel adminiſtratores ſoli non remaneant in eiſdem Prioratibus, vel adminiſtrationibus. Imo ad reſidendum ibi continue compellant monachos antedictos, & ſi eis obedire noluerint, ſuperioribus notificent indilate. Idemque faciant quando mori, vel fugitiuos fieri continget monachos prælibatos, diem mortis eorum in ſuis literis exprimendo, vt in Eccleſiis, Monaſterijs, ſeu locis alijs principalibus pro anima monachi defuncti fiant ſuffragia conſueta, ac diem etiam fugæ ſeu receſſus eorum, vt fugitiuos valeant reuocare, ſeu loco ipſorum alios ſubrogare. Quod ſi dum primo id ſciuerint, ſuperioribus præfatis ſignificare diſtulerint, ipſi Priores, vel adminiſtratores duplum illorum quæ monachus, ſi fuiſſet ibidem, expendiſſet pro pitantia Capituli Eccleſiæ, vel conuentus Monaſterij, ſeu loci alterius principalis ſoluere teneantur. Certos autem limites à Priore, vel adminiſtratore prædictis præfixos ipſi Monachi habeant, quos etiam cauſa deductionis, ſeu recreationis, vel aliàs tranſgredi eis non liceat, ſine Prioris, vel adminiſtratoris licentia ſpeciali. Soli quoque numquam incedant, ſed ſemper cum alio Monacho, vel alia honeſta perſona. In villa vero, in qua fuerint Prioratus, vel adminiſtrationes huiuſmodi, comedere, ſeu bibere, vel domos ingredi non præſumant, niſi cum honeſtis perſonis, & hoc de ſui Prioris, vel adminiſtratoris licentia ſpeciali. Qui autem præmiſſa minimè obſeruauerint, regulari ſubiaceant diſciplinæ. Vt autem hæc efficacius obſeruentur, Antiſtites, Abbates, & Superiores, necnon alij qui ad viſitandum per eos fuerint deputati, cum Prioratus, & adminiſtrationes huiuſmodi viſitabunt, circa illa ſeruanda, & non ſeruata etiam corrigenda, curam adhibeant diligentem.

CAP. XXVI.

De eſu & abſtinentia carnium & de dormitorio modoque cubandi.

Verum quia ad ſalutis profectum tenditur, ſi moderationis ſobrietas, & modeſtia obſeruentur, volentes ea quæ circa eſum, & abſtinentiam carnium beati Benedicti regularis inſtitutio tradidit, & in conſtitutione piæ memoriæ Innocentij Papæ III. prædeceſſoris noſtri ſunt ſtatuta firmiter obſeruari, Statuimus & ordinamus quod per totum annum Feria Quarta, & die Sabbati, & à prima Dominica de Aduentu vſque ad diem Natalis Domini, & à Dominica Septuageſimæ vſque ad diem Paſchæ omnes regulares eiuſdem Ordinis, ſeu Religionis ab eſu carnium vbique abſtineāt, niſi neceſſitas infirmitatis non fictæ, per Abbatem, vel alium Prælatum propriū fortè ſuaderet cum aliquo diſpenſandum. Diebus autem quibus monachi in infirmitorio carnes edent, ſic prouideatur omnino quod in refectorio remaneat ad minus medietas monachorum Capituli, vel Conuentus, & idem fiat vbi Abbas ſeu alius Prælatus principalis, aliquos ad domum ſeu ad cameram ſuam vocabit ad melius, & plenius exhibendum. Quotiens verò plures ſimul carnes in infirmitorio comedent, verſus & oratio in principio menſæ, ac poſt refectionem hymnus, & verſus dicatur, & continuum diſcumbendo ſilentium obſeruetur. Ibique legatur ſicut in refectorio cōtinuè aliquid quod ædificet audientes, nullaque perſona ſæcularis ad comedendum inibi aliquatenus inuitetur, Caueant autem Abbates, & alij Prælati aliorum locorum ipſius Ordinis ſeu Religionis, ne ſæculares perſonas ad eorum menſis conuocent, quarum occaſione ipſi, vel Ordo, ſeu Religio huiuſmodi denigrari valeant vel notari, Omnes inſuper Monachi, vel, ſi multitudo non ſit eorum, ſaltem quando plures ex ipſis commodè poterunt, in vna domo dormiant, & iaceant iuxta regularia, & Canonica inſtituta, non per ſeparatas cameras, vel per cellas, exceptis his quibus in cameris, vel cellis infirmitorij permittetur propter ſenectutem, vel inualetudines corporales, vel ex alijs rationalibus cauſis, iuxta diſpoſitionē Abbatis ſeu alterius eorum Prælati, vel niſi propter adminiſtrationes, ſeu officia ſuper hæc aliqui excuſentur. Veſtiti autem iaceant Abbates, Priores, adminiſtratores, & monachi vniuerſi, tam intra, quam vbicumque extra Monaſterium conſtituti, lineiſque camiſiis, cum ſint eis expreſſe prohibitæ, non vtantur. Trangreſſores vero præmiſſorum, ſi Abbates, ſeu alij Prælati, Abbates proprios non habētes fuerint, per Præſidentes, vel Viſitatores prouincialis Capituli, ceteri verò per ſuos Superiores, prout culpæ, ac delinquentium qualitas exegerit, debite puniantur. Ceterū quia cellæ in dormitorijs inhoneſtates inducunt, ſtatuimus, & ordinamus, quod in ipſis dormitorijs cellæ de cetero nullæ fiant: & iam factæ nullatenus dimittantur: ſed per Antiſtites in Cathedralibus Eccleſiis monachalibus, & per Abbates, vel alios Prælatos principales in Monaſterijs, ac Prioratibus & locis alijs, per illos qui eis præfuerint infra quatuor menſes à tempore quo ſtatutum, ſeu ordinatio huiuſmodi ad eos peruenerit, eiſque negligentibus ſeu non valentibus, per Viſitatores in prima viſitatione quam impendent, auctoritate Apoſtolica deſtruantur, & quod ſuper his reſiſtentes eiſdem, vel impedimentum aliquod præſtantes, ſeu præſtari procurātes, & ad hoc dantes auxilium, conſilium, vel fauorem, publicè, vel occultè, excommunicationis incurrant ſententiam ipſo facto, à qua nequeant niſi per prædictos Viſitatores abſolui, quos ipſi Viſitatores ad hoc per alia iuris & ipſius Ordinis, ſeu Religionis remedia valeant auctoritate Apoſtolica coarctare. Ipſi etiam viſitatores quod ſuper his inuenerint, vel fecerint referant plene, ac fideliter in ſubſequenti

quenti cuiuſlibet prouinciæ, in quam Viſitatores deputati extiterint, Capitulo prouinciali. Pro ſtudentibus tamen prouideatur iuxta dormitorium de cellis, in quibus ipſi ſtudere valeant, non iacere.

Cap. XXVII.

De Miſſarum celebratione, & communione non Sacerdotum.

Monemus inſuper vniuerſos Priores, adminiſtratores, & Monachos ipſius Ordinis ſeu Religionis in Sacerdotio conſtitutos, intra Eccleſias, Monaſteria, & alia loca eorum conuentualia reſidentes, vt eorum quilibet bis vel ter, qui verò in Prioratibus, vel aliis locis non conuentualibus, aut in ſcholis, ſiue alibi fuerint, etſi non frequétius ſaltem ſemel in ſeptimana, ſalua honeſtate & debita deuotione Miſſas ſtudeát celebrare. Et nihilominus qui locis conuentualibus præſidebunt, in feſtis ſolemnibus, Miſſas maiores conuentuales celebrent in eiſdem. Alij vero non Sacerdotes, etſi non ſæpiùs, ſaltem ſingulis ſeptimanis confiteantur, & ſingulis menſibus iuxta conſtitutionem ſæpe dicti Clementis prædeceſſoris editam in præfato concilio Viennenſi ad communionem accedant. Illi videlicet qui infra Eccleſias, Monaſteria, ſeu alia loca conuentualia erunt, in altari maiori, qui vero extra illa fuerint, vbi magis viſum fuerit honeſtum eiſdem, niſi abſtineant ex cauſa rationabili, & de licentia Superioris, aut Confeſſorum ſuorum. Quod ſi negligenter omiſerint, per eoſdem Superiores ſuos grauiter arguantur, & nihilominus debite puniantur. Per hæc autem ſtatutis, vel conſuetudinibus Eccleſiarum, Monaſteriorum, ſeu locorum prædictorum, in quibus obſeruatur, vt confiteri, vel celebrari ſeu communicare frequentius habeant, non intendimus in aliquo derogare. Abbates inſuper, ac Priores & ceteri non habentes Superiores eiuſdem, Religionis, qui eo amplius debent forma vitæ pollere quo magis ſtatus præfulgent honore, die qualibet, rationabili cauſa ceſſante, Miſſam celebrent vel audiant, & in ſolemnibus feſtis in ſuis Monaſteriis, ſiue locis Miſſas ſolemnes ſtudeant celebrare. Quamuis autem ſatis ſit tam in regula beati Benedicti, quam in iure prouiſum, quomodo in Eccleſiis, Monaſteriis, & locis aliis conuentualibus ſupradictis, Monachi conuenire debeant ad diuina officia, diurna videlicet, & nocturna, atque pſallere in eiſdem, quia tamen hæc negligenter omittunt interdum, volumus, & etiam ordinamus, vt in eiſdem Eccleſiis, Monaſteriis ſiue locis, cum grauitate ac modeſtia humiliter, & deuote horis debitis ad diuina officia vniuerſi & ſinguli Monachi debeant conuenire, ipſaſque cum deuotione ſincera tractim, diſtinctè, conuenienter, & debite celebrent, non tranſcurrendo, aut ſincopando, & quoad alia, quæ his impedimentum afferrent, ſeruando ſilentium, quinimo ad diuina ipſa intentis præcordiis attendendo. Tranſgreſſores vero præmiſſorum debitæ ſubiaceant diſciplinæ. Ceterum qui ad chorum, vel ad Eccleſiam accedere nequiuerint, prædicationi, lectioni, ſtudio, ſeu adminiſtrationibus, vel officiis ſuis, aut piis ſiue licitis operibus, de licentia illius ad quem eam dare pertinuerit occupati, in loco alio congruo, & honeſto debitis horis iuxta poſſibilitatem plures ſimul conueniant, & debite dicant diuinum officium, & quotidianum penſum exoluant debitæ ſeruitutis.

Cap. XXVIII.

De Cuſtodia ornamentorum Eccleſiæ, & prouiſione librorum.

Sane vniuerſis & ſingulis Antiſtitibus, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Præpoſitis, Sacriſtis, & adminiſtratoribus aliis, quibus hoc competit, in virtute obedientiæ diſtrictè iniungimus, vt Eccleſias, Oratoria, Altaria, Vaſa, Corporalia, Veſtimenta, & alia ornamenta Eccleſiaſtica, munda & nitida conſeruent, & faciant ab aliis conſeruari, quodque de Breuiariis, Miſſalibus, aliiſque libris & veſtimentis ac ornamentis quibuſlibet neceſſariis, omnino prouideant ſeu faciant prouideri.

Cap. XXIX.

De Decanis, & Præpoſitis, aliiſque ad Sacerdotium promouendis.

Inſuper, cum caueatur in ſupradicta conſtitutione dicti Clementis prædeceſſoris, edita in eodem Concilio Viennenſi, quod Prioratus conuentuales alicui, niſi vigeſimúquintum annum attigerit conferri nequeát vel committi, & quod qui tales Prioratus habuerint, infra annum computandum à tépore collationis ſeu commiſſionis ſibi factæ de illis, & poſſeſſionis eorum adeptæ, ſe faciant ad Sacerdotium promoueri, quod ſi, ceſſante rationabili cauſa, non fecerint, eo ipſo dictis Prioratibus ſint priuati. Nos pari ratione inducti, quod ſuper his in prænominata conſtitutione cautum exiſtit, ad Decanos, Præpoſitos, & quoſcumque alios Præſidentes locis conuentualibus Ordinis ſeu Religionis eiuſdem duximus extendendū, & hoc idem ſtatuimus & decernimus extiſtere ſimiliter obſeruandum in aſſumendis ad officia, ſeu adminiſtrationes clauſtrales, quæ beneficia cenſebuntur ipſius Ordinis ſeu Religionis, etiamſi officia ſeu adminiſtrationes huiuſmodi curam non habeant animarum, Et quod de Prioratibus non conuentualibus curam animarum habentibus, etſi cura ipſa per ſæculares presbyteros habeat exerceri, & aſſumptis ad eos ad Sacerdotium promouendis ac eorumdem ætate, in dicta conſtitutione cauetur. In Decanatibus, Præpoſituris & aliis quibuſcumque adminiſtrationibus non Conuentualibus ſimilem curam habentibus, Ordinis ſeu Religionis huiuſmodi, & in aſſumendis ad eos idem per omnia volumus obſeruari.

Cap. XXX.

De inſtituendo Priore clauſtrali.

Sane cum Prior clauſtralis eſſe debeat potens in opere ac ſermone, Volumus, & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, vt inſtituatur ipſe Prior prouidus & diſcretus, prout in Congregatione Cathedralis Eccleſiæ vel Monaſterij, ſeu alterius loci eiuſdem Ordinis ſeu Religionis aptior poterit inueniri, ſitque talis qui continuè in Capitulo ſeu conuentu reſideat, clauſtrique curam & regimen exercere aſſiduè teneatur.

Cap. XXXI.

De Monachis obtinentibus beneficia in monaſteriis alienis.

Attendentes præterea fore quamplurimos monachos ipſius Ordinis ſeu Religionis, qui licet in, vel ſub alienis Eccleſiis vel Monaſteriis, quorum vnum ab alio non dependet, ex diſpenſatione ſupradictæ Sedis, beneficia ſint adepti, remanent tamen in primis Eccleſiis, ſeu Monaſteriis monachi, nec ad Eccleſias ſeu Monaſteria, in vel ſub quibus beneficia obtinent, ſunt tranſlati, propter quæ diuerſa iuri, & rationi repugnantia ſubſequuntur, Nos in hac parte opportune prouidere volentes, auctoritate Apoſtolica ſtatuimus & etiam ordinamus, quod quiuis ex monachis ſupradictis infra menſem poſt publicationem præſentis Conſtitutionis in ſuo prouinciali Capitulo faciendam, dictarum Eccleſiarum ſeu Monaſteriorum alterum eligere teneatur. Quod ſi ſecundum elegerit, in quo vel ſub quo beneficiatus extiterit, ſtatim eo ipſo eius verus monachus cenſeatur & eſſe deſinat in priori, niſi forſan in huiuſmodi Eccleſia vel Monaſterio ſic electo, certus eſſet monachorum numerus, & de ipſo aliquis non deeſſet. Quo caſu tranſlationem ad Eccleſiam vel Monaſterium ſic electum differri volumus, donec aliquis de numero prædicto defuerit, & tunc in eius locum eadem auctoritate eo ipſo nouerit ſe tranſlatum. Quod ſi ſecundam Eccleſiam vel Monaſterium omnino elegerit, vt præfertur, Prioratu, adminiſtratione, officio, ſeu beneficio huiuſmodi, eo ipſo nouerit ſe priuatum, & in priori Eccleſia vel Monaſterio remaneat monachus ſicut prius, diſpenſatione prędicta contra præſens ſtatutum in nullo ſibi penitus ſuffragante. Volentes nihilominus, quod de Prioratu, adminiſtratione, officio, ſeu beneficio huiuſmodi, per eos ad quos aliàs eorum collatio, conceſſio, ſeu quæuis diſpoſitio pertinet, non obſtante contradictione cuiuſpiam, libere diſponatur, eos nihilominus qui contra Conſtitutionem præſentem huiuſmodi Prioratus, adminiſtrationes, officia, ſeu beneficia in alienis Eccleſiis ſeu monaſteriis retinere præſumpſerint, pœnis conſtitutionis Bonifacianæ, Cum ſingula Capitula, volumus ſubiacere. Et nihilominus per ſuperiores eorum grauiter decernimus puniendos.

Cap. XXXII.

De Obtinentibus beneficia ex collatione Apoſtolica, quod ſicut alii ſint ſubditi.

Rurſum declaramus quod omnes Monachi beneficia obtinentes in Ordine ſeu Religione huiuſmodi, ex collatione, prouiſione, vel ordinatione Sedis Apoſtolicæ, aut Legatorum, executorum, vel prouiſorum eiuſdem, ſeu per ipſius Sedis vel per prædictorum literas, & qui ea obtinuerint in futurum, teneantur obedire Superioribus ſuis eiuſdem Religionis, eorumque ſubeſſe correctionibus, ordinationibus, punitionibus & ſtatutis, & Prioratibus, adminiſtrationibus, officiis ſeu quibuſcumque beneficiis, quæ obtinent, vt præfertur, & obtinuerint in

in futurum, ex cauſis rationabilibus priuari valeant, & ab illis etiam amoueri, ac ſi per Superiores ſuos de ſuis beneficiis eis foret prouiſum.

Cap. XXXIII.

Quod antiquus Monachorum numerus teneatur in beneficiis eorundem: procurationes ſoluantur.

Ceterum cupientes cultum diuini nominis non minui, ſed potius augeri, ſitque rationabile, vt quicumque beneficia regularia obtinent, onera debita & conſueta ſupportent, Statuimus & ordinamus, quod in monaſteriis, Prioratibus, & aliis beneficiis Monacalibus, perſonis quibuſlibet extra Ordinem ſeu religionem huiuſmodi, cuiuſcumque ſint dignitatis, gradus, ſeu præeminentiæ, collatis, vel commendatis, ſeu de cetero commendandis vel conferendis, tot Monachi teneantur quot in eis tenebantur, cum per Monachos, Monaſteria, Prioratus, & beneficia huiuſmodi regebantur. Et quod nihilominus Monacho in eiſdem Monaſteriis, Prioratibus, & beneficiis committatur id quod ſupra, vel circa alios Monachos inibi reſidentes haberet exercere adminiſtrator Monachus, ſi præeſſet eiſdem, quantum ad ea quæ pertinent ad regulam ſeu diſciplinam vel obſeruantiam regularem, & quod quilibet huiuſmodi Monaſteria, Prioratus, & beneficia quomodolibet obtinentes ad Procuratores, & alia quælibet onera imminentia perſoluenda, reddenda, & ſupportanda auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, & alias, ſic per omnia compelli valeat per Capitulorum prouincialium Præſidentes, ſicut per Superiores poſſent & deberent compelli Monachi, ſi præeſſent Monaſteriis, Prioratibus, & beneficiis memoratis, niſi fuerint Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, quos non decet talium compulſionibus ſubiacere.

Cap. XXXIV.

De Collapſis Monaſteriis in religione.

Statuimus quoque & ordinamus, quod ſi aliquod Monaſterium ipſius Ordinis ſeu Religionis, lapſum in religione vel regulari obſeruantia patiatur, qui per Abbatem ſeu alium adminiſtratorem vel Monachos eiuſdem Monaſterij veriſimiliter reparari non poſſit, per Præſidentes prouinciali Capitulo, vel quemlibet eorumdem ad requiſitionem ſeu relationem Viſitatorum, prout eidem Capitulo ſuper hoc cõſulẽdo videbitur expedire, vel ſine conſultatione huiuſmodi, ſi ex dilatione conſulendi dictum Capitulum periculum immineret, auctoritate Apoſtolica aſſumantur de alio Monaſterio, in cultu eiuſdem Religionis vigente, Monachi idonei, & ad dictum Monaſterium lapſum patiens tranſmittantur, inibi quamdiu expediens fuerit moraturi, per quos lapſus huiuſmodi reparetur. Illi autem Monachi ob quorum culpam alij tranſmittantur ad locum ſeu Monaſterium ſic collapſum, in dicto Monaſterio, de quo alij, vt præfertur, aſſumpti fuerint, vel in diuerſis aliis Monaſteriis Religione vigentibus, vbi eorum conditio valeat reformari, per Præſidentes eoſdem, prout expedientius fuerit, eadem auctoritate Apoſtolica collocentur.

Cap. XXXV.

De Collapſis Monaſteriis in facultatibus.

Statuimus inſuper, & ordinamus, vt ſi alicuius Monaſterij ſeu loci eiuſdem Ordinis ſeu Religionis repentinus aut nouus in facultatibus ſuis lapſus, vel aliquorum ipſius Monachorum exceſſus, Monachos ſic excedentes aut alios ad Monaſteria mitti exegerit aliena, Præſidentes præfati & eorum quilibet, ad requiſitionem ſeu relationem præfatorum Viſitatorum, vbi prouinciali Capitulo prius videbitur, & dilatio conſulendi præfatum Capitulum periculum non induceret, alioquin ſine conſultatione dicti Capituli huiuſmodi Monachorũ, auctoritate prædicta faciant ad tempus, de quo eis videbitur, miſſionem ad receptionem ipſorum. Abbates & alios Prælatos principales ipſius Ordinis ſeu Religionis, qui eos aliter recipere fortè noluerint compellentes. Niſi fuerit talis huiuſmodi miſſorum conditio, quod ſine graui ſcandalo in Monaſteriis, ſeu locis aliis ad quæ miſſi fuerint, admitti vel tolerari non poſſint, vel niſi alias euidens & incalumniabilis ratio, ipſos Abbates vel Prælatos ad receptionem talium ſuaſerit non exiſtere compellendos. Quo caſu ad alia Monaſteria vel loca modo ſimili tranſmittantur, contraria ſuper his conſuetudine non obſtante, & manente nihilominus illa conſuetudine, quam ſuper libera miſſione & receptione Monachorum huiuſmodi, alia Monaſteria ſiue loca inter ſe hactenus habuiſſe noſcũtur, aut Eccleſias Cathedrales, Monachales quantum ad miſſionem & receptionem Monachorum eorum, ſub ſtatuto & ordinatione præſentibus incluſas fore intelligimus & iubemus.

Cap. XXXVI.

De Mendicantibus ad ipſum Ordinẽ aſſerentibus ſe trãſlatos.

Plerumque ſiquidem contingit, quod nonnulli profeſſores Ordinum mendicantium extiterint, de ſuorum Superiorum qui tunc erant, vel Apoſtolica licentia quam ſe habere prætendunt, ſe ad Ordinem ſeu Religionem huiuſmodi tranſtulerint, qui aſſerunt quod ex diſpenſatione dictæ Sedis poſſint vocem aut locum in Capitulo habere, ac Prioratus, adminiſtrationes, ſeu officia Monachalia licite obtinere. Nos igitur prouidere volẽtes, quod vnde veritatis claritas pateat in præmiſſis, vniuerſis & ſingulis Antiſtitibus dictarum Eccleſiarum, necnon Abbatibus, & Prioribus, aliiſque loca conuentualia ipſius Ordinis vel Religionis obtinentibus, à quibus prædicti tranſlati eſſe noſcuntur. Mandamus vt auctoritate Apoſtolica tales compellant, quod licentiam & diſpenſationem huiuſmodi legitimas, ſi quas habent, necnon titulum Prioratuum, adminiſtrationum, ſeu officiorum, ſi qua obtinent, omnino exhibere procurent infra certum tempus, Antiſtitum vel Abbatum, aliorumque prædictorum arbitrio rationabiliter moderandum. Quod ſi non fecerint, vel ſufficientem licentiam & diſpenſationes præfatas non habuerint, prædicti Antiſtites, Abbates, & alij, non differant ipſos, prout iuſtum fuerit, ab Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus, adminiſtrationibus ſeu officiis huiuſmodi amouere, eoſque à voce & loco Capituli repellere, aliaſque debite procedere contra eos.

Cap. XXXVII.

De Delatoribus Monachis cõtra ſuos Superiores.

Porro quia nonnulli Monachi contra Prælatos vel Superiores ſuos multa frequenter proponunt, non vt omnia probent, quia nec poſſent, ſed vt diffament de omnibus, & probatis forſan illorum aliquibus, finem conſequantur optatum, Statuimus & etiam ordinamus, quod nullus omnino Monachus contra ſuum Prælatum vel Superiorem ſuper crimine vel criminibus deinceps quomodolibet audiatur, niſi ſe prius obligauerit ad pœnam congruam, ſi defecerit in probatione propoſitorum, vel alicuius ex eis irremiſſibiliter ſubeundam. Volumus tamen, quod Prælatus vel alius, ſi de criminibus legitime conuincatur, iudicium non effugiat debitæ vltionis.

Cap. XXXVIII.

De Conſpirationibus.

Ceterum quia pro eo quod conſpiratores & coniuratores illiciti, Ordinis & Religionis eiuſdem, interdum vt expediebat puniri hactenus non fuerunt, multa mala & ſcandala in eiſdem Ordine ſeu Religione ſunt ſecuta, Statuimus & ordinamus, quod ipſi conſpiratores & coniuratores, cum de conſpiratione & coniuratione huiuſmodi legitime conuicti fuerint, vel confeſſi, præter alias pœnas talibus à iure, vel alias quouis modo inflictas, ſint Prioratibus, adminiſtrationibus, & beneficiis quibuſlibet quæ obtinuerint eo ipſo priuati. Si vero ſimplices clauſtrales fuerint, eo ipſo reddantur inhabiles ad Prioratus, adminiſtrationes, ſeu quæuis alia beneficia Eccleſiaſtica quomodolibet obtinenda. Contra conſpiratores autem & coniuratores occultos, ſeu non conuictos, vel non confeſſos, vt præfertur, per Superiorem aut Viſitatores etiam pœnæ aliæ prout expedire videbitur, generaliter ſtatuantur. Statuta namque, & ordinationes ſupraſcripta, necnon cuncta & ſingula in illis expreſſa, quẽadmodum deſignatur, modificatur & perſtringitur in eiſdem, vbique terrarum & locorum infra, & per Ordinem ſeu Religionem huiuſmodi, eadem auctoritate volumus perpetuis futuris temporibus firmiter obſeruari. Non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis, indulgentiis, exemptionibus vel literis quibuſuis Ordinibus, Religionibus, Eccleſiis cathedralis, Monaſteriis, ſeu aliis locis ſub quacumque forma vel expreſſione verborum ab Apoſtolica Sede conceſſis. Necnon quibuſlibet ſtatutis & conſuetudinibus Ordinum, Religionum, Eccleſiarum cathedralium, Monaſteriorum & aliorum locorum eiuſdem Ordinis ſeu Religionis Monachorum nigrorum Pariſienſium & aliorum ſtudiorum quorumcumque contrariis, iuramentis, confirmationibus Apoſtolicis, aut quibuſuis firmitatibus aliis roboratis, necnõ quibuſlibet

priui

priuilegiis, vel indulgentiis & literis Apoſtolicis, generalibus & ſpecialibus contrariis, Eccleſiis, Monaſteriis, locis, & ſtudiis quibuſcumque, ſiue vniuerſitatibus Magiſtrorum vel ſcholarium eorumdem, ſeu perſonis Eccleſiaſticis, ſæcularibus, & regularibus, exemptis, cuiuſcumque ſint vel fuerint præeminentiæ, dignitatis, conditionis, aut ſtatus, ſub quibuſuis formis vel expreſſionibus verborum, vt prætangitur, à dicta Sede conceſſis, & ordinationibus ad eis, vel pro ipſis factis, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus huiuſmodi ſtatutorum & ordinationum, omniumque aliarum & ſingularum contentarum in eiſdem præſentibus impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus plenam & expreſſam oporteat in illis vel in aliis noſtris literis fieri mentionem, ſeu ſi aliquibus à præfata Sede indultum exiſtat communiter vel diuiſim, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Cap. XXXIX.

De Publicatione ordinationũ. & ſtatutorũ præmiſſorum. Poſtremo volumus & mandamus, vt ordinationes & ſtatuta noſtra huiuſmodi, & omnia alia & ſingula ſuprascripta (per quæ aliis iuris ſolemnitatibus non intendimus in aliquo derogare) in ſingulis Eccleſiis cathedralibus, ac Monaſteriis & locis aliis conuentualibus ipſius Ordinis ſeu Religionis ſub ſcriptura authentica perpetuo habeantur, & fideliter conſeruentur, & quod in ſingulis prouincialibus Capitulis quarumlibet Prouinciarum ſuperius diſtinctarum, & nihilominus bis quolibet anno in antea in ſingulis Eccleſiis, Monaſteriis, & aliis locis Conuentualibus ſupradictis integrè, & attentè legantur & etiam auſcultentur.

Sanctio pœnalis in contradictores. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatutorum, ordinationum, voluntatum, conſtitutionum, deputationis, inhibitionum, declarationum, prouiſionis, prohibitionis, conceſſionis, innouationis, approbationis, monitionis, extenſionis, & mandatorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. P. A. 2. die 20. Iun. Datum Auenione xij. Kalend. Iulij Pont. noſtri anno ſecundo.

IV. Conſtitutio totius Ordinis Canonicorum Regularium Ordinis S. Auguſtini.

Sanctio iſta eſt quaſi in omnibus immutata, vt patet ex Bulla 7. Mart. V. Solicitudinis, & Sixt. IV. conſt. 10: Dum ad vniuerſos, & alijs Bullis indicatis ſupr. in conſt. 2. Paſchal. II. Quanto vbi de materia huius Congregationis plene notaui.

Edita A. D. 1339. *BENEDICTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. AD decorem Eccleſiæ ſponſæ Dei, & ſanctarum religionum fundatarum in ea, quæ licèt diuerſis distinctæ ſint gradibus, in vnius tamen veræ fidei propoſitum conueniunt, eamdem Eccleſiam venuſtant variis floribus meritorum, pro iniunctæ nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officio ſummis vigiliis, & indefeſſis ſtudiis intendentes, ad ea quæ pro diuini nominis laude, religionum ipſarum ſtatum puritatem, honeſtatem morum, regularis obſeruantiæ diſciplinam, & ſacrarum peritiam ſcripturarum reſpiciunt, labores noſtros libenter impendimus, & opportunæ ſolicitudinis diligentiam adhibemus. Ideoque inter religiones alias in agro eiuſdem plantatas Eccleſiæ, ad religionem Canonicorum Regularium Ordinis Sancti Auguſtini, ad Chriſti glorioſis Diſcipulis in primitiua *In primitiua Eccleſia hæc religio ortum habuit.* Eccleſia ſacris inſtitutionibus ſtabilitam, gerentes præcipuæ caritatis affectum, ac nolentes, quæ in eadem religione reformanda cognouimus, abſque reformationis remedio præterire, omnia quæ in religione prædicta tam à prima ipſius inſtitutione, quam à ſacris Canonibus ſunt ſalubriter inſtituta, omnino immota in ſua firmitate manere cenſentes, nonnulla quæ experientia deeſſe probauit, & ſupplenda dictæ religionis vtilitas, quinimo neceſſitas perſuadet, ſtatuenda prouidimus, in ea perpetuis futuris temporibus obſeruanda. *Cur ab iſto Pontif. infrà dicenda ſtatuta ſupplentur.*

§. 1. Statuimus igitur, vt quando in Eccleſia Cathedrali, Monaſterio ſeu loco alio Religionis eiuſdem, canonicorum creatio fuerit facienda, nullus recipiatur vel induatur in Canonicum, niſi perſona idonea vel de cuius idoneitate ſpes veriſimilis habeatur, & talis quæ inibi in diuinis, vel aliis, Deo poſſit & velit debitè impendere obſequia opportuna, eo quod huiuſmodi creatio, & habitus traditio fiant publicè, infrà Eccleſiam Monaſterij, ſeu alium locum conuentualem religionis eiuſdem, niſi cauſa rationabilis eas alibi fieri ſuaderet, nulliſque promiſſionibus ſeu obligationibus cum iuramento vel ſine, cuiquam faciendis. Quod ſi ſecus actum fuerit, eo ipſo irritum habeatur, quodque huiuſmodi creatio ſeu habitus traditio, non niſi perſonæ, ſeu perſonis Religionis eiuſdem, quæ tunc etiam in Eccleſia, loco, ſeu monaſterio prædictis fieri debeat aliquatenus committatur. *Canonicorum recipiendorũ forma.*

§. 2. Ij vero, qui creati fuerint in Canonicos, infra probationis tempus, in loco in quo ſaltem ſeptem Canonici reſideant, neceſſario habeant reſidere, eiſque idoneus & fidelis deputetur inſtructor, qui eos inſtruere valeat in diuinis officiis, & obſeruantia regulari. *Probationis modus & locus.*

§. 3. Ceterum ſi Canonicorum creatio fuerit facienda, eaque pertineat ad Prelatum, vna cum Capitulo vel conuentu, vel cum conſenſu fieri debeat eorumdem. Si Capitulum ſeu Conuentus, vel eorum maior pars purè ad eam non procederent, vel creationi faciendæ ſine cauſa rationabili renuerent conſentire, Prælatus, ex quo ſibi euidenter expediens vel neceſſarium apparebit, huiuſmodi Canonicorum creationem fieri debere, vel per Prælatum, & Capitulum, ſeu conuentum, aut per illum ſeu illos, ad quem ſeu quos pertinuerit concorditer deliberatum & definitum fuerit fore creationem huiuſmodi faciendam, tunc Prælatus moneat Capitulum ſeu conuentum, & in virtute obedientiæ eis iniungat, vt purè, ac ſecundum Deum infra vnius menſis ſpatium ad dictam creationem, cum eo in primo caſu procedant, vel in ſecundo creationi faciendæ ſuum præſtent conſenſum, quod ſi præfati Capitulum ſeu conuentus monitioni vel iniunctioni huiuſmodi parere neglexerint, vel recuſauerint, creatio ipſa ea vice liberè pertineat ad Prælatum, dummodo per eum nil in præmiſſis factum fuerit fraudulenter, in caſu autem deuolutionis huiuſmodi, Prælatus faciendi eamdem creationem cum conſilio ſeniorum eorumdem Capituli vel conuentus, eligendorum per ipſum Prælatum, tertiam partem numero ad minus facientium eorumdem Capituli vel conuentus, de perſonis idoneis liberam habeat facultatem, ita tamen, quod tunc per dictum Prælatum, tot & non plures creentur, quot attentis facultatibus, à ſtatu antiquo & debito locorum, creandi ſeu creati rationabiliter fuiſſent, ſi Prælatus, & Capitulum ſeu conuentus in creatione huiuſmodi concorditer conueniſſent. Ruſus eorum arbitrium qui ad priuata ſuorum commoda reciprocantes affectum, faciendæ creationi Canonicorum huiuſmodi nolunt aliter conſentire, niſi concedatur eiſdem, quod vnus vel plures quos maluerint, ſeu nominauerint in Canonicos creentur, penitus deteſtantes, hoc deinceps omnino fieri prohibemus, decernentes conceſſiones huiuſmodi (ſi quæ eis factæ fuerint) fore nullas, quodque nulli ex receptione ſeu creatione ex ea vel ob eam ſecuta, ius aliquod in loco in quo ſeu ad quem fuerit, aliquatenus acquiratur. Inſuper præmiſſis adiicimus, quod Capitulum, vel conuentus Religionis eiuſdem in nouitate ſui Prælati, nequeant eidem Prælato, vel alteri occaſione ipſius, facere gratiam ſuper receptione, vel creatione Canonicorum plurium quam duorum, nec ad huiuſmodi pro duobus gratiam faciendam, eos niſi de libera eorum voluntate proceſſerint, intendimus obligare. *Canonicorum creatio ad quẽ ſpectet.*

§. 4. Præſenti quoque ſtatuimus ſanctione, quod ſinguli Canonici Religionis eiuſdem, profeſſionem expreſſam faciant, non clandeſtinè, ſed patenter, & ſi commodè fieri poterit in Eccleſia, & cum Miſſa, quod ſi fortè *Profeſſio vt facienda.*

Prælatus ad quem ſpectabit profeſſionem ipſam recipere, tempore probationis elapſo, per Canonicum profiteri volentem, congruo loco & tempore humiliter requiſitus, profeſſionem eamdem recipere ſine rationabili cauſa renuerit, vel vltra debitum fortè diſtulerit, dictus Canonicus ex tunc in dicta Eccleſia, vel monaſterio, ac membris ipſius, ad omnia idoneus cenſeatur, ad quæ cenſeretur ſi foret expreſsè profeſſus. Teneatur tamen quum ad hoc opportunitas ſe obtulerit, expreſsè nihilominus profiteri. Alioquin ex tunc ad præmiſſa donec expreſsè fuerit profeſſus minus idoneus habeatur, ac nihilominus poſſit per proprium Prælatum ad profitendum expreſsè compelli. Prælatus quoque, qui profeſſionem ab eo recipere renuerit, aut diſtulerit, vt præfertur, ad ipſius profeſſionem admittendam, expreſsè per ſuum immediatum ſuperiorem Religionis eiuſdem, ſeu per eum ad quem pertinuerit, compellatur.

Receptio clerici vel laici ad præbẽdam prohibetur.

§. 5. Prohibemus inſuper ne in Eccleſia Cathedrali ſeu monaſterio, vel loco alio Religionis eiuſdem, quiuis Clericus ſæcularis, vel laïcus recipiatur ad præbendam, ſeu etiam portionem, niſi eidem Eccleſiæ ſeu monaſterio, vel loco dederit primitus ſe & ſua, nec huiuſmodi præbenda ſeu portio ad vitam, vel ad tempus vendatur, detur, ſeu alias concedatur eidem. Quicquid autem contra prohibitionem huiuſmodi attentatum fuerit, omnino decernimus irritum & inane, ac nihilominus recipientes, vendentes, dantes, & concedentes huiuſmodi, vltra pœnas à iure ſtatutas, Superiorũ ſuorum arbitrio puniantur. Per præmiſſa vero non intendimus circa officia vel miniſteria, aut alia obſequia opportuna, inibi conſueta per ſæculares Clericos, vel laïcos exerceri, aliquid immutare.

Prioris clauſtralis electio quando & quomodo facienda.

§. 6. Vt autem dicta Religio ſalubriter in omnibus dirigatur, in Eccleſia ſeu monaſterio locóue alio Collegiato ſeu conuentuali Religionis eiuſdem, Superiorem dictæ Religionis non habente, ac etiam in quolibet Collegiato, ſeu conuentuali loco duodecim, vel maiorem numerum habente Canonicorum (etiamſi Superiorem in ipſa Religione habeat) necnon in alio loco etiam minorem duodecim numerum habente, in quo Prior clauſtralis eſſe conſueuerit, conſtituatur huiuſmodi Prior clauſtralis, dictaque Prioris conſtitutio fiat per illum ſeu illos, ad quem vel ad quos pertinuerit cum conſilio aliquorum ſeniorum illius loci in quo conſtituetur, attentius prouidendo, quod perſona, quæ zelum Religionis ordinatum habeat, quæve exiſtat idonea ad exercendum, in Prioris clauſtralis officium in loco, in quo conſtituta fuerit aſſumatur. Dictus verò Prior quum eum abeſſe, vel ſic impediri contigerit, quod incumbens ſibi officium per ſe nequeat exercere, teneatur aliquem ex Canonicis dicti loci ad hoc idoneum deputare, qui huiuſmodi abſentia, vel impedimento durante vices ipſius gerat, niſi alicui ex priuilegio ſeu ſtatuto, vel conſuetudine ratione dignitatis perſonatus, vel alterius beneficij, in præmiſſis caſibus gerere vices huiuſmodi competere noſceretur, vel niſi dicti Prioris Superior aliquem ad hoc pro ipſo Priore duxerit deputandum, in loco autem in quo ſecundum præmiſſa Prior clauſtralis minimè fuerit ſtatuendus, Præſidens tali loco quum ipſum impediri, vel abeſſe contigerit, vt de Priore clauſtrali præmittitur, teneatur aliquem loco ſui, quoad ea quæ ad officium Prioris clauſtralis pertinent, deputare. Per hoc autem, quod volumus conſtitutionem dicti Prioris fieri de conſilio ſeniorum, non intendimus circa admonitionem ipſius de priſtina obſeruantia aliquid immutare.

Regulare Capitulum quoties & quomodo tenendum.

§. 7. Pro regulari diſciplina attentius obſeruanda in Eccleſia Cathedrali, ſeu monaſterio locóve alio conuentuali Religionis eiuſdem, diebus ſingulis, in aliis vero locis in quibus quatuor, aut plures Canonici fuerint deputati, ſaltem ſemel in ſeptimana, & etiam ſæpius in eiſdem (ſi in ipſis ſæpius, ac in quibuſuis locis aliis non conuentualibus, totiens & quando eſt in eis fieri conſuetum) regulare Capitulum teneatur, in quo antequam ad tractanda alia procedatur, Canonicorum exceſſus, tranſgreſſiones & negligentiæ corrigantur, ac de diſciplina & confirmatione regulari tractetur ſalubriter & agatur, nullo ibidem proterue, aut clamosè, ſeu irreuerenter ſe habere quomodolibet præſumente.

Annuale Capitulum vbi conuocandum & qui eidem intereſſe debeant & quæ in dicto Capitulo agenda ſint.

§. 8. In ſingulis quoque Eccleſiis Cathedralibus monaſteriis atque locis collegiatis, ſeu conuentualibus Religionis præfatæ principalibus, non ab aliis dependentibus (etiamſi in eis aliàs non fuerit conſuetum) & in ſingulis aliis locis Religionis eiuſdem habentibus membra ſibi ſubiecta, aut ſi inibi ſolitum eſt Capitulum celebrari annis ſingulis Capitulum celebretur, die videlicet ad hoc ſtatuto, vel per ipſum Capitulum annis ſingulis ſtatuendo, in loco ſcilicet principali, & non alibi, niſi euidens neceſſitas ſuaderet huiuſmodi Capitulum alibi celebrandum. Prælatus autem loci principalis in loco, in quo celebrabitur ipſum Capitulum, eidem Capitulo omnino ſtudeat perſonaliter intereſſe, cui etiam præeſſe debebit, quod ſi eum tunc ab eodem Capitulo abeſſe contigerit, teneatur alicui idoneo, loci & Religionis eiuſdem committere vices ſuas, qui interſit, & præſit Capitulo memorato, niſi ex priuilegio, ſtatuto, vel conſuetudine alteri hoc competere noſceretur, ad huiuſmodi autem Capitulum Abbates, Præpoſiti, Priores, & adminiſtratores eidem loco principali immediatè ſubiecti, necnon vbi fuerit conſuetum, etiam Canonici adminiſtrationem non habentes, extra Eccleſias, Monaſteria, & loca prædicta morantes, perſonaliter conuenire impedimento ceſſante legitimo, aut impedimento huiuſmodi ſubſiſtente, Abbates, Præpoſiti, Priores, & adminiſtratores præfati procuratorem idoneum ſufficienter inſtructum, cum mandato legitimo cauſam, ſeu cauſas impedimenti huiuſmodi, & expreſsè iurandi in animas ipſorum conſtituentium, cauſas huiuſmodi fore veras, & reddendi rationem infraſcriptam, & illa faciendi quæ facere poſſent, ſi eſſent præſentes, poteſtatem continentem, ad ipſum Capitulum dirigere teneantur. Is vero, qui tunc præerit dicto Capitulo, cum quatuor ſenioribus per ipſum Capitulum, aut maiorem partem ipſius eligendis, an cauſæ huiuſmodi ſufficientes fuerint arbitrabitur, vel eis non venientibus, aut nullum talem procuratorem mittentibus, vel cauſas minus ſufficientes prætendentibus, de pœna condigna ob hoc talibus infligenda habeat æſtimare, quam ipſe ſolus Præſidens infligendi, & alias contra ipſos abſentes ſi opus fuerit auctoritate Apoſtolica prout iuſtitia, & regularia inſtituta ſuaſerint, procedendi habeat facultatem. Conuenientes ad dictum Capitulum vitam ducant communem, & faciant proportionaliter ſimul omnes expenſas, niſi fortè ex conſuetudine, vel ſtatuto, aut alia ordinatione rationabili incumberet alij, ſeu aliis onus expenſas huiuſmodi faciendi, quos tamen ſi ex hoc quod ſingulis annis fieri volumus Capitulum memoratum, vel ex aliis ſupra vel infra ſtatutis, ampliores expenſas fieri contigerit, nolumus in expenſis publicis plus ſolito onerari, ſed tunc huiuſmodi ampliores expenſæ fiant per omnes ſimul proportionabiliter, vt præfertur. Quod ſi forſan aliquis ex locis prædictis in quibus, vt præfertur, debet dictum Capitulum celebrari, membra habeat adeo ſibi remota, quod adminiſtratores principales dictorum membrorum nequeant annis ſingulis ad ipſum Capitulum abſque notabili diſpendio conuenire tunc dictum Capitulum teneatur ordinare, quando dicti adminiſtratores ad Capitulum huiuſmodi debeant conuenire.

In huiuſmodi autem Capitulo tractetur præcipuè de reformatione morum & obſeruantia regulari, ac corrigantur & reformentur in eo quæ ſuper ſpiritualibus & temporalibus Religionis eiuſdem corrigenda fuerint, & etiam reformanda, ipſoque Capitulo perdurante Abbates, Priores, Præpoſiti, ac Archidiaconi, ceteriqoe adminiſtrationem habentes in religione prædicta, quouis nomine cenſeantur, de ſuis adminiſtrationibus eidem Capitulo teneãtur afferre, & in ſcriptis tradere rationem, declarando videlicet ſi adminiſtrationes ipſæ aliquibus, & quantis, & ex quibus cauſis quibuſque perſonis, & qualibus obligationibus, & an ſub vſuris ſint debitis obligatæ, & an ipſa debita poſſint de rebus extantibus mobilibus perſolui, aliaque onera ſibi ſuiſque adminiſtrationibos incumbentia ſupportari, ſine debitorum augmento, & generaliter an adminiſtrationes ipſæ in caſu deſolationis, & quare, vel in ſtatu proſperitatis exiſtant. Huiuſmodi autem rationum ſcripturæ, continentes adminiſtrationum ipſarum tam onera, quam augmenta, in

loco

loco principali cuius tenetur Capitulum, ſub fida cuſtodia fideliter conſeruentur, eorum à quibus ratio reddita fuerit propriis ſubſcriptionibus communitæ. Volumus autem, quod in caſu, vbi Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Archidiaconis, & aliis adminiſtrationem habentibus, minimè videretur expediens, ſed periculoſum eſſe * releuare in dicto Capitulo commoda ſeu augmenta, quæ de adminiſtratione huiuſmodi ſupereſſent, quatuor eligendis de dicto Capitulo duobus per ipſum Abbatem, ſeu Præpoſitum, vel Priorem, ſeu Archidiaconum, vel quemuis alium adminiſtrationem habentem, & duobus aliis per Capitulum vel maiorem partem ipſius, qui quatuor huiuſmodi officium in virtute obedientiæ recipere teneantur, reuelare prædicta quæ ſuperſint in quibuſcumque rebus conſiſtunt, fidelius teneantur eiſdem quatuor ſic electis, iuramentis in præſentia dicti Capituli præſtitis, quòd non reuelabunt prædicta, niſi cedentibus, vel decedentibus iis qui reddiderint rationem, vel alia cauſa rationabili exigente, & tunc de licentia Superioris ſui, vel illius qui dictam reddidit rationem.

** reuelare*

Capitulum prouinciale vbi & per quos fieri debeat.

§. 9. Conſtitutionem inſuper Concilij generalis de communi Capitulo Abbatum atque Priorum Abbates proprios non habētium, in ſingulis regnis ſiue prouinciis faciendo, volentes exacta diligentia obſeruari, ſtatuimus quod in regione prædicta, in ſingulis prouinciis per vos deſignatis inferius & diſtinctis, fiat in loco qui ad hoc fuerit deputatus de quadriennio in quadriennium (ſaluo iure Diœceſan.) commune ſeu Prouinciale Capitulum Abbatum, Præpoſitorum, Priorum, ceterorumque Prælatorum, Abbates ſeu alios Prælatos ſuperiores eiuſdem Religionis non habentium; necnon Præpoſitorum, Priorum, vel aliorum maiorum in Eccleſiis Cathedralibus poſt Antiſtites exiſtentium, ac poſt Antiſtites ipſos regularem curam Canonicorum habentium, quocumque nomine cenſeantur aut nuncupentur, ſiue prænominati exempti, ſiue non exempti exiſtant ad quod vniuerſi conueniant, impedimentum Canonicum non habentes, dictam Conſtitutionem circa præfatum prouinciale Capitulum, & alia in ea tam prouide, quam ſalubriter inſtituta in Religione præfata irrefragabiliter obſeruantes. Qui verò ad præfatum Capitulum perſonaliter venire nequiuerint legitime impediti, ad allegandam cauſam impedimenti huiuſmodi, & probandam, necnon ad videndum ordinationes ſeu ſtatuta, atque mandata in dicto Capitulo facienda, ac ſi idem taliter impeditus perſonaliter præſens eſſet, concanonicum ſuum eiuſdem Eccleſiæ, Monaſterij ſeu loci, ſi commode fieri poſſit, alioquin aliam perſonam idoneam cum ſufficienti mandato cauſam impedimenti huiuſmodi continente, & etiam poteſtatem in animam conſtituentis eumdem, iurandi cauſam huiuſmodi veram eſſe, ad dictum Capitulum mittere teneantur. Perſonæ verò quæ præfuerint huiuſmodi prouincialibus Capitulis celebrandis (quarum poteſtatem de vno prouinciali ad aliud prouinciale volumus perdurare) arbitrentur, & decernant an excuſationum cauſæ dictorum non venientium, ad Capitulum ſufficientes, vel inſufficientes exiſtant, à quarum arbitrio ſeu decreto ſuper hoc nulli appellare liceat, vel etiam reclamare. Non venientes autem ad dictum Capitulum legitimo impedimento ceſſante, aut quum ſubeſt impedimentum, procuratorem ad illud cum ſufficienti mandato, vt præmittitur, non mittentes, teneantur expenſas quas fecerint in veniendo ad dictum Capitulum morando, & redeundo factari, iuxta Præſidentium dicto Capitulo, ſeu Maioris partis eorum arbitrium æſtimandas in termino per ipſos Præſidentes ſtatuendo, de bonis ſuæ adminiſtrationis perſoluere, in vtilitatem ipſius prouincialis Capituli conuertendas, ſuper quibus nulli, in totum vel in partem gratia fieri valeat, vel remiſſio indulgeri. Poſſint etiam dicti Præſidentes eoſdem ad earum ſolutionem per cenſuram Eccleſiaſticam auctoritate Apoſtolica coërcere, ſuoſq; proceſſus, & ſententias publicare, ſeu facere publicari in locis dictæ Religionis prouinciæ tamen eiuſdem. Et nihilominus alias, contra non venientes præfatos (maximè ſi vt correctionem eurent, ſiue vt neſciatur ſtatus Eccleſiæ, vel Monaſterij eorumdem, vel alias malitioſe ſe ſubtrahant) prout dictis Præſidentibus, ſeu maiori parti ipſorum viſum fuerit procedatur. Circa Præſidentes verò, ac Viſitatores in eiſdem Capitulis deputandos, & alia quæque eis exequenda, illa ſeruentur, quæ in eiuſdem generalis Concilij, & fel. record. Honorij Papæ III. prædeceſſoris noſtri conſtitutionibus expreſſius continentur, prout ſtatui, & Religioni congruit eorumdem, ſeruatis tamen ſtatutis, ordinationibus & adiectionibus noſtris, ſupra & etiam infra ſcriptis.

Capituli prædicti ordinationes quos ligent.

§. 10. Ad hæc, decernimus Abbates, Præpoſitos, Priores, ac maiores præfatos Capitula, conuentus, cunctoſque Canonicos Eccleſiarum, & Monaſteriorum eiuſdem Religionis, etiamſi in ipſis Eccleſiis, vel Monaſteriis ſiue extra ea, vbicumque Prioratus officia, vel adminiſtrationes habuerint, ſeu moram traxerint, tam exemptos, quam non exemptos, dictorum Capitulorum prouincialium diſtrictionibus, correctionibus, & ordinationibus ſubiici, & ipſis adſtringi, eoſque ad obſeruationem illarum fore per Præſidentes ſeu alios ad quos pertinuerit compellendos.

Einſque expenſa à quibus ſubſtinenda.

§. 11. Decernimus etiam quoſque dictarum Eccleſiarum, & Monaſteriorum, vel aliorum locorum eiuſdem Canonicos beneficia obtinentes ad contribuendum in expenſis moderatis, & rationabilibus per Capitulum annale Religionis eiuſdem immediate præcedens taxandis, ſecundum ſuarum exigentiam facultatum, quas dicti conuenientes facient ad illa Capitula eundo morando, & redeundo impoſita, tam dictis Conuentibus ſecundum ſuarum exigentiam facultatum, de dictis expenſis congrua fore portione per eoſdem conuenientes auctoritate Apoſtolica per remedia opportuna, ſublato appellationis obſtaculo compellendos. Ordinariis locorum, exemptis & non exemptis diſtrictius iniungentes, quod nullum prædictis impedimentum apponant, vel apponi permittant, ſed legitimè requiſiti ea faciant executioni mandari, & inuiolabiliter obſeruari.

Quid agendum quando Cathedrales Canonicorum carent maiorib tempore celebrationis d. Capituli.

§. 12. Quod ſi forte tempore quo imminebit prouinciale Capitulum celebrandum, contigerit Eccleſias Cathedrales Religionis eiuſdem carere maioribus prælibatis, vel Monaſteria ſeu loca Religionis eiuſdem ſuis vacare ſeu carere paſtoribus, qui ſi adeſſent adſtricti forent ad conueniendum in prouinciali Capitulo memorato, Capitula Eccleſiarum, & Conuentus Monaſteriorum aliorumque locorum Conuentualium prædictorum, teneantur perſonam ſufficientem de gremio eorumdem (ſi commode fieri poſſit) alioquin aliunde tranſmittere ad huiuſmodi Capitulum celebrandum, ad faciendum & implendum omnia juxta arbitrium Præſidentium, quæ facere poſſent & tenerentur Prælati, ſeu maiores præfati ſi venirent ad dictum Capitulum, & in eo perſonaliter intereſſent.

Quadriennium pro Capitulo celebrando quomodo intelligatur.

§. 13. Quod autem præmittitur de prouinciali Capitulo de quadriennio in quadriennium celebrando, ad cuiuſlibet hæſitationis ſcrupulum amputandum, ad ſanum referri volumus, vt ſcilicet, ſi prouinciale Capitulum fuerit celebratum, duobus futuris annis proximis ab illo valeat abſtineri, eo in alio anno immediate ſequenti omnimode celebrando.

Quo in loco celebrandum ſit.

§. 14. Huiuſmodi verò commune ſeu prouinciale Capitulum apud vnum de Monaſteriis Religionis eiuſdem ad hoc aptum, ſi in eadem exiſtat prouincia debeat celebrari. Alioquin celebretur in loco alio congruo, & ſecuro, de quo à die primi Capituli celebrandi, & aliis ad hoc facientibus, opportune prouidebunt illi qui ſuper hoc per Sedem Apoſtolicam deputati fuerint prima vice.

Quæ in eodem ſeruanda ſint pro futuro Capitulo.

§. 15. Et vt ſuper eodem Capitulo & per illud ex tunc in poſterum rationabilis ordinatio habeatur, in dicto primitus celebrando, & in aliis etiam per ſucceſſiones temporum ſimiliter celebrandis, Præſidentes eiſdem ſeu pars maior eorum, prouideant & ordinare procurent, per quem in ſequenti Capitulo ſermo fieri, miſſaque debeat celebrari. Eligant quoque tam locum in quo alia vice proxima huiuſmodi Capitulum fuerit celebrandum, quàm eos qui Præſidentes eſſe debeant in eodem. Prouideant etiam, qui Abbates, quiue Præpoſiti ſeu alij ex eis, qui ad ipſum Capitulum venire tenentur, qui & quot & quotiens Eccleſias Cathedrales, Monaſteria, & alia loca Religionis eiuſdem debeant vſque ad aliud proximum

ximum ſequens prouinciale Capitulum, viſitare.

Quæ perſona ad Capitulum duci nequeãt.

§. 16. Ceterum prohibemus, ne venientes ad prouincialia ſeu annalia Capitula, ſecum ducant vel duci faciant, ſeu permittant euectiones ſeu familiares numero ſuperfluos, ſeu quomodolibet exceſſiuos, aut tales de quibus præſumi valeat, quod alicui ad ipſa Capitula venienti, aut in eis moranti, vel de illis redeunti, aut Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus, vel aliis locis eorum inferant per ſe vel alios, in perſonis vel rebus, iniuriam vel offenſam; vel quod in aliquo de dicto Capitulo aut in Eccleſia, vel Monaſterio ſiue loco quibus illa contigerit celebrari ſcandalum ſuſcitare, vel turbationem facere ſeu diſcordiam, vel contentionem mouere veriſimiliter præſumatur, ſed numero euectionum & familiarium, ſtatui cuiuſlibet eorum congruo ſint contenti. Siquis autem eorum, ſcienter & ex propoſito duxerit vel tenuerit aliquem vel aliquos ad inferendum iniuriam vel offenſam huiuſmodi, vt turbetur vel impediatur imminens Capitulum, vel aliquem ſeu aliquos ad hoc conuocauerit, & ob hoc turbatio ſeu impedimentum ſecuta fuerit, vel ſequutum, necnon quicumque alius de perſonis Religionis eiuſdem conſentiens in præmiſſis extiterit, præſtando auxilium vel fauorem, ſcienter, & ex propoſito, vt præmiſſum eſt, excommunicationis incurrat ſententiam ipſo facto.

Impedientium celebrationem Capituli prouincialis vel annalis pœna.

§. 17. Eamdem quoque excommunicationis ſententiam quicumque Religionis præfatæ, per ſe vel alium impediuerit malitioſè, ſcienter, & ex propoſito, quo minus dicta Capitula, prouinciale videlicet & annale, & eorum quodlibet valeant celebrari, aut propterea præſumpſerit euntes ad illa, vel aliquod eorumdem, vel in eis morantes, ſeu de ipſis redeuntes, capere ſeu capi facere, ſeu captos detinere, aut impedire, vel eis aut eorum familiaribus, in perſonis vel rebus inferre damna, iniurias, vel offenſas, necnon quicumque ipſius Religionis, qui ad hoc ne fiat, aut impediatur viſitatio malitioſe & ex propoſito, prædicta vel eorum aliquod per ſe vel alium commiſerit, in perſonas Abbatum, Priorum, vel aliorum proprios ſubiectos viſitantium, vel in perſonas viſitatorum, qui in prouincialibus Capitulis aut per Abbates ſeu prælatos alios fuerint deputati, vel familiarium eorumdem, aut in bonis eorum, dum tamen propter hoc viſitatio huiuſmodi fuerit impedita, ipſo facto incurrant. Præſidentes autem prouincialibus & annualibus Capitulis prælibatis, & eorum quilibet poſtquam ſimpliciter & de plano eis conſtiterit aliquem ex prædictis præfatam excommunicationis ſententiam incurriſſe, ipſum excommunicatum per omnia eiuſdem Religionis loca, de quibus eis videbitur, tamdiu ſolemniter publicent, & faciant ab aliis auctoritate Apoſtolica publicari, eos ad hoc per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compellendo, donec excommunicatus huiuſmodi condignam ſuper hoc ſatisfactionem impenderit, & abſolutionis beneficium meruerit obtinere. Poſſint autem ab huiuſmodi excommunicationis ſententia, congrua ſatisfactione præmiſſa, abſolui per Præſidentes prædictos prouincialibus Capitulis, & quemlibet eorumdem, quorum offenſa concernet eorum prouinciale Capitulum, aut per Viſitatores deputandos ab eo; illi quorum offenſa reſpiciet annale Capitulum, per Prælatos qui huiuſmodi annali ſeu annalibus Capitulis præfuerint, aut per ipſos Prælatos viſitantes, ſeu per Viſitatores deputatos ab eis congrua ſatisfactione præmiſſa abſolui valeant, niſi forſan offenſa adeo grauis exiſteret, quod ſuper ea Sedes Apoſtolica foret merito conſulenda.

Offendentiumque perſonas & loca Religionis.

§. 18. Vt autem profeſſores Religionis eiuſdem, quietius & liberius valeant domino famulari, diſtrictè præcipimus tam Diœceſanis, quam perſonis quæ prouincialibus Capitulis præſidebunt, vt Aduocatos, Patronos, Magnates, Rectores, Vicedominos, Conſules, Milites, & quoſcumque alios per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione remota compeſcant, ne Cathedrales Eccleſias, Monaſteria, aut loca Religionis eiuſdem præſumant offendere in perſonis, aut rebus eorum, eoſque ſi forte eiſdem offenſas intulerint, ad ſatisfaciendum eis compellere non omittant.

Prouinciarũ in quibus celebrentur Capitula diſtinctio.

§. 19. Vt autem de prouinciis in quibus dicta prouincialia Capitula fuerint celebranda, diſtincta limitatio habeatur, nec de ipſis in poſterum hæſitetur, quamlibet prouinciam quoad huiuſmodi prouincialia tenenda & celebranda Capitula prout ſequitur limitamus. In primis Vrbs Romana cum Epiſcopatibus nobis immediate ſubiectis, in noſtra ſpeciali prouincia conſtitutis, cum toto Regno Siciliæ pro vna prouincia computatur. Prouincia Thebana, Cretenſis, Atheoienſis, Patracenſis, Corinthienſis, & Neopatenſis, cum toto Patriarchatu Conſtantinopolitano pro vna. Regnum Cypri pro vna. Regnum Corſicæ, & Sardiniæ pro vna. Prouincia Piſana, Ianuenſis, Mediolanenſis, & Rauennas, cum Epiſcopatibus Placentinenſi, Ferrarienſi, Ariminenſi pro vna. Patriarchatus Aquileienſis, & Gradenſis, cum Prouinciis Iadrenſi, Spalatenſi, Raguſinenſi, Antibarenſi pro vna. Prouincia Strigonienſis, Colocẽſis, ac Gnezienſis, cum Epiſcopatu Caminenſi pro vna. Rigienſis pro vna. Salleburgenſis, Madeburgenſis, & Bremenſis pro vna. Colonienſis, Maguntinenſis, Treuerenſis, cum Epiſcopatu Bambergenſi pro vna. Ebredunenſis, Viennenſis, Aquenſis pro vna. Lugdunenſis, Tharantaſienſis, & Biſuntina pro vna. Rhemenſis, Senonenſia pro vna. Rothomagenſis, & Turonenſis pro vna. Burdegalenſis, & Bituricenſis, cum Epiſcopatu Anicienſi pro vna. Narbonenſia, Tholoſana, & Auſitana pro vna. Tarraconenſis, & Cæſarauguſtana cum Epiſcopatu Maioricenſi pro vna. Toletanenſis, Hiſpalenſis, Compoſtellanenſis, & Bracarenſis pro vna. Cantuarienſis, & Eboracenſis pro vna. Tota Ibernia pro vna. Regnum Scotiæ pro vna. Regna Datiæ, Noruegiæ, & Suetiæ pro vna prouincia deputantur. Siqua verò Epiſcopatus vel Monaſteria aut loca alia dictæ Religionis exiſtant, quæ in aliqua dictarum Prouinciarum minimè includantur, quoad dicta Capitula prouincialia intelligantur eſſe de illa prouincia, cui viciniora exiſtere dignoſcuntur.

Viſitatorum munus præſcribitur.

§. 20. Viſitatores ſiquidem, qui ſecundum Conſtitutionem dicti generalis Concilij fuerint in prouincialibus Capitulis deputati, ſint ſoliciti circa huiuſmodi viſitationis officium exequendum, & quantum ſtatui & Religioni eorum conuenit, obſeruare ſtudeant quæ in dictis Conſtitutionibus præfatorum Concilij, & Honorij ſunt ſtatuta. Quod ſi omiſerint illa exequi negligenter, à Præſidentibus prouincialibus Capitulis, quum eis huiuſmodi negligentia nota fuerit grauiter arguantur, & per eos prout qualitas culpæ ipſorum exegerit puniantur. Vt autem dictorum Viſitatorum officium cum omni ſinceritate procedat, diſtrictius inhibemus, ne quis Viſitator ſibi deputati eodem anno eſſe valeat Viſitator. Dicti autem Viſitatores & familiares eorum, in Eccleſia Cathedrali, ſeu Monaſterio vel alio loco Religionis ad quem viſitationis cauſa diuertint declinandum, vltra duos dies nequaquam remaneant, niſi euidens neceſſitas foret, vel magna vtilitas Eccleſiæ, Monaſterij, ſeu loci huiuſmodi, ampliorem moram Viſitatorum, vel familiarium exigeret eorumdem, quo caſu poſſint vlterius remanere, ita tamen quod id faciant de conſilio ſeniorum dictæ Eccleſiæ, ſeu Monaſterij, ſiue loci. Dicti quoque Viſitatores vel familiares eorum, Eccleſiæ, Monaſterio, ſiue loco, cui officium Viſitationis impendunt, oneroſi nequaquam exiſtant, nec ſumptuoſas epulas quærant, ſed cum gratiarum actione recipiant quod honeſte, & competenter eis fuerit miniſtratum. Caueant inſuper, ne quiſquam ipſorum, aut familiares eorum per ſe vel per interpoſitam perſonam aliquam pecuniam huiuſmodi, vel alia occaſione quacumque niſi pro expenſis dumtaxat, & tunc ſecundum infraſcriptum modum exigant, aut etiam à volente recipiant, neque aliquod munus quodcumque ſit, vel qualitercumque offeratur præſumant recipere à quocumque, vt non quæ ſua ſunt videantur quærere, ſed quæ Chriſti, quod ſi fuerit contra præſumptum, duplum eius quod receperint. Eccleſiæ, Monaſterio, ſiue loco, à quo vel quo id receptum fuerit intra menſem reddere teneantur, alioquin duplum ipſum eis vltra dictum tempus reſtituere differentes tamdiu ſint ab officio beneficioque ſuſpenſi, quouſque grauatis Eccleſiis, Monaſteriis, ſiue locis, de huiuſmodi duplo plenariam ſatisfactionem impendant, nullis in hoc dantium liberalitate, remiſſione, vel gratia valituris. Et nihilominus iidem Viſitatores ſi opus fuerit, per

Præſiden

Præſidentes dictis Capitulis prouincialibus & eorum quemlibet, ad reſtitutionem præfati dupli, auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia opportuna remedia compellantur. Concedimus tamen, vt præſidentes dictis Capitulis, vel pars maior eorum, ordinare poſſint prout & quando eis viſum fuerit expedire, quod dicti Viſitatores expenſas recipiant in pecunia, & eo caſu quo hoc duxerint ordinandum, dictas expenſas, omni odio & fauore remotis moderari habeant & taxare, prouiſo tamen quod ſumma, in conſtitutione quam ſuper moderatione procurationum edidimus, quæ incipit, *Vas electionis*, nullatenus excedatur. Iidem etiam Præſidentes diſcrete prouideant, vt quum inter loca viſitata, & viſitanda magna fuerit diſtantia, quantum quilibet eorundem locorum, viſitatus ſcilicet & etiam viſitandus, ſoluere habeant Viſitatori pro ſuis ſumptibus moderatis. Si tamen Monaſteria viſitanda in facultatibus ſint collapſa, tunc de expenſis, quas dicti Viſitatores facturi erunt occaſione viſitationis locorum huiuſmodi collapſorum, prouideatur eiſdem de communi contributione in prouinciali Capitulo facienda. Vt autem via ſcandalis præcludatur, inhibemus Viſitatoribus memoratis, ne illos, ſeu eorum nomina, qui eis aliqua ſecreta in viſitationibus reuelauerint, præſumant aliis reuelare, ſed tunc demum dicti Viſitatores procedant ſuper dictis reuelatis, prout ſecundum Canonica, & regularia inſtituta fuerit procedendum. Quod ſi dicti Viſitatores contra inhibitionem huiuſmodi reuelauerint, ſeu eorum nomina detexerint, prout facti qualitas exiget, per Præſidentes vel eorum quemlibet puniantur.

Hæc conſt. eſt inter extrau. commun. in tit. de Cenſ.

Collectæ quæ & quando pro ſubuentionib. imponantur & quomodo.

§. 21. Quum in prouinciali, & annuali Capitulis, & aliis negotiis expenſæ neceſſariæ requirantur, vt onus diuiſum in partes leuius ſupportetur, ſtatuimus quod in eiſdem Capitulis cuiuſquam contradictione vel abſentia non obſtante, pro communibus libertatibus defendendis, necnon neceſſitatibus, vtilitatibus, & aliis plerumque occurrentibus neceſſariis oneribus & expenſis auctoritate Apoſtolica imponantur collectæ, ſubuentiones, ſeu contributiones, videlicet in Capitulo prouinciali, pro tangentibus ipſum Capitulum, ſecundum arbitrium ipſius prouincialis Capituli, vel maioris partis eiuſdem, in annali verò Capitulo, pro tangentibus ipſum annale Capitulum, vel locum principalem, vbi debet ipſum Capitulum celebrari, ſecundum arbitrium prælati Præſidentis ipſi annali Capitulo, & Definitorum, vbi Definitores fuerint, & vbi non fuerint, ſecundum arbitrium ipſius Capituli ſeu maioris partis eiuſdem. Volumus tamen, quod libertates neceſſitates, ſeu vtilitates, & alia pro quibus huiuſmodi collectæ, ſubuentiones, ſeu contributiones fuerint imponendæ, in eiſdem Capitulis prouincialibus, & annalibus clare, & explicite ponantur, & aliter quam vt præmittitur imponi non poſſint, & ſi ſecus actum fuerit, impoſitio & proceſſus, ac ſententiæ occaſione huiuſmodi impoſitionis facti, & latæ, omni careant roboris firmitate, ac nihilominus reſtituatur eiſdem quicquid occaſione huiuſmodi ab ipſis exactum fuerit & receptum. De dictis autem ſubuentionibus, contributionibus, ſeu collectis, poſſit membris neceſſitatem patientibus ſubueniri, prout expoſitis prius dictis neceſſitatibus annali Capitulo, prædicti, quorum arbitrio ſubuentiones, contributiones, ſeu collectæ huiuſmodi imponi debuerint, in ipſo annali Capitulo fuerint arbitrati, prouiſo tamen quod adminiſtratores dictorum membrorum neceſſitatem patientium expendere habeant pro dictis neceſſitatibus quantum membra ipſa poterint ſuſtinere. Vt autem in conſeruatione collectarum, ſubuentionum, ſeu contributionum huiuſmodi adhibeatur cautela diligens, & etiam opportuna, præcipimus vt illæ quæ impoſitæ fuerint in Capitulo prouinciali, per tres bonos & fideles de illis qui ad ipſum Capitulum prouinciale venire tenentur, in aliqua Eccleſia, Monaſterio, ſeu alio loco conuenienti, & ſecuro ſeruentur, quæ verò impoſitæ fuerint in annali, per tres fideles Canonicos loci in quo imponentur (quorum vnum ponat ille qui præfuerit ipſi Capitulo annali alium verò Priores, & ad[illegible]iſtratores, & tertium Capitulum Eccleſiæ, ſeu Conuentus Monaſterij, ſiue loci, vbi huiuſmodi annale Capitulum fieri debet) in [illegible]rca ſecata tribus diuerſis ſeris, & clauibus fideliter cuſtodiantur, & in vſus dumtaxat pro quibus impoſitæ fuerint conuertantur. Pro his autem collectis, & ſubuentionibus ſeu contributionibus fideliter conſeruandis, & vt præmittitur expendendis, dicti tres qui ad hoc fuerint in prouinciali Capitulo deputati, præſtent in Preſidentium ipſius Capituli, & alij præfati tres Canonici in prælati Preſidentis, & Capituli, ſeu Conuentus loci principalis cuius annale Capitulum celebrabitur præſentia, corporaliter iuramentum, nec imponi valeat alia contributio, quamdiu aliquid de prima contributione, quod ſufficiat contigerit ſupereſſe. Habeant autem Præſidentes, & eorum quilibet, quoad huiuſmodi prouincialia Capitula, ſimiliter quoque Prælati, ſeu alij qui præerint dictis annalibus Capitulis, quoad ipſa annalia Capitula auctoritate Apoſtolica ſupradicta exigendi, colligendi, & leuandi collectas, ſubuentiones, & contributiones prædictas, & contradictores, & rebelles quoſlibet eadem auctoritate per cenſurã Eccleſiaſticam, vel alia iuris, & ipſius Religionis remedia, remoto cuiuſlibet appellationis obſtaculo compellendi, & etiam puniendi, & exequendi libere ſuos proceſſus, & ſententias ſuper præmiſſis habitos, & Prælatos in Eccleſiis Cathedralibus, aliiſvè locis Religionis eiuſdem, quando & quotiens eis viſum fuerit expedire, necnon etiam abſoluendi (congrua tamen ſatisfactione præmiſſa) à dictis ſententiis, & relaxandi atque tollendi omnes proceſſus, & ſententias eorundem, & cum eis qui dictis ligati ſententiis per ſimplicitatem, & iuris ignorantiam, non tamen in contemptum clauium, celebrando diuina, vel ſe ingerendo eiſdem, irregularitatem incurrerint, ſuper irregularitate huiuſmodi diſpenſandi liberam poteſtatem.

§. 22. Quoniam per exercitium lectionis, ſtudentes literarum ſcientiis imbuuntur, nos cupientes, vt viri Religionis eiuſdem in primitiuis, & deinde in Diuini & Canonici iuris ſcientiis inſtruãtur, ſtatuimus, quod in qualibet Eccleſia Cathedrali, Monaſterio, locovè alio cõuentuali, ſeu Collegiato dictæ Religionis cui ad hoc ſuppetant facultates, habeatur Magiſter, qui Canonicos doceat infra ſepta locorum in ſciẽtiis, videlicet Grammatica, Logica, & Philoſophia prouiſo attẽtius, vt ſæculares inſtruẽdi cum ipſis Canonicis, docendivè in eiſdem Monaſteriis ſiue locis, nullatenus admittantur. In Eccleſiis tamen Cathedralibus Religionis eiuſdem, iura ſuper hoc edita obſeruentur. Prouideatur autem quotidie præfato Magiſtro, ſi alius quam Canonicus eiuſdem loci fuerit, ſufficienter in pane, & vino pitantia, per illos qui talia tenentur in eadẽ Eccleſia, Monaſterio, ſiue loco Canonicis miniſtrare. Eidem quoque Magiſtro pro veſtimentis, & calceamentis, ac ſalario congrua penſio annua aſſignetur, ſummam viginti librarum Turonenſium paruorum nequaquam excedens, quæ de infraſcripta communi contributione ſoluatur, donec pro ea certi & perpetui redditus fuerint aſſignati. Si verò in locis prædictis fuerit Canonicus ad huiuſmodi inſtructionem idoneus, per Superiorem ſuum ad quem hoc pertinuerit deputetur inſtructor, & ad hoc ſi neceſſe fuerit compellatur, cui ſiquidem inſtructori Canonico vltra victum, & veſtitum, pro libris emendis, & aliis neceſſitatibus ſuis iuxta diſpoſitionem Superioris ſui, decem libræ paruorum Turonenſium aſſignentur. Prælati verò, ſeu alij ad quos ſpectauerit, Canonicos inſtruendos dociles tam de capite, quam de membris, cum conſilio ſeniorum eligere, & de ipſorum certo numero ac de locis, & temporibus, quibus lectionibus quibuſvè diuinis Officiis, ſeu obſequiis aliis opportunis intendant, ordinare pure, & prouide teneantur. Si tamen dicti Canonici inſtruendi, teneri, & inſtrui commode in loco principali nequiuerint, & propter hoc fuerit hactenus conſuetum, ipſos inſtruendos in aliquo de membris ipſius loci teneri atque inſtrui, non intendimus circa hoc, dummodo ibid. vigeat obſeruantia regularis, aliquid immutare. Poſſint autẽ præfatus Magiſter ſeu inſtructor, & inſtruendi, cum concilio ſeniorum prout expediẽs viſum fuerit eis ad quos pertinuerit, remoueri, & per eos loco eorũ qui remoti fuerint, alij ſubrogari. Præcipimus inſuper cũctis Viſitatoribus in prouincialib⁹ Capitulis deputatis, quod ea quæ ſunt de Magiſtro, ſeu inſtructore, & perſonis inſtruendis,

Magiſtri ad docendos Canonicos deputentur.

inſtruendis, & aliis circa hæc ſuperius ordinata, faciant auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia opportuna remedia appellatione remota firmiter obſeruari. Et nihilominus, ea quæ ſuper prædictis fecerint, & inuenerint, Præſidentibus Capitulo prouinciali referant, qui etiam auctoritate Apoſtolica ſi eis, vel maiori parti ipſorum viſum fuerit, contra negligentes, vel rebelles in præmiſſis, procedat ſicut videbitur expedire.

Canonici qui & quot ad Studia mittantur.

§. 23. Quia verò expedire dignoſcitur, vt iidem Canonici poſtquam in ſcientiis primitiuis fuerint eruditi, ad Sacræ Theologiæ, vel Canonum tranſeant facultatem, ſtatuimus vt Eccleſia Cathedralis, Monaſterium, Prioratus, locusve alius religionis eiuſdem, cum membris inferius declarandis, de quolibet vicenario numero Canonicorum vnum aptum Canonicum huiuſmodi ſcientiis acquirendis ad generalia, ſeu ſolemnia Studia mittere, & cuilibet mittendorum ipſorum teneantur de infraſcripta annua penſione prouidere. Huiuſmodi autem vicenarium numerum ſic volumus computari, vt videlicet illi duntaxat Canonici numerum ipſum efficiant in hoc caſu, qui fuerint in Eccleſia, Monaſterio, vel loco alio principali, & in loco alio ei ſubiecto habente octo, vel plures Canonicos, præter Priorem, ſeu adminiſtratorem loci ſubiecti, & ipſorum, cum Canonicis eiuſdem Eccleſiæ, ſeu Monaſterij, & loci alterius principalis in computatione, ac miſſione huiuſmodi coniungantur. Quod ſi forſan vltra dictum numerum vicenarium aliqui ſupereſſent, qui tamen vicenarium alium non complerent, non propter hoc arctentur aliquem mittere ad Studia prælibata. Vbi autem huiuſmodi Eccleſia, Monaſteria, ſiue locus ad mittendum plures ad prædicta Studia quam permittitur adſtringeretur, ad conſuetudinem, vel ordinationem aliam ſeu ſtatutum, non intendimus conſuetudini, ordinationi, ſeu ſtatuto huiuſmodi per præmiſſa aliquatenus derogare. Si verò in huiuſmodi Eccleſia, Monaſterio, vel loco alio principali, vicenarius Canonicorum numerus non exiſtat, numerus tamen maior ſenario ſit ibidem, teneantur Viſitatores per prouinciale Capitulum deputati, quum in ea, vel eo viſitationis officium exercebunt, inquirere de facultatibus, & oneribus huiuſmodi Eccleſiæ, Monaſterij, ſiue loci, & ſi huiuſmodi oneribus ſupportatis inueniant facultates ſufficere pro vno, vel pluribus Canonicis ad dicta Studia deſtinandis, relationem de hoc faciant in prouinciali Capitulo ſubſequenti, in quo Præſidentes cum conſilio, & aſſenſu maioris partis Capituli, ordinent auctoritate Apoſtolica iuxta huiuſmodi ſuppetentiam facultatum, de vno, vel pluribus Canonicis ad eadem Studia deſtinandis. Eligantur autem ipſi Canonici mittendi prout ad ſcientias Theologiæ, vel Iuris Canonici, ſeu magis ad vnam quam ad alteram aptiores poterint inueniri, ſic tamen quod (ſi tot apte reperiantur pro ipſius Theologiæ ſtudio) ad minus medietas mittendorum, pro ipſius Theologiæ ſtudio deſtinetur, & qui electus fuerit ad vnam de iis ſcientiis, ad aliam proprio arbitrio nequeat ſe transferre, quod ſi fecerit, de Studio reuocetur. Vt autem ad electionem Canonicorum ad prædicta Studia mittendorum, ſincere, & celeritate congrua procedatur, Capitulum Eccleſiæ Cathedralis religionis eiuſdem, ſeptem; Abbas verò, Prior, & quiuis alius prælatus Monaſterij, ſeu Prioratus, & loci Conuentualis religionis eiuſdem, habentis vicenarium, aut maiorem numerum Canonicorum, quinque, habentis verò numerum minorem vicenario, tres Canonicos ſeniores, qui dictam electionem facere habeant infra quinque dies poſt feſtum B. Mariæ Magdalenæ, quod primitus à publicatione huiuſmodi noſtræ conſtitutionis in eorum Capitulis annalibus facta occurrerit, & deinde ſingulis annis in perpetuum, quotiens electio de Canonicis, vt præmittitur, mittendis extiterit facienda, infra idem tempus eligere teneantur. Seniores autem ipſi antequam ad huiuſmodi electionem procedant, iuramentum præſtent (ad quod præſtandum per Superiores ſuos, ſi opus fuerit eos volumus coarctari) quod timore, amore, odio, pretio, ſeu fauore reiectis, illos ex Canonicis in ſcientiis primitiuis, & regularibus obſeruantiis informatis, ac vita & moribus commendandis, eligant ad Studia ſupradicta, quos magis dociles, & aptiores eſſe crediderint ad alterutra, ex Theologiæ & Iuris Canonici ſcientiis, ad quam fuerint deſtinandi. Quum verò dicti ſeniores præſtiterint huiuſmodi iuramentum, teneantur infra tres dies cum conſilio Inſtructoris, ſi Canonicus extiterit iuramento ſimili adſtringendi, coram Eccleſiæ Cathedralis Capitulo, vel Abbate, vel Priore, vel alio prælato prædictis, mittendos præfatos eligere. Electione autem facta per ſeniores eoſdem, vel maiorem partem numeri eorumdem, cum conſilio, vt præmittitur Inſtructoris, ia ad quem pertinuerit, licentiam eundi ad Studia ſupradicta infra ſex dies, poſt habitam, de dicta electione notitiam, eis concedere ſit adſtrictus, Idemque electi mittendi ad Pariſienſe Studium, illuc in Exaltatione S. Crucis, alij vero ad alia Studia deſtinandi, illuc in S. Lucæ diebus feſtis, vel circa, adeſſe procurent. Quod ſi forſan, dictum Capitulum infra prædictos quinque dies, præfatos ſeptem ſeniores, non elegerit, aut ſi ipſi ſeptem ab eodem Capitulo, vel dicti quinque, ſeu tribus ſenioribus à præfato Abbate, ſeu Priore, vel alio prælato, vt præfertur electis, iidem ſeniores, vel eorum maior pars in caſu quolibet prædictorum infra dictos tres dies huiuſmodi Canonicos mittendos non duxerint eligendos; ex tunc in Eccleſia Cathedrali, ad illum qui præeſt in regularibus diſciplinis poſt Antiſtitem, in Monaſterio vero, ſeu Prioratu, locove alio ad Abbatem, ſeu Priorem, vel alium prælatum, eo ipſo huiuſmodi electio deuoluatur. Ille vero ad quem ipſa electio fuerit deuoluta, electionem dictorum mittendorum infra triduum poſt notitiam deuolutionis huiuſmodi, cum conſilio quatuor Canonicorum diſtrictorum ſuæ Eccleſiæ, ſeu Monaſterij, aut loci, vel Prioratus huiuſmodi, quos ad hoc elegerit, & ſimili adſtrinxerit iuramento, facere teneatur. Qui verò in præmiſſis repertus fuerit deliquiſſe, prout delicti qualitas exegerit puniatur, nihilominus his quæ circa hæc negligenter omiſſa, vel doloſe commiſſa fuerint ſupplendis quantocius, & etiam reformandis.

Penſiones Doctoribus Lectoribus ſcholaribus &c. aſſignantur.

§. 24. Quoniam inſiſtentes literarum ſtudiis diuerſa ſubire oportet onera expenſarum, prædictis Canonicis qui mittentur ad ſtudia generalia, Magiſtris & Baccalariis, legentibus, ac ſcholaribus ſtudentibus, in ſubſequentibus quantitatibus pro expenſis huiuſmodi, fore decernimus penſiones annis ſingulis miniſtrandas, videlicet in Theologia magiſtro ſexaginta, Baccalario quadraginta, ac ſcholari ſimiliter quadraginta. In iure verò Canonico Doctori quinquaginta, Baccalario verò ac ſcholari, cuilibet eorum videlicet, triginta quinque libras Turonenſium paruorum, vel earum valorem in alia moneta, tam pro victualibus, & veſtimentis, quam pro libris & quibuſcumque neceſſitatibus aliis eorumdem. Si autem in aliqua Eccleſia, Monaſterio, ſiue loco eſt taxatum ſiue ordinatum, quod & quantum aſſignari debeat Canonico in ſtudio exiſtenti, illud detur, & aſſignetur loco penſionis prædictæ, etiamſi eamdem excedat, ei qui vt præmiſſum eſt ad ſtudium tranſmittetur. Vbi verò huiuſmodi taxatio, vel ordinatio non eſt facta, volumus quod ij qui tenentur Canonicis reſidentibus in ſuis Eccleſiis Monaſteriis, ſeu locis, de victualibus, & veſtibus prouidere, prouiſionem huiuſmodi iis qui mittentur ad huiuſmodi ſtudia (etiamſi taxationem dictarum penſionum excedat) loco penſionum huiuſmodi integraliter facere teneantur. Quod ſi huiuſmodi taxatio, ordinatio, ſiue prouiſio ad ſummam dictarum non aſcendent penſionum, de infraſcripta communi contributione, id quod ei defuerit ſuppleatur. Et ſi forte taxatio, ordinatio, ſeu prouiſio præfatæ non in pecunia, ſed in aliis rebus ipſis Canonicis conſueuerint aſſignari, ne ſuper alienatione earum poſſet altercatio ſuboriri in primo annali Capitulo Eccleſiæ, Monaſterij, ſiue loci eorum qui mittentur ad Studia, tres probi viri per ipſum Capitulum, vel maiorem partem ipſius deputentur, qui in pecunia valorem prouiſionis eiuſdem cōputando ea quæ computanda fuerint de bono, & æquo, & compenſando vnum annum cum alio, debeant æſtimare, quæ quidem promiſſiones, penſiones, ſeu alia quæ loco earum fuerint aſſignanda, per eos qui ad eorum ſolutionem tenebuntur, in feſto Aſſumptionis B. Mariæ anno quolibet, collectoribus ad eorum collectionem deputatis, integraliter perſoluantur, & per eos illis videl[illegible] qui ad Studium Pariſienſe in feſto Exaltationis [illegible] Crucis, vel circa illud; eis

verò

verò qui ad alia Studia generalia vel ſolemnia fuerint deputati, in feſto B. Lucæ vel circa, ſingulis annis infallibiliter tranſmittantur. Si quis verò Abbas, Præpoſitus, Prior, vel Adminiſtrator, vel quicumque alius, qui ad prædicta ſoluéda tenebuntur, illud quod ipſorum quemlibet pro rata contingente in termino ad hoc ſtatuto ſoluere dictis collectoribus non curarent, teneantur ex tunc vltra quantitatem ad quam erunt vt præmittitur obligati, quintam partem eiuſdem quantitatis, nomine pœnæ ſoluere dictis collectoribus infra menſem. Quod ſi non fecerint, ſit eis eo ipſo tamdiu Eccleſiæ interdictus ingreſſus, donec tam principalem quantitatem, quam huiuſmodi quintam partem duxerint perſoluendas. Et ſi ex tunc per quatuor menſes pertinaciter huiuſmodi ſuſtinuerint interdictum, ſint ipſo facto tamdiu à diuinis ſuſpenſi, donec vtramque duxerint perſoluendam, nulla ſibi permiſſione præmiſſorum quomodolibet profutura. Quantitas autem huiuſmodi pœnæ nomine, vt præmittitur exoluenda, in acquiſitioné librorum vtilium, & profectus alios dictorum ſtudentium, iuxta ſuperioris eorum arbitrium conuertatur. Quod ſi Priores Præpoſiti, vel alij adminiſtratores quicumque qui non præſunt Collegio, nec habent per electionem aſſumi, Abbatibus tamen, ſeu Prælatis aliis religionis eiuſdem ſubiecti, huiuſmodi ſummas ſoluere contempſerint, & prænominatas pœnas, per alios quatuor menſes immediate ſequentes ſuſtinuerint animis induratis, excommunicationis incurrant ſententiam eo ipſo, à qua ſatisfactione præmiſſa poſſint abſolui tam per Diœceſanum locorum, quam per præſidentes deputatos in Capitulis prouincialibus illius prouinciæ cuius erunt, vel alterum eorumdem. Quod ſi huiuſmodi ſententiam per annum animis pertinacibus ſuſtinuerint, eo ipſo quibuſcumque obtentis beneficiis ſint priuati, per illos ad quorum collationem, vel aliam diſpoſitionem pertinuerint, libere perſonis aliis conferendis. Nullus autem cuiuſcumque conditionis, dignitatis, aut ſtatus, ſiue collector penſionum huiuſmodi, ſeu reddituum aſſignandorum, pro ipſis aliquid ſibi, vel alteri, ſeu vſui cuicumq; de præfatis penſionibus, vel fructibus, redditibus, ſeu prouentibus, qui aſſignabuntur pro penſionibus ipſis, quomodolibet applicare vel alienare præſumat, in diminutionem penſionum ſeu præiudicium ſtudentium prædictorum. Siquis autem collector, vel quiuis alius aduerſus hoc aliquid applicauerit, vel alienauerit, necnon collector, qui dictas penſiones in ſupradictis terminis eiſdem ſtudentibus mittere non curauerit, prout culpæ qualitas exegerit, per illos ad quos pertinuerit puniatur, & nihilominus ſi ſoluendo fuerit, de damnis, & intereſſe ſatisfacere compellatur.

Et per quos illa ſoluātur.

§. 25. Vt autem onus penſionum huiuſmodi leuius ſupportetur, contributiones quæ pro penſionibus ſtudentium & inſtructorum prædictorum fuerint faciendæ, ſoluantur per Capitulum Eccleſiæ Cathedralis, & per Abbatem, Priorem, Præpoſitum, ſeu Conuentum, & quemuis alium Adminiſtratorem Monaſterij, Prioratus, locive alterius, religionis eiuſdem, necnon beneficiatos quorumlibet beneficiorum Canonicalium ad Eccleſiam, Monaſterium, Prioratum, vel locum alium, beneficiumque, vel dependentium ab eodem, iuxta diuiſionem inter eos omnes, ſecundum taxationem, vel æſtimationem decimæ in taxatis, in non taxatis vero beneficiis ſecundum taxationem proportionaliter, & rationabiliter iuxta valorem ipſorum, in primo cuiuſlibet Eccleſiæ Cathedralis, Monaſterij, ſiue Prioratus vel alterius loci ipſius religionis annali Capitulo, faciendam per illum qui eidem Capitulo præerit, & per ipſum Capitulum, ſeu maiorem partem ipſius, quam ſi forte in huiuſmodi annali Capitulo illius prouinciæ, & quilibet ipſorum Præſidentium, ac Viſitatores per dictum prouinciale Capitulum deputati, & eorum quilibet ipſos, auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia opportuna remedia, ad illam faciendam (appellatione ceſſante) compellere teneantur, donec ea, quæ per communem contributionem in ſupplementum huiuſmodi dari debent ſtudentibus & inſtructoribus præfatis, in certis & perpetuis redditibus de nouo pro his acquiſitis fuerint aſſignata. Siqui verò ex prædictis beneficiatis prouentus habeant adeo tenues & exiles quod ſecundum communem æſtimationem, non ſufficiant ſupportatis eius neceſſariis oneribus, ad vitam contributionis huiuſmodi, ad eamdem contributionem minime teneantur. Ad hæc prohibemus ne vlli Canonico quodcumque beneficium quantumcumque modicum, vel aliam penſionem habenti, niſi illo, vel illa omnino dimiſſa, vel dimiſſo, aliqua de dictis penſionibus ſtudentium aſſignetur, quod ſi ſecus actum fuerit nullius penitus ſit momenti. Si verò ipſi Canonico huiuſmodi penſionem ſtudentium obtinenti, beneficium aliquod quantumcumque modicum conferatur, volumus quod adepta poſſeſſione ipſius, ceſſet ipſa penſio ipſo facto, eaque priuatus exiſtat. ſtudenti alteri aſſignanda, vt non deſit ſtudens de numero inſtituto, nec per literas à Sede Apoſtolica, vel Legatis ipſius ſuper prouiſione Canonicorum, aut quorumlibet aliorum obtentas, de penſione aliqua ſtudentium prædictorum cuiquam valeat prouideri, nec poſſit alieni alteri, niſi fuerit de ſtudentibus, ipſa penſio per aliquem aſſignari, alias nulla ſit aſſignatio huiuſmodi ipſo iure, & tam aſſignans, quam recipiens, ad reſtitutionem eorum quæ inde recepta fuerint teneantur, quæ in libris, vel aliis neceſſitatibus dictorum ſtudentium conuertantur, alienatione quoque librorum qui dictis ſtudentibus fuerint deputati, ſeu diſtractione, vel etiam obligatione ipſorum penitus interdictis, niſi ſtudens huiuſmodi vtiliores libros emat, & etiam id faciat licentia ſui immediate Superioris obtenta, volentes quod libri prædicti defuncti eiſdem ſtudentibus, ad Eccleſias, Monaſteria, & loca alia ad quæ pertinuerint, libere reuertātur.

Distributio librorum inter eos[illegible]

§. 26. Volumus etiam, quod ſi in Eccleſia, Monaſterio, & loco alio religionis eiuſdem libri multiplicati fuerint, libris neceſſariis in Eccleſiis, Monaſteriis, & locis aliis remanentibus, ceterorum librorum per Antiſtitem, Abbatem, ſeu alium, ad quem pertinuerit, de conſilio ſui Capituli ſeu Conuentus, vel maioris partis ipſorum, fiat conueniens diſtributio inter ſtudentes eoſdem, fiatque prius de perſonis ſtudentium quibus dicti libri tradentur, & librorum nominibus prædictorum memorialis ſcriptura, quæ in Eccleſia, Monaſterio, ſeu loco huiuſmodi conſeruetur, prouiſo tamen quod pulchriores, & vtiliores in eiſdem Eccleſia, Monaſterio, ſiue loco debeant remanere. Si quis verò de ſtudentibus ipſis per ſe vel per alium, librum ſeu libros huiuſmodi, qui ſic peruenerint ad eumdem contra hoc diſtraxerit aut obligauerit, eo ipſo ſit inhabilis per biennium ad quodcumque beneficium obtinendum, & nihilominus de ſtudio reuocetur, & loco ſui alius ſubrogetur, & etiam per ſuum Superiorem, prout facti qualitas exegerit, puniatur. Poſſit tamen dictis ſuper inhabilitate huiuſmodi diſpenſari, ſi Superiori viſum fuerit expedire. Vbi autem erit aliquis de ipſis ſtudentibus, qui ſit vitæ laudabilis, & alias idoneus ac diſcretus, & ad Baccalariatum, vel Magiſterium diſpoſitus, vel habilis, de cuius fructu ſcientiæ acquirendæ poſſit veriſimilis ſpes haberi, Prior dictorum ſtudentium qui erit pro tempore, cum conſilio aliquorum ſtudentium eorumdem proborum, ſcribat Præſidentibus antedictis, vt proprio Prælato ipſius mandent, & ordinent cum eodem, quod talem de Studio non reuocet, ſed eum in ſcientia proficere, & ad ſtatum Baccalariatus, & honorem Magiſterij peruenire, lecturamque continuare permittat, ipſumque & alios ſimiles, quos in ſcientia laudabiliter proficere nouerit, dignis attollat laudibus, honoribus, & promotionibus efferat opportunis. Prouideant quoque Præſidentes, & alij prælati conuenientes in ipſo Capitulo prouinciali, quod Canonici ad dicta Studia tranſmittendi, prout conuenientius & commodius fieri poterit, inſimul commorentur, ſaltem quinque vel quatuor ad minus, & quatuor vel quinque huiuſmodi, duobus ſeruitoribus ſint contenti.

Regimen Canonicorũ ſtudentium quod eſſe debeat.

§. 27. Præcauere nempe volentes, & etiam prouidere, vt dictis ſcholaribus in dictis Studiis pro tempore morantibus, regularis non deſit ſalubre gubernaculum diſciplinæ, ordinamus, quod in Capitulis prouinciarum, in quibus erunt huiuſmodi ſtudia, Præſidentes vnum de iis qui debent ad prouinciale Capitulum conuenire, virum in loco vbi Studium erit, (quem quotiens eis placuerit, ponere valeant & mutare) deputent & aſſignent, qui

es dictis ſtudentibus vnum inibi Priorem ſtudentium conſtituat per annum ſolummodo duraturum, quem tamen Priorem tam ipſe, quam etiam Præſidentes, & quilibet eorumdem, mutare valeát infra annum, ſi & quotiens eis videbitur expedire. Conſtituatur autem ipſe Prior, talis qui ſit potens in opere & ſermone, vt canonicos ſtudentes penſionarios, & alios etiam beneficiatos in bono inſtruat, & à malo ſtudeat reuocare, ipſoſque quotiens ſibi videbitur expedire conuocet ad alium locum competentem, eiſque quoad regularem præſideat diſciplinam. Et poteſtatem habeat illos corrigendi, puniendi, & abſoluendi, & cum eis diſpenſandi quandiu in ipſis ſtudiis moram traxerint, ab omnibus à quibus & ſuper quibus, & prout poſſet Superior poſt Antiſtitem, vel Abbas ſeu Prælatus alius eorum proprius in Eccceſia, Monaſterio, vel alio loco vnde clauſtrales exiſtunt, ipſoſque informandi, & inſtruendi, & tenendi ſub regularibus diſciplinis, & illos etiam coercendi ne vagentur; vel actibus ſeu operibus vacent illicitis, ſed ſtudeant, & proficiant ſicut decet, viuantque laudabiliter & honeſte. Prouideat inſuper idem Prior ſtudentium, quod dicti Canonici penſionarij ſtudentes expenſas faciant moderatas, non ſuperfluas, nec aliquatenus exceſſiuas, eoſque cogat ad reddendum de receptis & expenſis in fine menſis cuiuſlibet, & prout alias ſibi videbitur rationem, illi vel illis prouidis & diſcretis, quos idem Prior ad id duxerit deputandos, & quando ipſorum ſtudentium conditio, ſeu demerita ſuaſerint eos à Studio reuocandos, idem Prior teneatur id (conſulte tamen & caute) Antiſtiti, Abbati, vel alij prælato eorum proprio per ſuas literas intimare, iidemque Antiſtites, Abbas, ſeu Prælatus proprius eos reuocare debeat, & in locis eorum totidem Canonicos ſubrogare per modum ſupràſcriptum, appellatione, contradictione, vel reclamatione reiectis. Concedimus quoque prædicto Priori, Canonicos ſtudentes penſionarios, & alios etiam beneficiatos, quamdiu fuerint in ipſis Studiis, ab excommunicationis, ſuſpenſionum, & interdictorum ſententiis, per ſtatuta prouincialia ſeu cuiuſuis Eccleſiæ, Monaſterij, ſiue loci dictæ religionis, vel per Diœceſanum contra ſtudentes in locis vbi erunt Studia generaliter promulgatis, congrua ſatisfactione præmiſſa, iuxta formam Eccleſiæ auctoritate Apoſtolica abſoluendi, & cum eis ſuper irregularitate, quam ſic ligati celebrando diuina, ſeu alias ſe ingerendo eiſdem, per ſimplicitatem & iuris ignorantiam (non tamen in contemptum clauium) incurrerint, diſpenſandi, auctoritate prædicta liberam poteſtatem. Per hoc verò dictos Canonicos ſtudentes à poteſtate Antiſtitis, vel aliorum Ordinariorum ſuorum, vel alterius prælati ſui, nolumus aliquatenus eximere, vel etiam liberare. Quilibet autem dictorum Canonicorum religionis eiuſdem, huiuſmodi Studiis inſiſtens, penſionarius, & alius etiam beneficiatus, præfato eorum priori de quinque ſolidis Turonenſium paruorum, vel eorum valore in alia moneta prouidere annis ſingulis teneatur, ad quorum ſolutionem, idem Prior poſſit eoſdem per cenſuram Eccleſiaſticam & alia ipſius religionis remedia, auctoritate Apoſtolica, remoto appellationis obſtaculo coercere. Idem tamen Prior ſumptus nunciorum ſubeat, quos pro præmiſſis duxerit tranſmittendos.

Præſidentium munus quoad Canonicos ſtudentes.

§. 28. Dicti quoque Præſidentes in ſingulis eorum prouincialibus Capitulis, deputent aliquem de illis qui debent ad dictum prouinciale Capitulum conuenire, idoneum ac vicinum Studio in quo ſtudentes huiuſmodi morabuntur, & tam huiuſmodi deputatus, quam etiam Viſitatores in prouinciali Capitulo ordinati, diligenter & fideliter ſe informent, ea quæ per eos, de ſtudentibus & eorum penſionibus, & aliis circa hæc, ſtatuta & ordinata exiſtunt, ſi fuerint effectui mancipata, & ſi qua inuenerint non completa, eorum plenam relaxationẽ, & etiam informationem qualiter compleri poſſint faciant in proximo prouinciali Capitulo eorumdem, in quo ordinari debeat quod efficaciter compleantur. Habeant inſuper Præſidentes præfati, quilibet eorumdem, faciendi compleri & inuiolabiliter obſeruari auctoritate Apoſtolica, omnia & ſingula ſupradicta, necnon contradictores, & rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam, & per alia iuris ſeu ipſius Ordinis remedia, ſublato appellationis obſtaculo, compellendi, & proceſſus, & ſententias eorum in locis religionis eiuſdem ſolemniter publicandi, & illos qui ſententias ipſorum incurrerint, congrua ſatisfactione præmiſſa iuxta formam Eccleſiæ abſoluendi, & cum illis qui huiuſmodi ligati ſententiis per ſimplicitatem & iuris ignorantiam (non tamen in contemptum clauium) diuina celebrarint officia, vel ingeſſerint ſe eiſdem, ſuper irregularitate per eos exinde contracta, auctoritate prædicta diſpenſandi liberam facultatem.

Quæ per aſſumendos ad gradus, ſeruari debeant.

§. 29. Rurſus ſtatuimus, & etiam ordinamus, quod nullus religionis eiuſdem, ad recipiendum magiſtratus ſeu doctoratus honorem de cetero aſſumatur, non præſtito per eum primitus iuramento in præſentia dicti Prioris ſtudentium, ac ſex proborum & diſcretorum ex ſtudentibus antedictis, quod in aſſumptione ipſius honoris, vel ante vel poſt, eius occaſione circa cibos, veſtes, vel alia, non expendet, per ſe vel alium vndecumque habuerit, vel fuerit ſibi datum, nec quantum in eo fuerit à quibuſuis aliis expendi permittet, vltra valorem duorum millium Turonenſium argenti. Illi etiam qui ad Baccalariatũ fuerint aſſumendi, iuramentum præſtare ſimiliter teneantur in præſentia Prioris ſtudentium, & quatuor proborum & diſcretorum de ſtudentibus memoratis, quod huiuſmodi ſui Baccalariatus prætextu, ipſa die qua Baccalarij erunt, vel ante ſeu poſt, nullum feſtum ſeu conuiuium facient, per ſe vel alios, aut quantum in eis fuerit fieri permittent à quibuſcumque aliis, etiam eorum conſanguineis, vel amicis. Ad hoc, ſtatuimus, & etiam ordinamus, quod quilibet ipſius religionis, qui in dicto Pariſienſi, vel in aliquo alio generali Studio per ſex annos in Theologia ſtuduerint, in aliis primitiuis ſcientiis prius ſufficienter inſtructi, & alias ſufficientes ad hoc & idonei reperti, poſſint in ipſo Pariſienſi Studio curſus Bibliæ facere conſuetos, qui verò per octo annos in Theologia ſtuduerint, librum Sententiarum legere valeant (ſi ad hoc ſufficiẽtes fuerint) in pariſienſi Studio prælibato, & quod in eodem Pariſienſi, & alio quocumque Studio, in quo ad magiſterium in Theologia licentia dari poterit ſeu conſueuerit, quum digni ad hoc reperti extiterint, ad magiſterium & doctoratum in Theologia libere admittantur. Illi vero Religionis eiuſdem, qui in ipſo Pariſienſi Studio vel quouis alio Studio generali audiuerint iura Canonica per ſex annos, de quibus per tres annos ad minus audiuerint decretum (dummodo ſufficientes, & idonei fuerint) poſſint ad Baccalariatum & lecturam iuris Canonici ſiue Decretorum in eodem Pariſienſi, vel in alio generali Studio in cappa ipſi facultati congruenti aſſumi. Qui verò per quinque annos in Pariſienſi, vel in alio generali Studio iura Canonica vt Baccalarij legerint, & de hoc primo fidem fecerint per eorum proprium iuramentum, & duorum aliorum teſtimonium iurantium ſe credere eos rectè iuraſſe, poſſint ſi voluerint in cappa ſimiliter eidem facultati congruenti, ad magiſterium in Decretis, vel ad lecturam Decretorum in eodem Pariſienſi, & quolibet alio Studio generali, dilatione, & difficultate malitioſa, & impedimento quibuſcumque ſublatis, ſicut ibidem conſueuerunt aſſumi ceteri clerici ſæculares. Et per Cancellarium Eccleſiæ Pariſienſis in Pariſienſi Studio, vel per illum ad quem pertinuerit, ad huiuſmodi magiſterium, ſeu doctoratus honorem promoueantur libere, & etiam admittantur. Non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, & conſuetudinibus Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum locorum Religionis eiuſdem, necnon Pariſienſis, & aliorum quorumcumque Studiorum contrariis, iuramentis, confirmationibus Apoſtolicis, & quibuſuis firmitatibus aliis roboratis, & illis præſertim quibus in eodem Pariſienſi ſtudio caueri dicitur, quòd nullus poſſit legere curſum Bibliæ, niſi ibidem ſtuduerit ſeptem annis, nec permittatur legere ſententias, niſi ibidem ſtuduerit decem annis, quodque nullus Canonicus, vel religioſus alius legat ibidem iura Canonica, vel ad Baccalariatus gradum, aut Magiſterij honorẽ in iure Canonico permittatur aſſumi, ſeu quod nullus regularis rubea cappa decretũ legat, ſeu legere permittatur ibidem, aut nullus ibi legere valeat iura Canonica, vel ad Baccalariatum aſſumi, ſeu vt Baccalarius legere Decretales, aut ad magiſterium aſcendere in Decretis, ſiue doctor fieri Decretorum, aut ad lecturam in

Decretis

Decretis aſſumi, ſeu ipſam continuare, niſi ibidem, vel in aliquo Studio generali audiuerit iura Canonica per quinque, vel alibi iura Ciuilia per tres annos, aut alibi iura Ciuilia per quinque, & ibi vel in alio generali Studio iura Canonica per tres annos, prout ſic vel aliter in ſtatutis ipſius Pariſienſis Studij dicitur contineri, vel de conſuetudine obſeruari, & aliis conſuetudinibus, vel ſtatutis eiuſdem Pariſienſis Studij quibuſcumque & ſub quacumque forma, vel expreſſione verborum in contrarium editis, vel edendis, necnon quibuſlibet priuilegiis, & indultis generalibus, aut ſpecialibus, & literis Apoſtolicis contrariis, Ordinibus, Eccleſiis, Monaſteriis, locis, & Studiis quibuſcumque ſiue vniuerſitatibus magiſtrorum, vel ſcholarium eorumdem, ſeu perſonis Eccleſiaſticis, ſæcularibus & regularibus, exemptis & non exemptis, cuiuſcumque ſint præeminentiæ, dignitatis, conditionis, aut ſtatus, ſub quauis forma vel expreſſione verborum conceſſis, per quæ præſentibus, non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus huiuſmodi ſtatutorum, & ordinationum, & ſingulorum contentorum in eiſdem impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus, plena & expreſſa, ac de verbo ad verbum in illis, vel aliis noſtris literis fieri mentionem, quibus non intendimus quoad alia in aliquo derogare.

Obſeruanda à Canonicis beneficia obtinentibus.

§. 30. Vt cultus augeatur diuinus, & Religioſis vagandi materia præcludatur, ſtatuimus quod Canonici Religionis eiuſdem, extra Eccleſias, Monaſteria, ſiue loca alia principalia, obtinãtes Prioratus, ſeu quæuis alia beneficia, quibus ad hoc ſupperãt facultates, in ipſis beneficiis reſidere, & ſocium, vel ſocios ſui Ordinis ſecum habere, iuxta ipſorum facultatum ſuppetentiam teneantur, ſtatutis & conſuetudinibus contrariis non obſtantibus quibuſcumque, quodque ſocium, vel ſocios huiuſmodi prælatus, ſeu is ad quem hoc pertinuerit, prout locis cõgruere nouerit & perſonis, & cum conſilio & aſſenſu ſui Capituli ſeu conuentus, vocatis his qui dicta beneficia obtinebunt, huiuſmodi ſuppetentiam arbitrando aſſignet eiſdem. Quod ſi huiuſmodi Priores ſeu adminiſtratores quibus fuerint Canonici in ſocios aſſignati, ceſſante cauſa rationabili arbitrio aſſignantis, recuſent admittere ſibi aſſignatos, vel eis ſufficienter & decenter in neceſſariis prouidere, cogantur ad hæc per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia iuris remedia opportune, & nihilominus de huiuſmodi inobedientia puniantur. Qui autem in Eccleſiis Cathedralibus ſeu Monaſteriis, dignitates, perſonatus, officia ſeu adminiſtrationes alias habuerint, & in eiſdem Eccleſiis, ſeu Monaſteriis conſueuerint reſidere, cogantur officium incumbens eis, tam in diuinis quàm in aliis debite exercere, familiamque exceſſiuam præſertim infra clauſtra non teneant, aut talem per quem veriſimiliter præſumatur in ipſis Eccleſiis ſeu Monaſteriis ſcandalum generari. Et quia ſecundũ præmiſſa nõnulli de Canonicis regularibus, qui in Eccleſiis, ſeu Monaſteriis conſueuerant reſidere, habebunt extra in ſuis Prioratibus ſeu beneficiis aliis reſidentiam facere, in Capitulo annali cuiuſlibet Eccleſiæ, & Monaſterij, per Prælatum & Capitulum, vel maiorem partem ipſius, ſcito & cognito diligenter quot mittentur extra pro reſidentia in dictis Capitulis & beneficiis facienda, proinde ordinetur, quot loco eorum qui extra mittentur, in ipſis Eccleſiis ſeu Monaſteriis fuerint ſubrogandi. Obtinentes autem beneficia ſimplicia, quibus cura non imminet animarum, quorum ad tenendum ſocium non ſufficiunt facultates, ſi propinqua ſint Eccleſiis, vel Monaſteriis à quibus illa dependẽt, in dictis Eccleſiis, vel Monaſteriis reſidentiam facere compellãtur, & habeant de prouentibus dictorum ſuorum beneficiorum expẽſas, quas in victualibus in ipſis Eccleſiis, vel Monaſteriis reſidendo, faciãt illi vel illis exſolui, qui in dictis Eccleſiis, ſeu Monaſteriis victualia Canonicis miniſtrare tenentur, dummodo ad hoc redditus beneficij huiuſmodi obtinentis ſufficere dignoſcantur. Quod ſi huiuſmodi beneficia ſimplicia longe diſtant ab Eccleſiis, ſeu Monaſteriis quibus ſubſunt, & in Prioratibus & adminiſtrationibus Canonici reſidere cõſueuerint, quæ ſint propinqua modo præmiſſo, cum ſatisfactione ſimili expẽſarum, obtinentes huiuſmodi beneficia ſeu adminiſtratores eorum, ad reſidẽdũ in dictis Prioratibus, ſeu adminiſtrationibus, deputentur niſi per fundatores huiuſmodi beneficiorum aliter fuerit ordinatum, cui ordinationi per hoc non intendimus derogare. Super diſtantia verò ſeu propinquitate beneficiorum huiuſmodi, ſtetur arbitrio annalis Capituli, eiuſque in hoc deliberatio obſeruetur. Quod ſi dicta beneficia ſimplicia tam ab Eccleſiis, quam Monaſteriis, vel ab eorum Prioratibus, ſeu adminiſtrationibus ſint remota, per dictum annale Capitulum ordinetur, vbi tales debeant reſidere, prouiſo tamen quod diuinus cultus exerceatur debite in beneficiis memoratis.

Canonici quid circa officia celebranda ſeruare debeant.

§. 31. Canonici autem in huiuſmodi Prioratibus, ſeu adminiſtrationibus commorantes, in Eccleſia horis congruis, cum dictis Prioribus, ſeu adminiſtratoribus ſimul interſint, Canonicas horas dicant, in Miſſis celebrandis ſuas hebdomadas ordinare teneãt, & in loco vbi duodecim fuerint, vel plures, vna per eos Miſſa ad minus cum nota, die qualibet celebretur, & horæ Canonicæ cum nota dicantur. Dicti quoque Canonici Priorum, & adminiſtratorum prædictorum in vna domo communi regulariter iaceãt, camerulis, & cellulis eis penitus interdictis. In vna etiam domo veſcantur Prior inſuper & adminiſtrator, & Canonici; niſi infirmitas, vel alia euidens ratio interdum aliud ſuaſerint faciendum, in veſtitu etiam, & clauſura, à communi Eccleſiæ, Monaſterij, ſiue loci cui ſubijciuntur, inſtitutione vel debita obſeruantia non recedant, ac ſuo proprio Priori, vel adminiſtratori, iuxta ordinationẽ Prælati ſui, vel Superioris, obediant humiliter, & deuote. Et ſi aliquando dictos Canonicos in Prioratibus ſeu adminiſtrationibus mori, aut fugitiuos fieri forſan contingat, Priores, ſeu adminiſtratores prædicti, diem mortis aut fugæ, ſeu receſſus ipſorum, Prælatis aut eorum Superioribus, vt in Eccleſiis, ſeu Monaſteriis eorum principalibus, pro defunctis eorum conſueta fiat ſuffragia, ſeu fugitiuos reuocare, vel in Prioratibus ſeu adminiſtrationibus, alios loco eorum ſubrogare valeãt, quam citius commode poterũt, intimare per ſuas literas teneãtur. Quod ſi Priores, ſeu adminiſtratores prædicti, diem obitus, aut fugæ ſiue receſſus huiuſmodi, Prælatis ſuis, vel Superioribus ſignificare diſtulerint, tertiam partem illorum quæ Canonicus expendiſſet, ſi non fuiſſet mortuus, vel in fuga, pro pitantia Capituli, vel Conuentus Eccleſiæ, Monaſterij, vel loci principalis ſoluere teneantur. Inſuper Canonici prædicti, non ſoli, ſed honeſte aſſociati, & cum habitu decenti incedãt, nec in villis, in quibus Prioratus, ſeu adminiſtrationes huiuſmodi fuerint, comedere, vel bibere, aut ingredi domos præſumant; niſi cum honeſtis, perſonis, & tunc de ſui Prioris, ſeu adminiſtratoris licentia ſpeciali. Qui verò contrarium fecerint regulari ſubiaceant diſciplinæ. Vt autem hæc efficacius obſeruentur, Antiſtites, Abbates, & ceteri in eorumdem Canonicorum ſuperiores, necnon alij qui ad viſitandum per eos fuerint deputati, quum Prioratus & adminiſtrationes huiuſmodi viſitabunt, circa illa ſeruanda, & non ſeruata corrigenda, curam habeant diligentem.

Beneficiati ſubſint Superioribus.

§. 32. Præcipimus, quod Canonici Religionis præfatæ, qualiacumque in ipſa Religione auctoritate Sedis Apoſtolicæ, vel Legatorum ipſius beneficia obtinentes, obediant Superioribus ſuis Religionis eiuſdem, ipſorumque ſubſint correptionibus, ordinationibus, punitionibus, & ſtatutis, ac beneficiis huiuſmodi ex cauſis rationabilibus priuari, & ab illis amoueri poſſint, quemadmodum poſſent ſi foret per Superiores ſuos de ipſis beneficiis eis prouiſum.

Locus infirmaria exiſtat.

§. 33. Quum expediat infirmis de domo ſeu loco congruo prouideri, ſtatuimus, quod in Eccleſiis, Monaſteriis, & locis aliis Conuentualibus Religionis eiuſdem, in quibus certa domus, ſeu locus deputata, vel deputatus non fuerit pro infirmis, ij ad quos id pertinuerit, quibus ad hoc ſuppetent facultates, domum ſeu locum huiuſmodi ſufficientem iuxta ſtatum, & facultates locorum, quantocius commode fieri poterit deputare ſeu cõſtruere teneantur, eiſdem infirmis ſufficienter delectis, victualibus, ſeruitore, medicis, & rebus medicinalibus, & aliis quibuſlibet neceſſariis prouidendo, ad quæ peragẽda, & complenda, per Superiores ſuos immediatos, & per Præſidentes, ac Viſitatores, & eorum quẽlibet auctoritate

Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia opportuna remedia compellantur. Vbi antem adminiſtratores eorum qui ad præmiſſa tenentur, ſufficientes ad ea peragenda oon habuerint facultates, iri annali Capitulo per ipſum Capitulum, vel maiorem partem ipſius auctoritate Apoſtolica ordinetur, quod adminiſtratores huiuſmodi ſufficientes ad hoc reddantur per aſſignationes penſionum, pront infra in alio caſu ſub rubrica de victualibus & aliis miniſtrandis.

Numerus Canonicorum.

§. 34. Quum ſit conſonum rarioni, vt obtinentes beneficia ipſorum onera debeant ſupportare, ſtatuimus, quod in Monaſterius, Prioratibns, & aliis beneficiis quibuſcumque Religionis eiuſdem, perſonis quibuſcumque extra præfatam Religionem cuiuſcunque ſint dignitatis, gradus ſeu præeminentiæ (etiamſi fuerint Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales) collatis ſeu commendatis, vel de cetero conferendis, ſeu commendandis, tot Canonici teneantur, qnot in eis tenerentur ſi per Canonicos regulares Monaſteria, Prioratus, & beneficia huiuſmodi regerentur. Et quod nihilominns Canonico in eiſdem Monaſteriis, Prioratibus, & beneficiis, committatur id quod ſupra, vel circa alios Canonicos inibi reſidentes haberet exercere adminiſtrator Canonicus, ſi præeſſet eiſdem, quantum ad ea quæ pertinent ad regulam ſeu diſciplinam, vel obſeruantiam regularem, & quod quilibet prædictorum, huiuſmodi Monaſteria, Prioratus, & beneficia quomodolibet obtinentes, ad procurationes, & alia quælibet onera ipſis Monaſteriis, Prioratibns, & beneficus incumbentia, ſupportanda, perſoluenda, & reddenda integre ſint adſtricti, quodque ad hoc & alia ſupradicta, auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, & alias compelli valeant per Capitulorum prouincialium Præſidentes, & qnemlibet eorumdem, prout per Superiores ſnos poſſent, & deberent compelli Canonici regulares ſi præeſſent Monaſteriis, Prioratibus, & beneficiis memoratis, niſi fuerint S. R. E. Cardinales, quos nolumus talium compulſionibus ſubiacere.

Vetantur animalia ac ſæculares, præter his exceptos.

§. 35. Prohibemus ne Canonici regulares in Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis, ſeu locis aliis Conuentualibus Religionis einſdem, teneant, aut nutriant eqnos, ſeu alias euectiones, nevè familiares, ſeu ſeruitores habeant ſæculares, niſi ratione dignitatum, officiorum, vel adminiſtrationum ſuarum quæ geſſerint, id eis permiſſum fore noſcatur. In infirmitorio tamen & coquina Monaſterij, ſeu Prioratus, & aliis officiis atque ſeruitiis aliis communibus, poſſint tenere ſæculares ſeruitores honeſtos; ſi & prout in Eccleſiis, ſeu Monaſteriis, & aliis locis prædictis fuerit hactenus rationabiliter obſeruatum, non in exceſſiuo, ſed moderato numero, iuxta arbitrium Prælati immediati. Seruitores autem ſæculares huiuſmodi, quantominus fieri poterit cum Canonicis conuerſentur, neqne cum eis in communi comedant nèque bibant, etiamſi presbyteri fuerint, vel Clerici ſæculares, niſi forte tales forent presbyteri, vel alij facris ordinibus conſtituti, qui eſſent inibi perpetui, & cum Canonicis etiam in refectorio comedere aſſueti, & tunc à Canonicis ſedeant ſegregati cum habitu conſueto, & etiam honeſto, ſe eiſdem Canonicis in ſilentio, & obſeruantiis aliis hoeſtis, quamdiu cum eis ſuerint conformantes, quibus prouideatnr iuxta morem inibi rationabiliter obſeruatum. Et ſi presbyteri, ſeu ſæculares Clerici prædicti perpetui, infra Eccleſiarum, ſeo Monaſteriorum ſepta deliquerint, ſeu exceſſerint in leuibus, per ademptionem partis pitantiæ, ſeu portionis, quam fuiſſent alias percepturi, per immediatum Prælatum regularem loci vnde ſumunt prædicta, vel per illum qui inibi præerit, regularibus diſciplinis poſſint corrigi, ac puniri.

Lautaque conuiuia, & immoderati ſumptus.

§. 36. Caueant inſuper Abbates, Præpoſiti, Priores, & ceteri quicumque ipſius Religionis, ne lautis conuiuiis, & comeſſationibus occupentur, nec in eis ſumptus immoderatos faciant, vel alias etiam exceſſiuos à familiarium quoquam ſeruitorum, aut ſequentium fieri permittant, necnon à rerum, ſeu veſtium multitudine indecenti, & exceſſiua, vbique diligenter ſtudeant abſtinere, & honeſte, ac laudabiliter conuerſari.

Religioſi aſſociati incedãt.

§. 37. Dicti quoque Abbates, necnon Præpoſiti, Priores, ceterique adminiſtratores, & profeſſores alij Religionis eiuſdem, extra loca ſua proficiſcentes, aſſociati incedant, prout ipſorum congruit boneſtati, & vbi Canonicorum numerus ſufficieos fuerit, & ad hoc etiam ſuppetent facultates, Abbates, & alij Prælati ſaltem Religionis ſuæ duos ſocios ſecum ducant.

Superiores prædicta faciant obſeruari.

§. 38. Præſidentes autem Capitulis prouincialibus, ac Viſitatores per ipſa Capitula deputati, necnon Prælati alij Religionis eiuſdem, quoad ſuos ſubditos attente prouideant, quod præmiſſa diligentius obſeruentur, tranſgreſſores arguendo, & prout expedieos fuerit puniendo.

Ad ordines promouendi qui & quando.

§. 39. Præſentium auctoritate ſtatuimus, quod Canonici beneficia ſimplicia obtinentes, & alij beneficiati Religionis eiuſdem, ad mandatum Prælati ſui infra terminum per eum præfigendum eiſdem ſe faciant ad ordines quoſlibet promoueri, niſi eos cauſa rationabilis, quam ipſi Prælato infra dictum terminum exponere habeant, excuſaret, quod ſi non fuerint, beneficiati eo ipſo ab obtentis beneficiis ſuſpenſi, non beneficiati verò ad beneficia obtinenda, ſint & remaneant inhabiles, donec promoti fuerint ad ordines ſupradictos, quodque Prioratus curam animarum habentes, & alia beneficia curata, quorum Prioratuum, & beneficiorum cura per perpetuos Vicarios exercetur, committi nequeant vel conferri, niſi eis qui vigeſimum annum computandum à tempore collationis ſeu commiſſionis ſibi factæ de eis, & poſſeſſionis adeptæ, vel infra vigeſimumquintum ætatis ſuæ annum (ſi ante annum ipſum Prioratus ſeu beneficia huiuſmodi eis collata fuerint ſeu commiſſa) ſe faciant ad ſacerdotium promoueri, Prioratus quoque Conuẽtuales, Dignitates, Perſonatus, Officia, ſeu adminiſtrationes; videlicet ſacriſtia, theſauraria, eleemoſynaria, operaria, cameraria, & ſimilia, quæ in Eccleſiis & aliis locis Coouentualibus ſeu Collegiatis dictę Religionis, officia ſeu adminiſtrationes & beneficia fuerint, etiamſi eiſdem officiis ſeu adminiſtrationibus, animarum cura nullatenus ſit annexa, alicui niſi vigeſimumquintum annum attigerit conferri nequeat, aut committi. Et qui Prioratus, Dignitates, Perſonatus, Officia, ſeu adminiſtrationes huiuſmodi obtinuerit, infra tẽpus collationis, ſeu commiſſionis eis factę de ipſis, & adeptæ poſſeſſionis eorum ſe faciant ad ſacerdotium promoueri, vel ſaltem ad ordinem, quem Dignitates, Officia, vel adminiſtrationes obtenta requireot de iure, conſuetudine, ſeu ſtatuto, nec contra à quoquam valeat diſpenſari. Nos inſuper commiſſiones, ſeu collationes factas contra præmiſſa decernimus fore irritas & inanes. Hi quoque qui iuxta præmiſſa ceſſante cauſa rationabili ad ordines promoti non fuerint, ſint Prioratibus, Dignitatibus, Officiis, Adminiſtrationibus, & beneficiis prædictis eo ipſo priuati, quæ ipſis iterum ea vice nullatenus conferantur. Noſtræ verò intentionis exiſtit, qnod præſens conſtitutio quantum ad ea quę de recipiendis ordinibus per Priores, & alios beneficiatos pręmiſimus, illos etiam poſt duos menſes à die publicationis præſentium conſtitutionum in eorum annali Capitulo factæ conſtringat, & eos etiam qui in præſenti talia beneficia obtinent, vel dictæ publicationis tempore obtinebunt, dummodo ætatis legitimæ ſint effecti. Alioquin quum ad ætatem legitimam peruenerint, ad recipiendum ſecundum præmiſſa dictos ordines ſint adſtricti, niſi foret aliud Canonicum, eos ab huiuſmodi ſuſceptione ordinum excuſaret.

Veſtium prouiſio.

§. 40. Dignum fore cenſentes, vt Canonici Religionis præfatæ noti ſolum morum & vitæ, ſed etiam habitus & veſtimentornm reſulgeant honeſtate, diſtrictius inhibemus, ne dicti Canonici extra ſepta Eccleſiarum, Monaſteriorum, ſeu locorum ſuorum proficiſcentes, portent alias veſtes ſuper habitum, quam cappas, ſeu mantellos honeſtos vel rodondellos, ſeu elochias, talares vel circa, iuxta vſum vel conſuetudinem laudabilem Eccleſiarum, Monaſteriornm, & locorum ſuorum, vſum ſeu verius abuſum manticarum ſeu tabardorum, oecnon rodondellorum, vel elochiarum notabilem habentium breuitatem, eiſdem Canonicis penitus prohibentes. Præcipimus quoque quod in Eccleſiis, Monaſteriis, & aliis locis religionis præfatæ, in quib[us] Canonici cappas à parte anteriori apertas de panno laneo conſuenete deferre, quæ in quibuſdam locis cappæ de choro ſeu capella vulgariter nnncupantur,

pantur, ipſa honeſtas non nimia longitudine vel breuitate notandas portare debeant, locis & temporibus conſuetis. Deferant etiam cappas huiuſmodi à feſto omnium Sanctorum vſque ad feſtum Paſchæ, infra ſepta quarumcumque Cathedralium Eccleſiarum Religionis eiuſdem, ac Monaſteriorum, & aliorum locorum immediatos Superiores ipſius Religionis non habentium, in quibus Monaſterijs ſiue locis fuerit duodenarius Canonicorum numerus, licet hactenus ipſas ibidem non conſueuerint deportare. Sanè infra Eccleſias, clauſtrum, capitulum, refectorium, ac dormitorium, non caputijs, ſed almutijs honeſtis, vtantur. Caputia verò ſi ea per ipſos extra loca prædicta deferri contigerit, ſint honeſta, & alia quæ cum cappis, mantellis, clochijs, ſeu rodondellis portauerint, vnius cum eis & eiuſdem coloris exiſtant, niſi ex priuilegio aut inſtitutione laudabili caputia certi coloris aut formæ eſſent conſueti portare. Almutiæ autem ſi de panno fuerint, illius eiuſ cappæ eſſe debent coloris exiſtant. Per hoc autem non liceat portare caputia, vel rodondellos, ſeu clochias eis, quibus alias portare licitum non exiſtit. Prohibemus etiam, ne dicti Canonici de cetero ferant forraturas de ventribus Variorum, aut Squirolorum cum Dorſis permixtis, ſed ſint de Ciuilibus ſimplicibus, vel albis, vel nigris, aut griſeis. Præcipimus etiam, quod Canonici dictæ Religionis infra Eccleſias & clauſtra locorum Cathedralium, aliorumque Conuentualium, ſeu Collegiatorum ipſius Religionis, & alibi conuentualiter incedentes, portent ſuperpellicea magna, & ampla, iuxta cuiuſlibet Eccleſiæ conſuetudinem rationabilem, quæ in longitudine manicarum vltra manum quatuor digitis tranſuerſalibus, vel circa, & vltra mediam tibiam, vel circa in ſui longitudine protendantur. Extra Eccleſias verò, clauſtra, & loca prædicta, & vbique ſub cappis, rodondellis, ſeu clochijs, vel mantellis in locis debitis vti poſſint ſuperpelliceis, quorum manicæ vſque ad palmum in latitudine, vel circa, & eorum longitudo vſque ad mediam tibiam, vel circa protendantur. Per hoc autem nolumus derogare conſuetudini quorumdam locorum, quæ ab antiquo, vel ab inſtitutione habent vſum ſuperpelliceorum ad formam Rochetorum, ſeu Camiſiarum Romanarum, prouiſo tamen quod minoris longitudinis ſuperpellicea huiuſmodi non exiſtant, & adeo manicas longas habeant, quod eis brachia vſque ad pugnum valeant cooperiri, per formas autem huiuſmodi ſuperpelliceorum, alias formas longiores, & honeſtiores, ſuperpelliceorum, & habituum, non intendimus prohibere, nec circa eas aliquid innouare. Statuimus inſuper, quod Canonici dictæ Religionis, cappis, & veſtibus albi, blaui, nigri, ſeu quaſi nigri coloris dumtaxat vtantur, quodque illi qui altero tantum de dictis coloribus vti conſueuerunt ſeu tenentur, non poſſint ad alium portandum, ſeu aſſumendum aliquatenus ſe transferre, niſi ad albũ dumtaxat. Veſtis quoque ſuperior habitui proxima, ſit rotũda per circuitum, & non fiſſa, nec longitudine nimia aut breuitate notanda. Ab eiſdẽ quoque Canonicis in eorum veſtibus ligatæ manicæ non portentur, nec 10 apparẽti conſuticiæ, vel quomodolibet botonatæ. In Cathedralibus autem Eccleſijs, Antiſtites, ſeu Præpoſiti, Priores, ſeu alij maiores in illis poſt ipſos Antiſtites exiſtentes, ac in Monaſterijs, Abbates, Præpoſiti, Priores, ſeu alij, non habẽtes Superiores Religionis eiuſdem, ſic aliam formam honeſtam, veſtium & calceamentorum ordinent & diſponant, quod ſit in colore ſaltem omnibus Canonicis eiuſdem Eccleſiæ ſeu Monaſterij, tam extrinſecus quàm intrinſecus vniformis, ipſamque tam Abbates, quam Præpoſiti, Priores, & adminiſtratores, ac ceteri quicumque Canonici, & alij per proprios eorum Antiſtites, vel Abbates, ſeu alios, Abbates verò & ceteri Prælati, Superiores proprios eiuſdem Religionis non habentes, per Præſidentes prouincialibus Capitulis, ſeu per quemlibet eorum, ac per Viſitatores in ipſis Capitulis deputandos, tenere & ſeruare cogantur. Qui vero veſtem, vel habitum contra ordinationem præſentis conſtitutionis deferre præſumpſerit, per dictos Superiores, vel per Præſidentes, ſiue per Viſitatores, ſeu eorum quemlibet, ſic debite puniatur, quod ceteri à ſimilibus arceantur, & nihilominus ab eo auferatur veſtis prohibita pauperibus eroganda. Et ſi infra ſpatium quindecim dierum à tempore monitionis, ſeu præcepti ſibi facti computandum, veſtem vel habitum huiuſmodi, non dimiſerit cum effectu, vel ablationi prædictæ reſtiterit, ſi beneficiatus fuerit, per quatuor menſium ſpatium ab adminiſtratione temporalium ſit ſuſpenſus, non beneficiatus verò, dicto tempore ſit inhabilis ad Eccleſiaſticum beneficium, obtinẽdum quodcumque. Qui autem exhibens ſe in publico, habitum (ſuper indumenta ſcilicet linea) temere occultauerit, ſi monitus emendare noluerit, iuxta præmiſſam perſonarum diſtinctionem, dictas ſuſpenſionis, & inhabilitatis pœnas per idem tempus incurrat. Iniungimus inſuper Præſidentibus, Viſitatoribus, & Prælatis alijs Religionis prædictæ, vt contra tranſgreſſores eorumque circa honeſtatem veſtium, & habitus ſuperius ſunt ſtatuta, prout ad eos & eorum quemlibet, pertinuerit, monitionem prædictam (quum tranſgreſſio eis nota fuerit) facere non omittant. Et nihilominus Præſidentes, & Viſitatores prædicti, monere teneantur Abbates, Præpoſitos, & alios ad quos id pertinuerit Religionis prædictæ, vt præmiſſa quæ vt prædictum eſt circa honeſtatem veſtium, & habitus ſunt ſtatuta, ſeruent & faciant ab alijs ſub dictis pœnis diligentius obſeruari.

§. 41. Vt in religione prædicta vitetur diſſolutio, & obedientia teneatur, diſtrictiùs inhibemus, ne quiuis Canonicus dictæ Religionis de Eccleſia, Monaſterio, vel loco ſuo conuentuali exeat, niſi primitus obtenta licentia ab illo qui eam valeat impartiri, quauis conſuetudine contraria non obſtante, quodque cauſam ſui exitus veraciter & abſque fictione exponat ei à quo erit licentia obtinenda. Qui verò huiuſmodi licentiam conceſſerit, Canonicis clauſtralibus nullam adminiſtrationem, vel beneficium obtinentibus, terminum redeundi quantò conuenientius poterit breuiorem aſſignet. Sane adminiſtratoribus, & beneficiatis, qui habent reſidere in clauſtro, poſſit dari licentia ſine præfixione termini, ſi hoc concedenti viſum fuerit expedire. Si quis autem exiuerit extra Eccleſiam, Monaſterium, ſeu locum alium conuentualem ſine licentia, vel in termino aſſignato iuſta cauſa ceſſante, non redierit, pœna quæ in tali caſu per ſtatuta, vel conſuetudines eiuſdem Eccleſiæ, vel Monaſterij, ſeu alterius loci infligenda fuerit, infligatur eidem. Et ſi ſuper hoc ſtatutum, vel conſuetudo aliqua non exiſtit, pœna quæ ſequitur infligatur, videlicet quod ille qui infra nouem dies poſt exitum ſeu terminum prædictos redierit, vltimus ſtet in choro & ſecunda, quarta, & ſexta ferijs eiuſdem ſeptimanæ, in pane & aqua ieiunet. Illis verò qui infra huiuſmodi nouem dies non redierint, pœna quæ ſequitur imponatur, videlicet quod à porta regulari, parlatorio, ſeu alio loco decenti per clauſtrum, cum Magiſtro nouitiorum, vel alio ad hoc deputato ad Capitulum veniant, camiſiam, femoralia, & caligas tantum habentes, ſuperpelliceum in brachijs, ac ferulam ſeu virgam in manibus ſuis ferentes, cum quibus in dicto Capitulo venia prius recepta & recognita culpa ſua, coram omnibus verberentur, & nihilominus alia pœnitentia ſiue pœna pro qualitate demeriti imponatur eiſdem ſecundum arbitrium imponentis. Quod ſi ſine ſcandalo huiuſmodi pœna imponi non poſſet, in pœnam aliam ſecundum ſui Prælati arbitrium, de proborum & ſeniorum Conuentus conſilio commutetur, quam in dicti conuentus præſentia facere teneantur, prouiſo attentius, quod menſuram peccati correctionis inflictio non excedat. Simili quoque vel alia condigna pœna puniantur Canonici in Prioratibus ſeu adminiſtrationibus alijs externis aſſignati, qui ſine licentia Priorum ſeu adminiſtratorum eorumdem, de ipſis prioratibus ſeu adminiſtrationibus recedentes fuerint euagati, vel in termino non redierint aſſignato. Si autem de dictis prioratibus ſeu adminiſtrationibus ad clauſtrum ſeu Prælatum ſuum à ſuis Prioribus ſeu adminiſtratoribus, licentia non petita, vel petita & non obtẽta veniunt, eidem Prælato ſeu Superiori ſuo cauſam ſui aduentus ſtatim exponant, qui Prælatus ſeu Superior an cauſa huiuſmodi rationabilis & vera fuerit arbitretur, & ſi cauſam minus rationabilem ſeu falſam eſſe repererit, vel ſi huiuſmodi venientes nullam cauſam ei expoſuerint, aut licentiam non petierint, per Prælatũ aut Superiorem, prout eis viſum fuerit expediẽs puniatur. Nullus quoq. Canonicus

Exitus de Monaſterio quando permiſſus.

pernoctaturus extra Eccleſiam, Monaſterium, vel alium locum ſuum abire ſine Breuiario permittatur, in quo penſum ſeruitutis ſuæ dicendo horas Canonicas poſſint ſoluere Creatori.

Alienatio prohibetur abſque licentia Apoſtolica.

§. 42. Perpetuo prohibemus edicto, ne Ciuitas, Caſtrum, Villa, vel Feudum notabile, aut Iuriſdictio alicuius ipſorum, vel Grangia ſeu locus, territorium, ſiue magnus poſſeſſionum vel terrarum numerus, vendi vel etiam principaliter & expreſſe obligari, vel Monaſterium, ſeu Prioratus, aut Eccleſia Religionis Præfatæ in alium transferri valeant per quoſcumque etiam in caſu alias à iure conceſſo, abſque licentia Sedis Apoſtolicæ ſpeciali, omnem venditionem, obligationem, & translationem de præmiſſis, & contra hæc factam irritam decernendo, ac nihilominus quilibet Capitulis prouincialibus Præſidentium ac Viſitatorum, alienationes huiuſmodi eaſdem, ac conſentientes eiſdem Sedi Apoſtolicæ, ſi exempti fuerint, alioquin Ordinariis ſeu Diœceſanis ipſorum intimare per ſcripturam authenticam, vel literas eorum ſigillis munitas, quamcitius commode poterunt, teneantur.

Ficti contractus prohibentur.

§. 43. Multis fraudibus atque dolis, quæ per nonnullos Religionis eiuſdem, in damnum & præiudicium Eccleſiarum, Prioratuum, & aliorum locorum prout experientia docuit committuntur, opportunis obuiare remediis quantum cum Deo poſſumus ſalubriter cupientes, hoc conſulto edicto prohibemus, ne Abbates, Præpoſiti, ac Priores, vel quiuis adminiſtratores, & alij Canonici ſeu conuerſi Religionis eiuſdem, prætextu Religionum, vel negotiorum quæ gerunt, fraudulentos vel doloſos aut ſimulatos vel fictos contractus inire, vel mutua ſimulata vel ficta ſuſcipere, ſiue proprio, ſiue fideiuſſorio, vel quouis alio nomine alieno, nevè etiam confiteri in inſtrumentis publicis, vel authenticis aliiſvè ſcripturis, ſe à patre, fratre, nepote, vel conſanguineo, ſeu quolibet alio coniuncto, affine, familiari, ſeruitio, amico, ſeu mercatore recepiſſe mutuo, vel alias, pecuniam, pannos, bladum, vinum, equos, boues, ſiue animalia alia, vel res, ſeu alia bona, eaque in vtilitatem locorum quibus præſident, vel adminiſtrationum quas gerunt fuiſſe conuerſa, neque tamen pro ſe, ſeu locis eorum neque pro adminiſtrationibus ſuis ipſa receperint, quoquomodo præſumant. Similiter etiam prohibemus, ne fingant ſeu ponant, vel ſcribant ſe fore principales debitores, nevè vt tales ſe obligent, vbi re vera non principales ſed fideiuſſores exiſtunt, nevè in talibus contractibus, vt præfertur ſimulate conceptis, ſe ac alios ſuo nomine, locaque ipſa, poſſeſſiones, redditus, prouentus, bona & iura locorum obligent, vel ſubmittant, neque in fraudem ſeu doloſe confiteantur, vel alios præſertim debitores eorum faciant confiteri ſeu etiam obligari, vel ſuper iis inſtrumenta, vel authenticas ſeu alias ſcripturas in fraudem confici, continentia quod iura, redditus, poſſeſſiones, animalia, blada, pecuniam, ſeu alia bona ad ipſos, vel Monaſteria, ſeu quæuis alia bona ipſius Religionis pertinentia ſeu debita, fuerunt, ſunt, vel eſſe debent, patris, matris, ſeu fratris eorum, vel aliarum perſonarum prædictarum, & ad ipſas perſonas pertinere vel debita eis fore, vel alios quoſcumque contractus ſimiles fraudulenter, & doloſe confici faciant, vel fieri procurent, per quos Eccleſiæ, Monaſteria, & alia loca Religionis ipſius quibus præſunt, ac iura) redditus, & poſſeſſiones, ſeu alia loca ipſorum damnificari, grauari, obligari, vel alias impediri, ſeu deperire valeant quouis modo. Nos autem omnes, prænominatos, in graue & enorme præiudicium adminiſtrationum ſuarum talia committentes, vel fieri facientes, aut eis conſentientes, præter alias pœnas iuris (niſi infra duorum menſium ſpatium à tempore contractus ſeu commiſſi huiuſmodi numerandum) ea quantum eis poſſibile fuerit tolli fecerint, & Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, adminiſtrationes, & loca prædicta reddiderint ſeu reddi fecerint indemnia, ſeu à talibus diſpendiis liberarint, excommunicationis ſententiæ eo ipſo decernimus ſubiacere. Quod ſi forte præmiſſa effectualiter non potuerint reuocare, teneantur infra alios duos menſes, illos duos immediate ſequentes, ea ſuis Superioribus reuelare, quod ſi non fecerint, ſententiam excommunicationis incurrant, & alias pro dictis exceſſibus debite puniantur, taliter quod cedat ceteris in exemplum. Poſſint autem Præſidentes, ac Viſitatores in Prouincialibus Capitulis deputati, & eorum quilibet, Abbates alioſque quoſcumque Prælatos ac adminiſtratores, non habentes Superiores Religionis eiuſdem, qui huiuſmodi ſententiam excommunicationis incurrerint, ſatisfactione præmiſſa abſoluere, & ſecum ſuper irregularitate ſi per ſimplicitatem & iuris ignorantiam) non tamen in contemptum clauium) diuina celebrauerint, vel ſe ingeſſerint eiſdem, inde contracta miſericorditer diſpenſare, ceteros verò conſimiliter abſoluere, & cum eis in ſimilibus diſpenſare valeant immediati Superiores eorum.

Mutua quomodo recipienda.

§. 44. Monaſteriorum, & locorum Religionis eiuſdem diſpendiis quæ ex mutuorum contractu plerumque proueniunt, præcauere conſultius intendentes, ſtatuimus, quod Abbas, Præpoſitus, Prior, ſeu quiuis alius (etiam Apoſtolicæ Sedis Notarius) Religionis eiuſdem, quum per ipſum fuerit mutuum ſuſcipiendum, vltra ſummam communi prouidentia per annale Capitulum ſeu maiorem partem ipſius taxandam infraſcriptam ſolemnitatem obſeruet, videlicet vt quilibet de prædictis Superiorem eiuſdem Religionis non habens, qui habebit recipere mutuum ſupradictum, tractatum ad minus & conſilium duorum dierum non continuatorum, ſeu interpellatorum, cum Capitulo ſeu Conuentu ſuo diligentem habeat, & maturum. Et nihilominus de conſenſu ſui Capituli vel Conuentus, mutuum huiuſmodi recipiatur ab eo. In Monaſterio verò, Prioratu, & adminiſtratione, conuentuali vel non conuentuali Superiorem immediatum in eadem Religione habente, in conuentuali videlicet cum conuentu ipſius, in non conuentuali, cum conuentu Superioris Eccleſiæ Monaſterij ſiue loci, tractatus huiuſmodi habeatur. Et nihilominus in vtroque licentia ſeu auctoritas interueniat dicti ſuperioris quocumque nomine cenſeatur, eo plene certificato in quantum commode fieri poterit, de omnibus quæ interuenire debent in tractatu præfato, in quo quidem agatur, & clare liqueat, ob quam cauſam cuiuſvè ſummæ, & ſi fieri poteſt, à quibus creditoribus, & ſub quibus conditionibus, & obligationibus, quibuſvè terminis ſoluendum ſuſcipiatur mutuum ſæpe dictum, de iis nihilominus authenticaſque conficienda ſcriptura, in qua ea omnia, ac nomina illorum, qui interfuerint in tractatu, ac etiam conſentientium, & auctorizantium exprimantur, & ipſorum auctorizantium ſigilla ſcripturæ huiuſmodi apponantur. Prohibemus inſuper, ne prætextu alicuius procuræ generalis, etiamſi contineatur in ea, quod procurator mutuum poſſit recipere, aut obligare Eccleſiam, Monaſterium, vel alium locum, mutuum recipere valeat Eccleſia, Monaſterium, vel locus alius obligari, niſi prius prædicta omnia fuerint obſeruata. Volumus autem, quod pecunia quæ taliter, vt præmittitur mutuo recipietur, non remaneat in ſolius Antiſtitis, ſeu Abbatis, vel Prioris, aut alterius adminiſtratoris huiuſmodi contractum ineuntis principaliter poteſtate, ſed ſi commode fieri poteſt, tradatur tribus, ſeu pluribus aut paucioribus viris, prout expediens videbitur prouidis, & diſcretis, qui dictum mutuum ad illas vtilitates ſeu neceſſitates conuertant, ob quas noſcitur fuiſſe contractum, qui ſuper hoc fideliter exequendo iuramenti vinculo adſtringantur, diſtrictius inhibentes, ne eorum quæ debentur Eccleſiis, Monaſteriis, ſeu locis aliis Religionis eiuſdem, remiſſio fraudulosa, & notabiliter damnoſa à quoque valeat attentari. Permittimus tamen, quòd ſi Antiſtes, vel Abbas, aut alij quicumque adminiſtratores Religionis eiuſdem, à locis aliis dictæ Religionis quibus ſubſunt ſint multum remoti, & caſus aliquis euidenter vtilis ſeu neceſſarius occurrat, cui ſuccurri non valeat, niſi vltra dictam ſummam communi prouidentia taxatum mutuum contrahatur, licitum ſit eiſdem abſque ſolemnitate huiuſmodi, & pœnis infraſcriptis, vt tali caſu valeat prouideri, tantam abſque fraude qualibet ſummam recipere mutuo, quanta neceſſaria fuerit pro caſu præfato. Recipientes autem mutuum, in caſu huiuſmodi, ſi Superiores eiuſdem Religionis non habuerint in Conuentibus propriis, ſi verò Superiores tales habuerint, eiſdem Superioribus, & nihilominus ſuis Conuentibus, ſi Conuentum habeant infra

octo

octo dies poſtquam eorum præſentiam habere commode poterunt, id exponere, & de iis qui in ipſo contractu interuenerunt eos certiores reddere teneantur, & conficiatur inde ſcriptura, ſi ipſis Superioribus, vel Conuentibus viſum fuerit expedire, Prælatus autem, ſeu quiuis adminiſtrator, qui ſemel recepit, ſiue particulariter ſiue ſimul, ſummam prædictam, communi prouidentia (vt præmittitur) prætaxatam, quodcumque mutuum recipiat vltra eam, niſi eſſet modicum, quod tamen quartam partem eiuſdem ſummæ non excedat, teneatur ſub infraſcriptis pœnis ſolemnitatem ſecundam plenarie obſeruare. Quod ſi Abbas, Præpoſitus, Prior, vel adminiſtrator alius dictæ religionis quocumque nomine cenſeatur, contra præmiſſa faciens, mutuum vltra dictam ſummam communi prouidentia taxatam abſque dicta ſolemnitate recipiendo, locum ſibi commiſſum, aut iura, redditus, ſeu poſſeſſiones ipſius expreſſe obligauerit, vel litteras, vel inſtrumenta conceſſionis, vel recognitionis ſuper hoc conceſſerit, ſeu alias ſubmiſerit (niſi infra ſex menſes immediate ſequentes, obligationes & ſubmiſſiones huiuſmodi ceſſare fecerit) ſit ei ex tunc donec ea compleuerit Eccleſiæ interdictus ingreſſus, & inſuper Præpoſiti, Priores, & alij adminiſtratores ſuperiorem eiuſdem religionis, non tamen Conuentum habentes, ſi præfatum interdictum per alios ſex menſes, præfatos ſex immediate ſequentes pertinaciter ſuſtinuerint, ſint ex tunc à ſuis adminiſtrationibus ſuſpenſi, donec obligationes prædictæ tollantur, & eorum adminiſtrationes redditæ fuerint indemnes. Suſpenſione autem huiuſmodi durante, Superiores immediati taliter ſuſpenſorum adminiſtrationes eorum recipiant, eaſque per ſe vel alios fideliter gerere, & indemnes pro poſſe reddere ſtudeant, ac nihilominus ſuſpenſos eoſdem aliter punire, prout culpæ qualitas exegerit, non omittant. Si quis autem taliter ſuſpenſorum Superioribus ipſis in prædictis de facto contradicere præſumpſerit, & in contradictione huiuſmodi per octo dies pertinaciter perſeuerauerit, excommunicationis incurrat ſententiam ipſo facto, quam ſi ſuſtinuerit pertinaci animo per ſex menſes, dignitate, officio, adminiſtratione, ſeu beneficio per eum obtenta ſeu obtento priuetur.

Locationes quæ damnatæ ſint.

§. 45. Quoniam ex minus prouida locatione locorum religionis eiuſdem, ſeu conceſſione ipſorum ad firmam, prouentuum locorum ipſorum plurima pertulit hactenus dicta religio detrimenta, ſalubri prohibemus edicto, ne Abbates, Priores, Præpoſiti, aut ceteri adminiſtratores religionis ipſius, ſine cauſa neceſſaria, vel vtili, loca ſuæ adminiſtrationi commiſſa, vel prouentus ipſorum locorum, ad firmam tradere, ſeu locare præſumant. Quod ſi ex cauſa huiuſmodi id facere voluerint, & Capitulum ſeu Conuentum habuerint, non tamen Superiorem religionis eiuſdem, debeant cum eodem Capitulo, ſeu Conuentu præmittere tractatum de cauſa huiuſmodi, & de quantitate pretij, & ſub quibus obligationibus, & de perſona illius cui firma, ſeu obligatio huiuſmodi fuerit facienda, ipſaſque facere cum conſilio ipſius Capituli, ſeu Conuentus, vel maioris partis eiuſdem Si verò Capitulum, ſeu Conuentũ proprium, & nihilominus Superiorem eiuſdem religionis habuerint, non ſolum cum ipſo Capitulo ſeu Conuentu, ſed etiam cum eodem Superiore dictum tractatum præhabeant, & cum conſilio Capituli, ſeu Conuentus ipſorum, vel maioris partis, ac de dicti Superioris licentia, & non aliter ad eas procedant. Si autem Priores, vel Præpoſiti, aut alij adminiſtratores extiterint, non habentes Conuentum, ſed Antiſtitem, Abbatem, vel alium Superiorem religionis eiuſdem, tractatum prædictum cum eodem Superiore præmittant, & cum ipſius licentia, & non aliter faciant firmam, ſeu locationem præfatam. Per hoc autem non intendimus prohibere, quominus redditus, & prouentus adminiſtrationum ſuarum locare, ſeu vendere valeant abſque ſolemnitate præmiſſa ad tempus modicum, iuxta morem in regione in qua erunt ſolitum obſeruari, ſtatutis Eccleſiarum, Monaſteriorum, vel aliorum locorum religionis eiuſdem (ſi qua ſuper hoc fuerint) rationabilibus obſeruatis. Si tamen ex huiuſmodi locatione, ſeu venditione prouentuum ad tempus modicum, vt præmittitur faciendis, contingeret infra vnum annum recipi pecuniam, vel aliud quodcumque pretium prouentuum rei locatæ vnius anni excedens, tunc ſolemnitates præmiſſas volumus obſeruari. Simili modo etiam prohibemus ne aliquo caſu, firmæ ſeu locationes, ſeu venditiones huiuſmodi fiant per eoſdem perſonis ſuſpectis, neve quibuſuis firmariis, ſeu conductoribus, ſiue emptoribus liber originalis cenſuum, aut inſtrumenta, ſeu monumenta originalia ſuper iuribus Eccleſiarum, vel adminiſtrationum confecta tradantur, neve iuriſdictiones per ſe, aut cum Vniuerſitate, ſeu Ciuitates, vel Villæ, vel inſignia loca ſeu Caſtra, vel Fortalicia locentur, ſeu ad firmam tradantur, ſiue ſub locatione, vel firma includantur. Redditus tamen ſeu prouentus Ciuitatum dicti Ordinis, Villarum, locorum, Caſtrorum, & Fortaliciorum huiuſmodi, prout ſuperius præmittitur, vendi valeant ſeu locari, Vbi autem occaſione firmarum, aut locationum, ſeu venditionum huiuſmodi continget perſonas, vel bona Eccleſiaſtica ipſius religionis obligari, vel ſubmitti, obligationes & ſubmiſſiones huiuſmodi fieri volumus Eccleſiaſticæ iuriſdictioni, & coërtioni dumtaxat, & per Eccleſiaſticam iuriſdictionem, & coërtionem executioni mandari. Firmas autem ſeu locationes aut venditiones prædictas, locorumque traditiones contra præmiſſa factas, inſtrumenta quoque & quælibet documenta, ſuper eis confecta, iuſtitia carere decernimus, & nullius exiſtere firmitatis. Et nihilominus Abbates, Priores, Præpoſiti, & ceteri adminiſtratores ſuperiorem religionis eiuſdem non habentes, qui contra fecerint per Præſidentes Capitulis, vel per Viſitatores deputandos eis corrigantur, Ceteri verò per Antiſtites, Abbates ſeu alios immediatos ſuperiores eorum, ſi eis viſum fuerit, in quinta parte pretij locationis, ſiue firmæ, fabricæ ſeu in ornamentis Eccleſiæ, Monaſterij ſiue loci cui immediate ſubſunt, applicanda, & alias debite puniantur.

Regiſtra, & archiuia conficiantur.

§. 46. Vt Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum locorum religionis eiuſdem, bona, & iura ſalubriter conſeruentur, ſtatuimus quòd Præſidentes Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis, Prioratibus, & adminiſtrationibus aliis quibuſcumque dictæ religionis, quamprimum commodè poterunt, conficiant ſeu confici faciant regiſtra, in quibus poſſeſſiones, cenſus, iura, & cetera bona immobilia quæcumque & qualitercumque fuerint, ad eorum adminiſtrationes ſpectantia, ſigillatim & ſpecifice deſcribantur. Fiant etiam per eoſdem regiſtra de ornamentis Eccleſiaſticis, vaſis, lectis, animalibus, & aliis rebus mobilibus, & ſe mouentibus pro agricultura, & alia inſtructione locorum neceſſariis, vel vtilibus, & huiuſmodi regiſtra, in locis ſubiectis aliis ſuperioribus religionis eiuſdem duplicentur; quorum vnum in loco ſuperiori, & reliquum in ſubiecto ſeruentur, Viſitatores quoque in prouincialibus Capitulis deputati, cum viſitabunt loca ſuæ viſitationi commiſſa, Prælati etiam & alij Superiores cum fuerit opportunum, diligenter inquirant, an res & bona prædicta, neceſſaria pro inſtructione locorum teneantur in locis eiſdem, & prouideant quod perpetuo teneantur in eis, aliterque reperta faciant emendari, & ſecundum quod culpa exegerit puniant delinquentes. Inſuper Præſidentes præfati, cum poſſeſſiones adminiſtrationum ſuarum fuerint aſſecuti, inuentaria, de bonis mobilibus, & ſe mouentibus repertis in adminiſtrationibus ipſis conficiant. Hi verò qui habent Superiores religionis eiuſdem, huiuſmodi inuentaria faciant duplicata, quorum vnum in loco ſubiecto ſeruetur, & ſuperiori reliquum aſſignetur, vt per ea in quo ſtatu adminiſtrationes ipſas receperint, valeat apparere. Fiant autem huiuſmodi inuentaria & regiſtra per tabellionem, vel ſaltem in aliarum publicarum præſentia perſonarum. Adiicimus etiam, quòd Præſidentes Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis, & locis aliis dictæ religionis, qui bona mobilia, Prioratuum, adminiſtrationum, & beneficiorum quorumlibet religionis eiuſdem, ſibi ſubiectorum vacantium in eis tempore huiuſmodi vacationis inuenta, ſeu illa durante obuenientia ex priuilegio, vel conſuetudine, ſeu alia cauſa rationabili ad ſe aſſerunt pertinere, vaſa veſtimenta, ſeu alia ornamenta diuino cultui deputata, animalia etiam tam pro agricultura, quàm pro aliis ipſorum locorum neceſſitatibus teneri inibi conſueta, vaſa vina-

tia, & coquinaria, lectos etiam, & alia ſuppellectilia neceſſaria ſeu vaſa (niſi forte aurea vel argentea fuerint) nullatenus occupare, vel exinde aſportare, aut ſibi appropriare præſumant. In apprehendendis quoque bonis aliis conſtitutionem felicis record. Bonifacij Papæ Octaui prædeceſſoris noſtri ſuper hoc editam, quæ incipit, Præſenti, diligenter obſeruent. Qui verò ſecus fecerint, iuxta qualitatem delinquentium perſonarum pœnas incurrant, quæ per conſtitutionem eamdem eius tranſgreſſoribus imponuntur.

Alimentorũ præſtationes non differantur.

§. 47. Quum ſit rationi conſonum illos non debere onera recuſare, qui rerum commoda complectuntur, ſtatuimus, quod Antiſtites, Abbates, Præpoſiti, Archidiaconi, Priores, & adminiſtratores ceteri religionis præfatæ, qui cenſus, redditus, penſiones, ſeu quæcumque ſimilia debent vel debebunt in poſterum pro alimentis quotidianis, vel pro veſtiariis in Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis, Præpoſituris, Prioratibus, officiis, & adminiſtrationibus, ſeu aliis locis religionis eiuſdem, ſiue in blado, vino, carnibus, oleo, piſcibus, pecunia, ſeu rebus aliis quibuſcumque conſiſtant, illa eis in terminis conſuetis, vel præfixis ſeu in antea præfigendis integrè ſoluere non omittant. Quod ſi Priores, Præpoſiti, Archidiaconi, ac ceteri adminiſtratores eiuſdem religionis, in ipſis terminis, vel ſaltem infra menſem non ſoluerint, requiſiti, quantum aſcendit quarta pars illius debiti, vltra ipſum debitum nomine pœnæ ſoluere teneantur. Et ſi infra alium menſem immediate ſequentem non ſoluerint, tam pœnam quàm (etiam ipſum debitum principale, eo ipſo ſint (donec de prædictis fuerit in integraliter ſatisfactum) à temporalium adminiſtratione ſuſpenſi, & Prælatus durante ſuſpenſione prædicta, miniſtret per alium temporalia beneficia illius qui ſuſpenſionem incurrerit ſupradictam, & ſatisfaciat de prædictis. Antiſtites verò ſi poſt lapſum terminum requiſiti infra duorum menſium ſpatium, à die requiſitionis huiuſmodi computandum, ſatisfacere contempſerint, pœnam tertiæ partis debiti incurrant irremiſſibiliter eo ipſo, Abbates autem, & alij Prælati religionis eiuſdem, ſi poſt requiſitionem conſimilem infra menſem ſatisfacere contempſerint, incurrant pœnam conſimilem ipſo facto. Et ſi Abbates, & alij Prælati huiuſmodi, per alium menſem ſequentem ſoluere non curauerint, à ſtallo chori, & loco Capituli deputatis eiſdẽ, ſint ipſo facto, & tamdiu remaneãt ſuſpenſi, donec integraliter de debito, & pœna ſatisfecerint memoratis, nulla remiſſione profutura eiſdem. In prædictis tamen caſibus de principali debito ſatisfacto Antiſtites, Abbates, & alij Prælati libere, inferiores vero de ſuorum licentia Prælatorum, remittere valeant pœnas præfatas ab aliis quam à præfatis Antiſtitibus, Abbatibus, & Prælatis ſibi debitas pro prædictis. Inſtitutionibus regularibus inhærentes, ſtatuimus, vt Canonici in Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis ſiue locis aliis Collegiatis, ſeu Conuentualibus d. religionis conſtituti, conſuetudine ſeu vſu (quinimo abuſu) contrario non obſtante in refectorio comedant in communi, niſi in caſibus in quibus & prout eiſdem licitum eſt, ſeu permiſſum extra refectorium comedere, ſecundum regularia & Canonica inſtituta, promiſo quod illi quibus incumbit onus prouidendi de victu Canonicis eiſdem prouideant ſufficienter & decenter, non in pecunia, ſed in victualibus, prout cuilibet opus erit: de qua ſufficientia & decentia victualium, tractetur, & ſi expedient ordinetur in Capitulo annali. Decernentes, quod ſiqui redditus, vel penſiones alicui ex Canonicis ſingulariter hactenus pro victualibus fuerint aſſignati, nullatenus dimittantur eidem. Nos.n. aſſignationes huiuſmodi reuocamus, & pro reuocatis haberi volumus, & eas fieri deinceps prohibemus. Illi quoque quibus incumbit onus de veſtimentis, calceamentis, & aliis corporis indumentis neceſſariis dictis Canonicis prouidendi, eiſdem prouideant ſufficienter & decenter, & tempore congruo iuxta ſuppetentiam facultatum, & conditionem ſeu qualitatem regionis: & illud quod dandum erit ſingulis pro veſtimentis, & aliis prædictis, ordinent & taxent ſi opus fuerit in annali Capitulo memorato Ad hæc ſubiungimus, quod illi qui prædicta adminiſtrare tenentur, ad ea omni excuſatione ceſſante vt præmittitur miniſtranda per Superiores ſuos, aut in defectum eorum, per Viſitatores vel Præſidentes in Capitulo prouinciali deputatos, & eorum quemlibet compellantur. Nec audiantur, ſi dicant priuilegium, ſtatutum, ordinationem, vel conſuetudinem contraria ſe habere, aut pro ſuis perſonis, eorumque ſtatu perſonarum, & officiorum decentia ſuſtentandis, ſe aſſerant indigere, nulla quoque ſuper hoc appellatio nullave ſupplicationis proſit. Et ſi tertio moniti per aliqua dictum competentia interualla monentis arbitrio relinquenda, præmiſſis efficaciter parere contempſerint, remoueantur à ſuis adminiſtrationibus vel officiis, ipſaque aliis perſonis idoneis prædicta complere valentibus committantur. Abbates vero, Præpoſiti, Priores ac ceteri, etiam Apoſtolicæ Sedis Notarij non habentes Superiores religionis eiuſdem, vel habentes, ſi præſint Collegiis ſeu Conuentibus, qui de prædictis prouidere teneantur, non habentes quidem Superiores, à Præſidentibus ac Viſitatoribus, & eorum quolibet, ceteri vero tam ab eiſdem, quam etiam à dictis ſuis Superioribus per cenſuram eccleſiaſticam aliiſque remediis ad hoc congruentibus ad id omnino cogantur, eiſdem Superioribus niſi ſuos ſubditos; necnon dictis Præſidentibus ac Viſitatoribus, niſi Abbates, Priores, & alios ſupradictos efficaciter ad præmiſſa compulerint, in Capitulis prouincialis grauiter arguendis, & taliter corrigendis, quod cedat ceteris in exemplum. Ceterum ſi redditus, & prouentus dignitatum, officiorum, ſeu adminiſtrationum quibus onus prædictum incumbit, aut dicta victualia, veſtimenta, ſeu alia pro victu ſeu veſtitu neceſſario Canonicis miniſtrando non ſufficerint, poſſit Prælatus in ſuo annali Capitulo, cum conſilio & aſſenſu eiuſdem Capituli, vel maioris partis ipſius, auctoritate Apoſtolica Prioratibus, adminiſtrationibus, & aliis beneficiis per Canonicos dictæ religionis ſolitis gubernari, quibus eorum ſupportatis oneribus ad hoc ſuffecerint facultates (vocatis tamen ad hoc Prioribus, vel adminiſtratoribus, & aliis beneficiatis, qui eiſdem præfuerint) penſiones perpetuas imponere, pro ſufficienti ſupplemento defectus victualium, & veſtimentorum, & aliorum neceſſariorum, pro habitu corporis dumtaxat, quas quidem penſiones ex tunc, tam illi qui eiſdem Prioratibus, adminiſtrationibus, & beneficiis aliis, tempore huiuſmodi impoſitionis præfuerint, quàm ſucceſſores eorum ſoluere teneantur.

Eſus carnium quando prohibetur.

§. 48. Vt ſalutis Auctori purius ſeruiatur, ſtatuimus quod vniuerſi Canonici religionis præfatæ, ab eſu carnium diebus ., ... Sabbati, & per totum Aduentum Domini ſtudeant abſtinere, non obſtantibus ſtatutis, vel contrariis quibuſcumque. Super abſtinentia verò ab eſu huiuſmodi carnium in quarta feria, & Septuageſima, Prælati ſeu alij ad quos ſpectauerit, conſuetudines & ſtatuta, antiqua & noua, honeſta, & rationabilia ſuorum locorum ſeruent, & faciant obſeruari. Illis tamen qui ad maiorem abſtinentiam ſunt adſtricti, per hoc eſum carnium non intendimus indulgere.

Cellæ ne ſint in dormitorijs, &c.

§. 49. Rurſus præcipimus, quod Canonici religionis eiuſdem reſidentes in clauſtris; omnes ſimul, vel ſi multitudo eorum non ſinit, ſaltem quanto plures ex ipſis commodè poterunt, in vno loco dormiant & quieſcant, iuxta regularia inſtituta Canonica, non habentes ſeparatas cameras ſiue cellas, exceptis iis qui propter ſenectutem, vel valetudines corporales, aut propter adminiſtrationes ſeu officia quæ geſſerint, vel ex aliis cauſis iuxta diſpoſitionem ſui Superioris rationabiliter excuſantur, Statuimus etiam quod in dormitoriis cellas non habentibus, cellæ de cetero nullæ fiant. Permittimus tamen, quod in eis vbi ſunt cellæ iam factæ, remaneant; ſed à parte anteriori debeant aperiri, ita quod à tranſeuntibus, hi qui intra fuerint conſpici valeant & videri, & quod per Prælatos locorum infra ſex menſes à tempore quo præſentes conſtitutiones fuerint publicatæ, vel ipſis negligentibus, ſeu non valentibus, per Viſitatores in prouincialibus Capitulis deputatos, in prima Viſitatione quam impenderint, omnes tales cellæ ab anteriori parte debeant aperiri; & ſi ſuper hoc fuerint aliqui reſiſtentes, vel impedimentum præſtantes, ſeu præſtare procurantes, vel ad id dantes auxilium, conſilium, vel fauorem, publicè

blicè vel occultè, vel huiuſmodi cellas de nouo facere præſumentes, excommunicationis incurrant ſententiam ipſo facto, quos etiam ipſi Prælati, & Viſitatores præfati, per alia iuris, & ipſius religionis remedia, valeant ſuper his auctoritate Apoſtolica coërcere. Ab huiuſmodi autem excommunicatione ſi ipſam incurrerint poſſint abſolui per Viſitatores præfatos, vel per Prælatos immediatos eorum, & cum eis ſuper irregularitate, ſi quam forſan contraxerint, per ſimplicitatem & iuris ignorantiam (non tamen in contemptum clauium) celebrando diuina, vel ſe ingerendo eiſdem, per eoſdem valeant diſpenſari.

Priuilegia & mobilia non transferenda.

§. 50. Religionis eiuſdem conſulere commodis, & præcauere diſpendiis cupientes, ſtatuimus vt ſiquis Eccleſiæ Cathedrali, Monaſterio, Prioratui, Præpoſituræ, ſeu adminiſtrationi cuius dictæ religionis Præſidens, aut ſimplex Canonicus, ſeu conuerſus religionis eiuſdem priuilegia, literas, vel inſtrumenta conceſſa, ſeu confecta ſuper libertatibus, poſſeſſionibus, rebus, ſeu iuribus eorumdem, aut vaſa aurea, ſeu argentea diuino cultui dedicata, necnon reliquias, ornamenta Eccleſiaſtica, libros aut res alias notabiles vel pretioſas ipſorum, extra Eccleſiam Monaſterium, Prioratum, ſeu adminiſtrationem huiuſmodi, in damnum ipſorum, apud ſuos conſanguineos vel propinquos, ſeu quoſcumque alios fraudulenter tranſportare, ſeu tenere præſumpſerit (niſi infra duorum menſium ſpatium, prout poſſibile fuerit ei, ad loca ipſa reduxerit, vel eadem loca, ſeu adminiſtrationes infra idem ſpatium indemnia reddiderit) ex tunc poſſidens ipſa, tamdiu donec præmiſſa, vt præfertur emendauerit, ab adminiſtratione temporalium ſit ſuſpenſus, ſimplex vero Canonicus, vel conuerſus, ad beneficia ſeu officia quælibet religionis ipſius obtinenda, ſit eo ipſo tamdiu inhabilis quouſque per immediatum Superiorem ipſius, ſatisfactione præmiſſa, cum eis fuerit miſericorditer diſpenſatum. Et ſi Præſidenti eiuſdem, qui tamen Antiſtes non fuerit, culpa extiterit manifeſta per Præſidentes in prouinciali Capitulo, ſeu Viſitatores per idem Capitulum deputatos pœnæ grauiori ſubdantur.

Miſſarum celebratio iniungitur.

§. 51. Hortamur Præpoſitos, Priores, & Adminiſtratores, ſingulosque Canonicos dictæ religionis in ſacerdotio conſtitutos, in Eccleſiis, Monaſteriis, & aliis eorum locis Conuentualibus reſidentes, vt (ſi non frequentius) ſaltem bis in ſeptimana, reſidentes autem in Prioratibus, vel aliis locis in Conuentualibus, ſaltem ſemel in hebdomada, in Scholis verò vel alibi commorantes, infra quindecim dies ſaltem ſemel, ſalua honeſtate, & debita deuotione Miſſas ſtudeant celebrare,

Et Euchariſtiæ ſuſceptio.

§. 52. Alij vero Canonici non ſacerdotes vbilibet conſtituti, in qualibet quindena ſaltem ſemel confiteantur, & quolibet menſe reuerenter ſuſcipiant Euchariſtiæ Sacramentum, niſi forte de Proprij Confeſſoris conſilio, ob aliquam rationabilem cauſam, ad tempus ab eius perceptione eorum aliquis duxerit abſtinendum. Per hoc autem, ſtatutis, conſuetudinibus, ordinationibus, ſeu obſeruantiis Eccleſiarum, Monaſteriorum, ſeu locorum prædictorum, quibus frequentius pro certis diebus confiteri, communicare, vel celebrare debeant, vel ſæpius celebrando locorum onera ſupportare, in aliquo non intendimus derogare: adiicientes quod Abbates, Præpoſiti, ſeu Priores ceteris locis Conuentualibus Præſidentes, die qualibet, rationabili cauſa ceſſante, Miſſam celebrent, vel audiant, & nihilominus in ſolemnibus feſtis, in ſuis Monaſteriis ſiue locis Miſſas ſolemnes ſtudeant celebrare.

Diuinorum officiorum renouatio.

§. 53. Hortamur etiam quod in Eccleſiis, Monaſteriis, ſiue locis aliis Conuentualibus, cum modeſtia, humiliter, & deuotè, Horis nocturnis & diurnis, ad diuina officia vniuerſi & ſinguli Canonici ſtudeant conuenire; ipſaque non tranſcurrendo, aut ſyncopando, ſed tractim & diſtinctè, pſallant & celebrent, ac deuotè. Sane in Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis, & locis aliis Conuentualibus religionis eiuſdem, Miſſa maior per Canonicum celebretur. Et ſi inibi, magnus & ad hoc ſufficiens fuerit Canonicorum numerus, in officiis Diaconatus, & Subdiaconatus miniſtrent huiuſmodi celebranti, & qui hebdomadarius fuerit Miſſæ maioris, ceſſante impedimento legitimo, horas Canonicas incipiat, & collectas orationes dicant. Tranſgreſſores verò præmiſſorum debitæ ſubiaceant diſciplinæ.

Reliquiarum &c. conſeruatio.

§. 54. Denique ſoliciti ſint Antiſtites, Abbates, Præpoſiti, Priores, Sacriſtæ, & adminiſtratores alij religionis præfatæ quocumque nomine cenſeantur, quibus incumbit Eccleſias, Oratoria, Altaria, reliquias, vaſa, corporalia, veſtimenta, & alia ornamenta Eccleſiaſtica, munda, & nitida conſeruare, & facere ab aliis conſeruari, de breuiariis quoque, miſſalibus, aliiſque libris, & veſtimentis, ac ornamentis quibuſlibet neceſſariis, iuxta facultates, & exigentiam locorum ſuorum, Eccleſiis, & locis eiſdem omnino prouideant, ſeu faciant prouideri: quod ſi præmiſſa pro poſſe adimplere neglexerint, ad ea complenda competentibus remediis compellantur, & ſi opus fuerit pars prouentuum beneficiorum eorum per Superiores recipiatur eoſdem, & in prædictorum prouiſionem per aliquem idoneum conuertatur,

Fori vſus damnatur.

§. 55. In fauorem religionis præfatæ prohibemus, ne Antiſtites, & alij Eccleſiaſtici Iudices, trahant profeſſores religionis eiuſdem in cauſis criminalibus ad eorum conſiſtorium, ſeu iudiciale tribunal, vbi cauſæ communiter audiuntur, ſed alibi audiant dictas cauſas, niſi fortè criminis manifeſti enormitas aliud ſuaſerit faciendum.

Venationumque.

§. 56. Porro à venationibus, & aucupationibus Canonici dictæ religionis abſtineant, nec eis intereſſe, aut canes ad opus venandi, vel aues venaticas per ſe, vel alios tenere præſumant, nec à familiaribus ſecum morantibus teneri permittant; niſi ſaltem, vinaria, vel garenas propria, vel ius venandi in alienis haberent, quo caſu hoc eis permittitur, dum tamen infra Monaſterium ſeu domos quas inhabitant, aut eorum clauſuras, venaticos canes non teneant, nec venationi præſentiam exhibeant perſonalem. Siqui vero eorum venationi, aut aucupationi clamoſæ, vel alias, cum canibus, vel auibus ex propoſito interfuerint; ſiquidem Abbas fuerit, vel Prior ſeu Præpoſitus aut Apoſtolicæ Sedis Notarius quicumque non habens ſuperiorem eiuſdem religionis, per annum ſe nouerit à beneficiorum collatione ſuſpenſum, quo caſu ius collationis huiuſmodi, eo modo quo ſibi competebat, ad Priorem clauſtralem, cum conſilio & aſſenſu Conuentus, vel maioris partis ipſius durante ſuſpenſione huiuſmodi deuoluatur. Si verò alius fuerit, ab adminiſtratione quam obtinet, ſit per annum ſuſpenſus: quod ſi nullam adminiſtrationem habet, eo ipſo per annum reddatur inhabilis ad adminiſtrationem, ſeu aliud Eccleſiaſticum beneficium obtinendum.

Armorum retentio prohibetur.

§. 57. Dicti quoque Canonici, iuxta ſepta ſuarum Eccleſiarum ſeu Monaſteriorum, arma nullatenus teneant ſine ſuorum licentia Prælatorum. Tenentes verò abſque dicta licentia, per Superiorem ſuum taliter puniantur, quod ipſorum pœna cedat aliis in exemplum. Super inhabilitate tamen & ſuſpenſione prædictis, Præſidentes & eorum quilibet cum Prælatis, & Prælati cum eorum ſubditis poſſint, ſi eis expediens viſum fuerit diſpenſare, iniuncta tranſgreſſoribus pœnitentia ſalutari.

Accuſationes quæ recipiendæ.

§. 58. Quia nonnulli Canonici dictæ religionis contra Prælatos, vel Superiores ſuos frequenter multa proponunt, non vt omnia per eos propoſita probent, quia nec facere poſſent, ſed vt infament, omnibus, & probatis forſan illorum aliquibus, finem conſequantur optatum, diſtrictius inhibemus, ne quiuis Canonicus religionis eiuſdem contra ſuum Prælatum vel Superiorem, ſuper crimine vel criminibus deinceps quomodolibet admittatur; niſi prius ſe obligauerit ad pœnam congruam, ſi in probatione propoſitorum, vel alicuius ipſorum defecerit, per eum irremiſſibiliter ſubeundam.

Reparatio locorum præcipitur.

§. 59. Si aliqua Eccleſia Cathedralis, Monaſterium, ſeu alius locus religionis eiuſdem, in religione vel regulari obſeruantia adeo ſint collapſa, quod per Antiſtitem, Abbatem vel alium prælatum, ſeu adminiſtratorem, vel Canonicos proprios veriſimiliter nequeant reparari, ſtatuimus quod per Præſidentes prouinciales, & quemlibet eorumdem, ad requiſitionem ſeu relationem Viſitatorum; prout eidem Capitulo ſuper hoc conſulendo videbitur expedire, vel ſine conſultatione huiuſmodi, ſi ex dilatione conſulendi dictum Capitulum periculum immineret, auctoritate Apoſtolica de alia Eccleſia, Mona-

ſterio

ſterio ſeu loco; in qua ſeu quo eiuſdem religionis noſcitur obſeruantia refflorere, Canonici aſſumantur idonei, & ad dictam Eccleſiam, Monaſterium ſiue locum collapſam ſeu collapſum mittantur, vt ibidem quamdiu expediens fuerit morentur, per quos Eccleſia, Monaſterium ſeu locus huiuſmodi reparetur. Illi verò Canonici, ob quorum culpam eiuſdem Eccleſiæ, Monaſterij, ſiue loci huiuſmodi lapſus ſeu deformatio noſcitur contigiſſe, in Eccleſia ſeu monaſterio vel loco de qua vel quo aſſumpti fuerint ij, qui ad Eccleſiam vel Monaſterium ſeu locum collapſam vel collapſum, vt præmittitur tranſmittentur, vel in loco alio in quo eadem religio vigeat, per Præſidentes eoſdem & eorum quemlibet, prout expediens fuerit, auctoritate Apoſtolica collocentur, vbi eorum mores valeant reformari, diſtrictius inhibentes ne Monaſteria ſeu alia loca Collegiata, ſeu Conuentualia religionis eiuſdem, Eccleſiis, Monaſteriis ſeu locis religioſorum quorumcumque alterius habitus vniantur, vel etiam ſubmittantur, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ ſpeciali, ſi ſecus actum fuerit, decernentes irritum & inane.

Proprietarij damnantur.

§. 60. Licet contra religioſos proprietarios ſit prouiſum per Canonicas ſanctiones, tamen ſpecialius prouidere volentes contra illos Canonicos & conuerſos dictæ religionis, qui ſuæ ſalutis obliti, contra regulares & Canonicas inſtitutiones pecuniam congregant, iura, poſſeſſiones, redditus, ſeu cenſus annuos, & alia bona emunt, ſeu emi faciunt, aliquando proprio, & ſæpe nomine alieno, multis ſuper iis figmentis adhibitis, aliiſque tradunt animalia nutrienda, & cum augmento vel lucro, ſibi vel alteri reddenda eorum nomine, ſeu pro ipſis; & alios multos contractus diuerſimode tamquam negotiatores exercent, necnon appetentes & ſectantes lucra turpia, peculium occultant, & illicitè detinent in ſuarum periculum animarum. Decernimus omnia præmiſſa (quæ tamen reſtitutioni non ſubiaceant aliorum) nedum poſt obitum, ſed etiam in vita ipſorum Canonicorum & conuerſorum, fore adminiſtrationi, ad quam pertinuerint applicanda, quacumque conſuetudine contraria non obſtante, quodque nulli Canonico vel conuerſo talia faciendi licentia à quoquam valeat indulgeri, & quod præfati Canonici & conuerſi prædicta committentes, & quæcumque religionis eiuſdem ſupradicta retinentes, aut ſibi ipſis appropriantes, vel applicationi huiuſmodi reſiſtentes, vel impedimentum publicè vel occultè eidem præſtantes, ſeu præſtari procurantes, vel dictum peculium habentes & non reuelantes Prælatis propriis, ſi per eoſdem Prælatos ſpecialiter & nominatim moniti, infra menſem poſt monitionem huiuſmodi immediatè ſequentem, à prædictis non deſtiterint, vel peculium non reuelauerint, & reſtituerint ſi reſtituendi facultatem habuerint, ſint eo ipſo inhabiles ad Prioratus officium, adminiſtrationes & beneficia quælibet in religione huiuſmodi obtinenda. Concedimus tamen quod cum talibus Canonicis ſeu conuerſis, Antiſtites, Abbates Præpoſiti & alij Prælati eorum immediati, poſſint ſuper inhabilitate huiuſmodi diſpenſare, quando eis videbitur expedire; dummodo à prædictis deſtiterint, & peculium & alia ſupradicta reuelauerint & reſtituerint, vt præfertur. Teneantur inſuper Prælati & Superiores præfati, in ſuis annalibus Capitulis monere generaliter annuatim omnes proprietarios, vt ab omnibus ſupradictis deſiſtant exceſſibus, & peculium ſi quod habent reuelent & reſtituere non poſtponant.

Conſpirationeſque.

§. 61. Quum ex conſpirationis & coniurationis crimine (ſi forte tranſeat impunitum) multa mala & ſcandala poſſint exoriri, ſtatuimus quod conſpiratores, ſiqui religionis eiuſdem de crimine huiuſmodi legitimè conuicti fuerint vel confeſſi, præter alias pœnas talibus à iure vel aliquo quouis modo inflictas eo ipſo beneficiis & adminiſtrationibus quibuſlibet quæ obtinuerint, ſint priuati. Si vero beneficiati non fuerint, eo ipſo reddantur inhabiles ad quæuis beneficia, ſeu adminiſtrationes Eccleſiaſtica quomodolibet obtinenda. Contra conſpiratores autem & coniuratores occultos quorum notitia non habetur, per Superiorem aut Viſitatores, etiam pœnæ aliæ, prout expedire videbitur, generaliter ſtatuantur. Si verò aliquis de prædictis ad cor reductus, illi vel illis qui tanguntur, ex eis, ipſas patefecerint tali tempore, quod poſſint huiuſmodi factionibus obuiare, dignus abſolutione & venia habeatur.

Eiecti & fugitiui puniuntur.

§. 62. Ne Canonici religionis præfatæ vagandi occaſionem habentes, ſalutis propriæ detrimentum incurrant, ſtatuimus vt Præſidentes prouincialibus Capitulis, necnon Abbates, Præpoſiti, Priores & alij ad quod id pertinuerit, fugitiuos & eiectos de Ordine ſuo, requirant ſolicitè annuatim, qui ſi in Eccleſiis, ſeu Monaſteriis ſuis recipi poterunt, ſecundum Ordinem regularem recipiantur, ſalua Ordinis diſciplina: quod ſi diſciplinati incorrigibiles apparuerint, auctoritate noſtra prouideant Præſidentes & alij prædicti, vt apud eaſdem Eccleſias ſeu Monaſteria, in locis competentibus a communi fratrum conſortio ſegregati, ponantur ad agendum pœnitentiam, ibique vitæ neceſſaria miniſtrentur eiſdem, nec pateat aliis fratribus, aut cuiquam alteri acceſſus ad eos, niſi prius à Superiore petita licentia ſuper hoc & obtenta. Si verò huiuſmodi fugitiuos vel eiectos, inobedientes inuenerint, eos excommunicent, & tamdiu faciant ab Eccleſiarum Prælatis excommunicatos pronunciari publicè donec ad mandatum ipſorum humiliter reuertantur. Inſuper ſtatuimus, quod Prælati & alij ad quos pertinuerit in ipſa religione correctiones facere regulares, quotiens & quando pro grauioribus culpis debebunt pœnitentias iniungere, hoc faciant cum aliquorum proborum conſilio, & tractatu præhabito cum eiſdem.

Prædicta iuriſdictioni Ordinariorum non præiudicant.

§. 63. Per præmiſſa verò iuriſdictioni Ordinariorum non intendimus derogare.

Iuſſio illa publicandi in Capitulis.

§. 64. Vt autem ſtatuta huiuſmodi, quæ religionis eiuſdem ſalutem ſapiunt & profectum, ad cunctorum profeſſorum eiuſdem Ordinis notitiam deducantur, ac inuiolabiliter & fideliter obſeruentur ab eis, auctoritate Apoſtolica præſentium tenore præcipimus, quod ſtatuta prædicta in primis prouincialibus Capitulis eorumdem, à principio vſque ad finem publicè legantur, & ſolemniter publicentur, eorumque ſingulæ copiæ, ſingulis Eccleſiis, Monaſteriis, atque locis religionis eiuſdem habentibus Capitula, Collegia ſeu Conuentus per Præſidentes dictis Capitulis eorum, ſigillata ſingulis tradantur, & etiam aſſignentur, expenſis tamen Capitulorum ſeu Conuentuum, quibus huiuſmodi dandæ fuerint copiæ, conſcribenda, quodque in ſingulis Eccleſiis, Monaſteriis atque locis dicti Ordinis, ſtatuta præfata bis in anno legantur: ſtatutis & conſuetudinibus dicti Ordinis & priuilegiis quibuſcumque, ſiqua forſan huiuſmodi ſtatutis per nos editis obuiarent, omni quoad hoc deinceps robore carituris. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Auenione, Idibus Maij, Pontificatus noſtri Anno quinto. *Dat. P. A. 5 die 15. Maij.*

Contra eos, qui loco ſui, alios ſupponunt examini pro conſequendis beneficiis Eccleſiaſticis, ſeipſoſque pro aliis, dicto examini ſupponẽtes. VII.

Quoad ſecundam partem vide ampliorem diſpoſitionem Pauli Quarti infra in conſtit. 12. Inter cetera vbi notabo.

BENEDICTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita A. D. 1339.*

Cauſa huius prohibitionis.

QVoniam nonnulli, ſicut accepimus, honeſtati nequitiam, & morum ſaluti, temporalia commoda præferentes, ad ſubeundũ examen, quod hi qui ad Eccleſiaſtica beneficia ex prouiſionis noſtræ gratia fuerint promouendi, in literarum examen ſubire tenentur, ſe minus idoneos ſentientes, ad illud ſupponunt alios loco ſui, qui ſe dictorũ minus idoneorum habere nomina & cognomina, & eſſe de Ciuitate ſeu Diœceſi eorumdem, mendaciter confingentes, examen ſubeunt pro eiſdem, ſicque præfati minus idonei, nullum ſubeuntes examen, per fraudem huiuſmodi; beneficia Eccleſiaſtica conſequuntur.

Prohibitio de qua in rub.

§. 1. Nos volentes huiuſmodi fraudi pœnis debitis percellendæ ſalubriter obuiare, omnes huiuſmodi, qui alios ſupponunt examini loco ſui; necnon eos qui alio-

rum mentitis nominibus huiuſmodi examen ſubeunt pro eiſdem, excommunicationis ſententiæ ipſo facto decernimus ſubiacere, ac literas noſtras per huiuſmodi fraudem obtentas, & in poſterum obtinendas, omneſque proceſſus ipſarum prætextu habitos vel habendos, fore caſſos, vacuos, irritos & inanes & nullius penitus exiſtere firmitatis. Prædicti inſuper, qui ſibi falſa nomina imponentes, pro aliis examen ſubeunt, vt præfertur, omnibus beneficiis Eccleſiaſticis ſiqua habent, ſint eo ipſo priuati. Si verò nulla beneficia Eccleſiaſtica obtineant, eo ipſo efficiantur inhabiles ad beneficia Eccleſiaſtica.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 5. 9. Decemb. Datum Auenione 19. Decembris, Pontificatus noſtri Anno 5.

CLEMENS SEXTVS PONT. CC, ANNO DOMINI MCCCXLII.

CLemens VI. Frater Petrus Rogerij Monſtrius de Malmonte antea dictus, Lemouicenſis Diœceſis, Gallus, Presbyter Cardinalis SS. Nerei, & Achillei tituli Faſolalæ, Creatus Auenione Nonis Maij, anno 1342. Coronatus 14. Kalend. Iulij eodem anno. Vixit annos 50. menſes 7. creauit Cardinales 27. Obiit Auenione, in Vrbe, & Comitatu Venayſini, 8. Idus Decemb. anno 1352. ſepultus in Cathedrali Auenionenſi, & inde tranſlatus ad Monaſterium Caſæ Dei, vbi Abbas fuerat. Vacauit ſedes dies vndecim.

I. Facultas Abbatis Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti, Ordinis S. Benedicti, retinendi & acquirendi noua loca & Monaſteria, ibique Eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrãdi.

Hanc Congregationem primo approbauit Ioannes XXII. vt in ſua conſt. 15. Cum à nobis hic ſup. Huius facultatis declarationem attende inf. in Clem. VIII. conſt. 99. Quoniam. Et exemptionis ab impoſitionibus priuilegium, vide inf. in Pij II. conſt. 9. Licet & Iulij II. conſt. 12. Etſi ad. & Pij V. conſt. 41. Etſi mendicantium. Conſeruatores dedit Iulius II. in conſt. 5. Militanti Facultatem alienandi conceſſit idem Iulius II. in conſt. 11. Ex iniuncto. Et Prelatorum facultatem abſoluendi & diſpenſandi Monachos tribuit Pius IV. in conſt. 7. Votis.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Abbati & Conuentui Monaſterij S. Mariæ de Monte Oliueti in Accona, Ordinis S. Benedicti, Aretinæ Diœceſis, Sal. & Ap. ben. *Edita An. D. 1344.*

SOLICITVDO NIS Paſtoralis officium, quod ſuper omnes Orbis Eccleſias, & Monaſteria, diſpoſitione diuina, licet immeriti, gerimus, pulſat & excitat mentem noſtram, vt cunctorum fidelium, & præſertim regularium perſonarum, quæ mundanis relegatis illecebris, ſub arctioris vitæ obſeruantia ſe perpetuo diuinis obſequiis emanciparunt, commodis intendamus, ac in iis quæ diuini cultus, animarum ſalutẽ, & religionis augmẽtũ concernunt, eos Apoſtolici fauoris præſidio foueamus. *Exordium.*

§. 1. Exhibita ſiquidem nobis nuper veſtra petitio continebat, quod nonnulli Chriſti fideles, gerentes ad veſtrũ Monaſteriũ ſpecialis deuotionis affectum, ac cupientes vt Monaſteriũ ipſum ad diuini laudem nominis amplietur, pro animarum ipſorum ſalute, nonnullas domos, terras, poſſeſſiones, loca, & alia bona ad eos ſpectantia, vobis, ac veſtro Monaſterio liberalitate prouida donauerunt, & ea intentione contulerunt, vt in eiſdem domibus, terris, poſſeſſionibus, & locis, Prioratus, & Oratoria cum officinis neceſſariis ad opus perſonarum dicti Monaſterij conſtruantur, & de nouo fundentur; ipſaque conſtructa, & fundata, dicto veſtro Monaſterio tamquam membra capiti ſint ſubiecta, & in eis ſic cõſtructis, & fundatis, inſtituantur, ponantur, & deputentur Priores, Monachi, & Conuerſi, ac familiares, per te fili Abbas, & ſucceſſores tuos Abbates, qui erunt pro tempore Monaſterij ſupradicti, quodque quamplurimi alij Chriſti fideles, ſimiles donationes, & conceſſiones vobis libenter facerent ad ſimiles vſus, vt creditis, ſi vos ſuper his à Sede Apoſtolica haberetis auctoritatem, licentiam, & etiam facultatem. Quare nobis humiliter ſupplicaſtis, vt vos in hac parte, prærogatiua Sedis Apoſtolicæ gratia proſequendæ conſueta ipſius clementia dignaremur. *Petitio Abbatis.*

§. 2. Nos igitur qui ſumus almifici Confeſſoris Benedicti Ordinis profeſſores, cupientes Ordinem ipſum, ad Dei laudem, & gloriam, ipſiuſque Confeſſoris memoriam celebrem dilatari, ac cultum augeri diuini nominis, & animarum ſalutem etiam procurari, & propterea huiuſmodi pia deſideria deuotorum volentes fauoribus Apoſtolicis confouere, veſtris ſupplicationibus inclinati, recipiendi huiuſmodi domos, terras, poſſeſſiones, loca, & omnia bona prædicta vobis iam conceſſa, & donata, & ea etiam quæ in poſterum vobis donabuntur, & concedentur ad vſus prædictos, & in eiſdem domibus, terris, poſſeſſionibus, locis donatis, & conceſſis, ac donandis, & concedendis, prout domorum, terrarum, poſſeſſionum, locorum huiuſmodi magnitudo, ſeu quantitas, & eorum etiam facultates expoſcent, Prioratus veſtri Ordinis, & Oratoria cum officinis neceſſariis conſtruere, & fundare in partibus dumtaxat Italiæ, ac in eis Priores, Monachos, Conuerſos, & familiares iuxta dictarum facultatum exigentiam inſtruere, qui ſecundum eiuſdem B. Benedicti Regulam, & inſtituta dicti veſtri Monaſterij, deuotum impendant perpetuo Altiſſimo famulatum. Et quod eiſdem Prioribus, Monachis, & Conuerſis liceat in eiſdem Prioratibus, & Oratoriis habere altaria, campanilia, cum campanis, cœmeteria pro ſepultura perſonarum in illis degentium, ac in Oratoriis ipſis Miſſas, & alia diuina officia celebrare. Quodque Prior cuiuſlibet loci ſic conſtruendi, poſſit Monachorum, & Conuerſorũ prioratus, ſeu loci ſui, confeſſiones audire, ipſoſq; abſoluere, ac eis pro cõmiſſis pœnitentiã iniungere ſalutarẽ, dummodo talia non fuerint, propter quæ foret Sedes Apoſtolica merito conſulenda. *Facultas à Papa conceſſa retinendi & acquirendi, alia bona, & monaſteria.* *Ad quod attende conſt. 99. Clem. VIII. Quoniam.*

§. 3. Necnon eiſdem cuncta ſacramenta Eccleſiaſtica miniſtrare, & quod in Prioratibus, & Oratoriis ipſis, erectionem, & conſecrationem altarium, & cœmeteriorum benedictionem, à quocumque malueritis Catholico Antiſtite, gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habente (ſi prioratuũ, & locorum ipſorum Diœceſani, eas vobis, & ipſis Prioribus, ac Monachis, gratis, & ſine prauitate exhibere noluerint) recipere libere valeatis; vobis *Et Eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrandi.*

&

& eiſdem Prioribus, & Monachis Prioratuum, & locorum huiuſmodi, ſine parochialium Eccleſiarum, & cuiuſlibet alterius iuris alieni præiudicio, auctoritate Apoſtolica licentiam, & facultatem liberam, tenore præſentium, de gratia concedimus ſpeciali. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 2. die 21. Ian. Dat. Auenione 12 Kal. Februarij, Pont. noſtri anno 2.

II. Reformatio Ordinis Fratrum Seruorum Beatæ Mariæ Virginis, circa Prioris generalis, & aliorum Priorum, & Definitorum munera, & electiones, Capitulorumque generalium, & prouincialium celebrationem.

Aliam huius Ordinis Reformationem, edidit Pius V. infra in eius conſt. 113. Poſtquam prout aliam & pleniorem ſtatuit Clem. VIII. in ſua conſt. 60. Nullus vbi videas, qua in apoſtillis, & in rubrica indicabo.

Edita A. D. 1346. *CLEMENS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. Regimini vniuerſalis Eccleſiæ, quamquam immeriti, diſponente domino præſidentes, curis continuis angimur, & aſſidua meditatione pulſamur, vt religioſorum quorumlibet ſtatus auctore Domino ſalubriter dirigatur, & ne loca religioſorum eorumdem, eorumque perſonæ propter altercationes quas inter eos interdum ſuſcitari contingit, ſubeant ſpiritualiter, & temporaliter detrimenta, ſed potius quorumlibet Ordinum profeſſores in tranquillitate mentis, & corporis, deuotum, & gratum, prout ad id ſe dedicarunt, impendant Domino famulatum, libenter noſtræ prouiſionis remedium adhibentes,

Hic reformatio à Bened. XII. cœpta fuit. §. 1. Dudum ſiquidem, pro parte quorumdam Fratrum Seruorum Sanctæ Mariæ Ordinis Sancti Auguſtini propoſito in conſiſtorio coram felicis recordationis Benedicto Papa XII. prædeceſſore noſtro, qood quondam Petrus de Tuderto Prior generalis Fratrum dictorum Seruorum, in regimine & adminiſtratione ſua, male, & partialiter ſe habeat, propter quod ſtatus prædictorum fratrum in ſpiritualibus, & temporalibus reformatione non modica indigebat. Præfatus prædeceſſor volens de his ſuper quibus eorumdem Fratrum ſtatus reformandus exiſteret plenius informari, prædictum Petrum, & nonnullos alios Priores, & Fratres eorumdem Seruorum, de quibus viſum ſibi fuit expedire pro reformatione huiuſmodi facienda, ad Sedem Apoſtolicam fecit perſonaliter euocari, eiſque venientibus ad Sedem antedictam, venerabilibus fratribus noſtris Petro Præneſtino, & Bertrando Oſtienſi Epiſcopis commiſit oraculo viuæ vocis, vt partes ipſas ſuper iis quæ ad reformationem prædictam ſpectarent, ad concordiam reducerent, & quæcumque ſuper his facerent, eidem prædeceſſori poſtea fideliter referre curarent. Coram quibus Petro & Bertrando Epiſcopis, præfatis Petro generali, & aliis prioribus, ac fratribus, vt præmittitur, euocatis perſonaliter comparentibus, & exhibentibus nonnulla capitula, ſecundum quæ ſtatum dictorum Fratrum Seruorum reformatione indigere dicebant, ſuper iis, quæ coram ipſis ſuper reformatione huiuſmodi, dicere, & proponere voluerunt, dictoque prædeceſſore noſtro poſtea, ſicut domino placuit, ſublato de medio, nobiſque diuina fauente clementia ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumptis, & præmiſſis pro parte dictorum Petri generalis, & aliorum priorum, & fratrum propoſitis coram nobis.

Et ab iſto Pontifice perfecta. §. 2. Nos ad reformationem ſtatus dictorum fratrum ſolicitis ſtudiis intendentes, præfata capitula cum eiſdem Petro, & Bertrando Epiſcopis examinauimus diligenter. Et tandem nonnulla quæ pro reformatione ſalubri ſtatus dictorum fratrum ſuadente vtilitate, & neceſſitate vrgente, expedire cognouimus ſtatuenda prouidimus, inter, ac per eoſdem fratres Seruorum perpetuis futuris temporibus obſeruanda.

§. 3. Statuimus igitur quod per eoſdem fratres, per quos omni anno celebrare conſueuit dictorum fratrum Capitulum generale, ex nunc de triennio in triennium tantum generale Capitulum celebretur, ad quod teneantur venire Prior generalis, qui eſt, & pro tempore fuerit, & omnes Priores prouinciales, necnō & ſtudiorum generalium Lectores in ſacra Theologia legentes, & etiam Priores conuentuales, & diſcreti prout pro commoditate ipſorum fratrum generale Capitulum de ipſius conuentualibus Prioribus, & perſonis diſcretis ſalubriter duxeris ordinandum. *De Capitulo generali de triennio in triennium celebrando & à quibus.*

§. 4. Præterea ſtatuimos quod in qualibet prouincia eorumdem fratrum prouinciale Capitulum anno quolibet celebretur, ad quod veniat Prior prouincialis, & Priores conuentoales, ſeu locales, Lectoreſque in quacumque facultate legentes, & duo fratres diſcreti de ſingulis conuentibus, ſiue locis illius prouinciæ, electi à maiori parte conuentus, qui duodecim fratres tantum, vel minus habebunt, vnum fratrem diſcretum dumtaxat ad ipſa Capitula prouincialia mittere teneantur. In his autem prouincialibus Capiſulis, Prior generalis intereſſe, vel ſuum generalem Vicariom ad ea mittere valeat ſicut eidem Priori viſum fuerit expedire, & eiſdem Capitulis aſſiſtat idem Prior, vel Vicarius in correctionibus aliis opportunis. In eiſdem autem Capitulis prouincialibus eligantur ſtudentes Pariſius quotiens fuerit opportnoum. *Capitulo prouinciali ſingulis annis celebrando & à quibus.*

§. 5. Statuimos etiam, quod ex nunc Prior generalis qui erit pro tempore, in qoolibet generali Capitulo, de triennio in triennium, vt præmittitur, in poſterum celebrando ſine requiſitione aliqua, primo, & ante omnia, ſuo officio renunciare teneatur io manibus Definitorum generalis Capituli, quod ſi non fecerit priuatus ſit eodem officio ipſo facto. Poſtquam verò renunciauerit, poſſit pro ipſius meritis, vel demeritis, Definitorum ipſius generalis Capituli arbitrio in eodem generalis Prioris officio dimitti, vel abeo penitus amoueri, & io locum ipſius alios idoneus per dictum Capitulum ſubrogari, & in caſu quo, vt præmittitur, amoueretur, vel renunciare contemneret, per ipſum Capitulum alius in priorem generalem, ſufficiens, & idoneus eligatur. Eiſdem fratribus auctoritate Apoſtolica de ſpeciali gratia concedentes, quod Priores generales dictorum fratrum qui erunt pro tempore, poſtqoam vt præmiſſum eſt, & alias iuxta morem hactenus inter eos obſeruatum electi fuerint, & per generale Capitulum approbati, eo ipſo veri Priores generales dictorum Fratrum ſint effecti, & admioiſtrandi licentiam, curamque animarum habeaot, ac in omnibus pro ipſorum fratrum Prioribus geoeralibus perinde habeantur, ac ſi Apoſtolica Sede confirmationis literas habuiſſent. *Prior generalis renunciat in manib. Definitorum Capituli generalis officium, [illegible] & alius eligatur, vel ipſe in eodē officio ad aliud triennium dimittatur.*

§. 6. Nullus tamen niſi expreſſe profeſſus fuerit, & qui inter dictos fratres non ſteterit ad minus per viginti annos continuos, io Priorem generalem eorumdem fratrum eligi valeat, aut aſſumi. *Prior generalis non eligatur qui in Ordine nō ſteterit ſpatio an. 20.*

§. 7. Ordinamus inſuper, vt amodo ſingularum prouinciarum prædictarum fratres eligāt vnum fratrem prouidum, & maturum in Definitorem pro generali Capitulo, & fiat huiuſmodi electio io prouinciali Capitulo, quod immediate præcedes Capitulum generale. Definitores verò pro Capitulis prooincialibus eligaotur à fratribus in eiſdem Capitulis prouincialibus congregatis. *Definitores generales, & prouinciales quando eligendi.*

§. 8. Statuimus etiam quod fratres cuiuſlibet prouinciæ poſt primom generale Capitulum per ipſos celebrandum quamcitius poterunt in aliquo loco eiuſdem prouinciæ ad hoc apto, & idoneo, ſuum celebrent prouinciale Capitulum hac vice congregandum, prout in dicto generali Capitulo fuerit ordinatum, in qoo vnum ex dictis fratribus ſufficientem & idoneum, in ſuum prouincialem Priorem eligant, qui ſic electus, & conſtitutus, infrà menſem à tempore electionis, & conſtitutionis huiuſmodi, conſentire, & confirmationem à dicto Priori generali, vel eius generali Vicario petere humiliter non omittat, quam quidem electionem, ſi Canonica fuerit, idē Prior generalis, vel eius generalis Vicarius, quem idem Prior generalis iuxta modum infraſcriptum deputare habebit, vltra menſem à die qua petita fuerit, non differat cōfirmare, quod ſi ex iuſta, & rationabili cauſa idem Prior generalis, ſeu eius Vicarius munus confirmationis denegauerit *Prior prouincialis quis & quando eligendus.*

gauerit

fuerit cauſam, ſeu cauſas huiuſmodi, ſuis publicis, & authenticis literis teneatur expedire, & electoribus qui eum elegerunt intimare, & de alio ſufficiente, & idoneo cum conſilio conuentus loci vbi dictus Prior generalis, vel eius generalis Vicarius fuerit vſque ad tunc immediate ſequens Capitulum vtiliter prouidere. Circa confirmationes autem electionum Priorum prouincialium in poſterum celebrandas, modus prædictus per omnia obſeruetur. In primis verò prouincialibus Capitulis dictorum fratrum celebrandis prouide ordinetur de locis temporis, & Definitoribus, necnon & aliis opportunis, pro ſubſequentibus prouincialibus Capitulis celebrandis.

Prior conuentualis à quibus eligendus & confirmandus.

§. 9. Statuimus inſuper quod in quolibet loco conuentuali dictorum fratrum, vbi ad minus duodecim fratres fuerint, ipſi ſibi eligant ſuum Priorem conuentualem, qui infra quindecim dies poſt ſuam electionem immediate ſequentes confirmationem à Priore ſuo prouinciali deuote petere debeat, & ipſe Prior prouincialis infra alios quindecim dies ſubſequentes electionem eamdem, dum tamen ipſam canonicam reperierit, debeat confirmare, vel ſi ipſam minus canonicam inuenerit, cauſam, ſeu cauſas propter quas eam confirmare omiſerit, exprimat, intimet, & vna cum conſilio diſcretorum loci vbi fuerit, prouideat, prout ſupra proxime de Priore prouinciali extitit ordinatum.

Prioris prouincialis officium triennio explicatur.

§. 10. Volumus quoque quod Priores prouinciales poſtquam tribus annis continuis in prouincialatus officio præfuerint abſoluantur, ſeu remoueantur penitus ab eodem, prohibentes quod ad idem officium ſaltem in eadem prouincia quouis modo per alios tres annos immediate ſequentes nullatenus aſſumantur, vel ad idem officium promoueantur.

Definitores Capituli generalis, quod ad idem officium iterato eligi poſſint.

§. 11. Similiter definitores generalis Capituli non eligantur ad idem definitionis officium, niſi demum elapſis duobus generalibus Capitulis immediate ſequentibus, poſſint tamen aliàs licite 10 Definitores prouincialis Capituli eligi pariter & aſſumi. Definitores etiam prouincialis Capituli ad idem officium, niſi duobus elapſis Capitulis prouincialibus nullatenus aſſumantur.

Prioris Conuentualis officium, anno vel biennio finiatur.

§. 12. Priores etiam conuentuales, anno, vel ad longius biennio in ſuis Prioratibus habeant præſidere.

Prior generalis & alij necnon & definitores antequam eorum exequantur officium, iuramentum hic indicatũ præſtent.

§. 13. Statuimus etiam quod prior generalis dictorum fratrum, qui erit pro tempore in ſui nouitate, & antequam ſuum exequatur officiũ in præſentia generalis Capituli corporale ad ſancta Dei Euangelia præſtare debeat iuramentum, quod erit fidelis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, Domino Papæ, ſuiſque ſucceſſoribus, & in prouiſionibus, promotionibus, confirmationibus, repulſionibus, deſtitutionibus, & maioribus correptionibus faciendis, ſine acceptatione perſonarum ſecundum Deum, & rectã ſuam conſcientiam, & Beati Auguſtini regulam, necnon, & eorumdem fratrum ſtatuta, & conſuetudines, laudabiliter, & fideliter ſe habebit, & ſuum officium exercebit. Priores quoque prouinciales in ſuorum prouincialium Capitulorum, & Priores conuentuales in ſuorum conuentualium, necnon & Definitores generalium Capitulorum in ipſorum Capitulorum generalium, & Definitores Capitulorũ prouincialium in ipſorum Capitulorũ prouincialium præſentia iurent, quod in prouiſionibus, & ceteris ſuperius expreſſis quantum ad ipſorum officium pertinuerit, fideliter ſe habebunt.

Largitionum prohibitio. Tu vide latius in conſt. 18. Cle. viij.

§. 14. Hortamur inſuper, & monemus omnes, & ſingulos fratres prædictos, vt nullus eorumdem munera, ſeu donaria ſuis ſuperioribus, per ſe vel per alium audeat quomodolibet impertiri, ipſique ſuperiores illa recipere non præſumant. Nulli ergo, &c.

Dat P. A. 4. 23. Martij.

Dat. Auenione, 10. Kal. Aprilis, Pont. noſtri Anno 4.

III. Prohibitio dandi, vel acquirendi dominium aut iuriſdictionem, vel præeminentiam, aut obligationem, ſuper locis & caſtris patrimonij Sancti Petri, aut quoquo modo ea occupandi.

Hanc prohibitionem innouauit, & ſtrictius diſpoſuit Clemens VIII. in conſtit. 78. Romanam vbi de ſimilibus materiis notabo. De infeudatione autem Terrarum Sedis Apoſtolicæ, vide prohibitionem Pij V. in ſua conſtit. 35. Admonet vbi concordantias indicabo.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1346.

Exordium.

ET ſi ſolertem adhibere vigilantiam ne quarumlibet Eccleſiarum iura depereant, ex debito noſtri officij teneamur; in manutenendis tamen, defendendis, recuperandiſque occupatis iuribus Eccleſiæ Romanæ, ſponſæ noſtræ, quæ diſponente Domino caput omnium & magiſtra, ceteris altiori dignitate præcellens, maioribus eſt muniendi præſidiis, & amplioribus honoribus attollenda eſſe debemus ſolliciti, & attenti.

Cauſa prohibitionis.

§. 1. Ad obuiandum igitur peruerſis illorũ conatibus, qui ſibi commoda, non ſe commodis patrimonij B. Petri in Tuſcia, quod iuris, & proprietatis eiuſdem Eccleſiæ fore, ac eidem immediate, ſubeſſe dignoſcitur, applicantes temere ciuitates, caſtra, & villas eiuſdem Patrimonij ad eamdem Eccleſiam pertinentia, eorumque dominium, ſuperioritatem aduocationem, capitaneatum, & iuriſdictionem, in ipſius Eccleſiæ graue præiudiciũ, contra conſtitutiones & ordinationes olim per fel. recor. Vrbanum IIII. & Ioannem XXII. ac diuerſos alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros editas, non verentur diuerſis exquiſitis coloribus occupare, & ſibi in eiſdem dominium, ſuperioritatem, & præeminentiam vendicare, hac perpetua conſtitutione ſancimus.

Prohibitio de qua in rubrica.

§. 2. Vt nulla ciuitas vel communitas, nullaque ſingularis perſona, cuiuſcumque conditionis vel ſtatus exiſtat deinceps in aliquibus ciuitatibus, caſtris, ſeu villis ipſius patrimonij ad prædictam Romanam Eccleſiam ſpectantibus, dominium, ſuperioritatẽ, capitaneatum, aduocationem iuriſdictionis, ſeu aliquam præſidentiam ſeu præeminentiam prætextu cuiuſcumque venditionis, ſubmiſſionis, recommendationis, conceſſionis, recognitionis, & obligationis, contractus, vel pacti, aut cuiuſuis alterius commercij abſque auctoritate Sedis Apoſtolicæ ſpeciali recipere audeat, vel ſibi dominium, præſidentiam, capitaneatum ſeu iuriſdictionem in prædictis ciuitatibus, caſtris, ſeu villis ex quauis occaſione, & cauſa quomodolibet vendicare, quodque ciuitates, & ſingulares perſonæ, ſubmiſſiones, ſuppoſitiones & ſubiectiones quaſcumque iam in eas factas, & receptas, ſeu de facto, cum de iure non teneant quomodolibet attentatas dimittere teneantur, nec ciuitates, caſtra ſeu loca alia quæ ſe eis, vt præmittitur, ſubmiſerunt vel quomolibet ſubiecerunt, virtute ſubmiſſionis, & ſuppoſitionis alicuius, vel cuiuſuis contractus titulo, valeant retinere, nullaque vniuerſitas ſeu communitas ciuitatis, caſtri ſeu villæ Eccleſiæ Romanæ ſubiecta, in terris patrimonij conſtituta, alicui Vniuerſitati, ſeu communitati vel priuatæ perſonæ, cuiuſcumque conditionis aut ſtatus exiſtat, ſe ſubiicere, ſubmittere, ſeu ſupponere valeat, conſtituendo, recognoſcendo, ſeu profitendo, ſe ſubeſſe alicui Vniuerſitati, vel priuatæ perſonæ; ſeu ad eoſdem ſuper eos, & in ipſis ac dictis ciuitatibus, caſtris, & villis, aliquam iuriſdictionem, dominium, Capitaneatum ſeu quamuis aliam præeminentiam pertinere.

Contrauenientium pœna.

§. 3. Et ſi quæ ciuitates, caſtra, vel loca, iam de facto ad ſubmiſſionem, & ſuppoſitionem aliquibus ciuitatibus vel priuatis perſonis de ſe factam venditionis, donationis, vel cuiuſuis alterius contractus colore vel titulo proceſſerunt, illa quamuis de iure valeant, quatenus de facto proceſſerunt realiter & effectualiter ſtudeant reuocare, nec illis vnquam vtantur: ne virtute ſubmiſſionum huiuſmodi vel alias, illis quibus quouis titulo vel colore ſe ſubmiſerint, vllatenus obediant, pareant, vel intendant, contrarium non facientes directe, vel indirecte, per ſe vel alios, tam illi, & eorum ſinguli, qui in ciuitatibus, caſtris, aut villis eiuſdem patrimonij, vel eorum aliquo, huiuſmodi dominium, ſuperioritatem, capitaneatum, aduocationem, iuriſdictionem quamcumque, præeminentiam, ſeu præſidentiam ſine licentia Sedis Apoſtolicæ

ſpeciali recipient in futurum, & qui iam ex quocumque contractu, vel obligatione receperunt, ſeu quauis vſurpatione quomodolibet occupauerunt, niſi ſic recepta, & occupata infra duorum menſium ſpatium poſtquam præſens conſtitutio ad eorum notitiam peruenerit, vel per eos ſteterit, quominus valeat peruenire, dominium ſeu præſidentiam, ſuperioritatem, capitaneatum, aduocationem, iuriſdictionem quamcumque ſeu præeminentiam huiuſmodi realiter dimiſerint cum effectu, illa nullo vnquam tempore abſque ipſius Sedis licentia reſumpturi; quam illi, qui ſe ſubmiſerint, ſeu ſubiecerint, vt præfertur ſimili modo cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, ordinis, vel conditionis exiſtant, ſingulares perſonæ ſententiam excommunicationis incurrant, ac Terræ ipſorum, vbicumque fuerint, Eccleſiaſtico interdicto ſubiaceāt ipſo facto. Ciuitates autem, caſtra, & villæ, quæ in antea ſe ſubmittent, ſupponent, ſeu ſubiecerint, & quæ ſubmiſſionem, ſuppoſitionem ſeu ſubiectionem huiuſmodi recipient, ſeu quomodolibet occupabunt, ciuitates quoque, caſtra, etiam loca quæcumque, quæ ſe iam quouis colore vel titulo vt præmittitur ſubmiſerunt, & ſubiecerunt ac ciuitates quæ ſubmiſſiones, & ſubiectiones huiuſmodi receperunt, niſi infra prædictum duorum menſium ſpatium, ab omni effectu dictæ ſubmiſſionis, & ſubiectionis realiter deſtiterint ipſis vlterius non vſuri, ſeu contra conſtitutionem, & inhibitionem noſtram venire directe, vel indirecte, per ſe, vel alium ſeu alios attentabunt, Eccleſiaſtico ſubiacere decernimus interdicto. Et nihilominus omnibus indulgentiis, priuilegiis, ac gratiis, necnon feudis, bonis, & honoribus, & iuribus quibuſcumque, quæ ab eadem Romana, & aliis Eccleſiis obtinent, priuamus, & priuatos, & priuata volumus eſſe ipſo facto. Non obſtantibus ſi eis, vel eorum aliquibus, communiter, vel diuiſim, ab eadem ſit ſede indultum, quod excommunicari, ipſorumque Terræ & loca Eccleſiaſtico interdicto ſupponi non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de huiuſmodi, ac eorum perſonis, locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem.

Annullatio omnium huiuſmodi contractuum. §. 4. Nos inſuper omnes ſubmiſſiones, & ſubiectiones, ſuppoſitiones ſuper prædictis factas, & obligationes, pacta, ſeu conuentiones, ſub titulo venditionis, vel cuiuſuis alterius contractus quomodolibet initas, & habitas, & quaſcumque pœnas adiectas, & iuramenta præſtita ſuper illis, ſub quibuſcumque modis, & forma, vel expreſſione verborum (præſertim cum in præiudicium eiuſdem Eccleſiæ redundent, ac iuramentū vinculum iniquitatis eſſe non debeat) decernimus fore nulla, vacua, irrita, & inania, & nullius exiſtere firmitatis, & quatenus ad illa de facto proceſſum extitit, tollimus, & reuocamus omnino, & viribus vacuamus.

Ioann. xxij. prohibitio. §. 5. Ceterum cum præfatus Ioannes Papa xxii. prædeceſſor noſter, dudum vniuerſis, & ſingulis tam clericis, quam laicis cuiuſcumque ſtatus, ordinis, cōditionis, præeminentiæ, vel dignitatis exiſterent, etiamſi pontificali, vel Imperiali, ſeu Regali, vel quauis alia dignitate fulgerent, ac omnibus Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, ac Poteſtatibus, Capitaneis, & aliis officialibus quibuſcumque, Comitibus, & Populis, Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorū, & aliorum quorumcūque locorum vbicumque conſiſtentium, & omnibus aliis quibuſcumque, auctoritate Apoſtolica, inhibendum per ſuas literas vim conſtitutionis habentes duxerit, & mandandum, ne per ſe, vel alios, directe, vel indirecte Patrimonij, Romandiolæ, Marchiæ, Anconitanæ, Ducatus Spoletani. Campaniæ, Maritimæque, ac Maſſæ Trebariæ, Prouincias Venaiſini, & Vrbanitus, olim comitatus, ac Vrbinatenſis, & Rauennatenſis ciuitates, & alias terras, ciuitates, caſtra, villas & loca quæcumque ad eamdem Romanam Eccleſiam pertinentes, vel ipſorum aut alicuius eorum partem occupare, inuadere, aut turbare, ſeu fidelibus eorumdem iniurias, damna, ſeu violentias irrogare, aut occupantibus, inuadentibus, turbantibus, vel iniurias, damna, ſeu violentias irrogantibus, publice, vel occulte aſſiſtere, aut auxilium, conſilium, vel fauorem, directe, vel indirecte, publice, vel occulte, per ſe, vel per aliū, ſeu alios præſtare præſumerent quoquo modo, in omnes & ſingulos, contra inhibitionem, & mandatum huiuſmodi venire, aut attentare, per ſe vel per alios præſumentes, tam clericos, quam laicos, etiamſi vt prædicitur Pontificali aut Imperiali, ſeu Regali, vel alia quauis dignitate fulgerent, de fratrum ſuorum conſilio, excommunicationis, quam eo ipſo incurrerent ſententiam promulgauit, ipſorumque terras necnon quaſlibet vniuerſitates, communitates, & populos ipſorum, ciuitates, terras, caſtra, villas, & loca in præmiſſis, vel aliquo præmiſſorum culpabiles, Eccleſiaſtico ſuppoſuit interdicto, & eos, ac ipſorum quemlibet omnibus priuilegiis, indulgentiis, gratiis & immunitatibus, realibus, & perſonalibus, ab eadem Eccleſia, & Imperio Romano conceſſis eiſdem, omnium etiam feudorum, bonorum, honorum, officiorum, iurium, & iuriſdictionum, quæ ab Eccleſia, & Imperio prædictis obtinerent, de ipſorum fratrum conſilio, auctoritate priauerit ſupradicta, ipſos ad illa, & ſimilia, & quælibet alia eorumque filios, & nepotes ad quælibet beneficia Eccleſiaſtica, dignitates, perſonatus, & officia, cum cura, vel ſine cura, quonis nomine cenſeantur, auctoritate qualibet obtinenda vſque ad tertiam generationem excluſiue reddendo inhabiles, & indignos.

§. 6. Nos per præmiſſa, vel quæcumque alia, inhibitioni, mandato, pœnis, & ſententiis per ipſum prædeceſſorem factis & promulgatis, vt ſuperius eſt expreſſum, aliiſque contentis in literis ſupradictis, non intendimus in aliquo derogare, ſed inhibitionem mandatum, pœnas & ſententias, & alia ſupradicta per præſentem conſtitutionem noſtram roboramus, & in ſui vigoris efficacia volumus & decernimus permanere. *Confirmatio bullæ Pontificis.*

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ priuationis, admonitionis, reuocationis, roborationis, voluntatum, & conſtitutionum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. *Sanctio pœnalis.*

Datum Auenione 19. Kalendas Auguſt. Pont. Noſtri anno V. *Dat. P. An. 5. die 22. Iul.*

De Canonizatione Sancti Iuonis presbyteri Trecorenſis Galli, eiuſque feſtiuitatis celebratione, ſub die nono decimo Menſis Maij. IV.

CLEMENS PAPA VI. Cariſſimo in Chriſto filio Philippo Regi Franciæ Illuſtri. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1347.*

AD ſpiritualis gaudij, & conſolationis augmentum patefieri Regali Excellentiæ volumus per præſentes, quod nos ſuper negotio canonizationis almi confeſſoris Domini Ieſu Chriſti, Iuonis videlicet quondam presbyteri diœceſis Trecorenſis, pro qua tua ſublimitas inſtanter hactenus nos rogauit, in nomine Domini procedentes, die ſexta decima præſentis menſis Iunij examinatione diutina, prolixa prouidentia, & matura ſicut exigit tanti negotij arduitas, præcedente, præfatum Sanctum qui vitam ſanctam piis exuberantem operibus, caſtigando, & in ſeruitutem redigendo carnem ſuam, ſpiritum non ſine multis, & magnis auſteritatibus geſſiſſe pœnitentialibus dum in humanis ageret, multorumque coruſcatione miraculorum, tam in vita, quam poſt felicem ipſius tranſitum claruiſſe, manifeſtis probationibus fuit repertus, præſente fidelis cleri, & populi multitudine copioſa, obſeruataque ſolemnitate, quæ conſueuit in talibus obſeruari, ad laudem, & gloriam diuini nominis, ac conſolationem fidelium, & maxime Regni tui, de quo traxiſſe noſcitur originem, & eiuſdem Regni exaltationem honoris, de conſilio Fratrum noſtrorum canonizauimus, & Sanctorum Cathalogo adſcribendum mandauimus, & vt Sanctum deinceps à fidelibus venerari. *Rege Franciæ poſtulante hic Pont. Iuonem presbyterum SS. Confeſſorum numero adſcribit.*

Eiuſque feſtum die 9. Maij celebrari iuſſit.

§. 1. Feſtum ipſius die decima nona menſis Maij, quo eius anima mole carnis exuta, cælos petens, cum ſcala gloriæ cælitibus ciuibus eſt coniuncta, ſtatuentes à fidelibus annis ſingulis celebrandum.

Ad ipſum Populus Galliæ recurrens multa obtinuit.

§. 2. Ad ipſum quidem Sanctum, ingentem deuotionem gerit partium iſtarum populus, & iam multi ad ipſius ſuffragia deuotis orationibus, & emiſſis votis in humilitate ſpiritus recurrentes, exinde ſanitatem, & alia remedia ſuper ſuis iuſtis petitionibus reportarunt, & reportare non deſinunt inceſſanter.

Et ad eundem Rex Francorum vti ad intercesſorem recurrere poterit.

§. 3. Ex his nempe tibi fili cariſſimè adaugeri debet proculdubio magnæ ſpiritualis lætitiæ incrementum, & inde teneris Deo aſſurgere, ad gratiarum deuotas, & humiles actiones, qui tibi talem de Regno tuo, in quo etiam corpus quieſcit, eiuſdem patronum, & interceſſorem in ſua curia cæleſti conceſſit, ad quem ſuper tuis neceſſitatibus, vt diuinam tibi propitiationem apud Regem æternum, qui omnia palmo concludit, obtineat, recurrere poteris ſicut credimus confidenter.

Dat. P. A. 6. die 21. Iun.

Dat. Auenione 11. Kal. Iulij Pont. noſtri Anno 6.

V. De cibo, & potu, ac numero eorum ſeruientium, quibus vti poſſunt Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales exiſtentes in Conclaui pro electione Summi Pontificis.

De materia eiuſmodi Conclauis, vide infra in conſt. 63. Pij. IV. In eligendis, vbi notabo.

De electione verò Romani Pontificis, & de omnibus ad ad illam operantibus pleniſſimam edidit conſt. Greg. XV. inf. tom. 4. num. 13. Æterni, pro cuius faciliori obſeruantia editum fuit Cærimoniale quod habes approbatum ab eod. Greg. conſt. 19. Decet. Et nouiſſimè tam conſt. quam Cærimoniale confirmauit S. D. N. Vrb. VIII. conſt. 45. Ad Romani d. tom. 4.

Edita A. D. 1352.

C L E M E N S   E P I S C O P V S, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Greg. X. decreuit ſingulos Car. in in Conclaui ſingulis ſeruientibus contentari, vt in c. 3. de elect. in 6.

LIcet in conſtitutione à fel. recor. Gregorio Papa Decimo prædeceſſore noſtro, ſuper electione Romani Pontificis edita, in Concilio Lugdunenſi inter cetera caueatur expreſſe, quòd ſi eumdem Pontificem in ciuitate, in qua cum ſua curia reſidebis, diem claudere contingat extremum, Cardinales in Palatio, in quo idem Pontifex habitabat, omnes conueniant, & in eo ſinguli, ſingulis tantummodo, niſi illi quibus ex patenti neceſſitate duo permittuntur haberi, contenti ſeruientibus, clericis, vel laicis prout elegerint, vnum Conclaue nullo intermedio pariete, vel alio velamine inhabitent in communi.

Et non facta electione infra octo dies panem tantũ cum vino, & aqua eis dari. Hic tamen Pont. mitigat d. conſt. Greg. X. & dat. Cardinalib. duos ſeruientes.

§. 1. Et quod diebus certis non facta prouiſione de Paſtore decurſis, panis, vinum, & aqua tantum eiſdem Cardinalibus, donec ſubſequetur prouiſio, miniſtretur.

§. 2. Quia tamen ſicut frequenti multorum aſſertione, & in Cardinalatu conſtitutorum percepimus, nonnulli ex Cardinalibus in obſeruatione conſtitutionis ipſius grauati alias nimium extiterunt, multi quoque ex ipſis duos in dicto Conclaui habuerunt ſeruientes, non abſque ſcrupulo conſcientiæ, propter ambiguitatem dictorum verborum, videlicet, quibus ex patenti neceſſitate duo permittuntur haberi, in dicta conſtitutione vt præmittitur contentorum. Nos prouidere ſuper his cupientes, ex his & certis aliis cauſis rationabilibus quæ noſtrum ad id animum induxerunt, rigorem conſtitutionis ipſius, & etiam ad fratrum noſtrorum ſupplicationem, in his prouidimus temperandum, auctoritate Apoſtolica ſtatuentes, quod Cardinales poſtquam Conclaue huiuſmodi, ſeu clauſuram pro dicta electione celebranda intrauerint, ſinguli duos ſeruientes tantum, clericos, vel laicos prout duxerint eligendos.

Imo ex neceſſitate dantur tres, vt in conſt. Pij IV. cit. in rub.

Mitigat etiã circa cibum. Ad hoc vide quoque d. conſt. Pij IV.

§. 3. Ac etiam ſingulis, præter panem, vinum, & aquam in prandio, & in cœna, vnum dumtaxat ferculum, ſeu miſſum carnium vnius ſpeciei tantummodo, aut piſcium, ſeu ouorum, cum vno potagio de carnibus, vel piſcibus principaliter non confectis, & decentibus ſalſamentis habere valeant, vltra carnes ſalſas, & herbas crudas, ac caſeum, fructus, ſiue electuaria. Ex quibus tamen nullum ſpecialiter ferculum conficiatur, niſi ad condimentum fieret, vel ſaporem. Nullus verò eorum, de alterius ferculo veſci poſſit.

Mitigat inſuper circa lectis intermedia.

§. 4. Liceat etiam eis ex decentia honeſtatis, habere in clauſula huiuſmodi, cum in lectis quieſcendi cauſa, vel dormiendi eſſe voluerint, dumtaxat intermedia, ſeu velamina ſimplicium tantummodo cortinarum.

Derogatio contrariorũ.

§. 5. Prædictis & fel. mem. Clementis Papæ V. prædeceſſoris noſtri, & aliis conſtitutionibus Apoſtolicis contrariis, quibus per hoc in aliis derogare nolumus, non obſtantibus quibuſcumque. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 10. 6. Decemb.

Dat. Auenione 8. Idus Decemb. Pont. noſtri Anno 10.

INNOCENTIVS SEXTVS PONT. CCI.
ANNO DOMINI MCCCLII.

INnocentius VI. Gallus, Stephanus antea dictus, Alberti filius, Lemouicis in Gallia Prouincia Aquitaniæ ortus, Presbyter Cardinalis SS. Ioannis, & Pauli, tt. Pammachij, deinde Epiſcopus Oſtienſis, & Veliternus, creatus Auenione 15. Kal. Ianuarij anno 1352. coronatus 4. Kal. Ianuarij eodem anno. Sedit annos 9. menſes 8. dies 26. creauit Cardinales 16. Obijt Auenione pridie Idus Septemb. 1362. Corpus eius ſepultum eſt in Cathedrali Eccleſia Auenionen. S. Mariæ de Donis, poſtea tranſlatum eſt ad Monaſterium Carthuſianorum, apud Villam nouam. Vacauit ſedes menſem 1. dies 26.

Iuriſdictio, & facultates Aegidij S.R.E. Cardinalis Legati, & Vicarij Apoſtolici totius ſtatus Eccleſiaſtici. I.

Hic Aegidius quamplures edidit conſtitutiones, Marchiæ nuncupatas, quæ in Vrbe, & toto ſtatu Eccleſiaſtico ſeruandæ ſunt, ex cõſt. 15. Six. IV. Etſi de. ac Pauli III. conſt. 17. Officij. Ego autem hanc Bullam, & alias duas circa iuriſdictiones Legatorum in hoc opere poſui, ob eam rem quam tibi dicam infra in dictis Pauli Tertij conſt. 16. Licet.

Edita A. D. 1353.

I N N O C E N T I V S   E P I S C O P V S, Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Aegidio, tituli ſancti Clementis, presbytero Cardinali, Apoſtolicæ Sedis Legato, ac in prouincia Patrimonij beati Petri in Thuſcia, Ducatus Spoletani, Marchia Anconæ, & Romandiola, Campania, & in Maritimis prouincijs, ac in Ciuitatibus, & terris, & alijs omnibus Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubiectis,

ſubiectis, & intra terminos tuæ legationis conſtitutis, noſtro, & eiuſdem Romanæ Eccleſiæ in temporalibus Vicario generali, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

CVM omnis vniuerſalis regiminis dominici gregis ſuperna diſpoſitione iniunctum attendimus, & noſtrum attente proſpicimus imperfectum, videntes nullo modo per noſipſos poſſe exoluere debitum Apoſtolicæ ſeruitutis, nonnumquam fratres noſtros S. R. E. Cardinales, viros electos ex millibus ſcientia præditos & virtute, in quibus timor Domini ſanctus permanet, in ſolicitudinis partem aſſumimus, eoſdemque in vniuerſas Mundi prouincias & partes, incumbentibus negotiis deſignantes, vt ipſis vices noſtras ſupplentibus, in eiſdem & ipſorum cooperatione laudabili noſtri oneris alleuiationem facientibus, nos miniſterium nobis commiſſum, fauente diuina gratia, facilius & efficacius exequamur.

Cauſa huius deputationis. §. 1. Sane, licet ad cunctorum Chriſti fidelium curam & regimen, veluti ipſarum ouium paſtor & rector, intente mentis noſtræ aciem extendamus, Prouincias tamen & terras temporaliter Apoſtolicæ Sedi ſubiectas, & ipſarum populos diuerſos ipſius Romanæ Eccleſiæ ſpeciales filios & deuotos præcordialius intuemur, & ſuper eorum felici regimine & ſtatu proſpero & tranquillo, ſpecialius affectibus peculiaribus cupimus prouidere. Attendentes itaque quod tu potens opere & ſermone, quem in magnis expertum & arduis, probitate ac fidelitate probatum, gratiarum Dominus, ſcientiæ magnitudine, induſtriæ claritate, maturitate conſilij, morum elegantia, & aliis grandium virtutum titulis inſigniuit, in cuius affectu geritur, vt indubitanter tenemus, pacificare diſcordes, ſedare fluctuationes & turbines, iuſtitiæ terminos colere, & errantes ad viam rectam reducere veritatis, quod nos abſentes repugnante natura non poſſumus aſſiſtere, commiſſam tibi curam diuina gratia, prudenter & fideliter exequeris, matura cum fratribus noſtris deliberatione præhabita, de ipſorum communi conſilio & aſſenſu.

Deputatio generalis Vicarij in ſtatu Eccleſiaſtico cū poteſtate. §. 2. Te in Patrimonio B. Petri in Thuſcia, Ducatu Spoletano, Marchiæ Anconæ, Romandiolæ, Campaniæ, Maritimæ prouinciis, ac omnibus & ſingulis ciuitatibus & terris eiuſdem Romanæ Eccleſiæ temporaliter, mediate vel immediate ſubiectis, infra terminos legationis tuæ, vt præmittitur, noſtrum & eiuſdem Romanæ Eccleſiæ Vicarium in temporalibus, reformatorem, ac pacis & prouinciarum conſeruatorem conſtituimus generalem, circumſpectioni tuæ Patrimonium, Ducatum, Marchiæ Anconæ prouincias, ciuitates, & terras prædictas, præfatæ Romanæ Eccleſiæ nomine, prout & inquantum ad Romanam Eccleſiam pertinet, reformandi, regendi, gubernandi, & adminiſtrandi, ac in eis iuriſdictionem plenariam, prout & inquantum ad dictam Eccleſiam pertinet, vel pertinere poterit, exercendi.

Cauſas omnes cognoſcendi. §. 3. Ciuiles & criminales cauſas, per te vel alium ſeu alios audiendi, examinandi, diſcutiendi, & cauſarum cognitionem & deciſionem, alij ſeu aliis, communiter vel diuiſim, generaliter vel ſpecialiter committendi, & ad te cum placuerit, reuocandi.

Barones & alios quoſcumque puniendi. §. 4. Omneſque & ſingulos cuiuſcumque excellentiæ, auctoritatis, nobilitatis, præeminentiæ, conditionis, aut ſtatus exiſtant, quos iuſtitia ſuadente priuandos videris, priuandi eos ſtatibus, dignitatibus, honoribus, Principatibus, Ducatibus, Marchionatibus, Comitatibus, Baroniis, dominiis, terris, feudis, retrofeudis, iuriſdictionibus iuribus, rebus, & bonis mobilibus quibuſcumque, eaſque dictæ Eccleſiæ Romanæ confiſcandi & applicandi.

Gubernatores deputandi. §. 5. Ac in Patrimonio, Ducatu, Marchiæ Anconæ, prouinciis, ciuitatibus & terris eiuſdem, rectores, poteſtates, capitaneos, vexilliferos, & caſtellanos, iudices, & quoſcumque officiales alios generales, temporales, vel ſpirituales, & officia prædicta, & alia omnia & ſingula, generalia & ſpecialia, quocumque nomine vel titulo fungantur vel nuncupentur, prout ad Romanam Eccleſiam pertinuerit, creandi, conſtituendi, inſtituendi, ſuſpendendi, remouendi, deponendi, & deſtituendi.

§. 6. Et culpabiles ciuiliter & criminaliter per te vel alium ſeu alios puniendi, & querelas contra ipſos per quoſcumque propoſitas audiendi, ſummarie, & de plano iudicandi, & amendas & ſatisfactiones debitas fieri faciendi. *Culpabiles caſtigandi.*

§. 7. Inter Principes, Duces, Marchiones, Comites, Barones Dominos temporales, nobiles & perſonas alias, communitates & vniuerſitates, ac populos, & omnes alios & ſingulos diſcordes & diſſidentes, Patrimonij, Ducatus, Marchiæ, prouinciarum, ciuitatum & terrarum prædictarum pacem & concordiam reformandi, & inter ipſos treguam inducendi, ipſoſque ad eas earumque conſeruationem quibuſcumque pœnis & diſtrictionibus ac ſententiis, prout ad dictam Eccleſiam pertinuerit, concordes in caritatis æternæ vinculo confirmandi. *Paces componendi.*

§. 8. Colligationes, confœderationes, pactiones, conuentiones, ſocietates & ligas, contra Romanam Eccleſiam, vel contra bonum pacis & ſtatum illarum partium pacificum, ſeu in præiudicium ſeu damnum Patrimonij, Ducatus, Marchiæ, prouinciarum, ciuitatum, & terrarum prædictarum initas ac etiam ineundas, caſſandi & annullandi, & pœnas ſuper illis adiectas vel adiiciendas relaxandi. *Pactiones contra bonū status annullandi.*

§. 9. Occupata iniuſte, ab occupantibus & detentoribus quibuſuis eripiendi & recuperandi, eiectos & expulſos à locis & rebus ac bonis ſuis quibuſcumque ſuiſque priuatos, ad loca & bona eorum propria reducendi, reſtituendi & reintegrandi. *Occupata recuperandi.*

§. 10. Et ſuper quibuſcumque delictis fortè factis, rebellionibus per quaſcumque vniuerſitates vel ſingulares perſonas commiſſis, vel in poſterum Vicariatus tui tempore committendis, diſpenſandi, componendi, concordandi, & delinquentes ad Eccleſiæ Romanæ gratiam & obedientiam reducendi, & ſuper inhabilitatibus & infamiis quas propterea incurrerint, diſpenſandi, & vniuerſitates & perſonas huiuſmodi ad ſtatum priſtinum in integrum reducendi. *Cum delinquentibus componendi.*

§. 11. Generales & particulares exercitus in auxilium & protectionem eiuſdem Eccleſiæ, ſtatus pacifici Patrimonij, Ducatus, Marchiæ, prouinciarum, ciuitatum & terrarum prædictarum, & contra rebelles & ſtatus pacifici turbatores, & quoſcumque, ex cauſis & aliis quibuſcumque & quomodocumque videbitur indicendi, faciendi, congregandi. *Bellumque indicendi.*

§. 12. Hoſtes, rebelles, & contradictores quoſlibet per admonitionis, priuationis, depoſitionis, relegationis, præſcriptionis perpetuæ vel temporalis, ſententias, prout ad ipſam Eccleſiam pertinuerit, ſublato appellationis obſtaculo, compeſcendi & coërcendi. Et de cauſis appellationum ad Sedem Apoſtolicam cognoſcendi, & eas fine debito terminandi, ac finiendi, ordinandi & ſtatuendi, & reali executioni mandandi. *Hoſtes compeſcendi.*

§. 13. Et omnia, quæ ad huius pleni Vicariatus in temporibus, & reformatoris officium pertinent, & quę neceſſaria vel vtilia fuerint quocumque modo in præmiſſis & ea tangentibus, & quomodolibet eorumdem, & quæ ad honorem & commodum eiuſdem Romanæ Eccleſiæ ad vtilitatem & proſperum & tranquillum ſtatū Patrimonij, Ducatus, Marchiæ, prouinciarum, ciuitatum & terrarum prædictarum cedere videris, & tibi viſum fuerit expedire. *Aliaque neceſſaria & opportuna faciendi.*

§. 14. Nonobſtantibus quibuſcumque priuilegiis, indulgentiis & literis Apoſtolicis vel imperialibus, ſub quoruncumque verborum expreſſione conceſſis & contrariis, etiam Patrimonij, Ducatus, Marchiæ, prouinciarum, ciuitatum, terrarum prædictarum ſtatutis, conſuetudinibus obſeruatis, per quæ nullum cuique, cuiuſcumque præeminentiæ, dignitatis, excellentiæ, conditionis, aut ſtatus fuerit, in hac parte volumus adſerri ſuffragium, concedentes liberam & plenariam facultatem. *Quibuſcumque non obſtantib.*

§. 15. Vicariatus autem curam, regimen, gubernationem, adminiſtrationem, poteſtatem, ac iuriſdictionem huiuſmodi, tamdiu volumus perdurare, donec per Sedem eamdem aliud contigerit ordinari. *Tempus quo durabit Vicariatus.*

§. 16. Nos inſuper proceſſus, ſententias, atque pœnas, quos & quas proferri, ac etiam quæ per te rite fieri contigerit, rata habebimus: & faciemus, auctore Domino, inuiolabiliter obſeruari. *Approbatio agendorum ab ipſo.*

§. 17.

Præſeruatio Gubernatorũ iam deputatorum.

§. 17. Per hæc autem rectoribus & officialibus in Patrimonio & Ducatu, Marchia, prouinciis, ciuitatibus & terris prædictis, per Sedem Apoſtolicam conſtitutis, quominus iuriſdictionem & poteſtatem eis conceſſam, quamdiu in ſuis officiis & adminiſtrationibus præſederint, exercere libere, ſicut prius valeant, non intendimus aliquod præiudicium generari.

Iuſſio parendi Vicario prædicto.

§. 18. Vt igitur præmiſſa omnia & ſingula, melius, plenius & vtilius exerceri poſſint, vniuerſis & ſingulis Patrimonij, Ducatus, Marchiæ, Prouinciarum, ciuitatum & terrarum prędictarum rectoribus vicerectoribus, poteſtatibus, capitaneis, officialibus & ceteris noſtris & Eccleſiæ ſubiectis, cuiuſcumque ſtatus, præeminentiæ, dignitatis Eccleſiaſticæ vel mundanæ, ordinis, conditionis exiſtant, damus diſtrictius in mandatis, vt tibi efficaciter pareant & intendant. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 1. 31 Maij.

Datum apud Villam Nouam Auenionenſis diœceſis, 2. Kalend. Iunij, Pontificatus noſtri Anno primo.

II. Ampliatio Studij generalis ciuitatis Bononiæ, ad Theologicam facultatem.

Huius Studij alia priuilegia & ordinationes habes inf. in Pij IV. conſt. 69. Sacri, vbi notabo. Et in hac ciuitate Paulus III. Rotam inſtituit inf. in ſua conſt. 4. Ex iniuncto.

Edita A. D. 1360.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei Ad perpetuam rei memoriam.

Theologica facultatis vberes ſunt fructus.

QVaſi lignum vitæ in Paradiſo Dei, & quaſi lucerna fulgens in domo Domini, eſt in ſancta Dei Eccleſia, facultatis Theologicę diſciplina. Ipſa velut fœcunda eruditionis mater, ad irrigandam ſterilem Orbis faciem fluuios de pectore Saluatoris emittens, humanum genus originalis ignorantiæ cæcitate deforme, per infuſionem veritatis, ad viam reducit iuſtitiæ vitæ, viuificat animas, eaſque ad exaltationem Catholicæ fidei, & exterminium hæreticæ prauitatis, & cunctorum infidelium, & aduerſus etiam inuiſibiles poteſtates, armis inexpugnabilibus munit, & fortiſſimas conſtituit bellatrices.

Eius ergo dilatationi hic Pont. intendit.

§. 1. Hæc frequenter intra cordis arcana ſolicita mente reuoluimus, & intenta meditatione penſamus, tantoque propterea amplius ad illius dilatationem, ſtudia & labores libenter impendimus, quanto exinde maiora animarum lucra prouenire, & vniuerſalis Eccleſiæ ſtatum, amplius cognoſcimus augmentari.

Iuris in ſtudio Bonon. iure canonico, ciuili, liberalibus artibus inſigni introducere deſiderant.

§. 2. Sane dum fructus vberes quos ſtudium Bononienſe, quod longiſſimis temporibus in ſeipſo ſicut præfulgida ſtella emicuit, & diffuſa claritate longè lateque refulſit in iure canonico & ciuili, & liberalibus artibus tãquam ager plenus, cui Dominus benedixit copioſa fertilitate, produxit hactenus, & producit, cum delectatione animi recenſemus, & exinde ſperamus ipſius Theologiæ palmites, ſi illius ſtudium eſſet ibidẽ, amplius propagandum, dumque fidei puritatem, & deuotionem eximiam, quam dilecti filij, populus & commune ciuitatis Bononiæ, noſtri & Romanæ Eccleſiæ fideles, ad nos & dictam Eccleſiam habuerunt hactenus & habere noſcuntur, diligenter attendimus, dignũ ducimus, & æquitati congruum exiſtimamus, vt Ciuitas ipſa, quam diuina gratia magnis donis & gratiis illuſtrauit, bonorum multiplicium fœcunditate dotauit, & loci amænitate non modica decorauit, huiuſmodi ſcientiæ Theologiæ facultatis muneribus amplietur.

Studium itaque generale Theologica facultatis ibi inſtituit.

§. 3. Ideoque eorumdem populi & communis deuotis in hac parte ſupplicationibus benigne annuentes, auctoritate Apoſtolica ſtatuimus & ordinamus, quod in d. Ciuitate deinceps, Studium generale in eadem Theologica facultate exiſtat, & perpetuis futuris temporibus vigeat.

Lectoribuſque & Studentibus in dicta ſtudiorum generalium elargitur.

§. 4. Ac docentes & ſtudentes ibidem in facultate prædicta, omnibus priuilegiis, libertatibus, & immunitatibus conceſſis docentibus, & ſcholaribus ſtudentibus in illa, in Studiis generalibus eiuſdem facultatis commorantibus, gaudeant & vtantur. Volumus tamen quod ad docendum & regendum, in ipſo ſtudio in huiuſmodi facultate magiſtri & bacalarij, qui in Pariſienſi, ſeu aliis famoſis Studiis eiuſdem facultatis honorem magiſterij

ſeu baccalariatus acceperint, & alias experti & idonei in huiuſmodi ſtudij Theologicæ facultatis. . . . . aſſumantur in quod Ciuitas ipſa tanto inſignita honore, dotibus fulgeat, honori correſpondentibus memorato.

Titulum magiſterij ibidem conferri poſſe concedit.

§. 5. Inſuper, Ciuitatem & Studium præfata, ob profectus publicos, quos proinde ſperamus, amplioribus honoribus proſequi intendentes, auctoritate ordinamus eadem, vt ſiqui in eodem Studio proceſſu temporis, eiuſdem ſcientiæ Theologicæ facultatis brauium aſſecuti, ſibi docendi licentiam, vt alios erudire valeant petierint, impertiri poſſint, examinati diligenter ibidem, & in eadem facultate Theologica, titulo magiſterij decorari.

Formamque de iure ſeruandam præſcribit.

§. 6. Auctoritate Apoſtolica ſtatuentes, vt quoties aliqui in eadem Theologica facultate, in eodem Studio fuerint magiſtrandi, præſententur Epiſcopo Bononienſi qui pro tempore fuerit, vel eius, ſufficienti tamen & idoneo, quem ad hoc idem Epiſcopus duxerit ſpecialiter deputandum, ſeu Eccleſia Bononienſi Paſtore carente, dilectorum filiorum Capituli ipſius Eccleſiæ, qui erit pro tempore Vicario generali, qui omnibus magiſtris dictæ facultatis Theologicæ, in qua huiuſmodi examinatio fuerit facienda in Studio ipſo actu regentibus, præſentibus conuocatis, eos gratis, pure, & libere, ac omni dolo & fraude ac difficultate ceſſantibus, de ſcientia, facundia, modo legendi, & aliis quæ in promouendis ad Magiſterij honorem in facultate prædicta & eius officium requiruntur, examinare ſtudeant diligenter, & illos quos idoneos repererit, petito ſecrete, purè, ac bona fide eorumdem magiſtrorum conſilio (quod vtique conſilium in ipſorum conſulentium diſpendium & iacturam, ſub debito iuramenti ſuper hoc præſtandi, cum ab Epiſcopo ſeu Vicario, ac ſingulis magiſtris huiuſmodi reuelari, quomodolibet diſtrictius prohibemus) approbet & admittat, eiſque petitam licentiam largiatur, & alias minus idoneos, poſtpoſitis gratia, odio, vel fauore, nullatenus admittendo, ſuper quibus Epiſcopi, magiſtrorum, & Vicarij prædictorum conſcientiam oneramus.

Magiſterium quoque ibidem aſſecutis etiam alibi legendi facultatem tribuit.

§. 7. Volentes quod illi, qui in præfato Studio magiſtrati fuerint in facultate prædicta, in ea, & in aliis generalibus Studiis dictæ facultatis legendi & docendi, abſque approbatione alia, liberam habeant facultatem. Nulli ergo, &c Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 8. 21. Iunij.

Datum apud Villam Nouam Auenionenſis Diœceſis, 11. Kal. Iulij, Pontificatus noſtri Anno octauo.

VRBANVS QVINTVS PONT. CCII. ANNO DOMINI MCCCLXII.

VRbanus V. Gallus, Guillelmus Griſatus, antea dictus natus in oppido quod dicitur Griſatum, Prouinciæ

Toloſanæ,

Toloſanæ, Patre Grimaldo, ex Abbate Maſſilienſi, Creatus Auen. 5. Kal. Octob. Anni Dom. 1362. Coronatus 8. Idus Nouemb. eodem anno. Sedit annos 8. menſes 2. dies 24. Creauit Card. 15. Obiit Auenione 1370. 14. Kal. Ian. Sepultus in Cathedrali Auenionenſi S. Mariæ de Donis, poſtea tranſlatus ad Sacrum Cœnobium S. Victoris Maſſilienſis, & poſitus in Capella S. Petri anno 1372. Nonis Iunij. Vacauit ſedes dies 12.

I. Iuriſdictio Camerarij S.R.E. procedendi, contra piratas, nouaque pedagia imponentes, & arma Saracenis deferentes, &c.

Hodie contra iſtos procedit Auditor cauſarum Cam. Apoſtolicæ, vt multis Pontificijs conſt. cauetur, & poſtremo conſtit. 28. Pauli V. Eximiæ inf. tom. 3.

Iuriſdictionem autem huius Card. Camerarij, attende inf. in conſt. 65. Clem. VIII. In conferendis, cum ibi notandis.

Edita An. D. 1364.

VRBANVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabili Fratri Arnoldo Archiepiſcopo Auxitano Camerario noſtro Sal. & Apoſt. benedictionem.

Exordium.

APOSTOLATVS officium cui quamquam immeriti diſponente Domino præſidemus, expoſcit, vt contra præſumptuoſam malignorum turbam, Apoſtolicæ Sedis ſententias, & Canonicas non verentium ſanctiones exequutores iuſtitiæ optimos, quantum cum Deo poſſumus ſtudioſè apponamus.

Bon. VIII. prohibuit pedagia exigi ab Eccleſiis, & Eccleſiaſticis perſonis

§. 1. Olim ſiquidem fel. rec. Bonifacius Papa VIII. prædeceſſor noſter, eos qui ab Eccleſiis, vel perſonis Eccleſiaſticis pro eorum rebus proprijs, quas non negotiandi cauſa deferunt, aut deferri faciunt, vel tranſmittunt, pedagia, ſeu guidagia, ſuo vel alieno nomine exigere vel extorquere, ſi perſona exiſteret ſingularis, cuiuſcumque foret dignitatis, conditionis, vel ſtatus, excommunicationis, ſi autem Collegium vel Vniuerſitas Ciuitatis, Caſtri, ſeu loci alterius cuiuſcumque, interdicti ſententias incurrere voluit ipſo facto, & quod ab excommunicatione prædicta abſolutioné, vel interdicti relaxationem obtinere non poſſent, donec exacta plenariè reſtituerent, & de tranſgreſſione ſatisfacerent competenter.

Aliqui Pōt. excommunicarunt piratas, pedagia noua imponentes, arma ad Saracenos deferentes Euntes ad Sedem Apoſt. impedientes, ſine iuriſdictione morantes in curia perturbātes, victualium delationē ad urbem impedientes litigateſque in curia offendentes.

§. 2. Ac deinde per nonnullos Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & poſtremo per nos, in omnes piratas, curſarios & latrunculos marinos, & omnes fautores, receptatores & defenſores eorum, & inſuper in omnes illos, qui in terris ſuis noua pedagia imponunt. Ac etiam in illos, qui equos, arma, ferrum, lignamina, vel alia prohibita deferunt Saracenis, quibus Chriſtianos impugnant. Præterea in omnes illos, qui ad Sedem Apoſt. venientes vel recedentes ab ea, necnon illos qui iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam aliquam non habentes, eos, qui in Romana Curia morantur temeritate propria capere, detinere vel ſpoliare, aut ex propoſito deliberato vulnerare atrociter, vel interficere præſumunt, & qui victualia vel alia bona ad vſum Romanæ Curiæ neceſſaria, impediunt ne ad Sedem prædictam deferantur, & qui talia fieri faciunt ſiuè mandant, ac alios qui ſcienter eis fauent vel receptant aut defendunt, cuiuſcumque fuerint ordinis, præeminentiæ & conditionis, ac ſtatus, etiam ſi Pontificali vel quauis alia Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate. Et in illos qui per ſe vel alium, ſeu alias quaſcumque perſonas, Eccleſiaſticas, & ſæculares ad eamdem curiam ſuperiorum cauſis & negotiis recurrentes, illaque in Romana Curia proſequentes, vel procuratores, geſtores, aduocatos, promotores ipſorum, ſeu etiam Auditores, vel Iudices qui ſupradictis cauſis, vel negotiis deputantur, vel de eadem Romana Curia recedétes, occaſione cauſarũ vel negotiorum huiuſmodi verberent, mutilent, vel occidant, vel bonis ſpoliant eorumdé, cuiuſcumq; præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut ſtatus fuerint, etiamſi Pótificali vel quauis alia præfulgeant dignitate, vel eorum aliquod committentes.

De hoc vlterius habes inf. in conſtit. 11. Alex. VI. In eminenti.

Item in omnes illos, qui per ſe vel alium ſeu alios, directè vel indirectè, ſub quocumque titulo vel colore, ciuitates, caſtra, villas, ac loca, & iura quælibet alia ipſius Eccleſiæ Romanæ, vel aliqua, ſeu aliquas eorum, aut ipſorum vel aliquorum, ſeu alicuius ipſorum partem, videlicet, Comitatum & Ciuitatem Auenionen. & eius territorium ad ipſam Eccleſiam pertinentem, & ſcienter occupant, vel detinent occupata, excommunicationis & anathematizationis ſententiæ in certis anni ſolemnitatibus promulgatæ fuerunt, prout in noſtris, & ipſorum prædeceſſorum literis plenius continetur.

Sed multi his prohibitionib. contraueniunt

§. 3. Cum autem ſicut accepimus, nonnulli à quorum oculis Dei timor abſceſſit, prædictas ſententias non verentes, à præmiſſis clericis & Eccleſiaſticis perſonis, huiuſmodi pedagia, ſeu guidagia, pro huiuſmodi eorum rebus proprijs quos non negotiandi cauſa deferunt, aut deferri faciunt, vel tranſmittunt, exegerunt & extorſerunt hactenus, & exigere & extorquere quotidie moliuntur. Et nonnulli prauitatem piraticam exercere. Alij verò venientes ad prædictam curiam, & recedentes ab ea capere, vel retinere, vel ſpoliare. Necnon victualia, & alia ad vſum Romanæ Curiæ neceſſaria, ne ad præfatam deferantur curiam impedire, & nonnullos alios ex exceſſibus ſupradictis committere. Et inſuper priuilegia per Sedem Apoſtolicam clericis, & perſonis Eccleſiaſticis, ad prædictam Curiam ſequentibus conceſſa, & Canones, conſtitutiones, & conſuetudines in ipſorum curialium fauorem præſertim officialium, & familiarium noſtrorum, præſertim in prædictis proprijs eorum rebus ad prædictam Curiam deferendis diutius obſeruatas, violare temere præſumpſerunt hactenus, & præſumunt, in animarum ſuarum periculum, Apoſtolicæ Sedis contemptum, & præiudicium, & ſcandalum plurimorum.

Hic ideo Pōt. Camerario vt contra eos procedat, iniungit.

§. 4. Nos itaque contra præſumptiones huiuſmodi, quas non decet nec expedit incorrectas dimitti, ſalubre apponere remedium cupientes, fraternitati tuæ, de qua in his & alijs plenam in Domino fiduciam obtinemus, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus per te vel alium ſeu alios, tam in Romana Curia quam alibi, vbicumque, & quotieſcumque tibi expedire videbitur, prædictas tam à iure, quam ab homine latas ſententias, debitæ exequutioni demandetis, eaſque necnon canones, priuilegia, & conſuetudines ſupradictas, facientes vbique auctoritate noſtra inuiolabiliter obſeruari, & vbi opus fuerit publicari, ac declarationem publicam, nunciationem, & citationem omnium, & ſingulorum, qui in prædictas ſententias inciderint, etiam per edictum publicum affigere de mandato tuo in portis Sacri Palatij Apoſtolici, & valuis Eccleſiæ Auenionenſis, & alias in ipſarum ſententiarum exequutionem, & aggrauationem, & alias omnia, & ſingula ſupradicta, tam generaliter quam ſpecialiter, vel nominatim, eadem auctoritate procedas, etiam per informationem ſimplicem ſummariè ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, prout facti qualitas exegerit, & vbi ſecundum Deum, & iuſtitiam videbitur faciendum; ac eorum, necnon fautorum, receptatorum, & defenſorum dictorum piratarum, curſariorum, & latrunculorum marinorum Ciuitates, Terras, Caſtra, & loca ſupponas Eccleſiaſtico interdicto. Contradictores quoſlibet, & rebelles, cuiuſcumque præeminentiæ, dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtant, etiamſi Pontificali, vel quauis alia, Eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate, auctoritate noſtra per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

Quibuſcumque non obſtantib.

§. 5. Non obſtantibus tam fel. record. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, in quibus cauetur ne aliquis extra ſuam Ciuitatem vel Diœceſim niſi in certis exceptis caſibus, & in illis vltra vnam dietam à fine ſuæ diœceſis euocetur, ſeu quod iudices à Sede Apoſtolica deputati extra ciuitatem, & Diœceſim in quibus deputati fuerint contra quoſcumque procedere, ſine alij, vel alias

vices

vices ſuas committere, aut aliquos vltra vnam dietam à fine diœceſis: earumdem trahere præſumant, & de duabus dietis in Concilio generali; quam aliis quibuſcumque conſtitutionibus à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus tam de iudicibus delegatis, quam perſonis vltra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut aliis edictis, quæ tuæ poſſent in hac parte iuriſdictioni, aut poteſtati, eiuſque libero exercitio quomodolibet obuiare, ſeu qui præfatis, vel quibuſuis aliis cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, ordinis, vel conditionis exiſtant, etiamſi Pontificali, vel alia quauis dignitate præfulgeant à dicta Sede indultum exiſtat, quod extra, vel vltra certa loca ad iudicium euocari, aut quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut eorum Eccleſiæ, Monaſteria, Ciuitates, Terræ, Caſtra, & loca Eccleſiaſtico interdicto ſupponi non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi, & earum perſonis & locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel ſpeciali cuiuſcumque tenoris exiſtant, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertā tuæ iuriſdictionis in hac parte valeat quomodolibet impedire, & de qua eiuſque toto tenore habenda ſit de verbo ad verbum in noſtris literis mentio ſpecialis, plenam & liberam eidem fraternitati tuæ concedimus, tenore præſentium facultatem volentes & decernentes, quod citationes quas in præmiſſis per edictum, vt præmittitur feceris, perinde valeant, ac citatos arctent, ac ſi eis perſonaliter inſinuatæ & intimatæ fuiſſent, conſtitutione quacumque contraria non obſtante.

Dat. 9. An. 1. die 12. Oct. Datum Auenione. Quarto Idus Octobris, Pontificatus noſtri Anno primo.

II. Priuilegium Ordinis Cartuſianorum vtendi altare portatili pro celebratione Miſſarum in locis ad Ordinem ſpectantibus.

De hoc Ordine notaui. ſup. in conſtitut. 7. Cum vos. Alex. III.

Edita An. D. 1363. *VRBANVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Priori domus Cartuſiæ Gratianopolitanæ Diœceſis, ac Prioribus Prioratuum & domorum aliarum, cæteriſque perſonis Cartuſienſis Ordinis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.*

Cauſa indulti. Sinceræ deuotionis affectus, quem ad nos, & Romanam Eccleſiam geritis, non indigne meretur, vt petitionibus veſtris, illis præſertim quas ex deuotionis zelo prodire conſpicimus, quantum cum Deo poſſumus, fauorabiliter annuamus.

Indultum vtendi altare portatili. §. 1. Hinc eſt, quod nos, veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vt liceat vobis, & ſucceſſoribus veſtris, habere altaria portatilia cum debita reuerentia & honore, ſuper quibus in domibus, ac grangiis, & cellariis, & aliis locis congruentibus & honeſtis, ad domos, ſeu Prioratus veſtros ſpectantibus, poſſitis Miſſam, & alia diuina officia celebrare, & in veſtra præſentia facere celebrari, deuotioni veſtræ, tenore præſentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatutorum ordinationum, voluntatum, inhibitionum, conceſſionum, & mandatorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, ſe nouerit incurſurum.

Dat. P. A. 1. 25. April. Datum Auenione ſeptimo Kalendas Maij, Pontificatus noſtri Anno primo.

GREGORIVS VNDECIMVS PONT. CCIII.
ANNO DOMINI MCCCLXX.

Gregorius Vndecimus, Gallus, Petrus, Monſtrius, oppido, Malmonte, Lemouicenſis agri in Galliæ Prouincia Toloſana, Petrus Comes Belliſortis antea dictus, Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ Nouæ; creatus Auenione 3. Kalendas Ianuarij Anno Domini 1370. Coronatus octauo Idus Ianuarij 1371. ſedit annos ſeptem, menſes 2. dies 29. creauit Cardinales 23. Romam rediit, ſuadente etiam diua Catharina Senenſi. Idib. Ianu. 1376. Obiit 6. Kalendas Aprilis 1378. Sepultus in Eccleſia S. Mariæ Nouæ. Vacauit ſedes dies 12.

Quod Eccleſia S. Ioannis de Laterano de Vrbe, ſupremum locum tenet ſuper omnes Eccleſias Vrbis & Orbis. I.

Hac definitio comprobata fuit à Mart. V. anno ſui Pontific. decimo, & à Paulo II. anno eius primo, quæ Bullæ tamquam ſimpliciter confirmatoriæ prætermittuntur, & poſtremò à Pio V. inf. in eius conſtitut. 94. Infirma. Et contra Eccleſiam iſtam centenaria tantum præſcriptio datur, vt ſup. in conſtitut. 4. Honor. III. Sedis. Et eius Capitulum in erigendis locis piis, certum habet priuilegium à Sixto V. Vt inf. in eius conſtit. 19. Si cunctas.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1372.*

SVPER vniuerſas Orbis Eccleſias Rom. Pontif. à Domino conſtitutus circa ea de quibus dubitari dicitur, vt euitari poſſint quæcumque diſpendia, declarationis vbi expedit ſuæ prouiſionem adiicit, prout fore conſpicit opportunum. Sane dudum dum minori fungebamur officio, percepimus quod de Eccleſia Lateranenſi (quam claræ mem. Conſtantinus fideliſſimus Imperator, in Lateranenſi Palatio ſuo miraculosè mundatus à lepra, & ſacri baptiſmatis fonte renatus, conſtruxit ſub vocabulo Saluatoris, ſtatuens quod ex tunc libera eſſet vnicuique poteſtas per Vrbem, & Orbem Eccleſias con- *Conſtantinus Imp. Lateranenſem Eccleſiam conſtruxit.*

 ſtruendi,

ſtruendi, quod antea Imperialis prohibitio inhibuerat) à quibuſdam curioſis dubitabatur, ac etiam in præſenti in dubium reuocatur, ſi ipſa in Vrbe, & Orbe terrarum, præeminentiam, ac honoris prærogatiuam à Romana Eccleſia, & à cunctis Chriſticolis obtinere debeat potiorem.

Quæ Sedes Pontificis vocatur, & cæteris maior declaratur.

§. 1. Nos igitur volentes huic dubio finem imponere, & ſuper hoc amputare materiam hæſitandi auctoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus, decernimus, ac etiam definimus, Sacroſanctam Lateranenſem Eccleſiam præcipuam Sedem noſtram inter omnes alias Vrbis, & Orbis Eccleſias, ac Baſilicas, etiam ſuper Eccleſiam, ſeu Baſilicam Principis Apoſtolorum de Vrbe ſupremum locum tenere, eamque de iure maiorem omnibus aliis Eccleſiis, ac Baſilicis ſupradictis, ac ſuper omnes & ſingulas præfatas Eccleſias, ſeu Baſilicas, prioritatis dignitatis & præeminentiæ honore lætari. Et ſiquid contra huiuſmodi noſtram declarationem, determinationem ac definitionem, à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum fuerit, id irritum decernimus, & inane.

Sanctio pœnalis.

§. 2. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, conſtitutionis, & definitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

D.P.A.2. die 23. Ian.

Dat. Auen. x. Kal. Febr. Pont. noſtri Ann. II.

II. Saraceni ad Chriſtianam fidem conuerſi, & ad eorum ſectam redeuntes, & Chriſtiani ad illam tranſeuntes eorumque fautores, ab Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis puniantur,

Edita An. D. 1372.

GREGORIVS PAPA XI.
Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis.

Saraceni conuerſi ad eorũ ſectã redeuntes & Chriſtiani ad illã tranſeuntes.

ADmodum dolenter audiuimus, & narramus, quod non ſolùm quidã de Saracenica impietate ad Chriſtianam fidem conuerſi, ad eamdem ſont impietatem reuerſi, verumetiam quamplurimi Chriſtiani, veritatem fidei abnegantes, ſe damnabiliter ad Saracenorum perfidiam tranſtulerunt, quod tanto magis reprobum fore cognoſcitur, quanto ex hoc, Chriſti nomen ſanctiſſimum, quadam familiari hoſtilitate ſecurius blaſphematur.

Vbi hæretici ab Inquiſitoribus puniantur.

§. 1. Cùm autem huic peſti damnabili, congruis & feſtinis deceat remediis, obuiare, Vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus infra terminos vobis ad inquirendum contra hæreticos, auctoritate Sedis Apoſtolicæ deſignatos, ſuper præmiſſis, tam per Chriſtianos, quam etiam per Saracenos inter Chriſtianos morantes, inquiſita diligenter, & ſolicite veritate, contra omnes, quos talia inueneritis hactenus commiſiſſe & & committere in futurum, tanquam contra hæreticos, contra fautores etiam, & receptatores, & defenſores eorum, tamquam contra fautores, receptatores, & defenſores hæreticorum procedere ſtudeatis.

Et Saraceni qui ad eorum ſectam trahunt Chriſtianos coerceantur.

§. 2. Saracenos quoque, qui Chriſtianos vtriuſque ſexus, ad dictam eorum perfidiam perduxerint, aut inueneritis de cetero inducentes, pœna debita puniatis, contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

D.P.A.2. 3. Aug.

Dat. apud Villam nouam Auen. diœc. 3. Non. Auguſt. Anno II.

III. Exemptio Ordinis Fratrum B. Mariæ de Mercede redemptionis Captiuorum à ſolutione decimarum, de prouentibus & redditibus Eccleſiaſticis, per Sedem Apoſtolicam Regibus, & Principibus, vel aliis, conceſſarum, & concedendarum,

Alia de iſto Ordine indicaui tibi apud conſtit. 9. Gregor. IX. Deuotionis. ſup.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Magiſtro Generali, & Fratribus B. Mariæ de Mercede Captiuorum, Ordinis S. Auguſtini. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Edita An. D. 1373.

Cauſa huius conſtitutionis.

DVm ſalubria laborum veſtrorum ſtudia, quibus vacatis aſſidue pro redemptione Chriſti fidelium, qui ab inimicis fidei orthodoxæ miſerabili captiuitate detinentur, necnon multiplicia expenſarum onera, quæ pro redemptione huiuſmodi continue ſupportatis, diligenter attendimus; dignum reputamus, & congruum, vt vos, & loca veſtra ſpecialibus fauore, & gratia proſequamur.

Petitio Ordinis pro exemptione à ſolutione decimarum.

§. 1. Exhibita ſiquidem nobis pro parte veſtra petitio continebat, quod licet omnes fructus, redditus, & prouentus beneficiorum, domorum, & aliorum locorum veſtrorum, vna cum eleemoſynis, quæ vobis à Chriſti fidelibus largiuntur) victu, & veſtitu veſtris duntaxat deductis) in redemptionem fidelium Chriſtianorum, qui per inimicos eiuſdem fidei captiui detinentur, conuerti debeant, & etiam conuertantur; tamen decimas reddituum, & prouentuum Eccleſiaſticorum Regibus, & aliis Principibus conceſſas, leuari ſeu exigi contingit, collectores decimarum huiuſmodi, vos ad ſolutionem, ſeu præſtationem decimarum ipſarum compellunt, quare pro parte veſtra nobis extitit humiliter ſupplicatum, vt cum Hoſpitalis ſancti Ioannis Hieroſolymitani, de Calatraua, & de Monteſia domorum Magiſtri, & fratres, à ſolutione, ſeu præſtatione decimarum ipſarum exempti ſint penitus, & immunes, vos vt circa redemptionem Captiuorum ipſorum, melius, & liberius inſiſtere valeatis, à præſtatione ſeu ſolutione decimarum earumdem eximere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Pontificia conceſſio dictæ exemptionis.

§. 2. Nos igitur volentes vobis ſuper hoc paterna ſolicitudine prouidere, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, quòd vos de veſtris introitibus, ac beneficiorum, domorum, & aliorum locorum ipſorum fructibus, redditibus, ſeu prouentibus prædictis, decimam huiuſmodi, cum ipſam quibuſcumque Regibus, ſeu Principibus, aut aliis quibuſcumque per Sedem Apoſtolicam concedi contigerit in futurum, ſoluere, ſeu præſtare, aut in ea cum aliis perſonis Eccleſiaſticis contribuere minimè teneamini, neque ad id à quoque compelli poſſitis per litteras Apoſtolicas, ſub quacumque forma, vel expreſſione verborum concedendas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto, & Ordine, ac domibus veſtris huiuſmodi mentione, deuotioni veſtræ auctoritate Apoſtolica de ſpeciali gratia, tenore præſentium indulgemus, decernentes ſuſpenſionis, interdicti, ac excommunicationis ſententias, ſiquas contra vos, vel aliquem veſtrum, aut domus, ſeu alia loca veſtra prædicta, per quoſcumque occaſione præmiſſa ferri contigerit, ſeu etiam promulgari, irritas, & inanes. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrarum cõceſſionum, conſtitutionum, & inhibitionum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Auenione 16. Kal. Iunij, Pontif. noſtri anno 3. *D.P.A.3. die 17. Maij.*

IV. Declaratio, & limitatio auctoritatis, & facultatum Cardinalis, pro tempore Protectoris, Fratrum Minorum Conuentualium S. Franciſci.

Hanc declarationem approbauit, & explicauit Six. IV. infr. in eius conſtit. 4. Sancta, & Paul V. ibi indicandus.

Aliorum Ordinum Protectores, maiores his facultates non habent. Has ergo ponere ſatis eſſe arbitratus ſum, vt ceteris Regularibus vſui eſſe poſſint.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1373.

Hic Pont. oſtendit prouide in ſuperiorib. gubernari expetere.

CVnctos CHRISTI fideles ſuper quibus curam ex debito officij Summi Pontificis gerere obligamur, per Præſidentes eiſdem, ſic caritatiue, ſicque prouide, ac iuſtè

iuſte cupimus gubernari, quod illi ſo viam mandatorum domini dirigantur, & hi ex merito præſidialis ſolicitudinis, vberius ſupernæ remunerationis prēmiū nanciſcātur.

Et multò magis regulares Deo ardētius ſeruientes.

§. 1. Sed nos nimirum in illis deſideramus ardentius, & affectuoſiori ſtudio procuramus, quorum alij à mundanis abſtracti, & grauibus pœnitentiis dediti, cæleſtibus inhiant, & ad illa per contemplationis pennas ſuauius, & altius eleuantur, vt aquilæ, & cum Maria parte optima perfruuntur; alij verò ſanctam ſolicitudinem Marthæ ſectantes, celebrationi diuinorum vacant ſolertius. Alij diſcunt, & docent Dei ſcientiam, & alij plebem inſtruunt in eadem, aliique feruentioris ſpiritus ardore ſuccenſi, non timentes, ſed amantes barbaras nationes, ad illarum conuerſionem pergunt intrepidi, vt valeant ad dominicam arcam multos afferre manipulos, & de talentis eis creditis bonam domino reddere rationem.

Inter quos Fratres Minores S. Franciſci eòrum præſtant.

§. 2. Hi profecto ſunt fratres Minorum Ordinis in Dei Eccleſia multiplicibus ſplendoribus radiantes, quorum ſanus prædicationis & ſanctitatis opera, præ ceteris Religionum profeſſoribus, vſque ad extremum terræ noſcitur exiuiſſe. Hi ſunt quos Deus numero multiplicauit, & meritis, quibuſque ſicut, & aliis bene currentibus in ſtadio militantis Eccleſiæ, æternum brauium quod certatim apprehendere ſatagunt elargitur. Et propterea nos de ipſis digne curam vigilem gerimus, vt eos in his ſanctis operibus nil impediat, nil perturbet, ſed ipſi opportuna quietis dulcedine potiantur.

In cuius regula cauetur quod vnus Cardinalis ſit d. Ordinis Protector, & Corrector.

§. 3. Sanè cum in Beati Franciſci Regula cuius iidem fratres exiſtunt, hæc verba contineantur expreſſe: videlicet: Per obedientiam ad hæc iniungo miniſtris, vt petant à Domino Papa vnum de Sanctæ Eccleſiæ Cardinalibus qui ſit Gubernator, Protector & Corrector iſtius fraternitatis, vt ſemper ſubditi & ſubiecti pedibus eiuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ſtabiles in fide Catholica, paupertatem & humilitatem & ſanctum Euangelium Domini Noſtri Iesv Christi quod firmiter promiſimus obſeruemus, iidem fratres exiſtentes pro tempore, huiuſmodi protectores dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſucceſſiuis temporibus petierunt à Sede Apoſtolica, & etiam habuerunt.

Sed aliqui Protectores fines ſuæ poteſtatis exceſſerunt.

§. 4. Sed aliqui eorumdem Protectorum putantes forte, bene, & licite, à certis temporibus citra, ſuam poteſtatem nimium extendiſſe dicuntur in pluribus, ex quibus in ipſo Ordine graues perturbationes & ſcandala ſunt exorta.

Hic ideo Pōt. illorum auctoritatem præſcribit & facultatem immutandi ſtatuta Ord. denegat.

§. 5. Nos igitur vt idem Ordo in ſua primæua quiete remaneat, de virtute in virtutem eat aſſidue, & quibuſlibet amotis præpedimētis, eradicatiſque ſpinis & tribulis, fructum non ſolum conſuetum, ſed etiā vberiorem afferat, ad radicalem ſubmotionem turbationum & ſcandalorum huiuſmodi iam exortorum, & ne oriantur in poſterum prouidere, ac eiuſdem Ordinis protectoribus qui erunt pro tempore (cum nullus ſit ad præſens Ordinis præfati protector) tranſgreſſionis ſuæ poteſtatis occaſionēm tollere efficaci remedio cupientes, Auctoritate Apoſtolica, eiſdem Protectoribus diſtrictius inhibemus, ne præſumant quæcumque ordinata, ſtatuta, ſiue diſpoſita, aut ordinata, ſtatuenda, ſeu diſponenda per generalia, vel prouincialia, aut cuſtodialia Capitula, infringere, reprobare, corrigere, ſuſpendere, ſuper ipſis, ſeu contra ea vel eorum aliquid quomodolibet immutare, niſi contra præmiſſos articulos in præfata regula vt præfertur, vel aliquem ipſorum exiſteret manifeſte.

Prælatorumque & officialium priuationem.

§. 6. Aut quemcumque Prælatum ſeu officialem dicti Ordinis, ſeu alicuius loci eiuſdem, quocumque nomine nuncupetur, ponere ſeu inſtituere, aut deponere, deſtituere ſeu priuare, aut à ſuo officio ſuſpendere, ſeu impedire ſuper eius libero exercitio quouis modo.

Ad gradus promotionem.

§. 7. Aut aliquem fratrem Ordinis antedicti ad lectoratum aut quamcumque lecturam, ſeu ſtudium vel gradum promouere, aut promotos, ab eis remouere ſeu etiam reuocare.

Fratrum mutationem.

§. 8. Aut de loco ad locum mittere, aut mutare, ſiue alicui fratrum eorumdem eundi ad quodcumque Monaſterium vel locum alium, aut dominum, vel aliquam perſonam, licentiam impartiri.

Punitionem & gratiam.

§. 9. Et ne inſuper quemuis ſingularem fratrem memorati Ordinis, de quocumque crimine vel delicto punire, vel à pœna ſeu pœnitentia liberare, aut eam minuere, augere, vel immutare.

Rerum Ordinis concesſionem.

§. 10. Aut etiam alicui fratri locum, cameram, cellam, libros, vel alias res dicti Ordinis concedere, vel eius vſui deputare.

Prælatorum iuſſus mutationem.

§. 11. Aut quæcumque per Prælatos eiuſdem Ordinis, aut alios deputata quomodolibet amouere.

Regulæque immutationem.

§. 12. Nec etiam de rebus aut correctione fratrum dicti Ordinis (niſi in caſibus præmiſſis contentis in præfata regula ſeu eorum aliquo) ſe aliquatenus intromittere quouis modo, ita quod dictus Ordo ſeu fratres eiuſdem Ordinis in nullo ſubſint futuris Protectoribus, niſi dumtaxat in caſu quo ipſorum fratrum communitas vel generale Capitulum, quod abſit, à prædictis articulis, vel eorum aliquo deuiarent. Alioquin ſi ſecus fecerint id decernimus irritum & inane.

Fratribus contraria impetrare prohibet.

§. 13. Et nihilominus fratres, qui contra huiuſmodi inhibitionem noſtram quicquam impetrabunt, ſeu poſt inhibitionem huiuſmodi vtentur etiam per alios impetratis, puniantur illis pœnis quibus eſſent pro grauibus culpis ſecundum ſtatuta dicti Ordinis puniendi, & ſint nihilominus actibus priuati legitimis, & à ſuis, ſiqua habent, ſuſpenſi officiis ipſo facto.

Protectores ad prouidam protectionem hortatur.

§. 14. Ceterum nos eoſdem futuros Protectores hortamur attentius, quod per facti efficaciam ſic nominis ſui officij procurent effectum, quod Ordo ipſe per eos non lædatur in aliquo, ſed potius ab aduerſis (ſi quando forſitan imminebunt) ſuo opportuno defenſionis clypeo protegatur, & à noxiis præſeruetur. Sic acturi proinde, & æquitatis ac modeſtiæ limites ſeruaturi, vt non trahatur ad noxam quod prouiſum extitit ad ſalutem; ſed ex caritatiuis geſtis eorum, Ordo præfatus quietem & conſolationem percipiat, & Protectores magnum apud Deum præmium ſortiantur, & ſuper contrario non oporteat dictæ Sedis prouidentiam aliud remedium adhibere.

Nulli ergo, &c.

Dat. apud Pontem Sorgiæ Auenione. Diœceſis, ſexto Kal. Iunij Pontificatus Noſtri Anno Tertio.

Dat. P. A. 3. 25. Maij.

Quod Officiales Status Eccleſiaſtici, neminem cogant, ad granum, ligna, & ſimilia, abſque ſolutionē iuſti pretij ſibi deferendum. V.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1373.

RElevationi iniuſtorum grauaminum noſtrorum ſubditorum, præſertim pauperum, prouidere pietatis ſtudiis cupientes.

Quod Gubernatores, & alij Officiales, grauare non poſſint ciues, & alios ad eis deferendum granum ligna & ſimilia abſque iuſta mercede per ſolutione.

§. 1. Vniuerſis, & ſingulis Apoſtolicæ Sedis Legatis, ac Vicariis Gubernatoribus noſtris, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, etiamſi ſint Romanæ Eccleſiæ Cardinales, Theſaurariis, & Rectoribus generalibus, necnon Rectoribus, & Mareſcallis, ac Poteſtatibus, Capitaneis, Depoſitariis, Iudicibus, Caſtellanis, & aliis quibuſcumque officialibus noſtris, & eiuſdem Eccleſiæ, quocumque nomine nuncupentur, præſentibus & futuris in ciuitatibus Bononiæ & Peruſij, earumque Communitatibus, & diſtrictibus, necnon Romandiolæ, Marchiæ Anconæ, Ducatus Spoletani, Patrimonij Beati Petri in Thuſcia, Campaniæ, Maritimæ, & Maſſæ Trabariæ prouinciis, & aliis ciuitatibus, terris, & locis dictæ Eccleſiæ immediate ſubiectis, (quorum nomina haberi volumus præſentibus pro expreſſis) tenore præſentium diſtrictius inhibemus, ne frumentum, & alia blada, vinum, ligna, fœnum, paleas, aut res alias ad ipſorum, ſeu officialium, familiarum, & hoſpitiorum ſuorum, vel aliorum quorumcumque vſum ſpectantia, per ciues, & incolas dictarum ciuitatum, communitatum, diſtrictuum, prouinciarum, terrarum, & locorum, ſeu per ipſorum ciuium, & incolarum nauigia, currus, aut animalia, gratis, ſine iuſto, & integro naulo, & prætio ſtatim ſoluendo deferri faciant, ſeu compellant.

Clauſula derogatoria.

§. 2. Non obſtantibus ſtatutis, conſtitutionibus mandatis,

datis, & conſuetudinibus contrariis quibuſcumque quæ per præſentes reuocamus, caſſamus, & viribus vacuamus.

Contrauenientium pœna. §. 3. Nos enim, omnia & ſingula præcepta, damna, mulctas, condemnationes, & alias pœnas, ſiqua contra noſtram huiuſmodi inhibitionem, ſint vel in poſterum fuerint attentata, ex nunc decernimus irrita, & nullius penitus exiſtere firmitatis. Et nihilominus, omnes & ſinguli qui contra noſtram prædictam inhibitionem, ſiue ex ſua temeritate, ſiue ex alieno mandato venire præſumpſerint, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, ordinis, conditionis exiſtant, etiamſi Pontificali, aut alia quauis fulgeant dignitate, præter dictæ Eccleſiæ Cardinales, excommunicationis incurrant ſententiam ipſo facto, & duplum eius, quod pro prædictis ſoluere debuerint, illis quos ſuper præmiſſis grauauerint, reſtituere teneantur, nulla in hac parte remiſſione, directe vel indirecte facienda eis aliquatenus valitura. Qua quidem ſententia (cuius abſolutionem Sedi Apoſtolicæ ſpecialiter reſeruamus) nullus poſſit abſolui, niſi ſatisfactio, & duplum huiuſmodi realiter fuerit primitus perſoluta. Nulli ergo, &c.

Dat P. An. 3. 25. Iun. Dat. apud Pontem Sorgiæ, Auenionenſis diœceſis, 17. Kalend. Iulij, Pontificatus noſtri Anno 3.

VI. Religioſi cuiuſcumque Ordinis etiam Mendicantium, quamuis Sedis Apoſtolicæ ſint Capellani, eorum Superioribus ſubiecti remaneāt.

Quinimo ſine eorumdem Superiorum licentia, obſequijs Prælatorum & Principum ſe ſubijcere nequeunt, ex Concilio Tridentino ſeſſ. 25. cap. 4.

Edita An. D. 1373. *GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. PEr Romani Pontificis prouidentiam circumſpectam, ſic Sedis Apoſtolicæ priuilegia & indulta moderari dignoſcuntur, quod in eis materia malignandi nulli detur, ac perſonæ, quæ ſub Religione vacare debent ſtudio piæ vitæ, à bono obedientiæ, & perſeuerantia diuini ſeruitij nullatenus retrahantur.

Cauſa declarationis. §. 1. Sane nuper ad noſtrum relatione fide digna peruenit auditum, quod nonnulli Religioſi etiam Mendicantes qui in Capellanos Sedis Apoſtolicæ ſe recipi procurarunt, propterea bonum obedientiæ & correctionem recuſantes, per Mundum perplurimum ſine ſuorum Superiorum licentia, ſæpius euagando diſcurrunt, & quandoque ad Romanam Curiam accedunt, aſſerentes ſine ſuorum Superiorum licentia ſe hoc facere poſſe.

Declaratio de qua in rub. §. 2. Nos igitur in præmiſſis prout ex debito tenemur Paſtoralis officij ſalubriter prouidere cupientes, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, volumus & etiam ordinamus, quod omnes & ſinguli Religioſi quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium dictæ Sedis Capellani, qui ſunt & in antea erunt, perinde eorum Superioribus & Correctoribus ipſorum, in omnibus & per omnia ſint ſubiecti, ac ſi prædictæ Sedis Capellani non eſſent.

Clauſ. derogatoria. §. 3. Non obſtantibus exceptionibus ſeu exemptionibus, & aliis quibuſcumque priuilegiis, indulgentiis, gratiis, literis Apoſtolicis, Capellanis dictæ Sedis & alias communiter vel diuiſim ſub quacumque forma & expreſſione verborum à dicta Sede conceſſis, & in poſterum concedendis, etiamſi de illis plena & expreſſa mentio de verbo ad verbum in præſentibus ſit habenda, quæ quoad hoc alicui in nullo volumus ſuffragari. Nulli ergo, &c. noſtræ conſtitutionis, voluntatis, & ordinationis infringere, &c.

Dat. P. A. 3. 8. Nouemb. Dat. Auinione, 5. Idus Nouemb. Pont. noſtri Anno 3.

VII. De auctoritate & facultatibus munereque Magiſtri generalis & aliorum Prælatorum, Fratrum Prædicatorum Ordinis S. Dominici, gratiiſque & priuilegiis eiuſdem Ordinis.

Ampliauit eiuſmodi gratias, & alias conceſſit Six. IV. inf. in eius conſt. 7. Regimini. Sed pro eorum moderatione eſt præcipue attendenda conſtit. 22. Leon. X. Dum intra, & Concilium Tridentinum confirmatum à Pio IV. in ſua conſt. 94. In Principis, Verumtamen alia priuilegia conceſſit Pius V. in conſtit. 11. Dum ad vberes, cum ibi indicandis. De toto autem iſto Ordine prædicatorum dixi plene ſupra in conſtit. 2. Hon. III. Religioſam.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Magiſtro, Prioribus, & Fratribus vniuerſis Ordinis prædicatorum. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1374.*

VIrtute conſpicuos ſacri veſtri Ordinis profeſſores, qui contemplationi cœleſtium feruentes inuigilant, & piæ vitæ ſtudio ſine intermiſſione deſudant, decet per Apoſtolicæ circumſpectionis auxilium ſic prouide dirigi, & ſolicite confoueri, vt alicuius prætextu calumniæ, nullum internæ pacis excidium, nullumque Religioſi ſtatus perferant detrimentum, ſed in his robur & vigorem habeant, per quæ circa cultum Diuini nominis deuotis & quietis mentibus inualeſcant. *Proœmium.*

§. 1. Hinc eſt, quod cum ſicut nobis exponere curauiſtis, tu fili Magiſter, & prædeceſſores tui, iuxta eiuſdem Ordinis conſuetudinem obſeruatam hactenus, ac à Sede Apoſtolica toleratam, ſtatim poſtquam electi ſecundum prædicti Conſtitutiones Ordinis extitiſtis, fratrum ipſius curam geſſeritis, Magiſterij officium, plene ac libere, in omnibus exercentes, iidemque fratres vobis, deuote ac humiliter obedierint, & intenderint reuerenter, ac in eodem Ordine ſit ſtatutum, vt Magiſter ipſius qui pro tempore fuerit, à Magiſterij officio amoueri valeat à Definitoribus Capituli generalis. *Cauſa bullæ emiſſæ.*

§. 2. Nos volentes ambiguitatis ſcrupulum in hac parte de veſtris cordibus amputare, ac Ordinem ipſum præfatæ Sedi immediate ſubiectum, à Sede approbatum eadem, honeſtate floridum, præclarum ſcientia, & virtute fæcundum, priuilegio Apoſtolicæ gratiæ attollere ſingulari, veſtris ſupplicationibus inclinati, deuotioni veſtræ ad inſtar felicis record. Bonifacij VIII. & Benedicti XI. Roman. Pontif. prædeceſſorum noſtrorum, vt ſucceſſores tui, fili Magiſter, qui erunt pro tempore, ſtatim poſtquam electi ſecundum Conſtitutiones fuerint ſupradictas, eo ipſo veri eiuſdem Ordinis Magiſtri effecti, curam animarum fratrum ipſius Ordinis plene habeant, & libere gerant, ipſoſque fratres auctoritate propria ligare ac ſoluere, necnon in eodem Ordine agere valeant, quæ ipſi, & præfati Ordinis Definitores iuxta prædictas Conſtitutiones eiſdem Ordini & fratribus ſecundum Deum viderint expedire, aliaſque poſſint officium Magiſterij licite in omnibus exercere, iidemque fratres, tibi Magiſtro, & ſucceſſoribus tuis, deuote & humiliter, obediant & intendāt. *Magiſter generalis ſtatim electus libere Ordinem gubernat.*

§. 3. Et præfati ſucceſſores, & tu Magiſter, à Definitoribus Capituli generalis Ordinis ipſius, ſecundum Ordinis Conſtitutiones eiuſdem, abſolui & amoueri poſſitis, auctoritate Apoſtolica indulgemus. Ratum habentes & firmum, quicquid ſuper præmiſſis per te Magiſter, dictoſque prædeceſſores, fratres, & Definitores factum & obſeruatum eſt hactenus, conceſſa tibi exequendi magiſterij officium, quoad præmiſſa omnia, & alia, libera facultate. *Definitores Capituli generalis eum remouent.*

§. 4. Fratres autem de Ordine veſtro, quos ſecundum Conſtitutiones ipſius Ordinis Conuentibus veſtris deputandos duxeritis in Lectores, ſine alterius cuiuſcumque licentia, libere in domibus prædicti Ordinis legere, & docere valeant in Theologica facultate, illis locis exceptis, in quibus viget Studium generale, ac etiam quilibet in facultate ipſa doctus, vt Magiſter incipere ſolemniter conſueuit. *Lectores vbique ſed non in Studijs generalib. abſque licentia legunt.*

§. 5. Et licet Epiſcopis & Diœceſanis, debitam & deuotam obedientiam impendatis, volumus tamen, quod circa inſtituta, & præcipue ſuper inſtitutione & deſtitutione Priorum eiuſdem Ordinis, ex hoc præiudicium aliquod incurratis. *Circa inſtituta Ordinis nihil eſt ab Ordinariis quærendum.*

§. 6. Quan

Circa electionem Priorum non confirmatorum ſuperior prouidat.

§. 6. Quando verò in aliquo Capitulo, vel Conuentu veſtri Ordinis, de Prouinciali vel Conuentuali Priore occurrerit electio facienda, ſi ex aliqua cauſa factam electionem à fratribus eiuſdem Ordinis quorum intereſt, non contingat forſitan confirmari, Superior ad quem confirmatio electionis huiuſmodi pertinet, aliquē de illis fratribus quos ipſi electores, vel maior pars eorum per literas ſuas ab eo petierint, quando ad ipſum pro electi confirmatione tranſmiſerint, eis de noſtra licentia concedere valeat Priorem.

Vocalibus longe abſentibus non currat tempus.

§. 7. In electionibus quoque eorumdem Magiſtri, & Priorum prouincialium ipſius Ordinis, fratribus, qui debent electionem huiuſmodi celebrare (cum eos frequenter de remotis partibus oporteat conuenire) tempus ſuper hoc ſtatutum à iure non currat; nec ipſi in hac parte iuris regulis coarctentur.

Fratres abſq; examine, ab Epiſcopis ſūt promouendi. Conc. Trident. hoc reuocat ſeſſ. 7. c. 11. & ſeſſ. 23. cap. 12.

§. 8. Et quia eiuſdem Ordinis fratres de locis ad loca ipſius Ordinis ſæpius tranſmittuntur, propter quod ſtabilem & perpetuam in certis & determinatis eiuſdem Ordinis domibus non faciunt manſionem, quia etiā bonos & idoneos, ac probatos à vobis fratres facitis ad ordines promoueri, liceat vobis ordinando fratres eiuſdem Ordinis, quibuſcumque malueritis Catholicis Pontificibus, communionem & gratiam Apoſtolicæ Sedis habentibus, præſentare, ipſiſque Pontificibus præſentatos à vobis fratres ſine qualibet examinatione per eoſdem Pontifices facienda, & abſque omni promiſſione, vel obligatione ipſorum ordinandorum fratrum, ad ordines promouere.

Oratoria, & altare portatile habere poſſunt.

§. 9. In locis autem in quibus degitis, liceat vobis habere Oratoria, in quibus cum Altari portatili poſſitis miſſarum ſolemnia, & alia diuina officia celebrare, ac etiam recipere Eccleſiaſtica Sacramenta.

Celebrant tempore interdicti. Hoc amplìat Six. IV. cōſt. in vob. Sed attende Conc. Tri. ſeſſ. 25. cap. 12.

§. 10. Cum generale interdictum fuerit, in Eccleſiis & Oratoriis veſtris, & aliis quibuſcumque, cum ad loca peruenentis Eccleſiaſtico ſuppoſita interdicto, clauſis ianuis, interdictis & excommunicatis excluſis, non pulſatis campanis, & ſubmiſſa voce, liceat vobis celebrare diuina, & Eccleſiaſtica recipere Sacramenta, dummodo cauſam non dederitis interdicto, nec contingat id vobis ſpecialiter interdici, nec Eccleſiæ, vel Oratoria ipſa fuerint ſpecialiter interdicta. Iis verò qui in veſtris morantur obſequiis, cūcta libere miniſtrare poſſitis Eccleſiaſtica Sacramenta, & ipſos cum decedunt in veſtris Oratoriis ſepelire. Si quando autem in terris in quibus reſidetis, vel earum perſonas, excommunicationis, ſeu interdicti ſententias contigerit promulgari pueri veſtris ſeruitiis deputati, negotiorumque veſtrorum procuratores, & operarij qui in veſtris locis, eorum operibus perſonaliter continue inſtiterint, huiuſmodi ſententiis obnoxij minime habeantur, ibique poſſint audire diuina, iuxta formam quæ locis ipſis, eo caſu à Sede Apoſtolica eſt conceſſa, niſi eiſdem cauſam dederint, vel excommunicari ſpecialiter, ſeu interdici contingat eoſdem. Et quia vos extremam patientes pro Chriſti nomine paupertatem, exhortationis pio ſtudio, bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis ſemitam laudabiliter reuocatis, concedimus, vt in excommunicatorum terris libere commorari, & ab eis tunc etiam quando vos, vel ipſos tranſire contigerit, neceſſaria vitæ depoſcere, ac recipere valeatis.

Facultas prælatorum Ord. abſ. lūdi fratres. Hoc amplìauit Pius V. in conſt. 132. Romani. Vide tamē Bullam 115. Clem. VIII. Quæcumque.

§. 11. Magiſter quoque, & ſinguli Priores, Prouinciales & Conuentuales, ac vices eorum gerentes in Prouinciis, & Conuentibus, ac locis ſibi commiſſis pro dictis fratribus conſtitutis ibidem, necnon & fratribus aliis eiuſdem Ordinis, interdum ad eos declinantibus vndecumque, abſolutione & diſpenſatione indigentibus, ſiue priuſquam intrauerint Ordinem, ſiue poſt, in caſibus quibus exceſſerint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut ſuſpenſionis incurrerint ſententias, à iure vel à iudice generaliter promulgatas, & huiuſmodi ſententiis innodati, aut in locis ſuppoſitis Eccleſiaſtico interdicto diuina officia celebrantes, vel ſuſcipientes ordines ſic ligati notam irregularitatis incurrerint, abſolutionis & diſpenſationis beneficium valeant impartiri, niſi adeo grauis fuerit, & enormis exceſſus, quod ſint ad eamdem Sedem merito deſtinandi.

Fratres abſol-

§. 12. Fratres etiam veſtri quos pro tempore vos Magiſter & Priores, tam Prouinciales, quā Conuentuales necnon & vices veſtras gerentes, in proprios habueritis Confeſſores, abſolutionis, & diſpenſationis beneficium vobis (cum expedierit) valeant impartiri, iuxta formam conceſſionis ſuper abſolutione, & diſpenſatione fratrum eiuſdem Ordinis ſuperius vobis factæ.

uunt eorum Prælatos. Tu aut ide d. Bullam Clē. VIII.

Prælati Ordinis abſoluunt venientes ad eum à conſortis, &c. Ad hæc vide d. Bullam Clē. VIII.

§. 13. Ad hæc, volentibus veſtro aggregari Collegio, qui ſuſpenſionis, aut interdicti, vel excommunicationis ſententiis à iure vel à iudice promulgatis, generaliter ſunt ligati; abſolutionis beneficium (obſeruata forma Canonica) impartiri, ipſoſque in fratres recipere, ac eos qui poſt aſſumptum habitum, vel profeſſionem emiſſam, recoluerint ſe talibus in ſæculo fuiſſe ſententiis innodatos, ſecundum formam ipſam, vos Magiſter, & ſinguli Priores, Prouinciales, & Conuentuales, ac vices veſtras gerentes, valeatis abſoluere, & cum irregularibus diſpenſare, ſi ſic ſic ligati talibus innodati ſententiis, vel in locis interdicto ſuppoſitis diuina præſumpſerint officia celebrare, vel ordines ſuſceperint, ita tamen, quod ſi aliqui ex huiuſmodi eiſdem ſententiis propter debitum ſint adſtricti, ſatisfaciant vt tenentur. Ceterum veſtra diſcretio caute prouideat, vt Apoſtolicæ Sedis, Legatorum ipſius, & Ordinariorum locorum, in abſolutionibus huiuſmodi ſcandalum euitetur.

Fratres non coguntur ad hic expreſſa. Tu quoad publicationes excommunicatorum obſerua Conc. Tri. ſeſſ. 25. c. 12.

§. 14. Porro quieti veſtræ prouidere volentes, quod per literas Apoſtolicæ Sedis, aut Legatorum, ſeu delegatorum ipſius, conueniri à quoquam minime valeatis, & quod ad pecuniam colligendam cogi non poſſitis inuiti per literas ipſius Sedis de cetero impetrandas quodque nullus veſtrum correctionis, ſeu viſitationis, vel inquiſitionis officium, Monaſteriis, vel Eccleſiis, ſiue quibuſcumque perſonis impendere, vel ad cognitiones cauſarum, citationes partium, & denunciationes ſententiarum, interdicti, & excommunicationum procedere, aut recipere curam Monialium, ſeu Religioſarum quarumlibet perſonarum teneatur, per Apoſtolicas literas impetratas, & in poſterum impetrandas, niſi huiuſmodi Apoſtolicæ literæ, de hoc indulto, & Ordine veſtro expreſſam fecerint mentionem, auctoritate vobis Apoſtolica indulgemus. Concedimus etiam, vt ad viſitandum aliqua Monaſteria Monialium cuiuſcumque Ordinis compelli aliquatenus non poſſitis, aut recipiendum commiſſiones cauſarum, ſeu ſententiarum executiones, vel alia contingentia cauſas ipſas, per literas præfatæ Sedis, in quibus facta non fuerit de indulgentia huiuſmodi mentio ſpecialis, ſiue per Legatos vel delegatos ipſius. Nullus inſuper Archiepiſcopus, vel Epiſcopus, nulluſque alius Prælatus Eccleſiaſticus, vel eorum Vicarij, vel officiales, ad portandum, vel deferendum literas, vel exequendum, aut denunciandum ſententias contra Principes ſæculares, Communitates, Populos, ſeu quoſcumque benefactores veſtros nulluſque delegatus, vel Ordinarius iudex, ad faciendum citationes vel commiſſiones recipiendas, ſiue quod ſitis in cauſis aliquibus aſſeſſores, ſeu ad alia lites & controuerſias contingentia, in cauſis quæ coram ipſis tractantur, quemquam veſtrum compellere valeant, ſine prædictæ Sedis mandato, & licentia ſpeciali, expreſſam faciente de hac indulgentia mentionem, nec quiſquam veſtrum parere, vel intendere teneatur ſuper his monitionibus, & mandatis, aut iuſſionibus eorumdem, aut facere, vel implere, quod in hac parte duxerint iniungendum.

Prælati Ordinis reuocant fratres morātes extra Ordinem. Hic idem voluit Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 4.

§. 15. Ceterum Magiſtri, & ſinguli Priores, Prouinciales, atque ipſorum Vicarij, illos ex fratribus de quibus auctoritate literarum Sedis Apoſtolicæ, vel Legatorum ipſius, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, vel aliis quibuſcumque prouiſum extitit, vel in poſterum contigerit prouideri, corrigere, ac non obſtante contradictione aliqua, poſſint ad ſuum Ordinem reuocare, nec per litteras eiuſdem Sedis, ſeu legatorum ipſius iam de cetero obtinendas, aliquos de fratribus ipſius Ordinis, præfatis Archiepiſcopis aut aliis teneantur in ſocios deputare, niſi dictæ literæ Apoſtolicæ obtinendæ de indulto huiuſmodi, & Ordine ipſo expreſſam fecerint mentionem, & alias id honeſtati Ordinis; & illorum ſaluti viderint expedire. Nullus autem Legatus niſi de latere noſtro miſſus auctoritate literarum Sedis Apoſtolicæ ſpecialem

de

de hoc indulto, & Ordine veſtro non facientibus mentionem, nulluſque Prælatus, aut aliqua perſona religioſa vel ſæcularis, de fratribus eiuſdem Ordinis, ſeu Cardinalis Romanæ Eccleſiæ, ad ſua, ſeu Eccleſiæ negotia procuranda, vel ſecum manendum, aliquos aſſumere valeat, niſi quos Magiſter, vel Prior prouincialis ipſorum, tamquam idoneos & diſcretos ſibi duxerint aſſignãdos, quos etiam volumus ſubiacere Ordinis diſciplinæ.

Miſſos à Sede Ap. ad prædicandũ, &c.

§. 16. Illos verò Ordinis ipſius fratres, qui ad prædicandum crucem vel inquirendum contra hæreticam prauitatem, ſeu ad alia huiuſmodi negotia ſunt, vel fuerint deputati, vbicumque à Sede Apoſtolica, tu fili Magiſter, tuique ſucceſſores remouere, ſeu reuocare, & penitus transferre, ipſiſque quod ſuperſedeant iniungere, alioſque ſubſtituere, cum expedire videritis, licite & libere valeatis, ac in eos, ſi contrauenerint, cenſuram Eccleſiaſticam exercere, ac quilibet Prior prouincialis, vel eius Vicarius eiuſdem Ordinis, id ipſum in ſua prouincia circa fratres ipſius Ordinis, quibus ab eadem Sede ſimilia contigerit in illa committi, facere poſſit, non obſtantibus aliquibus literis, vel indulgentiis Apoſtolicis, impetratis vel in poſterum impetrandis, quæ de hoc non fecerint mentionem.

Profeſſi recedentes ab Ordine abſque licentia, coercentur vna cum eos retinentibus.

§. 17. Inhibemus quoque, ne quis poſt profeſſionem in Ordine veſtro factam, ab ipſo Ordine ſine magiſtri, vel ſui Prioris licentia diſcedat, diſcedentem verò abſque cautione literarum alterius ipſorum prætextu alicuius priuilegij Apoſtolicæ ſedis, nullus audeat retinere. Quod ſi forte retinere præſumpſerit, vobis Magiſter, & ſinguli Priores dumtaxat, & veſtris Vicariis licitum ſit in ipſos diſcedentes fratres excommunicationis ſententiam promulgare, detinentes verò eoſdem ſecum, vel in Monaſteriis, ſeu Eccleſiis ſuis (niſi eos eiecerint) poſtquam eis denunciatum fuerit, excommunicationis ſententiæ volumus ſubiacere, non obſtante quod excommunicari, ſuſpendi, vel interdici non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam de indulto huiuſmodi mentionem.

Et etiam licentiati ſi ad ſtrictiorẽ Ordinẽ non tranſiuerint.

§. 18. Si verò aliqui de fratribus veſtri Ordinis poſt obtentam licentiam à Sede prædicta, aut à vobis, ad religionem aliam tranſeundi, infra duos vel tres menſes ſe ad illam religionem ſuæ ſaluti congruam non contulerint, & ipſius non ſuſcéperint habitum regularem, licitum ſit vobis ſingulis, Magiſtro & Prioribus, ac vices veſtras gerentibus, contra ipſos, tamquam contra alios veſtri Ordinis apoſtatas procedere, ſecundum quod honeſtati dicti Ordinis videritis expedire. Illud idem intelligi volumus de illis, qui poſt ſuſceptionem habitus alterius religionis, infra tempus probationis nulla profeſſione facta, inde præſumpſerint reſilire, aut etiamſi poſt profeſſionem huiuſmodi ad religionem laxiorem, ſeu mitiorem Ordinem tranſierint, vel (quod abſit) ad ſæculum reuertantur, vos, volumus contra ipſos rigorem veſtri Ordinis exercere.

Apoſtatæ quoque coercentur etiam ab Epiſcopo ex Conc. Tridẽt. ſeſſ. 6. cap. 3. Eiecti vel egreſſi nõ prædicent, nec ad alia Ord. recipiantur. Hoc ſtatuerat etiam Alex. IV. die 27. Nouẽb. 1620. ſed eius Bullã ponere non curaui.

§. 19. Apoſtatas quoque veſtri Ordinis excommunicare, capere, ligare, incarcerare, & alias ſubdere diſciplinæ rigoris poſſitis, per vos, ac etiam alios, in quocumque habitu contigerit eos inueniri, inuocato ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſæcularis.

§. 20. Inhibemus etiam, ne fratres quos ab Ordine veſtro pro ſuis culpis, per Magiſtrum vel Priores, ac eorum Vicarios expelli contigerit, vel qui egreſſi fuerint proprio ſuo motu, prædicare, confeſſiones audire, ſeu docere præſumant, niſi ad alium Ordinem in quo licite huiuſmodi exerceantur officia, tranſierint, de noſtra vel Magiſtri, ſeu Prioris, vel Vicariorum ipſorum licentia ſpeciali. Quod ſi forte ipſi contra huiuſmodi inhibitionem noſtram, aliquid ſuper præmiſſis temere attentare præſumpſerint, vos Magiſtri, & ſinguli Priores, vel veſtri Vicarij, in illos quos infra fines prædicationis ſuæ, iuxta conſuetudinem Ordinis veſtri diſtractos inueneritis talia perpetrantes, monitione præmiſſa, auctoritate noſtra, excommunicationis ſententiam valeatis promulgare. Eiectos autem de Ordine veſtro, vel egreſſos, qui receptione in eodem ordine ſuis culpis exigentibus reddiderint ſe indignos, & alios fratres eiuſdem Ordinis ex rationabili cauſa ad quoſcumque Ordines approbatos (prærerquãm ad B. Auguſtini hoſpitalariorum, & aliorum religioſorum arma portantium) ad vitandam occaſionem euagandi vos Magiſter, & ſinguli Priores, ſeu veſtri Vicarij, cum teſtimonialibus literis, auctoritate noſtra, licentiandi liberam habeatis facultatem. Nos enim diſtrictius inhibemus ne tales ad alium Ordinem aliter tranſire, vel aliqui eos recipere ſeu retinere præſumãt, abſque licentia ſpeciali Sedis Apoſtolicæ faciente de hoc plenariam mentionem.

Habitus conſimilis veſtro vel aliis prohibetur.

§. 21. Inhibemus etiam, vt nulli, ſiue ſit in religionis Ordine ſiue extra Ordinem conſtitutus, habitum veſtrum, aut ita conſimilem, quod propter eum frater prædicator credi poſſit, deferre liceat, abſque mandato Sedis Apoſtolicæ ſpeciali. Et vt dicta inhibitio maiorem conſequatur effectum, ſtatuimus, vt hi qui habitum veſtrum, aut ſibi ſimilem prædicto modo deferre præſumpſerint, ad deponendum ipſum per Diœceſanos locorum (cum à vobis requiſiti fuerint) monitione præmiſſa, per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compellantur.

Exemptio à decimis. Et vide ampliorẽ exemptionem Pij V. in eius conſt. 11. Dum ad vberes.

§. 22. Ceterum, cum humilitas veſtra ſibi de latitudine Orbis terræ nihil præter domos, & hortos cum virgultis, præmiorum obtentu cœleſtium duxerit reſeruandum, nos pie volentes, quod illorum fructus veſtræ paupertatis vſibus applicentur, vt de dictis hortis, & virgultis veſtris nulli decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præſentium indulgemus, diſtrictius inhibendo, ne quis à vobis de præmiſſis aliquid exigere, vel extorquere præſumat.

Incerta quæ habent attrãtæ Ordinem poſſunt eorũ locis applicari.

§. 23. Quia verò nonnulli veſtræ religionis habitum aſſumentes, diuerſis perſonis, quæ ſciri & inueniri non poſſunt, aliqua bona reſtituere interdum tenentur, vobis Magiſtro, & Prioribus, ac vicariis prædictis concedimus, vt ſinguli veſtrum, in locis ſibi commiſſis, bona ipſa in pios vſus conuertere valeant, prout ſecundum Deum viderint expedire.

Sepultura in locis Ordinis omnib. datur. Amplior eſt à Sixto IV. etc. in rub.

§. 24. Sepulturam quoque in locis, Cœmeteriis, & Eccleſiis veſtris concedimus, & eam liberam eſſe cenſemus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deſiderauerint (niſi excommunicati, vel interdicti, aut etiam publice vſurarij fuerint) nullus obſiſtat, ſalua tamen iuſtitia illarum Eccleſiarum à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Sepeliri nõ inuitis prohibentur.

§. 25. Diſtrictius inhibentes, vt ulli Religioſi, vel ſæculares, vobis inuitis, aliquorum corpora defunctorum in veſtris Cœmeteriis ſepelire, aut in Eccleſiis veſtris miſſarum ſolemnia, vel pro animabus eorum qui ad loca veſtra tumulandi feruntur, ibidem exequias celebrare, ſine veſtro aſſenſu & voluntate præſumant.

Fratres quãdo extra Ordinem confiteantur. Hoc declaratur à Sixto IV. etc. in rub.

§. 26. Inhibemus inſuper vniuerſis fratribus Ordinis veſtri, ne aliqui eorum, alij quam Prælatis ſuis peccata ſua confiteri præſumant, niſi neceſſitatis vrgente articulo, vel niſi forſan Magiſter, vel Prior proprius alicui fratri dederit fratri alteri eiuſdem Ordinis licentiam confitendi.

Ad Synodos, &c. non cogãtur, & Monaſteria ædificare nõ impediantur. Quoad profeſſiones, confeſſiones contrarium ſtatuit Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 13. Et circa ultimum adeunda Bullam 99. Clem. IV. Quoniam, cũ ibi notandis

§. 27. Vniuerſis autem Eccleſiarum Prælatis, & aliis inhibemus, ne confeſſiones veſtras vobis inuitis audire, vel compellere vos ad Synodos, ſeu conuocationes ſuas accedere, vel cum eis extra ciuitatem, vel intra proceſſionaliter exire, aut ſuis conſtitutionibus ſubiacere, vel capitula, ſcrutinia, vel inquiſitiones in locis veſtris, vel alibi, de vobis facere, aut fidelitatem iuramento firmatam, & annualẽ obedientiam à Prioribus, & Superioribus veſtris exigere, aut de ipſorum inſtitutione, vel deſtitutione ſiue de ſtatutis veſtri Ordinis ſe aliquatenus intromittere, ſeu prohibere ne ad Ciuitates, vel Villas vbi religioſe, & honeſtè commorari poſſitis, à populis euocati audeatis accedere, ibique pro veſtris vſibus conſtruere ædificia, Eccleſias, ſeu Oratoria, aut in accedentes fratres, ſeu conſtruentes huiuſmodi, vel receptatores ipſorum, excommunicationis ſententiam ferre præſumant.

Exemptio à canonica portione. Vide ampliationẽ in conſt. Sixti IV. in rub.

§. 28. Concedimus quoque vobis, vt de illis quæ in ornamentis vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniuerſario, ſeptimo, vigeſimo, trigeſimo, ſiue aliis ad perpetuum cultum diuinum, ſeu pro pitantiis, aut victu ad ſuſtentationem veſtram, vel indumentis, necnon pro annuis cenſibus redimendis, ad quarum ſolutionem aliquæ domus veſtri Ordinis obligari noſcuntur, vel de domibus

mibus, prædiis & hortis, aliiſque locis vobis ſecũdum inſtituta veſtri Ordinis opportunis, aut de his quæ pro huiuſmodi domibus, prædiis, hortis, & locis emendis vobis legantur (dummodo præmiſſa non conuertantur in alios vſus, ſed in illos dumtaxat pro quibus relinquuntur) aut alios etiam qui in hac conceſſione vel indulgentia continentur, nulli canonicam portionem aliquam teneamini exhibere. Et nequis à vobis, vel vltimarũ executoribus voluntatum, ſeu decedentium hæredibus, de præmiſſis, aut de his quæ vobis in vltimis voluntatibus abſolute legantur, vel alias pro veſtris neceſſitatibus conferuntur, aliquid exigere, vel extorquere præſumat, diſtrictius inhibemus.

Dimittendo loca Ordinis, omnia poſſũt ad alia Monaſteria tranſferre &c.

§. 29. Ad hæc, liceat fratribus veſtri Ordinis, cum de prioribus locis ſuis ad alia loca ſe transferunt, tam ædificia, ſeu omnem ædificiorum materiam locorum quæ dimittunt (dedicatis Eccleſiis dumtaxat exceptis) quam libros, calices, & paramenta, ſecum ad alia loca transferre, ac ædificia ipſa cum ſolo, & aliis ad eadem loca pertinentibus, præter Eccleſias vendere, ipſorumque pretium in aliorum locorum ad quæ dicti fratres ſe transferunt, ædificationem ſeu alias in eorum vtilitatem conuertere, ſecundum quod eis videbitur melius expedire. Et ne aliqui Archiepiſcopi, vel Epiſcopi, aut alij Eccleſiarum Prælati, ſeu quęuis alia perſona, Eccleſiaſtica vel ſæcularis, prædicta loca ſeu bona occupare, accipere vel vſurpare, aut quoquo modo ſibi vendicare præſumant, abſque dictæ Sedis licentia ſpeciali diſtrictius inhibemus.

Exemptio à contributione & ſubuentione legatorum &c.

§. 30. Indulgentes vobis, vt ad præſtationem procurationum Legatorum Sedis prædictæ, vel nuntiorum ipſius, ſeu Diœceſanorum locorum, aut exactionum, vel collectarum, ſeu ſubſidiorum, vel prouiſionum quarumcumque minime teneamini, nec ad ea ſoluenda per literas dictæ Sedis, aut Legatorum, aut Nuntiorum eiuſdem, ſeu Rectorum terrarum Eccleſiæ Romanæ, impetratas ſeu in poſterum impetrandas, cuiuſcumque tenoris fuerint, in perpetuum compelli poſſitis, niſi dictæ Sedis literæ impetrandæ, plenam & expreſſam de indulto huiuſmodi, & dicto Ordine fecerint mentionem.

Exemptio à iuriſd. Ordin. Sed attendenda eſt Bulla 39. Clē. vij.

§. 31. Ceterum, cum fel. record. Innocentius Papa IV. prædeceſſor noſter, olim duxerit ſtatuendum, vt exempti quantacumque gaudeant libertate, nihilominus tamen, ratione delicti ſeu contractus, aut rei de qua contra ipſos agitur rite poſſint coram locorum Ordinariis conueniri, & illi quoad hoc ſuam in illis iuriſdictionem prout ius exigit, exercere. Nos vobis ne occaſione conſtitutionis huiuſmodi, nullum, libertatibus & immunitatibus, vobis & Ordini veſtro, per priuilegia & indulgentias ab Apoſtolica Sede conceſſis, vel in poſterum concedendis, præiudicium generetur, auctoritate præſentium indulgemus, decernentes vos ſeu perſonas veſtri Ordinis, in prædictis caſibus, Ordinariis ipſis minime ſubiacere.

Attentata in contrarium à Pont. annullantur.

§. 32. Decernimus ergo irritum & inane, quicquid contra tenorem conceſſionum, conſtitutionum, & inhibitionum huiuſmodi per quoſcumque fuerit attentatum, & interdicti, ſuſpenſionis, & excommunicationis ſententias, ſiquas contra conceſſiones, conſtitutiones, & inhibitiones eaſdem, in vos, vel veſtrum aliquos, vel loca veſtra, ſeu benefactores, vel executores, aut hæredes prædictos in poſterum promulgari contigerit, penitus non tenere.

Nulli ergo, &c.

D. P. A. 4. die 6. Martij.

Dat. Auenione, 2. nonas Martij, Pont. noſtri anno 4.

VIII. Clerici illegitimi non admittantur ad Canonicatus, &c. Eccleſiarum Patriarchalium S. Ioannis in Laterano, S. Petri, & B. M. Maioris de Vrbe abſque ſpeciali Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione.

Quinimo Romanis Ciuibus tantum conferri iubet Leo X. inf. in eius conſt. 1. Dum ſingularem.

Quod verò ad alias qualitates ſic promouendorum, vide Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 12.

Bullar. Mag. Tom. I.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1347.

Illegitimi ad dignitates & officia Eccleſiaſtica admitti nõ poſſunt vt in c. nimis de fil. presbyt.

ETſi à ſacris Canonibus ad decorem Eccleſiarum, & in deſiccationem illegitimorum natalium, tam ſancte quam prouide inhibitum demonſtratur, quod illegitime nati abſque diſpenſatione canonica, ad Canonicatus & præbendas, ac dignitates, perſonatus, & officia, aut alia Eccleſiaſtica beneficia, inhabiles habeãtur hoc in Patriarchalibus Eccleſiis Vrbis tanto dignius conuenit obſeruari, quanto illæ ceteras Orbis Eccleſias maiori dignitate præcellunt, & honeſtiori debent decorari obſequio miniſtrorum.

Et modo hic Pont. admittit pr[a]lib[us] in Patriarchalib. Eccleſiis Vrbis abſque Speciali Sed. Apoſt. diſpẽſatione.

§. 1. Eapropter hæc perpetua conſtitutione ſtatuimus, quod de cetero nullus Clericus defectum natalium patiens, in Lateranenſi, vel B. Petri Principis Apoſtolorum, aut B. Mariæ Maioris Patriarchalibus Eccleſiis dictæ Vrbis, vel aliqua earumdem, Canonicatum, & præbendam, aut dignitatem perſonatum, vel officium, prætextu cuiuſcumque diſpenſationis ſibi ſuper eodem defectu, ſub quacumque forma, ſeu conceptione verborum à memorata Sede, iam forſan conceſſæ (cuius auctoritate nondum quis fuerit Canonicatus & præbendas, dignitates, perſonatus, vel officia huiuſmodi aſſecutus) vel de cetero concedendæ, etiamſi diſpenſatio ipſa contineat, quod in quibuſuis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus Eccleſiis poſſit Canonicatus, & præbendas, dignitates, perſonatus, vel officia licite obtinere, ſi ſibi canonice conferantur, niſi de prænominatis Eccleſiis Patriarchalibus dictæ Vrbis, ſeu illa ex eis in qua Canonicatus & præbendæ, aut dignitates, perſonatus, vel officia huiuſmodi, ſeu aliquod ex eis, impetrata fuerint, & toto tenore præſentium in literis diſpenſationis huiuſmodi caueatur expreſſe, valeat obtinere.

Decretum irritans.

§. 2. Decernentes ex nunc, irritum & inane ſi ſecus contigerit attentari.

Limitatio d. prohibitionis.

§. 3 Per præſentem autem conſtitutionem, illis qui defectum huiuſmodi patientes, in Prædictis Eccleſiis, vel ipſarum aliqua, Canonicatus, & præbendas, dignitates, perſonatus, vel officia canonice nunc obtinent, nolumus in aliquo præiudicium generari.

Nulli ergo &c.

D. P. A. 4. die 11. Nouemb.

Dat. Auenione, 3. Idus Nouẽbris, Pont. noſtri anno quarto.

XI. Quod in Eccleſia S. Ambroſij ad Nemus Mediolanenſi, ob reuerentiam eiuſdem Sancti, Fratres S. Ambroſij nuncupandi, ſub Regula S. Auguſtini religioſam vitam ducant, Ambroſianumque officium recitare poſſint.

Hi fratres ſub vna Congregatione redacti ſunt, cuius caput Monaſterium prædictum conſtitutum fuit. Munuſque ſuorum Prælatorum præfinitur ab Eugen. IV. inf. in eius conſt. 22. Regiminis. Et iſti Congregationi vnita fuit etiam Congregatio Fratrum S. Barnabæ à Six. V. & vnionem confirmauit. Paul. V. inf. in eius conſt. 15. Paſtoralis.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Priori & Fratribus Eccleſiæ ſancti Ambroſij extra muros Mediolanenſis, in fine ſuburbij porta Cumana Conſiſtentis. Sal. & Apoſt. bened.

Edita A. D. 1375.

Proœmium.

CVpientes à ſæculi vanitatibus elongari, & relictis mundanis illecebris virtutum Domino ſub regulari obſeruantia famulari, vt in ea ſecularibus curis exuti, per viam ſalutis liberius currere poſſint ad brauium, Apoſtolicum conuenit præbere conſenſum, vt cum in huiuſmodi ſuo propoſito ſe foueri conſpexerint, in eo fortius exardeſcant.

Archiepiſc. Mediolanen. ſupplicat Papæ vt fratres in Eccleſia S. Ambroſij ad Nemus Mediolanen. Religioſam vitã ducere poſſint ob deuotionem d. Sancti qui ad ſolitudinẽ ibidem accedebat.

§. 1. Sane petitio pro parte veſtra nobis nuper exhibita continebat, quod in veſtra Eccleſia, quæ ad Nemus S. Ambroſij nuncupatur, & in qua moramini de præſenti, ab antiqno morati ſunt fratres vnum Priorem habentes, quodque per conſtitutiones canonicas, & præcipuè per conſtitutiones fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri hæſitatis ibidem ſalua conſcientia ſub Regula ſine licentia Sedis Apoſtolicæ vitam collegialiter ducere Religioſam. Quare Venerabilis frater noſter Symon Archiepiſcopus Mediolanenſis nobis humiliter ſupplicauit, vt etiam ob reuerentiam eiuſdem B. Ambroſij (qui antequam educeret eum Dominus de vitæ ergaſtulo huius Mundi, quandoque à multitudine ſe ſegregans, ad huiuſmodi locum tunc ſolitarium ſe transferebat, vt in ſolitudine deuotiua contemplationi diuinæ poſſet inſiſtere) vobis & ſtatui veſtro in præmiſſis prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hoc ideo Pōt. eis concedit vt Religioſe ibi viuant ſub Regula S. Aug.

§. 2. Nos igitur qui piis illorum deſideriis, per quæ via paratur ſecurior ad ſalutem, libenter impertimur aſſenſum, volentes ſuper his paterna ſolicitudine prouidere, huiuſmodi dicti Archiepiſcopi, ac veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, & etiam concedimus quod in præfata veſtra Eccleſia, vos & alij fratres qui poſt vos erunt, ibidem commorari & exiſtere ſub profeſſione & Regula B. Auguſtini valeatis.

Fratreſque S. Ambroſij vocentur.

§. 3. Et fratres S. Ambroſij ad Nemus nuncupemini, officium quoque diuinum Ambroſianum dicatis.

Prior vnum vnus ſit.

§. 4. Et ſemper inibi ſit vnus Prior qui aliis fratribus præſit.

Et ab Epiſc. confirmetur.

§. 5. Ac huiuſmodi Prioris electio ad hniuſmodi fratres, ipſiuſque electionis confirmatio, ad Archiepiſcopum Mediolanenſem pro tempore exiſtentem pertineat.

Habitum eorum Papa deſignat.

§. 6. Ac veſter & ſucceſſorum veſtrorum fratrum dictæ Eccleſiæ habitus, ſit ſcapulare cum cappa deſuper. Et intra locum, liceat vobis ſine cappa cum huiuſmodi ſcapnlari incedere. Fratres verò dicti loci, loco cappæ, ſcapulare deferant, & totus habitus ſit de panno, qui in partibus illis berretinus nuncupatur.

Prædicandi licentiam concedit.

§. 7. Quodque fratres dicti loci ad hoc idonei, petita prius & obtenta licentia à loci Diœceſano, prædicare poſſint verbum Dei, & confeſſiones audire.

Mortuoſque ſepeliendi.

§. 8. Et ſi aliqui ibidem ex deuotione elegerint ſepulturam, eos ibidem ſine præiudicio Parochialis Eccleſiæ, & alterius cuiuſcumque libere ſepelire valeatis.

Tranſitum ad Regulam non ſtrictiorē, vel beneficiū Eccleſiaſticum prohibet.

§. 9. Diſtrictius inhibentes, ne aliquis ex fratribus dicti loci ad beneficium Eccleſiaſticum etiam curatum, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ ſpeciali faciente de prohibitione huiuſmodi plenam, & expreſſam mentionem, tranſire, vel aſſumi poſſit, immediate nec mediate in fraudem ad aliam Religionem aut beneficium, animarum curam habere valeat, ſe transferendo. Et ſi ſecus attentatum fuerit, id irritum ſit & inane. Præmiſſis, necnon aliis conſtitutionibus Apoſtolicis non obſtantibus quibuſcumque. Per hoc autem non intendimus prohibere, quin ij ex vobis qui non ficte ſed vere cauſa deuotionis ad ſtrictiorem Religionem tranſire voluerint, hoc poſſint, prout volunt canonicæ ſanctiones. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

D. P. A. 5 die 29. Nouemb.

Datum Auenione 3. Kalendas Decembris Pontificatus noſtri Anno quinto.

X. Declaratio & extenſio priuilegij exemptionis à ſolutione Decimarum, Congregationis Monachorum Cæleſtinorum, Ordinis S. Benedicti.

Ordinationes, & gratias huius Congregationis vide ſupra in Cæleſt. V. conſt. 1. Et ſi cunctos. ſup. 153. vbi notaui. Approbationemque priuilegiorum attende in Pauli V. conſt. 19. Intuncti.

Edita A. D. 1376.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Abbati Monaſterij Sancti Spiritus de Sulmona Valuenſis Diœceſis, eiuſque Coabbatibus, & Prioribus, ac Prælatis Monaſteriorum, Prioratuum, Eccleſiarum, Membrorum, & locorum dicto Monaſterio Sancti Spiritus ſubiectorum, eorumque Conuentibus, & Fratribus Ordinis S. Benedicti ſecundum Inſtituta B. Petri Confeſſoris viuentibus Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

SAcra, & immaculata veſtra Religio, ſub qua carnem ſubdentes ſpiritui, & motus corporeos rationis moderamine cohibentes, gratæ ſeruitutis libamina offertis Altiſſimo, promeretur vt Apoſtolica Sedes propitiam ſe vobis exhibeat, & in veſtris opportunitatibus gratioſam.

Bened. XI. exemptionem à decimis Monaſterio de Sulmona eiuſque membris concessit quoad bona tunc acquiſita.

§. 1. Sanc dudum felicis record. Benedictus Papa XI. prædeceſſor noſter; quondam Berardo Abbati Monaſterij Sancti Spiritus de Sulmuna Ordinis S. Benedicti Valuenſis Diœceſis, eiuſque Coabbatibus, & Conuentibus aliorum Monaſteriorum, & membrorum eidem Monaſterio Sancti Spiritus ſubiectorum dicti Ordinis tunc præſentibus, & futuris in perpetuum gratioſe conceſſit, vt de fructibus terrarum, & poſſeſſionum ſuarum tunc acquiſitarum, quas propriis manibus aut ſumptibus colerent, ſiue de hortis, vel de nutrimentis animalium ſuorum, nullus ab eis decimas exigere, vel extorquere præſumeret.

Ioan. XXII. d. exemptionem ad alia d. Monaſterij membra extendit.

§. 2. Ac deinde piæ memoriæ Ioannes Papa XXII. ipſius Benedicti prædeceſſor noſter, Dilectis filiis Abbati & Conuentui prædicti Monaſterij S. Spiritus paterno affectu compatiens, ipſoſque & prædictum eorum Monaſterium, ipſiuſque membra condignis munire libertatibus cupiens, voluit, & auctoritate Apoſtolica decreuit, quod omnia Monaſteria, Prioratus, Eccleſiæ, Capellæ, & quæcumque alia loca poſt exemptionem prædictam ab eiſdem Abbate, & Conuentu licite acquiſita, & in poſterum acquirenda, cum perſonis degentibus in eiſdem tunc præſentibus & futuris, omnibus priuilegiis, exemptionibus libertatibus & immunitatibus gauderent, & gaudere deberent, quibus dictum Monaſterium, & alia Monaſteria, Prioratus, Eccleſiæ, Capellæ, loca, & membra ipſius, quæ dictum Monaſterium habebat tempore conceſſionis, & exemptionis huiuſmodi gaudebant, & potiebantur, prout in literis dictorum prædeceſſorum inde confectis plenius continetur.

Hic Pont. accipiens dubia exorta eſſe circa d. extenſionem Ioan. XXII.

§. 3. Cum autem ſicut exhibita nobis pro parte veſtra petitio continebat, ab aliquibus in dubium reuocari videatur, an huiuſmodi extenſio dicti Ioannis prædeceſſoris ſolum exemptiones, vel omnia alia præmiſſa concernat pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ne occaſione præmiſſorum, attenta ſimplicitate veſtra inuoluamini litigiorum anfractibus, prouidere vobis ſuper hoc de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Eā declarat.

§. 4. Nos itaque volentes vos, ac Monaſterium, & alia loca veſtra ob reuerentiam etiam eiuſdem B. Petri, ad quem deuotionem gerimus ſpecialem, fauore proſequi gratiæ ſpecialis, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, vt de poſſeſſionibus veſtris iam acquiſitis (illis tamen exceptis de quibus decimas ſoluere conſueuiſtis) necnon de nouallbus poſſeſſionum per vos in poſterum iuſto titulo acquirendarum, quas propriis manibus, aut ſumptibus excolitis, & excoletis in antea, ſiue de hortis, vel nutrimentis animalium veſtrorum decimas ſoluere non teneamini, necnon ad id à quoquam compelli poſſitis inuiti, vobis, & per vos veſtris Monaſteriis, Prioratibus, Eccleſiis, membris atque locis auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus, de gratia ſpeciali. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 6 die 15. Ian.

Datum Auenione 18. Kalendas Februarij, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

VRBA

VRBANVS SEXTVS PONT. CCIV.
ANNO DOMINI MCCCLXXVIII.

VRbanus VI. Neapolitanus, Bartholomæus Prignanus anteà dictus, ex Archiepiſcopo Barenſi, Creatus Romæ die 6. April. 1378. Coronatus 14. Kal. Maij, eodem anno. Vixit annos vndecim, menſes 6. dies 7. Creauit Cardinales 58. Obiit Romæ Idib. Octob. 1389. Sepultus in Vaticana Baſilica. Vacauit ſedes dies 17.

Clemens VIII. Gallus Antipapa, Robertus anteà dictus, ex Gebennenſibus Comitibus in Galliarum Prouincia Relatenſi, Presbyter Cardinalis Sanctorum Duodecim Apoſtolorum, Creatus Auenione 12. Kalend. Octobris anno 1378. Coronatus Kal. Nouembris eodem anno, ſedit contra Vrbanum, & Bonifacium, annos 15. menſes 11. dies 28. Creauit PſeudoCardinales 37. Obiit Auenione anno 1394. 16. Kal. Octobr. ſepultus in Eccleſiâ Cæleſtinorum ad pontem Gorgiæ, cui ſucceſſit Petrus Luna, Benedictus XIII. dictus, de quo infra.

I. Iuriſdictio Camerarij Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſummaria quaſcumque cauſas intereſſe Reuer. Cameræ Apoſtolicæ quomodolibet concernentes, cognoſcendi.

Ad hanc iuriſdictionem vide Bullas quas tibi indicaui ſup. in conſt. 1. Vrb. V. Apoſtolatus, & plene tibi dicam in conſt. 65. Clemens VIII. In conferendis.

Eamdem fere iuriſdictionem Camerario dedit poſtea Bonifac. IX. die 6. Iunij Pontificatus ſui anno 2. & Greg. XII. die 24. Iunij anno 1. ac Martinus Quintus die 21. Maij anno 3. quas propterea prætermiſi.

Edita An. D. 1379. *VRBANVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabili Fratri Marino Archiepiſcopo Brunduſino, Camerario noſtro. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Proœmium. APOSTOLICÆ Cameræ per quam S. R. E. neceſſitatibus, & incumbentibus oneribus, multipliciter ſubuenitur, ſic tenemur indemnitatibus ſubuenire commodiſque intendere, & diſpendiis obuiare, quod ipſius iura debite poſſint repeti, eiuſque officialibus ſuppetat opportunitas proſequendi.

Cauſa huius conſt. §. 1. Sane, quia ſæpe contingit, ſicut accepimus, quod extra præfatam Cameram ſuper rebus, ac iuribus ad eam pertinentibus, ac ſuper aliis negotiis ipſam tangentibus litigatur, & ſæpe coram Iudicibus, de iuribus ipſius Cameræ nullam, vel modicam habentibus rationem, quique per fiſcalem aduocatum, ſeu procuratorem, aut alios ex officialibus eiuſdem Cameræ, qui circa ipſam habent inſiſtere, non poſſunt commode ſuper iis informari, propter quod cauſæ nimium protelantur, & quodammodo pereunt iura ſua.

Iuriſdictio Camerarij S. R. E. cognoſcendi quaſcumque cauſas, inter eſſe R. Cam. Apoſ. quoque modo tangentes arbitr. ipſius Camerarij. Tuſcias h dic hoc inducere ſpectare ad ipſam Cameram, ſi in ea lis moueatur, iuxta bullam 65. Clem. VIII. In conferendis.

§. 2. Nos ſuper iis prouidere volentes, & gerentes in Domino fiduciam ſpecialem de tuæ circumſpectionis induſtria, cui principaliter eſt eiuſdem Cameræ cura commiſſa, cognoſcendi, auctoritate Apoſtolica, per te vel alium, ſeu alios, de omnibus, & ſingulis quæſtionibus, controuerſiis, cauſis, & litibus præſentibus, & futuris, ſpiritualibus, Eccleſiaſticis, & temporalibus, ciuilibus, & criminalibus, nedum ad ipſam Cameram pertinentibus, ſicut eſt hactenus conſuetum, ſed etiam de quibuſcumque, iura, & negotia ipſius Cameræ, directe, vel indirecte, quoquo modo tangentibus, ſeu etiam, quæ ſecundum tuum liberum arbitrium viderentur ea poſſe tangere quomodolibet in futurum, ipſaſque cum emergentibus, & ab eis dependentibus, ac connexis, ac eos quos tangere poterunt, tam perſonas Eccleſiaſticas, quam ſæculares, necnon Capitula, Collegia, & Conuentus Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac Ordinum, exemptorum, & non exemptorum Communitateſque & Vniuerſitates locorum, prout, & quotiens tibi videbitur, ad te, & ad eamdem Cameram aduocandi, & citandi per literas, vel nuntium intra, vel extra Curiam, & ad partes etiam, ſi cauſæ ipſæ de natura ſui, non ſint apud Sedem Apoſtolicam per appellationem, aut alias legitime deuolutæ; necnon in ea tractandæ, ſeu etiam finiendæ, ac etiamſi coram Iudicibus ordinariis, auditoribus, inquiſitoribus, delegatis, ſubdelegatis, commiſſariis, executoribus, arbitris, arbitratoribus, compromiſſariis, ſeu aliis quibuſcumque, etiam per Sedem Apoſtolicam deputatis, vel deputandis in præfata Romana Curia, vel extra vbilibet pendere, nunc & in poſterum dicerentur, etiamſi in ipſis ad litis conteſtationem proceſſum fuerit, vel vlterius quantumcumque, & etiam ſuper literis ad nos, ſeu Sedem eamdem per viam appellationis, ſeu ſimplicis querelæ, vel alias habitus ſit, vel in poſterum haberetur recurſus, dictas cauſas reaſſumendi, & reaſſumi faciendi.

Facultas ſummarie, & de plano procedendi.

§. 3. Eaſque per te, vel alium, ſeu alios audiendi, & examinandi ſummarie, ſimpliciter, & de plano, & ſine ſtrepitu, & figura iudicij, & ſine debito terminandi, & alias iuſtitiam omnimodam exhibendi.

Iudicibuſque inhibendi & contradictores coercendi.

§. 4. Iudicibus quoque ordinariis, auditoribus, & aliis ſupradictis inhibendi, ne de cauſis ipſis poſt aduocationem huiuſmodi cognoſcere vel ſe intromittere quomodo modo præſumant, & quaſlibet alias inhibitiones in ipſis cauſis, ac etiam reuocationes, & ſententias excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti per eos promulgatarum, relaxationes, & abſolutiones, necnon ordinationes, declarationes, mandata, decreta, monitiones, executiones, & proceſſus quoſlibet faciendi, & ſententias proferendi, ac omnia alia, & ſingula faciendi, & exercendi, quæ circa præmiſſa, vel ea tangentia iuxta tuum liberum arbitrium videbuntur opportuna. Contradictores quoſlibet, & rebelles cuiuſcumque ſtatus, dignitatis, ordinis, vel conditionis exiſtant, etiamſi regali, pontificali, vel maiori, aut alias quauis præfulgeant dignitate, eadem auctoritate per cenſuram Eccleſiaſticam compeſcendi.

Quibuſcumque contrariis non obſtantibus.

§. 5. Non obſtantibus generalis Concilij, & aliis conſtitutionibus à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus in contrarium editis, necnon conſuetudinibus, ſtatutis, ordinibus, ſeu inhibitionibus quibuſcumque iuramentorum, aut excommunicationũ ſuſpenſionis, vel interdicti ſententiarum per quoſcumque promulgatarum, vel promulgandarum munimine, aut quibuſuis aliis firmitatibus roboratis, ſeu ſi aliquibus, communiter, vel diuiſim à Sede Apoſtolica ſit indultum, vel in poſterum indulgeri contigerit, quòd extra, vel vltra certa loca ad iudicium non trahantur, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, &

quibuſlibet aliis priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & literis generalibus, vel ſpecialibus, Eccleſiis, Monaſteriis, locis, Collegiis, Ordinibus, ac Vniuerſitatibus, ſeu perſonis, Eccleſiaſticis, aut ſæcularibus quibuſcumque, cuiuſcumque fuerint præeminentiæ, vel dignitatis ab Apoſtolica Sede cõceſſis, vel in poſterum concedẽdis ſub quacumque forma, vel expreſſione verborum, per quæ præſentibus, non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, etiamſi talia ſint de quibus, & ipſarũ perſonarum, & locorum ordinum, & ſtatuum propriis nominibus ſpecialibus, ac de totis ipſarum tenoribus, plena, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, mentio ſit habenda; quæ omnia haberi volumus pro expreſſis, ſpecialiter, & inſertis, & ipſa, vel eorum aliqua contra præmiſſa nolumus in aliquo ſuffragari, plenam, & liberam tenore præſentium ex certa ſcientia concedimus facultatem, & ad hoc tui poteſtatem officij ampliamus, & etiam prorogamus.

Hortatio ad huiuſmodi officium diligenter exercendum.

§. 6. Eamdem fraternitatem tuam exhortantes, vt ſic in præmiſſis te fidelem exhibeas, & etiam ſtudioſum, omnibus iuſtitiam miniſtrando, quod tam eidem Cameræ, quàm aliis quibuſcumque ſua iura ſeruentur, tuaque circumſpectio inde poſſit merito commendari.

Declaratio quando iuriſdictio à tempore datæ huius Bullæ ſit conceſſa.

§. 7. Volumus autem, quod à tempore datæ præſentium, in omnibus & ſingulis ſupraſcriptis per nos conceſſis, perinde ſit tibi perpetua poteſtas & iuriſdictio attributa, tam quoad negotia præſentia, quam futura, ac ſi tu ea omnia, & ſingula exequi iudicialiter incepiſſes, præſentibus, vſque ad beneplacitum Apoſtolicæ Sedis duraturis.

Dat. P. An. 2. die 8. Sept.

Datum Romæ apud S. Petrum, 6. Idus Septembris, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

II. Exemptio Fratrum Ordinis Seruorum B. Mariæ Virginis à præſtatione quarumcumque ſubuentionum, & à iuriſdictione Ordinariorũ, &c.

Quoad primam partem latior eſt diſpoſitio Pij V. ad fauorem omnium Mendicantium infra in ſua conſt. 11. Dum ad vberes, inter eos etenim connumeratus eſt Ordo iſte ab eodem Pio V. in conſt. 44. Romanus. Et ideo Mare magnum huius Ordinis, & quorumdam aliorum non poſui.

Quod verò ad ſecundam partem, attende conſtit. Leo. X. num. 22. Dum intra, & diſpoſitionem Concil. Trid. ſeſſ. 7. cap. 14. & Clem VIII. in ſua conſtit. 39. Suſcepti. Cetera autem de hoc Ordine notata ſunt ſup. in conſt. 1. Bened. XI. Dum leuamus.

Edita An. D. 1379.

VRBANVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Andreæ Priori Generali, & vniuerſis fratribus Seruorum S. Mariæ Ordinis S. Auguſtini, præſentibus & futuris, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

SAcroſancta Romana Eccleſia mater cunctorum Chriſti fidelium, & magiſtra in agro virtutum veſtri Ordinis, cui altiſſimus Dominus benedixit, & in decore ſacræ Religionis, ſub qua eidem Domino eiuſque Genitrici deuotum exhibetis & ſedulum famulatum, exultat, & iubilat, præſertim dum proſpicit, quod vos ad alta virtutum gradatim per bonorum operum exercitium, & præclara ſanctitatis merita conſcendentes trahitis ad diuinæ maieſtatis obſequium alios, non ſolum per doctrinæ verba, ſed etiam per exempla, vitam ducendo puriſſimam, & verbi prædicationibus inſiſtendo, ac diuinæ laudis, frequentiæque celebriſque venerationis inſtantiæ ex qua gloria diuinæ maieſtatis attollitur deuotiſſime perſiſtendo: propter quæ nos, & prædicta Eccleſia, vos & veſtrum Ordinem prædictum, quem erga nos & eamdem Eccleſiam deuotione prælucere conſpicimus, intra clauſtra noſtri pectoris paternis affectibus amplectentes circa bonum ſtatum veſtrum, totis ſtudiis vigilamus, vt Deo propitio à noxiis protegamini, & ſuſcipiatis ſemper ſalubria incrementa.

Exemptiones de quibus in rub.

§. 1. Volentes igitur præmiſſorum intuitu, vos ac loca veſtra præſentia & futura prærogatiua ſpecialis fauoris, & gratiæ inſignire, ac ſingulari priuilegio decorare, veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vos veſtraſque perſonas, ac omnia loca veſtra tam præſentia quàm futura omni iuriſdictione, poteſtate, dominio, viſitatione, caritatiui ſubſidij ſubuentionum, & exactionum quorumlibet præſtatione, necnon à ſynodalis, & alterius cuiuſuis congregationis euocatione omnium, & ſingulorum Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & quorumlibet aliorum iudicum Ordinariorum, de ſpeciali dono gratiæ plenariæ eximimus, & totaliter liberamus, voſque, ac perſonas, & loca ipſa in ius, & proprietatem B. Petri, & Sedis Apoſtolicæ, & ſub eorum, & noſtra protectione ſpeciali, & immediate ſuſcipientes, decernimus vos ac perſonas, & loca prædicta ſoli & immediate Sedi prædictæ ſubiacere, volentes quod locorum diœceſani, vel alia quæuis perſona veſtras, vel loca prædicta, vt pote prorſus exempta, & dictæ Sedi immediate ſubiecta non poſſint auctoritate ordinaria excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, aut alias ſententias ſpecialiter, vel generaliter promulgare, vel alias etiam ratione cuiuſlibet delicti, ſeu contractus, aut rei de qua ageretur vbicumque committitur delictum, inearur contractus, aut res ipſa conſiſtat poteſtatem, dominium, aut iuriſdictionem aliquam quomodolibet exercere.

Derogatio cõtrariorum.

§. 2. Felicis recordationis Innocentij Papæ IV. prædeceſſoris noſtri circa exemptos, quæ incipit, Dolentes, & aliis conſtitutionibus Apoſtolicis in contrarium editis non obſtantibus quibuſcumque. Nos enim quaſlibet excommunicationum, ſuſpenſionum, interdicti ſententias, & quoſcumque proceſſus, quaſuis pœnas, & ſententias generales, vel ſpeciales continentes, quas ſeu quos contra vos ſeu aliquem veſtrum, vel prædicta loca contra tenorem, & formam præſentium, quomodolibet promulgari, vel haberi contigerit, irritas decernimus, & inanes.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ exemptionis, liberationis, ſuſpenſionis, & conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. P. An. 2. die 7. Apr.

Datum Romæ apud S. Petrum, 7. Idus Aprilis, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

III. Contra Officiales Laicos, quoquo modo perſonas Eccleſiaſticas bannientes, relegantes, aut proſcribentes.

Huiuſmodi prohibitio habetur etiam infra in Bonifac. IX. conſt. 4. Inſtit, & latior in Bullis Cœnæ Domini quotannis edi ſolitis à Romanis Pontificibus, de quibus dicam infra in Pauli V. conſt. 63. Paſtoralis.

Edita An. D. 1383.

VRBANVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pont. ex cauſis hoc expreſſis.

QVia, ſicut diſplicenter accepimus, nonnulli diuerſarum partium Principes, Marchiones, Duces, Comites, Barones, & alij nobiles, necnon poteſtates, capitanei, baiuliui, ſcabini, aduocati, rectores, iudices, & conſules, aliique officiales, & conſiliarij ciuitatum, oppidorum, terrarum, caſtrorum, & aliorum locorum, aliique laici, & laicales perſonæ, dominium, ſeu iuriſdictionem in temporalibus obtinentes, necnon ipſarum ciuitatum communia, & oppidorum, caſtrorum, terrarum, & aliorum locorum vniuerſitates, non attendentes quod laicis in clericos, & perſonas Eccleſiaſticas, & illorum bona, nulla ſit attributa poteſtas, nihilominus Miniſtros Eccleſiæ, etiam interdum in dignitatibus conſtitutos temeritate propria bannire, ſeu relegare, aut proſcribere non verentur.

Laicis prohibet perſonas Eccleſiaſticas

§. 1. Nos aduerſus temeritatem huiuſmodi remedium apponere cupientes, omnes & ſingulos talia præſumentes, & ea fieri mandantes, ſeu eorum nomine, vel mandato

facta,

b unitre, &c. Sub pœna excommunicationis & reſpectiue interdicti.

facta, rata habentes, vel in eis faciendis dantes auxilium, conſilium, vel fauorem, ſi ſingulares perſonæ fuerint, cuiuſcumque præeminentiæ, dignitatis, ſtatus, vel conditionis exiſtant, earum videlicet ſingulas; ſi verò communitates vel vniuerſitates extiterint, omnes & ſingulos earum communitatum, & vniuerſitatum poteſtates, capitaneos, baiuliuos, ſcabinos, aduocatos, rectores, iudices, conſules, & officiales, quocumque nomine cenſeantur, ac conſiliarios, & priuatas perſonas, quæ huiuſmodi ſacrilegij principaliores patratores exiſterent, excommunicationis ſententias incurrere, necnon quamlibet earumdem communitatum, ſeu vniuerſitatum, ac illa ipſorum Principum, Marchionum, Ducum, Comitum, Baronum, Nobilium, & aliorum quorumcumque laïcorum, & laïcalium perſonarum, talia præſumentium, in quibus talia fierent, ciuitates, terras, oppida, caſtra, & alia loca, Eccleſiaſtico interdicto ſubiacere volumus ipſo facto.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 2. Nulluſque ab eiſdem ſententiis per alium quam per Romanum Pontificem, præterquam in mortis articulo, poſſit abſolui, nec interdictum huiuſmodi per alium etiam relaxari, Non obſtante ſi aliquibus communiter, vel diuiſim à Sede Apoſtolica ſit indultum, quod excommunicari, ſuſpendi, vel interdici non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi, & eorum propriis nominibus mentionem, & quibuſlibet conſtitutionibus, priuilegiis, & literis Apoſtolicis contrariis, de quibus etiam plena, & expreſſa in noſtris fieri oporteat mentionem.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ voluntatis, & conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, eius, ſe nouerit incurſurum.

Dat. P. An. 6. 10. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, quarto Idus Decembris, Anno ſexto.

BONIFACIVS NONVS PONT. CCV.
ANNO DOMINI MCCCLXXXIX.

BOnifacius IX. Neapolitanus, Petrus, vel Petrinus Tomacellus anteà dictus, Presbyter Cardinalis S. Anaſtaſiæ, creatus Romæ quarto Nonas Nouembris anno 1389. Coronatus 3. Idus Nouembris, eodem anno. Vixit annos quatuordecim, menſes vndecim. Creauit Cardinales octo. Obiit Romæ Kalendis Nouembris anno 1404. Corpus eius in Baſilica Vaticana ſepultum eſt. Vacauit ſedes dies nouem.

Bullar. Mag. Tom. I.

I.

Inſtitutio Feſtiuitatis Viſitationis B. Mariæ Virginis pro die 2. Iulij, cum adhortatione ad ieiunium ſuæ Vigiliæ, Indulgentiiſque pro intereſſentibus officiis d. Feſtiuitatis, ex conſtitutione Vrbani VI.

BONIFACIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1390.

B. Mariæ Virginis laudes.

SVPERNI benignitas Conditoris, humanam creaturam ad ſimilitudinem ſuam creatam miſericordi pietate reſpiciens, etiam collapſam ſorte primi parentis lapſu conſiderans, illam miro decreuit conſilio releuandam, vt ſcilicet Verbum ſupernum, quod erat in principio, eam à mortis nexibus liberaret. Igitur pij Patris, qua nos dilexit caritas temporis veniente plenitudine Verbum ipſum æternum ſub forma ſerui, carnem noſtræ mortalitatis aſſumere, vt eamdem mortem noſtram moriendo deſtrueret, ac damnationis ſententiam ſimul & maculam quam per reatum primi hominis generis humani poſteritas incurriſſe noſcebatur, Clemens Verbi æterni bonitas aboleret. Quà propter de clara ſtirpe regia Dauidica prælegit Virginem in cuius vtero myſtico ſpiramine Verbum ipſum carnem ſuſciperet, vt egrederetur iuxta verbum propheticum, Virga de radice Ieſſe, & flos de radice eius aſcenderet, & requieſceret ſpiritus Domini ſuper eum, perfectam Reginam inclytam matrem eligens, quæ tanto Regi digna fuit ſui corporis thalamum præparare, de quo tamquam ſponſus præ filiis hominum procederet ſpecioſus, locum in Nazareth, quæ flos ſiue ſanctitas dicitur, ad ſuâ conceptionem elegit, in quo per Angelicæ ſalutationis eloquia ipſius incarnati Verbi myſteria, miraque fuerunt ſolénia celebrata. Ibi enim ſumpſimus noſtræ redemptionis exordia, ibique primum dies ſanctificationis illuxit, qui nobis de ſalute ſpem intulit, & de æternitate lætitiam. In hoc etenim tantæ fœcunditatis loco Virgo regia venuſtiſſima à Domino conſeruata, flos ſanctitatis, vas cœleſtis gratiæ mundiſſimum, omnium virtutum floribus redimita, cuius pulchritudinem Sol, & Luna mirantur, Redemptorem gentium Virgo concepit, datura lucem gentibus ſub mortis caligine conſtitutis.

B. Virgo viſitauit Eliſabeth.

§. 1. Sane ipſa Regina Cœlorum, in cuius ſe clauſit viſcera Dei Filius factus homo, ex tanti honoris faſtigio ſibi per Angelum nunciato, nequaquam elationis aſſumpſit ſpiritum, ſed tamquam Ancilla humilis quamuis mater effecta Domini, humilitatis ſuæ quam reſpexit Dominus, exequens officium, exurgens abiit in montana ad Eliſabeth cognatam ſuam, quæ vocabatur ſterilis iam ſemeſtri prægnantem, cum feſtinatione; & quemadmodum ab Angelo humillime ſalutationis ſuſceperat oraculum, ſic etiam ipſam Eliſabeth humiliter ſalutauit: Eliſabeth verò vt ſalutationem audiuit Virginis glorioſæ, repleta Spiritu ſancto, & incarnati Verbi myſterium in vtero ſentiens virginali, voce magna exclamauit, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui. Et vnde hoc mihi vt veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim vt facta eſt vox ſalutationis tuæ in auribus meis, exultauit præ gaudio infans in vtero meo: & beata quæ credidiſti, quoniam perficientur in te, quæ dicta ſunt tibi à Domino.

Et illa reſpondet illud admirabile canticū Magnificat, &c.

§. 2. Ad quam Virgo veneranda in humilitatis ſpiritu reſpondens, illud mirabile Canticum decantauit. Magnificat anima mea Dominum, & exultauit ſpiritus meus in Deo ſalutari meo. Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ: Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Quia fecit mihi magna qui potens eſt, & ſanctum nomen eius. O magnum myſterium, ô admirabile commercium, ô ineffabile ſacramentum, vt matres de pignoribus quæ geſtabant in vteris, in ſpiritu præſentirent, & etiam prophetarent, & vt ſacri Euangelij pandit hiſtoria, Cœli Regina grauida partu conſecranda diuino pro humilitatis amplioris ſignaculo præcurſoris ſui, quem geſtabat Filij, Genitricis grauidæ humanitatis impendit obſequium: quo impenſo completoque huiuſmodi

Viſitationis quaſi trium menſium tempore, in domum ſuam eſt reuerſa. Hæc eſt enim illa de qua ſacra canunt elogia, Sole amicta, Lunam habens ſub pedibus, Stellis coronari meruit duodenis. Hæc eſt enim illa quæ in ſuis caſtis viſceribus Cæli terræque geſtauit opificem, & ſola cunctas hæreſes interemit, & pro Chriſtiano populo vt aduocata ſtrenua & exoratrix peruigil ad Regem quem genuit intercedit.

Vrb. VI. ordinauit feſtum Viſitationis B. Mariæ Virginis celebrari die 2. menſis Iulij quolibet anno. Et conſuluit fieri Vigiliam.

§. 3. Igitur felicis recordationis Vrbanus Papa Sextus prædeceſſor noſter dignum reputans & debitum, vt feſtum Viſitationis ipſius B. Mariæ Virginis quando, vt præfertur, viſitauit Eliſabeth, in Dei Eccleſia celebraretur, pro teſtimonio ſancti ſuffultum Euangelij humanis nequit rationibus detrectari; ac attendens quod laudes tantæ Virginis, humana lingua non ſufficit exprimere, nec etiam ſancti & iuſti eam, in cuius ille quem Cœli capere non poterant, ſe contulit aula Virginali, dignis laudum præconiis ad plenum efferre poterunt: & conſiderans quod ex quo Dominum in Sanctis ſuis laudare iubemur, quanto magis in veneratione B. Mariæ Virginis matris ipſius exultantibus animis collaudare, & eius laudum augendo titulos gratias referre, quem genuit filio debemus, quæ etiam exaltata ſuper ſydera; ſtellato conſedit ſui ſolio genitoris; ne etiam diuinæ viſus fuiſſet reſiſtere voluntati, quæ tam ſibi, quàm aliis viris deuotis ad huiuſmodi ſanctam feſtiuitatem celebrandam, vt pie idem prædeceſſor credidit, dignata fuit mentem inſpirare, deliberatione etiam ſuper hoc matura præhabita de fratrum ſuorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, de quo numero tunc eramus, conſilio, ad exaltationem fidei Catholicæ digne & rationabiliter videlicet ſexto Idus Aprilis, Pontificatus ſui Anno vndecimo ſtatuit, vt feſtum præfatum videlicet Viſitationis B. Mariæ Virginis, quando vt præfertur, viſitauit Eliſabeth ſexto Nonas Iulij annis ſingulis in Dei Eccleſia cum laudum cantico, lætitiæ iubilo, cordiſque tripudio, ſub duplici officio per Orbem vniuerſum ſolemniter celebraretur. Suaſit etiam & conſuluit idem prædeceſſor, vt ipſius feſti Vigilia vt Vigiliæ Natiuitatis & Aſſumptionis prædictæ Virginis feſtiuitatum etiam in obſeruatione ieiunij deuotius obſeruaretur. Et mandauit quod ſimile, non tamen duplex officium abſque alicuius Sancti commemoratione, exceptis primis Veſperis ante octauam Apoſtolorum Petri & Pauli, & officio totius diei octauæ, cum commemoratione tamen eiuſdem noui feſti, per ſeptem ſequentes dies in Eccleſia cum celebritate debita decantaretur.

Et indulgentias verè pœnitentibus & officiis iſtius feſt. intereſſentibus conceſſit.

§. 4. Ac etiam volens idem prædeceſſor CHRISTI fideles ad colendum tantæ feſtum Virginis & etiam celebrandum donis ſpiritualibus animare, ipſoſque myſticis de theſauris militantis Eccleſiæ, benedictionum muneribus cupiens præuenire: & omnibus vere pœnitentibus & confeſſis, qui matutinali officio feſti eiuſdem in Eccleſia, qua idem officium celebraretur, intereſſent, centum: qui verò Miſſæ totidem: qui autem primi feſti Veſperis, ſimiliter centum: qui autem ſecundis, totidem: illis verò qui Primæ, Tertiæ, Sextæ, Nonæ, ac Completorij officiis, pro qualibet horarum ipſarum quadraginta dies, illis autem, qui per octauas feſti prædicti Matutinalibus, Veſperorum, Miſſæ, ac prædictarum Horarum officiis intereſſent, centum dies ſingulis octauarum ipſarum diebus de omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſus, de iniunctis ſibi pœnitentiis miſericorditer relaxauit.

Sed ſua bulla, ob eius obitum expedita non fuit. Et ideo hic Pont. prædicta confirmat.

§. 5. Ne autem pro eo quod ipſius prædeceſſoris ſuperueniente obitu literæ Apoſtolicæ ſuper præmiſſis confectæ minimè extiterunt, huiuſmodi conſtitutio dicti prædeceſſoris fruſtretur effectu: Volentes & auctoritate Apoſtolica decernentes quod huiuſmodi conſtitutio à dicta die videlicet ſexto Idus Aprilis perinde ſortiatur effectum, ac ſi ſuper ea prædeceſſoris literæ ſub ipſius dici data confectæ fuiſſent, ſuperius ennaratur: quodque præſentes literæ ad probandum plene conſtitutionem huiuſmodi vbique ſufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur: vniuerſos Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & alios Eccleſiarum Prælatos monemus & hortamur in Domino, per Apoſtolica eis ſcripta in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandantes, & in remiſſionem peccaminum iniungentes, quatenus tam glorioſum feſtum & celebre annis ſingulis ſexto Nonas Iulij, vt præfertur, deuote ac ſolemniter celebrent, ac ieiunium Vigiliæ huiuſmodi ſuadeant in augmentum meriti obſeruari, & faciant per vniuerſas Eccleſias ſuarum ciuitatum & Diœceſum celebrari, ac officium peragi ſupradictum: vt pia eiuſdem Virginis MARIÆ interceſſione ipſi CHRISTI fideles, & hic à noxiis protegi, & in futuro ſempiterna gaudia conſequi mereantur.

§. 6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc noſtræ voluntatis, conſtitutionis, monitionis, hortationis, & mandati paginam infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. *Sanctionem pœnalem adiecit.*

Datum Romæ apud S. Petrum, 5. Idus Nouembris, Pontificatus noſtri Anno primo. *Dat. P. An. 1. die 9. Nou.*

Erectio Studij generalis in Ciuitate Ferrariæ, Status Eccleſiaſtici. II.

Hanc Ciuitatem pro Sede Apoſtolica, qua eam infeudauerat, Clemens VIII. recuperauit, vt inf. in eius conſtit. 52. Sanctiſſimus. Rotamque in ea inſtituit in conſtitut. 59. In ſupremo. Et huic Studio indulta conceſſit in alia conſtitut. 94. Sanctæ.

BONIFACIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1391.*

Proœmium.

IN ſupremæ dignitatis Apoſtolicæ ſpecula, licet immeriti diſponente Domino conſtituti, ad vniuerſas regiones fidelium noſtræ vigilantiæ creditas, earumque profectus, & commoda, tanquam vniuerſalis gregis Dominici paſtor, commiſſam nobis ſpeculationis aciem quantum nobis ex alto permittitur extendentes, fidelibus ipſis, ad quærendum literarum ſtudia, per quæ diuini nominis ſuæque fidei Catholicæ cultus protenditur, iuſtitia colitur, tam publica quàm priuata res geritur vtiliter, omniſque proſperitas humanæ conditionis augetur, libenter fauores gratioſos impendimus, & opportunæ commoditatis auxilia liberaliter impartimur.

Cauſa huius inſtitutionis Studij.

§. 1. Cum itaque ſicut nuper pro parte dilectorum filiorum, nobilis Alberti Marchionis Eſtenſis, noſtri in noſtra Ciuitate Ferrarienſi pro nobis, & Romana Eccleſia Generalis Vicarij, & Communis Ciuitatis eiuſdem, fuit nobis expoſitum, quod ipſi Marchio, & commune, non ſolum ad vtilitatem, & proſperitatem huiuſmodi reipublicæ, ac Incolarum prædictæ Ciuitatis, & diſtrictus eiuſdem, ſed etiam aliarum partium vicinarum laudabiliter intendentes, in eadem Ciuitate, loco vtique ad hoc accommodo admodum, & idoneo deſiderent plurimum vigere Studium auctoritate Apoſtolica generale, in qualibet facultate licita, vt ibidem fides ipſa dilatetur, erudiantur ſimplices, æquitas ſeruetur, iudicij creſcat ratio, & intellectus hominum huiuſmodi augeantur.

Enarratio qualitatum Ciuitatis Ferrariæ.

§. 2. Nos præmiſſa, & etiam eximiam deuotionem, & fidei puritatem, qua ipſi Marchio, & commune ad nos, & Romanam Eccleſiam gerere dignoſcuntur attente conſiderantes, & quod illas ad eamdem Eccleſiam matrem cunctorum fidelium; & magiſtram, eo amplius debeant augmentare, quo per nos, & Sedem Apoſtolicam ſe proſpexerint gratiis, & priuilegiis Apoſtolicis ſpecialius honorari, feruenti deſiderio appetimus, quod Ciuitas ipſa, quam diuina bonitas, Cleri, & populi numeroſitate abundanter, ac tot gratiarum dotibus inſigniuit, & aliorum multiplicium bonorum fœcunditate dotauit, locique amænitate non modica decorauit, ac diſtrictus & partes prædictæ ſcientiarum muneribus amplientur, vt viros producant conſilij maturitate perſpicuos, virtutum redimitos ornatibus, ac diuerſarum facultatum dogmatibus eruditos, ſitque ibi ſcientiarum fons irriguus, de cuius plenitudine hauriant vniuerſi literarum cupientes imbui documentis.

§. 3. His

Erectio Studij generalis in eadem Ciuitate.

§. 3. His igitur omnibus, & præſertim idoneitate dictæ Ciuitatis, quæ ad multiplicanda doctrinæ ſemina, & germina ſalutaria prodocenda valde congrua & accommoda fore dicitur, ac victualium fertilitate, hoſpitiorum inſignium multitudine, aliiſque commoditatibus quamplurimis, quas Ciuitas ipſa ibidem opportunas habere dignoſcitur, & quod quanto magis ſi priuilegiorum Sedis prædictæ muniatur præſidus, amplioribus proficiet incrementis, diligenti examinatione penſatis non ſolum ad ipſorum Ciuitatis, ac diſtrictus, & partium incolarum, ſed etiam aliorum, qui propterea de vniuerſis mundi partibus Ciuitatem confluent ad eamdem, commodum & profectum, ſtudiu paternæ ſolicitudinis anhelantes, deuotis Marchionis, & Communis prædictorum ſupplicationibus inclinati, ad laudem diuini nominis, & fidei Catholicæ propagationem, exaltationemque Eccleſiæ ſupradictæ auctoritate prædicta, præſentium tenore, ſtatuimus, & etiam ordinamus vt in dicta Ciuitate de cetero ſit ſtudium generale, illudque perpetuis temporibus inibi vigeat, in ſacra pagina, iure Canonico, & Ciuili, necnon in medicina, & qualibet alia literarum licita facultate.

Concessio indultorum Studij Bononienſis & Pariſienſis.

§. 4. Et quod docentes, legentes, & ſtudentes ibidem omnibus, priuilegiis, libertatibus, immunitatibus, & indulgentiis conceſſis Doctoribus legentibus magis, & ſcholaribus, & præſertim in eadem ſacra pagina in Bononienſi, & Pariſienſi Studiis commorantibus, gaudeant, & vtantur.

Qui & quib. promoueri debeant.

§. 5. Quodque illi, qui proceſſu temporis brauium meruerint in illa facultate, in qua ſtuduerint obtinere ſibique docendi licentiam vt alios erudire valeant, ac doctoratus, ſeu magiſterij honorem petierint elargiri, per doctorem, ſeu doctores, aut Magiſtrum, ſeu magiſtros illius facultatis, in qua examinatio fuerit facienda, Epiſcopo Ferrarienſe, qui pro tempore fuerit, vel Eccleſia Ferrarienſi vacante, dilectis filiis Archipresbytero, & Capitulo eiuſdem Eccleſiæ, aut illi, vel illis, qui per eoſdem Archipresbyterum, & Capitulum deputatus, vel deputati fuerit, ſeu fuerint, præſententur, idemque Epiſcopus ſeu Archipresbyter, Capitulum, aut deputatus, ſeu deputati huiuſmodi, vt præfertur doctoribus, & magiſtris in eadem facultate actu inibi legentibus conuocatis illis in iis, quæ circa promouendos ad doctoratus, ſeu magiſterij honorem requiruntur, per ſe, vel alium, ſeu alios iuxta modum, & conſuetudinem, qui ſuper talibus in Bononienſi, & Pariſienſi prædictis, ac aliis generalibus Studiis obſeruantur, examinare ſtudeat, ſeu ſtudeant diligenter, eiſque ſi ad hoc idonei & ſufficientes reperti fuerint, huiuſmodi licentiam tribuat, ſeu tribuant, & doctoratus, ſeu magiſterij honorem conferat, ſeu conferant.

Promoti in d. Studio vbique legere & docere poſſint.

§. 6. Illi verò qui in eodem Studio Ferrarienſi examinati, & approbati fuerint, ac docendi licentiam, & honorem huiuſmodi obtinuerint, vt eſt dictum, ex tunc abſque examine, & approbatione alia legendi, & docendi, tam in prædicto Ferrarienſi, quam in ſingulis aliis generalibus Studiis, in quibus voluerint, legere, vel docere, ſtatutis, & conſuetudinibus quibuſcumque contrariis Apoſtolica, vel quacumque firmitate vallatis, nequaquam obſtantibus, plenam & liberam habeant facultatem.

Sanctio pœnalis.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, & ordinationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. P. A. 2. die 4. Mar.

Datum Romæ apud S. Petrum, 4. Nonas Martij, Pont. noſtri Anno 2.

III. Exemptio Fratrum Ordinis Cartuſianorum, à iuriſdictione viſitatione & correctione Epiſcoporum, & aliorum omnium.

Ad hæc vide declarationem Leon. X. in conſt. 12. Dum intra & Concil. Trident. ſeſſ. 7. cap. 14. atque conſtit. 39. Clem. VIII. Suſcepti Alia autem de hoc Ordine notaui ſup. in conſtit. 7. Alex. III. Cum vos.

Edita An. D. 1391.

BONIFACIVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Priori Generali, & Vniuerſis Fratribus Ordinis Cartuſienſis, tam præſentibus quam futuris. Salutem & Apoſt. bened.*

Proœmium.

SAcroſancta Romana Eccleſia mater cunctorum fidelium & magiſtra in agro virtutum veſtri Ordinis, cui Altiſſimus benedixit, & in decore ſanctæ religionis ſub qua mundanis abiectis illecebris deuotum ac ſedulum exhibetis Domino famulatum, exultat, & iubilat, præſertim dum proſpicit, quod vos ad alta virtutum gradibus per exercitium bonorum operum, & præclara ſanctitatis merita procedentes, trahitis ad diuinę Majeſtatis obſequium alios per exempla, vitam ducendo piiſſimam, & frequenter diuinis laudibus ex quibus diuinæ gloria Majeſtatis attollitur, deuotiſſimè inſiſtendo, & huic mundo mortui, ac Domino noſtro IESV-CHRISTO, qui eſt vita, viuentes, pro vniuerſali ſalute fidelium ad Dominum preces funditis inceſſanter, propter quæ eumdem veſtrum Ordinem quem erga nos & prædictam Eccleſiam deuotionis claritate prælucere conſpicimus, infra clauſtra noſtri pectoris paternis affectibus contemplantes, circa bonum ſtatum ipſius Ordinis, feruentibus ſtudiis vigilamus; & vt Deo propitio idem Ordo protegatur à noxiis, & ſalubria ſemper ſuſcipiat incrementa, perſonæque ipſius pacis & tranquillitatis affluant vbertate, ab omnique ſint perturbatione ſecuræ, & oppreſſionibus indebitis præſeruentur illæſæ, Ordinem ipſum prærogatiua Apoſtolicæ libertatis & exemptionis præſidio communimus.

Ordinis ſupplicatio pro exemptione ab Ordinariorum & aliorum iuriſdictione.

§. 1. Sanè petitio pro parte veſtra nobis nuper exhibita continebat, quod licet prædictus Ordo veſter cum omnibus Monaſteriis, Prioratibus, domibus & locis eiuſdem atque perſonis degentibus in eiſdem ab olim reputatus fuerit, & adhuc etiam communiter reputetur fore à iuriſdictione quorumlibet Ordinariorum Iudicū exemptus, & ſoli Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectus, tamen nonnulli locorum Ordinarij cupientes veſtra, & dicti Ordinis priuilegia, & libertates infringere, & alias diuerſis ex cauſis vos inquietare, & multipliciter moleſtare, & perſonas eiuſdem Ordinis ad forum ſuum trahere, & alias vexare præſumunt, propter quæ nonnumquam vos à contemplatione, & quiete veſtra contra religionis veſtræ ſtatum retrahi, & ſæcularibus negotiis implicari oportet. Quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ad euitandum cuiuſlibet moleſtiæ & inquietationis materiam, & grauamina, quæ contra huiuſmodi exemptionis libertatem poſſent vobis inferri; & vt tollatur quælibet contra vos occaſio malignandi, vos & eumdem veſtrum Ordinem, cum omnibus Monaſteriis, Prioratibus, domibus, ac locis eiuſdem, pro incremento veſtri ſtatus, & pro pace & tranquillitate perſonarum degentium in eiſdem, de nouo plenariè eximere de ſpeciali gratia dignaremus.

Pontificis conceſſio de petita exemptione. Ad hoc vide quæ tibi indicaui in rub.

§. 2. Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, vos & prædictum Ordinem veſtrum cum omnibus, & ſingulis Monaſteriis, Prioratibus, domibus, & locis eiuſdem, quæ nunc habetis, & in poſterum vos habere contigerit, & cum perſonis degentibus in eiſdem præſentibus, & futuris, ab omni ordinaria iuriſdictione, dominio, viſitatione, ac poteſtate qualiber omnium, & ſingulorum Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum quorumlibet Iudicum Ordinariorum, de ſpecialis dono gratiæ de nouo prorſus eximimus, & totaliter liberamus, illaque in ius, & proprietatem Beati Petri ac Sedis Apoſtolicæ, ac ſub eorum, & noſtra ſpeciali & immediata protectione præſentium tenore ſuſcipimus. Decernentes Ordinem, Monaſteria, Prioratus, domos, & loca & perſonas huiuſmodi, ſoli, & immediatè Sedi prædictæ fore ſubiecta; Et quod locorum Ordinarij, ſeu Diœceſani, vel alia quæuis perſona, in vos, ſeu Monaſteria, Prioratus, domos, aut loca, vel perſonas præfata vtpote prorſus exempta, non poſſint auctoritate ordi-

naria excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti ſententias promulgare, vel alias etiam ratione delicti, vel contractus, aut rei de qua agetur, vbicumque committatur delictum, ineatur contractus, vel res res ipſa conſiſtat, iuriſdictionem aliquam exercere.

Cap. 1. de Priuileg. in 6. & cæteris contrarijs derogatur. Dubſcrat d. capitulum eſſe renouatum & alia debitaper Conc. Tri. & Clem. VIII. ut in reb.

§. 3. Felicis recordationis Innocentij Papæ Quarti prædeceſſoris noſtri circa exemptos edita, quæ incipit Volentes, & alijs conſtitutionibus Apoſtolicis in contrarium editis, non obſtantibus quibuſcúque. Nos enim omnes excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, & quoſcumque proceſſus, quaſuis pœnas, & ſententias continentes, quas & quos aduerſus vos, & Monaſteria, Prioratus, domos, vel loca, aut perſonas huiuſmodi, contra tenorem & formam exemptionis huiuſmodi, quomodolibet promulgari & haberi contigerit, irritos decernimus, & inanes, ac nullius exiſtere firmitatis. Per exemptionem autem, & libertatem huiuſmodi, & alia ſupradicta libertatibus, priuilegijs, & immunitatibus, vel alijs iuribus veſtris, & prædicti Ordinis, ac Monaſteriorum, Prioratuum, & domorum atquè locorum prædictorum, nullum intendimus præiudicium generari. Quinimò volumus, quod illa in ſua plena remaneant firmitate.

Sanctio pœnalis.

§. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, & ordinationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat P. A. 2. die 17. Mar.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 17. Kal. Apr. Pont. noſtri Anno 2.

IV. Confirmatio conſtitutionum à Friderico Secundo, & Carolo Quarto Imperatoribus, pro immunitate, libertateque, & iuriſdictione Eccleſiaſtica editarum.

De hac materia vide etiam infra in Leon. X. conſt. 10. Regimini vbi indicabo.

Edita A. D. 1391.

BONIFACIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus fratribus Mindenſi, & Verdenſi Epiſcopis, & dilecto filio Decano Eccleſiæ Mindenſis. Salutem, & Apoſtolicam benedict.

Exordium.

IVſtis & honeſtis ſupplicum votis libenter annuimus, illaque fauoribus proſequimur opportunis.

Frid. II edidit leges de quibus hic.

§. 1. Dudum ſiquidem Honorius Papa III. prædeceſſor noſter attente conſiderans, quod claræ memoriæ Fridericus Secundus, Imperator Anglus ad laudem Romanæ Eccleſiæ, & ſacri decus Imperij, &c.

Omittitur reſiduum, quia has leges Friderici habes ſupra in conſt. 1. Honor. III.

Honor. III. eas confirmauit ut ibidem.

§. 2. Dictuſque prædeceſſor noſter conſtitutionem ipſam de conſilio etiam fratrum ſuorum S.R.E. Cardinalium, qui tunc erant, auctoritate Apoſtolica confirmando approbauit, & ipſam mandauit inuiolabiliter obſeruari, necnon ſtatutarios, & ſcriptores, ac violatores prædictos, excommunicatos auctoritate Apoſtolica prædicta publicè nuntiari.

Carol IV. alias edidit leges.

§. 3. Et deinde ad audientiam dictæ memoriæ Caroli Quarti, etiam Romani Imperatoris, &c.

Omittitur narratio huius conſt. Carol. IV. quia eam poſui hic in fine.

Sed dictæ leges male obſeruabantur.

§. 4. Cum autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum SS. Blaſij intra, & Cyriaci extra muros Eccleſiarum Decanorum, & Canonicorum & perſonarum, ac totius Cleri Bruſuuicenſis Hildenſemenſis, Halauſtratenſis Diœceſum petitio continebat, quod quorumdam laïcorum, & dominorum temporalium huiuſmodi Ciuitatum, & Diœceſum prædictarum, & in locis circumuicinis malitia inoleuit, quod huiuſmodi Imperiales conſtitutiones, & ſanctiones tranſgredi non verentur, & Eccleſiaſticas libertates violare præſumunt, pro parte eorumdem dominorum, Decanorum, Canonicorum, & perſonarum prædictarum, fuit nobis ſupplicatum, vt eos ſuper præmiſſis de opportuno remedio prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic modo Pont. eas exequi iubet.

§. 5. Nos igitur veſtigijs præfati Honorij Papæ prædeceſſoris noſtri inhærentes huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus veſtrum per vos, ſeu alium, vel alios, conſtitutiones prædictas in præfatis Ciuitatibus, & Diœceſibus, & in alijs locis circumuicinis, vbi, & quando expedierit, auctoritate noſtra faciatis inuiolabiliter obſeruari, tranſgreſſores, ſeu violatores, & contemptores, ac ſacrilegos prædictos, necnon contradictores quoſlibet & rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo. Inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis, non obſtante conſtitutione, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergo hominum, &c.

Dat. P. An. 2. die 27. Maij.

Dat. Romæ 6. Kal. Iunij Pont. noſtri Anno 2.

Sequitur Conſtitutio Caroli IV.

Caroli IV. conſtitutio.

Carolus Quartus Diuina fauente Clementia, Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, & Bohemia Rex, &c. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ETſi Imperialis benignitatis clementia quorumlibet deuotorum fidelium quos ſacrum Romanum ambit Imperium ex officij debito teneatur neceſſitatibus, & iniuſtis oppreſſionibus conſulere, & de opportunis remedijs prouidere, ad illos tamen maxime dirigitur noſtræ mentis affectio, quos indebite pati cognoſcimus, quorumque oppreſſionibus ſtatus Eccleſiaſticæ libertatis, quam ſemper noſtris temporibus augeri volumus, in nihilum redigitur, & minus debite prægrauatur.

Principes ſæculares & alij ſtatuta contra libertatem Eccleſiaſticam ediderunt.

§. 1. Sane ad Imperialis Majeſtatis audientiam, pro parte honorabilium Præpoſiti, Decani, & aliorum Prælatorum, & Capituli Magdeburgenſis, Maguntioenſis, & Colonienſis Eccleſiarum deuotorum noſtrorum dilectorum, per inſinuationem querulosam ſuppliciter fuit deductum, quod ſæculares quidam in poteſtatibus, & officijs publicis conſtituti, videlicet Duces, Comites, & Barones, & alij domini temporales, necnon Conſules ciuitatum, oppidorum, villarum, & locorum rectores dictarum Magdeburgenſis, Maguntinenſis, & Colonienſis, prouinciarum Dei nomine poſtpoſito, Statuta ſingularia & iniquas ordinationes motu proprio, & de facto contra perſonas Eccleſiaſticas, Eccleſiarum libertates, & priuilegia condiderunt, eiſque publicè, & de facto inſiſtere præſumpſerunt contra legitimas, Ciuiles, & Canonicas ſanctiones, vtputa, quod nulla bona temporalia in poteſtatem Eccleſiaſticam transferantur, neve Clerici in ſacris conſtituti ad agendum, & teſtificandum in Ciuilibus, & maxime in pijs cauſis aliquatenus admittantur, quodque excommunicati laïci, & publicè denuntiati, in Ciuili foro minime repellantur. Item præfati domini temporales, Conſules, & Rectores per ſæcularem poteſtatem, res, & bona Clericorum occupant, & arreſtant, oblationes fidelium diminuunt, & reſtringunt, exactiones, & tallias indebite de bonis Eccleſiæ, & redditus exigunt, & extorquent; poſſeſſiones Eccleſiæ, & perſonarum earum deuaſtant incendijs, & rapinis. Contractus inter Clericos, & laicos factos legitimos ad libros ciuitatum, villarum, & locorum recuſant inſcribere, & ſigillare. Donata & legata ad fabricas, & Eccleſiarum ſtructuras contra Prælatorum voluntatem, & aliorum quorum intereſt præſumunt vſurpare contra iuſtitiam, in fraudem & odium Clericorum, de rebus & bonis etiam Clericorum, quas non cauſa negotiationis, ſed pro vſibus proprijs per terras ducunt, ſeu duci faciunt, theoloneum exigunt, & recipere non verentur. Et confugientes ad Eccleſias, & Cœmeteria inde extrahere contra ſanctiones Imperiales præſumunt.

Hic modo Imperator illa reuocat.

§. 2. Quæ omnia, & quælibet ab inde ſecuta, cum per ſacras, & Ciuiles, & Canonicas ſanctiones expreſſe reprobata ſint, & in fraudem Eccleſiaſticæ libertatis de facto præſumpta, de Principum, Ducum, Comitum,

Baronum fideliumque noſtrorum conſilio,& certa ſcientia,auctoritate Imperiali caſſamus, irritamus,& annullamus,caſſaque & irrita, nullius eſſe momenti,penitus deducimus, & expreſſe pronunciamus; Præcipientes ſub indignatione Imperialis banni, vniuerſis, & ſingulis, dictarum Magdeburgenſis, Maguntinenſis, & Colonienſis prouinciarum, & locorum vicinorum, Principibus & dominis temporalibus, Conſulibus, & poteſtatibus, & in officiis publicis conſtitutis, quatenus mox viſis, & intellectis præſentibus,dicta ipſorum ſtatuta,& ordinationes ſicut in præiudicium Eccleſiaſticæ libertatis edita ſunt, omnino reuocent, & de luce tollant. Quodque ſecundum ea non iudicent amplius, nec ſententias dictent, aut eiuſdem in iudicio, aut extra iudicium quomodolibet pro ſe,& contra Eccleſiaſticam libertatem potiantur. Item pronunciamus,& declaramus Imperiali auctoritate, quod quicumque laïcus cuiuſcumque ſtatus, vel conditionis exiſtat auſu ſacrilego, & propriæ temeritatis audacia ſacerdotem, vel Clericum ſæcularem, vel religioſum diffidauerit, vel captiuauerit, proſcripſerit, ſpoliauerit, occiderit, mutilauerit, aut in carcere detinuerit, aut huiuſmodi maleficia perpetrantes ſcienter receptauerit, vel fauorem in his præſtiterit, præter pœnas à ſacris Imperialibus,& Canonicis ſanctionibus eis inflictas, ſint ipſo facto infames, & omni honore priuati, nec ad placita, vel Concilia Nobilium admitti quouis modo poſſint.

Prælatoſque Eccleſiaſticos hortatur, vt hanc legem publicent, & executioni demandent.

§. 3. Volumus etiam, hortamur, & requirimus ipſos Prælatos Eccleſiaſticos, vt hanc noſtram legem, & conſtitutionem in Synodis, & Eccleſiis publicari procurent, & requiſiti pœnarum, & ſententiarum exequutiones denuncient, ne in præmiſſis excedentes, per ſimulatam ignorantiam ſuas malitias valeant excuſare.

Sanctionemque pœnalem adiecit.

§. 4. Nulli ergo hominum omnino liceat hanc noſtræ caſſationis & immutationis, ſeu pronuntiationis, denuntiationis, & declarationis paginam auſu temerario infringere, aut quomodolibet ei contraire ſub pœna quinquaginta marcarum puri auri, quas ab eo qui contrafecerit,totiens quotiens factum fuerit, irremiſſibiliter exigi volumus, & eorum medietatem noſtri Imperialis ærarij, reſiduum verò partem iniuriam paſſorum vſibus decernimus applicari.

Dat. die 27. Iun. A. 1377.

Data Tangerumdem, Anno Domini, Milleſimo, Trecenteſimo, Septuageſimo ſeptimo. Indictione quintadecima. Quinto Kal. Iulij. Regnorum noſtrorum Anno Trigeſimo, imperij verò 23.

V. Canonizatio S. Brigittæ, alias Brigidæ de Regno Sueciæ, cum ſuæ feſtiuitatis inſtitutione, pro die 23. Menſis Iulij, indulgentiarumque elargitione pro viſitantibus eius ſepulchrum.

Canonizationem iſtam comprobauit Mart. V. Florentiæ, die prima Iulij Pont. ſui anno ſecundo, ſed eius Bulla conſulto prætermiſſa eſt, vtî ſimpliciter confirmatoria.

Edita A. D. 1391.

BONIFACIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis,ac dilectis filijs electis, & Patriarchalium, Metropolitanarum, & Cathedralium Eccleſiarum Capitulis, vbilibet conſtitutis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Deus miſit Filium ſuum vnigenitum in mundum pro humani generis redemptione: & de B. Virgine natus ſalutis viam omnib. demonſtrauit. coadunauitque Apoſtolos & in cruce moriens Deo patri illud reconciliauit.

Ab origine mundi, poſt primi parentis lapſum, cum eam ob rem, vniuerſum genus humanum æternæ morti teneretur obnoxium, cunctipotens, & miſericors Deus ex alto proſpiciens,ne in totum perderet hominem quem creauerat, ſed ſuæ diuinitatis faceret eſſe participem, cum primos ex ſpiramine ſancti Spiritus afflatos Prophetas,aduentus Filij ſui in carnem,ſub typicis ænigmatibus, ac diuinis reuelationibus nuntios præmiſiſſet, eumdem vnicum Filium ſuum ante ſæcula genitum, adueniente plenitudine temporis, in vterum prælectæ Virginis matris, quæ imperſcrutabili ſancti Spiritus obumbratione, Angelo nuntiante concepit, de proprio ſinu tranſmiſit, qui ex eadem Virgine natus, & progreſſus in tempus, cœpit facere,& docere,omnibuſque monſtrare, qualiter ſacri baptiſmatis fonte renatis, de æterna morte via pateret ad vitam,& coadunatis Diſcipulis, nequis fidelis huius tranſitoriæ, & fugitiuæ vitæ moleſtias, vel tædia, ſeu temporalis acerbæ necis pœnas, pro æternæ adeptione vitæ perhorreret, ſeſe hoſtiam immaculatam, conſummato debito curſu in ara crucis morte cruenta obtulit Deo Patri, & militantem Eccleſiam fuſo pretioſo ſanguine fundauit, conſecrauit, & æternaliter ſtabiliuit.

Tranſiturus ad Patrē, B. Petrum ſui gregis vniuerſalem Paſtorem elegit, promittens Eccleſiam ſuā nuſquam deſerturum.

§. 1. Tandem verò de mundo tranſiturus ad Patrem, Principi Apoſtolorum cæleſti claugero,in ſuam ſuorumque ſucceſſorum ſummorum Pontificum perſonas, collatis clauibus, ligandi videlicet, & ſoluendi tradita poteſtate, ſupremum Pontificium ſpecialem curam ſui gregis, & regimen vniuerſale commiſit, pollicitus nihilominus Eccleſiam in æternum ſe non deſerturū eamdem.

Miſit deinde Spiritū ſanctum in mūdum qui ſuis fidelibus multiformes gratias tribuit.

§. 2. Ad cuius vberem vtilitatem diuiſiones gratiarum, per Spiritum ſanctum tribuit, ſuis fidelibus. Nam ſecundum Apoſtolum. Vnicuique datur manifeſtatio ſpiritus ad vtilitatem. Alij quidem per ſpiritum datur ſermo ſapientiæ. Alij ſermo ſcientiæ, ſecundum eumdem ſpiritum. Alij fides, in eodem ſpiritu. Alij gratia ſanitatum,in vno ſpiritu. Alij operatio virtutum. Alij prophetia. Alij diſcretio ſpirituum. Alij genera linguarum. Alij interpretatio ſermonum. Hæc autem omnia operatur vnus atque idem Spiritus diuidens ſingulis prout vult. Quamque militantem Eccleſiam Pater hominum ſuſtulit in eodem Spiritu ſancto ſtructura admirabili pretioſorum lapidum, mira varietate decoram, ipſo ſummo angulari lapide CHRISTO IESV, quos elegit ante mundi conſtitutionem, conformes fieri imaginis eiuſdem Filij ſui, vt ſit ipſe primogenitus in multis fratribus, in quo eos gratificauit, donans chariſmata meliora, qui ſuo exemplo viam oſtenderent excellentiorem.

Apoſtoli inde prodiere qui vniuerſum Orbem prædicatione verbi Dei illuminarunt.

§. 3. Hinc igitur Apoſtoli Sancti prodiere per vniuerſum Orbem, genus humanum,quod ſub peccati iugo tenebatur, ad vitam, & ſalutem excitantes,& cum firmiſſima conſtantia prædicantes verbum Dei, vt in omnem terram exiret ſonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum.

Martyreſque eorum ſanguine fidem confirmarūt.

§. 4. Splendidi quoque Martyres fidei loricam induti,& inconcuſſæ ſtabilitatis baltheo ſuccincti,lauerunt ſtolas ſuas in ſanguine innocentis Agni,& imitati candidato exercitu CHRISTVM IESVM, ad ſtructuram ſupernæ Hieruſalem, hoc eſt triumphantis Eccleſiæ, cum glorioſa victoria palmas geſtantes in manibus,ſeſe viuos lapides addiderunt, exemplum venerabile, & æternam dignamque memoriam militanti Eccleſiæ relinquentes.

Doctores etiā qui eam illuſtrarunt.

§. 5. Progreſſi ſunt, & Doctores lucidiſſimi, qui pſeudo Chriſtianis, falſiſque prophetis, ſuperſtitioſas, & varias opiniones in vera fide Catholica adducere, ipſamque fidem ſubuertere ſatagentibus, ſe opponentes, talium confutatis erroribus,miro eloquio, & ſolidis, ac rectis ſententiis operante ſancto Spiritu ipſam fidem, & militantem Eccleſiam illuſtrarunt, quibus eadem Eccleſia communita progreditur, quaſi aurora conſurgens, pulchra,vt luna,electa,vt ſol, terribilis vt caſtrorum acies ordinata.

Cōfeſſores inſuper, qui in vinea Domini varios labores impenderunt.

§. 6. Sequuntur & limpidi Confeſſores ornati gemmis, & virtutibus coruſcantes, Domino rationem de talentis creditis repoſcenti, cum ſe aſſidua,& vigili ſanctarum operationum exercuerunt mercatura, vtpote fideles, & boni ſerui, multiplicatum de ſuis laboribus fructum afferunt, ac donum reponunt in arcam.

Anachoritæ qui vita ſanctimonia, & carnis maceratione, plurimum profecerunt.

§. 7. Etiam Anachoretæ, & ſolitudinis, ac eremi ſectatores, blandientis & captioſi, ſed venenoſi mundi vana ſpectacula fugientes, vt ſecuri ad patriam peruenirent, latibula petierunt, & antris abditi, paruo & rudi victu ſcaturientis aquæ, & leui potu,carnem propriam macerantes,& Sathanæ ſtimulos reprimentes, paliaſtro, vel tegmine hirto amicti, vt plurimū nudis pedibus, & ſqualida humo, aut ſtramineo cubili feſſa membra ſomno refouentes, in ſacra contemplatione, & ſupernæ maieſtatis laude vacantes, demum ex hac lachrymarum valle, & miſeriarum aceruo, ad Dei præſentiam euocati, immarceſcibilibus delicijs potiuntur.

§. 8.

Virgines etiã quæ cordis ſinceritate, & corporis caſtitate Deo ſe deſponſarunt Viduæ inſuper ac aliæ perſonæ, quæ ſanctis operibus fructum Deo retulerunt.

§. 8. Adſunt & Virgines nitidæ mundo corpore, & corde ſincero, mentem ſanctam ſpontaneam, & oleum ſecum ſuis deferentes in vaſis, venienti ſponſo obuiam exeunt, eique deſponſantur, qui eſt præ filiis hominum ſpecioſus.

§. 9. Deuotæ autem, & continentes Viduæ, & aliæ ſexus vtriuſque perſonæ, piis ſanctiſque operibus ſemper intentæ, & ſe ante Dei tribunal cum plenis manipulis repræſentant, & cum ſanctis Angelis canunt gloriam in altiſſimis Deo, & in terra pacem bonæ voluntatis hominibus deprecantur. Hæc omnia profecto ille idem ſpiritus de quo ſupra, operatur miniſterio multiformiter admirando. Et ſecundum ſanctam promiſſionem CHRISTVS IESVS hanc vineam ſuam militantem Eccleſiam, poſt eius admirabilem aſcenſionem, talibus cultoribus, & cultricibus, vſque in diem hodiernum viſitauit, fouit, defenſauit, firmauit, iuuit & auxit, & per ſui gratiam ſic in futurum faciet temporibus ſucceſſiuis.

Inter quas Viduas B. Brigitta Deo diſponente ſurrexit.

§. 10. Nouiſſimis verò diebus, vt etiam ab aquilone aliquid boni eſſet, ille cæleſtis agricola eamdem vineam ſuo de more viſitans, mulierem fortem procul, & de vltimis finibus, ſuum ſecum pretium deferentem, ad huiuſmodi vineæ culturam adduxit ineſſe, beatam ſcilicet viduam Brigittam, quam vulgares Brigidam appellant, tam ſacro ſuperius deſcripto cœtui merito ſociandam ſeu verius ſociatam. Cuius propter quod præſentem operam nobis damus, vt originem, vitam, mores, & merita, necnon miracula quæ in præmium ſanctitatis eius benedictus Deus mundo monſtrare dignatus eſt, ne de tam celebri muliere ætas præſens immaneat ignara, & ſurda poſteritas famam ingratam accuſare, vel prætendere poſſit, ſummotenus percurramus de multis pauca admodum ea quæ non prætereunda ſilentio excerpſimus, veſtræque caritati harum ſerie volumus intimari.

Quæ ex parentibus de ſtirpe Regum Sueciæ orta eſt.

§. 11. Hæc nempe mulier glorioſa ex patre Birgbero, & matre Sigbride coniugibus de nobiliſſima regia ſtirpe Catholicorum Sueciæ Regum procedentibus, nec minus fide orthodoxa, & animi conſtantia, ac virtutibus quam nobilitate claris, duxit originem.

Cuius mater in maris procellis præſeruata fuit, eo quod in vtero eam geſtaret.

§. 12. Quæ quidem mater dum eam geſtaret in vtero, maris in quodam ſinu paſſa naufragium, cum multos promiſcui ſexus in eodem naufragio procella abſorbuiſſet, ſana peruenit in litus, & nocte ſequenti in viſione adſtitit ſibi perſona admirando veſtitu refulgens, & ne viduæ tam venerandæ ſine prænuntio foret aduentus, dixit, ſaluata es propter bonum quod habes in vtero. Ideo nutri illud cum caritate Dei, quia tibi à Deo datum eſt.

Eaque nata ſacerdoti parochialis illius ſanctitas prænunciata fuit.

§. 13. Cumque puella Brigitta de genitricis aluo in mundum recenter fuiſſet educta, ſacerdos parochialis in Eccleſia propinqua approbatæ vitæ, & ætatis perfectæ, dum nocte orationi vacaret, nubem lucidam, & in medio nubis, Virginem ſedentem vidit, librum habentem in manu ſibique dicentem, Nata eſt Birghero quædam filia, cuius vox per mundum admirabilis audietur.

Infans erudite loquebatur.

§. 14. Nata ergo puella vſque ad finem triennij quaſi elinguis viſa eſt, ſed mox contra naturalem decurſum non balbutiendo infantium more fari, geſtientiumque audierint, ſed completa, & formata verba de auditis per eam loquebatur, & viſis.

Puella orationibus, ieiuniis & aliis piis operibus vacabat.

§. 15. Procedens verò in annis, pueritiam mira deuotione tranſegit, orationibus videlicet, ac ieiuniis, & alias numquam à bonis operibus otioſa.

Iuueni nobiliſſimo Principi compulſa deſponſatur.

§. 16. Tandem licet in ſtatu virginali ſeruire Domino totis deſiderns affectaret, tamen per parentes compulſa quoodam Vulfoni de Vlpbaſum Principi Nericiæ, nobiliſſimo quippe & Chriſtianiſſimo iuueni in matrimonium deſponſatur.

Hi coniuges per annum à concubitu ſe abſtinuerunt, poſtea non libidini, ſed poſteritati vacarunt, piis operibus incumbendo.

§. 17. Et cum inſimul conuenire deberent, quamquam idonei eſſent ad viriles amplexus, maritus videlicet in decimo octauo, & ſponſa in tertio decimo anno conſtituti, communi tamen voluntate Thobiam iuniorem, & Saram Raguelis imitati, annum continuum & vltra à concubitu abſtinuerunt, Deum humiliter deprecantes, vt ſi coniugi foret expediens, in commixtione non peccarent, & Deus illis talem prolem concederet, quæ ad ſeruitium eius eſſet. Simul poſtea conuenerunt in timore, ac tremore non libidini, ſed poſteritati vacantes. Cum interim deuota mulier nec ieiunia, nec orationes, nec alia pia, & ſolita opera præteriret.

In partu periclitans, à B. Maria Virg. cuius ipſa deuota erat, adiuta fuit.

§. 18. Et cum ſemper B. Virgini præcipue deuota foret, ac tempore precedente, pene partu periclitaretur, & obſtetrices, ac mulieres adſtantes de vita illius deſperarent, viſa eſt quædam imperioſa ſed incognita mulier, albis ſericeis induta veſtibus intrare cubile, & aſſiſtere ſtrato, & ſingula iacentis membra pertractare, mox cum talis mulier diſparuiſſet, eadem puerpera, ſine dolore partu integro exonerata remanſit.

Coniuges ipſi ſponte perpetuam ad inuicem continentiam indixerunt & ſeruarunt.

§. 19. Et cum etiam dicti iugales adhuc eſſent iuuenes & recentes, maritus felicis vxoris ſanctis monitionibus perſuaſus, cor enim viri ſpoliis non indigens, confiſum in ea, reddidit ei bonum & non malum, omnibus diebus vitæ ſuæ, ipſaque mulier indixerunt ſibi ſponte inuicem, & perpetuam continentiam ſeruauerunt.

Limina B. Iacobi in Compoſtella viſitarunt.

§. 20. Et nihilominus coniuges, deuoti in Dei timore, & amore proximi ſemper feruentiores, limina B. Iacobi Apoſtoli in Compoſtella, cõmuni voto peregre viſitarunt.

Monaſteria ingredi deliberarunt, ſed maritus in Domino obdormiuit.

§. 21. Et ad propria reuerſi cum deliberaſſent vt liberius deuotioni vacare poſſent, pro ſexus diuerſitate diuerſa ingredi monaſteria, dictus princeps in tali deliberatione quieuit in Domino.

Brigitta verò Vrbem, Hieroſolymam, & ſingula loca in quib. Chriſtus conuerſatus eſt conſpexit.

§. 22. Sancta autem vidua, quæ ab ineuntis ætatis principio Deo dicata fuerat, vt ieiuniis & orationibus indefeſſe vacaret, ſoluto coniugio, & ſui iuris effecta, quaſi nauis inſtitoris de longe portans panem ſuum à Spiritu ſancto præmonita, egrediens de terra & cognatione ſua, ad Almam Vrbem, ac Hieroſolymam deinde pertexit, & loca ſingula in quibus Dominus noſter IESVS CHRISTVS annuntiatus, natus, educatus, baptizatus, conuerſatus, mirabilia operatus, illuſus, crucifixus, & ſepultus fuit, & ad cælos aſcendit, inſigni deuotione & venerabunda conſpexit. Ad vrbem quoque regreſſa cum antea ſiue in ſua patria & partibus circumſtantibus, ſiue in Germania, ſiue in Galliis, ſiue in Hiſpania, ſiue in Italia, ſiue in aliis ciſmarinis, aut vltramarinis partibus Sanctorum ac Sanctarum corpora, ſeu memorandæ reliquiæ quieſcerent, pauca admodum abſque perſonali viſitatione dictæ ſanctæ Viduæ fuiſſent prætermiſſa, in eadem Vrbe reliquum vitæ peregit.

Veſte hiſpida, ac nodis aſperis cordis vſa eſt.

§. 23. Sed poſt mariti mortem, ob reuerentiam ſanctæ Trinitatis, ad nudam carnem quamdam chordam de canopo cum pleriſque nodis detulit ſtrictè ligatam, & ſimiliter circa ſingulas tybias ſubtus genua ſingulas chordas ſimiliter connodatas, etiam tempore infirmitatis, nec pannis lineis præterquam in capite, vſa veſte hiſpida circa carnem, ſuperius verò non ſecundum perſonæ conditionem, ſed multum humiles & abiectas

Ieiuniis aſſidue vacauit, corpus aſperè caſtigauit.

§. 24. Et non ſolum eas quas ſancta mater iubet Eccleſia vigilias ſeu ieiunia obſeruabat, ſed alia multa ſuperaddebat, vt etiam vltra Eccleſiæ mandatum quater in hebdomada ieiunaret, & ſimiliter quater in hebdomada coniuge nondum vita functo, & poſt obitum eius continue vſque ad paucos annos ante ſuum felicem tranſitum, ſolitis pannis induta, ſuper tapeto, abſque paleis, culcitra, vel ſimilibus, ad terram vel pauimentum poſito corpus ab orationibus, abſtinentiis ac diuino labore feſſum, tenui & breui ſomno recreabat. Singulis ſextis feriis ob memoriam ſacratiſſimæ paſſionis Domini Noſtri IESV CHRISTI pane dumtaxat & aqua contenta ieiunium non omiſit, cum etiam multos alios dies, ob diuerſorum Sanctorum reuerentiam ſimili abſtinentia pertranſiret, & ſiue ieiunio abſtineret ſiue aliter diſcumberet, cũ ſobriſſima foret, de menſa ſurgebat non ſaturata ſed refecta, eiſdem quoque ſextis feriis de candelis cereis accenſis, ſtillas candentes & ignitas eliquabat ſuper nudam carnem, ita vt aduſtæ cicatrices continuè remanerent. & gentianam amariſſimã herbam ſeu radicẽ eius retinebat in ore.

Romæ degens ſtationales & alias Eccleſias diutius viſitauit.

§. 25. Romæ inſuper degens non rigorẽ frigoris, non æſtiuos calores, non impedimenta viæ lutoſæ, non pluuiarũ, aut niuiũ ſeu grandium aſperitates curans, ſtationes per Eccleſiã ordinatas, variaſq; alias ſanctas Eccleſias, licet eques pro ſuis facultatibus ire potuiſſet, tamen ſupra extenuati corporis vires enixè peditans viſitauit quacumq; die. Tot namque lõgis genuflexionibus vſa fuit, vt genua eius rigerent in duritiam, vt ita dixerimus camelorum.

§. 26.

Caritate & humilitate clarait.

§. 26. Admirabilis & ſpectatæ humilitatis extitit, ita vt nonnumquam cum pauperibus peregrinis incognita, ſimul ſedens, apud Monaſterium ſancti Laurentij in Paliſperna de Vrbe, Ordinis ſanctæ Claræ, eleemoſynam reciperet, & oſcularetur cum gratiarum actione, & frequenter propriis manibus, & ob Dei reuerentiam, reparabat pauperum veſtimenta.

Obedientiã Prælatorum & Confeſſorum ſtuduit.

§. 27. Tenacem obedientiam Prælatis & ſuis Superioribus & confeſſoribus obſeruabat, adeo quod abſque ſaltem confeſſoris licentia, pene oculos attollere non præſumeret.

Viuente marito ſingulis ſextis ferijs, & eo mortuo quotidie peccata ſua confeſſa eſt Sacerdoti. Prædicationibus erat aſſidua. Sacramentũ Euchariſtiæ frequentiſſime ſumebat. Caritatis officia in pauperes exercuit.

§. 28. Et ſuperſtite marito cum ſingulis ſextis feriis confeſſa fuiſſet, poſt eius tranſitum, veram confeſſionem ſemel ſaltem in die cum magna contritione ſtuduit iterare, tam amare leuia, ſicut alij grauiſſima deplorans, & nihil de ſuis verbis, moribus, cogitationibus & actibus prætereiens indiſcuſſum.

§. 29. Verbi Dei prædicationibus quas viri probati facerent, aſſidua aderat & intenta.

§. 30. Singulis quoque diebus Dominicis & ſolemnibus, cum deuotione & lachrymis ſumpſit venerabile Chriſti Corporis Sacramentum.

§. 31. Conſiderans ſemitas domus ſuæ, ne panes comederet otioſa, manus ſuas aperuit inopibus, & palmas ſuas extendit ad pauperes, inexhauſtæ enim caritatis officia erga egentes, infirmas, & abiectas perſonas, ob Dei reuerentiam exercuit indefeſſe.

Pauperes duodecim viuente eius marito quotidie cibauit, & quinta feria eorum pedes lauit.

§. 32. Nam dum etiam adhuc maritus ſupereſſet die qualiber duodecim pauperes conſueuit propria in domo cibare, illis inſeruiens & neceſſaria miniſtrans; Et quintis ferijs memor cœnæ Domini propriis manibus lauit pedes eorum.

Hoſpitalia arſiua reparauit, & ibi pauperib. miniſtrauit.

§. 33. De propria quoque facultate reparauit in partibus ſuæ originis, multa hoſpitalia deſolata, & pauperes & infirmos ibi degentes pia, benigna, miſericors, & ſedula miniſtratrix cum ſumma pietate viſitauit. Vlcera eorum abſque horrore vel faſtidio attrectauit, lauit, circumligauit, & fouit.

Monaſteriũ quo pro 60. Monialib. & 25. fratrib. Ordinis S. Aug. conſtruxit.

§. 34. In loco etiam de Vuatzſteno Lyncopenſis diœceſis de ſuis facultatibus vnum venerabile monaſterium canonice conſtrui fecit, pro ſexaginta monialibus ſub clauſura viuentibus, & vigintiquinque fratribus Ordinis S. Auguſtini, S. Saluatoris nuncupati, qui tam moniales quam fratres certas conſtitutiones per ipſam Beatam Viduam editas, & poſtea per Sedem Apoſtolicam approbatas obſeruare tenentur, ſufficienti dote nihilominus aſſignata.

Patientia admirabilis fuit.

§. 35. Admirabilis patientia viguit in ea, vt infirmitates proprij corporis, iniurias illatas, mariti, & Caroli filij mortem, & aduerſa reliqua toleraret patientiſſime, ſine murmure, ſine querela, ſemper in cunctis cum humilitate ſummiſſima Dominum benedicens.

Fide, ſpe, caritate, & iuſtitia præſtitit.

§. 36. In fide ſemper conſtantior; præſtantior ſpe, vera caritate ardentior; iuſtitiam ſumme dilexit & æquitatem.

Vanitates omnes deſpexit.

§. 37. Stimulos carnis, & varias illecebras, prauitatem & arrogantiam, pompam, & inanem gloriam magnanima curioſitate contempſit.

Continens, modeſta, & prudentiſſima fuit.

§. 38. De ſingulari continentia, & modeſtia ſua ſatis eſt ſuperius recitatum. Sed quis inueniretur illa prudentior, cum optima diſcretione ab ætate primæua, vſque ad horam vltimam, quantum ſinebat humana fragilitas, cuncta ſecernens, non dixit bonum malum, neque malum bonum; nec poſuit lucem tenebras ipſam lucem.

Secreta multa reuelauit. Viſiones plures habuit. Et multa prædixit.

§. 39. Quibus quidem ſanctis & abſque intermiſſione continuatis operibus, hæc generoſa Vidua per gratiam ſancti Spiritus promeruit, multis eorum cogitationes, & affectiones intimas, & geſta ſecretiſſima propalare, & viſiones, ac reuelationes varias videre, & audire, ac ſpiritu prophetico multa prædicere, quorum nonnulla effectu completa fuere, prout hæc & alia in eius reuelationum volumine, pleniſſime deſcribuntur.

Mortis ſuæ diem prædixit.

§. 40. Quinta verò præcedente die pronuntiauit ſuæ vitæ finem adeſſe.

Filiiſque Dei timorem, pro-

§. 41. Et cum fuiſſet annum ſeptuageſimum ſupergreſſa, adueniente iam termino prænuntiato, vocata familia, quæ fieri oporteret edixit, ac demum Birghero filio, & Catharina filia tunc ſuperſtitibus accerſitis, & de multis commonitis, vt ſuper omnia in Dei timore, & amore proximi, ac ſanctis perſeuerarent operibus, vltima confeſſione debite facta, ſumpto viatico, & extrema vnctione delibuta, cum vſque ad ſtatus emiſſionem ſua memoria integra perduraſſet, dum Miſſa coram ſe celebraretur, poſt adoratum corpus CHRISTI, oculis eleuatis ad cœlum, dicens: In manus tuas Domine, commendo ſpiritum meum, vocanti benemeritam animam reddidit Creatori.

[illegible] ſumptis ſacramentis obdormiuit in Domino.

Populus ſtatim deuote ad eius corpus accurrit, ſed- que ad biduũ apud Monaſterium S. Laurentij nuncupatum ſepulta fuit.

§. 42. Exemplo de tranſitu huius Viduæ venerandæ magna ſit fama per Vrbem, concurrit frequens populus cum ſumma deuotione, ac reuerentia ſacrum videre corpus, Deum vnanimiter glorificans & collaudans, ad Monaſterium S. Laurentij ſupradictum, vbi ſe indicarat, funus in longe maiori populi frequentia defertur, & præ nimia multitudine vſque ad biduum apte non potuit ſepeliri, quod tamen cum eximia Dei laude fuit humatum.

Mulier quædam, à maligno Spiritu vexata, ope & conſilio S. Brigittæ liberata in Ciuitate Neapolis fuit.

§. 43. Dum autem celebris hæc Vidua Neapoli degeret, Nolanenſis quædam mulier Picciolella nomine, quæ violentum mali ſpiritus in humanam ſe imaginem transformantis patiebatur accubitum, cui nec fortium vigiliæ aut excubiæ obſiſtere poterant, ad Viduam ſanctam acceſſiſſet, eam ſuper tali materia & expedienti remedio conſultura, mox vidua præcellens, & ſecreta mulieris præuidens, quæſiuit à muliere, an ſecum aliquid arte magica compilatum, vel quid tale deferret, cum illa reſpondiſſet quod non, egregia vidua ſubiecit, Quare in capillis ſeu tricis tuis, & contrarium inuenies. Confuſa & recordata mulier, quod certum breue cum characteribus & incantamine propriis habebat in crinibus, ſuum fuit errorem ſponte faſſa. Inſignis autem vidua monuit, & ſuaſit illi, vt deuotè confiteretur, & veraciter pœniteret, & communicaret, ac etiam ieiunaret, quod & fecit; ac meritis & precibus memoratæ Viduæ, numquam ſimilem accubitum paſſa fuit.

S. Th. Apoſt. reliquias ad Ortonam viſitauit, & miraculoſe ad eius manus pars oſſis d. S. Th. proſiluit.

§. 44. Cum autem ſpectabilis hæc vidua de longa peregrinatione ad Ortonam Theatinæ diœc. terram, in qua Beatiſſimi Thomæ Apoſtoli reliquiarum pars magna ſeruatur, vice ſecunda ſuperueniſſet, fuerat enim antea longe per viſionem ſibi reuelatum, quod ſecunda vice ſui aduentus ad ipſam terram, deuotum eius deſiderium impleretur. Et dum ſtans reliquias deuotione ſolita viſitaret, idem Apoſtolus deuotæ Viduæ apparens, dixit, Dabitur tibi diu deſideratum, & mox nemine tangente vel aliàs impellente, de capſa reliquiarum quoddam fruſtulum vnius oſſis dicti Apoſtoli ſuapte Viduæ expectantis proſiliit ad manus, quod illa cum gaudio ac deuotione recipiens, ſumma veneratione ſeruauit.

Orans & contemplationi intenta, ſæpè à terra viſa fuit eleuata.

§. 45. Fuit quoque hæc admirabilis Vidua dum orationi & contemplationi vacaret per pleraſque deuotas perſonas eleuata à terra, per hominis menſuram, vel circiter, cum ſplendida & radiante facie, ſæpe viſa.

Anes de Cõteſſe, ope S. Brigittæ, deformitate gutturis caruit.

§. 46. Funus nondum erat traditum ſepulturæ, cum mulier quædam Agnes de Conteſſa nomine, in Vrbe commorans, quæ à natiuitate guttur habebat groſſiſſimum ac deforme, cum aliis venerandum currit ad funus, & cum propria zona manus ſanctæ iacentis Brigittæ cum deuotione tangi feciſſet, zonam eamdem ſimili deuotione circumduxit ad collum, & paulo poſt guttur detumuit, & ad conformitatem debitam diuino miraculo fuit redactũ.

Franciſca Sabella, aduerſa valetudine liberata extitit.

§. 47. Verùm Franciſca de Sabellis dicti Monaſterij S. Laurentij monialis, quæ biennio debilitatem & aduerſam ſtomachi valetudinem paſſa, fere ſemper lecto decubuerat infirma, & honorandæ Viduæ familiaris fuerat, cum adhuc inſepultum corpus intra clauſtrum ſeruaretur, cum graui labore de lecto ſurrexit, tam longam infirmitatem patiens, & adiuta peruenit ad feretrum, & ſecum illud iacuit tota nocte, nec Deum deſiit cum deuotione & inſtantia deprecari, quod meritis & precibus Viduæ, cuius corpus aderat, tam moleſta tamque diutina valetudine in tantum ſaltem alleuiaretur, quod cum reliquis monialibus, diuinis officiis intereſſe, & per clauſtrum cum expediret adiuta per neminem ire poſſet, & mane facto reperit ſe circa proprij ſanitatem corporis efficacius remedium quam deprecata fuerat impetraſſe.

§. 48.

Infantulum ... mortuum natum eſſet.

§. 48. Verum vt Deus benedictus huius dilectæ Viduæ mundo magna merita demonſtraret, contigit, vt Elſebilinara mulier dictæ Lincopenſis diœc. cum infantulum mortuum peperiſſet, ſummo dolore plena, ac tandem ad ſe reuerſa, Deum prece humili exoraret, quod meritis Viduæ tantopere celebrandæ infantulus vitam ſuſciperet, & emiſſo voto, quod cum infantulo ſi ad vitam veniret, & imagine cerea ſepulchrum Viduæ ſanctæ viſitaret, extemplo infantulus calcſcere, & palpitare cœpit, vitamq; plene ſuſcepit. Mulier vero plena deuotione atque gaudio, votum impleuit emiſſum.

Miraculis aliis multis S. Brigitta claruit, quæ reticentur.

§. 49. Sed quid pluribus immoramur, cum Deus omnipotens huius almæ Viduæ meritis, ſurdis aures aperuerit, mutis linguæ officium ſoluerit, tremulis paraliticis ſoliditatem præbuerit, curuis erectionem, contractis & inualidis liberum beneficium gradiendi, cæcis viſum, mulieribus partu periclitantibus liberationem, morbis alias incurabilibus ſanitatem, naufragos, & aquis vehementibus laborantes perduxerit ad ſalutis portum? Et, ſi ea quæ Deus benedictus Viduæ ſæpe dictæ meritis tam illa ſuperſtite, quam poſt eius reſolutionem felicem, mirabilia præter, & ſuper vires naturæ, fuit operatus, nec deſinit operari, vellemus per ſingula recenſere. Nos aliis diuerſis implicatos, longa valde in tali recitatione prolixitas detineret, poſſunt tamen fideles auidi talia geſta pernoſcere, librum in quo fideliter annotantur perquirere curioſè.

Rerum tamē veritatē vota circa corpus S. Brigitta terſolu: a, opt. me confirmant.

§. 50. Vota autem apud monaſterium in Vuazſteno ſupradictum, ad quod venerabile corpus hujus benedictæ Viduæ tranſlatum fuit, perſoluta, & appoſitæ imagines ac ſtatuæ, magnum teſtimonium perhibent veritati.

Præmiſſa itaq; prædictorum verificatione ille Pont. B. Brigittā, Sanctam eſſe pronunciat & canonizat.

§. 51. Et quoniam per ſancti Spiritus operationem, hæc Vidua peruigil, per excellentia merita, in Dei Patris gloria collocata militantem propemodum illuſtrat Eccleſiam, Noſque guſtamus, & videmus, quia bona fuit, & eſt negotiatio eius, & propterea in nocte ſuperuenientis temporalis mortis eius, virtutum & meritorum lucerna non debet extingui, eſt enim non ſub modio, ſed ſuper candelabrum poſita, & per Domini vniuerſam domum inextinguibile lumen affert, quin potius filij ſanctæ matris Eccleſiæ ſurgant, & beatiſſimam prædicent, eiq; dent de fructu manuum ſuarum, laudentq; eam in portis Matris Eccleſiæ opera eius. Nos qui pro iniuncto miniſterij paſtoralis officio, ſumus ſapientibus, & inſipientibus debitores, per ea quæ tam de felicis recordationis Gregorij XI. & Vrbani VI. Rom. Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, quam mandato noſtro ſuper his habita ſunt, de veritate præmiſſorum per teſtes idoneos, & alias probationes legitimas, certius informati, eiſq; veris compertis, & pro parte cariſſimæ filiæ in Chriſto filiæ noſtræ Margaritæ Reginæ Sueciæ illuſtris, ac Prælatorum, & Procerum Regni ſui, necnon dilectorum filiorum, Populi officialium Almæ Vrbis, ac dilectarum in Chriſto filiarum S. Laurentij, & de Vuatzſteno monaſteriorum prædictorum Abbatiſſarum conuentuum, ſæpius & cum inſtantia requiſiti, in nomine Domini, vt iam tandem Viduam eius celeberrimam benedicentes benedicamus, & ſuper ea efflorear ſanctificatio noſtra, ad honorem Dei omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, & ad exaltationem orthodoxæ fidei, & Chriſtianæ religionis augmentum, necnon ad ſedationem ſchiſmatis, ac fidei, & Eccleſiæ vnionem, auctoritate ipſius Dei omnipotentis, Patris & Filij & Spiritus ſancti, ac Beatorum Apoſtolorum, Petri ſupradicti & Pauli, atque noſtra, de fratrum noſtrorum conſilio, & aſſenſu omnium Prælatorum in Romana Curia conſiſtentium, decernimus, declaramus, definimus, pronunciamus, bonæ memoriæ Beatam Brigittam, alias Briſidam ſupra ſæpius nominatam, Sanctam eſſe, & tamquam Sanctam ab vniuerſali Eccleſia venerari ac Sanctorum Cathalogo adſcribi debere, & ipſam nunc adſcribimus de præſenti.

Feſtumque ipſius pro die 23. Iulij inſtituit.

§. 52. Statuentes vt ab vniuerſali Eccleſia anno quolibet, in die qua illam poſt deuictum triumphatumque mundum, in perpetuas æternitates præſens vita parturit, videlicet x. Kalen. Auguſti, feſtum ipſius, & officium ſicut pro vna ſancta non virgine nec martyre, deuotè & ſolemniter celebretur.

Indulgentias corpus viſitantibus concedit.

§. 53. Et vt ad venerabile ſepulchrum ipſius ardentius & effluentius Chriſti fidelium confluat multitudo, & eiuſdem Sanctæ celebrius colatur feſtiuitas, & eius nomen crebrius recolatur, auctoritate prædicta, omnibus vere pœnitentibus, & confeſſis, qui ſepulchrum eius huiuſmodi apud ipſum monaſterium in Vuatzſteno in eiuſdem feſti, necnon v. Kal. Iunij quo videlicet die huiuſmodi corpus venerandum apud ipſum monaſterium tráſlatum fuit, & ſub ad præſens occurrentibus diebus deuote viſitauerint annuatim, ſingulis videlicet eorumdem dierum diebus, quibus dictum ſepulchrum viſitauerint vt præfertur, ſeptem annos & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentiis miſericorditer relaxamus.

Publicationi huius canonizationis, & feſti obſeruātiam præcipit.

§. 54. Quocirca vniuerſitatem veſtram monemus, requirimus, & hortamur attente vobis nihilominus in virtute ſanctæ obedientiæ, & ad æternorum præmiorum augmentum diſtrictiua iniungentes; quatenus præſentes noſtras literas Cleris & populis veſtris, auctoritate noſtra ſolemniter publicantes huiuſmodi venerabilis Sanctæ, cum ſolemnitate debita celebretis & faciatis etiam celebrari; omnipotentem Deum, à quo ſancta deſideria, recta conſilia, & iuſta ſunt opera, totis cordis affectibus humiliter deprecantes, vt eiuſdem ſanctæ precibus & meritis exoratus, det ſeruis ſuis, illam quam mundus dare non poteſt pacem, vt & corda noſtra mandatis ſuis dedita, & hoſtium ſublata formidine, tempora noſtra ſint ſua protectione tranquilla, nobiſque concedat vt poſt peractum noſtræ villicationis miniſterium, vna cum credito nobis grege, mereamur ad ſempiterna gaudia peruenire.

Dat. Romæ apud S. Petrum Nonis Octobris, Pontif. noſtri Anno 2. *Dat. P. An. 2. die 7. Octob.*

INNOCENTIVS SEPTIMVS PONT. CCVI.
Anno Domini MCCCCIV.

INnocentius VII. de Familia Meliorata, Patria Sulmonenſis, Coſmus anteà vocatus, 29. Papa Regnicola, Presbyter Cardinalis S. Crucis in Hieruſalem, creatus Romæ 16. kalen. Nouemb. Anno Domini 1404. Coronatus quarto Nonas Nouemb. Vixit annos 2. dies 2. Creauit Cardinales 12. Obiit Anno Domini 1406. 8. Idus Nouemb. ſepultus fuit in Baſilica S. Petri, in Sacello S. Thomæ Vacauit Apoſtolica ſedes dies viginti quatuor.

Benedictus XII. dictus XIII. Antipapa, Arrago, Hiſpanus, Petrus de Luna anteà vocatus, Archidiaconus Cæſarauguſtanus, creatus Auenione 4. Kal. Octob. 1394. fuit pſeudopontifex annos circiter triginta, creauit pſeudocardinales 24. Obiit Anno Domini 1424. menſe Septembri.

Clemens

Clemens VIII. Antipapa, Ægidius Magnotius antea vocatus, natione Hiſpanus, Prouinciæ Aragoniæ, Diœceſis Cæſaraugustanæ, Vrbe Tereuli, ex Canonico Eccleſiæ Barcinonenſis, contra Martinum V, in locum Antipapæ Benedicti XIII. creatus, peniſcholæ oppido Regni Valentiæ, menſe Septemb. Anno Dom. 1424. fuit pſeudopontifex annos 5. creauit pſeudocardinales 5. & 1429. abdicauit.

I. Approbatio Regulæ Fratrum & Sororum de pœnitentia Ordinis S. Dominici.

De hoc Ordine S. Dominici plene notaui ſup. Ad conſt. 2. Honor. III. Religioſam.

Edita An. D. 1405. *INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Exordium. SEdis Apoſtolicæ prouidentia circumſpecta, perſonas ſub regulari Obſeruantia vacantes aſſidue, ſtudio piæ vitæ benigno fauore proſequitur, & ea quæ pro earum ſtatu ſalubriter dirigendo, prouide ordinata ſunt, vt illibata perſiſtant, Apoſtolico conſueuit munimine roborare.

Petitio confirmationis Regulæ fratrum & ſororum Tertij Ordinis S. Dominici. §. 1. Sane petitio pro parte dilectorum filiorum fratrum, & dilectarum in Chriſto filiarum, ſororum Ordinis Prædicatorũ, qui quidem fratres & ſorores de pœnitentia ſancti Dominici nuncupantur, nobis nuper exhibita continebat, quòd ipſi quamdam regulam, ſiue religioſe viuendi formam, in qua nonnulla honeſta, & rationabilia, ac regulari diſciplinæ congruentia, ſtatuta, & ordinata fore noſcuntur, hactenus laudabiliter obſeruarunt, prout obſeruant. Quodque licet Ordo fratres & ſorores huiuſmodi, varijs per Sedem Apoſtolicam ſint priuilegiis communiti, tamen pro ſolidiori eorum ſubſiſtentia, & vt clementia altiſſimi operante, de virtute in virtutem gradientes, deuotiorem reddere valeant Domino famulatum, deſiderant, huiuſmodi regulam, ſiue viuendi formam per Sedem eamdem approbari. Quare pro parte fratrum & ſororum eorumdem, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt regulæ, ſeu viuendi formæ huiuſmodi robur Apoſtolicæ confirmationis adiicere, illamque per dictos fratres, & ſorores præſentes & poſteros in perpetuum obſeruari, mandare, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Confirmatio huius Pontif. §. 2. Nos igitur, qui ſuper præmiſſis omnibus, & ſingulis Venerab. fratris noſtri Angeli Epiſcopi Hoſtienſis, (cui examinationem eorumdem commiſimus per ipſum faciendam, & quòd ea quæ per illam reperiret nobis referre curaret) relatione plenaria, & fideli fuimus clarius informati, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, regulam ſiue viuendi formam quam per ſingula eius capitula clare, & diſtinctè, ac de verbo ad verbum præſentibus fecimus adnotari, necnon ſtatuta, & ordinationes prædicta rata habentes & grata, illa, auctoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, & nihilominus regulam, ſeu viuendi formam eamdem per ipſos fratres, & ſorores præſentes, & poſteros volumus, & mandamus perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari.

Tenor d. reg. ſequitur. Tenor verò Regulæ ſiue viuendi formæ huiuſmodi ſequitur & eſt talis.

Incipit Regula Fratrum & Sororum Ordinis de Pœnitentia B. Dominici Tertiariorum Fundatoris, & Patris Fratrum Ordinis Prædicatorum.

CAPVT PRIMVM.

De Recipiendis, & eorum conditione. IN primis, vt hic Ordo continuum, & perpetuum de bono in melius valeat recipere incrementum, quod ex receptione perſonarum bene diſpoſitarum plurimum noſcitur dependere, volumus & ordinamus, quòd nullus recipiatur ad Ordinem huius fraternitatis, niſi per Magiſtrum ſiue directorem, & per Priorem dictæ Fraternitatis, vel de ipſorum licentia, ac etiam de aſſenſu maioris partis fratrum profeſſorum fraternitatis eiuſdem illius loci, præmiſſa tamen diligenti examinatione, quæ ſit honeſtæ vitæ & bonæ famæ, ac de hæreſi nullatenus ſit ſuſpectus, quinimo tamquam ſancti Dominici ſingularis in Domino filius, ſit veritatis Catholicæ fidei iuxta ſuum modulum æmulator, & zelator præcipuus, qui etiam antequam habitum huius religionis recipiat, de alienis (ſi qua habuerit) ſatisfaciat ad plenum, & proximis reconciliari, necnon & paratum ſiue conditum ſuum teſtamentum tenere ſtudeat, iuxta conſilium & ordinationem confeſſoris diſcreti, & eadem examinatio fiat de mulieribus ingreſſum huius Ordinis petentibus, habentibus tamen viros, non pateat ingreſſus ad conſortium dictæ fraternitatis, niſi de virorum ſuorum licentia & conſenſu; de quo conſenſu fiat publicum inſtrumentum. Idem quoad hoc ſeruari volentes, in viris vxorem habentibus, niſi obſtaret in ipſis, vel aliquo ipſorum aliqua cauſa, quæ legitima iudicaretur de conſilio diſcretorum.

CAP. II.

Omnes autem tam fratres quam ſorores dictæ fraternitatis induantur panno albo & nigro, qui nec in colore nec in valore nimiam pretioſitatem prætendat, ſicut decet honeſtatem ſeruorum CHRISTI. Mantellum ſit de nigro, & fratrum capucia ſimiliter ſint de nigro, tunicæ verò ſint de albo, quarum manicæ protendantur vſque ad pugnum, & ſint clauſæ, corrigias de corio tantum habeant, quibus ſorores cingantur ſub tunica, in burſis etiam, calceamentis, & ceteris, omnem mundanam reſecent vanitatem, vela verò ſororum, & bindæ ſint alba de panno lineo, vel canapino. *Habitus.*

CAP. III.

Recipiatur autem recipiendus in loco Capituli fraternitatis, vel ante altare Eccleſiæ fratrum Prædicatorum, illius loci, & à magiſtro, ſiue directore ſupradicto, vel eius vicario, qui magiſter aſſiſtente induendo, & petente humiliter flexis genibus recipi, præſentibus aliquibus, alijs fratribus prædicatoribus, & priore fraternitatis, vel eius vices gerente, cum aliis de fraternitate, benedicet primò habitum eius qui debet recipi, hoc modo videlicet, Oſtende nobis Domine miſericordiam tuam. Dominus vobiſcum. Oremus; Domine IESV-CHRISTE qui tegimen noſtræ mortalitatis induere dignatus es, &c. Poſtea verò tali habitu benedicto, & per receptum ſeorſum induto, atque ad gradus altaris reuerſo, & ante Magiſtrum genuflexo, dicet Magiſter: Veni Creator Spiritus, & Fratres, qui ei aſſiſtunt ipſum proſequantur vſque ad finem, deinde dicatur, Kyrie eleiſon. Pater noſter, &c. Emitte Spiritum tuum, &c. Saluum fac ſeruum tuum, &c. Oremus. Deus qui corda fidelium ſancti Spiritus illuſtratione docuiſti, &c. & Prætende famulo, &c. & Reſponſo, Amen. Aſpergatur ſic indutus, à Magiſtro aqua Benedicta; deinde omnes fratres fraternitatis, ipſum recipiant ad oſculum pacis, & eodem modo ante altare recipiantur mulieres, quemadmodum eſt de fratribus ſupradictum. *Benedictione Habitus, & modo recipiendi ad illum Ordinem.*

CAP. IV.

Completo anno, vel ante, ſi Magiſtro, Priori ſupradictis, vel cui commiſerint, & etiam maiori parti fratrum profeſſorum fraternitatis, viſus fuerit idoneus, ad profeſſionem recipiatur. Profitebitur autem hoc modo, videlicet. Ad honorem omnipotentis Dei, Patris & Filij & Spiritus ſancti, & B. MARIÆ Virginis, & Beati Dominici. Ego N. coram vobis N. Magiſtro & Priore fratrum Ordinis de Pœnitentia B. Dominici, talis loci, profiteor me velle de cetero viuere ſecundum formam & regulam fratrum & ſororum eiuſdem Ordinis de Pœnitentia B. Dominici vſque ad mortem. Mulieres verò eodem modo profiteantur coram magiſtro ſupradicto, & Priorissa, vel cui commiſerit. *Profeſſione ſeu modo profitendi.*

CAP. V.

Statuimus autem vt nullus frater, nec ſoror huius fraternitatis & Ordinis, poſt ſupradictam profeſſionem de hoc Ordine egredi valeat, nec eiſdem ad ſæculum reuerti liceat, ſed bene poſſint libere tranſire ad vnam de approbatis Religionibus tria vota ſolemnia profitentibus. *Stato permanentia in ordine.*

CAP. VI.

Horis Canonicis dicendis.

Fratres & ſorores dicant quotidie omnes horas canonicas, niſi infirmitate impediantur, pro matutinis dicant viginti octo Pater noſter, pro Veſperis, & pro qualibet aliarum ſeptem. Ad honorem vero B. MARIÆ ſemper virginis pro qualibet hora ſuperius nominata tot Aue Maria quot pater noſter dicere teneantur. Pro benedictione autem menſæ, dicant vnum Pater noſter. Cum verò ſurgunt à menſa, ſimiliter dicant vnum Pater noſter, vel Pſalmum, Miſerere mei Deus, vel Laudate, qui ſciunt. Omnes etiam qui ſciunt Symbolum Apoſtolorum videlicet Credo in Deum, dicant illud ſemel In principio Matutinarum, & etiam ante Primam, & quando Completorium fuerit terminatum. Qui autem ſciunt, & dicunt horas canonicas quemadmodum faciunt clerici, prædicta Pater noſter, & Aue Maria dicere minime teneantur.

CAP. VII.

Surgendo ad matutinum.

Ad Matutinas Dominicis diebus, & feſtiuis, à feſto omnium Sanctorum, vſque ad feſtum Reſurrectionis Dominicæ omnes ſurgant. In Aduentu autem Domini & Quadrageſima, ſurgant omni nocte. Qui verò occupantur quotidiano opere manuali, horas ſuas dicere poſſunt de mane, vſque ad Veſperas excluſiuè, de ſero verò, Veſperas & completorium ſimul dicant.

CAP. VIII.

Confeſſione & communione.

Omnes quater in anno ad minus, videlicet, in feſto Natiuitatis Domini, Reſurrectionis ipſius, Pentecoſtes & in feſto Aſſumptionis, aut Natiuitatis B. Virginis, peccata ſua confiteantur diligenter, & Euchariſtiæ deuote ſtudeant accipere Sacramentum, niſi forſan ex aliqua cauſa rationabili, alicui ex ipſis eſſet à ſuis confeſſoribus interdictum. Qui autem ex deuotione ſua ſæpius voluerint infra annum communicare, petita à ſuo Prælato licentia & obtenta, deuotionem ſuam cum Dei benedictione poſſunt executioni demandare.

CAP. IX.

Silentio ſeruando.

In Eccleſia dum celebrantur Miſſæ, vel cantatur diuinum officium ſeu actualiter ibi proponitur verbum Dei, omnes ſilentium ſeruare ſtudeant, & orationi, ac diuino officio diligenter intendant, niſi ex aliqua ſpeciali & occurrente neceſſitate, aliquid ſilenter loquantur.

CAP. X.

Reuerentia exhibenda Eccleſiarum Prelatis & Eccleſiis earum.

Fratres & ſorores, Eccleſias quarum Parochiani, & Parochianæ exiſtunt, iuxta Canonicas ſanctiones, & bonos mores & cum omni deuotione ſtudeant viſitare, Eccleſiarum ſuarum Prælatos, videlicet Epiſcopos & inferiores, ſumme reuereantur, ipſorumque iura abſque omni diminutione, & fideliter eis ſoluant, & hoc tam in decimis quam oblationibus alias quomodolibet conſuetis.

CAP. XI.

Ieiunijs.

A Dominica prima Aduentus, vſque ad Natiuitatem Domini quotidie tam fratres quam ſorores ieiunent, & ſimiliter à Dominica in Quinquageſima vſque ad Paſcha Reſurrectionis idem obſeruent, ferias autem ſextas ieiunabunt omni tempore, & ieiunia omnia ab Eccleſia inſtituta. Qui autem voluerint amplius ieiunare ſeu auſteritates alias facere, poterunt habita licentia à ſuo Prælato, vel de conſilio confeſſoris diſcreti.

CAP. XII.

Cibo.

Fratres & ſorores huius fraternitatis vti poſſunt carnibus diebus Dominicis, & tertia, & quinta feria. Ceteris verò diebus abſtineant, niſi ſint infirmi, aut multum debiles, vel minuti, vel niſi præcipuum feſtum fuerit illa die, aut quia eſſent in itinere conſtituti.

CAP. XIII.

Diſcurſu.

Vagos, curioſoſque diſcurſus per ciuitatem non faciant. Sorores verò ſolæ non diſcurrant, maxime iuniores, ad nuptias & choreas ſiue ad diſſoluta & mondana conuiuia, ſiue ad vana ſpectacula nullo modo accedant. De ciuitate verò, vel caſtro vbi habitant non exeant, etiam cauſa peregrinationis, abſque licentia ſpeciali Prælati, vel Magiſtri fraternitatis iam dictæ.

CAP. XIV.

Armis non ferendis.

Inuaſionis ſeu impugnationis arma ſecum fratres non deferant niſi propter defenſionem fidei Chriſtianæ, aut alia rationabili cauſa, & de ſuorum Prælatorum licentia.

CAP. XV.

Infirmis viſitandis, & curandis.

Deputentur per priorem duo ex fratribus, qui cum quempiam ex eiſdem nouerint infirmari, quamcitius potuerint caritatiue ſtudeant viſitare, & ſtatim à princio ad recipiendum pœnitentiam, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta, eumdem efficaciter adhortentur, & ſi neceſſe fuerit, miniſterium corporale prout commode poterunt eidem ſtudeant adhibere. Si verò fuerit pauper, neceſſaria de bonis propriis, vel communibus, prout facultas permiſerit, ſibi miniſtrare procurent. Et idem faciant ſorores circa ſorores ſuas infirmas.

CAP. XVI.

Suff agiis pro defunctis.

Quando continget aliquem ex fratribus ex hac luce migrare, ceteris confratribus in eadem Ciuitate vel Caſtro nuncietur, vt procurent defuncti exequiis perſonaliter intereſſe, à quibus non recedant donec corpus fuerit traditum ſepulturæ. Hoc idem circa ſorores decedentes volumus obſeruari. Præterea infra octo dies poſt ipſius defuncti ſepulturam immediate ſequentes, quilibet frater & ſoror dicat pro anima eius, Sacerdos vnam miſſam, Sciens verò pſalterium, pſalmos quinquaginta, Illiterati verò centum Pater noſter dicant, addendo 10 fine cuiuſlibet Requiem æternam, &c. Et prætor hæc, quilibet infra annum, pro fratrum & ſororum, tam viuorum quam defunctorum ſalute, tres Miſſas faciat celebrari. Qui verò ſciunt pſalterium, illud dicant, & ceteri quingenta Pater noſter dicere teneantur.

CAP. XVII.

Inſtitutione Prioris & Prioriſſæ.

Priore fraternitatis mortuo vel amoto, Magiſter ſiue director fraternitatis cum conſilio antiquorum de fraternitate, inſtituat Priorem. Singulis autem annis infra octauas Paſchæ, vel alio ſupradictus Magiſter habeat conſilium cum antiquioribus de fraternitate, ſuper amotione, vel confirmatione Prioris: & ſic Priorem confirmare, vel amouere poterit, ſecundum quod ipſe cum præfatis iudicauerit expedire, conſimiliter etiam de conſilio dicti Magiſtri & aliorum de fraternitate magis antiquorum, poterit Prior fraternitatis ordinare de ſuperiore, vel Vicario fraternitatis, & etiam poſtmodum confirmare vel amouere, ſecundum quod eiſdem viſum fuerit expedire. Qui Superior, vel Vicarius tantam poteſtatem habeat quantam Prior ſibi concedet: & hæc eadem forma de inſtitutione Prioriſſæ, vel Subprioriſſæ modo ſimili obſeruetur.

CAP. XVIII.

Officio Prioris & Prioriſſæ.

Prioris officium erit cum omni diligentia ſeruare in ſe quæ in regula ſcripta ſunt, & ſolicitam dare operam, vt ab aliis confratribus obſeruentur, ſi quos verò viderit tranſgredientes, aut etiam negligentes, caritatiue corripiat, & emendet, vel ſi magis ſibi videbitur expediens fraternitatis magiſtro, & directori vt corrigat, poterit intimare. Prioriſſæ etiam erit officium ſolicite Eccleſiam viſitare, ceteras etiam ſorores excitare ad obſeruantiam regularem. Diligenter etiam per ſe ipſam, & alias quibus imponet obſeruare, quod in inceſſu, ſtatu, habitu, nihil per aliquam ſororem fiat, quod cuiuſquam merito turbare poſſit aſpectum, præcipue autem attendat, ne ſorores cum quocumque viro cuiuſcumque conditionis exiſtat, familiaritatem contrahant, & maxime iuniores, niſi forſan talis vir ſorori illi attineat infra tertium conſanguinitatis gradum ad longius, cum hoc exiſtens bonæ vitæ & famæ.

CAP. XIX.

Correctione.

Si quis notatus fuerit de aliqua familiaritate ſuſpecta, & ter admonitus per Prælatum, ſe non emendauerit, excludatur ad tempus à Capitulo & conſortio ceterorum confratrum. Quod ſi nec ſic ſe correxerit, tunc de fratrum conſilio diſcretorum, de ipſorum penitus conſortio publicè excludatur, nec admittatur de cetero, niſi confratribus omnibus videatur eſſe correctus. Item ſiquis confratri, vel alteri cuicumque opprobrium dixerit, quod ſonare infamiam videatur, aut ex ira quemquam percuſſerit, vel ad locum prohibitum ire præſumpſerit, ſeu inobedientiam quamcumque commiſerit, aut etiam Prælato mendacium ex induſtria dixiſſe deprehenſus fuerit, abſtinentia panis & aquæ, vel excluſione à Capitulo, aut etiam à conſortio aliorum fratrum, plus vel minus ſecundum conditionem perſonæ, & exigentiam delicti, grauius

&

& leuius corrigatur. Item ſi quis crimen mortale commiſerit, talis de coſilio maioris partis fratrum profeſſorum fraternitatis illius loci, ſecuodum exigentiam culpæ & conditionem perſonæ, grauius, vel leuius puniatur, ſic tamen quod ſit ceteris in exemplum. Quam punitionem ſi facere recuſauerit, de conſilio diſcretorum de iſto ordine expellatur. Circa verò ſororum correctiooem illud idem volumus per omnia obſeruari.

CAP. XX.

Congregatione, Inſtitutione Directoris, ac ſubditione Ordinis fratrum Prædicatorum.

In quolibet autem menſe, ſemel certa die & hora per ſupradictum Magiſtrum, vel Vicarium deputandis, ad Eccleſiam fratrum Prædicatorum conueniant fratres omnes Ordinis fraternitatis, Dei verbum & etiam Miſſam, ſi hora competens fuerit, pariter audituri, & tunc per ipſum Magiſtrum ipſis legatur regula iſta, & exponatur, & tunc de agendis fratres informet, & negligentes corrigat, & emendet, prout ſecundum Deum, & iſtam viuendi formulam viderit expedire. In cuiuſlibet etiam menſis, prima ſexta feria, ſorores ad Eccleſiam Prædicatorum conueniant ſimiliter Dei verbum & Miſſam audituræ communiter, quibus etiam legatur regula iſta & exponatur, de ſuiſque exceſſibus corrigantur per Magiſtrum deputatum eiſdem. Volumus autem, quod in qualibet Ciuitate & Caſtro vbi fuerint fratres huiuſmodi, habeant in Magiſtrum & directorem aliquem idoneum fratrem ſacerdotem de Ordine Prædicatorum, quem poſtulauerint à generali Magiſtro, vel Prouinciali illius prouinciæ, dicti Ordinis Prædicatorum, aut quem ipſi generalis Magiſter, ſiue Prouincialis per ſe vel alium eiſdem concedere, & aſſignare decreuerit. Volentes inſuper, & ſtatuentes, vniuerſos fratres & ſorores huiuſmodi de pœnitentia Sancti Dominici vbicumque exiſtant, directioni, & correctioni ipſius generalis Magiſtri Ordinis antedicti & Prioris prouincialis illius prouinciæ eiuſdem Ordinis, pro eorumdem ampliori conſeruatione & promotione, totaliter ſubiacere, quantum ad illa videlicet quæ eorumdem viuendi modum & formulam concernere dignoſcuntur.

CAP. XXI.

Diſpenſatione.

Prior fraternitatis cum fratribus ſuis, & Prioriſſa cum ſororibus ſuis, Magiſter autem & director eis deputati, cum vtriſque, in abſtinentiis & auſteritatibus aliis, in ſupradictis Capitulis contentis ex cauſa legitima, & rationabili, cum expedire viderint, poterunt diſpenſare.

CAP. XXII.

Obligatione Regulæ.

Demum quemadmodum in conſtitutionibus Ordinis fratrum Prædicatorum continetur, ita volumus & ordinamus, quòd in iſta regula ſeu viuendi formula habeatur, quòd præter diuina & Eccleſiæ præcepta atque ſtatuta in ea contenta, in reliquis huiuſmodi Regulæ conſtitutionibus; ſiue ordinationibus fratres & ſorores ad culpam nullatenus obligentur, ſed ſolum ad pœnam, quæ cum à Prælato vel Magiſtro continget ex quauis tranſgreſſione imponi, per tranſgreſſorem humiliter & prompte ſuſcipiatur, & ſimiliter opere perficiatur, cooperante gratia Domini & Redemptoris noſtri IESV-CHRISTI. Qui cum Patre & Spiritu ſancto viuit & regnat Deus per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, communitionis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. P. A. 3. & 6. Iunij.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſexto Kalend. Iulij, Pontificatus noſtri Anno Primo.

GREGORIVS DVODECIMVS PONT. CCVII.

ANNO DOMINI MCCCCVI.

GRegorius XII. Venetus, Angelus Corarius antea vocatus, Presbyter Cardinalis tituli S. Marci. Creatus Romæ pridie Kalend. Decemb. anno 1406. Coronatus Nonis Decemb. eodem anno, ſedit annos 8. menſes 7. dies 5. creauit Cardinales quatuordecim ſponte abdicauit pro bono pacis, ſchiſmateque tollendo, 4. Nonas Iulij, poſtea creatus eſt Epiſcopus Cardinalis Tuſculanus, & Collegij Decanus. Obiit Recineti anno 1417. Corpus eius in Cathedrali Recinatenſi ſepultum.

Inſtitutio Canonicorum & clericorum ſæcularium in Eccleſia S. Georgij in Alga Venetiarum, Caſtellanenſis diœceſis, I.

Hinc emanauit Congregatio quæ Canonicorum ſæcularium appellatur, & regulam S. Auguſtini profitetur, & eſt varijs decorata priuilegijs vt inf. in Eugen. IV. conſt. 24. Quamquam, ac Pij. V. conſt. 92. Ex incumbenti Præcedit omnibus Regularibus, vt in d. Pij V. conſt. 127. Cum alias vtitur habitu cærulei coloris, vt inf. in Clem. VIII. conſt. 90. Quæ ad.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. *Edita A.D. 1406.*

Exordium.

ILLIS, quæ pro diuini cultus augmento auctoritate Apoſtolica proceſſerunt, vt illibata perſiſtant, libenter cum à nobis petitur, Apoſtolicæ confirmationis adiicimus firmitatem.

Epiſcopus Kiſſamenſis, Eccleſiam S. Georgij in Alga, in collegiatam erexit Canonicoſque & Clericos ſæculares inſtituit, vt in inſtrumento mox referendo; vigore literarum Bon. IX. hic pariter inſertarum.

§. 1. Sane petitio dilectorum filiorum Lodouici Prioris & Capituli ſæcolaris, & Collegiatæ Eccleſiæ S. Georgij in Alga Caſtellanenſis diœceſis, nobis exhibita continebat, quod olim venerab. frater noſter Angelus Epiſcopus Kiſſamenſis auctoritate quarumdam literarum fel. recor. Bonifacij Papæ Noni prædeceſſoris noſtri, eamdem Eccleſiam, quæ tunc Monaſterium Ordinis ſancti Auguſtini erat necnon per Priorem regi conſueuerat, in Collegiatam erexerat, & in ea Priorem & Canonicos ſæculares Capitulum facientes, necnon quoſdam alios etiam Clericos ſæculares in perpetuos Vicarios ſeu beneficiatos, in

eadem Eccleſia inſtituit,& ioipugnatores huiuſmodi erectionis, & aliorum quæ prædictus Epiſcopus in præmiſſis & circa ea ordinauit, excommunicatioois vinculo innodauit, à qua niſi auctoritate prædicta munus abſolutionis nequirent obtinere, etiamſi tales impugnatores Epiſcopali, vel quacumqne alia Eccleſiaſtica, vel ſæculari præfulgerent dignitate, necnon quædam alia circa hæc fecit, ſtatuit,& ordinauit, prout in quodam publico inſtrumento inde confecto, prædicti Epiſcopi ſigillo munito, cuius tenorem de verbo ad verbum præſentibus inſeri fecimus, plenius continetur.

Capitulum ſic inſtitutum ſupplicauit Papæ pro confirmatione contentorum in d. inſtrumento.

§. 2. Quare pro parte ipſorum Prioris & Capituli nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt erectioni & inſtitutioni prædictis & aliis in ipſo inſtrumento contentis, robur Apoſtolicæ confirmationis adiicere, de ſpeciali gratia dignaremur.

Qui ea confirmat reuocata excommunicatione contra impugnatores.

§. 3. Nos itaque huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, erectionem & inſtitutionem prædictas, necnon alia in ipſo inſtrumento contenta,& quæcumque inde ſecuta, ſub infraſcripta modificatione rata habentes & grata, ea auctoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia confirmamus,& præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplentes omnes defectus, ſi qui interuenerint in eiſdem. Nihilominus huiuſmodi clauſulam in eodem inſtrumento contentam, ſiue articulum excommunicationis eiuſdem contra impugnatores ipſos, vt prænuttitur latæ, auctoritate prædicta dumtaxat caſſamus, ac volumus nullius exiſtere firmitatis. Tenor verò prædicti inſtrumenti talis eſt,

Angelus Epiſcopus Kiſlamenſis.

§. 4. Angelus Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus Kiſlamenſis, Sanctiſſ. in Chriſto Patris,& D.N.D. Bonifacij diuina prouidentia PP. Noni ad infraſcripta ſpecialiter delegatus, vniuerſis, & ſingulis præſentes noſtras literas inſpecturis, & quos infraſcriptum tangit negotium, ſeu tangere poterit quomodolibet in futurum, ſalutem in Domino ſempiternam.

Recepit literas Pontificis, pro parte Prioris d. Monaſterij ſibi præſentatas.

§. 5. Cum deceat maxime in Eccleſiaſticis miniſteriis docere, cuius auctoritate quiſque miniſtret, Vniuerſitati veſtræ, necoon & veſtrum ſingulis tenore præſentium intimamus, quod venerabilis & religioſus vir Dominous frater Ludouicus Prior loci Monaſterij, & Eccleſiæ S. Georgij in Alga Ordinis S. Auguſtioi de Venetiis, Caſtellanenſis Diœceſis, die 22. menſis Septembris proxime decurſi, nobis quaſdam literas Apoſtolicas, cum earum vera bulla plumbea ad cordulam canapis, more Romanæ Curiæ, non vitiatas, non concellatas, non abraſas, nec in aliqua ſui parte ſuſpectas, ſed omni prorſus vitio, & ſuſpicione carentes præſentauit (licet alias eius parte nobis præſentare fecerit) petens humiliter, & deuote quatenus ipſas literas executioni mittere dignaremur, quod nobis per ipſas Apoſtolicas literas mandabatur; quarum literarũ tenor per omnia ſequitur & eſt talis.

In quib. ipſe Bonifacius.

§. 6. Bonifacius Epiſc. ſeruus ſeruorum Dei, Venerabili Angelo Epiſcopo Kiſlamenſi in loco de Venetiis Caſtellanenſis diœc. commoranti, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Reformationẽ d. Monaſterij dicto Epiſcopo commiſit.

§. 7. Ad Eccleſiarum, & Monaſteriorum omnium ſtatum ſalubriter dirigendum, iuxta paſtoralis officij debitum intendentes, ad reformationem illorum quæ deformata ſentimus, partes Apoſtolicæ ſolicitudinis adhibemus. Sane petitio pro parte dilecti filij Ludouici Prioris Monaſterij S. Georgij in Alga per Priorem ſoliti gubernari, Ordinis S. Auguſtini Caſtellanenſis diœceſis, nobis nuper exhibita continebat, quod Monaſterium prædictum, in quo ab olim laudabiliter viguit obſeruantia regularis, & eius inſtituta regularia fuerunt per Sedem Apoſtolicam approbata, à longis retroactis temporibus extitit, prout exiſtit huiuſmodi regulari obſeruantia deſtitutum, ac in ſpiritualibus, & diuinis officiis idem peragendis multipliciter deformatum. Quare pro parte dicti Prioris, qui vt aſſerit ad reformationem ipſius Monaſterij feruenter anhelat, oobis fuit humiliter ſupplicatum, vt in præmiſſis de opportuno remedio prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, fraternitati tuæ de qua in his & aliis ſpecialem in Domino fiduciam obtinemus, per Apoſtolica ſcripta committimus, & mandamus, quatenus ad Monaſterium præfatum perſonaliter accedens, & habens præ oculis ſolum Deum ſuper præmiſſis, eorumque circumſtantiis vniuerſis, auctoritate noſtra te diligenter informes, & huiuſmodi informatione per te ſic recepta, ipſum Monaſterium,& quicquid in eo correctionis, ſeu reformationis miniſterio cognoueris indigere, tam in capite, quam in membris eadem auctoritate hac vice corrigas, & reformes, ac ſtatuas, & inſtituas in perpetuum, vel ad certum tempus, augmentando, diminuendo, ſeu mutando præfati Monaſterij ſtatum, ſtatuta, conſtitutiones, & alia etiam pro diuinis officiis huiuſmodi peragendis, rationabilia, & ſalubria in ipſo Monaſterio obſeruanda, ordines, & diſponas, ac omnia alia quæ Epiſcopus Caſtellanenſis exiſtens pro tempore cum dilectis filiis Capitulo Caſtellanenſi circa præfatum Monaſterium facere poſſet, ſeu quomodolibet exercere, facias & exerceas, prout ſecundum Deum pro vtilitate dicti Monaſterij, & perſonarum in illo degentium animarum ſaluti, tibi videbitur expedire. Ac nihilominus per te ſic facienda, ordinanda, diſponenda, inſtituenda, & ſtatuenda, facias auctoritate prædicta inuiolabiliter obſeruari. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtantibus conſtitutionibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus Monaſterij, & Ordinis prædictorum, ac aliis contrariis quibuſcumque, ſeu, ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Datum Romæ apud S. Petrum Idibus Martij, Pontificatus noſtri Anno quintodecimo.

Qui Epiſc. ad d. Eccleſiã, & Monaſterium perſonaliter acceſſit, vbi regularem obſeruantiã penitus deſtitutam inuenit.

§. 8. Nos igitur cupientes omnibus Apoſtolicis ſemper parere mandatis, prædictas Apoſtolicas literas licet alias receperimus, iterũ recepimus reuerenter,& communicato conſilio ſæpeſæpius cum dicto D. Priore, aliiſque quam pluribus venerabilibus viris Eccleſiaſticis, morum grauitate & ſcientia necnon & experientia decoratis, tractatibus,& conſiliis multis præcedentibus, ac ipſius Domini Prioris, apud quem ſolum ad præſens totum ius Capituli, & Conuentus dictorum Monaſterij, & Eccleſiæ pertinere dignoſcitur accedente conſenſu, & deuota precum inſtantia, ſolum Deum præ oculis habentes, pro perpetua reformatione dictorum Monaſterij, & Eccleſiæ, ad dictum Monaſterium perſonaliter acceſſimus, & informatione præhabita, & cum non inuenerimus in dicto Monaſterio, niſi D. Ludouicum Priorem,& fratrem Honoratum de Venetiis, & fratrem Ludouicum de Florentia fratres conuerſos tacite profeſſos, nullumque aliũ religioſum reperterimus in dicto Monaſterio; ſed & ipſum inuenerimus omni bona religione,& obſeruantia regulari deſtitutum, nec ſpem aliquam haberemus reformationis ipſius Monaſterij per religioſos Ordinis in dicto Monaſterio conſueti, cum in tam paruo numero reperiantur, vt propriis Monaſteriis in quibus degunt deſeruire minime valeant, ne etiam in ipſis Monaſteriis vigeret obſeruantia regularis, conſideratiſque difficultatibus, & mature ac diligenter examinatis, cum D. Priore, & aliis Venerabilibus viris, & peritis, difficillimum, & longiſſimum, ac quaſi impoſſibile reputauimus, ad reperiendum fratres ſeu religioſos alterius Ordinis & Religionis per quos dictum Monaſterium poſſet in bona & regulari obſeruantia reformari.

Ideoque maturo præhabito conſilio & conſenſu Prioris eiuſdem Monaſterij, & in eo inſtituit collegiatam Eccleſiam Canonicorum & Clericorum ſæcularium in communi viuentium.

§. 9. Quapropter ſcientes Venerabiles viros D. Martinum Quirinum,& ſocios eius clericos ſæculares, qui ad præſens moram trahunt in ſupradicto Monaſterio, magnarum virtutum & morum eſſe grauitate decoratos ac in eiſdem clericalem honeſtatem adeo enitentem, vt vitæ ipſorum odore ſtatus Eccleſiaſticus mirabiliter venuſtetur, & dictorum exemplo ad diſciplinam Eccleſiaſticam, & mundi contemptum quamplurimum attrahantur. Sicque habilem exemplarem certum & clarum reformationis prædicti Monaſterij modum de perſonis nobis pleniſſime cognitis, necnon & Clero & Populo Ciuitatis huius habentes vias incertas, & perſonas incognitas, ac vt ſupra diximus difficultates quamplurimas declinanantes, de conſilio plurium venerabilium, & approbatorum virorum, ac etiam de conſenſu antedicti D. Prioris,

auctoritate

auctoritate Apoſtolica tenore præſentium prædicti Monaſterij, Capituli & Eccleſiæ ſtatum antiquatum præſentialiter mutamus; transferentes in nouum ſtatum Collegiatæ Eccleſiæ ſæcularis, Canonicorum ſæcularium Clericorum ſimul conuiuentium, conueſcentium, commorantium, & Deum collaudantium, officiis nocturnis pariter & diuturnis, ac ab hoc venerabiles viros videlicet DD. Antonium Corario, Gabrielem Condolmeterio, Stephanum Mauraceno, Franciſcum Barbo de Venetiis, Matthæum de Strada de Papia, Romanum de Roduillo de Mediolano, Lucamque Philippi de Eſte Sacerdotes, & Dominos Marinum Quirino, Michaelem Condulmerio, Laurentium Iuſtiniano de Venetiis, Ioannem de Pizinardis, Simonē de Perſicis de Cremona, Hieronymum de Muſſis de Papia Diaconos, ac etiam DC. Auguſtinum de Gaſtaldia de Papia, Angelum Serdonati de Culcitis, Marcum Condulmetrio, Dominicum Mauraceno de Venetiis Subdiaconos, coram nobis euocatos, & flexis genibus conſtitutos, eadem auctoritate recepimus in Canonicos & fratres dictæ Eccleſiæ ſeu loci S. Georgij in Alga, & ipſos omnes & ſingulos inſtituimus, & præſentialiter inueſtimus cum omni plenitudine Iuris canonici per annulum noſtrum.

Et his transfert omnia iura dictæ Eccleſiæ.

§. 10. Statuentes ipſos Canonicos, & ipſorum ſucceſſores, per eoſdem canonice recipiendos, & inſtituendos de cetero cōſtituere Collegium, & Capitulum dictæ Eccleſiæ ſiue loci, in quod Collegium omnia iura ſpiritualia, & temporalia, necnon, & curam animarum Prioratum, ac quamcumque aliam præſidentiam, & dignitatem tam in ſpiritualibus quam in temporalibus, circa res & perſonas ſpectantes Monaſterio, Eccleſiæ, Capitulo & Conuentui prælibatis, præſentialiter transferimus pleno iure.

Poſſeſſionemque eiuſdem illis corporalem concedit.

§. 11. Inducentes omnes & ſingulos Canonicos ſæculares ſupradictos in corporalem poſſeſſionem, vel quaſi dictorum Canonicatuum ſæcularium, per pannum, maioris altaris dictæ Eccleſiæ S. Georgij, ſtallo in Choro, & loco in Capitulo ſibi aſſignatis, ipſorum proprijs nominibus, & omnium aliorum præſentialiter abſentium, reſeruato tamen ſemper præfato venerabili viro D. Ludouico Priori dumtaxat titulo ipſius Prioratus, ita vt de cura ſeu regimine dictorum Canonicorum, & aliorum Clericorum conuerſorum oblatorum, & aliorum cuiuſcumque conditionis laicorum in dicto loco morantium, ſe nullatenus valeat impedire, ac etiam pro honeſto victu reſeruata ſibi tertia parte omnium redditūū, fructuum, & prouentuum dictæ Eccleſiæ, ſiue loci, defalcatis, & deductis expenſis faciendis pro recolligendis & conducendis fructibus Venetias, & omnibus aliis expenſis, quæ faciendæ erunt extra corpus dictæ Eccleſiæ, ſiue loci. Expenſas autem circa locum ſiue Eccleſiam opportunas fieri volumus ſumptibus dictorum Canonicorum, qui præſentialiter ſunt, ſiue pro tempore erunt, nulla detractione, ſeu defalcatione facienda de dicta tertia parte dicti D. Prioris, cui ipſa tertia pars integre aſſignetur pro menſa victus, veſtitu, & aliis neceſſariis & opportunis, & pro libito diſpenſanda. Et ne alicui, quod abſit, dicta diuiſio ſit ſuſpecta, volumus quod per ſupradictum D. Ludouicum Priorem & Vicarium ſæcularem, ſeu Rectorem cum Capitulo, cōſtituantur vnus vel duo ſyndici de præfato Capitulo, qui exigant, & recipiant omnes fructus, reddiens & prouentus dicti loci, & partes faciant, & diuidant, denique tertiam partem D. Ludouico Priori, & medietatem regalium, & alias duas deſignent Vicario, ſeu Rectori, & Capitulo diſpenſandas prout ipſius Collegij requiret neceſſitas. Volentes quod quicquid circa poſſeſſiones ipſius loci extra corpus dictæ Eccleſiæ, ſiue loci fuerit tractandum, modificandum, & innouandum, abſque ipſius D. Ludouici Prioris conſenſu fieri nequeat.

Prioratūque ſuo tempore, quoquo modo vacantem, in dictos Canonicos transfert.

§. 12. Cum autem dictus D. Ludouicus Prior ſuo aſſenſu ad aliud beneficium fuerit translatus, ſiue religionem mutauerit, vel vita functus fuerit, ac etiam ſi ipſum Prioratum vacare contigerit per ſpontaneam renunciationem dicti D. Ludouici Prioris, vel alio quouis modo, ex nunc, prout ex tunc, Prioratum regularem annullamus, & infringimus, & auctoritate prædicta ſtatuimus, nullū Priorem fore, & in Prioratus Canonicorum ſæcularium clericorum dignitatem transferimus & innouamus.

§. 13. Statuentes vt dicti Canonici vocem habentes in Capitulo præfato, vnum de ipſorum Collegio Sacerdotem virum probatæ prudētiæ, & oculari regiminis, quoūſque D. Ludouicus Prior in dignitate permanſerit Prioratus, ſibi Vicarium, deinceps verò Priorem ſæcularem, ſiue Rectorem, annis ſingulis eligant, vel confirment, cuius Prioris ſæcularis electioni vim tribuimus & confirmamus.

Electionis Rectoris generalis formam præſcribit.

§. 14. Statuentes vt quilibet Vicarius, & Prior ſæcularis ſiue Rector electus per maiorem partem dicti Capituli, ſine alia ſolemnitate dictus Canonicos ſæculares ſecundum Deum ſtatim regere & gubernare incipiat, & per annum continuum curam gerat, in ſpiritualibus & temporalibus, & tam de rebus quam de perſonis cum omni poteſtate & auctoritate ordinaria quam habent Priores perpetui in locis regularibus ſiue ſæcularibus.

Eiuſq; officiū anno explerī præcipit.

§. 15. Completo vero anno talis Vicarius & Prior ſæcularis ſiue Rector, ipſo iure ſit ſolutus officio, & alius per Capitulum eligatur modo ſupradicto, niſi præteritus denuo confirmetur.

Et ſemel confirmari poſſe indulget.

§. 16. Inſtitutionem autem, & deſtitutionem Canonicorum huiuſmodi ad ipſum Vicarium, & Priorem ſæcularem, ſiue Rectorem, & Capitulum volumus pertinere.

Inſtitutionēque & deſtitutionem Canonicorū ad eum ſpectare decernit.

§. 17. Verum nullus in canonicum aſſumi valeat, niſi ad decimum octauum ætatis ſuæ peruenerit annum continuum in eorum probatus fuerit congregatione, & maiori parte Capituli electus.

Qualitatem Canonicorū eligendorum deſignat.

§. 18. Præbendas ſi quidem nolumus eſſe diſtinctas, ſed volumus & diſtricte præcipiendo mandamus, omnes redditus & prouentus eſſe communes, & per Vicarios, Priores ſeu Rectores ſæculares huiuſmodi, qui per tempora erunt, taliter ordinentur, quod omnibus detur quod vnicuique opus eſſe iudicabitur.

Præbēdas communes eſſe declarat.

§. 19. In vno autem dormiant dormitorio, ac in vno comedant Refectorio, & ſic continue ſint præſentes & reſidentes, niſi fuerint licita & honeſta cauſa abſentati, & cum licentia Vicarij, Rectoris, ſiue Prioris ſæcularis prædicti.

Dormitoriū & refectoriū omnibus communes eſſe iubet.

§. 20. Abſentes verò extra locum, ſine licentia Vicarij, ſeu Prioris vel Rectoris ſæcularis, niſi pœnituerint infra menſem ſatisfactione condigna, ad Vicarij, Prioris, ſeu Rectoris & Capituli prædictorum arbitrium priuari valeant Canonicatu & licentiari.

Degentes extra clauſtra Canonicatu priuari & dimitti poſſe decernit.

§. 21. Veſtes quoque eorum, ſecundum quod ius diſponit deferant, nec nimia longitudine, aut breuitate notentur, vt merito dici valeant temporalium cōtemptores.

Veſtium moderationē inducit.

§. 22. Numerum autem Canonicorum taxatum, ſeu certificatum eſſe nolumus.

Vide Clem. 2. cit. in rub.

Numerū incertū dimittit.

§. 23. Si quis verò Canonicorum, quod abſit, propria bona habere voluerit, niſi poſt trinam admonitionem ſe correxerit, & ea libenter voluerit, vt decens eſt, eſſe communia ad arbitrium Vicarij, Prioris, ſeu Rectoris, & Capituli prædictorum, Canonicatu priuari valeat, & extra locum licentiari.

Attēde Pauli v. conſt. 7.

Proprietatem damnat.

§. 24. Porro officium diuinum ſecundum ritum Romanæ Curiæ horis congruis collegialiter perſoluatur.

Hoc declaratum à S. x. v. in eius conſ. 63.

Diuina officia collegialiter dici mādat.

§. 25. Ne verò cultus diuinus impediatur, pro miniſterio menſarum, & aliorum operum manualium, volumus & auctoritate prædicta poteſtatem tradimus prædicto Vicario, Priori, ſiue Rectori ſæculari prædicto, vt ipſe cum Capitulo ſuo poſſit recipere laicos Deo dicatos, ſiue conuerſos, & oblatos, nullatenus vxoratos volentes viuere in communi ſine proprio, quos gaudere volumus priuilegiis conuerſorum, dummodo in decimo octauo ſint anno conſtituti, qui recepti honeſte, & decenter induantur. Conuerſi autem tacite profeſſi exiſtentes in loco ſupradicto, videlicet frater Honoratus, & frater Ludouicus ſi ſecundum Deum viuere volunt, de bonis ipſius loci, & Eccleſiæ nutriantur, viuantque vna cum D. Ludouico Priore ſecundum regulam ſuæ profeſſionis, in quantum eis erit poſſibile, & humana fragilitas viuere ſinet. Qui quidem Prior deinceps in prædicto Monaſterio ad ſuæ profeſſionem regulæ quemquam aſſumere non valeat.

Alios volentes viuere in communi recipi poſſe decernit.

Inobedientes coerceri iubet.

§. 26. Si verò inter prædictos Canonicos, aut conuerſos, ſiue laicos Deo dicatos, aut oblatos, fuerit aliquis

perditionis, ſeu iniquitatis filios, & commonitus, quod abſit, ſe emendare noluerit, ad arbitrium Vicarij, Prioris, ſeu Rectoris, & Capituli prædictorum, canonicatu priuari poſſit, & de loco expelli.

Alia ſtatuta d. Monaſterij reuocat.

§. 27. Conſtitutiones autem alias, ſiue ſtatuta, vltra prædicta in quantum ſpectant, & ſpectare poſſint ad prædictam Eccleſiam, ſiue locum, auctoritate prædicta, reuocamus, annullamus, infringimus, & irritamus, & pro irritatis, reuocatis, & annullatis haberi volumus & mandamus.

Priori & Capitulo auctoritatem conſtitutiones non obligantes ad reatum peccati mortalis edēdi tribuit.

§. 28. Prædictis verò Vicario, Priori ſæculari, ſiue Rectori, cum ſuo Capitulo plenam dantes auctoritatem, vt poſſint nouas ſibi conſtitutiones, ſeu ſtatuta condere, corrigere, addere, vel minuere prout eis ſecundum Deum videbitur quotieſcumque voluerit, & quæcumque alia ordinandi, quæ ipſis vtilia viſa fuerint, & opportuna, ad augmentum diuini cultus, & clericalis honeſtatis, & pro obſeruatione huiuſmodi reformationis, inſtitutionum, & ſtatutorum. Quæ omnia & ſingula approbamus, & volumus eſſe perpetua. Addentes, vt non obligent ad culpam aliquam mortalem, aut venialem, ſed tantummodo per Vicarium, Priorem, ſeu Rectorem ſæcularem prædictum, delinquentibus pœnitentia imponatur.

decretum irritans cõtrarium.

§. 29. Et ſi quid in contrarium à quoquam fuerit attentatum quauis auctoritate, ex nunc prout ex tunc ſtatuimus, & dicta auctoritate Apoſtolica decernimus ipſo facto irritum, & inane.

Impugnatores excõmunicat. Tu recordare hanc excommunicationem ſublatã eſſe ab iſto Pontif. vt ſup. in princ. huius bulla.

§. 30. Impugnatores autem huiuſmodi excommunicationis vinculo innodantes, à quo niſi eadem auctoritate Apoſtolica munus abſolutionis nequeãt obtinere; etiamſi tales impugnatores Epiſcopali, vel quacumque alia Eccleſiaſtica, vel ſæculari præfulgeant dignitate; reſeruata nobis, vſque ad annum à data præſentium computandum, addendi, minuendi, corrigendi, mutandi, reformandi, in omnibus, & ſingulis præmiſſorum, prout nobis videbitur ſecundum Deum, nihilominus poteſtate. In quorum omnium teſtimonium, præſentes fieri iuſſimus, noſtrique Pontificalis ſigilli munimine roborari. Datum, & actum Venetiarum in loco ſupradicti S. Georgij in Alga Caſtellanenſis diœceſis, Anno Natiuitatis Domini 1404. Indictione duodecima, die Iouis trigeſimo menſis Octobris; Præſentibus Vener. viro Domino Presbytero Ioanne de Puteo Archidiacono, & Diacono Eccleſiæ Nigropontenſis, D. Petro Mauraceno filio q D. Marini Canonico Eccleſiæ Tauriſinæ, nobis verò D. Alberto Dente q. D. Andreæ de Parochia S. Iuliani. D. Bartholomæo Faba filio q. D. Donati de Parochia S. Vitalis, & aliis teſtibus ad præmiſſa vocatis ſpecialiter, & rogatis, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Innocentij diuina prouidentia electi Papæ Septimi, Anno primo.

Rogatus publici Notarij de prædicto inſtrumento.

§. 31. Ego Luchinus Bono filius q. D. Marci Ciuis & habitator Venetiarum Apoſtolica, & Imperiali auctoritate notarius publicus, prædictarum literarum Apoſtolicarum præſentationi, & ipſarum executioni, ſeu ipſius D. Executoris & Commiſſarij Apoſtolici diſpoſitioni, modificationi, mutationi Prioratus prædicti, & nouæ reformationi ipſius loci S. Georgij in Alga, & omnibus aliis & ſingulis ſupradictis, vna cum ſupradictis teſtibus præſens fui, & ſic fieri vidi, & audiui, eaque rogatus de mandato prælibati D. Commiſſarij, & executoris Apoſtolici, ſcripſi, & in hanc publicam formam redegi, ſignoque meo, & nomine ſolitis, me ſubſcripſi, in fidem & teſtimonium præmiſſorum omnium, & ſingulorum. Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis, &c.

D. P. A. 1. die 27. Iun.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, quinto Kalendas Iulij, Pontificatus noſtri anno primo.

II. Inſtitutio Congregationis Canonicorum Regularium S. Saluatoris, Ordinis S. Auguſtini, cum habitus præfinitione, & priuilegiorum elargitione.

Hos Canonicos, verè canonicos regulares eſſe, declarauit Cal. iij. inf. in ſua conſt. 2. Sacra. & Iul. y. in ſua conſt. 30. Inter ceteros. Eorumque Congregationi multas conceſſit gratias idem Iul. ibidem. Prout circa eius regimen, nonnulla ſtatuerunt Pius v. Greg. xiij. & Six. v. in d. Six. conſt. 98. Ex variatione.

Edita A. D. 1407. Exordium.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

EXcitat noſtræ mentis arcanum, ſpecialis & affectuoſa dilectio qua domum Prioratus S. Saluatoris de Silualacus ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentem Ordinis S. Auguſtini, Senenſis Diœceſis, ſumus hactenus proſecuti, & paterno proſequi ſtudio non ceſſamus, vt circa ſtatum eius attentæ conſiderationis intuitum dirigentes, opem impendentes & opera, vt illa ad Dei laudem, & gloriam non ſolum in ſuis bonis, & iuribus conſeruetur, ſed etiam proſperis iugiter gratuletur euentibus, & votiuis fauente Domino in ſpiritualibus, & temporalibus ſucceſſibus augeatur.

Hic Pont. erigit in Prioratum Conuentualem, domum Prioratus S. Saluatoris de Siluulacus Fratrum Eremitarum S. Auguſtini.

§. 1. Hinc eſt quod nos motu proprio non ad dilectorum filiorum fratrum dictæ domus quæ hactenus Ordinis fratrum Eremitarum dicti S. Auguſtini extitit, vel alicuius alterius, pro ipſis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, ex certa ſcientia eamdem domum in Prioratum Conuentualem auctoritate Apoſtolica erigimus, per Priorem ſub conditione & modo infra ſcriptis perpetuo gubernandam.

In quo Canonici regulares degere, & Fratres S. Saluatoris nuncupari conſtituit, habitũ geſtare debent præmonſtrat.

§. 2. Volentes & eadem auctoritate ſtatuentes, quod ipſi fratres actu in eadem domo reſidentes, eorumque ſucceſſores qui erunt pro tempore, Canonici regulares, & ſecundum regularia inſtituta huiuſmodi Canonicorum regularium deinceps viuere, & fratres S. Saluatoris nuncupari debeant, & quorum quilibet ſub ſcapulari rochetum ſuperius autem cappam griſei coloris lanę mordentis ad inſtar capparum Conuerſorum Carthuſienſium Ordinis geſtabit, qua quidem cappa ipſi fratres vtantur, cum eos exire contigerit ſepta Prioratus, ſeu domus huiuſmodi ad populum ſiue turbam.

De hoc habitu vide Iul. 3. cit. in rub. A ſuperioritate Prioris generalis Eremitarum S. Auguſtini, & Epiſcopi aliorũq. omnium eximit.

§. 3. Necnon Prioratum ſiue domum huiuſmodi cum eiſdem fratribus, & conuerſis, & perſonis in ea degentibus præſentibus & poſteris, cum omnibus membris, necnon bonis mobilibus, & immobilibus ipſius domus ſiue Prioratus, ad domum ſiue Prioratum huiuſmodi, tam ratione domus ſiue Prioratus, quam perſonarum huiuſmodi quomodolibet pertinentibus, & deuolutis, & deuoluendis pro tempore ab omni ſuperioritate, dominio & poteſtate Prioris generalis dicti Ordinis Fratrum Eremitarum, necnon Epiſcopi exiſtentis pro tempore, ac dilectorum filiorum Capituli Senenſis, ac quorumlibet aliorum Superiorum, ſæcularium, & regularium auctoritate prędicta prorſus eximimus, & totaliter liberamus. Ita quod Prior generalis Epiſcopus Capitulum, & alij Superiores prædicti nullam poſſint in eos viſitationem, correctionem, vel aliam iuriſdictionem exercere, ſed nobis, & Apoſtolicæ Sedi immediate ſint ſubiecti.

Canonicos prædictos, eorum Priorem in dicto Monaſterio eligere poſſe declarat.

§. 4. Et inſuper præſentibus adiicimus, quod ipſi Canonici, ſeu fratres qui regularem vitam eorumdem Canonicorum regularium, pro tempore profeſſi fuerint, & ſub eadem obſeruantia regulari dictorum Canonicorum regularium, pro tempore in domo huiuſmodi reſidebunt poſſint quoties opportunum fuerit, tamen iuxta eadem regularia inſtituta Canonicorum regularium, idoneum fratrem, etiam eiuſdem Ordinis profeſſorem, in Priorem eorum, & eiuſdem domus eligere.

Qui tamen Epiſc. ſe præſentare debeat, & ex tunc à Sede Apoſt. pro confirmato habeatur.

§. 5. Qui tamen poſtquam electioni de ſe factæ præſtiterit conſenſum, Diœceſano loci vel eius Vicario in ſpiritualibus generali qui erit pro tempore per Electores huiuſmodi dumtaxat debeat reuerenter, & humiliter pręſentari. Quique poſtquam taliter præſentatus extiterit cenſeatur eo ipſo à ſede præfata confirmatus, & ex tunc dictum Prioratum in eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus libere, & licite valeat gubernare.

Eiuſque officiũ anni curſu expleatur. Et eo quoque modo vacãte per antiquiorem Fratrum ſacerdote exerceantur.

§. 6. Qui quidem Prior ſemper vno anno completo intelligatur abſolutus, niſi tunc per maiorem partem eorumdem fratrũ, domus prædictæ in electione dicti Prioris vocem habentium determinatum fuerit, ipſum Priorem in dicto debere Prioratus officio domus eiuſdem vlterius remanere. Quodque dicta domo Prioris ſolatio

deſtituta

deſtituta per mortem Prioris eiuſdem, vel aliquo alio caſu eadem vacatione contingente, quod durante vacatione huiuſmodi, prædictum officium per antiquiorem fratrem dictæ domus in ſacerdotio conſtitutum exerceatur, quouſque noua electio alterius Prioris iuxta præfatum modum fiat, & ad effectum debitum perducatur.

Tu ad hoc vide bull. 141. Pij V. Inter cæteros, vbi triennio officium Prioris generalis, & alia expleri decernit.

§. 7. Volentes etiam, & auctoritate præfata concedentes eiſdem Priori, & fratribus, ſiue Canonicis, conuerſis, & perſonis quos pro tempore in domo huiuſmodi reſidere contigerit, vt præfertur, quod ipſi potiri, & gaudere poſſint, & debeant libere & abſolute omnibus priuilegiis, indulgentiis, gratiis, exemptionibus, & libertatibus eis hactenus, ac Ordini fratrum Eremitarum, & Canonicis regularibus huiuſmodi, ac Monaſteriis, & locis eorum, tam per Sedem præfatam, quam per alios quoſcumque conceſſis, & quibus ipſi fratres Ordinis Eremitarum, ac ceteri Canonici regulares, ac eorum domus Monaſteria, & loca quomodolibet potiuntur, & gaudent.

Canonicis prædictis indulta FF. Eremitarum S. Aug. & Canonicoꝝ reg. concedit.

§. 8. Et inſuper volumus & ordinamus quod Ven. frater noſter Antonius Epiſcopus Bononienſis Camerarius, ac dilecti filij Gabriel electus Senenſis Theſaurarius noſter, necnon Ioannes Electus Raguſin. eiſdem Priori & fratribus ſiue Canonicis conuerſis & perſonis, de conuenientibus conſtitutionibus, & norma viuendi pro conſeruatione Prioris & fratrum, ſiue Canonicorum, conuerſorum & perſonarum prædictorum prouideant, & omnia alia & ſingula faciant, ordinent & diſponant in præmiſſis & circa ea, prout eis viſum fuerit expedire.

Conſtitutiones eorum à quibuſdam Prælatis hic enunciatis præſtari mãdat.

§. 9. Decernentes ex nunc irritos & inanes omnes proceſſus, ac excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias ſiquos forſan circa hæc quacumque auctoritate contigerit promulgari, & etiam ex nunc ratum & firmum motu ſimili habemus, quicquid per eoſdem Camerarium, Theſaurarium & Electum Raguſinum in præmiſſis & circa ea diſpoſitum fuerit ſeu quomodolibet ordinatum. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Decretum irritans.

Dat. Lucæ Nonis Aprilis, Pontificatus noſtri Anno II.

Dat. P. A. 2. 5. April.

III. Approbatio regularis vitæ Fratrum Eremitarum S. Hieronymi de Feſulis cum facultate venientes ad eam recipiendi, ex Indulto Innocent. VII.

Horum fratrum Congregatio ſtabilita fuit, ſub denominatione S. Hieronymi de feſulis, & ſub regula S. Auguſtini ab Eug. IV. qui munus & electionem Prælatorum d. Congregationis præfiniuit, vt infr. in illius conſt. 21. Super.

Edita A. D. 1415.

GREGORIVS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

SAcrum nonnullorum fratrum Eremitarum, fratrum S. Hieronymi nuncupatorum, loci eiuſdem ſcilicet Feſulan. Ordinem, quem euidens ex eo vtilitas Deo viuere volentium proueniens, perhibet approbatum, ampliari patimur, & vt ad bonam ampliationem perueniat, cum à nobis petitur, fauorem Apoſtolicæ Sedis, & gratiam impartimur.

Carolus Comes Montis granelli vitã Eremiticam ducere volens ſupplicauit Innoc. 7. pro licentia profitendi aliquã vitam regularem, vna cum eius ſociis.

§. 1. Dudum ſiquidem fel. rec. Innocentio Papæ VII. prædeceſſori noſtro pro parte dilectorum filiorum Caroli quondam Antonij Comitis Montiſgranelli nati, Preſbyteri Sarcenatenſis diœceſis, & nonnullorum eius ſociorum expoſito, quod ipſi de vita Eremitica, quam zelo piæ vitæ mundanis abiectis illecebris amplexatam aliquãdiu duxerant, ad frugem vitæ melioris adſpirantes, in homilitatis ſpiritu, & paupertate, deſiderauerant ſub aliqua regulari obſeruantia virtutum Domino famulari, ac propterea ſupplicato vt eos qui numero duodecim, vel circa fuerint in huiuſmodi laudabili propoſito conſonere de benignitate Apoſtolica dignaretur.

Qui Innoc. VII. regulariter viuere conceſſit iuxta conſtitutiones S. Hieronymi.

§. 2. Idem prædeceſſor cupiens huiuſmodi eorum pium propoſitum ad laudem diuini nominis adimpleri, Carolo & ſociis antedictis, vt ipſi, in aliquo loco ais fidelium largitione dato vel dando vitam huiuſmodi ſub regula ſecundum conſtitutiones S. Hieronymi ducere, & regularem profeſſionem iuxta regulam, & conſtitutiones huiuſmodi, emitere libere, & licitè valerent, auctoritate Apoſtolica conceſſit.

§. 3. Ipſoque prædeceſſore, ſicut Domino placuit ſuper huiuſmodi conceſſionis gratia literis non confectis ſublato de medio. Nos diuina fauente clementia ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumpti, ne ipſi Carolus & ſocij huiuſmodi conceſſionis fruſtrarentur effectu, voluimus, & Apoſtolica auctoritate decreuimus, quod conceſſio ipſa perinde à die datæ ipſius conceſſionis valeret, & plenam obtineret roboris firmitatem, ac ſi ſuper ea, eiuſdem prædeceſſoris literæ ſup ipſius diei data confectæ fuiſſent, quodque noſtræ literæ ad probandum plenè conceſſionem huiuſmodi, vbique ſufficerent, nec ad id alterius probationis adminiculum requireretur.

Sed quia ipſius Innoc. literæ conceſſionis non fuerunt expeditæ, hic Pont. eas gdedit. & iterato conceſſit die 19. Decembr. ſui Pont. A. 1. & die 8. Octobr. A 8. ſed has bullas prætery illa etſi plenioris contentione.

§. 4. Et nihilominus, quod quidam locus eis poſt cõceſſionem huiuſmodi in Ciuitate Feſulana ad hoc congruus, & honeſtus, in quo idem Carolus & fratres etiam vltra numerum prædictum ſecundum regulam, & inſtituta præfata, regularem profeſſionem per huiuſmodi fratres Eremitas emitti conſuetam emiſerunt primo, & ſucceſſiue eis plura alia loca poſſeſſiones & bona dicta largitione donata fuerunt, nos dicta loca poſſeſſiones & bona vbicumque conſiſterent, quæ tunc eiſdem Carolo & ſociis largitione præfata donata fuerant, habentes pro ſufficienter expreſſis, ac donationes & profeſſionem prædictas, & etiam illorum vltra præfatum numerum profeſſorum ratas & gratas habentes; auctoritate Apoſtolica confirmamus; ſupplentes omnes defectus ſi quis forſan interueniſſet quomodolibet in eiſdem, prout in noſtris inde confectis literis plenius continetur.

Quinimo eidem literas & pro aliis ſociis & locis, conceſſit, vt in eiſdem bullis.

§. 5. Quare idem Carolus & fratres, qui in humilitatis ſpiritu quantum eis permittit humana fragilitas ambulantes, diuina manſuetudine ſuffragante quamplurimos eligentes ſecum pompis mundanis abiectis, circa diuina obſequia, finire labiles dies ſuos, dietim inueniũt, nobis humiliter ſupplicarunt, quatenus eis & ſucceſſoribus eorum, duo alia loca vltra obtenta, ac quoſcumque ad eos venire, & ipſorum habitum aſſumere, profeſſionemque ſecundum inſtituta præfata in eiſdem locis emittere volentes recipiendi, eaque cum cœmeteriis pro ſe ipſis dumtaxat habere libere, & licite poſſint, licentiam concedere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Carolus & ſocij prædicti, deinde huic Pont. ſupplicarunt pro licentia recipiendi alia loca. & quoſcumque, ad eos venientes.

§. 6. Nos qui cultum diuinum noſtris cupimus temporibus adaugeri, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, duo alia loca vltra ea quæ in præſentiarum habent, cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis, eiſdem Carolo, & fratribus alias Canonice concedantur, vel eos illa alias iuſto titulo contingerit adipiſci. Necnon quoſcumque ad ipſos venire, pompis mundanis abiectis diuina gratia ſuadente habitum aſſumere, & profeſſionem per fratres prædictos emitti conſuetam, emittere volentes, recipiendi, & admittendi in eiſdem ſolummodo locis, ac cœmeteria in locis ipſis pro eis dumtaxat habendi, iuribus parochialium & aliarum quarumcumque Eccleſiarum in omnibus aliis ſemper ſaluis eiſdem, Carolo & fratribus, ac ſucceſſoribus eorum in Feſulano, & aliis locis prædictis, auctoritate Apoſt. tenore præſentium facultatem & licentiam elargimur.

Hic ideo Pont. petita concedit. Tu circa receptionem venientiũ ad religionẽ obſerua conſtit. 75. Sixt. V. Cum de, & ibi notanda.

§. 7. Non obſtante tam fel. record. Bonifacij PP. viij prædeceſſoris noſtri prohibente, ne fratres Ordinum Mendicantium loca de nouo recipere, aut recepta mutare præſumant, abſque dictæ Sedis licentia ſpeciali faciente plenam & expreſſam de prohibitione huiuſmodi mentionem, quam aliis conſtitutionibus Apoſtolicis contrariis quibuſcumque. Nulli &c.

Contrarijs derogat.

Dat. in Caſtro Montiflorum Ariminen. diœceſis, viij. Idus Iulij, Pontificatus noſtri Anno nono.

Dat. P. A. 9 6. Iuly.

ALEXANDER QVINTVS PONT. CCVIII.
ANNO DOMINI MCDIX.

ALexander V. Bononienſis, Frater Petrus Philargi anteà vocatus, Presbyter Cardinalis Baſilicæ SS. Duodecim Apoſtolorum, creatus Piſis anno 1409. Coronatus die 9. Iulij, eodem anno, ſedit menſes 10. dies 8. nullos Cardinales creauit. Obijt Bononiæ 5. Nonas Maij 1410. & ſepultus in Eccleſia Fratrum Minorum. Vacauit ſedes dies 14.

IOANNES XXII. DICTVS XXIII. PONT. CCIX.
ANNO DOMINI MCDX.

IOannes XXII. dictus XXIII. Neapolitanus, Balthaſſar Coſta anteà dictus, Diaconus Cardinalis S. Euſtachij, creatus Bononiæ 16. Kalendas coronatus octauo Kal. Iunij 1410. Vixit annos quinque, dies quindecim. Creauit Cardinales 16. abdicauit pridie Kal. Iunij anno 1415. poſteà à Martino V. creatus Epiſcopus Cardinalis Tuſculanus, & ſacri Collegij Decanus, 9. Kal. Iulij 1419. Obiit Florentiæ 11. Kal. Ianuar. eodem anno, & in Baptiſterio S. Ioannis ſepultus.

Indictio generalis Concilij Conſtantienſis primi, pro die 1. menſis Nouembris anni 1414. I.

IOANNES EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1413.*

AD pacem & exaltationem Eccleſiæ, & tranquillitatem Chriſtiani populi, prompto corde, & efficaci deſiderio intendentes, ea libenter ordinamus, & quærimus, per quæ huiuſmodi pax, & exaltatio tranquillitatis merito valeat promereri. *Exordium.*

§. 1. Dudum ſiquidem fel. record. Alexander PP. V. anteceſſor noſter, in ſacro Generali Piſano Concilio tunc præſidens, ex quibuſdam magnis & arduis cauſis eũdem mouentibus, ipſo approbante Conſilio inter cetera decreuit, iterum generale Conſilium ex tunc ad terminum per ſe, vel ſucceſſorem ſuum, in loco de quo ſibi, vel eidem ſucceſſori videretur fore ſolemniter conuocandum. Idemque prædeceſſor ea, quæ circa reformationem Eccleſiæ expedienda reſtabant, pro tunc ſuſpendit, ipſumque Conſilium vſque ad tempus triennij præfatum continuandum ſtatuit, & prorogauit.

Alex. V. in Conc. Piſano decreuit iterum generale Cõcilium fore cogendum infra triennium.

§. 2. Poſtmodum verò ipſo Alexandro prædeceſſore noſtro, ſicut Dei placuit, vita functo, nobiſque diuina fauente clementia ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumptis, dum tempus eiuſdem triennij iam aduenerat, & nos per veſtigia eiuſdem prædeceſſoris incedere, & ordinationem præfatam ab eo in Concilio, vt præfertur, factam puro corde, & recta voluntate adimplere properaremus, quibuſdam rationibus tunc expreſſis, animum noſtrum mouentibus Concilium huiuſmodi in Romana Vrbe (quæ paulo ante de manibus hoſtium recuperata, præſentiam noſtram pro ipſius conſeruatione plurimum flagitabat) debito tempore conuocauimus.

Eo autem interim mortuo, hic Pont. Cõc. Romæ conuocauit.

§. 3. Verum quia veniente poſteà tempore conſtituto Prælati, & ceteri qui huiuſmodi Concilio intereſſe debebant, nequaquam in tanto numero conuenerunt, quantum rerum agendarum pondus & magnitudo requirere videbatur, nos poſt alias prorogationes per nos factas, tandem Concilium ipſum ad menſem Nouembris nunc præſentem, ſolemniter prorogauimus, ac celebrandum ſtatuimus. Locum autem reliquimus infra certum tempus declarandum, vt interim ſuper eo maturius conſuleremus.

Sed quia ſufficiens numerus Prælatorum non aduenit, aliud Concil. ergo ſtatuit in loco per eum declarando.

§. 4. Poſt hæc verò infra dictum tempus nondum elapſum, per literas chariſſimi in Chriſto filij noſtri Sigiſmundi electi in Regem Romanorum, & Hungariæ Regis Illuſtris, inſtantiſſime requiſiti, vt non properaremus in declaratione huiuſmodi loci pro Concilio faciendo, ſed tam in declaratione loci prædicti, quam etiam in tempore dicti Conſilij celebrandi ſuperſedere vellemus, donec ipſi Nuncios ſuos ſuper hoc inſtructos ad noſtram præſentiam deſtinarent.

At precibus Sigiſmundi in Imperatorem electi, ſuper declaratione loci ſuperſedit.

§. 5. Nos votis eiuſdem Regis, quæ ex zelo deuotionis, & puritate fidei emanare conſpiciebamus, annuentes, aduentum præfatorum Nunciorum de venerabilium fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium, & Prælatorum, qui Romæ in generali conſiſtorio ad hoc vocati fuerunt voluntate, conſilio, & aſſenſu duximus expectandum. Deinde cum poſt Romanæ Vrbis miſerabilem caſum ad nos tunc apud Florentiam exiſtentis eiuſdem Regis Nuncij acceſſiſſent, & ex parte eiuſdem Regis multa nobis circa materiam ſuggeſſiſſent, eorum auditis relatibus, pro pleniori expeditione dilectos filios noſtros Antonium tit. S. Cæciliæ Presbiterum, & Franciſcum tit. SS. Coſmæ & Damiani Diaconum, S. R.E. Cardinales cum plena poteſtate ſuper huiuſmodi electione loci, & deputatione temporis, ac ſimul cum eis dilectum filium noſtrum nobilem virum Manuelem Chryſoloram Militem Conſtantinopolitanum, ad præſentiam eiuſdem Regis tranſmiſimus; qui ad eum venientes tandem de ipſius Regis conſilio, & aſſenſu Ciuitatem Conſtantien. prouinciæ Moguntinen. pro loco huiuſmodi Concilij celebrandi concorditer elegerunt, ac tempus ad initiandum huiuſ-

Et legatos ad eum deſtinauit cum poteſtate declarãdi d. locum & illi Ciuitatem Conſtantienſem elegerũt, & Concilium pro die 1. Nouemb. 1414. ſtatuerunt.

huiuſmodi Conſilium, ſtatuerunt diem primum menſis Nouembris proxime venturi.

Quod hic Pont. modo approbat, & confirmat. §. 6. Deinde verò nos qui pro quibuſdam arduis, & magnis negotiis cum eodem Rege iuxta noſtrum, & ipſius deſiderium perſonaliter conuenientes, certificati ab eo de habilitate, capacitate, & ſecuritate Ciuitatis Conſtantiæ antedictæ, quam ſecuritatem ipſe Rex præſtiturum, & in ipſo Concilio perſonaliter affuturum pollicetur, volentes, & ab intimis cupientes, vt præfata celebratio Concilij ſalubriter impleatur, & optatum conſequatur effectum, huiuſmodi electionem loci, & temporis, vt præfertur, factam, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium de eorundem fratrum noſtrorum conſilio, & aſſenſu ratificamus, approbamus, & confirmamus, ac ei Apoſtolici roboris adiicimus firmitatem, præfatumque Concilium in Ciuitate prædicta Conſtantienſe die 1. menſis Nouembris proxime venturi, initiandum, & auctore Domino exinde celebrandum, eadem auctoritate, & conſenſu harum ſerie ſtatuimus, pronunciamus, & decernimus.

§. 7. Venerabiles fratres noſtros Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios electos Abbates, & ceteros Eccleſiarum, & Monaſteriorum Prælatos *Prælatos & Principes ad d. Concilium conuocat.* requirentes, hortantes, & monentes, ac in virtute præſtiti iuramenti, & ſanctæ obedientiæ eiſdem mandantes, quatenus perſonaliter; necnon cariſſimos in Chriſto Reges, & nobiles viros, Duces, Principes, Marchiones, & alios qui huiuſmodi Concilio intereſſe debent, vel in prodeſſe poſſunt, quoquo modo per viſcera caritatis D. N. IESV CHRISTI, inuitantes, & exhortantes, quatenus pro pace Eccleſiæ, & omnium Chriſtianorum, etiam perſonaliter, vel ſi perſonaliter non poſſint, per ſolemnes Oratores congruo tempore Concilio dicto debeant intereſſe; vt ſic congregata fidelium multitudine copioſa, ea quæ in eodem Concilio agenda incumbunt, Deo auctore & adiutore ſalubriter ordinentur. Nulli ergo, &c.

Datum Laudæ V. Idus Decembris, Pontificatus noſtri Anno quarto. *Dat. P. An. 4. 9. Decemb.*

MARTINVS III. DICTVS V. PONT. CCX.

ANNO DOMINI MCCCCXVII.

MArtinus III. dictus V. Romanus, Otho, vel Odo Columna anteà dictus, Diaconus Cardinalis S. Georgij in Velabro, creatus à Concilio Coſtanrienſi, 3. Idus Nouemb. 1417. Coronatus 10. Kal. Decemb. eodem anno. Sedit annos 13. menſes 3. dies 12. Creauit Cardinales nouemdecem 19. Obijt 12. Februarij 1431. Vacauit ſedes dies 18.

Damnatio errorum Ioannis Vuicleff de Anglia, Ioannis Huſz de Bohemia, & Hieronymi de Praga, & aliorum, de Sacramentis Eccleſiæ maleſentientium, eorumque complicum & fautorum. Ac forma hæreticos, ſuſpectoſque de hæreſi examinandi. I.

MARTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis vbilibet conſtitutis, ad quos literæ præſentes peruenerint. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1418.*

INter cunctas paſtoralis curæ ſolicitudines, quibus premimur inceſſanter, illa potiſſime fortius nos angit, vt hæreticis de finibus Chriſticolarum expulſis, ſuiſque falſis doctrinis & erroribus peruerſis penitus quantum nobis ex alto conceditur, extirpatis, orthodoxa & Catholica fides integra & illibata permaneat, ac populus Chriſtianus in eiuſdem fidei ſinceritate, quolibet obſcurationis remoto velamine, immobilis & inuiolatus perſiſtat. *Exordium.*

In Regno Bohemiæ & Marchionatu Morauiæ ſurrexerunt Io. Vuicleff. Io. Huſz. & Hieronymus de Praga ſeminantes diuerſa dogmata contra fidem. §. 1. Sane dudum pluſquam omnibus retroactis temporibus in nonnullis Regionibus & dominiis, præſertim in regno Bohemiæ & marchionatu Morauiæ, ac locis & diſtrictibus illis vicinis, aduerſus fidei Catholicæ dogmata inſurrexerunt quondam hæreſiarchæ circumcelliones, ſchiſmatici & ſeditioſi luciferina ſuperbia & rabie lupina euecti, dæmoniorum fraudibus illuſi, de vanitate in idipſum (licet forent de diuerſis mundi partibus oriundi) conuenientes, & caudas colligatas habentes, damnatæ videlicet mem. Ioannes Vuicleff, de Anglia, Ioannes Huſz de Bohemia, & Hieronymus de Praga, qui vtinam alios ſecum ad infidelitatis interitum non traxiſſent. Nam vbi huiuſmodi peſtilentes perſonæ peruerſa dogmata pertinaciter ſeminabant, in ſuæ doctrinæ peſtiferæ primordio prælati, & alij iudiciariæ poteſtatis regimina exercentes, tamquam canes muti non valentes latrare, nec vlciſcentes cum Apoſtolo in promptu omnem inobedientiam, hæreſiarchas ipſos peſtiferos & doloſos, eorum lupinam rabiem truculentam ſtatim vt adſtricti fuerant canonice coërcere, eoſque de domo Domini corporaliter eiicere non curarunt, ſed ſacrilegium, falſam, & pernicioſam ipſorum doctrinam, per longas moras negligenter conualeſcere permiſerunt: populorum multitudo illorum opinionibus falſis decepta pro veris accepit, quæ diu mendaciter & pernicioſe, ac damnabiliter ſeminauerunt, eiſque credendo à recta fide cecidit turba multa, & errore deuio inuoluitur, proh dolor, paganorum, adeo quod per diuerſa illarum, eiſdemque conuicinarum partium climata, omnes Chriſti Catholicas hæreſiarchæ ipſi ſucceſſiue infecerunt, & in ſtercore mendaciorum fecerunt putreſcere.

Ideo Synodus Conſtantienſis illos declarauit Hæreticos, &c. §. 2. Qua propter generalis Conſtantienſis Synodus tantam fidelium, & fidei orthodoxæ plagam, & ruinam videns, exclamare compulſa eſt cum Auguſtino: Quid faciet Eccleſiæ medicina, ſalutem omnium materna caritate conquirens, tamquam inter phreneticos, & lethargicos æſtuans? Numquid contemnere, numquid deſiſtere, vel debet, vel poteſt? certe non, ſecundum eumdem, imò vtriſque ſit neceſſe eſt moleſta, quæ neutris eſt inimica, Nam & moleſtus eſt medicus furenti phrenetico, & pater indiſciplinato filio, ille ligando, iſte cædendo, ſed ambo diligendo. Si autem negligant, & eos perire permittant, inquit Auguſtinus, iſta manſuetudo potius falſa crudelitas eſt. Proinde Synodus præfata ad omnipotentis Dei gloriam, ipſiuſque Catholicæ fidei, ac chriſtianæ Religionis conſeruationem, augmentum, & animarum ſalutem, & præſeruationem, eoſdem Ioannem Vuicleff, & Ioannem Huſz, & Hieronymum, qui inter cetera de ſacro Euchariſtiæ ſacramento, & aliis Sacramentis Eccleſiæ, & articulis fidei, aliter quam ſancta Romana Eccleſia credit, &

& tenet, & prædicat, & docet, quam plurima temere, & damnabiliter credere, ac tenere, prædicare, atque docere pertinaciter atteotabant, velut hæreticos & pertinaces ac obſtinatos iam à communione fidelium ſeparatos, de domo Dei corporaliter eiecit, & ſpiritualiter eiectos declarauit, & alia nonnulla circa præmiſſa vtilia, & ſalubria ſtatuit, & decreuit, per quæ alij, qui cauſantibus hæreſiarchis eorumque falſis doctrinis huiuſmodi ſpiritualiter de domo Dei exierunt, per vias canonicas reducerentur ad ſemitas veritatis.

Nonnulli eorundem Hæreticorum ſectatores aliorum libros à ſupradicta Synodo damnatos legebãt &c.

§. 3. Et quia ſicut dolenter accepimus, noo ſolum in regno Bohemiæ, & marchionatus dominiis, & locis ſupradictis, verum etiam in quibuſdam partibus, & prouinciis contiguis, ſeu vicinis eiſdem, etiam nonnulli ex ſectatoribus & ſequacibus hæreſum, ac errorum hæreſiarcharum prædictorum, timore diuino, & pudore humano prorſus abiectis, nec de ipſorum, & præſertim Ioaonis Huſa, & Hieronymi interitu miſerabili ſumentes conuerſionis, & pœnitentiæ fructum, ſed tanquam in profundum preſſi peccatorum, Dominum Deum blaſphemare non ceſſant, ducentes in irritum nomen eius, quorum mentes pater mendacij ſic damnabiliter excæcauit, vt prædictos libros codices, & opuſcula, hæreſes, & errores continentes ſeu continentia, dudum etiam per Synodum præfatã damnatos, & damnata, ac ignibus concremanda deputata, & concremata, legunt, ſtudent, ac ex eis in ſui & multorum ſimplicium periculum, nedum contra ſtatuta, decreta, & ordinata in Synodo ſupradicta, ſed etiam contra canonicas ſanctiones dogmatizare præſumunt in animarum periculum, ac puritatis fidei denigrationem, & ſcandalum plurimorum.

Pont. ideo præcipit omnes de fidei articulis aliter quã ſenſit S. R. Eccleſia ſentiẽtes, aut illorum libros tenẽtes & eorũ receptatores & fautores eorum tradi Curiæ ſæculari.

§. 4. Nos igitur attendentes, quòd error, cui non reſiſtitur, approbari videtur, ac malis, & pernicioſis erroribus huiuſmodi reſiſtere, ac eos de medio Chriſti fidelium, & præſertim de ſupradictis Bohemiæ, & Morauiæ dominiis, & diſtrictibus ac confinibus, & vicinis eorum, ne amplius, & latius ſe extendant, funditus euellere cupientes, diſcretioni veſtræ, ſacro approbante Concilio Conſtaotienſi, per Apoſtolica ſcripta committimus, & mandamus, quatenus vos Archiepiſcopi, & Epiſcopi, ac electi, & quilibet veſtrum, per ſe, ſeu alium, vel alios, quos graues, & idoneas perſonas ſpiritualem iuriſdictionem habentes eſſe volumus, omnes & ſingulos cuiuſcumque dignitatis officij, præemioentiæ, ſtatus, vel conditionis exiſtant, & quibuſcumque nominibus cenſeantur, qui de præexcelſo, ſalutifero, & ſupermirabili ſacramento Corporis & ſanguinis D. N. Iesv Christi, vel de baptiſmate ſeu peccatorum confeſſione, pœnitentiæ pro peccatis iniunctione, vel reliquis Eccleſiaſticis Sacramentis, ſeu fidei articulis, aliter ſentire aut docere, quàm ſacroſancta Romana Eccleſia, & vniuerſalis docet, prædicat & obſeruat, aut articulos, ſeu libros, & doctrinas præfatorum hæreſiarcharum Ioannis Vuicleff, & Ioannis Huſa, & Hieronymi, per eamdem Conſtantienſem Synodum cum ſuis auctoribus, vt prædicitur, damnatos, & damnatas, tenere, credere, & dogmatizare, ac vitæ finem ipſorum hæręſiarcharum publice vel occulte pertinaciter quomodolibet laudare, vel approbare præſumpſerint, eorumque receptatores, defenſores, & fautores quoſlibet etiam contemplatione prædictorum errorum, necnon credentes, & adhærentes eiſdem, tamquam hæreticos ſæculari Curiæ relinquatis.

Receptatores cauſa amoris vel ſimilis receptores.

§. 5. Receptatores quoque, fautores, & defenſores huiuſmodi peſtiferarum perſonarum, quæ erroribus ipſis crediderint, nec fauore, aut contemplatione errorum ipſorum, ſed forte carnalis amoris cauſa, vel occaſione alia huiuſmodi perſonas peſtiferas receptauerint, præter pœnas ab vtroque iure talibus inflictas, per iudices competentes tanta ſeueritate pœnarum in tam enormi ſcelere vltionem accipiãt, quòd cedat ceteris craſſantibus in exemplum, vt quos Dei timor à malo non reuocat, ſaltem coerceat ſeueritas diſciplinæ.

Non reſipiſcentes ſeuere puniri.

§. 6. Cum reliquis vero, huiuſmodi ſecta damnabili quomodolibet infectis, qui poſt competentem monitionem, ac frequentem exhortationem, qua pie erga eos, ſpe correctionis & emendationis, ac ad melioris vitæ frugem conuerſionis, vſum eſt, à prædictis erroribus, & ſecta noluerint reſipiſcere, & ad gremium vnitatemque ſanctæ matris Eccleſię, ac fidem catholicam, quæ ſola ſaluare poteſt, ſine qua nulli veræ ſalutis ſubſidium contingit, plene recognoſcere, & confiteri, iuſtitiæ ſeueritas prout facti popoſcerit qualitas dulcore miſericordiæ temperetur.

A principalib. de eorũ bonis compelli.

§. 7. Et nihilominus omnes chriſtianæ, & catholicæ fidei profeſſores, Imperatorem, reges, duces, principes, marchiones, comites, barones, milites, poteſtates, rectores, conſules, proconſules, ſcabinos, communitates, & vniuerſitates regnorum, prouinciarum, ciuitatum, oppidorum, caſtrorum, villarum, terrarum, aliorumque locorum huiuſmodi, necnon ceteros iuriſdictionem temporalem exercentes, iuxta iuris formam, & exigentiam auctoritate Apoſtolica exhortando moneatis, & requiratis, vt de regnis, prouinciis, ciuitatibus, oppidis, caſtris, villis, terris, & omnibus aliis locis, ac dominiis ſupradictis, omnes, & ſingulos hæreticos huiuſmodi ſecundum tenorem Lateranenſis Concilij, qood incipit. Sicut ait, ad inſtar etiam irretitorum crimine vſurarum, quos publice, vel manifeſte per facti euidentiam cognouerint eſſe tales, tamquam oues morbidas gregem Domini inficientes expellant, donec, & quouſque à nobis ſeu vobis, vel aliis Iudicibus Eccleſiaſticis vel inquiſitoribos, fidem & communionem Romanæ Eccleſiæ tenentibus, aliud receperint in mandatis, nec eoſdem in ſuis diſtrictibus prædicare domicilia tenere, larem fouere, contractus inire, negotiationes, & mercantias quaſlibet exercere, aut humanitatis ſolatia, cum Chriſti fidelibos habere permittant.

Hæreticos publicos & non cõdẽnatos puniri.

§. 8. Et ſi tales hæretici publici ac manifeſti, licet nondum per Eccleſiam declarati, in hoc tam graui crimine deceſſerint, Eccleſiaſtica careant ſepultura, nec oblationes fiant, aut recipiantur pro eiſdem, bona tamen ipſorum à tempore commiſſi criminis ſecundum canonicas ſanctiones, confiſcata, non occupentur per illos, ad quos alias pertinerent, donec per huiuſmodi Iudices Eccleſiaſticos ſuper hoc poteſtatem habentes, ſententia declaratoria ſuper ipſo hæreſis crimine fuerit promulgata.

Suſpectusq. ſi nõ purgãtur.

§. 9. Qui autem de hæreſi per iudicem competentem Eccleſiaſticum inuenti fuerint ſola ſuſpicione notati ſeu ſuſpecti, niſi iuxta conſiderationem, & exigentiam ſuſpicionis qualitatemque perſonæ, ad arbitrium iudicis huiuſmodi propriam innoceotiam congrua deootiooe monſtrauerint, in purgatione eius canonice indicta deficientes, & ſe canonice purgare non valentes, aut pro huiuſmodi purgatione facienda, obſtinatione damnabili iurare renuentes, tamquam hæretici condemnentur. Qui verò dictam innocentiam monſtrare ex quadam negligentia ſeu deſidia, & purgationem huiuſmodi facere omiſerint, anathematis gladio feriantur, & vſque ad ſatisfactionem condignam ab omnibus euitentur; ita quod ſi per annum in excommunicatione huiuſmodi perſtiterint, ex tunc velut hæretici condemnentur. Si quis verò ſuper aliquo ſæpedictæ peſtiferæ doctrinæ hæreſiarcharum prædictorum, vel aliquibus articulis dumtaxat ſcandaloſis, temerariis, ſeditioſis, vel piarum aurium offenſiuis, culpabilis repertus fuerit, canonice puniatur. Si verò propter ſolam infamiam, aut ſuſpicionem dictorum articulorum, vel alicuius ipſorum, quis repertus fuerit ſuſpectus, & in purgatione canonica propter hoc ſibi indicta deficeret, pro conuicto habeatur, & tamquam canonice conuictus puniatur.

Innouat conſtitutiones Bonif. 8. in c. 18 de Hæret. monens Principes & alios vt obediant illis inquiſitoribus.

§. 10. Et inſuper diſpoſitionem fel. rec. Bonifacij Papæ Octaui prædeceſſoris noſtri, quæ incipit. Vt inquiſitionis negotium renouantes, & etiam exequentes, vniuerſas poteſtates, & dominos temporales, & iudices antedictos quibuſcumque dignitatibus vel officiis ſeu nominibus cenſeantur, exhortando requirimus, & mandamus eiſdem, vt ſicut reputari cupiunt & haberi fideles, ac filij Eccleſiæ nuncupari, & in Chriſti nomine gloriari, ita pro defenſione fidei vobis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & electis, ac inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, & aliis iudicibus ſeu perſonis Eccleſiaſticis, per vos ad hoc, vt præmittitur, deputandis, fidem, & communionem ſanctæ matris Eccleſiæ tenentibus, pareant, & intendant, præbeant

beane

beantque auxilium, & fauorem in hæreticorum, necnon credentium, fautorum, receptatorum, & defenſorum ipſorum inueſtigatione, captione, cuſtodia diligenti, cum ab eiſdem fuerint requiſiti, vt præfatas perſonas peſtiferas, alios ſecum perdere inolientes, in poteſtatem ſeu carcerem per vos Archiepiſcopos, Epiſcopos, electos, & Inquiſitores prædictos, aut deputandos à vobis, vel ad locum de quo vos, vel ipſi mandabitis, infra eorumdem dominorum poteſtatem, rectorum, ſeu iudicium diſtrictum ducant, vel duci faciant ſine mora, vbi per viros catholicos à vobis Archiepiſcopis, vel Epiſcopis, electis, ſeu inquiſitoribus, ſeu deputandis perſonis huiuſmodi, vel veſtrum aliquo deputato, ſub arcta, & diligenti cuſtodia, ne fugiant ponendo eos, etiam compedibus & manicis ferreis teneant, donec eorum negotium per Eccleſiæ iudicium terminetur, & quod de hæreſi à iudice Eccleſiaſtico competenti, qui fidem, & communionem dictæ ſanctæ Romanæ Eccleſiæ teneat, condemnentur, præfati domini temporales, ſeu rectores, iudices, vel eorum officiales ſeu nuncij, ſibi relictos recipiant indilate animaduerſione debita puniendos.

Ad dignoſcendum Hæret. & complices. mandat Epiſcopis, & alijs vt omnes ſuſpectos de hæreſi compellãt reſpondere articulis infraſcriptis iuxta formam infraſcriptorum interrogatoriorum.

§. 11. Verum ne præiudicium, & ſcandalum præfatæ fidei orthodoxæ Religionis Chriſtianæ, prætextu ignorantiæ quemquam in hoc circumueniri, aut verſutos homines ſub friuolæ excuſationis velamine in hac materia palliare contingat, & vt de conuincendis ſeu cognoſcendis hæreticis, receptatoribus, defenſoribus, fautoribus, credentibus, & adhærentibus, necnon de hæreſi ſuſpectis, & alijs huiuſmodi peruerſa doctrina quomodolibet maculatis, plenior habeatur in futurũ inſtructio, tam ad regnum Bohemiæ, & conuicinas illi, quam alias quaſlibet partes, in quibus hæc ſuperſtitioſa doctrina quomodolibet pullulauerit, articulos infra ſcriptos ſectam dictorum hæreſiarcharum concernentes, pro directione dictæ fidei decernimus tranſmittendos & etiam deſtinandos; ſuper quibus vobis & aliis omnibus Archiepiſcopis, Epiſcopis, & electis, ac commiſſariis & inquiſitoribus in virtute ſanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, vt quilibet eorum infra limites, & loca ſuæ iuriſdictionis, necnon regno, & marchionatu, & locis eis vicinis prædictis, etiam ſi loca ipſa extra iuriſdictionem eamdem vltra duas dietas conſiſtant, circa extirpationem, & correctionem errorum ac hæreſum, ac huiuſmodi ſectæ peſtiferæ, in fauorem ipſius fidei orthodoxæ, diligenter inuigilent, & omnes infamatos ſeu ſuſpectos de tam peſtifera labe ſub confeſſati criminis, excommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti aut alia formidabili pœna canonica, vel legali, prout, quando & quemadmodum eis videatur expedire, & facti requireret qualitas, ad ſingulos huiuſmodi articulos per iuramentum corporaliter præſtitum, tactis ſacroſanctis Euangeliis ſeu ſanctorum reliquiis, imagine Crucifixi, ſecundum quorumdam locorum obſeruantiam, iuxta infraſcripta interrogatoria, ad quemlibet articulum conuenientia, reſpondere compellant. Nos enim contra omnes & ſingulos Archiepiſcopos, Epiſcopos, & electos, & inquiſitores, qui ſuper extirpando hæreticæ prauitatis fermento, & expurgando ſuum territorium, diſtrictum ſeu locum de talibus malis, & ſceleratis hominibus negligentes fuerint ſeu remiſſe egerint, vſque ad priuationem ſeu depoſitionem Pontificalis dignitatis procedere intendimus, & procedemus, ac procedi faciemus, alioſque loco illorum ſubſtituemus, qui prauitatem hæreticam poſſint, & valeant confundere, & ad alias pœnas contra tales à iure inflictas, & alias grauiores, ſi expediat, infligendas, procedemus, procedique faciemus, iuxta iuris, & facti exigentiam, ac huiuſmodi culpæ, & criminis fœditatem.

Tenor ſubſequitur erroris Vuicleff.

Tenores vero eorumdem articulorum, ſeu capitulorum, de quibus ſuprà fit mentio, ſequuntur per ordinem in hæc verba.

Tenor Articulorum Ioannis Vuicleff.

1 SVbſtantia panis materialis, & ſimiliter ſubſtantia vini materialis, remanent in ſacramento altaris.

2 Accidentia panis non manent ſine ſubiecto in eodem ſacramento.

3 CHRISTVS non eſt in eodem Sacramento identice & realiter in propria præſentia corporali.

4 Si Epiſcopus, vel ſacerdos exiſtat in peccato mortali, non ordinat, non conſecrat, non conficit, non baptizat.

5 Non eſt fundatum in Euangelio, quòd Chriſtus Miſſam ordinauerit.

6 Deus debet obedire diabolo.

7 Si homo fuerit debite contritus, omnis confeſſio exterior eſt ſibi ſuperflua & inutilis.

8 Si Papa ſit præſcitus, & malus, & per conſequens membrum diaboli, non habet poteſtatem ſuper fideles ſibi ab aliquo datam, niſi forte à Cæſare.

9 Poſt Vrbanum VI, non eſt aliquis recipiendus in Papam, ſed viuendum eſt more Græcorum ſub legibus propriis.

10 Contra ſcripturam ſacram eſt, quòd viri Eccleſiaſtici habeant poſſeſſiones.

11 Nullus Prælatus debet aliquem excommunicare, niſi prius ſciat eum excommunicatum à Deo: & qui ſic excommunicat, ſit ex hoc hæreticus, vel excommunicatus.

12 Prælatus excommunicans clericum, qui appellauit ad Regem, vel ad Concilium regni, eo ipſo traditor eſt Regis, & regni.

13 Illi qui dimittunt prædicare, ſiue audire verbum Dei, propter excommunicationem hominum, ſunt excommunicati, & in Dei iudicio traditores Chriſti habebuntur.

14 Licet alicui diacono, vel presbytero predicare verbum Dei, abſque auctoritate Sedis Apoſtolicæ, ſiue Epiſcopi Catholici.

15 Nullus eſt dominus ciuilis, nullus eſt prælatus, nullus eſt Epiſcopus, dum eſt in peccato mortali.

16 Domini temporales poſſunt ad arbitrium ſuum auferre bona temporalia ab Eccleſia, poſſeſſionatis habitualiter delinquentibus, ideſt ex habitu, non ſolum actu, delinquentibus.

17 Populares poſſunt ad ſuum arbitrium dominos delinquentes corrigere.

18 Decimæ ſunt puræ eleemoſynæ, & poſſunt parochiani, propter peccata ſuorum Prælatorum, ad libitum ſuum eas auferre.

19 Speciales orationes applicatæ vni perſonæ per Prælatos, vel Religioſos, non plus proſunt eidem, quam generales, ceteris paribus.

20 Conferens eleemoſynam fratribus, eſt excommunicatus eo facto.

21 Si aliquis ingreditur Religionem priuatam qualemcumque, tam poſſeſſionatorum, quam mendicantium, redditur ineptior, & inhabilior ab obſeruationem mandatorum Dei.

22 Sancti inſtituentes Religiones priuatas, ſic inſtituendo peccauerunt.

23 Religioſi viuentes in Religionibus priuatis, non ſunt de Religione Chriſtiana.

24 Fratres tenentur per labores manuum victum acquirere, & non per mendicitatem.

Prima pars eſt ſcandaloſa, & præſumptuoſe aſſerta, pro quanto ſic generaliter, & indiſtincte loquitur, & ſecunda erronea, pro quanto aſſerit mendicitatem fratribus non licere.

25 Omnes ſunt Simoniaci, qui ſe obligant orare pro aliis, eis in temporalibus ſubuenientibus.

26 Oratio præſciti, nulli valet.

27 Omnia de neceſſitate abſoluta eueniunt.

28 Confirmatio iuuenum, clericorum ordinatio, locorum conſecratio, reſeruantur Papæ, & Epiſcopis propter cupiditatem lucri temporalis, & honoris.

29 Vniuerſitates, Studia, Collegia, graduationes, & magiſteria in eiſdem, ſunt vana gentilitate introducta, & proſunt Eccleſiæ ſicut diabolus.

30 Excommunicatio Papæ, vel cuiuſcumque Prælati non eſt timenda, quia eſt cenſura Antichriſti.

31 Peccant fundantes clauſtra; & ingredientes ſunt viri diabolici.

32 Dita

32 Ditare Clerum, eſt contra regulam Chriſti.

33 Syluester Papa, & Conſtantinus Imperator errauerunt Eccleſiam dotando *.

* ditando.

34 Omnes de Ordine Mendicantium ſunt hæretici: & dantes eis eleemoſynam ſunt excommunicati.

35 Ingredientes religionem aut aliquem Ordinem, eo ipſo inhabiles ſunt ad obſeruanda diuina præcepta, & per conſequens ad perueniendum ad regnum Cœlorum, niſi apoſtatauerint ab eiſdem.

36 Papa cum omnibus Clericis ſuis poſſeſſionem habentibus, ſunt hæretici, eo quòd poſſeſſiones habent; & conſentientes eis, omnes videlicet domini ſæculares, & ceteri laïci.

37 Eccleſia Romana eſt ſynagoga Satanæ, nec Papa eſt proximus & immediatus Vicarius Chriſti, & Apoſtolorum.

38 Decretales epiſtolæ ſunt apocryphæ, & ſeducunt à fide Chriſti, & Clerici ſunt ſtulti, qui ſtudent eis.

39 Imperator, & domini ſæculares, ſunt ſeducti à diabolo, vt Eccleſiam dotarent * bonis temporalibus.

* ditarent.

40 Electio Papæ à Cardinalibus, à diabolo eſt introducta.

41 Non eſt de neceſſitate ſalutis, credere Romanam Eccleſiam eſſe ſupremam inter alias Eccleſias.

Error eſt, ſi per Romanam Eccleſiam intelligat vniuerſalem Eccleſiam, aut Concilium generale, aut pro quanto negaret primatum ſummi Pontificis ſuper alias Eccleſias particulares.

42 Fatuum eſt credere indulgentiis Papæ, & Epiſcoporum.

43 Iuramenta illicita ſunt, quæ fiunt ad corroborandum humanos contractus, & commercia ciuilia.

44 Auguſtinus, Benedictus, & Bernardus damnati ſunt, niſi pœnituerint de hoc, quòd habuerunt poſſeſſiones, & inſtituerunt, & intrauerunt religiones: & ſic à Papa vſque ad vltimum religioſum, omnes ſunt hæretici.

45 Omnes religiones indifferenter introductæ ſunt à diabolo.

Tenor Articulorum Ioannis Huſz.

Sequitur tenor errorum Ioannis Huſz.

1 Vnica eſt ſancta vniuerſalis Eccleſia, quæ eſt prædeſtinatorum vniuerſitas, & infra ſequitur: Vniuerſalis ſancta Eccleſia tantum eſt vna, ſicut tantum vnus eſt numerus omnium prædeſtinatorum.

2 Paulus nunquam fuit membrum Diaboli, licet fecit quoſdam actus actibus Eccleſiæ malignantium conſimiles.

3 Præſciti, non ſunt partes Eccleſiæ, cum nulla pars eius finaliter excidet ab ea, eo quòd prædeſtinationis caritas, quæ ipſam ligat, non excidet.

4 Duæ naturæ Diuinitas, & humanitas, ſunt vnus Chriſtus.

5 Præſcitus, etſi aliquando eſt in gratia ſecundum præſentem iuſtitiam, tamen numquam eſt pars ſanctæ Eccleſiæ: & prædeſtinatus ſemper manet membrum Eccleſiæ, licet aliquando excidat à gratia aduentitia, ſed non à gratia prædeſtinationis.

6 Sumendo Eccleſiam pro conuocatione prædeſtinatorum, ſiue fuerint in gratia, ſiue non ſecundum præſentem iuſtitiam, iſto modo Eccleſia eſt articulus fidei.

7 Petrus non eſt, nec fuit caput Eccleſiæ ſanctæ Catholicæ.

8 Sacerdotes quomodolibet crimioſe viuentes, ſacerdotij polluunt poteſtatem: & ſic, vt filij infideles, ſentiunt infideliter de ſeptem ſacramentis Eccleſiæ, de clauibus, officiis, cenſuris, moribus, cærimoniis, & ſacris rebus Eccleſiæ, veneratione reliquiarum indulgentiis, & ordinibus.

9 Papalis dignitas à Cæſare inoleuit: Papæ præfectio, & inſtitutio, à Cæſaris potentia emanauit.

10 Nullus ſine reuelatione aſſereret rationabiliter de ſe vel alio, quod eſſet caput Eccleſiæ particularis, nec Romanus Pontifex eſt caput Romanæ Eccleſiæ particularis.

11 Non oportet credere, quòd iſte quicumque eſt Romanus Pontifex, ſit caput cuiuſcumque particularis Eccleſiæ ſanctæ, niſi Deus eum prædeſtinauerit.

12 Nemo gerit vicem Chriſti vel Petri, niſi ſequatur eum in moribus, cum nulla alia ſequela ſit pertinentior nec aliter recipiat à Deo procuratoriam poteſtatem quia ad illud officium Vicariatus requiritur, & morum conformitas, & inſtituentis auctoritas.

13 Papa non eſt verus, & manifeſtus ſucceſſor Apoſtolorum Principis Petri, ſi viuit moribus contrariis Petro: & ſi quærit auaritiam, tunc eſt vicarius Iudæ Scarioth. Et pari euidentia Cardinales non ſunt veri, & manifeſti ſucceſſores Collegij aliorum Apoſtolorum Chriſti, niſi vixerint more Apoſtolorum, ſeruantes mandata, & conſilia Domini noſtri IESV CHRISTI.

14 Doctores ponentes quòd aliquis per cenſuram Eccleſiaſticam emendandus, ſi corrigi noluerit, ſæculari iudicio eſt tradendus, pro certo ſequuntur in hoc Pontifices, Scribas & Phariſæos, qui CHRISTVM non volentem eis obedire in omnibus, dicentes: Nobis non licet interficere quemquam, ipſum ſæculari iudicio tradiderunt, & quod tales ſint homicidæ grauiores quàm Pilatus.

15 Obedientia Eccleſiaſtica, eſt obedientia ſecundum adinuentionem ſacerdotum Eccleſiæ, præter expreſſam auctoritatem ſcripturæ.

16 Diuiſio immediata humanorum operum eſt, quòd ſunt vel virtuoſa, vel vitioſa: quia ſi homo eſt virtuoſus, & agit quidquam, tunc agit virtuoſe: quia ſicut vitium quod crimen dicitur ſeu mortale peccatum, inficit vniuerſaliter actus hominis vitioſi, ſic virtus viuificat omnes actus hominis virtuoſi.

17 Sacerdotes Chriſti viuentes ſecundum legem eius, & habentes ſcripturæ notitiam, & effectum ad ædificandum populum, debent prædicare, non obſtante prætenſa excommunicatione, & infra: Quòd ſi Papa vel aliquis Prælatus mandat ſacerdoti ſic diſpoſito, non prædicare; non debet ſubditus obedire.

18 Quilibet prædicantis officium de mandato accipit, qui ad ſacerdotium accedit: & illud mandatum debet exequi, prætenſa excommunicatione non obſtante.

19 Per cenſuras Eccleſiaſticas excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, ad ſui exaltationem Clerus populum laicalem ſibi ſuppeditat, auaritiam multiplicat, malitiam protegit, & viam præparat Antichriſto. Signum autem euidens eſt, quod ab Antichriſto tales procedunt cenſuræ, quas vocant in ſuis proceſſibus fulminationes, quibus Clerus principaliſſime procedit contra illos, qui denudant nequitiam Antichriſti, qui Clerum pro ſe maximè vſurpabit.

20 Si Papa eſt malus, & præſertim præſcitus, tunc vt Iudas Apoſtolus eſt Diabolus fur, & filius perditionis, & non eſt caput ſanctæ militantis Eccleſiæ, cum nec ſit membrum eius.

21 Gratia prædeſtinationis eſt vinculum, quo corpus Eccleſiæ, & quodlibet eius membrum iungitur Chriſto capiti indiſſolubiliter.

22 Papa vel Prælatus malus & præſcitus, eſt æquiuoce paſtor, & vere fur, & latro.

23 Papa non debet dici ſanctiſſimus, etiam ſecundum officium, quia alias Rex deberet etiam dici ſanctiſſimus ſecundum officium, & tortores, & præcones dicerentur ſancti, imo etiam diabolus deberet dici ſanctus cum ſit officiarius Dei.

24 Si Papa viuat Chriſto contrariè, etiamſi aſcenderet per ritam & legitimam electionem ſecundum conſtitutionem humanam vulgatam, tamen aliunde aſcenderet, quàm per Chriſtum, dato etiam quòd intraret per electionem à Deo principaliter factam. nam Iudas Scarioth, ritè & legitimè eſt electus à Deo CHRISTO IESV ad Epiſcopatum, & tamen aſcendit aliunde in ouile ouium.

25 Condemnatio quadraginta quinque articulorum Ioannis Vvicleff per Doctores facta, eſt irrationabilis & iniqua & malefacta, & ficta eſt cauſa per eos allegata, videlicet ex eo, quòd nullus eorum ſit Catholicus, ſed quilibet eorum ſit eſt hæreticus, aut erroneus, aut ſcandaloſus.

26 Non

26 Non eo ipſo quo electores vel maior pars eorum conſenſerit viua voce ſecundum ritus hominum in perſonam aliquam, eo ipſo illa perſona eſt legitime electa, vel eo ipſo eſt verus & manifeſtus ſucceſſor vel vicarius Petri Apoſtoli, vel alterius Apoſtoli in officio Eccleſiaſtico: vnde ſiue electores bene, ſiue male elegerunt, operibus electi debemus credere. Nam eo ipſo quo quis copioſius operatur meritoriè ad profectum Eccleſiæ, habet à Deo ad hoc copioſius poteſtatem.

27 Non eſt ſcintilla apparentiæ, quòd oporteat eſſe vnum caput in ſpiritualibus regens Eccleſiam, quod ſemper cum ipſa Eccleſia militante conuerſetur, & conſeruetur.

28 Chriſtus ſine talibus monſtruoſis capitibus per ſuos veraces Diſcipulos, ſparſos per orbem terrarum, melius ſuam Eccleſiam regularet.

29 Apoſtoli & fideles ſacerdotes ſtrenue Domini in neceſſariis ad ſalutem regularunt Eccleſiam, antequam Papæ officium foret introductum & ſic facerent, deficiéte per ſummè poſſibile Papa vſque ad finem iudicij.

30 Nullus eſt Dominus ciuilis, nullus eſt Prælatus, nullus eſt Epiſcopus ſi eſt in peccato mortali.

Tenet Interrogatorium iuxta qua Haretici aut de hæreſi ſuſpecti Interrogari debent.

Tenor interrogatoriorum de quibus ſuprà.

1 SVper præmiſſis autem articulis, quilibet de eis ſuſpectus, ſeu in eorum aſſertione deprehenſus, iuxta modum interrogetur infraſcriptum: In primis, vtrũ cognouerit Ioannem Vvicleff de Anglia, Ioannem Huſz de Bohemia, Hieronymum de Praga, ſeu aliquem eorum, & vnde habuerit eorum notitiam, & vtrum cum eis vel eorum aliquo, dum viuerent, conuerſationem vel amicitiam habuerit.

2 Item, vtrum ſciens ipſos ſeu aliquem ipſorum excommunicatos ſcienter participauerit cum illis reputans & dicens talem participationem non eſſe peccatum.

3 Item, vtrum poſt mortem eorum, pro eiſdem ſeu aliquo eorum orauerit, & publice vel occulte opera pietatis exercuerit, aſſerens eos fore beatos, & ſaluos.

4 Item, vtrum eos vel aliquem eorum ſanctos reputauerit, & dixerit, & eis venerationes velut ſanctis exhibuerit.

5 Item, vtrum credat, teneat & aſſerat, quòd quodlibet Conſilium generale & etiam Conſtantienſe, vniuerſalem Eccleſiam repræſentet.

6 Item, vtrum credat, quòd illud quod ſacrum Concilium Conſtantienſe, vniuerſalem Eccleſiam repræſentans, approbauit, & approbat in fauorem fidei & ad ſalutem animarum, quod hoc eſt ab vniuerſis Chriſti fidelibus approbandum & tenendum, pro condemnato, credendum & aſſerendum.

7 Item, vtrum credat quod condemnationes Ioannis Vvicleff, Ioannis Huſz, & Hieronymi de praga, factæ de perſonis eorum libris, & documentis per ſacrum generale Conſtantienſe Concilium, fuerint rite & iuſte factæ, & à quolibet Catholico pro talibus tenendæ, & firmiter aſſerendæ.

8 Item, vtrum credat, teneat, aſſerat Ioannem Vvicleff de Anglia, Ioannem Huſz de Bohemia, & Hieronymum de Praga, fuiſſe hæreticos & pro hæreticis nominandos ac reputandos, & libros & doctrinas eorum fuiſſe & eſſe peruerſos, propter quos & quas & per eorum pertinacias, per ſacrum Concilium Conſtantienſe pro hæreticis ſunt condamnati.

9 Item, vtrum habeat in ſua poteſtate aliquos tractatus, opuſcula, epiſtolas, vel quæcumque alia ſcripta in quocumque idiomate per Ioannem Vvicleff, Ioannem Huſz, & Hieronymum hæreticos, ſeu eorum pſeudodiſcipulos, & ſequaces editos, vel tranſlatos, edita vel tranſlata, quòd illos vel illa Ordinario loci, vel eius Commiſſario ſeu Inquiſitori ſub iuramento præſentet. Quod ſi apud ſe ſcripta huiuſmodi ſe habere non cognouerit, ſed alibi, quòd inter illa circa ſuum Ordinarium vel alios ſupradictos infra certum terminum ſibi præfigendum deponere.

10 Item, vtrum ſciat, aliquem vel aliquos habentes præfatorum tractatus opuſcula epiſtolas, vel quæcumque alia ſcripta in quocunque idiomate compoſita ſiue tranſlata, quòd illum vel illos detegat, vel manifeſtet, pro purificatione fidei ſiue executione iuſtitiæ.

11 Item ſpecialiter literatus interrogetur, vtrum credat ſententiam ſacri Conſtantienſis Concilij ſuper quadraginta quinque Ioannis Vvicleff, & Ioannis Huſz, triginta articulis ſuperius deſcriptis, latam, fore veram, & Catholicam, ſcilicet, quòd ſupradicti quadraginta quinque articuli Ioannis Vvicleff, & Ioannis Huſz triginta, non ſunt Catholici, ſed quidam ex eis ſunt notorie hæretici, quidam erronei, alij temerarij, & ſeditioſi, alij piarum aurium offenſiui.

12 Item, vtrum credat & aſſerat, quod in nullo caſu ſit licitum iurare.

13 Item, vtrum credat, quòd ad mandatum iudicis iuramentum de veritate dicenda, vel quodlibet aliud ad cauſam opportunum, etiam pro purificatione infamiæ faciendum, ſit licitum.

14 Item, vtrum credat, quòd periurium ſcienter commiſſum, ex quacumque cauſa vel occaſione, pro conſeruatione vitæ corporalis propriæ vel alterius, etiam in fauorem fidei, ſit peccatum mortale.

15 Item, vtrum credat, quòd deliberato animo contemnens ritum Eccleſiæ, cæremonias Exorciſmi, & Catechiſmi, Aquæ baptiſmatis conſecratæ, peccet mortaliter.

16 Item, vtrum credat, quod poſt conſecrationem ſacerdotis in ſacramento Altaris ſub velamento panis, & vini non ſit panis materialis, & vinum materiale, ſed idem per omnia CHRISTVS, qui fuit in cruce paſſus, & ſedet ad dexteram Patris.

17 Item, vtrum credat & aſſerat, quòd facta conſecratione per ſacerdotem, ſub ſola ſpecie panis tantum, & præter ſpeciem vini, ſit vera caro CHRISTI, & ſanguis, & anima, & deitas, & totus CHRISTVS, ac idem corpus abſolutè, & ſub vna qualibet illarum ſpecie ſingulariter.

18 Item, vtrum credat, quòd conſuetudo communicandi perſonas laicales ſub ſpecie panis tantum, ab Eccleſia vniuerſali obſeruata, & per ſacrum Concilium Conſtantiæ approbata, ſit ſeruanda, ſic quòd non liceat eam reprobare, aut ſine Eccleſiæ auctoritate pro libito immutare, Et quòd dicentes pertinaciter oppoſitum præmiſſorum, tamquam hæretici vel ſapientes hæreſim, ſint arcendi, & puniendi.

19 Item, vtrum credat, quòd Chriſtianus contemnens ſuſceptionem ſacramentorum Confirmationis vel extremę Vnctionis, aut ſolempnizationis Matrimonij peccet mortaliter.

20 Item, vtrum credat, quòd Chriſtianus vltra contritionem cordis, habita copia ſacerdotis idonei, ſoli ſacerdoti de neceſſitate ſalutis confiteri teneatur, & non laïco ſeu laïcis quantumcumque bonis, & deuotis.

21 Item, vtrum credat, quòd ſacerdos in caſibus ſibi permiſſis, poſſit peccatorem confeſſum, & contritum à peccatis abſoluere, & ſibi pœnitentiam iniungere.

22 Item, vtrum credat, quòd malus ſacerdos cum debita materia, & forma, & cum intentione faciendi quod facit Eccleſia, vere conficiat, vere abſoluat, vere baptizet, & vere conferat alia ſacramenta.

23 Item, vtrum credat, quòd B. Petrus fuerit Vicarius Chriſti, habens poteſtatem ligandi, & ſoluendi ſuper terram.

24 Item, vtrum credat, quòd Papa Canonicè electus, qui pro tempore fuerit eius nomine proprio expreſſo, ſit ſucceſſor B. Petri habens ſupremam auctoritatem in Eccleſia Dei.

25 Item, vtrum credat auctoritatem iuriſdictionis Papæ, Archiepiſcopi & Epiſcopi in ſoluendo, & ligando, eſſe maiorem auctoritate ſimplicis ſacerdotis, etiamſi curam animarum habeat.

26 Item, vtrum credat, quòd Papa omnibus Chriſtianis verè contritis, & confeſſis, ex cauſa pia, & iuſta

poſſit concedere indulgentias in remiſſionem peccatorum, maximè pia loca viſitantibus, & ipſis manus ſuas porrigentibus adiutrices. Et vtrum credat, quòd ex tali conceſſione viſitantes Eccleſias ipſas, & manus adiutrices eis porrigentes, huiuſmodi indulgentias conſequi poſſint.

27 Item vtrum credat, quòd ſinguli Epiſcopi ſuis ſubditis ſecundum limitationem ſacrorum Canonum huiuſmodi indulgentias concedere poſſint.

28 Item, vtrum credat, & aſſerat, licitum eſſe Sanctorum reliquias & imagines à Chriſti fidelibus venerari.

29 Item vtrum credat, quòd Papa vel alius Prælatus propriis nominibus Papæ pro tempore expreſſis, vel ipſorum Vicarij, poſſint ſuum ſubditum Eccleſiaſticum ſiue ſæcularem, propter inobedientiam ſiue contumaciam excommunicare, ita quòd talis pro excommunicato ſit habendus.

30 Item vtrum credat, quòd inobedientia ſiue contumacia excommunicatorum creſcente, Prælati vel eorum Vicarij in ſpiritualibus, habeant poteſtatem aggrauandi, & reaggrauandi, interdictum ponendi, & brachium ſæculare inuocandi, & quòd illis cenſuris per inferiores ſit inobediendum.

31 Item, vtrum credat, quòd Papa vel alij Prælati & eorum Vicarij in ſpiritualibus habeant poteſtatem, ſacerdotes, & laïcos inobedientes, & contumaces excommunicandi, ab officio beneficio, ingreſſu Eccleſiæ, & adminiſtratione Eccleſiaſticorum ſacramentorum ſuſpendendi.

32 Item, vtrum credat, quòd liceat perſonis Eccleſiaſticis abſque peccato, huius mundi habere poſſeſſiones, & bona temporalia.

33 Item, vtrum credat, quòd laicis ipſa ab eis auferre poteſtate propria non liceat, imo quod ſic auferentes, tollentes & inuadentes bona ipſa Eccleſiaſtica, ſint tanquam ſacrilegi puniendi, etiamſi male viuerent perſonæ Eccleſiaſticæ bona huiuſmodi poſſidentes.

34 Item, vtrum credat, quòd huiuſmodi ablatio, & inuaſio cuicumque ſacerdoti, etiam male viuenti, temere vel violenter facta, vel illata, inducant ſacrilegium.

35 Item, vtrum credat, quòd liceat laicis vtriuſque ſexus, viris ſcilicet & mulieribus, libere prædicare verbum Dei.

36 Item, vtrum credat, quòd ſingulis ſacerdotibus libere liceat prædicare verbum Dei, vbicumque & quandocumque placuerit, etiamſi non ſint miſſi.

37 Item, vtrum credat, quòd omnia peccata mortalia, & ſpecialiter manifeſta, ſint publice corrigenda, & extirpanda.

Suſpecti de hæreſi, &c. citentur vt cõpareant perſonaliter ad reſpondendũ ſupradictis articulis.

§. 12. Volumus inſuper ac ſtatuimus & decernimus, quòd ſi quis per ſecretam informationem per vos recipiendam, vel alias repertus fuerit infamatus, ſeu ſuſpectus de quacumque ſpecie hæreſis peſtiferæ ſectæ vel doctrinæ peſtilentium Ioannis Vvicleff, Ioannis Huſa, & Hieronymi de Praga, hæreſiarcharum prædictorum aut de fouendo, receptando, defendendo præfatos damnatos homines, dum viuerent in humanis, vel ipſorum perfidos ſequaces & pſeudodiſcipulos, aut ipſorum erroribus credendo, pro ipſis defunctiſve aliquo ipſorum poſt obitum orando, vel inter Catholicos nominando & defendendo, vel ipſos vt ſanctos colendo, prædicando, vel adorando, vel alias circa eos ſuſpecte agendo, citetur per vos ſeu alterum veſtrum, perſonaliter coram vobis ſeu altero veſtrum comparaturus, ſemotis procuratore, & aduocato, reſponſurus medio iuramento per ipſum ſic vt prædictum eſt corporaliter præſtito de plena & mera veritate dicenda ſuper prædictis articulis ſeu eorum ſingulis vel aliis opportunis, ſecundum exigentiam caſus & occurentium circumſtantiarum ad arbitrium veſtrum, & prout vobis ſeu alteri veſtrum videbitur expedire, vel alias contra eoſdem ipſorum ſingulos prout præſentibus exprimitur vel alias canonice procedatis.

Mandat publicari iſtam conſtitutionem, & hæreticos ac complices ſingulis dieb.

§. 13. Necnon præſentes literas, excluſis articulis & interrogatoriis ſuperius poſitis, atque omiſſis, in ciuitatibus diœceſibus, terris & locis aliis, vbi tutè fieri poterit, auctoritate noſtra ſolemniter publicetis & publicari faciatis, omnes & ſingulos hæreticos huiuſmodi, necnon ſectatores ipſarum hæreſum & errorum vtriuſque ſexus, tenentes, & etiam defendentes eoſdem, aut hæreticis ipſis quomodolibet publice, vel occulte in diuinis vel aliàs participantes, etiamſi Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, regali, reginali, ducali, aut alia quauis Eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate; necnon aduocatos & procuratores quoſlibet, qui hæreticos huiuſmodi aut eorum credentes, ſequaces, fautores, defenſores, & receptatores ſuper crimine hæreſis aut credulitatis, ſequelæ, fautoriæ, defenſionis & receptationis huiuſmodi defenderint, excõmunicatos ſingulis diebus Dñicis & feſtiuis in præſentia populi nuncietis, & per alios nunciari faciatis. *Sectatores excommunicatos populis nunciari.*

§. 14. Et nihilominus contra eoſdem omnes, & ſingulos vtriuſque ſexus, huiuſmodi errores tenentes, approbantes, defendentes, dogmatizantes, ac fautores, & receptatores, & defenſores eorumdem exemptos, & non exemptos, & quemlibet ipſorum, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, præeminentiæ, gradus, ordinis vel conditionis) vt præfertur (exiſtant, auctoritate noſtra diligenter inquirere ſtudeatis, & eos quos per inquiſitionem huiuſmodi diffamatos, vel per confeſſionem eorum ſeu per facti euidentiam, vel alias huiuſmodi hæreſis & erroris, labe reſperſos repereritis, auctoritate prædicta etiam per excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, necnon priuationis dignitatum, perſonatuum & officiorum, aliorumque beneficiorum Eccleſiaſticorum ac feudorũ, quæ à quibuſcumque Eccleſiis, Monaſteriis ac aliis locis Eccleſiaſticis obtinent, ac etiam bonorum & dignitatum ſæcularium, ac graduum ſcientiarum quarumcumque facultatum, & per alias pœnas, ſententias, & cenſuras Eccleſiaſticas, ac vias & modos, quos ad hoc expedire ſeu opportunos eſſe videritis, etiam per captiones, & incarcerationes perſonarum, & alias pœnas corporales, quibus hæretici puniuntur ſeu puniri iubentur, aut ſolent iuxta canonicas ſanctiones. Similiter & clericos ipſos & Eccleſiaſticas perſonas, vſque ad degradationem incluſiue, ſi eorum culpa ac pertinacia vel rebellio id exigat aut requirat, corrigatis, & puniatis, ac diligenter corrigi, & puniri faciatis. Necnon contra eoſdem ipſorum, laicorumque bona ſecundum canonicas ſanctiones, & leges, contra hæreticos, & eorum ſequaces editas, quibus eoſdem ſectatores ſiue ſequaces ſubiacere decernimus, animoſe conſurgatis iuxta modum & formam ſupradictos. Et qui de præmiſſis hæreſibus vel articulis, vel aliquo præmiſſorum infamati fuerint, ad arbitrium veſtrũ ſe purgare teneantur. Alij vero qui per teſtes ſeu propriam confeſſionem vel alias legitimas probationes conuicti fuerint de præmiſſis hæreſibus vel articulis vel aliquo præmiſſorum, eoſdem articulos, & errores ſolemniter, & publice reuocare, abiurare, pœnitentiam condignam, etiam ad immurationem (ſi delictum exegerit) ſubire cogantur. Necnon quòd errores, & hæreſes huiuſmodi cuiuſcumque generis vel ſpeciei cenſeantur, de cetero verbo, nutu vel facto non fouebunt, ſeu alios ad credendum illis verbo vel, facto, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, aut alio quouis modo inducent, ſufficientem & idoneam cautionem præſtare teneantur. Quòd ſi forſan eoſdem articulos ſolemniter & publicè reuocare & abiurare, & pœnitentiam condignam, etiam ad immurationem perpetuam vel temporalem iuxta veſtræ diſcretionis arbitrium ſine dilatione ſubire, ac ſufficientem cautionem quòd errores, & hæreſes ipſas de cetero non tenebunt, nec fouebunt, nec alios ad credẽdum vel verbo, vel facto publice, vel occulte, directe, vel indirecte, vel quouis quæſito colore inducent, præſtare, ſeu aliquod præmiſſorum facere noluerint, extunc contra ipſos iuxta qualitatem errorum ad delictorum ſuorum, etiam (ſi expediat) tamquam contra hæreticos, aut hæretica labe reſperſos, auctoritate noſtra iuxta Canonicas, & legales ſanctiones ſummarie, & ſimpliciter ac de plano ſine ſtrepitu, & figura iudicij, & etiam ex officio, appellatione, ſeu appellationibus quibuſcumq; ceſſantibus, procedatis, ac ipſos iuxta eaſdem Canonicas traditiones puniatis, etiamſi opus fuerit curiæ ſæculari relinquendos. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio eiuſdem brachij ſecularis. *Et contra huiuſmodi errores tenentes, & eorũ fautores & cet. puniri.*

§. 15. Non

Clauſula derogatoria. §. 15. Non obſtantibus tam fel. rec. Bonifacij Papæ Octaui prædeceſſoris noſtri, qua cauetur, ne quis extra ciuitatem, diœceſim ſuam, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis vltra vnam dietam, à fine ſuæ diœceſis ad iudicium euocetur, ſeu ne iudices à Sede Apoſtolica deputati, extra ciuitatem, & diœceſim in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, ſiue alij vel alijs vices ſuas committere, aut aliquos vltra vnam dietam à fine diœceſum eorumdem trahere præſumant, & de duabus dietis in Concilio generali, quam alijs quibuſcumque conſtitutionibus Romanorum Pontificum, tam à iudicibus delegatis, quam perſonis vltra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut alijs editis, quæ poſſint in hac parte veſtræ iuriſdictioni aut poteſtati, eiuſque libero exercitio quomodolibet obuiare, ſeu ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, ſeu vltra, vel extra loca ad iudicium euocari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi & eorum perſonis, locis, & ordinibus, & nominibus proprijs mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel ſpeciali, cuiuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, veſtræ iuriſdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua, cuiuſque toto tenore de verbo ad verbum in noſtris literis habenda ſit mentio ſpecialis.

Dat. P. A. 5. die 22. Feb. Dat. Conſtantiæ, 8. Kal. Martij, Pont. noſtri Anno 5.

II. Contra impedientes executionem literarum Apoſtolicarum, prætextu conceſſionis, vel indulti Vrbani VI.

Hanc ſanctionem approbauit Clem. VII. & eius ſucceſſores, vt in eius conſt. 39. Romanus, vbi alia de materia indicabo. Et quotannis Rõ. Pontifices ſimilem prohibitionẽ enuntiant in bulla nuncupata Cœna Domini, vt in conſt. 63. Pauli V. Paſtoral.

Nouiſſime autem vide Sanctiſſ. D. N. Vrb. VIII. conſt. 72. Paſtoralis inf. tom. 4. §. 13.

Edita A. D. 1418. *MARTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Exordium. QVod antidotum morbis, hoc præſtare ſolent ſtatuta negotiis; ſed plerumque contingit, vt quod profuturum putabatur iudicio, noxium inueniatur experimento.

Vrb. VI. cuius conſt. hoc non habes, ex cauſa hic expreſſa, quibuſdã Prælatis conceſſit, quod in eorum locis litera Apoſt. non executerentur niſi ab eis approbata. §. 1. Sane, cum dudum in exordiis peſtiferi, & antiquati ſchiſmatis, iam per Dei gratiam extincti, ad tollendum ſcandala, quæ propter executionem diuerſarum literarum, quæ ab iis, qui pro Romanis Pontificibus in diuerſis obedientiis ſe gerebant, in nonnullis partibus oriebantur, Vrbanus Sextus in ſua obedientia nuncupatis, conceſſerit quibuſdam Prælatis, quod in eorum ciuitatibus, & diœceſibus non poſſet fieri executio aliquarum literarum Apoſtolicarum niſi prius huiuſmodi literæ Prælatis ipſis, vel eorum officialibus ad hoc deputatis exhiberentur, & per ipſos approbatæ forent.

Sed quia aliqui Prælati hãc in conſuetudinem traxerunt, in iniuriam Sedis Apoſt. §. 2. Verum quia etiam deinde, ipſi Prælati, ſeu officiales in conſuetudinem traxerunt, & aliqui prætextu ſtatutorum Prouincialium, ſeu Synodalium ſimiliter ſeruant, & ſeruari faciunt, quod literas Apoſtolicas, nullus exequi audeat, niſi poſtquam Prælati, ſeu officiales ipſi per ſuas literas, quas, Vidimus, ſeu Placet, nuncupant, mandant, & concedunt, quod poſſint exequi per iudices in eis deputatos, propter quod executio literarum Apoſtolicarum plus debito plerumque retardata fuit, & ſæpe ipſæ literæ Apoſtolicæ executione caruerunt, totaliter in grauem iniuriam Sedis Apoſtolicæ, & enorme impetrantium præiudicium & grauamen.

Ex ideo Põt. hic ceſſante ſd. cauſa inualide ab Vrb. VI. vt ſupra conceſſa reuocat. §. 3. Nos igitur cenſentes rationi conſonum, vt quod huiuſmodi ſchiſmatis calamitas introduxit, pacis tempore auferatur, conceſſionem prædictam & quæcumque ſtatuta, circa præmiſſa quomodolibet facta, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium hoc ſacro Conſtantienſe approbãte Concilio, reuocamus, caſſamus, & etiam annullamus. Ac volumus, & decernimus, quod iudices, & executores quicumque in literis Apoſtolicis deputati, & deputandi, & alij quicumque ad quos ſpectabit, necnon notarij, & tabelliones ſuper iis requiſiti, vel requirendi, abſque huiuſmodi litera, Vidimus, ſeu Placet, nuncupata, ac etiam licentia, vel aſſenſu quorumcumque Prælatorum, Patriarchali, aut alia quauis dignitate inſignitorum, & locorum ordinariorum, aut officialium eorumdem, libere huiuſmodi literas Apoſtolicas exequi debeant, atque poſſint. *Iudices literarum Apoſt. ac iudices & executores in eis deputatos libere ſpectare permittit ſacro approbãte Concil. Conſtantienſe.*

In contrarium attentata reuocat. §. 4. Nos enim eadem auctoritate decernimus omnes, & ſingulas ſententias quas prædicti Prælati, & ſcriptores, aut eorum officiales contra huiuſmodi iudices, vel executores, ſeu impetrantes propter excommunicationes huiuſmodi per eos faciendas forſan inflixerint, & promulgauerint, irritas, & inanes, ac nullius exiſtere roboris, vel momenti.

Attentantes coercet. §. 5. Necnon quemcumque qui contra præmiſſa aliquid attentare præſumpſerit ab exercitio iuriſdictionis Eccleſiaſticæ per tres menſes, ipſo facto ſuſpenſum. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 1. die 30. April. Dat. Conſtantiæ, 2. Kal. Maij, Pont. noſtri Anno 1.

III. De Officio, & qualitatibus, Scriptorum, & Abbreuiatorum literarum Apoſtolicarum; Cuſtodiſque Cancellariæ, ac Examinatorum, Bullatorum, & Regiſtratorum; Auditorumque Procuratorum, Notariorum Rotæ, & Aduocatorum Conſiſtorialium.

Quoad iſtos omnes longum eſſet hic ponere concordantias, vide itaque bullas hic in apoſtillis indicatas, & inf. aliam conſt. 5. Romani, ac etiam Paul. III. conſt. 12. Romani. & conſt. 84. Pij V. In earum. ac Six. V. conſt. 62. Sacri. necnon Pauli V. conſt. 71. Vniuerſi.

Edita An. D. 1418. *MARTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. IN Apoſtolicæ dignitatis ſpecula ſuper gregem Dominicum licet immeriti conſtituti, iniunctum nobis deſuper Apoſtolatus officium, debite, vt tenemur, exequi coadiuuante Domino cupientes, ad ea libenter noſtræ dirigimus conſiderationis intuitum, vt diligenter conſpiciamus, quæ reipublicæ vtilitatem reſpiciunt, & commodum, vt per noſtræ prouiſionis auxilium, euellantur vitia, plantentur virtutes, deſtruantur iniqua, & reædificentur honeſta, ac praua tranſeant in directa, & ſublatis deformibus, relucear debitæ reformationis decor, & pulchritudo, ac totius æquitatis, & iuſtitiæ exinde proueniant incrementa.

Cauſa huius conſtit. §. 1. Sane licet fel. rec. Ioan. XXII. Bened. XII. & Greg. XI. Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, necnon de mandato Apoſtolico nonnulli Auditores audientiæ contradictarum literarum Apoſtolicarum, & demum bonæ memoriæ Gaufridus Epiſcopus Cabillonenſis, & Petrus tunc electus Viuarienſis dictæ audientiæ Auditores nonnullas conſtitutiones, & ordinationes regimen, & gubernationem officialium, ac officiorum Cancellariæ, & Pœnitentiariæ Apoſtolicarum, necnon prædictarum contradictarum, & cauſarum Palatij Apoſtolici audientiarum, & aliorum in Romana Curia Iudicum, ſeu Commiſſariorum, eorumque Notariorum, necnon Aduocatorum Conſiſtorialium, & Procuratorum in audientia prædictis, concernentes laudabiliter ediderint. Quia tamen huiuſmodi creſcente malitia poſtmodum aut debite non obſeruatæ, aut additionibus vtilibus indigere noſcuntur. Nos igitur ſuper hoc intendentes, prout ex debito paſtoralis officij nobis iniuncti licet immeriti obligamur, ſalubriter, & vtiliter prouidere, tenore præſentium præfatas conſtitutiones, & ordinationes, (quas hic haberi volumus pro expreſſis) auctoritate Apoſtolica tenore præſentium innouantes, ac eas cum additionibus infraſcriptis præcipientes firmiter obſeruari, eadem auctoritate ſtatuimus, & etiam ordinamus.

Abbreuiatores & alij recipiant nequepetãt aliquid vltra taxam, &c. De Abbreuiatoribus vide inf. Six. IV. conſt. 17. Dcmina & Leon. X. conſtit. 14. Summa.

§. 2. Quod ſi Notarij Apoſtolici, ac eorum Abbreuiatores, & alij in iuſtitia, & etiam gratia literarum Apoſtolicarum Abbreuiatores taxam nimiam pro minutis ſuis petierint, ac etiam ſi literæ Apoſtolicæ exceſſiue taxatæ fuerint, ſuper exceſſibus huiuſmodi per partes ad Vicecancellarium, aut de mandato ſuo, vel ipſo abſente ad eius Locum tenẽtem, ſeu Præſidentem in Cancellaria prędicta habeatur recurſus, qui deliberatione habita cum Abbreuiatoribus Aſſiſtentibus eidem Vicecancellario in expeditione literarum Apoſtolicarum in Cancellaria, & aliis de quibus ſibi videbitur in hoc petitis, exceſſus prædictos ad debitam reducant moderationem, ac medietatem huius quod exceſſiue petierint, à Scriptoribus, vel Abbreuiatoribus qui illud petierint, necnon Taxatoribus literarum earum, qui illas ſic exceſſiue taxauerint, exigant, in vſus Capellæ Scriptorum prædictorum, aut alia pia opera conuertendum. Quodque Notarij prædicti pro minutis literarum prouiſionum Patriarchalium, Metropolitanarum, ac aliarum Cathedralium Eccleſiarum, & Monaſteriorum quorumcumque Conſiſtorialiter factarum, cum aliæ non pertineant ad ipſos, recipere valeant, ſicut plus, vel minus pro communi ſeruitio ſoluitur ab eiſdem, videlicet pro primo centenario florenorum communis ſeruitij vltra quinque, & pro quolibet alio ſimilium florenorum centenario, ſi plura ſint vltra vnum, & ſi ſeruitium huiuſmodi ad centum florenos non aſcenderit, pro quolibet decenario numero florenorum huiuſmodi, vltra medium florenum nullatenus recipiant, vel exigant quocumque quæſito colore, alioquin eorum quemlibet pœnas in dictarum literarum Abbreuiatores plus debito à minutis quas faciunt exigentes latas, inferius declaratas incurrere volumus ipſo facto. Quod ſi eorum, & cuiuſcumque alterius Abbreuiatoris culpa literæ quarum fecerint minutas, & pro quibus ſalaria ſeu emolumenta recipiunt, fuerint reſcribendæ, eorum ſine illius expenſis reſcribantur, qui fuerint vel fuerit in culpa, ſub pœnis infra dictis. Et inſuper cum præfati Notarij expertos, & ſufficientes habere debeant Abbreuiatores, quandoque recipiunt in arte Abbreuiatoria minus expertos, ex quibus ſecuta ſunt quandoque detrimenta atque damna, ſtatuimus, quod nullus dictorum Notariorum aliquem in ſuum Abbreuiatorem recipere valeat neque poſſit, niſi primitus ad id per aſſiſtentes Vicecancellario in expeditione literarum Apoſtolicarum, & alios de quibus ſibi videbitur, Abbreuiatores in minutis ſuper ipſis de iuſtitia formandis experti & ſufficientes reperti fuerint, & etiam approbati.

Litera quæ in Cancellaria fuerit iudicata reſcribenda reſcribatur ab eo qui culpam commiſit ſub pœnis hic expreſſis.

§. 3. Statuimus, & etiam ordinamus, quod ſi litera fuerit in Cancellaria reſcribenda iudicata, quod infra tres dies naturales, à die requiſitionis partis proſequentis, aut ſolicitatoris expeditionis eiuſdem, ille cuius culpa iudicata fuerit reſcribenda, expenſis ſuis proprijs ſine quocumque alio ſalario quantumcumque modico, etiam gratis oblato, teneatur reſcribere, aut reſcribi facere, ſub pœna ſuſpenſionis ab officio ſcriptoriæ literarum prædictarum, & ingreſſu Cancellariæ, ſi Scriptor fuerit literarum prædictarum quadraginta dierum continuorum tempore, nec interim literam alicuius taxæ ſibi diſtribuat Diſtributor, ſiue Referendarius literarum earumdem ſub excommunicationis pœna, quam ſi contrarium faciat ſcienter, incurrat ipſo facto, à qua abſolui non poſſit niſi à Romano Pontifice, prius ſatisfacto realiter, & cum effectu parti læſæ de damnis & intereſſe, & tres ducatos ſoluat applicandos eidem Capellæ Scriptorum literarum prædictarum pro pœna. Si verò fuerit Abbreuiator, ſimiliter compellatur literam facere ſcribi infra prædictum terminum, ſub pœna ſuſpenſionis ab eius officio, & eius ingreſſu Cancellariæ per tres menſes, quo ſuſpenſionis tempore durante nihil ſibi diſtribuat Vicecancellarius. Quod ſi inaduertenter vel alias Vicecancellarius quicquam ſibi diſtribuat, & ipſe recipiat huiuſmodi ſuſpenſionis tempore durante ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrat, à qua nullo modo poſſit abſolui niſi à Romano Pontifice, prius ſatisfacto parti læſæ de damnis, & intereſſe, & donec realiter ſoluerit tres ducatos conuertendos vt præfertur, & ad reiterationem delicti ſiue exceſſus locum habeat multiplicatio pœnæ.

Scriptores exerceant officium per ſeipſos.

§. 4. Et quod nulli ex Scriptoribus prædictis, qui per ſe ipſum eius officium ſcriptoriæ literarum prædictarum perſonaliter non exercet, aut non valet exercere, quicquam diſtribuatur, aut aliquod ex eodem officio percipiat emolumentum, niſi cauſa infirmitatis, aut alio legitimo extiterit impedimento detentus; quo caſu cum eo poſſit per Vicecancellarium prædictum per literas eiuſdem cauſam diſtributionis continentes prius in ipſa Cancellaria publicandas, ad tempus de quo ſibi videbitur diſpenſari. Quodque de cetero nullus huiuſmodi officium Scriptoriæ prædictæ cum officio pœnitentiariæ literarum valeat retinere, & ſiquis hoc attentare præſumpſerit vtroque priuatus exiſtat ipſo facto.

Officium Scriptoriæ & Abbreuiatoriæ, cũ officio Pœnitentiariæ ſimul retineri nõ poſſit. Hoc reuocatum eſt in bulla cit. in rub.

§. 5. Illi quoque qui huiuſmodi Abbreuiaturæ, vel Scriptoriæ Apoſtolicarum, cum officio Scriptoriæ Pœnitentiæ literarum prædictarum inſimul nunc obtinent, infra decimam diem proximè futuram huiuſmodi officium Pœnitẽtiariæ, vel Scriptoriæ literarum dimittere teneantur. Alioquin ſi contrarium fecerint, pœnam incurrant proximè dictam.

Abbreuiatores ante admiſſionẽ, &c. Vide inf. in Six. IV. conſt. 17.

§. 6. Sane cum deceat Abbreuiatores literarum prædictarum aſſiſtentes Vicecancellario, aut Locum tenenti, ſeu Præſidenti prædictis in huiuſmodi literarum in Cancellaria prædicta expeditione, Abbreuiaturæ literarum ipſarum officio fore ſufficientes, & expertos, ac etiam circumſpectos, prudentes, & probos, ſimiliter ſtatuimus, & ordinamus, quod nullus de cetero ad aſſiſtendum prædicto Vicecancellario, ſeu Locum tenenti, vel Præſidenti in literarum Apoſtolicarum expeditione, niſi per dictam maiorem partem Abbreuiatorum, continuantium Cancellariam antedictam primitus examinatus fuerit, & ad id repertus ſufficiens, & etiam approbatus, nullatenus admittatur.

Et accedãt ad Cancellariam, &c. ſub pœnis hic expreſſis.

§. 7. Et quod prædicti Aſſiſtentes hora ſuper hoc per Vicecancellarium prædictum deputanda, ſingulis diebus, quibus ipſa Cancellaria tenebitur, ad eam venire, & in ipſa quouſque tenta fuerit reſidere debeant, nec interim ab ipſa recedere poſſint ceſſante excuſatione legitima, quam eidem Vicecancellario, aut Locum tenenti, ſeu Præſidenti, ſi præſentes fuerint vel in eorum abſentia prædictis aſſiſtentibus exprimere debeant, vel iurare ſe legitimam excuſationem habere, niſi ſuper hoc à Vicecancellario, vel Locum tenente licentiam habuerint ſpecialem. Quodque ſinguli aſſiſtentium prædictorum, qui poſt tertiam partem horæ prædictæ venerint, ſex, & ſimiliter qui ante dictam Cancellariam finitam receſſerint, ſex alios, qui verò eadem die ad dictam Cancellariam non venerint, duodecim groſſos Turonenſes ſingulis diebus quibus hæc commiſerint, Capellæ Scriptorum prædictorum pro pœna contemptus, ſtatuti, & ordinationis noſtræ huiuſmodi, infra tres dies tunc immediate ſequentes ſoluere ſint adſtricti, nec ob id appellantes, niſi prius ſatisfacto de principali, & expenſis, ſi quæ inde factæ fuerint, ad huiuſmodi appellationis proſecutionem quomodolibet admittantur. Similiter idem per alios Abbreuiatores ſufficientes ad continuandum eamdem Cancellariam per Aſſiſtentes prædictos ex aliis Abbreuiatoribus eligendos, necnon in officialibus dictæ Cancellariæ, ſub ſimilibus pœnis volumus obſeruari.

Cuſtodis Cãcellariæ officiũ & onus.

§. 8. Statuimus inſuper, & etiam ordinamus, quod Seneſcallus dictæ Cancellariæ, qui Cuſtos nuncupatur, iuramentum in manibus dicti Vicecancellarij in ſua primaria receptione ad officium Seneſcalliæ Cancellariæ prædictæ, necnon ſingulis annis de huiuſmodi officio fideliter exercendo, & alias iuxta formam iuramenti prædicti per nos nouiter appoſitam, & in libro Cancellariæ infraſcriptam præſtare teneatur. Quodque ipſe quibuſcumque literis de gratia, diem receptionis earumdem, qua ſibi in dicta Cancellaria præſentabuntur, ſcribat, & pro ſcriptura huiuſmodi nihil recipiat etiam gratis oblatum, literaſque prædictas ſecundum ordinem receptionis earumdem ſine fraude in expeditione præſentet expediendas. Nec literas, rotulos, ac ſupplicationes in literarum expeditione traditas vel traditus, ante vel poſt noſtrarum literarum expeditionem in dicta Cancellaria, celabit vel occultabit, aut malitioſe retinebit, ſeu earumdem literarum expeditionem differet aut retardabit

dabit per ſe, vel alium, ſeu alios, contra ordinem ſuprascriptum. Quod ſi contrarium ſcienter fecerit, eo ipſo ſententiam excommunicationis incurrat, à qua abſolui non poſſit niſi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo conſtitutus. Quodque ſi Seneſcallus prædictus contra huiuſmodi ſuum iuramentum fraude vel dolo aliqua feciſſe reperiatur, ſit dicto officio eo ipſo priuatus. Et quia de talibus & ſimilibus delictis quæ ſecrete committuntur poteſt cum difficultate conſtare, ſex de Scriptoribus, vel Abbreuiatoribus prædictis non ſuſpectis, ac bonæ famæ, & boni nominis ipſum Seneſchallum huiuſmodi ſuum officium illegaliter exercuiſſe deponant, & de hoc etiam ſit publice diffamatus, dicto ſuo officio ſit eo ipſo priuatus, & niſi de eo per dictum Cancellarium infra tres dies inde ſequentes prouiſum fuerit, ex tunc poſſit de ſufficienti Abbreuiatore literarum prædictarum) qui iuramentum ſimiliter præſtare, & omnia prædicta eidem Seneſcallo incumbentia adimplere teneatur) prouideri. Et inſuper quod nullus alius quam Seneſcallus prædictus aliquam literarum gratiam continentem expediendam in loco expeditionis ponat.

Conſtitutio Cancellariæ non detur vt ea in iudicio probetur, niſi fuerit ſignata & ſubſcripta, &c.

§. 9. Similiter ſtatuimus, & etiam ordinamus, quod nulla conſtitutionũ dictæ Cancellariæ cuiquam, vt de ea in iudicio vel alibi fidem faciat tradere niſi primitus per dictos aſſiſtentes fuerit iudicatum danda, & poſtmodum per duos ex eis tunc præſentes videatur, & ſignetur in dorſo, ac per duos ex Abbreuiatoribus in forma debita auſcultetur cum libro prædicto, qui ſe ſubſcribant in eadem, & deinde per Vicecancellarium ſubſcribi debeat, & ſuo ſigno more debito ſignari, & parti petenti dari, pro qua quidem conſtitutione vltra quatuor groſſos Auenionenſes, quorum ſexdecim valent vnum florenum auri de Camera, pro ſigno, ſigillo, & ſcriptura, & alias per Secretarium, vel Cubicularium dicti Vicecancellarij, & Seneſcallum prædictum, vel alios quoſcumque nullatenus recipiatur, vel etiam exigatur.

Iuſtitiæ literarum cancellariæ horis & temporibus expediuntur.

§. 10. Præterea vt literæ iuſtitiam concernentes abſque partium damno, ac breuius expediantur, ſtatuimus & ordinamus, quod Cancellaria literarum iuſtitiæ, quæ ſi ad hoc literæ ſufficiant, ter ſingulis ſeptimanis, prout antiquitus teneri conſueuerat: Si verò ad id huiuſmodi literæ non ſufficiant, ſingulis ſeptimanis ſaltẽ ſemel teneatur; ad quam Notarij, qui ſex eſſe debent, eorumque, & alij in forman is notis de iuſtitia, vel in iure ſufficiẽtes Abbreuiatores, (quorum nomina ſint in matricula tia Abbreuiatorum dictarum literarum infraſcripta) necnon Prælati, & alij Doctores famoſi ac prædicter in dicta Curia præſentes, & primitus per eoſdem Prælatos, & Doctores ſolito præſtito iuramẽto, debeant conuocari, prout hactenus extitit laudabiliter obſeruatum. Quodque in eadem Cancellaria literæ executoriæ ſuper ſententiis in Romana Curia latis, niſi ſtylus in cauſis in eadem Curia ſeruari ſolitus, ſeruatus fuerit per ordinem: prout in literis prædictis iuxta ſtylum Cancellariæ prædictæ narrari conſueuit, aut in aliquibus expenſæ factæ in cauſis ipſis exceſſiue contra conſtitutiones ſuper editas notorie taxatæ fuerint, donec de partium, vel partis victricis conſenſu vel alias iuridice moderatæ fuerint, minimè poſſint, & debeant expediri.

Examinatorũ officium & eorum ac [illegible] qualitates.

§. 11. Et inſuper ſtatuimus, & ordinamus, quod Examinatores in gratia ſpeciali antequam exerceant huiuſmodi officium, de illo fideliter exercendo in manibus dicti Vicecancellarij præſtent iuramentum, ipſique poſtmodum huiuſmodi officium diligenter per ſe ipſos exerceant. Impetrantes, de literatura, ſcientia, & idoneitate, & illos beneficia curam animarum, aut iuriſdictionem habentia petentes, rigide examinent, ac de vita & moribus informationem recipiant diligentem, & prædictas ſufficientiam, & idoneitatem in ſcriptis ſub ſigneto ſuo referant examinatores, pro qua quidem ſcriptura, ſigneto, ſalarioque, & labore eorum, vltra vnum groſſum Turonenſem, & Clericus ſcripturam faciens prædictam, vltra ſimilis groſſi quartam partem, aliquid etiam gratis oblatum, nullatenus recipere præſumant. Quod ſi Examinator vel Clericus in contrarium attentauerint, eo ipſo excommunicationis ſententiam incurrant, à qua non poſſint abſolui donec fuerit ſatisfactio facta.

Bullatores quid recipere poſſint pro bullandis literis.

§. 12. Similiter ſtatuimus, & ordinamus, quod Bullatores dictarum literarum Apoſtolicarum, pro ipſis literis bullandis, ſiue gratiam, ſiue iuſtitiam contineant, vltra illud quod antiquitus, & ante vltimum ſchiſma videlicet tempore Gregorij Papæ XI. prædicti, pro ſimilibus recipiebant literis, nihil recipere præſumant, nec de litera duplicata, vltra quatuor, & de litera correcta iterum bullanda, necnon de litera ſuper ſumpto habito de regiſtro, vltra octo, necnon de literis alias bullatis, & iterum (non tamen propter defectum partium) bullandis, & in dicto regiſtro corrigendis, vltra vnum Turonenſem groſſum recipere, aut exigere præſumant.

Regiſtratorũ officium.

§. 13. Et idem volumus per dictarum Regiſtratores in prædictis omnibus obſeruari. Quodque prædicti regiſtratores literas regiſtratas, cauſa aliquid exigendi, vel extorquendi à proſequentibus ipſas, plus debito differri non faciant regiſtrari, vel eas de mala expeditione malitioſe redarguant, ſed ad quæſtum accuſent, aut in ſalariis Clericorum in regiſtro prædicto ſcribentium participent, quod ſi contrarium fecerint, ipſo facto excommunicationis ſententiam incurrant, à qua (mortis caſu excepto) per alium quam Romanum Pontificem nequeant abſolutionis beneficium obtinere, & inſuper ſuo officio huiuſmodi, ſi hoc per teſtes vel alias præſumptiue probari poterit, eo ipſo ſint priuati, & perpetuo inhabiles ad quodcumque officium exercendum in Romana Curia exiſtant. Quodque Clerici in dicto regiſtro ſcribentes, qui literas eis traditas infra tres dies ex tunc immediate ſequentes (ceſſante impedimento legitimo) non regiſtrauerint, à dicto regiſtro penitus amoti exiſtant, nec ad ibi ſcribendum de cetero admittantur.

Auditorum Rotæ eligendi qualitates.

§. 14. Et nihilominus cum iuſtitiam in iudicio contradictorio purè deceat exerceri, ſtatuimus, & etiam ordinamus, quod nullus deinceps cauſarum Palatij Apoſtolici in Auditorem recipiatur, niſi Doctor fuerit iuris famoſus, & poſt doctoratum ab eo receptum per triennium ad minus legerit in eodem, ſitque commendatus de vita, ac morum honeſtate, aliiſque virtutibus, ac ab omni munere ſint mundæ manus eius, & bonum habeat teſtimonium, habeatque ad minus ſiue in bonis temporalibus, ducentos florenos auri de Camera annuatim in portatis, de quibus valeat in dicta Curia ipſe ſuſtentari.

Inquiſitionis forma de eo facienda. Ad hoc vide etiam inf. Six. IV. conſt. 2. Romani.

§. 15. Quodque poſtquam fuerit conceſſum per Papam aliquem in Auditorem cauſarum dicti Palatij admitti, antequam vlterius ad ipſius admiſſionem procedatur, Decanus Auditorum prædictorum de præmiſſis facere teneatur inquiſitionem diligentem, & quicquid per eam repererit, fideliter referat Vicecancellario prædicto, qui hoc ſimiliter Papæ exponere teneatur, quod ſi aliquid de præmiſſis defuerit, ad ipſius admiſſionem in Auditorem, vlterius minime procedatur, niſi aliud mandaret Papa antedictus.

Diſputationiſque ab eo ſuſtinenda.

§. 16. Si verò per informationem huiuſmodi, ipſum conſtiterit famoſum Doctorem, aliaque præmiſſa fore vera, idem Vicecancellarius vocatis quatuor ex dictis Auditoribus, ſi Canoniſta, Decretalem; ſi verò Legiſta fuerit, Legem, quam infra vnius menſis ſpatium à die ſibi aſſignata computandum, in dicti Vicecancellarij, aut Locumtenentis præſentia (& ad hoc vocatis omnibus dictæ Sedis Notariis, & prædictis Auditoribus, & Conſiſtorialibus Aduocatis tunc in eadem Curia præſentibus, inuitatis ad id etiam Prælatis, & aliis famoſis, & literatis viris qui tunc in eadem Curia extiterint) repetere teneatur ſingulos qui arguere voluerint idem repetens audire teneatur, quodque quatuor vltimi ex Auditoribus, & quatuor vltimi ex Aduocatis prædictis tunc præſentes arguere ſint adſtricti.

Admiſſio ipſius Auditoris ad officium.

§. 17. Quod ſi idem repetens in huiuſmodi repetitione taliter ſe habuerit, quod ſit merito commendatus, dictus Vicecancellarius ſecundum relationem maioris partis Notariorum, & Auditorum, ac Aduocatorum prædictorum ad eius admiſſionem in Auditorem vlterius procedat: ſi verò ſecundum relationem prædictam repertus fuerit diminutæ ſcientiæ, vel iudicij relatione ſuper hoc per dictum Vicecancellarium Papæ facta, ab huiuſmodi admiſſione repellatur.

§. 18. Et inſuper quod prædicti Auditores, & eorum

Itinera cuſ. dem in exercitio d. Officij. De materia Rota plene notabis inf. in Pio IV. conſt. 44 in throno.

rum loca exercentes, libros iuris ordinarios ad minus, continuo ſecum habere teneantur, proceſſuſque cauſarum agitatarum coram eis perſonaliter videant, & viſitent, ac teſtes in cauſis huiuſmodi ſi ponderis fuerint (maxime ſi pars aliqua hoc requiſiuerit) examinent, in aliis verò per duos Notarios faciant examinari diligenter, nec cuiuſcumque Notarij vel alterius relationi credant; nec ad ſententiarum prolationem in cauſis huiuſmodi procedant regiſtris prædictis per eos, vt præmittitur, non viſis, & diligenter examinatis. Hoc etiam volumus per quoſcumque iudices, & Commiſſarios in dicta Curia præſentes ſimiliter perpetuo obſeruari. Et nihilominus, quod ſi quis ex Auditoribus fuerit notatus de præcipitatione iuſtitiæ, negligētia, ſeu non promptitudine iurium, propter non continuationem librorum, aut alias, & ſpecialiter de corruptione, & acceptione munerum, ſeu vagus fuerit, ſeu alias male verſetur in dicta Curia, per præfatum Vicecancellarium, vel eius Vicegerentem caritatiue reddatur attentus, vt ab iis ſe abſtineat & emendet, bonamque famam acquirat, & in ea perſeueret, quod ſi ſe emendare neglexerit, & per tres menſes continuos poſt auiſationem huiuſmodi, eadem nota vel infamia reſperſus fuerit, per dictum Vicecancellarium, aut eius Vicegerentem commiſſiones ſibi nullatenus committantur. Et ſi per alios tres menſes ſimili nota vel infamia notatus fuerit, & notorie, ſeque non emendauerit, tunc prædictus Vicecancellarius aut Vicegerens cum duobus Auditoribus, præmiſſa Papæ referre teneatur, qui prouideat prout ſalubriter fuerit prouidendum.

Præuentio attendenda inter Auditores ſi plures extant commiſſiones cauſarum eis directa.

§. 19. Verum ſi contingat inter eaſdem perſonas, & ſuper eadem re diuerſis Auditoribus aliquam cauſam committi, is cui primo fuerit præſentata commiſſio, ſuper cauſa huiuſmodi remaneat eiuſdem cauſæ Iudex, quod ſi de iuriſdictione alterius extiterit pro parte aduerſa data exceptio, tunc cuius fuerit iuriſdictio primitus cognoſcatur, & ſi vlterius procedatur ante cognitionem huiuſmodi non valeat proceſſus, & Iudex teneatur parti ad reſtitutionem expenſarum inde factarum, ſuumque intereſſe. Notarius verò qui auſus eſt talem contentionem appetere propter lucrum ſcripturæ, ac totius cauſæ commodum perdat, teneaturque ſuis expenſis parti dare quod expendit in cauſa huiuſmodi. Quod ſi idem Auditor, & Notarius contrarium fecerint, eo ipſo ſententiam excommunicationis incurrant, à qua non poſſint abſolui donec ſuper iis ſatisfecerint vt præfertur. Et hoc etiam ad quoſcumque Iudices, ac Commiſſarios, ac eorum Notarios in dicta Curia præſentes pro tempore, duximus extendendum.

Notarij Rota non habitent cum Auditoribus, &c.

§. 20. Præterea ſtatuimus, & etiam ordinamus, quod nullus ex Notariis cuiuſuis ex Auditoribus prædictis, cum eo moram trahat, quod ſi forſan aliquis ex ipſis cum eo morari voluerit, pro habitatione domus, & expenſis, vltra quod iuſtum & debitum fuerit, & rationabile ſalarium non ſoluat; & ſi quacumque cauſa vera vel ſimulata, reſpectu officij, aliquid Auditori dederit vel ſoluerit, Notarius dando, & Auditor recipiendo, eo ipſo excommunicationis ſententiam incurrant, à qua nequeant niſi per Papam abſolui, ac duplo quod Notarius vltra debitum ſoluerit, & Auditor receperit, per eorum quemlibet in vſus pauperum de mandato dicti Vicecancellarij diſtributo.

Ætas & aliæ eorumdem Notariorum qualitates.

§. 21. Et quod nullus in Notarium cuiuſlibet Auditorum prædictorum, niſi vigeſimumquintum ſuæ ætatis annum attigerit, & alias Notariatus officium exercuerit, ſitque boni nominis, & bonæ famæ, ac ſufficiens & idoneus ad dictum Notariatus officium cauſarum dicti Palatij exercendum, & poſt diligentem informationem ſuper iis habitam, ac ipſius examinationem, & de præmiſſis conſtiterit, admittatur.

Officium per ſubſtitutū non exerceant abſque licentia Vicecancellarij.

§. 22. Et quod Notarij dictorum Auditorum ſua Notariatus officia perſonaliter exerceant, & ſi quis (ceſſante cauſa neceſſaria) à ſui Notariatus officij exercitio per menſem continuò ſe abſentauerit, ſit dicto officio eo ipſo priuatus, & de cauſa neceſſaria propter quam ipſum oporteat dictum officium per ſubſtitutum exercere, & de illo per ſubſtitutum exercendo à dicto Vicecancellario petat licentiam, quam idem Vicecancellarius, poſtquam de cauſa huiuſmodi ſibi conſtiterit, per ſuas literas cauſam ipſam continentes, concedere poterit ad tempus, de quo ſibi videbitur faciendum.

Habitum decentem ferāt, & laudabiliter viuant.

§. 23. Et inſuper quod Notarij prædicti in habitu decenti incedant, ac honeſto, & conuenienti Clerico ſæculari. Tabernas non frequententur, nec Concubinarij exiſtant, cum ex hoc ſuum vileſcat officium, & malam famam acquirant, etſi contrarium fecerint, ſuis priuentur officiis.

Adepto beneficio, &c. officii dimittat.

§. 24. Quodque quilibet ipſorum quam primum presbyter factus, ſeu dignitatem vel perſonatum in Cathedrali vel Collegiata Eccleſia, aut Parochialem Eccleſiam pacifice aſſecutus fuerit, huiuſmodi Notariatus officium omnino dimittat, & ad huiuſmodi officij exercitium in dicta audientia amplius non admittatur.

Delinquentes in officio puniantur.

§. 25. Et inſuper, quod Notarius qui notatus, aut diffamatus fuerit, quod malitioſe, negligenter, vel per dolum ſcripſerit aliud quam in proceſſu, aut in iudicio deductum, vel actum fuerit inter partes, ſeu diffamatus quod ſit perſonarum in quarum cauſis ſcribit acceptor, plus vni quàm alteri fauendo, & ei cauſæ ſecreta detegendo, eo ipſo à ſuo Notariatus officio ſuſpendatur, & per Auditorem Cameræ, cui hoc per dictum Vicecancellarium committatur, ſummarie ſimpliciter & de plano, de huiuſmodi infamia, & aliis præmiſſis inquiratur diligenter, & ſi per inquiſitionem huiuſmodi culpabilis repertus fuerit, aut ſi purgatio extiterit indicenda, & debite ſe non expurgauerit, priuetur quibuſcumque officiis quæ in dicta Curia obtinebit, & ab eadem Curia perpetuo ſit proſcriptus, necnon in quingentis florenis auri de Camera, per ipſum eleemoſynario Romani Pontificis realiter tradendis; & in vſus pauperum conuertendis, condemnetur, & idem volumus de quibuſcumque Notariis quorumcumque Cardinalium, Iudicum, & Commiſſariorum in Curia pro tempore deputatorum, inuiolabiliter obſeruari.

Taxam obſeruent circa eorum mercedē. De ea vid. in conſtit. 44. Pauli V.

§. 26. Et nihilominus quod dicti Notarij in exactione ſalariorum ſuorum taxationes pro ſuis proceſſibus, & ſcripturis in cauſa huiuſmodi, taxas ſuper hoc ordinatas per dictum Ioannem XXII. ſeruare teneantur, quod ſi vltra dictam taxam aliquid petierint, aut receperint, ſuper exceſſu huiuſmodi ad Vicecancellarium, ſeu Locum tenentem prædictum ſuper hoc habeant recurſum, qui vocatis in hoc petitis, exceſſus prædictos iuxta taxationes prædictas ad debitum reducat moderamen, & medietatem huius quod exceſſiue petierint, à Notariis exigant in vſus pauperum conuertendam.

Et hæc circa taxam aduertantur. Ad hæc vide infra Innocent. VIII. conſt. 13. Finem.

§. 27. Quodque pro citationibus compulſoriis, & inhibitionibus decretis in partibus, procuratoriis inſtrumentis, remiſſionibus ad partes, examinationibus teſtium, & quibuſcumque aliis ſcripturis bis ſcriptis in proceſſu, niſi ſemel dumtaxat taxentur, neque ſoluantur. Termini quoque ſuperflui, ſeu vltra debitum extenſi, & quæcùmque aliæ ſuperfluæ ſcripturæ pro reſecatis habeantur, taxenturque clauſulæ, & dictiones proportionabiliter prout poterant ſcribi in proceſſu, quodque nullus Notarius qui de petia notæ regiſtri ſententiæ definitiuæ duodecim groſſos Turonenſes receperit de petia inſtrumenti ſuper eo confecti, cum ſit copia dictæ notæ, niſi ſicut de copia in publica forma redacta, iuxta conſtitutionem dicti Ioannis XXII. recipiat. Et ſi de petia huiuſmodi inſtrumenti ſimiles duodecim Turonenſes receperit, de huiuſmodi nota ſententiæ ſicut de copia recipere poſſit: quod ſi contrarium attentauerit, quod vltra receperit, parti reſtituat, & totidem pro Capella prædictorum Auditorum, vel Curſorum infra octo dies tunc immediate ſequentes realiter ſoluat, alioquin à ſui officij exercitio per menſem ſit ſuſpenſus, quod ſi ſe ille ingeſſerit, grauius per Vicecancellarium prout ſibi videbitur puniatur.

Aduocatorū Conſiſtorialium eligendorum qualitates.

§. 28. Verum cum ſicut Iudicum, ſimiliter Aduocatorum requiratur conſilium, maturitas, & circumſpectio magna, inſuper ſtatuimus etiam & ordinamus conſimiliter Aduocatum nullatenus admittendum, niſi primitus ſeruauerit quæ in Auditorib⁹ ſeruari ſtatuuntur. Quodque iidem Aduocati pro ſingulis per eos commiſſionibus

de

de iuſtitia extra Conſiſtorium proponendis, vno floreno de Camera ſint contenti, nec aliquid vltra petere ſint auſi quod ſi contrarium fecerint, illud quod vltra exegerint, partibus reſtituere, & totidem dare pauperibus teneantur.

In Conſiſtorio male ſe gerentium pœna Aduocatorũ officium maximè vide in Sixt V. conſt. 62. Sacri. §. 29. Et quod ſi quis Aduocatus in Conſiſtorio proponat aliqua quæ ex ſui natura ſint iniurioſa, & in alterius diffamationem, & notam cedant, licet hoc in commiſſione, ſiue ſupplicatione per ipſum proponenda ſcriptum non fuerit, niſi pars principalis, cuius nomine proponitur, ſit præſens, & dicat, & aſſerat hoc facere proponi ad effectum accuſandi, vel partem denuntiationis aſſumendi in forma iuris, ſeu eius procurator ad hoc habens mandatum ſpeciale, aut ſint ſubſtantialia cauſæ, ipſe actione iniuriarum teneatur ei contra quem organum vocis ſuæ præſtiterit, & in decẽ florenis Cameræ Apoſt. condemnatus exiſtat. Quodque ſiquis Aduocatus in Conſiſtorio, vel audientia, clamoroſus, iniurioſus, aut tumultuoſus fuerit, vel etiam temere, vel immoderate ſe ingerat replicationi, aut defenſioni cauſarum in Conſiſtorio, ſine requiſitione, & informatione partis, eo ipſo ſit ab eius officio ſuſpenſus per duos menſes, & quinque florenos Cameræ pro qualibet vice qua hoc egerit, eidem Cameræ ſoluere ſit adſtrictus. Ceterum quod ſi duo Aduocati vnam cauſam defendant in Conſiſtorio, eorum altero dumtaxat duplicetur, habeant tamen prius conſultationem adinuicem, vel in ipſo Conſiſtorio inſimul ſe iniungant, ita quod ſi proponens, alias reallegans aliquid quod faciat ad cauſæ defenſionem emittat, illud ſubmiſſa voce, & ſine tumultu hoc dicat, ita quod in ſimilibus iunior ſemper deferat antiquiori Aduocato, niſi ex cauſa aliter inter eos fuerit concordatum.

Procuratorũ bona qualitates. §. 30. Præterea ſtatuimus, & etiam ordinamus, quod nullus ad publicum Procurationis officium in eadem Curia de cetero admittatur, niſi in eodem officio in dicta Curia ſit exercitatus, & practicus, aut in iure graduatus, ac de diligentia, fidelitate, probitate commendatus, & ſuperius, & aliis ad huiuſmodi officij exercitium neceſſariis, per Vicecancellarium, vno vel duobus ex Auditoribus, & totidem ex Aduocatis prædictis, ad id vocatis, & præſentibus fuerit diligenter examinatus, & repertus idoneus.

Munus eorundem. §. 31. Et quod nullus ex dictis Procuratoribus ſit iniurioſus verbo, vel ſcriptura in cauſarum patrocinio, nec cauſas quas nouerit iniuſtas, ſeu iniquas, vel alias deſperatas recipiant, nec pro cauſarum defenſione ad eas diutius malitioſè protrahendas materias ſubiungat admiſſibiles, quas non veras eſſe ſciat, aut credat, vel probabiles per partem ſuam, quod præſumi poterit, videlicet ſi pars pro qua cauſa ducitur, debilem, aut minus plenam informationem dederit, aut nu ſerit ſuper ea. Quod ſiquis Procuratorum prædictorum in hoc culpabilis repertus fuerit, per cauſæ Auditorem, vel Iudicem, qui hoc nouerit, aut in altero præmiſſorum eum deprehenderit, ſeu ſi hoc neglexerit, per Vicecancellarium, vel eius Locumtenentem, quando ſibi de hoc conſtiterit, perpetuo, vel ad tempus, prout caſus exiget, à Procurationis officio in dicta Curia ſuſpendatur, & alias ſecundum caſus exigentiam per prædictum Vicecancellarium, vel Locumtenentem puniatur. Idem volumus ſi Procurator per corruptionem, vel aliam malitiam in cauſis quas defendendas ſuſceperit, & eas ſcienter, vel per eius negligentiam perdiderit, in læſionem iuris ſuæ partis obſeruari, quo caſu ad quæcumque damna, & expenſas, vltra prædicta eidem parti reſtituenda, teneatur. Similiter in Procuratores, qui poſtquam pro vna parte cauſam duxerint, eam contra ipſum & pro eius aduerſa parte defendunt, & ducunt. Quodque ſi quis ex Procuratoribus prædictis, vel aliis poſt appellationem interpoſitam in dicta Curia huiuſmodi appellationis cauſam finxerit eſſe commiſſam, vt partem aduerſam decipiat, & eam ad dicendum contra huiuſmodi fictam commiſſionem citari fecerit, in viginti florenis Cameræ puniatur, in piis operibus per manum eleemoſynarij prædicti conuertendis. Et quod huiuſmodi Procuratores, qui vt lites diutius durare faciant, fictis appellationibus, & commiſſionibus vtuntur, niſi probauerint cauſas appellationum, & commiſſionum huiuſmodi veras eſſe, & ipſas reuelantes, & ad iuris ſui declarationem, Iudicis, vel Vicecancellarij, ſeu Præſidentis prædictorum arbitrio puniantur, & parti aduerſæ, quam indebite vexauerint, de damnis, & intereſſe quæ propterea incurrerit, teneantur.

§. 32. Verum cum dicti Procuratores grauia gerant negotia, ſimiliter in moribus graues, in geſtu, habitu, & conuerſatione honeſti eſſe debent; quod præfati Procuratores in habitu decenti, & honeſto, & ſtatu ſæculari & conuenienti incedant, tabernas non frequentantes, nec ſint concubinarij. Siquis autem contrarium fecerit, ab huiuſmodi procurationis officio, per Auditores, Iudices, & Commiſſarios præfatos repellatur, & penitus excludatur, & alias per dictum Vicecancellarium, vel eius Locumtenentem animaduerſione debita puniatur. *Habitus, & vita.*

§. 33. Et nihilominus, quod de cetero nullus in Sacerdotio conſtitutus, aut dignitatem, vel perſonatum Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ pacificè obtinens, ad huiuſmodi Procuratoris officij exercitiũ quomodolibet admittatur, nec in eo toleretur, & ſi de hoc in cauſis per partem aduerſam data fuerit exceptio, ex tunc proceſſus non valeat, eadem tamen pars aduerſa de ſua in huiuſmodi cauſa defenſione confiſa iterato denuo in eam cauſam vocetur, niſi ſit in dicta Curia alius Procurator qui onus cauſæ huiuſmodi in ſe velit ſuſcipere defendendi. *Sacerdotes non ſint.*

§. 34. Ceterum cum Aduocati, & Procuratores præfati iuxta ſui laboris meritum ſint præmiandi, ſtatuimus, & etiam ordinamus, quod in cauſis in quibus ſimpliciter, & de plano, aut per audientiam contradictarum, ſiue in contumaciam partis aduerſæ, vel alias in cauſis leuibus in quibus non ſit magna iurium diſcuſſio, Aduocati in prima viginti, in ſecunda duodecim, in tertia inſtantia octo; Procuratores ſimiliter in prima decem, & in ſecunda ſeptem, ac in tertia inſtantia huiuſmodi, quatuor florenis ſimilibus ſint contenti. Præterea volumus, & etiam ordinamus, decem groſſos Turonenſes circa taxam literarum Apoſtolicarum, & Pœnitentiariæ prædictarum, ac minutarum earumdem literarum Apoſtolicarum, necnon in bulla, & regiſtris Apoſtolicis ac dictæ Pœnitentiariæ, necnon ſalarij Notariorum & aliorum quorumlibet, pro vno dumtaxat floreno de Camera computari. *Taxa ſalarij Aduocat. & Procurat.*

§. 35. Verum vt huiuſmodi noſtræ conſtitutiones, & ordinationes ad omnium perueniant notitiam, eas in audientia prædicta ſingulis annis in Kal. Octobris publicari, necnon in libris Cancellariæ prædictæ inſcribi, & regiſtrari volumus per præſentes. Nulli ergo, &c. *Iuſſio publicandi.*

Dat. Gebennis, Kal. Septemb. Pontif. noſtri Anno 1. *Dat. P. A. 1. die 1. Septemb.*

Exemptio Ordinis Fratrum Cartuſianorum, à ſolutione primitiarum & decimarum. IV.

Alia de hoc Ordine notaui ſup. in conſt. 7. Alex III. Cum vos.

MARTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita A.D. 1420.*

FOns paruulus qui creuit in fluuiũ, & in lucem ſolemque conuerſus, in aquas plurimas redundauit, Cartuſienſium eſt vtique Ordo prælucidus, quia in ſui ortus exordio paruus, & humilis abiectione habitus, tenuitatis ſubſtantia, humilitatis profeſſione, ac numero profeſſorum, ſub fontis ſimilitudine, non indigne deſcribitur, cui diuerſarum illi proprietatum conformitate reſpondens, non immerito comparatur. Hic enim fons eſt hortorum irriguus, ceteras irrigans Religiones, & Ordines, ac exemplis ſalubribus ſcaturizans. Hic eſt fons amœnus varietate virtutum, præclarus munditiæ puritate, pietate patens, indeficiens ſanctitate, horum meritorum illuſtratus, ita nomen fontis ampliauit, vt fluuius eſſe cenſeatur. Cuius profeſſio laudabilis de virtute progrediens, vt Deum deorum in Sion videat, vniuerſalis Eccleſiæ lætificet Ciuitatem, in qua per meritorum euidentiam, claræ lucis ſplendorem adepta, quaſi ſtella matutina refulget in medio nebulæ mundi huius. Huius ſiquidem Ordinis ſacra Religio, à ſuæ inſtitutionis *Ordinis laudes recenſentur.*

auſpiciis quaſi deſerta & inuia, paucis adhuc initiata cultoribus, tandem honoris, & honeſtatis fructus parturiés, ramos ſuos, ramos quidem honoris & gratiæ, generationes germinans, religionis ſinceritatem, & auſteram vitæ continentiam ampliauit. Ea propter exultat iam in multitudine enumeroſa ſpectabilis, quæ olim in ſolitudine dilatebat.

Exemptio à ſolutione decimarum.

§. 1. His itaque conſiderationibus inducti, religionis eiuſdem perſeuerantiam ac perſonarum ſub illius habitu diuinæ vacantium ſeruituti, vtilitates, & commoda ſinceris affectibus procurantes, Maioris, & aliarũ quarumcomque domorum prædicti Ordinis vbilibet conſiſtentium Priores, & fratres, præſentes & poſteros, à præſtatione, & ſolutione primitiarum, & decimarum ex fructibus, prouentibus ex eorum pratis, paſcuis, terris, vineis, hortis, agris, ſyluis, nemoribus, montibus, aliiſque prædiis, & poſſeſſionibus, in quibuſcumque Mundi partibus conſiſtentibus, tam ante, quam etiam poſt generale Concilium habitis, vel acquiſitis, illis videlicet, quæ de præſenti manibus propriis, aut eorum laboribus, vel expenſis excolunt, vel excoli facient in futurum, necnon ea fœtibus animalium eorumdem, debitarum, auctoritate Apoſtolica perpetuo immunes reddimus, & conſtituimus & liberamus, ac etiam immunes, & liberos eſſe volumus & decernimus & cenſemus, eiſque nihilominus, ne primitias, & decimas huiuſmodi cuiquam ſoluere, vel præſtare teneantur, nec ad id à quoquam inuiti valeant compelli, tenore præſentium indulgemus.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Concilij prædicti, ac aliis per nos, ſiue prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices editis conſtitutionibus Apoſtolicis contrariis, non obſtantibus quibuſcumque. Nulli ergo, &c.

*Dat. P. A. 3. die 24. Sept. * alias 13.*

Datum Romæ, apud Sanctos Apoſtolos, 8. Kal. Octobris, Pont. noſtri Anno tertio.

V. Statuta & Ordinationes obſeruandæ ab Auditoribus Rotæ Romanæ Aduocatiſque, Procuratoribus, & Notariis eius Curiæ.

Ad hæc extant nonnullorum Pont. conſtitutiones, quas tibi indicabo inf. in conſtit. 44. Pij IV. In throno. Eas attende fol. 44.

Edita A. D. 1422.

MARTINVS PAPA V.

Exordium.

ROmani Pontificis prouidentia circumſpecta, nonnumquam geſta per eum, rationabilibus & honeſtis ſuadentibus cauſis moderatur, & cõmutat in melius prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Hic Pōt. alias edidit conſtitutiones, quas nũc reuocat. Hæc bulla edebat ſub anno 6.

§. 1. Nuper ſiquidem videlicet pridie Nonas Februarij Pontificatus noſtri Anno ſexto, quædam conſtitutiones, & ordinationes, quæ reformationes officialium Romanæ Curiæ concernere videbantur in Audientia litterarum contradictarum lectæ fuerunt, & etiam publicatæ. Et quia nonnulla nimium rigoroſa continebantur in illis, quæ in ipſorum officialium nimis graue diſpendium, & præiudicium redundabant, eas per noſtræ prouiſionis officium, habitaque ſuper his deliberatione matura, in melius duximus commutandas. Illas igitur conſtitutiones, & ordinationes, vt præmittitur publicatas, auctoritate præſentium haberi volentes, ac ſi in eadem audientia lectæ & publicatæ minime extitiſſent, & à nobis nullatenus emanaſſent.

Nonas modo prodit. & ſeruari præcipit ſpectantem bullas hic enunciatas.

§. 2. Infraſcriptas conſtitutiones, & ordinationes noſtras, in eadem Audientia legi, & publicari volumus, & iubemus, eaſque præcipimus ab omnibus, inuiolabiliter obſeruari. Et licet fel. rec. Ioannes XVII. & Greg. XI. Romani Pontifices prædeceſſores noſtri nõnullas conſtitutiones, & ordinationes, circa regimen & ordinationem officialium, & officiorum eiuſdem Curiæ laudabiliter ediderint, quia tamen illæ mundi creſcente malitia, aut debite non obſeruantur, aut additionibus vtilibus, indigere noſcuntur. Nos ſuper his intendentes prout ex debito paſtoralis officij obligamur, ſalubriter prouidere, conſtitutiones, & ordinationes dictorum prædeceſſorum tenore præſentium auctoritate Apoſtolica innouantes eas cum additionibus infraſcriptis quas vim perpetuæ conſtitutionis habere decernimus, præcipimus firmiter obſeruari. Mandantes ea nunc venerabili fratri noſtro Ioanni Epiſcopo Oſtienſi S. R. E. Vicecancellario, & in Cancellaria Apoſtolica Præſidenti, eorumque ſucceſſoribus, quatenus illas faciant diligentius obſeruari. Quæ vt attentius obſeruentur ſtatuimus, quod ſinguli Sedis Apoſtolicæ Notarij, & tam prædictæ*, quam Palatij Apoſtolici cauſarum Auditores, Corrector, Scriptores, Abbreuiatores literarum Apoſtolicarum, Aduocati, Procuratores, & Notarij cauſarum dicti Palatij, necnon Seneſcallus, qui Cuſtos eſt dictæ cancellariæ, conſtitutiones, & additiones prædictas infra menſem à die publicationis præſentium computandum habere, & de hoc infra alium menſem immediate ſequentem, dictum Vicecancellarium certificare, & alia circa præmiſſa facere, & obſeruare teneantur, prout in conſtitutionibus dictorum prædeceſſorum, ac præſentibus plenius continetur.

** Cãcellariæ.*

Auditores ſeruẽt dictorũ prædeceſſorum bullas, & laudabiliter viuant.

§. 3. De Auditoribus autem cauſarum Palatij Apoſtolici, & aliis in Romana Curia Iudicibus, eorumque Notariis conſtitutiones dictorum prædeceſſorum ſuper hoc laudabiliter editas volumus firmiter obſeruari, quas Auditores, & Notarij prædicti apud ſe ceteris huiuſmodi teneantur vt præfertur habere, & circa illarum obſeruationem diligenter intendere. Verum ſi quis ex eiſdem Auditoribus de præmiſſarum conſtitutionum tranſgreſſione, ſeu de præcipitatione iuſtitiæ negligentia, corruptione, & munerum acceptione notatus fuerit, ſeu vagus, aut alias male, vel inhoneſte verſetur, & dicta Curia per præfatum Vicecancellarium, vel eius Vicegerentem caritatiue moneatur, vt ab his ſe abſtineat, & emendet, bonamque famam acquirere ſtudeat, & in vita laudabiliter perſeueret. Qui ſi ſic monitus ſe emendare neglexerit, & per tres menſes continuos poſt monitionem huiuſmodi, eadem nota, vel infamia repertus in propoſito ſuæ opinionis permaneat, per Vicecancellarium, aut Vicegerentem prædictum, cauſæ ſibi nullatenus committantur, & ſi per alios tres menſes ſimili nota, vel infamia notatus fuerit, & ſe non emendauerit, tunc idem Vicecancellarius, aut Vicegerens præmiſſa nobis referre teneatur, vt ſuper hoc poſſit ſalubriter prouideri.

Auditor cui prius commiſſio cauſa præſentata fuit, ſit Iudex. Et in dubio Auditor antiquior procedat.

§. 4. Ceterum ſtatuimus, & etiam ordinamus, quod ſi contingat inter eaſdem perſonas ſuper eadem re diuerſis Auditoribus, aut Iudicibus aliquam cauſam committi, is cui primo fuerit præſentata commiſſio ſuper cauſa huiuſmodi remaneat eiuſdem cauſæ Iudex. Quod ſi de iuriſdictione alterius extiterit pro parte aduerſa data exceptio, tunc cuius fuerit iuriſdictio primitus cognoſcat ille, coram quo excipitur, & exceptio alteri Iudici intimetur. Quod ſi conſtare non poteſt, cui primo fuerit commiſſio præſentata, antiquior Auditor Iudex ſit cauſæ, & iunior cauſam ipſam eidẽ Auditori antiquiori dimittat, nec vlterius quiuis eorum iudicum in cauſa procedat, donec fuerit iudicatum. Et ſi vlterius procedatur ante cognitionem huiuſmodi, non valeat proceſſus. Auditor verò, aut Iudex alius, vel Notarius qui circa hoc ad retinendum cauſam aliquid doloſe exegerit, excommunicationis ſententiam incurrat eo ipſo, à qua non poſſit niſi per Vicecancellarium prædictum abſolui, aut de eius mandato, & refuſis prius parti læſæ expenſis, & damnis.

Notarij Auditorum hic deſcriptas habeant qualitates.

§. 5. Statuimus etiam quod nullus in Notarium alicuius Auditoris dicti Palatij niſi vigeſimum quintum ſuæ ætatis annum attigerit, & alias Notariatus officium exercuerit. Sitque bonæ nominis, & laudabilis famæ, ac ſufficiens, & idoneus ad notoriatus officium cauſarum dicti Palatij exercendum, & poſt diligentem examinationem, & informationem ſuper his habitam per ipſum Vicecancellarium aut deputandum ab eo de præmiſſis conſtiterit, admittatur.

Officia nõ locẽt neque vẽdant, nec ſine licentia abſint à Curia.

§. 6. Quodque Notarij dictorum Auditorum ſua Notariatus officia non locent, nec vendant, alioquin, & officium, & pretium perdant, ipſumque pretium Apoſtolicæ Cameræ applicetur, & officium alteri conferatur. Et ſiquis ex eiſdem Notariis ceſſante cauſa neceſſaria, vel abſque ſui Audit. licentia per 3. menſes continuos ab eadẽ Curia abſens fuerit, dicto officio eo ipſo priuat. exiſtat.

§. 7. volumus

Honeſtum decenti gerant. Tabernas & concubinas dimittant.

§. 7. Volomus inſuper quod præfati Notarij in habitu decetori incedant, honeſto, & conuenienti Clerico ſeculari. Tabernas non frequentent, nec concubinarij exiſtant, cum per hoc eorum vileſcat officiom, & ex huiuſmodi incontinentia, vitæ infamiam conſequantur, & ſi contrarium fecerint, ſuis priuentur officiis.

Fideliter officia exerceant.

§. 8. Quodque Notarius, qui notatus aut diffamatus extiterit, quod malitioſe negligenter, vel per dolũ aliquid egerit, vel ſcripſerit quod in proceſſu, vel iudicio deductum, vel actum non fuerit inter partes, ſeo quod ipſe perſonarum in quarum cauſis ſcribit acceptor ſit eis ſecreta cauſæ deregendo, aut alias io alterius præiudicium aliquid committendo, eo ipſo ſui Notariatus officio priuatos. Et de huiuſmodi iofamia, & aliis præmiſſis per dictum Vicecancellariom, vel ab eo deputandum, ſummarie, ſimpliciter, & de plano fiat diligens inquiſitio. Et ſi per inquiſitiooem huiuſmodi ipſe Notarius culpabilis repertus fuerit, aut ſi purgatio extiterit indicenda, & in dicta ſe debite non purgauerit, priuetur quibuſcumque aliis officiis quæ io eadem curia obtinebit. Et idem volumus de qoibuſcumque Notariis quorumcumque S.R.E. Cardinalium, Iodicum, & Commiſſariorum in eadem Curia pro tempore deputatorum inuiolabiliter obſeruari.

Taxam ſeruent à Ioan. xxij. ob'ruet. circa eorũ ſalaria.

§. 9. Et nihilominus quod dicti Notarij in exactionibus ſalariorum ſuorum pro ſuis proceſſibus, & ſcripturis taxas ſuper hoc ordinatas per dictum Ioannem xxij. cum illarum moderationibus obſeruare teneantur. Quod ſi vltra dictam taxam, aliquid petere, aut exigere quoquo modo præſúpſerint ſuper exceſſu huiuſmodi ad Vicecancellarium, vel locum tenentem prædictum habeatur recurſos, qui vocatis ſuper hoc peritis, huiuſmodi exceſſus iuxta taxas prædictas reducat ad debitum moderamen. Et ſi Notarius ipſe de facto plus receperit, duplum parti læſæ refundere teneatur. Quodque pro citationibus, compulſoriis, & inhibitionibos, decretis in partibus, procuratoriis inſtrumẽtis, ac remiſſionibus ad partes, examinationibus teſtium, & quibuſcumque aliis ſcripturis, bis ſcriptis in eodem proceſſu, niſi ſemel dumtaxat fiat.

Notarij Procuratores & Aduocati gratis ſcribant & alia ·acant pro pauperib.

§. 10. Præterea ſtatuimus, & etiã ordinamus, quod tam Notarij cauſarum dicti Palatij, quam etiam Procuratores, & Aduocati pauperibus Clericis in dicta Curia ſuper quibuſuis beneficiis Eccleſiaſticis litigantibus, qui iurauerint ſe pro ſuis cauſis defendendis pecunias non habere, gratis in huiuſmodi ſcribant, ſcripturaſque tradãt, eiſque procurationis, & aduocationis officium, patrocinium, & fauorem etiam gratis impendant, ad quæ facienda eos per Auditorem coram quo cauſa pẽdebit compelli poſſe volumus remediis opportunis.

Aduocati & Procuratores ſeruẽt examinent, mones constitutiones Ioann. xxij. & Greg. xi.

§. 11. Aduocatos etiam, & Procuratores conſtitutiones Ioannis XXII. & Gregorij XI. prædeceſſorum prædictorum ſuper hoc editas quas ſecum teneantur habere, diligenter præcipimus obſeruare, & præſertim in examinatione cauſæ, ſi iuſta ſibi, vel iniuſta eſſe videatur, ita vt nullam agendam iniuſtam cauſam, vel defendendam ſcienter ſuſcipiant, & de hoc iuramentum præſtent, & obſeruent, prout in dictis conſtitutionibus extitit ſalubriter ordinatum.

Modeſtiam ving. ſeruẽt.

§. 12. Caueant autem à tumultuoſis clamoribus in Conſiſtoriis, & audientiis, nec vnquam plores ſimul loquantur, & donec Aduocatus proponens, vel reſpondens ſermonem compleuerit, alius ſiue eiuſdem, ſiue aduerſæ partis Aduocatus, quicquam dicere non præſumat. Liceat etiam Procuratori cauſæ proponenti Aduocato retro aſſiſtere, vt ſi quid forſan ille omiſerit, procurator ad memoriam reuocet, & reducat.

Patrocinium in eadẽ cauſa, vni tantũ unde parti præſtent.

§. 13. Statuimus autem prout etiam iura diſponunt, vt nullus Aduocatus, vel Procurator qui ſemel vni parti in aliqua cauſa conſilium, vel patrocinium dederit, parti aduerſæ io eadẽ cauſa patrocinium vel conſil. præſtet, ſeo cauſam ipſius agat, vel defendat, niſi facta Aduocatorum, aut Procuratorum diſtributione, auctoritate Iudicis compellatur. Quo caſu de his quæ ab illa prima parte in cauſa didicerit, nunquam alteram doceat, aut ea illis niſi ab eadem parte didicerit patrocinium præſtet. Et ſi contra præmiſſa fecerit, excommunicationis ſententiam, & alias pœnas Iuris incurrat, ac ſuo priuetur officio, ad intereſſe partis nihilominus condemnandus.

Procuratores ante admiſſionem examinentur.

§. 14. Et quia propter Procuratorum imperitiam, aut inertiam, partes ſæpe in cauſis diſpendium, & præiudicium patiuntur. Statuimus quod nullus de cetero ad Procuratoris officium io dicta Curia publice pro ſalario exercendum in iudiciis admittatur, niſi prius per ipſum Vicecancellarium, vel deputandos ab eo in literatura, induſtria, & ſtylo Curiæ examinatus, atque habita debita informatione de moribus, fidelitate, & honeſta conuerſatione repertus fuerit idoneus, & per eumdem Vicecancellarium ad huiuſmodi publicom officium per eius patentes literas admiſſus, omneſque Procuratores admiſſi in aliorum matriculam inſcribantur, ſicut in præfati Benedicti prædeceſſ. conſtitutionibus de Auocatis habetur.

Modeſti ſint.

§. 15. Et quia ſæpe in Adnocatorum abſentia, cauſæ in iudiciis per Procuratores aguntur, & defenduntur, Procuratores ipſi ab iniuriis & contumelioſis verbis, & malo modo dicendi, & loquendi ceſſent, & cum hæc agũt, eadem ſtudeant obſeruare, quæ de Aduocatis ſuperius duximus ſtatuenda. Quod ſi contrarium fecerint, formidabilibus pœnis, per Iudicem cauſæ taliter puniantur, vt per hoc ceteri à ſimilibus arceantur.

Clerici maiori dignitate præditi Procuratores non ſint.

§. 16. Et inſuper dignitatem in Cathedrali maiorem poſt Pontificalem, vel in Collegiata Eccleſia principalem obtinentes, ad officium publici Procuratoris in dicta Coria præcipimus de cetero non aſſumi.

Concubinas dimittant.

§. 17. Iubemus etiam eiſdem Procuratoribus, & Notariis Cauſarum dicti Palatij, & aliis Clericis in Curia actu ſua officia exercentibus, ne Concubinas publice teneant, mandantes quod eas de præſenti publice tenentes infra menſem à die publicationis prædictæ dimittere teneantur; Alioquin ſententiam excommunicationis incurrant, & ſuis officiis ſint priuati.

Honeſtũ habitum ferant, & Tabernas n.n frequententant.

§. 18. Honeſtum præterea gerant habitum, congruentem Clerico ſæculari, nec tabernas frequentent, & ſi contrarium fecerint, ab eorum officiis per ipſum Vicecancellariũ ad tempus, de quo ſibi videbitur ſuſpendãtur.

Ordo ſeruandus in cauſis ſummariis in prima inſtantia.

§. 19. Et quoniam lites ſuper quibuſuis cauſis beneficialibus, profanis, & aliis, quæ pro tempore per quaſcumque perſonas, Eccleſiaſticas, vel ſæculares in Romana Curia ex Apoſtolica commiſſione mouentur, atque tractantur intendimus fieri breuiores, & vt litigantes ad ipſam Curiam pro defenſione ſuorum Iurium venientes, & huiuſmodi cauſas proſequentes, releuentur à laboribus, & expenſis, ſtatuimos, & etiam ordinamus, quod io cauſis, in quibus de Iure, vel alias per reſcriptum, ſiue per commiſſionem proceditur, ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura Iudicij talis ordo ſeruetur, videlicet. Quod in prima inſtantia cauſæ principalis, terminus ad libellandum ſeruetur ad primam. Ad iurandum de calumnia ad primam. Ad ponendum, & articulandum ad duodecimam. Ad dicendum contra Articulos ad ſecundam. Ad producendum omnia ad ſecundam. Ad dicendum contra producta ad ſecundam. Ad declarandum ad primam. Ad dicendum contra ad primam.

In ſecunda inſtantia.

§. 20. In ſecunda verò inſtantia terminus ad libellandum ad primam. Ad iurandum ad primam. Ad articulandum ad octauam. Ad dicendum contra ad primam. Ad producendum omnia ad primam. Ad dicendum contra ad primam. Ad declarandum ad primam dies.

Et in tertia.

§. 21. In tertia autem inſtantia ſeruentur ſimiles termini, qui in ſecunda ſeruantur inſtantia, ad primam, præter terminum ad Articulaodum, qui ſeruatur ad ſextam dies.

Quatuor termini ſubſtantiales tãtum omiſſi nullitatem pariũt.

§. 22. Verum cum termini ad articulandum, dicendum contra articulos, ad producendum omnia, & dicendum cõtra producta, de ſubſtantia iudicij cenſeantur exiſtere. Statuimus atque decernimus, quod ipſorum alicuius omiſſio reddat eo ipſo proceſſus nullos, aliorum verò terminorum, alicuios omiſſio dum tamen malitioſe non fiat, ſed caſualiter, quo contingente proceſſum non vitiet.

Ordo ſeruandus in cauſis non ſummariis in prima inſtantia.

§. 23. In cauſis autem in quibus proceditur in figura iudicij ſeruentur termini ſecundum ſtylum Curiæ conſuetum, præterquam in terminis ad reſpondendum libello, & ad iurandum de calumnia, qui ſeruentur ad primam. Et in termino ad articulandum, qui in prima inſtantia, tam ex parte Actoris, quam Rei, ſeruetur ad decimum quintum diem.

§. 24. In

In ſecunda inſtantia.

§. 24. In ſecunda verò inſtantia ſimiliter ad reſpō-dendum libello ad primam. Ad iurandum de calumnia ad primam. Ad articulandum ad octauam dies. Reliqui verò termini ſeruentur, prout ſecundum ſtylum antiquum eſt ſolitum obſeruari.

Et in tertia.

§. 15. In tertia verò inſtantia ſeruentur omnes termini ad primam, ſecundum quod conſueuit antiquitus obſeruari, præter terminum ad articulandum obſeruetur ad ſextam diem. Volumus inſuper quod præmiſſa vendicent ſibi locum, non ſolum ad futura negotia, ſed ad pendentia etiam per appoſitionem, ita tamen, quod proceſſus primo factus propter hoc non vitietur, ſed in priſtino ſuo robore, & firmitate perſiſtat.

Procuratores quid aduertere debeant in obſeruatione dictorum terminorum.

§. 26. Præterea illum vſum, quo Procuratores in obſeruantia terminorum dicuntur ſe dare libellum, & articulos verbo, & dicere contra verbo, & ita ſeruant omnes terminos, & cum iam deberet pronunciari ſententia, tunc incipiunt proceſſum & dant articulos, & cetera faciunt realiter, quæ dixerunt verbo, ſic duximus moderandum, quod Procuratores ipſi poſt terminum ad dicendum contra producta, & ante terminum ad declarandum articulos facto, & omnia quæ de iure volunt & poſſunt producere teneantur.

Notarij quid obſeruare debent in conficienda geſta &c.

§. 27. Et quoniam aliquando contingit, quod poſt obſeruationem omnium terminorum, Notarij Regiſtrum ordinare & Auditori cauſæ præſentare, & poſtquam Regiſtrum huiuſmodi Auditori præſentatum fuerit, Auditores plus debito cauſam differunt expedire. Statuimus & etiam ordinamus, quod ſeruatis omnibus terminis, in quacumque cauſa Notarius qui ſcripſit in cauſa Regiſtrum infra quindecim dies conficere teneatur, & ordinare, ac deinde de ſalario ſibi debito ſatisfacto, illum ſtatim ſuo Auditori tradere & aſſignare debeat. Et deinde idem Auditor poſtquam Regiſtrum ipſum ſibi fuerit præſentatum terminum habeat duorum menſium, infra quos cauſam ipſam expedire teneatur, niſi forſan à nobis vel dicto Vicecancellario propter arduitatem cauſæ ſicut ſæpe contingit, maiorem dilationem habuerit, de qua per noſtram commiſſionem in Regiſtro cauſæ conſtet. Alioquin Notarius ſententiam excommunicationis incurrat. Etſi de negligentia, expeditione, dolo, vel fraude coram ſuo Auditore fuerit accuſatus, ſalarium ſuum perdat, ad expeditionem ad eumdem Auditorem nihilominus compellendus. Et nihilominus, qui infra dictos menſes non habita à nobis, vel ipſo Vicecancellario maiore dilatione temporis, cauſam expedire contempſerit ex tunc iuriſdictionem amittat, & cauſa alteri Auditori committatur, & ab ingreſſu Rotæ ſuſpendatur per menſem, & idem de iudicibus aliis extra Rotam præcipimus obſeruari, quibus ſi negligentes fuerint cauſas expedire infra dictos menſes, aliquæ cauſæ per trimeſtre tempus nullatenus committantur. Et ſi fuerit contrafactum commiſſiones nullius exiſtant roboris & momenti.

Auditores quid animaduertere teneantur pro expeditione cauſarum.

§. 28. Præterea, quia ſæpe contingit, quod literæ Apoſtolicæ ad impediēdum partes, & eas inuoluendum laboribus, & expenſis, abſque cauſa rationabili, in bullatum, & dictarum literarum Apoſtolicarum Regiſtris arreſtantur, & ſuum nequeunt ſortiri effectum. Statuimus, & etiam ordinamus quod poſtquam litera arreſtata ad Auditorem cauſæ fuerit reportata, idem Auditor aduerſæ parti terminum octo dierum præfigere per eum poſtea ſi expediat prorogandum infra quem ex ſuo iure, & intereſſe coram dicto Auditore legitime docere, & fidem facere teneatur.

Cardinalibus non committantur cauſæ non excedentes valorem annuum 60. flor.

§. 29. Statuimus inſuper, & etiam ordinamus ad parcendum laboribus, & expenſis quorumlibet litigantium, quod cauſæ, ſuper quibuſuis beneficiis Eccleſiaſticis, ſæcularibus, & Regularibus, quorum fructus redditus & prouentus ſexaginta florenorum auri ſecundum communem æſtimationem valorem annuum non excedunt, S.R.E. Cardinalibus nullatenus committantur, & commiſſiones ſint nullæ ſi fuerit contrafactum.

Aduertenda quæ fieri debeant pro habenda executione ſententiarum.

§. 30. Et quoniam fruſtra ferrentur ſententiæ, niſi eſſent qui exequerentur eaſdem, & in habendis literis executorialibus, ſub bulla quandoque duorum, vel trium menſium dilationes fiunt, pro quibus expediendis occurrunt graues expenſæ, quæ aliquando ad quindecim, aliquando ad decem & octo florenos aſcendunt, & Notarij dictæ Sedis, qui illarum minutas deberent conficere, non conficiunt, ſed per ſuos abbreuiatores, quorum aliqui ſine minus periti fieri faciunt, & cum illas quandoque non bene conficiant, ad peritiores oportet habere recurſum, & ſic partes ipſas Executores proſequentes, plus oportet expēdere, quam ab antiquo conſuetum ſit ſoluere, & qui non laborant, plus ſalarij accipiunt, vnde cum partes magna temporis dilatione plus quam deceat grauantur laboribus, & ſumptibus in earum procuratione, qui in expenſarum taxatione non veniunt. Nos ad euitandum huiuſmodi inconuenientiam, & vt partes in procurādis prædictis executoribus, opportunum recipiant releuamen, ſtatuimus, & etiam ordinamus, quod ſit in electione partis ſi velit habere ſub bulla ſimplicem literam executoriam, ſiue confirmationem ſententiæ, quæ in effectu contineat, quod in cauſa, quæ inter tales partes ſuper tali reuertebatur, lata fuit par talem iudicem, ſeu tales iudices talis ſententia, cuius effectus ponatur in litera, & mādetur executoribus, quod ſententiam ipſam debitæ executioni demandent, & talis litera non taxetur vltra duodecim groſſos Turonenſes. Si verò pars malit habere executoriam cum confirmatione ſententiæ iuxta morem, quia tunc in confectione minutæ maior labor occurrit, & neceſſarium eſt totum proceſſum cauſæ recenſere, ſeruetur quod hucuſque extitit obſeruatum, ita tamen quod confectio minutarum, quæ concernunt iuſtitiam ad Notarios ipſos pertineat. Et præter hoc ſalarium habeant, minutæ per eos fiant vel expenſis eorum & hoc idem in omnibus aliis literis iuſtitiæ, & prouiſionum ad Eccleſias Cathedrales. & Monaſteria quælibet factarum, & tiendatum in Conſiſtorio noſtro, quæ per manus ipſorum Notariorum tranſeunt, præcipimus obſeruari. Verum intelleximus quod procuratores, qui cauſas ſuper quibus expediuntur literæ executoriales in iudicio, in eadem Curia egerunt, vel defenderunt, quando literæ huiuſmodi in dicta audientia contradictarum leguntur. Vbi ipſi procuratores interſunt, mediam partem taxæ dictarum literarum executores de nouo à partibus nituntur exigere, & ſæpe exigunt, illud reputantes abuſum, fieri prohibemus, volentes eoſdem procuratores communi ſalario pro aliis in dicta audientia, legendis literis quando ibidem interſunt eſſe contentos, vbi forſan ipſi per totum huiuſmodi literam executoriam procurauerint, quo caſu competens ſalarium à partibus petere, & recipere poſſint ſecundum quod in taxationibus præfati Ioannis XXII. prædeceſſoris habetur.

Rota quando fiat in die Iouis aut Sabbati.

§. 31. Ceterum cum ſæpè contingat quod in omnibus diebus vnius hebdomadæ, quibus teneri ſolet audientia, & aliquando in duabus coniunctis hebdomadis feriæ celebrantur, vnde lites prorogari contingit. Statuimus, & etiam ordinamus, vt quotieſcumque in vna hebdomada tres illi dies quibus teneri ſolet audientia, quomodolibet ſint feriati, præterquam in octauis Natiuitatis, & Reſurrectionis D.N. IESV CHRISTI, videlicet per ſeptem dies ante, & ſeptem poſt, die Iouis in hebdomada tali, ſi illa dies feriata non fuerit; alioquin die Sabbati audientia teneatur.

Sanctio pœnalis.

§. 32. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, & ordinationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, &c.

VI.

Iuriſdictio Conſulum Artis mercantiæ Pannorum de Vrbe, cognoſcendi cauſas quaſcumque ad ipſam Artem ſpectantes.

Hanc iuriſdictionem Paul. III. & Pius IV. & alij confirmarunt, & idem Pius declarauit & ampliauit, vt in eius conſt. 46. Volentes.

Data An. D. 1421.

MARTINVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs, Conſulibus Artis mercantiæ pannorum Vrbis, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.*

Cauſa huius conſtit.

CVm inter ceteras alias Artes,atque laudabiles negociationes, mercantia pannorum vtilior ſit, & ad vitam humani generis neceſſaria,decens ac congruum arbitramur,vt eiſdem Artis Rectores,pro veritatis,ac iuſtitiæ cultu, digna eorum induſtriæ prærogatiua extollantur, quo ſublatis calumniantium obiectionibus, ac reorum dilationibus reiectis, veritas, debitum ſuum proſequens effectum eluceſcere valeat, & mercatores huiuſmodi Artis,ad gratificandum liberaliores, & promptiores creditores efficiantur,

Iuriſdictio Conſul. Artis cognoſcendi cauſas ad Artem ſpectantes contra perſonas ſæculares.

§. 1. Veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati,vtque ſinceræ,& ſingularis deuotionis feruore inducti, quam erga nos, & Romanam Eccleſiam magiſtra experientia gerere comprobamini, ius dicendi,lites, controuerſias,& cauſas iudicandi,cognoſcendi,tractandi terminandi,definiendi,& terminatas,ac definitas exequendi,ad inſtantiam Mercatorum prædictæ Artis, vel eorum inſtitorum moras, ſeu mouendas, iuxta ſeriem & ordinationem ſtatutorum ipſius Artis,de quibuſcumque debitis,& creditis vigore huiuſmodi Artis nunc vſque contractis,ac etiam quibuſcumque alijs rebus ad prædictam Artem nunc, in futurum, & in poſterum quomodocumque perpetuo contrahendis, ſpectandis, & pertinendis,contra & aduerſus quaſcumque perſonas ſæculares dumtaxat, veſtraſque, & veſtrorum prædeceſſorum ſententias principaliter,& realiter exequendum,& quod vna via realis,per aliam perſonalis executionis minime tollatur vobis, & omnibus poſteris Conſulibus dictæ Artis auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuam iuriſdictionem,ac poteſtatem concedimus.

Fides danda eorum libris pro ſumma ducatorum viginti.

§. 2. Vobiſque & omnibus futuris Conſulibus, vt eorumdem Mercatorum codicibus, ac libris (dummodo ipſi mercantiles ſint, & mercatorum ordine,& more ſcripti, & confecti, & cum debitis circumſtantijs rationabili ſuſpicione carentes diſcrete etiam ipſius mercatoris ſcribentis circumſpecta vita & qualitate penſatis) vſque ad quantitatem viginti ducatorum auri incluſiue, occaſione mercantiæ, vel cuiuſlibet alterius rei ad Artem huiuſmodi pertinentium,ita tamen,vt agentium,& exigere volentium interueniat iuramentum, perinde plenas fides debiti adhibeatur, ac ſi legitime probatum eſſet (legibus & canonibus contrarium diſponentibus non obſtantibus quibuſcumque) & ſuper iis iudicare,& decernere poſſitis, auctoritate Apoſtolica harum ſerie indulgemus.

Declinatio horum fori prohibetur.

§. 3. Intendentes,& decernentes per præſentes, vt huiuſmodi Mercatorum iuriſdictio, ac eorum Curia & forum à Conuentis in eiſdem, nequaquam declinari poſſit.

Pœna Mercatorum in libris contra vel præter veritatem ſcribentium.

§. 4. Volentes inſuper, quod ſi forſan aliquis Mercatorum cuiuſcumque gradus, & conditionis exiſtat, etiamſi is Conſulatus huiuſmodi Artis fungatur officio, ex confidentia huiuſmodi noſtri indulti, in ſuis codicibus, & libris, aliquid contra, & præter veritatem conſcripſerit,ex nunc ab exercitio memoratæ Artis priuatus exiſtat,& alijs pœnis à iure inſtitutis, & inflictis puniatur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam,&c, Si quis autem,&c.

Dat. P. A. 4. die 3. Maij.

Datum Romæ apud S.Petrum,5.Nonas Maij,Pontificatus noſtri Anno quarto.

VII. Vnio omnium Canonicorum regularium Ordinis S.Auguſtini vbique profeſſorum, in vnam Congregationem cum innouatione conſtitutionum, & communicatione ſiue extenſione priuilegiorum.

Iſta Congregatio,Lateranenſis denominatur,vt notaui ſup. in conſtit. 2. Paſchal.II. Quanto. vbi etiam alia de iſta Congregatione indicaui,

Data A.D. 1421.

MARTINVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei.Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium.

SOlicitudinis paſtoralis officium quod ſuper omnes orbis Eccleſias & Monaſteria diſpenſatione diuina licet immeriti gerimus, pulſat & excitat mentem noſtram, vt cunctorum fidelium, & præſertim perſonarum regularium,quæ mundanis relegatis illecebris,ſub arctioris vitæ obſeruantia, ſe perpetuo diuinis obſequiis mancipارunt, commoda intendamus; ac in his quæ diuini cultus, & Religionis augmentum, ac animarum ſalutem concernunt,eos Apoſtolici fauoris præſidio foueamus.

Vnio omnium Canonicorum Regularium vbique profeſſorum.

§. 1. Hinc eſt,quòd nos,dilectos filios S.Mariæ de Faxionaria, S.Leonardi,S.Ioannis de monte Bononienſi, & S. Victoris ei canonice annexi, S. Mariæ in portu, S. Ioannis de Cetero prope Sanctum Archangelum,S. Mariæ de Inſula Tremiti, S.Mariæ de blancis loci Câxoreti,S.Saluatoris,S.Mariæ de Caritate, & SS.quadraginta Martyrum,Lucanenſis,Veronenſis,Bononienſis, Rauennatenſis,Ariminenſis,Teatinenſis,Mediolanenſis,Brixianenſis, Caſtellanenſis, & Taruſienſis diœceſum Ordinis S.Auguſtini Monaſteriorum,Priores,Præpoſitos, Rectores, Canonicos & Conuentus de Friſionaria vulgariter nuncupatos, vt Deo quietius perpetuo famulari valeant, fauoribus gratioſis proſequi volentes, ad laudem gloriam,& honorem omnipotentis Dei, eiuſque Matris Virginis glorioſæ, necnon B. Auguſtini Confeſſoris, ac pro Religionis incremento auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium ſtatuimus,ſancimus,& ordinamus,perpetuis futuris temporibus irrefragabiliter obſeruãdum, quod de cetero Priores,Præpoſiti,Rectores Canonici,& Conuentus præfati, pro eorum perpetua ſoliditate, ac conſeruatione, quamquam diuerſorum Monaſteriorum, & locorum profeſſi exiſtant; nihilominus vnum corpus, vnaque Congregatio ſimiliter,& inuicem connexa cenſeantur, ac ſub vna. & eadem lege,ac obſeruantiæ regularis vnitate, morumque conformitate, & eiſdem conſuetudinibus, priuilegiis,ordinationibus,ac ſtatutis ſubſint.

Capituli generalis celebratio eiuſque auctoritas deſignatur.

§. 2. Ad cuius quidem Religionis, & Congregationis ipſius conſeruationem, augmentum, & felicem in Domino, in obſeruantia vera & ſanctitate ſucceſſum, iidem Priores,Præpoſiti,Rectores,Canonici,& Conuentus ſingulis annis,ſiue biennijs,aut ſaltem triennijs,prout opportunum, & vtilius pro eadem Religione expedire nouerint, Capitulum generale celebrent, nullatenus diſſoluendum,niſi de ſubſequenti celebrando,fuerit per ipſum Capitulum locus idoneus terminatus, qui quidem locus; niſi euidenti,& magnæ neceſſitatis cauſa, & de ipſius Religionis regiminis principalis conſenſu nequeat commutari, In quo quidem Capitulo pro ſtabilimento Congregationis Religionis præfatæ quomodolibet in eis occurrentia, præſeruationem ac ſtatum Sanctæ Religionis præfatæ, & Obſeruantiæ Regularis concernentia, pro tempore eadem auctoritate reiminare,ſtatuere,& ordinare, & ordinationes, atque ſtatuta condere; ac inde ſtatuta condita, & ordinata ſucceſſu temporis; prout eidem Capitulo magis congruum videbitur & vtilius, ſecundum Deum & pro communi omnium pace, & conſeruatione regularis obſeruantiæ valeant, ea nihilominus innouandi,alterandi,commutandi in totum,vel in partem: Obſcura quoque & dubia,etiam circa eorum regulam,conſtitutiones, atque ſtatuta, (ſalua ipſius regulæ ſubſtantia) declarandi, interpretandi, diſponendi, & ordinandi, ſecundum gratiam, à Deo eis tributam, facultatem concedentes.

Derogatio bulla Bened. XII. quoad conſtitutiones Ordinis.

§. 3. Alijs autem ipſius Ordinis, antiquis conſtitutionibus præſertim Benedicti Papæ XII. prædeceſſoris noſtri minimè teneantur adſtricti,quoniam mores,obſeruantias, & conſuetudines abundantiores habent illis, & in rigiditatibus,ac diſciplinis Ordinis ſtrictiores,& obſeruantiæ regulari aptiores, ad conſeruandum Religionis debitæ ſtatum. Vniuerſos quoque Congregationis eiuſdem Prælatos, Priores, Rectores, & ſubditos, pro eorum exceſſibus ſiue delictis corrigere poſſint, prout eidem Capitulo, ſiue regimini principali eorum, melius & vtilius ſecundum Deum, religioniſque debitum videbitur conuenire,

§. 4. Sta

Rectoris generalis electio, & auctoritas præſcribitur.

§. 4. Statuta quoque & ordinata per ipſum Capitulum, ſiue maiorem, & ſaniorem eius partem, ab omnibus & ſingulis dictæ Congregationis religionis prædictæ, tam prioribus, Præpoſitis, Rectoribus, & Canonicis, quam ſubditis inuiolabiliter obſeruentur. Non intendentes tamen ob hoc, tráſgredientes ſimpliciter ad peccatum aliquod aggrauare; ſed pœnitentiæ tantum, & temporali pœnæ, ſiue correctioni Superiorum ſubiacere debere, donec ſe humiliter emendauerint.

Definitorum munus.

§. 5. Præterea eadem auctoritate ſtatuimus, vt pro deductione atque expeditiua determinatione cauſarum contingentium de tempore in tempus, & occurrentium de locis ſuis, de Canonicorum gremio dictæ religionis, valeant vnum idoneum Rectorem maiorem, vel conſeruatorem, ſeu Viſitatorem principalem, prout eis viſum fuerit eligere, & creare, iuxta formam de eorumdem electione, & confirmatione Rectoris, dictis ipſorum monaſteriis, alias ab Apoſtolica Sede conceſſam, quemcumque maluerint; etiamſi in dicta Congregatione religionis præfatæ, aliquo regiminis officio, ſic electus fuerit deputatus, qui tamen ob hoc, à ſuo titulo, ac regiminis officio, nullatenus cenſeatur deſtitutus; ſed officium vtrumque gerere valeat, & exercere. Cui Rectori, vel Conſeruatori, ſeu Viſitatori principali, ceterisque Prioribus, Præpoſitis, & Rectoribus Monaſteriorum, & locorum dictæ Religionis: quot eidem Capitulo videbūtur, de religione eadem Definitores, & ſocij idonei valeant deputari per Capitulum ante dictum, ſine quorum conſilio, & eorum maioris partis conſenſu, dictus Rector, vel Conſeruator, ſeu Viſitator principalis, ac ceteri Priores, Præpoſiti, atque Rectores locorum ipſorum, ea quæ huiuſmodi generalis Capituli iudicio ardua videbuntur, nequeant terminare.

Prælatorum Ordinis ſanctio.

§. 6. Qui tamen Rector, vel Conſeruator, ſeu Viſitator principalis, ac ceteri Priores, Præpoſiti, ſiue Rectores Congregationis religionis eiuſdem, cum ſuis ſociis, & definitoribus deputatis illam tantam auctoritatem habeant, bayliam, & poteſtatem ſuper fratribus, & Canonicis, & ſubditis antedictis, ac eorum Monaſteriis & locis, & ſuper tota Congregatione religionis prædictæ, & tam in viſitationibus locorum omnium, & Cóuentuum dictæ Congregationis, & religionis præfatæ, quam in agendis omnibus ſpiritualibus, & temporalibus, quam dictū Capitulum ſanius & vtilius, pro communi omnium pace, & conſeruatione Regularis obſeruantiæ, ac eorum humilitate ſeruanda, dignum fore cenſebit.

Officia eorum quamdiu durent.

§. 7. Officium verò huiuſmodi Rectoris vel conſeruatoris, ſeu Viſitatoris principalis, ceterorumque Priorum, Præpoſitorum, atque Rectorum locorum omnium dictæ religionis, & Congregationis ipſius præſentium, & futurorum, & deputatorum ſibi ſociorum, ſiue definitorum, elapſo anno ab eorum creatione, ipſo facto expiret, ſecundum formam in eorum priuilegiis contentam, ac dictis eorum Monaſteriis & locis, ab Apoſtolica Sede conceſſis, aut eiſdem non obſtātibus priuilegiis, anno ſecundo expleto, ſiue tertio tātum ſucceſſiue finito ad plus; tunc eo ipſo vacet, & expiret dictorum regimen & officium, prout in præmiſſis idem generale Capitulum pro dictæ religionis, & Congregationis conſeruatione, commoditate, atque vtilitate, ſecundum Deum ſanius, & vtilius decreuerint exequendum.

Rector generalis, iterato eligi nequit.

§. 8. His tantum adiectis, & declaratis, quòd talis Rector, Conſeruator, ſeu Viſitator principalis prædictus, vltra tertium annum ſucceſſiue finitum, in eodem ſuo regimine & officio, pro quarto ſequenti anno amplius reeligi, & in dictum Regimen & officium aſſumi non poſſit, in alio Monaſterio, & loco.

Ceteri autem Prælati poſſunt.

§. 9. Ceteri verò Priores, Præpoſiti, ſiue Rectores, & officiales prædicti Monaſteriorum, & locorum omnium dictæ religionis & Congregationis ipſius, præſentium, & futurorum, reeligi poſſint, in idem regimen & officium aſſumi totiens, quotiens dicto viſum fuerit Capitulo generali, etiam in eodem loco, & in diuerſis regiminibus, & officiis; ſeruatis tamen in ceteris omnibus dictorum priuilegiorum debitis modis & formis.

Et interim mediantibus Vicariis officia exercere valeant.

§. 10. Interim autem, quo dicti Priores, Præpoſiti, & Officiales, ſiue Rectores, ſtatutum ſibi regiminis & officij ſui tempus expleuerint, circa huiuſmodi officia, ſiue regimina gubernanda per Vicarios in locis deputandos ipſi Capitulo generali, ſiue eorum regimini principali, prouidendi onus incumbat, donec alij eorum loco fuerint, vt præfertur canonice ſubrogati, aut ipſi quorum ceſſauit regimen & officium, ſuis exigentibus meritis, reeligātur de nouo per Capitulum antedictum, iuxta modum qui continetur in præfata conceſſione Apoſtolica.

Canonicorum translatio de vno loco ad alium.

§. 11. Porro ne Monaſteria ipſa in contingentibus mutationibus præfatorum Canonicorum, in ſuis locis & Conuentibus, damnum aliquod quomodolibet patiātur, quotieſcumque aliquis fuerit per dictum Capitulum, de vno ad aliud eorum Monaſterium pro Conuentuali tranſmiſſus, & deputatus, ipſo facto à Priore, ſiue Præpoſito, aut Rectore loci, in quo profeſſionem emiſit, illa vice cenſeatur abſolutus, & eius ad quod vt præfertur fuerit Monaſterium deſtinatus, quouſque in eo deputabitur permanere, ibi veluti proprius Canonicus reputetur, & pro Conuentuali habeatur ibidem, in omnibus Capitularibus, aliiſque ſingulis actibus, ac ſi foret ibidem expreſſe profeſſus, vt in dictis priuilegiis, & conceſſionibus Apoſtolicis plenius continetur.

Obedientia quib. & quo ordine præſtanda.

§. 12. Et vt omnis via ſcandali precludatur, ſinguli Canonici, conuerſi, ac oblati, ſiue commiſſi congregationis religionis prædictæ, ſub obedientia generalis Capituli, ac dicti Rectoris, vel Conſeruatoris, ſeu Viſitatoris principalis, & ſociorum Deputatorum nomine Congregationis eiuſdem, principaliter ſubmittantur, & inde conſequenter ſub illorum Rectorum, ſiue Priorum, aut Præpoſitorum, in quorum locis: & Monaſteriis fuerint pro Conuentualibus deputati.

Facultas acceptandi Monaſteria.

§. 13. Valeantque Canonici dictæ Congregationis cum conſenſu eorum Capituli generalis ſiue regiminis dictæ Congregationis principalis, auctoritate Apoſtolica acceptare, & acquirere iuſto titulo, loca, & Monaſteria, tam facta, quam de nouo conſtruenda, à quocunque Prælato, Eccleſiaſticaque perſona: necnon Rege, Duce, principe, vel Barone, Dominio, ſiue Communitate, omnique Chriſti fideli.

Extenſio priuilegiorum.

§. 14. Statuentes inſuper eadem auctoritate pariter, & ordinantes, vt tam huiuſmodi ſtatuta, ordinationes, & voluntates, noſtraque cetera priuilegia, conceſſiones, immunitates, & gratiæ ſingulis antedictis Monaſteriis, ac locis ipſius religionis & Congregationis prædictæ per Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ſeu pro Romanis Pontificibus ſe gerentes: Imperatores, Reges, Duces, Barones & Principes, Dominia, Communitateſque conceſſæ & conceſſa) quæ omnia præſentibus, haberi volumus pro expreſſis (& in poſterum fauente Domino concedenda, in omnibus, & per omnia, ad vniuerſa & ſingula loca, & Monaſteria, Prioratus, & Præpoſituras, & domos, eorumque perſonas, quæ nunc, & præcedente tempore ad huiuſmodi religionem, ac Congregationem ipſius, & ad eiuſdem fratres, & Canonicos reducta, vel vnita ſunt, ſeu reduci, vel vniri contigerit, cum illius, aut illorum ſuppoſitis, vel vnitis, aut per eoſdem Canonice acquiſitis, & iuſto titulo acquirendis, vt præfertur extendi debeant.

Clauſula derogatoria.

§. 15. Omnibus dictæ Congregationis, & religionis moribus, & modis, conſuetudinibus, & obſeruantiis, ordinationibus & priuilegiis, atque ſtatutis, conſtitutionibus, & reſeruationibus Apoſtolicis, atque noſtris generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, aliiſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, ſi ſecus ſuper præmiſſis à quoque, quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Nulli ergo, &c.

Dat. Tibure, 2. Kalend. Iulij, Pont. noſtri anno quarto 1421. *D. P. A. 4. die 30. Iun.*

Priuilegium exemptionis Monachorum S. Benedicti Ordinis Ciſtercienſis, à ſolutione Decimarum. VIII.

Confirmatur ab Innoc. VIII. in conſt. 9. Ad Romani. vbi alia de hoc Ordine indicabo.

MARTI

Circa An. D. 1424.

MARTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpoſitis, & aliis Eccleſiarum Prælatis, ad quos præſentes literæ peruenerint. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

MIlitanti Eccleſiæ, licèt immeriti diſponente Domino præſidentes, circa curam Eccleſiarum, ac Monaſteriorum omnium ſolertia reddimur indefeſſa ſoliciti, vt iuxta debitum paſtoralis officij, eorum occurramus diſpendiis, & profectibus diuina cooperante clementia ſalubriter intendamus.

Hoc decretũ Ordinis Ciſtercienſ. refertur in cap. fi. de Decim. Exemptio à ſolutione Decimarum. Hæc exemptio eſt ſpecifice confirmata & ampliata à Sixt. IV. in conſt. 10. vbi notabo.

§. 1. Cum Abbates Ciſtercienſis Ordinis ad commonitionem &c.

Omittitur hæc narratiua, quia eadem eſt in conſt. 5. Hon. VI. Cum Abbates.

§. 2. Nos enim propagationem Ordinis, & tranquillitatem prædictorum Abbatum, Priorum, Abbatiſſarum, & Conuentuum dicti Ordinis, intentis deſideriis affectantes, præfatis, & pluribus aliis fauoribus proſequi volentes, eorum ſupplicationibus inclinati, de ſpeciali gratia, necnon ex conſideratione nonnullorum Regum & principum, qui nobis ſuas deſtinarunt literas, Vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus dictum Abbatem & omnes & ſingulos Abbates, Priores & Abbatiſſas, & omnia & ſingula Monaſteria, & ſingulares perſonas dicti Ordinis præſentia & futura, vbicumque pro tempore exiſtentia, à præſtatione decimarum tam de poſſeſſionibus habitis ante & poſt Concilium memoratum, quàm de cetero habendis, & tam de noualibus ſiue ante ſiue poſt Concilium huiuſmodi acquiſitis & acquirendis, quæ propriis ſumptibus excolunt, ſeu excolent, quam alias quomodocumque vel qualitercumque excolatur, & etiam de illis poſſeſſionibus, de quibus aliquis hactenus percepit, necnon de hortis, virgultis, & piſcationibus ſuis, & de ſuorum animalium nutrimentis, ſinguli veſtrum omnino ſeruetis immunes. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Quibuſcunque conſtitutionibus, ordinationibus Apoſtolicis, ac aliis in contrarium editis etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, non obſtantibus. Nulli ergo &c.

D. P. An. die 23. Sept.

Dat. Romæ, apud S. Mariam Maiorem, 9. Kalendas Octobris, Pontificatus noſtri Anno ſeptimo.

IX. Reintegratio antiqui Officij & iuriſdictionis Magiſtrorum Viarum Vrbis eiuſque diſtrictus.

Ampliores huic Magiſtratui iuriſdictiones elargiti ſunt plerique Pontifices, ut plene notabo infra in Greg. XIII. conſt. 22. Quæ publicæ.

Circa An. D. 1425.

MARTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Dilectis filiis Nobilibus Viris Baptiſta Petro Matthæo, & Bocio de Stinchis, Ciuibus Romanis, Viarum Vrbis noſtræ Romanæ Magiſtris. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

ET ſi in cunctarum orbis prouinciarum, iuxta commiſſum nobis deſuper officium, decore atque florentia delectemur, dignum tamen non immerito reputamus & congruum, vt Vrbis noſtræ Rom. quam Princeps Apoſtolorum Petrus, & in ſortem ſimilem vocatus Paulus, Fidei Orthodoxæ Cardines, aliique victorioſi innumeri Martyres, ſui ſanguinis aſperſione inundarunt, amplior nos cura perſtringit, vt Vrbs ipſa, quæ diuinis & humanis legibus perantea floruit, illiuſque diſtrictus, noſtris in temporibus, Diuina fauente clementia, bonis aſſurgat moribus, & ſalutaribus in antea ſucceſſibus commendetur.

Magiſtrorum Viarum Vrbis.

§. 1. Cum itaque (ſicut rei euidentia palam edocet) Vrbs, Diſtrictuſque præfati, quos paterno amplectimur affectu, ex defectu Officij Magiſtrorum quod antiquitus pro Viarum, Stratarum, Platearum & locorum aliorum, tam publicorum, quàm priuatorum, necnon ædificiorum lapideorum, & ligneorum, parietum, tignorum, banchorum, tectorum, tabulatorum, mignanorum, apothecarum, & pontium, portarum, paſſorum, aquarum decurſuum, canalium, & meatuum, necnon vrbanorum & ruſticorum prædiorum, pratorum, hortorum, atque vinearum, finium, reſtaurationem, ſeruitutum, & libertatum adminiſtratione, inſtitutum & ordinatum extitit, in præmiſſis, & eorum ſingulis grandem deformitatem, ſeu ruinam potius abominabilem patiantur, & iacturam. Et (ſicut accepimus) nonnulli ex Ciuibus, habitatoribus, & incolis Vrbis, & Diſtrictus prædicti, Macellarij videlicet, Piſcarij, Sutores, Pelamantellarij, diuerſique Artifices, loca ac etiam ergaſteria Vrbis inhabitantes, ſuaſque inibi artes exercentes, viſcera, inteſtina, capita, pedes, oſſa, cruores, necnon pelles, carnes, & piſces corruptus, reſque alias fœtidas, atque corruptas, in viis, ſtratis, plateis, & locis publicis atque priuatis huiuſmodi proiicere atque occultare; Nonnulli etiam ex Ciuibus habitatoribus, & incolis eiuſdem, (quos æque fatigat ambitio, & repudianda conducit temeritas) mala malis inuenientes, vias, ſtratas, plateas, loca publica, priuata, & Eccleſiaſtica, auſu temerario atque ſacrilego occupare, diripere, alienare, & in vſus proprios deducere, de illis quoque pro ſuo nutu diſponere non verentur, intelligere nolentes quantum huiuſmodi ſui exceſſus humanorum corporum ſanitatem, aëris puritatem, & animarum ſalutem impediant.

Officium antiquum eſt & verſatur circa hoc enunciata.

Hic Pont. illud renouat.

§. 2. Nos igitur præmiſſas deformitates, & exceſſus huiuſmodi, ſub diſſimulatione vlterius præterire non valentes: Attendentes propterea, quod in eadem Vrbe multo temporis decurſu, neglectum fuit, in vſum plurimum pullulaſſe, & præmiſſis incommodis poſſetenus occurrere cupientes; Officium Magiſtratus huiuſmodi iuxta illius antiquam inſtitutionem, auctoritate Apoſtolica renouamus, ſuſcitamus, & reintegramus, atque reſtituimus.

Magiſtros creat.

§. 3. Vobis quoque, quos noſtros, & Vrbis prædictæ zelatores exiſtere non ambigimus, quoſque fides, legalitas, & prudentia, circumſpectio, atque multiplicia virtutum merita, apud nos efficaciter recommendant, Magiſtratus officium huiuſmodi, vſque ad noſtrum beneplacitum, cum ſolitis ab antiquo iuriſdictionibus, poteſtatibus, honoribus, priuilegiis, libertatibus, atque oneribus vniuerſis, & cum poteſtate ad opus veſtrum quoties, & iuxta modum, qui vobis videbitur, Submagiſtros faciendi, & ordinandi eadem auctoritate conferimus, & de illo etiam vobis prouidemus, vos quoque in præmiſſis, & ea quomodolibet concernentibus, ac ab illis dependentibus, & eis annexis, Magiſtros facimus, conſtituimus, ordinamus, & etiam deputamus.

Iuriſdictionẽ eis concedit.

§. 4. Vt exinde omnes & ſingulas deformitates exceſſus, in præmiſſis, vel circa ea, pro tempore quomodolibet occurrentes, abſque cuiuſuis vocatione, ſeu citatione, ſed per viam Regiam, iuxta datam vobis à Domino prudentiam, etiam per demolitionem quorumcumque ædificiorum, aut rerum aliarum, ſeu modum alium, quæcumque reparandi, corrigendi, & commendandi, necnon præmiſſorum, ſeu eorum occaſione grauatos, vt præmittitur, abſque lite, ſed ſummarie, ſimpliciter, & de plano (oppoſitione ſeu contradictione, aut quacunque temporis etiam centennali præſcriptione, legibus, & conſuetudinibus generalibus quibuſcunque ceteriſque contrariis non obſtantibus) releuandi, reſtituendi, & etiam reponendi, contradictores quoque quoſlibet, & rebelles priuandi, bandiendi, arreſtandi incarcerandi, atque omnia & ſingula faciendi & exercendi, quæ Magiſtri prædeceſſores veſtri, fuerunt pro tempore, facere, gerere, & exercere potuerunt, ſeu etiam debuerunt, vobis, huiuſmodi durante beneplacito, mandatum damus, ac etiam poteſtatem.

Notarios ordinandi facultas. Hic temporib. vnus eſt Notarius.

§. 5. Et vt officij veſtri huiuſmodi liberior & facilior ſit exercitatio, Nardum de Buſtachiis Procuratorem, necnon ipſum & Nicolaum de Mutiis, nobiles viros Ciues Romanos, Notarios veſtri officij eadem auctoritate facimus, & ordinamus.

Officialibus obedire præcipit.

§. 6. Mandantes exiode omnibus & ſingulis noſtri Capitolij Mareſcallis, ceteriſque Officialibus, vt vobis, & ſubmagiſtris veſtris, atque veſtrum cuilibet, in ſimilibus quæ veſtri exercitationem officij concernunt, pareant, & obediant, pariter & intendant. Inſuper quaſcumque excommunicationis aut interdicti ſententias, pœnas & mulctas alias per nos ſeu prædeceſſores noſtros in Magiſtros pro tempore exiſtentes forſan promulgatas (quarum formam & tenorem volumus habere pro expreſſis) auctoritate prædicta caſſantes & irritantes.

Syndicari, & in officio moleſtari prohibet.

§. 7. Vobiſque, & occaſione per vos in veſtro Officio factorum, ordinatorum, ſeu quomodolibet adminiſtratorum, aut quauis occaſione gerendorum, fundorum, ſeu adminiſtrandorum nullibi locorum in cauſam trahi, ſindicari, aut alias quouis modo per quemcumque etiam auctoritate Apoſtolica moleſtari valeatis, eadem auctoritate concedimus.

Contrarijs derogat.

§. 8. Antedictis conſtitutionibos, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus Vrbis, ceteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque, Decernentes exinde irritum & inane quicquid contra præmiſſa, ſeu aliquod præmiſſorum à quoquam, quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 2. 30. Martij. Datum Romæ, apud Sanctos Apoſtolns 2. Kalendas Aprilis, Pontificatus noſtri anno octauo.

X. Prohibitio trahendi perſonas Eccleſiaſticas ad forum ſæculare.

Hac prohibitió confirmatur infra à Leone X. in conſtit. 7. Supernæ & conſt. X. Regimini. Et extenſa eſt à multis Pontificibus, & poſtremo à Paulo V. in conſt. 63. Paſtoralis. Antiquior etiam prohibitio eſt ſupra in conſt. 1. Honor. III. Has leges, & Bonif. IX. conſt. 4. Iuſtis.

Edita A. D. 1428. *MARTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

AD reprimendas inſolentias tranſgreſſorum, eorumque præſumptionem refrænandam, ſi neruus Eccleſiaſticæ diſciplinæ lenteſcat, eorum voluntas procliuior fit ad peccandum, & exemplum impunitatis periculoſius in alios deriuatur. Propter quod ad Præſidentis officium pertinet, ſic debitam executionem adhibere iuſtitiæ, quod commiſſa iam puniat, & committendorum in poſterum audaciam interdicat.

Officiales laici iuriſdictionem exercere volebãt contra perſonas Eccleſiaſticas & pro cauſis ſpectantibus ad forum Eccleſiaſticum.

§. 1. Sane, ſicut diſplicenter accepimus, nonnulli diuerſorum regnorum, & terrarum iudices, aliique officiales laïci, & laïcales perſonæ, iuriſdictiones in temporalibus exercentes, exercerique facientes, non attendentes, quod laïcis in Clericos, & Eccleſiaſticas perſonas, & illorum bona, nulla ſit attributa poteſtas, prætextu huiuſmodi (quod aſſerant in ſuis dominiis ad ſe pertinere coërcere via facti, quæ vere, & ficte attentata aſſeruntur, etiam in quocumque loco ſacro, vel religioſo quantumcumque Deo dicato, ex quacumque cauſa, etiamſi ratione delationis corporis Chriſti, collationis ſacramentorum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum, venditionis factarum, aut aliarum rerum, & bonorum ad Eccleſias, & Eccleſiaſticas perſonas pertinentium quomodocumque, etiam ſi ſola negatione, vel affirmatione turbatio facti interueniat, & ad eos recurratur, cognitionem ad ſe ſpectare, pro eo quod factum, & nouitas quæ prætenduntur, etiam ſine alia violentia, quamuis in loco ſpirituali, & in loco ſacro ſiue religioſo, eo quod immediate, vt prætenduntur, ſpiritualia non exiſtant) propterea miniſtros Eccleſiæ, & perſonas Eccleſiaſticas, quantumcumque res, cauſa, vel occaſio vnde dependeat, & deriuatur, pia, ſacra, vel Eccleſiaſtica ſit, aut ſpiritualis, ad forum ſuum, & ipſarum cognitionem trahunt, & reſpondere cogunt.

Et perſonæ Eccleſiaſticæ ſuis in cauſis, ad eorũ forum pertinentibus in foro laicorum litigare volebant.

§. 2. Necnon procuratores fiſcales in Curiis temporalibus multotiens agere procurant, ad quos (quod deterius eſt) nonnulli prælati, & perſonæ Eccleſiaſticæ in ſuperbiã, & elationem dati, ad ſuperandum, & ſibi ſubiiciendum per tales inuentiones, & cautelas, alias perſonas Eccleſiaſticas, & religioſas, habent plerumque recurſum, & propterea in eiſdem regnis, & terris, ciuitatibus, caſtris, & locis, auctoritas, & iuriſdictio Eccleſiaſtica penitus abſorbentur, & nihilominus ipſi laïci iudices, alios laïcos reſpondentes in foro Eccleſiaſtico ſuper rebus quantumcumque Eccleſiaſticis, vel ſpiritualibus, & concernentibus immediate Eccleſiaſticas perſonas, ne reſpondeant, & iudicibus Eccleſiaſticis, ne cognoſcant, inhibitiones fieri ſub grauibus pœnis temporalibus faciunt, & procurant; & ſi ſecus fecerint, emendam pecuniariam exceſſiuam exigere, ac vaſtatores in domibus, & piis aliis locis Eccleſiaſticis, & religioſis inducere, ac loca ipſa, perſonaſque Eccleſiaſticas, iocalibus & paramentis Eccleſiaſticis, & bonis mobilibus, ac aliis ſpoliare, illaque vendere, & alienare, fructus quoque & prouentus ad temporalitatem ad manus ſuas ponere, necnon diuerſas iniurias, & moleſtias reales, & perſonales eiſdem perſonis Eccleſiaſticis inferre non verentur, in Dei offenſam, animarum ſuarum periculum, Eccleſiaſticæ libertatis vilipendium; & plurimorum grauamen, præiudicium, & iacturam.

Prohibet itaque Pont. iſte quod conueniant corã Iudice laico perſonas Eccleſiaſticas in cauſa ſpectante ad forum Eccleſiaſticũ ſub pœnis hic expreſſis.

§. 3. Nos igitur aduerſus talia præſumentium temeritatem, remedia apponere, & ſuper his ſalubriter prouidere cupientes, ac Concilij Mileuitani, ac fel. record. Innocentij Papæ III. prædeceſſoris noſtri conſtitutionibus ſuper hoc editis, auctoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia, hac noſtra irrefragabili conſtitutione perpetuo duratura, tenore præſentium ſtatuimus, decernimus, ac etiam ordinamus, quod omnes, & ſingulæ perſonæ Eccleſiaſticæ ſæculares, regulares Ordinum quorumlibet, quacumque exceptione ſuffultæ, etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, vel alia quauis præfulgeant dignitate, quæ aliam perſonam Eccleſiaſticam, Collegium, vel Conuentum, in actione reali, mixta, vel perſonali, ciuili, vel criminali, etiam occaſione cuiuſcumque ſubmiſſionis, etiam iuramento vallatæ, vel alias ad forum, ſiue iudicium laïcale, directè, vel indirectè (de qua in foro Eccleſiaſtico ordinari conſueuerit, poſſit, vel debeat, de iure, vel de conſuetudine, aut alias cognoſci) trahere præſumpſerit, cauſam ipſam, & omne ius, ei ſiue eis, in poſſeſſorio, vel petitorio in re, vel ad rem, cauſa, vel occaſione huiuſmodi quomodolibet competentes, eo ipſo perdant penitus, & amittant, & ſingulares perſonæ, excommunicationis, Capitula verò, & conuentus, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias incurrant ipſo facto, & ſi perſonæ ipſæ, & eis in præmiſſis adhærentes, & ſeruientes, in aliquo rebelles fuerint, & incontinenti non obedierint, omnes illas per priuationem ſuorum beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumcumque, quæ obtinebant, & in quibus, & ad quæ ius quomodolibet competit, & inhabilitationem ad alia in poſterum obtinenda, coërceri & compelli volumus antedictas.

Ipſiſque Officialibus laicis & complicibus ex communicationis pœnam imponit.

§. 4. Et nihilominus omnes, & ſingulos Iudices, Executores, communitates, dominia, laïcos, & laïcales perſonas, poſtquam exceptum fuerit de non iuriſdictione eorum, aut euidenter appareat huiuſmodi cognitionem ad eos de iure non ſpectare, talia præſumentes, & ea fieri mandantes, ſeu eorum nomine, & mandato facta, rata habentes, vel eis faciendis dantes auxilium, conſilium, vel fauorem, cuiuſcumque præeminentiæ, dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtat, ſæculares perſonas; eorum videlicet ſingulos officiales, quocumque nomine cenſeantur, & conſiliarios, & priuatas perſonas, quæ præmiſſorum principales perpetratores exiſterent excommunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto; nulluſque ab eiſdem ſententiis, per alium quam per Romanum Pontificem præterquam in mortis articulo conſtitutus, abſolui valeat, ſiue poſſit: & præmiſſa omnia, non tantum ad futura ſed etiam ad præſentia, & pendentia extendimus auctoritate memorata.

Et contra culpabiles agi mandat.

§. 5. Quodque etiam Procurator Fiſcalis cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ contra culpabiles in præmiſſis deſuper ſummaria informatione præhabita, per ſe, vel alium, ſeu alios, agere, & procedere poſſit & valeat, nihilominus concedentes.

§. 6. Non

Contraria tollit.

§. 6. Non obſtante ſi aliquibus communiter vel diuiſim à Sede Apoſtolica ſit indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de eorum proprijs nominibus ac indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſlibet conſtitutionibus, priuilegijs, indultis, & literis Apoſtolicis, de quibus etiam plena, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, in noſtris literis habenda eſt mentio ſpecialis, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Nulli ergo, &c.

D. P. A. 12. die 1. Feb.

Datum Romæ apud Sanctos Apoſtolos, Kalend. Febr. Pontificatus noſtri Anno 12.

XI. Approbatio Congregationis pauperum Ieſuatorum nuncupatæ.

Iſti pauperes Ieſuati, ſortiti ſunt nomen Fratrum Ieſuatorum S. Hieronymi, & regulam S. Hieronymi, & regulam S. Auguſtini profitentur, vt hæc & alia dicam ad conſt. 16. Pauli V. Religioſos.

Iſtis Fratribus indulſit Greg. XV. in conſtit. 35. Ex iniuncto infra tom. 4. vt approbati à locorum ordinarijs poſſint in parochialibus Eccleſijs eorum, confeſſiones parochianorum audire, & vt Caputio abiecto albi coloris quod ſuper humeros antea geſtabant, aliud eorum habitus coloris, forma cæterorum Mendicantium, deferre poſſent; indulſit S. D. N. Vrb. VIII. conſt. 31. Oneroſa in d. tom. 4.

Edita A. D. 1428.

MARTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

Piæ poſtulatio voluntatis, qua dilecti filij nonnulli pauperes Chriſti, Ieſuati communiter nuncupati, voluntariam paupertatem ducentes, dediti ſtudio piæ vitæ, in diuerſis Italiæ Oratorijs, domibus, ſiue locis, mundanis abiectis illecebris, cum adoptione voluntariæ paupertatis, virtutum Domino famulantur, non indigne meretur, vt Apoſtolica Sedes eos, eorum domos, Oratoria, atque loca benignis fauoribus confoueat, & ſpecialibus gratiis proſequatur, in iis præſertim, quæ animarum ſuarum ſalutem, ſtatumque reſpiciunt, & quietem.

Enarratio laudabilis vitæ pauperum Ieſuatorum.

§. 1. Sane pro parte dictorum pauperum nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licet ipſi cupientes ſuos in cœleſtibus theſauros collocare, & vt ex eorum laudabilibus actionibus ab bene recteque viuendum traherent alios per exemplum, in diuerſis locis ſiue domibus, quæ pro eorum vſu & habitatione perpetuis piis Chriſti fidelium eleemoſynis, & ſuffragiis conſtruxerunt, deuotum ſedulumque impendant Domino famulatum, ad quos plurimi ob eorum laudabilē vitam, & opera virtuoſa gerunt ſpecialis deuotionis affectum, tamen nonnumquam contingit, pauperes ipſos per Inquiſitores hæreticæ prauitatis in illis partibus pro tempore reſidentes, & deputatos ab eis ſub diuerſis prætenſis occaſionibus, fictiſque coloribus indebite moleſtari. Quare pro parte pauperum eorumdem nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ipſorum paci, & tranquillitati ſuper iis paterna caritate conſulere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Approbatio Congregationis pauperum Ieſuatorum.

§. 2. Nos igitur cupientes, vt dicti pauperes eo quietius & deuotius in humilitatis ſpiritu Altiſſimo famulentur, quo ſe nouerint Sedis eiuſdem vberiori gratia communitos, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, præfatos pauperes, præſentes, eorūque Oratoria, domos atque loca conſtructa, & conſtruenda vbicumque fuerint conſtitutá, cum perſonis, iuribus, pertinentiis, necnō poſſeſſionibus, terris, rebus & bonis ſuis, quæ in quibuſuis locis in præſentiarum legitime poſſident, & in poſterum dante Domino ſimilibus fidelium ſuffragiis, aut alias iuſtis titulis poterunt adipiſci, ſub beati Petri, ac ipſius Sedis, necnon Ordinariorum locorum, in quorū Ciuitatibus, & Diœceſibus, domos, Oratoria, atque loca prædicta cōſiſtunt, protectione, vſque ad eiuſdem Sedis beneplacitū, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium ſuſcipimus, atque noſtra.

Bullar. Mag. Tom. I.

Indultum quod Inquiſitores, abſque Ordinariis eos non valeant moleſtare. Hoc renouauit Paul. V. in conſt. 10. Romanum.

§. 3. Volentes, atque auctoritate præfata decernentes, quod huiuſmodi durante beneplacito, Inquiſitores prædicti nullam poſſint in dictos pauperes, domos, loca, iura, & bona huiuſmodi, quacumque occaſione, cauſa, vel prætextu, iuriſdictionem, vel poteſtatem, ſine præſentis, & voluntate Ordinariorum, prædictorum exercere ſed dumtaxat coram dicta Sede, vel eius delegatis, aut Ordinariis ſupradictis teneantur reſpondere, fel. rec. Innocentij Papæ Quarti prædeceſſoris noſtri, & qualibet alia conſtitutione Apoſtolica contraria non obſtante. Decernentes inſuper ex nunc omnes, & ſingulos excommunicationum, ſuſpenſionum, & interdicti proceſſus, & ſententias, quos, & quas contra effectum præſentium, & tenorem promulgari contigerit vel haberi, irritos, pariter, & inanes. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud SS. Apoſtolos, 11. Kal. Nouemb. Pontificatus noſtri Anno vndecimo.

Quod Feſtiuitas ſanctiſſimi Corporis CHRISTI etiam per octauam celebrari poſſit, apertis Eccleſiarum ianuis, tempore interdicti. Et qui eam piis operibus venerantur, Indulgentias conſequantur. XII.

De inſtitutione huius Feſtiuitatis, eiuſque Indulgentijs, vid. ſup. in Vrb. IV. conſt. 1. Tranſiturus. vbi notaui etiam alia.

Edita An. D. 1429.

MARTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Ineffabile Sacramentum, quod ſacerdos in æternum Chriſtus Dominus inſtante, quam pro peccatoribus ſubire voluit ſuæ mortis tempore, nobis vt digne eo refecti diuinitatis ipſius participes ſimus in memoriale reliquit glorioſi Corporis, & Sanguinis eius myſterium præcipuis à fidelium quolibet attollendum fore recenſentes honoribus, ac deuotiſſimis laudum ſtudiis amplectendum myſtica diſpenſatione theſauri fideles eoſdem quod tam pretioſiſſimi venerationi ſacramenti ſinceris affectibus, & dignis obſequiis feruenter intendant, excitare ſatagimus, vt huiuſmodi in eis fructum mors afferat, & illis cæleſti pabulo vegetatis ipſius inſtitutio ſacramenti proſit iugiter ad ſalutem.

Vrb. IV. ordinauit ſolemne feſtum corporis Chriſti, pro feria 5. poſt octauam Pentecoſtes, cum indulgentijs hic enunciatis.

§. 1. Sane dudum fel. rec. Vrbanus Papa Quartus prædeceſſor noſter ad orthodoxæ corroborationem, & exaltationem fidei digne, ac rationabiliter ſtatuentes, vt de tanto Sacramento, præter illam, quæ dietim in Eccleſia fieret annuatim memoria ſolemnior, & ſpecialior haberetur, & ad celebrandum eius tam excelſum tamque glorioſum feſtum quintam poſt octauas Pentecoſtes feriam deſignans, ipſoſque fideles ad colendum illud donis ſpiritualibus animarum volens, omnibus vere pœnitentibus, & confeſſis, qui in matutinali officio feſti eiuſdem in Eccleſia in qua illud celebraretur intereſſent, centum: qui vero miſſæ totidem, & qui in primis ipſius feſti Veſperis ſimiliter centum, qui autem in ſecundis totidem. Illis verò, qui Primæ, Tertiæ, Sextæ, & Nonæ, ac Completorij horarum Officiis pro qualibet ipſarum quadraginta. Eis autem, qui per octauas ipſius feſti matutinalibus, veſpertinis, miſſæ ac prædictarum horarum officiis intereſſent ſingulis octauarum ipſarum diebus etiam centum dies de iniunctis ſibi pœnitentiis miſericorditer relaxauit.

Hic Pōt. alias indulgentias cōcedit.

§. 2. Nos verò, qui huius verticula mundi, ſuperſtitioſis hæreſum fomentis guerrarum turbinibus necnon peſtis, & aliarum, quæ dietim ex diuinæ Maieſtatis, vt formidamus offenſa circumſtrepunt calamitatum diſpendiis fines (proh dolor) adducere cernimus paſſim deteriores, amplioribus ſpiritualis recōpenſationis impendiis fideles eoſdem ad impertienda pro veneratione ſacramēti huiuſmodi, & vt illud, quo paſcantur, & ſeruentur ipſorum corda perluſtret, potiora reuerentiæ, & deuotionis exercitiá firmare ſummopere cupientes, ſingulis ex eis veræ pœnitentibus, & confeſſis, qui & quotiens in ipſius

Sacramenti profecto ieiunium, vel loco illius aliud pium iuxta ſuorũ conſilia cõfeſſorum opus fecerint, centum, & qui præmiſſa in Eccleſiis quibus illa celebrari contigerit officiis interfuerint, necnon Epiſcopis & aliis Prælatis ſuperioribus, qui dictis officiis libenter intereſſent, ſed quominus eis in ipſis Eccleſiis intereſſe poſſint pro conſeruandis ſuarum dignitatum iuribus, & alias legitime tunc impeditis, pro matutinali ducentos, & pro Miſſæ officiis totidem, ac pro qualibet Veſperarum etiam ducentos, reliquarum verò videlicet, Primæ, Tertiæ, Sextæ, & Nonæ, ac Completorij feſti, octuaginta. Rurſus autem in quibuſlibet Octauarum diebus pro ſingulis matutinalium Miſſarum, & Veſperarum ſimiliter cẽtum, necnõ reliquarum horarum officiorum huiuſmodi quadraginta. Illi prætereà qui proceſſiones, in quibus ipſum viuificum Sacramentum dicto feſto iuxta præfatarum ritus Eccleſiarum deferetur, continuo ſecuti fuerint, à quibuſlibet in feſto, & Octauarum diebus huiuſmodi pro pace, & tranquillitate Eccleſiæ miſſas deuote celebrantibus pro ſingulis ipſarum, necnon aliis in eodem feſto Euchariſtiæ Sacramentum deuote ſumentibus etiam centum, ſingulis annis. Profecto vice qualibet eis, qui dum corpus Dominicum communicandis defertur infirmis, illud cum incenſo luminari præcedendo, vel ſequendo venerentur, ſimiliter centum, & qui tunc illud alias deuote ſecuti fuerint, etiam quinquaginta dies de Omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Apoſtolorum eius Petri, & Pauli auctoritate confiſi, de iniunctis eis pœnitentiis miſericorditer relaxamus.

Celebrãdique indulgẽtia tẽpore interdicti. §. 3. Quodque in feſto, & diebus octauarum huiuſmodi etiam in terris, & locis Eccleſiaſtico quauis auctoritate ſuppoſitis interdicto, pulſatis campanis, ianuis apertis, & alta voce, excommunicatis prorſus excluſis, ſed interdictis, vt citius reconciliari ſtudeant, admiſſis, & illis qui cauſam, vel occaſionem huiuſmodi interdicti dederint altari tunc nullatenus appropinquantibus, Miſſæ, & Officia præmiſſa licite celebrari poſſint auctoritate Apoſtolica concedimus per præſentes, aliis quæ circa obſeruationem interdictorum à noſtris ſunt inſtituta prædeceſſoribus, in ſuo robore duraturis.

Hortatio ad Prælatos ad venerationẽ d. Feſti. §. 4. Et inſuper vniuerſos Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos & alios Eccleſiarum Prælatos monemus, & hortamur in Domino, ac eiſdem per Apoſtolica ſcripta in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo mandamus, & in remiſſione peccaminum iniungimus, vt per ſe, vel alios eorum ſubditis per ſingulas ſuarum ciuitatum, & Diœceſum Eccleſias in Dominica feriam, & feſtum prædicta proxime præcedente, ſalutatibus ad venerationem potiſſime Sacramenti huiuſmodi monitis, & exhortationibus, præſentium literarum continentiam, & & effectum publicare, & inſinuare procurent, vt eodem ſuffragante myſterio ſubditi, & fideles ipſi, gratiarum vberiori fulciantur augmento, & ab illo qui ſe pro ipſis immolauit hoſtiam, poſt huius vitæ curſum ad gloriam perducantur æternam.

Fides danda tranſumptis. §. 5. Verum quia difficile foret præſentes literas ſingulis exhiberi volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipſarum tranſumpto manu publica, & ſigillo alicuius Epiſcopalis, vel ſuperioris Eccleſiaſticæ Curiæ munito, tamquam præfatis ſi originales exhiberẽtur, literis plena fides adhibeatur, & perinde ſtetur, ac ſi prædictæ originales literæ forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. P. A. 12. 26. Maij. Datum Romæ apud Sanctos Apoſtolos, 7. Kalendas Iunij, Pontificatus noſtri Anno 12.

XIII. Declarationes Regulæ Fratrum Minorum Conuentualium S. Franciſci, ad ipſius Ordinis reformationem.

Alias declarationes eiuſdem Regulæ, habes infra in conſt. 103. Pij IV. Sedis Apoſtolicæ, lib. 2. vbi videas quæ tibi indicabo de hoc Ordine Quinimo hic idem Pont. eas declarauit, vt videre eſt in ipſius conſt. 16. Peruigilis hic infra.

Edita A. D. 1430. *MARTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Ioanni tituli S. Petri ad Vincula Presbytero Cardinali. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Deſtinatiõ Card. ad Capitulum generale Fratrum Minorũ. CVm generale Capitulum fratrum Minorum in ciuitate noſtra Aſſiſinate ſit de proximo celebrandum, Nos qui eorum ordinem inter ceteros religioſos Ordines, ob ſingularẽ deuotionis ardorem, quẽ erga beatum Frãç. gerimus, paterna caritate proſequimur. Cupientes vt per Miniſtros officiales, & fratres in dicto Capitulo congregatos, iuxta prædicti Ordinis inſtituta talis reformatio fiat, quæ Deo accepta, nobis grata, & ipſi Ordini conueniens exiſtat, ac Chriſtiano populo fructuoſa, de tua circumſpectione & ſapientia, in nonnullis arduis noſtris, & Romanæ Eccleſiæ negotiis comprobata, ſumentes in Domino fiduciam ſpecialem, etiam de conſilio venerabilium fratrum noſtrorum eiuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, Tibi tenore præſentium committimus, & mandamus, quatenus te perſonaliter conferens ad Ciuitatem prædictam, ipſi Capitulo auctoritate noſtra præſis, ipſumque pro tua prudentia dirigas, ordines, & diſponas, ac ſalubri maturitate prouideas, quod omnia, & ſingula ſalubriter, & ſincere ſtatuantur, & ordinentur ad honorem Dei, eiuſque Eccleſiæ, ac noſtrum & Apoſtolicæ Sedis obſequium debitum, & deuotum, ipſius quoque Ordinis bonum regimen tranquillitatem, & pacem.

Conceſſio poteſtatis eorum Ordinem reformandi. §. 1. Nos enim tibi dirigendi, diſponendi, ſtatuendi, præcipiendi, mandandi, & quoſcumque tranſgreſſores mulctandi, puniendi, corrigendi, priuandi, abſoluendi, ponendi, deponendi, approbandi, reprobandi, procedendi, iudicandi, & exequendi, voces quoque Miniſtrorum, & cuſtodum, ceterorumque dicti Ordinis officialium abſentium, aut alias commode intereſſe non valentium, ſupplendi, ac dictum Ordinem reformandi tam in capite, quam in membris. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia iuris remedia appellatione poſtpoſita cõpeſcendo, omniaque alia, & ſingula faciendi, quæ in præmiſſis, vel quolibet præmiſſorum neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna tibi videantur, auctoritate Apoſtolica plenam, & liberam per præſentes concedimus facultatem.

Præceptum obedientiæ ab omnib. eſſ præſtandam. §. 2. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœnis excommunicationis, ſuſpenſionis, & priuationis officiorum, & omnium actuum legitimorum, dilectis filiis Generali, & Prouincialibus Miniſtris, ceteriſque officialibus, & fratribus in dicto Capitulo congregatis, quatenus tibi in omnibus pareant, & intendant. Nos enim ſententias ſiue pœnas quaſcumque inflixeris ſeu tuleris in rebelles, ratas habebimus, & faciemus, auctore Domino vſque ad ſatisfactionem condignam inuiolabiliter obſeruari.

Derogatio contrariorum. §. 3. Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac ſtatutis dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, necnon priuilegiis, indultis, ac conceſſionibus per ſacrum generale Concilium Conſtantienſe præfatis fratribus conceſſis ceteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

D. P. An. 13. die 6. Sept. Dat. Romæ apud Sanctos Apoſtolos, 8. Idus Iunij, Pontificatus noſtri Anno 13.

Legati prædicti acceſſus ad d. Capitulum & collaudatio Reformationis d. Ordinis. Ioannes miſeratione diuina tituli S. Petri ad Vincula Sacroſãctæ Romanæ Eccleſiæ presbyter Cardinalis, Reformator Ordinis fratrum Minorum, ac legatus à latere, cum plenaria poteſtate ad Capitulum generale eiuſdem Ordinis Aſſiſij celebratum, ſub anno Domini M. cccc. xxx. de menſis Iunij die 15. in feſto Corporis Chriſti à Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatus, Venerabilibus fratribus Generali, Prouincialibuſque Miniſtris, ac vniuerſis & ſingulis fratribus Ordinis Minorum ſalutem, & ſinceram deuotionem in Domino IESV CHRISTO. Non eſt nouum ſi pro reparatione rerum, ac temporum exigentia, leges innouentur humanæ, quoniam etſi nihil ſub cælo nouum, plus tamen timeri ſolet quod ſpecialiter iniungitur, quam quod generaliter inhibetur. Et centies repetita placebunt, ac diuerſa in vnum collecta, facilius breuiata ſeruantur, & quæ vſu vileſcunt antiquo, pariter renouata delectant. Renouamini, inquit ille præco refulgens ſpiritu mẽtis veſtræ, & induite nouum hominẽ, qui ſecundum Deum creatus eſt in iuſtitia, & ſanctitate veri. & nolite cõformari huic ſæculo, ſed renouamini in

nouitate

nouitate ſenſus veſtri, vt probetis quæ ſit voluntas Dei bona, beneplacens, & perfecta. Sicut enim in corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eumdem actum habent, ita multi vnum corpus ſumus in CHRISTO IESV, qui eſt caput noſtrum, Creator, Dux, Redemptor, Dominus, & Magiſter. Vos autem genus electum, regale ſacerdotium, gens ſancta, populus acquiſitionis, quos non vocauit Deus in immunditiam, ſed in ſanctificationem, vt veritatem annuncietis illius qui de tenebris vos vocauit in admirabile lumen ſuum, Euangelicæ ſcilicet perfectionis IESV CHRISTI Filij Dei, qui ſuæ dilectiſſimæ ſponſæ teneriſſimus prædilector & vagus, non ceſſat quotidie prouidere de remedijs, & auxilijs opportunis, nouellis eam floribus fulciendo pulcherrimis, ſanctis ſcilicet deſiderijs diuinorum chariſmatum gratiarum, copioſius irrigando fructibus operum fœcundorum, tribuentium incrementa virtutum germine verbi. Sponſa ſiquidē Chriſti Eccleſia ſancta eſt, ſed in propoſito noſtro Minorum Religio vertitur reformanda, quam altiſſimus IESVS CHRISTVS Dei Filius ſibi quandam ſingulari annulo mirifice deſpōſauit, quum eiuſdem Religionis inſtitutorem & ducem, ſuæ ſanctiſſimæ paſſionis priuilegio decorauit, ac ſpecialibus ſigillis, ſacris videlicet ſtigmatibus mirabiliter inſigniuit. Quæ quidem ſacra Religio, licet plantata ſit ſuper illo firmiſſimo fundamento, præter quod nemo aliud ponere poteſt, quod eſt ſuum ſanctiſſimum Euangelium, quaſi ad modum fluctuantis nauiculæ procellis agitata ventorum, tentationum ſcilicet pulſibus vulnerata quamplurimis, tot indiget ſemper almæ matris Eccleſiæ prouidentijs, & fauoribus, quot quatitur impulſibus, & vitiorum vulneribus ſauciatur.

Præceptum de obſeruando Capitula Reformationis iam formata, quorum tenor hic inſeritur.

Quum nuper igitur proximis temporibus retroactis nonnullæ querulūſæ reclamationes, tum de ſcandaloſis prædicatoribus, tumque de alijs diſcurrentibus, & infeſtis fratribus eiuſdem Ordinis ſanctiſſimi domini noſtri domini Martini diuina prouidentia Papæ Quinti, ſæpius propulſauerint pias aures, & auditum, hinc eſt quod pro vniuerſali reformatione Ordinis prælibati, infraſcripta ſtatuta recollegimus, ordinauimus, & quæ ſupra Apoſtolica auctoritate confirmamus, authenticamus, & roboramus, ac ab omnibus & ſingulis fratribus eiuſdem Ordinis, volumus, & mandamus inuiolabiliter obſeruari, tam à capitibus quam à membris diſcurrentes ſecundum ordinem, & proceſſum dictæ Regulæ, per duodecim Capitula diſtricte, & particulariter ordinatæ.

CAPITVLVM PRIMVM REGVLÆ.

Verba 1. cap.

Quoad primum Capitulum Regulæ, quod incipit. Regula & vita fratrum Minorum, hæc eſt, ſcilicet ſanctum Euangelium D.N. IESV CHRISTI obſeruare, &c.

Dubium de ſuper exortum.

Quia diu dubitatum & hæſitatum extitit inter fratres, ad quæ conſilia Euangelica teneantur.

1. Declaratio Clem. V. approbatur circa obſeruantiam Euangelicorum conſiliorum.

Alias declarationes ſuper. hoc c. & ſeq. vide infra in bulla 1. 7. Pij V. Sub lib. 2.

Dicimus & declaramus quod ad illa conſilia fratres tantummodo obligantur, quæ in ipſa regula præceptorie, vel inhibitorie ſeu ſub verbis æquipollentibus ſunt expreſſa, iuxta declarationem fel. rec. Clementis Quinti in §. 1. ſuæ declarationis. Exiui de Paradiſo, Cuius verba & tenorem hic inſeri mandauimus videlicet. Declaramus quod illud quod ponitur in regula de non habendo plures tunicas quam vnam cum caputio, & aliam ſine caputio. Item de non portandis calceamentis, & de non equitādo extra cauſam neceſſitatis. Item quod fratres vilibus induantur. Item quod ieiunare à feſto omnium Sanctorum vſque ad Natale Domini: & in ſextis ferijs teneantur. Item quod Clerici faciant diuinum officium ſecundum ordinem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ. Item quod Miniſtri, & Cuſtodes pro neceſſitatibus infirmorum, & fratribus induendis ſolicitam curam gerant. Item quod ſi quis fratrum in infirmitatem ceciderit, alij fratres debent ei ſeruire. Item quod fratres non prædicent in Epiſcopatu alicuius Epiſcopi, quum ab eo fuerit eis contradictum. Item quod nullus audeat populo penitus prædicare, niſi à generali Miniſtro, vel alijs quibus ſecundum declarationem id competit, fuerit examinatus, & approbatus, & ad hoc inſtitutus. Item quod fratres qui cognoſcerent ſe non poſſe regulam ſpiritualiter obſeruare, debeant, & poſſint ad ſuos Miniſtros recurrere. Item omnia quæ ponuntur in regula ad formam habitus, tam Nouitiorum quam etiam Profeſſorum, necnon ad modum receptionis ad profeſſionem ſpectantia, ſunt ab ipſis fratribus ſicut obligatoria obſeruanda, niſi recipientibus quoad habitum Nouitiorum ſicut dicit regula, ſecundum Deum aliter videatur. Hæc inquam omnia ſunt à fratribus tamquam obligatoria obſeruanda. Item Ordo communiter ſenſit, tenet & tenuit ab antiquo, quod vbicumque ponitur in regula hoc vocabulum, teneantur, obtinet vim præcepti, & ſeruari debet à fratribus ſicut tale.

Poſt quæ quidem verba declaratoria, nos Ioannes præfatus declaramus de tunicis ipſorum fratrum ſecundum quatuor Magiſtros fratres, videlicet Ganfredum, Alexandrum de Ales, Ioannem de Rupella, & Rigaldum, quod Miniſtri, & Prælati poſſint plures concedere quum viderint neceſſarium, ſecundum loca & tempora, & frigidas regiones. *2. Declaratio circa tunicas.*

Sciant etiam fratres ſe non obligari ad teſtamentum Patris B. Franciſci, ſecundum declarationes Summorum Pontificum fel. record. Gregorij IX. Innocentij IV. Alexandri IV. Nicolai III. & Clementis V. *Teſtamentū B. Franciſci non obligat fratres.*

Et quod omnes fratres, vt dignum, & iuſtum eſt, reuerentiam exhibeant, & honorem, humilem obedientiam, & firmiſſimam fidelitatem, ſanctiſſimo D.N. Papæ, & ſacroſanctæ Sedi Apoſtolicæ prout in principio, medio, & in fine regulæ obligantur. *3. Declaratio circa obedientiam Sedi Apoſt. præſtandam.*

Ceteriſque Prælatis & Clericis, prout congruum eſt, & intentio fuit ſanctiſſimi Patris B. Franciſci, qui presbyteros monuit præ cunctis revereri. *Prælatiſque & Clericis venerationem.*

Item ſtatuimus, & ordinamus, quod omnes & ſinguli fratres, Gallici, Itali, Hiſpani, & Theutonici, & quicumque alij per orbem terrarum conſtituti, obedire teneantur, & debeant ſuis Prælatis, ſcilicet generali Miniſtro, Prouincialibus, Cuſtodibus, Guardianis, & quibuſcumque alijs Prælatis Ordinis ſecundum regulam datis, non obſtante quocomque priuilegio, ſeu indulto, quomodocumque & qualitercumque conceſſo, in generali, vel ſpeciali, in Concilio Conſtantienſi, in Curia Romana, vel alibi vbicumque caſſando, reuocando, & annullando, & nullius decernendo valitudinis, ac ſi numquam conceſſa fuiſſent. Et ſi qua Monaſteria Monialium ex antiqua bulla Apoſtolica commiſſa fuerint aliquibus particularibus fratribus, ex nunc prædicti fratres, ſiue in Hiſpania ſiue alibi reſignare debeant ea Miniſtris Prouincialibus, niſi eiſdem per prædictos denuo fuerint commiſſa, ſub pœna inobedientiæ contumacis. *Omnibus tamen Prælatis obedientiam.*

Item quoad votum paupertatis, videlicet viuendo ſine proprio, & quod fratres nihil ſibi approprient. Statuimus, & ordinamus illud inconcuſſe tenendum, quod fel. rec. Nicolaus Tertius declarauit in ſua decretali. Exiit qui ſeminat. De verbor. ſignif. lib. 6. Porro ſucceſſiue, & ſeriatim per ordinem vſque ad. §. Verum, quia expreſſe continetur in regula. Et quod quilibet Conuentus habeat ſuum procuratorem, ſecundum declarationem, & priuilegium dicti Nicolai Tertij, & Martini IV. & ſanctiſſimi D.N. Martini V. *4. Declaratio circa votum paupertatis iuxta traditionem Nicolai IV.*

Item quoad votum caſtitatis. Statuimus & ordinamus, ſeruandum fore ſtatum Guilielmi Farinerij factum in Capitulo generali Aſſiſij celebrato, anno Domini M.CCCLIV cap. 7. vbi ſic habetur. Fratres euidenter notati de ſuſpectis conſortijs, & colloquijs mulierum, quæ in regula prohibentur, ſi admoniti, & correcti ſufficienter ſe non correxerint, ſi in officijs fuerint, ab omnibus officijs abſoluantur, & ſuſpendantur. Nec taliter ſuſpenſi, ſeu abſoluti reſtituantur, niſi in Capitulo Prouinciali per Miniſtrum. Si vero in officijs non fuerint, priuentur libris, & omni actu legitimo. Et cui hæc pœna non competit, priuationis caputio, & alijs pœnis grauibus puniatur ad arbitrium Miniſtrorum. Et ad hoc Miniſtri firmiter teneantur. Et intelliguntur ſuſpecta conſortia non ſolum de mulieribus, ſed etiam de ſuſpectis familiaritatibus quibuſcumque. Quicumque frater conſuetus fuerit à ſocio ſuo fratre, cum mulieribus ſequeſtrari, de quibus iudicio Prælati ſui merito poſſit oriri ſuſpicio, ſi canonice monitus, & correctus, non ſe emendauerit, tamquam ſuſpectus de mulieribus, omnibus officijs Ordin. *5. Declaratio circa votum caſtitatis.*

& actibus legitimis ſit priuatus. Et ſi taliter punitus, iterato duobus fide dignis teſtibus coniungatur de ſequeſtratione prædicta, vel ſi ſequeſtrationes huiuſmodi ſuſpicionem multum violentam facerent ſui Prælati iudicio de conſilio Diſcretorum, & probentur legitime, abſque admonitione, vel punitione præmiſſa, arctetur ad veritatem dicendam. Si verò vnus teſtis fide dignus de ſequeſtratione prædicta appareat contra eum, & alius de lapſu carnis, arctetur grauius in domo diſciplinæ. Si vero aliquis de innominabili crimine propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ fuerit (quod abſit) notatus, & conuictus, carceri perpetuo mancipetur. Vbi omni die igne circa ipſum accenſo, corpore denudato, diſciplinatus, panem & aquam quotidie comedens, defleat vitam ſuam in amaritudine & dolore, circa quod ſi Prælati fuerint negligentes, ipſo facto ſuis officiis ſint priuati.

Cap. II. Regvlæ.

Verba 2. cap.

Quoad ſecundum Capitulum Regulæ. Qualiter volentes venire ad Ordinem recipiantur.

1. Declaratio circa receptionem venientium ad Ordinem à Nicol. III. tradita, approbatur.

Statuimus, & ordinamus illud ſeruandum fore, quod fel. rec. Nicol. Papa III. declarauit in prædicta decretali. Exiit qui ſeminat, §. Sed quoniam. Vbi ſic dicit. Sed quoniam in deſideriis noſtris hoc geritur, vt ad Dei gloriam ſalus proficiat animarum, ac dictus Ordo per quem ingiter ad amorem diuinum affectio Chriſtianæ religionis accenditur, & merito, & numero augeatur, concedimus, & præſenti ſtatuto firmamus, licere non ſolum generali, ſed etiam Prouincialibus Miniſtris, perſonas fugientes à ſeculo in fratres recipere, quæ Miniſtrorum Prouincialium licentia, per ipſum Generalem ſiquidem expedire viderit, poſſit arctari. Vicarij vero Prouincialium Miniſtrorum ex officio Vicariæ licentiam hanc ſibi nouerint interdictam, niſi per Miniſtros eoſdem, quibus hoc committere poſſe Vicariis & aliis licere decernimus, hoc ipſis Vicariis ſpecialiter committatur. Caueant tamen ipſi Prouinciales, quod hoc non indiſcrete, non paſſim, ſed ſic conſiderate committant, ſicque illos quibus hoc committi contigerit fidelibus conſiliis fulciant, quod omnia diſcrete procedant. Nec indifferenter omnes admittantur ad Ordinem, ſed illi tantum, qui ſuffragantibus eis literaturæ idoneitate, vel aliis circumſtantiis, poſſint vtiles eſſe Ordini, ſibique per vitæ meritum, ac aliis proficere per exemplum, hæc Nicolaus.

2. Declaratio circa ætatem qualitates & examen eorundem. Tu ad hæc vide bullam 71. Six. V. ex dromnibus.

Statuimus inſuper, & ordinamus quod nullus recipiatur ad Ordinem niſi annum quartumdecimum compleuerit, etiamſi oblatus fuerit à parẽtibus, niſi pro ſcandalo euitando, foret filius militis, vel ſuperioris dignitatis. Non recipiatur aliquis ad profeſſionem, niſi annum compleuerit probationis. Et venientes ad Ordinem, diligenter examinentur de fide Catholica, & de Eccleſiaſticis ſacramentis, vt in regula continetur, ita quod ſint fideles Catholici, & de nullo errore ſuſpecti, matrimonio non ligati per copulam carnalem, corpore ſani, animo prompti, legitime nati, debitis expediti, conditione liberi, nulla vulgari infamia notati, competenter literati, vel ad alios labores fratribus honeſtos, & vtiles apti, aut talis conditionis exiſtentes, quod eorum receptio Clero & populo non modicam ædificationem afferant.

3. Declaratio circa diſpoſitionem bonorum per recipiendos ad Ordinem datur iux. traditionem Clemen. V.

Et quod venientes ad Ordinem de bonis ſuis faciant, quicquid Dominus inſpirauerit eis ſecundum regulam, & declarationẽ Clementis V. in §. Ceterum quia Chriſti Confeſſor ibi verſiculo. Quum vero facere de rebus ſuis, quod Dominus inſpirabit eis, ipſam regulam ingredientibus liberum velit eſſe, non videtur prohibere, quin liceat eis recipere, conſideratis ſcilicet eorum neceſſitatibus & moderaminibus declarationis iam dictæ, ſi quid de bonis ſuis intrans, ſicut & ceteris pauperibus per modum eleemoſynæ libere velit dare.

4. Declaratio circa habitũ.

Item de qualitate habitus. quum regula dicat quod fratres omnes veſtimentis vilibus induantur. Statuimus & ordinamus, vt in generalibus ſtatutis prædicti Gulielmi continetur, 2. cap. quod veſtimentorum vilitas attendatur in pretio pariter, & colore, ita quod ſemper in veſtimentis reluceat aſperitas vilitas & paupertas, & vt ignorantia nemini ſit occaſio delinquendi, Ordinamus quod omnes fratres veſtimentis talibus induantur, quod nec ſint adeo pretioſa, vt videntes ea de curioſitate, & vanitate notare debeant, nec ita vilia & groſſa, quod ipſa videntes in horrorem inducant & prouocent ad deriſum. Longitudo autem habitus, vltra longitudinem fratris deferentis, talis ſit, quod nec plica vltra quatuor digitos protendatur, nec ita breuis quin corda ex ea valeat operiri. Latitudo vero decem, & octo palmorum non excedat menſuram, nec ſit minor quindecim. Caputium vero tali modo fiat, quod exiſtens in capite, extremitas per longitudinem duorum digitorum cingulum non excedat, nec per duorum digitorum longitudinem ſuper cingulum debeat remanere, cui longitudini correſpondeat proportionaliter latitudo ſecundum corporum quantitatem, De mantellis autem, de modo dormiendi, de camiſiis, de cingulo, & de calceamentis, in omnibus ſeruetur generale ſtatutum prædicti Gulielmi in 2. cap.

Cap. III. Regvlæ.

Verba cap. 3.

Quoad tertium Capitulum Regulæ, de diuino officio.

1. Declaratio Bened. XII. circa recitationem diuinorum officiorum approbatur.

Statuimus, & ordinamus ſeruandam eſſe conſtitutionem Benedicti XII. cap. 1. vbi ſic dicit. In primis circa agendum officium diuinum in eodem Ordine, auctoritate Apoſtolica ordinamus, quod ante Miſſarum, & horarum principia, fratres dicti Ordinis omnes quos cauſa rationabilis non excuſat ad Chorum concurrant, præparantes Domino corda ſua, ibique ſine riſu, murmure, diſcurſu, & abſque vagis, & vanis aſpectibus, ſub ſilentio in pace, cum debita grauitate permaneant, cantent, & orent, & vſque in finem vnanimiter perſeuerent. Quia verò Eccleſiaſticus cantus, diuinæ laudis ſacrificium, fructuſque labiorum canentium, non ſolum eorum, qui pſallunt, ſed etiam auditorum ædificatio eſſe debet, eoſdem fratres hortamur in Domino, vt diuinas laudes integre, attente, honeſte, ac religioſè perſoluant, geſtus leues, & cantus diſſolutos, & fractos omnino declinent, tractim pſallant, debito more incæpta, quæ ſimul canenda fuerint, ſimul contiuuent, ſimul pauſent, & cetera vt in d. cap. habetur.

2. Declaratio circa cantum.

Hoc addito quod de cantu in locis vbi pauci ſunt fratres qui non ſufficerent ad cantandum, vel alia rationabili cauſa, Prælati poſſint diſpenſare quum viderint expedire.

3. Declaratio circa Ieiuniũ & equitationes.

Item de ieiunio illa ſeruentur, quæ in regula continentur. Idem fiat de non equitando, præterquam in caſu neceſſitatis, attentis etiam verbis Diui Bonauenturæ in ſua declaratione ſuper hoc paſſu, qui dicit. Quod non debeant equitare, nec bigare, neque quadrigare, niſi manifeſta neceſſitate, ſcilicet prolixi, vel impediti itineris, vel negotij vrgentis, vel infirmitate cogantur.

Cap. IV. Regvlæ.

Verba 4. cap.

Quoad Capitulum quartum Regulæ, quod fratres non recipiant pecuniam.

1. Declaratio circa pecuniã non recipiendam iuxta traditionem Nicol. III. Clem. V. & Mart. 4. & 5.

Statuimus & ordinamus iuxta declarationem Nicolai Tertij, & Clementis Quinti, Martini Quarti, & Quinti. Quod quilibet Conuentus, ſiue locus habeat ſuum procuratorem, œconomum, ſyndicum, & actorem, cui omnes eleemoſynæ pecuniariæ, & alia quæ ad pecuniam reduci poſſent, integraliter conſignentur, qui eaſdem diſpenſare debeat legaliter & fideliter in reparationem, Conuentuum, & locorum, aliaſque neceſſitates fratrum pro tempore occurrentes, & quod fratres nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant. Siquis autem contrarium attentauerit, ipſo facto omni actu legitimo ſit priuatus, & pœna carceris puniatur,

2. Declaratio ſeu modificatio circa idẽ.

In omnibus autem, quæ vltra hæc magis arctarent fratres dicti Ordinis, ſiue ex declaratione Clementis Quinti, ſiue alia quacumque declaratione Summorum Pontificum, vel aliorum quorumcumque, Apoſtolica nobis auctoritate commiſſa miſericorditer diſpenſamus, non adſtringentes propterea eos, qui voluerint prædictas declarationes, quin ſua vota ſeruare valeant, & tenere.

3. Declaratio circa Infirmorum curã.

Item Miniſtri, & Prælati pro neceſſitatibus infirmorum, ſolicitam curam gerant, eis diligenter de neceſſariis prouidendo, ordinando infirmarios, vel alios fratres deputando ſeruitiis eorumdem, qui deputati ſi culpabiles inuenti fuerint, vel notabiliter negligentes, præſidentium arbitrio puniantur, & alia fiant circa prædicta

ſicut

ſicut in generalibus ſtatutis Ordinis prædicti Guilielmi 4. cap. continetur.

Cap. V. Regvlæ.

Verba cap. 5.

Quoad quintum Capitulum Regulæ. De modo laborandi.

1. Declaratio circa mercedem Laborum Prælatis Ordinis dandâ.

Statuimus, & ordinamus, quod fratres habentes gratiam laborandi laborent fideliter, & deuote &c. prout in regula continetur. Mercesque laboris ſi pecuniaria fuerit per ſoluentem ſtatim conſignetur procuratori Conuentus, ſiue loci, quod ſi pecuniaria non fuerit, conſignetur Prælato eiuſdem loci, de qua poſſit omnibus fratribus ibidem cómorantibus communiter prout neceſſitas exegerit prouidere, per hoc tamen nullus fratrum præſumat puerorum ſcholas regere in Conuentu, vel extra ſæcularium perſonarum ſub pœna priuationis actuum legitimorum.

Cap. VI. Regvlæ.

Verba cap. 6.

Quoad ſextum Capitulum Regulæ. Quod fratres nihil ſibi approprient.

1. Declaratio quoad mittendos pro eleemoſyna.

Statuimus, & ordinamus ab vniuerſis obſeruandum, prout regula dictat. Et qui contrarium fecerit, puniatur vt ſupradictum eſt de pecuniis. Item quod omnes fratres vadant pro eleemoſyna confidenter iuxta diſcretionem Prælati præcipientis, cuius arbitrio committimus diſcernendum, qui congrue mittendi ſunt pro eleemoſyna, vel qui non.

Cap. VII. Regvlæ.

Verba cap. 7.

Quoad ſeptimum Capitulum Regulæ, de pœnitentia fratribus peccantibus imponenda.

1. Declaratio circa pœnitentiam Fratrum.

Statuimus & ordinamus quod nullus frater Prouinciali Miniſtro inferior, niſi ex ſpeciali Generalis, vel Prouincialium licentia Miniſtrorum, poſſit aliquem abſoluere fratrem, à peccato inobedientiæ contumacis, proprietariæ rerum detentionis, carnis lapſus, furti rei notabilis, iniectionis manuum violenter, falſi teſtimonij in iudicio facti, compoſitionis, vel protectionis, aut publicationis libelli famoſi, falſificationis ſigilli cuiuſcumque perſonæ notabilis, falſæ criminationis in infamiam cuiuſcumque. Si quis autem contrarium attentauerit, ipſo facto actibus legitimis ſit priuatus. Et ſi legitime fuerit deprehenſus, carceri mancipetur.

Cap. VIII. Regvlæ.

Verba cap. 8.

Quoad octauum Capitulum Regulæ, de electione Generalis Miniſtri. Quia langueſcente capite cetera membra dolent.

1. Declaratio circa tempus electionis & qualitates eligendi.

Statuimus, & ordinamus, quod electio Generalis Miniſtri canonice celebretur in Capitulo Pentecoſtes à Miniſtris, & Cuſtodibus, vt regula dictat. Ipſi autem electores, talem in tanta religione ſtudeant habere paſtorem, qui ſcientia, vita, moribus, & exemplo, merito valeat magis prodeſſe, quam ambitioſe præeſſe ouibus ſibi commiſſis, omni poſtpoſito amore, odio, timore, prece, pretio vel rangore, quod ſi ſecus factum fuerit, electio nulla ſit, & electores voce actiua, & paſſiua perpetuo ſint priuati.

2. Declaratio circa Socios Generalis.

Item ſtatuimus, & ordinamus, quod Generalis Miniſter non habeat ſecum plures duobus ſociis notabilibus, vno Ciſmontano, & alio vltramontano, addito ſocio ſcriptore, & alio ſeruitore, cum vno famulo.

3. Declaratio circa retentionem ſigilli.

Et quod de cetero ſi Generalis ſit Vltramontanus, Ciſmontanus ſocius teneat ſigillum Ordinis, & è contra, ſi Generalis ſit Ciſmontanus, Vltramontanus ſocius teneat ſigillum Ordinis. Nec poſſit eos Generalis ad libitum commutare, niſi morte interueniente, vel alia cauſa legitima, & caſu notabili, in loco illius ſubſtitutionem alterius ſocij, de conſilio Diſcretorum coarctante.

4. Declaratio ſeu limitatio facultatis Generalis, circa diſpoſita in Capitulo.

Item ſecundum declarationem quatuor Magiſtrorum Generalis non poſſit immutare aliqua ordinata per ipſum, & Capitulum Generale ſine ipſius Capituli generalis aſſenſu, in his quæ tangunt regulæ puritatem. Nec poſſit aliquem licentiare ad curſum Magiſterij, niſi fuerit præſentatus per Miniſtrum Prouincialem, qui neminem audeat præſentare, niſi de conſilio, & aſſenſu ipſius Capituli Prouincialis.

5. Declaratio quod Generalis nullam faciat exactionem.

Item, quod prædictus Generalis nullam exactionem pecuniariam facere poſſit, nec pro confirmatione Miniſtrorum, neque pro viſitatione Prouinciarum, neque pro Magiſterio, aut veſtiario, vel literis officiorum, aut ſuffragiorum, ſiue quacumque occaſione, vel colore quæſitis, quod ſi ſecus fecerit ipſo facto ſuo officio ſit priuatus. Nec teneantur fratres ſibi vlterius obedire. Et ſi exinde in poſterum præſumpſerit Generalatus officium retinere, quod ipſo facto ſit periurus, infamis, & inhabilis ad quæcumque officia vel beneficia, honores, & dignitates, tam in Ordine, quàm extra Ordinem.

6. Declaratio quoad Vicariorum deputationem.

Item quod non faciat Vicarios in Prouinciis, niſi in caſibus neceſſariis, & opportunis, quibus expletis Vicariatus officium ipſo facto volumus expirare.

Cap. IX. Regvlæ.

Verba cap. 9.

Quoad Capitulum nonum Regulæ. De Prædicatoribus.

1. Declaratio quod Prædicatores venerentur Prælatos Eccleſiæ.

Statuimus, & ordinamus, quod fratres non prædicent in Epiſcopatu alicuius Epiſcopi, quum ab eo fuerit illis contradictum, ſed cum omni humilitate, & reuerentia Prælatos Eccleſiæ debeant venerari.

2. Declaratio circa eorum examen, & approbationem. Tu ſcias etiam ab Ordinarijs approbandos eſſe, vt dicam in bulla 22. Leon. X. dum intra.

Item, quod nullus præſumat populo prædicare, niſi à Generali Miniſtro, vel à Prouincialibus in Capitulis Prouincialibus, vel ab aliis quibus per Generalem Miniſtrum fuerit commiſſum, examinatus extiterit, & approbatus circa officium Prædicationis ſibi conceſſum. Poſſint nihilominus præfati Miniſtri conceſſam prædicãdi licentiam reuocare, ſuſpendere, & arctare, quoties, ſicut, & quando eis videbitur expedire, iuxta declarationem prædicti Nicolai Tertij in præfata decretali. Exiit qui ſeminat. §. Et quia in eodem.

3. Declaratio circa qualitates Prædicatorum.

Et quod prædicti quibus committitur auctoritas prædicta licentiam concedendi, nullum ad prædicationis officium admittere debeant, niſi extiterit admittendus ſacerdos, vel diaconus, ætatis, ad minus vigintiquinque annorum, competentis literaturæ, vita, & moribus comprobatus, cuius doctrina merito populi ædificari valeant ſine ſcandalo.

4. Declaratio circa ea quæ Prædicatores obſeruare debent.
Ad quod vide etiam conſt. 22. Leon. X. Superna.

Caueant autem Prædicatores prædicti omnino, ne quando que prædicare præſumant quicquam contra libertatem ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ, vel Eccleſiaſticis perſonis detrahere, vel (quod abſit) ſcandalum contra Clerum, vel religionem aliquam excitare, aut perſonam aliquam præſentem criminaliter nominare, ſed potius contra hæreſes, & ſchiſmata, populos digne, & fideliter animare, & in orthodoxæ fidei veritate firmare. Maxime contra præſentem ſatanicam, & damnatam hæreſim Huſſitarum. Contra quos in aliqua parte ſermonis prout videbitur expediens inuehatur. Si quis autem temerarie contra ſtatum, honorem, dignitatem, & Eccleſiaſticam libertatem præſumpſerit prædicare, ipſo facto prædicationis officio, & omni actu legitimo ſit priuatus, quod ſi poſt prædictam priuationem præſumpſerit prædicare, per ſuos Prælatos omni appellatione poſtpoſita, vel alio ſubterfugio, carceribus mancipetur. Qui Prælati ſi in prædictis fuerint negligentes, in eamdem pœnam ſe nouerint incidiſſe, niſi rationabili, & legitima cauſa de impotentia ſe valeant excuſare. Super quos, & prædictos Prædicatores delinquentes Ordinarij locorum plenam iuriſdictionem habeant puniendi, & carcerandi ſine alio proceſſu. Ad quod quum opus fuerit, prædicti Ordinarij inuocare valeant brachium ſæculare.

5. Declaratio circa licentiã prædicãdi extra loca Ordinis, & nouitates retinendas.

Item quod nullus frater audeat in alienis Eccleſiis prædicare, ac ſcandalum, & dedecus Ordinis, niſi in his terris vbi pro tempore fuerit conſuetum. Vt in Quadrageſima, proceſſionibus, & ſimilibus, & tunc nec ſine licentia Prælatorum Ordinis. Nec prædicent nouitates, vel materias, quæ ſcandalum poſſint veriſimiliter generare.

Cap. X. Regvlæ.

Verba cap. 10.

Quoad ad Capitulum decimum Regulæ. De admonitione & correctione fratrum.

1. Declaratio circa ſocios Miniſtrorum Prouincialiũ.

Statuimus, & ordinamus, quod prædictum Capitulum diligenter per Miniſtros executioni debitæ demandetur. Addentes inſuper quod Miniſter quilibet in ſua Prouincia, vno prouido, & honeſto Socio ſit contentus, cum vno ſeruitore.

2. Declaratio circa Studiorum reformationem, ſcientiarũ acquiſitionem.

Et quod nullus Miniſter Cuſtos, Guardianus, vel Lector, vel quicumque alius frater, quicquam exigat aliquo colore, vel cauſa quod ſi ſecus fecerit, ipſo facto ſuo officio ſit priuatus, & ſubditi deinceps obedire ſibi minime teneantur. Et ſi quid aliquis Miniſtrorum generali Miniſtro præſumpſerit contribuere, ipſo facto vt ſupra ſuo officio ſit priuatus.

3. Declaratio circa Studiorum Reformationẽ, & ſcientiarũ acquiſitionem.

Statuimus inſuper quod Miniſtri diligenter, & ſollicite inſtent, & inuigilent reformationi Studiorum per quaſlibet ſuas Prouincias, ita & taliter quod cuilibet ſtudenti pro poſſe prouideatur de ſuis neceſſariis, tam pro libris, quam pro reliquis opportunis, de communibus eleemoſynis per Procuratorem receptis pro quolibet Cõuentu ſiue loco natiuo fratris ad Studium promouendi. Exhortantes ſtrictiſſime in viſceribus IESV CHRISTI ceteros fratres aliorum locorum, quod quum viderint idoneos ad ſtudia promouendos, totis viribus eiſdem impendant auxilium, conſilium, & fauorem, in quibuſlibet opportunis, quærendo pro eis eleemoſynas, recommendando valentibus ſubuenire, eiſque ſeruiendo in viſceribus caritatis. Quum ſcientia donum Dei ſit, armatura ad defendendam ſanctam fidem Catholicam, corona Ordinis, lumen veritatis, & via in tenebris ambulantium populorum.

4. Declaratio circa ceremonias.

Similiter attendant prædicti Miniſtri cum omni vigilantia, & circumſpectione, quod ceremoniæ Ordinis tam quo ad diuinum officium, quàm quo ad ſilentium, & alias ceremonias vtriuſque communitatis, ſpiritualis, & temporalis, ſecundum antiquas conſuetudines Ordinis obſeruentur.

5. Declaratio circa debitorũ extinctionem.

Et ſi qua ſunt debita de præterito contracta ſoluantur de expropriatione fratrum, vel locorum, de vineis & poſſeſſionibus, ceteriſque rebus in Ordine repertis, quarum poſſeſſio ſecundum puritatem noſtri ſtatus non poteſt Ordini conuenire. Et ſi quid ſupereſſe poterit de pretio talium rerum vendendarum, vel ex reddenda ratione, quorumcumque fratrum, vel Miniſtrorum, vel aliorum ſubditorum, aſſignetur Procuratoribus locorum quorumcumque per quaſlibet prouincias pro communi vtilitate, & commoditate eorumdem fratrum vel locorum.

6 Declaratio circa fratrum punitionem.

Miniſtri autem, & alij Prælati corrigant ſubditos ſuos humiliter, & caritatiue eos viſitent, ſecũdum regulam delinquentes miſericorditer puniendo, iuxta tenorem ſeptimi capituli ſtatutorum generalium prædicti Guilelmi, & vigeſimiſeptimi capituli ſtatutorum Benedicti XII. vel alios prout eiſdem Miniſtris, & Prælatis melius videbitur expedire.

7 Declaratio quod Fratres reformati bene tractentur.

Item cum in eodem Ordine aliqui fratres fuerint & ſint excellentes in deuotione, & obſeruantia ſtrictiori veſtræ profeſſionis. Ordinamus quod tales ſic viuentes per Prælatos ſuos bene tractentur, & fauorabiliter in ſuis deuotionibus nutriantur in ſuis eremitoriis & locellis. Caueant autem prædicti Prælati, ne fratres aliquos ad eremitoria mittant pro reſidentia ibidem facienda, niſi maturos, ſolidos, & probatos in Obſeruantia regulari, vbi fieri poterit bono modo.

8. Declaratio circa noua loca conſtruenda.
Tu vide bullam 99. Clem. cap. Quamuis.

Item quod de cetero nullus audeat, Conuentus, aut loca, ſeu eremitoria multiplicare, aut de nouo ædificare, ſeu ædificari facere non ſolum pro Fratribus, quin etiam pro Sororibus, ſine auctoritate D. N. Papæ, dominorum diœceſanorum, Generalis, vel Prouincialium Miniſtrorum licentia, ſine præiudicio Conuentuum propinquorum, in quorum terminis hæc contigerit attentari. Salua etiam decretali Boniſ. VIII. in c. Cum ex eo. De exceſſibus Prælatorum lib. 6.

9. Declaratio circa recurſũ ad Miniſtros, ab his qui putant Regulã non poſſe obſeruare.

Item vbi regula dicit, quod vbicumque ſunt fratres qui ſcirent, & recognoſcerent ſe non poſſe regulam ſpiritualiter obſeruare. Declarans iuſtam eſſe cauſam recurrendi ad Miniſtrum, cum tali loco eſt annexa proprietas, vel cura animarum, pueros baptizandi, & alia parochialia faciendi, aut quia ibi domino reclamante morantur fratres, tres, aut quia propter neceſſariorum penuriam oportet eos in congregationibus, vel quæſtionibus inhoneſtis contra regulæ puritatem, & vſum Ordinis generalem excedere, aut propter ſocietatem inhoneſtam, vel importabilem fratribus, præſertim rudibus, & infirmis, propter huiuſmodi autem cauſas, & ſimiles fratres dicunt, & poſſunt ad ſuos Miniſtros recurrere, per eoſdem, inde pie & paternaliter amouendi, & in locis deuotis & ſpiritualibus collocandi.

CAP. XI. REGVLÆ.

Verba ca. 11.

Quoad vndecimum Capitulum Regulæ; Quod fratres non ingrediantur Monaſteria Monachorum.

1. declaratio circa prohibitum ingreſſum ad loca Monialium. Ad hoc attende conſt. 28. Gregor. xiij. Vbi gratia eſt act. ibid.

Statuimus, & ordinamus illud eſſe ſeruandum quod præfatus Nic. III. decreuit in eadem ſua decretali, exiit qui ſeminat §. Denique quia continetur. Vbi determinat prohibitum eſſe fratribus ne ingrediãtur Monaſteria Monacharum quarumcumque; Intelligẽs nomine Monaſterij, clauſtrum, domos, & officinas, interiores pro eo, quo ad alia loca vbi homines ſæculares conueniunt, poſſunt fratres ipſi cauſa prædicationis, vel eleemoſynæ petendæ accedere, quibus id à Superioribus ſuis, pro ſua maturitate, vel idoneitate fuerit conceſſum, exceptis ſemper prædictarum Monaſteriis incluſarum, ad quæ nulli datur accedendi facultas ſine Sedis eiuſdem licentia ſpeciali. Quod etiam Greg. IX. determinauit.

2. declaratio circa obſeruantiã clauſuræ. Tu habes ſtrictiorẽ prohibitionẽ in p.ij V. conſt. 8. circa.

Addentes nihilominus, quod ſi quis ſine Miniſtrorum licentia aliquod Monaſterium intrare præſumpſerit, ipſo facto carceri mancipetur. Et diligenter attendant Miniſtri, quod Moniales ſibi commiſſæ debitam clauſuram ſeruent, tam fratrum, quam ſæcularium acceſſus compeſcendo ſub interminatione maledictionis æternæ.

3. declaratio circa Compatres.

Item ſtatuimus, & ordinamus quod nullus frater de cetero præſumat fieri compater virorum, vel mulierum, & qui iam compaternitatem contraxerint, quantum in eis eſt, hoc nomine ſe nemini nominari permittant, nec ipſi alios nominent. Et qui contra fecerit carceri mancipetur.

CAP. XII. REGVLÆ.

Verba cap. 12.

Quo ad duodecimum Capitulum Regulæ. De euntibus inter Saracenos.

1. declaratio circa regimen locorum terræ ſanctæ.

Statuimus, quod ſeruetur Regula, & in præſenti Capitulo, & in quibuſcumque aliis Capitulis generalibus, quantum poſſibile eſt, prouideatur, & diſponatur de bono regimine locorum Terræ Sanctæ, tam quoad Guardianum, quàm quoad alios fratres, ita quod ſemper pro gubernatione illorum locorum eligantur in Capitulis generalibus de melioribus, & deuotioribus fratribus Ordinis, qui vita, moribus, & doctrina probati, lucis exemplum præbeant, & ædificationem pariter infidelibus cum quibus contigerit conuerſari.

2. declaratio quod Procurator Curiæ nihil exigat à Fratribus.

Item ſtatuimus, & ordinamus quod Procuratores Ordinis in Curia Romana nihil exigant vel extorquere præſumant à fratribus aduenientibus vndecumque quod ſi ſecus fecerint, ipſo facto ſuo officio ſint priuati. Et Procurator ciſmontanus tractet negotia fratrum ciſmontanorum. Vltramontanus autem tractet negotia vltramontanorum.

3. declaratio quoad fratres Inquiſitionis officio incumbentes.

Item ſtatuimus, & ordinamus ſub eadem pœna, quod inquiſitores hæreticæ prauitatis teneãtur reſtituere communitati conuentuum, vbi officium inquiſitionis exercent, quicquid ſibi aduenire poterit vel competere ex officio inquiſitionis, vſque ad condignam ſatisfactionem expenſarum quas in prædictis perceperint dum officium Inquiſitionis exercent. Et ſi eiſdem Inquiſitoribus à cõmunitate vel ab alia perſona ſpirituali competenter prouiſum fuerit de expenſis, non teneantur prædicti Conuentus prouidere eiſdem de victu vel veſtitu, quod ſi quid ſuperfuerit vltra prædictum victum, vel veſtitum, de eo quod ſibi competeret ex officio ſuo conuẽtui natiuo reddatur, diſtribuendum communiter inter fratres. Et quod nullus inquiſitor eiuſdem Ordinis in officio inquiſitionis remaneat vltra duos annos, ſecundum eiuſdem Ordinis generalia ſtatuta dicti Guilhelmi c. 6. §. finali.

4. declaratio quod ſoluatur pro gradibus conſequendis.

Item ſtatuimus, & ordinamus quod de cetero nullus Prælatorum, Miniſter vel Magiſter, aliquem fratrum eiuſdem Ordinis præſumat adſtringere, vel compellere ad aliquam pecuniariam ſolutionem, ratione cuiuſcumque gradus ſcholaſtici, vel Magiſterij, Lectoratus, Baccalariatus vel alterius cuiuſcumque ſub pœna priuationis gradus, tam in exigente, quam in contribuente.

In ſuper

Siquidem hic in prædicto Card. Legati præceptum, quod Fratres in prædictis obediant eorũ Prælatis.

Inſuper quia parum eſt leges condere, niſi executioni debitæ demandentur, volumus & mandamus, ac ſtrictè præcipimus vniuerſis ac ſingulis fratribus eiuſdem Ordinis vbicumque fuerint, & interetint, cuiuſcumque gradus ſeu conditionis exiſtant, quod in his omnibus ſupradictis ſuis Prælatis teneantur firmiter obedire, ſcilicet generali in toto Ordine, & Miniſtris prouincialibus in prouinciis, Cuſtodibus in cuſtodiis, Guardianis in guardianatibus, ceteriſque Prælatis in his, & aliis licitis & honeſtis, quæ non ſuot contra animam ſuam, & Regulam dicti Ordinis. Et ſi quis, quod abſit, contrafecerit trina admonitione præmiſſa, factis congruis internallis, poſt ſi rebellis & inobediens extiterit, carceri mãcipetur.

Et quod in cæteris vbicũq. eiſdẽ mandatis quæ nõ ſunt cõtra legem Dei, vel Eccleſia ſunt diſpenſati.

In omnibus autem aliis ſtatutis, conſtitutionibus, ordinationibus, & declarationibus, tam ſummorum Pontificum quàm aliorum quorumcumque, ſiue de non edendo carnes in feſtiuitatibus Natiuitatis, Reſurrectionis & Aſcenſionis Dominicæ, Pentecoſtes, Apoſtolorum Petri, & Pauli, Aſſumptionis glorioſæ Virginis, S. Franciſci, S. Antonij, & S Ludouici Epiſcopi, vel quibuſcumque aliis temporibus per regulam vel per Eccleſiam non prohibitis, ſiue de quibuſcumque aliis in aliis conſtitutionibus poſitis, quæ non ſunt contra legem Dei, vel ſtatutum Eccleſiæ generale, auctoritate Apoſtolica diſpenſamus. Nolentes aliquem dicti Ordinis ex prædictis ſtatutis, ſeu conſtitutionibus, ordinationibus, declarationibus, de quibus in his præſentibus non ſit mentio mortalis peccati vinculo alligari, niſi tales eſſent caſus, vel exceſſus, qui diuina lege, ſeu ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ generali ſtatuto, merito inducerent ad mortale. Et vbicumque in aliis conſtitutionibus eiuſdem Ordinis Papalibus, vel Generalibus, pœna excommunicationis imponitur quatenus in aliam pœnam temporalem valeant commutari arbitrio Præſidentium reſeruamus. Sententias verò excommunicationis inibi contentas, auctoritate præfata ex nunc tollimus, remittimus, & laxamus, in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

Prælatique Ordinis has conſtit. obſeruent, & ab aliis obſeruari faciant.

Prædicta autem ſtatuta, conſtitutiones, ordinationes, ſeu declarationes, & reuocationes, volumus ab omnibus tam Prælatis, quàm ſubditis integè, & inuiolabiliter obſeruari. Mãdantes, & diſtricte præcipientes omnibus Prælatis, tam Generali, & Prouincialibus Miniſtris, quàm aliis Prælatis Ordinis quibuſcumque quod omnia, & ſingula ſupradicta ſeruent, & faciant ab omnibus inuiolabiliter obſeruari. Quod ſi in prædictis fuerint negligentes ipſo facto ſuis officiis ſint priuati. Et ne alicui ignorantia ſit occaſio delinquendi, ſub interminatione diuini iudicij, mandamus Prælatis prædictis, quatenus per quemlibet Conuentum, & locum ad minus ſemel in menſe legi faciant, & diuulgari.

Quas propterea in Capitulo legi, & publicari fecit.

Has autem conſtitutiones, reformationes, & ordinationes, per nos Ioannem Card. Legatum & Reformatorem præfatum auctoritate Apoſt. factas, & ordinatas, alta, & intelligibili voce in pleno Capitulo ad ſonum campanæ vt moris eſt congregato, coram multitudine copioſa fratrum eiuſdem Ordinis propterea ibidem exiſtentium de verbo ad verbum per organum venerabilis, & religioſi viri fratris Ioannis de Capiſtrano eiuſdem Ordinis profeſſoris, legi & publicari fecimus, & ad perpetuam rei memoriam, per Generalem, & Prouinciales miniſtros, Cuſtodes, Diſcretos, & omnes ac quoſcumque fratres, & religioſos dicti Ordinis præſentes, abſentes, & futuros in omnibus, & per omnia prout ſuperius late ſcriptæ ſunt, ſub pœnis in eiſdem contentis inuiolabiliter teneri, & obſeruari mandauimus, & per præſentes mandamus

Et omnes ibi exiſtentes, earum obſeruantiam promiſerunt.

Poſt quarum quidem conſtitutionum, reformationum, & ordinationum, publicationem & lecturam, omnes & ſinguli Miniſtri, Cuſtodes, Cuſtodum Diſcreti, & alij in d. Capitulo exiſtentes, tam nominibus ſuis propriis quàm ſuorum Conuentuum, & fratrum præſentium, & futurorum, dictis conſtitutionibus, ordinationibus, & reformationibus, tanquam legitime, ſancte, iuſte factis & ordinatis non coacti nec circumuenti, libere, & ſponte ſine contradictione aliqua in pleno Capitulo acquieuerunt, & in eiſdẽ, & eorum ſingulis in omnib. & per omnia conſenſerunt, & intelligibili voce vnanimiter clamando & dicẽdo cõſentimus in eiſdem in omnibus & per omnia omnia, & volumus ſtare viuere, & mori in iſto Ordine ſancto fraternaliter ſecundum conſtitutiones, & reformationes prædictas.

De quibus publicum inſtrumentũ rogatum fuit.

In quorum omnium, & ſingulorum fidem, & teſtimonium præmiſſorum, præſentes noſtras literas, ſiue præſens publicum inſtrumentum conſtitutiones, reformationes, & ordinationes huiuſmodi in ſe continentes, ſiue continens, ex inde fieri, & per ſecretarium noſtrum Notarium publicum infraſcriptum ſubſcribi, & ſignari mandauimus, noſtrique ſigilli Cardinalatus iuſſimus, & fecimus appenſione communiri.

Publicatio earumdẽ cõſtitutionum ſubſecuta fuit die 21. Iunij 1430.

Lectæ & in ſcriptis publicatæ fuerunt hæ conſtitutiones, reformationes, & ordinationes ſupradictæ, per nos de mandato noſtro, modo ſupradicto Aſſiſij in Monaſterio fratrum Minorum tempore generalis Capituli in pleno Capitulo nobis ibidem de præfati D.N.PP. mandato præſidentibus. Sub anno à Natiuitate Domini 1430. indict. 8. die verò Mercurij 21. mẽſis Iunij Pontiſ. præfati D. N. PP. Anno 13. præſẽtibus ibidẽ Reuer. patre domino Bernardo Montis Albanenſis Epiſcopo, & Guſlielmo Panze, & Ioanne Obgeroloes, alias Frances, Notarius Apoſtolicis familiaribus noſtris, & pluribus aliis, tam Clericis, quàm laicis fratribus dicti Ordinis teſtibus, ad præmiſſa vocatis ſpecialiter, & rogatis.

Atteſtatio publici Notarij.

Et ego Rodericus Gundiſalui, de Moculeos, Clericus Baganenſis diæceſis, publicus auctoritate Apoſtolica Notarius, dictique Reuerendiſſimi in Chriſto Patris, & domini mei domini Ioannis Cardinalis Legati & Reformatoris præfati præmiſſis &c. Amen.

Indictio generalis Concilij Baſileenſis. XIV.

Edita A. D. 1431.

Iſtud Concilium Eugen IV. huius Pontificis ſucceſſor diſſoluit, tranſtulitque ad ciuitatem Ferraria, vt inf. in eius conſt. 11. Magnas, & inde ipſe idem iure tranſtulit ad ciuitatem Florentia, vbi abſolutum fuiſſe liquet ex eiuſdem Pont. conſt, 17. Latentur Poſteaque ab eodem abſoluti fuerunt, qui poſt dicti Concilij diſſolutionem ei adhaſerunt, & ad ipſius Pontificis obedientiam redierunt, vt in alia ſua conſtit. 29. Inter.

MARTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Iuliano S. Angeli Diac. Card. Apoſt. Sedis Legato. Salutem, & Apoſt. benedictionem.

Exordium.

DVm onus vniuerſalis gregis Dominici ſuperna diſpoſitione nobis iniunctum diligenter attendimus, & quod ſingulis Chriſtianæ Reipublicæ occurrentibus per nos ipſum debitũ Apoſt. ſeruitutis, exequi non poſſumus, animo noſtro reuoluimus, nonnunquam viros fide fernentes, dignitate, ac ſcientia præditos, & rerum agendarum experientia conſpicuos, in partem noſtrorum, & Eccleſiæ Romanæ negotiorum aſſumimus, vt dum tempus poſtulat eorum operationibus vices noſtras ſupplentes, miniſterium nobis commiſſum, diuina aſſiſtente gratia, iuxta vires nobis, ex alto conceſſas, exequi valeamus.

Concilium Conſtãtienſe ſtatuit certis tẽporibus alia Concilia celebrari debere.

§. 1. Dudum ſi quidem ſacrum generale Conſtantien. Conc. ex certis cauſis tunc expreſſis, ſtatuit & decreuit, primum generale Concilium in quinquennium ex tunc proxime futurum, ſecundum verò à fine illius immediate ſequentis Concilij in ſeptennium, & deinceps de decennio in decennium perpetuo fore celebrandum, in locis per Romanum Pontificem per menſem ante finem cuiuſlibet Concilij, approbante & conſentiente Cõcilio, vel in defectum ipſius, per ipſum Concilium deputandis, & aſſignandis, vt illa quæ circa ſtatum, & bonum publicum Eccleſiæ ſanctæ Dei agenda, & expedienda reſtabant matura poſſent deliberatione compleri.

In Conc. Senẽſi ultimo hæc acta.

§. 2. Prout quantum in nobis fuit, in Concilio Senẽſis vltimo celebrato factum extitit, in quo per noſtros, & Sedis Apoſtolicæ nuncios tunc in dicto Concilio

Senenſi

fuit pro futuro in ſeptennium Concilio ciuitas Baſileen. deputata.

Senenſi præſidentes, eodem approbante Concilio ciuitas Baſileenſis pro loco proxime futuri tunc in ſeptennium celebrandi Concilij deputata extitit, prout in decreto præfati Senenſis Concilij, & alijs noſtris literis deſuper confectis plenius continetur.

Hic ideo Pōt. ad d. Concil. Baſileen. Iulianum Card. de latere legatum mittit.

§. 3. Cum autem finis huiuſmodi ſeptennij, quo Concilium ipſum in eadem ciuitate Baſileenſi tenendum, & celebrandum fore ſtatutum fuit, inſtare noſcatur, cumque propter corporalem ægritudinem noſtram in ipſo futuro Baſileenſi Concilio, Deo auctore celebrando, iuxta deſiderium cordis noſtri intereſſe non poſſimus, te vitæ integritate, & ſapientia præclarum, & magnitudine conſilij conſpicuum, ac in maximis noſtris, & præfatæ Eccleſiæ negotijs diuturna experientia comprobatum, Legatum cum plena, & omnimoda poteſtate Legati de latere, de fratrum noſtrorum conſilio, auctoritate Apoſtolica tenore præſentiũ facimus, conſtituimus, & etiã ordinamus.

Quæ præcipue in d. Conc. agenda ſint, eidem ſignificat, & amplas facultates concedit.

§. 4. Teque ad Ciuitatem Baſileenſem prædictam, pro futuro ibidem, auctore Domino, tenendo, & celebrando Concilio Generali, iuxta deliberationem, & ordinationem præfatas, tamquam Angelum pacis deſtinandum prouidimus. Et cum ſuper omnia in ipſo futuro Concilio ad reformandum ſtatum Eccleſiaſticum, qui hoc tempore indigere videtur, abundante nequitia, & frigeſcente caritate hominum, ſuſcitatis inter fideles bellis, & diſcordijs, ac inualeſcente in pluribus mundi partibus hæretica prauitate ad huiuſmodi hæreſes extirpandas, & pacem inter Catholicos Principes, & ceteros Chriſtianos componendam, animum efficaciter intendamus: ſuper qua te, quantum in nobis fuit dedimus operam efficacem, tibi nomine, & auctoritate noſtra ipſi Concilio præſidendi, ac in illo pro tua ſapientia illa proponẽdi, deliberandi, ordinandi, ſtatuendi, & decernendi, quæ ad laudem, & honorem Dei, & conſeruationem & augmentum Religionis fidei Chriſtianæ, ſtatum Eccleſiæ, reformationem quoque totius Clerici, & Eccleſiaſtici ſtatus in moribus, & vita, necnon reductionem Orientalis Eccleſiæ, & quorumlibet aliorum oberrantium ad gremium Eccleſiæ militantis, ac conſeruationem Eccleſiaſticæ libertatis, ſalutem quoque, quietem, & pacem Regnorum, Regum, Ducum, Principum, & quorumlibet fidelium populorum noueris pertinere, ac etiam ibidem cum debita maturitate, & deliberatione, prout in tanta re conuenit, ea omnia proponendi, decernendi, concludendi, & exequendi, per quæ hæreſes, & errores tam de Bohemia, quam de alijs quibuſcumque Regnis, prouincijs, terris, locis, in quibus ſunt, penitus extirpentur. Et nihilominus de præmiſſis hæreſum, & quibuſcumque alijs cauſis, fidem Catholicam concernentibus, quomodolibet cum conſilio dicti Concilij cognoſcendi, aliaque per te, vel per alium, ſeu alios à te deputandos audiendi, decidendi, & fine debito cum præfato Concilio terminandi.

Auctoritateque contradictores coerc. di eidem legato concedit.

§. 5. Et contradictores quoſlibet, & rebelles, cuiuſcumque ſtatus, gradus, præeminentiæ, vel conditiones exiſtant, & quauis Eccleſiaſtica, vel mundana, etiamſi regali, vel Pontificali, præfulgeant dignitate, auctoritate noſtra per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia iuris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendi, & ſuper his, quoties opus fuerit auxiliũ brachij ſæcularis inuocandi, omniaque alia, & ſingula in eodem Baſileẽſi Concilio agendi, tractandi, diſponendi, ſtatuendi, declarandi, decernendi, & concludendi, quæ in præmiſſis, & circa ea, pro ſtatu noſtræ, & eiuſdem Eccleſiæ, ac ſalute animarum fidelium, extirpatione hæreſum, & errorum de agro Dominico, reductione quoque oberrantium populorum, & conſeruatione Eccleſiaſticæ libertatis, ac pro quieto ſtatu Reipublicæ Chriſtianæ, necnon reformatione in omnibus membris ſuis, noueris profutura, plenam, & liberam, auctoritate prædicta tenore præſentium concedimus poteſtatem, ratum, & gratum habituri, quicquid ſuper præmiſſis, per te vna cum eodem Baſileenſi Concilio ordinatum, ſtatutum, deliberatum, & decretum fuerit, & concluſum; idque faciemus auctore Domino vſque ad ſatisfactionem condignam inuiolabiliter obſeruari.

Eumdemque Legatum ad eiuſmodi miniſterium laudabiliter exequendum hortatur.

§. 6. Quocirca circumſpectioni tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus tibi iniunctum miniſterium laboris huiuſmodi pro diuina, & dictæ Sedis, ac noſtra reuerentia, ſic in eodem futuro Concilio dicto nomine pro tempore præſidens, ad honorem Dei, Eccleſiæ, atque noſtram ſalutem quoque & pacem populorum fidelium iuxta datam tibi à Domino prudentiam, laudabiliter exequaris, quod ex tuis fructuoſis operibus fructus optati proueniant, quos ſperamus tuque deinde illam, quæ pias cauſas agentibus ſuperna retributione impenditur, gloriam conſequi merearis felicitatis æternæ.

Datum Romæ apud SS. Apoſtolos, Kal. Febr. Pontificatus noſtri Anno decimoquarto. *Dat. P. A. 14. die 1. Feb.*

Confirmatio Regulæ Fratrum & Sororum Tertij Ordinis Seruorum B. MARIÆ Virginis. V.

Quæ Seruitarum Ordinem concernunt, notaui in conſtitut. 1. Benedicti XI. Dum leuamus ſup. pag. 162.

MARTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1424.*

Exordium.

SEdis Apoſtolicæ prouidentia circumſpecta, perſonas ſub regulari obſeruantia vacantes aſſidue ſtudio piæ vitæ, benigno fauore proſequitur, & ea quæ pro earum ſtatu ſalubriter dirigendo prouide ordinata ſunt, vt illibata perſiſtant Apoſtolico conſueuit munimine roborare.

Petitio confirmationis huius Regulæ.

§. 1. Sane petitio pro parte dilectorum filiorum Prioris Generalis & Fratrum, ac dilectarum in Chriſto filiarum Sororum Ordinis Seruorum Sanctæ MARIÆ, ſecundum Regulam & inſtituta Beati Auguſtini viuentium, qui quidem Fratres & Sorores, de conſortio ſeruorum Sanctæ MARIÆ nuncupantur, nobis nuper exhibita continebat, quod ipſi quamdam Regulam, ſiue Religioſe viuendi formam, in qua nonnulla honeſta & rationabilia ac Regulari diſciplinæ congruentia ſtatuta & ordinamenta fore noſcuntur, hactenus laudabiliter obſeruarunt prout obſeruant, quodque licet Fratres, Sorores & Ordo huiuſmodi varijs per Sedem Apoſtolicam ſint priuilegijs communiti, tamen pro ſolidiori eorum ſubſiſtentia, & vt clementia Altiſſimi operante, de virtute in virtutem gradientes, deuotiorem reddere valeant Domino famulatum, deſiderant huiuſmodi Regulam ſeu viuendi formam, per Sedem eamdem approbari. Quare pro parte Prioris & Fratrum ac Sororum eorumdem nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt Regulæ ſiue viuendi formæ huiuſmodi, robur Apoſtolicæ confirmationis adijcere, illamque per ipſos Fratres & Sorores in perpetuum obſeruari mandare de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Confirmatio d. Regulæ.

§. 2. Nos igitur qui ſuper præmiſſis omnibus & ſingulis relatione plenaria & fideli fuimus clarius informati, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, Regulam ſeu viuendi formam, quam per ſingula eius Capitula, clare & diſtincte, ac de verbo ad verbum præſentibus fecimus annotari, necnon ſtatuta & ordinationes prædicta rata habentes & grata, illa auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, & nihilominus Regulam ſiue viuendi formam eamdem per ipſos Fratres, & poſteros, volumus & mandamus perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari.

Tenor vero Regulæ ſiue viuendi formæ huiuſmodi, ſequitur & eſt talis.

CAP. I.

De Recipiendis ad hunc Ordinem.

§. 3. In primis, vt hic Ordo continuum & perpetuum de bono in melius recipere valeat incrementum, quod ex receptione perſonarum bene diſpoſitarum plurimum noſcitur dependere, Volumus & ordinamus, quod nullus recipiatur ad Ordinem huius fraternitatis niſi de licentia Prioris Generalis eiuſdem, vel ipſius Vicarij ſeu Correctoris fraternitatis pro tempore deputati illius loci, præmiſſa tamen diligenti examinatione, quod ſit honeſtæ vitæ & bonæ famæ, ac de hæreſi nullatenus

ſuſpectus,

ſuſpectus, quinimo ſit veritatis & Catholicæ fidei aelator præcipuus, qui etiam antequam habitum huius Religionis recipiat, de alienis, ſiqua habuerit, ſatisfaciat ad plenum, & proximis reconcilietur, necnon paratum ſiue conditum teſtamentum tenere ſtudeat, iuxta conſilium & ordinationem confeſſoris diſcreti, & eadem examinatio fiat de mulieribus ingreſſum huius Ordinis petentibus, habeotibus tamen viros non pateat ingreſſus ad conſortium dictæ fraternitatis, niſi de virorum ſuorum licentia & conſenſu fiat publicum inſtrumentum. Idem quoad hæc ſeruari volentes in viris vxores habētibus, niſi obſtaret in ipſis vel altero ipſorum aliqua cauſa, quæ legitima iudicaretur conſilio Diſcretorum.

CAP. II.

Habitu Fratrum & Sororum.

§. 4. Omnes autem tam Fratres quam Sorores dictæ fraternitatis induantur panno nigro, qui nec in colore, nec in valore minimam pretioſitatem prætendat, ſicut conuenit honeſtati Seruorum Chriſti & Beatæ MARIÆ. Tunicę quoque habeāt manicas vſque ad pugnum, & ſint ſtrictæ & clauſæ, corrigias de corio tātum habeant quibus Sorores cingantur. In burſis etiam, calceamentis, & ceteris omnem mundanam reſecent vanitatem. Vela vero Sororum & bindæ ſint alba de panno lineo & canapino.

CAP. III.

Benedictione quæ non ſine habitus. & modo recipiendi ad hunc Ordinem.

§. 5. Recipiatur recipiendus in loco Capituli fraternitatis vel ante altare Eccleſiæ Fratrum illius loci, & à Priori Generali, ſiue Vicario, vel Correctore dicti Ordinis Seruorum Sanctæ MARIÆ prædictis, qui Prior, vel Vicarius, ſeu Correctore exiſtente inducendo, & petente humiliter flexis genibus recipi præſentibus aliquibus aliis Fratribus Ordinis eiuſdem, & quibuſdam de confratria viris diſcretis, benedicat prius habitum eius, qui debet recipi hoc modo videlicet. Oſtende nobis Domine miſericordiam tuam. Dominus vobiſcum. Oremus. Domine IESV CHRISTE, qui tegumen noſtræ mortalitatis induere dignatus es, &c. Poſtea vero tali habitu benedicto, & per receptum ſeorſum induto, atque ad gradum altaris reuerſo, & ante Priorem ſiue Vicarium vel Correctorem genu flexo, dicit Prior vel Vicarius ſeu Corrector. Veni Creator Spiritus, & Fratres, qui ei aſſiſtent ipſum proſequantur vſque ad finem, Deinde dicatur Kyrie eleiſon, Chriſte eleiſon. Pater noſter, &c. Emitte Spiritum tuum, &c. Saluum fac ſeruum tuum, &c. Dominus vobiſcum, &c. Oremus. Deus qui corda fidelium ſancti Spiritus illuſtratione docuiſti, &c. & Prætende Domine famulo tuo, &c. & reſponſo Amen, Aſpergatur ſic indutus à Priore vel Vicario ſeu Correctore Aqua benedicta, deinde omnes Fratres fraternitatis præſentes ipſum recipiant ad oſculum pacis, & eo modo ante Altare recipiantur mulieres quemadmodum eſt de Fratribus ſupradictum,

CAP. IV.

Profeſſione ſua modo profitendi.

§. 6. Completo anno vel ante, ſi Priori vel Vicario, ſeu Correctori prædictis aut cui commiſerit, & etiam maiori parti Fratrum Profeſſorum fraternitatis viſus fuerit idoneus, ad profeſſionem recipiatur, profitebitur autem hoc modo videlicet.

Ad honorem DEI Omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, & Beatæ MARIÆ Virginis, ego N. Coram Vobis Priore ſeu Vicario vel Correctore Fratrum Ordinis Seruorum Sanctæ MARIÆ de conſortio talis loci, profiteor velle me de cetero viuere ſecundum formam & Regulam Fratrum & Sororum dicti Ordinis vſque ad mortem.

Mulieres vero eodem modo profiteantur cum Priore, vel vt ſupra, & Prioriſſa, vel cui commiſerit.

CAP. V.

Statu permanentium in hoc Ordine.

§. 7. Statuimus autem, vt nullus Frater nec Soror huius fraternitatis & Ordinis, poſt talem ſupradictam Profeſſionem de hoc Ordine egredi valeat, nec eiſdem ad ſæculum reuerti liceat, ſed bene libere poſſint tranſire ad vnam de approbatis Religionibus, tria vota ſolemnia profitentibus.

CAP. VI.

Horis Canonicis dicendis.

§. 8. Fratres & Sorores dicant quotidie omnes Horas Canonicas, niſi infirmitate impediantur. Pro Matutinis dicant vigintiocto Pater noſter, pro Veſperis quatuordecim, & pro qualibet aliarum Horarum ſeptem. Ad honorem vero Beatæ MARIÆ ſemper Virginis, pro qualibet Hora tot Aue Maria quot Pater noſter dicere teneantur. Pro benedictione autem Menſæ, dicant vnum Pater noſter, cum vero ſurgunt de Menſa ſimiliter dicant vnum Pater noſter pro gratiarum actione, vel Pſalmum, Miſerere mei Deus, vel Laudate, qui ſciunt, omnes etiam, qui ſciunt Symbolum Apoſtolorum videlicet, Credo in Deum, dicant illud ſemel in principio Matutinarum, & etiam ante Primam, & quando Completorium fuerit terminatum, qui autem ſciunt, & dicunt Horas canonicas quemadmodum faciunt Clerici, prædicta Pater noſter, & Aue Maria dicere minime teneantur.

CAP. VII.

Surrectione ad Matutinū.

§. 9. Ad Matutinas Dominicis diebus & feſtiuis à feſto Omnium Sanctorum vſque ad feſtum Reſurrectionis Dominicæ, omnes ſurgant. In Aduentu autem Domini, & Quadrageſima ſurgant omni nocte. Qui vero occupantur quotidiano opere manuali, horas ſuas dicere poterunt de mane vſque ad Veſperas excluſiue, de ſero Veſperas & Completorium ſimul dicant,

CAP. VIII.

Confeſſione & communione.

§. 10. Omnes quater in anno ad minus, videlicet in feſto Natiuitatis Domini, Reſurrectionis ipſius, Pentecoſtes & Aſſumptionis aut Natiuitatis Beatæ MARIÆ Virginis, peccata ſua confiteantur diligenter, & Euchariſtiæ deuote ſtudeant recipere Sacramentum, niſi forſan ea aliqua cauſa rationabili alicui ex ipſis eſſet à ſuis Confeſſoribus interdictum. Qui autem ex deuotione ſua ſæpius voluerit infra annum communicare, petita à ſuo Prælato licentia & obtenta, deuotionem ſuam cum Dei benedictione poterit executioni demandare.

CAP. IX.

Silentij obſeruatione.

§. 11. In Eccleſia dum celebrantur Miſſæ, vel decantatur diuinum Officium, ſeu actualiter proponitur ibidem verbum Dei, omnes ſilentium ſeruare ſtudeant, & orationi ac diuino officio diligenter intendant, niſi ex aliqua ſpeciali & occurrente neceſſitate aliquid ſubmiſſe loquantur.

CAP. X.

Reuerentia exhibenda Eccleſiarum Prælatis.

§. 12. Fratres & Sorores Eccleſias quarum Parochiani exiſtunt, iuxta canonicas ſanctiones & bonos mores, & cum omni deuotione ſtudeant viſitare, & Eccleſiarum ſuarum Prælatos, videlicet Epiſcopos & inferiores ſumme reuereantur. Ipſorumque iura abſque omni diminutione fideliter eis ſoluant, & hoc tam in decimis quam in obligationibus alias quomodolibet conſuetis.

CAP. XI.

Ieiunio.

§. 13. A Dominica prima Aduentus vſque ad Natiuitatem Domini, quotidie tam Fratres quam Sorores ieiunent. Et ſimiliter à Dominica in Quadrageſima vſque ad Paſcha Reſurrectionis Domini idem obſeruent. Ferias autem Sextas ieiunabunt omni tempore. Et ieiunia omnia ab Eccleſia inſtituta. Qui autem voluerint amplius ieiunare, ſeu auſteritates alias facere, poterunt habita licentia à ſuo Prælato, vel de conſenſu Confeſſoris diſcreti,

CAP. XII.

Cibo.

§. 14. Fratres & Sorores huiuſmodi fraternitatis, vti poterunt carnibus diebus Dominicis, & tertia & quinta Feria. Ceteris vero diebus ſe abſtineant, niſi ſint infirmi aut multum debiles, vel niſi præcipuum feſtum fuerit illa die, aut quia eſſent in itinere conſtituti.

CAP. XIII.

Diſcurſu.

§. 15. Vagos curioſoſque diſcurſus per Ciuitatem non faciant. Sorores vero ſolæ non diſcurrant, maxime iuniores, ad nuptias & choreas, ſiue ad diſſoluta & mundana conuiuia, ſiue ad vana ſpectacula, nullo modo accedant, de Ciuitate vero ſeu Caſtro vel loco vbi habitant, non exeant, etiam cauſa peregrinationis, abſque ſpeciali licentia Prioris, Vicarij vel Correctoris dictæ fraternitatis,

CAP. XIV.

Armis à fratribus non ferendis.

§. 16. Inuaſionis ſiue impugnationis arma ſecum Fratres non deferant; niſi pro defenſione fidei Chriſtianæ, aut ex alia rationabili cauſa, & de ſuorum Prælatorum licentia.

CAP.

Cap. XV.

Infirmos viſitandos & curandos.

§. 17. Deputentur per correctorem duo ex Fratribus, qui cum quempiam ex eiſdem nouerint infirmari ipſum quam citius poterunt, caritatiue ſtudeant viſitare, & ſtatim à principio ad recipiendum pœnitentiam, & alia Eccleſiaſtica ſacramenta eumdem efficaciter exhortentur, & ſi neceſſe fuerit miniſterium corporale prout commode poterunt, eidem ſtudeant exhibere, ſi vero fuerit pauper, neceſſaria de bonis propriis vel communibus prout facultas permiſerit, ſibi miniſtrare procurent, & idem faciant Sorores circa infirmas ex eis.

Cap. XVI.

Obitu fratrũ & ſororum & ſuffragijs.

§. 18. Quando continget aliquem ex Fratribus ab hac luce migrare, ceteris confratribus qui ſunt in hac Ciuitate vel Caſtro nuncietur, vt procurent defuncti exequiis perſonaliter intereſſe, à quibus non recedant, donec corpus traditum fuerit ſepulturæ, hoc idem inter Sorores decedentes, volumus obſeruari. Præterea infra octo dies, poſt ipſius defuncti ſepulturam, immediate ſequentes, quilibet Frater & Soror dicat pro anima eius, Sacerdos vnam Miſſam, ſciens vero Pſalterium Pſalmos quinquaginta. Illiterati vero centum Pater noſter dicant, & in fine cuiuſlibet, Requiem æternam, &c. Et præter hæc quilibet infra annum pro Fratrum & Sororum, tam viuorum quam defunctorum ſalute tres Miſſas faciat celebrari, qui vero ſciunt Pſalterium, illud dicant, & ceteri quinquaginta Pater noſter dicere teneantur.

Cap. XVII.

Conſtitutione Correctoris & Priorissæ.

§. 19. Correctore fraternitatis mortuo vel amoto, Prior ſeu Vicarius cum conſilio antiquorum de fraternitate, alium inſtituat Correctorem, ſingulis autem annis infra Octauas Paſchæ vel alio tempore, priuatus Prior vel Vicarius habeat conſilium cum antiquioribus de fraternitate ſuper amotione vel confirmatione Correctoris, ſic eumdem confirmare vel amouere poterit, ſecundum quod ipſe cum præfatis iudicauerit expedire. Conſimiliter etiam de conſilio dicti Prioris vel Vicarij, & aliquorum de fraternitate magis antiquorum, poterit corrector ordinare de Subcorrectore vel Vicario fraternitatis, & etiam poſtmodum confirmare, & amouere ſecundum quod eis viſum fuerit expedire. Qui Subcorrector vel Vicarius tantam poteſtatem habeat, quantam Corrector ſibi concedet. Et eadem forma in inſtitutione, & deſtitutione Prioriſſæ ſeruetur.

Cap. XVIII.

Officio Correctoris, & Prioriſſa.

§. 20. Correctoris officium erit, cum omni diligentia ſeruare in ſe quæque in Regula deſcripta ſunt, & ſolicitam dare operam vt ab aliis Confratribus obſeruetur. Si quos vero viderit tranſgredientes, aut etiam negligentes, caritatiue corripiat & emendet, vel ſi magis ſibi videatur expediens, Priori vel Vicario prædictis vt corrigat poterit intimare. Prioriſſæ etiam erit officium ſolicite Eccleſiam viſitare. Ceteras etiam Sorores excitare ad obſeruantiam regularem, diligenter etiam per ſeipſam, & alias quibus imponet obſeruare, quod in inceſſu, ſtatu & habitu, nihil per aliquam conſororem fiat quod cuiuſquam merito turbare poſſit aſpectum, præcipuè tamen attendat, vt Sorores cum quoquam viro cuiuſcumque conditionis exiſtat, familiaritatem non contrahant, maxime iuniores, niſi forſan talis vir Sorori illi attingat infra tertium conſanguinitatis gradum ad longius, cum hoc quod ſit bonæ vitæ & famæ.

Cap. XIX.

Correctione Fratrum atque Sororum.

§. 21. Siquis notatus fuerit de aliqua familiaritate ſuſpecta, & ter admonitus per Prælatum, ſi non ſe emendauerit, excludatur ad tempus à Capitulo & conſortio ceterorum confratrum, conſilio Diſcretorum de ipſorum penitus conſortio publice excludatur, nec admittatur de cetero, niſi cum Fratribus omnibus videatur eſſe correctus. Item ſiquis confratri vel alteri cuicumque opprobrium dixerit, quod ſonare infamiam videatur, aut ex ira quempiam percuſſerit, vel ad locum ſibi prohibitum ire præſumpſerit, ſeu inobedientiam quamcumque commiſerit, aut etiam Prælato mendacium ex induſtria dixiſſe deprehenſus fuerit, abſtinentia panis & aquæ vel excluſione à Capitulo, aut etiam conſortio aliorum Fratrum, plus vel minus ſecundum conditionem perſonæ & exigentiam delicti grauius & leuius corrigatur. Item ſiquis commiſerit peccatum carnale, talis de conſilio maioris partis Profeſſorum fraternitatis illius loci, ſecundum exigentiam culpæ & conditionem perſonæ, grauius vel leuius puniatur, ſic tamen quod ſit ceteris in exemplum, quam punitionem ſi ferre recuſauerit de conſilio Diſcretorum de Ordine expellatur. Circa Sororum correctionem, illud idem volumus in omnibus obſeruari.

Cap. XX.

Congregatione Fratrũ & Sororum & inſtitutione Superiorũ ſuorum, nec non ſtatuto totalis ſubiectionis iſtorum ſtatuum ſub Priori Generali, & Prioribus Prouincialibus cuiuſuis Ordinis.

§. 22. In quolibet autem menſe ſemel certa die & hora, per ſupradictos Priores vel Vicarios ad Eccleſiam Fratrũ & Sororum Sanctæ Mariæ conuocentur Fratres omnes confratriæ prędictæ, verbum Dei & etiam Miſſam, ſi hora competens fuerit pariter audituri, & tunc per ipſos Priores vel Vicarios ipſis legatur Regula iſta, & exponatur, ac de agendis Fratres informent, & negligentes corrigant, & emendent, prout ſecundum Deum, & iſtam viuendi formam viderint expedire. In quolibet etiam menſe, prima ſexta Feria, Sorores ad Eccleſiam huiuſmodi conueniant, ſimiliter verbum Dei, & Miſſam communiter auditure, quibus etiam legatur hæc Regula, exponatur, de ſuiſque exceſſibus corrigantur, vt ſupra. Volumus, quod in qualibet Ciuitate & Terra vbi fuerint Fratres & Sorores confratriæ huiuſmodi, habeant in Correctorem vel Vicarium aliquem idoneum Fratrem Sacerdotem de Ordine prædicto, quem poſtulauerint à Prioribus præfatis, aut quem ipſi Priores vel Vicarij, per ſe vel per alios eis aſſignare decreuerint. Volentes inſuper & ſtatuentes, vniuerſos Fratres & Sorores huiuſmodi confratriæ, vbicumque exiſtant directioni & correctioni ipſius Generalis vel Prioris Prouincialis, pro eorundem ampliori conſeruatione & promotione totaliter ſubiacere, quantum ad illa videlicet, quæ eorumdem viuendi modum & formulam concernere dignoſcuntur.

Cap. XXI.

Diſpenſatione facienda rationabili ex cauſa.

§. 23. Corrector fraternitatis cum Fratribus & Prioriſſa, cum Sororibus ſuis, cum Vicario eis deputato, cum ipſis in abſtinentiis, ieiuniis & auſteritatibus aliis in ſupradictis capitulis contentis, ex cauſa legitima cum expedire viderint, poterunt diſpenſare.

Cap. XXII.

Obligatione huius Regulæ & viuendi.

§. 24. Demum quemadmodum in conſtitutionibus Ordinis Sancti Auguſtini continetur. Item volumus & ordinamus, quod in iſta Regula ſeu forma viuendi habeatur, videlicet quod præter diuina, & Eccleſiæ præcepta atque ſtatuta in ea contenta, in reliquis huiuſmodi Regulæ conſtitutionibus ſiue ordinationibus, Fratres & Sorores ad culpam nullatenus obligentur, ſed ſolum ad pœnam, quæ cum à Prælato vel Generali continget ex quauis tranſgreſſione imponi, per tranſgreſſorem humiliter & prompte ſuſcipiatur, & etiam opere perficiatur. Cooperante gratia Domini Redemptoris Noſtri Iesv Christi, qui cum Patre, & Spiritu Sancto viuit, & regnat Deus, per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

Sanctio pœnalis.

§. 25. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, voluntatis & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum 17. Kal. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno ſeptimo. *Dat. P. A. 7. die 16. Mart.*

XVI

Declaratio, & modificatio conſtitutionum nuper editarum ſuper reformatione Fratrum Minorum Conuentualium S. Franciſci.

Hæ conſtitutiones ſunt ſupra in bulla 13. huius Papæ, Cum generale.

MARTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1430.*

Proœmium.

PEruigilis more Paſtoris, Romanus Pontifex animaduertens, commiſſum ſibi gregem Dominicum, per laudabilia Religioſorum exempla, in ſemitam mandatorum

torum Altiſſimi dirigi, & ad ſalutarium optionem operum prouocari, nonnunquam ſuper his quæ medio ſuæ prouiſionis ad cõmendabilem ſacræ Religionis reformationem proceſſerunt, adiicit, declarat, modificat, ordinat & diſponit, prout rerum & temporum qualitate penſata, id in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

Cardinalis S. Petri ad Vincula ab iſto Pont. deſtinatus, in Capitulo Generali Aſſiſij exiſtente, nonnullas edidit conſt. pro reformatione Fratrum Minorum Conuentualium S. Franciſci. Has Pont. hic confirmat, infra ſcriptis additis declarationibus.

§. 1. Cum itaque pridem dilectus filius noſter tituli Sancti Petri ad Vincula Presbyter Cardinalis, cui de venerabili fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium conſilio, per alias noſtras literas ſuper hoc plene Legationis officium commiſeramus, ac omnimodam conceſſeramus facultatem, vigore commiſſionis, conceſſionis & literarum huiuſmodi, generali Capitulo Fratrum Minorum, quod tunc in ciuitate noſtra Aſſiſij celebrabatur præſidendo, nonnullas ſuper reformatione Ordinis dictorum Fratrum Minorum, ſalubres & honeſtas conſtitutiones in eodem Capitulo edidiſſe noſcatur, prout in literis ſuis eius ſigillo munitis vidimus plenius contineri.

§. 2. Nos conſtitutionum & literarum earumdem tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illaſque harum ſerie approbantes & confirmantes ſuper eis, vt poſterioribus in poſterum ſucceſſibus gratulentur, Motu proprio non ad alicuius inſtantiam, ſed de noſtra mera prouidentia, additiones, declarationes, & modificationes auctoritate Apoſtolica ordinamus, edimus & facimus quæ ſequuntur.

Circa curam Monialium.

§. 3. Primo videlicet, quod vbi Fratres particulares dicti Ordinis, Monialium & Sororum Ordinis Sanctæ Claræ, Sancti Damiani, & Minoriſſarum, ac aliis quæcumque Monaſteria ſiue loca Regularia mulierum, per quaſcumque ètiam Apoſtolicas literas ſibi commiſſa ſub certis pœnis adſtringuntur, Miniſtris Prouincialibus, vt illorum iuriſdictioni ſubſint, prout conuenit aſſignare, niſi per illos eis denuo fuerint recommiſſa, adiiciendo decernimus, volumus, & mandamus, Sorores, & Moniales eaſdem (etiamſi in contrarium habeant, quæuis priuilegia, vel indulta, quæ necnon eiſdem particularibus Fratribus conceſſas literas huiuſmodi, quoad hoc caſſamus irritamus, & annullamus, ad ſubtrahendum ſe à ſubiectione, & obedientia ipſorum particularium Fratrum, & aliorum quorumcumque, niſi de nouo illis recommittantur, vt prefertur) ſeque omnino ipſorum Miniſtrorum, & per eos deputandorum Viſitatorum iuriſdictioni, & obedientiæ ſubmittendum, per eamdem conſtitutionem pari modo adſtringi, & pœnis ſimilibus obligari.

Circa prohibitum ad eas ingreſſum.

Hoc eſt in c. 11. d. bullæ huius Papa.

§. 4. Præterea decernimus, quod exceptis iis, de quibus in conſtitutionibus felicis recordationis Benedicti Papæ Duodecimi prædeceſſoris noſtri fit mentio, nulli omnino hominum tam regularium, quam ſæcularium, cuiuſcumque gradus, præeminentiæ, dignitatis, excellentiæ, nobilitatis, & conditionis fuerint, prætextu ſibi deſuper quauis auctoritate conceſſæ cuiuſcumque licentiæ, quam ſimiliter caſſamus, & irritamus, & annullamus, Monaſteria ſeu loca Sororum, & Monialium huiuſmodi, ſeu aliquod ex eis ingredi, nec etiam Protectori, aut Generali Miniſtro dicti Ordinis Minorum pro tempore exiſtentibus, ſeu præfatis Prouincialibus Miniſtris, & quibuſcumque Viſitatoribus licentiam ſuper ingreſſu huiuſmodi, aliis ab exceptis antedictis inconſulto Romano Pontifice concedere licentiam quoquo modo.

Diuinique Officij celebrationem.

Hoc caput eſt in 5. cap. d. bullæ.

§. 5. Item vbi cauetur de diuino Officio ſecundum Ordinem dictæ Romanæ Eccleſiæ peragendo, ſtatuimus, quod de omnibus commemorationibus, & feſtis trium lectionum, feſta nouem lectionum fieri, & vtrumque feſtum Sanctæ Crucis ſub duplici officio ſine commemorationibus Sanctorum eiſdem diebus occurrentium celebrari, prout à piæ memoriæ Gregorio Papa Vndecimo prædeceſſore noſtro fuit ordinatum. Quodque ſuper rubrica de feſtis occurrentibus infra Octauas feſta ipſa non de præcedentibus, ſed ſolum intra eaſdem Octauas exiſtentibus, ſicut etiam nonnulli alij Romani Pontifices prædeceſſores noſtri declarauerunt, intelligi debeat.

Socios quoque Generalis Miniſtri.

§. 6. Item vbi præfato Generali Miniſtro duo Socij notabiles, vnus videlicet Citramontanus, & alius Vltramontanus, addito Socio ſcriptore, & alio Seruitore, cum vno famulo dumtaxat decreti ſiut, adiicimus eidem duos Famulos, vnum eleemoſynarium ſæcularem, vel alterius Religionis. Qui quidem Eleemoſynarius à Procuratoribus Prouinciarum, aut Prouincialium Miniſtrorum Conuentuum, vel Domorum, & locorum dicti Ordinis Minorum, omnia illa quæ pro victu, veſtitu, equis, famulorum ſalario, & aliis ipſi Generali Miniſtro, eiuſque comitiuæ neceſſaria & opportuna fuerint, exigere, & exacta pro huiuſmodi neceſſariis exponere habeat. Quique de præmiſſis exactis & expoſitis, eidem Miniſtro Generali, primum, & deinde Capitulo Generali, loco, & tempore celebrationis eiuſdem, vt inibi per totum Ordinem ſecundum Prouinciarum numerum diuidantur, rationem reddere teneatur. Adiicimus etiam, quod ſinguli duorum Sociorum Prouincialium Generalis Miniſtri prædictorum, ſingulos ſeruitores Fratres, vel alias perſonarum ſuarum, & equorum ſibi aſſignatorum, ſeruitiis inſtitutos famulos, quibus ſicut ceteris de familia eiuſdem Generalis Miniſtri prouideatur, habere valeant, atque poſſint. His tamen, & aliis eis ſimilibus eiuſdem Generalis Miniſtri, prout ſecundum loca, & tempora, ac longas vel breues moras expedire viderit, moderationi relictis. Cuius etiam Generalis Miniſtri, vel per eum ad hoc deputandi coërcitioni, & compulſioni, præfati Procuratores, & principales eorum, neceſſaria dicto Eleemoſynario forſitan ſoluere, vel exhibere recuſantes, aut ſolutionem huiuſmodi longius debito differentes, ſuper hoc omnino volumus ſubiacere.

Hoc eſt in 8. cap. eiuſdem bullæ mox citatæ.

Poteſtatem Generalis Miniſtri de licentiando aliquem ad Magiſterium.

Hoc eſt in c. 8. eiuſdem bullæ in 4. declaratione.

§. 7. Item vbi præfato Generali Miniſtro interdicitur poteſtas licentiandi aliquem ad curſum Magiſterij, niſi præſentatus fuerit à Miniſtro ſuæ Prouinciæ, quem nemo audeat præſentare, niſi de conſilio, & aſſenſu Capituli Prouincialis, modificando declaramus, hoc fore intelligendum in illis Prouinciis, in quibus ſolet Prouinciale Capitulum, vel Congregatio habens vim Capituli ſingulis annis celebrari, alias idem Generalis Miniſter de proborum conſilio ad magiſterij curſum licentiare valeat, atque poſſit.

Exactionem eidem Miniſtro prohibitam.

Hoc eſt in eodem cap. 8. d. bulla, in 5. declar.

§. 8. Item vbi dicto Generali Miniſtro pecuniarum exactio prohibetur, declaramus, quod pro ſuis neceſſitatibus poſſit eleemoſynas à quibuſcumque recipere, qui ſponte illas voluerint erogare, dummodo ab exigendo, & extorquendo penitus abſtineat.

Veſtimentaque Fratrum.

Hoc eſt in c. 1. d. bulla dec. 2.

§. 9. De veſtimentis autem per Miniſtros & Cuſtodes, debitis ſecundum Regulam & conſtitutiones præfati Benedicti prædeceſſoris prouiſio obſeruetur.

Exactionem Prælatis interdictam.

Hoc eſt in d. c. 8. d. bulla in 1. Declar.

§. 10. Item vbi Generali, & Prouincialibus Miniſtris, ac Cuſtodibus, & Guardianis, ceteriſque Fratribus prædictis inhibetur, ne vllatenus quidquam exigant aliquo colore vel cauſa, qui ſecus fecerint eo ipſo ſuis officiis ſint priuati, ſibique eorum ſubditi deinceps obedire minime teneantur, & ſi aliquis Miniſtrorum Generali Miniſtro quidquam contribuere præſumpſerit, ipſo facto ſuo officio ſit priuatus, volumus, & etiam declaramus, contributiones huiuſmodi intelligi debere, ſi in modum exactionum vel extorſionum, tam ex parte dantium quàm recipientium factæ fuerint, non autem modum eleemoſynarum ſupradictum, quem volumus in ſuo robore permanere. Quod ſi forſitan taliter obſeruatum non extiterit, huiuſmodi priuationum in quocumque dictarum conſtitutionum, per eumdem Cardinalem, vt præfertur editarum, loco tangantur, definitionem, & determinationem ſolum ſpectare ad ſummum Pontificem quoad Miniſtrum Generalem, & ad Generalem Miniſtrum quoad Miniſtros Prouinciales, & ad Prouinciales Miniſtros quoad alios Fratres antedictos. Quas quidem omnes, & ſingulas additiones, declarationes, & modificationes per nos, vt præmittitur à quibuſcumque Fratribus dicti Ordinis Minorum, & aliis, quorum intererit ſeu intereſſe poterit, perpetuo, & irrefragabiliter obſeruari volumus, & mandamus.

Iuramentum quoque Generalis Miniſtri.

§. 11. Rurſus per iuramentum, quo dilectus filius Guillelmus de Caſali eiuſdem Ordinis Minorum Generalis Miniſter, de diſpenſationem vllam ſuper dictis

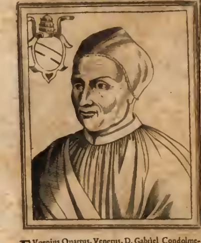
ſtri præſtitum pro obſeruantia prædictarum conſtitutionum hactenus editarum. conſtitutionibus per eumdem Cardinalem editis, vel earum aliqua non petendo, vel obtenta non vtendo, in præfato Capitulo Aſſiſij celebrato, vt accepimus præſtito, quamplurima eidem Ordini Minorum, cuius proſperi ſtatus, directionis onus ipſi Guillelmo Miniſtro principaliter incũbit, fructuoſa, & vtilis ingruentibus caſibus pro tempore impedire, aut in ipſius Ordinis præiudicium differri poſſe, necnon eumdem Guillelmum Miniſtrum, qui eſt caput, arctius quam membra ligari minus congruum fore recenſentes, ſibi iuramentum huiuſmodi, cuius formam præſentibus haberi volumus pro ſufficienter expreſſa, eadem auctoritate, motu ſimili harum ſerie penitus relaxamus, eumque ad illios obſeruantiam decernimus, & volumus oon teneri.

Derogatio contrariorũ. §. 12. Præmiſſis necnon conſtitutionibos Apoſtolicis, & aliis contrariis non obſtantibua quibuſcumque Aliis tamen conſtitutionibus antedictis, per præfatum Cardinalem editis, in omnibos ſemper ſaluis.

Sanctio pœnalis. §. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, voluntatis, mitigationis & mandati infringere vel eiauſu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Dat. P. A. 6. die 27. Iulij. Dat. Romæ apud SS. Apoſtolos, ſextu Kalen. Auguſti Pontificatus noſtri Anno tertiodecimo.

EVGENIVS IV. PONT. CCXI.
Anno Domini MCDXXXI.

EVgenius Quartus, Venetus, D. Gabriel Condolmerius, antea dictus, presbyter Cardinalis tituli Sancti Clementis, creatus Romæ 5. Nonas, coronatus 5. Idus Martij 1431. ſedit annos 15. menſes 11. dies 21. creauit Cardinales 27. Obijt 7. Kalendas Martij anno Domini 1447. ſepultus fuit in Baſilica Vaticana Vacauit ſedes dies decem.

Amadens de Sabaudia Felix IV. vulgo dictus Felix V. Pſeudopont. in Concilio Baſileenſi, Non. Nouembris 1439. creatus. Deinde 5. Idus Maij 1449. Pontificatu ſponte abdicauit.

I. Quod S.R.E. Cardinales, in Conſiſtorio ſecreto pronuntiati, non dicantur creati Cardinales, quovſque Cardinalatus inſignia non ſuſceperint. Nec votum habeant in eligendo ſummo Pontifice, aut alio actu, quouſque licentiam ſummus Pontifex eis impertiatur.

Circa huius conſt. partem primam, vide conſt. 50. Six. V. Poſtquam in §. 19. Et quoad ſecundum ſcias die 26. Ianuarij 1571. Pium V. aliter ſtatuiſſe, quoad electionem Papæ. Decreuit namque Cardinales in ea vocem habere, etiamſi galerus Cardinalitius eis traditus non eſſet, neque os clauſum, aut ſi clauſum nondum apertum fuiſſet.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1431.*

Exordium. IN eminenti Sedis Apoſtolicæ ſpecula diuina diſponente clementia conſtituti de vniuerſis orbis Eccleſiis earumque ſtatu pacifico, & tranquillo cogitare nos conuenit: ſed eo propenſius ad Romanam Eccleſiam, quæ aliarum Eccleſiarum mater, eſt & magiſtra aciem conſiderationis extendimus, quo ſublatis dobiis, & confictis ſeu callidis opinionibus, ex quibos poſſent diſpendia, & ſcandala prouenire penitus confutatis, ipſa Romana Eccleſia pacis, & quietis auctore Domino dirigente optata quietudine perfruatur.

Cauſa huius declarationis. §. 1. Sanè quamquam ex libris Romani ordinis alias Cerimooiarum nuncupatis, & aliis Eccleſiæ Romanæ libris, ſeu antiquis codicibus comprehendi poſſit, & ex illis reſultet, quid nominis, tituli, vel honoris, per ſecretam procurationem de alicuius perſona in eiuſdem Rom. Eccleſiæ Card. per Romanum Pontificem pro tempore in ſecreto Conſiſtorio factam, eidem perſonæ in Cardinalem ſic pronunciatæ per promotionem huiuſmodi acquiratur. Quia io temporibus modernis, quibus aliquotiens nonnulli in ſecreto Conſiſtorio in Cardinales aſſumpti fuerũt ſecrete, & eis ex bonis reſpectibus inſignia Cardinalatus ſaltem omnia, minime aſſignata fuerunt, oonullorum aliter ſapere, quàm oportet ſapere ſatagentium aſtutas conſiderationes, & inductiones ſubtiles iuxta præmiſſa & eorum effectum nonoulla dubia prodierunt.

Quod Cardinales, ante inſignium ſuſceptionem, non dicantur creari. §. 2. Nos ad ſubmouendum cauſam, & occaſionem quorumcumque dubiorum quæ quomodolibet ſuper iis inſurrexere hactenus, & poſſent inſurgere forſan in futurum, de venerabilium fratrum noſtrorum Iordani Sabienſis, Hugonis Præneſtrinenſis Epiſcoporum, & dilectorum filiorum Ioannis tit. S. Laurentij in Lucina, Ludouici tit. S. Cæciliæ, Antonij tit. S. Marcelli, Ioannis tit. S. Sixti, Franciſci tit. S. Clementis, Angelotti tit. S. Marci presbyterorum, ac Lucidi S. Mariæ in Coſmedin, & Arduini Sanctorum Coſmæ & Damiani Diaconorum eiuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinalium vnanimi conſilio & conſenſu, præſenti irrefragabili conſtitutione decernimus, & declaramus, per huiuſmodi pronuntiationem ſic in ſecreto Conſiſtorio de quibuſuis perſonis hactenus factam, ſeu in poſterum faciendam, alicui ſic, in Cardinalem in præteritum pronuntiato, ſeu in poſterum pronunciando, licet per eum ad Cardinalatus initium diſpoſitus videatur nullum ius, ſeu titulum re aut nomine acquiſitum fuiſſe, aut acquiri potuiſſe hactenus ſeu poſſe, neque aliquem per quempiam per ſcripturam, vel nominationem pro Cardinali reputari, vel haberi debuiſſe, ſeu potuiſſe hactenus vel debere ſeu poſſe quomodolibet in futurum, donec, & quouſque de ſimilibus conſilio, & conſenſu ſic pronuntiato in Romana Curia præſentis Cardinalatus inſignia, videlicet per Capelli rubei traditionem, ac tituli aſſignationem, annulique iuxta morem conſuetum, in digito immiſſionem; Abſenti vero ab eadem Curia per huiuſmodi Capelli miſſionem, realiter ſint impenſa, aut ſaltem in generali Conſiſtorio.

Vtrumque nõ habeant in eligendo Papa, vel alio actu antequã ſit ei licentia vocalis data. §. 3. Quodque in Cardinalem ſic pronuntiatus, etiam poſtquam inſignia huiuſmodi omnia receperit: & etiam admiſſus fuerit, & receptus, vt præfertur, io electione Romani Pontificis pro tempore vocem actiuam, aut aliquo actu habuiſſe, vel habere potuiſſe, aut debuiſſe, ſiue poſſe, vel debere minime cenſeatur, donec,

&

& quouſque per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem de ſimilibus conſilio, & conſenſu ſibi in practicandis, conſulendis, & deliberandis negotiis Conſiſtorij antedicti, poſtquam in Conſiſtoriis aliquibus mores in talibus obſeruari conſuetos expertus, & interrogatus conſiliariue, aut cõſultatiue reſponſum dandi expreſſa licentia tribuatur, ſeu ad hunc effectum (vt verbis vtamur communibus) ei fuerit os apertum. Decernentes irritum, & inane quicquid in contrarium per quoſcumque etiam prædeceſſores noſtros, aut alios quauis auctoritate ſcribendo, nominando, ſeu etiam reputando ſcienter vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari.

Aliquem pœnas hoc nominantes incurrant.

§. 4. Siquis autem in Cardinalem ſic pronunciatus, contra præmiſſa Cardinalem pertinaciter ſe auſus fuerit nominare, eo ipſo ex tunc omni iure quod ſibi quomodolibet acquiſitum prætendere poſſet, priuatus ſit, & perpetuam inhabilitatem incurrat ad huiuſmodi Cardinalatus honorem. Ceteri vero in hoc ei adhærentes, vel dantes conſilium, ſeu fauorem, ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant, à qua (præterquam in mortis articulo conſtituti) nequeant ab alio, quàm à Romano Pontifice abſolutionis beneficium obtinere.

Quibuscumque non obſtan.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, priuilegiis, indultis, concesſionibus, & exemptionibus Apoſtolicis ſpecialibus vel generalibus ſub quacumque verborum forma etiam pœnas & cenſuras in ſe continentibus, in contrarium editis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo noſtræ conſtitutionis, & declarationis, &c.

Dat. P. An. 1. 26. Oct.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1431. 7. Kalendas Nouembris Pontificatus noſtri Anno primo.

Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Ioannes Cardinalis Sancti Laurentij dictus Rothomagen. ſubſcripſi.

Ego Ludouicus tituli Sanctæ Cæciliæ presbyter Cardinalis Arelaten. ſubſcripſi.

Ego Antonius tituli Sancti Marcelli presbiter Cardinalis ſubſcripſi.

Ego Ioannes tituli Sancti Sixti presbyter Cardinalis manu propria ſubſcripſi.

Ego E. tit. Sancti Clementis presbyter Cardinalis manu propria ſubſcripſi.

Ego A. tituli Sancti Marci presbyter Cardinalis manu propria ſubcripſi.

Ego Iordanus Epiſcopus Sabinen. manu propria ſubſcripſi.

Ego N. Cardinalis Cypri Epiſcopus Prænestinen. ſubſcripſi.

Ego Ludouicus Cardinalis de Comitibus manu propria ſubſcripſi.

Ego A. Cardinalis Noua manu propria ſubſcripſi.

Publicatio & libratio in quinterno Cancellariæ.

Lecta & publica fuit hæc conſtitutio de mandato SS. D. N. Papæ, in Audientia contradictarum, & Cancellaria Apoſtolica die 8. Nouembris, videlicet quinto Idus, in præſentia Reuerendiſſimi in Chriſto Patris & D. B. Patriarchæ Graden. dictam Cancellariam Regentis, R. P. D. Apoſtolicarum litterarum Correctoris, venerabilium virorum DD. de Præſidentia, & aliorum in copioſo numero Scriptorum, & Abbreuiatorum, vt moris eſt, & deinde in Quaterno iſto authentico de mandato ipſius D. Regentis ſic inſcripta.

II. Quod Congregatio Monachorum de Obſeruantia S. Iuſtinæ Ordinis S. Benedicti, quæcumque legata pia, eius Monaſteriis & locis quamuis non expreſſis facta acceptare, & ad ea conſequendum procuratores conſtituere, & iuxta Capituli generalis & Viſitatorum iudicium diſtribuere poſſit.

De his Monachis vide infra in conſt. 1. Iul. II. Super Cathedram.

Bullar. Mag. Tom. I.

E V G E N I V S E P I S C O P V S, Serum Seruorum Dei. *Ad perpetuam rei memoriam.* *Edita A. D. 1431.*

Proœmium.

DIſpoſitione diuina gregi Dominico quamuis immeriti præſidentes, dum præclara dilectorum filiorum Congregationis Monachorum de Obſeruantia S. Iuſtinæ, Ordinis S. Benedicti merita recenſemus, intra noſtræ mentis arcana, & commendabiles, quibus eorum miniſteriis erga Deum, & homines indeſinenter exuberant fructus, digne noſtros diffundimus cogitatus, votis illis gratum libenter offerimus auditum, per quæ ipſorum ſtatui, ac indemnitatibus conſuli poſſit, eorumque Religio ſalubria iugiter ſuſcipiat incrementa.

Cauſa huius conſt.

§. 1. Cum itaque ſicut exhibita nobis nuper pro parte Congregationis huiuſmodi petitio continebat, eis diuerſa donationes, & legata facta fuerint ipſorum Monaſteriis ſiue locis non expreſſis, & propterea ab aliquibus hæſitatur, an Congregatio prædicta cum illius ſingulares perſonæ proprietatis incapaces ſint præmiſſa, ſuper quorum aliquibus lis indeciſa pendet, & quæ deinceps eis annuente Domino fient donationes & legata valeant acceptare.

Indultum de quo in rubr.

§. 2. Nos omnem ſuper iis ambiguitatis materiam ſemouere, necnon conſcientiarum ſcrupulis obuiare cupientes, ipſius Congregationis in hac parte ſupplicationibus inclinati, quod Congregatio prædicta donationes & legata huiuſmodi acceptare, necnon ipſa vel eius Viſitatores pro præmiſſis & etiam quæ dictis Monaſteriis, ac locis hactenus facta fuerunt, & in antea fieri contigerit donationibus legatiſque vendicandis, ac recipiendis, Syndicos, ſiue Procuratores conſtituere, & deputare, necnon donationes, & legata prædicta etiam quæcumque, & qualiacumque fuerint, prout generali prædictæ Congregationis Capitulo ſiue dictis Viſitatoribus pro tempore videbitur inter huiuſmodi Monaſteria, atque loca illorumque perſonas, & alias in dictæ Congregationis vſus, ac pro felici eius ſtatu, & directione diſpenſari, conuerti, & diſtribui licite poſſint, auctoritate Apoſtolica decernimus, & indulgemus per præſentes.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obſtantibus litis pendentia huiuſmodi, ac conſtitutionibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus Monaſteriorum locorum, & Ordinis prædictorum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 1. die 3. Non.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1431. 3. Idus Nouembris, Pontificatus noſtri Anno primo.

III. Declaratio & mitigatio Regulæ Fratrum B. MARIÆ de Monte Carmelo, ab Honor. III. hactenus approbatæ.

Hanc regulam approbauit Honor. III. ſup. in conſt. 8. Vt viuendi. Eamque primo mitigauit Innoc. IV. ſup. in conſtit. 6. Quæ honorem. Quam regulam ſecundum mitigationem d. Innoc. obſeruant Fratres qui Diſcalceati nuncupantur, vt ibidem plene notaui. Poſtmodum hanc eandem regulam hic Eugen. & ſucceſſiue Pius II. & Six. IV iterato mitigarunt, vt infra in ipſius Six. conſt. 11. Dum attenta. Et hanc vniuerſi alij Fratres obſeruant, qui etiam Mitigati appellantur. Et hic Ordo eſt vnus de Ordinibus Mendicantium, vt inf. in Pij V. conſt. 44. Romanus, eorumque priuilegiis fruitur, vt ibidem. Et ideo eius bullam Mare magnum nuncupatam prætermiſi, tamquam fere eamdem cum bulla Fratrum Prædicatorum, & Fratrum Minorum, & alia notaui ſup. in d. conſt. Honor. III.

E V G E N I V S E P I S C O P V S, Seruus Seruorum Dei. *Ad perpetuam rei memoriam.* *Edita A. D. 1431.*

Proœmium.

ROmani Pontificis prouidentia circumſpecta nonnumquam ea, quæ ad propagationem Religionum

quarumcumque, & diuinis obſequijs mancipatarum perſonarum proſperum ſtatum conſeruandum, ac animarum ſalutem earumdem ſalubriter inſtituta fuerunt, vt fructum afferant exoptatum, reformat, & moderatur. Et vt Religiones ipſæ, præſertim à Sede Apoſtolica approbatæ, in ſuo vigore perdurent, prout temporis peoſata qualitate in Domino proſpicit expedire, libenter impendit ſuæ ſolicitudinis partes.

Ordo Carmelitarum ſupplicat pro mitigatione regulæ Hon. III. ſub tribus Capitibus.

§. 1. Sanè cum ſit nobis pro parte dilectorum filiorum Ioannis Faci Magiſtri Generalis, ac Prouincialium, & clauſtralium Priorum, & vniuerſorum Fratrum Ordinis B. MARIÆ de Monte Carmelo nuper expoſitum, quòd in certis Capitulis regulæ Fratribus dicti Ordinis per bonæ memoriæ Albertum Patriarcham Ieroſolymitanum traditæ, inter cetera cauetur expreſſe: Quòd Fratres prædicti Ordinis ab eſu carnium abſtineant, niſi pro infirmitatis, vel debilitatis remedio ſumantur: eiſdem etiam: Quod ſingulis diebus, Dominicis dumtaxat exceptis, à feſto Exaltationis Sanctæ Crucis, vſque ad feſtiuitatem Reſurrectionis Domini noſtri IESV CHRISTI ieiunare teneantur: Quodque ſinguli eorum manere debeant in cellis ſuis, die ac nocte in lege Domini meditantes, ac in orationibus vigilantes, præcipitur.

Quia multi diffidentes earum obſeruantiam, retrahuntur ab iſta Religione.

§. 2. Et propterea nonnulli ipſius Ordinis profeſſores, propter arctitudinem, & rigoroſitatem Regulæ huiuſmodi, tam ex fragilitate humana, quam ex debilitate corporea nequeuntes eamdem Regulam obſeruare, diſpendium ſuæ ſalutis incurrant. Quòd plures etiam aſperitatem huiuſmodi pertimeſcentes, ab ingreſſu eiuſdem Ordinis retrahantur.

Hic ideo Pöt. d. regulã moderatur quoad eſum carnium.
Imo Sixt. IV. latius moderatur cit. in rub.

§. 3. Nos verò, qui plantare Religionem ſacram, & plantatam modis omnibus fouere intenſis deſideriis affectamus, ſuper hoc, quantum nobis eſt poſſibile, prouidere ſalubriter cupientes, & rigorem huiuſmodi quadam temperie mitigantes, ac regulam ipſam moderantes, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium ſtatuimus, ordinamus, & concedimus, quod dicti Ordinis profeſſores, qui nunc ſunt, & pro tempore erunt, tribus dumtaxat diebus ſingularum ſeptimanarum, etiam quibus, vt præfertur, ieiunare iuxta eamdem regulam ſint adſtricti, prætetquam in Aduentu, & in Quadrageſima, & aliis generalibus prohibitis diebus, carnibus veſci.

Manſionemque in Cellulis.

§. 4. Ac horis congruis in eorum Eccleſiis, & illorum Clauſtris, ac per eorum ambitus manere, & deambulare licite, & libere valeant.

Diſpenſat ab obſeruantia ſtrictioris regulæ.

§. 5. Decernentes eos, & eorum ſingulos circa præmiſſa ad arctiorem obſeruantiam, quam ſupra præmittitur, occaſione profeſſionis in dicto Ordine emiſſæ, vel in poſterum emittendæ minime teneri.

Priuilegiiſque Ordinis gaudere concedit.

§. 6. Et nihilominus Fratribus eiſdem, qui Regulam ipſam, ita vt præmittitur, moderatam obſeruauerint, quòd eis proficiat in remiſſionem peccatorum; omnibus, & ſingulis priuilegiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, protectionibus, & prærogatiuis eidem Ordini per antea conceſſis, vti, & gaudere poſſint, eadem auctoritate concedimus per præſentes: conſtitutionibus Apoſtolicis, & ſtatutis, conſuetudinibus etiam prædictis, & aliis Ordinis, & Regulæ prædictis capitulis, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel alia quauis firmitate vallatis, ceteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Eligendique confeſſorem qui abſoluat, &c.
Vide ad hæc vid. conſt. 115. Clemen. VIII. Quæcumque.

§. 7. Et vt ipſi Fratres in humilitatis, & paupertatis, ſpiritu, ac caſtimonia virtutum Domino famulantes, ad huiuſmodi mitigatam regulam obſeruandam feruentius animentur; omnibus, & ſingulis Fratribus dicti Ordinis, præſentibus, & futuris dumtaxat, qui regulam iſtam, ſic, vt præmittitur, moderatam obſeruauerint, ſeu in obſeruantia ipſius vixerint, vt Superiores ipſorum dicti Ordinis, vel alius quicumque idoneus eiuſdem Ordinis ſacerdos, omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contriti, & ore confeſſi fuerint, ſemel tantum in mortis articulo plenam remiſſionem in ſtatu, & ſinceritate S.R.E. ac obedientia, vel deuotione noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium, necnon obſeruantia prędicta perſiſtente auctoritate Apoſtolica, concedere valeant, deuotioni ipſorum, tenore præſentium indulgemus. Sic tamen, quod iidem Superiores, de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda eiſdem Fratribus, ſi ſuperuixerint, vel per alios, ſi forte tranſierint, & faciendam iniungant: quam ipſi Fratres facere teneantur, vt præfertur.

Hoc vltimum, declarat.

§. 8. Et ne, quod abſit propter huiuſmodi gratiam, Fratres prædicti reddantur procliuiores ad illicita in poſterum cõmittenda, volumus, quod ſi ex confidẽtia remiſſionis huiuſmodi, prędicti Fratres aliquando forte cõmitterẽt, quoad illa prædicta remiſſio nullatenus ſuffragetur.

Et iterum declarat.

§. 9. Et inſuper, quòd per vnum annum, ex quo noſtra præſens conceſſio ad eorumdem Fratrum pro tempore exiſtentium notitiam peruenerit, computando, ſingulis ſextis feriis, impedimento legitimo ceſſante, ieiunent. Quòd ſi prædictis ſextis feriis ex præcepto Eccleſiæ, regulari obſeruantia, iniuncta pœnitentia, voto, vel alias ieiunare teneantur, vna alia die ſingularum ſeptimanarum eiuſdem anni, qua ad ieiunandum non ſint adſtricti, ieiunent. Etſi in dicto anno, vel aliqua eius parte eſſent legitime impediti, anno ſequenti, vel alias qua primum potuerint, modo ſimili, ſupplere ieiunium teneantur. Porro, ſi alias forſan prælibatum ieiuniũ in toto, vel in parte adimplere commode non potuerint, eo caſu Superiores ipſorum, ipſorum ieiunium ipſum in alia pietatis opera, prout ſaluti animarum illorum viderint expedire, commutare valeant, quæ ipſi pari modo debeant adimplere. Alioquin noſtra huiuſmodi præſens conceſſio, quoad non obſeruantes dumtaxat, nullius eſſet roboris, vel momenti.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 1. 15. Feb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis dominicæ 1431. 15. Kalend. Martij, Pontific. noſtri Anno 1.

V.

Priuilegium Curialium ſiue Officialium Sedis Apoſt. obſequiis exiſtentium, aliorumque pro eorum negotiis ad eamdem Sedem venientium, & apud eam commorantium, aut inde recedentium, ne interim extra Romanam Curiam conueniantur.

Hoc priuilegium, quoad Officiales actu exercentes, innouauit & declarauit Leo X. inf. in eius conſt. 10. Regimini. Et quoad Clericos beneficiatos reſpectu ſuorum Ordinariorum, reuocauit Concilium Tridentinum in cap. 1. ſeſſ. 23. & cap. 11. ſeſſ. 24. Ac generaliter reſtrinxit Pius IV. ad eos qui per annum in Curia reſederint, vt infra in eius conſt. 56. Inter multiplices paſtoralis. §. præterea, & Paul. V. in conſt. 44. Vniuerſi, in §. de Aud. Camera.

Edita An. D. 1431.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Diuina in eminenti Sedis Apoſtolicæ ſpecula diſponente clementia conſtituti, ad ea libenter intendimus, per quæ Officiales prædictæ Sedis obſequiis eius, ad quam veluti fidelium omnium matrem pro animarum ſalute quærenda, & iuſtitia conſequenda, de diuerſis mundi partibus confluit multitudo, tutius, & quietius ſe promptiores valeant exhibere.

Priuilegium de quo in rub. Hæc bulla inter extrauag. clementes, ſed eã poſui quia ſemper eſt in manibus Curialium, & vt ſerias adnotationes poſteas in rub.

§. 1. Hinc eſt, quod nos ex certis rationabilibus cauſis moti, etiam nonnullorum prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, diſtrictius inhibemus locorum Ordinariis, necnon commiſſariis, & delegatis eorum, ceteriſque vniuerſis, & ſingulis, quacumque poteſtate, & auctoritate præfulgeant, cuiuſcumque dignitatis, gradus, vel præeminentiæ fuerint, ne contra Officiales præfatos quocumque nomine nuncupentur, in noſtris, & dictę Sedis obſequiis, nunc & pro tempore exiſtentes, necnon quoſcumque alios pro ſuis, & eorum cauſis, & negotiis proſequẽdis ad Sedem prædictam venientes, ac in ea (durante negotiorum, & cauſarum huiuſmodi proſecutione) moram trahentes, & recedẽtes ab eadem, procedere, aut in eos excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, aut priuationis officiorum, vel beneficiorũ, ſeu quãuis aliam

ſenten

ſententiam promulgare præſumant. Nos enim omnes,& ſingulos proceſſus, ac ſententias contra tenorem,& mentem noſtræ inhibitionis huiuſmodi latas,& habitos,ac in poſterum habendas,& promulgandas,& quæcumque inde ſecuta declaramus nulla, irrita, & inania, nulliuſque extitiſſe, vel exiſtere roboris, vel momenti, necnon quicquid in contrarium à quoquam,quauis auctoritate,ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari,etiam decernimus irritum, & inane.

Pœna aduerſus ===== perturbatores.

§. 2. Et nihilominus in omnes,& ſingulos Ordinarios, ac officiales,commiſſarios,& delegatos eorum, qui ſe de dignitatibus, aut beneficiis Eccleſiaſticis quibuſcumque, officialium, aut negotia huiuſmodi apud dictam Sedem proſequentium prædictorum eos illis forſan priuando, aut priuatos decernendo, vel declarando, ſeu cuiuſcumque priuationis prætextu illa perſonis aliis conferendo, ſeu de illis in eas quomodolibet intromiſerint tam in dantes quam in recipientes, excommunicationis,ſuſpenſionis,& interdicti latas ſententias promulgamus, quas volumus eos incurrere ipſo facto. A qua quidem excommunicationis ſententia abſolui nequeant, niſi à nobis, vel per nos deputandis,præterquam in mortis articulo conſtituti.

Hac affixione innotescitur ſed eius obſeruantia affirmatoria. & confirmatio colligitur ex bullis cit. in rub.

§. 3. Præmiſſa autem à die affixionis præſentium ad valuas baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe ex certa ſcientia quoſcumque ligare volumus, & arctare.

Derogatio contrariorũ.

§. 4. Non obſtantibus Apoſtolicis,& quibuſcumque generalibus, prouincialibus,vel ſynodalibus Conciliis editis,conſtitutionibus, & ordinationibus, ac priuilegiis, per quæ effectus præſentium impediri poſſet quomodolibet, vel differri, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus habenda eſſet præſentibus mentio ſpecialis, & quæ præſentibus haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ inhibitionis,declarationis, conſtitutionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei,ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

D P. An. 2. 8. Martij.

Dat. Romæ apud S.Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo trigeſimo ſecundo, octauo Idus martij, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

V.

Approbatio Congregationis S.Iuſtinæ de Obſeruantia Monachorum Ordinis S. Benedicti, cum declaratione circa Capituli Generalis celebrationem,Definitorumque ac Viſitatorum, Abbatum,& Priorum electionem, & auctoritatem.

Hæc bulla in ſecunda eius parte confirmatur à Gregor. XIII, in conſt. 16. Nihil. Alia autem iſtam Congregationem concernentia notabo in conſt. 1. Iulij 2. Super. Et inde videbis, eamdem Congregationem Caſſinenſem appellari.

Edita An. D. 1433.

EVGENIVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium.

ETſi ex ſolicitudinis debito paſtoralis,ſub regulari obſeruantia ſingulis Altiſſimo militantibus, in his per quæ ſuis ſtatui & indemnitatibus conſulitur, nos fauorabiles eſſe deceat, pariter & benignos, præclaram tamen dilectorum filiorum Monachorum de obſeruantia Sanctæ Iuſtinæ Congregationem Ordinis S. Benedicti, ad quos etiam antequam diuina fauente clementia ad apicem Summi Apoſtolatus aſſumeremur, ſpecialem geſſimus,in Domino caritatis affectum ſpiritualis dono lætitiæ vitam,& conuerſationem contemplantes, quibus eis aliiſque proficerent, & ſalutaria piis fidelium mentibus exempla tranſmittunt, tanto ſolertius ea proſequi, necnon inſtaurare,ſtudiis gerimus aſſiduis,per quæ Congregationis huiuſmodi ſtatus fœliciter adaugeri,ſolidarique poterit, quanto per aſſumptionem huiuſmodi maior nobis deſuper attributa facultas eſt. & ampliorem Chriſticolis ſperamus iugiter prouenire ſalutem.

Omnes Monachi Congregationis S. Iuſtinæ vel eius profeſſi vnam Congregationem conſtituunt quæ ab ipſo Pontifice approbatur.

§. 1. Attenta itaque quod fel. record. Martinus Papa Quintus prædeceſſor noſter, nonnulla eiſdem Monachis contulit priuilegia, quæ non vſque adeo ad pleniorem eiuſdem Congregationis ſoliditatem,augmentumue ſunt ſufficientia;idcirco nos propter dictorum Monachorum laudabilem vitam,& exemplares mores nobis diu cognitos præfatum prædeceſſorem noſtrum ſequentes, atque vbi opportunum fuerit nonnulla innouantes,& adiicientes,proprio motu,auctoritate Apoſtolica,& ex certa ſcientia,necnon irrefragabili, perpetuaque conſtitutione ſancimus,& præſentium ſerie ſtatuimus, volumus pariter,& ordinamus, quod omnes & ſinguli dictæ Congregationis ordinem ipſum profeſſi,præſentes & futuri,quamuis in diuerſis pro tempore Monaſteriis ſiue locis morentur, vnum tamen corpus,& vna Congregatio exiſtant. Quam quidem Congregationem auctoritate, & ſcientia ſimilibus approbamus,& vt à Chriſti fidelibus in reuerentia & deuotione habeatur hortamur,eamque ſub Ordine,& regula B.Benedicti eſſe declaramus,atque conſtituimus.

Capitulum generale ſingulis annis, congregetur, & ante eius diſſolutionem locus alterius futuri Capituli eligatur.

§. 2. Quodque pro eorum ſalubriori ſtatu in loco ad id congruo, generale iuxta laudabilem quæ deſuper dudum viguit conſuetudinem Capitulum per eos ſingulis annis celebretur,nec illud poſtquam inchoatũ fuerit, donec pro alio futuro celebrãdo Capitulo ſimilis locus electus, & acceptatus extiterit,quomodolibet diſſoluatur.

In quo nouem eligantur Definitores, qui ſtatuta & alia facere poſſint quæ pro ſtatu Congregationis neceſſaria fuerint, vel opportuna.

§. 3. In quo quidem Capitulo, nouem ex his qui in illo habere vocem poſſunt eligantur Definitores, qui ſic electi totum Capitulum præfatum repræſentantes, pro ſalubri dictæ Congregationis ſucceſſu, ſtatuta, conſtitutiones,& ordinationes, ac omnia,& ſingula,quæ in ſpiritualibus ipſius Congregationis, ac præfata regulæ ſtatũ, obſeruantiam,& indemnitatem,necnon circa diuini officij directionem,& ordinationem,abſque tamen ipſius regulæ variatione ſubſtãtiæ,vel effectus, interpretationem, ſeu declarationem quomodolibet concernere poterunt, auctoritate prædicta inſtituendi,ordinandi,interpretandi, declarandi, necnon ea quæ ſic inſtituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto vel in parte, prout rerum & temporum qualitates exegerint, amouendi, alterandi & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Quorum Definitorum ſtatutis conſtitutionibus,ordinationibus,& definitionibus, & correctionibus, ſinguli de Congregatione huiuſmodi cuiuſcumque dignitatis. ſtatus, gradus, ſiue conditionis exiſtant in omnibus efficaciter parere teneantur.

De Monaſterijs diſponãt,

§. 4. Volentes, ac ſtatuentes quod huiuſmodi Definitores de prædictis Monaſteriis,& locis, ac eorum bonis prout vtilitatibus prædictæ Congregationis videbitur expedire, libere diſponere.

Abbates, & Priores eligãt & pariter deponant.

Hoc explicauit hic idem Pont. etiamſi vacatio eueniret apud Sedem Apoſt. vt refertur inf. in Greg. 13 conſt. 16. Nihil qui hæc omnia confirmauit, maioribus additis pœnis.

§. 5. Nec non eos ex ipſis Monachis præſentibus & futuris, quos ad id idoneos iudicauerint, in Abbates, & Priores vacantium pro tempore Monaſteriorum, ac Prioratuum huiuſmodi alias iuxta dictæ Congregationis conſtitutiones, ordinationes,& ſtatuta eligere ſeu nominare, necnon ad beneplacitum eorum taliter electos ſiue nominatos, abſque aliqua dictæ cauſæ cognitione à regimine & adminiſtratione dictorum Monaſteriorum quibus tunc præfuerint,& quæ tunc propterea vacare cenſeantur,abſoluere,& amouere,ac etiam omnia & ſingula, quæ in præmiſſis omnibus,& circa ea quomodolibet neceſſaria vel opportuna fuerint, facere & exequi libere, & licite poſſint & valeant.

Viſitatores in eod. in Capitulo deputentur quorum vnus Præſidentis locum teneat, ad quem ſingula Congregationis negotia deferantur,

§. 6. Plane ne poſt diſſolutionem huiuſmodi Capituli prædicta Congregatio regiminis ſolatio deſtituta remaneat,quinque vel plures prout Definitoribus huiuſmodi viſum fuerit Viſitatores deputentur, quorum vnus iuxta ipſorum Definitorum diſpoſitionem, Præſidentis vicem,nomenque ſuſcipiat, & ad eum ſecundum huiuſmodi Capituli decreta, ſingula prædictæ Congregationis negotia deferantur, Ipſique Præſidens & viſitatores omnia & ſingula faciant,diſponãt & exequãtur,ſuper quibus ab huiuſmodi Capituli muniti poteſtate fuerint,vel quæ ab eo receperint in commiſſis, aut alias iuxta eorum conſtitutiones, & ſtatuta, quorum officia vſque ad ſequens

anno proxime futuro tunc celebrandum huiuſmodi Congregatioois Capitulum dumtaxat durent.

Locus pro futuro Capitulo electus non mutatur niſi, &c.

§. 7. Locus autem Capituli prædicti, poſtquam electus, & acceptatus fuerit, abſque rationabili cauſa, de Præſideotis quoque necnon maioris partis Viſitatorum eorumdem aſſenſu, nullatenus immutetur.

Prælatorum obedientus omnes ſubſint.

§. 8. Præterea omoes & ſinguli præſentes & futuri dictæ Congregationis Prælati, necnon monachi conuerſi & commiſſi, ſub præfatorum Viſitatorum & cooſequenter illorum Prælatorum, in quorom Mooaſteriis ſiue locis ipſi mooachi conuerſi & commiſſi morantur, obedientiis ſiſtant, eas hinc inde prout decens fuerit humiliter impenſuri.

Ad religionẽ nemo à Prælato recipiatur niſi præuia matura deliberatione atque conſenſu duarum partium Conuentus.

§. 9. Et inſuper ne facilitate præcipiti religionis iugum quis accepter nullus ex Monaſteriorum ſiue locorum huiuſmodi Prælatis, abſque deliberatione matura, oecnon duarum partium ſui Conuentus aſſenſu, quempiam in monachum ſiue conuerſum Monaſterij ſiue loci cui præſit, quomodolibet ad profeſſionem recipiat, aliter verò inibi recepto, niſi poſtea prædictus accedat aſſenſus ſtandi vel morandi ibidem ſit penitus interdictum.

Aliã inſuper obſeruare voluit Six. V. in conſt. 71. Cũ de Translatis de m naſteris, in quib. profeſſi ſunt, ad alia monaſteria, ab illis abſoluti, & pro in iſtis profeſſi habeantur, donec in illis permanſerint.

§. 10. Sane vt cuiuſlibet materia turbationis adempta perſonæ Congregationis huiuſmodi quietius valeant Altiſſimo famulari, omnes & ſioguli quos de Prioribus in quibus profeſſi fuere Monaſteriis & locis, ad alia præſentia & futura dictæ Congregationis Monaſteria ſiue loca, iuxta ordinationem Capituli huiuſmodi transferri contigerit, aut alias pro conueotualibus quomodolibet deputari, ex tunc ab ipſis Prioribus, Monaſteriis, atque locis realiter abſoluti ſint, & aliorum Monaſteriorum locorumque prædictorum quamdiu ſteterint ibidem monachi, ac ſuppoſiti reputentur, & pro conuentualibus inibi habeantur, in actibus & negotiis capitularibus, ac ſi ibidem profeſſi fueriot.

Omnia monaſteria ſuis iuribus vtãtur.

§. 11. Porro ne præmiſſorum occaſione Monaſteriis, & locis Coogregatioois huiuſmodi vel eorum alicui detractum fore quomodolibet æſtimetur, omoia Monaſteria, & loca prædicta necnon illorum Prælati, atque perſonæ quibuſlibet eis à Sede Apoſtolica, vel alias qualitercumque conceſſis, de iure ſeu conſuetudine quomodolibet debitis Iuribus, præemioentiis, ac dignitatibus incoocuſſe gaudeant, & vtantur, dummodo illa præmiſſis, & aliis huiuſmodi Congregationis ordinatioonibus, & ioſtitutis non obſiſtant, nec propterea ex Monaſteriis ipſis voum reputetur alteri ſubiectum, ſed eis in ſua libertate remanentibus illa viciſſitudinis adminiculo coniuncta ſub felici dictæ Congregationis regimioe vniformi regularis obſeruantiæ greſſu ſibi iouiceio ſuffragentur.

Decreta pro reformatione monaſt. fienda, & de conſenſu Congregationis in publicam formã redacta, Apoſtolico munimine roborata cenſeantur.

§. 12. Adiicientes quod quotieſcumque Prælatus aliquis Monaſterium cui præfuerit ad eiuſdem Congregationis obſeruantiam reducere, & ſub illa reformare delegerit, iuxta ſtatota, decreta, necnoo ordinationes Congregationis huiuſmodi prout congruentius poterit ipſam reformatione[illegible] faciat, eiuſque deſuper acta, conuentiones & modi quæ de conſenſu Congregationis eiuſdem, vel illorum quos ad id deputauerit in formam publicam redacta fuerint, eo ipſo coofirmationis Apoſtolicæ ſint robore ſuffulta.

Mart. V decreuit Electiones à Cõgregatione canonice celebratas à Sede Apoſt. confirmatas eſſe cenſeri: & redditus certo modo diuidi.

§. 13. Sane cum prædictus prædeceſſor prædictæ Coogregationi conceſſerit, quod vacantibus Monaſteriis, quæ tunc erant dictæ Congregationis, electionea recte & canonice celebrandæ à ouobus partibus eligentium auctoritate Apoſtolica confirmatæ ipſo facto cenſerentur, Quodque de omnibus redditibus Monaſteriorum prædictorum quinta pars pro decenti ſuſtentatione Prælatorum deputaretur, aliæ verò quatuor partes per Cellararios abſque contradictione Prælatorum in monachorum, & conuentuum vtilitatibus diſpenſarentur.

Hæc aut. Pôt. hæc reuocat, & aliter ſtatuit.

§. 14. Nos attendentes quod huiuſmodi ordinationes & decreta, non ad conſeruationem & augmentum dictæ Congregationia, ſed ad eius diſpeodium maximum cederent, & detrimentum, omnia & ſingula ſtatuta, ordinationes, & decreta electionum, & reddituum diuiſiones huiuſmodi reuocamus pariter & annullamus. Volentes & ſtatuentes quod electiones Abbatum & Priorum ad dictæ Congregationis Capitulum generale, aut Præſidentem, & Viſitatores iuxta conceſſam eis vt præfertur, facultatem, & eorum conſtitutiones, & Statuta pertineaot, qoibus taliter electis, iuxta regulam B. Benedicti, & eorum conſtitutiones Monaſteria ipſa ſiue loca, & eorum bona tam in ſpiritualibos quam temporalibus regendi & gubernandi, libera & licita ſit facultas.

Contrariiſque omnibus derogat.

§. 15. Non obſtantibus præmiſſis, ac aliis cooſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, etiamſi de illis ſpecialis & expreſſa, ac de verbo ad verbum præſentibus mentio habenda eſſet, quibus quoad præmiſſa ſpecialiter derogamus, necnon Monaſteriorum, Prioratuum & Ordinom prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis ſtatotis, & & cooſuetudioibus, ceteriſque coottariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c. Si qois, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnatioois Dominicæ 1432. nooo Kal. Decem. Poot. oostri ſecundo. *D.P.A. 2. 23 Nouemb.*

Quod Feſtiuitas Sanctiſſimi Corporis CHRISTI, etiam in Octaua celebretur duplicatis indulgentiis à Prædeceſſoribus Pont. conceſſis. VI.

Hanc Feſtiuitatem inſtituit Vrb. IV. vt ſup. in eius conſt. 1. Tranſiturus vbi alia indicaui.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1433.*

Exordium.

EXcellentiſſimum Corporis & Saoguinis Domioi Noſtri IESV CHRISTI Sacramentum quod appropinquante paſſionis eius hora Dominus ipſe ſigno præcipui quo nos dilexit amoris ſalubriter ioſtitoit, eiuſque commemorationem ſacratiſſimam iugi mentis exultatione contemplantes, ad hoc ioter ſiogulos huiuſmodi mercatos ſanguine ſpiritualia diſpenſare munera votis expoſcimus, vt illi condignis aſſurgentes laudibus, ſua frequentius ad ipſius venerationem Sacrameoti corda dirigant, & eo quo corporalis habetur præſeotia Saluatoris viatico fructus vitæ complectentes æternæ cæleſtia conſcendant, ipſum, qui ſe nobis io edulium tribuit perpetuo conſpecturi.

Vrb. & Mar. V. conſt. vide vt in rub.

§. 1. Sanc dudum piæ mem. Vrbanus Papa Quartus prædeceſſor ooſter, &c. Et ſubſequenter Martinus PP. V.

Omittitur narratiua harum conſt. quia habes ſup.

Duplicatio indulgentiarum.

§. 2. Nos verò quos interim ad ſummi Apoſtolatus apicem diuina clementia perduxit, etiam pro frequentiori huiuſmodi veneratione Sacramenti ſummis geſtieotes affectibus noſtri partes mioiſterij ſalubriter impertiri, oecnon relaxationes, & coocceſſiones prædictas Apoſtolici robore munimiois ipſorum nationi fideliom committentes præmiſſis per eumdem Martinom prædeceſſorem, vt præfertur relaxatis diebus alios totidẽ dies pariformiter ab ipſis fidelibus cõſequẽdis adiicimus per præſentes.

Iuſſio recitãdi has conſt. inter lectiones nocturnas d. Feſti, & Octauæ.

§. 3. Et inſuper vniuerſos Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & alios Eccleſiarum Prælatos monemus ac hortamur in Domino, ac eis per Apoſtolica ſcripta in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo mandamus, & io remiſſione peccaminum iniungimus, vt per ſe vel alios eorum ſubditos per ſiogulas ſuarum Ciuitatum & diœceſum Eccleſias in dominica feriam & feſtum prædicta proxime præcedente, ſalutaribus ad venerationem potiſſime Sacramenti huiuſmodi mooitis & exhortationibus præſentium, quarum etiam tenor inter matutinales feſtorum necnon dierum octauarum huiuſmodi lectiones recitetur, literarum continentia & effectu publicare & inſiouare procurent, vt eiuſdem Sacrameoti ſuffragante myſterio ſubditi & fideles ipſi ſpiritualium gratiarum vberiori fulciantur augmento, & ab illo, qui ſe per ipſum immolauit hoſtiam poſt hunc vitæ curſum ad gloriam perdocantur æternam

P. dat tranſumpto

§. 4. Verum quia difficile foret huiuſmodi literas ſingulis exhiberi, volumus & eadem auctoritate decernimus, quod ipſarum tranſumpto mano publica, & ſigillo alicuius Epiſcopalis vel ſuperioris Eccleſiaſticæ Curiæ munito, tamquam præfatis ſi originales exhiberentur literis plena fides adhibeatur. & perinde ac ſi origioales literæ forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Datum

D. P. An. 3. die 26. Maij. Datum Romæ apud S.Petrum, Anno incarnationis Dominicæ 1433. ſeptimo Kalend. Iunij, Pont. noſtri Anno tertio.

VII. Contra ſimoniacæ prauitatis reos, eorumque mediatores.

Similis conſtitutio Pauli II. eſt inter extrauagantes communes in tit. de Simon. & vtraque iſtarum, cum ceteris aliorum Pontificum conſtitutionibus, confirmatur à Pio Quinto infr. in conſt. 5. Cum primum.

Edita An. D. 1434. *EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Deteſtatio ſimoniæ. CVm deteſtabile ſcelus ſimoniacæ prauitatis tam diuinarum ſcripturarum, quam ſacrorum Canonum auctoritas abhorreat & damnet, nos conſiderantes, quod plures pœnarum grauitas, quam Dei timor auertere ſolet à voluntate peccandi, ac ſummis deſideriis affectantes, vt hoc peſtiferum vitium non ex vſu ſolum, ſed etiam ex mentibus hominum ſaltem propter pœnarum metum penitus euellatur.

Innouatio & auctio pœnarum contra ſimoniæ prauitatis reos, & eorum complices. §. 1. Prædeceſſorum Romanorum Pontificum veſtigiis inhærendo, ac etiam omnes & ſingulas excommunicationis, ſuſpenſionis, priuationis, & interdicti ſententias, cenſuras, atque pœnas dudum à Pontificibus prædictis, & pro talibus reputatis contra ſimoniacos quomodolibet latas, & quas illos cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, vel præeminentiæ fuerint, etiamſi Cardinalatus, Patriarchali, Epiſcopali, Regali, Reginali, vel alia quauis Eccleſiaſtica, ſeu mundana dignitate præfulgeant, & eorum quemlibet tam manifeſtum quam occultum ipſo facto incurrere volumus, confirmantes & innouantes, auctoritate Apoſtolica declaramus, quod omnes illi qui ſimoniace ordinati fuerint, à ſuis ſint ordinibus ſuſpenſi, per electiones vero, poſtulationes, confirmationes, prouiſiones, ſeu quaſuis alias diſpoſitiones, quas ſimoniæ labe fieri contigerit, & quæ viribus omnino careant, in Eccleſiis, monaſteriis, dignitatibus perſonalibus officiis Eccleſiaſticis quibuſuis beneficiis, aut aliquo eorum cuicumque ius nullatenus acquiratur, nec inde faciat aliquis fructus ſuos, ſed ad omnium illorum quæ perceperit reſtitutionem, ſub animæ ſuæ periculo ſit adſtrictus. Statuentes præterea, quod vniuerſi & ſinguli & etiam præmiſſa dignitate prædicti, qui quomodolibet dando vel recipiendo ſimoniam commiſerint, aut quod illa fiat, mediatores extiterint, ſeu procurauerint, ſententiam excommunicationis incurrant, à qua niſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtenti non poſſint abſolui, præterquam in mortis articulo conſtituti.

Et non reuelantes. §. 2. Et vt huiuſmodi labis contagium frequentius reprimatur, omnibus & ſingulis, Eccleſiaſticis ſæcularibus perſonis, cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, ſeu conditionis fuerint, in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte iniungimus, vt eos omnes, quos ſimoniam huiuſmodi commiſiſſe vel procuraſſe, aut in ea mediatores eſſe ſciuerint, Pontifici prædicto, vel eius Camerario, aut cui idem Pontifex duxerit committendum per ſe vel per alios reuelare quam citius non omittant, quod ſi non fecerint, abſolui non debeant, donec prædicta reuelent. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 4. die 18. Maij. Dat. Romæ apud S.Chryſogonum, Anno Incarnationis Dominicæ 1434. XV. Kalend. Iunij, Pont. noſtri Anno 4.

VIII. Ampliatio indulti à Greg. IX. conceſſi eremo Camaldulenſi Monachorum Ordin. S. Benedicti, recipiendi religioſos aliorum Ordinum.

Hoc indultum Gregor. IX. eſt conſtit. 1. ſupr. Feruor vbi alia remiſſiue notaui.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Dilectis filiis Priori, & vniuerſis Fratribus domus Fratrum Eremi Camaldulenſis, præſentibus, & futuris. Salutem, & Apoſtolicam bened. *Edita An. D. 1431.*

Exordium. ILla quæ pro tranquillo perſonarum ſub Religionis habitu, domino famulari deſiderantium ſtudio, piæ vitæ ſtatu prouide facta ſunt, vt illibata perſiſtant, cum à nobis petitur, Apoſtolicæ confirmationis robore communimus, eaque ampliamus, & extendimus, prout in Deo hoc conſpicimus ſalubriter expedire.

Greg. noni bulla eſt ſup. §. 1. Sanè dilectorum filiorum Prioris, & Fratrum domus Eremi Camaldulenſis, per Priorem ſolitæ gubernari, nuper habita petitio continebat, quod olim felicis recordationis Gregorius Papa IX. prædeceſſor noſter, Priori, qui tunc erat, & Fratribus dictæ Eremi, pro eorum, & ipſius Eremi incremento quaſdam literas conceſſit in hæc verba.

Hæc bulla non inſeritur, quoniam habes eam ſuprà.

Dubium ſuper eiuſdem bulla obſeruantia. §. 2. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat, propter diuerſa priuilegia, & indulta diuerſis Congregationibus diuerſarum domuum, & Monaſteriorum, ex poſt per Apoſtolicam Sedem conceſſa, necnon diuerſas alias conſtitutiones, & ordinationes editas, conceſſioni præfati prædeceſſoris noſtri, plurimum derogatum exiſtit, propter quod multi, qui in dicta Eremo Altiſſimo famulari affectant, ab eorum propoſito retrahuntur. Quare pro parte dictorum Prioris & Fratrum nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt eis ſuper hoc opportune prouidere, dictæque conceſſioni robur Apoſtolicæ confirmationis adiicere, & etiam quantum opus eſt, ipſam ampliare de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Huius Pontificis extenſio. Confirmauit Greg. 13. vt infrà in eius bull. 99. Quia obſtabat cōſt. 89. Pij V. Quacumque. §. 3. Nos itaque de præmiſſis plenius informati, prioris & Fratrum prædictorum ſupplicationibus inclinati, conceſſionem prædictam, necnon dictas literas, & quæcumque in eis contenta, rata, & grata habentes, ea auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Vobiſque vt omnes, & ſingulos, cuiuſcunque Ordinis exiſtant, & de quibuſcumque Cōgregationibus, domibus, ſeu Monaſteriis, ſiue mendicantium, ſiue non medicantium, etiam Carthuſienſis Ordinis, venerint, qui in Eremo veſtra, ſub ordine & habitu veſtro, in ipſa Eremo Altiſſimi perpetuo famulari elegerint; Superiorum ipſorum licentia petita, licet non obtenta, ſine cuiuſquam contradictione, & alias ſecundum præfati prædeceſſoris noſtri in dictis literis contentam voluntatem, recipere & retinere poſſitis, tenore præſentium indulgemus.

Quibuſcumque non obſtantib. §. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, priuilegiis, & indultis quibuſcumque, ſub quauis forma verborum in contrarium forſan factis, ſeu faciendis. De quibus etiam & eorum totis tenoribus, in præſentibus eſſet habenda mentio ſpecialis. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. 24. Nouemb. Datum Florentiæ, Anno Incarnationis Domini 1475. viij. Kal. Decembris, Pontificatus noſtri Anno quinto.

Priuilegia & gratiæ, ac exemptiones Congregationis S. Iuſtinæ de Obſeruantia, Monachorum Ordinis S. Benedicti. IX.

Sub hac die vidi etiam eiuſdem Pontificis ſimilem conſtitutionem incipientem. Etſi quoſlibet. Hanc tamen vti pleniorem ponere arbitratus ſum.

Congregatio prædicta Caſſinenſis nuncupanda eſt, quia Monaſterium Caſſinenſe vbi corpus S. Benedicti requieſcit ceterorum caput exiſtit, vt in conſtit. 1. Iulij II. Super cathedram, vbi alia tibi indicabo.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1436.*

Proœmium. REgularem vitam agentibus Apoſtolicum conuenit adeſſe præſidium, ne forte cuiuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito reuocet, aut robur (quod abſit) religioſis infringat.

Appellationi dato à correctione Prælatorum.

§. 1. Cupientes itaque dilectorum filiorum Congregationis Monachorum Vnitatis alias de obſeruatione S. Iuſtinæ nuncupatæ Ordinis S. Benedicti, Nobis ac Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubiectæ opportunitatibus, & commodis propter eorum excellentiam meritorum, atque vitæ ſanctimoniam nos reddere beneuolos, & fauorabiles, Motu proprio, non ad ipſorum Monachorum, nec alicuius alterius ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, ne nequam ſpiritus veneno afflatis malignandi in ipſa Congregatione materia præbeatur, auctoritate Apoſtolica ſtatuimus, diſtrictius inhibentes, ne cui Prælatorum, vel Monachorum dictæ Congregationis ab inſtitutis ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli generalis, ſiue Præſidentis, ſeu Viſitatorum, aut Rectorum ipſius Congregationis ad quemcumque etiam ad Sedem Apoſtolicam, niſi de ſpeciali indulto ſummi Pontificis liceat appellare, appellationem nihilominus, ſi quam interponi contigat, cum inde ſequutis irritam decernendo.

Cauſarū cognitio ſit. remotis apicibus iuris.

§. 2. Cum autem contra aliquem Prælatum, vel Monachum dictæ Congregationis agi contigerit, ciuiliter, aut criminaliter, ſecundum conſuetudines, & ſtatuta Congregationis prædictæ, iuris communis apicibus, dilationibus, terminis, litium anfractibus omiſſis procedi debere tenore præſentium volumus, & mandamus.

Apoſtatarum vagatio prohibetur.

§. 3. Statuentes, quod Prælati dictæ Congregationis, contra Monachos eoſdem, qui licentiam ſe ab Apoſtolica Sede habere dixerint, ad aliud quodcumque Monaſterium, ſiue locum ſe transferendi obtentu literarum Apoſtolicarum, niſi in ipſis literis ſpecialis nominata, & expreſſa fieret mentio de ipſa Congregatione, & huiuſmodi indulto eidem conceſſo, reuocando & tunc ſi infra tres menſes id non impleuerint, tamquam contra apoſtatas agere valeant, niſi tempus in literis Apoſtolicis fuerit expreſſum, infra quod ſe debeant ad huiuſmodi Monaſteria, ſiue loca tranſtuliſſe, quo caſu non prius agere poſſint contra eos quam dicta tempora fuerint elapſa.

Celebrādi facultas tempore interdicti. Limitatur per Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 12.

§. 4. Ceterum cum per alias noſtras certi tenoris literas, quarum tenorem hic haberi volumus pro expreſſo memoratæ Congregationi duximus indulgendum, vt ſi contingat ciuitates, terras, vel loca, in quibus Monaſteria, ſiue loca dictæ Congregationis conſiſtant, Eccleſiaſtico eſſe ſuppoſita interdicto, ipſi tamen dictæ Congregationis Prælati, & Monachi, ianuis clauſis, interdictis excluſis, ſubmiſſa voce, Miſſas, & alia diuina Officia celebrare poſſint. Nos volentes Congregationem ipſam vberioris dono gratiæ confouere, vt huiuſmodi tempore interdicti, etiam conuerſi, commiſſi, capellani, & laici, qui intra ſepta ipſorum Monaſteriorum, ſiue locorum, pro tempore habitauerint, à præfatæ Congregationis Monachis ad id deputatis, Miſſas, & alia diuina Officia audire, & Eccleſiaſtica ſacramenta licite ſuſcipere valeant, ſimiliter præſentium tenore ſtatuimus.

Ordines ſacros à quocūque Antiſtite recipiendi. Hoc reſcribitur à Concil. Trid. in ſeſſ. 8. c. 11. & ſeſſ. 23. c. 12.

§. 5. Inſuper cum dudum Congregationi huiuſmodi, quòd Monachi præſentes, & futuri præfatæ Congregationis præſentati à ſuis Superioribus ordinari poſſint à quocumque Catholico Epiſcopo, per antefatas noſtras literas indulſerimus, volentes etiam eamdem Congregationem amplioribus fauoribus proſequi, quòd abſque alio examine Monachi huiuſmodi ordinari debeant de præſentantium conſcientia confidentes. Quodque Congregationi huiuſmodi quemcumque Catholicum Epiſcopum gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentem in dictæ Congregationis Monaſteriis, & locis dumtaxat aduocare valeant, cui liceat Apoſtolica auctoritate abſque aliqua licentia, & contradictione Diœceſani, nulla (vt præfertur) examinatione præmiſſa, Monachos ordinare, Miſſas celebrare, Eccleſias, Altaria, & vaſa conſecrare, veſtes benedicere, & alia pontificalia exercere de quo Diœceſanum loci non oporteat timere, quod huiuſmodi ordinationis occaſione iuris ſui præiudicium incurrat, eadem auctoritate indulgemus.

Exemptio ab exactionibus & iuriſdictione Ordinariorum.

§. 6. Cumque alias per eaſdem noſtras literas Congregationem præfatam ab omni iuriſdictione Ordinariorum, & à caritatiuis ſubſidiis, ac omnibus oneribus eximentes ſub noſtra, & B. Petri protectione ſuſceperimus, prout in dictis literis plenius continetur, quarum tenorem hic volumus haberi pro ſufficienter expreſſo, in dubium poſtea verſum eſt (prout nobis relatum extitit) an antiquos cenſus, ratione viſitationis, aut ſubiectionis huiuſmodi Ordinariis, Vniuerſitati, Collegiis, ſiue Capitulis, hactenus debitos Monaſteria dictæ Congregationis de cetero ſoluere teneantur. Nos volentes ſuper hoc de opportuno remedio prouidere, declaramus, & nihilominus de nouo ſtatuimus, quod dictæ Congregationis Monaſteria, ſiue loca à die exemptionis huiuſmodi ab omnibus cenſibus, redditibus, & ſolutionibus, ratione viſitationis, aut ſubiectionis quocumque iure hactenus debitis, aut in futurum debendis, quibuſcunque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Vniuerſitatibus, aut aliis quibuſcumque perſonis de plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ omnino liberamus, & penitus abſoluimus. Non obſtantibus præſcriptionibus, conſtitutionibus, conſuetudinibus, ſtatutis, decretis, & priuilegiis Apoſtolicis quibuſcumque in contrarium facientibus, de quibus ſpecialis, & expreſſa, ad de verbo ad verbum eſſet mentio facienda.

Tu ad hoc vide Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 11. & cap. 14. & bullam Leon. X. n. 22. Dum intra, & conſtit. 39 Clem. VII. Suſcepti.

Nemo in ecleſ. monachorū, celebrat, iudicat, vel ordinat in eorum Monaſteriis, neque ad proceſſiones &c. conuocat.

§. 7. Vt autem huiuſmodi Congregationis Monachi liberius in eorum regularis vitæ obſeruantia valeant perdurare, omnes, & ſingulos Epiſcopos, vel locorum quorumlibet Ordinarios, aut alias quaſuis perſonas, ad Monaſteria, ſiue loca dictæ Congregationis, cauſa ordines celebrandi, ſeu cauſas ciuiles, aut criminales exercendi, Conuentus, ſiue Synodos, & proceſſiones conuocandi, Miſſas, & alia Officia celebrandi ſub excommunicationis pœna, quam incurrant ipſo facto ſi aliter attentauerint, accedere, vel immorari ipſis inuitis, tenore præſentium prohibemus.

Tu quoad proceſſiones, vide diſpoſitionē à Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 13. Ingreſſus ad Monaſteria, prohibetur, mulierib. Tu vid. ampliorē prohibitionem in bul. 20. Pij V. Regularium.

§. 8. Plane vt huiuſmodi Congregationis Monachi in vitæ honeſtate, & odore bonæ famæ apud Deum, & homines conſeruentur, & quia ibi cautius eſt agendum, vbi maius imminet periculum animarum, eadem auctoritate ſtatuimus, quod nulli hominum liceat quaſcunque mulieres laicas, ſeu religioſas, cuiuſcumque ætatis, ſtatus, gradus, auctoritatis vel conditionis exiſtant, quauis occaſione ducere, ſiue ipſis mulieribus ingredi, ſeu commorari intra ſepta Monaſteriorum præfatæ Congregationis, quòd ſi aliter ſcienter attentatum fuerit, tam ipſæ mulieres, quam earum ductores, ſed & ipſi receptatores, ſi voluntarie hoc fecerint, ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant, à qua dictæ Congregationis perſonæ abſolui poſſint per Præſidentem, & Viſitatores Congregationis huiuſmodi.

Prælatorum auctoritas diſpenſandi Monachos. Tu videas bull. 119. Dum ad Pij V.

§. 9. Quin etiam ne præfatæ Congregationis Monachi ab eorum quiete diſtracti, Romanam Curiam pro crebris obtinendis licentiis frequenter adire cogantur, quod omnibus caſibus, in quibus de iure communi, prælatis, & Monachis dictæ Congregationis auctoritas, ſiue licentia, ſeu diſpenſatio Ordinarij eſſet neceſſaria, ſi ab eiſdem exempti non eſſent, Prælatis, Abbatibus, Prioribus, & Rectoribus huiuſmodi, qui pro tempore fuerint, vna cum eorum Conuentibus auctoritate Apoſtolica abſque eo quòd ad Sedem Apoſtolicam habeant recurſum huiuſmodi licentiam, & auctoritatem tenore præſentium indulgemus.

Prohibitio ſtandi ad alterius ſeruitia.

§. 10. Prohibemus etiam ad obſtruendas vias, quibus præfati Monachi extra Congregationem huiuſmodi, in earum præiudicium animarum vagari poſſent, omnes, & ſingulas perſonas, Eccleſiaſticas aut ſæculares, cuiuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtant, & quacumq; perfulgeant auctoritate, vel dignitate, ne quemquam ex Prælatis, vel Monachis Congregationis prædictæ penes ſe obſequiorum, vel ſeruitiorum aliquorum ſui, vel Monaſteriorum ſuorum obtentu, aut ſi abſque licentia ſuorum Superiorum à ſe diuerterint, ſeu alia quauis cauſa à dicta Congregatione abſtrahere, ſeu etiam ad ſe ſponte venientes retinere præſumant, etiam auctoritate literarum Apoſtolicarum, in quibus de huiuſmodi perſonis, ac Congregatione, nominatim, & expreſſe, mentio facta non fuerit, abſque conſenſu Capituli generalis, ſeu Præſidentis, & maioris partis Viſitatorum Congregationis eiuſdem, ſub pœna excommunicationis, quam ipſo facto incurrāt, ſi facta eis notitia de huiuſmodi priuilegio

d

infra

infra tres dies perſonam ipſam dictæ Congregationi non reſtituerint cum effectu, vel ab eis abiecerint, à qua ſententia non niſi in mortis articulo, & à Sede Apoſt. recipiétes, & recepti abſolui poſſint: Non obſtantibus quarumcumque religionum, vel Ordinum, aut alterius cuiuſuis perſonæ, priuilegiis, & indultis quibuſcumque, de quibus eſſet ſpecialis, & de verbo ad verbum mentio facienda, quibus omnibus volumus nominatim, & ſpecialiter per huiuſmodi indultum, quoad præmiſſa derogari.

Benefactores vel Euchariſtia Sacramentum à Monachis ſuſcipientes, non moleſtentur. hoc elige præterquam in Reſcribante, vt in bull 12. Leon. x. Dum intra.

§. 11. Præterea, ne quies, & pax Monachorum, & perſonarum de dicta Congregatione quouis modo, etiam per indirectum conturbari contingat, quaſcumque ſententias latas ab Ordinariis, ſeu quibuſcumque perſonis, quacumque præfulgeant dignitate, contra benefactores dictæ Congregationis, occaſione beneficiorum eiſdem collatorum ab eis, aut quia ſubditi eorum cum huiuſmodi Monachis conuerſentur, ſeu ab eis recipiant abſolutionis beneficium, & Euchariſtiæ Sacramentum, ipſo facto irritas, & inanes eadem auctoritate decernimus.

Monachos inobedientes. Prælati tueri non tenentur.

§. 12. Cum interdum contingat nonnullos Monachos inobedientes, & rebelles à Monaſteriis, & eorum Superiorum obedientia ſe ſubtrahere, & inuitis Superioribus recedant, Apoſtolicas literas impetrare, huiuſmodi malignitatibus obuiare volentes, ne quis præfatæ Cógregationis Monachos, vel Prælatos vigore quarumcumque literarum huiuſmodi, niſi nominatim, & expreſſe appareret de mente ſummi Pontificis, qui pro tempore fuerit, huic noſtro indulto velle derogare, ad ipſos recipiendum compellere poſſint, etiamſi huiuſmodi literis clauſula, priuilegiis, & indultis dictæ Congregationi conceſſis non obſtantibus, & de quibus expreſſa mentio fieri debeat expreſſe contineantur, præſentis paginæ tenore decernimus.

Monachi, quoad iudicandi, viſitandi, aut exequendi mandata Apoſtolicarum extra Congregationem cogi non poſſint.

§. 13. Inſuper tranquillitati eorum intendentes, ne ij, qui Marthæ circa plurima ſatagentis officium dimiſerunt, eligentes potius cum Maria circa pedes Domini reſidere, ad audiendum verbum illius, cauſarum turbinibus perturbentur, ſi contingat aliquem literas Apoſtolicas commiſſorias de adminiſtranda iuſtitia, executione facienda, viſitatione exercenda, aut alia quauis cauſa ad aliquem Prælatum, vel Monachum dictæ Congregationis directas, impetraſſe, niſi huic indulto expreſſe, ſpecialiter, & nominatim derogetur ad huiuſmodi cauſas, talium obtentu literarum præter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minime teneantur, indulti huiuſmodi tenore decernimus.

Et iurare aut teſtificare non cogantur extra Congregationem.

§. 14. Plane ne Prælatos, & Monachos huiuſmodi cauſarum ſtrepitus inquietet, & ab otio ſancto deducat, ne quis, Prælatos, Monachos, & perſonas de huiuſmodi Congregatione ſubire de calumnia, & veritate dicenda iuramentum, aut ad deferendum teſtimonium, quacumque ex cauſa compellat inuitos, ſiue extra ciuitates, & diœceſes ſuas trahat, ſeu in eos, vel eorum aliquem, propterea excommunicationis, vel alias cenſuræ, ſeu pœnæ ſententias proferat per literas Apoſtolicæ Sedis, vel Legatorum eius, niſi in eiſdem literis de huiuſmodi indulgentia plena, & expreſſa, ac de verbo ad verbum facta fuerit mentio ſpecialis, eadem auctoritate indulgemus, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, & alias ſententias, ſi quas in eos, vel aliquem eorum contra indultum huiuſmodi promulgari contigerit, decernentes præſentium tenore irritas, & inanes. Prælatis, & Monachis Congregationis prædictæ Monachorum, conuerſorum, & commiſſorum ipſius Congregationis in cauſis eorumdem ciuilibus, & criminalibus teſtimonio libere, & licite vti poſſe tenore præſentium declaramus.

Succedit quæ acquirant, prout ſi eſſent in ſæculo. In quo ad legem vide ſpeciale prouiſionem huius Pont. ſup. in conſt. 2. Diſpoſitione.

§. 15. Quodque præfatæ Congregationis Monaſteria, bona mobilia, & immobilia in quibuſcumque ciuitatibus, & locis quouis titulo acquirere poſſint, petendi etiam, & exigendi Monachis, & perſonis huiuſmodi præfata bona vndecumque, vel qualitercumque eis debita, & quæ in ſæculo remanſiſſent, ius petendi, & exigendi haberent ipſis eorum Monaſteriis acquirenda; Non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, ordinationibus, & decretis cuiuſuis Eccleſiaſticæ, ſiue ſæcularis perſonæ, Communitatis, Collegij, ſiue Vniuerſitatis, aut alterius cuiuſcumque gradus, ſtatus, dignitatis, officij, & auctoritatis exiſtat, præſentium literarum ſerie ſtatuimus.

Confeſſiones audire valeant & abſoluere à caſib. non reſeruat.

§. 16. Præterea cum ſæpe contingat ob deuotionem quam ad Monachos præfatæ Congregationis nonnullæ perſonæ habent ſingularem, ad præfatos Monachos pro earum ſalute animarum recurrere, Nos volentes eorum deuotioni ſatisfacere, & in fauorem religionis, ac obſeruantiæ regularis, quòd liceat huiuſmodi perſonis, dictæ Congregationis, Prælatos, ſiue Monachos deputatos à ſuis Superioribus ad audiendum confeſſiones accedere, quas poſſint audire abſque aliqua dictarum perſonarum ſuperiorum licentia, & contradictione, ac eis abſolutionis beneficium impendere ab omnibus peccatis, & diſpenſare ſuper omnes caſus, præter ea peccata, & eos caſus, de quibus ipſis Confeſſoribus ad eorum ordinarios videbitur recurrendum, aut de quibus eſſet Sedes Apoſtolica merito conſulenda, & eis miniſtrare Euchariſtiæ Sacramentum de ſpecialis dono gratiæ elargimur.

Illegitimi ad dignitates Congregationis promoueri poſſent. Ad hoc vide conſt. Sixt. IV. num. 71. cum der.

§. 17. Quin etiam cum religionis fauore nonnulla concedantur, quæ alias interdici ſolent (quod ſiqui ex Monachis Congregationis præfatæ defectum natalium patiantur, in Monaſterio tamen alias laudabiliter conuerſati, huiuſmodi defectu non obſtante ad ſacros ordines, & officia, prælationes, dignitates, & honores in eorum Monaſteriis iuxta conſtitutiones eorum, libere, & licite valeant promoueri, Congregationi memoratæ tenore præſentium indulgemus.

Prælati etiam abſque benedictione adminiſtrent.

§. 18. Volentes inſuper quòd Prælati Congregationis præfatæ licet munus benedictionis non acceperint, periode tamen Monaſteria ipſius Congregationis regere, & adminiſtrare, ac omnes actus in ipſis valeant exercere, ac ſi munus huiuſmodi fuerint conſecuti.

Actus contra illis indultis non præiudicent.

§. 19. Adiicientes etiam, quòd ſi quandoque contigerit per aliquem, aut plures actus contra huiuſmodi decreta, priuilegia, & ordinationes, aut ipſorum aliquod à quocumque, cuiuſcumque conditionis, dignitatis, gradus, ſeu ſtatus exiſtat ex negligentia vel ignorantia præſentium, & futurorum, quibus hæc conceduntur, aut alia quauis cauſa, propter quam fuerit aliter attentatum, vel pro tempore obſeruatum, ignoranter, vel ſcienter, nullum tamen præiudicium decretis huiuſmodi volumus generari, ſed in ſuo vigore & robore permanere.

Clauſula huius conceſſionis præſeruatiua.

§. 20. Poſtremo cùm plerumque contingat præ nimia importunitate petentium, ac negotiorum multitudine, & ſuppreſſione veritatis, ſummos Pontifices fatigatos, aut circumuẽtos ea concedere, quibus alias nullatenus annuerent, auctoritate præſentium ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, quòd quæcumque literæ Apoſtolicæ, etiam proprio motu cõfectæ, aut in futurũ conficiendæ, & ſi in eiſdem clauſula, priuilegiis & indultis dictæ Congregationi conceſſis non obſtantibus, & de quibus expreſſa mentio fieri debeat, expreſſe contineatur, quæ obuiént, & contrafaciant huic præſenti priuilegio, aut cuilibet eius particulæ, niſi appareat euidentiſſime, & apertiſſime, quod ſummus Pontifex qui pro tempore fuerit, huic indulto vel alicui eius parti, vellet per literas Apoſtolicas derogare, facientes ſpecialem mentionem de verbo ad verbum ex certa ſcientia de huiuſmodi priuilegio, ac ipſa Cógregatione, diuerſis nominibus eam nominando, per hæc preciſe vocabula Congregationem vnitatis, alias de obſeruantia S. Iuſtinæ nuncupatam, cauſaſque legitimas allegauerit cur his obuiare intendat decretis, nullius ſit roboris vel momenti.

Clauſula contrariorum derogatoria.

§. 21. Non obſtantibus in Conſtantienſi, & aliis Conciliis, ac fel. recordat. Innocentio Quarto, & Martino Quinto, necnon aliis Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris editis conſtitutionibus, & ordinationibus, etiam ſi de illis ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum præſentibus mentio habenda eſſet, quibus quoad præmiſſa ſpecialiter derogamus, necnon Monaſteriorum, Prioratuum, & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, ceteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque.

Nulli ergo &c.

Datum Bononiæ Anno incarnationis Dominicæ 1436. pridie Kalendarum Iulij, Pontificatus noſtri Anno ſexto. *D. P. An. 30 Iun.*

Sequitur

Sequitur exemptio de qua in rubrica.

Edita An. D. 1436. *EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. AD Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac perſonarum Eccleſiaſticarum omnium, præſertim regularem vitam profeſſarum ſtatutum * ſalubriter dirigentes, iuxta Paſtoralis officij debitam curam, & ſolicitudinis noſtræ partes libenter impendimus.

** Statum.*

Enunciatio aliarum conceſſionum. §. 1. Cum itaque dudum Cógreg. Monachorum de Obſeruantia S. Iuſtinæ, aliàs vnitatis nuncupatæ, Ordinis S. Benedicti, Nobis, & Romanæ Eccleſiæ immediate ſubiectæ, per alias noſtras certi tenoris literas, quarum tenorem hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſo, ſepulturam in Monaſteriis, & locis eorum, ſaluo tamen iure Parochianorum Eccleſiarum, à quibus corpora aſſumuntur, prout in præfatis literis plenius continetur conceſſerimus.

Cóceſſio exemptionis à Parochianis, Epiſcopis, & aliis, de portione canonica, derelictorum & legatorum Congregationi. §. 2. Nos volentes vlterius præfatæ Congreg. Monachos, qui à pluribus citra temporibus in obſeruátia regulari, & vitæ ſanctimonia, variis multiplicarunt, prout in dies multiplicant, virtutum meritis, & vt Altiſſimo commodius poſſint, & quietius deſeruire, ac reparationi Monaſteriorum eorum, qua maxime indigent vacare, ampliotibus fauoribus proſequi. Motu proprio, non ad ipſorum, aut alicuius eorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, omnibus & ſingulis dictæ Congreg. Monaſteriis Prioratibus, grangiis, membris, manualibus, & locis, vt ad dandum, ſeu ſoluendum aliquam Canonicam Portionem, ſiue decimas, aut aliud quodcumque, quod loco eorum ſolui conſueuiſſet, Parochianis, Epiſcopis, Archiepiſcopis, Capitulis, Collegiis, Vniuerſitatibus, Communitatibus, ſabiicis, & aliis, quibuſcumque perſonis, de iure vel conſuetudine, aut ſtatutis, vel priuilegiis quibuſcumque ea quacumque cauſa hactenus debita, ſeu quæ deberi prætendatur quomodolibet in futurum ab eiſdem etiam de relictis, legatis, & donatis, tam in vltimis voluntatibus, quam inter viuos, ſeu quacumque occaſione conceſſis præteritis, & in poſterum concedendis, minime teneantur.

Quibuſcúque non obſtantibus. §. 3. Quibuſcumque conſtitutionibus Apoſt. ac præfatis noſtris literis, quibus quatenus huic noſtro indulto obuient, volumus derogare, & aliis conſuetudinibus, ſtatutis, præſcriptionibus, & priuilegiis, ſub quacumque forma, aut quibuſcumque clauſulis editis, non obſtantibus, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus, præſentibus expreſſa, & ſpecialis, ac indiuidua foret habenda mentio, auctoritate Apoſt. tenore præſentium, ex certa ſcientia de ſpecialis dono gratiæ indulgemos.

Irritatio contrariorum. §. 4. Decernentes ex nunc, omnes & ſingulas excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliaſque quaſcumque ſententias, quas contra perſonas dictæ Congreg. ſiue Monaſt. & loca, & alia in præiudicium conceſſionis huiuſmodi promulgari, nullas, necnon irritum, & inane, quicquid aliud in contrárium, ſi à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari. Nulli ergo &c.

D. P. An. 6. 4. Iulij. Dat. Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1436. quarto nonas Iulij. Pontificatus noſtri Anno ſexto.

X. Iuriſdictio & facultates Iudicum Conſeruatorum quarumcumque litium Congregationis Caſſinenſis, alias S. Iuſtinæ de Padua Monachorum Ordinis S. Benedicti.

Alios Conſeruatores magis generaliter dedit Innoc. VIII. vt infra in eius conſtit. 8. Deuotionis.

Quoad huiuſmodi Conſeruatores, vide etiam infra conſtit. 41. Pij V. Et ſi, in §. Et vt fratres, & Clem. VIII. conſtit. 3. *Sanctiſſimus.* Reuocauit quaſcumque electiones de Iudicibus Conſeruatoribus factas, & nouam de eis, eorumque electionibus in poſterum faciendis formam tradidit Greg. XV. in ſua Conſt. 9. Sanctiſſimus inf. tom. 4.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei Venerabilibus Fratribus, Archiepiſcopo Mediolanenſi & Caſtellanenſi, ac Chriſtoforo Ariminen. Epiſcopis, necnon dilecto filio Abbati Monaſterij Caſſinen. nullius diœceſis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1436.*

MIlitanti Eccleſiæ, licet immeriti, diſponente Domino, Præſidentes; circa curam Eccleſiarum, & Monaſteriorum, aliorumque piorum locorum omnium, ſolertia reddimur indefeſſa ſoliciti, vt iuxta debitum paſtoralis officij, eorum occurramus diſpendiis, & profectibus, diuina cooperante clementia, ſalubriter intendamus. *Proœmium.*

§. 1. Sane dilectorum filiorum Præſidentis, Viſitatorum, & Prælatorum Congregationis Monachorum, Monaſteriorum, Prioratuum, domorum, & locorum vnitatis alias de Obſeruantia S. Iuſtinæ nuncupatæ, Ord. S. Benedicti, ad Rom. Eccleſiam nullo medio pertinentis, conqueſtionem percepimus, quod nonnulli Archiepiſc. Epiſcopi, aliique Eccleſiarum Prælati, & Clerici, ac Eccleſiaſt. perſonæ, tam religioſæ, quam ſæculares, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites, & Laici, Communia Ciuitatum, Vniuerſitates Oppidorum, Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac aliæ ſingulares perſonæ Ciuitatum & diœc. & aliarum partium diuerſarum, violarunt, occuparunt, & occupari fecerunt Eccleſias, caſtra, villas, & alia loca, ſiue membra, terras, domos, grangias, molendina, decimas, obedientias, caſalia, vineas, prata, nemora, piſcationes, poſſeſſiones, iura, priuilegia, & iuriſdictiones, necnon fructus, cenſus, redditus, & prouentus dictæ Congregationis, ac Monaſteriorum Prioratuum, domorum, aliorumque locorum ſub Congregatione huiuſmodi comprehenſorum, ſiue illi ſubiectorum, & nonnulla alia bona mobilia & immobilia, ſpiritualia & temporalia, ad Congregationem, ſiue Monaſteria, Prioratus, membra, necnon ſubiecta, domos, & loca huiuſmodi ſpectantia, & ea detinent indebite occupata, ſeu ea detinentibus præſtant auxilium, conſilium vel fauorem. Nonnulli etiam ciuitatum, diœc. & partium prædictarum, qui nomen Domini in vacuum recipere non formidant, eiſdem Præſidenti Viſitatoribus, necnon dilectis filiis Abbatibus Monaſteriorum, & Prioribus Prioratuum prædictorum, ac eorumdem, necnon Congregationis, ac ſubiectorum domorum, & locorum huiuſmodi perſonis aliis, ſuper prædictis Caſtris, Villis, & locis aliis, terris, domibus, pertinentiis, poſſeſſionibus, iuribus, & iuriſdictionibus, fructibus, cenſibus, redditibus, & prouentibus eorumdem, ac quibuſcumque aliis bonis mobilibus & immobilibus, ſpiritualibus & temporalibus, & aliis rebus ad Congregationem, Monaſteria, Prioratus, necnon ſubiecta, domos, & loca huiuſmodi ſpectantibus, multiplices moleſtias & iniurias inferunt, ac iacturas. *Multi in bonis & iuribus huius Cógregationis prædicta cum inferunt.*

§. 2. Quare dicti Præſidens & Viſitatores nobis humiliter ſupplicarunt, vt cum eiſdem valde reddatur difficile, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Prælatis huiuſmodi pro ſingulis querelis ad Apoſtolicam ſedem habere recurſum, prouidere eis ſuper hoc paterna diligentia curaremus. *Congregatio itaque ſupplicat Papæ pro opportuno remedio.*

§. 3. Nos igitur aduerſus violatores, occupatores, detentores, præſumptores, moleſtatores, & iniuriatores huiuſmodi, illo volentes eiſdem Congregationi, Præſidenti, Viſitatoribus, Abbatibus, Prioribus, & perſonis aliis aditus committendi ſimilia præcludatur, diſcretioni veſtræ, ex certa ſcientia per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut ſinguli veſtrum, per vos, vel alium, ſeu alios, etiam ſi ſint extra loca, in quibus deputati eſtis Conſeruatores, & Iudices, ipſis Præſidenti, Viſitatoribus, Abbatibus, Prioribus, & perſonis necnon conuentibus, domibus, ac membris eiſdem ſubiectis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, non permittatis eoſdem ſuper iis & quibuſcumque aliis bonis & iuribus, ad Congregationem, Monaſteria, Prioratus, necnon ſubiecta, domos, & loca prædicta ſpectantibus, ab eiſdem vel eis grauamina, ſeu damna, vel iniurias irrogari, facturi *Qui ideo iudices & Cóſeruatores deputat in eius litibus.* *Ad hoc vide quæ dixi in rubr. Et amputationem de qua hic in fine.*

dicis

dictis Præſidenti, Viſitatoribus, Abbatibus, Prioribus & perſonis quum ab eis vel procuratoribus ſuis, aut eorum aliquo, fueritis requiſiti, de prædictis, ac alus perſonis quibuſlibet ſuper reſtitutione huiuſmodi Prioratuum, Eccleſiarum, membrorum, grangiarum, caſtrorum, caſalium, villarum, terrarum, poſſeſſionum, & aliorum locorum, iuriſdictionum, iurium, reddituum quoque & prouentuum, & aliorum quorumcumque bonorum ſpiritualium, & temporalium, necnon de quibuſcumque momoleſtiis, iniuriis, atque damnis præſentibus, & futuris perſonis, & rebus ipſorum, in illis videlicet quæ iudicialem requirunt indaginem, ſummarie, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij ſola facti veritate inſpecta, in aliis verò, prout qualitas eorum exegerit, iuſtitiæ complementum, violatores, occupatores, ſeu detentores, præſumptores, moleſtatores & iniuriatores huiuſmodi, necnon contradictores quoſlibet, & rebelles, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, extiterint, quandocumque & quotieſcumque expedierit, auctoritate noſtra, per cenſuram Eccleſiaſticam, ac omni appellatione, proceſſum cauſarum quouis modo reſpicienti, poſtpoſita, compeſcendo, inuocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Contrarijs derogat. §. 4. Non obſtantibus tam fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, in quibus cauetur, ne aliquis extra ſuam ciuitatem, & diœc. niſi in certis exceptis caſibus, & in illis vltra vnam dietam à fine ſuæ diœc. ad iudicium euocetur, ſeu ne Iudices, & Conſeruatores à Sede deputati prædicta, extra ciuitatem, & diœc. in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, ſiue alij, vel aliis vices ſuas committere, aut aliquos vltra vnam dietam à fine diœc. earumdem trahere præſumant, ſeu quod de aliis quam de manifeſtis iniuriis, ac violentiis, & aliis quæ iudicialem requirunt indaginem, pœnis in eos ſi ſecus egerint, & in id procurantes adiectis, Conſeruatores ſe nullatenus intromittant. Et tam de duabus dietis in Concilio generali, dummodo vltra duas, aliquis extra ſuam ciuitatem, & diœc. auctoritate præſentium, ad iudicium non trahatur, quam aliis quibuſcumque conſtitutionibus, à prædeceſſoribus noſtris Rom. Pontificibus tam de Iudicibus delegatis, & Conſeruatoribus, quam perſonis vltra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut aliis editis, quæ veſtræ poſſent in hac parte iuriſdictioni, aut poteſtati, eiuſque libero exercitio quomodolibet obuiare, ſeu ſi aliquibus communiter, vel diuiſim, à prædicta ſit Sede indultum, quod excommunicari, ſuſpendi, vel interdici, ſeu extra, vel vltra certa loca ad iudicium auocari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi, & eorum perſonis, locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel ſpeciali cuiuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, veſtræ iuriſdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, de qua cuiuſque toto tenore, de verbo ad verbum in noſtris literis habenda ſit mentio ſpecialis.

Conſeruatorib. facultatē amplia. §. 5. Ceterum volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod quilibet veſtrum proſequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamuis idem inchoans, nullo fuerit impedimento canonico præpeditus. Quodque à datis præſentium, ſit vobis, & vnicuique veſtrum, in præmiſſis omnibus, & eorum ſingulis, cæptis & non cæptis, præſentibus, & futuris, perpetuata poteſtas, & iuriſdictio attributa, vt eo vigore, eaque firmitate poſſitis in præmiſſis omnibus cæptis, & non cæptis, præſentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac ſi prædicta omnia, & ſingula coram vobis cæpta fuiſſent, & iuriſdictio veſtra, & cuiuſlibet veſtrum in præmiſſis omnibus & ſingulis per citationem, vel modum alium perpetuata legitimum extitiſſet. Conſtitutione prædicta ſuper Conſeruatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obſtante. Præſidentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Dat. P. A. 6. 24. Nouemb. Dat. Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1436. 8. Kalend. Decembris, Pontificatus noſtri Anno 6.

Tranſlatio generalis Concilij Baſileenſis ad ciuitatem Ferrariæ in Prouincia Lombardiæ. XII.

Concilium iſtud à Martino V. indictum ob peſtem Ferrariæ exhortam, ad Ciuitatem Florentiæ in prouincia Hetruriæ ab iſtomet Pontifice tranſlatum, ibique abſolutum fuit, vt infra in conſt. 17. Latentur.

Concilio Baſileenſi aliqui adhæſerunt, etiam poſt huiuſmodi diſſolutionem, & tranſlationem, qui tamen ad huncmet Pont. redeuntes, abſoluti fuerunt vt inf. in conſt. 29. Inter.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad æternam rei memoriam. *Edita A. D. 1437.*

Deus Eccleſiam ſuā fluctuari ſed non mergi permiſit. MAgnas omnipotenti deo gratias oportet nos agere, qui antiquarum ſuarum miſericordiarum non immemor, Eccleſiam ſuam continuo reddit ampliorem. Quam quidem, etſi laborare, multiſque tempeſtatibus fluctuare permittit, nunquam tamen ſubmergi patitur, verùm à fluctibus, & magnis æſtibus maris reſeruat, & pro ſuo erga genus humanum amore, inter multos, & varios caſus, & calamitates, virentem ſemper fouet, ac magis vigentem reddit.

Ideoq. Orientales & Occidentales populi inter ſe diſſidentes, ad Conciliū Ferrarienſe conuenerant. §. 1. Ecce enim Orientales, & Occidentales populi iamdiu inter ſe diſſidentes, atque diſiuncti, ad pacem atque coniunctionem conuenire feſtinant. Quippe qui diſcordes iam, & inimici, tandem poſt multos annos, fauente Deo, ex quo omne datum bonum, ſanctæ coniunctionis deſiderio affecti, in hunc conuenere locum. Noſtræ igitur ſeruitutis, ac totius Eccleſiæ opera eſt, & eſſe credimus, tentare pro viribus, vt hæc principia tam felicia, ſtudio noſtro ita felicem exitum conſequantur, vt Dei gratiæ cooperatores eſſe, dicique mereamur.

Imperatore etenim inſtāte. §. 2. Cum itaque dilectiſſimus filius Ioannes Palæologus Cōſtantinopolitanus Imperator, vna cum piiſſimo fratre noſtro Ioſepho Patriarcha Conſtantinopolitano, necnon ceterorum Patriarcharum Legatis, ac multis ampliſſimis Metropolitis, & Epiſcopis, ac aliis Ordinibus Eccleſiaſticis, & viris nobilibus ad octauum diem proximi menſis Februarij Venetias aduenerit, nobis id, quod aliis etiam ex locis antea fecerat, continuo literis ſuis ſignificauit, ſe quibuſdam de cauſis non alienis à ratione Baſileam, vbi Synodus celebranda erat ire non poſſe, idque his qui ibi iam eſſent ſcripſiſſe, notumque feciſſe, volens propterea, & contendens, vt ipſa Synodus huc Ferrariam transferretur, & hic tam pium negotium concluderetur.

Pontifex iſtud illud tranſtulit ad Ciuitatem Ferrariæ. §. 3. Nos igitur quibus ſancta Chriſtianorum coniunctio cordi mirum in modum eſt, quique ipſam celerrime conficere cupimus, decretum Baſileen. Concilij de celebrando generali Concilio Græcis volentibus promulgatum, ac editum, & à nobis poſtea Bononiæ præſentibus ipſius Imperatoris, ac Patriarchæ Oratoribus ſuſceptum, & approbatum, quæque ad præſens ſanctæ coniunctionis negotium ſpectent, pro noſtra ſeruitute volentes exequi vt debemus, & cupientes ipſum ad concluſionem perducere, omni modo, & forma quibus poſſumus, & debemus, præſentibus, & conſentientibus Imperatore, ac Patriarcha, & ceteris hic ad celebrandum Synodum congregatis, notum facimus, & declaramus prædictam Synodum hic Ferrariæ, qui quidem locus liber & tutus eſt, celebrandam eſſe, & ſic ab omnibus exiſtimari, ac dici debere, ſperantes hic abſque diſcordia, & contentione, aliaue mæſtitia, ſed potius amore ſummo, diuinam ipſam pacem, & cetera ſancta opera, pro quibus Synodus conuocatur, tractari, Deoque placato, ac fauente feliciter confici poſſe.

Dat. P. An. 9 April. Dat. Ferrariæ, die 9. menſis April. 1437. Pont. noſtri anno 7.

Conceſſio nonnullarum gratiarum, Eremitis B. Petri de Piſis nuncupatis. XII.

Iſtorum

Iſtorum Eremitarum conſtituta fuit Congregatio, vt inf. in Six. IV. conſti.13. Sedis & nomen Fratrum Eremitarum S. Hieronymi ſortita eſt, profitendo regulam S. Auguſtini tempore Pij V. qui propterea priuilegia Mendicantibus per eum elargita communicauit, in ſua conſt. 125. Religioni, Nouitiatuſque inſtituit Clem. VIII. in eius conſt. 70. Ordinis.

Edita An. D. 1437.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs fratri Bartholo de Caſena, ac vniuerſis Eremitis de Societate quondam fratris Petri de Piſis, præſentibus & futuris. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

PRouenie ex veſtræ deuotionis affectu, quo nos, & Romanam Eccleſiam teueremini, vt petitiones veſtras, illas præſertim, quæ animarum veſtrarum videntur ſalutem reſpiere, quantum cum Deo poſſumus, fauorabiliter annuamus.

Facultas eligendo Confeſſores qui hos Fratres abſoluant. Tu intellige de Confeſſoribus approbatis, & in caſibus non exceptis à Cle. 8. in eius conſt. 115. Quacumque.

§. 1. Hinc eſt, quod nos veſtris ſupplicationibus inclinati, vobis omnibus & ſingulis auctoritate Apoſtolica tenore præſentium indulgemus, vt confeſſores idonei, quos duxeritis eligendos, in vita confeſſiones audire, & omnium & ſingulorum, qui in ipſa Societate pro tempore fuerint, ab omnibus caſibus, ſuper quibus etiam Sedes Apoſtolica meritò eſſet conſulenda, pro ſemel tantum poſtquam in ſocietate remanere deliberauerint, in alijs verò caſibus quandocumque abſoluere poſſint, eis impoſita pœnitentia ſalutari: & in mortis articulo ſemel tantum omnium peccatorum veſtrorum, de quibus corde contriti, & ore confeſſi fueritis, plenam remiſſionem vobis in ſinceritate fidei & vnitate Sanctæ Rom. Eccleſiæ, ac obedientia & deuotione noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium perſiſtentibus, eadem auctoritate concedere valeant. Ita tamen quod ipſi Confeſſores de his, de quibus fuerit alteri ſatiſfactio impendenda eam vobis per vos ſi ſuperuixeritis, aut per ſucceſſores veſtros, ſi tunc forſan tranſieritis, faciendam iniungant, quam vos vel illi facere teneamini. Et ne propter huiuſmodi gratiam reddamini procliuiores ad illicita in poſterum committenda, volumus, quod ſi ex confidentia remiſſionis huiuſmodi aliqua commiſeritis, quoad illa remiſſio ipſa vobis nullatenus ſuffragetur.

Eligendique ſacerdotes qui in locis Societatis diuina celebrent & Sacramenta miniſtrent.

§. 2. Quodque ſinguli dictæ Societatis, ſeu alij ſæculares, vel Religioſi ſacerdotes, quos ſimiliter duxeritis eligendos, in veſtra, & vobiſcum commorantium perſonarum præſentia, in Oratorijs, Eccleſijs, & locis eiuſdem Societatis nunc per vos acquiſitis, & in antea acquirendis, diœceſani loci, ſeu alterius cuiuſcumque licentia minime requiſita, Miſſas & alia diuina officia tam feriatis, quam aliis diebus tempore congruo celebrare, necnon Euchariſtiæ, Extremæ vnctionis, & alia quæcumque Eccleſiaſtica Sacramenta, abſque Parochiani iuris præiudicio, miniſtrare, ad quæ etiam ſuſcipienda extra loca, ſeu Oratoria dictæ Societatis compelli non poſſitis.

Qui ſacerdotes cum ipſis Fratribus ſuper irregularitate diſpenſent. &c. Tu attende d. bullam Clem. 8.

§. 3. Quodque ſacerdotes Societatis prædictæ cum omnibus & ſingulis Eremitis ipſius Societatis ſuper irregularitate per ipſos quoquo modo, vel ex quauis cauſa contracta, vt diuinis officiis, & obſequio Miſſæ intereſſe poſſint diſpenſare, & infamiæ maculam abolere poſſint, & valeant.

Fratres quærant eleemoſynas etiam tempore interdicti.

§. 4. Inſuper quod cum excommunicatis & interdictis ſeu quauis cenſura ligatis, pro eleemoſynis ad ſuſtentationem vitæ veſtræ dumtaxat acquirendis, & non alias conuerſari, ita quod hoc ad culpam vobis minime imputetur, poſſitis.

Altariaque portatilia vti poſſint.

§. 5. Quodque in locis, & Oratoriis per vos ſucceſſores veſtros acquiſitis & acquirendis, altare portatile pro miſſis celebrandis, & aliis diuinis officiis in locis ad id congruis & honeſtis, cum debita reuerentia habere poſſitis.

Cœmeteria habeant.

§. 6. Loca autem pro ſepeliendis Eremitis, & aliis ſeruientibus vobis per quemcumque, ſeu quoſcumque Catholicos Epiſcopos, gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habentes, conſecrari ſeu benedici poſſint.

Ordines ab Epiſcopis recipiant. Intellige iux. Conc. Trid. ſeſſ. 7. cap. 11.

§. 7. Quodque omnes & ſinguli veſtræ Societatis, qui alias habiles & idonei reperti fuerint, à quocumque Antiſtite gratiam & communionem dictæ Sedis habente, ad omnes etiam ſacros, & presbyteratus ordines alias rite promoueri, & in illis miniſtrare, proprij tamen Epiſcopi, ſub cuius diœceſi mora trahitur, licentia prius requiſita, & obtenta, libere & licite valeant, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium indulgemus.

Loca alia acquirendi. Intellige iuxta cõſt. 99. Cl. 8. Quoniam.

§. 8. Et inſuper, vt Oratorium S. Mariæ Magdalenæ Paduanenſis alia quæcumque loca per vos acquiſita, & acquirenda per Societatem præfatam, & eius nomine, cum omnibus & ſingulis iuribus & pertinentiis, eorum abſque impedimento, & contradictione cuiuſcumque retinere, necnon omnibus & ſingulis priuilegiis, indulgentiis, gratiis, indultis, & exemptionibus, quibus alia Oratoria & loca Eremitarum vtuntur, & gaudent, etiam vti, & gaudere poſſint, & valeant, eadem auctoritate concedimus per præſentes.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & prohibitionibus Apoſtolicis ſpecialibus vel generalibus, etiam ſi tales ſint, de quibus præſentibus ſpecialis, & expreſſa eſſet mentio habenda, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 7. 22. Feb.

Datum Ferrariæ, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo trigeſimo ſeptimo, octauo Kal. Martij Pontificatus noſtri Anno ſeptimo.

Præfinitio numeri Clericorum Reuer. Cam. Apoſtolicæ Præſidentium, ad ſeptem, & approbatio Ordinum pro bono regimine ipſis Cameræ editorum. XIII.

Hac bulla confirmatur inf. à Leone X. conſt. 24. Licet. Sed numerus Clericorum, aucto numero negotiorum Cameræ, auctus & ipſe eſt, ad numerum duodecim.

Quoad Clericorum iuriſdictionem & auctoritatem vide infra bullam 12. Alex. VI. Et ſi ex, cum ibi indicatis, ac etiam Pij IV. conſtit. 55. Romanus.

Edita An. D. 1438. & 1444.

EVGENIVS EPISCOPVS, Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INter cetera grauia pulſantia pectus noſtrum ſunt, * ea potiſſime, per quæ Romanæ Curiæ, honor decuſque ſeruatur, & Officialium illius ordines debite diſponuntur, vnde contingit ad Sedem Apoſtolicam confluentes debite expedite.

Cauſa huius reductionis Clericorum ad ſeptem.

§. 1. Nuper ſiquidem pro parte dilectorum filiorum Apoſtolicæ Cameræ Clericorum Capellanorum noſtrorum nobis expoſito, quod prouentus, & emolumenta ſingulorum eorumdem ob ipſorum numerum excreſcentiam & augmentum, adeo ſunt ex temporum cauſante malitia diminuta, quod inde nequeunt vitam ducere condecentem. Quodque iuxta antiquam, laudabilemque conſuetudinem, & ſi maior negotiorum concurſus exiſteret, atque frequentia, minor tamen numerus exiſtebat, & ſtipendia pinguiora, poterantque propterea eiuſdem Cameræ ſeruitiis & obſequiis eo magis, & melius inſudare, quo non oportebat, victum quærere aliunde; ac ſubiuncto, quod ſi numerus eorum ad numerum ſeptenarium reducerentur, profecto Camera prædicta meliorem formam haberet, & illius negotia dirigerentur in melius, & loci, & perſonarum decori, & honeſtati foret abſque vlla dubitatione proviſum.

Reductio Clericorum R. Cam. Apoſt. ad numerum ſeptem. His temporibus Clerici ſunt duodecim, vt dixi in rub.

§. 2. Nos præfatorum Clericorum votis fauorabiliter annuentes, ac attendentes quod non amplior ponendus eſt numerus in officio miniſtrorum, quam poſſit de illius prouentibus congrue ſuſtentari, quodque ſeptenarius Clericorum numerus, decens ſit ad negotia præfatæ Cameræ recte vbilibet dirigenda præſenti conſtitutione, quam irrefragabiliter obſeruari volumus Apoſtolica auctoritate ſancimus, quod de cetero nullus ad officium

Clericatus

Clericatus Cameræ huiuſmodi aſſumatur, ſeu illius Clericorum conſortio aggregetur, donec numerus eorum ad ſeptenarium numerum ſit reductus.

Aggregandus sup. d. numerum, ſit emolumentorum expers.

§. 3. Nihilominus ſi contingat aliquem vel aliquos, vltra præfatum numerum eorumdem Clericorum conſortio aggregari, illos eſſe decernimus omnis perceptionis emolumentorum expertes.

Prohibitio quòd Camerarius Clerici, & alij ſup. d. numerũ nemonem recipiant pro Clerico.

§. 4. Mandantes dilecto filio noſtro Franciſco tituli ſancti Clemẽtis presbytero Cardinali Camerario noſtro, & eius in dicto officio ſucceſſoribus, reliquiſque eiuſdem Cameræ Clericis, atque geotibus, præſentibus, & futuris, ne quemquam de cetero ad huiuſmodi emolumentorum perceptionem admittant donec eorumdem, Clericorum numerus ad numerum ſeptenarium, vt præmittitur ſit reductus. Statuentesque poſtquam reductus fuerit vt præfertur, Camera prædicta ſeptem Clericorum numero quoad emolumentorum perceptionem tantummodo ſit contenta, quem numerum ex tunc in eadem Camera perpetuo auctoritate ſimili ſtabilimus.

D.P. An. 8. 9. Iulij.

Nulli ergo &c. Si quis autem, &c.

Dat. Ferrariæ An. Domini 1438. 5. Id. Iul. Põt. N. An. 8.

Sequitur confirmatio Ordinationum de qua hic ſup. in rub.

Edita A. D. 1444.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Gentibus Cameræ Apoſtolicæ. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

IN eminenti Apoſtolicæ Sedis ſpecula licet immeriti diſponente Domino conſtituti, tamquam prudens Paterfamilias, qui cupit familiam domus ſuæ per viam mãdatorum Domini incedere, normam illi tribuens, & ordinem honeſte viuendi, recteque agendi, ita & nos libenter ad vniuerſa Romanæ Curiæ Officia, & eorum Officiales, & præſertim Cameræ Apoſtolicæ ad quam Eccleſiarum & Monaſteriorum omnium, necnon etiam Vrbium, Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum, Oppidorum, Villarum, & locorum Romanæ Eccleſiæ immediate, & mediate ſubiectorum, ſpiritualia & temporalia negotia peragenda deueniunt, vt cuncta ibidem pertractanda ſalubriter dirigantur, & feliciter gubernentur, ac iuſte, & humaniter finiantur & terminentur, attenta mentis ſolicitudine vigilamus, tales in eadem Camera viros, & miniſtros deputare, qui Deum timeant, ſint Eccleſiaſticis dignitatibus prædiri, bonis moribus redimiti, prouidentia circumſpecti, rectitudine iuſti, & ſolicitudine vigilantes, ſicque prudenter & iuſte, & in expediendis negotiis huiuſmodi attente ſe habeant, vt cuncti ad eamdem Cameram pro eorum expediendis negotiis recurrentes, ſe iuſte, & humaniter expeditos fore merito glorientur.

§. 1. Cum itaque vos ad laudabile, ſincerum, & proſperum, regimen Cameræ prælibatæ nonnulla ſtatuta, ordinationes, & Capitula ediderits, atque feceritis, nobiſque propterea humiliter ſupplicatis, vt illis pro eorum ſubſiſtentia firmiori robur Apoſtolicæ confirmationis adiicere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Clerici Statuta Cameræ ediderunt. Scitus alia edidiſſe, vt inf. in Leone x. conſ. 4. Licet hæc Põt. ea confirmant.

§. 2. Nos igitur veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, ſtatuta, ordinationes, & capitula præfata per nos viſa, & lecta, ac diligenter inſpecta, & examinata, quia mature prudenter, prouidè, & digeſte edita, & confecta exiſtunt auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia tenore præſentium confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Quorum tenor hic inſeritur.

Tenor verò ſtatutorum, ordinationum, & capitulorum prædictorum ſequitur, & eſt talis.

Incipiunt ſtatuta & ordinationes Collegij Cam. Apoſt.

De Clericorũ numero.

§. 3. OMne Collegium cui Apoſtolici Fiſci incumbit cura, his perſonis concluditur. Primum illorum caput eſt reuerendiſſimus D. Camerarius, tum Reuerendus Theſaurarius, poſt Aſſiſtẽtes, qui ex patrum Clericorum Collegio ad ampliorem dignitatem euecti ſunt. Poſt eos Clerici, ſeptem videlicet numero tantum, vti Sanctiſſimus Dominus Noſter Eugenius Quartus Pontifex inſtituit. Reliqui verò numero præfixo adiecti nihil commodi capientes à voto dando, & à ſuſcipiendis commiſſionibus abſtineant, & ſolo Clericorum nomine, habitu & pari ſede remaneant contenti.

De Decani officio & poteſtate. De qua vide etiam in bul. Pij 4. in citata rub.

§. 4. Senectutem quæ apud maiores noſtros ſemper venerabilis fuit, obſeruare quoque nos decet. Cumque opportunè inter Clericos quiſpiam ceterorum nomine plurium rerum curam continuam habiturus ſit, is erit merito, qui prius tempore ad Collegium admiſſus fuerit, modo Curiã incolat, eo autem abſente, vel infirmo, proximior tempore ſubrogetur, huncque Decanum appellare conuenit. Poteſtas cogendi Clericos Cameræ tam qui intra numerum ſunt, quam vltra, & agenda proponendi, & exigendi ſingulorum vota, & iuxta illa concludendi exigente opportunitate præter cauſas fiſcales, & tempus quo maioribus occupantur, ad officium Decani pertinet. Altaris, & iocalium, eius, ac diuini officij, atque ſacerdotis & quicquid ſpectat ad ea, Decanus Diligentius curet, ſigillumque Collegij, & Conſtitutionum volumen apud ſe retinens, exacto anno ſẽper ſingulorum rationẽ reddat.

De Camerarij Clericorũ & aliorũ locorum in Camera rerumque agendarum ordine. De his vid. latius in bulla Pij 4. allegata in rub.

§. 5. Nihil eſt quod tam rebus conducat gerendis, quam ordo. ne qua igitur confuſio illo deficiente occurrat commode proponendum videtur, quo pacto in loco Cameræ ſedendum loquendumque ſit. Cum igitur diebus Lunæ, Mercurij, & Veneris quibus maiores noſtri ius dicere ſoliti ſunt, conuenerint Reuerendiſſimus Camerarius, aut illius Vicemgerens, Theſaurarius, Aſſiſtentes, & Clerici, reliquiue miniſtri Fiſci; Primo ac digniori loco ſedeat Camerarius, aut ſubſtitutus illius, Aſſiſtentes Decanus, & quidã ex Clericis, è regione verò Theſaurarius. Poſt reliqua pars Clericorum eorum ſane qui intra numerum ſũt, hique omnes pro tempore dignitatis, aut admiſſionis eorum. Super numerum autem electi nouiſſimi conſideant, nec quiſquam eorum ſine alba veſte, atque cappa loco ſuo, ſed inter pares vltimo ſedeat. Poſt autem Auditor Fiſci Clerici Sacri Collegij, tum Aduocatus pauperum. Poſtremo Aduocatus, ac Procurator fiſci. Præter hos autem omnes nemo ex miniſtris Fiſcalibus ſedeat, ſed recti omnes aſſiſtant, vt honor, ac decus huius Magiſtratus grauius obſeruetur. Quicquid à ſingulis horum proponendum, agendumque fuerit, iuxta ſedem & temporis ordinem abſoluatur tam in exigendis votis, quam in cauſarum delegationibus relationibuſque fiendis. Ita vt pro modeſtia Patrum, vno loquente ceteri obſeruato ſilentio audiant. Nemo loquentem turbet, nec intra has ſolum ſpecies conſiſtit huius conſtituti ſententia. Quocumque enim hoc celebre Collegium conuenerit, idem ordo, eadem grauitas, ac modeſtia illibata permaneat. Cum autem ius dicitur obſeruent oſtium tres Curſores ad mandata Fratrum parati.

De Clerici menſarij munere circa occurrentia ſingulo menſe. Ad quæ vid. eamdem Bul. Pij 4. & dictã Bul. Leon. x.

§. 6. Si plures mandata negotia ſerius tardiuſque abſoluant profecto maiori commodo cedit vni exequendum committere quod probatum eſt plurium iudicio atque conſenſu. Pro more igitur priſco, ſolitoque maiorum noſtrorum ſingulo menſe vni ex Clericis demandetur cura præcipua exequendi quæque negotia inter ipſos concluſa atque definita. Et is quidem primum conſtituatur Decanus, tum illi proximior tempore, atque ita ſeruato ordine præficiantur ceteri ſibi inuicem ſuccedentes. Quod autem iſtius fidei atque diligentiæ incumbit, id eſt, vt Bullas maiorum Eccleſiarum, ac Monaſteriorum curet concludi capſæ ſub duarum clauium cuſtodia, quarum alteram apud ſe teneat, alteram ſeruientes armorum, reliquorum autem beneficiorum quæ ſupplicatione impetrantur, obligationem iuxta ritum Cameræ accipiat. Iocalia vndecumque venerint, huic poſtea diuidenda mandantur. Iſte tandem omnium vices agens, quicquid inter Collegas communicandum diſtribuendumque acceperit, libello deſcribat, & inſtante fine menſis inter Collegas, ceteroſque curiæ officiales æqua lance partiatur.

De Minutorũ quinque ſeruitiorum diuiſione, & quo modo.

§. 7. Sunt igitur minuta quinque, quorum diſtribuendi onus noſtro incumbit officio, hoc ordine partienda. Primo namque minuto quoad Cameram Apoſtolicam ſpectat in quatuor partes æquales, tres partes dominus

Camerarius accipiat diuiſo, reliqua verò Clerici emolumenta percipientes inter ſe æqualiter metiantur. Aliud verò minutum Cancellariæ aſſignatum item in quatuor partes ſcindatur, quarum tres Dominis Protonotariis adſcribantur, reſidua autem bipartita, vna domino Vicecancellario cedat, alia item æqualiter ſubdiuiſa, vna literarum Apoſtolicarum Correctori, altera verò pars contradictarum Auditori detur. Eſt & tertium minutum in duas partes æquales diuidendum, quarum vna Capellanis commenſalibus aſſignata, reliqua quadripartiatur, ex quibus Cubicularij vnam, tres autem alias Scutiferi honoris ſibi recipiant partes. Quartò minuto ſimiliter quadripartito vna partium Magiſtris hoſtiariis tribuatur. Altera verò parte vna Cuſtodibus portæ ferreæ, altera Curſoribus diſtribuatur. Duæ reliquæ huius minuti partes in ſeptuaginta & vnam particulas veniunt diuidendæ, ex quibus Seruientes armorum 49. Bullatores tres, Panetarij tres, Buticularij tres. Item Magiſter equorum vnam cum dimidia, Clericus equorum vnam, Paleſrenarius, & Scopatores quinque, Magiſter pagnotæ duas, Hoſtiarij primæ portæ vnam, Primus coquorum vnam cum dimidia, Clericus coquinæ vnam Lotores vtenſilium coquinę vnam partes excipiant. Reliquum quod ſupereſt minutū, officialibus & familiaribus Cardinalium elargitur.

De Clericis ſupranumerarijs admittendis. §. 8. Quicumque Ab Apoſtolica Sede Clerici fiſci deſignati fuerint, non prius à collegio admittantur quam aureos viginti ſex collegio Cameræ numerauerint, admiſſos autem illos intelligimus, qui etiam vltra numerum ad ſedem habitumque recipiuntur, memorata verò ſumma hoc pacto diſtribuatur, vt aurei viginti ad vſum Altaris cedant, ſex autem reliqui pro veteri more, iure iocalium diuidantur. Cum autem Clericorum loca qui intra numerum ſunt vacauerint, Priorem ex his qui præter numerum ſunt, aut quem Summus Pontifex iuſſerit in locum vacuum collegium ſubroget. Iſque omnium lucrorum commoda, quemadmodum & reliqui percipiat. Qui autem admittitur ad collegium, iureiurando polliceatur ſeruare, cuſtodireque ſtatuta, & probatos mores huius celebris venerandique collegij.

De Clericis ad ampliorē dignitatē euectis. §. 9. Quos vitæ præſtantia, clari mores, aut excellētia doctrinæ, ad Epiſcopalia vel alterius dignitatis gradum euexerit, ſumma veneratione & liberalitate proſequi conuenit, quandoquidem honori & amplitudini noſtræ plurimum cedat. Ille autem qui è noſtro collegio promotus tranſlatuſue etiam ſæpius fuerit, ſemper quicquid ceteri, debent minutorum Sacri ſigilli omniſque alterius ſolutionis Camerario, Theſaurario, Clericis, & Notariis minime ſoluat, ſed ea omnia libera patrum donatione ſuſcipiat. Quicquid autem illi ex communi lucro deberetur exacto menſe, omne ad Altaris vſum perueniat.

De infirmis quoque & abſentibus. Quo ad abſentium emolumenta, vide decretum firmatū in Camera die 27. Feb 1573. Quia ſolummodo bullas ponere poſſunt. §. 10. Infirmos corpore pietatis officio amplecti humanum piumque videtur, propterea ſiquem in Curia præſentem vexauerit morbus à percipiendis lucris communibus, velut ceteri fiſco ſeruientes minime excludantur. Quod ſi ad balnea vel alia loca ſalubrioris aëris oportuerit ſecedere, cuiuſlibet commodi particeps ſit integro menſe. Cum verò diuturnior fuerit ægrotatio, bimeſtri tantummodo accedente ſuffragio plurium ex collegio lucra obuenientia excipiat. Abſentes autem publicæ vel priuatæ rei cauſa, nihil omnino percipere aut petere valeant niſi duarum ex tribus partibus votis decernatur.

De ſ defunctiſq; exequiis. Ad hoc vide d. bull. Leo. x. §. 11. Extremum huius vitæ diem, & mortem indubiam prudentis eſt præmeditari. Cumque omnibus ſit communis ſors & moriendi lex, pietatem ſummam præſtare defunctis ad nos potiſſimum pertinet, qui in ſortem Domini vocati ſumus. Siquem igitur ex noſtro collegio mori contingat, præſentem aut abſentem, qua die ſepulchro mandatur, Funus aut nuntium mortis aduenerit, vel intra biduum proximum exequiæ ſolemniter celebrentur, quibus interſit omne collegium, & Miſſæ triginta dicantur, omnemque hanc impenſam pro dignitate, & gradu defuncti collegium exoluat. Liberum autem ſit hæredibus aut fideicommiſſariis defuncti præter eam ſummā quicquid in piam cauſam voluerint erogare.

De Altaris ornamentis & Miſſis, aliiſq; officiis celebrandis. Tu vide eandem bullam Leon. x. Hic Pont. ſtatuta inobſeruantes dicta ſtatuta ſanctionem pœnalem appoſuit. §. 12. Religionis cauſam ſemper, & vbique præcipuam extitiſſe nemo niſi imperitus ignorat, legimuſque Salomonem ſapientiſſimum Regem longe diligentiorem fuiſſe in ædificanda domo Dei, quam Regia. Hanc ergo cum ſingulari zelo, & animi feruore proſequamur. Decernimus collegium noſtrum habere Altare inſtructū omnibus, decenter quidem ac ornate, quæ ad Sacrificium celebrandum neceſſaria ſunt, & illa quæ vt in anterioribus diximus Decani diligentiæ mandētur, cuius vigilantia, & ſtudio ſemper incrementum diuino cultui dedicatū ſuſcipiant. Omne autem collegium noſtrum præter feſta quæ ab Eccleſia obſeruantur, præcipua veneratione ſingulis annis celebret diem conſtantiſſimi ac felicis martyris Laurentij, ita vt Veſperas, & ſolemnem Miſſam adſtantibus Reuerendiſſimis dominis Cardinalibus, & ceteris Prælatis celebrari curent. Sacerdotem quoque qui diebus feſtis, & quibus collegium conuenit pro iure reddendo miſſam celebret, collegium conducat, illique in præſidium vitæ annuum ſalarium conſtituantur.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Domini 1444. 8. Idus Iulij, Pontificatus noſtri Anno xiv. *Dat. P. A. 14. die 8. Iul.*

Quod Abbates Ordinis Ciſtercienſis quauis auctoritate etiam Apoſtolica ad Abbatias promoti, vel confirmati, ab eiuſdem Ordinis Abbate, Viſitatoribus & Reformatoribus non ſint exempti. XIV.

Omnia quæ hunc Ordinem reſpiciunt, notaui ſup. in conſt. 1. Paſchal. 11. Deſiderium.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. *Edita An. D. 1438.*

Exordium. AD vniuerſalis Eccleſiæ regimen licet inſufficientibus meritis diuina diſponente clementia deputati, non poſſumus non turbari, cum Monaſteria & alia loca regularia ſentimus in aliqua parte lædi, ſed tunc profecto acerbiori dolore confodimur, cum vbi ſpecioſiora eſſe ſolent enormius deformantur.

Cauſa huius conſtit. §. 1. Sane pro parte dilecti filij Ioannis Abbatis Monaſterij Ciſtercienſis Cabilonenſis diœceſis exhibita nobis nuper petitio continebat, quod nonnulli Ciſtercienſis Ordinis Abbates, alij videlicet ſe ad Abbatiales dignitates, quas obtinent per Apoſtolicam Sedem promotos, alij verò electiones de eis ad dignitates ſimiles factas, & per ſedem fuiſſe confirmatas eandem aſſerentes, & eo prætextu ſe fore exemptos, ad Capitula generalia dicti Ordinis accedere, viſitatoribus quoque & reformatoribus Ordinis eiuſdem parere negligunt & recuſant, prædictum Abbatem generalem, Viſitatores & reformatores huiuſmodi contemnentes, in ipſorum vilipendium ac ſcandalum totius Ordinis non modicum & iacturam.

Quod Abbates nulli ſint exempti vt §. tenor. §. 2. Quare pro parte dicti Abbatis nobis fuit humiliter ſupplicatum vt ſuper his opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos itaque qui Ordinum & Monaſteriorum quorumlibet curam gerimus generalem, quorumque intereſt ſuper talibus prouidere, cupientes quod Ordo ipſe & illius perſonæ præſertim in dignitatibus conſtitutæ in caritatis & obedientiæ vinculo cum Abbate præfato, & aliis eorum Superioribus ſe conforment, eiſque iuxta ſtatuta & ordinationes, & laudabiles conſuetudines dicti Ordinis pareant & intendant, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium declaramus quoſcūque Ordinis præfati Abbates Apoſtolica vel alia quauis auctoritate promotos, illorum etiam quorum electiones ad Abbatiales dignitates ſunt eadem Apoſtolica vel auctoritate alia confirmatæ, nullatenus propter promotiones vel confirmationes huiuſmodi ab Abbate Ordinis Viſitatoribus & Reformatoribus huiuſmodi fuiſſe, vel eſſe exemptos. Decernentes eos & quoſcumq; alios Apoſtolica vel alia quauis auctoritate huiuſmodi de cetero promouendos, ac etiam illos quorum electiones cōfirmari in futurum contigerit, vt præfertur, eiſdem

Abbati

Abbati Ordinis, Viſitatoribus, & Reformatoribus, illorumque Correctoribus, prout ante erant ſubditi, ſubiacere & omnino ſubeſſe.

Pœna contra- auenientium.

§. 3. Nos enim omnes & ſingulos qui prætextu promotionis, ſeu confirmationis de ſe factæ huiuſmodi præſumpſerint rebellionis, contemptionis, vilipenſionis, aut inobedientiæ contra patrem Abbatem Ordinis, Viſitatores, & Reformatores huiuſmodi pro tempore exiſtentes, cornua eleuare, excommunicationis ſententiæ decernimus ſubiacere.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Monaſterij & Ordinis prædictorum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus contrarijs non obſtantibus quibuſcumque, ſeu ſi promotis & confirmatis, ſeu forſan promouendis, & confirmandis huiuſmodi, vel quibuſuis alijs communiter vel diuiſim à Sede Apoſtolica ſit indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Clauſula ſublata, &c.

§. 5. Et inſuper irritum decernimus, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. An. 8. 13. Decemb.

Datum Ferrariæ, anno Incarnationis Dominicæ 1438. Idibus Decemb. Pont. noſtri Anno octauo.

XV. De S. R. E. Cardinalium dignitate, ceteris Eccleſiaſticis dignitatibus præſtantiori.

Alia quamplura de materia Cardinalium, indicabo tibi in conſtit. 50. Six. V. Poſtquam.

Edita An. D. 1439.

EVGENIVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Venerabili viro Magiſtro Henrico Archiepiſcopo Cantuarienſi, &c.*

Exordium.

NOn mediocri dolore afficimur, cum inter fratres noſtros Epiſcopos, ſeu alios Eccleſiaſticos, diſſidij aliquid exortum eſſe percipimus, tum propter malum, quod inde in populis exemplum prouenit, tum quia contemptus & detractionis præbetur occaſio.

Admiratur Pont. ex hac de quæſtione mota ab Archiepiſ. Cantuarienſ. ſuper præcedentia, cum Ioanne tit. S. Balbinæ preſb. Card.

§. 1. Proinde non parum audiſſe diſplicuit diſſenſionem illam, quam cum dilecto filio noſtro Ioanne tit. S. Balbinæ presbytero Cardinali nuper tua fraternitas habuit, cum noua & inſolita res ipſa ſit, quæ nunc attentatur. In primis autem admiramur ſatis cum per 14. annos, & amplius cum dilecto filio noſtro Henrico tit. S. Euſebij presbytero Cardinali in ſedendo, & in ferendis votis ſine altercatione vixeris, & nullam ſecum ſuper hoc prorſus habueris diſceptationem, quid cauſæ ſit, quod nunc primum in contentionem venias cum ipſo Ioanne Cardinali eadem prædito dignitate. Nec quidem generis regij erga ipſum Henricum ratio prætendi poteſt, quoniam & antequam Cardinalatus ipſam foret dignitatem adeptus, dumtaxat exiſtens Vintonienſis Epiſcopus, & voce, & loco tibi cedebat, poſtea autem quam in Card. per fel. rec. Martinum prædeceſſorem noſtrum aſſumptus eſt, iure tibi, & alijs antepoſitus fuit, & nunc anteponitur. Quod ſi ſola Cardinalatus dignitas hanc in alio prælationem operata eſt, cur in iſto itidem non efficiet? Cum tamen ipſe Archiepiſcopus, ille Epiſcopalem obtineat dignitatem, & illius Eccleſia tuæ ſit ſuffraganea, iſtius verò nullo iure ſubiecta.

Eum tamen laudat ſubmiſſionem deferendo ...dis Apoſtolica.

§. 2. Illud autem de te nobis placuit ac laudamus, quod in tuæ proteſtationis fine ſub his verbis addidiſti, quod ſcilicet per præmiſſa, aut aliquid per te factum, aut dictum, & habitum, ſeu faciendum, dicendum, vel habendum, non intendis Sacroſanctam Romanam Eccleſiam matrem tuam, ſeu iuramentum tuum eidem præſtitum, aut Venerabilem cœtum eiuſdem Eccleſiæ Cardinalium, aliquemve eorum in aliquo offendere, aut alicui honori, priuilegio, prærogatiuæ, ſeu dignitati, præeminentiæ, aut alicui alteri iuri eorum, in aliquo derogare, ſeu iuramento tuo in aliquo contraire, ſed quod eamdem Sacroſanctam Romanam Eccleſiam cum honoribus ſuis omnibus priuilegiis, prærogatiuis, dignitatibus, præeminẽtiis, gratiis, & aliis iuribus ſuis quibuſcumque cũ omni reuerẽtia manutenebis, ac defendes, & ab aliis manuteneri, & defendi procurabis. Per hoc plane innuere videris ſi hoc ſit Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ius, vt reliquos antecedant Eccleſiæ gradus, quod nobis in lite mota perſiſtere, imò Apoſtolicæ Sedis ſtare iudicio, cuius inter alia priuilegia, quæ manutenere, & defendere poteſt, hoc etiam eſt vt de quibuſcumque ambiguis quæſtionibus, quæ in Dei Eccleſia accidunt, valeat iudicare, & ſua auctoritate finem imponere, quamquam longe fuiſſet decentius ante motam controuerſiam, Sedem Apoſtolicam conſulere.

Cardinalatus itaque dignitatem ceteris in Eccleſia ſublimiorem dignoſci affirmat ex modo-tis.

§. 3. Quantum autem hæc Cardinalatus dignitas ſit ſublimis, & aliis excellentior, & ita hactenus in Eccleſia reputata, ſi eius officium, ac Sanctorum Patrum ſtatuta, & conſuetudinem tam apud hanc Sedem, quàm generalia Concilia ſemper obſeruatam, ſciueris diligenter ſcrutari, facile tibi innoteſcet.

1. *B. Petrus eorum officium inſtituit, vel iuſſu Dei ab exordio Eccleſia originẽ traxit.*

§. 4. Quippe & ſi huius dignitatis nomen quod modo in vſu eſt, ab initio primitiuæ Eccleſiæ non ita expreſſum fuit, officium tamen ipſum a B. Petro, eiuſque ſucceſſoribus inſtitutum euidenter inuenies. Imò, vt inquit Innocentius Tertius ex veteri teſtamento iuſſu Dei traxit originem, aſſerit enim id quod Deuteron. 17. dicitur, vt pro difficultate, & ambiguitate iudicij accedatur ad Sacerdotes Leuitici generis, & iudicem, qui fuerit illo tempore, & obediatur ipſorum iudicio, qui præſunt loco, quem Dominus elegerit, de ſummo Pontifice intelligendum eſſe, & fratribus eius, id eſt S.R.E. Cardinalibus, qui ei iure Leuitico in executione Sacerdotalis officij coadiutores exiſtunt. Itaque & ab exordio Eccleſiæ ſicut & hodie, Summis Pontificibus in regenda gubernandaque vniuerſali Eccleſia aſſiſtebant. Et vt ex Concilio Stephani Papæ colligitur dicentis: Oportebat vt hæc Sacroſancta Domina Romana Eccleſia, iuxta quod à B. Petro, & eius ſucceſſoribus inſtitutum eſt, rite ordinaretur, & in Apoſtolatus culmine vnus de Cardinalibus presbyteris, aut Diaconis conſecraretur, datur manifeſte intelligi, hos fratres noſtros qui inter Cardinales locantur, tempore B. Petri extitiſſe.

2. *Papa coadiutores in Conc. Nicæno appellati ſunt, & abſque teſtium multitudine condemnari non valent.*

§. 5. In confinio autem Nicæni Concilij B. Syluester, qui cœpit Eccleſiam regere anno Incarnationis Dominicæ 330. vel circiter, in Synodo generali congregatis præſidens, hos coadiutores ſuos nuncupauit Cardinales, & magno admodum priuilegio inſigniuit, quale nullus Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum in canonibus habere reperitur, vt videlicet ſine plurima teſtium multitudine damnari non debeant. Nec ſine myſterio triplex ordo in fratrum noſtrorum collegio à Sanctis noſtris prædeceſſoribus inſtitutus eſt. Nam cum Summus Pontifex vices Dei gerat in terris, decuit quemadmodum Moyſi præceptum fuit, vt omnia ad exemplum faceret, ſicut ei oſtenſum erat in Monte, quod ad inſtar illius cæleſtis Hierarchiæ in hac noſtra Eccleſia tres conſtituerentur Ordines aſſiſtentium Papæ, qui purgantium, illuminantium, & perficientium fungerentur officio, veluti ſunt Diaconi, Presbyteri, & Epiſcopi Cardinales. Decuit etiam cùm Summus Pontifex CHRISTI repræſentet perſonam, vt quemadmodum Chriſto conuerſanti in terris aſſiſtebant Apoſtoli, ita etiam Cardinalium cœtus Apoſtolicum repræſentans, coram Papa aſſiſteret, reliqui verò Epiſcopi, vbique diffuſi, Apoſtolos repræſentant ad prædicandum per orbem miſſos.

3. *Membra Pontificis nuncupantur, eoſque offendentes, crimineis læſæ maieſtatis rei iudicantur.*

§. 6. Ipſos præterea Cardinales pro honoris, ac dignitatis eminentia, partem ſui corporis Summi Pontifices appellant. Ex quo ſine vlla dubitatione oſtenditur, poſt caput Eccleſiæ, quod eſt Papa, contigua ſui corporis membra, qui ſunt fratres eius Cardinales præ ceteris Eccleſiæ membris ac partibus honorari debere, adeo quidem, vt ſacris canonibus ſancitum ſit, eos qui in Cardinalẽ manus iniecerint violentas, aut fugarint, aut inſequuti fuerint, ſeu ad hoc dederint conſilium, vel fauorem, criminis læſæ Maieſtatis reos, maximis & multiplicibus pœnis eſſe plectendos, ac ſi ipſi Apoſtolici throni violauerint maieſtatem, quod in ipſos qui Patriarchas, Archiepiſcopos,

piſcopos, vel Epiſcopos offenderint, ſtatutum minime reperitur, vt euidenter hinc liqueat, tanto ampliorem cenſeri dignitatem, quantu plures, ſeuerioreſque illam offendentibus infliguntur pœnæ.

4 *Alijs præeminentijs decorati ſunt.*

§. 7. Sunt etiam, & in ſignum præeminentiæ ipſis fratribus noſtris præ alijs Eccleſiæ Prælatis, & ſimiliter cum Legati de noſtro Latere deſtinantur, præ alijs Legatis multa, ac magna per canones attributa priuilegia, quæ tibi nota eſſe non dubitamus. Hinc etiã cõſtat cur a latere Apoſtol. mitti eis ſolis, & non alijs appropriatur Legatis.

5 *Imperator Conſtantinus patres appellauit.*

§. 8. Sed & ille notiſſimus Conſtantinus Imperator, animaduertens ad quammagnum, ac publicum vniuerſalis Eccleſiæ officium ipſi fratres noſtri vocati eſſent, ſic inquit. Volumus etiam deinde ſui Ordinis Reuerendiſſimos Clericos S.R.E. ſeruientes, ſingulos habere illud ſanctum culmen potentiæ, & excellentiæ, cuius ſanctiſſimus noſter Senatus videtur gloria adornari, id eſt Patritios Conſules Fieri, quos certe Patritios, Conſules ſecundum leges, vt in ſumma dignitate conſtitutos Imperator patres ſibi elegit, & loco patrũ à ſe honorari affirmat.

6 *Romana Eccleſia, Cardinalium cætũ, alijs illuſtriorem cõſtituit.*

§. 9. Quod vero hæc dignitas tanto honore præfulgeat, nec tuæ fraternitati, nec cuipiam alieni moleſtum eſſe debet, quoniam vt ſancti atteſtantur Patres, omnes Patriarchales, Archiepiſcopales, Epiſcopales, Cathedrales, aliaſque dignitates Romana fundauit Eccleſia, ſicutque licuit, vni Eccleſiæ amplam, alij ampliorem, & alij ampliſſimam prout expedire iudicauit tradidit poteſtatem. Omnes enim tamquam vnius arboris rami ab vna eademque radice, & vt diuerſi aquarum riuuli ab eodem fonte prodierunt, licet vnus alio copiuſior, atque vberior. Itaque ſi iuſtis ex cauſis, & Spiritus ſancti inſtinctu, quo hanc Sedem regi credendum eſt, Romana Eccleſia Venerabilium Cardinalium cætum ad cæleſtis hierarchiæ ſimilitudinem condidit, & tamquam ſui corporis partem his priuilegiis, & honoribus illuſtrare decreuit, nec tua Eccleſia, cui per Apoſtolicam Sedem præfectus es, nec quiſquam alius Eccleſiæ gradus ab eodem ſimiliter Apoſtolico throno originaliter inſtitutus, quæ omnia de ipſorum fratrum noſtrorum conſilio acta ſunt, vllam ſuccenſendi, aut conquerendi cauſã habet, ne illud adducamus euangelicum verbum. Amice nõ facio tibi iniuriam, numquid mihi non licet de meo facere quod volo? Et ſicut tu vis, vt priuilegiis Eccleſiæ tuæ ab hac Sede conceſſis, aliæ deferant inferiores Eccleſiæ, ita eadem ratione par eſt, vt ab eadem Sede huic cætui inſtituto, tu ſimiliter deferas, & reuerentiam præſtes.

7 *Conſuetudo Eccleſiæ Romanæ, & vniuerſalis idem obſeruauit ab immemorabili tempore citra.*

§. 10. Multum etiam mouere te debet diuturna per Chriſtianum populum vbique ſeruata conſuetudo, quæ etiamſi cetera deeſſent, ex quo tam vetuſta eſt, vt eius initii memoria non extet in contrarium, pro conſtituto iure habenda foret, præſertim quando ſciente, & approbante Summo Pontifice, non quidem vno, ſed toi, quot vmquam habuit Eccleſia, id actum eſſe dignoſcitur. In omnibus enim nationibus, ac Regnis, & vt in Anglia memorauimus hactenus, huiuſmodi præeminentiæ Cardinalibus delatus eſt honor, qui quidem non tam ipſis, quam nobis, cum noſtra ſint membra, attribui cenſendus eſt. Nec minus his Eccleſiæ Romanæ conſuetudo, quæ caput, norma, & magiſtra eſt reliquarum Eccleſiarum, idipſum tibi perſuadeat, quæ ſemper nullo vmquam contradicente in cunctis actibus, quibuſcumque Prælatis præhonorati ſunt.

8 *Et in Concilijs hoc idem obſeruatum fuit.*

§. 11. Idem in antiquis generalibus Conciliis, præſertim in duobus Lugdunenſibus, in vno præſidente Innocentio Quarto, in altero Gregorio Decimo, quorum adhuc extant acta, vſitatum fuit. Sic & in his Synodis noſtris noſtra ætate celebratis, de quibus etiam apud Regnum Angliæ non pauci ſuperſunt teſtes, obſeruatum eſſe palam eſt, abſentibus etiam Summis Pontificibus, idem & nunc nobis, præſidentibus in hoc ſacro Oecomenico ſeruatur Florentino Concilio.

9 *Ex ordine nominandi Card. ante alios Prælatos in ſententijs, & decretis ſemper.*

§. 12. His quoque illud accedat, quod in ſententiis, & decretis tam huius ſanctæ Sedis, quam generalium Conciliorum, cum de dignitatibus nominatim fit mentio, illa clauſula adiici ſolet, non obſtantibus, ſi Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopale, ſeu alia quacumque præfulgeat dignitate, per quod ex ordine nominandi, quæ ſit maior, luculenter apparet.

§. 13. Nec cauſetur quiſpiam quod Ordo Epiſcopalis, presbyterio maior ſit, quoniam in eiuſmodi prælationibus, officium ac dignitas, ſiue iuriſdictio præponderat ordini. Quemadmodum iure cautum eſt, vt Archidiaconus non presbyter, ſuæ iuriſdictionis obtentu, Archipresbytero præferatur, ſimili modo Diaconus, vel Subdiaconus, aliuſue clericus noſter, aut alicuius Metropolitani Vicarius, ſeu Locumtenens in Synodo, & alibi, alios quocumque ordine maiores etiam Epiſcopos antecedit, propter illius iuriſdictionem, quam exercet, & perſonam quam repræſentat. Sic & electus ad Eccleſiam Cathedralem, & confirmatus, quamquam nondum conſecratus, ratione iuriſdictionis cunctis in ſua diœceſi præeminet. Quis ergo iam dubitarit eum qui talia iura, & canones condidit, & talem alijs tribuit poteſtatem, poſſe eamdem cum vult, & maiorem ſuis membris tribuere? Siquis forte obiecerit prioris dignitatis potius eſſe rationem habendam, quam Cardinalatus de nouo collati, cum in regiis tractatibus, ac parlamentis, quilibet vt ſuæ Eccleſiæ Prælatus, non vt Cardinalis interſit. Huic obiectioni euidens reſpondet ratio, nam cum perſonæ ſint Eccleſiaſticæ, ſicut ſtatuta, ac priuilegia ſuarum Eccleſiarum in his actibus ſeruant, multo magis Romanæ Eccleſiæ, cui vinculo obedientiæ adſtricti ſunt, priuilegia, & ſtatuta ſeruare tenentur. Quibus nec ipſæ perſonæ Eccleſiaſticæ, nec alij quicumque tãquam inferiores derogare quomodolibet poſſunt. Cum igitur viri Eccleſiaſtici ad actus publicos, vel priuatos vocantur cum ſuis qualitatibus, ac prærogatiuis ab Eccleſia inſtrentis admitti debẽt. Nam & contra honeſtatem publicam, & vniuerſalis Eccleſiæ politiam, & in opprobrium Eccleſiaſticę diſciplinę vergeret, ſi in quouis actu Diaconus presbyterum, vel presbyter Epiſcopum, aut Epiſcopus Patriarcham præcederet. Præterea in canonibus ſcriptum eſt vnumquemque in Collegio, vel Capitulo iuxta ſuæ receptionis tempus honorandum eſſe, & quod ſi poſtea aliquis admittatur presbyter, ceteris tempore antetioribus præponatur, qui presbyteri non ſunt. Quod ſi in ordine maiori ſit, hoc etiam multo amplius in dignitate ſeu iuriſdictione quæ in his actibus maior eſt ordine, ſeruandum eſt, vt ſupra de Archidiacono, & Archipresbytero dictum eſt. Quod ſi in poſt receptis locum habet, eadem ratione in iis qui prius, ſi qua de nouo eis obueniat dignitas. Hoc enim rationi conſentaneum eſt, vt dignius minus dignum ad ſe trahat, & res à potentiori, & nobiliori denominetur. Quod in ipſis Cardinalibus euidenter ſeruatur, qui licet certarum Eccleſiarum dum ad Cardinalatum aſſumuntur Epiſcopi ſint, nihilominus eos non Epiſcopos, ſed Presbyteros S. R. E. Cardinales, ſedes Apoſtolica appellat. Quinimmo ſi eis ſuas priores Eccleſias in tit. dimittat, non amplius ſub nomine Eccleſiarum, ſed tituli Cardinalatus ſcribit, quaſi ad maiorem dignitatem, & iuriſdictionem aſſumpſerit, alioquin non aſcendiſſe, ſed deſcendiſſe, non honorari, ſeu dehonorati viderentur. 10 *In prælationibus dignitas Cardinalatus præponderat, etiam vbi non vt Cardinales, ſed vti ſuarum Eccleſiarum prælati interſunt.*

§. 14. Quis etiam non videat Cardinalatus dignitatem Archiepiſcopali eſſe maiorem dignitate, quia cum illa priuatæ vnius patriæ præſit vtilitati, iſta publicæ totius populi Chriſtiani. Illa vnam dumtaxat regit Eccleſiam, iſta cum Sede Apoſtolica vniuerſas, & cum à nemine, niſi ſolo Papa iudicentur Cardinales, ipſi & Patriarchas, & Archiepiſcopos, & reliquos Eccleſiæ gradus, cum Summo Pontifice iudicant. Quorum officio nomen ipſum conſonat optime, nam ſicut ſuper cardinem voluitur oſtium domus, ita ſuper hoc Sedes Apoſtolica, totius Eccleſiæ oſtium, quieſcit & ſuſtentatur. 11 *Cardinales à ſolo Papa, & non alijs Prælatis, illi verò à Cardinalibus iudicantur.*

§. 15. Nullum denique pro tua intentione proponis Eccleſiæ Romanæ priuilegium, quis enim alius huic iuri poſitiuo, & vniuerſalis Eccleſiæ obſeruantiæ, atque Apoſtolicæ conceſſioni præſertim quæ Apoſtolici throni, membrorumque eius præeminentiam concernit, contrarium priuilegium dandi vllam omnino habet facultatem? neque etiam conſuetudine vlla tuam cauſam iuueris. Quamquam ſiqua prætenderetur, præter Apoſtolicæ Sedis conſenſum, & approbationem inefficax prorſus cenſenda eſſet, vt proxime de priuilegio dictum eſt, atque 12 *Contraria conſuetudo abſq. Sedis Apoſtolicæ aſſenſu non ſuffragatur.*

irrationabilis, quia per eam dignitas confunderetur Superiorum Magiſtratuum, turbationemque pareret in quolibet reipublicæ ſtatu. Nam iuxta Canones vniuerſos non poſſet alia ratione ſubſiſtere, niſi eam huiuſmodi magnus differentiæ ordo ſeruaret Eccleſiaſticus, quia confunderetur ordo, ſi cuique ſua dignitas non ſeruaretur, quamuis vt prædictum eſt, ex frequentibus actibus 40. annorum ſpatio vſitatis, contraria potius in Regno Angliæ conſuetudo firmata ſit.

Hortatur itaque Pontifex Archiepiſcopum Cantuarienſem, vt prædictis acquieſcat.

§. 16. Hortamur itaque te venerabilis frater, & volumus, vt prædictis rationibus, ac noſtrorum prædeceſſorum ordinationi atque Eccleſiæ vniuerſalis obſeruantiæ penitus acquieſcas, ſicut pro tua prudentia, & deuotione quam ad Romanam Eccleſiam, & nos ſemper habuiſti, te facturum ſperamus. In reliquis verò, ſiue tuã Eccleſiam, ſiue perſonam concernentibus, quæ nec rationi, aut honeſtati derogent, pro magna, qua te omni tempore complexi ſumus, ac complectimur caritate, nos ſemper propitios experieris.

Dat. P. an. 8. Datum Florentiæ. . . . . . Pontificatus noſtri Anno Octauo.

XVI. Monachi profeſſi Ordinis Ciſtercienſis Monachorum S. Benedicti, ad alium quam Cartuſianorum Ordinem tranſire prohibentur.

Hoc idem vetuit Nicol. V. die 9. Aprilis 1448. cuius bullam vti ſimpliciter confirmatoriam conſultò prætermiſi.

Alia de hoc Ordine ſcripſi ſup. in Paſchal. II. conſt. 1. Deſiderium.

Edita A. D. 1439.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Regularem vitam profeſſis, ſic decet omnem vagandi materiam omnemque inquietudinis cauſam amputare, quod in eorum vocatione perſiſtant, ac ſedulum, & deuotum Altiſſimo exhibeant famulatum.

Cauſa huius prohibitionis.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Patris Abbatis Monaſterij Ciſtercienſis, Cabilonen. diœc. & aliorum Ciſtercienſis Ordinis Abbatum exhibita nobis nuper petitio continebat, quod nonnulli monachi dicti Ordinis, alij videlicet melioris frugis ficto colore, alij verò vt iugum obedientiæ & ſalutaris medicinæ effugiant diſciplinã, ad alios regulares Ordines ſe diuertunt, & vt in illis remanere libere poſſint, licentia Apoſtolicæ Sedis in exquiſitis coloribus ſatagunt obtinere.

Prohibitio de qua in rubrica.

§. 2. Nos igitur quorum intereſt animarum prouidere ſaluti, & huiuſmodi ſalubre remedium adhibere, eorumdem patris & Abbatum ſupplicationibus inclinati harum ſerie decernimus & etiam ordinamus, quod nullus Ordinis præfati profeſſus, ad alium quemcumque præterquam Carthuſienſium Ordinem, etiam prætextu literarum Maioris pœnitentiarij noſtri, etiam ſi in illis plena & expreſſa de præſentibus mentio habeatur, abſque eiuſdem patris Abbatis licentia ſpeciali cauſam rationabilem & vrgentem, quare licentia huiuſmodi concedi debeat, nobis & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus expreſſe & ſpecifice allegantis, audeat vel præſumat quomodolibet ſe transferre.

Pœna contrauenientium.

§. 3. Decernentes nihilominus contrafacientes eoſdem correctioni ſui Abbatis & dicti Ordinis omnino ſubeſſe, eoſque tranſeuntes & Abbates eorum, ipſis ad alium præterquam dictum Ordinem Carthuſienſium trãſeundi licentiam concedentes, ipſo facto excommunicationis ſententiæ ſubiacere,

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis ac indultis quauis auctoritate conceſſis vel concedendis, quæ quoad hoc nullius exiſtere firmitatis, & aliis contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c. ſi quis &c.

Dat. P. A. 8. 14. Febr. Dat. Florentiæ Anno Incarnationis Dominicæ 1439. decimo ſexto Kalendas Martij. Pontificatus noſtri Anno octauo.

XVII. Concordia Eccleſiæ Græcæ, & Latinæ, cum definitione quorumdam articulorum Catholicæ fidei in quibus diſſidebant, Primatuſque Romani Pontificis, & Ordinis Patriarcharum.

Alia de Græcis, indicaui ſupra in conſtit. 14. Innoc. IV. Sub Catholica ibi videas.

Alias duas concordias hoc fere tempore Deus ſanctæ ſuę Eccleſiæ conceſſit, alteram ſcilicet Armenorum, alteram verò Iacobinorum, vt infrà in conſt. 19. Exultate, & conſt. 23. cantate.

Edita An. D. 1439.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Conſentiente ad infraſcripta cariſſimo in Chriſto filio noſtro Ioanne Palæologo Romanorum Imperatore Illuſtri, & Locum tenentibus venerabilium fratrum noſtrorum Patriarcharum, & ceteris orientalem Eccleſiam repræſentantibus.

Lætitia exprimitur & laudes Deo referuntur de concordia facta, inter Latinam Eccleſiã & Græcam diſſidentes ſuper articulis hæreticis.

Lætentur Cœli & exultet terra. Sublatus eſt enim de medio paries, qui occidentalem, orientalemque diuidebat Eccleſiam, & pax atque concordia rediit, illo angulari lapide Chriſto, qui fecit vtraque vnum, vinculo fortiſſimo caritatis & pacis vtrumque iungente parietem, & perpetuæ vnitatis fœdere copulante ac continente, poſtquam longam mæroris nebulam, & diſſidij diuturni atrã nigramque caliginem, ſerenum omnibus vnionis optatæ iubar illuxit. Gaudeat & mater Eccleſia, quæ filios ſuos hactenus inuicem diſſidentes, iam videt in vnitatem, pacemque rediiſſe: & quæ antea in eorum ſeparatione amariſſime flebat, ex ipſorum modo mira concordia, cum ineffabili gaudio omnipotenti Deo gratias referat. Cuncti gratulentur fideles vbique per orbem, & qui Chriſtiano cenſentur nomine, matri Catholicæ Eccleſiæ collætentur. Ecce enim occidentales orientaleſque patres, poſt longiſſimum diſſenſionis, atque diſcordiæ tempus, ſe maris ac terræ periculis exponentes, omnibuſque ſuperatis laboribus, ad hoc ſacrum Oecumenicum Concilium, deſiderio ſacratiſſimæ vnionis, & antiquæ caritatis redintegrandæ gratia, læti, alacreſque conuenerunt, & intentione ſua nequaquam fruſtrati ſunt. Poſt longam enim, laborioſamque indaginem, tandem Spiritus ſancti clementia ipſam optatiſſimam & ſanctiſſimam vnionem cõſecuti ſunt. Quis igitur dignas omnipotentis Dei beneficiis gratias referre ſufficiat? quis tantas diuinæ miſerationis diuitias non obſtupeſcat? cuius vel ferreum pectus tantæ ſupernæ pietatis magnitudo non molliat? Sunt iſta prorſus diuina opera, non humanæ fragilitatis inuenta; atque ideo eximia cum veneratione ſuſcipienda, & diuinis laudibus proſequenda. Tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio, Chriſte fons miſericordiarum; qui tantum boni ſponſæ tuæ catholicæ Eccleſiæ contuliſti, atque in generatione noſtra tuæ pietatis miracula demonſtraſti, vt enarrent omnes mirabilia tua. Magnum ſiquidem diuinumque munus nobis Deus largitus eſt, qui oculis vidimus quod ante nos multi, cum valde cupierint, aſpicere nequiuerunt.

Pro qua concordia habẽda, celebratũ fuit Concil. Florentinum.

§. 1. Conuenientes enim Latini & Græci in hac ſacroſancta Oecumenica Synodo, magno ſtudio inuicem vſi ſunt, vt inter alia etiãm articulus ille de diuina Spiritus ſancti proceſſione, ſumma cum diligentia & aſſidua inquiſitione diſcuteretur. Prolatis verò teſtimoniis ex diuinis ſcripturis, plurimiſque auctoritatibus ſanctorum Doctorum orientalium & occidentalium, aliquibus quidem ex Patre & Filio, quibuſdam verò ex Patre, per Filium procedere dicentibus Spiritum ſanctum, & eamdem intelligentiam aſpicientibus omnibus ſub diuerſis vocabulis, Græci quidem aſſeruerunt quod id quod dicunt Spiritum ſanctum ex patre procedere, non hac mente proferunt, vt excludant filium, ſed quia eis videbatur, vt aiunt, Latinos aſſerere Spiritum ſanctum ex Patre & Filio procedere tamquam ex duobus principiis, & duabus ſpirationibus, ideo abſtinuerunt à dicendo, quod Spiritus ſanctus, à Patre procedat & Filio. Latini verò affirma-

uerunt non ſe hac mente dicere Spiritũ ſanctum ex Patre, Filioque procedere, vt excludant Patrem quin ſit fons atque principium totius Deitatis, Filij ſcilicet, ac Spiritus ſancti, aut quod id quod Spiritus ſanctus procedit ex Filio, Filius à Patre non habeat, ſiue quod duo ponant principia, ſeu duas ſpirationes; ſed vnum tantum aſſerant eſſe principium, vnicamque ſpirationem Spiritus ſancti, prout hactenus aſſeruerunt. Et cum ex his omnibus vnus & idem eliciatur veritatis ſenſus, tandem in infraſcriptam, & ſanctam Deo amabilem eodem ſenſu eademque mente vnionem vnanimiter concordarunt & conſenſerunt.

Definitiones articulorum Fidei.

§. 2. In nomine igitur ſanctæ Trinitatis, Patris, & Filij, & ſpiritus ſancti, hoc ſacro vniuerſali approbante Florentino Concilio, definimus, vt hæc fidei veritas ab omnibus Chriſtianis credatur & ſuſcipiatur, ſicque omnes profiteantur.

Artic. 1.

§. 3. Quod Spiritus ſanctus ex Patre, & Filio æternaliter eſt, & eſſentiam ſuam, ſuumque eſſe ſubſiſtens habet ex Patre ſimul & Filio, & ex vtroque æternaliter, tamquam ab vno principio, & vnica ſpiratione procedit. Declarantes quod ſancti Doctores, & Patres dicunt ex Patre per Filium procedere Spiritum ſanctum ad hanc intelligentiam tendit, vt per hoc ſignificetur Filium quoque eſſe ſecundum Græcos quidem cauſam; ſecundum Latinos verò, principium ſubſiſtentiæ Spiritus ſancti ſicut & Patrem. Et quoniam omnia quæ Patris ſunt, Pater ipſe vnigenito Filio ſuo gignendo dedit, præter eſſe Patrem, hoc ipſum quod Spiritus ſanctus procedit ex Filio, ipſe Filius à Patre æternaliter genitus eſt. Definimus inſuper explicationem verborum illorum, Filioque; veritatis declarandæ gratia, & imminente tunc neceſſitate, licite, ac rationabiliter Symbolo fuiſſe appoſitam.

Artic. 2.

§. 4. Item in azymo ſiue fermentato pane triticeo, corpus CHRISTI veraciter confici: Sacerdoteſque in altero ipſorum Domini corpus conficere debere, vnumquemque ſcilicet iuxta ſuæ Eccleſiæ ſiue Occidentalis ſiue Orientalis conſuetudinem.

Artic. 3.

§. 5. Item ſi vere pœnitentes in Dei caritate deceſſerint, antequam dignis pœnitentiæ fructibus de commiſſis ſatisfecerint, & omiſſis, eorum animas pœnis Purgatorij poſt mortem purgari: & vt à pœnis huiuſmodi releuentur, & prodeſſe eis fidelium viuorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia, orationes, & eleemoſynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro aliis fidelibus fieri conſueuerunt ſecundum Eccleſiæ inſtituta.

Artic. 4.

§. 6. Illorumque animas qui poſt baptiſma ſuſceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam quæ poſt contractam peccati maculam, vel in ſuis corporibus vel eiſdem exutæ corporibus) prout ſuperius dictum eſt (ſunt purgatæ, in cælum mox recipi, & intueri clare ipſum Deum trinum, & vnum ſicuti eſt pro meritorum tamen diuerſitate aliam alia perfectius.

Artic. 5.

§. 7. Illorum autem animas qui in actuali mortali peccato, vel ſolo originali decedunt, mox in Infernum deſcendere, pœnis tamen diſparibus puniendas.

Definitio de primatu Papæ.

§. 8. Item definimus, Sanctam Apoſtolicam Sedem, & Romanum Pontificem in vniuerſum orbem tenere primatum, & ipſum Pontificem Romanum ſucceſſorem eſſe B. Petri Principis Apoſtolorum, & verum Chriſti Vicarium, totiuſque Eccleſiæ caput, & omnium Chriſtianorum patrem, ac doctorem exiſtere, & ipſi in B. Petro, paſcendi, regendi, ac gubernandi vniuerſalem Eccleſiam à D. N. IESV CHRISTO plenam poteſtatem traditam eſſe, quemadmodum etiam in geſtis œcumenicorum Conciliorum, & in ſacris Canonibus continetur.

Definitio de gradibus Patriarcharum.

§. 9. Renouantes inſuper ordinem traditum in Canonibus ceterorum venerabilium Patriarcharum vt Patriarcha Conſtantinopolitanus ſecundus ſit poſt ſanctiſſimum Romanum Pontificem, tertius verò Alexandrinus, quartus autem Antiochenus, & quintus Hieroſolymitanus, ſaluis videlicet omnibus priuilegiis, & iuribus eorum.

Dat. P. A. 9. die 4. Iulij.

Dat. Florentiæ in ſeſſione publica Synodali, ſolemniter in Eccleſia maiori celebrata, anno Incarnationis Dominicæ 1439. pridie Nonas Iulij, Pontificatus noſtri Anno ix.

Ego Eugenius Cathol. Eccleſiæ Epiſcopus, ita definiens ſubſcripſi. *Papæ ſubſcriptio.*

Adiutor & protector meus es tu, Domine ne derelinquas me.

Card. ſubſcriptiones.

Ego Antonius Epiſcopus Oſtienſis, Card. Bononienſis, ſupradictas definitiones veras & Catholicas eſſe affirmo, & me illis ſubſcripſi.

Ego Beranda Epiſcopus Portuenſis, Cardinalis Placentinus, ſupradictas definitiones veras, & Catholicas eſſe affirmo, & ſubſcripſi.

Ego N. tituli S. Crucis, presb. Card. ſupradictis definitionibus tamquam veris, & Catholicis ſubſcripſi.

Ego F. tituli S. Clementis, presbyter Cardinalis, ſupradictis definitionibus me ſubſcripſi.

Ego A. tit. S. Marci, presb. Card. ſubſcripſi.

Ego Iul. tit. S. Sabinæ, presb. Card. me ſubſcripſi.

Ego Preſper tit. S. Georgij ad Velum aureum, Diaconus Cardinalis de Columna ſubſcripſi.

Ego Dominicus S. Mariæ in Via lata, S. R. E. Diaconus Card. ſubſcripſi.

Exemptio Sororum ſiue Monialium Ordinis S. Claræ, à iuriſdictione, & ſuperioritate Ordinariorum, & aliorum quorumcumque Et à ſolutione pedagiorum, & quarumlibet contributionum. XVIII.

Habent hæ Sorores, nedum iſtas, ſed alias exemptiones, vt inf. in Pij IV. conſt. 5. De ſtatu. cum ibi notandis.

Huius Ordinis quæ ſunt regulæ, quarum primam vide ſup. in conſt. 12. Innoc. IV. Solet vbi notaui. Alteram verò attende in conſtit. 7 Vrb. IV. Beata.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita A. D. 1439.*

Prœmium.

Licet Romanus Pontifex omnes religiones, & religioſas perſonas, earumque Monaſteria, ſiue loca, aſſueto benignitatis affectu proſequi conſueuerit, illa tamen ſpecialius ſibi ſubdit, ac à cuiuſlibet alterius iuriſdictione onerumque quorumcumque ſubiectione, & ſolutione libera facit penitus, & exempta, quæ maioribus oppreſſionibus, exactionibuſque grauata noſcuntur.

Sorores S. Claræ cõqueruntur de grauaminib. eis illatis, & Papa ſupplicant pro opportuna prouiſione.

§. 1. Exhibita quidem nobis nuper pro parte dilectarum in Chriſto filiarum Abbatiſſarum, & Conuentuum vniuerſorum Monaſteriorum S. Damiani, ac Minoriſſarum, & S. Claræ Ordinis eiuſdem Sanctæ ſub Generalis Miniſtri, aliorumque officialium Ordinis fratrum Minorum cura vbilibet conſtitutarum, petitio continebat, quod ob varias decimarum, & caritatiuorum ſubſidiorum, aliorumque onerum impoſitiones, tam pro Romanæ Eccleſiæ, ſuorumque Legatorum, & Nunciorum incumbentibus quam pro honorandis Regibus, ac Principibus, ac Communitatum ſubuentionibus, Apoſtolica auctoritate hactenus ordinatas, conſtitutas, atque decretas, necnon gabellas, pedagia, & grauamina, aliaque onera realia per Poteſtates, Rectores, atque regimina ſæcularia, factas, impoſitas, & illatas, petitioneſque & exactiones, quę ratione fructuum, qui in eorumdẽ Monaſteriorum, & locorum agris, & poſſeſſionibus intra nonnullarum, cum cura & ſine cura, Eccleſiarum limites conſiſtentibus colliguntur à nonnullis illarum Rectoribus, & beneficiatis, factæ ſunt hactenus, & fiunt etiam de præſenti, Abbatiſſæ, Conuentus, Moniales, Monaſteria, & loca huiuſmodi in tantam paupertatem, inopiamque venerũt, quod pia eorum vota exoluere non valentes, in Monaſteriis, & locis ipſis diuinus cultus eſt adeo diminutus, quod niſi prouideatur celeriter, veriſimiliter formidatur in eis extinctio obſeruantiæ regularis. Quare pro parte Abbatiſſarum, & Conuentuum prædictarum nobis fuit humiliter

ſuppli

ſupplicatum, vt prouidere eis, & eiſdem Monaſteriis ſiue locis ſuper hoc de opportuno remedio dignaremur.

Has idem Pot. à iuriſdictione Ordinariorum, & aliorum omnium eximit.

§. 2. Nos igitur qui ad eoſdem Fratrum Minorum, & S. Claræ Ordines ſpecialem gerimus deuotionis affectum, piæ mem. Nicolai Quarti, Bonifacij Octaui, Ioannis Vigeſimiſecundi, Clementis Tertij, Alexandri Quarti, & Benedicti Vndecimi prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, earumdem Abbatiſſarum, & Conuentuum, necnon dilecti filij Guillelmi de Caſali, eiuſdem Fratrum Minorum Ordinis Generalis Miniſtri ſacræ paginæ profeſſoris, nobis ſuper hoc humiliter ſupplicantis, in hac parte ſupplicationibus inclinati, vt in eiſdem Monaſteriis eo deuotius diuinis laudibus intendatur, quò perſonæ in illis vacantes ſtudio piæ vitę potiori fuerint immunitatis priuilegio communitæ, Abbatiſſas, Conuentus, Moniales, Monaſteria, atque loca huiuſmodi cum omnibus iuribus, & pertinentiis, ac bonis eorumdem mobilibus, & immobilibus quibuſcumque tam præſentibus, quam futuris, ab omni iuriſdictione, dominio, poteſtate quorumcumque Legatorum, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Nunciorum, & aliorum quorumcumque Ordinariorum Iudicum ad inſtar præfatorum Pontificum conceſſorum priuilegiorum, quæ hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia, tenore præſentium prorſus eximimos, & perpetuo liberamus, ac ſub B. Petri, & Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipimos, atque noſtra, illaque nobis, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus canonice intrantibus, & dictæ Sedi dumtaxat immediate volumus ſubiacere. Ita quod Legati, & Nuntij dictæ Sedis, ac Iudices præfati, aut alia quæuis perſona, ſæcularis vel regularis, Eccleſiaſtica, vel mundana, quacumque fulgeat dignitate, nullas in Abbatiſſas, Conuentus, Moniales, Monaſteria, ſiue loca huiuſmodi, vt pote prorſus exempta, poſſint excommunicationis, vel interdicti ſententias promulgare, vel iuriſdictionem, dominium, aut poteſtatem aliquam exercere, ratione delicti, contractus, aut rei de qua ageretur, vbicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat.

Et etiam ab omni pedagio & contributione.

§. 3. Quinimo Abbatiſſas, Conuentus, & Moniales eaſdem cum earum Monaſteriis, atque locis perpetuo exemptas eſſe volumus immunes, & liberas, & ab omni decimarum, ſubſidiorum, gabellarum, pedagiorum, fructuum, & aliorum huiuſmodi ſolutione, contributione, reſponſione, & aliis quibuſcumque fel. rec. Innocentij Papæ IV. prædeceſſoris noſtri, & aliis quibuſlibet conſtitutionibus, & priuilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis ſpecialibus, & generalibus, locorum Ordinariis, vel aliis quibuſcumque, & quouis modo conceſſis, & in poſterum concedendis, necnon ſtatutis, conſuetudinibus, & ordinationibus Monaſteriorum locorum, & Ordinum prædictorum, ac obligationibus, promiſſionibus, & ſolutionibus per eaſdem Abbatiſſas, Conuentus, & Moniales hactenus forſan factis, contrariis, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis non obſtantibus.

Prælatis omnibus obſeruantiam huius bullæ præcipit.

§. 4. Mandantes omnibus, & ſingulis Legatis, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Ordinariis, Rectoribus, & aliis ſupradictis, cuiuſuis ordinis, gradus, ſtatus, & conditionis exiſtant, etiamſi Cardinalatus præfulgeant dignitate, ne Abbatiſſas, Conuentus, Monaſteria, & loca huiuſmodi ſuper præmiſſis, & circa ea impetant, aut quomodolibet moleſtent, quinimo nec ſinant ab aliis, quantum in eis fuerit quomodolibet moleſtari, etiam per literas Apoſtolicas ſub quauis forma, vel expreſſione verborum confectas, ſeu conficiendas in poſterum, & etiamſi literæ ipſæ de eiſdem Monaſteriis, Abbatiſſis, Prioriſſis, Conuentibus, Ordinibus, & Religione, ac priuilegiis, & indultis ipſarum, & de præſenti indulto, plenam, & expreſſam facerent mentionem, ac etiamſi in eiſdem literis conceſſis, & concedendis clauſulæ infraſcriptæ, videlicet quod omnes perſonæ Eccleſiaſticæ, ſæculares, & Religioſæ, exemptæ, & non exemptæ, ad præſtationem, ſeu ſolutionem decimarum, collectarum, tallearum, ſubſidiorum, procurationum, angariarum, ac aliarum quarumlibet exactionum quocumque nomine nuncupentur, ſeu ad contribuendum in eis compelli valeant.

Contrarijs omnibus derogat.

§. 5. Non obſtantibus ſi dilectis in Chriſto filiabus, Abbatiſſis, & Conuentibus dictorum Monaſteriorum, & ipſis vniuerſis Monaſteriis, vel Ordini ſeu Religioni ipſarum, in ſpecie, vel in genere, vel quibuſuis aliis communiter, vel diuiſim à Sede Apoſtolica ſit indultum, quod ad ſolutionem, ſeu præſtationem decimarum, collectarum, tallearum, ſubſidiorum, procurationum, & aliarum impoſitionum huiuſmodi, ſeu ad contribuendum in eis minime tenerentur, & ad id compelli, aut quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, quæ de indulto huiuſmodi, & toto tenore ipſius plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum non facerent mentionem, ſiue quibuſlibet priuilegiis, eis, vel quibuſcumque perſonis, locis, vel Ordinariis à præfata Sede conceſſis, vel concedendis, de quibus oporteret in dictis literis ſpecialem fieri mentionem, & per quæ effectus literarum ipſarum, quomodolibet impediri valeret, vel etiam retardari, vel aliæ quæcumque, & qualeſcumque clauſulæ prædictis ſimiles, vel diſſimiles, ſub quocumque tenore, vel expreſſione verborum inſertæ fuerint, quæ conſtitutioni, & ordinationi noſtris huiuſmodi poſſent in aliquo derogare, compelli poſſint inuitæ. Decernentes ex nunc omnes excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, ac quoſcumque proceſſus, quaſcumque perſonas continentes, quos, vel quas, aduerſus Abbatiſſas, Conuentus, Moniales, Monaſteria, loca, & bona prædicta, contra tenorem, & formam exemptionis huiuſmodi quomodolibet haberi contingerit, ſeu etiam promulgari, irritos & inanes, ac nullius exiſtere roboris vel momenti.

Ordinis Fratrum Minorum ſuperioritatem præſeruat.

§. 6. Per hoc autem dilectis filiis Generali Miniſtro, & aliis Ordinis Minorum huiuſmodi pro tempore exiſtentibus officialibus, nullum, quin omnem quam hactenus habuerunt, & de præſenti habent curam, diſpoſitionem, & quamlibet aliam ordinationem Abbatiarum, Conuentuum, Monaſteriorum, & locorum prædictorum libere & licite valeant exercere, nolumus præiudicium generari.

Nulli ergo, &c.

Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1438. Idibus Auguſti, Pontificatus noſtri Anno nono.

Dat. P. A. 9 die 13. Aug.

XIX. Concordia Armenorum cum Sancta Romana Eccleſia, & declaratio articulorum ſeptem nouæ legis Sacramenta, & pleraque alia concernentium.

Iuxta eiuſmodi concordiam inita fuit etiam vnio Iacobinorum, vt mox infra habetur in conſtit. 23. Cantate.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1439.

Exultatio, cum gratiarum actione omnipotenti Deo.

EXultate Deo adiutori noſtro, iubilate Deo Iacob, omnes qui vbique nomine cenſemini Chriſtiano. Ecce enim iterum recordatus Dominus miſericordiæ ſuæ, alium diſſidij lapidem, nongentis & amplius inueteratum annis, de Eccleſia ſua auferre dignatus eſt, & qui facit concordiam in ſublimibus, & per quem in terra pax eſt hominibus bonæ voluntatis, optatiſſimam Armenorum vnionem ſua ineffabili miſeratione conceſſit. Benedictus Deus, & Pater Domini noſtri IESV CHRISTI, Pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis, qui conſolatur nos in omni tribulatione noſtra. Intuens namque piiſſimus Dominus Eccleſiam ſuam, modo ab his qui foris ſunt, modo ab his qui intra, non paruis agitari turbinibus, vt inter ipſas reſpirare anguſtias, & ad reſiſtendum fortior aſſurgere valeat, multis eam quotidie modis conſolari, & roborari dignatur.

Quia vnio Eccleſiæ latinæ & græcæ iam facta eſt, vt

§. 1. Nam & pridem magnam illam Græcorum vnionem, multas longe lateque continentium nationes, & linguas, hodie vero hanc ipſam Armenici populi, qui

in præced. bulla habetur, & modo etiam Armenorum vt ſequitur.

per Septentrionem, & Orientem in magna copia diffuſus eſt, in eodem fidei & caritatis vinculo, cum Sede Apoſtolica ſtabiliuit. Hæc profectò tam magna, & miræ ſunt diuinæ pietatis beneficia, vt non ſolum pro vtroque, ſed ne quidem pro altero ſatis dignas ſuæ majeſtati referre gratias poſſit intellectus humanus. Quis non vehementer admiretur, vno eodemque tam breui tempore duo ſic præclara, & ſæculis deſiderata opera, in hoc ſacro Concilio fuiſſe tam feliciter conſummata? Vere à Domino factum eſt iſtud, & eſt mirabile in oculis noſtris. Quomodo enim hominum prudentia, vel induſtria, niſi gratia Dei & cœpiſſet, & perfeciſſet, has tantas & tales res explere potuiſſet? Laudemus iugiter, & toto corde benedicamus Dominum, qui fecit mirabilia magna ſolus, ipſique pſallamus ſpiritu, pſallamus & mente, oreque & opere, quantum ſinit humana fragilitas, pro tantiſque muneribus gratias agamus, orantes & obſecrantes, vt quemadmodum ipſi Græci, atque Armeni, vnum cum Eccleſia Romana effecti ſunt, ita fiant & ceteræ nationes, præſertim Chriſti charactere inſignitæ, & totus denique Populus Chriſtianus omnibus odiis belliſque extinctis, mutua inuicem pace, & fraterna caritate quieſcat & gaudeat.

Armenorum laudes.

§. 2. Ipſos autem Armenos magnis laudum preconiis dignos eſſe merito cenſemus. Vt primum enim à nobis ad Synodum accerſiti ſunt, tamquam Eccleſiaſticæ auidi vnitatis, ſpectabiles deuotos & doctos Oratores ſuos cum ſufficienti mandato, de ſuſcipiendo videlicet quicquid Spiritus ſanctus hanc ſanctam Synodum illuſtrauerit, ex remotiſſimis regionibus per multos labores mariſque pericula, ad nos & hoc ſacrum Concilium deſtinarunt.

Huius Pontificis cura.

§. 3. Nos vero tota mente, vt noſtrum paſtorale decebat officium cupientes tam ſanctum perficere opus, ſæpe cum ipſis Oratoribus de hac ſancta vnione contulimus, & ne vel parua huic ſanctæ rei dilatio fieret, deputauimus de omni ſtatu huius ſacri Concilij viros iuris diuini, & humani doctiſſimos, qui cum omni cura, ſtudioque & diligentia rem iſtam cum iſtis pertractarent Oratoribus, ab eis accurate inquirentes eorum fidem, tam circa diuinæ vnitatem eſſentiæ, & diuinarum perſonarum Trinitatem, quam Domini noſtri Iesv Christi humanitatem, & ſeptem Eccleſiæ Sacramenta & alia ad fidē orthodoxam, & totius vniuerſalis Eccleſiæ pertinētia.

Vnio ſecuta eſt, pro cuius ſtabilimento, compendium Armenis datur ab ipſo Pont. ſacro approbante Concilio Florentino.

§. 4. Multis itaque adhibitis diſputationibus, collocutionibus, & tractatibus, poſtque non mediocrem teſtimoniorum inſpectionem, quæ ex ſanctis Eccleſiæ Patribus, & Doctoribus deducta ſunt, & earum de quibus agebatur rerum diſcuſſionem, tandem expedire iudicauimus, ne vlla in futurum de fidei veritate apud ipſos Armenos hæſitatio eſſe valeat, atque idem per omnia ſapiant cum Sede Apoſtolica, vnioque ipſa ſtabilia, & perpetua ſine vllo ſcrupulo perſeueret, vt ſub quodam breui compedio orthodoxæ fidei veritatem, quam ſuper præmiſſis Romana profitetur Eccleſia, per hoc decretum, ſacro hoc approbante Florentino Concilio, ipſis oratoribus ad hoc etiam conſentientibus traderemus.

De Symbolo.

§. 5. In primis ergo damus eis Sanctum Symbolum, à centum quinquaginta Epiſcopis in œcumenico Conſtantinopolitano Concilio editum, cum illa additione. Filioque ipſi Symbolo declarandæ veritatis gratia, & vrgente neceſſitate, licite & rationabiliter appoſita, cuius talis eſt tenor. Credo in vnum Deum, &c. hoc autem ſanctum Symbolum, ſicut apud Latinos mos eſt, ita decernimus per omnes Armenorum Eccleſias intra Miſſarum ſolemnia ſingulis ſaltem dominicis diebus, & maioribus feſtiuitatibus, decantari, vel legi.

Duabus naturis in vna Chriſti perſona.

§. 6. Secundo tradimus eis definitionem quarti vniuerſalis Concilij Chalcedonenſis, in quinto poſtea & ſexto vniuerſalibus Conciliis renouatam, de duabus naturis in vna Chriſti perſona, cuius tenor talis eſt: Sufficeret quidem ſapiens hoc, & ſalutare diuinæ gratiæ Symbolum ad plenam cognitionem ac confirmationem pietatis. De Patre enim, & Filio, & Spiritu ſancto perfectionem docet, & Domini humanitatem fideliter accipientibus repræſentat. Sed quoniam hi qui conantur reprobare prædicationem veritatis per proprias hæreſes, nouas voces genuerunt, & hi quidem præſumentes corrumpere myſterium diſpenſationis Domini, quæ propter nos facta eſt: alij verò introducentes confuſionem permixtionemque, & ſtulte confingentes vnam eſſe naturam carnis, & Deitatis, & portentoſe dicentes paſſibilem vnigeniti diuinam naturam: ob hoc volens claudere illis omnem machinationem contra veritatem, præſens nunc ſancta & magna atque vniuerſalis Synodus prædicationem hanc docens ab initio immobilem, decreuit ante omnia fidem trecentorum decem & octo Sanctorum patrum manere irrecuſabilem, & poſteriore tempore propter illos quidem qui pugnant aduerſum Spiritum ſanctum, corroborat doctrinam de ſubſtantia Spiritus traditam à patribus centum quinquaginta apud Conſtantinopolim congregatis, quam illi omnibus notam fecerunt, non quaſi inferentes, quod aliquid minus eſſet in præcedentibus, ſed eorum intellectum de Spiritu ſancto ſcripturarum teſtimoniis declarantes, aduerſus eos qui dominationem eius reſpuere tentauerunt. Propter illos autem qui moliuntur corrumpere diſpenſationis myſterium, & impudenter delirant, dicentes, purum hominem eſſe illum qui ex Sancta Maria Virgine natus eſt, ſuſcepit Epiſtolas ſynodicas beati Cyrilli quondam Præſulis Eccleſiæ Alexandrinæ ad Neſtorium, & ad orientales, congruas exiſtentes ad conuincendas Neſtorij veſanias, & ad interpretationem eorum, qui ſalutaris Symboli mentem pio zelo noſſe deſiderant. Quibus etiam conſequentiſſime epiſtolam coaptauit magnæ & ſenioris Vrbis Romæ Præſulis beatiſſimi ac ſanctiſſimi Leonis Papæ, quæ ſcripta eſt ad ſanctæ memoriæ Archiepiſcopum Flauianum, ad perimendam Eutychis malam intelligentiam, vtpote congruentem illius magni Petri confeſſioni, & exiſtentem nobis quamdam columnam communem aduerſus praua dogmata, & ad confirmationem rectorum dogmatum. His namque qui in duos filios diſpenſationis diuinæ myſterium diſcerpere nituntur, obſiſtit, & illos qui paſſibilem deitatem vnigeniti auſi ſunt dicere, à ſacro cœtu expellit, & his qui in duabus naturis Chriſti temperamentum aut confuſionem exquirunt, reſiſtit: & eos qui dicunt, ſerui formam, quam ex nobis aſſumpſit, cœleſtem eſſe, aut alterius alicuius ſubſtantiæ, vt dementes abiicit: & qui duas quidem ante vnitionem naturas Domini fabulantur, vnam vero poſt vnitionem confingunt anathematizat. Sequentes igitur ſanctos Patres, vnum eumdemque confiteri Filium Dominum noſtrum Iesvm Christvm conſonanter omnes docemus, eumdem perfectum in Deitate, eumdem perfectum in humanitate, Deum vere, & hominem vere, eumdem ex anima rationali, & corpore, conſubſtantialem Patri ſecundum Deitatem, & conſubſtantialem nobis eumdem ſecundum humanitatem, per omnia nobis ſimilem abſque peccato, ante ſæcula quidem de Patre genitum ſecundum Deitatem, in nouiſſimis autem diebus eumdem propter nos, & propter ſalutem noſtram ex Maria Virgine Dei genitrice ſecundum humanitatem, vnum eumdemque Chriſtum verum Filium Dominum vnigenitum in duabus naturis inconfuſe, immutabiliter, indiuiſe, inſeparabiliter agnoſcendum, nuſquam ſublata differentia naturarum propter vnitionem, magiſque ſalua proprietate vtriuſque naturæ, & in vnam perſonam atque ſubſiſtentiam concurrente, non in duas perſonas partitum, ſiue diuiſum, ſed vnum, & eumdem Filium vnigenitum Deum, verum Dominum Iesvm Christvm, ſicut ante Prophetæ de eo, & ipſe nos Iesvs Christvs erudiuit, & Sanctorum Patrum nobis tradidit Symbolum.

Duabus voluntatibus duabuſque Chriſti operationibus.

§. 7. Tertio definitionem de duabus voluntatibus, duabuſque Chriſti operationibus in prædicto ſexto Concilio promulgatam, cuius tenor talis eſt: Sufficeret quidem, & reliqua, quæ in ipſa definitione Concilij Chalcedonenſis ſuperius enarrata, ſequuntur vſque ad finem, poſt quem ſequitur in hunc modum: Et duas naturales voluntates in eos, & duas naturales operationes indiuiſe, inconuertibiliter, inſeparabiliter, inconfuſe, ſecundum Sanctorum Patrum doctrinam adæque prædicamus, & duas naturales voluntates non contrarias, iuxta quod impij aſſeruerunt hæretici, ſed ſequentem humanam eius voluntatem, & non reſiſtentem, vel reluctantem, ſed potius, & ſubiectam diuinæ eius

atque

atque omnipotenti voluntati. Oportebat enim carnis voluntaté moueri, ſubiici verò voluntati diuinæ iuxta ſapientiſſimum Athanaſium. Sicut enim eius caro, Dei verbi dicitur & eſt, ita & naturalis carnis eius voluntas, propria Dei verbi dicitur & eſt, ſicut ipſe ait: Quia deſcendi de Cœlo, non vt faciam voluntatem meam, ſed eius qui miſit me, Patris, ſuam propriam dicens voluntatem, quæ erat carnis eius. Nam & caro propria eius facta eſt. Quemadmodum enim ſanctiſſima atque immaculata animata eius caro, deificata eſt, non eſt perempta, ſed in proprio ſui ſtatu, & ratione permanſit: ita & humana eius voluntas deificata eſt, non eſt perempta, ſaluata eſt autem magis ſecundum deiloquum Gregorium dicentem: Nam velle illius qui in Saluatore intelligitur, non eſt contrarium Deo: deificatum eſt totum, duas enim naturales operationes indiuiſe, inconuertibiliter, inconfuſe, inſeparabiliter in eodem Domino IESV CHRISTO vero Deo modo glorificamus, hoc eſt diuinam operationem, & humanam operationem ſecundum diuinum prædicatorem Leonem apertiſſime aſſerentem: Agit enim vtraque forma cum alterius communione, quod proprium eſt, verbo ſcilicet operante quod verbi eſt, & carne exequente quod carnis: nec enim in quoquam vnam dabimus naturalem operationem Dei, & creaturæ, vt neque quod creatum eſt, in diuinam educamus eſſentiam, neque quod eximium eſt diuinæ naturæ, ad competentem creaturis locum deiiciamus. Vnius enim, & eiuſdem tam miracula, quam paſſiones cognoſcimus, ſecundum aliud, & aliud earum ex quibus eſt naturarum, & in quibus habet eſſe, ſicut admirabilis inquit Cyrillus. Vndique igitur inconfuſum, atque indiuiſum conſeruantes vnum ſanctæ Trinitatis, breui voce cuncta proferimus: & poſt incarnationem, Dominum noſtrum IESVM CHRISTVM verum Deum eſſe credentes, aſſerimus duas eius eſſe naturas, in vna eius radiante ſubſiſtentia, in qua iam miracula quamque paſſiones per omnem ſui diſpenſatiuam conuerſationem, non per phantaſiam, ſed veraciter demonſtrauit, ob naturalem differentiam, in eadem vna ſubſiſtentia cognoſcendam, dum vtraque natura cum alterius communione, indiuiſe & inconfuſe propria vellet atque operaretur, iuxta quam rationem, & duas naturales voluntates, & operationes confitemur, ad ſalutem humanam conuenienter in eo concurrentes.

Conciliorum vniuerſalibus, auctoritate Romani Pōt. celebratis. Et de B. Leonis veneratione.

§. 8. Quarto, quoniam hactenus ipſi Armeni per has tres Nicænam, Conſtantinopolitanam, & Epheſinam primam, Synodos, nullas alias vniuerſales poſtea celebratas, nec ipſum beatiſſimum huius ſanctæ Sedis Antiſtitem Leonem, cuius auctoritate ipſa Chalcedonenſis Synodus extitit congregata ſuſceperunt, aſſerentes eiſdem fuiſſe ſuggeſtum, tam Synodum ipſam Chalcedonenſem quàm memoratum Leonem, ſecundum damnatam Neſtorij hæreſim definitionem feciſſe: inſtruximus eos & declarauimus, huiuſmodi falſam fuiſſe ſuggeſtionem, ipſamque Synodum Chalcedonenſem, & beatiſſimum Leonem, ſancte & recte veritatem de duabus in vna perſona Chriſti naturis ſuperius deſcriptam definiuiſſe, contra impia Neſtorij, & Eutychis dogmata, iniunximuſque vt ipſum beatiſſimum Leonem, qui veræ fidei columna fuit, & omni ſanctitate & doctrina refertus, tamquam ſanctum & in Cathalogo Sanctorum merito deſcriptum, de cetero reputent, & venerentur, atque non ſolum dictas tres Synodos, ſed & omnes alias vniuerſales auctoritate Romani Pontificis legitime celebratas, ſicut & ceteri fideles, reuerenter ſuſcipiant.

Septem Sacramenta nouæ legis.

§. 9. Quinto, Eccleſiaſticorum ſacramentorum veritatem, pro ipſorum Armenorum, tam præſentium quàm futurorum faciliori doctrina, ſub hac breuiſſima redigimus formula. Nouæ legis ſeptem ſunt ſacramenta, videlicet, Baptiſmus, Confirmatio, Euchariſtia, Pœnitentia, Extrema Vnctio, Ordo, & Matrimonium, quæ multum à ſacramentis differunt antiquæ legis. Illa enim non cauſabant gratiam, ſed eam ſolum per paſſionem Chriſti dandam eſſe figurabant: hæc verò noſtra, & continent gratiam, & ipſam digne ſuſcipientibus conferunt. Horum quinque prima ad ſpiritualem vniuſcuiuſque hominis in ſeipſo perfectionem; duo vltima ad totius Eccleſiæ regimen multiplicationemque ordinata ſunt. Per Baptiſmum enim ſpiritualiter renaſcimur, per Confirmationem augemur in gratia, & roboramur in fide, renati autem, & roborati, nutrimur diuina Euchariſtiæ alimonia, quòd ſi per peccatum ægritudinem incurrimus animæ per Pœnitentiam ſpiritualiter ſanamur, ſpiritualiter etiam, & corporaliter (prout animæ expedit) per Extremam Vnctionem. Per Ordinem verò Eccleſia gubernatur, & multiplicatur ſpiritualiter. Per Matrimonium corporaliter augetur. Hæc omnia Sacramenta tribus perficiuntur, videlicet rebus tamquam materia, verbis tamquam forma, & perſona miniſtri conferentis ſacramentum, cum intentione faciendi quod facit Eccleſia, quorum ſi aliquod deſit, non perficitur ſacramentum. Inter hæc ſacramenta tria ſunt, Baptiſmus, Confirmatio, & Ordo, quæ characterem, id eſt ſpirituale quoddam ſignum, à ceteris diſtinctiuum imprimunt in anima indelebile. Vnde in eadem perſona non reiterantur. Reliqua verò quatuor characterem non imprimunt, & reiterationem admittunt.

Baptiſmo. De hoc agitur etiam inf. in conſt. 27. Cantate.

§. 10. Primum omnium Sacramentorum locum tenet ſanctum Baptiſma, quod vitæ ſpiritualis ianua eſt, per ipſum enim membra Chriſti, ac de corpore efficimur Eccleſiæ. Et cùm per primum hominem mors introierit in vniuerſos, niſi ex aqua & ſpiritu renaſcimur, non poſſumus (inquit Veritas) in regnum cœlorum introire. Materia huius ſacramenti, eſt aqua vera & naturalis: nec refert frigida ſit an calida. Forma autem eſt. Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Non tamen negamus quin & per illa verba, Baptizetur talis ſeruus Chriſti in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti; Vel baptizatur manibus meis talis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, verum perficiatur Baptiſma: quoniam cum principalis cauſa, ex qua baptiſmus virtutem habet, ſit ſancta Trinitas, inſtrumentalis autem ſit miniſter, qui tradit exterius Sacramentum, ſi exprimetur actus, qui per ipſum exercetur miniſtrum, cum ſanctæ Trinitatis inuocatione, perficitur ſacramentum. Miniſter huius ſacramenti eſt ſacerdos, cui ex officio competit baptizare. In cauſa* autem neceſſitatis, non ſolum ſacerdos, vel diaconus, ſed etiam laicus, vel mulier, imo etiam paganus, & hæreticus, baptizare poteſt, dummodo formam ſeruet Eccleſiæ, & facere intendant quod facit Eccleſia. Huius ſacramenti effectus, eſt remiſſio omnis culpæ originalis, & actualis, omnis quoque pœnę quę pro ipſa culpa debetur. Propterea baptizatis nulla pro peccatis præteritis iniungenda eſt ſatiſfactio, ſed morientes, antequam culpam aliquã committant, ſtatim ad regnum Cœlorũ, & Dei viſionẽ perueniunt.

**caſu.*

Confirmatione, ſiu Chriſmate.

§. 11. Secundum Sacramentum eſt Confirmatio cuius materia eſt Chriſma confectum ex oleo, quod nitorem ſignificat conſcientiæ, & balſamo, qui odorem ſignificat bonæ famæ, per Epiſcopum benedicto. Forma autem eſt, Signo te ſigno Crucis, & confirmo te Chriſmate ſalutis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Ordinarius miniſter eſt Epiſcopus. Et cum ceteras vnctiones ſimplex ſacerdus valeat exhibere; hanc nonniſi Epiſcopus debet conferre, quia de ſolis Apoſtolis legitur, quorum vicem tenent Epiſcopi, quod per manus impoſitionem Spiritum ſanctum dabant, quemadmodum Actuum Apoſtolorum lectio manifeſtat. Cum enim audiuiſſent (inquit) Apoſtoli, qui erant Hieroſolymis, quia recepiſſet Samaria verbum Dei, miſerunt ad eos Petrum, & Ioannem, qui cum veniſſent, orauerunt pro eis vt acciperent Spiritum ſanctum, nondum enim in quemquam illorum venerat, ſed baptizati tantum erant in nomine Domini IESV. Tunc imponebant manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum ſanctum. Loco autem illius manus impoſitionis, datur in Eccleſia Confirmatio. Legitur tamen aliquando per Apoſtolicæ Sedis diſpenſationem, ex rationabili, & vrgente admodum cauſa, ſimplicem ſacerdotem Chriſmate per Epiſcopum confecto hoc adminiſtraſſe Confirmationis Sacramentum. Effectus autem huius Sacramenti eſt, quia in eo datur Spiritus ſanctus ad robur, ſicut datus eſt Apoſtolis in die Pentecoſtes, vt videlicet Chriſtianus audacter Chriſti confiteatur nomen. Ideoque in fronte, vbi verecundiæ ſedes eſt, confirmandus inungitur, ne Chriſti nomen confiteri erubeſcat, & præcipue crucem eius, qui Iudæis eſt ſcandalum, gentibus autem

ſtultitia,

ſtultitia, ſecundum Apoſtolum, propter quod ſigno Crucis ſignatur.

Eucharistia. §. 12. Tertium eſt Eucbariſtiæ Sacramentum, cuius materia eſt panis triticeus, & vinum de vite, cui ante conſecrationem aqua modiciſſima admiſceri debet. Aqua autem ideo admiſcetur quoniam iuxta teſtimonia Sanctorum Patrum, & Doctorum Eccleſiæ pridem in diſputatione exhibita, creditur ipſum Dominum in vino aqua permixto hoc inſtituiſſe ſacramentum, deinde quia hoc conuenit Dominicæ paſſionis repræſentationi. Inquit enim beatus Alexander Papa Quintus à B. Petro: In ſacramentorum oblationibus, quæ intra Miſſarum ſolemnia Domino offeruntur panis tantum, & vinum aqua permixtum, in ſacrificium offerantur. Non enim debet in calicem Domini, aut vinum ſolum, aut aqua ſola offerri, ſed vtrumque permixtum quia vtrumque, id eſt ſanguis & aqua ex latere Chriſti profluxiſſe legitur. Tum etiam quod conuenit ad ſignificandum huius ſacramenti effectum, qui eſt vnio populi Chriſtiani ad Chriſtum. Aqua enim populum ſignificat, ſecundum illud Apocalypſis: Aquæ multæ populi multi. Et Iulius Papa ſecundus, poſt beatum Syluestrum, ait: Calix Dominicus iuxta canonum præceptum, vino, & aqua permixtus debet offerri, quia videmus in aqua populum intelligi, in vino verò oſtendi ſanguinem Chriſti. Ergo cum in calice vinum & aqua miſcetur, Chriſto populus adunatur, & fidelium plebs ei in quem credit, copulatur, & iungitur. Cum ergo tam Sancta Romana Eccleſia, à beatiſſimis Apoſtolis Petro & Paulo edocta, quam reliquæ omnes Latinorum, Græcorumque Eccleſiæ, in quibus omnis ſanctitatis, & doctrinæ lumina claruerunt, ab initio naſcentis Eccleſiæ ſic ſeruauerint, & modo ſeruent, inconueniens admodum videtur vt alia quæuis regio ab hac vniuerſali, & rationabili diſcrepet obſeruantia. Decernimus igitur, vt etiã ipſi Armeni ſe cũ vniuerſo Orbe Chriſtiano conforment, eorũque Sacerdotes in calicis oblatione paululũ aquę (prout dictum eſt) admiſceant vino. Forma huius ſacramenti ſunt verba Saluatoris, quibus hoc conficit ſacramentum. Sacerdos enim in perſona Chriſti loquens, hoc conficit ſacramentum. Nam ipſorum verborum virtute, ſubſtantia panis in corpus Chriſti, & ſubſtantia vini in ſanguinem conuertuntur, ita tamen quod totus Chriſtus continetur ſub ſpecie panis & totus ſub ſpecie vini, ſub qualibet quoque parte hoſtiæ conſecratæ, & vini conſecrati, ſeparatione facta, totus eſt Chriſtus. Huius ſacramenti effectus, quem in anima operatur digne ſumentis, eſt adunatio hominis ad Chriſtum. Et quia per gratiam homo Chriſto incorporatur, & membris eius vnitur, conſequens eſt, quod per hoc ſacramentum in ſumentibus digne gratia augeatur, omnemque effectum, quem materialis cibus, & potus, quoad vitam agunt corporalem; ſuſtentando, augendo, reparando, & delectando, ſacramentum hoc quoad vitam operatur ſpiritualem, in quo (vt inquit Vrbanus Papa) gratam Saluatoris noſtri recenſemus memoriam, à malo retrahimur, confortamur in bono, & ad virtutum, & gratiarum proficimus incrementum.

Tu vide formam conſecrationis traditam ob hoc Pont. inf. in conſt. 23. Cantate.

Pœnitentia. §. 13. Quartum Sacramentum eſt Pœnitentia, cuius quaſi materia ſunt actus pœnitentis, qui in tres diſtinguũtur partes. Quarum prima eſt cordis contritio, ad quam pertinet, vt doleat de peccato commiſſo cum propoſito non peccandi de cetero. Secunda eſt oris confeſſio, ad quam pertinet, vt peccator omnia peccata, quorum memoriam habet, ſuo ſacerdoti confiteatur integraliter. Tertia eſt ſatisfactio pro peccatis ſecundum arbitrium ſacerdotis, quæ quidem præcipue fit per orationem, ieiunium, & eleemoſynam. Forma huius ſacramenti ſunt verba abſolutionis, quæ ſacerdos profert, cum dicit: Ego te abſoluo, &c. Miniſter huius ſacramenti eſt ſacerdos, habens auctoritatem abſoluendi, vel ordinariam, vel ex commiſſione Superioris, effectus huius ſacramenti eſt abſolutio à peccatis.

Extrema vnctione. §. 14. Quintum Sacramentum eſt, extrema Vnctio, cuius materia eſt, oleum oliuæ per Epiſcopum benedictum. Hoc ſacramentum niſi infirmo, de cuius morte timetur, dari non debet, qui in his locis vngendus eſt: in oculis propter viſum, in auribus propter auditum, in naribus propter odoratum, in ore propter guſtum, vel loquutionem, in manibus propter tactum, in pedibus propter greſſum, in renibus propter delectationem ibidem vigentem. Forma huius ſacramenti eſt hæc: Per iſtam vnctionem, & ſuam piiſſimam miſericordiam indulgeat tibi Dominus quicquid per viſum, &c. Et ſimiliter in aliis membris. Miniſter huius ſacramenti eſt ſacerdos. Effectus verò eſt mentis ſanatio, & in quantum autem expedit ipſius etiam corporis. De hoc ſacramento inquit beatus Iacobus Apoſtolus; Infirmatur quis in vobis; inducat presbyteros Eccleſiæ, vt orent ſuper eum, vngentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei ſaluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, & ſi in peccatis ſit dimittentur ei.

§. 15. Sextum ſacramentum eſt, Ordinis, cuius materia eſt illud, per cuius traditionem confertur Ordo, ſicut presbyteratus traditur per calicis cum vino, & patenæ cum pane porrectionem. Diaconatus verò per libri Euangeliorum dationem. Subdiaconatus verò per calicis vacui cum patena vacua ſuperpoſita traditionem: & ſimiliter de aliis per rerum ad miniſteria ſua pertinentium aſſignationem. Forma ſacerdotij talis eſt; Accipe poteſtatem offerendi ſacrificium in Eccleſia pro viuis, & mortuis, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Et ſic de aliorum ordinum formis, prout in Pontificali Romano late continetur. Ordinarius Miniſter huius ſacramenti, Eſt Epiſcopus, Effectus augmentum gratiæ vt quis ſit idoneus Miniſter. *Ordine.*

§. 16. Septimum eſt ſacramentum Matrimonij, quod eſt ſignum coniunctionis Chriſti, & Eccleſiæ, ſecundum Apoſtolum dicentem: Sacramentum hoc magnum eſt, ego autem dico in Chriſto, & in Eccleſia. Cauſa efficiens Matrimonij, regulariter eſt mutuus conſenſus, per verba de præſenti expreſſus. Aſſignatur autem triplex bonum Matrimonij. Primum eſt proles ſuſcipienda, & educanda ad cultum Dei. Secundum eſt fides, quam vnus coniugum alteri ſeruare debet. Tertium indiuiſibilitas Matrimonij propter hoc quod ſignificat indiuiſibilem coniunctionem Chriſti, & Eccleſiæ. Quamuis autem ex cauſa fornicationis liceat tori ſeparationem facere, non tamen aliud matrimonium contrahere fas eſt, cum Matrimonij vinculum legitime contracti perpetuum ſit. *Matrimonio.*

§. 17. Sexto compendioſam illam fidei regulam, per beatiſſimum Athanaſium editam ipſis præbemus oratoribus, cuius tenor talis eſt: Quicumque vult ſaluus eſſe, &c. *Fidei regula edita ab Athanaſio.*

§. 18. Septimo, decretum vnionis cum Græcis conſummatæ pridem in hoc ſacro œcumenico Florentino Concilio promulgatum, cuius tenor talis eſt: Eugenius, &c, Lætentur Cæli, &c. *Decreto vnionum cum Græcis, de qua in præced. bulla.*

§. 19. Octauo cum inter alia ſit etiam cum ipſis Armenis diſputatum, quibus diebus feſtiuitates Annunciationis B. Mariæ Virginis, Natiuitatis B. Ioannis Baptiſtæ, & conſequenter Natiuitatis & Circumciſionis Domini noſtri Iesv Christi, ac Præſentationis eiuſdem in templo, ſeu Purificationis beatæ Virginis Mariæ celebrari debeant, ſatiſque dilucide veritas patefacta fuerit, tam Sanctorum Patrum teſtimoniis, quàm conſuetudine Eccleſiæ Romanæ, & omnium aliarum vniuerſaliter apud Latinos, & Græcos: ne igitur in tantis celebritatibus diſpar ſit Chriſtianorum ritus, vnde perturbandæ caritatis occaſio poſſit oriri, decernimus tamquam veritati, & rationi conſentaneum, & iuxta totius reliqui Orbis obſeruantiam, vt ipſi etiam Armeni feſtum Annuntiationis B. Mariæ die 25. Martij, Natiuitatis B. Ioannis Baptiſtæ 24. Iunij, Natiuitatis verò ſecundum carnem Saluatoris noſtri 25. Decembris; Circumciſionis eiuſdem 1. Ianuar. Epiphaniæ 6. eiuſdem Ianuarij, Præſentationis Domini in templo, ſeu Purificationis Dei Genitricis 2. Februarij debeant ſolemniter celebrare. *Feſtiuitatibus celebrandis.*

§. 20. His omnibus explicatis, prædicti Armenorum Oratores nomine ſuo, & ſui Patriarchæ, & omnium Armenorum, hoc ſaluberrimum Synodale decretum cum omnibus ſuis capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, præceptis & ſtatutis, omnemque doctrinam in ipſa deſcriptam, necnon quicquid tenet, & docet Sancta Sedes Apoſtolica, & Romana Eccleſia, cum omni deuotione & obedientia acceptant, ſuſcipiunt & amplectuntur. *Armenorum approbatio cum omnibus prædictis, & in cæteris, quæ S. R. E. tenet & docet atque credit.*

ſtuntur. Illos quoque Doctores & Sanctos Patres, quos Eccleſia Romana approbat, ipſi reuerenter ſuſcipiunt. Quaſcumque verò perſonas, & quicquid ipſa Romana Eccleſia damnat & reprobat, ipſi pro reprobatis, & damnatis habent. Profitentes tamquam veræ obedientiæ filij, nomine quo ſupra ipſius Sedis Apoſtolicæ ordinationibus, & iuſſionibus fideliter obtemperare.

Dat. P. A. 6. die 22. Nou.

Dat. Florentiæ in publica ſeſſione Synodali, ſolemniter in Eccleſia maiori celebrata, anno Domini 1439. decimo Kal. Decembris, Pont. noſtri Anno ix.

XX. Communicantes in hebdomada Sancta, vel infra octauam Paſchæ Reſurrectionis D.N. Iesv Christi, ſatisfaciunt præcepto Sanctæ Romanæ Eccleſiæ.

Hoc præceptum legitur in cap. omnis de pænitent. & in can. 9. ſeſſ. 13. Concil. Trident.

Edita A. D. 1440.

EVGENIVS PAPA IV. Dilecto filio Iacobo de Primaticiis de Bononia Ordinis Minorum de obſeruantia regulari.

Cauſa huius declarationis.

Fide digna relatione percepimus in ciuitate Litij, non paruam per hæc tempora excitatam fuiſſe commotionem, de die debitæ perceptionis ſacratiſſimi corporis Domini noſtri Iesv Christi, & per aliquos religioſos eſſe affirmatum, quod non communicantes actualiter in die Reſurrectionis Dominicæ, mortaliter peccarent, etiamſi in die Iouis Sancti, & aliis quibuſcumque diebus infra annum pluries & frequentatis vicibus communicaſſent, quod piis auribus eſt audire moleſtum.

Declaratio huiusmodi ab illo Pontef. data.

§. 1. Recolimus alias per quoddam noſtrum breue ſcripſiſſe venerabili fratri noſtro Epiſcopo Licienſi, quod intelligebamus ſatisfactum eſſe, ſi paulo poſt diem Reſurrectionis Domini quis communicet, mirati ſumus, quod poſtmodum noua controuerſia reuixerit, ſed inimicus homo ſuperſeminauit zizania.

Alia plenior declaratio.

§. 2. Nos igitur cupientes, purgatum triticum in horreum Domini congregare, & inutilibus contentionibus finem dare, attendentes iuxta doctrinam beati Auguſtini, quod ſolent circumſtantiæ ſcripturarum, illuminare ſubſtantiam veritatis, & non ſolum adiacentia, ſed etiam præcedentia, & ſubſequentia verba ſunt conſideranda prudenter, cum dicat canon Eccleſiæ, Omnis vtriuſque ſexus fidelis ſaltem ſemel in anno confiteatur, & infra, ſuſcipiens ad minus in Paſcha reuerenter Euchariſtiæ ſacramentum, & ſequitur, niſi de proprij ſacerdotis conſilio ob aliquam rationabilem cauſam ad tempus ab eius perceptione duxerit abſtinendum, dicimus expreſsè non intentionis legiſlatoris fuiſſe animas illaqueare fidelium, ſub culpa mortali ad communicandum præcisè in die Reſurrectionis Dominicæ; ſed terminum ſtatuiſſe à Paſcha ad Paſcham; cum dicit ſemel in anno, & infra ad minus in Paſcha, &c. Mens enim magis, quam verborum ſonus eſt attendenda diſcrete. Intelligimus itaque optimo iure ſatisfactum eſſe Canoni, ſi in hebdomada Sancta, vel infra octauam Paſchæ Reſurrectionis Dominicæ, ſecundum meliorem diſpoſitionem conſcientiæ, & aptiorem mentis deuotionem, fideles præparatione debita ſanctum Euchariſtiæ pignus accipiant, & cum Domino Paſcha celebrent ad ſalutem, & huic ſententiæ omnes volumus acquieſcere.

Illud c. Omnis, eſt in tit. de Pœnit.

Iuſſio notificandi d. declarationem.

§. 3. Quare deuotioni tuæ committimus, vt prædicta, vbi oportere intelligas, populis nota facias.

D.P. An. 10. die 8. Iulij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo noſtro ſecreto, die 8. Iulij 1440. Pont. noſtri anno 10.

XXI. Approbatio Congregationis Fratrum S. Hieronymi, ſub denominatione S. Hieronymi de Feſulis, & ſub regula S. Auguſtini, cum præfinitione muneris & electionis Prælatorum ipſius Congregationis.

Hi Fratres tempore Innoc. VII. regularem vitam ducere cœperunt, vt videre eſt ſupr. in conſt. 3 Greg. XII. Sacrum. vbi alia notaui.

Iſta autem conſtitutio à Nicolao V. Confirmata extitit die 27. Ianuarij 1447. quam tamen bullam prætermiſi, vti ſimpliciter confirmatoriam.

Edita An. D. 1441.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs vniuerſis Fratribus S. Hieronymi Feſulani nuncupatis, præſentibus & futuris. Salutem, & Apoſt. bened.

Proœmium.

Svper gregem Dominicũ noſtræ vigilantiæ diuinitus creditum intenti, ſpeculatoris prout in nobis deſuper conceditur exercentes officium, Chriſti fideles præſertim regulari obſeruantiæ deditos, eò prouidentiæ ſtudio gubernari annuimus, vt ſuaui religionis iugo ſuppoſiti, curioſus Eccleſiæ ſcrutator in eis nil inueniat nota dignum, ipſique animarum ſublatis periculis, votiuis congratulentur euentibus, & continuum Domino dante ſuſcipiant incrementum.

Congregatio Fratrum S. Hieronymi pro licentia profitendi regulam S. Auguſtini ſupplicat huic Papæ.

§. 1. Sane pro parte veſtra nobis nuper exhibita petitio continebat, quod vos, qui mundanis ſpretis illecebris, iuxta quaſdam conſtitutiones S. Hieronymi ſub regulari obſeruantia hactenus multiplicaſtis, & in dies multiplicatis virtutum meritis, vt eo deuotius Altiſſimo famulari valeatis, quo vos ſub aliqua ex regulis per Sedem Apoſtolicam approbatis degere conſpexeritis, ſub regula S. Auguſtini, ad quam ſingularem geritis deuotionis affectum viuere, illamque profiteri feruentius deſideratis.

Qui eam concedit cum retentione habitus conſueti, & denominationis S. Hieronymi.

§. 2. Hinc eſt quod nos, qui diuini cultus augmentum, ac religionis propagationem noſtris potiſſime temporibus augeri, intenſis deſiderijs affectamus, piis veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vobis, vt prioribus vocabulo & nominatione S. Hieronymi remanentibus, habitum quem hucuſque geſtare conſueuiſtis, geſtare, & dictam regulam S Auguſtini, quoad tria ſubſtantialia tantum, videlicet obedientiam, caſtitatem, & in particulari paupertatem profiteri, ac ſub illa viuere, necnon loca, domus, ſiue oratoria ad vos ſpectantia, in domos ſiue Prioratus dictæ regulæ S. Auguſtini, cum Eccleſiis, cœmeteriis, campanilibus, campanis, hortis, hortalitiis, & aliis neceſſariis officinis erigere poſſitis.

Eorumque Congregationem S. Hieronymi Feſulani vocari iubet.

§. 3. Et quod vos omnes & ſinguli vnum corpus & vna Congregatio, quod ſeu quæ Congregatio Fratrum S. Hieronymi Feſulani nuncupetur, ſitis & eſſe cenſeamini.

Conuentum Feſulanũ caput aliorum conſtituit, & inibi Capitula generalia celebrari mãdat.

§. 4. Necnon quamprimum regulam S. Auguſtini huiuſmodi profeſſi fueritis, vt præfertur, pro veſtro ac domorum, ſeu prioratuum ad vos pertinentium tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus ſalubri ſtatu, in domo ſeu Prioratu S. Hieronymi Feſulani, quam ſeu quem veſtrum principale caput, cui aliæ ſeu alij domus, vel Prioratus ad vos ſpectantes huiuſmodi ſubſint, & membra exiſtant, fore Apoſtolica auctoritate decernimus hac prima vice, & ſucceſſiue annis ſingulis, ſingula Capitula generalia in ſingulis locis & terminis ad id per vnum primo, & ſucceſſiue per ſingula Capitula prædicta ſtatuendis, & ordinandis celebrari.

Præpoſitumque generalem.

§. 5. Ac in huiuſmodi Capitulis vnum in veſtrum generalem Præpoſitum Priorem & Patrem.

Et Rectores domorum eligi præcipit.

§. 6. Necnon ad regimen & gubernationem ſingularum domorum, ſeu prioratuũ huiuſmodi ſingulos Rectores eligere, & deputare. Qui ſic pro tempore electi & deputati, abſque alicuius deſuper eis faciendæ confirmationis, collationis, ſeu prouiſionis, Apoſtolicæ ſeu ordinariæ, Fratres domos, ac Prioratus ſibi commiſſos in ſpiritualibus, & temporalibus regere, & illis præeſſe valeant.

Quorum officia in ſingulis Capituli primordijs expirant.

§. 7. Quodque tam præpoſiti quam Rectorum (qui nihilominus ſi vtiles, & vobis grati fuerint, & accepti, pro anno ſequenti, & quoties vobis placuerit ad propria regimine, & gubernationes reeligi, & deputari poſſint) officia in ſingulis primordiis ſingulorum Capitulorum huiuſmodi omnino ceſſare, & expirare cenſeantur.

Statuta in eiſdem Capitulis firmari poſſe indulget.

§. 8. Præterea in eiſdem Capitulis ſubſtantialia prædicta nullatenus immutando, quæcumque, quotcũque, & qualiacumque ſtatuta, & ordinationes inter vos edere & condere, ſeu facere, ac eorum ſingula in toto, vel in parte, quoties vobis opportunũ videbitur, corrigere, immutare, addere, illaque omnia & ſingula per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia iuris remedia tantum, iuris apicibus

&,

& terminis, litiumque anfractibos non ſeruatis, irrefragabiliter obſeruari facere & mandare poſſitis.

Et ſuper eis Præpoſitis & Rectoribus diſpenſare poſſe conceditur.

§. 9. Necnon ſuper ipſis Præpoſitis, ſeu Prior, cum quibuſcumque Rectores verò prædicti cum in domibus, ſeu Prioratibus ſibi commiſſis degentibus fratribus, in toto vel in parte, prout eis videbitur, diſpenſare.

Fratreſque vagantes ad claustra reducere, & punire.

§. 10. Ac Præpoſitus, vel Prior omnes & ſingulos, Rectores verò prædicti in ſibi commiſſis domibus, ſeu Prioratibus commorantes fratres, regulam ipſam profeſſos, vagos, & fugitiuos, ſeu alios delinquentes quod ad Clauſtrum redeant, & ſe emendent, per cenſuras huiuſmodi, & alias pœnas, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis, cogere, capere, & incarcerare.

Perſonas Ordinis prævia confeſſione abſoluere & cū eis diſpenſare. Ad hoc attēde conſt. 115. Clem. VIII. Quæcumque.

§. 11. Nouitios quoque profeſſos, & Conuerſos, dictæ regulæ in ipſorum domibus, ſeu Prioratibus illis ſeruientes, etiam ſæculares quoſlibet præſentes, & poſteros, quotiens eis opportunum fuerit, ipſorum confeſſionibus diligenter auditis pro commiſſis per eos in omnibus, præterquam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis caſibus, debitam abſolutionem impendere, & iniungere pœnitentiam ſalutarem.

Sacramenta miniſtrare.

§. 12. Necnon Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare valeant perpetuo.

Profeſſionem in manibus Præpoſiti, & reſpectiuè Epiſcopi emittere poſſe decernit.

§. 13. Et inſuper quod dilectus filius Iacobus veſtræ Societatis Præpoſitus, in venerabilis fratris noſtri Antonij Epiſcopi Hoſtienſis, ac ſubſequenter poſt quam ipſe Iacobus illam emiſerit, vos fratres nunc exiſtentes in ipſius Iacobi manibus, profeſſionem huiuſmodi emittere valeatis, & Epiſcopo ſi dictus Iacobus, necnon Iacobo prædicto, ſi vos etiam emittere volueritis, quod profeſſionem huiuſmodi auctoritate recipere, & admittere poſſint liberè, & licitè auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium de ſpeciali gratia concedimus pariter, & indulgemus; Venerabilis fratris noſtri Epiſcopi Feſulani, ceterorumque Ordinariorum, necnon Parochialium Eccleſiarum, ac quorumlibet aliorum iuribus in omnibus ſemper ſaluis.

Contrarijs derogat.

§. 14. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinis S. Auguſtini iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

D. P. A. 11. die 26. Iulij.

Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1441. Septimo Kal. Auguſti, Pontificatus noſtri Anno 11.

XXII. Fratres S. Ambroſij ſub vna Congregatione rediguntur eiuſque caput Monaſterium S. Ambroſij ad Nemus Mediolanenſis conſtituitur, munus Prælatorum præfinitur, & priuilegia conceduntur.

De his Fratribus plene ſcripſi ſupra in conſtit. 9. Greg. XI. Cupientibus.

Edita An. D. 1441.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Regimini vniuerſalis Eccleſiæ, quamquam immeriti diſponente Domino præſidentes, curis perurgemur aſſiduis, vt iuxta creditæ nobis diſpenſationis officium, circa ſubditorum quorumlibet, præſertim ſub regulari obſeruantia ſtudio vacantium, piæ vitæ in quorum utique proſperitate reficimur, ſtatum ſalubriter, & proſpere dirigendum ſolicitudinis ſtudio intendamus, & iis quæ ad laudem, & gloriam diuini nominis, ſacrique cultus augmentum, ac religionis propagationem illis profutura cognoſcimus, opem, & operam quantum cum Deo poſſumus impendimus efficaces, vt per noſtræ operationis miniſterium, & Apoſtolici fauoris præſidium, perſonæ huiuſmodi, earumque Monaſteria, & loca, ſingulis ab eis ſublatis diſpendiis, proſperis gratulentur euentibus, ac in ſpiritualibus, & temporalibus felicia ſuſcipiant incrementa.

Fratres S. Ambroſij de nouo loca in Italia acquiſiuerunt, & virtutū meritis in dies multiplicantur.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum, prioris, & Fratrum Monaſterij S. Ambroſij ad Nemus extra muros Mediolanenſes, ſub regula S. Auguſtini degentium, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipſi, & alij Priores, & Fratres ſuorum aliorum Monaſteriorum, domorum, & locorum, qui ſub regulari obſeruantia dictæ regulæ viuentes, variis, & diuerſis hactenus multiplicarunt (prout in dies multiplicant) virtutum meritis, ac plures Eccleſias, Monaſteria, domos, atque loca in diuerſis Italiæ partibus conſiſtentia aſſecuti fuerunt, ſub caritatis & ipſius obſeruantię vnione virtutum, Domino perpetuo famulari feruentius deſiderant.

Hic ideo Pōt. ad augendam eorum deuotionem, in vnā Congregationem eos redigit.

§. 2. Nos igitur qui diuini cultus augmentum, & Religionis propagationem vbique locorum, noſtris potiſſime temporibus augeri intenſis deſideriis affectamus, directioni ſtatui, & conſeruationi Fratrum huiuſmodi prouidere volentes, ac ſperantes quod ex eorum vita laudabili, & fructuoſis operibus, prædicta, necnon alia eis forſan de cetero concedenda Monaſteria, domus atque loca in ſpiritualibus, & temporalibus, proſperos, & felices ſucceſſus dante Domino conſequentur, vt ipſi Fratres eo feruentius, & deuotius diuinis beneplacitis ſe coaptent, quo ſe per nos, & Sedem Apoſtolicam ſpecialibus gratiis munitos fore conſpexerint, eorumdem Prioris, & Fratrum in hac parte ſupplicationibus inclinati, quod ipſi ac omnes, & ſinguli in Monaſteriis, domibus, ac locis prædictis pro tempore commorantes Fratres, vnum corpus, & vna Congregatio, quod ſeu quę Congregatio Fratrum S. Ambroſij ad Nemus Mediolanenſis nuncupetur, & eorum quilibet Frater illius Monaſterij domus, ſeu loci in quo, vel qua ipſum de ſui Superioris voluntate pro tempore reſidere contigerit, ſint & eſſe cenſeantur.

Monaſterium S. Ambroſij ad Nemus, caput aliorū locorum Congregationis conſtituit.

§. 3. Necnon dicto Monaſterio S. Ambroſij pro primo eiuſdem religionis prout hactenus habitum, & reputatum fuit, remanente, illud, ac alia prædicta, & quæ Fratres huiuſmodi pro tempore aſſequi contigerit Monaſteria, domus, atque loca Fratrum Congregationis prædictorum in vnitate caritatis, & dicta obſeruantia degentium ſint, & ad illos in perpetuum pertineant.

In eoq; ſingulis triennijs generalia Capitula celebrari iuſſit.

§. 4. Quodque Fratres præfati in dicto Monaſterio S. Ambroſij, hac prima vice, & ſucceſſiue ſingulis triennis ſingula generalia Capitula, ad quæ Rector, & Viſitatores, ac cum ſingulis ex Fratribus Monaſteriorum, domorum, & locorum prædictorum ad id per ſingulos eorumdem Monaſteriorum, domorum, & locorum Conuentus eligendis, ſinguli Monaſteriorum, domorum, & locorum huiuſmodi Priores accedere, quibuſque perſonaliter intereſſe adſtricti ſint, in locis & terminis ad id per annum primo, & ſucceſſiue per ſingula Capitula prædicta ſtatuendis, & ordinandis celebrare teneantur.

Et ibidē ſtatuta regula non contraria præſumi poſſe concedit.

§. 5. Et in huiuſmodi Capitulis ſubſtantialia dictæ regulæ non mutando, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque ſtatuta, & ordinationes, dum tamen iuſta, & rationabilia, ac ſacris Canonibus nullatenus diſcrepantia, ſuper quibus legitima & rationabili cauſa ſubſiſtente, Rector, & Viſitatores huiuſmodi cum dictis Fratribus vſque ad futurum Capitulum diſpenſare poſſint, & inter eos condere ſeu facere, illaque necnon eorum ſingula in toto, vel in parte quotiens eis opportunum viſum fuerit corrigere, mutare, caſſare, & illis addere, necnon ea per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia iuris remedia per Fratres ipſos obſeruari facere.

Prioremque generalem eligi.

§. 6. Ac in eiſdem Capitulis, vnum etiam Priorem ex Monaſteriis S. Ambroſij, vel ex aliorum Monaſteriorum, domorum, & locorum huiuſmodi Prioribus, ſeu Fratribus prædictis in eorum omnium Rectorem, & patrem; Ac duos Viſitatores; Necnon ad S. Ambroſij quod per Priorem perpetuum (cuius electio ad Fratres ipſius Monaſterij S. Ambroſij, electionis vero confirmatio ad Archiepiſcopum Mediolanenſem pro tempore exiſtentem, etiam ex ſpeciali dictæ Sedis priuilegio pertinere noſcuntur) & aliorum, quæ per temporales Priores reguntur Monaſteriorum, domorum, & locorum prædictorum, ac in illis degentium Fratrum regimen, & gubernationem, ſingulos Priores poſſint, & teneantur eligere.

Cuius Prioris & Viſitatorum munus hic refertur. Et officiū eorum quanto tempore duret, & etiam quando vacet definitur.

§. 7. Necnon Rector, qui omnibus, & ſingulis Monaſteriis, domibus, locis, Prioribus, & Fratribus huiuſmodi præſit, ac Viſitatores, qui dictum Rectorem, & quemlibet ex Prioribus prædictis, rationabili, & legitima id exigente cauſa, ab eorum officiis amouere, & alios loco amoto

amotorum vſque ad ſubſequens Capitulum ſubrogare valeant, quique alias in viſitando, & in præmiſſis ac circa neceſſariis, illam iuriſdictionem, ſeu poteſtatem habeant, quæ ſibi per huiuſmodi Capitula conceditur, Ac priores ſic electi prædicti, abſque deſuper eis per ipſum Archiepiſcopum ſeu quemuis alium Apoſtolica ſeu Ordinaria, vel alia quacumque auctoritate facienda confirmatione, collatione, ſeu prouiſione Fratres, & Monaſteria, domus atque loca ſibi commiſſa huiuſmodi in ſpiritualibus, & temporalibus regere, ac gubernare, illiſque præeſſe liberè, & licitè. Rector quoque Viſitatores, & Priores præfati, quorum officia in ſingulis primordiis ſingulorum Capitulorum huiuſmodi, eo ipſo etiamſi illa non reſignauerint, vacare decernimus, ſi vtiles & Fratribus ipſis grati fuerint & accepti, pro annis ſequentibus, ac quotiens ipſis Fratribus viſum fuerit, ſeu placuerit, ad priora officia reeligi, & deputari poſſint. Quodque ſi forſan infra triennium huiuſmodi Rectorem, tunc Viſitatores ipſius Rectoris vices gerant, ſi vnum ex Viſitatoribus, tunc Rector cum alio Viſitatore, ſi verò aliquem ex Prioribus prædictis decedere, vel alias quouis modo ipſorum officia vacare contigerit, tunc Rector, & Viſitatores præfati alios ex Fratribus huiuſmodi vſque ad futurum Capitulum ſubrogare.

Priorum facultas omnes de Ordine à reſeruatis caſibus ſemel, & à non reſeruatis quoties opus fuerit abſoluendi. Tu vid. conſt. 15. Clem. 8. Quacumque.

§. 8. Præterea quod Rector, ac omnes, & ſinguli Priores prædicti, necnon Fratres, quos idem Rector ad hoc duxerit deputandos, omnibus, & ſingulis religioſis ſuis profeſſis, Conuerſis, Nouitiis, & ad eorum ſeruitia in eorumdem Monaſteriis, domibus, ſeu locis etiam ſæcularibus perpetuo dedicatis, præſentibus, & poſteris, in quibuſcumque, in reſeruatis ſemel tantum, in non reſeruatis verò Sedi præfatæ caſibus, quotiens illis opportunum fuerit, ipſorum confeſſionibus diligenter auditis, pro commiſſis per eos debitam abſolutionem impendere, & iniungere pœnitentiam ſalutarem.

Eccleſiaſtica ſacramenta adminiſtrandi Nouitios profeſſos omnes à caſib. etiam reſeruatis abſoluendi, &c. Attende bul. Clem. 8. mox citatam.

§. 9. Ac Euchariſtiam, & alia Eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrare.

§. 10. Profeſſos quoque, & Nouitios huiuſmodi qui poſtmodum regulam ipſam profeſſi fuerint in quibuſcumque etiam Sedi prædictæ ſpecialiter reſeruatis caſibus à quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententiis, aliiſque cenſuris, & pœnis à iure vel ab homine promulgatis, alias tamen in forma Eccleſiæ ſemel dumtaxat abſoluere; Et cum eiſdem Profeſſis, ac Nouitiis ſuper irregularitate ſi qua dictis ſententiis, & cenſuris, vel earum aliqua ligati, miſſas & alia diuina officia celebrando, aut ſe illis immiſcendo, vel alios quomodolibet (homicidij, mutilatione membrorum, & bigamiæ caſibus dumtaxat exceptis) ſemel ſimiliter; ſuper irregularitate vero, quam ex prædictis ſententiis vel cenſuris ſeu earum aliqua per ignorantiam, vel inaduertentiam, ſeu negligentiam, & non ex contemptu, pro tempore contraxerint, quoties opus fuerit diſpenſare valeant.

Degentes extra clauſtra coercendi.

§. 11. Et inſuper Rector, ac Viſitatores omnes, & ſinguli, Priores vero prædicti in ſibi commiſſis Monaſteriis, domibus, ſeu locis degentes Fratres profeſſos dictæ Congregationis vagos, & fugitiuos, ſeu alias delinquentes, quod ad Clauſtrum redeant, vel alias ſe emendent per excommunicationis ſententiam, ac alias cenſuras & pœnas de quibus ſibi videbitur (inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis) cogere, capere, incarcerare, & etiam punire.

Fratrum facultas loca bona recipiendi. Ad hoc obſerua conſt. 99. Clem. VIII. Quoniam.

§. 12. Quodque Fratres ipſi quæcumque bona mobilia, & immobilia, Monaſteria, Eccleſias, domos, & loca ſi alias eis legitime donentur, vel concedantur, in poſterum recipere, & aſſequi, illaque pro ſuis vſu & habitatione ſub inſtitutis regularibus dictæ Congregationis, & obſeruantia huiuſmodi poſſidere ſimiliter liberè & licitè.

[illegible] regulam [illegible] mutarent.

§. 13. Et quod nullus ex Fratribus profeſſis prædictis, vel aliquem alium Ordinem, ſeu Regulam etiam arctiorem quodcumque, & qualecumque priuilegium, ſeu indultum ſuper libere recipiendis Fratribus alterius Ordinis, vel Regulæ, ipſi etiam arctiori Ordini, ſeu Regulæ à Sede prædicta, vel alias quomodocumque conceſſum ſit, etiamſi de priuilegio, ſeu indulto huiuſmodi de verbo ad verbum præſentibus habenda foret mentio ſpecialis, abſque Capituli generalis huiuſmodi, aut de priuilegio, ſeu indulto præſenti, & illius cauſa, necnon tunc ipſorum Fratrum exiſtentis Rectoris nomine expreſſam mentionem faciente, licentia ſpeciali ſub excommunicationis pœna, quam abſque licentia prædicta tranſiens aut vagans eo ipſo incurrat tranſire, aut vagari.

Priorum facultas promouere faciendi Fratres ad ſacros ordines, à quocumque Antiſtite. Tu attende Concil. Trid. ſeſſ. 7. c. 11.

§. 14. Præterea omnes & ſinguli Priores prædicti de licentia Rectoris, & Viſitatorum huiuſmodi, quoſcumque in ſibi commiſſis Monaſteriis, domibus, ſeu locis commorantes Fratres, ad omnes etiam ſacros ordines, alias tamen rite ſtatutis à iure temporibus, per quemuis Catholicum Antiſtitem, gratiam & communionem prædictæ Sedis habentem, Diœceſanorum locorum, & cuiuſuis alterius licentia, ſuper hoc minime requiſita, libere & licitè promoueri facere poſſint.

Fratres recitent officium Ambroſianum.

§. 15. Necnon Fratres prædicti eorum Monaſteriis, Eccleſiis, domibus, ſiue locis diuinum officium Ambroſianum prout alias conſueuerunt, niſi Fratribus alicuius ex Monaſteriis, domibus, ſiue locis prædictis, de dicendo aliud officium à Sede prædicta indultum exiſtat, dicere, legere, ſeu cantare teneantur.

Communicatio priuilegiorum cuiuſcumque loci huius Ordinis.

§. 16. Quod Sancti Ambroſij, & omnia alia & ſingula Monaſteria, domus, ſeu loca, & Fratres huiuſmodi omnibus & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indulgentiis, gratiis, & indultis, quibuſcumque ex Monaſteriis præfatis in genere per nos, vel Sedem prædictam conceſſis, aut forſan in poſterum concedendis, vti & gaudere valeant, auctoritate Apoſtolica tenore preſentium perpetuo ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, ac Fratribus præſentibus & futuris huiuſmodi, quamdiu ſub dicta obſeruantia vixerint, concedimus pariter, & indulgemus, præfati Archiepiſcopi, ceterorumque Ordinariorum locorum, necnon Parochialium Eccleſiarum, & quorumlibet aliorum iuribus alias in omnibus ſemper ſaluis.

Derogatio contrariorum.

§. 17. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac literis, & priuilegiis Apoſtolicis, etiamſi de illis, quorum omnium tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ſpecialis & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio habenda ſit, necnon regulæ Monaſteriorum, domorum, & locorum prædictorum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 18. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ voluntatis, conceſſionis, & conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1441. Quarto Nonas Octobris, Pontificatus noſtri Anno 11. *D. P. An. 11. die 4. Octob.*

XXIII.

Concordia Iacobitarum in Ægypto, cum S. R. Eccleſia, & explicatio nonnullorum Catholicam Fidem concernentium.

Similem vnionem Græcorum habes ſup. in conſt. 17. Lætentur. Et aliam Armenorum perlege ſup. in conſt. 19. Exultate.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita A. D. 1441.*

Exultatio de vnione Iacobitarum cum S. R. E. vltra vnionem Græcorum & Armenorum. Tu habes vnionem Græcorum hic ſup. in conſt. 17.

CAntate Domino quoniam magnifice fecit, annuntiate hæc in vniuerſa terra, exulta & lauda habitatio Sion, quoniam magnus in medio tui ſanctus Iſraël: Cantare profecto, & exultare in Domino decet Eccleſiam Dei pro hac grandi magnificentia, & gloria nominis ſui, quam hodierna die clementiſſimus Deus operari dignatus eſt. Toto ſiquidem corde laudare, & benedicere Saluatorem noſtrum, nos conuenit, qui ſanctam

Et vnionem Armenorum in alia conſt. 19. Exultate

Eccleſiam ſuam nouis quotidie accumulat incrementis. Quamquam autem in populum Chriſtianum ſua beneficia omni tempore multa & magna ſint, quæ luce clarius erga nos ſuam immenſam caritatem oſtendunt; ſi tamen accuratè inſpicimus, quæ & quanta his diebus nouiſſimis diuina clementia facere dignata eſt, iudicaré certe poterimus hoc noſtro tempore plura, ac maiora, quam à multis retroactis temporibus ſuæ caritatis munera extitiſſe. Ecce enim nondum exacto triennio in hac ſancta œcumenica Synodo ſaluberrimam trium magnarum nationum vnionem, Dominus noſter IESVS CHRISTVS, pro ſua infatigabili pietate ad commune perenneque totius Chriſtianitatis gaudium, tam copioſe effecit, vnde actum eſt, vt totus fere Oriens, qui glorioſum Chriſti nomen adorat, ac non parua Septemtrionis portio poſt longa diſſidia cum Sancta Romana Eccleſia, in eodem fidei, & caritatis vinculo iam conuenerint. Primo etenim Græci, & ij, qui ſubſunt quatuor Patriarchalibus Sedibus multas gentes, nationeſque, & idiomata continentibus; Deinde Armeni multorum populorum gens, Hodie verò Iacobi magni etiam per Ægyptum populi, Sanctæ Sedi Apoſtolicæ vniti ſunt.

Actio gratiarum Domino Ieſu Chriſto.

§. 1. Et cum nihil ſalutari noſtro Domino IESV CHRISTO gratius ſit, quam mutua inter homines caritas, nihilque nomini ſuo glorioſius, atque Eccleſiæ vtilius eſſe poſſit, quam vt Chriſtiani, omni inter ſe ſublato diſſidio in eadem ſimul fidei puritate conueniant, merito nos omnes & cantare præ gaudio, & iubilare in Domino debemus, quos vt tantam Chriſtianæ fidei magnificentiam diebus noſtris videremus, diuina miſeratio dignos effecit. Summa igitur cum alacritate, annuntiamus magnalia hæc in vniuerſa Chriſtianorum terra, vt ſicut nos gloria Dei, & exaltatione Eccleſiæ gaudio inenarrabili repleti ſumus, ita & alios tantæ lætitiæ participes faciamus, vt omnes vno ore magnificemus, & glorificemus Deum, & ſuæ Majeſtati, prout dignum eſt, magnas quotidianaſque gratias agamus pro tot, tantiſque mirabilibus beneficiis hac ætate Eccleſiæ ſuæ ſanctæ collatis.

Commendatio Patriarchæ Iacobinorum, qui d. vnionis cupidiſſimus, ad Synodũ Florentinam miſit, Abbatem S. Antonij apud Ægyptum, vt doctrinam S. R. E. ſuſciperet.

§. 2. Et quoniam qui opus Dei diligenter exercet, non modo meritum ac retributionem in Cœlis expectat, ſed & apud homines amplam gloriam laudemque meretur, Venerabilem fratrem noſtrum Ioannem Iacobinorum Patriarcham, huius ſanctæ vnionis cupidiſſimum à nobis, & tota Eccleſia merito laudandum, & extollendum, ac communi omnium Chriſtianorum fauore, cum tota ſua gente dignum iudicamus. Is enim à nobis per noſtrum oratorem, ac literas excitatus, aut ad Nos, & hanc ſanctam Synodum, legationem mitteret, & ſe ac ſuam gentem in eadem, cum Eccleſia Romana fide vniret; Dilectum filium Andream natione Ægyptium Abbatem Monaſterij S. Antonij apud Ægyptum, in quo & habitaſſe & mortuus eſſe ſanctus ipſe Antonius perhibetur, religione, & moribus non mediocriter inſtitutum, ad nos, & ipſam Synodum deſtinauit, cui deuotionis zelo accenſus impoſuit atque commiſit, vt fidei doctrinam, quam ſancta Romana Eccleſia tenet, & prædicat, nomine ipſius Patriarchæ, & ſuorum Iacobinorum reuerenter ſuſciperet, deferendam poſtea per eum ad ipſum Patriarcham & Iacobinos, vt & ipſi eamdem agnoſcerent, ratamque haberent, & in ſuis regionibus prædicarent.

Expoſitio d. Fidei iuſſu Papæ facta Abbati prædicto.

§. 3. Nos igitur quibus voce Domini commiſſum eſt, paſcere oues Chriſti, ipſum Andream Abbatem per nonnullos huius tam ſacri Concilij inſignes viros, ſuper articulis fidei, & Sacramentis Eccleſiæ, & quibuſque ad ſalutem ſpectantibus diligenter examinari fecimus, & tandem quantum viſum eſt fore neceſſarium expoſita eidem Abbati S.R.E. fide Catholica, & per ipſum humiliter acceptata, hanc quæ ſequitur veram neceſſariamque doctrinam, hodie in hac ſolemni ſeſſione, ſacro approbante œcumenico Concilio Florentino, in nomine Domini tradidimus.

Circa Trinitatem.

§. 4. In primis igitur Sacroſancta Romana Eccleſia, Domini & Saluatoris noſtri voce fundata, firmiter credit, profitetur, & prædicat. Vnum verum Deum, omnipotentem, incommutabilem, & æternum, Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, vnum in eſſentia, trinum in perſonis. Patrem ingenitum, Filium ex Patre genitum, Spiritum ſanctum ex Patre Filioque procedentem. Patrẽ non eſſe Filium aut Spiritum ſanctũ, Filium non eſſe Patrem aut Spiritum ſanctum: Spiritum ſanctũ non eſſe Patrem aut Filium; ſed Pater tantum Pater eſt; Et Filius tantum Filius eſt; Et Spiritus ſanctus tantum Spiritus ſanctus eſt. Solus Pater de ſubſtantia ſua genuit Filium; Solus Filius de ſolo Patre eſt genitus; Solus Spiritus ſanctus ſimul de Patre procedit, & Filio. Et tres perſonæ ſunt vnus Deus, & non tres Dij, quia trium eſt vna ſubſtantia, vna eſſentia, vna natura, vna diuinitas, vna immenſitas, vna æternitas; omniaque ſunt vnum, vbi non obuiat relationis oppoſitio. Propter hanc vnitatem Pater eſt totus in Filio, totus in Spiritu ſancto, Filius totus eſt in Patre, totus in Spiritu ſancto; Spiritus ſanctus totus eſt in Patre, totus in Filio. Nullus alium, aut præcedit æternitate, aut excedit magnitudine, aut ſuperat poteſtate. Æternum quippe, & ſine initio eſt, quod Filius de Patre extitit; ac æternum, ac ſine initio eſt, quod Spiritus ſanctus de Patre Filioque procedit. Pater quicquid eſt, aut habet, non habet ab alio, ſed ex ſe, & eſt principium ſine principio. Filius quicquid eſt, aut habet, habet à Patre, & eſt principium de principio. Spiritus ſanctus quicquid eſt, aut habet, habet à Patre ſimul & Filio. Sed Pater & Filius non duo principia Spiritus ſancti, ſed vnum principium, ſicut Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus non tria principia creaturæ, ſed vnum principium.

Damnatio contra prædicta circa Trinitatem ſentientium.

§. 5. Quoſcumque ergo aduerſa & contraria ſentientes, damnat reprobat, & anathematizat, & à Chriſti corpore, quod eſt Eccleſia, alienos eſſe denuntiat. Hinc damnat Sabellium perſonas confundentem, & ipſorum diſtinctionem realem penitus auferentẽ. Damnat Arrianos, Eunomianos, Macedonianos, Solum Patrem Deum verum eſſe dicentes, Filium autem, & Spiritum ſanctum in creaturarum ordine collocantes. Damnat, & quoſcumque alios, gradus ſeu inæqualitatem in Trinitate facientes.

Explicatio Fidei circa rerum creationem. Nonnumque & Veteris teſtamenti dationem, &c.

§. 6. Firmiſſime credit, profitetur, & prædicat, vnum verum Deum, Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum eſſe omnium, viſibilium & inuiſibilium creatorem, qui quando voluit, bonitate ſua vniuerſas tam ſpirituales, quàm corporales condidit creaturas, bonas quidem, quia à ſummo bono factæ ſunt, ſed mutabiles, quia de nihilo factæ ſunt, nullamque mali aſſerit eſſe naturam, quia omnis natura, in quantum natura eſt, bona eſt. Vnum atque eumdem Deum veteris & noui teſtamenti, hoc eſt legis & Prophetarum atque Euangelij profitetur auctorem, quoniam eodem Spiritu ſancto inſpirante, vtriuſque teſtamenti Sancti locuti ſunt, quorum libros ſuſcipit, & veneratur, qui titulis ſequentibus continentur. Quinque Moyſis, ideſt Geneſi, Exodo, Leuitico, Numeris, Deuteronomio, Ioſue, Iudicum, Ruth; Quatuor Regum; Duobus Paralipomenon; Eſdra, Nehemia, Tobia, Iudith, Heſter, Iob, Pſalmis Dauid, Parabolis, Eccleſiaſte, Canticis Canticorum, Sapientia, Eccleſiaſtico, Iſaia, Ieremia, Baruch, Ezechiele, Daniele: Duodecim Prophetis minoribus, ideſt Oſea, Ioele, Amos, Abdia, Iona, Michea, Nahum, Habacuc, Sophonia, Aggæo, Zacharia, Malachia; Duobus Machabæorum, Quatuor Euangelus, Matthæi, Marci, Lucæ, Ioannis; Quatuordecim Epiſtolis Pauli ad Romanos; Duabus ad Corinthios, ad Galatas, ad Epheſios, ad Philippenſes; Duabus ad Theſſalonicenſes, ad Coloſſenſes; Duabus ad Timotheum, ad Titum, ad Philemon, ad Hebræos; Petri duabus; Tribus Ioannis; Vna Iacobi; Vna Iudæ; Actibus Apoſtolorum, & Apocalypſi Ioannis.

Damnatio contrarium ſentientium.

§. 7. Propterea Manichæorum anathematizat inſaniam, qui duo prima principia poſuerunt, vnum viſibilium, aliud inuiſibilium, & alium noui teſtamenti Deum, alium veteris eſſe Deum dixerunt.

Explicatio Fidei circa diuinitatem, & humanitati Chriſti.

§. 8. Firmiter credit, profitetur, & prædicat, vnam ex Trinitate perſonam, verum Deum, Dei Filium, ex Patre genitum, Patri conſubſtantialem, & coæternum in plenitudine temporis, quam diuini conſilij inſcrutabilis altitudo diſpoſuit, propter ſalutem humani generis, veram hominis integram, naturam ex immaculato vtero

MARIÆ

Mariæ Virginis aſſumpſiſſe, & ſibi in vnitatem perſonæ copulaſſe, tanta vnitate, vt quicquid ibi Dei eſt, non ſit ab homine ſeparatum, & quicquid eſt hominis, non ſit à deitate diuiſum, ſitque vnus & idem, indiuiſus, vtraque natura in ſuis proprietatibus permanente, Deus, & Homo Dei Filius, & hominis filius, æqualis Patri ſecundum diuinitatem, minor patre ſecundum humanitatem Immortalis, & æternus, ex natura diuinitatis; paſſibilis & temporalis ex conditione aſſumptæ humanitatis.

Et circa eius paſſionem, reſurrectionem, &c.

§. 9. Firmiter credit, profitetur, & prædicat, Dei Filium in aſſumpta humanitate ex Virgine vere natum, vere paſſum, vere mortuum, & ſepultum, vere ex mortuis reſurrexiſſe, in Cœlum aſcendiſſe, ſedereque ad dexteram Patris, & venturum in fine ſeculorum ad viuos, mortuoſque iudicandos.

Damnatio contrarium ſentientium.

§. 10. Anathematizat autem, execratur, & damnat omnem hæreſim contraria ſapientem. Et primo damnat Ebionem, Cherintum, Marcionem, Paulum Samoſatenum, Fotinum, omneſque ſimiliter blaſphemantes, qui percipere non valentes vnionem perſonalem humanitatis ad Verbũ, IESVM CHRISTVM Dominum noſtrum, verum Deum eſſe negauerunt, ipſum purum hominem confitentes, qui diuinæ gratiæ participatione maiori, quam ſanctioris vitæ merito ſuſcepiſſet, diuinus homo diceretur. Anathematizat etiam Manichæum cum ſectatoribus ſuis, qui Dei Filium, non verũ corpus, ſed phantaſticum ſumpſiſſe ſomniantes, humanitatis in Chriſto veritatem penitus ſuſtulerunt. Necnon Valentinum aſſerentem, Dei Filium nihil de Virgine matre cepiſſe, ſed corpus cœleſte ſumpſiſſe, atque ita tranſiſſe per vterum Virginis, ſicut per aquæductum defluens aqua tranſcurrit. Arrium etiam, qui aſſerens corpus ex Virgine aſſumptum anima caruiſſe, voluit loco animæ fuiſſe deitatem. Apollinarem quoque qui ſolam poſuit animam ſenſitiuam, ſed deitatem verbi, vicem rationalis animæ tenuiſſe voluit. Anathematizat etiam Theodorum Mopſueſtenum, atque Neſtorium, aſſerentes, humanitatem Dei Filio vnitam eſſe per gratiam, & ob id duas eſſe in Chriſto perſonas, ſicut duas fatentur eſſe naturas, cum intelligere non valerent, vnionem humanitatis ad Verbum hypoſtaticam extitiſſe, & propterea negarent Verbi ſubſiſtentiam accepiſſe, nam ſecundum hanc blaſphemiam, non Verbum caro factum eſt, ſed Verbum per gratiam habitauit in carne, hoc eſt non Dei Filius homo factus eſt, ſed magis Dei Filius habitauit in homine. Anathematizat etiam, execratur, & damnat Euthychem Archimandritã, qui cum intelligeret iuxta Neſtorij blaſphemiam, veritatem incarnationis excludi, & propterea oportere, quod ita Dei Verbo vnita eſſet humanitas, vt deitatis & humanitatis vna eſſet, eademque perſona, ac etiam capere non poſſet ſtante pluralitate naturarum, vnitaté perſonæ, ſicut deitatis & humanitatis, in Chriſto vnam poſuit eſſe perſonam, ita vnam aſſeruit eſſe naturam, volens ante vnionem dualitatem fuiſſe naturarum, ſed in vnam naturam in aſſumptione tranſiſſe, maxima blaſphemia, & impietate concedens, aut humanitatem in Deitatem, aut Deitatem, in humanitatem eſſe conuerſam. Anathematizat etiam, execratur, & damnat Macharium Antiochenum, omneſque ſimilia ſapientes, qui licet vere de naturarum dualitate, & perſonæ vnitate ſentiret, tamen circa Chriſti operationes enormiter oberrauit, dicens, in Chriſto vtriuſque naturæ vnam fuiſſe operationem, vnamque voluntatem. Hos omnes cum hæreſibus ſuis anathematizat ſacroſancta Romana Eccleſia, affirmans in Chriſto duas eſſe voluntates, duaſque operationes.

Explicatur Fides circa humani generis redemptionem.

§. 11. Firmiter credit, profitetur, & docet, neminem vmquam ex viro fœminaque conceptum, à Diaboli dominatione fuiſſe liberatum, niſi per meritum mediatoris Dei, & hominum, IESV CHRISTI Domini noſtri, qui ſine peccato conceptus, natus, & mortuus, humani generis hoſtem peccata noſtra delendo, ſolus ſua morte proſtrauit, & regni cœleſtis introitum, quem primus homo peccato proprio cum omni ſucceſſione perdiderat, reſerauit, quem aliquando venturum omnia veteris teſtamenti ſacra, ſacrificia, ſacramenta, cærimoniæ præſignarunt.

§. 12. Firmiter credit, profitetur, & docet, legalia veteris teſtamenti, ſeu Moſaicæ legis, quæ diuiduntur in cærimonias, ſacra, ſacrificia, ſacramenta, quia ſignificandi alicuius futuri gratia fuerant inſtituta, licet diuino cultu illa ætate congruerent, Domino noſtro IESV CHRISTO adueniente ceſſaſſe, & noui teſtamenti ſacramenta cœpiſſe. Quemcumque etiam poſt paſſionem in legalibus ſpem ponentem, & illis velut ad ſalutem neceſſariis ſe ſubdentem, quaſi Chriſti fides ſine illis ſaluare non poſſet, peccaſſe mortaliter. Non tamen negat, à Chriſti paſſione vſque ad promulgatum Euangelium, illa potuiſſe ſeruari, dum tamen minime ad ſalutem neceſſaria crederentur, ſed poſt promulgatum Euangelium ſine interitu ſalutis æternæ, aſſerit non poſſe ſeruari.

Et legalia Veteris teſtamenti.

Damnatio contraria ſentientium, cũ declaratione circa baptiſmum puerorum.

De hoc baptiſmo latè habetur in bulla 19. Exultate, cit. in rubr.

§. 13. Omnes ergo poſt illud tempus, circumciſionis, & ſabbati, reliquorumque legalium obſeruatores, alienos à Chriſti fide denunciat, & ſalutis æternæ minime poſſe eſſe participes, niſi aliquando ab iis erroribus reſipiſcant. Omnibus igitur qui Chriſtiano nomine gloriantur, præcipit omnino, quocumque tempore, vel ante, vel poſt baptiſmum à circumciſione ceſſandum, quoniam ſiue quis in ea ſpem ponat, ſiue non, ſine interitu ſalutis æternæ obſeruari omnino non poteſt. Circa pueros vero propter periculum mortis, quod poteſt ſæpe contingere, cum ipſis non poſſit alio remedio ſubueniri, niſi per ſacramentum baptiſmi, per quod eripiuntur à Diaboli dominatu, & in Dei Filios adoptantur, admonet, non eſſe per quadraginta, aut octuaginta dies, ſeu aliud tempus iuxta, quorumdam obſeruantiam, ſacrum baptiſma differendum, ſed quamprimum commode fieri poteſt, debere conferri, ita tamen quod mortis imminente periculo, mox ſine vlla dilatione baptizentur, etiam per laicum, vel mulierem, in forma Eccleſiæ, ſi deſit Sacerdos, quemadmodum in decreto Armenorum plenius continetur.

Explicatio Fidei circa eſum ciborũ.

§. 14. Firmiter credit, profitetur & prædicat, omnem creaturam Dei bonam, nihilque recipiendum quod cum gratiarum actione percipitur, quia iuxta verbũ Domini, non quod intrat in os coinquinat hominem; illamque Moſaicæ legis ciborum mundorum, & immundorum differentiam, ad cærimonialia aſſerit pertinere, quæ ſurgente Euangelio tranſierunt, & efficacia eſſe deſierunt Illam etiam Apoſtolorum prohibitionem, ab immolatis ſimulachrorũ, & ſanguine, & ſuffocato, dicit, illi tẽpori congruiſſe, quo ex Iudæis atque Gentilibus, qui antea diuerſis cærimoniis, moribuſque viuebant, vna ſurgebat Eccleſia, vt cũ Iudæis etiam Gentiles aliquid communiter obſeruarent, & in vnum Dei cultum, fideinque conueniendi præberetur occaſio, & diſſenſionis materia tolleretur, cum Iudæis propter antiquam conſuetudinem ſanguis & ſuffocatum abominabilia viderentur, & eſu immolaticij poterant arbitrari Gentiles ad idololatriam redituros, vbi autem couſque propagata eſt Chriſtiana religio, vt nullus in ea Iudæus carnalis appareat, ſed omnes ad Eccleſiam tranſeuntes, in eoſdem ritus Euangelij cærimoniaſque conueniant, credentes omnia munda mundis, illius Apoſtolicæ prohibitionis cauſa ceſſante, etiam ceſſauit effectus. Nullam itaque cibi naturam condemnandam eſſe denuntiat, quam ſocietas admittit humana, nec inter animalia diſcerni, dum per quemcumque ſiue virum, ſiue mulierem, & quocumque genere mortis intereant, quamuis pro ſalute corporis, pro virtutis exercitio, pro regulari, & Eccleſiaſtica diſciplina, poſſint & debeant multa non negata dimitti, quia iuxta Apoſtolum omnia licent, ſed non omnia expediunt.

Et ſalutem eorum, qui ſunt extra Catholicam Eccleſiam.

§. 15. Firmiter credit, profitetur, & prædicat, nullos intra Catholicam Eccleſiam non exiſtentes, non ſolum paganos, ſed nec Iudæos, aut hæreticos, atque ſchiſmaticos æternæ vitæ fieri poſſe participes, ſed in ignem æternum ituros, qui paratus eſt Diabolo, & Angelis eius, niſi ante finem vitæ, eidem fuerint aggregati, Tantumque valere Eccleſiaſtici corporis vnitatem, vt ſolum in ea manentibus ad ſalutem Eccleſiaſtica ſacramenta proficiant, & ieiunia, eleemoſynæ, ac cætera pietatis officia, & exercitia militiæ Chriſtianæ præmia æterna parturiant Neminemque quantaſcumque eleemoſynas fecerit, etſi pro Chriſti nomine ſanguinem effuderit, poſſe ſaluari, niſi in Catholicæ Eccleſiæ gremio, & vnitate permanſerit.

Approbatio Concilij Nicæni.

§. 16. Amplectitur autem, approbat, & ſuſcipit ſanctam Nicænam Synodum trecentorum decem & octo Patrum, temporibus beatiſſimi Syluestri prædeceſſoris noſtri, & magni Conſtantini piiſſimi Principis congregatam, in qua impia hæreſis Arriana cum ſuo auctore damnata eſt, & definitum eſt, Filium Dei, Patri eſſe conſubſtantialem, & coæternum.

Concilij Constantinopolitani.

§. 17. Amplectitur etiam, approbat, & ſuſcipit, ſanctam Conſtantinopolitanam Synodum centum quinquaginta Patrum, beatiſſimi Damaſi prædeceſſoris noſtri, & Theodoſij ſenioris tempore conuocatam, quæ ipſum Macedonij anathematizauit errorem, qui Spiritum ſanctum, non Deum, ſed creaturam aſſerebat, quod damnant, damnat, quod approbant, approbat, & per omnia vult ibidem definita, illæſa & inuiolata ſuſtinere.

Concilij Epheſini.

§. 18. Amplectitur etiam, approbat, & ſuſcipit, ſanctam primam Epheſinam Synodum ducentorum Patrum, quæ tertia eſt in ordine vniuerſalium Synodorum, ſub beatiſſimo Cæleſtino prædeceſſore noſtro, & Theodoſio minore conuocatam, in qua impij Neſtorij eſt damnata blaſphemia, definitumque eſt Domini noſtri Iesv Christi veri Dei, & veri hominis vnā eſſe perſonam, & B. Mariam ſemper Virginem non ſolū Christotocon, ſed etiam theotocon, hoc eſt, non tantum hominis, ſed Dei genitricem, ab omni Eccleſia prædicandā.

Damnatio ſecundæ Synodi Epheſinæ.

§. 19. Damnat autem, anathematizat, & reſpuit impiam ſecundam Epheſinam Synodum ſub beatiſſimo Leone prædeceſſore noſtro, & præfato Principe congregatam, in qua Dioſcorus Alexandrinus Antiſtes, Eutychis hæreſiarchæ defenſor, & S. Flauiani Conſtantinopolitani Pontificis impius perſequutor, execrandam illam Synodum ad approbationem Eutychianæ impietatis, arte & minis attraxit.

Conc. Approbatio Chalcedonenſis. Iſtud Conc. approbauit Leo I in. eiſt. 1. fol. 1.

§. 20. Amplectitur etiam, approbat, & ſuſcipit ſanctam Chalcedonenſem Synodum quartam in ordine vniuerſalium Synodorum, ſexcentorum & triginta Patrum, temporibus præfati beatiſſimi Leonis prædeceſſoris noſtri, & Marciani Principis celebratam, in qua hæreſis Eutychiana cum ſuo auctore Eutyche, & Dioſcoro defenſore, damnata eſt, & definitum eſt, Dominum noſtrum Iesvm Christvm eſſe verè Deum, & verum hominem, & in vna eademque perſona, diuinam humanamque naturas, integras, inuiolatas, incorruptas, inconfuſas, diſtinctaſque manſiſſe humanitate agente, quæ hominis ſunt, & Deitate, quæ Dei, quos damnat, damnatos habet, quos approbat, approbatos.

Concilijque ſecundi Constantinopolitani.

§. 21. Amplectitur etiam, approbat, & ſuſcipit ſanctam quintam Synodum, ſecundam Conſtantinopolitanam tempore beatiſſimi Vigilij prædeceſſoris noſtri, & Iuſtiniani principis celebratam, in qua ſacri Chalcedonenſis Concilij definitio, de duabus naturis, & vna perſona Chriſti, renouata eſt, multique Origenis errores, ſuorumque ſequacium, præſertim de dæmonum aliorumque damnatorum pœnitentia, & liberatione, reprobati atque damnati ſunt.

Concilij etiā tertij Constantinopolitani.

§. 22. Amplectitur etiam, approbat, & ſuſcipit ſanctam tertiam Conſtantinopolitanam Synodum centum, & quinquaginta Patrum, quæ ſexta eſt in ordine vniuerſalium Synodorum, temporibus beatiſſimi Agathonis prædeceſſoris noſtri, & Conſtantini Quarti huius nominis Principis congregatam, in qua Macharij Antiocheni, & ſectatorum hæreſis condemnata eſt, & definitum eſt, in Domino noſtro Iesv Christo, duas eſſe perfectas, integraſque naturas, & duas operationes, duas etiam voluntates, licet eſſet vna eademque perſona, cui vtriuſque naturæ competerent actiones, Deitate agente, quæ Dei ſunt, & humanitate, quæ hominis ſunt.

Ac Florentini & aliorum Conciliorum auctoritate Rom. Pont. celebratorum & confirmatorū.

§. 23. Amplectitur etiam, veneratur, & ſuſcipit, omnes alias vniuerſales Synodos auctoritate Rom. Pontificis legitime congregatas, ac celebratas, & confirmatas, & præſertim hanc ſanctam Florentinam, in qua inter alia Græcorū, & Armenorū ſanctiſſima vnio conſummata eſt, & multæ circa vtramq; vnioné ſaluberrimæ definitiones editæ ſunt, prout in decretis deſuper promulgatis plenius continetur; quorum tenor in hunc modū ſequitur.

Omittitur inſertio bullarum tam vnionis Græcorum, quam Armenorum, quia ſunt ſup. in locis [illegible] in tab.

Explicatio formæ qua vtitur S. R. E. in conſecratione Corporis & Sanguinis Domini.

§. 24. Verum quia in ſupraſcripto decreto Armenorum non eſt explicata forma verborum, quibus in conſecratione Corporis, & Sanguinis Domini, ſacroſancta Romana Eccleſia Apoſtolorum doctrina, & auctoritate firmata, ſemper vti conſueuerat, illam præſentibus duximus inſerendam. In conſecratione Corporis Domini, hac vtitur forma verborum. Hoc eſt enim Corpus meum. Sanguinis verò. Hic eſt enim calix ſanguinis mei, noui, & æterni teſtamenti, myſterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remiſſionem peccatorum.

Qualitaſque panis.

§. 25. Panis verò triticeus, in quo ſacramentum conficitur, an eo die, an antea decoctus ſit, nihil omnino refert, dummodo enim panis ſubſtantia maneat, nullatenus dubitandū eſt, quin poſt præfata verba conſecrationis Corporis à ſacerdote, cum intentione conficiendi prolata, mox in verum Chriſti corpus tranſubſtantietur.

Et nuptiarū multiplicatio.

§. 26. Quoniam nonnullos aſſeritur quartas nuptias tamquam condemnatas reſpuere, ne peccatum vbi non eſt eſſe ponetur, cum ſecundum Apoſtolum mortuo viro, mulier ſit ab eius lege ſoluta, & nubendi cui vult in Domino habet facultatem, nec diſtinguat mortuo primo, ſecundo, vel tertio, declaramus non ſolum ſecundas, ſed tertias, & quartas, atque vlteriores, ſi aliquod impedimentum canonicum non obſtat, licite contrahi poſſe. Commendatiores tamen dicimus, ſi vlterius à coniugio abſtinentes, in caſtitate permanſerint, quia ſicut virginitatem viduitati, ita nuptiis caſtam viduitatem laude ac merito præferendam eſſe cenſemus.

Acceptatio prædictorum pro parte Iacobinorum.

§. 27. His omnibus explicatis, prædictus Andreas Abbas nomine dicti Patriarchæ, ac proprio, & omnium Iacobinorum, hoc ſaluberrimum Synodale decretum cum omnibus ſuis capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, præceptis, & ſtatutis, omnemque doctrinam in ipſa deſcriptam, necnon quicquid tenet, & docet ſancta Sedes Apoſtolica, & Romana Eccleſia, cum omni deuotione, & reuerentia ſuſcipit, & acceptat. Illos quoque Doctores, & ſanctos Patres, quos Eccleſia Romana approbat, ipſe reuerenter ſuſcipit: Quaſcumque verò perſonas, & quicquid ipſa Romana Eccleſia reprobat, & damnat, ipſe pro reprobatis, & damnatis habet, profitens tamquam verus obedientiæ filius, nomine quo ſupra, Sedis Apoſtolicæ ordinationibus, & iuſſionibus, fideliter & ſemper obtemperare.

Tenor d. acceptationis.

§. 28. Lecto ſolemniter in præſenti Synodo hoc decreto Latino ſermone, mox in Arabico, præfatus Andreas Abbas, ipſorum Iacobinorum decretum publice ibidem perlegit, atque infraſcripta verba in ſcriptis Arabice ſubiunxit, quæ incontinenti Latine recitata ſunt. Beatiſſime Pater, Domine Eugeni, Sanctæ Romanæ, & vniuerſalis Eccleſiæ ſumme Pontifex, vereque Chriſti Vicari, ac beati Petri ſucceſſor, & ſanctiſſima vniuerſalis Florentina Synodus, totum hoc ſanctum decretum cum inſertis, & ſanctis decretis vnionis Græcorum, & Armenorū, quod nunc in veſtra præſentia publice lectum eſt, Ego Andreas humilis Abbas S. Antonij, Orator reuerendi patris domini Ioannis Patriarchæ Iacobinorū, habens ipſius decreti per plures dies plenam notitiam, & inſtructionem, cognoſco confiteorque omnia in ipſo decreto contenta diuinæ, ac Catholicæ veritati conſona exiſtere. Nomine igitur præfati domini Patriarchæ omniumque Iacobinorum, ac meo, quemadmodum veſtra Sanctitas atteſtatur, præfatum ſaluberrimum Synodale decretum, cum dictis inſertis decretis, omnibuſque ſuis capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, præceptis, & ſtatutis, omnemque doctrinam in ipſo deſcriptam, necnon quicquid tenet, & docet ſancta Sedes Apoſtolica, & Romana Eccleſia, cum omni deuotione, & reuerentia ſuſcipio, & accepto. Illos quoque Doctores, & ſanctos Patres, quos Eccleſia Romana approbat, reuerenter ſuſcipio. Quaſcumque verò perſonas, & quicquid ipſa Romana Eccleſia reprobat, & damnat, pro reprobatis, & dānatis habeo, pollicens nomine quo ſupra, ipſum Patriarcham, Iacobinoſque, & me ipſum, tamquam veræ obedientiæ filios, veſtris ac Sedis Apoſtolicæ ordinationibus, & iuſſionibus, fideliter, & ſemper obtemperaturos.

Datum Florentiæ, in publica ſeſſione Synodali, ſolemniter in Eccleſia Domus S. Mariæ Nouellæ, apud quam *B R. an. 11 die 4. Feb.*

nunc

nunc reſidemus celebrata Anno Incarnationis Dominicæ 1441. pridie Nonas Feb. Pontif. noſtri Anno 11.

XXIV. Exemptio Canonicorum ſæcularium Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum, à ſolutione Decimarum, impoſitionum, & onerum quorumcumque.

Alia priuilegia cuiuſcumque alterius Ordinis, eidem Congregationi elargita fuerunt à Pio V. inf. in conſt. 92. Ex incumbenti.

De inſtitutione huius Congregationis, & aliis eam concernentibus, notaui ſup. in conſt. 1. Greg. XII. Illis.

Edita An. D. 1442. *EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Proœmium. QVamquam ex debito Summi Pontificatus officij nobis ex alto commiſſi, circa Eccleſiarum, ac Eccleſiaſticorum locorum, & perſonarum omnium commoda, & vtilitates nos decet intentos exiſtere, illas tamen, & eaſdem perſonis, quæ piæ, & caſtæ vitæ ſtudio intendentes, mundanis abiectis illecebris in humilitatis ſpiritu, deuotum, & ſedulum exhibent Altiſſimo famulatum, tanto propenſioribus fauoribus proſequimur, quanto ipſarum perſonarum vita laudabili atque moribus debite compenſatis id conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Cauſa exemptionis huius exemptionis. §. 1. Cum itaque ſicut nobis innotuit, dilecti filij Canonici de Collegio, ſiue Congregatione S. Georgij in Alga de Venetiis Caſtellanenſis diœceſis, à multis citra temporibus plures Eccleſias, atque loca Eccleſiaſtica in diuerſis ciuitatibus, terris, atque locis partium Italiæ conſiſtentia, in quibus etiam piè, & caſtè, & in communi degentes, Miſſaſque & alias horas canonicas, nocturnas atque diurnas diebus ſingulis celebrantes interim permanſerunt, prout, & in copioſo numero præſentialiter permanent in ſpiritualibus, & temporalibus, ad laudem, & gloriam diuini nominis ſacrique cultus, & populorum deuotionis augmentum multipliciter reformauerint, ac propterea, necnon ex eorum multiplicatis virtutibus, plurimi fructus etiam ad ſalutem animarum plurium fidelium partium earumdem hactenus prouenerint, & quotidie proueniant, & alias ipſi omnibus, & ſingulis Deo deuotis perſonis ad eorum Eccleſias, atque loca prædicta de alienis partibus, ſeu locis pro tempore applicantibus, hoſpitio ſuſcipere conſueuerunt, & ad id iuxta eorum ſtatuta ſpecialiter intenti exiſtant, ac ad hoc, necnon ad alia eis, & ipſorum Eccleſiis, atque locis prædictis, quæ vnum corpus exiſtunt pro tempore incumbentia expenſarum onera Eccleſiarum, atque locorum huiuſmodi vix ſuppetant, & quandoque non ſufficiant facultates.

Exemptio à ſolutione decimarum, & quorumcumque onerum & impoſitionum. Alias ſimiles idem Pont. concesſerat ſocis quas vis mouens neceſſarias præter [illegible]. §. 2. Nos præmiſſa debite compenſantes, ac attendentes quod præfati Canonici, & in vitæ continentia, ac ſanctimonia, aliiſque pluribus, & diuerſis virtutibus, ac fructuoſis operibus in dies multiplicant, & fidelibus, partium in quibus pro tempore moram trahunt, caſtitatis, humilitatis, atque multiplicis virtutis exemplum fore noſcuntur, necnon propterea, eis, & ſtatui ipſorum, ne ob facultatum carentiam minuatur, ſed vt ſublatis ab ipſis diſpendiis aliiſque extraordinariis oneribus quibuſlibet, in numero operibus, & virtutibus ſupradictis augeantur, quantum cum Deo poſſumus prouidere volentes, motu proprio non ad dictorum Canonicorum, vel alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, vniuerſis Canonicis de Collegio, ſiue de Congregatione huiuſmodi, qui nunc ſunt, & de cetero perpetuis futuris temporibus erunt, necnon eorum Eccleſias, domus, atque loca, præſentia, & futura, ac etiam poſſeſſiones, domus, res, cenſus, iura, atque bona ad Canonicos, & ipſorum Eccleſias atque loca prædicta nunc, & in poſterum ſpectantia, omnia, & ſingola vbicumque conſiſtentia, quorum qualitates, loca, vocabula, confines, ac fructuum, reddituum, & prouentuum annuos, aliosque eorumdem veros valores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, necnon quoſcumque colonos, & laboratores, ſuper poſſeſſionibus, & bonis ipſis pro tempore commorantes, ceteroſque quo ad hoc ipſorum Canonicorum præſentium, & futurorum procuratores, negotiorum geſtores, affictuarios, & penſionarios, in quantum Eccleſias, domus, loca, res, cenſus, iura, atque bona contingunt, ab omnibus, & ſingulis dariis, impoſitionibus, ſubſidiis, etiam caritatiuis, ac decimis, aliiſque oneribus, contributionibus, & exactionibus quibuſcumque nominibus nuncupentur per nos, vel Sedem Apoſtolicam, aut Legatorum eius ſeu noſtra vel dictæ Sedis auctoritate, aut per locorum Ordinarios ſeu eorum Cleros, vel eorum aliquem, ſeu aliquos, aut alias quomodolibet, ex quibuſuis cauſis, etiam legitimis, & rationabilibus, impoſitis hactenus, & in poſterum imponendis, ac ab illorum, & cuiuſlibet ipſorum perſolutionibus, auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia, tenore præſentium, de ſpecialis dono gratiæ perpetuo eximimus & totaliter liberamus, ac prorſus, & omnino libera, & exempta perpetuo eſſe decernimus, & declaramus.

§. 3. Volentes etiam, ac ſcientia, & auctoritate prædictis ſtatuentes, & concedentes, quod nulla per nos, vel Sedē prædictā in genere, vel in ſpecie, ſub quibuſuis formis, aut verborū expreſſionibus, necnon decretis irritātibus, & cum quibuſcumq; etiā clauſularum indiuidualiū, & quod illis niſi ſub certa forma minime derogetur, neq; derogatum fuiſſe cenſeatur, vim & effectum habentiū, ac huiuſmodi formæ, ſiue illa ſeruata fuerint, ſiue non, prohibitoriis, aut aliàs eff. ctui præſentium præiudicialibus clauſulis, concesſa hactenus, vel in poſterum concedenda, literæ, priuilegia, & indulta etiam contra exemptas perſonas, Eccleſias, loca, atque bona quæcumque ſe extendentia, quorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſerti forent huiuſmodi præſentibus, etiam haberi volumus pro expreſſis, niſi in illis tenor eorumdem præſentium de verbo ad verbum inſertus, ac de nominibus, & cognominibus Eccleſiarum, & locorum prædictorum ſpecialis, & expreſſa mentio facta fuerit exemptioni, & liberationi, necnon decreto, & declarationi noſtris huiuſmodi aliqualiter præiudicare poſſint, ſeu debeant. Quinimo huiuſmodi præſentes literæ ac contenta in eiſdem plenariam roboris firmitatem obtineant, ac exemptio, & liberatio noſtræ prædictæ plenarie, & effectualiter obſeruentur perinde in omnibus, & per omnia, ac ſi tunc aliæ literæ priuilegia, ac indulta prædicta nullatenus emanaſſent, quibus ex nunc prout ex tunc, quoad hoc ſpecialiter derogamus, illis alias in ſuo robore permanſuris. *Clauſula derogatoria priuilegij præſeruatiua.*

§. 4. Et nihilominus omnibus, & ſingulis ciuitatum, terrarum, caſtrorum, atque locorum quorumlibet dominis, dominis, communitatibus, eorumque & aliis quibuſuis officialibus, præſentibus, & futuris, ceteriſque perſonis, tam Eccleſiaſticis, quam ſæcularibus, cuiuſcumque gradus, ſtatus, vel conditionis exiſtant, etiamſi Patriarchali, Archiepiſcopali, Abbatiali, aut alia quauis Eccleſiaſtica, ſeu mundana dignitate præfulgeant, auctoritate Apoſtolica ſupradictā harum ſerie monemus, mandamus pariter & inhibemus de cetero, ne vllo vmquam tempore per ſe, vel alium, ſeu alios, quouis quæſito colore, directè, vel indirectè, contra exemptionem, liberationem, decretum, declarationem, ac tenorem præſentium huiuſmodi, in toto, vel in parte, venire, facere, aut aliquid attentare audeant, vel præſumant. Alioquin in illos ex eis, qui à die ſibi de præmiſſis factæ notitiæ infra tres dies immediate ſequentes, monitioni, ſeu inhibitioni huioſmodi pro tempore non paruerint, ex nunc prout ex tunc excommunicationis ſententiam harum ſerie proferimus, & promulgamus, à qua à nullo alio, præterquam à Romano Pontifice, abſolutionis beneficium nequeant obtinere niſi in mortis articulo conſtituti. *Inhibitio contra quoſcumque exactores, aliosque officiales.*

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Dominiis, Dominis, Communitatibus, Officialibus, & perſonis prædictis, vel quibuſuis aliis cōmuniter vel diuiſim, ab eadem Sede indultum exiſtat, quod interdici, ſuſpēdi, vel excommunicari non poſſint, *Clauſula derogatoria.*

per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

D. P. An. 12. die 7. Iunij.

Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1442. ſeptimo Idus Iunij, Pont. noſtri Anno 12.

XXV. Separatio Fratrum Eremitarum S. Auguſtini regularis Obſeruantiæ Congregationis Ilicetanæ, & illi vnitorum, à ſuperioritate Prælatorum, non tamen Prioris generalis totius Ordinis. Ac elargitio quarumdam gratiarum, & indultorum.

Huius Prioris facultatem circa viſitationem d. Congregationis, declarauit Clem. VIII. in eius conſt. 117. Ex iniuncto.

Alia de toto Ordine Eremitarum ſcripſi in conſt. 6. Alexand. IV. Licet.

Edita An. D. 1443.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

REgimini vniuerſalis Eccleſiæ quamquam immerito diſponente Domino præſidentes, curis perurgemur aſſiduis, & iuxta creditæ nobis diſpenſationis officium circa ſubditorum quorumlibet, præſertim ſub regulari obſeruantia ſtudio vacantium piæ vitæ, in quorum vbique proſperitate reficimur, ſtatum ſalubrem, & proſpere dirigendum ſolicitudinis officio intendimus, & iis quæ ad laudem, & gloriam diuini nominis, ſacrique cultus augmentum, necnon Religionis propagationem illius profutura cognoſcimus, opem, & operam quantum cum Deo poſſumus impendimus efficaces, vt per noſtræ operationis miniſterium, & Apoſtolici fauoris præſidium perſonæ huiuſmodi, earumque Monaſteria, & loca ſingulis ab eis ſublatis diſpendiis proſperis gratulentur euentibus, & in ſpiritualibus, & temporalibus felicia conſpiciant incrementa.

Generales Ordinis ab aliorum Prælatorum obedientia exemerunt iſtam Congr.

§. 1. Dudum ſiquidem nonnulli Generales Priores Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, Priorem, & Fratres, præſentes, & futuros domus S. Saluatoris Siluæ Lacus dicti Ordinis Senenſis diœc. ſub regulari obſeruantia eiuſdem Ordinis degentes, & cuiuſlibet ab ipſo generale Priore, inferioris obedientia iuriſdictione, & correctione eximentes, illas ſub protectione ſua aſſumpſerunt.

Dederuntque ei licentiam Capitula congregandi, eiuſque Præſidentem eligendi.

§. 2. Et quod dicti Fratres, ſingulis trienniis, ſingula generalia Capitula in menſe Maij in vna ex domibus ipſorum ad id per eorũ Vicarium generalem deputandi celebrare, ac in huiuſmodi Capitulis vnũ Præſidentem tunc celebrandi Capituli, cuius officium tantum triduo duret, & in cuius manibus antiquus Vicarius officiũ Vicariatus Fratribus S. Saluatoris reſignare teneretur, & à quo ipſe Vicarius ab huiuſmodi officio abſolui deberet, quodque eumdem Vicarium pro delictis per eum commiſſis ſi puniẽdus foret punire, necnon electionem noui Vicarij pro tempore canonice celebratam confirmare deberet primo.

Et Vicarium gen. cuius eſſet regimen d. Congregat.

§. 3. Et deinde vnum ex ipſis in ipſorum omnium, & ſingularum domorum Societatis Fratrum eorumdem generalem Vicarium eligere poſſent, quodque in Vicarium electus huiuſmodi per dictum Præſidentem confirmaretur, & poſtquam confirmatus fuiſſet, omnes & ſingulos Fratres ſocietatis huiuſmodi eaſdem, ac prorſus ſimiles iuriſdictionem, & poteſtatem, quam in illos dictus generalis Prior habet, & exercere poteſt, habere, & exercere, ac quotiens opus foret, omnes & ſingulos Priores domorum eiuſdem Societatis Priorem ipſius domus S. Saluatoris, quem per Fratres eiuſdem domus S. Saluatoris illos, videlicet, qui in Capitulo vocem habent eligi, & eius electionis confirmationem ad dictum Vicarium pertinentem, & quem Priorem ſingulis annis eligi, vel de nouo confirmare voluerint, dumtaxat excepto quotiens opus foret inſtituere valeret, necnon ipſe Vicarius ſi eiſdem fratribus S. Saluatoris videbitur, dummodo annis ſingulis officiũ Prioratus huiuſmodi reſignet eligi poſſet.

Aliaque Ordinis indulta ei d. Congregationi conceſſerunt.

§. 4. Nonnulla quoque alia diuerſa, aſſignationes, conceſſiones, licentias, gratias, & indulta conceſſerunt, quorum aliqua per generalia ipſius Ordinis Capitula, quædam verò auctoritate Apoſtolica confirmata fuerunt, Priori domus S. Saluatoris, & Fratribus Societatis huiuſmodi in perpetuum ſucceſſiue conceſſerunt, prout in Apoſtolicis, & diuerſis eorumdem generalium Priorum literis dicti Ordinis ſigillo munitis, de quibus nobis legitime conſtitit, & quæ inſpici, & examinari fecimus diligenter, quorumque omnium tenores de verbo ad verbum præſentibus pro inſertis haberi volumus, plenius continetur.

Iſta Congregatio aucta eſt, & in regulari obſeruantia multum profecit.

§. 5. Cum autem ſicut accepimus, tam S. Saluatoris prædicti, quæ in exemptionis, aſſignationum, conceſſionum, licentiarum, gratiarum, & indultorum eorumdem poſſeſſione exiſtunt, quàm S. Leonardi, & S. Mariæ de Monte Spechio, necnon S. Antonij ſupra Balneum Petrioli domorum dicti Ordinis, & prædictæ, ac Groſſetanæ diœc. Priores, & Fratres, mundanis ſpretis oblectationibus iuxta ſalutaria prædicti Ordinis inſtituta in huiuſmodi obſeruantia exemplariter viuentes, variis, & diuerſis hactenus multiplicauerint ſub caritatis, & ipſius obſeruantiæ vnionem virtutum Domino iugiter famulando ad diuini nominis laudem, & ſingulare, & præcipuum ſalutis plurimorum exemplum.

Hic ideo Pōt. hæc omnia approbat.

§. 6. Nos qui iniuncto nobis, licet immeritis Apoſtolicæ ſeruitutis officio ſinceris deſideramus affectibus, & per noſtræ operationis miniſterium ſingula religionum loca eorum perſonis, cum exultatione ſpiritus ſub debito profeſſionis obſequio culmina meritorum ſcandentibus votiua, in ſpiritualibus, & temporalibus ſuſcipiant incrementa directioni, ſtatui, & conſeruationi Fratrum ſocietatis huiuſmodi prouidere volentes, ac ſperantes, quòd eorum vita laudabili, & fructuoſis operibus prædictis, necnon aliæ eis forſan de cetero concedendæ domus in eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus, proſperos atque felices ſucceſſus dante Domino conſequantur, vt ipſi Priores, & Fratres eo feruentius diuinis beneplacitis ſe coaptent, quo ſe per Nos, & Sedem Apoſtolicam ſpecialibus fauoribus, & gratiis communitos fore conſpexerint, eorumdem Prioris, & Fratrum in hac parte ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia tenore præſentium exemptiones, aſſignationes, conceſſiones, gratias, & indulta prædicta ac omnia, & ſingula in prædictis literis contenta, & inde ſequuta, cum infraſcriptis tamen additionibus, & moderationibus approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio cõmunimus, ſupplemus quoq; omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdẽ.

Dictamque Congregationem regimini d. Vicarij commiſit.

§. 7. Et nihilominus etiam pro potioris cautelæ ſuffragio, omnes, & ſingulos in S. Saluatoris, S Leonardi, B. Mariæ, & S. Antonij domibus prædictis pro tempore degentes, Priores, & Fratres, ac domos ipſas, illorumque poſſeſſiones, iura, & bona, mobilia, & immobilia qualibet ab omnibus dominio, poteſtate, ſuperioritate, aliena iuriſdictione Prouincialis Prouinciæ, in qua domus prædictæ conſiſtunt, & aliorum dicti Ordinis Fratrum quibuſcumque ipſius Ordinis, dignitatibus, vel officiis fungentium, præſentium, & futurorum, generali prædicti Ordinis Priore dumtaxat excepto, perpetuo eximimus, & penitus liberamus, necnon ſub cura, regimine, gubernatione, & correctione Vicarij generalis per eas pro tempore eligendi ſubmittimus, pariter & ſubiicimus.

Capitulum congregandi, & eius Præſidentem eligendi facultatem tribuit.

§. 8. Ac quod omnes, & ſinguli Fratres domorum prædictarum in aliqua ex eiſdem domibus ad hoc per Vicarium huiuſmodi deputanda, ſingulis trienniis, vel alias quando, & quoties negotiorum perſonarum, locorum, & temporum qualitate penſatas Vicario, & Viſitatoribus Fratrum dictæ Societatis pro tempore exiſtentibus opportunum fore videbitur, ſeruatis alias ſolemnitatibus, & cæremoniis in generalibus Capitulis Fratrum dicti Ordinis ſeruari ſolitis, generalia Capitula Fratrum ipſius Societatis, ad quæ dictus Vicarius, & ſinguli Priores domorum earumdem ad minus ſi fieri poterit, cum ſingulis Definitoribus, illoque perſonaliter accedere ſint adſtricti celebrare, & in huiuſmodi Capitulis, quamprimum inibi Fratres vocales congregati fuerint,

vnum

vnum in Præſidentem tunc celebrandi Capituli, cuius officium tantum triduo duret, in eiuſque manibus antiquus Vicarius officium Vicariatus libere reſignet, & à quo ipſe Vicarius ab huiuſmodi officio abſoluatur, quique electionem noui Vicarij canonice celebratã inſimul cum Viſitatoribus dictæ Societatis confirmare poſſet, & deinde aliquos Viſitatores, ac ſubſequenter vnum ex eis in ipſorum, ac omnium, & ſingularum domorum prædictarum generalem Vicarium, de cuius vita, & prudentia, & per eum in officio Vicariatus huiuſmodi in ſequenti Capitulo poſtquam à dicto officio fuerit abſolutus alias iuxta Conſtitutiones Ordinis antedicti inquiratur, & examinetur, necnon per dictum Præſidentem ſi puniendus fuerit, puniatur, abſoluatur, & per Capitulum Societatis huiuſmodi reeligatur, ac confirmetur, in omnibus & per omnia quemadmodum alias in generalibus Capitulis Fratrum dicti Ordinis generalis Prior ipſius Ordinis inquiri, examinari, puniri, abſolui, reeligi, & confirmari conſueuit, eligere poſſint & valeant.

Vicarius in perſonas Congregationis tribuit poteſtatem Prioris generalis totius Ordinis.

§. 9. Quodque electus in Vicarium, qui per Præſidentem & Viſitatores prædictos confirmetur, poſtquam electus, & confirmatus fuerit, vt præfertur, in omnes & ſingulos Fratres Societatis huiuſmodi, eaſdem ac prorſus ſimiles iuriſdictionem & poteſtatem, quas generalis Prior dicti Ordinis pro tempore exiſtens in illos habet, & exercere poteſt habeat, & exercere poſſit; necnon quotiens opus fuerit Priores domorum, & Conuentuum prædictorum, Priore dictæ domus S. Saluatoris, quem per fratres ipſius domus S. Saluatoris, illos videlicet, qui in Capitulo vocem habent annis ſingulis eligi, ac eius electionis confirmationem niſi forſan ipſe Vicarius, qui lapſo anno ab officio Vicariatus huiuſmodi eo ipſo abſolutus intelligatur, in Priorem eo ipſo abſque alia confirmatione, quod Vicarius in Priorem electus, confirmatus intelligatur ad dictum Vicarium pertinere debere; volumus atque decernimus dumtaxat excepto, inſtituere & amouere.

Statuta, & ordinationes condendi.

§. 10. Præterea quod in huiuſmodi celebrandis Capitulis, dictus Vicarius cum aliquibus Definitoribus ſingularum domorum earundem, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque ſtatuta, & ordinationes, dum tamen regulæ, aut Conſtitutionibus dicti Ordinis, ac Sacris Canonibus non obuient, ſintque rationabilia & honeſta, edere, facere, & condere, ac eorum omnia & ſingula, in toto vel in parte quotiens eis opportunum videbitur corrigere, mutare illiſque addere: ac dictus Vicarius ipſa, omnia, & ſingula per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia iuris remedia, tamen eiuſdem iuris apicibus, litiumque anfractibus non ſeruatis, per Fratres dictæ Societatis irrefragabiliter obſeruari facere.

Et ſuper diſpenſandi.

§. 11. Necnon Vicarius inſimul cum Viſitatoribus prædictis quotiens illos in loco in quo tunc ipſe Vicarius commorabitur adeſſe contigerit, alioquin per ſeipſum ſuper ſtatutis & ordinationibus, necnon conceſſionibus, gratiis, & indultis, etiam per nos confirmatis, dummodo id ſuper quo diſpenſatio requiritur alias Societatem ipſam non concernat, quo caſu ad generale Capitulum per fratres Societatis huiuſmodi pro tempore celebrandum diſpenſatio pertineat, & diſpenſatio, quæ per Vicarium, ac maiorem & ſaniorem partem huiuſmodi Capituli, aut ipſum Vicarium & Definitores prædictos fiet dumtaxat legitima, cenſeatur diſpenſare.

Aliumque loco ſui ponendi in caſu abſentiæ.

§. 12. Præfatus quoque Vicarius quotiens eum abeſſe contigerit, aut alias ſibi videbitur loco ſui vnum, duos, vel plures, & quot ei placuerit Vicarium, ſeu Vicarios cum facultate de qua ſibi videbitur inſtituere, deſtituere, necnon ad domos dictæ Societatis tranſmittere.

Prioris generalis Ordinis ſuperioritatẽ viſitandi, & corrigendi præſeruat.

§. 13. Et inſuper generalis Prior dicti Ordinis pro tempore (qui nullum ex Fratribus dictæ Societatis ab ipſa Societate remouere, nec aliquem ex Fratribus prædicti Ordinis cuiuſcumque gradus, vel conditionis ipſe Frater exiſtat, ad ipſam Societatem, vel aliquam ipſius domum transferre abſque Vicarij pro tempore, & maioris partis Societatis eorumdem conſenſu, quauis etiam rationabili cauſa, vllo vnquam tempore poſſit) quotiens ei placuerit per ſe inſimul cum vno ex Viſitatoribus Societatis huiuſmodi, quem ad hoc duxerit eligendum, vt per Vicarium dictæ Societatis dumtaxat, & non per alium, vnam, vel plures domum, vel domos, ac ipſam Societatem viſitare, & ſecundum Conſtitutiones Ordinis, quos culpabiles repererit, corrigere & punire.

Eleemoſynas quæri permittit.

§. 14. Quodque Fratres domorum earumdem præſentes, & futuri, petere vinum, & alia ad victum neceſſaria, & vbicumque cum ſaccis & ſportis publice mendicandi quærere ac recipere.

Congregationi prædictæ, & aliis de obſeruantia, indulta Ordinis communicat.

§. 15. Et ſi forſitan vllo tempore, aliquam ſeu aliquas Fratrum dicti Ordinis Societatem, vel Societates, ſub regulari obſeruantia eiuſdem Ordinis degentium huiuſmodi Societati vniri & aggregari pro tempore contigerit, quod in ſic vnitarum Societatum Fratres, ac ipſæ, vnitæ Societates omnibus & ſingulis exemptionibus, conceſſionibus, aſſignationibus, indultiſque prædictis, ac præſentibus noſtris literis, & in eis contentis, vti pariter, & gaudere libere & licite poſſint & valeant, eiſdem auctoritate & ſcientia perpetuo ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, ac Fratribus Societatis huiuſmodi, præſentibus & futuris quamdiu ſub dicta obſeruantia vixerint prædicta, ac de nouo omnia & ſingula exemptiones, conceſſiones, aſſignationes, gratias, & indulta per nos confirmata huiuſmodi concedimus pariter & indulgemus per præſentes.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 16. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, ac literis & priuilegiis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus, etiamſi de illis, quorũ omnium tenores, etiam præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio habenda ſit, necnon dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ac literis generalis Prioris dicti Ordinis pro tempore exiſtentis, & de conſenſu generalis Capituli ipſius Ordinis ſub quacumque forma forſan in poſterum emanandis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Limitatio bullæ pro tempore duraturæ obſeruantiæ.

§. 17. Volumus autem quod ſi, quod abſit, obſeruantia huiuſmodi in dicta Societate ceſſare contigerit, præſentes literæ nullius ſint roboris vel momenti. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Datum Senis, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo quadrageſimotertio, VIII. Idus *D. P. An 13. 6. Septemb.*
Septembris, Pontificatus noſtri anno tertiodecimo.

Sequitur declaratio dictæ Conſtitutionis.

EVGENIVS PAPA IV. &c. *Edita An D. 1443.*

Exordium.

AD hoc circa regularis obſeruantiæ profeſſores eo diligentius paternę ſolicitudinis, vices impendimus, quo ſecur dius illorum religio fructum in eos afferat ſalutarem, & laudabilibus in Domino poſſint iugiter proficere incrementis. Nuper ſiquidem per nos, &c.

Omittitur inſertio bullæ, quia ipſa eſt quæ præcedit.

Dubia Excitata ſuper præcedenti conſt.

§. 1. Cum autem ſicut exhibita Nobis nuper pro parte Priorum & Fratrum prædictorum petitio continebat, ipſi Priores, & Fratres dubitent, ne conceſſiones, aſſignationes, ſtatuta, ordinationes prædicta, & alia in dictis literis contenta ex frequentibus ſtatutis per Capitulum Societatis huiuſmodi, aut Vicarium, & Definitores præfatos forſitan faciendis in abuſum vadant, illaque per non vſum abrogentur; & à nonnullis quoque reuocetur in dubium, an aliæ Societates Fratrum dicti Ordinis eidem Societati abſque generalis Prioris præfati Ordinis, vel alterius licentia ſe vniri, dictique Priores, & Fratres S. Antonij ſupra Balneum Petrioli, & S. Mariæ de Monte Spechio domos prædictas dimittere poſſent, abſque dictæ Sedis licentia ſpeciali. Et an quod de non amouendis, aut transferendis Fratribus per Generalem Priorem ipſius Ordinis in prædictis noſtris literis ſtatuimus, ad illius generale Capitulum extendatur, dictuſque generalis Prior loco pœnæ, ſeu pœnitentiæ aliquem ex Fratribus huiuſmodi Societatis à dicta Societate ad tempus remouere, valeat pro parte Priorum & Fratrum Societatis prædictorum, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ſuper his opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Dubij primi declaratio.

§. 2. Nos igitur ad omnes in præmiſſis ambiguitates, & dubium ſubmouendum: & vt Priores, & Fratres Societatis prædictæ, qui vt accepimus, ſub regulari ipſius Ordinis obſeruantia viuentes de die in diem virtutum meritis, ac fructuoſis operibus multiplicari noſcuntur, liberari à noxiis, ſua Altiſſimo vota reddere, ac perſonarum numero facilius augmentari valeant, prouidere volentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, per Vicarium dictæ Societatis pro tempore exiſtentem cum Viſitatoribus præfatis quotiens ipſos in loco in quo prædictus Vicarius commorabitur adeſſe contigerit, alioquin per ſe ipſum ſuper pœnitentiis ex quacumque cauſa, etiam propter receſſum ab ipſa Societate, vel alia grauiora crimina, & exceſſus Fratribus Societatis huiuſmodi impoſitis, vel imponendis in toto, vel in parte, ac concedendis libris extra ipſorum Conuentus, ſeu domos iuxta modum, & formam literarum, ſeu conceſſionum, per dilectum filium Magiſtrum Gerardum de Arimino tunc generalem Priorem dicti Ordinis Fratribus prædictæ Societatis, etiam ſub excommunicationis pœna, quam ſecus facientes eo ipſo incurrerent conceſſa, dumtaxat, & non alias, aut aliis caſibus diſpenſare.

Dubij ſecundi declaratio.

§. 3. Et vna, duæ, vel plures, & qualibet Societatea Fratrum dicti Ordinis prædictæ Societati generalis Prioris, necnon generalis Capituli eiuſdem Ordinis, & cuiuſlibet alterius licentia ſuper his nullatenus requiſita, quibuſcumque mandato, ac prohibitione per generalem Priorem, & generale Capitulum huiuſmodi, aut illorum alterum in contrarium pro tempore factis, nequaquam obſtantibus ſub modis, & formis, necnon pactis, & conuentionibus, de quibus eis videbitur ſe vnire, & aggregare, ipſoſque Priorem, & Societatis huiuſmodi, S. Antonij, & S. Mariæ domos prædictas, etiam abſque dictorum Prioris; & Capituli, cuiuſcumque alterius licentia dimittere.

Dubij tertij declaratio.

§. 4. Necnon Prior pro tempore, cum generali Capitulo dicti Ordinis, aut ipſorum quilibet de per ſe, antequam ex Fratribus dictæ Societatis ab ipſa Societate remouere, aut aliquem ex Fratribus eiuſdem Ordinis cuiuſcumque gradus, vel conditionis exiſtat, quod prædictam Societatem, vel aliquam ipſius domum transferre abſque Vicarij pro tempore, & maioris partis Fratrum Societatis eorumdem conſenſu quauis etiam rationabili cauſa. Et ipſe generalis Prior pro tempore, etiam conſenſu generalis Capituli Ordinis huiuſmodi aliquem ex Fratribus prædictæ Societatis quantumcumque culpabilem, & criminoſum extra domos ipſius Societatis punire vllo vmquam tempore nullatenus poſſit, ſed ipſum in eiſdem domibus alias iuxta culpas, & demerita ipſius ſecundum canonicas ſanctiones, & inſtituta prædicti Ordinis puniat, ac punire debeat.

Prohibetur vtendi gratijs aut conſequendi dignitates extra Societatem abſque licentia.

§. 5. Præterea, quod nullus ex Fratribus dictæ Societatis cuiuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtat in ipſa Societate, ſeu aliqua ipſius domo; quibuſcumque exemptionibus, immunitatibus, priuilegiis, gratiis, & indultis quorumcumque tenorum exiſtant, eis in ſpecie, vel in genere à Sede Apoſtolica, ſeu alias pro tempore conceſſis; vti, & gaudere, aut ad aliquas, dignitates, præeminentias, adminiſtrationes, vel officia dicti Ordinis extra dictam Societatem quæcumque, quotcumque, & qualiacumque fuerint, vocari, aſſumi, aut illis præfici, abſque Vicarij, & Definitorum pro tempore, aut Capituli Societatis prædictorum, ſiue maioris partis illorum licentia in ſcriptis, habita & obtenta, nullatenus poſſit.

Communicatio gratiarū cuiuſcumque alterius Congregationis vetanda.

§. 6. Quodque Priores & Fratres Societatis huiuſmodi, omnibus, & ſingulis exemptionibus immunitatibus, priuilegiis, gratiis, & indultis ipſi pro tempore vniendis Societatibus per generalem Priorem dicti Ordinis pro tempore, in ſpecie ſeu in genere conceſſis, vti & gaudere libere & licite valeant ex certa ſcientia, & auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, decernimus, & ordinamus.

Bona Fratrū ad Congregationem tranſeuntium ſunt Congregationibus.

§. 7. Ac præmiſſa omnia, necnon quod præfata Societas, iuxta quamdam conceſſionem Priori, & Fratribus prædictæ domus S. Saluatoris per quondam Nicolaum generalem Priorem dicti Ordinis conceſſam, de omnibus, & ſingulis bonis mobilibus & immobilibus, præſentibus & futuris, omnium & ſingulorum Fratrum dictæ Societatis, præſentium & futurorum quæcumque quomodocumque, & qualiacumque huiuſmodi bona fuerint, etiamſi illa ipſis Fratribus ad eorum vitam conceſſa extiterint, plenarie ſuccedant, ipſaque ad dictam Societatem cum Fratribus ad illam tranſeuntibus eo ipſo deuoluantur, ac proueniant Priori, & Fratribus dictæ Societatis, præſentibus & futuris perpetuo concedimus pariter, & indulgemus.

Clauſula derogatoria.

§. 8. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus, & ſingulis in aliis noſtris literis prædictis, quas alias in ſuo robore permanere, & quas, necnon præſentes, in omnibus & per omnia obſeruari volumus, decernimus atque mandamus, non obſtare volumus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, quod ſi, quod abſit, obſeruantia huiuſmodi in dicta Societate ceſſare contigerit, præſentes literæ eo ipſo ſint caſſæ, & irritæ nulliuſque roboris vel momenti. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo tertio, quinto Calendas Decembris, Pontificatus Noſtri Anno tertiodecimo. *D.P. An. 13. 27. Nouemb.*

Approbatio Ordinationum in Capitulo Romæ acto præfinitarum, pro reformatione Monachorum Græcorum S. Baſilij, in prouinciis Siciliæ, Calabriæ, & Apuliæ. XXVI.

Hæc bulla à Iul. II. & Iul. III. confirmata fuit, vt vidi in quadam ipſius Iul. III. conſtit. edita die 19. Decembris 1550. quam prætermiſi vti minus neceſſariam; & de toto Ordine notaui ſup. in conſt. 6. Alexand. IV.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita A. D. 1446.*

Proœmium.

INter curas multiplices quibus occurrentium rerum, negotiorumque varietatibus obſidemur, illam vigilantius amplectimur per quam regulares Ordines, & loca, ingi ſanctimoniæ dedita, prout congrue proſpicimus, in ſpiritualibus & temporalibus proſperitatis optatæ contingant euentum, vnde efficacis ad id ſolicitudinis ſtudium apponere cupimus, & prouiſionis ſalutaris adhibere remedium, ne Ordines, & loca ipſa, Apoſtolicæ, quod abſit, prouidentiæ deſtituta conſilio, deformationis ſubiaceant opprobrio, ſed libentius curſu temporis continuum, dante Domino, in eiſdem ſpiritualibus & temporalibus ſuſcipiant incrementum.

Hic Pont. cognoſcens Monachos S. Baſilij in regno Siciliæ indigere reformatione, Capitulum Romæ celebrari iuſſit.

§. 1. Sanè ad noſtri deducta notitiam, quod plurima Monaſteria & loca Monachorum Græcorum Ordinis S. Baſilij in Regno Siciliæ, citra & vltra Farum eſſent, quæ in multis reformatione indigere videbantur, Nos inter alia mandauimus, omnibus & ſingulis Abbatibus dicti Ordinis de celebrando Capitulo ad Vrbem Romanam, vt certo tunc expreſſo, & ad id per nos ſtatuto termino perſonaliter conuenirent, ibidem tractaturi & ordinaturi, quæ pro Religionis decore, & huiuſmodi Ordinis commodo, vtilitate & conſeruatione expedirent.

In quo ſtatutum fuit, vt Siciliæ, Calabriæ, & Apuliæ prouinciis Viſitator conſtituatur, qui ſimul ad eius Conſilio loca & perſonas viſitet, & corrigat.

§. 2. Poſtmodum vero dilectis filiis præfati Ordinis in prædictis Inſula & Regno conſiſtentium Monaſteriorum Archimandritis, & Abbatibus, cum nonnullis aliis eiuſdem Ordinis perſonis, ſub Grecorum ritu viuere conſuetis, in prædicta Vrbe pro præmiſſis congregatis conuenientibus, poſt maturam quam deſuper inter ſe habuerunt deliberationem, concordarunt, & ordinarunt, ac in hoc ſinguli ſcilicet, aut maior pars eorum expreſſe conſenſerunt, videlicet quod ex ſingulis, Siciliæ & Calabriæ, & Apuliæ dicti Ordinis Prouinciis, vnus eſſet eiuſdem Ordinis Viſitator, qui in illa ex Prouinciis huiuſmodi, in qua pro tempore deputatus fuerit, cum vno ſocio, cuius conſilio in omnibus agendis vti debeat, monaſteria, & loca prædicta tam Monachorum, quam Monialium

nialium ſub prædicta regula degentium, tam in capite, quam in membris viſitare & reformare, ac perſonas ibidem corrigere, aliaque quæ ad huiuſmodi viſitationis & correctionis officium de iure vel conſuetudine pertinebunt, facere, & exercere poſſent, & deberent.

Taxaque pro ſalariis Magiſtrorum & expenſis Studentium modo & forma hic præſcripta exigat.

§. 3. Quodque Viſitatores dicti Ordinis pro tempore exiſtentes à quolibet dictarum Prouinciarum Ordinis huiuſmodi Monaſterio, ſiue loco, illam pecuniarum ſummam ſiue quantitatem, quæ inter Archimandritas, Abbates, & perſonas prædictas in Congregatione huiuſmodi, tam pro ſalariis magiſtrorum, Monachos, & perſonas dicti Ordinis, aliosque quoſcumque idioma græcum pro tempore docere volentium, quam expenſis ſtudentium huiuſmodi deputata, ſeu conſignata extitit. Et quæ quidem ſumma ſiue quantitas in Siciliæ inter Monaſteria, & Eccleſias ſæculares Græcas ad centum vncias monetæ currentis ibidem, & in Calabriæ ad ducentos & quinquaginta, in Apuliæ vero Prouinciis eiſdem ad octuaginta florenos auri de Camera aſcendit, ad quas quantitates à quibuſlibet dictorum Monaſteriorum & Eccleſiarum Rectoribus perſoluēdas, tam Abbates quam Commendatarios quoſcumque & quibuſcumque vnita Monaſteria. In Sicilia vero eos presbyteros ſæculares, Rectores Eccleſiarum Græcarum teneri, & obligatos eſſe voluerunt, & ſtatuerunt, exigere, colligere & leuare valerent, atque poſſent huiuſmodi concordatis, & ordinatis per ſingulos aut maiorem partem eorum, qui præmiſſis Congregationis & Capituli celebrationi interfuerunt acceptatis atque laudatis.

Et ipſe Pont. modo dicta Capituli ſtatuta confirmat & obſeruari mandat.

§. 4. Nos itaque omnia & ſingula præmiſſa, & quæuis alia inter Archimandritas, Abbates, & perſonas prædictas in huiuſmodi celebrato Capitulo ordinata, & concordata, illorumque tenores & effectus rata habentes & grata, illa auctoritate Apoſtolica approbamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, eaque volumus, & mandamus, ab omnibus & ſingulis, quorum pro tempore interfuerit firmiter & inuiolabiliter obſeruari.

Prælatiſque omnibus & cæteris aliis ne Viſitatoribus pareant, eo quo mi impediant ſub pœna. &c. prohibet, & Archimandritæ Siculi auctoritatē ſuſpendit.

§. 5. Diſtrictius inhibentes venerab. fratribus noſtris Archiepiſcopis, Epiſcopis, & vniuerſis & ſingulis Eccleſiaſticis dictarum Prouinciarum Prælatis, & quibuſuis aliis, cuiuſcumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, & præcipue dilecto filio Lucæ Buſalo moderno S. Saluatoris in lingua Fari Meſſanenſis Diœc. Archimandritæ (cuius præeminentiam quam ſupra Monachos & Abbates Siculos habet, ac curam eius quoad vixerit ex certa noſtra ſcientia ſuſpendimus, & quem correctioni ipſorum Viſitatorum ſubiicimus, ac ab illis corrigi & puniri debere, atque poſſe decernimus, Archiepiſcopis vero & Epiſcopis ſuſpenſionis ab ingreſſu Eccleſiæ pœna, necnon prædicto Lucæ & aliis Archimandritis, & ceteris ſupradictis ſub excommunicationis ſententia, quas eo ipſo incurrant, & a qua quidem ſententia ab alio quam à Romano Pontifice abſolui non poſſint, ac cuilibet ipſorum, ne ſe de viſitatione Monaſteriorum & locorum Græcorum, tam Monachorum, quam Monialium in prouinciis ſupradictis exiſtentium aliquo modo intromittant, ſiue Viſitatores ipſorum Monaſteriorum & locorum pro tempore exiſtentes quo minus illa libere viſitare, ac illorum perſonas corrigere & punire, aut alias commiſſum eius viſitationis officium, in omnibus & per omnia exercere debeant, atque poſſint impediant.

Viſitatoribus prædictis facultates contra quaſcumque perſonas Ordinis etiā Archimandritas concedit.

§. 6. Et nihilominus vt Monaſteria & loca prædicta per viſitationis & felicis directionis miniſterium ſalutare contingant remedium, volumus, & dicta auctoritate ſtatuimus, atque decernimus & ordinamus, quod Viſitatores pro tempore electi, & deputati, ac exiſtentes, ad ſingularum prouinciarum earumdem, ſingula dicti Ordinis Monaſteria, & loca ſingularum prouinciarum huiuſmodi perſonaliter accedant, & ſolum Deum præ oculis habentes in Monaſteriis & locis prædictis, tam in ſpiritualibus quam in temporalibus, necnon capitibus, & membris, debitæ viſitationis officium, auctoritate prædicta impendere & exercere, ac omnia & ſingula quæ in reformationis & correctionis miniſterio indigere proſpexerint, prout eis iuxta canonicas ſanctiones, & regularia eiuſdem Ordinis inſtituta, ac alias congrue videbitur reformare, & corrigere, necnon quoſcumque Monaſteriorum, & locorum ipſorum Præſidentes, illorumque perſonas cuiuſcumque dignitatis, etiam Abbatialis, ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtant, vel præeminentiæ, etiamſi Archimandritæ fuerint, iuxta criminum, & exceſſuum per eos quomodolibet perpetratorum qualitatem, & exigentiā corrigere & punire, & ſi illorum demerita id depopoſcerint, à dignitatibus, & officiis quibuſlibet auctoritate noſtra priuare, & ab illis amouere, ac etiam ſummam ſiue quantitatem pecuniarum huiuſmodi, ad opus & vſus magiſtrorum & ſtudentium eorumdem, à Præſidentibus Monaſteriorum, & locorum prædictorum, prout in Capitulo prædicto concordatum & ordinatum, vt præfertur, extitit, exigere colligere, & leuare, ſeu exigi, colligi, & leuari facere, ac de leuatis & perceptis quietare, præfatoque moderno Archimandritæ Siculo, ne ſe de viſitatione Monaſteriorum, & locorum huiuſmodi, illorumque correctione perſonarum, ac alias de eis quouis modo intromittere audeat ſiue præſumat ſtrictius inhibere, omniaque alia & ſingula, quæ in præmiſſis, & circa ea neceſſaria fuerint, vel quomodolibet opportuna facere, ſtatuere, ordinare, & exequi. Contradictores quoſcumque & rebelles ac non ſoluentes, per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia quæuis opportuna iuris remedia appellatione poſtpoſita compellere, necnon ſi, quod abſit, ex Archimandritis, Abbatibus, & aliis ſupradictis aliqui fuerint qui legitime requiſiti ſummam, ſiue quantitatem præmiſſam, prout ſe in qualibet prouinciarum prædictarum extendit, ac in concordatis, & ordinatis huiuſmodi continetur, ſoluere & aſſignare, ſiue vſque ad dictam ſummam, vel quantitatem contribuere diſtulerit, ſiue recuſauerit, ex tunc Viſitatores ſupradicti, & quilibet ipſorum in ſua prouincia, fructus, redditus, & prouentus ſingulorum Monaſteriorum, & locorum, quibus non ſoluentes huiuſmodi præfuerint, aut quæ ſiue per vnionem, ſiue per commendam obtinuerint, arreſtare, & ſequeſtrare, necnon demum (ſi eis videbitur) fructus, redditus, & prouentus huiuſmodi vſque ad ſummam, ſiue quantitatem eamdem pro præmiſſo vſu exponere, vel grangiam, aut prædium aliquod, pro rata ad hunc ſtudiorum vſum contributionis illius Eccleſiæ, vel Monaſterij, cuius Præſidens ſoluere noluerit, deputare & conſignare, ac etiam taxas Monaſteriorum & Eccleſiarum prædictorum, augere vel minuere, ſummis tamen præfatis non diminutis, ſi opportunum videbitur poſſint atque debeant.

Stipendia eiſdem Viſitatorib. deſignat.

§. 7. Verum quia dignum eſt, vt ſtipendio congruo ſuſtententur, qui ad labores, & onera deputantur, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod Viſitatores prædicti dum, & quoties in exercitio viſitandi, & corrigendi, aliaque ſupradicta faciendi fuerint, quilibet videlicet eorum pro ſe, ac notariis, & aliis cum eis in huiuſmodi exercitio neceſſario exiſtentibus, à Monaſteriis, & locis, quæ pro tempore viſitabunt, eorumque perſonis ſumptus, & expenſas, non ſolum victus, ſed etiam alias minutas, & ſolum neceſſarias recipere poſſint & valeant moderatas. Super quibus omnibus etiam ipſis pro tempore, vt præmittitur exiſtentibus Viſitatoribus, plenam & liberam auctoritate prædicta concedimus tenore præſentium facultatem. Nos enim ſentētias ſiue pœnas, quas dicti Viſitatores pro tempore rite tulerint, ſiue ſtatuerint in rebelles ſequeſtra, vel arreſta quæque appoſuerint, rata habebimus atque faciemus, auctore Domino, vſque ad ſatisfactionem condignam inuiolabiliter obſeruari, inuocato etiam per eos ad omnia & ſingula ſupradicta ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

Clauſulas contrariorū derogatorias appoſuit.

§. 8. Non obſtantibus conſtitutionibus, & literis Apoſtolicis, præſertim quibuſdam Petro Peſali B. MARIÆ de Gripta Ferrata Romanæ Eccleſiæ immediate ſubiectæ, ac aliis Paulo tunc B. MARIÆ de Gripta, & Adriano S. Pantaleonis Tuſculan. Panormitanæ, & Miſſanen. Diœc. Monaſteriorum Abbatibus per nos illis decretis quarum tenores, & effectus præſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, & quas vt effectus præſentium per eas impediri non contingat, reuocamus, caſſamus, & annullamus, ac pro infectis & nullis haberi, cenſeri, & reputari debere decernimus, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus Monaſteriorum, locorum, & Ordinis prædictorum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis

firmitate

firmitate alia roboratis, ceteriſque contrariis quibuſcumque Auſir Archimandritis, Abbatibus, & perſonis prædictis, vel quibuſuis aliis, communiter vel diuiſim à Sede Apoſt. exiſtat indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut ad iudicium trahi non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſlibet aliis priuilegiis, vnionibus dictorum Monaſteriorum, & Eccleſiarum quibuſuis etiam Cathedralibus Eccleſiis factis, exemptionibus, indulgentiis, & literis Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus, quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta ipſorum Viſitatorum iuriſdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, quæ quoad hoc eiſdem Abb. perſonis & aliis nolumus aliquatenus ſuffragari.

Viſitatoribus onus dat ſibi ſignificandi, priuationes & amotiones Abbati. &c.

§. 9. Præterea ea ſingula quæ Viſitatores antedicti circa ſingulas priuationes, & amotiones huiuſmodi fecerunt, nobis per eorum patentes literas ipſorum ſigillis ſigillatas, quantocius fideliter intimare procurent, vt eorum informatione plenius inſtructi circa prouiſiones Monaſteriorum, & locorum tunc per priuationes & amotiones huiuſmodi vacantium, conſultius agere valeamus. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

D. P. An. 16. 14. Nouemb.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1446. decimo nono Kalendas Ianuarij, Anno ſextodecimo.

XXVII. Canonizatio S. Nicolai de Tolentino, profeſſoris Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, eiuſque adſcriptio Cathalogo SS. Confeſſorum. Et inſtitutio ſuæ Feſtiuitatis pro die 10. Septembris.

Hanc Feſtiuitatem innouauit, duplicique officio celebrari, decreuit Six. V. in conſt. 16. Sancta.

Edita An. D. 1447.

EVGENIVS PAPA IV.
Vniuerſis Christi fidelibus præſentes literas inſpecturis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

LIcet militans in Terris Eccleſia, triumphantem in Cœlis, filiali, & deuoto veneretur affectu, ac virtutes, laudes, præconiaque Sanctorum, quantum ſinit fragilitas, digniſſimis attollat titulis, deuotis quoque precibus, ſolenni ritu, ſacrificia laudum offerat, ad decus, & venerationem ciuium ſupernorum, nihil tamen illis accreſcit nouæ perfectionis & gloriæ, nec eorum perfecta felicitas noſtris operibus firmari poterit, vel augeri: Miſericors tamen, miſeratorque Dominus, per interceſſiones, meritaque Sanctorum, quos in Terris celebritate congrua veneramur, mirabili dignatione imperfectum noſtrum ſuppleri prouidit, vt quod noſtris meritis non valemus, eorum ſuffragiis aſſequamur.

B. Nicolaus virtutibus & miraculis emicuit.

§. 1. Æternus itaque Deus, qui facit mirabilia magna ſolus, Confeſſorem ſuum eximium Nicolaum de Tolentino in approbata Religione Fratrum Eremitarum Sancti Auguſtini, ab eius pueritia educatum, puritate candidum, caritate feruidum, electum ex millibus, exemplar præfulgidum, ſapientia eius infinita produxit, ſingularis vitæ ſuę excellentiam, ſignis & prodigiis probans, ac coruſcantibus, crebriſque miraculis manifeſtans, Lætentur itaque cœli, & exultet terra, iocundeturque pariter totus Orbis, quando ei, qui effulſit in templo Dei cum viueret, ſpecioſum in cœlo præſtant hoſpitium cœli ciues.

Ioannes idem 22. de eius canonizatione egit. ª Curia.

§. 2. Itaque huius beati viri quando vita eſt functus, fama, ſummaque ad eum populorum deuotione creſcentibus, fel. rec. Ioannes Papa XXII. prædeceſſor noſter, Auenione cum eius ª cura reſidens, cum fratribus ſuis cæpit de eius canonizatione tractare, quam niſi eius obitus, & horrenda ſuperueniſſent ſchiſmata procul dubio conſummaſſet.

§. 3. Beatus igitur hic Nicolaus, honeſtis ex caſtro S. Angeli infra Firman. diœc. parentibus ortus, & puerorum conſortia vitans, Eccleſias, diuinaque myſteria frequentabat, & ne præclara opera lucidæ vitæ ſuæ, longo latoque ſermone curramus, pauca libet referre de pluribus, vt ex his exiſtentes in via Domini, patrem glorificent, ſicut decet.

Loco agit etiā Innoc. 6. & inquit Six. V. in rubr. cit. Præclara opera B. Nicolaus fecit.

Ieiuniis, vigiliis, & orationibus vacauit, &c.

§. 4. Sanctus equidem iſte in ætate exiſtens tenera, ſe ſub magna Religionis diligentia, ſumma cum obedientia & humilitate ſeruabat, caſtigando corpus ieiuniis, vigiliis, orationibuſque inſiſtebat deuotus, gratus, humilis, obediens, benignus, ſuauis, pius, patiens, conſtans, maturus, compoſitus, virtutum quibuſdam aromatibus plurimos attrahebat, adeo quoque fidei cultor erat, vt cuncta illius verba, & opera, virtute fidei redolerent, tribulatorum, & infirmorum conſolator aſſiduus exiſtebat.

Tempore obitus, audire meruit. Euge ſerue bone & fidelis, &c.

§. 5. Et demum, pudicus, caſtus, modeſtus, verecundus, ac lætus ad vitæ veſperam veniens, diuinitus audire meruit. Euge ſerue bone, intra in gaudium Domini tui. Sic granum frumenti cadens in terram, & mortuum, vberem conſurgit in ſpicam; ſic botrus in torculari calcatus, liquoris redundat in copiam, ſic regnum cœlorum percipitur, & Sancti per fidem ſublimia regna vicerunt.

Miraculis ante & poſt obitum clarnit.

§. 6. Verum quia decebat diuinæ magnitudinem bonitatis, vt quem in terris præclaris ornarat virtutibus, in cœlis regnare certis teſtimoniis probaretur, multis eum, magniſque miraculis dum viueret & poſt obitum, clarum fecit, quorum quædam digniſſimis probatis teſtibus onerosæ multitudinis vitandæ gratia, duximus præſentibus annotanda.

Virum latere perditum, & oculo cæcatum laborantem, ſigno crucis liberauit.

§. 7. Quidam adeo in ſiniſtro latere perditus erat, vt nec illius manum, aut pedem poſſet quouis modo mouere, aut quicquam ex oculo ſiniſtro videre, poſt plurimorum medicorum antidota, atque collyria iuuamen expertus, Sanctus ſic latus illud crucis ſignaculo tetigit vtroque illi benedixit, qui ſtatim è grabato ſurgens ſanatus eſt, videns, & integre liberatus.

Mulierem à ſanguinis fluxu, ſimili modo ſanauit.

§. 8. Quædam vero mulier triennio continuo ſanguinis fluxum patiens, ad Nicolaum veniens, & manum illius deuotiſſime oſculans, precabatur eum, vt preces ad Dominum, pro illius ſanitate recuperanda porrigeret, Sanctus ipſe illam crucis ſigno ſignauit, & liberata receſſit, & hæc ante obitum.

Puerum ſubmerſum vita reſtituit.

§. 9. Poſt obitum vero eum puer quidam annorum quatuor in canale molendini cecidiſſet, & intra rotam, & aquam per ſpatium temporis, quo communiter quis bene ambulans, milliario ambulaſſet, continuo iacuiſſet, inde tandem laborioſe extractus mortuus, & pro mortuo reputatus, emiſſo prius per matrem voto; quod ſi reſtitueretur vitæ auxilio Beati Nicolai, illum ſupra ſanctum tumulum habitum Religionis indueret adiuuante Sancto prædicto, viuus apparuit.

Virum ſuſpenſum & mortuum, ſuſcitauit.

§. 10. Vir inſuper quidam inuentus in domo ſua ſuſpenſus, & mortuus, precibus, & voto per eius vxorem ad B. Nicolaum emiſſis, factus eſt viuus, & ex tunc diutius ſuperuixit.

Miracula trecenta & vnum fecit. Ex his nota illud vnum quod recenſet Six. V. cit. in rubr.

§. 11. Quam plurima etiam miracula, tam in vita, quam poſt eius obitum fecit, pluresque homines vtriuſque ſexus à morte reſuſcitauit, cæcos illuminauit, & ab oculorum infirmitatibus liberauit, contractos, & protractos membris, & claudos erexit, paralyticos à membrorum impotentia ſanauit, & à tremore capitis, & membrorum, dæmoniacos, captiuatos, incarceratos cum apparitionibus & reuelationibus liberauit, cadentes, & illiſos à naufragiis, ac captiuitate perſonæ, à perditione bonorum à febribus, ab ethica, ab hydropiſi, à podagra, à doloribus iliorum, & ſtomachi, ac cordis, aliiſque infirmitatibus liberauit, priſtinæque ſanitati reſtituit. Quæ omnia trecenta & vnum miracula, ad quorum probationem examinati fuerunt trecentiſeptuaginta, & vnus teſtes, in Regiſtris annotata coram nobis in publico Conſiſtorio relata fuerunt. His itaque ac aliis miris operibus Sancti huius aſtruentibus ſanctitatem, & Chriſtianæ fidei veritatem, miraculorum lingua loquente, concurrit ad nos vndique populus, creuit de his fama, atque deuotio, laudatur Dominus, de ſalutiferis gratus auctori gratiæ referuntur.

runtur. Inualuit ſuper his vox communis, & celebris, & plurimorũ vox exultationis, etiam Prælatorum nobis intonuit, & noſtra auctoritate inquiſitionem fieri ſuperdictis obtinuit. Primum quidem Venerabili fratri Ioanni Epiſcopo Prænestino, & dilectis filiis noſtris Ioanni tituli S. Laurentij in Lucina Presbytero, & Proſpero S. Georgij ad Velum aureum Diacono Cardinalibus commiſimus, vt veritatem præmiſſorum, & de miraculorum continuatione inquirerent diligenter, quorum relatione, etiam continuationis miraculorum probata veritas, nos & venerabiles fratres noſtros S.R.E. Cardinales, & Sancti eiuſdem vita mirabili miraculis, & meritis glorioſis inſtruxit.

Hic itaque Pontifex Sanctorum Confeſſorum Catalogo aſcribit.

§. 11. Et quia plura, & maiora de Sancto ipſo comperimus, quam inſinuata fuiſſent, de Fratrum Prædicatorum conſilio & aſſenſu, plurimis Eccleſiæ Prælatis adſtantibus, de omnipotẽtis Dei virtute, & Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, ac noſtra auctoritate confiſi, eundem Beatum Nicolaum Sanctorum Confeſſorum Catalogo duximus adſcribendum.

Feſtumque pro die 10. Septembris inſtituit.

§. 13. Ideoque Vniuerſitatem veſtram monemus & hortamur attente, per Apoſtolica ſcripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus quarto idus Septembris, quo Sãctus ipſe migrauit ad Dominum, feſtum eiuſdem, deuote & ſolemniter celebretis, & faciatis ab omnibus veneratione condigna celebrari, vt pia eius interceſſione, & hic à noxiis protegi, & in futurum ſempiterna conſequi gaudia valeatis.

Indulgentiaſque eius ſepulchrum viſitantibus concedit.

§. 14. Et vt ad venerabile eius ſepulchrum, eo ardentius Christi fidelium confluat multitudo, & celebrius eiuſdem Confeſſoris colatur feſtiuitas, omnibus vere pœnitentibus, & confeſſis, qui cum deuotione & reuerentia illuc in eodem feſto acceſſerint annuatim ipſius ſuffragia petituris, de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, ſeptem annos, & totidem quadragenas, accedentibus vero annis ſingulis ad dictum ſepulchrum, infra eiuſdem feſti octauam, duos annos, & duas quadragenas de iniunctis eis pœnitentiis miſericorditer relaxamus.

D.P. An. 16. 1. Februar.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1447. Kalend. Februarij, Anno ſextodecimo.

XXVIII. Declarationes & mitigationes Regulæ Sororum ſiue Monialium S. Claræ. Et earum ſuppoſitio Ordini Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſeruantia.

De d. Regula plene dixi ſup. ad conſtit. 11. Innoc. IV. Solet. Et alias declarationes inſpice in Leon. X. conſtit. 9 Cum ſicut, ac alias inf. in conſtitut. 103. Pij IV. Sedis.

Data An. D. 1447.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Fratri Iacobo de Premadinis, de Bononia, Ordin. Minor. profeſſori de Obſeruantia regulari. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

ORdinis tui præſertim familiarum in regulari obſeruantia Domino famulantium, ob quorum Religionis ſanctimoniam, & multiplicium virtutum dona, maximi in populo Chriſtiano animarum fructus prodire cernuntur, curam gerentes ſolerter; illa libenter concedimus, per quæ earumdem familiarum, etiam vtriuſque ſexus augmento conſeruationique melius ac facilius conſuli intelligimus.

Moniales Claræ. à Fratribus de Obſeruantia regi petebant.

§. 1. Sane cum poſt concordiam inter Filios Fratres, qui dicuntur Conuentuales, & vos, & alios, quibus de regulari Obſeruantia eſt appellatio, vnius eiuſdemque Minorum Ordinis ſecum factam, nos intendentes quod poſt dilectum filium Fratrem Ioannem de Capiſtrano, tui Ordinis de Obſeruantia in partibus Ciſmontanis Vicarium, alter illius ſucceſſor crearetur, eidem per literas Apoſtolicas commiſerimus, quod vbi, & quando ſibi placeret, ante ſui officij finem, Vicarios, & diſcretos prouinciarum ſibi ſubiectarum pro alterius Vicarij electione, alias creatione, capitulariter congregaret, & facta huiuſmodi Cõgregatione in Alma Vrbe, apud Aracœli locum tu in ea fueris canonice in Ciſmontanum Vicarium electus, nos electionem ipſam confirmauerimus, poſtmodumque dilectus filius Antonius de Ruſconibus, Sacræ paginæ profeſſor, Ordinis præfati Generalis Miniſter, te duxerit confirmandum, prout prædicta omnia conſtant per literas Apoſtolicas, & prædicti Generalis, quas hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, ad noſtramque notitiam peruenerit, eſſe in tui Vicariatus partibus Ciſmontanis nonnulla Monaſteria Sanctæ Claræ, quarum familiæ in obſeruantia Regulari viuentes partim primi, partim ſecundi, partim tertij Ordinis, partim aliter appellatæ, ſub tuo Vicariatu, & à te, tuiſque ſucceſſoribus, regi & gubernari, intenſiſſimis dicuntur deſideriis affectare.

Hoc eis Pontifex modo concedit.

§. 2. Nos qui certo tenemus, eaſdem mulierum monacharum, ſiue ſororum familias, optimam & ſaluberrimam ſub vobis gubernationem ſcilicet habere, & continue habituras felicia incrementa earumdem mulierum Monacharum, ſiue Sororum appellatarum Monaſteria, & loca, & familias, vbicumque intra tui Vicariatus terminos in regulari Obſeruantia viuentes, tam præſentes, quã futuras, tuo, & tuorum Vicariatus Ciſmontani officio ſucceſſorum curæ, gubernationi atque regimini auctoritate Apoſtolica præſentium tenore ſubiicimus, ac ſubiectas & ſuppoſitas eſſe volumus atque decernimus. Intendentes eadem auctoritate atque volentes, quod tu, & ſucceſſores tui, per vos ipſos, & alios quos duxeritis ſubſtituendos, poteſtatem & facultatem habeatis, eaſdem Moniales atque Sorores, ſiue primi, ſiue ſecundi, ſiue tertij, aut alterius Ordinis S. Claræ, & B. Franciſci, ſignanter collegialiter, & in communi viuentes, & earum Monaſteria, atque loca, tam in capite, quam in membris viſitandi, corrigendi, amouendi, deponendi, transferẽdi, & omnia alia & ſingula faciendi, quæ generalis Miniſter Ordinis veſtri in eiſdem Monaſteriis & locis, de iure, & de conſuetudine poſſe facere conſueuit. Prouinciales autem Vicarij vobis ſubditi, eamdem poteſtatem & facultatem habeant, quas Miniſtri Prouinciales, etiam de iure, vel de conſuetudine habere conſueuerunt.

Vocales in electione Abbatiſſæ, & votorum numerum declarat.

§. 3. Et vt ſupradictæ Moniales ac Sorores melius gubernentur, volumus, quod in electione & creatione Abbatiſſarum, Miniſtrarum, & Matrum, illæ tantum ex ipſis Monialibus & Sororibus vocem habeant, quæ per annos tres, vel circa, in earumdem Monaſteriis vel Collegiis fuerint. In qua creatione & electione maior pars votorum ad minùs medietatem ſuperans, debet conuenire. In omnibuſque tertij Ordinis, Sororum & Monialium Collegiis, Fratres tui Ordinis de acceſſu, & ingreſſu ſe habeant, ſicut obſeruatur in Monaſteriis S. Claræ. Si autem Viſitatoribus earum, & Sororibus tertij Ordinis, quæ minime viuunt collegialiter, eſſet conceſſa à Sede Apoſtolica, aliqua facultas & auctoritas, nos ipſas præſentium tenore auctoritate Apoſtolica reuocantes, volumus, quod tu, & tui in Vicariatus officio ſucceſſores, huiuſmodi Viſitatores amouendi, & alios inſtituendi, auctoritatem & facultatem habeatis.

Regulam circa ieiunium modificat.

§. 4. Præterea, cum in Regula B. Claræ iubeatur ieiunium perpetuum, quod nimis rigoroſum tenemus: placet, & volumus, quod ſupradictæ, & Tertij, & aliorum Ordinum Sorores ſolummodo teneantur ad illa ieiunia, ad quæ vos Fratres Ordinis Minorum Regulam obſeruantes obligati eſtis, & eoſdem modos ſeruent in cibis quadrageſimali tempore, exceptis debilibus & infirmis. In aliis vero ieiuniis, vt ſunt Quatuor Tempora, Vigiliæ Apoſtolorum & ſimilium, ſeruetur conſuetudo regionis, ſecundùm quam, liceat eis etiam oua & lacticinia comedere.

Regulã eamdem quoad calceamenta mitigat.

§. 5. Cum etiam in Monaſteriis Sorores, ſiue Monachæ incedant nudis pedibus diſcalceatæ, quod nimis rigoroſum exiſtimamus, placet, & volumus, quod Sorores, ſiue Monachæ poſſint deferre illa, quæ nomine calceamentorum non cenſentur, puta zoccos ligneos, & ſandalia, atque etiam cum opportunum fuerit, calceamenta.

§. Sed cum

Et quo ad cibos.

§. 6. Item cum in aliquibus Monaſteriis, locis, & Congregationibus iniungatur ſilêtium perpetuum, quod quidem nimis rigoroſum exiſtit, tibi tuiſque in officio ſucceſſoribus, & prouinciarum vobis ſubiectarum Vicariis, cum Diſcretorum conſilio diſpenſandi, tam in cibis, quam in quibuſcumque aliis perpetuis, quam in ſilentio ſupradicto concedimus facultatem.

Ac præcepta.

§. 7. Inſuper cum dilectus filius Frater Ioannes de Capiſtrano, tuus in Vicariatus officio prædeceſſor, declarauerit, quod in regula prima Beatæ Claræ, continentur centum & tria præcepta regularia, in quorum tranſgreſſione Moniales, ſiue Sorores profeſſæ peccatum mortale incurrunt, idque nimis durum & ſcrupuloſum iudicemus, auctoritate & tenore præſentium, declaramus, & volumus, quòd in nullius prædictorum tranſgreſſione, præterquam eorum quatuor, quæ concernunt principalia vota, obedientiæ ſcilicet, paupertatis, caſtitatis, & clauſuræ, & ſuper electione Abbatiſſæ, & depoſitione, peccatum mortale incurrant.

Et ferculum.

§. 8. Item, cum quædam prædictarum, Monaſteria & loca in mendicitate viuant, placet & diſpenſamus, quòd in ferculo, ſiue cibis, ſagina & lardo vti poſſint.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 9. Conſtitutionibus Apoſtolicis & priuilegiis, immunitatibus, & gratiis, ac indultis omnibus & ſingulis ſupradictis Monaſteriis, & locis, ac eorum Capellanis per Sedem Apoſtolicam, & aliter quomodocumque conceſſis, aliiſque in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, decreti, intentionis, placiti, exiſtimationis, conceſſionis, declarationis, voluntatis, & diſpenſationis infringere, &c.

D. P. A. 16. die 5. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1447. nonis Feb. Pont. noſtri Anno ſextodecimo.

XXIX. Abſolutio eorum qui Congregationi Baſileenſi adhæſerunt poſt diſſolutionem Concilij, & ad Summi Pontificis obedientiam redierunt. Prouiſioque & declaratio circa collationes Eccleſiarum, & beneficiorum.

Hanc ſanctionem quoad collationes, &c. ſimpliciter confirmauit Nicol. V. die 10. Auguſti 1447. cuius bullam non poſui. Et certo modo poſtea approbauit in alia eius conſtit. 1. Ad ſacram, quæ mox ſequitur.

Edita An. D. 1447.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INter cetera deſideria cordis noſtri, filios quoſlibet ad noſtram, & Apoſtolicæ Sedis obedientiam exoptantes adduci, illa temporum qualitate penſata aliquando concedimus, ordinamus, & ſtatuimus, per quæ Chriſti fidelium tranquillitati, & commodis, ſemotis diſſenſionibus & ſcandalis conſulatur, & exinde animarum ſalutem valeant adipiſci.

Quidam Prælati & Principes Nationis Germaniæ, à diſſenſione exortam tempore Concilij Baſilien. neutrales fuerunt, & mox obedientiam huic Pontifici præſtiterunt.

§. 1. Sane cum propter diſſenſionem, inter Nos & eos qui Baſileæ ſub nomine generalis Concilij remanſerunt dudum exortam, nonnulli Principes tam Eccleſiaſtici, quam ſæculares nationis Germaniæ, in quadam neutralitate, & armorum ſuſpenſione à die decimaſeptima menſis Martij, de Anno Domini Milleſimo quadringenteſimo trigeſimo octauo, vſque in præſentem diem ſe tenuerint, ea mente, vt aſſerunt, vt poſtmodum vnanimi conſenſu, in noſtra & Sedis Apoſtolicæ obedientia, & reuerentia paribus greſſibus incedere poſſent; & cariſſimus in Chriſto filius noſter Fredericus Rex Romanorum Illuſtris, ac venerabilis frater noſter Theodoricus Archiepiſcopus Maguntinus, & dilectus filius noſter vir Fredericus Marchio Brandeburgenſis, ſacri Imperij Electores, ac Venerabiles fratres noſtri Fredericus Magdeburgenſis, Fredericus Salcburgenſis, & Gerardus Bremenſis Archiepiſcopi, ac quidam alij Prælati, & Principes dictæ Nationis, nobis debitam obedientiam per ſuos Oratores præſtiterunt, ac Nos ſolum in Vicarium IESV CHRISTI recognouerint, & profeſſi fuerint.

Qui attendens quod d. tempore, plurima in d. Natione geſta fuerunt, quæ Sedis Apoſt. auctoritatem requirunt ideo collationes & prouiſiones beneficiorum, &c. auctoritate ordinaria factas, alio Pōtificia auctoritate confirmat.

§. 2. Nos attentis, quod dictæ neutralitatis, & ſuſpenſionis tempore, plurima, in ipſa natione acta, geſta, & facta fuerint quæ confirmationem, indulgentiam, & diſpenſationem ſuper eis Apoſtolicæ auctoritatis requirunt, prædictorum Regis, Archiepiſcoporum, Marchionis, ceterorumque Prælatorum, & principum ſupplicationibus inclinati, omnes & ſingulas, tam Metropolitanæ, quam Cathedralium, aliarumque Eccleſiarum, necnon dignitatum etiam Abbatialium, ac poſt Pontificalis maiorum, & in Collegiatis Eccleſiis principalium, & aliorum beneficiorum, & officiorum Eccleſiaſticorum quorumcumque, etiamſi Eccleſiæ curatæ, Canonicatus & præbendæ fuerint, electiones, poſtulationes, collationes, prouiſiones, confirmationes, & diſpoſitiones, necnon proceſſus, ſententias, aliaque acta iudiciaria, auctoritate ordinaria huiuſmodi, ſuſpenſionis, & neutralitatis tempore factas, ſeu facta (quæ omnia & ſingula hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, ac ea rata & grata habentes, auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia confirmamus.

Et eorum poſſeſſores non moleſtari præcipit.

§. 3. Volentes ac etiam ſtatuentes; vt nulli, qui poſſeſſione Eccleſiarum, Monaſteriorum, dignitatum, beneficiorum, & officiorum huiuſmodi, quarumcumque eorumdem, qui Baſileæ poſt tranſlationem, & diſſolutionem Baſileenſis Concilij ibidem remanſerunt, auctoritate fuerint aſſecuti, ſuper huiuſmodi Eccleſiis, Monaſteriis, dignitatibus, beneficiis, & officiis, ac ſententiis, & proceſſibus, etiamſi in Romana Curia, vel extra eam lis (cuius ſtatum præſentibus habemus pro expreſſo) indeciſa pendeat, etiamſi ſuper eis ad ea, aut contra ea fuerit alteri ius quæſitum, ſeu ius aliqui habere ſe prætenderent, ex nunc in antea in ipſa Curia, vel extra eam Apoſtolica, vel alia quauis auctoritate impeti, aut quomodolibet ex quauis ratione vel cauſa moleſtari poſſint, ſed in ſuis poſſeſſionibus pacifice remaneant.

Lites deſuper pendentes extinguit.

§. 4. Lites quoque & cauſas quaſcumque ſuper huiuſmodi Eccleſiis, Monaſteriis, dignitatibus, officiis, & beneficiis pendentes (illis dumtaxat exceptis quæ coram Ordinariis Iudicibus, apud quos iuxta formam dictæ ſuſpenſionis, & proteſtationis exinde ſecutæ licuit litigare, indeciſæ pendent) ad nos aduocantes, auctoritate & ſcientia prædictis extinguimus, & ſuper eis, aduerſariis eorum, perpetuũ ſilentium imponimus; poſſeſſores verò ipſos volumus in ſuis Eccleſiis, Monaſteriis, dignitatibus, officiis, & beneficiis pacifice remanere.

Quinimmo eaſdem Eccleſias & beneficia eiſdem de nouo confert.

§. 5. Quibus omnibus ipſas Eccleſias, Monaſteria, dignitates, officia, & beneficia quocumque modo vacauerint, auctoritate & ſcientia præfatis tenore præſentium conferimus, & prouidemus de eiſdem, ac illis qui pallium dictorum qui Baſileæ poſt noſtram tranſlationem ſub nomine generalis Concilij remanſerunt, auctoritate receperunt, vt illo vti poſſint præſentibus concedimus & indulgemus, illis autem qui non habent, vel non receperunt, ſine difficultate dabimus, ac etiam libere concedemus, illis tantum perſonis exceptis, quæ occaſione priuationum propter noſtram, aut Baſileenſem adhæſionem factarum, beneficia detinent, in quibus habent locum promiſſio, & diſpoſitio ſuper his quæ contra proteſtationem facta forent, per prædictos Regem, & Electores Imperij coniunctim, vel diuiſim promulgata.

Sed contendentib. ſuper Eccleſiis Fiſnig. & Oſilien. non ex hoc præiudicare declarat.

§. 6. Per hoc autem nulli contendentium ſuper titulo & iuribus Eccleſiarum Fiſnigen, & Oſilien. volumus aliquod præiudicium afferri, aut generari, ſed liberum ſit, vnicuique eorum, ius ſuum proſequi iuſtitia mediante.

Alia tempore ſuſpenſionis in præiudicium iuriſdict. ang. Metropolitan. & Diœceſanor. Terrarũ Regis, &c. reuocat & irritat.

§. 7. Præterea omnia & ſingula, quæ dictis ſuſpenſione & proteſtatione durantibus, in præiudicium, grauamen, & læſionem iuriſdictionis, iuris vel poſſeſſionis Metropolita. vel Diœceſan. Principatuum, Dominorum, Terrarum Regis, & Electorum, ac Archiepiſcoporum prædictorum, necnon aliorum Epiſcoporum, Prælatorum, Collegiorum, perſonarum ſeu rerum quorumcumque contra fœdus proteſtationis, & ſuſpenſionis huiuſmodi quandocumque vergentia, Apoſtolica vel alia quauis auctoritate cõceſſa, ac in iudicio vel extra obtẽta,

inſuper

inſuper Eccleſiaſticas cenſuras mulctas, & pœnas, necnon cuiuſcumque irregularitatis, & inhabilitatis maculas, tam à iure quam ab homine propter præmiſſa quomodolibet promulgatas, ſeu inflictas, promulgandas quoque ſeu infligendas, quoad Regem, Archiepiſcopos, & Marchionem prædictos, eorumque Dominia, Clericos ſubditos, & vaſſallos; ac ad eos, quoque, qui infra ſex menſes à die datæ præſentium computandos, ſe declarauerint pro Nobis aut eidem declarationi adhæſerint, caſſamus, irritamus, & annullamus, nulliuſque eſſe decernimus roboris vel momenti, omnem irregularitatem, & infamiæ maculam, ſiue notam per eos præmiſſorum occaſione contractam penitus abſoluentes, ac eos rehabilitantes, & reſtituentes ad eorum Eccleſiarum, Monaſteria, beneficia, officia, dignitates, ac honores quæcumque, ac in priſtinum ſtatum, & cum in quo erant ante præmiſſa reponentes, necnon illis, qui contra ipſos impetratis, conceſſis, vel obtentis, ſeu impetrandis, concedendis, & obtinendis quomodolibet niterentur, etiamſi eis aut eorum alicui ius quæſitum foret, ex certa ſcientia de poteſtatis plenitudine perpetuum ſilentium imponentes.

Obligationes circa annatas Cameræ Apoſt. debitas, &c. relaxat.

§. 8. Inſuper quaſcumque obligationes ſuper annatis, ſeu communibus, & minutis ſeruitiis, ceteriſque iuribus, nobis, & Cameræ Apoſtolicæ, ſeu Collegio Venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, ceteriſque officialibus debitis, ſeu quæ deberi dicerentur, occaſione quorumlibet Metropolitan. & Cathedralium Eccleſiarum, Monaſteriorum, dignitatum, officiorum, & beneficiorum quorumcumque vſque in præſentem diem remittimus, de noſtra mera liberalitate relaxamus pariter, & donamus, eoſque qui huiuſmodi debitis obligati eſſent ab omni eorum ſolutione abſoluimus, & etiam liberamus.

Diſpenſationes & indulta (exceptis his c. [illegible]) à Pontifice, & conceſſa, confirmat.

§. 9. Diſpenſationes propterea quaſcumque (niſi tales forent quas hactenus Sedes Apoſtolica concedere non conſueuit) indulta quoque forum conſcientiæ reſpicientia, etiam in caſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, necnon nouas prouiſiones pro poſſeſſoribus, ſine præiudicio iuris quæſiti ipſa ſuſpenſione durante, vel etiam ante, à nobis vel ab eis, qui Baſileæ ſub nomine Concilij remanſerint, aut Legatorum ſuorum, vel alia quauis auctoritate obtentas, impetratas, conceſſas, ſeu conceſſa, ac omnia inde ſecuta, à die datæ conceſſionis eorumdem eadem auctoritate confirmamus, perinde ac ſi à nobis impetrata fuiſſent.

Circa ſententias Romæ vel Baſileæ prolatas, prouidet ut hic.

§. 10. Super ſententiis autem in Romana Curia, vel in Baſilea, ſub nomine generalis Concilij ante ipſam ſuſpenſionem, vel ea durante, in quibus vterque litigantium ex ordinario titulo nititur ſe defendi prolatis, quæ executioni nondum ſunt demandatæ, volumus, ſtatuimus, & ordinamus, quod huiuſmodi ſententiæ coram Iudice tractentur, & quicquid vtraque pars vellet producere pro iure ſuo, coram eo debeat exhibere, qui quidem Iudex ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſola facti veritate inſpecta procedens negotium ipſum vnica valeat terminare ſententia, à qua nulli partium appellare liceat, aut prouocare, vel reſtitutionem aliquam obtinere. Per hoc autem nullatenus præiudicare intendimus eis, qui poſſeſſionem dignitatum, etiam Metropolitan. Cathedralium, & Abbatialium, ſeu beneficiorum quorumcumque, ordinaria, vel alia auctoritate ſub eadem Nation. obtinen. durante neutralitate, vel ſuſpenſione prædictis vigore proceſſuum in Romana Curia, vel in Baſilea, ſub nomine generalis Concilij obtentorum, aut alias violenter fuerint ſpoliati. Sed tam ſpolia, quam iura eorum denuo coram Iudicibus ordinariis cognoſcantur, & fine debito terminentur.

Omnes qui Congregationi Baſileen. ... Concilij ... omnibus ... & pœnis abſoluit, ſi ad Pontificis obedientiam reuerſi ſunt, aut infra ſex menſes reuertantur.

§. 11. Inſuper omnes & ſingulas prædictæ nationis, aut alterius in ea, beneficia vel officia obtinentes perſonas Eccleſiaſticas & ſæculares, etiamſi Regalis, Archiepiſcopalis, Epiſcopalis, vel alterius dignitatis fuerint, quæ poſt diſſolutionem, ſiue tranſlationem prædicti Concilij per nos factam, Congregationi Baſileenſi ſub nomine generalis Concilij adhæſerunt, & obediuerunt, aut incorporati fuerunt, qui iam ad noſtram obedientiam ſunt reuerſi, vel infra ſex menſes poſt declarationem pro nobis factam redierint, ſeu ipſi declarationi adhæſerint, ab omnibus & ſingulis iuramentis, periurij reatu, ac aliis cenſuris & pœnis (ſi qui tenerentur, aut incurriſſent) inflictis, & in tales promulgatis, aut propterea infligendis, auctoritate prædicta abſoluimus, & liberamus, ac nomen inhabilitatis, irregularitatis, & infamiæ maculam, ſiue notam, exinde quomodolibet forſan contractam, abolemus, & in priſtinum ſtatum reſtituimus, & reponimus, perinde ac ſi talia minime emanaſſent. Præterea omnes, & ſingulas perſonas nationis prædictæ, ſiue alterius in eadem beneficia, ſiue officia, ſicut præmiſſum eſt, obtinentes quæ ſub declaratione huiuſmodi pro nobis facta, vel facienda continebantur, quæ poſt huiuſmodi Concilij tranſlationem, Baſileæ remanſerunt, aut ipſi Congregationi adhæſerunt, & fauerunt, officiis in eadem præfuerunt, aut in legatione ab eis miſſi ſint quandocumque, aut eis crediderunt, ab omnibus excommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti, aliiſque cenſuris, & pœnis in ea, vel per proceſſus noſtros, aut aliis inflictis & promulgatis abſoluimus; Cum iis qui ibidem, ſeu à prouiſis ab ipſis, aut eorum auctoritate Sacros Ordines dicto tempore receperunt, vt in ſuſceptis ordinibus miniſtrare valeant diſpenſantes. Volumus inſuper quod ſinguli Metropolitani Nationis eiuſdem, actu iam nobis obedientes, vel qui infra ſex menſes, vt præfertur, nobis & Apoſtolicæ Sedi debitam obedientiam præbuerint, conſimiles bullas ſeu literas Apoſtolicas habeant, ſuper quibus patentibus quibuſcumque, quatenus opus fuerit, ſub eorum ſigillis, tranſumpta concedere valeant, eiſque in iudicio, & extra plena fides, ſicut originalibus literis per omnia præbeatur. Super Eccleſias autem Treuirenſem & Colonienſem, de quibus in petitionibus Regis, Archiepiſcopi Maguntini, & Marchionis prædictorum ſpecialis eſt appoſitus articulus, per alias noſtras literas deſuper editas ſpecialiter prouidimus, prout in eis plenius continetur.

Prædicta omnia obſeruare pollicetur.

§. 12. Vt autem præmiſſa eo firmius obſeruentur pro nobis, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus de Venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio & aſſenſu pollicemur, omnia & ſingula ſupradicta inuiolabiliter obſeruare, & contra ea vel ipſorum aliquod, in toto vel in parte, nullo vnquam tempore quicquam innouare, & quod nobis licere non patimur, eiſdem ſucceſſoribus indicamus. Decernentes ex nunc irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his, à quoquam, quauis etiam Apoſtolica auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Quinimo ſi aduerſus præmiſſa literæ aliquæ, aut mandata ad cuiuſcumque inſtantiam, vel etiamſi motu proprio vel ex certa ſcientia, etiam cum derogatoriis clauſulis, ſub quacumque verborum forma à nobis, ſeu noſtra auctoritate, aut ab alio quouis emanaſſent, ſeu in futurum emanarent, tales ex nunc pro infectis haberi volumus, quodque is contra quem emanaſſent, aut conceſſæ fuiſſent, aut emanarent, & in futurum concederentur, illis minime obedire teneatur.

Contrarijs derogat.

§. 13. Non obſtantibus quibuſcumque conſtitutionibus Apoſtolicis, & etiam cum decreto irritante quorumcumque tenorum exiſtant, in genere vel in ſpecie, per nos ſeu prædeceſſores noſtros conceſſis, ſeu concedendis, priuilegiis vel indultis, de quibus ac totis tenoribus eorum, ſpecialis & expreſſa, etiam de verbo ad verbum mentio in noſtris literis foret facienda, necnon quarumcumque Eccleſiarum ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, cæteriſque in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque. Nulli ergo hanc paginam noſtræ, &c. Si quis autem hoc attentare, &c.

D. P. A. 16. 7. Feb.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo ſeptimo, 7. Idus Februarij, Pontificatus noſtri Anno Sextodecimo.

NICOLAVS QVINTVS PONT. CCXII.
ANNO DOMINI MCCCCXLVII.

Nicolaus V. Sarzanenſis, Thomas Lucanus anteà vocatus, Presbyter Cardinalis S. Crucis, Creatus pridie Nonas. Coronatus 3. Idus Mart. 1447. Vixit annos 8. dies 19. Creauit Cardinales 12. Obiit 9. Kalend. Aprilis, Anno Domini 1455. Sepultus fuit in Baſilica S. Petri. Vacauit ſedes dies 18.

I. Confirmatio concordiæ initæ inter Federicum Imperatorem, Principeſque Germaniæ, ac Legatum Apoſtolicum, ſuper reſeruatione, & collatione Eccleſiarum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum. Et approbatio conſtitutionis Eug. IV. in his quæ huiuſmodi concordiæ non aduerſantur.

His concordatis quandoque Germani Prælati contrauenerunt, ideoque eorum collationes irritauit Clem. VII. in eius conſt. 14. Admonet. Et eiuſdem Concordiæ declarationem, circa collationem in menſibus reſeruatis, inſpice in Greg. XIII. conſtit. 41. Quæ in Eccleſiam.

Edita An. D. 1447. *NICOLAVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. AD ſacram Petri Sedem, diuina diſpoſitione ſublimati, ſingulis quæ pro vniuerſalis Eccleſiæ vnione, ac pace, & tranquillitate profutura fore conſpicimus, Apoſtolicæ prouidentiæ ſolicitudine libenter intendimus, & ad felicem illorum proſecutionem, & conſummationem, opem, & operam impendimus efficaces.

Federicus Imper. Principeſque Germaniæ, & legatus Apoſt. ordinationes ſiue cõcordata fecerũt, ſuper reſeruatione, & collatione Eccleſiarũ & beneficiorum. §. 1. Nuper ſiquidem cariſſimus in Chriſto filius noſter, Federicus Romanorum Rex Illuſtris, & nonnulli alij dilecti filij, Eccleſiaſtici, & ſeculares Principes inclytę nationis Germanicæ ex vna, ac dilectus filius noſter, Ioãnes S. Angeli Diaconus Card. in partibus illis Apoſtol. Sedis de latere Legatus, per nos ad dictas partes miſſus, ſufficiẽti deſuper à nobis, & Sede Apoſtolica auctoritate ſuffultus, ex alia partibus, Romanæ Eccleſiæ, & dictæ nationis nominibus, pro ipſius Eccleſiæ vnione, pace, & tranquillitate inter Eccleſiam, & nationem prædictam, perpetuo ſolidandis, & conſeruãdis, diuerſa rationabilia, & vtilia ordinationes & ſtatuta, à partibus ipſis hinc inde approbata, laudata, concluſa, acceptata, & concordata, fecerunt, ac ediderunt, nobiſque humiliter ſupplicari fecerunt, vt illis pro firmiori eorum ſubſiſtentia, robur Apoſtolicæ firmitatis adiicere, necnon auctoritatem noſtram, & decretum interponere dignaremur.

Quæ Põt. ipſa approbat modificãdo cap. Execrabilis, & cap. Ad regimen. de Præbẽd. in ter extrauag. communes. §. 2. Nos itaque, qui ſtatuta, ordinationes, & cõcordata prædicta, per nonnullos ex venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, magnarum maturitatis, auctoritatis, & literaturæ viros, diligenter examinari, & diſcuti fecimus, eaque rationabilia, & ſalubria tam Eccleſiæ quam nationi præfatæ fore comperimus; de dictorum, & aliorum venerabilium fratrum noſtrorum Eccleſiæ Cardinalium, conſilio & aſſenſu, Apoſtolica auctoritate, & ex certa ſcientia approbamus, ratificamus, laudamus, & acceptamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, iuxta modum, & formam ſubſequentes. Placet nobis ſuper prouiſione Eccleſiarum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumcumque proniſionibus iuris ſcriptis reſeruationibus, & Execrabilis, ac Ad regimen, conſtitutionibus modificatis vt ſequitur. Ad regimen Eccleſiæ generalis, quamquam immeriti, ſuperna diſpoſitione vocati, gerimus in noſtris deſideriis, vt debemus, quod per noſtræ diligentiæ ſtudium, ad quarumlibet Eccleſiarum, & Monaſteriorum regimina, & alia beneficia Eccleſiaſtica, iuxta diuinum beneplacitum, & noſtræ intentionis affectum, viri aſſumantur idonei, qui præſint, & proſint committendis eis Eccleſiis, Monaſteriis, & beneficiis prælibatis. Præmiſſorum itaque conſideratione inducti, & ſuadentibus nobis aliis rationabilibus cauſis, nonnullorum prædeceſſorum noſtrorum Rom. Pont. veſtigiis inhærentes, omnes Patriarchales, Archiepiſcopales, & Epiſcopales Eccleſias, & etiam monaſteria, prioratus, dignitates, perſonatus, & officia, necnon canonicatus, præbendas, & Eccleſias, ceteraque beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, vel ſine cura, ſecularia, & regularia, quæcumque, & qualiacumque fuerint, etiamſi ad illa perſonæ conſueuerint, ſeu debuerint per electionem, ſeu quemuis alium modum aſſumi, nunc apud Sedem Apoſtolicam quocumque modo vacantia, & in poſterum vacatura: necnon per depoſitionem, vel priuationem, ſeu tranſlationem per nos, ſeu auctoritate noſtra factas, & in antea faciendas vbilibet: necnon ad quæ aliqui in concordia vel diſcordia electi ſiue poſtulati fuerint, quorum electio caſſata, ſeu poſtulatio repulſa, vel per eos facta renunciatio, & admiſſa auctoritate noſtra extiterit, ſeu quorum electorum, vel poſtulatorum, & in antea eligendorum ſeu poſtulandorum electionem caſſari, ſeu poſtulationem repelli, aut renunciationem admitti per nos, aut auctoritate noſtra continget apud Sedem prædictam, vel alibi vbicumque, & etiam per obitum Cardinalium eiuſdem Eccleſiæ Romanæ, aut officia actualiter tenebunt (videlicet Vicecancellarij, Camerarij, ſeptem Notariorum Andiſotis, literarum contradictarum, & Apoſtolici Palatij cauſarum Auditorum, Correctorum, centum & vnius Scriptorum literarum Apoſtolicarum, & vigintiquatuor Pœnitentiariæ præfatæ Sedis, & vigintiquinque Abbreuiatorum necnon verorum Commenſalium noſtrorum, & aliorum vigintiquatuor Capellanorum Sedis eiuſdem in epitaphio deſcriptorum) & etiam quorumcumque Legatorum, ſeu Collectorum, ac in terris Romanæ Eccleſiæ Rectorum, ac Theſaurariorum deputatorum, ſeu miſſorum hactenus, vel deputandorum, aut mittendorum in poſterum, nunc vacantia, & in antea vacatura, vbicumque dictos Legatos, vel Collectores, ſeu Rectores, & Theſaurarios antequam ad Romanam Curiã redierint, ſeu venerint, rebus eximi contigerit ab humanis, necnon quorumlibet pro quibuſcumque negotiis ad Romanam Curiam veniẽtium, ſeu etiam recedentiũ ab eadẽ, ſi in locis à dicta Curia vltra duas dietas legales non diſtantibus iam forſan obierint, vel eos in antea ab hac luce tranſire contigerit, & etiã ſimili modo quorumcumque Curialium peregrinationis, infirmitatis, ſeu recreationis, vel alia quacumque cauſa ad quæuis loca ſecedentiũ, ſi eos antequã ad dictam Curiam redierint in

locis

locis vltra duas dietas ab eadem Curia, vt præmittitur, non remotis (dummodo eorum proprium domicilium non exiſtat ibidem) iam forſan deceſſerint, vel impoſterum eos contigerit de medio ſubmoueri, etiam nunc per obitum huiuſmodi vacantia, vel impoſterum vacatura, Rurſus Monaſteria, Prioratus, dignitates, perſonatus, decanatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, præbendas, & Eccleſias, ceteraque beneficia Eccleſiaſtica, ſæcularia, & regularia, cum cura, vel ſine cura, quæcumque, & qualiacumque fuerint, etiamſi ad illa perſonæ conſueuerint, ſeu debuerint per electionem, ſeu quemuis alium modum aſſumi, qui promoti per nos, ſeu auctoritate noſtra ad Patriarchalium, Archiepiſcopalium, & Epiſcopalium Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum regimina obtinebant tempore promotionum de ipſis factarum nunc quocumque modo vacantia, aut impoſterum vacatura, necnon etiam per aſſecutionem pacificam quorumcumque prioratuum, perſonatuum, officiorum, canonicatuum, præbendarum, Eccleſiarum, aut beneficiorum aliorum, per nos ſeu auctoritate noſtrarum literarum immediate collatorum, ſeu conferendorum impoſterum, præterquam ſi virtute gratiæ expectatiuæ aſſecutio fiet, nunc vacantia, & inantea vacatura, plena ſuper præmiſſis, omnibus, & ſingulis cum fratribus noſtris collatione præhabita, & matura deliberatione ſecuta, ordinationi, diſpoſitioni, ac prouiſioni noſtræ de ipſorum fratrum conſilio, auctoritate Apoſtolica reſeruamus. Decernentes ex nunc irritum, & inane, ſi ſecus ſuper præmiſſis, & quolibet eorum, per quoſcumque quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Declarat q; circa electiones & confirmationes Nicol. 4. in tit. de elect. in 6. Tu ad hoc vide etiā Greg. 13. in rub.

§. 3. Item placet nobis, quod in Metropolitanis, & Cathedralibus etiam immediate non ſubiectis Eccleſiis, & Monaſteriis immediate ſubiectis Sedi Apoſt. fiant electiones canonicæ, quæ ad dictam Sedem deferantur, quas etiam ad tempus conſt. fel. rec. Nicolai Papæ III. quæ incipit, Cupientex; expectabimus: & elapſo dicto tempore ſi nō præſentatæ, vel ſi præſentatæ, minus canonicæ fuerint prouidebimus; & ſi canonicæ fuerint, eas confirmabimus, niſi ex rationabili, & euidenti cauſa de dictorum fratrum conſilio, de dignioti, & vtiliori perſona duxerimus prouidendum, prouiſo, quod confirmati prædicti, & per eos prouiſi, Metropolitanis ſuis, & aliis præſtent debita iuramenta, & alia, ad quæ de iure tenentur. Et in Monaſteriis dictæ Sedi immediate non ſubiectis, & aliis regularibus beneficiis, ſuper quibus pro confirmatione, vel prouiſione ad dictam Sedem non conſueuit haberi recurſus, electi, ſeu illi, quibus prouidendum eſt, pro confirmatione, & prouiſione huiuſmodi ad Curiam Romanam venire non tenebuntui, ipſaque regularia beneficia ſub expectatiuis gratiis non cadāt. Vbi autem pro Monaſteriis ad dictam Curiam venire ſeu mittere conſueuerint, non aliter confirmabimus vel prouidebimus, quàm ſuperius de Cathedralibus Eccleſiis eſt expreſſum. Et de Monaſteriis Monialium non diſponemus, niſi ſint exempta, & tunc per commiſſionem ad patres. De ceteris vero dignitatibus & beneficiis quibuſcumque ſæcularibus & regularibus vacaturis, vltra reſeruationes prædictas (maioribus dignitatibus poſt Pontificales, in Cathedralibus & principalibus in collegiatis Eccleſiis exceptis, de quibus iure ordinario prouidetur per illos inferiores, ad quos alias pertinet.

Declarat insuper vacationes futuras in mensibus ordinariorū, ac reseruatis Sedi Apoſt.

§. 4. Placet etiam nobis, quod per quamcumque aliam reſeruationem, gratiam, expectatiuam, aut quamuis aliam diſpoſitionem, ſub quacumque verborum forma, per nos vel auctoritate noſtra factam vel faciendam, non impediamus nos, quo minus de illis cum vacabunt de Februarij, Aprilis, Iunij, Auguſti, Octobris, & Decembris menſibus, libere diſponatur per illos, ad quos eorum collatio, prouiſio, præſentatio, electio, ſeu quæuis alia diſpoſitio pertinebat: reſeruatione, aliaue quauis diſpoſitione auctoritate noſtra factis vel faciendis, non obſtantibus quibuſcumque. Quotiens vero aliquo vacante beneficio in Ianuarij, Martij, Maij, Iulij, Septembris, & Nouembris menſibus ſpecialiter diſpoſitioni dictæ Sedis reſeruatis non apparuerit infra tres menſes à die notæ vacationis in loco beneficij, quod alicui de illo Apoſtulica auctoritate prouiſum fuerit, ex tunc & non antea Ordinarius, vel alius ad quem illius diſpoſitio pertinebit, de illo libere diſponere poterit, & ad finem vt hæc Ordinario collationum beneficiorum non reſeruatorum per alternos menſes poſſit per dictam nationem publicari, & omnes qui ea gaudere voluerint, tempus congruum habeant eam acceptandi tunc quoad dictam Sedem, à Kalendis Iunij proxime futuris ipſa currere incipiet, & durabit deinceps, niſi in futuro concilio de conſenſu dictæ nationis aliter fuerit ordinatum.

Et quoad annatas.

§. 8. Placet ſimiliter nobis quod circa prouiſionem dictæ Sedis ordinandam, modus annatarum hoc modo curtat. De Eccleſiis Cathedralibus omnibus & Monaſteriis, virorum dumtaxat, vacantibus & vacaturis, ſoluantur de fructibus primi anni à die vacationis, ſūmæ pecuniarum in Cam. Apoſt taxatæ, quæ communia ſeruitia nuncupantur, & ſi quæ exceſſiue taxatæ ſint retaxētur, & quod prouideatur ſpecialiter in grauatis regionibus ſecundum qualitatem rerum, temporum & regionum ne nimium prægrauentur, ad quod petentibus dabimus commiſſarios in partibus, qui diligenter inquirant & retaxent. Taxæ autem prædictæ pro media parte infra annum à die habitæ poſſeſſionis pacificæ totius vel maioris partis, ſoluantur & pro alia media parte infra annum ſequentem, & ſi infra annum bis vel pluries vacauerint, ſemel tantum ſoluatur, nec debitum huiuſmodi in ſucceſſorem in Eccleſia vel monaſterio tranſeat. De ceteris verò dignitatibus, perſonatibus, officiis, & beneficiis ſæcularibus ac regularibus quibuſcumque quæ auctoritate dictæ Sedis conferentur, vel de quibus prouidebitur (præterquam vigore gratiarum expectatiuarum aut cauſa permutationis) ſoluantur annatæ ſeu medij fructus iuxta taxam ſolitam à tempore poſſeſſionis intra annum, & debitum huiuſmodi, ſimiliter in ſucceſſorem in beneficio non tranſeat. Sed de beneficiis quæ valorem vigintiquatuor florenorum ſuæ de camera non excedunt, nihil ſoluatur, duretque hæc obſeruantia deinceps niſi eam ſimiliter in futuro Concilio de ipſius nationis conſenſu contingat immutari.

Approbatio conſt. Eug. 4. quæ eſt vlt. & ſup. fol.

§. 6. In aliis autem quæ per fel. record. Eugenium Papam quartum etiam prædeceſſorem noſtrum pro dicta natione vſque ad tempus futuri generalis Concilij, permiſſa, conceſſa, indulta, & decreta, ac per nos confirmata fuerunt, in quantum illa concordiæ præſenti non obuiēt, iſta vice nihil volumus eſſe immutatum, & per hoc quod in concordatis huiuſmodi, ſiue quibuſuis aliis eorum occaſione conficiendis literis, propter compendioſiorem deſcriptionem, Alamania ſpecialiter appellatur, natio ipſa cenſeri non debet à Germanica natione diſtincta, ſeu quomodolibet ſeparata.

Fides danda tranſumptis.

§. 7. Et præterea quia difficile foret præſentes literas ad ſingula in quibus de eis forſitan fides facienda fuerit, loca deferri, eadem Apoſtolica auctoritate decernimus quod ipſorum tranſumpto Metropolitanorum dictæ nationis ſigillo munito, tamquam præſentibus ſi exhiberentur literis plena fides adhibeatur, & perinde ſtetur, ac ſi dictæ præſentes literæ forent exhibitæ vel oſtenſæ, & inſuper quoque irritū & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Sanctio pœnalis.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, ratificationis, laudationis, acceptationis, commutationis, reſeruationis, conſtitutionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autē hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1447. Kal. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno 2. *D. P. An. 2. die 17. Maij.*

II. Canonizatio S. Bernardini Senenſis, profeſſoris Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci de obſeruantia, eiuſque relatio in numerum Sanctorum Confeſſorum.

Hoc feſtum celebretur die 20. menſis Maij, qua de anno 1444. obijt in ciuitate Aquilæ S. Bernardin.

Edita An. D. 1452.

NICOLAVS EPISCOPVS, *Seruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Mirabiliafecit Dominus vt hominem in ſalutis viā reduceret.

MIſericordias Domini in æternum nos cantare debere Propheta admonet dicens. Miſericordias Domini in æternum cantabo: Magna & inenarrabilia ſunt profectò opera miſericordiæ Dei, quibus iugiter in ſalutem humani generis, ſe eiuſdem miſerationis ſinus effundit, quæ ſi quis ab initio creati hominis recenſere voluerit, non tantum hominum linguæ, quæcumque illę ſint, non ſufficerent Angelorum, quod inenarrabile eſt, quod cum hominem creaſſet ad imaginem, & ſimilitudinem ſuam, quodque particeps eſſe poſſet felicitatis æternæ in vnam Cœleſtem ciuitatem adſcribendus conſortiis Angelorum, ſi datæ ſibi diuinitus legis non contempſiſſet imperium, non paſſa eſt diuina clementia ipſum penitus interire, ſed pro temporum diuerſitate non deſtitit congruentes exhibere medecinas, quibus à lege Domini aberrans, in ſalutis ſemitam traheretur.

Angelos quandoq, deſtinando.

§. 1. Nunc Angelos deſtinando, qui diuinam patefacerent voluntatem, ſuaderent quæ iuſta ſunt, quæ ſancta ſunt, & ad implendum diuinum beneplacitum adiuuarent.

Patriarchas mittendo, Prophetaſq.

§. 2. Nunc mittendo Patriarchas gratiæ ſuæ ſpiritu repletos, qui exemplo ſuo, ceteros inſtruerent ad ſalutē.

§. 3. Nunc diuinos Prophetas, qui Spiritu ſuo ſancto illuminati, non tantum eius temporis diuina beneficia humano generi commemorarent, ſed etiam futura prædicerent.

Filiumq. ſuū mortis tradēdo, pro noſtrorum expiatione peccatorum.

§. 4. Et illud maxime, quo nihil poteſt inter opera diuinæ miſerationis ſublimius excogitari, quod Dei Filius in ſua perſona naturam noſtræ mortalitatis aſſumeret, & adimpleret ea, per myſterium paſſionis & mortis ſuæ, quibus à Diaboli poteſtate, & peccatorum vinculis ſolueremur.

Poſt autem eius ad cœlis Aſſūptionem, dimiſit in terra Apoſtolos, quorum doctrina & opere, vltra alia, multi ſe Dei ſeruitio dedicarunt &c.

§. 5. Hæc facta ſunt per illam immenſiſſimam profunditatem, & abyſſum impenetrabilem miſericordiæ Dei, quem nos Chriſtiani induimus, & ipſius ſumus baptiſmate conſecrati, per ſingulos dies commemorantes, conamur cum cordis noſtri ſpe, fide, & caritate viuentes ſacrificium immolare, tum per miniſterium Sacerdotum, illius ſalutaris hoſtiæ, qua peccat ummundi huius abluitur, ſacrificium indeſinenter offertur. Hæc inenarrabilia ſunt, & vix poſſunt, niſi exigua quadam & tenuiſſima ex parte cogitari: Verum ſi quis excogitationem extenderit in diuina beneficia, quæ poſt D.N. Ieſu Chriſti Aſcenſionem ad Cœlos; humano generi exhibita ſunt, quis illa, non dicam numerare, ſed quamuis potens eloquio minima ex parte enarrare ſufficiat? Quis non ſtupeat tantam vocationem humani generis per Apoſtolicam turbam * pauciſſimorum hominum à Dei Filio Ieſu Chriſto Domino noſtro in vniuerſum orbem terrarum deſtinatorum, Euangelicam veritatem humanis auribus intonantium, quorum prædicatione factum eſt, vt nihil terrenum, nihil ligneum, nihilque corporeum, nihil denique quod corporis ſenſus attingit, pro Deo colendum eſſe homines putent, quodque a vetere, ſeu carnali vita, tam inæſtimabilis multitudo in nouam & ſpiritualem vitam tranſlata eſt, vt perſuaſum ſit humano generi in ipſis, qui Euangelio crediderunt, continentia vſque ad tenuiſſimum victum panis & aquæ, & quod maius eſt, non ſolum quotidiana, ſed per conteſtes plures dies perpetuata ieiunia. Quod caſtitas vſque ad coniugij, proliſque contemptum. Quod patientia vſque ad Cruces flammaſque neglectas: quod liberalitas vſque ad patrimonia diſtributa pauperibus: quod denique totius huius mundi aſpernatio, vſque ad deſiderium mortis intenditur. Hæc in plurimis qui Chriſti Euangelio credidere impleta ſunt, & quotidie videmus impleri, cum terrarum vbique videamus, vbi floret Chriſti religio, ſacra Cœnobia viris mulieribuſque referta, qui ſeipſos omnipotenti Deo ſacras victimas immolarunt, cum videmus innumerabiles fere ſanctiſſimos & deuotiſſimos Sacerdotes, fungentes ſuo miniſterio idimplere conati, vt ab hac carnali vita in ſpiritualem tranſeant, & à ſæculi huius concupiſcentiis immaculati, illæſique permaneant, cum ex innumerabili multitudine populi, pars non exigua per Euangelij ſemitam tranſire conatur, implēdo mandata cœleſtia quantùm ſinit mortalis infirmitas. Hæc facta ſunt diuina prouidentia, per humanitatem, doctrinamque Chriſti, per ipſius paſſionem, & mortem, per Apoſtolorum itinera, per Martyrum contumelias, cruces, ſanguinem, mortes, per Sanctorum prædicabilem vitam, atque in his vniuerſis digna rebus tantis atque virtutibus pro temporum opportunitate miracula.

** tubam.*

Et continuaō in Eccleſia ſua, renouat aliquos viros electos, qui quaſi nouī Apoſtoli, alios ad Dei ſeruitium trahūt.

§. 6. Quanta verò eſt illa diuina miſeratio, quod decurſu temporum, multorum frigeſcēte caritate, illam penitus non ſinit extingui, ſed continuo Eccleſiam ſuam per miniſterium electorum ſuorum renouare & multiplicare non ceſſat, vnicuique tempori electos quoſdam, quaſi primos magni gregis arietes, & quaſi alteros Apoſtolos deſtinando, qui Euangelij ſemitam pene obliteratam, & pene corruentem, & vitæ exemplo, & doctinæ verbis innouarent, tantæ perfectionis in ſe exemplaria iacientes, quæ poſtea innumerabiles fere diuinó ſpiritu illorum corda agente, facillime ſequerentur.

Inter quos electos ſurrexit præcipue S. Bernardinus de Senis qui vita exēplo, & prædicationis opere, in tota Italia, Dei Euangeliū renouauit.

§. 7. Hoc factum eſt per miſericordiam Dei ſuperioribus temporibus, & fere vbique terrarum, ſed nouiſſimis diebus, diuina ſe miſeratio exubērantem effudit, cum in multorum cordibus frigeſcente caritate, ſacram religionem, quæ ab Euangelicæ perfectionis ſemita aberrare videbatur, digno digoata eſt igne ſuccendere, vt videamus pleraſque religiones ita renouatas, & ita diuino igne ſuccenſas, vt niſi ingrati eſſe velimus, diuinæ beneficentiæ immenſas gratias referamus, quod ad excolēdam vineam ſuam, etiam hac nouiſſima hora, operarios deſtinare non ceſſat. Quamplures videmus in hoc miniſterium deſtinatos, ſed temporum noſtrorum præcipuus, & magnus inter electos fuit, vir iſte ſanctiſſimus, propter quem celeberrimus iſte conuentus agitur, S. Bernardinus, vir ab ipſis incunabulis perfectioni Euangelicæ conſecratus, qui in vineam Domini cultor & operarius deſignatus, iniunctum ſibi opus indeſinenter exercuit, qui ſe immaculatum ab huius ſæculi contaminatione cuſtodiens, primum in ſeipſo iugum Chriſti ſuaue complexus eſt, & adeo vitæ exemplo, & ſacra prædicatione profecit, vt fere per omnem Italiam renouauerit Euangelium Chriſti, vbique ſine offendiculo, ſcandaloque pertranſiens, & quantum fieri potuit, ſemper Deo & hominibus placens. Non eſt huius loci propter anguſtiam temporis, ſingulas ſuas diuinas & fere innumerabiles recenſere virtutes, nam tanta omnipotentis Dei atteſtatione munitur, vt humana laude non egeat.

Et quamplurima miracula ſecit, itaque Rex Aragonum, & populi Ciuitatis Senarum & Aquila apud Eug. IV. inſtiterunt, vt deſuper fieret proceſſus, ad effectum eum canonizandi, virtute comperta.

§. 8. Tanta etenim in ſanctitatis ſuæ teſtimonium coruſcauere miracula, vt etiam ſiqui ſint miniſtri Satanæ, qui eius cuperent detrahere ſanctitati, tantis viſis ſignis atque portentis, penitus obmuteſcant, & qui beneficia Dei, tempore noſtro exhibita recognoſcunt, agant vberes gratias tantæ ſanctitatis accenſi, videntes in hoc glorioſiſſimo viro renouari, quod de vnigeniti Dei Filio dictum eſt. Venient ad te, qui detrahebant tibi, & adorabunt veſtigium pedum tuorum. Tanta etenim tempore ſāctæ memoriæ prædeceſſoris noſtri Eugenij Papæ Quarti increbuere miracula, vt ſæpe plurimos timoratos & religioſos viros, necnon litteris multorum Principum, & præcipue cariſſimi in Chriſto filij noſtri Alphonſi Aragonum Regis Illuſtris, & Senenſis, & Aquilenſis populorum precibus, litteris & nuntiis pulſatus ſit, vt tanta & tam diuina miracula quotidie coruſcantia, diligenter mandaret Inquiri, vt veritate comperta, tāto viro gloriam: quam iam diuina teſtificatione in triumphante Eccleſia obtinebat in Cœlis, in militante non negaret in terris.

Eugen. itaque id tribus Cardinalibus cōmiſit, & tandem Veritate habita, illum Canonizare cogitabat.

§. 9. Fecit quod rei grauitas & magnitudo poſcebat, & quod aliàs Sedes Apoſtolica obſeruare conſueuit, commiſit tribus S.R.E. Cardinalibus, qui duos venerabiles Epiſcopos delegantes, veritatem tantæ rei inquiri cum omni grauitate mandarent, qui exactis aliquot menſibus ad Sedem Apoſtolicam reuertentes, quæ inuenerunt fideliſſime retulerunt. Cum autem idem prædeceſſor noſter rerum veritate perſpecta, pulſantium precibus ſatisfacere cogitaret, vocante Deo, de hac miſeriarum valle ſubtractus eſt.

Hic erga Pōt. ab ſdem requiſitus alias

§. 10. Nos qui nō meritis noſtris, ſed diuina dignatione illi in onere & honore ſucceſſimus, fuiſſemus per eoſdē,

quos

tribus Card. idem negotiũ commiſit, & abundantius veritas comperta fuit.

quos ſupra retulimus, ſæpiſſime requiſiti, vt quod prædeceſſor noſter impediente morte non fecerat, impleremus. Nos rei grauitatem & magnitudinem attendentes, deliberauimus mature & grauiſſime procedendum. Propterea tribus ex venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus commiſimus, vt duos venerabiles Epiſcopos eligerent, quos denuo pro inquirenda veritate delegarent, vt duplici inquiſitione informati, tem audacius ageremus. Miſerunt ſicut iniunxeramus duos venerabiles Epiſcopos, qui eorum, quæ inuenerant, in ſcriptis notitiam reportantes, fideliſſime ſingula retulerunt, per omnia conformiter referentes his, qui tempore prædeceſſoris noſtri fuerant deſtinati, ſed multa plura clariſſima miracula reportarunt, quæ poſt priorum regreſſum fuerant perpetrata.

Et tamen tertio alios deſtinauit duos Epiſcopos qui maiora et ampliora miracula verificarunt & retulerunt.

§. 11. Non nos ea inquiſitione contenti, etiam tertio deſtinare decreuimus, propterea duos alios venerabiles Epiſcopos iuſſimus proficiſci, qui profecti, poſt menſes aliquos rediere, vberrima & fideliſſima atteſtatione referentes, tanta dietim innouari, & coruſcare miracula, quod ſi ſingula recenſenda eſſent, vix poſſent magnis libris includi, ſed ex omnibus quædam maiora, & inſigniora retulerunt.

Tandem miſit Senas & Aquilam, vnum Epiſcopum, qui ex ſeueranſiam miraculorum retulit in dies eſſe maiorem.

§. 12. Nos poſtea etiam Senas mittendum eſſe cenſuimus, miſimuſque venerabilem fratrem noſtrum Angelum Epiſcopum Eſculanum, qui poſt aliquot menſes reuerſus, coruſcantem diuinam gratiam in miraculorum perpetratione ſub veriſſima, & fideliſſima atteſtatione recenſuit, quem etiam voluimus Aquilam proficiſci, vt etiam reportaret, ſi in tanti viri ſanctitatis atteſtationem, perſeuerantet diuina miracula coruſcarent, qui reuerſus, prioribus à nobis deſtinatis conformia reportauit, & inſuper magna & ſtupenda quæ poſtmodum contigerant, retulit; quæ non in angulis, ſed publice, & in conſpectu multitudinis fuerant perpetrata.

Ideo hic Pont. omnia in Cõſiſtorio ſecreto referri voluit & examinari.

§. 13. Nos, his compertis, ne Spiritui ſancto reſiſtere videremur, qui per os propheticũ laudari Deum in Sanctis ſuis iubet, piis & deuotis ſupplicationibus poſtulantium condeſcendere cogitauimus, fecimuſque per venerabiles fratres noſtros S. R. E. Cardinales per nos deputatos, omnia per Nuncios reportata, in ſecreto Conſiſtorio noſtro diligenter particulariterque referri, quæ per Conſiſtorium examinata ſunt.

Et in alio ſimili Conſiſtorio, vnanimiter Cardinales Canonizationem fieri votarunt, & Pont. liberã ordinatam canonizandũ eſſe cenſuit.

§. 14. Sed propter grauitatem rei, viſum eſt in aliud Conſiſtorium differri, vt tempore medio, quilibet Cardinalis in domo ſua poſſet illa diligentius intueri, & in ſecundo Conſiſtorio ſeruatis omnium votis, in eamdem ſententiam conuenerunt, tantam eſſe euidentiam miraculorum, necnon de vitæ ipſius ſanctimonia, ac fidei integritate, tam clarum, tamque euidens teſtimonium, vt in tanti viri canonizationem animos concorditer ſua vota depromerent, quorum ſecuti iudicium, tunc canonizandum eſſe decreuimus.

Poſtea in Capella maiori, Prælatorum vota exquiſiuit, & illi in eodem voto fuerunt.

§. 15. Verum vt res cum maiori grauitate procederet, iuſſimus in Capella maiori Palatij noſtri Apoſtolici apud S. Petrum, Prælatorum omnium, qui in Curia eſſent fieri Congregationem, ipſiuſque ibidem poſitis, vna cum veneralibus fratribus noſtris propoſuimus rem hanc, omnia recenſentes, quæ vſque in horam illam, in huiuſmodi materia, fuiſſent actitata, & ſingulorum vota ſcrutata ſunt qui in eamdem ſententiam deuenerunt, in quam venerabiles fratres noſtri S. R. E. Cardinales in Conſiſtorio ſecreto conuenerant.

In Conſiſtorio publico idem Pont. Canonizationem facere, publicæ de

§. 16. Poſtea in Conſiſtorio generali re propoſita, quod in Conſiſtorio ſecreto per nos decretum fuerat, publice decreuimus faciendum, hoc eſt tanti viri canonizationem in Eccleſia Principis Apoſtolorum, hac die Pentecoſtes, per nos debere celebrari.

Refert ergo quaſdam S. Bernardini virtutes.

§. 17. Nos igitur qui huc hodie conuenimus, vt in conſpectu tantæ multitudinis ſanctitati viri teſtimonium perhibeamus, aſſumimus illum Dominicum verbum, quod ſuis imitatoribus dixit: Vbi ego ſum, illic & miniſter meus erit, miniſtrauit Vir iſte ſanctiſſimus Chriſto, & ſequutus eſt Chriſtum. Miniſtrauit Chriſto, cum ſe laqueis ſæculi exuens, & deponens veterem hominem cum actibus ſuis, & induens nouum, qui ſecundum Deum creatus eſt in iuſtitia, & ſanctitate veritatis, iugum leue ſanctæ religionis amplexus eſt. Miniſtrauit Chriſto cum ſancta religione proficiens dietim maiora virtutum diuinarum augmenta capiebat, præcipue humilitatis Chriſti imitator effectus, pauper ſpiritu, & diues gratia. Miniſtrauit Chriſto, cum membris Chriſti, hoc eſt fidelibus Chriſti, pabulum doctrinæ cœleſtis indeſinenter exhibuit, plurimas Deo lucrifaciens animas, quas à Diaboli & ſæculi laqueis excutiebat. Miniſtrauit Chriſto, cum per ciuitates, prouinciaſque ſeminans verbum Dei, populorum cætuas antiquis odiis diſſidentes; omni cordium rancore depoſito, in charitatem mutuam reuocabat. Miniſtrauit Chriſto, cum in pluribus locis mores in laſciuiam vergẽtes, & diutius antiquatos, verbi diuini prædicatione amouit, exhortans tam viros, quam mulieres, ſeruare pudicitiam, reliquoſque laudabiles mores, ſine quibus nemo vere poteſt eſſe Chriſtianus. Miniſtrauit Chriſto, cum nominis ſui per omnem Italiam celebritate ingente, in eadem, quam primo aſſumpſerat, humilitate permanſit. Miniſtrauit Chriſto, cum verbum Dei indefeſſe prædicare non deſtitit. Miniſtrauit Chriſto, cum ſe vocante ad æternam requiem, nec mori timuit, nec viuere recuſauit.

Et conſenſu Card. accedẽte B. Bernardinum inter SS. confeſſores connumerat, & canonizat.

§. 18. Ergo quia non poteſt veritas ipſa mentiri, quæ eſt vnigenitus Dei filius, qui per os carnis aſſumptæ, loquutus eſt dicens: Qui mihi miniſtrat, me ſequatur, & vbi ego ſum, illic & miniſter meus erit. Cum ſciamus hunc Sanctum Virum miniſtraſſe Chriſto, & ipſum fuiſſe ſequutum vſque ad conſummationem vitæ, minime dubitare permittitur, quin potius certiſſimum tenere, quod vbi eſt Chriſtus Dei filius, ſit etiam miniſter ſuus S. Bernardinus. Ergo quia cum Chriſto ſunt omnes Sancti eius, de omnipotentis Dei miſericordia, qui non deſerit Eccleſiam ſuam, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, ac venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium ad id accedente conſenſu, decernimus, declaramus, & ordinamus, ſanctum Bernardinum inter Sanctos Dei, ab vniuerſa Eccleſia debere deputari, & Sanctum haberi, & tanquam Sanctum honorari, & coli, ipſumque canonizamus, & pro canonizato habere volumus. Mandantes feſtum in numero Sanctorum Confeſſorum, non Pontificum decantari.

Indulgentiaſque viſitantibus eius Eccleſiam concedit, porrigẽtibus manus adiutrices.

§. 19. Inſuper omnibus vere pœnitentibus & confeſſis, qui in die feſti ſui Eccleſiam, in qua ſanctum corpus ſuum requieſcit, deuote viſitauerint, & ad ornatum ſiue fabricam dictæ Eccleſiæ, manus porrexerint adiutrices, ſeptem annos & totidem quadragenas, de iniunctis eis pœnitentiis, miſericorditer in Domino relaxamus, præſentibus perpetuis temporibus duraturis.

Ad hoc vide bullam 30. Pij V. Etſi dominici.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 4. die 24. May.

Dat. Romæ in Baſilica Principis Apoſtolorum, Anno Incarnationis Dominicæ 1450. Non. Kal. Iulij, Pont. noſtri Anno 4.

III.

Contra impios Chriſtianos mittentes & deferentes arma, victualia & mercimonia ad partes Saracenorum, vel eiſdem fauorem, aut auxilium præſtantes.

Ampliorem in hoc diſpoſitionem habes in bullis Cœnæ Domini, quotannis publicari ſolitis, vt notabo inf. in conſtit. 41. Pauli V. Paſtoralis. Antiquiorem autem prohibitionem huiuſmodi edidit Alex. III. in cap 6. & Innoc. III in cap. 17. de Iud. necnon Clem. V in extrau. 1. de Iud.

Editu A. D. 1450.

NICOLAVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Lateranenſe, & Lugdunenſe concilia multis pœnis innodarunt. de-

§. 1. Olim tam in Generali, quam in Lugdunenſi poſtmodum ſubſtituto Conciliis, per ſedem Apoſtolicam celebratis, in illos falſos, & impios Chriſtianos, qui cõtra Deum & Chriſtianũ populũ Saracenis

ferētes, & mu-nientes arma, &c. Saracenis, &c.

ferrum, arma, quibus Chriſtianos impugnent, & lignamina galearum, & aliorum vaſorum nauigabilium, deferunt ad eos, & qui eis galeas vendunt ac naues, quique in pyraticis Saracenorum nauibus curam gubernationis exercent, vel in machinis & quibuſlibet aliis, eis impendunt auxilium, vel conſilium, vel fauorem, in Chriſtianorum diſpendium, & ſpecialiter Terræ Sanctæ, ſub excommunicationis ſententia promulgata, ipſoſque rerum ſuarum priuatione mulctari & ſeruos capientium fore cenſuerunt Concilia ſupradicta, expreſſe quoque in ipſis præcipitur, vt talibus gremium non aperiatur Eccleſiæ, niſi totum quod de commercio tam damnato perceperint, & tantumdem de ſuo, in ſubſidium Terræ memoratæ præſtiterint, vt æquo iudicio in quo deliquerint, puniantur.

Pont. eaſdem & maiores pœnas hoc expreſſas imponit illis, qui per decenniū victualia, & quodcumque, arma &c. detulerunt, aut deferri permiſerint ad terras Soldano ſubiectas.

§. 2. Nos itaque gerentes corde negotia dictæ terræ, duximus hactenus ſtatuendum, vt nullus equos, ferrum, lignamina, victualia, & alia quoque mercimonia, in Alexandriam, vel alia loca Saracenorum terræ Ægypti deferre, vel mittere, ſeu è partibus eorum, vt eiſdem deferantur, extrahere, vel extrahi permittere, aut conſilium, vel fauorem præſtare quoquo modo præſumat. Ac illos, qui contra huiuſmodi conſtitutionem noſtram auſu temerario venire tentauerint, eo ipſo excommunicationis ſententiæ decernimus ſubiacere, à qua non poſſint abſolui, niſi tantum de bonis propriis, in dictæ Terræ ſanctæ ſubſidium conuertendum exoluerint, quantū ad partes prædictas extulerint, vel miſerint, & deferri, vel de ipſorū partibus extrahi permiſerint, ad eoſdem deferendum. Et nihilominus ſi perſonas eorum capi contigerit, in ſeruitutem, & capientium illorum eſſe volumus in quorum ceciderint captionem. Volentes autem in hac parte ſolertius prouidere, quanto amplius exigere hoc noſcitur vrgens neceſſitas dictæ Terræ, Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, vt nullus omnino aliqua victualia, vſque ad decennium, à data præſentium computandum, alia verò prædicta, ad aliquod, ſeu aliqua de eiſdē, aut aliud quodlibet (victualibus ſicut præmittitur vſque ad prædictum tempus dumtaxat exceptis) quacumque occaſione, vel cauſa, ſeu quouis ingenio, vel quæſito colore, vllo vnquam tempore in Alexandriam, vel partes Ægypti, ſeu terras Soldano ſubiectas, mittere, vel deferre præſumat, vel quantum in eo fuerit, mitti vel deferri permittat, auctoritate decernimus eadem, vt hi, qui contra huiuſmodi ſtatutum noſtrum quolibet modo venire præſumpſerint, præter pœnas prædictas, quas ipſo facto incurrere volumus, perpetuo ſint infames, & inteſtabiles habeantur, ita quod nec teſtari, nec legata eis, ſeu relicta percipere valeant. Et inſuper ad ſucceſſiones tam ex teſtamētu, quam ab inteſtato ſint prorſus, & reddantur inhabiles, nec ad publica quælibet admittantur officia, ſintque illis actus legitimi perpetuo interdicti, & poſtquam de huiuſmodi temeritate conſtiterit, diebus feſtiuis, & Dominicis publice nuncientur, & ad fiſcum bona omnia deuoluantur.

Sanctio Pœnalis.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, & conſtitutionis infringere, aut ei auſu temerario contraire. Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 4. die 13. Aug.

Dat. apud Vrbem veterem, 9. Kal. Sept. Pont. N. anno 4.

IV. Coronatio Friderici tertij, Romanorum Imperatoris in Alma Vrbe cum approbatione electionis iam de eo factæ.

Edita An. D. 1452.

NICOLAVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

IMperator æternus cuncta, cæleſtia ſimul, & terrena gubernans, totum Orbem ſub ditione regnorum, & illorum principatu conſtituit ſalubriter gubernari, ne ſtatum humanæ creaturæ ad imaginem ſui creatoris formatæ, Mundi tempeſtuoſæ fluctuationes conſuaderent vel eius quietis dulcedinem impedirent, quinimo, vt omnes ſub iuris, & honeſtatis legibus vita pacifica viuerent, & ab offenſis alteruter abſtinerent, factoremque ſuum cognoſcerent, agnitum colerent, & ſuo reuerenter imperio ſubiacerent. Demum verò creaturam ipſam ab ipſius factoris agnitione deuiam, ſuoque cultu aberrare proſpiciēs, vnigenitum ſuum miſit in Mundum, vt eam ad agnitionem, & cultum huiuſmodi reuocaret, & ſui faceret Regni cohæredem. Qui rediturus ad Patrem, Apoſtolorum Principem ſibi Vicarium inſtituit, vt cunctis ſuperintenderet, & commiſſis populis ſibi ſalubriter præſideret.

Cura Romani Pontificis, propaganda fidem & tuēda iura Regnorum.

§. 1. Nos igitur qui licet immeriti ipſius Apoſtolorum Principis in huiuſmodi eius Vicariatu, ſumus à Domino conſtituti ſucceſſores, & Eccleſiæ militanti, ſub qua & ſacrum Romanum Imperium dicto Imperatori æterno famulatur, ſua miſeratione præſidemus, quoad hoc peruigili cura commiſſi nobis officij debitum libenter exequimur, vt ipſius Imperij, & ſingulorum iura Regnorum ſub ſalubri regimine, ad Domini noſtri gloriam, Catholicæ fidei propagationem, & totius reipublicæ proſperitatem fideliter tueantur, & feliciter gubernentur.

Imperiū vacante per obitum Alberti Imperatoris, Electoreſque Imperij Fridericū in Regē Romanorum, futurūq. Imperatorē elegerunt.

§. 2. Cum itaque dudum ſacrum Romanum Imperium, per obitum claræ memoriæ Alberti Regis Romanorum Principis, qui illius gubernacula geſſit, foret ſolatio viduatum, venerabiles fratres noſtri, & dilecti filij nobiles Viri ipſius Imperij Electores, ad inclytam domum Auſtriacæ, quæ Regem prædictū, & cariſſimum in Chriſto filium noſtrum Fridericum Romanorum Imperatorem ſemper Auguſtum genuit, conuertentes intuitus ſuos, & permoti generoſitate, vita, moribus, & virtutum meritis præclariſſimis, quibus idem cariſſimus filius noſter Fridericus præfulgere dignoſcitur, ipſis ſpem indubie pollicentibus quod eiuſdem Alberti, quem Catholicum, & pium Principem iuſtitię zelatorem, fidei, & Eccleſię fideliſſimum protectorem, & omnium virtutum plenitudine redimitum, vniuerſa commemorat Eccleſia, imitator eſſe ſtudeat integerrimus, in Romanorum Regem, poſtmodum in futurum Imperatorem promouendum vnanimi voto, diuina diſponente clementia, eumdem Fridericum concordia elegerunt.

Qui ſpatio annorū duodecim, regnū prouide gubernauit.

§. 3. Idem verò Fridericus digeſta meditatione præuia, ad eorumdem Electorum inſtantiam, electioni huiuſmodi conſentiens, & humeros ſuos Regni tutelæ gerendæ prompta deuotione ſubmittens, regali per eum ſuſcepta infula, de virtutibus in virtutes proficiens,* merita maiorum ſuorum accumulans, per annos fere duodecim Regni ſui gubernacula, adeo prouide, vtiliter, & ſalubriter geſſit, Eccleſiæ honori, & ipſius Regni proſperitati, ſingulorumque ſeruandis iuribus, & fidelibus quibuſlibet, & pacis ſucceſſibus votiue dirigendis diligenter intentus, vt ipſum Imperium tam prouidi, fidelis, & pij prædicti felici regimini multipliciter gaudeat ſe commiſſum.

**proficiens.*

Et deinde coronationē petiit ab iſto Pontifice.

§. 4. poſtmodum autem idem filius noſter cariſſimus ad honorem S. R. E. & ſacri Imperij decus victoriæ vnctionem, & Imperiale diadema ab ipſa Eccleſia ſuſcepturus, noſtro ſe conſpectui præſentauit, & illa per manus noſtras ſibi impendi humiliter ſupplicauit. Et quamquam in minoribus conſtituti de meritis, & virtutibus ſuis fuiſſemus ſufficienter edocti, nihilominus ea quę laudis ſuæ præconia noſtris auribus retulerunt, experimento cenſemus fore longe maiora, quam famæ facultas ſufficiat explicare.

Quiſllum coronauit, præuia approbatione ſua electionis.

§. 5. Nos igitur votis ſuis non immerito benignū conferentes auditum, ipſius æternæ caritatis, & debiti honoris conſtringentes amplexibus, eumdem filium noſtrum cariſſimum, cum Venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, diligenti deliberatione præhabita, de eorumdem fratrum conſilio, ad gloriam Omnipotentis Dei, & glorioſæ ſemper Virginis Mariæ, & BB. Apoſtolorum Petri, & Pauli, exaltationemque & honorem dictæ Rom. Eccleſiæ, & ſacri Imperij, ad ſuſcipiendum imperiales dignitates, dignum, & idoneum declarauimus, & electionem approbantes eamdem, ſibi per manus Venerabilis fratris noſtri Franciſci Epiſcopi Portuenſis, vnctionem huiuſmodi impendi fecimus, & tandem collatis ſibi omnibus dignitatibus huiuſmodi, inſigni imperiali ipſum diademate ſupradicto duximus coronandum, ſupplentes omnes defectus, ſi qui aut ratione formæ, aut ratione perſonæ ſuæ, aut perſonarum dictorum Electorum,

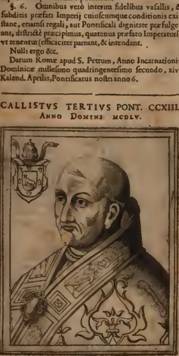
rum, ſeu quauis alia ratione, vel cauſa in huiuſmodi electione interuenerint quouis modo, ex certa ſcientia, & Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis.

Obedientiam quæ illi præſtari iubet. §. 6. Omnibus verò interim fidelibus vaſallis, & ſubditis præfati Imperij cuiuſcumque conditionis exiſtant, etiamſi regali, aut Pontificali dignitate præfulgeant, diſtrictè præcipimus, quatenus præfato Imperatori) vt tenentur (efficaciter pareant, & intendant.

Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 6. 19. Martij. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſecundo, xiv. Kalend. Aprilis, Pontificatus noſtri anno 6.

CALLISTVS TERTIVS PONT. CCXIII. ANNO DOMINI MCDLV.

CAllistus III. Hiſpanus, Valentinus, Alfonſus Borgia, anteà vocatus, patre Ioanne, Presbyter Cardinalis tituli SS. Duodecim Apoſtolorum, Creatus 6. Idus Aprilis Anno Domini 1455. Coronatus 5. Kal. Maij, eodem anno Sedit annos tres, menſes quatuor, creauit Cardinales 9. Obiit 8. Idus Auguſti, anno Domini 1458. Vacauit ſedes dies 12.

I. Theſaurarius, & Clerici Reuerend. Cameræ Apoſtolicæ, veri familiares Papæ, eiuſque & Sedis Apoſtolicæ Capellani eſſe declarantur.

Alia Theſaurarij priuilegia, & iuriſdictionem, vide infra in conſt. 100. Sixt. V. In conferendis. vbi plene dicam. Clericorum verò vid. in conſt. 12. Alex. VI. Et ſi ex. cum ibi indicandis.

Edita A. D. 1455 CALLISTVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Exordium. QVæ laudabili & prouida prædeceſſorum noſtrorum ordinatione geſta, ſeu approbata, vel ſtatuta ſunt, opportunis nos decet fauoribus proſequi, & efficacem operam adhibere circa obſeruantiam eorumdem.

Eug. IV. nonnulla ſtatuit. quoad Clericos. Nicol. V. Clericos ſupranumerarios, à conſul- §. 1. Dudum ſiquidem Eugenius Papa IV. prædeceſſor noſter.

Omittitur reſiduum, quia ipſa bul. Eug. eſt ſup. inter.

§. 2. Et ſubſequenter præfato prædeceſſore rebus humanis exempto, per piæ mem. Nicolaum Papam V. etiam prædeceſſorem noſtrum, accepto, quod in præfata Camera Clerici ſupernumerarij huiuſmodi adeo excreuerant, vt ſæpè contingeret plures vno, & eodem tempore ad huiuſmodi peragendum officium in ipſa Camera ſimul ſedere, confuſio quædam inter eos oriebatur. Itaque ipſius officij quod inter cetera Rom. Cur. officia inſigne & præcipuum exiſtit auctoritas, non parum minui videbatur, quodque ea quæ in eadem Camera, ſecus ab iis qui intra ſeptenarium numerum iuxta ſtatutorum ordinationem, & capitulorum continentiam huiuſmodi tractabantur, ex ſupernumerariorum multitudine prædictorum, facile in publicam vulgi notitiam deueniebant. Idem Nicolaus prædeceſſor inconuenientibus huiuſmodi ſalubriter obuiare volens, Motu proprio, auctoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia, per alias ſuas literas decreuit, & ſtatuit, & etiam ordinauit, quod omnes, & ſinguli extra ſeptenarium numerum Clericorum participantium, tam à Nicolao, quam Eugenio prædeceſſoribus præfatis catenus creati, & in poſterum creandi, quos in dicta Camera quandocumque & quotieſcumque fieret, ſeu teneretur adeſſe contingeret, poſtquam audientiam, in ea proponentibus pro tempore nouerint datam, ſiue præſtitam, ipſique omnes vt eſt moris licentiati forent, ſimul cum illis exire, dictiſque numerariis vt ſe inuicem claudere, & ſuper cauſis proponentium huiuſmodi deliberare, ac ſuper ceteris expediendis eiuſdem Cameræ negociis conſulere, & determinare valerent, omnino cedere, ipſoſque quietos dimittere, & à deliberationibus & conſultationibus huiuſmodi prorſus ſe retrahere & abeſſe deberent, ac etiam tenerentur. *[margin: ... ſupernumerarios abſtinere, & à Camera clauſa exire debere decreuit.]*

§. 3. Nec aliquis eorum quouis quæſito colore contra præmiſſa, vel aliquid præmiſſorum, quicquam impetrare, ſeu alias quomodolibet attentare præſumeret. Volens quemlibet ſupradictorum huiuſmodi, excommunicationis, ſententiam, ac reatum periurij, officij ſui, omniſque eius priuilegij immunitatis & prærogatiuæ amiſſionem incurrere ipſo facto, prout in ſingulis Eugenij, & Nicolai prædeceſſorum huiuſmodi literis, quarum tenores pro expreſſis haberi volumus, continetur. *Contrauenientibus, pœnas inſtituit.*

§. 4. Cum itaque ſicut etiam accepimus, inter alia eiuſdem Cameræ ſtatuta, vt præmittitur confirmata, diutiuſque laudabiliter obſeruata, caueatur expreſſe, quod ex ipſis ſeptem numerariis, illi qui publicæ vel priuatæ rei cauſa abſentes fuerint, nihil omnino percipere aut petere valeant, niſi duarum ex tribus partibus voto decernatur; ita quod emolumenta quæ abſentibus ſi præſentes eſſent contingere deberent, haberent inter ſuperſtites præſentes diuidi. *Statutis Cameræ etiã cauetur, Clericos abſentes, nihil percipere poſſe, niſi &c. vt in d. bulla Eug. IV.*

§. 5. Tamen ipſo Nicolao adhuc in humanis agente, execrabilis quorumdam ambitio, auaritiæque cæcitas eorum oculos adeo excæcauit, vt poſt & contra ſtatutorum & ordinationum huiuſmodi confirmationes, approbationes, ac in contrauenientes ſententiarum promulgationes, illa infringere temere ſatagentes, excommunicationis ſententiam, periuriique reatum non formidantes, importuna eorum inſtantia, ab eodem Nicolao prædeceſſore, non tam obtinuerunt, quam extorquere præſumpſerunt, ſe nedum ad locum Numerariorum abſentium, & vota danda, ſed etiam ad emolumenta, ipſis Numerariis propter earumdem abſentiam denegata recipi, & admitti licet de facto, in eorumdem Numerariorum præſertim præſentium Clericorum præiudicium, non modicum atque damnum. *Sed tamē aliqui ad locum Clericorũ numerariorum vota que & emolumenta ſe admitti impetrabant.*

§. 6. Nos igitur noſtrorum prædeceſſorum veſtigiis inhærentes, ac tales præſumptores contra ſtatuta huiuſmodi admiſſos, ne id aliis trahi valeat in exemplum, amouentes, amotoſque fuiſſe, & eſſe nunciantes, Motu proprio non ad eorumdem Clericorum vel aliorum pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantia, ſed de noſtra mera liberalitate, ex certa ſcientia, omnes & ſingulas Eugenij & Nicolai prædeceſſorum ſtatutorum eorumdem confirmatorias literas, ipſa ſtatuta concernentes, harum ſerie innouamus, confirmamus, & approbamus, ac plenam roboris firmitatem obtinere velle decernimus, eaque de cetero iuxta eorum continentiam atque formam inuiolabiliter obſeruari volumus, & mandamus Decernentes, per receptionem & admiſſionem præſumptorum & amotorum eorumdem, nec non quorumcum- *Hic idem Pontifex, d. R. Camera ſtatuta, & Eug. IV. & Nicol. bullas manet. prædictiſq. ſic ... mandat.*

que per eos perceptorum fructuum perceptionem, nullum Clericis & ſtatutorum obſeruationi huiuſmodi, præiudicium generari potuiſſe, ſiue poſſe.

Statutiſque & bullis prædictis nonniſi certa hac data forma, derogari poſſe decernit.

§. 7. Et nihilominus motu & auctoritate, & ſcientia ſimilibus, hac irrefragabili conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, quod etiam ſub prædictis excommunicationis & periurij pœnis, nullus de cetero prætextu quarumcumque literarum etiam Apoſtolicarum à nobis, ſeu de mandato noſtro emanatarum, niſi in illis præſentium de verbo ad verbum inſertio fiat, ad huiuſmodi abſentium emolumenta, ſeu ad vota exhibenda, vel alias contra ſtatuta ipſos exercenda, recipi, vel admitti. Decernentes omnes & ſingulas, per quoſcumque impetrandas literas, iuſſiones, & mandata, ad id non extendi: Clericoſque ſeu gentes Cameræ huiuſmodi, illis contra tenorem ſtatutorum ſuorum, obedire non teneri, vel ad id à quoquam quauis auctoritate coarctari, ſeu propterea interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſe. Irritum & inane, ſi ſecus ſuper iis, à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari.

Theſaurario & Clericis numerariys, priuilegia conceſsit.

§. 8. Præterea vt eo magis ſe nobis & Apoſtolicæ Sedi deuotiores exhibeant, quo ex hoc à nobis conſpexerint, ſe maioribus attolli fauoribus & gratiis, Theſaurarium, & ſingulos ſeptem Clericos ipſos, noſtros & Sedis præfatæ veros Capellanos, ac etiam noſtros veros familiares, & continuos commenſales fuiſſe, & eſſe harum ſerie nunciamus, eoſque tales tam in aſſecutione beneficiorum, ſub eorum expectatiuis gratiis ſibi pro tempore conceſſis, quàm alias reputamus, ac omnibus & ſingulis illis prorſus ſimilibus priuilegiis, gratiis, conceſſionibus, antelationibus, prærogatiuis, fauoribus, & indultis, quibus alij familiares noſtri continui commenſales vtuntur, & gaudent, ſeu vti & gaudere poterunt in futurum, vti pariter & gaudere potuiſſe, atque poſſe, & debere, motu, auctoritate & ſcientia præmiſſis decernimus, & etiam declaramus, volumuſque & concedimus per præſentes. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. die 8. Maij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ Milleſ. quadrig. quadrageſimo quinto, 8. Idus Maij, Pont. noſtri Anno 1.

Declaratio, quod Canonici Congregationis S. Saluatoris, Ordinis S. Auguſtini, ſunt veri Canonici regulares d. Ordinis, eorumque priuilegiis omnibus perfruantur.

Hanc eamdem delarationem deinde prodyt Iul. II. in conſt. 30. Inter ceteros vbi notabo.

Edita An. D. 1456.

CALLISTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SAcræ merita religionis, ſub qua dilecti filij Prior generalis & Canonici de Congregatione S. Saluatoris, Ordinis S. Auguſtini, in humilitatis ſpiritu, deuotum & ſedulum exhibent Altiſſimo famulatum, non indigne merentur, vt votis eorum, in iis quæ fauoris ſunt & gratiæ, Apoſtolici fauoris præſidium liberaliter impendamus.

Congregationis ſupplicatio, pro obtinenda ſubſequenti declaratione.

§. 1. Sane pro parte Prioris & Canonicorum prædictorum, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipſi quibus ab Apoſtolica Sede per eius literas, vt omnibus & ſingulis priuilegiis, indulgentiis, gratiis, exemptionibus & libertatibus, aliis Canonicis regularibus dicti Ordinis generaliter conceſſis, & quibus ipſi Canonici regulares & eorum loca in genere potiuntur, & gaudent, ipſi quoque & eorum domus potiri & gaudere valeant conceſſum fore dignoſcitur, ex certis eorum animos mouentibus rationabilibus cauſis, cupiunt ſe fore veros dicti Ordinis regulares Canonicos, per Sedem prædictam declarari, & pro talibus in poſterum vbique cenſeri. Quare pro parte Prioris & Canonicorum prædictorum, aſſerentium, quod ipſi ſecundum regularia inſtituta dictorum Canonicorum regularium profitentur & degunt, ac Rochettum prout alij Canonici prælibati deferunt, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ipſorum voto ſuper hoc opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Declaratio huius Pontificis, quod iſti Canonici ſint veri Canonici regulares Ordin. Sanct. Auguſtini, & eorum priuilegys potiantur. Hoc idem decreuit Iul. II. cit. in rub.

§. 2. Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati Priorem & Canonicos de Congregatione huiuſmodi, fuiſſe & eſſe veros Canonicos regulares dicti Ordinis, auctoritate Apoſtolica & ex certa ſcientia tenore præſentium declaramus. Decernentes quod ipſi de cetero perpetuis futuris temporibus pro talibus cenſeri, haberi, & reputari, necnon omnibus & ſingulis præeminentiis, etiam in publicis actibus, ac priuilegiis & gratiis quibus præfati Canonici regulares, generaliter potiuntur & gaudent, potiri & gaudere debeant, vt exiſtentes veri Canonici regulares Ordinis prælibati. Ac mandantes quorumcumque locorum diœceſanis, vt eos pro talibus in ſingulis publicis & aliis actibus cenſeri faciant, ac etiam reputari.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 2. die 17. Maij.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationi Dominicæ 1356. xvj. Kal. Iunij Pont. noſtri anno 2.

Fratres Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum, ad Ordines Mendicantium tranſire non poſſint, cum reſpectu quarti voti illis ſtrictior videatur. III.

Hoc vltimum corrigit Clem. VIII. in conſt. 46. Nuper. Et de tota materia huius Ordinis notaui ſup. in conſt. 9. Greg. IX. Deuotionis.

Edita An. D. 1457.

CALLISTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

SVper gregem Dominicum noſtræ vigilantiæ diuinitus creditum, intenti ſpeculatoris officium exercentes, erga ſingulos regulares Ordines, aciem noſtræ conſiderationis intendimus, & eorum ſtatus perſpicaciter meditamur. Et quia quorum regulæ laxiores, quorumve arctiores exiſtant, ex multis argumentis colligimus, perſonas illas, quæ de aliquo eorumdem, in quo ſunt ſuperna vocatione vocati, ad alios Ordines leuiter tranſmigrarunt, & quæ per ambitionis deuium, ab eorum obedientiis temere receſſerunt, ad Priorem caulam, ſi arctior fuerit reduci mandamus, prout eorum ſaluti, & Ordinum eorumdem decori conſpicimus expedire.

Fratres aliqui huius Ordinis, ad Mendicantes & alios Ordines tranſire voluerunt.

Dubſcias id fortaſſe eis licere ex cap. licet de Regularib.

§. 1. Cum itaque ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Magiſtri Generalis, & Definitorum generalis, & Prouincialium Capitulorum Fratrum Ordinis B. Mariæ de Mercede redemptionis Captiuorum, petitio continebat, quod nonnulli ex fratribus eiuſdem Ordinis expreſsè profeſſi, vocatione ſua non contenti, & immemores, quod ipſi voluntatem propriam abnegantes, ſemetipſos, pro redemptione Captiuorum qui in poteſtate infidelium duræ ſeruituti ſubiiciuntur, Altiſſimo deuouerunt, profitentes ſe paratos, etiam pro vnius redemptione captiui, non modo ſeipſos captiuitati Paganorum in excambium tradere, ſed etiam, ſi opus foret mortem & tormenta quælibet tolerare, ſe ab huiuſmodi ſancti voti iugo, auctoritate propria ſubtrahendo ad Mendicantium, ſeu aliorum Ordinum Monaſteria, ſiue domos euolauerint. Nonnulli verò ex eiſdem, habitu retento, ſed obedientiæ fræno effracto, per Curias Prælatorum, aut Regum, Reginarum, aut aliorum ſæcularium Principum, in opprobrium dicti Ordinis hinc inde diſcurrant, & varia ſcandala ſæpenumero pariant.

Hic modo Pontif. hunc tranſitum prohibet, & tranſlatos ad hunc Ordinem redire præcipit declarando hunc Ordinem reſpectu quarti

§. 2. Nos meditantes, quòd ex acceſſione emiſſionis poſterioris voti, videlicet pro redemptione huiuſmodi, ad tria per reliquos religionum quarumlibet emitti conſueta ſubſtantialia vota, vt peregrinationes tranſmarinas, pro accedendo ad infideles eoſdem, & periculoſam cum Paganis conuerſationem, & reliqua redemptionis eiuſdem diſcrimina omittamus, tale vinculum fratribus dicti Ordinis B. Mariæ de Mercede videtur accedere,

vt

uati, expreſſ- que alys ſtrictiorem eſſe. Horũ vltramum correxit Clem. VIII. cui in vob.

vt Ordo ipſe videatur non modo in regula largior, ſiue præ alsis Ordinibus antedictis, ſed eis longe arctior, non immerito poſſe cenſeri, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia, tenore præſentium ſtatuimus, ac etiam ordinamus omnes, & ſingulos qui in præfato Ordine B. Mariæ ſolemne votum profeſſionis expreſſe emiſerint, ita ipſi Ordini perpetuis eorum vitæ temporibus fore efficaciter obligatos, vt abſque Sedis Apoſtolicæ ſpeciali licentia, eis ad alios quoſcumque, regulares etiam Monaſteriorum Ordines eos tranſeundi, auctoritas, vel poteſtas minime ſit conceſſa. Decernentes ſtatutum, & ordinationem noſtram huiuſmodi, etiam ad præfatos eorundem profeſſorum trahi tranſlationes, ita videlicet, quod generalis Magiſter, & Definitores præfati, præſentes & qui pro tempore fuerint, per ſe, vel alium, ſeu alios, quoſcumque religioſos, qui dictum Ordinem B. Mariæ expreſſe profeſſi fuerint vt præfertur, de quibuſuis alis Ordinibus eorumque Monaſterijs, domibus, ſiue locis, ad quæ forſan, etiam cum ſuorum Superiorum licentia, & habitus mutatione pro tempore tranſiuerant, repetere poſſint, & debeant. Ipſique ſic tranſlati religioſi, etiam ſine repetitione huiuſmodi ad priorem Ordinem B. Mariæ prædictum, ſub virtute ſanctæ obedientiæ redire omnimode teneantur.

Ordinarijs & alys executoribus hanc bullã præcipit.

§. 3. Et inſuper, vt eadem ſtatutum, & ordinatio facilius vendicet ſibi locum, omnibus & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, aliiſque prælatis, necnon perſonis Eccleſiaſticis in dignitate conſtitutis ad quos præſentes literæ, vel earum tranſumpta authentica peruenerint per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus Epiſcopi, & eorum quilibet, per ſe, vel alium, ſeu alios ſtatutum, & ordinationem, ac literas noſtras huiuſmodi, vbi, & quando expedire viderint, ac pro parte generalis Magiſtri, & Definitorum prædictorum fuerint requiſiti, auctoritate noſtra ſolemniter publicantes, quoſcumque religioſos in eodẽ Ordine B. Mariæ expreſſe profeſſos, qui ad alios Ordines ſine dictæ Sedis ſpeciali licentia tranſierunt, vel in poſterum tranſierint, necnon etiam illos, quos in prælatorum, Regum, Reginarum, vel aliorum ſæcularium Principum Curijs, aut alibi vbicumque extra loca præfati Ordinis vagari eis conſtiterit, ad requiſitionem Magiſtri, aut Definitorum ipſius Ordinis ad loca d. Ordinis B. Mariæ, in quibus profeſſionem eiuſmodi emiſerint, infra certum de quo eis videbitur ſibi præfigendum peremptorium terminum competentem, omni cauſa, & occaſione ceſſantibus, protinus reuertantur, dicta auctoritate noſtra moneant, & mandent, eiſdem. Et nihilominus ſi monitioni, & mandato huiuſmodi, non paruerint cum effectu, ipſos ad hoc per cenſuram Eccleſiaſticam, necnon arreſtationem, ſi opus fuerit perſonarum, ac carcerationem, ac alia fortiora remedia, necnon contradictores quoſlibet, & rebelles cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, nobilitatis, præeminentiæ, vel conditionis fuerint, etiamſi Pontificali Regali, Reginali, aut alia quauis, Eccleſiaſtica ſeu mundana dignitate prefulgeant, per cenſuram eamdem, appellatione ſemota compellant, inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

Contrarijs omnibus derogat.

§. 4. Non obſtantibus fel. rec. Bonifacij Papæ Octaui prædeceſſoris noſtri, illis præſertim, quibus cauetur, ne quis extra ſuam ciuitatem, & diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis, vltra vnam dietam à fine ſuæ diœceſis ad iudicium euocetur, ſeu ne Iudices à Sede deputati prædicta extra ciuitatem, & diœceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, ac alij, vel alis vices ſuas committere, ſeu aliquos vltra vnam dietam à fine diœceſis eorumdem trahere præſumant, ac de duabus dietis in Concilio generali, & perſonis, vltra certum numerum ad iudicium non vocandis, & alijs conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon priuilegijs, indulgentijs, conceſſionibus, ſtatutis, decretis, ordinationibus, & alijs literis Apoſtolicis Monachorum, Fratrum Mendicantium, & alijs Ordinibus ſupradictis eorumque Monaſterijs, domibus, ſiue locis per Sedem prædictam, vel Legatos eius, aut alios quoſcumque in genere, ſeu in ſpecie conceſſis, quorumcumque tenorum exiſtant, ſtatutis quoque, & conſuetudinibus eorumdem, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi de illis ſpecialis, & expreſſa mentio habenda foret, quod ad hoc, illis, alias in ſuo robore permanſuris derogamus expreſſe, ceteriſque contrarijs quibuſcumque, aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim à dicta ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut extra, vel vltra certa loca, ad iudicium euocari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem.

Exemplis credi iubet.

§. 5. Verum quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula mundi loca originaliter poſſe transferri, volumus, quod earum tranſumptis authenticis, manu publica duorum notariorum ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, vel Collegij roboratis, plena fides, in iudicio, & extra vbicumque exhibita fuerint adhibeatur, ac ſi literæ ipſæ originales forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millelimo quadringenteſimo quinquageſimo ſeptimo, Pridie Kalend. Nouemb. Pontificatus noſtri anno 3. *D. P. An. 3. die 31. Oct.*

Exemptiones, & immunitates Monaſterij, & Monachorum S. Saluatoris Meſſanenſis, Ordinis S. Baſilij. IV.

Confirmationem habes in conſtitut. 58. Greg. XIII. Benedictus. vbi remiſsiue alia notabo de hoc Ordine.

CALLISTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. *Edita A. D. 1457.*

Prœmium.

VRget nos ſuſcepti cura regiminis, & auctoritas Pontificalis inducit, vt pro felici ſtatu Eccleſiarum, & Monaſteriorum omnium, præſertim S.R.E. Cardinalibus nobiſcum aſſidue in agro Dominico laborantibus, commiſſorum, ac in eis ſacræ Religionis, & diuinis laudibus deditarum perſonarum, paternæ conſiderationis acie ſolicite cogitantes, illorum occurramus diſpendijs, ac profectibus conſulamus, vt ademptis eorum grauaminibus oneroſis, illa ad laudem, & gloriam Altiſſimi proſperis iugiter proficiant incrementis.

Cauſa huius conſtitutionis.

§. 1. Cum itaque ſicut accepimus Monaſterium S. Saluatoris de Lingua Fari Ordinis S. Baſilij ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinens Meſſanenſis Diœceſis, quod Venerabilis frater noſter Beſſarius Epiſcopus Tuſculanus, Apoſtolicæ Sedis conceſſione obtinet in commendam, facultates, & redditus ſatis tenues habeant, & exiles, attamen præfatus Epiſcopus Monaſterium prædictum multipliciter deformatum, & depauperatum ad ſtatutum regularem pro poſſe reducere, & in eo virorum religioſorum, ac Monachorum probatæ vitæ ſufficienti numero Conuentum reintegrare & reſtaurare proponat.

Confirmatio immunitatum Monaſterij.

§. 2. Nos Monaſterium ipſum fauoris Apoſtolici præſidio communire volentes, vt eo copioſius inibi diuinum accreſcat obſequium, quo vberior ibidem gratia per nos fuerint elargita, præfati Epiſcopi in hac parte ſupplicationibus inclinati, quaſcumque exemptiones, libertates, & immunitates, quæ olim à Rom. Pontificibus prædeceſſoribus noſtris eidẽ Monaſterio conceſſæ fuerunt harum ſerie approbamus, & confirmamus.

Exemptio à iuriſdictione Ordinariorũ & aliorum, & à collectis & impoſitionibus. Ad hoc vid. declarationem Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 11. & 14. & Clem. VIII. conſt. 39 Suſcepti.

§. 3. Dilectos filios Conuentum, Monachos, & Miniſtros, tam præſentes, quam etiam futuros d. Monaſterij, eiſque iuriſdictiones, proprietates, bona, & oppida, ipſiuſque incolas atque loca cum omnibus iuribus, rationibus, & bonis mobilibus, & ſtabilibus, cum pertinentijs ſuis, ab omni iuriſdictione, ſuperioritate, dominio, & poteſtate Ven. fratris noſtri Archiepiſcopi Meſſanenſis, & aliorum Iudicum ordinariorum quorumlibet, à collectis quoque, & ab illicitis ex conſuetudine impoſitionibus, oneribus, grauaminibus, contra Sanctorum Patrum decreta impoſitis, aut de cetero imponendis necnon ab

illorum

Alijs Monaſterijs etiam has exēptiones concesſit Greg. 13. infra in eius conſt. 45. Cogit.

illorum collectoribus, & exactoribus, & receptoribus, ſeu ad huiuſmodi collectiones, receptiones, vel exactiones quomodolibet deputatis, & deputandis officialibus, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium prorſus eximimus, & totaliter liberamus, necnon ſub B. Petri, & dictæ Sedis atque noſtra protectione, imitantes prædeceſſores noſtros, ſuſcipimus, atque ipſi Sedi volumus, & decernimus immediate ſubiacere, ita quod Archiepiſcopus, & Ordinarij, ac alij ſupradicti, etiam ratione delicti ſeu contractus, aut rei de qua agitur, vbicumque committatur delictum, ineatur contractus, vel res ipſa conſiſtat, nullam poſſint in Conuentum, Monachos, Miniſtros, perſonas, Monaſt. membra, loca, & bona prædicta, vtpote penitus, & omnino exempta, ſi & prout ab Apoſtolica Sede per prædeceſſores noſtros conceſſum exiſtit, ſeu indultum, eiſque melius vſi fuerint ſuperioritatem, iuriſdictionem, ſeu poteſtatem, vel aliquod dominium exercere nec ab eis ratione impoſitionum, collectarum, vel ſubſidiorum huiuſmodi, quicquam petere, exigere, recipere; vel leuare niſi cenſum dumtaxat Eccleſiæ Meſſanenſi debitum, ſi & prout in priuilegiis, præfati Monaſterij, & melius vſi ſunt dicitur contineri, indulto Apoſtolico, vt præmittitur ad quem nos referimus, ipſaque & contenta in eis, obſeruari volumus penitus, & omnino. Decernentes irritum, & inane quicquid in contrarium præmiſſorum quomodolibet contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtantibus illis quæ in prædictis indultis Apoſtolicis cantum eſt minime debere obſtare, & aliis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

D. P. An. 3. die 20. Apr.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo ſeptimo xij. Kalend. Maij Pontificatus noſtri Anno tertio.

PIVS SECVNDVS PONTIF. CCXIV.
Anno Domini MCDLVIII.

PIus II. Senenſis, Æneas Siluius Piccolomineus anteà dictus, Presbyter Cardinalis tituli S. Sabinæ, creatus 14. Kalendas Septembris anno 1458. Coronatus tertio Nonis Septembr. eodem anno, ſedit annos 5. menſes 11. dies 27. creauit Cardinales 14. Obiit Anconæ 17. Kalendas Septemb. anno 1464. Corpus eius in Vrbem delatum die 24. Auguſti eodem anno, ſepultum fuit in Baſilica Sancti Petri ſub Altari S. Andreæ. Vacauit ſedes dies 17.

Expeditio bullæ Calliſti III. de Canonizatione S. Vincentij Valentini, profeſſoris Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, eiuſque adſcriptio Cathalogo SS. Confeſſorum, & inſtitutio ſuæ feſtiuitatis pro die 6. menſis Aprilis. I.

Hoc feſtum die 5. d. Menſis, qua occubuit, celebrari conſueuit, vt habetur in Martyrologio.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1458.*

Exordium.

RAtioni congruit, & conuenit honeſtati, vt ea quæ Romani Pontificis deliberatione prouida ac Ven. fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, omniumque Prælatorum tunc in Romana Curia reſidentium conſilio, & aſſenſu vnanimi decreta, ſtatuta, & ordinata fuerunt, licet ipſius prædeceſſoris ſuperueniente obitu literæ Apoſtolicæ confectæ non fuerint ſuper illis, ſuum plenarium ſortiantur effectum.

Deus multoties ſuſcitauit viros ſanctos pro hominum ſalute.

§. 1. Dudum ſiquidem fel. rec. Calliſtus Papa III. prædeceſſor noſter, Ieſu Chriſti in terris, ſuperna diſpoſitione Vicarius, & B. Petri cæleſtis Regni clauigeri ſucceſſor, cum militantis Eccleſiæ gubernacula ſuperna regeret voluntate, & immenſam Dei noſtri clementiam in eo maximè interna meditatione cognoſceret, quod hominem quem ad ſuam imaginem ſimilitudinemque formauerat, à ſe ipſo incommutabili bono, dolo ſerpentis auerſum, ad ſe brachio ſuæ virtutis reducere, & culpæ ipſius lapſum volēs in perſona propria reparare, humanæ naturæ miniſterio vſus eſt, vt ſua mirabili potentia, inde medelam ferret hominibus, vnde vulnus cernebatur illatum, ac pro ſua bonitate debitor ipſe homo, & obnoxius remaneret. Nam licet omnipotens ſermo dilapſus foret antea in Prophetas, vt diuini ſecretum conſilij cognoſcentes, ac ſpem humanæ reparationis habentes, ſolum Creatori ſuo ſeruirent, ipſum Dominum adorarent, ac poſteros venerari, & adorare docerēt, in fine tamen ſæculorum cum venit temporis plenitudo, miſericordiarum pater ingenitus, Verbum ſuum per quod fecit, & ſæcula de cælis miſit in orbem, vt humanam carnem aſſumens, æternæ vitæ viam lapſis perditiſque oſtenderet, culpam protoplaſti in ara crucis, proprio cruore dilueret, nobiſque cæli ianuam aperiret. Vtque tanti myſterij incarnationis videlicet, & redemptionis huiuſmodi veritas cunctis mortalibus innoteſceret, Apoſtolos ſuos, quos in vitæ, doctrinæ, & operum ſuorum teſtimonium elegerat, aliosque diſcipulos in vniuerſum mundum ad prædicandum Euangelium deſtinauit, qui ſuis eloquiis, ſignis, & virtutibus veluti ſolis radiis orbem terrarum illuminarent. Sed cum ſucceſſu temporis callidi hoſtis iniquitas, antiquæ & vſitatæ fraudis commentis, humanum genus tam grandis, & ſacratiſſimæ redemptionis fructu priuare, & in æternam prædam adducere molitetur, diuina clementia ſemper generi miſerata humano ſuæ Eccleſiæ orthodoxæ opportune ſubueniens, viros miſit plurimos, ſanctitate, & ſcientia præditos virtutibus redimitos, tempori conuenientes, qui velut diuini gregis arietes, rectum iter gregi ſuo ducatumque præberent, & bonis adhortantibus operibus, & exemplis hominum titubantes animos roborarent, aut martyrij gloria aut vitæ integritate, ſeu errorum gentilium, & hæreticorum confutatione, vel diuinæ virtutis, & promiſſæ felicitatis æternæ prædicatione, eidem ſacroſanctæ Eccleſiæ præſidia maxima, & adiumenta tribuerent.

Et max ſuſcitauit S. Vincentium ad confutandos errores infidelium, quorū copia augebatur.

§. 2. Atqui eiuſdem prædeceſſoris temporibus, cum in occiduis partibus, Iudæorum maxime, & infidelium multitudo creuiſſet, ac literis, & diuitiis affluerent propemodum, tremenda quoque dies illa nouiſſima obliuioni pene tradita eſſet, diuinæ prouidentiæ altitudo quæ præclaris viris eamdem Eccleſiam inſtaurare, & decorare diſpoſuerat pro ipſorum ſalute fidelium Vincentium

Valen

Valentiniarum Ordinis Fratrum Prædicatorum, & ſacræ Theologiæ eximium profeſſorem, æternis Euangelij in ſe documenta habentem, veluti athletam ſtrenuum, ad Iudæorum eorumdem, ſaracenorumque & aliorum infidelium confutandos errores; & extremi tremendique Iudicij diem quaſi angelum volantem per cœli medium pronunciandum, euangelizandumque ſedentibus ſuper terram tempore opportuno tranſmiſit, vt in omnes gentes, tribus, & linguas, populos, & nationes, verba ſalutis diffunderet, Regnum Dei, diemque iudicij appropinquare oſtenderet, & æternæ vitæ ſemitam demonſtraret. Cum vero tunc tanti viri excellentiam, qui id gratia conſecutus eſt, quod Angeli naturaliter ſortiuntur, ipſius quoque vitæ, & conuerſationis actus, idem Calliſtus prædeceſſor, ad ædificationem fidelium, & poſterorum memoriam, ex parte aliqua recenſere decreuiſſet, prout compertum, & notiſſimum habuit, eumdem præclarum virum Vincentium in ampliſſima Hiſpaniarum Vrbium, Valentia ſcilicet ciuitate, ex Chriſtianis, & honeſtis parentibus ortum alitumque fuiſſe, & ab ineunte ætate cor ſenile geſſiſſe teſtatur.

Qui ætatis an. 18. habitũ Fratrũ Prædicatorũ ſuſcepit, & deinde Magiſterio Theologiæ cõſecratus fuit.

§. 3. Qui dum caliginoſi huius ſæculi labilem curſum, pro ingenij ſui modulo conſideraret, & iam ſuæ ætatis annum decimumoctauum attingeret, religionis habitum Ordinis memorati, ſumma cum deuotione recepit, ac demum regulari profeſſione ſolito more emiſſa, literis tam efficacem operam dedit, vt magiſterio in eadem Theologica facultate dignus ab omnibus cenſeretur, & ob hoc ipſius magiſterij inſignia conſecutus eſt.

Verbum Dei poſtea prædicauit, infidelium errores confutauit, quouſque annum tranſcendens 70. in domino obdormiuit.

§. 4. Ac deinde iniunctâ in talibus obtenta licentia, verbum Dei prædicare, & æternæ beatitudinis ſemina cordibus fidelium infundere, errores denique, & perfidiam Iudæorum, & infidelium eorumdem cõfutare cœpit mirum in modum, ratione oſtendens, quam terribilis iudex in ipſo extremo iudicio reprobis, & iniquis redemptor ipſe futurus ſit. In quibus quidem ſalutiferis prædicationibus, & laudabilibus actibus, vſque adeo perſeuerans, ac multas Hiſpaniarum, Galliarumque ac Italiæ prouincias, quaſi nouum ſydus peragrando illuſtrans, tandem in Britannia ciuitate Veneten. ſeptuageſimum eiuſdem ætatis annum tranſcendens, prædicationis, & vitæ curſum, deuotiſſime conſummauit.

Nonnulli, d. ſancti viri ſignaSed. Apoſt. nunciarunt.

§. 5. Ac poſtquam Deus qui non permittit quæ Eccleſiæ ſuæ ſanctæ profutura conſpicit, occultari, aut abſcondita latere ſub modio, eos, qui prædicatione ipſius diuini viri, ſpiritualium, & corporalium ſanitatum beneficia receperant inſpirauit, quod ſanctitatis inſignia, quæ in ipſo diuino viro cognouerant, Sedi Apoſtolicæ nunciarent, ipſamque de eiuſdem ſancti vita operibus informarent.

Et apud Martin. V. Eug. 4. & Nicol. 4. hi eidem Duces & Prælati Britanniæ egerunt.

§. 6. Itaque colendæ mem. Ioannes, & Petrus quondam Britanniæ Duces, ac Prælati, & alij ipſius ducatus deuotæ, perſonæ, multique aliarum prouinciarum deuoti viri, apud quos viuens præfatus Vincentius Dei verbum ſeminauerat, Fratres quoque Ordinis memorati Sedem prædictam iteratis vicibus, interpolatiſque temporibus adiere, tenente locum eiuſdem clauigeri fel. rec. Martino V. ac poſtmodum Eug. IV. & deinde Nicolao V. Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris.

Reges quoque & Generalis Ordinis aliique ſupplicauerũt [illegible] præclara merita & miracula S. Vincentij &c.

§. 7. Sed claræ mem. Ioannes Caſtellæ, & Legionis, ac Alphonſus Aragonum Reges illuſtres, multique alij Eccleſiarum Prælati, ac viri nobiles ſæculares, Vniuerſitates quoque Studiorum, ac ciuitatum, necnon dilectus filius Martialis Auribelli, dicti Ordinis generalis Magiſter, nomine ipſius Ordinis, eamdem Sedem cum inſtantia pulſauerunt, affirmantes, quod inſignis vir ipſe, dum in humanis egit, vocibus prophetarum verbiſque euangelicis ita inhæſit, vt præcepta firmiter ſeruaret diuina, & conſilia minime præteriret. Diuinæ quoque laudis præco maximus, ac iniquitatis humanæ reprehenſor fuit. Delegatoque ſibi prædicationis officio, ita functus eſt, vt neceſſarijs ad vitæ tutelam contemptis, nedum in futurum, ſed nec in diem laborauit, illa veſte, illo habitaculo, illo cibo contentus, quæ Deus ſibi in tempore præparabat, nullum munus, etiam oblatum, recipiebat, ſed apud offerentes dimittebat, aut pauperibus erogari conſulebat. Tantus in eo gratiæ fulgor apparuit, tanta Spiritus ſancti abundantia in eo fuit, tot de ore prædicantis, ſpecioſiſſimæ veritatis pondera procedebant, vt ingentis multitudinis Iudæos, in lege etiam peritiſſimos, qui Chriſtum pertinaciter veniſſe negabant, ad fidem catholicam conuerteret, & efficaciſſimos multos ex eis prædicatores Aduentus Chriſti, Paſſionis, ac Reſurrectionis, & pro Chriſti nomine mori paratos fecit. Tanta in ipſo viro diuino fuit auctoritas dicendi, tantaque grauitas, vt terrenis rebus, luxuique deditos homines, adeo iudicij futuri timore concuteret, vt terrena deſpicerent, & amarent cœleſtia, ac leuitates, & luxus omnium, in Dei prouocaret affectum. Omni die Miſſam cantauit, omni die prædicauit, omni die, (niſi vrgens adeſſet neceſſitas) ieiunauit conſilia ſancta & recta nulli denegauit, immo vltro obtulit. carnes non comedit, veſtem lineam non induit, manus ſuper ægros frequentiſſime miraculoſe ſanitate ſecuta impoſuit, mutes caſtiſſimos ſeruauit, multoſque ſtrenuos actus fecit, vbi maxime ſuper magnis rebus populos contendentes, & Regna, pace compoſuit, & vbi veſtis inconſutilis Eccleſia Dei ſciſſa conſpiciebatur, vt vniretur, & vnita ſeruaretur non fruſtra plurimum laborauit, ac in ſimplicitate, & humilitate ambulans detractores, perſecutoreſque ſuos cum manſuetudine recipiebat, & informabat. Per ipſum quoque diuina virtus ad confirmationem ſuæ prædicationis & vitæ, tam per manus ipſius impoſitionem, quam reliquiarum ſuarum, veſtiumque tactum, ac vbiorum emiſſionem, multa miracula oſtendit. Spiritus namque immundos eiecit, ſurdis auditum, mutis loquelam reſtituit, cæcos illuminauit, leproſos mundauit, mortuos ſuſcitauit, alioſque varijs detentos languoribus miraculoſiſſime liberauit.

His permotus Nicol. V. informationẽ eorum prædictorum, tribus Card. commiſit.

§. 8. Quorum omnium efficax aſſertio fuit, quod idem Nicolaus prædeceſſor, plene de ſama fidei, & excellentia vitæ, atque miraculorum ipſius informatus, volens ad vlteriora procedere, iuxta S.R.E. morem, Venerabilibus Fratribus noſtris, tunc ſuis Georgio Epiſcopo Hoſtienſi, & eidem Calliſto prædeceſſori tunc in minoribus conſtituto, ac Ioanni S. Angeli Diacono Cardinali commiſit, quod de veritate fidei, & excellentia vitæ, ac miraculorum gratia, ſe aut eorum aliquem in Curia, extra verò per iudices ab eis deputandos diligenter informarent.

Qui proceſſũ formarunt, & multa miracula verificata fuerũt.

§. 9. Qui mandatis præfati Nicolai prædeceſſoris obtemperantes, & in Curia nonnullis teſtibus examinatis, extra verò Romanam Curiam iuxta poteſtatem eis datam in ciuitate Neapolitana Venerabiles Fratres noſtros Patriarcham Alexandrinum, Archiepiſcopum Neapolitanum, & Epiſcopum Ma[illegible]icen. ibidem commorantes, in partibus Delphinatus [illegible]unen. & Vticen. Epiſcopos, ac dilectos filios Officiales [illegible]uenionen. & Decanum Eccleſiæ S. Petri Aucolonen. In Regno Franciæ, Archiepiſc. Toloſanum, Epiſcopum Mirapicen. ac eorum officiales. In Britannia verò Dolen. & Maclouien. Epiſcopos, necnon S. Iacuti & Debuſan. Dolen. & Nanneten. diœc. Abbates, ac Nanneten. & Veneten. Officiales ſubdelegarunt. Qui iuxta tenorem poteſtatis eis per commiſſarios traditæ, teſtes examinarunt, & dicta ipſorum in ſcriptis redacta, clauſa cum ſubſcriptione notariorum & ſigillis eorum, ad Curiam tranſmiſerunt. Et tandem per eoſdem Cardinales commiſſarios, inſpectis, recognitis, ac viſis diligenter proceſſibus, inuentum eſt quod in ciuitate Neapoli viginti octo, in Auenionen. & circumuicinis partibus decem & octo; in Regno Franciæ videlicet Toloſan. quadraginta octo, in Britannia verò trecenti & decem teſtes examinati, inter quos nonnulli S.R.E. Cardinales, multi Epiſcopi & Eccleſiarum Prælati, Rex Aragonum præfatus, pluresque alij ex ſtatu ſæculari viri nobiles, pluresque alij Legum, Artium, ac ſacræ Theologiæ, Bacalarij, Licentiati, Doctores, ac Magiſtri extiterunt.

Nicolao defuncto, Caliſtus III. creatus eſt Pont. qui cũ eſſet vnus de tribus Card. deputatis Alanũ Card. loco ſui ſuffecit.

§. 10. Ac poſtquam dictus Nicolaus prædeceſſor, rebus fuerat humanis exemptus, piæ memoriæ Calliſtus Papa III. prædeceſſor noſter, dudum ante in minoribus conſtitutus, & vnus ex commiſſarijs antedictis, ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumptus, dilectum filium noſtrum Alanum tit. Sanctæ Praxedis, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ presbyterum Cardinalem loco ſui, in huiuſmodi negotio deputauit delegatum.

§. 11.

Habita que in Conſiſtorijs ſecretis relatione, verificatione, virtutum, & miraculorum, ideoque ad vlteriora procedi iuſſit.

§. 11. Ex facta eidem Calliſto prædeceſſori per præfatos commiſſarios relatione fideli in duobus ſecretis Conſiſtorijs de dictis teſtium examinatorum, reperit omnia, quæ de fide, de excellentia vitæ, de laboribus, moribus caſtis, de actibus ſtrenuis, de humilitate, & ſimplicitate ac miraculis ipſius Vincentij dicta fuere, legitimè probata. Ideoque de conſilio Venerabilium Fratrum noſtrorum tunc eiuſdem S.R.E. Cardinalium, ad vlteriora in canonizatione eiuſdem Vincentij procedendum eſſe decreuit, & deinde ex more, dicta ipſorum teſtium fecit in duobus Conſiſtorijs generalibus publice recitari, ac poſtea vocatis eiſdem Cardinalibus & prælatis, qui in Curia aderant omnes nemine diſcrepante conſuluerunt, ad canonizationem dicti Vincentij eſſe merito procedendum.

Et tandem ad canonizationē deueniendum eſſe pronunciauit.

§. 12. Idem quoque Calliſtus prædeceſſor, dicta die, videlicet tertia Iunij, Pontificatus ſui anno primo in ipſorum Cardinalium & Prælatorum præſentia, de ipſorum omnium conſenſu vnanimi pronunciauit atque decreuit, Vincentium præfatum eſſe canonizandum: quod publicè & ſolemniter faciendum, in Feſto Apoſtolorum Petri & Pauli proximè ſequenti, videlicet tertio Kalend. Iulij, Pontificatus eiuſdem anno prædicto, ſtatuit & etiam ordinauit.

Ipſumque canonizauit, & SS. Confeſſorum numero adſcripſit.

§. 13. Poſtmodum verò dictus Calliſtus prædeceſſor, die ſolemnitatis Apoſtolorum huiuſmodi, vt præfertur, adueniente, tam ex vitæ excellentia, quam miraculorum coruſcatione, necnon vera notitia, quam de ipſo Vincentio tunc viuente habuerat, eum virum comperit aſſecutum fuiſſe gratiam, quam Deus omnipotens ſanctis & electis ſuis conceſſit, & conſimilia ſigna ex eo conſecuta fuiſſe, quæ ad cognoſcendum fideles, ac Dei miniſtros, Veritas in ſuo Euangelio demonſtrauit, pro ſuæ informatione Eccleſiæ, ne poſſet errare, ſic inquiens. Signa autem eos, qui crediderint hæc ſequentur. In nomine meo dæmonia eiicient, linguis loquentur nouis, ſuper ægros manus imponent, & bene habebunt. Ea propter eum auctoritate Apoſtolica canonizauit, & literarum ſuarum (ſi deſuper confectæ fuiſſent) tenore, in Sanctorum Cathalogo adſcribendum eſſe decreuit.

Eius Feſtum die 6. Aprilis celebrari iuſſit.

§. 14. Vniuerſos & ſingulos, Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, ceteroſque Eccleſiarum Prælatos monuit, & attente hortatus eſt, eis nihilominus iniungendo, quod octauo idus Aprilis Feſtum eiuſdem S. Vincentij, ſicuti de vno Confeſſore non Pontifice annis ſingulis, deuote & ſolemniter celebrarent, ac facerent à ſuis ſubditis, deuotione congrua celebrari, & etiam venerari, vt pia eius interceſſione a noxiis protegi, & ſempiterna gaudia valerent adipiſci.

Miraculorum proceſſum in Monaſterio B. Maria ſuper Mineruā de Vrbe aſſeruari præcipit.

§. 15. Miracula verò quæ Deus per eumdem Sanctum fecerat, propter eorum multitudinem, ne modum literarum, ſi, vt præfertur, confectæ fuiſſent, egrederentur, duxit ſilentio prætereunda. Mandans proceſſus omnes ſuper illis habitos, in Eccleſia domus S. MARIAE ſuper Mineruam de Vrbe dicti Ordinis ad perpetuam rei memoriam cuſtodiri, & illorum copiam volentibus exhiberi, ac etiam in officio ipſius ſancti viri, quoad fieri poſſet, latius declarari.

Eccleſias eius viſitantibus indulgentias conceſſit.

§. 16. Ceterum Calliſtus prædeceſſor præfatus, vt ad tanti Confeſſoris venerabile ſepulchrum & Eccleſias in quibus de eo feſtiuitas celebraretur, eo deuotius & affluentius, fidelium confluerer multitudo, omnibus vere pœnitentibus & confeſſis, qui reuerenter ac deuotè ad prædictum ſepulchrum & Eccleſias in eodem Feſto annuatim accederent, ipſius ſuffragia petituri, de omnipotentis Dei miſericordia, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, auctoritate confiſus, ſeptem annos & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentiis, miſericorditer relaxauit.

Calliſt. autem inſ. obijt, & bulla deſuper non fuit expedita. ideo hic Pont. eam edidit.

§. 17. Ne autem pro eo, quod ſuper canonizatione & aliis præmiſſis eiuſdem prædeceſſoris literæ, eius ſuperueniente obitu minimè confectæ fuerunt, in poſterum valeat de huiuſmodi canonizatione, & aliis præmiſſis quomodolibet hæſitari, licet ea in Baſilica Principis Apoſtolorum de Vrbe, eiſdem Cardinalibus Prælatis, & multitudine populi circumſtantibus, fuerit publicata; Volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod canonizatio & alia præmiſſa, dicta die videlicet tertio Kalend. Iulij plenarium ſortiantur effectum, ac ſi ſub ipſius diei data eiuſdem prædeceſſoris literæ confectæ fuiſſent, prout ſuperius enarratur: quodque præſentes literæ, ad probandum plene canonizationem ipſam & omnia alia prædicta vbique ſufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

§. 18. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri decreti & voluntatis infringere, &c. *Sanctio pœnalis.*

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1458. Kal. Octobris, Pont. noſtri anno 1. *D. P. An. 1. die 1. Octobr.*

II. Generales Ordinum Mendicantium, omnimodam, habeant iuriſdictionem, in omnes Studiorum Scholares & Officiales, ſuorum Ordinum profeſſores, quibuſcunque Studiorum priuilegiis non obſtantibus.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs, Prædicatorum, Eremitarum S. Auguſtini, Carmelitarum, atque Minorum, & aliorum Ordinum Mendicantium Generalibus. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita A. D. 1458.*

Exordium.

RElIgioſorum exceſſus, quos antiquus hoſtis eo ſolicitius ſuſcitat, quo eorum vitæ meritoriæ ardentius æmulatur, tanto amplius deteſtantes, quanto ex illis maiora ſcandala in mentibus fidelium oriuntur: ad illos reprimendum, & caſtigatione debita coercendum, congruum nos decet remedium adhibere.

Nonnulli Regulares prætextu Studij exemptos à iuriſdictione ſuorum Ordinum Superiorū eſſe prætēdebant.

§. 1 Cum itaque ſicut accepimus, dilecti filij Prouinciales veſtrorum Ordinum laudabilem conſuetudinem diutius obſeruatam imitantes, nonullos ex Fratribus Ordinum prædictorum ad hoc idoneos, ad literarum ſtudia, in locis vbi illa vigere noſcuntur, cauſa adipiſcendi ſcientiæ margaritam, deſtinare conſueuerint; quorum nonnulli, iuuenili & humana fragilitate cauſante interdum à ſemita rationis deuiantes, diſcoli & vagabundi effici ſolent, & propriæ ſalutis immemores, quo fit ve ſuaue iugum Domini contemnentes, Prælatis ſuis obtemperare, eorumque ſalutares correptiones & diſciplinam effugere, quinimmo deſpicere, & multimode eludere contendant, & vt id impune efficiant, Rectorum Gubernatorum, & Conſeruatorum Studiorum, ſiue priuilegiorum eorumdem præſidia, & patrocinia, quibus ſe protegi & tueri valeant, ſatagunt, exquiſitis modis implorant, ſe ab ipſorum Ordinum ſuperiorum iuriſdictione, poteſtate, & correctione, exemptos eſſe prætendentes. Et ſimiliter Baccalarij, Lectores, Bibliſtæ, ſiue alij officiales pro tempore in domibus & Conuentibus ciuitatem & locorum, in quibus Studia huiuſmodi vigere noſcuntur deputati, cum exceſſus aliquos commiſerint, ſiue aliter deliquerint, vel eorum inſcitia aut imperitia exigente, ab huiuſmodi eorum officiis depoſiti fuerint, idipſum præſumere moliantur, in graue Ordinum prædictorum præiudicium, animarum ſuarum periculum, regularis diſciplinæ vilipendium & contemptum, ac ſcandalum plurimorum.

Hic ideo Pont. prædictos omnes, cum diſtinct. Generalis Ordinū totaliter ſupponit.

§. 2. Nos itaque attendentes, quòd ſi ad reprimendos exceſſus huiuſmodi, & talium præſumptiones temerarias cohibendum, neruus publicæ diſciplinæ lenteſcat, eorum voluntas fit procliuior ad peccandum, & impunitatis exemplum periculoſius in alios deriuatur, ac volentes ſuper his de opportuno remedio prouidere, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus omnes & ſingulos veſtrorum Ordinum profeſſores, qui ſpiritu rebellionis aſſumpto, talia perpetrare præſumpſerint, cuiuſcumque gradus vel conditionis exiſtant, niſi canonica monitione præmiſſa, à cæptis reſipuerint, & debitam à vobis pro commiſſis pœnitentiam humiliter ſuſceperint, ac mandatis veſtris efficaciter obtemperare ſtuduerint cum effectu, tamdiu excommunicatos, ac omnibus Magiſterij, Baccalariatus, Lectoriæ Bibliſtatus officiis, aliiſque dignitatibus, & honoribus, dictorum Ordinum exutos, priuatoſque auctoritate Apoſtolica

nun

nuncietis, & ab aliis, vbi, quando & quoties expedierit nunciari, & ſi eorum contumacia, proteruitas, vel rebellio id exegerit, carceribus ad pœnitentiam peragendam detrudi, & mancipari faciatis, donec ſpiritu conſilij ſanioris reſumpto, veſtris monitionibus & mandatis ſtuduerint cum emendatione prioris vitæ humiliter obedire, & ab huiuſmodi excommunicationis ſententia meruerint à Sede Apoſtolica, vel à nobis abſolutionis beneficium obtinere.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 3. Non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratiis, Studiis generalibus quarumcumque ciuitatum, & locorum Apoſtolica, vel alia quauis auctoritate conceſſis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus in præſentibus de verbo ad verbum habenda eſſet mentio ſpecialis, eiuſque ſpecialiter aut alias ſub forma certa vel ſpecifica derogandum: quæ eiſdem fratribus, & profeſſoribus, quoad hoc, nolumus in aliquo ſuffragari, etiamſi hoc in eiſdem caueretur expreſſe, ceteriſque contrariis quibuſcumque aut ſi profeſſoribus Ordinum prædictorum, vel quibuſuis aliis, communiter vel diuiſim, à Sede Apoſtolica ſit indultum, quòd interdici, ſuſpẽdi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenã & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mẽtionem.

Dat. P. An. 1. die 17. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1458. XV. Kal. Octob. Pont. noſtri Anno 1.

III. Erectio Eccleſiæ Epiſcopalis ciuitatis Senarum in prouincia Hetturiæ, in Eccleſiam Archiepiſcopalem.

Similem erectionem fecit Greg. XIII. de Eccleſia Bononien. in conſt. 79. Vniuerſi, & Six. V. de Eccleſia Firmi, in conſt. 95. Vniuerſi.

Edita A. D. 1459.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

TRimphans Paſtor æternus, glorioſa ſanctorum traditione patrum, vt ſuum ſaluaret populum, directis in monte colloquiis, eruditionis ſacratiſſimæ præmiſit myſteria, quod ignis in altari ſacerdotis confoueatur officio, & vt ſine intermiſſione comburat, ligna ei ſubiicere, illius non ceſſet miniſterium ſtudioſum. Altare quippe Dei, cor fidelis habetur cuiuſlibet, in quo ipſius ardor ignis indeſinenter experitur, quo velut flammam ardentis neceſſe eſt incendere caritatis. Sancta verò, & immaculata (quam paſtor ipſe, adueniente temporis plenitudine, eius vnigeniti glorioſiſſimi aſperſione ſanguinis, fundari, conſecrari, & æternaliter ſtabiliri cenſuit) mater Eccleſia, ignis eiuſdem ſacri ductu, flammarum ſplendore veſtita, quos regenerauit in CHRISTO, nexus caritatis ipſius compage, fideles ſtringit vniuerſos, & Eccleſias alias ſuas, tamquam adoleſcentulas, ignis huiuſmodi confouet ardoribus, & ſcintillis adornat claritatis.

Cauſa illius erectionis.

§. 1. Nos itaque illius ſummi directione Paſtoris (qui Eccleſiæ ac fidelium eorumdem, noſtræ commiſit inſufficientiæ curam, noſque licet immeritos, in ipſius montis verticem ad ſummi ſacerdotis Pontificium conſcendere voluit) huiuſmodi inſtructi documentis, adoleſcentulas ipſas eorumque paſtores, in partem ſolicitudinis, conſilij cæleſtis diſpoſitione vocatos, in caritatis viſceribus ardentius complectentes, vt ea ſummopere noſtri miniſterij dona congeramus, noſtros continue diffundimus cogitatus, per quæ ad exaltationem, & incrementum intendenda ſtatus Eccleſiarum, quoque compunctionis antidotis, & amore fulcienda diuino corda fidelium eorũdem, ignis huiuſmodi purgans, & emundans quidquid humanæ fragilitatis ſuaſu offenſionis, aut contagionis irrepſerit, validiores euitare poſſit aſſultus, & pro decoris adoleſcentulis eiſdem (quæ Regis habitatio ſunt æterni) ſpecioſiora elargita inſignia, gratioribus ipſa mater Eccleſia munita propugnaculis, pulchra velut, & decora Hieruſalem filia, gregem depaſcat viridum, caritatis, & virtutum radiis fœcundius illuſtratum.

§. 2. Ad venerabilem igitur Eccleſiam Senenſem agro irriguo (celebris videlicet, & inſignis congregationis, populique venuſtate) circundatam, ſingulareſque huiuſmodi congregationis palmites, quos (eis de cæli rore, & terræ pinguedine benedicẽs, qui nunc candidior inter lilia paſcitur) munere, & meritis ampliauit, eorumque loca extendit Altiſſimus, paternæ non immerito dirigentes conſiderationis intuitum, ſperanteſque quod (eo, qui chariſmatum largitor eſt omnium, dirigente Domino, & Spiritus almifici, qui, prout vult, ſua diſpenſat dona, gratiarum imbre refecto, de virtute in virtutem, palmitibus ipſis, ad illorum ædificationem, tranquillum quoque & proſperum, ſub timore diuino, confouendum ſtatum, mutuæ caritatis viciſſitudine) fructus dietim affluant ampliores, tantoque Apoſtolicam (in qua cæleſtis claui-geri Apoſtolorum principis, ſucceſſores exiſtimus) ſedem, piis iugiter corde, & animo venerari, illiuſque votiuum intendere, ſucceſſiue accuratioribus debeãt ſtudiis, quanto copioſiori eius vbertate diſtenta Apoſtolicorum elargitione munerum, acceptiora congratulentur impendia liberalius acceptaſſe. Præmiſſis, & nonnullis aliis rationabilibus, noſtrum ad id animum inducentibus cauſis, matura ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, deliberatione præhabita, de illorum quoque conſilio, & aſſenſu, ac Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis, ad omnipotentis Dei, totiuſque Curiæ ſupercæleſtis laudem, & gloriam, fidei propagationem, orthodoxæ Eccleſiæ vniuerſalis, diuinique cultus, & omnium fidelium animarum ſalutis augmentum, Eccleſiam præfatam (quæ de prouincia Romana eſſe dignoſcitur) à iure Metropolitico, & Romana prouincia huiuſmodi, omnino ſegregamus, & eximimus, necnon in Metropolim, & ſedem Epiſcopalem Senẽſem, in Archiepiſcopalem, auctoritate Apoſtolica, erigimus, eamdemque Senenſem Eccleſiam, dignitatis Metropoliticæ honore, decoriſque titulis, ex ſpecialis dono gratiæ decoramus, ac etiam inſignimus. Necnon venerabili fratri noſtro Antonio, Epiſcopo moderno, & ſucceſſoribus ſuis, dictæ Eccleſiæ Senenſis præſulibus, qui erunt pro tempore, pallium in ſignum plenitudinis videlicet Pontificalis officij, aſſignandum fore; Eccleſiamque Senẽſem, Metropolitanam, & præfatos præſules Archiepiſcopos cenſeri, & perpetuis futuris temporibus nuncupari debere. Archiepiſcopalia quoque, & Metropolitica inſignia gerere, iura, iuriſdictiones, & cetera ſingula, prout Metropolitanis in eorum ciuitatibus, diœceſibus, & prouinciis, à iure indultum exiſtit, facere, exercere, adminiſtrare, & exequi poſſe, eadem auctoritate concedimus. Necnon filias noſtras prædictas Suanen. Cluſin. Groſſetan. & Maſſan. Eccleſias, cum ſuis ciuitatibus, & diœceſibus, iuribus & pertinentiis vniuerſis, Eccleſiæ Senen. & Archiepiſcopis præfatis, tamquam illorum Metropolitanis, & de eorum prouincia, ac modernos, & pro tempore exiſtentes Suanen. Cluſin. Groſſetan. & Maſſanen. Eccleſiarum præfatarum Epiſcopos, necnon Eccleſias ipſas, quæ (videlicet, Suanen. Cluſin. & Groſſetan.) Romanæ, necnon (videlicet Maſſanen. Eccleſia huiuſmodi) Piſan. Eccleſiis ſubiectæ exiſtunt, ab eiſdem Roman. & Piſan. Eccleſiis, & eorum prouinciis omnino ſegregamus, illaſque Suanen. Cluſin. Groſſetan, & Maſſan præfatis Archiepiſcopis, pro eorum ſuffraganeis, perpetuo ſubiicimus, & ſubiectas eſſe volumus per præſentes. Ita quod Archiepiſcopi Senen. in eiſdem Suanen. Cluſin. Groſſetan. & Maſſan. ciuitatibus, & diœceſibus, ius Metropoliticum ſibi vendicent, necnon Suanen. Cluſin. Groſſetan. & Maſſan. Epiſcopi præfati, eiſdem Metropoli, & Archiepiſcopis, ad omnia & ſingula habeantur, & ſint adſtricti, ad quæ ſuffraganei, ſuis Metropoliticis Eccleſiis, ac Metropolitanis, tenentur & obligati iudicantur ſecundum canonicas ſanctiones.

Exemtio Eccleſ. Senen. à Prouincia Romana, & erectio in Archiepiſcopatum.

Gratiarum conceſſio d. Eccleſiæ & eius Archiepiſco.

§. 3. Volentes præterea, & etiam ſtatuentes, quòd Archiepiſcopi, & Senen. Eccleſia præfati, omnibus, & ſingulis priuilegiis, exemptionibus, gratiis, & indultis Apoſtolicis, ac aliis quibuſcumque potiantur & gaudeant, quibus de iure Archiepiſ. Eccleſiæque Metropolitanæ, & earũ Capitula, vtuntur, potiuntur, & gaudent, necnon Eccleſ. Senen. præfata, & illi qui ei hactenus præfuerunt ante erectionem huiuſmodi, etiã de conſuetudine, quomodo-

libet vti poterant, potiri, & gaudere. Quodque ſuffraganei præfati, ac earumdem Suanen, Cluſin. Groſſetan. & Maſſan. ciuitatum, diœceſiumque clerici, & laïci, præfatis Archiepiſcopis, veluti ipſorum Metropolitanis, debitos exhibeant obedientiam, reuerentiam, pariter, & honorem. Et inſuper irritum ex nunc decernimus, & inane, ſi ſecus ſuper his, à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſula derogatoria. §. 4. Non obſtantibus quod Eccleſiæ ipſæ, vt præfertur, ſubiectæ fuerint, ac conſtitutionibus Apoſtolicis, ſtatutis quoque, & conſuetudinibus Eccleſiarum præfatarum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate roboratis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

D. P. An. 4. 12. April. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat Senis Anno Incarnationis Dominicæ 1459. decimo Kalend. Maij, Pontificatus Anno primo.

IV. Præcedentia Epiſcoporum, aliorumque ad Cathedrales Eccleſias Electorum, ac Protonotariorum Apoſtolicorum.

De iſtorum Protonotariorum antiqua inſtitutione, & indultis, vide relata inf. in Six. V. conſt. 12. Romanus, vbi notabo.

Edita An. D. 1459. *PIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Præcedentia Epiſcoporum. CVm ſeruare in rebus ordinem atque modum, ad Romanum Pontificem maxime pertineat, ordo verò, in eo potiſſimum conſideretur, vt ſecundum ſuam quique dignitatem, aut præcedant, aut ſequantur, habita cum venerabilibus Fratribus noſtris Sacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, exacta & diligenti deliberatione, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, de eorumdem Fratrum noſtrorum conſilio pariter, & aſſenſu ſtatuimus, decernimus, ordinamus, atque mandamus, vt Notariorum noſtrorum (quos vulgo Protonotarios, quaſi per excellētiam quamdam, non abs re, cōſuetudo vocitat) nullus deinceps Epiſcoporum venerando ſanctoque ordini, tamquam honorabiliorem ſeſe audeat anteponere.

Limitatio. §. 1. Sed in Capella quidem noſtra, in banco ſeu ſcamno ſecundo, poſt Epiſcopos, ſeorſim ſedeant, ſecundum ordinem inſtitutionis eorum. In Conſiſtoriis verò publicis, (vbi de rebus quæ gerunt, vt authentica conficiant documenta, rogari conſueuerunt) quatuor ex eis qui numerarij dicuntur, aut ipſis abſentibus, totidem ex aliis, ſecundum inſtitutionem eorum ſeniores, iuxta gradum Apoſtolici ſolij, honorabiliorem teneant locum, Sedique noſtræ proximiores aſſideant. In aliis autem locis, tam in Curia, quam extra vbique gentium atque terrarum Archiepiſcopos, & Epiſcopos omnes, Notarij noſtri ſequantur, eiſque cedant, & quod in Epiſcopis ſancimus, ad Eccleſiarum Cathedralium auctoritate Apoſtolica electos pariter, & confirmatos extendimus.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 1. Iunij. Dat. Mantuæ Anno Incarnationis Dominicæ 1459. pridie Idus Iunij, Pont. noſtri Anno 1.

V. Appellantes à Summo Romano Pontifice, ad futurum Concilium, eorumque Conſiliarij, & fautores, pœnis excommunicationis, criminiſque læſæ maieſtatis, diuinæ & humanæ ſubiiciuntur.

Hæc eadem prohibitio extenditur à Iul. II. inf. in eius conſt. 22. Suſcepti. Et refertur in Bulla Cœnæ Domini à Greg. XIII. in ſua conſt. 81. Conſueuerunt.

Hoc etiam ſanciuit S.D.N. Vrb. VIII. in Bulla Cœnæ Domini vt in conſt. 62. Paſtoralis tom. 4. §. 2.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. *Edita An. D. 1459.*

EXecrabilis, & priſtinis temporibus inauditus tempeſtate noſtra inoleuit abuſus, vt à Romano Pontifice, IESV CHRISTI Vicario (cui dictum eſt in perſona beati Petri) Paſce oues meas, & Quodcumque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cælis; nonnulli ſpiritu rebellionis imbuti, non ſanioris cupiditate iudicij, ſed commiſſi euaſione peccati, ad futurum Concilium prouocare præſumant, quod quātum ſacris canonibus aduerſetur, quantumque Reipublicæ Chriſtianę noxium ſit, quiſquis non ignarus iurium, intelligere poteſt. Namque (vt alia prætereamus, quæ huic corruptelæ manifeſtiſſime refragantur) quis non illud ridiculum iudicauerit, quod ad id appellatur quod nuſquam eſt, neque ſcitur quando futurum ſit? Pauperes à potentioribus multipliciter opprimuntur, remanent impunita ſcelera, nutritur aduerſus primam Sedem rebellio, libertas delinquendi conceditur, & omnia Eccleſiaſtica diſciplina, & hierarchicus ordo cōfunditur. *Plurima oriuntur mala ab appellatione interpoſita à Rom. Pont. ad futurum Concilium.*

§. 2. Volentes igitur hoc peſtiferum virus à CHRISTI Eccleſia procul pellere, & omnium nobis commiſſarum ſaluti conſulere, omnemque materiam ſcandali, ab ouili noſtri Saluatoris arcere, de venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium, cunctorumque Prælatorum, ac diuini, & humani iuris Interpretum, curiam ſequentium, conſilio & aſſenſu, ac certa noſtra ſcientia, huiuſmodi prouocationes damnamus, & tamquam erroneas ac deteſtabiles reprobamus, caſſantes, & penitus annullantes, ſi quæ hactenus taliter interpoſitæ reperiantur, eaſque tamquam inanes, ac peſtiferas, nullius momenti eſſe decernimus, & declaramus. Præcipientes deinceps, vt nemo audeat quouis quæſito colore, ab ordinationibus, ſententiis, ſiue mandatis quibuſcumque noſtris, ac ſucceſſorum noſtrorum, talem appellationem interponere, aut interpoſitæ per alium adhærere, ſeu eis quomodolibet vti. *Hic Pont. eam damnat, & à mandatis Papæ prouocari prohibet.*

§. 3. Si quis autem contrafecerit, à die publicationis præſentium, in Cācellaria Apoſtolica, poſt duos menſes, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerit, etiamſi Imperiali, Regali, vel Pontificali præfulgeat dignitate, ipſo facto ſententiam execrationis incurrat, à qua niſi per Romanum Pontificem, & in mortis articulo, abſolui non poſſit. Vniuerſitas verò ſiue Collegium, Eccleſiaſtico ſubiaceat interdicto, & nihilominus tam Collegia, & Vniuerſitates, quam prædictæ & aliæ quæcumque perſonæ, eas pœnas ac cenſuras incurrant, quas rei Maieſtatis, & hæreticæ prauitatis fautores, incurrere dignoſcuntur. Tabelliones inſuper, ac teſtes, qui huiuſmodi actibus interfuerint, & generaliter qui ſcienter conſilium, auxilium dederint, vel fauorem talibus appellantibus, pari pœna plectantur. *Contrauenientib. pœnas excommunicationis, & interdicti, & criminis læſæ maieſtatis infligit.*

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtrorum voluntatis, damnationis, reprobationis, caſſationis, annullationis, decreti, declarationis, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. *Sanctio pœnalis.*

Dat. Mantuæ Anno Incarnationis Dominicæ 1459. XV. Kalend. Feb. Pont. noſtri Anno 2. *Dat. P. An. 2. 18. Ian.*

VI. Canonizatio S. CATHARINÆ de Senis, eiuſque relatio in Cathalogum SS. Virginum, & Feſtiuitatis inſtitutio pro prima Dominica menſis Maij.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Vniuerſis Chriſti fidelibus. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1461.*

MIſericordias Domini, quas in dies largius experimur, non ſatis explicare poteſt lingua mortalis. Vincunt humana eloquia diuina beneficia. Nech omni datum eſt creatorem ſuum abunde collaudare, nec ſi omnes artus conuerterentur in linguas, quomodo ex *Elemēta omnia, & animalia Creatori obediunt, & gratitudinē oſtendunt.*

nihilo

nihilo creati, de non eſſe producti ſumus in eſſe: nec vel lapides, vel plantæ, vel animalia bruta, ſed rationis participes diuinorumque capaces effecti ſumus: ac non ſolum Angelis, ſed ipſi quodammodo inuiſibili, & excelſo Deo ſimiles, gloria & honore coronati, ſuper omnia opera eis, imperio potiti. Verum ſi noſipſos rebus ceteris comparamus, nulla creatura magis ingrata reperta eſt, quam homo. Si Luciferi & ſociorum eius ſuperbiam prætetimus, ſolus inter creata, rebellis Deo ingratiſſimus homo eſt. Reliqua omnia diuinam pietatem in ſuo eſſe collaudant, nec eius vnquam præceptis aduerſantur, naturæ legibus parent, & ea peragunt ad quæ producta ſunt. Terra aratrum patitur, & ſuſcipiens ſemina, tanquam ſub vſuris, multiplicata reddit, & imperio Dei obediens, culta atque inculta, humano generi conſulit. Saxa in ædificiorum vſum recepta, præſto adſunt, nec ſciſſa vel excocta reſiſtunt. Fructificant arbores in agro virêtes, & poſteaquam aruerunt, aut ignem nutriunt, aut ædes tectaque ſuſtinêt. Quanta herbarum ſiue in foliis, ſiue in radicibus, ſiue in floribus, ſiue in ſeminibus, ſiue in ſuccis ineſt vtilitas? Quanta in fluminibus commoditas? Quanta in lacubus ac maribus, quæ dum nauigia ſubeunt, inter remotiſſimas gentes commercia præſtant? Quid animalia cetera, ſiue aquatica, ſiue terreſtria? In omnibus laudatur Deus, dum naturæ iuſſa capeſſunt. Elementa & ſidera, faciunt imperata. Sol peragit curſum ſuum, nec præſcriptas Zodiaci metas excedit. Nec alieno lucens lumine, ſuo muneri luna deeſt. Nec errantes errant ſtellæ, certum ſemper, & ſtatutum iter agentes. Omnia in cælo, & in terra laudant Deum, & in officio manentia, benedicunt ei, nec legi reſiſtunt impoſitæ. Grauia deorſum cadunt, leuia ſurſum feruntur. Cuncta gratitudinem oſtendunt, Deo parent atque naturæ, ſolus homo ingratus, inobediens ac rebellis inter creata repertus eſt, peruerſi angeli ruinam imitatus. Ille in cælo ſuperbiens, creatorique ſimilis eſſe cupiens, in abyſſum præcipitatus, meditati ſceleris pœnas dedit.

Homo autem æqualem ſe Deo facere voluit.

§. 1. Homo de limo factus, & in terra poſitus, ſuæ imbecillitatis immemor, & ipſe quoque alta cupere cœpit, qui de ligno veſcens prohibito, per boni, & mali cognitionem, æqualitatem cum diis optauit, propter quod de paradiſo deliciarum eiectus in multas ærumnas datus eſt, & porta regni cælorum clauſa, mors introiuit per orbem terrarum, quæ nulli hominum parcit. Quantum filij Adę ante diluuium aberrauerint, & quam procul à diuina voluntate receſſerint, ſecuta vltio patefecit, quæ omnem carnem aquarum inundatione deleuerat, ea excepta quæ cum pio Noë in arca ſaluata eſt. Ceterum neque in filiis eius nequitia ac perfidia defuit, malignitati & ipſi ſunt, & in omne prolapſi nefas. Turris Babel in contumeliam Domini cœpta eſt, & ibi labium vniuerſæ terræ diuiſum. Ab his bella introducta ſunt, rapinæ tumultus, incendia, cædes adulteris, ſtupra, periuria, & idolorum cultus, & quicquid malorum libido, aut ſuperbia gignit. Pauciſſimi vſque ad Abraham reperti ſunt diuinæ legis amatores.

Saluator autē Chriſtus ex ſemine Abraham natus, & crucem, mortem ſubire & humanam naturam ſaluare dignatus eſt.

§. 2. Ille verò vnicum certumque pietatis exemplum, adeo volūtati Dei ſeſe ſubmiſit, vt proprium filium immolare non dubitaret. Propter quod in ſemine eius benedictæ ſunt omnes gentes. Ex cuius liberis non ſolum Prophetæ orti ſunt, diuinæ legis prædicatores, ſed ipſe quoque Saluator Chriſtus, ſecundum carnem naſci dignatus eſt, qui pro ſalute humani generis cum in forma Dei eſſet æqualis Patri, exinaniuit ſemetipſum, formam ſerui accipiens, & homo factus, tædia carnis ſubiit, tormenta, & cruciatus pertulit. Et extremam mortem, non ſecundum naturam, ſed violentam, ſed ignominioſam, ſed acerbiſſimam, & vix homini tolerabilem, in ligno Crucis ſuſtinuit. In quo moriens, mortem noſtram deſtruxit, & vitam reparauit. Deſpoliauit inferos, abduxit ſanctos Patres, & victor mortis, ac diaboli triumphator, cælum iam longo tempore clauſum, aperiens, aſcendit ad Patrem, nobiſque viam oſtendit, per quam ſequi eum poſſemus, Euangelica lege tradita, & baptiſmo, ceteriſque ſacramentis apertis, per quæ lapſi repararemur, & ſaluaremur.

Homo tamen magis ingratus eſt. Et multi à fide Catholica deuiant.

§. 3. Nec tamen tot tantiſque allecta beneficiis, noſtra proteruitas ac malignitas conquieuit, nec gratum exhibuit animum, nec vitia deſeruit homo. Sed quo maiori præuenti ſumus munere gratiarum, eo magis ingrati reperimur, & ad illicita procliuiores. Nam quomodo ſublimem diligimus aut honoramus Deum? Quomodo eius mandata ſeruamus? Quis ſacroſancto Euangelio paret? Quæ reuerentia legum? Quis canonum metus? Quæ ſubiectio erga ſuperiores? Quæ caritas erga inferiores? Quis æquitatis? quis iuſtitiæ cultus? quæ Religio? qui mores hominum ſunt? qui dicunt in cordibus ſuis, Non eſt Deus. Alij impia efferunt dogmata, & blaſphemias in Deum cudunt. Alij voluptatum ſerui nil aliud cogitant, niſi quomodo libidines ſuas expleant. Alij opibus inhiant alienis. Alij humanum ſanguinem ſitiunt. Rara innocentia eſt, eaque parum tuta. Neque propinquitatis iura proſunt, neque ſcriptæ, ſanctæque moribus leges. Viribus & fraudibus cuncta obediunt, ita ve neque abs re princeps mundi huius appelletur diabolus, quando pars orbis maior eius arbitrio ducitur. Nam quantum eſt, quod pſeudoprophetæ Mahumetis inſania poſſidet? Orienti præcipuam portionem, & Aphricæ maxima regna, & in Hiſpania Granatenſes, & in Græcia multæ prouinciæ ſub Mahumete, Chriſtum blaſphemant. Nec parua Iudæorum natio, per orbem terrarum late diſperſa, ſancti Euangelij, & Chriſtianæ legis inimica. Nec deſunt in Septentrione, atque in Oriente cultores idolorum, in angulum Europę Chriſtianitas redacta eſt. Nam quamuis per Aſiam ac Lybiam Chriſtiani non pauci diſperſi eſſe ferantur, non tamen illorum ſyncera eſt fides, qui procul ab Apoſtolica Sede inter infideles habitantes, & cum hæreticis communicantes, improba quędam ſapiunt, & multis erroribus ſcatent. Nec Chriſtiani qui ſunt in Europa, tam re quam nomine Chriſtiani exiſtunt. Adūbrata quidem & ficta eſt multorum Religio, ſicut opera ipſa manifeſtant. Nam quotus eſt, qui digna Chriſtiano faciat opera? A fructibus eorum cognoſcetis eos, inquit in Euangelio Dominus. Si viuimus, vt Chriſtus iubet, Chriſtiani ſumus. Ioannes Apoſtolus, eius filios eſſe homines aſſerit, cuius opera faciunt. Si Dei mandata ſeruamus, Dei proculdubio filij ſumus, ſin diaboli, ad eum pertinemus, dicente Domino; Vos ex patre diabolo eſtis. Dura ſententia, & tamen vera. Illius quiſque filius eſt, & ad eum pertinet, cuius mandata ſectatur. Quantum autem ingrati Chriſtiani à diuinis præceptionibus procul abierint, & quantum diabolicis ſuggeſtionibus adhæſerint, per ſeſe quis intelligit. Interroget quiſque conſcientiam ſuam, & retroactam ante oculos mentis vitam collocet, & quantum ab officio veri Chriſtiani receſſerit, palam cognoſcet: Quæ cum ita ſint, maxima eſt ſummi Dei benignitas, & incredibilis miſericordia, quæ nos tolerat, & viuere ſinit, expectans vt aliquando conuerſi redeamus in viam.

Semper tamen fuerunt aliqui viri Deo accepti qui eius iram placarunt.

§. 4. Sed inuenti ſunt in omni ætate nonnulli Deo placentes, viri ſancti, qui viuentes in carne, deſideria carnis vicerunt, & cæleſtem in terra vitam egerunt. Quorum meritis, & interceſſione ſuſtentata eſt mundi machina, & comminatus ignis retentus, & ita Dei vltioque ſuſpenſa. Nec dubitamus, quin hodie quoque aliqui ſint accepti Deo, quorum preces cæleſtem nobis Regem placatum, benignumque reddant.

Maximè Beatus Bernardinus Senenſis qui Religionē S. Franciſci ingreſſus ſunt innocentemque vitam duxit, & miracula fecit. Et ideo à Papa Nicolao V. canonizatus vt ſup. in conſt. 2.

§. 5. Inter alios autem qui Deo placuerunt, & diuinam nobis clementiam placauerunt, vrbs Senæ inter Etruſcos nobilis, ætate noſtra Bernardinum aluit, qui nobili loco natus, in adoleſcentiæ flore mundo renunciauit, & ingreſſus B. Franciſci Religionem, cum fratres ſui Ordinis procul abiiſſe ab inſtitutis, & regula Patris reperiſſet, eos acriter correxit. Et cum eos omnes in viam reducere non poſſet, ſequeſtratis pluribus, quibus regulam reſeruare placuit, cum his cœnobia frequentauit, quę multa de nouo correxit, & ſanctiſſimis inſtitutis reformauit. Circuiuit Italiam prædicando, vitia fulminauit, virtutes erexit. Mira eius abſtinentia fuit, mira integritas, moderata grauitas, eloquij multa ſuauitas, multa doctrina. Et quoniam verus erat paupertatis cultor, hoſtis pecuniæ, & omnium deliciarum inimicus, ſemper in eius vultu ingens alacritas emicuit, & in mente ſumma quies, vt qui ſola innocentia gaudebat, nullius ſibi conſcius criminis, ſcādalis quāpluribus in Italia obuiauit, & multa miracula perpetrauit, propter quę adhuc viuēs ſāctus habebatur, & miro plebiū colebatur honore, nunquam ſine populi fre-

quētia,& ſingulari reuerētia receptus. Qui cum apud Aquilam Marſorum vrbem,huius vitę curſum peregiſſet,à Nicolao V. prædeceſſore noſtro,ipſo Iobilei Anno cum Chriſtianus orbis ad purgādas vitiorum ſordes,frequens vrbē inuiſeret,inter ſanctos Chriſti cōfeſſores relatus eſt.

Catharina Virgo etiam Senenſis Angelicam in terris vitam duxit.

§. 6. Fuerat & in ætate ſuperiori, parentum noſtrorum memoria,in eadem vrbe, & in ſexu fœmineo virgo Catharina,non minoris meriti, nec minus accepta Deo. Cuius preces in conſpectu præcelſæ diuinitatis,humano generi admodum ſalutares, & olim fuiſſe,& nunc eſſe,& in poſterum fore, non dubitamus. Nam ſicut peccata malorum hominum,ac blaſphemia iram Dei ſuper nos prouocant, ita & ſanctorum opera rogaminaque auertunt. Verum Catharina quamuis angelicā vitam in terris egerit,& ante annos octuaginta decedens, ad cœlum migrauerit, multiſque ſignis, & glorioſis miraculis claruerit, non tamen adhuc inter ſanctas CHRISTI virgines à militante Eccleſia recepta erat Neque enim Romani Pontifices, qui ante nos fuerunt, id decreuerant.

Vrb. 6. Inn. 7. & Greg. 11. volebant eā canonizare, ſed ob varias perturbationes non potuerunt.

§. 7. Voluerat Vrbanus Sextus hunc ei honorem impartiri,& poſt eum Innocentius Septimus, ac deinde Gregorius Vndecimus, qui huius virginis, & ſanctæ conuerſationis eius, præcipuam habuere notitiam. Sed vexati perturbatione ſchiſmatis, quod eorum tempore viguit,& multis bellorum turbinibus ac moleſtiis agitati,diuino,vt diximus,conſilio id omiſerunt, ne ſæuiente diuiſionis procella,quod ſanctum vna obedientia decreuiſſet,prophanum altera cenſuiſſet. Dilata eſt res vſque ad tempora noſtra, nobiſque huius ſacerrimæ virginis canonizatio reſeruata,tamquā conterraneæ noſtræ atque concinis,vt Senenſis virginis ſanctitas, decreto Senenſis hominis in Romana Sede ſedentis, prodiret in lucem.

Hic ideo Pōt. Catharinam non quia Senenſem, ſed quia meritis præclaram cognouit. & Federicus Imp. & Paſchalis Dux Venetiarum apud iſtum Pont. pro hac canonizatione inſtiterūt.

§. 8. In qua re non imus inficias, affectum nos aliquem ſanctum & pium traxiſſe. Quis eſt enim,qui ſuæ vrbis præconia,ſuæ patriæ laudes, ſui generis virtutes, non libenter vulgari procuret, cum id poſſit ritè & honeſtè facere; excellentia facta, & illuſtres virtute homines,& in omni genere, & in omni parte orbis, nemo eſt qui non cupidum præconizandi affectum habere videatur; libentius tamen & maiori cum iucunditate, ſua in patria & in ſua gente. Etſi nos quidem B. Catharinæ ſublimes dotes,nobile ingenium, diuinam mentem, ſacratiſſimam voluntatem in omni natione quam lætiſſimi vidiſſemus, lætiores tamen in vrbe Senenſi,quæ nos genuit. Siquidem meritorum eius longe magis peculiariter eſſe confidimus participes, quam ſi virgo hæc aut in Africa,aut in Scythia, aut in India nata fuiſſet. Neque enim fieri poteſt, quin ſanctorum propinquitas aliquid habeat prærogatiuæ. Nihil tamen ob hanc cauſam, plus minuſue dicere licet, quam verum eſt. Nec propter cognationem,aut patriæ caritatem, inter ſanctos quiſquam ſine meritis,ſine ſolito examine, ſine conſuetis ſolemnitatibus referendus eſt. Quapropter etſi iucunde audiuimus B. Catharinam Senenſem eſſe,cuius canonizatio petebatur, non tamen in eius canonizatione quidquam omiſimus ex his, quæ tanta in ſolemnitate requiruntur. Aderant multæ preces non modo Senenſis populi, verumetiam aliorum. Nam & cariſſimus in Chriſto filius, Fridericus Romanorum Imperator Auguſtus, ſimulque dilectus filius nobilis vir Paſchalis Venetiarum Dux, nobis ſupplicauit, ne hanc virginem ſuo in terris honore priuatam vlterius eſſe ſineremus,in quam multorum populorum deuotio eſſet incenſa,& multa de ipſa miracula vulgarentur.

Dum Senis commorabatur ad preces ſibi porrectas, in publico Conſiſtorio inquiſitionem fieri ſuper vita & miraculis Catharinæ iuſſit.

§. 9. Mantuam verò petentes, cum intereundum apud Senenſes aliquamdiu ſuperſediſſemus, & ibi in Conſiſtorio publico ingentia eius merita & miraculoſa ſigna nobis eſſent expoſita,vehementeſque preces porrectæ,vt ſanctorum CHRISTI honores illi decerneremus, haudquaquam ſtatim annuimus, ſed pro veteri conſuetudine,tribus noſtris S.R.E. Cardinalibus, vni Epiſcopo, alteri presbytero, reliquo Diacono, viuæ vocis oraculo cōmiſimus,vt debitis habitis proceſſibus de vita & moribus ipſius Catharinæ, deq; miraculis eius,ſiue in vita,ſiue poſt mortem patratis,& de reliquis ad canonizationē neceſſariis diligenter inquirerent, nobiſque in ſecreto conſiſtorio, vt moris eſt, fidelem relationem facerent.

Fit ex relatione habitum ſuis à Commiſſarijs,quod in Inquiſitione fuerant verificata quæ hic commentur.

§. 10. Commiſſarij per annum & vltra,donec ex Mantua Romam rediſſemus, rem diſcutientes inuentis proceſſibus antiquis, apud Venetos & alibi habitis, examinatiſque de nouo teſtibus,& ſumma cum diligentia cunctis ponderatis, cum ſeorſum inter Cardinales tantum, omnium quæ inuenerant, veracem nobis relationem feciſſent,ac demum per aduocatum ea quæ nobis expoſuerant,in publico conſiſtorio denuo recitari curaſſent, poſtremo conuocatis in aula noſtra Romæ vniuerſis, qui tunc erant in curia Eccleſiarum præſulibus,aſſiſtentibus nobis Cardinalibus, iterum Commiſſarij præfari per organum venerabilis fratris noſtri Guilielmi Epiſcopi Portuenſis,natione Gallici; qui primus eorum erat, rurſus cuncta quæ inuenerant, & rite probata videbantur, coram explicauerunt, Ex quorum relatione, quæ ampliſſima & ornatiſſima fuit, hæc ſummatim accepimus quæ vera,comperta,cognita & explorata ſunt.

Vita Catharinæ Senenſis ac aliquorum miraculorum compendium.

§. 11. Virgo Catharina ex ciuitate Senenſi oriunda, mediocribus orta parentibus, prius Deo ſeſe dedicauit, quam Deū poſſet per ætatem cognoſcere. Sex annos nata,vt Domino ſeruiret,eremū concupiuit,& vrbe egreſſa, in cauerna,loco ſolitario delituit,quamuis iubente ſpiritu,paululū demorata,domum redierit. Angelicam ſalutationem edocta, quoties paternæ domus ſcalam aſcendit, toties per ſingulos gradus, flexo geniculo, beatiſſimam Virginem matrē Domini ſalutauit. Et anno currente ætatis ſuę ſeptimo,virginitatem ſuā conſecrauit CHRISTO, quem ſua in maieſtate ſedentē mirabili viſione contemplata eſt,& arcana cæleſtis aulæ vidit,quæ non poteſt effari lingua mortalis. Mundanas delicias à ſe omnes abdicauit. Orationi totam ſe dedit, corpuſculum ſuum vigiliis,ieiuniis ac verberibus afflixit. Coæquales puellas, vt idem facerent,& docuit,& ſuaſit. Pubes effecta, ſciſſis crinibus,mortale coniugium recuſauit. Conuicia & maledicta hominum ſpreuit. Beati Dominici habitum quem fœminæ geſtant,de pœnitentia nuncupatæ,extorſit,protinuſque impetrauit. Ancillare officium in paterna domo exercuit,nihil magis cupiens, quam vilis apud homines & abiecta videri. Pauperibus CHRISTI (nam id pater ei indulſerat) larga manu ſubuenit, ægrotantibus ſumma diligentia miniſtrauit, Diabolicas tentationes,& aſſiduas malignantium ſpirituum pugnas,patientiæ clypeo & fidei galea ſuperauit. Incarceratos & oppreſſos,quibus valuit modis,conſolata eſt. Nullum ab ea verbum non religioſum,non ſanctum excidit. Omnis ſermo eius,de moribus fuit, de religione, de pietate de contemptu mundi, de amore Dei & proximi,de cœleſti patria. Nemo ad eam acceſſit,qui non doctior meliorque abierit. Doctrina eius infuſa, non acquiſita fuit. Prius magiſtra viſa eſt, quam diſcipula, quippe quæ ſacrarum literarum profeſſoribus, ipſiſque magnarum Eccleſiarum Epiſcopis, difficillimas de diuinitate quæſtiones proponentibus, prudentiſſime reſpondit,& adeo ſatisfecit,vt tamquam agnos manſuefactos remiſerit, quos tamquam lupos ac leones feroces acceperat,quorum nonnulli, diuinam in virgine ſapientiam admirati diſtributis mox inter CHRISTI pauperes, quas poſſidebant,ſubſtantiis, accepta Domini cruce, vitam deinde Euangelicam egerunt. Summa huius virginis abſtinentia fuit, & admirabilis vitæ auſteritas. Nam cum vini & carnium vſum prorſus abieciſſet,nec pulmētariis vllis vteretur, ad extremum eo deducta eſt, vt nec legumina ederet, nec pane veſceretur, niſi cœleſti, quem verus Chriſtianos in Sacramento ſumit altaris. Inuenta eſt aliquando à die Cinerum vſque ad Aſcenſionem Domini ieiunium perduxiſſe, ſola Euchariſtiæ communione contenta. Per annos circiter octo, minimo herbarum ſucco, eorumque parum retento, & communione ſacra, ſuſtentata eſt. Ad cibum quaſi ad ſupplicium pergebat. Ad communionem altaris, quæ illi fere quotidiana fuit,quaſi ad cæleſtes nuptias inuitata eſſet, ſumma cum alacritate proficiſcebatur. Cilicio ſub veſte vtebatur, quo carnem macerabat, Nullæ illi plumæ, nulla puluinaria erant. Lectum ſibi ex tabulis confecerat: atque in eo iacens,breuiſſimum ſomnum accipiebat. Raro enim vltra duas horas interdio noctuque dormiebat. Reliquum omne tempus, vigilando, orando, prædicando, opera miſericordiæ agendo contriuit. Spiſſis chordulis

carnem

carnem ſuam macerauit: dolore capitis pene aſſiduo torquebatur. Aeſtuabat febribus: nec aliorum diuerſorum morborum cruciatu carebat. Luctabatur quàm frequentiſſime cum dæmonibus: multiſque illorum moleſtiis vexabatur. Sed aiebat cum Apoſtolo: Cum infirmor, tunc fortior ſum. Nec enim in tantis laboribus deficiebat, nec caritatis opera negligebat. Aſſiſtebat miſeris indigna ferentibus. Arguebat peccatores, & blandiſſimis verbis ad pœnitentiam reuocabat. Præcepta ſalutis omnibus læta dabat. Quid ſectandum, quid fugiẽdum eſſet, alacri vultu oſtendebat. Diſſidẽtes ſummo ſtudio componebat. Multa extinxit odia, & mortales ſedauit inimicitias. Pro pace Florentinorum, qui cum Eccleſia diſſidebant, & interdicto ſuppoſiti Eccleſiaſtico erant, Apenninum & alpes tranſire, atque vſque in Auenionem ad Gregorium Vndecimum Pontificem maximum anteceſſorem noſtrum proficiſci non dubitauit. Cui votum ſuum, de petenda vrbe Roma, in occulto factum, & ſibi ſoli ac Deo notum, ſeſe diuinitus cognouiſſe monſtrauit. Fuit enim in ea ſpiritus prophetiæ, & multa prædixit antequã fierent, & occultiſſima reuelauit. Rapiebatur ſæpe à ſpiritu, & in aere ſuſpenſa, diuinis contemplationibus paſcebatur, adeo extra ſe acta, vt expuncta percuſſaque, nihil omnino ſentiret: idque frequenter ei contingebat, cum diuiniſſima reficeretur Euchariſtia. Magnum & ſanctum erat in plebibus Catharinæ nomen: & vndique ad eam ægroti, & malignis vexati ſpiritibus, deducebantur: & multi curabantur. Languoribus, & febribus in Chriſti nomine imperabat, & dæmones cogebat ab obſeſſis abire corporibus. Propter quas res, duobus Romanis Pontificibus Gregorio Vndecimo (cuius paulo ante meminimus) & Vrbano Sexto acceptiſſima fuit, adeo vt legationibus eorum fungeretur, multiſque & magnis ſpiritualibus gratiis ab eis donaretur.

Cathar. obiit Romæ annum agens trigeſimum tertiũ. §. 12. Eadem cum vitæ agonem iam peregiſſet, anno ætatis ſuæ tertio circiter ac trigeſimo, in Vrbe Roma diem ſuum clauſit. De cuius animæ in cælum aſſumptione, & glorioſa receptione, ſtupendæ ac mirabiles reuelationes factæ referuntur apud eas perſonas, quæ virginem dilexerunt; maxime verò apud eius cõfeſſorem Raimundum Capuanenſem ſacræ Theologiæ magiſtrum, qui poſtea generalis totius Ordinis Prædicatorum pater, magiſter, & rector effectus eſt. Is namque cum Ianuæ ageret, ea nocte qua virgo migrauit, hora matutina dormitorium apud imaginem matris Domini, eam contemplatus eſt miro ſplendore fulgentem, & verba ad ſe conſolatoria dicentem.

Et ſepulta fuit in Eccleſia S. Mariæ ſupra Mineruam. Et miraculis claruit. §. 13. Corpus eius aliquamdiu ſeruatum, denique in Eccleſia Fratrum Prædicatorum, quæ de Minerua dicitur, Romæ conditum eſt non ſine magna populi deuotione ac reuerentia. Cuius tactu plerique ægroti ſalutem conſecuti ſunt à Deo: & nonnullis ſaluti fuit ea tetigiſſe, quæ ſacrata virginis membra tetigere. Poſtea quoque virgo ipſo iam cælo recepta, vota ſupplicantium benigne audiuit, & vt à ſponſo, & Domino Chriſto ſuo Saluatore exaudirentur, curauit. Multi enim ex diuerſis ægritudinibus curati ſunt, qui audita beatæ Catharinæ glorioſiſſima fama, eius patrocinium ſupplices petiuere. Propterea Venetiis, vbi numquam virgo ipſa fuerat, & multis in locis nomen eius cum veneratione receptum eſt, & vota ei plurima fiunt.

Vota de canonizanda B. Catharina data ſunt. §. 14. Hæc & alia quamplurima cum venerabilis frater noſter Epiſcopus Portuenſis, in conuentu Cardinalium, & Præſulum expoſuiſſet, & liquido probata eſſe affirmaſſet, rogati ſingulatim tum omnes Cardinales, tum Præſules, qui plurimi affuerunt, ſententiam dicere, totis ſuffragiis beata virgo digna cælo, & aſtris, declamanda viſa eſt. Nec quiſquam fuit, qui non magnopere canonizationem eius faciendam probauerit.

Pont. in Baſilica S. Petri ceremon. peractis Catharinam canonizauit, & inter Sanctas Virgines collocauit. §. 15. Quibus ad longum auditis, iuſſimus in baſilica beati Petri Apoſtolorum principis ſuggeſtum magnum, & ornatum apparari, ſuper quo hoc hodie adſtante populo, & clero, ſermone de vita, & miraculis huius virginis per nos habito, Miſſarum ſolemnibus celebratis, & conſuetis cæremoniis rite peractis, ad canonizationem huius virginis, ſub his verbis duximus procedendum. Ad honorem omnipotentis, & æterni Dei, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ad exaltationem fidei catholicæ, & Chriſtianę Religionis augmentum, auctoritate Domini noſtri Ieſu Chriſti, & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ac noſtra, Catharinam Senẽſem illuſtris, & indelebilis memoriæ virginem, cuius corpus in Eccleſia Prædicatorum quæ Minerua dicitur, Romæ iacet, & in cæleſti Hieruſalem, inter beatarum virginum choros, quando id eius virtus, diuina ſuffragante gratia, meruit, iam pridem fuiſſe receptam, & æternæ gloriæ coronam donatam, de fratrum noſtrorum conſilio declaramus: eamque tãquam ſanctam publice priuatimque colendam eſſe decernimus, & definimus; atque in ſanctarum cathalogo virginũ, quas Romana veneratur Eccleſia, redigi, & adſcribi mãdamus.

§. 16. Statuentes feſtum eius ſingulis anni prima menſis Maij Dominica die, ab vniuerſali Eccleſia celebrandum eſſe, & omnes illi honores præſtandos, qui ceteris ſanctis virginibus conuenire noſcuntur. *Statuitque eius feſtum pro prima Dominica Maij.*

§. 17. Et inſuper ſepulchrum eius in ipſo feſto viſitantibus, ſeptem annos, & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentiis, in forma Eccleſiæ conſueta miſericorditer in perpetuum relaxamus. *Et indulg. dat eius ſepulchrum viſitantibus.*

§. 18. Nulli ergo omnino liceat hanc paginam noſtrorum declarationis, conſtitutionis, mandati, ſtatuti, & relaxationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. *Sanctio pœnalis.*

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo primo, tertio Kal. Maij Pont. noſtri Anno tertio. *D. P. An. 3. die 19. Apr.*

Contra clericos, ad ſacros ordines male promotos. VII.

Pleniorem animaduerſionem in eoſdem, ac in Epiſcopos, & alios male promouentes, edidit Six. V. infr. in eius conſtit. 9. Sanctum, quæ tamen moderata fuit, vt ibid. notabo.

Contra male ad ſacros, vel minores Ordines, ſeu Clericalem caracterem ordinantes, & male ordinatos ſanctionem edidit S.D.N. Vrb. VIII. in conſt. 33. Secretis inf. tom. 4.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. *Edita An. D. 1461.*

CVm ex ſacrorum ordinum collatione, caracter inuiſibilis animæ imprimatur, ſacra myſteria diſpenſentur, & ipſarum cura tribuatur animarum; in eorum ſuſceptione, exceſſus graues, tanto magis plectẽdi ſunt, quanto ex illis maiora in mentibus fideliũ ſcandala generantur. *Exordium.*

§. 1. Cum itaque (ſicut dignorum relatione, non niſi moleſte accepimus) nonnulli clerici, extra tempora à iure ſtatuta: quidam ante ætatem legitimam, aliqui verò ſine dimiſſoriis literis contra ſanctiones canonicas, ſe faciunt ad ſacros ordines promoueri. *Cauſa conſtitutionis.*

§. 2. Nos eorumdem temeritatem, tali caſtigatione reprimentes, vt aliis in poſterum committendi ſimilia, aditus præcludatur; auctoritate Apoſtolica, hac conſtitutione perpetuo valitura, ſtatuimus, & ordinamus, quòd omnes, & ſinguli, qui abſque diſpenſatione canonica, aut legitima licentia ſiue extra tempora à iure ſtatuta, ſiue ante ætatem legitimam, vel abſque dimiſſoriis literis, etiam citramontanis (præterquam ſi in hoc vltimo caſu, per cameram Apoſtolicam, iuxta illius ſtylum ordinati fuerint) ad aliquem ex ſacris ordinibus ſe fecerint promoueri, à ſuorum ordinum executione, ipſo iure ſuſpenſi ſint; & ſi huiuſmodi ſuſpenſione durante, in eiſdem ordinibus miniſtrare præſumpſerint, eo ipſo irregularitatem incurrant. Præterea, vltra alias pœnas in tales generaliter à iure inflictas, beneficiis Eccleſiaſticis poſſint iure priuari. *Pœna contra male promotos.*

§. 3. Volumus autem quod præſens noſtra conſtitutio, in Romana Curia exiſtentes, poſt quindecim dies, abſẽtes verò Italicos poſt duos mẽſes; alios verò vltra montanos, poſt *Tempus quo hæc bulla ligare capit.*

poſt ſex menſes, ab ipſius inaudientia Contradictarum, & Cancellaria Apoſtolica, publicatione, & affixione, ligare incipiat. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 4. 17. Nouemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno ab Incarnatione Dominica milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo primo, 15. Kalend. Decemb. Pont. noſtri Anno 4.

VIII. Contra homicidas, vel de homicidio condemnatos, aut diffamatos, ditioni S. R. E. mediate vel immediate ſubiectos.

Sanctio iſta, declarata & extenſa fuit à pluribus Pont. quos tibi indicauero infra in conſt. 6. Six. V. Hoc noſtri.

Edita An. D. 1461.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Homicidij crimen deteſtabile eſt.

AD retinendas inſolentias tranſgreſſorum, ſi neruus publicæ diſciplinæ leteſcit, eorum ad peccandum voluntas fit laxior, & exemplum impunitatis, periculoſius in alios deriuatur, propter quod ad præſidentis officium pertinet, talem adhibere iuſtitiæ ſeueritatem & debitam executionem, quod commiſſa crimina puniat, & committendorum in poſterum interdicat audaciam.

Cauſa huius conſtit.

§. 1. Cum autem ad audientiam noſtram peruenerit, quod à certis annis citra, in noſtris, & Eccleſiæ Romanæ terris, locis, & tenimentis, nobis, & Eccleſiæ prædictę mediate, & immediate ſubiectis, quamplurima, quandoque etiam ex leuibus cauſis, commiſſa eſſe repetiantur homicidia, ſitque inter alia crimen homicidij perniciosum & deteſtabile, debeatque iuxta canonicas ſanctiones, graui animaduerſione puniri, tantoque ſeuerius puniendum, & extirpandum, quanto manifeſtius cognoſcimus, quod ex eo, vt plurimum, ſcandala, & mala plurima ſubſequuntur.

Constitutiones ergo edicit hic Pont. in quib.

§. 2. Cupientes idcirco ex debito Paſtoralis officij, quod noſtri, & Eccleſiæ Romanæ prædictæ mediate, & immediate ſubiecti, iuxta piam diſpoſitionem Regis pacifici, qui regnat in cælis, pacifici ſint, & modeſti, nonnullas pro huiuſmodi crimine homicidij debite puniendo, edidimus conſtitutiones infraſcriptas, quas ad hoc vt aliquis de eiſdem ignorantiam prætendere non poſſit, volumus per omnes, & ſingulas ciuitates, nobis & Eccleſiæ Romanæ prædictæ mediate, vel immediate ſubiectâs, publico præconio publicari, mandantes, ac auctoritate Apoſtolica tenore præſentium decernentes, omnes, & ſingulos iuxta conſtitutionum earumdem determinationem, obſtrictos eſſe ad obſeruationem ipſarum, ac ſi perſonaliter ſingulis intimatæ forent, cum non ſit veriſimile, quod ad eorum notitiam non deuenerit, quod extitit tam publico præconio patefactum. Tenor verò conſtitutionum de quibus ſupra fit mentio, ſequitur, & eſt talis, videlicet.

Homicidas iubet exulare etiam habita pace eorumque remiſſioné aut ſaluum conductum ab Officialibus concedi non poſſe.

§. 3. Sanctiſſimus Dominus noſter, intendens quieti patriæ conſulere, & ipſam ſicariis, homicidis, & malefactoribus expurgare, ſtatuit, & decreuit, quod omnes illi qui pro delicto homicidij fuerint cōdemnati, ſeu alias de ciuitate aliqua, & diſtrictu illius banniti, non poſſint ad ciuitatem ſeu diſtrictum huiuſmodi, quocumque tempore redire, ſeu in eis, vel eorum altero moram trahere, etiam habita pace ab hæredibus, vel conſanguineis, ſeu filiis ipſius occiſi, nec Legatus etiā de latere, aut Gubernator qui pro tempore fuerit, vel quiuis alius poſſit auctoritate Apoſtolica, ſeu ex officio ſuæ legationis, aliquem homicidam ſic exbannitum rebānire, reducere, ſeu reuocare ad ciuitatem, vel diſtrictum, aut eorum alterum, ſeu ei licentiam, vel ſaluum conductum concedere redeundi, ſeu morandi in eis, vel eorum altero, in perpetuum, vel ad tempus modicum ſiue magnum, nec etiam per diem vnum, ſiue noctē, quod ſi ſecus per quemquam ex ſupradictis factum fuerit, incidat in pœnam excommunicationis ipſo facto, ſine vlteriori ſententia declarationis, à qua per alium quam per Summum Pontificem (& tunc facta de hoc ſpeciali expreſſione) non poſſit abſolui, ac reductio, licentia, reuocatio, ſaluus conductus, & caſſatio proceſſus, & banni huiuſmodi, ſint ipſo iure nulla, nulliuſque roboris, vel momenti, incidat etiam in pœnam ducatorum mille Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, quam Theſaurarius, cui hoc ſecreto, vel publice fuerit denunciatum, retineri faciat, & mandet, nullo ſuper hoc expectato, ſeu requiſito ſuperioris mandato, quod ſi non fecerit, Theſaurarius ipſe eamdem ſententiam excommunicationis ipſo facto, cum eiſdem qualitatibus, incurrat: ipſeque ſic rebannitus, reductus, reuocatus, ſiue alio quocūque modo reuerſus, poſſit & debeat capi, detineri, & incarcerari; & de ipſo, ſecundum ſententiam contra eum latam, iuſtitia fieri per Gubernatorem, Poteſtatem, & alios Officiales, ad quos ſpectat, ſeu pertinet, incontinenti ſine vlteriori licentia, notificatione, & requiſitione ſuperioris, vel alterius, ſub pœna ducentorum ducatorum auri, Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, vel retinēdorum, quam Theſaurarius præfatus ſimili modo, & forma, ac ſub ſimilibus cenſuris, faciat retineri, prout ſuperius eſt expreſſum. Hoc autē extendi voluit ad eos, qui (reuocati, rebanniti, vel alias quomodocūque remiſſi fuerint, quacumque auctoritate ſeu licentia) præterquam ex ſpeciali commiſſione, ſeu mandato Romani Pontificis, contento in literis authenticis, & bulla plumbea munitis, à duobus menſibus citra, termino dierum quindecim, quo poſſint de ciuitate libere recedere, eis conceſſo (vel qui in futurum rebannientur, reuocabuntur, ſeu alias remittentur per quemcumque quauis auctoritate prædicta, ſub pœnis pecuniariis, & aliis Eccleſiaſticis cenſuris, de quibus ſuperius eſt dictum.

Appellationis remedium aufert. Ad hoc vide etiam Pij IV. conſt. 52. Et ſi cum ſa. vbi notabo.

§. 4. Item, quod quæcumque appellationes interpoſitę vel interponendæ ab huiuſmodi vel aliis ſententiis ſiue grauaminibus contra homicidas latis, vel a proceſſu contra eos facto, etiamſi lis vel inſtantia ſuper eis pēdeat, & inhibitiones vigore ipſarum emiſſæ per Auditorem Cameræ, vel alium quemcumque, ordinarium vel delegatum, ſint nullæ & inualidæ, nec ad vlteriora ſuper eis, vel ipſarum vigore, procedi poſſit ac debeat: quinimmo appellationes, lites, & cauſæ huiuſmodi, cenſeantur aduocatæ, extinctæ, & inualidæ, nec Poteſtates vel alij Officiales inhibiti, huiuſmodi mādatis, inhibitionibus litis pendentis, cenſuris, & pœnis in eis contentis, adſtringantur, imo teneantur, & debeant, ſub pœnis ſuprapoſitis, ad executionem ſententiarum latarum procedere. Poſſit tamen in cauſis aliis, à iure vel ſtatuto permiſſis, appellari ad Gubernatorem ciuitatis, ſeu prouinciæ; qui infra menſem, cauſam definire teneatur; quo elapſo, appellatio, inhibitio, & inſtantia ſuper eis, ſint nulla; & libere, ſine impedimento, poſſit fieri executio ſententiæ, vel banni; ac ſi non fuiſſet inhibitum, & appellatum, quodque banniti, & condemnati propter huiuſmodi crimen homicidij, cenſeantur & ſint banniti ab omnibus circumuicinis vſque ad milliaria quinquaginta, intra quæ, ſi reperti fuerint, poſſit & debeat capitalis ſententiæ, ſiue condemnationis pecuniariæ executio fieri contra eos, per Poteſtates & alios Officiales, ciuitati, diſtrictui, & loco præſidentes, ſub pœnis pecuniariis ſimili forma imponendis.

Homicidas condemnatos aut diffamatos plures pœnas incurrere declarat etiāſi ab Officialibus remittantur. Ampliorem diſpoſitionem, vide in bullis citatis in rubr.

§. 5. Item, quod omnes, & ſinguli homicidæ, quorum delictum notorium fuerit, vel de homicidio infamati, ſeu condemnati (etiamſi de delicto huiuſmodi, ex forma ſtatutorum, non poſſit inquiri, vel aliqua pœna imponi, vel etiamſi ipſius delicti, vel pœnæ pro eo interpoſitæ, auctoritate Apoſtolica, vel alterius, ab ea, vel à Romano Pontifice poteſtatem habentis, ſit facta remiſſio, caſſatio proceſſus, & ſententia annullata, vel alias quomodolibet diſpenſatum, per viam gratiæ ſeu iuſtitiæ, in toto vel in parte) non poſſint habere officia, vel dignitates in quibuſcumque locis, ciuitatibus, & terris, à quibus banniti fuerint, in quibus domicilium eorum originemque habuerint, ſeu aliam moram traxerint vel reſederint, etiamſi fuerint abſoluti, rebanniti, vel alias eorum ſententia, ſeu cōdemnatio, ſiue proceſſus caſſatio, irritatio, vel alias pro infectis habiti; ſed perpetuo ſint infames, & omni dignitate priuati, nec poſſint ferre teſtimonium, nec tabellionatus officium exercere, non admittantur ad iudicandum, ſeu ad aliud officium exercendum, & ab omnibus actibus legitimis ſint perpetuo ſuſpenſi, quinimmo ſi

huiuſmodi

huiuſmodi officia acceptauerint, exercuerint, ſeu ad ea exercẽda admiſſi fuerint, tam ipſi, quam Gubernator, Legatus, aut Superior, qui eum elegerit, vocauerit, aut ipſum officium exercere, ſeu ei præeſſe paſſus fuerit, pœnam quingentorum ducatorum auri, ipſo facto incurrat, & ſua gubernatione priuetur, nec geſta, in iudicio vel extra iudicium, tam per eum qui admiſſus fuerit ad officium, quam per eum qui illud ab eo exercere paſſus fuerit, de cetero valida ſint, & robur obtineant, quinimo ſint nullius roboris vel momenti, & ſi eccleſiaſticæ perſonæ fuerint, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrant, ſine vlteriori declaratione, à qua non poſſint, præterquam à Romano Pontifice, cum ſpeciali delicti ſiue tranſgreſſionis huiuſmodi expreſſione, abſolui. Et Theſaurarius Cameræ, ſine aliqua requiſitione, ſeu notificatione, aut inhibitione vel monitione, ſalarium eiſdem, vel alteri, debitum, retinere debeat, ſi ab eo debeatur; ſi verò non debeatur, mandare Poteſtati, Gubernatori, vel alteri, ad quem ſpectat, ab eis vel eorum altero exigi, & ſatisfieri, ſub eiſdem cenſuris & pœnis, prout ſuperius eſt expreſſum. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. An. 4. die 18. Ian. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo primo, Quinto Kal. Febr. Pontificatus noſtri Anno quarto.

IX. Priuilegia Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti, Ordinis S. Benedicti, vna cum communicatione omnium gratiarum Congregationis Caſſinenſis eiuſdem Ordinis.

Alia priuilegia habes etiam hic infr. in conſt. 12. Iul. II. Etſi ad. Et gratias Congreg. Caſſinenſis, vide in conſtitutionibus indicatis in alia bulla prima eiuſdem Iul. II. Super Cathedram.

Cetera de hac Congregatione Montis Oliueti ſunt indicata ſup. in conſt. 1. Clem. VI. Solicitudinis.

Edita A. D. 1461. *PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium. Licet ex debito miniſterij Paſtoralis quibuſlibet Eccleſiaſtici ordinis viris nos deceat in ſuis opportunitatibus eſſe fauorabiles & benignos, illis tamen, qui ſub Religionis habitu, vitæ caſtimonia, & obſeruantia regulari, gratum & ſedulum exhibent cum puritate mentium Altiſſimo famulatum, mundaniſque relegatis illecebris, cœleſtium contemplationi inſiſtunt, vt in ſuis bonis operibus huiuſmodi nil eos impediat, vel conturbet, eo propenſioribus auxiliis nos conuenit opportune adeſſe, quo per arctioris eiuſdem obſeruantiæ ſemitas ſe Creatori omnium ſponte deuouerunt, tanto que deuotius ipſi diuinis, & contemplationi inſiſtere, ac ſacris actionibus vacare poſſint, quanto eorum ſtatus quietior amplioribus fuerit præſidiis communitus.

Approbatio omnium indultorum. §. 1. Cupientes itaque Monaſterium Montis Oliueti Ordinis S. Benedicti Aretinæ Diœc. quod inter alia ipſius Ordinis, & Congregationis Monaſteria inſigne, & præcipuum, & per nonnullos præclaros viros ex progenitoribus noſtris nobilibus de Piccolominibus, & Prolomeis Domorum à quibus ſumpſit exordium, magna ex parte fundatum, atque dotatum eſt, & in quo dilecti filij, Abbas Generalis dicti Ordinis, vna cum illius conuentu, prout ipſi, qui deuotionis causa prædictum Monaſterium viſitando experientia edocente comperimus, gratum, & deuotum exhibent virtutum Domino famulatum, atque alia ipſius Ordinis Monaſteria, Prioratus, & Membra, ac in eis degentes perſonas, condignis muneribus gratiarum, & fauoribus decorare, & non ſolum ad inſtar prædeceſſorum noſtrorum Roman. Pontificum, cum nonnullis infraſcriptis modificationibus conceſſa eis priuilegia communire, verumetiam illa, prout ſæpius in ſimilibus fieri contingit, & quemadmodum aliis regularibus viris, eorumque Monaſteriis conceſſum fuiſſe dignoſcitur, Abbatis, Conuentus, & Monachorum meritis, & virtutibus exigentibus, quoad aliqua ampliare, eiuſdem Abbatis in hac parte ſupplicationibus inclinati, omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, indulta, & gratias, eiſdem Montis Oliueti, atque aliis Monaſteriis Prioratibus, Membris, & locis dicti Ordinis, necnon præfato, & aliis Abbatibus, Viſitatoribus, Prioribus, Monachis, & perſonis in eis degentibus per nos, vel Sedem Apoſtolicam, ſiue alias quouis modo conceſſa & indulta, rata habentes & grata, illa auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia approbamus, & confirmamus ac præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Loca omnia Congregationis etiam vnienda, à Prælatis eius regantur, illique à Capitulo vel Abbate & Viſitatoribus eligantur. §. 2. Et nihilominus vt idem Abbas, Conuentus, Monachi, & perſonæ eo magis ſine cuiuſuis turbationis, vel impedimenti diſtractione bonis actibus inſiſtere, piis quoque, & meritoriis operibus continuo vacare poſſit, quo noſtræ erga eos paternæ caritatis intelligent exuberare affectum, ſentientque noſtræ magnificentiæ gratiam eis non deeſſe; hac perpetuo valitura conſtitutione, Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, & ordinamus, quòd in antea perpetuis futuris temporibus, Monaſteria, Prioratus, & loca dicti Ordinis, ab eodem Monaſterio Montis Oliueti dependentia, quæ nunc ſunt, & in poſterum (auctore Domino) Ordini, ſiue Congregationi eiſdem, quomodolibet vnientur, incorporabuntur, ſubiicientur, ſeu applicabuntur, per ipſius Ordinis Prælatos dumtaxat regi, & gubernari debeant, & quoties illa, vel eorum aliquod vbicumque etiam apud Sedem Apoſtolicam, & qualitercumque vacare contigerit, etiamſi quæuis ſpeciales, vel generales de illorum prouiſionibus, ſiue diſpoſitionibus per Sedem ipſam reſeruationes factæ fuerint, Capitulum, ſi tunc celebrabitur, alioquin Abbas dicti Monaſterij Montis Oliueti, & Viſitatores prædicti, cum aliis ad hoc, iuxta eorum conſuetudines & ſtatuta deputatis, illos ex Monachis dicti Ordinis, præſentibus & futuris, quos ad hoc idoneos fore reperierint, in Abbates, ſeu Priores tunc vacantium Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum huiuſmodi alias iuxta ipſorum conſuetudines, & ſtatuta eligere, nominare, ac etiam ad nutum, & beneplacitum ipſorum, taliter electos, ſiue nominatos à regimine, ſiue adminiſtratione dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum, quibus præfuerint, & quæ tunc propterea vacare cenſeantur, abſoluere, amouere, & ad clauſtrum reuocare, præfatique ſic electi, & nominati, abſque alicuius Sedis prædictæ, vel alterius prouiſionis, ſiue perfectionis, vel diſpenſationis adminiculo, & præter id, quod propterea munus benedictionis, ratione Monaſteriorum quibus præfuerint, impendatur, eiſdem Monaſteriis, Prioratibus, & locis ad quæ ſic electi & nominati fuerint præeſſe, ac illa in huiuſmodi ſpiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, ac omnia, & ſingula, quæ per Abbates, & Priores aliorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum Ordinis, & Congregationis eorumdem, iuxta prædicta ſtatuta & ordinationes fieri potuerunt, liberè, & licitè valeant exercere.

Annata ſolution. reſeruatur. §. 3. Per hoc tamen conſtitutioni noſtræ, ac etiam fœlicis recordationis Eugenij PP. IV. prædeceſſoris noſtri, qua cauetur, quòd Monaſt. ac beneficia vnita ſtatutis in ea temporibus, annatam ſoluere teneantur, non intendimus in aliquo derogare.

Et huic indulto non cenſeatur derogatum niſi id Papa ſpecificè exprimat. §. 4. Et ne ipſos ſuper Monaſteriis, Prioratibus, & locis prædictis aliorum motibus, & inſtantiis improbis turbari contingat, volumus, & auctoritate præfata ſimiliter ſtatuimus, & ordinamus, quòd per quaſcumque litteras Apoſtolicas, etiam Motu proprio, & cum reſeruationibus antedictis, ac quibuſcumque derogatoriis clauſulis, propter quas effectus præſentium quomodolibet impediri, vel differri poſſit, conceſſas hactenus, & in poſterum forſan concedendas aduerſus ſtatuta, & ordinationes noſtras huiuſmodi, nullus prædictæ Congregationis, vel alius cuiuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis fuerit, etiamſi Cardinalatus, aut Pontificali, ſiue alia quauis præfulgeat dignitate, aliquod ex ipſis Monaſteriis, Prioratibus, ſiue locis in Titulum, vel Commendam, ſeu adminiſtrationem, aut alias, ſeu ſuper cuiuſuis illorum fructibus, & redditibus, & prouentibus quæcumque penſionem

ſibi vendicare, vel ius deſuper acquirere poſſit, niſi in ipſis literis de præſentibus, ac ipſa Congregatione, ſpecialis & expreſſa, ac de verbo, ad verbum mentio fiat, & alias ex ipſarum tenore literarum euidenter appareat ſingulos Romanos Pontifices, qui eas conceſſerint, ex certa ſcientia cum rationabilis cauſæ ſubiunctione, prædictis ſtatutis, & ordinationibus voluiſſe, ac velle derogare, decernentes ex nunc ipſas literas ad aliquod ex eiſdem Monaſteriis, Prioratibus, & locis nullatenus extendi debere, ac irritum & inane quicquid in contrariũ à quoque quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter, cõtigerit attentari.

Exemptio à ſubſidijs. Ad hoc vide inf. bullam Iul. II. cit. in rubr.

§. 5. Et inſuper Abbatem, Priores, Conuentus, Monaſteria, Prioratus, Membra, & loca Ordinis huiuſmodi à quarumcumque prædialium, & aliarum decimarum, necnon ſubſidiorum, prout hactenus conſuetum eſt, ac etiam canonicæ portionis, ſeu quartæ locorum Ordinariis faciendæ dumtaxat, ſolutione & contributione abſoluimus, & penitus liberamus.

Exemptio à ſolutione decimarum. Tu vide d. bullam Iul. II.

§. 6. Ita etiam, quòd ipſi Abbas, Priores, Conuentus, & Monachi dicti Ordinis, à ſolutione, ſeu præſtatione quarumcumque decimarum de fructibus terrarum, hortorum prædictorum, ſiue poſſeſſionum ſuarum, quas poſſident, & in futurum (præſtante Domino) poterunt adipiſci, quas, ſeu quos propriis manibus, & ſumptibus colunt, vel per boues ſuos, aut alios, & ſumptibus dictorum Monachorum excoli faciunt, ac de noualibus, ſeu nutrimento animalium ſuorum ſint prorſus exempti.

Teſtificari, & ad proceſſiones ire non cogantur. Tu vide quod notabo in d. bulla Iul. II. §. 8.

§. 7. Et ad ſubeundum iuramenta, & facienda teſtimonia (niſi in cauſis, vbi alias veritas inueniri non poſſet, & tunc in eorum Monaſteriis) ſeu accedendum ad proceſſiones, niſi præcipuas, vel ad Concilia, præterquam vniuerſalia auctoritate Apoſtolica indicta perſonaliter compelli nequeant quoquo modo.

Hæreditates Congregat. conſequi poſſit.

§. 8. Eis ſimiliter concedentes, vt quaſcumque hæreditates per medias perſonas, tam Monachorum, ſeu perſonarum dicti Ordinis, quàm alias quouis modo ſibi de iure delatas, & in antea deferendas nomine dicti Ordinis, ac Monaſterij, cuius dicta perſona Monachus, vel oblatus fuerit, adire, & pro ipſa Monaſterio retinere.

Ordines ſacros à quocũcumque Antiſtite ſuſcipere poſſint &c. Tu vide etiam ibid.

§. 9. Necnon, quoties opus fuerit, à quocumque Catholico Antiſtite Monachos, & Nouitios dicti Ordinis ad hoc idoneos, abſque aliquo alio examine, & cuiuſuis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita, ad omnes ſacros ordines promoueri facere, & conferendorum ordinum huiuſmodi, aut altarium conſecrandorum cauſa ipſos Antiſtites ad ſe in eorũ Monaſteriis aduocare.

Celebrare poſſint tempore interdicti. Tu vid. ibid.

§. 10. Interdicti quoque tempore dummodo ipſi cauſam illi non dederint, ſubmiſſa voce, ianuis clauſis, & interdictis, ſeu excommunicatis excluſis, eorum tamen Capellanis, & habitantibus infra ſepta Monaſteriorum intromiſſis celebrare.

Recipere poſſint ad Religionem omnes hic non exceptos. Tu vide bullam Pij V. n. 89. Quæcumque. & bullam, Clemen. VIII. nu. 115.

§. 11. Quodque etiam quoſcumque Ordinem ipſum introire volentes, etiamſi alium Ordinem, præterquam Carthuſien. ingredi vouiſſent, dummodo profeſſionem non emiſerint, eoſdem recipere, & voto non obſtante prædicto, eos ad profeſſionem Regularem admittere. Prohibemus tamen eiſdem Abbati, Viſitatoribus, atque aliis perſonis dicti Ordinis ne præſentium tenore laïcorum, & exterorum confeſſiones audire, aut alia vota commutare, ſiue eos ab excommunicationis ſententia à iure vel ab homine promulgata abſoluere, aut cum eiſdem excommunicatis participare, ſiue cum patientibus defectum natalium, quoad obtinendum dignitates Eccleſiaſticas dumtaxat, diſpenſare, ſeu Pontificalia inſignia deferre quoquo modo præſumant.

Communicatio Indultorũ Congregationis Monachorum S. Iuſtinæ ſiue Caſinen. Quæ vid ſup. in locis in rub. citatis.

§. 12. Ceterum præfato, & aliis Abbatibus, Viſitatoribus, Prioribus, Conuentibus, Perſonis, Monaſteriis, Prioratibus, Locis, & Membris dicti Ordinis, quod omnibus aliis, & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratiis, dilectis filiis Præſidenti, Viſitatoribus, Monaſteriis, Congregationis S. Iuſtinæ Paduan. Ordinis S. Benedicti prædicti, eorumque monaſteriis, prioratibus, membris, & perſonis, & bonis tam per nos, quam per præfatum Eugenium, & alios Romanos Pontifices etiam prædeceſſores noſtros, ſub quauis forma, & expreſſione verborum, tam in ſpecie, quam in genere conceſſis, & quibus Præſidens, Abbates, Viſitatores, Priores, Monachi, & perſonæ, monaſteria quoque, & prioratus, membra, loca, & bona eiuſdem Congregationis S. Iuſtinæ vtuntur, & gaudent, ſiue vti, & gaudere poſſunt, quæ omnia præſentibus haberi volumus pro expreſſis, & ſpecifice enarratis, & quæ ad Abbatem, Conuentum, Monachos, perſonas, monaſteria, prioratus, membra, & bona dicti Ordinis Montis Oliueti cum modificationibus tamen præinſertis, ac etiam infraſcriptis extendimus, & eis de nouo concedimus, ac etiam impartimur ipſi Abbas, & Profeſſores Montis Oliueti, eorumque monaſteria, prioratus, membra, perſonæ, & bona prædicta pariformiter, & ad eorum, inſtar, ſine tamen Præſidentis, ac perſonarum dictæ Congregationis, eorumque monaſteriorum, & bonorum præiudicio, perinde in omnibus, & per omnia vti valeant pariter, & gaudere, ac ſi illa omnia, & ſingula eis pariter à Nobis, & prædeceſſoribus, aut Sede prædictis ſpecialiter, & expreſſe conceſſa, indulta, & attributa fuiſſent, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ex certa ſcientia concedimus pariter, & indulgemus.

Reſtrictio exemptionis.

§. 13. Sub exemptione tamen prædicta, ipſorum Capellanos, & benefactores, ac eorum Capellanorum familiares, nequaquam comprehendi, neque ipſi Abbati, Viſitatoribus, & aliis ſupradictis, illam quoad onera realia ſuffragari volumus.

Declaratio quoad liberã ſepulturam. Tu vide bullã Iul. II. cit. in rubr.

§. 14. Et in quantum eis libera ſepultura conceditur, caſus excipimus à iure exceptos, niſi hæc eis per ſpecialia Sedis eiuſdem priuilegia ſint conceſſa, aut fuerit hactenus conſecuta.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. An. 5. die 5. Octob.

Dat. Petreoli Senen. Anno Incarnationis Dominicæ, 1462. Tertio nonas Octob. Pont. noſtri Anno quinto.

Retractatio eorum, quæ ipſe Pontifex, in minoribus exiſtens, ſcripſerat pro Concilio Baſileenſi contra Eugenium IV. X.

De iſto Concilio vide ſupra in d. Eugen. conſtit. 11. Magnus.

Edita An. D. 1463.

PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Rectori, & vniuerſitati ſcholæ Colonienſis, Sal. & Apoſt. bened.

Enarratio ante actorũ.

IN minoribus agentes, non ſacris ordinibus initiati, cum Baſileæ inter eos verſaremur, qui ſe generale Concilium facere, & vniuerſalem Eccleſiam repræſentare aiebant, dialogorum quendam libellum ad vos ſcripſimus, in quo de auctoritate Concilij generalis, ac de geſtis Baſileenſium, & Eugenij Papæ contradictione, ea probauimus, vel damnauimus, quæ probanda vel damnanda cenſuimus, quantum capiebamus, tantum defendimus, aut oppugnauimus; nihil mentiti ſumus, nihil ad gratiam, nihil ad odium retulimus, exiſtimauimus bene agere, & recta incedere via: nec mentis noſtræ aliud erat obiectum, quam publica vtilitas & amor veri. Sed quis non errat mortalis? Sapientem inquiunt philoſophi nunquam errare, verum eſt. At quis ſapiens, niſi bonus? quis bonus, niſi ſolus Deus? Omnes declinauerunt, ſimul inutiles facti ſunt, non eſt qui faciat bonum, non eſt vſque ad vnum, inquit Propheta Regius; Declinauimus & nos ab vtero matris, errauimus in inuio, & non in via: ambulauimus in tenebris, & procul à vera luce receſſimus, nec nobis tantum errauimus, alios quoque in præcipitium traximus & cæcis ducatum præbentes cæci, cum illis in foueam recidimus, forſitan & aliquos ex vobis ſcripta noſtra decepere, & in deuia deduxerunt, quorum ſanguinem ſi de manibus noſtris requiſiuit Dominus, non habemus quod reſpondere poſſimus, niſi nos, vt homines, peccauiſſe; qui arbitrantes rectum iter oſtendere, obliquum monſtrauimus. In miſericordia tantum Dei ſpes noſtra ſita eſt, quæ ſuper omnia opera eius elucet. Sed haudquamquam ſatis fuerit diuinam miſericordiam implorare, & dicere, Parce Domine, parce peccatis noſtris, niſi pro viribus vulnera, quàm diximus, veritate curare annitamur, & ſic eſt in fabulis, Sagitta, quæ vulnerauit, afferat opem: ſiue vt canit Eccleſia,

Medelam

Medelam inde ferat, hoſtis vnde læſerat. Mortem quidam, prius ſibi cunſciuerint, quam videri velint aliquando male ſenſiſſe, & nonnolli ne vel ad horam videantur erraſſe, ſemper errant, & dum minimam tolerare honoris iacturam nequeunt, totum abiiciunt, & perpetua notantur infamia, & in peſſimas prolabuntur hæreſes: Qui ne appareant inconſtantes, pertinaces efficiuntur. Superbiſſimi hoc agunt, qui videri dij, non homines volunt, quales Conſtantiæ comboſti ſunt noſtra ætate in magno conuentu, Hieronymus & Ioannes hæreſiarchæ.

Pon: iſte dum in minoribus erat ignoranter contra Eccleſiam Dei locutus eſt.

§. 1. Nos homines ſumus, & vt homines errauimus. Neque imus inficias, multa, quæ diximus, ſcripſimus, egimus, damnari poſſe: verum non vt Arrius, Eutyches, Macedonius, aut Neſtorius, & alia blaſphemorum turba ex animo damnatam viam elegimus, ſeducti peccauimus, vt Paulus; & ignoranter perſecuti fuimus Eccleſiam Dei, & Romanam primamque Sedem. Propter quod proſtrati ante oculos diuinæ pietatis, ſupplices oramus: Delicta iuuentutis meæ, & ignorantias ne memineris, &c. Podet erroris, pœnitet male dictorum ſcriptorumque, vehementer pœnitet: plus ſcripto, quam facto nocuimus. Sed quid agamus? ſcriptum & ſemel emiſſum volat irreuocabile verbum. Non ſunt in poteſtate noſtra ſcripta, quæ in multas inciderunt manus, & vulgo leguntur. Vtinam latoiſſent, quæ ſunt edita, nam ſi futuru in ſæculo manſerint, aut in malignas mentes inciderint, aut incautas, fortaſſe ſcandalum parient. Qui hæc ſcripſit, inquiens, in beati tamdem Petri Cathedra ſedit, & Chriſti Saluatoris vicariatum geſſit, ita ſcripſit Æneas, qui poſtea ſummum Pontificem adeptus, Pius II. appellatus eſt, nec inuenitur mutaſſe propoſitum, qui eum elegerunt, & in ſummo Apoſtolatus vertice collocarunt, ab iis ſcripta eius approbata videntur. Verendum eſt, ne talia noſtris aliquando Succeſſoribus obiiciantur, & quæ fuerunt Æneæ, dicantur Pij, atque ab ea Sede auctoritatem vendicent, aduerſus quam ignoranter latrauerunt.

Ideo ad imitationem S. Auguſtini eius dicta retractat.

§. 2. Cogimur igitur, dilecti filij, beatum Auguſtinum imitari, qui, cum aliqua in ſuis voluminibus erronea inſeruiſſet, tetractationes edidit. Humilis & probatiſſimi viri ingenij, qui ſuas ineptias verecunde confiteri, ac corrigere, quàm impudenter defendere maluit. Idem & nos faciemus: Confitebimur ingenue ignorantias noſtras, ne per ea quæ ſcripſimus iuuenes, error irrepat, qui poſſit in futurum Apoſtolicam ſanctam Sedem oppugnare, nam ſi quem decuit vmquam Romani primique throni eminentiam & gloriam defendere, ac extollere, nos illi ſumus, quos ſine vllis meritis pius & miſericors Deus, ſola diſpenſatione ſua, ad beati Petri ſolium, & dilectiſſimi Filij ſui Domini noſtri IESV CHRISTI Vicariatum euocauit.

Et ſuadet, vt ſer pro Apoſtolica Sedis auctoritatem elicientibus non præſtent fidē.

§. 3. Quibus ex rebus dilectiones veſtras hortamur, & in Domino commonemus, ne prioribus illis ſcriptis inhæreatis, aut fidem vllam præſteris, quæ ſupremam Apoſtolicæ Sedis auctoritatem quouis pacto elidunt, aut aliquid aſtruunt, quod ſacroſancta Romana non amplectitur Eccleſia. Suadere omnibus, vt id ſolium præ cæteris venerentur, in quo Saluator Dominus ſuos vicarios collocauit, & quod beati Apoſtoli Petrus & Paulus, ſuo ſanguine dicauerunt, nec putetis diuinam prouidentiam, quæ cuncta gobernat, & nihil negligit eorum quæ creauit, inordinatam reliquiſſe militantem Eccleſiam, quæ cum ſit ſponſa Chriſti, profecto à Deo eſt, & ordinem habet, dicente Apoſtolo, Quæ ſunt à Deo ordinata eſſe. Requirit autem ordo, vt inferiora à ſuperioribus gubernentur, & ad vnum tandem perueniatur, tamquam principem & moderatorem cunctorum, quæ infra ſe ſunt. Sicut grues vnam ſequuntur, & in apibus vnus eſt rex, ita & in Eccleſia militanti, quæ inſtar triumphantis habet, vnus eſt omnium moderator & arbiter, IESV CHRISTI Vicarius, à quo, tamquam capite, omnis in ſubiecta membra poteſtas & auctoritas deriuatur, quæ à Chriſto Domino Deo noſtro ſine medio in ipſum influit. Nec profecto in alium, tamquam ſui exercitus ducem, ſupremam auctoritatem Chriſtus principaliter deriuaſſet, quàm in ſuum Vicarium, qui primus fuit Petrus, cui commiſſam nouimus Dominici gregis curam, nec duo pluteſue Petros Euangeliſtæ commemorant, nec duos aut plures inſtituit Dominos, qui ſuum locum tamquam capita tenerent æqualia: ſed vnum conſtituit, vt verticem, ac ducem, & paſtorem vniuerſi gregis, Simonem Petrum, dicens, Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam: & tibi dabo claues regni cœlorum: & quodcumque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cœlo, & quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum, & in cælo, Et, Paſce oues meas. Quæ nulli alteri ſeorſum dicta leguntur, niſi Petro, vt in Petro vnitas, & ſumma contineretur auctoritas, nec alius à petra dictus eſt Petrus, niſi Simon, vt intelligeremus vnicum eſſe veræ, & ſolidæ petræ, id eſt, Chriſti, vt Paulus exponit, locumtenentem Simonem Petrum, qui ſolus pro Domino in periculo conſtituto exemit gladium, Petrus igitur, & ſucceſſores eius Romani Pontifices primatum in Eccleſia tenuerunt, & Nos hodie, quamuis indigni, ſola Domini voluntate digni, tenemus, & quicumque Romanæ ſecundum canonicas ſanctiones præficitur Eccleſiæ, quamprimum electus eſt in ſacro Collegio, ſupremam à Deo poteſtatem ſine medio conſequitur, & per ordinem in omnem diffundit Eccleſiam, cuius peccata diuino iudicio ponienda relinquuntur. Si quid aduerſus hanc doctrinam inueneritis aut in dialogis, aut in epiſtolis noſtris, quæ plures à nobis ſunt editæ, aut in aliis opuſculis noſtris, (multa enim ſcripſimus adhuc iuuenes) reſpuite, atque contemnite, ſequimini quæ nunc dicimus, & ſeni magis, quam iuueni credite, nec priuatum hominem pluris facite, quam Pontificem. Æneam reiicite, Pium recipite. Illud, gentile nomen parentes indidere naſcenti; Hoc, Chriſtianum in Apoſtolatu ſuſcepimus.

Occurrit quo obiectioni eorum qui dicerent ipſum Pont. cum Pontificatu mutaſſe propoſitum & ideo eius vitam & geſta recenſet.

§. 4. Dicent fortaſſe aliqui, cum Pontificatu hanc nobis opinionem aduenisse, & cum dignitate mutatam eſſe ſententiam. Haud ita eſt, longè aliter actum: Audite filij conuerſationem noſtram, breuis narratio erit, quæ vobis, quantum ad rem attinet, veritatem aperiet, & obiectioni faciet ſatis. Anno ſalutis primo, & trigeſimo ſupra milleſimum quadringenteſimum cum Dominico Capranica, quem Martinus V. in ſecreto Conſiſtorio Cardinalem creauerat, Eugenius IV. ſpreuerat, Baſileam petiuimus, ibique Concilium inchoatum inuenimus, verum ab Eugenio reuocatum, quamuis congregati noluerant obedire, aſſerentes iam inceptum Concilium ſine conſenſu Patrum, qui conueniſſent, haudquaquam potuiſſe diſſolui. Iulianus aderat S. Angeli Cardinalis, natione Romanus, moribus & doctrina conſpicuus. Is cum ceteris præſtaret, audita Eugenij reuocatione, præſidentiam dimiſit tamquam ſummo Pontifici vellet obedire: ſed cum augeſceret in dies, Eugenio vel inuito Concilium, & multi ex diuerſis regionibus Epiſcopi, & Regum legati aduentarent, Cardinales quoque ex Rom. Cur profugi in dies nonnulli concurrerent, præſidentiam reſumpſit, & auctoritatem Concilij mirum in modum extollens, eminentiam primæ Sedis ſupprimere cœpit. Venientes Eugenij Legatos, & poteſtatem Romanorum Præſulum magnificantes, apparenter confutauit, & cum eſſet facundiſſimus, facile perſuaſit auditoribus quæ cupiebat. Cardinales ex Vrbe profecti, Eugenio infenſi, vitam eius moreſque carpebant. Accedebant in horas catervatim noui Curiales, qui (vt eſt omnis multitudo maledica, & inimica Principi) Eugenij nomen modis omnibus lacerabant. Nos, qui ex patria iuuenes, non ex Vrbe illuc migraueramus, & nouarum primum auis ex Senenſi gymnaſio euolaueramus, rudes & inexperti, vera eſſe arbitrabamur quæcumque dicebantur, nec putabamus mentiri alios, qui neſciremus ipſi mentiri, atque vt eſt innatum homini, terra, & horrenda crimina odio habebamus. Nec Eugenium diligere poteramus, quem tot tantique teſtes indignum Pontificio dicerent. Aderant legati Pariſienſis ſcholæ, cuius eſt fama percelebris, affuerunt & aliquando veſtri & aliorum ſtudiorum Germanicæ nationis Oratores, & vno cuncti ore, Concilij generalis auctoritatem ad cælum efferebant. De poteſtate Romani Pontificis pauci erant qui loqui præſumerent, omnes, qui publicè loquebantur, prurientes auribus, multitudini applaudebant. Acceſſit & ipſius Eugenij conſenſus, qui diſſolutionem Concilij à ſe factam, reuo-

cauit,

cauſæ,& progreſſum eis approbanit,cum reconciliata Synodus Eugenio videretur,& pax Eccleſiæ data.Præterita enim omnia per duas literas Concilij Patres Eugenio ſeſe remiſſuros,& pedes eius tamquam beati Petri exoſculaturos promiſerant, ſi reuocata diſſolutione, Concilio curſum permitteret,atque illi cohæreret. Nouæ interceſſere diſcordiæ, tum aliis de rebus, tum potiſſime ſuper tranſlatione Concilij, Græcorum cauſa,in alium locum. Eugenius in Italia,non ſine ratione, Concilium petebat, popularitas ſynodalis tranſire montes horrebat, & in Auenione, aut in Sabaudia locum deſiderabat. Adiuuerunt per id temporis duo viri ex Italia Baſileenſe Concilium, Nicolaus Panormitanus Archiepiſcopus,& Ludouicus Pótanos,Apoſtolicæ Sedis notarius,Alphonſi Magni Regis Oratores,qui velut duo orbis ſidera, ceu Pontificij iuris,& totius ciuilis ſapientiæ duo præcipua lumina,& clariſſima cenſebãtur.Hi dictis ſcriptiſque Concilij geſta probabant, Eugenij facta damnabant, nec erat qui aut vellet aut auderet dicta eorum refellere. Quid ageremus?audire potuimus,non diſcere?Rude nimis ingenium eſt, quod per ſingulos dies audita, & inculcata non capit. Quales magiſtri ſunt, tales diſcipuli euadere ſolent. Paucos inuenias Ariſtoteles,qui Platonica norint deſtruere dogmata.Non eſt diſcipulus ſupra magiſtrum, inquit Dominus:nec nos magiſtrum potuimus ſuperare. Iulianus nobis,& Nicolaus,& Ludouicus, & alij complures fuere magiſtri, ſchola, Baſileenſis conuentus, in quo raro aliquis Eugenij cauſam defendit.Aduerſus Cõcilij dignitatem mutire aliquid,crimen hæreſis fuit. Vna omnium vox Concilium Eugenio præferebat. De Sedis Apoſtolicæ præcellentia aut ſilentium, aut contemptus. Concilium Concilium cuncta ſonabant. Didicimus ergo quæ audiuimus,& poſt aliquot annos, exiſtimantes nos aliquid eſſe, diximus, vt eſt apud Satyricum.Semper ego auditor tantum?numquamne reponam? Puduit ſemper diſcipulum agere,ſubtraximus ferulæ manum, cœpimus loqui, & magiſtri perſonam induimus. Scripſimus epiſtolas,& opuſcula, hoc omnibus paſſim datur, docti, & indocti ſcribunt, & quæ ſcripſit ipſe, nemo contemnit, niſi editionis feruorem tempus extinxerit, nobis placebant ſcripta noſtra,more poëtarum,qui poemata ſua tamquam filios amant. Nec Baſileæ quemquam inueniebamus, qui ea damnaret, probant enim ſimilia ſimiles, applaudebamus nobis ipſis, & in editionibus noſtris gloriabamur.Et quamquam poſtea Eugenius Concilium in Italiani tranſtulerit,& cum Græcis Ferrariæ,ac demum Florentiæ conuenerit,quamquam Iulianus Sancti Angeli, & Ioannes S.Petri Cardinales,quibus plurimum credebamus,ad Eugenium defeciſſent,quamquam pauciſſimi in fide Baſileenſi remanſiſſent, noluimus tamen credere exiſtimantes cunctos, qui abibant, metu recedere, ne bona temporalia perderent, & cum nihil haberemus, quod nobis auferri poſſet,perſeuerandum putauimus, ne partem quæ verior nobis apparebat, relinquentes,detrimentum animæ faceremus. Manſimus igitur Baſileæ, quoad Eugenio, vt credidimus, iuſto iudicio depoſito, Amadeus Sabaudienſis ſuffectus eſt,& Felix V. appellatus, quem non vt idolum, quod erat.ſed tamquam verum Chriſti Vicarium venerati ſumus,nihil ad hæc ſiniſtri putantes interceſſiſſe.At cum Fridericum Romanorum Rex,Aquiſgrani coronatus,domum repetens,Baſilea tranſitum feciſſet, rogatuſque Felicem illic præſentem accedere, nullo pacto perſuaderi potuiſſet,vt honorem ei,tamquam Rom. Pontifici, exhiberet, aut publice cum eo verba miſceret,tum primum conſiderauimus poſſibile eſſe,quòd partem erroneam ſequeremur,quando Rex, Imperator Romanorum futurus,in tanto negotio dubius eſſet,& ad Eugenium inclinaret magis.Multum, & ſæpe inter nos ipſos cogitauimus,quis eſſet modus inueniendi verum,numquam enim volentes errauimus.Rogati in familiam Friderici tranſire, non renuimus. Erat tunc ille cum tota fere Germania neutralis. Concilium Baſileæ dicebant eſſe Germani, & idolum eius reſpuebant, nec Eugenio,nec Baſileenſibus plene obediebant. Placuit ad neutrales tranſire,vt verum apud eos liberius audiremus, & ſi recedendum eſſet ab vno extremorum, per aliquod medium tranſiremus ad alterum,& eorum iudicium ſpectaremus,qui non eſſent affecti cauſæ, Manſimus in aula Friderici pluribus annis, illic varias audiuimus opiniones. Neutralitatem idcirco Teutones induerant, vt concordia facilius inueniretur, non ex conſilio Solonis, qui tumultuante ciuitate, extorrem fecit eum, qui ſine parte remanſit.Multa inter neutrales didicimus quæ nos antea latebant, Eugeniũ falſo de multis accuſatum inuenimus, Cardinaleſq; qui Baſileã venerãt, ob priuatas inimicitias bono, & ſancto viro notam inurere voluiſſe, qui tamen cuncti poſtea ad eum redierunt,& veniã errati petierunt.

§. 5. Forte per id tempus Iulianus S. Angeli Cardinalis, cuius ſupra meminimus, ex Vngaria quæ ſibi decreta contra Turcas fuerat prouincia,Flauinianum venit, quæ hodie Vienna dicitur,præcipuum Auſtriæ columen, ſæpe cum eo ſermonem pro veteri conſuetudine miſcuimus, ſæpe de rebus Baſileenſibus diſputauimus, tuebamur antiquam ſententiam,ille nouam defendebat.Extollebamus generalis Concilij auctoritatem,ille Apoſtolicæ Sedis poteſtatem magnopere collaudabat. Dicebamus Concilium Baſileenſe iure perſeueraſſe, quamuis Eugenius Præſidentes reuocaſſet, & hoc eius factum accuſabamus,ille diſſolutum ſeu tranſlatum rite Concilium affirmabat, & Baſileenſium opera multis modis deteſtabatur, Baſileæque non Synodum Eccleſiæ, ſed Satanæ, & miniſtrorum eius ſynagogam remanſiſſe dicebat. Diutina fuit inter nos concertatio,verum modeſtia, & caritate plena. Ad extremum cum ſuis ſcriptis, dictiſque Cardinalem vinceremus, premeremuſque vehementer, ſubridens ille,Tu,inquit, Ænea tabellis obſignatis agis mecũ, & quoniam aliquando ſenſimus vt dicis, idcirco, & hodie idem putas debere ſentire, & addictos priori ſententiæ cenſes?Verum propterea nos ſumus liberi, quia mutare ſententiam vſque ad mortem poſſumus. Cur enim non liceat omni tempore, relicto falſo, verum amplecti? Fateor me dixiſſe & ſcripſiſſe,quæ refers,verum à vero remotum erraſſe:Ac tu, qui, vt ais, me doctore Baſileenſibus credere adductus es,errantem olim ſectatus es, cur modo non ſequeris recta monentem?Pręſumpſi de meipſo,dum eſſem Baſileæ nimis,quamuis deceptus decepi,& credens prodeſſe,nocui, in medio Eccleſiæ docens quæ non didici,cæcus errani, & in tenebris ambulaui, reliqui tandem Eccleſiam malignantium, & cum impiis ſedere recuſaui.Reuelauit Dominus oculos meos,& conſideraui mirabilia de lege ſua:cognoui peiorem errorem, & quantum à verò procul abiiſſent Baſileenſes, plane intellexi?Adij Romanam Curiam, & Eugenio,cum fuiſſem rebellis,ſubmiſi ceruicem,à quo miſericordiam conſecutus,ad vnionem Græcorum nauaui operam, & illis Romanæ Eccleſiæ reconciliatis;aduerſus impios Turcas legationem accepi. Caſtigans caſtigauit me Dominus, & morti non tradidit me, ſed humiliatum exaltauit, quia cognito in errore non perſeueraui, ſed mox in viam redij,& ex magiſtro factus diſcipulus,ex magno paruus,expurgato veteri fermento,nouum hominem indui, & veræ matris lacte nutritus, ad fontem veri perueni, quem ſancti Doctores oſtendunt Græci,& Latini,quorum vna vox eſt,ſaluari non poſſe,qui S.R.E.non tenet vnitatem, omneſque illas virtutes mancas eſſe ei,qui ſummo Pontifici obedire recuſat,quamuis in ſacco,& cinere iacens, dies & noctes ieiunet, & oret, & in ceteris videatur legem implere;quia melior eſt obedientia, quàm victimæ, & omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubiecta eſt, & Romanum Præſulem in Eccleſiæ vertice conſtitutum eſſe conſtat,à quo nullam ex ouibus Chriſti exemptâ nouimus.Ego ad ouile redij,qui diu erraueram extra caulas, & paſtoris Eugenij vocem audiui, tu ſi ſapias,idẽ facies.

Iulianus S. Angeli Cardinalis Romanus multis quas hoc habes rationib. hanc Pont. in minorib. exiſtenti, erroneam eſſe ſuam opinionem demonſtrauit.

§. 6. Hæſerunt pectori noſtro verba viri,quæ ſæpe ad nos repetiit non ſine caritate ardenti,& amore ſingulari. Interea ex diuerſis regionibus homines doctiſſimi Cæſarem adierunt, quibuſcum placidos de eiſdem rebus miſcuimus ſermones,ſemper ad verum intenti,cuius eſt natura hominis auida. Multum profuit nobis Ioannes Carauaialis Apoſtolici Palatij Auditor, natione Hiſpanus, qui Iuliano defuncto, in titulo Cardinalatus ac Legatione ſucceſſit:quo cum ſæpe de Concilio Baſileenſiũ amice diſputauimus. Nemo doctus ad Imperatorem venit, quẽ de his rebus in colloquium non adduceremus.

die 19. Apr. Et vide multum profuit Ioannes Carauaialis Hiſpanus,qui Rotæ Auditor fuit, & deinde Cardinalis.

Cumque

Cumque Cæſar ad vnionem Eccleſiæ procurandam in Nurimberga ſuæ nationis conuentum inſtituiſſet, decreuiſſetque ſummum Pontificem adhortari, vt Conſtantiæ nouum Concilium indiceret, Legatumque mitteret, ac Baſileenſes pariter induceret vt eo ſe transferrent, vt ibi pax Eccleſiæ redderetur, primi Baſileenſes recuſauere. Quod audiens Thomas Aſſelbachius ex Germanis inſignis Theologus, Nunc, inquit, ſcio Baſileenſes Spiritum ſanctum non habere ductorem, quando tam æquam Imperatoris legem effugiunt, idem multi alij dixere viri doctiſſimi, & opinione ſanctitatis illuſtres.

Cognito tandem errore Romam venit, & reconciliatur ſe Eccleſiæ.

§. 7. Quibus conſideratis, caligo tandem ab oculis noſtris cecidit, quæ velut aranearum tela, verum cernere impediebat. Recognouimus errorem noſtrum, venimus Romam, Baſileenſe dogma reiecimus, Eugenio Pontifici Maximo caput ſubmiſimus, & reconciliari Eccleſiæ Romanæ, doctrinam eius imbuimus, & illud Hieronymi diximus, Ego nullum primum niſi Chriſtum ſequens beatitudinis tuæ, ideſt cathedræ Petri communione conſocior. Super illam fundatam Eccleſiam ſcio. Quicumque extra hanc domum agnum Dominicum comederit, profanus eſt. Si quis in Arca Noë non fuerit, peribit regnante diluuio.

Sacros deinde ordines ſuſcepit.

§. 8. Eramuſque adhuc penè laïci, quando ad Eugenij obedientiam rediuimus. Ex Baſilea clericali tantum charactere inſigniti receſſimus, nec vnquam ſacros imbuimus ordines, niſi poſt veritatem cognitam, Baſileenſi cæcitate relicta. In Auſtria minores ordines, ac ſubdiaconatum, & diaconatum recepimus, in Vrbe ad presbyteratum peruenimus. Hæc eſt conuerſatio noſtra, per hos gradus è tenebris ad lucem migrauimus.

Profectuſque ſibi multum Thomas tunc Theologus, & deinde Papa Nicolaus V. Pontificum nomine quæ de Romani Pont. auctoritate ſentit. & Bernardi ad Eugenium tertium notatu digna verba.

§. 9. Ad quam rem non parum luminis nobis attulit Thomas Sarazanus Theologicæ ſapientiæ celebratus ac acutiſſimus interpres, qui poſtea in ſummo collocatus Apoſtolatu, Nicolai Quinti nomen accepit.

§. 10. His auctoribus, vnam Eccleſiam Catholicam, & Apoſtolicam eſſe didicimus matrem omnium fidelium, extra quam non inuenitur ſalus, ſponſam Chriſti immaculatam, in qua omnes, qui militant finem ſibi proponunt vitam æternam. Idcirco enim in Eccleſia militanti laborant homines, & cum dæmonibus tamquam hoſtibus pugnant, vt pacem tandem aſſequantur, & cum Iesv magiſtro, ac legifero ſuo in cæleſti Hieruſalem triumphare, ac regnare poſſint. Hic finis Chriſtiano proponitur; huic omnes Eccleſiæ militantis conatus, omnes leges, omnes regulæ tendunt; quoniam Eccleſia quidam exercitus eſt Deo militans, terribilis vt caſtrorum acies ordinata dicitur, vni proculdubio Imperatori ſubiecta, ad cuius nutum cuncta referuntur. Cumque pius ac maximus & opt. Deus in ſuo ſanguine fundauerit Eccleſiam, eamque voluerit ad finem vſque ſæculi perdurare, quis non dixerit in ea id regimen inſtitutum eſſe, quod optimum cenſetur? At verò inter genera gubernationum communis philoſophorum ſententia eſt, præſtare monarchiam, & Romani, quorum toto micuit orbe dignitas, quamuis eiectis regibus duos annuos Cõſules elegerunt, & modo tribunos addidere, modo alios magiſtratus inuenere, in aduerſis tamen caſibus, belliſque grauioribus, ad vnum aliquem recurrerunt, virtute & auctoritate præſtantem, quem Dictatorem appellauerunt, cuius dicto non liceret aduerſari, & quamquam dictaturam ab initio temporaneam inſtituerunt, in Iulio tamen, & ſucceſſoribus eius perpetua effecta eſt. Nec vnquam Romana res admirabilior, aut celſior fuit, quam ſub Auguſto Cæſare, quando iam clauſis Iani portis totus fere orbis ſub vnius hominis gubernatione quieuit. Quo tempore natus mundi Saluator monarchicum regimen ceteris prætuliſſe videtur gubernationis. Idem probat totius fere orbis conſuetudo, cuius maximam partem gubernant reges, ſiue Chriſtianos intueamur, ſiue Barbaros. Et quamuis ciuitates aliquot reperiantur, quæ cum maxime ſeruiant, liberas ſeſe vocitant, ſine Rege viuentes, non poſſunt tamen effugere, quin vnum præferant aliis, eique tamquam capiti pro tempore obediant. Quid plura? Celeſtis aula nos admonet. Quid illa pulchrius? Quid ordinatius? Quid maius, aut durabilius? Quid melius, aut beatius? Quamuis in ea & Angelorum diuerſi ſint ordines, & ſanctorum ſpirituum innumerabiles chori, vnus eſt tamen omnium Rex æternus Deus qui condidit vniuerſa, & nihil negligit eorum quæ condidit, cuius Filius vnigenitus Chriſtus Iesvs, cum pro noſtra ſalute veniſſet in hunc mundum, ſerui accepta forma, Eccleſiam, de qua loquimur, in Cruce patiens, ſuo ſanguine acquiſiuit, & in ea vſque in diem Aſcenſionis corporaliter præſedit, & tamquam dux verus, & Imperator, cuncta in finẽ ſuum direxit. Et cum aſcendiſſet in cælum, eum indubitanter ſui gregis paſtorem reliquit, cui dixerat, Paſce oues meas, &, Tibi dabo claues regni Cælorum. Neque enim dixit, & non fecit, qui ſolus eſt verax. Grex Chriſti, Eccleſia eſt, Paſtor primus ipſe Chriſtus fuit, & paſtor bonus, qui poſuit animam ſuam pro ouibus ſuis. Secundus paſtor Petrus extitit, ab ipſo Domino inſtitutus, atque omni poteſtate donatus, quæ ad bene regendum commiſſas oues neceſſaria ducitur, alioqui Chriſtus, qui ſapientia Patris eſt, & omnino ſapienter egit, Eccleſiæ ſuæ haud ſufficienter prouidiſſet, quod eſt nefarium aſſerere. Et quamuis plures per orbem Eccleſiæ inſtitutæ fuerint, & plures Epiſcopi, ideſt plures greges, & ouilia plura, & paſtores plures; omnes tamen ſub vno paſtore, & in vno grege, atque ouili continebantur, ſicut & hodie continentur, quia vnus eſt Chriſti thalamus, vna ſponſa, vnũ ouile, & vnus paſtor, & omnium Epiſcoporum vnus Epiſcopus Romanus Præſul, beati Petri ſucceſſor, & Iesv Christi Vicarius. Petrus enim in Antiochia primum ſedit, deinde Romam venit, vnde cum perſecutionem fugiens, vellet abire, à Domino prohibitus eſt, & hic glorioſo martyrio vitam finiuit, ſucceſſore Clemente ſubſtituto, atque ita in hanc vſque diem ſeruatum eſt, vt qui Romæ ſederit Antiſtes, rite inſtitutus per legitimum electionis tramitem, tamquam Aaron vocatus à Domino, hunc omnes Chriſtianæ plebes, omnes populi, omnes reges, omnes clerici, omnes Epiſcopi tamquam Iesv Christi Vicarium, & beati Petri ſucceſſorem, vniuerſalis Eccleſiæ caput ac rectorem, & ducem venerati ſint. Inter quos plurimi pro Chriſti nomine aſperrimos perpeſſi cruciatus, & morte mulctati, coronam Martyrij ſuſceperunt, plurimi Confeſſores egregij, vita, moribus, & doctrina fulgentes, quamuis ſine ſanguinis effuſione, non tamen ſine periculis, & labore, ac voluntate parata pro conſeruanda ſacri Euangelij auctoritate moriendi, ad cæleſtem gloriam peruenere, vt Gregorij, Damaſi, Leonis, Innocentij, Bonifacij, Benedicti, & alia nomina, inter quæ tertius claruit Eugenius, ex Monaſterio ſancti Anaſtaſij ad ſummum ſacerdotium euocatus, ad quem Diuus Bernardus Monachorum pater, non minus doctrinæ fulgore, quam vitæ ſanctimonia illuſtris, inter multa, huiuſmodi verba conſcripſit. Indagemus, inquit, adhuc diligentius quid ſis, quam geras videlicet perſonam pro tempore in Eccleſia Dei Tu es Sacerdos magnus, ſummus Pontifex, tu princeps Epiſcoporum, tu hæres Apoſtolorum, tu primatu Abel, gubernatu Noe, patriarchatu Abrahã, ordine Melchiſedech, dignitate Aaron, auctoritate Moyſes, iudicatu Samuel, poteſtate Petrus, vnctione Chriſtus. Tu es, cui claues traditæ, cui oues creditæ ſunt. Sunt & alij quidem cæli ianitores, & gregum paſtores, ſed tu tanto glorioſius, quanto & differentius vtrumque præ illis nomen hæreditaſti. Habent illi aſſignatos ſibi greges ſinguli ſingulos, tibi vniuerſi crediti vni ſumus Nec modo ouiũ, ſed & paſtorum. tu vnus omnium paſtor. Hæc Bernardus ad Eugenium III. ſcribit, cui ſupremam, & omnimodam in Eccleſia poteſtatem concedit. Quod ille de tertio teſtatur Eugenio, hoc nos de quarto, & omnibus aliis Romanis Pontificibus profitemur, quia dignitatis eſt auctoritas. Liquet igitur vnum in Eccleſia caput eſſe, & vnum principem, quia pax populi ex vno rectore dependet, & pluralitas principum diſcordiam parit. Chriſtus Eccleſiæ ſuæ in vltimo Teſtamento pacem reliquit, & pacem multis verbis commendauit. Dedit ergo, & regimen pacis amicum, ideſt, monarchicum, ſub beato Petro, & ſucceſſoribus eius adminiſtrari cuncta præcipiens, clauibus illi commiſſis, & cura gregis demandata. Hæc nos de Romani Pontificis auctoritate, & poteſtate ſentimus, cui & congregare generalia Concilia, & diſſoluere datum eſt. Qui etſi filius eſt propter regenerationem, propter digni-

tatem

tatem tamen pater habetur, & ſicuti filiationis cauſa venerari debet Eccleſiam tamquam matrem, ita & prælationis cauſa præfertur ei, vt paſtor gregi, princeps populo, rector familiæ. Cum his & generalis Concilij auctoritatem, & poteſtatem complectimur, quemadmodum, & æuo noſtro Conſtantiæ, dum ibi fuit Synodus vniuerſalis, declaratum, definitumque eſt. Veneramur enim Conſtantien. Concilium, & cuncta, quæ præceſſerunt à Romanis Pontificibus noſtris prædeceſſoribus approbata, inter quæ nullum inuenimus vmquam fuiſſe ratum, quod ſtante Romano indubitato Præſule, abſque ipſius auctoritate conuenerit quia non eſt corpus Eccleſiæ ſine capite, & omnis ex capite defluit in membra poteſtas. Hæc noſtra ſententia eſt, filij: hæc credimus, & profitemur: hæc iam ſenes, & in Apoſtolatus apice conſtituti, pro veritate aſſerimus.

Et quæ in contrarium ſcripſit tamquam erronea reuocat. §. 11. Si quæ vel vobis, vel aliis conſcripſimus aliquando, quæ huic doctrinæ repugnent, illa tamquam erronea, & iuuenilis animi parum penſata iudicia, reuocamus atque omnino reſpuimus.

D. P. An. 5. die 26. Apr. Dat. Romæ apud S. Petrum, 6. Kal. Maij, Anno milleſimoquadringenteſimo ſexageſimo tertio.

XI. Prohibitio prædicandi, diſputandi, aut ſuadendi, hæreticum, vel peccatum eſſe, credere, IESV CHRISTI ſanguinem, in triduo ſuæ paſſionis, ab ipſa Diuinitate, diuiſum, vel non diuiſum fuiſſe.

Edita A. D. 1464. *PIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Exordium. INeffabilis ſummi prouidentia Patris ad hoc nobis, quamuis immeritis vniuerſalis Eccleſiæ regimen pia dignatione commiſit, vt tamquam de ſummo vertice ad infima reſfluentes intuitum, quid pro ſacræ Religionis expediat propagatione felici, & qualiter illius multiplicatis plantationibus Religio ipſa floride dilatetur, ſolertius intendamus, omnemque inquietudinis, & moleſtiæ fomitem ſubtrahamus, ſicque ſtatui omnium Religioſorum in humanitate Altiſſimo famulantium, opportune prouideamus, quod omnibus ab ipſis ſublatis moleſtiis, in Religionis obſeruantia, iugique perſeuerantione quietius intendere valeant.

Quidam tenebant ſanguinem Chriſti, in triduo paſſionis ab ipſa Diuinitate fuiſſe diuiſum. Et alij contrarium affirmabant. §. 1. Sane, cum dudum inter dilectos filios Prædicatorum, & Minorum Ordinum Fratres (ſatore zizaniæ operante) ſuper eo quod eorum aliqui in ipſorum prædicationibus pretioſum Sanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti in triduo paſſionis eiuſdem ſeparatum fuiſſe ab ipſios ſanctiſſima Diuinitate aſſeuerabant, alij verò fore contrarium tenebant, diſſenſionis materia exorta foret, ex qua ad tantam inter eos altercationem, vt accepimus deuentum extitit, vt facile mentibus fidelium poſſet ſcandalum generari. Et licet alias. Nos ad obuiandum prædictis, auditis iis quæ circa præmiſſa vtraque pars dicebat, & allegabat, ſilentium impoſuerimus, ac materiam ipſam indiſcuſſam pro tunc reliquerimus, ac mandanimus de huiuſmodi dubietate amplius diſceptationem aliquam fieri non debere; quia tamen verendum foret, ne ex contrarietate prædicta, in mentibus eorumdem Chriſti fidelium aliquid ſcandali ad eorum animas illaqueandas euenire poſſit, matura præmeditatione curauimus omnibus ſiniſtris euentibus præmiſſis, prout ex debito Paſtoralis officij adſtringimur, obuiare.

Hic ergo Pontifex de hoc prædicari & diſputari prohibet. §. 2. Vt igitur in Eccleſia Dei orthodoxæ fidei vnitas præſeruetur, & de cetero tollatur occaſio in huiuſmodi controuerſias incidendi, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quod nulli Fratrum prædictorum deinceps liceat de ſupradicta dubietate diſputare, prædicare, vel publice, aut priuate verbum facere, ſeu aliis ſuadere, quod videlicet hæreticum, vel peccatum ſit, tenere, vel credere, Sanguinem ipſum ſacratiſſimum, vt præmittitur, triduo paſſionis eiuſdem Domini noſtri Ieſu Chriſti, ab ipſa Diuinitate quomodolibet fuiſſe, vel non fuiſſe diuiſum, vel ſeparatum, donec ſuper dubietatis huiuſmodi deciſione, quid tenendum ſit, fuerit per Nos, & Sedem Apoſtolicam, definitum.

§. 3. Mandantes propterea vniuerſis & ſingulis eorumdem, & aliorum quorumcumque Ordinum per totum Orbem conſtitutis Fratribus, cuiuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtant, præſentibus & futuris, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, quam ipſo facto incurrant, & à qua niſi in mortis articulo, conſtituti, niſi per Nos, aut ſucceſſores noſtros, abſolui poſſint, ne contra ſtatutum, & ordinationem noſtram prædictam venire, aut facere, vel tentare quoquo modo præſumant. *Contrauenientibus pœnas imponit.*

§. 4. Necnon omnibus, & ſingulis prædictorum & aliorum Ordinum Prælatis, vt in virtute ſanctæ obedientiæ tranſgreſſores omnes, quos in pœnam huiuſmodi incidiſſe, aut contra prædicta dixiſſe, vel feciſſe præſumſerint, dignis pœnis, dirisque carceribus punire, & mancipare procurent, ac Fratribus ipſis vtriuſque, ſeu alterius Ordinis, de cetero ſub eiſdem pœnis, aliquem Fratrem, ſeu alium, hæreticum propterea proclamare, aut hæreſis ex hoc labem incurriſſe conſtiterit, illum, vel illos, apud Sedem Apoſtolicam denuntiare teneantur, & debeant, quodque inter alias quaſcumque Eccleſiaſticas, ſæculareſue perſonas, nullus Fratrum Ordinum prædictorum, ſeu aliorum, aliquem de prædictis infamare, aut de illo quomodolibet proclamare præſumat. *Et Sedi Apoſtol. eos denunciare iubet.*

§. 5. Quinimo, vt Fratres ipſi Prædicatorum, & Minorum Ordinum huiuſmodi, mutuo ſe diligant, & cum caritate pertractent, ſecundum Ordinum ipſorum inſtituta, & Regularis obſeruantiæ regulam, ſub pœna præmiſſa auctoritate præfata tenore præſentium iniungimus, decernentes ex nunc, omnes, & ſingulos Fratres Ordinum prædictorum, qui prædicta non obſeruare, vel illis contrafacere, vel venire ſtuduerint cum effectu, ad omnes actus legitimos Religioſorum, & Ordinum ipſorum penitus inhabiles, & incapaces, necnon irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. *Fratreſque Prædicatores, & Minores mutua cum dilectione ſe tractare præcipit.*

§. 6. Nulli ergo omnino liceat hanc paginam noſtrorum mandati, iniunctionis, & conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis, &c. *Sanctionem pœnalē adijcit.*

Dat. Anconæ, Anno Incarnationis Dominicæ, 1464. Pont. noſtri Anno ſexto. *Dat. P. A. 6. die 8. Aug.*

PAVLVS SECVNDVS PONT. CCXV.
ANNO DOMINI MCDLXIV.

PAulus Secundus, Venetus. Petrus Barbus antea dictus, presbyter Cardinalis tituli S. Marci, creatus pridie Kal. Septembris 1464. Coronatus quinto, Idus

Septembris

Septembris eodemanno ſedit annos 6. menſes 10. dies 26. Creauit Cardinales vndecim. obiit 5. Kalend. Auguſti anno 1471. Sepultus fuit in Baſilica S. Petri. Vacauit Sedes dies 14.

I. Iuriſdictio & facultates Vicarij Papæ, in Vrbe eiuſque diſtrictu.

Amplioribus iuriſdictionibus vtitur hodie Vicarius, ex multorum Pont. conſtitutionibus, quas tibi indicabo in Pauli III. conſtit. 36. Licet, vbi ponam adnotationes, eas hic propterea omittendo.

Edita An. D. 1464. P A V L V S E P I S C O P V S, *Seruus ſeruorum Dei. Venerabili Fratri Dominico Epiſcopo Torcelano, in Alma Vrbe in ſpiritualibus Vicario noſtro, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Exordium. LIcet Eccleſiarum omnium vniuerſalis cura, & populi Chriſtiani regimen ad vigilantiam nos inducant, Romana tamen Vrbs inclita, quam caput Orbis diuina clementia ſtabiliuit mentem noſtram ſolicitat, vt de ipſius ſtatu proſpero & ſalubri attentius & diligentius ita procuremus, vt ſpiritualiter & temporaliter felicioribus ſucceſſibus congruum recipiat incrementum.

Deputatio Vicarij. §. 1. De tua ergo laudabili vita, morum grauitate, probata fide, & circunſpectione, aliiſque virtutum donis, quibus perſonam tuam præditam eſſe familiari experientia percipimus, firmam in Domino ſpem gerentes, ac ſperantes quod ea quæ tibi committenda duxerimus, prudenter & fideliter exequaris. Te in præfata Vrbe eiuſque ſuburbiis Diœc. & diſtrictu Vicarium noſtrum in ſpiritualibus vſque ad noſtrum & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum, cum honoribus, oneribus, fructibus, & emolumentis conſuetis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium facimus, conſtituimus & deputamus.

Elargitio iuriſdictionis. Tu ad ea vide bullas in rubr. indicatas. §. 2. Tibique viſitandi Eccleſias, Monaſteria, & loca Eccleſiaſtica ſæcularia & regularia quorumcumque Ordinum ipſius Vrbis, etiam Eccleſias S. Laurentij, Anaſtaſij S. Sebaſtiani & S. Agnetis, & alia Monaſteria, & Eccleſias prope Vrbem ipſam exempta & non exempta; & ipſorum perſonas, & eorum cuiuſlibet ipſorum exceſſus & crimina mulctandi, corrigendi, puniendi prout ſecundum Deum & iuſtitiam viderit expedire. Cauſas ciuiles & criminales audiendi, excutiendi, cognoſcendi, & fine debito terminandi; Conferendi quoque eccleſiaſtica Sacramenta, Eccleſias dedicandi, & eas vel earum cæmeteria reconciliandi; Aliaque omnia & ſingula faciendi, gerẽdi, ordinandi, diſponendi, exercendi, mandãdi, & exequẽdi, quæ ad huiuſmodi Vicariatus officium de iure vel conſuetudine pertinere noſcuntur; Contradictores quoſlibet & rebelles per cenſuram eccleſiaſticam perſonalemque coërcitionẽ, & alia opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendi, plenam & liberam auctoritate prædicta harum ſerie facultatem concedimus, & poteſtatem ac auctoritatem.

Derogatio cõtrariorum. §. 3. Non obſtantibus ſi aliquibus Eccleſiis, Monaſteriis vel Ordinibus, eorumque perſonis à Sede Apoſtolica ſit indultum quod capi ſeu detineri, aut interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Obedientia eidem Vicario ab omnibus præſtanda. §. 4. Mandantes propterea omnibus & ſingulis ad quos pertinet & ſpectat, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtant, quatenus tibi in exequendis his quæ ad officium tuum prædictum pertinere noſcuntur, omnibus poſſibilibus aſſiſtant auxiliis, conſiliis & fauoribus opportunis, tibique pareant, & obediant prout nobis.

Hortatio ad officium diligenter exequendum. §. 5. Quocirca fraternitati tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus officium Vicariatus huiuſmodi deuote ſuſcipiens, ſic illud prudenter, ſolicite & fideliter exequaris, quod ex inde ſperari fructus animarum, ſicut optamus, Domino concedente proueniant. Tuque præter diuinæ retributionis mercedem quam inde merereris, noſtram & Apoſt. Sedis gratiam vberius conſequi merearis.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1464. 16. Kalendas Octobris Pont. noſtri Anno primo. *D. P. An. 1. die 16. Sept.*

II. De his quæ obſeruare debent Iudices à Sede Apoſtolica delegati, in cauſis alienationum bonorum Eccleſiaſticorum.

Facultatem has cauſas delegandi abſtulit, omnibus Sedis Apoſt. Officialibus Pius V. vt infrà in eius conſt. 69. Volentes.

De materia alienationum, dicam hic infra in conſtit. 5. Ambitioſæ.

P A V L V S E P I S C O P V S, *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.* *Edita A. D. 1465.*

CVm in omnibus iudiciis ſit rectitudo iuſtitiæ, & conſcientiæ puritas obſeruanda, id multo magis in conceſſionibus alienationum rerum Eccleſiaſticarum conuenit obſeruari, in quibus de Chriſti patrimonio & diſpenſatione pauperum, non de proprio cuiuſque peculio agitur, vel tractatur. Quapropter oportet vt in examinandis huiuſmodi alienationum cauſis quæ à Sede Apoſtolica in forma, ſi in euidentem vtilitatem cedant, oneratis Eccleſiaſticorum Iudicum conſcientiis delegantur, nihil fauor vſurpet, nihil timor extorqueat, nulla expectatio præmij iuſtitiam conſcientiamque ſubuertat. *Cauſa conſt.*

§. 1. Monemus igitur, & ſub interminatione diuini iudicij omnibus Commiſſariis, & delegatis huiuſmodi, diſtrictè præcipimus, vt caute, & diligenter attendant cauſas in literis Apoſtolicis per ſupplicationes expreſſas, illaſque ſolicite examinent, atque diſcutiant, teſtes, & probationes ſuper narratorum veritate recipiant, & ſolum Deum præ oculis habentes, omni timore, aut fauore depoſito, Eccleſiarum indemnitatibus conſulant, nec in læſionem, aut detrimentum earum decretum quomodolibet interponant. *Iudices delegati cauſarũ huiuſmodi alienationum curent hæc expreſſa.*

§. 2. Si quis autem Commiſſarius, vel delegatus conſcientiæ ſuæ prodigus, in grauamẽ, aut detrimentum Eccleſiæ, per gratiam aut timorem, vel ſordes alienationi conſenſerit, aut decretum, vel auctoritatem interpoſuerit, inferior quidem Epiſcopo ſententiam excommunicationis incurrat, Epiſcopus vero, aut Superior, ab executione officij per annum, nouerit ſe ſuſpenſum, ad æſtimationem detrimenti Eccleſiæ illati nihilominus condemnandus, ſciturus, quod ſi ſuſpenſione durante damnabiliter ingeſſerit ſe in diuinis, irregularitatis laqueo ſe inuoluet, à quo non niſi per ſummum Pontificem poterit liberari. *Contrauenientes pœnas hic deſcriptas incurrunt.*

§. 3. Is vero, qui dolo, vel fraude, aut ſcienter in detrimentum Eccleſiarum alienationem fieri procurauerit, aut per ſordes, vel impreſſionem, alienationis decretum extorſerit, ſimilem ſententiam excommunicationis incurret, à qua nonniſi per Romanum Pontificem poſſit abſolui, ad reſtitutionem nihilominus rerum alienatarum, cum fructibus quandocumque de præmiſſis conſtiterit, condemnandus. *Cõplices quoque in eas incidant.*

§. 4. Volumus autem, quod Legati, & Commiſſarij prædicti de pœnis conſtitutionis noſtræ ſpecifice moneantur, & in quibuſcumque literis, & commiſſionibus huiuſmodi hoc ſtatutum noſtrum inſeratur. *In commiſſionib. hoc Stat. inſeratur.*

Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1465. 5. Id. Maij, Pontif. noſtri anno primo. *Dat. P. A. 1. die 11. Maij.*

III. Gubernatores Ciuitatum, & aliorum locorum Status Eccleſiaſtici, munera (præter eſculenta, & poculenta quæ triduo conſumuntur) non recipiant. Officia per Papam conferri ſolita, non conferant. Exuleſque, vel pœnas, ſupra florenos ſex, non remittant.

Quoad munera recipienda à Communitatibus, grauiorem prohibitionem edidit Clem. VIII. inf. in eius conſtit. 10. Pro commiſſa. Quoad Exules, non remittendos, vide infra latiorem diſpoſitionem in Pij V. conſt. 10. Ex ſuperna vbi notabo. Et quoad pœnas non condonandas, habes plene infra in conſt. 93. Sixt. V. Ad Romanum.

Hæc autem conſtit. expreſſe confirmatur à Sixt. IV. infra in conſtit. 15. §. 3.

Edita An. D. 1466.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Munerum receptio apud huiuſmodi Officiales, multa mala producit.

MVnera excæcant oculos ſapientum, & peruertere corda iuſtorum, ſacra Scriptura teſtatur. Vnde ille laudatur, ille prædicatur beatus, qui poſt aurum non abiit nec argentum, & qui excutit manus ſuas ab omni munere, de quo Propheta teſtatur: quoniam ipſe in excelſis habitabit, & monumenta ſaxorum, ſublimitas eius. Quod cum omnes facere conueniat, tum maxime ſeruare oportet Apoſtolicos Legatos, & Gubernatores Prouinciarum, Ciuitatum, atque Terrarum, Rom. Eccleſiæ ſubditarum, quos decet cæteris ſæcularibus Magiſtratibus, iuſtitiæ & integritatis exempla præbere, vt auaritiam odiant, & munera ſuper innocentes non cupiant. Sane ad noſtrum non ſine moleſtia animi, peruenit auditum, quod ſuperioribus temporibus diuerſi Rectores, & Gubernatores Terrarum, & Prouinciarum S.R.E. ſubditarum, & nonnulli Legati, etiam de latere, ad gubernationem ipſarum Terrarum, & Prouinciarum emiſſi, ſolitum quendam ſequentes abuſum, munera à Prouincialibus, & incolis locorum, publice & priuatim ſuſceperunt, etiam in vaſis aureis vel argenteis, vel equis, aut victualibus, excedentes omnem modum, permiſſionemque Canonicam, quæ quidem non ſolum ipſis ciuitatibus & prouinciis grauia & oneroſa fuere, ſed etiam exemplo turpia, & pernicioſa opere comprobantur. Siquidem ipſis muneribus vel donis allecti, priuatæ gratiæ & factionibus potius, quam iuſtitiæ ſtuduerunt, multique criminoſi grauia delicta & flagitia pecunia redemerunt, atque (vt breuiter circumſcribamus) impletum eſt in pleriſque propheticum illud, quod in eorum manibus iniquitas fuit, & dextera eorum repleta eſt muneribus. Siquidem B. Iſidorus ait, Cito iugulabitur auro iuſtitia, nullamque reus pertimeſcet culpam, quam redimere nummis exiſtimat.

Hic ideo Pōt. officialib. ſeu Status Eccleſiaſtici id prohibet.

§. 1. Volentes igitur talibus abuſibus prouidere, & per Officiales & Miniſtros Apoſtolicæ Sedis, omnem integritatem munditiamque ſeruari, hoc perpetuo prohibemus edicto ne quiſquam deinceps Rectorum, aut Gubernatorum quorumcumque Officialium Romanæ Eccleſiæ, vel etiam Legatorum de latere, ad regimen & gubernationem prouinciarum ciuitatum, ac terrarum Romanæ Eccleſiæ deputatorum vel deputandorum, à prouinciis, ciuitatibus & terris quibus præſunt, vel officia exercent, nec à ſingularibus ſuæ legationi, regimini, vel gubernationi ſuppoſitis, aliquod genus muneris, nec aurum nec argentum, aut veſtem, aut equum, vel aliquod cuiuſlibet ſpeciei munus accipiat, præter eſculenta & poculenta, quæ breui tempore conſumi poſſunt, quod tempus, ad biduum moderamur, alioquin tam dantes quá accipientes, etiamſi Pontificali præfulgeant dignitate) dummodo non ſint ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, qui in ſacro Collegio, coram Nobis, ſponte ſua obtulerunt & promiſerunt, non recepturos huiuſmodi munera (ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant, à qua abſolui non poſſint niſi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo conſtituti. Et inſuper, omne id quod acceperint, & aliud tantumdem reddere teneantur.

Et huius bullæ obſeruantiā ab eis iurari præcipit.

§. 2. Mandantes vt omnes & ſinguli Legati, Rectores & alij officiales prædicti, priuſquam ad ſua admittantur officia, videlicet Cardinales Legati, in dicto Collegio coram Nobis promittere, inferiores vero in Camera Apoſtolica, de obſeruanda huiuſmodi conſtitutione noſtra (quam perpetuo valere, & vim decretalis habere decernimus) iuramentum præſtare teneantur, quod etiam in forma iuramentorum præſtari ſolitum, adiungi & aſſeruari mandamus.

Collationem officiorum à Papa conferri ſolitorum eiſdem interdicit.

§. 3. Inſuper, ne ſub occaſione munerum officia inferiora in ipſis prouinciis, ciuitatibus, & terris, venalia reddantur, aut criminoſi debitas pœnas effugiant, vel mulctæ pro debitis impoſitæ, & fiſco applicandæ, in priuatas vtilitates redigantur, pari prohibemus edicto, ne Legati & Gubernatores prædicti, Præturas ciuitatum & alia inferiora officia, per Romanos Pontifices conferri, vel alias concedi ſolita, conferre, confirmare, aut de illis quomodolibet, ſine ſpeciali commiſſione noſtra vel ſucceſſorum noſtrorum ordinare præſumant, Pro his vero quæ ad ipſorum Legatorum, vel Gubernatorum diſpoſitionem, vel confirmationem pertinent, pro collatione officiorum, vel confirmatione nil accipiant, præter moderatam mercedem ſecretarij, ſiue ſcriptorum & ſigilliferi, quam quidem in maioribus officiis & ciuitatibus inſignioribus, ad duos florenos de Camera, in minoribus officiis vel ciuitatibus minus inſignibus, ad vnum florenum, in minimis vero, ſeu caſtellis, dimidium florenum ſimilem tantum, pro ſalario ſecretarij, ſcriptorum, & ſigilli taxamus, & limitamus.

Bannitorumque remiſſionem.

§. 4. Inſuper prohibemus ne aliquos reos capitalium, aut exules, bannitos, & diffamatos ſub pœna capitis abſoluere, reſtituere, aut à pœna liberare audeant, ſine Romani Pontificis licentia ſpeciali.

Pœnarum quoque condonationem.

§. 5. Præterea mulctas & condemnationes pecuniarias, Cameræ Apoſtolicæ, de iure vel conſuetudine applicari ſolitas, remittere non poſſint aut donare, nec de illis gratiam aut remiſſionem facere, niſi vſque ad ſummam ſex florenorum auri de Camera, in mulcta ſeu condemnatione quamuis graui.

Quibuſcumque facultatibus conceſſis non obſtantibus.

§. 6. Reuocantes omnes conceſſiones aut facultates, in genere vel ſpecie cuiuis Legato, Rectori, vel Gubernatori conceſſas, in quantum præmiſſis aduerſentur, illaſque pro infectis habentes, decernentes quicquid contra præmiſſa & quodlibet præmiſſorum attentatum fuerit, nullius eſſe roboris vel momenti, & abſolutiones, remiſſiones, donationes, & gratias quorumlibet Legatorum, Rectorum & Gubernatorum, quacumque auctoritate fungentium, in futurum contra præmiſſa forſitan faciendas, nulli penitus ſuffragari.

Iubet hanc bullam publicari & obſeruari.

§. 7. Mandantes hanc conſtitutionem noſtram in omnibus Ciuitatibus Romanæ Eccleſiæ inſignioribus, nunc & ſingulis quibuſcumque temporibus, in aduentu noui Legati ſeu Gubernatoris, ſolemniter publicari, & ab omnibus inuiolabiliter obſeruari, ac de verbo ad verbum in libro ibidem aliquo authentico regiſtrari & conſeruari.

Sanctio pœnalis.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam &c.

D. P. An. 2. 18. Martij.

Datum Romæ apud ſanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo ſexto, quintodecimo Kalendas Aprilis, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

Contra vindictam tranſuerſalem in Vrbe eiuſque diſtrictu Sumentes aut Caualcatas, ſeu hominum collectas facientes, brigoſoſque & eorum fautores. IV.

Hæc bulla fuit primum à Sixt. IV. die 12. Iulij 1477. & deinde ab Innocent. VIII. die 13. Septembris 1478. confirmata, ſed poſtea ad omnia loca Status Eccleſiaſtici extenſa à Pontif. ſucceſſorib. vt liquet

liquet ex bulla 10. Clem. VII. infrà & bulla 10. Pij V. Ex ſuperna. §. 9.

Edita An. D. 1466.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

VIros ſanguineos & doloſos abominabiles Deo, Sanctus Propheta teſtatur, nec immerito quidem apud Deum & homines deteſtandi videntur, qui horrenda ſæuitia, & vindictæ furore ſuccenſi ſanguinem ſitiunt aliorum, & præſertim inſontium, ita vt non ſolum corporum mortem procurent, ſed etiam animarum. Pro quibus Dei Filius mortem ſubiit corporalem, eaſque pretio ſui ſanguinis comparauit. Vnde nos eiuſdem Saluatoris vicem, diſponente Domino, licet immeriti, obtinentes in terris, eoſdem merito deteſtamur, & ad gregis Dominici cuſtodiam ſolicitis excitati vigiliis, animarum & corporum ſaluti, & publicæ paci ac quieti, attenta cogitatione inſiſtimus, vt perditorum hominum audaciam compeſcendo, animas ſimul & corpora Deo lucrifacere ſua nobis cooperante gratia valeamus.

Cauſa huius conſtitutionis.

Sane in Alma Vrbe noſtra, quæ ſicut per ſacram beati Petri Sedem totius eſt caput Orbis effecta, ita ceteris Vrbibus quietis & pacis norma & exemplar deberet eſſe iuſtitiæ, inſtigante diabolo peſtiferum & pernicioſum malum irrepſit, vt ſi quando inter aliquos, etiam pro leuiſſima cauſa, quam brigam vocant, rixa fuerit exorta, in qua alter alterum percuſſerit aut vulnerauerit, percuſſus aut vulneratus, huiuſmodi offendentis, patrem, fratrem, aut filium, ſeu alterum ex propinquis, iniuriæ expertem & plerumque offenſionis ignarum, aut huiuſmodi exceſſus plurimum indolentem, horribili immanitate, & furioſa dementia, in vindictam ſuæ iniuriæ vulnerat, & interdum occidit, aut aliquis propinquorum offenſi ad vltionem iniuriæ propinqui ſui, vt præmittitur, propinquum offendentis vulnerat, vel occidit, vel vulnerari & occidi facit, inde quoque iuxta damnabilem abuſum Ciuitatis vtraque pars ſe domibus priuatis includit, quas in contemptum Summi Pontificis, videlicet Principis, ac etiam Magiſtratuum ciuitatis, armatis complens, & interdum fores domorum, & porticus ſteccatis communiunt, vbi tamquam ad officinas aſylum ſcelerum perditi homines, & ſceleſti, ex vtraque parte conueniunt, illic rabida factio iungitur, atrociſſimi ſceleris immanitate concordans, illic dementia, & furia eſt, & venalis iniuria, dum iis, qui nulla ſunt iniuria laceſſiti, ad vindictam offenſorum, inſana mente, & ferali crudelitate coniurant. Ij ſunt quorum veloces pedes ſunt ad effundendum ſanguinem, qui viam pacis non cognouerunt. Inter quos fœda & obſcœna commercia, alearum luſus, pecuniarum effuſio, patrimoniorum diſſipatio, diræ blaſphemiæ, & obſcœni aguntur inceſtus: ex iis oritur regentium Rempublicam, & Magiſtratuum contemptus, ac ſeditiones nonnumquam excitantur. Quod quidem ex alio veteri proceſſit abuſu, vt ſi quando huiuſmodi rixæ & offenſiones intercedunt, non ſolum propinqui, atque coniuncti, ſed etiam extranei vtrique parti ſe offerunt, quod vulgo ſpudeos, & materno vocabulo, Fare de bene, nuncupatur, ex quo plerumque totius ciuitatis ſtudia, non ſine graui nota regentium, atque diſcrimine reipublicæ, armantur aduerſus proximos, miſeri ſpiritu diaboli repleti, omne ius humanæ ſocietatis, omnem caritatem, omnem ciuilem concordiam damnabili abuſu peruertunt.

Vindictam tranſuerſali facientibus.

§. 1. Nos igitur tam immani, & crudeli facinori, ac populi noſtri peculiaris periculis volentes occurrere, & tam nefarios præſumptores debitæ animaduerſionis mucrone ferire, & vt tuta ſit inter improbos innocentia, etiam in ipſis improbis formidato ſupplicio, refrænetur audacia, ac nocendi facultas, ipſiuſque Almæ Vrbis noſtræ paci, & quieti, & tranquillitati conſulere, vt fœlici ducta regimine præſeruetur à noxiis, & optatis ſemper proficiat incrementis. Hac irrefragabili, matura, & perpetua valitura conſtitutione, ſtatuimus, & ordinamus, vt quicumque deinceps Baro, aut Domicellus, vel ciuis Romanus, vel quæuis alia Eccleſiaſtica ſæculariſque perſona, cuiuſcumque conditionis & qualitatis exiſtat, quacumque etiam atroci iniuria laceſſita pro ſuis, vel amici, aut propinqui iniuria vindicanda, patrem, aut filium, fratrem, aut propinquum, vel aliàs amicum, vel domeſticum offendentis, vulnerare, mutilare, occidere, vel quocumque modo, realiter vel perſonaliter, offendere præſumpſerit, aut talia fieri fecerit, vel mandauerit.

Collectam hominum adunantibus.

§. 2. Similiter qui in Vrbe Romana, vel in eius diſtrictu, occaſione rixæ, vel brigæ domum communire, armatos receptare, aut tenere, vel adhærentes, & complices ac fautores brigæ arceſſere, ſeu quamcumque conuentionem, congregationem, & collectam hominum, ad vltionem iniuriæ, inuocare, excitare, inuitare, vel receptare præſumpſerit per ſe, vel alium crimen læſæ Maieſtatis incurrat, & tamquam læſæ Maieſtatis, rebellionis, ac ſeditionis in Vrbe concitatæ reus cenſeatur, & habeatur, ac veluti talis à competentibus iudicibus ſeueriſſime puniatur.

Pœnas hic deſcriptas hoc Pōt. imponit. Eo ſenſu pœnam excommunicationis abſtuliſſe Sixt. V. citat. in rubr.

§. 3. Eccleſiaſtici vero talia perpetrantes ab omni dignitate, honore, ordine, officio, & beneficio ſint ipſo iure priuati, & perpetuæ cuſtodiæ mancipentur, beneficia eorum libere alij per illos ad quos eorum collatio pertinet, conferantur. Omneſque præterea talia perpetrantes, & committentes, tamquam Chriſtianæ religionis alieni, publicæ pacis æmuli, ab omni populo, Ciuitate, Terra, vel loco, Eccleſiæ Romanæ mediate vel immediate ſubiecto, ſint perpetuo diffidati, eorum bona tam mobilia quam immobilia ſint ipſo iure Cameræ Apoſtolicæ confiſcata. Nulli præterea talium alicuius aperiatur ianua dignitatis, aut honoris Eccleſiaſtici vel mundani, ſeu ad alicuius loci regimen ſit aſcenſus. Et vt magis famoſa ſit eorum infamia, factio teſtamenti actiue & paſſiue ſit eis interdicta, ad actus legitimos nullus eis pateat aditus, nulla porta pandatur, omni ſpe gratiæ, aut diſpenſationis adempta. Ac præter prædictas pœnas, ſententiam excommunicationis, & perpetuæ maledictionis incurrant, à qua abſolui non poſſint niſi per Romanos Pontifices, præterquam in mortis articulo conſtituti.

Fautoribus eorum pœnas infligit.

§. 4. Illi vero qui ipſis offenſis vel offendentibus ſeu brigoſis adhærere, fauere, opem auxiliumve permittere, vel in domibus aut Caſtris locis, ſeu fortelitiis ſuis receptare, aut qui iuxta vulgare Fare de bene deinceps præſumpſerit, tamquam fautores ſcelerum, & conſpiratores aduerſus publicam pacem, omnino ſimilis rebellionis, confiſcationis, depoſitionis, priuationis, inhabilitationis atque excommunicationis, & anathematis pœnas incurrant.

Domoſq; eorum demoliri mandat.

§. 5. Statuimus præterea, vt domos, & habitationes principalium offendentium, qui vindictam in alios vt præmittitur ſumere vel exercere, vel etiam qui ex vtraque parte domos ipſas munire, aut congregationes occaſione brigæ & collectas hominum adunare, aut armis vel armatis, ſeu Steccatis, aut Propugnaculis communire auſi fuerint, in deteſtationem tanti facinoris demoliantur, & vſque ad ſolum, ad perpetuam infamiam proſternantur, per hoc quoque ſæcularibus, & aliis iudicibus ſuis competentibus non adimimus facultatem vtendi ſtatutis & legibus aduerſus tales editis vel edendis. Dignum eſt enim vt nefandi ratione flagitij, vltionis ſeueritas extendatur, & propter enormitatem facinorum, & pœnarum modus exuperet.

Brigam habentes pacem inire iubet.

§. 6. Ceterum volumus quod ſinguli in dicta Vrbe rixam ſeu brigam quomodolibet forſan in præſentiarum habentes, ſuſtinentes, aut excitare molientes, cuiuſcumque ſtatus, vel conditionis fuerint poſt publicationē præſentium in Curia Capitolij & aliis publicis dictæ Vrbis locis faciendam, infra quindecim dierū ſpatium ſuper illa in dilectos filios eoſdē Vrbis generales Paceros noſtros, ac Chericum de Chericatis Ciuem & militem Vicentinum ſeu alium per nos eius loco forſan ſubrogandum aut deputandum, & de iure & de facto iuxta auctoritatem & arbitrium eorum, plenarie compromiſiſſe, ipſorumque deciſionibus, ſententiis, & mandatis, quæ omnia & rata & grata haberi, ac ab omnibus & ſingulis quorum intereſt, vel intererit quomodolibet in futurum, inuiolabiliter obſeruari volumus atque mandamus, ſtare & parere debeant, & teneantur.

decernentes nulli licere illis contra dicere, nec etiam ab eis quouiſmodo appellare.

Pacíſque huiuſmodi fractores pœnis enũciatis innodat.

§. 7. Inhibentes diſtrictius ne aliquis per ſeipſum aut quemuis alium directe vel indirecte, ſeu alio quouis quæſito colore contra pacem, & concordias, hactenus initas & factas, vel ſecuritates præſtitas, ſeu deinceps ineundas, venire, vel aliquid attentare, aut illas infringere quomodolibet præſumant, ſub pœnis vltra Vrbis ſtatuta in huiuſmodi facta pace contentis, ac præmiſſis, & aliis arbitrio noſtro infligendis, quas rebelles, & contrafacientes, ac pacem huiuſmodi non ſeruantes, eo ipſo quo contrafecerint, irremiſſibiliter incurrant.

Hanc bullam in Statutis Vrbis deſcribi mandat.

§. 8. Ad maiorem præterea firmioremque rei ſubſiſtentiam, & perpetuam obſeruationem, volumus & mandamus, quod præſentes noſtræ litteræ eiuſmodi voluntatem, ordinationem, & decretum noſtrum continentes, in volumine Statutorum dictæ noſtræ Vrbis, de verbo ad verbum denotentur, & deſcribantur.

Nulli ergo, &c.

D. P. An. 3. die 22. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ 1466. Decimo Kal. Octob. Pont. noſtri Anno tertio.

V. Prohibitio alienandi bona Eccleſiaſtica, aut illa vltra triennium locandi.

Hæc bulla eſt inter extrauagantes communes, ſed hic poſui, quia in iudicijs quotidie affertur. Et vt tibi dicam, quod circa locationes huiuſmodi extat Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 11. Et quoad alienationes habes etiam ſup. conſt. 1. Leon. I. Occaſio & infra Paul. IV. conſtitut. 2. Iniunctum, & Py V. conſt. 69. Volentes, & aliam conſt. 98. Et ſi de ſingulis. Quo vero ad iudices huiuſmodi alienationum habes hic ſupr. conſtitut. 2. Cum in omnibus.

Edita A. D. 1467.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Ambitioſæ cupiditati, illorum præcipue qui diuinis & humanis affectatis, damnatione poſtpoſita, immobilia & pretioſa mobilia Deo dicata ex quibus Eccleſiæ Monaſteria & pia loca reguntur illuſtranturque & eorum miniſtri ſibi alimoniam vendicant, prophanis vſibus applicare, aut cum maximo illorum ac diuini cultus detrimento exquiſitis mediis vſurpare præſumunt, occurrere cupientes.

Prohibitio alienandi.

§. 1. Omnium rerum & bonorum Eccleſiaſticorum alienationem, omneque pactum per quod ipſorum dominium, conceſſionem, hypothecam, locationem, & conductionem, vltra triennium necnon infeudationem vel contractum emphyteoticum præterquam in caſibus à iure permiſſis, ac de rebus & bonis in emphyteuſim ab antiquo concedi ſolitis, & tunc cum Eccleſiarum euidenti vtilitate, ac de fructibus & bonis quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, pro inſtantis temporis exigentia, hac perpetuo valitura conſtitutione fieri prohibemus.

Innouatio conſtit. Prædeceſſorum.

§. 2. Prædeceſſorum noſtrorum conſtitutionibus prohibitionibus & decretis aliis ſuper hoc editis, quæ tenore præſentium innouamus, in ſuo nihilominus robore permanſuris.

Reſciſſio alienationũ aliter factarum, cum alijs pœnis.

§. 3. Si quis contra huius noſtræ prohibitionis ſeriem de bonis & rebus eiſdem quicquam alienare præſumpſerit, alienatio, hypotheca, conceſſio, locatio, conductio, & infeudatio huiuſmodi nullius omnino ſit roboris vel momenti, & tam qui alienat, quàm is qui alienatas res & bona prædicta receperit, ſententiam excommunicationis incurrat, alienanti vero bona Eccleſiarum, Monaſteriorum locorumque piorum quorumlibet inconſulto Rumano Pontifice, aut contra præſentis conſtitutionis tenorem, ſi Pontificali vel Abbatiali præfulgeat dignitate, ingreſſus Eccleſiæ ſit penitus interdictus, & ſi per ſex menſes immediate ſequentes ſub interdicto huiuſmodi, animo, quod abſit, perſeuerauerit indurato, lapſis menſibus eiſdem à regimine & adminiſtratione ſuæ Eccleſiæ vel Monaſterij cui præſidet in ſpiritualibus & tēporalibus ſit eo ipſo ſuſpenſus. Inferiores vero Prælati commendatarij, & alij Eccleſiarum Rectores beneficiati vel adminiſtrationem quomodolibet obtinentes, Prioratibus, præpoſituris, præpoſitatibus, dignitatibus, perſonatibus adminiſtrationibus, officiis, Canonicatibus præbendis, aliiſque Eccleſiaſticis cum cura & ſine ſæcularibus & regularibus beneficiis quorum res & bona alienarunt dumtaxat, ipſo facto priuati exiſtant, illaque abſque declaratione aliqua vacare cenſeantur poſſintque per locorum Ordinarios vel alios ad quos eorum collatio pertinet, perſonis idoneis (illis exceptis quæ propterea priuatæ fuerint) libere de iure conferri, niſi alias diſpoſitione Apoſtolicæ Sedis ſint ſpecialiter aut generaliter reſeruata, & nihilominus alienatæ res & bona huiuſmodi ad Eccleſias, Monaſteria & loca pia ad quæ ante alienationem huiuſmodi pertinebant, libere reuertantur.

Nulli &c.

Dat. P. A. 4. die 13. Febr.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Kal. Martij, Pont. noſtri Anno quarto.

VI. Quod Monaſteria, Prioratus, & alia beneficia Eccleſiaſtica, perpetuo vnita, & de cetero non vacantia, teneantur Reuer. Cameræ Apoſtol. debita iura & ſeruitia vt taxata ſunt præſtare. Alia vero Annatam perſoluere ſingulis quindecim annis.

Hæc bulla comprobata fuit à Iul. II. die 28. Iulij 1505. cuius conſtitutio tanquam ſimpliciter confirmatoria, & à Paulo IV. hic infrà relata, à me prætermiſſa fuit. Declaratur autem & extenditur à Clem. VII. Paulo IV. Pio V. & Sixt. V. vt dicam infrà in eiuſdem conſt. 33. Cameræ.

Edita An. D. 1467.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Decet Romanum Pontificem ſic ſuis fore gratiis liberalem, quod in Eccleſiarum, Monaſteriorum, aut Clericalis Ordinis perſonarum ſæcularium ſiue regularium fauore conceſſa, in Cameræ Apoſtolicæ, vel aliorum præiudicium non redundent.

Plures Pontif. multa beneficia perpetuo vniuerunt.

§. 1. Sane dudum ad humiles vniuerſorum poſcentium ſupplicationes, & ex certis rationabilibus cauſis tunc expreſſis inducti, tam Nos quam S.R.E. Martinus V. Eugenius IV. Nicolaus etiam V. Calliſtus III. & Pius II. Pontifices prædeceſſores noſtri quam plura diuerſorum Ordinum Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, præpoſitatus, Conuentuales, necnon dignitates maiores in Cathedralibus Metropolitanis, & principales in Collegiatis Eccleſiis, adminiſtrationes quoque, officia, & beneficia Eccleſiaſtica etiam diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruata, inuicem vel aliis Cathedralibus etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Eccleſiis, earumque Capitularibus menſis, ac menſarij, dignitatibus Collegiis, Vniuerſitatibus, & beneficiis, & præſertim Congregationis Canonicorum Regularium S. Auguſtini Lateranen. & de Scopeto, ſeu S. Saluatoris nuncupatorum, Monachorum S. Iuſtinæ Paduan. Montis Oliueti, S. Benedicti, Ciſtercien. Vallis Vmbroſæ, & Cartuſien. Ordinibus, presbyterorumque S. Georgij in Alga Venetiarum, atque aliis Monaſteriis domibus, Hoſpitalibus, fabricis, & piis locis, vtriuſque ſexus perſonarum, ſub diuerſis modis & formis Apoſtolica auctoritate vniuimus, incorporauimus, & annexuimus, applicauimus, atque ſubmiſimus.

Vnde ob non vacationem, Camera Apoſtol. iura ſua amittebat.

§. 2. Proptereaque Eccleſiæ, Monaſteria, Prioratus, Præpoſituræ, dignitates adminiſtrationes, officia, & beneficia vnita huiuſmodi amplius nequaquam vacare ſperantur, cumque propterea Cameræ Apoſtolicæ, necnon venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Car-

nahum

dinalium Collegium, & Sedis Apoſtolicæ Officiales detrimentum non modicum patiantur.

Hic ideo Põt. prouidet vt in prima parte rubr.

§. 3. Nos, quorum intereſt eorumdem Cameræ, Collegij, & Officialium indemnitati proſpicere, volentes quemadmodum, par eſt, vniones, incorporationes, annexion. application & ſubmiſſiones præfatæ, ſi alias rite, & rationabiliter proceſſerunt, ita in ſua firmitate permaneant, quod ipſorum quibus vna cum ſuis oneribus vnita fuere, commodis deſeruiant, & aliorum iura propterea non lædantur, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quod omnia, & ſingula Monaſteria, videlicet illa quorum fructus, & redditus, & prouentus ad ſummam centum floren. auri de Camera ſecundum communem æſtimationem aſcendunt annuatim, ſi in libris eiuſdem Cameræ taxati reperiuntur, communia, & minuta ſeruitia, atque alia iura debita, & conſueta tam ipſis Cameræ, & Collegio quam Officialibus Prælatis.

Reprimit in ſecunda.

§. 4. Reliqua vero Monaſteria, Prioratus, Præpoſituræ, Præpoſitatus, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, & beneficia, vt præfertur vnita, pro quibus Cameræ Apoſtolicæ annata, ſeu alia iura ſolui conſueuerant, vel debebant temporibus retroactis, & de ſoluendo ſingulis certis temporibus futuris obligatio in eadem Camera per inaduertentiam facta non fuit, annatam, ſiue medios fructus vnius anni in poſterum ſingulis quindecim annis perpetuo ſequuturis, eidem Camerario ſoluere teneantur & debeant.

Iubet etiam ſolui annatã de quindenio præterito. & caueri pro futuro.

§. 5. Et quod de omnibus Monaſterijs, Prioratibus, Præpoſitatibus, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officijs, & beneficiis, vt præfertur vnitis, à quorum vnionum temporibus poſtquam illæ ſortitæ effectum, anni quindecim effluxerunt, infra annum proximè futurum communia minuta, & alia iura ſeu annatas, & medios fructus huiuſmodi ſoluere adſtringantur etiam ſingulis annis quindecim in futurum, prout multi alij ſimiles vniones, & gratias obtinen. faciunt, & facere cõſueuerunt, & ad hoc ij quorum intereſt infra vnius anni ſpatium ſe in eadem Camera efficaciter obligare debeant cum effectu.

Alioqui vnionem irritat.

§. 6. Alioqui ſi à ſolution. aut obligatione præmiſſis ceſſare præſumpſerint, vnion. annexion. & incorporationes præfatæ habeantur penitus pro infectis, & ſic vnita Monaſteria, Prioratus, Præpoſituræ, Præpoſitatus, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, & cuiuſuis qualitatis, aut generis beneficia huiuſmodi tamquam vere vacantia poſſint libera à Sede præfata impetrari, & canonice obtineri, ac ſi vniones ipſæ, & ſuper eis confectæ literæ, proceſſus quoque habiti per eoſdem, & quæcumque inde ſecuta nullatenus emanaſſent.

Clauſula de rog. & decreto irritan. O. P. A. 5. & 6. Lunar.

§. 7. Non obſtantibus vnion. & alijs præmiſſis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo nono, octauo Id. Ianuarij, Pont. noſtri Anno quinto.

VII. Reductio Sanctiſſimi Iubilæi, ſiue Anni Sancti, ad annum vigeſimum quintum, quo viſitantes Baſilicas SS. Petri, & Pauli, & S. Ioannis in Laterano, ac S. Mariæ Maioris de Vrbe, pleniſſimam peccatorum veniam conſequuntur.

Inſtitutionem huiuſmodi Iubilæi pro quolibet centeſimo anno ſtatuit Bonif. VIII. vt ſup. in eius conſt. 7. Antiquorum ſed reductionem iſtam ad annum vigeſimum quintum ſeruarunt omnes huius Pont. ſucceſſores vſque ad Clem. VIII. vt infr. in eius conſt. 58. Annus vbi notabo.

Edita A. D. 1470.

PAVLVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium.

INeffabilis prouidentia ſummi Patris) qui pro redemptione humani generis, eiuſque reconcilianda natura, Adæ præuaricatione perpetuæ mortis damnatione mulctata, vnigenitum ſuum veſtem noſtræ mortalitatis aſſumere, & poſt euangelicæ doctrinæ ſacra erudimenta, ac vitæ ipſius actus, & conuerſationis exempla crucem voluit & mortem ſubire (laudabili imitatione nos inſtruit, vt qui inſufficientibus meritis vices ipſius redẽptoris tenemus in terris, ſummis enitamur ſtudiis gregem dominicum vigilantiæ noſtræ ſua præordinatione commiſſum, quem callidi hoſtis verſutia iuſtitiæ limitibus ſæpe diuertit, auctori noſtro, qui non mortem, ſed pœnitentiam deſiderat peccatorum, reddere acceptabilem, & bonorum operum ſectatorem, vt in extremi, tremendique iudicij ratione reddenda, rigorem iuſtitiæ & vltionis meritæ euitare poſſimus. Decet igitur noſtræ mentis intuitum ad ea vigili attentione conuertere, per quæ ſupremi fauoris ſuffragante præſidio, ita vniuerſorũ Chriſti fidelium animarum ſaluti proſpiciamus vtiliter, & gratiarũ ſpiritualium donis ſalubriter conſulamus, quod aduerſus ipſius hoſtis aſtutias congruo valeat antidoto ſubueniri, ipſique fideles æternæ beatitudinis præmia largiente Altiſſimo conſequantur.

Bonif. VIII. Iubilæum quolibet 100. anno concesſit. vt in rubr.

§. 1. Dudum ſiquidem cum fida relatio antiquorum haberet, quòd accedentibus ad honorandam Principis Apoſtolorum de Vrbe baſilicam, magnæ conceſſæ forent remiſſiones & indulgentiæ peccatorum, felicis recordat. Bonifacius Papa Octauus prædeceſſor noſter ſummo ſtudio ſalutem appetens fidelium ſingulorum, & attenta conſideratione recenſens, quòd per beatiſſimos Chriſtianæ fidei Principes Petrum, & Paulum ſacroſancta Romana & vniuerſalis Eccleſia religionis ſumpſiſſet exordium, ac euangelium CHRISTI Romæ reſplenduiſſet: vt iidem Apoſtolorum Principes, gregis dominici Paſtores, & eiuſdem Eccleſiæ columnæ firmiſſimæ, in ſpeciali veneratione, & honorificentia haberentur, ipſeque prædeceſſor fidelibus ipſis incomparabilem ſalutis theſaurum aperiret, de fratrum ſuorum conſilio voluit atque decreuit, quòd omnes qui anno à natiuitate Domini milleſimo treceteſimo, & quolibet anno centeſimo ex tunc in antea ſecuturo ad ipſorum Apoſtolorum Baſilicas de Vrbe accederent reuerenter, ipſaſque ſi Romani ad minus triginta, ſi vero peregrini aut forenſes quindecim diebus continuis vel interpolatis, ſaltem ſemel in die, vere tamen pœnitentes & confeſſi, perſonaliter viſitarent, ſuorum omnium peccatorum remiſſionem, & veniam pleniſſimam obtinerent.

Clem. VI. ad annum 50. reduxit.

§. 2. Poſtmodum vero ſanctæ recordationis Clemens Papa Sextus noſter etiam prædeceſſor ex præmiſſis & nonnullis aliis animum ſuum mouentibus cauſis indulgentiam antedictam ad annum quinquageſimum prouida conſideratione reducens, Apoſtolica auctoritate ſtatuit, vt omnes Chriſti fideles qui prædictas Baſilicas & Lateranen. Eccleſiam de quinquaginta in quinquaginta annos certo modo tunc expreſſo deuote viſitauerint, eamdem peccatorum ſuorum veniam conſequerentur.

Greg. XI. ſtatuit etiã viſitari Eccleſiam B. Mariæ Maioris.

§. 3. Et ſucceſſiue piæ memoriæ Gregorius Papa XI. ſimiliter prædeceſſor noſter cupiens, vt Eccleſia beatæ MARIÆ Maioris de Vrbe cum eiſdem Baſilicis & Lateranen. Eccleſia indulgentiæ priuilegio decoraretur prædicto, ex certa ſcientia voluit, ſtatuit, & auctoritate prædicta ordinauit, quod quicumque Chriſti fideles huiuſmodi indulgentiam per ipſius Clementis literas declaratam aſſequi affectarent, eamdem Eccleſiam Beatæ Mariæ Maioris ſicuti Baſilicas, & Lateranen. Eccleſiam ſupradictas viſitare deberent, & etiam tenerentur.

Vrb. VI. Iubilæum celebrari præcepit quolibet anno 33.

§. 4. Et deinde Vrbanus Sextus in ſua obedientia nuncupatus prouide conſiderans, quòd ætas hominum amplius ſolito in dies laberetur pauciores, ac deſiderans quamplurimos eiuſdem indulgentiæ fieri participes, cũ ad annum quinquageſimum propter breuitatem vitæ plurimi hominum minimè peruenirent, vt populorum augeretur deuotio, fides ſplenderet, & caritas amplius incaleſceret, ex eiſdem & aliis non minoribus cauſis de fratrum ſuorum concilio annum quinquageſimum ſupradictum ad trigeſimum tertium reducens, ſtatuit de fratrum ſuorum eorumdem conſilio, & Apoſtolicæ

plenitudine poteſtatis quòd vniuerſi fideles vere pœnitentes & confeſſi, qui in anno à Natiuitate eiuſdem Domini milleſimo trecenteſimo nonageſimo, & deinceps perpetuis temporibus de triginta tribus annis in triginta tres annos Baſilicas ac Lateranen. & ſanctæ MARIÆ Maioris prædictæ Vrbis Eccleſias cauſa deuotionis modo præmiſſo viſitarent, eamdem conſequerentur remiſſionem, & veniam peccatorum.

Mart. v. approbauit. §. 5 Poſtremo vero poſtquam felicis recordationis Martinus Quintus Romanus Pontifex prædeceſſor noſter reductionem per eumdem Vrbanum factam huiuſmodi ratam habens, & gratam, ipſam in ſua firmitate perſiſtere, & anno trigeſimotertio ſupradicto obſeruari debere cenſuerat, & ad effectum deduci anno ingruente prædicto permiſerat, prout obſeruata extitit.

Nicol. v. confirmauit. §. 6. Piæ recordationis Nicolaus Papa Quintus ſimiliter prædeceſſor noſter eorumdem prædeceſſorum inhærendo veſtigiis prædictas Clementis eiuſdem conceſſionis literas ratas habens & gratas, eas de fratrum noſtrorum tunc ſuorum conſilio, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine innouauit & approbauit, ſuique ſcripti patrocinio communiuit, indixitque ſtatuit, decreuit, & ordinauit, vt omnes Chriſti fideles vere pœnitentes & confeſſi, qui iuxta formam in literis Clementis prædeceſſoris huiuſmodi comprehenſam in anno à Natiuitate Domini noſtri IESV CHRISTI milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo tunc futuro Baſilicas, & Eccleſias antedictas viſitarent, vt præfertur, omnium peccatorum ſuorum pleniſſimam indulgentiam conſequerentur, prout in dictis literis plenius continetur.

Hic modo Pōtif ad annum 25. reducit. §. 7. Nos igitur, qui miſeratione Altiſſimi labentibus annis regimini Catholicæ & vniuerſalis Eccleſiæ fuimus diuina clementia diſponente præfecti, prouida conſideratione non immerito attendentes humanæ conditionis ſtatum fragilem ad peccandum procliuem, & ad declinationem vſque adeo celeri curſu, vt præmittitur, properare, breuiſſimum quoque vitæ ſpatium, & peccatis noſtris exigentibus, crebras peſtilentias, varios morbos letiferos, grauiſſimas quoque Turcarũ & infidelium aduerſus fideles perſecutiones aſſiduas, atque vniuerſam Chriſtianitatem retroactis temporibus quaſſatam, adhuc variis non quidem minoribus iniuriis laceſſiri, & calamitoſis caſibus & diſpendiis ſubiacere, aliaſque plurimas ærumnas in CHRISTI populos adeo inualeſcere, & eis atque aliis ſiniſtris caſibus plerumque cauſantibus admodum pauci remiſſionum & indulgentiarum huiuſmodi participes fieri mereantur necnon attente conſiderantes nouum, vel à moribus alienum non eſſe pro varietate temporum, anteceſſorum eorumdem ſtatuta reduci ad ſpatium temporis breuioris, maxime pro ſalute animarum fidelium quam tota mente appetimus, & iuxta datam nobis à Domino gratiam aſſidue procuramus, ex præmiſſis & quibuſdam aliis non minoribus cauſis ad id animum noſtrum inducentibus, annum trigeſimum tertium huiuſmodi de venerabilium fratrum noſtrorum conſilio, & ipſius poteſtatis plenitudine ad annum vigeſimumquintum reducentes, auctoritate, ſcientia & poteſtate præmiſſis, ſtatuimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus annus Iubilæus (plenariæ videlicet remiſſionis, & gratiæ, & reconciliationis humani generis noſtro piiſſimo Redemptori) cum omnibus & ſingulis indulgentiis, & peccatorum remiſſionibus ſupradictis de vigintiquinque annis cum gratiarum actione, & mentis iucunditate debeat ab omnibus Chriſti fidelibus frequentari, ac etiam celebrari. Nos enim de omnipotentis Dei miſericordia, & ipſorum Apoſtolorum auctoritate confiſi, eiſdem vtriuſque ſexus fidelibus, qui in anno Domini milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo quinto, incipiendo à primis veſperis Vigiliæ Natiuitatis Domini noſtri IESV CHRISTI milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo quarto, & vt ſequitur finiendo, ac deinceps de viginti quinque annis in vigintiquinque annos Baſilicas, & Eccleſias antedictas alias iuxta ordinationem eorumdem prædeceſſorum deuote viſitauerint, vt præfertur pleniſſimam peccatorum ſuorum omnium veniam elargimur.

§. 8. Attendant igitur vniuerſi fideles, qui ad rationem perſpicuæ veritatis attingere quærunt, ac in ſtatera cordis iuſto libramine ponderent ſuorum ſarcinam peccatorum, & quam grauiter ſe reos conſtituerint erga ipſum Redemptorem piiſſimum, diuinam contra ſe clementiam prouocando. Debitorum ſuorum etiam telegant memoriale, atque animo repetant huius defluentis ſæculi curſum ad exitum continuo properare, & inexorabilem legem mortis abſque vllius exceptionis beneficio omnibus eſſe indictam, quæ ſine perſonarum, dignitatumque delectu cunctos reddit æquales, nihilque eſſe in quo vanam huius mundi gloriam inanibus extollamus titulis, dum neſcienti dies mortis indicatur, ac per tacitos, fallenteſque decurſus huius vitæ mortalitas ad extremum diē fugaci temporis mobilitate raptatur. Prouide deinde conſiderent tremendi iudicij diem, in qua omnium quæ in corpore geſſimus, & ſiue bonum fuerit, ſiue malum, reddituri erimus rationem, & abſque prouocationis effectu quiſque propriam mercedem accipiet, aut æternæ beatitudinis præmia, aut mortis perpetuæ, & damnationis æternæ ſupplicia, quibus ſecunda mors finem imponere, aut ea mitigare nequibit: & tandem cum ita ſit, nihilque habeat humana mortalitas quod bonorum omnium largitori digne retribuere poſſit) cum nullum in ſe bonum inueniat, quod non ſit ei liberaliter à Deo collocatum (vt mortis huius & damnationis detrimenta euitent, his atque aliis meritoriis operibus peccata ſua omni ex parte ſtudeant expiare, vt ſaltem per hæc media, atque remiſſionum, & indulgentiarum largitionem huiuſmodi, quibus Chriſticolas omnes veluti data manu ad ſalutem perpetuam inuitamus, ac ſanctorum meritis & interceſſionibus adiuti, ad æternam mereamur beatitudinem peruenire. Suſcipiant etiam cuncti fidei Catholicæ profeſſores patris monita & inſtituta ſalutis, atque præcipua cum exultatione ad præparandum iter ſibi ad gloriam ſempiternam has remiſſionum ac indulgentiarum gratias vberrimas, quas nos illarum diſpenſatores indigni, tamquam IESV CHRISTI Vicarius, de ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ theſauris exhibemus, vt ipſorum animas ab hoſtis teterrimi poteſtate ereptas, immortali DEO Creatori noſtro, ſicuti ſupremis deſideramus affectibus, exhibere, & nos cum eis ſuperna beatitudine perfrui valeamus, Amen. Nulli ergo &c.

Iubilæi Indulgentias conſequi volentes conſiderent quæ Pontif. proponit.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno à Natiuitate eiuſdem Domini milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo, tertio decimo Kalen. Maij, Pont. noſtri anno 6. *Dat. P. A. 6. die 19. Apr.*

SIXTVS QVARTVS PONT. CCXVI.
ANNO DOMINI MCDLXXI.

SIxtus Quartus de Ruuere, Magiſter Franciſcus Sauonenſis antea dictus, Ordinis Fratrum Minorum, Presb.

Presb.Card.tituli S.Petri ad Vincula Creatus 5.Idus Auguſti,An.Domini 1471. Coronatus 8. Kal. Septembris, eodem anno vixit annos tredecim dies quatuor. Creauit Cardinales 34.Obiit pridie idus Auguſti Anno Domini 1484.ſepultus fuit in Baſilica ſancti Petri. Vacauit ſedes dies 16.

Edita An.D. 1472.

Priuilegia Theſaurarij,& Clericorum Reuer.Cameræ Apoſtolicæ, ſuorumque nepotum, & familiarium.

De his, habes ſup. conſt. 13.Eug. IV. Inter,& conſt. 1. Caliſt. III. Quæ laudabili. Et ſignanter de Theſaurario, attende infra conſtit. 100. Sixt. V. In conferendis, cum ibi not. De Clericis autem, inſpice con. 12. Alex. VI. Etſi ex, cum ibi indicandis.

SIXTVS PAPA IV.
Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

DISPOSITIONE diuina quamuis immeriti gregi Dominico, & Eccleſiaſtico ſtatui Præſidentes, inter noſtri officij curas multiplices nobis imminentes, Romanæ Curiæ, & Apoſtolicæ Sedis officialium,ſtatus,Regimen, & gubernatio. noſtrum ſolicitat animum, vt recte, ſalubriter, & bene diſponantur,præſertim dilectorum filiorum familiarium noſtrorum Cameræ Apoſtolicæ Clericorum, quibus noſtra & Apoſtolicæ Cameræ negotia, ac Fiſci Apoſtolici officij cura & ſolicitudo non parua incumbit. Nobiſque & Apoſtolicæ Sedi in illis pertractandis ſolerti diligentia & indefeſſo animo, ſummaque cum fidelitate,& continuo labore deſeruiunt,vt ea,quæ in illorum,& eorumdem officij ordinationem, ſtatum, fauorem, & augmentum, à Rom. Pont.præcipue Eugenio Quarto, Nicolao Quinto,& Calliſto Tertio, prædeceſſoribus noſtris,inſte proceſſiſſe comperimus, per noſtri partes miniſterij iugiter inualeſcant, perpetuamque ſuſcipiant Apoſtolicæ auctoritatis & roboris firmitatem.

Eug. IV. Nic. V. & Caliſt. III. ſtatuerūt multa circa regimen Cameræ.

§. 1. Dudum ſiquidem Calliſtus III. prædeceſſor noſter prædictus,nonnullas ordinationes,ſtatuta,& conceſſiones,regimen dicti officij,& perſonarum eiuſdem concernentes per prædictos Eugenium IV. & Nicolaum V. Romanos Pontifices,facta & edita &c.

Reliquum omittitur, quia ipſæ bullæ Eugen. & Calliſt. ſunt ſuprà in locis indicatis in rubrica. Et bulla Nicol. V. relata eſt,in ea Calliſt. III.

Hic modo Pōtif. illas bullas cōfirmat.

§. 2. Nos igitur prædeceſſorum prædictorum, præcipue Calliſti III.in hac parte veſtigiis inhærentes,eoſdem Theſaurariū,& ſingulos Cameræ Apoſt.Clericos numerarios, & participantes, ob ipſorum ſpectatam fidem, & integritatem, accuratamque diligentiam,ſedulam ſolicitudinem, in noſtris & Romanæ Eccleſiæ negotiis, non minori,quam dicti prædeceſſoris noſtri gratiæ,& fauoris benignitate proſequētes, proprio motu,non ad ipſorum, vel alterius nobis pro eis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ea noſtra ſcientia,ſupradictas literas Apoſtolicas Calliſti III.Eugenij IV.& Nicolai V. quorum mentio in iis habetur, & omnia & ſingula in eis contenta confirmamus, & approbamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplentes omnes defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem.

Suoſque familiares, & & veros Capellanos Sedis Apoſt. eſſe declarat, & Theſaurariū & Clericos Cameræ.

§. 3. Et inſuper Theſaurariū,& ſingulos ſeptem Clericos ipſos,præſentes & futuros, noſtros & Sedis præfatæ veros Capellanos, ac etiam veros noſtros familiares & continuos commenſales eſſe,haberi,teneri,& reputari debere decernimus,& declaramus, quos & eorum quemlibet numero aliorum quorumdam familiarium noſtrorum etiam, in certo libro Cancellariæ Apoſt. de noſtro mandato ſcriptorum, ſiue deſcribendorum, tam in aſſecutione beneficiorum,ſeu eorum gratiis,expectatiuis,eorumque reualidationibus, extenſionibus, mutationibus, reſtitutionibus pro tempore eis à nobis motu proprio, vel alias conceſſis,vel concedendis,quam alias omnibus & ſingulis, illiſque prorſus ſimilibus priuilegiis, antelationibus,prærogatiuis,exceptionibus,&declarationibus, decretis,ſtatutis,relationibus,fauoribus,&indultis vtuntur,& gaudent,ſiue vti,&gaudere poterunt in futurum, vti,potiri,& gaudere poſſe,&debere,quos pro veris familiaribus deſcriptis,ſiue deſcribēdis in libro prædicto haberi,ac omnes & ſingulas conceſſiones quibuſuis perſonis per nos factas, & faciendas de prærogatiuis familiarium noſtrorum deſcriptorum, ſine illorum præiudicio, in eiſdem conceſſionibus apponi ſolitis adiicimus, ad ipſos Theſaurarium & Clericos,quam ad alios familiares deſcriptos,& eorum præiudicium referri, motu & ſcientia prædictis volumus,decernimus,& declaramus.

Expeditiones Cameræ, & Cancellariæ, pro eis & eorum nepotibus ac familiaribus gratis dari præcipit.

§. 4. Ac etiam,vt Theſaurarius & Clerici antedicti,qui In reuidendis,&in diiudicādis literis Apoſtolicis,quæ ad Apoſtolicam Cameram deferuntur, aſſiduo labore exercent, ad inſtar aliorum officialium Romanæ Curiæ circa literarum earumdem expeditionem laborantium, decorentur, quod de cetero literæ Apoſtolicæ ipſos Theſaurarium & Clericos præſentes & futuros, numerarios & participantes, eorumque nepotes & familiares, tam circa gratiam, quam iuſtitiam, quomodolibet concernentes, quę per Cancellariam, aut Cameram Apoſtolicam, pro tempore expediri continget, gratis vbique & ſine aliqua ſolutione,etiam Abbreuiatorum,Scriptorum, ac plumbi & regiſtri, necnon Secretariorum, aliorumque officialium quorumlibet,expediantur & expediri debeant, prout Scriptores ipſi Apoſtolici obtinuerunt gratioſe, concedimus & indulgemus. Mandantes Reſcribendario, & Computatori, Abbreuiatoribus, Scriptoribus & regiſtri Magiſtris,& Secretariis noſtris,aliorumque quorumlibet officialium Romanæ Curię pręſidentibus,&emolumentorum eorum exactoribus & collectoribus, ne quid pro dictis literis, pręfatis Theſaurario & Clericis Camerę participantibus, & eorum nepotibus & familiaribus; duobus pro eorum quolibet, petere vel exigere ſub excommunicationis pœna ſi contra fecerint,incurrenda audeant vel pręſumant.

Executores huius bullæ deputat,

§. 5. Committentes & diſtrictius iniungentes dilecto filio S R.E.Vicecancellario pro tempore exiſtenti,ac Venerabili fratri noſtro Latino Epiſcopo Tuſculanen. S.R.E. Cardinali Camerario noſtro, eorumque in dictis officiis ſucceſſoribus, pręſentibus & futuris, vt ipſos Theſaurarium & Clericos,eorumque nepotes&familiares,in noſtri indulti & conceſſionis huiuſmodi pacifica poſſeſſione confoueant,defendant,atque conſeruent,& illo vti libere & gaudere faciant,atque curent;non permittendo contra illius vim, ſeriem,atque formam, eos à quoquam quauis auctoritate & dignitate ſuffulto, impeti,vel moleſtari. Nulli ergo &c.

Datum Romę Anno 1472. decimo ſexto Kal.Februarij, Pontificatus noſtri Anno primo. *D. P. An. 1, 17. Ianuarij.*

Reductio Auditorum Rotæ Romanæ ad numerum duodecim. II.

De qualitatibus autem,& munere & examine Auditorum, & aliis eorum materiam concernentibus, vide ſup.conſtitut. 3.Mart. V.In Apoſtolica & alias tibi ibidem indicatas.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An.D. 1472.*

Exordium.

ROmani Pontificis indefeſſa ſolicitudo nihil prætereit inordinatum, ſed omnia ſuo paſtorali commiſſa officio, ſicut in Domino conſpexit expedire, certa lege, ac limite concludit, ad eaque maxime animaduertit, quę ſui Apoſtolici Palatij domeſticam reſpiciunt venuſtatem, admonente Propheta; Domine dilexi decorem domus tuæ.

Cauſa huius reductionis.

§. 1. Hinc eſt, quod ſi dilectorum filiorum eiuſdem

Palatij cauſarum Auditorum peculiare Collegium, doctrina & integritate ceteris præſtans, certo clauderetur numero perſonarum, maiori decore fulgeret, immorarentur litigatorum diſpendia, faciliorque forceexitus cauſarum.

Reductio Auditorum ad duodecim.

§. 2. Nos igitur qui etiam multitudine confuſionem ſuboriri didicimus, prouide attendentes, omnem dicti Collegij, & Auditorij noſtri moderationem, atque ornatum ad noſtræ ſanctæ Sedis Apoſtolicæ gloriam conferre. Motu proprio, ex certa ſcientia, hac irrefragabili conſtitutione perpetuo valitura auctoritate Apoſtolica ſtatuimus & ordinamus, quod dictorum Auditorum, & Locumtenentium eorumdem numerus, qui ad præſens quatuordecim eſſe perhibentur, de cetero duodenarius dumtaxat exiſtat. Quodque ſi qui ſupra ſtatutum numerum, ex dilectis filiis Magiſtris, Gaſpare de Zerano Decano Rotæ, Ioanne de Coſa Epiſcopo Calaguritanen. Locumtenente, Ludouico de Ludouiſiis, Ioanne de Caetanis, Ioanni de Cæſarinis, Antonio de Graſſis, Fantino de Valle, Ioanne Franciſco Pauino, Matthæo de Porta, Nicolao de Vbaldis, Gabriele de Contarenis, Bartbolomæo de Bellenuins, Nicolao de Edem, Petro de Ferrera, modernis cauſarum dicti Palatij Auditoribus & Locumtenen. tales eſſe deſierint, officia ſua huiuſmndi deficiant in ſeipſis, extincta penitus ſint, & eſſe cenſeantur, illiſque aut eorum alteri aggregari nemo poſſit, neque valeat.

Prohibitio excedendi d. numerum.

§. 3. Nulluſque omnino vltra præfinitum numerum duodenarium quarumcumque literarum, aut mandatorum Apoſtolicorum vigore hactenus conceſſorum, & deinceps forſan concedendorum, ſub quauis verborum forma, etiam cenſuras, ac alias pœnas ipſo facto irrogantium, etiamſi ad illorum præſentationem ſit proceſſum, ac dicto numero duodenario, motu, ſcientia, & auctoritate ſimilibus derogantium, etiamſi illis de indiuiduo præſentis ſtatuti, & ordinationis noſtræ tenore ſpecialis, & expreſſa, non autem per generales clauſulas derogatio, motu & ſcientia ſimilibus fiat, quas & quæ præter & contra mentem noſtram, & vtilitatem publicam, & litigãtium præcipue pauperum releuamen emanaſſe, & in poſterum emanare, tenore præſentium declaramus, deinceps admittatur, vel admitti poſſit, ſeu debeat quoquo modo, donec Collegium ipſum ad duodenarium numerum reductum ſit.

Auditores examinentur corã Vicecancellario.

§. 4. Nec etiam numero prædicto diminuto, durante abſentia, Venerabilis Fratris noſtri Roderici Epiſcopi Albanenſis, S.R.E. Vicecancellarij ad Hiſpaniarum regna de latere Legati, coram quo, & pro tempore exiſtente eiuſdem Eccleſiæ Vicecancellario tantum, & non alias, Auditores ad ipſum officium de cetero admittendos, examinandos fore. Prænominatoſque & alios, infra prædictum ſtatutum numerum exiſtentes Auditores cauſarum dicti Palatij, ad recipiendum vel admittendum quempiam, niſi numero vt præmittitur redacto, diminuto, & examine facto iuxta morem in præſentia prædicti Roderici, ac pro tempore exiſtentis præfatæ Eccleſiæ Vicecancellarij non teneri, nec propterea aliqua Eccleſiaſtica cenſura, ſeu pœnis aliis, quas pro infectis haberi volumus, arctari poſſe decernimus.

Eorum officium non valeat per promotionem. Tu vide contrarium ſtatuiſſe Innoc. viij. inf. in conſt. 6. Circumſpecta.

D. P. An. 1. die 14. Maij.

§. 5. Noſtræ tamen intentionis non exiſtit, quoad Auditores illos, quos forſan pro tempore promoueri contigerit, quominus in dicto Collegio & Auditorio perſeuerent & maneant tamquam Locatenentes, aliquid innouare, præter id quod hactenus receptum exiſtit, & laudabiliter obſeruatum. Decernentes irritum & inane, quicquid à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1472. pridie Idus Maij, Pontificatus noſtri Anno primo.

III. Quod feſtum S. Franciſci Ordinis Fratrum Minorum inſtitutoris, vti duplex ab omnibus celebretur, ab omnique opere ſeruili abſtineatur, ac ſub obſeruantia & præcepto comprehendatur.

B. Franciſcus tres Ordines inſtituit, vt notaui ſup. ad conſtit. 5. Hon. III. Solet. vbi plene de eis dixi. Et deinde à Greg. IX. Sanctorum Cathalogo adſcriptus extitit vt ſup. in eius conſt. 2. Mira. Et Stigmata D. N. IESV CHRISTI in corpore ſuo portauit. vt idem Greg. declarauit in alia eius conſt. 12. Confeſſor.

Addo quod Fratribus Conuentualibus huius Ordinis indultum conceſſit Paul. V. vt ſemel in menſe, prima die non impedita, alio feſto nouem lectionum, Officium de ipſo S. Franciſco, prout recitatur in die feſto eiuſdem, recitare poſſint & valeant, prout videre, eſt in eius Conſt. 10 a. Domini noſtri inf. tom. 3.

S I X T V S E P I S C O P V S Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita A. D. 1472.*

Prœmium.

PRæclara Sanctorum merita, & grandia virtutum inſignia, quibus radiantibus in firmamento ſyderibus, Sacroſancta illuſtratur Eccleſia, ac ſupra petram ſtabilita firmiſſima Sanctorum irradiatur ſplendoribus, & nouæ prolis inſtaurata præſidio, incrementum ſuſcipit, & fulgorem, eo frequentios debent vniuerſi fideles congrua deuotione recolere, reuerentia, ac digna reminiſcentia celebrare ſolemniter collabentibus ſæculis.

S. Franciſcus Ordinẽ Fratrum Minorũ inſtituit. Quinimo tres ordines inſtituit, vt notaui ſup. in conſtit. 5. Honor. 3. Solet.

§. 1. Sed cum fidei Catholicæ feruor plurimum tepuiſſet, decus ille morum, Deoque acceptiſſimus pauperum Patriarcha Franciſcus, ad ſaluandas animas ipſius Saluatoris noſtri pretioſo cruore redemptas, aberrantem fidelium plebem, ad ſalutis opera excitandam, erudiendamque & ſuo reintegrandam auctori, ordinatione ſuperna deſtinatus, inter admiranda ipſius opera, Spiritu paraclito inſpirante, nouam Fratrum Minorum religionem ſacram, ad Dei laudem & gloriam, militantis Eccleſiæ decorem, ac populi Chriſtiani profectum in agro dominico tempore opportuno plantauit, inſtituit, & ſupra Petram, quæ Chriſtus eſt perpetuo ſtabiliuit, vt præcipua virorum inſigni ſanctimonia, moribus, ſcientia atque virtutibus præditorum, fecunditate & numeroſitate exuberans, fructuoſos palmites ex vite vera producerét, qui Chriſti vexillum per Orbem vniuerſum vere, nomen quod eſt ſuper omne nomen cunctis gentibus prædicare, ſalutaribus inſuper monitis, exhortationibus & exemplis diabolica fraude deceptos Deo lucrifacere, & à maligni hoſtis ſeruitute eripere, ſtudio indefeſſo contenderent,

Qui Fratres eius veſtigia imitari, & ſanctæ Eccleſiæ multum prodeſſe non ceſſant.

§. 2. Quemadmodum hoc ipſius incliti patris germina, & veſtigiorum eius prouidi ſectatores benedicente Altiſſimo multiplici in domo Domini, & gratiis perfuſi cœleſtibus, longe lateque vniuerſas nationes mortalium penetrantes, Chriſti Euangelium, ac veræ fidei documenta cunctis gentibus nunciare, eidem Eccleſiæ antemurale conſtituere, ac pro virili ſuo tueri, munire, & ampliare non ceſſant.

Pro celebriori igitur S. Franciſci feſtiuitate eius ſe illo Pontifex maxime deuictũ eſſe profitetur.

§. 3. In huius igitur ſolemniis almi Patris, Seraphicique Franciſci, quem ſupremus ille paterfamilias, pro multiplicato cum talentis ſibi creditis, innumerabiliumque animarum lucro, præclariſque virtutibus aliis corona gloriæ interna claritate magnificat, & quaſi lucernam in domo Domini poſitam, ſummo deuotionis ſtudio cenſuit à cunctis fidelibus venerari. Cupientes, prout operis & officij noſtri debitum eſſe conſpicimus, propter miræ ſanctitatis excellentiam, virtutum ſuarum cumulum, exigentiam meritorum, & hanc Religionem ſanctam, ad extirpandas hæreſes, ſchiſmaticorum & infidelium confutandos errores, credentium vero profectum, ſalobriter inſtitutam, quantum nobis ex alto conceditur, venerationem congruam, & honorem adiicere, ac tanto Confeſſori glorioſo pro ſummis in nos beneficiis, præſertim ab ipſis cunabulis, cum vitalis ſpiritus in noſtro corpuſculo palpitans extingui protinus videretur, ipſius protinus meritis, & interceſſione priſtinæ reſtituti fuimus ſanitati,

cum

cum & aliis gratiarum donis, & futurorum præſagiis, quæ cordi noſtro inſident, & memoriæ iugiter retinemus, tum quia diuerſis temporibus aliis in variis noſtri corporis morbis, & humanis caſibus conſtituti, præſidio ipſius B. Franciſci, qui nos ad ſacram Religionem prædictam, quaſi data manu, pro ſua pietate vocauit, & ad hanc vſque diem, cum hominis vtriuſque ſalute, Domino annuente perduxit, adiuti & liberati extitimus.

Feſtum ipſius præcipit obſeruari, & illud vti de præcepto ſeruantibus indulgentias largitur.

§. 4. Pro cuius memoria, & eius habitum, & inſignia ad extremum vſque diem corde iugiter geſtare ſtatuimus, etiam pro his acceptis beneficiis poſſibilem nobis gratitudinem aliquam ſuæ quamuis excellentiæ imparem, pro eius gloria & honore, animarumque ſalute, ſincero & hilari animo exhibere, necnon ipſius feſtiuitatis diem, celebrem, magiſque deuotum, & cunctis fidelibus acceptabilem conſtituere in futurum; De omnipotentis Dei miſericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum auctoritate confiſi, vniuerſis & ſingulis vtriuſque ſexus fidelibus videlicet conſtitutis vere pœnitentibus & confeſſis, qui eiuſdem glorioſi Confeſſoris Franciſci feſtiuitatem hanc, quam deinceps perpetuis futuris temporibus celebrem eſſe, vt feſtum duplex à cunctis Chriſtianis celebrari, ab omnique opere ſeruili abſtineri, & ſub obſeruantia, & præcepto comprehendi volumus, & tenore præſentium declaramus, deuote celebrantibus, annuatim quinquaginta annos, & totidem quadragenas, de iniunctis eis pœnitentiis relaxamus.

Tranſumptis bullæ fidem adhibet.

§. 5. Verum quia difficile foret, præſentes literas ad vniuerſi mundi partes deſtinare, volumus etiam & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod earum tranſumpto, manu publica ſcripto, & alicuius Epiſcopalis Curiæ ſigillo munito, tamquam præſentibus literis originalibus firmiter ſtetur vbique ac plena eis fides adhibeatur, ac ſi ipſæ originales literæ forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Nulli ergo omnino &c.

D. P. An. 2. 5. Octobris.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ 1472. quinto nonas Octobris, Pontif. noſtri Anno ſecundo.

IV. Approbatio & explicatio conſtitutionis Greg. XI. de auctoritate Cardinalis pro tempore Protectoris Fratrum Minorum Ordinis Sancti Franciſci.

Eamdem approbationem fecit Iul. II. die 15. Octobris, Pontif. ſui Ann. 4. quam vti ſimpliciter confirmatoriam prætermiſi. Et pro eiuſdem explicatione conuenit alia conſt. Pauli V. num. 53. Cum Ordo, vbi notabo. De toto autem Ordine ſcripſi ad conſtit. 5. Honor. III. Solet. ſup.

Edita An. D. 1472.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

SAncta Minorum Religio, quæ agrum militantis Eccleſiæ ſanctis operibus, & exemplis copioſiſſime fecundat, & ſapientiæ ſplendore catholicam illuſtrat Eccleſiam, tanto vberioribus fructibus fertilior eſſe perſpicitur, quanto in ſuo ſtatu quietior permanet, & conſiſtit, & maior promptiorque à ſubditis eiuſdem Fratribus Ordinis ſuis Prælatis obſeruantia exhibetur, nulliſque extrinſeci impedimenti perturbationibus agitatur, & moleſtatur, quin in ea caput vnicum ſit & eſſe cenſeatur, à quo omnia dictæ Religionis negotia & cauſæ adminiſtrentur, & cui omnes & ſinguli dicti Ordinis pareant, & illius ſubiaceant diſciplinæ.

Greg. xi. auctoritatem Protectoris Ordinis S. Franciſci præſcribit in ſua conſt. 4. ſup.

§. 1. Dudum ſiquidem fel. recordat. Gregorius Papa Vndecimus prædeceſſor noſter, cognito quod nonnulli dicti Ordinis Protectores, dum maiorem quam eis eiuſdē Ordinis regula conceditur auctoritatem vendicare, ac vſurpare ſibi ipſis voluerunt, vera ſubditorum præfati Ordinis ad ſuos Prælatos obedientia ſubmouebatur vnde perturbationes, inconuenientia multa, inutiles fratrum diſcurſus, & grauia ſcandala fuerant exorta, in magnam ipſius Ordinis iacturam, præiudicium, & detrimentum, literas ſequentis edidit tenoris.

Omittitur inſertio bullæ, quia eſt ſup.

Hic igitur Pont. qui d. Ordinis extitit Miniſter generalis, obſeruantiā d. bullæ Greg. xi. vtile eſſe cognouit.

§. 2. Nos autem, cum in minoribus conſtituti, ipſius Ordinis generalis cura & adminiſtratio incumberet, ſaluberrimum, opportunum, & neceſſarium dicto Ordini eſſe conſpeximus, vt Protectores vltra præfixam ab eiuſdem Ordinis regula non extenderent. Nam experti ſumus & vidimus, quanta pax, quies, vtilitas, quantaque commoda præfato Ordini, & fratribus eiuſdem, ex firma & inconcuſſa dictarum literarum obſeruantia, prouenerint, quæ & quantæ perturbationes, iacturæ, incommoda, damna, & grauia ſcandala in dicto Ordine ſuſcitata ſunt, quoties dicti Ordinis Protectores ſuæ auctoritatis limites excedere attentantes, in particularibus dicti Ordinis & fratrum eiuſdem cauſis & negotiis ſe intromittere, & vſurpata ſibi auctoritate, ea videre, cognoſcere, iudicare, & diſcernere voluerunt. Cupientes, vt Religio, & Ordo præfatus quem affectuoſiſſima caritate complectimur, vtpote, quod in eo à teneris annis enutriti, & doctrina, ac regularibus diſciplinis, & moribus inſtituti fuimus, ac vti firma fide tenemus, certiſſimiſque in nobis experimentis didicimus, ad officia, & dignitates ad quas in minoribus promoti ſumus, & ad hunc ſummi Pontificatus apicem, meritis & precibus Seraphici illius Patriarchæ Franciſci, eiuſdem Ordinis Patris, & fundatoris, prouecti ſumus, quieto conſiſtens ſtatu, virtutibus, & meritis augeatur, & multiplicetur, & fidei Catholicæ & Chriſtianæ Reipublicæ augmentum, & multiplex ac ſolidum fundamentum, ex eiuſdem Ordinis fratrum operibus & prædicationibus proueniant, promptiſſimo & liberali animo, vt dignum cenſemus & debitum, ea quæ pro ipſius Ordinis quiete, pace, tranquillitate & proſperitate, à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris prouide ſtatuta & ordinata ſunt, vt illibata perdurent, noſtræ approbationis munimine ſolidamus, interpretamur & declaramus, prout ipſius Ordinis tranquillitati conſpicimus ſalubriter expedire.

Eamdem igitur conſtitutionem approbat,

§. 3. Vt igitur de cetero ipſius Ordinis profeſſoribus omnis euagandi extra religionem occaſio tollatur, & vera ſuis Prælatis obedientia, in qua ipſius Religionis verius & ſolidum firmamentum & robur conſiſtit exhibeatur, præfatique Ordinis & fratrum eiuſdem negotia & cauſæ non alibi, neque per alios quam in ipſo Ordine, & ipſius Prælatos tractentur, agitentur, iudicentur, & determinentur, dilecti filij Zaneti de Vtino generalis dicti Ordinis Miniſtri, & totius generalis Capituli in hac parte ſupplicationibus inclinati, inhibitionem & literas prędictas prædeceſſoris præfati, auctoritate Apoſtolica, præſentium tenore approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere decernimus.

Declarat quoque & reſtringit.

§. 4. Et per eas Protectori pręfato, qui in tempore erit, niſi in illis caſibus & articulis in regula dictorum fratrum expreſſis, & præfati prędeceſſoris literis declaratis, neque in illis dum non vniuerſi, ſed aliqui ipſius Ordinis profeſſores in quouis numero à fidei vnitate, & ſacroſanctę Romanę Eccleſię obedientia deuiarent, vel regulam prędictam non ſeruarent, ſed de eorumdem deuiantium & non obſeruantium regulam, correctione, aut reductione, ac aliis quibuſlibet cauſis & negotiis dicti Ordinis ſe impediat, inhibitum fore, dicta auctoritate decernimus & declaramus.

Protectoriſque pro tempore ad Ordinis præſeruationem hortatur.

§. 5. Hortamurque illum qui ad officium protectionis huiuſmodi (quod in pręſentiarum per obitum bonę memorię Baſſarionis Epiſcopi Sabinenſis dicti Ordinis olim Protectoris nuper vita functi vacat) aſſumi & deputari contigerit, & ipſius ſucceſſores dicti Ordinis Protectores, ac eis in virtute ſanctę obedientię diſtricte pręcipiendo inhibemus, ne extra prędictos articulos & caſus in regula prędicta contentos & expreſſos, nec etiam in illis (cum non vniuerſus Ordo, ſed aliqua ipſius pars, & ſpecialis perſona erraret) ipſorum fratrum querelas audire, ſeu de ipſorum cauſis & negotiis contra litteras & declarationes huiuſmodi intromittere ſe quoquo modo præſumant. Sed curent (vti eſt eorum proprium officium, & præfati ſancti Franciſci, & Apoſtolicæ Sedis intentio

exitit) ipſum Ordinem in quieto, tranquillo, & pacifico ſtatu conſeruare, & augere, & ab impugnantibus, moleſtantibus, & perturbantibus defendere & tueri, ne ſecus agendo, Ordinem præfatum non ſolum oon protegant, conſeruent & exaltent vt tenentur, ſed in animarum ſuarum perniciem, & dicti Ordinis detrimentum & ſcandalum, confundant & deſtruant. Nulli ergo &c.

D. P. An. 2. 28. Ianuarij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domioicæ milleſimo quadriogenteſimo ſeptuageſimo ſecundo, quinto Kalend. Februarij, Pootificatus noſtri Anno ſecundo.

V.

Approbatio Congregationis Fratrum Eremitarum Sancti Franciſci de Paula, cum exemptionum, & gratiarum elargitione.

Iſta Congregatio ſortita eſt nomen Fratrum Minimorum S. Franciſci de Paula, qui tres Regulas præfiniuit, vnam pro Fratribus, aliam pro Sororibus, & alteram pro Tertiariis, quas approbauit Iul II. & multa priuilegia conceſſit, vt infra in eius conſtit. 10. Dudum.

Hunc Ordinem inter Mendicantes connumerari, & eorum priuilegiis vti, declarauit poſt alios Pius V. infra in conſtit. 49. Apoſtolicæ.

Contra Superiores Fratrum huius Ordinis, qui attendentes fauores extra Ordinem, officia, dignitates, & gratias concedunt, & contra Fratres dictos fauores conquirentes edidit Paul. V. Conſtit. quam habes inf. tom. 3. n. 117. Admonemur, vbi alia tibi indicabo circa nonnulla eorum ſtatuta, & erectionem Collegij pro ſtudentibus in Vrbe Nationis Calabrenſis.

Edita An. D. 1474.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Dilectis filiis Fratri Franciſco de Paula, ceteriſque Fratribus Eremitis Eremitorij, ſeu Oratorij Sancti Franciſci de Paula, Conſentinenſis diœceſis, præſentibus, & futuris, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

SEdes Apoſtolica æqua in omnibus ſemper diſtributrix, ea, quæ pro diuini cultus augmento, ac piorum locorum, & perſonarum, præſertim ſub humili, & religioſo habitu in eis degentium commodo & vtilitate pie facta ſunt, vt illibata perſiſtant, libenter, cum ab ea petitur, Apoſtolici muniminis conſueuit adiicere firmitatem, ac benigno fauore ea, quæ ſunt pro animarum ſalute concedere; illiſque vt eo deuotius, quo quietius Altiſſimo famulari poſſint, ſuæ protectionis munimen impartiri.

Archiepiſcopus Conſentinus B. Franciſco de Paula licentiam conſtruendi Oratorium, &c. conceſſit.

§. 1. Dudum ſiquidem pro parte Franciſci nobis expoſito, quòd olim poſtquam venerabilis Frater noſter Pyrrhus Archiepiſcopus Conſentinus, tibi, vt quoddam Oratorium, ſiue Eccleſiam, ſub vocabulo S. Franciſci, in tenimento de Paula Conſentinæ diœceſis ædificare poſſes, licentiam conceſſerat: tuque Oratorium huiuſmodi propriis manibus & expenſis cum dormitorio, pro tuis, & ſociorum tuorum vſu, & habitatione, pro magna parte ædificaueras, & nonnullos ſocios vitam eremiticam ducentes receperas, ipſeque Archiepiſcopus prædictum Oratorium, ſiue Eccleſiam vna cum cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis, tibi tuæque Congregationi in perpetuum donauerat; & nonnulla alia tuæ, & ſociorum tuorum deuotioni, & ſaluti conuenientia, ſalutifera & opportuna conceſſerat, fecerat, & ordinauerat. Quodque Oratorium, ſiue Eremitorium prædictum adhuc pro ſufficienti habitatione tui, & Eremitarum prædictorum perfectum omnino non erat, illudque piis Chriſti fidelium eleemoſynis cum dormitorio, & aliis neceſſariis officinis, tu, ac Eremitæ tui ſocij huiuſmodi continue ædificabatis, ampliabatis & exornabatis.

Hic Pont. commiſit Epiſcopo S. Marci, vt conceſſiones confirmaret, & Eremitarum priuilegia, huic Ordini concederet.

§. 2. Nos tunc, tuis & Eremitarum prædictorum in ea parte ſupplicationibus inclinati, venerabili Fratri noſtro Epiſcopo S. Marci, eius proprio nomine noo expreſſo, per alias noſtras literas dedimus in mandatis, vt ſi, & poſtquam, vocatis qui forent euocandi, de præmiſſis ſibi legitime conſtaret, conceſſionem, & literas dicti Archiepiſcopi, ac omnia, & ſingula in ipſis literis contenta, prout ea concernebant, auctoritate Apoſtolica approbaret & confirmaret, ſuppleretque omnes & ſingulos defectus, ſi qui forſan interueniſſent io eiſdem: & in euentum approbationis, confirmationis, & ſuppletionis huiuſmodi, vobis prædictis Eremitis, vt omnibus & ſingulis priuilegiis, indulgentiis & gratiis, quibus Frater Petrus de Piſis nuncupatus, ceterique Eremitæ potiebantur, & gaudebant, vti & gaudere pariformiter, & abſque vlla differentia, libere & licite poſſetis, & valeretis, conceſſimus; prout in eiſdem noſtris literis deſuper confectis plenius continetur.

Qui Epiſcopus d. conceſſionem confirmauit.

§. 3. Cum autem ſicut exhibita nobis ouper pro parte veſtra petitio continebat, Venerabilis Frater noſter Goffredus Epiſcopus S. Marci prædictus, ad executionem prædictarum noſtrarum literarum, illarum forma ſeruata, procedens (quia ſibi vocatis vocandis, de à nobis expoſitis legiòme conſtiterat) liceotiam, donationem, conceſſionem, ordinationem, & literas Archiepiſcopi prædicti, omniaque & ſingula in eis contenta, prout ea concernunt, auctoritate Apoſtolica approbauerit & confirmauerit, ſuppleueritque omnes, & ſingulos defectus, qui interuenerunt in eiſdem, prout in quodam publico inſtrumento deſuper confecto dicitur plenius contineri.

Supradictus Archiepiſcopus Conſent. eius exemptionem à iuriſdictione ſua elargitus eſt. Ad hoc vide mox infra notanda.

§. 4. Quòdque Pyrrhus Archiepiſcopus prædictus, inter alia per eum vobis tunc conceſſa, prædictum Eremitorium ſiue Eccleſiam S. Franciſci, & alia quæcumque loca, Eccleſias, & Oratoria, per vos in poſterum recipienda cum omnibus iuribus & pertinentiis, Eremitiſque & perſonis inibi pro tempore degeòtibus, ac rebus omnibus ad vos, locaque veſtra quomodolibet pertinentibus & ſpectantibus ab omni iuriſdictione, ſubiectione, & ſuperioritate matrum Eccleſiarum, ac ſua, ſuæque Eccleſiæ conſentinæ ceterarumque perſonarum in perpetuum exemit, liberauit, ac ſub protectione, ſūmiſſione, & iuriſdictiooe ſedis Apoſtolicæ, ſpecialiter & expreſſe remiſerit & relaxauerit.

Et B. Franciſcum ſuperiorem cum omnimoda facultate d. Congregationis Eremitarum elegit.

§. 5. Et ſicut eadem petitio ſubiungebat, à oonnullis aſſeritur noſtras prælibatas literas, ac confirmationem, approbationem, & defectuum ſuppletionem, ceteraque omnia alia & ſingula per prædictum Goffredum Epiſcopum S. Marci illarum vigore facta, & inde ſecuta quæcumque Iuribus non ſubſiſtere, pro eo quòd Archiepiſcopus prædictus per ſuas prædictas litteras Fratrem Franciſcum in ſuperiorem huiuſmodi tuæ Congregationis Patrem, Rectorem, & Priorem, ſeu quouis alio nomine nuncupandum dederit, & deputauerit, cui Congregationi præeſſes, ac vita, & exemplis profuiſſes, tuiſque monitis, mandatis, & præceptis ſalubribus omnes Congregationis huiuſmodi perſonæ obedire, & parere deberent. Ipſiſque tuis Eremitis Fratribus facultatem conceſſit te in ſuum ſuperiorem, & priorem, ac vna tecum alios quoſcumque ſuperiores & priores, & officiales canonice eligendi. Necnon ſtatuta & ordinationes pro huiuſmodi vitæ obſeruantia, à iure tamen diuino, & ſanctorum Patrum inſtitutionibus non deuiantia faciendi: Tibique & huiuſmodi officialibus omnimodam iuriſdictionem ordinariam, io ſpiritualibus & temporalibus Congregationis huiuſmodi perſonarum, etiamſi ſacerdotali, ſeu quauis alia præfulgerent dignitate, ac locorum iuriſdictiones animalium & rerum omnium ad te, tuamque Congregationem quomodolibet ſpectantium & pertinentium: Quoſcumque quoque rebelles, & inobedientes, omoiumque huiuſmodi Congregationis perſooarum delinquentium peccata & delicta, & cuiuſcumque generis, maleficia & crimina, prout iuris foret, puniendi, huiuſmodique delinquentes incarcerandi, diſciplinandi, condemnandi, liberandi, abſoluendi, ceteraque faciendi, quæ in præmiſſis, & circa præmiſſa vobis viderentur fore neceſſaria & opportuna, & quæ ipſemet Archiepiſcopus facere poſſet.

Dat auctoritatem cele-

§. 6. Sacerdotibus verò huiuſmodi Congregationis, ſeu ſæcularibus vel regularibus per vos eligeodis, miſſas

etiam

brandi missam ante diem &c.

etiam ante diem, & in quocumque loco ad hoc congruo & honesto cum altari portatili celebrandi, Euchariſtiæ, & alia quæcumque Eccleſiaſtica ſacramenta, libere & licite tibi, huiuſmodique tuæ Congregationis perſonis, quoties deuotio ingrueret, & neceſſitas poſtularet, abſque quacumque ſuperioris licentia miniſtrandi, ad quæ ſuſcipienda extra loca huiuſmodi compelli non poſſetis.

Confeſſiones audiendi. Declarat Clementina vnic. de confeſſ. 5.

§. 7. Confeſſiones audiendi, & ab omnibus caſibus, excommunicationibus, ſuſpenſionibus, & interdictis, ac ſuper quacumque irregularitate, eidem Archiepiſcopo, tam à iure, quam ab eo reſeruatis, & præmiſſis, toties, quoties opus foret, & eſſet, abſoluendi, & diſpenſandi, votaque quæcumque permutandi & relaxandi, ac pœnitentiam ſalutarem iniungendi.

Loca alia recipiendi. Intellige iuxta bullam 99. Clem. 8.

§. 8. Loca, Oratoria quæcumque, & Eccleſias licite accipiendi & retinendi, quaſcumque etiam perſonas Eccleſiaſticas & ſæculares ad vos venientes, & vobiſcum moram trahere, & habitum quem geritis, profiteri, & recipere volentes, ad habitum & profeſſionem obſeruantiæ caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ, acceptandi, & recipiendi.

Priuilegia Mendicantium concedit.

§. 9. Necnon vt omnibus & ſingulis priuilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus Fratres S. Franciſci, ceterique Mendicantes fruuntur, & vtuntur, frui, & vti poſſetis & valeretis, ac poſſent, & valerent, indulſit, ac vobiſcum ſuper his opportune diſpenſauit.

Exemptionemque ab Ordinariis. Attende Conc. Trid. ſeſſ. 7. cap. 14. & bullam 39. Clem. viij.

§. 10. Huiuſmodique Oratorium, ſiue Eccleſiam ſancti Franciſci de Paula, ac alia quæcumque loca Oratoria, & Eccleſias per vos in poſterum acquirenda, & acceptanda, cum omnibus iuribus & pertinentiis ſuis, Eremitiſque & perſonis, ac rebus omnibus & ſingulis ad vos, veſtraque loca quomodolibet ſpectantibus & pertinentibus, perſoniſque huiuſmodi inibi pro tẽpore degentibus ab omni iuriſdictione, ſubiectione, ſuperioritate matrum Eccleſiarum, ac ſua, ſuæque Eccleſiæ Conſentinæ ceterarumque perſonarum ex certa ſua ſcientia, & motu proprio in perpetuum exemit, & totaliter liberauit.

Sedis Apoſt. protectioni ſubmiſit.

§. 11. Ac ſub protectione, ſubmiſſione, iuriſdictione, & ſuperioritate Sedis Apoſtolicæ prædictæ totaliter, ſpecialiter, ſingulariter, & expreſſe remiſit, & relaxauit, prout in literis dicti Archiepiſcopi plenius continetur.

Hic Pont. in alia eius bulla (quam hic non habes) has conceſſiones ſpecifice non approbauit.

§. 12. Et de eiſdem nihilominus conceſſionibus, gratiis, & indultis vobis, ſic vt præmittitur, per prædictũ Archiepiſcopum conceſſis, in dictis aliis noſtris literis ſpecialiter, & ſingulariter mentio facta non fuerat, ſed ſub clauſula generali dumtaxat, videlicet dicendo. Nonnulla alia veſtræ deuotioni, & ſaluti conuenientia, ſalutifera & opportuna. Et ſimiliter ſub eadem clauſula, & non facta alia expreſſione per dictum Goffredum Epiſcopum S. Marci, prædicta omnia, & ſingula approbata, & cum ſuppletione defectuum, confirmata fuerant, prout in noſtris, ac dicti Archiepiſcopi literis, ac inſtrumento publico deſuper confecto plenius continetur.

B. Franciſcus & alij iterum Papæ pro opportuna prouiſione ſupplicant.

§. 13. Pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt omnia & ſingula præmiſſa, conceſſiones, gratias, & indulta vobis per Archiepiſcopum prædictum, conceſſa, facta, & indulta; necnon approbationem, confirmationem, defectuumque ſuppletionem, ceteraque omnia, & ſingula per prædictum Goffredum Epiſcopum, vigore noſtrarum literarum prædictarum deſuper facta, & inde ſecuta quæcumque, rata & grata habentes, approbare, confirmare, ac omnes & ſingulos defectus qui interuenerunt in eiſdem ſupplere, ac alias in præmiſſis, & circa ea vobis de opportuno remedio prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui ſupradicta omnia confirmat, omneſque defectus ſupplet.

§. 14. Nos igitur veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, donationem, conceſſionem, ordinationem, conſtitutionem, remiſſionem, relaxationem, indulta, gratias & literas prædicti Archiepiſcopi, omniaque & ſingula in eis contenta, noſtras alias, ac dicti Archiepiſcopi literas, ac approbationem, confirmationem, & defectuum ſuppletionem per prædictum Goffredum Epiſcopum factas, ac proceſſus deſuper habitos, & inde ſecuta quæcumque, omniaque & ſingula, quæ in prædictis noſtris, & prænominatis Archiepiſcopi literis & proceſſibus, & inſtrumẽtis publicis deſuper habitis contenta, pro ſufficienter expreſſis, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur, rataque & grata habentes, auctoritate Apoſtolica, ac ex certa noſtra ſcientia laudamus, approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplemuſque omnes & ſingulos defectus qui interuenerunt in eiſdem, decernentes noſtras prædictas literas, ac proceſſus deſuper habitos, & inde ſecuta quæcumque valere, ac roboris firmitatem tenere, perinde ac ſi omnia & ſingula vobis per prædictum Pyrrhum Archiep. conceſſa, & ipſius Archiepiſcopi literis contenta, in ſæpe nominatis noſtris literis ſpecialiter & ſingulariter narrata, & expreſſa fuiſſent.

Exemptionemque quoad bona & perſonas à ſuperioritate quorumcumque concedit. Ad hoc vide, quæ mox ſupra notam.

§. 15. Et inſuper, vos & veſtrum quemlibet, ac Eremitorium, ſiue Eccleſiam ſancti Franciſci de paula prædictum, ceteraque omnia & ſingula Eremitoria, Eccleſias, & loca per vos in quibuſcumque ciuitatibus, & diœceſibus vbilibet hactenus recepta, & in poſterum recipienda cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis, Eremitaſque & perſonas in illis pro tempore degentes, ac res, & bona quæcumque mobilia, & immobilia ad vos, & Eremitas, & perſonas, ac veſtrum quemlibet, ac loca Eremitoria, & Eccleſias huiuſmodi quomodolibet communiter vel diuiſim, ſpectantia, & pertinentia, ab omni iuriſdictione, dominio, poteſtate, viſitatione, correctione, & ſuperioritate prædicti, ac pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Conſentini, & aliorum Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Ordinariorum Iudicum, & Superiorum quorumcumque etiam illorum, in quorum iuriſdictione, ciuitatibus, & diœceſibus Eremitoria, loca, Eccleſiæ, vos, & Eremitæ, ac perſonæ, res, & bona huiuſmodi conſiſtunt, & conſiſtere poterunt quomodolibet in futurum, auctoritate, & ſcientia prædictis de ſpeciali gratia tenore præſentium prorſus eximimus, & totaliter etiam liberamus; ac ſub beati Petri, & Sedis memoratæ, ac Romanæ Eccleſiæ, & noſtra protectione ſuſcipimus; ac exempta, & immunia eſſe volumus, nobiſque & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus canonicè intrantibus, ac dictæ Sedi immediate ſubiacere. Ita quod Archiepiſcopi, Epiſcopi, Ordinarij, Iudices ſupradicti, ratione delicti, ſeu contractus, aut rei de qua ageretur, vbicumque committatur delictum, vel ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtit, nullam in vobis, ac Eremitoriis, locis, & Eccleſiis, Eremitis, & perſonis huiuſmodi, ac rebus & bonis prædictis Iuriſdictionem, poteſtatem, & dominium poſſint quomodolibet exercere, ſed dumtaxat coram dicta Sede, vel eius legatis, vos, & Eremitæ, ac aliæ perſonæ in locis, Eccleſiis, & Eremitoriis huiuſmodi pro tempore degentes teneamini de iuſtitia reſpõdere.

Et extendit dicta indulta ad omnia loca Ordinis.

§. 16. Et inſuper vobis omnibus, & Eremitis, ac perſonis, locis, Eccleſiis, ac Eremitoriis huiuſmodi, vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, indulgentiis, conceſſionibus, gratiis, indultis, ceteriſque omnibus, & ſingulis in præſentibus, & aliis noſtris, ac ipſius Conſentinenſis Archiepiſcopi literis ſæpedictis, & per eas habitis proceſſibus prædictis contentis, vobis, ac Eremitoriis Eccleſiis, & locis huiuſmodi conceſſis, & concedendis, in quacumque ciuitate, & diœceſi, ac vbique, & in quocumque loco, auctoritate Apoſtolica prædicta vti, & gaudere, eaque omnia & ſingula in huiuſmodi noſtris ac aliis, & prædicti Archiepiſcopi prænominati, literis & proceſſibus deſuper habitis contenta, cuiuſuis ſuperioris ſuper his, aut aliquo præmiſſorum licentia minime requiſita, ac quibuſcumque etiam contradictionibus, exceptionibus, & impedimentis remotis, prædicta auctoritate Apoſtolica libere, & licite exercere poſſitis, & valeatis. Quæ etiam omnia & ſingula in præſentibus, & aliis noſtris, ac dicti Archiepiſcopi literis ſæpe dictis, ac proceſſibus deſuper habitis contenta, auctoritate, & ſcientia prædicta de ſpeciali dono gratiæ concedimus, & indulgemus per præſentes.

Contraria tollit.

§. 17. Fel. rec. Innocentij Papæ IV. prædeceſſoris noſtri contra exemptos, quæ incipit. Volentes, & quælibet alia conſtitutione Apoſtolica contraria non obſtãte.

Et irrita declarat.

§. 18. Decernimus quoque ex nunc, omnes, & ſingulas excommunicationum, ſuſpenſionum, & interdicti, aliaſque

aliaſque Eccleſiaſticas ſententias, cenſuras, & pœnas, ac proceſſus, quos, & quas contra vos, & Eremitas, ac perſonas, Eccleſias, Eremitoria, & loca huiuſmodi, & veſtrum quemlibet promulgari contigerit, vel haberi, irritas, & irritos, & inanes, ac nullius exiſtere firmitatis, vel momenti. Nulli ergo &c.

D. P. An. 3. 27. Iunij. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1474. 6. Kal. Iunij, Pont. noſtri Anno 3.

VI.

Ampliſſimæ gratiæ, & priuilegia Fratrum Minorum Conuentualium Ordinis S. Franciſci, quæ propterea Mare magnum nuncupatur.

Moderationem eorum, vide ſignanter inf. in conſtit. 22. Leo X. Dum intra. Et apud Concilium Tridentinum confirmatum à Pio IV. in conſtit. 94. In Principis. Sed poſtea Pius V. alias gratias elargitus eſt in conſtit. 11. Dum ad vberes, vbi notabo. De toto autem Ordine Franciſcano inſpice dicta ſup. in conſtit. 5. Honor. III. Solet.

Edita A. D. 1474. *SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium. Regimini vniuerſalis Eccleſiæ meritis licet inſufficientibus diſponente Domino præſidentes, curis perurgemur aſſiduis, vt iuxta creditæ nobis deſuper diſpenſationis officium, quieti ſubditorum quorumlibet præſertim ſub Religionis habitu, ſtudio vacantium piæ vitæ, in quorum vtique proſperitate reficimur, iugi quãtum nobis ex alto conceditur ſolicitudinis ſtudio intendamus, & vt ea quæ pro diuini cultus, dictæ Religionis incremento, animarumque ſalute à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus prouide facta ſunt, ſublatis ambiguitatibus quæ exinde emerſiſſe noſcuntur, in ſua integritate perſiſtant, noſtri miniſterij partes interponimus efficaces. Dudum ſiquidem à felicis recordationis Eugenio Papa Quarto prædeceſſore noſtro, literæ emanauerunt tenoris ſequentis, videlicet,

Eug. hic adidit conſt. confirmantem bullam Clem. IV. videt bullam quæ eſt ſup. §. 1. Eugenius Epiſcopus Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuã rei memoriã. Licet debitũ paſtoralis officij, &c.
Omittitur hæc bulla, quia eſt ſimplex confirmatoria Bullæ Clem. IV.

§. 2. Clemens Epiſcopus, &c. virtute conſpicuos, &c.
Prætermittitur etiam hæc bulla, quia eſt ſup.

Hic Pont. eas confirmat. §. 3. Nos igitur qui dicti Ordinis Fratrum Minorum, in quo generalis Miniſtri fungebamur officio dum ad Cardinalatus honorem aſſumpti fuimus, & perſonarum eius ſtatum proſperum, & tranquillum, propter vberes fructus quos Ordo ipſe multa refulgens gloria meritorum, & gratia redolens ſanctitatis in agro militantis Eccleſiæ, in propagatione Religionis, & fidei orthodoxæ hactenus produxit vtiliter, & producit, ac in futurũ producturum fore ſpe firma tenemus, palmites ſuos à mare vſque ad mare, & etiam ad barbaras extendendo nationes, intenſis deſideramus affectibus, Clementis, & Eugenij prædictorum, ac aliorum prædeceſſorum noſtrorum, qui Ordinem prædictum Fratrum Minorum, aliis variis priuilegiis non immerito decorarunt, veſtigiis inhærentes, Motu proprio non ad eorum dicti Ordinis Fratrum Minorum profeſſorum, vel alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera voluntate, & deliberatione, ac ex certa ſcientia noſtra; Clementis, & quaſcumque alias quorumcumque Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum literas dicti Ordinis Fratrum Minorum, & illius domibus, & profeſſoribus in genere, ſub quacumque verborum forma conceſſas, quas ac ſi de verbo ad verbum, vna cum prædictis literis Eugenij prædeceſſoris præfati, præſentibus inſertæ forent, haberi volumus pro expreſſis, ac omnia, & ſingula in illis contenta, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus, & pro potiori cautela, omnia & ſingula per Clementis, & Eugenij, alioſque prædeceſſores noſtros prædictos in eiſdem literis, pro & in fauorem dicti Ordinis Fratrum Minorum quomodolibet ordinata, ſtatuta, decreta, conceſſa, & indulta fieri, & ſeruari debere, auctoritate, motu, & ſcientia prædictis de nouo ordinamus, ſtatuimus, atque decernimus, ac eidem Ordini Minorum illiuſque domibus, & profeſſoribus concedimus, & indulgemus.

§. 4. Et quia ſicut accepimus, noſque ipſi experientia didicimus in minoribus conſtituti præfati Ordinis curam gerentes, circa literas, & priuilegia huiuſmodi nonnulla dubia poſtmodum ſunt exorta, habita ſuper illis conſideratione decenti, motu, auctoritate, & ſcientia ſimilibus, literas eiuſdem Clementis prædeceſſoris, in ea parte in qua concedit dicti Ordinis profeſſoribus, vt liceat eis in locis in quibus degunt habere oratoria, & in eis cum altari portatili etiam tempore interdicti, ianuis clauſis, excommunicatis, & interdictis excluſis, miſſarum ſolemnia, & alia diuina officia celebrare; & quod eorum inſiſtentes obſequiis, cenſuris generaliter promulgatis non ligentur, quum contingat eos perſæpe requiri, vt etiam extra oratoria ſuper huiuſmodi altari portatili celebrent diuina officia, & ad illa interdicti tempore, Tertij Ordinis ſancti Franciſci de Pœnitentia nuncupati fratres, ac ſorores, ac ſuos & illorum procuratores admittant extendentes. Concedimus eiſdem fratribus, vt non ſolum in oratoriis, & locis in quibus degunt, ſed etiam in quouis alio loco congruenti, & honeſto, poſſint ſuper altari portatili eiuſmodi, miſſas & alia diuina officia libere, & licite celebrare, exceptis Eccleſiis ab Ordinarij iuriſdictione non exemptis, quoties id eiſdem fratribus per Ordinarios ex cauſa contigerit inhiberi. Et vt liceat eis tempore interdicti fratres, & ſorores dicti tertij Ordinis Beati Franciſci de Pœnitentia nuncupati, necnon ipſorum fratrum Minorum, ac fratrum, & ſororum dicti Tertij Ordinis, & monialium ſanctæ Claræ procuratores, & negotia gerentes vtriuſque ſexus admittere ad diuina. *Ampliatio priuilegij celebrandi tempore interdicti, & cũ altari portatili. Tu vide Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 12.*

§. 5. Præterea quia idem Clemens prædeceſſor in dictis ſuis literis, Generalibus, & Prouincialibus Miniſtris, & eorum Vicariis, ac Cuſtodibus, abſoluendi fratres eiuſdem Ordinis necnon fratribus dicti Ordinis, quos ipſi Miniſtri, Vicarij, & Cuſtodes habuerint pro tempore in confeſſores abſoluendi ipſos Miniſtros, Vicarios, & Cuſtodes ab exceſſibus, & cenſuris, niſi talia perpetraſſent propter quæ eſſent merito ad Sedem Apoſtolicam deſtinandi, ac cum eis deſuper diſpenſandi, facultatem concedit, & propterea qui ſint deſtinandi perſæpe reuocetur in dubium, vt abſoluentium, & abſoluẽdorum diſpenſantium, & diſpenſatorum pro tempore puritati conſcientiæ conſulamus; Declaramus hæreticos relapſos, ſchiſmaticos, & qui literas Apoſtolicas falſificaſſent, aut ad infideles prohibita detuliſſent, dũtaxat eſſe ad Sedem Apoſtolicam merito deſtinandos. Reliquis verò omnibus, etiam ſimoniæ prauitate qualitercumque irretitos, poſſe per illos quibus inibi cõceditur, abſolutionis beneficium, & diſpenſationis gratiã, iuxta caſuũ exigẽtiam impertiri. *Ampliatio facultatis Prælatorum abſoluendi Fratres. Tu autem de conſ. 115. Cl. vnij. quæcumque.*

§. 6. Eam verò partem literarum eiuſdem Clementis prædeceſſoris, in qua ſepulturam in Eccleſiis fratrum dicti Ordinis liberam eſſe voluit, ſalua iuſtitia Eccleſiarum, à quibus corpora mortuorum aſſumuntur, declarantes, libertatem huiuſmodi, intelligi debere, etiam quoad hoc, vt fratres ipſi nullius ſuper hoc petita licentia, parochias in quibus corpora prædicta forent cum Cruce proceſſionaliter ingredi, ac corpora ipſa leuare, & ad eorum Eccleſias ſepelienda deferre poſſint, vbi hoc conſuetum foret, vel presbyteri de leuatione requiſiti id facere recuſarent, nec cogantur inuiti etiam prætextu cuiuſuis conſuetudinis, ipſi vel defunctorum conſanguinei, illa ad parochiales Eccleſias, aut alia loca deferre, & cum illis vel ſine, inibi celebrare, vel celebrari facere pro eiſdem defunctis aliqua diuina officia, ante vel poſt ſepulturam eorumdem Iuſtitiam autem Eccleſiarum à quibus corpora ipſa aſſumuntur, iuxta eiuſdem Clementis prædeceſſoris voluntatem, ſaluam eſſe debere decernimus eo caſu, quo dumtaxat apud loca ipſorum fratrum, corpora ipſa ſepeliuntur. Si verò nos apud eos, ſeu alios etiam Mendicantium Ordinum profeſſores corpora ipſa contingeret ſepeliri, ex his quæ ad fratres prædictos apud quos tunc *Ampliatio iuris ſepeliendi. Tu quoad ſolutionem quartæ ſcias aliter ſtatuiſſe Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 13.*

corpora

corpora ipſa non ſepelirentur de bonis defunctorum quomodolibet obueniret quouis particulari vel vniuerſali titulo directè vel per obliquum, nullam Canonicam aut parochialem portionem dare teneantur, nec ſimiliter aliqua portio debeatur de his, quæ ad certos determinatos vſus, eiſdem fratribus vel eorum domibus, in genere aut in ſpecie, etiam de bonis eorum, quorum cadauera apud eos contigerit ſepeliri; nec etiam in caſibus in quibus per eiuſdem Clementis, & aliorum prædeceſſorum noſtrorum ſpecialia priuilegia, fratres ipſi ab huiuſmodi ſolutione quartæ ſunt exempti, nec aliquo caſu de candelis quæ ad manus fratribus dantur, quarta aliqua quomodolibet detrahatur. In reliquis verò caſibus, quam in præmiſſis, in quibus quarta ipſa ſoluenda veniret, conuentiones ſi quæ ſunt inter fratres prædictos, & locorum Ordinarios, ac Eccleſiarum rectores initæ, laudabiles & honeſtæ, in poſterum obſeruentur.

Exēptio aliquid ſoluendi de legatis piis.

§. 7. Et ſi fortè contingat, per nos vel Sedem Apoſtolicam, de pie legatis, diſpoſitis, & relictis in genere, vel ſpecie, decima, vel alia portio, ſeu quota alteri piæ, vel non piæ cauſæ, ex quauis cauſa hactenus conceſſa foret, aut in poſterum concedi, & ſolui aut dari mandari contingeret, fratres prædictos & illorum domos ac eis legata, & relicta aut alias in eorum fauorem diſpoſita, in conceſſione, & mandatis huiuſmodi decernimus, & volumus non includi, niſi de ipſis fratribus & præſenti decreto, ac voluntate noſtra, non per generales clauſulas, quæ etiam ſpecialem mentionem importare viderentur, ſed vera & ſpecifica mentio fiat in eiſdem.

Ampliatio exemptionis à decimis. Tu vide ampliorem in conſt. 11. Pij V. Dum ad vberes.

§. 8. Indultum verò eiuſdem Clementis prædeceſſoris de decimis non ſoluendis, ad quæcumque bona dictorum fratrum, & quaſcumque decimas, etiam quas vulgus Papales appellant, & Apoſtolica Sedes pro Chriſtianæ fidei defenſione, aut alus imminentibus perſæpe neceſſitatibus indicit, & quæcumque alia onera motu & ſcientia prædictis extendimus, decernentes ipſos fratres Minores etiamſi per quoſcumque exemptos, & mendicantes ſolui mandarentur, cum quibuſuis derogatoriis, & fortioribus clauſulis, ad illarum ſolutionem non teneri, & in illorum ſolutione ceſſando, cenſuras & pœnas aliquas non incurrere, niſi præſentibus non per generales, aut alias clauſulas ſpecialem mentionem importantes, ſed alias ſic derogatum ſpecifice earum de verbo ad verbum inſerto tenore.

Ampliatio exemptionis à iuriſdictione Ordinariorum. Tu aduerte, quod Concil. Trid. ſeſſ. 14. cap. 7. aliud ſtatuit. Et Clem. VIII. in conſt. 59. Sacerpiſ, declarauit.

§. 9. Et ne prætextu conſtitutionis Innocentij Papæ Quarti prædeceſſoris noſtri, quæ incipit (Volentes) locorum diœceſani & alij ordinarij, aut alij quicumque in perſonas & loca fratrum prædictorum contra eiuſdem Clementis prædeceſſoris in fine literarum prædictarum ordinationem ſibi quicumque iuriſdictionem & ſuperioritatem vendicare præſumpſerint, diſtrictius inhibemus, ne quiſpiam abſque dictæ Sedis ſpeciali commiſſione & auctoritate, in perſonas, domos, & loca dicti Ordinis fratrum Minorum, vtpote prorſus exempta, aliquam excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententiã, ſpecialiter vel generaliter quomodolibet promulgare, aut in perſonas, domos & loca huiuſmodi aliquam præeminentiam, ſuperioritatem, & iuriſdictionem quomodolibet exercere præſumant, etiam ratione contractus, vel delicti, ſeu rei de qua ageretur, vbicumque ineatur contractus, committatur delictum, & res ipſa conſiſtat. Decernimus quoque ex nunc quaſlibet excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, & quoſcumque proceſſus, quaſuis pœnas, & ſententias generales vel ſpeciales continentes, quos & quas promulgari, vel haberi, & omnia quæ contra fratres, domos, & loca dicti Ordinis quomodolibet fieri cõgerit, etiam eorum exemptione, vtpote notoria non aliter allegata, nullius roboris vel momenti eſſe, & pro infectis prorſus haberi debere.

Facultas concedendi confeſſiones. Ampliatio ut in bull. Leon. X. Dum intra n. 22.

§. 10. Præterea quia parochialium Eccleſiarum rectores præfati, erga illos, qui dictis fratribus Ordinis Minorum eorum peccata confitentur, perſæpe ſe reddunt in exhibitione Euchariſtiæ, & Extremæ vnctionis difficiles, concedimus ipſis fratribus Ordinis Minorum, vt eiſdem perſonis eis confeſſis, quibus rectores præfati ſine rationabili cauſa denegauerint, ſeu malitioſe diſtulerint Euchariſtiæ ſeu Extremæ vnctionis ſacramenta miniſtrare, ſuper quo eorumdem confeſſorum aſſertioni ſtari debeat, illa petentibus poſſint impune exhibere.

Loca Monialium deſtituta Fratribus applicentur.

§. 11. Et quum aliquando contingat monaſteria Monialium ſanctæ Claræ & Minoriſſarum, ſeu ſancti Damiani nuncupatarum monialibus deſtitui, adeo vt de eorum reformatione ſpes nulla ſuperſit, conuenientiuſque ſit quod illorum ſic deſtitutorum bona ad ipſos fratres deueniant, quorum erant curæ commiſſa, quam ad alios, illa quæ ſic deſtituta exiſtunt, & deſtitui contigerit in futurum, cum eorum bonis omnibus perpetuis vſibus fratrum domus dicti Ordinis Minorum eiuſdem deſtitutis monaſteriis propinquiores applicamus, ita vt fratres ipſi poſſint de illis, & eorumdem monaſteriorum ſtructuris, & ædificiis pro eorum voluntate diſponere. Prouiſo quod illorum Eccleſiæ, & oratoria, ad prophanos vſus non redigantur, ſed in illis quandoque diuina celebrentur officia.

Mortui cum habitu Tertiariorum ad licentia Fratrum ſepeliātur.

§. 12. Inſuper quum nonnulli ad Ordinem prædictum fratrum Minorum ſpecialem gerentes deuotionis affectum, ordinent eorum cadauera cum habitu fratrum Minorum, aut Sororum dicti Ordinis de Pœnitentia ſepeliri, ne ex illorum corporum delatione ad alia loca, Ordini & fratribus prædictis iniuria irrogetur, decernimus tales apud fratres ipſos eſſe ſepeliendos, etiamſi alibi ſuam elegiſſent ſepulturam, nec poſſe etiam in loco per eos electo cum habitu quomodolibet ſepeliri, aut ad ſepeliendum portari, abſque fratrum domus loci in quos tales deceſſerunt expreſſa licentia & aſſenſu.

Exemptio parochialium Eccleſ. Ordinis à iuriſdictione Ordinariorum. Tu vide quod proxime notam & Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 11.

§. 13. Ceterum ne, ſi ratione parochialium Eccleſiarum apud quas domus eorumdem fratrum conſtructæ fuere aut conſtruerentur in poſterum, locorum Ordinarij in eoſdem fratres aliquam ſuperioritatem vendicare tentarent, fratrum eorumdem quies in aliquo perturbaretur, concedimus eiſdem fratribus, vt in ſic conceſſis & quas eis concedi contigerit curatis Eccleſiis, poſſint per Capellanum per eos pro eorum nutu ponendum & amouendum, curam huiuſmodi exercere, qui quamdiu capellanatus huiuſmodi fungetur officio, ac ſi dicti Ordinis Minorum profeſſor exiſtat, dictorum fratrum Minorum libertate & exemptione fruatur. Eccleſiæ verò prædictæ & illarum bona, illa qua domus fratrum dicti Ordinis prærogatiua lætentur.

Prælatorum Ordinis facultas diſpēſandi ab irregularitate, &c. Tu attende bullam 115. Clem. VIII. quæcumque.

§. 14. Et vt dicti Ordinis profeſſoribus omnino vagandi collatur occaſio, & ad Apoſtolicam Sedem recurrendi ſubtrahatur pro poſſe neceſſitas, Generali & prouincialibus Miniſtris dicti Ordinis pro tempore exiſtentibus, & illorum Vicariis, diſpenſandi cum dicti Ordinis Minorum profeſſoribus, defectum natalium, ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu & quouis alio nefario, & illicito coitu prouenientem patientibus, necnon cum his qui ex quauis cauſa (præterquam homicidij voluntarij, bigamiæ, & mutilationis membrorum) irregulares forent, poſtquam Ordinem ipſum profeſſi fuerint, vt defectu, & irregularitate huiuſmodi non obſtante, irregulares ipſi ad quoſcumque etiam ſacros Ordines promoueri, & in illis etiam altaris miniſterio miniſtrare, & tam ipſi irregulares, quam defectum natalium patientes prædicti, ad quæcumque adminiſtrationes & officia dicti Ordinis eligi, recipi, & aſſumi, illaque gerere & exercere, liberè & licitè valeant, motu, ſcientia & auctoritate prædictis concedimus per præſentes.

Ampliatio damnationis hactenus factæ de opinione, quod confeſſi Fratribus, iterum Parochis confiteri debeant.

§. 15. Rurſus intelleximus, quod etſi bonæ memoriæ Ioannes Papa Vigeſimus ſecundus prædeceſſor noſter illorum opinionem, qui aſſerebant, quod confeſſi fratribus prædicti Ordinis, & aliorum Ordinum Mendicantium, ad audiendas confeſſiones iuxta iuris diſpoſitionem deputatorum pro tempore, tenebantur eadẽ peccata rectori eorum parochialis Eccleſiæ iterum confiteri, reprobauerit; & deinde præfatus Eugenius prædeceſſor reprobationem huiuſmodi approbauerit, contra talia aſſerentes tamquã de hæreſi ſuſpectos, per locorũ Ordinarios inquiri & procedi mãdauerit, ac ſucceſſiue piæ mem. Nicolaus Papa V. ſimiliter prædeceſſor noſter geſta in præmiſſis ab eiſdem Ioanne & Eugenio prædeceſſo-

tribus robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreuerit; nihilominus adhuc nonnulli eorum inhærentes proteruiæ, opinionem prædictam, & deſuper factos damnatos & male ſonantes, ac reprobos articulos, veros eſſe affirmare non verentur, vt talium præſumptuoſa temeritas tanto minus inualeſcat, quanto plurium erit ſuperiorum correctioni ſubiecta, conceſſam contra tales, per eiuſdem Eugenij prædeceſſoris literas locorum Ordinariis facultatem, ad Inquiſitores hæreticæ prauitatis extendimus, ac volumus quod Inquiſitores ipſi quicumque fuerint eadem qua Ordinarij contra tales auctoritate fungantur.

Communicatio priuilegiorum inter Ordines S. Dominici & Ordinem S. Franciſci. Aliam communicationẽ habes in Pij V. conſt. 41. Etſi mendicantiũ.

§. 16. Poſtremo quum Prædicatorum ſicut & prædicti Minorum Ordinum profeſſores pro fidei Catholicæ dilatatione continue indefeſſe laborent, fructuſque afferant in Dei Eccleſia ſalutares, & propterea fuerint variis per Sedem prædictam priuilegiis decorati, vt quos par labor pariaque merita coniungunt, paria coniungant priuilegia & fauores, eiſdem Ordinis Minorum fratribus, vt profeſſoribus, ac confeſſis fratribus Prædicatoribus & eiſdem Prædicatorum Ordinis fratribus vt præmiſſis, & aliis conceſſis prædictis fratribus Minoribus priuilegiis, indulgentiis, & gratiis, fauoribus, & indultis; tam ſpiritualibus quam temporalibus à prædictis & aliis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, aut aliis auctoritatem habentibus, quæ omnia ac ſi nominatim exprimerentur haberi hic volumus pro expreſſis, & noſtræ approbationis munimine ſolidamus, ac decernimus robur perpetuæ firmitatis obtinere, potiri, & gaudere poſſint & debeant, perpetuis futuris temporibus, in omnibus & per omnia, prorſus & ſine vlla differentia, proinde, ac ſi quæ vni ex Ordinibus prædictis ſunt conceſſa, vtrique ſimul nominatim conceſſa fuiſſent, aut concederentur in poſterum. Et quæ de Magiſtro generali & prouincialibus Prioribus dicti Ordinis Prædicatorum, ac Monaſteriis Monialium ſub eorumdem fratrum Prædicatorum cura, & ſecundum ipſius Ordinis Prædicatorum inſtituta viuentium ſunt ſtatuta, in Generali & prouincialibus Miniſtris, & vicariis dicti Ordinis Sanctæ Claræ, & Minoriſſarum, & Sancti Damiani nuncupatarum, & è contra cenſeantur eſſe ſtatuta.

Inhibitio contra quoſcumque Ordinis perturbatores.

§. 17. Diſtrictius inhibentes eiſdem locorum Ordinariis ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ & ſuſpenſionis à regimine, & adminiſtratione ſuarum Eccleſiarum, ac parochialium Eccleſiarum, ac Rectoribus, & aliis quibuſcumque ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & priuationis earumdem parochialium Eccleſiarum, ac omniũ aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, pœnis, eo ipſo, per eos qui contrafecerint incurrendis, ne Ordines prædictos Fratrum Prædicatorum & Minorum, & illorum domos, & profeſſores, præter, aut contra prædictarum Clementis & Eugenij prædictorum, & aliorum quorumcumque prædeceſſorum noſtrorum, & præſentium noſtrarum literarum tenorem, inquietare ſeu moleſtare, & eos, aut teſtamentorum vltimarumque voluntatum executores, & hæredes prædictos, ſeu quoſcumque alios, directè vel indirectè, ad ſolutionem alicuius quartæ parochialis ſeu Canonicæ, vel alterius portionis, ſeu oneris, & ad faciendum celebrari aliquod officium in eorum Eccleſiis, vel alibi, dum apud ipſos fratres decedentium cadauera tumulantur, ante vel poſt eorum ſepulturam cogere, nec confeſſis dictis fratribus Prædicatoribus & Minoribus pro tempore, Euchariſtiæ, ſeu Extremæ vnctionis ſacramenta, ſine rationabili cauſa denegare, vel illorum exhibitionem malitioſe differre, aut eorum parochianis, ne dictis fratribus confiteantur prohibere, vel perſuadere, nec etiam ad præmiſſa, ſeu aliquod præmiſſorum auxilium, conſilium vel fauorem dare, directè vel indirectè quoquo modo præſumant.

Deputatio executorum huius bullæ.

§. 18. Et nihilominus cuilibet in dignitate Eccleſiaſtica conſtituto, & Metropolitanæ, vel alterius Cathedralis Eccleſiæ Canonicis per vniuerſum orbem, qui deſuper per dictorum Ordinum Priores, aut Guardianos, & fratres ac illorum, ſeu ad commodum eorum Romanæ Eccleſiæ ſyndicus deſuper requiſitus fuerit, per Apoſtolica ſcripta in ſolidum mandamus, quatenus per ſe vel alium ſeu alios, præmiſſa vbi & quando opus fuerit ſolemniter publicantes, & eiſdem fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, & illorum domibus ac profeſſoribus, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eos pacifica poſſeſſione, vel quaſi priuilegiorum & conceſſionum huiuſmodi gaudere. Non permittentes eos, ſeu teſtamentorum executores, & hæredes prædictos contra illorum tenorem per Ordinarios, & rectores prædictos, aut quoſcumque alios indebite moleſtari, aut eis grauamina, iniurias, atque damna inferri, ſeu quomodolibet irrogari. Ac etiam ſummarie, & de plano, ſine ſtrepitu & figura iudicij, ſola facti veritate inſpecta, contra quoſcumque, cuiuſcumque qualitatis, vel conditionis exiſtant, aut quacumque Eccleſiaſtica etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, vel mundana forent dignitate & exemptione muniti; in quibuſcumque cauſis per eos mouendis, quacumque ratione vel cauſa quæ excogitari poſſit, eis miniſtrent iuſtitiæ complementum, exequendo quod per eos fuerit ordinatum, & illos quos cenſuras & pœnas prædictas incurriſſe conſtiterit illos irretitos eſſe declarent, ac faciant & mandent interdictos, ſuſpenſos, & excommunicatos publicè nunciari, & ab omnibus arctius euitari, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, illos quoties opus fuerit iteratis vicibus aggrauare procurent. Contradictores, auctoritate noſtra, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis.

Derogatio contrariorum.

§. 19. Non obſtantibus recolendæ memoriæ Bonifacij Papæ Octaui, quibus cauetur ne quis extra ſuam ciuitatem & diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis vltra vnam dietam, à fine ſuæ diœceſis ad iudicium euocetur, ſeu ne iudices à Sede Apoſtolica deputati, extra ciuitatem & diœceſim in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alij vel aliis vices ſuas committere præſumant, & de duabus dietis in Concilio generali, necnon quæ incipiunt, Super cathedram Bonifacij, & Dudum Viennenſis Concilij, ac recolendæ memoriæ Calliſti Papæ Tertij etiam prædeceſſoris noſtri literis, aliiſque Apoſtolicis, ac prouincialibus, & ſynodalibus Conciliis editis, ſpecialibus vel generalibus, necnon Octonis & Octoboni olim in Regno Angliæ Apoſtolicæ Sedis Legatorum conſtitutionibus, Eccleſiarum quoque, ac locorum quorumlibet ſtatutis & conſuetudinibus, & inter quoſcumque dictorum Ordinum Fratrum Prædicatorum & Minorum profeſſores, ac locorũ Ordinarios ſeu rectores prædictos initis & concluſis hactenus obſeruatis, pactis & conuentionibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis, Necnon omnibus illis, quæ Clemens & Eugenius præfati, in prædictis eorum literis voluerunt non obſtare, contrariis quibuſcumque. Quibus omnibus, illa ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, & derogatoriarum derogatorias clauſulas in ſe continerent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, quoad præmiſſa ſpecialiter & expreſſe derogamus. Aut ſi Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Rectoribus præfatis, ſeu quibuſuis aliis, communiter vel diuiſim à Sede præfata indultum exiſtat, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut extra vel vltra certa loca, ad iudicium euocari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali vel ſpeciali, cuiuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam vel totaliter non inſertam, effectus earum, & conceſſa in eis iuriſdictionis executio impediri poſſet quomodolibet vel differri, & de qua cuiuſque toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Nos enim ex nunc, illa & quæcumque alia quæ in futurum per nos vel Sedem Apoſtolicam, quomodolibet concedi, & ſtatui, decerni, vel ordinari contigerit, contra Clementis, Eugenij, aliorumque prædeceſſorum prædictorum, & præſentium literarum huiuſmodi tenorem, necnon ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attentari contigerit, irrita & inania, nulliuſque roboris vel momenti eſſe decernimus.

§. 20. Et

Tranſumptorum fides.

§. 20. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingulas Prouincias originaliter deſtinare, volumus & dicta auctoritate decernimus, quod tranſumptis eorum manu notarij publici, & Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ, aut alicuius Epiſcopalis vel Archiepiſcopalis ſigillo munitis, ea prorſus in iudicio & extra, vbicumque exhibita vel oſtenſa fuerint fides adhibeatur, ac ſi ipſæ originales literæ forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

§. 21. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtrorum approbationis, conſtitutionis, ordinationis, ſtatuit, decreti, conceſſionis, indulti, voluntatis, applicationis, inhibitionis, extenſionis, ſolidationis, mandati & derogationis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Dat. P. An. 4. die 31. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis dominicæ 1474. pridie Kal. Septemb. Pont. noſtri Anno 4.

VII. Ampliſſimæ gratiæ & priuilegia fratrum Prædicatorum Ordinis S. Dominici, quæ propterea Mare Magnum nuncupantur.

Pro eorum moderatione vide ſignanter conſtit. 22. Leon. X. Dum intra, & Concil. Trid. confirmatum à Pio IV. in eius cōſt. 94. In principis. Recordare tamen Pium V. plura indulta eis conceſſiſſe in ſua conſt. Dum ad vberes, vbi notabo. De toto autem iſto Ordine Prædicatorum, notaui plene ad conſt. 2. Honor. III. Religioſam. ſup. ad quem nonnulla adieci.

Edita An. D. 1474.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

REgimini vniuerſalis Eccleſiæ meritis licet inſufficientibus diſponente Domino præſidentes, curis perurgemur aſſiduis, vt iuxta creditæ nobis deſuper diſpenſationis officium, quieti ſubditorum quorumlibet præſertim ſub Religionis Prædicatorum habitu ſtudio vacantium piæ vitæ, in quorum vtique proſperitate reficimur, iugi quantum nobis ex alto conceditur ſolicitudinis ſtudio intendamus, & vt ea quæ pro diuini cultus, dictæ religionis incremento, animarumque ſalute à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus prouide facta ſunt, ſublatis ambiguitatibus quæ exinde emerſiſſe noſcuntur in ſua integritate perſiſtant, noſtri miniſterij partes interponimus efficaces.

Eug. IV. confirmantis bullas Greg. XI. & Mart. V. cum Mart. bulla eſt ſimplex confirmatoria, & Bulla Greg. XI eſt ſup. hic modo Pōtif. nos & alias Ordinis gratias comprobat.

§. 1. Dudum ſiquidem à felicis recordationis Eugenio Papa Quarto prædeceſſore noſtro emanauerunt literæ tenoris ſubſequentis. Eugenius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam, &c.

Omittitur hæc bulla Eug. IV. & etiam Martini V. & Greg XI. hic inſertæ. Quoniam bulla Greg XI. eſt ſup aliæ autem ſunt ſimpliciter eius confirmatoriæ.

§. 2. Nos igitur qui dicti Ordinis fratrum Prædicatorum & perſonarum eius ſtatum proſperum & tranquillum, propter vberes fructus quos Ordo ipſe multa præfulgens gloria meritorum, & gratia ſanctitatis in agro militantis Eccleſiæ in propagationem fidei orthodoxæ hactenus produxit vtiliter, ac producit, & in futurum producturum fore ſpe firma tenemus, palmites ſuos à mari vſque ad mare, & etiam ad barbaras extendendo nationes, intenſis deſideramus affectibus, Gregorij, Martini, & Eugenij, ac aliorum prædeceſſorum noſtrorū qui Ordinem prædictum fratrum Prædicatorū alijs varijs priuilegijs, non immerito decorarunt veſtigijs inhærentes, motu proprio, non ad eorum dicti Ordinis fratrum profeſſorum, vel alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera voluntate & deliberatione, ac ex certa noſtra ſcientia, prædictas Gregorij, & quaſcumque alias quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum literas, dicto Ordini Fratrum Prædicatorum ac illius domibus & profeſſoribus in genere, ſub quacumque verborum forma conceſſas, quas ac ſi de verbo ad verbum vna cum prædictis literis Eugenij prædeceſſoris præfati præſentibus inſertæ forent, haberi volumus pro expreſſis, ac omnia & ſingula in illis contenta auctoritate Apoſtolica, tenore Præſentium, approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus. Ac pro potiori cautela, omnia & ſingula per Gregorium, & Martinum, & Eugenium, alioſque prædeceſſores prædictos in eiſdem literis pro & in fauorem dicti Ordinis fratrum Prædicatorum quomodolibet ordinata, ſtatuta, decreta, conceſſa, & indulta fieri & obſeruari debere, auctoritate, motu, & ſcientia prædictis, de nouo ordinamus, ſtatuimus, atque decernimus, ac eidem Ordini Prædicatorum, illiuſque domibus & profeſſoribus concedimus & indulgemus.

Facultatem celebrandi tempore interdicti, & cum altare portatili ampliat.

Tu ad hoc vide limitationē Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 1. poſt canones & cap. 22.

§. 3. Et quia ſicut accepimus, noſque ipſi experientia didicimus in minoribus conſtituti, circa literas priuilegia huiuſmodi nonnulla dubia poſtmodum ſunt exorta, habita ſuper his conſideratione decenti, motu, auctoritate, & ſcientia prædictis, literas eiuſdem Gregorij prædeceſſoris in ea parte in qua conceditur dicti Ordinis profeſſoribus vt liceat eis in locis, in quibus degunt habere oratoria, & in eis cum altari portatili, etiam tempore interdicti, ianuis clauſis, miſſarum ſolemnia, & alia diuina officia celebrare, quòd eorum inſiſtentes obſequiis, cenſuris generaliter promulgatis non ligentur, cum contingat eos perſæpe requiri, vt etiam extra oratoria ſuper huiuſmodi altari portatili celebrent diuina officia, & ad illa, interdicti tempore, Tertij Ordinis S. Dominici de Pœnitentia nuncupati, fratres & ſorores, ac ſuos & illorum procuratores admittant, extendentes, concedimus eiſdem fratribus, vt non ſolum in Oratoriis & locis in quibus degunt, ſed etiam in quouis alio loco congruenti, & honeſto, poſſint ſuper altari portatili huiuſmodi miſſas & alia diuina officia liberè & licitè celebrare, exceptis Eccleſiis ab Ordinarij iuriſdictione non exemptis, quotiens illud eiſdem fratribus per Ordinarios ex cauſa contingeret inhiberi. Et vt liceat eis tempore interdicti fratres & ſorores dicti Ordinis B. Dominici de Pœnitentia nuncupati, necnon ipſorum fratrum prædicatorum, ac fratrum & ſororum dicti Tertij Ordinis procuratores, & negocia gerentes vtriuſque ſexus admittere ad diuina.

Ampliatio facultatis abſoluēdi & diſpenſādi Fratres.

§. 4. Præterea quia idem Gregorius prædeceſſor in dictis ſuis literis Magiſtro, Prioribus prouincialibus & conuentualibus, & eorum Vicariis, abſoluēdi fratres eiuſdem Ordinis, necnon fratribus dicti Ordinis, quos ipſi Magiſter, Priores prouinciales & conuentuales habuerint pro tempore in confeſſores, abſoluendi ipſos Magiſtrum, Priores prouinciales ac conuentuales ab exceſſibus cenſuris, niſi talia forent propter quæ eſſent ad Sedem Apoſtolicam merito deſtinandi, ac cum eis deſuper diſpenſandi concedit, & propterea qui ſunt deſtinandi perſæpe reuocetur in dubium, vt abſoluentium & abſoluendorum, diſpenſantium & diſpenſatorum pro tempore puritati conſcientiæ conſulamus: declaramus, hæreticos relapſos, ſchiſmaticos, & qui literas Apoſtolicas falſificaſſent, aut ad infideles prohibita detuliſſent, dumtaxat eſſe ad Sedem prædictam merito deſtinandos. Reliquis verò omnibus etiam ſimoniæ qualitercumque irretitis, poſſe per illos, quibus inibi conceditur, abſolutionis beneficium & diſpēſationis gratiam iuxta caſuum indulgentiam impartiri. Et vt dicti Ordinis profeſſoribus omnis vagandi tollatur occaſio, & ad Apoſtolicam Sedem recurrendi ſubtrahatur pro poſſe neceſſitas Magiſtro & Prioribus prouincialibus & conuentualibus, ac eorum vicariis defectum natalium ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu, & quouis alio nefario & illicito coitu prouenientem patientibus, necnon cum his qui ex quauis cauſa, prætérquam homicidiī voluntarij, bigamiæ & mutilationis membrorum, irregulares forent diſpenſandi cum dicti Ordinis Prædicatorum profeſſoribus, poſtquam ipſum Ordinem profeſſi fuerint vt defectu & irregularitate huiuſmodi non obſtantibus, irregulares ipſi, ad quoſcumque etiam ſacros ordines promoueri, & in illis etiam in altaris myſterio miniſtrare, & tam ipſi irregulares, quam defectum natalium patientes prædicti ad quæcumque adminiſtrationes, & officia eligi recipi, &

& aſſumi, illaque gerere & exercere, libere & licite valeant, motu, & ſcientia ac auctoritate prædictis concedimus per præſentes.

Ampliatio facultatis dandi liberã ſepulturam in eorum Eccleſiis. Tu vide inf. conſt. Leon. X Dum intra, num. 21.

§. 5. Eam verò partem literarum eiuſdem Gregorij prædicti, in qua ſepulturam in Eccleſiis fratrum dicti Ordinis liberam eſſe voluit (ſalua iuſtitia Eccleſiarum à quibus corpora aſſumentur) declarantes libertatem huiuſmodi intelligi debere etiam quoad hoc, vt fratres ipſi, nullius ſuper hoc petita licentia, parochias in quibus corpora prædicta forent, cum Cruce proceſſionaliter ingredi & corpora ipſa leuare, & ad eorum Eccleſias ſepelienda deferre poſſint, vbi hoc conſuetum foret, vel presbyteri de leuatione requiſiti hoc facere recuſarent. Nec cogantur inuiti, etiam prętextu cuiuſcumque conſuetudinis, ipſi vel defunctorum conſanguinei, illa ad parochiales Eccleſias, aut alia loca deferre, & cum illis vel ſine, inibi celebrare vel celebrari facere pro eiſdem defunctis aliqua diuina officia, ante vel poſt ſepulturam eorumdem. Iuſtitiam vero Eccleſiarum à quibus corpora ipſa aſſumũtur iuxta Martini prædicti prædeceſſoris voluntatem, ſaluam eſſe debere decernimus, in omnibus aliis caſibus præter eos, in quibus eorumdem Gregorij, Martini, & Eugenij prædeceſſorum noſtrorum ſpecialia priuilegia, fratres ipſi ab hoiuſmodi ſolutione quartæ ſunt exempti. Nec aliquo caſu, de candelis quæ ad manus fratribus dantur quarta aliqua quomodolibet detrahatur. In reliquis verò caſibus quam in præmiſſis in quibus quarta ipſa ſoluenda veniret, conuentiones (ſi quæ ſunt inter fratres prædictos & locorum Ordinarios, ac Eccleſiarum Rectores initæ) laudabiles & honeſtæ in poſterum obſeruentur.

Exemptio quoad legata pia.

§ 6. Etſi forte per nos vel Sedem Apoſtolicam de piis legatis, diſpoſitis & relictis, in genere vel in ſpecie, decima ſeu alia portio, vel quota alteri piæ vel non piæ cauſæ, ex quauis cauſa hactenus conceſſa foret, aut in futurum concedi & ſolui, aut dari mandari contingeret, fratres prædictos ac illorum domos & eis legata & relicta, aut alias in eorum fauorem expoſita in conceſſionibus & mandatis huiuſmodi, decernimus ac volumus non includi, nuſi de ipſis fratribus ac præſenti decreto ac voluntate noſtris, non per generales clauſulas quæ etiam ſpecialem mentionem importare viderentur ſed vera & ſpecifica mentio fiat in eiſdem.

Exemptio à Decimis. Alias exemptiones vide in conſt. 11. Pij V. Dum ad haberes.

§. 7. Indultum verò eiuſdem Gregorij prædeceſſoris de decimis non ſoluendis, ad quæcumque bona dictorum fratrum, & quaſcumque decimas etiam quas vulgo papales appellant, & Apoſtolica Sedes pro Chriſtianæ fidei defenſione, aut aliis imminentibus perſæpe neceſſitatibus indicit, & quæcumque alia onera, motu & ſcientia prædictis extendimus, decernentes fratres ipſos Prædicatores, etiamſi per quoſcumque exemptos etiam mendicantes ſolui mandarentur, cum quibuſuis derogatoriis & fortioribus clauſulis, ad illarum ſolutionem non teneri, & in illorum ſolutione ceſſando, cenſuras & pœnas aliquas non incurrere, niſi præſentibus non per generales & alias clauſulas ſpecialem mentionem importantes, non alias ſit derogatum ſpecifice, eorum de verbo ad verbum inſerto tenore.

Ampliatio exemptionis à iuriſdictione Ordinariorum. Tu attende Concil. Trid. ſeſſ. 7. cap. 14. & bullam 39. Clem. VIII. Suſcipit.

§. 8. Et ne prætextu conſtitutionis Innoc. IV. prædeceſſoris noſtri quæ incipit. (Volentes) locorum diœceſani, & alij ordinarij, ac alij quicumque in perſonas, & loca Fratrum Prædicatorum, contra eiuſdem Greg. prædeceſſoris ordinationem, ſibi quamcumque iuriſdictionem, ſuperioritatem vendicare præſumant, diſtrictius inhibemus, ne quiſpiam abſque dictæ Sedis ſpeciali commiſſione & auctoritate, in perſonas, domos, & loca dicti Ordinis Prædicatorum vtpote prorſus exempta, aliquam excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias ſpecialiter, vel generaliter quomodolibet promulgare, aut in perſonas, domos, & loca huiuſmodi aliquam præeminentiam, ſuperioritatem, & iuriſdictionem quomodolibet exercere præſumant, etiam ratione contractus, vel delicti, ſeu rei de qua contra ipſos ageretur, vbicumque ineatur contractus, committatur delictum, & res ipſa conſiſtat. Decernimus quoque ex nunc quaſlibet excõmunicationis, ſuſpenſionis & interdicti ſententias, & quoſcumque proceſſus, quaſuis pœnas & ſententias generales vel ſpeciales continentes, quos vel quas promulgari vel haberi, & omnia quæ contra fratres, domos, & loca dicti Ordinis quomodolibet fieri contigerit, etiam eorum exemptione vtpote notoria non aliter allegata, nullius roboris vel momenti eſſe, & pro infectis haberi debere.

Facultas exhibendi ſacramenta his quibus Parochi exhibere recuſant. Hoc intellige iuxta bullam Leon. X. n. 21. Dum intra.

§. 9. Præterea quia parochialium Eccleſiarum Rectores præfati, erga illos qui dicti Ordinis Prædicatorum Fratribus eorum peccata confitentur, perſæpe in exhibitione Euchariſtiæ, & Extremæ vnctionis ſe reddunt difficiles, concedimus ipſis Fratribus Ordinis Prædicatorum, vt perſonis eis confeſſis quibus rectores præfati ſine rationabili cauſa denegauerint, ſeu malitioſe diſtulerint, Euchariſtiæ & Extremæ vnctionis ſacramenta miniſtrare, ſuper quo eorumdem Confeſſorum aſſertioni ſtari debeat, illa petentibus poſſint impune ea libere.

Bona Monaſteriorũ Monialium deſtitutorum, iis Fratribus applicantur.

§. 10. Et cum aliquando contingat monaſteria Monialium S. Auguſtini, ſub cura, habitu, & conſtitutionibus Fratrum Prædicatorum degentium, monialibus deſtitui, adeo vt de eorum reformatione ſpes nulla ſuperſit, conuenientiuſque ſit quod illorum ſic deſtitutorum bona ad ipſos fratres deueniant, quorum erant curæ commiſſa, quam ad alios, illa quæ ſic deſtituta exiſtunt, & deſtitui contigerit in futurum, cum eorum bonis omnibus in perpetuis vſibus Fratrum dicti Ordinis Prædicatorum, quibus ea forma regiminis ipſius Ordinis competit, applicamus, ita vt fratres ipſi poſſint de illis & eorum monaſteriorum ſtructuris & ædificiis, pro eorum voluntate diſponere, prouiſo quod illorum Eccleſiæ & Oratoria, ad prophanos vſus non redigantur, ſed in illis quandoque diuina celebrentur officia.

Mortui cum habitu Tertiariorum ſepeliri debent habita licentia Fratrum.

§. 11. Inſuper cum nonnulli ad Ordinem prædictum Fratrum Prædicatorum ſpecialem gerentes deuotionis affectum ordinent eorum cadauera cum habitu Fratrum dicti Ord. Prædicatorum aut ſororum dicti Ordinis de Pœnitentia ſepeliri, ne ex illorum corporum delatione ad alia loca, Ordini & fratrib. prædictis iniuria irrogetur, decernimus tales apud fratres ipſos eſſe ſepeliendos, etiamſi alibi ſuam elegiſſent ſepulturam, nec poſſe etiã in loco per eos electo, cum habitu prædicto quomodolibet ſepeliri, aut ad ſepeliendũ portari, abſque fratrum domus loci in quo tales deceſſerint expreſſa licentia & aſſenſu.

Exemptio Eccleſiarũ Parochialium Ordinis a iuriſdictione Ordinariorũ. Tu attende ſeſſ. 25. c. 11. & bullã 39. Clem. VIII. Suſcepti.

§. 12. Ceterum ne ſi ratione parochialium Eccleſiarum apud quas eorumdem fratrum domus conſtructæ fuere, aut conſtruentur in poſterum, locorum ordinarij in eoſdem fratres aliquam ſuperioritatem ſibi vendicare tentarent, fratrum eorumdem quies in aliquo perturbaretur, concedimus eiſdem fratribus, vt in ſic conceſſis, & quas eis concedi contigerit, curatis Eccleſiis, poſſint per capellanum per eos pro eorum nutu ponendum & amouendum, curam huiuſmodi exercere. Qui quamdiu capellanatus huiuſmodi fungetur officio, ac ſi dicti Ordinis Prædicatorum profeſſor exiſteret, dictorum fratrum Prædicatorum libertate & exemptione vbique fruatur. Eccleſiæ verò prædictæ & illarum bona, illa quã domus dicti Ordinis prærogatiua lætentur.

Ampliatio damnationis hæreticæ factæ de opinione, quod Confeſſi his Fratribus, iterum Parochis confiteri deberẽt.

§. 13. Rurſus intelleximus quod & ſi bon. mem. Ioann. XXII. prædeceſſor noſter illorum opinionem, qui aſſerebant, quod confeſſi fratribus prædicti vel aliorum ordinum Mendicantiũ ad audiendas confeſſiones iuxta iuris diſpoſitionem deputatorum pro tempore, tenebantur eorum peccata rectori eorum parochialis Eccleſię iterum confiteri, reprobauerit. Et deinde præfatus Eugenius prędeceſſor, reprobationem huiuſmodi approbans, contra talia aſſerentes, tamquam de hæreſi ſuſpectos, per locorum ordinarios inquiri & procedi mandauerit; ac ſucceſſiue piæ memoriæ Nicolaus Papa V. ſimiliter prædeceſſor noſter, geſta in præmiſſis, à Ioanne & Eugenio prædeceſſoribus, robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreuit; nihilominus adhuc nonnulli eorum adhærentes proteruiæ, opinionem prædictam & deſuper factos damnatos, & male ſonantes ac reprobos articulos, veros eſſe affirmare non verentur. Vt talium præſumptuoſa, temeritas tanto minus inualeſcat, quanto plurium erit ſuperiorum correctione damnata, conceſſam contra tales per eiuſdem Eugenij prædeceſſoris literas, locorum Ordinariis facultatem, ad Inquiſitores

hæreticæ

hæreticæ prauitatis extendimus, ac volumus, quod Inquiſitores ipſi quicumque fuerint, eadem qua Ordinarij contra tales auctoritate fungantur.

Communicatio omnium gratiarum & priuilegiorum inter Ordines S. Dominici & S. Franciſci.

§. 14. Poſtremo cum fratres Ordinis Minorum ſicut & prædicti Prædicatorum Ordinis profeſſores pro fidei Catholicæ dilatatione continuo indefeſſe laborent, fructuſque afferant in Dei Eccleſia ſalutares, & propterea fuerint variis per Sedem prædictam priuilegiis decorati, vt quos par labor, pariaque merita coniungunt, paria coniungant priuilegia & fauores, concedimus eiſdem profeſſoribus Ord. Prædicatorum, vt conceſſis fratribus Minoribus, & eiſdem Ordinis Minorum fratribus, præmiſſis, & aliis conceſſis prædictis fratribus Prædicatoribus priuilegiis, indulgentiis, gratiis, fauoribus, & indultis, tam ſpiritualibus quam temporalibus, à prædictis, & aliis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, aut alias auctoritatem habentibus (quæ omnia ac ſi nominatim exprimerentur, haberi hic volumus pro expreſſis, & noſtræ approbationis munimine ſolidamus, ac decernimus robur perpetuæ firmitatis obtinere) potiri & gaudere poſſint & debeant, perpetuis futuris temporibus, in omnibus & per omnia prorſus & ſine vlla differentia, perinde ac ſi quæ vni ex Ordinibus prædictis ſunt conceſſa, vtrique ſimul nominatim conceſſa fuiſſent, aut concederentur in poſterum. Et quæ de Magiſtro generali ac prioribus prouincialibus & conuentualibus, ac eorum vicariis necnon Monaſteriorum monialium S. Auguſtini, ſub eorumdem fratrum Prædicatorum cura, & ſecundum ipſius Ordinis fratrum Prædicatorum inſtituta viuentiũ ſunt ſtatuta, in Generali & prouincialibus Miniſtris, ac Vicariis dicti Ordinis fratrũ Minorũ, necnõ & Monaſteriorum S. Damiani nuncupatarũ, cenſeantur eſſe ſtatuta.

Inhibitio contra quoſcumque eorum perturbatores aduerſus dicta priuilegia.

§. 15. Diſtrictius inhibentes eiſdem locorum Ordinariis ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, & ſuſpenſionis à regimine, & adminiſtratione ſuarum Eccleſiarum, & parochialium Eccleſiarum rectoribus, & aliis quibuſcumque ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & priuationis earumdem parochialium Eccleſiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in poſterum obtinenda pœnis, eo ipſo per eos qui contrafecerint incurrendis, ne Ordines prædictos fratrum Prædicatorum, & Minorum, ac illorum domos, & profeſſores, præter aut contra Martini, Greg. & Eug. aut aliorum quorumcumque prædeceſſorum noſtrorum, & præſentium noſtrarum litterarum tenorem inquietare ſeu moleſtare, & eos, aut teſtamentorum vltimarum voluntatum executores, & hæredes prædictos, ſeu quoſcumque alios, directè, vel indirectè, ad ſolutionem alicuius quartæ parochialis, ſeu canonicæ, vel alterius portionis ſeu oneris, & faciendum celebrari aliquod officium in eorum Eccleſiis, vel alibi, dum apud ipſos fratres decedentium cadauera tumulantur, ante vel poſt eorum ſepulturam cogere, nec confeſſis dictis fratribus, prædicatoribus, & Minoribus pro tempore, Euchariſtiæ ſeu Extremæ vnctionis Sacramenta ſine rationabili cauſa denegare, vel illorum exhibitionem malitioſe differre, aut eorum Parochianis, ne dictis fratribus confiteantur prohibere, vel perſuadere, nec etiam ad præmiſſa ſeu aliquod præmiſſorum, auxilium, conſilium, vel fauorem, directè, vel indirectè quoquo modo dare præſumant.

Deputatio executorum huius conſtitutionis.

§. 16. Et nihilominus cuilibet in dignitate Eccleſiaſtica conſtituto, & Metropolitanæ, vel alterius Cathedralis Eccleſiæ canonico per vniuerſum orbem, qui deſuper per dictorum Ordinum priores, guardianos, & fratres, ac illorum ſeu ad commodum eorum Rom. Eccleſiæ ſyndicos, deſuper fuerint requiſiti, per Apoſtolica ſcripta in ſolidum mandamus, quatenus per ſe vel alium ſeu alios præmiſſa, vbi, & quando opus fuerit, ſolemniter publicantes, ac eiſdem fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, ac illorum domibus, & profeſſoribus in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eos pacifica poſſeſſione vel quaſi priuilegiorum, & conceſſionum huiuſmodi gaudere, non permittentes eos ſeu teſtamentorum executores, & hæredes prædictos, contra illorum tenorem per ordinarios, & rectores prædictos, aut quoſcumque alios, indebitè moleſtari, aut eis grauamina iniurias atque damna inferri, ſeu quomodolibet irrogari, ac etiã ſummariè, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij ſola facti veritate inſpecta, contra quoſcũque cuiuſcuque qualitatis vel conditionis exiſtant, & quacumque Eccleſiaſtica etiã Patriarchali, Archiepiſcopali, vel Epiſcopali, aut mundana forent dignitate, & exẽptione muniti, in quibuſcumque cauſis per eos mouendis, quacumque ratione vel cauſa, quæ excogitari poſſit, eis miniſtrent iuſtitiæ complementum, exequendo quod per eos fuerit ordinatum, & illos quos cenſuras, & pœnas prædictas incurriſſe conſtiterit, irretitos eſſe declarent, ac faciant, & mandent, interdictos, ſuſpenſos, & excommunicatos publice nuntiari, ac ab omnibus arctius euitari, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, illos quoties opus fuerit iteratis vicibus aggrauare procurent, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Clauſula contrariorum derogatoria.

§. 17. Non obſtantibus conſtitutionibus Bonifacij quibus cauetur ne quis extra ſuam ciuitatem, & diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis vltra vnam dietam à fine ſuæ diœceſis ad iudicium euocetur, ſeu ne iudices à Sede Apoſtolica deputati extra ciuitates, & diœceſes in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alij, vel aliis vices ſuas committere præſumant. Et de duabus dietis in Concilio generali, necnon quæ incipit. Super cathedram Bonifacij. Et dudum Viennen. Concilij, ac Calliſti Papæ III. etiam prædeceſſoris noſtri literis aliiſque Apoſtolicis, ac etiam in prouincialibus, & ſynodalibus Conciliis editis ſpecialibus, vel generalibus, necnon Octonis, & Octoboni olim in Regno Angliæ Apoſt. Sedis legatorum conſtitutionibus, Eccleſiarum quoque ac locorum quorumlibet ſtatutis, & conſuetudinibus, & inter quoſcumque dictorum ordinum fratrum Prædicatorum, & Minorum profeſſores, ac locorum ordinarios ſeu rectores prædictos initis, & concluſis, ac hactenus obſeruatis pactis, & conuentionibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis, necnon omnibus illis, quæ Gregorius, Martinus, & Eugenius præfati prædeceſſores, in prædictis eorum literis voluerunt non obſtare contrariis quibuſcumque, quibus omnibus illa ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, & derogatoriarum derogatorias clauſulas in ſe continerent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, quoad præmiſſa, ſpecialiter, & expreſſe derogamus. Aut ſi Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Rectoribus præfatis, ſeu quibuſuis aliis, communiter vel diuiſim, à Sede præfata indultum exiſtat quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut vltra, vel extra certa loca, ad iudicium euocari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali, vel ſpeciali, cuiuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam vel totaliter non inſertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, de qua cuiuſque toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Nos enim ex nunc illa, & quæcumque alia quæ in futurum per Nos, & Sedem Apoſtolicam quomodolibet concedi, ſtatui, decerni vel ordinari contigerit contra Gregorij, Martini, & Eugenij aliorumque Prædeceſſorum noſtrorum, & præſentium literarum huiuſmodi tenorem, necnon ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attentari contigerit, irrita, & inania ac nullius roboris vel momenti eſſe decernimus.

Exemplorum fides.

§. 18. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingulas prouincias originaliter deſtinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod tranſumptis earum, manu notarij publici, & Curiæ cauſarum Cameræ Apoſt. aut alicuius Archiepiſcopi, vel Epiſcopi, ſeu dictorum Ordinum magiſtri, & generalis miniſtri ſigillo munitis, ea prorſus in iudicio & extra, vbicumque exhibita, vel oſtenſa forent, fides adhibeatur, ac ſi ipſæ originales literæ forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 4.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1474. Pont. noſtri, Anno 4.

VIII. Priuilegium Curialium tam laicorum quam Eccleſiaſticorum, libere diſponendi etiam ad fauorem incapacium, de bonis in Alma Vrbe, & infra decem milliaria, quamuis ex fructibus bonorum Eccleſiaſticorum acquiſitis.

Hoc priuilegium pluries immutatum, extenſumque ſed tandem firmatum fuit à Paulo V. vt inf. in ſua conſt. 18. In eminenti vbi de ſimilibus Curialium priuilegijs plene notabo.

Edita An. D. 1474.

S I X T V S   E P I S C O P V S,
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa conſtitutionis.

ETſi vniuerſis Eccleſiæ Romanæ dominio temporali ſubiectis Ciuitatibus, pro eorũ ſtatu proſpero, & incremẽtis felicibus, Apoſtolica nos deceat prouiſione cõſulere, Almæ tamen Vrbi noſtræ, ſanctorũ Apoſtolorum Petri, & Pauli martyrio conſecratæ (quæ ipſius Petri ſedes ſacerdotij principatus, & Chriſtianæ regionis caput eſt) eo nos conuenit ampliori cura proſpicere, quo ipſa ſacerdotalis ciuitas, cunctis alijs prælata, nobiſque peculiaris filia, & paterna dilectione coniuncta exiſtit.

Priuilegium Curialiũ diſponendi libere de acquiſitis in Vrbe & infra decem milliaria. dũmodo, &c. Tu Vid. alias declarationes in bulla cit. in rub.

§. 1. Cupientes igitur pro inſtauratione dictæ Vrbis, quæ cauſantibus ſiniſtris euentibus, in ciuibus, incolis, & ædificiis, plurimũm diminuta eſt, vt annuente Altiſſimo virorum copia inſtauretur, & quanto citius ipſius ſtructuræ, & ædificia refectionem, & reparationem pro eius venuſtate, & decore conſequatur, ſuiſque ſtatui, & neceſſitati, opportunis remedijs conſulatur, de venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium conſilio, & aſſenſu, hac perpetuo valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, quod omnes, & ſinguli, tam noſtri Curiales Rom. Curiã ſequentes, quam alij cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, pręeminẽtię, vel conditionis exiſtant etiamſi Cardinalatus honore, aut Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, vel quauis alia Eccleſiaſtica aut mũdana dignitate præfulgeant, & (ſi regulares fuerint) adminiſtrationem, aut dignitatẽ obtineant, qui palatia, domos, caſalia, ſiue alia ædificia, vrbana vel ruſtica, ædificarunt, ædificauerint, aut ædificabunt ſeu fundari, & ædificari fecerunt, vel fecerint in futurum, aut ædificata, & conſtructa emerunt, aut emerint, ſeu ement, aut illa, vel cenſus annuos, iura & quæuis immobilia bona, in dicta Vrbe, vel extra, aut prope eam ad milliaria decem, & alio quouis iuſto titulo, tam ex bonis, & pecunijs proprijs, quam ex fructuum, reddituum, & prouentuum eccleſiaſticorum beneficiorum ad eos ſpectantium, prouentibus, acquiſiuerint hactenus, vel acquirent in poſterum, de eiſdem caſalibus, domibus, palatiis, ædificiis, cenſibus, iuribus, nec non territorijs, feudis, iuriſdictionibus, & bonis alijs quibuſlibet (dummodo ad Eccleſias, monaſteria, & alia pia loca, aliter quam ex fructibus eorum, vt præfertur de quibus ad effectum præſentium, licere volumus eis pro voto diſponere non pertineant) in vita ipſorum, & mortis articulo, prout eis videbitur, diſponere, teſtari codicillari, eaque legare, relinquere, ſeu inter viuos, & cauſa mortis, aut pro remuneratione laboris, vel obſequiorum eis impenſorum, quibuſuis perſonis, cuiuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis fuerint (etiamſi alias hæredes, legatarij, ordinarij, vniuerſales aut particulares hæredes, ſucceſſores, & perſonæ aliæ, ad quas ex dominorum voluntate peruenerint) illa filiis, nepotibus, conſanguineis, affinibus, familiaribus, vel alijs, etiamſi incapaces, & inhabiles ſint, & inhabilitate vel incapacitate quacumque notati (dummodo criminis læſæ Majeſtatis rei, aut Eccleſiæ Romanæ prædictæ hoſtes non exiſtant) erogare, dõnare, legare, relinquere, ac etiam in pios, & alios quoſcumque vſus conuertere.

Priuilegium proximiorum etiam illegitimorum, in illis ab inteſtato ſuccedẽdi.

§. 2. Etſi ipſas Eccleſiaſticas, aut dignitatem ſeu adminiſtrationem habentes regulares perſonas, de bonis prædictis aliter non diſpoſito, decedere contigerit, palatia, domus, caſalia, & alia ipſorum bona in Vrbe prædicta, vel infra milliaria huiuſmodi conſiſtentia, ad proximiores ſuos, etiamſi agnati, cognati, & minus capaces, vel inhabiles fuerint, vt præfertur (ſalua tamen gradus prærogatiua, iuxta diſpoſitionem iuris, ſi aliter de ipſorum decedentium voluntate non conſtet) bona prædicta deueniant; ipſique proximiores, ſiue agnati vel cognati, in eis ſuccedere poſſint, & debeant, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi deſcẽdentes filij, nepotes, agnati, & cognati, habiles, capaces, & hæredes ſcripti exiſterent, ac palatia, domus, caſalia, & reliqua bona ipſorum, ex labore, vel induſtria (non autem ex fructibus, redditibus, & prouentibus eccleſiaſticis) acquiſita fuiſſent, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ex certa ſcientia concedimus, eiſque facultatem, & poteſtatem teſtandi, codicillandi, legandi, concedendi, donandi, & erogandi; proximioribus verò, necnon agnatis, & cognatis prædictis, incapacibus, & defectũ natalium patiẽtibus, in eis, vt præfertur, ſuccedendi, licentiam liberam impartimur.

De vide declarat. not. in d. bulla.

Prohibitio ne deſuper moleſtandi.

§. 3. Diſtrictius inhibentes dilectis filiis Cameræ Apoſtolicæ Clericis, & alijs noſtris, ac Curiæ, & Vrbis prædictarum Officialibus, necnon Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum Eccleſiaſticorum locorum Prælatis, Capitulis, Conuentibus, Prioribus, Præpoſitis, Plebanis, Rectoribus, aliiſque quocumque nomine nuncupentur de bonis per eoſdem, vt præmittitur, relictis, legatis, donatis, ſeu quouis modo in dicta Vrbe, vel extra, infra ſpatium prætaxatum dimiſſis, quouis modo ſe intromittere, aut illa petere, vendicare, ſeu hæredes & ſucceſſores decedentium perſonarum earumdem, illorum occaſione impedire aut moleſtare quoquo modo præſumant, ac decernentes irritum & inane, &c. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1474. Kal. Ianuarij Pont. noſtri Anno 4.

Dat. P. An. 4. die 1. Ian.

Quod brunus color veſtimentorum præfinitus à Benedicto XII. pro Monachis, & Monialibus S. Benedicti Ordinis Ciſtercienſis, intelligatur de Colore nigro, & non griſeo. Et quod totus Ordo albi tantum & nigri coloris veſtibus vtatur. IX.

Alia de hoc ordine dixi ſup. in conſt. 1. Paſchalis II. Deſiderium.

S I X T V S   E P I S C O P V S, *Edita An. D. 1475.*
Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ETſi cunctis Eccleſiaſtici ſtatus perſonis, & aſſuetæ pietatis officio aſſiſtere teneamur, illis tamen ſubregulari obſeruantia Altiſſimo famulantibus præcipue Ciſter. eo magis adeſſe nos cõuenit, quo ſublatis quibuſuis dubietatibus maiori quietudine reddere valeant vota ſua.

Bened. XII. iuſſit quod Ordo habitu bruno vel albo vteretur, vt ſup. in eius conſt. 3. Fulgens.

§. 1. Dudum ſiquidem fel. record. Benedictus Papa XII prædeceſſor noſter ad ſtatum Ciſtercien. Ordinis attendens proſperum, per quaſdam ſuas literas inter alia ſtatuit, & ordinauit, quod omnes Abbates, & Monachi eiuſdem Ordinis, pannis bruni vel albi coloris dumtaxat vterentur, prout in eiſdem literis plenius continetur.

Aliqui Monachi pro colore bruno, vtebantur colore griſeo, & alij nigro,

§. 2. Cum autem, ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filij Hymberti Abbatis Monaſterij Ciſtercien. Cabilonen. Diœceſis petitio continebat, à nonnullis etiam ipſius Ordinis Abbatibus & Monachis reuocetur in dubium, an appellatione bruni coloris niger color veniat, vel griſeus. Et ſicut eadem petitio ſubiungebat, aliqui Abbates & Monachi ac Moniales ipſius Ordinis panno nigro, aliqui verò griſeo vtantur, & diuerſitas habitus inter eiuſdem Ordinis profeſſores eſſe videtur, pro parte eiuſdem Hymberti Abbatis Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ſibi ac Ordini, Monachis ac Monialibus præfatis, earumque ſtatui ſuper præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ideo pontif. appellatione bruni coloris, nigrum colorem venire declarat.

§. 3. Nos igitur ad quos ſpectat ſuper his adhibere vigilantiæ noſtræ curam, vt omnis dubietatis ſcrupulus de medio tollatur, & habitus ipſorum ſe inuicem conforment, quacumque diſparitate ſublata literarum, ac conceſſionis, & ſtatuti huiuſmodi tenores, ac ſi de verbo ad verbum

verbum inſererentur præſentibus pro expreſſis habentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, verba prædicta bruni coloris interpretantes, quod appellatione illorum niger tantum color veniat & intelligatur, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ex certa ſcientia declaramus.

Nigri igitur aut albi coloris habitum geſtari præcipit.

§. 4. Et inſuper pro potioris cautelæ ſuffragio, volumus, ac eiſdem auctoritate & tenore etiam ſtatuimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, omnes Abbates, Monachi, & Moniales eiuſdem Ordinis præſentes & futuri, ad vſum perſonarum ſuarum pannis nigri vel albi coloris ſolum & dumtaxat vtantur.

Alterius habitus vſum prohibet.

§. 5. Mandantes per Apoſtolica ſcripta, & eadem auctoritate committentes dilectis filiis vniuerſis Patribus Abbatibus eiuſdem Ordinis præſentibus & futuris, quatenus ipſi, & quilibet ipſorum poſtquam præſentes noſtræ literæ ad eorum notitiam peruenerint, declarationem, ſtatutum, & conceſſionem noſtram huiuſmodi obſeruent. Et per ſe vel alios etiam à quolibet ipſorum, necnon aliis Abbatibus, & Monachis, ac Monialibus eiuſdem Ordinis perpetuo faciant inuiolabiliter obſeruari. Non permittentes eoſdem Abbates, Monachos, & Moniales pannos ad vſum perſonarum ſuarum, alterius quam nigri vel albi coloris deferre, vel illis quomodolibet vti. Contra dictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Contraria tollit.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Monaſteriorum, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis, quæ idem Benedictus prædeceſſor in ſuis literis voluit non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptis credi iubet.

§. 7. Ceterum quia difficile foret præſentes literas ad quemcumque locum in quibus illæ eſſent neceſſariæ transferri, volumus, & auctoritate prædicta decernimus, quod earum tranſumptis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Archiepiſcopi vel Epiſcopi, aut alterius Prælati vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, prorſus in iudicio & extra, fides plenaria adhibeatur, & illis ſtetur, ipſique Patres Abbates ad illarum executionem procedere poſſint & debeant in omnibus & per omnia, ſicuti originalibus literis huiuſmodi adhiberetur, & eis ſtaretur, ac ipſi patres Abbates procedere poſſent, & deberent, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 5. die 13. Dec.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1475. Idib. Decembris, Pontificatus noſtri Anno quinto.

X. Conſtitutiones pro bono regimine Congregationis Canonicorum Regularium Lateran. cum immunitatum & gratiarum conceſſione.

De ſtatu huius Congregationis plene notaui ſup. in conſt. 2. Paſch. II. Quanto ibi videas.

Edita An. D. 1476.

SIXTVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Ordinis antiquitas & merita enunciantur.

DVm ad vniuerſos regulares Ordines, & loca iugo ſanctimoniæ dedita, perſonaſque voto Religionis adſtrictas, pro iniuncto nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officio, crebris vigiliis & indeſeſſis ſtudiis attendimus, ad illum præcipue Canonicorum Regularium Congregationis Lateran. Ordinis S. Auguſtini, eo libentius noſtræ mentis oculos conuertimus, quo ordo ipſe in naſcentis Eccleſiæ ſancta inſtitutione, ac primorum Chriſtianę Relig. Clericorũ norma, traditionibuſque fundatus, & ſacris inſtitutis, ac diuinis regulis eloquiiſque præmunitus extitit, ab eiuſque primæua fundatione, variis virtutũ meritis ſemper reſplenduit. Quamobrem nonnulli Romani Põtifices prædeceſſores noſtri, innumeris Religionem ipſam priuilegiis, digniſque honorũ titulis nõ immerito decorarunt, vnde nos eorum ductos exemplo, decet, vt Congregationem ipſam Lateranen. in agro Dominico multiplices & vberes Sanctæ conuerſationis fructus in dies afferentem, noſtris etiam ſpecialibus gratiarum muneribus muniamus, & iis quę pro ipſius Ordinis, & Congregationis laude, ac perſonarum vota ſua, ſub ſuaui iugo inibi exoluentium pace & quiete proceſſerunt, ne in contentionis ſcrupulum labantur, ſed firma pariter & illibata perſiſtant, noſtri adiiciamus muniminis firmitatem.

Mart. V. vniuit Canonicos Regulares vbique profeſſos in vnã Congregationem, vt ſup. in ſua conſtit. 7. Solicitudinis.

§. 1. Dudum ſiquidem felicis recordationis Martinus Papa Quintus prædeceſſor noſter, &c.

Omittitur reſiduum, quia ipſam bullam habes ſup.

Eug. IV. Baſilicã Lateranen. S. Saluatoris in Vrbe d. Congregationi reſtituit ſed hanc bullam vti hic, & in aliis bullis citatur in rubr. relatam ponere nolui.

§. 2. Et deinde piæ memoriæ Eugenius Papa Quartus etiam prædeceſſor noſter, Sacroſanctam, & venerandam Baſilicam Lateranen. ad primam inſtitutionem, primæuumque eius ſtatum, videlicet Canonicorum Regularium, ex certis tunc expreſſis cauſis, poſt deliberationem prouidam, quam cum Fratribus S.R.E. Cardinalibus habuit diligentem, pro Eccleſia Dei, & Catholicæ fidei, Chriſtianæque Religionis honore, ac SALVATORIS noſtri gloria, publicaque vtilitate & ipſius Baſilicæ Lateranen. ſtatu, veneratione, commodo, & honore, reducens ac reponens, Vt ordo Canonicus, qui ſecundum Deum & B. Auguſtini Regulam ibi noſcebatur inſtitutus, perpetuis futuris temporibus, in dicta Eccleſia vigeret, & inuiolabiliter obſeruaretur, Ordinem, & Congregationem huiuſmodi in præfata Eccleſia inſtituit, & erexit, ac deputauit: dictamque Lateranen. Baſilicam cum omnibus ſuis ſpiritualibus & temporalibus bonis, membris, iuribus, iuriſdictionibus, priuilegiis, & exemptionibus in perpetuum eidem Congregationi conceſſit, & commiſit, eorumque curæ, & adminiſtrationi tribuit & donauit.

Nomenque Congregationis Lateranenſis conceſſit.

§. 3. Atque decreuit, & ſtatuit, vt omnes deinceps dictæ Congregationis Conuentus, & loca, ab huiuſmodi Sanctæ Baſilicę Lateranen. titulo, & totius Congregationis capite nomen acciperent, & SALVATORIS Congregatio appellaretur, ac ſingulos dictæ Congregationis Canonicos, vbique Domino ſeruientes, huius Baſilicæ Clericos, & miniſtros, & Religioſos, ac de ipſius Capituli gremio in omnibus iuribus, & priuilegiis cenſeri decreuit.

Nicol. V. idem approbauit, & declarauit, ſed ex ea de cauſa hic d. bullam non poſui.

§. 4. Et ſucceſſiue ſanctæ memoriæ Nicolaus Papa V. ſimiliter prædeceſſor noſter, tam Martini, quam Eugenij literas prædictas, necnon omnia, & ſingula in eis contenta, ac quæcumque ſecuta inde approbans, & confirmans, eaque pleno firmitatis robore ſubſiſtere, necnon perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari debere decernens, per quaſdam etiam ſuas conceſſit & indulſit omnibus & ſingulis Eccleſiis Monaſteriis, Prioratibus, locis, & perſonis vbicumque conſiſtentibus, & conſtituendis, præſentibus & futuris, Congregationis Canonicorum huiuſmodi, vt illis omnibus in eorumdem Martini, & Eugenij prædeceſſorum literis contentis, ac aliis exemptionibus, priuilegiis, immunitatibus, libertatibus, gratiis, & indultis, boniſque & iuribus, ſpiritualibus & temporalibus, conceſſis & concedendis, quibus præfata Eccleſia noſtra Lateranen. & ab ea dependentia vtuntur & gaudent, ſeu vti, & gaudere conſueuerunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, Eccleſiæ, Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonæ huiuſmodi, in omnibus & per omnia, pariformiter, & abſque vlla differentia, perpetuo vti & gaudere, libere & licite poſſint.

Calliſt. III. regimẽ d. Baſilicæ, Canonicis ſæcularibus dedit, ſed eius bullam non poſui vti hic relatam.

§. 5. Poſtea verò eodem Nicolao prædeceſſore rebus humanis exempto, cum Canonici dictæ Congregationis, à præfata Eccleſia per nonnullos ciues Romanos fuiſſent eiecti, piæ memoriæ Calliſtus Papa III. ſimiliter prædeceſſor noſter, etiam per alias ſuas literas ſtatuit, & ordinauit, quod Canonici Congregationis huiuſmodi, à cura & gubernatione Eccleſiæ eiuſdem deſiſterent, & illam in poſterum per Canonicos ſæculares regi, & gubernari debere.

Paul. II. (cuius bullã non poſui) d. Baſilicam Congregationi reſtituit.

§. 6. Et licet popmodum recolendæ memoriæ Paulus Papa II. etiam prædeceſſor noſter, Canonicos Regulares, ac Congregationem huiuſmodi, ad regimen & gubernationẽ prædictæ Eccleſiæ reſtituiſſet, nihilominus

eo quoque de medio ſublato, Canonici eiuſdem Congregationis denuo ab eadem Eccleſia fuerunt amoti.

Hic autem Pontifex ſæcularibus Canonicis iterato dedit.

§. 7. Atque ex ordinatione, & mandato noſtris, decretum & ſtatutum fuit, quòd eadem Eccleſia, per dictos Canonicos ſæculares de cetero regeretur, & gubernaretur.

Nomẽ autem & Titulum Congregationis Lateranẽ. cõfirmauit in alia bulla quam præterij. Et modo iterum confirmamus.

§. 8. Et demum ne in dubium reuocari poſſit, an ex Calliſti, & noſtris literis huiuſmodi, Nomen, & Titulus, ſeu intitulatio Congregationis Lateranen. ſuppreſſa, & ſublata eſſent, ac immunitates, gratiæ, priuilegia, & indulta, eidem Congregationi Lateranen. tam per ipſum Eugenium, quàm per alios Romanos Pontifices prædictos conceſſa, cenſerentur reuocata, per nonnullas etiam alias literas noſtras, omnes & ſingulas tam Eugenij quoad nomen, & intitulationem Congregationis, quam omnium, & ſingulorum priuilegiorum, & immunitatum, aliorum prædeceſſorum literas approbantes & confirmantes, decreuimus & declarauimus, tam per prædictas eiuſdem prædeceſſoris Calliſti, quàm noſtras priores literas, & inde ſecuta quæcumque, præfatæ Congregationi Lateranenſi quoad nomen & intitulationem prædictam, necnon immunitates, priuilegia, gratias, & indulta huiuſmodi, tam per Eugenium, quam per alios prędeceſſores prædictos, eidem Congregationi eiuſque Canonicis, & perſonis conceſſa, in nullo præiudicatum, aut derogatum fuiſſe, aut eſſe quoquo modo, & pro potioris cautelæ ſuffragio, literas Eugenij prædicti prædeceſſoris, in priſtinum & eum ſtatum, videlicet quoad nomen & intitulationem Congregationis, necnon immunitates, priuilegia, gratias, & indulta illi conceſſa, in quo erant antequam à Calliſto prædeceſſore præfato, & etiam à Nobis literæ huiuſmodi emanaſſent, & quomodolibet exiſtebant, repoſuimus, reſtituimus, & plenariè reintegrauimus, prout in ſingulis prædeceſſorum, & noſtris literis prædictis reſpectiue, quarum tenores præſentibus haberi voluimus pro expreſſis, & haberi volumus, prout inferius continetur.

Priuilegia omnia approbat.

De his vide, quæ poſt Concil. Trid. ſtatuit Pius V. in conſt. 41. Et ſi mendicantium.

§. 9. Nos qui Congregationi huiuſmodi, illiuſque Monaſteriis, Eccleſiis, locis, & perſonis propter eorũ laudabilẽ & Religioſam vitã, multiplices ac vberes fructus, quos in vinea Domini (Altiſſimo miniſtrante) dicti afferunt, ſingulari deuotione afficimur, ipſos & eorum Monaſteria, Eccleſias, atque loca, etiam maioribus gratiis proſequi volentes, Motu proprio, & non ad eorundem Canonicorum, vel alicuius pro eis nobis ſuper hæc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & certa ſcientia, ac de noſtræ plenitudine poteſtatis, quæcumque priuilegia, gratias, immunitates, libertates, & exemptiones, tam per prædictos, quàm per alios ſummos Pontifices prædeceſſores noſtros, Romanoſque Imperatores, Reges, Principes, & alios Chriſti fideles, eidem Congregationi eiuſque membris, locis, Eccleſiis, Monaſteriis, & perſonis quomodolibet conceſſa, ac omnia, & ſingula in eis contenta, & quæcumque inde ſecuta, tenore præſentium confirmamus, & approbamus, ac plenum robur, & omnimodam firmitatem, perpetuis futuris temporibus obtinere, & inuiolabiliter obſeruari debere volumus, atque decernimus.

Exemptionem à quorum cumque iuriſdictione & ſubſidijs ac exactionum præſtatione concedit.

§. 10. Attendentes autem, quantæ venerationis, & ſanctimoniæ ſemper fuerit Congregatio huiuſmodi in Eccleſia Dei, & quantum plantatio ſacra, norma Religionis Chriſtianæ floruerit, ac propterea decens, quinimo debitum reputantes, vt ſpiritualibus prærogatiuis gaudere, ac ſub noſtra, & eiuſdem Sedis protectione militare, præcipuiſque honoribus, & gratiis extolli, & decorari debeat; Congregationem ipſam, illiuſque Monaſteria, Eccleſias, & loca quælibet, ac illorum Canonicos, ſeu perſonas, præſentes & futuras, (vagabundis, & fugitiuis exceptis, aut aliter extra Ordinem, ſeu Congregationem ipſam, abſque Superiorum licentia commorantibus, quibus nolumus hæc aliqualiter ſuffragari) à quorumcumque prædictæ Sedis Legatorum, ac eius Nuntiorum, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum quorumcumque Iudicum, ordinariorum aut extraordinariorum iuriſdictione, auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, cura, ac caritatiui ſubſidij ſubuentione, & exactionum, quarumcumque præſtatione, necnon Synodalibus, & alterius cuiuſcumque Congregationis, ſeu proceſſionum euocationibus, motu, & ſcientia prædictis, penitus & omnino eximimus, ac totaliter liberamus, eamque in ius, & proprietatem beati Petri, ac Sedis eiuſdem, & ſub eorum ſpiritali protectione, atque noſtra ſuſcipimus.

Et etiam à Synodalibus, & Proceſſionum euocationibus.

Contrarium ſtatuit Conc. Trid. ſeſſ. 20. cap. 2. & ſeſſ. 25. cap. 12.

Sub protectione Sedis Apoſtolicæ recipit.

§. 11. Ita quod de cetero cum Monaſteriis, membris, Eccleſiis, locis, perſonis, & iuribus ſuis quibuſcumque, eidem Sedi immediate ſubiecta exiſtat, & omnino eſſe cenſeatur. Quodque Legati, aut Nuntij præfati, ſeu locorum Diœceſani, aut alij Ordinarij quicumque, vel aliæ quæuis perſonæ, quantacumque ampla præfulgeant dignitate, ſeu præeminentia, in Congregationem, Canonicos, perſonas, Monaſteria, Eccleſias, membra, & loca prædicta, vtpote prorſus exempta, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, ſeu alias cenſuras, ſiue pœnas, ſpecialiter vel generaliter, eorum auctoritate ordinaria promulgare, nec vllam in Monaſteria, Eccleſias, perſonas, & loca huiuſmodi præeminentiam, ſuperioritatem, & iuriſdictionem quomodolibet exercere poſſint, etiam ratione contractus, vel delicti, ſeu rei de qua ageretur, vbicumque ineatur contractus, committatur, delictum, & res ipſa conſiſtat. Decernentes ex nunc omnes & ſingulos proceſſus, ac excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, cenſuras, & pœnas, quas & quicquid, contra Congregationem, ſeu illius Canonicos, Monaſteria, perſonas, Eccleſias, & loca, haberi, & fieri contigerit, ſeu etiam promulgari, irritos & inanes, nulliuſque roboris & momenti eſſe, ac pro nullis & infectis haberi debere, etiam exemptione Congregationis, quam tamquam notoriam, & manifeſtam haberi volumus, non aliter allegata ſeu aliter de ea mentione facta.

Exemptionẽ à ſuperioritate aliorum concedit.

Tu vide Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 11. ſeſſ. 25. c. 11. & ſeq. & bullam Clem. VIII. num. 39. Superſcript.

§. 12. Præterea ne Congregationem ipſam, & illius Canonicos per locorum Ordinarios, quauis occaſione vel cauſa, & præſertim ratione Parochialium Eccleſiarum, ſeu aliarum locorum dictæ Congregationis pro tempore, quibus cura animarum imminet, moleſtari contingat, & huiuſmodi prætextu in Congregationem, & Canonicos prædictos, aliquam ſuperioritatem ſeu dominium habere prætendat, ipſis quoque concedimus & indulgemus, vt in Parochialibus Eccleſiis huiuſmodi, poſſit Congregatio ipſa, ſeu illius Canonici prædicti per ſe aut per presbyteros ſæculares vel regulares, ſui aut cuiuslibet alterius Ordinis, alias tamen habiles & idoneos, ad ipſorum nutum deputandos & amouibiles, animarum curam prædictorum Parochianorum, Eccleſiarum Parochialium huiuſmodi, & libere & licite exercere. Quodque ipſi Capellani dum curam huiuſmodi gerent, ea libertate & exemptione fungantur, & vbique fruantur, ac ſi ex Canonicis Congregationis, & Ordinis exiſterint.

Canonici ordinentur per Epiſcopos abſque alia examinatione.

Hoc reuocatũ eſt per Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 12.

§. 13. Et quia eiuſdem Congregationis Canonici, de locis ad loca illius ſæpius transferuntur, propter quod perpetuam in certis & determinatis dictæ Congregationis Monaſteriis, ſeu Eccleſiis, aut locis non habent manſionem, volumus, atque concedimus, vt liceat eidem Congregationi, ſuos Canonicos ad omnes, etiam ſacros ordines promouendos, idoneos tamen, & iuxta conſcientiam Prælatorum illius approbatos, quibuſcumque maluerint Catholicis Antiſtitibus, gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habentibus præſentare, ipſique Antiſtites præſentatos à ſuis Prælatis Canonicos, ſine vlla examinatione per eoſdem Antiſtites facienda, vel abſque alia promiſſione, aut obligatione promouendorum Canonicorum, ad ordines quoſcumque etiam ſacros promouere poſſint, ac debeant.

Altari portatili canonici vti poſſint.

§. 14. Porro vt Congregatio ipſa circa celebrationem Miſſarum etiam ſpecialibus priuilegiis gaudeat, eidem pariter & illius Canonicis pro tempore concedimus, vt in ipſorum itineratione Altare portatile cum debita reuerentia & honore habere, ſuper quo, tamen in locis cõgruis & honeſtis, Miſſas, & alia diuina officia, etiam per vnam horam ante diem, & vſque ad horam nonam in ipſa itineratione, aut alias ad hoc cauſa ſubſiſtente celebrare, & ſacramẽta Eccleſiaſtica ibidem recipere poſſint.

Tempore que interdicti celebrare valeant.

Aliter ſtatu-

§. 15. Et vbi generale, ſeu in aliquo ſpeciali loco interdictum fuerit, in Eccleſiis ſuis, ac in Altari portatili prædictis, & aliis quibuſcũque locis honeſtis, huiuſmodi Miſſas,

tum mihi videtur à Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 12.

Miſſas, & alia diuina officia celebrare. Ita tamen quod in locis Eccleſiaſtico interdicto ſuppoſitis debeant ianuis clauſis, & excommunicatis expulſis, atque exclusis, non pulſatis campanis, & ſubmiſſa voce, eadem diuina celebrare, dum tamen ipſi Canonici cauſam non dederint interdicto, nec contingat id eiſdem ſpecialiter interdici, neque Eccleſiæ & loca ipſa fuerint interdicta.

Cum excommunicatis à iure conuerſari.

§. 16. Et cum excommunicatis dumtaxat à iure, non tamen pro talibus publicatis conuerſari, dummodo in contemptum clauium non fiat.

Sacramenta miniſtrare & mortuos ſepelire.

§. 17. Necnon omnibus, & ſingulis, qui in eorum, & dictæ Congregationis exiſtunt obſequiis, ac in ipſorum morantur locis, cuncta miniſtrare Eccleſiaſtica ſacramenta, & eos cum decedere contigerit, in Eccleſiis ſuis prædictis, libere & licite ſepeliri poſſint ac valeant, plenam licentiam concedimus & facultatem.

Exempti ſint à ſolutione omnium præſtationum & decimarum.

Ad hoc vide etiam conſtit. 41. Pij V. Etſi mendicantium.

§. 18. Ceterum, vt Congregatio ipſa & illius Canonici, maioris immunitatis gratia fruantur, motu, ſcientia, & tenore ſimilibus, volumus atque decernimus, vt ad præſtationem, procurationum Legatorum dictæ Sedis, & Nunciorum ipſius, ſeu Diœceſanorum locorum, aut exactionum, vel collectionum, vel ſubſidiorum, vel prouiſionum, aut onerum quorumcumque, nec etiam ad ſolutionem decimarum quas Papales appellant, & quas Sedes Apoſtolica pro Chriſtianæ fidei defenſione, aut aliis imminentibus perſæpe neceſſitatibus imponit, minime teneantur, neque obligati ſint, etiamſi per quoſcumque exemptos perſolui mandarentur, cum quibuſuis derogatoriis, & fortioribus clauſulis. Nec eos ab eadem ſolutione ceſſando, cenſuras, & pœnas incurrere, niſi præſentibus de verbo ad verbum, & earum toto tenore inſerto, & non per generales clauſulas, ſpecialiter, & expreſſe derogetur, & de ipſis omnimoda, & indiuidua mentio fiat.

Cauſas cognoſcere & ſimilia facere non teneantur.

§. 19. Præterea vt iidem Canonici cum maiori animi ſui quiete, Altiſſimo exoluant vota ſua, prouidere volentes, ſtatuimus & ordinamus, vt ipſi per literas eiuſdem Sedis, aut Legatorum, ſeu delegatorum ipſios iam forſan conceſſas, aut de cetero ſub quacumque verborum forma concedendas, à quoquam ad pecuniam colligendum, ſeu correctionis, aut viſitationis officium, Monaſteriis, vel Eccleſiis, ſiue quibuſcumque perſonis impendẽdum, vel ad cognitiones cauſarũ, citationes partium, & denunciationẽ ſententiarũ interdicti, & excommunicationis procedendum, aut curam Monialium, ſeu Religioſarum quarumlibet perſonarum recipiendam minime cogi poſſint, niſi in huiuſmodi literis de hoc indulto, ac Congregatione, & Ordine prædictis, expreſſa vt præfertur fiat mentio.

Sepulturam in Cœmeteriis liberam habeant.

§. 20 Sepulturam quoque in locis, cœmeteriis, & in Eccleſiis dictæ Congregationis concedimus, & eam liberam eſſe decernimus, ita quod deuotioni, & extremæ voluntati eorum, qui in locis huiuſmodi ſepeliri voluerint, nullus obſiſtat, ſalua tamen iuſtitia illarum Eccleſiarum à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Canonicam portionem de bonis, ornamentis, domibus, hortis, &c. tradere non teneantur.

§. 21. Statuentes nihilominus, vt pro rebus, quæ in ornamentis, libris, fabrica, luminaribus, anniuerſario, ſeptimo, vigeſimo, trigeſimo, ſiue aliis ad perpetuum cultum diuinum, aut pro victu, & ſuſtentatione dictorum Canonicorum, vel indumentis, necnon pro annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem aliquæ Eccleſiæ, ſeu Monaſteria dictæ Congregationis obligata noſcuntur, vel de domibus, prædiis, hortis, & bonis, aliiſque locis dictæ Congregationis opportunis, quæ Canonicis, & Congregationi huiuſmodi relinquuntur, nulli teneantur canonicam portionem tradere. Ita tamen quòd in reliquis caſibus, quàm in prædictis, in quibus quarta ipſa ſoluenda foret, ſoluere, vel conuentiones ſi quæ eſſent inter Canonicos præfatos, & locorum Ordinarios, ac Eccleſiarum Rectores, laudabiles & honeſtæ, in poſterum obſeruari debeant. Prohibentes inſuper omnibus & ſingulis cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis, ſeu nobilitatis, & præeminentiæ fuerint, & quacumque Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate, ne in præmiſſis à Congregatione, & Canonicis huiuſmodi, vel vltimarum voluntatum executoribus, ſeu decedentium hæredibus, occaſione præmiſſa aliquid exigere, vel extorquere præſumant. Et ſi forte per eos, vel Sedem prædictam de legatis pie diſpoſitis, & relictis in genere vel in ſpecie decima, vel alia portio ſeu quota alteri, piæ vel non piæ rei, ex quauis cauſa hactenus, & præſertim Eccleſiæ S. Petronij ciuitatis Bononienſis conceſſa fuiſſent, aut in futurum concedi, ſeu ſolui, aut dari, mandari contigerit, Congregationem, & Canonicos huiuſmodi, & illorum Eccleſias, Monaſteria, & loca, & eis legata, atque relicta, aut alias in eorum fauorem expoſita, ipſa in conceſſionibus, & mandatis huiuſmodi includi, ſeu comprehendi non debere decernimus, niſi de Congregatione, Canonicis, & ordine prædictis, ac præſenti decreto, ſpecifica mentio fiat in eiſdem.

Præſcriptio 60. annorum & non alia contra Congregationem detur.

§. 22. Porro volumus, ac decernimus, quod contra Congregationem, Eccleſias, Monaſteria, loca, res, bona, & iura ſua prædicta, tam præſentia, quam futura, præſcribi non poſſit, niſi ſpatio 60. annorum continuorum, quodque nulla alia quam ſexagenaria, contra Congregationem, Canonicos, ac bona, & iura ſua prædicta currat præſcriptio. Caſſantes, annullantes, abrogantes, & penitus irritantes omnem aliam præſcriptionem, quam Congregatio ipſa tam ratione Eccleſiarum, Monaſteriorum, locorum, rerum, bonorum, & iurium ſuorum huiuſmodi, quam alias forſitan incurrere cœpiſſent.

Prælatorum Congregationis facultas diſpenſandi ſuper irregularitate, &c. Vid. conſt. 135. Clem. VIII.

§. 23. Vt autem Rector, & Viſitatores, ac ſinguli Priores dictæ Congregationis, & qui loco eorum in ipſorum abſentia conſtituuntur, præſentes, & futuri, qui non ſunt & qui pro tẽpore erunt, amplioribus prærogatiuis, & indulgentiis gaudeant, eis cõcedimus, vt cũ Canonicis, Nouitiis, Conuerſis, & Commiſſis eiuſdem Congregationis diſpenſatione indigentibus, ſiue priuſquam intrauerint Congregationem, & Ordinem huiuſmodi, ſiue poſt, in caſibus quibus exceſſerint, & pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut ſuſpenſionis ſententias, à iure, vel ab homine, generaliter promulgatas incurrerint; & huiuſmodi ſententiis innodati, aut in locis generali, aut ſpeciali Eccleſiaſtico ſuppoſitis interdicto, diuina officia celebrantes, vel ſuſcipientes ordinem ſic ligati, notam irregularitatis ſimiliter incurriſſent: & in omnibus aliis caſibus etiam, & cauſa cuiuſcumque ſimoniæ, qualitercumque generaliter, vel ſpecialiter Sedi Apoſtolicæ reſeruatis (exceptis dumtaxat hæreticorum, relapſorum, ſchiſmaticorum, deferentium prohibita ad infideles, & literas Apoſtolicas falſificantium, quos omnino ad eamdem Sedem remitti volumus) abſolutionis, & diſpenſationis beneficium, iuxta caſuum exigentiam valeant impartiri. Canonici vero, & alij, quos pro tempore Rector generalis, Viſitatores, & Priores prædicti, in proprios habuerint confeſſores, eiſdem rectori, Viſitatoribus, & Prioribus, abſolutionis, & diſpenſationis huiuſmodi beneficium etiam concedere poſſint. Et vt Canonicis dictæ Congregationis omnis vagandi adimatur occaſio, & ne ipſi ad Sedem prædictam veniendi, ſeu recurrendi ſumere valeant occaſionem, Definitoribus Capituli generalis dumtaxat eiuſdem Ordinis cum quibuſuis perſonis defectum natalium ex adulterio incæſtuoſo, & quouis alio nefario, & illicito coitu prouenientem patientibus, necnon Rectori, & Viſitatoribus, cum iis qui ex quauis cauſa (præterquam homicidij voluntarij, bigamiæ, mutilationis membrorum irregulares forent) poſtquam Congregationem ipſam ingreſſi, & illam expreſſe profeſſi fuerint perpetuo diſpenſandi, vt defectu, & irregularitatibus huiuſmodi non obſtantibus, ad quoſcumque etiam ſacros, & presbyteratus ordines promoueri, & in illis etiam in altaris miniſterio miniſtrare, & ad quæcumque officia, adminiſtrationes, ſeu dignitates prædictæ Congregationis, aut illios Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum recipi, & aſſumi, illaque gerere, & exercere, libere, & licite, & abſque diſpenſatione dictæ Sedis quoties opus fuerit valeant, licentiam, & facultatem ſimiliter concedimus, & indulgemus.

Canonici ad audiendas confeſſiones per Cong. Superiores deputentur intellige præuia Ordinariorum approbatione vt

§. 24. Necnon vt ipſi Canonici, alias tamen idonei, per Superiorem Congregationis prædictæ, ac locorum ſuorum pro tempore deputandi ad confeſſiones omnium, & ſingulorum vtriuſque ſexus, libere, & licite, tam in locis ipſorum Canonicorum, quam extra audire ac confitentibus huiuſmodi pro commiſſis pœnitentiam poſſint iniungere ſalutarem, & eiſdem confitentibus Euchariſtiæ ſacramentum, in Eccleſiis præfatæ Congrega-

tionis,

Infra in Pij V. conſt. 133. Romanus.

tionis, libere, & licite ſimiliter miniſtrare poſſint, præterquam in feſto Reſurrectionis Domini noſtri IESV CHRISTI.

Facultas conuerſandi cum Pyratis, &c.

§. 25. Et cum ſicut accepimus Congregatio ipſa in Inſula Tremitana, in mari Adriatico, in partibus Italiæ, prope prouinciam Apuliæ conſiſtente, & longe à terra diſtante, inſigne habeat Monaſterium, ad quod ſæpius maritimi, & nauigantes, vt inibi portum recipiant declinant, & nulla in dicta Inſula exiſtat Eccleſia præter ipſius Monaſterij Eccleſiam. Ne declinantes huiuſmodi Eccleſiaſticis careant Sacramentis, Congregationi, & Canonicis prædictis pariter concedimus, ipſis declinantibus, ac ſeruitoribus, quos ad ſeruitium Monaſterij retinent, poſſint etiam in feſto Reſurrectionis, Euchariſtiæ, & omnia alia Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare. Necnon cum pyratis, & ceteris excommunicatis humaniter conuerſari, ac eiſdem in dicto loco vitæ neceſſaria exhibere, eum difficile admodum foret Canonicis, & perſonis eiuſdem loci, pyratas huiuſmodi euitare, propter eorum ſæpius, & dictorum Canonicorum per illas partes tranſitum, cum facile admodum inuicem ſæpe caſualiter conueniant: & niſi ipſi Canonici cum dictis pyratis humaniter agerent, ab eis multipliciter offendi poſſent, dummodo dicti Canonici non participent cum dictis pyratis, aut aliis excommunicatis in crimine, propter quod excommunicationis ſententiam incurrerent.

Alienatio bonorum ſtabilium quando fit per muta.

§. 26. Ceterum, vt Congregatio, & Canonici prædicti, vberiori facultate circa vtilitatem, & commodum Monaſteriorum, Eccleſiarum, & locorum ſuorum huiuſmodi, ac illorum iurium gaudeant, Capitulo generali Congregationis prædictæ, ac illius pro tempore Rectori maiori, per præſentes impartimur auctoritatem, concedendi Præpoſitis, Abbatibus, Prioribus, & Capitulis Eccleſiarum, & Monaſteriorum, & locorum ſuorum huiuſmodi licentiam permutandi, ſeu alienandi, quoties opus fuerit, quæcumque bona immobilia Congregationis prædictæ, ac illius Monaſteriorum, Eccleſiarum, & locorum pro ipſorum tamen euidenti vtilitate.

Facultas eligendi confeſſorem.

Intellige de approbatis vt in d. conſt. Pij V. 133. & Cle. VIII. conſtit. 115. Et quoad indulgentias attende bullam Paul. V n. 16. Romanus.

§. 27. Demum ſaluti animarum Canonicorum prædictorum ſalubriter conſulere volentes, eis pariter concedimus, vt liceat ipſis, & cuilibet ipſorum, necnon Conuerſis, Commiſſis, & Nouitiis ſuis præſentibus, & futuris, in articulo mortis quemcumque presbyterum ex Canonicis præfatæ Congregationis, in caſu verò neceſſitatis, alium presbyterum idoneum, vel ſæcularem vel cuiuſuis alterius Ordinis Regularem, in ſuum eligere confeſſorem, qui confeſſionibus huiuſmodi diligenter auditis, pro commiſſis per eos criminibus, delictis, & peccatis, in omnibus, & ſingulis, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis caſibus, debitam abſolutionem, & plenariam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem poſſit auctoritate noſtra impendere, & pœnitentiam iniungere ſalutarem, ita tamen quod quilibet ex confitentibus huiuſmodi, poſtquam Congregationem huiuſmodi fuerit ingreſſus, & antequam ad articulum mortis deueniat, teneatur ſi Clericus, vel presbyter fuerit, ſeptem Pſalmos Pœnitentiales, ſi verò Conuerſus, vel Commiſſus, quinquagies Orationem Dominicam & totidem Salutationem B. Mariæ Virginis ſingulis ſeptimanis per vnum annum dumtaxat, pro conſeruatione ſtatus Romanæ Eccleſiæ, legitimo tamen impedimento ceſſante dicere, & omittentes, alia vice ſupplere teneantur, & ſi interim aliquem poſt inceptam, & non perfectam pœnitentiam huiuſmodi, ab hac luce migrare contigerit, ipſam nihilominus plenariam remiſſionem conſequatur, dummodo intentionis fuerit illam, ſi ſuperuixiſſet perficiendi.

Indulgentiarum conceſſio. Tu vid. renouationem & moderationem in d. Paul. V. conſt. 16. Romanus.

§. 28. Dexteramque noſtræ liberalitatis erga dictam Congregationem liberius extendere volentes, & in eo præſertim, vt Canonici prædicti ſuarum animarum ſaluti magis conſulere valeant, Canonicis, Conuerſis, Commiſſis, & Nouitiis prædictis, præſentibus, & futuris, qui in diebus, quibus ſtationes in nonnullis, tam intra, quam extra Almam Vrbem Eccleſiis conſiſtentibus exiſtunt, quinque altaria Eccleſiarum, Monaſteriorum, ſeu locorum ſuorum, in quibus tunc eos moram trahere contigerit deuote viſitauerint, & Pſalmum Dauid, Miſerere, videlicet illum ſcientes, alij vero quinquies Orationem Dominicam, & totidem Salutationem Angelicam, coram quinque altaribus huiuſmodi, pro felici ſtatu ſanctæ Matris Eccleſiæ dixerint, eaſdem concedimus indulgentias, perinde ac ſi dicti Canonici, Conuerſi, Commiſſi, & Nouitij perſonaliter Eccleſias Vrbis præfatæ viſitaſſent. Ita quod in defectu altarium, alia pia, & deuota loca ad viſitationem huiuſmodi, & alia præmiſſa faciendum eligere poſſint: etiamſi eos extra Monaſteria, & loca eſſe contigerit.

Facultas recipiendi ad Ordinem, etiã ſimpliciter voventes religionem arctiorem. Tu vid. bul. Pij V. n. 89. Quacumque.

§. 29. Repetentes autem animo quot, & quanta ſint merita Religionis, & Congregationis huiuſmodi in Eccleſia Dei, & quantum inter alias polleat Religiones, dignum propterea quin etiam debitum iudicamus, vt etiam excellentioribus prærogatiuis, & honoribus gaudere debeat, de illis potiſſimom, quæ ad illius ampliationem, atque augmentum tendunt. Statuimus ergo, ac ſimiliter ordinamus, vt omnes qui votum ſimpliciter ingrediendi aliquam aliam Religionem etiam arctiorem emiſerint, ad Congregationem, & Ordinem præfatum, illorumque profeſſionem libere, & licite ingredi, inibi recipi, & admitti valeant.

Et commutandi reſtitutiones debitas perſonis incertis.

§. 30. Et quia forſan nonnulli Congregationis, & Ordinis huiuſmodi habitum aſſumentes, diuerſis perſonis, quæ ignorati, & non reperiri poſſent, in aliquibus rebus ſeu bonis obnoxij eſſent, eiſdem Rectori, Prioribus, ac eorum Vices gerentibus concedimus, vt ipſorum ſinguli, in locis ſibi commiſſis, bona ipſa in pios vſus, libere, ac licite conuertere poſſint, prout ſecundum Deum melius videtur expedire.

Prohibitio tranſeundi ad alios Ordines. Tu vid. eamdem conſt. Pij V. n. 89.

§. 31. Cupientes vero Congregationem eamdem in ſuo ſalubri ſtatu multiplicari, & conſeruari, ſtatuimus pariter ac decernimus, quod de cetero perpetuis, futuris temporibus, nullus ex dictis Canonicis, præſentibus, & futuris, tranſeat de aliquo Congregationis, & Ordinis huiuſmodi Monaſterio ſiue loco ad aliquod aliud S. Benedicti, in quo regularis non vigeat obſeruantia, ſeu S. Auguſtini prædicti, vel alterius cuiuſcumque Ordinis, Monaſterij, ſiue Monaſtici loci, vigore cuiuſcumque conceſſionis, licentiæ ſeu facultatis, etiam per Apoſtolicas literas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verboad verbom, de voluntate, ac ſtatuto huiuſmodi mentionem, quibuſuis perſonis, cuiuſcumque gradus, ſtatus, & conditionis exiſtant. Nec prætextu alicuius officij, etiam Capellanatus cuiuſcumque Prælati, cuiuſcomque ſtatus, & conditionis fuerint etiã ſi Patriarchali, vel Cardinalatus præfulgeant dignitate, & honore, ſub quacumque expreſſione in genere, vel in ſpecie conceſſas, aut forſan in poſterum concedendas. Quodque nullus alterius Monaſterij, ſiue loci Prælatus, aut alius quicumque in eo aliquem Canonicorum præſentiũ, & futurorum eorumdem, in Monaſteria recipiat, vel admittat, ſub excommunicationis pœna, quam tam recepti, quam recipiẽtes huiuſmodi pro tempore eo ipſo incurrant, ſi admoniti non deſtiterint, & quam ex nunc contra quemlibet tranſgreſſorem proferimus, & à qua à nullo alio, præterquam à Romano Pontifice, niſi in mortis articulo abſolui poſſint, abſque Rectoris maioris, & alterius ex duobus Ordinis, & Congregationis huiuſmodi Viſitatoribus pro tempore exiſtentibus licentia ſpeciali. Decernentes irritum, & inane quicquid contra præmiſſa per quoſcumque quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Communicatio gratiarum conceſſarum Cong. S. Iuſtinæ.

§. 32. Cumque acceperimus, & re ipſa didicerimus, Congregationem S. Iuſtinæ de Padua Ordinis S. Benedicti à nonnullis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, quam pluribus digniſſimis priuilegiis, indultis, & gratiis decoratam fuiſſe, & cenſeamus Congregationem Lateranenſem meritis, & virtutibus ſuis non minora promereri, maxime vbi quos par labor coniungit, paria quoque priuilegia contingere debent, eidem Congregationi Lateranen. etiam concedimus, vt omnibus priuilegiis, indulgentiis, gratiis, fauoribus, & indultis tam ſpiritualibus, quam temporalibus à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, ſeu alias eidem Congregationi S. Iuſtinę cõceſſis, ipſa quoque Congregatio Lateranen. pariformiter potiri, & gaudere poſſit, & valeat abſque vlla prorſus differentia perinde ac ſi ea dictę Congregationi Lateranen. ſpecialiter, & nominatum cõceſſa fuiſſent, quorum

tenores

tenores hic pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, & non ſecus ac ſi præſentibus de verbo ad verbum inſerta forent, quæ ad ipſam Congregationem Lateranenſem extendi, ac illam pari modo comprehendere volumus ac decernimus.

Licentia prædicandi verbum Dei. Intellige iuxtà conſtitut. 22. Leon. X.

§. 33. Quodque ipſi Canonici officio prædicandi verbum Dei vti poſſint, quemadmodum Fratribus Prædicatorum, & Minorum Ordinum, per Nos etiam, & dictos Romanos Pontifices conceſſum fuit.

Dubia in prædictis orienda in fauorem huius Ordinis interpretanda ſunt.

§. 34. Vt autem mentes dictorum Canonicorum à dubiis, quæ ſuper præſentibus, aut aliis gratiis huiuſmodi, per Nos & prædeceſſores noſtros Imperatores, Reges, Principes, & alios prædictos conceſſis, & in poſterum concedendis, apud præfatos Canonicos quomodolibet oriri poſſent releuentur, Volumus vt vbi in aliquo redderentur ancipites, ſeu dubij, ſecundum bonam æquitatem, in fauorem ſalutis animarum ſuarum largiſſime intelligantur, & interpretentur, non autem ſecundum iuris rigorem, vel Doctorum opiniones, & ſubtilitates.

Actus contrarij nil derogent.

§. 35. Aducientes vt ſi quando contigerit per aliquem ſeu plures actus contra huiuſmodi, vel quæcumque alia decreta, priuilegia, indulta, gratias, & immunitates præfatæ Congregationi conceſſa, aut ipſorum aliquid, à quocumque, cuiuſcumque conditionis, dignitatis, gradus, & ſtatus exiſtat, ex negligentia, ſeu ignorantia præſentium, & futurorum, quibus ea conceduntur, aut alia quauis cauſa aliter attentari, vel obſeruari, ſcienter vel ignoranter, nullum tamen per hoc præiudicium ceteris, indultis, gratiis, & immunitatibus præfatis generetur, ſed illa ſuo vigore, & pleno robore firmata perpetuo permaneant.

Clauſula huius bullæ præſeruatiua.

§. 36. Poſtremo cum contingat plerumque ex importunitate petentium, & negotiorum multitudine, ac ſuppreſſione veritatis, ſummos Pontifices fatigatos, & circumuentos, ea concedere quibus alias nullatenus annuerent, auctoritate præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quod quæcumque literæ Apoſtolicæ, etiam proprio motu confectæ, aut in futurum conficiendæ, etiamſi in eis clauſulæ, priuilegiis, & indultis dictæ Cógregationi conceſſis non obſtantibus, & de quibus expreſſa mentio fieri debeat expreſſe, contineantur quæ obuient, & contrafaciant huic priuilegio præſenti, aut quibuſlibet earum particulis, niſi appareat euidétiſſime, & apertiſſime, quod ſummus Pontifex qui pro tempore fuerit, huic indulto, vel alicui ei parti vellet per Apoſtolicas literas derogare, faciendo ſpecialem mentionem de verbo ad verbum, ex certa ſcientia de huiuſmodi priuilegio, & ipſa Congregatione, diuerſis nominibus eam nominando, per hæc præciſe vocabula: Congregationem, Vnitatem de obſeruantia, alias de Frixunaria, nunc Lateranen. appellatam, cauſaſque legitimas allegauerit, cur his obuiare intendat decretis, nullius ſit roboris vel momenti.

Prohibitio contra impedientes.

§. 37. Diſtrictius inhibentes eiſdem Ordinariis locorum ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, & ſuſpenſionis à diuinis, ac regiminis, & adminiſtrationis Eccleſiarum ſuarum, Rectoribus verò Parochialium Eccleſiarum, & quibuſuis aliis perſonis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & priuationis earumdem Parochialium Eccleſiarum, ac omnium aliorum bonorum Eccleſiaſticorum quæ obtinent; necnon inhabilitationis ad illa, & alia obtinenda in poſterum, pœnis, quas ſcientes contrafacientes eo ipſo incurrere volumus, Ne ordinem, & Congregationem Canonicorum Regularium huiuſmodi, ac illius Canonicos, Eccleſias, Monaſteria, & loca prædicta, præter ac contra tenorem, ac formam huius præſentis noſtri indulti, & aliarum conceſſionum vt præmittitur, Congregationi prædictorum Canonicorum Regularium, ſeu Eccleſiis, Monaſteriis, membris, & locis ſuis prædictis factarum quoquo modo inquietare, Nec eos aut teſtamentorum, & vltimarum voluntatum executores, ac reſtantium hæredes, ſeu quoſcumque alios directe, vel indirecte, ad ſolutionem alicuius quartæ Parochialis, ſeu Canonicæ, vel alterius portionis, ſiue oneris compellere quoquo pacto, vt præfertur præſumant.

Nemo apud Canonicos inuitos celebret.

§. 38. Statuentes quoque, vt nullus inuitis Canonicis huiuſmodi, prorſus audeat in eorum Eccleſiis, ſeu Monaſteriis, aliquod officium mortuorum, vel alia celebrari facere, etiamſi apud eos corpora defunctorum ſepeliri contingat.

Confeſſiones apud Canonicos non impediantur.

§. 39. Mandantes inſuper expreſſe ipſis locorum Ordinariis, ac Rectoribus Parochialium Eccleſiarum, ne eorum Parochianis, quòd Canonicis dictæ Congregationis non confiteantur, aliquo pacto prohibere, ſeu perſuadere præſumant, & nullatenus denegent miniſtrare huiuſmodi confitentibus eiſdem Canonicis, quæcumque Eccleſiaſtica ſacramenta, dummodo aliqua canonica, & rationabilis cauſa non ſubſiſtat.

Facultas conſeruatorũ eligendorum.

§. 40. Et nihilominus vniuerſis, & ſingulis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica vbilibet conſtitutis, & alijs de iure communi habilibus, & idoneis ad cauſas audiendas, per hæc Apoſtolica ſcripta mandamus, cum aliqui ex eiſdem perſonis pro parte eiuſdem Congregationis Lateranen. ſeu Rectoris generalis, aut aliorum per ſe vel alium, ſeu alios præmiſſa, vbi, & quando opus fuerit publicantes, ac eiſdem Congregationi, & Canonicis, illorumque Eccleſiis, Monaſteriis, membris, & locis prædictis, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant Congregationem ipſam, illiuſque Canonicos pacifica poſſeſſione priuilegiorum, & conceſſionum huiuſmodi libere gaudere; Non permittentes eos, ſeu teſtamentorum executores, & hæredes prædictos, contra illorum tenorem per Ordinarios, & Rectores Parochialium Eccleſiarum prædictos, ſeu alios quoſcumque indebite moleſtare, aut eis grauamen, iniurias, atque damna inferri, ſeu quomodolibet irrogari, quinimmo dictæ Congregationi, ac illius Canonicis prædictis, in quibuſcumque caſibus ſeu cauſis, tam Eccleſiaſticis, quam profanis, per eos coram dictis perſonis cuiuſuis qualitatis, conditionis, gradus, ordinis, dignitatis, nobilitatis, præeminentiæ, & ſtatus fuerint, etiam quacumque mundana, vel Eccleſiaſtica, aut Patriarchali præfulgeant dignitate, ſine expenſis, ſummarie, & de plano, ac ſine ſtrepitu, & figura iudicij, ſola facti veritate inſpecta, auctoritate Apoſtolica miniſtrent iuſtitiam, denuntientque palam, & publice, omnes & ſingulos excommunicatus, quos eis conſtiterit cenſuras, & alias pœnas incurriſſe; ac faciant eos ab omnibus arctius euitari, & vbique pro excommunicatis, ſuſpenſis, & interdictis nuntiari, & legitimis deſuper factis proceſſibus, illos quoties opus fuerit iteratis vicibus aggrauent, ſeu aggrauari procurent, contradictores quoſlibet per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad præmiſſa ſeu aliquid eorum, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Clauſula contrariorum derogatoria.

§. 41. Non obſtantibus conſtitutionibus fel. recor. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quibus cauetur, ne quis extra ſuam Ciuitatem, & Diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, vt in illis, vltra vnam dietam à fine ſuæ Diœceſis ad iudicium euocetur, ſeu ne iudices à Sede Apoſtolica deputati, extra Ciuitates, & Diœceſes in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut aliis vices ſuas committere præſumant, & de duabus dietis in Concilio Generali, necnon quæ incipiunt. Super Cathedram, Bonifacij, & Dudum. Viennen. Concilij, ac Calliſti Papæ III. etiam prædeceſſoris noſtri, & quorumcumque aliorum Pontificum ſimiliter prædeceſſorum noſtrorum literis, forſan his noſtris contrariis. ac etiam prouincialibus, & Synodalibus Conciliis, edictis, ſpecialibus vel generalibus, Eccleſiarumque & locorum quorumlibet ſtatutis, & conſuetudinibus, & inter quoſcumque eiuſdem Congregationis Lateranen. Canonicos, & locorum Ordinarios, ſeu Rectores prædictos initis, & concloſis, ac hactenus obſeruatis, pactis & conuentionibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis, ceteriſque contrariis quibuſcumque quibus omnibus, ac ſi his de uerbo ad verbum inſererentur, & derogatoriarum derogatorias clauſulas in ſe continerent, præſentibus pro expreſſe habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, quoad præmiſſa ſpecialiter, & expreſſe derogamus. Aut ſi Patriarchis, Epiſcopis, & Rectoribus præfatis, vel quibuſuis aliis, cómuniter vel diuiſim à Sede præfata indultũ exiſtat, quòd interdici, ſuſpendi, vel excómunicari, aut vltra, vel extra loca ad iudiciũ euocari non poſſint, per literas Apoſtol. non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbũ de indulto

heretico

huinſmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali, vel ſpeciali, cuiuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de cuius toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Nos enim ex nunc illa, & quæcumque alia, quæ in futurum per Nos, vel Sedem Apoſtolicam quomodolibet concedi, ſtatui, decerni, vel ordinari contigerit, contra, vt præmittitur, eorumdem prædeceſſorum, & præſentium literarum huiuſmodi tenorem: necnon ſi ſecus ſuper iis à quoque, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irrita, & inania, ac nullius roboris, vel momenti fore, & eſſe decernimus, etiamſi motu, & ſcientia prædictis, & ſuper ſimilibus ac fortioribus clauſulis emanatæ exiſterent, ſeu in futurum emanare contingeret.

Fides habeatur harum tranſumptibus.

§. 42. Et quia difficile foret præſentes literas, ad ſingulas prouincias & loca, vbi neceſſe foret deſtinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd träſumptis earum manu Notarij publici, & Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ, vel alicuius Archiepiſcopalis, ſeu Epiſcopalis, vel dictæ Congregationis Lateranen. Rectoris generalis ſigillo munitis, ea prorſus in iudicio & extra, vbicumque exhibita, & oſtenſa erunt, fides adhibeatur, ac ſi ipſæ originales literæ forent exhibitæ, & oſtenſæ.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 6. die 23. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1476. 10. Kal. Septemb. Pont. noſtri Anno 6.

XI. Declaratio, & mitigatio conſt. Honor. III. editæ ſuper Regula Fratrum Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, circa eſum carnium, & ieiunium.

Honorius III. primo huius Ordinis Regulam approbauit, vt ſup. in eius conſt. 8. Vt viuendi. Et circa prædicta mitigauit etiam Eugenius IV. ſup. in ſua conſt. 3. Romani & vtrobique plene notaui, omnino videas.

Edita An. D. 1476.

SIXTVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Hon. III. hanc regulam approbauit.

DVm attenta meditatione, &c.

Omittitur narratiua bullæ Honor. III. quia ipſa eſt in loco cit. in rub.

Eug. IV. eam mitigauit in bulla cit. in rubr.

§. 1. Et ab Eugenio Papa IV. prædeceſſore præfato, quadam temperie huiuſmodi rigorem mitigante, conceditur, ſtatuitur, & ordinatur, &c.

Omittitur quia bulla ipſa eſt in loco cit. in rubr.

Dubium poſtea ortum eſt circa d. mitigationem Eugenij IV. ſuper ieiunio.

§. 2. Cum, vt etiam accepimus, ab aliquibus reuocetur in dubium in illis diebus, quibus eis vſus carnium conceditur, ieiunare teneantur: pro eo, quod in conceſſione prædicta Eugenij, non ſolum mitigationem abſtinentiæ, ſed relaxationem ieiunij ab eodem Eugenio prædeceſſore petitum fuiſſe, conſpicitur.

Pius II. illud declarauit, ſed eius bulla hic non eſt.

§. 3. Et propterea piæ mem. Pius Papa II. prædeceſſor noſter præfatus conceſſit, vt Prior Generalis dicti Ordinis, qui pro tempore foret, ſuper huiuſmodi poſſet ieiunio diſpenſare.

Hic modo Pont. dat facultatem Generali diſpenſandi ſup. ieiunio, & eſu carnium.

§. 4. Nos etiam motu, & ſcientia ſimilibus, literas prædictas Alberti Patriarchæ Hieroſolymitani, & Innoc. IV. Alexandri IV. Nicolai IV. Eugenij, & Pij innouamus, & confirmamus, & approbamus, & perpetuæ firmitatis eſſe volumus, & mandamus, concedentes quòd tu dilecte fili Generalis, & qui pro tempore erunt tui in dicto officio ſucceſſores, perſonarum, locorum, & temporum qualitate penſata, cum vtriuſque ſexus dicti Ordinis profeſſoribus, iuxta tuæ conſcientiæ arbitrium, ſuper præmiſſis, tam ieiunio, quam carnium eſu diſpenſare valeas, atque tres dies, plures vel pauciores, ad ieiunium faciendum nominare, & remittere, vt poſſis, libere indulgemus.

Atque licentiã Fratribus eligendi confeſſorem qui abſoluat, &c.

§. 5. Ac illis ex eis, qui iuxta huiuſmodi regularia inſtituta, dicti Ordinis Glorioſiſſimæ Dei Genitricis Mariæ de Monte Carmeli, & eiuſdem Eugenij mitigationem antedictam, noſtramque declaratioñe huiuſmodi, vt confeſſor idoneus, quem quilibet eorum vtriuſque ſexus, de ſuorum Superiorum conſenſu duxerit eligendum, eorum confeſſione diligenter audita, ſemel in vita, & in mortis articulo plenariam omnium ſuorum peccatorum remiſſionem, & indulgentiam impendere valeat, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium gratioſe concedimus, &c.

Ad hoc vt de conſtit. 113. Clem. VIII. Quæcumque.

D. P. An. 6. die 28. Nou.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ, 1476. 4. Kal. Decembr. Pont. noſtri Anno 6.

XII. Quod omnes Magiſtri vel Præceptores quorumcumque locorum ſub vocabulo S. Spiritus, ſint totaliter ſubiecti magno Magiſtro, ſeu generali Præceptori Archihoſpitalis S. Spiritus in Saxia de Vrbe: & abſque eius licentia eleemoſynas quærere non poſſint. Et ad ipſum ſolum ſpectet collatio locorum Ordinis S. Spiritus.

Inſtitutionem autem huius Hoſpitalis, & alia ipſum concernentia vide ſup. in conſt. 7. Innoc. III. Inter.

Edita A. D. 1476.

SIXTVS EPISCOPVS, *Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

ETſi vniuerſis Xenodochiis, Hoſpitalibus, & piis aliis locis vbilibet conſtitutis, in quibus miſericordiæ opera, & alia caritatis officia exercentur, paterna nos deceat pietate proſpicere, & pro ipſorum ſtatu proſpero, vtque in huiuſmodi meritoriis actibus continuo exercendis perſiſtere, proque pauperum & miſerabiliũ perſonarum ſuſceptione, ſubſidio & hoſpitalitate ſeruanda, eorumque membra, bona & iura non modo à cunctis ſiniſtris euentibus præſeruare illæſa, verum potius adaugere debeamus: erga noſtrum tamen in Saxia Almæ Vrbis Hoſpitale, quod nuper à fundamentis ereximus, inſtaurauimus & ſumptuoſo opere ampliauimus, eo magis intendentes, eiuſque indigentiis prouidere, vt qui in eo infantes expoſiti, languentes & infirmi, alij quoque pauperes & egeni benigne recipi mittere & caritatiue tractari valeant, profecto nos cõuenit, quo noſtris Hoſpitale prędictum pateat aſpectibus, & vniuerſorum ad illud confluẽtium pauperum auxilium atque refugium eſt, & præter Rom. Pont. Superiorem alium nemiñe recognoſcere.

Quidam Fratres faciebant ſe Præceptores generales in locis ab iſto Hoſpitali dependentibus.

§. 1. Cum itaque ſicut accepimus diſplicenter, nonnulli in ipſius Hoſpitalis Fratres, etiã præceptorias, hoſpitalia, membra & loca pia ab ipſo Hoſpitali in Saxia dependentia, obtinentes, ambitione, & cupiditate cæca inducti, & ſuis terminis non contenti, temeritate propria ſe generales Præceptores dicti Ordinis, præcipue in partibus Vltramontanis nominare, ac in nonnullis præceptoriis, hoſpitalibus, membris, & locis, ab ipſo Hoſpitali in Saxia dependentibus, eorumque perſonis iuriſdictionem ordinariam, ſiue per modum ſubmiſſionis, fundationis, vnionis, annexionis, incorporationis, vel applicationis, commendæ, vel vicariatus perpetui, eis vt dicitur factarum, ſiue aliis exquiſitis mediis poteſtatem & ſuperioritatem habere, ſibique indebite vendicare videantur.

Alij autem, ipſa loca, & eleemoſynas, ſibimet approprìabant.

§. 2. Plerique verò alij à quorum oculis Dei timor abſceſſit, non attendentes fructus, redditus & prouentus dicti Hoſpitalis in Saxia, necnon oblationes, eleemoſynas, atque alia caritatiua ſubſidia, quæ pia largitione fidelium Chriſti, ipſi Hoſpitali in Saxia leguntur, ſeu largiuntur, aut relinquuntur, in vſus & ſuſtentationem expoſitorum, infirmorum & pauperum prædictorum ex cunctis partibus Mundi ad illud confluentium conuertantur, Prioratus, præceptorias, membra, hoſpitalia & loca ab ipſo Hoſpitali in Saxia occupare, inuadere, tenere & detinere; oblationes quoque eleemoſynas & alia pauperum ſubſidia, etiam ip ſius noſtri Hoſpitalis nomine quęſtuando & mendicando vſurpare, & in ſuos vſus conuertere, cum ſuarum periculo animarum & pauperum eorumdem detrimento maximo, non formidant.

Hic ideo Pontifex omnia dicta loca ıntumulata ſub

§. 3. Nos quorum intereſt Hoſpitalis expoſitorum infantium, languentium, & pauperum prædictorum indẽnitatibus prouidere, aduerſus ambitioſos præſumptores,

vocabulo S. Spiritus, ab iſto Hoſpitali dependere declarat.

tes, occupatores, inuaſores, detentores, & vſurpatores prædictos, illo volentes vti opportuno remedio, per quod eorum compeſcatur temeritas, & alias de cetero perpetrandi ſimilia aditus præcludatur: Motu proprio, non ad alicuius ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra deliberatione & voluntate, omnia & ſingula alia hoſpitalia, præceptorias, membra & pia loca dicti Ordinis, ſub vocabulo S. Spiritus intitulata, ab ipſo noſtro Hoſpitali in Saxia depẽdere, nulliq; alio Monaſterio, præceptoriæ, Hoſpitali ſiue alij pio loco, præterquã dicto Hoſpitali in Saxia, etiamſi longæua conſuetudo aut ſubmiſſio aliqua repugnarent, pleno iure ſubeſſe, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, & certa noſtra ſcientia decernimus pariter, & declaramus.

Eaque ſolũmodo Fratribus Ordinis S. Spiritus, & per Magiſtrũ generalẽ huius Hoſp. conferri poſſe decernit.

§. 4. Statuentes, ac etiam decernentes quod ipſius Ordinis hoſpitalia, præceptoria, membra, & loca, nulli cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, vel conditionis fuerit, præterquam ipſius noſtri Hoſpitalis Fratribus & Ordinẽ ipsũ expreſſe profeſſis, eis tamen pro ſolo nutu dicti Præceptoris exiſtentis & pro tempore ad clauſtrum quotiens expedierit reuocandis, in titulum vel commendam conferri valeant ſiue poſſint.

Nemo alius ſe Mag. generalem appellet, & ſoli huius Hoſp. Magiſtro generali obediant.

§. 5. Nullusque ipſius noſtri Hoſpitalis Frater, etiam adminiſtrationem vel officium ſeu beneficium obtinens, ſe generalẽ Præceptorẽ, citra vel vltra Montes nominare, neque aliquam iuriſdictionẽ, aut ſuperioritatem in præceptores, hoſpitalarios, Priores, ſeu adminiſtratores alios dicti Ordinis, ſeu ipſorum loca & bona vendicare quoquo modo præſumant. Quinimo omnes & ſinguli dicti Ordinis præceptores, hoſpitalarij & religioſi, quos eidem Præceptori noſtri Hoſpitalis in Saxia pleno iure ſubeſſe volumus, & tamquam ſuo Superiori obedientiam & reuerentiam congruam exhibere, ac ſalua huius Sedis auctoritate, in omnibus ſicuti vnico eorum Præceptori obtemperare teneantur, & debeant.

Contrauenientes excommunicati ſunt.

§. 6. Alioquin ſi in præmiſſis vel eorum aliquo reddiderint ſe rebelles, aut aliquid in contrarium temere attẽtare præſumpſerint, & moniti non reſipuerint, vt tenentur, ſententiam excommunicationis incurrant, atque ſuis præceptoriis & beneficiis quæ obtinuerint, priuati exiſtãt.

Et etiã quæſtuantes abſque licentia Mag. generalis.

§. 7. Quas quidem cenſuras & pœnas, omnes & ſinguli qui oblationes & alia pia ſubſidia ipſi Hoſpitali noſtro in Saxia, ſiue expoſitis languentibus, & egenis in eo pro tempore degentibus quæſtuando, ſiue alias quouis modo abſque ipſius generalis Præceptoris expreſſa licentia petere, exigere, vſurpare, aut in eis committere fraudem præſumpſerint, incurrere volumus ipſo facto.

Qui etiam eorum beneficia vti vacantia aliis conferre poſſit.

§. 8. Poſſitq; Præceptor, conſtito ſibi de præmiſſis per eos taliter perpetratis, abſque monitione alia, ipſos & eorum ſingulos delinquentes cenſuras & pœnas prædictas incurriſſe declarare, & ipſorum beneficia tamquam vacãtia perſonis idoneis præſentium auctoritate cõferre.

Forma eleemoſynas de cetero colligendi
Tu vide cõſt. Pij II. Cum Magiſtrum, num. 84.

§. 9. Vt autem oblationes, eleemoſynæ, & ſubuentiones prædictæ, ac omnia & ſingula ipſi noſtro Hoſpitali per fideles ipſos legata, aut donationes cauſa mortis, vel inter viuos donata, vel quouis modo relicta, & quæ pro tempore donabuntur, & relinquentur, ad commodum, & profectum Hoſpitalis & pauperum fideliter & abſque diminutione perueniant, venerabilibus fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis & aliis locorum Ordinariis, eorũ Vicariis & Officialibus, in virtute ſanctæ obediẽtiæ, harum ſerie committimus & mandamus, quatenus pro conſeruatione oblationum, eleemoſynarum, ſubſidiorum, legatorum, relictorum, & donatorũ bonorum ad ipſum Hoſpitale noſtrum ſpectantium tam in ſuis ciuitatibus, quam ſuarum Diœceſibus, locis inſignibus, duos idoneos viros vitæ laudabilis, & conuerſationis honeſtæ fidei, & facultatibus præditos, ad colligendum & conſeruandum ſingulis annis nomine Hoſpitalis noſtri, eaſdem oblationes & prædicta ordinare, & deputare procurent: qui ea neque quæſtoribus vel aliis quibuſlibet perſonis, niſi ſpecialibus nunciis generalis Præceptoris eiuſdem patentibus literis ipſius munitis ſigillo, tradere & aſſignare teneantur. Qui quidem Collectores, etiam ſingulis annis de receptis, & adminiſtratis per eos, coram Ordinariis Vicariis, vel Officialibus atque nunciis ſupradictis teneantur reddere rationem, quam ſub ſigillo Ordinariorum ſeu Officialium prædictorum ſignatam, iidem nuncij Præceptori generali prædicto quantocius deſtinare teneantur.

Obſtantia tollit.

§. 10. Non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, generalibus vel ſpecialibus quibuſuis perſonis, cuiuſcumque dignitatis, etiam Pontificalis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint per Nos vel Sedem Apoſtolicam, ſub quacumque forma vel expreſſione verborum, & cum quibuſuis efficaciſſimis & vrgentiſſimis & derogatoriis clauſulis, irritantibuſq; decretis, etiam motu, ſciẽtia, & auctoritate ſimilibus hactenus forſan conceſſis, conſtitutionibus quoque ordinationibus Apoſtolicis, necnõ ſtatutis & conſuetudinibus Eccleſiarum, & Monaſteriorum, vel aliorum locorum quibus conceſſæ ſunt, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, quibus, eorum tenores pro expreſſis habentes, quoad præmiſſa derogari volumus & derogamus expreſſe, ipſis alias in ſuo robore duraturis. Ceteriſq; contrariis quibuſcũq; Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ, 1476. decimo Kal. Febr. Pont. noſtri Anno ſexto. *D. P. An 6. die 17. Ian.*

De celebratione Capituli generalis, & Capitulorum Prouincialium Congregationis Eremitarum B. Petri de Piſis, ac electione eius Prælatorum. XIII.

Alia de his Eremitis dicta ſunt ſupra in conſtit. 12. Eug. IV. Prouenit.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1476.*

Exordium.

SEdes Apoſtolica æqua ſemper in omnibus diſtributrix, ea quæ pro diuini cultus augmẽto, ac deuotarum perſonarum, maxime quæ mundanis abiectis illecebris in contemplationis ſuauitate ſub humilitatis ſpiritu deuotum ac ſedulum exhibentes Altiſſimo famulatum, commodo & vtilitate proceſſerunt, vt ſemotis ambiguitatibus, ac conſcientiæ ſcrupulis firma perſiſtant, libenter cum ab ea petitur prouiſionis ſuæ adminiculo roborat, extendit, & declarat, prout ipſarum perſonarum ſtatui ac quieti conſpicit ſalubriter expedire.

Hic Pontif. facultatẽ eligendi confeſſorem, & alia eorum priuilegia approbauit.
Tu ad hæc vide quæ mox notabo.

§. 1. Dudum ſiquidem pro parte dilectorum filiorum vniuerſorum Eremitarũ Societatis quondam Fratris Petri de Piſis nobis expoſito, quod olim ipſius Societatis Eremitis tam in communi quam in particulari pro tempore exiſtentibus, Apoſtolica extiterat auctoritate ſucceſſiue conceſſum, vt confeſſor idoneus ſæcularis, aut eiuſdem Societatis, vel cuiuſuis Ordinis regularis, quem quilibet ipſorum pro ſe duceret eligendum, eorum confeſſionibus diligenter auditis, eos ab omnibus & ſingulis exceſſibus, criminibus, reatibus, & delictis, ac excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis quauis occaſione vel cauſa, in genere vel in ſpecie latis, etiamſi talia forent, per quæ Sedes præfata eſſet merito conſulenda, ſemel in vita, & mortis articulo, in aliis verò caſibus totiens quotiens opus foret abſoluere, & pœnitentiam ſalutarem iniungere, ac alia facere poſſet: Nos tunc ipſorum Eremitarum in ea parte ſupplicationibus inclinati, circa dictam electionem confeſſoris huiuſmodi, ac quæcumque quotcumque, & qualiacumque alia conceſſiones, gratias, indulgentias, facultates, priuilegia, & indulta dictę ſocietatis illiuſque Eremitis, in genere vel in particulari, quomodolibet & qualitercumque per prędeceſſores noſtros Romanos Pontifices, ſeu eorum aut alterius ipſorum auctoritate (quorum omnium & ſingulorum tenores haberi volumus pro expreſſis) vel pro Romanis Pontificibus ſe gerentes & habitos, ac alios auctoritatem habentes conceſſa, auctoritate Apoſtolica approbauimus, ac ſcripti noſtri patrocinio communiuimus, ſupplentes omnes & ſingulos defectus, ſi qui forſan ex defectu poteſtatis, ſeu alias quouis modo interueniſſent in eiſdem.

Qui confeſſor

§. 2. Et nihilominus tunc & pro tempore exiſtentibus

Vota commutare poſſit.
Tu attende conſtit. 115. Clem. VIII. Quæcumque.

dictæ ſocietatis Eremitis, vt confeſſor per eos & quemlibet eorum, vt præfertur eligendus, vota quæcumque etiam peregrinationis vltramarinæ, & viſitationis liminum beatorum Petri & Pauli, ac ſancti Iacobi in Compoſtella Apoſtolorum, & alia ſiqua emiſerunt, auctoritate Apoſtolica prout animarum ſuarum ſaluti videret expedire, in alia pietatis opera commutare valeret.

Priorq; generalis cum eorum fratribus poſſit diſpenſare vt hic. Tu attende d. conſt. Clem. VIII. num. 115.

§. 3. Et quod generalis Prior dictæ Societatis pro tempore exiſtens, cum eiſdem Eremitis, per ſaltum, aut ante ætatem legitimam, ſeu extra tempora à iure permiſſa, ad quoſcumque etiam ſacros & presbyteratus ordines promotis, ac ea quauis alia cauſa (præterquã ſuper bigamiæ, & homicidij voluntarij, aut mutilationis membri) irregularitatibus, vt præmiſſis non obſtãtibus, ad omnes etiã ſacros & presbyteratus ordines promoueri, & in illis, ac per eos etiam, vt præfertur, male ſuſceptis, aut omiſſis ordinibus, vt illos à quocumque mallent Catholico Antiſtite gratiam & communionem prædictæ Sedis habente ſuſcipere, & in altaris miniſterio miniſtrare libere & licite poſſent, licentiam dare, omnemque inhabilitatis, & infamiæ maculam ſiue notam, quomodocumque & qualitercumque per eos & quemlibet eorum contractam abolere.

Et ipſi fratres etiã extra tempora ſacros ordines ſuſcipere valeant.
Ad quod vide quod dixi in conſt. Eug. IV. cit. in rub. Dubitabatur tamen de validitate d. conceſſionis.

§. 4. Ipſique Eremitæ de eiuſdem Prioris licentia à quo mallent Catholico Antiſtite gratiam & communionem eiuſdem Sedis habente, ſe etiam ad omnes ſacros ordines facere, & extra tempora à iure ſtatuta promoueri, ipſeque Antiſtes illos eiſdem Eremitis impendere libere & licite valeret, prædicta auctoritate indulſimus, prout in noſtris inde confectis literis plenius continetur.

§. 5. Cum autem, ſicut exhibita nobis nuper pro parte dictæ Societatis petitio continebat, à nonnullis aſſeratur literas noſtras prædictas, ac in eis contenta, iuribus non ſubſiſtere, vel de ſubreptione notari, eo quod in prioribus conceſſionibus quoad confeſſionem auditionem & impendendam abſolutionem caſus generaliter ſolum, & nulli ſpecialiter, vt in ipſis noſtris literis habetur, expreſſi fuerunt.

Eug. IV. Capitul. generale quotãnis fieri iuſſit.

§. 6. Et ſicut eadem petitio ſubiungebat, licet quod per felicis recordationis Eugenium Papam Quartum prædeceſſorem noſtrum Societati prædictæ conceſſum extitiſſet, quod Capitulum Generale eorum annuatim celebrare poſſent.

Nic. verò V. quolibet triennio cogi decreuit.

§. 9. Tamen piæ mem. Nicolaus Papa quintus etiam prædeceſſor noſter ad ipſius Societatis ſupplicationem, & inſtantiam, inter alia ſtatuit & ordinauit, quod ipſi, non obſtante conceſſione præfati Eugenij prædeceſſoris, Capitulum Generale de triennio in triennium celebrarent, & eligerent generalem Rectorem, in cuius manibus Prior generalis, Rector, & alij Patres renunciarent, & de corpore Societatis quatuor ſocij eligerentur, qui durante Capitulo in diſcuſſione, & examinatione cauſarum dicti Capituli adhærerent ipſi Generali.

Conſtitutiones Societatis, quadam alia ſtatuebant.

§ 8. Sed quia ex conſtitutionibus dictæ Societatis eligitur primus in Capitulo generali ex ipſa Societate, vnus & generalis Vicarius Capituli, in cuius manibus generalis Rector & omnes Patres renunciant, ac fratres capitulariter congregati eligunt quatuor ſocios, qui in diſcuſſione & examinatione cauſarum dicti Capituli adhæreant ipſi Vicario generali, & poſtquam occurrentia & facta Capituli diligenter examinata & diſcuſſa ſunt per ipſus Vicarium & ſocios electus, eliguntur per eos dictæ Societatis Priores, & exinde per totum Capitulum Rector generalis, & Vicarij eius.

Societas ergo in prædictis Papã prouiſionem expoſtulat. Qui prædicta omnia approbat.

§. 9. Pro parte dictæ Societatis nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt in præmiſſis omnibus & ſingulis ſibi ac ſtatui ſuo opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur ipſorum in hac parte ſupplicationibus inclinati. Eugenij, & Nicolai prædictorum, ac aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum ipſi Congregationi & ſocietati ſub quibuſuis verborum formis conceſſas literas, ac omnia & ſingula in eis contenta, quas & earum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ex noſtra certa ſcientia confirmamus & approbamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Sunt que nullas validas.

§. 10. Noſtras verò literas prædictas, ac omnia & ſingula in eis contenta valere, & plenam roboris firmitatem obtinere decernimus perinde ac ſi caſus prædicti in dictorum prædeceſſorum vt in noſtris literis ſpecificati extitiſſent, ſupplentes huiuſmodi ac omnes & ſingulos alios defectus ſi qui interuenerint in eiſdem.

Facultatem eligendi confeſſorem approbato cõcedit. Tu attende conſt. 115. Quæcumquè.

§. 11. Et nihilominus pro maiori ſerenitate conſcientiæ cuiuſlibet Eremitarum præfatæ Societatis, ipſis omnibus & ſingulis præſentibus & futuris, vt idoneus Presbyter ſæcularis, vel eiuſdem Societatis ſeu cuiuſuis Ordinis regularis, quem ipſi aut quilibet eorum duxerint eligendum, eos & quemlibet eorum ab omnibus & ſingulis exceſſibus, delictis, criminibus, & peccatis, ac excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis quauis occaſione vel cauſa generaliter vel ſpecialiter latis, etiam ab omni labe ſimoniæ, ac ſingulis præfatæ Sedi reſeruatis, ſemel in vita, & etiam in mortis articulo plenarie, in aliis verò non reſeruatis totiens quotiens opportunum fuerit, abſoluere & pœnitentiam ſalutarem eis iniungere poſſit & valeat.

Capitulaque prouincialia annuatim, & generalia triennio cogi iubet.

§. 12. Et inſuper vt ipſa Congregatio ac Societas ſanctius ac quietius regatur, & gubernetur, quod prouincialia annuatim, generalia verò Capitula de triennio in triennium celebrare.

Quæ in generali Capitulo agenda ſunt, praſcribit.

§. 13. Necnon vt generalis Capituli cauſæ, illiſque & Congregationi ſuæ pro tempore occurrentes cautios & diligentius examinentur & diſcutiantur, ipſi in generali Capitulo congregati primitus & ante omnia eligere valeant vnum ex dicta Congregatione in generalem Vicarium ipſius generalis Capituli, in cuius manibus dictæ Congregationis generalis Rector, & omnes locorum aliorum præſentium & futurorum Rectores, Priores, & Vicarij, eorum ſuperioritatem & officia ſpecialiter & expreſſe ſingulariter renunciare teneantur & debeant, & deinde ſex alios ex ipſa Congregatione & corpore Capituli, qui ſex vel ſanior pars illorum, cum generali Vicario Capituli, omnia ſibi, & præfatæ Congregationi occurrentia, ac Capituli facta diligenter examinare, diſcutere, ordinare, & determinare, ac Rectores, & Priores eligere & creare. Ipſique ſic electi & creati cum toto Capitulo vel maiori parte ipſius Generalem totius Congregationis, & triennalem Rectorem, ac ipſius generalis Rectoris duos aut plures, prout videbitur expedire, Vicarios eligere, & deputare, ac alias in præmiſſis & circa ea, prout per eos hactenus obſeruatum extitit, ac in dictæ Societatis conſtitutionibus deſuper factis plenius continetur abſoluere, ordinare, & facere libere ac licite poſſint & valeant, auctoritate prædicta de ſpecialis dono gratiæ concedimus & indulgemus per præſentes.

Contraria tollit.

§. 14. Non obſtantibus Eugenij, Nicolai, ac aliorum Romanorum Pontificum prædictorũ literis, ac aliis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque, quibus (in quantum præſentibus & in eis contentis contrariarentur) expreſſe derogamus, illis tamen alias in ſuo robore permanſuris.

Nulli ergo, &c. Si quis &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1476. Kal. Februarij, Pont. noſtri Anno ſexto. *D. P. An. 6. die 1. Febr.*

Renouatio Confraternitatis piorum virorum in Archiepiſcopale S. Spiritus in Saxia de Vrbe, cum indulgentiarum aliarumque gratiarum elargitione. XIIII.

Confirmauit hæc In. VIII. die 21. Mar. 1486. & Leo X. die 9. Mar. 1514. ſed eorum bullas vti minus neceſſarias prætermiſi.

Alia verò de hoc Hoſpitali, eiuſque inſtitutione ſcripſi ſup. apud conſtit. 7. Innoc. III. Inter.

S I X T V S E P I S C O P V S, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1475.*

Proœmium.

ILlius qui pro Dominici ſaluatione gregis in ara Crucis in pretium immolari non erubuit, quique poſt eius mortem & à mortuis reſurrectionẽ, præordinatis teſtibus

ſæpe

ſæpe apparens, tandem aſcenſurus ad Patrem ſuos nolens diſcipulos relinquere orphanos, Spiritus ſancti paracliti conſolatione viſitauit, & eos hoſpitales ad inuicem fore debere, caritatiſque dona, quæ omnes alias virtutes ſuperat, exercere præcipit, vices quamquam immeriti in terris gerentes, quamuis ex debito Paſtoralis officij mens noſtra rerum pro tempore ingruentium occaſione ad multiplices cogitatus ſe diuertat, tamen inceſſanter viris flectimur aſſiduis circa quæcumque pia loca, maxime in honorem eiuſdem ſancti Spiritus conſtructa, Nobis præſertim, ac Romanæ Eccleſiæ peculiaria, vtpote ex eiuſdem Eccleſiæ ære olim conſtructa, prouentibuſque dotata, & in quibus continuo hoſpitalitatis cura, & miſerationum opera exercētur, vt illa ad ſalubriorem ſtatum, & maiorem hoſpitalitatis huiuſmodi obſeruantiam, eiuſdemque caritatis, & aliarum vniuerſarum virtutum, ac miſericordiæ donorum inibi perfectius exercitium inducamus, vtque ad præmiſſa cunctorum Chriſti fideliū vota concurrant ad pia implenda opera, fideles ipſos per confraternitatis ſpiritualis tamquam mēbra ſuo capiti adhærentia nexum quibuſdā ſpiritualibus & allectiuis muneribus proſequimur, vt exinde gratiæ diuinæ reddantur aptiores. Et vt caritatis & hoſpitalitatis deuotio eiuſdē paracliti inſpiratione cordibus ipſorum fidelium imprimēda per amplius in dies in eis augeatur, & his quę hactenus per prædeceſſores noſtros Rom. Pont. eiſdem piis locis præmiſſorum reſpectu Apoſtolica munificentia conceſſa fore noſcuntur, vt exinde maioris firmitatis robur ſuſcipiāt, ex noſtri Apoſtolatus officio, quotiens opportunitas ſe offert, fauorabiliter adiicimus noſtri miniſterij partes.

Innoc. iij fundauit in Vrbe Hoſpitale S. Spiritus in Saxia, & ipſe ac alij Pont. multas ei gratias conceſſerunt.

§. 1. Attente igitur conſiderantes, quod Hoſpitale noſtrum Sancti Spiritus in Saxia Almæ Vrbis, quod fel. rec. Innoc. Papa III. prædeceſſor noſter diuinitus, vt pie creditur, inſpiratus, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, pro animarum, & corporum euitandis periculis, & expoſitorum infantium, ac pauperum miſerabiliumque & infirmorum ſubſidio, & ſubuentione fundauit, cuique, & illius membris locis, & Eccleſiis, tam ipſe Innocentius, quam Honorius etiam III. Alex. IV. Cœleſtinus V. Bonifacius VIII. Clemens V. Ioannes XXII. Benedictus XII. Vrbanus V. Gregorius XI. Alexander V. Eugenius IV. Nicolaus V. Calliſtus III. Pius II. & Paulus etiam II. Romani Pont. prædeceſſores noſtri, diuerſa priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, aliaſque ſpirituales, & temporales gratias ſucceſſiue conceſſerunt, illis dictum Hoſpitale multipliciter decorantes, dudum eorumdem Pontificum, & aliorum Chriſti fidelium largitione adeo abundaſſe, quod hoſpitalitatis onera, & alia caritatis, & pietatis opera, in eo poterant continuo exerceri.

Hic autem Pont. illud à fundamentis readificauit.

§. 2. Et poſtmodum (prout notorietas facti, & rerum experientia indicabat omni intuenti) cauſantibus guerrarum turbinibus, & aliis ſiniſtris euentibus ad magnam diminutionem tam in ſpiritualibus, quam illius prouentibus temporalibus deueniſſe, & oculo perſpicaci intuentes illius ſtructuras, & ædificia modernis temporibus ac pauperum infirmorum, expoſitorum, & aliarum miſerabilium perſonarum ad illud confluentium receptionem, anguſta, depreſſa, & minus accommoda fore, ita vt eis exitij potius quam recuperandæ ſanitatis, & ſalutis cauſa exiſterent, & propter eorum vetuſtatem ad caſum tenderent miſerabilēque ruinam, ac pia eiuſdem Redēptoris verba, in quibus ſe in pauperes recipi non inſtruit, intra pectoris noſtri arcana reuoluentes, eiuſdem Hoſpitalis ſtructurarum, vetuſtate ſublata illud à fundamētis de nouo, opere condecenti conſtrui, & ædificari fecimus, vt tam pro infirmorum, & aliarum miſerabilium indigentium, quam eis obſequentium perſonarum, & ſeruitorum commodo, longe lateque ampliauimus, clauſtraque & habitationes ac alia cum ſuis officinis ædificia eminentiora, ac vtiliora, etiam pro mulieribus, & infantibus expoſitis huiuſmodi ſub clauſura collocandis, & pro nobilibus ac honeſtis perſonis infirmis protendere, & annuente Domino continuo ampliare, & conſeruare non ceſſamus, ac pro ipſius Hoſpitalis ſupportandis oneribus, eiuſdem Hoſpitalis Prouentus auximus, & in dies augere curabimus.

Eug. IV ibidē

§. 3. Et quoniam inter eoſdem prædeceſſores noſtros Eugenius præfatus, inter cetera quamdam Confraternitatem proborum virorum à prædeceſſoribus ſuis hactenus inſtitutam, tūc tamen intermiſſam, ſperans eam multis modis eidem Hoſpitali fructum afferre, cum omnibus ei conceſſis priuilegiis, fauoribus, & indulgentiis per ſuas certi tenoris literas innouauit.

innouauit quamdam Cōfraternitatem piorum virorum.

§. 4. Nos prædictorum, & aliorum Rom. Pont. ſingularum literarum ipſi Hoſpitali ſub quibuſuis verborum formis cōceſſorum tenores ſeries, & effectus, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur, pro ſufficienter expreſſis haberi volentes, Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiā, ſed ex noſtra certa ſcientia, & ſpontanea voluntate, illas, ac omnia, & ſingula in eis contenta priuilegia immunitates, exemptiones, libertates, gratias, indulgentias, remiſſiones, facultates, conceſſiones, & indulta, ab eiſdem prædeceſſoribus Hoſpitali huiuſmodi, illiuſque Eccleſiis, & membris per eoſdem prædeceſſores conceſſa, præſentibus tamen non contraria, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium confirmamus, & approbamus, præſentiſque ſcripti patrocinio communimus, illaſque, & illa perpetuo viribus ſubſiſtere decernimus.

Pont. iſte omnia indulta Hoſpitali cōfirmat.

§. 5. Necnon ad honorem, & decus totius Curiæ cœleſtis, vnam nouam ſanctamque Confraternitatem in dicto Hoſpitali, pro illius, ac bonorum, & iurium eiuſdem conſeruatione, defēſione, & protectione perpetua, ac ſub modis, & formis ac concluſionibus infraſcriptis, motu, ſcientia, & auctoritate ſimilibus etiam de fratrum noſtrorum conſenſu vnanimi, erigimus, facimus, creamus, & perpetuo ordinamus.

Confraternitatemq. de nouo erigit.

§. 6. Et vt dicta ſancta Confraternitas per nos in præſentiarum ſic inſtituta, plenum, & optatum ſortiatur effectum, Nos illam, & ſinguli ex prædictis fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus ex nūc ingredimur, atque manu propria Nos, & ipſorum ſinguli in quodam libro eiuſdem ſanctæ Confraternitatis, huiuſmodi ad effectum, ſingula nomina iam deſcripſimus.

Et ipſe vna cum Cardinalibus eam ingreditur.

§. 7. Ac motu auctoritate, & ſcientia prædictis, hac irrefragabili conſtitutione perpetuo valitura ſtatuimus, & ordinamus, quod ſingulorum vtriuſque ſexus fidelium, honeſtæ tamen conuerſationis, & famæ, hanc Confraternitatem nunc, & pro tempore intrare volentium in Vrbe præſentium pro tempore dumtaxat, nomina, & cognomina, ac qualitates in dicto libro, & præfato Hoſpitali dumtaxat, & non alibi deſcribantur, & pro illorum ingreſſu ac deſcriptione, ad ſolutionem alicuius quantitatis pecuniæ aut rerum aliarum, niſi quantum ſua ſponte elargiri voluerint, aut cuiuſque deuotio dictauerit, minime teneantur. Cariſſimus autem in Chriſto Filius noſter Federicus modernus, & pro tempore exiſtens Rom. Imperator ſemper Auguſtus, Reges, Principes, Duces, Marchiones, Comites, & Barones, Dominique terrarum, ac illorum viuentium, & defunctorum vxores, necnon Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Monaſteriorum Abbates, militiarū Eccleſiaſticarum magiſtri, & maiores poſt Pōtificales in metropolitanis vel in aliis Cathedralibus, ac principales in Collegiatis Eccleſiis dignitates, necnon Conuentuales Prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, & generales præceptorias obtinentes, etiam ab eadem Vrbe abſentes, ſi id per procuratorem habentē ad hoc ſpeciale mandatum (quod in publicam formam exhibere, & præceptori dicti Hoſpitalis dimittere teneantur) id petierint, in confratres dictæ confratriæ recipi, & illorum ac illarum nomina, & cognomina ac qualitates, ac ſi præſentes forent, in dicto libro deſcribi, & annotari poſſint in Vrbe præfata dumtaxat, ac ſi præſentes forent in illa.

Aliqui nobiles viri eam ingredi poſſūt, etiam per procuratorem ſi ſint abſentes.

§. 8. Item quod ſinguli ex Confraternitatibus ſic in eodem ſanctæ Confraternitatis libro pro tempore deſcripti ſæcularem vel regularem presbyterū, in ſuum poſſint eligere confeſſorem, qui eligentium confeſſione diligenter audita, eis ſemel vita comite, ab omnibus, & ſingulis criminibus, & peccatis, necnō excommunicationis, & quibuſuis aliis ſententiis, & cenſuris Eccleſiaſticis, etiā occaſione ſimoniæ ſuper ordinibus vel beneficiis aſſequendis vbicūque contractæ, & aliis caſibus ſpecialiter vel generaliter Romano Pontifici, & Sedi Apoſtolicæ quouis modo reſeruatis, & propter quæ ipſa Sedes merito

Confeſſoreſq. eligere valēt. Hoc limitat Clem. VIII. in ſua cōſt. 115. Quecumque.

eſſet conſulenda, (præterquam hæreſis, rebellionis, aut conſpirationis in perſonam vel ſtatum Romani Pontificis, ſeu Sedis Apoſtolicæ, & offenſæ perſonalis in S.R.E. Cardinalem, Patriarcham, Archiepiſcopum, & Epiſcopum, ac Presbytericidij) & etiam in mortis articulo, plenariam omnium peccatorum ſuorum, etiam exceptorum huiuſmodi, remiſſionem impendere poſſit. Ita quod ſi tunc non obierint, quotiens in tali articulo conſtituti fuerint, illam reiterare poſſit idem vel alius confeſſor ſic electus. In aliis verò caſibus, totiens quotiens opportunum fuerit, confeſſione audita, eos abſoluere valeat & pœnitentiam eis iniungere ſalutarem.

Qui confeſſores abſoluant, &c. In vid. d. conſ. Cl. viij.

§. 9. Quodque idem confeſſor ſic electus in Vrbe dumtaxat, cum eiſdem confratribus eum in confeſſorem eligentibus cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, & præeminentiæ fuerint, clericali militiæ adſcriptis, etiam religioſis, quæcumque beneficia Eccleſiaſtica etiam obtinentibus, qui præmiſſis ſententiis ligati, Miſſas, & alia diuina officia celebrando, aut aliàs illis ſe immiſcendo, ſeu aliàs in caſibus in iure expreſſis, vel non expreſſis irregularitatem contraxerint (bigamia, & homicidio voluntario dumtaxat exceptis) vt ad omnes ſuperiores, etiam ſacros ordines promoueri, & in aliis ac per eos ſuceptis ordinibus huiuſmodi, etiã in altaris miniſterio miniſtrare, ac dignitates, & beneficia Eccleſiaſtica quæcumque recipere, & retinere. Necnon Monaſteriis, & Eccleſiis Cathedralibus etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus præfici, & præeſſe libere, & licite poſſint diſpenſare, ac eis de his quæ tunc detinerent dignitatibus, & beneficiis huiuſmodi prouidere, & quibus minus canonice præeſſent Eccleſiis, & Monaſteriis huiuſmodi eos præficere in foro conſcientiæ dumtaxat, Apoſtolica valeat auctoritate prædicta.

Confratrũ ſepultura etiã tempore interdicti permittitur.

§. 10. Adiicientes inſuper ſtatuto, & ordinationi prędictis, quod corpora ſingulorum confratrum prædictorum tam Eccleſiaſticorum, quam laicorum vtriuſque ſexus in dicto libro deſcriptorum, quos tẽpore Eccleſiaſtici interdicti quouis modo, etiã à Sede Apoſtolica impoſiti decedere contigerit, dummodo cauſam non dederint interdicto, Eccleſiaſticæ ſepulturæ tradi debeant, abſque tamen funeris pompa, ſicut ſolitum eſt fieri de corporibus clericorum interdictum ſeruandi.

Decedentes in Hoſpitali ibique ſeruiẽtes gaudent gratiis Confratrum.

§. 11. Decedentes autẽ pro tempore in Hoſpitali prędicto, & eiuſdem Hoſpitalis, ac pauperum expoſitorũ eorumdem obſequiis pro tempore inſiſtentes vtriuſque ſexus, quamdiu perſeuerauerint in obſequiis huiuſmodi dumtaxat eiſdem quibus Confratres in dicto libro deſcripti, quoad omnia in præſentibus contenta, priuilegiis, facultatibus, & gratiis potiantur, & gaudeant.

Indulgentia pro ſubuenientibus Hoſpit. Renocauit Pius V. in conſ. 97.

§. 12. Porro ad communicãdam latius operis tam pij ſalutem, omnibus, & ſingulis vtriuſque ſexus aliis Chriſti fidelibus, qui ad dictũ hoſpitale pro illius prædictis oneribus ſupportandis, de eorum bonis, prout eorum dictauerit deuotio fideliter tranſmiſerint, vel in ſuis teſtamentis, & vltimis voluntatibus ad hoc legauerint. Motu, ſciẽtia, & auctoritate prædictis concedimus, vt in mortis articulo conſtituti, confeſſorem idoneum eligere poſſint, qui eorum confeſſionibus diligenter auditis, omnium peccatorum ſuorum plenariam eis remiſſionem elargiri poſſit. Prouideat autem Præceptor dicti Hoſpitalis, nunc & pro tempore exiſtens, quod eleemoſynæ, & mittentium nomina, & legata, in libro ad hoc deputato deſcribantur, ſub excommunicationis pœna, eo ipſo ſi id malitioſe facere neglexerint incurrenda.

Notarij notificent diſpoſitiones factas ad fauorem Hoſpitalis, &c.

§. 13. Diſtricte præcipientes Notariis qui rogati fuerint de teſtamentis, vel aliis vltimis voluntatibus, in quibus aliquid diſponi contigerit in poſterum in fauorem, & commodum dicti Hoſpitalis, vt ſub excommunicationis pœna, huiuſmodi diſpoſitionem quantocius commode poterunt, Præceptori dicti Hoſpitalis, ſeu alteri per quem id poſſit ad dicti Præceptoris notitiam peruenire, intimare procurent.

Ipſi, & confeſſores ſuadeant infirmis ſubuentionẽ Hoſpit.

§. 14. Ipſi quoque Notarij, & Confeſſores eorumdem decedentium, in ſuorum remiſſionẽ peccatorum, eiſdem teſtantibus, & confitẽtibus commemorare non omittant, vt ad tam pia opera quæ in dicto Hoſpitali exercentur, manus porrigant adiutrices, quemadmodum Nos, quoſcũq; Chriſti fideles, & præſertim confratres eiuſdem confratriæ, qui pro tempore fuerint, per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti ad id hortamur.

Impediti viſitare Eccleſiarum ſtationes Vrbis Indulgentias . . . ſequũtur ſubueniendo Hoſpit. Renocauit Pius V. vt mox dixi.

§. 15. Et vt fideles ipſi vberioris gratiæ dono ſentiant ſe refectos, harum ſerie decernimus, vt omnes vtriuſque ſexus in Vrbe commorantes, qui legitima cauſa ætatis, valetudinis, vel ſimilibus impediti, ipſius Vrbis ſtationes, vel quaſcumque indulgẽtias commode viſitare, vel Pontificalibus benedictionibus intereſſe pro tempore nõ potuerunt, illam eleemoſynam Hoſpitali præfato conferendo, quam in præfatis ſtationibus ex propria pietate ſi eas viſitaſſent perſonaliter contuliſſent, omnes Indulgentias præfatas ſtationum Vrbis, & Pontificalium benedictionum, tam plenarias, quam ad certum annorum numerum conſtitutas, de omnipotentis Dei gratia, & dono conſequantur in forma Eccleſiæ conſueta.

Confratres faciant proceſſionem annis ſingulis in feſto Pentecoſtes & indulg. conſequantur.

§. 16. Rurſus vt in principio huiuſmodi confraternitatis, & ſucceſſiue etiam futuris temporibus ad illam maior deuotio accreſcat fidelium, & de ea memoriale ſit in æuum, omnibus dictæ confratriæ Confratribus præſentibus in Rom. Cur. iniũgimus, vt in craſtinum ſolemnitatis Pentecoſtes proximæ futuræ, & ſucceſſiue anno quolibet eadem die, impedimento ceſſante legitimo, in baſilica Principis Apoſtolorum de Vrbe conueniant, in qua huiuſmodi rei memoria, oſtendatur Sudarium Saluatoris Domini noſtri IESV CHRISTI, eoque oſtenſo, inde portando brachium S. Andreæ Apoſtoli (quod nouiſſime in honorem dicti Apoſtoli, & laudem Confraternitatis prædictæ, theca argentea, & aurea, lapidibus pretioſis ornata, & per Nos eiſdem oblata recludi fecimus) & vnum de articulis ſancti Pauli Apoſtoli, & vnum de digitis ſanctæ Catharinæ Virginis, & Martyris per nos nouiter apud Hoſpitale ipſũ honorifice collocatis, proceſſionaliter ſe transferant ad Eccleſiam dicti Hoſpitalis, in qua in proxime futuræ Pentecoſtes die prædicta, per Nos dante Domino, aut vnum ex dictis fratribus noſtris Miſſa ſolemniter celebrabitur, ipſaque die, & deinceps ſingulis annis eadem die in perpetuum, vniuerſis Chriſti fidelibus vere pœnitentibus, & confeſſis, Eccleſiam ipſius Hoſpitalis viſitantibus, ſuffragabitur plenaria remiſſio omnium peccatorum, quam harum ſerie illis elargimur.

Tuncque eligant confeſſorem, &c. Intellige vt in bulla 115. Cl. VIII.

§. 17. Confratreſque ipſi, & eorum ſinguli in Vrbe exiſtentes, etiam eadem die ſingulis annis confeſſorem poterunt eligere, qui eorum confeſſionibus diligẽter auditis, eos & eorum quemlibet, etiam in caſibus Sedi prædictæ reſeruatis, præterquã ſuperius exceptis, Apoſtolica auctoritate abſoluat, & eis pœnitentiã iniungat ſalutarẽ.

Funera Confratrum quomodo fienda.

§. 18. Et inſuper ordinamus, quod duo funebria pallia, alterum nigri coloris, & auro contextum pro Prælatis, & nobilibus, & alterum ex veluto etiam nigro pro clericis, & laicis, quæ eidem Hoſpitali obtulimus, ſupra capſam in qua decedentium Confratrum corpora ad ſepulturã deferentur, ponãtur, & in eodem Hoſpitali conſeruẽtur. Item in vniuſcuiuſcumque cadaueris alicuius confratris defuncti expenſis quidem dicti Hoſpitalis aderũt faces xij. & quatuor candelabra argentea condecentia, quæ etiam dicto Hoſpitali obtulimus, & in cuiuſlibet dictorũ confratrum obitu ſeu ſepultura, xvj. erunt induti camiſiis nigris, & fratres dicti, cum pallio, facibus, & candelabris prędictis dictum cadauer vſque ad ſepulturam aſſociabunt.

Quæ miſſæ celebrandæ ſint Confratribus viuis, & defunctis.

§. 19. Item ſtatuimus, quod perpetuo qualibet quinta Feria per circulum anni, niſi ſolemne feſtum ſit impedimento, quo adueniente, die præcedenti vna cum Miſſa de ſancto Spiritu cum collecta pro peccatis, & pro omnibus Confratribus tunc viuentibus, vt omnipotens Deus illuminet eorum mentes, atque ſua miſericordia eis cuncta peccata indulgendo aboleat. Et ſimiliter ſecunda Feria, & ſi feſtum impediat, tertia vel alia feria, pro animabus omnium Confratrum defunctorum celebretur alia Miſſa ſolemnis, cum pallio nigro ſupra arcam in medio Eccleſiæ locandam, & quatuor luminaribus in eiſdem quatuor candelabris argenteis. Volentes quod quando aliquem Confratrum eorumdem ab humanis decedere contigerit, quam primum opportunitas ſe offeret, pro remedio eius animæ ſpecialiter celebretur vna Miſſa, adhibita ſolemnitate prædicta.

§. 20. Et quoniam ad manutentionem caritatiuæ

hoſpitali

Regimen Hoſpitalis ſit præceptoris, qui ſemper reſideat & hoſpitale nullo commendetur. Item qui ſolet ſtendari à loco qui perſonaliter reſideat & bene regat.

hoſpitalitatis pauperum,& infirmorum,aliarumque miſerabilium perſonarum pro tempore confluentium ad Hoſpitale prædictum, & qui ad illud exponuntur infantium vtriuſque ſexus in numero copioſo, conſeruationem quoque bonorum, & iurium eiuſdem Hoſpitalis, præſentia prouidi, & timoratæ conſcientiæ Præceptoris noſcitur eſſe plurimum opportuna, Motu, ſcientia,& auctoritate prædictis, ſtatuimus, & ordinamus, quod de cetero, perpetuis futuris temporibus, Hoſpitale, ipſum ſemper per proprium regatur Præceptorem, qui in illo reſideat,& illius curæ ac regimini pro poſſe diligenter intendens, per ipſum ſolita inibi exerceri faciat cum integritate opera caritatis;& nemini poſſit aut valeat Hoſpitale ipſum commendari,ſeu in adminiſtrationem concedi. Hortantes ſucceſſores noſtros Rom. Pont. qui pro tempore erunt, vt occurrente vacatione Hoſpitalis eiuſdē,de præceptore idoneo ſtudeant prouidere, per quē hoſpitalitas huiuſmodi inibi decenter obſeruetur,& iura ac bona eiuſdem conſeruētur,& augeantur in dies,& à conceſſione illius in commendam aut adminiſtrationem alicui, etiam S.R.E. Cardinali, prorſus abſtineant. Non ignari, quod ſi ſecus egerint, cum Hoſpitale ipſum eorum curæ ſpecialiter ſit commiſſum, & illius bona ſint pauperum languentium,& expoſitorū infantium, propter hoc adhuc viuētes, tam ipſi ſucceſſores noſtri, quā qui illud in commendam, vel adminiſtrationem huiuſmodi recipient, & conſentient eidem, omnipotentis Dei indignationem incurrent,& præter illa quæ permiſſione diuina in hoc ſæculo incommoda propterea indubitāter perferent, de huius noſtri ſtatuti tranſgreſſione, in extremo tremendo iudicio,& diſtricto examine animæ, rationem reddere tenebuntur coram Deo. Quod enim nobis licere non patimur, eiſdem noſtris ſucceſſoribus indicamus. Hæc enim omnia infraſcripta, per viſcera miſericordiæ eiuſdem Redemptoris obſeruari iniungimus,& obſeruātibus ſit pax, & dilectio in Deum infringentibus verò ex malitia, adſit eis indignatio vſque ad condignam pœnitentiam.

Clauſula præſeruatiua.

§. 21. Decernentes, & declarantes noſtræ intentionis eſſe, per quaſcumque ſimilium gratiarum,& indultorum Eccleſiis,& quibuſuis Collegiis, ſeu Confraternitatibus conceſſorū, generales vel ſpeciales ſuſpenſiones, per Nos vel Sedem eamdem hactenus factas, ſub quibus forsā præſentes literæ,& in illis contenta includi viderentur de cetero faciendas, præſentes literas,& illarum effectum non ſuſpendi, & in illis comprehendi non poſſe aut debere, ſed omnia in eiſdem literis contenta, ſemper & inconcuſſe, in ſuo robore permanere, ac irritum & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorū.

§. 22. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus ac literis Apoſtolicis, necnon priuilegiis & indultis quibuſuis Hoſpitalibus, ac aliis Eccleſiis, & locis ſiue Collegiis,& Confraternitatibus, per Nos,& Sedem eamdem conceſſis hactenus;& in poſterum concedendis, quæ (illis alias in ſuo robore permāſuris) quatenus alicui præmiſſorum contrariarentur, quoad hoc viribus vacuamus, etiamſi de illis ac eorum totis tenoribus ſpecialis,& expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio foret habenda, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Et vt præſentium literarum, & gratiarum tenor plenius omnibus innoteſcat, volumus quod dictus Præceptor præſentes literas,& illarum tranſumptum authenticum in valuis dicti Hoſpitalis ſingulis annis, dicta ſecunda die ſolemnitatis Pentecoſtes affigi facere,& affixas tenere debeat tota die. Nulli ergo omnino hominum liceat, &c.

Dat. P. A. 7. die 21. Mart.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo, 12. Kal. April. Pont. noſtri Anno ſexto.

XV. De obſeruantia Ægidianarum, ſiue Prouinciæ Marchiæ conſtitutionum, in toto Statu Eccleſiaſtico, lociſque ei immediate ſubiectis. Et de reformatione Rectorum Ciuitatum, Prouinciarumque d. Status

Has Ægidianas, edidit Aegidius Cardinalis, de quo ſupra in conſtit. 1. Innocen. VI. Cum onus. Et iterato eas in d. Statu obſeruari iuſſit Paul. III. infra in eius conſtit. 17. Officij. Sed Carpenſes conſtitutiones dictarum Aegidianarum reformatorias, in Prouincia Marchiæ, idem Paul. III. ligare voluit ibidem.

De prædictorum auctoritate Rectorum, & Officialium reformatione inſpice ſup. conſt. 3. Paul. II. Munera.

Edita An. D. 1478.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

ETſi de cunctorum Chriſti fidelium proſperis ſucceſſibus,& aſſuetæ pietatis officio cogitare teneamur, de incolarum tamen Prouinciarum, ciuitatum, terrarum, caſtrorum, & locorum temporali dominio Romanæ Eccleſiæ immediate ſubiectorum, proſpero, & felici regimine tanto propenſiorem curam gerere, & ad illorum regimen deputatorum pro tempore Officialium vitam, ritus, & mores ſolertiori cura ordinare debemus, quanto illorum cura, ſpecialius nobis immediate dignoſcitur eſſe commiſſa, noſque eos, vt pote peculiares dictæ Eccleſiæ filios, præ ceteris gerimus in viſceribus caritatis.

Hic Pont. Cōmiſſarios deſtinauit ad inquirendum de vita & moribus Officialium, & Gubernatorū extra Curiā.

§. 1. Dudum ſiquidem, cum ad aures noſtras peruenisset, quod nonnulli ex Præſidentibus Prouinciis, ciuitatibus, terris, caſtris, & locis præfatæ Eccleſiæ immediate ſubiectis,& in eis magiſtratus pro Nobis,& eadem Eccleſia gerentes, ac alij Officiales, proprij ſalutis obliti, variiſque affectibus præpediti, nonnulla committere non expauerāt, quæ in opprobrium præfatæ Eccleſiæ, ac ſubditorum noſtrorum damnum pariter,& iacturam, redundare noſcebantur. Nos tunc nonnullos viros probos, ex multis electos, Syndicos, & Commiſſarios ad inquirendum de vita, moribus,& regimine Gubernatorum,& aliorum Officialium quorumcumque in Prouinciis, ciuitatibus, terris, caſtris,& locis prædictis, quæuis officia exercentium,& quocumque nomine nuncupatorum, ac quauis dignitate,& honore fungentium,& audiendum querelas omnium, & ſingulorum de eis, palam vel ſecrete conqueri volentium, & nobis quæ inuenirent fideliter referendum, ad vniuerſas Prouincias, ciuitates, terras, caſtra, & loca prædicta, duximus deſtinandos. Ex quorum poſtmodum relatione fideli cognouimus, Legatos, etiam de latere, Gubernatores, Poteſtates, Rectores,& alios Officiales, tunc & pro tempore deputatos, in Prouinciis, ciuitatibus, terris, caſtris,& locis prædictis, in multis à iure communi,& tradita eis norma, forma, & ordine per prouinciales confirmationes, à ſummis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, & Legatis, qui in Prouinciis ipſis pro tempore fuerint, circa ſuorum officiorum executionem deuiaſſe,& deuiare, prout nobis relatum fuerat ante miſſionem Syndicorum eorumdem.

Eo modo ipſis Officialibus præcipit obſeruantiam conſtitution. Ægidianarū cum earum declarationibus.

§. 2. Cupientes igitur emendatis præteritis, ne talia perpetrentur in poſterum, pro poſſe, opportunum adhibere remedium, hac ſalubri in perpetuum valitura conſtitutione, ſtatuimus,& ordinamus, quod qui nunc ſunt, & pro tempore erunt in prouinciis, ciuitatibus, terris, caſtris,& locis prædictis, deputati Legati, etiam de Latere, Gubernatores, & eorum Locumtenentes, teneantur, & debeant firmiter,& inuiolabiliter obſeruare, &(quantum in eis eſt) per alios ad quos ſpectat, tenaciter obſeruari facere omnes,& ſingulas prouinciales conſtitutiones prædictas à ſummis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris ac Legatis, vt præfertur, editas dudum per bonæ memoriæ Ægidium Epiſcopum Sabinenſem, in eiſdem prouinciis, ciuitatibus, terris, caſtris, & locis Apoſtolicæ Sedis Legatum, in vnum volumē in ſex libros diſtinctum, collectas, & redactas, cum additionibus, modificationibus, & correctionibus, quæ deſuper emanarunt à bonæ memoriæ Gabriele, tituli ſancti Clementis, presbytero Cardinali, & Inclyto Epiſcopo Albanenſi, ac Philippo Epiſcopo portuenſi, tunc tituli ſanctæ Suſannæ presbytero Cardinali, & Ioanne tituli ſancti Clementis etiam Presbytero Cardinali in prouincia noſtra Marchiæ Anconitanæ, dictæ

Sedis ſucceſſiue Legatæ, & à nobis noſtriſque ſucceſſoribus Romanis Pontificibus, pro tempore emanabunt, & præſertim ſub quintadecima De prohibitione compoſitionis ſuper homicidio, & ſextadecima immediate ſequẽti De prohibitione caſſationis proceſſuum ſine Theſaurario, ac decimaoctaua Quod nullus gratis ad inſtantiam alicuius officialis debeat aliquid portare, in primo, necnon ſub quarta De vita, ac honeſtate, ac habitatione Rectoris, ac ſuorum officialium, maxime dum inhibet officialibus, ne vltra exigentiam victus, victualia emant à ſubditis. Et cum noſtris modificationibus infra ſcriptis, ſub vndecima De officio, & mercede notariorum Cameræ Rectoris, & ſigillo; ac tertiadecima De ſolutionibus notarij theſaurij, necnon quintadecima De ſigillis pertinentibus ad banchum, & eorum ſolutionibus, in ſecundo libro dicti Voluminis; & ſub vndecima De mercede notariorum per ſcriptores; & vltima Contra homicidas, tubricis, inter dicti Ioannis Legati additiones collocatæ fuiſſe noſcuntur.

Bullaque Pij II. & Paul. II. contra homicidas, quas habes ſup. Pauli contra recipientes munera.

§. 3. Et quæ contra eoſdem homicidas à ſanctæ memoriæ Pio Secundo, & Paulo etiam Secundo, Romanis Pontificibus, prædeceſſoribus noſtris, Et ab eodem Paulo prædeceſſore, Super prohibitione receptionis munerum, & remiſſione pœnarum, Ac demum à nobis Super prohibitione reiterationis viſitationis prouinciarum, & receptione procurationum, ratione viſitationis huiuſmodi, ac ac ſportularum pro cauſarum deciſione, emanatuoe literas, & conſtitutiones. Et de his omnibus, vt præfertur obſeruandis, & obſeruari faciendis firmiter, Legati de latere in noſtris, reliqui verò Gubernatores, & eorum Locumtenentes præfati iam deputati, & officia ſua exercentes, infra menſem poſt publicationem præſentium, & in poſterum deputandi, antequã officia eorum incipiant exercere, in Romana Curia præſentes, per ſe ipſos; abſentes verò, per legitimum procuratorem, ad hoc ſpeciale mandatum habentem, in Camera Apoſtolica, diebus quibus Camera tenetur, ſedentibus ibidem Camerario, & Prælatis præſidentibus ac Clericis eiuſdem Cameræ (præter ſolitum, quod propterea non omittatur) ſpecifice, & nominatim in eiuſdem Camerarij, ſeu Vicecamerarij, vel locũtenentis manibus, præſtare teneãtur, & debeant iuramentum, ac idoneos fideiuſſores. Et ſi illas tranſgredi comperti fuerint, præter periurij reatum, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam eo ipſo incurrant, à qua præterquam in mortis articulo conſtituti, ab alio quam à Romano Pontifice, proprio ore ſpecialiter errorem ſuum detegendo, nequeant abſolutionis beneficium obtinere.

Et ſua bulla qua eſt prætermiſſa, tamquam minus neceſſaria.

Pro collatione officiorũ percipiant quæ conſtitutionibus eſt taxatum, & deſuper non paciſcantur.

§. 4. Et quia nonnulla ſæpe occurrunt, ſuper quibus per eaſdem conſtitutiones non videtur eſſe ſufficienter prouiſum, conſtitutioni collocatæ in eodem primo libro ſub rubrica De non exercendo officium in terris Eccleſiæ, vbi requiritur confirmatio per Rectorem, niſi fuerit confirmatus; & dictæ conſtitutioni ſecundi libri, ſub rubrica quarta De vita, & honeſtate, ac habitatione rectoris, & ſuorum officialium, dum prohibet familiares Rectorum, & Gubernatorum, familiaritate durante, & ea finita, infra annum, ad aliquod officium aſſumi, eadem auctoritate adiicimus, quod Legati, Rectores, & Gubernatores præfati, ab iis qui pro tempore electi, aſſumpti, vel deputati fuerint ad aliqua officia, aut aliis pro eis, etiam ſponte ſoluentibus, & offerentibus, directe, vel indirecte, electiones eorum fieri procurando, vel etiam confirmationes malitioſe differendo, ſeu illas confirmando, nil vltra recipiant, aut recipi permittant, quam per conſtitutiones ſit permiſſum, nullamque ſuper participatione de ipſorum officiorum ſalario, & emolumento, pactionem ineant, aut iniri permittant per quoſcumque præſertim domeſticos familiares ſuos, ſub eadem excommunicationis ſententia, vt præfertur incurrenda.

Circa notarij mercedẽ, ſeruent hanc taxam.

§. 5. Conſtitutioni autem prædictæ primi libri, ſub rubrica De officio, & mercede notariorum Cameræ Rectoris, & ſigilli, eadem auctoritate adiicimus, quod pro literis ſupplicationum, ſiue reſcriptis ſuper ſaluoconductu, moratoria, aut ſecuritate in quocumque ciuili vel criminali negotio, pro ſingula perſona, quatuor baiochos, & ſi plures fuerint perſonæ, vltra primam, pro qualibet perſona, vnum baiochum dumtaxat recipiant, dummodo in totum, quæcumque ſint perſonę, vltra quam decem & octo baiochi non exigantur ab eiſdem, nec fiant malitioſe pro ſingulis ſummæ, vbi pro eodem negotio eis conceduntur induciæ. Pro literis autem repreſaliarum, ſoluatur medietas eius quod continetur conſtitutione prædicta, & pro literis ac ſigillis cuiuſcumque præcepti, non quatuor anconitani (vt in conſtitutione continetur) ſed ſex baiochi exigantur, & tantum pro litera, reſcripto, mandato, præcepto, & ſigillo quod ſuperſedeatur in aliquo proceſſu, & ſimiliter pro litera, & ſigillo mãdati quod tollatur proceſſus contra ſingularem perſonam factus, & ſi contra plures eſſent, pro quolibet, vltra primum, vnus baiochus exigatur: ita vt quotcumque ſint, vltra quam decem, & octo baiochi, pro omnibus non recipiantur, ſiue vna ſiue plures literæ fierent pro eiſdem. Et ſi contingat in eadem cauſa plura reſcripta emanare, facta ſolutione pro primo, pro reliquis, & eorum ſingulo, nil ſoluatur.

Et Gubernatores circa Viagia Iudicu nihil participent, & ſeruent conſt. hic citatam.

§. 6. Et quia circa contenta in conſtitutione ſecundi libri prædicti, ſub rubrica De viagiis iudicum, officialium, & maiorum commiſſionum, ſalaria (vt accepimus) frequenter exceduntur, inhibemus Legatis, Gubernatoribus, Rectoribus, & Locumtenentibus prædictis, ſub eadem excommunicationis latæ ſententiæ pœna, vt præfertur incurrenda, ne pro cauſis, & negotiis pro quibus viagia concedi contigerit pro tempore, iuxta conſtitutiones, mittere præſumant alios quam iudices generalis curiæ, ad quos ratione ſuorum officiorum quæ obtinent, pertinet cognitio cauſarum, & negotiorum eorumdem, nec de prouentibus, & viagiis huiuſmodi, quicquam ſibi, & ſuis appropriare, directe vel indirecte, quouis quæſito colore præſumant, faciantque conſtitutionem ipſam, & deſuper factam à dicto Ioanne Cardinali declarationem, quoad ſalariorum exinde prouenientium ſolutionem, firmiter obſeruari.

Proceſſus non carcerantur.

§. 7. Et vt compoſitiones, & mandata de ſuperſedendo ſuper proceſſibus criminalibus, omni corruptelæ ſuſpicione ceſſante, procedant, dicta auctoritate ſtatuimus, & ordinamus, illa nullius eſſe debere roboris vel momenti, niſi conſentiente Theſaurario prouinciæ pro tempore exiſtente, emanauerint; & forma conſtitutionis ſecundi libri prædicta ſub 47. rubrica De compoſitionibus ſuper maleficiis ſeu proceſſibus, & condemnationibus, ſeruata fuerit in eiſdem.

Non impendant pœnas peruentas ad manus Theſaurarij.

§. 8. Nec liceat de cetero Legatis, Gubernatoribus, & Locumtenẽtibus prędictis, prouenientes ex criminibus, & delictis quibuſlibet, & pœnas, & mulctas ad alterius quã ad Theſaurarij manus, etiam ſub colore depoſiti, ad finem illas conuertendi in reparationem ædificiorum, vel alium vſum, facere quomodolibet peruenire, ſed etiam ſi exponendi in alios vſus huiuſmodi licentiam, & facultatem haberent, eas per manus Theſaurarij recipi, & exponi facere teneantur, ſub pœna dupli eius quod aliter deponi vel ſolui contingeret, per Theſaurarium de eiuſdem contrafacientis ſalario retinenda.

Cauſas in prima inſtantia non auocent, &c.

§. 9. Abſtineant præterea Legati, Gubernatores, & Locumtenentes præfati penitus a commiſſione, & delegatione quarumcumque cauſarum in prima illarum inſtantia, iuxta noſtrarum prædictarum continentiam literarum, & etiam in ſecunda, quotiens audiendum in loco eſſe contigerit ordinarios iudices deputatos, niſi in prima inſtantia ſupplicantis perſonæ miſeria ſiue debilitas, & aduerſarij potentia id expoſcat; & in ſecunda inſtantia ad ipſos contingat appellari, quibus caſibus cauſas ipſas delegẽt illis dumtaxat iudicibus qui eſſent ordinarij eiſdem, nequeantque delegati ipſi tunc delegationis huiuſmodi prætextu, aliquid emolumẽti à colligantibus exigere, vel habere, etiam quantum liceret eis alias per dictas literas noſtras, ſeu alias diceretur conceſſum.

In cauſis à Sede Apoſt. eis cõmiſſis nihil recipiant.

§. 10. Nec ſimiliter ipſi legati, Gubernatores, & Locumtenentes aliquid petant pro cognitione, & deciſione; cauſarum, quæ eis per Sedem præfatam in quauis inſtantia, cum earu auocatione à iudicibus coram quibus ſunt introductæ, vel ſine illa, pro tempore delegantur, ſeu alias ex quauis cauſa remittuntur ad eos.

Iuſſio quoad omnis publicans, hanc bullam.

§. 11. Et prædictæ tam noſtræ, quam prædeceſſorum conſtitutiones, ac omnia in præſentibus literis contenta,

eo

eo firmius obſeruentur, quo ſæpius fuerint publicatæ, eadem auctoritate ſtatuimus, quod Legati, Gubernatores, & Locumtenentes prædicti nunc, & pro tempore exiſtentes, in ſupradicto volumine, prædeceſſorum, & noſtras prædictas, & præſentes literas, inſeri, & deſcribi, conuocatiſque officialibus, & curialibus ciuitatum ſuarum, ac populi multitudine, conſtitutiones ipſas, necnon literas prædictas, annis ſingulis, Kalendis menſis Octobris cuiuſlibet anni, publice, & intelligibili voce, de verbo ad verbum legi faciant, & publicari.

Extenſio conſt. prædictarum ad Vrbem & totū Statum Eccleſiaſticū. Alia ex cauſa, ind cara & tam rubr.

§. 12. Ne autem Gubernatores, quos dicta Sedes nonnunquam non in prouinciis, ſed in Vrbe, ſpecialibus ciuitatibus, terris, & locis deputare conſueuit, quocunque nomine deputati, ſeu nuncupati, & eorum Locumtenentes, & Theſaurarij, ac officiales in illis pro tempore deputati, à conſtitutionum, additionum, modificationum, ac prædictarum, & præſentium literarum obſeruatione, eo prætextu ſe excuſent, quod in ipſis delegatis, Gubernatoribus, & Rectoribus prouinciarum, Theſaurariis, iudicibus, & officialibus in illis deputatis dumtaxat caueatur, illique tantum ligentur per eaſdem; dicta auctoritate conſtitutiones, additiones, modificationes, & literas prædictas, ac omnia, & ſingula in eis contenta, ad Vrbem, ciuitates, terras, & loca ſpecialis cōmiſſionis, & in illis, nunc & pro tempore deputatos, Vicecamerarium, Gubernatores, Theſaurarios, Poteſtates, Iudices, & Officiales, quatenus ad eos adaptari poſſint (abſque tamen præiudicio ſtatutorum, & conſuetudinum Vrbis, ciuitatum, terrarum, & locorum ſpecialis commiſſionis huiuſmodi, & illorum communitatibus, & vniuerſitatibus conceſſorum indultorum quorumlibet, quibus alias non derogetur) extendimus; & volumus, ac mandamus illas in eiſdem Vrbe, Ciuitatibus, Terris, & locis ſpecialis commiſſionis, ſicut in prouinciis, firmiter obſeruari, ſub cenſuris, & pœnis contentis in eiſdem.

Clauſula derogatoria.

§. 13. Non obſtantibus præmiſſis, & aliis Apoſtolicis conſtitutionibus, indultis, & priuilegiis, & literis, quibus (quatenus contentis in præſentibus literis contrarientur) ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. An. 7. die 30. Maij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1478. 3. Kal. Iunij. Pont. noſtri Anno 7.

XVI. Innouatio Collegij Abbreuiatorum litterarum Apoſtolicarum, cum aſſignatione indultorum, & emolumentorum.

Collegium iſtud primo inſtituit Pius II. deinde immutauit Paul. II. Sed hæc inſtitutio perſiſtit, eamque confirmauit, & indulta ampliauit Leo X, infrà in eius conſtit. 14. Summi. Eorum autem officium antiquiſſimum eſſe patet ex lectur. 2. 3. conſtit. Martini V. In Apoſtolicæ. ſup. vbi habes etiam, quod eorum manus eſſet.

Hanc bullam comprobauit Iul. II. die 2. Aprilis 1606. ſed eam vti minus neceſſariam prætereij. Et eis nuper Paul. V. aliqua priuilegia elargitus eſt in conſt. 2. Romani.

Edita An. D. 1478.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Diuina æterna Dei ſapientia quæ in ſui diſpoſitione non fallitur, non ſolum ſuperiora, ſed etiam inferiora, & humana ea ordinatione, & ratione perfecta & varietate decora diſponit & ordinat, vt ſingula quæque operatione diuerſa, mutua tamen caritate & æquitate inter ſe coniuncta eſſe videantur, & nulli ex rebus in ſupernis, terreniſque miniſteriis ordinatis ſuos terminos egredi liceret; Qua conſideratione prædeceſſores noſtri Romani Pontifices (vt veriſimiliter credi poteſt) inducti, ad quæque certa ratione iubente, inprimis Eccleſiam Dei vniuerſam, cuius caput Romana Eccleſia eſſe dignoſcitur, legibus, conſtitutionibus, moribus, & decretis ſumma diligentia, vigilantia indefeſſa, & ordinatione irreprehenſibili, dirigere, inſtituere, & ſtabilire conati ſunt. Quorum veſtigia quantum à nobis fieri poteſt, vna cum fratribus noſtris imitari ſatagentes, prolapſa reducere, exceſſiua corrigere, defectus ſupplere, errata emendare, & omnia ad probatiſſimum ordinem, & ſemitam rectam perducere omni ſtudio prouigilamus, ſperantes in eo à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum affluenter procedit, quod conatus noſtros adiuuare conabitur.

Paulus II. inſtitutionem à Pio II. de 70. Abbreuiatoribus factam reuocauit, & certa emolumenta in certos eius vſus conuertit. Sed eorum bullas vt minus neceſſarias prætereij.

§. 1. Dudum ſiquidem fel. record. Paulus Papa Secundus prædeceſſor noſter, tempore ſuæ aſſumptionis ad Apoſtolatus apicem, quamdam ordinationem per recolendæ memoriæ Pium Papam II. etiam prædeceſſorem noſtrum, de Septuaginta Abbreuiatoribus literarum Apoſtolicarum certis de cauſis factam, & ordinatam, ex aliis cauſis iuſtis & honeſtis tunc animum prædicti Pauli prædeceſſoris mouentibus, eiſdem Abbreuiatoribus de certis pecuniis pro neceſſitate dicti Pij prædeceſſoris, ac eiuſdem Romanæ Eccleſiæ & prouiſione contra Turcas tunc imminente perſolutis, integra prius reſtitutione facta, reuocauit, & annullauit, & aſſignata certa portione emolumentorum officij Abbreuiatoriæ, ſcilicet Venerabili fratri noſtro Roderico Epiſcopo Portuenſi tunc Sancti Nicolai in Carcere Diacono Cardinali, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellario, pro quibuſdam familiaribus ſuis, iuxta arbitrium dicti Vicecancellarij, necnon viginti ducatos auri de Camera cuilibet ex dilectis filiis Duodecim Abbreuiatoribus de Parco Maiori, reſiduum vero, quod inde ſuper excreſcebat, in alios vſus conuertit.

Hic autem Pontifex, poſt eius ad Pontificatum electionem eadē emolumenta alio modo diſtribuit.

§. 2. Nos verò qui dicto Paulo prædeceſſore, ſicut Domino placuit, de medio ſublato, fuimus diuina fauente clementia in Sede Petri collocati, exiſtimantes decere Romanum Pontificem omni tempore, & præcipuè in aſſumptione ſui Apoſtolatus magna liberalitate vti dictam partem quam prædictus Paulus prædeceſſor in alios vſus conuertebat, dicto Vicecancellario, & Locumtenenti ſuo, ac Referendario commiſſionum, necnon eiſdem de Parco maiori, ac diuerſis tam Abbreuiatoribus, quam aliis Curialibus, noſtris quoque & Venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium familiaribus, ad arbitrium & diſcretionem dicti Roderici Vicecancellarij diſtribuendam libenter remiſimus, & condonauimus. Quæ quidem donatio additis quinque florenis ſimilibus pro quolibet ex dictis Abbreuiatoribus de maiori præſidentia, per ſeptem annos continuos integraliter & ſine diminutione effectum ſortita extitit. Quæ quidem omnia ſic per Vicecancellarium diſtributa, & compenſata, rata & grata habuimus, quemadmodum etiam tenore præſentium approbamus, & approbata eſſe volumus.

Sed ob peſtilentiā & bella, diminuta fuerunt emolumenta Abbreuiatorum, & ſolutio iuxta dictam diſtributionem minime executioni demādata fuit.

§. 3. Nuper verò propter peſtilentiam, quæ Vrbem Romanam & loca circumuicina æſtate proxima vexauit, & propter arma bellica, quæ neceſſario licet inuiti contra hoſtes Eccleſiæ ſuſcipere coacti fuimus, & ob varias temporum difficultates, ceſſantibus & diminutis magna ex parte emolumentis & prouentibus officij Abbreuiatoriæ huiuſmodi, cum aliis Abbreuiatoribus huiuſmodi emolumenta in Cancellaria percipere conſuetis, non fuerint a quibuſdam menſibus citra ſtabilia ſalaria perſoluta vniuerſa, clamores, iurgia ac quamplurimæ querelæ ad nos prolata fuerint.

Hic ideo Pontifex Statum Collegij Abbreuiatorum innouat, cum ordinationib. infraſcriptis.

§. 4. Nos igitur conſiderantes quod ſi aliquis certus Abbreuiatorum numerus, ſub iuſtis & honeſtis conditionibus, habita etiam perſonarum conſideratione inſtitueretur, per quos negotia Cancellariæ Apoſtolicæ expedirentur; & ordo debitus in expeditione literarum Apoſtolicarum rectius obſeruaretur; ipſique Abbreuiatores honore, præmioque allecti, adhibita exercitatione, peritiores in futurum efficerentur, ex quo Apoſtolicæ Sedis & Cancellariæ prædictæ honori atque auctoritati, & partium commoditati magis conſuleretur; ſuper iis cum Roderico Vicecancellario, & aliis fratribus noſtris prædictis communicato conſilio, de præfati Roderici, & fratrum noſtrorum eorumdem conſenſu, Omnes & ſingulas portiones & aſſignationes dictorum emolumé-

torum, ac aliorum quorumcunque diſpoſitionem, quas tam dictus Rodericus Vicecancellarius, quam eius Locumtenens & Referendarius commiſſionum, & alij omnes tam de prima Præſidentia quam de minori Parco, & alij in certis rotulis deſcripti, & deſcribi ſoliti, hactenus perceperunt, ac omnia & ſingula, conſtitutiones, ordinationes, diſpoſitiones, conceſſiones, ſtatuta, priuilegia & indulta Apoſtolica quæcumque à nobis, ſeu prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſub quibuſcumque verborum formis, & expreſſionibus, cum quibuſcumque etiam fortioribus & inſolitis, ac derogatoriarum derogatoriis clauſulis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, ſuper præmiſſis portionibus, & earum aſſignationibus hactenus emanata, & præſentibus literis noſtris, & eorum effectui quomodolibet contraria, quæ præſentibus haberi volumus pro expreſſis, caſſantes, irritantes, ſupprimentes, & penitus extinguentes, ac pro nullis & infectis haberi volentes, de dictis officiis & emolumentis Abbreuiatoriæ, ordinationem facimus infraſcriptam; quam perpetuo futuris temporibus ſtabilem eſſe, & ab omnibus inuiolabiliter obſeruari volumus & mandamus.

Abreuiatores ſine numero 72. videlicet duodecim Præſidētes de Parco maiori, viginti duo de Parco minori, & reliqui examinatores ſint literarū Apoſtolicarū. Quoad primos Abbreuiatores aliqua priuilegia ſunt conceſſa à Paulo V. vt hic indicatur in rubr.

§. 5. In primis ſuffragante diuino ſpiritu & conſcientiæ puritate, præuia auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, de expreſſo dictorum Fratrum conſilio & aſſenſu, ac plenitudine poteſtatis, hac irrefragabili conſtitutione ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, in Cancellaria Apoſtolica præter alios eiuſdem Officiales, ſint & eſſe debeant Septuaginta duo Abbreuiatores dumtaxat, inter quos Duodecim Præſidentes de Parco maiori, Viginti duo de Parco minori; reliqui verò examinantes literas in Prima viſione Abbreuiatores nuncupentur, & exiſtant, & vnum Collegium inuicem conſtituant. Præter quos nulli liceat in huiuſmodi Abbreuiatoriæ officio, literas Apoſtolicas ſignare, qui Romano Pontifici, & ipſi Roderico, ac Vicecancellario pro tempore exiſtenti dumtaxat & nemini alteri ſubſint.

Offi ia eorum compatibilia ſint, cum aliis Curiæ officiis.

§. 6. Et eorumdem Septuaginta duorum Abbreuiatorum officia, cum quibuſuis aliis officiis Romanæ Curiæ & Cancellariæ Apoſtolicæ prædictarum incompatibilia nullatenus cenſeantur, ſed poſſint per vnum & eumdem cum quibuſuis etiam pluribus aliis officiis dictæ Curiæ abſque indulto & diſpenſatione qualibet libere retineri.

Probi viri eligātur in Abbreuiatores.

§. 7. Nec admittantur ad illa niſi probi viri, & in ætate decenti conſtituti, ac in officio Abbreuiatoriæ inſtructi, vel ſi qui ſint idonei & apti ad hoc inſtruantur.

Habitū prout ſcriptores Apoſtolici deferant.

Admittātur Abbreuiatores, primo ad minorē, poſtea ad maiorē Parcum, extraneis excluſis.

§. 8. Habitum honeſtum ad inſtar Scriptorum deferentes, & ſecundum eorum, & cuiuſlibet ipſorum ſufficientiam, occurrente vacatione ad primum examen, & de primo examine, ſiue de prima viſione, ad minorem Parcum, & de illo ad Præſidentiam de Parco maiori, alias iuxta ordinationem piæ memoriæ Benedicti Papæ XII. & Caliſti III. Romanorum Pontificum etiam prædeceſſorum noſtrorum aſſumantur, & in aſſumptione locorum pro tempore vacantium quibuſuis aliis qui de illo Collegio non forent, ceteris paribus, præferantur.

Emolumenta eis aſſignantur.

Addita eſt portio præuia Abbreuiatoribus Parci maioris tantum, vt in bulla Pauli V. citata hic in rubr.

§. 9. Et quod emolumenta dictorum Abbreuiatorum ſint vna taxa, æqualis taxæ quæ datur pro groſſa dictarum literarum Apoſtolicarum Scriptoribus pro quibuſuis literis, quas per Cancellariam eamdem, aut Cameram, ſeu alias quomodolibet pro tempore expediri contingit, cum ſupplicatione & ſine, etiam pro Conſiſtorialibus Eccleſiarum & Monaſteriorum, aut aliorum quorumcumque beneficiorum, abſque tamen noſtrorum, & dictæ Sedis Notariorum de numero participantium exiſtentium, ac eiuſdem Cancellariæ Seneſcalli pro tempore exiſtentis, ac ipſius Seneſcalliæ prouiſionibus, præiudicio, & illas concernentibus literis, ſiue ſupplicatione de iuſtitia communiter appellatis, ac per dilectos filios Secretarios noſtros de emolumentis Cancellariæ prædictæ participantes expedire debitis & conſuetis, dumtaxat exceptis.

Exigendique modum praſtit.

§. 10. Et exigantur in communi per tres ex dictis Abbreuiatoribus, quorum vnus per Abbreuiatores maioris Præſidentiæ ſecundum ordinem eorum, alij verò duo per reliquos Abbreuiatores cum onere tenendi tres libros computorum, ſingulis menſibus, cum ſalariis de Parco maiori quinque; pro aliis verò duobus deputandis trium florenorum ſimilium pro quolibet ipſorum duorum deputentur, & colligantur, & in ipſis libris more ſolito fideliter annotentur, iuramento per ipſos præſtito in manibus Vicecancellarij, vel eius Locumtenentis, de fideliter exercendo officium ſuum, & de collecta pecunia integre perſoluenda & reddenda, dimiſſis pro labore Abbreuiatorum groſſis quinque prout hactenus conſuetum fuit, qua ſumma quinque groſſorum contenti eſſe debeant, & nihil vltra percipere, declarantes, & volentes quod pecuniæ ipſæ ſic collectæ, in primo menſe apud illum de maiori Parco, in aliis verò duobus menſibus apud ipſos duos alios vt ſupra deputatos à Collegio ſucceſſiue remaneant, & fideliter conſeruentur.

Diſtributionē quoq; eorumdem emolumentorum decernit.

§. 11. Et in fine cuiuſlibet menſis diſtributiones, & emolumenta prædicta per ipſos receptores diligenter & fideliter, deductis ſalariis & aliis oneribus pro tempore, taliter diuidantur & aſſignentur. Videlicet ex omnibus pecuniis vt ſupra collectis, quilibet de Parco maiori vnam & dimidiam, & ſinguli ex aliis vnam tantum partem habeant, vt puta ſi quilibet ex aliis præterquam de parco maiori ſex ſinguli, de maiori Præſidentia Abbreuiatores præfati nouem florenos percipiant. Mandantes de menſe in menſem prædictum ordinem & modum in colligendis, ſeruandis, & diſtribuendis pecuniis ipſis, fideliter & inuiolabiliter continuari & obſeruari debere.

Eximit à ſolutione eorum familiares ipſius Papæ, & Vicecancellarij, & etiā ſpecialiter priuilegiatos ab illa ſolutione.

§. 12. Nec prætextu cuiuſuis mandati de expediendo huiuſmodi literas gratis, & in officio eorumdem Abbreuiatorum quauis conſideratione per nos & Sedem Apoſtolicam, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, & ſub quibuſuis cenſuris & pœnis eccleſiaſticis ſeu pecuniariis pro tempore conceſſi, ab huiuſmodi taxæ exactione abſtinere, & mandatis huiuſmodi parere teneantur quoquo modo nec ſub cenſuris prædictis vigore dictorum mandatorum comprehendantur præterquam noſtrorum & dicti Roderici & pro tempore exiſtentis Vicecancellarij familiarium continuorum commenſalium, ac illorum qui ex priuilegiis hactenus obſeruatis, vel conſuetudine gratis expedire conſueuerunt.

Supplicationes Papæ deferantur omnes per Magiſtros regiſtri ad Vicecācellariū qui eas diſtribuat Abbreuiatoribus.

§. 13. Supplicationes quoque per nos & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices in noſtra vel eorum præſentia, ſeu alias quomodolibet ſignatæ, per Magiſtros & Clericos regiſtri earumdem ſub excommunicationis latæ ſententiæ, officiorum quæ in eodem regiſtro obtinent priuationis pœna eo ipſo incurrenda, ad prædictum Rodericum Epiſcopum & pro tempore exiſtentem Vicecancellarium, vel eius in abſentia dicti Vicecancellarij Locumtenentem deferantur, & per eum ſi hoc facere voluerit, vel per diſtributorem per dictum Vicecancellarium pro tempore ex numero dictorum Septuaginta duorum deputatum, cum ſalario ſex ducatorum ſimilium iuxta rerum difficultates & materiarum exigētiam, ſub excommunicationis pœna, & dicti ſalarij ſui priuatione dictis Septuaginta duobus Abbreuiatoribus, & non alij ſeruata iuſtitia & æqualitate, iuxta formam perceptionis emolumentorum, videlicet quando, vni ex aliis duæ Abbreuiatori de prima Præſidentia tres tantum ſupplicationes diſtribuantur, & Abbreuiatoribus quibus diſtributæ fuerint, omni fraude & dolo ceſſantibus conſignentur, deſcriptis prius, & annotatis dictis diſtributionibus in duobus libellis per ipſum diſtributorem deputatum, quorum vnum in domo dicti Vicecancellarij, vbi Cancellaria pro tempore tenetur, vt omnibus patere poſſit, alterum apud ſe tenere & conſeruari debeat, declarato tamen quod ipſe diſtributor pro tempore ſibi ipſi minime diſtribuere poſſit.

Quibus pro examine declarato, præmium datur.

§. 14. Et vt Abbreuiatores ipſi tam de Parco minori, quam de prima viſione, ad huiuſmodi exercitium examinandi literas in prima viſione, digne & laudabiliter exequendum, facilius alliciantur, quod de qualibet litera quam in prima viſione examinauerint vnum turonem accipere poſſint & habere debeant pro labore, ita tamen quod gratioſa, & executoria deſuper literæ quoad hoc

pro

vna bulla reputentur, & vnus dumtaxat groſſus duobus ex eis illas ſignantibus exoluantur.

Et etiam pro correctione minuta, &c.

§. 15. Item ſtatuimus & ordinamus, quod nullus dictorum Abbreuiatorum, tam maioris Præſidentiæ, ab aliquo Abbreuiatore minutas ſuas per ſe conficiente, niſi minuta ipſa ſit omnino male compoſita, vel difficilis admodum correctionis, pro correctione cuiuſlibet minutæ, & illius iudicatura, ac expeditione vltra tres groſſos recipere non debeat. Ita tamen quod expeditio eius non audeatur quouis modo ſine rationabili cauſa recuſare, & tam literæ gratioſæ, quam executoriæ vt ſunt pro vnica minuta & expeditione computentur. De prouiſionibus vero Conſiſtorialibus conſuetum duorum ſimilium florenorum, de taxa ipſius Abbreuiatoriæ, vt ſupra ſoluenda, excomputandorum Abbreuiatores de prima Præſidentia præfati pro ipſorum minutis & expeditione percipiant ſalarium.

Capellam habeant Abbreuiatores, vbi ſingulis dieb. Cancellariæ, Miſſam audiant.

§. 16. Et quia ſine diuina gratia nihil feliciter procedere poteſt, ad illam impetrandam, Quod omnes Abbreuiatores de numero Septuaginta duorum huiuſmodi habeant vnam Capellam, & Altare portatile, ſuper quo in domo Vicecancellarij, in loco ad hoc congruo & honeſto, miſſam omnibus diebus, quibus ipſa Cancellaria tenebitur, cum collecta ſemper pro Romano Pontifice quæ incipit. Deus omnium fidelium paſtor & rector famulum tuum Sixtum, &c. celebrari faciant.

In admiſſione ad officium, ſoluantur taxa vt hic.

§. 17. Quodque Abbreuiatoribus qui cedentibus vel decedentibus aliquibus ex infraſcriptis quos in Abbreuiatores literarum prædictarum hac vice vna cum Roderico Vicecancellario recipimus, & Collegio prædicto iuxta ordinem deſcriptionis eorum quæ infra fiet aggregamus, & aliis eorum loca & officia aliis quomodolibet dimittentibus, illi qui ad Collegium ipſum loco cedentium vel decedentium, aut admittentium admittentur, Quatuor florenos auri de Camera pro dicta Capella ſeu Capellano, & præter illos pro iocalibus & eorum receptione ad officium ipſum ducatos ſex, quorum duos Vicecancellarius, & reliquos quatuor ducatos diſtributor & deputati præfati ad pecunias colligendas, ſimiliter quilibet vnum recipiat. Et ſimiliter pro conceſſione eiuſdem officij quam à nobis vel Sede Apoſtolica, vel Vicecancellario, pro officiis quæ ad eius diſpoſitionem ſpectabant obtinebunt, dum per liberam reſignationem illa obtinentium vacabunt, medietatem eius quod pro ſimili conceſſione officij Scriptoriæ, Scriptores perſoluunt Romano Pontifici, aut Vicecancellario à quo conceſſionem ipſam habebunt, id eſt florenos ſimiles quinquaginta dumtaxat ſoluere, & non vltra teneantur.

Officia eorum reſignabilia ſunt.

§. 18. Et tam illi, quam primitus admiſſi etiam de eadem maiori Præſidentia, de eorum emolumentis & officiis, prout Scriptores huiuſmodi de ſuis diſponunt, diſponere, illaque reſignare libere & licite poſſint. Noſque & ſucceſſores noſtri, ac ipſe Rodericus & Vicecancellarius pro tempore exiſtentes, reſignationes, ſiue ceſſiones huiuſmodi admittere, & illis in quorum fauorem reſignationes, ſiue ceſſiones ipſæ factæ fuerint, de huiuſmodi officiis prouidere teneantur.

Abbreuiatores, indultis omnibus Scriptorum Apoſt. perfruuntur. Hæc indulta Scriptorum vid. infr. in bul. II bulla 15. Sicut.

§. 19. Et inſuper quod omnes & ſinguli tam Præſidentiæ quam de maiori Parco, & ordinarij Abbreuiatores huiuſmodi, omnibus & ſingulis conſtitutionibus, ſtatutis, ordinationibus, priuilegiis, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, declarationibus, prærogatiuis, antelationibus, conceſſionibus, fauoribus, & indultis quibuſcumque gaudeant, potiantur, & vtantur, pariformiter & abſque vlla differentia ſicuti dictarum literarum Scriptores præfati, etiam quoad hoc, vt familiares noſtri & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum perpetuo, & in quibuſcumque literis Apoſtolicis tales etiam magiſtri nominentur, & pro talibus vbilibet habeantur, & literæ Apoſtolicæ, gratiam & iuſtitiam concernentes pro Duodecim Præſidentibus de Parco maiori, iuxta eorum priuilegia, pro dictis vero de nouo creatis Sexaginta Abbreuiatoribus gratis etiam in omnibus officiis pro perſonis ipſorum dumtaxat expediantur, ſicut & eo modo quo expediuntur literæ eorumdem Scriptorum, & extendentes ea omnia ad præfatos Septuaginta duos Abbreuiatores, & mandantes, & ſub pœnis & cenſuris in illis contentis, etiam quoad prædictos Septuaginta duos Abbreuiatores firmiter obſeruari in omnibus & per omnia, ac ſi illa dictis Septuaginta duobus Abbreuiatoribus de verbo ad verbum conceſſa forent.

Collegii Statuta per eos condere poſſit.

§. 20. Concedentes inſuper plenam & liberam facultatem, ac de vberioris dono gratiæ indulgemus, dictorum Septuaginta duorum Abbreuiatorum Collegio, ſtatuta & ordinationes, ac quæcumque alia ipſius Collegij & Abbreuiatorum eorumdem commodum, decus, quietem, & directionem pro tempore concernentia condendi & ordinandi, Decernentes huiuſmodi ipſorum Abbreuiatorum, ordinationes & ſtatuta (licita tamen & honeſta) pro tempore facta, plenam roboris firmitatem perpetuis futuris temporibus obtinere, & ab ipſis omnibus firmiter obſeruari debere.

Tranſumptis huius bullæ & priuilegiorum Apoſtolicorum credatur.

§. 21. Et quod tranſumpta ſiue tenor præſentium literarum, & cuiuſlibet partis earumdem, & priuilegiorum Scriptorum prædictorum, pari modo quo tenor literarum Cancellariæ indigentibus detur & illi ſtetur, in iudicio & extra, prout tenori earumdem ſtari conſueuit.

Abbreuiatores laici, matrimonium contrahere poſſunt.

§. 22 Liceatque ſingulis Abbreuiatoribus prædictis in ſacris ordinibus non conſtitutis pro tempore exiſtentibus matrimonium etiam cum viduis abſque alia diſpenſatione ſeu licentia Sedis prædictæ libere contrahere.

Literæ Apoſtolicæ per Cameram expediendæ, ab ipſis Abbreuiatoribus non ſignatæ nullæ ſint. Hoc idem decreuit Leo X. in rubr. etcaetera, & pœnas earum Solicitatoribus, eiſque vtentib. impoſuit

§. 23. Porrò quia taxæ literarum Apoſtolicarum quæ expediuntur per Cameram, præfati Septuaginta duo Abbreuiatores notitiam forſan habere non poterunt plenariam; Volumus quod literæ prædictæ de quibus taxa huiuſmodi ſoluenda eſſet, in ſubſcriptione infra plicam Bullæ circa medium, per duos correctores pro tempore deputatos expeditæ viribus careant. Diſtrictius inhibentes tam Referendariis, Secretariis, Plumbatoribus, Regiſtratoribus, Magiſtris in regiſtro, Scriptis, & Notariis etiam Cameræ Apoſtolicæ, quam aliis quibuſcumque Officialibus noſtris, & dictæ Sedis pro tempore exiſtentibus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, à qua abſolui non poſſint niſi per Romanum Pontificem, & in mortis articulo conſtituti, ſatisfactione prævia, & emolumentorum ſuorum officiorum priuationis pœnis, vt literas huiuſmodi ſicut præfertur non ſignatas nullatenus admittant ſiue expediant, ſed illas illico ad deputatos prædictos ſignandas remittant.

Vices gerens Cancellariæ à Vicecancellario deputatur eique emolumenta hic aſſignantur.

§. 24. Et cum prædictus Rodericus Epiſcopus & Vicecancellarius qui eiuſdem Eccleſiæ Vicecancellariatus officium multis annis eximia virtute, ſolertiſſima diligentia laudabiliter gubernauit, & Eccleſiam ipſam pluries etiam propriis facultatibus non parcendo adiuuit ac cuius perſonam ob eius præclara merita in nos & dictam Sedem collata etiam in hac temporum difficultate, aliis in rebus, prout nobis & eiſdem venerabilibus fratribus noſtris iuſtum eſt, per amplius recompenſare intendamus, pro nunc, ne tamen ex ordinatione huiuſmodi, in quam ipſe vt præfertur conſenſit, nimium diſpendium patiatur, eius indemnitati aliqualiter conſulere volentes, & ne pro eo, quia ad eumdem Rodericum Epiſcopum & Vicecancellarium, etiam ex conceſſione noſtra omnium dictæ Cancellariæ officiorum Correctoriæ, & Scriptorum ipſarum literarum, necnon Notariorum eiuſdem Sedis officiis dumtaxat exceptis libera diſpoſitio pertinere dignoſcatur, contingat in dubium reuocari, an ipſe de huiuſmodi Abbreuiatoriæ officiis vt pote nouiter, modo prædicto, per nos ordinatis, poſt factam ſibi per nos conceſſionem prædictam diſponere debeat, prouidere volentes, de ſimilibus conſilio & aſſenſu fratrum prædictorum, volumus & auctoritate prædicta etiam ſtatuimus & ordinamus, quod ipſius Roderici Epiſcopi & Vicecancellarij in Cancellaria prædicta Locumtenens, qui expeditioni earumdem literarum vacat, & ipſius Roderici Epiſcopi & Vicecancellarij plerumque ad hoc vacare impediti, in qua expeditione vices gerit vnus ex Referendariis cauſarum commiſſionum, qui commiſſiones ipſas examinat diligenter, & illarum vim & effectum eidem Roderico Epiſcopo & Vicecancellario fideliter refert, & de eius nomine & vice non-

nunquam

numquam ſignat, & ſignatarum per nos commiſſionum, ſeu in præſentia noſtra & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis ſignaturas extendit, nunc & pro tempore exiſtens, alium ex dictis Septuaginta duobus Abbreuiatoriæ officiis pro quolibet eorum, obtineant & percipiant vna pro qualibet portione emolumentorum eorumdem æqualem aliis portionibus aliorum præterquam de prima Præſidentia Abbreuiatorum prædictorum, poſſintque ab officio & emolumentorum perceptione huiuſmodi pro ſolo ipſius Roderici Epiſcopi & Vicecancellarij, aut alterius ad hoc ab eo ſpecialiter deputati nutu amoueri, & alij eorum loco ſubrogari toties quoties ſibi videbitur & placebit.

Officia 22. Abbreuiatorum ſpectant ad collationē Vicecancellarij.

§. 25. Et quod dilectorum filiorum Magiſtrorum Ioannis de Borgia Correctoris. Nicolai de Caſte, Ferrarij de Galbis, Gregorij de Puteo, Nicolai Bregeo, & Alberti Roc, modo ſex de maiori Præſidentia, ac de minori Parco ſeptem, ſcilicet Lodouici Podocatei, Laurentij de Muchiis, Ioannis Andreæ de Regio, Iacobi de Botafoco, & Stephani de Caciis, Ioannis Victor & Franciſci de Arianis de Parma; necnon octo examinantium in prima viſione, ſcilicet Franciſci de Maximis, Hieronymi Pauli, Iacobi Fiello, Ioannis de Rio, Petri Leopardi, Iacobi Caſanoua, Ioannis Copis, & Franciſci Gaſeti, Abbreuiatorum earumdem literarum, Abbreuiatoriæ officia & loca, dum per ceſſum vel deceſſum, aut promotionem, priuationem, ſeu quamuis aliam dimiſſionem prædictorum, & aliorum quorumcumque, qui officia & loca ipſa pro tempore obtinebunt, ad liberam ipſius Roderici Epiſcopi & pro tempore exiſtentis Vicecancellarij diſpoſitioné pertineant, poſſitque & debeat ipſe Rodericus Epiſcopus & pro tempore exiſtens Vicecancellarius, aut per eum ad hoc ſpecialiter deputatus, illorum reſignationem recipere & admittere, ac per ſuas literas ſuo ſigillo pendente munitas de illis dum pro tempore qualitercumque vacauerint, per ſeipſum ſeu eius Locumtenentem, ſeu ad hoc ab eo ſpeciale mandatum habentem perſonis idoneis prouidere, & exigentibus perſonarum meritis & ſufficientia ſuper earumdem perſonarum, quibus ipſe prouiderit de huiuſmodi officiis, & locis requiſitarum qualitatum defectibus, cum ſibi placuerit aut deputan. huiuſmodi diſpenſare cum eiſdem perſonis ad ipſa officia & loca obtinenda. Non obſtantibus prædictorum Benedicti & Calliſti literis præfatis ſuper habilitate, & illi quibus de eiſdem officiis & locis ipſe Rodericus Epiſcopus, & pro tempore exiſtens Vicecancellarius, ſeu deputati, duxerit ſuis literis prouidendum, ad officia & loca ipſa abſque aliqua alia prouiſione recipiantur, & admittantur. Ita quod dictæ literæ prædicti Roderici Epiſcopi, ſeu ad hoc ab eis ſpecialiter deputati, vel pro tempore exiſtentis Vicecancellarij, quas abſque aliarum literarum Apoſtolicarum deſuper conficiendarum expeditione, perpetuæ firmitatis robur obtinere decernimus, iis quibus officia ipſa & loca conceſſerit & aſſignauerit, pleniſſime & per omnia valeant & ſuffragentur, ac ſi ſuper iis officiis, & locis, literæ Apoſtolicæ confectæ & expeditæ fuiſſent. Quodq; recepti ad officia & loca ad quæ recepti fuerint, ſuo ordine collocétur. Sicque continuo per ipſum Rodericum Epiſcopum, & pro tempore exiſtentem Vicecancellarium abſque contradictione qualibet obſeruetur.

Clauſula præſeruatiua.

§. 26. Decernentes de ſimilibus conſilio & aſſenſu fratrum prædictorum, quicquid ſecus ſuper iis ad prædicti Roderici Epiſcopi, & pro tempore exiſtentis Vicecancellarij diſpoſitione, vt præmittitur ſpectantibus officiis, & à nobis aut ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus, abſque expreſſo prædicti Roderici Epiſcopi & pro tempore exiſtentis Vicecancellarij conſenſu contigerit attentari, irritum & inane, nulliuſque roboris vel momenti exiſtere.

Reliqua prædicta officia, collationi Pontificis reſeruantur.

§. 27. Reliquorum vero quorum nomina & cognomina, &c. & eorum loco per quamcumque vacationem ſeu aliam dimiſſionem ad huiuſmodi officia ſubſtituendorum officiorum & locorum Abbreuiatoriæ, & literarum huiuſmodi diſpoſitio ad nos & pro tempore exiſtentem Romanum Pontificem pertineat. Ita vt idem Rodericus Epiſcopus & Vicecancellarius, etiam prætextu per nos ſibi dudum generaliter conceſſæ facultatis prędictæ diſponendi de locis ac officiis Cancellariæ prædictæ, de ipſorum reliquorum Abbreuiatoriæ officiorum ad nos, vt præfertur pertinentium dum vacabunt, diſpoſitione ſe nequeat impedire. Non intendentes tamen facultati prædictæ propter hoc, ex eo quod ipſe Rodericus Epiſcopus & Vicecancellarius ea forſan hactenus vſus non foret, in aliquo derogatum cenſeri, imo licere ſibi cum voluerit ea quam præſentium tenore ſibi pro potiori cautelæ ſuffragio iuxta literarum noſtrarum deſuper continentiam, atque formam, de eorumdem fratrum conſilio & aſſenſu, etiam de nouo ad veriorem cautelam concedimus cum ſibi placuerit libere vti.

Præceptum præfata omnia obſeruandi.

§. 28. Et vt præmiſſa omnia ſaltem metu pœnæ firmius & validius obſeruentur, omnibus & ſingulis quos præſens tangit negotium, etiam ſub pœna excommunicationis, præcipimus & mandamus quatenus præmiſſa omnia & ſingula prout ſuperius continentur, ſublata eis quacumque aliter interpretandi facultate & auctoritate inuiolabiliter obſeruent.

Vicecancellarius ſit executor deputatur.

§. 29. Mandantes ipſi Roderico Epiſcopo, & pro tempore exiſtenti Vicecancellario, vt omnia prædicta ſub pœnis arbitrio ſuo ferendis faciat ab omnibus inuiolabiliter obſeruari.

Clauſula præſeruatiua.

§. 30. Decernentes præſentibus noſtris literis & earum ſingulis clauſulis per quaſcumque alias literas ſeu mandata Apoſtolica nullatenus in aliquo derogatum eſſe cenſeri, niſi literæ & mandata derogatoria huiuſmodi conſiſtorialiter de ſimili fratrum noſtrorum conſenſu fuerint expedita.

Clauſula derogatoria.

§. 31. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis quæ in dictis literis, & priuilegiis Scriptoribus conceſſis voluimus non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 8. die 11. Ian.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1478. tertio Idus Ianuarij, Pontificatus noſtri Anno octauo.

XVII.

Damnatio quarumdam propoſitionum à Petro de Oſma, & aliis temere proditarum, præſertim circa peccatorum confeſſionem, & alia Sanctæ R. E. Sacramenta.

Edita An. D. 1478.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Licet ea quæ de noſtro mandato rite fiunt, plenam obtineant roboris firmitatem, tamen illis interdum noſtri muniminis robur adiicimus, vt eo firmius illibata perſiſtant, quo magis noſtro fuerint præſidio communita.

Petrus de Oſma & plerique alij multas ſcandaloſas propoſitiones defendebant.

§. 1. Dudum ſiquidem ad audientiam noſtram deducto, quod à modico tunc decurſo tempore citra, in Hiſpaniarum regnis, & præſertim in vniuerſitate Studij Salamantini, fuerant & adhuc erant, nonnulli iniquitatis filij, qui quaſdam falſas ſanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, ſcandoloſas, & male ſonantes propoſitiones, præſertim circa peccatorum confeſſionem, & Eccleſiaſtica ſacramenta in ſtudio huiuſmodi, & in frequentiſſimo hominum cóuentu, veras eſſe publice affirmare, & pertinaciſſime ſuſtentare, ac defendere, apertiſſimas ſacræ ſcripturæ auctoritates eorum erroribus repugnantes, illarum rectum, clarum, & apertum ſenſum, falſis eorum interpretationibus impudenter violando refellere, huiuſmodi quoque eorum falſa damnata manifeſte hæreticæ prauitatis labem continentia, in aliorum mentes inſerere, & ſimplicium animas illaqueare, & vt illa in plurimum notitiam peruenirent, & in perpetuum de illis memoria haberetur, libros componere, & in publicum, vt illos legendi omnibus eſſet facultas, tradere præſumpſerant eatenus, & præſumebant.

Hic ideo Pet. Archiepiſcopo Toletano

§. 2. Nos tunc venerabili fratri noſtro Alphonſo Archiepiſcopo Toletano per alias noſtras literas commiſimus vt aſſumptis ſecum aliquibus in Theologia Magiſtris,

Omiſſa earũ plenâ examinationem, & præfatorũ ſeductionem, ad illarum cõfutationem, & quatenꝰ pertinaces eſſẽt, eos hæreticos declarari iuſſit.

Magiſtris, & aliis viris literatis, vocatis ita qui propoſitiones ipſas veras eſſe affirmare vixi erant, & nitebantur in dies, & auditis quæ ipſi pro illarum veritate, & alij Chriſti fideles ad dilucidandum earum falſitatem deducere vellent, an quæ in propoſitionibus huiuſmodi continebantur falſa & fidei præfatæ contraria erronea, & male ſonantia exiſterent, auctoritate noſtra decideret, & declararet. Et declaratione huiuſmodi facta, illos duos in præmiſſis culpabiles eſſe reperiret, ſi iuxta Sanctorum Patrum inſtituta, & canonicas ſanctiones, ſe emendare, & depoſitis de cordibus eorum totaliter erroribus prædictis, ac Eccleſiæ vnitatem hæretica labe huiuſmodi abiurata, redire, & iuxta declarationem ſuam tales propoſitiones eſſe ſcandaloſas, falſas & hæreticas, ac male ſonantes fateri, & deſuper confectum librum huiuſmodi retractare, & cum effectu refutare recuſarent, & in illis, eorumque erroribus pertinaciter inſiſtere vellent, hæreticos, ac cenſuris & pœnis in tales à iure promulgatis irretitos eſſe decerneret, plena ſibi deſuper auctoritate conceſſa, prout in noſtris inde tunc confectis literis plenius continetur.

Qui Archiepiſcopus eaſdem propoſitiones, Petro eiuſq; ſequacibus vocatis, examinauit, & falſas & hæreticas eſſe declarauit.

§. 3. Poſtmodum vero ſicut accepimus præfatus Archiepiſcopus ad executionem dictarum literarum, earum forma ſeruata, rite procedens, dilectos filios Petrum de Prexamo, & Petrum de Ocanno, ac Petrum de Caloca, necnon Didacum de Betonno, Martinum quoque Alphonſi de la Torre Magiſtros, & Petrum Didaci de Coſtana, & Ioannem de Quintana piglia licentiatos in Theologia, necnon Tellium de Buendia Toletanum & Vaſcuno de Pibera de Talaueta in eadem Eccleſia Archidiaconos, Marchiones, & Thomam de Euenca, & Ioannem de Medina decretorum Doctores, ac Garſiam Fernandi de Alcala in eiſdem decretis licentiatum, & alios quamplures Magiſtros in Theologia, ac Doctores, & licentiatos in eiſdem decretis, alios quoque quamplurimos doctos & licentiatos literatos viros, ex diuerſis regnorum prædictorum locis, pariter & dilectum filium Petrum de Oſma propoſitionum prædictarum auctorem, eiuſdem ſequaces coram ſe ad ſuum Oppidum de Alcala Toletanæ diœceſis euocari fecit, & dicto Petro de Oſma ac ſequacibus minime comparentibus, debito tempore expectatis matura ſuper omnibus propoſitionibus prædictis deliberatione præhabita, de vnanimi conſilio & aſſenſu Magiſtrorum & Doctorum prædictorum, declarauit illas propoſitiones, per quas Petrus de Oſma, & eius ſequaces prædicti pertinaciter affirmare non verebantur, Confeſſionem peccatorum in ſpecie, ex vniuerſalis Eccleſiæ tesliter ſtatuto, non diuino iure compertam fore. Et peccata mortalia quoad culpam & pœnam alterius ſæculi abſque confeſſione, ſola cordis contritione, prauas vero cogitationes ſola diſplicentia deleri; Et quod confeſſio ſecreta ſit, neceſſario non exigi. Et non peracta pœnitentia, confitentes abſolui non debere. Et Romanum Pontificem purgatorij pœnam remittere, & ſuper his quæ vniuerſalis Eccleſia ſtatuit, diſpenſare non poſſe. Sacramentum quoque Pœnitentiæ, quantum ad c[illegible]lationem gratiæ, naturæ, non autem inſtitutionis noui aut veteris teſtamenti exiſtere, & alias quas propter earum enormitatem, (vt illi qui de eis notitiam habent obliuiſcantur earum, & qui de eis notitiam non habent ex præſentibus non inſtruantur in eis) ſilentio prætereundas ducimus, falſas ſanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, & ſcandaloſas, ac à fidei veritate alienas, ac Sanctorum Patrum decretis, & Apoſtolicis conſtitutionibus contrarias fore, manifeſtam hæreſim continere, dictarum literarum, & per illas ſibi conceſſæ facultatis vigore, declarauit, & pro talibus haberi, & reputari debere decreuit, prout in quibuſdam authenticis ſcripturis deſuper confectis, plenius continetur.

Hic Pont. eiſdẽ in ſuo Cõſiſtorio relatis, antedictarum propoſitionum examinationem, duobus Card. delegauit, qui eas erroneas eſſe itidem retulerunt.

§. 4. Et demum præmiſſis ſicut præfertur geſtis & propoſitis in Conſiſtorio coram nobis, Nos dilectis filiis noſtris, Stephano tit. Sanctæ Mariæ in Tranſtiberim, & Ioanni tit. S. Praxedis Presbyteris Cardinalibus commiſimus, vt de præmiſſis geſtis per ipſum Archiepiſcopum diligenter ſe informarent, & quæ inuenirent, nobis & aliis fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus referrent. Qui tam zelo fidei, quam vt noſtris parerent mandatis, onus huiuſmodi prompta voluntate ſuſcipientes, cuncta diligenter rimarunt, & quæ inuenerunt, nobis & aliis fratribus noſtris memoratis fideliter retulerunt, propoſitiones præfatas erroneas fore, pluribus auctoritatibus & rationibus præter alias quas in Archiepiſcopi proceſſibus inueniuntur, etiam demonſtrantes zelo fidei memoratæ.

Ideo idem Pōt. Archiepiſcopi declarationem approbat.

§. 5. Nos igitur ad quem ſpectat, errores huiuſmodi extirpare, habita eorumdem S. Mariæ in Tranſtiberim, & S. Praxedis Cardinalium relatione prædicta, ipſius Archiepiſcopi ſolertiam & diligentiam in præmiſſis, plurimum in Domino commendantes, ex certa noſtra ſcientia, Archiepiſcopi declarationem, & decretum huiuſmodi, & prout illa concernunt, omnia & ſingula in ſcripturis prædicta Archiepiſcopi ſuper præmiſſis confectis contenta, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, de eorumdem referentium & aliorum fratrum noſtrorum vnanimi conſilio & aſſenſu laudamus, confirmamus & approbamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplentes omnes & ſingulos defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem.

Ipſasq; dictas propoſitiones hæreticas eſſe decernit.

§. 6. Et nihilominus pro potioris cautelæ ſuffragio, omnes & ſingolas propoſitiones prædictas, falſas, ſanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, & ſcandaloſas, & ab Euangelica veritate penitus alienas, Sanctorum quoque Patrum decretis, & aliis Apoſtolicis conſtitutionibus contrarias fore, ac manifeſtam hæreſim continere, dicta auctoritate declaramus.

Et contra impœnitentes ſicut contra hæreticos ab Archiepiſcopo procedi mandat.

§. 7. Præfato quoque Archiepiſcopo, ſcientia & auctoritate prædictis, committimus & mandamus, vt contra dicti Petri de Oſma ſequaces prædictos, ſi huiuſmodi hæreſim, in quam prolapſi ſunt abiurare, & eundem Petrum prout errantem ſecuti ſunt, errores ſuos abiurantem, & ſe emendantem ſequi recuſauerint, aut malitiosè diſtulerint, iuxta prædictarum aliarum noſtrarum literarum continentiam, tamquam hæreticos procedere non omittat.

Haſque literas, & Petri de Oſma abiurationem publicari præcipit.

§. 8. Et vt geſta per eum probe & laudabiliter, zelo fidei de mandato noſtro, & per nos merito approbata, ad omnium illarũ incolarum notitiam partium facilius perueniant, qua habita, poſſint ſe ipſos, ita, ne in prædictos prolabantur errores, liberius cuſtodire, præſentes noſtras literas, cum proceſſu per eum habito, ac dicti Petri abiuratione, ſingulis illarum partium Epiſcopis ſignificare non omittat, qui poſt ſignificationem eamdem, Clero & populo ſuarum ciuitatum & diœceſum ea publicari procurent, & generaliter omnia faciant, quæ pro huiuſmodi hæreſis extirpatione neceſſaria fuerint, ſeu quomodolibet opportuna videbuntur.

Contrarijs derogat.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ in dictis literis voluimus non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctionem pœnalem apponit.

§. 10. Nulli ergo, &c. noſtræ laudationis, confirmationis, approbationis, communitionis, declarationis, commiſſionis & mandati paginam infringere, &c. Si quis, &c.

Dat. P. An. 8. die 5. Aug.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo octauo, quinto idus Auguſti Pontificatus noſtri anno Octauo.

XVIII.

Approbatio antiqui ritus orandi Pſalterium B. MARIÆ Virginis, cum Indulgentiarum pro ſic orantibus elargitione.

Inſtituta eſt deſuper ſpecialis Confraternitas, Roſary nuncupata. Et facultas eiuſmodi Confraternitates, & Roſary, Capellas erigendi tributa eſt Magiſtro & Vicario generali Ordin. S. Dominici, à quo hoc Pſalterium antiquitus inſtitutum fuit, vt inf. in conſt. 86. Py V. & conſt. 21. Sixt. V.

Eiſdem ſic orantibus maiores indulgentiæ, Confratribus autem pleniores, à diuerſis Pontific. conceſſæ ſunt, quæ habentur in præcit. conſtitutionibus & in Leon. X.

Leon. X. Conſt. 47. Paſtoris hic inf. & in alia conſtit. 40. Clem. VII. Et ſi. Et eas omnes Paulus V. poſtremo approbauit ſub die 20. Septemb. 1608. quamuis die 3. Nouemb. 1606. aliter de eis ſtatuiſſet.

Edita An. D. 1479.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. EA quæ ex fidelium deuotione ad Dei omnipotentis, & glorioſæ Virginis MARIÆ laudem & gloriam pie ordinata ſunt, vt firma permaneant noſtræ approbationis robore ſolidamus, ac fideles ipſos ad deuotionis opera exercenda indulgentiis & remiſſionibus libenter inuitamus, vt exinde reddantur diuinæ gratiæ aptiores, maxime cum Catholicorum Principum id expoſcit deuotio, & hoc conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Orandi modus qui Pſalterium ſiue Roſarium B. Mariæ Virginis appellatur in Ducatum Britanniæ inuentus eſt. §. 1. Sane pro parte dilecti filij nobilis viri Franciſci Ducis, & dilectæ in CHRISTO filiæ nobilis mulieris Margaritæ, eius Contholaris Duciſſæ Britanniæ, nobis fuit nuper propoſitum quod in Ducatu Britanniæ & pluribus aliis locis creſcente fidelium deuotione ab aliquo tempore citra, innouatus eſt certus modus ſiue ritus orandi pius & deuotus, qui etiam antiquis temporibus, à Chriſti fidelibus in diuerſis mundi partibus obſeruabatur: videlicet, quod quilibet volens eo modo orare, dicit qualibet die ad honorem Dei, & Beatiſſimæ Virginis MARIÆ, & contra imminentia mundi pericula, toties Angelicam Salutationem Aue Maria, quot ſunt Pſalmi in Pſalterio Dauidico, videlicet centies & quinquagies, ſingulis decem ſalutationibus huiuſmodi orationem Dominicam ſemel proponendo. Et iſte ritus ſiue modus orandi, Pſalterium Virginis MARIÆ vulgariter nuncupatur.

Dux & Duciſſa Papæ approbationem petierunt. §. 2. Vnde Dux & Duciſſa præfati propter ſingularem & ſinceram quam ad ipſam B. Virginem Mariam gerunt deuotionem, cupiunt ritum ſiue modum orandi prædictum, ad obſtruendum ora aliquorum detrahentium, per Sedem Apoſtolicam approbari. Quare pro parte Ducis & Duciſſæ & aliorum fidelium plurimorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus ritum ſiue modum orandi huiuſmodi approbare, aliaſque ſuper præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic Pont. approbat, & indulg. concedit. §. 3. Nos igitur tam Ducis & Duciſſæ, quam aliorum fidelium piam deuotionem in CHRISTO habentium commendantes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, præfatum Pſalterium, ſiue modum orandi prædictum, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, illumque tolerandum fore, ac cunctis fidelibus eo modo orare debere, & licere decernimus & declaramus.

Quibuſcumque non obſtant. §. 4. Et vt omnes & ſinguli Chriſti fideles, ad deuotionis opera & prædicto modo orandum eo feruentius inducantur, quo exinde animarum ſuarum facilius ſalutem conſequi ſperauerint, Vniuerſis & ſingulis Chriſti fidelibus præfato modo orare volentibus, vbilibet exiſtentibus, præſentibus & futuris, pro qualibet vice qua ſicut præmittitur orauerint, pro qualibet quinquagena præfati Pſalterij, quinque annos, & totidem quadragenas indulgentiæ miſericorditer in domino relaxamus. Præſentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.

Fides exemplorum. §. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingula loca in quibus illis opus eſſet &c. Volumus &c. quod tranſumpto earum manu duorum Notariorum alicuius Eccleſiæ Curiæ ſubſcripto, & ſigillo alicuius Prælati ſeu in dignitate Eccleſiaſtica &c. fides detur in omnibus & per omnia &c. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 8. die 9. Maij. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo nono, quarto *alias* 7. idus Maij Pont. noſtri Anno 8.

XIX. Conceſſio gratiarum & priuilegiorum pro Ordinibus S. Dominici & S. Franciſci.

Hæc bulla aurea nuncupatur à Regularibus iſtis, eo quod multa contineat priuilegia. Vltra quæ, hic idem Pont. alia elargitus eſt eidem Ordini S. Dominici, vt ſupr. in conſt. 7. Regimini. Et alia Ordini S. Franciſci vt ſupr. in eius conſt. 6. Regimini. & vtrobique notaui.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1479.*

Ordinum S. Dominici & S. Franciſci merita multa ſunt. SAcri Prædicatorum, & Minorum Fratrum Ordines, inſtar duorum primorum fluminum à cæleſtium voluptatum, & amœnitatum à Paradiſo egredientium ſacroſanctæ vniuerſalis Eccleſiæ terram, ne mundanarum cupiditatum, & vitiorum calore creſcat, præclaræ doctrinæ, virtuoſorum operum, ac multiplicium meritorum imbribus irrigentes, magis illam in dies fructuoſam efficiunt. Hi ſunt duo Seraphim qui in ſublimi contemplationis, & Seraphici amoris alis eleuati à terreniſque rebus abſtracti, aſſiduo diuinarum laudum clamore, & immenſorum beneficiorum humano generi à ſummo opifice Deo exhibitorum declaratione, feruentiſſimis prædicationibus populos inſtruendo, & ad cœleſte iter dirigendo inſiſtentes, multiplicata talenta eis credita, Domino Deo mundæ ſegetis animarum ſcilicet Redemptoris Noſtri IESV CHRISTI pretioſi ſanguinis effuſione redemptarum, copioſos in horrea Sanctæ Eccleſiæ manipulos referunt. Hi ſunt duæ tubæ per quas Dominus præcipit ad pabulum ſacri Euangelij vniuerſum populum aſſiduis prædicationibus aduocari, vt in omnem terram exiret ſonus eorum, & redderent ſibi populum acceptabilem, & bonorum operum ſectatorem. Ad prædictorum igitur Prædicatorum & Minorum fratrum Ordines quos pro eorum ampliſſimis meritis, & vberrimis fructibus quos in Dei Eccleſia continue afferunt, præ ceteris paterna caritate diligimus, noſtræ conſiderationis intuitum dirigentes, illa eis libenter concedimus, quæ in eis optatæ quietis fructum inducant, & ſtatum eorum faciant pacificum & tranquillum.

Hic ideo Pontifex plurima ipſorum Ordinum priuilegia approbauit, & alia conceſſit, vt in eius bulla cit. in rubr. §. 1. Dudum ſiquidem vt Ordinum eorumdem profeſſorum ſtatui & quieti conſuleremus, Motu proprio nonnullas literas diuerſorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum dictis Ordinibus conceſſas, & in illis contenta approbauimus, & quoad aliqua declarauimus, ampliauimus, & extendimus, ac nonnulla de nouo eis conceſſimus, prout in diuerſis noſtris literis deſuper confectis plenius continetur.

Sed eorum quieti plene non conſultum. §. 2. Cum autem ſicut poſtmodum accepimus, per huiuſmodi ampliationes, declarationes, extenſiones, & conceſſiones, adhuc totali eorumdem Ordinum & illorum profeſſorum quieti plene vt expedit non conſulatur, aſſeraturque à nonnullis, per eaſdem literas, omnes gratias, ſpirituales & temporales, dictis Ordinibus & eorum domibus & fratribus à prædeceſſoribus noſtris conceſſas approbatas non fore.

Confirmat itaque litteras eorum gratias tam ſpirituales quam temporales. §. 3. Nos attenta meditatione penſantes, quantum vtilitatis ad exaltationẽ Chriſtianæ fidei & euangelicæ veritatis Ordinum prædictorum profeſſores hactenus attulerunt, & afferre valeant, adiuuante Domino in futurum, ac propterea volentes, vt tenemur, eorum tranquillitati vberius prouidere; Motu ſimili, non ad ipſorum fratrum & ſororum, aut alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa noſtra ſcientia, quaſcumque literas & gratias, ſpirituales & temporales, conceſſiones & indulgentias, ac peccatorum remiſſiones, in genere vel in ſpecie fratribus & ſororibus Prædicatorum & Minorum Ordinum ac domorum eorumdem, necnon viſitantibus illorum Eccleſias, Capellas, & Oratoria conceſſas quarum tenorem, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur haberi volumus pro expreſſo, præſentium tenore approbamus, & robur firmitatis perpetuæ obtinere decreuimus, proque potiori cautela, Apoſtolica auctoritate de nouo iuxta literarum deſuper conceſſarum continentiam & tenorem concedimus & largimur.

§. 4.

Indulgentias eorum Eccleſias viſitãtibus concedit. Tu ſcias Pium V. reuocaſſe indulg. pro quibus porrigenda ſunt manus adiutrices inſ. in eius conſt. 30. Et ſi dominicu.

§. 4. Et vt Eccleſiæ domus & Oratoria Prædicatorum & Minorum Ordinum prædictorum per vniuerſum orbem conſtructæ & ædificatæ, & quæ conſtrui & ædificari contigerit in futurum, congrua deuotione & veneratione à Chriſti fidelibus viſitentur, ac quæ imperfectæ ſunt perficiantur, & ad complementum deducantur, & completæ conſeruentur, & manuteneantur, necnon paramentis & aliis ad diuinum cultum inibi neceſſariis debite ornentur, ipſique Chriſti fideles ad dictas Eccleſias eo libentius confluant, & ad præmiſſa manus promptius porrigant adiutrices, quo ex hoc ibidem dono cæleſtis gratiæ conſpexerint ſe refectos; de omnipotentis Dei miſericordia ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, vniuerſis & ſingulis Chriſti fidelibus vtriuſque ſexus vere pœnitentibus & confeſſis, qui Eccleſias & Oratoria domorum fratrum prædictorum in ſingulis S.Dominici & S.Franciſci, centum annos & totidem quadragenas, & in ſanctorum Petri martyris, Thomæ de Aquino, Vincentij, & ſanctæ Catharinæ de Senis, ac ſanctorum Antonij de Padua, & Ludouici Epiſcopi, Bernardini, & ſanctæ Claræ & beatæ Eliſabeth feſtiuitatum diebus, à primis veſperis, & per totam diem ipſarum feſtiuitatum quinquaginta annos & totidem quadragenas deuote viſitauerint annuatim, & manus ad præmiſſa aut eorum aliqua porrexerint adiutrices, de iniunctis eis pœnitentiis, miſericorditer in Domino relaxamus, præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Facultatem eligendi confeſſorem, &c. impartitur. Tu attende conſt. 115. Clemens. 8. Quacumque.

§. 5. Et vt prædictorum Prædicatorum & Minorum Ordinum fratres tanto feruentius diuinis beneplacitis inſiſtant, quanto maioribus ſe viderint ſpiritualibus gratiis fore munitos, omnibus & ſingulis Prædicatorum & Minorum Ordinum profeſſoribus, qui nunc ſunt, & pro tempore perpetuo erunt, vt confeſſor idoneus eorumdem Ordinum, quem quilibet pro ſe de ſui Superioris licentia duxerit eligendum, eorumdem confeſſione diligenter audita, pro commiſſis per eos exceſſibus & peccatis ſemel in vita, in forma confeſſionalis per nos edita, in mortis vero articulo plenariam abſolutionem, & peccatorum huiuſmodi remiſſionem impendere valeant, etiamſi ante factam eorumdem Ordinum profeſſionem eos decedere contingeret, ſimilibus motu, ſcientia, & auctoritate indulgemus.

Facultatem Prælatis Ordinum cõceſſam abſoluẽdi Fratres, &c. reſtringit. Tu vid. declarationem hic in fi. ac bullam. 115. Clem. VIII.

§. 6. Facultatem vero à Prædeceſſoribus noſtris conceſſam Magiſtro generali & Prioribus prouincialibus, & conuentualibus, ac eorum Vicariis Prędicatorum, ac Generali & Prouincialibus miniſtris, & eorum Vicariis, necnon Cuſtodibus Minorum Ordinum prædictorum, ſuper abſolutione fratrum eorumdem Ordinum ſuorum & diſpenſatione cum eiſdem, in quibuſcumque caſibus (præterquam illis pro quibus eſſent ad Sedem Apoſtolicam mittendi) & per eos approbatam, cum declaratione caſuum pro quibus mittendi ſunt perſtringentes, volumus quod Magiſter & Miniſter generales præfati, & eorum Vicarij, & illi quibus ipſi Magiſter & Miniſter generales pro tempore id duxerint, committendum dumtaxat, & non alij facultate prædicta de cetero vti poſſint, illam omnibus aliis penitus adimentes.

Gratias Ordinum, Sororibus & Tertiarijs eorumdem Ordinum communicat.

§. 7. Et ne propter monaſteria Monialium ſeu ſororum ſub cura & inſtitutis Ordinis prædicti fratrum Prædicatorum, & S.Claræ, ſeu S.Damiani Ordinum ſub eiosdem fratrum Minorum Ordinis cura degentia; S.Dominici & S.Franciſci de Pœnitentia nuncupatorum Ordinum vtriuſque ſexus perſonas contingat eorumdem fratrum quietem turbari, motu, ſcientia & auctoritate prædictis ſtatuimus, quod huiuſmodi monaſteria, & loca, eorumque Abbatiſſæ, & Prioriſſæ, procuratores, ſyndici, oblati, & vtriuſque Tertij Ordinis prædicti de Pœnitentia nuncupatæ perſonæ prædictæ, eiſdem priuilegiis, immunitatibus, gratiis, fauoribus, conceſſionibus, facultatibus, & indultis, ſpiritualibus & temporalibus, prædictis fratrum Prędicatorum & Minorum Ordinibus, ac illorum profeſſoribus, domibus, & locis, ac procuratoribus, ſyndicis, oblatis, & commiſſis, ſeu alias quomodolibet per prædeceſſores noſtros, aut nos hactenus conceſſis, & in poſterum concedendis, quatenus auctoritate, quatenus earum ſexui & ſtatui non contradicant, libere & licite vti poſſint & debeant, in omnibus & per omnia, prorſus & ſine vlla differentia, ac ſi eiſdem monaſteriis, locis & perſonis, Abbatiſſis, ſyndicis, procuratoribus, oblatis & commiſſis, ſororum & monialium earumdem, ac perſonis vtriuſque ſexus de Pœnitentia huiuſmodi, nominatim conceſſa forent, & concederentur expreſſe.

Circa eleemoſynarum collectionem, & prędicationes, non moleſtentur ab Ordinarijs vel alijs. Tu quoad prædicationes forma Concil. Trident. ſeſſ. 5. cap. 1. & ſeſſ. 24. cap. 4.

§. 8. Præterea, quia vt intelleximus exortis nonnumquam controuerſiis inter locorum Ordinarios, eorumque Vicarios ſeu Officiales curatos, & fratres prædictorum Ordinum, variis occaſionibus, locorum Ordinarij, eorumque Vicarij ſeu officiales & curati prædicti, ne Chriſti fideles fratribus ipſis pias eleemoſynas erogare præſumant, ſuadere, & etiam ſub cenſuris inhibere, ac erogantes excommunicatos fore prædicare, ſeu prædicari facere, ſeu pronunciare præſumunt. Locorum Ordinariis, eorumque Vicariis, ſeu officialibus & curatis prædictis, ac etiam aliis quibuſcumque dicta auctoritate mandamus, vt ab huiuſmodi perſuaſionibus, inhibitionibus & mandatis de cetero prorſus omnino abſtineant, decernentes inhibitiones ipſas & mandata, nullius exiſtere firmitatis, & illis contrauenientes, cenſuris huiuſmodi minime ligari, ac eoſdem perſuadentes & inhibentes, mandatoque noſtro huiuſmodi obtemperare non curantes (niſi pœnituerint, & perſuaſiones ac inhibitiones & prædicta reuocauerint infra triduum, poſtquam deſuper requiſiti fuerint) eo ipſo Ordinarios interdicti ingreſſus Eccleſiæ & ſuſpenſionis à regimine & adminiſtratione ſuarum Eccleſiarum; alios vero inferiores ab eis excommunicationis ſententiam incurrere.

Defuncti poſſunt in locis Ordinum ſepeliri cum eorum habitu recepto à Prælatis eorum.

§. 9. Cum autem nonnulli ad Ordines prædictos Prædicatorum & Minorum ſpecialiter gerentes deuotionis affectum, eorum cadauera cum habitu fratrum Prædicatorum vel Minorum, ſeu fratrum vel ſororum de Pœnitentia vtriuſque Ordinis prædictorum, ſepeliri mandent, & perſæpe antequam moriantur habitum huiuſmodi eis poſtulant exhiberi, decernimus habitum huiuſmodi per Priorem domus Ordinis prædicatorum, aut Guardianum domus Ordinis Minorum loci in quo tales decedere continget, vel per Superiorem Prælatum ipſorum Ordinum, domorum, ſeu Prioratus & guardianiæ, vel cui illi duxerint committendum dumtaxat, & non per alium quauis auctoritate vel prælatione fungentem exhiberi debere, qui prædictum habitum recipientibus declarare teneantur, apud eorum Ordinum Eccleſias debere ſepeliri in eorum habitu, quorum habitum ſuſcipiant, & illorum ſic indutorum cadauera diſcooperta, nullo pallio vel tegumento ſuper impoſito, cum habitu huiuſmodi ad ſepulturam deferri poſſe. Ordinariorum, etiam ſub cenſuris prohibitione locorum qualibet in contrarium edita non obſtante, quas quoad hoc modificamus.

Fratres habilitati ad beneficia Eccleſiaſtica, non gaudent priuilegijs Ordinis, ſine illorum Prælatorum conſenſu.

§. 10. Et ne ex habilitatibus ad vnum vel plura beneficia Eccleſiaſtica, in titulum vel commendam obtinenda, cum facultatem interim donec illa aſſequantur pro capellanis aliorum in beneficiis Eccleſiaſticis deſeruire, & quod etiam poſtquam beneficia huiuſmodi aſſecuti fuerint in domibus dicti Ordinis reſidere, cameras habere, in illis, ac in generalibus atque prouincialibus Capitulis fratrum eorumdem Prædicatorum & Minorum Ordinum, vocem actiuam & paſſiuam habere, ac priuilegiis, fauoribus, & gratiis, & indultis conceſſis ipſorum Ordinum profeſſoribus, gaudere poſſint, præfatis Ordinibus, & illorum profeſſoribus grauamen inferatur, eiſdem motu & auctoritate decernimus, huiuſmodi conceſſas, & quas concedi contigerit habilitationis literas, intelligi & interpretari debere, vt fratres ipſi quibus literæ huiuſmodi, conceſſæ ſunt & concedentur in poſterum, quandocumque per Sedem prædictam poſtquam aliquod beneficium adepti fuerint pacifice, aut pro capellanis in aliquibus Eccleſiis cœperint deſeruire, conceſſionibus prædictis (prout vocem actiuam & paſſiuam, reſidentiam in domibus doctorum Ordinum, ac retentionem dictarum domorum, camerarium, & alia quæ Ordinum præfatorum ſunt, concernunt) de dictorum Prælatorum conſenſu dumtaxat gaudere poſſint, & non alias, nec alio modo. Idem ſtatuentes de promotis ad cathedrales etiam titulares appellatas Eccleſias, & alias Eccleſiaſticas dignitates.

Generales Ordinũ corrigant etiam Fratres ſuos, ſi erraent Inquiſitores.

§. 11. Ceterum vt dictorum Ordinum profeſſores qui Inquiſitores hæreticæ prauitatis pro tempore in diuerſis mundi partibus deputantur, tanto diligentius eorum officia ſtudeant exercere, ac ab illicitis & eis prohibitis abſtinere, quanto cognouerint poſſe eorum errores facilius corrigi, & puniri, quod Magiſter Prædicatorum, & Miniſter Minorum Ordinum prædictorum generales præfati, nunc & pro tempore exiſtentes, geſta pro tempore per ipſos Inquiſitores ſuorum Ordinum reſpectiue examinare, & querelas contra illos propoſitas audire, ac ſuper illis (quantum eis iuſtum & æquum videbitur) ſtatuere & ordinare; & ſi in aliquo eos deliquiſſe inuenerint, illos iuxta exceſſuum exigentiam, etiam per eorum ab officio amotionem, ac alias corrigere & punire, dictoſque Inquiſitores ſecundum quod æquum & iuſtum aut neceſſarium videbitur (non tamen in vna, eademque diœceſi) multiplicare libere & licite valeant.

Inquiſitores vnius ex dictis Ordinibus contra alios non procedãt. Tu vid conſt. 51. Pij IV. Paſtoris.

§. 12. Et Prædicatorum in Minorum, & è contra Minorum Ordinum prædictorum Inquiſitores, in Prædicatorum Ordinum huiuſmodi profeſſores quoſcumque officio inquiſitionis huiuſmodi fungi, illudque exercere nullatenus poſſint, abſque Sedis Apoſtolicæ licentia ſpeciali, de præſentibus literis ſpecificam & expreſſam facientes mentionem.

Conceſſio gratiarum aliis Ordinib. Mendicantiũ conceſſarum Plenior conceſſio habetur inf. in conſt. 4. Pij V. Etſi.

§. 13. Poſtremo quia Prædicatorum & Minorum fratrum prædicatorum Ordinum profeſſores pro fidei catholicæ dilatatione, incremento, & defenſione, continue indefeſſe laborant, & eorum exemplari vita, prædicationibus verbi Dei, audientia confeſſionum, ſana doctrina, aſſidua ſacrarum literarum inſtructione, & deuota diuinorum officiorum celebratione, hæreticorum extirpatione, aliiſque innumeris piis operationibus præ ceteris Ordinum Mendicantium profeſſoribus fructus in Eccleſia Dei ſalutares copioſius attulerunt hactenus, & continue afferre non ceſſant, atque allaturos in futurum Deo propitio ſpe firma tenemus, & propterea conuenit, vt ipſi præ ceteris ampliores fauores & gratiarum prærogatiuas à præfata Sede recipiant & reportent, aliorumque Ordinum Mẽdicantium indultis & priuilegiis apud Sedem præfatam gaudeant, ne illis inferiores eſſe videantur; omnes & ſingulas gratias, conceſſiones, indulgentias, & peccatorum remiſſiones, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, & indulta, ſpiritualia & temporalia, qualiacumque ſint Eremitarum S. Auguſtini, & Carmelitarum, ac Seruorum B. MARIÆ fratrum Ordinibus, & illorum Eccleſiis, Oratoriis, & domibus, Prioribus, fratribus, & ſororibus, conuerſis & oblatis, ac vtriuſque ſexus perſonis de Pœnitentia nuncupatis, à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus prædictis, & à nobis, aut aliis auctoritatem habentibus, quæ omnia ac ſi nominatim exprimerentur haberi hic volumus pro ſufficienter expreſſis, coniunctim vel diuiſim, in genere vel in communi conceſſa, eiſdem & eorum cuilibet, Prædicatorum & Minorum fratrum Ordinibus, domibus, Eccleſiis, Oratoriis, generali Magiſtro, Miniſtro, Prioribus, & Miniſtris prouincialibus, conuẽtualibus prioribus, guardianis, ſororibus, oblatis, conuerſis & vtriuſque ſexus Tertij Ordinis, ſeu de Pœnitentia nuncupatis, & aliis eorumdem Ordinum perſonis, de nouo concedimus, & in eis locum habere volumus, ac ſi eiſdem nominatim, directe & expreſſe conceſſa fuiſſent. Mandantes etiam motu & ſcientia & auctoritate prædictis, vt dum priuilegiorum, indulgentiarum, prærogatiuarum, conceſſionum, exemptionum, immunitatum, facultatum, & indultorum, dictorum fratrum Eremitarum S. Auguſtini, Carmelitarum, & Seruorum S. MARIÆ orginales literæ ſeu tranſumpta authentica, ex illis, pro & in fauorem Eccleſiarum, domorum, & fratrum prædictorum Prædicatorum & Minorum Ordinum, adducerentur, vel exhiberentur, eadem fides indubia adhibeatur, tam in iudicio quam extra iudicium, & aliis locis, quibus opus fuerit, ac ſi pro & in fauorem dictorum Ordinum, Eccleſiarum, domorum, & fratrum Prædicatorum & Minorum à Sede Apoſtolica emanaſſent, ac eis & cuilibet ipſorum fuiſſent immediatè conceſſæ.

Inhibitio contra perturbatores.

§. 14. Inhibentes diſtrictius ipſis locorum Ordinariis ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, & ſuſpenſionis à regimine, & adminiſtratione ſuarum Eccleſiarum, ac parochialium Eccleſiarum rectoribus, & aliis quibuſcumque, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & priuationis earumdem Eccleſiarum parochialium, & omnium aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in poſterum obtinenda pœnis, eo ipſo quo contrafecerint incurrendis, ne perſonis quibuſlibet Eccleſiaſticis vel ſæcularibus, in genere vel in ſpecie, directe vel indirecte, aliquid inhibeant, præcipiant, ordinent, vel ſtatuant, quominus Ordines prædicti, illorum domus & profeſſores, prædictis gratiis eis conceſſis libere vti poſſint.

Derogatio contrariorũ.

§. 15. Non obſtantibus quibuſcumque Apoſtolicis ſuſpenſionibus, reuocationibus, & reſtrictionibus, ac prouincialibus & ſynodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus conſtitutionibus, necnon Pariſienſis & aliorum locorum generalium Studiorum vniuerſitatibus & curæ Vicegerentiæ Auenionenſis, & quibuſuis ordinariis Prælatis ac perſonis conceſſis & concedendis literis, priuilegiis, ac per illos deputatis in eis conſeruatoribus priuilegiorum huiuſmodi facultatibus & iuriſdictione, cum quibuſuis clauſulis etiam derogatoriis, ac fortioribus & inſolitis, quibus omnibus illa etiamſi de eis, eorumque totis tenoribus & datis, non per huiuſmodi generales clauſulas etiam ſpecialem mentionem importantes, ſed ſpecifica & indiuidua, ac de verbo ad verbum, ſeu quæuis alia mentio habenda eſſet, præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, quoad præmiſſa, ſpecifice & nominatim derogamus, & ea nemini in præiudicium præmiſſorum ſuffragari poſſe aut debere, ac irritum & inane quicquid ſecus contigerit attentari decernimus, necnon omnibus illis, quæ in dictis literis noſtris, præfatis Ordinibus conceſſis, volumus non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 16. Verum quia difficile foret præſentes literas ad ſingulas prouincias originaliter deſtinare, volumus & dicta auctoritate decernimus, quod tranſumptis earum manu notarij publici, & curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditoris, vel protectoris qui eſt & qui pro tempore erit, aut alicuius Archiepiſcopalis vel Epiſcopalis, ſeu cuiuſcumque in dignitate conſtituti ſigillo munitis, ea prorſus in iudicio & extra, vbicumque exhibita vel oſtenſa fuerint, fides adhibeatur indubia, ac ſi ipſæ originales literæ forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Nulli ergo, &c.

D. P. An. 8. 26. Iulij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo nono, ſeptimo Kalendas Auguſti, Pontificatus noſtri Anno octauo.

Sequitur declaratio §. 6. præcedentis Bullæ.

Extat ſimilis declaratio pro Fratribus Prædicatoribus, data die 28. Martij hoc eodem anno, hic ſedulo prætermiſſa.

SIXTVS PAPA IV. &c. *Edita An. D. 1481.*

Cauſa huius declarationis.

§. 1. EXpoſuiſti nobis, quod facultatem abſoluendi omnes & ſingulas vtriuſque ſexus veſtri Ordinis perſonas, ab omnibus præterquam certis tunc expreſſis caſibus, & ſuper irregularitatibus diſpenſandi, tibi, & Prioribus Prouincialibus, & Conuentualibus, & eorum Vicariis pro tempore exiſtentibus, vel ab eis deputandis alias conceſſam ad te & Vicarios tuos dumtaxat, & ad eos quibus tu illud committendum duceres reſtrinximus; prout in ſingulis literis deſuper editis plenius continetur, vnde fit vt difficile admodum exiſtat pauperibus fratribus tui Ordinis, præſertim in longinquis partibus agentibus, pro huiuſmodi abſolutione ad te, & tuos Vicarios, longe aliquando remotos accedere, proinde humiliter ſupplicaſti, vt deſuper opportune fratribus & perſonis præfatis ne ſic vagari cogantur prouidere dignaremur.

§. 2. Nos

Declaratio §. 6. bullæ præinſerta circa abſolutionem Fratrum.

§. 2. Nos huiuſmodi ſupplicationibus inclinati tenore præſentium decernimus & declaramus, quod tu & tui ſucceſſores & Priores, Prouinciales, ac eorum Vicarij pro tempore exiſtentes, & hi quibus vos committendum hoc duxeritis, eamdem abſoluendi ab ipſis caſibus præfatis perſonas vtriuſque ſexus veſtri Ordinis, & ſuper irregularitatibus diſpenſandi habeatis facultatem, quam per priores literas huiuſmodi ante reſtrictionem habebatis. Priores vero conuentuales illam ſolummodo habere cenſeantur quam prius habebant ex priuilegiis & literis prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum.

Derogatio d. conſtit.

§. 3. Non obſtantibus literis ſuperioribus reſtrictionis noſtræ huiuſmodi, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

D. P. An. 10. die 16. Iulij.

Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die decimaſexta Iulij 1481. Pont. noſtri anno 10.

XX Ampliatio iuriſdictionis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerarij, & Magiſtrorum Viarum Vrbis, circa ædificia ad eius ornatum conſtruenda, vna cum priuilegiis eiuſmodi ædificia conſtuentium, vel ampliantium.

Hoc antiquiſſimum officium iam pene deſtitutum reintegrauit Mart. V. vt ſup. in eius conſtit. 9. Et ſi: cui deinde alij Pont. magnas iuriſdictiones conceſſerunt, vt videre eſt infra in conſt. 12. Greg. XIII. Quæ publica, vbi hac bulla, quoad contenta in illa, abrogatur. Ibi alias tibi indicabo.

Edita An. D. 1480.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ET ſi de cunctarum ciuitatum temporali dominio Rom. Eccleſiæ ſubiectarum, decore, & venuſtate cogitare nos deceat ad noſtram tamen Almam Vrbem Apoſtolorum Petri & Pauli glorioſo martyrij cruore Domino noſtro IESV CHRISTO conſecratam, ciuitatem ſacerdotalem, & regiam, eiuſque decorem, & venuſtatem, tanto accuratius aciem noſtræ conſiderationis extendere nos conuenit, quanto illa caput eſt orbis, & Altiſſimus in ea ſacerdotij principatum, & Chriſtianæ religionis caput inſtituit, & ſui Vicarij Sedem, ad quam de vniuerſis mundi partibus Chriſti fideles confluunt in numero copioſo, voluit collocari.

Cauſa edit. conſtit.

§. 1. Cum itaque viæ, & ſtratæ publicæ eiuſdem Vrbis, in pleriſque locis, cauſantibus porticibus, proſellis, & aliis variis ædificiis domorum ſitarum iuxta illas, adeo arctæ exiſtant, vt per eas commodè deambulari, & neceſſaria ad victum multitudinis Ciuium Romanorum, & Curialium, ac aliorum in ipſa Vrbe habitantium, & confluentium ad eandem, præſertim temporibus Indulgentiarum Anni Iubilæi, & aliarum conceſſarum per nos & prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, viſitantium Apoſtolorum præfatorum Baſilicas, & alias eiuſdem Vrbis Eccleſias, deferri commode nequeãt, & in quibuſdam locis vix ſingulariter ſinguli equeſtres ſe obuiantes, in eis tranſire poſſint per eaſdem, idque cedat in non modicam eiuſdem Vrbis deformitatem, ac Ciuium, Curialium, & confluentium prædictorum incommoditatem. Et propter nos habita ſuper iis deliberatione matura decreuimus, vias ipſas, præſertim quæ magis frequentantur, & principaliores exiſtunt, ampliari, ac porticus & impedimenta prædicta, quibus ſic arctantur, amoueri, & lateribus opportune pauimentari, iamque opus ipſum cœptum ſit in diuerſis locis, & in illius proſecutione non ceſſetur: Ac (ſicut accepimus) propter demolitionem huiuſmodi nonnullæ ex domibus ipſis, quarum porticus, & proſella, ac alia ædificia dirui oportuit, exinde, vtpote neceſſariis manſionibus ſolitis, & officinis carentes, ad inhabitandum minus commodæ, & fere inutiles factæ ſint & ea propter illarum domini eorum parietes decenter, vt expediret ad decorem viarum earumdem reparare, expenſas opportunas propterea ſubire non curent, ſublata ſpe habitandi in eis, aut alias vtilitates recipiendi ex eiſdem. Expediatque ad obuiandum huiuſmodi incommoditatibus, ex duabus, aut pluribus contiguis domibus, vnam commodam conſtruere, aut partem vnius ex eiſdem domibus alteri conuicinæ domui incorporare, ſicque indemnitati dominorum earumdem obuiare, & decori huiuſmodi conſulere; & vicinarum domorum domini vt plurimum ſuper iis non conueniant, & recuſant ſibi inuicem complacere, etiam pro iuſto & rationabili pretio. Contingat quoque interdum nonnullos tam Romanos ciues, quam curiales, & alios forenſes in eadem Vrbe domos de nouo ædificare, vel antiquas reformare & ampliare velle, & pro illarum decenti conſtructione indigere conuicinis domibus, interdum ruinoſis, & depreſſis, domui depreſſæ, vel ruinoſæ, vel domorum dirutarum ſediminibus, plateolis & ſolo, ſeu alio loco vicinis, & huiuſmodi domorum, & ſediminum, ſeu platearum, & ſoli, aut loci dominos requiſitos vt de illis eiſdem ædificare, & reformare volentibus, venditionis titulo complaceant de domibus, ſediminibus, ſolo, ſeu loco, oblato etiam perſæpe pluſquam iuſto pretio, id facere nullatenus velle, aut longe plus iuſto pretio, etiam nonnumquam duplum illius tranſcendendo, petere pro eiſdem. Quo fit vt, præſertim curiales & forenſes, qui ad id iuuari & allici deberent, maximè à Romanis ciuibus, ab huiuſmodi eorum laudabili ædificandi, aut ampliandi propoſito retrahantur. Et ſi aliquando dilecti filij Franciſcus de Porcariis, & Bapt. Straglia, moderni, & qui pro tempore fuerint Magiſtri ædificiorum, & ſtratarum eiuſdem Vrbis, pro conſtruendis nouis plateis in locis conuenientibus, aut antiquis ampliandis, & reformandis, volunt domus aliquas dirui facere, in totum vel in partem, illarum, domini ſimiliter oblato eis etiam iuſto & rationabili pretio, ne id fiat, pertinaciter ſe opponere, & huiuſmodi nouarum platearum ordinationem, & antiquarum dilationem, ampliationem, omni conatu poſſibili impedire non verentur: quæ omnia publico bono, & decori, ac pulchritudini eiuſdem Vrbis, noſtræque circa id, intentioni obuiare manifeſtè cernuntur.

Camerarius & Magiſtri Viarũ cogant vicinos non habitãtes domos, illas vẽdere alijs vicinis habitãtibus volentibus reficere domos eorum dirutas ob decorem Vrbis. Ad hoc vide etiam conſt. Gregor XIII. citatã in rub.

§. 2. Nos igitur æquum arbitrantes publicam vtilitatem in iis præferri priuatæ commoditati quorumlibet, & illorum qui tam ſalubri publico bono indirectè modo præmiſſo ſe opponunt, duritiem, ſuperioris auctoritate, & æqua ordinatione comprimi; ac volentes propterea ſuper iis omnibus opportunum adhibere remediũ, Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa noſtra ſcientia, & de plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ, hac in perpetuũ valitura conſtitutione, ſtatuimus & ordinamus, quod venerabilis frater Guilielmus Epiſcopus Oſtienſis, Camerarius noſter, præfati Franciſcus & Baptiſta, ac ipſorum Epiſcopi, Franciſci & Baptiſtæ in Camerariatus noſtri, & pro tempore exiſtentis Roman. Pont. ac Magiſtratus ædificiorum Vrbis officiis reſpectiuè ſucceſſores, qui pro tempore erũt perpetuis futuris temporibus, ad requiſitionem dominorum domorum, quarum porticus, proſella, ſeu alia ædificia pro viis, ſeu plateis & aliis locis publicis eiuſdem Vrbis hactenus diruta fuerint, & dirui contingeret in futurum quandocumque de mandato Magiſtrorum eorumdem, ſi domini prædicti in domibus ipſis inhabitare ſoliti erant ante demolitionem eamdem, & tempore demolitionis huiuſmodi factæ, & quam fieri contingeret in futurum abſque dolo & fraude inhabitabant, & in poſterum inhabitabunt, & propter huiuſmodi demolitionem iam factam, & quæ fieret, & domus ipſæ effectæ ſint, vel efficerentur in poſterum pro eorumdem dominorum ipſarum commoda receptione, & inhabitatione incapaces, ſintque iuxta eas aliquæ domus per earum dominos minimè inhabitari ſolitæ, ſed pro earum annua reſponſione, vel alias locari conſuetæ, & quarum coniunctione cum domo huiuſmodi ſic incommoda effecta domino domus ſic incommodæ effectæ, aduerſus incommoditatẽ huiuſmodi ſubueniri valeat, teneantur & debeant compellere

illos, ad quos domus ipſas ſic vicinas legitime ea pertinere conſtabit, etiamſi ad Eccleſias, & Monaſteria, tam virorum quam mulierum, Ordinum quorumcumque etiam exemptorum, necnon beneficia Eccleſiaſtica, Hoſpitalia, & loca pia pertinerent, ad vendendum eaſdem domos vicinas, quas habitare ſoliti non ſunt, dominis domorum cõtiguarum, quas ſic incommodas effectas cognouerint, pro pretio per duos probos, & expertos viros, per vtramque partem eligendos determinando, & declarando. Si verò ij duo concordes in eodem aſſignando pretio non eſſent, eo caſu ipſi Camerarius & Magiſtri ædificiorum præfatæ Vrbis, habito ipſorum duorum iudicio, pretia eadem imponere, & aſſignare habeant.

Et ſi plures eadem domo indigerent. domus vtriq; æqualiter indigenti, vendatur, vel vni magis indigenti.

§. 3. Et ſi forſan contingeret ex demolitione huiuſmodi, duas domos ſic per earum dominos inhabitatas, incommodas modo prædicto effici, & inter eas eſſe aliam domum per illius dominum locari ſolitam, quam quilibet vicinarum domorum prædictarum incommoditati ſubiacentium, & ad receptionem ipſorum non ſufficentium, ſibi vendi, & ſuæ domui incorporari poſtularet, debeant Camerarius & Magiſtri præfati illi ex eis ſic petentibus, venditionem huiuſmodi fieri mandare, quem magis indigere modo vendenda cognouerint. Et ſi forſan vterque æqualiter indigeret, partem vni, & partem alteri (ſi commode vendi poterit) vendi faciant, aut aliter deſuper prouideant, prout eis videbitur expedire.

Si plures ſint qui domos habeant dirutas & per eos non habitatas, teneatur dominus domus minus læſæ domino domus magis læſæ vendere vt hic.

§. 4. Et ſi in neutra domo vicinatum, quæ ſic inutiles iam effectæ forent ex demolitione prædicta, vel efficerentur in futurum, earum domini habitarent, ſed eas locare ſoliti eſſent, liceat etiam tũc Camerario & Magiſtris præfatis (ſi id petatur per alterum dominorum earumdem) domum, quam maiora incommoda paſſam eſſe cognouerint, domino alterius domus magis læſæ, ſi emere voluerit, vendi facere modo prædicto, & illo inſtante domino domus magis læſæ, ad id compellere: & ſimiliter dominum domus è contrà minus læſæ, ad emendum domum magis læſam, aut ſuam domino domus minus læſæ vendendũ compellere, ſeu alias, prout eis videbitur, prouidere quòd ambæ domus ipſæ, inutiles & inhabitabiles non remaneant, & ſimiliter prout eis videbitur prouidere teneantur quoties domus ipſæ ſic vicinæ, & locari ſolitæ, æqualiter læſæ & incommodæ effectæ forent.

Pro platearũ & ædificiorum conſtructione & amplatione &c. domini domorũ locari ſolitarum cogantur eas vendere Sindico Vrbis vel vicinis ædificare volentibus vt hic.
Vide ibid. §. 2. & 6. d. bulla Greg. xiij.

§. 5. Et ne ob proteruitam & duritiem dominorum domorum, ſine quarum demolitione plateæ in eadem Vrbe neceſſariæ, & vtiles, ad illius decorem de nouo ordinari, vel iam ordinatæ ampliari commode nequeant, Platearum earumdem ordinatio, & ampliatio, ac Palatiorum & domorum de nouo conſtructio, ſeu reformatio retardetur, eiſdem Motu & ſcientia, ac auctoritate & poteſtate ſtatuimus, quod Camerarius & Magiſtri pręfati, poſſint & debeant dominos domorum quarumlibet locari (non autem per ipſoſmet inhabitari, ſolitarum) Eccleſiaſticos & ſęculares quacumque dignitate fungentes compellere ad vendendum Conſeruatoribus ſeu Syndico eiuſdẽ Vrbis, domus, quas Camerarius, & Magiſtri pręfati, neceſſarias & vtiles eſſe cognouerint pro huiuſmodi Plateis de nouo ordinandis, & antiquis reformandis, & ampliandis, pro iuſto, & rationabili pretio, & præmittitur imponendo. Et ſimiliter ad vendendum domos huiuſmodi per eos inhabitari minime ſolitas, ſed locari, quas vtiles & neceſſarias eſſe putauerint, pro Palatiis, domibus, ſeu aliis ædificiis, tam prophanis quam Eccleſiaſticis, in eadem Vrbe de nouo conſtruendis, ſeu iam conſtructis ampliandis, perſonis habẽtibus iuxta illas domum, ſeu ſolum, aut locum alium, & volentibus inibi de nouo domos, vel Palatia conſtruere, ſeu iam conſtructa ampliare, pro iuſto & rationabili pretio, vt præfertur, taxando.

Inter plures ædificare volẽtes quis præferri debeat. Vide ibid. §. 22.

§. 6. Et inter duos, ſeu plures ſic ædificare, ſeu ampliare volentes, & pro huiuſmodi venditione eis fienda ad effectum præmiſſum inſtantes, illamque eis fieri petentes, ille præferatur, cui domus, platea, ſeu locus, de cuius venditione ageretur, magis adiaceret, ſeu qui illo magis indigeret, & ex cuius ædificio plus decori eiuſdem Vrbis conſuli ſperaretur. Et ſi in omnibus paritas foret, liceat Camerario, & Magiſtris præfatis venditionem huiuſmodi pro parte vni, & pro parte alteri, fieri mandare, aut totum alteri prout videbitur.

Quæ ſeruari debeant à Camerario & Mag. contra vendere recuſantes. Tu vid. ibid. in §. 17.

§. 7. Et in ſingulis caſibus prædictis, in quibus volumus quod Camerarius & Magiſtri præfati compellere poſſint aliquos ad vendẽdum, ſi illi ad quos pertineret, moniti & requiſiti per Camerarium & Magiſtros præfatos, bis eum termino competenti, eorum arbitrio moderando, vendere recuſauerint, aut malitioſe diſtulerint, præfati Camerarius & Magiſtri debeant vice & nomine illorum ſic requiſitorum & recuſantium vel differentium venditionem huiuſmodi facere, cum promiſſionibus, obligationibus, pœnis, renunciationibus, iuramento, pactis, & clauſulis conſuetis, & pretium inde proueniens recipere & penes ædem ſacram, aut fide & facultatibus idoneam perſonam deponere, dominis domus, ſeu alterius loci ſic per eos pro tempore venditi (ſi venditionem ipſam ratam habere, & fideiuſſores de euictione præſtare voluerint, & non alias) conſignandum, habeantque venditiones ipſæ, quas ſic per Camerarium & Magiſtros fieri contingeret, & traditiones locorum & domorum ſic venditorum plenam roboris firmitatem, ac ſi per illos ad quos domus ipſæ tunc pertinebant, fierent, & eoſdem penitus, & omnino operentur effectus, quos operarentur ſi fierent ab eiſdem.

Ædificare volentes ſeruent ius contenta. Vide ibid. §. 3. & ſeq.

§. 8. Prouideant autem Camerarius & Magiſtri præfati, in caſibus prædictis, in quibus ſtatuimus aliquos compelli debere ad vendendum proponentibus noua ædificia conſtruere, ſeu iam conſtructa ampliare velle, tales ſic proponẽtes ante omnia ſe obligent ad inchoandum, & perficiendum huiuſmodi noua ædificia; modis & forma, ac infra tempus, & ſub pœnis, de quibus ipſis Camerario & Magiſtris (perſonarum & ædificiorum qualitate inſpecta) videbitur, & ab illis qui ſic ſe obligauerint, & præmiſſa non adimpleuerint, pœnas exigant memoratas, & nihilominus eos compellant ad obſeruandum præmiſſa per eos, vel quas prius habeant, & etiam propterea eis venditas domos aliis ædificare volentibus vendendum pro iuſto & rationabili pretio, vt præfertur moderando.

Vendere volentes domus, &c. teneantur vendere vicinis, alias venditiones ſint nullæ. & pro vicinis factæ cenſentur. Vide ib. d. §. 5. & ſeq.

§. 9. Et quia interdum contingit, quod habentes domos, ſiue domorum ſedimina, clauſtra, ſeu loca in eadem Vrbe, & illa vendere volentes, variis plerumque modis & occaſionibus illa vendere recuſant habentibus domos, ſedimina claustra & loca vicina, illiſque vendere nolunt; nonnumquam illa vendunt æmulis eorumdem vicinorum, ſeu perſonis eis parum gratis; quo fit, vt ipſi domorum, clauſtrorum, & ſediminum, ſeu aliorum locorum vicinorum domini illa emere volentes, & habere nequeuntes, retrahuntur perſæpe ab ædificando de nouo in eorum ſediminibus, & locis vicinis, ac ampliando domos quas inibi habent, ſicque decori eiuſdem Vrbis, aut ſaltem ipſorum vicinorum commoditati non parum detrahitur. Volentes ſuper hoc æqua ordinatione prouidere; Motu, ſcientia, & auctoritate prædictis, etiam ſtatuimus & ordinamus, quod præfati ſic vendere volentes, teneantur & debeant, domos, ſedimina, clauſtra, plateolas, & loca venalia huiuſmodi vendere habentibus domos, ſedimina, clauſtra, & loca alia illis contigua, pro iuſto & rationabili pretio, per alios euidenter & non ficte forſitan oblato. Et ſi illa aliis quam vicinis præfatis venderent, venditiones ipſæ (quoad illos qui emerent, & illorum commodum) nullius ſint roboris vel momenti, & habeantur pro infectis, & perinde ac ſi per illum ex vicinis, cuius venditio ipſa, præſentis conſtitutionis vigore, fieri debebat, facta foret, debeant Camerarius & Magiſtri præfati, ementem à poſſeſſione domus, ſediminis, clauſtri, plateolæ, ſeu alterius loci ſic empti, abſque vlla tela iudicij, vicino inſtante, & pretium rationabile offerente, & dicto emptori (ſi illud recipere & emptioni per eum factæ renunciare, & ipſum vicinum iuxta Camerarij & Magiſtrorum prædictorum ordinationem, cautum facere noluerit) perſoluendum deponente, amouere, & ipſum vicinum in illius poſſeſſionem inducere. Et ſi forſan duo eſſent vicini, quibus domus, clauſtrum, ſedimen plateola, ſeu alius locus, de cuius venditione ageretur, vtilitatem & commoditatem afferre poſſet; ille ex eis præferri debeat in præmiſſis, quem Camerarius & Magiſtri præfati, conſideratis circumſtantiis vniuerſis, venali domo, ſedimine, clauſtro, ſolo, plateola, ſeu loco alio, magis

indigere

indigere declarauerint. Et ſi æqualiter indigerent & pro parte vni, & pro parte alteri poſſit exinde commoditas prouenire, vtrique proportionabiliter concedatur. Si verò facta illius diuiſione, portiones vtriuſque ſere inutiles eſſent, non diuidatur, ſed Camerarius & Magiſtri, alterum eorumdem vicinorum, quem voluerint, præferri faciant in præmiſſis.

Deputatio executorum.

§. 10. Et vt ea, quæ ſupra ſtatuta ſunt votiuum ſortiantur effectum, in præmiſſis omnibus & ſingulis, Camerario in Eccleſiaſticas, & ei, ac Magiſtris præfatis in alias perſonas facultatem & poteſtatem concedimus, ita quod idem Camerarius per cenſuram Eccleſiaſticam, & ipſe, ac Magiſtri præfati, per pœnarum, & mulctarum exactionem, ac perſonalem diſtractionem, & alia iuris remedia, contradictores quoslibet & rebelles, compellere valeant ad præmiſſa.

Derogatio contrariorum.

§. 11. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Municipalibus Statutis Vrbis, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate aliqua vallatis, exemptionibus, ac indultis, priuilegiis & literis Apoſtolicis, necnon interdictis perſonis Eccleſiaſticis bonorum immobilium alienationibus, & præſtitis per eos deſuper iuramentis, à quibus eas abſoluimus, contrariis quibuſcumque ſeu ſi aliquibus communiter vel diuiſim à Sede præfata indultum exiſtat, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem quod pretia domorum, & aliorum bonorum immobilium ad Eccleſias, Monaſteria, & alia pia loca huiuſmodi pertinentium, quæ vendi contingeret in poſterum vigore præſentium, penes ædem ſacram, aut fide & facultatibus idoneam perſonam, cum recognitionibus, obligationibus, & cautelis etiam in talibus adhiberi ſolitis deponantur, & in emptionem aliorum bonorum immobilium pro eiſdem Eccleſiis, Monaſteriis, & piis locis omnino conuertantur.

Iuſſio bullam deſcribendi in lib. stat.

§. 12. Quodque dilecti filij Cameræ eiuſdem Vrbis Conſeruatores præſentes noſtras literas in Regiſtro Priuilegiorum, & aliarum ſcripturarum eiuſdem Vrbis in eorumdem archiuio conſeruari ſolito regiſtrari, & illorum tenores in locis publicis & conſuetis eiuſdem Vrbis ſono tubæ præmiſſo vulgari ſermone publicari, ac præſentes valuis Capitolij triduo, iuris horis, & alibi, prout Camerario & Magiſtris præfatis viſum fuerit, affigi faciant, vt omnibus omni tempore facilius innoteſcant.

Nulli ergo omnino, &c.

Dat. P. An. 9 die 30. Iunij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1480. pridie Kal. Iulij, Pont. noſtri Anno 9.

XXI. Canonizatio S. Bonauenturæ Balneoregienſis, generalis Miniſtri Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium S. Franciſci, S.R.E. Cardinalis, & Epiſcopi Albanenſis, eiuſque relatio in numerum SS. Confeſſorum Pontificum Doctorum, cum ſuæ feſtiuitatis inſtitutione.

Hunc ſanctum inter egregios Catholicæ Eccleſiæ Doctores annumerauit, eiuſque feſtum, duplici officio die 14. menſis Iulij celebrari præcipit. Six. V. vt infra in eius conſt. 76. Triumphantis.

Edita A. D. 1482.

SIXTVS EPISOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

SVperna cœleſtis patria, ciuitas Hieruſalem, cuius participatio eius in idipſum, ita omnium electorum ſaluatione lætatur, vt quorum præſtantiora ſunt merita, copioſiora etiam ſumant gaudia præmiorum. Quod in exceſſu mentis ſuæ poſitus Iſaias Propheta ſenſiſſe videtur, cùm diceret: Exulta, & lauda habitatio Siō, quia magnus in medio tui Sanctus. Exultent igitur omniū Angelorum chori, qui de vacuarum ſedium habitatione ſoliciti, conantur de virtute in virtutem, ad beatas illas manſiones, vnde ſuperbi ruerūt ſpiritus humilitate perducere. Exultent quoque omnes animæ iuſtorum qui CHRISTI veſtigia ſunt ſequuti, atque omnes tam veteris, quam noui teſtamenti fideles amici Dei, qui contemptis huius ſęculi vanitatibus, ciuium numeroſitate cōgaudent. Exultet Cœlum laudibus, reſultet terra gaudiis, quorum Sanctorum editio, lætitiam habet plurimorum. Vnde enim fidei pietas exigit, vt quod pro ſalute multorum geritur, communibus vbique gaudiis celebretur. Præcipue verò exultet Pontificum cætus beatorum, & ſacra Doctorum concio, qui fulgent in cœlo tamquam ſtellæ in perpetuas æternitates, quos inter, S. Bonauentura, tamquam nouum ſydus ex hac lacrymarum valle, ad celeſtem, quæ ſurſum eſt, Hieruſalem, vocante eum Domino, migrare enituit.

Lætatur Pontifex de canonizatione S. Bonauenturæ.

§. 1. Nos autem, qui diſponente Altiſſimo ad culmen Apoſtolatus euecti, Chriſtiani gregis curam gerimus, quem pro debito Paſtoralis officij, iucundo Sanctorum Collegio conformare, vt debemus, intenſis deſideriis affectamus, Eccleſiæ militanti, pro cuius ædificatione, & incremento, ipſum Bonauenturam in Cathalogum Sanctorum referendum duximus, haud incongrue dicere poſſumus: Exulta hodie, & lauda habitatio Sion, ideſt Chriſtiana Religio, in qua tamquam in Monte Sion, per veram fidem habitat verus Deus, quoniam magnus in medio tui Sanctus. Quippe in medio Eccleſiæ aperuit os eius, & impleuit eum Dominus Spiritu ſapientiæ, & intellectus, & ſtolam gloriæ induit eum; & coronauit ad portas Paradiſi, in qua vna cum Angelis gloria, & felicitate lætatur.

Lætari quoque debent vniuerſi Chriſti fideles.

§. 2. Lætemur itaque & exultemus, quia cœleſtis illa Curia ex nobis habet, cui ſit cura de nobis, qui ſuis nos protegat meritis, quos informauit exemplis, illuminauit doctrinis, & miraculis confirmauit. Quem Deus dedit cunctis populis in gloriam & honorem cuius memoria in benedictione eſt.

S. Bonauentura, virtutibus & miraculis claruit.

§. 3. Ea namque de diuinis rebus ſcripſit, vt in eo Spiritus ſanctus loquutus videatur ita pie, Religioſe, & ſancte vixit, vt ſcriptis vita congrueret, & quod ſcribebat doceret exemplo. In quo morum virtus, & ſignorum claritas ita comperta eſt, vt congruentibus maximis meritis, ac miraculis verę ſanctitatis teſtimonium a militante Eccleſia debeatur eidem.

S. Franciſci Religionem profeſſus eſt.

§. 4. Nam cum in flore virente iuuentutis, humanis abiectis illecebris, diuino ſe addixiſſet ſeruitio, Religionem B. Franciſci, quæ per ardua tendit, ingreſſus, tantum ſedula lectione, & aſſidua oratione perfecit, vt cum ſapiente merito dicere poſſet: Optaui, & datus eſt mihi ſenſus.

Doctrina præfulſit.

§. 5. Illuminatus enim ab eo qui illuminat omnem ſenſum, qui lux, via, veritas eſt, & vita, paucorum annorum ſpatio incredibilem eſt ſcientiam conſequutus, nec talentum ſibi à Domino creditum ſudario alligauit, aut terræ infodit, ſed vt ſapientiſſimus diſpenſator in communem vtilitatem conuertit. In celebri enim Pariſienſi Gymnaſio, cathedram rexit, vbi adſcondita ſcripturarum enucleauis, non ſolum viua voce profuit multis, ſed etiam plurima librorum optimorum, tum in ſacris literis, tum in maioribus ſcientiis monumenta reliquit, quæ eſſent omni tempore poſteris profutura.

Humilitate & innocentia eminuit.

§. 6. Magnus doctrina, non minor humilitate, & vitæ meritis, quem Alexander de Ales Doctor clariſſimus, cui ſe in diſciplina ſanctus Bonauentura tradiderat, tantæ innocentiæ, ac columbinæ ſimplicitatis expertus eſt eſſe, vt dicere ſolitus fuerit, ſibi videri, quod in eo Adam numquam peccaſſet.

Generalis Miniſter Ordinis extitit.

§. 7. Magnus etiam in Ordine Fratrum Minorum, cui vnus poſt Beatum Franciſcum plurimum profuit. Ad eius enim gubernacula vocatus, & generalis Miniſter Domino inſpirante creatus, talem ſe ſuis præbuit ſubditis, vt in illo Dominicum illud verbum videretur impletum: Qui maior eſt veſtrum, ſit miniſter veſter.

Ordinique & Fratribus maximo adiumento fuit.

§. 8. Nam ſapientia, & morum integritate maior, Prælationis officium cum tanta exercuit caritate, quod ſponte humilis, nunc doctrina, nunc monitionibus, nūc exhortatione fraterna, nunc etiam corporali ſeruitio ſatagebat, vt bonus Chriſti miles inferioribus miniſtrare. Nec ſolū quę ab ipſo B. Frāciſco pie & ſancte fuerāt inſti-

tuta diligentiſſime cuſtodiuit, ſed multa etiam adinuenta, quæ creſcente numero neceſſaria videbantur, adiecit. Ordinem quoque ipſum in prouincias, cuſtodiaſque diuiſit.

Cardinalis & deinde Epiſcopus Albanen. à Greg. X. creatus fuit.

§. 9. Magnus etiam dignitate in Romana fuit Eccleſia. Increbreſcente enim fama innocentiæ, doctrinæ, ac prudentiæ eius à fel. rec. Gregorio Papa X. prædeceſſore noſtro ad Cardinalatus eſt vocatus honorem, vt eius opera in maximis, & difficillimis rebus quæ temporibus illis inciderant, vteretur, in quem Gregorius ipſe ob ingentia viri merita, nouo eſt vſus exemplo. Statim enim illi Albanen. commiſit Eccleſiam, quæ non niſi vetuſtioribus Cardinalib. ſolet committi.

Concilio Lugdunenſi præfuit & profuit.

§. 10. Non fefellit expectationem Summi Pontificis ac ſacri Senatus, optimus ac Deo amiciſſimus vir. Sed in Conc. Lugdunen. præſidens, omniaque ad Dei laudem dirigens, ſedatis diſcordiis, difficultatibuſque ſublatis, ipſi Eccleſiæ maximo vſui fuit, & ornamento.

Et vſque ad vltimum vitæ ſpiritum multis virtutibus floruit.

§. 11. Quibus rebus aperte cognoſcitur quod ſtatuit illi Dominus teſtamentum pacis, & principem fecit eum, vt ſit illi ſacerdotij dignitas in æternum, quem inanis gloria non inflauit, non diuitiæ ſiniſtrorſum egerunt, ſed in fide lenitateque perſeuerans, pius in Deum, in pauperes miſericors, iuſtus in omnes, ita hoc corruptibile corpus exuit, vt cum Apoſtolo dicere poſſet: Bonum certamen certaui, curſum conſummaui, fidem ſeruaui, in reliquo repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ.

Poſt obitum miraculis claruit.

§. 12. Qui etſi ex ſola perſeuerantia poterat Sanctus credi, iuxta illud: Eſto fidelis vſque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ, ſubſequuta ſunt tamen poſt vitam multa maximaque miracula, quæ certum ſanctitatis eius probent indicium, & Nos ad ipſius venerationem inducunt, quod Deus meritis præcedentibus venerandum oſtendat. Ipſe enim Deus omnipotens, vt ſuæ virtutis potentiam manifeſtet, & noſtræ ſalutis cauſam pandat, fideles electos ſuos, quos coronat in cœlis, ſæpe etiam honorat in mundo, ad eorum memoriam ſigna faciens, & prodigia, quo hæretica prauitas confundatur, & fides orthodoxa ſeruetur.

Imperator ergo & alij apud hunc Pont. pro ipſius canonizatione inſtiterunt.

§. 13. Agimus igitur ipſi Deo quantas poſſumus gratias quod nos dignos duxerit, per quos hæc canonizatio celebraretur, quę licet diuinis literarum monumentis extantibus, coruſcantibuſque miraculis, iam pridem potuerit rite fieri, numquam tamen antehac, vel à Principibus, vel ab aliis tanta diligentia fuit petita. Noſtro tempore cariſſimi in Chriſto filij noſtri Federicus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, Ludouicus Francorum Chriſtianiſſimus, Ferdinandus Siciliæ, & Matthias Vngariæ Reges illuſtres: dilecti quoque filij nobiles viri Alphonſus Calabriæ, Ioannes Mozenico Venetiarum, Ioannes Halcam Mediolani, & Ioannes Burbon Duces inſignes: Præterea Ciuitates Florentinorum, Senenſium, Lugdunenſium, Peruſinorum, & quod tale iubar tulit Balneoregium, tanto ſtudio tantaque perſeuerantia petierunt à Nobis, vt durum, & impium putaremus eis in re tam pia reſiſtere, quam etiam Dei monitu petere videbantur. Acceſſerunt aſſidue venerabilis fratris noſtri Iuliani Epiſcopi Sabinenſis, ipſius Ordinis Protectoris, dilectorum quoque filiorum Franciſci Samſonis generalis Miniſtri, & Petri de Rodulphis Procuratoris dicti Ordinis, ſacræ Theologiæ profeſſoris preces, qui nomine generalis eorum Capituli, id tamquam iuſtum & debitum repoſcebant. Legeramus ſtudioſiſſime Sancti huius diuina ſcripta, quibus poſtquam per ætatem aliquid ſapere licuit, ſemper fuimus delectati. Audiueramus quoque ab antiquioribus præfatæ Religionis fratribus, & grauibus quidem viris, quòd & ipſi à maioribus natu acceperant, de ſanctimonia vitæ eius conſtantem famam eſſe, ſciebamus de multis maximiſque miraculis, nec erat propterea apud Nos dubium, quin in triumphanti Eccleſia triumpharet in cœlo, & venerationem mereretur in terris.

Hic Pont. dictæ Religionis S. Franciſci profeſſor fuit. ideo ne potius affectione, quam debito

§. 14. Sed memores nos eumdem minorum Ordinem ex voto ingreſſos, in quo diuina aſſiſtente gratia in ſacris literis, & Religioſis moribus, vtcumque profecimus, eademque Miniſteriatus officia exercuimus, atque inde ad Cardinalatus dignitatem, ita vt per conſimiles gradus ad Pontificatus culmen ſubleuatos nos fuiſſe diſponente Domino cognoſcamus, per quos ipſe Bonauentura Sanctus ad triumphantis Eccleſiæ immarceſcibilem gloriam euectus eſt, ne ad id videremur potius affectione propria, quã debita deuotione moueri, eam adhibuimus diligentiam, ac grauitatem, quam rei magnitudo poſcebat. Commiſimus enim tribus ex venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, vt de veritate miraculorum mandarent inquiri. Cumque vnus ex eis inchoato proceſſu, vt Deo placuit ab hac luce migraſſet, alium in locum defuncti ſubrogauimus Cardinalem, quo etiam decedente alium ſubſtituimus.

adi canoni- zationem motus videatur, proceſſum tribus Cardinalibus commiſit.

Poſtea reiterari iuſſit.

§. 15. Nec his contenti, cum iam proceſſus ipſe pene perfectus eſſet, & hi qui delegati erant fideliſſime retuliſſent; tamen quia non videbatur in procedendo tãta quanta requiritur obſeruata ſolemnitas, illũ reiterari iuſſimus.

Cardinales ſucceſſiue votum pro canonizatione dederunt.

§. 16. Demum cum ex vberiori relatione, & fide dignorum teſtium ſuper hoc receptione compertum fuiſſet multa, & magna à Deo per ipſum Sanctum miracula fieri, quæ in conſpectu multitudinis cernebãtur. Nos Spiritui ſancto reſiſtere videremur, qui per os Prophetæ laudare Deum in Sanctis ſuis iubet, in Conſiſtorio noſtro ſecreto huius rei cauſa habito, eorumdem venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium vota ſuper huiuſmodi canonizatione ſumus ſcrutati. Cumque omnium vna eademque fuiſſet ſententia, videlicet, vt in Sanctorum numero referri deberet.

In Conſiſtorio publico orationes, & ieiunia ad hoc indixit.

§. 17. Conſiſtorium publicum deinde habuimus, in quo magna multitudine aſtante, & in triduum orationes, ieiuniaque indiximus, vt Deus omnipotens noſtris, quod factu optimum in hac re eſſet, oſtendere dignaretur, nec pateretur Eccleſiam ſuam militantem errare, quæ ſe triumphanti conformare ſtudet.

Prælati ad idem per Pontifice congregati pro canonizatione votarunt.

§. 18. Triduo deinde elapſo omnes, qui in Romana Curia erant, Prælatos iuſſimus conuenire, qui ad vnum interrogati quod faciendum videretur, in eamdem ſententiam conuenerunt, beatumque Bonauenturam canonizandum cenſuerunt.

Hic deinde Pont. canonizationis diẽ præfiniuit, in qua omnibus legitime peractis illũ canonizauit, & SS. Confeſſorum, Pontificum, Doctorũ cathalogo aſcripſit.

§. 19. Nos ergo Dei nutum, & voluntatem ſequentes, attendenteſque iuſtum ac debitum eſſe, vt quos Deus honorat in cœlis, nos venerationis officio laudemus, & glorificemus in terris, cum ipſe potius laudetur & glorificetur in illis, qui eſt laudabilis & glorioſus in ſæcula; hunc diem canonizationis ipſius Sancti Bonauenturæ in medio Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, quo maxima omnis generis ordiniſque multitudo confluxerat, celebrandum ſtatuimus. Ibi reliquis omnibus legitime peractis, prædictus Ordinis Minorum Procurator in medio ſtans dictũ illud B. Ioãnis Apoſtoli clara voce proponens, videlicet, Tres ſunt, qui teſtimoniũ dant in cœlo, Pater, Verbum, & Spiritus ſanctus, probauit etiam, habito ſuper præmiſſis proceſſu, ipſas beatiſſimæ Trinitatis perſonas teſtimonium, quod beatus Bonauentura in cœlo ſit, præſtitiſſe. Patrem, videlicet, in miraculorum potentia, Filium in doctrinæ ſapientia, & Spiritum ſanctum in vitæ ipſius bonitate. Et propterea non ſolum nominibus omnium qui hanc ipſam canonizationem fieri ſupplicarunt, ſed etiam ex parte indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, vt ipſum beatum Bonauenturam ſanctum pronunciare dignaremur, inſtanter, inſtantius & inſtantiſſimè requiſiuit. Confidentes igitur quod in hac canonizatione non permittat nos Deus errare, qui omnia in ea quomodolibet requiſita etiam ſuperabundanter obſeruari fecimus, & obſeruauimus, de eorumdem fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium, omniumque Prælatorum in Romana Curia exiſtentium vnanimi conſenſu, & maturo conſilio, de omnipotentis Dei, ac B. Petri & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, beatæ memoriæ Bonauenturam Balneoregienſem, ſacræ Theologiæ profeſſorem, ex gremio ſacri Ordinis Minorum, & ex officio Generalatus in Epiſcopum Cardinalem aſſumptum, Sanctum eſſe, ac aliorum Sanctorum Dei cathalogo adſcribendum, adiiciendum ac aggregandum fore, ac fideliter firmiterque teneri debere decernimus, ipſumque Sanctorum Confeſſorum, Pontificum, & Doctorum quos ſancta Dei veneratur Eccleſia, conſortio ſolemniter in præſentiarum adſcribimus, aggregamuſque per præſentes.

§.20.Sta

Feſtumque pro 2. Dominica menſis Iulij inſtituit. At Sixt. V. age iuſſit die 14. d. menſis.

§. 20. Statuentes etiam & mandantes venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis dictorum, ac Patriarchalium, Metropolitanorum, & Cathedralium Eccleſiarum Capitulis, & quorumuis Ordinum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium profeſſoribus, necnon quibuſcumque Eccleſiaſticis perſonis, vt feſtum ipſius Sancti Bonauenturæ ſecunda Dominica menſis Iulij, ſingulis annis ſolemniter & deuote celebrent, diuinum officium, veluti pro vno Confeſſore, Pontifice, & Doctore, tam publicè quàm priuatim, prout contigerit perſoluentes.

Officium duplex Ordini S. Franciſci concedit.

§. 21. Dilectis verò filiis fratribus prædicti Minorum Ordinis, quatenus huiuſmodi officium ſub feſto duplici & octaua, eo modo quo aliorum dicti Ordinis Sanctorum celebrare feſta & octauas conſueuerunt, celebrandi concedimus facultatem.

Sepulchrum vel Eccleſiā ſtatuto viſitantibus indulg. elargitur.

§. 22. Inſuper eadem auctoritate omnibus vere pœnitentibus & confeſſis, qui in eadem Dominica, Eccleſiam in qua Sanctum eius corpus requieſcit, deuotè viſitauerint, annuatim, ſeptem annos & totidem quadragenas, his verò qui aliis temporibus in ſingulis diebus Dominicis, centum dies; illis autem qui Eccleſias fratrum Minorum vbilibet conſtitutas, tam ipſa die feſti, quam in octaua diuinis officiis interfuerint, conſimiles indulgentias, & peccatorum remiſſiones, quæ in ſingulis aliorum eiuſdem Ordinis Sanctorum feſtis, ex indultis Apoſtolicis generaliter promulgatis, Romani Pontifices conceſſerunt, de iniunctis pœnitentiis miſericorditer in Domino relaxamus, & elargimur.

Indulgentias concedit Eccleſiæ SS. Apoſtolorum de vrbe, indulta que Fratribus Minoribus in Vniuerſitate Pariſienſi eaſdem quibus ibidem potiuntur Fratres Prædicatores.

§. 23. Conſiderantes præterea quanta ab hoc ipſo Sancto Bonauentura ratione ſcientiæ, & ſanctitatis vitæ, Epiſcopaliſque & Cardineæ dignitatis, S.R.E. ſuſceperit incrementa, quantamque idem Sanctus cum beato Thoma de Aquino, coætaneo, condiſcipulo, & commagiſtro ſuo, familiaritatem, & ſpiritualem coniunctionem in hac vita ſeruauerit, vt quos in hoc ſæculo fraterna iunxit charitas, & eadem in cœlo præmia conſequutos credimus, præſens Eccleſia pari veneretur honore, prædictum feſtum inter feſta ſacri Palatij Apoſtolici aſſumentes, annumerantéſque eamdem indulgentiam in feſto prædicto in Eccleſia Sanctorum Apoſtolorum de Vrbe, quæ in feſto ipſius Sancti Thomæ de Aquino in Eccleſia beatæ Mariæ Virginis de Vrbe, Mineruæ vulgariter nuncupata, habetur, concedimus. Pariterque decernimus, fratres Minores, in alma Vniuerſitate Pariſienſi, eiſdem priuilegiis poſſe, ac debere vti & gaudere, ob ipſius S. Bonauenturæ merita, quibus ea Apoſtolicis indultis, fratres Prædicatores qui in eadem Vniuerſitate, intuitu & gratia eiuſdem S. Thomæ, potiri & gaudere conſueuerunt, & gaudent, aut potiri, & gaudere quomodolibet poterunt in futurum.

Hortatur omnes ad orationem S. Bonauenturæ pro exaltatione S. R. E.

§. 24. Quocirca omnes & ſingulos in dignitate conſtitutos requirimus, & monemus, quatenus vniuerſis, & clericis, & populis ſuarum Ciuitatum, Diœceſum, & Parochialium præſentes noſtras literas ſolemniter publicantes, eoſdem hortentur vt Deum ipſum, à quo bona cuncta procedunt, humiliter deprecentur, vt ipſius ſancti Doctoris, & Confeſſoris Bonauenturæ meritis & precibus exoratus, militantem Eccleſiam, Apoſtolicam fidem, & cunctos Chriſti fideles, à Paganorum, & aliorum infidelium, & hæreticorum tueatur incurſibus, & à periculis cunctis ſemper protegat, ac defendat, & illam quam nobis mundus dare non poteſt pacem, hoſtium omnium ſublata formidine, firma cum tranquillitate concedat, vtque poſt huius vitæ militiam, depoſitumque Paſtoralis officij miniſterium, vna cum grege nobis credito, ad ſempiterna tandem gaudia peruenire mereamur.

Tranſumptis fidem dari præcipit.

§. 25. Demum quia difficile foret, literas originales præſentes, ad vniuſcuiuſque notitiam deferri, volumus ac decernimus quod earum tranſumpto, ſub ſigillo Generalis Miniſtri Ordinis antedicti, & manibus duorum Notariorum publicorum debite ſubſcriptis fides adhibeatur indubia in omnibus, & per omnia, & illis vbique ſtetur ac ſi originales literæ huiuſmodi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctionem pœnale adiicit.

§. 26. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, adſcriptionis, aggregationis, ſtatuti, mandati, conceſſionis, relaxationis, largitionis, aſſumptionis, annumerationis, monitionis, ac voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſecundo, decimo octauo Kal. Maij, Pont. noſtri Anno vndecimo. *D. P. An 11. die 14. Apr.*

XXII.

De electione & munere Magiſtri ſeu Præceptoris Archihoſpitalis S. Spiritus in Saxia de Vrbe, & de exemptionibus, immunitatibus, ac priuilegiis eiuſdem.

De inſtitutione huius Hoſpitalis, aliiſque illud concernentibus plene notaui ſup. in conſt. 7 Innoc. III.

Alia huius Hoſpitalis priuilegia vide in ead. conſt. Innocent. III. & infra in Pij IV. conſt. 84. & in Clem. VIII. conſt. 118. Cum ſicut.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Pio de Ruuere Præceptori Hoſpitalis noſtri Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, Ordinis S. Auguſtini. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1483.*

Religionis zelus, &c.

Forma eligendi Magiſtrum Hoſpitalis. Hodie à Papa eligitur.

§. 1. Et inſuper vt Hoſpitale prædictum de bono in melius dirigatur, & auctore Domino felicibus proficiat incrementis, aliorum prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum veſtigiis inhærentes, Motu, auctoritate, & ſcientia ſimilibus, ſtatuimus, decernimus pariter, & ordinamus, quod de cetero, perpetuis futuris temporibus, occurrente præceptoriæ Hoſpitalis huiuſmodi vacatione, Fratres Conuentus huiuſmodi in vnum conuenientes, debeant electionem de Præceptore futuro, quibuſuis pactionibus ſemotis, cum conſilio tamen & auctoritate ac præſentia Præceptoris pro tempore exiſtentis dicti Hoſpitalis, facere, & ſic electum Rom. Pont. pro tempore exiſtenti canonice intranti præſentare, qui illum debeat confirmare.

Protectoriſque.

§. 2. Quodque ſimiliter vnum ex venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, quotieſcumque dictum Hoſpitale carere contigerit Protectore, in Protectorem eligere, & illum Romano Pontifici præſentare confirmandum.

Cura Præceptoris circa Hoſpitalis expoſitos.

§. 3. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ Præceptori pro tempore exiſtenti dicti Hoſpitalis, vt tam pueros quam puellas qui ibidem pro tempore exponuntur, quemadmodum ad bonum & pium patrem ſpectat, manuteneat tamquam filios & conſeruet. Illoſque & illas ſub optimis diſciplinis inſtituere ſtudeat, vt ſic apud Deum meritum, & apud homines laudem conſequi mereatur.

Exemptio Hoſpitalis & eius membrorum, à ſolutione gabellarum & aliorum onerum.

§. 4. Concedentes inſuper motu, ſcientia & auctoritate ſimilibus tam Hoſpitalis prædicti, quam omnium aliorum eius membrorum & locorum, in obedientia, ſubiectione, correctione & omnimoda diſpoſitione Præceptoris dicti noſtri Hoſpitalis ſancti Spiritus in Saxia de Vrbe, ſolum & dumtaxat exiſtentium, ab eodem dependentium Præceptoribus, Prioribus ſeu Rectoribus pro tempore exiſtentibus, quod de relictis & obuentionibus eis ratione dictarum præceptoriarum, membrorum, & locorum factorum, ad ſoluendum aliquam quartam Epiſcopalem, ſeu Parochialem, neque aliquam gabellam, paſſum ſeu impoſitionem, & quoduis aliud onus, etiam occaſione rerum, bonorum, fructuum & animalium dicti Hoſpitalis noſtri ſancti Spiritus de Vrbe, in quibus locis, deinceps perpetuis futuris temporibus non teneantur, nec ad id à quoquam inuiti compelli, ſeu coarctari poſſint aut valeant.

Exemptioque à ſuperiori (?) 14. & inferi-

§. 5. Præterea vt præceptores & fratres prædicti quietius & liberius ſua vota Altiſſimo exoluere, ac præ-

dictione omnium Prælatorum, & aliorum præterquam Magiſtri generalis.

ceptoriæ Eccleſiæ Hoſpitalis, & alia loca eorum, à dicto Hoſpitali de Vrbe, vt ſupra, dependentia melius & ſalubriter gubernari poſſint, quo Sedis eiuſdem fuerint præſidio communita Hoſpitale prædictum illiuſque modernum, & pro tempore exiſtentem Præceptorem, ac Conuentum, & fratres, & perſonas, ac familiares omnes, eorumdem quoſlibet, & alias præceptorias, membra, Hoſpitalia & loca ab ipſo Hoſpitali noſtro dependentia, illorumque ſimiliter Præceptores, fratres, Conuentum, & perſonas: necnon caſtra, terras, & oppida, illorumque vaſſallos & ſubditos bonaque omnia & ſingula, mobilia & immobilia, quæ ad præſens poſſident, & in futurum, largiente Domino, poterunt adipiſci, ſub beati Petri & dictæ Sedis, ac noſtra protectione, Motu, auctoritate, & ſcientia prædictis, ſuſcipimus, ac ab omni iuriſdictione, ſuperioritate, viſitatione, correctione, dominio & poteſtate Ordinariorum, & eorum Vicariorum & Officialium quorumcumque, etiam quoad curam animarum ipſis & Eccleſiis eis ſubiectis imminentem, perpetuo penitus & omnino eximimus, & totaliter liberamus, ac prorſus exemptos & liberos, exemptaque & libera fore, ac nobis & dictæ Sedi dumtaxat immediate quoad omnia ſubiacere: (eorumdem Præceptoris & Conuentus Hoſpitalis ſancti Spiritus de Vrbe iuriſdictione, ſuperioritate, poteſtate & præeminentia ſemper ſaluis) decernimus & declaramus, ita quod Ordinarij, Vicarij & Officiales prædicti, etiam ratione delicti, contractus, aut rei de qua agitur, vbicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, in eos vel in ea, tamquam prorſus exemptos & exempta, iuriſdictionem, dominium, & poteſtatem aut ſuperioritatem quomodolibet exercere, aut excommunicationis, ſuſpenſionis vel interdicti, aliaſve ſententias, cenſuras & pœnas promulgare, neque ipſi Præceptores, fratres, & perſonæ, coram illis aut dictæ Sedis delegatis vel ſubdelegatis, pro tempore directis, de præſentibus literis ſpecialis & expreſſa mentio fiat, ad iudicium euocari, aut quouis modo directè vel indirectè inquietari, vel moleſtari poſſint nec debeant quoquo modo. Decernentes omnes & ſingulos proceſſus, ſententias, cenſuras, & pœnas, quos & quas contra exemptionem, liberationem, ſuſceptionem, decretum & declarationem huiuſmodi forſan haberi vel promulgari, necnon quicquid ſecus ſuper iis à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irrita & inania, nulliuſque roboris vel momenti.

Communicatio omnium immunitatũ & priuilegiorum Cong. Monachorum Caſſinenſis alias S. Iuſtinæ. Hæc priuilegia indicabo tibi inf. in Iul. II. conſt. 1.

§. 6. Ac pro maiori Hoſpitalis & aliarum præceptoriarum ac membrorum & fratrum, aliarumque perſonarum ſubditorum & vaſſallorum prædictorum fauore & quiete, & motu & ſcientia ſimilibus concedentes eiſdem, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, omnibus & ſingulis prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, conſeruatoriis, priuilegiis, gratiis & indultis, præfatæ Congregationi ſanctæ Iuſtinæ, illorumque Monaſteriis, locis, membris, & perſonis per Sedem prædictam, vel alias quomodolibet, in genere vel in ſpecie, conceſſis, aut in poſterum concedendis, quorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur, haberi volumus pro ſufficienter expreſſis; vti, potiri, & gaudere liberè & licitè, in omnibus, & per omnia poſſint & debeant, perinde ac ſi eis ſpecialiter conceſſa fuiſſent, quæ ad eos & ea omnino extendimus & ampliamus.

Executorum huius bullæ deputatio.

§. 7. Et inſuper eiſdem Epiſcopis, etiam motu & ſcientia ſimilibus, mandamus, quatenus ipſi, vel duo aut vnus eorum, per ſe vel alium ſeu alios, faciant dicta auctoritate noſtra, eoſdem Præceptores, Conuentus, fratres & perſonas, Præceptorias, Eccleſias, Oratoria, Hoſpitalia atque loca prædicta, ſub obedientia, correctione, poteſtate & auctoritate Præceptoris Hoſpitalis ſancti Spiritus de Vrbe, vt capite exiſtentis, exemptionis, & liberationis huiuſmodi, pacifica poſſeſſione gaudere, ac præmiſſa omnia & ſingula vbi & quando expedierit ſolemniter publicantes, ac Præceptoribus, Conuentibus, fratribus & perſonis, Præceptoriis, Eccleſiis, Oratoriis membris, Hoſpitalibus atque locis præfatis in eiſdem præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes. Non permittentes eos, eas, vel ea, ſeu eorum aliquam, vel aliquod, per Ordinarios Vicarios & Officiales prædictos, ſeu quoſcumque alios, contra præſentium tenorem, directè vel indirectè, quouis quæſito colore impedire, ſeu quomodolibet moleſtare. Impedientes contradictores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia iuris opportuna remedia, cum cenſurarum prædictarum aggrauatione, & reaggrauatione appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

§. 8. Non obſtantibus præmiſſis, ac noſtra ſuper expreſſione fructuum, reddituum, & prouentuum beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ voluntur, & quibus ac commiſſione deſuper ad partes fienda, necnon recolendæ memoriæ Innocentij Papæ IV. ſimiliter prædeceſſoris noſtri, contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & aliis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon de quibuſuis conuentualibus, ac aliis per Nos vel Sedem prædictam pro tempore factis generalibus vel ſpecialibus reſeruationibus ac ſtatutis & conſuetudinibus ſupradictis, contrariis quibuſcumque. Aut ſi Ordinariis, Vicariis & Officialibus prædictis, vel quibuſuis aliis communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſlibet aliis pactis & conuentionibus, necnon priuilegiis, indulgentiis & literis Apoſtolicis generalibus & ſpecialibus, ac præſcriptionibus, etiam longiſſimi temporis quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſis vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ quoad hoc eis nolumus aliquatenus ſuffragari.

Contrariorũ derogatio.

§. 9. Ceterum quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula quæque loca in quibus expediens foret deferre, Volumus atque decernimus, quod ipſarum literarum, ac omnium & ſingulorum priuilegiorum dictæ Congregationis S. Iuſtinæ, ſeu Apoſtolicarum, & quarumcumque aliarum literarum deſuper confectarum tranſumptis, manu alicuius publici Notarij inde rogati ſubſcriptis, & ſigillo Auditoris Cameræ Apoſtolicæ, vel præfati Præceptoris dicti noſtri Hoſpitalis de Vrbe munitis, ea prorſus fides in iudicio & extra ac alias vbilibet adhibeatur, quæ præſentibus literis & priuilegiis ac literis Congregationis prædictæ adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ, ac priuilegia & literæ Congregationis prædictæ, eiſdem Hoſpitali de Vrbe, illius membris, præceptoriis, præceptoribus, fratribus, ac aliis perſonis prædictis, conceſſa, & pro eis expedita fuiſſent.

Exemplorum fides.

Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ, 1483. Idibus Februarij, Pont. noſtri Anno 13. *D. P. An. 13. die 13. Febr.*

De Auctoritate maioris Pœnitentiarij S.R.E. XXIIII.

Hæc bulla comprobata fuit, & quoad pœnas inobedientium extenſa à Paulo III. & Iul. III. vt habetur inf. in ipſius Iul. conſt. 1. Rationi. Pœnitentiaria verò officium, primo reformauit Pius IV. vt inf. in eius conſt. 13. In ſublimi, & poſtremo nouum eius ſtatum præfiniuit Pius V. in ſua conſtit. 83. in omnibus.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1484.*

Exordium.

QVoniam nonnulli iniquitatis filij, elationis & pertinaciæ ſuæ ſpiritu aſſumpto, poteſtatem Maioris Pœnitentiarij noſtri per longiſſima tempora toti Orbi notam, & à cunctis fidelibus inuiolabiliter obſeruatam in dubium reuocare, & literis ſub eius nomine per officium Pœnitentiariæ noſtræ pro tempore expeditis contumaciter ſe opponere, illiſque detrahere præſumunt, decet nos aduerſus tales ea adhibere remedia per quæ

ipſorum

ipſorum temeritate repreſſa eiuſdem Pœnitentiarij auctoritas, & poteſtas præſeruentur illæſæ, illiuſque literæ cum perſonarum illas pro tempore impetrantium quiete, & conſcientiæ tranquillitate, remotis quibuſuis obſtaculis, votiuum ſortiantur effectum.

Pœnitentiariæ Maior literas Officij expediebat abſque inſertione facultatum, cũ aſſertionibus & ſigillo, ac ſuo nomine Epiſcopi licet eſſet Cardinalis, vt hic.

§. 1. Dudum ſiquidem per nos accepto quod licet vniuerſo pene orbi innoteſceret inter alia officia Romanæ Curiæ fuiſſe dudum officium ſacræ Pœnitentiariæ prouide inſtitutum, & in aliquibus ex Maioris Pœnitentiarij illud pro tempore obtentis literis, quæ ab eo ratione dicti officij pro tempore emanabant, ſic contineretur videlicet (Auctoritate D.N.P. cuius Pœnitentiariæ curam gerimus) & in alijs (Auctoritate D.P. & de eius ſpeciali mandato ſuper hoc viuæ vocis oraculo ſibi facto) in reliquis verò (dicta auctoritate D.P. & eius ſpeciali, & expreſſo mandato (ac huiuſmodi literis, & aſſertioni eiuſdem Pœnitentiariæ, tam in iudicio quam extra abſque eo, quod facultas deſuper eidem Pœnitentiario per Sedem Apoſtolicam conceſſa in illis infereretur, fides indubia adhiberi conſueuiſſet, & ab eodem tempore citra Maior Pœnitentiarius pro tempore exiſtens ex ipſius officij ſtylo dum Epiſcopus Cardinalis exiſteret, ſe Epiſcopum ſolum non autem Cardinalem nominare ſolitus eſſet, prout & reliqui Epiſcopi Cardinales in eorum literis faciebant, & literæ præfatæ cum antiquo per Maiores Pœnitentiarios qui pro tempore fuerant adhiberi ſolito ſigillo oblongo in cera rubea, & capſa ceræ albæ impreſſo pendente ſecundum dicti officij ſtylum antiquum ſigillari, & ſic expeditæ debitæ executioni abſque vlla contradictione & exceptione mandari, ac ab omnibus in debita obedientia haberi eſſent ſolitæ.

Quadam tamen his literis fidem non eſſe adhibendam aſſerebant.

§. 2. Quia tamen nonnulli iuris interpretes diuerſarum partium volentes plus ſapere quam oporteret, affirmare non erubeſcebant, & in dubium reducere, an literis dicti officij cum verbis, & ſigillo prædictis iuxta illius ſtylum approbatum, ac ab omnibus indifferenter ſeruatum fides eſſet adhibenda, & illis obedire haberent, affirmantes aſſertioni prædictæ Maioris Pœnitentiarij ſuper auctoritate ſui officij & Papæ ſpeciali & expreſſo mandato prædictis non eſſe credendum: & pro eo quia venerabilis frater noſter Iulianus Oſtienſis, olim Sabinenſis Epiſcopus Maior Pœnitentiarius noſter poſt promotionem ad Sabinenſem tranſlationem ad Oſtienſem Eccleſias per Nos factas de perſona ſua olim tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Cardinalis, ſe non Cardinalem ſed Sabinenſem prius, & poſt tranſlationem prædictam Oſtienſem Epiſcopum nominabat, literas dicti officij dicto ſigillo ſigillatas modicæ auctoritatis exiſtere, in dicti officij & eius Pœnitentiarij, imo verius Apoſtolicæ auctoritatis contemptum & ſcandalum plurimorum.

Ideo hic Sixtus per alias eius literas quas hic non habes, illis plene credendum ſtatuit.

§. 3. Nos tunc prouide attendentes quod Maior Pœnitentiarius ordinaria iuriſdictione & auctoritate fungeretur, & propterea in ſuis literis ſicut alij ordinarij, ſui officij auctoritates inſerere non teneretur, quodque ſtylus vbilibet præſertim in Romana Curia literarum Apoſtolicarum & aliarum quæ ab ea emanabant in tantum pro lege ſeruabatur, vt literæ præter ſtylum expeditæ falſitatis ſuſpicione non carerent, ac volentes huiuſmodi inſolentium temerariis auſibus obuiare, & eorum quos literæ prædictæ concernebant, conſcientiarum paci & tranquillitati, dictique officij honori & immunitati conſulere per alias noſtras literas, Motu proprio & ex certa ſcientia decreuimus, & declarauimus, literis prædictis Pœnitentiariæ, tunc expeditis etiam quoad auctoritatem, & mandatum huiuſmodi de quibus in eis fieret mentio, abſque vlla auctoritatis & mandati huiuſmodi in eis inſertione plenam fidem adhiberi debere, & ad id probandum alterius probationis adminiculum non requiri. Mandantes omnibus & ſingulis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus quacumque dignitate & auctoritate fungentibus, ſub excommunicationis, aliiſque cenſuris, & pœnis tunc expreſſis, quatenus literis prædictis Pœnitentiariæ, ſecundum dicti officij ſtylum præfatum tunc expeditis, & quas pro tempore in perpetuum expediri contingeret, crederent, & obedirent, ac parerent in omnibus & per omnia, perinde ac ſi in illis Maioris Pœnitentiarij pro tempore exiſtentis facultas, & poteſtas ſibi à Nobis, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus, ac ſe de prædicta conceſſa, quoad ea quæ in eiſdem literis Pœnitentiariæ continerentur, ſufficiens inſerta foret, & per literas Apoſtolicas de dicti Maioris Pœnitentiarij auctoritate, & ei facto ſpeciali & expreſſo mandato viuæ vocis oraculo huiuſmodi conſtaret, prout in eiſdem literis noſtris plenius continetur.

Sed literam aſſerebant illius poteſtatem Pœnitentiarij ad forum conſcientiæ tantummodo extendere, & ipſũ non poſſe alijs committere facultates, ſibi ab Apoſt. Sede conceſſas.

§. 4. Cum autem ſicut nuper non ſine animi noſtri moleſtia etiam accepimus, prædicti iuris interpretes, & alij præſumptores, & duræ ceruicis, huiuſmodi literas Pœnitentiariæ dicti Pœnitentiarij noſtri, necnon decreto, declarationi, & mandato noſtris prædictis adhuc obtemperare contumaciter contemnant, ac ore ſacrilego publice dicere & allegare non vereantur, literas Pœnitentiariæ huiuſmodi ſolum, & dumtaxat in foro conſcientiæ, non autem in foro iudiciali huiuſmodi admitti debere, Maioriſque Pœnitentiarij huiuſmodi poteſtatem ad forum pœnitentiæ, & conſcientiæ dumtaxat ſe extendere, & reſtrictam fore, ipſumque Maiorem Pœnitentiarium licet in caſibus iuxta facultatem ſibi à Sede prædicta conceſſam per ſe ipſum diſpenſare, & abſoluere valeat, aliis tamen abſoluendi, & diſpenſandi, aliaſque facultates ſibi conceſſas per literas ſuas committere non poſſe: eis quoque an literæ quæ per præfatum officium Pœnitentiariæ expediuntur, & expeditæ reperiuntur ſecundum antiquum ſtylum ipſius officij expeditæ fuerint, & expediantur minime conſtare, & propterea de earum validitate merito dubitari debere, pluribuſque aliis ac exquiſitis ſuggeſtionibus, & cauillationibus prædicti Maioris Pœnitentiarij poteſtatem impugnare, & nihilominus eius literæ huiuſmodi executioni debitæ demandentur, & perſonæ quas concernunt illarum votiuum ac debitum effectum conſequi valeant, indebite, & iniuſte impedire, eiſdemque perſonis contra tenorem literarum prædictarum diuerſa alia moleſtias, ac damna inferre non erubeſcant, in animarum ſuarum periculum, ac ipſius Pœnitentiarij, imo verius noſtri, & Sedis prædictæ contemptum, & vilipendium, ac perſonarum earum præiudicium non modicum, & grauamen, pernicioſum quoque exemplum, & ſcandalum plurimorum.

Hic ideo Pôt. alijs committere poſſe decreuit.

§. 5. Nos tantæ temeritati, & audaciæ, prout noſtro incumbit officio opportunis remediis occurrere, ac Maioris Pœnitentiarij, & officij, perſonarumque huiuſmodi literas præfatas pro tempore expedientium, honori, indemnitati, & ſecuritati conſulere volentes, Motu ſimili non ad ipſius Iuliani Pœnitentiarij, vel alicuius alterius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & voluntate, & ex certa ſcientia auctoritate Apoſtolica tenore præſentium decernimus, & declaramus, præfatum Iulianum, & pro tempore exiſtentem maiorem Pœnitentiarium huiuſmodi, non ſolum per ſe ipſum in caſibus iuxta facultates ſibi à prædicta Sede conceſſas diſpenſare, & abſoluere, & abſolutiones, & diſpenſationes Chriſti fidelibus impendendas huiuſmodi in diuerſis Mundi partibus per ſuas literas aliis committere liberè, & licitè potuiſſe, & poſſe.

Et ſine literas in vtroque foro probare & ſuffragari.

§. 6. Quodque literæ quæcumque per officium Pœnitentiariæ ſub ſolito ſigillo oblongo in cera rubea, & capſa ceræ albæ impreſſæ pendente hactenus expeditæ, & quæ in poſterum expediri continget, iuxta antiquum ſtylum dicti officij expeditæ intelligantur, nec ad hoc aliud probationis adminiculum requiratur, ipſæque literæ vt præfertur expeditæ, & expediendæ, illæ videlicet quæ forum conſcientiæ in foro conſcientiæ tantum, & quæ forum contentioſum concernunt, aut in quibus quod in contentioſo, aut vtroque foro valeat appoſitum fuerit tam in foro iudiciali, & contentioſo, Eccleſiaſtico, & ſæculari, quam etiam in foro pœnitentiæ omnimodam fidem faciant, & valeant, illiſque ſtari, & indubitanter credi debeat, ac perſonis prædictis qui illas impetrarint, & impetrabunt, in vtroque foro huiuſmodi prout eis conceſſum fuerit plenarie ſuffragarentur, & valeant.

Pœnaſque inobedientibus imponit. Quas amplians.

§. 7. Volentes, ac motu, & ſcientia ſimilibus ſtatuentes, quod omnes, & ſingulæ perſonæ cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, nobilitatis, & præeminentiæ fuerint, & quacumque Eccleſiaſtica vel mundana

Paul. III. cit. in rub.

dignitate præfulgeant, quæ contra tenorem præſentium, ac priorum literarum noſtrarum huiuſmodi aliquid facere attentauerint, & præmiſſis omnibus, & ſingulis, in eorum vel in partem non paruerint, omnes, & ſingulas cenſuras, & pœnas in dictis prioribus literis noſtris contentas eo ipſo incurrant.

Executores iſtius conſt. deputat.

§. 8. Et inſuper vt præmiſſa omnia tam in prioribus quam præſentibus literis noſtris contenta plenius obſeruentur, & contumacia, ac inobedientia illa contemnentium facilius comprimatur, venerabili fratri moderno, & pro tempore, exiſtenti Almæ Vrbis in ſpiritualibus Vicario noſtro, & dilecto filio Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, etiam pro tempore exiſtenti, Motu ſcientia, & auctoritate ſimilibus, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi vel alter eorum, vbi, quando, & quoties ſuper præmiſſis, vel aliquo præmiſſorum pro parte cuiuſlibet perſonæ de cuius intereſſe pro tempore agi contigerit, fuerint requiſiti, ſeu alter eorum fuerit requiſitus, priores, & præſentes literas, ac omnia & ſingula in eis contenta ſolemniter publicantes, illaſque, & illa, per ſe vel alium ſeu alios, inuiolabiliter obſeruari facientes, omnes & ſingulos quos huiuſmodi excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliaſque cenſuras, & pœnas prædictas incurriſſe eis conſtiterit, in Eccleſiis, dum maior inibi populi multitudo ad diuina conuenerit, & locis aliis publicis de quibus eis videbitur, excommunicatos, & ſententia huiuſmodi irretitos publice nuncient, & faciant nunciari ab aliis, ac ab omnibus arctius euitari, necnon legitimis ſuper iis habendis ſeruatis proceſſibus, eos & quemlibet eorum quotiens opus fuerit aggrauare, reaggrauare necnon terras, & loca ad quæ eos, & aliquem eorum declinare contigerit, Eccleſiaſtico interdicto ſupponere, illudque ſtrictiſſime obſeruari facere procurent Contradictores auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

Contraria tollit.

§. 9. Non obſtantibus felicis recordationis Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, illis præſertim quibus cauetur ne quis extra ſuam ciuitatem, vel Diœceſim niſi in certis caſibus, & in illis vltra vnam dietam à fine ſuæ Diœceſis ad iudicium euocetur, ſeu ne iudices à Sede deputati prædicta extra ciuitatem, & Diœceſim in quibus deputati fuerint, contra aliquem procedere; ſeu alij, vel aliis vices ſuas committere præſumant, & duabus dietis in Concilio generali editis, ac aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis quæ in dictis prioribus literis voluimus non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. A. 13. die 9. Mar.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo quarto, 7. Idus Maij, Pont. noſtri Anno 13.

XXIV. Conſanguinei, & affines reorum in cauſis criminalibus condemnatorum, in Statu Eccleſiaſtico, ad redimendum eorum bona compellantur. Eiſque non extantibus, vel impotentibus, Communitates ad id cogantur. Et parentes filiorum condemnatorum, etiam viuentes, teneantur ad integram eorum legitimam Fiſco perſoluendam.

Hoc vltimum de legitima ſtatuit etiam Pius IV. infra in eius conſtit. 52. Etſi cuncta. Sed in Vrbe non perſoluitur ex priuilegio Innocen. IX. vt infra in eius conſtit. 2. Ad Romanum.

Edita An. D. 1484.

SIXTVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Cvra Paſtoralis officij nobis, licet immeritis, ſuperna diſpoſitione commiſſa, ſtudia noſtræ mentis ſolicitare non deſinit rebus ſingulis executionem adhibere iuſtitiæ, &, vt late in criminoſos pro tempore condemnationes debitum ſortiantur effectum, opem, & operam impendere efficaces.

Cauſa conſt.

§. 1. Fide digna relatione accepimus, quod nonnulli ſuis exigentibus demeritis, criminaliter in Alma Vrbe, aliiſque ciuitatibus, terris, & locis noſtro ac Romanæ Eccleſiæ temporali dominio ſubiectis pro tempore condemnati, in variis pecuniarum ſummis, ſeu alias cum eorumdem condemnatorum confiſcatione bonorum, à locis in quibus ſunt condemnati, ſe abſentant, & ne quiſpiam eorum bona immobilia emat, aut conducat à fiſco, minis, & aliis exquiſitis remediis procurant, vſque quo tractu temporis abolitis ex gratia condemnationibus huiuſmodi, bona ipſa recuperent, fructum interim perſæpe percipientes ex eis, ſicque quamdam ſibi vendicant ſuorum impunitatem delictorum: quæ res aliis incentiuum tribuit delinquendi. Quidam verò ex eo prætextu, quod filij, vel nepotes, & in patris, vel aui poteſtate exiſtant, nec bona aliqua habeant, quæ in patratis per eos exceſſibus (ſi illorum grauitas exigat) confiſcari, aut alias per condemnationum ferendarum pro tempore contra eos executionem capi poſſint, ad delinquendum præ ceteris ſunt promptiores.

Cõſanguinei compellantur ad redimendum bona cõdemnatorum.

§. 2. Nos igitur attendentes parum eſſe ſententias ferri, niſi debitæ executioni demandentur, ac, ratione caſuum emergentium, licitum eſſe leges tranſgredi, ac uolentes ſuper his opportunum adhibere remedium, auctoritate Apoſtolica hac in perpetuum valitura conſtitutione ſancimus, licere exactoribus condemnationum huiuſmodi tam hactenus latarum, quam aliarum quas ferri contigerit in futurum in Vrbe, ciuitatibus, terris, & locis prædictis, ſiue condemnationum earumdem commodum ad Cameram Apoſtolicam, ſiue ad Communitates ciuitatum, terrarum, & locorum eorumdem, vel perſonas officioſas, in totum vel in partem, ſit peruenturum, dum principales condemnatos habere non potuerint, compellere eorum conſanguineos, & affines vſque in quartum gradum iuxta canonicas ſanctiones computandum, ad emendum bona, quæ confiſcata fuerint, & confiſcata non fuerint, pro currenti valore quantitatum, latarum contra illorum dominos condemnationum earumdem.

Et illis deficientibus cogantur Communitates locorum, ad fauorem Cameræ.

§. 3. Etſi conſanguineos non haberent, vel haberent impotentes, ſuper quorum impotentia executorum eorumdem declarationi ſtetur, ſi confiſcationes, & condemnationes ipſæ ad Cameræ præfatæ commodum ſint ceſſuræ, etiam Communitates, Vniuerſitates locorum, in quorum territoriis bona conſiſtunt, ad huiuſmodi emptionem faciendam teneantur.

Parenteſque teneantur pro filijs condemnatis legitimam ſoluere etiam in eorum vita. Ad hoc vide quod notaui hic in rub.

§. 4. Et parentes habentes taliter condemnatos in poteſtate ſua, ad ſoluendum pro illis quos habent in poteſtate, ſi ipſorum bona ſint confiſcata, integram legitimam, quam haberent de bonis eorumdem parentum, ſi tunc decederent, cogantur, ſi verò in pecuniariis pœnis damnatis ſint, ad pœnas ipſas ſoluendum pro currenti quantitate, ad quam tunc aſcendere contigerit valor legitimæ memoratæ, ita quòd ſoluta ſemel legitima modo prædicto, amplius de bonis huiuſmodi non ſoluatur.

Quibuſcumque non obſtantib.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon indultis, priuilegiis, gratiis, & conſtitutionibus, ciuitatibus, terris, & locis, prædictis conceſſis, ſeu factis, & cum illis initis capitulis, & conuentionibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c.

D. P. An. 13. die 30. Maij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1484. 3. Kalendas Iulij.

INNO

INNOCENTIVS OCTAVVS PONT. CCXXVII.
Anno Domini MCDLXXXIV.

INnocentius VIII. Genuenſis, Ioannis Baptiſta Gibo, antea dictus, presbyter Card. S. Laurentij in Lucina, creatus 4. Kalen. Coronatus pridie Idus Septemb. Anno Domini 1484. Vixit annos 7. menſes 10. dies 27. Creauit Card. 8. Obiit octauo Kal. Augusti anno 1492. Corpus eius in Baſilica S. Petri ſepultum fuit. Vacauit ſedes dies 26.

I. Inquiſitorum hæreticæ Prauitatis Iuriſdictio, contra hæreſim ſiue ſectam Maleficorum.

De his Maleficis, & Sortilegis plene habetur in in cap. 26. q. 1. & ſeqq. & in tit. de Sortileg. Necnon de commercium cum dæmone habentibus, eſt ſup. conſtitutio 13. Ioan. XXII. Super.

Huic autem conſt. conſonant aliæ pleniores diſpoſitiones de quibus inf. in conſt. 43. Leonis X. Honeſtus, conſt. 2. Adriani VI. Dudum, & conſt. 17. Sixti V. Cœli.

Data A. D. 1484. *INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Exordium. SVmmis deſiderantes affectibus, prout Paſtoralis ſolicitudinis cura requirit, vt fides Catholica noſtris potiſſime temporibus vbique augeatur, & floreat, ac omnis hæretica prauitas de finibus fidelium procul pellatur, ea libenter declaramus, ac etiam de nouo concedimus per quæ huiuſmodi pium deſiderium noſtrum votiuum ſortiatur effectum, cunctiſque propterea per noſtræ operationis miniſterium, quaſi per prouidi operatoris ſarculum erroribus extirpatis, eiuſdem fidei zelus, & obſeruantia in ipſorum corda fidelium fortius imprimatur.

Male fidei commentabãt mala hic comnata. §. 1. Sane nuper ad noſtrum non ſine ingenti moleſtia peruenit auditum, quòd in nonnullis partibus Alemaniæ ſuperioris, necnon, in Maguntinen. Colonien. Treueren, Saltzumburgen. & Bremen. prouinciis, ciuitatibus, terris, locis, & Diœceſibus, complures vtriuſque ſexus perſonæ ſalutis immemores, & à fide Catholica deuiantes, cum dæmonibus incubis, & ſuccubis abuti, ac ſuis incantationibus, carminibus, & coniurationibus, aliiſque nefandis ſuperſtitioſis, & ſortilegis exceſſibus, criminibus, & delictis, mulierum partus, animalium fœtus, terræ fruges, vinearum vuas, & arborum fructus, necnon homines, mulieres, pecora, pecodes, & alia diuerſorum generum animalia, vineas quoque, pomeria, prata, paſcua, blada, frumenta, & alia terræ legumina perire, ſuffocari, & extingui facere, & procurare; ipſoſque homines, mulieres, iumenta, pecora, pecudes, & animalia, diris tam intrinſecis doloribus, & tormentis afficere, & excruciare, ac eoſdem homines ne gignere, & mulieres ne concipere, viroſque ne vxoribus, & mulieres ne viris actus coniugales reddere valeant, impedire: fidem præterea ipſam, quam in ſacri ſuſceptione baptiſmi ſuſceperunt, ore ſacrilego abnegare; aliaque quamplurima nefanda, exceſſus, & crimina inſtigante humani generis inimico, committere, & perpetrare non verentur in animarum ſuarum periculum, diuinæ Maieſtatis offenſam, ac pernicioſum exemplum ac ſcandalum plurimorum. Quodque licet dilecti filij Henrici Inſtitoris, in prædictis partibus Alemaniæ ſuperioris in quibus etiam prouinciæ, ciuitates, terræ, Diœceſes, & alia loca huiuſmodi comprehenſa fore cenſentur, necnon Iacobus Sprenger, per certas partes lineæ Rheni, Ordinis Prædicatorum, & Theologiæ profeſſores, hæreticæ prauitatis Inquiſitores per literas Apoſtolicas deputati fuerunt, prout adhuc exiſtunt; tamen nonnulli clerici, & laïci illarum partium, quærentes plura ſapere quàm oporteat, pro eo quod in literis deputationis huiuſmodi prouinciæ, ciuitates, Diœceſes, terræ, & alia loca prædicta, illarumque perſonæ ac exceſſus huiuſmodi nominatim, & ſpecifice expreſſa non fuerunt, illa ſub eiſdem partibus minime contineri, & propterea præfatis Inquiſitoribus in prouinciis, ciuitatibus, Diœceſibus, terris, & locis prędictis huiuſmodi Inquiſitionis officium exequi non licere, & ad perſonarum earumdem ſuper exceſſibus, & criminibus antedictis, punitionem, incarcerationem, & correctionem admitti non debere, pertinaciter aſſerere non erubeſcunt. Propter quod in prouinciis, ciuitatibus, Diœceſibus, terris, & locis prædictis, exceſſus & crimina huiuſmodi non ſine animarum earumdem euidenti iactura, & æternæ ſalutis diſpendio remanent impunita.

Hic ideo Pontifex per Inquiſitores chtra eos procedi iubet. §. 2. Nos igitur impedimenta quælibet, per quæ ipſorum Inquiſitorum officij executio, quomodolibet retardari poſſet, de medio ſubmouere, & ne labes hæreticæ prauitatis, aliorumque exceſſuum huiuſmodi in perniciem aliorum innocentium ſua venena diffundat, opportunis remediis prout noſtro incumbit officio, prouidere volentes, fidei zelo ad hoc maximè nos impellente, ne propterea contingat, prouincias, ciuitates, Diœceſes, terras, & loca prædicta ſub eiſdem partibus Alemaniæ ſuperioris debito Inquiſitionis officio carere, eiſdem Inquiſitoribus in illis officium Inquiſitionis huiuſmodi exequi licere, & ad perſonarum earumdem ſuper exceſſibus, & criminibus prædictis correctionem, incarcerationem, & punitionem admitti debere, perinde in omnibus, & per omnia ac ſi in literis prędictis prouinciæ, ciuitates, Diœceſes, terræ, & loca ac perſonæ, & exceſſus huiuſmodi, nominatim, & ſpecifice expreſſa forent, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium ſtatuimos. Proq; potiori cautela literas, & deputationem prędictas ad prouincias, ciuitates, Diœceſes terras, & loca, necnon perſonas, & crimina huiuſmodi extendentes, præfatis Inquiſitoribus, quod ipſi, & alter eorũ accerſito ſecum dilecto filio, Ioanne Gremper Clerico Cõſtant. Diœceſis Magiſtro in artibus eorum moderno, ſeu quouis alio Notario publico, & per ipſos, & quemlibet eorum pro tempore deputando in prouinciis, ciuitatibus, Diœceſibus, terris, & locis prædictis contra quaſcumque perſonas cuiuſcumque conditionis, & præeminentiæ fuerint, huiuſmodi Inquiſitionis officium exequi, ipſaſque perſonas, quas in præmiſſis culpabiles repererint, iuxta earum demerita corrigere, incarcerare, punire, & mulctare.

Et verbum Dei prædicari manda. &c. §. 3. Necnon in ſingulis prouinciarum huiuſmodi Parochialibus Eccleſiis, verbum Dei fideli populo quotiens expedierit, ac eis viſum fuerit, proponere, & prædicare, omniaque alia & ſingula in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna facere, & ſimiliter exequi libere, & licitè valeant, plenam, ac liberam, eadem auctoritate de nouo concedimus facultatem.

§. 4. Et

Executoriaque huius conſt. deputat.

§. 4. Et nihilominus venerabili fratri noſtro Epiſcopo Argentinenſi, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſe per ſe vel per aliũ, ſeu alios premiſſa, vbi, quando, & quotiens expedire cognouerit, fueritq; pro parte Inquiſitorũ huiuſmodi ſeu alterius eorum legitime requiſitus, ſolemniter publicãs, non permittat eos per quoſcumque ſuper hoc contra prædictarum, & præſentium literarum tenorem, quauis auctoritate moleſtari ſeu alias quomodolibet impediri: moleſtatores, & impedientes, & contradictores quoſlibet, & rebelles cuiuſcumque dignitatis ſtatus, gradus, præeminentiæ, nobilitatis, & excellentiæ, aut conditionis fuerint, & quocumque exemptionis priuilegio ſint muniti, per excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ac alias etiam formidabiliores, (de quibus ſibi videbitur) ſententias, & pœnas, omni appellatione poſtpoſita compeſcendo, & etiam legitimis ſuper his per eum ſeruandis proceſſibus, ſententias ipſas (quotiens opus fuerit) aggrauare, & reaggrauare, auctoritate noſtra procuret, inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

Contrarijs derogat.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, contrariis quibuſcumque, &c.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. A. 1. die 5. Dec.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quadringenteſimo octuageſimo quarto, Nonis Decemb. Pont. ſui Anno primo.

II.

Vnio Monaſteriorum Congregationis Monachorum Vallis Vmbroſæ, ſub vno Abbate generali nuncupando Vallis Vmbroſæ, & præfinitio nonnullarum ordinationum pro regimine Monachorum d. Congregationis ſub Regula Sancti Benedicti. Iuriſdictioque eiuſdem Abbatis.

De horum Monachorum inſtitutione, & aliis eos concernentibus, vid. ſup. in conſt. 1. Vrb. II. Cum vniuerſis.

Edita An. D. 1484.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

ALto diuinæ prouidentiæ conſilio ſummi ſacerdotij vices, meritis licet inferioribus, gerentes in terris, ad vniuerſa Monaſteria, & pia loca pro illorũ felici ſtatu conſouendo, noſtræ vigilantiæ frequenter dirigimus intuitum, & his quę pro illorũ pace, & vnitate conſideratione prouida, & matura deliberatione proceſſiſſe comperimus, vt inconcuſſa ſoliditate roborata, libenter, cum à nobis petitur Apoſtolici muniminis adiicimus firmitatem.

Monaſterium S. Salui, & aliud Monaſteriũ S. Michaelis de Paſſignano ſe concordarunt vt ſequitur videlicet.

§. 1. Dudum ſiquidem fel. rec. Calliſto Papæ III. prædeceſſori noſtro pro parte tunc Abbatum, & dilectorum filiorum S. Salui prope Florentiam, & S. Michaëlis de Paſſignano Feſulanæ Diœceſis Ordinis Vallis Vmbroſæ Monaſteriorum, Conuentuum, expoſito, quod olim ipſi prouide conſiderantes, quod in dicto Monaſterio S. Salui Monachorũ numerus adeo excreſcebat, quod fructus ipſius Monaſterij, & illos habitationis ad ſuſtentandum, & manutenendum dictos Monachos, præſertim certis anni temporibus minime ſufficiebant; quodque præfatum Monaſterium de Paſſignano in loco ſolitario poſitum erat, & in eo pauci Monachi morabantur, quamuis illius fructus, redditus, & prouentus ad ſuſtentationem plurium Monachorũ quam ibi eſſent ſufficeret, inter ſe talem inter cetera inierant concordiam, videlicet.

Quod ipſa Monaſteria vnirentur, ſed quilibet Abbas in ſuo iure remaneret.

§. 2. Quod ipſa Monaſteria inuicem vnirentur, ita tamen quod vnum ab altero non dependeret, & quod quilibet Abbas remaneret in ſua dignitate & iure.

Regulaque S. Benedicti in eis obſeruaretur.

§. 3. Quodque in ſingulis Monaſteriis prædictis obſeruaretur Regula S. Benedicti.

Et quædam alia circa eo-

§. 4. Et quod Abbas S. Salui poſſet mittere, & reuocare ad nutum ſuos Monachos ad Monaſterium de Paſſignano prædictum, ac Monachi ſic per eum miſſi, pro tempore quo ibi morarentur forent veri Monachi ipſius Monaſterij de Paſſignano in actibus capitularibus, & in omnibus peragendis, ac ſi in ipſo Monaſterio de Paſſignano fuerint tacite vel expreſſe profeſſi. Et quod cura dicti Monaſterij de Paſſignano in ſpiritualibus, foret in manibus illius de dictis Monachis, quem elegiſſent dicti duo Abbates. Et quando caſus ſimiliter veniret, quod aliquis Abbas eorum Monaſteriorum moreretur, tunc illorum Monachi vna cum Abbate remanente, & œconomo Monaſterij vacante huiuſmodi, poſſent libere procedere ad electionem noui Abbatis, quando tamen eis videretur, & placeret, qua electione legitime celebrata, ille qui foret electus, intelligatur & foret verus Abbas abſque alia confirmatione Sedis Apoſtolicæ, vel alicuius Superioris, reſeruata tamen taxa conſueta Cameræ Apoſtolicæ perſoluenda. Necnon quod dicti Abbates durante eorum obſeruantia poſſent recipere omnes Clericos ſiue Laicos de ſæculo ad ipſa Monaſteria fugientes, abſque licentia ipſius Generalis dicti Ordinis.

-rum Monaſteriorum, & manus vtriuſque Abbatis.

Calliſt. III. prædictorum informationẽ Archiepiſcopo Florentino commiſit, & etiam executionem.

§. 5. Præfatus Calliſtus prædeceſſor, dictorum Abbatum in ea parte ſupplicationibus inclinatus, bon. mem. Antonio Archiepiſcopo Florẽtino ſuis literis dedit in mandatis, vt vocato dicto Generali, in præmiſſis omnibus & ſingulis auctoritate Apoſtolica per ſeipſum prouideret, & exequeretur prout conſcientiæ ſuæ videretur expedire.

Pius II à prædicto Archiepiſcopo vnionem factam fuiſſe accepit ſed non plenarie executam ſuperueniente obitu Calliſti III.

§. 6. Poſtmodum verò pro parte dictorum Abbatum, & Conuentuum recol. mem. Pio Papæ II. etiam prædeceſſori noſtro expoſito, quod præfatus Antonius Archiepiſcopus de præmiſſis omnibus, & ſingulis certam notitiam habens, vocato dicto Generali, Monaſteria prædicta inſimul vniuerat, annexerat, & incorporauerat, & alia in dictis literis contenta fecerat. Quodque antequam vnio, annexio, & incorporatio prædictæ ſuum conſecutæ fuiſſent effectum, idem Calliſtus fuerat vita functus.

Ideoque abbati B. Mariæ Floren. in eorundem informationem & executionem & nonnulla etiam ſpecifice demandauit.

§. 7. Præfatus Pius prædeceſſor tunc dictorum Abbatum, & Conuentuum ſupplicationibus inclinatus, Abbati Monaſterij B. Mariæ Florentin. eius proprio nomine non expreſſo, ſuis literis dedit in mandatis, vt de præmiſſis omnibus & ſingulis, ac eorum circumſtantiis vniuerſis, ſe diligenter informaret, & ſi per informationem huiuſmodi ita eſſe reperiret, Monaſteria prædicta iuxta tenorem dictæ concordiæ inſimul vniret, annecteret, incorporaret, ac inter cetera ſtatueret & ordinaret, quod vnum Monaſteriorum prædictorum ab altero non dependeret, nec alterius membrum eſſe cenſeretur, ſed eſſet eorumdem Abbatum, & Conuentuũ vna Congregatio per quã dicta Monaſteria gubernarentur, & quilibet Abbatum tunc exiſtentium Monaſteriorum prædictorum, remaneret perpetuo in ſua dignitate, & iure quamdiu viueret, vel alteri cedendum duceret. Et quod quandocumque aliquem Abbatum Monaſteriorum prædictorum ab hac luce migrare contingeret, ſeu regimini, & adminiſtrationi dicti Monaſterij cederet, aut Monaſterium ſuum alias quoquo modo dimitteret, liceret tunc Abbati ſuperſtiti, ac œconomo Monaſterij taliter vacantis, necnon Monachis prædictis, ad electionem futuri inibi Abbatis procedere, qua electione rite & legitime celebrata, ille qui foret electus intelligeretur, & foret verus Abbas, abſque alia confirmatione Sedis Apoſtolicæ, reſeruata tamen taxa prædictæ Cameræ, vt ſuperius eſt expreſſum. Et quod quilibet in Abbatem electus quolibet anno in Capitulo per ipſam Congregationem celebrando teneretur libere renunciare in manibus ipſius Congregationis vel Præſidentium, ſeu Definitorum eiuſdem, qui poteſtatem haberent huiuſmodi electionem confirmandi vel infirmandi. Quodque tam prædicti quam aliorum quorumcumque Monaſteriorum dicti Ordinis Vallis Vmbroſæ vbilibet conſtitutorum Abbates, conuentiones prædictas abſque alicuius Superioris licentia recipere, & admittere poſſent. Ipſique vel eorum Vicarij durante obſeruantia huiuſmodi omnes tam Clericos quam Laicos de ſæculo fugientes approbationẽ Regulæ demũ ad profeſſionem, abſq; dicti Generalis licẽtia admittere poſſet, indulgeret.

Paul. II. prædicta omnia executa fuiſſe percepit.

§. 8. Succeſſiuè verò fel. rec. Paulus Papa II. etiam prædeceſſori noſtro pro parte vniuerſorum Monaſteriorum dictæ Congregationis ſancti Salui expoſito, quod tunc Abbas dicti Monaſterij B. Mariæ ad eorum Pij prædeceſſoris literarum executionem iuxta illarum tenorem

rite

rite procederet, quia per diligentem examinationem, præmiſſa repeciſſet eſſe vera, ſancti Salui, & de Paſſignano Monaſteria prædicta in ſimul vniuerat, annexerat, & incorporauerat, ac omnia alia prædicta ſtatuerat, ordinauerat, & indulſerat.

Et iterato plenariã executionem commiſit.

§. 9. Necnon eidem Paulo prædeceſſori ſubinncto, quod dilecti filij Abbates & Conuentus ſancti Michaëlis de Forculis Piſtorienſis, & ſancti Michaelis in Podio, ac ſancti Donati Senenſis dicti Ordinis Monaſteriorũ, conuentiones prædictas, vigore ſtatuti & ordinationis ac literarũ Pij predeceſſoris huiuſmodi dicto Pio predeceſſori adhuc in humanis agente recepiſſent, & admiſiſſent, ac vnio, annexio, & incorporatio prædictæ ſolum ad dictum Monaſterium S. Salui effectum ſortitæ fuerant, & cauſæ propter quas vnio, annexio, & incorporatio factæ fuerant adhuc durarent, & efficaciſſimæ forent, idem Paulus prædeceſſor certo iudici in partibus illis dedit in mandatis, vt vocatis quorum intereſt, de præmiſſis omnibus & ſingulis, & eorum circumſtantiis vniuerſis auctoritate ſua ſe diligenter informaret, & ſi per diligentem informationem huiuſmodi ita eſſe reperiret, prædicta omnia Monaſteria iuxta concordiam prædictam inuicem, necnon Cõgregationi prædictæ eadem auctoritate vniret, approbaret, incorporaret, & annecteret, necnon omnia & ſingula in dictis Pij prædeceſſoris literis cummiſſa, & mandata, de nouo auctoritate prædicta faceret, ſtatueret, ordinaret, indulgeret, & exequeretur iuxta eiuſdem prædeceſſoris literarum continentiam & tenorem.

Sixt. IV. idem fecit.

§. 10. Et demum recol. mem. Sixto Papæ Quarto ſimiliter prædeceſſori noſtro pro parte Abbatum & Congregationis prædictorum expoſito, quod pro eo quod vnio annexio, & incorporatio huiuſmodi adhuc quoad de Podio, ſancti Donati, & Paſſignano Monaſteria prædicta effectum ſortita non fuerant, & pro eo quod idem Sixtus prædeceſſor dicto Paulo etiam prædeceſſore ſicut Domino placuit vita functo, fuerat ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumptus, in primordio ſuæ aſſumptionis omnes vniones, annexiones, & incorporationes de quibuſuis Eccleſiis, Monaſteriis, dignitatibus, officiis, & beneficiis & locis Eccleſiaſticis qualitercumque forent inuicem, vel aliis, Monaſteriis, menſis, dignitatibus, perſonatibus, officiis, beneficiis, & locis, quomodolibet Apoſtolica vel alia quauis auctoritate factas, quæ ſuum ſortitæ non fuerant effectum, reuocauerat, & irritauerat, & caſſauerat, & nullius exiſtere firmitatis declarauerat, effectum ſortiri nequiuerat in futurum, & cauſæ propter quas vnio, annexio (& incorporatio prædictæ factæ fuerunt adhuc durarent, idem Sixtus prædeceſſor etiam certo iudici in partibus illis dedit in mandatis, vt vocatis quorum intereſſet, de præmiſſis omnibus & ſingulis, ac circonſtantiis vniuerſis auctoritate ſua ſe diligenter informaret, & ſi per informationem huiuſmodi reperiret ita eſſe de Paſſignano, & Podio, ſancti Donati Monaſteria prædicta inuicem & Congregationi prædictæ iuxta formam dictæ concordiæ perpetuo vniret, admitteret, & Incorporaret, necnon omnia, & ſingula in dictis literis cõtenta, commiſſa & mandata, eadem auctoritate de nouo faceret, ſtatueret, ordinaret, indulgeret, & exequeretur, etiam iuxta earumdẽ literarum continentiam atque formam prout in ſingulis deſuper confectis literis prædeceſſorum huiuſmodi, ad quarum executionem ſeruatis illarum formis reſpectiue proceſſum extitit deſuper confectis plenius continetur.

Poſtbac Abbates Generales, conſtituerunt vnã Congregationẽ cum infra ducendis Capitulis, & pro eorum confirmatione ſupplicarunt huic Pontifici.

§. 11. Cum autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte Blaſij Generalis dicti Ordinis Vallis Vmbroſæ, & eiuſdem B. Mariæ Vallis Vmbroſæ, necnon ſancti Salui prope Florentiam, ac ſancti Michaelis de Paſſignano, & ſancti Fidelis de Pupio Aretin. & ſancti Caſſiani de Monte Schalar Feſulan. Diœc. & ſancti Pancratij Florentin. & ſancti Michaëlis in Podio, ſancti Donati Senen. necnon ſãcti Michaelis de Forculis Piſtorien. & ſanctæ Praxedis de Vrbe, & ſanctæ Mariæ de Monte Plano Piſtorien. Diœc. & aliorum dicti Ordinis Monaſteriorum, Abatum, & Conuentuum, ac Priorum dilectorum filiorum petitio continebat, licet longo tempore ſancti Salui, & de Paſſignano, & ſucceſſiue præfata alia Monaſteria, & Prioratus ex diuerſis conceſſionibus Apoſtolicis à dicto Monaſterio Vallis Vmbroſæ, quod eſt caput totius Ordinis ſub vocabulo Congregationis ſancti Salui aliqualiter ſeparata fuerint, & de per ſe degerint omnes tamen generales Abbates & Conuentus prædicti prouide conſiderantes, quod ſi Vallis Vmbroſæ, ac ſancti Salui, ac de Paſſignano, & alia Monaſteria prædicta in quibus regularis obſeruantia viget, earumque perſonæ, ad vnum corpus mutuæ caritatis redigerentur, vberiores fructus in Dei honorem exinde prouenire, & Ordo ipſe coadunatis viribus facilius ampliari & conſeruari poſſent, habito circa præmiſſa diligendi tractatu & matura deliberatione ſaluo ſemper beneplacito Sedis Apoſtolicæ, certa capitula formam & directionem præmiſſorum, ac felicem & proſperum ſtatum eorum concernentia fecerunt, & ordinauerunt, nobiſque humiliter ſupplicarunt, vt capitulis prædictis pro illorum ſubſtantia firmiori robur Apoſtolicæ confirmationis adiicere, ac aliis & eorum ſtatui ſuper his opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic modo Pontifex ea confirmat.

§. 12. Nos igitur qui vnitatem, pacem, & caritatem inter quoſcumque fideles, & præſertim ſub ſuaui religionis iugo Altiſſimo famulantes confouere, ex pia mentis noſtræ conſideratione intentis deſideramus affectibus. Quæque ſingula capitula huiuſmodi, per venerabilem fratrem noſtrum Oliuerium Epiſcopum Sabinenſem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem, & ipſius Ordinis Protectorem ac dilectum filium Magiſtrum Antonium de Graſſis, Capellanum & Referẽdarium noſtrũ, ac cauſarum Palatij Apoſtolici Auditorem, & ambos Iuris vtriuſque Doctores eximios, de quorum fide, prudentia, & integritate, ſpecialem in Domino fiduciam obtinemus, diligenter examinari, limitari, corrigi, & emendari & præſentibus annotari fecimus, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnia & ſingula capitula prædicta cum omnibus, & ſingulis in eis contentis partibus, tenoribus, & clauſulis, ac vniones, annexiones, & incorporationes ipſas quatenus opus ſit auctoritate Apoſtolica tenore præſentium & ex certa noſtra ſcientia confirmamus, & approbamus, ac viribus perpetuo ſubſiſtere debere decernimus, & declaramus, ſupplentes omnes, & ſingulos defectus tam iuris quam facti ſiqui forſan interuenerint in eiſdem.

Et de nouo eadem ſtatuit.

§. 13. Et nihilominus pro potiori præmiſſorum obſeruatione, omnia & ſingula capitula, vniones quoque, annexiones, & incorporationes prædicta, auctoritate, ſcientia, & tenore prædictis, etiam iuxta tenorem capitulorum ipſorum de nouo facimus, ſtatuimus, & ordinamus, illaque inuiolabiliter obſeruari debere ſimiliter decernimus, & declaramus.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 14. Non obſtantibus quibuſcumque reuocationibus per Nos, & prædeceſſores noſtros præfatos de vnionibus huiuſmodi, quę ſortitæ nõ fuerint effectum factis, quas quoad hoc pro infectis haberi volumus, necnon vna noſtra per quam volumus quod in vnionibus ſemper commiſſio fieret ad partes, vocatis quorum intereſt, & ſemper in eis, tam vniendi quam illius cui vniretur, beneficiorum veri valoris ſecundum communem æſtimationem exprimerentur, alioquin vnio non valeret, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum, & Ordinis prædictorum etiã iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ac Calliſti & aliorum prædeceſſorum literis ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Tenor autem dictorum Capitulorum ſequitur, & eſt talis.

Tenor dd. Capitulorum hic inſeritur.

Monaſterium Vallis Vmbroſa & eius Abbas ſit caput Congr.

§. 15. IN primis quod dictum Monaſterium Vallis Vmbroſæ, & Abbas generalis illius, ſit caput totius Religionis prædictæ. Item quod eo primo cedente, vel decedente alter eligatur prout inferius adnotabitur. Itẽ quod omnia Monaſteria, & Monachi totius Congregationis S. Salui ſubiiciantur Generali tanquam capiti.

Congregatio Vallis Vmbroſa denominetur.

§. 16. Et in futurum vocetur Congregatio Vallis Vmbroſæ, & non ſancti Salui Gaudeatque ipſa noua Congregatio omnibus priuilegiis, exemptionibus, & immunitatibus, quibus ipſa Congregatio ſancti Salui gaudebat, perinde ac ſi eidem Congregationi Vallis Vmbroſæ conceſſæ fuiſſent.

Abbas Generalis ſit perpetuus, cæteri amouibiles vt ſupra.

§. 17. Item quod Abbas Vallis Vmbroſæ, & Generalis totius Ordinis pro tempore exiſtens remaneat perpetuus. Ceteri vero Abbates, & Prælati dictæ Congregationis ſint amouibiles, vt inferius adnotabitur.

Capitulũ generale ſingulis annis celebretur in quo, octo Definitores & Abbas generalis præſideat.

§. 18. Item quod omni anno Capitulum generale dictæ Congregationis in loco ad hoc deputando celebretur, in quo eligantur annuatim octo Definitores de numero Abbatum, ſeu Monachorum dictæ Congregationis tantum in ſacerdotio conſtitutorum. In quo Capitulo Abbas generalis, vt caput præſideat.

Qui totũ repræſentẽt Capitulum omnimoda poteſtate.

§. 19. Item quod præfatus pater Abbas generalis cum dictis Definitoribus electis, repræſentet totum Capitulum præfatum, & habeat libertatem plenam, & auctoritatem gubernandi, & ordinandi dictã totam Congregationem, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus corrigendique exceſſus, & errores quorumcumque, Abbatum, & Monachorum, & Conuerſorum iuxta canonicas ſanctiones, & inſtituta regularia d. Ordinis, & nouæ Congregationis, & alias prout eorum conſcientiæ videbitur expedire.

Quam exerceat Generalis cum maiori parte Definitorum.

§. 20. Item quod Generalis pro tempore exiſtens, vna cum maiori parte Definitorum omnimodam vtilitatem, honorem, & ſtatum proſperum dictæ nouæ Congregationis concernentia, facere, ſtatuere, & ordinare poſſint, non obſtante contradictione maioris partis.

Alij Abbates & Priores annuatim eligantur in dicto Capitulo.

§. 21. Item quod Generalis, & Definitores prædicti annuatim habeant deputare Abbates, & Priores annuales in Capitulo, prout eorum conſcientiæ videbitur, non obſtante forma data eligendi in literis fel. rec. Pij Papæ II. per quas ſtatutum fuit, quod electio fieri deberet in loco Monaſterij vacantis, & per œconomum, & Monachos eiuſdem.

Viſitatoreſque conſtituantur ad executionem ſtatutorum in Capitulo, &c.

§. 22. Item quod pater Generalis, & Definitores in fine Capituli eligant duos Viſitatores dictæ Congregationis in ſacerdotio conſtitutos, qui vna cum patre Generali poſtquam dicti Definitores functi fuerint officio, eamdem auctoritatem habeant omnia ordinata in Capitulo præcedenti exequendi, prout pater Generalis, & Definitores facere poterant. Quorum Viſitatorum officium tantum duret, quouſque ſequens proximum Capitulum congregabitur, & non vltra.

Generalis & Viſitatores de Prælatis dictæ Congregationis diſponere poſſunt.

§. 23. Item quod etiam pater Generalis, & dicti Viſitatores pro tempore exiſtentes, poſſint eorum officio durante, diſponere, & ordinare de Abbatibus, & Prælatis dictæ Congregationis annualibus tantum, illoſque ex legitima cauſa, & aliquali præcedente ſummaria cauſæ cognitione amouere, & eorum loco alios deputare, prout eorum conſcientiæ, Religionis præfatæ quieti, & vtilitati videbitur expedire.

Cãt ullũ non diſſoluatur, antequam locus pro ſeq. Capitulo deputetur.

§. 24. Item quod Capitulum dictæ Congregationis diſſolui non poſſit, niſi prius locus noui, & ſequentis Capituli per patrem Generalem, & Definitores ſit ordinatus, & deputatus, & quod dictus locus ſic deputatus amoueri non poſſit niſi expreſſo conſilio patris Generalis, & Viſitatorum prædictorum.

Monachi tranſlati ab vno ad aliud Monaſterium de prædictis, illius cenſeãtur profeſſi ad quod tranſlati ſunt.

§. 25. Item quod Prælati, & Monachi vt ſuper de vno Monaſterio dictæ Congregationis in quo prius erant ad aliud tranſlati, & veri profeſſi illius Monaſterij ad quod transferuntur reputentur, habeantque vocem in Capitulo, & omnia alia facere, & exercere poſſint, ac ſi in illo, tacitam vel expreſſam, profeſſionem emiſiſſent.

Abbates antiquis ſuorũ Monaſteriorũ priuilegiis vti poſſunt.

§. 26. Item quod Prælati dictæ Congregationis omnibus priuilegiis, inſigniis &, præeminentiis, dignitatibus, & iuriſdictionibus ſuis Monaſteriis, in genere, vel in ſpecie, ſeu alias auctoritate Apoſtolica vel quauis alia quomodocumque conceſſis, vti & gaudere poſſint, quibus antea vtebantur, & gaudebant, ſine præiudicio præfatæ Congregationis, & literarum de & ſuper præſentibus nouiter expediendarum.

Conuentiones Prælatorum, Congr. auctoritate Apoſt. confirmatæ cenſeantur.

§. 27. Item quod conuentiones inter Prælatos dictæ Congregationis, cum Prælatis qui per antea dictæ Cõgregationi aggregati fuẽt & adhuc adimpleta non ſunt. vel conuentiones quę in futurum fient cum Prę latis perpetuis dictę Ordinis, qui præfatæ Congregationi aggregabuntur, ſeu adhærere voluerint, eiuſdem roboris, & momenti ſint, & eſſe cenſeantur, firmaque & illibata permanere habeant, ac ſi auctoritate Apoſt. munita forent.

Cardinales, & alij Commendatarij cũ licẽtia Sed. Apoſt. ad fauorẽ dictæ Congr. cedere poſſint.

§. 28. Quodque præſens Capitulum intelligatur etiã quoad Commendatarios Monaſteriorum, ſeu beneficiorum dicti Ordinis, Cardinales, Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, ſeu quoſuis alios, ita quod ipſi tales Commendatarij non obſtantibus reſeruationibus Apoſtolicis ſpecialibus, vel generalibus, & alijs in corpore iuris clauſulis præſentibus, & futuris, poſſint in fauorem dictæ Congregationis cedere, cum auctoritate tamen Sedis Apoſtolicæ.

Ita tamẽ quod Monaſteria cedenda, abſoluti nem quindenniorum Cameræ Apoſt. teneantur.

§. 29. Quodque conuentiones ſuper præmiſſis faciendæ valeant prout ſuperius eſt expreſſum, prouiſo tamen quod à die quo huiuſmodi Monaſteria cederentur, & ipſi Congregationi aggregarentur, infra ſex menſes annata, & deinde de quindecim annis in quindecim annos Cameræ Apoſtolicæ per dictam Congregationem perſoluantur.

Regantur Cong. ſui Prælatorum eiuſdem.

§. 30. Item quod Monaſteria dictæ Congregationis ſolum per Prælatos eiuſdem Congregationis vt ſupra electos, & ordinatos, regi & gubernari debeant, qui ſic electi, & inſtituti auctoritate Apoſtolica regant, & gubernent dicta eorum Monaſteria in ſpiritualibus, & tẽporalibus abſque alia Sed. Apoſtolicæ prouiſione, ſeruata tamen in præmiſſis voluntate dicti Pij prædeceſſoris de & ſuper ſolutione annatarum vt ſupra.

Commendatio alijs Prælatis denegatur abſque auctoritate Sed. Apoſtol. & expreſſa derogatione priuilegiorum Congregationis.

§. 31. Item quod nullus cuiuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtat, etiam ſi Abbatiali, Epiſcopali, Archiepiſcopali, aut Cardinalatus dignitate præfulgeat, quoquo modo dictæ Congregationis Monaſteria, ſiue eorum loca, & beneficia in Commendam recipere poſſint, ſeu habere, niſi auctoritate Apoſtolica, & cum derogatione expreſſa priuilegiorũ, & indultorum dictæ Congregationis, & non ſolum intelligatur de Monaſteriis, & de beneficiis quæ in præſentiarum dictæ Congregationis ſunt, ſed de eis eiuſdem Ordinis, quæ in futurum illi aggregabuntur.

Prouiſio his datur, caſu quo Monaſteriũ Vallis Vmbroſæ commendaretur.

§. 32. Item quod ſi aliquo caſu, quod abſit, contingeret dictum Monaſterium Vallis Vmbroſæ commendari, vbi numquã à memoria hominũ fuit commendatum, quod tunc ſit licitum Definitoribus ſi tunc erit Capitulum, & ſi non Viſitatoribus, aut ſi mortui eſſent Capitulo generali dictæ Congregationis eligere vnum Vicarium generalem, qui in omnes Abbates Priores, & perſonas eorum, & loca eorumdẽ habeant illam eamdem facultatem, quã heberet Generalis. Et quòd hæc facultas duret dumtaxat durante Commenda. Cum clauſula quod ipſi de Congregatione nihil habeant agere cum Commendatario, ſed cũ Vicario, modo præmiſſo per eos ordinando, & deputãdo.

Prælati in ingreſſu Capituli ab omnibus officijs & dignitatibus abſoluti cenſeantur.

§. 33. Item quod omnes Prælati annuales tantum dictæ Congregationis in introitu Capituli, ſint & eſſe intelligantur abſoluti à dignitatibus, & officiis, quæ tunc obtinebunt.

De Abbatijs & Prioratib. quoquo modo vacãtib. Generalis cum Definitorib. aut Viſitatoribus diſponant.

§. 34. Et nihilominus eorum Monaſteria vacare non intelligantur etiam ſi Abbates, & Priores in Rom. Curia, vel extra eam; aut eundo ad eam, vel redeundo decederent. Et quod ſolum præfatum Capitulum dictæ Congregationis quantumcumque duret, & de eis diſponere habeat vt ſupra, videlicet Generalis cum Definitoribus, ſiue cum Viſitatoribus, non obſtantibus quibuſcumque reſeruationibus, niſi aliter per Sedem Apoſtolicam ex aliqua rationabili cauſa aliter diſponeretur, vel prouideretur.

Prælaturis vacat ſi quis ad Capitulũ non acceſſerit.

§. 35. Item ſi aliquis Abbas annualis, ſiue Prælatus præfatæ Congregationis quacumque legitima cauſa impeditus, ſiue alias quouis modo in dicto Capitulo intereſſe non poterit, ſiue venire neglexerit vel recuſauerit, eo ipſo congregato Capitulo abſolutus à dignitate vel officio ſit, & eſſe cenſeatur.

Abbaſque Generalis cũ Viſitatoribus de eis prouideant.

§. 36. Ita quod Abbas generalis vna cum Definitoribus vt ſupra, de nouo Abbate, & Priore loco dicti Abbatis, ſiue Prioris abſentis prout eis videbitur expedire, prouidere poſſint, perinde ac ſi ipſi Abbates, & Priores in dicto Capitulo expreſsè ſuis Monaſteriis, & Prioribus renunciaſſent.

Et de Abbatijs vacantib. inter vnũ & aliud Capitulum.

§. 37. Item ſi contingat aliquis Abbas annualis ſiue perpetuus dictæ Congregationis, Abbate generali excepto, inter Capitulum, & Capitulum ab humanis decedere, vel alias ab adminiſtratione ſui Monaſterij amoueri vt

ſupra

Quem idem Generalis cum Viſitatoribus prouideat.

ſupra, Abbas generalis præfatus vna cum Viſitatoribus ſupra, de nouo Abbate prouidere habeant, poſſint, & debeant, & talis prouiſio auctoritate Apoſtolica rata ſit, & firma.

Prælati perpetui cedere poſſint ad fauorem Congr. Et ceſſio huiuſmodi Generalis cum Definitoribus vel Viſitatoribus recipiatur, & cedentibus prouideant, prouidendo de ſolutione annata ſingulis quindennijs Cameræ Ap. de annuab. Abbatijs & Prælaturis etiam annalibus.

§. 38. Item quod Prælati perpetui dicti Ordinis, qui tam dictæ Congregationi aggregati ſint, vel in poſterum aggregari voluerint, & cedere vellent regimini, & adminiſtrationi dictorum Monaſteriorum eorum, in fauorem dictæ Congregationis, cedere poſſint in manibus dicti patris Generalis, & Definitorum, ſeu in manibus patris Generalis, & Viſitatorum, qui poteſtatem habeant admittendi ceſſionem, & dictæ Congregationi præfata Monaſteria ſic ceſſa aggregandi auctoritate Apoſtolica iuxta priuilegia præfatæ Congregationi S. Salui conceſſa. Et nihilominus dictus pater Abbas generalis vna cum Definitoribus, ſeu Viſitatoribus pro tempore poteſtatem habeant, eoſdem Prælatos qui ſic cedent, ad vitam ſiue ad tempus eiſdem Monaſterijs præficere in Abbates prout eis videbitur, proviſo quod à die ceſſionis huiuſmodi infra annum Cameræ Apoſtolicæ integre annata præfati Monaſterij ſic ceſſi actualiter, & integre perſoluatur. Et deinde de quindecim annis, in quindecim annos perpetuo annatam ſoluere teneantur, & ſe obligent iuxta literas dicti Pij. Et hoc quod dicitur de annata ſoluenda de quindecim annis in quindecim annos, intelligatur, & cenſeatur ſtatutum etiam in Abbatibus, & Prælatis annualibus, qui ſimiliter annatam ſimili modo de quindecim annis in quindecim annos ſoluere teneantur. Ita quod omnia & ſingula decreta, & ſtatuta, conſtitutiones, ordinationes, præcepta, cenſurarum promulgationes, & earum abſolutiones, & quæcumque alia eorũ mandata debeant ab omnibus dictę Congregationis in virtute ſanctæ obedientiæ obſeruari. Quodq. contrafacientes, & rebelles, dictiſque ſententiis, cenſuris, & pœnis per eos irretitos, & innodatos, ad euitandum periculum euagandi, per ſe aut deputatos per eos, libere abſoluere poſſint.

Generalis Abbatis in omnes omnimoda ſit iuriſdictio.

§. 39. Item quod præfatus pater Abbas generalis pro tempore exiſtens, quoad illa Monaſteria dicti Ordinis extra dictam Congregationem exiſtentia, ac Abbates, Prioratus, loca, & perſonas eorumdem, in omnibus, & per omnia remaneat in ſua facultate ipſa gubernandi, & ipſum officium Generalatus exercendi in omnibus, & per omnia prout Pios, præfatique Abbates, & Priores extra dictam Congregationem propter præmiſſa, nec aliquod præmiſſorum, cenſeatur eſſe extra obedientiam dicti Generalis, ſed ſub obedientia ipſius Generalis permaneant, Et adueniente ipſius Abbatiæ, & Generalatus vacatione, eiuſdem Ordinis Abbatis noui, & Generalis electio ſpectet, & pertineat iuxta antiquam, & laudabilem conſuetudinem, ad Monachos, & Conuerſos profeſſos, & Conuentus B. Mariæ Vallis Vmbroſæ pro tempore exiſtentis, & ad Abbates, & Priores eiuſdem Ordinis habentes voces in Capitulo generali tantum.

Monaſteriiq; Vallis vmbroſæ priuilegia firma perſiſtant.

§. 40 Quodque priuilegia dicti Monaſterij B. Mariæ Vallis Vmbroſæ & Generalis eiuſdem Ordinis firma in ſuo robore permaneant vt prius.

Generalis cũ Definitoribus poſſit vnum profeſſum deputare ad ſcribendum acta Capituli, & ei prout publico Notario plene credatur.

§. 41. Item quod pater Generalis præfatus cum Definitoribus præfatis ſingulis annis vt ſupra eligere habeant, & Poſſint vnum profeſſum idoneum dictæ Congregationis loco Notarij publici, qui omnia acta, & agenda in Capitulo dictæ Congregationis per præfatos Capitulum generale, patrem Generalem, Definitores, & Viſitatores, deſcribere, & in notam redigere poſſit, & valeat, eiuſque ſcripto in iudicio, & extra, inter eos dumtaxat, etiam in Romana Curia, & alibi fides adhibeatur, ac ſi per Notarium publicum, & authenticum facta, & acta forent. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. An. 1. die 31. Ian.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1484. Pridie Kal. Febr. Pont. noſtri Anno 1.

III. Contra annatas ex fructibus beneficiorum Eccleſiaſticorum ſtatis temporibus non ſoluentes.

Ampliores diſpoſitiones, ampliationeſque & declarationes extant multorũ Pontificum, quas tibe indicabo in conſt. 33. Six. V. Camera. ibi videas.

Edita An. D. 1484.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, *Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

APoſtolicæ Cameræ, ex qua non modo S.R.E. ſed etiam magnum totius Chriſtianæ Reipublicæ ſubſidium prouenit, iura illæſa ſeruare, vt tenemur, modis omnibus cupientes, his, quæ propterea à prædeceſſoribus noſtris emanarunt, libenter adijcimus muniminis noſtri firmitatem, ac alias deſuper prouidemus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Pius II impoſuit pœnas hic expreſſas non ſoluentibus annatas ſed eius conſt. hic non habes.

§. 1. Dudum ſiquidem per fel. rec. Pium Papam II. prædeceſſorem noſtrum, accepto quod numerus debitorum dictæ Cameræ nimis auctus erat, & quod obligati pro annatis beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ auctoritate Apoſtolica aſſecuti fuerant, excommunicationis ſententiam in eos latam (quam non ſoluendo in præfixo eis termino, ipſo facto incurrebant) minime curare videbantur, & per hoc animabus ſic illaqueatis periculum imminebat, & continua dictæ Cameræ damna ſubſequebantur; Idem prædeceſſor cupiens tam ſaluti animarum, quam ipſius Cameræ indemnitatibus ſalubriter prouidere, prouide ordinauit, quod omnes, qui de cetero pro annatis quorumcumque beneficiorum in dicta Camera ſe obligarent, ſi infra eis præfixos terminos, dictæ Cameræ, aut collectoribus fructuum & prouentuum eius, in partibus exiſtentibus, ſatisfacere deficerent, ipſo facto, lapſo termino, non ſolum in ſententiam excommunicationis inciderent, ſed etiam beneficiis ſuis, pro quibus ſe in dicta Camera obligaſſent, omnino priuati forent, illi vero, qui non pro ſe, ſed pro aliis, vt principales, ſe pro annatis huiuſmodi obligarent, ſi in terminis non ſatisfacerent, vltra ſententiam excommunicationis huiuſmodi, eſſent ipſo facto omnibus beneficiis Eccleſiaſticis, quæ obtinerent, priuati; poſſentque talia beneficia per quoſcumque libere impetrari, prout in eiuſdem prædeceſſoris literis deſuper confectis plenius continetur.

Et quia lites deſuper ortæ erant.

§. 2. Cum autem ſicut accepimus, ex ordinatione prædicta, ab aliquibus temporibus citra, ideo optati fructus non prouenerint, quia nonnulli, qui beneficia Eccleſiaſtica per huiuſmodi priuationem vacantia, pro tempore poſtmodum impetrarunt, ſuper illis agendo, & qui excipiendo, priuationem huiuſmodi in iudicium deduxerunt, coram Palatij cauſarum Apoſtolici Auditoribus, & aliis iudicibus Romanæ Curiæ, auditi non fuerunt ab eiſdem Auditoribus, & iudicibus, abſentibus ordinationem eamdem prædeceſſoris præfati non fuiſſe receptam, & moribus vtentium comprobatam, creuitque & creſcit in dies numerus debitorum eorumdem, in animarum non ſoluentium quæ debent, periculum, & præfatæ Cameræ ac Chriſtianæ Reipublicæ præfatæ non leue præiudicium.

Pont. iſte approbat conſt. Pij II.

§. 3. Nos igitur volentes ſuper præmiſſis opportune prouidere, eiuſdem prædeceſſoris ordinationem, & literas prædictas, ac omnia & ſingula in eis contenta, auctoritate Apoſtolica, præſentium tenore approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus, iuxta illarum continentiam, & tenorem.

Conceditque terminum ad ſoluẽdum annatas decurſas.

§. 4. Ac volumus, & eadem auctoritate ſtatuimus, quod hactenus obligati Cameræ eidem ex cauſis prædictis, qui non ſoluerunt ſtatutis eis terminis, ac propterea excommunicationis ſententiam, & iuxta eiuſdem prædeceſſoris literarum continentiam, priuationis pœnam prædictam incurrerunt (ſi Curiales, infra vnum, Citramontani, infra tres; & Vltramontani, infra nouem menſes, à die publicationis præſentium in Cancellaria Apoſtolica computandos) dictę Cameræ de his quæ debeant, ſatisfecerint, ex tunc, eo ipſo, ab excommunicationis ſententia abſoluti, & ad beneficia, quibus propterea iuxta ordinationem prædictam priuati exiſtunt, plenarie reſtituti cenſeantur; & ſi non ſoluerint in terminis prædictis, priuationis pœnam prædictam de nouo incurrant eo ipſo.

Non ſoluentes annatas pœnas hic contentas incurrunt.

§. 5. Quod illi, qui in poſterum ſe obligabunt, excommunicationis & priuationis pœnas prædictas, iuxta eiuſdem prædeceſſoris ordinationem, omnino incurrant, & impetrantes beneficia per huiuſmodi priuationem vacãtia, & ſimiliter contra illos ſic priuatos, de priuatione huiuſmodi excipientes; poſſint, & debeant per quoſcumque Auditores, & Iudices audiri; nec eo prætextu, quod

conſtitutio prædicta non fuerit recepta,& moribus vtentium comprobata, repelli, teneantúrque Auditores,& Iudices quicumque in cauſis cognoſcendis in Romana Curia, & extra, ſecundum eamdem ordinationem iudicare; ſublata eis, & cuilibet eorum quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate,& auctoritate.

Solutio vt probanda.

§. 6. Nec proſint obligatis prædictis quietationes, quas à collectoribus, vel ſubcollectoribus prædictis haberent,quæ publico non probarentur inſtrumento.

Decretum irritans.

§. 7. Decernentes præſentes literas ea die publicationis earum in Cancellaria Apoſtolica, quoſcumque ligare, ac irritum, & inane, quidquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſula derogatoria.

§. 8. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis quæ idem prædeceſſor in ſuis literis voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

D. P. An. 1. die 17. Feb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo octuageſimo quarto, 13. Kalend. Martij, Pont. noſtri anno 1.

Publicatio.

Lecta, & publicata fuit ſupraſcripta bulla Romæ in Cancellaria Apoſtolica, die Iouis xvij. menſis Februarij, Anno Domini 1485. Pontificatus præfati Domini Innocentij Papæ VIII. Anno primo.

IV. Iuriſdictio Clericorum R.Cam. Apoſt. quaſcumque cauſas intereſſe ipſius Cameræ concernentes, ſummarie &c. cognoſcendi.

Quod hanc iuriſdictionem, aliaque indulta, ac electionem, & numerum eorumdem Clericorum, habes ſup. conſtit. 13. Eugen. IV. Inter, & infra Leon. X. conſt. 24. Licet. necnon Pij IV. conſt. 55. Romanus vbi vltus indicabo.

Edita A. D. 1485.

INNOCENTIVS PAPA VIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa huius conſtit.

§. 1. CVm ſicut accepimus, nonnulli magis rigori, & apicibus iuris, quàm æquitati adhærentes, reducere nitantur in dubium, an in cauſis dilectis filiis Clericis, & Præſidentibus Cameræ noſtræ Apoſtolicæ, & præſertim inter Fiſcum noſtrum, & ipſius Cameræ ca vna, & priuatas perſonas, parte ex altera occaſione pecuniarum, rerum, & bonorum ad dictam Cameram quauis occaſione, vel cauſa, directe vel indirecte ſpectantium, & pertinentium, aut in quibus dictæ Cameræ intereſſe reſultare poſſet, ſolemnitates iudiciales ac iuris poſitiui, prout in aliis cauſis, coram aliis iudicibus, ordinariis vel delegatis, aut quibuſuis Tribunalibus ſeruari ſolita ſint, ſeruari debeant, ac ipſarum ſolemnitatis omiſſio, coram dictis Præſidentibus, & Clericis proceſſus, & ſententias habitos, & latas, habendos, & ferendas vitiare habeant.

Iuriſdictio Clericorum R. Cam. Apoſt. cauſ. ei. etc. ſummarie, &c. cognoſcendi.

§. 2. Nos igitur attendentes, quod Clerici, & Præſidentes Cameræ, in eadem perſonam noſtram repræſentantes, & quæ coram eis agitantur, coram nobis agitari cenſentur, cum illi pro quibuſuis dubitationibus nos conſulere valeant, ac de conſuetudine illius loci ſolemnitates, & termini huiuſmodi iudiciales prætermitti, & ſola facti veritas attendi conſueuerint. Igitur ſcrupoloſam ambiguitatem huiuſmodi ſuccidere, & cauſas ſuper rebus, & negotiis quibuſcumque in dicta Camera, inter quoſuis, & præſertim præfatum fiſcum, & alios nunc, & pro tẽpore pendentes, celeriorem finem accipere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, noſtraque deliberatione, & voluntate decernimus, declaramus, & mandamus, in omnibus, & ſingulis cauſis huiuſmodi pro tempore vertentibus, ſummarie, ſine ſtrepitu, & figura iudicij ſola facti veritate inſpecta, omniſque iuris poſitiui, & iudiciali ſolemnitate poſtpoſita per dictos Clericos, & Præſidẽtes dictę Camerę procedi, illaſque terminari, & decidi debere ſententiaſque per eoſdem latas, & ferendas occaſione omiſſionis ſolemnitatis iudicialis, & iuris poſitiui, nullatenus de nullitate impugnari poſſe, vel debere, dummodo pro veritate latæ ſint.

Clauſula ſublata, &c.

§. 3. Sicque per quoſcũque iudices coram quibus, cauſas ipſas forſan quouis modo agitari poſtmodum cõtigerit, obſeruari volumus, & mandamus. Decernentes irritũ, & inane, quicquid contra decretum iſtud fieri cõtigerit.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac legibus, ſtylo Palatij, ceteriſque in contrarium facientibus, non obſtantibus quibuſcumque, cauſarum omnium pendentium ſtatum, nomina, & cognomina, pro ſufficienter expreſſis habentes.

Papæ ſubſcriptio.

Placet, & ita Motu proprio mandamus.

Dat. P. A. 1. die 18. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 15. Kal. Septemb. Anno 1.

V. Declaratio, & reuocatio conceſſionum iuriſpatronatus, & præſentandi ad beneficia Eccleſiaſtica, per Sedem Apoſt. eiuſque Officiales ab annis xxv. citra factarum.

Aliam reuocationem omnino ſimilem, prodit Adriã. VI. infra in eius conſtit. 3. Sanctiſſimus. Et pleniorem habes in Concil. Trid. ſeſſ. 14. cap. 12. & ſeq. ſeſſ. 24. cap. 18. & ſeſſ. 25. cap. 9. & inf. in Pij IV. conſt. 53. In ſublimi. Et ſignanter circa Eccleſias parochiales vide conſt. 53. Pij V. In conferendis. Ac circa præſentationem Apoſtatarum, attende conſt. 14. Paul. IV. Poſtquam.

Edita An. D. 1485.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CVm ab Apoſtolica Sede, ad quam de diuerſis mundi partibus negotiorum multitudo confluit, curis continue plena innumeris, nonnulla interdum ex aliquibus cauſis, aliquando per occupationem, & importunam petentium inſtantiam concedantur, quæ in alieni iuris, & præſertim auctoritatis Apoſtolicæ, ac iuriſdictionis Epiſcopalis, & aliorum collatorum, necnon Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, Hoſpitaliumque, & piorum locorum præiudicium tendunt, & detrimentum: non debet reprehenſibile videri, ſi Romanus Pontifex, ad cuius prouidentiam, pro debito Paſtoralis officij ſpectat ſuper his debite prouidere, illa ex aliis rationabilibus, & à iure non deuiantibus cauſis maturius, & attentius deinde cognitis, quandoque reuocat & annullat, ac ad ſtatum redigit rationis, maxime cum rerum, & temporum qualitate penſatis id in domino conſpicit ſalubriter expedire.

Enarratio cauſarũ huius reuocationis.

§. 1 Sane poſtquam ad ſummi Apoſtolatus apicem fuimus diuina fauente clementia aſſumpti, fide digna plurimorũ relatione intelleximus, quod nonnulli Rom. Pontificis prædeceſſores noſtri, & dictæ Sedis Legati, ac Nuncij, etiam cum poteſtate Legati de Latere, eorum legatione, vel de ſpecialis facultatis auctoritate, retroactis temporibus, & præſertim a xxv. annis citra, diuerſis Regibus, Reginis, Ducibus, & Marchionibus, & aliis Principibus, Communitatibus, Ciuitatibus, Vniuerſitatibus Oppidorum, Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum, Confraternitatibus, & Collegiis ſecularium perſonarum necnon aliis tam Eccleſiaſticis quam ſecularibus perſonis, diuerſorum ſtatus, gradus, & conditionis, aliquibus eorum ſimpliciter, & abſque aliqua cauſa, & aliquibus ſub certis conditionibus tunc expreſſis (quas perſonæ, & alij ſupradicti adimplere promiſerant, vel quæ per eos adimpleri mandabantur) iuſpatronatus, & præſentandi, ſeu nominandi perſonas idoneas ad diuerſa Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Prępoſitatus ac alias dignitates Conuentuales, ac in Cathedralibus, etiã Metropolitanis poſt Pontificales maiores & Collegiatis Eccleſiis principales perſonatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, & præbẽdas, ceteraq; beneficia Eccleſiaſtica, cũ cura, & ſine cura, ſecularia, & regularia, ac hoſpitalia, & alia pia loca, ex tũc deinceps vacatura, pro eis eorumq. hęredib9, & ſucceſſoribus, & alias, ſeu aliis modis, & formis, per diuerſas eorum literas, in perpetuũ vel ad certum tẽpus reſeruauerunt, conceſſerũt, & aſſignarunt. Quorum aliqui conditiones augendi valorem annuum fructuum, redditũum, & prouentuum beneficiorum prædictorum

ad

ad certam ſummam tunc expreſſam,ſeu reparandi,inſtaurandi,& reædificandi Eccleſias, illarumque ſtructuras,& ædificia ad ruinam tendentia, vel iam funditus diruta, & deſtructa, ad quas ratione reſeruationis, conceſſionis,& aſſignationis prædictarum tenebantur , nullatenus executioni debitæ demandarunt, & alias conditiones huiuſmodi adeo tenues impoſitæ fuerunt, quod Monaſteriis,Prioratibus,Præpoſituris, Præpoſitatibus, dignitatibus,perſonatibus,adminiſtrationibus,& officiis,canonicatibus,&præbendis,aliiſque beneficiis,ac hoſpitalibus, & piis locis,prædictis, parua potuit exinde vtilitas prouenire,quinimmo,quod deterius eſt, nonnulli ex perſonis ſupradictis,quibus iuſpatronatus huiuſmodi,vt præmittitur , conceſſum eſt, Monaſteriorum , Prioratuum, præpoſiturarum dignitatum , perſonatuum, adminiſtrationum,officiorumque,canonicatuum,& præbendarum, aliorumque beneficiorum,ac hoſpitalium,& piorum locorum prædictorum froctus, redditus, & prouentus, ſeu eorum partem, plerumque vſurpant,& in ſuos damnabiles vſus conuertunt,quod vt commodius facere poſſint, ad Monaſteris,Prioratus,Præpoſituras,Præpoſitatus, dignitates,perſonatus,adminiſtrationes, officia, canonicatus,& præbendas,aliqua beneficia, necnon hoſpitalia,& pia loca huiuſmodi, perſonas minus idoneas, & de quibus pro eorum libiro voluntatis diſponere poſſint , ſæpenumero præſentant , & in illis inſtitui procurant , in graue Monaſteriorum, dignitatum, aliorumque beneficiorom , ac hoſpitalium , & piorum locorum prædictorum præiudicium , & detrimentum , animarumque ſuarum periculum,pernicioſum quoque exemplum & ſcandalum plurimorum.

Reuocatio iuriſpatronatus conceſſionũ à 25. annis citra factarum quoad beneficia electiua.

§. 2. Nos igitur attendentes , quod iuxta canonicas ſanctiones , iuſpatronatus præſentandi ad regimina Moneſteriorum, Prioratus , Præpoſituras,& aliis Conuentuales, necnon Cathedralibus, & Metropolitanis,& Collegiatis Eccleſiis , huiuſmodi dignitates (ad quas perſonæ idoneæ per Conuentus , & Capitula illarum, ſeu illorum dum pro tempore vacant eligi conſueuerunt) in laicum nullo modo cadere poteſt,niſi ex ſpeciali Sedis prædictæ priuilegio, quod non niſi ex maximis,& vrgentibus cauſis alicui per Sedem eamdem concedi cõſueuit, quodque etiam conueniens non videtur, quod iuſpatronatus ad beneficia Eccleſiaſtica , pro nulla ſeu leui , & facili cauſa acquiratur , & præſertim cum iuris alieni præiudicio. Volentes, ne Sedis prædictæ auctoritas , & locorum Ordinariorum, aliorumque collatorum, & collatricum iuriſdictio propterea in dies minuatur, ac Monaſteria, dignitates, & alia beneficia, hoſpitalia,& pia loca ſupradicta ex conceſſionibus,& reſeruationibus iuriſpatronatus huiuſmodi , aliqua detrimenta (prout propterea contingit) patiantur , ſeu Monaſteria, & aliæ dignitates electiuæ,ac(in quibus reſeruationes,& cõceſſiones huiuſmodi,pro nulla ſeu leui cauſa factæ fuerunt) alia beneficia , hoſpitalia, & pia loca prædicta, ſua ſolita gaudeant libertate,debite,prout noſtro incumbit officio, prouidere; deliberatione ſuper his cum fratribus noſtris S.R.E.Cardinalibus præhabita diligenti, etiam expreſſis, & certis aliis nobis notis , legitimis , & id ſuadentibus cauſis,omnes, & ſingulas conceſſiones, reſeruationes,& aſſignationes iuriſpatronatus, & præſentandi ſeu nominandi perſonas huiuſmodi ad Monaſteria , Prioratus, Præpoſituras , Præpoſitatus dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus,præbendas , aliaque beneficia,ac hoſpitalia,& pia loca ſupradicta,per Sedem, ac Legatos, & Nuncios prædictos,à dictis xxv.annis citra, Regibus, Reginis, Ducibus, Marchionibus, & aliis perſonis ſupradictis, necnon Ciuitatibus , Vniuerſitatibus, Confraternitatibus, & Collegiis huiuſmodi,etiam Motu proprio,& ex certa ſcientia , & ex quibuſcumque cauſis , ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine factis; quoad Monaſteria videlicet , ac Prioratus Præpoſituras, Præpoſitatus , & alias dignitates , ac beneficia electiua, etiamſi quaſcumque conditiones propterea impoſitas adimpleuiſſent.

Reuocatio quoad beneficia nõ electiua.

§. 3. Quæ verò ad non electiua, ac hoſpitalia, & alia pia loca huiuſmodi factæ fuerunt,ſi fructus, redditus, & prouentus beneficiorum non electiuorum , ac hoſpitalium,&aliorum piorum locorum prędictorum,ad medietatem veri annui valoris, fructus, redditus, & prouentus eorumdem , ſecundum communem æſtimationem de propriis eorum bonis non auxerunt; vel Eccleſias de nouo in illis non ædificarunt,ſeu omninò funditus dirutas, & deſtructas non reædificarunt , aut loca, ſeu fundos in quibus ædificarentur, non conceſſerunt , etiamſi conditiones , ad quas alias forſan quauis modis præmiſſis tenebantur executioni demandaſſent , de eorumdem fratrum conſilio auctoritate Apoſtolica , & etiam ex certa noſtra ſcientia,tenore præſentium reuocamus, caſſamus, irritamus,& annihilamus,ac pro nullis,caſſis irritis,& infectis omnino haberi volumus. Ordinariis,& aliis collatoribus, ac collatricibus quibuſcumque concedentes , vt ceſſantibus reſeruationibus Apoſtolicis, hactenus ſic pro tempore factis,dignitates,perſonatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, & præbendas, ac alia beneficia ſupradicta, cum deinceps pro tempore vacauerint, nulla expectata præſentatione,ſiue nominatione, conferre, ac hoſpitalia,& alia pia loca committere, Monaſteriis vero huiuſmodi de perſonis idoneis prouidere , ſeu alias de illis diſponere,ac Conuentibus,&Capitulis Monaſteriorum, Prioratuum,Præpoſiturarum,Præpoſitatuum, ac aliarum dignitatum, præſertim Conuentualium, necnon Eccleſiarum Cathedralium,etiam Metropolitanarum, & Collegiatarum, vt in electione perſonarum idonearum ad illa ex beneficiis ſupradictis, quæ electiua eſſe conſueuiſſent,ſimilibus ceſſantibus reſeruationibus, procedere libere poſſint,& debeant,in omnibus,& per omnia,perinde ac ſi conceſſiones, reſeruationes , & aſſignationes iuriſpatronatus huiuſmodi, nullatenus emanaſſent, ac diſtrictius inhibẽtes omnibus,& ſingulis ſupradictis, quibus reſeruationes , & aſſignationes iuriſpatronatus huiuſmodi,vt præmittitur,factæ fuerunt, ne de cetero occurrentibus vacationibus Monaſteriorum , Prioratuum, Præpoſiturarum,Præpoſitatuum, dignitatum , perſonatuum, adminiſtrationum, ad præſentationem,ſeu nominationem aliquam procedere , ac Ordinarios , alioſque collatores & collatrices prædictos , quominus illa conferant,& eos ad quos electio pertinet,ne eligant,directe, vel indirecte impedire contra præſentium tenorem quoquo modo præſumant.

Reuocatio cũ declarationibus & modificationibus hic expreſſis.

Decretum irritans.

§. 4. Decernentes etiam ex nunc irritum , & inane, ſi ſecus ſuper his per quoſcumque quauis auctoritate ſcienter,vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus , & ordinationibus Apoſtolicis, necnon literis ſuper reſeruationibus,& conceſſionibus huiuſmodi expeditis, etiam ſi in eis contineretur, quòd illæ generalibus reuocationibus , quæ fierent , nullatenus includerentur , niſi de perſonarum quas concernunt , & quarum conſideratione emanarunt,nominibus, cognominibus, dignitatibus, officiis , ac cauſis propter quas conceſſæ ſunt , ſeu quæuis alia expreſſio indiuidua fieret de eiſdem , idque eis inſinuaretur per diuerſas literas, ſub diuerſis datis,& earumdem perſonarum in huiuſmodi reuocatione expreſſus accedat aſſenſus(quas, & quaſcumque alias clauſulas,quæ ad huiuſmodi effectum,quod non includerentur in huiuſmodi reuocatione in eis directæ forent,illis præſentibus pro inſertis , & ſufficienter expreſſis habentes , nemini volumus vllatenus ſuffragari , quo minus reſeruationes, & conceſſiones iuriſpatronatus , ac literæ deſuper confectæ huiuſmodi, in præſentibus literis, & reuocatione includantur , perinde ac ſi omnia requiſita ad eorum reuocationem,iuxta earum formas,& clauſulas in eiſdem præſentibus literis, & reuocationibus ſpecificarentur,ceteriſq; cõtrariis quibuſcũque.Nulli ergo &c.

D. D. An. 1. die 23. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum , anno Incarnationis Dominicæ, 1485.10. Kal.Septemb.Pont. noſtri Anno 1.

Publicatio.

Lecta in Camera Apoſtolica die Sabbati decima menſis Septemb.& publicata die Martis 13. Septemb.in portis Cameræ Apoſtolicæ.

VI. Auditorum Rotæ Romanæ Officia vacant per eorum promotionem ad Eccleſias Cathedrales,vel Metropolitanas.

Quod hæc officia ante hanc diem non vacarent, indicat mihi bulla 2. Sixt. IV ſup. Romani. Aliaque de materia Rota notabo inf. in conſt. 44. Pij IV. In throno.

Edita A. D. 1485.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam

Cauſa huius conſtit.

CIrcunſpecta in omnibus actibus ſuis Apoſtolicæ Sedis prouidentia ad ea libenter intendit per quæ ſingula Romanæ Curiæ officia, vt præfertur, in quibus ius dicitur per perſonas, quæ ab omni alio onere liberæ ad illa commode intendere poſſint, exerceantur, & perſonæ ipſæ dum Cathedralibus vel Metropolitanis Eccleſiis præficiuntur, ab oneribus officiorum huiuſmodi pro Pontificalis reuerentia dignitatis, vti conueniens exiſtit, immunes regimini & gubernationi Eccleſiarum ipſarum pro debito paſtoralis officij liberius vacare, & onus ad quod aſſumpti fuere melius valeant adimplere. Sane ſicut facti euidentia demonſtrat, ſæpenumero contingit vt Rom. Pont. pro tempore exiſtentes conſiderantes merita dilectorum filiorum cauſarum Palatij Apoſt. Auditorum pro tempore exiſtentium, poſtquam aliquamdiu in eorum officiis laudabiliter laborarunt, vt tandem post multos labores condigna pro meritis præmia reportent, quo ceteri huiuſmodi exemplo allecti in dies ad ſtudia magis incendantur, aliquos ex eiſdem Auditoribus ad Cathedralium ſiue Metropolitanarum Eccleſiarum pro tempore vacantium regimina promoueant, eoſque illis præficiant in paſtores, quodque poſt promotionem & præfectionem prædictas, Auditores præfati ad regimina Cathedralium ſiue Metropolitanarum Eccleſiarum huiuſmodi aſſumpti, nihilominus dicta eorum officia ſub prætextu quod propterea non vacent exercere non deſinant, quo fit vt Eccleſiæ ipſæ ſuis ob illorum continuam in Romana Curia reſidentiam remaneant pro maiori temporis parte quaſi viduatæ paſtoribus, non ſine magno illarum diſpendio ac animarum periculo.

Auditorum officia vacent vt in rubr.

§. 1. Nos igitur attendentes, minus conueniens fore quod aſſumpti ad huiuſmodi regimina debeant circa ſtrepitus iudiciorum continue verſari, ac taliter eſſe illis intentos vt paſtorale officium eis commiſſum nequeant per ſe ipſos adimplere, & propterea more vigilis paſtoris ſalubriter prouidere volentes, matura ſuper hoc cum fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus deliberatione præhabita, huius perpetuæ & irrefragabilis conſtitutionis edicto de fratrum prædictorum conſilio, auctoritate Apoſtolica & ex certa noſtra ſcientia tenore præſentium ſtatuimus decernimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, quotiens per nos ſeu Sedem prædictam aliquem ex dictis Auditoribus nunc & pro tempore exiſtentibus, ad aliquam Cathedralem ſeu Metropolitanam Eccleſiam huiuſmodi promoueri, ſeu iam promotum transferri contigerit, officium auditoriatus huiuſmodi quod ſic promotus vel tranſlatus tunc obtinebit, per prouiſionem, præfectionem, ſeu tranſlationem prædictas, vacet ac vacaſſe & vacare cenſeatur eo ipſo.

Decretum irritans.

§. 2. Sicque ab omnibus iudicari & reputari debere, poſſeque de illo tamquam ſic vacante per Romanum Pontificem tunc exiſtentem ſtatim, alias vt moris eſt, libere prouideri.

Contrariorum derogatio.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac dicti officij iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, priuilegiis quoque & indultis Apoſtolicis eiſdem Auditoribus forſan, etiam motu proprio, & ex ſimili ſcientia, ac ſub quibuſuis verborum formis & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, & talibus quod illis non niſi ſub certis inibi expreſſis, modo & forma nullatenus poſſit derogari, conceſſis & concedendis in poſterum, quibus omnibus (illarum tenores præſentibus pro inſertis habentes) quoad hoc ſpecialiter & expreſſe derogamus, ac derogatum eſſe, eaque pro infectis, & non conceſſis haberi volumus, ceteriſque contrariis quibuſcumque Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno incarnationis Dominicæ 1485. decimo Kal. Septemb. Pont. noſtri Anno primo. *D. P. Ann. 1. die 23. Aug.*

Iuriſdictio & facultates Auditoris cauſarum Curiæ Reu. Cameræ Apoſtolicæ. VII.

Hoc officium ampliores in dies iuriſdictiones acquiſiuit à Pont. ſucceſſoribus, quorum bullæ multæ ſunt, ſed hanc vti ceteris quæ haberi potuerunt, antiquiorem, & aliam Pauli V. nu. 28. vti poſtremam ac pleniorem ponendas eſſe duxi, alijs tamquam non neceſſariis prætermiſſis, præterquam conſt. 33. Pij IV. Ad eximia, vt ſtatum huius officij etiam medij temporis cognoſcere valeas. Et cet. notabo in præcitata Bulla Pauli V.

INNOCENTIVS PAPA VIII. Dilecto filio Magiſtro Petro de Vicentia I. V. Doctori, Capellano noſtro, & cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, Sal. & Apoſt. bened. *Edita An. D. 1485.*

Proœmium.

APprimæ deuotionis affectum, quem cum fidei conſtantia & ſinceritate mentis, ad nos, & Romanam Eccleſiam gerere comprobaris, necnon literarum excellentiam, vitæque decorem & morum honeſtatem, aliaque probitatis, & plurimarum virtutum tuarum merita, quibus perſonam tuam, ex fide dignorum teſtimoniis iuuari percipimus, noſtræ dirigentes conſiderationis intentum, ac propterea indubiam ſpem gerentes, quod ea quæ tibi committenda duxerimus, ſumma cum prouidentia & exacta diligentia laudabiliter exequeris, dignum, quin potius debitum arbitramur, vt eamdem perſonam tuam condignis fauoribus & gratiis proſequamur.

Officium Auditoratus vacauit per obitum Ioannis Prioris.

§. 1. Cum itaque officium generalis Auditoriatus, ſeu audientiæ cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ, quod quondam Ioannes Prioris cauſarum dictæ Curiæ generalis Auditor, dum viueret exercebat, per obitum dicti Ioannis, qui apud Sedem Apoſtolicam diem clauſit extremum apud Sedem ipſam vacauerit, & vacet ad præſens.

Et modo hoc Pont. illud confert Petro de Vincentia eius Capellano, cum ſolitis iuriſdictionib. &c.

§. 2. Nos de tuis literarum ſcientia probitate, & ſingulari prouidentia, aliiſque virtutibus huiuſmodi, quas in te diuina propagante clementia, ſumentes in Domino fiduciam ſpecialem, & ſperantes quod tu officium audientiæ cauſarum Curiæ Cameræ prædictum, ſcies, voles, & poteris, probe, feliciter, & laudabiliter exercere, Motu proprio, non ad tuam, vel alterius, per te nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa noſtra ſcientia, officium generalis Audientiæ, ſeu Auditoris cauſarum Curiæ Cameræ huiuſmodi ſic vacans, vt præfertur, cum omnibus honoribus, & oneribus, priuilegiis, iuribus, & emolumentis conſuetis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium tibi conferimus, concedimus & etiam aſſignamus, ac te noſtrum, & dilecti filij Raphaëlis S. Georgij ad Velum Aureum Diaconi Cardinalis moderni & pro tempore præſentis Camerarij noſtri, ac cauſarum Curiæ huiuſmodi generalem Auditorem, eadem auctoritate facimus, conſtituimus, creamus, & deputamus.

Facultaſque eidem datur per Locumtenentes cauſas criminales Curialium cognoſcendi. Hæc iuriſdictio aucta eſt vt in bulla Pij IV. & Pauli V. vt in rubr.

§. 3. Tibique per te vel alium, ſeu idoneum, ſeu idoneos locumtenentes, & Vicesgerentes tuos, quos pro tempore, totiens quotiens tibi placuerit, duxeris aſſumendos, ſeu deputandos, de omnibus & ſingulis criminibus, exceſſibus, & delictis in Curia Romana, vel extra eam, per quoſcumque, tam officiales Sedis Apoſtolicæ, quam alios Curiales Romanam Curiam ſequentes, cuiuſcumque dignitatis, Eccleſiaſticæ vel mundanæ, ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis, perpetratis & perpetrandis, tam per Fiſci noſtri pro tempore præſentis procuratoris denunciationem, & accuſationem; quam etiam ex mero officio, inquirendi, & ſuper illis, tam per inquiſitionem huiuſmodi, quam accuſationem, ſeu denunciationem, procedendi, repertos culpabiles iuxta exceſſuum per eos perpetratorum exiſtentiam puniendi.

§. 4.

Cauſaſque tam ciuiles quam criminales in Curia motas &c. eidem cognoſcendi. Vide eaſdem bullas Pij iv. & Pauli v. in rubr. indicatas.

§. 4. Necnon omnes & ſingulas, tam ciuiles quam criminales & mixtas, ſpirituales, Eccleſiaſticas & prophanas, & alias quaſcumque cauſas, in quibus ad membri mutilationem, aut ſanguinis effuſionem, & condemnationem non intenditur, coniunctim vel diuiſim, quomodocumque & qualitercumque in eadem Curia motas & mouendas, ſeu quomodolibet nunc & in poſterum inter quaſcumque partes, etiam per viam inquiſitionis ex officio pendentes.

Ac etiam cauſas appellationum interpoſ. a ſententiis Iudicum Vrbis, & Status Eccleſiaſtici.

§. 5. Et quæ ſiue per appellationem interiectam à grauaminibus illatis, & inferri comminatis, ac ſententiis etiam definitiuis, latis & promulgatis, etiam per dilectum filium noſtrum S.R.E. Mareſcalum & in ſua Curia, & alios quoſcumque Iudices, ordinarios & delegatos, ſeu arbitros vel arbitratores in Terris Romanæ Eccleſiæ mediate vel immediate ſubiectis, etiam quibuſuis in feudum, vel vicariatum conceſſis, aut alias ad Sedem Apoſtolicam etiam per viam reclamationis iudicialis, vel extraiudicialis ſiue aliàs per viam nullitatis delatæ ſunt, vel in poſterum deferentur, eas videlicet in quibus non agetur de maiori ſumma vigintiquinque ducatorum auri de Camera, aut illius ſummæ verum valorem excedente ſummarie, ſimpliciter & de plano, & ſine ſtrepitu & figura iudicij, ſola rei & facti veritate inſpecta, nulliſque terminis ſeruatis, etiam qui de ſtylo ſeu ordinatione Palatij Apoſtolici, & alias ſeruari ſoliti ſint, alias verò more ſolito audiendi, cognoſcendi, & decidendi, ac ſine debito terminandi.

Sententiaſq; proceſſus cenſurarum exequendi.

§. 6. Necnon tuarum, & per tuos Locumtenentes, & aliarum quarumcumque in eadem Curia per quoſcumque Iudices delegatos vel ſubdelegatos latarum ſententiarum, & quorumcumque proceſſuum generalium per Rom. Pontif. tam in die Cœnæ Domini, quam alias, cum cenſurarum & pœnarum Eccleſiaſticarum fulminatione fieri ſolitorum, ac etiam quarumcumque aliarum, tam per nos quam per Rom. Pont. pro tempore exiſtentes, ſiue in ſpecie ſiue in genere, & aliasquomodolibet latarum & ferendarum ſententiarum executionem, quam etiam ſi delegatis ipſis, aut ſubdelegatis, ſeu aliis quibuſcumque ſpecialiter forſan per nos, vel Sedem prædictam commiſſæ forent, aut committerentur pro tempore accumulatiue quoad te tuoſque Locumtenentes, non autem priuatiue, commiſſas fore decernimus, & declaramus faciendi, illaſque debitæ terminationi, etiam cum inuocatione auxilij Brachij ſæcularis ſi opus fuerit, demandandi.

Necnon cauſas commendatorum in Curia cognoſcendi.

§. 7. Et prædictos & alios etiam extra Rom. Cur. degentes tuæ tamen iuriſdictioni ratione ſalarij in Romana Curia per quoſcumque debiti, vel expenſarum mutui vel contractus in eadem Curia initi, aut alias quouis modo ſponte ſubmiſſas & ſubmittendas Vniuerſitates, Collegia, & perſonas cuiuſcumque gradus, ſtatus, etiam Pontificalis præeminentiæ, & alias in dicta Curia degentes perſonas, ad inſtantiam quorum intererit, etiam pro expenſis, damnis, & intereſſe, in cauſis quibuſcumque contractibus, quoties expedient, citandi, monendi, requirendi, ſuſpendendi, ac ſpecialiter interdicendi, excommunicandi, & iteratis vicibus aggrauandi, illaſque prout expedierit arreſtandi, incarcerandi, & detinendi, pœnas, & mulctas pro delictorum, exceſſuum, & criminum qualitate eis infligendi, & imponendi, ac ipſas, & earum quamlibet, quas à nemine, etiam de partium conſenſu, & ad id ſpecialiter delegato, ad imputandas colluſiones & fraudes, præterquam à te, tuoque Locumtenente abſolui poſſe decernimus, ab ipſis ſingulis pœnis, & mulctis ſpiritualiter vel temporaliter, abſoluendi & relaxandi.

Et alia quæcumque fieri ſolita & conſueta faciendi.

§. 8. Et generaliter, omnia & ſingula gerendi, ſtatuendi, diſponendi, præcipiendi, mandandi, & exercendi, quæ ad huiuſmodi Auditoriatus officium, de iure vel conſuetudine, quam præſentibus approbamus, quomodolibet pertinuerint, & quæ Auditores cauſarum dictæ Curiæ, qui pro tempore fuerunt, & ea conceſſa eis à prædicta Sede facultate, facere, & gerere, ſtatuere, & diſponere, recipere, præcipere, mandare, exercere, ordinare, & exequi quomodolibet potuerunt, ſeu etiam debuerunt, aut ſoliti ſunt, faciendi, gerendi, ſtatuendi, diſponendi, recipiendi, mandandi, exercendi, ordinandi, & conſequendi.

Plures ad iſtarum cauſarum cognitionem deputandi.

§. 9. Et vnum vel plures, ad præmiſſa omnia, ipſumque Auditoris cauſarum Curiæ officium exercendi, quoties tibi placuerit, loco ſui ſubſtituendi, & ſubſtitutos reuocandi, ac illos, vel alios iterum ſubſtituendi, & deputandi, plenam, & liberam, dicta auctoritate Apoſtolica, concedimus facultatem, & poteſtatem. Habituri proceſſus, & ſententias, quos & quas feceris, ſtatueris, & tuleris in contradictores quoſlibet, & rebelles, ratas, & gratas, illaſque facturi, auctore Domino, vſque ad ſatisfactionem condignam inuiolabiliter obſeruari.

Derogatio contrariorum.

§. 10. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinibus Apoſtolicis, ac priuilegiis, conceſſionibus, & indultis quibuſuis communitatibus, & vniuerſitatibus Terrarum Sedi Apoſtolicæ mediate vel immediate ſubiectarum, per nos aut prædeceſſores noſtros Rom. Pont. ſub quibuſuis verborum formis, etiam ſi de illis ſpecialis, ſpecifica & expreſſa mentio habenda foret conceſſis contrariis quibuſcumque.

Auditoris iuramentum fideliter officiũ exercend.

§. 11. Volumus autem, quod antequam officium Auditoriatus cauſarum Curiæ huiuſmodi incipias exercere, de ipſo fideliter exercendo, in manibus prædicti Camerarij noſtri, ſeu eius Locumtenentis, præſtes in forma ſolita iuramentum.

Monitio ad ita illud adminiſtrandũ.

§. 12. Tu igitur prædictum Auditoriatus officium prompta deuotione ſuſcipias, & ſic illud diligenti ſtudio, cura, moderatione, & integritate exequaris, vt tua opera ad Dei laudem, & gloriam; ac earumdem Eccleſiæ, & Curiæ bonum publicum, atque decus, priuatorumque commoditatem, & exemplum laudabile cedant, teque apud nos, & Sedem præfatam merito peramplius commendent, vt ſperamus.

Dat. Rom. &c. Anno &c. 1485. 11. Kalend. Ianuarij, Pontificatus noſtri Anno ſecundo. *D. P. An 2. 22. Decemb.*

Quod Conſeruatores, & executores Apoſtolicatum ad fauorem Congregationis S. Iuſtinæ de Obſeruantia Monachorum S. Benedicti, omnes ij dati cenſeantur, quibus Sedes Apoſtolica cauſas delegare poteſt. VIII.

Iſtorum Conſeruatorum facultatem, & iuriſdictionem vide ſup. in Eug. IV. conſtit. 10. Militanti Ad quam notaui quæ nouiſſime prodierunt de Conſeruatoribus.

Alia multa de iſta Congregatione, indicabo inf. in conſt. 1. Iul. II. Super cathedram.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Dilectis filiis Congregationi Monachorum S. Iuſtinæ Paduan. Salutem, &c. *Edita A. D. 1456.*

Exordium.

DEuotionis augmentum vobis Deo, propitio prouenire confidimus, ſi ſuper his, quæ pro veſtra tranquillitate, & ſubmouendis moleſtiis, & turbationibus opportuna videntur, vt in contemplationis ſuauitate quieſcere valeatis, prout cupitis, nos benignos ac fauorabiles habeatis.

Cauſa huius indulti.

§. 1. Sane pro parte veſtra nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ſi vobis in genere, ac Abbatibus, & Prioribus, & conuentibus Monaſteriorum, Prioratuum veſtræ Congregationis vbilibet per orbem conſiſtentium concederetur, quod omnes, & ſinguli, quibus cauſæ per reſcripta Apoſtolicæ Sedis delegari de iure poſſunt, ad executionem quarumcumque literarum dictæ Sedis Conſeruatorialium nuncupatarum, pro vobis, & Monaſteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conuentibus prædictis dati & deputati ſunt, & pro tempore dabuntur, & deputabuntur, aliqui nominatim Conſeruatores contra inferentes vobis & illis, moleſtias, iniurias, grauamina, atque damna, & cum poteſtate cognoſcendi de his, quæ iudicialem requirunt indaginem, exequi poſſent, & deberent, toties quoties contingeret

eos requiſiti, profecto vobis,& Monaſteriis,Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conuentibus veſtris prædictis in præmiſſis longe plenius, & vberius conſuleretur, fauoremque pleniorem deportaretis ex eis vos Abbates, Priores, & Conuentus prædicti fructum, & vtilitatem, nam variis plerumque reſpectibus deputatis Conſeruatoribus opportuna remedia iuxta literarum earumdem continentiam, vos & illi poteſtis non habere.

Supplicatio Congregationis Caſinenſis pro hoc indulto.

§. 2. Quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt vobis, Monaſteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conuentibus prædictis, quæ huiuſmodi literarum conſeruatorialium executione ab omnibus, quibus cauſæ per reſcripta Apoſtolica delegari poſſunt, obtinere libere,& licite valeatis, perinde ac ſi illæ eis omnibus à principio directæ fuiſſent concedere, aliaſque in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Indultum quod Conſeruatores & executores literarum Apoſtolicarum ad fauorem d. Congregationis ſint omnes quibus cauſa per reſcripta Sedis Apoſt. de iure delegari poſſunt.

§. 3. Nos igitur qui regularem vitam profeſſis libenter omnem inquietudinis materiam ſubtrahimus, veſtrumque ſtatum proſperum, & tranquillum paterno deſideramus affectu, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, vniuerſis, & ſingulis, quibus cauſæ auctoritate literarum Apoſtolicarum de iure delegari poſſunt, mandamus, vt dum & quoties fuerint pro parte veſtra Abbatum, Priorum,& Conuentuum prædictorum, aut alicuius eorum legitime requiſiti, ſuper talium literarum executione, ad illarum executionem perpetuis futuris temporibus procedere poſſint,& debeant, per ſe vel alios, aliis iuxta earum continentiam atque formam, in omnibus,& per omnia, perinde, ac ſi literæ à principio eis directæ fuiſſent, & eis, vt, licet alias conſeruatores eſſe nequirent, illas exequerentur mandatum nominatim extitiſſet.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis quæ in dictis literis conceſſum extitit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque non obſtan. Nulli ergo &c. Si quis autem,&c.

D. P. An. 2. die 13. Iun.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſexto, Idibus Iunij, Pont. noſtri Anno ſecundo.

IV. Exemptio Monachorum Ordinis Ciſtercienſis à Iuriſdictione Ordinariorum, & ſolutione exactionum & ſubſidiorum quorumque etiam caritatiuorum.

Quoad primam partem, videnda eſt conſt. Leon. X. n. 23. Cum intra, & Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 11. & ſeq. & Clem. VIII. conſt. 39. Suſcepti. Quo verò ad ſecundam partem habet conſt. 6. Hon. III. ſup. Cum Abbates. Greg. IX. conſt. 7. Quia. & Martin. V. conſt. 8. Militanti.

Alia de hoc Ordine plene notaui ſuperio conſt. 1. Paſchal. II. Deſiderium.

Edita A. D. 1486.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

AD Romani Pontificis ſpectat officium, ſuorum prędeceſſorum inhærendo veſtigiis, illa quæ per ipſos prædeceſſores laudabiliter, ac prouida ratione, pro ſtatu, & quiete perſonarum ſub regulari obſeruantia aſſidue ſtudio piæ vitæ vacantium, geſta ſunt, vt maiorem obtineant roboris firmitatem, quo ſæpius fuerint Apoſtolico præſidio communita, ſui præſidij munimine roborare, ac illa etiam de nouo concedere, prout rationabiles cauſę ſuadēt, & id in Domino cōſpicit ſalubriter expedire.

Multi Pont. huic Ordini exemptionem à iuriſdictione Ordinariorum, & ſoluendi impoſitione conceſſerunt.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Ioannis Ciſtercij Cabilonen. diœceſis aliorumque Ciſtercien. Ordinis Monaſteriorum, Abbatum, & Conuentuum eorumdem nobis exhibita petitio continebat, quod licet ipſi, eorumque ac dicti Ordinis Monaſteria, tam virorū quam mulierum, & alia religioſa loca, & membra, ac Monachi Moniales, vaſſalli, ſubditi, & eis ſeruientes, bonaque omnia, iam dudum per plures Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ſub ipſorum Pontificum, & Apoſtolicæ Sedis protectione recepti, & recepta, ac Sedi prædictæ immediate ſubiecti,& ſubiecta, necnon ab omni iuriſdictione ordinaria exempti, & exempta fuerint, eiſque conceſſum extiterit, vt ad præſtationem aliquarum collectarum, ſeu ſubſidiorum, aut procurationum, & aliarum exactionum per Sedem prædictam, ſeu eius Legatos, aut ipſorum auctoritate,& mandato, ſeu per locorum Ordinarios, vel alios pro tempore impoſitorum non tenerentur, tamen deſiderant pro maiori eorum quiete præmiſſis receptioni, ſubiectioni,& aliis prædictis etiam noſtræ approbationis robur adiici, illaque omnia, etiam per nos eis de nouo concedi.

Pro eorum exemptionis confirmatione Ordo huic Pontifici ſupplicauit.

§. 2. Quare pro parte Abbatum,& Conuentuum prędictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt receptioni, exemptioni, & ſubiectioni prædictis, ac ſingulis deſuper confectis literis, pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur noſtræ approbationis adiicere; Ac eos necnon Monaſteria, loca, membra, monachos, moniales, vaſſallos, ſubditos, ſeruientes, & bona omnia huiuſmodi de nouo, ſub noſtra, & Sedis prædictæ protectione ſuſcipere, ac ab huiuſmodi iuriſdictione perpetuo eximere,& totaliter liberare, aliaſque in præmiſſis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui propterea eā confirmat.

§. 3. Nos igitur qui in ſingulorum ſub regulari obſeruantia piæ vitæ ſtudio vacantium quiete reficimur, cupientes vt religioſi dicti Ordinis, quos præ ceteris propter vberes fructus, quos in militanti Eccleſia continue bonis eorum operibus afferunt, in viſceribus gerimus caritatis, eo liberius diuinis beneplacitis inſiſtere poſſint, quo à Sede prædicta maiori liberalitat. priuilegio nouerint ſe cōmunitos, huiuſmodi ſupplicationib. inclinati, receptionem, exemptionem, ſubiectionem, ac ſingulas deſuper confectas literas, cum omnibus,& ſingulis in eis contentis clauſulis, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia tenore præſentium approbamus, ac perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur obtinere decernimus, ſupplentes omnes,& ſingulos defectus ſi qui forſan interuenerint in eiſdem.

Et de nouo concedit.

§. 4. Et nihilominus pro potioris cautelæ ſuffragio, Monaſteria, loca, membra, bona omnia prædicta, præſentia,& futura, Abbates, Abbatiſſas, Monachos, Moniales, vaſſallos, ſubditos, & ſeruientes præfatos, nunc & pro tempore exiſtentes, auctoritate, & ſcientia præfatis, ſub B. Petri, & Sedis prædictæ, atque noſtra protectione ſuſcipimus, ac ab omni Iuriſdictione, ſuperioritate, correctione, viſitatione, dominio & poteſtate, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Iudicum ordinariorum, eorumque Vicariorum, & officialium quorumcumque, Necnon à ſolutione ſubſidiorum etiam caritatiuorum, procurationum, collectarum,& aliarum exactionum huiuſmodi pro tempore imponendarum, auctoritate, & ſcientia præfatis perpetuo prorſus eximimus, & totaliter liberamus, ac nobis,& Sedi prædictæ immediate ſubiicimus. Ita quod Archiepiſcopi, Epiſcopi, Ordinarij, Vicarij, Iudices, & Officiales prædicti, etiam ratione delicti, aut contractus. vel rei de qua ageretur, vbicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, nullam in eos,& eorum aliquem, aut Monaſteria, membra, & bona prædicta, tamquam prorſus exempta, iuriſdictionem, correctionem, ſuperioritatem, dominium vel poteſtatem exercere, aut excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, aut quaſuis alias ſententias, cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas promulgare præſumant, ſeu poſſint aut debeāt quoquo modo. Nec ipſi ſic exempti coram illis, aut ipſius Sedis Delegatis vel ſubdelegatis, niſi in literis eis pro tempore directis de præſentibus ſpecialis, ſpecifica & expreſſa, ac de verbo ad verbum mētio fiat, ad iudicium euocari, aut quouis modo directe vel indirecte moleſtari poſſint. Decernentes omnes & ſingulos proceſſus, ſententias, cenſuras, & pœnas, quos & quas per Archiepiſcopos, Epiſcopos, Ordinarios, Iudices, Vicarios, & Officiales prædictos, ſeu eorum aliquem contra Abbates,& alios exemptos, necnon Monaſteria,& loca huiuſmodi etiam exempta, vt præfertur haberi, vel promulgari, necnon quicquid ſecus ſuper his, ab

eis

cis & alio quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irrita & inanis, nulliuſque roboris vel momenti.

Contrariis derogat. & ſignanter c. 1. de Priuileg. in 6.

§. 5. Non obſtantibus fel. recordat. Innocentij Papæ Quarti etiam prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, volentes, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis quoque & conſuetudinibus Monaſteriorum & Ordinis prædictorum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis quæ in ſingulis literis prædictis conceſſum eſt non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptis creditur.

§. 6. Verum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca, in quibus expediens foret deferre, volumus & præfata auctoritate decernimus, quod illarum tranſumptis manu publici notarij inde rogati ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Curiæ Eccleſiaſticæ, aut perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, ea prorſus in iudicio & extra, & alias vbilibet fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

D. P. A. 3. 30. Aug.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſexto, tertio Calendas Septembris, Pontificatus noſtri anno tertio.

X. Inquiſitorum hæreticæ prauitatis ſententiæ, contra Hæreticos promulgatæ, à Magiſtratibus ſæcularibus, executioni demandentur, abſque aliqua proceſſuum reuiſione.

Conſonat conſtitutio 17. Alex. IV. Ad audientiam, Et proceſſuum reuiſionem prohibuit etiam Leo. X. inf. in conſtit. 43. Honeſtis.

Edita A. D. 1486.

INNOCENTIVS PAPA VIII. Venerabili fratri noſtro Epiſcopo Brixien. & dilecto filio Inquiſitori in partibus Lombardiæ.

Cauſa huius conſtit.

§. 1. Dilectus filius frater Antonius de Brixa Ordinis Prædicatorum, in partibus Lombardię inquiſitor hæreticæ prauitatis, vna cum venerabili fratre Epiſcopo Brixienſi, ſeu eius Vicario generali, ſicuti nobis nuper fecit exponi, contra nonnullos vtriuſque ſexus hæreticos, vt accepimus, quos culpabiles vt hæreticos impœnitentes repertos, pœna debita iuris puniendos condemnauit: ac officiales Ciuitatis Brixienſis, vt iniunctam executionem adimplerent, requiſiuit, qui officiales iuſtitiam miniſtrare, & dictas ſententias exequi, (niſi prius proceſſus per Epiſcopum & Inquiſitorem agitatos non viderent) in non paruum orthodoxæ fidei ſcandalum, recuſarunt.

Sententia inquiſitorum executioni demandentur, vt in rub.

§. 2. At cum huiuſmodi crimen hæreſis ſit mere Eccleſiaſticum, & delicta nullo pacto impunita remanere debeant, tenore præſentium vobis committimus atque mandamus, vt ſi eſt ita, eiſdem officialibus ſæcularibus ciuitatis Brixienſis, ſub excommunicationis pœna, & aliis cenſuris Eccleſiaſticis, præcipiatis atque mandetis, vt infra ſex dies, poſtquam legitime fuerint requiſiti, ſine aliqua dictorum proceſſuum, per vos agitatorum viſione, ſententias per vos latas contra huiuſmodi hæreticos prompte exequantur, appellatione remota. Quam excommunicationis pœnam ipſo facto volumus, & tenore præſentium declaramus incurriſſe, ſi, quod mandatum fuerit, infra dictum ſex dierum ſpatium, ceſſante legitimo impedimento, cum effectu non impleuerint.

Clauſ. derogat.

§. 3. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis ciuitatis Brixienſis, ceteriſque in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

Dat. P. A. 3. 30. Septemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die trigeſimo Septembris, milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſexto, Pontificatus noſtri Anno tertio.

Contra aſſerentes in literis Apoſtolicis, ſe eſſe tales, quales non ſunt, pro earumdem literarum expeditione gratis conſequenda. XI.

Hoc idem voluit, & Officialibus id fieri permittentibus pœnas inflixit Leo X. infr. in conſtitut. 27. inhærendo, vbi notabo.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam *Edita An. D. 1487.*

Cauſa huius conſtit.

Cum ſicut non ſine diſplicentia accepimus nonnulli conſcientiæ ſuæ prodigi & auaritiæ morbo laborantes, vt literas Apoſtolicas gratis expediant, & officiales debita eorum portione defraudent, in eiſdem literis ſe nonnumquam venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, aut dilectorum filiorum Abbreuiatorum de maiori præſidentia, ſeu literarum prædictarum Scriptorum, necnon aliarum perſonarum quarumcumque, ex quarum qualitatibus & priuilegiis, ſiue antiqua conſuetudine, literas ipſas gratis expedire ſolent, nepotes & quandoque germanos, interdum verò familiares, continuos commenſales fuiſſe & eſſe affirmare, & vt tales in dictis literis ſe inſcribi facere ac feciſſe non verentur, cum re vera tales non fuerint, in animarum ſuarum periculum, ac officiorum Rom. Curiæ, non modicum præiudicium & grauamen.

Aſſerentes ſe tales eſſe excommunicantur.

§. 1. Nos fraudibus & deceptionibus huiuſmodi prout noſtro incumbit officio de remedio opportuno prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, omnes & ſingulos cuiuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis fuerint, & quocumque nomine nuncupentur, qui ſe Cardinalium aut aſſiſtentium ſeu ſcriptorum eorumdem, aut aliarum perſonarum quarumcumque ex quarum qualitatibus & priuilegiis, ſiue antiqua conſuetudine, literas ipſas gratis expediri ſolent, nepotes ſeu germanos, aut familiares continuos commenſales in eiſdem literis nominauerint, cum reuera tales non fuerint, excommunicationis ſententia, à qua niſi per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, mortis articulo excepto, ac ſatisfactione præuia abſolui non poſſint, auctoritate Apoſtolica per præſentes innodamus.

Literæque pro eis expeditæ nullæ ſint.

§. 2. Et nihilominus conceſſiones & gratias in eiſdem literis contentas quaſcumque, ipſaſque literas hactenus expeditas & expediendas viribus omnino carere, eiſque & eorum ſingulis in aliquo ſuffragari non potuiſſe, nec in futurum poſſe, motu, auctoritate, & ſcientia ſimilibus decernimus & declaramus. Ac volumus quòd mandatum, decretum, & declaratio noſtra huiuſmodi in Cancellaria Apoſtolica publicetur, & in illius libro deſcribatur, ac perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruetur.

Clauſula derogatoria.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis priuilegiis & indultis eiſdem perſonis conceſſis, quæ eis aut eorum alicui quoad præmiſſa volumus nullatenus ſuffragari, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Placet, publicetur, & deſcribatur.

Papa ſubſcripſit. *Publicatio An. Pont. 3. die 18. Aug.*

Lectum & publicatum fuit ſupraſcriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apoſtolica die Sabbati decimaoctaua menſis Auguſti Anno milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſeptimo, Pontific. Sanctiſſimi Domini N. Domini Innocentij Papæ Octaui, Anno eius tertio.

Ampliatio Collegij ſex Secretariorum Apoſtolicorum, ad numerum 24. Et præfinitio vnius officij Secretarij domeſtici: Cum emolumentorum tam ipſius Secretarij quam totius Collegij, priuilegiorumque conceſſione. XII.

Officium dicti Secretarij domeſtici, reformationem habet inf. in Sixi. V. conſtit. 19. Romani, vbi vide etiam indultorum, aliorumque conceſſionem.

Edita An. D. 1487.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

NOn debet reprehenſibile iudicari, ſi ſecundum varietatem temporum, ſtatuta quandoque varientur humana; præſertim cum vrgens neceſſitas, vel euidens vtilitas, & aliæ rationabiles cauſæ id expoſcunt: quoniam ipſe Deus ex his quæ in veteri teſtamento ſtatuerat, aliqua mutauit in nouo.

Calliſt. iij. & Pius ij. Secretariorum numerum ad ſex reduxerunt.

§. 1. Dudum ſiquidem nonnulli Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, non minus vt viros induſtrios ſibi eligerent, quorum opera in rebus magnis, & arduis Apoſtolicæ Sedis honorem, ſtatum, & commodum, ac orthodoxæ fidei incrementum concernentibus vti poſſent, quam pro negotiorum magnitudine, & celeriori ad præfatam Sedem confluentium expeditione, quam plurimos eorum obſequiis adhibere Secretarios, quos poſtmodum fel. record. Calliſtus III. & Pius II. Romani pontifices prædeceſſores noſtri, ſiue ob tenuitatem emolumentorum dictis Secretariis aſſignatorum, ſiue ex aliis cauſis eos ad id mouentibus, ad ſex ſucceſſiue reduxerunt.

Hic modo Pontif. ex cauſa hic expreſſa numerum auget ad 24.

§. 2. Nos autem qui ſuperiori anno, dum noſtra Vrbs, in qua cum Romana Curia etiam tunc reſidebamus, per nonnullas gentes armigeras hoſtiliter opprimeretur, pro illius ab oppreſſionibus huiuſmodi liberatione, grandia ſubire compulſi fuimus onera expenſarum, ad quæ cum Romanæ Eccleſiæ facultates non ſufficerent, Mithram Pontificalem, Regnum noncupatum, & alia quamplurima eiuſdem Eccleſiæ iocalia pretioſa, aurea & argentea, diuerſis mercatoribus dictam Curiam ſequentibus, pro diuerſis pecuniarum ſummis, ad quantitatem forte centum millium ducatorum auri de Camera aſcendentibus, pignorauimus, quæ cum commode ex dictis Eccleſiæ prouentibus iam exhauſtis, redimi non poſſent, nos ſperantes quod ſi ad officium eorumdem Secretariorum, præter & vltra dictos ſex, decem & octo Prælati, & in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ perſonæ aſſumerentur, & omnes ſimul pro redemptione Mithræ & iocalium prædictorum de eorum facultatibus vſque ad ſummam ſexaginta duorum millium, & quadringentorum florenorum auri de Camera, perſoluerent & contribuerent, aſſignarentque eis, etiam de nouo conuenientia emolumenta, ex quibus iuxta dignitatis eorum exigentiam, eorum ſtatum tenere poſſent, exinde non ſolum huiuſmodi vrgenti neceſſitati præfatæ Eccleſiæ prouideretur, ſed etiam decori, & venuſtati eiuſdem Sedis, Curiæ, & officij, ac faciliori, celeriori, diligentiori, & magis accuratæ expeditioni breuium & aliarum literarum Apoſtolicarum, quæ per eoſdem Secretarios tam in Cancellaria, quam per Cameram ſecretam Pontificis pro tempore expediuntur, & non paruæ commoditati confluentiũ eorumdem ad præfatam Curiam, & proſequentium negotia in eadem, opportune conſuleretur. Ac volentes, prout debemus, ſuper præmiſſis opportunum adhibere remedium, habita ſuper primum cum venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, deliberatione matura, & cum infraſcriptis perſonis longo tractatu; de eorumdem Fratrum vnanimi conſilio & aſſenſu, Motu proprio, & ex certa ſcientia, & noſtræ poteſtatis plenitudine, auctoritate Apoſtolica, hac in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus, quod noſtri & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis Secretarij, de cetero perpetuis futuris temporibus, debeant eſſe viginti quatuor dumtaxat, & in Notariatus dictæ Sedis officio, aut in Epiſcopali vel maiori Eccleſiaſtica dignitate conſtituti vel aſſumpti, habitum Notariatus officij, aut alterius dignitatis huiuſmodi, in qua conſtituti fuerint, vel conſtitui eos in poſterum contigerit, conuenientem geſtent, prout nos infraſcriptos omnes & eorum ſingulos, qui in huiuſmodi Prælatura, aut dicto Notariatus officio adhuc conſtituti non erant, in eiuſdem Sedis Notarios aſſumimus: volentes vt à quocumque maluerint Prælato, in Romana Curia, habitum & inſignia eiuſdem officij perpetuo geſtanda, recipere poſſint & valeant &c.

Qui conſtituant Colle-

§. 3. Conſtituant quoque pro tempore omnes Secretarij prædicti inuicem vnicum collegium, cum communi Arca ſiue Borſa, Sigillo, Capella, Capellano, & aliis Collegialibus inſigniis, & conceſſis hactenus Secretariis prædictis Romani Pontificis, & quibus potiri ſoliti ſunt, ſeu potiri debuerant, omnibus emolumentis, honoribus, priuilegiis, immunitatibus, gratiis, fauoribus, & indultis potiantur, & gaudeant, eiſdem modo & forma, quibus illi gauiſi & potiti ſunt hactenus, ſeu gaudere & potiri poterant vel debuerunt ſine vlla prorſus varietate.

gium, & omnes pariformiter omnibus indultis vtantur.

Statutaque pro Collegio conficiant.

§. 4. Præterea in eorum Secretariatus officio (quod cum quibuſcumque aliis Romanæ Curiæ officiis compatibile eſſe volumus) & ipſum quomodolibet concernentibus, ſtatuta quæcumque, ſine alia ſuperioris confirmatione condendi, libera poteſtate fungantur.

Vicecancellarij officiales ſint.

§. 5. Cum Secretarij ipſi ſemper hactenus fuerint etiam Cancellariæ noſtræ Apoſtolicæ membrum, volumus & ordinamus, vt venerabilem Fratrem noſtrum Rodericum Epiſcopum Portuen. S.R.E. Cardinalem & Vicecancellarium, in Cancellaria eadem in ipſorum caput recognoſcere & reputare debeant, quos ipſe è conuerſo ve ſui corporis membra reputans, congruenti honorificentia per reliquos eiuſdem Cancellariæ officiales proſequi faciat & procuret, decentem ipſorum dignitati locum pro incumbentium dicto eorum officio negotiorum expeditione, ipſis aſſignans in eadem Cancellaria, prout nos aſſignamus per præſentes.

Papæq. veri familiares.

§. 6. Sint quoque Secretarij veri Palatij Apoſtolici Prælati (ſine tamen aliorum eiuſdem Palatij Prælatorum præiudicio) & quoad eorum perſonas dumtaxat, noſtri & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis familiares, domeſtici, continui commenſales, & pro talibus habeantur & reputentur, & in conſtitutionibus, prærogatiuis, exemptionibus & priuilegiis, ac ſcripturis quibuſlibet de eiſdem Prælatis & familiaribus mentionem pro tempore facientibus, quoad perſonas dumtaxat, includantur, & incluſi eſſe intelligantur, & ſint, prout nos per præſentes includimus, & quibuſuis pro tempore eiſdem Prælatis de Palatio & familiaribus conceſſis ſeu concedendis prærogatiuis, fauoribus, priuilegiis, exemptionibus & indultis, tamquam eorum pars, ſimiliter quoad eorum perſonas, potiantur & gaudeant.

Locum habeant in Palatio, qui Secretaria vocetur.

§. 7. Habeantque in Palatio noſtro Apoſtolico vnam manſionem & locum, in quo ſingulis diebus conuenire & morari ac de dicto eorum officio incumbentibus negotiis, tractare & conſultare, ac alias iuxta antiquitus ſeruatum per prædictos Romanorum Pontificum Secretarios qui pro tempore fuerunt, ritum, ſtylum & modum diſponere, vt vere & actu, nobis & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, in dicto Palatio Apoſtolico deſeruientes Prælati, & familiares commode poſſint & valeant, voceturque locus huiuſmodi, & ſit actu Secretaria Apoſtolica, in qua & nullo alio loco dicti noſtri Palatij, ſaltem publice, exerceantur vel expediantur quæcumque ad Secretariatus officium quouis modo pertinent.

Bullas ad eos portent plumbatores &c.

§. 8. Plumbatoreſque præſentes, & qui pro tempore erunt, ſub excommunicationis pœna, teneantur omnes & ſingulas bullas taxatas per quemcumque ex omnibus Secretariis prædictis, ſeu quoſcumque alios per dictam Cameram noſtram ſecretam expeditas, cum primum fuerint per ipſos plumbatæ, portare ad Secretariam eamdem, & officiali per eoſdem Secretarios ad id deputatos, & nulli alteri præſentare, vt ſingulariter ſingulæ cum ipſarum taxis & tenoribus deſcribi, notari, ſubſcribi, & more ſolito expediri per aliquem ex ipſis Secretariis poſſint & valeant.

Literæ Apoſtol. gratis pro eis expediantur.

§. 9. Habeant quoque Secretarij prædicti pro perſonis ipſorum, & cuiuſlibet ipſorum ex ſpeciali priuilegio (quod per præſentes eis in perpetuum concedimus) in expeditionibus quarumuis literarum Apoſtolicarum Gratis vbique. Teneatur Reſcribendarius ad taxandum literas Apoſtolicas pro tempore deputatus, abſque vllo noſtro, ſeu cuiuſuis alterius mandato, in quibuſuis literis perſonas ipſorum Secretariorum, ſeu cuiuſuis eorum concernentibus apponere Gratis pro perſona Secretarij, ac perſonam vnius familiaris pro quolibet ipſorum, Gratis pro Deo.

Abſentes pro præſentibus habeantur.

§. 10. Præterea volumus, vt iidem Secretarij quotieſcumque erunt à Romana Curia abſentes, pro noſtris aut Sanctæ Romanæ Eccleſiæ negotiis quouis modo peragendis, quoad emolumentorum omnium dicti officij integram perceptionem, habeantur tamquam præſentes: ſi verò priuatarum rerum ipſorum cauſa recedentes ab eadẽ Curia, petierint tantum ab eorum Collegio licentiam, & diſpoſuerint quod in ordinariis oneribus officij aliquis alius de Collegio ſeruiat pro ipſis; pariter habeantur, quoad eamdem perceptionem emolumentorum, pro præſentibus ad annum integrum, dumtaxat. Et ſi forte vltra vnum annum diſtulerint ad eamdem Curiam redire, non percipiant emolumenta prædicta, niſi dempta quinta dumtaxat eius parte, quæ cedat in vtilitatem reliquorum, & Collegij actu præſentium in dicta Curia.

De officiis libere. [illegible]

§. 11. Pari modo volentes, vt omnes triginta, & quilibet ipſorum, Secretarij prædicti, tam præſentes in dicta Curia quam abſentes, libere poſſint de dictis eorum officiis diſponere, nec poſſit aut debeat eorumdem officiorum reſignationis receptio, etiamſi reſignantes ipſi infirmi & veriſimiliter infra viginti dierum ſpatium deceſſuri forent & decederent, per Romanum Pontificem quauis ratione denegari vel differri. Nec pro ſignatura ſupplicationis, conceſſionis eiuſdem per reſignationem vacantis, quicquam vltra ſummam centum florenorum auri de Camera, ab eo cui de illo ſic vacante prouidebitur, exigi.

Sedis apoſt. notarij reputentur.

§. 12. Qui ſi dictæ Sedis Notarius, aut in Epiſcopali, vel maiori Eccleſiaſtica dignitate conſtitutus non fuerit, per dicti Secretariatus officij conceſſionem, licet ſolam, nihilominus in dictæ Sedis Notarium, cum omnibus & ſingulis prærogatiuis, honoribus & oneribus conſuetis eiuſdem officij Notariatus Apoſtolicæ Sedis; eo ipſo aſſumptus eſſe cenſeatur & ſit, recipiaturque in Secretarium.

Habitum à vicecancellario ſuſcipiant.

§. 13. Ac habitus & inſignia dicti Notariatus officij eidem (ſi fuerit præſens in dicta Curia) per ſupradictum Vicecancellarium, adhibitis ſecum aliis Secretariis prædictis, eodem contextu (prius tamen debitæ fidelitatis ab ipſo recepto iuramento) exhiberi debeãt. Et ſiue præſens ſiue abſens fuerit ab eadem Curia, literæ conficiendæ ſuper ſupplicatione conceſſionis Secretariatus, etiam ſi in ea de officio Notariatus prædicto, & eius habitu ac inſigniis nulla eſſet habita mentio, nihilominus expediatur, tam per Cancellariam Apoſtolicam, quam per Cameram ſecretam, cum expreſſione conceſſionis dicti Notariatus officij, cum habitu, inſigniis, honoribus & oneribus eius conſuetis, neque poſſit aut debeat, per noſtrum aut pro tempore exiſtentem Romani Pontificis Datarium, ſeu quemcumque alium pro ſignatura huiuſmodi ſupplicationis, licet vim conceſſionis duorum huiuſmodi officiorum propter præmiſſa habentem, aliquid vltra id quod ſuperius expreſſum eſt, omnino exigi; ſed ſicut per conceſſionem officij Secretariatus, venit pariter conceſſio officij Notariatus prædicti, ſic per vnicam ſolutionem ſignaturæ ſuprascriptam, ſit integre ſatisfactum quaſi de vnica conceſſione. Si tamen Secretarius ſic de nouo inſtitutus, erit abſens; habitus & inſignia prædicta, venienti poſtmodum ad Curiam, cum primum præſentabit ſe dicto Collegio, & recipietur in Secretarium, ſupradicta forma ſeruata, ſimiliter exhibeantur.

Vnus ex d. Collegio vel alius, in Secretarium domeſticum Papæ à Collegio deputetur.
Ad hoc vide bullam Sex. V. ex. in rub.

§. 14. Et quia nobis & pro tempore exiſtenti Romano Pontifici expedit habere præter prædictos Secretarios, vnum alium Secretarium domeſticum, in Palatio prædicto aſſidue reſidentem, cui liceat noſtra & Romanæ Eccleſiæ noſtræ ſecreta noſtrum & eiuſdem Eccleſiæ, aut orthodoxæ fidei ſtatum concernentia, quandocumque fuerit à nobis iuſſus, legitime expedire, cuique (ne de infraſcriptis, aut quibuſuis aliis prædicti Secretariatus officij emolumentis ſe impedire, aut cum eiſdem Secretariis vllam controuerſiam habere poſſit aut debeat) conueniens eſt, vt ex dicti officij Secretariatus emolumentis, pro decenti eius ſtatus ſuſtentatione, honeſta aliqua portio aſſignetur, eadem auctoritate ordinamus, quod quoad titulum Secretariatum eorumdem, & prædictarum rerum ſecretarum dumtaxat legitimam expeditionem poſſit per nos & pro tempore exiſtentem Romanum Pontificem vnus ex prædictis, vel alius Secretarius vltra prædictum numerum deputari, etſi vt præfertur, qualificatus non exiſteret. Qui tamen de officio, & loco prædicto, ac portionibus emolumentorum extra numerum per eum percipiendis, minime diſponere poſſit, ſed ab illis pro ſolo nutu noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis amouibilis exiſtat, quoad reliqua verò, quamdiu officium exercuerit, pari qua alij Secretarij, fauoris & honoris prærogatiua potiatur.

Emolumenta eis aſsignantur de minutis.

§. 15. Vt autem Secretarij prædicti, tam antiqui quam de nouo admiſſi, qui pro tunc triginta numero exiſtentes, ſummam ſexaginta duorum millium & quadringentorum florenorum auri de Camera, pro redimendis Mithra & aliis iocalibus prædictis de eorum propriis pecuniis liberaliter vt præfertur exoluerunt, & eorum ſucceſſores Secretariatus officium prædictum pro tempore obtinentes, eo diligentius quæ eorum incumbunt officio ſtudeant exercere, quo exinde cognouerint eis conuenientia emolumenta prouenire; in primis & ante omnia ſupradicto Roderico Epiſcopo Vicecancellario harum ſerie mandamus, vt dudum editam per fel. record. Martinum Papam Quintum prædeceſſorem noſtrum, & in quinterno Cancellariæ regiſtratam regulam ſeu declarationem ſuper emolumentis minutarum per Secretarios, qui tunc erant in Cancellaria prædicta expediendarum recipiendis, tenoris ſubſequentis, videlicet. Ad tollendum diſceptationes, & dubia, quæ ex quadam conceſſione per nos facta dilectis filiis Secretariis noſtris ſuper certis emolumentis per eoſdem de nonnullis minutis percipiendis, in quinterno Cancellariæ de mandato noſtro deſcriptis, quandoque oriuntur, tenore præſentium declaramus, intentionis noſtræ fuiſſe & eſſe, & ſic præcipimus obſeruari, quod dicti Secretarij libere & ſine aliqua contradictione emolumenta conſueta omnium Minutarum, quæ in dicta conceſſione deſcripta ſunt, videlicet Tabellionatus officij, Altarium portatilium, Celebrandi in locis interdictis, & ante diem, Confeſſionalis perpetui, & Indulgentiarum in mortis articulo, & in vita, etiamſi ſuper huiuſmodi gratiis facultates aliæ ſint conceſſæ, & gratiæ ipſæ formam quinterni excederent, etiamſi dictarum gratiarum ſupplicationes regiſtratæ, ac per Vicecancellarium, aut eius Locumtenentem pro tempore exiſtentem, aliquibus Abbreuiatoribus diſtributæ, vel in rotulo aliarum ſupplicationum inſertæ eſſent quouis modo. Præterea recipiendi Eccleſiaſtica ſacramenta, & Indulgentiarum quarumcumque, Eccleſiis, Monaſteriis, Capellis, & aliis locis piis quomodolibet conceſſarum vel concedendarum, prout reliquæ ſuperius deſcriptæ gratiæ, ad dictos Secretarios ſimiliter declaramus & decernimus pertinere, illaſque de cetero per eos, & non per alios, mandamus & volumus expedire.

Fiat, & ita declaramus. O. diligenter examinare, examinatamque per omnes & ſingulos ad quos quomodolibet pertinet, in eorumdem Secretariorum fauorem & commodum inuiolabiliter faciat obſeruari, faciens omnes & ſingulas minutas prædictas Tabellionatus officij, Altarium portatilium, Celebrandi in locis interdictis, & ante diem, Confeſſionalis perpetui, Indulgentiarum in mortis articulo, & in vita, Eccleſiaſticorum ſacramentorum, & quarumcumque indulgentiarum, quibuſuis Eccleſiis, Monaſteriis, Capellis, & aliis piis locis quomodolibet conceſſarum, & in poſterum concedendarum, cum inde prouenientibus, taxis & emolumentis, ad præfatos Secretarios integre peruenire, & in eadem Cancellaria per ipſos Secretarios, & non per quemcumque alium, ſub quouis forſan prætextu, examinari & ſignari, ac præſentari, ipſi & eiuſdem Romanæ Eccleſiæ Vicecancellario pro tempore, ſiue eius Locumtenenti, ad expediendum & mittendum ad Bullariam Apoſtolicam, quauis forſan conſuetudine contraria (quam eiſdem Secretariis quo minus totali & integro effectu ac pacifica poſſeſſione omnium contentorum in prædicta dicti noſtri prædeceſſoris conſtitutione, gaudere & vti

poſſint

poſſint & valeant, (præiudicium aliquod afferre poſſe ſeu debere non intendimus) nequaquam obſtante.

Et de expeditionibus literarum Apoſtol.

§. 16. Necnon etiam vltra prædicta, quintam taxam pro expeditione literarum Apoſtolicarum quæ per eamdem Cameram ſecretam pro tempore expediuntur, retroactis temporibus per ſupradictos Secretarios, ſeu ipſorum, vel alicuius eorum nomine, in Bullaria earumdem literarum, ſiue etiam alibi exigi ſolitam, & quam nonnunquam prædeceſſores noſtri & nos, in totum vel pro parte, & in eiuſdem Sedis opportunitatibus conuertere ſoliti fuerunt, & ſumus, taxam Secretarij nuncupatam, tam de hactenus expeditis (quæ adhuc non ſunt partibus reſtitutæ) quam de impoſterum expediendis, eo modo quo hactenus per quemcumque expediri & exigi conſueuerunt, ſiue debuerunt, pariter per eaſdem Secretarios perpetuo exigendam aſſignamus. Volentes & auctoritate præfata ſtatuentes, nemini omnino licere, per ſe vel alium ſeu alios, procurare vel ordinare, aut ſolicitare, quod aliquæ ex huiuſmodi literis taxatis, & per Cameram eamdem expeditis, partibus tradantur, vel reſtituantur, aut mittantur, priuſquam ſit eidem Collegio Secretariorum de dicta quinta taxa debite ſatisfactum. Si quis autem aliter procurare, ordinare, ſolicitare, aut ipſas literas ſub quouis prætextu aliter actu tradere vel tradi facere, ſeu mandare præſumpſerit, excommunicationis latæ ſententiæ (à qua niſi prius & ante omnia ſatisfactio eidem Collegio Secretariorum, de vera & integra ſumma taxæ bullæ ſic procuratæ, ſolicitatæ vel traditæ, vel de ſatisfaciendo, efficaci ordinatione præcedente, per quemcumque Confeſſorem, etiam ſub prætextu cuiuſuis indulti, à nobis vel ſucceſſoribus noſtris deſuper emanati ſeu conceſſi, & in mortis articulo, abſolui non poſſit) necnon priuationis omnium & ſingulorum officiorum, per ipſum in Curia noſtra præfata obtentorum pro tempore, atque etiam emolumentorum quorumcumque ei, quouis modo, ratione, vel cauſa, debitorum tunc, & debendorum in futurum, ratione eorumdem officiorum quæ obtinebit, & quæ quomodolibet exercebit, pœnas latæ ſententiæ, reſpectiue (quas eo ipſo & toties quoties contrafecerit) incurrat. Teneaturque vener. frater noſter Petrus Epiſcopus Cæſenaten. præſens, & qui pro tempore fuerit, generalis curiæ cauſarum cameræ Apoſtolicæ noſtræ Auditor, ad earumdem pœnarum declarationem & executionem, quandocumque ei de præmiſſis conſtiterit, procedere & procedi facere cum effectu.

Taxaq. Breuium Apoſtolicorum.

§. 17. Et præterea omnia & ſingula emolumenta literarum Apoſtolicarum in forma Breuis, tam ſub cera, quam ſub plumbo, pro quibuſuis perſonis expeditarum, & pro tempore expediendarum, ſuper quibuſuis, etiam Gubernationum, ſeu Rectoriarum, ac Commiſſionum, aut poteſtariarum, Capitaneatuum, Vicariatuum, Theſaurariatuum, Camerariatuum, & Cancellariatuum Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum & Caſtrorum, ac Cuſtodiæ Arcium quarumcumque, nobis & Romanæ Eccleſiæ ſubditarum, & ſubditorum, necnon quarumcumque aliarum adminiſtrationum, ſeu commiſſionum, etiam gabellarum, ſiue prouentuum ad eamdem Romanam Eccleſiam quomodolibet pertinentium, officiis ſeu conceſſionibus, vel locationibus. Quæ officia ſeu eorum loca & Titulos, in quodam quinterno plumbato, & noſtra manu ſubſcripto, ſingulariter ſingula deſcribi, & conſiderata quantitate emolumentorum ad illos, qui officia ipſa pro tempore exercebunt, veriſimiliter prouenturorum, vt illi quoque, qui gratuito à nobis commodum percipiunt, in tanta Romanæ Eccleſiæ neceſſitate, portionem aliquam contribuant, in perpetuum ad certam moderatam taxam taxari curauimus, ad quem quinternum relationem in omnibus infra dicendis haberi volumus, cuius copia in forma tranſumpti ad ſingulos Legatos & Gubernatores ſeu Rectores prædictos mitti, vt per ipſos diligenter omnibus officialibus prædictis & aliis quos taxæ & alia in eodem quinterno deſignata concernunt, intimari & publicari poſſint; ſic quod eorum nemo poſſit; allegare illorum ignorantiam, & infraſcriptum tempus vnius menſis, ſiue triginta dierum, exinde legitimum initium habere mereatur, volumus atq. mãdamus) ad eoſdẽ Secretarios perpetuo ſpectare & pertinere decernimus.

Declaratio circa ſolutionem dictarum taxarum.

§. 18. Statuentes vt tam conceſſionum quam reformationum gratiarum ſuper huiuſmodi omnibus & ſingulis officiis, ſeu aliis commiſſionibus, per nos & ſucceſſores noſtros qui pro tempore erunt faciendarum, ad quantumcumque etiam longiſſimi temporis ſpatium, literæ ſemper expediantur & expediri debeant ſingulis ſex menſibus à primarum literarum expeditione computandis, & pro ſingulis literis huiuſmodi, ſingulis vicibus ſolui debeat eiſdem Secretariis vna taxa, prout eſſe reperietur in prædicto quinterno notata. Similiter etiam omnia & ſingula emolumenta pro quarumuis aliarum ſimilium literarum ſuper quauis alia materia in forma breuis, ſub cera, vel plumbo expediendarum, quæcumque & quotcumque & qualiacumque ſint, nullo penitus ſub quouis colore, aut prætextu, excepto ſeu reſeruato; ſed prout per prædeceſſorem noſtrum, & noſtrum ac alios Secretarios prædictos qui pro tempore fuerint, hactenus exigi & percipi conſueuerunt; eorumdem Secretariorum commodis & emolumentis in perpetuum aſſignamus.

Officium Reuiſoris arcium eps. d. Collegio aſſignatur.

§. 19. Et præterea officium viſitandi omnes & ſingulas arces Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & faciendi monſtras ſiue deſcriptiones omnium & ſingularum gentium Armigerarum eiuſdem, tam equeſtrium quam pedeſtrium, officium reuiſionis gentium Armigerarum eiuſdem, tam equeſtrium quam pedeſtrium, officium reuiſionis gentium armigerarum, & Arcium nuncupatum cum ſolitis auctoritate, poteſtate, facultate, adminiſtratione, & exercitio, ac integra perceptione emolumentorum ad ipſum officium de iure vel conſuetudine quouis modo debitorum & debendorum in poſterum, eorumdem Secretariorum Collegio, per vnum ex ipſis Secretariis, aut alium idoneum (cui nos & ſucceſſores noſtri pro tempore illud duxerimus committendum, & cui per eoſdem Secretarios conueniens ſalarium ſummam centum ducatorum annuatim non excedens, ſolui debeat) laudabiliter exercendum, ſimiliter in perpetuum concedimus & aſſignamus. Decernentes ad finem vt Secretarij ipſi eius vacuam poſſeſſionem nanciſci valeant, officium ipſum ex nunc vacare, & ad eoſdem Secretarios cum plena ipſius adminiſtratione. vt præfertur pertinere, quauis conceſſione de ipſo per nos cuiuis perſonæ facta, etiam poſſeſſione ſubſecuta, non obſtante.

Forma diſtributionis emolumentorum. Tu vid. bull. Sixt. ext. in rub.

§. 20. Modum verò colligendi omnia emolumenta prædicta, cum eſſe permittimus, quem Secretarij ipſi communi voto duxerint ſtatuendum. Collecta autem emolumenta pro tempore inter ipſos Secretarios eo quo ſequitur modo diuidi & ſortiri perpetuo debere decernimus, videlicet, incipiendo ex nunc & donec erunt Secretarij prædicti numero triginta, diuidantur in æquales partes triginta duas, quarum vnam ipſorum ſinguli, duas verò reliquas Secretarius domeſticus Roman. Pontificis ſupraſcriptus, vt nihil omnino vltra deſuper denotatis emolumentis attingere præſumant, ſingulis menſibus percipiant. Vbi autem contigerit alicuius vel aliquorum ex eis decedentis vel decedentium, locum ſeu loca extingui, & donec totus numerus fuerit reductus ad viginti quatuor, in tot portiones quot numero in ipſorum Collegio Secretarij, & duas plures pariformiter reſpectiue ſortiendas diuidantur, idemque perpetuo ſeruetur poſtquam deuenerit ad numerum viginti quatuor, vt ſcilicet emolumentorum ipſorum in partes viginti ſex æquales diuiſorum, cedat ſingulis Secretariis ex Collegio pars vna, reliquis vero duabus ſupradicto domeſtico Rom. Pontificis Secretario, vt à prædictis omnibus abſtineat, aſſignatis.

Declaratio circa expeditiones, tam factas, quam faciendas.

§. 21. Et vt hæc noſtra ordinatio emolumentorum præfatis Secretariis ex cauſa & titulo ſupra denotato aſſignatorum, ſuum debitum & eum quem intendimus, ex nunc ſortiatur effectum, harum ſerie prohibemus, poſt lapſum triginta dierum à facienda, vt prædictum eſt, publicatione prædicti Quinterni, quẽpiam etiã prætextu quarũuis aliarũ noſtrarum literarum præcedentis datæ, ad aliquod ex officiis ſuperius denotatis recipi vel

vel admitti, niſi nouis poſt eamdem publicationem per eorumdem Secretariorum miniſterium deſuper expeditis literis, excommunicationis ſententiæ ſubiicientes eos omnes & ſingulos qui lapſo prædicto termino à publicatione præfata, aliquem omnino in officialem ad quæuis vt ſupra denotata officia exercenda admittendo, ſeu admitti procurando vel mandando, præſumpſerint literis ipſis non parere. Eos vero qui aliquod ex officiis eiſdem iam actu exercent, ſiue titulo primæ conceſſionis ſeu reformæ; ſi nondum exercuerunt ipſa officia totis tribus menſibus, mandamus infra idem tempus triginta dierum venire vel mittere ad impetrandas nouas de eiſdem officiis literas, per prædictos Secretarios expediendas. Etſi forte ipſa officia vltra tres menſes exercuerint, & habent de ipſis exercendis vltra ſemeſtre conceſſionis literas; decernimus nihilominus non poſſe huiuſmodi officia, vltra finem nunc currentis, & iam dimidiati ſemeſtris, niſi literis de nouo impetratis, & per eoſdem Secretarios denuo expeditis, exercere. Etſi tam qui adhuc infra tempus trium menſium ab initio exercitij eorum officiorum ſunt, infra dictos triginta dies proxime ab huiuſmodi publicatione numerandos, quam qui de continuandis poſt tempus tunc currentia ſemeſtris, ipſis officiis, quæ iam exercuerunt vltra tres menſes, habent expeditas literas, non expeditis ante finem ſemeſtris nouis per eoſdem Secretarios literis, exercitia officiorum eorumdem continuare præſumpſerint, ſint eo ipſo ab officiis huiuſmodi amoti; & quæcumque exinde eorumdem officiorum prætextu geſſerint, ſint irrita & inualida, ac nullius efficaciæ. Et nihilominus tam ipſi, quam qui ipſos ſcienter tolerare, & pro officialibus habere exinde præſumpſerint, eo ipſo pari excommunicationis ſententia innodati exiſtant.

Alia declaratio circa renouationem expeditorum.

§. 22. Pari modo volentes vt quicumque officia etiam per Prouinciarum, Ciuitatum, & Terrarum earumdem Legatos ſeu Gubernatores pro tempore exiſtentes conferri & committi, tam iure ordinario, quam vigore quarumcumque facultatum ſolita, obtinent ſiue expectant, aut obtinebunt ſiue expectabunt in futurum; ſi officia ſunt in prædicto quinterno deſcripta; teneantur & debeant ſub ſimilibus pœnis infra eorumdem triginta dierum ſpatium ex nunc & ſucceſſiue in perpetuum, priuſquam officia ipſa incipiant exercere, & poſtquam incœperint, venire vel mittere ſingulis ſex menſibus ad nos pro confirmatione conceſſionum per eoſdem Legatos vel Gubernatores de huiuſmodi officiis factarum, taxas eaſdem ſingulis vicibus ſoluturi. Et nihilominus tam Legati ſeu Gubernatores & Rectores prædicti, eoſdem omnes & ſingulos taxatos officiales, ad ſimplicem ipſorum Secretariorum, ſeu eorum Nuncij requiſitionem, ad ſolutionem huiuſmodi taxæ ſingulis ſex menſibus prædictis faciendam, cum effectu, abſque vlla tela iudiciaria compellere, quam Theſaurarij ſeu Camerarij vel Depoſitarij locorum (in quibus officia ipſa forſan fuerint, aut ex quorum manibus huiuſmodi officiales ſalaria ſeu ſtipendia recipient) etiamſi fuerint à Communitatibus locorum deputati, quotieſcumque fuerint pro parte eorumdem Secretariorum ſimpliciter requiſiti, ſub ſimilis excommunicationis pœna teneantur retinere ex huiuſmodi officialium ſalariis per ipſos ſoluendis, & Secretariis eiſdem ſeu eorum Nunciis ſoluere tantum, quantum intelligent eiſdem Secretariis deberi pro taxa huiuſmodi officiorum in prædicto quinterno deſcripta.

Aſſecuratio dd. emolumentorum.

§. 23. Ceterum quoniam iidem Secretarij ſuper quantitate prouentuum taxæ ſupradictorum officiorum in prædicto quinterno deſcriptorum & taxatorum, & generaliter ſuper prædictis omnibus eorum officiis per nos aſſignatis emolumentis, bona fide crediderunt ſimplici verbo noſtro, & propterea dictam pecuniæ ſummam ad releuandum ſupradictas neceſſitates noſtras contribuere non recuſarunt, Nos dignum reputantes, vt ipſorum indemnitati conſulamus, de ſimili Fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, ac plenitudine poteſtatis, earumdem præſentium tenore decernimus & declaramus, in euentum quod pro aliquo ex officiis in prædicto quinterno deſcriptis, ſiue ex eo quod officia ipſa non extarent, vel non ſatisfacerent, aut non ſufficerent ad ſolutionem taxæ in toto vel in parte, ſiue quia per nos vel noſtros ſucceſſores præfatos concederentur alicui ex venerabilibus fratribus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, vel etiam noſtris, aut eorum conſanguineis, ſeu aliis ita caris, vt taxæ prædictæ ab illis commode, ſine ſtrepitu non decenti, exigi per eoſdem Secretarios non poſſent, ſic quod ex prædictis officiis omnibus iam, vt prædictum eſt, taxatis in quinterno præfato, non exigeretur ſingulis annis ad minus ſumma octo millium ducatorum auri, aut alias ex facto noſtro, vel Rom. Pontificis pro tempore exiſtentis, ex reliquis omnibus emolumentis ipſis Secretariis ex præſentium literarum tenore aſſignatis, in toto vel in parte, aliquid dicto officio ſubtraheretur, vel minueretur, aut officium ipſum reuocaretur, ſeu mutato modo & ordine per nos in præſentibus literis dato & inſtituto alteraretur, ita quod non haberet in perpetuum cum omnibus ſupradictis emolumentis in integrum, per modum & ordinem ſupra expreſſum exerceri, regi, & gubernari; Nos & eumdem ſucceſſorem & Cameram Apoſtolicam bona fide teneri, & obligatam eſſe, ſi erit facta ſimplex emolumentorum diminutio, ad ſoluendum & ſatisfaciendum ipſis de omni ſumma, quam propterea ipſos ex huiuſmodi cauſis, vel alias quouis modo amiſiſſe, ſeu in poſterum amiſſuros eſſe, medio ipſorum iuramento (cui in eo caſu ſtari & credi debeat) conſtabit. Si vero erit facta officij reuocatio aut alteratio, vt præmittitur; ad reſtituen. ei ſupradictam integram ſummam ſexaginta duorum millium & quadringentorum ducatorum auri de Camera, per ipſos, vt præmiſſum eſt, ſolutorum & numeratorum, in quibus nullo modo, & nulla ratione vel cauſa computari poſſint aut debeant, in toto vel aliqua parte, emolumenta ipſius officij, quæ forte interim ipſos percepiſſe appareret, quæ ipſos & eorum quemlibet iuſto & legitimo titulo ſibi interim acquirere, & ſua facere, eadem auctoritate & poteſtatis plenitudine, decernimus, & declaramus. Sic enim cum ipſis Secretariis nos in tractatu omnium præmiſſorum conueniſſe, & ſic pacto expreſſo eis pro ſeipſis, & eorum ſucceſſoribus, cum ſimili fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu fuiſſe ſolemniter pollicitos in fide Pontificis recognoſcimus & atteſtamur.

Executores huius bullæ deputat.

§. 24. Volentes propterea, & earumdem præſentium tenore mandantes dilecto filio noſtro Raphaëli S. Georgij ad velum aureum Diacono Cardinali Camerario noſtro, & eius ſucceſſori pro tempore, necnon Præſidentibus & Clericis dictæ Cameræ Apoſtolicæ, & omnibus aliis ad quos quomodolibet ſpectabit pro tempore, vt huiuſmodi per nos factam obligationem recognoſcentes & ſequentes faciant eiſdem Secretariis ſuper præmiſſis & eorum plena & inuiolabili in perpetuum obſeruatione, inſtrumentum obligationis bonorum eiuſdem Romanæ Eccleſiæ & Cameræ Apoſtolicæ quodcumque ad omnem ipſorum requiſitionem, & in euentum prædictum abſque aliqua alterius declarationis ſeu mandati expectatione, debitam & integram faciant ſatisfactionem. Decernentes ex nunc quicquid per Camerarium & alios prædictos ſic actum & geſtum fuerit, perpetuo ratum & firmum eſſe debere. Præmiſſis ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac regulis Cancellariæ Apoſtolicæ ſuper reſignationibus officiorum infra viginti dies ante obitum factis, etiamſi de eis, eorumque totis tenoribus, plena & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per generales, aut alias eorum derogationem importantes clauſulas, mentio habenda eſſet, ceteriſque quæ præſentium tenori, in totum vel in partem obuiare, ſeu quo minus ſuum ſortiri poſſint effectum contradicere aut morari poſſint, non obſtantibus contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1487, pridie Kalendas Ianuarij, Pontificatus noſtri Anno quarto. *Dat. P. A. 4. 31. Decemb.*

Ego Innocentius Catholicæ Eccleſiæ Epiſ. *Subſcr. PP.*
manu propria ſubſcripſi.

Locus Signi.

Cardd. ſubſcriptiones.

Ego R. Epiſcopus Portuen. S.R.E. Vicecancellarius manu propria ſubſcripſi.

Ego Oliuerius Epiſcopus Sabin. S.R.E. Cardinalis Neapolitan. manu propria ſubſcripſi.

Ego Marcus Epiſcopus Præneſtin. Cardinalis S. Marci, &c. manu propria ſubſcripſi.

Ego Ioannes Epiſcopus Alban. manu propria ſubſcr.

Ego Ioan. Epiſcopus Mediolanen. tituli S. Praxedis manu propria ſubſcripſi.

Ego Ioan. Card. S. Angeli Veronen. manu propria ſubſc.

Ego G. Cardinalis Vliſbonen. tituli S. Mariæ in Tranſtiberim manu proprie ſubſcripſi.

Ego Hier. tituli S. Chryſogoni presbyter Cardinalis Racanaten. mann propria ſubſcripſi.

Ego Do. tituli S. Clementis presbyter Cardinalis manu propria ſubſcripſi.

Ego Ioan. tit. S. Vitalis Presbyter. Card. mann propria ſubſcripſi.

Ego Ioan. Iacobus Cardinalis Parmen. tituli S. Stephani in Cælio monte manu propria ſubſcripſi.

Ego F. S. Euſtachij Card. Senen. manu propria ſubſcr.

Ego R. S. Georgij Diaconus Cardinalis D. N. Papæ Camerarius manu propria ſubſcr.

Ego Ioan. B. S. Nicolai in Carcere Diaconus Cardinalis de Sabellis manu propria ſubſcripſi.

Ego Ioan. S. Mariæ in Aquiro Diaconus Cardinalis de Columna manu propria ſubſcripſi.

Ego. B. S. Mariæ in Dominica Diaconus Cardinalis manu propria ſubſcripſi.

XIII. Iuriſdictio & facultates Auditorum Rotæ Romanæ in cauſis per eos cognoſcendis.

Ad hoc habes etiam ſup. Ioan. XXII. conſt. 14. Ratio & inf. Pij IV. conſt. 44. In Throno, vbi plene de materia Rotæ notabo.

Edita An. D. 1487.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Finem litibus, quæ in Palatio Apoſtolico nunc & pro tempore vertuntur, quanto celerius fieri poteſt, imponi, & colligantes ab intolerabilibus expenſis, quas illas proſequendo perferunt, releuare, quantum nobis poſſibile eſt cupientes, hac in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus & ordinamus.

Declaratio circa præuentionem.

§. 1. Quòd ſi diuerſis cauſarum Palatij Apoſtolici Auditoribus, diuerſas commiſſiones præſentatas, hactenus vel pro tempore reperiri contingat in eadem cauſa, eiuſdem tenoris, vel effectus, licet ad diuerſarum perſonarum inſtantiam; Auditor cui prius commiſſio præſentata fuit, iuriſdictionem in procedendo & iudicando retineat, abſque alia deſuper commiſſione, aliorum Coauditorum ad id accedente conſenſu.

Citationum validatione.

§. 2. Et quod Auditores cauſarum prædictarum, conſtito eis quod citatio per eos decreta in cauſis (minus tamen legitime executa) ad partis citatæ notitiam peruenerit, ante terminorum obſeruationem, ad expeditionem cauſarum earumdem, abſque alia commiſſione, perinde ac ſi citatio legitimæ executioni demandata foret procedere.

Viduarum & pupillorum cauſis.

§. 3. Et in viduarum & pupillorum, necnon vbi de ſumma vel re valorem quingentorum florenorum auri non excedente, ageretur; eo modo quo in beneficialibus cauſis, de Coauditorum ſuorum conſenſu, etiam procedere.

Remiſſorias.

§. 4. Remiſſorias etiam ad partes, in cauſis coram eis nunc & pro tempore pendentibus, in quauis inſtantia, nouamue dilationem, ſi petatur, de aliorum Coauditorum conſilio concedere.

Reiterationem terminorum.

§. 5. Ad reiterationem quoque terminorum, nulliter vel male obſeruatorum, partes ſeu colitigantes, earumque procuratores admittere.

Regiſtrorum fidem.

§. 6. Et fidem regiſtris, coram aliis iudicibus, etiam in partibus factis, quoad iura inſerta regiſtrata dumtaxat, de ſimili conſilio, adhibere.

Grauaminis articulos.

§. 7. Super articulo grauaminis, ac negotio principali ſimul, & (ſi petatur, ac Coauditoribus expedire videbitur) refectis expenſis, in eodem principali negotio, omiſſo appellationis articulo, procedere.

Fatalium prorogationem.

§. 8. Et dum eis videbitur expedire, fatalia in cauſis prorogare, vel de nouo concedere.

Appellationū inſtantia.

§. 9. Et ſuper appellatione interpoſita à ſententia definitiua, decurſo vltimo momento temporis, ad id de iure præfixi (eadem tamen die vltimi momenti) perinde ac ſi debito tempore interpoſita foret, iuſtitiam miniſtrare.

Sententiarum nullitates.

§. 10. Etſi prima vel ſecunda ſententia reperiatur nulla ex inordinato proceſſu, vel etiam ex omiſſione iuramenti ſuper perhorreſcentia, iuxta conſtitutionem fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Statutum, dummodo illud per partem in quacumque parte iudicij poſtea præſtetur, ad confirmationem vel infirmationem, refectis expenſis, procedere.

Seq. conceſſionem iux. cap. Statutū. de reſcript. in 6.

§. 11. Necnon iuxta conſtitutionem Viennenſis Concilij, quæ incipit, Ad compeſcendas, ſequeſtra decernere, liberè & licitè valeant.

Clauſ. derog.

§. 12. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

D. P. An. 4. 13. Ianuarij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo octauo, Idibus Ianuarij Pontificatus noſtri Anno quarto.

PP. ſubſcrip.

Placet, publicetur, & deſcribatur. I.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini milleſimo quadringenteſimo octuageſimo octauo, indictione ſexta, Pont. Domini Innocentij Papæ Octaui, Anno 4. literæ ſupraſcriptæ affixæ, & publicatæ fuerunt in Valuis Audientiæ & aciei Campi Floræ die 14. Ianuarij per Fernandum del Porro S. D. N. Papæ Curſorem. Lecta Romæ in Cancellaria Apoſt. die Sabbati 19. Ianuarij, ann. 1487.

Sequitur declaratio circa executionem d. bullæ.

Deſcribatur in lib. Rotæ.

§. 13. Conſtitutionem noſtram pro litigantium in Palatio Apoſtolico releuamine editam quarto idus Ianuarij, Pontificatus noſtri Anno quarto, & in Cancellaria Apoſtolica de mandato noſtro publicatam, quæ incipit, Finem litibus, &c. obſeruari cupientes, dilectis filiis cauſarum dicti Palatij Auditoribus mandamus, vt illam inter alias eiuſdem Palatij conſtitutiones in libro, in quo illæ deſcriptæ ſunt faciant deſcribi.

Quotannis legatur.

§. 14. Et ſingulis annis dum aliæ conſtitutiones prædictæ leguntur, prima die qua, decurſis feriis meſſium, & vindemiarum ad iura reddendum ſedere incipiunt, pari modo, ſicut aliæ leguntur, legi faciant & procurent.

Auditori dicenti aliquid fuiſſe de voto Rotæ credatur.

§. 15. Volentes aſſertioni Auditoris cauſarum huiuſmodi aſſerentis ſe aliquod de inibi contentis, de conſilio ſeu conſenſu coauditorum ſuorum facere, quoad conſilium & conſenſum huiuſmodi ſtari, & alterius probationis adminiculum non requiri.

Contra Exules & Bannitos ab Vrbe, minas pro habenda pace ab offenſis vel eorum hæredibus, inferentes, eorumque nuncium ſcienter deſuper afferentes. XIV.

Imo ſimilem prohibitionem ſtatuit Six. V. infra in eius conſtit. 6. contra omnes ipſis Exulibus & Bannitis fauorem vel auxilium præſtantes quoquo modo, in qua bulla confirmatio huius conſt. comprehenditur, ibique totius materia Bannitorum per me adnotabitur.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam

Edita A. D. 1433.

Exordium.

Licet ea quæ laudabili & prouida prædeceſſorum noſtrorum ordinatione, contra viros ſanguineos, &c.

Omittitur

Omittitur hic reſiduum conſtitutionum Pij II. & Pauli II. quia ipſas bullas habes ſup. Ad retinendas, Viros.

Cauſa huius conſtit.

§. 1. Et inſuper, quia (ſicut etiam facti euidentia demonſtrat) inſurrexit à paucis temporibus citra, inter homines facinoroſos, homicidas, bannitos, ſeu diffidatos ab Vrbe, pro eorum delictis & ſceleribus, quædam praua, improba, & damnata conſuetudo, quod cupientes reaſſidari, & ad Vrbem redire (quod, niſi ab hæredibus occiſi aut offenſi pacem habeant, facere non poſſunt) per nuncios, aut literas, vel aliter læſis & offenſam paſſis, acriter minantur, pollicentes ſe peiora facturos, niſi pacem cum eis faciant, monentes etiam ipſos, ne ab eorum domibus diſcedant, brigam eis indicentes, ex quo hæredes ipſi, aliter iniuriam paſſi, & interdum eorum conſanguinei & affines, etiam hi qui in longiſſimo gradu ſunt conſtituti, compelluntur aut pacem violentam inire, aut brigam ſuſtinere, propter quæ alij ea huiuſmodi impunitate in dies ad peiora perpetrandum inducuntur.

Bannitis minas inferentes pro habenda pace, & alij eas deferentes coercentur.

§. 2. Huiuſmodi malis, prout tenemur, occurrere volentes, ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, quod omnes & ſinguli qui modo præmiſſo minati fuerint, & ambaſciatam, aut literas, ſcienter, his quibus minantur, afferre audebunt & præſument; crimen læſæ maieſtatis ſimiliter incurrant, & læſæ maieſtatis ac rebellionis rei cenſeantur, ac veluti tales competentibus iudicibus ſeueriſſime puniantur, & tam illi, quam Eccleſiaſticæ perſonæ talia perpetrantes, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & excellentiæ exiſtant, omnes & ſingulas ſententias, cenſuras, & pœnas, quas Paulus prædeceſſor, contra patrem, filium, fratrem, & propinquum, vel domeſticum, offendentis, vulnerantis, vel mutilantis, occidentes, vel quocumque modo offendentes, promulgauit, eo ipſo irremiſſibiliter incurrant.

Cauſa derogatoria.

§. 3. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictæ Vrbis iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus, necnon omnibus illis, quæ Pius, Paulus, & Sixtus prædeceſſores præfati, in ſuis, & nos in aliis noſtris literis prædictis, voluimus non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Iuſſio publicandi hanc conſtit.

Nota quod datur in vrb.

§. 4. Et ne quiſpiam de præmiſſis valeat ignorantiam allegare, mandamus præſentium noſtrarum literarum tenorem in Curia Capitolij, & aliis locis publicis dictæ Vrbis, ſono tubæ præmiſſo, publicari, ac in volumine Statutorum prædictorum, de verbo ad verbum deſcribi, ad certitudinem præſentium, & memoriam futurorum.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginam noſtræ approbationis, decreti, ſtatuti, ordinationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

D. P. An. 5. 13. Septemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo octauo, Idibus Septemb. Pontific. noſtri anno 5.

XV.

Quod debitores occaſione bonorum, ripalium in Ripis Almæ Vrbis venditorum, ad quinquennalem dilationem, vel bonorum ceſſionem non admittantur. Quodque à Iudicibus ipſarum Riparum, ad Cameram Apoſt. tantum appellari liceat.

Sanctio iſta eſt confirmata à Paulo III. in eius conſtit. 45. Cum poſtquam, vbi plene de hac materia notabo.

Edita A. D. 1489.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Motu proprio, & ex noſtra ſcientia, &c.

Cauſa huius conſtit.

Quoniam intelleximus, quod nonnulli obligati mercatoribus apud Ripam & Ripettam Almæ Vrbis mercaturæ exercitio vacantibus; prætextu & occaſione moratoriarum, ceſſionis bonorum, petitionis, dilationis quinquennalis, ſecuritatum, ſalinariorum, aduocationis cauſarum, & nouarum commiſſionum, ac appellationum ad alios quam ad Cameram Apoſtolicam, ſeu Commiſſarium, vt moris eſt interponendarum eorum ſolutionis, quæ dicto exercitio mercaturæ huiuſmodi debentur, ſæpius euitare, ſeu retardare vtuntur, & quodammodo immortales facere. Quo fit vt mercatores ipſi, tam qui victualia & mercimonia inibi faciunt per mare, aut ex Ciuita Vetula per terram ad Vrbem pro commoditate & vtilitate Curialium Romanæ Curiæ, quam qui in eadem Vrbe reſident, & magazenia cum variis mercantiis apud Ripam & Ripettam prædictæ mercaturæ plurimum retrahentur ab exercitio prædicto, non ſine incommodo & detrimento Vrbis & Curialium præfatæ Curiæ, quorum intereſt victualium & aliarum mercimoniarum, quæ deferri ſolita ſunt cura & diligentia mercatorum præfatorum, abundantiam habere.

Prohibitio admittendi debitores ripales ad bonorum ceſſionem vel quinquennalem dilationem.

§. 1. Ea propter volentes ſuper hoc opportune prouidere, Vrbis Dohaneriis, & Camerariis præfatæ Ripæ & Ripettæ, præſentibus & futuris, auctoritate Apoſtolica mandamus, quatenus de cetero debitores ipſos, qui nunc ſunt, & in poſterum erunt, præfatorum mercatorum, tam venientium quam reſidentium, & tam ciuium Romanorum quam forenſium, apud præfatam Ripam & Ripettam pro tempore, huiuſmodi moratoriis, dilationibus, quinquennalibus, ceſſionibus bonorum, aduocatione cauſarum, & appellationibus, præterquam ad Cameram Apoſtolicam, vt ſupra interponendis, & nouis commiſſionibus, ac ſecuritatibus ſalinariorum, exceptis illis quibus ex priuilegio competit exercitium, dictæ artis ſalinariorum dumtaxat, vti volentes ſi debita ipſa contracta ſint apud Ripam & Ripettam prædictas, & occaſione mercimoniorum & victualium, quæ per mare, ſiue per terram, ac Ciuita Vetula ad illas pro tempore deferunt, ſeu deferri faciunt, ſuper hoc nullatenus audiatis, nec admittatis, minimeque ab alio audiri, & admitti permittatis. Sed illis penitus reiectis, præfatos debitores ad integram ſolutionem eorum quæ ipſos debere cognoueritis, efficaciter remediis opportunis compellatis.

Appellandique ad aliud Tribunal quam R. C. Ap.

§. 2. Decernentes per hoc noſtrum Apoſtolicum decretum, quod in moratoriis, dilationibus, quinquennalibus, ceſſionibus bonorum, aduocationibus cauſarum, appellationibus, præterquam ad Cameram Apoſtolicam ſeu Commiſſarium, vt moris eſt, interpoſitis, ſeu interponendis, & nouis commiſſionibus & ſalinariis, exceptis iis qui ſupra, & aliis quibuſcumque conceſſionibus per nos forſitan conceſſis, & quas concedi continget, huiuſmodi debita ſemper intelligantur excepta, etiamſi in eiſdem debitis occaſione mercaturæ prædictæ mentio fieret ſpecifica & expreſſa.

Clauſ. præſeruatiua.

§. 3. Nec vmquam per eaſdem ſeu quaſcumque alias conceſſiones ſeu reſcripta, aut commiſſiones huic voluntati & decreto noſtro derogatum quoquo modo intelligatur, niſi præſentis decreti tenor de verbo ad verbum, cum nominatione mercatorum, quibus obnoxij erunt, & quantitatibus, in moratoriis, ac aliis conceſſionibus quibuſcumque insereretur.

Iuſſio publicandi.

§. 4. Et vt præſens noſtrum decretum perpetuum robur & effectum obtineat, quod ad perpetuam rei memoriam in volumine Statutorum dictæ Ripæ & Ripettæ deſcribi & regiſtrari mandamus.

D. P. A. 5. 13. Iulij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Idibus Iulij, Anno quinto.

Papæ ſubſcriptio.

Placet & Motu proprio mandamus.

Approbatio Confraternitatis ſub inuocatione S. Ioannis Baptiſtæ Decollati, Miſericordiæ nuncupatæ, in Alma Vrbe nuper inſtitutæ, ad pie conſolandum morti à Iudicibus condemnatos, curandumque eorum animæ ſalutem, & ſepeliendum corpora eorumdem.

Eidem Confraternitati, multa priuilegia plerique Pont. elargiti ſunt, quæ referuntur & comprobantur infra à Pio V. in eius conſt 91. Cum ſicut, vbi notabo.

Edita An. D. 1490.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

INter deſiderabilia cordis noſtri, illud intenſis deſiderijs affectamus, vt ſingulorum Chriſti fidelium quorum nobis ex commiſſi deſuper Paſtoralis officij debito cura imminet, generalis animarum ſalus proueniat, vnde pia & ſalubria fidelium vota ad hoc tendentia, & alias ex quibus diuini cultus propagatum augmentum, pij patris affectione proſequimur, ac plenis fauoribus confouemus, & vt optatum ſortiantur effectum, opem, & operam efficaces impendimus, ac alios etiam Chriſti fideles ad impendenda propterea opportuna ſuffragia indulgentijs & remiſſionibus inuitamus.

Quidam in Vrbe reſidentes Confraternitatem laicorum, ad piè confortãdum & ſepeliendũ damnatos ad mortem inſtituerunt, & Eccleſiam S. Ioãnis decollati ædificari curarunt.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Vniuerſorum Confratrum Confratriæ ſeu Societatis Sancti Ioannis Decollati de Vrbe, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum plurimi, qui eorum demeritis id exigentibus, aut alias vltimo ſupplicio iuſtitia exigente puniebantur, non haberent in eorum vltimo vitæ ſtatu qui ipſis, ea quæ ad ſalutem animarum pertinent, ad memoriam reducerent, quam plures perſonæ in eadem Vrbe reſidentes cupientes quatenus poſſent animarum ſaluti eorum, qui ſic decederent, prouidere & conſulere, quamdam Societatem, ſeu Confraternitatem eiuſdem Sancti Ioannis Decollati nuncupatam fecerunt & ordinarunt; Et vt haberent vbi piis operibus circa præmiſſa exequendis conuenire poſſent, quamdam domum dirutam in dicta Vrbe conſiſtentem, & eis à dilectis filiis Confratribus Confraternitatis ſeu Societatis Fabrorum eiuſdem Vrbis conceſſam, ſub certis modis, & conditionibus tunc expreſſis acceptarunt, & inibi vnam Eccleſiam ſub inuocatione eiuſdem S. Ioannis alias rite ædificari fecerunt.

Eamque piorum eleemoſynis perficere Capellanumque ibi ad audiendas damnatorum confeſſiones, eiſque ſacramenta adminiſtranda habere intendentes, ſupplicant huic Pont. pro opportuna prouiſione & Cõfraternitatis approbatione.

§. 2. Cum autem ſicut eadem petitio ſubiungebat, Confratres dictæ Confraternitatis ſeu Societatis Sancti Ioannis nulla bona ad ipſam Confraternitatem ſpectantia habeant, niſi prout illius Confratres de eleemoſynis pie erogatis acquiſiuerint, intendantque Eccleſiam prædictam ad debitam perfectionem deducere, & illam paramentis, & aliis Eccleſiaſticis ornamentis pro diuinis inibi celebrandis officiis neceſſariis ornare & communire, ac vnum Capellanum, qui inibi Miſſas & alia diuina officia celebret, & vltimo ſupplicio damnatis in eorum vltimo vitæ ſtatu aſſiſtat, eorumque confeſſiones audiat, & Eccleſiaſtica ſacramenta miniſtret, tenere, & ad omnia præmiſſa peragenda ipſorum Confratrum Sancti Ioannis facultates non ſuppetant, ſed ſint Chriſti fidelium ſuffragia plurimum opportuna. Pro parte Confratrum Confratriæ S. Ioannis huiuſmodi nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt conceſſioni dictæ domus eis vt præmittitur factæ, & in ipſa domo Eccleſiæ ædificationi huiuſmodi, robur Apoſtolicæ confirmationis adiicere, ipſoſque Confratres Confratriæ S. Ioannis huiuſmodi, nunc & pro tempore exiſtentes iuriſdictioni Auditoris cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ generalis dumtaxat nunc & pro tempore exiſtentis ſubiicere, aliaſque in præmiſſis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui propterea eam approbat, & ſepulturam damnatorum in d. Eccleſia concedit.

§. 3. Nos igitur ipſos Confratres Confratriæ ſeu Societatis S. Ioannis huiuſmodi, & eorum ſingulos, à quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, conceſſionem dictæ domus eiſdem Confratribus S. Ioannis, vt præfertur, factam, & in illa Eccleſia huiuſmodi ædificationem, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus & confirmamus, eiſdemque Confratribus, quod dictam Eccleſiam pro diuinis officiis & Miſſis inibi celebrari facien. ac etiãſi hoc elegerint, & ſepeliri inibi voluerint, pro vltimo ſupplicio damnatorum prædictorum ſepulturis tenere, & in ea dictos vltimo ſupplicio damnatos cuiuſuis licentia ſuper hoc minime requiſita ad ſepulturam admittere.

Capellanumque dat facultatẽ damnatos cõſolandi, confeſſiones audiendi, & ſacramenta miniſtrandi.

§. 4. Quodque vnum presbyterum ſæcularem alias idoneum in eorumdem Confratrum Capellanum ad eorum nutum amouibilem, qui etiam dictorum damnatorum confeſſiones audiat, & ſi petierint Euchariſtiæ & alia ſacramenta, eis miniſtret, & vſque ad vltimum vitæ ſpiritum eos conſolando, & vt ſpem in Domino ponere habeant exhortando aſſiſtat, habere & tenere.

Statuta condendi ſodalitati authoritatem concedit.

§. 5. Ac quod ipſi Confratres, ſtatuta & ordinationes alias rationabilia & honeſta pro conſeruatione & directione ipſius Confraternitatis S. Ioannis, quæ poſtquam facta & ordinata, & per maiorem partem ipſorum Confratrum approbata fuerint, iuxta illorum ordinationem obſeruari debeant, facere & ordinare.

Confeſſoremque eligendi, qui eos in caſibus bis non reſeruatis abſoluat, & vota commutet.

Ad hoc videnda eſt conſt. 115. Clem VIII. Quæcumque.

§. 6. Necnon vniuerſis & ſingulis vtriuſque ſexus eiuſdem Confraternitatis S. Ioannis Confratribus, præſentibus & futuris, vt aliquem idoneum presbyterum, ſæcularem, vel cuiuſuis Ordinis religioſum, in ſuum poſſint eligere confeſſorem, qui vita eis comite, in caſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis (præterquam offenſæ Eccleſiaſticæ libertatis, criminum hæreſis, rebellionis, aut conſpirationis in perſonam vel ſtatum Romani Pontificis, ſeu Sedem præfatam, falſitatis literarum Apoſtolicarum, ſupplicationum, & commiſſionum, inuaſionis, deprædationis vel occupationis, aut deuaſtationis terrarum, & maris Romanæ Eccleſ. mediate vel immediate ſubiectarum, offenſæ perſonalis in Epiſcopum vel alium Prælatum, deuolutionis cauſarum ad Romanam Curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium) ſemel dumtaxat in vita, in aliis vero quoties opus fuerit opportunum, confeſſione eorum diligenter audita, pro commiſſis eis debitam abſolutionem impendat, & iniungat pœnitentiam ſalutarem. Necnon vota quæcumque (vltramarino, liminum Apoſtolorum, & S. Iacobi in Compoſtella, necnon caſtitatis & religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat. Quodque Confeſſor, quem duxerint eligendum omnium peccatorum, de quibus corde contriti & ore confeſſi fuerint ſemel in vita & in mortis articulo plenam remiſſionem eis in ſinceritate fidei, vnitate Sanctæ Rom. Eccleſiæ, ac obedientia & deuotione noſtra vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium perſiſtentibus, auctoritate Apoſtolica concedere valeat, eadem auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus pariter & indulgemus. Sic tamen, quod idem Confeſſor de his de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda, illam eiſdem Confratribus per ſeipſos ſi ſuperuixerint, vel per alios, ſi forſan tunc tranſierint faciendam iniungat, quam ipſi Confratres vel alij facere teneantur, vt præfertur. Et ne, quod abſit, propter huiuſmodi gratiam vel conceſſiones ipſi Confratres reddantur procliuiores ad illicita in poſterum committenda, volumus quod, ſi Confratres prædicti à ſinceritate fidei, vnitate Rom. Eccleſiæ prædictæ, ac obedientia, & deuotione noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium deſtiterint, aut ex confidentia eiuſdem conceſſionis vel remiſſionis aliqua forſan commiſerint, conceſſio & remiſſio ac præſentes literæ huiuſmodi, quoad facultatem eligendi Confeſſorem huiuſmodi, eis nullatenus ſuffragentur.

Priuilegium fori A. C. confratribus elargitur.

§. 7. Præterea ne contingat Confratres prædictos coram diuerſis Tribunalibus trahi, eos & ipſorum quemlibet, ac bona ad ipſam Confraternitatem S. Ioannis nunc & pro tempore pertinentia, curæ & iuriſdictioni, omnimodeque poteſtati quoad ſingulas cauſas, ciuiles, reales, vel perſonales Curiæ cauſarum Cam. Apoſtolicæ Auditori generali nunc & pro tempore exiſtenti, ita vt coram eo dumtaxat, & non coram alio Iudice, ordinario vel delegato dictæ Vrbis, pro quibuſcumque cauſis ipſius Confraternitatis (pœnam ſanguinis concernentibus dumtaxat exceptis) conueniri trahi, euocari ſeu reconueniri poſſint & debeant, eadem auctoritate ſubmittimus

&

& ſubijcimus per præſentes. necnon ſententias, & proceſſus, quos & quas in contrarium haberi & promulgari contigerit nullius roboris vel momenti exiſtere eadem auctoritate decernimus.

Hæredes etiam eſſe que à condēnatis hæreres poſſe indulget, ſine præiudicio Fiſci, etiam in vim diſpoſitionis non habentis iuris ſolemnitates.

§. 8. Etſi forſan contigerit aliquos ſic vltimo ſupplicio damnatos, in eorum bonis ſeu aliqua parte eorum Confraternitatem huiuſmodi hæredes inſtituere, vel aliqua eis relinquere velle, quod ipſi Confratres, in bonis in quibus hæredes, ſeu quæ eis per dictos vltimo ſupplicio damnatos relicta fuerint pro tempore (ſine præiudicio Fiſci) ſuccedere, & illa in iudicio & extra vbicumque ab illa tenentibus pro eadem Confraternitate petere & exigere poſſint, etiamſi forſan in inſtitutionibus ſeu relictis prædictis iuris ſolemnitates obſeruatæ non fuerint, dummodo de voluntate dictorum ſic inſtituentium vel diſponentium, verbo vel ſcripto per duos aut tres teſtes, aut alias legitime conſtiterit, eadem auctoritate ſtatuimus & ordinamus.

Indulgentiam à Eccleſiam viſitantibus, & manus adiutrices porrigentibus concedit. Quoad porrectionem manus adiutricis habes reuocationem Pij V. in eius conſt. 30. Etſi dominici.

§. 9. Et inſuper cupientes vt Eccleſia prædicta S. Ioannis ad perfectionem debitam deducatur, paramentiſque & ornamentis Eccleſiaſticis prædictis decoretur & fulciatur, & à Chriſti fidelibus frequentetur, ipſique Chriſti fideles eo deuotius ad eamdem Eccleſiam S. Ioannis confluant, quo ex hoc ibidem dono cœleſtis gratiæ vberius conſpexerint ſe refectos, de omnipotentis Dei miſericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, omnibus & ſingulis Chriſti fidelibus vere pœnitentibus & confeſſis, qui prædictam Eccleſiam à prima veſperis vſque ad ſecundas veſperas Feſti Decollationis eiuſdem S. Ioannis deuote viſitauerint, & inibi manus adiutrices porrexerint, viginti quinque annos de iniunctis eis pœnitentiis miſericorditer in Domino relaxamus. Præſentibus etiam quoad huiuſmodi Indulgentiam perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem quod ſi Eccleſiam prædictam S. Ioannis viſitantibus, & inibi manus adiutrices porrigentibus, aut pias eleemoſynas erogantibus, aliqua alia indulgentia, in perpetuum, vel ad certum tempus nondum elapſum duratura per nos conceſſa fuerit, præſentes literæ quoad indulgentiam huiuſmodi viginti quinque annorum nullius ſint roboris vel momenti.

Contrarijs derogat.

§. 10. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictæ Vrbis iuramento, confirmatione Apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

D.P. An. 6. 13. Auguſti.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1490. decimo Kalendas Septembris, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XVII. Contra impedientes quoquo modo executionem citationum, & aliorum mandatorum, cuiuſcumque Iudicis cauſarum in Romana Curia pendentium, & contra eorum fautores, Notarioſque inſtrumenta huiuſmodi executionum dare recuſantes.

Contra prædictos, habes etiam inf. Leon. X. conſt. 30. In ſupremo Clem. VII. conſt. 39. Romanus, & Gregor. XIII. conſtit. 19. Ad Romani. Et in eoſdem Summi Pont. quotannis, anathematis cenſuras innouant in die Cœna Domini, vt de his bullis dicam inf. in Pauli V. conſt. 63.

Edit. A. D. 1491.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

OFficij noſtri debitum, quo ſumus vniuerſis noſtræ curæ creditis, in iuſtitia debitores, exigit, & ad hoc potiſſimum nos inducit, vt huius ſanctæ Sedis Apoſtolicæ auctoritatem & honorem præſeruemus, ac opportunæ prouiſionis remedia etiam adhibeamus, per quæ ius ſuum quiſque conſequi valeat, & Iuſtitiam exquiſitis viis, & à canonibus damnatis modis conculcare ſatagentium malitiis obuietur, tranſgreſſoreſque debitis afficiantur pœnis, vt à ſimilibus abſtinere diſcant; & alij, ſi non virtutis amore, & iuſtitiæ zelo inducti, ſaltem formidine pœnæ perterriti, talia committere non præſumant.

Citationes & mandata Iudicum Rom. Curia, multis modis exequi impediuntur.

§. 1. Sane multorum clamoribus, & fide dignorum relatione (non ſine maxima mentis noſtræ perturbatione) accepimus, quod ſæpiſſime contingit, & quodammodo in quamdam conſuetudinem, ſeu potius abuſum deductum eſt, vt cum aliqui ad Romanam Curiam (ad quam, vtpote communem omnium patriam, ex omnibus mundi partibus confluere ſoliti ſunt pro iuſtitiæ complemento, in cauſis potiſſime ad forum Eccleſiaſticum pertinentibus, conſequendo) accedunt, & cauſas in eadem Curia, Palatij Apoſtolici cauſarum Auditoribus, ſeu aliis Iudicibus, contra eorum aduerſarios committi, & citationes ad partes, vt moris eſt, & ſtyli antiquitus in eadem Curia obſeruari exiſtit, decerni obtinuerunt, hi contra quos huiuſmodi citationes executioni mandari debent, ad iudicia ſæcularia & alias vetita, Principeſque & Potentatus ſæculares recurſum habentes, tam perſonis ſic agentibus, quam notariis publicis, & aliis, etiam quibuſcumque Curſoribus noſtris, huiuſmodi citationes exequi volentibus, per principales ſeu iudices, & officiales ſæculares huiuſmodi, ſub formidabilibus pœnis inhiberi & præcipi procurant & faciunt, ne illas exequantur, & vt iam factas executiones reuocent, ſeu ſaltem etiam iuramento adſtringi, quod de executionibus huiuſmodi relationes non faciant, aliaſque ne huiuſmodi executiones fiant, diuerſimode impediunt; & quandoque clerici, quibus in beneficiis Eccleſiaſticis competit, beneficia ipſa ad ſuorum aduerſariorum inſtantiam reſignare, & iura ius nullum habentibus dimittere compellantur; Notarij vero, ſeu tabelliones publici, & aliæ perſonæ Eccleſiaſticæ, plus temporalem quam æternam pœnam metuentes, de huiuſmodi citationum executionibus, & inhibitionibus ſeu impedimentis circa illas præſtitis, etiam in virtute per eos in ipſorum creatione ad notariatus ſiue tabellionatus officium præſtiti iuramenti, ab his quorum intereſt requiſiti, metu pœnarum temporalium huiuſmodi, inſtrumenta publica deſuper conficere, & in publicam formam tradere, aut de his ſe rogatos facere non audent, ex quo iuſtitia perit, ſeu ſaltem retardatur, beneficiaque Eccleſiaſtica multotiens abſque titulo canonico detinentur occupata; mādata vero Apoſtolica contemnuntur, & auctoritas Sedis prædictæ vileſcit, libertaſque Eccleſiaſtica conculcatur.

Hic ideo Pōt. infligit pœnas omnibus contra quos cauſa in Curia commiſſa ſunt impedientibus citationes & alia mandata iuſtitiam vel gratiam continentia.

§. 2. Nos igitur cupientes, quantum cum Deo poſſumus, huic morbo ne vlterius inualeſcat, opportunam medelam adhibere, auctoritate Apoſtolica, hac noſtra perpetua conſtitutione ſtatuimus & ordinamus, quod omnes & ſingulæ perſonæ, tam ſæculares quam regulares, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, & præeminentiæ, ſeu ordinis exiſtant, contra quas in eadem Curia cauſæ, quæ in illa tractari conſueuerunt ſeu poſſunt, de iure vel conſuetudine commiſſæ ſunt, vel in futurum, tam per appellationem, ſeu deuolutionem ad illam, aut alias quomodolibet committerentur, & quæ citationes huiuſmodi in vim commiſſionum Apoſtolicarum, decretas vel decernendas, aut quæuis alia mandata, ſeu reſcripta Apoſtolica, iuſtitiam vel gratiam continentia, quo minus iuxta illorum tenorem executioni demandentur, per ſe vel per alium, ſeu alios, directè vel indirectè, quouis quæſito colore impedire aut impediri facere, ſeu clericis, vt beneficia Eccleſiaſtica renuncient, aut iuri in illis ſibi competenti cedat, vel vt à proſecutione cauſarum, & iurium huiuſmodi deſiſtant, mandari facere præſumpſerint, aut pro illis impediendis & renunciandis, ad principes ſeu officiales ſæculares, publicè vel occultè, per ſe, vel alium, quouis quæſito colore, recurſum habuerint, cauſam perdant, & omne ius, tam in petitorio quam poſſeſſorio, in re vel ad rem de qua agitur, eis competens, eo ipſo amittant, & ad beneficia ſic renunciata obtinendum inhabiles exiſtant.

Alijs vero quos cauſa non tangunt, & impedie-

§. 3. Aliæ vero perſonæ Eccleſiaſticæ, ſeu etiam ſæculares, quas cauſa huiuſmodi non tangit, executionem citationum huiuſmodi, aut aliorū quorumcumque man-

tiones vt ſup. & illorū fautoribus, excommunicationis pœnam imponit.

daratorum, ſeu reſcriptorum, & prouiſionum Apoſtolicarum, vt præmittitur, impedientes, aut impedientibus huiuſmodi, auxilium, conſilium vel fauorem, publice vel occultè, directè vel indirectè præſtantes, cuiuſcumque conditionis vel præeminentiæ exiſtant, ſententiam excommunicationis eo ipſo incurrant, à qua (prætetquam in mortis articulo conſtituti, & ſatisfactione præuia) ab alio quam à Romano Pontifice pro tempore exiſtente, & canonice intrante, abſolutionis beneficium nequeant obtinere.

Notarioſque inſtrumenta executionum dare recuſantes aliqs pœnis innodat.

§. 4. Notarij verò, ſiue tabelliones publici prædicti, qui de executionibus citationum & mandatorum, ac prouiſionum huiuſmodi faciendis, aut quo minus fiant inhibitionibus, requiſiti fuerint, inſtrumenta publica deſuper ad inſtantiam intereſſe habentium, ſeu intereſſe prætendentium) ſatisfacto tamen de congruo ſalario) conficere recuſauerint, periurij reatum incurrant, ac executionem officij tabellionatus amittant, fiantque infames eo ipſo, & eorum inſtrumentis ſiue ſcripturis publicis poſtmodum per eos ſuper rogitibus poſtea factis & conficiendis, donec ab huiuſmodi reatu periurij abſolutionem, & infamiæ abſterſionem obtinuerint, nulla fides in iudicio, vel extra adhibeatur.

Ordinarijs publicationē huius bullæ præcipit.

§. 5. Et vt huiuſmodi conſtitutio & ſtatutum ad ſingulorum notitiam deducantur, vniuerſis locorum Ordinarijs in virtute ſanctæ obedientiæ præcipimus & mandamus, quatenus ſtatutum & conſtitutionem noſtram huiuſmodi, per ſe vel alium ſeu alios, in eorum Eccleſijs, vel ciuitatibus publicent, ſeu publicari faciant; ac conſtitutionis huiuſmodi copiam cathedralium Eccleſiarum valuis, ita quod veriſimiliter ad ſingulorum notitiam peruenire valeat, affigi faciant.

Executorem deputat A.C.

§. 6. Necnon pro tempore exiſtenti curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, vt inſtante Procuratore Fiſci noſtri, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, contra omnes & ſingulos etiam qualitercumque prærogatiuatos, quos prædictas ſententias & pœnas ſibi incurriſſe conſtiterit, eiſdem ſententiis, & pœnis illaqueatos tamdiu publice nunciet, & faciat ab aliis nunciari, ac vt excomunicatos ab omnibus arctius euitari, & nihilominus legitimis per eum deſuper habendis ſeruatis proceſſibus, ſententias, & pœnas præfatas iteratis vicibus, aggrauare, auctoritate Apoſtolica procuret, donec ipſi ſic excommunicati, abſolutionis beneficium, ſatisfactione præuia, meruerint obtinere.

Iuſſio publicandi hanc bullam.

§. 7. Volumus autem conſtitutionem, & ſtatutum huiuſmodi, in Cancellaria Apoſtolica publicari, & in Quinterno Cancellariæ prædictæ, inter alias inibi deſcriptas conſtitutiones adnotari, & deſcribi, ac poſt duos menſes à die publicationis huiuſmodi computandos, omnes abſentes, præſentes vero in eadem Curia, poſt diem publicationis huiuſmodi arctare, ac omnibus petentibus dari, & concedi eo modo, quo aliæ conſtitutiones de curia concedi conſueuerunt.

Clauſula derogatoria.

§. 8. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, & excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem: quod quidem indultum decernimus eis, quacumque auctoritate muniti ſint, in hoc aliqualiter ſuffragari non poſſe, quo minus huiuſmodi ſententiis, & pœnis ſubiaceant.

Nulli ergo, &c.

D. P. An. 8. 25. Ianuary.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo nonageſimo primo, octauo Kalendas Februarij, Pontificatus noſtri Anno octauo.

Subſcrip. PP. Publicatio in Cancellaria.

Placet, publicetur, & deſcribatur. I.

Lecta & publicata fuit Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno milleſimo quadringenteſimo nonageſimo primo, Die vero vltima menſis Ianu. Pontific. Innocentij Papæ VIII. Anno 8.

Contra non ſoluentes in feſto SS. Petri & Pauli Apoſtolorum cenſus R. Cam. Apoſt. debitos. XVIII.

Ampliorem diſpoſitionem habes inf. in Paul. IV. conſt. 11. Incumbentia, & Greg. XIII. conſt. 63. Ad Romani, vbi notabo.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1491.

Cauſa conſt.

DEcet Romanum Pontificem IESV CHRISTI in terris Vicarium, qui militanti Eccleſiæ præeſt, illius iura tueri, & conſeruare illæſa. Sane, ſicut accepimus, nonnulli in ciuitatibus, terris, caſtellis, fortalitiis, & locis aliis temporali dominio præfatæ Eccleſiæ ſubiectis, & in temporalibus Vicarij, Feudatarij, & Gubernatores, ſeu emphyteutæ, perpetuo & ad tempus deputati, conſtitutū cenſum in inueſtituris & conceſſionibus quas de illo habuerunt, in feſto beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli de menſe Iunij ſolui conſtitutum, præfatæ Eccleſiæ ſoluere non curant, in animarum ſuarum periculum, & eiuſdem Eccleſiæ detrimentum.

Monet omnes vt ſoluāt debitos cenſus R.C. Apoſt. in feſto SS. Petri & Pauli.

§. 1. Nos igitur qui alios in ſua Iuſtitia conſouemus, nolentes præfatæ Eccleſiæ pro poſſe noſtro iura negligere, Motu proprio non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera noſtra deliberatione, & certa ſcientia, Apoſtolica auctoritate monemus & requirimus eos & quemlibet eorum, vt cenſum & canonem quemcumque, quem pro factis eis ſeu eorum auctoribus conceſſionibus, Cameræ Apoſtolicæ ſoluere tenentur annuatim, in illa celeberrima die, qua huiuſmodi cenſus ipſi Cameræ generaliter ſolui conſueuerunt, videlicet in feſto Apoſtolorum præfatorum Cameræ Apoſtolicæ perſoluant in loco dictæ Cameræ, vbicumque illa pro tempore adeſſe contigerit.

Monetque omnes quibus data eſt dilatio ad ſoluendum, vel cōmiſſum eſt vt alijs ſoluant, vt dictā die probent cauſas propter quas non ſoluunt.

§. 2. Monemus inſuper & requirimus illos ex eis quibus conceſſum vel mandatum foret, aut pro tempore mandari contingeret, quod cenſum per eos debitum alicuius dictæ Cameræ creditoribus aut alibi quam in dicta Camera ſoluant, ſeu ad ſoluendum vlterior dilatio data foret, vt per ſuos legitimos procuratores, & nuntios cum ſufficienti mandato in eadem Camera in feſto prædicto comparere, & ſe fore pro eiſdem eis conceſſis ciuitatibus, terris, & caſtris, fortalitiis, & locis feudatarios, vicarios, & gubernatores, ſiue emphiteutas pro dicta Eccleſia, & ad talis cenſus ſolutionem ea die propterea dictæ Cameræ obligatos fateri, & recognoſcere, ac cauſas quare in eiuſdem cenſus ſolutione ceſſant, ea die allegare & probare debeant coram Prælatis Præſidentibus, & Clericis dictæ Cameræ ſub pœnis in conceſſionibus eis factis huiuſmodi appoſitis, & aliis à iure ſtatutis.

Et nō docentes pœnas priuationis incurrunt.

§. 3. Alioquin eos ceſſantes in cenſus, & canonis huiuſmodi ſolutione, reputari & haberi debere perinde, ac ſi ſuper illius ſolutione nil innouatum extitiſſet, eodem motu, ſcientia & auctoritate decernimus. Ac eiſdem Prælatis & Clericis committimus & mandamus, vt illos qui monitioni huiuſmodi paruiſſe coram eis non docuerint intra vnum menſem computandum poſt dictum feſtum, pœnas priuationis Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum, Fortalitiorum, & locorum huiuſmodi iuxta ſuarum inueſtiturarum, & conceſſionum tenorem incurriſſe declarent, & eos à ciuitatibus, terris, caſtris, fortalitiis, & locis huiuſmodi pro quibus cenſum non ſoluerunt, ſtudeant effectualiter amoueri: Contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas appellatione poſtpoſita compeſcendo. Inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Derogatio contrariorū.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuſcumque, ſeu ſi Communitatibus, Vniuerſitatibus, vel perſonis præfatis, aut quibuſuis aliis cōmuniter vel diuiſim à Sede Apoſtolica indultum exiſtat, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

§. 5. Et

Fides tranſumptorum. §. 5. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingulas prouincias, & alia loca deferre, & illas in eis publicare, volumus quod literæ ipſæ in valuis baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe affigantur, & per decem dies continuos, dum ibidem ſolemnis Miſſa celebratur, per Canonicos eiuſdem baſilicæ teneantur, quodque illarum affixio & publicatio ſic facta de illis perinde omnes quos concernunt, arctent, ac ſi eis perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Sanctio pœnalis. §. 6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ monitionis, requiſitionis, decreti, commiſſionis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. P. An. 8. die 2. Maij. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſecundo, ſexto Nonas Maij, Pontificatus noſtri Anno octauo.

Publicatio. Anno à Natiuitate Domini noſtri Iesv Christi milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſecundo, Indictione decima, die vero vigeſimatertia menſis Maij, Pontificatus Sanctiſſimi Domini noſtri Innocentij diuina prouidentia Papæ Octaui, Anno octauo, ac vigeſimaquinta eiuſdem menſis, retroſcripta bulla affixa, & publicata fuit in valuis baſilicæ Apoſtolorum Principis de Vrbe, & in valuis audientiæ, dum ibidem Miſſa ſolemnis celebraretur, & maxima gentis multitudo intrantium, & exeuntium ibi erat, per me Bartholomæum.

B. de Miranda Curſ.

XIX. S. Leopoldi Auſtriæ Principis Canonizatio, & inter ſanctos Confeſſores adſcriptio, cum ſuæ Feſtiuitatis inſtitutione pro die 15. menſis Nouembris.

Edita An. D. 1485. *INNOCENTIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Quod in Pſalmo 44. in quo Dauid de Regina in veſtitu deaurato, plene hic Pōt. exponit de Eccleſia militanti. §. 1. SAcroſanctam Matrem Eccleſiam adſtitiſſe à dextris Dei Reginam, in veſtitu deaurato circumdatam varietate, non abs re per Prophetam traditur. Regina equidem, quæ illi Regi Domino per quem Reges regnant, & Principes iuſtitiam faciunt deſponſata ſit. Vnica eius Columba; Luna perfecta in æternum; Arcturus per gyrum nocturna ſpatia perenni lumine illuſtrans; Lucifer qui neſcit occaſum; Aurora hic in crepuſculo caligantis ſæculi coruſcans; & in diem lucidum in regno Cælorum ſeſe diffundens; Regina quæ illi ſeruiat cui ſeruire regnare eſt; illi fidem habeat, illi ſe totam committat. Regina quę Chriſti fideles ſub vmbra alarum ſuarum extremo carcere, ad regna cælorum perducat, vbere de cælo pleno lactet atque inebriet, ex multis ærumnis nos eripiens regni cæleſtis cum Chriſto Domino participes efficiat. In veſtitu inquit deaurato. Veſtimentum Eccleſia ſanctam fidelium vitam eſſe profitemur; nam ſicut tota Eccleſia veſtimentum eſt Chriſti, ita fideles quoque eiuſdem Eccleſiæ veſtimentum eſſe arbitrabimur. Veſtimentum ſcilicet, non habens maculam per peccatum, neque rugam per duplicitatem, ſed per iuſtitiam in Deum, per ſimplicitatem cordis rurſum veſtimentum innocentiæ, quam homo à Deo plaſmatus accepit, male à ſerpente perſuaſus perdidit, ad quam recuperandam pœnitentia, & Dei miſericordia induimur. Veſtimentum deauratum, ſplendore ſapientiæ aureo perlucens; Clara enim eſt ſapientia, quæ numquam marceſcit, facile videtur ab his qui eam diligunt, & inuenitur ab his qui eam quærunt. Doctrix eſt diſciplinæ Dei, electrix operum illius, quæ nihil locupletius; quæ operatur omnia, artifex omnium, quæ apud turbas claritatem, & honorem apud ſeniores præſtat. Veſtimentum deauratum perfectione auri ideſt iuſtitiæ, qua nihil humano generi vtilius; Dilectione diſciplinæ, ea qua cuſtodia legum emanat, legum autem cuſtodia, conſummatio eſt incorruptionis. At vero incorruptio facit nos eſſe Deo proximos, per quam beatitudo æternæ vitæ à nobis comparatur. Circumdata Eccleſia dicitur varietate gratiarum, adminiſtrationum & officiorum, iuxta verbum Apoſtoli: Diuiſiones gratiarum ſunt, idem autem ſpiritus eas conferens; diuiſiones adminiſtrationum ſunt, idem autem Dominus; & diuiſiones operationum ſunt, idem vero Deus, qui operatur omnia in omnibus. Circumdata varietate poteſtatia, ordinis, ſtatus, & variarum Eccleſiarum decore, quæ veluti adoleſcentulæ, hanc de qua ſermo eſt Catholicam Eccleſiam, quaſi matrem obſeruant, non vetuſtæ per culpam, ſed nouellæ per gratiam, non ſenio ſteriles, ſed ad ſpiritualem congrue fœcunditatem & noua ſemper prole pullulantes. Nam à iuſto Abel vnde Eccleſiæ exordia trahimus, in hanc vſque diem quot Sanctos Orbis terrarum habuit, tot quaſi palmites protulit, ex quarum varij in dies ſurgunt ſurculi in hac vinea noſtra Sabaoth, quam licet immeriti præſtante Domino ſortiti ſumus excolendam, ſeruntur. Circumdata varietate, quod alia triumphantis, alia militantis Eccleſię ſpecies exiſtat: De triumphanti Domini ſponſione repromittitur; Ego ero eis, quicquid ab hominibus iuſte deſiderari poteſt, Ero illis honor, gloria, ſalus & vita, virtus & copia, pax & omne bonum. Militans autem Eccleſia fundæ non inepte aſſimilatur; nam ſicut funda in gyrum verſata, lapides excutit quibus aduerſarij feriuntur, & Goliath proſternitur, ita ea ſancta Eccleſia, dum per varias procellas & tempeſtates fluctuantes huius ſæculi per tribulationum circuitum rotatur, fortes viri prodeunt, quibus quaſi lapidibus iniquorum corda tunduntur, & de hoſte humani generis nequiſſimo à Chriſti tyronibus triumphatur.

§. 2. Hanc ipſam Eccleſiam Deus omnipotens, mira quadam diſpoſitione & poteſtate fundauit, pretioſo vnigeniti Filij ſui Domini Noſtri Iesv Christi ſanguine dotatam eſſe voluit, multiplici Spiritus ſancti gratia ornauit, Apoſtolorũ ſimplicitate & fide roborauit, quos ignaros delegit, vt populos non tàm ſermo illorum, quàm cauſa ad credendum adduceret. Martyrum tormentis, cruciatibus, conſtantia, & trophæis ſtabiliuit repreſſa pauliſper, quinimo confuſa infidelitatis ſæuitia; & inimico homine ſuperſeminante zizania, creſcente, multiplicataque hæreticorum prauitate: Doctorum cæleſti doctrina illuminauit, & demum Confeſſorum, Virginum, aliorumque Sanctorum intrepida confeſſione, ſolerti cura exemplisque imitatione digniſſimis, aduerſus Sathanæ inſidias circumdedit. *Quam ſubdit Deum multorum agmine Sanctorum roboraſſe.*

§. 3. Inter autem alia ſaluberrima ſanctitatis exempla diuina miſericordia, ſydus quoddam Mundo fulgere dedit, Beatum Leopoldum Auſtriæ Principem, Pium Marchionem cognomento appellatum, innocentiæ, ſapientiæ, & iuſtitiæ veſtimentis quibus veſtiri Eccleſiam prædiximus, decorum bonitate, manſuetudine atque clementia conſpicuum, ſimplicitate, continentia, & munificentia præclarum, cuius integritas, vitæ ſanctimonia, humilitas, pietas, fides, adeo apud Chriſti fideles inualuerunt, vt vna omnium Germanorum voce, pro Sancto hactenus celebratus fuerit; cuius liberalitatem, Chriſtianæque Religionis cultum nonnulla Monaſteria, & quidem celeberrima ab eo cum ampliſſimis cenſibus conſtructa, alia etiam magno ſumptu illuſtrata abunde teſtantur. Hic Princeps optimus, Sacerdotes, & viros Religioſos admodum coluit, ſummoſque Pontifices tanta veneratione proſecutus fuit, vt ab Innocentio II. Romano Pontifice prædeceſſore noſtro peculiaris S. Petri filius appellaretur, & Apoſtolica commendatione atque ea plenaria, quam vulgo dicunt, abſolutione dignus ab eodem Innocentio etiam mortuus iudicatus fuerit. Hic vir Dei in ſummis opibus educatus, in magna peccandi licentia conſtitutus, coniugalibus curis implicitus, principatus regimine impeditus, ſedulo tamen pietatis & miſericordiæ munera ſtudebat, laſſos roborans, vacillantes confirmans, oppreſſos ſubleuans, inopes fouens. Inter curas domus, inter coniugales anxietates, inter affectus pignorum, inter multiplices principatus ſolicitudines, inter ſtudia tot laborum immaculatum ſeſe ab hoc ſæculo cuſtodiuit, & temporalia tractando æterna diſpoſuit. *Et inter eos Leopoldum Auſtriæ Principem multis virtutibus ornatũ, & Marchionē Pium cognomento appellatum ſuſcitaſſe.*

Is quadraginta annis Principatum Auſtriæ turbulentiſſimis etiam temporibus in pace rexit.

§. 4. Quadraginta annis principatum Auſtriæ regens, & quod maius eſt illis præcipue temporibus, quibus propter Henricorum patris & filij mutuas concertationes, & poſtea propter Henrici Quarti cum Lothario acerrimas contentiones, in Germania bullis, incendijs, & agrorum vaſtationibus tumultuatum eſt, ſumma cum iuſtitia, humilitate, & tranquillitate cuncta adminiſtrauit, & aliis cæda & ſanguine madentibos, creditam ſibi Auſtriæ Prouinciam in diuturna pace continuit, quibus ex meritis æternæ retributionis, & pacis præmia à Deo Optimo Maximoque, qui centuplicato fœnore merita hominum penſat, eſt conſecutus.

Eiuſque vitæ exéplo, amatorum ſæculi excuſationes diſrupit, & illecebrarum contemptum docuit.

§. 5. Prætendant nunc huius ſæculi amatores, ad peccata excuſanda, coniugales, familiares, ciuiles, aut regales ſolij moleſtias, ſæculi illecebras aut tentationes; Leopoldi exemplo diuina prouidentia eos circumſcripſit, excuſationes omnes circumuenit, aditum humanæ tergiuerſationis conclusit, & quaſi aranearum telas, commenta humanæ fragilitatis diſrupit. A Deo creati & redempti, Deum debitis honoribus non colimus, & quod dolentes ex intimis referimus, illum non tantum negligimus, ſed blaſphemamus ſæpenumero. Adhibita ſunt præcepta diuinæ & humanæ legis, præceptis obtemperare tergiuerſamur. Addita ſunt cæleſtis præmia gloriæ, indicta pœnarum diuerſa genera, cenſura correctionia inuenta, ab illis faciem quaſi rebelles auertimus. Sanctorum varia exempla ante oculos noſtros propoſita, ipſa quoque imitari contumaciter recuſamus, imbecillitatem noſtram, ſæculi ſolicitudines, cum de ſalute noſtra agitur, cauſamur. Leopoldi nobilis Principis coniugati, ac multorum filiorum, ac ſubditorum cura irretiti, clariſſimo exemplo admonemur, vt omni excuſatione ſemota, per hæc temporalia ita caute ambulemus, ita ſancte nos exerceamus, vt æterna non amittamus. Allecti ſpe momentaneæ huius proſperitatis, perpetuitate gloriæ cæleſtis non fraudemur, ſed mundi moleſtias, illecebras, aut dignitates contemnendo, ad cæleſtem patriam totis viribus contendamus.

Multis miraculis celebris fuit.

§. 6. Huius Beati Leopoldi ſanctimoniam Deus omnipotens innumerabilibus miraculis ad eius inuocationem editis comprobauit, miraculis profecto quæ tum in facti ſubſtantia, tum in eo quod factum fuit, tum in modo faciendi & ordine, vim & poteſtatem totius naturæ excelſerunt. Quis enim non miretur, cum audiat per Dei æterni miſericordiam, implorato Leopoldi auxilio, paraliticos, arthericos, febricitantem, podagra laborantem, priſtinæ valetudini illico reſtitutos? Quis non magnalia Dei in hoc Sancto agnoſcat, cum videat interceſſionibus eius claudos recte ambulaſſe, apoſtematibus mortiferis infectos liberatos, in carceribus conſtitutum, pedicis manicíſque vinctum, per foramen vnde hominis impoſſibilis exitus erat, eductum euaſiſſe? In varijs vitæ periculis poſitos, illæſos ſeruatos eſſe? Quis non tota mente obſtupeſcat, & Deo Optimo Maximoque præconia manifeſta dicat, cum liquido deprehendat, meritis, ac precibus huius Sancti viri mortuos ſuſcitatos? Mutos loquendi facultatem adeptos? Cæcos illuminatos? Surdis auditum reſtitutum eſſe. Maxima ſunt hæc ſanctitatis & diuinæ approbationis ſigna, humanam expectationem ac ſpem excedentia, & tamen clariſſimis documentis comprobata ſunt.

Anno 1136. ad Deum migrauit. & ad nos vſque tempora Populorum deuotio perſeuerauit.

§. 7. Quinimo ab anno Chriſti milleſimo centeſimo trigeſimo ſexto, quo Leolpodus vita functus ea terris ad cæleſtem Hieruſalem tranſiuit, in noſtra vſque tempora & præſentem diem, magis atque magis manifeſtata mira de illo ex mentibus hominum in Auſtria præcipue, & per omnem Danubij ripam, deuotio cælitus infunditur. Incredibile dictu quanta cum veneratione corpus eius, quod in Monaſterio Beatæ ſemper Virginis & Matris Dei Mariæ ab eo condito, in loco quod nouum Clauſtroburgum appellatur Pataiuenſis diœceſeos ſepultum eſt, à Chriſti fidelibus viſitetur, quibus votis celebretur pia eius memoria. Memoratu difficile eſſet, quot & quantis tabellis & imaginibus illi dicatis exornetur, quanta luminariorum copia perluſtretur. Procumbit ſupplex ante tumulum languentium & rogantium turba, opé Leopoldi implorás, nec expectatione irrita diſcedit.

Rodulphus ideo Auſtriæ Dux pro illius canonizatione, Innocentio VI. ſupplicauit.

§. 8. Huius veneratione, & permultorum populorum ſalute, Rodulphus Auſtriæ Dux impulſus eſt, vt Innocentio Sexto huic Sanctæ Sedi ea tempeſtate præſidenti ſupplicaret, quatenus Leopoldum Sanctorum Cathalogo adſcribere dignaretur.

Qui de eius vita inquiſitionem fieri edixit.

§. 9. Qui re perſpecta quam ſapientiſſime de vita & miraculis, ac fama eiuſdem Leupoldi ea more inſtitutoque maiorum, cum conſilio Sacri Senatus inquiſitionem tunc Archiepiſcopo Pragenſi, & alijs collegis delegauit.

Eius ſuperueniente obitu, & bellorum turbinibus, vſq; ad Pauli II. tépora intermiſſa fuit.

§. 10. Verum cum ea de re agi cœptum eſſet, morte Innocentij, ſurgentibuſque bellorum inter Auſtrales & Pannonios diuerſis turbinibus, immenſiſque procellis in Eccleſia Dei exortis, vſque ad tempora Pauli Secundi prædeceſſoris noſtri, inquiſitio intermiſſa eſt.

Qui ad Imperatoris Principum, & Prælatorum Germaniæ preces tribus Card. eam commiſit.

§. 11. Cariſſimo autem in Chriſto filio Friderico Romanorum Imperatori Auguſto, Prælatis, & Principibus Germaniæ apud eumdem Paulum multis precibus, tam ſancti viri Canonizationem abſolui petentibus, tribus S.R.E. Cardinalibus, de fratrum ſuorum conſilio demandatum eſt à Pontifice præfato, vt ſolemnem inquiſitionem ea in re adhiberent, & proceſſus conſuetos tum per ſe, tum per ſubdelegatos facerent, quod magna ex parte confectum erat, cum euocato ad Dominum Paulo ſanctæ memoriæ, Sixtus Quartus prædeceſſor noſter in hac ſancta Sede diuina prouidentia conſtitutus eſt.

Illo defuncto ijdem apud Sixt. IV. pro d. Canonizatione inſtiterũt.

§. 12. Iterandas ergo preces, & vehementiùs agendum apud Sixtum Imperator, Prælati ac Principes prædicti duxerunt; vt tam ſanctum opus Canonizationis cœptæ perficeret.

Is d. Inquiſitionem Cardinali in Germania Legato commiſit, qui eam perfecit, & Papæ attulit.

§. 13. Is vt certiori fide, quæ de miraculis & vita Leopoldi afferebãtur perciperet, Venerabili fratri noſtro Marco Epiſcopo Præneſtinenſi, tunc tituli S. Marci preſbytero Cardinali, & in Germania Legato, vt præmiſſa percontaretur iniunxit, qui locupletiſſimam de illis omnibus relationem per publica acta, & legitimos proceſſus eidem attulit.

Proceſſibus per tres Cardinales ad hoc aſſumptos examinatis, & primò Sixto ac deinde in Conſiſtorio relatione habita, Canonizatio concluſa fuit.

§. 14. Dehinc proceſſibus & actis publicis magna cum diligentia per Venerabiles R. Epiſcopum Portuenſem, Marcum prædictum Præneſtinenſem illo tempore Epiſcopum aſſumptum, ac F. S. Euſtachij Diaconum Cardinalem, commiſſarios diſcuſſis, priuata primo relatione eidem Sixto facta, poſtmodum in Sacro Senatu referente prædicto Venerabili fratre R. Epiſcopo Portuenſi dilucide re examinata, & ex illorum ſententia Canonizatione concluſa, ſicut Domino placuit.

Sixto defuncto, hic Pont. Leopoldum Sanctum eſſe pronunciat, & Conſeſſorũ numero adiungit.

§. 15. Sixto vita functo, nobis qui eidem in onere & honore per diuinam miſericordiam licet indigni ſucceſſimus, reſeruatum eſt, vt ſupremam manum tam ſanctæ approbationi apponeremus. Conſilio itaque habito rurſus Venerabilium fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium publica concione, omnia prout ex ordine geſta erant, Leopoldique vitam, miracula, & reliqua merita per Aduocatum Conſiſtorialem proponi curauimus. Demum, vocatis omnibus qui in Romana Curia degunt Prælatis, In frequenti eorum conſeſſu, aſſiſtentibus nobis eiſdem Venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus, ſingulorum vota Prælatorum ſcrutari ſumus. Quibus Spiritus ſancti gratia cooperante, manibus, pedibuſque vt aiunt in eam ſententiam deueniẽtibus, qood Leopoldus merito Sanctus à nobis canonizandus eſſet, húc in locũ & publicum ſuggeſtum hac ipſa die cóſcendere decreuimus, vt opitulante Domino votis, precibuſque fidelium adiuuantibus, ipſum Leopoldum ſanctum definiremus, & pro ſancto venerari debere ab vniuerſis & ſingulis Chriſtianis mandaremus. Sicque hodie ſermone per nos habito, re diuina peracta & reliquiis ſolemnitatibus adhibitis, ad hanc ſanctiſſimam Canonizationem procedendum duximus. Cum autem verbo Sapientiæ Dominus affirmet homini qui eum laudauerit, & dilexerit Deum qui fecit illum, quod in medio populi ſui exaltabitur, in plenitudine ſancta admirabitur, in multitudine electorum habebit laudem, & inter benedictos benedicetur, mirumque in modum Leopoldus in medio populorum exaltatus ſit, plenitudine cæleſtis gratiæ admirabilis refulgeat; reſtat vt noſtra approbatione inter

electos

electos & Sanctos Dei laudetur, inter benedictos benedicatur, quæ illi abunde impartiemur, ſi eum inter Sanctos Eccleſiæ adnumerandum, pro Sancto venerandum, atque publicis & ſolemnibus ſupplicationibus, votiſque in Miſſarum celebrationibus aliiſue diuinis officiis inuocandum, Apoſtolica auctoritate iudicauerimus. Ad laudem igitur æterni Dei, indiuiduæ Trinitatis Patris, & & Filij, & Spiritus ſancti, ad fidei Catholicæ robur & ornamentum; ad Religionis Chriſtianæ cultum augendum, auctoritate D.N. IESV CHRISTI ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum, & noſtra, de Venerabilium fratrum noſtrorum conſilio ſtatuimus, definimus, & pronunciamus S. Leopoldum Auſtriæ Marchionem, Sanctorum Cathalogo adſcribendum, & publica veneratione pro Sancto obſeruandum, ſicut & nos illum in præſentiarum manifeſta voce Sanctorum Cathalogo annectimus, ac minorum Confeſſorum numero adiungimus, publice Sanctum definimus, profitemur & veneramur.

Eius feſtum die 15. Nouēbris agi decernit, & ſepulchrum viſitantibus Indulg. cōcedit. §. 16. Statuentes feſtum eiuſdem, die 17. Kalendas Decembris debere celebrari, & ipſo feſto eius ſepulchrum quod in prædicto Monaſterio exiſtit viſitantibus, & pro manutentione dicti Monaſterij manus porrigentibus adiutrices, ſeptem annos & totidem quadragenas indulgentiæ, in forma Eccleſiæ miſericorditer perpetuis temporibus concedimus.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. A 1. die 6. Ianu. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quadringenteſimo octuageſimo quinto, octauo Idus Ianuarij, Pontificatus noſtri Anno Primo.

ALEXANDER SEXTVS PONT. CCXVIII. ANNO DOMINI MCDXCII.

ALexander ſextus Hiſpanus, Rodericus Borgias Lenzolius Valentinus antea dictus, Ioſredi filius Epiſcopus Cardinalis Portuenſis, & S. Rufinæ, Collegij Decanus, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius Creatus tertio Idus Auguſti. Anno Domini milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſecundo, Coronatus pridie Kalendas Septembris eodem anno, Vixit annos vndecim, & dies octo, Creauit Cardinales 45. Obiit 15. Kalendas Septembris, anno ſalutis 1503. corpus eius in ſacrario Baſilicæ Vaticanæ ſepultum fuit. Vacauit ſedes menſem vnum, dies tres.

Contra ſibimet ius dicentes, aut Caualcatam aut hominum miſſionem facientes in Statu Eccleſiaſtico.

Habes in hoc, conſt. 10. Ioann. XXII. ſup. & infra Iul. II. conſt. 6. Cum homines, & poſtremo ampliſſimam ſanctionem Sixti V. in ſua conſtitut. 75. Dum pro.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita A. D. 1593.*

Proœmium. INTER multiplices curas, quæ nobis ex Apoſtolatus officio incumbere dignoſcuntur, illam libenter amplectimur, per quam prouiſionis ope, Ciuitates, Terræ & loca Romanæ Eccleſiæ, mediate & immediate ſubiecta in pacis amœnitate, & quietis tranquillitate valeant conſeruari: & nemo ſibi ius dicere, ac iuſtitiæ limites tranſgredi inordinata voluntate præſumat, ſed quod ſibi credit alter aduerſus alterum forte competere, coram iudice iuſtitiam reddente proſequatur, & ſi qui ita temerarij fuerint vt ſecus facere præſumant, debitis pœnis afficiantur, ne de eorum nefanda temeritate lætentur, ac aliis ſubditis tranſeant in exemplum, ac incentiuum præbeant delinquendi.

Cauſa huius conſtit. §. 1. Sane etiam antequam ad apicem ſummi Apoſtolatus diuina fauente clementia aſſumpti fuiſſemus, ab ipſa facti euidentia, & rerum experientia, Nos, qui longo tempore Cardinalatus honore functi nouimus; quod in terris eidem Romanæ Eccleſiæ, mediate vel immediate ſubiectis, dictum creſcente malitia, ſic aſſueta nequitia malorum mentes hominum peruertit, quod in apertam proſilire violentiam non formidantes, ſæpius alter inſurgit in alterum, & alius quod aduerſus alium ſibi forſan competere præſumit, viis pacificis, & iuris ordine prætermiſſis, violentiis, & conatibus obtinere non veretur: ſtatum eiuſdem Romanæ Eccleſiæ ſæpenumero perturbans, ac ſcandala non parua ſuſcitans, non ſine animarum periculo, dignitatis, & auctoritatis eiuſdem Romanæ Eccleſiæ præiudicio, & detrimento, pernicioſo quoque exemplo, & cum ſcandalo plurimorum. Nos igitur, qui de incolarum, Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum & locorum temporali dominio eiuſdem Romanæ Eccleſiæ ſic ſubiectorum, proſpero, & felici regimine tanto propenſiorem curam gerere debemus, quanto illorum cura ſpecialius dignoſcitur nobis eſſe commiſſa, quique eos (vtpote peculiares noſtros, & dictæ Eccleſiæ filios in viſceribus gerimus caritatis) cupientes vt Prouinciæ, Ciuitates, Terræ, Caſtra & loca prædicta, turbationibus, & ſcandalis quibuſcumque ſemotis in pace, & concordia conquieſcant, ac proſperis ſucceſſibus gratulentur, temerariorumque auſus reprimere, & eos tali plectere pœna, vt ceteris ſint in exemplum, & tandem metus pœna ſit pœna malorum, Motu proprio non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera, & matura deliberatione, ac ex certa ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, vniuerſis & ſingulis tam laïcis, quàm Eccleſiaſticis cuiuſcumque ſtatus, & gradus, ordinis, excellentiæ, dignitatis, & Cardinalatus honore fulgentibus, Ducibus quoque, Comitibus, Baronibus, necnon communitatibus, Vniuerſitatibus Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum, & aliorum quorumcumque locorum, nobis, & eidem Romanæ Eccleſiæ, mediate vel immediate ſubiectorum, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium diſtricte præcipiendo, mandamus, & inhibemus.

Prohibitio faciendi Caualcatas & coadunationes, vel inuaſiones & occupationes. Ad §. 2. Ne aliquis eorum contra alium ſibimet Ius dicere, aut guerram, vel exercitum, ſeu alias huiuſmodi coadunationes, & (vt vulgo dici ſolet) caualcatas (niſi de noſtra, & ſucceſſorum noſtrorum Rom. Pont. canonice intrantium, aut Officialium noſtrorum, & eorumdem ſucceſſorum ad id ſufficientem facultatem habentium

ſpeciali

hoc vide bullam Sixti V. citat. in rub.

ſpeciali licentia) facere, vel mouere, ac per hoſtiles incurſus, ſeu violentias, Ciuitates, Terras, Caſtra, & loca prædicta occupare, inuadere, vel etiam retinere, ſeu aliquem domo propria, Ciuitate, Caſtro, vel loco expellere, capere, tenere, aut ad vindictam, vel vltionem aliquam proſilire, quauis occaſione vel cauſa, præſumant, ſed quilibet ius ſuum via iuris coram competenti iudice proſequatur.

Pœna contra venientium. Alias pœnas vide in d. conſtit. Sixti V.

§. 3. Quòd ſi aliqui contra inhibitionem, & mandatum huiuſmodi quouis modo, directe vel indirecte de cetero venire præſumpſerint, nos omnes & ſingulos ſic contrauenientes (contra quos per prædeceſſores Romanos Pontifices, & Apoſtolicæ Sedis Legatos etiam ſatis eſt debite prouiſum) excommunicationis maioris anathematis ſententiam, à qua non niſi à Nobis, & eiſdem ſucceſſoribus prædictis (præterquam in mortis articulo conſtituti, & debita ſatisfactione præmiſſa) abſolui poſſint, incurrere: eoſque omnibus, & ſingulis priuilegiis, gratiis, libertatibus, indultis, exemptionibus, immunitatibus, realibus, & perſonalibus, ac Ciuitatibus, Caſtris Terris, locis, & dominiis eorum, dignitatibus, ac honoribus, officiis, ac etiam feudis, locationibus, & conceſſionibus quibuſcumque priuatos, & inhabiles ad actus legitimos exercendos, nunciamus, & declaramus. Necnon Ciuitates, Terras, Caſtra, & loca prædictæ Cameræ Apoſtolicæ ex certa ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus confiſcamus, incorporamus, applicamus, & appropriamus, ac confiſcata, incorporata, applicata, & appropriata eſſe volumus. Sicque contrauenientes pro rebellibus eiuſdem Romanæ Eccleſiæ haberi, & cenſeri debere volumus, eorum ſubditos, ac vaſſallos, ac etiam Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum, & locorum prædictorum Caſtellanos à quocumque fidelitatis iuramento, quo ſi ipſi eſſent quomodolibet adſtricti, penitus abſoluentes, Ciuitates quoque, Terras, Caſtra, & loca prædicta, ſi ad eiuſdem Romanæ Eccleſiæ obedientiam ſe non reduxerint, & etiam quoruincumque eis conſilium, auxilium, vel fauorem quouis modo, directe vel indirecte, publice vel occulte præſtantium, etiam quacumque, Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate, & excellentia, vt præfertur quos hanc conſtitutionem declinare contigerit, Eccleſiaſtico ſubiacentes interdicto, tamdiu firmiter obſeruando, donec ibidem fuerint, & per triduum poſt eorum inde diſceſſum.

Clauſula derogatoria.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, contrariis quibuſcumque: aut ſi aliquibus, coniunctim vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut propterea priuari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſlibet aliis priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumcumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis: quæ pro ad hoc cuipiam volumus nullatenus ſuffragari. Vt autem præſentes, &c.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 1. die 1. April.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quadringenteſimo nonageſimo tertio, Kalendas Aprilis, Pontificatus noſtri Anno primo.

II. Inſulæ noui Orbis à Ferdinando Hiſpaniarum Rege, & Eliſabeth Regina repertæ, & reperiendæ, conceduntur eiſdem, propagandæ fidei Chriſtianæ cauſa.

Ad Indorum conuerſionem, animarumque profectum, Pius V. Fratribus Mendicantibus, Parochi officium ibi exercere poſſe indulſit, inf. in eius conſt. 34. Exponi.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Cariſſimo in Chriſto filio Ferdinando Regi: & Cariſſimæ in Chriſto filiæ Eliſabeth Reginæ Caſtellæ, Legionis, Aragonum, Siciliæ, & Granatæ, illuſtribus. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Ferdinandus Rex & Eliſabeth Regina Regnum Granatæ à Saracenis recuperarunt.

INter cetera diuinæ Maieſtati beneplacita opera, & cordis noſtri deſiderabilia, illud profecto potiſſimum exiſtit, vt fides Catholica & Chriſtiana Religio, noſtris præſertim temporibus exaltetur, ac vbilibet amplietur & dilatetur, animarumque ſalus procuretur, ac barbaricæ nationes deprimantur, & ad fidem ipſam reducantur. Vnde cum ad hanc ſacram Petri Sedem Diuina fauente clementia (meritis licet imparibus) euecti fuerimus, cognoſcentes vos tamquam veros Catholicos Reges & Principes, quales ſemper fuiſſe nouimus, & à vobis præclare geſta toti pene iam Orbi notiſſima demonſtrant, nedum id exoptare, ſed omni conatu, ſtudio & diligentia, nullis laboribus, nullis impenſis, nulliſque parcendo periculis, etiam proprium ſanguinē effundendo efficere, ac omnem animum veſtrum, omneſque conatus ad hoc iam dudum dedicaſſe, quemadmodū recuperatio regni Granatæ à tyrānide Saracenorum hodiernis temporibus per vos, cum tāta Diuini nominis gloria, facta teſtatur, digne ducimus nō immerito, & debemus illa vobis etiā ſponte & fauorabiliter concedere, per quæ huiuſmodi ſanctum & laudabile ab immortali Deo cœptum propoſitum in dies feruentiori animo ad ipſius Dei honorem, & imperij Chriſtiani propagationem proſequi, valeatis.

Et deinde Chriſtophorū Columbum elegerunt ad inquiren. per Mare alias inſulas incognitas.

§. 1. Sane accepimus quod vos dudum animum propoſueratis aliquas inſulas & terras firmas remotas & incognitas, ac per alios hactenus non repertas quærere & inuenire, vt illarum incolas & habitatores ad colendum Redemptorem noſtrum, & fidem Catholicam profitendum reduceretis, hactenus in expugnatione & recuperatione ipſius regni Granatæ plurimum occupati huiuſmodi ſanctum & laudabile propoſitum veſtrum ad optatum finem perducere nequiuiſtis, ſed tandem ſicut Domino placuit, regno prædicto recuperato, volentes deſiderium adimplere veſtrum, dilectum filium Chriſtophorum Columbum, virum vtique dignum & plurimum commendandum, ac tanto negotio aptum, cum nauigiis & hominibus ad ſimilia inſtructis, non ſine maximis laboribus & periculis ac expenſis deſtinaſtis, vt Terras firmas & inſulas remotas & incognitas huiuſmodi, per Mare vbi hactenus nauigatum non fuerat, diligenter inquireret.

Et inuenta fuerunt inſula noua.

§. 2. Qui tandem (Diuino auxilio facta extrema diligentia in mare Oceano nauigantes) certas inſulas remotiſſimas & etiam terras firmas, quæ per alios hactenus repertæ non fuerant inuenerunt, in quibus quamplurimæ gentes pacifice viuentes, & vt aſſeritur nudi incedentes, nec carnibus veſcentes inhabitant, & vt præfati Nuntij veſtri poſſunt opinari, gentes ipſæ in inſulis & terris prædictis habitantes credunt vnum Deum Creatorem in Cœlis eſſe, ac fidem Catholicam amplexandum, & bonis moribus imbuendum ſatis apti videntur, ſpeſque habetur quod ſi erudirentur, nomen Saluatoris Domini noſtri IESV CHRISTI in terris & inſulis prædictis faterētur, ac præfatus Chriſtophorus in vna ex principalibus inſulis prædictis, iam vnam turrim ſatis munitam, in qua certos Chriſtianos, qui ſecum iuerant, in cuſtodiam, & vt alias inſulas & terras firmas, remotas & incognitas inquirerent poſuit, conſtrui & ædificari fecit.

In quibus repertæ fuerunt pretioſa diuerſi generis.

§. 3. In quibus quidem inſulis & terris iam repertis, aurum, aromata, & aliæ quamplurimæ res pretioſæ diuerſi generis & diuerſæ qualitatis reperiuntur.

Rex & Regina gentes illarum inſularum ad fidem Catholicam inducere ſtudebant.

§. 4. Vnde omnibus diligenter, & præſertim fidei Catholicæ exaltatione & dilatatione (prout decet Catholicos Reges & Principes) cōſideratis, more progenitorum veſtrorum claræ memoriæ Regum, terras firmas & inſulas prædictas, illarumque incolas & habitatores vobis diuina fauente clementia ſubiicere, & ad fidem Catholicam reducere propoſuiſtis.

Ad quod hic Pont. eos exhortatur.

§. 5. Nos igitur huiuſmodi veſtrum ſanctum & laudabile propoſitum plurimum in Domino commendantes,

dantes, ac cupientes, vt illud ad debitum finem perducatur, & ipſum nomen Saluatoris noſtri in partibus illis inducatur, hortamur vos quam plurimum in Domino, & per ſacri Lauacri ſuſceptionem, qua mandatis Apoſtolicis obligati eſtis, & viſcera miſericordiæ Domini noſtri IESV CHRISTI attente requirimus, vt cum expeditionem huiuſmodi omnino proſequi, & aſſumere proba mente orthodoxæ Fidei zelo intendatis, populos in huiuſmodi inſulis & terris degentes ad Chriſtianam religionem ſuſcipiendam inducere velitis & debeatis, nec pericula nec labores vllo vnquam tempore vos deterreant, firma ſpe fiduciaque conceptis, quod Deus omnipotens conatus veſtros feliciter proſequetur.

Et eis conceſſit Inſulas & Terras firmas inuentas & inueniendas verſus Occidentem & Meridiem, vt inducant ad fidem Catholicam.

§. 6. Et vt tanti negotij prouinciam Apoſtolicæ gratiæ largitate donati liberius & audacius aſſumatis, Motu proprio, non ad veſtram vel alterius pro vobis ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes inſulas & terras firmas inuentas & inueniendas, detectas & detegendas verſus Occidentem & Meridiem fabricando, & conſtruendo vnam lineam à Polo Arctico ſcilicet Septentrione, ad Polum Antarcticum, ſcilicet Meridiem, ſiue terræ firmæ, & inſulæ inuentæ & inueniendæ ſint verſus Indiam aut verſus aliam quamcumque partem, quæ linea diſtet à qualibet Inſularum, quæ vulgariter nuncupantur de los Azores y cabo verde, centum leucis verſus Occidentem & Meridiem, ita quod omnes inſulæ, & terræ firmæ repertæ & reperiendæ, detectæ & detegendæ à præfata linea verſus Occidentem, & Meridiem per alium Regem aut Principem Chriſtianum non fuerint actualiter poſſeſſæ vſque ad diem Natiuitatis Domini Noſtri IESV CHRISTI, proximè præteritum, à quo incipit Annus præſens Milleſimus quadringenteſimus nonageſimus tertius, quando fuerunt per Nuntios & Capitaneos veſtros inuentæ aliquæ prædictarum inſularum, auctoritate omnipotentis Dei Nobis in beato Petro conceſſa, ac Vicariatus IESV CHRISTI, qua fungimur in terris, cum omnibus illarum Dominiis, Ciuitatibus, Caſtris, Locis, iuribuſque & iuriſdictionibus ac pertinentiis vniuerſis Vobis, hæredibuſque & ſucceſſoribus veſtris (Caſtellæ & Legionis Regibus) in perpetuum tenore præſentium donamus, concedimus, & aſſignamus. Voſque & hæredes ac ſucceſſores præfatos illarum dominos cum plena, libera, & omnimoda poteſtate, auctoritate, & iuriſdictione, facimus, conſtituimus, & deputamus.

Declarat non tollere ius quæſitum aliis Principibus, qui alias tunc poſſediſſent.

§. 7. Decernentes nihilominus per huiuſmodi donationem, concesſionem, & aſſignationem noſtram nulli Chriſtiano Principi, qui actualiter præfatas inſulas & terras firmas poſſederit vſque ad dictum diem Natiuitatis Domini Noſtri IESV CHRISTI ius quæſitum ſublatum intelligi poſſe, aut auferri debere. Et inſuper mandamus vobis in virtute ſanctæ obedientiæ (ſicut pollicemini, & non dubitamus pro veſtra maxima deuotione & regia magnanimitate vos eſſe facturos) ad terras firmas & inſulas prædictas viros probos & Deum timentes, doctos, peritos, & expertos, ad inſtruendum incolas & habitatores præfatos in fide Catholica, & bonis moribus imbuendum deſtinare debeatis, omnem debitam diligentiam in præmiſſis adhibentes.

Prohibet aliis acceſſum ad illas inſulas pro mercibus habendis abſque Regis licentia.

§. 8. Ac quibuſcumque perſonis cuiuſcumque dignitatis, etiam Imperialis & Regalis, ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, quam eo ipſo ſi contrafecerint incurrant, diſtrictius inhibemus, ne ad inſulas & terras firmas inuentas & inueniendas, detectas & detegendas verſus Occidentem & Meridiem, fabricando & conſtruendo lineam à Polo Arctico ad Polum Antarcticum ſiue terræ firmæ, & inſulæ inuentæ & inueniendæ ſint verſus aliam quamcumque partem, quæ linea diſtet à qualibet inſularum quæ vulgariter nuncupantur de los Azores y cabo verde, centum leucis, verſus Occidentem & Meridiem vt præfertur pro mercibus habendis, vel quauis alia de cauſa accedere præſumant abſque veſtra ac hæredum & ſucceſſorum veſtrorum prædictorum licentia ſpeciali.

Clauſula derogatoria.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque. In illo à quo imperia & dominationes ac bona cuncta procedunt confidentes, quod dirigente Domino actus veſtros, ſi huiuſmodi ſanctum, & laudabile propoſitum proſequamini, breui tempore cum felicitate & gloria totius populi Chriſtiani, veſtri labores & conatus exitum feliciſſimum conſequentur.

Fides tranſumptis detur.

§. 10. Verum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca in quibus expediens fuerit deferri, volumus, ac motu & ſcientia ſimilibus decernimus, quod illarum tranſumptis manu publici Notarij rogati ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ ſeu Curiæ Eccleſiaſticæ munitis, ea prorſus fides in iudicio & extra, ac alias vbilibet adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

§. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ commendationis, hortationis, requiſitionis, donationis, conceſſionis, aſſignationis, conſtitutionis, deputationis, decreti, mandati, inhibitionis & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire.

Si quis, &c.

Dat. R. An. 1. die 4. Maij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quadringenteſimo nonageſimo tertio, Quarto nonas Maij, Pont. noſtri Anno primo.

Subiectio Congregationis Fratrum Apoſtolorum pauperis vitæ, ſub Regula S. Auguſtini. III.

Iſta Congregatio quæ etiam S. Barnabæ appellata eſt, vnita fuit Congregationi Fratrum S. Ambroſij à Sixto V. vt refertur infra conſtitut. 15. Pauli V. Paſtoralis, vbi d. vnionis confirmatio habetur.

De Congregatione autem Fratrum S. Ambroſij vide ſupra in conſt. IX. Gregorij XI. Cupientes.

Edita An. D. 1496.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

PIæ vitæ ſtudio conuenit, vt per noſtræ prouiſionis miniſterium, ſacræ Religionis ſplendor vbique elucescat, vt ſi quid in ea deuium, & ab honeſtate diſſonum inueniatur, procul abiiciatur palmiteſque noui plantentur, per quorum ſuauitatis odorem, Religio ipſa refloreſcat, & in domo Domini parturiat dignos fructus.

Cauſa huius conſtit.

§. 1. Sane pro parte dilecti filij Ioannis de Scarpa Vicarij Generalis Congregationis, ſeu Societatis Fratrum Apoſtolorum pauperis vitæ nuncupatorum, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod in aliquibus Ciuitatibus, & locis aliis Italiæ ſunt nonnullæ domus Virorum laicorum eiuſdem Congregationis, qui mendicantes ſunt, & in communi in eiſdem domibus viuunt, certum & determinatum habitum religioſorum eis à fel. rec. Innocentio Papa VIII. prædeceſſore noſtro conceſſum deferentes. Qui etiam poſt annum obedientiam, paupertatem, & caſtitatem, in manibus vnius ex dicta Congregatione ſimpliciter vouent, & promittunt, poteſtque vnuſquiſque ex dicta Congregatione quandocumque recedere, & alia loca, ſeu lares proprios, habitu prædicto ſuo dimiſſo, pro ſuæ voluntatis libito, ſe transferre. Quo fit vt plures iſ multis annis in dicta Congregatione nutriti, & educati, ab eadem libere recedunt, propter quod dicta Congregatio diminuitur, & multis delinquendi occaſio præbetur, & perſonæ dictæ Congregationis in earum mentibus & ſtatu non parum inquietantur. Quare pro parte tam Ioannis Vicarij, quam totius Congregationis huiuſmodi nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ad obuiandum præmiſſis, ac pro ſalubri manutentione, & conſeruatione dictæ Congregationis, opportune prouidere de Apoſtolica benignitate dignaremur.

Subiectio huius Congreg.

§. 2. Nos igitur cupientes Congregationem ipſam ad diuini nominis laudem feliciter conſeruari, ipſumque

Ioannem

ſatimis, ſub Regula & Ordine S. Auguſtini. Ioannem Vicarium, & ſingulos in huiuſmodi Congregatione à quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, à iure vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ſtatuimus, & ordinamus, quod tota ipſa Congregatio, ac vniuerſi illius Fratres tam præſentes quam futuri, (illis tamen in ſuo primo habitu & ſub obedientia ſuorum Superiorum, & iuxta eorum inſtituta permanentibus,) Ordini S. Auguſtini & illius Regulæ ſubſint, & tam quoad profeſſionem, quam cetera ipſius Religionis vota ſubſtantialia emittenda pariformiter veluti ipſius Ordinis S. Auguſtini Religioſi, deinceps ſint adſtricti, (ita tamen quod præſentes ad hoc inuiti arctari non poſſint) ac Congregationem ipſam & illius Fratres huiuſmodi præfatæ Religioni S. Auguſtini, harum ſerie aggregamus.

Clauſula derogatoria. §. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis & conſuetudinibus Ordinis S. Auguſtini, & Congregationis prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 4. die 7. Ianu. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1496. 7. Idus Ianuarij, Pont. noſtri Anno 4.

IV. Inuentio tituli Crucis D. N. IESV CHRISTI Saluatoris, die vltimæ Dominicæ menſis Ianuarij 1492. in Eccleſia S. Crucis Hieruſalem nuncupatæ de Vrbe. Et conceſſio plenariæ peccatorum indulgentiæ, pro ea die illam viſitantibus.

Edita An. D. 1496. *ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Vniuerſis Chriſti fidelibus præſentes literas inſpecturis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Inuentio tituli de quo in rubr. §. 1. ADmirabile Sacramentum viuificæ Crucis, cuius ſignum erit in cœlo, dum Dominus ad iudicandum venerit, intra noſtræ mentis arcana reuoluentes, & pia conſideratione penſantes, quod in ligno eiuſdem ſanctiſſimæ Crucis Dominus noſter IESVS CHRISTVS pro humani generis ſalute mortem ſubire non abnuit, vt nos de morte ad vitam reuocaret; dignum, immo potius debitum reputamus, Eccleſias & loca ſub ipſius ſanctiſſimæ Crucis nomine dedicata, & præſertim in Vrbe conſiſtentia, gratioſis indulgentiarum & remiſſionum muneribus decorare, vt per hoc & tanti ſacramenti iugis memoria in mentibus Chriſti fidelium permaneat, & ipſi Chriſti fideles, ipſius Domini gratia eos præueniente, felicitatis præmia conſequi mereãtur æterna. Cum itaque nuper, videlicet Anno à Natiuitate eiuſdem Domini Noſtri IESV CHRISTI milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſecundo, vltima Dominica menſis Ianuarij, dum bon. mem. Petrus tit. S. Crucis in Hieruſalem Cardinalis, qui tunc in humanis agebat, eamdem Eccleſiam digno ornatu reparari faceret, in altiori pariete teſtudinis dictæ Eccleſiæ repertus fuerit titulus Hebraicis, Græcis, & Latinis literis conſcriptus, & qui ſupra caput ipſius D. N. IESV CHRISTI, dum in ligno eiuſdem S. Crucis pendebat, appoſitus extitit, & ipſe Titulus nunc in eadem Eccleſia debita cum veneratione obſeruetur, & cuſtodiatur.

Indulgentia plenaria conceſſa pro eam viſitantibus. §. 2. Nos in cruce huiuſmodi ſancta, cum Apoſtolo gloriantes, & ſatagentes, alios ad glorificationem ipſius inuitare, vt vitalis ligni pretio vitæ æternæ ſuffragia conſequantur; ac cupientes, vt Eccleſia prædicta (quæ nunc titulus dilecti filij noſtri Bernardini eiuſdem Eccleſiæ Sanctæ Crucis in Hieruſalem presbyteri Cardinalis exiſtit) congruis frequentetur honoribus, & ipſi Chriſti fideles eo libentius deuotionis cauſa ad eamdem Eccleſiam confluant, quo ex hoc ibidem, dono cœleſtis gratiæ vberius conſpexerint ſe refectos, de omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus vtriuſque ſexus, vere pœnitentibus, & confeſſis, qui Eccleſiam ipſam in vltima Dominica menſis Ianuarij cuiuſlibet anni, à primis Veſperis vſque ad occaſum ſolis ipſius Dominicæ, deuote viſitauerint, annuatim omnium peccatorum ſuorum remiſſionem, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus, & elargimur, præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, quod ſi alias viſitantibus dictam Eccleſiam, aliqua alia indulgentia in perpetuum, vel ad certum tempus nondum elapſum duratura, eadem die per nos conceſſa fuerit, præſentes literæ nullius ſint roboris vel momenti.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſexto, Quarto Kalendas Auguſti, Pontificatus noſtri Anno quarto. *Dat. P. A. 5. die 29. Iuly.*

Priuilegium Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, quod officium Sacrarij Apoſtolici, per vnum ex eis exerceatur. V.

Multa de hoc Ordine notaui ſup. apud Alex. IV. conſt. 6. Licet.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita A. D. 1497.*

Proœmium. AD ſacram Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini Religionem, quam in caritatis viſceribus pia veneratione ſemper habuimus & habemus, noſtræ dirigentes conſiderationis intuitum; & attente proſpicientes, quod ipſius Religionis palmites, per vniuerſum Orbem diffuſi, eorum claris moribus & exemplari vita ac ſingulari doctrina in agro militantis Eccleſiæ fructus honoris & honeſtatis continue afferunt ſalutares: dignum, quin potius debitum reputamus vt Religionis ipſius iura & & priuilegia non ſolum ſibi conſeruemus, verumetiam innouemus & augeamus, ac noſtræ declarationis miniſterio Religionem eamdem dignis honoribus attollamus.

Officium Sacriſtiæ Capellæ Palatij Apoſtolici, Fratribus Eremitis S. Auguſtini, dudum conferri conſueuit. §. 1. Sane licet officium Sacriſtiæ Capellæ Palatij Apoſtolici à tanto tempore citra, de cuius initio, ſiue contrario memoria hominum non exiſtit, per Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, alicui ex profeſſoribus dicti Ordinis ſemper committi & concedi conſueuerit, & dilectus filius Ioannes Paulus de Boſſis Abbas Monaſterij S. Sebaſtiani extra muros Vrbis Ciſtercien. Ordinis, dictæ Capellæ modernus Sacriſta, antequam in Abbatem ipſius Monaſterij per fel. rec. Sixtum Papam IV. prædeceſſorem noſtrum præficeretur, dicti Ordinis Eremitarum profeſſor foret; tamen quia dum de perſona ſua eidem Monaſterio tunc certo modo vacanti prouiſum fuit, ipſe ad dictum Ciſtercien. Ordinem tranſlatus extitit: ac etiam quia in certo libro cerimoniarum dictæ Capellæ per nonnullos tempore pia mem. Innocentij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri compilato, ſcriptum inuenitur, Officium prædictum alicui Religioni non deberi, ſed cuicumque (dummodo Prælatus Eccleſiaſticus exiſtat) conferri poſſe. Et propterea dilecti filij Marianus de Genezano Prior generalis, ceteriſque profeſſores ipſius Ord. Eremitarum formident dictam Religionem iure ſeu priuilegio obtinendi, ac regendi & gubernandi dictum officium in poſterum fruſtari poſſe.

Hic modo Pontifex hoc indultum eidem Ordini in perpetuum concedit. §. 2. Nos ad quos pertinet tam Religionis ipſius, cui ſingulari deuotione afficimur; quam fidelium omnium priuilegia & iura conſeruare & tueri, ne Religio ipſa ſuper dicto officio in poſterum moleſtetur, prouidere cupientes, motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, ac certa ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ſtatuimus, decernimus, & ordinamus,

ordinamus, quod deinceps perpetuis futuris temporibus officium Sacriſtiæ prædictum alicui dicti Ordinis Eremitarum profeſſori, quamuis aliter Prælatus Eccleſiaſticus non exiſtat, committi, concedi, & aſſignari debeat.

Clauſula huius conceſſionis præſeruatiua.

§. 3. Decernẽtes quamcumque Commiſſionem, conceſſionem & aſſignationem de dicto officio aliter faciendam, & literas deſuper pro tempore confectas, etiam quaſcumque derogatoriarum derogatorias, ac alias & fortiores & efficaciores clauſulas in ſe continentes, etiamſi in illis de præſentibus de verbo ad verbum, & cum illarum totali inſertione mentio haberetur, & illis expreſſe derogaretur, & quæcumque pro tempore inde ſecuta, nulla, irrita & inania, nulliuſque fore roboris vel momenti.

Clauſula derogatoria.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis; ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis & conſuetudinibus dicti Ordinis Eremitarum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 6. die 15. Octob.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſeptimo, Idibus Octobris, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

VI. Contra non ſoluentes cenſus, canones, & alia iura, vel regalia, Reu. Cameræ Apoſt.

Ampliorem diſpoſitionem habes inf. in Pauli IV. conſtit. 11. Incumbentia, & Greg. XIII. conſtit. 63. Ad Romani, vbi notabo.

Edita An. D. 1497.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei, Dilectis filiis Vniuerſis, Vicariis, Feudatariis, Gubernatoribus, cenſuariis, ſictuariis, Emphyteutis, ſiue adminiſtratoribus Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum, & bonorum S. R. E. quacumque dignitate fungentibus, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa conſtit.

CVm ex relatione dilecti filij Mariani de Ciuitis Fiſci noſtri & Cameræ Apoſtolicæ Procuratoris intellexerimus, quam plures ex vobis in ſolutione iurium, regalium, cenſuum, feudorum, canonum, emphiteuticorum, talliarum, perpetuarumque reſponſionum per vos eiſdem Eccleſiæ & Cameræ debitorum quampluribus annis contra iuramenta per vos in inueſtituris veſtris præſtita, ac formas & tenores ipſarum inueſtiturarum & conceſſionum, iuriſque diſpoſitionum, ſpecialeſque monitiones per alias literas noſtras per nos vobis factas in terminis ſtatutis & conſuetis ceſſaſſe & ceſſare, in graue dictæ Cameræ præiudicium & detrimentum, ſub prætextu etiam aliquando, quod nonnulli ex vobis prætendunt ſe creditores dictæ Cameræ, & compenſationes licet contra iuris diſpoſitionem facere nituntur.

Monet debitores Cameræ Apoſt. vt canones cenſus &c. ſoluant ſub pœnis hic expreſſis.

§. 1. Nos qui aliena iura tuemur, nolentes iura dictæ Eccleſiæ & Cameræ negligere, omnemque diſceptationis materiam ſubmouere intendentes, vt in terminis ſolutionum debitorum huiuſmodi nullus veſtrum dilationem aut compenſationem, vel excuſationem allegare præſumat, vos & quemlibet veſtrum cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, & præeminentiæ exiſtat, tenore præſentium ſub excommunicationis, ac omnis iuris Vicariatus, Gubernij, & feudorum ſiue cenſuum, & Emphiteuticorum bonorum huiuſmodi à dicta Sede ſiue Cam. Apoſtolica quomodolibet conceſſorũ priuationis pœnis, quas ex nunc prout ex tunc, & ex tunc prout ex nũc in vos & quemlibet veſtrum, niſi monitionibus & mandatis huiuſmodi cum effectu parueritis, ferimus in his ſcriptis, illaſque vos incurrere volumus ipſo facto (aliis pœnis tam à iure communi, quam in literis inueſtiturarum veſtrarum contra vos promulgatis, nihilominus in ſuo robore permanſuris) monemus & requirimus, quatenus de omnibus & ſingulis iuribus, regalibus, cenſibus, talliis, & feudorum, cenſuum canonum, emphiteuticorumque & bonorum quorumlibet à dicta Eccleſia obtentorum, per vos & quemlibet veſtrum hactenus dictæ Cameræ debitis, infra vnius menſis ſpatium à die publicationis præſentium computandi, dictæ Cameræ perſoluiſſe, de debendis vero in futurum in Vigilia aut die Feſtiuitatis Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ſucceſſiue ſingulis annis, vt moris eſt, aliis ſuis terminis iuxta Apoſtolica & dictæ Cameræ inſtituta eidẽ Cameræ Depoſitario pro tempore exiſtenti vbicumque Cameram adeſſe contigerit, ſatisfeciſſe debeatis, & vnuſquiſque prout debitor exiſtit, debeat.

Committit Camerario & Præſidentib. Cam. Apoſt. vt non ſoluẽtes in termino declarent incidiſſe in pœnas hic contentas.

§. 2. Alioquin aduenientibus Feſtiuitate & termino ſolutionis huiuſmodi, contra omnes & ſingulos ſoluere ceſſantes ad declarationem incurſus pœnarum & cenſurarum, ac priuationis prædictarum, illarumque debitam executionem per dilectum filium noſtrum Raphaelem S. Georgij ad velum aureum Diaconum Cardinalem Camerarium noſtrum, ſiue etiam in dicta Camera Locumtenentem, ac dilectos filios præſidentes Clericos dictæ Cameræ procedatur iuſtitia mediãte, quibus ex nunc tenore præſentium committimus, & mandamus, vt aduenientibus Feſtiuitatibus & terminis ſolutionum huiuſmodi, vobis & quolibet veſtrum ſoluere ceſſantibus, abſque aliqua alia monitione, requiſitione, citatione, ſeu dilatione contra vos & quemlibet veſtrum, qui in ſolutione huiuſmodi cenſuum, feudorum, talliarum, canonum, & reſponſionum ceſſauerint, ad declarationem incurſus dictarum pœnarum & cenſurarum Eccleſiaſticarum, illarumque aggrauationem, reaggrauationem, & interdictum Eccleſiaſticum & brachij ſæcularis inuocationem, ac repreſalias priuationeſque iuris Vicariatus, Gubernij, feudorum & bonorũ prædictorũ vobis & cuicumq; veſtrum quomodolibet competentis, ac alia iuris remedia opportuna, declarationemque deuolutionum Ciuitatum, Caſtrorum, Terrarum & bonorum huiuſmodi ad dictam Eccleſiam vſque ad debitam executionem inſtante dicto Procuratore procedere debeant.

Hæ condemnationes ſingulis annis fiunt vt in bulla Greg. XIII. cit. in rubr.

Præcipit non admitti recompenſationes.

§. 3. Decernentes quoque circa præmiſſa nullam compenſationem etiam non ſolutorum ſtipendiorum, aut aliam præterquam ſolutionis exceptionem admitti, nec ſoluere ceſſantes quouis modo excuſari vel releuari, nec cenſuum, feudorum, talliarum ſeu aliorum iurium Cameræ prædictæ per vos debitorum vel debendorum ſolutionem & exactionem retardari debere.

Formam publicationis apponit.

§. 4. Volumus autem has originales noſtras literas in valuis Baſilicæ Beatorum Apoſtolorum de Vrbe, Cancellariæ Apoſtolicæ, Audientiæ cauſarum Palatij Apoſtolici, & Campo Floræ affigi, & in Audientia publica literarum contradictarum trina vice diuerſis diebus legi, ita vt omnibus tamquam publicum edictum pateant, ac in ipſa Camera huiuſmodi publicationis debitam relationẽ per duos noſtros, & Romanæ curiæ Curſores fieri decernentes, vos præmiſſorum Cameræ debitores præſentes & futuros, qui citra montes, poſt duos menſes, qui verò vltra montes fuerint poſt quatuor menſes à die publicationis computandos, vigore earumdem literarũ modo præmiſſo publicatarum arctari, atque ligari, ac ſi huiuſmodi originales literæ vobis, & veſtrum cuilibet in veſtris propriis perſonis lectæ & præſentatæ fuiſſent, cum non ſit veriſimile apud vos ſic citatos remanere incognitum quod tam patenter extitit publicatum, niſi forſan dictas originales literas vobis omnibus ſupradictis aut alteri veſtrum præfati Præſidentes & Clerici forſan aliqua conſideratione aut benignitate ducti præſentari mandauerint, quoniam tunc & eo caſu copiæ ipſarum literarum manu vnius ex Clericis & Notariis dictæ Cameræ ſubſcriptæ per quemcumque Nuntium, Tabellarium aut Notarium publicum vobis aut alteri veſtrum præſentatæ & dimiſſæ originalibus literis huiuſmodi eidẽ Nuntio reſtitutis, eiuſq; Nũtij relationi fidẽ plenariã adhiberi, volumus, & mãdamus.

Clauſula derogatoria.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac conſuetudinibus de non ſoluendo vſque ad ſex menſes vel aliud tempus à die feſtiuitatis prædicta computandos, capitulis quoque ſeu pactis per vos vel aliquem veſtrum ad ſtipendia dictę Eccleſiæ ſiue Cameræ conductum cum eadem Camera, ſeu pro tempore exiſtente Romano Pontifice, aut noſtris & Sedis Apoſtolicæ Officialibus pro tempore factis vel faciendis

de retinẽdo ſupradict. per vos ipſi Cameræ præmiſſa occaſione debita pro veſtris ſtipendiis aut aliis ab eadem Camera quauis occaſione vobis debitis, priuilegiis quoque & indultis vobis aut alicui veſtrum hactenus etiam per nos aut prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices forſan conceſſis, vel in futurum concedendis, ſub quibuſuis verborum formis & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis fortioribus efficacioribus & inſolitis, etiamſi illis caueretur expreſſe quod interdici, ſuſpẽdi vel excommunicari, aut Vicariatibus, feudis, Gubernus vel adminiſtrationibus prædictis priuari non poſſitis, quibus, illorum tenores ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris quoad hoc ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

D. P. An. 6. die 18. Dec. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſeptimo, xv. Kal. Ianuarij, Pontificatus N. Anno ſexto.

Publicatio. *Anno 1498. & 1499. & ſexto Pontific. D. Alexandri Papæ VI. retroſcriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt videlicet in Audientia contradict. 23. & Baſilicæ S. Petri valuis 24. & 25. Decemb. ac Cancellaria. Et in acie Campi Floris 13. Ianuar. per Euerardum de Cuninis S. D. N. Curſ. Ita eſt Petrus Mellayt Curſ. Io. Regina &c. Item affixæ in portis Audientiæ die xv. Ianuarij, per me P. Mellayt Curſ. &c. Ita eſt Io. Regina Magiſter Curſ.*

VII. Vnio Congregationis Monachorum Ordinis Ciſtercienſis in Prouincia Thuſciæ, & Monachorum eiuſdem Ordinis in Prouincia Lombardiæ, & ex eis inſtitutio vnius Cogregationis S. Bernardi in Italia nuncupandæ, cum ſtatutis, & ordinationibus pro eius regimine.

Hanc vnionem, & ordinationes approbauit Iul. II. vt inf. in eius conſtit. 26. Ex Paterna. Sed reliqua immutauit Greg. XIII. in ſua conſt. 54. Romanus, & Sixt. V. in ſua conſt. 10. Nuper.

Ordinis autem Ciſtercienſis inſtitutionem vide ſup. in Paſch. II. conſtit. 1. Deſiderium, vbi omnia de hoc Ordine indicaui. Vnum addo, quod illius gratias, huic Congregationi communicauit Greg. XIV. in eius conſtit. 16. Romanus.

Edita A. D. 1497. *ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium. PLantatus in agro Dominico ſacer Ordo Ciſtercien. quotidie in Eccleſia militanti producens vberes fructus, ad vniuerſalis Eccleſiæ firmamentum, & Chriſti fidelium animarum ſalutem, non ſolum nos inducit, ſed & voluntarios facit, vt illa quæ pro eiuſdem Ordinis, necnon inter ipſius Monachos vigent, regularis obſeruantiæ incremento & conſeruatione & augmento, per vnitatis remedium profutura noſcuntur, Apoſtolica auctoritate ſtatuamus, & ordinemus & alias in iis noſtri Paſtoralis officij partes fauorabiliter impendamus.

Expoſuerunt huic Pontif. Prælati Prouinciæ Thuſciæ & Prælati prouinciæ Lombardiæ Monachorũ Ordinis Ciſtercien. in Italia, quod ſi ipſarũ Prouinciarũ vnio fieret, §. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Abbatum, Prælatorũ, & conuentuum, Monaſteriorum dicti Ordinis Thuſciæ, & Lombardię ſecundum morem eiuſdẽ Ordinis regularis obſeruãtiæ, & nobis nuper exhibita petitio cõtinebat, quod ipſi prouide conſiderantes, quod ſi ſingulę Prouinciæ prædictæ inuicẽ æqualiter vnirentur, & ex illis vna dũtaxat Congreg. S. Bern. In Italia Crearetur, non ſolum prædictus Ordo, & inter Abbates, Prælatos, & Monachos dicti Ord. Monaſt. Prouinciarum prædict. vigẽs regularis obſeruantiæ diſciplina firmitatem, & perpetuitatem, ſed etiã augmentũ auctore Domino ſuſciperent, cupiunt dictas Prouincias inuicem perpetuo vniri, & ex illis ſic vnitis, vnam Congreg. Monaſteriorum, Abbatũ, Prælatorum & Monachorũ dicti Ordinis regularis obſeruantiæ S. Bern. in Italia nuncupandam, conſtitui, creari, erigi, ita vt vtriuſq; dictarũ Prouinciarum Thuſciæ & Lombardiæ Monaſteria dicti Ordinis, & illorum Monaſteria & Monachi Congreg. S. Bern. in Italia de cetero perpetuis futuris temporibus nominentur, nuncupentur, & ſint. *& crearetur Congregatio S. Bernard. multum ſuſciperet incrementum.*

Dum mediolani & Prælati dictarum Prouinciarũ pro d. vnione ſupplicarunt. §. 2. Quare pro parte dilecti filij nobilis viri Ludouici Mariæ Sfortiæ Ducis Mediolani, qui prædeceſſorum ſuorum veſtigiis inhærendo, non ſolum Monachos dicti Ordinis, ſed etiam quoſcumque alios Religioſos regularis obſeruantiæ, in viſceribus ſuæ caritatis amplectitur, vt etiam in tantis temporũ perturbationibus, circa ipſorum Religioſorum incrementa intentis, multa bona temporalia eis conferre non deſiſtit, necnõ Abbatum, Prælatorum, Conuentuum, & Monaſteriorum Thuſciæ, & Lõbardiæ, Prouinciarum prædictarũ, ſeu maioris partis eorum, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ex ſingulis dictis Prouinciis Thuſciæ, & Lombardiæ, vnam Congregationem dumtaxat, S. Bernardi in Italia nuncupandam, conſtituere & deputare, ac alia infraſcripta ſtatuere, & ordinare, & alias pro eiuſdem Congregationis Italiæ, & in illa regularis obſeruantiæ diſciplinæ manutentione opportune prouidere de benignitate Apoſtol. dignaremur.

Hic itaque Pontifex eaſdem Prouincias inſimul vnit. §. 3. Nos igitur qui Religionis augmentum, ex commiſſo nobis Paſtoralis officij debito, intentis deſideramus affectibus, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati dilectis filiis noſtris Franciſco S. Euſtachij, & Aſcanio Mariæ S. Viti in Macello Martyrum S. R. E. Vicecancellario, Diaconis Cardinalibus, Thuſciæ, & Lombardiæ Prouinciarum huiuſmodi reſpectiue protectoribus, etiam apud nos ſuper hoc inſtantibus, auctoritate Apoſtolica perpetuo valitura, & hac noſtra irrefragabili conſtitutione, eaſdem Thuſciæ & Lombardiæ Prouinciarum Congregationes inuicem perpetuo vnimus, annectimus, & incorporamus.

Et ex eis vnã Congregationem S. Bernardi in Italia nuncupãdã inſtituit. §. 4. Et ex illis inuicem ſic vnitis, vnam Congregationem Abbatum, Prælatorum, & Monachorum Monaſteriorum dicti Ordinis, in Thuſcię, & Lombardię Prouinciis exiſtentium, S. Bernardi in Italia creamus, facimus, conſtituimus, & deputamus. Ac eadem auctoritate decernimus, ſtatuimus, & ordinamus, quod Monachi vnius Monaſterij dictæ Congregationis S. Bernardi Prouinciæ Italiæ aliorum Monaſteriorum dictæ Congregationis Prouinciæ Italiæ prædicti Monachi eſſe cenſeantur & ſint, ac quod omnia & ſingula Monaſteria, loca, ſeu membra eiuſdem Ordinis in prædictis Prouinciis, de Monachis, & Monialibus dictæ Congregationis reformata, & quæ in poſterum reformabuntur, per totam Italiam ſint & eſſe cenſeantur de prædicta Congregatione Italiæ S. Bernardi, ac eius Præſidenti, & Viſitatoribus, & Definit. Capituli in omnibus, & per omnia ſint ſubiecta.

Eiuſque reformationes executioni demandari præcipit. §. 5. Quodque acceptationes, ſeu reformationes Monaſteriorum, & locorum de Monachis & Monialibus dictæ Congregationis executioni demandari non poſſint niſi per Præſidentem dictæ Congregationis, & Viſitatores vel Definitores Capituli, aut per eos quibus ipſi duxerint committendum.

Ad Capitulũ ſingulis annis celebran. qui accedere debeant. §. 6. Et quod Capitulum dictæ Congregationis ſingulis annis in loco, & tempore ſtatutis celebretur, ad quod tantum accedere debeant Viſitatores, & ſinguli Prælati Monaſteriorum, ſeu locorum cum ſocio cuiuſlibet Monaſterij electo à maiori parte Conuentus cuiuſlibet Monaſterij dictæ Cõgregationis. Et ſi continget eos qui ad commune Capitulum vtrimque ſunt acceſſuri, nõ eſſe æquales, volumus vt per electionẽ ita ſuppleatur à parte deficienti, vt ęqualitas in numero electorum obſeruetur, & in primo futuro communi Capitulo hoc dumtaxat. Quodque electio dicti Socij, qui diſcretus nuncupabitur pertineat tantum ad Monachos profeſſos ſui Monaſterij poſt biennium, & in eodem Monaſterio per Definitores Capituli, vel per Præſidentem & Viſitatores dictæ Congregationis deputatos. Et quod nullus Monachus ante biennium completum poſt ſuam profeſſionem, aut in publica pœnitentia conſtitutus, aut excommunicatus, poſſit ad præfatam electionẽ ſocij vel diſcreti admitti. Ac quod *Imo Capitulum quolibet triennio celebrari iuſſit Greg. xiij. citat. in rubr. vbi videas etiam qui ad illud accedãt.*

quod perpetuis futuris temporibus celebratio Capituli dictæ Congregationis tantum pertineat ad Viſitatores, & Prælatus Monaſteriorum ſeu locorum in ipſo Capitulo abſolutos ac ad diſcretos vt ſupra electos.

Definitorum Capituli electio ad quos pertineat, & quomodo. Tu attende conſt. Gregor. XIII. cit. in rubr.

§. 7. Et ad ipſos ſolos ſpectet electio Definitorum, ſeu Rectorum Capituli dictæ Congregationis, & quod quælibet perſonæ dictæ Congregationis, pœnam priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ per triennium continuum, ac etiam excommunicationis latæ ſententiæ pœnam ipſo facto incurrant, à qua non poſſint abſolui præterquam in mortis articulo conſtituti, niſi à Præſidēte dictæ Congregationis, vel ab eo cui ipſe commiſerit, quæ in prædictorum Diſcretorum, Definitorum, Prælatorum, Præſidentis, & Viſitatorum electione verbo vel ſcripto alicui directe vel indirecte, per ſe vel alium, votum ſuum, de Prælatis, ſeu Viſitatoribus & Præſidente ac Diſcreto vel Definitoribus eligendis expoſuerit aut expreſſerit. Saluo quod Præſidens Capituli poſſit in loco Definitorij dumtaxàt coram aliis definitoribus, vel ſaltem maiori parte eorum, non priuatim vel ſecrete, ſed publice, & manifeſte, aliquas perſonas idoneas nominare, & per modum tractatus proponere, ac eos ad vtilitatem Monaſteriorum & ſalutem animarum hortari, vt magis ſufficientes & idoneos Prælatos eligere debeant.

Capitulum incipiat poſtquam Prælati & Viſitatores & Præſidens intrauerint, locum Capituli, & abſoluti fuerint.

§. 8. Quodque ſingulis annis tempore Capituli, poſtquam Prælati ac Viſitatores locum Capituli intrauerint, omnes & ſinguli, tam præſentes quam abſentes, à ſuis officiis & dignitatibus abſoluantur per Præſidentem. Quibus abſolutis, etiàm Præſidens dictæ Congregationis ſe abſolutum nuntiet, & ex tunc incipiant locum ſuæ profeſſionis tenere.

Definitores nouem in eo eligantur. & ex eis vnus Præſidens totius Congreg. Imo eligātur ſeptē ex qualibet prouincia vt in d. conſt. Gregor. XIII. cit. in rubr. Qui durante Capitulo omnimodam habeant facultatem ſuper omnia loca, & perſonas Congr.

§. 9. Et demum in ipſo loco Capituli eligantur nouem Definitores per Diſcretos, Prælatos, & Viſitatores prædictos iam abſolutos, vel à maiori parte ipſorum eligentium, & poſtea per eoſdem Electores vnus ex eiſdem nouem Definitoribus modo ſupradicto, eligatur in Præſidentem Capituli, qui vna cum Definitoribus, durante Capitulo, habeat auctoritate Apoſtolica omnimodam, & plenariam facultatem, & iuriſdictionem, tam in temporalibus quam in ſpiritualibus ſuper omnia & ſingula Monaſteria, loca ſeu membra, & ſuper omnes & ſingulas perſonas dictæ Congregationis, ſpecialiter præcipiendi, arctandi, monendi, corrigendi, puniendi, incarcerandi, excommunicandi, ſententiandi, ligandi, atque ſoluendi, ac etiam definitiones dictam Congregationem ſeu loca & perſonas eiuſdem concernentes condendi, & illa ſub pœnis & cenſuris Eccleſiaſticis obſeruari mandandi, & faciendi.

Electores in officiales eligi poſſint.

§. 10. Ac quod indifferentes omnes prædicti Electores poſſint pariter eligi in Definitores, Viſitatores, & Prælatos ſeu etiam Officiales.

Definitores prædicti quid agere poſſint. Tu vide d. conſt. Greg. xiij. cit. in rubr.

§. 11. Et quod prædicti nouem definitores vt præfertur pro tempore electi, habeant plenariam auctoritatem mutandi Monachos Monaſteriorum ſeu locorum dictæ Congregationis de loco ad locum, & omnia tractandi & definiendi, quæ ſecundum eorum iudicium, vtilitatem, & profectum dictæ Congregationis concernere videbuntur. Ac quod ad ipſos ſolos definitores, vel maiorem partem eorum pertineat, & ſpectet electio Prælatorum, Viſitatorum, & Officialium principalium dictæ Congregationis, ſitque eorum electio firma & valida, dummodo à maiori parte, id eſt ex nouem quinque concorditer conueniant in eligendo ad prædicta officia ſeu dignitates, perſonam in aliquo Monaſterio dictæ Congregationis expreſſe profeſſam poſt biennium completum à ſua profeſſione, & in ſacerdotio conſtitutam, non excommunicatam, vel in publica pœnitentia poſitam.

Prælatura triennio terminantur, & non reconfirmantur. Imo reconfirmari poſſe cōceſſit Gregor. XIII. iam citatam.

§. 12. Ita tamen quod nullus poſſit vltra triennium continuum in eodem Monaſterio præfici in Prælatum vel confirmari, ſed tranſacto triennio poterit in alio Monaſterio dictæ Congregationis in Prælatum eligi ſeu deputari. Et poſtquam per annum vacauerit à Prælatura prioris Monaſterij, poterit in eodem Monaſterio denuo præfici, & in prælatum aſſumi. Et hoc idem in electione Confeſſorum Monialium Monaſteriorum dictæ Congregationis obſeruetur.

A ſententiis & decretis Definitorum appellatio interdicitur.

§. 13. Quodque prædictorum Definitorum ſententia, atque determinatio, tam in prædictis, quam in aliis inuiolabiliter obſeruetur. Quodque ab eorum ſententia nemini liceat appellare, & ſi appellatum fuerit, talis appelatio nulla & friuola exiſtat, & illi non deferatur. Et quod quicquid definitores prædicti de ſolutione aut terminatione quæſtionum, de correctione & mutatione Monachorum, & de modo pœnitentiarum, de aſſignatione & deputatione Lectorum, ac Studentium, & inſtitutione aliorum officialium, & quicquid tamen Spiritu ſancto donante ordinauerint, ſeu definiuerint, totum Capitulum & omnes aliæ perſonæ dictæ Congregationis vniuerſaliter & vnanimiter, deuote & humiliter abſque vlla reclamatione ſeu murmuratione vel contradictione ſuſcipere teneantur.

Eorum officiū x. dierum ſpatio terminatur.

§. 14. Quodque prædictorum definitorum officium quauis ratione vel cauſa, ſeu quouis modo non poſſit vltra decem dies protrahi vel differri.

Locus futuri Capituli per eos pronuncietur.

§. 15. Et quod locus Capituli anni futuri, per eoſdem Definitores ſingulis annis ante reſolutionem Capituli exprimatur, pronuntietur & publicetur.

Ad eoſque ſpectet electio Præſidentis.

§. 16. Ac quod ſolum ad ipſos Definitores ſpectet Præſidentis totius Congregationis electio, quæ ſingulis annis, ſeu de anno in annum debeat celebrari.

Præſidentis munus anno finiatur. Hodie triennio durat ex d. conſt. Gregor. XIII.

§. 17. Et quod non poſſit ſuperioris anni Præſidens, finito anno, pro alio anno immediate ſequenti quomodolibet in præſidentem dictæ Congregationis, aut Capituli eligi, vel confirmari, ſed finito anno, alius omnino Præſidens in ipſo Capitulo pro immediate ſequenti anno eligatur. Similiter nec Præſidens Capituli præcedentis poſſit in Præſidentem Capituli immediate ſequentis eligi.

Præſidentis munus explicatur. Hoc vide etiam in d. conſt. Greg. XIII.

§. 18. Ac quod quamprimum Præſidens dictæ Congregationis per Definitores prædictos vel maiorem partem eorum electus fuerit habeat auctoritate Apoſtolica infra totum annum, vſque ad ſequens Capitulum, omnem illam & prorſus ſimilem auctoritatem & iuriſdictionem in omnibus, & per omnia, tam in ſpiritualibus quam in temporalibus, ſuper omnia & ſingula Monaſteria & loca, & ſuper omnes & ſingulas perſonas dictæ Congregationis, quam habent Definitores Capituli, hoc ſolum excepto, quod non poſſit Monachos de loco ad locum mutare, nec alia grauia & magnæ importantiæ facere, niſi interueniente conſenſu Viſitatorū prædictorū.

Eiuſque decedētis locum teneant Viſitatores vſque ad Capitulum.

§. 19. Qui Viſitatores ipſo Præſidente infra annum officij ſui decedente, eius vices in omnibus & ſuper omnia obtineant.

Ordinationes præcedentes hāc vnionem indigent approbatione Capituli.

§. 20. Quodque omnes & ſingulæ ordinationes, admonitiones & definitiones hactenus ante prædictam vnionem per definitores, aut Prælatos & Viſitatores vtriuſque Congregationis factæ maneant in ipſo ſuo robore, vſque ad immediate ſequens commune Capitulum, & deinde intelligantur, & ſint nullæ, & pro nullis & caſſia habeantur, niſi per Definitores nouæ Congregationis iterum approbentur.

Vnio prædicta à nemine impediatur.

§. 21. Diſtrictius inhibentes ſub excommunicationis pœna, quam eo ipſo contrafacientes incurrant, & à qua præterquam ab Apoſtolica Sede, niſi in mortis articulo conſtituti, abſolutionis beneficium nequeant obtinere, ne aliquis prædicti Ordinis Monachus, cuiuſcumque gradus, dignitatis, præeminentiæ & conditionis fuerit, per ſe vel alium, directe vel indirecte, audeat prædictæ vnioni ſic factæ ſe opponere, aut aliquam perturbationem, ſciſſuram, vel diſmembrationem domorum, Monaſteriorum, locorum & Monachorum dictæ Congregationis quo quomodo procurare, quærere aut facere.

Confirmatio omnium gratiarum & indultorum hactenus vtrique Congreg. conceſſorum. Aliā & pleniorem cōceſſionem vide in Sixt V. cōſtit. 10. Nouer.

§. 22. Et ne occaſione huiuſmodi vnionis Monaſteria, loca, ſeu Monachi, & aliæ perſonæ dictæ Congregationis, detrimentum aliquod in priuilegiis ſuis patiantur, ſed potius ampliores fauores, & gratias, ac prærogatiuas à prędicta Sede reportent, eadem auctoritate Apoſtolica (firmis tamen remanentibus omnibus & ſingulis ſupradictis) omnes & ſingulas gratias, conceſſiones, indulgentias, & peccatorū remiſſiones, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia & indulta, ſpiritualia, & temporalia qualiacumque ſint, quorum tenores ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, habere volumus pro expreſſis, prædictæ Prouinciarū Congregat. ac cuilibet ea-

 rum

rum, tam circa Monaſteria, quam circa Prælatos, Monachos, & perſonas earumdem Congregationum, cum diuerſæ & ſeparatæ erant, à nobis vel prædeceſſoribus noſtris, aut aliis auctoritatem habentibus, coniunctim vel diuiſim vel in genere conceſſis, prædictæ nouæ Congregationi S. Bernardi in Italia, de nouo ex certa ſcientia concedimus, & ad illa quoad illius Monaſteria, Prælatos, Monachos, & perſonas extendimus, ac ei ſuffragari volumus in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi prædictæ Congregationi S. Bernardi in Italia, quoad illius Monaſteria, Prælatos, & Monachos & perſonas, ſpecialiter, & & expreſſe conceſſa fuiſſent.

Derogatio contrariorũ.

§. 23. Non obſtantibus ordinationibus & conſtitutionibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum Thuſciæ, & Lombardiæ Prouinciarum, ac Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, conſuetudinibus, necnon priuilegiis, & indultis, eiuſdem Thuſciæ & Lombardiæ Congregationibus & illorum Monaſteriis, quomodolibet per dictam Sedem conceſſis, quibus quatenus præmiſſis vnioni, ſtatuto, ordinationi, decreto, & aliis in præſentibus literis contentis quomodolibet obſiſtere habeant; ſpecialiter & expreſſe derogamus, ac pro nullis & non conceſſis haberi volumus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Præſeruatio ordinationũ Monaſterij S. Ambroſij Mediolan.

§. 24. Per hoc autem, ordinationibus per nos ſeu auctoritate Apoſtolica de conſenſu Aſcanij Mariæ Vicecancellarij, quoad Monaſterium S. Ambroſij Mediolanenſis factis ſeu faciendis, nullum præiudicium volumus generari. Nulli ergo &c. Si quis &c.

D.P. An. 6. die 23. Dec.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Domini 1497. 10. Kal. Ianuarij, Pont. noſtri Anno ſexto.

VIII. Priuilegia ædificantium in via Alexandrina nuper in Vrbe directa, à caſtro S. Angeli ad plateam S. Petri Principis Apoſtolorum.

Hæc priuilegia quæ ſint, vide ſup. in conſt. 8. Sixti IV. Etſi vniuerſis. Et ibi notabo.

Edita An. D. 1503.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ETſi vniuerſis Romanæ Eccleſiæ dominio temporali ſubiectis Ciuitatibus pro earum ſtatu proſpero, & incrementis felicibus, Apoſtolica nos deceat prouiſione conſulere, Almæ tamen Vrbi noſtræ Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli Martyrio conſecratæ, quæ ipſius Petri Sedes, ſacerdotij Principatus, & Chriſtianæ Religionis caput exiſtit, eo nos cõuenit ampliori cura proſpicere, quo ipſam Sacerdotalem Ciuitatem cunctis aliis prælatam, nobis quod peculiarẽ filiam, quadã præcipua, & ſingulari dilectione, in viſceribus gerimus caritatis.

Hæc bulla cadebat poſt ſequentem.

Iſte Pont. viam directã à Porta Caſtri S. Angeli vſque ad plateamS. Petri fieri curauit Alexandrinã appellari mãdauit.

§. 1. Sane cum ſuperiori Anno, ex deliberatione & commiſſione noſtra, pro Incolarum dictæ Vrbis, ac Curialium in ea commorantium, & Peregrinorum ad illam pro tempore, & præſertim hoc Sacro Anno Iubilei Centeſimo, confluentium commoditate, ipſiuſque Vrbis decore, via recta Alexandrina nuncupata, à Porta Caſtri S. Angeli vſque ad Plateam Sancti Petri, de dicta Vrbe fieri cœpta fuiſſet, ac circa illam domos, & ædificia ab vtraque parte pro maiori dictæ viæ ornamento extolli, & ædificari deſideraremus. Nos venerabilibus Fratribus noſtris Petro Archiepiſc. Reginen. dictæ Vrbis Gubernatori, &c.

Et modo priuilegia in ea ædificantibus concedit.

§. 2. Et vt perſonæ libere in dicta via ædificari valeant, de ſimili conſilio, ac ex certa noſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, vt de domibus in dicta via ædificandis, & emendis, alias in omnibus, & per omnia, iuxta tenorem literarum Sixti Papæ IV. prædeceſſoris noſtri, ac etiam noſtrarum, in fauorem domos in Vrbe ædificantium, & ementium editarum, quarum tenores, ac ſi de verbo ad verbũ præſentibus inſererẽtur, habere volumus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis, cum omnibus & ſingulis in eis cõtẽtis priuilegiis, indultis, diſpenſationibus, conceſſionibus, & clauſulis, potiori pro cautela innouamus, & ad domos ædificandas huiuſmodi, ac perſonas illas ædificantes, & ementes extendimus, libere diſponere poſſint, dictæque domus, & perſonæ ſub eiſdem literis, etiam quoad priuilegia, indulta, diſpenſationes, & conceſſiones huiuſmodi, ac omnia & ſingula alia in illis contenta, ſint, & eſſe cenſeantur.

Decretum irritans.

§. 3. Decernentes irritum, & inane, ſi ſecus ſuper iis, à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſula derogatoria.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis legibus quoque imperialibus, ſtatutis, & conſuetudinibus dictæ Vrbis municipalibus, ac Eccleſiarum, Monaſteriorum, ſiue regularium locorum, quorum fundi, domus, & loca huiuſmodi locari, concedi, permutari, ſiue vendi, vel alienari contigerit, iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis, quæ nos in noſtris, & præfatus Sixtus prædeceſſor in ſuis literis prædictis, volumus non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo.

D.P. An. 8.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo, Pont. noſtri Anno 8.

Quod Pauperes Ieſuati, de cetero Patres Ieſuati S. Hieronymi nuncupentur, ceteris Religionis eiuſmodi denominatione interdicta.

De iſto Ordine, vide notanda ad conſtit. 6. Pauli V. Religioſas.

Edita A. D. 1499.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD ſacram Petri Sedem diuina diſpoſitione vocati, pios fidelium, præſertim ſub Religionis habitu Domino militantium vota, libenter annuimus, & honeſtis ſupplicum votis, fauorem beneuolum impartimur.

Congregatio iſta antiquitus inſtituta, Eccleſias ſub inuocatione S. Hieronymi conſtruxit, & ipſum in eorum protectorem elegit.

§. 1. Sane exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum vniuerſorum pauperum Societatis Pauperum Ieſuatorum nuncupatorum petitio continebat, quod licet iam annis centum, & quinquaginta decurſis, vel circa dicta Societas inſtituta, & ab inde vſque in præſentem diem, omnes eorum domorum Eccleſiæ, ſeu Oratoria, ſub inuocatione Sancti Hieronymi conſtructa fuerint, ipſumque in eorum protectorem elegerint, & ſub eadem ſancti Hieronymi inuocatione ſemper vixerint, prout viuunt de præſenti, ipſiuſque Sancti Hieronymi feſtiuitatem, deuote & ſolemniter annis ſingulis in eorum Eccleſiis, ſiue Oratoriis celebrauerint, & pauperes Societatis Pauperum Ieſuatorum nuncupatorum appellati extiterint; Nihilominus nonnulli Clerici, ſiue Religioſi viri, qui non ſub inuocatione ſancti Hieronymi, ſed aliorum Sanctorũ, eorum Eccleſias olim conſtrui fecerũt, ad perturbandum, & inquietandum dictam Societatem, eorum Sanctorum inuocationes mutare, & ſe eorumque Eccleſias ſub inuocatione eiuſdem Sancti Hieronymi intitulare, & denominare, ac huiuſmodi ſancti Hieronymi feſtiuitatem celebrare, & ſub eiuſdem Sancti inuocatione quæſtus fieri facere, in præiudicium Societatis dictorum Pauperum non verentur.

Supplicatque Papa vt de cetero: Fratres Ieſuati S. Hieronymi nuncupẽtur. Et Confraternitatibus laicorum in eorum Eccleſiis inſtitutis eamdem denomina. tionẽ concedere poſſint.

§. 2. Et ſicut eadem petitio ſubiungebat, cum nonnulli laici pia deuotione deducti, certas Confratrias infra circuitum domorum dictorum Pauperum de Ordinarij loci, ac ipſorum Pauperum licentia erexerint, & inſtituerint, & in dies de eadem licentia erigere velint, cuperentque dicti Pauperes quod ipſi dictis Confratribus, vt tam per eos hactenus in eorum domorum circuitibus erectas Confratrias, quam in poſterum inibi erigendas, dicti ſancti Hieronymi denominandi, & eũdem S. Hyeronymum pro eorum vexillo deferendi, licentiam concedere valeãt eis per nos indulgeri Quodque etiam ipſi de cetero perpetuis futuris temporibus non pauperes Societatis Pauperum Ieſuatorum, ſed fratres Ieſuati Sancti Hieronymi appellari debeant, ſtatuere, & ordinare, aliaſque in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

§. 3. Nos

Qui Pontifex penitus concedit. §. 3. Nos qui cunctarum præſertim Religioſarum perſonarum pacem, & quietem ſinceris exoptamus affectibus, ipſoſque Pauperes à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibuſuis quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnibus, & ſingulis Religioſis Clericis, & Laicis ſub virtute ſanctæ obedientiæ, & ſi non paruerint, excommunicationis latæ ſententiæ pœna, quam incurrant eo ipſo, vt eorum Sanctorum inuocationes, ſub inuocatione dicti Sancti Hieronimi mutare, & illud nomen Sancti Hieronymi ipſis Eccleſiis appropinare, & celebritatem feſti eiuſdem S. Hieronymi, quando per eoſdem Pauperes celebrari contigerit, directe vel indirecte, quominus populus ad eorum Eccleſias ſine Oratoria confluant, nec non proceſſiones quaſcumque temporis feſtiuitatis dicti S. Hieronymi per Dominos, Vniuerſitates, & Communitates Ciuitatum, Terrarum, & locorum hactenus ad Eccleſias, ſeu Oratoria dictorum Pauperum fieri ſolitas, & quas in poſterum perpetuis futuris temporibus fieri contigerit, impediri, ſeu perturbare, necnon ſub inuocatione dicti S. Hieronymi in præiudicium dictorum Pauperum, aliquas quæſtas facere quomodo præſumant, præcipiendo mandamus. Ipſis quoque pauperibus, vt dictarum Conſtatriarum Confratribus tam per eos hactenus, eorumdem Pauperum domorum circuitibus erectas confratrias, quam in poſterum ibidem erigendas, confratrias dicti S. Hieronymi denominandi, ipſumque S. Hieronymum pro eorum vexillo deferendi licentiam concedere poſſint indulgemus. Ac ſtatuimus, & ordinamus, quod dicti Pauperes de cetero etiam perpetuis futuris temporibus non pauperes Societatis Pauperum Ieſuatorum, ſed tantum, Fratres Ieſuati dicti S. Hieronymi nominentur, & appellentur.

Derogatio contrariorum. §. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Societatis ſtatutis, ac conſuetudinibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum. §. 5. Et quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula loca in quibus dictorum Pauperum domus conſiſtunt deferre, volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod illarum tranſumptis ſigillo alicuius Prælati, & Notarij rogati ſigno & ſubſcriptione munitis, eadem prorſus fides in omnibus adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus originalibus literis, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ,

Nulli ergo &c. Si quis &c.

D. P. An. 8. 2. Auguſti. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1499. 1 e Kal. Septembris Pont. noſtri Anno 8.

X. Inſtitutio officij Summatoris literarum Apoſtolicarum, in officium perpetuum vacabile, cum indultorum & gratiarum conceſſione.

Nobiliorem huius officij ſtatum, & miniſtros præfiniuit, ac vni ex S. R. E. Cardinalibus conferri iuſſit Pius V. vt infra in eius conſt. 105. Pontifice.

Edita A. D. 1500. *ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Cauſa huius inſtitutionis officij. IN eminenti Apoſtolicæ Sedis ſpecula, Romanus Pontifex diſpoſitione diuina conſtitutus, ad ea libenter intendit, per quæ ad recipiendum literas Apoſtolicas per Cameram pro tempore expediendas, & illarum ſummaria facienda, eaque referenda, talis perſona deputetur, quæ ad præmiſſa peragenda fidelis, & idonea habeatur, & poſtquam in iis inſtructa laudabiliter verſata fuerit, nequeat amoueri, cum ex amotione prædicta, tam propter imperitiam, quam paruam cognitionis literarum prædictarum experientiam, eidem expeditioni non parua ſcandala, & pericula poſſent faciliter prouenire, cum eiuſdem Sedis ignominia, ac graui partium expeditionis huiuſmodi, in Romana Curia, ad quam de diuerſis mundi partibus continue confluit multitudo, perſequentium diſpendio, & detrimento.

Inſtitutio officij Summatoris literarum Apoſtolicarum, vacabilis, ad inſtar aliorum officiorum Rev. Cameræ Apoſt. §. 1. Cum itaque officium recipiendi, videndi, ſummandi, & referendi literas Apoſtolicas, quæ per Cameram Apoſtolicam pro tempore expediuntur, quod dilectus filius Magiſter Ludouicus de Panafid. decanus Eccleſiæ Oueten. Scriptor, & familiaris noſter, ex ſel. rec. Innocentij Papæ Octaui prædeceſſoris noſtri, & deinde dicto prædeceſſore (vt Domino placuit) de medio ſublato, & nobis diuina fauente clementia ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumptis, ex noſtra conceſſione fideliter & laudabiliter, per duodecim annos vel circa exercuit, pro faciliori literarum earumdem in dicta Camera directione, & expeditione, admodum neceſſarium exiſtat, expediatque vt officium prædictum, ad inſtar aliorum dictæ Cameræ officiorum, perpetuum fiat, quo cum maiori fide, cura & diligentia valeat exerceri; Nos volentes debite prouidere, prædictum Ludouicum, qui etiam continuus commenſalis noſter, & literarum Apoſtolicarum de minori Parco Abbreuiator, necnon Cancellariæ Apoſtolicæ Oſtiarius exiſtit, ob grata deuotionis & familiaritatis obſequia, quæ nobis, & Apoſtolicæ Sedi hactenus impendit & adhuc ſolicitis ſtudiis impendere non deſiſtit, necnon laudabilia probitatis & virtutum merita, quibus perſonam ſuam, tam familiari experientia, quam etiam fidedignorum teſtimoniis, iuuari percipimus: fauore proſequi gratioſo, ipſamque à quibuſuis excommunicationis &c. cenſentes, Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, officium Summatoris literarum per Cameram prædictam expediendarum huiuſmodi, ad inſtar aliorum dictæ Curiæ officiorum perpetuorum auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium erigimus, & inſtituimus, ſtatuentes & ordinantes, quod de dicto officio, tam hac prima vice, quam quotiens deinceps pro tempore illud vacare contigerit, perſonæ ad illud exercendum idoneæ, per eam quoad vixerit tenendo & exercendo, per nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices Canonice intrantes prouideri, ſeu illud concedi, & aſſignari debeat, liceatque dicto Ludouico, & officium ipſum pro tempore obtinenti, de illo, prout Scriptores literarum Apoſtolicarum, de officio Scriptoriæ literarum earumdem diſponere poſſunt, diſponere, ac literas per dictam Cameram expediendas more ſolito recipere, videre, & ſummare, ac nobis & ſucceſſoribus noſtris prædictis, ſeu Præſidentibus dictæ expeditioni pro tempore deputatis, vt moris eſt referre, illaſque ad Cameræ & Secretariæ Apoſtolicarum regiſtra dirigere, qui de ſalario ſolito contentari tenentur.

Conceſſio priuilegiorum & emolumentorum. §. 2. Ac omnibus priuilegiis, gratiis indultis, exemptionibus, honoribus, prærogatiuis, & immunitatibus, quibus Scriptores literarum earumdem vtuntur, potiuntur, & gaudent, vti potiri, & gaudere. Et nihilominus de huiuſmodi officio ſic à primæua eius erectione vacan. cum honoribus, oneribus, ſalariis, emolumentis conſuetis, ac aliis præmiſſis, dicto Ludouico motu, ſcientia, & auctoritate præmiſſis, prouidemus, illudque ſibi quamdiu vitam duxerit in humanis concedimus & aſſignamus. Decernentes eumdem Ludouicum, ad officium huiuſmodi, eiuſque liberum exercitium, necnon honores, onera, & emolumenta aliaque præmiſſa, per dictos Præſidentes recipiendum, & admittendum fore, prout nos illum ex nunc recipimus, & admittimus.

Tu ad hæc vide bullam Pij V. cit. in rubr. §. 3. Quocirca dilecto filio Magiſtro Franciſco Remulo, Clerico Narden. Protonotario noſtro, pro nobis, & Romana Eccleſia Vrbis Gubernatori, & in Camera prædicta pro dilecto filio Raphaele S. Georgij ad velum aureum Diacono Cardinali Camerario noſtro, Locum tenenti, per Apoſtolica ſcripta, motu ſimili mandamus, quatenus præmiſſa omnia & ſingula, vbi, quando, & quoties opus fuerit, publicari faciat, auctoritate noſtra dictum Ludouicum ad effectum huiuſmodi,

eiuſque liberum exercitium, ac honores, onera, & emolumenta, aliaque præmiſſa recipi, & admitti, iuxta dicti decreti continentiam & tenorem, non permittens, eum per dilectos filios Secretarios noſtros, ſeu quoſcumque alios, deſuper quouis modo moleſtari. Cōtradictores &c.

Deputatio executorum huius bullæ.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuſcumque aut ſi Secretariis prædictis, vel quibuſuis aliis, communiter vel diuiſim, ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Nulli ergo &c.

Derogatio contrariorū.

Dat. Romæ, apud S. Petrum, Anno &c. 1500. decimo Kal. Octobris, Pont. noſtri Anno nono.

XI. Contra offendentes, per ſe vel alium litigantes in Curia Romana, eorumque Iudices, Aduocatos, Procuratores, Notarios, teſteſque & alios.

D. P. An. 1500. die 22. Sept.

In eoſdem, Romani Pontifices annis ſingulis anathematis ſententiam promulgant, in die & bulla Cœna Domini, vt videre eſt infra in Pauli V. conſt. 63. Paſtoralis. §. 12. & apud eam conſimiles bullas indicabo.

Edita An. D. 1500.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN eminenti Sedis Apoſtolicæ ſpecula, diuina diſponente clementia, licet immeriti conſtituti, inter multiplices noſtræ ſolicitudinis curas, quibus aſſidue premimur, illam pro noſtro Paſtorali officio in primis ſuſcipere debemus, per quam noſtræ prouiſionis opere. Ad Romanam Curiam (ad quam veluti fidelium matrem, & magiſtram, ac iuſtitiæ fontem pro illa conſequenda, continue de diuerſis Mundi partibus confluit multitudo) pro eorum cauſis tractandis confugientes, illaſque in eadem proſequentes, ſublatis quibuſuis impedimentis, iura ſua proſequi, & illa proſequendo, in eadem Curia libere, tute, & quiete perſonaliter valeant permanere, prout perſonarum & temporum conditione inſpecta, id in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

In bulla Cœnæ Domini, excommunicantur qui offendunt litigantes in Curia, eorumq. patronos &c. vt in bull. cit. in rubr.

§. 1. Sane tam dilectorum filiorum cauſarum Palatij Apoſtolici Auditoris eorumque Locatenentium, & aliorum fide dignorum relatione, quam multorum cauſas ſuas in dicta Curia proſequentium, grauiſſimis querelis, non ſine maxima mentis noſtræ perturbatione, ſæpenumero accepimus, quod licet nos, fel. rec. Innocentio Papa VIII. prædeceſſore noſtro, ſicut Domino placuit, ſublato de medio, ad ſummi Apoſtolatus apicem, diuina fauente clementia, aſſumpti, tam eiuſdem Innocentij, quam aliorum Romanorum Pontificum, etiam prædeceſſorum noſtrorum, veſtigiis inhærentes, ſingulis annis, in die Cœnæ Domini per literas noſtras, inter cetera, omnes illos, qui per ſe vel alium, ſeu alios, quaſcumque perſonas, Eccleſiaſticas vel ſæculares ad eamdem Curiam, ſuper cauſis & negotiis ſuis recurrentes, illaque in eamdem proſequentes, aut procurantes, negotiorum geſtores, Aduocatos, vel procuratores ipſarum, aut etiam Auditores, ſeu Iudices ſuper dictis, ſeu negotiis deputatos, occaſione cauſarum vel negotiorum huiuſmodi verberarent, mutilarent, vel occiderent, aut bonis ſpoliarent, & qui per ſe, vel alium, ſeu alios, directe vel indirecte, prædicta exequi, vel procurare, aut eiſdem conſilium, vel fauorem præſtare non verebantur, cuiuſcumque præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, ac ſtatus forent, etiamſi Pontificali, Regali, Reginali, vel quauis alia præfulgerent dignitate, publice excommunicare, & anathematiſare conſueuerimus, prout alij prædeceſſores præfati, etiam per eorum literas, ſingulis annis, dicta die facere conſueuerant, à quibus quidem ſententiis, nullus, per alium quam Romanum Pontificem, niſi dumtaxat in mortis articulo conſtitutus, nec etiam tunc, niſi ſub certis modo & forma expreſſis, abſolui poteſt.

Veruntamen offendentes huiuſmodi ad huc reperiuntur.

§. 2. Tamen dierum creſcente malitia, quamplures iniquitatis filij perditionis alumni, excommunicationis, & anathematis huiuſmodi ſententias paruipendentes, horrenda inhumanitate, deteſtandaque ſæuitia, mortem ſitientes aliorum, videntes forſan ſe in cauſis per eos vel contra ipſos in dicta Curia pro tempore motis, iuſtitiam non fouere, ſuorum ſalutis, ſtatus, & honoris immemores, humani generis hoſte procurante, Deique timore poſtpoſito, eorum in dictis cauſis aduerſarios, aut illas pro eis in eadem Curia proſequentes, aut procurantes, Aduocatos, vel Procuratores eorum, teſteſque & cauſarum prædictarum Notarios, multotiens diuerſis excogitatis minis afficere, inuadere, verberare, mutilare, occidere, ſeu per alios etiam aſſaſſinos, talia procurare, & exequi (proh dolor) auſu temerario non erubeſcunt, adeo vt plerumque ius ſuum in ipſa Curia proſequentes metu, & quadam deſperatione deducti, cauſas ſuas deſerere, aut non ſine magno ipſorum præiudicio & detrimento ad concordiam, ſeu alias tranſactiones inhoneſtas, pactioneſque illicitas, contra conſuetā dictæ Curiæ libertatem deuenire, & ab ipſa Curia diſcedere cogantur, in Diuinæ maieſtatis offenſam, iuriſdictionis & auctoritatis Apoſtolicæ læſionem, animarum periculum, perniciosum quoque exemplum & ſcandalum plurimorum.

Hic Pont. innouat. omnes pœnas aduerſus prædictos impoſitas.

§. 3. Nos igitur qui Romanam Curiam, veluti ſupremum iuſtitiæ Tribunal, & ſaluberrimum oppreſſorum omnium refugium, liberam, immunem, & ſecuram omnibus conſeruare debemus, conſiderantes attentius, quod plures pœnarum grauitas, quam Dei timor arcere ſolet à voluntate peccandi, & propterea tanto periculo volentes occurrere animarum, ac tam nefarios præſumptores & facinoroſos homines, Eccleſiaſticæ animaduerſionis mucrone ferire, vt metus pœnæ, meta huiuſmodi præſumptionis exiſtat, huius perpetuæ irrefragabilis conſtitutionis edicto, de venerabilium Fratrum noſtrorum ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio, prædictas excommunicationis, & anathematis, omneſque & ſingulas alias ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, in talia præſumētes, per canonicas ſanctiones, ac alias Apoſtolicas conſtitutiones, quomodolibet latas & promulgatas, auctoritate Apoſtolica approbantes, & innouantes, ad omnes & ſingulos prædictos, qui forſan ſub illis comprehenſi non eſſent, extendentes, & ampliantes, ſtatuimus, & ordinamus.

Aliaſq. pœnas infligit.

§. 4. Quod deinceps perpetuis futuris temporibus, omnes & ſingulæ Eccleſiaſticæ, ſæculareſue perſonæ, cuiuſcūque qualitatis, dignitatis, ſtatus, gradus ordinis, & præeminentiæ fuerint, quæ earum in cauſis, tam beneficialibus, quam profanis, ac criminalibus, ſiue mixtis, in dicta Curia nunc & pro tempore pendentibus (etiam ſuper his, quibus literæ executoriales iam decretæ, ſuū debitum conſecutæ non fuiſſent effectum) aduerſarios, vel illas pro eis proſequentes & procurantes, ſiue Aduocatos, aut Procuratores ipſorum aut Auditores, & alios Iudices quoſcumque, teſtes, & Notarios prælatos, minis afficere, inuadere, verberare, mutilare, & occidere, ſeu per alios talia procurare, & exequi quomodolibet præſumpſerint) quamquam mutilatio vel mors ex hoc forſan non ſequatur, aut tales ſcienter receptauerint, defenderint, eiſque conſilium, auxilium, vel fauorem, publice vel occulte, directè vel indirectè præſtiterint, ſiue qui præmiſſa etiam pro aliis, quomodolibet commiſerint, vltra ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas (quas etiam ipſi pari modo incurriſſe noſcantur ſi ex colitigantibus; cauſam ipſam, & omne ius, tam in petitorio quam poſſeſſorio, ac in re, vel ad rem, cauſa vel occaſione huiuſmodi, quomodolibet competens, eo ipſo perdant penitus & amittant. Si verò alij fuerint, ab ipſa Curia & omnibus eiuſdem Romanæ Eccleſiæ terris, perpetui exilij, omni ſpe reſtitutionis adempta; & ſi mutilatio membri, vel mors (quod Deus auertat) ſubſequatur, vltra cauſæ, & iuris amiſſionem, ac exilij pœnam huiuſmodi, tam ipſi, quam pro eis præmiſſa exequentes, & omnes alij ſupradicti, depoſitionis à dignitate, honore, ordine, officio, & beneficio, ac læſæ Maieſtatis criminis ſententias incurrant ipſo facto. Eorumque officia etiam eiuſdem

Romanæ

Romanæ Curiæ, ac beneficia quæcumque ex tunc ipſo iure vacare decernimus, & quæ, vt præmittitur, vacatura, noſtræ & Sedis prædictæ collationi, & diſpoſitioni, de ſimili Fratrum eorumdem conſilio reſeruamus, libere aliis per nos & Sedem prædictam dumtaxat conferentur, inhibentes ne quis, præter Romanum Pontificem quacumque ſit ſuper hoc auctoritate munitus, de illis diſponere, vel circa illa per viam permutationis, vel alias innouare quoquo modo præſumat. Decernentes ex tunc irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his, à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari. Sintque etiam in ſuis bonis omnibus, à cunctis perpetuo diffidati nihilominus & banniti, ac infames, & inhabiles habeantur. Et poſtquam probabilibus conſtiterit argumentis, aliquem ſcelus tam execrabile commiſiſſe, nullatenus alia excommunicationis & anathematis, amiſſionis, depoſitionis, ſeu diffidationis & banni huiuſmodi, aduerſus eum ſententia requiratur. Et vt ipſi nefarij præſumptores, & facinoroſi homines, à tam execrabili ſcelere facilius & frequentius reprimantur, omnibus & ſingulis Eccleſiaſticis ſæcularibuſque perſonis, etiam cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtant, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub ſimili excommunicationis, & anathematis latæ ſententiæ pœna, à qua nonniſi, vt præfertur abſolui poſſint (diſtrictius iniungimus, vt omnes, quos præmiſſa commiſiſſe, procuraſſe, aut mediatores fuiſſe, ſciuerint, Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, vel alteri per quem ad eius notitiam facile poſſit peruenire, per ſe vel alios, quanto citius reuelare non omittant, pro reuelatione huiuſmodi gratiam, & ſi complices fuerint, veniam conſecuturi.

Derogatio contrariorũ. §. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis, quæ præfati prædeceſſores in ſuis, & nos in noſtris literis prædictis, volumus non obſtare ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Iuſſio publicandi. §. 6. Vt autem præſentes ad communem omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus, illas in Cancellaria Apoſtolica, & Audientia literarum contradictarum (quas ex tunc quoſcumque ligare decernimus,) & deinde ſingulis annis prima die, qua per præfatos Auditores, & Locatenentes audientia tenetur, in loco dictæ Audientiæ publicari, & in dicta Cancellaria inter alias Extrauagantes, ac etiam inter dictorum Auditorum conſtitutiones deſcribi, vt hi, quos contigerit, quod ad ipſorum notitiam non peruenerint, aut illas ignorauerint, nullam poſſint excuſationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile apud ipſos remanere incognitum, quod tam patenter fuerit publicatum.

Sanctio pœnalis. §. 7. Nulli ergo &c. noſtræ approbationis, innouationis, extenſionis, ampliationis, ſtatuti, ordinationis, conſtitutionis, reſeruationis, inhibitionis, iniunctionis, voluntatis, mandati, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis &c.

D.P. An. 10. die 13. Apr. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1502. Idibus Aprilis, Pont. noſtri Anno decimo.

Publicatio. *Lecta & publicata fuit Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Domini 1502. die 14. Aprilis, Pont. Sanctiſſ. D.N. Papæ Alex. VI. Anno 10. A. de Gottifredis curſor.*

XII. Conceſſio Gubernij quarumdam Terrarum Status Eccleſiaſtici, Clericis R. Cameræ Apoſt.

De eorum munere, iuriſdictione, & priuilegiis, habes ſup. in Eugen. IV. conſt. 13. Inter in Calliſto III. conſtit. 1. Quæ laudabili Sixto IV. conſt. 1. Diſpoſitione ac In. VIII. conſt. 4. Cum ſicut. Et inf. vide Iul. II. conſt. 8. Ex iniuncto. Leon. X. conſt. 24. Licet, ac Pij 4. conſt. 55. Rom. vbi notabo.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1502.*

Prœmium. ETſi ex Paſtoralis officij nobis licet imparibus diuina diſpoſitione commiſſi ſolicitudine, de cunctorum Chriſti fidelium ſalubri, & pacifico ſtatu iugiter cogitare teneamur, Caſtra tamen, & loca temporali dominio Romanæ Eccleſiæ ſubiecta, & illorum incolas maiori affectione complectimur, & vt tam pacis tempore ſuo proſpero, & felici regimine gubernentur, quam in occurrentibus guerrarum turbinibus, vigilum Gubernatorum prouidentia, & ſolicitudine inſimul, facilius defendantur, & conſeruentur illæſa, prout temporum & locorum qualitate penſata, eorumque vtilitati, & eiuſdem Romanæ Eccleſiæ ſtatui in domino conſpicimus expedire, de remedio prouidemus opportuno.

Caſtra quædam hic ſpecificata ob guerrarũ turbines, &c. maxima dãna patiebantur. §. 1. Sane Cæſarum, Porcariæ, Maccimi, Purhani, Collis campi, Meſſanani, Ciſternæ, Florenzolæ, Scoppi, Fogliani, Rapicciani, Palatij, Aretij, Cordigliani, Magliani, Buellarij, Mantiellarum, Baluini, Sterpeti, Appollenatij, Poggi, Appecani, Aquæ Palumbi, & Vallis Perachiæ, ac alia Caſtra, & loca Terrarum ſpecialis commiſſionis Arnolphorum Spoletanæ diœceſis S.R.E. immediate ſubiecta, ſeu eorum aliqua, quæ ab immemorabili tempore, patrimoniales, & peculiares Apoſtolicæ Sedis, & S.R.E. ſpeciali prærogatiua habita fuerunt, & ſunt, prout Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum hactenus monimenta reſtantur, ac dilecti filij eorum incolæ, & habitatores, ob diſſenſiones, differentias, ſcandala, & guerrarum turbines, quæ ſuperioribus annis, inter dilectos filios Spoletan. & Interamnen. Ciuitatum noſtrarum Communitates, & alias, etiam occaſione illarum Gubernationis euenerunt, tot hominum cædes, rapinas, prædas, & alia grauiſſima diſpendia pertuliſſe noſcantur, vt niſi ſuper his, ne in poſterum ſimilia eueniant, opportunis remediis occurratur, veriſimiliter formidandum ſit, ne Caſtra, & loca huiuſmodi, vel eorum magna pars, non ſine graui noſtra, & Cameræ Apoſtolicæ iactura deſtruantur, deſolentur, aut ab eorum habitatoribus deſerantur.

Illeque Pont. pro eorũ meliori regimine, à ſuperioritate Ciuitatum Spoletana, & Interamnen. eximit. §. 2. Nos igitur qui inter varias curas, quibus continuo premimur, illa præcipue ſolicitamur, vt Terræ, & loca eidem R.E. ſubiecta, ſub ſtatu tranquillo, & pacis amenitate gubernentur, volentes ſuper his, vt nobis incumbit, de opportuno remedio prouidere, ac quæſtionum, ſcandalorum, & guerrarum huiuſmodi fomenta, quantum nobis poſſibile eſt, penitus extirpare, ac attendentes quod ſi Caſtra, & loca huiuſmodi regimini, ac gubernationi dilectorum filiorum Clericorum prædictæ Cameræ Præſidentium, quibus omnium Terrarum, & locorum S.R.E. in temporalibus præcipue cura imminet, ſubiicerentur eorum incolæ, & habitatores prædicti laudabiles ſe recepiſſe Rectores, cum maximis eorum commodis lætarentur, habita ſuper his cum Fratribus noſtris eiuſdem S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, ac de eorum conſilio, omnia, & ſingula Caſtra, & loca prædicta, cum omnibus, & ſingulis eorum, & cuiuſlibet ipſorum incolis, & habitatoribus, eorumque bonis, & rebus, ac diſtrictibus, territoriis, terminis, Villis, Arcibus, Fortilitiis, Caſalibus, Montibus, Vineis, ſiluis, pratis, paſcuis, nemoribus, aquis, aquarum ductibus, fluminibus, & fluminum alueis, torrentibus, piſcationibus, molendinis, terris cultis, & incultis iuriſdictionibus, & aliis quibuſuis iuribus, & rebus eorumdem, ab omni ſuperioritate, dominio, gubernio, regimine, poteſtate Spoletan. & Interamnen huiuſmodi, & quarumcumque aliarum Ciuitatum, earumque Communitatum, ac aliorum Superiorum, & Gubernatorum quorumlibet, necnon ab omni iuriſdictione, ſuperioritate, poteſtate, ac onere, inferioritate, recommendatione, & ſubiectione, realibus, & perſonalibus quibuſcumque, perpetuis, ſine temporalibus, in quibus Caſtra, & loca prædicta, & eorum ſingula, Ciuitatibus, & Communitatibus prædictis, & earum cuilibet, etiam ex quibuſuis cauſis quomodolibet obligentur, & teneantur, auctoritate Apoſtolica, ex certa noſtra ſcientia, tenore præſentium penitus eximimus, & totaliter liberamus; ac exempta, & liberata eſſe, & Spoletan. & Interamnen. huiuſmodi,

aut aliquam aliam Communitatem, & aliquem alium Gubernatorem, in Caſtra,& loca præfata, vel eorum aliquod, eorumque incolas, & habitatores præſentes, aut futuros,ac diſtrictus, terminos, bona, iura, & res earumdem, aliquam iuriſdictionem, ſuperioritatem, Gubernationem, arbitrium, aut aliam poteſtatem exercere, ſeu habere nullatenus poſſe, ex ſimili ſcientia decernimus, & declaramus.

Eorumque Gubernium Clerics R. Cam. Apoſt. committit.

§. 3. Et nihilominus omnia,& ſingula Caſtra, loca, in colas, habitatores, diſtrictus, territoria, terminos, loca,& res huiuſmodi, regimini, gubernationi Clericorum Cameræ huiuſmodi conſilio, & ſcientia ſimilibus ſpecialiter expreſſe,& immediate ſubiicimus, & ſubiecta eſſe volumus, ſalnis tamen ſemper ordinariis introitibus prædictæ Cameræ debitis, ex quibus conſueta onera, pro cuſtodia Arcis dicti Caſtri Cæſarum perſolui volumus. Et inſuper Collegio Clericorum huiuſmodi eodem tenore committimus, & mandamus, quatenus omnia, & ſingula Caſtra, & loca eorumque habitatores, bona iura, & res prædictas, ſub eorum gubernio, & regimine huiuſmodi recipiant, & habeant, & prudenter regant, atque gubernent, ac benigne pertractent, ſub iuſtitiæ libramine debito, faciendo præmiſſa omnia inuiolabiliter obſeruari, non permittentes ea, vel eorum aliquod per Communitates prædictas, vel quaſcumque alias, cuiuſcumque ſtatus, præeminentiæ, dignitatis, auctoritatis, & conditionis exiſtant, aliquatenus infringi, ſeu loca, Caſtra, & incolas, habitatores huiuſmodi contra præſentium tenorem quomodolibet moleſtari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis locorum municipalibus, conſuetudinibus, & præſcriptionibus, quibuſuis priuilegiis, indultis, immunitatibus,exemptionibus, alienationibus,conceſſionibus,diſpoſitionibus, & literis tam per quoſcumque Romanos Pontifices, quam per Nos, & Sedem Apoſtolicam, ſub quibuſuis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis irritantibuſque & aliis decretis, ac etiam Motu proprio, & ſimili ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & ex quibuſuis etiam maximis, & urgentiſſimis cauſis, & neceſſitatibus, etiam de ſimili conſilio, eiſdem Communitatibus, Gubernatoribus, & perſonis, ac quibuſuis aliis, communiter vel diuiſim hactenus quomodolibet conceſſis, & factis, ac confirmatis, approbatis, & innouatis nominatim, ſpecialiter, & expreſſe, & in poſterum forſan concedendis, faciendis, confirmandis, approbandis, & innouandis. Quibus etiam pro illorum ſufficienti derogatione, de illis totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, &c. ac de verbo ad verbum inſererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, quoad præmiſſa dumtaxat harum ſerie eadem ſcientia ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & illa nemini aliquo vmquam tempore ſuffragari volumus, & decernimus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli, &c.

D. P. An. 10. ut 19. Apr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1502. 3. Kalend. Maij, Pontific. noſtri Anno decimo.

PIVS TERTIVS PONT. CCXIX.
ANNO DOMINI MDIII.

Pius III. Senenſis, Franciſcus Piccolomineus antea dictus, Cardinalis primus Diaconus. Creatus 10. Kalend. Coronatus 8. Idus Octobris, Anno 1503. Vixit dies 26. Non creauit Cardinales, Obiit 15. Kal. Nouemb. 1503. ſepultus fuit in Baſilica S. Petri, in Sacello S. Andreæ. Vacauit ſedes dies 24.

IVLIVS SECVNDVS PONT. CCXX.
ANNO DOMINI MDIII.

Iulius Secundus de Sauona, Iulianus de Ruuere anteà dictus, Raphaëlis Ruuerei filius Epiſcopus Cardinalis Oſtienſis, & maior Pœnitentiarius, Creatus Kalendis Nouembris Anno Domini 1503. 6. Kal. Decembris eodem anno, Sedit annos 9. menſes 3. dies 2. Creauit Cardinales 27. Obiit 9. Kalen. Martij Anno Domini 1513. Corpus eius in æde S. Petri ad Vincula ſepultum eſt. Vacauit ſedes dies 17.

Muna

I. Monaſterium Caſſinenſe Ordinis S. Benedicti, Congregationi Monachorum S. Iuſtinæ de Obſeruantia eiuſdem Ordinis vnitur, & d. Congregationem Caſſinenſem alias S. Iuſtinæ denominari præcipitur, & priuilegia omnia communicantur.

Pro Monachorum ſtatu, multa edixerunt Innoc. III. in cap. 6. & Honor. III. in cap. 8. de ſtatu Monac. necnon Clemen. V. in Clement. I. eodem tit. ac Benedict. XII. in eius conſtit. 5. Summi.

Tempore autem Martin. V. inſtituta eſt reformatio Congregationis S. Iuſtinæ, cui conceſſa fuerunt multa priuilegia, vt in Eug. IV. conſt. 2. Diſpoſitione, & conſt. 5. Et ſi ex ſolicitudinis, & pariter in conſt. 8. Innocent. VIII. deuotionis. Hic modo Pontifex dictas Congregationes vniuit, & priuilegia communicauit, & Congregationem Caſſinenſem denominauit. Et ei nonnulla priuilegia tribuit Paul. III. vt infra in conſt. 55. Benignitas, & etiam Pius IV. conſt. 97. Sedis, ac Pius V. in conſt. 129. Dum ad. Deinde Greg. XIII. contra ambientes, & appellãtes edidit conſt. 16. Nihil. Et poſtremo Paul. V. alia ſtatuit, in cõſt. 33. Cum ſicut.

Demum à S. D. N. Vrbano VIII. nonnulla decreta ſunt circa electionem Definitorum, ac auctoritatem Dietæ, vt in conſt. 87. Commiſſi inf. tom. 4. Confirmauit etiam Decretum editum à Sacra Rituum Congregatione ad fauorem Abbatum huius Congregationis ſuper vſu Baldachiui, & Miniſtrorum in conſtitut. 101. Exponi d. tomo 4.

Edita A. D. 1503. *IVLIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. SVPRA cathedram Paſtoralis præeminentiæ diſpoſitione diuina, meritis licet inſufficientibus conſidentes pro, ac ſancto deſiderio cupimus efficere, vt Monaſteria & loca religioſa quæcumque per noſtræ operationis diligentiam, gratia cooperante diuina ſalubriter dirigantur, & in eis regularis diſciplinæ norma ſeruetur, cultus diuinus augeatur, caritas vigeat, humilitas perſeueret & omnis bene viuendi modus teneatur, vt æternæ vitæ præmio valeant ſtabiliri feliciter.

Monaſterium Caſſinenſe, quod antea erat commendatũ, hoc modo Pontifex, ad amorẽ regularis obſeruantiæ profeſſum. §. 1. Sane Monaſterio Caſſinenſi nullo medio ad Rom. Eccleſiam pertinente, Ordinis S. Benedicti nullius diœceſis, quod dilectus filius noſter Ioannes S. Mariæ in Dominica Diaconus Cardinalis ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolica in commendam nuper detinebat commenda huiuſmodi ceſſante, ex eo quod idem Ioannes Cardinalis illi hodie in manibus noſtris ſponte & libere ceſſit, noſque ceſſionem ipſam duximus admittendam, verum, & vltimum ſupradicti Monaſterij vacationis modum præſente pro expreſſo habentes, ad prouiſionem ſuper ipſius Monaſterij regimine celerem, & felicem, ne Monaſterium ipſum longæ vacationis exponatur incommodis, paternis ſtudiis intendentes, poſt deliberationem, quam deſuper cum fratribus noſtris habuimus diligenter, demum ad dilectos filios Monachos Congregationis S. Iuſtinæ de Padua ſupradicti Ordinis, ſub regulari obſeruantia viuentes, direximus oculos mentis noſtræ, ſperantes, quod ſicut Congregatio ipſa per vniuerſam Italiam per incrementa temporum, ſuos palmites dilatauit, ſic vbique virtutum radiis iugiter creſcat, ſi Monaſterium ipſum eidem Congregationi perpetuo vniretur, annecteretur, incorporaretur, vigeretque in eo regularis obſeruantia ſupradicti Ordinis Monaſterium ipſum regulari obſeruantia hactenus deſtitutum (cum tamen caput omnium Monaſteriorum ſupradicti Ordinis exiſtat, & in eo corpus ſanctiſſimi Benedicti multa cum veneratione conſeruetur) exinde votiuæ reformationis ſuſciperet incrementum, & eorundem Monachorum exemplari vita nobis, tunc in minoribus conſtitutis eorum Protectore exiſtentibus nota, & accepta, in temporalibus & ſpiritualibus ſperatæ proſperitatis ſucceſſibus gratularetur, ſuccederetque in ea diuini cultus augmentum, cum incolarum, & habitatorum, ac omnium animarum ſalute.

§. 2. Quibus omnibus debita meditatione penſatis, Monaſterium prædictum, ſicut præfertur, vacans cum illi annexis, ac omnibus iuribus & pertinentiis ſuis, eidem Congregationi per Abbatem temporalem iuxta eiuſdem Congregationis laudabiles, ritus, & mores, ac regularia inſtituta eiuſdem Ordinis, & eidem Congregationi per Sedem Apoſtolicam conceſſa priuilegia, & indulta, perpetuis futuris temporibus duratura, ad inſtar aliorum Monaſteriorum dicti Ordinis eidem Congregationi vnitorum, annexorum, & incorporatorum, per Præſidentem Congregationis huiuſmodi, & Definitores pro tempore exiſtentes deputand. tenendum, regendum, & gubernandum, de eorumdem fratrum noſtrorum conſilio, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuo vnimus, annectimus, & incorporamus, ac volumus, ſtatuimus, & ordinamus illud de cetero dictæ Congregationis eſſe, ac iuxta mores & ritus, & inſtituta prædicta perpetuo regi, & gubernari debere, liceretque Præſidenti, & Definitoribus, ac Congregationi præfatæ, per ſe, vel alium, ſeu alios regiminis, & adminiſtrationis, ac bonorum omnium mobilium, & immobilium dicti Monaſterij poſſeſſionem, vel quaſi, propria auctoritate libere apprehendere, ac perpetuo retinere, ac illud, vt præfertur, regere, & gubernare, cuiuſuis licentia ſuper hoc minime requiſita. Ac illos ex Monachis dicti Monaſterij, qui ſub dicta obſeruantia viuere nollent, inde amouere, ac ipſius ad alia Monaſteria dicti Ordinis vbi beneuolos inuenerint receptores, ſeſe transferendi licentiam habeant, qui tamen beneficia Eccleſiaſtica, vel alia, vnde viuere poſſint non habuerint, quoad vixerint, aut donec dictos beneuolos inuenerint receptores, Monachalem portionem, & ex fructibus dicti Monaſterij accipiant. *Vnit Cœnobium Congregationi S. Iuſtinæ de obſeruantia.*

§. 3. Nec non Congregationem ipſam, propter nomen & dignitatem Monaſterij huiuſmodi (quod aliorum Monaſteriorum dicti Ordinis caput eſt, vt præfertur) de cetero Caſſinenſem Congregationem alias S. Iuſtinæ, nuncupari debere. *Et hanc Congregationem Caſſinenſem alias S. Iuſtinæ denominari mandat.*

§. 4. Omnibus tamen & ſingulis priuilegiis, & immunitatibus, & exemptionibus, conceſſionibus & indultis, hactenus Congregationi S. Iuſtinæ huiuſmodi conceſſis, in ſuo robore, & firmitate perſiſtentibus, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi huiuſmodi tituli mutatio, ſeu variatio, facta non eſſet, & huiuſmodi priuilegiis à principio Congreg. Caſſinenſis, alias S. Iuſtinæ huiuſmodi ſpecialiter & expreſſe conceſſa fuiſſent. *Priuilegia omnia communicat.*

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſterij, ac Congregationis Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſtitutionibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque Nos enim ex nunc irritum decernimus & inane, ſi ſecus ſuper his à quocumque quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari *Contrarijs derogat.*

Datum Romæ apud ſanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo tertio, decimo Kal. Septembris Pontificatus noſtri Anno primo. *D. P. An. 1. 22. Nouemb.*

Contra Barones, & Communitates Status Eccleſiaſtici, eorum territoria non cuſtodientes à Bannitis, furibus, & aliis delinquentibus. II.

Hac bulla confirmatur & extenditur infr. à Leon. X. in conſt. 18. Romani Pio IV. in conſt. 27. In eminenti. Pio V. in conſtit. 10 Ex ſuperna. Greg. XIII. conſtit. 65. Tanta, & Sixt. V. in conſt. 6. Hoc noſtri. vbi plene notabo.

IVLIVS EPISCOPVS, &c. Dilectis filiis Baronibus, Domicellis, Communitatibus & Vniuerſitatibus Terrarum & caſtrorum eorundem, nec- *Edita A. D. 1504.*

non

non alÿs ciuitatibus & Vniuerſitatibus Oppidorum, & Terrarum S.R.E. mediate, vel immediate ſubiectis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Plerique Pōt. quorum effi. hoc non habet ad dictas bullas contra Barones & cōmunitates non cuſtodientes eorum territoria.

QVia nihil, quod magis expediat noſtræ almæ Vrbi, & Curiæ, ac ceterorum ſubditorum S.R.E. quieti & regimini, quam quod euntes, & redeuntes ad eamdem, ac ceteras terras eiuſdem S.R.E. ſecure & libere, ſine incuſſione, offenſione, & inuaſione latronum, furum, ac ſicariorum; & aliorum male viuentium ſtare, ire, & redire poſſint, & valeant, ac propterea, tam de iure communi, quam ex ſpecialibus ordinationibus fel. rec. Pauli II. & Sixti IIII. noſtri ſecundum carnem patrui, ac Innocentij VIII. & Alexandri VI. prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum ſtatutum fuerit, vt omnes Barones, & Domicelli, & Vniuerſitates caſtrorum eorumdem, ac ciuitates, & cetera terræ, & oppida Sanctæ Romanæ Eccleſiæ mediate & immediate ſubiecti, & ſubiectæ, eorum Terras, & Oppida, Villas, & Territoria quæcumque à dictis latronibus, ſicariis, furibus, & aliis delinquentibus cuſtodirent, & ſecura, ac libera facerent, alias ad emendationem omnium damnorum, & rerum ſubtractarum tenerentur, & obligarentur.

Et hic Pont. iterū, Territoria libera cuſtodiri mādat à furibus ſicariis.

§. 1. Ideirco prædeceſſorum noſtrorum veſtigia inſequentes, pro pace, & quiete dictæ Vrbis, & omnium Terrarum prædictarum, omniumque incolarum, & venientium ad eaſdem ſecuritate, vobis omnibus, & veſtrum cuilibet tenore præſentium expreſſe mandamus, vt veſtras Terras, Communitates, Vniuerſitates, Villas, & Caſtra, ac Territoria omnia à præfatis viris facinoroſis, latronibus, furibus, ſicariis, & aliis delinquentibus à die intimationis præſentium earumdem, ſecura & libera teneatis, ſeruetis, & cuſtodiatis, quod ſi ſecus feceritis, tam pœnas iuris, quam alias pœnas & cenſuras à prædeceſſoribus noſtris prædictis ſuper his promulgatis ipſo facto, vos, & quemlibet veſtrum incurrere decernimus & declaramus.

Non cuſtodientes ad damni illati ſatisfactionem teneri iubet.

§. 2. Mandantes inſuper venerabili fratri Raphaëli Epiſcopo Alban. Camerario noſtro, ac dilectis filiis Clericis, & Præſidentibus Cameræ Apoſtolicæ, necnon Almæ Vrbis Senatori, & aliis Officialibus, Legatis, & Gubernatoribus Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum, & locorum eiuſdem S.R.E. quatenus ad denunciationem & querelam eorum, qui inuaſi, ſpoliati, aut aliquod aliud damnum ab huiuſmodi latronibus, furibus, & ſicariis paſſi fuerint, pro ſatisfactione eorum ad declarationem dictarum pœnarum, & emendationem dictorum damnorum, iuxta formam & tenorem conſtitutionum prædictarum, & præſertim conſtitutionis, & ordinationis præfati Alexandri VI. prædeceſſoris noſtri via executiua procedant, & procedere debeant, alioquin vbi requiſiti fuerint, & illa exequi neglexerint, tam ipſos, quam vos & veſtrum quemlibet ad emendationem dictorum damnorum teneri volumus, decernimus, & declaramus, non obſtantibus quibuſcumque.

D. P. An. 1. 8. Nouemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, die octauo Nouembris 1504. Pontificatus noſtri Anno primo.

III. Damnatio Simoniacæ electionis Summi Pontificis Romani, cum pœnarum impoſitione in electum, eligenteſque & eorum complices.

Ceteros caſus Simoniæ vide in extrauag. Vrbani V. & Pauli II. de Simon. & ſup. in Eug. IV. conſt. 7. Cum deteſtabile, & infr. Pÿ V. conſt. 5. Cum primum & conſt. 104. Durum. Ac Trid. Concilÿ ſeſſ. 21. cap. 1. & ſeſſ. 24. cap. 14. & 18. Et Six. V. inf. conſt. 91. Sanctum.

Et contra ambientes Papatum, habes infra Pauli IV. cunſtit. 16. cum ſecundum.

De electione Summi Romani Pontificis edidit Conſtitutionem Greg. XV. quam habes inf. tom. 4. num. 13. incipiunt Æterni Patris, cuius etiam iuſſu editum fuit cerimoniale continens vſus dictæ electionis quod approbauit idem Greg. XV. vt in eius Conſtit. 50. Decer. d. tom. 4. & vtramque conſtitutionem dicti Greg. XV. confirmationis robore muniuit S. D. N. Vrban. VIII. Conſt. 45. Ad Romani inf. tom. 4.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1505. & 1513.

Simonia damnabilis.

CVm tam diuino quam humano iure, in ſpiritualibus præcipue, deteſtabiliter ſit Simoniæ labes prohibita, & longe magis in electione Rom. Pontif. Vicarij IESV CHRISTI D.N. abominabilis ſit, & vniuerſali Eccleſiæ perniciosa.

Quæ propterea inficit electionem Papæ.

§. 1. Nos qui regimini eiuſdem vniuerſalis Eccleſiæ meritis imparibus annuente Domino præſidemus, cupientes, quantum cum Deo poſſumus in præmiſſis pro tantæ rei neceſſitate ac periculi magnitudine vt tenemur in poſterum ſalubriter prouidere, de Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio & vnanimi conſenſu hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, Apoſtolica auctoritate, & de poteſtatis noſtræ plenitudine, ſtatuimus, ordinamus, decernimus, & definimus, quod ſi, quod Deus pro ſua clementia, & * ineffabili bonitate auertat, contigerit, poſtquam nos, vel ſucceſſores noſtros ſucceſſiue, ipſe Deus ab huiuſmodi vniuerſalis Eccleſiæ regimine abſoluerit; humani generis inimico procurante, & ambitione vel cupiditate ad hoc inclinante, ſeu impellente, electionem Romani Pontificis, ab eo, quem eligi contigerit, vel ab aliquo, ſeu aliquibus de cætu Cardinalium quomodolibet votum dantibus per ſimoniacam hæreſim in dando, promittendo, vel recipiendo pecunias, bona cuiuſque generis, caſtra, officia, vel beneficia, ſeu promiſſiones, & obligationes commiſſam, per ſe vel alium, ſeu alios quomodocumque & qualitercumque, etiam in duarum partium, vel omnium Cardinalium vnanimi concordia, quomodolibet, etiam per viam aſſumptionis vnanimiter, nemine diſcrepante, etiam ſine ſcrutinio factæ, celebrari, vel fieri non ſolum huiuſmodi electio, vel aſſumptio eo ipſo nulla exiſtat, & nullam eidem ſic electo vel aſſumpto, adminiſtrandi in ſpiritualibus, & temporalibus facultatem tribuat, ſed etiam contra dictum ſic electum, vel aſſumptum, de ſimoniaca labe, à quocumque Cardinali, qui eidem electioni interfuerit, opponi, & excipi poſſit, ſicut de vera, & indubitata hæreſi, ita quod à nullo pro Romano Pontifice habeatur, quinimmo ipſe ſic electus à priori ſuo Cardinalatus, & alio quocumque honore Eccleſiis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, Monaſteriis, dignitatibus, & aliis quibuſcumque beneficiis, & penſionibus, quæ tunc obtinebat in titulum, vel in commendam, aut alias quomodocumque, eo ipſo, abſque alia declaratione, priuatus exiſtat: & idem electus, non Apoſtolicus, ſed apoſtaticus, & tamquam * ſimoniacus, & hæreſiarcha, & ad prædicta omnia, & ſingula perpetuo inhabilis habeatur, & ſit.

** in omnes.*

** Simon magus.*

Quæ nec per adorationem confirmari valeat.

§. 2. Nec huiuſmodi ſimoniaca electio per ſubſequentem ipſius inthronizationem, ſeu temporis curſum, aut etiam omnium Cardinalium adorationem, ſeu obedientiam, vllo vnquam tempore conualeſcat.

Cardinalium facultas diſcedēdi ab eius obedientia.

§. 3. Liceatque omnibus, & ſingulis Cardinalibus etiam illis, qui huic ſimoniacæ electioni, ſeu aſſumptioni conſenſerit, etiam poſt inthronizationem, & adorationem, ſeu obedientiam, ac etiam vniuerſo Clero, Populo Romano, necnon ſubditis, & ſancti Angeli de Vrbe, ac quarumuis aliarum Romanæ Eccleſiæ arcium Præfectis, Caſtellanis, Capitaneis, & aliis officialibus quocumque homagio, ſeu iuramento, vel cautione præſtitis, non obſtantibus, à talis electi, etiam inthronizati, obedientia, & deuotione, impune, & quandocumque diſcedere (ipſis, fidei Romanæ Eccleſiæ, & obedientiæ futuri Romani Pontificis canonice intrantis, nihilominus adſtrictis permanentibus) & eum, vt magnum, ethnicum, publicanum, & hæreſiarcham euitare.

Qui nec regimini Eccleſiæ ſe immiſcere poſſit.

§. 4. Ad cuius quoque confuſioné, poſſint Cardinales, qui præfatæ electioni ſe opponere voluerint, ſi præſúpſerit ſe regimini vniuerſalis Eccleſiæ, prætextu talis electionis ingerere, auxilium brachij ſæcularis contra eum implorare. Nec tales ab eius obedientia diſcedentes,

tam

tamquam tunicæ Domini ſciſſores, aliquarum propter dictum diſceſſum pœnarum, ſeu cenſurarum vltioni ſubiaceant.

Simoniace vergentium pæna.

§. 5. Cardinales verò, qui eum ſic ſimoniace elegerint, à ſuis ordinibus, & etiam Cardinalatus titulis, & honore, ac quibuſcumque Patriarchalibus, Archiepiſcopalibus, Epiſcopalibus, & aliis prælaturis, ac dignitatibus, & beneficiis, quæ in titulum, vel commendam tunc obtinebant, vel in quibus, ſeu ad quæ ius tunc habebant, abſque alia declaratione, priuati exiſtant, niſi ab illo penitus, & cum effectu diſceſſerint, & reliquis Cardinalibus, qui huiuſmodi Simoniæ non conſenſerint, infra terminum octo dierum, poſtquam fuerint ab eis requiſiti, perſonaliter, ſi fieri poterit, alias per edictum publicum, ſe abſque fictione, vel fraude vniuerint, & coniunxerint. Et tunc ſi præfatis aliis Cardinalibus ſe vniuerint, & coniunxerint, in priſtinum ſtatum, & ad priſtinos honores, & dignitates, etiam Cardinalatus, ac Eccleſias, & beneficia, quibus præerant, & quæ obtinebant, reintegrati, rehabilitati, ac reſtituti, & repoſiti, ab huiuſmodi ſimoniæ labe, & cenſuris, ac pœnis Eccleſiaſticis quibuſcumque abſoluti eo ipſo exiſtant.

Complicum quoque pœna.

§. 6. Mediatores verò, proxenetæ, trapezitæ, tam clerici, quam laici, cuiuſcumque dignitatis, qualitatis, & ordinis fuerint, etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, ſiue Epiſcopali, vel alia ſæculari mundana ſiue Eccleſiaſtica dignitate præditi, etiam quorumcumque Regum & Principum Oratores, vel Nuncij, huius ſimoniacæ electionis participes, ſint omnibus ſuis Eccleſiis, beneficiis, prælaturis, & feudis, ac aliis quibuſcumque honoribus, & bonis, eo ipſo priuati, & ad ſimilia inhabiles, ac etiam actiue, & paſſiue inteſtabiles, & eorum bona ipſo facto, ad inſtar reorum criminum læſæ maieſtatis, Fiſco Apoſtolicæ Sedis applicentur, & deuoluantur, ſi prædicti delinquentes Eccleſiaſtici fuerint, vel alias Romanæ Eccleſiæ ſubditi. Bona verò & feuda taliter delinquentium, non ſubditorum ſæcularium, in partibus exiſtentia, Fiſco ſæcularis principis in cuius territorio bona ſita fuerint, ipſo facto ſimiliter applicentur. Ita tamen, quod ſi infra tres menſes, à die quo notum fuerit, illos ſimoniam commiſiſſe, vel participaſſe, Principes dicta bona fiſco ſuo actualiter non applicauerint, ex tunc illa Fiſco Eccleſiæ Romanæ applicata cenſeantur, & ſint eo ipſo, abſque aliqua ſimiliter declaratione.

Obligationum omnium ſimoniacarum annullatio.

§. 7. Promiſſiones quoque, & obligationes, ſiue ſponſiones propterea quandocumque, etiam ante tempus dictæ electionis, etiam extra perſonas Cardinalium, per quoſcumque alios quomodocumque factæ, cum quauis inexcogitabili ſolemnitate, & forma, etiam iuratæ, conditionales, ſiue euentuales, & in forma excommiſſarum, ex quacumque cauſa, etiam depoſiti, mutui, cambij, confeſſionis de receptis, donationis, arrendamenti, vel venditionis, permutationis, vel alterius cuiuſcumque contractus, etiam in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ factæ, ſint nullæ & inualidæ, & ad agendum inefficaces, nulluſque illarum vigore cogi, vel conſtringi poſſit, in iudicio vel extra, liceatque omnibus, ab illis impune, abſque aliquo metu, ſiue periurij nota recedere.

Cardinales non complices Simoniæ, alium Pont. eligere, & Concilium conuocare poſſunt.

§. 8. Et inſuper liceat Cardinalibus, qui electioni prædictæ ſimoniacæ interfuerint, & à præfato ſic electo diſceſſerint, adhibitis ſecum aliis Cardinalibus, qui huiuſmodi ſimoniacæ electioni conſenſerunt, & poſtea eiſdem Cardinalibus in dicta ſimonia non complicibus ſe vniuerint, ſi ſecum eiſdem vnire voluerint, alioquin ſine eis, ad alterius nihilominus Pontificis electionem, non expectata alia ſententia declaratoria ſimoniacæ electionis huiuſmodi, eadem tamen præſente noſtra conſtitutione ſemper in ſuo robore permanente, libere alias tamen canonici, deuenire, & Concilium etiam generale indicere, & conuocare in loco idoneo, prout eis videbitur expedire.

Clauſula derogatoria. Alex. III. bulla eſt in c. 6. De elect.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, & præcipue fel. rec. Alexandri Papæ III. quæ incipit. Licet de vitanda diſcordia, & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, etiam in Conſiliis generalibus editis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Cardinalium contrauenientium excommunicatio.

§. 10. Inhibentes poſtremo omnibus, & ſingulis S.R.E. Cardinalibus, qui pro tempore erunt, & eorum ſacro Collegio, ne Apoſtolica Sede vacante, prædictis contrauenire, vel contra præmiſſa, vel aliquo præmiſſorum ſtatuere, diſponere, & ordinare, vel aliquo modo facere ſeu attentare præſumant, quocumque exquiſito colore vel cauſa, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna quam ipſo facto incurrant, & à qua non niſi per Romanum Pontificem Canonice electum, abſolui poſſint, niſi in mortis articulo.

Decretum irritans.

§. 11. Decernentes ex nunc irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his, vel aliquo præmiſſorum, à quoquam, ſcienter vel ignoranter, etiam per nos, contigerit attentari.

Iuſſio publicandi hanc bullam. De qua publ. vid. mox inf.

§. 12. Vt autem præſentis conſtitutionis, decreti, ſtatuti, ordinationis, ac inhibitionis noſtræ huiuſmodi tenor, ad omnium notitiam deducatur, volumus præſentes literas noſtras in valuis baſilicæ Principis Apoſtolorum, necnon Cancellariæ, ac acie Campi Floræ affigi, nec aliam earumdem literarum publicationis ſolemnitatem requiri, aut expectari debere, ſed huiuſmodi affixionem pro ſolemni publicatione, & perpetuo robore ſufficere.

Sanctio pœnalis.

§. 13. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam noſtrorum conſtitutionis, ordinationis, ſtatuti, decreti definitionis, applicationis, approbationis, & inhibitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quinto, 19. Kal. Februarij Pontificatus noſtri Anno ſecundo. *D. P. An. 5. die 14. Ian.*

Sequitur d. bulla confirmatio in Conſilio Lateranenſi.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam ſacro approbante Conſilio. *Edita An. D. 1513.*

Papa electio quàm maximè aduertenda.

SI ſummus rerum opifex, Terrarum, Cælique ſator, ſua ineffabili prouidentia Roman. Pontificem in Cathedra præeminentiæ paſtoralis Chriſtiano generi præeſſe voluit, vt ſanctam Rom. vniuerſalem Eccleſiam ſinceris corde, & opere gubernaret, fideliumque omnium profectibus, ſolicitis ſtudiis intenderet, decens, & ſalutare reputamus, vt in electione præfati Pontificis in quem vt puritatis, & candoris ſpeculum fideles ipſi intuentur, omnis labes, omniſque illius ſuſpicio abſit, taleſque ad tanti faſtigij gradum aſſumantur, qui rite, & recte, & canonice ingreſſi, modo, & ordine conuenientibus, nauiculæ Petri gubernacula ſuſtineant, taleſque exiſtant in tanto dignitatis culmine conſtituti, qui bonis, & rectis ſolatio, malis autem formidini ſint, & eorum exemplo, ceteri fideles ad bene operandum inſtruantur, & ad viam ſalutis dirigantur, & ea, quæ propterea per nos ſtatuta, & ordinata fuerunt, pro rei magnitudine & grauitate per ſacrum generale Concilium approbentur & innouentur, & approbata, & innouata communiantur, vt & firmius perdurent, & tenacius obſeruentur, & aduerſus diaboli multiplices inſidias defendantur, quo fuerint dicta auctoritate ſæpius circumfulta.

Super qua edita eſt præcedens Bulla.

§. 1. Dudum ſiquidem à nobis magnis, & vrgentibus cauſis, magnaque & matura diſcuſſione, & deliberatione cum doctiſſimis, & & grauiſſimis viris etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus præcedentibus, & præhabitis, emanarunt literæ tenoris ſubſequentis, &c. *Bulla hæc eſt quæ præcedit.*

Quæ publicata ſolemniter fuit.

§. 2. Quæ literæ deinde pro ipſarum ſubſtantia firmiori, & notorietate, dum Bononiæ cum noſtra Curia eſſemus, de menſe Octobris, Pontificatus noſtri Anno ſeptimo in Conſiſtorio noſtro ſecreto, etiam Venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Card. & aliquibus Prælatis noſtris domeſticis, lectæ, & publicatæ & approbatæ, & demū in quinterno Cancellariæ deſcriptæ, & annotatæ, & in audientia contradictarum, ac aliis locis publicis dictæ Ciuitatis, & poſtremo Romæ in locis deſignatis ſolemniter publicatæ extiterunt, & eorum exemplaria ad omnes fere Chriſtianos Principes tranſmiſſa.

§. 3.

Et modo ad abundantiorem cautelam ab eod. Pont. ſacro approbante Concilio confirmatur & innouatur.

§. 3. Nos inſuper attendentes quanti ponderis, quantique exitij Chriſti Vicariorum in terris adulterinæ electiones eſſent, quantumque detrimenti Chriſtianæ Religioni afferre poſſent, præſertim his difficillimis temporibus, quibus diuerſimodè vexatur Chriſtiana Religio vniuerſa, volentes Sathanæ dolis, & inſidiis, humanæ præſumptioni, & ambitioni, quantum nobis permittitur, obuiare, vt literæ prædictæ eo magis obſeruentur, quo clarius conſtiterit eas matura, & ſalubri deliberatione dicti ſacri Conſilij approbatas, & innouatas, qua ſtatutæ & ordinatæ fuerunt, licet ad ſui ſubſiſtentiam, & validitatem alia approbatione non indigerent, ſed ad abundantiorem cautelam, & ad tollendam omnem doli, ac malitiæ cauſam male cogitantibus, & tam ſaluberrimæ conſtitutioni contrauenire ſatagentibus, vt eo tenacius obſeruentur, & difficilius tollantur, quo tantorum Patrum fuerint approbatione munitæ, literas prædictas, cum omnibus & ſingulis ſtatutis, ordinationibus, decretis, definitionibus, pœnis inhibitionibus, aliiſque omnibus & ſingulis clauſulis in eis contentis, ſacro hoc Lateran. Concilio approbante, auctoritate, & poteſtatis plenitudine præfatis approbamus, & innouamus, eaſque inuiolabiliter, & irrefragabiliter obſeruari & cuſtodiri mandamus, roburque perpetuæ firmitatis obtinere, ac Cardinales, Mediatores, Oratores, Nuncios, & alios in dictis literis contentos ad ipſarum literarum, & omnium & ſingulorum in eis expreſſorum obſeruationem, ſub cenſuris & pœnis, & aliis in eis contentis, iuxta earumdem literarum tenorem, & formam teneri, & obligatos fore decernimus, & declaramus.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ in dictis literis voluimus non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

D. P. An. 10. die 16. Febr. 1512.

Datum Romæ in baſilica Lateranenſi, in ſacra ſeſſione Anno Domini 1513. * quartodecimo Kalendas Martij, Pontificatus noſtri Anno decimo.

IV. Innouatio conſtitutionum Bonif. VIII. Alex. V. Pij II & Innoc. VIII. contra prouiſos, ingerentes ſe in adminiſtrationibus beneficiorum, literis Apoſt. non expeditis. Et contra non ſoluentes annatas Cameræ Apoſtolicæ.

Quoad ſecundam partem rubricæ, vide infra Sixt. V. conſtit. 33. Camera, vbi alias bullas materiæ indicabo.

Edita An. D. 1505.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmani Pontificis prouidentia circonſpecta, ad ea libenter intendit, per quæ animarum periculis, Eccleſiarum & Monaſteriorum diſpendiis obuietur, Cameræque Apoſtolicæ, cui diuerſa impenſarum onera, pro Eccleſiæ Romanæ ſtatu conſeruando, quotidie incumbunt, indemnitati debite prouideatur.

Bonif. VIII. in extrauag. 1. de electio. inſ. ſit prouiſos in Curia non ſe ingerant literis non expeditis.

§. 1. Dudum ſiquidem ad audientiam fel. record. Bonifacij VIII. & Alexandri V. Romanorum Pontificum, prædeceſſorum noſtrorum deducto, quod nonnulli ad Patriarchales, Metropolitanas, & Cathedrales Eccleſias, Monaſteria, & Prioratus, tam regulares quam ſæculares promoti, ſeu quibus per eoſdem prædeceſſores, ſeu Sedem Apoſtolicam, de dictis Eccleſiis, Monaſteriis, ſiue prioratibus, hactenus quomodolibet prouiſum fuerat, in expeditione literarum Apoſtolicarum ſuper prouiſionibus huiuſmodi negligentes exiſtebant, quidam vero ex prædictis, quod deterius erat, abſque huiuſmodi literis, in ſuæ ſalutis interitum, ad Eccleſias, Monaſteria, & prioratus huiuſmodi, præter & contra ſtylum, & morem Romanæ Curiæ, laudabiliter obſeruatos, ac etiam Apoſtolicas prohibitiones, accedere præſumpſerant, ac Eccleſiarum, Monaſteriorum, vel prioratuum huiuſmodi, regimini, gubernationi, & adminiſtrationi ſe etiam ingerebant & immiſcebant, ac ingerere & immiſcere damnabiliter præſumebant, iidem prædeceſſores cupientes huiuſmodi damnis inſtantibus & futuris remedium adhibere opportunũ, videlicet idem Bonifacius prædeceſſor noſter vnam perpetuo valituram conſtitutionem, quę incipit, Iniunctæ, per quã inter alia ſanxit, vt Epiſcopi &c.

Alex. V. (cuius conſt. hic nõ habe.) pœnas prædictis impoſuit, ſi infrà annum literas non expedirent.

§. 2. Alexander vero prædeceſſor memoratus, ipſius Bonifacij prædeceſſoris inhærendo veſtigiis, ac de conſilio tunc venerabilium fratrum ſuorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, auctoritate Apoſtolica, & ex eius certa ſcientia, aliam, quæ incipit, Ex iniuncto, edidit conſtitutionem, per quam etiam inter alia ſtatuit & decreuit, quod omnes, & ſinguli Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Electi, Adminiſtratores, Commendatarij, Abbates, & Priores huiuſmodi, quibus, per eum auctoritate Apoſtolica hactenus de aliqua Patriarchali, Metropolitana, vel Epiſcopali, Eccleſiis vel Monaſteriis, ſeu de prioratibus conuentualibus, etiam in adminiſtrationem, vel commendam, Prouiſum eſt iriſſet, & eorum literas vſque ad totalem expeditionem, & receptionem earumdem litterarum incluſiue, expediri non feciſſent, ſub pœna priuationis Eccleſiarum, Monaſteriorum, & prioratuum huiuſmodi, & omnis iuris ex prouiſionibus prædictis quomodolibet acquiſiti (quam quemlibet negligentem incurrere voluit eo ipſo, & quod Eccleſias & Monaſteria, ac prioratus negligentium præmiſſa ad effectum perducere, ex ea die, prout ex tunc præfata auctoritate vacare, & Apoſtolicæ Sedis diſpoſitioni ſpecialiter reſeruata fore, decreuit, & declarauit) tenerentur, & deberent literas huiuſmodi, ſuper prouiſionibus ipſis per ſe vel alios, vſque ad præfatam earum totalem expeditionem, ac receptionem, vt præmittitur incluſiue, expediri feciſſe, infra annum à data prouiſionis factæ, continue computandum. Illi verò, quibus prouideri contingeret quomodolibet in futurum, de Eccleſiis, Monaſteriis, aut prioratibus huiuſmodi, ſeu aliquo eorumdem, ſub pœna ſimili, quam vt præfertur, incurrent, etiam infra annum à die prouiſionis faciendæ continuo computandum, ſimiliter tenerentur & deberent literas ipſas etiam vſque ad prædictam totalem expeditionem, & receptionem incluſiue, expediri feciſſe. Et interim ſub eadem pœna per ſe vel alios, abſque literis prouiſionis in forma, de regimine, gubernatione, ſeu adminiſtratione, vel quaſi, Eccleſiarum, Monaſteriorum, prioratuumque prædictorum, vel alicuius eorum, ſeu bonorum eorumdem, in ſpiritualibus, vel temporalibus, nullatenus ſe ingerere, vel aliter ſe immiſcere, aut ſuper his, vel eorum aliquo, ſeu dependentibus vel connexis, iuriſdictionem aliquam quomodolibet exercere præſumerent, ceteriſque pœnis contra prædictos, à iure, vel ab homine, etiam ratione negligentiæ muneris conſecrationis, vel benedictionis non ſuſcepti, ſtatutis, inflictis, & aliis in ſuo robore permanſuris, irritum, & inane, cenſens ex ea die, ſi ſecus vel aliter, ſuper his, à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter in poſterum contingere tentari quomodolibet.

Pius II. (cuius conſt. hic nõ habes) pœnas inflixit non ſoluentibus Annatas.

§. 3. Succeſſiue vero recolendæ memoriæ Pius Papa Secundus etiam prædeceſſor noſter, cupiens, tam ſaluti animarum, quam ipſius Cameræ Apoſtolicæ indemnitatibus ſalubriter prouidere, ac exiſtimans eos, quos in dicta Camera deinceps pro annata beneficiorum per eos auctoritate Apoſtolica aſſecutorum, obligari contingeret, infra terminos eis conſtitutos, omnino Cameræ prædictæ ſatisfacturos, ſi vltra ſententiam excommunicationis, quam nõ ſatisfaciendo in termino ſibi præfixo, ipſo facto incurrent, aliqua per eum illis pœna fortior infligeretur, præmiſſis, ac certis aliis rationabilibus cauſis animum ſuum mouentibus, per quandam conſtitutionem ſuã, quæ incipit, Romani Pontificis, perpetuo, prouidit, & eadem auctoritate Apoſtolica ſtatuit, & ordinauit ac decreuit & declarauit, quod omnes & ſingulæ obligationes, quæ ex illa die, ſuper annatis quorumcumque beneficiorum in dicta Camera reciperentur, intelligerentur, quod obligati pro ſe, ſi infra eis præfixos terminos, Cameræ Collectoribus in partibus pro tempore exiſtentibus, ſatiſfacere defeciſſent, tam ipſo facto, lapſo eodẽ termino, ſententiam excommunicationis incurrerent, quam beneficiis ſuis, pro quibus in dicta Camera ſe obligaſſent, omnino eſſent & cenſerentur priuati; illi vero,

qui

qui non pro ſe, ſed pro aliis, vt principales, & priuatæ perſonæ, ſuper huiuſmodi annatis ſe obligarent, vltra incidentiam excommunicationis ſententiæ prædictæ, ſi in termino conſtituto dictæ Cameræ vel Collectoribus non ſoluiſſent, ipſo facto ſuis omnibus quæ obtinerent beneficiis, ſimiliter intelligerentur eſſe priuati, atque talium beneficia poſſent in euentum prædictum per quoſcumque libere & licite impetrari.

Innoc. VIII. aliam contra eoſdem edidit conſt. num. 3. quæ, vt ſup. hic modo Pōtif. confirmat conſt. dictorū Pontificum quoad futura. Et moderatur quoad præterita & præſcripta.

§. 4. Dehinc fel. rec. Innocentius Papa Octauus ſimiliter prædeceſſor noſter per quamdam ſuam conſtitutionem, quæ incipit, Cameræ Apoſtolicæ, &c.

§. 5. Nos igitur cupientes ne prouiſiones, conceſſiones, & gratiæ Apoſtolicæ Sedis, & præcipue quæ à nobis emanarunt & pro tempore emanabunt, diu maneãt in ſuſpēſo, ſed perfecte ad actum, iuxta Apoſtolicas conſtitutiones deducantur, & ne Eccleſiarum, monaſteriorum & prædictarum dignitatum Eccleſiaſticarum Prælati, ſeu Commendatarij, & Adminiſtratores, abſque titulo & literis Apoſtolicis, in animarum ſuarum periculum, regimini & adminiſtrationi eorumdem ſe ingerere, aut alias illis immiſcere præſumant; ac ne Cameræ Apoſtolicæ redditus minuatur, ſed damnis eiuſdem obuietur, in præmiſſis omnibus prouidere, prædictorum prædeceſſorum noſtrorum inhærendo veſtigiis, Motu proprio, & ex certa ſcientia, conſtitutiones præfatas, earum quamlibet innouantes, præſenti conſtitutione perpetuo valitura declaramus, decernimus, ſtatuimus, & ordinamus, quod conſtitutiones Bonifacij, Alexandri, Pij, & Innocētij prędeceſſorum noſtrorum huiuſmodi, etiā quoad pœnas & cēſuras, etiā priuationis in eis expreſſas, quoad futura, in omnibus, & per omnia, iuxta illarum tenores, qui omnes inuiolabiliter perpetuis futuris temporibus obſeruētur, quo vero ad præſentia, & præterita, conſtitutiones, & ordinationes eaſdem moderamur ſub hac forma, videlicet, quod quoad Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Electos, Adminiſtratores, Commendatarios, Abbates, Priores, & alios quoſcumque, quibus auctoritate Apoſtol. de Patriarchali, Metropolitana, vel Cathedrali Eccleſiis aut monaſteriis, ſeu prioratibus conuentualibus, etiam in adminiſtrationem, vel commendam, hactenus prouiſum extitit, & ſuper his literas vſque ad totalem expeditionem, & receptionem earumdem expediri, infra terminum in conſtitutione Alexandri prædeceſſoris huiuſmodi præfixum, non fecerunt, vel etiam ſine litteris confirmationis, prouiſionis, vel commendæ, conſecrationis, & benedictionis, Eccleſiarum, monaſteriorum, vel prioratuum adminiſtrationem acceperunt, & illi incumbunt, vel etiam quoad illos, qui pro annatis quorumcumque beneficiorum, in dicta Camera Apoſtolica, ſe pro ſeipſis, vel aliis, infra certum tempus, pro ſolutione obligauerunt, & ſtatutis terminis non ſoluerunt, ac propterea ſententias, & pœnas in præmiſſis conſtitutionibus, & obligationibus contentas incurrerunt; ſi citra montes infra quatuor; ſi vltra montes, infra octo menſes, à die publicationis præſentium in Cancellaria Apoſtolica, computandos, literas huiuſmodi totaliter expedierint, & ad ſe receperint, & de his quæ debent, Cameræ prædictæ ſatisfecerint: ex tunc (dum tamen per prouiſiones, collationes, ſeu alias quaſlibet diſpoſitiones de Eccleſiis, monaſteriis, prioratibus, dignitatibus, & beneficiis prædictis, à prædicta Sede Apoſtolica, vel alias à quocumque, vel quomodocumque factas, non ſit alteri, ante datam huiuſmodi conſtitutionis noſtræ, ius quæſitum) eo ipſo ab excommunicationis ſententia, & aliis pœnis, quibus per prædictas conſtitutiones, vel obligationes reſpectiue obligati eſſent, abſoluti, & ad beneficia quibus propterea priuati eſſent, plenarie reſtituti, auctoritate noſtra cenſeantur, perinde ac ſi præmiſſa omnia, & ſingula in ipſis conſtitutionibus contenta obſeruaſſent, & pœnas præfatas non incurriſſent.

Non ſoluētib. annatas tēporibus debitis pœnam priuationis apponit.

§. 6. Quod ſi prædictas literas non expediuerint, & illis conſtitutionibus non paruerint, vel in terminis ipſis non ſoluerint, pœnas prædictas, etiam priuationis, eo ipſo incurriſſe ſe nouerint, quos etiam tenore præſentis conſtitutionis, expreſſe pœnis, & cenſuris eiſdem innodamus, & priuatos declaramus. Et inſuper eadem auctoritate Apoſtolica ſtatuimus, & ordinamus, quod illi, quos annatis huiuſmodi, dictæ Cameræ teneri contigerit, etiamſi alias illas ſoluere nullatenus promiſiſſent, ſeu ad illarum ſolutionem non aliter ſe ſpecialiter obligaſſent, ſi literas hactenus deſuper Apoſtolicas aliqua machinatione vel fraude adhibitis, ſolutione annatæ, vel obligatione in eadem Camera minime facta, recepiſſent (dumtamen beneficia ipſa fuiſſent, ſeu fuerint quomodolibet realiter aſſecuti) ad ſolutionem annatæ, & iurium prædictorum, efficaciter teneantur. Et niſi infra quatuor menſes, ſi citramontani: & octo menſes ſi vltramontani fuerint, à die publicationis præſentium in Cancellaria Apoſtolica computandos, de annata debita ſatisfecerint dictę Cam. Apoſt. vel eius collectoribus, de qua ſolutione appareat per inſtrumentum publicum, lapſo dicto termino, beneficiis, pro quibus de annata ſoluenda tenentur, omnino ſint, & intelligantur eo ipſo priuati.

§. 7. Et ſic in omnibus, & ſingulis præmiſſis, etiam per quoſcumque iudices etiam S.R.E. Cardinales, & Palatij Apoſtolici Auditores, & alios in Romana Curia, vel extra eam, in cauſis, in quauis inſtantia, etiam per appellationem, vel alio quouis modo, quomodocumque, & qualitercumque pendentibus, iudicari debere, ac irritum & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari, perpetuo decernimus, & declaramus. *Decretum irritum.*

§. 8. Non obſtantibus omnibus, quæ iidem prædeceſſores in præfatis ſuis conſtitutionibus voluerunt non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Vt autem hæc innouatio, ſtatutum, voluntas, decretum, & ordinatio, ac declaratio noſtra, ad omnium, & ſingulorum notitiam deducantur; nulluſque poſſit deinceps aliquam excuſationem prætendere, aut ignorantiam allegare, vtque perpetuo firma, & illibata permaneant, auctoritate, & tenore prædictis volumus, & mandamus, vt in valuis noſtræ Cancellariæ tribus vicibus, diuerſiſque diebus, dum ipſa Cancellaria tenebitur, & donec durabit, per aliquem ex Curſoribus noſtris affigantur, & teneantur, exindeque in libris Cancellariæ Apoſtolicæ, vbi ſimilia deſcribi, & regiſtrari conſueuerunt, per officiales Cameræ prædictæ ad quos pertinet, ad perpetuam rei memoriam deſcribantur, & regiſtrentur. *Clauſula derogatoria.*

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis autem, &c.

Dat. Romæ, apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, 1505. 5. Kal. Auguſti, Pont. noſtri Anno 2. *Dat. P. An. 2. die 28. Iulij.*

Priuilegium Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti, Ordinis S. Benedicti, deputandi iudices Conſeruatores bonorum, & perſonarum ipſius Congregationis, Eorumque Conſeruatorum ampla iuriſdictio. V.

Qualitates eiuſmodi Conſeruatorum explicat Leo X. in ſua conſt. 22. Dum intra, & eorumdem auctoritatem tradit Pius V. in conſt. 11. Dum ad vberes, & poſtremo declarauit Clemens VIII. inf. in eius conſt. 3. Sanctiſſimus. Quæ ob communicationem priuilegiorum inter Regulares poſſunt huic Congregationi, & alijs deſeruire, ſtante præſertim præſeruatione Concil. Trid. ſeſſ. 24. caput. 3.

Alia de hac Congregatione, indicaui ſupra in conſtit. 1. Clem. VI. Solicitudinis ſup.

Ad fauorem Abbatum huius Congregationis ſuper vſu Baldacbini, Aſſiſtentium, & aliorum Miniſtrorum emanauit Decretum à Sacra Congregatione Rituum, quod approbauit S.D.N. Vrb. VIII. in conſt. 97. Exponi inf. tom. 4.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus fratribus, Patriarchæ Aquileien. Neapolitan. Mediolanen. Florentin. *Edita An. D. 1505.*

Senen. Archiepiſcopis, Bononien. ac Engubinen. Epiſcopis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

Militanti Eccleſiæ licet immeriti, diſponente Domino Præſidentes, circa curam Eccleſiarum, & Monaſteriorum omnium ſolertia reddimur indefeſſa ſoliciti, vt iuxta debitum paſtoralis officij eorum occurramus diſpendijs, & profectibus diuina cooperante clementia ſalubriter intendamus.

Cauſa huius indulti.

§. 1. Sane, dilectorum filiorum, Abbatis generalis, & Conuentus Monaſterij ſanctæ MARIÆ in Ancona, Ordinis S. Benedicti, Pientinæ diœceſis, & Viſitatorum Congregationis Montis Oliueti nuncupati, & aliorum Abbatum, Priorum, & conuentuum, Monaſteriorum, & prioratuum præfati Ordinis, & Congregationis eiuſdem conqueſtionem percipimus, quod nonnulli Archiepiſcopi, Epiſcopi, aliique Eccleſiarum Prælati & Clerici, ac Eccleſiaſticæ perſonæ, tam Religioſæ, quam ſæculares, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites, Laïci, Communia ciuitatum, vniuerſale oppidorum, caſtrorum, villarum, & aliorum locorum, ac ſingulares perſonæ ciuitatum, & diœceſium, ac aliarum partium diuerſarũ, occuparunt, & occupari fecerunt caſtra, villas, & alia loca, terras, domos, poſſeſſiones, iura, iuriſdictiones, necnon cenſus, fructus redditus, & prouentus, dicti & aliorum monaſteriorum, religioſorum locorum, ſeu membrorum, & aliorũ beneficiorum Eccleſiaſticorum monaſteriis, Prioratibus, & locis dicti Ordinis illios Congregationi acquiſitorum, ſeu alias annexorum, ac illis ſubiectorũ, & ab illis dependentium: ac nonnulla alia bona mobilia, & immobilia ſpiritualia, & temporalia, ad Abbates, Priores, conuentus, & congregationem prædictos: necnõ commiſſos, vel oblatos, & oblatas, vel commiſſas, Congregationi, & membris præfatis, ſeu ſua bona dantes, ſpectantia, & ea detinent indebite occupata, ſeu ea detinentibus præſtant auxilium, conſiliũ, vel fauorem; nonnulli etiam ciuitatum, & diœceſum, ac partium prædictarum, qui nomẽ Domini in vanum recipere non formidant, eiſdem Abbatibus, prioribus, conuentibus, congregationi, commiſſis, ſeu oblatis ſuper prędictis caſtris, villis, locis, aliis, terris, domibus, poſſeſſionibus, iuribus, iuriſdictionibus, fructibus, cẽſibus, redditibus, & prouentibus eorũdem, & quibuſcumque aliis bonis mobilibus, & immobilibus, ſpiritualibus, & temporalibus, ac aliis rebus ad monaſteria, prioratus, loca, membra, & beneficia, ac Abbates, conuentus, congregationem, commiſſos, ſeu oblatos, commiſſas, vel oblatas huiuſmodi ſpectantibus, multipliciter moleſtias, & iniurias inferunt ac iacturas. Quare Generalis, Viſitatores, & alij Abbates, priores, & conuentus, ac congregatio præfati nobis humiliter ſupplicarunt, vt cum eis valde difficile reddatur, pro ſingulis querelis ad Apoſtolicam Sedẽ habere recurſũ, prouidere ipſis ſuper hoc paterna diligẽtia curaremus.

Facultas, & iuriſdictio Conſeruatorum Ordinis.

§. 2. Nos igitur aduerſus occupatores, detentores, pręſumptores, moleſtatores, iniuriatores huiuſmodi, illo volentes eiſdem Abbatibus, prioribus, conuentibus, & congregationi remedio ſubuenire, per quod ipſorum compeſcatur temeritas, & aliis aditus committendi ſimilia præcludatur, fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel ſex, aut quinque, ſeu quatuor, aut tres, vel duo, aut vnus veſtrum, per vos, vel alium, ſeu alios, etiamſi ſint extra loca in quibus deputati eſtis, Conſeruatores, & iudices, præfatis Abbatibus, prioribus, conuentibus, & Congregationi, cõmiſſis ſeu oblatis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, non permittatis, eoſdem ſuper his, & quibuſlibet aliis bonis ac iuribus præſentibus, & futuris, ad Abbates, & conuentus Congregationem, commiſſos, vel commiſſas, ſeu oblatos, vel oblatas, monaſteria, prioratus, membra, & loca, præſentia, & futura dictæ Congregationis ſpectantia, ab eiſdem, vel quibuſuis aliis, indebite moleſtari, vel eis grauamina, ſeu damna, vel iniurias irrogari, facturi, dictis Abbatibus, prioribus, conuentibus, & Congregationi, commiſſis ſiue oblatis, cum ab eis vel procuratoribus ſuis, aut eorum aliquo fueritis requiſiti de prædictis, & aliis perſonis quibuſlibet, ſuper reſtitutione huiuſmodi caſtrorum, villarum, terrarum, & aliorum locorum, iuriſdictionum, iurium, & bonorum mobilium, & immobilium, reddituum quoque, prouentuum, ac aliorum quorumcumque bonorum, præſentium, & futurorum, necnon de quibuſlibet moleſtiis, & iniuriis atque damnis præſentibus, & futuris, in illis videlicet, quæ iudicialiter requirunt indaginem, ſummarie, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij; in illis vero prout qualitas eorum exegerit, iuſtitiæ complementum. Occupatores ſeu detentores, præſumptores, moleſtatores, & iniuriatores huiuſmodi, necnon contradictores quoſlibet, & rebelles, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque vel quotieſcumque expedierit, auctoritate noſtra, per cenſurã Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obſtantibus tam felicis recordationis Bonifacij Papæ Octaui prædeceſſoris noſtri, in quibus cauetur ne quis extra ſuam ciuitatem, & diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis vltra vnam dietam, à fine ſuæ diœceſis ad iudicium euocetur, ſeu ne Iudices, & Conſeruatores à Sede deputati prædicta, extra ciuitatem, & diœceſim in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alij, vel aliis vices ſuas committere, aut aliquos vltra vnam dietam à fine ſuæ diœceſis trahere præſumant, dummodo vltra tres dietas aliquis vigore præſentium non trahatur, aut quod de aliis quam manifeſtis iniuriis, & moleſtiis, atque damnis, & aliis quæ iudicialiter requirunt indaginem pœnis in eis, ſi ſecus egerint, & in id procurantes adiectis, Conſeruatores ſe intromittant, quam Papienſis de feriis cognoſcendis primis, & ſecondis cauſis in terris, locis inibi expreſſis, ac aliis quibuſcumque inſtitutionibus à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, tam de iudicibus delegatis, & Conſeruatoribus, quam perſonis vltra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut aliis, editis, quæ veſtræ poſſent in hac parte iuriſdictioni, aut poteſtati, eiuſque libero exercitio quomodolibet obuiare, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus Eccleſiarum, monaſteriorum, Religioſorum, ciuitatum, terrarum, & aliorum locorum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, aut quauis alia firmitate roboratis, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis quibuſuis Ordinibus, monaſteriis, prioratibus, præpoſituris, præpoſitatibus, dignitatibus, & perſonatibus, ac adminiſtrationibus, & officiis, ceteriſque beneficiis Eccleſiaſticis, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, & in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, ac aliis perſonis quibuſlibet, etiam cum quibuſuis clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis fortioribus, & efficacioribus conceſſis, quibus etiamſi de eis ſpecialis ſpecifica, & expreſſa, non autem per clauſulas generales id importantes, mentio ſeu quæuis alia expreſſio habenda foret, & in eis caueretur expreſſe quod in illis non niſi ſub certis inibi expreſſis modis, & formis, aut nullatenus derogari poſſit, illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus pro expręſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus; ſeu ſi aliquibus communiter vel diuiſim, à Sede præfata indultum exiſtat, quod excommunicari, ſuſpendi, vel interdici, ſeu extra, vel vltra certa loca ad iudicium euocari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi ac eorum perſonis, & Ordinibus, ac nominibus propriis mentionem, & qualibet alia, dictæ Sedis indulgentia, generali, vel ſpeciali, cuiuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam veſtræ iuriſdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua cuiuſque toto tenore habenda ſit in veſtris literis mentio ſpecialis.

Indultum obligandi Conſeruatores.

§. 4. Ceterum volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod omnes, & ſinguli alij Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alij locorum Ordinarij, præſentes, & futuri, eorumque pro tempore Vicarij in ſpiritualibus generales, necnon quæcumque aliæ perſonæ in dignitate Eccleſiaſt. conſtitutæ, ac eorum ſinguli, quãdo, & quotiẽs pro parte Abbatũ, Priorum, conuentuum Cõgregationis, commiſſorum, ſeu oblatorum, vel cõmiſſarum, & oblatarum pręd ictorum, vel eorum alicuius ſuper præ-

nuſſis,

miſſis, vel eorum aliquo requiſiti fuerint, ad præſentium literarum executionem procedere poſſint, & debeant in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi præſentes literæ, etiam eis, cum clauſula quatenus ipſi omnes, vel duo, aut vnus eorum ſpecialiter directæ fuiſſent.

Ampliatio facultatis Cõſeruatorum. §. 5. Et ſi per ſommariam informationem ſuper his per vos, aut eos habenda, vobis aut eis conſtiterit, quod ad loca in quibus occupatores, detentores, præſumptores, moleſtatores, iniuriatores huiuſmodi ac alios ad quos præſentes literæ peruenerint pro tempore morari contigerit, pro monitionibus, & citationibus, de eis facientibus, tutus non pateat acceſſus, Nos vobis, & aliis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ordinariis, & perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, prædictas citationes, & monitiones quaſlibet per edicta publica locis affigenda publicis, & partibus illis vicinis de quibus ſit veriſimilis coniectura quod ad notitiam citatorum, & monitorum huiuſmodi peruenire valeant, faciendi, plenam, & liberam, earumdem tenore præſentium concedimus facultatem. Ac volumus & prædicta auctoritate decernimus, quod monitiones, & citationes huiuſmodi, perinde arctent ipſos monitos, & citatos, ac ſi eis, & perſonaliter inſinuatæ, & intimatę legitime extitiſſent, quod quilibet veſtrum, ac Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Ordinariorum, Vicariorum, & perſonarum in dignitate præfata conſtitutarum prædictorum proſequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamuis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico præpeditus, & à data præſentium, ſit vobis, & ipſis & vnicuique veſtrum, & eorum in præmiſſis omnibus, & eorum ſingulis cœptis, & non cœptis, præſentibus, & futuris, perpetuata poteſtas, & iuriſdictio attributa, vt eo vigore, eaque firmitate vos, & ipſi poſſitis, & quilibet veſtrum, & eorum, poſſit in præmiſſis omnibus cœptis, & non cœptis, præſentibus, & futuris, & pro prædictis procedere, ac ſi prædicta omnia, & ſingula, coram vobis ſeu ipſis cœpta fuiſsẽt, & iuriſdictio eorũ, & veſtra, ac cuiuſlibet veſtrũ in præmiſſis omnibus, & ſingulis, per citationẽ vel modum aliũ, perpetuata legitime extitiſſet.

Fides danda transſumptis. §. 6. Et quia nihilominus difficile foret præſentes literas huiuſmodi ad ſingula quæque loca in quibus de eis forſan mentio facienda fuerit, deferre, eadem Apoſtolica auctoritate decernimus, quod earum tranſumptis, manu alicuius notarij publici ſubſcriptis, ac ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, in iudicio, & extra, ac vbilibet plena fides adhibeatur, & eis ſtent in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi ipſæ originales literę exhiberentur, & oſtenderentur, conſtitutione Apoſtolica ſuper Conſeruatoribus, & alia qualibet in contrarium edita, non obſtan. præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Dat. P. An. 2. 25. Octob. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1505. 8. Kal. Nouemb. Pont. noſtri Anno 2.

VI. Contra homicidas, & alios capitaliter bannitos; aut ſibi ius dicentes, aut caualcatam facientes, &c. eorumque receptatores, & fautores.

Quoad prædictos bannitos attende conſt. 6. Six. V. Hoc noſtri. Quo verò ad ius dicentes, & caualcatas facientes, vide aliam eiuſdem Six. conſt. 75. Dum pro.

Edita An. D. 1505. *IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium. CVm homines ſe inuicem quantum poſſunt ratione, & auxilio fouere debeant, ideo Deo, & hominibus abominabiles eſſe viros ſanguinum auidos Propheta teſtatur: nec immerito, cum horrenda ſæuitia, non ſolum corporum, ſed etiam animarum eorum quos interimunt, ſi non ſint armis ſpiritualibus, diuina præueniẽte gratia præmuniti, procurare noſcãtur, pro quibus Dominus noſter IESVS CHRISTVS mortem ſubiit temporalem. Ad reprimendum igitur talium conatus nefarios, plurimum conferre arbitrantes, eos qui huiuſmodi deteſtabile ſcelus patrare non expaueſcunt iuſtitia cupientes punire, & latas pro tempore contra eos condemnationes debitæ executioni demandari, ea quæ pro talium condemnationum faciliori executione, & ſicariorum huiuſmodi perſecutione, à prædeceſſoribus noſtris prouide emanarunt, vt eo firmius obſeruentur, quo fuerint ſæpius Apoſtolica auctoritate munita, libenter approbantes, munimine roboramus, ac alia pro Vrbis noſtræ, & aliarum ciuitatum, terrarum, & prouinciarum nobis ſubiectarum, necnon ciuium, & incolarum eorumdem commodo, pace, & tranquillitate deſuper ſtatuimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

§. 1. Dudum ſiquidem per fel. record. Pium Papam Secundum prædeceſſorem noſtrum, accepto quod à certis annis tunc elapſis citra in terris, locis, & tenimentis Romanæ Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubiectis quam plura etiam ex leuibus cauſis commiſſa eſſe reperiebantur homicidia, &c. *Pius II. contra homicidas edidit bullam quæ eſt ſup.*

§. 2. Et deinde piæ memoriæ Sixtus Papa IV. etiam prædeceſſor noſter, accepto per eum quod in ipſius Pij prædeceſſoris literis contenta à certis annis tunc elapſis citra non fuerant obſeruata, &c. prout in ſingulis literis prædictis plenius continetur. *Six. IV. cuius bullã hic non habes, eã confirmauit.*

§. 3. Cum autem tempore aſſumptionis noſtræ ad ſummi Apoſtolatus apicem propter guerras, quibus non ſolum ciuitates, terræ, & loca temporali dominio eidem Romanæ Eccleſiæ ſubiecta, ſed etiam tota Italia decem fere annis, magno cum omnium in eis habitantium incommodo vexata fuerunt, in eiſdem ciuitatibus, terris, & locis, præſertim in Vrbe noſtra inteſtina, ac diuturna odia, & diſcordias, ciuileſque diſſenſiones vigere, ac furta, latrocinia, homicidia paſſim perpetrari cognouerimus, mẽte reuoluẽtes præfatum Sixtum prædeceſſorem, & auunculum noſtrum, qui nos ad Cardinalatus honorem euexit, ad decorem, & venuſtatem Vrbis prædictæ, & illius temporum reſtaurationem, ac perſonarum eiuſdem Vrbis, ac aliarum ciuitatum, & locorum eidem Romanæ Eccleſiæ ſubiectorum commoda aciem ſuæ conſiderationis extendiſſe, illius exemplo promoti animum ad ſedandum diſcordias, & odia, tam in dicta Vrbe, quam aliis ciuitatibus, terris, & locis dictæ Eccleſiæ ſubiectis, ad firmandam perpetuam pacem, & quietem, non ſine maximis animi, & corporis moleſtiis, & curis, pro ſubditorum noſtrorũ commodis applicauimus, idque opportunis iuris remediis omni ſtudio efficere cupimus. Habita igitur ſuper iis cum fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, & de illorũ conſilio, literas Pij, & Sixti prædeceſſorum prædictorum, & prout alias concernunt, omnia, & ſingula in dictis literis cõtẽta auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, approbamus, & innouamus, & robur firmitatis perpetuę obtinere debere decernimus. *Hic Pont. illas innouat.*

§. 4. Ac illas ad bannitos, exititios, & rebelles, aut alios pro quocumque alio crimine capitali, à quibuſuis officialibus, tam in dicta Vrbe, quam extra eam, & in terris eidem Romanæ Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubiectis ius dicentibus pro tempore condemnatos, ac brigoſos nuncupatos, pacem iuxta ordinationes dictæ Vrbis, Apoſtolica auctoritate approbatis facere recuſantes, necnon ius ſibimet contra alios dicentes, aut caualcatas ſine Romani Pontificis, aut officialium ſuorum ſpeciali licentia facientes, vel mouentes, præfata auctoritate, de eorumdem fratrum conſilio extendimus. *Extenditque ad quoſcũque alios capitaliter condemnatos.*

§. 5. Ac vniuerſis, & ſingulis, tam laïcis quam Eccleſiaſticis cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, excellentiæ, dignitatis, Ducibus quoque, Comitibus, Baronibus, domicellis, necnõ communitatibus, ciuitatum, terrarum, caſtrorum, & aliorum quorumcumque locorum, nobis, & eidem Romanæ Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubiectorum, diſtricte pręcipiendo mãdamus, & inhibemus, ne aliquis eorum homicidas, bannitos, exititios, & rebelles, aut pro alio capitali crimine cõdẽnatos, aut brigoſos pacem facere recuſantes, ſeu ius ſibi contra alium dicentes, aut caualcatas facientes, vel mouentes, in eorum ciuitatibus, caſtris, ſeu locis aliis quibuſcumque recipere, & retinere, ſeu auxilium, conſiliũ, vel fauorem, directe, vel indirecte, publice, vel occulte, per ſe vel aliũ præſtare, aut in *Receptationẽ eorumdem & fautorum prohibet.*

eorum domibus, ſeu caſtris, vel locis recipere, & receptare præſumat.

Contrauenientibus pœna, infligitur. De his vide omnino bullas cœnæ in rub.

§. 6. Et ſi aliquis contra inhibitionem, & mandatum huiuſmodi quouis modo directe vel indirecte de cetero venire præſumpſerit, nos omnes, & ſingulos ſic contrauenientes, contra quos per Pium, & Sixt. præfatos, ac alios prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, & Apoſtolicæ Sedis Legatos, etiam ſatis eſt debite prouiſum, excommunicationis maioris, & anathematis ſententiam, à qua non niſi à nobis, vel eiſdem ſucceſſoribus, præterquam in mortis articulo conſtituti, & debita ſatisfactione præmiſſa, abſolui poſſint, incurrere, eoſque omnibus, & ſingulis priuilegiis, gratiis, libertatibus, indultis, exemptionibus, immunitatibus, realibus, & perſonalibus, ac ciuitatibus, caſtris, terris, locis, & dominiis eorum, dignitatibus, & honoribus, iuribus, officiis, ac etiam feudis, & conceſſionibus quibuſcumque quæ à nobis, & Romana, ac quibuſcumque aliis Eccleſiis obtinere noſcuntur, ſub quacumque verborum forma, & tenore, ac cum quibuſuis fortiſſimis, & inſolitis clauſulis, immunitatibus, exemptionibus, & priuilegiis, etiam præſeruatiuis ab incurſu pœnæ priuationis ipſo iure (quorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſerti forent, præſentibus pro expreſſis haberi volumus) eo ipſo priuatos, & inhabiles ac indignos ad illa & quælibet alia in poſterum obtinenda, & quoſcumque actus legitimos exercendos fore nunciamus, & illa per nos, & ſucceſſores noſtros abſque aliqua declaratione ſuper incurſu pœnæ priuationis huiuſmodi, aut citatione eorum qui priuationis pœnam incurrerint facienda, aliis perſonis in feudum ſeu vicariatum, aut alias, ac ſi per lapſum temporis conceſſionis, aut finitam lineam, ad dictam Cameram reuertiſſent, libere concedere, ac alias de illis diſponere poſſe decernimus, & declaramus, necnon ciuitates, terras, caſtra, & loca prædicta Cameræ Apoſtolicę confiſcamus, incorporamus, applicamus & appropriamus, ac confiſcata, incorporata, applicata, & appropriata eſſe, ſicque cōtrauenientes pro rebellibus eiuſdem Romanæ Eccleſiæ haberi, & cenſeri debere volumus, eorum ſubditos, & vaſallos, & arcium, ciuitatum, terrarum, caſtrorum, & locorum prædictorum caſtellanos, à quocumque fidelitatis iuramēto, quo ipſi eſsēt quomodolibet adſtricti, penitus abſoluentes. Ciuitates quoque, terras, caſtra, & loca prædicta, ſi ad eiuſdem Romanæ Eccleſiæ obedientiam ſe non reduxerint, ſeu in præmiſſis quomodolibet deliquerint, & etiam quorumcumque eis conſilium, auxilium, vel fauorē quouis modo directe, vel indirecte, publice, vel occulte præſtantium, etiam quacumque, Eccleſiaſtica, vel mundana, etiamſi Regali præfulgeant dignitate, & excellentia, vt præfertur, & ad quæ eos declinare contigerit, Eccleſiaſtico ſubiicimus interdicto, tamdiu firmiter obſeruando, donec ibid. fuerint, etiam per triduū poſt inde diſceſſum.

Reuelationē præcipit.

§. 7. Illos quoque qui aliquem ſcinerint culpabilem in prædictis, & nobis vel ſucceſſoribus noſtris infra trium dierum ſpatium non retulerint, vel alicui per quem ad nos verbum fideliter perferatur, ſimiles pœnas incurrere volumus.

Contrariis derogat.

§. 8. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpēdi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſcumque aliis priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus, ſuper recipiendis bannitis, & homicidis, ac brigoſis, & aliis prædictis quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ quoad hoc cuiquam volumus nullatenus ſuffragari.

Publicationē committit. Hæc publ. non habetur, ſed ſufficit publ. conſt. cit. in rub.

§. 9. Vt autem præſentibus literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus, & mandamus, illas in valuis baſilicarum Principis Apoſtolorum, & Sācti Ioannis Lateranenſis de Vrbe affigi, vt ij quos literæ ipſæ concernunt, quod ad ipſos non peruenerint, aut illas ignorauerint, nullam poſſint excuſationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile, quod apud ipſos remaneat incognitum, quod tam patenter fuerit publicatum. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1505. 5. Kal. Decemb. Pont. noſtri Anno 3. *D. P. A. 3. 27. Nouemb.*

Prohibitio appellandi in cauſis criminalibus prouinciæ Marchiæ, in Statu Eccleſiaſtico, non facto depoſito pœnæ pecuniariæ, in qua rei condemnati ſunt. VII.

Hæc prohibitio approbata eſt ac extenſa ad totum Statum Eccleſiaſt. per Pium IV. vt inf. in eius conſt. 52. Etſi cuncta, vbi notabo declarationes.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Nicolao Prouinciæ noſtræ Marchiæ Anconitanæ Theſaurario. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1506.*

Cauſa prohib.

ACcepimus Fiſco Cameræ Apoſtolicæ, iſtiua noſtræ prouinciæ, damnum non leue inferri, delictaque impunita remanere, ex prætextu appellationum, quæ in maleficiorum cauſis, tum ante condemnationem, tum poſt interponuntur; propter quas, cum aut ad Vrbem, aut alio cauſæ ipſæ transferuntur, indeciſæ, & minus pro ipſo Fiſco defenſæ remanent.

Prohibitio appellandi abſque depoſito.

§. 1. Quamobrem volentes damno, & impunitati prædictis occurrere, tibi committimus, & mandamus, vt nullam in aliqua cauſa alicuius malefici], aut fractæ pacis, induciarum, vel treguæ, etiamſi de noua cauſa, aut de habendo recurſum diceret, appellationem admittas, aut admitti ſinas per aliquem iudicem, vel officialem, niſi prius effectuale depoſitum penes te fecerint, de pœna, in qua appellans condemnatus fuerit, aut veniret condemnandus, prout in conſtitutionibus prouincialibus, & aliis prædeceſſorum noſtrorum, & noſtris literis, ad quas relationem haberi volumus, plenius continetur.

Prohibitio appellationes admittendi.

§. 2. Inhibentes etiam præſentibus Gubernatoribus, Vicelegatis, Locumtenentibus, & aliis quibuſcumque officialibus ipſius prouinciæ, quocumque nomine nūcupatis, vt appellationem aliquam in dictis cauſis admittere nullo modo audeant, vel præſumant, niſi per te eis prius conſtiterit de effectuali depoſito, vt præmittitur facto. Decernen. ex nunc irritum, & inane, ſi ſecus à quocumque aliquid præſumptum fuerit attentari. Contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Dat. Romæ apud S. Petrum ſub annulo piſcatoris, die 16. Iunij, 1506. Pont. noſtri Anno 3. *D. P. An. 3. 16. Iunij.*

Iuriſdictio, & auctoritas Clericorum R. Cam. Apoſt. præſidentium aliquot ex ſe ipſis annis ſingulis tranſmittendi ad loca Status Eccleſiaſtici viſitanda; Officialeſque & alios quoſcumque delinquentes coërcendos. VIII.

Alia de iſtis Clericis indicaui ſup. in Alex. VI. conſt. 12. Etſi ex.

IVLIVS PAPA II. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1506.*

Exordium.

EX iniuncto nobis deſuper Apoſtolicæ ſeruitutis officio, ad ea libenter intendimus, per quæ gregem Dominicum, præſertim Ciuitatum, & locorum temporali dominio S.R.E. mediate, vel immediate ſubiectorum, diuina diſponente clementia nobis commiſſum, intra iuſtitiæ tramites, cum pace, & iuſtitia gubernare, regere, & ab oppreſſionibus liberare poſſimus.

Officiales Status Eccleſia-

§. 1. Sane fuit fide dignorum teſtimonio relatum, quod nonnulli Prouinciarum, ciuitatum, & locorum

prædicto

ſti, & aliis variis modis delinquebant quæ incognita, & ſubſequenter impunita remanebant.

prædictorum Gubernatores, Locatenentes, Vicelegati, Theſaurarij, Dohanarij, Gabellarij, Caſtellani, armorum ductores, Camerarij, Exactores, Priores, Antiani, Conſules, Conſiliarij, Vicarij, & Eccleſiarum, & piorum locorum Prælati, Rectores, & procuratores damnorum datorum, & alij, cuiuſcumque nominis clericalis, vel ſecularis auctoritatis, vel iuriſdictionis officiales, executores, & aliæ priuatæ perſonæ, qui miniſterio iuſtitiæ, & negotiis publicis præpoſiti ſunt, nonmodo illa vt debent, non ſeruant, & ſeruari curant, & faciunt, ſed quandoque in populorum prædictorum, & Fiſci noſtri Apoſtolici damnum non modicum, & animarum ſuarum periculum, & detrimentum, vel perſonarum acceptione, vel ſimoniæ, odij ſeu amoris labe, & aliis mundanis illecebris corrupti, ſtatuta, & bonas conſuetudines non ſeruando, corrumpunt, tyrannidem exercent, & iuſtitiæ miniſtros impediunt, iuſtitiam lædunt, populorum, communitatum, & priuatarum perſonarum facultates exhauriunt, & Fiſci introitus auferunt, & in rem ſuam vertunt, vel aliter male pertractant, ex quibus peccandi licentia creſcit, & vſurarij, & monetarij multiplicantur, & aliqui Abbates, Priores, Miniſtri, ſeu quicumque alij monaſteriorum, & Conuentuum Rectores, Præpoſiti, & Gubernatores quocumque alio nomine nuncupati, & ipſi, & etiam alij Clerici ſeculares, Eccleſiarum Prælati, Rectores, & beneficia obtinentes, ſuis Religioſis extra monaſterium morandi facultatem de facto concedunt, & aliunde ad ſe venientes Religioſos tranſeuntes contra fel. rec. Martini V. & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, & noſtras conſtitutiones recipiunt, & beneficia etiam ſecularia, & quibus cura imminet animarum habere, & tenere etiam ſine diſpenſatione Apoſtolica conſentiunt, & permittunt, & bona Eccleſiaſtica tam coniunctis, & amicis, quam aliis variis fictis titulis, non iuſtis pretiis alienauerunt, & alienare non deſiſtunt, & quidam alij iniquitatis filij, procurante humani generis inimico, Sedis Apoſtolicæ, vel alterius auctoritatem habentes, indulgentiarum facultatem habere, vel dictæ Sedis Nuncios, ſeu Commiſſarios eſſe, licet falſo, aſſerentes, & fingentes, ac Chriſti fidelibus ſuadentes, pecunias, & alia munera quæſtuando extorquere, & falſi crimen committere non verentur, & quod magis abominabile eſt, à caſibus Sedi Apoſt. reſeruatis, & votorum etiam perpetuorum, & viſitationis Sepulchri Dominici, S. Iacobi in Compoſtella, S. Spiritus in Saxia, & liminum Principum Apoſtolorũ de Vrbe, abſoluere, & huiuſmodi, ac grauiora peccata præter omnium eorum auctoritatem remittere, & ſuper illis diſpenſare, animaſque illaqueare præſumũt.

Hic ideo Pix. Clericis R. Cameræ committit, vt ex ſe ipſis aliquos ad inquirendum & procedendum ſuper prædictis, quolibet anno tranſmittant.

§. 2. Nos igitur, qui inter varias curas, quibus continuo premimur, illa præcipue ſolicitamur, vt Terræ, & loca prædicta S.R.E. ſubiecta, ſub ſtatu tranquillo, & pacis amænitate gubernentur, & Eccleſiarum, & locorum piorum bona non diſſipentur, & Chriſti fidelium ibidem conſiſtentium animæ, falſis ſuggeſtionibus non perdantur, volentes ſuper iis, vt nobis incumbit, de opportuno remedio prouidere, & malorum prædictorum ſomenta de medio tollere, & penitus extirpare, & quia huiuſmodi crimina, & inconuenientia, & delinquentium calliditate, ſeu aliquorum potentia, vt prædictum eſt, ad nos vel ad dictam Cameram Apoſtolicam non deferuntur, & impunita, vt pote ignota, relinquuntur, quodque occurrere non poſſumus præmiſſis, niſi aliquis nobis, & S. R. E. fidus, & probatus, & cui ſtatus prædicti cura incumbat, aſſumatur; Ac attendentes quod dilecti filij Clerici Cam. Apoſtol. præſidentes, quibus omnium locorum, & terrarum S. R. E. in temporalibus præcipue cura imminet, & qui ſubditorum prædictorum, & aliorum ad ſe ſe currentium querelas audiunt, & illis remedia tribuunt opportuna, prouida deliberatione ſtatuentes, & ordinationes decernimus, ac perpetua inuiolabili lege ordinamus, & ſancimus, quod dicti Clerici Præſidentes, anno quolibet, aliquos ex eis deputent, qui ad loca prædicta ſe conferant, & ſuper præmiſſis omnibus, & ſingulis diligenter inquirant, & inueſtigent, & prædictorum omnium crimina, & defectus audiant, & omni meliori modo reperiant, & repertos ſolemni adnotatione deſcribant, & Communitatibus, & particularibus perſonis ablata reſtitui faciãt, aut referant & in prædicta Camera proponant, vbi iuxta conſtitutiones fel. rec. Six. IV. prædeceſſoris noſtri vota reddantur, & cauſæ huiuſmodi, ſtylo, & more Camerali iuſtitia mediante, decidantur, & terminentur, & reperti culpabiles, debitis pœnis plectantur, moleſtentur, & puniantur.

Quibus deputatis ampla facultates quoſcumque culpabiles puniendi conceditur.

§. 3. Volumus inſuper quod Clerici, quos, vt præmittitur ad loca prædicta deſtinari contigerit, ad effectum omnia inueniendi, & reperiendi, quaſcumque perſonas publicas, & priuatas, cuiuſcumque gradus, præeminentiæ, conditionis, & dignitatis, mundanæ, vel Eccleſiaſticæ cenſeantur, etiam communitates, corpora, collegia, tam ſuper facto proprio quam ſuper teſtimonio ferendo, ſeu pro libris, ſcripturis, & documentis ad cauſas prædictas facientibus, ſeu illas pro arbitrio dicti Clerici concernentibus, edendis, & exhibendis, cogere, compellere, & ſi opus eſt, mulctare, punire, & ſub pœnis pecuniariis, & cenſuris Eccleſiaſticis, & ſi eis videbitur per tormenta, carceres, & alios legitimos modos, veritatem ernere poſſunt, taliter quod opera tenebrarum malignantium, calumniis, & diabolicis verſutiis non tegantur, ſed bene cognita funditus eradicentur.

Eiſque Legatos & cæteros omnes obedire præcipit.

§. 4. Mandantes Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Locatenentibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Gentium armorum Capitaneis, Theſaurariis, Baronibus, Vicariis, domicellis, mareſcallis, bariſellis, armorum ductoribus, iudicibus, communitatibus, & omnibus aliis publicis, & priuatis perſonis quomodocumque nuncupatis, & ſingulis antedictis, & ipſorum cuilibet, in virtute ſanctæ obedientiæ, vt eiſdem Clerico præſidenti, vel Clericis præſidentibus, deputato, deputatis, vel deputandis aſſiſtant, & omnem obedientiam exhibeant, eiuſque mandata inuiolabiliter obſeruent, & ab aliis prout iuſſerint, ſeu iuſſerit, obſeruari faciant, eique vel eis, de opportunis fauoribus, auxiliis, & præſidiis aſſiſtant, & prouideant.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 5. Præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & locorum municipalibus, conſuetudinibus, & præſcriptionibus, ac quibuſuis priuilegiis, indultis, & immunitatibus, exemptionibus, conceſſionibus, diſpoſitionibus, & literis, tam per quoſcumque Rom. Pontifices, vel Sedem Apoſtolicam, ſub quibuſuis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis, irritantibuſque decretis, etiam ex motu proprio, & ex certa ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & ex quibuſuis etiam maximis, & vrgentiſſimis cauſis, & neceſſitatibus, communiter, vel diuiſim hactenus conceſſis, factis, confirmatis, approbatis, & innouatis, nominatim ſpecialiter, & expreſſe, & in poſterum forſan concedendis, faciendis, confirmandis, approbandis, & innouandis, quibus etſi pro eorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecifica, & expreſſa, ac indiuidua mentio habenda foret, præſentibus, acſi de verbo ad verbum inſererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, quoad præmiſſa dumtaxat harum ſerie eiſdẽ motu, & ſcientia, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & illa nemini aliquo vmquam tẽpore ſuffragari volumus, & decernimus, cæteriſque cõtrariis quibuſcũque.

Fides tranſumptorum huius bullæ.

§. 6. Volumus autem quod tranſumpto in Camera Apoſtolica facto adhibeatur plena fides, quemadmodum propriis originalibus.

Dat. P. An. 3. 22. Iulij.

Dat. Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 22. Iulij, 1506. Pont. noſtri Anno 3.

IX.

Contra Clericos, & Miniſtros R. Cam. Apoſt. quomodolibet in contractibus rerum Cameralium participantes.

Hæc prohibitio confirmatur, & extenditur ad interuenientes in Camera, dum de illis pro eos attinentibus tractatur, à Paulo III. inf. in eius conſt. 18. Alias. Et approbatur à Pio IV. infra in eius conſt. 55. Romanus. Sed an hæ prohibitiones ligent Card. Camerarium, vide infra in alia Iul. III. bulla 3. Licet. vbi notaba.

Edita A.D. *IVLIVS EPISCOPVS, &c.*
Motu proprio, &c.

Cauſa huius prohibitionis.

PErcepimus à fide dignis, ac pluries informati fuimus, quod in appaltu aluminum Sanctæ Cruciatæ, vel conceſſionum Dohanarum, Theſaurariæ, ac Salariæ, & aliarum rerum, quæ per nos, ſeu Ordine noſtro, per Præſiden. & Clericos Cameræ noſtræ Apoſtolicæ conceduntur, ad nos, & Fiſcum noſtrum ſpectan. nonnulli ſe intromittunt, immiſcent, & forſitan pro eorumdem intereſſe participant, in maximum præiudicium noſtrum, & rerum Fiſcalium, viam veritatis non agnoſcentes in eorumdem euidens periculum animarum.

Prohibitio participandi, in contractib. rerum Cameralium.

§. 1. Quare nos ſuper præmiſſis prouidere volentes, & indemnitati noſtræ conſulere, Motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, ac de plenitudine poteſtatis, per præſentes præcipimus, & mandamus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, necnon priuationis omnium, & quorumcumque officiorum, & dignitatum, ac emolumentorum, ex eadem participatione, vel alias quomodolibet prouenientium, & Fiſco noſtro applican. ne aliqua perſona dictorum Clericorum, & Præſidentium, & ſeu Theſaurarij Fiſcalis pro tempore exiſten. & aliarum perſonarum, quæ negotia noſtra gerunt vel miniſtrant, cuiuſcumque gradus, vel dignitatis, etiamſi Cardinalatus exiſtat, audeat, vel præſumat, quouis colore vel cauſa, ſe intromittere, aut ad partem facere, vt vulgariter dicitur, vel participare quoquo modo, aut auxilium, conſilium, vel fauorem præſtare, quod in eius, ſeu eorumdem vtilitatem, vel commodum quouis modo ex eiſdem euenire poſſit alicui, vel in aliquibus perſonis, dum appaltus Dohanæ, Theſaurariæ, Salariæ, vel aliquæ aliæ res, quæ ad Cameram noſtram ſpectarent, vel pertinerent, locata fuiſſent, vel conducta ad vitam, vel ad tempus, vel alias quouis modo datæ vel conceſſæ.

Pœna ſcientium & non reuelantium.

§. 2. Mandantes propterea, ſub eiſdem pœnis, omnibus, & quibuſcumque perſonis, tam eccleſiaſticis, quam ſæcularibus, cuiuſcumque conditionis exiſtant, quæ de præmiſſis notitiam habuerint, vel ad nos, vel Gubernatorem noſtrum pro tempore ſeruientem, per ſe, vel alium, ſignificent, & manifeſtent, contrariis quibuſcumque non obſtantibus.

Subſcript. PP. Placet, & ita Motu proprio mandamus.

X. Approbatio, & inſtitutio Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci de Paula, qui alias Eremitæ nuncupabantur, Et confirmatio vnius regulæ à B. Franciſco pro dictis Fratribus, & aliæ pro Sororibus, & alterius pro Tertiariis editæ; cum plurimarum gratiarum, & priuilegiorum elargitione, quæ propterea mare magnum appellatur.

Primæuam iſtorum Fratrum inſtitutionem, & alia quæ hunc Ord. concernunt, notaui ſup. in conſt. 5. Six. IV. Sedes.

Iſte Franciſcus in Sanctorum numerum relatus fuit à Leone X. infra in conſt. 38. Excelſus.

Edita An. D. 1506. *IVLIVS EPISCOPVS,*
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

DVdum ad ſacrum Ordinem Minimorum, olim per fel. record. Sixtum IV. Innocentium VIII. & Alexandrum VI. Rom. Pont. prædeceſſores noſtros ſalubriter approbatum, ac variis priuilegiis cum regulæ approbatione multipliciter decoratum, noſtræ conſiderationis aciem dirigimus. Dum etiam intra noſtræ mentis abſcondita reuoluimus fructus vberes quos dextera Domini opitulante, & Apoſtolica Sede benedicente, Dilectus filius Franciſcus de Paula prædicti Ordinis pater ac inſtitutor; & quoad vixerit Generalis corrector exemplo B. Franc. ardentiſſimus noſtri Redemptoris imitator, in agro militantis Eccleſiæ producere non deſinit; ac etiam ſalutifera exempla atque imitanda Chriſti fideles ex eiuſdem Franciſci de Paula, & aliorum fratrum dicti Ordinis arctiſſima vita, quam ipſi ad obſequendum Altiſſimo ſub Euangelico iugo, ac humili habitu, & humilitatis ſpiritu, ſpreto ſæculo, ac pompis eius, voluntarie aſſumpſerunt in perpetua Chriſti ſeruitute laudes diuinas, die noctuque ſumma cum deuotione Domino perſoluentes quotidie inducuntur. Dignum, imo debitum reputamus, vt ordo ipſe apud eamdem Sedem gratiam liberalitatis inueniat, & gratiæ, & priuilegia illi quomodolibet conceſſa, per ipſius Sedis approbationem remaneant illæſa.

Sixt. IV. Ordinem approbauit & grat. ac conceſſit. vt in rub.

§. 1. Dudum ſiquidem præfato Sixto prædeceſſori noſtro, &c.

Omittitur narratiua huius bullæ, quia eam habes in loc. cit. in rubr.

Innocen. VIII. (cuius bulla non eſt hic) approbauit.

§. 2. Et ſucceſſiuè præfatus Innocentius etiam prædeceſſor, per alias ſuas literas, in quibus literæ prædicti Sixti prædeceſſoris, de verbo ad verbum inſertæ fuerunt, eaſdem Sixti prædeceſſoris huiuſmodi literas, ac omnia, & ſingula in eis contenta recenſens, laudationem, confirmationem, approbationem, communionem, ſuppletionem, decretum, exemptionem, ſuſceptionem, voluntatem, conceſſionem, & indulta huiuſmodi, ac prout illa concernebant, omnia, & ſingula in eis contenta, & narrata auctoritate Apoſt. & ſcientia prædictis, confirmauit, approbauit, ſuique ſcripti patrocinio cum ſimili defectuum ſuppletione, cõmuniuit, & voluit, & dicta auctoritate decreuit, quod earundem literarum ſuarum tranſumptis, manu notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Archiepiſcopi, vel Epiſcopi, aut alterius Prælati munitis, prorſus, in iudicio, & extra fides plena adhiberetur, & illis ſtaretur in omnibus, & per omnia, ſicut ipſis originalibus literis adhiberetur, & ſtaretur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Decreuitque irritum, & inane, ſi ſecus ſuper à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit, communiter, vel diuiſim, attentari.

Alex. VI. regulã B. Fr. &c. in XIII. capitulis diſtinctam approbauit in vim bull. quã conſulto prætermiſi, vti ſuperfluam.

§. 3. Poſtmodum verò pro parte Franc. de Paula, & Eremitarum prædictorum, eidem Alex. prædeceſſori etiam expoſito, quod ipſe Franc. de Paula habens ad id ab eodem Pyrrho Archiepiſcopo ſpecialem, per illius literas facultatem, per eoſdem Sixtum, & Innoc. prædeceſſores ſucceſſiue confirmatam, & ad quæcumque loca quæ eidẽ Congregationi donari contingeret, ampliatam, illarum vigore pro ſalubri directione Eremitarum Societatis huiuſmodi, nonnulla diuini cultus augmentationem, & animarum ſalutem, vitæque Eremiticæ huiuſmodi perſeuerantiã, ac eorum votiuæ proſperitatis ſucceſſus concernentia, ſacris canonibus non contraria, ſub regula Ordinis fratrum Minimorum, pauperum Eremitarum dicti Franciſci de Paula, in tredecim capitulis contenta ſtatuerat, & ordinauerat, quæ voluerat, & mandauerat per eiuſdem ſocietatis Eremitas, & fratres perpetuis futuris temporibus obſeruari. Idem Alexander prædeceſſor per aliquas ſuas, ſtatuta, & ordinationes huiuſmodi, ac omnia, & ſingula in dictis capitulis cõtenta, quæ tunc diligenter inſpici, ac de verbo ad verbum in dictis ſuis literis inſeri fecit, cum ſuppletione defectuum approbauit, & confirmauit.

Ordiniſque gratias confirmauit alias ante bulla quam etiam prætermiſi.

§. 4. Præterea idem Alexander prædeceſſor per alias ſuas in forma breui literas, omnia, & ſingula priuilegia, indulgentias, immunitates, exemptiones, gratias, & indulta quæcumque Franciſco de Paula, & Eremitis huiuſmodi, ac eorum Ordini, domibus etiam ante erectionem huiuſmodi Ordinis, dum adhuc Eremitæ nuncupabantur, per eoſdem Sixtum, & Innocentium, ſuos, & ipſum Alexandrum noſtros prædeceſſores quomodocumque conceſſa, quæ omnia & ſingula pro expreſſis haberi voluit, auctoritate Apoſtolica præfata approbauit, & perpetuæ robur firmitatis eadem obtinere decreuit.

Et Ordinarum Mendicantium priuilegia Sixt. IV. & Innoc. VIII. ac Alex. VI. ad iſtum Ord. nouum ampliarunt.

§. 5. Et quia Sixtus, & Innocentius prædeceſſores præfati, ſingula priuilegia, exemptiones, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumque Prædicatorum, Minorum, Eremitarum Sancti auguſtini, ac Carmelitarum, necnon aliis Mendicantium Ordinibus, & eorum cuilibet, ac illorum profeſſoribus, & domibus, ac eorum Eccleſias viſitantibus quomodocumque conceſſa, ad Ordi-

nem Minimorum huiuſmodi extenderant; idem Alexander prædeceſſor pariter eorum extenſionem confirmauit. Et ſi qua indulta, priuilegia, & gratiæ poſt datam extenſionis huiuſmodi à dictis prædeceſſoribus, vel ab ipſo Alexandro eiſdem Ordinibus Mendicantium, aut alicui eorum conceſſa eſſent; illa etiam ad eoſdem Eremitas, & fratres, & ad illorum Ordinem, ac domos extendit & ampliauit, ac ipſis ſuffragari voluit, in omnibus & per omnia, ac ſi pro eiſdem Eremitis, & illorum Ordine huiuſmodi emanaſſent.

Et d. regulam pro fratribus a B. Fräc. reformatam. & aliā pro Tertiariis ab eo editam approbauit.

§. 6. Et deinde pro parte Franciſci de Paola, & Eremitarum ſeu fratrum prædictorum, eidem Alexandro prædeceſſori ſimiliter expoſito, quòd ipſe Franciſcus de Paula tredecim capitula ſtatutorum & ordinationum prædictorum in decem capitula reduxerat, & eorum aliqua pro ſalubri directione fratrum Minimorum Ordinis huiuſmodi olim ſocietatis dictorum Eremitarum mutauerat; aliqua etiam addiderat, quæ voluerat & mandarat per eoſdem fratres deinceps perpetuis futuris temporibus omiſſis pro ſalubri eorum regula teneri, & obſeruari. Quodque ipſe Franciſcus de Paula, regulam, ſeu modum viuendi ſui tertij Ordinis, pro vtriuſque ſexus perſonis, ſub eadem regula, ſeu modo viuendi, quæ ſeptem dumtaxat clauderetur capitulis pœnitentiam agere volentibus, per eumdem Alexandrum prædeceſſorem benedici, approbari, & confirmari cupiebat. Idem Alexander prædeceſſor, Pyrrhi Archiepiſcopi, ac Sixti & Innocentij prædeceſſorum prædictorum, ac ſuas literas prædictas, necnon omnia & ſingula in eis contenta; alia quoque priuilegia, conceſſiones, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumque eiſdem fratribus Minimis, ac eorum Ordini, & domibus à Sede prædicta, vel eius Legatis, ſeu alias quomodocumque facta & conceſſa, necnon reductionem, mutationem, & alterationem dictorum decem capitulorum, ſeu regulam ipſorum fratrum Minimorum, necnon Regulam ſeu modum viuendi tertij Ordinis pro vtriuſque ſexus perſonis, & in vtriuſque regulæ capitulis contenta quæcumque, quæ omnia diligenter inſpici, ac de verbo ad verbum inſeri fecit, cum ſuppletione defectuum approbauit & confirmauit.

Societatemque iſtorum Eremitarū in Ordinem fratrum Minimorum inſtituit, & gratias iam conceſſas confirmauit.

§. 7. Et pro potiori cautela ſocietatem quondam Eremitarum huiuſmodi in Ordinem fratrum Minimorum, dicti Franciſci da Paula, priore caſſata & omiſſa ſub huiuſmodi noua regula erexit, & ſingulas literas prædictas, ac in eis contēta quæcumque; necnon priuilegia & indulgentias, tam generales, quam ſpeciales, conceſſiones, immunitates, exēptiones, & indulta quæcumque eiſdem fratribus, ac eorum Ordini & domibus à Sede prædicta, vel eius Legatis, ſeu alias quomodocumque facta & conceſſa, quæ omnia & ſingula, ac ſi in dictis ſuis literis inſerta forent, haberi voluit pro expreſſis, innouauit, & de nouo conceſſit. Ac omnia, quæ circa ſtatuta & ordinationes huiuſmodi confirmata, & per eumdem Franciſcum de Paula reducta, mutata & alterata fuerant, de nouo reduxit, mutauit & alterauit.

Dictamque ſecundam regulam à fratribus Minimis ſeruari iuſſit.

§. 8. Regulamque Minimorum fratrum huiuſmodi ſic innouatam, & regulam, ſeu modum viuendi tertiariorum Ordinis eiuſdem, laudauit, benedixit, approbauit, & confirmauit. Ac voluit regulam ipſam ſic innouatam, ſeu contenta in dictis decem capitulis, iuxta eorum tenorem perpetuis futuris temporibus, & per Ordinis Minimorum huiuſmodi fratres qui tunc erant, & pro tempore eſſent, eo modo pro eorum regularibus inſtitutis cuſtodiri.

Tertiariorum quoque regulam ſuſcipi poſſe decreuit.

§. 9. Regulam quoque ſeu modum viuendi Tertiariorum huiuſmodi per quaſcumque perſonas vtriuſque ſexus ſuſcipi poſſe ac propria in Chriſto regula, & modo viuendi frui, & cōmodo amplecti & obſeruari.

B. Fräciſcum dicti Ordinis gen. Correctorem declarauit.

§. 10. Ipſumque Franciſcum de Paula non tam religioſiſſimi Ordinis Minimorum huiuſmodi primarium patrem, ac inſtitutorem, quam etiam priſcorum beatorum Patrum fideliſſimum imitatorem, ſuarumque laudabilium inſtitutionum diligentem innouatorem, in perſonarum Ordinis Minimorum huiuſmodi præcipuum patrem, ac ſuperiorem, & quamdiu viueret, generalem Correctorem irrefragabiliter inſtituit, ac inſtitutum laudauit & confirmauit.

Indulgentias quas Ordini concessit. Tu vide nouam diſpoſitionem Pauli V. in ſua cōſt. 16. Romanus.

§. 11. Ac etiam conceſſit, & indulſit, quòd omnes & ſingulis Ordinis Minimorum huiuſmodi fratres præſentes & futuri, qui ſingulis quadrageſimæ, & aliis cuiuſlibet anni ſtationum temporibus, aliquam ipſorum Eccleſiam, vel aliam, in qua eos pro tempore cum obedientiæ merito fore contingeret, viſitarent, & inibi ante illius altare maius, quinquies orationem dominicam, & toties ſalutationem Angelicam deuote recitarent, omnes ac ſingulas indulgentias conſequerentur, & conſequi poſſent, quas temporibus huiuſmodi conſequuntur viſitantes Eccleſias ſtationum Vrbis, & alias extra illius muros pro ſtationibus deputatas. Quaſque fratres ipſi conſequerentur, & conſequi poſſent, ſi Eccleſias ſtationum huiuſmodi temporibus perſonaliter viſitarent.

Bona omnia pie elargita retinendi facultatem dedit. Hoc idem eſt in Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 3.

§. 12. Inſtituit etiam atque ordinauit ob ſanctæ vitæ quadrageſimalis obſeruantiam, quòd ſi quis deuotionis gratia, vel pietatis intuitu, perpetuas, aut temporales eleemoſynas Eccleſiæ, pauperumque fratrum Minimorum huiuſmodi neceſſitatibus ſubleuādis pie legare vellēt, liceret ipſis fratribus Minimis, à promiſſæ paupertatis perfectione, puritateque non recedendo, perpetuas & temporales eleemoſynas huiuſmodi, vtenſilia quoque ac oblationes quaſcumque, cuiuſcumque etiam ſpeciei exiſterent, ſeu exiſtere poſſent, quarum tamen dominium, ius, & proprietatem, idem Alexander prædeceſſor penes ſe, ac Eccleſiam Romanam tunc penitus retinuit, nudo dumtaxat illarum vſu fratribus Minimis huiuſmodi relicto, per ſuos ac præfatæ Sedis, & eiuſdem Ordinis Minimorum procuratores (ad hoc prouida cura, paternaque beneuolentia deputandos) ſuo, & dictæ Romanæ Eccleſiæ nomine ad ſe recipere. Ipſique procuratores eleemoſynas huiuſmodi fratribus ipſis Minimis per ſe vel per alios, iuxta piam largientium deuotionem, & intentionem, ſuamque conſtitutionem huiuſmodi fideliter diſtribuere, ſeu diſtribui facere deberent. Laudauit etiam, & approbauit, quod vbi perpetuæ, vel temporales eleemoſynæ huiuſmodi fratribus ipſis Minimis legarentur, tunc ciuitatis, villæ, caſtri, oppidi, ſeu vici, vbi fratres Ordinis Minimorum huiuſmodi loca paſſim habere contingeret, Rectores, Scabini, Præſides, Conſules Electi, Iurati, aut Domini de conſilio, vel alij officiarij quouis nomine nuncupati, in primis vnum vel plures Recollectores eleemoſynarum huiuſmodi quos fratribus ipſis Minimis, iuxta piam largientium intentionem haberent, diſtribui per miniſterium oblatorum dicti Ordinis Minimorum, vel amicorum ſpiritualium, per fratres Ordinis Minimorū huiuſmodi pro tempore conuentualiter electorum, qui (dum opus foret,) deponi & innouari poſſent deputare. Ac de locis & domibus, quæ Ordinis Minimorū huiuſmodi. ac illius perſonis & fratribus per quoſcumque Chriſti fideles vbilibet concederentur, pro fratribus Minimis vnum inſtrumentum publicum, vel plura confici facere, ac eleemoſynarum huiuſmodi ſpecialem curam & ſolicitudinem habere deberent. Quodque fratres ipſi Minimi ſuper eleemoſynis huiuſmodi nullatenus cum aliquo in iudicio vel extra illud contendere, ſed potius, vt veri pacis filij, & amatores, Rectoribus, Præſidibus, Scabinis, Iuratis, & Conſulibus, ceteriſque officiariis prælatis illarum curam relinquere, ac ſine aliqua contentione in Domino (qui non derelinquit ſperantes in ſe) fiducialiter reponere, ac oſtiatim mendicare haberent. Poſſent tamen fratres ipſi præfatos dominos de conſilio & politiæ Gubernatores, ceteroſque officiarios ad eleemoſynas huiuſmodi colligendas, deputatos, ſeu deputandos benigne monere, vt eis legatas eleemoſynas huiuſmodi pro animarum ſuarum exoneratione, animarumque dictorum legantium ſalute, iuxta piam legantium huiuſmodi deliberationem, & intentionem, ſibi fideliter impenderent. Quodque eleemoſynæ huiuſmodi ſcripto redigi, & fratribus ipſis Minimis capitulariter declarari. Ac ſcripto totaliter redactæ, ſeu redigendæ in ſia cuiuſlibet conuentus Ordinis Minimorum huiuſmodi, quamlibet conuentualem arcam quatuor clauaturis claudendam reponi. Ac per Ordinis Minimorum huiuſmodi oblatorum, vel amicorum ſpiritualium miniſterium in Ordinis huiuſmodi Eccleſiarum, & fratrum vſus conuerti. Et poſtquam fratribus ipſis Minimis de ſibi requi-

ſitis veſtimentis, ac vitæ neceſſariis, cęteriſque præinſertis rationabiliter prouiſum foret: ſi adhuc ex perpetuis, vel tẽporalibus eleemoſynis huiuſmodi aliqua ſupereſſent, illa caritatiue per Rectores, Scabinos, Conſules, Electos, ceteroſque officiarios præfatos, de capituli locali ſcientia & conſenſu in pias cauſas erogari deberent. Et ipſis fratribus Minimis, ac eorum Eccleſiis, vt præfertur competenter prouiſo, perpetuas aut temporales eleemoſynas huiuſmodi vllatenus procurare, vel iam procuratas augere, eis minime liceret. Si tamen ille fratribus ipſis Minimis vltro largirentur, illarum cenſus per Rectores, Scabinos, iuratos, & electos, ceteroſque officiarios præfatos, in pias cauſas ſimiliter distribui deberentur, Ipſique fratres Ordinis Minimorum huiuſmodi in qualibet ipſorum Eccleſia, tam conſtructa quam conſtruenda, cippum ſeu truncum ad quotidianas deuotorum eleemoſynas commode reponendas vtique habere poſſent.

Hic Pōt. per aliā eius bullam (quā hic non habes) facultatē condendi ſtatuta pro gubernio Ordinis concessit.

§. 13. Et deinde pro parte præfati Franciſci de Paula nobis expoſito, quod licet olim per præfatum Alexandrum prædeceſſorem fratrum Ordinis Minimorum huiuſmodi pro regula approbata, & per eum, ac Sedem prædictam confirmata fuiſſet; tamen pro ſalubriori dictæ regulæ conſeruatione, ac vt illa melius, & facilius ab eius profeſſoribus tunc, & pro tempore in dicto Ordine degentibus, obſeruari poſſit; cupiebat idem Franciſcus de Paula nonnullas ordinationes, & ſtatuta ſalubria facere quę fratres dictum Ordinem Minimorum profeſſi ſeruare, & ſecundum quæ contra illa venientes, ſeu facientes, licet alias peccatum ſecundum præcepta Eccleſiæ committere non viderentur pœna corporali, ſeu temporali in eiſdem ſtatutis contenta per eorum ſuperiores puniri valerent. Quodque licet alias per Sixtum, & Innocentium, ac Alexandrum prædeceſſores præfatos eiſdem fratribus Minimis, quòd omnibus & ſingulis priuilegiis, gratiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus quatuor Mendicantium Ordines, ac illorum perſonæ vtebantur & gaudebant, ſeu vti & gaudere poterant in futurum vti & gaudere valerent conceſſum, ac indultum fuiſſet; nihilominus tamen eo quòd dicti fratres Minimi priuilegia & indulta huiuſmodi originaliter non habebant, ac de illis fidem facere non poterant, & etiam quia illa per nos adhuc confirmata non fuerant, aliqui partim ſcrupuloſa conſcientia, & partim inuidia moti, fratres Minimos huiuſmodi eiſdem priuilegiis & gratiis gaudere non debere aſſerebant, quo fiebat vt ipſi fratres Minimi eiſdem priuilegiis & indultis vti poſſe non ſperabant, niſi eis per nos deſuper opportune prouideretur, Nos per reliquas noſtras literas eidem Franciſco de Paula, quaſcunque ordinationes, & ſtatuta, ſalubria & honeſta, ſacris canonibus non contraria in perpetuum valitura, quæ dicti fratres Minimi ſeruare, ac ſecundum quæ viuere tenerentur, & contra illa venientes, ſeu facientes licet alias peccatum, iuxta præcepta huiuſmodi committere non viderentur, pœna corporali ſeu temporali in eiſdem ſtatutis contenta, per eorum ſuperiores mulctari poſſent, condendi, & faciendi, plenam, liberam præfata Apoſtolica auctoritate licentiam indulſimus, & facultatem.

Priuilegia quatuor Ordinum Mendicantium communicauit.
Hoc idem fecit Pius V. in conſtit. 49. Apoſtolica.

§. 14. Ac omnia, & ſingula prioilegia, gratias, conceſſiones, immunitates, libertates, exemptiones, ac indulta prædicta, quibus præfati quatuor Mendicantium Ordines, & illorum perſonæ in genere vtebantur, potiebantur, & gaudebant, ſeu vti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum, Ordini Minimorum, ac illius perſonis, & fratribus huiuſmodi conceſſimus, ac vt illis ordo Minimorum, & illius perſonæ, & fratres huiuſmodi vterentur, potirentur, gauderent, ac vti, potiri, & gaudere, libere ac licite valerent approbauimus, & noſtri ſcripti patrocinio communiuimus. Dictiſque fratribus Minimis, vt de dictis priuilegiis, & indultis fidem facere poſſent, quod ſumpta ex Camera Apoſtolica ſuper ſingulis priuilegiis, conceſſionibus, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus & indultis huiuſmodi, præfatis quatuor Mendicantium Ordinibus, per quoſcumquè Romanos Pontifices, & Sedem præfatam conceſſis, ac in poſterum concedendis habere, & illa, & literas Apoſtolicas eas, & ea quomodolibet concernentia necnon literas noſtras huiuſmodi, per ipſius Cameræ Auditorẽ, & quoſcumque Iudices ordinarios ritè tranſumptari, & authenticari facere, libere ac licite valerent, & poſtquam tranſumpta, & authentica forent, illis ac noſtris & aliis literis huiuſmodi ſuper dictis priuilegiis, conceſſionibus, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & indultis, ad inſtantiam quatuor Ordinum Mendicantium, & perſonarum, ac fratrum eorumdem, aut aliquorum ex eis iam rite factis, & tranſumptatis, ea prorſus fides adhiberetur, vbicumque forent exhibita, vel oſtenſa aç ſi noſtræ etiam aliæ literæ huiuſmodi tunc exhiberentur. Ac priuilegia, conceſſiones, gratiæ immunitates, libertates, exemptiones, & indulta præfata, Ordini Minimorum, ac illius perſonis, & fratribus huiuſmodi conceſſa, & in eis Ordo Minimoſum, ac illius fratres, & perſonæ huiuſmodi ſpecialiter, & nominatim expreſſæ fuiſſent, ac pro eis principaliter emanaſſent.

Eaque ad portantes habitū, & famulos ac eligentes ſepulturā in domibus Ord. extendit.

§. 15. Quodque de cetero famuli domorum Ordinis Minimorum huiuſmodi, necnon ceteri eiuſdem Ordinis habitum portantes, & in articulo mortis, in dictis domibus ſepulturam eligentes, omnibuſque & ſingulis priuilegiis Ordini Minimorum huiuſmodi, quomodolibet conceſſis, gaudere, libere ac licitè valerent indulſimus.

Ætatem an. 23. ad presb. ſufficere voluit. Sed Conc. Trid. requirit an. 25. ſeſ. 23. c. 12.

§. 16. Ac quod fratres Ordinis Minimorum huiuſmodi in vigeſimo ſecundo ſuæ ætatis anno, tunc, & pro tempore conſtituti, ad presbyteratus ordinem; aliàs tamen rite, ſe promoueri facere libere poſſent.

Moleſtantes Fratres excommunicauit.

§. 17. Necnon omnes & ſingulæ perſonæ cuiuſcumque ſtatus, nobilitatis, & conditionis forent, quæ in cauſis eorumdem fratrum Minimorum ſe immiſcerent, aut in ipſos fatres Minimos manus iniicerent violentas, vel alias eos moleſtarent aut inquietarent, vel eorum bona auferrent, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrerent, prout aliis fratribus Mendicantibus erat conceſſum.

Priuilegia Ordinis omnibus eius locis communicauit.

§. 18. Ac omnia & ſingula priuilegia, indulta, gratiæ, facultates, ac indulgentiæ, vni aut pluribus domibus dicti Ordinis Minimorum, in genere, per eumdem Sixtum prædeceſſorem conceſſa & in poſterum concedenda, omnibus & ſingulis aliis domibus, & fratribus Ordinis Minimorum huiuſmodi eſſent, & intelligerentur eſſe conceſſa.

Prælatos Ordinis ornamenta Eccleſ. benedicere poſſe voluit.

§. 19. Quodque Generalis, necnon Prouinciales, & eorum vicarii eiuſdem Ordinis Minimorum corporalia, & alia ornamenta Eccleſiaſtica ſuorum locorum, ac domorum, præter calices & patenas, benedicere valerent conceſſimus, ſtatuimus, & ordinauimus.

Noua loca conſtruendi licentiam dedit.
Tu obſerua bullam 99. Clem VIII. Quoniam.

§. 20. Et ſucceſſiue pro parte præfati Franciſci de Paula nobis etiam expoſito, quod licet olim Sixtus & Innocentius prædeceſſores præfati Franciſco de Paula, & aliis perſonis, ac fratribus Ordinis Minimorum huiuſmodi per eorum literas ſpecialem facultatem conceſſiſſent recipiendi Eccleſias, oratoria, & loca, cuiuſuis etiam ſuperioris licentia minime requiſita, pro perpetuis vſu & habitatione fratrum dicti Ordinis Minimorum, & conceſſionis huiuſmodi vigore à triennio citra, nonnulli Ordinis Minimorum huiuſmodi fratres in diœceſi Hiſpalenſi degentes, à dilecto filio nobili viro moderno Duce, & dilecta in Chriſto filia nobili muliere moderna Duciſſa de Medina cœli, aliiſque deuotis perſonis in dicta diœceſi Hiſpalenſi degentibus, certum locum eis oblatum recepiſſent, & inibi vnam domum cum Eccleſia, & aliis officinis neceſſariis, ſub inuocatione ſanctæ MARIÆ de Victoria, portus beatæ Mariæ, Ducis ac Duciſſæ, & aliarum deuotarum perſonarum huiuſmodi eleemoſynis adiuti, conſtrui, & ædificari feciſſent, ac domum ipſam per biennium pacifice inhabitaſſent, die noctuque Altiſſimo ſeruiendo inibi. Quia tamen tunc ab anno circa fratres ipſi in eadem domo habitantes, & Domino taliter ſeruientes, per venerabilem fratrem noſtrum modernum Archiepiſcopum Hiſpalenſem, & eius officialem impedimenta plurima habuerant, ita quòd ipſe officialis quibuſcumque Chriſti fidelibus, ſub pœna excommunicationis, ne Eccleſiam, & domum vltimo dictas pro audiendis eorumdem fratrum miſſis & prædicationibus, deuotionis gratia confluerent, per ſuas

certi

certi tenoris literas valuis dictæ Eccleſiæ affixas prohibuerat. Dictiſque fratribus impedimenta, & incommoda plurima intulerat, ita etiam quod præfatus Archiepiſcopus prædictam Eccleſiam S. Mariæ de Victoria, benedicere & conſecrare noluerat, neque per alium benedici, ſeu conſecrare permiſerat. Nos Franciſco de Paula, & aliis fratribus ordinis Minimorum huiuſmodi, omnia & ſingula oratoria, Eccleſias, domos, & loca eiſdem Franciſco de Paula, & Fratribus in poſterum concedenda recipere, & illa, ac prædictam de Victoria, & alias domus ſeu Eccleſias, loca, & oratoria quæcumque, caetous vbilibet recepta, pro eorum perpetuis vſu, & habitatione vigore conceſſionis Sixti, & Innocentij prædeceſſorum prædictorum retinere, conſtruere, & ædificare, ſeu conſtrui facere, abſque alia deſuper facienda noua conceſſione Apoſtolica. Et quod deinceps Ordinis Minimorum huiuſmodi Conſeruatores, quotiens opus foret eidem Ordini Minimorum, ac illius perſonis, & fratribus, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentibus, ne dictus Archiepiſcopus, ſeu eius officialis, aut alij quicumque cuiuſcumque etiam nobilitatis, aut dignitatis exiſterent, Ordinis Minimorum huiuſmodi fratres, neque in dicta diœceſi Hiſpalenſi, neque aliqui in aliquo damnificare, moleſtare, perturbare nec inquietare vllatenus auderent, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna inhibere poſſent.

Eccleſias Ordinis quiſque Epiſcopus cōſecrare pot. renuſante Ordinario.

§. 21. Quodque Ordinis Minimorum huiuſmodi fratres, tunc & pro tempore exiſtentes, prædictam Eccleſiam Sanctæ Mariæ de Victoria, & generaliter, omnes & ſingulas alias eiuſdem Ordinis Minimorum, Eccleſias & oratoria quæcumque recepta & recipienda, nondum conſecratas, ſeu conſecrata, facta prius requiſitione ab Epiſcopis locorum, eiſdemque recuſantibus vel negligentibus, per quemlibet alium Catholicum Epiſcopum gratiam, & communionem dictæ Sedis habentem, conſecrari facere.

Eaſque prælati Ordinis benedicere, & pollutas reconciliare poſſunt.

§. 22. Ac quod ipſius Ordinis Minimorum Generalis, & Vigiles, ac Prouinciales, eorumque vicegerentes, omnes & ſingulas eiuſdem Ordinis Minimorum Eccleſias, cœmeteria, capitula, & oratoria, tam in dicta diœceſi Hiſpalenſi, quam vbicumque receptas ſeu recepta, & recipiendas ſeu recipienda, ſolemni benedictione benedicere, Ac etiam illas ſeu illa, & earum quamlibet ſanguinis, ſiue ſeminis effuſione, ſiue alias quomodocumque pollutas ſiue polluta, quotiens opus foret, aqua tamen prius per aliquem Catholicum Antiſtitem, vt moris eſt, benedicta reconciliare.

Fratres etiam alterius Ordinis iam recepti in iſto permaneant.

§. 23. Ac quod alterius cuiuſuis Ordinis fratres quicumque in dicto Ordine Minimorum, etiam prius non petita aut non eo quo decet modo, petita licentia iam recepti abſque alia prouiſione Apoſtolica perpetuo in ipſo Ordine Minimorum, ſtare, & permanere.

Confeſſorem quē eligunt qui eos abſoluat.

§. 24. Ac idoneum confeſſorem, qui eos à quacumque excommunicationis ſententia, quam propterea incurriſſent, Apoſtolica auctoritate abſoluere, ſecumque ſuper irregularitate eadem de cauſa contracta diſpenſaret ſibi eligere poſſent.

Attende cōſt. 115. Clem. VIII.

Priuilegia Ordinis tutricibus & fundatricibus communicantur.

§. 25. Quodque ſingulæ Ordinis Minimorum huiuſmodi tutrices, prout ipſius Ordinis fundatrices, & cum eorum vtriuſque ſexus liberis procreatis, & procreandis, omnibus ac ſingulis eiuſdem Ordinis Minimorum priuilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, indultis, conceſſionibus, & indulgentiis, vti potiri, & gaudere, libere ac licite valerent, licentiam, & facultatem concesſimus pariter & indulſimus.

Tu obſerua Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 11.

Statuta & correctorium Ordinis obſeruanda.

§. 26. Poſtmodum verò pro parte eiuſdem Franciſci de Paula ſimiliter nobis expoſito, quod ipſe poſtquam præfatus Alexander prædeceſſor, Sixti, & Innocentij prædeceſſorum veſtigiis inhærendo, ibi vt nonnulla ſui Ordinis Minimorum ſtatuta componere, ac illa in melius emendare poſſent, licentiam conceſſerat, vna cum aliquibus eiuſdem Ordinis Minimorum patribus, ſtatuta ipſa compoſuerat, ac illa in melius emendauerat. Illaque Correctorium fratrum Minimorum perpetuo nuncupari, & per eoſdem fratres Minimos, perpetuis futuris temporibus obſeruari, ac per nos benedici, approbari, & confirmari deſiderabat. Nos per alias noſtras Correctorium ipſum, quod tunc diligenter inſpici, & de verbo ad verbum inſeri fecimus, approbauimus, & confirmauimus, ac noſtri ſcripti patrocinio communiuimus. Illudque per omnes Ordinis Minimorum huiuſmodi fratres, præſentes, ac futuros, pro ſuo ſalubri correctorio, perpetuis futuris temporibus teneri, & obſeruari, ipſumque perpetuo Correctorium fratrum Ordinis Minimorum dicti Franciſci de Paula nuncupari ac intitulari debere, decreuimus & mandauimus.

Tres regulas B. Franciſci primam pro Fratribus, Secundam pro ſororibus, & Tertiam pro Tertiarijs editas, obſeruari iuſſit. iſte Pontifex in alia eius bulla quā non poſui vti hic bene relatam.

§. 27. Succeſſiue autem pro parte præfati Franciſci de Paula etiam nobis expoſito, quod licet alias ipſe dictum Ordinem Minimorum inſtituiſſet, ac decem ſecundum quæ fratres eiuſdem Ordinis, ſeptem verò, ſecundum quæ vtriuſque ſexus fideles, Tertiarij nuncupati, viuere deberent capitula, regulam, & modum viuendi concernentia edidiſſet, illaque per præfatum Alexandrum prædeceſſorem de venerabilium fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium conſilio, de quorum numero tunc eramus licet abſentes, confirmari obtinuiſſet. Quia tamen per illa Ordini Minimorum huiuſmodi, & illius perſonarum directioni, non ſatis videbatur eſſe conſultum, idem Franciſcus de Paula cum nonnullis eiuſdem Ordinis fratribus, capitulis prædictis diligenter examinatis, ex nouis, & emergentibus cauſis, nonnulla mutanda ſeu moderanda, & emendanda fore proſpiciens, ea in melius moderauerat, mutauerat, emendauerat, & reformauerat, Ac Sororum eiuſdem Ordinis regulam, ad inſtar regulæ fratrum Minimorum huiuſmodi, in decem capitulis redactam, de nouo ediderat, & inſtituerat. Quibus ſic redactis, ampliatis, & quæ ſuperflua erant reſecatis, ac aliis de nouo editis, ipſe Franciſcus de Paola tres Regulas, & capitula huiuſmodi voluerat & mandauerat per ſingulas dicti Ordinis Minimorum perſonas, præſentes, & futuras, prout eis reſpectiue, adaptabantur, pro ſuis ſalutaribus regulis perpetuis futuris temporibus teneri & obſeruari, ac earumdem Primam fratrum Ordinis Minimorum velut antea; Secundam verò Sororum etiam dicti Ordinis Minimorum; Tertiam autem vtriuſque ſexus fidelium ſimiliter Ordinis Minimorum huiuſmodi regulas irrefragabiliter appellari, ac per nos benedici, approbari, & confirmari cupiebat. Nos per reliquas noſtras, regulas ac ſtatuta, & ordinationes, necnon capitula huiuſmodi ſic mutata, moderata, ampliata, & reformata quæ tunc diligenter inſpici, ac de verbo ad verbum inſeri fecimus, cum defectuum ſuppletione approbauimus, & confirmauimus. Ac pro potiori cautela, ea omnia quæ per Franciſcum de Paula ſtatuta, & ordinata ac emendata fuerant, de nouo eiſdem modo & forma, ſtatuimus, & ordinamus, ac volumus iuxta eorum ſeriem, & continentiam, ab ipſorum profeſſoribus, qui tunc erant, & pro tempore eſſent, perpetuis futuris temporibus, pro eorum regularibus inſtitutis prout ipſis reſpectiue adaptabantur, inuiolabiliter obſeruari. Dictarumque trium regularum, Primam, fratrum Ordinis Minimorum, velut antea; Secundam verò Sororum etiam eiuſdem Ordinis Minimorum, Tertiam autem vtriuſque ſexus fidelium ſimiliter Ordinis Minimorum Ordinem perpetuo irrefragabiliter nuncupari.

Et quia B. Franciſcus & Fratres moleſtabantur ſuper quadam domo Ordinis.

§. 28. Et deinde pro parte Franciſci de Paula, & aliorum fratrum Ordinis Minimorum huiuſmodi nobis etiam expoſito, quod licet olim præfatus Sixtus prædeceſſor eis conceſſiſſet, quòd in quocumque loco, & diœceſi, Eccleſias, & oratoria recipere poſſint, ac conceſſionis huiuſmodi vigore quandam domum d. Ordinis Minimorum per dilectum filium modernum Dominum de Ramburea infra limites Eccleſiæ S. Vlfrani de Abbatiſuilla Ambianenſis diœceſis fundatam, & conſtructam, ac eiſdem Franciſco de Paula, & fratribus, pro eorum perpetuis vſu, & habitatione conceſſam recepiſſent, inibique per triennium, & vltra vixiſſent, die noctuque Domino famulantes, ac in humilitatis ſpiritu vota ſua perſoluentes; quia tamen dilecti filij, Decanus, & Capitulum dictæ Eccleſiæ ſancti Vlfrani prætextu quarumdam literarum piæ memoriæ Vrbani Papæ Quinti etiam prædeceſſoris noſtri eis conceſſarum inhibuerat, ne aliqui regulares vel ſæculares infra fines parochiæ dictæ Eccleſiæ

cleſiæ ſancti Vlfrani poſſent Eccleſiam vel oratorium de nouo conſtruere ſine eorum conſenſu, & diœceſani Epiſcopi licentia ſpeciali (ſaluis tamen priuilegiis Pontificum Romanorum) Franciſcum de Paula, & Fratres Ordinis Minimorum huiuſmodi quo minus præfatam domum de Abbatiſuilla pacifice poſſidere valerent, diuerſimode moleſtare præſumebant, ipſique necnon tunc rector parochialis Eccleſiæ S. Ægidij etiam de Abbatiſuilla dictæ Ambianenſis diœceſis, corpora defunctorum, qui apud Eccleſiam domus Abbatiſuillæ huiuſmodi ſuam elegerant ſepulturam, ad eorum Eccleſias deferre, & in eis ſepelire non verebantur, in animarum ſuarum periculum, ac priuilegiorum Ordini Minimorum ac illius perſonis, & fratribus huiuſmodi conceſſorum non modicum præiudicium & grauamen.

His Pont. in quadam eius bulla (quam non poſſu Epiſcopum Pariſienſem deputauit, ad ſubmouendā huiuſmodi, omneſque alias moleſtias.

§. 28. Nos venerabili fratri noſtro moderno Epiſcopo Pariſienſi, per aliquas noſtras in forma breuis literas mandauimus, quatenus Franciſco de Paula, & aliis fratribus Ordinis Minimorum huiuſmodi, quod omnia, & ſingula oratoria, Eccleſias, domos, & loca eis in poſterum concedenda recipere, ac dictam de Abbatiſuilla, & alias domos, ſeu Eccleſias, & oratoria, eatenus per eos recepta pro eorum perpetuis vſu, & habitatione, vigore conceſſionis Sixti & Innocentij prædeceſſorum prædictorum retinere, abſque alia noua deſuper facienda conceſſione Apoſtolica poſſent, & valerent. Ac quod ipſe Epiſcopus Pariſienſis dicti Ordinis Minimorum Conſeruator eſſet, &, quoties opus foret, Ordini Minimorum, ac illius perſonis & fratribus huiuſmodi, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſteret, & non permitteret quod Decanus, & Capitulum, aut eorum officialis, aut rector Eccleſiæ ſancti Ægidij huiuſmodi, aut alij quicumque, cuiuſcumque etiam nobilitatis exiſterent, fratres Ordinis Minimorum huiuſmodi tam in dicta diœceſi Ambianenſi quam alibi, in aliquo damnificare, moleſtare, perturbare, aut inquietare vllatenus auderent. Quinimo corpora quorumcumque defunctorum, qui in Eccleſia domus de Abbatiſuilla huiuſmodi in eorum vita ſepeliri elegerant, cum relictis, fratribus domus de Abbatiſuilla huiuſmodi factis, integraliter reſtituerent, nec ipſi neque alij prædictos, & quoſcumque alios fratres Ordinis Minimorum huiuſmodi, de cetero ſuper ſepulturis, & corporibus illorum, qui in dictæ domus de Abbatiſuilla, & aliis eiuſdem Ordinis Minimorum Eccleſiis elegerant pro tempore ſepeliri, impedire præſumerent ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna inhiberent. Ac Eccleſias Sancti Vlfrani, & ſancti Ægidij huiuſmodi, necnon alias (ad quas corpora defunctorum, qui in dictæ domus de Abbatiſuilla, & aliis Ordinis Minimorum huiuſmodi Eccleſiis iuxta ordinationem ipſorum defunctorum ſepeliri deberent deferrentur) Eccleſiaſtico ſupponeret interdicto. Nec corpora ipſa eiſdem fratribus Minimis in dicta de Abbatiſuilla & aliis ceterarum domorum Ordinis Minimorum huiuſmodi Eccleſiis reſtituerent præfata Apoſtolica auctoritate decerneret, ac deſuper ſtatueret, & ordinaret, prout in ſingulis literis prædictis plenius continetur.

B. Franciſcus deinde huic Papa expoſuit controuerſias contra Ordinem motas ſuper ſolutione decimarum & quartam funeralium.

§. 30. Cum autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte dicti Franciſci de Paula petitio continebat à certo tempore citra, quædam domus ſuorum ſecundi Ordinis Minimorum huiuſmodi in Regno Hiſpaniæ, cum Eccleſia, campanili campana, dormitorio, hortis, hortaliciis & aliis neceſſariis officinis conſtructa, & ædificata, ac per illius Sorores iam per triennium, vel circa inibi, iuxta regulam per præfatum Franciſcum de Paula pro eis inſtitutam, aut ſaltem iuxta regulæ huiuſmodi principaliora, ſancte ac laudabiliter viuentes inhabitata fuit. Et licet iuxta priuilegia, exemptiones, immunitates, & indulta quæcumque ſingulis Mendicantium Ordinibus, & illorum profeſſoribus ac domibus, & eorum Eccleſiis, per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores, ac Sedem huiuſmodi quomodocumque conceſſa, ſit vnicuique liberum, in Eccleſiis dictorum Ordinum ſuam eligere ſepulturam. Ac fratres Mendicantium Ordinum huiuſmodi, de funeralibus quartam funeralem rectoribus parochialium Eccleſiarum, in quarum parochiis ſepulturarum huiuſmodi eligentes degebāt; & de fructibus bonorum immobiliū quæ iuxta dicta priuilegia poſſidere, & tenere poſſunt, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex noualibus ſoluere minime teneantur, ipſorumque quatuor Mendicantium priuilegia ad Ordinem Minimorum huiuſmodi, ac illius profeſſores & domos, ac eorum Eccleſias, per præfatos prædeceſſores & Sedem prædictam, extenſa & ampliata fuerint, & propterea fratres Ordinis Minimorum huiuſmodi dictis priuilegiis gaudere, & à quartæ funeralis & decimarum prædictarum ſolutione immunes eſſe debeant. Et tamen nonnullæ Eccleſiaſticæ perſonæ, præſertim in partibus Gallicanis, contra priuilegia huiuſmodi venire non formidantes, Franciſco de Paula, & aliis fratribus Ordinis Minimorum huiuſmodi, ſuper his plurimas moleſtias, impedimenta, & incommoda inferre aliquando etiam armata manu, per ſe, vel per alias perſonas, herbarum & fructuum in hortis domorum Ordinis Minimorum huiuſmodi excreſcentium decimas violenter capere, atque exigere. Nonnumquam vero dum corpora defunctorum ad Eccleſias domorum Ordinis Minimorum huiuſmodi inhumanda cum intorciis, & aliis luminaribus deferuntur, intorcia, & luminaria huiuſmodi, etiam in dictis Eccleſiis, ac earum cœmeterijs violenter, etiam auferre corpora ipſa ſic inhumanda, etiam ante ipſorum inhumationem inibi ſine luminaribus relinquere, ac ſuper funeralibus, & decimis, necnon oblationibus fratribus Ordinis Minimorum huiuſmodi factis, plurima incommoda inferre præſumunt.

Et ſupplicauit pro opportuna prouiſione.

§. 31. Pro parte præfati Franciſci de Paula nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ſibi quod dicti Ordinis Minimorum fratres pro tempore exiſtentes, de hortis, ac viguLtis & aliis bonis Ordinis Minimorum huiuſmodi, domibus & illarum Eccleſiis pro tempore relictis, ac ſuper luminaribus & aliis rebus diuino cultui pro tempore dedicatis, decimas aut oblationes aliquas, & ex nouulibus, vel quartam ex funeralibus ſoluere minime teneantur, nec ad id à quoquam quomodolibet valeant coarctari, concedere, & indulgere. Ac omnibus, & ſingulis tam Pyrrhi Archiepiſcopi, quam Goffredi Epiſcopi ſancti Marci, & Sixti, ac Innocentij, necnon Alexandri prædeceſſorum prædictorum, ac noſtris ſuis prædictis, necnon priuilegiis, indulgentiis, exemptionibus, libertatibus, indultis, facultatibus, immunitatibus, fauorib. & gratiis quibuſcumque in eis conceſſis, ſub quouis nomine, ac titulo, Ordini Minimorum huiuſmodi, ac illius perſonis & domibus quomodolibet conceſſis, robur Apoſtolicæ approbationis adiicere, illaque omnia & ſingula, ac etiam nonnulla alia de nouo ad Ordinem Minimorum huiuſmodi, ac illius perſonas & fratres, ac eorum Eccleſias & domos conſtructas, & conſtruendas ſub Minimorum nomine, necnon & ad dictam iam conſtructam, & ad omnes alias Eccleſias, & domos ſororum Ordinis Minimorum vbilibet conſtruendas, & ædificandas, extendere & ampliare, ac alias Ordini Minimorum huiuſmodi in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ideo Pontif. omnia Ordinis priuilegia cōfirmat.

§. 32. Nos igitur qui regularem obſeruantiam in locis religioſis vigere, & augeri, ac religioſarum perſonarum, præſertim ſub humili habitu in humilitatis ſpiritu Deo ſeruientium commodum, & tranquillitatem intenſis deſideramus affectibus, eumdem Franciſcum de Paula à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, Pyrrhi Archiepiſcopi, & Goffredi Epiſcopi ſancti Marci, ac Sixti, & Innocentij, necnon Alexandri prædeceſſorum prædictorum, ac noſtras præfatas literas necnon omnia & ſingula in eis contenta, auctoritate Apoſtolica præfata, tenore præſentium approbamus, innouamus, confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus. Illaque omnia, & ſingula Franciſco de Paula, aliis Ordinis Minimorum huiuſmodi fratribus, & perſonis, ac illorum Eccleſiis, domibus, & locis conſtructis, & conſtruendis ſub Mini-

morum

morum nomine, & auctoritate, & tenore præmiſſis de nouo concedimus, & indulgemus.

Facultatem recipiendi quoſcumque alios religioſos conceditur.
Tu obſerua bullam 99. Pij V. Quæcumque.

§. 33. Ac pro potiori cautela, omnia, & ſingula in dictis literis quomodolibet contenta, & quoad hoc, vt Franciſcus de Paula, & alij Ordinis Minimorum huiuſmodi fratres pro tempore exiſtentes, tam quatuor Mendicantium quam aliorum quorumcumque, quantumcumque, & priuilegiatorum Ordinum, quaſcumque religioſas perſonas ad ſe venientes, & habitum per eos geſtari ſolitum ſumere volentes, primitus verbo, vel ſcripto à ſuis immediatis ſuperioribus, per ſe vel per interpoſitam perſonam petita licentia, quamuis non obtenta, ad Minimorum Ordinem & habitum huiuſmodi recipere.

Confeſſiones que audiendi.
Tu attende bullam 115. Clem. VIII. Quæcumque

§. 34. Necnon confeſſiones quarumcumque perſonarum, tam religioſarum, quam Eccleſiaſticarum, & ſæcularium, vbilibet audire, & illis auditis perſonas ipſas, & earum quamlibet, iuxta formam & tenorem priuilegij per præfatum Sixtum prædeceſſorem Ordini Minimorum huiuſmodi, ac illius perſonis, & fratribus dudum conceſſi, & confirmati, abſoluere, ac Pœnitentiam ſalutarem illis iniungere valeant.

Exemptionē à decimis, & quarta funeralium elargitur.
Tu circa quarta habes Conc. Trid. ſeſſ. vlt. c. 13.

§. 35. Necnon Ordinis Minimorum huiuſmodi, Eccleſiæ, & oratoria, domus & loca, tam recepta quam recipienda, tamquam Sedis & Eccleſiæ Romanæ huiuſmodi ſpecialia oratoria, Eccleſiæ, domus & loca cum omnibus iuribus & pertinentiis ſuis prorſus ab omni decimarum, & oblationum perſolutione, ſeu iuriſdictione perpetuo libera ſint, & eſſe cenſeantur. Ac ſub beati Petri, & dictæ Sedis, & noſtra protectione immediate ſubiaceant. Ipſiuſque Ordinis Minimorum fratres pro tempore exiſtentes, de hortis, ac virgultis, & aliis quibuſcumque bonis Ordinis Minimorum domibus, & illarum Eccleſiis huiuſmodi pro tempore relictis, & legatis, ac ſuper luminaribus & aliis rebus diuino cultui pro tempore dedicatis, decimas, aut oblationes aliquas etiam ex noualibus, vel quartam ex funeralibus ſoluere minime teneantur, necnon ad id à quoquam cuiuſcumque nobilitatis, aut dignitatis exiſtat, valeant quomodolibet coarctari.

Priuilegia data Ordini ſub nomine Eremitarum, conceſſa eſſe Minimis declarat.

§. 36. Quodque Ordini Minimorum huiuſmodi, ac illius perſonis & domibus per Sixtum, & Innocentium prædeceſſores prædictos, ſub Eremitarum nomine dudum conceſſi priuilegia, ſub nouo nomine mutatis in eis nominibus Eremitæ, ac Eremitarum, in Minimi, & Minimorum ac Eremitorij, & eremitoriorū, in domorum Ordinis Minimorum huiuſmodi nomina, ceteriſque ſingulis ad hunc effectum de neceſſitate mutandis, innouata, & mutata ſint, & eſſe cenſeantur.

Omnes gratias quæ iam Ordinū Mendicantium huic Ordini conceſſa eſſe decernit.

§. 37. Necnon ſuper omnibus ac ſingulis maris magni & aliis quibuſcumque bullis quatuor Mendicantium Ordinibus, & eorum cuilibet quomodocumque conceſſis, vnum vel plura tranſumpta coniunctim aut diuiſim facere queant perinde ac ſi illa, mutatis in eis nominibus quorumcumque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum, & ipſorum Mendicantium in noſtrum, & fratrum Ordinis Minimorum huiuſmodi nomina, ceteriſque ſingulis ad hunc effectum de neceſſitate mutandis, conceſſa forent. Ac quod tranſumptum, ſeu tranſumpta huiuſmodi taliter facta, & manu alicuius notarij publici ſubſcripta, ac ſigillo alicuius prælati Eccleſiaſtici ſigillata, Ordini Minimorum huiuſmodi, ac illius perſonis, & fratribus pro tempore exiſtentibus, adeo vbique locorum ſuffragentur, ac ſi ſingulæ prædictæ bullæ præfatis quatuor Mendicantium Ordinibus per quoſcumque prædeceſſores prædictos quomodolibet conceſſæ; quas hic pro expreſſis, & inſertis habere volumus, fratribus ipſis Minimis, & eorum Ordini præfato, etiam ſub Minimorum nomine ſpecialiter & expreſſe indultæ fuiſſent, ac pro eis principaliter emanaſſent.

Ordinem ſuper eius Conuentibus moleſtari prohibet.

§. 38. Quodque Sanctæ Trinitatis, tunc ad Eccleſiam S. Stephani Gemmi, & aliam Sancti Rochi, tunc etiam ad Monaſterium Sancti Saturnini Tholoſani, Ordinis Sancti Auguſtini pleno iure ſpectantes Eccleſias, ac illarum domos, necnon reliquam Sancti Blaſij, per dilectam in Chriſto filiam nobilem mulierem modernam Dominam de Borbon, ac venerabilem fratrem noſtrum modernum Epiſcopum Gratianopolitanum, etiam tunc dicti Monaſterij Abbatem. Necnon omnia, & ſingula alia oratoria, Eccleſias, reliquas domos, loca, conuentus, & bona in Galliæ, Calabriæ, Siciliæ, Hiſpaniæ, Bohemiæ, & aliis Regnis; ac Italiæ, Picardiæ, Aquitaniæ, Patrimonij, Paulenſis, & Paternæ, aliiſque Prouinciis, Ciuitatibus, & locis quibuſcumque Ordini Minimorum, ac illius perſonis, & fratribus, & præfatis quomodocumque conceſſa, & per Franciſcum de Paula, & alios fratres Ordinis Minimorum huiuſmodi vigore priuilegij Sixti prædeceſſoris prædicti recepta, & per eus eatenus poſſeſſa, abſque alia noua conceſſione Apoſtolica perpetuo pacifice poſſidere valeant, ac ſuper illis, aut aliquo eorum, à quoquam moleſtari nequeant.

Conſtituentibus ſacramenta miniſtrari indulget.

§. 39. Et quòd fratres ipſi Minimi, in eorum Eccleſiis conſtructis & conſtruendis, Curialibus, mercatoribus, peregrinis, ac tranſeuntibus, & aliis quibuſuis perſonis, Euchariſtiæ Sacramentum, quoties opus fuerit, miniſtrari facere.

Apoſtatis omnes proviſiones tollit.

§. 40. Necnon eiuſdem Ordinis Minimorum apoſtatas, & gyrouagos quoſcumque vbilibet repertos, & quibuſcumque literis, ac prouiſionibus Apoſtolicis, etiam quaſcumque derogatoriarum derogatorias clauſulas in ſe continentibus munitos, quas eis nullatenus ſuffragari poſſe decernimus, inuocato etiam ad id, quatenus opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis, capere, incarcerare, ac punire, ſeu capi, incarcerari, & puniri facere, libere ac licite valeant.

Indulgentias elargitur.
Tu ſerua bullam 16. Pauli V. Romanus.

§. 41. Et præfati Ordinis Minimorum Fratres, Sorores & Oblati necnon vtriuſque ſexus Chriſti fideles Tertij Ordinis Minimorum huiuſmodi, ac eiuſdem Ordinis Conſeruatores, per fratres Minimos huiuſmodi pro tempore capitulariter electi; ac tutores & tutrices, fundatores & fundatrices, procuratores & procuratrices, ac eorum vtriuſque ſexus liberi, procreati & procreandi, ſemel in vita, & ita in morte ſibi. Ac quæcumque perſonæ in dicto Ordine Minimorum de cetero recipiendæ, in earum ingreſſu plenariam omnium peccatorum ſuorum veniam & indulgentiam conſequi. Ac quinquies orationem Dominicam, & toties ſalutationem Angelicam recitando, omnes ac ſingulas indulgentias quas diebus indulgentiarum omnium Eccleſiarum dictæ Vrbis, & extra illius muros pro ſtationibus deputatarum, conſequuntur, Eccleſias Vrbis, & extra muros huiuſmodi viſitantes, plene ac integre conſequantur, & conſequi poſſint, ac ſi indulgentiarum huiuſmodi diebus Eccleſias Vrbis, & extra muros huiuſmodi, & earum quamlibet perſonaliter viſitarent.

Sororibus etiam & aliis prænominatis, priuilegia Ordinis communicat.

§. 42. Ac tam prædicta iam conſtructa, quàm aliæ quæcumque Sororum ſecundi Ordinis Minimorum huiuſmodi, de cetero vbicumque conſtruendæ, & ædificandæ domus ac Eccleſiæ, omneſque prænominatæ perſonæ ad eumdem Ordinem Minimorum quomodolibet ſpectantes, omnibus, & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, indultis, exemptionibus, fauoribus, & gratiis Ordini Minimorum huiuſmodi, ac illius fratribus, & domibus per præfatorum prædeceſſorum, ac noſtras literas huiuſmodi quomodolibet conceſſis, vti, potiri, & gaudere libere poſſint, & valeant, ac ſi illa omnia & ſingula eis expreſſe conceſſa fuiſſent, auctoritate Apoſtolica, ac tenore præmiſſis de nouo indulgemus, extendimus, & ampliamus.

Contrariis derogat.

§. 43. Non obſtantibus ſanctæ mem. Innocentij Quinti contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & Bonifacij Octaui, quæ incipit, Cum ex eo, ac Clementis Quinti quæ incipit, Religioſi, & Alexandri Quarti, quæ incipit, Vt Abbates, ac etiam quæ incipit, Viam ambitioſæ cupiditatis. Martini V. Romanorum Pontificum etiam prædeceſſorum noſtrorum, & aliis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis, ſtatutis quoque & conſuetudinibus, necnon omnibus illis, quæ præfati prædeceſſores in ſuis, ac nos in noſtris literis prædictis voluimus non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptis huius bullæ credi iubet.

§. 44. Ceterum quia difficile foret præſentes literas ad quæcumque loca, vbi illæ neceſſariæ fuerint deferre,

ferre, volumus & præfata Apoſtolica auctoritate decernimus, quod earumdem præſentium tranſumptis manu Notarij publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius prælati Eccleſiaſtici munitis, prorſus in iudicio & extra fides plenaria adhibeatur, ac illis ſtetur in omnibus & per omnia, ſicut ipſis originalibus literis adhiberetur, & ſtaretur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

D. P. An. 3. 28. Indy.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dom. milleſimo quingenteſimo ſexto, quinto Kal. Aug. Pontificatus noſtri Anno 3.

Sequitur alia conceßio eorumdem, & aliorum priuilegiorum.

Edita An. D. 1506.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Franciſco de Paula Generali, & Prouincialibus Correctoribus, ac vniuerſis Fratribus Ordinis minimorum Sal. & Apoſt. benedictionem.

Exordium.

VIrtute conſpicuos ſacri Ordinis veſtri profeſſores, qui contemplationi cœleſtium feruenter inuigilant, & piæ vitæ ſtudio ſine intermiſſione deſudant, decet per Apoſtolicæ circumſpectionis auxilium ſic prouide dirigi, & ſolicite confoueri vt alicuius prætextu calumniæ nullum internæ pacis excidium, nullumque Religioſi ſtatus perferant detrimentum, ſed in his robur & vigorem habeant, per quæ circa cultum diuini numinis deuotis, & quietis mentibus inualeſcant.

Correctoris generalis authoritas qua ſit, & à quib. ipſe amoueri poßit.

§. 1. Hinc eſt, quod cum ſicut nobis exponere curaſtis Tu fili generalis Corrector, & prædeceſſores tui iuxta eiuſdem Ordinis conſuetudinem obſeruatam hactenus & à Sede Apoſtolica toleratam, ſtatim poſtquam electi ſecundum prædictas conſtitutiones Ordinis extitiſtis, fratrum ipſius curam geſſeritis, Correctoris officium plene, ac libere in omnibus exercentes, iidemque fratres vobis deuote, & humiliter obedierint, & intenderint reuerenter, & in eadem Regula ſit expreſſum, vt generalis Corrector, qui pro tempore fuerit, à Correctoriatus officio amoueri valeat, Vigilibus, Prouincialibus, & alijs fratribus in generali Capitulo congregatis. Nos volentes ambiguitatis ſcrupulum in hac parte de veſtris cordibus amputare, ac Ordinem ipſum præfatæ Sedi immediate ſubiectum, à Sede approbatum, eadem honeſtate floridum, præclarum ſcientia, & virtute fœcundum, priuilegio Apoſtolicæ gratiæ attollere ſingulari, veſtris ſupplicationibus inclinati deuotioni veſtræ vt ſucceſſores tui (fili generalis Corrector) qui erunt pro tempore ſtatim poſtquam electi ſecundum Regulam, & conſtitutiones fuerint ſupradictas, eo ipſo veri eiuſdem Ordinis generales Correctores effecti, curam animarum fratrum ipſius Ordinis plene habeant, libereque gerant, ipſoſque fratres auctoritate propria ligare, ac abſoluere necnon in eodem Ordine agere valeant, quæ ipſi præfati, & Definitores ad hoc electi, iuxta prædictas conſtitutiones eidem Ordini, & fratribus ſecundum Deum videbitur expedire, aliaſque poſſint officium generalis Correctoris licite in omnibus exercere, iidemque fratres tibi Corrector, & ſucceſſoribus ipſis deuote, ac humiliter obediant, & intendant. Ac præfati ſucceſſores, & tu generalis Corrector, à prouincialibus Correctoribus, & Vigilibus, ſecundum Regulam, & conſtitutiones ipſius Ordinis abſolui, & amoueri poſſitis, auctoritate Apoſtolica indulgemus. Ratum habentes, & firmum quicquid ſuper præmiſſis per te, generalis Corrector, dictoſque prædeceſſores fratres, & diſcretos factum, & obſeruatum eſt hactenus conceſſa tibi exequendi officium generalis Correctoris quoad præmiſſa omnia libera facultate.

Electoribus in remotis partibus degentibus non currit tempus à iure ſtatutum.

§. 2. In electionibus quoque generalis, & prouincialium Correctorum ipſius Ordinis fratribus, qui debent electionem huiuſmodi celebrare, cum eos frequenter de remotis partibus oporteat conuenire, tempus ſuper hoc à iure ſtatutum non currat, nec ipſi in parte iuris huiuſmodi regulis coarctentur.

Prælati ſtatim poſt electionem administrationem habent. Hanc electionem deſignat Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 6.

§. 3. Vigiles vero, Prouinciales, & Correctores locales, aut delegati Viſitatores, ſeu Vicesgerentes, qui ſecundum ſtatuta eiuſdem Ordinis per electionem, vel alias inſtituuntur, poſt ipſam inſtitutionem ſeu prouiſionem de ipſis factam, curam animarum fratrum ſibi ſubditorum ipſius Ordinis habeant, ipſoſque ligare, ac ſoluere poſſint, iuxta ipſius Ordinis inſtituta.

Lectores in Theologia quando libere legere poſſint. Hos approbari ab Ordinarijs iuſſit Pius V. conſt. 133. Romani.

§. 4. Fratres autem de Ordine veſtro, quos ſecundum conſtitutiones ipſius Ordinis Conuentibus veſtris deputandos duxeritis in Lectores, ſine cuiuſquam alterius licentia, libere in domibus prædicti Ordinis legere, ac docere valeant in Theologica facultate. Illis locis exceptis in quibus viget Studium generale, ac etiam quilibet in facultate ipſa docturus, vt Magiſter ſolemniter incipere conſueuit.

Sacri Ordines à quocumque Antiſtite ſuſcipiantur. Hoc renouauit Cõc. Trid. ſeſſ. 7. c. 11. & ſeſſ. 23. c. 12.

§. 5. Et quia eiuſdem Ordinis fratres de locis ad loca ipſius Ordinis ſæpius tranſmittuntur, propter quod ſtabilem, & perpetuam in certis, & determinatis eiuſdem Ordinis domibus non faciunt manſionem, quia etiam bonos, & idoneos, & approbatos à vobis fratres, facitis ad ordines promoueri, liceat vobis ordinandos fratres eiuſdem Ordinis quibuſcumque malueritis Catholicis Pontificibus, communionem & gratiam Sedis Apoſtolicæ habentibus, præſentare. Ipſique Pontificibus præſentatos fratres ſine qualibet examinatione per eoſdem Pontifices facienda & abſque omni promiſſione, vel obligatione ipſorum ordinandorum fratrum ad ordines promouere.

Vbique loca habere poſſunt, & ſacramenta miniſtrare.

§. 6. In locis quoque in quibus degitis, liceat vobis habere Oratoria, in quibus cum Altari portatili poſſitis Miſſarum ſolemnia, & alia diuina officia celebrare, ac etiam Eccleſiaſtica recipere ſacramenta,

Morari poſſunt in terris interdictis.

§. 7. Et quia vos extremam patientes pro CHRISTI nomine paupertatem, exhortationis piæ ſtudio bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis ſemitam laudabiliter reuocatis, concedimus, vt in excommunicatorum terris libere commorari, ac alias, & etiam quando per ipſos tranſire vos contigerit neceſſaria vitæ depoſcere, ac recipere valeatis, niſi id vobis fuerit interdictum.

Facultas Prælatorũ Ordinis abſoluendi Fratres et cum eis diſpenſandi ſuper irregularitate &c. Tu in hoc attende conſt. 115. Clemen. VIII Quæcumque.

§. 8. Generalis quoque, & ſinguli Vigiles, ac Prouinciales, & Correctores, & eorum Vicarij, in prouincijs, & vigilantijs ſibi commiſſis, prædictis fratribus conſtitutis ibidem necnon, & fratribus alijs eiuſdem Ordinis, interdum ad eos declinantibus, vndecumque abſolutione, & diſpenſatione indigentibus, ſiue priuſquã intrauerint Ordinem, ſiue poſt, in caſibus exceſſerint, pro quibus, excommunicationis, vel interdicti, aut ſuſpenſionis incurrunt ſententias, à iure vel à iudice generaliter promulgatas; & huiuſmodi ſententiis innodati, aut in locis ſuppoſitis Eccleſiaſtico interdicto diuina officia celebrantes, vel ſuſcipientes ordines ſic ligati notam irregularitatis incurrunt, abſolutionis, & diſpenſationis beneficium valeant impartiri, niſi adeo grauis, & enormis exceſſus fuerit, quod ſint ad eamdem Sedem merito deſtinandi. Fratres etiam veſtri, quos pro tempore vos Generalis, Vigiles, & Prouinciales Correctores, necnon, & Vices veſtras gerentes, in proprios habueritis confeſſores, abſolutionis, & diſpenſationis beneficium vobis, cum expedierit, valeant impartiri, iuxta formam conceſſionis ſuper abſolutione, ac diſpenſatione fratrum eiuſdem Ordinis ſuperius vobis facta. Ad hæc, volentibus veſtro aggregari conſortio qui ſuſpenſionis, aut interdicti, vel excommunicationis ſententiis, à iure vel à iudice promulgatis generaliter ſunt ligati, abſolutionis beneficium (obſeruata forma canonica) impartiri, ipſoſque in fratres recipere, ac eos qui poſt aſſumptum habitum, vel profeſſionem emiſſam recognouerint ſe talibus in ſeculo fuiſſe ſententiis innodatos, ſecundum formam ipſam vos generalis, Vigiles, & Prouinciales, & Correctores, ac Vices veſtras gerentes, valeatis abſoluere, & cum irregularibus diſpenſare, ſi forſan talibus innodati ſententiis, vel in locis interdicto ſuppoſitis diuina præſumpſerint officia celebrate, vel ordines recipere. Ita tamen quod ſi alicui ex huiuſmodi eiſdem ſententiis propter debitum ſint adſtricti, ſatisfaciant vt tenentur. Volumus autẽ nihilominus quòd huiuſmodi volentes veſtro aggregari conſortio, niſi mox poſtquam fuerint abſoluti, Ordinẽ veſtrum intrauerint, etiamſi ſuper hoc eis induciæ à Prælatis Ordinis eiuſdem concedantur.

concedantur, eo ipſo in priſtinas ſententiás à quibus eos taliter abſolui contigerit, relabantur, ceterum veſtra diſcretio caute prouideat, vt Apoſtolicæ Sedis Legatorum ipſius, & Ordinariorum locorum in abſolutionibus huiuſmodi ſcandalum euitetur.

Exemptio à cura Monialium & aliis hoc enarratis. Tu vide quoad aliqua, Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 22.

§. 9. Porrò quieti veſtræ prouidere volentes, quod per literas Apoſtolicę Sedis, aut Legatorum, ſeu Subdelegatorũ ipſius cooueniri à quoquam minime valeatis, & quod ad pecuniam colligendam cogi non poſſitis inuiti per literas ipſius Sedis de cetero impetrandas quodque nullus veſtrum correctionis, ſeu viſitationis, vel inquiſitionis officiũ Monaſteriis, vel Eccleſiis, ſeu quibuſcumque perſonis impendere, vel ad cognitiones cauſarum, citationes partium, & denuntiationes ſententiarum, interdicti, vel excommunicationum procedere; aut recipere curam Monialium, ſeu Religioſarum quarumlibet perſonarum, illis dũtaxat exceptis, quæ in veſtris Regula, vel conſtitutionibus continẽtur, aut quæ fuerint de mandato Apoſtolicæ Sedis exceptæ, teneantur, per literas Apoſtolicas impetratas vel impetrandas in poſterũ, niſi huiuſmodi Apoſtolicæ literæ de hoc indulto, & Ordine veſtro expreſſam fecerint mentioné, auctoritate Apoſtolica vobis indulgemus. Concedimus etiã, vt ad viſitanda aliqua Monaſteria Monialium cuiuſcumque Ordinis, illis exceptis quæ (ſicut præmittitur) in veſtris Regula, vel conſtitutionibus continentur, aut quæ fuerint de mandato Apoſtolicæ Sedis excepta, vel audiẽdas cõfeſſiones earumcompelli vllatenus non poſſint, aut ad recipiendum commiſſiones cauſarum, ſeu ſententiarũ executiones, vel aliis contingentia cauſas ipſas per literas præfatæ Sedis, in quibus facta non fuerit de indulgentia huiuſmodi mentio ſpecialis ſiue per Legatos, vel delegatos ipſius. Nullus inſuper Archiepiſcopus, vel Epiſcopus, nec alius Prælatus Eccleſiaſticus, vel eorũ Vicarij, vel Officiales ad portandũ, ſeu deferendum literas, vel exequendũ, aut denuntiandum ſententias cõtra Principes ſæculares, Communitates, Populos, ſeu quoſque benefactores veſtros, nulluſque delegatus, vel ordinarius iudex ad faciendum citationes, vel commiſſiones recipiendas, ſiue quod ſitis in cauſis aliquibus aſſeſſores, ſeu ad alia, lites, vel controuerſias contingentia in cauſis quæ coram ipſis tractãtur, quemquam veſtrum compellere valeant, ſine prædictæ Sedis mandato, & licentia ſpeciali, expreſſam faciente de hac indulgẽtia mentionem, nec quiſquam veſtrum parere, vel intendere teneatur ſuper iis monitionibus, mandatis, aut iuſſionibus eorumdem, aut facere, vel implere, quod in hac parte duxerit iniungendum.

Fratres Ordinis non poſſunt abſque ſpeciali mandato Papæ, aliis deſeruientes ad Ordinem reuocari poſſunt.

Concordat Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 4.

§. 10. Ceterum Generalis, ac Prouinciales Correctores, ac ipſorũ Vicarij, illos ex fratribus, de quibus auctoritate literarum Sedis Apoſtolicæ, vel Legatorum, ipſis Archiepiſcopis, & Epiſcopis ac aliis quibuſcumque prouiſum extitit, vel in poſterũ contigerit prouideri contigere, ac etiam non obſtante conditione aliqua, poſſint ad ſuum Ordinem reuocare, nec per literas eiuſdem Sedis, ſeu Legatorum ipſius, iam obtentas vel de cetero obtinendas, aliquos de fratribus ipſius Ordinis præfatis Archiepiſcopis & Epiſcopis aut aliis teneantur in ſocios deputare, niſi dictæ literæ Apoſtolicæ obtinendæ de indulto huiuſmodi, & Ordine ipſo expreſſam fecerint mẽtionem, & alias id honeſtati Ordinis, & illorum ſaluti viderint expedire, Nullus autẽ Legatus, niſi de Latere noſtro, miſſus auctoritate literarum Sedis Apoſtolicæ ſpecialem de hoc indulto, & Ordine noſtro facientiũ mentionem, nulluſque Prælatus, etiam Cardinalis Romanæ Eccleſiæ, nec aliqua perſona, Religioſa vel ſæcularis, de fratribus eiuſdẽ Ordinis, ad ſua ſeu Eccleſiæ negotia procuranda, vel ſecum manendũ aliquos aſſumere valeat, niſi quos Generalis, vel Prouincialis Corrector ipſorũ, tamquam idoneos, & diſcretos, ſibi duxerint aſſignandos, quos etiam ſubiacere volumus Ordinis diſciplinæ.

Generalis Correctoris authoritas in Fratres inquiſitione, aut verbi Crucis prædicatione deputatos.

§. 11. Illos verò ipſius Ordinis fratres, qui ad prædicandum crucem, vel inquirendũ contra prauitatẽ hæreticam, ſeu ad alia huiuſmodi negotia ſint, vel fuerint vbicumque à Sede Apoſtolica deputati, tu fili Generalis Correctortuque ſucceſſores remouere, ſeu reuocare penitus transferre; ipſiſque quod ſuperſedeant iniungere, aliosque ſubſtituere (cum expedire videbitur) licitè, ac libere valeatis, & in eos, ſi contrauenerint cenſuram Eccleſiaſticam exercere, ac quilibet Corrector Prouincialis, vel eius Vicarius eiuſdem Ordinis, id ipſum in ſua Prouincia, circa fratres ipſius Ordinis, quibus ab eadem Sede ſimilia contigerit in illa committi, facere poſſit, non obſtantibus aliquibus literis, vel indulgentiis Apoſtolicis, impetratis vel etiam in poſterum impetrandis, quæ de hoc non fecerint mentionem.

Et in diſcedentes ab Ordine poſt emiſſam profeſſionem. Contra iſtud vide Concil. Trid. ſeſſ. 14. c. 11. & ſeſſ. 25. c. 19.

§. 12. Inhibemus quoque ne quis poſt profeſſionem in ordine veſtro factã ſine Generalis, vel ſui prouincialis licentia, diſcedat ab ipſo. Diſcedentem verò, abſque cautione literarũ alterius ipſorũ, prætextu priuilegij alicuius Apoſtolicæ Sedis, nullus audeat retinere, quod ſi forte retinere præſumpſerit, vobis Generalis, & Prouinciales Correctores dumtaxat, & veſtris, ſeu prouinciatõ Vicariis licitum ſit in ipſos diſcedentes fratres excommunicationis ſententiã promulgare, Detinẽtes vero eoſdem ſecum, vel in Monaſteriis, aut Eccleſiis ſuis (niſi eos reiecerint, poſtquam eis denuntiatũ fuerit, excommunicationis ſententiæ volumus ſubiacere, non obſtãte quod excommunicari, ſuſpendi, vel interdici non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam de indulto huiuſmodi mentionem. Si verò aliqui de fratribus veſtri Ordinis poſt obtentam licentiam à Sede prædicta, aut à nobis Religionem aliam tranſeundi infra duos vel tres menſes ſe ad illam Religionem ſuæ ſaluti congruam non contulerit, & ipſius non ſuſceperit habitum regularem; licitum ſit vobis Generalis, ac Prouinciales Correctores, & Vices veſtras gerentibus cõtra ipſos, tamquam alios Ordinis veſtri apoſtatas procedere, ſecundũ quod honeſtati ipſius Ordinis videritis expedire. Illud idem intelligi volumus de illis, qui poſt ſuſceptionem habitus alterius Religionis infra tempus probationis (nulla profeſſione facta) inde præſumpſerint reſilire, aut etiamſi poſt profeſſionem huiuſmodi, ad religionem laxiorem ſeu mitiorem Ordinem tranſmiſerint, vel, quod abſit, ad ſæculum reuertantur, volumus vos contra ipſos rigorem veſtri Ordinis exercere.

Et etiam in Apoſtatas.

§. 13. Apoſtãtas quoque veſtri Ordinis excommunicare, capere, ligare, incarcerare, & alias ſubdere diſciplinæ rigori poſſitis per vos ac etiam alios, in quocumque habitu eos contigerit inueniri, inuocato ad hoc, ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

Expulſi ab Ordine, prædicare, confeſſiones audire, aut docere non poſſunt.

§. 14. Inhibemus etiã ne fratres quos ab Ordine veſtro pro ſuis culpis per Generalẽ, ſeu Prouinciales, Correctores, aut Vigiles expelli contigerit, vel qui egreſſi fuerint proprio ſuo motu, prædicare, confeſſiones audire, ſeu docere præſumant, niſi ad alium Ordinẽ, in quo licite huiuſmodi officia exercẽtur, tranſierint de veſtra, vel dictorum Correctorũ licentia ſpeciali. Quod ſi forte ipſi contra huiuſmodi inhibitionem noſtram aliquod ſuper præmiſſis temere attentare præſumpſerint, Prouinciales, Rectores, & Vigiles, ac eorum Vicarij in illos, quos infra fines ſuarum Prouinciarum, iuxta conſuetudinem Ordinis veſtri, diſtractos inuenerint talia præſumentes (monitione præmiſſa) auctoritate noſtra excommunicationis ſententiam valeant promulgare.

Et ad alium Ordinem vtiliter tranſire poſſint. Intellige ad arctiorem vt in Conc. Trid. mox. cit.

§. 15. Eiectos autẽ de Ordine veſtro, vel egreſſos qui receptione in eodẽ Ordine ſuis culpis exigentibus reddiderũt ſe indignos, & alios fratres eiuſdẽ Ordinis ex rationali cauſa, ad quoſcumq; Ordines approbatos, prætetquã ad B. Auguſtini templariorũ, Hoſpitaliorũ, & aliorũ Religioſorũ arma portantiũ) ad vitandam occaſioné euagãdi, Generalis, vel Prouinciales Correctores cum ſuis teſtimonialibus literis auctoritate noſtra licentiandi, liberam habeant facultatem. Nos enim diſtrictius inhibemus, ne tales ad alium Ordinẽ aliter tranſire, vel aliqui eos recipere, ſeu retinere præſumant abſque licentia ſpeciali Sedis Apoſtolicæ, faciente de hoc plenariam mentionem.

Prohibet quibuſcumque Religioſis habitum conſimilem.

§. 16. Inhibemus etiam, vt nulli ſiue ſit in Religionis Ordine, ſiue extra Ordinem conſtitutus, habitum veſtrũ, vel ita conſimilem, quod propterea frater Minimus credi poſſit, deferre liceat, abſque mandato Sedis Apoſtolicæ ſpeciali. Et vt dicta inhibitio maiorem conſequatur effectum, ſtatuimus vt ij qui habitum veſtrum, vel ſibi prædicto modo conſimilem deferre præſumpſerint, ad deponendum ipſum per Diœceſanos locorum, cum à vobis

requiſiti fuerint monitione præmiſſa per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compellantur.

Exemptio à ſolutione decimarum. De hac vide etiam in præinſer. conſt.

§. 17. Cæterum cum humilitas veſtra ſibi de latitudine orbis terræ nihil, præter domos, & hortos cũ virgultis ad ſimplicem tantummodo fratrum vſum præmiorum obtentu cœleſtium duxerit reſeruandum; nos pie volentes, quod illorũ fructus integre veſtræ paupertatis vſibus applicentur, vt de dictis hortis, & virgultis veſtris nulli decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præſentium indulgemus, diſtrictius inhibentes ne quis à vobis de præmiſſis aliquid exigere, vel extorquere præſumat.

Ingredientes Ordinem bona incertorũ dominorũ poſſunt portare.

§. 18. Quia vero nonnulli veſtræ Religionis habitum aſſumentes diuerſis perſonis, quæ ſciri, & inueniri non poſſunt, aliqua bona interdum reſtituere tenentur, vobis Prouincialibus Vigilibus, ac Vicariis prædictis concedimus, vt ſinguli veſtrum in locis ſibi commiſſis, bona ipſa in pios vſus conuertere valeant, pro vt ſecundum Deum videbitur expedire.

Sepultura in locis Ordinis eſt omnib. libera.

§. 19. Sepulturam quoque in locis, cæmeteriis, & Eccleſiis veſtris concedimus, & eam liberam eſſe cenſemus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui ſcilicet ſepeliri deliberauerint (niſi excommunicati, vel interdicti, aut etiam publice vſurarij fuerint) nullus obſiſtat, ſalua tamen iuſtitia illarum Eccleſiarum à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Celebrari nec mortui ſepeliri poſſunt inuitis fratrib. in eorum locis.

§. 20. Diſtrictius inhibentes, vt nulli, Religioſi vel ſæculares vobis inuitis aliquorum corpora defunctorum in veſtris cæmeteriis ſepelire, aut in Eccleſiis veſtris Miſſarum ſolemnia, vel pro animabus eorum qui ad loca veſtra tumulandi feruntur, ibidem exequias celebrare, ſine veſtro aſſenſu, aut voluntate, præſumant.

Tempore interdicti quomodo fratres celebrare valeant.

Tu obſerua Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 12.

§. 21. Et cum generale interdictum fuerit, in Eccleſiis, & Oratoriis veſtris, & aliis quibuſcumque, vel cum ad loca perueneritis Eccleſiaſtico ſuppoſita interdicto, clauſis ianuis (interdictis, & excommunicatis excluſis) non pulſatis campanis, & ſubmiſſa voce, liceat vobis celebrare diuina, & Eccleſiaſtica recipere ſacramenta; dummodo cauſam non dederitis interdicto, nec contingat vobis ſpecialiter interdici, neque Eccleſiæ, vel Oratoria ipſa fuerint ſpecialiter interdicta. His verò qui veſtris morantur obſequiis, cuncta libere miniſtrare poteritis Eccleſiaſtica ſacramenta, & ipſos cum deceſſerint in veſtris Oratoriis ſepelire. Si quando autem in terris in quibus reſideris, vel eorum perſonis excommunicationis ſeu interdicti ſententias contigerit promulgari, pueri veſtris ſeruitiis deputati, negotiorumque veſtrorũ procuratores, & operarij, qui in veſtris locis eorum operibus perſonaliter continue inſtiterint, huiuſmodi ſententiis obnoxij minime habeantur, ibique poſſint audire diuina, iuxta formam quæ locis ipſis, eo caſu à Sede Apoſtolica eſt conceſſa, niſi eidem cauſam dederint, vel excommunicari ſpecialiter, ſeu interdici contingat eoſdem.

Fratres confiteantur Prælatis Ordinis.

§. 22. Inhibemus inſuper vniuerſis fratribus veſtri Ordinis, ne aliquis eorum (niſi neceſſitatis vrgente articulo) aliis quam Prælatis ſuis peccata ſua confiteri præſumat, vel aliis eiuſdem Ordinis ſacerdotibus ſecundum Regulam, & ipſius Ordinis inſtituta.

Prælati eccleſiaſtici non moleſtent fratres ſuper hic expreſſis. Tu quoad proceſſiones attende Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 13. & quoad noua loca, obſerua bullam Clem. VIII. n. 93.

§. 23. Vniuerſis autem Eccleſiarum Prælatis, & aliis inhibemus, confeſſiones veſtras vobis inuitis audire, vel compellere vos ad ſynodos, ſeu conuocationes ſuas accedere, vel cum eis, extra Ciuitates, vel intra, proceſſionaliter exire, aut ſuis conſtitutionibus ſubiacere, vel capitula, ſcrutinia, & inquiſitiones in locis veſtris, vel alibi de vobis facere, aut fidelitatem iuramento firmatam, annualem obedientiã, à Prouincialibus, Vigilibus, & Correctoribus localibus veſtris exigere, aut de ipſorum inſtitutione, vel deſtitutione, ſiue de ſtatutis veſtri Ordinis, ſe aliquatenus intromittere, ſeu prohibere ne ad Ciuitates, vel Villas vbi religioſe, ac honeſte commorari poſſitis, à populis euocati audeatis accedere, ibiq; pro veſtris vſibus conſtruere ædificia, Eccleſias, ſeu Oratoria, aut in accedẽtes fratres, ſeu conſuẽtes huiuſmodi, vel acceptatores ipſorum excommunicationis ſententias ferre præſumant.

Exemptio à ſolutione canonicæ portionis Ordini relictis.

§. 24. Concedimus quoque vobis, vt de iis quæ in ornamentis, vel pretiis aut libris, fabrica, luminaribus, anniuerſario, ſeptimo, vigeſimo trigeſimo, ſiue aliis, ad perpetuum cultum diuinum, ſeu pro pitanciis, aut victu ad ſuſtentationem veſtram, vel indumentis, necnon pro annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem aliquæ domus veſtri Ordinis obligatæ noſcuntur, vel de domibus prædictis, & hortis aliiſque locis vobis, ſecundum inſtituta veſtri Ordinis opportunis, aut de iis quæ pro huiuſmodi domibus, prædiis, hortis, & locis emendis vobis legantur (dummodo præmiſſa non conuertantur in vſus alios) ſed in illis dumtaxat, pro quibus relinquuntur, aut alios etiam qui in hac conceſſione, vel indulgentia continentur, nulli canonicam portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis à vobis vltimarum executoribus voluntatum, ſeu decedentium hæredibus, de præmiſſis, aut de iis, quæ vobis in vltimis voluntatibus abſolutè legantur, vel alia pro veſtris neceſſitatibus conferuntur, aliquid exigere vel extorquere præſumat, diſtrictius inhibemus.

Fratres poſſunt loca Ordinis dimittere, &c.

§. 25. Ad hæc, liceat fratribus veſtri Ordinis, cum de prioribus locis ſuis ad alia loca ſe transferunt, tam ædificia, ſeu omnem ædificiorum materiam locorum quę dimittunt, (dedicatis Eccleſiis dumtaxat exceptis,) libros, calices, & paramenta ſecum ad alia loca transferre. Ac ædificia ipſa cum ſolo, & aliis ad eadem loca pertinentibus, præter Eccleſias, per perſonas, ad hoc à Sede Apoſtolica deputatas vendere, ipſorumque pretium in aliorum locorum ad quę dicti fratres ſe transferunt, ædificationem, ſeu alias in eorum vtilitatem conuertere, ſecundum quod melius videbitur expedire, cum ipſa priora, & alia loca fratrum ad nos, & Apoſtolicam Sedem ſpecialiter, & immediate pertinere noſcantur. Et ne aliqui Archiepiſcopi, vel Epiſcopi, aut alij Eccleſiarum Prælati, ſeu quæuis alia perſona Eccleſiaſtica, vel ſæcularis, prædicta loca, ſeu bona occupare, accipere, vel vſurpare, aut quoquo modo ſibi vendicare præſumant, abſque dictæ Sedis licentia ſpeciali, diſtrictius inhibemus.

Exemptio ab omni præſtatione & onere.

§. 26. Indulgemus vobis, vt ad præſentationem procurationum Legatorum prædictæ Sedis, vel Nunciorum ipſius, ſeu Diœceſanorum locorum, aut erectionum, vel collectarum, ſeu ſubſidiorum, vel prouiſionum quarumcumque minime teneamini, nec ad ea ſoluenda per literas dictæ Sedis, aut Legatorum, vel Nunciorum eiuſdem, ſeu Rectorum, terrarum Eccleſiæ Romanæ impetratas, ſeu in poſterum impetrandas cuiuſcumque tenoris fuerint in perpetuum compelli poſſitis, niſi dictæ Sedis literæ impetrandæ plenam, & expreſſam de huiuſmodi indulto, & dicto Ordine fecerint mentionem.

Prælatorum Ordinis facultas abſoluendi fratres & cum eis diſpenſandi. Hic habes etiam in præinſ. conſt. vbi notaui.

§. 27. Præterea cum felicis recor. Gregorius XI. prædeceſſor in dictis ſuis literis Generali, Vigilibus, & Prouincialibus, necnon Correctoribus localibus, & eorum Vicariis abſoluendi fratres eiuſdem Ordinis, ac etiam fratribus dicti Ordinis quo ipſi huiuſmodi ſuperiores habuerint pro tempore in confeſſores abſoluendi ipſos ſuperiores ab exceſſibus, & cenſuris, niſi talia forent, propter quæ eſſent ad Sedem Apoſtolicam merito deſtinandi, ac cum eis deſuper diſpenſandi, concedit, & propterea qui ſunt deſtinandi perſæpe reuocetur in dubium vt abſoluentium, & abſoluendorum, diſpenſantium, & diſpenſatorum pro parte puritati conſcientiæ conſulamus; Declaramus hæreticos, relapſos, ſchiſmaticos, & qui literas Apoſtolicas falſificaſſent, aut ad infideles prohibita detuliſſent, dumtaxat eſſe ad Sedem prædictam merito deſtinandos, reliquis vero omnibus etiam ſimoniæ qualitercumque irretitis poſſe per illos quibus ibi conceditur, abſolutionis beneficium, & diſpenſationis, iuxta caſuum indigentiam impartiri. Et vt in dicti Ordinis profeſſoribus omnis vagandi tollatur occaſio, & ad Apoſtolicã Sedem recurrendi ſubtrahatur pro poſſe neceſſitas, omnibus ſuperioribus, & eorũ Vicariis defectum Natalium ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu, & quouis alio nefario, & illicito coitu prouenientem, necnon cum his, qui ex quauis cauſa præterquã homicidij voluntarij bigamiæ, & mutilationis membrorum, irregulares forent, diſpenſandi cum dicti Ordinis Minimorum profeſſoribus, poſtquam ipſum Ordinem profeſſi fuerint, vt defectu & irregularitate, irregulares ipſi ad quoſcumque etiam ſacros ordines promoueri, & in illis etiam altaris myſterio miniſtrare, & tam ipſi irregulares, quam defectum Natalium patientes, ad quæcumque

adminiſtra

adminiſtrationes, & officia eligi recipi, & aſſumi, illaque gerere, & exercere liberè, & licitè valeant, motu, ſcientia, & auctoritate prædictis, concedimus per præſentes.

Exemptio à decimis. Tu vide in d. præm. conſt. §. 28. Indultum verò prædeceſſoris de decimis non ſoluendis, ad quæcumque bona dictorum fratrum, & quaſcumque decimas (etiam quas vulgus Papales appellant) & Apoſtolica Sedes pro Chriſtianæ fidei defenſione, aut aliis imminentibus perſæpe neceſſitatibus inducit, & quæcumque alia onera, motu, & ſcientia prædictis extendimus; Decernentes fratres ipſos Minimos, etiam per quoſcumque exemptos etiam Mendicantes ſolui mandarentur, cum quibuſuis derogatoriis, & fortioribus clauſulis ad illarum ſolutionem ceſſando, cenſuras, & pœnas aliquas non incurrere, niſi præſentibus nobis per generales aut alias clauſulas ſpecialem mentionem importantes, non alias ſit derogatum, ſpecifice eorum de verbo ad verbum inſerto tenore.

Exemptio à iuriſdictione Ordinariorum. Hoc habes in d. præm. conſt. vbi notaui. §. 29. Ceterum cum fel. rec. Innocentius Papa IV. prædeceſſor noſter, olim duxerit ſtatuendum, vt exempti quantacumque gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, ſeu contractus, aut rei de qua contra ipſos agitur, ritè poſſint coram locorum Ordinariis conueniri, & illi quoad hoc ſuam in ipſos iuriſdictionem, (prout ius exigit,) exercere, nos vobis (vt occaſione conſtitutionis huiuſmodi nullum libertatibus, & immunitatibus, vobis, & Ordini veſtro per priuilegia, & indulgentias ab Apoſtolica Sede conceſſis, aut in poſterum concedendis præiudicium generetur) auctoritate præſentium indulgemus. Decernentes vos ſeu perſonas veſtri Ordinis in prædictis caſibus Ordinariis ipſis minime ſubiacere. Decernimus ergo irritum quicquid contra tenorem concesſionum, & inhibitionum huiuſmodi, per quoſcumque fuerit attentatum, & interdicti, ſuſpenſionis, & excommunicationis ſententias, ſi quis contra conceſſiones, conſtitutiones, & inhibitiones eaſdem in vos, vel veſtrum aliquos, aut loca veſtra, ſeu benefactores veſtros vel executores, aut hæredes prædictos in poſterum promulgari contigerit, penitus non tenere.

Facultas Prælatorum Ordinis corrigendi fratres iuxta eius ordinationes appellatione remota. §. 30. Et quia Bonifacius VIII. prædeceſſor noſter olim ad augmentum continuum Religionum, & Ordinum quos Romana ſuſcepit & approbauit Eccleſia, paternis ſtudiis intendit, & conſiderauit attentius, quod non intermiſſa ſedulitas diſciplinæ, Religiones, & Ordines ſupradictos, ſtatuſque regulares ſalubriter dirigit, & conſeruat, quodque ſi eam perire, vel remitti contingeret, Ordo quilibet collabi neceſſario cogeretur, penſando etiam quod ſi regularium perſonarum correctio rimas iuris, & apices ſequeretur, huiuſmodi rigor leneſceret, ac multiplicata laxatione torperet, Nos auctoritate Apoſtolica, vobis indulgemus, vt ad correctiones, & punitiones fratrum veſtri Ordinis delinquentium infligendas, Generalis, Vigiles, & Prouinciales, necnon Correctores locales, & eorum Vicegerentes, ad quos eadem ſpectare noſcuntur (rimulis, & apicibus ipſis poſtpoſitis) libere procedere valeant ſecundum conſuetudines approbatas, & generalia, facta, & etiam facienda ipſius Ordinis inſtituta. Nec volumus eiſdẽ licere fratribus, ab eiſdem correctionibus, & punitionibus aliquatenus appellare, prouida in hoc deliberatione, ac maturitate debita obſeruatis.

Exemptio à gabellis & impoſitionibus. §. 31. Quodque fratres, & ſorores, ac gubernatores præfati, ratione domorum, locorum, ac Monaſteriorum prædictorum, aut quorumcumque aliorum bonorum, aut poſſeſſionum, quæ in præſentiarum habent, & iuſtis modis præſtante Domino habebunt in futurũ, ſeu alia quauis occaſione, decimam vel aliam petitionem aut annuos redditus, ſeu cenſum, vel procurationem aliquam, vel aliam ſubuentionem Legatis, vel Nunciis dictæ Sedis, aut Ordinariis locorum, vel aliis quibuſcumque aut pedagia, vel telonia, & alias exactiones, quibuſuis Regibus, ſeu aliis perſonis, Eccleſiaſticis ſeu ſæcularibus, dare, & ſoluere minime teneantur, nec ad illud compelli poſſint, vel ſuper hoc alias à quoquam quomodolibet conueniri per literas Sedis prædictæ, aut Legatorum, vel Delegatorum, ſeu Nunciorum ipſius, aut Diœceſanorum locorum, vel Rectorum terrarum Eccleſiæ Romanæ, aut quorumcumque aliorum, etiamſi in eiuſdem Sedis literis contineatur expreſſe quod ad quæuis, exempta vel non exempta, ſeu Monaſteria ſe extendant, & aliqua eis cuiuſcumque tenoris, exiſtat, ipſius Sedis indulgentia non obſiſtat, niſi forſan dictæ literæ Apoſtolicæ de dicto Ordine, & præſentibus, de verbo ad verbum, ac etiam Monaſteriis, locis, & domibus, ipſorumque Rectoribus, ac Gubernatoribus, & perſonis prædictis, plenam, & expreſſam, ac etiam ſpecialiter, & nominaliter fecerint mentionem.

Derogatio contrariorum. §. 32. Felicis rec. Innocentij Papæ IV. prædeceſſoris noſtri, & aliis conſtitutionibus Apoſtolicis, legibus Imperialibus, ſtatutis, & conſuetudinibus, per quæ præmiſſa poſſent quomodolibet infringi, vel impediri, & aliis in contrarium editis non obſtantibus quibuſcumque. Nos enim quaſlibet excommunicationum, ſuſpenſionum, & interdicti ſententias & quoſcumque proceſſus, quaſuis pœnas ſententias continentes, quas, & quos contra Generalem, fratres, & ſorores, domos, Monaſteria, perſonas, & alia ſupradicta, contra tenorem, & formam præſentium, & exemptionis huiuſmodi promulgari, & haberi contigerit, irritas decernimus penitus, & inanes. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, 5. Kal. Auguſti 1506. Pontificatus noſtri Anno tertio. *D. P. A. 3. die 17. Septemb.*

Facultas duorum ex Prælatis Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti Ordinis S. Benedicti, circa alienationem eius bonorum in euidentem vtilitatem. XI.

Hæc facultas poſtea data eſt Viſitatoribus d. Congregationis à Leone X. inf. in conſt. 18. Ex debito. Inſtitutionem verò, & ſtatum huius Congregationis notaui ſupra in conſt. 1. Clem. VI. Sollicitudinis.

IVLIVS EPISCOPVS, &c. Dilectis filijs Abbati Generali, & Viſitatoribus Congregationis Monachorum B. Mariæ de Monte Oliueto, Ordinis Sancti Benedicti, Sal. & Apoſt. benedictionem. *Edita A. D. 1507.*

Proœmium. EX iniuncto nobis deſuper Apoſtolicæ ſeruitutis officio ad ea libenter intendimus, per quæ Monaſteriorum, & aliorum Religioſorum locorum quorumlibet vtilitas valeat procurari.

Paul. II. edidit bullam de qua ſup. §. 1. Dudum ſiquidem à felicis record. Paulo Papa II. prædeceſſore noſtro emanarunt literæ tenoris ſubſequentis.

Omittitur inſertio bullæ, quia ea eſt in loco mox cit.

Cauſa huius conceſſionis. §. 2. Et deinde nobis nuper exhibita pro parte dilectorum filiorum Capituli Generalis Congregationis Monachorum B. Mariæ de Monte Oliueto Ordinis S. Benedicti petitio continebat, quod ſæpe contingit, quod Monaſteriis, Prioratibus, & aliis Religioſis locis dictæ Congregationis, eorumque membris ab illis dependentibus expediret, aliqua ex eorum immobilibus bonis, quæ eis parum vtilia ſeu minus commoda exiſtunt, vendere, & pretium inde proueniens, in alia immobilia bona vtiliora, & commodiora conuertere, ſeu pro aliis poſſeſſionibus, aut immobilibus bonis vtilioribus, & commodioribus permutare, aut in feudum, vel emphyteuſim, ſiue liuellum & affictum perpetuum, vel ad tempus ſub canone condecenti locare, & concedere, ex quo profecto Monaſteriorum, & Prioratuum, ac locorum, necnon membrorum prædictorum conditio, cum eorum euidenti vtilitate melior efficeretur.

Petitio Capituli. §. 3. Quare pro parte eorumdem Capituli nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt vobis ſingulis Abbatibus, & aliis Prælatis, & Prioribus, ac Conuentibus Monaſteriorum, Locorum, Prioratuum, & Membrorum prædictorum pro tempore exiſtentibus, quæcumque poſſeſſiones, & alia bona immobilia minus vtilis, minuſque commoda huiuſmodi vendendi, alienandi, & permutandi, aut in feudum, ſeu emphyteuſim, vel liuellum, & affictum perpetuo, vel ad tempus locandi, & concedendi quoties expedierit, licentiam largiamini, committere, & mandare, aliaſque in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Tt 2 §. 4. Nos

Facultas dandarum ea Prælatis Congregationis circa alienationem bonorum ſtabiliũ. §. 4. Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel maior pars, aut ad minus duo veſtrum, bonis, de quorum venditione, permutatione, locatione, in feudum, ſeu in emphiteuſim, vel liuellum pro tempore agetur huiuſmodi, prius coram vobis, ſpecificatis de omnibus, & ſingulis, quæ ſuper obtinenda licentia huiuſmodi per eoſdem Abbates, Prælatos, Priores, & Conuentus vobis pro tempore exponi contigerit, & eorum circumſtantiis vniuerſis, auctoritate noſtra vos coniunctim ſeruata forma literarum Pauli prædeceſſoris huiuſmodi procedendo diligenter informetis, & ſi per informationem eamdem ea vobis ſic pro tempore expoſita vera eſſe, ac venditiones alienationes, permutationes, locationes, & conceſſiones prædictas, ſi fiant in euidentem Monaſteriorum, Prioratuum, membrorum, & locorum prædictorum, quorum illa fuerint, vtilitatem cedere repereritis, eiſdem Abbatibus, Prælatis, Prioribus, & Conuentibus id petentibus, quoties expediens fuerit, poſſeſſiones, & bona quæcumque huiuſmodi pro preciis competentibus vendendi, & alienandi, ſeu illa pro aliis poſſeſſionibus, & bonis immobilibus, vtilioribus, & commodioribus permutandi, aut quibuſuis perſonis, etiam ſæcularibus in eamdem emphyteuſim, vel liuellum, & affictũ perpetuo, vel ad tempus, pro condecenti annuo canone, ſeu cenſu, locandi, & concedendi dicta auctoritate licentiam largiamini, facultatem concedimus.

Quibuſcumque non obſtantibus. §. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, & conſuetudinibus Monaſteriorum, Prioratuum, locorum, membrorum, Congregationis, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis. Quodque vos de perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, quibus literæ Apoſtolicæ dirigi conſueuerunt non ſitis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Pretium vbi deponendum. §. 6. Prouiſo quod ſi poſſeſſiones, & alia bona huiuſmodi vendi contigerit, vt præfertur, pretium ſeu pretia ex illis prouenieus, ſeu prouenientia, penes ædem ſacram, etiam dictæ Congregationis, aut fide, & facultatibus idoneam perſonam, cum obligationibus, & recognitionibus, ac cautelis in talibus apponi ſolitis reponantur, & in emptionem aliorum immobilium bonorum eiſdem Monaſteriis, Prioratibus, locis, & membris, quorum erant bona vendita huiuſmodi commodiorum, & magis vtilium, & non in aliam cauſam omnino conuertantur.

Dat. P. A. 4. die 4. Iunij. Datum Romæ, apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, 1407. Pridie Nonas Iunij, Pontificatus noſtri Anno 4.

XII. Ordinationes pro bono regimine Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Olіueti, Ordinis S. Benedicti; eiuſque gratiæ, & immunitates.

Alias gratias huius Congregationis vide in Pij V. conſt. 41. inf. Etſi mendicantium. Cetera autem notaui ſupra ad conſt. 1. Clem. VI. Solicitudinis.

Edita An. D. 14-7. *IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium. ETſi ad vniuerſos Regulares Ordines in militanti Eccleſia inſtitutos, vt loca iugi ſanctimoniæ dedita, perſonaſque voto religionis adſtrictas, pro iniunctæ nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officio, crebris vigiliis, & indefeſſis ſtudiis intendere nos deceat; ad dilectos tamen filios Abbates, & Monachos Ordinis S. Benedicti, Congregationis Beatæ Mariæ Montis Oliueti, eo diligentius aciem noſtræ conſiderationis conuertere nos conuenit, quo ipſis ſub eiuſdem beati Benedicti Regularibus inſtitutis, ac patrocinio Beatæ Mariæ Virginis, qua mediante eius interceſſionis ad Dominum indefeſſis ad ſalutem præbeatur acceſſus, & ad inſtar Saluatoris Domini noſtri IESV CHRISTI, qui in Monte Oliueti, Monte vtique Sancto, Apoſtolis, ſalutis documenta præbuit, per eorum ſanctimoniæ vitam, & ſolicitudinem in eodem Monte Oliueti Pientinæ Diœceſis, vbi primum ipſa Congregatio ſuæ vitæ ſolitariæ exordium ſumpſit, vigiliis, & orationibus aſſiduis intenti, ac cogentes carnem ab illecebris abſtractam ſpiritui obedire, eorum exemplis ceteris ad ſalutem, & ſalutaria præbeant documenta, & illa eis fauore beneuolo concedere, per quæ poſſint in eorum ſancto ac pio propoſito, Altiſſimo in eius beneplacitis gratum reddere famulatum.

Confirmatio gratiarum Congregat. §. 1. Sane cum ſicut accepimus, alias plures immunitates, exemptiones, ac diuerſa priuilegia, fauores, & indulta, ſpiritualia, ac temporalia, per diuerſos Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros præfatæ Congregationi, illiuſque Monaſteriis, locis, perſonis, bonis, & rebus conceſſa fuerint. Nos cupientes vt dilectus filius modernus, ac pro tempore exiſtens Abbas Generalis dictæ Congregationis, ac Monachi præfati, eo quietius poſſint Domino in eius beneplacitis famulari, eo quod cognouerint huiuſmodi priuilegia, & immunitates, pro illorum ſubſiſtentia firmiori, etiam noſtræ approbationis robore communiri, ac etiam Abbatis, & Monachorum, & Congregationis huiuſmodi commoditatibus, & augmento, ſtatuique proſpero, & felici, quantum cum Deo poſſumus ſalubriter conſulere, ipſoſque Generalem Abbatem, & Monachos, & Congregationis, ſuſpenſionis, interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolutos fore cenſentes. Ac omnia, & ſingula priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, indulta quæcumque tam ſpiritualia quam temporalia, eidem Congregationi, ac illius Monaſteriis, locis, perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus conceſſa, illorumque omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus pro expreſſis habentes, motu proprio, non ad Abbatis, & Monachorum prædictorum, vel alicuius alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia, priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta huiuſmodi, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, eaque omnia, & ſingula inuiolabiliter obſeruari debere decernimus.

Interpretatio de dictis gratiis fiat ad fauorem d. Congregat. §. 2. Ac volumus quicquid dubij in dictis priuilegiis, ſeu aliquo eorum pro parte emerſerit, id, data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione, in fauorem dictæ Congregationis, & locorum particularium eiuſdem interpretari debere.

Communicatio priuilegiorum inter loca Congregat. §. 3. Et cuiuſuis particularis Monaſteriis dictæ Congregationis priuilegia, ipſi toti Congregationi, & aliis particularibus Monaſteriis eſſe communia, & ad illa ea extendi, & extendimus per præſentes, quando ipſa priuilegia aliis Monaſteriis, & locis dictæ Congregationis adaptari poſſint.

Congregatio ſit vna omnium Monachorum. §. 4. Et inſuper etiam vltra prædicta priuilegia eidem Congregationi vt præfertur conceſſa, hac perpetua atque irrefragabili conſtitutione, motu, & ſcientia ſimilibus, ſancimus, quod omnes, & ſinguli dictæ Congregationis Monachi Ordinem ipſum profeſſi, præſentes, & futuri, quamuis in diuerſis Monaſteriis ſiue locis pro tempore maneant vnum tamen corpus, & vna Congregatio exiſtant. Ipſaque Congregatio, ab Apoſtolica Sede merito approbata ab vniuerſis Chriſti fidelibus in reuerentia, & deuotione habeatur.

Capitulum generale valeat edere cõſtitutiones, & ſtatuta, & ab omnib. obſeruanda. §. 5. Et dictæ Congregationis Capitulum generale, ſiue in ea vocem pro tempore habentes, pro felici dictæ Congregationis ſucceſſu, ſtatuta, conſtitutiones, ordinationes, ac omnia, & ſingula, quæ in ſpiritualibus, & temporalibus ipſius Congregationis, ac eius Regularis diſciplinæ, ſtatum, obſeruantiam, indemnitatem, & circa diuini officij directionem, & ordinationẽ, abſque tamen ipſius regulæ, in ſubſtantia vel effectu, variationẽ, interpretationem, vel declarationem quoquomodo, concernere poterunt, auctoritate prædicta, inſtituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi; ac ea quæ ſic inſtituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint in toto vel in parte, prout rerum vel temporum qualitas exegerit,

cit, tollendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam, & liberam in omnibus habeant facultatem. Quibus inſtitutis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus, ſinguli de Congregatione huiuſmodi cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ſeu conditionis exiſtant, efficaciter parere omnino teneantur. Ita tamen quod ad peccatum, niſi contra fiat ex contemptu, aliquem non obligent.

Prælatus quomodo Monaſterium reformare poſſit.

§. 6. Et quotiens Prælatus aliquis Monaſterium cui præfuerit reformare, & ad ipſius Congregationis obſeruantiam reducere decreuerit, reformationem ipſam, iuxta inſtituta, decreta, & ordinationes Congregationis eiuſdem, prout conuenientius poterit exequatur. Et eius acta, conuentiones, & modi, eo ipſo quod de conſenſu dictæ Congregationis; ſeu ad id deputatorum in formam publicam redacta fuerint, Apoſtolico ſint robore communitæ.

Prælati obediant Abbati & alij obediant Prælatis.

§. 7. Vniuerſi verò eiuſdem Congregationis prælati, ſub præfati Generalis Abbatis, & alij Monachi, ac Conuerſi & commiſſi, ſub Prælatorum in quorum Monaſteriis, aut locis ipſi Monachi, Conuerſi, & Commiſſi morātur obedientiis viuāt, & eas illis humiliter præſtēt.

Appellatio à Prælatis Capitulo & Abbate denegatur.

§. 8. Et nulli Prælatorum vel Monachorum prædictorum ab inſtitutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis, Capituli, ſiue Abbatis generalis, aut aliorum Prælatorum ipſius Congregationis, ad quemcumque etiam ad nos, & Sedem prædictam, niſi de ſpeciali indulto ſummi Pontificis liceat appellare, appellationeſque deſuper pro tempore interpoſitæ & inde ſecutæ irritæ habeantur.

Iudicia iuxta conſtitutiones fiant.

§. 9. Et cum contra aliquem Prælatorum vel Monachorum dictæ Congregationis ciuiliter vel criminaliter agi contigerit, ſecundum conſuetudines, & ſtatuta prædicta, iuris communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omiſſis, procedi debeat.

Tranſlatio ad aliam Religionem de licentia Papæ tantum permittitur.

§. 10. Et ipſius Congregationis Prælati, ſuos Monachos, qui licentiam à Sede præfata habere dixerint, ſe ad aliud quodcumque Monaſterium ſiue locum transferendi, obtentu literarum Apoſtolicarum transferri non ſinant, niſi in ipſis literis ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa de Congregatione, & noſtra ordinatione huiuſmodi mentio fiat, eiſque ſufficienter derogetur, ac tunc ſi infra tres menſes id non compleuerint, contra eos tamquam contra apoſtatas agi poſſit, niſi in ipſis literis Apoſtolicis expreſſum fuerit tempus, infra quod ſe debeant ad huiuſmodi Monaſteria ſiue loca tranſtuliſſe, eoque caſu non prius contra eos agi liceat quam dicta tempora ſint elapſa.

Apoſtatarū receptio vetatur.

§. 11. Ac Congregationis huiuſmodi Prælati, quarumcumque literarum Apoſtolicarum prætextu, niſi in illis præſentibus ſpecialiter & expreſſe derogetur, ad recipiendum Monachos, qui alias ab eorum propriis Monaſteriis abſque ſuorum Superiorum licentia, contumaciter receſſerunt, à quoquam nequeant quomodolibet coarctari.

Tranſeuntes ad loca Conuentualium, pro Conuentualibus habeantur.

§. 12. Illi vero ex eiſdem Monachis, quos de Prioribus in quibus profeſſi fuerint Monaſteriis, ſiue locis, ad alia dictæ Congregationis Monaſteria ſiue loca, iuxta dicti Capituli ordinationem transferri contigerit, aut alias pro Conuentualibus, quomodolibet ex tunc ab ipſis prioribus, Monaſteriis atque locis, realiter abſoluti extiterint, aliorum Monaſteriorum locorumque quamdiu ibi ſteterint, Monachi & ſuppoſiti reputentur, & pro Conuentualibus inibi habeantur, ac ſi in illis profeſſionem ſuam emiſiſſent.

Indulta profint ſi Congregationis ordinationibus non obſiſtant.

§. 13. Ac omnia Monaſteria, & loca prædicta, & eorum Prælati, atque perſonæ, quibuſcumque eis à dicta Sede, vel alias qualitercumque conceſſis, ac de iure, ſeu conſuetudine debitis, iuribus, præeminentiis, ac dignitatibus, inconcuſſe gaudeant, & vtantur dummodo illa præmiſſis & aliis dictæ Congregationis inſtitutis, & ordinationibus non obſiſtant.

Monaſteria non ſunt ad inuicem ſubiecta, ſed Congregationi tantum.

§. 14. Nec propterea ex Monaſteriis ipſis vnum alteri cenſeatur eſſe ſubiectum; ſed eis in ſua priſtina libertate manentibus, ea viciſſitudinis adminiculo copulata, ſub felici dictæ Congregationis regimine, ſibi vniformi regularis obſeruantiæ greſſu inuicem ſuffragentur.

Monaſteria Congregationis ab eius prælatis regantur, & electione Capituli vel Abbatis.

§. 15. Monaſteria autem, & Prioratus, quæ nunc ſunt, & pro tempore erunt, etiam vnita præfatæ Congregationi, per Prælatos dumtaxat eiuſdem Congregationis regantur, & gubernentur. Et quotiens illa vbicumque etiam apud Sedem prædictam, & qualitercumque vacare contigerit, etiamſi quæuis ſpeciales vel generales, de illorum prouiſionibus, ſeu diſpoſitionibus per dictam Sedem reſeruationes factæ fuerint, Generale Capitulum, ſi tunc celebretur, alioquin Abbas generalis, cum per ipſam Congregationem ad id deputatis, illos & eiuſdem Congregationis Monachis præſentibus & futuris, etiam defectum natalium, ex quibuſuis perſonis patientis, quos ad id idoneos fore crediderint, in Prælatos tunc vacantium Monaſteriorum, & Prioratuum huiuſmodi, alias ſecundum conſuetudines, ordinationes, & ſtatuta prædicta, eligere ſeu nominare.

Et ad eorum nutum electi amoueantur.

§. 16. Et ad eorum nutum, & beneplacitum, taliter electos ſeu nominatos à regimine, & adminiſtratione dictorum Monaſteriorum, & Prioratuum quibus tunc præfuerint, & quæ tunc propterea vacare cenſeantur, abſoluere, & amouere.

Electique ſtatim adminiſtrent.

§. 17. Præfatique ſic electi ſeu nominati abſque alicuius dictæ Sedis vel alterius prouiſionis, vel diſpenſationis adminiculo, etiam præter hoc quod eis munus benedictionis impendatur, ipſis Monaſteriis, & Prioratibus ad quæ ſic electi vel nominati fuerint præeſſe, ac illa in ſpiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, ac omnes actus ibidem exercere, & inſignia deferre, ac ſi munus huiuſmodi ſuſcepiſſet.

Ipſis abſentibus, alteri adminiſtratio detur, à Capitulo vel Abbate & deputatis.

§. 18. Etſi contingat Prælatos dictæ Congregationis à Monaſteriis & Prioratibus, ad quæ vt præmittitur electi, ſeu nominati fuerint, aliqua legitima cauſa abeſſe, atque pro dictorum Congregationis, & Monachorum, ac illorum præſentium & futurorum Monaſteriorum ac Prioratuum conſeruatione, & ſtatu proſpero & felici, quod abſente Prælato, ne Monaſterium ſibi commiſſum ex eius abſentia, damna ſuſtineat, alius qui Monaſterium ſeu Prioratum ipſum regat, & gubernet durante abſentia huiuſmodi deputatur, velle videatur & expediat, quod quotiens id contigerit Capitulum, ſeu Generalis Abbas cum deputatis huiuſmodi, alias iuxta eorum conſuetudines, & ſtatuta, curam, regimen & adminiſtrationem ipſius Monaſterij, ſeu Prioratus, Prælati ſui præſentia carentis in ſpiritualibus, & temporalibus dicta abſentia durante alteri committere liberè & licitè poſſint.

Collatio Monaſteriorum, & Prioratuū ad quos ſpectet.

§. 19. Et quod aliquod ex dictis Monaſteriis vel Prioratibus, aut aliis dictæ Congregationis locis, per quaſcumque literas Apoſtolicas etiam motu ſimili, & cū reſeruationibus, ac quibuſcumque derogatoriis per quas effectus præſentium quomodolibet impediri vel differri poſſit clauſulis conceſſas hactenus, & in poſterum concedendas per aliquem de dicta Congregatione vel extra eam cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis ſeu conditionis ſit, etiamſi Cardinalatus honore, aut Pontificali, vel alia quauis dignitate præfulgeat in titulum aut commendam, ſiue adminiſtrationem, vel alias obtineri. Seu ei ſuper aliquibus eorum fructibus, redditibus, & prouentibus, aliqua penſio reſeruari, concedi vel aſſignari, vel ius ſibi deſuper acquiri, vel aliquis contra præſentiū tenorem quouis quæſito colore, quempiam de dicta Congregatione, ſuper aliquo ex Monaſteriis, Prioratibus, & locis prædictis, ratione tituli, ſiue commendæ, vel adminiſtrationis, aut perſonis huiuſmodi, vel alias impedire, ſeu moleſtare valeat. Quodque deinceps nulla ex beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura vel ſine cura, ad collationem, prouiſionem, præſentationē, electionē, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Abbatum vel Priorum, ac Conuentuum, Monaſteriorum, & aliorum dictæ Congregationis, communiter vel diuiſim pro tempore pertinentibus, etiam qualitercumque beneficia ipſa, & vbicumque, præterquam apud Sedem prædictam vacare contigerit, dummodo diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruata non fuerint, ſub gratiis, expectatiuis, aut prouiſionibus, ſeu aliis diſpoſitionibus dictæ Sedis facultatibus, ſeu indultis de conferendis beneficiis Eccleſiaſticis vacantibus, vel vacaturis, quibuſuis perſonis cuiuſcumque ſtatus, dignitatis, gradus, ordinis vel conditionis fuerint,

& quauis etiam Pontificali dignitate præfulgeant, ab eadem Sede quomodolibet conceſſis, & in antea concedendis quomodolibet cadant ſeu comprehendantur. Sed ipſorum beneficiorum collatio, prouiſio, præſentatio, electio, & diſpoſitio illorum occurrente vacatione, præmiſſis non obſtantibus ad Abbates, Priores, ac Conuentus præfatos, libere, & abſque aliquo etiam præfatæ Sedis præuentionis impedimento, pertineant & ſpectent, ac de beneficiis ipſis nullus alius quam Abbates ſeu Priores, & Conuentus prædicti, quorumcumque facultatum & indultorum ſibi à Sede vel Legatis præfatis qualitercumque, & ſub quibuſuis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, etiam motu ſimili conceſſorum, & concedendorum vigore vel prætextu, diſponere valeant quo quomodo. Ac omnes & ſingulæ gratię expectatiuę, & acceptationes, prouiſiones, diſpoſitiones, collationes, & literæ Sedis, ac illius Legatorum huiuſmodi, facultateſque, & indulta ſuper collationibus beneficiorum Eccleſiaſticorum vacantium ſeu vacaturorum quibuſuis, etiam vt præfertur qualificatis perſonis, & cum prædictis clauſulis pro tempore conceſſa, proceſſuſque deſuper pro tempore habiti, etiam excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti aliaſque Eccleſiaſticas ſententias, cenſuras, & pœnas, in ſe continentes, quoad beneficia ad collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem, aut aliam diſpoſitionem Abbatum, & Priorum, ac Conuentuum prædictorum reſpectiue ſpectantia huiuſmodi, ac totum id & quicquid in contrarium à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter attentari contigerit, omni prorſus careant firmitate.

Impedientes eos, qui Congregationem intrare volunt, excommunicantur.

§. 20. Nec quiſpiam perſonas, quæ de iure communi Religionem ingredi non prohibentur, ex ſæculo fugientes, & ad dictam Congregationem venire affectantes verberibus aut moleſtiis quibuſlibet impedire vel prohibere, aut à Monaſteriis vel locis Congregationis eiuſdem, præſentibus vel futuris diuertere, aut ſuper hoc illis, vel eas recipientibus iniuriam vel moleſtiam aliquam irrogare præſumat contra facientes vero, præſentium notitiam habentes, vel qui eas ignorauerint, & poſtquam ad eorum notitiam deuenerint, à præmiſſis iniuriis, & violentiis non deſtiterint, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrant, à qua præterquam in mortis articulo conſtituti, niſi à Sede præfata abſolutionis beneficium nequeant obtinere.

Aſſumentes Prælatū vel Monachum Congregationis, ad eorum ſeruitia vel officia, extra congregationem excommunicantur.

§ 21. Ac nullæ Eccleſiaſticæ vel ſæculares perſonæ quacumque auctoritate vel dignitate præditæ, aliquem ex Prælatis vel Monachis Congregationis prædictæ obſequiorum vel ſeruitiorum propriorum, vel Monaſteriorum ſuorum prætextu, etiamſi abſque licentia ſuorum Superiorum ad eas diuertere, vel alia quauis cauſa etiam arctioris vitæ, Ordinis, vel obſeruantiæ à dicta Congregatione educere, vel ſponte venientes recipere & penes ſe retinere audeant, etiam auctoritate literarum Apoſtolicarum, in quibus de huiuſmodi Prælato vel Monacho, & Congregatione nominatim expreſſa mentio non fiat abſque conſenſu Capituli, ſeu Abbatis generalis, vel maioris partis Viſitatorum dictæ Congregationis pro tempore exiſtentium. Quod ſi recipientes, infra tres dies, poſtquam eis præſentes innotuerint, Prælatum, ſeu Monachum extra ipſam Congregationem exiſtentem huiuſmodi, eidem Congregationi non reſtituerint cum effectu, vel à ſe realiter non abiecerint, excommunicationis ſententia innodati exiſtant eo ipſo, à qua niſi in mortis articulo, aut à Sede prædicta abſolui non poſſint.

Prælati Congregationis reuocent extra eam vagantes.

§. 22. Generalis autem, & alij Abbates, & Priores dictæ Congregationis pro tempore exiſtentes, ſeu ab eis deputati, poſſint omnes, & ſingulos eiuſdem Congregationis Monachos, ab illa vagos, & fugitiuos, aut ſuis Superioribus non obedientes, & rebelles, & qui habita licentia, conditionem eis impoſitam non impleuerint, aut lapſo licentiæ termino ad propria Monaſteria non redierint, vel alia loca, ſeu Monaſteria abſque ſpeciali Apoſtolico priuilegio præſentibus deroganti, aut ſine Superiorum ſuorum licentia ſe tranſtulerint, vel aliquarum perſonarum, quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore fulgentium, ſeruitus, in Romana Curia, vel extra eam ſe addixerint, vel ab eis literas familiaritatis, aut Capellanatus obtinuerint, capere, & in carceribus detinere, aut per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia iuris remedia, appellatione remota, etiam inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis, ad ſolitam, & debitam obedientiam compellere.

Exemptio ab Ordinariorū & aliorum omnium iuriſdictione. Tu vid. Concil. Trid. ſeſſ. 25 11. & 14. & Leon. X conſt. 22. Dū intra. & Cle. VIII. cōſt. 39. Suſcepti.

§. 23. Et vt dictæ Congregationis Monachi diuinis beneplacitis, quietius, & liberius inſiſtant, eamdem Congregationem, & illius Generalem Abbatem, ac Viſitatores, & alios Prælatos, ac Monachos, Conuerſos, Commiſſos, Nouitios, & Capellanos, etiam habentes curam animarum, necnon perſonas familiares, & ſeruitores ipſorum, nunc, & pro tempore exiſtentes, ac ipſius Congregationis Monaſteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in poſterum eidem Congregationi quandocumque vniri, vel incorporari, ſeu ſubiici, vel alias quomodolibet aggregari contigerit; omniaque & ſingula dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum, præſentium, & futurorum, Eccleſias, Capellas, etiamſi in ipſis cura animarum immineat, Oratoria, manualia, membra, Caſtra, Fortalicia, ædificia, villas, grangias, vineas, olíueta, & hortos, ſiluas, nemora, prata, paſcua, piſcationes, molendina, aquas aquarum decurſus, iura, iuriſdictiones, prædia, poſſeſſiones, & bona quæcumque, quæ in præſentia ſunt, & in futurum erunt dictæ Congregationis, & quæ omnia, & ſingula per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates, hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, à quorumcumque Legatorum etiam de latere, & Subdelegatorum, necnon Nunciorū dictę Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumuis Romanæ Eccleſiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiſcoporū, Epiſcoporum, Electorum, Adminiſtratorum, & aliorum quorumcumque Iudicum Ordinariorū quauis auctoritate, & poteſtate fulgentiū, dictorū auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, reformatione, & correctione, ita quod in dictam Congregationem, vel eius ſingulares perſonas, ſeu benefactores, occaſione beneficiorum eiſdem collatorum ab eis, aut qui ſubditi eorum cum eiſdem Monachis conſeruentur, ſeu ab ipſis recipiant abſolutionis, & Euchariſtiæ ſacramentum, nec non in Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonas in eis degentes, ratione delicti, exceſſus, ſeu contractus, aut rei de qua agitur vbicumque ineatur contractus, committatur delictum, aut res ipſa conſiſtat, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias quaſuis ſententias, niſi de ſpeciali Sedis prædictæ commiſſione quomodolibet, directè, vel indirectè, proferre, ſeu promulgare non poſſint prorſus eximimus, & totaliter liberamus. Eaque omnia, & eorum quodlibet in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis eiuſdem, & ſub eorum, & noſtra protectione ſuſcipimus, ac nobis, & dictæ Romanæ Eccleſiæ annuum cenſum vnius vnciæ auri per eamdem Congregationem in feſto beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, annis ſingulis Cameræ Apoſtolicæ perſoluendum in ſignum perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis aſſignamus. Quod ſi Legati, Subdelegati, aut Ordinarij ſeu aliæ perſonæ prædictæ, contra exemptionem, & libertatem noſtram huiuſmodi quicquam attentare quoquo modo pręſumpſerint, ac requiſiti vigore præſentium per ipſius Congregationis Prælatos, vel Monachos, infra tres dies à die requiſitionis huiuſmodi non deſtiterint, excommunicationis ſententiæ ipſo facto nouerint ſe ſubiectos, & nihilominus quod aliter actum fuerit eo ipſo ſit irritum, & inane, nulliuſque roboris vel momenti.

Ad indicta Concilia. Proceſſiones, &c. vocati non queunt. Tu vide Conc. Trid ſeſſ. 25. cap. 13.

§. 24. Volumus inſuper quod dictæ Congregationis Prælati, vel Monachi, literas Apoſtolicas ſuper adminiſtranda iuſtitia, executione facienda, viſitatione exercenda, aut alio quouis negotio peragendo, ad eos pro tempore impetratas, vel directas acceptare, & illis contenta exequi, & iuramentum de calumnia, vel veritate dicenda ſubire, aut teſtimonium perhibere, ſeu extra ius, Ciuitatem, & Diœceſim trahi, & ad quæuis Concilia, generalia, prouincialia, vel ſynodalia, aut Congregationis, quouis nomine cenſeantur, Eccleſiaſticarum, vel laicarum perſonarum, cuiuſcumque dignitatis, aut ſtatus exiſtant, etiam Apoſtolica auctoritate indicta, præterquam ad ipſius Congregationis

Capitulum

Capitulum generale celebrandum, aut alias iuxta eorum ordinationes ire vel mittere, aut proceſſionibus publicis, vel funeralibus intereſſe inuiti minime teneantur. Seu quod in eorum locis Miſſæ, vel alia diuina officia celebrentur, ordines conferantur, vel agitentur cauſæ, ciuiles ſeu criminales, proceſſiones conuocentur, aut ſynodus, Conuentus, ſeu quæuis Congregationes, tam Eccleſiaſticarum quam laicarum perſonarum fiant. Siue quod huiuſmodi Congregationis loca, ad vſum hoſpitum, habitationem, detentionem, & incarcerationem Eccleſiaſticarum, & laïcarum perſonarum deputentur, adſtringi ſeu cogi nullo modo poſſint. Teſtimonia verò Prælatorum, Monachorum, Conuerſorum, Commiſſorum, & Nouitiorum dictæ Congregationis in cauſis ipſorum ciuilibus, & criminalibus, in iudicio, & extra, legitima ſeu iuridica ſint.

Exemptio à gabellis Principum.

§. 25. Nulli quoque Reges, Principes, Milites, Nobiles, Laïci, Communitates, Vniuerſitates, Magiſtratus, Rectores, & Officiales Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum, & Diœceſum diuerſorum, Monaſteriis, Prioratibus, Locis Capellis, Eccleſiis, Manualibus, Grangiis, Caſtris, Poſſeſſionibus, & bonis, necnon Prælatis, & Monachis ipſius Cõgregationis Gabellas, Tallias, Datia, Collectas, etiam pro Pontium refectionibus, aut Viarum reparationibus, aliaue onera, ſeu grauamina inferre, indicere, & imponere, aut indicta, & impoſita exigere, ſub excommunicationis, & maledictionis æternæ pœnis, quã niſi præſentium habita notitia protinus deſtiterint ipſo facto incurrant, non audeant, vel præſumant.

Decimiſque Ordinariorũ, &c. in vid. Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 13.

§. 26. Nec aliquod ex dictæ Congregationis Monaſteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis ad dandum, ſeu ſoluendum aliquam canonicam portionem, ſiue decimas, aut quidaliud quod eorum loco ſolui conſueuerit, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Vniuerſitatibus, Communitatibus, fabricis, & aliis quibuſcumque perſonis, de iure, vel conſuetudine, aut ſtatutis, vel priuilegiis, quibuſcumque, vel ex quacumque cauſa hactenus ab eis forſan debita ſeu quæ deberi prætenderentur quomodolibet in futurum, etiam de Relictis, legatis, & donatis, tam in vltimis voluntatibus, quam etiam inter viuos, ſeu alias quacumque occaſione conceſſis, & concedendis quomodolibet teneantur. Ipſaque Monaſteria, Prioratus, loca, manualia, Grangiæ, poſſeſſiones, & bona, ac Prælati, Monachi, & perſonæ Congregationis eiuſdem, ab omni impoſitione, exactione, collecta, decima, caritatiuo ſubſidio, aut alio quocumque reali, & perſonali, vel mixto onere, vel grauamine, quouis nomine cenſeãtur, per Nos, & ſucceſſores noſtros, & Romanos Pontifices pro tempore indictis. Necnon ab omnibus cenſibus, redditibus, & ſolutionibus, ratione viſitationis, aut ſubiectionibus, quocumque iure, quibuſcumque Ordinariis, Capitulis, & Congregationibus, Vniuerſitatibus, aut aliis quibuſuis perſonis hactenus debitis, quæ nos eidem Congregationi de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, gratioſè remittimus, & in futurum debendis, illorumque ſolutione, & præſtatione ſint, eſſeque debeant libera penitus, & exempta atque immunia. Ita quod ad illorum præſtationem, & ſolutionem per quoſcumque, & quarumuis Apoſtolicarum litterarum vigore cogi, aut alias deſuper inquietari nequeant. Nulluſque ab eiſdem de quibuſcumque poſſeſſionibus vbilibet conſtitutis quæ in præſenti, vel in futurum erunt Monaſteriorum, Prioratuum, vel bonorum dictæ Congregationis, quæ illius Prælati, Monachi vel perſonæ colunt ſeu coli faciunt, & in futurum colent, ſeu coli facient, ex hortis, virgultis, piſcationibus, vel de nutrimentis animalium, primitias, decimas, quarteſias, aut quocumque nomine nuncupata, alia iura exigere, vel extorquere præſumant. Nec ipſi illa cuiquam ſoluere ſint adſtricti.

Monaſteria, legata, & alia acquirant.

§. 27. Et quod præfatæ Congregationis Monaſteria, & loca, hæreditates, legata, & fideicommiſſa, per medias perſonas Monachorum, aut alias, qualitercumque ad ea delegata, bona, mobilia, & immobilia, in quibuſcumque Ciuitatibus, & locis, quouis titulo acquirere, ipſi Monachi, & perſonæ illa pro ſe eorumque Monaſteriis, petere, & exigere poſſint, vndecumque vel qualitercumque eis debeantur, & quæ petendi, & exigendi ſi in ſæculo remanſiſſent, ius haberent.

Præſcriptio 60. annorum tantummodo Congregat. obſtat.

§. 28. Et contra præfatæ Congregationis Monaſteria, loca, perſonas, & bona, tam in præteritis, quam in futuris, aliqua non currat præſcriptio, niſi poſt lapſum ſexaginta annorum.

Indultum celebrandi tempore interdicti. Tu vide Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 12.

§. 29. Cupientes inſuper quod dictæ Congregationis perſonæ, ſublatis obſtaculis quibuſcumque, ſedulum, & deuotum Domino exhibeant famulatum, motu, & ſcientia ſimilibus, ſtatuimus, & ordinamus. Quod ſi contingat, Ciuitates, Terras, vel loca, in quibus Monaſteria ſiue loca dictæ Congregationis conſiſtunt, Eccleſiaſtico ſupponi interdicto, ipſius Congregationis Prælati, Monachi, Conuerſi, Commiſſi, Nouitij, & Capellani, necnon laici, intra ſepta ipſorum Monaſteriorum, ſeu locorum pro tempore habitantes, à præfatæ Congregationis Monachis ad id deputatis, ianuis clauſis, interdictis excluſis, & ſubmiſſa voce, Miſſas, & alia diuina officia audire, & Eccleſiaſtica ſacramenta ſuſcipere, ipſique Monachi ſic deputati illa celebrare, & adminiſtrare.

Indultum ordines ſuſcipiendi à quolibet Antiſtite, abſque examine. Hoc renocauit Conc. Trid. vt habetur ſeſſ. 7. c. 11. & ſeſſ. 23. cap. 12.

§. 30. Et quod eiuſdem Congregationis Monachi præſentes, & futuri, omnes, etiam ad ſacros ordines, ad quos per eorum Superiores præſentati fuerint, à quocumque maluerint Catholico Antiſtite, gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habente recipere, & huiuſmodi Antiſtitem in ipſius Congregationis Monaſteriis, & locis dumtaxat aduocare, ipſeque Antiſtes Monachos dictæ Congregationis à ſuis Superioribus ad id ſibi pro tempore præſentatos, Apoſtolica auctoritate abſque aliqua licentia, & contradictione Diœceſani, & abſque eo quod aliquod alias illi propterea præiudicium generetur, nulla examinatione præmiſſa, ſtatutis tamen a iure temporibus ordinare, Miſſas inibi celebrare, Eccleſias, altaria, & vaſa conſecrare, veſtes benedicere, & alia pontificalia exercere.

Facultas Prælatorum Congregationis diſpenſandi cum Monachis, & Congregationem intrare volentibus. Tu vid. conſt. 115. Clem. VIII. Quæcumque.

§. 31. Necnon quod Generalis, & alij Abbates, Priores, & Prælati dictæ Congregationis pro tempore exiſtentes, (in omnibus caſibus in quibus de iure communi, Prælatis, & Monachis dictæ Congregationis auctoritas, ſiue licentia, ſeu diſpenſatio Ordinariorum, ſi ab eis exempti non eſſent, foret neceſſaria) cum eis auctoritate prædicta diſpenſare, eiſque licentiam, & auctoritatem concedere indulgemus, ac concedimus. Ac perſonas volentes eidem Congregationi ſociari, etiam ſi Religionem, locorum, vel Ordinem alium quemcumque etiam arctiorem ingredi vouiſſent, tali voto non obſtante ad approbationem, profeſſionemque recipere, & eos dicta auctoritate, à dicto voto abſoluere, & cum ipſis, dummodo in tali Religione, vel Ordine, quem vouiſſent profeſſionem non emiſerint, & ante profeſſionem emiſſam ab ipſa Congregatione non recedant. Super omnibus votis, Religionis voto dumtaxat excepto, diſpenſare, ac omnibus quocumque excommunicationis vinculo innodatis Congregationem ipſam Altiſſimo famulaturis ingredi volentibus iniunctis eis iuxta eorum facultates reſtitutione, & pœnitentia ſalutari tamquam vni ex Monachis Congregationem huiuſmodi abſolutionis beneficium impendere, eoſque etiam ad approbatione recipere. Ita tamen quod ſi inde ante profeſſionis emiſſionem diſceſſerint, in eandem ipſo facto inciderint.

Facultas audiendi confeſſiones, & pœnitentes abſoluendi, &c. Ad hoc vide bullã Clem. VIII. mox citatam.

§. 32. Et cum ſæpe contingat quod ob ſingularem deuotionem quam nonnullæ perſonæ ad Monachos huiuſmodi Congregationis habent, ad eoſdem Monachos pro earum ſalute animarum recurrant, eiuſdem Congregationis Prælatis ſiue Monachis à ſuis Superioribus ad audiendum huiuſmodi perſonarum confeſſiones deputatis, quod perſonas ipſis accedentes audirẽt, ac perſonæ ipſæ eis abſque alia ſuorum Superiorum licentia confiteri. Necnon dictis Prælatis ſiue Monachis confeſſiones huiuſmodi audientibus, dictos confitentes, pœnitentia, & ſatisfactione præmiſſis, quotiẽs opus fuerit, ab omnibus, & ſingulis peccatis, Sedi Apoſtolicæ non reſeruatis, & à quibuſcumque ſuſpenſionum, excommunicationum, & interdicti ſententiis, aliiſque Eccleſiaſticis cenſuris, & pœnis, quas à iure, vel ab homine latas incurriſſe quomodolibet conſtiterit, abſoluere, & vota per eos pro tempore emiſſa in omnibus, & ſingulis caſibus locorum Ordi-

nariis etiam per ſynodales, ſeu prouinciales conſtitutiones reſeruatis in alia pietatis opera commutare, & deſuper cum eis vouentibus diſpenſare, exceptis tamen cenſuris, pœnis, votis, & caſibus ſuper quibus eſſet Sedes præfata merito conſulenda. Ipſiſqoe confitentibus, ac aliis omnibus qui ad præfatos Monachos ob huiuſmodi deuotionem recurrent, Euchariſtiæ ſacramentum miniſtrare libere poſſint.

Participatio cum excommunicatis quando ligat Monachos.

§. 33. Necnon Prælatis, Monachis, & perſonis Congregationis huiuſmodi quocomque nomine cenſeantur, ne propter participationem etiam in diuinis, cum excommunicatis, ſuſpenſis, & interdictis, à iure vel ſtatutis Ordinariorum, aliquam excommunicationis ſeu cenſuræ aut peccati maculam incurrant, niſi ipſi excommunicati eſſent ſpecialiter denuntiati.

Facultas Prælatorum diſpẽſandi à diuino officio recitando.

§. 34. Ac quod illi ex præfatis Monachis, qui adeo Monaſteriorum ſuorum officiis occupati, vt in choro intereſſe, ac officium diuinum vix ſine labore, & tædio dicere, ac ipſa eis ratione officiorum huiuſmodi incumbentia caritatis opera implere nequeant, & qui ad diuinum officium huiuſmodi dicendum, adeo, vel non docti, vel minus experti pro tempore exiſtunt (dummodo in ſacris non ſint ordinibus conſtituti,) licet profeſſionem emiſerint, tamen ad perſoluendum totum integrum officium diuinum minimè teneantur, ſed eorum Prælati, habita ſuppoſitorum ſnorum conſideratione, vltra officium Beatæ Mariæ Virginis, ad qood obligati remaneant, iuxta diſpoſitionem eis creditam, ſi eorum animabus expedire videbitur, aliquid dicendum iniungant, quod cum animi alacritate valeat adimpleri.

Sepultura cõceditur communitibus in locis Congreg. Intellige iuxta bull. 22. Leo X. Dudũ intra.

§. 35. Præterea omnibus Chriſti fidelibus exceptis excommunicatis, & interdictis, vel poblicis vſurariis, vt in locis, vel Monaſteriis Congregationis huiuſmodi, præſentibus, & futuris eligere ſuam poſſint ſepulturam, ſaluo tamen iure illarum Eccleſiarum, à quibus ipſorum decedentium corpora aſſumentur.

Simonia beneficialis quãdo non incurratur à Prælatis.

§. 36. Necnon Generali, & aliis Abbatibus, Prioribus, vel Prælatis præfatis, aut aliis per Congregationem huiuſmodi ad id pro tempore deputatis, in vnionibus, annexionibus, incorporationibus, ac reformationibus, ſeu receptionibus Monaſteriorum, Prioratuum, vel aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, pro ipſa Congregatione faciendis, cum Prælatis, & perſonis, Monaſteria, ſeo beneficia huiuſmodi per eos obtenta, in Congregationis huiuſmodi, ſeu alicuius particularis Monaſterij commodum dimittere volentibus, conuentiones, & pacta, quæ illicita, & quando Apoſtolica confirmatione carerent, expreſsè prohibita cenſerentur, inire, ac Monaſteria, Prioratua, & alia beneficia quæcumque quæ hactenus conuentionibus, & pactis huiuſmodi interuenientibus acquiſiuerunt, retinere, ipſaſque conuentiones & pacta obſeruare, abſque eo quod aliquam ſimoniæ labem incurrant, libere, & licite valeant.

Præſeruatio priuilegiorum Congregationis à quibuſcumque derogationibus.

§. 37. Et ſi quandoque per aliquem aut plures actus contra ea, aut ipſorum aliquod, à quocumque cuiuſcumque conditionis, dignitatis, gradus, ſeu ſtatus fuerit, ex negligentia, vel ignorantia præſentiom, quibus hæc conceduntur, aut alia quauis cauſa ſcienter, vel ignoranter attentari, vel pro tempore obſeruari contingat, nullum tamen propterea, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & priuilegiis huiuſmodi præiudicium generetur, ſed ea omnia, & ſingula in ſuis robore, & firmitate permaneant. Ac quod deinceps per quaſcũque reuocatorias, ſeu alias Apoſtolicas conceſſiones, vel literas ſub quibuſcumq; verborum formis, & tenoribus, aut clauſulis derogatoriis, etiamſi illa motu, & ſcientia ſimilibus emanauerint, nulla ex prædictis conceſſis, & quæ eidem Congregationi pro tempore concedentur, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, indultis, priuilegiis, & conceſſionibus, quomodolibet, reuocari, caſſari, vel annullari, cenſeantur, ſeu reuocari, caſſari, vel annullari, ſeu ipſis, vel ipſorom, ſeu quibuſuis in eis contentis particulis, aot clauſulis, derogari valeat, niſi in derogatoriis, vel aliis literis, ſeu caſſationibus huiuſmodi illa, vel illi ex literis, quæ reuocari, aut caſſari, vel annullari videtur, aut cui vel qnibos derogari appareret, eorumque totus tenor de verbo ad verbum lotegre inſeratur, & de omnibos, & ſingulis Congregationis huiuſmodi Monaſteriis nominatim, & ſpecificatim mentio fiat, ac in eiſdem reuocatoriis, caſſatoriis, vel aliis literis manifeſtè, & expreſsè appareat, quod Romanus Pontifex, priuilegiis, indultis, & literis de quibus tunc actum fuerit voluerit ſpecialiter derogare, vel illa reuocare, aut caſſare, ſeu annullare, ac tunc demum vrgens ſufficiens, & rationabilis, propter quam derogatio, reuocatio, caſſatio, vel annullatio ipſa merito fieri debeat, cauſa exprimatur, aliàs derogationes, reuocationes, caſſationes, irritationes, & annullationes quæcumque, ſiquas aliter quam vt præfertur, à quoquam etiam Romano Pontifice fieri contigerit: ac quæcumque exinde ſubſecuta nullius ſint roboris vel momenti, ipſis conceſſis literis, priuilegiis, indultis, gratiis, & exemptionibus, & libertatibus, in ſuo priſtino, plenario, atque integro robore duraturis. Et quod per quaſcumque reuocationes, caſſationes, ſeu annullationes quarumcumque vnionom, annexionum, incorporationum, & approbationom de quibuſois Monaſteriis, Prioratibus, Eccleſiis, ſiue locis Eccleſiaſticis per nos ſeu ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, aut eorum aliquem in genere, vel in ſpecie, ſub quibuſuis verborum formis, vel expreſſionibus de cetero forſan faciendis, nollum dictæ Congregationi, ſoper vnionibus, incorporationibus, approbationibus, & innouationibus, quorumcumque Monaſteriorum, Eccleſiarum, Prioratuum, aut aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, per nos, & Sedem prædictam, eidem Congregationi, vel in eius fauorem faciendis, præiudiciom inferatur. Sed illæ omnes etiam poſt reuocationes, caſſationes, & annullationes prædictas, in ſuo robore inconcuſſe perſiſtant, in omnibus, & per omnia ac ſi quoad eas, vel ipſarum ſingulas, aliqua reuocatio, annullatio, vel caſſatio, nullatenus emanaſſent: niſi dum, & quando ipſæ ſuper vnionibus, conceſſionibus, & approbationibus, ſeu donationib9 confectæ literæ in reuocationum, & annullationum literis, & conſtitutionibus, & ordinationibus huiuſmodi de verbo ad verbum inſererentur, ac in eis ſpecialis expreſſa, & indiuidua, de ipſis Monaſteriis, & locis, ac Congregatione mentio fieret. Necnon irritum, & inane totum, & quicquid in contrarium quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Indulgentia pro perſonis Cong. Tu v.d. annotat. ad Paul. V in eius bulla 16. Romanum.

§. 38. Necnon Generali, & aliis Abbatibus, Prioribos, & Monachis, Conuerſis, Commiſſis, & Nouitiis, præſentibus, & futuris, Congregationis huiuſmodi, vt eorum deuotio amplius propagetur, & eorum animarum ſaluti vberius conſulatur, vt confeſſores idoœi quos de ſuorum voluntate Superiorum, aot ipſi Snperiores pro libito elegerint, omnium peccatorum ſuorum de quibus corde contriti, & quæ ore confeſſi fuerint, plenam ſemel tantum in mortis articulo remiſſionem eis in ſinceritate fidei, vnitate Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia, & deuotione noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, Canonice intrantium perſiſtentibus, auctoritate præfata concedere valeant. Sic tamen quod ipſi confeſſores de his de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda, illam Congregationis huiuſmodi perſonis, prout ad illas peruenerit, per ſe, vel alios fiendam iniungant, quam illi facere prout poterunt omnino teneantur. Quodque ſinguli ex eiſdem perſonis clerici quam primum conceſſionis abſolutione huiuſmodi gaudere voluerint, Septem Pſalmos Pœnitentiales cum Litaniis, & Orationibus conſuetis, Conuerſi verò, & Commiſſi, aut qui præfatos Pſalmos dicere commode non potuerint, quinquageſies Orationem Dominicam, & totiens Salutationem Angelicam ſingulis hebdomadis recitare. Idque legitimo ceſſante impedimento, per aonum integrum, etiamſi totidem plus minus, vt ex alia quauis cauſa eos dixiſſe, aut dicere oportere cõtingeret, proſequi, & complere teneantur, occurrente vero impedimento prædicto, & poſtea ceſſante quam primũ potuerint commodè iniunctionem hoioſmodi reficiant, & adimpleant. Necnon quod diebus quibus nonnullæ Vrbis Eccleſiæ pro ſtationibus conſequendis à Chriſti fidelibus viſitari ſolent, quinque Altaria Eccleſiæ Monaſterij, ſeu alterius loci Congregationis huiuſmodi vbi ſingulos ex eis morari contigerit, aut pauciora ſi tot ibi non fuerint deuotè viſitando,

tando, ſemelque Pſalmum incipientē Miſerere mei Deus &c. apud quodlibet Altare pro felici ſtatu Sanctæ Romanæ Eccleſiæ dicendo, eaſdem indulgentias, & peccatorum remiſſiones conſequantur, quas conſequerentur ſi ipſas Vrbis Eccleſias tunc perſonaliter viſitarent. Si vero aliquis ex perſonis Congregationis huiuſmodi, pro ipſius Congregationis negotiis, aut aliis legitimis cauſis extra propria Monaſteria moram traxerint, vbicumque commodius poterint, totidē Altaria in quacumque Eccleſia cum dicti Pſalmi apud quodlibet ex ipſis Altaribus recitatione vt præmittitur viſitauerint, & ſi Conuerſi ſiue Commiſſi forſan dictum Pſalmum dicere neſcientes fuerint, ter Orationem Dominicam, & totiens Salutationem Angelicam, apud quodlibet Altare huiuſmodi recitando, eamdem etiam indulgētiam conſequantur.

Miſſa ab itinerantib. ante diem celebrari poſſit. Tu vid. Concil. Trid. ſeſſ. 22. c. 1. cum canones.

§. 39. Quodque huiuſmodi Congregationis Sacerdotes itinere conſtituti, aut alia cauſa ſubſiſtente ante diem vſque ad nonam incluſiue Miſſam celebrare valeant, motu, ſcientia, & auctoritate præmiſſis, de ſpeciali dono gratiæ concedimus pariter, & indulgemus.

Facultas habendi Conſeruatores. De hac vid. latius hic ſupr. in conſtit. 1. Militantis.

§. 40. Volumus etiam quod vniuerſæ, & ſingulæ perſonæ quibus cauſæ auctoritate literarum Apoſtolicarum delegari poſſent, dum aut quotiens pro parte Generalis, & aliorum Abbatum, Priorum, & Conuentuum, ac Monachorum Congregationis huiuſmodi, vel alicuius eorum fuerint legitime requiſiti, ad executionem quarumcumque literarum dictæ Sedis conſeruatoriarum nuncupatarum præfatæ Congregationi, vel eius Monaſteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus Prioribus, Conuentibus, contra illis inferentes moleſtias, iniurias, grauamina atque damna conceſſarum hactenus, & in poſterum concedendarum, perpetuis futuris temporibus procedant, per ſe vel alios: Alias iuxta earumdem conſeruatoriarum literarum continentiam atque formam, in omnibus, & per omnia, ac perinde ſi ipſæ conſeruatoriæ literæ eis à principio directæ, eiſque vt quamuis alias conſeruatores eſſe non poſſent illas exequerentur, expreſsè mandatum, & ſuper hoc conceſſa facultate fuiſſent.

Derogatio contrariorum.

§. 41. Non obſtantibus natalium defectu ac Picemnen. Concilij, & piæ memoriæ Innocentij IV. contra exemptos editæ, quę incipit Volentes, & Martini Quinti, necnon Bonifacij Octaui, Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum Regularium locorum, etiam dictæ Cōgregationis vnitorum, & illorum, ac prædicti, & quorum ipſa vnita Monaſteria, Prioratus, & loca extiterint Ordinum iuramēto, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis quibuſuis Communitatibus, Vniuerſitatibus, Collegiis, Eccleſiis, Monaſteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conuentibus, & perſonis, etiam motu, & ſcientia ſimilibus, & cum quibuſuis derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque decretis conceſſis hactenus, & in poſterum concedendis, quibus omnibus etiamſi pro eorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda foret, eorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat eiſdem motu, & ſcientia ſpecialiter, & expreſſe derogamus, necnon omnibus illis quæ præfati prædeceſſores in ſingulis per eos Congregationi huiuſmodi conceſſis literis voluerunt non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides danda transſumptis huius bullæ.

§. 42. Ceterum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæcumque opportuna loca deferri, motu, & ſcientia prædictis, volumus, & præfata Apoſtolica auctoritate decernimus, quod tranſumptis ſuper præſentibus conficiendis manu publici Notarij ſubſcriptis, & ſigilli alicuius Curiæ Eccleſiaſticæ impreſſione munitis, ea prorſus fides adhibeatur indubia, quæ ipſis originalibus literis adhiberetur vbicumque eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo, &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimō quingenteſimo ſeptimo, Pridie Nonaś Iunij, Pontificatus noſtri anno 4. *D. P. An 4. die 4. Iunij.*

XIII.

Approbatio gratiarum, & priuilegiorum à Pontificibus, Imperatoribus, & aliis conceſſorum Congregationi Monachorum Vallis Vmbroſę Ordinis S. Benedicti: Et communicatio quarumcumque gratiarum, & indultorum quoquo modo Congregationi Caſſinen. Monachorum eiuſdem Ordinis conceſſorum, & concedendorum.

Iſtam Congregationem approbauit Vrban. II. ſuprà in eius conſt. 2. Cum vniuerſis. vbi alia de hac Congregatione notaui.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1507.*

Exordium.

Militantis Eccleſiæ regimini diſponente Domino præſidentes, ex commiſſo nobis Paſtorali officio inducimur, vt his, quæ pro Religioſorum quorumlibet in humilitatis ſpiritu Domino piè famulantium felici ſucceſſu à Sede Apoſtolica conceſſa ſunt, noſtræ approbationis munimine fauorabiliter roboremus, vt eo firmius ſubſiſtant, quo Sedis eiuſdem auctoritate ſæpius fuerint circumfulta, ac etiam alia de nouo ex Sedis eiuſdem benignitate concedamus, prout eiſdem Religioſis, & aliàs in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Vrb. II. & alij Pontifices diuerſa priuilegia Congregationi Vallis Vmbroſæ conceſſerunt.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Blaſij Abbatis Monaſterij B. Mariæ Vallis Vmbroſæ Feſulan. Diœceſis, & Definitorum Ordinis, & Congregationis eiuſdem Vallis Vmbroſæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias fel. rec. Vrbanus II. Vrbanus III. Paſchalis II. Innocentius II. Innocentius III. Innocentius VIII. Cœleſtinus II. Cæleſtinus III. Gregorius VIII. Bonifacius VIII. & quam plures alij Romani Pontifices prædeceſſores noſtri Monaſteriis Ordinis Religionis, ſeu Congregationis prædictorum, illorumque membris, ac Monachis, & perſonis eorumdem, multa, & diuerſa priuilegia, indulta, & immunitates conceſſerunt, prout in literis ipſorum prædeceſſorum plenius dicitur contineri.

Abbas generalis, & Definitores modo ſupplicant pro eorum cōfirmatione, & etiam pro cōmunicatione omnium gratiarum Congregationis Caſſinenſis.

§. 2. Quare pro parte Blaſij Abbatis, qui vt aſſeritur etiam Generalis Ordinis, & Congregationis prædictorum extitit, ac Definitorum prædictorum aſſerentium quod Monaſteriorum Religionis, ſeu Congregationis huiuſmodi Abbates, & Monachi iuxta eādem Regulam, & obſeruantiam Regularem dilectorum filiorum Monachorum Congregationis S. Iuſtinæ aliàs Caſſinen. Ordinis S. Benedicti reguntur, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt pro eorum ſubſiſtentia firmiori robur noſtræ approbationis adiicere, ac illa innouare, eiſdemque modo, & forma, quibus conceſſa ſunt de nouo concedere, necnon infraſcriptorum tenorem, & quaſcumque alias piæ memoriæ Eugenij IV. & Alexandri VI. ac quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum, etiam prædeceſſorum noſtrorum literas eidem Congregationi S. Iuſtinæ, aliàs Caſſin. conceſſas, & in illis contenta, ac alia priuilegia, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumque eidem Congregationi S. Iuſtinæ, ſeu Caſſinen. & illius Monaſteriis, Monachis, & perſonis, per Sedem eamdem quomodolibet conceſſa, ad Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbroſæ huiuſmodi, ac ad illius Monaſteria, & loca, & perſonas, & bona extendere, aliaſque in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hoc modo Pōtif. approbat omnia priuilegia Congr. Vallis Vmbroſæ à Prædeceſſoribus, Imperatoribus'que Regibus & Prælatis, ac aliis conceſſa, & iterum eadem concedit.

§. 3. Nos igitur qui Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbroſæ huiuſmodi, propter vberes fructus, quos in militanti Eccleſia in diuinis contemplandis, & aſſiduis orationibus, ac precibus ad Deum producere noſcuntur, in viſceribus caritatis, & dilectionis noſtræ complectimur, Blaſium Abbatem, & Definitores, necnon Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbroſæ huiuſmodi, ac eiuſdem Ordinis, ſeu Congregationis ſingulares perſonas, à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure,

vel

vel homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt ad effectum dumtaxat præſentium conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, necnon priuilegiorum, libertatum, immunitatum, & indultorum, tam per dictos prædeceſſores, quam Imperatores, Reges, & alios Principes ſæculares, ac Prælatos quoſcumque eiſdem Ordinibus, & Congregationibus, ac illorum Monaſteriis, locis, bonis, & perſonis conceſſorum tenores, qui præſentibus non ſunt inſerti, ac ſi de verbo ad verbum infererentur eiſdem præſentibus pro expreſſis habentes, priuilegia, indulta, immunitates, & libertates Ordinis, ſeu Congregationis Vallis Vmbroſæ per prædeceſſores, ac quatenus ſint licita, & honeſta, per Imperatores, Reges, & Principes, & Prælatos prædictos cōceſſa, ac prout concernunt, omnia, & ſingula in literis Pontificum, Imperatorum, Regum, & Principum ſæcularium, & Prælatorum prædictorum deſuper confectis contenta, innouamus, approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplentes omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan in priuilegiis per Imperatores, Reges, & Principes ſæculares, & Prælatos prædictos conceſſis interuenerint, illaque omnia eiſdem modo, & forma quibus conceſſa ſunt, de nouo concedimus.

Gratiaſque omnes Congr. Caſſinen. conceſſas & concedendas eidẽ Congregationi Vallis Vmbroſæ communicat. Tenor̄ d. huiuſmodi gratiæ in bullis dict. Congr. Caſſinen. citatus ſup. in 1. conſ. huius Pont.

§. 4. Necnon literas Eugenij, & Alexandri infraſcriptas, ac quaſuis alias ipſorum ac quorumcūque aliorum prædeceſſorum noſtrorum literas huiuſmodi, & in illis cōtenta, necnon priuilegia, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumque, & qualiacumque ſint, Congregationi S. Iuſtinæ, & illius Monachis prædictis, tam per dictos, quam quoſcumque alios Romanos Pontifices quomodolibet in genere conceſſas, & conceſſa, ac in poſterum concedendas, & concedenda ad Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbroſæ, ac illius Monaſteria, & Monialium, loca, ac perſonas, & bona prædicta eadem auctoritate extendimus, ac ſtatuimus, & ordinamus, quod Ordo, & Congregatio Vallis Vmbroſæ huiuſmodi illis abſque vlla penitus differentia, vti potiri, & gaudere, eaque omnia, & ſingula inter ipſos communia eſſe, & eis ſuffragari debere in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi illa eiſdem Ordini, & Congregationi Vallis Vmbroſæ communiter à principio conceſſa fuiſſent, & in futurum concederentur.

Contrarijs derogat.

§. 5. Non obſtant. præmiſſis, ac conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Congregationum, & Ordinum prædictorum, iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ac priuilegiis, & indultis, Ordinibus ac Congregationibus prædictis forſan ſub quibuſcumque tenoribus conceſſis, quibus tenores huiuſmodi præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, harum ſerie, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptis credi iubet.

§. 6. Et inſuper quia difficile foret præſentes literas ad ſingula vbi opus fuerit deferre, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod illarum tranſumptis manu publici Notarij inde rogati ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, ſeu alterius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, ea prorſus fides vbilibet adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi originaliter eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo, &c. Si quis autem.

Dat. P. A. 4. die 7. Iuly.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſeptimo, Idibus Iulij, Pontificatus noſtri anno quarto.

XIV. Contra occultantes, vel retinentes ſcripturas, ad Reu. Cameram ſpectantes.

Contra eoſdem alias einſmodi ſanctiones promulgarunt alij Pont. dantes auctoritatem Commiſſario d. Cameræ, eos coërcendi, vt inf. in Sixti V. conſt 44. Ad excelſum. vbi inditabo.

IVLIVS PAPA II. Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1507.

Cauſa huius conſtitutionis.

CVm ſicut accepimus, in noſtra Camera Apoſtolica ſæpe contingat, vt libri, codices, & ſcripturæ ipſius Cameræ, diuerſas res, & negotia concernentes, per Miniſtros, & Officiales ipſius Cameræ, & alios recipiantur, & per eos videantur, & examinentur, qui, & quę ad ipſam Cameram, & loca in ea deputata non reportentur, ex incuria, ſiue negligentia, vel alia quauis cauſa, ita vt libri, & ſcripturæ huiuſmodi, aliter reperiri non poſſint, in graue damnum, & præiudicium ipſius Cameræ.

Excommunicatio detinentium libros & ſcripturas R. Cam. Apoſt.

§. 1. Super iis igitur prouidere intendentes, dilectis filiis dictæ Cameræ Præſidentibus, & Clericis, ac Notariis, & Officialibus, ac Miniſtris, omnibuſque aliis, & ſingulis, cuiuſcumque gradus, & dignitatis fuerint, ſub excommunicationis pœna latæ ſententiæ, à qua niſi à nobis, & ſucceſſore noſtro præterquam in mortis articulo conſtituti abſolui non poſſint, præſentibus præcipimus, & mandamus, quatenus omnes, & ſingulos libros, codices, regiſtra, baſtardellos, & alias quaſcumque ſcripturas, & documenta, tam publica, quam priuata, ad ipſam Cameram quomodocumque ſpectantia, à dicta Camera, vel aliunde quomodolibet habita, & extracta debeant infrà octo dies proximè ſequentes, in dictam Cameram reportaſſe, ac in eadem reſtituiſſe, dediſſe, & aſſignaſſe, coram Notario, & duobus, ſiue vno ex dictis Clericis ipſius Cameræ, & illa ſic reportata, & aſſignata, deſcribi, & annotari in dictis libris Cameræ feciſſe.

Et in futurū non amouentium & non reportātium.

§. 2. Necnon ex nunc in antea, nullus ex prædictis aut alius quicumque, vllos libros, ſiue ſcripturas, quæ in dicta Camera reſeruari debent, apud ſe vllatenus habere, & retinere, vltra terminum decem dierum, poſtquam à dicta Camera illa receperit, abſque ſpeciali mandato, & licentia dictorum Præſidentium, & Clericorum, audeant, vel præſumant, de qua quidem licentia, ſiue mandato ſpeciali, particularis notatio in libris Cameræ fieri debeat. Alioquin elapſo dicto termino non parentes, ſiue contrafacientes, ſciant ſe maioris excommunicationis ſententiam incurriſſe, quos, vt tales ex nunc, prout ex tunc, auctoritate Apoſtolica per præſentes declaramus. Contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Papa ſubſcripſit.

Placet, & ita Motu proprio mandamus.

Dat. P. A. 4. die 18. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, xv. Kal. Septemb. anno 4.

XV. Inſtitutio Collegij Scriptorum Archiuij Romanę Curiæ Notariorum, in cauſis Commiſſarius in Vrbe, apud Iudices proprios Notarios non habentes. Et conceſſio facultatis creandi alios Notarios, ac legitimandi Baſtardos.

Quoad facultatem legitimandi, extenſa eſt hac bulla à Paulo III. infr. in eius conſt. 14. Romani. Et quoad alia eſt confirmata, & ampliata à Pio V. infr. in ſua conſt. 87. Pridem. De Archiuio autem in toto Statu Eccleſiaſtico, attende infr. conſt. 83. Sixt. V. Solicitudo.

Archiuium Sacri Collegij S.R.E. Cardinalium in Vaticano Palatio inſtituit S.D.N. Vrbanus VIII. Conſt. 55. Admonet, infr. tom. 4.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1507.

Prœmium.

SIcut prudens paterfamilias ad laudabilem diſpenſationem glorioſumque regimen familiæ ſuæ domus, rectitudinémque viuendi, operoſis virtutum ſtudiis intendit, ac cuncta quæ profutura ſunt attentæ conſiderationis indagine perſcrutatur, & ſani maturitate conſilij circumſpicit diligenter, normam præbens illi ſemper; & ordinem cum honeſtate, iuſtitia, & ſincera ratione viuendi, vt excluſis vitiis, erroribuſque vndique euulſis in ea ſplendidæ virtutes plantentur, & inſerātur quæ aſſiduum fructum afferant honoris, laudis, & famæ, ita Romanus Pontifex qui dominici gregis ſuperna ſibi prouiſione commiſſi curam agere ſtudet, ad quæ certa ratione iubente actus dirigens, in primis Eccleſiam Dei vniuerſam

cultus

cuius caput Romana Eccleſia eſſe dignoſcitur, legibus conſtitutionibus, moribus, & decretis ſumma diligentia, vigilantia indefeſſa, & ordinatione irreprehenſibili, ac ſtabili, dirigere, inſtituere, & ſtabilire conatur, vt prolapſa reducantur, exceſſiua corrigantur, defectus ſuppleantur, errata emendentur; & deinde quæque aliæ Eccleſiæ præſertim in beati Apoſtolorum Principis, cuius ſucceſſor eſt, honorem dicatæ, inſtaurentur, & decorétur, ac expulſa infidelium nefandorum Turcarum rabie, eorumque temeritate repreſſa, fides orthodoxa vigeat, propagetur, omniaque, eo concedente à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum affluit, ad probatiſſimum ordinem, & ſemitam rectam perducantur.

Cauſa huius conſtitutionis.

§. 1. Sanè non ſine maxima animi diſplicentia ex diuerſorum fidelium querelis, ac iudicum, & aliorum officialium relatione pluries accepimus, quod in Romana Vrbe, ad quam velut ad communem periclitantium portum Chriſtianus Orbis confluit, propter Notariorum, & aliorum ſcripturas conficientium diuerſitatem, ſiue dolum, aut ignorantiam, & incuriam, vel eorum à Romana Curia receſſus quam plurimæ falſitates & fraudes cōmittuntur, res aliter ſcriptæ quam actæ reperiuntur, Protocolla, & originalia deperduntur, vltimæ voluntates non exequuntur, damna, & incommoda fidelibus irrogantur, aliaque ſcelera, inimico humanæ naturæ inſtigante, perpetrantur, ac ſuper fraudibus, falſitatibus inſtrumentorum, & aliarum ſcripturarum huiuſmodi, aut eorum ſuſpicione, lites, & controuerſiæ, in iudiciis, & tribunalibus Curiarum dictæ Vrbis aſſidue vertuntur, in diuinæ maieſtatis, & Apoſtolicę Sedis offenſam, Eccleſiarum, pupillorum & viduarum ſpoliationem, fideliumque prædictorum, ac totius reipublicæ detrimentum, & iacturam.

Inſtitutio Collegij Scriptorum Archiuij Rom. Curiæ.

§. 2. Nos igitur eiuſdem paſtoris, licet immeriti, diuina diſpoſitione effecti, cupientes huiuſmodi fraudibus, damnis, & erroribus obuiare, Eccleſiarum opportunitatibus conſulere, & infidelium prædictorum immanitati reſiſtere, conſiderantes quòd ſi aliquis Officialium certus numerus, ſub certis & honeſtis conditionibus, habita perſonarum conſideratione, inſtitueretur, per quos inſtrumenta, & ſcripturæ præfatæ conficerentur, ſeu alias expedirentur, & illa ſic expedita publicè in Archiuio, & monimentis authenticis redigerentur, ordo debitus in illorum confectione rectius obſeruaretur, ſcandalis, fraudibus, & ſceleribus huiuſmodi obuiaretur, & ſecuritati contrahentium, teſtantium, & aliàs diſponentium, ac litigantium ſalubriter conſuleretur, ipſique officiales honore & præmio allecti, adhibita exercitatione periti efficerentur, & quæ ad eorum officium ſpectarent, diligenter exercerent, ſuper his cū fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus communicato conſilio, matura deliberatione, ac eorum aſſenſu, ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Collegium centum & vnius virorum, qui Scriptores Archiuij præfatæ Romanæ Curiæ nuncupentur, perpetuo creamus, erigimus, & inſtituimus, qui exercitium & officium eis commiſſum per ſe ipſos exercere debeant non autē per ſubſtitutos, cum illorū ſit electa perſona, vt deſiderio noſtro, & eorū officio ſatisfiat.

Qui confeſſionalia concedenda ſcribant.

Hodie confeſſionalia non dantur.

§. 3. Et in primis omnia confeſſionalia quæ à nobis, vel à ſucceſſoribus noſtris Rom. Pontificibus pro tempore exiſtentibus, aut de noſtro, vel illorum mandato de cetero quibuſcumque perſonis, cuiuſcumq. gradus, ſtatus, ordinis, aut præeminentiæ fuerint, per ſolam ſignaturam concedentur, propria eorum manu ſcribant.

Notarij publici ſint.

§. 4. Ac eo ipſo quod ad huiuſmodi officia aſſumpti fuerint, abſque alia creatione notarij legitimi exiſtant, & pro talibus habeantur, qui de omnibus contractibus, & vltimis voluntatibus per quoſcumque & inter quoſcumque, & ſuper quibuſuis ſpiritualibus, beneficialibus, aut profanis rebus deinceps faciendis rogati, & ſuper eis inſtrumenta conficere poſſint, eorumque rogitis, plena & indubia fides adhibeatur, perinde ac ſi legitime, & vt moris eſt notarij creati forent, præſtito prius iuramento conſueto in manu Defenſoris, vel vnius ex Correctoribus, de eo fideliter exercendo.

Archiuium habent & locum in palatio & rogiſtrant notas inſtrumentorū ad eos deferendorum à notarijs Curiæ.

§. 5. Habeantque Archiuium publicum & locum decentem in Palatio Apoſtolico. Et in eorum libris authenticis omnes notas acceptationum, compoſitionum, tranſactionum, teſtamentorum, codicillorum, arrendamentorum, locationum, permutationum, venditionum, compromiſſorum, arbitramentorum, donationum, proceſſuum, & aliorum contractuum, & inſtrumentorum, aliarumque ſcripturarum, tām inter viuos, quam in vltima voluntate, quæ tam per quoſcumque alios notarios & tabelliones in præfata Romana Curia inter Curiales, vel Curiales & Romanos tantum, etiam per notarios Romanos de contractibus Curialium rogatos. His expreſſè dumtaxat exceptis, quæ inter ciues Romanos originarios & Romanis parentibus ortos, non autem ex priuilegio aſcitos, & quæ in Curiis Vrbis, & eorum Tribunalibus, vel Auditorio noſtro, & Cameræ noſtræ per ipſorum notarios perpetuos, qui etiam officiales Sedis Apoſtolicæ exiſtunt, in pertinentibus & ſpectantibus ad eorum officium, vel apud acta; & vigore cauſarum coram eis vertentium, per ſe vel eorum ſubſtitutos, per eorum tamē principales notarios, & Auditores approbatos, quoad cauſas & iudicialia acta, & ab ipſis dependentibus tantum, vel alias per originarios notarios proprios in rebus, & negotiis, & mercatis, in quibus ratione ſui officij, vel aliàs rogari ſoliti ſunt & conſueuerunt, non autem in diuerſis & inſolitis, ac teſtamentis, donationibus, & vltimis voluntatibus quibuſcumque, de quibus ſi in poſterum rogati fuerint, teneantur portare notas vt ceteri notarij nō officiales perpetui, quibus officiales ſupradictos in præmiſſis omnibus, ad tollendum cauſas querelarum, æquales fore cenſemus, ſcribere debeant, & ad verbum regiſtrare, & notas ipſas originales ſic regiſtratas à tergo per Correctores infraſcriptos parti reſtituere.

Quod hic dicitur de delatione nō ſeruatur.

Alij quam matriculati à Collegio in Vrbe inſtrumenta rogare non poſſunt.

Et matriculati notas ad illud deferunt.

§. 6. Teneanturque omnes alij notarij legitime creati, & pro legitimis habiti, qui in Vrbe, & Curia exiſtant, cuiuſcumque cōditionis fuerint, qui officium tabellionatus exercere intendunt, quibus licere volumus de quibuſuis inſtrumentis poſſe rogari, dummodo antea per dictos Correctores examinati, & in Archiuio velut in matricula deſcripti, & pro legalibus, & anthēticis approbati fuerint. Aliàs niſi examinati, deſcripti, & approbati extiterint, vt præfertur, de aliquibus contractibus in Vrbe, vel eius ſuburbiis ad decem milliaria circa Vrbem, aut Curiam præfatis rogari nequeant, & ſi rogati fuerint, vt falſarios puniri volumus, & eorum notis nullam fidem in iudiciis, aut extra adhiberi. Infra octo dies notas teſtamētorum, & aliorum inſtrumentorum omnium de quibus rogati fuerint à die rogit° numerādos manu eorū ſubſcriptas cum vero protocollo concordantes, cum teſtibus, & loco, ad huiuſmodi regiſtrum, ſeu archiuium deferre, aut deferri curare, vt quocumque tempore veritas conſtare poſſit, & cum oportuerit de illa doceri, niſi partes contrahentes, vel alias diſponentes contractus, teſtamenta, aut inſtrumenta alia publicari noluerint, ſed ſecreta teneri, quo caſu fieri debeat per dictos Correctores liber ſecretus, in quo tales notæ regiſtrentur per aliquos ex dictis Scriptoribus per eoſdem Correctores eligendos magis idoneos, fideles, & approbatos, dictuſque liber remaneat penes vnū ex dictis Correctoribus totius Collegij iudicio approbatum, vel ſi magis parti videbitur, deferatur ad Archiuium nota vel inſtrumentum clauſum, & ſignatum per dictos Scriptores inuiolabiliter conſeruandum, vſque ad tempus quo illorum publicatio fieri debebit.

Hoc reuocat Leo X. in conſtit. 33. Paſtoralis quæ ad Notariorum Collegij Florētinorum.

Protocolla notariorū defunctorū etiam Romanorum non habentium filios notarios aſſignentur in Archiuio.

Hoc reuocat Leo X. in conſtit. 1. Dum ſingularum.

§. 7. In quo etiam Archiuio protocolla notariorum ſine filiis paternum exercitium exercentibus, vel exercere volentibus defunctorum in futurum, tam contractuum, & vltimarum voluntatum, quam actorum iudicialium, teſtium, & ſententiarum in Vrbe, tam Romanorum quam Curialium officialium deponi, & aſſignari debeant pro conſeruatione iurium, & indemnitate partiū, & ne pereat memoria geſtorum, poſſitque veritas quandocumque reperiri, de quorum protocollorum, & imbreuiaturarum lucris, & emolumentis inde prouenietibus medietas hæredibus fideliter aſſignari debeat infra menſem per receptorem dicti officij, qui pro tempore erit, ſi certum habét hæredem tales defuncti. Exceptis tamen protocollis, & imbreuiaturis cauſarum vel proceſſuum, aut cōtractuum officialium notariorum, quæ vna cum officiis vendi conſueuerunt, & vendita fuerunt quæ in emptores libere tranſeunt, vt prius, & quoad ipſos nil nouatum intelligatur,

garur, ne officiorum conditio deterior fiat per præmiſſa.

Regiſtra & proceſſus cauſarum in Curia finitarũ, ad Archiuũ portentur.

§. 8. Similiter cum in dicta Vrbe totius orbis cauſæ agitentur, expediatque deciſarum cauſarum, vna cum proceſſibus de illis habitis, & iuribus originalibus producti memoriam fideliter conſeruari, cum de illarum perditione continuæ querelæ oriantur, & partibus irreparabilia damna quandoque inferantur, teneantur & debeant omnes notarij Palatij Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ, Gubernatoris, Vicarij, Commiſſariorum, ac Cameræ Apoſtolicæ, omnia & ſingula regiſtra in quacũque forma cauſarum, quæ coram eorum Dominis & Auditoribus verſæ & agitatæ fuerunt, deciſarum & finitarum per ſententiam definitiuam, & tranſitum in rem iudicatam quomodolibet, ſuper quibus cauſæ reſtitutionis non pendant, vel declarationis, & in quibus per biennium poſt rem iudicatam, vel datas executoriales literas nil factum reperiatur in iudicio, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, à qua non poſſint niſi à nobis, præuia ſatisfactione, vel ſucceſſoribus noſtris abſolui, & priuationis officij, in dicto Archiuio Romanæ Curiæ fideliter conſeruanda & cuſtodienda deponere, & aſſignare præfatis Correctoribus, & alijs deputatis officialibus. De quibus quidem iuribus & regiſtris per dictos Scriptores fidele inuentarium fieri, & teneri debeat, & ad mandatum dominorum Auditorum, vel aliorum Iudicum, ad quos ſpectat, ex officio, vel ad partium habentium intereſſe inſtantiam, abſque aliqua ſolutione à partibus exigenda, libere & abſque mora in iudicio vel extra reſtituere.

Correctores decem inſtituuntur ex præfatis Scriptoribus, qui alios admittendos examinent, &c.

§. 9. Ex quibus quidem Scriptoribus prædictis, decem magiſtros, Correctores nuncupatos, inſtituimus, de quorum numero, ratione iuriſdictionis ordinariæ Romanæ Curiæ, ſint & eſſe intelligantur. Auditor cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalis, (qui etiam dicti officij Defenſor exiſtat poſt Camerarium & vice cancellarium noſtros, quos principales Defenſores & Protectores dicti officij eſſe volumus) pro tempore exiſtentes, ſi dictum officium exercere voluerint, & vnus ex dilectis filijs dictæ Cameræ Clericis. Reliqui vero octo Prælati aut in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti, & graduati in aliquo iurium Eccleſiaſtici exiſtant, ad quorum officium ſpectet Scriptores ipſos ad huiuſmodi onus aſſumendos examinare, & negligentes corrigere, ac proceſſus omnes gratiarum expectatiuarum, quæ non ſunt in forma pauperum, vel in forma dignum, quantum executio de neceſſitate in partibus committitur, atque proceſſus quoſcumque aliarum prouiſionum, vigore literarum Apoſtolicarum, etiam Pœnitentiariæ noſtræ faciendo, fulminent, & decernant. Expreſſe mandantes dilectis filijs Abbreuiatoribus & Scriptoribus Apoſtolicis, vt in confectione literarum Apoſtolicarum ipſis proceſſibus vnus ex eis ad minus Iudex adhibeatur, & quatenus in bulla non fuerit nomen alicuius ex eis expreſſum, ex tunc in antea intelligatur appoſitum, poſſitque & debeat dictos proceſſus, perinde ac ſi expreſsè adhibitus eſſet, fulminare & decernere, qui non niſi in loco officij, vel coram aliquo ex dictis Scriptoribus proceſſum decernere poſſit. Nec liceat cuipiam alteri in dicta Curia proceſſus decernere, quin per aliquem ex dictis Scriptoribus ſubſcribatur, & publicetur, cum ſigno & ſubſcriptione propria, ac appenſione ſigilli officij. Illis proceſſibus duntaxat exceptis, quorum literæ, gratiam ſeu iuſtitiam concernentes, diriguntur alicui ex dilectis filijs cauſarum Palatij noſtri, & Cameræ præfatæ Auditoribus, ſeu eorum Locatenentibus, aut alijs ordinarijs vel delegatis Iudicibus non inferioribus Epiſcopis in Romana Curia reſidentibus, quibus etiam licere volumus proceſſus decernere, dummodo quoad ipſos Epiſcopos & Prælatos proceſſus huiuſmodi per vnum ex dictis Scriptoribus ſubſcribatur. Necnon copias, ſiue notas inſtrumentorum, ac ſumpta ex ipſo Archiuio extrahenda, auſcultare & approbare cum ſubſcriptione manus propriæ, iuxta morem habens verbis, videlicet, Sumptum ex regiſtro Scriptorum Archiuij Romanæ Curiæ, & auſcultatum per me N. illius magiſtrum Correctorem, & concordat. Quæ notæ & ſumpta extendi nihilominus debeant per proprios notarios ſi ſuperfuerint, vel dictæ Cameræ Auditorem Romanæ Curiæ Iudicem ordinarium, vel etiam per vnum ex dictis notarijs, ſiue Scriptoribus Archiuij, cum approbatione Correctoris, prout partibus videbitur. Ipſiſque inſtrumentis, vel ſumptis ſtetur, & eis fides indubia adhibeatur in iudicio & extra, quoad contenta in eis, perinde in omnibus & per omnia, ac ſi per notarios originarios inde rogatos data fuiſſent.

Collegium creat notarios.

§. 10. Poſſitque Collegium ipſum per eorum Correctores & Clericos deputandos per eum, creare notarios vndecumque venientes, cuiuſcumque nationis, & creatos per alios, exceptis officialibus perpetuis, volentes tabellionatus officium in Vrbe & diſtrictu eius exercere, examinare, & repertos inſufficientes ab exercitio dicti officij, perpetuo vel ad tempus, ſuſpendere vel priuare, & idoneos approbare, & in matricula & Archiuio deſcribere, ità quod per eos non approbati, neque deſcripti officium Tabellionatus huiuſmodi exercere, in Vrbe vel eius diſtrictu minime poſſint, & ſi temere ſe immiſcuerint, eorum rogatis & inſtrumentis nulla fides adhibeatur, vt ſupra dictum eſt, & pœnis ſubſcriptis ſubiaceant.

Legitimat Baſtardo, in dominio Papæ.

§. 11. Valeat etiam dictum Collegium legitimare Manſeres & Baſtardos, in Vrbe & toto dominio Romanæ Eccleſiæ, mediate vel immediatè ſubiecto, ac vbicumque nos ac ſucceſſores prædictos reſidere contigerit, cum clauſula conſueta. Sine præiudicio, &c.

Ad hoc vide declar. hic ſeq.

Interpretes teſtium, &c. ſint.

§. 12. Adhibeanturque interpretes teſtium, proceſſuum, inſtrumentorum, & ſcripturarum, in omnibus cauſis & negotijs quæ in Romana Curia geruntur, in quibus interpretes aſſumuntur ad electionem partium, & ex prædictis conuenientem mercedem arbitrio Auditoris ſiue Iudicis cauſæ moderandam accipiant. Ita tamen quod inter dictos Scriptores ſint aliqui, qui idioma, de quo fieri debet interpretatio, intelligant, & explanare, & interpretari valeant intelligibiliter.

Notariiſque omnium Iudicum nõ habentium proprios notarios exceptis Cardin.

Hanc exceptionem tollit Pius V. cit. in rubr.

§. 13. Sintque dicti Scriptores notarij omnium Iudicum Commiſſariorum in Vrbe, exceptis iudicibus Romanæ Curiæ, ordinarijs vel delegatis, qui habent notarios proprios, officiales perpetuos, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, quoad cauſas coram eis vertentes & commiſſas, in quibus notarios eorum deputare valeant, dummodo ſint authentici, & legitime creati, qui etiam Cardinales quoad omnia eorum perſonas concernentia, intelligantur excepti ab obſeruatione præmiſſorum, necnon Auditores ſacri Palatij noſtri, & Cameræ Apoſtolicæ, & eorum Locatenen. in eorum perſonas tantum concernentibus. Faciantque, & conſtituant ipſi Scriptores inter ſe Collegium cum communi Arca, ſeu burſa, ac omnia emolumenta, ratione dicti officij quomodolibet prouenientia, ponant in communi, & in fine menſis cuiuſlibet, ſeu alterius temporis per eos ordinandi, huiuſmodi emolumenta inter ſe communiter diuidant, exceptis decem magiſtris Correctoribus, quorum vnuſquiſque portionem vnam cum dimidia accipiant, tam de emolumentis maſſæ, quam de his prouenientibus, quæ ex admiſſione & receptione nouorum Scriptorum inter Scriptores receptioni intereſſentes diuiduntur.

Statuta condere pro ſe poſſit.

§. 14. Conſtitutionéſque & ſtatuta inter ſe iuſta & honeſta condere valeant, etiam cum pœnarum adiectione, dum tamen in grauamen Curiæ non tendant, vel Curialium iacturam & detrimentum.

Familiaritate Papæ priuilegio fruantur.

§. 15. Sintque ipſi & ſucceſſores eorum noſtri, & ſucceſſorum noſtrorum prędictorum veri familiares continui commenſales Palatini, & in quibuſcomque ſcripturis, literis Apoſtolicis, ac actibus tales, ſe ſcribere & nominare, ac ab alijs ſcribi & nominari poſſint & debeant, nec propterea poſſint de ſubreptione notari, vel argui tales literæ, nec quoad eas regula de mentientibus. Si familiares, locum habeat. Et pro eorum perſonis dumtaxat, quaſcumque literas Apoſtolicas, gratiam ſeu iuſtitiam concernentes, in omnibus officijs, etiam ſolicitatorum earumdem literarum gratis expediant, gaudeantque omnibus & ſingulis antelationum prærogatiuis, priuilegiis, fauoribus, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratijs, conceſſionibus, facultatibus & indultis, quibus literarum Apoſtolicarum Abbreuiatores, & Scriptores,

necnon

necnon noſtri & ſucceſſorum noſtrorum eorundem familiares continui commenſales pro tempore deſcripti, etiam in quorumcumqoe beneficiorum, quæ vigore gratiarum expectatiuarum eis conceſſarum pro tempore ſpectant, aſſecutione vtuntur, potiuotur, & gaudent, ac vti potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, oon ſolum ad eorum inſtar, ſed pariformiter & abſqoe vlla differentia. Sine tameo Abbreuiatorum, & Scriptorum, ac familiarium deſcriptorum, ac Auditorum caoſarum Palatij, & Clericorum, ac Referendariorum præiudicio. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, quam niſi paruerint, eo ipſo incurrant. Reſcribendario, & aliia literarum Apoſtolicarum Scriptoribus, Abbreuiatoribus, Solicitatoribus prædictis, plumbi, & regiſtri magiſtris ac Secretariis noſtris, nunc & pro tempore exiſtentibus, ac quibuſcumque aliis ad quos pertinet, & in poſterum pertinebit, quatenus literas Apoſtolicas perſonas dictorum Scriptorum Archiuij dumtaxat concernentes huiuſmodi, in omnibus eorum officiis gratis expediant ponendo videlicet, Gratis pro Scriptore Archiuij Romanæ Curiæ.

Officia eorum reſignabilia ſint. §. 16. Volentes, & eadem auctoritate ſtatuentes, qoòd liceat dictis Scriptorum de eorum officiis & emolumentis, ad inſtar aliorum Scriptorum diſponere, illaque reſignare, & illi quibus eadem officia conceſſa fuerint, pro conceſſione huiuſmodi officij quam à nobis & ſucceſſoribus præfatis obtinebunt, dum huiuſmodi officia per reſignationem vacabunt, oobis & ſucceſſoribus eiſdem quinquaginta ducatos auri de Camera perſoluere teoeantur, quodque ad huiuſmodi officia per ſolam ſupplicationem deſuper, per nos & ſucceſſores prædictos, ac de noſtro & ſucceſſorum prædictorum mandato ſignatam, abſque aliarum literarum Apoſtolicarum deſuper expeditione, ſi illas expedire noluerint, admittantur.

Decretum irritans. §. 17. Decernentes ex tunc, tam confeſſionalia quam omoes contractus, & inſtrumenta huiuſmodi, quæ ſuper quibuſcumque negotiis & rebus, per quaſcumque perſonas, cuiuſcumque dignitatis & coodıtionis fuerint, aliter quam, vt præfertur, acta, geſtaue fuerint, nullius roboris vel momeoti exiſtere, nullamque eis fidem adhiberi, & falſitatis vitio ſubiacere, nec contrahentes ipſos ad eorum obſeruantiam ligare, aut alicui ius tribuere, ſicque per quoſcumque iudices, tam Eccleſiaſticos quam ſæculares, etiam Auditores, & Sanctæ E. Cardinales præfatos, ac quoſcomque alios iudicari, interpretari, & decidi debere, ſublata eis, & cuilibet eorum quauis alia iudicandi, interpretandi, & decidendi facultate, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, etiam per nos, quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §. 18. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque cootrariis quibuſcomque.

Nulli, ergo &c.

D. P. An. 5. die 1. Decēb. Datum Romæ apud Saoctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quiogenteſimo ſeptiioo, Kalen. Decembris Pontificatus oostri Anno quinto.

Papæ ſubſcriptio. Ego Iulius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus manu propria ſubſcripſi.

Cardinalium ſubſcriptiones. Ego Oliuerius Epiſcopus Oſtien. manu propria ſubſcr.

Ego Georgius Epiſcupus Portuen. Card. Portugalli manu propria ſubſcripſi.

Ego Raphaël. Epiſc. Sabinen. Card. Sancti Georgij Camerarius.

Ego Io. Antonius Epiſc. Præneſtin. manu propria me ſubſcripſi.

Ego G. Epiſc. Albanen. mann propria.

Ego Dominicus tituli S. Marci presb. Card. manu propria ſubſc.

Ego Iacobus tit. S. Clementis presbyter Card. manu propria ſobſcripſi.

Ego Petrus tit. S. Cyriaci io Thermis Card. Reginus, manu propria ſubſcripſi.

Ego F. tit. SS. Nerei & Achilei Presbyter Card. Cuſentin. manu propria ſubſcripſi.

Ego Antonius tit. S. Stephani io Cœlio monte presb. Card. manu propria ſubſcripſi.

Ego Franciſcus tit. S. Suſannæ Presbyter Card. maou propria ſubſcripſi.

Ego Nicolaus tit. S. Priſcæ Presbyter Card. de Fliſco, manu propria ſubſcripſi.

Ego Melchior tit. S. Nicolai inter imagines presbyter Card. Brixien. maoo propria.

Ego F. tit. S. Adriani presb. Card. de Claromonte, maou propria.

Ego G. tit. S. Petri ad Vincula presbyter Card. Vicecaocellarius, manu propria.

Ego M. tit S. Mariæ in Transtiberim presbyter Card. manu propria ſubſcripſi.

Ego R. tit. S. Anaſtaſiæ presbyter Card. Nauneten. manu propria.

Ego F. tit S. Cæciliæ Presb. Card. Papien. mano propria.

Ego Gabriel tit. S. Praxedis Presbyter Card. manu propria ſubſc.

Ego F. tit. S. Sabinæ Presb. Card. mano propria.

Ego Io. S. Mariæ in Aquiro Diaconus Card. de Columna, manu propria ſubſcripſi.

Ego Io. S. Mariæ in Dominica Diacoous Card. de Medicis, manu propria ſubſcripſi.

Ego F. S. Theodori Diaconus Card. de Sancto Seuerino, ſubſc.

Ego Iulius S. Angeli Diaconus Card. de Cæſarinis, manu propria ſubſcripſi.

Ego A. S. Euſtachij Diacoous Card. de Farneſio, manu propria ſubſcripſi.

Ego M. S. Mariæ in Porticu Diaconus Card. Cornelius, manu propria ſubſcripſi.

Egó S. Sanctæ Mariæ Nouæ Diaconus Card. de Gonzaga, manu propria ſubſcripſi.

Sequitur declaratio prædictæ conſtitutionis.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1507.*

Exordium. APoſtolatus officium, licet immeriti, gerentes in terris, ad ea libentet proſpicimus, per quæ Chriſti fideles inter ſe ſecure verſari, ac fideliter contrahere poſſint, & ad ea peragendum operoſis ſtudiis intendimus, vt ſublatis vitiis, & erroribus eliminatis, iuſti mores in Eccleſia ſponſa noſtra inſtituantur, qui veræ & ſempiternæ laudis fructum afferant, &c.

Declaratio quod Iudices Commiſſarij in Vrbe, alijs notarijs vti non poſſint. Hoc latius eſt in conſt. 157. Pij V. cit. in rubr. §. 1. Ac volumus quòd Iudices Commiſſarij prædicti ad ſcribendum in cauſis & litibus eis auctoritate Apoſtolica commiſſis & committendis quibuſcumque, & coram eis vertentibus, Scriptoribus ipſis notariis actuariis deinceps vtantur, nec alios ad ſcribendum io illis coram ſe admittere poſſint, ſcripturæque acta, proceſſus, & inſtrumenta in cauſis huiuſmodi coram eis facienda, ſi per alios quam Scriptores prædictos ſubſcripta erunt, nullius ſint roboris vel momenti, oullaque penitus fides his adhibeatur. Quodque tam ipſi Commiſſarij, quam dilecti filij ſacri Palatij cauſarom Auditores Cappellani noſtri cetetique ipſius Curiæ Iudices, alios interpretes præter ipſos Scriptores ad interpretandum teſtes vel ſcripturas coram ſe adhibere nequeant.

Et quod nemo alius, poſſit in Curia notarios creare, aut baſtardos legitimare. Hoc latius explicat Paul. III. cit. in rub. §. 2. Ac qoòd nulli omnino hominum liceat vigore quorumcumque priuilegiorum eis auctoritate Apoſtolica vel alias quomodolibet conceſſorum & concedendorum in dicta Curia, & infra vnam dietaio legalem, ab Vrbe ſeu loco vbi ipſum Romanum Pontificem cum ſua Curia pro tempore reſidere contigerit, tabelliones & notarios creare, ac nothos & illegitimoe conceptos natalibus reſtituere, aut creari vel reſtitui committere, ac proceſſus prædictos fulminare, decernentes irritum & inanoe quicquid in contrarium contigerit attentari per quoſcumque &c.

Quibuſcumque non obſtantibus. §. 3. Non obſtantibus conſtitutionibos, & ordinationibus Apoſtolicis ceteriſque contrariis quibuſcumque Aut ſi aliquibus, communoiter vel diuiſim, ab eadē ſit

Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſlibet aliis priuilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis, generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus prædictarum vel præſentium literarum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda foret in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ quoad hoc cuiquam volumus nullatenus ſuffragari.

Forma & effectus publicationis bullæ.

§. 4. Vt autem præſentes, & aliæ noſtræ literæ præfatæ ad omnium notitiam deducantur, ac per omnes inuiolabiliter obſeruari debeant, volumus & mandamus illas in cancellaria Apoſtolica, ac audientia literarum contradictarum noſtrarum legi & publicari, ac in Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Cancellariæ præfatæ, necnon Audientiæ cauſarum noſtri ſacri Palatij valuis ſiue portis & in acie Campi Floræ de Vrbe affigi, vt hi quos literæ ipſæ concernunt ſeu concernere poterunt quomodolibet in futurum, quod ad ipſorum notitiam non peruenerint, vel illas ignorauerint, quominus eos arctent, perinde ac ſi eis perſonaliter intimatæ forent, nullam poſſint excuſationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile quoad ipſos remanere incognitum, quod tam patenter fuit publicatum. Nos enim irritum decernimus, & inane quicquid contra præmiſſa, vel aliquod eorum à quoquam quauis auctoritate, directè vel indirectè contigerit attentari.

Nulli, ergo &c.

Dt. P. An. 5. 13. Decembr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſeptimo, Idibus Decembris, Pontificatus noſtri anno quinto.

XVI. De portionibus fructuum ex beneficiis Militiæ de Calatraua Ciſtercienſis Ordinis communi theſauro debitis, certis dumtaxat caſibus expendendis.

De hac Militia notabo infra ad conſt. 1. Adrian. VI. Dum intra.

Edita An. D. 1508.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Romani Pontificis, in quo diuina diſpoſitione plenitudo conſiſtit, prouidentia circumſpecta, ſtatum perſonarum religioſarum quarumlibet, præſertim ſub regularibus militiis pro fidei Catholicæ defenſione continue inſudantium diligenter attendens, ad ea libenter intendit, per quæ earumdem militiarum, & perſonarum paci, quieti, & tranquillitati valeat prouideri, & iis quæ propterea prouide, ſtatuta & ordinata fuiſſe dicuntur, vt firma perpetuo, & illibata perſiſtant, cum ab eo petitur, Apoſtolici adiicit muniminis firmitatem, aliaſque deſuper ordinat & diſponit, prout Catholicorum Principum expoſcit deuotio, idque perſonarum, & temporum qualitate penſata, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

Militia iſta, ex cauſis his expreſſis.

§. 1. Sane pro parte cariſſimi in Chriſto filij noſtri Ferdinandi Aragonum & Siciliæ Regis Illuſtris, qui militiæ de Calatraua Ciſtercienſis Ordinis, Toletanæ diœceſis, per Sedem Apoſtolicam perpetuus adminiſtrator deputatus exiſtit, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias dilectus filius Guterrius de Padilla maior nuncupatus, ac dicti Ferdinandi Regis Adminiſtratoris, etiam in ſpiritualibus Vicarius generalis, & nonnulli alij Præceptores, Priores, & fratres dictæ Militiæ, ad hoc in vnum congregati, prouide attendentes quod ipſa Militia, & illius perſonæ in ſuis priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, & aliis gratiis, tam per Sedem Apoſtolicam, quam per diuerſos Caſtellæ, & Legionis Reges eis conceſſis, magna quotidie à circumuicinis Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis Eccleſiarum Prælatis, Communitatibus ciuitatum, Vniuerſitatibus, oppidorum Dominis temporalibus, & perſonis aliis, Eccleſiaſticis & ſæcularibus, ſuſtinebant damna, iniurias & iacturas, ac dicta Militia pro præmiſſorum & aliorum ſuorum iurium defenſione, aduerſus iniuriatores huiuſmodi, nullos habebat ſpeciales prouentus, ac mature conſiderantes, quod ſi ex menſæ Magiſtralis & officiorum, ac Præceptoriarum, Prioratuum, & aliorum beneficiorum dictæ Militiæ pro tempore vacantium fructibus, redditibus, & prouentibus, aliqua portio ad effectum huiuſmodi deputaretur, poſſent Militia, eiuſque perſonæ priuilegia & alia iura huiuſmodi, ab iniuriis & damnis, protegi atque defendi.

Certam portionē de fructibus beneficiorū pro theſauro dari iuſſit.

§. 2. Volenteſque præmiſſis opportune, prouidere, ſtatuerunt & ordinarunt, quod ex tunc de cetero, perpetuis futuris temporibus, quarta menſæ Magiſtralis, tertia vero Maioris nuncupatæ, ac aliarum Præceptoriarum, necnon officiorum, Prioratuum, & aliorum beneficiorum dictæ Militiæ, in prædictis, ac Aragoniæ & Valentiæ Regnis conſiſtentium, quoties illa, & ipſius Militiæ magiſtratum ſimul vel ſucceſſiue, per ceſſum, vel deceſſum ſeu quamuis aliam dimiſſionem, illa obtinentium, præterquam ex cauſa permutationis, pro tempore vacare côtingeret, fructuum, reddituum, & prouentuum cuiuſque primi anni partes, in prædictos & alios licitos & honeſtos vſus, tunc expreſſos, & non alias, conuertendæ, eidem Militiæ, ſiue eius theſauro deberentur, & illius propriæ eſſent, & eſſe cenſerentur.

Collectoreſq. à Capitulo generali eligi debere decreuit.

§. 3. Ac per quos dictæ Militiæ Præceptores, ſeu Priores vel fratres, fide, & facultatibus idoneos, in Capitulo generali dictæ Militiæ ad id eligendos, percipi & colligi, & ſub eorum cuſtodia conſeruari, & de illis, ſub certo modo & forma tunc expreſſis ratio reddi deberet, ac illis, vel eorum altero decedentibus, alius ſeu alii idonei eorum loco, per Magiſtrum ſeu Adminiſtratorem dictæ Militiæ pro tempore exiſtentem, vel eius Vicarium generalem, in capitulo particulari ad id congregando, donec per dilectos filios generale Capitulum dictæ Militiæ, aliter prouiſum & ordinatum fuit ſubſtitui & ſubrogari poſſent.

Et in quos vſus conuerti debeant, praeſcribunt.

§. 4. Ipſaque bona penes dictos Cuſtodes pro tempore exiſtentia per eoſdem cuſtodes in alios, quam prædictos vſus, cuiuſuis etiam magiſtri, & aliorum Superiorum dictæ Militiæ pro tempore exiſtentium, mandati & correctionis prætextu, aut vi vel metu, etiam qui in conſtantem cadere poſſet, vel alia quacumque occaſione, exponi, etiam in dictæ Militiæ magis vtiles vſus, (niſi bona theſauri huiuſmodi ſummam quinque millium & quingentorum ducatorum auri excederent) conuerti, aut Magiſtro vel ſuperioribus ſuis præfatis aſſignari non poſſent.

Et aliter facientes puniri voluit.

§. 5. Ac bona prædicta ab eiſdem cuſtodibus aliter petere vel extorquere præſumentes, aut ad id auxilium, conſilium, vel fauorem præſtantes, cuiuſcumque ſtatus, & præeminentiæ forent, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam eo ipſo incurrant, à qua niſi plena & integra ſolutione & reſtitutione præuia, abſolui non poſſint.

Qui deq. agendum ſit, pluribus eodem anno vacationibus eiuſdem beneficij occurrētibus, declarauit.

§. 6. Ac Magiſtratus, Præceptoriarum, Prioratuum, officiorum, vel aliorum Beneficiorum prædictorum pluribus vacationibus eodem anno occurrentibus, quoad partium fructuum huiuſmodi ſolutionem, vel appropriationem, pro vna dumtaxat vacatione cenſeri, & annus à prima vacatione eorumdem computari debeat.

Aucto theſauro ad certam Summā, in quo exponenda ſit, decreuit.

Ad hoc vide declarationē Clem. VII in conſt. 2. Romanus.

§. 7. Cum vero dictus theſaurus ſummam quinque millium & quingentorum ducatorum auri huiuſmodi excederet, totum id quod vltra dictam ſummam ibidem eſſet, in emptionem poſſeſſionum, & aliorum bonorum immobilium, aut liberationem aliorum bonorum dictæ Militiæ, quæ alias pignorata, vel hypothecata fuiſſent, exponi; ipſa bona ſic empta, aut alias liberata, & recuperata menſæ magiſtrali, ſeu Præceptoriis, prioratibus, officiis, & aliis beneficiis dictæ Militiæ pro tertia & quarta partibus reſpectiue ad

diſpoſi

diſpoſitionem Capituli Generalis huiuſmodi applicari deberet.

Ferdinandus Rex d. Militia adminiſtrator prædicta ſtatuta approbauit.

§. 8. Ipſeque Ferdinandus Rex, & Adminiſtrator, ſtatutum, & ordinationem huiuſmodi approbauit & confirmauit, prout in inſtrumentis publicis deſuper confectis dicitur plenius contineri.

Quæ eadem, approbari, & alia hic enūciata, concedi ſupplicant huic Pontifici.

§. 9. Quare pro parte dicti Ferdinandi Regis Adminiſtratoris, aſſerentis curam animarum parochianorum Eccleſiarum infra limites patrimonij præfatæ Militiæ conſiſtentium, hactenus per Presbyteros ſæculares ad nutum pro tempore exiſtentis Magiſtri, ſeu perpetui Adminiſtratoris, ſeu Præceptorum eiuſdem Militiæ, in ſingulis Eccleſiis domorum, ſeu locorum, Præceptoriarum reſpectiue amouibiles exercere, ipſoſque Presbyteres ad curam huiuſmodi ſuſcipiendam & exercendam per Magiſtrum ſeu Adminiſtratorem, vel Præceptores præfatos, locorum ordinariis præſentari, & dictos Ordinarios, dictæ curæ exercitium ſic præſentatis Presbyteris committere conſueuiſſe, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ſtatuto, ordinationi, approbationi, & confirmationi prædictis, pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur Apoſtolicæ confirmationis adiicere, ac alias in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Quæ illa omnia approbat atque concedit.

§. 10. Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, ſtatutum, ordinationem, approbationem, & confirmationem prædicta, ac prout illa concernunt, omnia & ſingula in dictis inſtrumentis contenta, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, approbamus & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere, & inuiolabiliter obſeruari decernimus, ſupplentes omnes & ſingulos defectus, ſiqui forſan interuenerint in eiſdem. Ac pro potiori cautela, ea omnia & ſingula, de nouo etiam, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, eo ipſo incurrenda huiuſmodi, necnon quod de cetero perpetuis futuris temporibus, non niſi fratres Presbyteri dictæ Militiæ in Capellanos ad exercitium curæ animarum parochianorum prædictorum deputari poſſint, ipſique fratres Presbyteri pro tempore deputati curam animarum dictorum parochianorum exercendi, & ab eis confeſſiones audiendi, & illis Euchariſtiæ Sacramentum, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrandi, & nuptias benedicendi, prout hactenus prænominati Presbyteri ſæculares facere conſuerunt, & alia omnia & ſingula, quæ ad Rectores parochialium Eccleſiarum, de iure vel conſuetudine ſpectant, & quæ ipſi facere poſſent, faciendi abſque aliqua præſentione, ſeu dictorum Ordinariorum deputatione, licentia vel conſenſu, plenam & liberam facultatem habeat, auctoritate præfata tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus.

Priuilegia Ordinis Ciſterciensis cōmunicat.

§. 11. Ac omnia & ſingula priuilegia, indulta, exemptiones, immunitates, ſpiritualia & temporalia, dicto Ciſtercienſi Ordini, illiuſque perſonis & locis, in genere hactenus per Sedem prædictam conceſſa, approbata, & confirmata, ac etiam iteratis vicibus innouata, quæ in vſu ſint, ad eamdem Militiam, illiuſque Magiſtrum, Priores, præceptores, perſonas Eccleſiaſticas, & loca, familiares, & vaſſallos, præſentes & futuros, extendimus, & ampliamus, eaque illis expreſſe concedimus.

Contrariiſque omnibus derogat.

§. 12. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis quoque & conſuetudinibus, ſtabilimentis, vſibus, & naturis, Militiæ & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, necnon quibuſuis priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, Militiæ & Ordini prædictis, ſub quibuſuis verborum formis conceſſis, confirmatis, & pluries innouatis, quibus etiam ſi pro eorum ſufficienti derogatione, de eis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales id importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda foret, tenoris huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 13. Ceterum quia difficile foret, Regi, Adminiſtratori, ac Prioribus, Præceptoribus, fratribus & aliis perſonis prædictis, ſingulas literas Apoſtolicas, ſuper priuilegiis, & aliis gratiis, dicto Ordini conceſſis, & per nos, ad eos, vt præfertur, extenſis, vt illis vti poſſint, apud ſe habere, & ad loca vbi expediens foret, deferri facere, volumus, & præfata Apoſtolica auctoritate decernimus, quod ipſarum literarum ſingularium tranſumptis, publici notarij ſubſcriptione, & alicuius Curiæ Eccleſiaſticæ, ſeu Archiepiſcopi, vel Epiſcopi ſigilli impreſſione munitis, ea vbique fides adhibeatur indubia, quæ eiſdem literis originalibus adhiberetur, vbi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Tranſumptis fidem dari decernit.

Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo octauo, Kalendis Aprilis, Pontificatus noſtri Anno quinto. *D. P. An. 5. 1 April.*

XVII.

Quod totalis obedientia Ordinis Cartuſien. perpetuo ſit ſub Priore Maioris domus Cartuſiæ, & Definitorum Capituli generalis.

De huius Ordinis confirmatione, & aliis ipſum concernentibus inſpice notata ſupra apud Alex. III. conſt. 7. Cum vos.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1508.*

Proœmium.

DVm ad fructus vberes, quos Cartuſien. Ordo in agro militantis Eccleſiæ plantatus, velut arbor bona, produxit hactenus, & producit, conſiderationis noſtræ oculos extendimus quod dicti Ordinis profeſſores, mortui mundo, ſed CHRISTO, qui eſt vera vita viuentes, pro vniuerſali ſalute fidelium inceſſanter ad Dominum preces effundunt, dignum & congruum exiſtimamus, illa prouide concedere, per quæ illius profeſſores, omni diſſenſionis & inobedientiæ fomite ſemoto, ſinceris valeant Domino mentibus inſeruire.

Vniuerſus Ordo ſubeſt obedientia Prioris Maioris dom' Cartuſia, & Definitorum Capituli generalis, & ſi aliter fieret, ad laxiorem viuendi modum Ordo declinaret.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Franciſci Prioris Maioris domus Cartuſiæ Gratianopolitanæ diœceſis, ac Definitorum Capituli generalis dicti Ordinis nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licet omnes domos dicti Ordinis, citra & vltra montes, ac vbilibet exiſtentes, illarumque fratres, ſub vna obedientia, videlicet Prioris prædictæ domus Cartuſiæ, & Definitorum dicti Capituli generalis pro tempore exiſtentium, exiſtant, & quos vna Religio, & profeſſionis vinculum alligauit, nulla æmulatio, nulla præſidendi ambitio, aut quæuis alia cauſa ab inuicem diuidere debeat, ſed caritatis vinculum in vnitate pacis eos conſeruare: tamen quia humani generis inimico, qui propter inuidiam inter primos parentes ſuperbiæ fomitem, & æmulationem ſeminauit, procurante & inſtigante, contingere poſſet quod aliqui fratres dicti Ordinis tentarent alíis obedientiis ſubiici, & ab eorum vero ſuperiore, & capite diſcedere, ex quo eorum deſiderium ſi effectum ſortiretur, non ſolum eorum, ſed aliorum fratrum dicti Ordinis animarum periculum immineret, & eueniret, ac etiam ipſa Religio in dies ſciſſuram pateretur, & ſucceſſu temporis, ipſa Religio, quæ inter ceteras aſperioris ſeu ſtrictioris obſeruantiæ exiſtit, paulatim ad laxiorem viuendi modum declinaret, in ipſius religionis vilipendium & depreſſionem.

Supplicatur ergo Pontifici vt deſuper prouidere dignetur.

§. 3. Quare pro parte Franciſci Prioris, & Definitorum prædictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt omnes & ſingulas perſonas dicti Ordinis, cuiuſcumque gradus, ſtatus, conditionis, vel præeminentiæ in ipſo Ordine, nunc & tempore exiſtentes mera cenſurarum à præmiſſis coercere, & cum ex diuerſis aliis Ordinibus, etiam Mendicantibus, quamplures ad ipſum Ordinem Cartuſien. vtpote ſtrictioris obſeruantiæ, Religionis tranſeant, quod ipſi ſic tranſeuntes pacē cum ipſis fratribus dicti Ordinis Cartuſien.

ſtatum, & fructum habere poſſint, ac alias in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui propterea in penis adiectis prohibet.

§. 3. Nos igitur, qui Ordinem prædictum, & illius perſonas non ceſſantes in humilitatis ſpiritu, & contemplatione ſublimium Domino famulari, in viſceribus gerimus caritatis, Franciſcum Priorem, & Deſinitores præfatos, ac eorum quemlibet à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſiquibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, quod omnes & ſingulæ perſonæ dicti Cartuſien. Ordinis cuiuſcumque gradus, ſtatus, & conditionis, vel præeminentiæ ſint, vel fuerint nunc in ipſo Ordine, & pro tempore exiſtentes, quæ per ſe, vel alium ſeu alios directe vel indirecte, publice vel occulte procurauerint aliquam diuiſionem in ipſo Cartuſien. Ordine, ſeu exemptionem aliquarum domorum dicti Cartuſien. Ordinis, & ipſius Ordinis, fratrum à communi obedientia Prioris & Capituli generalis prædictorum, eo ipſo omnibus obedientiis, & officiis in ipſo Cartuſien Ordine perpetuo priuati, & ad ſimilia, obedientias, & officia perpetuo inhabiles exiſtant, ac omnibus & ſingulis priuilegiis, libertatibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, eidem Cartuſien. Ordini, & illius perſonis, in genere vel in ſpecie quomodolibet conceſſis, & concedendis, ſine ſpe rehabilitationis ad illa, perpetuo careant, literæque Apoſtolicæ deſuper impetrandæ, gratiam ſiue iuſtitiam concernentes, nullius ſint penitus roboris vel momenti, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo ſtatuimus & ordinamus. Decernentes ex nunc irritum & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Et prædictis Priori, & Capitulo generali, dat facultatem diſpenſandi, cũ Fratribus Ordinis, etiã ex aliis Ordinibus ad eum tranſlatis.

§. 4. Ac eiſdem Priori & Capitulo generali, dum pro tempore celebrabitur, ſeu illius Definitoribus pro tempore exiſtentibus, quod ipſo Capitulo generali durante, cum quibuſuis perſonis, & fratribus dicti Ordinis Cartuſien. etiamſi ex aliis Ordinibus, etiam mendicantibus ad ipſum Ordinem Cartuſien. tranſiuerint, ſi alias ad hoc habiles fuerint, vſque ad quaſcumque dicti Ordinis Cartuſien. obedientias, etiam curam animarum fratrum dicti Ordinis Cartuſien. habentes (ſi aliud canonicum non obſtat) aſſumi, & illas exercere, ac locum, & vocem, actiuam & paſſiuam, tam in dicto Capitulo generali, quam omnibus aliis tractatibus, & negotiis in ipſo Ordine expediendis, cum aliis fratribus eiuſdem Cartuſien. Ordinis habere poſſint & valeant diſpenſandi, eadem auctoritate licentiam & facultatem concedimus per præſentes.

Derogat Clem. 1. de Regularibus. & cæteris cõtrariis.

§. 5. Non obſtantibus fel. rec. Clementis Papæ V. prædeceſſoris noſtri, ſuper hoc in Concilio Viennen. edita quæ incipit. Vt profeſſores, & aliis Apoſtolicis conſtitutionibus, necnon Cartuſien. & aliorum Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ac illis ſub quibuſcumque tenoribus conceſſis, priuilegiis, indulgentiis, indultis, ac literis Apoſtolicis, quibus quatenus in aliquo præmiſſis obſtent illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. 20. Iunij.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo octauo, xvj. Kalen. Iulij, Pontificatus noſtri Anno quinto.

XVIII. Quod Ordo Fratrum Eremitarum S. Auguſtini gratiis & priuilegiis aliorum Ordinum mendicantium perfruatur.

Quæ ſint eorum priuilegia videre eſt tam in Mari magno illis conceſſo, quam conſt. 11. Pij V. Dum ad vberes, vbi notabo.

Alia de hoc Ordine notaui ſup. in conſt. 6. Alex. IV. Licet Et non poſui bullam Maris magni, quia eadem fere ibi continentur, quæ ſunt in Mari magno Prædicatorum & Minorum.

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio Fratri Ægidio Ordinis Erem. S. Auguſtini Priori Generali.

Edita An. D. 1508.

Exordium.

Etſi ad bene merendum cum de vniuerſa religione, tum præcipue de Auguſtiniana, cuitu præes; propenſi magnopere ſimus, libellus tamen, quem de Eccleſiæ incremento edidiſti, fecit nos ad res, vel tuas vel tui Ordinis longe propenſiores.

Licentia noua loca pro Ordine acquirendi non obſtante cap. 1. de exceſſ. Prælat. in 6. Hodie tamen requiritur licentia Ordinarij ex Concil. Trid. ſeſſ. vlt. cap. 3. & conſt. 99 Clē. viij Quoniã.

§. 1. Cum igitur ſuperiore anno per noſtras literas quædam religioni tuæ conceſſerimus, inter quæ id erat, vt loca oblata, tu fratreſque tui, tam qui ſunt, quam qui erunt, capere pro religione poſſitis; nunc per has noſtras, ea quæ conceſſimus, clarius declaranda duximus. Eamdemque locorum ſuſcipiendorum facultatem, ad alia quæcumque loca, domos, Eccleſias, etiam parochiales, ac cuiuſcumque ſint Ordinis, aut conditionis, ſuſcipiendas extendimus. Damuſque proprio, tam motu quam ſcientia, atque de plenitudine poteſtatis, vt hæc omnia capere poſſitis, facta vobis poteſtate, tam per literas quas ſupra memorauimus, quam per harum conceſſionem, declarationemque literarum. Licere igitur vobis perpetuo decernimus, hæc omnia poſſe capere, abſque alia Sedis Apoſt. conceſſione, Non obſtante piæ me. Bonifacij VIII. Conſtitutione prohibente noua loca ædificari.

Priuilegia quæ in Mari magno, & alibi ſunt, cõfirmantur. & datur gratia aliorum Mendicantium.

§. 2. Confirmauimus etiam priuilegia religionis veſtræ per eaſdem literas, quod plane, tam de iis omnibus intelligimus, quæ veſtrum Mare magnum continet, quam de aliis omnibus Apoſtolicis conceſſionibus quarum apud vos, aut Apoſtolicæ literæ, aut authentica exẽpla ſeruantur. Confirmamus & priuilegiorum communionem, quam fe. re. Sixtus prædeceſſor noſter fecit, inter vos, Mendicanteſque alios. Decernimúſque ac volumus, quicquid vſque in hunc diem Ordini Minorum, aut Prædicatorum, aut Carmelitarum, aut Seruorum conceſſum ab Apoſtolica Sede eſt, & quicquid in futurum concedetur, vobis conceſſum eſſe, fratreſque tuos eiſdem conceſſionibus perpetuo vti poſſe, perinde ac ſi vobis nominatim conceſſa eſſent.

Facultas benedicendi veſtes & vaſa ſacra.

§. 3. Dedimus propterea tibi poteſtatem ſacrandi, benedicendique corporalia, veſtes, & ea quæ ſacris vſibus neceſſaria ſunt. Quo quidem munere, tam te, quam qui pro tempore erunt, aut Generalis, aut Vicarius fungi poſſe decernimus.

Prohibitio exeundi ab ordine.

§. 4. Vt vero exeuntium ab Ordine tuo motibus occurramus, confirmamus in primis fel. rec. Martini prædeceſſoris noſtri decretum, vt nemo è tuo Ordine, ad aliquem aliorum Ordinum occaſione arctioris regulæ tranſire poſſit. Volumuſque vt quiſquis in tua religione profeſſus ſiue ad ſacros ordines promotus in ea fuerit, quam tem Profeſſionis loco & eſſe & haberi ſtatuimus, habitum dicti Ord. relinquere aut mutare non poſſit, niſi miſſionem, literaſque à Generali Ord. obtinuerit. Quod tam de iis qui hactenus exierint intelligi volumus, quam de his qui in poſterum exituri ſunt, etiamſi Apoſtolicas literas obtinuerint.

Prohibitio deſuper litigandi.

§. 5. Ne vero proteruis relinquatur litigandi, repugnandiue locus, ſiquis eorum exeuntium cauſam in Romana Curia, ſuper ea re committi hactenus obtinuerit, aut in poſterum obtinebit, vbi ad inhibendum, aut alia huiuſmodi agendum itum fuerit, motu, ſcientia, & poteſtate prædictis, lites huiuſmodi ad nos aduocamus, atque omnino extinguimus. Statuentes æque valere hoc decretum noſtrum, ac ſi iudicum nomina, atque alia omnia, quæ ſupra commemorata ſunt hic ſatis expreſſa eſſent, etiamſi ſacri Palatij Apoſtolici Auditores exiſterent. Volumuſque, vt quicquid ſuper hac re fiat, aut factum ſit, etiamſi cauſam, aut nos, aut Apoſtolica commiſerit Sedes, pro infecto omnino haberi. Irritum præterea eſſe, atque inane, quicquid ſuper his, Apoſtolica ſiue alia quauis auctoritate ſecus contigerit, aut agi, aut attentari. Fratres vero qui ita exierint,

quo

quocumque induti habitu ſint, mandamus vt capi cures, ad religionemque veſtram redire, quacumque ratione compellas.

Fides tranſumptorum. §. 6. Denique fidem adhiberi mandamus, non modo noſtris his literis, verumetiam & earum exemplis, modo Prælati aut notarij alicuius ſigno obſignatæ fuerint.

Dat. P. A. 5. die 17. Iunij. Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die decima ſeptima Iunij, milleſimo quingenteſimo octauo, Pontificatus noſtri Anno quinto.

XIX. Contra pugnantes in duello, aut illud permittentes in Statu Eccleſiaſtico.

Hac bulla extenſa etiam ad Duellorum ſpectatores, & pœna contra eos ampliata fuerunt à Leone X. inf. in conſtit. 31. Quam Deo. Et fuit etiam extra Statum Eccleſiaſticum extenſa, ac ad alios quoſcumque complices & fautores à Pio IV. inf. in eius conſt. 21. Ea quæ, vbi alia notabo.

Edita An. D. 1509. *IVLIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium. REgia pacifici qui regnat in cælis, licet inſufficientibus meritis viceagerentes in terris, cunctorum fidelium ſtatui, prout ex ſuſceptæ ſeruitutis tenemur officio indefeſſa ſolertia intendentes, ac animarum periculis obuiare cupientes, ad ea per quæ vbique, præſertim in terris Rom. Eccleſiæ ſponſæ noſtræ ſubiectis inter fideles eoſdem, cædes, rixæ, & contentiones ceſſent, ſcandalorum tollantur fomenta, pax, & concordia vigeant, proſperiſque eorum ſucceſſibus conſulatur, opportunæ prouiſionis operam impendimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Cauſa illius prohibitionis. §. 1. Sane non ſine maxima animi noſtri perturbatione accepimus, quod nonnulli fidelium prædictorum, inimico humani generis inſtigante, & aliquibus cauſis occurrentibus, & plerumque minimis & inhoneſtis, ac leuibus verbis ad contumelias, contentiones & diffidationes deuenientes, vt alter alterius ſanguine ſatietur, ad temporales Principes & dominos maxime ciuitatum, terrarum, & locorum Sedi Apoſtolicæ ſubiectorum confugiunt, vt eis locum tutum, ſiue campum ad duellum, ſeu pugnandum aſſignent. Et quamuis Principes, & domini præfati; duellum ſiue pugnam eis diſſuadere, & prohibere deberent, tamen plerumque locum, aut campum tutum huiuſmodi aſſignant, maleuolumque alercantium propoſitum ad executionem augent, magiſque vnus quam alteri fauent, ex quo hominum mortes repentinæ, & niſi diuina gratia præueniantur, animarum perditiones, mutilationes, & vulnera, interaſtanteſque pugnantium amicos, odia & altercationes, & ex vno inconuenienti plura oriuntur in ipſorum fidelium animarum, & corporum periculum, generiſque humani præfati iacturam, pernicioſum exemplum, & ſcandalum plurimorum.

Prohibitio duellorum in Statu Eccleſiaſtico. §. 2. Nos igitur qui fidelium prædictorum, tranquillitatem & pacem ſinceris deſideriis exoptamus, ſaluberrimis Chriſtianæ Religionis documentis & exemplis Deum tentandum non eſſe præmoniti, Saluatoriſque Domini noſtri IESV CHRISTI, qui Petro Apoſtolorum Principi, vt gladium mitteret in vaginam mandauit, præceptis edocti, attendentes hominem homini, inter quem cognationem quamdam natura conſtituit, inſidiari nefas, & gladiatoria munera, & purgationes huiuſmodi vulgares à religionis noſtræ pietate damnari, cruentaque ſpectacula à ſacris canonibus, & imperialibus legibus inhibita & improbata, ſicque pugnantes infamia notati, & diuerſis pœnis puniri, & cum omni tempore, potiſſimum tamen in otio ciuili, & domeſtica quiete publica deteſtanda eſſe, Motu proprio, non ad alicuius ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, hac in perpetuum valitura conſtitutione, duellorum, & gladiatorum huiuſmodi vſum damnamus & improbamus, & in terris Rom. Eccleſiæ mediate vel immediate ſubiectis, per quoſcumque quauis auctoritate, & poteſtate, ac nobilitate fulgentibus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna è quacumque cauſa, etiam à legibus permiſſa, fieri omnino prohibemus. Dictoſque pugiles taliter pugnantes, vbique impune capi poſſe, & puniri, pro homicidio, vel vulnere, iuxta iuris communis diſpoſitionem nulla eis conſuetudine ſuffragante, ſtatuimus. Corporaque in duello in terris Eccleſiæ, mediate vel immediate ſubiectis facto morientium in ſacro ſepeliri prohibentes.

Prohibitio illud permittendi. §. 3. Sub ſimili excommunicationis pœna & interdicti Eccleſiaſtici, omnibus & ſingulis vtriuſque ſexus, Ducibus, Comitibus, Marchionibus, Domicellis, Baronibus, & aliis temporalibus Dominis, Vicariis, Communitatibus, & Vniuerſitatibus ciuitatum, terrarum, & locorum præfatæ Romanæ Eccleſiæ, mediate vel immediate ſubiectorum mandantes, ne de cetero perpetuis futuris temporibus, aliquibus cuiuſcumque dignitatis & nobilitatis fuerint, & ex quacumque cauſa, etiam à legibus non improbata, locum ſeu campum liberum ad duellum, ſeu alias ad pugnandum tutum, aut quomodolibet aſſignent, concedant, ſeu tradant, aut aſſignari, concedi, ſeu tradi faciant vel permittant, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & quatuor millium ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorum pœna pro qualibet vice incurrenda. Et ſi huiuſmodi conſtitutionis violatores, vltra dictam primam vicem fuerint, vltra dictas pœnas, feudo ſeu vicariatu, quem à dicta Romana Eccleſia obtinuerint, priuatos fore Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium præcipimus, mandamus, atque decernimus, non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis, indultis, & conceſſionibus quauis auctoritate editis, & quibuſuis conceſſis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Hac bulla ligat poſt publ. Quam nō innenit, ſed ſufficiet publicatio aliarum bullarum cit. in rubr. §. 4. Volumus autem quod præſentes literæ noſtræ, poſtquam in valuis Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & in Campo Floræ in Vrbe affixæ fuerint, omnes & ſingulos ciues Romanos, & alios in Vrbe commorantes, affixis quindecim diebus, alios vero Duces, Comites, Marchiones, Domicellos, Barones, & alios temporales Dominos, Vicarios, Communitates, & Vniuerſitates præfatas ciuitatum, terrarum, & locorum Sedi præfatæ, mediate vel immediate ſubditorum, decurſo menſe arctent, contra facientes pœnas præfatas incurrant, in omnibus & per omnia, perinde ac ſi eis omnibus & ſingulis contra facientibus, perſonaliter & particulariter intimatæ fuiſſent. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 6. die 24. Febr. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo nono, vj. Kalend. Martij, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XX. Prohibitio occupandi bona naufragantia in locis Maris Sanctæ R. E.

Confirmatur infra à Paulo III. in eius conſt. 41. Accepimus, vbi etiam habetur amplior in his naufragiis diſpoſitio. Vide quæ ibi notabo de hac materia.

Edita An. D. 1509. *IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. ROmanus Pontifex pacis, & iuſtitiæ præcipuus Conſeruator, & auctor, ac pietatis amator, quæ in Chriſti fidelium præiudicium, temere attentari intelligit, ne grauiorem tendant in noxam, opportunis & variis remediis prouidet, ac peruerſorum temeritatem compeſcit, bonorum vero operum ſectatores ſpiritualibus præmiis remunerat, prout id in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

Cauſa motiua. §. 1. Sane plurimum Nautarum lamentabili querela didicimus, quod ipſi Maris periculo ſe, & eorum merces exponant, vt Curiæ Romanæ, & illius Curialium commodis, ex mercibus per eos ad eamdem Curiam mari aduectis, prouideatur. Quia tamen quandoque eorum naues, vegetibus vini, & aliis mercibus, rebus, & victualis onuſtæ, contrariis ventis impulſæ, & tempeſta-

tibus actæ, miſerabiliter naufragium patiuntur, ac fluctibus maris violenter eiectæ quandoque ad littus perueniant, aut terram alicuius Domini etiam temporalis attingunt, nonnumquam etiam aliquarum mercium, & rerum iactum faciunt, alleuiandæ nauis gratia, ne naufragium patiantur animo illa recuperandi, non pro derelictis habentes, & cum ab incolis & habitatoribus, ac Gubernatoribus ciuitatum, terrarum, & locorum, iuxta quorum littora naues ipſæ naufragium huiuſmodi patiuntur, vel bona iactata peruenient, ſperent eorum calamitati, auxilia meritoris præſtari, ac in re tam luctuoſa ac pietate, & miſeramine digna, opem ferri, propriis oculis cernunt, & in calamitatum ſuarum conſolatione, ſe ipſos mercibus, ac vegetibus, quæ beneficio Dei, è maris periculo ad littus ſaluæ peruenerunt, damnabili, & execranda cupiditate ſpoliari, & priuari, ipſique ſpoliantes, & rapientes, & locorum Domini, illa ad eos ex antiqua conſuetudine ſpectare, eaque licite retinere poſſe affirmare præſumunt, quo fit, vt nautæ ipſi ab huiuſmodi mercium ad Vrbem noſtram vectione retrahi cogantur, non abſque Curiæ Romanæ, & Vrbis iactura, niſi deſuper opportune prouideatur.

Conſuetudo occupandi bona naufragata ad littora maris locorum S.R.E. improbatur. Tu vide mox infra declarationem.

§. 2. Nos conſiderantes, tam ciuili, quam Canonica lege licere vnicuique naufragium ſuum impune colligere, ac iacta in mari alleuiandi oneris cauſa recuperare, illaque diripientes furtum committere, & grauiter delinquere, ac Chriſtianos naufragium patientes, rebus ſuis ſpoliantes, diuerſis pœnis puniri, & propterea conſuetudinem prædictam tamquam contra regulam fidei, qua vnus alteri auxilio eſſe tenetur, merito corruptelam appellari, neminique ſuffragari debere, cuiuſcumque temporis curſu munitam. Volenteſque ſicut noſtro incumbit paſtorali officio, omni mari terraque ad Almam Vrbem noſtram venientium, ſecuritati, & tranquillitati prouidere, periculiſque huiuſmodi obuiare, ac venientium ad Almam Vrbem ea omnibus mundi partibus, tamquam ad matrem, de neceſſariis cum opulentia prouiden. necnon animarum eorumdem Chriſti fidelium ſaluti conſulere. Motu proprio non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa noſtra ſcientia, conſuetudinem capiendi, & retinendi bona per naufragium, vel iactum leuandæ nauis gratia, aut alia neceſſitate vrgente factum, ad littora maris ciuitatum, terrarum, & locorum Rom. Eccleſiæ, mediatè & immediatè ſubiectorum peruenientia, tamquam corruptelam allegari non poſſe, illamque nulli, in iudicio vel extra illud ſuffragari debere, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, decernimus & declaramus.

Pœna in contrauenientes imponuntur.

§. 3. Et vltra pœnas, tam à lege quam à Canone in tales ſpoliantes bonis ſuis Chriſtianos naufragium patientes, & raptores in littore maris ciuitatum, terrarum & locorum Romanæ Eccleſiæ, mediate vel immediate ſubiectorum huiuſmodi hactenus inflictas, quas pro potiori cautela innouamus & confirmamus, talium ſpoliantium cuiuſcumque auctoritatis & dignitatis fuerint, bona & iura quæcumque, auctoritate & tenore præmiſſis, confiſcamus & publicamus, illaque Cameræ Apoſt. confiſcata & publicata, & locorum Dominos, & Vicarios id fieri permittentes, excommunicatos eo ipſo fore decernimus, & etiam declaramus, dictoſque raptores in fragranti crimine repertos, vt latrones & graſſatores puniri poſſe, alias vt fures, præterquam ſi nautis in manifeſto naufragij & ſubmerſionis periculo conſtitutis, eorum opem & auxilium implorantibus & expoſcentibus, non abſque vitæ diſcrimine, in perſonarum & rerum conſeruatione auxilio fuerint, vel alias ab imminentis & præſentanei naufragij periculis ipſorum labore & animo liberauerint, & ſaluos reddiderint, aut bona tam deperdita recuperauerint, iis enim caſibus, eos ſtatuto conſuetudineve, iuuari, illaque allegari poſſe, ac illis ſtari debere decernimus.

Indulgentia pro dantibus auxilium.

§. 4. Et vt fideles ad præmiſſa alliciantur, ac ab eis naufragium huiuſmodi patientibus promptiora ſubſidia præbeantur, omnibus & ſingulis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus, qui auxilium, conſilium & fauorem, naufragium patientibus, in recuperatione & conſeruatione bonorum ſuorum præſtiterint, decem annos & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentiis miſericorditer in Domino relaxamus.

Executores deputantur.

§. 5. Et nihilominus Camerario, Clericis & Præſidentibus, & Auditori Cam. prædictæ, earumdem tenore præſentium committimus & mandamus, quatenus vel duo aut vnus eorum per ſe vel alium ſeu alios præmiſſa, vt quotiens & quando opus fuerit publicantes, faciant auctoritate noſtra, illa à quibuſuis perſonis, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, inuiolabiliter obſeruari, ac pro illorum ſubſiſtentia firmiori, etiam ſcripturas neceſſarias deſuper expediant. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam & alia iuris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Obſtantia tolluntur.

§. 6. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo nono, vj. Kalen. Martij Pontificatus noſtri Anno ſexto.

Dat. P. A. 6. die 24. Febr.

Renouatio priuilegij Monialium, & Fratrum Minorum Ordinis S. Franciſci, de nouis Monaſteriis circa eorum domos infra ſpatium CCC. cannarum non ædificandis. XXI.

Hoc priuilegium conceſſit Clem. IV. vt ſup. in eius conſtit. 7. Ad conſequendam. vbi videas, quæ notaui. Et iiſdem videas, quæ tibi de toto Ordine Franciſcano indicaui, ſup. in conſt. 5. Honor. III. Solet. Sed huic priuilegio reſpectu Societatis IESV *quoad omnes Regulares derogatum puto, ex conſtitut. 39. Gregor. XIII. Saluatoris. lib. 2.*

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio Vicario generali Vltramontano Ordinis Fratrum Minorum Regularis Obſeruantiæ.

Edita An. D. 1509.

Clem. IV. Priuilegium de quo in rubr. conceſſit Ordini S. Franciſci.

EXponi nuper nobis feciſti, quod inter alia priuilegia à Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris Ordini Fratrum Minorum conceſſa, ac per fel. record. Sixtum IV. etiam prædeceſſorem noſtrum, ac per nos reſpectiue confirmata, ac de nouo conceſſa à fel. recordat. Clemente Papa Quarto, prædicto Ordini, eius pauperrimo ſtatu conſiderato, vt idem Ordo in eadem arctiſſima paupertate, ac profeſſionis ſuæ puritate, & integritate, ad Dei ſeruitium, & eius Eccleſiæ fructum tranquille conſeruetur, conceſſum fuit, vt prope domos fratrum prædicti Ordinis, certi vtriuſque maximæ feminei ſexus Religioſi in eodem priuilegio contenti, infra ſpatium trecentarum cannarum, domos ſeu Monaſteria ædificare minime poſſint, ſub certis cenſuris & pœnis in eodem priuilegio contentis.

Quod fuit communicatum Ordini S. Dominici.

§. 1. Quod quidem priuilegium fratribus Ordinis Prædicatorum etiam conceſſum fuit, vt omnia priuilegia omnibus aliis Mendicantium Ordinibus, prædicto maximè prædicatorum Ordini conceſſa Ordini fratrum Minorum ſuiſſent communia, & huiuſmodi Minorum, Ordinis fratres illis vterentur, potirentur & gauderent, ac ſi eis ſpecialiter & expreſſe conceſſa fuiſſent.

Clem. IV. illud reduxit, contra d. Ordinem S. Dominici ad can. 140.

§. 2. Præterea Clemens Quartus prædeceſſor prænominatus, ob nonnullas cauſas animum ſuum mouentes, priuilegium prædictum, quod prædicti Ordinis Prædicatorum fratribus conceſſerat, ad ſpatium centum quadraginta cannarum reduxit prout in omnium Summorum Pontificum præfatorum literis deſuper confectis plenius continetur.

Vnde fuit dubitatum ſi reductio eſſet.

§. 3. Sed quia à nonnullis hæſitatur, an ex eo quod prædictorum fratrum prædicatorum priuilegia præfatis fratribus Minoribus communicata ſunt, priuilegium præfatum

etiam contra Ordinem S. Franciſci. fatam trecentarum cannarum prædictarum, eiuſdem fratribus Minoribus ſpecialiter conceſſum, ad prædictas centum quadraginta cannas ſine alia ſpeciali coarctatione ſeu reductione, eſſe coarctatum vel reductum. Quare pro parte tua nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt in præmiſſis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic idem Pie. idem priuilegium d. Ordini S. Franciſci nouiter concedit. §. 4. Nos igitur ſacræ Religionis fratrum Minorum prædictorum honeſtatem, paupertatem ac puritatem conſiderantes, merito inducimur; vt eam ſpecialibus fauoribus & gratiis proſequamur, tuis in hac parte ſupplicationibus inclinati, prædictam coarctationem, ſeu reductionem contra prædictum fratrum prædicatorum priuilegium factam, præfatis fratribus Minoribus nocere non debere, nec præfatam priuilegiorum communicationem in damnum, ſed in fauorem prædictorum fratrum Minorum eſſe conceſſam. Et ideo confirmationem & nouam conceſſionem per prædictum Sixtum Quartum, & per nos reſpectiue factam, in ſuo robore permanere debere, auctoritate Apoſtolica declaramus, ac potiori pro cautela idem priuilegium, & inde ſecuta quæcumque, prædictis Fratribus Minoribus confirmamus & approbamus. Et quatenus opus ſit prædictarum trecentarum cannarum priuilegium, tenore præſentium, auctoritate præfata eiſdem fratribus Minoribus de nouo concedimus.

Quibuſcumque non obſtan. §. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus Apoſtolicis, priuilegiis quoque, & indultis, ac quibuſcumque literis Apoſtolicis in contrarium conceſſis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. P. A. 6. die 21. Maij. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die vigeſimaprima Maij, milleſimo quingenteſimo nono, Pontificatus noſtri Anno 6.

XXII. Extenſio conſtitutionis à Pio II. editæ, contra appellantes à Romano Pontifice, ad futurum Concilium, eorumque complices & fautores.

Huiuſmodi appellationis prohibitio à Gregorio XIII. redacta poſtea fuit in Bulla Cœnæ Domini, vt videre eſt in eius conſtitut. 81. Conſueuerunt, lib. 2. & Paulo V. conſtitut. 63. Paſtoralis, lib. 3.

Edita An. D. 1509. *IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. SVſpecti regiminis nos cura ſolicitat, vt eorum malitiis & audaciæ, quorum ſceleris cæcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, animas occupantes (diſcordiarum fautore, ac ſchiſmarum inuentore & alumno, humani generis inimico procurante) eos in illam temeritatem impellunt, vt quæ ſibi à iure interdicta, & à Sanctis Patribus, etiam in Congregatione fidelium, pro huius ſanctæ Sedis dignitate, & Eccleſiæ vnitate ſeruandis, ad ſchiſmatis occaſionem tollendam (quo in Dei Eccleſia pernicioſior morbus inueniri vix poteſt) Spiritu Sancto cooperante, non minus prouide & ſalubriter, quam neceſſario, decreta & ſtatuta eſſe nouerint, damnata audacis, & exquiſitis artibus & fraudibus attentare temere conentur, & eis contrauenire contendant, nunc nouorum editione iurium, nunc antiquorum innouatione & declaratione, nunc vero extenſione, & nouarum pœnarum adiectione, prout ſalubriter expedire conſpicimus, ſolicitis ſtudiis obuiare curemus.

Pius II. prohibuit appellare ad futurum Concilium, vt in eius bulla 8. ſup. §. 1. Sane licet olim fel. rec. Pius Papa II. prædeceſſor noſter, de fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium, cunctorumque Prælatorum, ac diuini & humani iuris interpretum, Curiam Romanam ſequentium, in dicta ſeu congregatione Mantuana exiſtentium approbatione, matura prius & graui præmiſſa diſcuſſione, & de eorumdem congregatorum vnanimi conſilio & aſſenſu, ac ex certa ſcientia prouocationes ad futurum Concilium, efficaciſſimis & palpabilibus rationibus, tamquam erroneas & deteſtabiles damnauerit, ac ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & interdicti pœnis præceperit, ne quis perſona cuiuſuis dignitatis, ſiue etiam vniuerſitas, aut Collegium, quouis quæſito colore, ab ordinationibus, ſententiis, ſeu mandatis quibuſcumque ſuis ac ſucceſſorum ſuorum appellationem huiuſmodi interponere auderet, & contrafacientes, vna cum fautoribus ſuis, & conſilium, auxiliumue præſtantibus, (ſiue hi tabelliones eſſent, ſiue teſtes, ſiue aduocati, ſiue alij quicumque) nonſolum pœnis & cenſuris prædictis, ſed etiam iis quæ læſæ maieſtatis, & hæreticæ prauitatis reis imponuntur, obnoxios eſſe ſtatuerit.

Veneti tamen moniti ab iſto Pontif. vt loca Sedis Apoſt. occupata dimitterent ad futurum Concilium prouocarunt. §. 2. Leonardus tamen Lauredanus Dux, Rogati, ac generale Conſilium, & Commune Venetiarum, omneſque & ſinguli patritij & ciues Communis eiuſdem, vna cum Prouiſoribus, Poteſtatibus, Commiſſariis, & reliquis officialibus ſuis (quorum auctoritate, induſtria, conſilio, ope ac fauore, ciuitates, oppida, caſtra, & arces ad nos & Sanctam Romanam Eccleſiam legitime pertinentes, occupatæ fuerant aut detinebantur) de fratrum noſtrorum cõſilio, à nobis requiſiti & moniti vt intra certum terminum, ſub pœnis tunc expreſſis, nos, & ſanctam Apoſtolicam Sedem plene, & omni ex parte, in conceſſa ſibi auctoritate & libertate, cum obedientia recognoſcerent & reintegrarent, ac Rauennam, Ceruiam, Ariminum, Fauentiam, Sarſinam Ciuitates, cum oppidis, caſtris, terris, & diſtrictu ipſarum, cumque Cæſenaten. Forliuien. ac Imolen. territoriis, caſtris, oppidis, terris, & locis quæ occupabant, integre & expedite, nobis, & dictæ Romanæ Eccleſiæ, cuius iuris eſſe noſcebantur, relaxarent, atque inde recederent, nec impedirent quo minus illorum ciues & habitatores, ad piæ matris ſuæ Rom. Eccleſiæ obedientiam reuerterentur, omnes eorum fautores ab auxilij in talibus præſtatione deterrendo, ita quod requiſitioni, monitioni, & mandato noſtro huiuſmodi non parentes, maioris excommunicationis ſententia de ſimili conſilio, eo ipſo innodati cenſerentur, à qua preterquã in mortis articulo conſtituti, per alium quam per Romanum Põtificem, etiam prætextu cuiuſcumque facultatis, cuicumque pro tempore conceſſæ, abſolui non poſſent (quam quidem excommunicationis ſententiam in huiuſmodi non paritionis euentum, iteratis etiam vicibus aggrauauimus) paternis monitis, & ſalutaribus iuſſis obſequi, prout debeant, indebite recuſantes, ſeu qui iuri proprio diffidunt, & ſuperioris mandata contumaciter obaudiunt, vt quæ minus iuſte vſurparunt, indebite, etiam cum animarum ſuarum detrimento, retineant, ad prohibitum atque damnatum remedium confugientes, à requiſitione, monitione, & mandato, ac ſententiis, cenſuris, & pœnis prædictis, nulla conſtitutionis Pij prædeceſſoris, vel expreſſe vetantis habita ratione, ad futurum Concilium, temere, vt accepimus, prouocarunt.

Bentiuoli etiã Bononiæ occupatores, iidem appellarunt. §. 3. Prout etiam perditionis filij, quondam Ioannes Bentiuolus, & eius nati, cum eos à tyrannica oppreſſione dilectæ ciuitatis noſtræ Bononiæ expellere decreuiſſemus, damnabiliter feciſſe dicuntur, videlicet ad futurum Concilium prædictum appellaſſe & prouocaſſe.

Et nonnulli prætendũt non contrauenire, ſi actuali appellationi & ſcripturæ ſe non immiſcent. §. 4. Nos igitur quam deteſtanda ſit peruerſitas attendentes, qui propriis innixi commodis, & nefariis cupiditatibus mancipati, ſalubria decreta Patrũm & ſuperiorum iuſſa ſpernẽtes, inconſutilem Chriſti tunicam ſcindere, ac etiam ſciſſionis cauſam habere contendunt, & Eccleſiæ vnitatem diuidere, prædictæ ſanctæ Sedis Apoſtolicæ principatum tollere, & contra tot Sanctorum Patrum, & Sacrorum Conciliorum decreta, temere & damnabiliter, magna audacia venire non erubeſcunt, & contrafacere non verentur, aſſerentes inter cetera, conſulentes, perſuadentes, determinantes, ſeu determinationi huiuſmodi intereſſentes, ſola conſilij præſtatione ſeu perſuaſione, deliberatione, aut determinatione, quod aliquibus caſibus à Romano Pontifice, ſeu eius ſententia, vel decreto, ad futurum Concilium generale appellari poſſit dicta Pij prædeceſſoris conſtitutione non ligari, niſi in ipſa actuali appellatione, & illius

interpoſitione, vel ſcripturę compoſitione ſe immiſcuerint, de cetero tali aſſertione ſe excuſare, ac tale quid in poſterum præſumere impune valeant, opportunam tam immani & periculoſo morbo medelā adhibere volentes.

Hic ideo Pius. hanc declarationem ſubmouet Pij u. bullam extendit, & omnes defectus omnes ſupplet.

§. 5. Hac generali & in perpetuum valitura conſtitutione, ex certa noſtra ſcientia, & poteſtatis plenitudine, de venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium conſilio promulgata, ſancimus, conſtitutionem Pij prædeceſſoris præfatam, tam circa quam vltra montes, & in vltramontanis partibus, quoad omnes, tam Eccleſiaſticas quam ſæculares perſonas, etiam Regali dignitate, ac Cardinalatus honore fulgentes, capitula, vniuerſitates, communitates & collegia, congregationes & ſynodos, ac parlamenta, valuiſſe, valere & perpetuo valituram declaramus, cum ſuppletione ſolemnitatis cuiuſlibet, etiam publicationis omiſſæ (cuius in illa edenda vel publicanda defectus prætendi poſſet, quæ iuxta illam fieri requirebatur) eamque ex præterito, nunc & in poſterum inuiolabiliter obſeruari mandamus, ipſius violatores, cuiuſcumque dignitatis exiſtant, pœnis & cenſuris in eadem expreſſis, quocumque tempore ſubiacere ſtatuentes, contraria conſuetudine, ſeu potius corruptela non obſtante.

Alias addit pœnas.

§. 6. Decernentes & declarantes vltra pœnas impoſitas (quas ipſo facto dictos violatores & contrauenientes incurrere volumus) ipſos & eorum quemlibet, pro veris & indubitatis ſchiſmaticis, & inconſutilis tunicæ Domini noſtri Ieſu Chriſti violatoribus & diſſipatoribus, ac de Catholica fide male ſentientibus, habendos & reputandos, pœniſque canonicis & legalibus contra tales impoſitis, ſubiacere, & cum Dathan & Abiron partem & damnationem habere, ipſaſque etiam pœnas & earum quamlibet omnes illos incurrere volumus, cuiuſcumque conditionis exiſtant, & gradus prærogatiua fulgeant, qui in Senatu, conſiliis, parlamentis, congregationibus etiam ſynodalibus & prouincialibus, vel alias quomodolibet, tacite vel expreſſe, voce vel ſcripto, per ſe vel alium (cuiuſcumque timoris vel reuerentiæ velamine, vel prætenſa excuſatione, & ſuperioris mandato non obſtantibus) decreuerint, conſuluerint ſeu deliberauerint, vel aliorum dicta approbauerint, conſilium aut vocem dederint, vt ad futurum vniuerſale conſilium, à nobis vel ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, contra prædictam conſtitutionem appellare liceat, poſſit vel debeat, dictas pœnas ad ipſos & eorum quemlibet contrauenientem in præmiſſis, tenore præſentium extendentes, & locum habere declarantes, omni ambiguitate ceſſante.

Venetorum, & aliorum appellationes nullas eſſe declarat.

§. 7. Et nihilominus prouocationes & appellationes, tam per Leonardum Ducem, Rogatos, Conſilium & commune Venetiarum factas huiuſmodi, quam per quoſcumque alios prædictos pro tempore faciendas, & inde ſecuta quæcumque (vt pote contra Pij prædictam ac præſentem conſtitutionem attentatas) nullas, prout ſunt, & inualidas, nulliuſque roboris vel momenti fuiſſe, & pro tempore fore, auctoritate, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, ſtatuimus, decernimus & declaramus, ac pro potiori cautela, caſſamus & annullamus.

Loca ad quæ contrauentores declinant interdicto ſupponit.

§. 8. Et vltra ſupradictas pœnas (quas contra conſtitutionis huiuſmodi violatores in ſuo robore permanere decernimus) loca quæcumque, ad quæ violatores ipſos declinare, & in quibus ſcienter ſtare permitti contigerit, Eccleſiaſtico ſupponimus interdicto decernentes illud, quamdiu ipſi violatores inibi ſcienter ſteterint, vt præfertur, & per triduum poſt eorū inde diſceſſū, firmiter obſeruari. Ac præſentes literas in quinterno Cancellariæ etiam deſcribi mandamus.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ ſanctionis, declarationis, mandati, ſtatuti, decreti, voluntatis, extenſionis, caſſationis, annullationis, & ſuppoſitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo nono, Calendis Iulij, Pontificatus noſtri anno ſexto. *D. P. An. 6. 1. Iulij.*

Facultates & priuilegia Commiſſariorum Fabricæ Sanctæ Petri Principis Apoſtolorum de Vrbe. XXIII.

Moderationem eorum attende in conſtitutionibus hic in Apoſtillis indicatis, & omnino infra in conſt. 3. Clem. VII. Admonet. vbi notabo.

IVLIVS EPISCOPVS. Seruus ſeruorum Dei. Vniuerſis Chriſti fidelibus præſentes literas inſpecturis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita A. D. 1509.*

Petrus Apoſtolorū princeps eſt.

Liquet omnibus Chriſtianæ fidei cultoribus, Beatum Petrum ab ipſo Saluatore noſtro Domino IESV CHRISTO Apoſtolorum principem fuiſſe conſtitutum, eique ligandi atque ſoluendi animas cœleſti priuilegio traditam eſſe poteſtatem, cum ei dicitur, Tu es Petrus & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & tibi dabo claues regni Cœlorum, & quodcumque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis, & quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlis.

Hic ideo Pio. eius ſucceſſor volens B. Petri Baſilicam in Vrbe, magnificentius readificare.

§. 1. Vnde nos qui licet imparibus meritis eiuſdem Cœlorum clauigeri ſucceſſores ſumus, & eius loco in ſancta Dei Eccleſia reſidemus, conſiderantes quod diffuſis per orbem terrarum Eccleſiis, ex iniuncto nobis à Deo Apoſtolatus officio prouidere teneamur, vt Eccleſiæ ipſæ quæ domus Dei ſunt in ſuis ſtructuris & ædificiis non ſolum conſeruentur, ſed etiam, ſi opus fuerit, reparentur, circa tamen Baſilicam de Vrbe ipſius Petri principis Apoſtolorum, maiorem curam & diligentiam adhibere nos conuenit, vt ſicut ipſe Beatus Petrus ab ipſo Saluatore noſtro princeps Apoſtolorum eſt conſtitutus, ita etiam ipſius Baſilica quæ nō parua reparatione indiget inter ceteras Vrbis & Orbis Eccleſias, congruentibus ac etiam neceſſariis ædificiis reædificetur, conſtruatur & amplietur, ac reædificata, conſtructa & ampliata conſeruetur.

Pro ſubuentione Fabricæ, his qui infra ānū operā vel pecuniā darēt vel promitterēt conceſſit facultatem.

§. 2. Et cum nuper ex præmiſſis & certis aliis rationabilibus cauſis iuxta noſtri cordis deſiderium ad dictæ Baſilicæ reſtaurationem manus operarias appoſuiſſemus, cognoſcentes fabricam huiuſmodi abſque piis & largis fidelium congregationibus ad finem optatum perduci nō poſſe, per quaſdam primo vniuerſis Chriſti fidelibus vtriuſque ſexus, qui intra annum à die publicationis earumdem computandum, in capſa ad id in dicta baſilica collocanda per ſeipſos mitterent, vel per alios mitti & poni facerent, tantum quantum eorum pia deuotio eis dictaret in pecunia numerata, aut rebus aliis ad opus ipſum conuertendis, vel circa opus ſe perſonaliter exercerent, ſeu bonæ memoriæ Henrico Archiepiſcopo Tarentino generali Theſaurario noſtro, ſe ad pie erogandum aliquid ad opus ipſum iuxta eorum piam deuotionem efficaciter obligarent.

Confeſſorem eligendi, qui certis tūc expreſſis caſib. eos abſolueret. Poſtea, vt huius cōceſſionis, etiam vltramontani participes eſſent, d. annum ad eius beneplacitum prorogauit. & Commiſſarium in illis partibus deputatis ad colligendas dictas eleemoſynas.

§. 3. Vt idoneum poſſent eligere confeſſorem, qui eos à certis tunc expreſſis caſibus abſoluere, & ſuper certis etiam tunc expreſſis in foro conſcientiæ dumtaxat diſpenſare poſſet, conceſſimus facultatem.

§. 4. Et deinde prouide attendentes, difficile fore prædictas infra annum à die illarum publicationis ad notitiam Chriſti fidelium vltra montes conſiſtentium, peruenire poſſe, ipſas per alias noſtras literas, ad noſtrum beneplacitum prorogauimus, & cunctorum Chriſti fidelium ſalutem, præcipue illorum qui in vigintiquinque prouinciis, in quibus Vic. generalibus Ordinis fratrum Minorum de Obſeruantia nuncupatorum citra montes exiſtit, iuxta morem dicti Ordinis numerandis, & ſub quibus etiam tota Italia, Sicilia vltra Pharum, Corſica, Creta, Cyprus, Rhodus vſque ad Hieroſolymam, Dalmatia, Croacia, Boſna, Vngaria, Auſtria, Bohemia, & Polonia, ac inſulæ maris mediterranei continentur,

degunt

degunt, affectantes, ac conſiderantes, quod licet Chriſti fideles huiuſmodi in dictis prouinciis & inſulis habitantes, deuote cuperent dictarum indulgentiarum pro dicta Fabrica conceſſarum participes fieri, tamen quoniam ob locorum diſtantiam perſonaliter ad dictam Fabricam ſe conferendi, aut per alium pias eleemoſynas, pro huiuſmodi Fabrica in dictam capſam tranſmittendi omnimodam commoditatem non habeant, paternæ animarum ſuarum ſaluti, & dictæ Fabricæ opportunæ ſubuentioni conſulere cupientes, exemplo ipſius Saluatoris noſtri, qui ad diuerſas mundi partes, ad prædicandum ſanctum Euangelium, vt animas Patri lucrifaceret, ſuos Apoſtolos miſit, quantum ex alto conceditur, Vniuerſis eiuſdem Chriſti fidelibus vtriuſque ſexus, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis & præeminentiæ exiſterent, etiam Eccleſiaſticis Religioſis, ac aliis ſæcularibus, per vniuerſas prouincias & inſulas prædictas conſtitutis, vere pœnitentibus & confeſſis, qui infra annum, & deinde ad beneplacitum noſtrum, à publicatione priorum litterarum noſtrarum prædictarum in dictis prouinciis & inſulis, facienda computandū Eccleſias in dictis prouinciis, & inſulis, quas quondā Hieronymus de Torniello, Ordinis fratrum Minorum de Obſeruantia nuncupatorum, profeſſor tunc in humanis agens, & qui dicti Ordinis Vic. generalis citramontanus tunc exiſtebat, & cui propter vitæ integritatem curam indulgentiarum prædictarum in dictis prouinciis & inſulis ſingulariter commiſimus, & quē ad hæc, ac infraſcripta & alia tunc expreſſa peragenda, in dictis prouinciis & inſulis, noſtrum & Apoſt. Sedis Nuncium & Commiſſarium ad dictum annum & beneplacitum fecimus, conſtituimus, & deputauimus, nominarec iuxta eiuſdem Nuncij & Commiſſarij, ſeu deputandi & deputandorum, aut ſubdelegandorum ab eo, prouidam ordinationem ſuper hoc faciendam deuote viſitarent, & in capſis ad hoc in ſubſidium dictæ fabricæ, per Nuncium, ſeu Commiſſarium, aut deputandum vel ſubdelegandum prædictos, deputandis, iuxta Nuncij & Commiſſarij, ac deputandorum vel ſubdelegandorum prædictorum, ordinationem & arbitrium, pias eleemoſynas effectualiter ponerent, peccatorum remiſſiones, & alia ſpiritualia dona ad animarum ſuarum ſalutem conſequendam conceſſimus & indulſimus, prout in ſingulis literis prædictis, quarum tenores, ac facultates in præmiſſis eidem Hieronymo, etiam in forma breuis conceſſas, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus haberi volumus pro expreſſis plene continetur.

Quo Commiſſario vita functo.

§. 5. Cum autem dictus Hieronymus vita functus, & deputati ab eo in præmiſſis fidelem & ſolicitam diligentiam & curam adhibuerint, & plene eidem Fabricæ dictæ Baſilicæ prouiſum non exiſtit, ex piis fidelium ſubuentionibus pro præmiſſis pie erogatis ſatisfactum non ſit, neque ſatisfieri poſſit, propter ipſius Fabricæ quodammodo intolerabilem impenſam propterea neceſſariam, ſed ſint eorumdem & aliorum Chriſti fidelium pia ſuffragia plurimum opportuna.

Hic idem Pōt. alium Commiſſarium deputat cum iiſdem facultatibus.

§ 6. Nos cupientes prout nobis, & inter cetera noſtra deſiderabilia cordi eſt prædictæ baſilicæ fabricam ad debitam perfectionem deduci, & de fidelitate, diligentia & ſolicitudine in præmiſſis dilecti filij Franciſci Zeni de Mediolano, d. Ordinis fratrum Minorum de Obſeruantia nuncupatorum profeſſoris, & prouinciarum citramontan. dicti Ord. ſecundum illius Ordinem Vicarij generalis, propter cuius bonitatem & experientiam rerum in Domino plurimum confidentes, ipſum in dictis prouinciis & inſulis indulgentiarum huiuſmodi noſtrum & Apoſtolicæ Sedis Nuncium & Commiſſarium cum omnibus & ſingulis facultatibus & auctoritatibus, & etiam inhibendi quibuſuis quæſtuariis, alias eidem Hieronymo quoad præmiſſa, etiam per literas noſtras in forma breuis, etiam vltra in præſentibus contentas facultates auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium facimus, conſtituimus, & deputamus, ipſaſque & omnes & ſingulas facultates eidem Hieronymo, & ab eo ſubdelegatis Commiſſariis in præmiſſis quomodolibet conceſſas, præfato Franciſco Zeno Vicario generali, eiuſque ſubdelegandis Commiſſariis concedimus.

§. 7. Et nihilominus vniuerſis Chriſti fidelibus vtriuſque ſexus, tam ſæcularibus quam regularibus Ordinum quorumcumque prouinciarum & inſularum prædictarum, qui iuxta eiuſdem Franciſci Zeni Commiſſarij & Nuncij aut deputati, ſeu ſubdelegati, aut deputandorum ſeu ſubdelegandorum, ad eorumdem prouidam ordinationem ſuper hoc faciendam in capſis ad hoc in ſubſidium d. Fabricæ per nuncium & Commiſſarium, ſeu deputandum vel deputandos, aut ſubdelegandum vel ſubdelegandos ab eis deputandis, iuxta Nuncij & Commiſſarij, ac deputandorum & ſubdelegandorum prædictorum ordinationem & arbitrium, pias eleemoſynas effectualiter poſuerint, pleniſſimam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem conſequantur.

Eleemoſynas quæ elargientibus, plenariam peccatorum remiſſionem concedit. Tu ſcias omnes indulgentias pro quibus porrigendæ ſunt manus adiutrices, fuiſſe renouatas à Pio V. ex eius cōſt. 30. Et ſi dominici.

§. 8. Et qui cum præfatis Commiſſario, ſeu delegandis & ſubdelegandis prædictis conuenerint, vt idoneum poſſint eligere confeſſorem, presbyterum ſæcularem vel cuiuſuis Ordinis, etiam mendicantium regularem, qui eorum confeſſione diligenter audita, pro commiſſis per eligentem delictis & exceſſibus, ac peccatis quibuslibet, quantumcumque grauibus & enormibus etiam Sedi Apoſt. reſeruatis caſibus, ac cenſuris Eccleſiaſticis, etiam ab homine ad alicuius inſtantiam latis, de conſenſu partium, etiam ratione interdicti incurſis, & quarum abſolutio dictæ Sedi eſſet reſeruata (præterquam machinationis in perſonam Summi Pontificis, occiſionis Epiſcoporum aut aliorum Superiorum Prælatorum, & iniectionis manuum violentarum in illos aut alios Prælatos, falſificationis bullarum, & literarum Apoſtolicarum, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ac ſententiarum & cenſurarum occaſione Aluminum Tulphæ noſtræ, ac de partibus infidelium ad fideles contra prohibitionem noſtram delatorum) incurſarum ſemel in vita, & in non reſeruatis caſibus, totiens quotiens id petierint, & in mortis articulo, plenariam omnium peccatorum indulgentiam & remiſſionem impendere, ac pœnitentiam ſalutarem iniungere, & Euchariſtiæ Sacramentum, præterquam in die Paſchatis, & in mortis articulo aliis anni temporibus miniſtrare, necnon per eos emiſſa vota quæcumque (vltramarino, ingreſſu Religionis, & caſtitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare. Ac eum ſimoniæ in ordinibus vel beneficiis commiſſæ labe pollutis, ad ipſum opus contribuentibus, ſuper irregularitate ſi quam cenſuris huiuſmodi ligati, Miſſas & alia diuina officia, non tamen in contemptum clauium celebrando, aut alias diuinis ſe immiſcendo, ſeu alias quomodolibet, etiam beneficia Eccleſiaſtica præmiſſorum occaſione vel alias indebite occupando, præterquam ratione homicidij voluntarij, & bigamiæ, contraxerint diſpenſare, eoſque abſoluere, omnemque inhabilitatis & infamiæ maculam ſiue notam ex his prouenientem abolere. Et vt in ſuſceptis ordinibus miniſtrare, ac ſi acquiſita beneficia Eccleſiaſtica, quæ ea tunc eis de nouo collocata cenſeantur, & perceptos ex eis fructus, etiam ratione omiſſionis horarum canonicarum & diuinorum officiorum, facta aliqua compoſitione cum eis concedere.

Liberumque eligendi confeſſorem qui abſ. lunt, &c. eiſdem impertitur.

Reuocationē vide in conſt. 62. Pij V. de commiſſo, & Clem. VIII. conſtitut. 115. Quæcumque.

§. 9. Necnon ſuper male ablatis incertis, vel per vſurariam prauitatem quæſitis, etiam certis, quæ fœnerator ab alio fœneratore extorſiſſet, & quæ ipſe requiſitus vſuras reſtituere paratus non eſſet.

Facultatem dat eid. Commiſſario componendi ſuper male ablatis incertis, vel praue quæſitis.

§. 10 Vel alicui priuatæ Eccleſiæ deberentur, in quibus tamen Rom. Eccleſia de iure communi ſuccedere poſſet.

Debitis Eccleſiæ, cui Romana ſuccedens Eccleſia.

§. 11. Vt etiam bonis quæ ad alicuius manus peruenisſent, & illā habentes quibus reſtitui deberent ignorauerint, vel dubitauerint, quamquam male ablata per eos non exiſtant, ſeu illa ad eos peruenerint.

Reſtituendis ei, cuius perſona ignoratur, vel dubia eſt.

§. 12. Et ſimiliter de his quæ pauperibus & aliis piis locis, in genere, & abſque vlla ſpeciali determinatione, & propriis nominibus perſonarum non expreſſis, relicta forent, tam pro præterito quam pro futuro temporibus, componere, ita vt ſoluta aliqua quantitate pro dicta Fabrica, eidem Nuncio vel Commiſſario, ſeu deputando vel ſubdelegando ab eo dumtaxat, in capſis ipſis ponenda, à reliquorum ſic relictorum & male ablatorum, ac per vſurariam prauitatem extortorum, ſeu quæ

Legatis, bonis, vel perſonis incertis.

ad

ad eos alias peruenerint, & cui ea reſtituere debeant, dubitant, vel ignorant, vt præfertur reſtitutione abſoluti exiſtant, & vltra reſtituere minime teneantur, eis concedere.

Inexactis ante publicationem bullæ, etiam Ordinarijs donatis, &c.

§. 13. Ac illa, quæ ante publicationem dictarum noſtrarum indulgentiarum inexacta, etiamſi illa Ordinariis, pro ipſis tamen incertis quoquomodo, relicta, donata, & quæ eis quouis modo obuenerint, necnon quæ ac ipſis Ordinariis, vel eorũ nomine poſt ipſam publicationem exacta, & eis quoquo modo ſoluta, ac etiam quæ ante ipſam publicationem pro ipſis incertis, aut incertis perſonis & locis, non debeantur, ſed poſt publicationem prædictam deberi cœperunt, etiamſi ea Ordinariis, vt præmittitur, relicta, donata, aut obuenta, tamquam eis indebita per ipſum Commiſſarium, & delegandos ac ſubdelegandos ab ipſo, nomine dictæ Fabricæ libere exigi ac peti, & aſſequi poſſe, & debere, etiam ſub cenſuris Eccleſiaſticis ac pœnis pecuniariis, aliiſque iuris remediis opportunis; inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Facultatem eidem Commiſſario concedit diſpenſandi in multis caſibus.

Sed recordare quod huiuſmodi facultates reuocata ſunt vt proxime adnotaui.

§. 14. Ac quoſcumque qui ante ætatem legitimam ad ſacros etiam presbyteratus ordines, abſque aliqua diſpenſatione ſe promoueri fecerunt, & in ſuſceptis ordinibus, etiam miniſtrarunt, ac qui ex quauis licita aut illicita cognatione proueniente affinitate & conſanguinitate, aut cognatione, carnali vel ſpirituali, inter leuatum & leuantem, excepto ſimplici aut multiplici gradu, ac quoſcumque, qui publicæ honeſtatis iuſtitiæ impedimento, ſeu alias quomodolibet impediti, matrimonium, ſcienter vel ignoranter, in quarto vel tertio, ac per copulam fornicariam, non tamen publicam, etiam in primo affinitatis gradu contraxiſſent, & carnali copula conſummaſſent, ſi impedimentum huiuſmodi in iudicium deductum non fuerit, vel ſcandalum generare non poſſit, ab exceſſu huiuſmodi, ac excommunicationis ſententia, quam propterea incurriſſent, iniuncta inde eis pro modo culpæ pœnitentia ſalutari, quæ ad fabricam huiuſmodi dirigatur, & quod de cetero talia non committant, nec committentibus præſtent auxilium, conſilium, vel fauorem, & aliis quæ de iure fuerit iniungenda abſoluere, & vt de nouo inuicem matrimonium contrahere, & in illo ſic contracto ſimiliter remanere, libere & licite valeant, prolem ſuſceptam ex huiuſmodi matrimonio ſi qua ſit, & ſuſcipiendam, legitimam decernendo, in foro conſcientiæ dumtaxat, quoad alios, quam quoad illos, qui in tertio vel quarto conſanguinitatis gradu exiſtente, matrimonium contraxerunt, vt præfertur, quos in vtroque foro abſolui, & matrimonium de nouo etiam publice contrahere poſſe volumus; & cum eiſdem promotis ſuper irregularitate, quam etiam in dictis ordinibus miniſtrare poſſint, diſpenſare.

Componendique cum occupatoribus bonorum Eccleſiaſticorum aut beneficiorum.

§. 15. Ac cum quibuſcumque qui bona Eccleſiarum, monaſteriorum, & Eccleſiaſticorum beneficiorum quorumlibet haberent, & iudicialiter deficientibus probationibus ad illorum reſtitutionem compelli non poſſent, etiamſi per eos probari poſſet.

Relictis pro male ablatis, vel pijs locis aut perſonis incertis vel ignoratis. vel bonis reſtituendis ei cui receptio non competit.

§. 16. Et bona omnis, ac quæcumque legata & alias quomodolibet, etiam hæreditatis titulo pro male ablatis reſtitut. relicta hactenus, & quæ relinqui & largiri contigerit in futurum, durãte deputatione Nuncij & commiſſarij per præſentes facta, in quibuſcũque teſtamentis, donationibus cauſa mortis, codicillis, aut aliis vltimis voluntatibus per quoſcumque, & vbicumque factis, & quæ durante huiuſmodi deputatione fient quibuſcumque incertis Eccleſiis & piis locis aut perſonis ſimiliter incertis vel abſentibus, taliter quod propter ipſorum abſentiam merito ab eis notitia haberi non poſſet, Ac etiam quæ reſtitutioni ſubiacerent, ſed in eis vel ad ea perſonis quibus illæ fieri deberent, receptio non competeret.

Relictis pro Redemptione captiuorum vel propterea debitis.

§. 17. Necnon quæcumque in teſtamentis donationibus cauſa mortis, codicillis, aut aliis vltimis voluntatibus, pro Redemptione captiuorum, etiamſi B. Mariæ de Mercede, & S. Trinitatis Redemptionis captiuorum Ordinibus, & Sanctæ Eulaliæ Barchinon. relicta fuerint, ac hæreditates & bona decedentium ab inteſtato clericorum & laïcorum, etiam indulto Apoſtolico, aut alias ad Redemptionem prædictam captiuorum dedicata pertinere deberent, facultate Nuncij & Commiſſarij conceſſa huiuſmodi durante.

Rebus exponendis in conuiuijs, ac publicis ſpectaculis, tempore feſtiuitatum.

§. 18. Necnon omnes & ſingulas pecunias, & res alias quę in prandiis & conuiuiis, ac publicis ſpectaculis, in aliquibus celebritatibus, ex voto, & ſtatuto, ſeu conſuetudine in quibuſuis locis exponi conſueuerint, & facultate Nuncij, & Commiſſarij huiuſmodi durante exponi deberent, ad Fabricam huiuſmodi applicamus, & ſub reſtitutione bonorum Eccleſiarum, monaſteriorum & beneficiorum huiuſmodi, competenti recepta portione vel quantitate pro eis in Fabricam huiuſmodi conuertenda, ipſos ſic ea tenentes ab vlteriori eorum reſtitutione libere abſoluere, & quod illa retinere libere poſſint in poſterum eis etiam concedere.

Declarandi etiam dubietates circa præmiſſa exoriendas.

§. 19. Ipſeque Nuncius & Commiſſarius, & quibus vices ſuas, in genere vel in ſpecie, duxerit committendum, poſſint dubietates quaſcumque, tam ſuper qualitate perſonarum, quibus facultas eligendi confeſſorem concedi poſſit, etiamſi comprehendantur communia Ciuitatum, Vniuerſitates, Oppidorum, Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac Collegia, quæ & illorum ſingulares perſonæ abſolutione à præmiſſis, vel aliquo præmiſſorum, ac diſpenſatione ſuper eis, vel aliquo eorum indigerent, quam cætera alia dubia decidere, & ſummam pecuniariam pro conſequenda indulgentia huiuſmodi & aliis præmiſſis limitare & taxare.

Dandi facultatem eligēdo confeſſorem, & ſuſpendendi ponā locorum indulgentias.

Tu recordare quod hæc reuocata fuerunt, vt ſuperius tibi indicaui.

§. 20. Ac facultatem eligendi confeſſorem huiuſmodi concedere, Ac quaſcumque indulgentias, tam à nobis, quam à prædeceſſoribus noſtris, & à Sede prædicta, vel eius auctoritate quibuſcumque Eccleſiis Monaſteriis, Hoſpitalibus etiam noſtro S. Spiritus in Saxia de Vrbe, Ordinis S. Auguſtini, & aliis piis locis Vniuerſitatibus, Confraternitatibus cuiuſcumque qualitatis & ad quemcumque vſum, etiam laïcorum & clericorum inſtitutis, & ſingularibus perſonis, etiam plenarias in vita, ac quaſcumque facultates quibuſuis perſonis, cuiuſcumque dignitatis, etiam Cardinalatus honore aut Legationis fungentibus ſuper præmiſſis, vel aliquo præmiſſorum hactenus conceſſas, præterquam ratione ſuſtentationum pauperum, & miſerabilium perſonarum in Pariſien. & S. Iacobi de Galitia, ac Portugalliæ Regnis hoſpitalibus degentium, quas quoad illorum vſum in prouinciis, in quibus dicta hoſpitalia reſpectiue ſita ſunt, ſecundum Cancellariæ noſtræ morem terminandis, & non in aliquibus aliis locis durare volumus, ac expeditionis contra Turcas & Hæreticos conceſſis, etiam quaſcumque clauſulas præſeruatiuas aduerſus reuocationes & ſuſpenſiones earumdem in ſe continentes, quando & quotiens, & ad quod tempus Nuncio & Commiſſario præfato, vel deputandis, vel ſubdelegandis ab eo videbitur opportunum ſuſpendere; quas omnes & ſingulas nos præſentibus ad dictum beneplacitum noſtrum ſuſpendimus, & ſuſpenſas fore decernimus & declaramus. Prohibentes omnino quæſtas quaſcumque illarum occaſione fieri ſolitas.

In habitio contra quoſcumque d. Commiſſarij perturbatores, & alijs quæſtoribus licentiam dantes.

Ad hæc vide quæ ſupra proxime notaui.

§. 21. Ac mandantes vniuerſis & ſingulis locorum ordinariis Abbatibus, & aliis cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis, vel præeminentiæ exiſtant, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, ac quingentorum ducatorum; auri Fabricæ prædictæ applicandorum pœnis, ipſo facto incurrendis, ne publicationem & prædicationem dictarum noſtrarum indulgentiarum, & ſuſpenſiones aliarum huiuſmodi in eorum Eccleſiis, ciuitatibus, diœceſibus, vbi & quoties opus fuerit faciendam impedire, & aliquid prætextu publicationis petere, & etiam à ſponte offerentibus recipere & exigere, aut in præmiſſis vel circa ea fraudem aut dolum committere, neque procurantes huiuſmodi indulgentiarum participes fieri, & ſua pia ſuffragia erogare ab huiuſmodi eorum propoſito, in toto vel in parte, directe vel indirecte, tacite vel expreſſe retardare, aut per ſe vel eorum vicarios vel officiales licentiam faciendi quæſtas, aliquibus quæſtoribus alicuius Ordinis, vel Religionis, aut fraternitatum, vel hoſpitalium, aut quomodolibet deputatis, verbo vel in ſcriptis concedere. Quinimmo quæſtores, omnes & ſingulos quos in eorum iuriſdictione repererint, cum eorum rebus & bonis quæ dictæ Fabricæ

applicata

applicata eſſe decernimus,& ad Cameram Apoſtolicã fideliter deferri mandamus,retinere valeant,nec modo aliquo audeant aut præſumant,per ſe vel aliũ,diſpenſatos, aut illos cum quibus præſentium vigore ab ipſo Cõmiſſario,vel delegandis aut ſubdelegãdis prædictis contigerit diſpenſari , moleſtare,vel impedire,aut pœnas aliquas pro caſu in quo,vt præfertur, diſpẽſatũ fuerit ex ſtatuto, vel ex conſuetudine exigere. Quæſtoribus vero ſupra nominatis ſub ſimilibus pœnis inhibemus ne quæſtas modo aliquo facere præſumant, neue bona ipſorum,per præfatum Commiſſarium , aut delegatos vel ſubdelegatos, etiam vigore aliarum literarum noſtrarum eorum exigentibus demeritis arreſtata : applicata & à prædicta Fabrica vendita,ſibi modo aliquo vendicare,vel ab emptoribus vel detentoribus , aut Commiſſario delegatis vel ſubdelegatis prædictis repetere. Ac ſub ſimilibus ſententia & pœna mandamus quibuſcumque prædicatoribus verbi Dei, quorumcumque Ordinum, etiam mendicantium,vt requiſiti à præfato Commiſſario, vel delegandis vel ſubdelegandis ab eo præfatos Chriſti fideles ad contribuendum dictæ Fabricæ exhortentur , & à præmiſſis Commiſſario,vel delegandis,aut ſubdelegandis præfatis admoniti,à prædicationibus,diebus quibus dictæ indulgentiæ & ſuſpenſiones ab ipſis,vel de ipſorum commiſſione publicantur abſtineant.

Facultas d. Commiſſarij alios ſubdelegandi,&c.
Reperto aduertenda eſſe, quæ ſuperius tis indonata.

§. 22. Liceatque nihilominus Commiſſario,& delegandis aut ſubdelegandis prædictis,præmiſſa omnia & & ſingula, etiam omnibus & ſingulis prædictis ſub eiſdem pœnis,toties quoties eis,vel eorum alicui viſum fuerit opportunum mandare & iniungere, necnon iuramenta quæcumque à quibuſuis laicis vtriuſque ſexus, de ſtando in aliqua ſocietate , fraternitate , vel numero perſonarum,& de ſoluendo ratam aliquam,in perpetuum vel ad tempus occaſione fraternitatis , ſocietatis, & numeri ratione dictarum indulgentiarum, priuilegiorum,& quæſtarum quomodolibet præſtita relaxare , & eoſdem ab illis abſoluere. Contradictores quoſlibet & rebelles, etiam per cenſuram Eccleſiaſticam,& alia iuris opportuna remedia, inuocato ad hoc ſi opus fuerit , auxilio brachij ſæcularis,compeſcere & compellere,& proceſſiones publice ad effectum præmiſſum fieri,& populum pro huiuſmodi operibus peragendis ad ſonum campanæ conuocari facere , & à cenſuris & pœnis prædictis ſatisfactione præuia abſoluere, & illas remittere, ac ſuſpenſiones huiuſmodi indulgentiarum relaxare. Quodque etiam tranſumptis & confeſſionalibus in dictis prouinciis, inſulis & finibus, quibuſuis perſonis per præfatum Nuncium & Commiſſarium,vel deputandos aut ſubdelegandos ab eo ſubſcriptis, & ſuo ſigillo dumtaxat munitis fides adhibeatur,auctoritate Apoſtolica tenore præſentium,licentiam & facultatem concedimus, atque volumus & mandamus.

Declaratio, quod prædicta Indulgentia ſuffragentur animabus in purgatorio exiſtentibus.
Recordare literam ... ut ſuperius dum ſunt remonata.

§. 23. Et vt animarum ſalus eo potius procuretur, quo magis aliorum egent ſuffragiis , & quo minus ſibi ipſis proficere valeant , auctoritate præfata, de theſauro S. Matris Eccleſiæ animabus in purgatorio exiſtentibus, quæ per caritatem ab hac luce Chriſto vnitæ deceſſerunt,& quæ dum viuerent ſibi, vt huiuſmodi indulgentia ſuffragaretur meruerunt , paterno compatientes affectu,quantum cum Deo poſſumus ſuccurrere cupientes, de diuina miſericordia,ac Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, volumus & concedimus, vt ſi qui parentes, amici, aut ceteri Chriſti fideles pietate commoti, pro ipſis animabus in purgatorio pro expiatione pœnarum eiſdem ſecundum diuinam iuſtitiam debitarum tenentis, durante commiſſione Nuncij & Commiſſarij ad opus Fabricæ huiuſmodi aliquam eleemoſynam iuxta Nuncij & Commiſſarij,ac deputandi & ſubdelegandi ab eo quibus vices ſuas commiſerint ordinationem, erogauerint, ipſa pleniſſima indulgentia , per modum ſuffragij animabus ipſis in purgatorio exiſtentibus , pro quibus dictam eleemoſynam pie erogauerint, vt præfertur , pro pœnarum relaxatione ſuffragetur. Ac omnes & ſingulos Chriſti fideles vtriuſque ſexus , tam Eccleſiaſtici quam regulares & ſæculares de ſimili poteſtatis plenitudine & liberalitate , qui manus adiutrices ad opus Fabricæ huiuſmodi porrexerint , ac omnes & ſingulos eorumdem parentes defunctos benefactores,qui cum caritate deceſſerunt, in omnibus precibus, ſuffragiis, eleemoſynis, ieiuniis, orationibus, miſſis, horis canonicis, diſciplinis, peregrinationibus & ceteris omnibus ſpiritualibus bonis quæ fiunt & fieri poterunt in tota vniuerſali ſacroſancta Eccleſia militante,& omnibus membris eiuſdem, participes in perpetuum fore.

Derogatio contrariorum.

§. 24. Non obſtantibus præmiſſis,ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis , &c. Verum quia difficile foret,&c.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginã,&c.

Si quis autem hoc attentare,&c.

Datum Romæ die vndecima Ianuarij , Pontificatus noſtri Anno ſeptimo. *D. P. An. 7. die 11. Ian.*

XXIV.

Homicidæ & aliorum rei criminum , quorum pœna in Prouincia Marchiæ eſſet capitalis vel ſanguinis, non audiantur, niſi prius in carceribus conſtituti. Et homicidæ attingentes annum XX. pro maioribus XXV. habeantur.

Hæc bulla in prima eius parte , extenſa eſt ad omnes cauſas , in quibus venit infligenda pœna corporis afflictiua , & tam ad condemnatos quam ad condemnandos in toto Statu Eccleſiaſtico , vt inf. in Pij IV. conſt. 52. Et ſi cuncta , ac Pij V. conſtitut. 40. Licet alias. Quo vero ad ſecundam partem , fuit ampliata ad attingentes annum XV. vt in d. conſtit. Pij IV. quæ loquitur contra condemnatos in contumaciam. Et à Sixto V. pariter fuit extenſa ad fautores bannitorum in ſua conſtit. 6. Hoc noſtri, vbi plene dicam.

IVLIVS EPISCOPVS, &c. Venerabili Fratri Antonio Flores Archiepiſcopo Auenion. Prouinciæ noſtræ Marchiæ Gubernatori. Venerabilis frater. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1510.*

Cauſa huius conſtit.

Fide digna relatione nuper percepimus, multa homicidia ab octo præcipue annis citra, in iſta noſtra Prouincia Marchiæ Anconitanæ perpetrata ex eo præſertim, quod ipſi tam atrocis criminis rei , per procuratores defendi ſolent, & plerumque ſubdolis cauillationibus abſolui , quod etiam tam a nobis, quam ab anteceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, per commenticias & minus veras narrationes,ac etiam ſub prætextu obtentæ pacis,literas in forma Breuis per Cãcellariam,& abſolutionem ſententiarum , ac proceſſuum deſuper habitorum impetrauerunt. Quo exemplo pleriique ad huiuſmodi homicidia perpetranda procliuiores redduntur , adeo vt non tantum in priuatos,& inimicos homines,ſed in fratres,& alios propinquos,Prætores,& Officiales populorum,& (quod non minus graue eſt) à ſacerdotibus manus impias non abſtineant.

Delatis in prouincia Marchia de crimine cuius pœna ſit capitalis vel ſanguinis non audiatur extra carceres.

§. 1. Nos igitur , qui eamdem noſtram & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ peculiarem Prouinciam paterna caritate proſequimur,eiuſdem quietem,& incrementum deſiderantes ; attendentes quod ex facilitate veniæ , frequentius huiuſmodi homicidia committuntur,ſalutareque remedium his rebus adhibere volentes , Hac firma, ſtabili, incommutabili , perpetuoque duratura conſtitutione ſancimus, & decernimus,vt nullus in cauſa criminali, ea qua capitalis, vel ſanguinis, vel alia quæuis grauior arbitrio iudicis pœna infligenda eſſet , maxime in cauſa homicidij. per procuratorem, excuſatorem, defenſorem,vel vt quemlibet de populo, quouis pacto admittatur ; nec pater pro filio,nec Abbas pro Monacho , nec Prælatus aut dominus pro ſubdito, vel contra, audiatur, niſi reus ſe ipſum prius in carcere conſtituerit.

Et ex cauſa Audiri ſemper

§. 2. Et ſi forte Iudex aliqua ratione inductus, ad excuſandum rei huiuſmodi abſentiam vel innocentiam,

vel

ad carceres reuocari poſſint. vel aliam ob cauſam, aliquem ex prædictis duxerit admittendum, poſſit in quocumque iudicij ſtatu, & inſtantia cauſæ, etiam ad concluſionem deductæ, ac etiamſi poſt ſententiam reus ſupplicauit, & in carcere conſtitutus innocentiam ſuam patefacere vellet (niſi forte extaret Statutum in loco, quod contumax habeatur pro confeſſo. quo caſu non audiatur niſi ex liquidiſſimis probationibus conſtet Iudici, prætenſum reum non commiſiſſe maleficium, ſuper quo habitus fuit pro confeſſo, in vim fictæ confeſſionis ſtatutariæ) huiuſmodi criminis reum, aut conuentum, coram ſe ad comparendum perſonaliter vocare, & tamquam veritatis conſcium in carceribus audire, quod ſi forte venire diſtulerit, proceſſus, & ſententia pro ipſo reo lata & inde ſequuta quæcumque, etiam Fiſco, vel parte non agente, nullius ſint roboris aut momenti, prorſuſque pro infectis habeantur, quinimo reus pœnis iuris, & conſtitutionum dictæ Prouinciæ, quemadmodum ante proceſſum & ſententiam huiuſmodi erat, ſit obnoxius; quacumque ipſius Prouinciæ conſuetudine, quæ corruptela dici rectius poteſt, non obſtan. quod ipſum volumus extendi ad cauſas criminales prædictas, tam in Curia Maceraten. quam in alias locorum Prouinciæ tribunalibus, in quacumque inſtantia, etiam per appellationem pendentes.

Gratiati de homicidio debent coram Præſide comparere & gratias iuſtificare.
Ad hoc vide conſtit. Pij IV. 79. Nuper.
§. 3. Dictæ præterea conſtitutioni, & ſanctioni adiicimus, quod ſi quis, à nobis, vel Sede Apoſtolica, vel à Legato de latere pro tempore dictæ Prouinciæ, vel Camerario noſtro, homicidij veniam, & remiſſionem, ſententiarum & proceſſuum deſuper habitorum abolitionem, cancellationem, caſſationem, in integrum reſtitutionem, ſeu in primum ſtatum repoſitionem impetrauerit, etiamſi in literis ſuper huiuſmodi abſolutione confectis, certæ ſcientiæ, & proprij motus, aut quæuis aliæ inſolitæ clauſulæ fuerit; teneantur & debeant literas ipſas, Legato ſeu Gubernatori, ſeu Locumtenen. ſeu Rectori vel cuicumque ipſius Prouinciæ Præſidi exhibere; illiſque exhibitis, de earum veritate, vel ſubreptione docere: ipſeque in carceribus, vel in alio loco pro carceribus aſſignan. vel Superioris arbitrio datis fideiuſſoribus, vocatis vocandis audiri, de veritate precum docere legitime, ac narrata in Breuibus, & literis ad gratiam obtinendam, & Principem leniendum, & facilius inducen. verificare & ſuper ſubreptione, vel obreptione impetratæ gratiæ, in iudicio ſtare. Quibus non obſeruatis, vel in probatione deficientibus, veniam, remiſſionem ſententiarum, & proceſſuum deſuper habitorum abolitionem, & cancellationem, & caſſationem, reſtitutionem in integrum, ſeu in priſtinum repoſitionem, pro nullis, nulliuſque ſtabilimenti habendas eſſe, reoſque ipſos iuris, dictarumque conſtitutionum pœnis adſtrictos remanere volumus, & mandamus, dictis obtentis gratiis, & Breuibus non obſtan. Et non ſolum remiſſiones deinceps facien. ſed etiam literas Apoſtolicas, in forma Breuis. aut alias iam obtentas, quæ nondum effectum cancellationis, & caſſationis ſortitæ fuerint, ſub eadem forma & præſenti conſtitutione noſtra pariter comprehendi.

Homicida attingens annum XX. habetur pro maiore.
Tu ampliа ve in rub.
§. 4. Statuimus inſuper quod nec ætas minor annis 25. homicidas ipſos excuſet, & homicida ſic delinquens, qui 20. annum ſuæ ætatis attigerit, habeatur, & reputetur pro maiori in omnibus præmiſſis delictis. Nec propterea pœnis iuris & conſtitutionum, vel ſtatutorum eximantur vel liberentur, nec apud Iudicem minoris ætatis huiuſmodi conſideratio alicuius ſit momenti. Decernentes irritum, & inane quicquid contra præmiſſa, ſeu eorum aliquod attentabitur, vel quicquid, etiam à de latere Legato, ſeu quouis alio dictæ Prouinciæ Rectore, in derogationem, modificationem, vel quamlibet aliam diſpenſationem omnium & ſingulorum præmiſſorum, in poſterum contigerit attentari, ſine noſtra expreſſa licentia, quæ in ſcriptis oſtendi poſſit. Nec literas Apoſtolicas à nobis vel Sede Apoſtolica prædicta pro tempore conceden. contra præmiſſa aut eorum aliquod, cuiquam ſuffragari volumus, niſi per easdem literas interpellare emanatas, huic noſtræ conſtitutioni in ſpecie, de verbo ad verbum, & ſpecialiter fuerit derogatum, illaſque contra mentem noſtram, & dictæ Sedis fore conceſſas, ex nunc, prout ex tunc declaramus.

§. 5. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, priuilegiis quoque, & ſtatutis, etiam comprehenſis in volumine Conſtitutionum, bon. mem. Ægidij Cardinalis Sabinen. dictæ Prouinciæ Legati, De procuratoribus etiam in criminali cauſa admitten. vel non à dicta Sede confirmatis, de quorum tenore, ſpecifica, & indiuidua, ſpecialis, ac de verbo ad verbum mentio habenda eſſet, cæteriſque in contrarium facien. non obſtantibus quibuſcumque. *Derogatio contrariorum.*

§. 6. Poſtremo, vt huiuſmodi noſtræ conſtitutionis, decreti, & voluntatis nulla deinceps allegari poſſit ignorantia, volumus has noſtras literas per totam ipſam Prouinciam publicari, eaſque inter alias ipſius Prouinciæ Conſtitutiones, locorúque ſtatuta conſcribi, & in earum Conſtitutionum volumine redigi, prout tibi vt ab ipſis publicari, conſcribi, redigique facias, committimus, & mandamus; aliis legibus Apoſtolicis, & dictæ Prouinciæ conſtitutionibus, & ſanctionibus contra homicidas, eorumque receptatores, & defenſores editis, quibus nihil intendimus derogare, in ſuo robore permanſuris. *Iuſſio publicandi hanc bullam.*

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die vigeſimanona Decembris, milleſimo quingenteſimo decimo, Pontificatus noſtri Anno octauo. *Dat. P. An. 8. die 29. Dec.*

Anathematizatio hæreticorum, & aliorum contrauenientium contentis in iſta conſtitutione, quæ Bulla in Cœna Domini nuncupatur. XXV.

Ad hæc vide aliorum Pontificum hac eadem die Cœnæ Domini editas bullas, quas indicabo in conſtitut. 63. Pauli V. & attende etiam notas ibi ponendas, huic quoque conſtitut. non incongruas.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. *Edita An. D. 1511.*

CONſueuerunt Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, ad retinendam puritatem Religionis Chriſtianæ, & ipſius vnitatem, quę in coniunctione membrorum ad vnum caput, Chriſtum videlicet, eiuſque Vicarium, principaliter conſiſtit, & ſanctam fidelium ſocietatem ab offenſione ſeruandam, arma iuſtitiæ per miniſterium Apoſtolatus in præſenti celebritate exercere. *Cauſa ob quã ſingulis annis, Romani Pontifices publice hæreticos excommunicant.*

§. 1. Nos igitur vetuſtum & ſolemnem hunc morem ſequentes, excommunicamus & anathematizamus ex parte omnipotentis Dei Patris & Filij & Spiritus ſancti, auctoritate quoque beatorum Petri & Pauli, ac noſtra, omnes hæreticos, Gazaros, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Arnaldiſtas, Speroniſtas, Paſſagenos, Vicleſitas, ſeu Vſſitas, Fraticellos de Opinione nuncupatos, & quoſcumque alios hæreticos quocumque nomine cenſeantur; ac omnes fautores, receptatores, & defenſores eorumdem. *Excommunicatio omnium hæreticorum, ipſorumque fautorum.*

§. 2. Item excommunicamus & anathematizamus omnes Piratas, Curſarios, Latrunculos maritimos, & alios, qui Mare noſtrum, à Monte Argentario vſque ad Terracinam diſcurrere, & nauigantes in illo deprædari, mutilare, interficere, ac rebus eorum ſpoliare hactenus præſumpſerunt, & præſumunt, ac omnes receptatores eorumdem, ac eis auxilium dantes, conſilium vel fauorem. *Piratarúmque Maritimorũ.*

§. 3. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes, qui in Terris ſuis noua pedagia imponunt, vel prohibita exigunt. *Pedagia noua imponẽtium, vel prohibita exigen.*

§. 4. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes falſarios bullarum, ſeu literarum Apoſtolorũ, & ſupplicationum, gratiam vel iuſtitiam continentiũ, per ſummum Pontificem vel Vicecancellarium, ſeu gerentes vices eorum, aut officium Vicecancellarij S. R. E. de mandato eiuſdem ſummi Pontif. ſignatarum; aut ſub nomine *Falſificãtium literas Apoſtolicas.*

eiuſdem

eiuſdem ſummi Pontificis, ſeu Vicecancellarij, vel gerentium vices prædictorum ſignan. ſupplicationes eaſdẽ.

Arma & alia deferentium ad Christianos nominis inimicos.

§. 5. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui equos, arma, ferrum, lignamina, & alia prohibita deferunt Saracenis, Turcis, & aliis Chriſti nominis inimicis, quibus Chriſtianos impugnant.

Victualium delationem ad Vrbem impedientium.

§. 6. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes impedientes, ſeu inuadentes victualia, ſeu alia ad vſum Rom. curiæ neceſſaria adducentes, vel ne ad Romanam Curiam ipſa adducantur, vel deferantur impediunt, ſeu perturbant, & qui talia faciunt, vel defendũt cuiuſcumque Ordinis, præeminentiæ, conditionis & ſtatus, etiamſi Pontificali, Regali, Reginali, aut alia quauis Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate.

Iuriſdictionem in Curia vſurpantiũ, & degentes in ea offendentium.

§. 7. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apoſtolicam venientes, & recedentes ab eadem, necnon omnes illos, qui iuriſdictionem ordinariam vel delegatam aliquam non habent, in eadem Curia morantes, eius temeritate propria capiunt, ſpoliant, detinent, aut ex propoſito deliberato verberare, mutilare, vel interficere præſumunt, & qui talia fieri faciunt, ſeu mandant.

Prælatos carcerantium, & offendentium, eorumque mandatores.

§. 8. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes temere mutilantes, vulnerantes, interficientes, capientes, carcerantes, & detinentes, Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, eorumque mandatores.

Recurrentes ad Romanam Curiã aut in ea litigantes offendentium.

§. 9. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui per ſe vel alium, ſeu alios, quaſcumque perſonas, Eccleſiaſticas vel ſæculares, ad Romanam Curiam ſuper eorum cauſis & negotiis recurrentes, illa in eadem Curia proſequentes, aut procurantes, negotiorumque geſtores, Aduocatos, vel Procuratores ipſorum, vel etiam Auditores, ſeu Iudices, ſuper dictis cauſis, ſeu negotiis deputatos, occaſione cauſarum, vel negotiorum huiuſmodi verberant, mutilant, vel occidunt, ſeu bonis ſpoliant.

Impedientes executionem literarũ Apoſtolicarum.

§. 10. Ac illos, qui ne literis & mandatis Apoſtolicæ Sedis, & Legatorum, & Iudicum delegatorum eiuſdem, gratiam vel iuſtitiam concernentes, decretiſque ſuper illis, & re iudicata, proceſſibus & executorialibus, non habito prius eorum beneplacito, & aſſenſu, ne pareatur; neue Tabelliones & Notarij literarum & proceſſuum, executiones, inſtrumenta, vel acta confecta parti cuius intereſt tradere, ſub grauiſſimis pœnis prohibere, ſtatuere, ſeu mandare. Quiue in animarum earumdem periculum, ſe à noſtra & Romani Pontificis pro tempore obedientia pertinaciter ſubtrahere, ſeu quomodolibet ſecedere præſumunt. Quiue iuriſdictionem, ſeu fructus ad Eccleſiaſticas perſonas pertinentes vſurpant, vel arripiunt, vel qui per ſe vel alium, ſeu alios directe vel indirecte prædicta exequi, vel procurare, aut in eiſdem conſilium, auxilium vel fauorem præſtare non verentur, cuiuſcumque præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut ſtatus fuerint, etiamſi Pontificali, Regali, Reginali, vel quauis alia præfulgeant dignitate.

Romipetas & peregrinos impedientium.

§. 11. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes, mutilantes, vulnerantes, & interficientes, ſeu capientes & detinentes, ſeu deprædantes, Romipetas, & peregrinos ad Vrbem cauſa deuotionis, ſeu peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel recedentes ab ipſa, vel in his dantes auxilium, conſilium, vel fauorem.

Ciuitates S. R. E. aliaue loca inuadentium.

§. 12. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui per ſe vel per alium, ſeu alios, directe vel indirecte, ſub quocumque titulo vel colore occupant, detinent, vel hoſtiliter deſtruunt, ſeu inuadunt, aut occupare, detinere, vel deſtruere, aut inuadere hoſtiliter præſumunt, in totum, vel in partem Almam Vrbem, regna Siciliæ, vel Trinacriæ, Inſulas Sardiniæ, & Corſicæ, terras, citra Pharum, Patrimonium B. Petri in Thuſcia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Venaſinum, Sabinen. Marchiæ Anconitanæ, Maſſæ Trebariæ, Romandiolæ, Campaniæ & Maritimæ Prouincias, illorumque terras, & loca, & Terras ſpecialis commiſſionis Arnulphorum, Bononien. Ferrarienſis, Beneuentan. Perusij, Auenionen. Ciuitatis Caſtelli Tudertij, & alias Ciuitates, terras & loca, vel iura, ad ipſam Romanam Eccleſiam ſpectantes & pertinentes, & adhærentes, ac fautores & defenſores eorum, ſeu in his dantes eiſdem auxilium, conſilium, vel fauorem.

Derogatio quorumcũque priuilegiorum aut aliorum obſtantium.

§. 13. Non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis, & indulgentiis, & literis Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus, eis, vel eorum alicui, vel aliquibus, cuiuſcumque ordinis, ſtatus, gradus, vel conditionis, dignitatis, vel præeminentiæ fuerint, etiamſi vt præmittitur, Pontificali, Regali, Reginali, ſeu quauis alia Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate, à prædicta Sede, ſub quauis forma vel tenore conceſſis, quod excommunicari, vel anathematizari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi, ac Ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, & dignitate eorum mentionem; necnon conſuetudinibus, & obſeruantiis, ſcriptis & non ſcriptis, & aliis contrariis quibuſcumque, per quæ contra noſtros proceſſus huiuſmodi, ac ſententias, quominus includantur in eis ſe iuuare valeant & tueri, & quæ, quoad hoc penitus tollimus, & omnino reuocamus. Et à quibus quidem ſententiis, nullus per alium, quam per Romanum Pontificem, niſi dumtaxat in mortis articulo conſtitutus abſolui poſſint; nec etiam tunc, niſi de ſtando S. R. E. mandatis, ſatisfactione, vel ſufficienti cautione præſtitis, etiam prætextu confeſſionalium, ſeu quorumuis facultatum, verbo, literis, aut quauis alia ſcriptura, etiam in qua, quod ſola ſignatura ſufficeret conceſſæ, & quæuis derogatoriæ, fortiores, & efficaciores, & inſolitæ clauſulæ apparerent, quibuſuis perſonis cuiuſcumque præeminentiæ, dignitatis, conditionis, aut ſtatus fuerint etiamſi vt præmittitur, Pontificali, Regali, Reginali, aut quauis alia præfulgeant dignitate, Religioſis, & ſæcularibus vtriuſque ſexus, Capitulis, Collegiis, Conuentibus, Ordinibus, etiam Mendicantium & militiarum, Hoſpitalibus, Confratribus, & Vniuerſitatibus conceſſarum à nobis vel à prædicta Sede, & quas cõcedi quomodolibet contigerit in futurum; illos autem qui contra tenorem præſentibus talibus vel alicui eorum ſeu aliquibus abſolutionis beneficium impendunt, de facto excommunicationis & anathematizationis ſententia innodamus, eiſque prædicationis, lectionis, adminiſtrationis ſacramentorum, & audiendi confeſſiones officia, interdicimus, prædicantes, & declarantes aperte, tranſgreſſoribus & contemptoribus prædictis non grauis contra eos ſpiritualiter & temporaliter prout expedire cognouerimus proceſſuros. Et nihilominus quicquid egerint abſoluendo, alias nullius ſint roboris vel momenti.

Forma & effectus publicationis in Vrbe.

§. 14. Vt autem huiuſmodi noſtri proceſſus, ad communem omnium notitiam deducantur, chartas ſeu membranas proceſſus continentes eoſdem, in valuis Baſilicarum Principis Apoſtolorum, & Ioannis Lateranenſis de Vrbe affigi, ſeu appendi faciemus, qui proceſſus ipſos ſuo quaſi ſonoro præconio, & patulo indicio publicabũt, vt hi quos proceſſus huiuſmodi contingunt, quod ad ipſos non peruenerint, aut ipſos ignorauerint, nullam poſſint excuſationem prætendere, ſeu ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile, quoad ipſos remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Et in cæteris aliis locis.

§. 15. Verum vt præſentes literæ, ac omnia & ſingula in eis contenta, eo magis fiant notoria, quo in pleriſque Ciuitatibus & locis fuerint publicata, Venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & locorum Ordinariis vbilibet conſtitutis, per hæc ſcripta committimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ præcipiendo mandamus, quatenus per ſe vel alium ſeu alios, præſentes literas poſtquam eas receperint, ſeu earum habuerint notitiam, ſaltem ſemel in anno, aut pluries, prout expedire viderint, in Eccleſiis ſuis, dum maior in eis populi multitudo ad diuina conuenerit, ſolemniter publicent, & ad Chriſti fidelium mentes deducant, & declarent.

Nulli ergo, &c. Si quis autem.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1511. Kal. Martij, Pont. noſtri Anno 8.

XXVI. Reintegratio Congregationis Monachorum S. Bernardi in Italia Ordinis Ciſtercienſis, ab Alex. VI. inſtitutæ, in Prouinciis Hetruriæ, & Lombardiæ, Regularis obſeruantiæ. Ordinationeſque circa electionem ac munus Prælatorum eiuſdem Congregationis.

Quoad einſmodi ordinationes, alias habes ſanctiones Greg. XIII. & Six. V. indicatas ſupra in conſt. 7. Alex. VI. Plantatus. vbi plene notaui.

Edita An. D. 1511.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

EX paternæ caritatis officio, ad ea libenter intendimus, per quæ Congregationum & perſonarum præſertim Religioſarum, paci & concordiæ conſuli poſſit, & ea quæ ſuper his, pro concordia & pace eorum prouide facta fuiſſe dicuntur, ne in recidiuæ contentionis ſcrupulum relabantur, ſed firma & illibata perſiſtant, cum à nobis petitur, Apoſtolico munimine roboramus.

Refertur tenor. conſtit. Alex. VI. cit. in rubr. qua Congregationes Thuſciæ & Lombardiæ vnuerat.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Abbatum Prælatorum & Conuentuum, & Monaſteriorum Ciſtercienſis Ordinis Congregationis Lombardiæ, Regularis obſeruantiæ, nobis nuper exhibita petitio continebat; Quod orta dudum inter ipſos ex vna, & Abbates, Prælatos & conuentus Monaſteriorum dicti Ordinis Congregationis Thuſciæ, etiam dictæ Regularis obſeruantiæ, ſuper eo, quod poſtquam fel. rec. Alexander Papa VI. prædeceſſor noſter per quaſdam ſuas literas earumdem Thuſciæ & Lombardiæ Prouinciarum &c.

Omittitur reſiduum relationis bullæ Alex VI. quia ipſam habes.

Et quod idem Alex. d. vnionem reuocauit, & deinde eadem vnio reuocata fuit vt in capitulis ſubſeqq.

§. 2. Idem prædeceſſor ad ſupplicationem piæ mem. Pij Papæ III. etiam prædeceſſoris noſtri, tunc in minoribus conſtituti, & S. Euſtachij Diaconi Cardinalis, & Congregationis S. Bernardi in Italia, ac bonæ mem. Ioan. Baptiſtæ tit. SS. Ioannis & Pauli Presbyterorum Cardinalium, totius Ordinis eiuſmodi Protectorum, nonnullis Monachis Congregationis Thuſciæ procurantibus per alias ſuas literas priores literas prædictas, Thuſciæ & Lombardiæ Prouinciarum & Congregationum vnionem, ac ex illis ſic inuicem vnitis, Congregationem Monaſteriorum & Conuentuum dicti Ordinis in Thuſciæ & Lombardiæ Prouinciis exiſtentium S. Bernardi in Italia huiuſmodi creationem, necnon omnia & ſingula decreta, ſtatuta, & ordinationes in illis contenta reuocauerat, & caſſauerat, & annullauerat, ac viribus euacuauerat, ipſamque Congregationem S. Bernardi in Italia diſſoluerat, & quamlibet earumdem Cōgregationum, quoad Monaſteria loca, Monachos, & perſonas, priuilegia, & indulta quæcumque, etiam quoad Monaſteriorum & locorum quorumlibet vniones eis reſpectiuè factas in priſtinum & eum ſtatum in quo ante vnionem huiuſmodi quomodolibet exiſtebāt, reſtituerat & repoſuerat, ac plenarie reintegrauerat, in Romana Curia orta fuiſſet materia quæſtionis, & coram certo cauſarum Palatij Apoſtolici Auditore, forſan aliquandiu pependiſſet, præfati Abbates & Prælati ſuadentibus venerabilibus fratribus Raphaële, Epiſcopo Portuen. Camerario, & totius Ordinis, ac dilecto filio Franciſco Baſilicæ XII. Apoſtolorum Presbytero Cardinali noſtris, Congregationis S. Bernardi in Italia huiuſmodi Protectoribus, pacem & concordiam inter eoſdem Abbates, Prælatos & Conuentus vigere cupientes, ad infraſcriptam deuenerunt concordiam videlicet.

Quod bulla Alex. VI ſuper d. vnione ſit reſtituta.

§. 3. Quod cauſa ipſa à dicto Auditore aduocaretur, & lis huiuſmodi penitus extingueretur, ac literæ reuocationis, creationis dictæ Congregationis S. Bernardi in Italia annullarentur, ac priores literæ creationis Congregationis S. Bernardi huiuſmodi in priſtinum & eum ſtatum in quo ante illarum reuocationem erant reſtituerent, cum infraſcriptis tamen conditionibus, & declarationibus videlicet.

Quod Capitulum alternatis vicibus in Prouincia Thuſciæ & Lombardiæ celebretur, vt hic.

§. 4. Quod dictum Capitulum alternatis vicibus in dictis Prouinciis celebrari debeat, videlicet vno anno in vno Monaſterio vnius Prouinciæ videlicet Thuſciæ, alio vero anno in alio Monaſterio videlicet Lombardiæ, celebrari deberet. Et Præſidentes Capituli, illius Prouinciæ in qua celebraretur Capitulum eſſe non poſſet, & duo ſcrutatores & ſeptem Definitores ex vnaquaque Prouincia, per Prælatos & Viſitatores iam abſolutos, & Diſcretos vniuſcuiuſque dictarum Prouinciarum ſeparatim eligi, ipſique quatuordecim Definitores ſic electi totam Congregationem S. Bernardi Italiæ huiuſmodi repræſentarent, & geſta ac terminata per duas partes omnium Definitorum firma & valida eſſent, ac ſi per omnes facta & geſta fuiſſent.

Quod electio Prælatorum fiat iuxta formam hic traditam.

Ad hoc vide etiam Greg. XIII. conſt. 41. Romanum.

§. 5. Electiones vero Prælatorum & Viſitatorum vniuſcuiuſcumque Prouinciæ, quæ per duas partes ex tribus omnium Definitorum illius Prouinciæ, cuius Prælatus electus fuerit, validæ exiſtant. Ac quod Diſcreti illi dumtaxat qui ſacerdotes eſſent per ſortem eligere poſſent, præterquam in proximo futuro Capitulo, in quo vnaquæque Prouincia in electione Diſcretorum huiuſmodi, ſiue per electionem, ſiue per ſortem, ſuas ordinationes quoad modum illos eligendi, dumtaxat ſeruare, & ad futurum Capitulum huiuſmodi habentes vocem Capitulo tamquam Prælati hac vice dumtaxat accedere poſſint.

Quod præſidens Capituli alternatim ex dd. Prouinciis eligatur.

§. 6. Quodque vnus præſidens Capituli, & anni alternatis vicibus ex dictis Prouinciis, videlicet vno anno de vna, & alio de alia Prouincia huiuſmodi eligi, per duas ſaltem partes omnium quatuordecim Definitorum huiuſmodi.

Latius vide in d. conſt. Greg. XIII.

Quod Viſitatorum electio eorumq. munus ſic.

Hoc vide in Greg. conſtit. pracit. §. 3. & ſeqq.

§. 7. Duo vero Viſitatores ex vnaquaque Prouincia eligi qui Monaſteria Monachorum Congregationis viſitare deberent, hoc modo videlicet. Viſitator Prouinciæ Thuſciæ dignitate vel profeſſione maior, cum iuniori Prouinciæ Lombardiæ illius, & maior Viſitator Prouinciæ Lombardiæ, cum iuniore Viſitatore Prouinciæ Thuſciæ illius Monaſteria viſitare.

Monialium viſitatio ſpectat ad eorū Prouinciæ Viſitatores.

Hoc diſponit etiam Greg. XIII. dicto § 12. Sed poſtea cura Monialium huius Congregationis alij, alia eius conſt. quā prætermiſi vel vniuerſitatem commiſit.

§. 8. Monialium vero Monaſteria per Viſitatores Congregationis Prouinciæ cuius illa fuerint, viſitare, & tam illa quam Monachorum Monaſteria, quæ de præſenti reguntur, per quamlibet Congregationum prædictarum etiamſi literæ Apoſtolicæ ſuper illis adhuc obtentæ non fuerint, perpetuo per Monachos expreſſe dictum Ordinem profeſſos, & Moniales profeſſas, illius Congregationis cuius illa exiſterent regebantur, & gubernabantur, in futurum ſimiliter regi deberent.

Quod Priores his enunciati in Capitulo vocem habeant.

Vide d. conſt. Greg. XIII.

§. 9. Et quia nonnulli S. R. E. Cardinales ac alij Clerici ſæculares Monaſteria etiam aliorum Ordinum in commendam obtinentes, Monachos dictarum Congregationum in eorum Monaſteriis vt ibidem perpetuo remaneant, & diuina officia celebrent, certam partem fructuum ſuorum Monaſteriorum, pro eorum ſuſtentatione aſſignando introduxerant, & cum eiſdem Monachis certas conuentiones fecerant, & ſuper aliquorum præmiſſorum confirmatione literæ à Sede præfata adhuc obtentæ non fuerunt, quod tam Priores prædicti in eorum Monaſteriis, iuxta conuentiones huiuſmodi exiſtentes, etiamſi dictæ literæ confirmationum obtentæ non ſint quam Ciſtelli & Boniſolatij Monaſteriorum membra dicto Monaſterio Septimi exiſtentium Priores, licet non ſint Prælati, ad Capitulum vna cum illorum Diſcreto accedere, ac in electionibus vocem, vna cum aliis Prælatis & Diſcretis aliorum Monaſteriorum habere deberent, ac ſi ipſi Priores Prælati eſſent.

Quod profeſſi de vna ad aliam Prouinciam nō tranſeant.

§. 10. Quodque Monachus in vna dictarum Prouinciarum profeſſus, ad aliam dicti Ordinis Prouinciam tranſmitti non poſſet, niſi forſan ob eius demerita, vel ob gratiam, & ad inſtantiam petenti.

Approbat id Greg. XIII.

Quod Monaſteria reformanda regātur per Monachos ſuæ Prouinciæ.

§. 11. Monaſteria quæ in poſterum reformari contingeret ac illius Prouinciæ cuius dicti Septimi & Claræuallis Monaſteria reſpectiue exiſtunt, ſecundum quod illorum alteri magis propinqua eſſent, & ſuper illius Congregationis Prouinciæ Monachos regi & gubernari deberent.

Hoc idem ceſſans ipſe Gre. XIII. tam cit. 15.

§. 12. Et ſi contingeret per hunc Præſidentem ad quem vna cum Viſitatoribus, Prælatorum, & aliorum Officialium principalium electio, & Monachorum deputatio, ac illorum Monaſteriorum receptio & acceptatio,

au

Quæ ſit authoritas Præſidenti, circa electiones & priuationes Monachorum &c.
Ad hoc vide d. conſt. Greg. XIII.

an Prælatorum & Viſitatorum priuatio pertinet, quod infra annum aliqua electio ſeu deputatio, aut receptio vel priuatio fieri deberet, quod Præſidens & Viſitatores tunc in Prouincia Thuſciæ, præmiſſa ſeu aliquid præmiſſorum ſine tunc Abbatis Septimi interuentu etiamſi ex Viſitatoribus prædictis non exiſtat, & ſi tunc Præſidens vnus ex Viſitatoribus, huiuſmodi eſſet, abſque Abbatis Monaſterij S. Bartholomæi Ferrarien. dicti Ordinis interuentu, id facere & expedire non poſſet. Et è contra Præſidens pro tempore vna cum Viſitatoribus prædictis, omnia & ſingula quæ infra annum in Prouincia Lombardiæ fieri deberent, per ipſum tunc Præſidentem, & etiam vna cum Viſitatoribus prædictis, & abſque dicti Abbatis Monaſterij Claræuallis tunc exiſtentis, etiam quod ex dictis Viſitatoribus non eſſet, & ſi forſan Præſidens ſeu aliter ex Viſitatoribus huiuſmodi eſſet, ſine Abbatis Monaſterij, S. Ambroſij Mediolanenſis eiuſdem Ordinis aſſenſu, ſeu interuentu fieri non poſſent, ex tunc ſaltem duæ ex tribus eorumdem partes, præmiſſa expedire deberent. Et quod tunc in locum alterius electus ſiue ſubrogatus ex eadem Congregatione in cuius locum eligeretur, eſſe deberet. Si vero Præſidentis electio vel priuatio, aut deſuper literarum Apoſtolicarum totam Congregationem concernens impetratio infra annum fieri deberet, illa per tunc Viſitatores, vna cum Septimi & Claræuallis huiuſmodi Abbatibus expediri poſſent & deberent. Ac Procuratores ſeu Prouiſores in dicta Curia Romana nomine dictæ Congregationis pro tempore exiſtentes, ad Capitulum perſonaliter accedere, & in illo vocem habere, ac ſi Prælati eſſent, ſi id per Definitores eſſet ordinatum.

Quod priuilegia vni Congregationi concessa, alteri ſuffr. communia.

§. 13. Quodque priuilegia quæ poſt huiuſmodi Congregationum ſeparationem earum alteri ſub particulari expreſſione per Sedem Apoſtolicam conceſſa forent, vtrique etiam Congregationi redintegratæ ſuffragari deberent, in omnibus & per omnia, ac ſi eidem Congregationi redintegratæ, ſic à principio conceſſa fuiſſent, illis omnibus gaudere deberent.

Approbat Gregor. XIII. iam citatus.
Quod literæ contra præmiſſa obtentæ nullæ ſint, vna cum cenſuris tam in vnione inflictis, contra exprimentes votum ſuum in electione, &c.

§. 14. Quodue literæ Apoſtolicæ tam diſſolutionis dictarum Congregationum, quam alias per quamlibet ex dictis Congregationibus contra præmiſſa, ſeu præmiſſorum aliquod, aut alias in præiudicium dictæ Congregationis S. Bernardi in Italia hactenus impetratæ, quam etiam literæ prioris vnionis (quo tamen ad dictas cenſuras contra exprimentes votum ſuum in Præſidentium, Definitorum & aliorum Prælatorum electione duntaxat inflictas illis alias in reliquis ſaluis præmiſſis modificationibus in ſuo robore permanſuris) eſſent nullæ irritæ & caſſæ & nullius roboris vel momenti & haberentur prorſus pro infectis. Et ſi aliqua in futurum de nouo emergerent inter partes & Congregationes prædictas, ſemper æqualitas ſeruaretur, & de ſimilibus ad ſimilia prout in aliis Capitulis ſupradictis, procederetur.

Congregationes prædictæ ſupplicarunt pro dictorum Capitulorum vnionis confirmatione.

§. 15. Quare pro parte Abbatum, Prælatorum & Conuentuum prædictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt præmiſſis omnibus per eos ad prædictorum Prælatorum perſuaſionem, factis & geſtis, pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur Apoſtolicæ confirmationis adiicere, ac alias ſuper his opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Ideo hic Pontifex ea confirmat.

§. 16. Nos igitur qui inter perſonas quaſlibet Eccleſiaſticas, præſertim ſub Regulari obſeruantia degentes, pacem & tranquillitatem vigere ſinceris exoptamus affectibus, Abbates, Prælatos & Conuentus prædictos, ac eorum ſingulos, à quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis cenſuris, ſententiis & pœnis à iure vel ab homine quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, ac cauſam huiuſmodi ad nos harum ſerie aduocantes, & litem ipſam penitus extinguentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, concordiam prædictam, ac prout illam concernunt, omnia ſupradicta, prætorquam introductionem & aſſignationem fructuum pro menſa eorumdem Monachorum quatenus alias au-ctoritate Apoſtolica approbata non fuerint, & inde ſecuta quæcumque, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus & confirmamus, ac omnes & ſingulos defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem ſupplemus, ac illis perpetuæ firmitatis robur adiicimus, illaque inuiolabiliter obſeruari debere decernimus.

Contrariis derogat.

§. 27. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis ac ſtatutis & conſuetudinibus; Monaſterij, Ordinis, ac Congregationis prædictorum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 8. die 24. Mart.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1511. Nono Kal. April. Pontif. noſtri anno octauo.

XXVII. Indictio Sacri Oecumenici Concilij Lateranenſis Quinti pro die 19. menſis Aprilis Anni 1512. Et damnatio Conciliabuli Piſani.

Concilium iſtud Lateranenſe (quod ad diem 3. May prorogatum fuit ab iſtomet Pontifice) abſoluit, & confirmauit Leo X. vt infra eius conſt. 17. Conſtituti. Damnationem vero ſpecialem d. Conciliabuli Piſani, edidit hic Pont. infrà in conſt. 33. Cum inchoatam, vbi ſingula in hac bulla contenta iterato approbauit.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1511.*

Proœmium.

SAcroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Martyrum ſanguine conſecratæ, Magiſtræ Fidei, veritatis alumnæ, omnium errorum expertis, vnicæ & immaculatæ, diuina inſtitutione, Sanctorum auctoritatibus, Conciliorum Canonumque omnium teſtimonio, Eccleſiarum cunctarum Primatum tenentis, fidelium Matris, regimini ſuperna diſpoſitione præſidentes, circa Religionis Chriſtianæ puritatem, ipſiuſque vnitatem, pacem, & tranquillitatem, quæ in coniunctione membrorum ad vnum caput CHRISTVM videlicet, cuius vices in terris gerimus, principaliter tendit, diuiſionem ouilis noſtri ex alto commiſſi, in illoque ſchiſma, per quod Eccleſia ſcindi & ſcandalizari, grexque dominicus nobis creditus turbari quoquo modo poſſit, quantum cum Deo poſſumus, prohibentes, ac damna & ſcandala, quæ exinde euenire poſſent, eneruantes, ac palmites ſuttos infructuoſus ſuccidere, & quoſcumque aliter quam per oſtium ad ouile ingredi cupientes, ac à via Domini, poſtquam illam ſemel cognouerant, retrocedentes, ad ſemitam veritatis reducere, vulpeculaſque ex vinea eiuſdem Domini, per miniſterium ſummi Apoſtolatus etiam expellere deſiderantes, de opportunæ prouiſionis remedio prouidemus, aliaque ordinamus & mandamus, prout conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Hic Pont. Bononiam proficiſcitur pro recuperandis nonnullis terris S.R.E. ſed quidam Cardinales ab eo diſcedunt, & Florentiã petunt, ac deinde Papiam ſe conferunt.

§. 1. Sane non ſine graui animi noſtri moleſtia percepimus, quod quidam S.R.E. Cardinales, qui nobiſcum dudum verſus ciuitatem noſtram Bononien. pro recuperatione nonnullarum terrarum S.R.E. etiam cum noſtra Curia perſonaliter accederemus, pro recuperandis terris huiuſmodi, venire ſimulauerant, ex noſtra licentia ab Vrbe recedentes, Florentiam diuerterunt, ibique ſe continuerunt, etiam poſtquam nos eos per dilectum filium noſtrum Franciſcum tituli S. Clementis Presbyterum Cardinalem tunc in minoribus conſtitutum, Epiſcopum Concordien. Datarium noſtrum, ac per literas noſtras ad nos tunc Bononiæ exiſtentes vocari feceramus, licèt ſe venturos obtuliſſent, nihilominus ſatore zizaniæ ſeminante, per quem morum ſubuerſio in Clero & Populo frequenter obrepit, tamquam membra inſana, ſine cauſa legitima à ſuo capite recedentes, armis, ſatellitibuſque ſtipati, imo in ſeipſis armis aſſumptis, & pro

ſacerdotalibus veſtibus thoracem induti, & gladiis armari, Papiam ſe contulerunt.

Et ſine ipſo Pontifice, Concilium generale prætextibus hic expreſſis conuocarunt.

§. 2. Quo cum perueniſſent, ſtimulo conſcientiæ, vt credimus, agitati, per internuncios, perque Regiorum Oratorum intercessiones, reditum ad nos poſtularunt, & pro deſertionis venia ſupplicarunt, quam benigne obtulimus. Sed ipſi qui nobis ex officio tamquam Conſultores aſſiſtere, neque ſine licentia à nobis, & noſtra Curia, veluti corporis membra abeſſe debuiſſent, auſi tamen ſunt, os in cælum, ac Spiritum blaphemiæ, & cum Lucifero Sedem ad Aquilonem ponere, altitudinem nubium trancendere, vt ſe ſimiles Altiſſimo conſtituant. Pontificalem auctoritaté noſtram ſibi ipſis adſcribere ſatagentes, conuenientes vt locuſtæ acephali, aggreſſi ſunt ſine Romani Pontificis auctoritate Oecumenicum generale, atque vniuerſale Concilium conuocare, locum Concilij, & tempus indicere, & valuis Eccleſiarũ, ac aliis publicis locis per publicata inſtrumenta etiam falſa, indictionem huiuſmodi affigere & publicare, eiſdemque inſtrumentis falſis, publice atque impudenter vti, quoſdam S.R.E. Cardinales ſui propoſiti ſocios, in eorum prætenſo edicto falſo declarando, qui tamen & publicis & priuatis ſcripturis, eorum propriis manibus ſcriptis, ſe illis in huiuſmodi propoſito, neque verbo neque ſcripto vmquam iunxiſſe, ſeu quomodolibet conſenſiſſe proteſtati ſunt, noſque ac venerabiles fratres noſtros eiuſdem S.R.E. Cardinales, ac alios tunc expreſſos vocare & requirere, vt per nos vel alios ad huiuſmodi eorum Concilium accedere vellemus non formidarunt, aſſerentes decennium poſt vltimum vniuerſale Concilium, etiam contra conſtitutionem Concilij Conſtantien. quæ incipit, Frequens, iamdudum effluxiſſe, & nos illud conuocare neglexiſſe, maxime cum iurauiſſemus, & voluiſſemus illud poſt biennium à creatione noſtra tenere, tempuſque pro homine interpellare, neque credendum fore noſtra auctoritate & voluntate Concilium futurum, & cum de grauibus criminibus notoriis durantibus, vniuerſalem Eccleſiam ſcandalizantibus, in capite agendum foret, ad Summum Pontif. Concilij congregationem non attinere, ſed ſecundo loco ad Cardinales, qui Pontifici in negligentia non adhæſerunt, conuocationem Concilij ſpectare. Ac vt huiuſmodi eorum conuocationem & conuenticulum honeſtare viderentur, eiſque auctoritatem adiicere, hoc idem fere per omnia per quoſdam aſſertos procuratores clariſſimorum in Chriſto filiorum noſtrorum Maximiliani Romanorum imperatoris electi, & Ludouici Francorum Regis Chriſtianiſſimi Principum, ſub eiſdem datis, modo & forma, & ſimilibus ſchedulis, præter tamen voluntatem, & mentem dictorum Principum, vt rationabiliter credi debet, fieri & publicari procurauerint, & ordinauerint.

Veruntamen hi prætextus falſi oſtenduntur.

§. 3. Sed hæc vt falſa, ficta, commentitiaque ſunt, & non ex zelo caritatis, & religionis, ſed odij fomite & inimicitiæ procedentia, ita omnibus Principibus, necnon Chriſti fidelibus cupimus nota fieri, quis enim tanti erroris particeps eſt, qui nos de negligentia erga conuocationem Concilij redarguere poſſit; cum nihil nobis per vltimos vndecim annos, quibus Cardinalatus officio functi ſumus, magis cordi fuerit, quam celebrari videre generale Concilium, & Eccleſiæ Romanæ Statum in melius reformari Quid enim fel. record. Alexandro Sexto Romano Pontifici prædeceſſori noſtro, magis nos odioſos fecit, niſi ſtudium, & cura generalis Concilij celebrandi? Quid nos terra, marique iactauit, cum nobis idem Alexander prædeceſſor eſſet infenſus? Quid toties alpes tranſcendere, tranſalpinas Gallias peragrare per æſtus, niues, & glacies compulit, niſi quod nitebamur, vt à Romano Pontifice Concilium indiceretur, conuocaretur & celebraretur? Nota recenſemus, & Principibus Chriſtianis apertiſſima, imo illis ipſis, qui nos, & Fratrum noſtrorum Collegium criminantur, dudum pleneque comperta. Quare ſi anteactæ vitæ ratio, apud prudentes, de præſenti & futuro vitæ rationem facit, nulla ſubeſt ratio, cur dicti Cardinales, qui à nobis receſſerunt, deſperent nos facturos, quod tam lõgo tempore, tam ardenter, & non ſine vitæ diſcrimine, fieri deſiderauimus & ſtuduimus. Aperiant oculos cordis, & odij obſtacula reſecent, & cogitent, qua voce, quibus oculis, qua facie promiſerimus, vt dicunt in noſtra ad Pontificatum aſſumptione, iurauerimus & vouerimus, generale celebrare Concilium, quoniam noſtræ promiſſioni interfuerunt. Certè palpabunt nos non ſola voce, non ſimulate, ſed in cordis ſimplici veritate id egiſſe, quod prædicant: Quod ſi ea quæ diximus attendere nolunt, examinent & inſpiciant omne ſtudium in Pontificatu noſtro circa præmiſſa. Nonne omnes Principes Chriſtianos, qui ad obedientiam ex more præſtandam miſerunt Oratores, admonuimus de celebrando generali Concilio, deque expeditione in perfidos Turcas conciliariter decernenda, aſſumenda, & proſequenda? Nonne primo Pontificatus noſtri toto biennio, Chriſtianos potentatus pacare ſtuduimus, vt conciliatis animis, Concilium iniretur? Quid vltra facere debuimus, aut potuimus, ad reſtituendam Eccleſiæ pacem, quod omiſerimus? Nouit ipſe Cardinalis, qui edicti ſeu indictionis huiuſmodi, & contentorum in ea, ſe aurigam profitetur, & * claui moderatorem prædicat, quidnam à nobis habuerit in mandatis, cum ad Romanorum Imperatorem electum, per vniuerſalem Germaniam, illum noſtrum & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legatum miſimus. Communicet illa fratribus ſuis, qui cum illo ſentire videntur, proferat monita in ſcriptis illi tradita, certo certius, & luce meridiana clarius erit, hanc indictionis deſperationem de celebrando à nobis Concilio, nedum leuem, & inanem, ſed falſam, irrationabilem, impoſſibilemque fuiſſe. Nulla noſtra culpa, neque S.R.E. Cardinalium dilata eſt generalis Concilij indictio, cõuocatio, & celebratio. Diſtulit hęc infelicitas temporum, quæ ſub eodem Alexandro prædeceſſore noſtro vexare cæpit Italiam, & adhuc vexare non ceſſat, & inſtans neceſſitas recuperandi terras, & iura eiuſdem Romanæ Eccleſiæ. Nam propoſitum noſtrum ſemper ad Concilij celebrationem promptiſſimum, atque intentiſſimum fuit. Quare ſpiritum diffidentiæ deponant, & ita huiuſmodi calumniæ auctores, teneri ſi ad cor mordere deſinant paſtorem & patrem animarum ſuarum. Deſinant etiam calumniari fratres ſuos, eiuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinales.

** Clauium.*

Indictio generalium Conciliorum ad Romanũ tantum Pont. ſpectat.

§. 4. Quod ſi tam ardenter illis cordi eſt, ſe caput, & auctores generalis Concilij conſtituere, quid ad hanc rem facto opus ſit, perſuadiſcant. Reuoluant Sanctorum Patrum, & Romanorum vitas Pontificum, & antiquum morem indicendi, & conuocandi & celebrandi Concilium, traditiones & leges ſuper his editas à Patribus inſpiciant, videbunt huiuſmodi Concilia à ſolis Rom. Põtificibus eſſe indicta, & aliter indicta rata non fuiſſe.

Conſtitutio Concilij Conſtantienſis non obligauit, ſtantibus Papæ legitimis impedimentis.

§. 5. Quod verò attinet ad conſtitutionem Concilij Conſtantien. quæ incipit. Frequens huiuſmodi, ea ad octuaginta annos ſeruata non fuit, & ſi ſeruata fuit, teſte piæ mem. Eugenio Papa IV. etiam prædeceſſore noſtro, ac ſacrorum Canonum ſanctionibus, ex cauſis prædictis eam licuit nobis tranſgredi, & quod fortius eſt, ſtante legitimo impedimento de quo ſuprà, eam locum non habere, certo certius eſt.

Et nec votum et iuramentum.

§. 6. Votum autem, & iuramentum, quod ex prædictis cauſis de iure nobis tranſgredi licuiſſet, tranſgreſſi non ſumus, quandoquidem legitimo impedimento detenti, non potuimus obſeruare, & quia votum & iuramentum quantum ad hanc materiam attinet, in foro conſcientiæ verſantur, de æquitate Canonica purgatio moræ ſemper admittitur.

Negligentia quæ huic Papæ non iure prætenditur.

§. 7. Deſinant nobis & fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus negligentiam impingere, quæ, vt præmittitur, nulla fuit, & ſi qua fuiſſet, ipſis cum Alexandro prædeceſſore præfato & nobiſcum manentibus, multo magis imputari poſſet.

Maledicta properata in eum proferuntur.

§. 8. Quod autem docẽtes iuxta Prophetas linguas ſuas loqui mendacium, & contra diuinum præceptum aduerſus Principem populi ſui maledicentes, confingunt in nos crimina, & ea quidem, vt aſſerunt, durantia, grauiſſima, notoria, ſcandalizantiaque vniuerſalem Eccleſiam, dicuntque propterea, negligentibus aliis S.R.E. Cardinalibus, ad eos deuolutam Concilij congregandi facultatem, nõ miramur, quoniam teſte Hieronymo, ſchiſmatici, cum dubitant cauſas damnari, in contumelias proruunt.

§. 9. Dicant

Ad ipſum autem ſpectat conuocare generale Concilium quãuis de eius cauſa agatur.

§. 9. Dicant prædicti, nominatum Cardinales, Dathan, & Abiron, Acaciumque & Dioſcorum repræſentantes, tenebrarum filij, numquid Summo Pontifici ſpectet & pertineat congregare Concilium, etiamſi de ſua cauſa agatur? Legant vltra antiquos, geſta Conſtantien. Concilij, in quibus ſe potiſſimum fundant, vt ex eis, tamquam Iudæi ex propriis Codicibus confundantur, reperient Ioannem XXIII. de cuius potiſſimum cauſa agebatur, Concilium Conſtantienſe huiuſmodi indixiſſe.

Ad ſupradictoſque Cardinales nullo pacto hæc poteſtas deuoluta ſunt.

§. 10. Cum ergo Concilium prædictum congregare parati ſimus, ſatis conſtat doloſas eorum linguas locutas fuiſſe mendacium. Sed ſi hæc omnia ceſſarent, ſtantibus impedimentis prædictis, in qua negligentia dici poſſunt eſſe fratres noſtri S.R.E. Cardinales huiuſmodi, non requiſiti ad Concilium congregandum, ita vt ad pauciſſimos Roman. Pontificum, culpa, ambitioneque inſenſos, ſchiſmaticos, ac extra domum Dei poſitos, potuerit poteſtas vniuerſalis Eccleſiæ deuolui, imo potius ab eis vſurpari.

Nec terminus ab eis aſſignatus, accedendi ad Concilium, competens dici poteſt.

§. 11. Adiiciamus ergo nunc huiuſmodi poteſtatis abuſum oſtendere trium menſium, & quatuordecim dierum ab eis tempus, in ſuo, vt volunt, edicto ſeu conuocatione aſſignatum, & ad œcumenicum Concilium congregandum, hoc tam breui temporis ſpatio poterit nationibus Chriſtianis à Mediolano remotiſſimis, legitime innotuiſſe? Poterunt ne ſi innotuiſſet in termino, diœceſanas, & metropolitanas Synodos conuocare, celebrare, & perficere? Poterunt ne qui venturi decernerentur ad tantum iter neceſſaria conquiſiuiſſe: Poterunt Principes, accedere volentes, populis ſibi ſubditis, & ſtatus ſui ſecuritati bene conſuluiſſe: Poterunt quos mittere decreuerint Procuratores, aut Oratores, plene inſormatos mittere? Vix curſor expeditus, trium menſium, & ſemiſpatio ire, & redire poſſet, ſine ſarcinis. Vnde, & quo, ipſi graues viros, & multa ſecum impedimenta trahentes, ſine quibus venire non poſſunt, putant, immo decernunt, accedere poſſe, & oportere? Quare ſi nihil aliud indictionem Concilij, quam attentarunt in tempore præfixo, accedendi impoſſibilitas ipſa penitus eneruat.

Nec ciuitas Piſana, locus commodus Concilij generalis cogendi eſſe dignoſcitur.

§. 12. Sed ſi poſſibile fuerit, & aliqua ratione decretum, hoc ipſum Concilij tempus, loci ratio indictionem ipſam nullam facit, locus Concilij commodus eſſe debet & tutus. Quis ignorat, quod dolenter dicimus, Vrbem Piſas, prope quatuordecim annos continuos obſeſſam duriſſime fuiſſe, & ad eam deſolationem bello redactam, vt rariſſime domus integris parietibus in illa conſiſtãt, & fere nullę ſint, quę contignationibus, & ſolariis muniantur? Habitarent ne ibi S.R.E. Card. Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi Abbates, Principes ſeculares, vel Oratores eorum, Communitatum item nuncij? Habitarent ne Doctores celeberrimi, tam diuini iuris quam humani, ruinoſas domos, ciuitatemque penitus deſolatam, pro celebrando œcumenico Concilio? Numquam talibus in locis ſcriptum eſt Concilium generale fuiſſe celebratum. Reuoluantur omnes Conciliorum œcumenicorum hiſtoriæ, apparebit patribus noſtris, ſanctis ſane & prudentibus viris pro celebrando Concilio, ante omnia cordi fuiſſe, eligere ciuitatem amplam, ædificiis accomodatam, ſalubris aëris, fertilis ſoli, conuehendis commeatibus facilem, quæ omnia ſi Piſis adeſſe quiſpiam affirmauerit, ruinæ ciuitatis, edificiorum rudera, villarum & vinearum euerſiones redarguent ſic dicentem.

Neque tutus.

§. 13. Hæc tamen ſi Piſis eſſent integra, vt non ſunt, neque affirmari poſſunt ſine impudentia, quomodo eſt ad Piſas tutus acceſſus, vel in ea manſio, cum omnis Thuſcia arma nunc tractet, & nos pro paſtorali, quod gerimus officio, nil magis premiat, quam Florentinos & Senenſes, inter quos fremit bellum, ne ſe armis inuicem impetant, continere? Fidem de re hac facere poſſunt plerique Chriſtiani Principes, à nobis ſæpius, & inſtantius requiſiti, ſuam per literas, & nuncios, auctoritatem, & gratiam interponere, vt ſi inter ſe hi populi pacem habere noluerint, per inducias ſaltem ab armis abſtineant.

Et ſic indictio prædicti Concilij à Card. nullibus à se dictus præſũpta eſt & nulla.

§. 14. Igitur cum ex præmiſſis, & aliis etiam notiſſimis cauſis, acceſſus ad Piſas, vel ibi manſio ſecuta habenda veriſimiliter credi non poſſint, cum ciuitas ipſa deſolatione, habitationibus pro Concilio non ſit fulta, cum ager vaſtitate ſit deſolatus; cum tempus in edicto, ſeu indictione præfixum ſufficere non poſſit, & terminus aſſignatus ab illis tempori pro generali Concilio celebrando dari ſolito non reſpondeat, cum inſuper indicentes nulla ſint auctoritate ſuffulti, ſi quam habere poſſent, illa vt decuit, & fieri oportuit, imo debuit, non ſint vſi, cum edictum ipſum, ſeu conuocatio de falſitate ſe conuincat.

Hic itaque Pontifex prædictam Concilij Piſani indictionẽ damnat & reprobat.

Quamuimo iterum damnauit, infr. in conſtitut. 38. Cum inchoatam.

§. 15. Nos conſiderantes, quanta cum difficultate, & temporis diuturnitate, prædeceſſores noſtri præfati, in eorum Conciliis celebratis, priſcas hæreſes, & ſchiſmata, etiam aliquando Imperiali maieſtate adiuuante ſuſtulerunt, quodque illa in totum extinguere nequiuerunt, cum eorum aliqua, (quod dolentes referimus) vſque ad hodiernum diem in ſua pertinacia perdurent, quãque calamitoſa fuerint Prælatis, & omnibus Chriſti fidelibus ſchiſmatum tempora, ſupradicta omnia tanquam pernicioſiſſima ſchiſmatum, atque errorum ſeminaria, quæ aliquandiu conniuentibus oculis tolerauimus, expectantes eorum ad cor reuerſionem, ob Chriſti caritatem, zelumque domus ſuæ, diſſimulare vlterius non valemus, timentes nobis improperari illud Hieremiæ; Non * aſcendiſtis ex aduerſo, neque oppoſuiſtis vos murum, pro domo Iſraël, Verentes etiam ne figmenta, erroreſque prædicti, Chriſti fidelium minus eruditorum mentes aliquo infidelitatis laqueo inuoluant, apud quos ſæpè, vt inquit Origines in Cantica, pulchriora videntur mendaciorum ſophiſmata, quam documenta veritatis. Et ne error cui non reſiſtitur, approbari videatur, & veritas Deique cauſa, & iura indefenſa opprimantur, habita ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris eiuſdem ſanctæ R.E. Cardinalibus matura deliberatione, de eorumdem Cardinalium conſilio, & vnanimi conſenſu, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, prædictas indictionem, conuocationem, & publicationem aſſertas, ſchiſmaticæ conuenticulæ, ſynagogæ Satanæ, & Eccleſiæ malignantium per Dathan, & Abiron auctore ſchiſmatum, eorumque ſocios, & alias ſupradictas, procuratorio nomine dictorum cariſſimorum filiorum noſtrorum Maximiliani Imperatoris Romanorum electi, & Ludouici Francorum Regis Chriſtianiſſimi, illuſtrium Principum, factas, indictas, & publicatas, omniaque & ſingula in eis, & quælibet earum contenta & inde ſecuta quæcumque, quorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur, pro ſufficienter expreſſis & inſertis haberi volumus, tamquam à non habentibus facultatem, & ex minus legitimis cauſis, ac incongruis terminis, & loco, nulla, irrita & inania, non legitime, ad ſciendum, & ſcandalizandum vniuerſalis Eccleſiæ vnitatem facta, ne canceroſus morbus inualeſcat, reprobamus, reuocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, reuocataque irrita, caſſa, reprobata, & annullata haberi volumus, ac prout ſunt, nullius roboris vel momenti fuiſſe, & eſſe decernimus & declaramus.

** Ezech.*

Conciliabuli que prædicti, vel alterius auctores complices & fautores pœnis alligat.

§. 16. Diſtrictius ſub excommunicationis, anathematis, & maledictionis æternæ, ac dignitatum & beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumcumque, ſæcularium vel regularium, feudorum, indultorum, priuilegiorũ, conceſſionum, facultatum, & gratiarum priuationum ipſo facto, infamiæ, & aliis in vniuerſalẽ Eccleſiam ſcandalizantes, & ſchiſma in ea, diſcordiamque ſuſcitantes, eiſque conſilium, auxilium, vel fauorem præſtantes, tam à iure, quam alias promulgatis, & indictis pœnis inhibemus. Necnon eiſdem Cardinalibus, qui à nobis receſſerunt, vt præfertur, ac omnibus, & ſingulis cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, Ordinis, qualitatis, cõditionis, præeminentiæ; auctoritatis, & nobilitatis exiſtentibus, & quacũque Eccleſiaſtica, etiam Cardinalatus, Patriarchali, Primatiali, Archiepiſcopali, Epiſcopali; Abbatiali, ſeu ſæculari, Regulari, Reginali, ac etiam Imperiali, ac aliis dignitatibus, & præeminentiis fulgentibus, & quos ab omni vinculo iuramenti, cõuentionis, obligationis, & promiſſionis per eos forſan factarũ, propterea abſoluim* & liberamus, ac abſolutos, & liberatos fore nunciamus, ne indictionib* publicationibus, & conuocationibus prædictis, omnibuſq aliis, & ſingulis, vel eorũ aliquo, per reprobos,

aut alios præfatos, vel eorum aliquem, vt præfertur, factis, directè vel indirectè, tacitè vel expreſsè, ſeu quouis quæſito colore adhæreant, accedant, interſint, obediant, aſſiſtant, conſilium, auxiliú, vel fauoré præſtent, aut quomodolibet intédant, vt peſſima facta* ſuis erroribus confuſa, tamquam nebula diſſoluantur, etiam in hibernis.

Loca etiam in quib. Conciliabula fieri, vel eorum auctores, &c. declinare contigerit, Eccleſiaſtico ſupponit interdicto.

§. 17. Omniaque & ſingula ciuitates, terras, & loca quæcumque ad quæ peruerſa Concilia, ſeu potius Conciliabula, ſchiſmaticas conuenticulas, ſynagogas, ac Eccleſias malignantium huiuſmodi indicentes, & eis adhærentes, obedientiam, conſilium, auxilium vel fauorem aliquem vt præfertur, præſtantes, & eorum quemlibet declinare contigerit, & in quibus Concilia, ſeu Conciliabula, aut Eccleſias malignantium huiuſmodi, celebrari vel coadunari, & congregari contigerit, Eccleſiaſtico ſubiicimus interdicto.

Sacrumque & œcumenicum Concilium Lateranenſe Romæ celebrandum, & pro die 19. Aprilis 1512. inchoandum indicit.

§. 18. Et nihilominus bonam intentionem noſtram exequi volentes, vt antiquæ hæreſes, quæ in diuerſis Chriſtianorum partibus nundum extinctæ ſunt, & peſſimum nouiter pullolans ſchiſma extinguantur, reformationique morum, tam Eccleſiaſticorum, quam ſæcularium perſonarum, quæ de iure vel conſuetudine, reformationi vel determinationi Concilij ſubiiciuntur, bellorumque imminentium ſeditioni conſulatur, vnicuique quod ſuum eſt reddatur, iuſtitia & pax ſe inuicem oſculentur, Chriſtique fideles in pace, & vnitate, in Dei nomine, non ex paſſionum priuatarum fomite, qui, vt ex geſtis diuerſorum Conciliorum apparet peſſimos effectus parere conſueuit, congregati ad faciendum expeditionem contra infideles iam Regnum Siciliæ infeſtantes, meliora ac nobiliora loca Chriſtianorum occupantes, præſertim Hieruſalem matrem noſtram antiquam, & ex antiqua Chriſtianorum negligentia deperditam, facilius, & promptius intendant. In nomine ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, auctoritate Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, qua in terris fungimur, de ſimili eorumdem fratrum conſilio, & aſſenſu, œcumenicum vniuerſale, & generale Concilium, in Alma Vrbe noſtra communi omnium patria, loco aptiſſimo, & tutiſſimo, apud Lateranum, vbi plurima Concilia per antiquos patres noſtros habita fuerunt, & Altiſſimus Petri Sedem collocari voluit, litteratorumque, & peritorum numerus copioſus habetur, poſt feſtum Reſurrectionis Domini noſtri IESV CHRISTI proximè futurum, inchoandum anno Domini 1512. die Lunæ 19. menſis Aprilis, quæ erit feria ſeconda poſt octauam eiuſdem Reſurrectionis celebrandum, & vt ſequitur, auctore Domino finiendum, nunciamus, conuocamus, ſtatuimus, indicimus, & ordinamus, licet nos non lateat, hanc nouem menſium præfixionem, pro ſacro Concilio generali celebrando, ex tot longinquis mundi partibus venturis, fortaſſis non ſufficere, & de breuitate notari poſſe ad tantam rem peragendam, præſertim cum à Sanctis Patribus Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, aſſignato tempori ad ſimilia generalia Concilia cógreganda non reſpondeat, qui numquam minus quam annum ad hoc inchoandum aſſignaſſe reperiuntur. Sed quia ad Chriſtianiſſimum Regem prædictum, & quoſdam alios Principes de inchoando generali Concilio in tempore præſentibus inſerto, literas dedimus, & inſuper ne volentibus nos, & venerabiles fratres noſtros eiuſdem S. R. E. Cardinales calumniari, anſam daremus, ſi longius tempus ſtatuiſſemus viſum eſt nobis hunc terminum aſſignare.

Prælatos omnes & alios monet, & ad d. Concilium conuocat.

§. 19. Inſuper præfatis, & aliis venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Monaſteriorum Abbatibus, & Prælatis, præſertim ſub vinculo iuramenti ad viſitandum certis temporibus limina Apoſtolorum Petri, & Pauli, etiam tempore ſuæ promotionis adſtrictis, & obligatis, non obſtantibus quibuſuis conceſſionibus, priuilegiis, & indultis, eis, eorumque Eccleſiis, monaſteriis, & beneficiis, per dictos prædeceſſores noſtros, aut nos conceſſis, confirmatis, & innouatis, quæ pro expreſſis habentes, ex certa ſcientia, & plenitudine præmiſſis, caſſamus, irritamus, & annullamus, omnibuſque aliis Eccleſiaſticis, vel ſæcularibus, etiam Regibus, & Principibus, ceteriſque perſonis, quæ de iure, vel conſuetudine in Congregationibus generalium Conciliorum ſolent interuenire, ceſſante legitimo impedimento, de quo legitime docere teneantur, per ſe, vel alios idoneos Nuncios, procuratores, vel oratores, legitima mandata habentes, ſub excommunicationis, aliiſque de iure, vel conſuetudine, aut aliàs, non accedentibus ad generale Concilium indictú pœnis, mandamus, vt ad ipſum Concilium Lateranen. accedere, & vſque ad dicti Concilij concluſionem, & diſſolutionem, per nos vel auctoritate noſtra fiendam, in dicta Vrbe morari debeant.

Imperatorem, Reges & alios Principes hortatur, ad fauendum venientibus ad d. Concilium.

§. 20. Necnon cariſſimos in CHRISTO noſtros, & eiuſdem Romanæ Eccleſiæ filios, Maximilianum Romanorum Imperatorem electú prædictum, ceteroſque Chriſtianorum Illuſtr. Reges, Duces, Marchiones, Comites, & alios nobiles, in virtute ſanctæ obedientiæ rogamus, hortamur, & monemus, vt opem, & operam adhibeant efficaces, quod omnes, & ſingulæ, tam Eccleſiaſticæ quam ſæculares perſonæ, in eorum Regnis, Ducatibus, & Dominiis conſiſten. quæ in generalibus Conciliis, de iure, vel conſuetudine intereſſe conſueuerunt, ad Concilium Lateranen. huiuſmodi ceſſante impedimento prædicto accedant, poſtpoſitis odiis, conciliatis animis in Spiritu ſancto, non autem paſſionibus repleti, veramque domum Dei facientes, & his, quæ ad Dei laudem, Eccleſiæ exaltationem, vnitatem, & reformationem, ſchiſmatum verò, & hæreſium totalem extirpationem, fideliumque prædictorum pacem, & ſalutem concernunt, caritate inuicem intendant.

Securitatem omnibus venientibus, eorumq. familiaribus concedit.

§. 21. Et ne ad tantum laudabile, & neceſſarium opus accedere debentes, aliquibus de cauſis ſeu figmentis, ab acceſſu ad dictum Concilium Lateranen. quomodolibet retrahantur, omnibus, & ſingulis, in Congregationibus Conciliorum generalium adeſſe ſolitis, & ad dictum Cóncilium Lateranenſe venientibus, eorumque ſeruitoribus, & familiaribus, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, vel nobilitatis exiſtentibus, Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, pro ſe, & bonis eorum quibuſcumque per ciuitates, terras, & loca terreſtria, & maritima dictæ Romanæ Eccleſiæ ſubiecta, ad Concilium Lateranenſe ad Vrbem huiuſmodi veniendi, & in ea morandi, & libere conſiſtendi, & ab ea quotiens videbitur recedendi, etiam poſt quatuor menſes poſt dicti Concilij Lateranenſis concluſionem, & diſſolutionem, liberum, tutum, & ſecurum ſaluum conductum, ac plenam, & omnimodam ſecuritatem de conſilio, & poteſtate præmiſſis, damus, & concedimus, alioſque ſaluos conductus, & ſecuritates habere cupientibus, dare pollicemur, eoſque benigne, & caritatiue tractabimus, & ſuſcipiemus.

Officialib. ſuis omnibus obſeruantiam d. ſecuritatis præcipit.

§. 22. Mandantes ſub indignationis noſtræ, & aliis arbitrio noſtro infligendis pœnis, omnibus, & ſingulis gentibus noſtris armigeris, equeſtribus, & pedeſtribus, ac arcium noſtrarum Caſtellanis, ciuitatum, terrarumque & locorum dictæ Romanæ Eccleſiæ ſubiectorum. Legatis, Gubernatoribus, Rectoribus, Locatenentibus, Poteſtatibus, officialibus, & vaſſallis, vt non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, legibus Imperialibus, ſtatutis quoque & * conſuetudinibus municipalibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, aut quauis firmitate alia roboratis, quæ ſaluo conductui, & ſecuritati præmiſſis in aliquo derogare, ſeu illos quomodolibet impedire poſſent, etiamſi talia forent, de quibus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per generales clauſulas id importantes, mentio ſeu quæuis alia expreſſio habenda foret, illarum omnium tenores, præſentibus, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur pro expreſſis habentes, venientes ad Concilium Lateranenſe huiuſmodi, libere, tute, & ſecure tranſire, morari, & recedere permittant, & permitti faciant, ne tantum tamque laudabile, & neceſſarium Concilium Lateranenſe diſtrahatur, & vt ad illud venientes, tute & in pacis tranquillitate viuere, dicere, & expedire valeant, quæ omnipotentis Dei honorem concernunt, totiuſque Eccleſiæ ſanctæ Statum.

** conſtitutionibus.*

Decretum irritans ea rurrum bullæ appon.

§. 23. Decernentes nihilominus irritum, & inane, quicquid contra indictionem Concilij Lateran. per nos indicti huiuſmodi, ſeu ad impedimentum, præiudicium,

aut

aot dilationem eoſdem, per ſchiſmaticam conuenticulam, & Eccleſiam malignaotium prædictas, ſeu qoemuis alium, quauis auctoritate, quouis ingenio, aut quæſito colore ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Et hanc bullam publicari mandat in Vrbe. §. 24. Inſuper vt præmiſſa omnia, & ſingula, ad omnium ad quos ſpectat, notitiam, & cognitionem deueniant, omniumque quæ in præſentibus literis continentur, certa & indubitata notitia habeatur, nulluſque præmiſſorum ignorantiam iuſte prætendere puſſit, nec ſe legitime excuſare, cum etiam ad intimandum aliqoibus perſonaliter in præſentibus literis comprehenſis, tutus non pateat acceſſus, literas prædictas, volumus, & decernimos præſentes literas noſtras, per aliquos Curiæ noſtræ Curſores, vel Notarios publicos, in Baſilica Principis Apoſtolorum, & Eccleſia Lateranenſi, hora diuinorum, dum ibi multitudo populi ad diuina audiendum conuenire, & congregari cooſueuit, publice ac alta, & intelligibili voce, legi, & publicari, & dictarum Eccleſiarum portis ſiue valuis, & in acie Campi Floræ, & Cancellariæ Apoſtolicæ affigi, & ibidem per aliquod temporis ſpatium dimitti debere, vt ad ſingulorum notitiam, publicamque notiooem deuenire poſſint.

Transumptis eius credi iubet. §. 25. Tranſumptiſque illarum, manu publicorum notariorum factis vel ſubſcriptis, ſigilloque alicuius Prælati munitis, fidem indubiam adhiberi.

Effectum publicationis declarat. §. 26. Omneſque & ſingulos in illis comprehenſos, & ad quos pertinet perinde arctari, & conſtringi, ac teneri, & obligari ad obſeruantiam omnium, & ſingulorum in eis contentorum, cuiuſcumque gradus, & dignitatis exiſtant, Eccleſiaſticæ vel mundanæ, poſt lapſum vnius integri menſis à data præſentium numerandi, in omnibus & per omnia, & perinde ac ſi perſonaliter, & in propria perſona intimatæ fuiſſent, & eis perſonaliter, præſentatæ, præſentium tenore decernimus, ſtatuimus, & declaramos. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, &c. Si qois, &c.

D. P. A. 8. 18. Iulij. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vndecimo 15. Kal. Aug. Pontificatus noſtri Anno octauo.

Papa ſubſcriptio. Ego Iulius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Dominus mihi adiutor, non timebo quid faciat mihi homo.

Cardinalium ſubſcriptiones. Ego Raphaël Epiſc. Oſtien. Card. Sancti Georgij Camerarius ſubſcripſi.

Ego Dominicus Epiſcopus Portuen. Card. S. Marci ſubſcripſi.

Ego Iacobus Epiſcopus Albanen. Card. Arboren. ſubſcripſi.

Cardinales Presbyteri.

Ego Nicolaus Card. tit. S. Priſcæ ſubſcripſi.

Ego F. Card. de Claromonte, manu propria.

Ego Marcus tituli ſanctæ Mariæ Tranſtiberim Card. Senogallien.

Ego Robertus tituli S. Anaſtaſiæ Presbyter Card. Nanneten.

Ego Leonardus tit. S. Suſannæ Presbyter Card. ſubſcr.

Ego Chriſtophorus tit. S. Praxedis Presbyter Card. ſubſcripſi.

Ego Sixtus tituli S. Petri ad Vincula presbyter Card. Vicecancellar. ſubſcripſi.

Ego Chriſtophorus Eboracen. tit. S. Petri & Mar. Presbyter Card. ſubſcripſi.

Ego Antonius tit S. Vitalis presbyter Card. ſubſcripſi.

Ego Petrus tit. S. Euſebij presb. Card. ſubſcripſi.

Ego Achilles tituli Sancti Sixti presbyter Cardinalis Bononien. ſubſcripſi.

Ego F. tit. S. Clementis presbyter Card. ſubſcripſi.

Diaconi Cardinales.

Ego Ioan. S. Mariæ in Dominica Diaconus Card. de Medicis, manu propria ſubſcripſi.

Ego Alexander S. Euſtachij Diaconus Card. de Farneſio, manu propria ſubſcripſi.

Ego Ludouicus S. Mariæ in Coſmedin. Diac. Card. de Aragonia manu propria ſubſcripſi.

Ego M. S. Mariæ in Porticu Diaconus Card. Cornelius, manu propria ſubſcripſi. * *Cornelius.*

Ego B. S. Adriani Diac. Card. ſubſcripſi.

Ego Alphonſus ſancti Theodori Diaconus Cardinalis Petrucius ſubſcripſi.

Anno à Natiuitate Domini 1511. indictione decimaquarta, die vero Veneris 25. menſis Iulij, Pontificatus Sanctiſſ. D. N Iulij diuina prouidentia Papæ II. anno 8. retroſcripta litera Apoſtolica conuocationis Concilij generalis, publicata, & affixa fuerunt in valuis S. Iacobi Hiſpanorum de Vrbe, dum celebrabantur diuina, vbi magna multitudo conuenerat, tam Curialium, quam Officialium, & Romanorum, propter feſtum ſolemne, quod in eadem Eccleſia celebrabatur. Eadem die in veſperis dum celebrantur diuina, publicata, & affixa fuerunt in valuis Principis Apoſtolorum de Vrbe, die verò ſequenti Sabbati, retroſcriptam bullam in baſilica Principis Apoſtolorum de Vrbe, hora Miſſæ, dum celebrabantur diuina, & multitudo copioſa aſſiſteret, Ego Petrus Menginar præfat. D. N. Papæ Curſor, alta, & intelligibili voce coram omni populo dictam bullam de verbo ad verbum legi, lectamque ad valuam dictæ Baſilicæ affiximus, & per ſpatium vnius horæ affixam dimiſimus durante Cancellaria. Eodem die, in Eccleſia S. Ioannis in Lateran. hora veſperarum, dum celebrabantur diuina, Ego Petrus Menginar. S. D. N. Papæ Curſor, dictam bullam, alta & intelligibili voce legi, lectamque ad valuas dictæ Eccleſiæ affiximus, & publicauimus, & per ſpatium vnius horæ, affixam dimiſimus. Eadem die retroſcriptam bullam publicauimus, & affixam dimiſimus, per ſpatium duarum horarum, in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per nos Honuphrium Baleſtarium, Petrum Menginar, & Ioannem Bernardi, præfati D. N. Papæ Curſores, & ita fidem facimus. & manibus proprijs ſcripſimus, & ſubſcripſimus.

Ita eſt Honuphrius Baleſtarij Curſor.
Ita eſt Petrus Menginar Curſor.
Ita eſt Ioannes Bernardi Curſor.

Declaratio iuriſdictionum Vicarij Papæ, Gubernatoris, Auditoris Cameræ, Senatoris, aliorumque iudicum Curiæ Capitolij, ac Mareſcalli Vrbis. XXVIII.

Quoad iuriſdictionem Vicarij ampliorem conceſſionem, vide inf. in Pauli III. conſt. 36. Licet vbi notabo. Gubernatoris autem vide in conſtit. 8. Leon. X. Et ſi pro, vbi plene dicam. Auditoris Cameræ vide in conſt. 20. Paul. V. Eximia, cum ibi adnotatis. Mareſcalli autem vide in Greg. XIII. conſt. 26. Dum recte.

Senatoris verò, & aliorum Iudicum Capitolij iuriſdictiones, plene & dilucide in nouis Vrbis Statutis digeſtæ ſunt, poſt bullã Pij IV. n. 25. Dilectos, vbi videas.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1512.*

Exordium. DEcet Romanum Pontificem, ex debito ſui paſtoralis officij proſpicere, vt vbique, præſertim in hac Alma

Vrbe (ad quam pro iuſtitia totus Orbis confluit) ne propter varios diuerſorum iudicum, & tribunalium concurſus, ad varias, & diuerſas procedendi formas præſertim pauperes litigantes, in eorum bono iure lædantur; ſed vt cuilibet ius ſuum explicite, quantum poſſibile ſit, reddatur, & iuriſdictiones ius reddentium ita diſtinctæ ſint, vt nulla confuſio, & perplexitas oriri poſſit.

Cauſa huius conſtitut.

§. 1. Sane (prout ex multorum querela, ac nuper à dilectis filiis nobilibus viris Ludouico de Mattheis, & Mariano di Caſtellanis, ac Lutio de Lutus Conſeruatoribus Romanorum ciuium & Cam. præfatæ Vrbis, necnon Ludouico de Cencis, Priore Capitum Regionum, & Paulo de Planca, noſtri Conſiſtorij & ipſorum Conſeruatorum Aduocato) accepimus, adeo à certis temporibus citra, diuerſa iudicum tribunalia in Vrbe inſurrexiſſe, adeo etiam ipſos iudices, tam ordinarios quam delegatos, inter ſe concurrere, & in procedendo varium modum obſeruare, vt ſæpe litigantes ipſi confuſione quadam perterriti, cauſas ipſas deſerere cogantur, aut illas inchoare non audeant, ſæpe etiam adeo celeri iudicio expediri, vt præcipitari quodammodo videantur, in magnum ipſorum litigantium præiudicium, ac iuſtitiæ & officij noſtri detrimentum.

Declaratio fori ciuium & incolarũ.

§. 2. Nos igitur in præmiſſis prouidere volentes, ac cupientes ne litigantes ipſi, tam in confuſione tribunalium huiuſmodi, quam etiam in expenſis, & eorum bono iure grauentur, quodque etiam quilibet forum ſuum intelligat, & ſequatur, inhærentes etiam veſtigiis fel. rec. Sixti Papæ IV. patrui, & prædeceſſoris noſtri, qui, vt etiam accepimus quaſdam deſuper conſtituit ordinationes, in volumine Statutorum dictæ vrbis deſcriptas, Motu proprio, non ad ipſorum Conſeruatorum, vel alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, ſtatuimus, & ordinamus, quod omnes incolæ Romæ habitantes (dummodo non ſint campſores, & notabiles mercatores, Romanam curiam ſequentes, Oratores Principum & aliarum Communitatum, familiares Cardinalium, continui tamen commenſales, vel officiales Romanæ Curiæ, dummodo Romani non exiſtant, aut curiales Romanam curiam ſequentes, & illius vſu exiſtentes) qui omnes in eorum foro, necnon ciues omnes ſeculares conueniantur in curia Capitolij, aut coram aliis officialibus ſæcularibus Vrbis, prout ad eorum officium ſpectat, & non aliter.

Clericorum que Romanorum.

§. 3. Quodque omnes clerici Romani, conueniantur coram Vicario noſtro in ſpiritualibus in Vrbe, aut aliis clericis & officialibus Eccleſiaſticis Vrbis, ad quos ſpectat.

Laicorum etiam delinquentium & Curialium.

§. 4. Ac quod de omnibus exceſſibus factis in Vrbe, ratione territorij, laïci puniantur per officiales laïcos Vrbis, clerici vero Romani per Vicarium præfatum. Item quod laïci qui ſequuntur curiam, tam mares quam fœminæ; & non alij, conueniantur in curia Mareſcalli, dummodo non ſint perſonæ prædictæ videlicet campſores, & notabiles mercatores Romanam curiam ſequentes, Oratores Principum & Communitatum, familiares Cardinalium laïci, vel officiales Romanæ curiæ etiam curiales, qui indifferenter conueniantur dumtaxat coram Auditore Cameræ, tamquam iudice exemptorum in ciuilibus, in criminalibus verò, quoad laïcos eamdem curiam ſequentes, inter ipſum Auditorem, & Mareſcallum, & Gubernatorem, ſit locus præuentioni, dummodo non agatur de capitali, vel mutilatione membri, quo caſu Auditor non ſe intromittat, iuxta alias noſtras literas deſuper expeditas.

Appellatur à Mareſcallo ad A. C.

§. 5. Volumus etiam quod ab eodem Mareſcallo appelletur ad præfatum Auditorem Cameræ, & quod iudex deputandus per ipſum Mareſcallum, non poſſit ſtare in officio vltra duos annos, & in fine cuiuſlibet anni debeat ſyndicari per Syndicum per nos deputandum, & repertus colpabilis, puniri, iu reliquis ſeruentur literæ noſtræ deſuper editæ.

Gubernatoris Vrbis iuriſdictio.

§. 6. Inſuper volumus, & mandamus, quod Vicecamerarius ſiue Gubernator in Vrbe, nullum tribunal cognitionum cauſarum priuatarum teneat, neque per ſe, neque per alium, ſeu ad eum venientem, ad ſuum iudicem remittat, & ſit ſuperintendens, vt quilibet in præmiſſis officiis, ſuos terminos obſeruet, & cõtrafacientem puniat, aut nobis referat, & debeat carceres omnium præmiſſorum viſitare, vna cum aliis, ad id per nos per alias noſtras literas deputatis, & de officialium omnium (maxime Notariorum maleficiorum) tranſgreſſionibus cognoſcere. In concernentibus autem ſtatum, aut pacem, & quietem ciuitatis, & Romanæ curiæ, quantum videat neceſſe eſſe, officialem ad quem ſpectat, iuuare, & omnia pro poſſe ad pacem reducere, necnon cauſas querelarum contra Barones, ac capitales, videlicet, mortis naturalis, & brigarum, vna cum Paceriis, iuxta formam Statutorum Vrbis, & treguarum, ſeu ſecuritatum, aut pacis ruptarum, etiam per ſeipſum. Item mercedem ſalariorum, quas cauſas mercedum ſine triennali, & ſcriptura, ſummarie, manu regia, cognoſcere poſſit & terminare, iuxta formam dictorum Statutorum, vel iuris communis, vbi Statuta deficerent, & in quibus omnibus, locus ſit præuentioni inter ipſum & Senatorem, & ſi concurrant, Senator præferatur. Notarij verò Gubernatoris ſoli per ſe ipſos, & non per ſubſtitutos, officium exerceant ſine Tribunali prout alias Ludouicus Sabinus, & Marius Ceretanus; tempore eiuſdem Sixti prædeceſſoris exercere ſolebant, qui etiam regiſtra aliqua non faciant, ipſeque Gubernator vnum tantum Coneſtabilem ſeu Capitaneum retineat cum 25. ſatellitibus, & ſine dicto Coneſtabili, executiones ipſius Gubernatoris fieri non poſſint. Volumus etiam quod idem Gubernator vigore obligationum in forma Cameræ Apoſtolicæ, non poſſit aliquem excommunicatum publicare, nec cenſuris Eccleſiaſticis in aliquo caſu vti, prout antiqui Gubernatores non ſunt vſi, & cenſuræ per eum ſuper hoc latæ, ſint ipſo iure nullæ. Similiter volumus, quod Baricellus ſit merus executor, & nullum iudicare valeat; quodque executiones in capitalibus per eum fiendæ, fiant de Capitolio, prout ab antiquo conſuetum fuit, niſi aliter pro temporis & maleficij qualitate & grauitate viſum fuerit expedire. Poſſit tamen repertus in fragranti crimine punire iuxta formam Breuis facultatis ſuæ.

§. 7. Item volumus, quod omnes officiales, quicumque ſint, etiam Gubernatoris & Auditoris Cameræ prædictorum, & reliqui alij, & etiam ipſe Baricellus, in fine cuiuſlibet anni, Syndicari debeant per aliquos, per nos deputandos, iuxta formam earumdem literarum noſtrarum, ipſeque Gubernator teneatur pro ſe & eius officialibus, & in principio eius officij, debeat ſuper hoc cauere. Similiter Auditor Cameræ præfatæ, in fine cuiuſlibet anni, teneatur reddere rationem coram eiſdem deputandis, de geſtis per ſe, & eius Locumtenentem. *Officiales Vrbis ſient ſindicandi. Hoc non ſeruatur.*

§. 8. Volumus etiam, vt litibus ſinis citius imponatur, quod tam à iudicibus Capitolinis, quam etiam quibuſcumque aliis, in cauſis quæ alias eſſent de foro Capitolino, appelletur ad Capitaneum Vrbis, vel alium per nos deputandum, dummodo quoad cauſas dicti fori, in Capitolio tribunal teneat, quod etiam in cauſis in curia Gubernatoria eiuſdem pendentibus, & quæ pendere contigerit habere locum decernimus, à quo iudice appellari non poſſit, niſi prout & quantum Statuta huiuſmodi in cauſis curiæ Capitolij permittunt. *Appellatio in Curia cap. ad quem detur. Tu vide ſtat. cit. in rubr.*

§. 9. Poſtremo mandamus in omnibus curiis Ordinariis Vrbis, & in omnibus ſolutionibus Notariorum, executorum, etiam pro executionibus fiendis per ipſum Baricellum, ac pro mercedibus quorumcumque aliorum officialium, ſeruari tabulam marmoream in Capitolio affixam, & vbi in aliquibus caſibus illa deficeret, mandamus ſeruari Statuta Vrbis. Volumus etiam quod pro quibuſuis ſigillationibus, præſertim mandati de relaxando incarceratos, & aliis quibuſuis apodiſſis, nil ſoluatur, niſi prout in dicta tabula continetur, ſeu in dicta Curia Capitolij ſeruari conſueuit, ita tamen, quod pro relaxatione innocentium, nil penitus ſoluatur per ipſum captiuum, ſed per eum ad cuius inſtantiam forſan captus fuit, maxime in capturis pro ſuſpecto & fugitiuo, quo caſu nouas reformationes dictæ Vrbis ſeruari volumus. *Executorum merces declaratur. Hodie ſeruãtur taxæ quæ ſunt in conſt. 45. Pauli V.*

§. 10. Decernentes, in Vrbe præfata, nulla alia Ordinariorum Iudicum tribunalia teneri poſſe, nec iuriſdictiones cauſarum exerceri, niſi in locis prædictis. Quod- *Alia Tribunalia Iudic. Ordinar. vrbi prohibentur*

quæ

que ſententiæ tam definitiuæ quam interlocutoriæ necnon decreta, executiones, mandata, proceſſus, cenſuræ, & quicquid ſecus contra præmiſſa fieret nullius fore roboris vel momenti.

Clauſ. præſeruatiua. §. 11. Præſentibuſque derogari non poſſe, nec derogatum cenſeri, etiam per nos, aut ſucceſſores noſtros, niſi de nominibus, & cognominibus litigantium, iudicum, & intereſſe habentium, ac ipſarum præſentium de verbo ad verbum, totalis & ſpecialis mentio fiat.

Pœna contrauenientiũ. §. 12. Mandantes Gubernatori, Senatori, Auditori Cameræ Mareſcallo, Barcello, eorumque iudicibus & executoribus præfatis, necnon quibuſuis aliis perſonis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac centum ducatorum pœnis totiens quotiens contra præmiſſa, ſeu aliquod præmiſſorum fecerint, incurrendis, & in eorum ſindicatibus exigendis, ne contra ordinationes, ſtatuta, & voluntatem noſtram huiuſmodi contrauenire, aut aliquid attentare audeant.

Derogatio contrariorum. §. 13. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis priuilegiis, etiam fori, ac exẽptionibus, indultis, & facultatibus, quibuſuis, perſonis etiã Vicecamerario, ſeu Gubernatori præfatis, aut Collegiis, vel Confraternitatibus, etiam quauis cauſa, & motu proprio, & ex certa ſcientia, ac cum quibuſuis clauſulis, etiã derogatoriarũ derogatoriis fortiſſimis, etiam quibus derogari non poſſet, niſi ſub certis modo, & forma, per nos, & Sedem Apoſtolicam; conceſſis, & concedendis, ceteriſque contrariis quibuſcumque Nulli ergo, &c.

D. P. An. 9. die 28. Mart. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo duodecimo, quinto Kal. Aprilis Pontificatus noſtri anno nono.

XXIX. Reintegratio Incliti Populi Romani, ad iuriſdictionem quam eius Conſeruatores in Vrbe & ipſius populi Caſtris, præſertim ſuper Conſulibus Artium & Annona, hactenus exercuerunt, necnon & ad ſuperioritatem in ciuitate Tyburtina.

Hac Iuriſdictio adhuc illaſa remanſit, & confirmata fuit à Greg. XIII. in nouis Statutis Vrbis eius mandato editis lib. 1. cap. 15. Quo vero ad Annonam frumentariam Vrbis, vide quid Six. V. ſanciuit in eius conſt. 78. Abundantes. Quo vero ad ſuperioritatem in ciuitate Tyburtina, eam in vſu non eſſe proſpicimus. Ampliores autem gratias Inclito Populo Romano elargitus eſt Leo X. vt inf. in eius conſt. 1. Dum ſingularẽ, vbi notabo.

Edita An. D. 1512. *IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. SI noſtrarum ciuitatum, & aliorum locorum quorumlibet iuriſdictiones ac iura libenter illæſa ſeruamus, eo magis Romani Populi iuriſdictiones, ac iura prædicta, non ſolum ſeruare, ſed augere debemus, quo peculiaris ac Populus noſter electus exiſtit, cuiuſque officia nobis, ac Sedi Apoſtolicæ, ſincera, ac deuota fide, continue exhibentur.

Cauſa huius reintegrationis. §. 1. Expoſuerunt ſiquidem nobis nuper dilecti filij, nobiles viri, Ludouicus de Matthæis, Marianus de Caſtellanis, Lucius de Lucis, Romanorum ciuium, & Cameræ Vrbis Conſeruatores, ac Ludouicus de Centiis Capitum Regionum Prior; necnon Paulus de Planca noſtri Conſiſtorij, & præfatorum Conſeruatorum Aduocatus, quod licet à tanto tempore, cuius initij memoria in contrarium non exiſtit, inter aliquas paucas ciuitates, & oppida, ciuitas Tyburtina magna cum fide, ſub eorum iuriſdictione, ac dominio remanſerit, habeantque ciues dictæ Vrbis nonnulla Capitula cum populo Tyburtino, ſuperioritatem, ac gubernium, ſeu iuriſdictionem in eos concernentia, quæ licet hactenus obſeruata fuerint, tamen quia bonæ memoriæ Petrus tituli Sancti Cyriaci in Thermis presbyter Cardinalis Reginus, qui ob partialitates ipſius ciuitatis Tyburtinæ componendas, ſe intromiſerat, & deinde paulatim progrediendo ſe illorum protectorem aſſerendo, iuriſdictionem dictorum ciuium Romanorum viſus eſt occupare, in non modicam ipſorum Romanorum ciuium, honoris ac dignitatis detractionem. Licet etiam præfati Conſeruatores in Vrbe prædicta habeant quaſdam iuriſdictiones, ac facultates eorum officium concernentes, maxime circa Annonam, & Conſulatus Artium, necnon gabellas, & alia diuerſa, prout in eorum conſuetudinibus, ac Statutis per Romanos Pontifices, præſertim fel. rec. Paulum Secundum, & in nouis Reformationibus per piæ mem. Alexandrum Sextum prædeceſſores noſtros confirmatis continetur. Nihilominus quia ſæpe per diuerſa mandata, præſertim dilectorum filiorum Clericorum Cameræ Apoſtolicæ, in adminiſtratione officij eorum impediuntur, etiam citra ipſorum Conſeruatorum dignitatem & honorem, & non ſine publicæ vtilitatis detrimento. Ea propter Conſeruatores Prior, & Paulus præfati, nobis humiliter ſupplicarunt, vt ſuper præmiſſis ne de cetero impediri valeant, eis de remedio opportuno prouidere dignaremur.

§. 2. Nos igitur qui Romanos ciues prædictos, etiam dum in minoribus eramus, ſemper toto corde dileximus, conſiderantes etiam Summi Pontificis proprium fore, ius atque honorem ſuum cuilibet illæſum ſeruare, dictorum Statutorum, Capitulorum, ac conſuetudinum, tenores & formas, præſentibus pro expreſſis habentes, eiſdem Conſeruatoribus, nunc & pro tempore exiſtentibus, ac ipſi Populo Romano iuriſdictionem, ſuperioritatem, & præeminentiam, quas iuxta eorum conſuetudines, ſtatuta, ſeu conuentiones, & pacta prædicta, habere noſcuntur in dicta ciuitate Tyburtina, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, reſtituimus, & reintegramus, ipſoſque ciues Tyburtinos eiſdem ciuibus Romanis, vt prius, ſubiici, & ſubiectos fore. *Reintegratio ſuperioritatis ciuitatis Tyburtina. Hac hodie nõ ſeruatur.*

§. 3. Quodque in dicta Vrbe ipſi Conſeruatores, curam, iuriſdictionem & facultatem, quas iuxta eorum Statuta, præſertim nouarum reformationum, ac conſuetudinum prædictorum, habere noſcuntur, exercere & exequi liberè & licitè valeant, auctoritate & tenore prædictis, volumus & declaramus. Decernentes vt Conſeruatores præfati in dicta ciuitate Tyburtina, per aliquos Protectores, etiamſi eſſent Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac in dicta Vrbe, & extra eam in eorum oppidis, & caſtris, in eorum iuriſdictione & officio, per cuiuſuis mandata, præſertim prædictorum Clericorum Cameræ Apoſtolicæ, impediri non poſſe, nec debere, ac mandata huiuſmodi etiam ſub excommunicationis, & aliis Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, ac quibuſuis pœnis, irrita & inania, nulliuſque roboris vel momenti fore, niſi vbi dicta mandata manu noſtra propria, aut Camerarij noſtri, pro tempore ſubſcribi contingat. *Iuriſdictioniſque in Vrbe & caſtris Populi Romani.*

§. 4. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac priuilegiis, facultatibus, & indultis, etiam cum quibuſuis clauſulis derogatoriis, fortiſſimis & inſolitis, quibuſuis perſonis conceſſis & concedendis, ceteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcũque. Nulli ergo, &c. *Derogatio contrariorum.*

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo duodecimo, quinto Kal. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno nono. *D. P. An. 9. 25. Martij.*

Gratiæ, immunitates, & priuilegia Canonicorum Regularium Congregationis S. Saluatoris Ordinis S. Auguſtini. XXX.

Alia de hac religione notaui ſup. in conſt. 2. Greg. XII. Excitat. ibi videat.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita A. D. 1512.*

INter ceteros in militanti Eccleſia veluti Regina in veſtitu deaurato circumdata varietate plantatos Ordines, ad dilectos filios Congregationem Sancti Saluatoris, Ordinis Sancti Auguſtini, Canonicorum Regularium, qui ſub ſuaui iugo Religionis, & regularũ inſtitutionũ obſeruatione ſedulò ipſi Saluatori noſtro Domino *Hic Pontifex dũ erat Cardinalis, Protector fuit huius Congregationis.*

IESV CHRISTO in humilitatis ſpiritu præbent famulatum, dirigentes noſtræ conſiderationis intuitum, & attendentes quod nos, dum Cardinalatus honore fungebamur, Eccleſiam Sancti Petri ad Vincula in Vrbe, cum illi annexa Eccleſia Sanctæ Agnetis extra muros dictæ Vrbis, de licentia Sedis Apoſtolicæ, eidem Congregationi (cuius protectionem aliquandiu geſſimus, & illius profectum ſalubrem quantum potuimus procurauimus) conceſſimus, & multa pro eiuſdem Eccleſię Sancti Petri, & ædificiorum eius reparatione, & reædificatione, ac pro commoditate Prioris, & Canonicorum inibi pro tempore diuinis beneplacitis inſiſtentium, etiam poſtquam ad Summi Apoſtolatus apicem fuimus diuina fauente clementia aſſumpti expoſuimus, dignum exiſtimamus illa Congregationi & Canonicis præfatis, ipſiſque Congregationis Monaſteriis, locis, & perſonis concedere, per quæ poſſint ipſo Saluatore eis ſemper aſſiſtente, gratum eius beneplacitis exhibere famulatum.

Nunc ordinationes & priuilegia d. Congregationis confirmat.

§. 1. Sane cum ſicut accepimus aliàs plura immunitates, & diuerſa, gratiæ, fauores, & indulta, ſpiritualia & temporalia per diuerſos Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, præfatæ Congregationi, illiuſque Monaſteriis, locis, perſonis, bonis, & rebus conceſſa fuerint, Nos cupientes, vt dilectus filius modernus, & pro tempore exiſtens Prior generalis dictæ Congregationis, & Canonici prælati, & eorum curæ commiſſi, eo potius poſſint Domino in eius beneplacitis famulari, quo cognouerint huiuſmodi priuilegia, & immunitates pro illorum ſubſiſtentia firmiori, etiã noſtræ approbationis robore communiri, ac etiam Prioris generalis, & Canonicorum, ac Congregationis huiuſmodi commoditatibus, & augmento, ſtatuique proſpero, & felici, quantum cum Deo poſſumus, adiuuante ſalubriter conſulere, ipſoſque generalem Priorem, & Canonicos, & Congregationis huiuſmodi ſingulares perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes. Ac omnia & ſingula Monaſteria, tam dictæ Congregationi, quam beneficia Monaſteriis dictæ Congregationis vnita, annexa, incorporata, & poſſeſſa, ac quæcumque alia & ſingula priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta, tam ſpiritualia, quam temporalia, eidem Congregationi, ac illius monaſteriis, locis, & perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & per quoſcumque Romanos Pontifices, Imperatores, Reges, Principes, & quoſcumque alios Chriſti fideles conceſſa, illorumque omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus insererentur, eiſdem præſentibus pro expreſſis habentes, Motu proprio, non ad Prioris generalis, & Canonicorum prædictorum, vel alicuius alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & deliberatione, certaque ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, literas omnes, ordinationes, conſtitutiones, & conſuetudines, quibus ipſa Congregatio regitur, & gubernatur, ac omnia & ſingula alia priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta huiuſmodi, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robor obtinere, atque omnia & ſingula inuiolabiliter obſeruari decernimus.

Eorumque dubia, ad fauorem d. Congregationis interpretari iubet.

§. 2. Voluműſque quicquid dubij in dictis priuilegiis, ſeu aliquo eorum, pro tempore emerſerit, id data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione, in fauorem dictæ Congregationis, & locorum particularium eiuſdem interpretari debere, & vbi ipſi in aliquibus redderentur dubij, ſeu ancipites, ſecundum bonam æquitatem, ad fauorem ſalutis animarum ſuarum, illa etiam largiſſimę intelligantur, & interpretentur, non autem ſecundum iuris rigorem, aut Doctorum opiniones vel ſubtilitates.

Cuiuſcumque monaſterij indulta, ad alia Monaſteria extendit.

§. 3. Et cuiuſuis particularis monaſterij ſeu loci, tam vniti quam vniendi, præſentis & futuri, dictæ Congregationis priuilegia, conceſſiones, remiſſiones peccatorum, & indulgentiæ quocumque nomine nuncupatæ immunitates, & gratiæ, conceſſa & concedenda, tam per Romanos Pontifices, quam alios quoſcumque Reges, Duces, Barones, Principes, Dominia, & Communitates, in omnibus & per omnia ipſi toti Congregationi, & aliis eius particularibus monaſteriis eſſe communia, & ad illa extendi, & extendimus per præſentes.

Et eiuſdem Obſeruantia Regularis vnitatē vbique ſeruari præcipit.

§. 4. Inſuper etiam vltra prædicta priuilegia eidem Congregationi, vt præfertur conceſſa, hac perpetua, & irrefragabili conſtitutione, motu & ſcientia ſimilibus ſancimus, quòd omnes & ſinguli dictæ Congregationis Canonici, Ordinem ipſum profeſſi, præſentes & futuri, quamuis in diuerſis monaſteriis, ſiue locis pro tempore maneant, vnum tamen corpus, & vna Congregatio exiſtant, ac ſub vna, eademque lege, atque obſeruantiæ Regularis vnitate, morumque conformitate, eiſdem conſtitutionibus, priuilegiis, ordinationibus, cõſuetudinibus, & ſtatutis viuant, ipſaque Congregatio ab Apoſtolica Sede vltra centum annos inſtituta, & merito toties approbata, ab vniuerſis Chriſti fidelibus in reuerentia & deuotione habeatur.

Canonicos veros eos eſſe declarat. Quod Calliſt. III. etiam fecit in conſt. 5. Sacra ſup.

§. 5. Decernentes, vt omnibus & ſingulis præeminentiis, etiam in publicis actibus, ac priuilegiis & gratiis, pro veris Canonicis Regularibus, Ordinis & Congregationis prędictorum habeantur & reputentur; prout hactenus fuerunt, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia, tenore præſentium, habemus & declaramus: mandamuſque quorumcumque locorum Diœceſanis, vt eos pro talibus in dictis ſingulis publicis, & aliis actibus cenſeri faciant, ac etiam reputari. Nos enim eos, vt exiſtentes veros, & indubitatos Canonicos Regulares Ordinis præfati, quibus à dicta Sede Apoſtolica ſcapulare, quod inſigne clauſtralium eſt, geſtandum ſuper Rochero in præfatæ Congregationis primordiis, ea ſpeciali munere & deuotione donatum extitit, omnibus & ſingulis præeminentiis, etiam in publicis actibus ac priuilegiis, & gratiis, quibus quicumque alij Canonici potiuntur & gaudent, potiri & gaudere cenſemus.

Priuilegia & immunitates aliorum Ordinum, huic Congregationi elargitur.

§. 6. Adiicientes præterea, quod de cetero non ſolum prædictis præeminentiis, priuilegiis, & gratiis decorentur, quibus gaudent, in ſpecie vel in genere, vniuerſi alij Canonici, verum etiam omnibus, & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, fauoribus, indultis, & gratiis ſpiritualibus & temporalibus, per nos vel per quoſcumque prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, vel alias quomodolibet, ſeu Sedem præfatam, tam præfato Ordini Canonicorum Regularium Sancti Auguſtini, ac Congregationi de Friſonaria alias Lateranenſi, Ordinibuſque Eremitarum, Minorum, Prædicatorum, Carmelitarum, & Seruorum Beatæ MARIÆ, & aliis etiam earumdem Congregationum, & Ordinum, membris, & illorum perſonis, monaſteriis, & locis in genere conceſſis, & pro tempore concedendis, quam etiam Congregationi Monachorum Sanctæ Iuſtinæ, ſeu S. Benedicti Caſſinen. & eius monaſteriis, locis, membris, & perſonis hactenus conceſſis, ac illorum Ordinibus, & Congregationibus, quibus per eamdem ſedem conceſſum extitit dictæ Congregat. priuilegiis poſſe gaudere, in omnibus & per omnia, abſque vlla prorſus differentia, perinde ac ſi ea ipſi Congregationi Canonicorum Regularium ſancti Saluatoris ſpecialiter & nominatim conceſſa fuiſſent, quorum tenores hic pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, & non ſecus ac ſi præſentibus de verbo ad verbum inſerta forent, & quę ad ipſam Congregationem ſancti Saluatoris, & eius Moniales, ſiue Sorores, ac perſonas oblatas, & commiſſas vtriuſque ſexus, quæ ſub illius Congregationis cura ſunt, in illis videlicet, quæ ipſis coaptari poſſunt, extendi, ac illa eam pari modo cum prædictis comprehendere volumus, atque decernimus, cum ipſam Congregationem ſancti Saluatoris cenſeamus, meritis & virtutibus ſuis non minora promereri, quam ſupraſcriptas Congregationes, & Ordines, quos enim par labor coniungit, paria quoque priuilegia coniungere debent. Cuius etiam Congregationis ſancti Saluatoris Monaſteria omnia, & loca prædicta, & eorum Prælati, atque perſonæ, quibuſcumque eis, ac aliis Congregationibus, & Ordinibus à Sede prædicta, vel aliàs qualitercumque conceſſis, ac de iure ſeu conſuetudine debitis iuribus, præeminentia,

nentiis, ac dignitatibus inconcuſſe gaudeant & vtantur; dummodo illa præmiſſis, ac aliis dictæ Congregationis ſancti Saluatoris inſtitutis, & conſtitutionibus non obſiſtant.

Capitulo generali dat facultatem ſtatuta pro regimine Congregationis præſcribendi & commutandi.

§. 7. Et dictæ Congregationis Capitulum generale, ſiue in eo vocem pro tempore habentes, pro felici ſucceſſu ipſius Congregationis ſancti Saluatoris, ſtatuta, conſtitutiones, & ordinationes, ac omnia, & ſingula, quæ in ſpiritualibus & temporalibus ipſius Congregationis, & eius regularis diſciplinæ ſtatum, obſeruantiam, indemnitatem, & circa diuini officij celebrationem, directionem, & ordinationem, (abſque tamen ipſius Regulæ in ſubſtantia, vel in effectu variatione) interpretationem, vel declarationem quoquo modo concernere potuerint, auctoritate prædicta inſtituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi; ac ea quæ ſic inſtituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto, vel in parte, prout rerum, vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, modificandi, innouandi, corrigendi, emendandi, ſuſpendendi, & in melius commutandi, plenã & liberam in omnibus habeant facultatem. Ita tamen quod nullæ ordinationes in vno Capitulo generali decretæ, vllam vim & locum habere poſſint conſtitutionis, niſi duæ ſaltem ex tribus partibus huiuſmodi vocem in ipſo Capitulo habentium concurrerint, & hoc ordine fuerint per duo alia immediata Capitula generalia ſequentia comprobatæ, quæ ſic vt comprobatæ fuerint cenſeantur mox Apoſtolico robore communitæ. Quibus conſtitutionibus, decretis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus ſinguli de Congregatione huiuſmodi, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, ſeu conditionis exiſtant, efficaciter parere omnino teneantur.

Nunc puto approbanda eſſe ab Ordinario ex conſt. Clem. VIII n. 115. Quæcumque.

Contrauentionemque ex contemptu tantum ad peccatum obligare declarat.

§. 8. Nolumus tamen, quod ad peccatum, niſi contrafiat ex contemptu, aliquem obligent.

Quiſque Prælatus reformationi iuxta Ordinis inſtituta incumbat.

§. 9. Et quotiens Prælatus aliquis, Monaſterium cui præfuerit reformare, & ad ipſius Congregationis obſeruantiam reducere decreuerit, reformationem ipſam iuxta inſtituta, decreta, ordinationes, & conſtitutiones huiuſmodi, prout conuenientius poterit exequatur.

Capitulo generalis correctioni & obedientiæ, omnes ſubijcit.

§. 10. Capitulum autem generale nominamus, quod in dicta Congregatione ſingulis annis celebratur, in quo omnes electiones Prioris generalis, & Viſitatorum, ac Abbatum, Priorum, Præpoſitorum, & aliorum quorumcumque Officialium Monaſteriorum, & locorum dictæ Congregationis: necnon omnia alia ſtatuta, & ordinata, vt præmittitur, iuxta ritus, & conſtitutiones præfatas, eo ipſo quibus de conſenſu ipſius Capituli, ſeu eius Definitorũ in formam publicam redacta fuerint, eiuſdem Apoſtolici muniminis declaramus robore communiri. Huiuſmodi ergo Congregationis, & Capituli generalis diſpoſitioni, ordinationi, correctioni, reformationi & obedientiæ, vniuerſa Monaſteria, Prioratus, Domus Conuentus, loca, necnon res, & bona cum ſuis membris, iuribus, & pertinentiis quibuſcumque, quæ videlicet iuſtis modis hactenus eis oblata, traditaque fuere, & dante Domino applicari poterunt quomodolibet in futurum, ac eorum perſonæ tam Clerici, quam Conuerſi, & Commiſſi in dictis Monaſteriis, Prioratibus, & Conuentibus, ac locis, ſiue membris degentes pro tempore, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, aut conditionis fuerint, in omnibus ſubiecta perſeuerent.

Priori generali omnes Prælati, & eis ceteri obediant.

§. 11. Vniuerſi vero Prælati eiuſdem Congregationis ſub Prioribus generalis, & alij Canonici, Conuerſi, & Commiſſi ſub Prælatorum, in quorum Monaſteriis, aut aliis locis deputantur, ſeu morantur, obedientiis viuant, & eas illis humiliter præſtent.

Ad Sedemque Apoſt. abſque eius licentia non appellent.

§. 12. Et nulli Prælatorum, vel Canonicorum prodictorum ab inſtitutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli, ſeu Prioris generalis, aut aliorum Prælatorum ipſius Congregationis, ad quemcumque etiam ad nos, & Sedem prædictam, niſi de ſpeciali ſummi Pontificis licentia, appellare liceat; appellationeſque deſuper pro tempore interpoſitæ, & inde ſecuta irrita habeantur.

Sed contra eos iuxta formã conſtitutionũ procedatur.

§. 13. Sed cum contra aliquem Prælatum, vel Canonicum dictæ Congregationis, ciuiliter aut criminaliter agi contigerit, ſecundum conſtitutiones, & ſtatuta prædicta, iuris communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omiſſis, procedatur.

Canonici, & alij Præfati extra Congregationem non ſeruiant, nec ad alios Ordines abſque licentia tranſire valeant.

§. 14. Ac nullæ Eccleſiaſticæ perſonæ, vel ſæculares, quacumque auctoritate, vel dignitate præditæ, etiamſi Patriarchali, vel Cardinalatus honore præfulgeant, aliquem ex Prælatis, vel Canonicis Congregationis prædictæ obſequiorum, vel ſeruitiorum propriorum, vel Monaſteriorum ſuorum, ſeu prætextu cuiuſuis officij, etiam Capellanatus, ad eas diuertere vel alia quauis cauſa, etiam arctioris vitæ Ordinis, vel obſeruantiæ, à dicta Congregatione educere, vel ſponte venientes recipere, & penes ſe retinere audeant, etiam auctoritate literarum Apoſtolicarum, abſque literis dimiſſoriis dictæ Congregationis, ſeu Prioris generalis, & Viſitatorum eiuſdem. Quod ſi recipientes præfati intra tres dies poſtquam eis præſentes innotuerint, Prælatum, ſeu Canonicum extra ipſam Congregationem exiſtentem huiuſmodi, eidem Congregationi non reſtituerint cum effectu, vel à ſe realiter non abiecerint, excommunicationis ſententia vna cum ipſis receptis innodati exiſtant eo ipſo, à qua niſi in mortis articulo, aut à Sede prædicta, abſolui non poſſint.

Prælati Congreg. fugitiuos recipere non cogantur.

§. 15. Neque Congregationis huiuſmodi Prælati quarumcumque literarum Apoſtolicarum prætextu, niſi illis præſentibus ſpecialiter & expreſſe derogetur, ad recipiendum Canonicos, qui alias ab eorum propriis Monaſteriis, ſiue locis abſque ſuorum Superiorum licentia contumaciter receſſerint, à quoquam queant quomodolibet coarctari.

Habitum nemo abſque licentia quouis prætextu dimittat, & cõmiſſio cauſa etiam in Curia Romana nihil obſtet.

§. 16. Vt vero exeuntium ab eadem Congregatione motibus occurramus, decernimus vt nemo ex ipſa ad aliquem aliorum Ordinum, occaſione etiam arctioris Regulæ (vt præmiſſum eſt) tranſire, neue ad aliquam dignitatem, ſeu adminiſtrationem extra ipſam ſuam Congregationem aſſumi poſſit: volumuſque vt quiſuis in ipſa Congregatione ſiue profeſſus, ſiue ad ſacros ordines promotus (quam rem profeſſionis loco & eſſe, & haberi ſtatuimus) habitum dictæ Congregationis relinquere, aut mutare nulla auctoritate poſſit, niſi miſſionem, literaſque à generali Capitulo aut Prioris generalis, & Viſitatorum obtinuerit; quod tam de his, qui hactenus exierunt intelligi volumus, quam de his qui in poſterum exituri ſunt, etiamſi literas Apoſtolicas obtinuerint. Ne vero proteruis relinquatur litigandi, repugnandiue locus, ſi quis eorum exeuntium cauſam in Romana Curia ſuper ea re commiſſi hactenus obtinuerit, vel in poſterum obtinebit, vbi ad inhibendum, aut alia huiuſmodi agendum itum fuerit, motu, ſcientia, poteſtateque prædicta lites huiuſmodi ad nos aduocamus atque omnino extinguimus; ſtatuentes æque valere hoc decretum noſtrum, ac ſi Iudicum nomina, atque alia omnia, quæ ſupra memorata ſunt, hic ſatis expreſſa eſſent, etiamſi ſacri Palatij Apoſtolici cauſarum Auditores exiſterent. Volumuſque vt quicquid ſuper hac re fiet, aut factum ſit, etiamſi cauſam aut nos, aut prædicta commiſerit Sedes, pro infectis omnino haberi irritum prætereа eſſe, atque inane quicquid ſuper his Apoſtolica, ſiue alia quauis auctoritate ſecus contigerit agi aut attentari.

Priores contra inobedientes & extra clauſtra vagantes, procedere non deſiſtant.

§. 17. Generalis igitur Prior, & alij Abbates, & Priores dictæ Congregationis pro tempore exiſtentes, ſeu ab eis deputati poſſint omnes & ſingulos dictæ Congregationis huiuſmodi Canonicos ab illa vagos, & fugitiuos, aut ſuis Superioribus inobedientes, & rebelles, & qui non habita licentia ſe alio tranſtulerint, vel aliquarum perſonarum quacumque dignitate etiam Cardinalatus honore fulgentium ſeruitiis in Romana Curia, vel extra eam ſe adiecerint, vel ab eis literas familiaritatis, aut Capellanatus obtinuerint, vel quocumque habitu induti fuerint, capere, & in carceribus detinere, aut per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia iuris remedia, appellatione remota, etiam inuocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis, ad ſolitam, & debitam obedientiam compellere.

Venientes ad dictam Congregationem non impediantur.

§. 18. Nec quiſquam perſonas, quæ de iure communi Religionem ingredi non prohibentur, ex ſæculo fugientes, & ad dictam Congregationem venire affectantes, verberibus, aut violentiis quibuſlibet impedire, aut prohibere, vel è Monaſteriis, & locis Congregationis

eiuſdem

eiuſdem præſeutibus, vel futuris diuertere, aut ſuper hoc illis, vel eos recipientibus iniuriam, vel moleſtiam irrogare præſumant, contrafacientes vero præſeotium uotitiam habentes, vel qui ea ignorauerint, & poſtquam ad eorum notitism peruenerint à præmiſſis iniuriis, & violentiis non deſtiterint, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrant, à qua, prętet quam in mortis articulo conſtituti, niſi à Sede præfata abſolutionis beneficium nequeant obtiuere.

Ingredi eam poſſunt etiam qui arctiorem Religionē ingredi vouerunt.

Vide correctionem Pij V. in conſt. 89. Quacumque.

§. 19. Statuimus ſimiliter, & ordinamus, vt omnes, qui Religionem, locum, vel Ordinem alium quemcumque etiam arctiorem ingredi vouiſſent, tali voto non obſtante, ad Congregationem, & Ordinem prædictos, illorūque profeſſionem libere & licite ingredi, & inibi recipi, & admitti valeāt, ſuperque omnibus aliis votis (præfato Religionis dumtaxat excepto) cum illis, & cum omnibus aliis ipſam Congregationē Altiſſimo famulaturis ingredi volentibus etiam diſpenſari poſſit, ac à quocumque excommunicationis vinculo, iniuncta eis iuxta eorum facultates reſtitutione, & pœnitentia ſalutari, tamquam vni ex Canonicis Congregationis huiuſmodi, abſolutionis beneficium impendi, ita tamen, quod ſi ante profeſſionis emiſſionem diſceſſerint, iu eamdem excommunicationem ipſo facto reincidant.

Diuiſaque bona incerta ab perſonarum habētes, Prioribus Congregationis aſſignare valeat.

§. 20. Et quia forſan nonnulli Congregationis, & Ordinis huiuſmodi habitum aſſumentes, diuerſis perſonis, quæ ignorari, & non reperiri poſſent, in aliquibus rebus, ſeu bonis obnoxij eſſent, eiſdem Priori generali, Prioribus, & eorum Vices gerentibus concedimus, vt ipſorum ſinguli in locis ſibi commiſſis bona ipſa in pios vſus liberè & licitè conuertere poſſint, prout ſecundum Deum melius viderint expedire.

Choro intereſſe aliqui excuſātur, & alij à recitatione totius diuini officij.

§. 21. Volumuſque quod qui ex præfatis Canonicis adeo Monaſteriorum ſuorum officiis occupari, vt in choro intereſſe, & officium diuinum vix ſine labore, & tædio dicere, ac ipſa eis ratione officiorum huiuſmodi incumbentia caritatis opera implere nequeant, & qui ad diuinum huiuſmodi officium dicendum adeo vel non docti, vel minus experti pro tempore exiſtunt, dummodo in ſacris non ſint ordinibus conſtituti, licet profeſſionem emiſerint, tamen ad perſoluendum totum diuinum officium integrum minime teneantur, ſed eorum Prælati habita ſuorum ſuppoſitorū conſideratione, vltra officium B. Mariæ Virginis, ad quod obligati remaneant, iuxta diſpenſationem eis creditam, ſi eorum animabus expedire videbitur, aliquid dicendum iniungant, quod cum animi alacritate valeant adimplere.

Sacris initiari poſſint à quocumque Antiſtite, & abſque examinatione.

Hoc eſt correctum à Cōc. Trid. ſeſſ. 7. cap. 11.

§. 22. Præterea decernimus, quod eiſdem Congregationis præſentes, & futuri, poſſint omnes etiam ſacros ordines, ad quos per eorum Superiores præſentati fuerint, à quocumque maluerint Catholico Antiſtite, gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habente recipere, & huiuſmodi Antiſtitem in ipſius Congregationis Monaſteriis, & locis dumtaxat aduocare, ipſeque Antiſtes Canonicos dictæ Congregationis à ſuis ſuperioribus ſibi pro tempore præſentatos, Apoſtolica auctoritate, abſque alia licentia, & contradictione Diœceſani, & abſq; quod àlias illi propterea præiudiciū generetur, nulla examinatione præmiſſa, ſtatutis tamen à iure temporibus abſque vlla promiſſione, aut obligatione ordinare, Miſſas inibi celebrare, Eccleſias, Altaria, & vaſa conſecrare, veſtes benedicere, & alia pontificalia èxercere.

Definitores Capituli generalis, & reſpectiue Generalis, & Viſitatores, cū perſonis Congreg. in multis diſpenſare poſſunt.

Ad hæc vide conſt. Six. V. n. 71. Cū de. & aliā conſt. Clem. VIII. n. 112. Quacumque.

§. 23. Et vt Canonicis prædictis omnis vagandi adimatur occaſio, Definitoribus Capituli generalis dumtaxat eiuſdem Cregagationis, cum quibusuis perſonis defectum Natalium ex adulterio incæſtuoſo, & quouis alio genere nefario, & illicito coitu prouenientem patientibus: necnon Generali, & Viſitatoribus cum iis qui ex quauis cauſa, præterquam homicidij voluntarij, bigamiæ, mutilationis membrorum irregulares forent, poſtquam Congregationem ipſam ingreſſi, & illam expreſſe profeſſi fuerint, perpetuo diſpenſandi, vt defectu, & irregularitatibus huiuſmodi non obſtantibus, ad quoſcumque etiam ſacros, & presbyteratus ordines promoueri, & in illis etiam in Altaris miniſterio miniſtrare, & ad quæcumque officia, adminiſtrationes, ſeu dignitates prædictæ Congregationis aut illius Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum recipi, & aſſumi, illaque gerere & exercere liberè, & licitè, & abſque diſpenſatione dictæ Sedis, quotiens opus fuerit valeant, licentiam; & facultatem ſimiliter concedimus, & etiam indulgemus. Similiter, quod præfatus Prior generalis, & Alij Abbates, Priores, & Prælati dictæ Congregationis pro tempore exiſtentes, valeant in omnibus caſibus in quibus de iure communi Prælatis, Canonicis dictæ Congregationis auctoritas, ſiue licentia ſeu diſpenſatio Ordinariorum (ſi ab eis exempti non eſſent) foret neceſſaria, cum eis auctoritate præfata diſpenſare, eiſque diſpenſandi licentiam, & auctoritatem concedere.

Generalis corporalia & cet. benedicit.

§. 24. Et præterea ipſi Priori generali pro tempore exiſtenti, poteſtatem facimus ſacrandi, benedicendique corporalia, veſtes, & ea, quę ſacris vſibus neceſſaria ſunt.

Sacerdotes ante diē, &c. celebrant.

§. 25. Impartimur quoque, vt huiuſmodi Congregationis ſacerdotes in itinere conſtituti, aut alia cauſa ſubſiſtente ante diem, & vſque ad Nonam incluſiue Miſſam celebrare queant.

Vide Conc. Trid. ſeſſ. 22. cap quanta.

Altari quo portatili vti valeant

Tu vide d. c. quanta.

§. 26. Et Altare portatale, in ipſorum itineratione cum debita reuerentia, & honore habere, & ſuper eo, in locis tamen congruis & honeſtis, Miſſas, & alia diuina officia celebrare, ac Sacramenta Eccleſiaſtica ibid. recipere.

Celebrare etiam poſſunt tempore interdicti, &c.

Tu attende Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 12.

§. 27. Et vbi generale, ſeu in aliquo ſpeciali loco interdictum fuerit in Eccleſiis ſuis, ac in Altari portatili prædictis, & aliis quibuſcumque locis honeſtis huiuſmodi Miſſas, & alia diuina officia celebrare. Quod ſi contingat Ciuitates, Terras, vel loca in quibus Monaſteria, ſeu loca dictæ Congregationis conſiſtunt, Eccleſiaſtico ſupponi interdicto, vt Congregationis Prælati, Canonici, Conuerſi, & Commiſſi, Nouitij, & Capellani, Moniales, ſiue Sorores, & oblatæ, ſeu commiſſæ perſonæ vtriuſque ſexus, quarum curam in ſpiritualibus gerunt, necnon laïci intra ſepta Monaſteriorum ipſorum, ſeu locorum pro tempore habitantes, & Procuratores, & Syndici, & negotia gerentes Monaſteriorum, à præfatæ Congregationis Canonicis ad id deputatis, ianuis clauſis, interdictis excluſis, & ſubmiſſa voce, Miſſas & alia diuina officia audire, ac Eccleſiaſtica Sacramenta ſuſcipere ipſique Canonici illa celebrare, & miniſtrare, aut eos cum decedere contigerit, in Eccleſiis ſuis præfatis libere, & licite ſepelire poſſint & valeant, plenam licentiam concedimus, & facultatem. Necnon Prælatis, Canonicis, & perſonis Congregationis huiuſmodi, quocumque nomine cenſeantur, elargimur, ne propter participationem etiam in diuinis cum excommunicatis, ſuſpenſis, & interdictis à iure vel ſtatutis Ordinariorum, aliquam excommunicationis, vel cenſurarum aut peccati maculam incurrant, niſi ipſi excommunicati eſſent ſpecialiter denuntiati.

Prælati Congreg. poſſunt cum perſonis illius circa irregularitate, &c diſpenſare & abſoluere.

Tu vide nouā diſpoſitionem Clem. VIII. in eius conſt. 115. Quacumque.

§. 28. Priorique generali, & Viſitatoribus, ac ſingulis Prælatis dictæ Congregationis, & qui loco eorum conſtituuntur, præſentes, & futuri, qui nunc ſunt & pro tempore erunt concedimus, vt cum Canonicis, Nouitiis, Conuerſis, & commiſſis eiuſdem Congregationis diſpenſatione indigētibus, ſiue priuſquam intrauerint Congregationem & Ordinem huiuſmodi, ſiue poſt. ac Monialibus, ſiūe Sororibus, & oblatis, ſeu commiſſis perſonis vtriuſque ſexus, quarum curam, vt præmittitur, gerunt, in caſibus quibus exceſſerint, & pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut ſuſpenſionis ſententias, à iure, vel ab homine generaliter promulgatas incurrerint, & huiuſmodi ſententiis innodati, aut in locis generali, vel ſpeciali Eccleſiaſtico ſuppoſitis interdicto diuina officia celebrantes, vel ſuſcipientes ordinem, ſic ligati notam irregularitatis ſimiliter incurriſſent, & in omnibus aliis caſibus, etiam ex cauſa cuiuſcumque ſimoniæ, qualitercumque generaliter vel ſpecialiter, Sedi prædictæ reſeruatis (exceptis dumtaxat hæreticorum, relapſorum, ſchiſmaticorum, deferentium prohibita ad infideles, & literas Apoſtolicas falſificantium, quos omnino ad eamdem Sedem remitti volumus) abſolutionis, & diſpenſationis beneficium iuxta caſuum exigentiam valeant impartiri, Canonici vero & alij, quos pro tempore Prior generalis, Viſitatores, & Prælati prædicti in proprios habuerint confeſſores, eiſdem Priori generali, Viſitatoribus, & Prælatis, abſolutionis, & diſpenſationis huiuſmodi beneficium etiam concedere poſſint.

§. 29. Et

Confitentes ſæpe abſoluit à caſibus omnibus hac non exceptis.

Tu vide d. conſt. Clem. VIII.

§. 29. Et cum ſæpe contingat, quod ob ſingularem deuotionem, quam oonoullæ perſooæ ad Canooicos dictæ Congregationis gerunt ad eoſdem pro earum ſalute animaruo recurrant, eiuſdem Congregationis Prælatis ſeu Canonicis à ſuis Superioribus ad audiendum huiuſoodi perſonarum confeſſiones deputatis, quod perſonis ipſas accedentes aodire, & perſonæ ipſæ eis abſque alia eorum Superiorum licentia confiteri, necnoo dictis Prælatis, ſeu Canonicis coofeſſiooes huiuſmodi audieotibus, dictos coofitentes pœniteotia & ſatisfactiooe præuiis, quotiens opus fuerit, ab omnibus & ſingulis peccatis Sedi prædictæ oon reſeruatis, & à quibuſcumqoe ſoſpeoſionum, excommunicationum, & interdicti ſententiis, aliiſque Eccleſiaſticis cenſoris, & pœnis, quss à iure, vel ab hominc latas incurriſſe quomodolibet cooſtiterit, abſoluere, & vota per eos pro tempore emiſſa io omnibus & ſingulis caſibus locorum Ordioariis etiam per ſyoodales, ſeu prouiociales cooſtitutiones reſeruatis, in alia pietatis opera commutare, & deſuper cum eiſdem vouentibus diſpeoſare (exceptis tamen cenſuris, pœois, votis, & caſibus, ſuper quibus eſſet Sede præfata merito conſulenda) & ipſis confitentibus ac aliis omnibus, qui ad præfaros Canonicos ob huiuſmodi deuotionem recurrerint, Eucbariſtiæ Sacrameotum mioiſtrare libere poſſiot. Mandantes expreſſe Ordinariis, ac Rectoribos parochialium Eccleſiarum, ne eorum Parocbianis, quod Canooicis dictæ Congregationis, non confiteantur, aliqoo pacto prohibere, ſeu perſuadere præſumant & nullatenus denegent mioiſtrare huiuſmodi confitentibos eiſdem Canonicis quæcumque Eccleſiaſtica Sacramenta; dummodo aliquod canonicum, & rationabilis cauſa non ſubſiſtat.

Confeſſores ſibi eligant, & abſolutionem ab omnibus caſibus obtineant.

Tu attende d. conſt. Clem. VIII.

§. 30. Cupieotes etiam animarum Canonicorum prædictorum ſaluti ſalubriter cooſulere, eis pariter concedimus, vt liceat ipſis, & cuilibet ipſorum, necnon Conuerſis, Commiſſis, & Nouitiis ſois, ac Monialibus, ſiue Sororibus, & oblatis, ſeu Commiſſis perſonis prædictis vtriuſque ſexus præſentibus, & futuris, ſemel in vita, & mortis articulo, quemcumque presbyterum ex Canonicis præfatæ Congregationis, in caſo vero neceſſitatis alium præsbyterum idoneum, tam ſæcularem quam cuiuſuis alterius Ordinis Regularem in ſuum eligere confeſſorem, qui confeſſiooibus huiuſmodi, diligeoter aoditis, pro commiſſis per eos criminibus, delictis, & peccatis, in omnibus, & ſingulis etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis caſibus, debitam abſolutionem, & plenariam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem poſſint auctoritate noſtra impendere, & pœnitentiam iniungere ſalotarem. Ita tamen quod qoilibet ex confitentibus huiuſmodi, poſtquam congregationem ipſam fuerit ingreſſus, & aotequam ad articulum mortis deueniat, teneatur (ſi clericus, vel presbyter fuerit) ſeptem Pſalmos Pœnitentiales, ſi verò conuerſus, vel commiſſus fuerit, vel alia perſona ex prædictis vtriuſque ſexus, quæ ipſos Pſalmos Pœnitentiales legere neſciret, quinquagies Oratiooem Dominicam, & totidem Salutationes Beatæ Virginis, ſingulis ſeptimanis per vnum annum dumtaxat, pro conſeruatiooe Status Romanæ Eccleſiæ (legitimo tamen ceſſante impedimento) dicere, & omittentes alia vice ſupplere teneantur, ac poſſint dicendo quinquaginta vicibus dictos Septem Pſalmos Pœnitentiales, communiter, vel diuiſim huiuſmodi debitum in integrum ſatisfacere: & ſi interim aliquem poſt inceptam, & non perfectam pœnitentiam huiuſmodi ab hac luce migrare contingat, ipſe nihilominus plenariam remiſſionem conſequatur; dummodo intentionis fuerit illam, ſi ſuperuixiſſet, perficiendi.

Indulgentias hic enunciatas conſequantur.

Tu vide nouã diſpoſitionem Pauli V. in eius conſt. 16. Romanus.

§. 31. Concedimus præterea Canonicis, Conuerſis, Commiſſis, & Nouitiis, ac Monialibus, ſiue ſororibus, & oblatis, ſeu commiſſis perſonis vtriuſque ſexus prædictis, præſentibus, & futuris, qui in diebus io quibus ſtationes io nonnullis, tam intra quam extra Almam Vrbem Eccleſiis conſiſtentibus exiſtunt, qoinque Altaria Eccleſiarum Monaſteriorum, ſeu locorum ſuorum, in quibus tunc eos moram trahere contigerit, deuotè viſitauerint, & Pſalmum Dauid Miſerere mei; videlicet illum ſcientes; alij verò quinquies Oratiooem Dominicam, & totidem Salutationem Angelicam, coram quinque Altaribus huiuſmodi, pro felici ſtatu S.R.E. dixerint, eaſdem concedimus indulgentias, perinde ac ſi dicti Canonici, Conuerſi, Commiſſi, Nouitij, Moniales, & perſonæ perſonaliter Eccleſias Vrbis præfatæ, & extra, viſitaſſent, & in defectu Altarium, alia pia, & deuota loca ad viſitationem huiuſmodi, & alia præmiſſa faciendum eligere poſſint, etiamſi eos extra Monaſteria, & loca huiuſmodi eſſe contigerit.

Legatorum Sedis Apoſt. mandata, præter Congregationis conſtitutiones exequi non coguntur. Ad hæc vide correctionem Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 11. 12. & 13.

§. 32. Volumus inſuper, quod dictæ Congregationis Prælati, vel Canonici literas Sedis prædictæ, aut ipſius Legatorum, ſeu delegatorum ſuper adminiſtranda iuſtitia, executione facienda, viſitatione, ſeu correctiooe exerceoda, aut pro colligendis pecuniis, aut pro denuntiatione ſenteotiarum, interdicti, & excommunicationis, aut pro recipienda cura Monialium, ſeu Religioſorum quorumcumque aut alio quouis negotio peragendo, ad eos tempore impetratas, & directas, acceptare, & in illis contenta exequi, & iuramentum de calumnia, vel veritate dicenda ſubire, aut teſtimonium perhibere, ſeu extra ſuas ciuitatem, & Diœceſim trahi ad quæuis coocilia prouincialia, & ſyoodalia, aut Congregationes (quouis nomine cenſeantur) Eccleſiaſticarum, vel laïcarum perſonarum, cuiuſcumque dignitatis, aut ſtatus exiſtant, etiam Apoſtolica auctoritate indicta, præterquam ad ipſius Congregationis Capitulum generale celebrandum, aut aliàs iuxta eorum ordinationes ire, vel mittere, aut proceſſionibus publicis, aut funeralibos intereſſe inuiti minime teneantur. Sed neque ipſis inuitis, io eorum locis, & Monaſteriis, per aliquos Epiſcopos, vel eorum Ordinarios, aut alias quaſcumque perſonas, ſub excommunicationis pœna quam ipſo facto contrafacieotes incurrant, Miſſæ & alia diuina officia, neque mortuorum officium, etiamſi apud eos corpora defunctorum ſepeliri contingat, quoquo modo celebreotur, ordines cooferantur, vel agitentur cauſæ ciuiles, vel criminales, proceſſiones conuoceotur, aut ſyoodus, conueotus, ſeu quæuis Congregationes tam Eccleſiaſticarum, quam laïcarum perſonarum fiant, imo quod neque ipſi Epiſcopi, ſeu Ordinarij, & alij quicũque ad huiuſmodi loca accedere, ſeu in ipſis immorari, ipſis Canonicis, vt præmittitur, inuitis vllo modo præſumãt. Inhibẽtes multo magis, quòd vt huiuſmodi Congregationis loca, ad vſum, hoſpitũ, habitationem, detentionem, & iocarceratioñẽ Eccleſiaſticarum, & laïcarum perſonarum deputentur, adſtringi, ſeu cogi aliquo modo poſſint. Teſtimonia vero Prælatorum, Canonicorum, conuerſorum, commiſſorum, & oouitiorũ dictæ Congregationis, in cauſis ipſorũ ciuilibus, & criminalibus, in iudicio, & extra, legitima, ſeu iuridica ſint.

Exemptio Congr. à ſuperioritate Ordinariorũ & in locis vbi eſt cura animarum. Tu attende diſpoſitionem Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 15.

§. 33. Præterea ne Congregationem ipſam, & illius Canooicos, per locorum Ordinarios quauis occaſione, vel cauſa, & præſertim ratione Eccleſiarum Parochialiũ, ſeu aliorum locorum dictę Congregationis pro tempore, quibus animarũ cura imminet, moleſtari cõtingat, & huiuſmodi prætextu in Congregationẽ, & Canonicos prædictos aliquam ſuperioritatem, ſeu dominiũ habere prætendant, ipſis quoque concedimus, & indulgemus, vt in Parochialibus Eccleſiis huiuſmodi, poſſit Cõgregatio ipſa, ſeu ipſius Canooici, per ſe aut per presbyteros ſæculares, aut Regulares, ſui aut cuiuſlibet alterius Ordioıs (alias tamen habiles, & idoneos) ad ipſorum nutum deputandos, & amouibiles, animarum curam prædictorum Parochianorum, Eccleſiarum Parochialium huiuſmodi, libere, & licite exercere: quodque ipſi Capellani, dum curam huiuſmodi gerent, ea libertate, atque exemptione fungantur, & vbique fruantur, ac ſi ex Canonicis Congregationis, & Ordinis prædictorum exiſtereot.

Mortuos in Eccleſiis eorum iſti Canonici ſepelire valent.

§. 34 Sepulturam quoque io locis, Cæmeteriis, & Eccleſiis dictæ Congregationis concedimus, & eam liberam eſſe decernimus, ita quod deuotioni, & extremæ voluntati eorum, qui in locis huiuſmodi ſepeliri voluerint, nullus obſiſtat, ſalua tameo iuſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora ſumuntur.

Exẽptio à iuriſdictione & ſuperioritate Epiſcoporum Inquiſitorũ & aliorũ omniũ. Quoad Epiſ-

§. 35. Et vt dictæ Congregationis Canonici diuinis beneplacitis quietius, & liberius inſiſtant eoſdem Congregationem, & illius generalem Priorẽ; Viſitatores, & alios Prælatos, ac Canooicos, conuerſos, cõmiſſos, nouitios, moniales, ſiue ſorores, & oblatas, ſeu commiſſas

contra vid. diſpoſitionē Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 11 & ſeqq. & Leonis X. conſt. 22. Dū intra, & cōſt. 39. Clem. VIII Suſcepti. Quo vero ad inquiſitores hoc indultum reuocauit Pius IV. in conſt. 67. Romanum.

perſonas prædictas vtriuſque ſexus, ac Capellanos etiam curam habentes animarum necnon familiares, & ſeruitores ipſorum, nunc & pro tempore exiſtentes, ac ipſius Congregationis Monaſteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in poſterum eidem Congregationi quandocumque vniri, & incorporari, ſeu ſubiici, vel alias quomodolibet aggregari contigerit, ac omnia, & ſingula dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum præſentium, & futurorum Eccleſias, Capellas (etiamſi ipſis cura immineat animarum) oratoria, manualia, membra, caſtra, fortalitia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliueta, hortos, ſyluas, nemora, prata, paſcua, piſcationes, molendina, aquas, aquarum decurſus, iura, iuriſdictiones, prædia, poſſeſſiones, & bona quæcumque, quæ in præſenti ſunt, & in futurum erunt, dictæ Congregationis, & quæ omnia, & ſingula per eorum vocabula confines, valores, qualitates, & quantitates hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, à quorumcumque Legatorum etiam de latere, & Subdelegatorum, necnon Nunciorum d. Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, quorumcumque Officialium Romanæ Eccleſię, necnon Patriacharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, adminiſtratorum, electorum, & aliorum quorumcumque Iudicum ordinariorum, etiam Inquiſitorum hæreticæ prauitatis, quauis auctoritate, & poteſtate dominio, viſitatione, reformatione, correctione, & inquiſitione, ita quod in dictam congregationem, vel eius ſingulares perſonas ſeu benefactores, occaſione beneficiorum eiuſdem collatorum ab eis, aut quia ſubditi eorum cum eiſdem Canonicis conuerſentur, ſeu ab ipſis recipiant abſolutionis, & Euchariſtiæ Sacramentorum, necnon Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonas in eis degentes, ratione delicti, exceſſus, ſeu contractus, aut rei de qua agitur, vbicumque ineatur contractus, committatur delictum, aut res ipſa conſiſtat, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias quaſuis ſententias, niſi de ſpeciali Sedis prædictæ commiſſione, quomodolibet, directe, vel indirecte proferre, aut promulgare non poſſint, protſus eximimus, & totaliter liberamus. Eaque & eorum quodlibet, in ius & proprietatem B. Petri, ac Sedis eiuſdem, & ſub eorum ſpeciali protectione, atque noſtra ſuſcipimus, ita quod de cetero dicta Congregatio cum Monaſteriis, membris, & Eccleſiis, locis, perſonis, & iuribus ſuis ſupraſcriptis, & aliis quibuſcumque, eidem Sedi immediate ſubiecta exiſtant, & eſſe cenſeantur.

Pœna contra d. exemptionem impedientes.

§. 36. Quod ſi Legati, Subdelegati, aut Ordinarij, ſeu aliæ perſonæ prædictæ, contra exemptionem, & liberationem noſtras prædictas, quicquam attentare quomodocumque præſumpſerint, ac requiſiti vigore præſentium per ipſius Congregationis Prelatos, vel Canonicos, infra tres dies à die requiſitionis huiuſmodi non deſtiterint, excommunicationis ſententiæ ipſo facto nouerint ſe ſubiectos, & nihilominus, quòd aliter actum fuerit eo ipſo ſit irritum, & inane, nulliuſque roboris, vel momenti. Decernentes ex nunc, omnes, & ſingulos proceſſus, ac excommunicationis, ſeu ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, cenſuras, & pœnas, quas, & quicquid contra Congregationem, ſeu illius Canonicos, perſonas, Monaſteria, Eccleſias, & loca huiuſmodi haberi, & fieri contigerit, ſeu etiam promulgari, irritos, & inanes, nulliuſque roboris vel momenti eſſe, ac pro nullis, & infectis haberi debere, etiam exemptione Congregationis huiuſmodi, quam tamquam notoriam, & manifeſtam haberi volumus, non aliter allegata, ſeu aliter de ea mentione facta.

Et cōtra Principes, & alios quoſcumque datia imponentes aut impoſita exigentes.

§. 37. Nulli quoque Reges, Principes, Duces, Marchiones, Barones, Milites, Nobiles, Laïci, Communitates, Vniuerſitates, Magiſtratus, Rectores, & Officiales Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum, & Diœceſum quarumcumque, Monaſteriis, Prioratibus, Locis, Capellis, Eccleſiis, Manualibus, Grangiis, Caſtris, poſſeſſionibus, & bonis, necnon Prælatis, & Canonicis, Monialibus, ſiue Sororibus, ac perſonis ipſius Congregationis, gabellas, taliſs, datia, collectas, etiam pro pōtium refectionibus, aut viarū reparationibus, aliaue onera, ſeu grauamina inferre, indicere, vel imponere, aut indicta, & impoſita exigere ſub excōmunicationis, & maledictionis æternæ pœnis, quas Principes, Duces, Marchiones, Barones, Milites, Laïci, Communitates, Vniuerſitates, Magiſtratus, Rectores, & Officiales prædicti (niſi præſentium habita notitia protſus deſtiterint) ipſo facto incurrent, audeāt vel pręſumāt.

Exemptio d. Congr. à ſolutione decimarū etiam ſol. in ſolitarum.

§. 38. Nec aliquid ex dictæ Congregationis, & earum Monialium, ſiue Sororum, ac Monaſteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis pręd ictis, ad dandum ſeu ſoluendum aliquam Canonicam portionē, ſiue decimas, aut quicquam aliud, quod eoru loco ſolui conſueuerit, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Vniuerſitatibus, Cōmunitatibus, & fabricis, & aliis quibuſcumque perſonis, de iure, vel de conſuetudine, aut ſtatutis, vel priuilegiis quibuſcumque ex quacumque cauſa hactenus ab eis forſan debita, ſeu quæ deberi prætenderetur quomodolibet in futurum, etiam de relictis, donatis, & relictis tam in vltimis volūtatibus, quam etiā inter viuos, ſeu aliis quacūque occaſione conceſſis, & concedendis, etiāſi forte per nos, vel Sedem pręd ictam de legatis pie diſpoſitis, & relictis in genere, vel in ſpecie, decima vel alia portio, ſeu quota alteri piæ, vel nō piæ rei, ca quauis cauſa hactenus, & præſertim Eccleſ. S. Petronij Ciuitatis noſtræ Bonon. cōceſſa fuiſsēt, aut in futurum concedi, ſeu ſolui, aut dari, mandari contigerit, quomodolibet teneantur, decernentes Cōgregationem, & Canonicos huiuſmodi, ac Moniales, ſiue Sorores, & prædictas perſonas oblatas vtriuſque ſexus, & illorū Eccleſias, Monaſteria, & loca, & eis legata, atque relicta aut aliàs in eorum fauorem diſpoſita, in conceſſionibus, & mandatis huiuſmodi includi ſeu cōprehendi nō debere.

Pœna contra deſuper Congregationem moleſtantes.

§. 39. Diſtrictius inhibentes Ordinariis locorum ſub interdicti Eccleſiæ ingreſſus, & ſuſpenſionis à diuinis, ac regiminis, & adminiſtrationis Eccleſiarum ſuarū, Rectoribus verò Parochialium Eccleſiarum, & quibuſuis aliis perſonis ſub excōmunicationis latæ ſententiæ, & priuationis earumdem Parochialium Eccleſiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in poſterum obtinenda pœnis, quas ſcienter contrafacientes ipſo facto incurrant, ne Ordinem, & Congregationem Sancti Saluatoris Canonicorū Regularium huiuſmodi, ac illius Canonicos, Eccleſias, Monaſteria, & loca prædicta, ac Moniales, ſiue Sorores, & oblatas perſonas prædictas vtriuſque ſexus, præter, & contra tenorem ac formā huius præſentis noſtri indulti, & aliarum conceſſionum, vt pręmittitur, Congregationi Sancti Saluatoris prædictorum Canonicorum Regularium, ſeu Eccleſiis, Monaſteriis, & mēbris, ac locis ſuis, Monialibus, ſiue Sororibus, & oblatis perſonis prædictis factarū, quoquo modo inquietare, nec eos aut teſtamentorum, & vltimarum voluntatum executores, aut teſtantium hæredes, ſeu quoſcumque alios, directe, vel indirecte ad ſolutionem alicuius quartæ Parochialis, ſeu Canonicæ, vel alterius portionis ſiue oneris, compellere quoquo modo, vt præfertur, præſumant. Sed ipſa Monaſteria, Prioratus, Manualia, grangiæ poſſeſſiones, & bona, ac Prælati, Canonici, Moniales, ſiue Sorores, & oblatæ perſonæ Congregationis eiuſdem Sancti Saluatoris, ab omni impoſitione, exactione, collecta, decima, caritatiuo ſubſidio, aut alio quocumque reali, ac perſonali, vel mixto onere, vel grauamine, quouis nomine cenſeatur, per nos etiam & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore indictis, necnon omnibus cenſibus, redditibus, & ſolutionibus, ratione ſubiectionis, aut viſitationis, quocumque iure, quibuſcumque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus Vniuerſitatibus. aut aliis quibuſcumque perſonis hactenus debitis, quæ nos eiſdem Congregationi, & Canonicis, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine gratioſe remittimus, & in futurum debendis, illorumque ſolutione, & præſtatione ſint, eſſeque debeant libera penitus & exempta, atque immunia; ita quòd ad illorum præſtationem, vel ſolutionem, per quoſcumque, & quarumuis etiam Apoſtolicarum litterarum vigore, cogi aut deſuper inquietari nequeant.

Exemptio à procurationibus Legatorū & Nunciorū Sedis Apoſtolica & decimarum Papalium.

§. 40. Similiter, vt ad præſtationem procurationum Legatorum, ſeu Nunciorūm dictæ Sedis, ſeu ad ſolutionem etiam decimarum, quas Papales appellant, & quas Sedes prædicta pro Chriſtianæ fidei defenſione, aut aliis imminentibus perſæpe neceſſitatibus imponit, minime teneantur, dictoſque Canonicos, Moniales, ſiue Sorores, & oblatas perſonas ad hoc minime obligatos declaramus,

etiamſi

etiamſi per quoſcumque exemptos perſolui mandarentur, cum quibuſuis derogatoriis, & fortioribus clauſulis, nec eos ab eorum ſolutione ceſſando, cenſuras, & pœnas incurrere, niſi præſentibus de verbo ad verbum, & earum toto tenore inſerto, & non per generales clauſulas ſpecialiter & expreſſe derogetur, & de ipſis omnimoda, & indiuidua mentio fiat. Nulluſque ab eiſdem de quibuſcumque poſſeſſionibus vbilibet conſtitutis, quæ in præſenti ſunt, vel in futurum erunt Monaſteriorum, Prioratuum, & bonorum dictæ Congregationi Sancti Saluatoris, ac Monialium, ſiue Sororum, & oblatarum perſonarũ huiuſmodi vtriuſque ſexus, quę illius Prælati, Canonici, Moniales, ſiue Sorores, & dictæ perſonæ oblatæ colunt, ſeu coli faciunt, & in futurum colent, ſeu coli faciẽt, ex hortis, virgultis, piſcationibus, vel de nutrimentis animalium primitias, decimas, quarteſia, aut quocumque nomine nuncupata alia iura, exigere, vel extorquere præſumat, nec ipſi illa cuiquam ſoluere ſint adſtricti.

Priuilegium quæcumque Monaſteria & bona acquiſita pacifice poſſidendi, & alia de nouo acquirendi.

Quoad noua Monaſteria conſtruenda, vide ſanctionẽ Clem. VIII. in conſt. ſua 99. Quoniã.

§. 41. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, bona, iura, & iuriſdictiones, ad ipſa Monaſteria, loca, Eccleſias, capellas, Oratoria, & Hoſpitalia, tam præſentia, & futura ipſius Congregationis, & eius Monialium, ſiue Sororum, ſeu oblatarum perſonarum, in quibuſcumque Mundi partibus conſtituta, & pertinentia quarum nomina & cognomina hic haberi volumus pro expreſſis, quæ in præſentiarum Canonici, Moniales, ſiue Sorores, & oblatę perſonæ vtriuſque ſexus huiuſmodi Congregationis, iuſte, & canonice poſſident, & in futurum, Pontificum conceſſione, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, vel aliis iuſtis modis præſtante Domino poterunt adipiſci, ipſis Monaſteriis, capellis, & Oratoriis, Hoſpitalibus, præſentibus & futuris firma, rata, & illibata ſeruari volumus, decernentes vt nulli omnino hominũ liceat præfata Monaſteria, ſiue loca, vt præfertur, exempta, res, & bona mobilia, & immobilia, poſſeſſiones, domos, molendina, aquas piſcarias, iura iuriſdictiones temere perturbare, aut illa, ſeu illorum aliquod auferre, vel ablata retinere, occupare, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, quod ſi aliqua Eccleſiaſtica ſæcularis ſiue perſona cuiuſcũque gradus vel conditionis exiſtat, etiamſi Pontificali dignitate præfulgeat, contra hoc noſtræ exemptionis, liberationis, decreti, conceſſionis, defenſionis, conſeruationis, & libertatis indultum venire, dicta bona, iura, iuriſdictiones, exemptiones, & indulta, vel aliquid eorum violando, occupando, turbando, vel diminuendo, ſeu indebite fatigare præſumpſerit, nec facta ei notitia de huiuſmodi noſtro indulto, infra tres dies ſe correxerit, aut idoneam cautionem de ſatisfaciendo præſtiterit, excommunicationis ſententiã ipſo facto incurrat, à qua, niſi dicta ſatisfactione præſtita, præterquam in articulo mortis, & tunc de ſatisfaciendo per ſe, ſi ſuperuixerit, aut per ſuos, vel ſucceſſores idoneos præſtita cautione, nequeat abſolutionis beneficium obtinere. Volumus autem, quod præfatæ Congregationis, & eius Monialium, ſiue Sororũ, ac oblatarum perſonarum vtriuſque ſexus Monaſteria, & loca, hæreditates, legata, & fideicommiſſa per medias perſonas Canonicorum, Monialium, ſiue Sororum, & oblatarum perſonarum huiuſmodi, aut alias qualitercumque ad ea delata bona, mobilia, & immobilia, in quibuſcumque ciuitatibus & locis, quouis titulo acquirere, ipſique Canonici, Moniales, ſiue Sorores, & perſonæ illæ pro ſe, & eorum Monaſteriis petere, & exigere poſſint, vndecumque vel qualitercumque eis debeantur, & quæ petendi, & exigendi (ſi in ſæculo remanſiſſent) ius haberent.

Præſcriptio 60. annorum tantum currit contra Congregationem iſtam.

§. 42. Et contra præfatæ Congregationis, ac illius Monialium, ſiue Sororum Monaſteria, loca, perſonas, & bona tam in præteritis quam in futuris, aliqua non currat præſcriptio, niſi poſt lapſum ſexaginta annorum.

Facultas Cõgreg. alienandi bona.

§. 43. Vtque circa vtilitatem, & commodum Monaſteriorum Eccleſiarum, & locorum ſuorum huiuſmodi, ac illorum iurium magis intendere valeant, Capitulo generali Cõgregationis prædictæ, ac illius pro tempore Priori generali cum Viſitatoribus, per præſentes impartimur auctoritatem concedendi Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, & Capitulis Eccleſiarũ, Monaſteriorum, & locorum ſuorum ac præfatarum Monialium ſiue Sororum, quarum curam gerunt, licentiam permutandi, ſeu alienandi, quotiens opus fuerit, vel in emphiteuſim, vel libellum, & affictum, perpetuo vel ad tempus, quibuſuis perſonis etiam ſæcularibus, pro condecenti annuo canone, ſeu cenſu, quæcumque bona immobilia Congregationis prædictæ, ac illius Monaſteriorum, Eccleſiarum, & locorum, ſeu prædictarum Monialium, ſiue Sororum, pro ipſorum tamen euidenti vtilitate.

Facultas alia loca ſuſcipiendi.

Id intellige iuxta bullam 99. Cle. VIII. Quoniam.

§. 44. Concedimus inſuper motu, ſcientia, & poteſtate prædictis, vt omnia, & quæcumque loca, Eccleſias etiam Parochiales, & cuiuſcumque Ordinis ſint, aut conditionis, Cõgregationi, & Canonicis prædictis per quoſcumque oblata apprehendere, & capere poſſint harũ noſtrarum vigore, & abſque alia Sedis prædictæ cõceſſione.

Facultas paciſcendi in locorum ſuſceptione.

§. 45. Necnon Priori generali, Viſitatoribus, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Prælatis præfatis, aut aliis per Congregationem huiuſmodi ad id pro tempore deputatis, in vnionibus, annexionibus, incorporationibus, & reformationibus, ſeu receptionibus, Monaſteriorum, Prioratuum, vel aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum pro ipſa Congregatione faciendis cum Prælatis, & perſonis, Monaſteria, ſeu beneficia huiuſmodi per eos obtenta, in Congregationis huiuſmodi, ſeu alicuius illius particularis Monaſterij commodum dimittere volentibus, conuentiones, & pacta (quæ illicita, & quando Apoſtolica confirmatione carerent expreſſe prohibita cenſerentur) inire, ac Monaſteria, Prioratus, & alia beneficia quæcumque quæ hactenus conditionibus, & pactis huiuſmodi interuenientibus acquiſierint retinere, ipſaque conuentiones, & pacta obſeruare abſque eo, quòd aliquam propterea ſimoniæ labem incurrant, libere & licite valeant.

Monaſteria Congreg. per eius Prælatos regantur.

§. 46. Monaſteria autem, & Prioratus, quæ nunc ſunt, & pro tempore erunt, etiam vnita præfatæ Congregationi, per Prælatos dumtaxat eiuſdem Congregationis regantur, & gubernentur, & quotiẽs illa vbicumque etiam apud Sedem prædictam, & qualitercumque vacare contigerit, etiamſi ſpeciales, vel generales de illorum prouiſionibus, ſeu diſpoſitionibus per dictam Sedem reſeruationes factæ fuerint, generale Capitulum, ſi tunc celebretur, alioquin generalis Prior, & Viſitatores, illos ex eiuſdem Congregationis Canonicis præſentibus & futuris, etiam defectum Natalium ex quibuſuis perſonis patiẽtes quos ad id idoneos fore crediderint, in Prælatos tunc vacantiũ Monaſteriorũ, & Prioratuum huiuſmodi, aliàs ſecundum conſuetudines, conſtitutiones, ordinationes, & ſtatuta prædictæ Congregationis eligere ſeu nominare, & ad eorum nutum, & beneplacitum taliter electos ſeu nominatos, à regimine, & adminiſtratione dictorum Monaſteriorum, & Prioratuum quibus tunc præfuerint, & quæ tunc propterea vacare cenſeantur, abſoluere, & amouere, præfatique ſic electi, & nominati, abſque alicuius dictæ Sedis, vel alterius prouiſionis, ſeu diſpenſationis adminiculo, etiã præter hoc, quod eis benedictionis munus impendatur, ipſis Monaſteriis, & Prioratibus, ad quæ ſic electi, vel nominati fuerint, præeſſe, & illa in ſpiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, & omnes actus ibidem exercere, & inſignia deferre, ac ſi munus huiuſmodi ſuſcepiſſent. Et ſi contingeret, vt vnus ſic electus nominatus aliqua legitima cauſa abeſſet à Monaſterio, & Prioratu, cui fuerit deputatus, ordinamus, quòd alteri, eius durante abſentia, commiſſa huiuſmodi adminiſtratione in ſpiritualibus, & tẽporalibus, iuxta eorum conſtitutiones & ſtatuta, præfato ipſi abſenti, ſi fuerit opportunũ, pręfatæ congregationis aliud Monaſt. in ſpiritualibus & temporalibus, auctoritate etiam Apoſt. regendum, & gubernandum, dictum capitulum, ſeu pro tempore Prior generalis cum Viſitatoribus committere poſſit, & valeat. Nec propterea ex Monaſteriis ipſis vnum alteri cenſeatur eſſe ſubiectum, ſed eis in priſtina ſua libertate manentibus, ea neceſſitudinis adminiculo copulata, ſub felici dictæ Congregationis regimine, ſibi vniformi Regularis obſeruantiæ greſſu inuicem ſuffragentur. Nihil igitur ex dictis Monaſteriis, vel Prioratibus, aut aliis dictæ Congregationis locis, per quaſcumque literas Apoſtolicas, etiam motu ſimili, & cum reſeruationibus, ac quibuſcumque derogatoriis, per quas effectus præſentium quomodolibet impediri, vel differri poſſit clauſulis, conceſſas hactenus & in poſterum concedendas, per aliquem

de dicta Congregatione vel extra eam, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, ſeu conditionis, etiamſi Cardinalatus honore, aut Pontificali, vel alia quauis dignitate præfulgeat, in titulum, ſeu commendam, aut adminiſtrationem, vel alias obtineri, ſeu ſi ſuper alicuius illorũ fructibus, redditibus, & prouentibus aliqua penſio reſeruari, concedi, vel aſſignari, ſeu ius ſibi deſuper acquiri, vel aliquis contra præſentium tenorem quouis quæſito colore, etiam prætextu quorumcumque conuentorum ſeu pactorum, tamquam ſimoniacorum, quempiam de dicta Congregatione ſuper aliquo ex Monaſteriis, Prioratibus, & locis prædictis ratione tituli, ſiue commendæ, vel adminiſtrationis, aut penſionis huiuſmodi, vel aliàs impetere, ſeu moleſtare valeat. Nullaque deinceps ex beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura vel ſine cura, ad collationem vel prouiſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Abbatum, vel Priorum, ac Conuentuum, Monaſteriorum, & aliorum locorum dictæ Congregationis communiter, vel diuiſim pro tempore pertinentibus, etiam qualitercumque beneficia ipſa, & vbicumque, præterquam apud Sedem prædictam vacare contigerit, dummodo diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruata non fuerint, ſub gratiis, & expectatiuis, vt prouiſionibus ſeu aliis diſpoſitionibus dictæ Sedis, facultatibus, ſeu indultis de conferendis beneficiis Eccleſiaſticis vacantibus, vel vacaturis, quibuſuis perſonis, cuiuſcumque ſtatus, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis fuerint, aut quauis etiam dignitate Pontificali præfulgeant, ab eadem Sede quomodolibet conceſſis, & in antea concedendis quomodolibet cadant, ſeu comprehendantur, ſed ipſorum beneficiorum collatio, prouiſio, præſentatio, ſeu electio, & diſpoſitio illorum occurrente vacatione præmiſſis non obſtantibus, ad Abbates, & Priores, & Conuentus præfatos, libere, & abſque aliquo etiam præfatæ Sedis præuentionis impedimento pertineant, & ſpectent, ac beneficiis ipſius nullus alius quam Abbates, ſeu Priores, & Conuentus prædicti quarumcumque facultatum, & indultorum ſibi à Sede vel Legatis præfatis qualitercumque & ſub quibuſuis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, etiam motu ſimili conceſſorum, & concedendorum vigore, vel prætextu diſponere valeat quoquo modo, ac omnes, & ſingulæ gratiæ, expectatiuæ, & acceptationes, prouiſiones, diſpoſitiones, collationes, & literæ Sedis prædictæ, & illius Legatorum huiuſmodi, facultateſque & indulta ſuper collationibus beneficiorum Eccleſiaſticorum vacantium, ſeu vacaturorum quibuſuis, etiam vt præfertur, qualificatis perſonis, & cum prædictis clauſulis pro tempore conceſſa, proceſſuſque deſuper pro tempore habiti, etiam excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliaſque Eccleſiaſticas ſententias, cenſuras, & pœnas in ſe continentes, quoad beneficia, ad collationem, prouiſionem, præſẽtationem, electioné, aut aliam diſpoſitionem Abbatum, & Priorum, ac Conuentuum prædictorum reſpectiue ſpectantia huiuſmodi, ac totum id quicquid in contrarium à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, omni prorſus careant firmitate. Sed neque per quaſcumque reuocationes, caſſationes, ſeu annullationes quarumcumque vnionum, annexionum, incorporationum, & appropriationum de quibuſuis Monaſteriis, Prioratibus, Eccleſiis, ſiue locis Eccleſiaſticis, per nos ſeu ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, aut eorum aliquem in genere, vel in ſpecie, ſeu quibuſuis verborum formis, vel expreſſionibus de cetero forſan faciendis, nullum dictæ Congregationi ſuper vnionibus, incorporationibus, approbationibus, & innouationibus quorumcumque Monaſteriorum, Eccleſiarum, Prioratuum, aut aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, per nos & Sedem prædictam Congregationi, vel in eius fauorem faciendis præiudicium inferatur, ſed illæ omnes etiam poſt reuocationes, caſſationes, & annullationes prędictas, in ſuo robore inconcuſſę perſiſtant in omnibus, & per omnia, ac ſi quoad eas, & ipſarum ſingulis aliqua reuocatio, annullatio, & caſſatio nullatenus emanaſſent, niſi dũ, & quãdo ipſæ ſuper vnionibus, conceſſionibus, & appropriationibus, ſeu donationibus confectæ literę, in reuocationum, caſſationum, & annullationum literis, conſtitutionibus, & ordinationibus huiuſmodi de verbo ad verbum infererentur, ac in eis ſpecialis, expreſſa, & indiuidua de ipſis Monaſteriis, & locis, ac Congregatione mentio fieret, necnon irritum, & inane totum, & quicquid in contrarium quauis auctoritate, ſciẽter vel ignorãter contigerit attentari.

§. 47. Necnon quòd deinceps per qualcũque reuocatorias, ſeu alias Apoſtolicas conceſſiones, vel literas, quibuſcumque verborum formis aut tenoribus, vel clauſulis derogatoriis, etiamſi illæ, motu, & ſcientia ſimilibus emanauerint, nulla ex prædictis conceſſis, & quæ eidem Congregationi pro tempore concedentur, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, indultis, priuilegiis & conceſſionibus quomodolibet reuocari, caſſari, vel annullari, ſeu ipſis, vel ipſorum, ſeu quibuſuis in eis contentis particulis, & clauſulis derogari valeat, niſi in derogatoriis, vel aliis literis, ſeu caſſationibus huiuſmodi, illa vel illæ ex literis quæ reuocari, aut caſſari, ſeu annullari viderentur, aut cui vel quibus derogari appareret, eorumque totus tenor de verbo ad verbum integre infereretur, & de omnibus, & ſingulis Congregationis huiuſmodi Monaſteriis nominatim ſpecifica mentio fiat, ac in eiſdem reuocatoriis, caſſatoriis, vel aliis literis, manifeſte, & expreſſe appareat, quòd Romanus Pontifex priuilegiis, indultis, & literis, de quibus tunc actum fuerit, voluerit ſpecialiter derogare, vel illa reuocare, aut caſſare, ſeu annullare, & tunc demum vrgens, ſufficiens, & rationabilis, per quam derogatio, reuocatio, caſſatio, vel annullatio ipſa merito fieri debeat, cauſa exprimatur, aliàs derogationes, reuocationes, caſſationes, irritationes, & annullationes, & quæcumque exinde ſubſequuta nullius ſint roboris, vel momenti, ipſis conceſſis literis, priuilegiis, indultis, gratiis, exemptionibus, & libertatibus in ſuo priſtino, plenario, atque integro robore duraturis. *Clauſula huius bullæ & conceſſionum preſeruatiua.*

§. 48. Et ſi quando per aliquem, aut plures actus contra ea, aut ipſorum aliquod à quocumque cuiuſcumque conditionis, dignitatis, gradus, aut ſtatus fuerit, ex negligentia, vel ignorantia præſentium, quibus hæc conceduntur, aut alia quauis cauſa, ſcienter, vel ignoranter attentari, vel pro tempore obſeruari contingat, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & priuilegiis huiuſmodi præiudicium generetur: ſed ea omnia, & ſingula, in ſuis robore, & firmitate permaneant. *Decretum irritans.*

§. 49. Præterea ſtatuimus, & decernimus, quod vniuerſæ, & ſingulæ perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica vbilibet conſtitutæ, & alias de iure communi habiles, & idoneæ ad cauſas audiendas, cum aliquæ ex eiſdem perſonis pro parte eiuſdẽ Congregationis Sancti Saluatoris, ſeu Prioris generalis, aut aliorũ ex Congregatione huiuſmodi, ac quos ſpectabit, fuerint requiſitæ, per ſe, vel aliũ, ſeu alios, præmiſſa, vbi & quando opus fuerit, publicare, ac eidem Congregationi, & Canonicis, illorumque Eccleſiis, & Monaſteriis, membris locíſque prædictis in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtant ac faciant Congregationem ipſam, illiuſque Canonicos, Moniales, ſiue Sorores, & perſonas, ac eorum Monaſteria, loca, & bona quæcũque, pacifica poſſeſſione, vel quaſi priuilegiorum, & conceſſionum huiuſmodi libere gaudere, & non permittant eos, ſeu teſtamentorum executores, & hæredes prædictos, contra illorum tenores, per Ordinarios, & Rectores Parochialium Eccleſiarum prædictos, ſeu alios quoſcumque indebite moleſtari, aut eis grauamina, iniurias, atque damna inferri, ſeu quomodolibet irrogari, quinimo dictæ Congregationi, ac illius Canonicis prædictis in quibuſcumque caſibus, ſeu cauſis, tam Eccleſ. quam profanis per eos coram dictis perſonis cõtra quaſcumque alias perſonas cuiuſcumque qualitatis, cõditionis, gradus, ordinis, dignitatis, nobilitatis, pręeminentiæ, & ſtatus fuerint, etiam quacumque mundana, vel Eccleſiaſtica, aut Patriarchali præfulgeant dignitate, ſeu exemptione monendis ſummarie, & de plano, ac ſine ſtrepitu, ac figura iudicij, ſola facti veritate inſpecta, auctoritate Apoſtolica miniſtrent iuſtitiæ complementũ, denuntiẽtque palam, & publice, omnes & ſingulos excommunicatos, quos eis conſtiterit cenſuras, & alias pœnas incurriſſe, ac faciãt eos ab omnibus arctius euitari, & vbique pro *Publicatio huius bullæ demandatur vna cum eius obſeruantia.*

excom

excommunicatis, ſuſpenſis,& interdictis nuntiari,& legitimis deſuper factis proceſſibus, illos quotiens opus fuerit, iteratis vicibus aggrauent, ſeu aggrauari procurent, contradictores quoſlibet per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato etiam ad præmiſſa,ſen aliquod eorum,ſi opus fuerit,auxilio brachij ſæcularis, ſuper quibus omnibus eis facultatem concedimus per præſentes. Volumus autem, quòd vniuerſæ, & ſingulæ perſonæ, quibus cauſæ auctoritate literarum Apoſtolicarum delegari poſſent,dum, & quotiens pro parte Prioris generalis, & aliorum Abbatum, Priorum,& Conuentuum,ac Canonicorum,aut Monialium, ſeu Sororum, ac perſonarum Congregationis huiuſmodi,vel alicuius eorum fuerint legitime requiſiti,ad exequutionem quarumcumque literarum dictæ Sedis conſeruatoriarum nuncupatarum, ac præmiſſarum præfatæ Congregationi, vel eius Monaſterijs, Prioratibus, membris,Abbatibus,Prioribus,& Conuentibus,aut Monialibus,ſeu Sororibus,& perſonis,contra illis inferentes moleſtias,iniurias,grauamina atque damna,conceſſarum hactenus, & in poſterum concedendarum perpetuis futuris temporibus, procedant per ſe, vel alios, alias iuxta earumdem conſeruatoriarum literarum continentiam atque formam,in omnibus,& per omnia,perinde ac ſi ipſæ non ſeruatoriæ literæ à principio directe, eiſque vt quamuis alias conſeruatores eſſe non poſſent, illas exequerentur, expreſſe mandatum,& ſuper hoc conceſſa facultas fuiſſet.

Derogatio quarumcũque obstariorum. §. 50. Non obſtantibos Natalium defectu,ac Lugdunen. Concilij,& piæ memoriæ Innocentij Quarti circa exemptos editæ, quæ incipit, Volentes, & Martioi Quinti necnon Bonifacij Octaui,Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, quibus cauetur,ne quis extra ſuam Ciuitatem, & Diœceſim, niſi certis exceptis caſibus,& in illis vltra vnam dietam à fine ſuæ Diœceſis ad iudicium euocetur, ſeu ne iudices à Sede prædicta deputati,extra Ciuitatem,& Diœceſim,in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alij, vel alis vices ſuas committere præſumant,& de duabus dietis in Concilio generali, necnon quæ incipiunt, Super cathedra,eiuſdem Bonifacij Papæ,& Dudum Viennenſis Concilij,ac piæ memoriæ Calliſti Papæ etiam prædeceſſoris noſtri,& aliis literis,conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis, etiam quorumcumque aliorum Pontificum ſimiliter prædeceſſorum noſtrorum, vel etiam in prouincialibus,& ſynodalibus Conciliis editis, necnon ſpecialibus,& vel generalibus Eccleſiarum,Monaſteriorum,Prioratuum,& aliorum Regularium locorum,etiam dictæ Congregationi vnitorum,& illorum,ac prædictorum,& quorum ipſa vnita Monaſteria, Prioratus,& loca extiterint Ordinum,& inter quoſcumque eiuſdem Congregationis S. Saluatoris Canonicos, ac locorum Ordinarios,ſeu Rectores prædictos initis,& concluſis,ac hactenus obſeruatis pactis, & conuentionibus etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, & indultis, & literis Apoſtolicis quibuſuis Communitatibus, Vniuerſitatibus, Collegiis, Eccleſiis, Monaſteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conuentibus,& perſonis,etiam motu,& ſcientia ſimilibus,& cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus,efficacioribus, & inſolitis clauſulis,irritantibuſque decretis,conceſſis hactenus,& in poſterum concedendis,aut ſi Patriarchis,Epiſcopis, & Rectoribus præfatis, vel quibuſuis aliis, coniunctim, vel diuiſim à Sede præfata indultum exiſtat, quòd interdici,ſuſpendi, vel excommunicari, aut vltra, vel extra certa loca ad iudicium euocari non poſſint,per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem: & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali,vel ſpeciali,cuiuſcumque tenoris exiſtat,per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, quibus omnibus etiamſi pro eorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica,expreſſa,& indiuidua mentio,ſeu quæuis alia expreſſio habenda foret,eorum tenores etiamſi de verbo ad verbum inſererentur,præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat eiſdem motu, & ſcientia, ſpecialiter, & expreſſe derogamus,necnon omnibus illis,quæ præfati prædeceſſores in ſingulis per eos Congregationi huiuſmodi conceſſis literis voluerunt non obſtare,ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides danda transumptis huius bullæ. §. 51. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingulas prouincias,& loca opportuna,vbi neceſſe foret, deſtinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd tranſumptis earum manu Notarij, publici ſubſcriptis,& alicuius Archiepiſcopalis,vel Epiſcopalis ſeu alterius Curiæ ſigillo munitis,ea prorſus in iudicio,& extra vbicumque exhibita,vel oſtenſa erunt,fides adhibeatur,ac ſi ipſæ originales literæ forẽt exhibitæ,vel oſtẽſæ.

Nulli ergo,&c. Si quis autem.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ,1512.4. Nonas Aprilis,Pont. noſtri Anno 9. *Dat. P. An. 9. die 2. April.*

Damnatio Conciliabuli Piſani, cum omnibus in eo ſecutis. XXXI.

Eiuſdem damnatio eſt etiam ſupra in conſtitut. 27. Sacroſancta, §. 15.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam, Sacro approbante Concilio. *Edita A. D. 1512.*

Approbatio contentorũ in aliis bullis, quarũ vna eſt indicata hic in rubr. aliæ autẽ vti minus neceſſariæ ſunt prætermiſſæ. CVm inchoatam huius ſacri Lateran. Concilij celebrationem, ad Dei laudem,vniuerſalis Eccleſiæ pacem, fidelium vnionem, ſchiſmatis,& hæreſum euerſionem,morum reformationem,ac contra perfidos fidei hoſtes expeditionem, Altiſſimi dextra aſſiſtente proſequi intendamus, vt omnium ſchiſmaticorum, & pacis hoſtium latrantium canum ora obtundantur, vniuerſi Chriſti fideles valeant à tam peſtifero, & venenoſo contagio ſe immaculatos ſeruare,in hac præſenti ſecunda ſeſſione in Spiritu ſancto legitime congregata, indictionis, conuocationis, & publicationis, ſchiſmaticæ conuenticulæ, & aſſerti conciliabuli Piſani, ad ſcindendum, & ſcandalizandum Eccleſiæ præfatæ vnionem emanatarum, citationum, monitionum, decretorum, abſolutionum, ſententiarum, actorum,legatorum creationum,obedientiarum, ſubtractionum, aſſertarum cenſurarum appoſitionum, ipſiuſque conciliabuli tranſlationis, ad Mediolan. vel Vercellen. Ciuitates, aut alia loca quæcumque,omniumque,& ſingulorum in dicto Cõciliabolo geſtorum, & concluſorum reprobationes,damnationes, reuocationes,caſſationes,irritationes,& annullationes per nos habita cum venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Card. deliberatione matura, & de eorumdem fratrum conſilio, & vnanimi conſenſu,ac ex certa ſcientia,& de Apoſt. poteſtatis plenitudine, per diuerſas noſtras literas reſpectiue præſertim ſub dat. die 15. Kal. Auguſti Pont. noſtri Anno 8. ac 3 Non. Dec. & Idibus Aprilis eiuſdem Pont. Anno 9. editas,factas, & emanatas, literaſque ipſas cum decretis, declarationibus,inhibitionibus,mãdatis, hortationibus, interdictorum Eccleſ. appoſitionibus,& aliis ſententiis, cenſuris,& pœnis,tam à canonicis ſanctionibus, quam à nobis,maxime in literis indictionis huius ſacri vniuerſalis Concilij, ac omnibus,& ſingulis aliis clauſulis,in dictis literis contentis, quarũ tenores,ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur,pro expreſſis haberi volumus,licet vt firma & valida,nulla alia confirmatione, aut approbatione egerent, ad abundantiorem cautelam, & veritatis manifeſtationem, hoc ſacro approbante Concilio confirmamus,approbamus,& innouamus,illaque inuiolabiliter obſeruari volumus,ſtatuimus,& ordinamus, ſupplentes omnes, & ſingulos defectus ſi qui forſan interuenerint in eiſdem.

Dãnatio Conciliabuli Piſani. §. 1. Necnon Conciliabulum præfatũ,illiuſque tranſlationẽ,ac omnia,& ſingula per ipſum Conciliabulũ,illique aſſiſtẽtes,adhærẽtes,fautores,& conſentientes,directe, vel indirecte quomodocumque, & qualitercumque à die indictionis ipſius Conciliabuli vſque in præſentem

 diem,

diem, acta, ſacta, & geſta, & prolata, ac in poſterum gerenda, agenda, facienda, & proferenda etiamſi talia ſint, vel fuerint de quibus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, ac indiuidua mentio habenda foret, illorum tenores, & qualitates etiam pro expreſſis habentes, vt alia adulterina, & à veritate deuiantis Concilia, & in eis geſta, à iure, ſacriſque Canonibus damnata, & reprobata fuerunt, damnamus, & reprobamus, ac prout ſunt, nulla irrita, & inania, nulliuſque roboris, vel momenti fuiſſe, & eſſe nunciamus, & quatenus opus ſit caſſamus, irritamus, & annullamus, ac pro caſſis, irritis, & annullatis haberi volumus.

Validatio Lateranenſis Concilij indicti vt ſup. §. 2. Et nihilominus hoc ſacrum Concilium œcumenicum, iuſte, rationabiliter ac ex veris, & legitimis cauſis, riteque & recte indictum celebrari inceptum, omniaque & ſingula, quæ in eo facta, & geſta ſunt, & de cetero fient, & gerentur, iuſta, rationabilia, firma, & valida fore, ac idem robur, eamdemque vim, poteſtatem, auctoritatem, & firmitatem habere, & obtinere, quæ alia Concilia generalia, præſertim Lateranenſia à ſacris Canonibus approbata, habent, & obtinent, hoc eodem ſacro Concilio approbante decernimus, & declaramus.

Prorogatio eius tertiæ ſeſſionis pro die 4. Non. 15.12. §. 3. Inſuperque temporum diſpoſitione, æſtiuiſque caloribus inſtantibus, vt commoditati, & valetudini Prælatorum conſulatur, Vltramontanique & trans mare exiſtentes, qui hactenus ad hoc ſacrum Concilium venire non potuerunt, expectentur, propterque alias iuſtas, & rationabiles cauſas, præfato ſacro Concilio notas, & ab eo approbatas, tertiam ſeſſionem continuationis celebrationis Concilij præfati, tertio nonas Nouemb. proxime futuri faciendam, hoc præfato ſacro Concilio ſimiliter approbante indicimus, omnibuſque & ſingulis Prælatis, & aliis in eodem * Concilio tunc exiſten. à Romana Curia recedendi, & pro eorum voluntate vbi eis placuerit morandi, dummodo dicta 3. Nonas Nouemb. in præfato Concilio Lateranenſe ceſſante legitimo impedimento de quo clare conſtet, ſub pœnarum in literis indictionis ipſius Concilij, & Canonicis ſanctionibus contra non accedentes ad Concilia indictarum incurſu præſentes exiſtant, licentiam, & facultatem, præfato ſacro Concilio etiam approbante, concedimus, & indulgemus. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

** nunc*

D. P. An. 9. die 17. May. Dat. Romæ, in publica ſeſſione, in Lateranenſi ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, 1512. 16. Kal. Iunij, Pont. noſtri Anno 9.

LEO DECIMVS PONT. CCXXI.

ANNO DOMINI MDXIII.

LEo X. Florentinus, Ioannes Medicus anteà dictus, Laurentij filius, Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Dominica, Creatus Idibus Martij 1513. Coronatus 4. Id. Aprilis eodem anno. Vixit annos 8. menſes 8. & dies 21. Creauit Card. 24. Obiit anno 1521. Kalend. Dec. ſepultus fuit in Baſilica Principis Apoſtol. poſtea tranſlatus fuit in Eccleſ. S. Mariæ ſuper Mineruam. Vacauit ſedes dies 40.

Reintegratio Incliti Populi Rom. ad ſua priuilegia, gratias, & officia. I.

Hæc omnia Paul. III. die 27. Septembris 1537. confirmauit, ſed eius conſt. vt ſimpliciter confirmatoriam omiſi. Aliam verò conceſſionem gratiarum dedit Paul. IV. die 28. Nouemb. 1555. quam minus neceſſariam exiſtimaui. Et Innoc. IX. in ſua conſt. 2. Ad Romanum. Quo verò ad priuilegium fori Romanorum, vide conſt. 34. Pij IV. Dilectos. vbi notabo.

LEO EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1513.*

Proœmium. DVM ſingularem fidei conſtantiam, & eximiæ deuotionis affectum, quos Dilecti filij Populus Romanus erga nos, & Romanam ab eius exordio geſſiſſe ſemper, & gerere comprobantur Eccleſiam, vigili meditatione penſamus, dignum, quin potius debitum arbitramur, vt Eccleſia ipſa ſic ſuæ in eos gratiæ dona diffundat, vt à quibus præcipue in matrem, & dominam, diuina fuit diſpoſitione recepta, per mutuæ beneuolentiæ miniſterium, vberioraque in dies largitionis munera in peculiares, ac dilectiſſimos filios, magis adoptaſſe noſcatur.

Popul. Rom. multas gratias obtinuit à pluriſque Pont. quibus tamen non fruebatur. §. 1. Sane felicis memoriæ Eugenius Quartus, Nicolaus Quintus, Calliſtus Tertius, Pius Secundus, Paulus etiam Secundus, Sixtus etiam Quartus, Innocentius Octauus, Alexander Sextus, & Iulius ſimiliter Secundus, & nonnulli alij Rom. Pontifices prædeceſſores noſtri, diuerſa eiſdem Populo priuilegia, indulta, & gratias, conceſſerunt, quæ ſicut Dilecti filij Nobiles viri Magiſter Ioannes Hieronymus de Benzonibus, decretorum Doctor, de maiori præſidentia Abbreuiator, & Stephanus de Carbonibus, ac Marius Particappa, Conſeruatores, & Franciſcus Cincius Prior Capitum Regionum Vrbis, necnon Magiſtri Paulus de Planci, Baptiſta Paulinus, Iulius de Alberteſchis, Aulæ noſtræ Conſiſtorialis Aduocati, & Marius Salamonius, vtriuſque iuris Doctores, & Franciſcus de Lenis, & Marcus Anſonius de Altetiis, & Bernardinus de Militibus, ac Iacobus de Frāgipanibus, & Hieronymus Pichus, ac Bartholomæus de Valle, Romani Ciues, eorumdem Conſeruatorum Conſiliarij, ſuper id per ipſos Conſeruatores electi, ac Petrus de Simeriliis Fiſci noſtri Romani procurator, nobis ipſius Populi nomine expoſuerunt, ob paſſim vniculque petenti conceſſas illorum derogationes, & eorumdem Populi negligentiam, vel alias partim numquam in obſeruantiam deducta, vſuiue recepta, partim per diſſueſudinem abrogata propemodum ſunt.

Quas omnes hic Pont. innouat & confirmat. §. 2. Nos igitur Populum præfatos non minoris caritatis affectu, quam prædeceſſores præfati proſecuti ſunt, proſequi volentes, ac omnium, & ſingulorum priuilegiorum, indultorum, & gratiarum prædictarum, ſingularum ſuper illis confectarum literarum tenores, ac de verbo ad verbum insererentur præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, Motu proprio, non ad ipſorum conſeruatorum, Priores, & conſiliariorum, aut aliorum pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia, priuilegia, gratias, indulta, & literas prædicta, etiam quæ in cauſis ad forum capitolinum ſpectantibus, cōmiſſiones quaſlibet, præterquam quæ Romani Pont. ſint manu propria ſubſcriptæ prorſus excludunt, & Tribunalia, ac cauſarum tam ciuilium quam criminalium, in eadem Vrbe, cognitiones diſtinguunt, necnon Statuta, & conſuetudines dictæ Vrbis, reformationes illorum, etiam iuramenti validitatem in certis ibi expreſſis caſibus reſtringentia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, approba

approbamus,& innouamus,& perpetuæ firmitatis robur obtinere,& etiamſi hactenus ex præmiſſis,vel quibuſuis aliis cauſis obſeruata non fuerint, ex nunc de cetero perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari debere, decernimus, potiorique pro cautela ea omnia, & ſingula, prout per dictos prædeceſſores conceſſa fuerunt, eiſdem Populo gratioſe concedimus.

Officiaque multa eidem Populo reſtituit & donat. De his officiis vide plenius nouis Statutis Vrbis lib. 3.

§. 3. Et vt eiſdem Populo in eorum priuata commoda de alicuius ſubuentionis auxilio conſulatur, Protonotariatus Curiæ Capitolij (quod Hoſpitali noſtro Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe,) Et Notariatus (quod Secretariorum noſtrorum, & Mareſcallatus) Æſtimatoriatus Sateræ, Mandatariatus; Et Thanſtiberorum Ripæ, & Ripettæ officia (quæ Præſideutium Annonæ earumdem Ripæ & Ripettæ, dilectorum filiorum Collegiis, dicta olim fuere auctoritate perpetuo vnita, annexa, & incorporata (ab Hoſpitali, & quibus pro iis certam tunc expreſſam recompenſam, per alias noſtras literas conceſſimus, quibus non intendimus præiudicare, nec ſolita emolumēta anferre, niſi pro ea ſumma pro qua recōpenſa data fuerit Collegiis prædictis,reſpectiue ſegregantes,& ſeparantes ea. Ac pecuniarum Cameræ (ſine tamen ipſius exercitio & emoluēntis ex ipſo exercitio prouenietibus, quæ capita Solidorū appellant)& Gabellæ Vini Forenſis de eadem Vrbe Depoſitariatuū,cum conſueris. Ac præfatę Ripæ,Ripettæ;Pecudumq;& Merciū,ac Annonæ graſcæ nuncupatæ, necnon Salis ad groſſum, & ad minutum Dohaneriatuum, cum centum viginti pro quolibet Dohaneriatu, & omnium earumdem Dohaneriatuum Notariatuum, cum Quadraginta octo Florenorum auri pro quolibet Notariatu Salariis, per conductores ipſarum Dohanarum, ex earum prouentibus, ſingulis annis in quatuor terminis, Dohaneriis, & Notariis pro tempore exiſtentibus integre perſoluendis, ita tamen quod emptoribus & conductoribus dictarum Dohanarum,& Gabellarum propterea nullum præiudicium circa adminiſtrationem officij inferatur, ſed ſolum deferre poſſint extorſioues indebitas & inſolitas, quæ fierent Cameræ Apoſtolicæ, & ſine præiudicio in illis emptionis ant pignoris, vel ſimplicis ab aliquo ex prædeceſſoribus noſtris conceſſionis tituli ius habentium, quamdiu tituli ipſi durauerint dumtaxat. Ita quod liceat ipſis Conſeruatoribus,& Populo reſtitutis pretiis pro quibus empta, aut pecuniis pro quibus pignori obligata ſint, illa ſimul vel ſucceſſiue redimere, extraordinariatus maioris, Notariatus etiam maioris & Scriptoriæ & Mareſcallatus Cameræ,& Gabellariatus maioris Vrbis prædictarum. Et Salinarum,Portarum,& Pontium,ſiue Palatij dictorum Cōſeruatorum Mareſcallatus,& eiuſdem Palatij Notariatus, ac Camerariatus Ripæ & Ripettæ. Ac alia quæcumque Vrbis officia, olim per Ciues Romanos exerceri ſolita, Portaſque, & dictæ Vrbis, cum omnibus eorum ſolitis honoris, oneribus, ſalariis,& emolumentis dictis Populo donamus, & elargimur. Statuentes, & ordinantes quod ex nunc de cetero in perpetuum, tam Portæ, & Pontes huiuſmodi, quam Conſeruatoriatus, Capitum regionum, Mareſcallatum de tracta nuncupatorum, Paceriatus, Magiſtratuum Stratarum, & Iuſtitiariorum, Syndicorum, Senatoris, & officialium Vrbis, Reformatorum Studij,& Pacciriorum,ac Syndicorum,Aſſeſſeriatuum, & Notariatuum eorumdem, ac quæcumque aliæ præfatæ Vrbis officia per Ciues huiuſmodi,vt præfertur,exerceri ſolita,diuiſis etiam in plures, ad Populum, portiones illorum vel aliquorum ex eis,fructibus, redditibus,& prouentibus, iuxta prouidam dictorum Conſeruatorum, & Prioris, ac eorum Conſiliariorum ordinationem deſuper faciendam, in pixidem congeri, & deindè ſtatutis per Conſeruatores & Priorem, & Conſiliarios præfatos ad id temporibus ſortem, noſtra, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis præſentia trahenda, noſtroque arbitrio reſtringenda, & amplianda, inter Ciues tantummodo diſpenſentur. Et quod Protonotariatus Curiæ Capitolij, Notariatus, & Mareſcallatus Ripæ & Stateræ, ac Cameræ, & Gabellæ Studij huiuſmodi Depoſitariatuū, & Gabellariatus, & Extraordinariatus prædictorum, & Iudicatus appellatiónum, de eadem Vrbe officia, & Comitatus Tyburis,& Malleani,ac Velletri,& Coræ, Ciuitatum videlicet,& Oppidorum dictorum Populi Romani, temporali Dominio immediate ſubiectorum Poteſtariæ à taxis, quas pro expeditione Breuium præfati Secretarij,ab eis hactenus exigebant, necnon eædē Ciuitates, & Oppida, ac Terræ ad præſeus præfatis Populo immediate ſubiecta, ſi & quandiu in ſubiectione huiuſmodi fideliter manſerint, ab omni onere quo pro Stationibus militum Romanæ Eccleſiæ grauabantur, libera ſint atque immunia. Id vero quod ex Depoſitariatu huiuſmodi Collegio dilectorum filiorum, Scriptorum Archiuij Romanæ Curiæ annuatim debetur, is ſoluat qui dicta ſolidorum capita perceperit.

Beneficiaque eccleſiaſtica Vrbis Romanis tantum cōferri iubet.

§. 4. Et quod Sancti Georgij intra, & Sancti Sebaſtiani extra dictæ Vrbis muros, Sancti Benedicti, & Ciſtercienſis Ordinum, & alia Monaſteria, ac Prioratus, Canonicatus, & præbendas, dignitates perſonatus; adminiſtrationes,& officia, ceteraque beneficia Eccleſiaſtica, cum cura & ſine cura, in dicta Vrbe & illius diſtrictu exiſtentia (venerabilium fratrum noſtrorum præfatæ Eccleſiæ Cardinalium, titulis, & denominationibus, ac Baſilicæ beatorum Petri,& Pauli, & Lateranenſis, & Beatæ Mariæ Maioris, de eadem Vrbe Eccleſiarum, Archipreſbyteratus Sancti Laurentij, & Sancti Anaſtaſij, extra, & Sancti Sabæ intra eoſdem muros, eorumdem Ordinum dictis Cardinalibus commendari ſolitis, Monaſteriis dumtaxat exceptis) non niſi Romanis ciuibus conferri ſeu commendari, aut alias de eis, in alios quoquo modo, præterquam ſi beneficia prædicta, ex reſignatione alienigenæ vacarent, quæ etiam alienigenis conferri valeant, etiam per nos, & Sedem Apoſtolicam diſponi nullo modo poſſit, collationeſque, prouiſiones, commendæ, & aliæ quæuis diſpoſitiones de illis, etiam per nos, & Sedē eamdem etiam cum expreſſa præſentium derogatione, etiam motu proprio,& ex certa ſcientia, pro tempore factæ nullius ſint roboris, vel momenti, nullumque alicui, etiam coloratum tribuant titulum poſſidendi.

Redditus gabella vini forenſis. Studio vrbis aſſignat.

§. 5. Propterea quod ex redditibus Gabellæ Vini Forenſis huiuſmodi, poſtquam Lectorum Studij ſalaria ſoluta ſint, liceat præfatis conſeruatoribus in eorum, & capitum regionum Magiſtratuum ornatum, & decus dumtaxat, quo indigere noſcuntur, & non eorumdem conſeruatorum, & capitum regionum proprios vſus, iuxta ordinationem per conſeruatores, & capita regionum, ac conſiliarios præfatos deſuper faciendam, tantum annuatim exponere, ad quantum medietas eorum Prouiſionum ſeu Salariorum ordinariorum reſpectiue aſcendit, & non vltra.

Notarios Romanos eximit à contentis in bulla 15.

§. 6. Et quod Notarij in Matricula Notariorum Romanorum pro tempore deſcripti, ab obſeruatione eorum quæ in literis Apoſtolicis erectionis Collegij dictorum Scriptorum Archiuij Romanæ curiæ continentiū, quoad ciues Romanos quoſcumque inter ſe contrahentes ſint exempti.

Gabellā vini Populo donat.

§. 7. Donamus quoque eiſdem conſeruatoribus, & Populo in perpetuum, Gabellam omnem Vini Forenſis huiuſmodi, cum onere ſoluendi temporibus conſuetis, ex prouentibus dictæ Gabellæ, ſalaria dictis Lectoribus pro tempore debita, ac facultate reſiduum prouentuum eorumdem, in dictum ornatum,& Murorum, Portarum, Aquæductuum,& Pontium, aliaſque dictæ Vrbis neceſſitates pro tempore ingruentes, de conſenſu conſilij Romani,& non in alios vſus, conuertendum.

Conſeruatores vrbis à d. gabella eximit.

§. 8. Et inſuper eoſdem Populum, omneſque, & ſingulos dictæ Vrbis incolas, & habitatores, ac alios in eadem Vrbe, ad quam Chriſti fidelium, de vniuerſis Mundi partibus, frequens eſt in dies concurſus, pro tempore reſidentes, à Vini Romani,& Farinæ, præterquam quæ à Piſtoribus, ſeu in eorum vſum conficitur, omni tamen fraude ceſſante, & præfatos, ac pro tempore exiſteutes dictæ Vrbis conſeruatores, à Vini, etiam corſi, ſiue Græci, quo pro eorum & familiæ ſuæ victu vtuntur, vſque ad vigintiquinque vegetes anno quolibet Gabellæ ſolutione, eximimus,& liberamus.

Pretiumque Salis minuit.

§. 9. Et pretium Salis, qui ad minutum venditur, etiā pro pecudibus in eadē Vrbe ad rationem octo Bolonenorū monetæ nouę cum dimidio vnius Boloneni ſimilis pro menſura quam Scotxū appellant, reducimus & moramur.

Ciuitatem Veliternã & Terram Coræ Populo reſtituit. Teſſeras Veliternã & Tiburtinam de qua ſupr. hodie non habere.

§. 10. Porro ciuitatem Velletri, & Oppidum Coræ prædictæ cum eorum territoriis, omnibus, mero & mixto imperio, aliiſque omnibus iuribus, & iuriſdictionibus, prout olim ſub dictorum Romani Populi Dominio fuere, eorumdem Populi ditioni, & poteſtati de conſenſu quorum intereſt, libere reſtituimus, & plenarie reintegramos. Mandantes dilectis filiis ciuitatis & Oppidi prædictorum Vniuerſitatibus, vt de cetero conſeruatoribus, & Populo præfatis vti veris & legitimis eorum immediatis Dominis in temporalibus obediant & pareant, ac intendant. Volumus demum quòd præſentes literæ & in eis contenta à Kal. Martij proximi præteriti circa, plenum ſortitæ ſint & eſſe cenſeantur effectum, Decernentes ex nunc irritum & inane ſi ſecus ſuper præmiſſis, vel eorum aliquo, per quoſcumque etiam nos & Sedem præfatam, ex quauis cauſa ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores huius bullæ deputat.

§. 11. Quocirca venerabilem fratrem Raphaelem Epiſcopum Oſtienſem, & Dilectos filios noſtros, Franciſcum Sanctorum Ioannis & Pauli, & Antonium Sancti Vitalis, & Petrum Sancti Euſebij tit. Presbyteros, ac Aloyſium Sanctæ Mariæ in Comedin. Diaconum, Cardinales, & eorum quemlibet, pro præmiſſorum omnium obſeruantia, eiſdem Conſeruatoribus, Priori, & populo, in Conſeruatores, & defenſores ſpeciales, conſtituimus, & deputamus, iniungentes eiſdem Cardinalibus, quatenus ipſi vel eorum aliquis per ſe vel alium ſeu alios, Conſeruatoribus, & Priori & Populo præfatis, quotiens ab eis vel eorum aliquo fuerint requiſiti in præmiſſis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant ipſos Conſeruatores Priorem, & Populum, auctoritate noſtra, omnibus, & ſingulis ſupradictis pacifice frui, & gaudere, eaque omnia, & ſingula inuiolabiliter obſeruari, non permittentes eos, ſeu eorum aliquem per quoſcumque deſuper etiam dicta auctoritate ſuogentes, quomodolibet moleſtari, contradictores quoſuis per cenſuram Eccleſiaſticam & alia iuris opportuna remedia appellatione remota compeſcendo, inuocato etiam ad id, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Contrarijs derogat.

§. 12. Non obſtantibus quibuſuis in Collegiorum Prædictorum erectione editis, & aliis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon quibuſlibet de aliquo, ſeu aliquibus ex prædictis officiis, quibuſuis perſonis, etiam motu ſimili, & ex certa, noſtra ſcientia, ex quibuſuis vrgentiſſimis & neceſſariis cauſis per nos, & Sedem præfatam factis hactenus, & in poſterum fiendis, quas quotiens factæ fuerint, totiens ex nunc prout ex tunc & è contra reuocamus, caſſamus, annullamus, & omnibus illis quæ prædeceſſores præfati in ſingulis per eos eiſdem Popolo conceſſis literis, voluerunt non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Noſtræ tamen intentionis exiſtit, quod Dohaneriatuum, & illorum Notariatuum ſalaria, currere incipiant à die quo contractus ſuper ipſarum Dohanarum conductione, inter illorum conductores, & Cameram Apoſtolicam tempore dicti Iulij prædeceſſoris initi, reſpectiue finierint, & non ante.

Nulli ergo omnino hominum. &c. Si quis &c.

D. P. An. 1. die 19. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo tertiodecimo, quartodecimo Kalen. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno primo.

II. Reductio & vnio Congregationis Eremi Camaldulenſis, & Congregationis S. Michaëlis de Murano Monachorum Ordinis S. Benedicti, in vnam Congregationem. Ac plurimæ ordinationes pro electione & munere Prælatorũ, & regimine totius Congregationis, cum indultorum & gratiarum conceſſione.

Alia eſt deinde inſtituta Congregatio Eremitarum S. Romualdi, vt infra in conſt. 23. Clem. VII. Veſtrum, vbi de ea notabo. De hac autem ſcripſi ſupra in conſt. 1. Alexan. II. Nulli.

LEO EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1513.*

Proœmium.

ETſi à ſummo rerum omnium Conditore, cuius inſcrutabili prouidentia cuncta reguntur, diſpenſatores in domo Domini, meritis licet inſufficientibus, iuxta miniſterij Paſtoralis officium quibuſlibet perſonis regularem vitam profeſſis teneamur aſſiſtere, illorum tamen profectibus animarum, propenſioribus nos licet auxiliis intendere, & eorum quieti, vt in ſancta vocatione, abſque impedimenti alicuius diſpendio permanere, ac vota ſua Altiſſimo exoluere valeant, nilque ipſos ab oratione, & contemplatione retrahat, aut eorum piam intentionem intercipiat, nihilque virtuoſis operibus turbationis cuiuſuis præbeat quomodilibet incentiui, paterna caritate proſpicere, ac remediis congruentibus prouidere, qui diffluentis, & fallacis ſæculi peſſundatis deliciis, vitæ integritate præpollent, & laudabilibus actibus continuo inhærentes, ſpem ſuam in altiſſimis, vbi bona ſunt gaudia, collocarunt, ac ea quæ per prædeceſſores noſtros, & canonice etiam alios ſæculares Principes in fauorem perſonarum ſub Regulari obſeruantia Altiſſimo famulantium conceſſa, & pro ſalubri Monaſteriorum, & locorum, ac Congregationum directione ſtatuta, & ordinata fuiſſe dicuntur, libenter cum à nobis petitur, Apoſtolico munimine roboramus, ac alias noſtri Paſtoralis officij partes fauorabiliter impartimur, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Romani Pontif. ac Principes indulta Ordini conceſſerunt.

§. 1. Sane accepimus quod quamplura priuilegia, & indulta, tam per Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, quam Imperatores, & Reges Romanorum, ac alios ſæculares Principes, Eremo, & ſancti Michaelis de Murano, & aliis Camaldulenſis Ordinis Monaſteriis & locis, ac Congregationi de Murano conceſſa fuerunt.

In Capitulo generali Florentiæ alias, vnio facta eſt Congreg. Eremi. & S. Michaelis de Murano, & plura ſtatuta edita, tam pro Regularem, quã pro Conuentualẽ vitam ducere volentibus. Et loca Ordinis ad 17. redacta fuerunt.

§. 2. Ac quod nuper Dilecti filij Petrus Delfini Prior Prioratus Eremi dicti Ordinis Aretinæ Diœceſis, ac eiuſdem Ordinis Generalis, & eiuſdem Eremi Eremitæ, ac moderni Abbates Monaſteriorum, & Priores Prioratuum, ac aliæ perſonæ dicti Ordinis, in Capitulo generali, in Ciuitate Florentina, de mandato noſtro congregato, velut zelatores Diuini cultus, pro proſpero, & felici regimine dicti Ordinis in ſpiritualibus, & temporalibus, nonnulla ſtatuta, & ordinationes, erectionem nouæ Congregationis Eremi, & ſancti Michaelis de Murano nuncupatæ, ac inſtitutionem decem & ſeptem locorum principalium Monaſteriorum, & Prioratuum, & illis aliorum vnionem, ac omnium reformationem, & ad obſeruantiam reductionem, ac Generalis temporalis electionem, ac normam, & modum Eremitarum, ac aliorum, tam ſub regulari Obſeruantia, quam vita Conuentuali vitam ducere volentium, concernentia, ſaluo Sedis Apoſtolicæ beneplacito, ediderunt laudabilia, & honeſta, ac ſacris Canonibus non contraria. Quorum tenorem, illis maturius & diligentius examinatis, ac reſecatis quibuſdam ſuperfluis, ac in meliorem formam redactis, de verbo ad verbum præſentibus inſeri fecimus.

Hic Pontifex modo prædicta omnia confirmat.

§. 3. Nos cupientes priuilegia per prædeceſſores noſtros, ac Reges, & Imperatores præfatos, vt præfertur, conceſſa, Ac ſtatuta & ordinationes, ac Congregationis Eremi inſtitutionem, & ex ea, ac Congregatione de Murano, vnius nouæ Congragationis erectionem, quæ Eremi, & ſancti Michaelis Congregatio nuncupetur, ac Monaſteriorum & Prioratuum, ac aliorum beneficiorum, aliis decem & ſeptem principalioribus locis vnionẽ, annexionem, & incorporationem, eo firmius perſiſtere, quo Sedis prædictæ protectione, & auctoritate communita fuerint, ac prout expedire arbitramur, ſalubriter prouidere volentes. Nos igitur, qui dudum, inter alia, voluimus, quod ſemper in vnionibus commiſſio fieret ad partes, vocatis quorum intereſſet, & idem obſeruari voluimus in confirmationibus vnionum iam factarum, quique Religioſarum perſonarum geſta, eo potiori fauore proſequimur, quo ſperamus, quod exinde ſacræ Religionis vigor accreſcat, eaque plurimum in domino commendantes, ipſorumque Generalis & Eremitarum, ac Abbatum, Priorum, & Capituli ſtatum proſperum & tranquillum paterno zelantes affectu, eos, & eorum quemlibet, à

quibuſ

quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis, ſententiis, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes. Ac fructuum, redituum, & prouentuum Monaſteriorum, & Prioratuum, quorum verus annuus valor non exprimitur, verum annuum valorem præſentibus pro expreſſo habentes. Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, ac poteſtatis plenitudine, priuilegia, & indulta præfatis Eremo, & Congregationi de Mutano, ac aliis dicti ordinis Monaſteriis, & locis, tam per Pontifices præfatos, & quatenus ſint honeſta, & ſacris canonibus non contraria, quam per Imperatores, ac Reges, & Principes præfatos conceſſa. Necnon ſtatuta, & ordinationes in dicto Capitulo Generali edita, & vt præfertur reformata, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & confirmamus, eaque perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obſeruari debere decernimus. Supplemuſque omnes & ſingulos defectus, tam iuris quam facti, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem.

Dubia in priuilegiis exorienda, ad eorum fauorem interpretētur.

§. 4. Et pro potiori cautela volumus, vt quicquid dubij in dictis, & in hoc etiam noſtro priuilegio, ſeu in aliquo eorum, pro tempore emerſerit id, data verborum ambiguitate, & Iuriſperitorum interpretatione, in fauorem dictæ Congregationis de nouo erectæ, & locorum particularium eiuſdem interpretari debeat: & cuiuſuis particularis Monaſterij dictæ Congregationis, etiam de nouo erectæ.

Priuilegia omnibus Monaſteriis, etiā Monialium, ſint communia.

§. 5. Priuilegia, & omnia etiam quæ in toto hoc priuilegio continentur, vniuerſæ huic Congregationi de nouo erectæ, & omnibus, & ſingulis particularibus eiuſdem Congregationis de nouo erectæ Monaſteriis, ac omnibus dicti Ordinis Monialibus, & Monialium locis, ſint communia, & ad illa extendantur.

Monachi omnes, vnum corpus & vnam conſtituunt Congreg. nuncupandā Eremi, & S. Michaelis.

§. 6. Et inſuper, etiam vltra priuilegia eidem Eremo, & ſancti Michaelis, vt præfertur, de nouo erectæ Congregationi conceſſa, hac perpetua, atque irrefragabili Conſtitutione, motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, ſancimus. Quòd omnes & ſinguli dictæ Congregationis Monachi Ordinem ipſum profeſſi, præſentes, & futuri, quāuis in diuerſis Monaſteriis, ſiue locis pro tempore maneant, vnum tamen corpus, & vna Congregatio, Eremi, & ſancti Michaelis nuncupata exiſtant. Ipſaque Congregatio, ab Apoſtolica Sede merito approbata, ab vniuerſis Chriſti fidelibus in reuerentia, & deuotione habeatur.

Capitulum generale ſtatuta pro regimine Ordinis cudere & corrigere poteſt.

§. 7. Et dictæ Congregationis Capitulum generale, ſiue in eo voces pro tempore habentes, pro ſeries dictæ Congregationis ſucceſſu, ſtatuta, conſtitutiones, ordinationes, ac omnia & ſingula, quæ in ſpiritualibus, & temporalibus ipſius Congregationis & eius Regularis diſciplinæ, ſtatum, obſeruantiam, indemnitatem & circa diuini officij directionem, & ordinationem, abſque tamen ipſius Regulæ, in ſubſtantia, vel effectu, variatione, interpretationem, vel declarationem quoquo modo concernere poterunt, auctoritate prædicta, inſtituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi, ac ea quæ ſic inſtituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto vel in parte, prout, rerum vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Quibus inſtitutis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus, ſinguli de Congregatione de nouo erecta huiuſmodi, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ſeu conditionis exiſtant, efficaciter parere omnino teneantur. Ita tamen quod ad peccatum, niſi contrafiat ex contemptu, aliquem non obligent.

Et iuxta Capituli ſtatuta, ſunt reformanda Monaſteria.

§. 8. Et quotiens Prælatus aliquis, Monaſterium cui præfuerit, reformare, & ad ipſius de nouo erectæ Congregationis obſeruantiam reducere decreuerit, reformationem ipſam, iuxta inſtituta, decreta, & ordinationes Congregationis eiuſdem, prout conuenientius poterit, exequatur. Et eius acta, conuentiones, & modi, eo ipſo quod de conſenſu dictæ Congregationis, ſeu ad id deputatorum in formam publicam redacta fuerint, Apoſtolicâ ſint robore communita.

Prælati, Generali obediant, & Monachi Prælatis.

§. 9. Vniuerſi vero eiuſdem Congregationis de nouo erectæ Prælati, ſub præfati Generalis Ordinis, & alij Monachi, ac conuerſi, & commiſſi, ſub Prælatorum, in quorum Monaſteriis, aut aliis locis ipſi Monachi, Conuerſi, & Commiſſi morantur obedientiis, viuant, & eis illis humiliter præſtent.

Appellatio ab eis etiam ad Sedē Apoſtolicā ab, quo licentia prohibetur.

§. 10. Et nulli Prælatorum, vel Monachorum prædictorum, ab inſtitutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli, ſiue Generalis Ordinis, aut aliorum Prælatorum Congregationis huiuſmodi, ad quemcumque, etiam ad nos, & Sedem prædictam de ſpeciali indulto ſummi Pontificis liceat appellare: appellationeſque deſuper pro tempore interpoſitæ, & inde ſecuta, irrita habeantur.

Proceſſus tā ciuiles, quam criminales, ſecundū vſus & ſtatuta formentur.

§. 11. Et cum contra aliquem Prælatorum, vel Monachorum de nouo erectæ Congregationis huiuſmodi, ciuiliter, aut criminaliter agi contigerit, ſecundum conſuetudines, & ſtatuta prædicta, (iuris communis apicibus, dilationibus, terminis & litium anfractibus omiſſis) procedere debeat.

Tranſitus de loco ad locum quando de licentia Sedis Apoſt. eſt permittendus.

§. 12. Et ipſius de nouo erectæ Congregationis Prælati, ſuos Monachos, qui licentiam à Sede præfata habere dixerint, ſe ad aliud quodcumque Monaſterium, ſiue locum transferendi, obtentu literarum Apoſtolicarum, transferri non ſinant, niſi in ipſis literis ſpecialis, ſpecificata, & expreſſa de Congregatione, & noſtra ordinatione huiuſmodi mentio fiat, eique ſufficienter derogetur. Ac tunc ſi infra tres menſes id non compleuerint, contra eos, tamquam contra Apoſtatas agi poſſit, Niſi in ipſis literis Apoſtolicis expreſſum fuerit tempus, infra quod ſe debeat ad huiuſmodi Monaſteria, ſiue loca tranſtuliſſe, eoque caſu, non prius contra eos agi liceat, quam dicta tempora ſint elapſa.

Fugitiui non recipiuntur à Prælatis inuitis.

§. 13. Ac Congregationis huiuſmodi Prælati, quarumcumque literarum Apoſtolicarum prætextu, niſi in illis præſentibus ſpecialiter & expreſſe derogetur ad recipiendos Monachos, qui aliàs ab eorum propriis Monaſteriis, abſque ſuorum Superiorum licentia contumaciter receſſerunt, à quoquam nequeant quomodolibet coarctari.

Trāſlati iuxta ordinationem Capituli ad alia loca Ordinis eorū locorum profeſſi cenſentur.

§. 14. Illi vero ex eiſdem Monachis, quos de Prioratibus, in quibus profeſſi fuerunt, aut Monaſteriis, ſiue locis, ad alia dictæ Congregationis Monaſteria, ſiue loca iuxta dicti Capituli ordinationem, transferri contigerit, aut alias pro Conuentualibus quomodolibet, ex tunc ab ipſis Prioribus, Monaſteriis, atque locis realiter abſoluti extiterint, aliorum Monaſteriorum, locorumque quamdiu ibi ſteterint, Monachi, & ſuppoſiti reputentur, & pro Conuentualibus inibi habeantur, ac ſi in illis profeſſionem ſuam emiſiſſent.

Loca & perſonæ omnibus præminētiis gaudeant ſi a. Congreg. inſtitutis non obſtant.

§. 15. Ac omnia Monaſteria, & loca prædicta, & eorum Prælati, atque perſonæ, quibuſcumque eis à dicta Sede, vel alias qualitercumque conceſſis, ac de iure, ſeu conſuetudine debitis, iuribus, præeminentiis, ac dignitatibus inconcuſſe gaudeant, & vtantur, dummodo illa, præmiſſis & aliis dictæ Congregationis inſtitutis, & ordinationibus non obſiſtant.

Loca nō vnū alteri ſubiecta eſſe cenſeantur, ſed ad inuicem ſuffragentur.

§. 16. Nec propterea ex Monaſteriis ipſis vnum alteri cenſeatur eſſe ſubiectum, ſed eis in ſua priſtina libertate manentibus, ea viciſſitudinis adminiculo capitulata, ſub felici dictæ de nouo erectæ Congregationis regimine, ſibi vniformi Regularis obſeruantiæ greſſu, inuicem ſuffragentur.

Monaſteria conferantur Prælatis Ordinis, à Capitulo generali vel ab ipſo Generali & maiori parte Viſitatorum.

§. 17. Monaſteria autem, & Prioratus, quæ nunc Sancti Michaelis ſunt, & pro tempore erunt etiam vnita Eremi & S. Michaelis Congregationi de nouo erectæ huiuſmodi, per Prælatos dumtaxat eiuſdem Congregationis regantur, & gubernentur, & quotiens illa vbicumque etiam apud Sedem prædictam, & qualitercumque vacare contigerit, etiamſi quæuis ſpeciales, vel generales de illorum prouiſionibus, ſeu diſpoſitionibus, per dictam Sedem reſeruationes factæ fuerint generale Capitulum, ſi tunc celebretur, alioquin dicti Ordinis Generalis pro tempore exiſtens, vna cum maiori parte Viſitatorum, cum per ipſam de nouo erectam congregationem

nem,& ad id deputatos,illos,ex eiuſdem de nouo erectæ Congregationis Monachis præſentibus,& futuris,etiam defectum Natalium ex quibuſuis perſonis patientes, quos ad id idoneos fore crediderint in Prælatos,tunc vacantium Monaſteriorum , & Prioratuum huiuſmodi, aliàs ſecundum conſuetudines , ordinationes , & ſtatuta prædicta, eligere, ſeu nominare, & ad eorum beneplacitum taliter electos , ſeu nominatos à regimine, & adminiſtratione dictorum Monaſteriorum , & Prioratuum, quibus tunc præfuerunt , & quæ tunc propterea vacare cenſeantur,abſoluere,& amouere.

Prælati q. ſic electi abſque alia Sedis Apoſtolicæ diſpēſatione Monaſterus præſint, & tam in ſpiritualibus quàm tēporalibus ea gubernent.

§. 18. Prælati ſic electi , ſeu nominati , abſque alicuius dictæ Sedis, vel alterius prouiſionis, vel diſpenſationis adminiculo , etiam præter hoc , quod eis munus benedictionis impendatur, ipſis Monaſteriis & Prioratibus,atque ſic electi,vel nominati fuerint,præeſſe, ac illa in ſpiritualibus, ac temporalibus regere & gubernare, ac omnes actus ibidem exercere , & inſignia deferre , ac ſi munus huiuſmodi ſuſcepiſſent.

Et loco abſētium prælatorum, alij ſubſtituātur, à Capitulo, vel Gen. vt ſup.

§. 19. Et ſi contingat Prælatos dictæ de nouo erectæ Congregationis, à Monaſteriis, & Prioratibus, atque vt præmittitur electi, ſeu nominati fuerint, aliqua legitima cauſa abeſſe,idque pro dictorum Congregationis & Monachorum , ac illorum præſentium & futurorum Monaſteriorum, ac Prioratum conſeruatione, & ſtatu proſpero & felici , quod abſente Prælato, ne Monaſterium ſibi commiſſum , ex eius abſentia damna ſuſtineat, alius qui Monaſterium , ſeu Prioratum ipſum regat, & gubernet, durante abſentia huiuſmodi deputetur , vtile videatur & expediat , quod quotiens id contigerit, Capitulum, ſeu Generalis cum deputatis huiuſmodi , aliàs iuxta eorum conſuetudines,& ſtatuta, curam, regimen, & adminiſtrationem ipſius Monaſterij,ſeu Prioratus, Prælati ſui præſentiam carentis , in ſpiritualibus , & temporalibus, dicta abſentia durante , alteri committere libere & licite poſſint.

Loca & Monaſteria Cōgreg. in commendam titulū aut penſionaliter dari non poſſunt.

§. 20. Et quòd aliquod ex dictis Monaſteriis , vel Prioratibus,aut aliis dictæ de nouo erectæ Congregationis locis,per quaſcumque literas Apoſtolicas,etiam motu ſimili,& cum reſeruationibus ac quibuſcumque derogatoriis , per quas effectus præſentium quomodolibet impediri,vel differri poſſit,clauſulis,conceſſas hactenus, & in poſterum concedendas per aliquem ex dictæ de nouo erectæ Congregationis,vel extra eam, cuiuſcumq; ſtatus,gradus,ordinis, ſeu conditionis ſit,etiamſi Cardinalatus honore , aut Pontificali , vel alia quauis auctoritate præfulgeat, in titulum, aut commendam, ſeu adminiſtrationem , vel alias obtineri, ſeu ſuper alicuius illorum fructibus, redditibus, & prouentibus aliqua penſio reſeruari,concedi,& aſſignari,vel ius ſibi deſuper acquiri, vel aliquis,contra præſentium tenorem , quouis quæſito colore , quempiam de dicta de nouo erecta Congregatione,ſuper aliquo,ex dictis Monaſteriis, Prioratibus, & locis, ratione tituli , ſeu commendæ , vel adminiſtrationis, ac penſionis huiuſmodi, impetere, ſeu moleſtare valeat.

Beneficiorū omnium collatio libere ad Prælatos Ordinis pertinet.

§. 21. Quodque deinceps nulla ex beneficiis Eccleſiaſticis,cum cura vel ſine cura,ad collationem,prouiſionem,præſentationem,electionem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Abbatum ,vel Priorum,ac Conuentuum, Monaſteriorum , & aliorum locorum dictæ de nouo erectæ Congregationis, communiter vel diuiſim pro tempore pertinentibus , etiam qualitercumque beneficia ipſa , & vbicumque , præterquam apud Sedem prædictam vacare contigerit , dummodo diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruata non fuerint , ſub gratiis , expectatiuis , aut prouiſionibus , ſeu aliis diſpoſitionibus dictæ Sedis,facultatibus,ſeu indultis,de conferendis beneficiis Eccleſiaſticis vacantibus, vel vacaturis, quibuſuis perſonis , cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint , & quauis etiam Pontificali dignitate præfulgeāt, ab eadem Sede quomodolibet conceſſis, & in antea concedendis,quomodolibet cadant,ſeu comprehendantur , ſed ipſorum beneficiorum collatio , prouiſio. præſentatio, electio, & diſpoſitio , illorum occurrente vacatione, præmiſſis non obſtantibus, ad Abbates, & Priores, ac Conuentus præfatos, libere, & abſque aliquo præfatæ Sedis præuentionis impedimento , pertineant, & ſpectent. Ac de beneficiis ipſis , nullus , alius quàm Abbates,ſeu Priores,& Conuentus Prædicti,quorumcumque facultatum , & indultorum ſibi à Sede , vel Legatis præfatis, qualitercumque, & ſub quibuſuis verborum formis & clauſulis , etiam derogatoriarum derogatoriis,etiam motu ſimili conceſſorum,& concedendorum vigore,vel prætextu diſponere valeat quoquo modo. Ac omnes & ſingulæ gratiæ expectatiuæ , & acceptationes,prouiſiones,diſpoſitiones, collationes, & literæ Sedis,ac illius Legatorum huiuſmodi, facultateſque, & indulta ſuper collationibus beneficiorum Eccleſiaſticorū, vacantium ſeu vacaturorum, quibuſuis etiam vt præfertur qualificatis perſonis , & cum prædictis clauſulis pro tempore conceſſa , proceſſuſque deſuper habiti pro tempore etiam excommunicationis,ſuſpenſionis, & interdicti, aliaſque Eccleſiaſticas ſententias, cenſuras & pœnas in ſe continentes , quod beneficia ad collationem , prouiſionem, præſentationem, electionem, aut aliam diſpoſitionem Abbatum, & Priorum , ac Conuentuum prædictorum reſpectiue ſpectantia huiuſmodi , ac totum id, & quicquid in contrarium à quoquam , quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attentari contigerit, omni prorſus careant firmitate.

Impedientes eos qui Ordinem ingredi volunt , ſunt excommunicati.

§. 22. Nec quiſquam perſonas , quæ de iure communi Religionem ingredi non prohibentur , è ſæculo fugientes , & ad dictam de nouo erectam Congregationem venire affectantes , verberibus , aut violentiis quibuſlibet impedire, vel prohibere, aut à Monaſteriis, vel locis Congregationis eiuſdem præſentibus , vel futuris diuertere,aut ſuper hoc illis,vel eas recipientibus, iniuriam,vel moleſtiam aliquam irrogare præſumat. Contrafacientes vero præſentium notitiam habentes , vel qui eas ignorauerint , & poſtquam ad eorum notitiam deuenerint, à præmiſſis iniuriis, & violentiis non deſtiterint, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrant , à qua, præterquam in mortis articulo conſtituti , niſi à Sede præfata , abſolutionis benificium nequeat obtinere.

Monachi à Congr. nullo prætextu diuertātur &c. Ad hoc vide infra Greg. XIII. bullam 99 Ea eſt vbi hoc priuilegiū confirmatur.

§. 23. Ac nullæ Eccleſiaſticæ vel ſæculares perſonæ,quacumque auctoritate , vel dignitate præditæ , aliquem ex Prælatis , vel Monachis Congregationis prædictæ obſequiorum , vel ſeruitiorum propriorum , vel Monaſteriorum ſuorum prætextu , etiamſi abſque licentia ſuorum Superiorum ad eas diuertere , vel alia quauis cauſa,etiam arctioris vitæ,Ordinis vel obſeruantiæ, à dicta de nouo erecta Congregatione educere , vel ſponte veniētes recipere,& penes ſe retinere audeant,etiam auctoritate literarum Apoſtolicarum , in quibus de huiuſmodi Prælato , vel Monacho , & Congregatione nominatim expreſſa mentio non fiat, abſque conſenſu Capituli,ſeu Generalis, vel maioris partis Viſitatorum de nouo erectæ Congregationis huiuſmodi pro tempore exiſtentium,quod ſi recipientes præfati infra tres dies,poſtquam eis præſentes innotuerint , Prælatum ſeu Monachum , extra ipſam de nouo erectam Congregationem exiſtentem huiuſmodi , eidem de nouo erectæ Congregationi non reſtituerint cum effectu, vel à ſe realiter non abiecerint , excommunicationis ſententia innodati exiſtant eo ipſo,à qua , niſi in mortis articulo , aut à Sede prædicta abſolui non poſſint.

Vagantes extra clauſtra, à Generali, & Prælatis Ordinis coercentur. quibuſcumque nō obſtantibus.

§. 24. Generalis autem Ordinis,ac Abbates,& Priores de nouo erectæ Congregationis huiuſmodi pro tempore exiſtentes, ſeu ab eis deputati, poſſint omnes & ſingulos eiuſdem de nouo erectæ Congregationis Monachos ab illa vagos , & fugitiuos , aut ſuis Superioribus non obedientes, & rebelles, & qui,habita licentia, conditionem eis impoſitam non impleuerint , aut lapſo licentiæ termino , ad proprium Monaſterium non redierint,vel alia loca,ſeu Monaſteria,abſque ſpeciali Apoſtolico priuilegio præſentibus deroganti , aut Superiorum ſuorum licentia ſe tranſtulerint , vel aliquarum perſonarum , quacumque dignitate , etiam Cardinalatus honore fungentium ſeruitus in Romana Curia , vel extra eam , ſe addixerint , vel ab eis literas familiaritatis, aut capellanatus obtinuerint , capere , & in carceribus detinere, aut per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia iuris reme-

dia

dia appellatione remota, etiam inuocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis, ad ſolitam & debitam reuerentiam compellere.

Exempta Ordinis ab Ordinariorum & aliorum ſuperioritate, iuriſdictione & viſitatione.
Tu ad hoc vide Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 11. & ſeq. de regul. ac bullam 39 Cle VIII. Superſcripti.

§. 25. Et vt dictæ de nouo erectæ Congregationis Monachi, diuinis beneplacitis quietiùs & liberius inſiſtant, eoſdem dicti Ordinis Generalem, ac de nouo erectam Congregationem, & illius Abbates, & Viſitatores, & alios Prælatos, ac Monachos, Conuerſos, Commiſſos, Nouitios, perſonas, & Capellanos, etiam curam habentes animarum, necnon familiares, & ſeruitores eorum, nunc & pro tempore exiſtentes, ac ipſius de nouo erectæ Congregationis, Monaſteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in poſterum eidem de nouo erectæ Congregationi quandocumque, vniri vel incorporari, ſeu ſubijci, vel alias quomodolibet aggregari contigerit, omniaque & ſingula dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum præſentium & futurorum, Eccleſias, Capellas, etiãſi ipſis cura immineat animarum, oratoria, manualia, membra, caſtra, fortalitia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliueta, hortos, ſyluas, nemora, prata, paſcua, piſcationes, molendina, aquas, aquarum decurſus, iura, iuriſdictiones, prædia, poſſeſſiones, & bona quæcumque, quæ in præſenti ſunt, & in futurum erunt dictæ de nouo erectæ Congregationis, & quæ omnia & ſingula, per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitate, hic habere volumus pro ſufficienter expreſſis, à quorumcumque Legatorum, etiam de latere, & Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumuis officialium Romanæ Eccleſiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Electorum, Adminiſtratorum, & aliorum quorumcumque Iudicum ordinariorum, quauis auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, reformatione, & correctione, ita quod in dictam de nouo erectam Congregationem, vel eius ſingulares perſonas, ſeu benefactores, occaſione beneficiorum eiſdem collatorum ab eis, aut quia ſubditi eorũ, cum eiſdẽ Monachis conuerſentur, ſeu ab ipſis recipiant abſolutionis, & Eucharistiæ ſacramentum. Necnon in Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonas in eis degentes, ratione delicti, exceſſus ſeu contractus, aut rei de qua agitur, vbicumque locatur contractus, committatur delictum, aut res ipſa conſiſtat, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias quaſuis ſententias, niſi de ſpeciali Sedis prædictæ commiſſione, quomodolibet directe vel indirecte, proferre ſeu promulgare non poſſint, prorſus eximimus, & totaliter liberamus. Eaque omnia, & eorum quodlibet, in ius & proprietatem B. Petri, & Sedis eiuſdem, & ſub eorum, & noſtra protectione ſuſcipimus, ac nobis, & dictæ Romanæ Eccleſiæ annuum cenſum vnius vnciæ auri, per eamdem de nouo erectam Congregationem in feſto Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum, annis ſingulis, Cameræ Apoſtolicæ perſoluendum, in ſignum perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis aſſignamus. Quòd ſi legati, ſubdelegati, ordinarij, ſeu aliæ perſonæ prædictæ, contra exemptionem & liberationem veſtras huiuſmodi, quicquam attentare quoquo modo præſumpſerint, ac requiſiti, vigore præſentium, per ipſius de nouo erectæ Congregationis Prælatos vel Monachos, infra tres dies, à die requiſitionis huiuſmodi, non deſtiterint, excommunicationis ſententiæ ipſo facto donetint ſe ſubiectos. Et nihilominus quod aliter actum fuerit, eo ipſo ſit irritum & inane, nulliuſque roboris vel momenti.

Prelati & Monachi non cogantur interreſſe Concilijs, funeralibus procesſionibus, &c.
Tu vide Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 12. & ſequen.

§. 26. Volumus inſuper, quòd dictæ de nouo erectæ Congregationis Prelati, vel Monachi, literas Apoſtolicas ſuper adminiſtranda iuſtitia, executione facienda, viſitatione exercenda, aut alio quouis negotio peragendo, ad eos pro tempore impetratas, vel directas, acceptare, & in illis contenta exequi, & iuramentum de calumnia, vel veritate dicẽda, ſubire, aut teſtimonium perhibere, ſeu extra ſuas ciuitatem, & diœceſim trahi, & ad quæuis Concilia Generalia, Prouincialia, vel Synodalia, aut Congregationes, quouis nomine cenſeantur, Eccleſiaſticarum vel laïcarum perſonarum, cuiuſcumque dignitatis, aut ſtatus exiſtant, etiam Apoſtolica auctoritate indicta, præterquam ad ipſius de nouo erectæ Congregationis Capitulum celebrandum, aut alias iuxta eorum ordinationes, ire, vel mittere, aut proceſſionibus publicis, vel funeralibus intereſſe inuiti, minime teneantur. Seu quòd in eorum locis, Miſſæ, vel alia diuina officia celebrentur, ordines conferantur, vel agitentur cauſæ ciuiles, vel criminales, proceſſiones conuocentur, aut Synodus, Conuentus, ſeu quæuis Congregationes, tam Eccleſiaſticarum quam laïcarum perſonarum fiant, ſiue quòd huiuſmodi de nouo erectæ Congregationis loca, ad vſum hoſpitum, habitationem, detentionem, & incarcerationem, Eccleſiaſticarum laïcarum perſonarum deputentur, adſtringi ſeu compelli nullo modo poſſint.

Teſtimonia Patrum in eorum cauſis legitima ſunt.

§. 27. Teſtimonia vero Prælatorum, Monachorum, Conuerſorum, Commiſſorum, & Nouitiorum dictæ Congregationis, in cauſis ipſorum ciuilibus & criminalibus, in iudicio & extra, legitima ſeu iuridica ſint.

Exemptio ab impoſitionibus ſecularium.

§. 28. Nulli quoque Reges, Principes, Barones, Milites, Nobiles, Laïci, Communitates, Vniuerſitates, Magiſtratus, Rectores, & Officiales ciuitatum, terrarum, caſtrorum, & diœceſum diuerſorum, Monaſteriis, Prioratibus, locis, capellis, Eccleſiis, manualibus, grangiis, caſtris, poſſeſſionibus & bonis, necnon Prælatis & Monachis ipſius Congregationis, gabellas, tallias, datia, collectas, etiam pro pontium refectionibus, aut viarum reparationibus, aliaue onera, ſeu grauamina inferre, indicere, & imponere, aut indicta & impoſita exigere, ſub excommunicationis, ac maledictionis æternæ pœnis, quas, niſi præſentium habita notitia, prorſus deſtiterint, ipſo facto incurrant, audeant, vel præſumant.

Exemptio à decimis, & quacumque præſtatione danda Prælatis &c.
Tu quoad quartam funeralium habes Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 14.

§. 29. Nec aliquod ex dictæ de nouo erectæ Congregationis Monaſteriis, Prioratibus, grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis, ad dandum ſeu ſoluendum aliquam canonicam portionem, ſiue decimam, aut quid aliud, quod eorum loco, ſolui conſueuerit, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Vniuerſitatibus, Communitatibus, fabricis, & aliis quibuſcumque perſonis, de iure, vel conſuetudine, aut ſtatutis, vel priuilegiis quibuſcumque deberi prætendentur quomodolibet in futurum.

Exemptio pro relictis & legatis Ordini.

§. 30. Etiam de relictis, legatis & donatis, tam in vltimis voluntatibus, quam etiam inter viuos, ſeu alias quacumque occaſione, conceſſis & concedendis, quomodolibet teneantur.

Exemptio ab impoſitionibus Sedis Apoſtolicæ.

§. 31. Ipſaque Monaſteria, Prioratus, loca, manualia, grangiæ, poſſeſſiones & bona, ac Prælati, Monachi, & perſonæ de nouo erectæ Congregationis eiuſdem, ab omni impoſitione, exactione, collecta, decima, caritatiuo ſubſidio) aut quocumque reali aut perſonali, vel mixto, onere, vel grauamine, quouis nomine cenſeantur, per nos aut ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, indictis.

Cenſibus, & occaſione viſitationis.

§. 32. Necnon ab omnibus cenſibus, redditibus & ſolutionibus, ratione viſitationis aut ſubiectionis, quocumque iure, quibuſcumque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Vniuerſitatibus, aut aliis quibuſuis perſonis, hactenus debitis, quæ nos eidem Congregationi, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, gratioſe remittimus, & in futurum debendis, illorumque ſolutione, præſtationeque ſint, eſſeque debeant libera penitus & exempta, atque immunia, ita quòd ad illorum præſtationem, vel ſolutionem per quoſcumque, & quarumuis etiam literarum Apoſtolicarum, vigore cogi, aut aliàs deſuper inquietari nequeant.

Exemptio omnium poſſeſſionum quas colit ipſa Congregatio.

§. 33. Nulluſque ab eiſdem de quibuſcumque poſſeſſionibus vbilibet conſtitutis, quæ in præſenti ſunt, vel in futurum erunt, Monaſteriorum, Prioratuum, & bonorum de nouo erectæ Congregationis huiuſmodi, quæ illius Prælati, Monachi, vel perſonæ colunt, ſeu coli faciunt, & in futurum colent, ſeu coli facient, ex hortis, virgultis, piſcationibus, vel de nutrimentis animalium primitias, decimas, quarteſia, aut quocumque nomine nuncupata, alia iura exigere vel extorquere præſumat, nec ipſi illa cuiquam ſoluere ſint adſtricti.

§. 34. Et

Monachi ſuccedũt in hæreditatib. pro eorum Monaſterus.

§. 34. Et quòd de nouo erectæ Congregationis huiuſmodi Monaſteria & loca, hæreditates, legata, & fideicommiſſa per medias perſonas, Monachorum, aut alias qualitercumque ad ea delata, bona mobilia, & immobilia in quibuſcumque ciuitatibus & locis, quouis titulo acquirere.

Ipſique Monachi & perſonæ, illa pro ſe, eorumque Monaſteriis, petere & exigere poſſint, vndecumque vel qualitercumque eis debeant, & quæ petendi & exigendi, ſi in ſæculo remanſiſſent, ius haberent.

Præſcriptio 60 annorum tantũ datur contra Ordinem.

§. 35. Et contra de nouo erectæ Congregationis huiuſmodi Monaſteria, loca, perſonas, & bona, tam in præteritis quam futuris aliqua non currat præſcriptio, niſi poſt lapſum ſexaginta annorum.

Interdicti tẽpore, Patres celebrare poſſunt ianuis clauſis.

§. 36. Cupientes inſuper, vt de nouo erectæ Congregationis huiuſmodi perſonæ, ſublatis obſtaculis quibuſcumque, ſedulum, & deuotum Domino exhibeant famulatum motu & ſcientia ſimilibus, ſtatuimus & ordinamus: quòd ſi contingat Ciuitates Terras, vel loca, in quibus Monaſteria, ſiue loca de nouo erectæ Congregationis huiuſmodi conſiſtant, Eccleſiaſtico ſupponi interdicto, ipſius de nouo erectæ Congregationis Prælati, Monachi Conuerſi, Commiſſi, Nouitij, & Capellani, necnon Laici intra ſepta ipſorum Monaſteriorum, ſeu locorum, pro tempore habitantes, à præfatæ de nouo erectæ Congregationis Monachis ad id deputatis, ianuis clauſis, interdictis excluſis, & ſubmiſſa voce, miſſas, & alia diuina officia audire, & Eccleſiaſtica ſacramenta ſuſcipere, ipſique Monachi ſic deputati, illic celebrare & miniſtrare.

Intellige niſi Papa vel Ordinarius aliter iubeat ex Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 12.

Sacros Ordines Monachi recipiunt à quocũq; Antiſtite, abſque alio examine ad ſolam præſentationem Prælatorum Ordinis.

§. 37. Et quod eiuſdem de nouo erectæ Congregationis Monachi, præſentes & futuri, omnes etiam ſacros ordines, ad quos per eorum ſuperiores præſentati fuerint, à quocumque maluerint Catholico Antiſtite, gratiam, communionem dictæ Sedis habente, recipere, & huiuſmodi Antiſtitem, in huiuſmodi Congregationis Monaſteriis & locis dumtaxat ad notare, ipſe Antiſtes, Monachos dictæ de nouo erectæ Congregationis, à ſuis Superioribus ſibi pro tempore præſentatus, Apoſtolica auctoritate, abſque aliqua licentia & contradictione Diœceſani, & abſque eo quod alias illi propterea præiudicium generetur, nulla examinatione præmiſſa, ſtatutis tamen à iure temporibus ordinare, Miſſas inibi celebrare, Eccleſias, Altaria, & vaſa conſecrare, veſtes benedicere, & alia Pontificalia exercere.

Hoc reuocauit Cõc. Trid. ſeſſ. 23. c. 12.

Generalis & Prælati auctoritas diſpenſandi cum ſuis Monachis.

§. 38. Necnon, quòd Generalis Ordinis, & Abbates, Priores, & Prælati de nouo erectæ Congregationis huiuſmodi pro tempore exiſtentes, in omnibus caſibus, in quibus de iure communi, Prælatis & Monachis dictæ de nouo erectæ Congregationis auctoritas, ſiue licentia, ſeu diſpenſatio Ordinariorum, ſi ab eis exempti non eſſent, foret neceſſaria, cum eis auctoritate prædicta diſpenſare, eiuſque licentiam & auctoritatem concedere.

Religioſos ſimes ad Ordinẽ admittendi &c.

§. 39. Ac perſonas volentes eidem de nouo erectæ Congregationi ſociari, etiamſi Religionem locorum, vel Ordinem alium quemcumque arctiorem ingredi vouiſſent, tali voto non obſtante, ad probationem, profeſſionemque recipere, & eos, dicta auctoritate, ab ipſo voto abſoluere, & cum ipſis, dummodo in tali religione vel Ordine, quem vouiſſent, profeſſionem non emiſerint, & ante profeſſionem emiſſam, ab ipſa de nouo erecta Congregatione non recedant ſuper omnibus votis (Religionis voto dumtaxat excepto) diſpenſare, ac omnibus quocumque excommunicationis vinculo innodatis, de nouo erectam Congregationem huiuſmodi Altiſſimo famulaturis ingredi volentibus, iniunctis eis, iuxta eorum facultates, reſtitutione, & pœnitentia ſalutari, tamquam vni ex Monachis de nouo erectæ Congregationis huiuſmodi, abſolutionis beneficium impendere, eoſque etiam ad probationem recipere, ita tamen quòd ſi inde ante profeſſionis emiſſionem diſceſſerint, in eamdem ipſo facto reincidant.

Tu vide ampliationem in bulla 99. Gregor. xiii inf. Ea eſt. & bul la Clem viii 115 Quæcũque.

Monachi confeſſiones omnium audire, & abſoluere vota commutare poſſunt.

§. 40. Et cum ſæpe contingat, quòd ob ſingularem deuotionem, quod nonnullæ perſonæ ad Monachos huiuſmodi de nouo erectæ Congregationis, ad eoſdem Monachos, pro earum ſalute animarum recurrant, eiuſdem de nouo erectæ Congregationis Prælatis, ſiue Monachis, à ſuis ſuperioribus ad audiendum huiuſmodi perſonarum confeſſiones deputatis quod perſonas ipſas accedentes, audire, ac perſonæ ipſæ, eis abſque alia ſuperiorum ſuorum licentia confiteri. Necnon dictis Prælatis, ſiue Monachis confeſſiones huiuſmodi audientibus, dictos confitentes, pœnitentia & ſatisfactione præuiis, quotiens opus fuerit, ab omnibus & ſingulis peccatis dictæ Sedi non reſeruatis, & à quibuſcumque ſuſpenſionum excommunicationum, & interdicti ſententiis, aliiſque Eccleſiaſticis cenſuris, & pœnis, quas à iure, vel ab homine latis incurriſſe quomodolibet conſtiterit, abſoluere. Et vota per eos, pro tempore emiſſa, in omnibus & ſingulis caſibus, locorum ordinariis, etiam per Synodales, ſeu Prouinciales conſtitutiones reſeruatis, in alia pietatis opera commutare, & deſuper cum eiſdem voventibus diſpenſare, exceptis tamen cenſuris, pœnis, votis, & caſibus, ſuper quibus eſſet Sedes præfata merito conſulenda. Ipſiſque confitentibus, ac aliis omnibus, qui ad præfatos Monachos, ob huiuſmodi deuotionem recurrent, Euchariſtiæ ſacramentum miniſtrare libere poſſint.

Tu vide moderationẽ in d. bulla Clem. VIII. non citata.

Patres nõ ſũt excommunicati, niſi ſpecialiter denunciantur.

§. 41. Necnon Prælatis, Monachis, & perſonis Congregationis huiuſmodi, quocumque nomine cenſeantur, ne propter participationem, etiam in diuinis, cum excommunicatis, ſuſpenſis, & interdictis, à iure vel ſtatutis Ordinariorum, aliquam excommunicationis cenſuræ, aut peccati maculam incurrant, niſi ipſi excommunicati eſſent ſpecialiter denonciati.

Diſpenſatio cũ Monachis ſuper recitatione officij quando ſit à Prælatis dãda.

§. 42. Ac quòd illi ex præfatis Monachis, qui adeo Monaſteriorum ſuorum officiis occupati, vt in Choro intereſſe, ac diuinum officium vix ſine labore & tædio dicere, ac ipſa eis, ratione officiorum huiuſmodi, incumbentia caritatis opera implere nequeant, & qui ad diuinum officium huiuſmodi dicendum adeo, vel non docti, vel minus experti pro tempore exiſtunt, dummodo in ſacris non ſint ordinibus cõſtituti, licet profeſſionem emiſerint, tamen ad perſoluendum totum integrum officium diuinum minime teneantur, ſed eorum Prælati habita ſuppoſitorum ſuorum conſideratione, (vltra officium Beatæ MARIÆ Virginis, ad quod obligati remaneant,) iuxta diſpenſationem eis traditam, ſi eorum animabus expedire videbitur, aliquid dicendum iniungant, quod cum animi alacritate valeat adimpleri.

Sepultura in Monaſteriis omnibus non excommunicatis aut publicis vſurariis datur.

§. 43. Præterea omnibus Chriſti fidelibus, exceptis excommunicatis, aut interdictis, vel publicis vſurariis, vt in locis & Monaſteriis de nouo erectæ Congregationis huiuſmodi, præſentibus & futuris, ſuam poſſint eligere ſepulturam, ſaluo tamen iure illarum Eccleſiarum, à quibus ipſorum decedentium corpora aſſumuntur.

Intellige iuxta bullã Leon. x 12. Dũ intra.

Quæ pacta in commodũ Monaſterii inita & ſeruari eſſint abſque ſimoniæ labe.

§. 44. Necnon Generali Ordinis & Abbatibus, Prioribus vel Prælatis, aut aliis per Congregationem de nouo erectam huiuſmodi, ad id pro tempore deputatis, in vnionibus, annexionibus, incorporationibus ac reformationibus, ſeu receptionibus Monaſteriorum, Prioratuum, vel aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, pro ipſa de nouo erecta Congregatione faciendis, cum Prælatis & perſonis, Monaſteria ſeu beneficia huiuſmodi per eos obtenta, in Congregationis huiuſmodi, ſeu alicuius illius particularis Monaſterij commodum dimittere volentibus conuentiones, & pacta, quæ illicita, & quando Apoſtolica confirmatione carerent, expreſſe prohibita cenſerentur, iure, ac Monaſteria, Prioratus & alia beneficia quæcumque conuentionibus & pactis huiuſmodi interuenientibus acquiſiuerunt, retinere, ipſaque conuentiones & pacta obſeruare, abſque eo quod aliquam ſimoniæ labem incurrant, libere & licite valeant.

Prædictis obſeſſio abeat à nomine prætendi non poteſt.

§. 45. Et quandocumque per aliquem, aut plures actus contra ea, aut ipſorum aliquod, a quocumque, cuiuſcumque, dignitatis, conditionis, gradus, ſeu ſtatus fuerit, ex negligentia vel ignorantia præſentium, quibus hæc conceduntur, aut alia quauis cauſa, ſcienter vel ignoranter attentari, vel pro tempore obſeruari contingat, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & priuilegiis huiuſmodi, præiudicium generetur; ſed ea omnia & ſingula, in ipſius robore & firmitate permaneant.

§. 46. Ac

Reuocatæque nullatenus cenſeantur per quaſcumque Sedis Apoſt. diſpoſitiones niſi ſpecialiter facta mentione.

§. 46. Ac quòd deinceps per quaſcumque reuocatorias, ſeu alias Apoſtolicas conceſſiones, vel literas, ſub quibuſcumque verborum formis, & tenoribus, aut clauſulis derogatoriis, etiamſi illæ motu & ſcientia ſimilibus emanauerint, nulla ex prædictis conceſſis, & quæ eidem de nouo erectæ Congregationi, pro tempore concedentur exemptionibus, immunitatibus, gratiis, indultis, priuilegiis, & conceſſionibus, quomodolibet reuocati, caſſari, & annullari cenſeantur, ſeu ipſis vel ipſorum, ſeu quibuſuis in eis contentis particulis aut clauſulis derogari valeat, niſi in derogatoriis, vel aliis literis, ſeu caſſationibus huiuſmodi, illa, vel illæ ex literis, quæ reuocari, aut caſſari vel annullari viderentur, aut cui, vel quibus derogari appareret, eorumque totus tenor de verbo ad verbum integre inſereretur, & de omnibus & ſingulis Congregationis huiuſmodi Monaſteriis nominatim, & ſpecifica mentio fiat. Ac in eiſdem reuocatoriis, caſſatoriis, vel aliis literis, manifeſte & expreſſe, appareat, quòd Romanus Pontifex huiuſmodi priuilegiis, indultis, & literis, de quibus tunc actum fuerit, voluerit ſpecialiter derogare, vel illa reuocare, caſſare, ſeu annullare. Ac tunc demum vrgens, ſufficiens, & rationabilis propter quā derogatio, reuocatio, caſſatio, & annullatio ipſa mentio fieri debeat, cauſa exprimatur, alias derogationes, reuocationes, caſſationes, irritationes, & annullationes quæcūque, ſi quas aliter quam vt præfertur, à quocumque etiam Romano Pontifice fieri contigerit, ac quæcumque exinde ſecuta nullius ſint roboris, vel momenti, ipſis conceſſis literis, priuilegiis, indultis, gratiis, exemptionibus, & libertatibus in ſuo priſtino, plenario, & integro robore duraturis. Ecquod per quaſcumque reuocationes, caſſationes, ſeu annullationes quarumcumque vnionum, annexionum, incorporationum, & appropriationum, de quibuſuis Monaſteriis, Prioratibus, Eccleſiis, ſiue locis Eccleſiaſticis, per nos aut ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, aut eorū aliquem, in genere vel in ſpecie, ſub quibuſuis verborum formis vel expreſſionibus, de cetere forſan faciendis, nullum dictæ de nouo erectæ Congregationi, ſuper vnionibus, incorporationibus, appropriationibus, & innouationibus quorumcumque Monaſteriorum, Eccleſiarum, Prioratuum, aut aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, ac per infraſcriptas conſtitutiones factarum vnionum confirmationibus, per nos & Sedem prædictam, eidem de nouo erectæ Congregationi, vel in eius fauorem faciendis, præiudicium inferatur. Sed illæ omnes, etiam poſt reuocationes, caſſationes & annullationes prædictas, in ſuo robore inconcuſſæ perſiſtant in omnibus & per omnia, ac ſi quoad eas, & ipſarum ſingulas, aliqua reuocatio, annullatio, vel caſſatio nullatenus emanaſſent. Niſi dum & quando ipſæ ſuper vnionibus, & illarum confirmationibus, conceſſionibus vel appropriationibus, ſeu donationibus confectæ literæ, in reuocationum, caſſationum, & annullationum literis, conſtitutionibus, & ordinationibus huiuſmodi, de verbo ad verbum inſererentur, ac in eis ſpecialis, expreſſa & indiuidua, de ipſis Monaſteriis & locis, ac Congregatione mentio fieret, necnon irritum & inane totum, & quicquid in contrarium quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Indulgentia in mortis articulo Patribus danda à Confeſſoribus.

Hoc reuocatū eſſe patet ex bulla 115. Clem. VIII. Quæcumque & bulla 16. Pauli V. Romanos.

§. 47. Necnon Generali & Abbatibus, Prioribus, Monachis, Conuerſis, Commiſſis, & Nouitiis, præſentibus & futuris, Congregationis de nouo erectæ huiuſmodi, vt eorum deuotio per amplius propagetur, & eorum animarum ſaluti vberius conſulatur, vt confeſſores idonei quos de ſuorum voluntate Superiorum aut ipſi Superiores pro libito elegerint, omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contriti, & ore confeſſi fuerint, plenam ſemel tantum in mortis articulo remiſſionem eis, in ſinceritate fidei, vnitate Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia, & deuotione noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, canonice intrantium perſiſtentibus, auctoritate præfata concedere valeant. Sic tamen, quòd ipſi confeſſores, de his, de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda, illam Congregationis huiuſmodi perſonis, prout ad illas pertinuerit, per ſe vel alium faciendam iniungant, quam illi facere, prout potuerint omnino teneantur. Quodque ſinguli ex eiſdem perſonis clericis, quamprimum conceſſione abſolutionis huiuſmodi gaudere voluerint, ſeptem Pſalmos pœnitentiales, cum Litaniis, & orationibus conſuetis, Conuerſi vero & Commiſſi, aut qui præfatos Pſalmos dicere commode non potuerint, quinquageſies orationem Dominicam, & totiens ſalutationem Angelicam, ſingulis hebdomadis, recitare, idque legitimo ceſſante impedimento, per annum integrum, etiamſi totidem plus minuſue, ex alia quauis cauſa eos dixiſſe, & dicere oportere contingeret, proſequi & complere teneantur. Occurrente vero impedimento prædicto, & poſtea ceſſante, quamprimum poterunt commode impoſitionem huiuſmodi reficiant & adimpleant.

Alia indulgentia pro perſonis Ordinis.

Tu vide immutationem in d. Bulla Pauli V. nuc citata.

§. 48. Necnon, quòd diebus quibus nonnullæ Vrbis Eccleſiæ pro ſtationibus conſequendis à Chriſti fidelibus viſitari ſolent, quinque altaria Eccleſiæ Monaſterij, ſeu alterius loci Congregationis huiuſmodi, vbi ſingulos ex eis moram trahere contigerit, aut pauciora, ſi tot ibi non fuerint, deuote viſitando, ſemelque pſalmum, incipientem Miſerere mei Deus, apud quodlibet altare pro felici ſtatu eiuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ dicendo, eaſdem indulgentias & peccatorum remiſſiones conſequātur, quas conſequerētur, ſi ipſas Vrbis tunc perſonaliter viſitarent. Si vero aliquis ex perſonis Congregationis de nouo erectæ huiuſmodi, pro ipſius Congregationis negotiis, aut aliis legitimis cauſis, extra propria Monaſteria moram traxerint, vbicumque commodius poterunt totidem altaria in quacumque Eccleſia, dictos Pſalmos, apud quodlibet ex dictis altaribus, recitare, vt præmittitur, viſitauerint; & ſi Conuerſi ſiue Commiſſi forſan dictum Pſalmum dicere neſcientes fuerint, ter orationem Dominicam, & totidem ſalutationem Angelicam apud quodlibet altare huiuſmodi recitando, eamdem etiam indulgentiam conſequantur.

Sacerdotes itinerantes ante diem celebrare poſſunt.

Tu Vide Concil. Trid. ſeſſ. 22. cap. de celeb. miſſ.

§. 49. Quodque huiuſmodi de nouo erectæ Congregationis ſacerdotes in itinere conſtituti, aut alia cauſa ſubſiſtente, ante diem, & vſque ad nonam incluſiue miſſam celebrare.

Eremitarum peregrinatio quando ſit permiſſa.

§. 50. Quodque duo ex Eremitis præfatis, ſingulo triennio, terram & alia loca ſancta, ac ſanctum Iacobum in Compoſtella, ac Beatorum Petri & Pauli limina, de conſenſu Capituli Eremi, abſque alia dictæ Sedis licentia viſitare.

Familiares etiam tempore interdicti diuinis intereſſe, & ſacramenta ſuſcipere poſſunt. Tu vide quæ notaui ſup. in Apoſtilla incipien. Interdicti.

§. 51. Ac ſinguli familiares Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum locorum Congregationis de nouo erectæ huiuſmodi, etiam laici in illius Eccleſiis peccata ſua confiteri, & Euchariſtiæ Sacramentum, cuiuſuis licentia minime requiſita, recipere, & tempore interdicti, ordinaria auctoritate appoſiti, clauſis ianuis, ac excommunicatis, & interdictis excluſis, diuina officia audire libere & licite valeant, auctoritate, & tenore præmiſſis, de ſpecialis dono gratiæ, concedimus pariter & indulgemus.

Conſeruatores qui eligi poſſint ab Ordine, & quæ ſit eorum iuriſdictio.

De Conſer. vide in ſin. conſt. 22. & Pij V. conſt. 41. quæ inter Regulares extat communicatio priuilegiorū.

§. 52. Volumus autem, quòd vniuerſæ & ſingulæ perſonæ, quibus cauſæ auctoritate literarum Apoſtolicarum delegari poſſint, dum & quotiens pro parte Generalis, & Abbatum, Priorum, & Conuentuum, ac Monachorum Congregationis de nouo erectæ huiuſmodi, vel alicuius eorum fuerint legitime requiſiti ad executionem quarumcumque literarum dictæ Sedis conſeruatoriarum nuncupatarum ſancti Michaelis, de nouo erectæ Congregationi huiuſmodi, vel eius Monaſteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conuentibus contra illis inferentes moleſtias, iniurias, grauamina, atque damna, conceſſarum hactenus, & in poſterum concedendarum, perpetuis futuris temporibus procedant, per ſe vel alius, alias iuxta earumdem conſeruatoriarum literarum continentiam, atque formam, in omnibus & per omnia, perinde ac ſi conſeruatoriæ literæ eis à principio directæ, eiſque vt quamuis aliàs; conſeruatores eſſe non poſſent, illas exequerentur expreſſe mandatum, & ſuper hoc conceſſa facultas fuiſſet.

Deputatio executorum huius bullæ & aucentium nova.

§. 53. Quocirca dilectis filiis ſanctæ Mariæ Florentinæ, & ſancti Georgij Maioris Venetiarum, ac ſancti Iuliani de Arimino Monaſteriorum Abbatibus, necnon Subdecano Eccleſiæ Florentiæ, per Apoſtolica

ſcripta motu ſimili mandamus, quatenus ipſi, vel tres, aut duo, vel vnus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, ac omnia & ſingula in eis contenta, vbi, & quando expedierit, ac quotieſcumque pro parte Generalis, Viſitatorum, Abbatum, Eremitarum, Priorum, & aliarum perſonarum Congregationis de nouo erectæ huiuſmodi fuerint ſuper hoc requiſiti, ſolemniter publicantes, ipſiſque Generali, Viſitatoribus, Abbatibus, Eremitis, Prioribus, & perſonis in præmiſſis efficacis defenſionibus præſidio aſſiſtentes, faciant, eos, præſentibus literis, & in eis contentis priuilegiis pacifice gaudere, non permittentes eos ſuper illis, ſeu alias contra præſentium literarum tenorem, per quoſcumque quomodolibet indebite impediri, ſeu etiam moleſtari, contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Derogatio contrariorum.

§. 54. Non obſtantibus priori voluntate noſtra prædicta, & natalium defectu, & Lugdunen. Concilij, & piæ memoriæ Innocentij Quarti, contra exemptos edita, quæ incipit, Volentes, & Martini Quinti, necnon Bonifacij Octaui Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, & aliis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum Regularium locorum, etiam ſancti Michaëlis, & de nouo erectæ Congregationi huiuſmodi vnitorum, & illorum, ac prædicti, & quorum ipſa vnita Monaſteria, Prioratus, & loca extiterint Ordinum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſuis Communitatibus, Vniuerſitatibus, Collegiis, Eccleſiis, Monaſteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conuentibus, & perſonis, etiam motu & ſcientia ſimilibus, & cum quibuſuis, etiam derogatoriarum derogatoriis aliiſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque decretis conceſſis hactenus, & in poſterum concedendis, quibus omnibus, etiamſi pro eorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda foret, eorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, eiſdem motu & ſcientia, ac poteſtate, ſpecialiter & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque, &c. Aut ſi aliqui ſuper prouiſionibus ſibi faciendis de Prioratibus, & vnitis, vel aliis beneficiis Eccleſiaſticis in illis partibus, ſpeciales vel generales dictæ Sedis, vel Legatorum eius literas impetrarint, etiamſi per eas ad inhibitionem, reſeruationem, & decretum, vel aliis quomodolibet ſit proceſſum, quas quidem literas ac proceſſus habitos per eaſdem, & inde ſecuta quæcumque, ad Monaſteria, Prioratus & alia beneficia vnita huiuſmodi, volumus non extendi. Sed nullū per hoc eis, quoad aſſecutionem Prioratuum, vel beneficiorum aliorum, præiudicium generari, & quibuſlibet aliis priuilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus, quorumcumque tenorum exiſtunt, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus, de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Seu ſi aliquibus, communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Beneficiorum vnitorum cura & ſeruitiū non prætermittatur.

§. 55. Volumus autem, quòd Prioratus & alia beneficia vnita huiuſmodi, debitis propterea non fraudentur obſequiis, & animarum cura in eis, ſi qua illis immineat, nullatenus negligatur; & in Monaſteriis vnitis huiuſmodi diuinus cultus, & ſolitus Monachorum & miniſtrorum numerus, nullatenus minuatur; ſed illorum & dilectorum filiorum illorum Conuentuum, ſi Conuentus habeant, & Prioratuum, ac beneficiorum vnitorum prædictorum congrue ſupportentur onera conſueta. Et inſuper ex nunc irritum decernimus, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Tenor vero ſtatutorum, & ordinationum prædictorum talis eſt.

Tenor ſtatutorum d. Capituli generalis.

§. 56. IN primis tam Apoſtolica auctoritate nobis in hac parte commiſſa, quam totius Capituli noſtri poteſtate, ordinamus, ſtatuimus & deliberamus, quòd Camaldulenſis Eremi ſit vna Congregatio, quæ loca omnia, tam Eremitarum, quam Obſeruantium, & Conuentualium, ad ipſam pertinentium complectatur vocetur que Congregatio Sacræ Eremi Camaldulenſis.

Congregatio Eremi Camaldulenſis ſit vna, & vocetur Congregatio ſacræ Eremi.

§. 57. Deinde ex hac Congregatione, & alia eiuſdem Ordinis Sancti Michaëlis de Murano fiat vnum corpus, & vna noua erigatur Congregatio, in qua, vniuerſa noſtræ Religionis loca Eremitarum, Obſeruantium, Conuentualium, & Monialium comprehendantur, quæ Sacræ Eremi Camaldulenſis, & Sancti Michaëlis de Murano, Congregatio nuncupetur. In ea vero particularius infraſcripta principaliora loca cum inferioribus ſibi annectendis, & vniendis, hoc ordine contineri intelligantur.

Ex ea, & ex alia Cōgregatione S. Michaëlis, vna ſit erecta Cōgregatio nuncupata Sacræ Eremi Camaldulenſis, & S. Michaëlis de Murano, & d. Congregationis loca 17. principaliora Sacra Eremi cū ſuis annexis.

§. 58. Sacra Camaldulenſis Eremus Aretinenſis diœceſis dicti Ordinis, cum ſuis annexis, cui perpetuo vnimus hoſpitale ſancti Fridiani de Piſis, dictum ſancti Martini, cuius quinquaginta, ac Prioratum ſancti Sabini de Chio, prope Caſtellionem Aretinenſem, cuius etiam quinquaginta; nec non Monaſterium ſancti Andreæ de Puteo, cuius viginti, ac Prioratum Scandaloni Florentinenſis diœceſis, cuius quatuordecim; Et Monaſterium Inſulæ cum ſuis annexis Imolenſis, ſeu alterius diœceſis, cuius centum; ac Monaſterium de Typhi, in val de Capreſe cuius quinquaginta; ac Prioratum de Cortona, cuius vigintiquinque; & Prioratum Angnæ Feſulanenſis diœceſis, cuius decem; ac Prioratum de Pratalea Feſulanenſis diœceſis, cuius ſex; ac Prioratum de Planetudo, cuius ſeptuaginta, ac Prioratum de Valiala, cuius duodecim.

S. Michaëlis de Murano cum ſuis annexis.

§. 59. Monaſterium ſancti Michaëlis de Murano, Torcellanenſis diœceſis, cum ſuis annexis, cui vnimus Prioratum ſancti Martini de Opitergio, ſiue de Vderzo, cuius centum; & Monaſterium ſanctæ Mariæ de Lemo in Iſtria, cuius vigintiquinque; ac Prioratum Camalduliñi de Verona, cuius ſeptuaginta.

S. Matthiæ de Murano cum ſuis annexis.

§. 60. Prioratum ſancti Matthiæ de Murano apud Venetias cum ſuis annexis, cui vnimus Prioratum ſancti Viti de Vincentia, qui nunc in Congregatione eſt, ſi ita Patribus Congregationis in futuro Capitulo videbitur; ac Prioratum montis Crucum in agro Patauino, cuius octuaginta; & Prioratum ſanctæ Mariæ de Orbigi Paduanenſis diœceſis, cuius vigintiquinque: ac Prioratum ſancti Benedicti de Philetto, Taruiſinenſis ſeu Cenetenſis diœceſis, cuius vigintiquinque.

S. Maria de carceribus.

§. 61. Ac Monaſterium ſanctæ Mariæ de Carceribus, cum ſuis manualibus & annexis.

S. Appollinaris.

§. 62. Et Monaſterium ſancti Apollinaris de Claſſe, cum ſuis manualibus & annexis.

S. Saluatoris de Forolinio cum ſuis annexis.

§. 63. Ac Prioratum ſancti Saluatoris de Forolinij, cum ſuis annexis; cui vnimus Prioratum ſanctæ Mariæ de Scardauilla, cuius quinquaginta; & Prioratum S. Petri de Cæſena, cuius ſeptuaginta; ac Prioratum Montis Caluarij, vna cum Prioratu ſanctæ Mariæ de Fontana, ambo de Caſtracaro vniti, quorum viginti; & Prioratum de Prodano in agro Cæſetani, cuius viginti.

S. Ioan. Bapt. de Fauentia cum ſuis annexis.

§. 64. Et Prioratum Sancti Ioannis Baptiſtæ de Fauentia, cum ſuis annexis, cui vnimus Prioratum Sancti Ioannis Baptiſtæ de Bagnacaballo, cuius centum; & Prioratum S. Ioannis Euangeliſtæ de Ricco, cuius quindecim; ac Prioratum ſancti Damiani de Bononia, cuius ſexaginta.

S. Romualdi de Val de Caſtro cum ſuis annexis.

§. 65. Ac Monaſterium ſancti Romualdi de val de Caſtro, cum ſuis manualibus & annexis, cui vnimus Prioratum de Podiocappo, cuius quadraginta; & Prioratum ſancti Georgij, cuius duodecim, ac Prioratum de le Parelle, cuius decem, ac Eremum dictam la Quadrigaria, cuius quatuor.

§. 66. Et Prioratum ſanctæ Mariæ de Angelis Florentiæ,

S. Maria Angelorum Florentiæ cum ſuis annexis.

rentiæ, cum omnibus ſuis annexis, cui vnimus Prioratum ſanctæ Agathæ de Valdechiano in monte ſancti Sabini, vna cum Prioratu ſancti Chriſtophori, & ſanctæ Luciæ prope montem ſancti Sabini illi vnito, quorum triginta; & Prioratum de Muchio Vulleranenſis diœceſis, cuius quadraginta; & Prioratum ſancti Viriani Aretinenſis diœceſis, cuius ſexaginta.

S. Benedicti extra muros Floren. cum ſuis annexis.

§. 67. Et Prioratum ſancti Benedicti extra muros Florentiæ, cum ſuis annexis, cui vnimus Monaſterium ſanctæ Iucundæ Lucanenſis diœceſis, cuius octuaginta; & Monaſterium de Cintogia dictæ diœceſis, cuius quinquaginta, & Prioratum Vrticaiæ Feſulanenſis diœceſis, cuius triginta; & Prioratũ S. Cipriani Vulteranenſis diœceſis, cuius vigintiquinque; ac Monaſteriũ de Caſtigneto Piſanenſ. diœceſis, cuius tredecim; & Monaſterium de monte Muro, Florentinenſis vel Feſulanenſis diœceſis, cuius vigintiquinque; ac Monaſterium de Titiano, Aretinenſis vel Sarſinatenſis diœceſis, cuius octuaginta.

S. Maria de Monte Cornaro.

§. 68. Ac Monaſterium ſancti Felicis in Platea Florentinenſis, cum ſuis annexis, cui vnimus Monaſterium montis Cornarij prope Balneum ſanctæ Mariæ, cuius octuaginta.

S. Muſſiola ſiue Roſa.

§. 69. Et Monaſterium de la Roſa Senenſis diœceſis, cum ſuis annexis, cui vnimus Eremum dictam Alniuo, vna cum ſibi annexo Prioratu de Larco, & aliis ſibi annexis Senenſis diœceſis, cuius centum quinquaginta.

S. Michaëlis de Aretio.

§. 70. Ac Monaſterium ſancti Michaëlis de Aretio, cum ſuis annexis, cuius vnimus Monaſterium ſancti Clementis Aretij, cuius octuaginta; ac Prioratum ſancti Laurentij prope Aretium, cuius vigintiquinque.

S. Maria de Balneo.

§. 71. Ac Monaſterium ſanctæ Mariæ de Balneo cum omnibus ſuis manualibus & annexis, cui vnimus Prioratum ſancti Syluestri, qui etiam vnus de manualibus eius exiſtit, cuius quadraginta.

S. Seueri de Peruſia.

§. 72. Et Monaſterium ſancti Seueri de Peruſia, cum Prioratu ſanctæ Trinitatis illi annexo, & eorum annexis, quibus vnimus Prioratum ſancti Antonij de Tuderto, cuius vigintiquinque; ac Prioratum ſancti Angeli dictum el Maſſaccio, cuius centum.

S. Hippolyti de Fauentia.

§. 73. Et Monaſterium ſancti Hyppoliti de Fauentia, cum ſuis annexis, & manualibus, cui vnimus Eccleſiam ſancti Andreæ, & ſancti Laurentij eiuſdem Monaſterij manuales, cuius octuaginta; ac Prioratum dictum de Ferracciano Foroliuienſis diœceſis, cuius centum; ac Prioratum ſanctæ Mariæ Camaldulini prope Forumliuium, cuius triginta; ac locum ſancti Mauri de Solarolo Fauentinenſis diœceſis, cuius quinquaginta.

Abbatia de monte Chriſti.

§. 74. Et Monaſterium de monte Chriſti in Inſula prope Sardiniam, cum ſuis annexis, cui vnimus Monaſterium ſanctæ Trinitatis in Sardinia, Eccleſiam ſancti Petri in Scano, ſancti Nicolai de Trulla, ſanctæ Mariæ, & ſanctæ Eugeniæ in Samnar, ſancti Michaelis & Laurentij in Vauaci, ſanctæ Mariæ, & Ioannis in Altaſar, ſanctæ Mariæ in Contra, ſancti Ioannis & Simonis in Salnenet, ſancti Pauli in Controli, ſancti Petri in Olim Eremitorum, in Elba inſula, locus in Capolinari, & omnia alia noſtri Ordinis loca, quæ in Corſica, Sardinia, Plumbino, & aliis circumiacentibus terris reperirentur, quorum inſimul fructus, redditus, & prouentus quinquaginta ducatorum auri de Camera, ſecundum communem æſtimationem valorem annuum non excedunt.

Quorum locorum annexio & incorporatio facta cenſeantur, dum ea vacant.

§. 75. Quæ omnia ſupradicta loca ſi quouis modo vacant, alioquin per ceſſum vel deceſſum, aut aliam quamuis dimiſſionem Abbatum, Priorum, & aliorum quorumuis ea obtinentium vnita, annexa, & incorporata perpetuo ſint & eſſe cenſeantur, & in noua hac Eremi Congregatione noſtra, ordine quo ſupradictum eſt eſſe intelligantur.

Et in eis monaſtica diſciplina Obſeruantia ſeruetur.

§. 76. Et hæc quidem principaliora decem & ſeptem loca, tamquam magis idonea, in quibus iuxta monaſticam diſciplinam regularis vita conſtitui & obſeruari valeat, eligimus, inſtituimus, & deputamus, quibus alia minora loca, vt particulariter ſupra expreſſum eſt, ea ratione annexuimus, vt cum Monachis ſimul pluribus alimenta ſuppeditare abunde valeant, pro ſociali vita atque cœnobitica inſtitutione perfectius cuſtodiatur Obſeruantiæ rigor.

Monialium pauperũ ſubuentioni, Eremus ſoluat infraſcriptas annuas portiones, videlicet Flor. 30. Monialibus S. Benedicti de Aretio

§. 77. Quoniam vero, & de Monialium dicti noſtri Ord. locis quibus omnia huiuſmodi de nouo erectæ Congregationis priuilegia communia eſſe debent, ratio habenda eſt, cum nonnulla ex eis intolerabili, vt accepimus, paupertate premantur, ſtatuimus & definimus, vt Sacra Eremus, cum primum Prioratum Planetuli, iuxta præmiſſam diſpoſitionem poſſederit, annuam triginta florenorum penſionem, Monialibus Monaſterij ſancti Benedicti de Aretio perſoluat.

Flor. 20. Monialib. de Prato veteri.

§. 78. Cum Prioratum Cortonæ, viginti florenorum Monialibus Monaſterij ſancti Ioannis Euangeliſtæ de Prato veteri.

Flor. 30. Monialibus de Boldrona.

§. 79. Cum vero Prioratus Angelorum de Florentia, Prioratum ſancti Viriani acquiſiuerit, annuam ſimiliter triginta florenorum penſionem Monialibus noſtri Ordinis de Boldrona perſoluat.

Flor. 25. Monialibus S. Trinitatis de Fauentia.

§. 80. Quando iterum Monaſterium ſancti Hippolyti de Fauentia, locum ſancti Mauri de Solarolo poſſederit, penſionem annuam vigintiquinque florenorum Monialibus Monaſterij ſanctæ Trinitatis de Fauentia perſoluat.

Penſioneſque iſtæ perpetuæ ſint.

§. 81. Quas quidem penſiones perpetuis futuris temporibus de anno in annum præfatis Monialibus perſolui, & nulla ratione, neque à Capitulis noſtri Ordinis, neque à præſenti, aut futuris Generalibus, aut aliis quibuſlibet impediri poſſe ſtatuimus.

Beneficia prædicta nemini ad vitã conferantur.

§. 82. Item ſtatuimus, & ordinamus nullum de cetero noſtri Ordinis beneficium, neque ex principalioribus, neque ex vnitis ſupra nominatis, aut vniendis, poſſe cuiquam, vel in ipſo Ordine noſtro, vel extra exiſtenti, ad vitam conferri, neque à moderno, neque à ſucceſſoribus ſuis Generalibus, neque ab Eremitis, neque ab Abbatibus, & Prioribus Ordinis noſtri, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, his qui beneficium aliquod conferre voluerint. Et vt quid nemo, qui Camaldulenſis Ordinis ſit, beneficium aliquod, ſiue dignitatem ad vitam ſuſcipere valeat. Sed in ſuperius prænominatis locis principalioribus, per ceſſum vel deceſſum eorum, qui loca ipſa nunc tenent: Annuales, Priores, vel Abbates, aut Rectores inſtituantur, vitaque regularis & Obſeruantia cuſtodiatur: Minora vero in vacationis quandocumque euentum, maioribus ordine ſupra expreſſo, vnita ſint, vt præfertur, hoc declarato, vt in illis pari ratione nemo poſſit, niſi annualem adminiſtrationem habere.

Onera in eis impleantur.

§. 83. Hac tamen lege, quòd loca quæcumque ſic applicari contigerit, debitis ſibi non fraudentur obſequiis, ſed per Prælatos Monaſteriorum vel locorum, quibus applicata fuerint, & annexa onera conſueta & officia impleantur.

Prælati de fructibus annexorum rationem reddant vt hic.

§. 84. Obligenturque Prælati antedicti, qui perpetui ſunt, de fructibus huiuſmodi annexorum, Viſitatoribus, per Obſeruantes & Eremitas, deputatis reddere rationem. De quibus quidem fructibus, ac prouentibus, illud diſponi debeat, quod per definitores Capituli Obſeruantium fuerit ordinatum. Ex nunc, Sedis Apoſtolicæ beneplacito præmiſſo, decernentes, vt quicquid ſuper collatione beneficiorum, & locorum Ordinis noſtri, aliter à quocunque fuerit attentatum, ſiue ſcienter, ſiue per ignorantiam nullius roboris vel momenti eſſe cenſeatur.

Prælati loca quæ tenent, Congregationi reſignent, vt ei adiungantur.

§. 85. Item ſtatuimus & ordinamus, quòd Prælati Ordinis noſtri perpetui, ſiue in hac Congregatione, ſiue extra ipſam fuerint; titulo regimini, & adminiſtrationi locorum quæ tenent, ad hoc vt dictæ Congregationi vniantur, & effectualiter aggregentur, in manibus Generalis, & Capituli Eremitarum cedere valeant, & hi poteſtatem habeant admittendi ceſſionem, ac loca ipſa Congregationi, effectu ipſo, adiungendi.

Cedentes loca in eorũ Abbates & Priores præfici poſſint ad vitam, cæteri vero nequaquam.

§. 86. Et nihilominus Generalis ipſe, & Eremitarum Capitulum, qui ſic viuentes cedere voluerint, in eorumdem locorum Abbates, aut Priores, ſecundum loci qualitatem, per annum præficere poſſint, qui quidem annus toto tempore vitæ eius, qui ſic præfectus fuerit, durare intelligatur. Quod & in aliis pariter obſeruari decernimus, qui beneficia aliqua, vel loca Ordinis noſtri, qui nunc in commenda ſunt, in titulum habere procurauerint, ſcilicet, titulo atque adminiſtrationi, locorum,

quæ ſic habuerint in fauorem Congregationis in prædictorum manibus cedentes, per eoſdem, in Priores, aut Abbates eorumdem locorum per annum præfici poſſint, qui annus donec vita illi ſuperetit, non finiatur. Nullum autem alium noſtri Ordinis quoquo modo ad aliquod beneficium aut dignitatem ad vitam, ant ad anoum tota vita duraturum præfici poſſe volumus.

Loca quæ nũc extra Congregationem cum primum vacant. Congregationi aggregentur.

§. 87. Item ſtatuimus & ordinamus, vt Monaſteria & beneficia, ac loca, omnia & ſingula noſtri Ordinis Camaldulenſis, quæ modo extra hanc Congregationem, ſiue, in Ordine ſint, ſiue extra Ordinem, per quoſcumque cniuſcumque dignitatis fuerint in titulum vel commendam obtenta, cum primum per ceſſum vel deceſſum illa obtinentium vacauerint, aut illorum commendæ ceſſauerint, ad Ordinem noſtrum effectualiter reuertantur, & Congregationi de nouo erectæ huiuſmodi pleno iure, & cum effectu aggregentur.

Generalis Ordinis, & Congregationis caput ſit.

§. 88. Locorum autem omnium, qui nunc in noſtro Ordine ſunt, ant in futurum erunt, ſiue in hac Congregatione in præſentiarum ſunt, ſiue illi in poſterum aggregabuntur, ſiue etiam extra Congregationem ſint, totius ſcilicet Camaldulenſis Religionis caput, Generalis cenſeatur, de anno in annum prout inferius dicetur eligendus.

Prior Eremo teneat primũ locum poſt Gener.

§. 89. Eremi autem Prior propter loci illius dignitatem, poſt Generalem, ſupra omnes alios Ordinis Abbates, & Priores, ſemper locum habeat.

Generalis eligatur de Conuentualibus viſitet totum Ordinem, & habeat collectas.

§. 90. Modus autem oominaodi, ac eligendi Ordinis noſtri Geoeralem talis ſit. Vt eligatur & depntetur ſolnm de oumero Obſeruantinm ſen Cœnobitarum, ſiue Eremitarum, & non Coouentualinm, ſiatque eins electio de anno in annum in Capitulo Obſeruantium, ſecundum eumdem modum, & formam, quæ ſeruari conſueuit in electione Vicarij dictæ Congregationis ſancti Michaëlis de Murano. Ipſeque Generalis ſic electus poſſit, vbi opus fuerit Ordinem vniuerſum viſitare, & annuas collectas habere debeat à locis, quæ illas exoluere tenentur, & conſuenerunt.

Officium eius duras ſicut Abbatum.

§. 91. Sacræ autem Eremi Prior, per ceſſum vel deceſſum Venerabilis Religioſi Petri Delfioi, in præſentiarum Prioris & Generalis, nominetur & eligatur dumtaxat de numero Obſeruantium Cœnobitarum, ant Eremitarum, ſitqne non perpetuus, aut ad vitam, ſed temporalis, & eius electio fiat ſecundum modnm, & formam qua eliguntur, aut eligentur ceteri omnes Abbates, & Priores locorum, quæ nunc in dicta Congregatione de Murano ſunt, aut in futurum erunt.

Prior Eremi in Eremo ſemper commorari debet.

§. 92. Ipſeqne Sacræ Eremi Prior, pro tempore ſui officij in Eremo commoretur, vitamque totaliter ducat Eremiticam, non ſecus ac ceteri omnes Eremitæ, qnos non minus exemplo, quam doctrina inſtruere debet. Hoc enim in regula beati Benedicti, Prioris officium eſſe legimus.

Petro nunc Eremi Priore ac Generali Ordinis decedente, vicarius S. Michaelis vices Gener. ſupplet & Prior Eremi, ſtatim ab eius Capit. eligatur duraturus vſque ad Cap. Obſeruantiũ quo ſingulis annis eligatur.

§. 93. Quoniam vero in obitu, ant ceſſione eiuſdem Petri Delfini, moderni Prioris Eremi, & Ordinis Generalis, non ſtatim coadunari Capitulum poterit, ordinamus & definimns, vt eo cedente vel decedente, vſque ad immediate poſt futurum Capitulum ille qui pro tempore Congregationis ſancti Michaëlis Vicarius eſſe reperiretur, ſoppleat vices Generalis. Prior autem Eremi, pro illa dumtaxat vice, à Capitulo Eremi ſtatim eligatur, duraturus vſque ad proximum futurum Capitulum Obſeruantium, in quo poſtea de anno in annum eligetur, vt præfertur.

§. 94. Item ordinamns ac definimus, vt qui poſt ceſſum aut deceſſum moderni Generalis, pro tempore Generalis eligetur, debeat ſibi eligere & deputare Vicarios pro meliori totius Ordinis regimine & gubernatione.

Generalis fiturus, duos eligat Vicarios.

Vnum ſuper Conuentuales de anno in annum, & de numero Conuentualium Prælatorum.

§. 95. Vnum quidem ſuper omnes Conuentuales vniuerſalem Vicarium, qui ſuper Obſeruantes Cœnobitas, & Eremitas, & ſuper Moniales nullum ius habere poſſit: Eligaturque de anoo in annum ab ipſo Ordinis Generali, cum conſenſu Eremitarum, & cum conſilio aliquorum Ordinis noſtri Prælatorum, de nomero ſolum Conuentualium Prælatorum. Qui & vſque ad triennium confirmari, & infra annum reuocari ad nutum Generalis, & Capituli Eremitarum poſſit. Cui ſecundum quod eiſdem Generali & Capitulo Eremitarum viſum fuerit, de competenti ſalario prouideatur, vt munus ſuum implere commode valeat.

Alterum ſuper Obſeruãtes Cænobitas Eremitas & Moniales, de numero Prælatorum Obſeruantiũ.

§. 96. Pro regimine autem Obſeruantium Cœnobitarum, & Eremitarum, ac Monialium, vnum aut plures Vicarios, vniuerſales aut particulares, quando & quotiens oppornuoum cenſebit, ipſe ſolus Generalis eligere, & confirmare, ac reuocare poſſit. Neminem tamen, niſi de oumero Prælatorum obſeruantium noſtri Ordinis poſſit in Vicarium ſupra Obſeruantes, ant Moniales eligere.

Capitula duo celebrentur.

§. 87. Pro meliori autem huius Congregationis, & totius Ordinis regimine, confirmatione, & augmento, volumus in Religione noſtra duo Capitula celebrari.

Vnum in quo conueniant Obſeruantes Cænobitæ, & Eremitæ, & Generalis Prior Eremi, & Obſeruãtium locorum Abbates & Priores eligãtur, &c. de anno in annum.

§. 98. Vnumquidem de anno in annum, in quo ſolum conueniant obſeruantes Cœnobitæ, & Eremitæ, ita vt Prior Eremi ſicuti alij obſeruantium Prælati, cum vno ſocio ad enm accedat. In quo per nouem definitores, quorum maior pars de numero Prælatorum ſit, eo modo deputandi, & eligendi, quo in Capitulis Congregationis Caſſinenſis, alias ſanctæ Iuſtinæ eliguntur. Prior Eremi, & ceteri omnes Obſeruantium locorum Abbates, & Priores, & totius Ordinis Generalis eligantur, & cetera omnia tractentur, & definiantur, quæ ad regimen, tam ſpirituale quam temporale obſeruantium, tam Cœnobitarum, quam Eremitarnm, atque Monialium pertinere videbuntur.

Alterum ſit Capitulũ generale celebrandum, quando & vbi Generali & Eremi Capitulo videbitur, in quo tractentur neceſſaria pro totius Ordinis reformatione, & vtilitate.

§. 99. Alterum vero Capitulnm, quamdiu in noſtro Ordine Conuentuales eſſe contigerit, Generales totius Religionis fieri volumus, quando quotiens, & vbi Generali Ordinis, & Capitulo Eremitarum viſum fuerit, in quo conueniant omnes qui in Generalibns noſtri Ordinis Capitulis vocem habere conſueuernot. Et per ſex definitores, quorum duo ſint Eremitæ, ſiue Sacerdotes, ſiue non, à Capitulo Eremi eligendi, duo de numero Obſeruantium, & duo de numero Conuentualium, ab omnibus vocem in eodem Capitulo habentibns deputandi. Vna cum Præſidente, qui ſemper ſit Ordinis Generalis, aut loco eius Eremi Prior. Ea tractentur & definiantur, quæ ad totius Ordinis reformationem, incrementum, atqne vtilitatem opportuna exiſtimabuntur.

Definitores Capituli eligant vnum Ordinis profeſſum, pro Notario Capituli.

§. 100. Illnd quoque Sedis Apoſtolicæ confirmatione obtenta definimus, vt quotiens noſtri Ordinis qualecumque Capitnlum celebrabitur, poſſint eiuſdem Capituli Definitores eligere vnum noſtri Ordinis profeſſum idoneum & fidelem, loco notarij qui eiuſdem Capituli acta ſcribere, ac in debitas, & opportunas formas redigere valeat, cuius quidem ſcriptis, tam in Romana Curia, quam alibi, in iudicio, & extra, plena fides adhibeatur, ac ſi per publicum & authenticum notarium ſcripta, & ſtipulata eſſent.

Monachi Obſeruantes & Eremitæ ad Conuentuales tranſire prohibentur.

§. 101. Item ſtatuimus & ordinamus, vt nullus de numero Obſeruantium Monachorum Conuerſorum, aut Eremitarum, poſſit ad vitam Conuentualem tranſire, ſub inobedientiæ pœna, qua ligentur, non ſolum tranſeuntes, ſed etiam recipientes, qui etiam beneficiorum ſnorum priuationis pœnam incurrant.

Conuentuales ad obſeruantes tranſire poſſunt, & recipi debent.

§. 102. Connentuales vero ad arctiorem vitam obſeruantiæ tranſire poſſe volumus. Quinimo eorum ſingulos pro animarum ſuarum ſalute, Religioniſque noſtræ reformatione hortamur, admonemus hoc facere. Volenteſque vt Coouentualibus ſic ad meliorem conuerſationem tranſire volentibus, locus in Obſeruantia denegari ſnb eadem pœna non poſſit, niſi poſt tertiam probationem, vt in B. Benedicti Regula ſcriptum eſt. Sed per obſeruantium Monaſteria, ſecundum beneplacitum Viſitatorum & definitorum Obſeruantium deputentur.

Venientes ad Ordinem recipiantur ab obſeruantibus tantum.

§. 103. Item, vt Obſeruantium potius quam Conuentualium, in noſtro Ordine numerus augeatur, & omnes ad noſtram Religionem accedere volentes, in loco Obſeruantiæ habitum Religionis ſuſcipiant, & profeſſionem emittant; innouamus antiqnam noſtri Ordinis conſtitutionem, vt nullus Conuentualium Prælatorum, qui perpetui ſunt, poſſit alicui habitum noſtræ Religionis exhibere, & contrafaciens pœnam priuationis beneficiorum ſuorum eo ipſo incurrat.

§. 104.

Obſeruantes in victu, veſtitu, celebratione officiorũ. &c. eamdem formam omnes obſeruent.

§. 104. Item definimus, & mandamus, vt omnes tam prælati, quam Monachi de Obſeruantia (exceptis Eremitis, quorum vita arctior, & locus auſterior eſt) debeant in victu, veſtitu, tonſura, Diuini officij, & Miſſarum celebratione, & alijs omnibus moribus, & cærimonijs tam extra, quam intra Monaſterium; eumdem modum, & normam, ſine vlla penitus diuerſitate, habere & obſeruare.

Licentiæ ſtandi extra Ordinem reuocantur.

§. 105. Item omnes & ſingulas licentias noſtri Ordinis, Monachis aut Conuerſis conceſſas, extra clauſtrum, & extra Ordinem commorandi reuocamus. Et eiſdem, cum licentia, aut ſine, extra Ordinem commorantibus, ſub pœna grauiſſimæ culpæ mandamus, vt infra terminum trium menſium à præcepto ſibi facto, debeant ſe coram Generali, aut Vicario, aut Viſitatoribus præſentare, qui eiſdem de congrua manſione in Ordine noſtro prouidere debeant. Teneaturque perpetui Prælati, Monachos, ſeu Conuerſos huiuſmodi, ad eos per Generalem Vicarium, aut Viſitatores directos, benigne recipere, & humaniter tractare, niſi legitimam habuerint excuſationem.

Familiaritas Prælati, vel Cardinalis quo modo impetranda.

§. 106. Item in virtute ſanctæ obedientiæ mandamus, vt nullus omnino noſtri Ordinis, ſine omnium definitorum Capituli, & Sedis Apoſtolicæ licentia, literas familiaritatis alicuius Cardinalis ſeu Prælati impetrare poſſit. Ac literis deſuper per eos hactenus impetratis ſub pœna priuationis beneficiorum ſuorum, & inhabilitatis ad illa in poſterum obtinenda renunciare habeant. Neque extra loca Religioſa, ſeu in aliarum Religionum, aut ſæcularium locis permanere præſumant, neque poſſint beneficia, Eccleſias, aut loca alia ad regimen, aut ad affictum, aut alio modo ſine eadem licentia, & ſub eadem pœna ſuſcipere. Neque etiam poſſint ſuper his Generalis, aut Capitulum Eremi, neque alius quoquo modo diſpenſare.

Beneficia obtinentes & non reſidẽtes eis priuãtur, & Ordini aggregantur.

§. 107. Item definimus & ſtatuimus, vt omnes noſtri Ordinis beneficia obtinentes in dicto beneficio, aut per ſe, aut per alium qui noſtri Ordinis ſit, reſideat, & debito modo, Deo altiſſimo deſeruiat, aut deſeruire faciat. Et quicumque ſine expreſſa omnium Definitorum licentia, hanc inſtitutionem non ſeruauerit, beneficio ſuo de facto priuatus intelligatur. Et loco cui, ſecundum ſuperiorem diſpoſitionem, vniri debet, pro vnito, & annexo habeatur.

Curata beneficia habentes lampadem ante Corpus Chriſti teneant, Et curam animarũ amoueant vt hic infra annos quinque.

§. 108. Item definimus, & mandamus ſub eadem pœna, vt ſingula dicti Ordinis beneficia, quibus cura imminet animarum, quorum ſingulorum fructus & prouentus ad ſummam vigintiquinque florenorum auri aſcendant, obtinentes continue die noctuque ante ſacratiſſimum CHRISTI corpus, accenſam lampadem tenere debeant. Statuimus inſuper, ac definimus, vt tam Eremitæ, quam Cœnobitæ, qui tunc in obſeruantia ſunt, aut in futurum erunt, infra terminum quinque proxime futurorum annorum, debeant omnem curam animarum, à locis eorum, tam principalioribus quam annexis, amouere, aut illis omnino cedendo, aut illas per ſæculares preſbyteros exercendo. Quo termino tranſacto, illos, quibus hoc onus incumbit, ſi ordinationem hanc non impleuerint, grauiſſimam inobedientiæ culpam incurriſſe cenſeantur, ac locum à quo cura animarum amota non fuerit, debere, & poſſe ſecundum Generalis, & Capituli Eremi diſpoſitionem, ab eo cui vnitum erat ſeperari, & alij vniri volumus. Ac ſub dictæ Sedis beneplacito volumus, vt plebs, & populi, quorum curam, loca noſtri Ordinis habere conſueuerant, ſecundum diſpoſitionem eorumdem locorum Prælatorum, contentæ ſint à ſæcularibus presbyteris curari ac gubernari.

Pro Ordinis auxilio quinque tranſeuntes in locis obſeruantiæ per decem annos teneantur. quibus indulgentia duplicantur.

§. 109. Item quoniam multi noſtri Ordinis probatiſſimi viri, proxime præteritis annis vita functi ſunt, noſterque propterea Ordo, aliquo indigere auxilio videatur, ſub Sedis Apoſtolicæ beneplacito volumus, vt per decem annos proxime futuros, poſſint quolibet anno, quinque alterius cuiuſcumque Religionis, etiam Mendicantium, atque Cartuſienſium, quos Capituli noſtri Definitores elegerint, habitum noſtræ Religionis, in quibuſcumque obſeruantiæ locis recipere. His vero ſic ad noſtrum Ordinem accedentibus, & Camalduleoſium Religionem profitentibus, cupimus de Apoſtolicæ benignitatis largitate, merita laborum Religionis duplicari plenariam omnium peccatorum indulgentiam concedi, illas inſuper eaſdem indulgentias, eadem benignitate conſequi optamus, quas ſi ſancta Hieruſalem loca, beatorum Apoſtolorum in Vrbe limina, & ſancti Iacobi in Galitia Eccleſiam viſitando conſequerentur.

Tu v. de quo ad indulgentias, reuocationem S. D. N. Pauli V. in ſua conſt. 16. Romanus.

Loca Ordinis quæ transcẽdunt ſummã ſexcentorum Florenorum debent præceptores conducere & tenere.

§. 110. Item ſtatuimus, & definimus, vt ſingula noſtri Ordinis loca, vbi Cœnobitica obſeruantia cuſtoditur, cuius fructus ſummam ſexcentorum florenorum tranſcendant, debeant præceptores conducere ac tenere, qui iuniores Monachos linguas, & doctrinas, maxime ſanctarum ſcripturarum diſciplinam doceant, ſi ea loca ſtudentibus apta & idonea à Definitoribus iudicabuntur. Quæ autem non id fecerint, ſecundum eorumdem Definitorum arbitrium, illis qui fecerint, aliquid perſoluere teneantur, & grauiſſime inſuper ab eiſdem puniantur.

Ingreſſus ad loca Ordinis prohibetur.

§. 111. Item ſtatuimus & ordinamus, quod nullæ mulieres, Monaſteria tam virorum quam monialium dicti Ordinis, ſub pœna excommunicationis ingredi poſſint, ſine expreſſa Generalis dicti Ordinis licentia.

Latior prohibitio eſt hodie, vt in Gregorio XIII conſtit. 28. Vbi gratia.

Viſitatores obſeruantium viſitent omnia loca.

§. 112. Item ſtatuimus & definimus, quod à præſenti anno incipiendo ſemel ad minus in anno, omnia noſtri Ordinis monialium Monaſteria, per Viſitatores obſeruantium viſitentur. A nullo vero alio, niſi à Generali poſſint viſitari ſine omnium Definitorum licentia. Teneantur vero obſeruantium Definitores & Viſitatores eadem Monaſteria regere & gubernare, & inter cetera nullam monialem in eis permittere, vt proprij quicquam habeat.

Eremiticæ vitæ rigor à toto Capitulo Eremi tantum immutari poteſt.

§. 113. Vt Eremiticæ vitæ rigor, per Cœnobitarum ſocietatem non imminuatur, ſtatuimus & definimus, vt Ordinis Generalis, aut Prior Eremi non poſſit, neque propria, neque alicuius Capituli auctoritate, antiquas Eremi conſtitutiones, ſecundum conſuetudines quæ in præſentiarum obſeruantur moderatas relaxare, aut per laxiorem viuendi modum immutare, ſine totius Capituli Eremi conſenſu, & qui tam laudabilem vitam vllo modo immutare attentauerint, Dei, & ſancti Patris noſtri Romualdi indignationem timeant.

Capitulum Eremi quæ perſonæ faciant.

§. 114. Capitulum autem Eremi, & in præſentiarum, & futuris temporibus eſſe, & intelligi volumus, ipſe, Eremi Prior, & omnes, qui poſt profeſſionem ſuam, in Ordine noſtro, per ſex continuos menſes, in ipſa Eremo vitam duxerint Eremiticam, & à reliquis Eremitis, digni eorum conſortio fuerint iudicati, ſiue fuerint in ſacerdotio conſtituti, ſiue non.

Officiales omnes in Eremo & eius locis ſingulis annis pro die S. Romualdi eligantur, à Priore & Capitulo.

§. 115. Item definimus & ſtatuimus, poſt obitum, vel ceſſionem Moderni Prioris Generalis, omnes, tam in ſpiritualibus quàm in temporalibus miniſtri, officiales, camerarij, diſpenſatores, in Eremo, Fonte bono, alijſque locis Eremo annexis, atque ſubiectis, ſingulis annis, pro die ſancti Romualdi, de nouo eligantur, aut confirmentur, per Eremi Priorem, non tamen ſine expreſſo conſenſu Capituli ipſius Eremi, electiones autem quæcumque, quæ ſine huiuſmodi conſenſu fierent, nullæ eſſe intelligantur, & cum grauiſſimo onere conſcientiæ illius, qui ſine tali conſenſu eligere attentauerit. Viuente autem, & non cedente præfato Petro, qui nunc Eremi Prior, & Generalis eſt, volumus, prædicti omnes, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus Miniſtri, & Officiales in Eremo, Fonte bono Camal Florent alijſque locis quibuſcumque Eremo annexis & ſubiectis, eligantur ab ipſo Petro Priori & Generali, cum conſilio tamen Eremitarum, aliter autem nequaquam.

Qui non ſunt bonæ conuerſationis ex locis Eremi remoueantur, vt hic.

§. 116. Item ordinamus & definimus, vt eos, qui aut in præſentiarum, aut in futurum non bonæ conuerſationis, & famæ in Fonte bono Camalduli Florentin. alijſque omnibus locis Eremo annexis & ſubiectis, à duabus partibus ex tribus Capituli ipſius Eremi exiſtimabuntur, & tales eſſe declarabuntur, ſtatim ab illis locis remoueantur prout in dies per Eremitas nominabuntur. Ad quod ſi opus fuerit liceat etiam brachij ſæcularis auxilium implorare.

Capitulum Eremi, quid poſſit.

§. 117. Item ſtatuimus & definimus, vt poſt obitum, aut ceſſionem moderni Prioris Eremi, & Generalis, Capitulum dicti Eremi, in temporali & ſpirituali regimine Eremi, Fontis boni & aliorum locorum Eremo annexorum, & ſubiectorum, eamdem auctoritatem habeant, quam noſtri Ordinis Capitulorum quorumcumque Definitores habent, aut habituri ſunt. Et quicquid per Eremi Capitulum, in Eremo, & locis prædictis, circa modum viuendi, induendi, fabricandi, diuinum officium ordinandi, & circa morum, & cærimoniarum obſeruationes terminatum fuerit, maius etiam robur habeat, quam ſi fuiſſet per Definitores cuiuſcumque Capituli conſtitutum.

Barbam Eremitæ deferre poſſint.

§. 118. Item volumus, vt ſicut clauſis Eremitis, ita apertis etiam, tam Monachis quam conuerſis, & Sacerdotibus, ſi ita Capitulo Eremi viſum fuerit, liceat barbam deferre, ita tamen vt Sacerdotes eas, circa os tondere teneantur.

Pecuniã vero habere prohibentur dum ſunt in Eremo.

§. 119. Item decernimus ac ſtatuimus, vt poſt obitum vel ceſſionem huius qui nunc Eremi Prior, & Generalis eſt, nemo in Eremo, neque Prior, neque Maior, neque Sacriſta, neque alius Eremita, Monachus, aut Conuerſus, dum effectualiter in Eremo commoratur, poſſit ſub aliquo colore habere, ſeu tenere, mutuo dare, aut recipere, aliquam pecuniæ etiam minimam quantitatem. Niſi foret Camerarij Fontis boni coadiutor, ſocius aut miniſter ſit. Sed tam eleemoſynæ, quæ pro dicendis Miſſis Eremo offeruntur, quam ſingula alia Prioratus Eremi temporalia bona, per Fontis boni Camerarium, eiuſque coadiutorem, & miniſtros tractentur, atque adminiſtrentur. Et hæc quidem conſtitutio, tamdiu variari non poſſit, quamdiu omnibus Capituli Eremi vocibus aliter viſum fuerit.

Adminiſtratores bonorum temporalium Eremi qui ſint.

§. 120. Item definimus ac ſtatuimus, & per Eremi Priorem, vna cum Eremitis, & in præſentiarum, & in futuris temporibus, ſuper adminiſtrationem bonorum temporalium Eremi, duo noſtri Ordinis deputentur, vnus Camerarius, qui in Fonte bono commoretur, alius autem ipſius Camerarij coadiutor, qui ex his etiam eſſe poſſit, qui in Eremo commorantur. Qui ſexies in anno, ſemel ſcilicet quibuſlibet duobus menſibus, exactam ſuarum adminiſtrationum rationem reddere teneatur illis, ſiue ſæculares, ſiue religioſi, aut vnus aut plures ſint, quos prior Eremi, & Eremitæ ad hoc elegerint. Miniſtros vero, & vnum & plures, & laïcos, & religioſos, habere iſti poſſint, neminem tamen ſine Capituli Eremi conſenſu.

Qui adminiſtrarunt bona Eremi cogantur ad reddẽdum rationẽ.

§. 121. Item ſtatuimus, & ſancimus, quod per Eremitas deputentur, aut ab eadem Sede deputati impetrentur, vnus, aut plures, qui rationes eorum, qui bona Eremi adminiſtrauerunt, videant, & pleniſſima Sedis Apoſtolicæ auctoritate, cum brachij ſæcularis auxilij imploratione, poteſtatem habeant cogendi eos ad reddendam rationem adminiſtrationum ſuarum, & ad reſtituendum quidquid per eos reſtituendum fore iudicauerint. Poſſintque etiam eadem auctoritate omnes, qui bona Eremi minus legitimè poſſident, ad ea reſtituendum cogere. Ac cum eis de fructibus eorumdem bonorum, & de ſumma pro illis expoſita, prout iuris fuerit componere.

Eremus claudatur, & inde pauperibus & peregrinis eleemoſynæ dentur.

§. 122. Item antiquiorem conſtitutionem confirmantes, ordinamus, vt quam citius fieri poterit, Eremus circumquaque eo modo, quo Eremitis opportunum videbitur, claudatur, vnum ſolum aditum, & ingreſſum, aut duos ad ſummum dimittendo. Vbi abundanter pauperibus, & peregrinis eleemoſynæ elargiantur.

Manſio pro hoſpitibus ſeparata à cellulis Eremitarum conſtruatur.

§. 123. Item pro maiori fratrum Eremitarum quiete volumus, & definimus, vt Prior Eremi, qui poſt obitum, aut ceſſionem eius qui in præſentiarum Prior eſt, in Eremo habitauerit, pro hoſpitibus, qui ad Eremum acceſſerint, manſionem, ſeu cellulam conſtruere faciat, ſic à cellulis Eremitarum diuiſam, vt Eremitæ quantum minus fieri poſſit, ab hoſpitibus moleſtentur. Quæ tamen loco & forma, qua Capitulo Eremitarum viſum fuerit, conſtruatur.

Nemo admittatur in choro cellulis, vel alibi ſine licẽtia Prioris.

§. 124. Item ordinamus & definimus, vt quicumque, aut deuotionis gratia, aut alia quacumque de cauſa ad Eremum acceſſerint, ſiue ſæculares viri, ſiue Religioſi fuerint, neque in choro, neque in cellulis, neque alibi, niſi in prima Eccleſiæ parte, & in loco hoſpitibus deputato, ſine Prioris licentia non admittantur.

Eremita etiã extra Eremũ abſtinentias ſeruare debent, ſi redire volunt.

§. 125. Item ſtatuimus & ordinamus, vt Eremitæ Monachi, ac Conuerſi, ipſeque Eremi Prior, quoties legitima cauſa, intentione redeundi, de Eremo exierint, teneantur etiam tempore quo extra Eremum permanſerint, in ieiuniis & abſtinentiis, eamdem formam ſeruare, quæ in Eremo cuſtoditur, exceptis nonnumquam recreationis, aut non bonæ valetudinis, aut itineris defatigatione, aut alterius laboris cauſis, in quibus extra Eremum commorantes, cum Prioris licentia, non teneantur hoc cuſtodire.

Clauſuram non exeant, & neque ſoli ab Eremo recedant niſi vt hic.

§. 126. Item volumus, quòd Eremitæ, clauſuram Eremi exire non valeant diebus & horis quibus ſeruatur ſilentium, ſine Prioris licentia. Nec liceat alicui Eremitarum, aut Monachorum, vel Conuerſorum, vltra ſex, aut ſeptem milliaria, procul ab Eremo decedere. Aut extra Eremum, vel etiam Fontis bon. hoſpitium permanere, ſine eadem licentia. Item volumus & definimus, vt nullus omnino Monachus, vel Conuerſus, qui in Eremo commoretur, poſſit vltra hoſpitium Fontis boni, aut æquinalentem diſtantiam, ab Eremo ſolus recedere. Sed pro quacumque etiam adminiſtratione & neceſſitate, vltra eam diſtantiam, bini ire debeant, neque poſſit ſuper hoc, vllo iure, niſi per omnes Capituli voces diſpenſari.

Eremita non accipiatur abſque Capitulo.

§. 127. Item ordinamus, & definimus, vt quoties aliquis, ſeu laïcus, ſeu religioſus, aut noſtri, aut alterius Ordinis fieri Eremita, ſiue per ſe, ſiue per nuncium, aut literas petierit, neque Eremi Prior, neque aliquis Eremitarum, ſub magna propriæ conſcientiæ aggrauatione, audeat ſuo conſenſu illi determinate reſpondere, ſed ad Capitulum Eremi omnia referantur huiuſmodi. Sine cuius Capituli licentia, ſub eadem pœna, nemo ad Eremiticam vitam admittatur, aut ab ea expellatur.

Neque de Eremo ad alium locum inuitus trahatur abſque à Capitulo.

§. 128. Item ordinamus, vt nullus Monachus, aut Conuerſus, ex Eremitarum numero poſſit, neque à Generali Ordinis, neque à Priore Eremi, neque à quibuſcumque noſtri Ordinis Capituli Definitoribus, aut Viſitatoribus, inuitus de Eremo extrahi, aut inde amoueri, aut ad aliquem eiuſdem Ordinis locum transferri, niſi cum conſilio pariter, & aſſenſu Capituli ipſius Eremi, ſed inuiolabiliter obſeruetur Martini Papæ V. priuilegium, hoc idem ſtatuens.

Mendicantes ad Eremum & vitam accedẽtes, in Eremo tantum officia & Prælaturas habeant.

§. 129. Item volumus, vt fratres ex Mendicantibus Ordinibus, ad vitam Eremiticam in noſtro Ordine tranſeuntes, non obſtante iuris contraria diſpoſitione, poſſint vocem in Capitulo, officia, & Prælaturas in Eremo habere, non autem alibi, in noſtro Ordine, hoc eis permittatur.

Eremita non cogatur Sacros Ordines, Prælatura aut viſitationis munus recipere.

§. 130. Item ordinamus, quod nullus, neque clauſus, neque apertus Eremita, per aliquem noſtri Ordinis Prælatum, aut Capitulum poſſit ad ſacros aliquos ordines, aut Prælaturas, in Eremo, vel alibi, aut viſitationis munus ſuſcipiendum, adſtringi. Nulloque conſcientiæ onere prægrauetur Eremita, qui ad huiuſmodi vocatus, accedere, aut aſſentire recuſauerit.

Eremita qui & quando poſſit ſe recludere.

§. 131. Item volumus, quòd Monachus, aut Conuerſus Eremita, qui trigeſimumquintum ſuæ ætatis annum perfecit, & per vnum ad minus annum, poſt profeſſionem noſtri Ordinis, in Eremo permanſerit, poſſit de licentia Capituli ipſius Eremi dumtaxat, ſine alicuius alterius licentia, in cellula ſua ſe claudere, & ibi recluſorum more viuere.

Et quod ſit immunis oneris adminiſtrationum, &c.

§. 132. Vt autem recluſi Eremitæ attentius ſolo Deo vacare poſſint, volumus vt recluſi Eremitæ omnes, liberi & immunes ſint ab omni onere conſcientiæ, circa regimen, & adminiſtrationem rerum, tam ſpiritualium, quam temporalium ipſius Eremi, & locorum Eremo annexorum, & ſubiectorum. Et ſi eiſdem ſic expedire ſibi videbitur, poſſint etiam, ſine conſcientiæ ſcrupulo, voci ſuæ, quam in Capitulo habere poſſet, aut in aliquibus, aut in omnibus renunciare.

Miſſa celebranda & audienda à recluſis.

§. 133. Item totius huius Capituli auctoritate, clauſis ſiue Monachis, ſiue Conuerſis Eremitis, non valentibus

tibus Miſſam celebrare, concedimus, vt poſſint plnres ſimul in cellulis nihilominus ſeparatis habitare, & ab aliquo ſimiliter clauſo cum illis habitãte Miſſas audire, aut ſi etiam mulrum diſtantes habitauerint, aut alium clauſum, aut ad Eccleſiam ad audiendas Miſſas accedere, & ſtatim cum ſilentio ad cellam ſuam redire, quod ſi alterius clauſi huiuſmodi commoditas defuerit, volumus, vt ex apertorum numero aliquis ad recluſum, qui celebrare non poteſt, accedere quotidie teneatur, & in cellula eiuſdem Miſſam celebrare, & Sacratiſſimum CHRISTI Corpus, eidem recluſo, quoties voluerit miniſtrare.

In quibus reclusi dispensentur. §. 134. Item volumus, vt clauſi Eremitæ, prout quiſque magis ſibi congruere exiſtimabit, cum Capituli Eremitarum licentia, poſſint aliquid eorum, ad quæ præreclusione tenentur, ſiue circa Pſalmodiam, ſiue circa pedum nuditatem, & alia huiuſmodi, in aliquod aliud, aut æquiualens, aut maius permutare,

Arctioremq; vitam eligere possint. §. 135. Inſuper, ne feruor ſpiritus, qui in aliquibus diuina gratia eſſe ſolet, aliquorum tepiditate extinguatur, volumus, vt recluſus quiſque poſſit vitæ obſeruantiam arctiorem, atque auſteriorem, in quibus ſibi viſum fuerit cuſtodire, licentia à Priore quæſita, licet non obtenta: relaxare autem, abſque neceſſitate, & expreſſa Superioris licentia non poſſit.

Et etiam alij Eremitæ qui post professionem per annos quatuor in Eremo vixerunt. §. 136. Quod & de ceteris omnibus apertis Monachis & Conuerſis, intelligi volumus, qui quatuor annos poſt profeſſionem noſtri Ordinis, in Eremo vixerint.

Peculium monientium extra claustra applicatur Eremo. §. 137. Item antiquam conſtitutionem confirmantes, & de nouo ſtatuentes, ordinamus, quod non obſtante aliqua contrarij iuris diſpoſitione, peculium Monachorum, & Conuerſorum noſtri Ordinis, qui extra clauſtrum, atque extra Ordinem ipſum obierint, Sacratiſſimæ Eremo applicetur, & eius eſſe cenſeatur.

Ordinationes antiquiores reformentur. §. 138. Inſuper quoniam tam totius Ordinis noſtri, quam Eremitarum conſtitutiones antiquiores, multa continere exiſtimantur, quæ propter temporum mutationem, ſecundum præſentem viuendi conſuetudinem, minus obſeruari poſſe videntur, plurimaque in eis, aut confuſa, aut minus cohærentia, inuicemque contraria ſunt; Propterea virtute ſanctæ obedientiæ præcipimus, vt illi quibus per Capitulum Eremi, hoc onus iniunctum fuerit, debeat infra triennium, & totius Ordinis, & ipſius Eremi conſtitutiones, prout Spiritus ſancti gratia illis conceſſerit, corrigere, emendare, reformare, ſuperflua aut inutilia reſecando, inordinata ad ordinem redigendo, contraria moderando, & omnia in meliorem formam, & ordinem ſub certis titulis in breuitate redigendo. Quæ habeant, ad Generale noſtri Ord. proxime futurum Capitulum appræſentari, à quo cum fuerint confirmata, ab omnibus noſtri Ordinis inuiolabiliter obſeruari, ac approbari debeant.

Statuta Ordinis perpetuo obseruentur, & illis non derogetur, nisi vt hic. §. 139. Item ſtatuimus ac definimus, quod omnia huius Capituli decreta, ac ſtatuta, inuiolabiliter ab omnibus noſtri Ordinis, in virtute ſanctæ obedientiæ cuſtodiantur. Neque poſſint infringi aut immutari, aut his aliquid contrarium determinari, niſi per diſpoſitionem trium Generalium ſe continue ſubſequentium Capitulorum, quæ conformiter contrarium determinarent, aliter firma, & illibata permaneant.

Determinationes Cap. Eremi, circa regimen Eremi & eius locorum immutari non possint. §. 140. Quicquid autem per Capitulum Eremi, circa ea quæ ad Eremum, & loca illi annexa, atque ſubiecta pertinere viderint, in futurum determinatum, ac definitum fuerit, nullo modo poſſit immutari aut infringi, vel directe vel indirecte impediri, ſub magna propriæ conſcientiæ aggrauatione, neque eas valeat Ordinis Generalis, aut Eremi Prior, neque alij noſtri Ordinis Definitores, ſine Capituli totius Eremi conſenſu derogare.

In locis Obseruantia fiat oratio pro Sede Apost. & Papa. §. 141. Poſtremo ſtatuimus ac definimus, vt in omnibus principalioribus huius Congregationis locis, in quibus viget, aut in poſterum vigebit obſeruantia, teneantur omnes fratres orare pro Sum. Pontificis, & Sedis Apoſtolicæ felicitate, & diebus ferialibus eos Pſalmos & Orationes dicere, quæ antiquiſſima inſtitutione, in Eremo dicuntur, eo modo, quo ibi dici conſueuerunt.

Hortatio ad orationem vtique; pro Papa, & Ordinis Protectore. §. 142. Omnes propterea noſtri Ordinis viros & mulieres hortamur, & admonemus, vt ſpecialiter pro Leone Decimo Pontif. Max. Magnificoque fratre eius Iuliano noſtri Ordinis Protectoribus, & benefactoribus præcipuis, continuas ad Deum preces fundere non omittant.

Fides danda transumptis huius bullæ. §. 143. Ceterum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula, & quæcumque opportuna loca deferri, motu, & ſcientia prædictis volumus, & Apoſtolica auctoritate præfata decernimus, quod tranſumptis ſuper prædictis conficiendis, aut impreſſis aut manu ſcriptis, & manu publici Notarij ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ impreſſione munitis, ea prorſus fides adhibeatur indubia, quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, vbicumque eſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 1. die 2. Iulij. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo tertiodecimo, quarto nonas Iulij, Pont. noſtri anno 1.

Rotæ Romanæ Auditorum priuilegium, quod literæ Apoſtolicæ à quibuſcumque Romanæ Curiæ officialibus gratis pro eis expediantur. III.

De materia huius Rotæ, plene notabo infrà in Pij IV. conſt. 44. ibi videas.

LEO EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1513.*

Exordium. SEdis Apoſtolicæ prouidentia gratiarum iuxta ſingulorum conditiones, & merita diſtributrix, illos prout æquum eſt, vlterioris fauoris gratia, & amplioris retributionis præmio libenter proſequitur, quos potioribus meritis nouit adiuuari, quique grata deuotionis obſequia ſibi ſtudioſius impendere dignoſcuntur.

Causa huius constitut. §. 1. Attendentes igitur operoſæ ſolicitudinis ſtudia, & aſſiduos labores, quod dilecti filij Collegium, & Capellani noſtri cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, eorumque Locatenentes, pro noſtro & dictæ Sedis honore, ac iuſtitia perſonis ad Sedem ipſam ex omnibus mundi partibus confluentibus miniſtranda in cauſis coram eis pro tempore vertentibus, iugiter perferunt, & nulla exinde ſtipendia pro incumbentibus illis iuxta eorum ſtatus decentiam, oneribus facilius perferendis percipiunt, ac propterea dignum cenſentes eis gratioſos fauores, & opportuna commoditatis auxilia impendere.

Indultum expediendi literas Apostolicas gratis pro Auditoribus Rotæ. §. 2. Motu proprio non ad ipſorum Auditorum, aut Locatenentium, vel aliorũ pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus ſinguli cauſarum Palatij huiuſmodi Auditores, eorumque Locatenentes nunc, & pro tempore exiſtentes, quaſcumque literas Apoſtolicas, tam gratiam quam iuſtitiam, ſeu mixtim concernentes, quas quilibet ipſorum Auditorum, & Locatenentium pro tempore duxerint expediendas, etiamſi gratiæ huiuſmodi tales fuerint, quæ etiam pro illis, qui iuxta Rotulum noſtrum, & pro tempore exiſtentium Romanorum Pontificum familiarium, continuorum commenſalium, de noſtro, aut illorum mandato pro tempore ordinatum, gratis expedire conſueuerunt, mandatum ſpeciale, à nobis vel ſucceſſoribus Romanis Pontificibus præfatis, ad effectum illas gratis expediendi neceſſarium foret, gratis vbique in ſingulis dilectorum filiorum Scriptorum, Abbreuiatorum etiam de Maiori præſidencia, Secretariorum, Solicitatorum, plumbique & regiſtri Scriptorum ac regiſtratorum correctoris, & Procuratorum, Contradictarum, aliorumque Cancellariæ Apoſtolicæ, ac Romanæ Curiæ officialium quorumcumque, ſine alicuius taxæ, aut emolumentorum etiam regalium ſolutione expedire poſſint & debeant.

Præceptum quod omnes officiales gratis expediant. §. 3. Et nihilominus eiſdem Scriptoribus, Abbreuiatoribus, Secretariis, Solicitatoribus, Magiſtris, Collectoribus, Breuium Scriptoribus, Regiſtratoribus, & aliis Cancellariæ & Curiæ officialibus huiuſmodi, præſentibus & futuris, ac aliis ad quos pertinet in virtute ſanctæ

obedientiæ, ac ſub excommunicationis ſententiæ pœna, quam ſi contra fecerint, eo ipſo incurrere volumus, diſtrictè præcipimus, & mandamus, quatenus literas prædictas pro ſingulis ex Auditoribus, & Locatenentibus prædictis, quibuſuis exceptione & dilatione, ac compoſitione ceſſantibus, libere expediant, & expediri faciant & permittant.

Deputatio executorum. §. 4. Quocirca Venerabilibus fratribus noſtris Aſculan. & Sigun. Epiſcopis, ac dilecto filio in Alma Vrbe & eius diſtrictu in ſpiritualibus Vicario generali, per Apoſtolica ſcripta Motu ſimili mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios præfatis Auditoribus & Locatenentibus, nunc & pro tempore exiſtentibus, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra, ſtatutum, ordinationem, præceptum, & mandatum prædicta, firmiter obſeruari, ipſoſque Auditores, & Locatenentes, nunc & pro tempore exiſtentes, illis pacifice gaudere. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Derogatio contrariorum quorumcumque. §. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Collegiorum huiuſmodi officiorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, necnon priuilegiis, & indultis Apoſtolicis, illis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, conceſſis, innouatis, & confirmatis quibus tenores illorum, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur pro ſufficienter expreſſis habentes, illis in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſsè derogamus, necnon quibuſcumque prohibitionibus, & inhibitionibus etiam viuæ vocis oraculo ſingulis officialibus prædictis, etiam per nos, & ſucceſſores noſtros præfatos, quomodolibet pro tempore factis, contrariis quibuſcumque, Aut ſi Scriptoribus, Abbreuiatoribus Secretariis, Solicitatoribus, Collectoribus, Regiſtratoribus, Magiſtris, & aliis officialibus prædictis, vel quibuſuis aliis communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 1. 15. Septemb. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo tertio decimo ſeptimo Kalend. Octobris, Pontificatus noſtri Anno primo.

IV. De munere auctoritate & priuilegiis, Rectoris & reformatorum, Lectorumque & ſcholarium, Studij generalis Almæ Vrbis, & officio Bidelli.

De huius ſtudij inſtitutione, totoque eius ſtatu, vide ſup. in Bonif. VIII. conſt. 9. In ſuprema, vbi plene notaui. Et de huiuſmodi generalium Studiorum priuilegijs habetur etiam vltra ibi notata, in Conc. Trid. ſeſſ. 5. cap. 1. & inf. Pij IV. conſt. 88. In ſacroſancta, & ſeq.

Edita An. D. 1513. *LEO EPISCOPVS,*
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa conſtitutionis. DVm ſuauiſſimos atque vberes fructus, quos viri literarum ſcientia præditi in agro Domini in dies producunt, animo contemplamur, denique quam vtilis & neceſſarius, pro ſpiritualium temporaliumque rerum in hac plena tenebris & caligine vita regimine & directione ſalubris ſit ipſarum literarum vſus, ſedula meditatione perpendimus, inter ſolicitudines varias, quibus pro iniunctæ nobis deſuper Apoſtolicæ ſeruitutis officio proſpere & feliciter exequendo, vndique angimur, illam libenter amplectimur, per quam in ſingulis Orbis partibus literarum ſtudio vacare cupientibus illarum capeſſendarum occaſio & commoditas miniſtretur: ſed vt hoc in Vrbe noſtra votiuos ſortiatur effectus, eo propenſior cura nos vrget, quo Vrbs ipſa Vicarij CHRISTI in terris Regia, ante que eius oculos ſemper poſita, tamquam Apoſtolicæ Sedis validiſſimum firmamentum ſupra ceteras Orbis Vrbes principatum obtinere dignoſcitur: dignumque eſt, vt ſicuti eius excellentiſſima eſt conditio, ſic etiam ipſius incolæ & habitatores in omni virtutum genere, & præcipue liberalium artium diſciplinis, quæ ipſarum eſt nutrix & alumna virtutum, alios antecellat.

Bonif. VIII. instituit ſtudium Vrbis, vt hic & in rubr. §. 1. Dudum ſiquidem felicis recordationis, &c.

Omittitur relatio bullæ, quia eius continentia eſt ſup. in conſt. 9. Bonif. VIII. In ſupremæ.

Hic Pont. approbat. §. 2. Nos igitur irreparabilem lapſi nequidquam temporis huiuſmodi iacturam ægreferentes: cupienteſque ſicut prouidum decet patremfamilias futuris temporibus conſulere, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, & ex certa noſtra ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium dictas prædeceſſoris literas approbamus & innouamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, Decernentes omnia & ſingula in eiſdem literis contenta, præſertim quod de ſcholarium exemptione, immunitate, & aliis illis conceſſionibus, prærogatiuis, & gratiis in eis traditur, debere inuiolabiliter obſeruari.

Lectorum numerum, ſalariaque aſſignat. §. 3. Et nihilominus hac irrefragabili, & perpetuis futuris temporibus valitura conſtitutione, ſtatuimus, decernimus & ordinamus, vt ex nunc de cetero præter alios, qui neceſſarij fuerint in qualibet facultate Lectores, vnus ſaltem in iure Canonico, & vnus in Iure Ciuili Doctores, & vnus in Philoſophia, ſeu Medicina magiſtri, eminentis literaturæ viri vndecumque ad legendum in ſcholis publicis dictæ Vrbis ſolitis temporibus & diebus, iuſtis & honeſtis ſalariis, arbitrio pro tempore exiſtentium Rectoris, & Reformatorum dicti Studij, iuxta ipſorum Doctorum & Magiſtrorum qualitates, de Romani Pontificis licentia, moderandis & aſſignandis, per eoſdem Rectorem & Reformatores, communi opportuna in hoc per eos adhibenda diligentia, annuatim conducantur.

Aduocationis munus eis interdicit. §. 4. Et nullus dictorum duorum Doctorum ſic conducendorum, interim aduocationis, aut præterquam domi ſi voluerit, conſulendo, quod ius aliud Curiæ, vel Vrbis prædictarum officium valeat exercere.

Lectorum munus indicit. §. 5. Sed tam ipſi quam ceteri omnes ad legendum in huiuſmodi ſcholis, pro tempore conducti, ſolitis temporibus, & diebus, horiſque ad id eis per Rectorem & Reformatores præfatos ſtatutis, legitimo impedimento ceſſante, commiſſum ſibi legendi munus obire, & poſt finitas lectiones per aliquod conueniens ſpatium, circulos in eiſdem ſcholis tenere debeant. Et ſi quis ex eis non legitime impeditus à legendo ceſſauerit, quotiens id fecerit, totiens dupli eius quod pro qualibet lectione conſtituto ei ſalario, ipſum attingere diſcernetur: & quod pro vna, Bidellis ſiue nuntiis dicti Studij id legitime denunciantibus, & tribus reliquis quartis partibus fabricæ ſcolarum earumdem ex nunc applicamus, pœna mulctetur, & ei tradanda bulletta ſeu mandato, defalcandi & denunciandi, ac curam d. Fabricæ habenti, iuxta applicationem prædictam perſoluendi.

Obſeruationem & curam Rectori & Reformatoribus committit. §. 6. Et quoniam inutilis hæc prouiſio de facili reddi poſſet, niſi ſint qui eius tranſgreſſores adnotent, & ſcholas ipſas ſolicitè viſitent & frequenter, quod Rector cum duobus ſaltem dictorum Reformatorum, ſemel in menſe, & pluries vbi cognouerint expedire, diebus atque horis variis & incertis, ad ipſas ſcholas ſe perſonaliter conferant, & eas, earumque lectores, dum legunt, dum tenent circulos, viſitent, & ſi qua correctione aut reformatione digna viderint, illa corrigant & reforment, & vnus ex eiſdem reformatoribus ſeorſim, bis ſaltem in hebdomada, viſitationis huiuſmodi officium ſubeat per ſeipſum; & tranſgreſſiones, aut alia corrigenda vel reformanda, cum Rectore conferat & collegis, vt eorum opera ſic adhibita (ſuper quo eorum & ipſorum cuiuslibet conſcientias oneramus) ſtudium prædictum votiuis proficiat incrementis.

Bidelli officium præſcribit. §. 7. Bidelli verò, ſeu Nuncij præfati, aut eorum alter rotuli collationatam copiam habeant penes ſe, in quo ſcripta ſint nomina omnium Lectorum, & qua quiſque

hora

hora ſit lecturus, & iuxta illius ordinem & tenorem ſcholas circumeant Feſta Palatij conſueta in ſcholis ante Cathedram, Doctoribus & ſcholaribus nuncient, & ſi quem ex dictis lectoribus ſuo loco abeſſe repererint, adhibito teſte, illum adnotent, & in fine cuiuſque hebdomadæ, notario dicti Rectoris, qui rem ad ipſorum Rectoris, & Reformatorum notitiam fideliter deducat, in ſcriptis tradant. Et ſi dicti Bidelli in præmiſſis negligentes fuerint, pro tempore exiſtentem ipſius Studij Rectorem pro prima eiuſdem Rectoris arbitrio, pro ſecunda vero vicibus ſalarij & emolumentorum omnium vnius ſemeſtris, in dictam Fabricam conuertendorum amiſſionis pœna mulctentur. Quòd ſi tertio in ſimilem inciderint negligentiam, officio Bidellatus huiuſmodi perpetuo priuati, & ad illud vlterius obtinendum inhabiles ſint, illudque vacare cenſeatur eo ipſo, &c.

Priuilegium fori & exemptionis ſcholarium ſeruari iubet.

§. 8. Inſuper inhibemus ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & dupli eius in quo læſio committetur ſi æſtimationem recipiat, parti damnum vel iniuriam patienti, ex nunc applicati, pœna, quotiens contrauentum fuerit, ipſo facto incurrenda, Dilectis filiis modernis, & qui pro tempore fuerint dictæ Vrbis Gubernatori, Senatori, Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori, ceteriſque Curiæ & Vrbis prædictarum, ordinariis & extraordinariis iudicibus, ne ſuper cauſis contra dictos ſcholares, ſeu eorum aliquem pro tempore motis, & Dohanarum ac aliarum gabellarum quarumcumque, etiam ratione portarum & pontium dictæ Vrbis exactoribus, ne in rebus & bonis ad dictos ſcholares, pro eorum ſtudio huiuſmodi inſiſtentium vſu pertinentibus, contra exemptionem & immunitatem prædictas, in ipſorum ſcholarium, ſeu alicuius eorum præiudicium, directè vel indirectè, quouis quæſito colore, quicquam facere vel attentare præſumant.

Curam iſtorum, Rectori & Reformatoribus delegat.

§. 9. Quocirca per Apoſtolica ſcripta mandamus præfato Dominico Epiſcopo moderno, & qui pro tempore fuerit, dicti Studij Vrbis Rectori, & prædictis modernis, ac pro tempore exiſtentibus Reformatoribus, vt præmiſſa omnia & ſingula quatenus ad eos attinet obſeruent, & quoad alios cuiuſcumque ſtatus, gradus & conditionis fuerint, faciat ipſe Rector de dictorum Reformatorum conſilio auctoritate noſtra firmiter obſeruari: tranſgreſſores, contumaces, & inobedientes quoſcumque per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia iuris de quibus ſibi videbitur, opportuna remedia, appellatione quauis omnino remota, compeſcendo.

Cardinales ſtudij defenſores deputat.
Latius vide in Sixt. V. conſti. 74.

§. 10. Venerabili vero fratri noſtro Raphaëli Epiſcopo Oſtienſi moderno, & qui pro tempore fuerit Collegij Venerabilium fratrum noſtrorum dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Decano, ac pro tempore exiſtentibus, primo ex Presbyterorum, ac primo ex Diaconorum Cardinalium huiuſmodi ordinibus, quatenus Rectori & Reformatoribus, Doctoribus & ſcholaribus præfatis, quando & quotiens pro parte ipſorum, vel alicuius eorum fuerint requiſiti, in præmiſſis efficacis aſſiſtant præſidio defenſionis, faciantque eos, & eorum quemque reſpectiue, auctoritate, facultate, exemptione, immunitate & ceteris ſupradictis pacifice vti, frui, & gaudere, non permittentes ipſos per quoſcumque deſuper indebite moleſtari, perturbari, aut inquietari.

Executoribus obedientiam Rectoris præcipit.

§. 11. Baricello quoque, Conneſtabilibus, Mareſcallis, & ceteris Curiæ & Vrbis prædictarum executoribus quibuſcumque, præſentibus & futuris, vt præfati Rectoris mandata contra quoſcumque, tam perſonaliter quam realiter exequenda, præmiſſorum occaſione, & auctoritate præſentium, de dictorum Reformatorum, vel ſaltem duorum ex eis conſilio pro tempore decreta, ſolicitè & fideliter exequantur.

Contrariis derogat.

§. 12. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis & conſuetudinibus dictæ Vrbis, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis quæ dictus prædeceſſor in ſuis literis prædictis voluit non obſtare, contrariis quibuſcumque; aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim à dicta ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem.

Audire leges pro intelligentia Canonum omnibus permittit.

§. 13. Ceterum quia ob Curiæ noſtræ in Vrbe continuam reſidentiam frequens in eadem Vrbe eſt Eccleſiaſticarum perſonarum concurſus, & modernis temporibus, pro clariori Canonum intelligentia legum cognitio non ab re eſſe dignoſcitur, quibuſuis Archidiaconis, Decanis, Plebanis, Præpoſitis, Cantoribus, & aliis Clericis ſæcularibus, etiam perſonatus habentibus, ac Presbyteris, quibus leges audire ſub excommunicationis ſententia, & aliis pœnis, à iure eſt prohibitum, in Studio Vrbis huiuſmodi dumtaxat, pro clariori dictorum Canonum intellectu, Leges, ſine alicuius cenſuræ ſiue pœnæ incurſu audiendi (ſanctæ commemorationis Honorij Papæ III. ſimiliter prædeceſſoris noſtri, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis nequaquam obſtantibus) auctoritate & tenore præmiſſis, plenam & liberam licentiam elargimur.

Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo tertiodecimo, Non. Nouembris, Pont. noſtri anno I. *D. P. An. I. 5. Nouemb.*

Aſſerentes, animam eſſe mortalem & vnicam in cunctis hominibus vti hæretici plectendi ſunt. Et Catholica veritas, circa dogmata Philoſophorum, Fidei aduerſantia, à Philoſophiæ profeſſoribus explicanda eſt. V.

LEO EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio. *Edita An. D. 1513.*

Exordium.

APoſtolici regiminis ſolicitudo nos aſſidue pulſat, vt medendis animarum languoribus, quarum nos ex alto omnipotens auctor curam habere voluit, iis potiſſimum qui inſtantius fideles nunc vrgere cernuntur, ſalutifero olei & vini medicamine, ad inſtar Samaritani in Euangelio ſolicitam operam impendamus, ne nobis illud Hieremiæ obiiciatur. Numquid reſina non eſt in Galaad, aut medicus non eſt ibi?

Cauſa conſtitutionis.

§. 1. Cum itaque diebus noſtris quod dolenter ferimus, zizaniæ ſeminator, antiquus humani generis hoſtis, nonnullos pernicioſiſſimos errores à fidelibus ſemper exploſos in agro Domini ſuperſeminare, & augere ſit auſus, de natura præſertim animæ rationalis, quod videlicet mortalis ſit, aut vnica in cunctis hominibus, & nonnulli temere philoſophantes, ſecundum ſaltem philoſophiam, verum id eſſe aſſeuerent, contra huiuſmodi peſtem opportuna remedia adhibere cupientes.

Aſſerentes animam eſſe mortalē, &c. ſicut hæretici puniri debent.

§. 2. Hoc ſacro approbante Concilio damnamus & reprobamus omnes aſſerentes, animam intellectiuam mortalem eſſe, aut vnicam in cunctis hominibus, & hæc in dubium vertentes, cum illa, non ſolum vere per ſe, & eſſentialiter humani corporis forma exiſtat, ſicut in Canone fel. rec. Clementis Papæ V. prædeceſſoris noſtri in generali Viennen. Concilio edito continetur, verum & immortalis, & pro corporum quibus infunditur multitudine ſingulariter multiplicabilis, & multiplicata, & multiplicanda ſit. Quod manifeſtè conſtat ex Euangelio, cum Dominus ait, Animam autem occidere non poſſunt & alibi: Qui odit animam ſuam in hoc mundo, in vitam æternam cuſtodit eam. Et cum æterna præmia, & æterna ſupplicia pro merito vitæ iudicandis repromittit, alias Incarnatio, & alia CHRISTI myſteria nobis minimè profuiſſent, nec reſurrectio expectanda foret, ac ſancti & iuſti miſerabiliores eſſent iuxta Apoſtolum cunctis hominibus. Cumque verum vero minimè contradicat, omnem aſſertionem veritati illuminatæ fidei contrariam, omnino falſam eſſe definimus, & aliter dogmatizare non liceat, diſtrictius inhibemus: omneſque huiuſmodi erroris aſſertionibus inhærentes, veluti damnatiſſimas hæreſes ſeminantes, per omnia vt deteſtabiles & abominabiles hæreticos & infideles, Catholicam fidem labefactantes, vitandos & puniendos fore decernimus.

§. 3. In

Philoſophiæ profeſſores. Catholicam veritatem humanæ arte ne diſcipulis explicent.

§. 3. Inſuper omnibus & ſingulis Philoſophis in vniuerſitatibus Studiorum generalium, & alibi publice legentibus, diſtrictè præcipiendo mandamus, vt cum Philoſophorum principia, aut concluſiones, in quibus à recta fide deuiare noſcuntur, auditoribus ſuis legerint ſeu explanauerint, quale hoc eſt de animæ mortalitate, aut vnitate, & mundi æternitate, ac alia huiuſmodi, teneantur eiſdem veritatem religionis Chriſtianæ omni conatu manifeſtam facere, & perſuadendo pro poſſe docere, ac omni ſtudio huiuſmodi philoſophorum argumenta, cum omnia ſolubilia exiſtant, pro viribus excludere atque reſoluere.

In ſacris conſtituti, Theologiæ, vel ſacris Canonibus ſtudeant.

§. 4. Et cum non ſufficiat aliquando tribulorum radices præſcindere, niſi & ne iterum pullulent, funditus euellere, ac eorum ſemina, originaleſque cauſas, vnde facile oriuntur, remouere, cum præcipuè humanæ Philoſophiæ ſtudia diuturniora, quam Deus ſecundum verbum Apoſtoli euacuauit, & ſtultam fecit, abſque diuinæ ſapientiæ condimento, & quæ ſine reuelatæ veritatis lumine in errorem quandoque magis inducunt, quam in veritatis elucidationem, ad tollendam omnem in præmiſſis errandi occaſionem, hac ſalutari conſtitutione ordinamus & ſtatuimus, ne quiſquam de cetero in ſacris ordinibus conſtitutus, ſæcularis vel regularis, non alias ad illos à iure arctatus in Studiis generalibus, vel alibi publice audiendo, Philoſophiæ aut poëſis ſtudiis vltra quinquennium poſt grammaticam & dialecticam, ſine aliquo ſtudio Theologiæ aut iuris Pontificij incumbat. Verum dicto exacto quinquennio, ſi illis ſtudiis inſudare voluerit, liberum ſit ei, dum tamen ſimul aut ſeorſum, aut Theologiæ, aut ſacris canonibus operam nauauerit, vt in his ſanctis & vtilibus profeſſionibus ſacerdotes Domini inueniant, vnde infectas Philoſophiæ & poëſis radices purgare & ſanare valeant.

In Studijs generalibus publicentur.

§. 5. Et hos Canones per Ordinarios locorum, vbi generalia ſtudia vigent, & rectores vniuerſitatis eorundem Studiorum ſingulis annis, in principio ſtudij, in virtute ſanctæ obedientiæ publicari mandamus.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 1. 19. Decemb.

Datum Romæ in publica ſeſſione, in Lateranen. ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo tertiodecimo, 14. Kalend. Ianuarij, Pontificatus noſtri anno primo.

VI. Quod Fratres Ordinis Minorum de Obſeruantia habere poſſint domos amplas; & magnifica ornamenta Eccleſiaſtica.

De hoc Ordine vide notata infrà in conſt. 23.

Edita An. D. 1514.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Generali, & Prouincialibus Vicarijs, Guardianis, & Fratribus Ordinis Fratrum Minorum de Obſeruantia.

Exordium.

MErentur veſtræ deuotionis ſinceritas, & Religionis honeſtas, vt ea vobis gratioſè concedamus, quę veſtrarum conſcientiarum ſerenitatem, & quietem reſpicere dignoſcuntur.

Cauſa huius conſtit.

§. 1. Cum itaque ſicut nobis nuper exponi feciſtis, licet felicis recordationis Nicolaus III. Clemens Papa V. ac alij Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, pro conſolidatione ambiguarum mentium, & timoratarum conſcientiarum Fratrum Ordinis veſtri ſerenitate, domos, & loca, & alia bona veſtra, tam mobilia, quam immobilia, in ius, & proprietatem Romanæ Eccleſiæ ſuſceperint; nihilominus nonnulli veſtrum adhuc hæſitant cum eis domos amplas, & ſpatioſas, quæ in præſentiarum in veſtro Ordine, & familia tam per Fratres, ſpecialis ad hoc facultate, ſiue auctoritate ſuffultos, quam per ſæculares ad hoc pia deuotione ductos, conſtruuntur & ædificantur, vt potius palatia magiſtratuum reputari poſſe videantur, quam habitationes pauperum, inhabitare, & colere. Et ſimili modo paramentis, & vaſis Eccleſiaſticis, quæ in numero, & pretio Euangelicæ paupertati, quam profeſſi eſtis derogare videntur, & aliis, quibus tam Ordo, quam Fratres vtuntur communiter vel diuiſim, vti, & in veſtris Conuentibus illa retinere liceat. At propterea nonnulli Conuentus relinquere, & ad loca eremitoria ſe transferre, & fugere moliantur, in Diuini cultus detrimentum, & ſcandalum plurimorum, ac Ordinis, & familiæ perturbationem. Et cum interdum ob magnificentias plurimorum Principum, & aliorum dominorum, qui non ſecundum quod veſtræ congruit paupertati, ſed ſecundum quod eorum congruit excellentiæ, volunt, & veſtras domos conſtruere, & pro diuino cultu capſas, & planetas Dalmaticas, & alia paramenta, & calices, ac alia vaſa ad miniſterium Sacramenti altaris, pro ſummi Dei honore, & gloria pie erogare, & elargiri, talia reſpuere non poſſitis, necnon poſſibilem reſiſtentiam de non accipiendo faciatis, & non ſinant iſti tales donantes iam acceptata alienari, nec demoliri iam conſtructa permittant.

Petitio Fratrũ Minorum de Obſeruantia.

§. 2. Nobis humiliter ſupplicari feciſtis, vt pro pace conſcientiarum veſtrarum, & vt ſine ſtimulo gratum Altiſſimo famulatum exhibere, & in veſtro laudabili officiandi ritu continuare poſſitis, ſtatui veſtro ſuper his opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Declaratio quod liceat ipſis Fratrib. vti amplis domibus, magnificisq. ornamentis Eccleſiaſticis.

§. 3. Nos igitur attendentes, quod domorum, & aliarum rerum, tam pro diuino cultu, quam pro communi vſu veſtro vobis conceſſarum, ſolum ad vſum, & non fructum, nec poſſeſſionem ceditis, nec ea ſine ſpecial Sedis Apoſtolicæ mandato alienare poſſitis, ac ad eandem Sedem illa omnia, quæ de nouo, vt noſtri prædeceſſores fecerunt, in proprietatem dictæ Sedis recipimus pertinent, & quod ex domorum amplitudine, aut paramentorum multiplicitate, nihil magis veſtris commoditatibus corporalibus adijciatis, veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus, & decernimus, vos illorum tantum eſſe Cuſtodes, & non poſſeſſores, & propterea abſque veſtræ profeſſionis macula, aut violatione, cum deceat iuxta celebritatem ſolemnitatum & ſolemnioribus officiis, decentioribus paramentis Diuinam honorare maieſtatem, & ipſius cultum munificare, & aliis quibus tam Ordo quam Fratres vtuntur, communiter, vel diuiſim, vti, & potiri libere, & licite poſſe, prout etiam felicis recordationis Iulius Papa II. prædeceſſor noſter Fratribus eiuſdem Ordinis, & familiæ Regni Angliæ ad inſtantiam chariſſimæ in Chriſto filiæ noſtræ modernæ Reginæ Angliæ illuſtris conceſſiſſe dicitur. Et ſic perpetuis futuris temporibus in Ordine, & familia veſtris ab omnibus illius Fratribus teneri, & obſeruari debere volumus, & mandamus.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ipſius Ordinis ſtatutis, etiam iuramento, ſiue profeſſione firmatis, & aliis in contrarium facientibus quibuſcumque.

Dat. P. An. 1. die 2. Ian.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die ſecunda Ianuarij, milleſimo quingenteſimo decimo quarto, Pont. noſtri anno primo.

Reformatio generalis Prælatorum Eccleſiaſticorum, eorumque Officialium ac Familiarium, & aliorum. VII.

Multa habet capita iſta conſtitutio, ita quod hic ſtare non poſſunt adnotationes, & ideo apud apoſtillas circumpoſitas indicaui.

Edita An. D. 1514.

LEO EPISCOPVS,

Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam, Sacroſancto approbante Concilio.

Exordium.

SVpernæ diſpoſitionis arbitrio, quo cœleſtia pariter & terrena ineffabili prouidentia diſponuntur, in ſublimi beati Petri ſolio CHRISTI Vnigeniti Dei Filij gerentem vices in terris Rom. Pontificem, decet in primis pro cura, & ſalute Dominici gregis ſibi diuinitus commiſſi prouidi exercere Paſtoris officium.

§. 1. Quare

Cauſa huius conſtitutionis.

§. 1. Quare pro dicti paſtoralis officii ſolicitudine cum Eccleſiaſticam diſciplinam, ac per omnes fere Chriſti fidelium gradus, bene recteque viuendi regulam temporum difficultate, ac hominum malitia, licentiaque, & impunitate in deterius ita labi, diffluere, aberrareque longius à recta via animaduertimus, vt niſi prouida corrigatur emendatione, in varios errores ſecuritate peccandi quotidie magis incidere moxque obortis publice ſcandalis prorumpere ſit verendum.

Prafatio reformationis.

§. 2. Cupientes igitur quatenus nobis ex alto permittitur, ea iam nimium inualeſcentia mala corrigere, ac pleraque in priſtinam ſacrorum canonum obſeruantiam reducere, ac in melius iuxta ſanctorum Patrum inſtituta, dante Domino, reformare, eaque omnia ſacro approbante Lateranen. Concilio, à fel. rec. Iulio Papa Secundo prædeceſſore noſtro inter alia propterea incæpto, & per nos continuato ſalubriter moderari, vt ab his ſumamus exordium quæ pro nunc magis expedire videntur, & quæ ſæpe per ſingulas ætates neglecta magnam Chriſtianæ Religioni attulere perniciem, & in Eccleſia Dei maxima ſcandala pepererunt, à promotionibus ſcilicet ad Eccleſiaſticas dignitates conſtituimus exordiri.

De qualitatibus promouendi ad Epiſcopatum, &c.
De hoc Alex. III. in c. 1. & ſeqq. de ætate &c.

§. 3. Cum piæ mem. Alexander Papa III. prædeceſſor noſter etiam in Lateranen. Concilio decreuerit, vt ætas, morum grauitas, ac literarum ſcientia in perſonis promouendis in Epiſcopos, & Abbates diligenter inquirantur, nihilque magis Dei Eccleſiæ officiat, quam cum immeriti aſſumuntur Prælati ad regimen Eccleſiarum, propterea in promotionibus Prælatorum, quarum à Roma. Pont. magna ratio haberi debet, eo præſertim quod de promotis per eos ad Eccleſias, ſeu Monaſt. in extremo iudicio rationem Deo reddituri ſunt. Statuimus & ordinamus vt deinceps perpetuis futuris temporibus Patriarchalibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Eccleſiis, & Monaſteriis pro tempore vacantibus de perſonis iuxta præfati Alexandri conſtitutionem, ætate matura, grauitate morum, literarumque ſcientia præditis, non ad alicuius inſtantiam per commendam, & adminiſtrationem, ſeu conſeruationem aut alio quouis modo prouideatur, niſi ratione vtilitatis Eccleſiarum prudentiæ, nobilitatis, probitatis, experientiæ, atque curialitatis antiquæ cum competenti literatura, & in Sede Apoſtolica meritorum, aliter viſum fuerit faciendum. Idemque in electis, & poſtulatis, quorum electiones, & poſtulationes per Sedem Apoſtolicam admitti conſueuerint, volumus obſeruari.

Ætate eiuſdem.

§. 4. Et ſi de minoribus ætate xxx. annorum, Eccleſiis aut Monaſteriis huiuſmodi contigerit prouideri, non diſpenſetur cum eiſdem, vt Eccleſiis citra xxvij. ætatis annum, Monaſteriis vero citra xxij. præeſſe valeant.

Examineque & proceſſu, & relatione facienda in Conſiſtorio.
Ad hac attende etiam conſt. 6. Greg. XIV. Onus, v. 3 notabo

§. 5. Quinimmo vt accuratius, diligentiuſque idoneæ perſonæ promoueantur, Statuimus vt Cardinalis, cui electionis, poſtulationis, aut prouiſionis Eccleſiæ, ſeu Monaſterij relatio committetur, antequam in ſacro Conſiſtorio vt moris eſt referat commiſſionem examinis, ac relationis huiuſmodi ſibi datam, vni cuiuſlibet ordinis antiquiori Cardinali in ipſo Conſiſtorio per ſe ipſum, vel, ſi ea die qua ſibi commiſſionis onus iniunctum fuerit, Conſiſtorium non fuerit, per Secretarium ſuum, aut alium quemlibet ex ſuis domeſticis familiaribus, notam illam facere debeat, qui tres priores aliis quam primum ſui ordinis Card. eam ſignificare teneantur, negotiumque electionis adminiſtrationis, poſtulationiſue, aut promotionis, ſummarie, & de plano per ſeipſum dictus relator examinet, & ſi qui contra dixerint, his vocatis, idoneos, graues, & fide dignos teſtes, & ſi expediens, opuſue fuerit, alios ex officio aſſumere, proceſſuſque, & iura eiuſmodi relationis, vna cum dictis teſtium, die faciendæ relationis ſecum ad Conſiſtorium deferre debeat, neque vllo modo referat, ſi præſens in Curia promouendus maiorem Card. partem antea non adiuerit, vt quæ à referente collega ſint Cardinales audituri, oculata fide, quantum ad perſonam promouendi attinet, cognoſcere poſſint.

Promoti viſitent Cardinales.

§. 6. Promotus vero eoſdem Cardinales qui præſentes in Curia fuerint, ex antiquo more, conſuetudineque laudabili quamprimum viſitare teneatur, quem quidem morem, laudabilemque conſuetudinem innouamus, ac inuiolabiliter obſeruari mandamus.

Epiſcopus & Abbas etiam in notorijs criminibus, habeant defenſiones.

§. 7. Et quoniam Epiſcopalem dignitatem tueri illæſam, & ne improborum impugnationibus, aut accuſantium calumniis paſſim pateat, muniri par eſt, Statuimus, vt nullus Epiſcopus, aut Abbas, quouis inſtante ac requirente, niſi ſibi copia, & facultas legitimæ defenſionis permittatur, etiamſi crimina fuerint notoria, diligenterque partibus auditis cauſa plenarie probata fuerit, priuari valeat.

Prælatus inuitus non transferatur.

§. 8. Neque aliquis Prælatus inuitus, niſi aliis iuſtis efficacioribuſque rationibus, & cauſis, transferatur, iuxta formam, ac decretum Concilij Conſtantien.

Reformatio de commendatione Monaſteriorum, &c.

§ 9. Et quoniã ex commendis Monaſteriorum, vt magiſtra rerum experientia ſæpius docuit, Monaſteria ipſa, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus grauiter læduntur, quippe quorum ædificia, partim commendatariorum negligentia, partim auaritia, vel incuria collabantur, & in dies diuinus cultus in his magis diminuitur, paſſimque obloquendi materia perſonis præſertim ſæcularibus prębetur, non abſque dignitatis Apoſtolicæ Sedis diminutione, à qua commendæ huiuſmodi proficiſcuntur, vt eorum indemnitati ſalubrius conſulatur; Volumus, ac ſancimus, vt cum illa per obitum Abbatum, qui illis præerant, vacauerint, nullo pacto cuiquam poſſint commendari (niſi pro conſeruatione auctoritatis Apoſtolicæ Sedis, & ad occurrendum malitiis illam impugnantium, pro temporum qualitate aliter nobis de Fratrum noſtrorum conſilio viſum fuerit expedire) ſed de perſona idonea iuxta præſcriptam conſtitutionem eis ita prouideatur, vt illis idonei Abbates, prout decet, præfuturi ſint.

Onera eorumdem circa eleemoſynas, &c.
** Cardinalibus.*

§. 10. Ea verò Monaſteria quæ cõmendata fuerint, cum per eorum ceſſum vel deceſſum, quibus erant cõmendata cõmendæ huiuſmodi ceſſauerint, * Cardinalibus dumxat, ac perſonis qualificatis, & benemeritis commendari poſſint, ita tamen quod eorum Monaſteriorum commendatarij, quibus ea de cetero commendata fuerint cuiuſuis dignitatis, honoris, & præeminentiæ exiſtant, etiamſi Cardinalatus honore, & dignitate fungantur, ſi menſam habuerint ſeparatam, ac ſeorſum à menſa Conuentuali, quartam ſuæ menſæ partem pro inſtauratione fabricæ, ſeu pro ornamentis, veſtibus, ac paramentis emẽndis, farciendiſque aut pauperum alimonia, aut ſuſtentatione, vt maior exiget, ſuadebit neceſſitas. Si vero menſa fuerit communis, tertiam omnium fructuum dicti Monaſterij ſibi commendati partem pro ſupradictis oneribus ſupportantibus, & ſuſtentatione Monachorum, omnibus aliis deductis oneribus, impartiri teneantur. Ac literæ, quæ ſuper Monaſteriorum huiuſmodi commendis expedientur, cum clauſula hoc ipſum ſpecifice exprimente debeat expediri, alioquin ſi aliter expediantur, nullius ſint roboris, vel momenti.

Reformatio de penſionibus reſeruandis.

§. 11. Et quoniam Eccleſiis huiuſmodi abſque aliqua fructuum diminutione prouideri decet, vt tam dignitati, Præſidentium, quam Eccleſiarum & ædificiorum neceſſitati conſulatur, Decernimus pariter, ac ſtatuimus, vt ſuper earumdem Eccleſiarum fructibus penſiones minime reſeruentur, niſi ex reſignationis cauſa, aut etiam alia quæ in ſecreto noſtro Conſiſtorio iuſta, probabilis, & honeſta habita fuerit.

Beneficiaque Cardin. non commendanda.
** [illegible]um.*

§. 12. Statuimus quoque vt de cetero parochiales Eccleſiæ, ac dignitates maiores & principales, aliaque beneficia Eccleſiaſtica, quorum fructus, redditus, & prouentus ducentorum ducatorum auri de Camera ſecundum communem æſtimationem valorem annuum non conſtituunt vel attingunt, necnon hoſpitalia, leproſariæ, Xenodochia cuiuſcumque valoris, quæ ad pauperum vſum, & alimoniam inſtituta ſunt, S.R.E. Cardinalibus non commendentur, aut alio quouis titulo conferantur, niſi per obitum familiarium * noſtrorum vacauerint, quæ illis commendari poſſint, vt illa ad illorum perſonarum ſibi gratarum, & idonearum commodum infra ſex menſes dimittere teneantur, quibus etiam, quoad beneficia ad quæ haberent regreſſum, præiudicare non intendimus.

§. 13. Ot

Reformat. de beneficiis ſeparandis.

§. 13. Ordinamus etiam ne Eccleſiarum, ac quorumcumque Monaſteriorum, & militiarum membra a ſuo capite, quod eſt abſurdum, abſque legitima, & rationabili cauſa diiungantur, aut ſeparentur.

Vnionesque.

§. 14. Vniones perpetuæ, præterquam in caſibus à iure permiſſis, vel ſine rationabili cauſa, nequaquā fiant.

Reformatio de beneficiorū pluralitate, & reformatione.

§. 15. Diſpenſationes autem ad plura incompatibilia vltra duo niſi qualificatis iuxta formam iuris communis non concedantur, niſi ex magna & vrgenti cauſa. Et perſonis cuiuſcumque dignitatis parochiales Eccleſias, & earum perpetuas vicarias, ac dignitates maiores, & principales, etiam per viam vnionis, vel commendæ ad vitam vltra quatuor obtinentibus, ex nunc terminum duorum annorum præfigimus, vt interim, quatuor tantum ex eis retentis, reliquas dimittere teneantur, & beneficia dimittenda huiuſmodi reſignari valeant in manibus Ordinariorum, ad effectum vt de illis prouideatur perſonis per eos nominandis, quacumque reſeruatione etiam generali, etiam ea qualitatibus reſignantium perſonarum reſultante non obſtante, quo elapſo termino niſi dimiſerint, omnia vacare cenſeantur, ac poſſint libere vt vacantia impetrari, taleſque prætérea retinentes pœnas extrauagantis, Execrabilis, recolendæ memoriæ Ioannis Papæ XXII. etiam prædeceſſoris noſtri incurrant. Item ſtatuimus vt ſpeciales reſeruationes quorumcumque beneficiorum ad cuiuſuis inſtantiam minime concedantur.

Ioann XXII. Extrauag. 1. de Prabend.

Reformatio Cardinalium circa vitam & mores.

Vide etiam Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 1. & ſeſſion. 25. c. 1.

§. 16. Et cum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ceteros omnes in ipſa Eccleſia poſt ſummum Pontificem honore ac dignitate præcedant, conueniens ac debitum eſt, vt vitæ munditia, ac virtutum ſplendore cunctis præfulgeant. Quapropter non modo hortamur eos ac monemus, verum etiam ſtatuimus, & ordinamus vt de cetero quilibet Cardinalium pro tempore exiſtens, iuxta doctrinam Apoſtoli ita ſobrie, caſte, ac pie viuat vt non ſolum à malo, ſed ab omni etiam ſpecie mali abſtinens, coram hominibus luceat, Deumque in primis operibus honorificet. Sint omnes vigiles in diuinis officiis, Miſſarumque celebrationibus intenti, habeantque Capellas ſuas in loco honeſto prout facere conſueuerunt. Sitque eorum domus, familia, menſa, ſuppellexque non faſtu, àut pompa, neque ſuperfluis rebus, neque aliquo modo reprehenſibilis, ne peccandi, excedendique modum licentia inde naſcatur, ſed vt æquum eſt, modeſtiæ & frugalitatis ſpeculum dici mereantur. Illis itaque ſint contenti, quæ ſacerdotalem præſeferant, modeſtiam. Ac Prælatos & quoſcumque alios inſignes viros ad Romanam Curiam venientes, benigne, honorificeque, tam publice quam priuatim, tractent, & apud nos & ſucceſſores noſtros gratioſe, liberaliterque eorum negotia commendata ſuſcipiant.

Nempe quod cum Epiſcopis honorifice ſe gerant.

§. 17. Præterea miniſterium indecorum Epiſcoporum, prælatorumque in domibus non habeant, ne ceteris præeſſe inſtituti, & ſacro, caractere inſigniti, in vilia deſcendant miniſteria, paſſimque Paſtoralis officij contemptum inducant. Eos itaque quos vel nunc habent, vel in poſterum ſunt habituri, honorifice, vt fratres, ac iuxta eorum ſtatus condecentiam tractent.

Omni cura pie promoueant abſque partialitate.

§. 18. Cumque Romano Pontifici communi omnium Chriſti fidelium patri aſſiſtant, perſonarum acceptatores, vel aduocatos eos fieri, valde inconueniens eſt, propterea ſtatuimus ne partialitatem ſuſcipiant aliquam, neque Principum, aut Communitatum, vel quorumcumque aliorum contra quemquam, niſi quantum iuſtitia & æquitas poſtulat, eorumque dignitas, & conditio requirit, promotores aut defenſores fiant, ſed à priuata omni paſſione ſeiuncti, ſedandis & componendis inter quoſcumque litibus, omni diligentia vacent, incumbantque Principum, & quorumcumque aliorum ac præſertim pauperum, & Religioſorum iuſta negotia pio promoueant affectu, oppreſſos & iniuſte grauatos iuxta vires ſuas, & officij debitum adiuuent.

Titulorum loca & eorum perſonas viſitent, & adiuuent, & vt cum diligē.

§. 19. Tituli ſui loca, ſi præſentes in Curia fuerint perſonaliter; ſi vero abſentes, per Vicarium idoneum ſemel ſaltem ſingulis annis viſitent, clericos & populos Eccleſiarum titulo ſuo ſubiectarum cum diligentia inquirant, vigilenteque circa cultum Diuinum & bona dictarum Eccleſiarum, moreſque in primis & vitam clericorum & parochianorum ſoletter explorent, eoſque omnes & ſingulos ad recte, honeſteque viuendum paterno moneant affectu. Pro augmento autem Diuini cultus, & ſalute animæ ſuæ, quilibet Cardinalis, vel in vita donet, vel in mortis articulo relinquat ſuo titulo, quantum ſit ſatis ad Presbyterum, vnum commodè ibi ſuſtentandum, vel ſi Eccleſia indigeat reparatione, vel alia ſubuentione, tantum illi relinquat, vel donet, quantum conſcientiæ ſuæ videbitur.

... explorent. Hæc habet & Sixt. IV. in ſua bulla 35.

Conſanguineos ſubueniant moderate.

§. 20. Et cum minime deceat, affines, & conſanguineos præſertim benemeritos, & ope indigentes negligere, ſed illis prouidere iuſtum & laudabile ſit, non propterea tamen vel beneficiorum multitudine, vt Eccleſiaſticis redditibus ita eos impleri conuenire arbitramur, vt ceteri damnum ex huiuſmodi largitionis intemperantia patiantur, & inde ſcandalum naſcatur. Statuimus itaque vt Eccleſiarum bona temere non effundant, ſed ea in piis & ſanctis operibus exponant, quorum cauſa magni, & optimi redditus per ſanctos Patres ſtatuti, & ordinati fuerunt.

In Eccleſiis Vicarios, & alios neceſſarios Religioſos teneant.

§. 21. Volumus etiam vt Eccleſiis eiſdem Cardinalibus commendatis, etiamſi Cathedrales, Abbatialeſue, aut Prioratus, vel quæcumque alia beneficia Eccleſiaſtica fuerint, abſque omni prorſus excuſatione procurent, ac omni conatu ſuo prouideāt debite inſeruiri; Cathedral. dignos & idoneos Vicarios, ſeu Suffraganeos prout conſuetudo fuerit, cum digna & competenti mercede apponentes, reliquis autem ſibi commendatis Eccleſiis aut Monaſteriis de iuſto Clericorum, vel Capellanorum, ſeu Religioſorum, aut Monachorum Deo ſufficiente, & laudabiliter ſeruientium numero prouidentes.

Bona Eccleſiarum conſeruent & reſtaurent.

§. 22. Ædificia quoque, poſſeſſiones, & iura quæcumque in ſtatu conuenienti conſeruent, & diruta inſtaurent, ſicut ad bonorum Prælatorum, & Commendatariorum officium ſpectat.

De Familiarium numero, & qualitatibus impenſis &c. optime curent.

§. 23. Statuimus etiam, vt dicti Cardinales circa numerum Familiarium, equorumque ſuis impenſis alendorum magna vtantur circumſpectione, ac diligenti prouidentia, ne maiorem numerum quam ſua facultas, conditio, ac dignitas patiatur habentes, luxus ac prodigalitatis vitio notari poſſint, neue rurſus auari, ſordidique habeantur, ſi in magnis, & amplis redditibus, pauciſſimis victum præbeant, cum domus Card. patens hoſpitium, portuſue ac refugium proborum, & doctorum maximè virorum & pauperum nobilium, honeſtarumque perſonarum eſſe debeat. Sint igitur circa modum, & numerum tenendi prudentes, ac de Familiarium qualitate in primis curioſi, ne ex alienis vitiis turpem ſibi contrahant infamiæ notam, vulgoque obloquendi, calumniandique iuſtas præbeant occaſiones. Et cum maximè prouidendum ſit vt non ſolum coram Deo cui primum placere debemus, ſed etiam coram hominibus opera noſtra probentur, vt ceteris exemplo ad imitandum poſſimus eſſe, ordinamus, vt quilibet Cardin. ſe domus ac familiæ ſuæ optimum rectorem, præfectumque oſtendat eſſe, tam circa ea quæ extrinſeca omnibus apparent, quam quæ intus latent abſcondita.

Reformatio de Familiarum ſeruitiumque habitu, & aliis qualitatibus.

§. 24. Habeat itaque eorum quiſque Sacerdotes, & Leuitas honeſtis veſtimentis indutos, attenteque prouideat ne quis in familia ſua quoquo modo beneficiatus & in ſacris ordinibus conſtitutus, veſtes portet verſicolores, nec eo habitu vtatur qui ordini Eccleſiaſtico parum conueniat. Quare in Presbyteratus ordine conſtituti, veſtes colorum quæ clericis à iure non prohibeantur deferre debeant, vſque ad talos ſaltem dimiſſas, & habentes dignitates in Cathedralibus, & Canonici etiam dictarum Cathedralium, ac primam dignitatem in Collegiatis habentes, & Cardinalium Capellani Miſſas celebrantes, caputium deferre in publico teneantur. Scutiferis vero paulo ſuprà talos concedantur. Parafrenarij quia in aſſiduo ſunt motu, miniſterioque funguntur laborioſiore, breuioribus, ac magis expeditis veſtibus vti poſſint, etiamſi fuerint Clerici dummodo in Presbyteratus ordine non ſint conſtituti. Ita tamen vt ab honeſtate non diſcedant, ſed ita viuant vt mores Eccleſiaſticis ſuis ordinibus non diſcrepent. Reliqui vero Clerici temperate, ac

modeſte

modeſte omnia faciant, & tam ipſi clerici beneficiati, quam in ſacris ordinibus conſtituti, comam neque barbam non nutriant, neque mulas, aut equos cum phaleris, ornamentiſque ex velluto, aut ſerico factis habeant, ſed eiuſmodi rebus ex panno tantum, aut corio ſimpliciter vtantur. Si quis autem familiarium prædictorum contrafecerit, aut poſt tres menſes legitima monitione præcedente, à præſentium publicatione huiuſmodi veſtes prohibitas geſtauerit, in excommunicationem incurrat. Si vero infra tres alios menſes non ſe correxerit, à perceptione fructuum ex beneficiis quæ obtinent, ſuſpenſus intelligatur. Quod ſi per alius ſex menſes in huiuſmodi pertinacia obſtinatus permanſerit, legitima ſimiliter monitione præcedente, beneficiis omnibus, quæcumque habet, priuatus ſit, & eſſe cenſeatur, eaque ſic vacantia, à Sede Apoſtolica libere impetrari valeant.

Familiariſque Papæ.

§. 25. Quæ omnia & ſingula in noſtris, & cuiuſcumque Rom. Pont. pro tempore exiſtentis Familiaribus, & ſimiliter in omnibus aliis clericis beneficiaris, vel in ſacris ordinibus conſtitutis, ac etiam Curialibus locum habere volumus. Hoc vno tantum excepto, quod dicti noſtri, & Rom. Pont. Familiares, rubri coloris veſtimenta geſtare poſſint, pro decentia, & conſuetudine dignitatis Pontificalis.

Cardinales de conſeruanda & propaganda fide præcipue curare debent.

§. 26. Et quoniam ad Cardinales maxime ſpectat, operum optimorum cura, pro viribus laborabunt ſcire quæ Regiones hæreſibus, erroribuſque, ac ſuperſtitionibus contra veram & orthodoxam fidem infectæ ſint, & vbi Diuinorum mandatorum Eccleſiaſtica deficiat diſciplina, quique Reges, ac Principes ſeu Populi bellis infeſtentur, vel infeſtari timeant. Hæc & huiuſmodi ſcire, ac nobis, & Rom. Pont. pro tempore exiſtenti referre operam dabunt, vt opportuna & ſalutaria talibus malis ac peſtibus remedia, vigilanti ſtudio excogitari valeant.

Legatique & Gubernatores Prouinciarũ deputati, perſonaliter gubernent.

§. 27. Et cum frequenti ac prope quotidiana experientia notum ſit, Prouinciis, ac Ciuitatibus propter ſuorum Legatorum de latere abſentiam multa ſæpius contingere mala, variaque non ſine Apoſtolicæ Sedis præiudicio, ſcandala oriri: Statuimus & ordinamus, vt nullis Cardinalibus Prouincias ac Ciuitates Legationis titulo obtinen. eas per Locumtenentes, aut officiales quoſcumque adminiſtrare liceat, ſed perſonaliter ipſi pro maiori parte temporis adeſſe, atque eas omni vigilantia regere & gubernare teneantur. Et qui nunc titulum Legationis obtinent, aut pro tempore obtinebunt, ſi in Italia intra tres menſes; ſi extra Italiam, quinque à die præſentis publicationis ad ſuas Prouincias ire, ac maiorem temporis partem ibi reſidere teneantur, niſi de noſtro & ſucceſſorum noſtrorum mandato pro aliquibus grauioribus negotiis in Romana Curia retineantur, vel ad alia loca, prout neceſſitas poſtulat, mittantur, & tunc in dictis Prouinciis ac Ciuitatibus Vicelegatos, Auditores, & Locumtenentes, ceteroſque conſuetos officiales cum debitis prouiſionibus, ac ſalariis habeant. Qui præmiſſa omnia & ſingula non ſeruauerit, emolumentis quibuſcumque Legationis careat. Quæ quidem propter hoc antiquitus ordinata, & inſtituta fuerunt, vt opportuna Legatorum præſentia populis eſſet ſalutaris, non ipſi laborum & curarum penitus expertes, lucro tantum, ſuaque Legationis titulo inhiarent.

Reſideāt alij in Curia Rõ. & Papæ inſeruiant.

§. 28. Et cum Card. officium in primis verſetur in frequenti Rom. Pont. aſſiſtentia, & Sedis Apoſtolicæ negotiis, propterea ſtatuimus vel omnes Card. in Rom. Curia reſideant, & qui ſunt abſentes, in Italia, intra ſex menſes, ſi extra Italiam, infra annum, à die publicationis præſentis conſtitutionis reuertantur. Alioquin fructus beneficiorum, & omnium officiorum ſuorum emolumenta amittant, omnibuſque priuilegiis generaliter & ſpecialiter Card. conceſſis, quamdiu abfuerint, omnino careant; exceptis tamen illis, quos ratione officij ab Apoſtolica Sede iniuncti, vel de Romani Pontificis mandato, aut licentia, vel iuſto metu, aut quauis alia legitima cauſa impediente, vel ægrotationis, abeſſe contingat, priuilegiis, indultis, & immunitatibus eiſdem Cardinalibus conceſſis, & in bulla noſtra ſub data coronationis noſtræ contentis, & expreſſis in ſuo robore nihilominus permanentibus.

§. 29. Statuimus inſuper, vt expenſæ funebres Card. computatis omnibus 150. florenorum ſummam excedere non debeant, niſi executorum prouidentia iuſtis allegatis cauſis, ac rationibus, plus expendendum eſſe duxerit. Exequiæ, & caſtrum doloris, prima, & nona die fiant; infra octauam vero, Miſſæ de more celebrentur.

Reformatio de impenſis funeralium Card.

§. 30. Pro reuerentia autem Sedis Apoſtolicæ, vtilitateque & honore communi poſſunt, Et ipſorum Cardinalium, vt ſcandalorum quæ naſci poſſent, occaſio tollatur, maiorque in ſacro Senatu libertas votorum fiat, liceatque vt par eſt, Cardinali cuique, ſecundum Deum & conſcientiam ſuam, libere & impune quodcumque ſentiat dicere. Statuimus, ne quis Cardinalium vota in Conſiſtorio data, & quæcumque ibi geſta, aut dicta, quæ in odium, aut præiudicium, aut ſcandalum alicuius redundare poſſint, ſcripto, aut verbo, vel quouis alio modo reuelet, ſub pœna periurij, & inobedientiæ.

Vota non reuelanda.

§. 31. Et quotieſcumque à nobis, & Romano Pontifice pro tempore exiſtente, ſpecialiter & expreſſe vltra præmiſſa indictum fuerit ſuper aliqua re ſilentium, ſi quis contrafecerit, vltra pœnas, excommunicationem latæ ſententiæ incurrat, à qua non poſſit abſolui niſi à nobis, vel præfato Pontifice Romano, & cum expreſſione cauſæ, præterquam in mortis articulo,

Silentiumque à Papa mādato, obſeruando.

§. 32. Et cum omnis ætas ab adoleſcentia prona ſit ad malum, & à teneris aſſuefieri ad bonum, magni ſit operis, & effectus. Statuimus & ordinamus, vt Magiſtri Scholarium, & Præceptores, pueros ſuos, ſiue adoleſcentes, ne dum in grammatica, & rhetorica, ac ceteris huiuſmodi audire, & inſtruere debeant, verum etiam docere teneantur ea quæ ad Religionem pertinent, vt ſunt præcepta diuina, articuli fidei, ſacri Hymni, & Pſalmi, ac Sanctorum vitæ, diebuſque feſtiuis nihil aliud eos docere poſſint, quam in rebus ad Religionem, & bonos mores pertinentibus, eoſque in illis inſtruere, hortari, & cogere in quantum poſſunt teneantur, vt nedum ad Miſſas, ſed etiam ad Veſperas, diuinaque officia audienda, ad Eccleſias accedant, & ſimiliter ad prædicationes & ſermones audiendos impellant, nihilque contra bonos mores, aut quod ad impietatem inducat, eis legere poſſint.

Reformatio de Magiſtris in eruditione Scholarium.

§. 33. Ad abolendam vero execrabilem blaſphemiam, quæ in maximum diuini nominis, & ſanctorum contemptum ſupra modum inualuit. Statuimus & ordinamus, vt quicumque Deo, palam ſeu publice maledixerit, contumelioſiſque atque obſcænis verbis Dominum Noſtrum IESVM CHRISTVM, vel glorioſam Virginem MARIAM eius genitricem expreſſe blaſphemauerit, ſi munus publicum, iuriſdictionemue geſſerit, perdat emolumenta trium menſium pro prima & ſecunda vice dicti officij; ſi tertio deliquerit, illo eo ipſo priuatus exiſtat, ſi clericus vel ſacerdos fuerit, eo ipſo quod de delicto huiuſmodi fuerit conuictus, etiam beneficiorum quæcumque habuerit, fructibus applicandis vt infra, vnius anni mulctetur, & hoc ſit pro prima vice, qua blaſphemus ita deliquerit. Pro ſecunda vero ſi ita deliquerit, & conuictus, vt præfertur, fuerit, ſi vnicum habuerit beneficium eo priuetur; ſi autem plura, quod Ordinarius maluerit, id amittere cogatur. Quod ſi tertio eius ſceleris arguatur & conuincatur, dignitatibus ac beneficiis omnibus quæcumque habuerit, eo ipſo priuatus exiſtat, ad eaque vlterius retinenda inhabilis reddatur, eaque libere impetrari, & conferri poſſint. Laïcus vero blaſphemans, ſi nobilis fuerit, pœna XXV. ducatorum mulctetur, & pro ſecunda vice, L. fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe applicandorum, & aliis vt infra deducitur. Pro tertia vero, nobilitatem perdat. Si vero ignobilis ac plebeius fuerit, in carcerem detrudatur, quod ſi vltra duas vices publice blaſphemans deprehenſus fuerit, mithra infami per integram diem ante fores Eccleſiæ principalis mithratus ſtare cogatur, ſi vero pluries in hoc ipſum peccatum lapſus fuerit, ad perpetuos carceres, vel ad triremes damnetur, ad iudicis deputati arbitrium. In foro autem conſcientiæ, nemo blaſphemiæ reus, abſque grauiſſima pœnitentia, ſeueri confeſſoris arbitrio iniuncta, poſſit abſolui. Qui vero reliquos Sanctos

blaſphemauerit, arbitrio iudicis, rationem perſonarum habituri, mitius aliquanto puniri volumus. Statuimus etiam, vt ſæculares iudices, qui contra tales blaſphemiæ conuictos, non animaduerterint, eoſque iuſtis pœnis minime affecerint, quantum in eis fuerit, quaſi eidem ſceleri obnoxij, eiſdem quoque pœnis ſubiiciantur. Qui vero in illis inquirendis, puniendiſque diligentes, & ſeueri fuerint, pro qualibet vice decem annorum indulgentiam conſequantur, & tertiam partem mulctæ pecuniariæ habeant. Quicumque vero blaſphemantem audierint, eum verbis acriter obiurgare teneantur, ſi citra periculum ſuum id fieri poſſe contingit, eumdemque deferre vel notificare apud iudicem Eccleſiaſticum, ſeu ſæcularem intra triduum debeant. Quod ſi plures dictum blaſphemantem ſimul audiuerint, ſinguli eum accuſare teneantur, niſi forte omnes conuenerint, vt vnus pro cunctis tali fungatur officio. Quos omnes in virtute ſanctæ obedientiæ hortamur, & monemus in Domino, vt pro Diuini nominis reuerentia & honore, in ſuis dominiis ac terris præmiſſa omnia ſeruari, & exactiſſime exequi mandent, ac faciant, vberrimam ab ipſo Deo tam boni ac pij operis mercedem habituri, ſimilemque annorum decem indulgentiam, ab Apoſtolica Sede conſecuturi, cum tertia parte mulctæ qua dictus blaſphemus plectetur, quotiens tale ſcelus puniendum curauerint, quam quidem indulgentiam, & reliquam tertiam mulctæ partem, accuſatori blaſphemi nomen deferenti, ſimiliter concedi, & aſſignari volumus, aliis pœnis contra huiuſmodi blaſphemos per ſacros canones expreſſis, nihilominus in ſuo robore manentibus.

Clericorum incontinentium pœnæ. §. 34. Vt clerici præſertim caſte, continenterque, iuxta canonum præcepta viuant, ſtatuimus, vt contrafacientes acriter ſecundum canones puniantur.

Sodomitarum pœna. Ad hoc vide etiam d. conſt. P. V. §. 35. Si qui vero, tam laicus quam clericus, de crimine propter quod venit ira Dei in filios diffidentiæ, conuictus fuerit, pœnis per ſacros canones, aut ius ciuile reſpectiue impoſitis puniatur.

Concubinariorum pœna. §. 36. Concubinariis autem, ſiue laici ſiue clerici fuerint, eorumdem canonum pœnis mulctentur, neque Superiorum tolerantia, ſeu praua conſuetudo, quæ potius corruptela dicenda eſt, à multitudine peccantium, aliaue quælibet excuſatio, eis aliquo modo ſuffragetur, ſed iuxta iuris cenſuram ſeuere puniantur. Ad bonum vero, & quietum regimen Ciuitatum, ac locorum omnium Romanæ Eccleſiæ ſubiectorum, conſtitutiones bonæ memoriæ Ægidij Epiſcopi Sabin. olim editas, innouamus, *Vide ibid.* eaſque inuiolabiliter ſeruari præcipimus, & mandamus.

Simoniacorum pœna. Tu vide d. conſtit. P. V. vbi notaui. §. 37. Et vt nefariæ ſimoniæ labes ac peſtis non ſolum à Romana curia, ſed ex omni etiam Chriſtiana ditione in perpetuum eiiciatur, conſtitutiones per anteceſſores noſtros, etiam in ſacris Conciliis contra huiuſmodi ſimoniacos editas innouamus, eaſque inuiolabiliter ſeruari præcipimus, ac pœnas in eis contentas pro expreſſis & inſertis haberi, & delinquentes etiam auctoritate noſtra affici volumus.

Officium recitare omittentium pœna. Hanc tamen declarauit infra Pius V. in conſtit. 135. Ex proximo. §. 38. Statuimus quoque & ordinamus, vt quilibet habens beneficium, cum cura vel ſine cura, ſi poſt ſex menſes ab obtento beneficio, diuinum officium non dixerit legitimo impedimento ceſſante, beneficiorum ſuorum fructus ſuos non faciat pro rata omiſſionis recitationis officij, & temporis; ſed eos tamquam iniuſte perceptos in fabricā huiuſmodi beneficiorum, vel pauperum eleemoſinas erogare teneatur. Si vero vltra dictum tempus in ſimili negligentia contumaciter permanſerit, legitima monitione præcedente, beneficio ipſo priuetur, cum propter officium detur beneficium. Intelligatur autem officium omittere, quoad hoc vt beneficio priuari poſſit, qui per quindecim dies illud bis ſaltem non dixerit. Deo tamen vltra præmiſſa de dicta omiſſione redditurus rationem. Quæ pœna in habentibus plura beneficia reiterabilis toties ſit, quoties contra facere conuincantur.

Principib. ſæcularium & ipſorum officialib. in fructibus beneficiorum ſe ingerentium pœna. §. 39. Et cum fructuum Eccleſiarum Cathedralium, & Metropolitan. Monaſteriorumque, & aliorum quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum plenaria diſpoſitio, & adminiſtratio, ad nos, & Rom. Pont. pro tempore exiſten. & illos etiam qui eiuſmodi Eccleſias Monaſteria, & beneficia iure & Canonice obtinent, ſolum pertineant, ſæcularesque Principes, omni etiam diuino iure id prohibente, dictis Eccleſiis, Monaſteriis, ac beneficiis intromittere ſe nullatenus debeant. Statuimus & ordinamus, vt fructus, redditus, & prouentus Eccleſiarum, Monaſteriorum, ac beneficiorum per ſæculares vllos Principes, etſi Imperatores, Reges Reginæue, ſeu Reſpublicæ, vel potentatus fuerint, aut per eorum officiales, ſeu iudices etiam Eccleſiaſticos vel quaſcumque alias perſonas publicas vel priuatas, de eorumdem Imperatoris, Regum, Reginarum, ac Principum, Rerumque publicarum, vel potentatuum mandato ſequeſtrari, occupatiue, aut modo aliquo detineri, ipſique huiuſmodi Eccleſias, Monaſteria, ac beneficia obtinen. ſub prætextu fabricæ, inſtaurationiſque, ſine Roma. Pontificis pro tempore exiſtentis expreſſa licentia, aut elemoſynarum, ſeu quouis alio colore, aut fuco, impediri non debeant, quominus de illis vt antea libere, ac ſine impedimento diſponere valeant. Et ſi ſequeſtrati fuerint, occupatiue, aut detenti, integre, libereque, ac ſine exceptione vel mora, Prælatis ad quos de iure, legitimeque ſpectant, reſtituantur, de quibus, ſi diſſipati nuſquam reperiri poſſint, eorum iuſta æſtimatione facta, dictis Prælatis ſatisfieri volumus per eos qui dictas ſequeſtrationes, applicationes, diſſipationeſque, quas fecerint, aut fieri mandauerint ſub pœna excommunicationis, aut interdicti Eccleſiaſtici talium Principum terris, & dominio, eo ipſo incurrendis. *Ad hæc vide bullā in Cœna Domini quam habes infra in Paulo V. conſt. 41.* Et vt eorum, ac eiuſdem ſubiectorum bona vbicumque reperta, ſi moniti parere noluerint, capi, & retineri poſſint. Ipſi vero contrafacientes, tam ſupradictis pœnis, quam priuationis feudorum, & priuilegiorum, quæ à nobis, & Romana vel aliis Eccleſiis nunc & pro tempore obtinuerint, & aliis contra violatores, & oppreſſores libertatis Eccleſiaſticæ, etiam per extrauagantes, & alias cōſtitutiones, etiam incognitas, & forſan in vſu non exiſtentes, impoſitis quarum omnium tenores pro expreſſis & inſertis habentes innouamus, ac perpetuum firmitatis robur habere decernimus, & declaramus, ac ſecundum eas per quoſcumque iudices, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſublata, & adempta eis aliter iudicandi declarandique poteſtate, ſententiari, iudicari, & interpretari debere volumus, atque mandamus.

Contra violantes libertatem Eccleſiaſticam innouat capit. Felicis de pœn. in 6. & Clem. I. eod. tit. Vide d. bullam in Cœna Domini. §. 40. Et cum à iure, tam diuino quam humano laicis poteſtas nulla in Eccleſiaſticas perſonas attributa ſit, innouamus omnes, & ſingulas conſtitutiones fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. etiam prædeceſſoris noſtri quæ incipit Felicis, & Clementis V. quæ incipit. Siquis ſuadente, necnon quaſcumque aliis Apoſtolicas ſanctiones in fauorem libertatis Eccleſiaſticæ, & contra eius violatores quomolibet editas, & pœnis etiam contra talia præſumentes, in bulla quę legitur in Cœna Domini, contentis, in ſuo robore permanſuris. Et cum in Lateranen. pariter ac Conciliis generalibus, ſub excommunicationis pœna, prohibitum fuerit, ne Reges, Principes, Duces, Comites, Barones, Reſpublicæ, & filij potentatus quicumque, Regnis, Prouinciis, Ciuitatibus, ac Terris quoquo modo pręſiden. collectas, decimas, & alia huiuſmodi onera, Clericis, Prælatis, & aliis quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis imponant, exigantque, neue à ſponte etiam dantibus & conſentientibus etiam recipiant, atque in præmiſſis auxilium fauorem, conſiliumue palam vel occulte præſtantes, in excommunicationis latæ ſententiæ pœnam eo ipſo incidant, & ipſæ quoque Reſpublicæ ac Communitates, & Vniuerſitates circa hoc quomodolibet delinquentes, Eccleſiaſtico eo ipſo ſubiiciantur interdicto, Prælati etiam præmiſſis abſque Rom. Pont. expreſſa licentia vltro conſentien. excommunicationis & depoſitionis pœnam ipſo facto incurrant. Statuimus, & ordinamus vt de cetero talia præſumentes, etiamſi, vt præfertur, qualificati fuerint, vltra ſupradictas pœnas quas contrauenien. eo ipſo incurrere volumus, innouamus, quod ad omnes actus legitimos, inhabiles, & inteſtabiles habeantur.

Reformatio de maleficis, & incantatoribus. De quibus vide infra in conſt. 43. Honeſtis. §. 41. Et cum ſecundum leges ciuiles, & ſacrorum canonum cēſuras, ſortilegia per inuocationem dæmonum, incātationes, ac diuinationes, ſuperſtitioneſq; prohibitæ ſint; Statuimus, decernimus, & ordinamus, vt clerici, qui in pręmiſſis culpabiles inuenti fuerint, arbitrio Superiorū

infa

in ſacra notentur, ſi vero non deſtiterint, deponantur, atque in Monaſterium ad tempus arbitrio Superioris præfiniendum detrudantur; beneficiiſque & officiis Eccleſiaſticis priuentur. Laici vero vtriuſque ſexus, excommunicationis, & aliis pœnis iuris, tam ciuilis quam canonici, ſubiaceant.

Reformatio de hæreticis perquirendis & puniendis. De eorũ pœnis vide Pauli IV. cõſt. 19.

§. 42. Et vt omnes ficti Chriſtiani, ac de fide male ſentientes, cuiuſcumque generis, aut nationis fuerint, necnon hæretici, ſeu aliqua hæreſis labe polluti, vel Iudaizantes, à Chriſti fidelium cætu penitus eliminentur, & à quocumque loco & præſertim à Romana Curia expellantur, ac debita animaduerſione puniantur; Statuimus vt contra eos diligenti inquiſitione vbique & in dicta Curia maxime, procedatur per Iudices per nos deputandos, & eius criminis reos, & legitime conuictos, debitis pœnis puniri; relapſos vero, abſque vlla ſpe veniæ, aut remiſſionis affici volumus.

Hæc bulla omnes & vbique ligat.

§. 43. Et cum conſtitutiones, & ordinationes noſtræ huiuſmodi quas pro nunc ordinamus, vitam, mores, Eccleſiaſticamque diſciplinam concernant, tam officiales noſtros, quam alios, tam in Romana Curia, quam extra vbique locorum commorantes, imitari conuenit, illis ligari, eoſque ad eorum obſeruationem inuiolabiliter teneri volumus, atque decernimus.

Aliiſque conſtitutionib. quoad pœnas non derrahit.

§. 44. Et ne conſtitutiones ipſæ aliis cenſuris, ac pœnis in contrafacien. per antiqua iura, & conſtitutiones impoſitis derogare in aliquo videantur, cum ad augmentum editæ, atque excogitatæ fuerint, etiam declaramus, per eatum diſpoſitiones, ordinationeſque, nihil prorſus iuri communi, vel decretis aliorum Romanorum Pontificum vllatenus derogatum eſſe. Quinimo ſi qua in eis propter peruerſam temporum, aut locorum vel hominum corruptelam, vel abuſum, aut quamcumque aliam cauſam minime probandam, vigorem ſuum amiſerint, ea ex nunc innouamus, confirmamus, & inuiolabiliter obſeruari mandamus.

Poſt duos menſes à die publicationis ligat & interpretari non poteſt.

§. 45. Quas noſtras conſultiſſimas conſtitutiones poſt duos menſes ab earum publicatione, ligare debere, etiam decernimus, & declaramus; diſtrictius inhibentes ne quis eas gloſare, vel ſuper eis commẽtaria, interpretationeſue facere, abſque ſpeciali noſtra vel Sedis Apoſtolicæ licentia, præſumat. Si quis autem auſu temerario contrauenerit, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam eo ipſo incurrat.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis, &c.

D. P. An. 2. die 5. Maij.

Dat. Romæ in publica Seſſione, in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarn. Dom. 1514. tertio Nonas Maij. Pont. noſtri Anno ſecundo.

VIII. Iuriſdictio & facultates Gubernatoris Almæ Vrbis, eiuſque diſtrictus, ac Vicecancellarij.

In cauſis criminalibus hæc iuriſdictio illæſa permanet, cum declarationibus quæ ſumuntur à conſt. 44. Pauli III. Ad onus, & à conſt 58. Pij IV. Cum ab ipſo; & Pauli V. conſt. 34. §. 3. & 7.

In ciuilibus autem eſt declarata & limitata, quoad Romanos & incolas (quibuſdam tamen caſibus exceptis) vt in nouo Statut. lib. 1. c. 41. Et quoad cauſas ſpirituales & Eccleſiaſticas iuriſdictio data eſt Vicario Papæ, à Paulo III. vt infra in eius conſtit. 36. Licet. Et quoad cauſas Curialium & Clericorum forenſium, iuriſdictio eſt A. Cameræ, vt infra in 71. conſt. §. 4. Pauli V. Et quoad lites incolarum Burgi S. Petri, iuriſdictio eſt illius Curiæ, vt infra in conſt. 4. Iulij III. Ad fidei. Eſt tamen aucta Gubernatoris iuriſdictio, quoad cauſas appellationum in cauſis Hoſpitalis Mendicorum Vrbis, vt infra in bulla 57. Sixt. V. Quamnis. Et quoad cauſas recurſus à Conſulibus Artium, vt in eiuſdem Sixt. conſt. 72. In ſublimi, vbi videre poteris reformationem huius Curiæ quæ (me tunc Gubernatoris Locumtenente eam promouente) edita fuit. Et recordare quod quicquid Vrbis Gubernator dicere aut facere aſſerit de mandato Papæ, plene ſibi creditur, ex bulla Pij V. infra num. 107. Cum Apoſtolica.

Indulta autem conceſſa diuerſis Vrbis Tribunalibus, & Iudicibus cognoſcendi cauſas criminales ſuper delictis quarumcumque perſonarum priuatiue quoad alios, non quoad Gubernatorem Vrbis pro tempore exiſtentem, ſed cumulatiue conceſſa eſſe, intelligi voluit S.D.N. Vrban. VIII. conſt. 93. Docet inf. tom. 4.

LEO EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Magiſtro Amadeo Berruto Notario noſtro, pro nobis, & Romana Curia, ſiue Eccleſia in Alma Vrbe noſtra Gubernatori, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

ETſi pro cunctarum Ciuitatum temporali dominio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubiectarum proſpero ac felici regimine, quantum nobis ex alto conceditur, curam ſolertem, & vigilem gerere debeamus, de noſtræ tamen Almæ Vrbis Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum cruore Domino noſtro IESV CHRISTO conſecratæ, ac incolarum eius, & Cameræ Apoſtolicæ officiorum diligenti adminiſtratione, tanto accuratius cogitare nos conuenit, quanto Vrbs ipſa caput eſt Orbis, & in ea altiſſimus Sacerdos principalem ac præcipuam Sedem, ad quam de diuerſis Mundi partibus Chriſti fideles confluunt in numero copioſo, voluit collocari, & quæ in eadem Camera peraguntur, inter grauiora dictæ Eccleſiæ negotia ſolita ſunt reputari, eaque expedit ſolerti cura, & diligentia pertractari.

Deputatio Gubernatoris cum infraſcriptis facultatibus.

§. 1. Cupientes igitur, vt Vrbs ipſa, ac illius ciues, & incolæ peculiares noſtri, & præfatæ Eccleſiæ filij, prouidi Gubernatoris potiantur regimine, & quæ ad Camerariatus officium in Camera præfata pertinent, ei per Camerarij noſtri Locumtenentem, ſeu Vicecamerarium ibidem exerceri ſolita ſunt, ea quæ expedit ſolerti cura expediantur, ac de te, qui Prælatus noſter domeſticus exiſtis, & in quo tamdiu tam doctrinam ſingularem, quam fidei conſtantiam, magnanimitatem, circumſpectionem, ac vitæ integritatem, atque alias virtutes, auctore Domino cumulatas eſſe cognoſcimus, ſumentes in Domino fiduciam ſpecialem quod omnia, etiam ardua, & difficilia, quæ ad honorem, & felicem, ac proſperum ſtatum noſtrum, ac Eccleſiæ, & Sedis prædictæ pertinere cognoueris, diuina fauente clementia, laudabiliter exequeris: Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, te in Vrbe ipſa, eiuſque diſtrictu, & pertinentiis generalem Gubernatorem, ac in Camera Apoſtolica Vicecamerarium, ac Camerarij præfatæ Cameræ Locumtenentem, cum cura, arbitrio, poteſtate, honoribus, oneribus, pertinentiis, & emolumentis conſuetis ad noſtrum, & dictæ Sedis beneplacitum, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium conſtituimus, & deputamus, quaſcumque alias commiſſiones de dictis Vicecamerariatus, & Gubernatoriatus officiis alias factas harum ſerie penitus reuocantes.

Cauſas ciuiles & criminales cognoſcendi. Ad hoc vide declaration. quas indicauimus ſuper.

§. 2. Ac tibi omnes, & ſingulas cauſas commiſſas, ac negotia, per nos, noſtraſque in forma breuis literas, ſiue alias commiſſiones quomodolibet in genere vel in ſpecie Gubernatori prædeceſſori tuo commiſſas, iuxta illarum literarum commiſſionem, & tenorem proſequi. Et in omnibus aliis, & ſingulis cauſis, etiam per nos, & venerabilem fratrem noſtrum Raphaelem Epiſcopum Oſtien. Camerarium noſtrum tamquam Vicecamerario commiſſis pro tempore, & committendis Auditoribus, & Locatenentibus tuis, ac aliis de quibus tibi videbitur, vices tuas, etiam vſque ad ſententiam diffinitiuam incluſiue, & cum poteſtate exequendi, quotiens tibi placuerit, committendi, Ac tam per te ipſum quam per tuos Auditores, ſeu Locatenentes, exercentes vices tuas in eiſdem, & tam in ciuilibus, quam in criminalibus, & tam ſpiritualibus, quam temporalibus cauſis, & aliis quibuſcumque negotiis; tam contra ciues Romanos, quam forenſes Eccleſiaſticos, & laïcos, & incolas, necnon Religioſos cuiuſcumque Ordinis, ſtatus, gradus, conditionis, ſeu dignitatis exiſtant, actiue, & paſſiue concernentibus, & tam in Palatio Apoſtolico, & in Burgo S. Petri, ac in Caſtro noſtro S. Angeli, necnon in Capitolio, quam alibi.

Summarie, &c. procedendi.

§. 3. Et ad reprimendum litium anfractus, necnon partium litigantium expenſas, indemnitatibus & diſpendiis parcendum, in cauſis, & negotiis huiuſmodi procedendi, etiam nullo penitus iuris ordine, ſeu dictæ Cameræ, & Curiæ Romanæ ſtylo, vel conſuetudine ſeruatis, ſed ſola facti veritate inſpecta, de bono, & æquo, & pro contingentia rerum, & qualitate facti, quandocumque tibi viſum fuerit, etiam de facto, manu regia, ac velo leuato, etiam ſecundum voluntatem, & beneplacitum, & diſpoſitionem tuam procedendi, & iudicandi, & iuſdicendi.

Excommunicandi & brachium ſeculare exercendi.
Quoad primum attende bullam Vic. & A. C. cit. in rubr.

§. 4. Necnon occaſione coram te litigantium excommunicationes ſeu alias cenſuras, & pœnas contra eos promulgandi, & relaxandi; & brachium etiam ſæculare exercendi etiam contra Romanos, & alios ſupradictos quacumque auctoritate, & dignitate fungentes; & generaliter omnia alia & ſingula faciendi, dicendi, gerendi, procurandi, quæ in præmiſſis, & quæ ad officium ipſum de iure, vel conſuetudine, aut alias quomodolibet pertinere dignoſcuntur, & quæ nos ipſimet in omnibus & ſingulis præmiſſis facere poſſumus; & omnia alia, & ſingula, quæ Vicecamerarij, & Gubernatores qui pro tempore fuerunt, facere, mandare, ordinare, corrigere, exequi ſoliti ſunt, faciendi, mandandi, ordinandi, diſponendi.

Delinquentes puniendi, præmittit quoad alios, in pœnas ab eo indictas, vel data prauentione.

§. 5. Et contra quaſcumque prædictas perſonas etiam nulla præcedente infamia, nulloque proceſſu inquirendi, eaſque corrigendi, caſtigandi, & etiam vſque ad vltimum ſupplicium incluſiue puniendi; ita quod quamprimum citationem contra aliquem Ciuem Romanum, vel alium quemcumque ex prædictis quomodolibet delinquentem ad eius domum factam, quoſcumque alios Iudices præuenifſe cenſeans, ita quod alij nullatenus contra eumdem vt ſupra citatũ quomodolibet procedere poſſint nec etiam per eos ſuper pœnis contra deferentes arma, & alios delinquentes per te indictis, vel comminatis poſt illarum incurſum poſſit intromitti, ſed abſolutio, vel condemnatio aut remiſſio dumtaxat ad te pertineant.

Domique citandi.

§. 6. Necnon delinquentes quoſcumque citandi, & citari faciendi etiam pro prima vice, ad domum ſolitæ habitationis eorum; quę perinde valeat, ac ſi fuiſſent perſonaliter apprehenſi.

Pœnas augendi & minuendi.

§. 7. Ipſoſque delinquentes, vel rebelles aut inobedientes pecuniarum, ac priuationis officiorum, & aliis de quibus tibi videbitur, & placuerit pœnis condemnandi, mulctandi, & pœnas ipſas tam à iure communi, quam ex Statuto, vel conſuetudine, aut alias quomodolibet impoſitas, & tam corporis afflictiuas vſque ad vltimum ſupplicium incluſiuè, quam pecuniarias pro modo culpæ qualitateque delicti, cauſæ, loci, & perſonæ augendi, & minuendi.

Statutis derogandi.

§. 8. Statutis Vrbis totiens quotiens tibi videbitur, & placebit derogandi.

Edicta proponendi.

§. 9. Edictaque, ac decreta, proclamata, ſeu bannimenta, & ſtatuta quoties tibi placuerit, & ſub quibuſcumque pœnis, ac contra quoſcumque faciendi; & quæcumque alia per quoſcumque etiam per nos edita, & edenda, interpretandi, mutandi, & alterandi pro bono pacis, & vtilitate ſubditorum, & correctione delictorum, ac inductione bonorum morum plenam, liberam, & omnimodam auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus facultatem.

Nullitates in hac Curia nõ attendendæ.

§. 10. Statuentes, proceſſus tuos, vel Auditorum, ſeu Locatenentium tuorum in cauſis præmiſſis, vel ſententiis ferendis, ob iuris ordinem, telamque iudiciariam, dictæque Cameræ, & Romanæ Curiæ ſtylum, vel conſuetudinem, illis non ſeruatis, per viam nullitatis, vel alias quomodolibet impugnari, ſeu reuocari non poſſe.

Appellatio quando danda.
Tu vide Sixt. V. cit. in rub.

§. 11. Nec à proceſſibus, & ſententiis huiuſmodi in cauſis ciuilibus vſque ad ſummam decem ducatorum auri, & in cauſis criminalibus, & mercedum nullatenus per aliquem appellari, vel reclamari poſſe.

Cauſa non auocanda.

§. 12. Nec cauſæ à te, vel Locatenentibus, ſeu Auditoribus tuis auocari poſſint, niſi motu proprio noſtro, & te prius accerſito & audito.

Officiales tibi ut pareant.

§. 13. Mandantes præfato Camerario noſtro, necnon dilectis filiis Prælatis, Præſidentibus, & Clericis Cameræ prædictæ, Vrbis Senatori, & Conſeruatoribus, & aliis ad quos ſpectat, & pertinet, ac ſpectare, & pertinere poterit quomodolibet in futurum, vt te ad dictum officium eiuſque liberum, vt præmittitur, exercitium, necnon honores, onera, & emolumenta huiuſmodi recipiant, & admittant, ac in omnibus quæ ad officium ipſum pertinent, tibi veluti perſonæ noſtræ propriæ efficaciter pareant, obediant, & intendant.

Sindicatui ſtare non tenetur.

§. 14. Volentes pariter, & ſtatuentes, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decernentes, quod in iis quæ per te, vel alium, ſeu alios per te deputandos, & ſubdelegandos tuo nomine in officio huiuſmodi gerentur ab aliquo, cuiuſcumque conditionis ſeu auctoritatis exiſtat, vllo vnquam tempore, vllaue occaſione, vel cauſa moleſtari, aut quomodolibet inquietari valeas, nec tu, aut ipſi de præmiſſis vllo vnquam tempore rationem reddere, aut ſindicatui ſtare tenearis.

Irregularitatem non incurrit.

§. 15. Et quod officium huiuſmodi, per te vel alios exercendos, & per quaſcumque captionem, detentionem, ſeu torturam quorumcumque Clericorum, vel priuilegiatorum, contra quos etiam nulla præceſſerit infamia, ſed ſola indicia, nullas cenſuras vel pœnas per comminationem, commiſſionem, vel impoſitionem pœnæ corporalis, mutilationis membrorum, aut capitalis, vbi etiam ſanguinis effuſio fuerit facienda, vel fieri contigerit, aut ſi fortuitò, vel alia quauis cauſa occurreret, vel in tortura ſeu punitione per te vel de mandato tuo facienda, aliqua membra mutilari, aut aliquem ab hac luce migrare, ſeu ſanguinis effuſionem fieri vllam propterea irregularitatis, vel infamię maculam, ſiue notam tu, & tui prædicti incurrant nec incurrere valeant, ſed perinde ſit, ac ſi talia comminatus non fuiſſes, vel impoſuiſſes, aut talibus non interfuiſſes, ac tui Auditores, & mandatarij non interfuiſſent.

Decretum irritans.

§. 16. Ac ſic per quoſcumque reputari, tractari, & iudicari debere, decernentes ex nunc irritum, & inane quicquid ſecus ſuper præmiſſis, omnibus & ſingulis à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Omnes executores eius mãdata exequantur.

§. 17. Volumus etiam certis bonis reſpectibus moti, & ita ſub excommunicationis pœna latæ ſententiæ mandamus, quod Bariſellus, & ceteri executores in cauſis criminalibus in quibus veniet mors inferenda, vel corporis pœna ſeu ſanguinis imponenda, teneantur mandata tuorum Locatenentium, ſeu Auditorum qui in dictis cauſis ſententiam tulerint, de tuo tamen mandato, ac commiſſione facta, indilate exequi iuxta illorum tenorem, quamuis per te ipſum manu propria non fuerint ſubſcripta.

Hæc bulla capit præſentia & futura.

§. 18. Mandantes vlterius omnia & ſingula præmiſſa in omnibus, & ſingulis cauſis & negotiis, tam pendentibus præteritis, præſentibus, quam futuris locum ſibi vendicare, & effectum ſuum ſortiri.

Contraria non obſtant.

§. 19. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis prædictis iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque, & indultis, ac literis Apoſtolicis, etiam in forma breuis per fel. rec. Iulium Papam II. prædeceſſorem noſtrum, Populo Romano conceſſis, & per nos confirmatis, innouatis, & etiam de nouo conceſſis, quibus etiamſi ad illorum derogationem, de eis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clauſulas idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda foret, illorum omnium tenores præſentibus pro expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, quoad præmiſſa motu, & ſcientia ſimilibus ſpecialiter, & expreſsè derogamus, eaque quoad præmiſſa nemini volumus ſuffragari, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Hortatio fideliter officium exercendi.

§. 20. Tu igitur officium ipſum ſic ſolicite, fideliter & prudenter ſtudeas exercere, vt tua poſſit apud nos fidelitas, & prudentia non immerito commendari, & ad maiora tibi committenda promptius inuitemur.

D. A. An P. 2. die 28. Iun.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo decimoquarto, 4. Kal. Iulij Pontificatus noſtri anno ſecundo.

IX. Declarationes quorumdam dubiorum, ſuper prima, & ſecuuda Regula Sororum ſeu Monialium S. Claræ. Et licentia duplici officio celebrandi feſta B. Agnetis & vndecim millium Virginum.

Primam Regulam traditam à B. Franciſco, confirmauit Innoc. VI. vt ſup. in eius conſt. 12. Solet. Et ſecundam Regulam, vel potius primam mitigatam edidit Vrb. IV. ſup. in eius conſt. 7. Beata. & vtrobique videas quæ notaui. Et alias declarationes d. Regulæ habes ſup. in conſt. 2. Eug. IV. & etiam infr. in conſt. 103. Pij IV. Sedis 127.

Edita An. D. 1515.

LEO PAPA X.

Dilectis in Chriſto filiabus vniuerſis Abbatiſſis, & Monialibus ac Conuentibus Monaſteriorum quorumcumque Ordinum S. Claræ ſub perpetua clauſura, ac regimine Fratrum Minorum de Obſeruantia Altiſſimo famulantibus. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Moniales aliquas dubitationes habebant ſup. Regula, & ſupplicāt pro declaratione.

CVm (ſicut nobis nuper exponi feciſtis) in Regula S. Claræ, ſub qua, & ſuaui Religionis iugo, ac cura Fratrum Minorum de Obſeruantia nuncupatorum, gratum Domino redditis famulatum, & Diuinis beneplacitis inſiſtitis, nonnulla contineantur quę mentibus veſtris dubia exiſtunt, & declaratione Apoſtolica indigere noſcuntur: nobis propterea humiliter ſupplicari feciſtis, vt circa huiuſmodi Regulæ Obſeruantiam, ſine aliqua hæſitatione, ac mentium & conſcientiarum veſtrarum perturbatione, & ſcrupulo, inſiſtere poſſitis, quæ ambigua ſunt per noſtræ declarationis miniſterium vobis plana, & aperta reddere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Prima dubitatio circa recitationē diuini officij.

§. 1. Et ſicut eadem expoſitio ſubiungebat, circa obſeruantiam diuini officij ex prima Regula B. Claræ contineatur, quod Sorores literatæ faciant diuinum officium ſecundum conſuetudinem Fratrum Minorum, legendo ſine cantu, & quæ literas neſciunt dicant Pater noſter, & pro Defunctis dicant etiam in Veſperis ſeptem Pater noſter, & Requiem æternam. Pro Matutino xij. Et Sorores literatæ teneantur dicere officium Mortuorum, & ex ſecunda Regula Ordinis S. Claræ huiuſmodi per fel. rec. Vrbanum Papam V. prædeceſſorem noſtrum cum prima ſatis obſcura videretur declarata, cōtineatur, quod de Diuino officio, tam in die quam in nocte Domino perſoluendo, taliter obſeruetur, videlicet, quod hæ quæ legere, & canere nouerint ſecundum conſuetudinem Ordinis Fratrum Minorum Diuinum officium debeant celebrare, illiteratæ vero dicant Pater noſter, & pro Defunctis dicant vij. Pater noſter, cum Requiem æternam, pro Matutino xij. Pater noſter, tempore quo Sorores literatæ faciunt officium Mortuorum. Et quia etiam ex declaratione per Vrbanum prædeceſſorem huiuſmodi facta, vt præfertur, mentibus veſtris adhuc plene ſatisfactum non eſt, cum tam ex prima quam ſecunda Regula huiuſmodi Sorores literatæ teneantur dicere officium Mortuorum, tamen circa officium Mortuorum huiuſmodi certam declarationem, an Veſperas, aut vigilias Mortuorū dicere in Choro ſemper, & quotidie debeatis cum Fratres Minores officium Mortuorum huiuſmodi, niſi temporibus ex Ordinario Romano, & eorum conſtitutionibus ſtatutis non perſoluant, non habetis, propter quod in magna conſcientiarum fluctuatione, & mentium veſtrarum perturbatione exiſtitis.

Secunda dubitatio ſuper neceſſitate quæ excuſat à Choro.

§. 2. Et inſuper cum difficile ſemper ſit eſſe in Choro in omnibus horis, & numquam deficere, aliquando occupatione ſatis leui, aliquando tædio, aliquando alia negligentia, & aliquādo vos aliquam horam vobis eligatis per vos ipſas, aut cum ſocia horas huiuſmodi perſoluere, cumque multum difficile ſit conſcientiis timoratis interpretari, quæ ſit illa neceſſitas, quæ excuſet à Choro, propterea vtrum Monialis ſana ſub pœna peccati horas in Choro ſemper perſoluere teneatur, poſito, quod in Choro dicatur officium ordinarie, vt conſuetum eſt, à competenti numero Monialium, iuxta copiam inibi reſidentium, & quod propterea, quibus in Choro non intereſt, non omittit per ſeipſam, aut cum ſociis omnium officium perſoluere, petatis declarari.

Tertia dubitatio circa indulgentias.

§. 3. Præterea cum aſſeratur piæ memoriæ Innocentium Papam VIII. ſeu alium Romanum Pontificem prædeceſſorem noſtrum, ad tollendos diſcurſus Fratrum Ordinis huiuſmodi, quod Fratres ipſi dicendo quinque Pater noſter, cum Aue Maria coram Sacramento Altaris, infirmi in grabatis ſuis pro felici ſtatu Sanctæ Matris Eccleſiæ, dicendo, vt ſuprà, habeant eamdemmet indulgentiam, quæ eſt ſecunda die Auguſti in Sancta Maria de Angelis, ſiue de Portiuncula apud Aſſiſium, prout illo die à deuotis populis lucrantur. Item, quod dicendo alia quinque Pater noſter, & Aue Maria, cum Gloria Patri in fine cuiuſlibet Pater noſter, & ipſi Fratres ſtationes Vrbis, ſubiungendo vnum Pater noſter, & Aue Maria pro intentione Domini concedentis. Et inſuper piæ memoriæ Pius Secundus, etiam prædeceſſor noſter, eiſdem Fratribus Vltramontanis, vt Septem Pſalmos Pœnitentiales dicendo cum Litaniis, indulgentias ſtationum Vrbis haberent, & conſequerentur indulſerit, & ipſis Fratribus toties quoties Coronam Domini IESV CHRISTI, & Virginis MARIÆ dicerent, plenariam haberent indulgentiam, conceſſum fuiſſe aſſeratur.

Hic Pont. eas explicat.

§. 4. Quare, vt præmiſſa vobis ex officio Paſtoralis officij noſtri, pro quiete conſcientiarum veſtrarum, ne contra conſcientiam agendo, ad gehennam ædificare videamini, plena, & aperta facere, atque declarare, & ſuper officio huiuſmodi perſoluendo, quomodo vos habere debeatis, ac in facultatibus, quoad participationem gratiarum Fratribus Minoribus huiuſmodi, ſub quorum cura, & regimine viuitis conceſſarum, qualiter participetis, & in facultate abſolutionis peccatorum veſtrorum, quæ forma ſeruanda ſit, more pij Patris, & ex benignitate Apoſtolica, qua vos tamquam peculiares in Chriſto filias proſecuti ſumus, & proſequimur, aperire, & diſcernere dignaremur. Nos itaque præmiſſis, & infraſcriptis ſupplicationibus paterna beneuolentia annuentes, ac ſuper præmiſſis omnibus, vobis taliter per noſtræ declarationis oraculum prouidere, & ſic plana facere volentes, & ei, cui iugiter inſeruitis cum conſcientiarum, & mentium veſtrarum quiete, & pace, gratum, & acceptum reddere valeatis famulatum; circa præmiſſa omnia, prius habita matura deliberatione, omnibuſque diligenter præmeditatis, & conſideratis, auctoritate Apoſtolica ex noſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium duximus declarandum, & concedendum, vt ſequitur.

Explicatio primæ dubitationis.

§. 5. Primo videlicet quoad officium Defunctorum, declaramus vos dumtaxat teneri ſicut Fratres Ord. Minorum, quorum ritus in Diuinorum perſolutione veſtra vobis præcipit Regula conformari, quod ſatis declaraſſe videtur Vrbanus prædeceſſor noſter, vbi dicit Sorores illiteratas non teneri ad dicēdum Pater noſter pro mortuis, niſi eo tempore, quo in Choro Choriſtæ officium faciūt mortuorum, & verbum illud teneantur, dicimus referri ad obligationem vigiliarum, & veſperarum prout in Breuiario adnotatur, & non ad Pater noſter, quæ illiteratis Sororibus pro tali ſuffragio per Regulam indicuntur.

Explicatio ſecundæ dubitationis.

Tu circa indulg. attende bullam 56 S. D. N. Pauli V Romanus.

§. 6. Quo vero ad obligationem perſoluendi officium in Choro, decernimus etiam ſanas non teneri ſemper officium Diuinum in Choro perſoluere, humanis conſiderata fragilitate, & ſexus fœminei debilitate, quia difficulter conſciētia timorata ſciret diſcernere neceſſitatem excuſantem: conſideratis diuerſis, ac variis occupationibus, & impedimentis, quæ ſuperueniunt continue in adminiſtratione rei familiaris Monaſteriorum veſtrorum, attento, quod die noctuque bene, & ſolemniter, ac ſine intermiſſione collegialiter in Choris veſtris officiū Diuinū perſoluitur, & iuxta formam per Regulā vobis traditam, cum reuerentia decantatur; exonerantes tamen conſcientiam veſtram, diſcretioni Abbatiſſarum pro tempore exiſtentium committimus, vt quando, & quomodo, ſiue cum quibus ſit hæc remiſſio, ſiue exemptio toleranda, ſolerter inuigilent, & diligenter aduertant, & prudenter concedant, ne ſub colore pietatis, ex nimia indulgentia

permittant in aliqua Sororum, ſeu Monialium habitum generari Diuinæ offenſionis. Quantum vero attinet ad participationem in gratiis Fratribus Minorib. ſub quorũ regimine viuitis conceſſis, ſimili declaratione decernimus, tanto magis vobis eſſe conceſſas, quanto minor occaſio datur diſcurrendi; quo fit, vt indulgentia S. Mariæ de Angelis, ſiue Portiunculæ in Aſſiſio, ſecundi diei Auguſti, & de quinque Pater noſter, cum Gloria Patri, coram Sacramento Altaris recitandis, & de Pſalmis Pœnitentialibus pro ſtationibus Vrbis, quæ Fratribus dicuntur eſſe conceſſæ, ad vos extendimus, & vobis, prout eis ſuffragari volumus, & quatenus opus ſit, de nouo pro veſtra, & eorumdem Fratrum conſolatione concedimus, Inſuper vero quantum facultatem abſolutionis concernit, concedimus vobis, vt in omnibus ſolemnitatibus Domini Sabaoth, Virginis Mariæ; Omnium Sanctorum Patris veſtri Sancti Franciſci, ac Matris veſtræ Sanctæ Claræ, Confeſſores veſtri poſſint in abſolutionibus veſtrarum confeſſionum, eis de peccatis veſtris factarum, vos plenariè abſoluere, & pœnitentiam ſalutarem iniungere. Et quoties ſacram ſumitis Communionem, ea die plenariam indulgentiam conſequi.

Licentia duplici ritu celebrandi feſta B. Agnetis & vndecim millium Virginum.

§. 7. Præterea, quia accepimus, Abbatiſſas, & Moniales Pariſienſ. & Albianenſ. Monaſteriorum Sanctæ Claræ huiuſmodi, ad beatam Agnetem, & glorioſiſſimas vndecim mille Virgines ſingularem gerere deuotionis affectum, eis nunc, & pro tempore exiſtentibus, & quibuſuis aliis Abbatiſſis, & Conuentibus Monaſteriorum dicti Ordinis Sanctæ Claræ hunc ritum obſeruare volentibus, quodammodo in antea beatæ Agnetis, & vndecim millium Virginum huiuſmodi feſta perpetuis futuris temporibus ſub ritu duplici maioris celebrare, libere, & licitè poſſint, & valeant concedimus, pariterque indulgemus.

Cauſa prædictarũ declarationum.

§. 8. Præmiſſas autem declarationes, atteſtationes, decreta, conceſſiones, & indulta vobis, & veſtrum ſingulis perpetuo facimus, vt omni ſemota ambiguitate, & puriori conſcientia ſub ſuaui Religionis iugo, cui eſtis perpetuo addictæ, preces ad Dominum liberiori mente fundere, & perpetua pace, & ſpirituali conſolatione gaudere poſſitis, ſperãtes eo acceptiores preces veſtras apud eum, cui proprium eſt miſereri ſemper, & parcere, futuras, quo omni ſoluto fluctuationis obſtaculo, intentius illas perſoluere, & pro nobis & Sancta Romana vniuerſali Eccleſia, ſedulius, & feruentius orare poteritis, prout vos quas in viſceribus caritatis habemus, & tamquam peculiares, ac dilectiſſimas in Chriſto filias paterna beneuolentia, & cura amplectimur, facturas non dubitamus.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum, & Ordinis prædictorum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ceteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque. Ceterum, quia difficile eſſet præſentes literas in ſingulis locis, & Monaſteriis veſtris, & alibi, vbi opus eſt, oſtendere, vel exhibere, volumus, & eadem auctoritate concedimus, quod tranſumptis ipſarum manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati munitis, vbique plena fides adhibeatur, veluti adhiberetur propriis originalibus, ſi in medium oſtenſæ eſſent, vel exhibitæ.

Dat. P. A. 3. die 29. Maij.

Datum Romæ apud S. Petrum, ſub Annulo Piſcatoris die 29. Maij 1515. Pont. noſtri anno tertio.

X. Iuriſdictio Ordinariorum Eccleſiaſticorum, cognoſcendi quaſcumque cauſas ad forum Eccleſiaſticum ſpectantes in prima inſtantia, in omnes perſonas etiam exemptas, ſi Iudices eis dati, ſunt negligentes. Et innouatio conſtitutionum editarum contra impedientes libertatem Eccleſiaſticam.

Quoad primam partem huius bullæ, habes Concil. Trident. ſeſſ. 7 cap. 14. ſeſſ 14. c. 4. & ſeq. ac ſeſſ. 24. c. 20. & etiam bullam Cœnæ Domini quotannis ſolitam innouari, vt infrà in Pauli V. conſt. 63. Paſtoralis; vbi notabo.

Quo vero ad ſecundam partem, vide ſuprà conſt. 10. Innocent. III. Ad noſtram. Honor. III. conſt. 1. Has leges. Bonif. IX. conſt. 4. Iuſtis. Vrban. VI. conſt. 3. Quia Mart. V. conſtit. 10. Ad reprimendas, necnon & Concil. Trident. ſeſſ. 25. c. 20. ac proximè citatam bullam Cœnæ Domini.

De priuilegiis Exemptorum quoad animarum curam, ſacramẽtorum adminiſtrationem ſanctimonialium Monaſteria, & Verbi Dei prædicationem, edidit Conſtit. Greg. XV. vt infr. tom. 4. ſub num. 18. Inſcrutabili, ſuper qua nonnulla poſtea exorta ſunt dubia, quæ ibi habes ſubſequentia cum ſuis declarationibus.

Edita An. D. 1515.

LEO EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam,
Sacro approbante Concilio.

Exordium.

REgimini vniuerſalis Eccleſiæ diſponente Domino præſidentes, iuxta Paſtoralis officij debitum, libenter intendimus vtilitatibus ſubditorum, ad conſeruandam libertatem Eccleſiaſticam, & remouenda ſcandala, ponendam concordiam, & nutriendam quietem inter Eccleſiarum Prælatos, & eorum ſubditos, eo propenſius Apoſtolicæ ſolicitudinis ſtudium adhibemus, quo diſſenſionem talium fore diſpendioſam experimento comprobatur; necnon indulta pariter, & priuilegia eiſdem ſubditis in ipſorum Prælatorum diſpendium, tam per prædeceſſores noſtros, quam Sedem Apoſtolicam conceſſa, ita libenter moderamur, ne exinde ſcandala procedãt, neue ex eis vllis detur materia malignandi, & perſonæ Eccleſiaſticæ à bono obedientiæ, necnon diuini perſeuerantia ſeruitij nullatenus retrahantur.

Cauſa huius conſtitut.

§. 1. Sane nuper ad noſtrum relatio fide digna perduxit auditum, quod Canonici Patriarchalium, Metropolitanarum, & Cathedralium, & Collegiatarum Eccleſiarum, & alij Clerici ſæculares plura præſumunt, quæ ipſis infamiam non paruam pariunt, & aliis inferunt læſionem, prætextu exemptionis, & libertatis à dicta Sede obtentæ, Ordinariorum correctiones & ordinationes ſubterfugiunt, ac eorum forum, ſiue iudicium declinant; nonnulli etiam impunitatem ſuorum exceſſuum per priuilegium exemptionis obtinere ſperantes, exceſſus ipſos committere non verentur, quos niſi per exemptionem qua gaudent crederent ſe defendi, nullatenus fuiſſent commiſſuri. Hinc itaque accidit, vt propter eorum audaciam, qui prætextu priuilegij exemptionis, impunitatem exceſſuum obtinere confidentes, nonnulla multoties committant enormia, per quæ plurimum diffamatur Eccleſia, & ſcandala grauia generantur, potiſſime autem cum talia per eos, ad quorum eorum ſpectat correctio, incorrecta remaneant, ſeu illi ad quos ſpectat illa punire, negligunt.

Iudices exemptorum diligenter cauſis incumbant.

§. 2. Nos volentes ne eo prætextu delicta remaneant impunita, morbo huiuſmodi neceſſariam adhibere medelam, ſacro approbante Concilio ſtatuimus, vt de cetero illi, quibus exemptorum correctio & punitio à dicta Sede demandata eſt, circa illam vigilanter intendant, & diligenter officij ſibi commiſſi debitum exequantur; & quamprimum eis exemptos ipſos deliquiſſe legitime conſtiterit, ita eoſdem exemptos delinquentes puniant, quod iidem exempti metu pœnæ à ſuis arceantur inſolentiis, & alij eorum exemplo perterriti, proſilire ad ſimilia merito perhorreſcant.

Alioquin Ordinarij in eos procedant.

§. 3. Etſi circa hoc negligentes fuerint, Diœceſani, & alij locorum Ordinarij, eoſdem, quibus exemptorum correctio huiuſmodi, competit, perſonaliter, ſi illorum copia, & notitia haberi poterit alioquin, vel ſi nullus in partibus exemptorum ipſorum certus iudex fuerit, eos quorum ſua in præmiſſis intereſſe putauerint, per edictum publicum, Cathedralium, ſeu aliarum Eccleſiarum locorum, in quibus exemptorum iudices huiuſmodi reſidere, ſeu nullis eorumdem exemptorum iudicibus exiſtentibus, ipſos exemptos deliquiſſe contigerit, valuis affigendum, moneant, vt ipſi, tales exemptos delinquentes,

tes, & criminoſos puniant, & caſtigent infra competentem terminum, monentium ipſorum arbitrio moderandum. Et ſi ipſi moniti in hoc negligentes fuerint, & id adimplere neglexerint, ſeu recuſauerint, tunc vt in eo in quo deliquerint puniantur, cognitione huiuſmodi ea vice ſint priuati, & ſe non intromittant vllatenus de eiſdem; ſed Diœceſani, & alij locorum Ordinarij huiuſmodi, contra tales exemptos delinquentes, & criminoſos, auctoritate noſtra, ad inquiſitionem, vel per accuſationem, ſine aliquibus tormentis, procedere, & teſtes per ſeipſos examinare poſſint; ac proceſſum ipſum, quem ratione ſolemnitatis iuris, præterquam ratione citationis omiſſæ, dummodo delictum alias rite probatum fuerit, nullum allegari vel dici poſſe prohibemus, ſed per eos habitum, clauſum, & eorum ſigillo munitum, ad Sedis Apoſtolicę examen, ipſorum exemptorum delinquentium expenſis; etiam in ipſo proceſſu factis, ad quarum ſolutionem Ordinarij ipſi poſſint eoſdem inquiſitos & accuſatos compellere, per proprium, vel alium nuntium quantocitius deſtinare procurent apud eamdem Sedem per Romanum Pontificem, vel alium, cui duxerit committendum, diligenter examinandum, & ita culpabiles repertos quod ad condemnationem, vel propter ſufficiétia indicia, propter quæ ad torturá pro veritate exquirenda procedi valeat, ad ipſos Diœceſanos, ſeu Ordinarios per eos auctoritate noſtra in cauſa inquiſitionis, ſeu accuſationis, vlterius legitimè procedendum, & cauſam ipſam, prout iuſtum fuerit terminandam remittendum.

Protonotarij Apoſtolici & alij Sedis Apoſt. Officiales actu ſeruientes exempti ſunt à iuriſdictione Ordinariorum.
Hoc innouauit Sixt. V. in conſt. 12. Romanum.

§. 4. Notarij autem dictæ Sedis, quorum officium in ipſis primitiuæ Eccleſiæ initiis, à fel. rec. Clem. Papa I. ad ſanctorum geſta perquirenda atque conſcribenda noſcitur inſtitutum, ad Protonotariatus officium aſſumpti, habitum & rochettum deferentes, & alij noſtri, & dictæ Sedis Officiales actu ſua officia exercentes, tam in ciuilibus, quam in criminalibus, ab omni Ordinariorum iuriſdictione ſint exempti. Alij vero Notarij habitum Protonotariatus non deferentes, niſi illum infrà trimeſtre, poſt præſentium publicationem aſſumpſerint, & ipſi ac alij in poſterum aſſumendi, habitum, & rochettum huiuſmodi continue non geſtantes, atque alij noſtri, & dictæ Sedis Officiales officia ſua actu non exercentes, tam in criminalibus, quam in ciuilibus, ratione cauſæ ſummam xxv. ducatorum auri de Camera non excedentis dumtaxat, eorumdem Diœceſanorum, & Ordinariorum iuriſdictioni ſubiaceant. In ciuilibus vero cauſis ſummam huiuſmodi excedentibus, plena gaudeant exemptione, & à dictorum Diœceſanorum, & Ordinariorum iuriſdictione penitus ſint exempti.

Familiares Cardinalium ſunt etiã exempti, ſi actu ſeruiunt. Intellige iuxta d. Concilium.

§. 5. Dignum quoque & etiam congruum arbitrantes, quod ex Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium familiaribus illi dumtaxat priuilegio exemptionis gaudeant, qui actu domeſtici, & continui ſunt commenſales, vel ab eiſdem Cardinalibus ad ipſorum exequenda negotia miſſi, vel qui recreationis cauſa ad tempus à Romana Curia abſentes fuerint, ceteris vero etiam familiaritatis literas habentibus, quominus coërtioni Diœceſanorum & Ordinariorum eorumdem ſubiaceant, familiaritatis huiuſmodi priuilegium nullatenus ſuffragetur.

Diœceſani ſemel in anno viſitent Monaſteria Monialium.
Hoc renouauit Gre. XIII. in conſtit. 28. Vbi gratia.

§. 6. Et cum eiſdem Diœceſanis, & vt Monaſteria Monialium Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta, in eorum Diœceſibus conſiſtentia, ſemel in anno viſitare poſſint, per Conſtitutionem in Concilio Viennen. editam, quæ incipit. Attendentes, plena fuerit data facultas, illam innouamus, ac exemptionibus, & priuilegiis quibuſcumque non obſtantibus, diſtrictè ſeruari præcipimus & mádamus. Per præmiſſa quoque eiſdem Diœceſanis, & Ordinariis, caſibus quibus in exemptos à iure iuriſdictio conceſſa eſt, nullatenus præiudicium generetur.

Exemptiones irrationabiles damnantur.

§. 7. Exemptiones autem de cetero abſque rationabili cauſa, & quorum intereſt minime citatis, pro tempore conceſſas, nullius roboris vel momenti eſſe decernimus.

Cauſa in prima inſtantia coram Ordinarijs cognoſcantur.

§. 8. Et cum Eccleſiaſticus ordo confundatur, ſi ſua vnicuique iuriſdictio non ſeruetur, Ordinariorum iuriſdictioni (quantum cum Deo poſſumus) fauere, ac litibus finem celerius imponi, & litigantium immoderatis ſumptibus, & expenſis parci ſatagentes, Statuimus, & ordinamus, quod ſingulæ cauſæ, tam ſpirituales, quam ciuiles & mixtæ, ac forũ Eccleſiaſticũ quomodolibet concernentes, & beneficiales (dummodo beneficia ipſa generaliter reſeruata non fuerint, & ipſorum ſingulorum beneficiorum fructus, redditus, & prouentus, xxiv. ducatorum auri de Camera, ſecundum communem æſtimationem valorem annuum non excedant) in prima inſtantia extra Romanam Curiam, & in partibus coram Ordinariis locorum dumtaxat cognoſci, & terminari; ita quod nulli ante definitiuam ſententiam liceat appellare, nec appellatio ſi fuerit emiſſa vllatenus admitti, niſi ab interlocutoria, quæ vim habeat definitiuæ, vel à grauamine minimè concernente negotium principale, quod per appellationem à definitiua ſententia reparari non poſſit, niſi alter collitigantium aduerſarij ſui potentiam merito perhorreſcens, ſeu alia probabili, & honeſta cauſa aliter quam per proprium iuramentum ſaltem ſemiplene probata, coram Ordinario non audere litigare. Eo enim caſu, cauſæ piæ, etiam appellationum, in dicta Curia, etiam in prima inſtantia, committi & cognoſci & terminari poſſint. Alioquin appellationes, & illarum, etiam aliarum cauſarum huiuſmodi commiſſiones in poſterum, & quidquid inde ſecutum fuerit, nullius ſint roboris vel momenti.

Conſonat de Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 20.

Iudices non Doctores, iudicent cum voto Aſſeſſoris.

§. 9. Iudices autem, & Conſeruatores à Sede Apoſtolica deputati, ſi in altero iurium graduati non fuerint, Aſſeſſorem partibus non ſuſpectum, ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti, aſſumere, & ſecundum eius relationem iudicare teneantur.

Impedientes iuriſdictionẽ Eccleſiaſticã pœnis ſubijciuntur.
Vide etiam in bulla Cœnæ Domini cit. in rub.

§. 10. Et quia ſæpius & multiplici relatione percepimus, quamplurimas Eccleſias, & illis præſidentes Epiſcopos, tam citra quam vltra montes, vexari in eorum iuriſdictionibus, iuribus, & dominiis, ac turbari à domicellis, Principibus, & nobilibus eorumdem, qui ſub colore iuriſpatronatus, quod in beneficiis Eccleſiaſticis habere confingunt, nullo priuilegio Apoſtolico ſuffulti, ſine Ordinariorum collationibus, & literis, & abſque aliquo ſaltem colorato titulo, beneficia non ſolum clericis ſed etiam laicis conferre, Sacerdotes & Clericos delinquentes ad eorum libitum punire, decimas omnium rerum, ad quarum ſolutionem de iure tenentur, ac Cathedralium, & alia quæ legis Diœceſanæ, & iuriſdictionis ſunt, & ad ipſos Epiſcopos dumtaxat pertinét, temere auferre, fraudare, vſurpare, ſeu vt præmiſſa fiant mandare, ac ipſa & fructus quoſcumque ne à Ciuitatibus, Terris, & locis eorum extrahantur prohibere, feuda, poſſeſſiones, & prædia occupare, & indebite detinere, ſeu ad feuda & bona ipſarum Eccleſiarum eis concedendum, ac beneficia Eccleſiaſtica perſonis per eos nominatis conferendum, minis, & terroribus, ac aliis viis indirectis inducere, & compellere, & alia quamplurima damna, iacturas, iniurias, Eccleſiis, & earum Prælatis, ac Clericis præfatis inferri, non modo permittere, ſed etiam expreſsè mandare præſumant.

Innouatio quarumcumque conſtitutionũ editarũ contra impedientes libertatem Eccleſiaſticam.
Quod vide etiã in Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 20. & in bulla Cœnæ Domini cit. in rubr.

§. 11. Attendentes igitur quod laicis in Clericos & perſonas Eccleſiaſticas, ac bona Eccleſiaſtica, non eſt attributa facultas, atque æquum & iuſtum eſſe, vt in eos iura inſurgant, qui illa offendere præſumunt. Necnon cõſiderantes quantum ex his tam noſtro & Apoſtolicæ Sedis honori, quam perſonarum Eccleſiaſticarum quieto & proſpero ſtatui non ſine damnanda pernicie derogetur. Ac cupientes, eos quos ad obſeruantiam iurium, virtutum præmia non inducunt, tam adiectarum exaggeratione pœnarum, quam adiiciendarum de nouo formidine, à temerariis auſibus refrænare, omnes & ſingulas conſtitutiones, quæ ſuper Decimarum ſolutione, & contra violatores, & raptores Eccleſiarum, & incendiarios, agrorum depopulatores, & tam S.R.E. Cardinales quam venerabiles fratres noſtros Epiſcopos, & alias perſonas Eccleſiaſticas, ſæculares & Regulares, & capientes, & detinentes, & eorum iuriſdictionem & iura quomodolibet indebite occupantes, aut eos in eorum iuriſdictionis exercitio perturbantes, ſeu moleſtantes, eos quoq; ad conferendum beneficia Eccleſiaſtica perſonis per eos nominatis, aut alias de illis pro eorum libito voluntatis diſponendum, & feuda ac bona Eccleſiaſtica in emphyteuſim concedendum, aut alias vendendum, temere compellentes; necnon ſtatuta contra libertatem Eccleſiaſticam facientes, & ad præmiſſa auxilium, conſilium, vel fauorem

præſtantes, hactenus emanarunt, innouamus. Et cum ea nedum iuri contraria, ſed etiam Eccleſiaſticæ libertati opprobrioſa ſint quamplurimum & aduerſa, vt de officio nobis credito dignam Deo poſſimus reddere rationem, affectibus & monitis paternis, Imperatorem, Reges, Principes, Duces, Marchiones, Comites, Barones, & quoſcumque alios alterius cuiuſcumque nobilitatis, præeminentiæ, potentiæ, ſeu poteſtatis, excellentiæ, vel dignitatis exiſtentes, attente hortamur in Domino, eiſdem in virtute ſanctæ obedientiæ mandantes, vt ipſi conſtitutiones prædictas obſeruent, & faciant à ſuis etiam ſubiectis inuiolabiliter obſeruari, quacumque conſuetudine contraria non obſtante, ſi diuinam offenſam, & Sedis Apoſtolicæ debitam vitare voluerint vltionem. Ac collationes de dictis beneficiis ſic factas, nullas & irritas nihilominus eſſe decernimus, ac illis vtentes reddantur inhabiles ad alia beneficia Eccleſiaſtica obtinenda, donec cum eis ſuper hoc per Sedem prædictam fuerit diſpenſatum.

Concilium prouinciale quolibet triennio celebretur.

§. 12. Mature quoque conſiderantes, quod poſt CHRISTI ad cœlos Aſcenſionem, Apoſtoli per ſingulas vrbes & Diœceſes, Epiſcopos diſtribuerunt, ſicut Sancta Rom. Eccleſia per Orbem conſtituit eoſdem Epiſcopos, in partem ſolicitudinis vocando, onera gradatim diſtribuendo per Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, ac ſacris etiam canonibus fuerit definitum, per eos pro morum correctione, & controuerſiarum deciſione, & determinatione, ac mandatorum Domini obſeruatione, fieri debere Concilium prouinciale, ac Synodum Epiſcopalem, vt deprauata corrigerentur, & illa facere negligentes, canonicis pœnis ſubiacerent. Cum conueniat nos circa ea quæ rempublicam Chriſtianam concernunt, eſſe intentos, deſiderantes canones ipſos firmiter obſeruari, eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis diſtricte iniungimus, vt de officio eis commiſſo dignam Deo poſſint reddere rationem, canones, Concilia & Synodos huiuſmodi fieri mandantes, quocumque priuilegio non obſtante, inuiolabiliter obſeruent, præterquam quoad Concilium prouinciale, quod de cetero ſingulis trienniis fieri mandamus, ad illaque etiam exemptos accedere debere decernimus, priuilegio, ac conſuetudine quacumque contraria non obſtante. Circa hoc autem negligentes, pœnas in eiſdem canonibus contentas ſe nouerint incurſuros.

Innouatio conſtit. Concilij Viennen. in Clem. V. de Elect.

§. 13. Et conſtitutione in Concilio Viennen. edita, quæ incipit. In pleriſque, vt Pont. dignitatis honor ſeruaretur, ſtatutum fuerit, ne Eccleſiis Cathedralibus bonis temporalibus (ſine quibus ſpiritualia diu eſſe non poſſunt) priuatis, ac clero, & populo Chriſtiano carentibus, de aliquibus perſonis præſertim Religioſis prouideretur, conſtitutionem ipſam innouamus, illamque inuiolabiliter obſeruari debere volumus, atque mandamus, niſi aliqua iuſta cauſa in Conſiſtorio noſtro ſecreto approbanda, aliter duxerimus faciendum.

Decretum irritans.

§. 14. Nos enim quicquid contra præmiſſa, vel aliquod præmiſſorum contigerit attentari, irritum decernimus, & inane, contraria quacumque conſtitutione, vel priuilegio non obſtantibus.

Dat P. A. 3. die 4. May.

Dat. Romæ in publica Seſſione in Lateranen. Sacroſancta baſilica ſolenniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo decimoquinto, quarto nonas Maij, Pont. noſtri Anno 3.

XI. Montes Pietatis, Chriſtiana caritate inſtituti, pecunias licite mutuant, aliquo pro impenſis, & indemnitate, & quidem moderate recepto.

Horum Montium adminiſtrationis ratio, Ordinarijs locorum reddenda eſt, ex diſpoſitione Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 9. Et de eiuſmodi Monte in Vrbe inſtituto, vide in conſt. 93. Greg. XIII. Inter alia notabile.

LEO EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Edita An. D. 1515.

Exordium.

INter multiplices noſtræ ſolicitudinis curas, illam in primis ſuſcipere pro noſtro Paſtorali officio debemus, vt quæ ſalubria, & laudabilia, ac Catholicæ fidei conſona, & bonis moribus conformia, noſtro tempore non ſolum enucleentur, verum etiam ad poſteros propagentur, & quæ materiam ſcandali præbere poſſent, penitus ſuccidantur, & radicitus extirpentur, nec pullulare vſquam ſinantur ea in agro Dominico, & vinea Domini Sabaoth dumtaxat conſeri permittendo, quibus fidelium mentes paſci ſpiritualiter poſſint, eradicatis zizaniis, & oleaſtri ſterilitate ſucciſa.

Montes iſtos illicitos nonnulli dicebāt ex rationib. hic aſſignatis.

§. 1. Sane cum olim inter nonnullos dilectos filios ſacræ Theologiæ Magiſtros, ac Iuris Vtriuſque Doctores, controuerſiam quamdam non ſine populorum ſcandalo & murmuratione exortam, & nuper his diebus innouatam eſſe comperimus, circa pauperum releuationem in mutuis eis publica auctoritate faciendis, qui Montes Pietatis vulgo appellantur, quique in multis Italiæ Ciuitatibus, ad ſubueniendum per huiuſmodi mutuum pauperum inopiæ, ne vſurarum voragine deglutiantur, à Ciuitatum Magiſtratibus, ac aliis Chriſti fidelibus ſunt inſtituti, atque à ſanctis viris diuini verbi præconibus, & laudati, & perſuaſi, ac à nonnullis, etiam ſummis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris probati, & confirmati ſint, ne præfati Montes à Chriſtiano dogmate diſſonantes, vel non, vtraque parte diuerſimode ſentiente, atque prædicante. Nonnullis enim Magiſtris, & doctoribus dicentibus, eos Montes non eſſe licitos, in quibus aliquid vltra ſortem pro libra, decurſo certo tempore, per miniſtros huius Montis, ab ipſis pauperibus quibus mutuum datur, exigitur, & propterea ab vſurarum crimine iniuſtitiaue, ſeu ab aliqua certi ſpecie mali mundos non euadere: cum Dominus noſter, Luca Euangeliſta atteſtante, aperto nos præcepto obſtrinxerit, ne ex dato mutuo quicquam vltra ſortem ſperare debeamus. Ea enim propria eſt vſurarum interpretatio, quando videlicet ex vſu rei, quæ non germinat, nullo labore, nullo ſumptu, nullove periculo lucrum fœtuſque conquiri ſtudetur. Addebant etiam iidem Magiſtri, & Doctores, in iis Montibus neque commutatiuæ neque diſtributiuæ iuſtitiæ fieri ſatis, cum tamen iuſtitiæ terminos contractus huiuſmodi excedere non debeant, ſi debeant approbari præterea probare nitebantur, quia impenſæ pro huiuſmodi Montium conſeruatione, à pluribus, vt aiunt, debitæ, à ſolis pauperibus quibus mutuum datur, extorqueantur, pluraque interdum vltra neceſſarias & moderatas impenſas, non abſque ſpecie mali, ac incentiuo delinquendi, quibuſdam aliis perſonis, vt inferre videntur, exhibeantur.

Et alij licitos aſſerebant ob rationes hic relatas.

§. 2. Aliis verò pluribus Magiſtris & Doctoribus contra aſſerentibus, & in multis Italiæ Gymnaſiis, verbo & ſcripto conclamantibus, pro tanto bono, tamquam Reipublicæ perneceſſario, modo ratione mutui nihil petatur neque ſperetur, pro indemnitate tamen eorumdem Montium, impenſarum videlicet Miniſtrorum eorumdem ac rerum omnium ad illorū neceſſariam conſeruationem pertinentium, abſque Montium huiuſmodi lucro, idque moderatum & neceſſarium ab iis qui ex huiuſmodi mutuo commodum ſuſcipiunt, licite vltra ſortem exigi, & capi poſſit, nonnihil licere, cum regula iuris habeat, Quod qui commodum ſentit, onus quoque ſentire debeat præſertim ſi Apoſtolica accedat auctoritas.

Hanc vltimā opinionē nonnulli Pont. probarunt.

§. 3. Quam quidem ſententiam à fel. record. Paulo Secundo, Sixto Quarto, Innocentio Octauo, Alexandro Sexto, & Iulio Secundo Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris probatam, à Sanctis quoque à Deo deuotis & in magna, ob ſanctitatis opinionem, exiſtimatione habitis, Euangelicæ veritatis prædicatoribus prædicatam eſſe oſtendunt.

Pontifex ideo declarat Montes eſſe licitos. ſi nihil

§. 4. Nos ſuper hoc (prout nobis eſt ex alto conceſſum) opportune prouidere volentes, alterius quidem partis iuſtitiæ zelum, ne vorago aperiretur vſurarum, alterius pietatis & veritatis amorem, vt pauperibus ſubueniretur,

Vltra neceſſarias impenſas recipiatur.

nitetur, vtriuſque vero partis ſtudium commendantes, cum hæc ad pacem, & tranquillitatem totius Reipublicæ Chriſtianæ ſpectare videantur, ſacro approbante Concilio, declaramus, & definimus, Montes pietatis antedictos per Reſpublicas inſtitutos, & auctoritate Sedis Apoſtolicæ hactenus probatos & confirmatos, in quibus pro eorum impenſis & indemnitate, aliquid moderatum ad ſolas Miniſtrorum impenſas, & aliarum rerum ad illorum conſeruationem, vt præfertur, pertinentium, pro eorum indemnitate dumtaxat, vltra ſortem, abſque lucro eorumdem Montium, recipitur, neque ſpeciem mali præferre, nec peccandi incentiuum præſtare, neque vllo pacto improbari, quinimo meritorium eſſe, ac laudari & probari debere tale mutuum, & minime vſurarium putari, liceteque illorum pietatem, & miſericordiam populis prædicare, etiam cum indulgentiis à ſancta Sede Apoſtolica eam ob cauſam conceſſis. Ac deinceps alios etiam ſimiles Montes, cum Apoſtolicæ Sedis approbatione erigi poſſe. Multo tamen perfectius, multoque ſanctius fore ſi omnino tales Montes gratuiti conſtituerentur, hoc eſt, ſi illos erigentes, aliquos cenſus aſſignarent, quibus ſi non omni, ſaltem vel media ex parte, huiuſmodi Montium Miniſtrorum ſoluantur impenſæ, vt ad leuiorem æris ſoluendi portionem, medio hoc, pauperes grauari contingat, ad quos cum huiuſmodi cenſus aſſignatione, pro impenſarum ſupportatione erigendos, Chriſti fideles maioribus indulgentiis inuitandos eſſe decernimus.

Contrarium prædicantes vel diſputantes excommunicationis pœnam incurrant.

§. 5. Omnes autem Religioſos, & Eccleſiaſticas ac ſæculares perſonas, qui contra præſentis declarationis & ſanctionis formam, de cetero prædicare, ſeu diſputare, verbo vel ſcriptis auſi fuerint, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam, priuilegio quocumque non obſtante, incurrere volumus.

Derogatur contrariis.

§. 6. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis autem, &c.

D. P. A. 3. die 4. Maij.

Datum Romæ in publica Seſſione, in Lateran. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, 1515. quarto Non. Maij, Pont. noſtri Anno 3.

XII. Prohibitio imprimendi libros, abſque examine & approbatione, Vicarij Papæ, & Magiſtri Sacri Palatij Apoſtolici in Vrbe. Et Epiſcoporum, hæreticæque prauitatis inquiſitorum in aliis locis.

Qui autem ſint libri, imprimi & legi prohibiti, videre eſt infra Pij IV. conſt. 77. Dominici, cum ibi notatis.

Ne degentes in ſtatu Eccleſiaſtico, mediate, vel immediate Sedi Apoſtolicæ ſubiecto, libros ab eis vbicumque compoſitos ac de quacumque materia tractantes, alio deferant, aut imprimendos tranſmittant, abſque Cardinalis Vicarij, & Magiſtri Sacri Palatij in Vrbe & extra eam abſque Ordinarij, & inquiſitoris loci licentia, prohibuit S.D.N. Vrban. VIII. Conſt. 50. Sanctiſſimus inf. tom. 4. licentias quoque legendi & habendi libros quomodolibet prohibitos quibuſuis perſonis, & à quibuſcumque, etiam Romanis Pontificibus conceſſas reuocauit Greg. XV. Conſt. 40. Apoſtolatus inf. tom. 4.

Edita An. D. 1515.

L E O E P I S C O P V S,
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.
Sacro approbante Concilio.

Exordium.

INter ſolicitudines noſtris humeris incumbentes, perpeti cura reuoluimus, vt errantes, in viam veritatis reducere, ipſoſque lucrifacere Deo (ſua nobis cooperante gratia) valeamus, hoc eſt quod profecto deſiderantet exquirimus, ad id noſtræ mentis ſedulo deſtinamus affectum, ac circa illud ſtudioſa diligentia vigilamus.

Cauſa huius conſtitut.

§. 1. Sane licet literarum peritia per librorum lectionem poſſit facilius obtineri, ac ars imprimendi libros, temporibus potiſſimum noſtris, diuino fauente numine, inuenta ſeu aucta & perpolita, plurima mortalibus attulerit commoda, cum parua impenſa, copia librorum maxima habeatur, quibus ingenia ad literarum ſtudia percommode exerceri, & viri eruditi in omni linguarum genere, præſertim autem Catholici, quibus Sanctam Romanam Eccleſiam abundare affectamus, facile euadere poſſunt, qui etiam infideles ſciant, & valeant ſacris inſtitutis inſtruere, fideliumque collegio, per doctrinam Chriſtianæ fidei ſalubriter aggregare. Quia tamen multorum querela noſtrum, & Sedis Apoſtolicæ pulſauit auditum, quod nonnulli huius artis imprimendi Magiſtri, in diuerſis Mundi partibus libros, tam Græcæ, Hebraicæ, Arabicæ, & Chaldeæ linguarum in Latinum tranſlatos, quam alios, Latino, ac vulgari ſermone editos, errores etiam in fide, ac pernicioſa dogmata etiam Religioni Chriſtianæ contraria, ac contra famam perſonarum, etiam dignitate fulgentium continentes imprimere, ac publice vendere præſumunt, ex quorum lectura non ſolum legentes non ædificantur, ſed in maximos potius, tam in fide quam in vita, & moribus prolabuntur errores, vnde varia ſæpe ſcandala (prout experientia rerum magiſtra docuit) exorta fuerunt, & maiora in dies exoriri formidantur.

Libri non imprimantur niſi præuia Superiorum licentia & examine.

§. 2. Nos itaque ne id quod ad Dei gloriam, & fidei augmentum, ac bonarum artium propagationem, ſalubriter eſt inuentum, in contrarium conuertatur, ac Chriſti fidelium ſaluti detrimentum pariat, ſuper librorum impreſſione curam noſtram habendam fore duximus, ne de cetero cum bonis ſeminibus ſpinæ coaleſcant, vel medicinis venena intermiſceantur. Volentes igitur de opportuno ſuper his remedio prouidere, hoc ſacro approbante Concilio, vt negotium impreſſionis librorũ huiuſmodi, eo proſperetur felicius, quo deinceps indago ſolertior diligentius, & cautius adhibetur. Statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, nullus librum aliquem, ſeu aliam quamcumque ſcripturam, tam in Vrbe noſtra, quam aliis quibuſuis Ciuitatibus, & Diœceſibus, imprimere ſeu imprimi facere præſumat, niſi prius in Vrbe per Vicarium noſtrum, & Sacri Palatij Magiſtrum, in aliis verò Ciuitatibus, & Diœceſibus, per Epiſcopum, vel alium habentem peritiam ſcientiæ libri, ſeu ſcripturæ huiuſmodi imprimendæ ab eodem Epiſcopo ad id deputandum, ac Inquiſitorem hæreticæ prauitatis Ciuitatis ſiue Diœceſis, in quibus librorum impreſſio huiuſmodi fieret, diligenter examinentur, & per eorum manus propriæ ſubſcriptionem, ſub excommunicationis ſententia, gratis, & ſine dilatione imponendam, approbentur.

Contrauenientium pœna.

§. 3. Qui autem ſecus præſumpſerit, vltra librorum impreſſorum amiſſionem, & illorum publicam combuſtionem, ac centum ducatorum fabricæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ſine ſpe remiſſionis, ſolutionem, ac anni continui exercitij impreſſionis ſuſpenſionem, excommunicationis ſententia innodatus exiſtat, ac demum ingraueſcente contumacia, taliter per Epiſcopum ſuum, vel Vicarium noſtrum reſpectiue, per omnia iuris remedia caſtigetur, quod alij eius exemplo ſimilia minime attentare præſumant. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. A. 3. die 4. Maij.

Datum Romæ in publica Seſſione, in Lateran. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incar. Dom. 1515. 4. Nonas Maij, Pont. noſtri Anno 3.

XIII. Contra occupantes, vel inuadentes Terras, & loca S.R.E. eorumque complices, & fautores.

Ampliorem diſpoſitionem habes inf. in Pauli IV. conſt. 11. Incumbentia, & etiam in bulla Cœnæ Domini, de qua dabo adnotationes inf. in Pauli V. conſt. 63. §. 20. Paſtoralis.

Edita An. D. 1515.

L E O E P I S C O P V S,
Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INter graues ſolicitudines, & curas quibus pro Paſtoralis officij, & Apoſtolicæ ſeruitutis debito continua

premimur,

premimur, vna eſt peculiaris, qua ſemper angimur, vt defenſioni, & cuſtodiæ Ciuitatum, & Terrarum, & locorum nobis, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubiectorum aſſidue inuigilemus, ac ne peruerſorum temerariis auſibus, à quibuſuis gentium armorum ductoribus, qui ſine iuſtitiæ miniſterio, ſed hoſtili manu, & propria temeritate procedunt occupentur, & diſſipentur, omnibus remediis, & iuris auxilio opportune prohibere, quod tanto periculoſius negligitur, quanto exinde turbatio, & confuſio Ciuitatum, & Terrarum Eccleſiaſtici Status de facili cauſaretur, & Pontificalis auctoritas minueretur.

Iulius II. multa loca bona Sedis Ap. recuperauit.

§. 1. Cum itaque opem, & operam efficaces adhibere debeamus, vt omnes Chriſti fideles, præſertim in terris, & locis nobis, & dictæ Sedi mediate, vel immediate ſubiectis exiſtentes, ſublatis quibuſcumque armorum ſtrepitibus, & impedimentis quiete, & pacifice viuere valeant, omnibus iuris remediis (vbi etiam peruerſorum audacia exigit, vibrato Apoſtolicæ poteſtatis mucrone) per cenſuras Eccleſiaſticas prouidere volentes. Sane cum mente reuoluimus quot, & quantos labores fel. recor. Iulius Papa II. prædeceſſor noſter pro recuperatione Ciuitatum, Terrarum, & locorum ad Romanam Eccleſiam canonico titulo pertinentium, quæ à diuerſis Ducibus, Principibus, & potentatibus longo tempore occupata, & detenta fuerant, paſſus ſit, præſertim cum adductus fuerit conſilium capere de adeundis per ſe ipſum, viſitandis, & reformandis aliquibus Romanæ Eccleſiæ Ciuitatibus, & illarum Statu, aſſumptis etiam aliquibus copiis, vt contumaces compeſcere poſſet, iter matura deliberatione cum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ipſis eum comitantibus, arripere, illaque felici, & proſpero ſucceſſu; dextera Domini ſibi etiam aſſiſtente, recuperauerit & dictæ Romanæ Eccleſiæ reintegrauerit.

Pot. iſte Parmam & Placentiam recuperauit.

§ 2. Nos etiam poſt noſtram ad ſummi Apoſtolatus apicem, diuina fauente clementia, aſſumptionem, Parmam, & Placentiam Ciuitates, quibus Apoſtolica Sedes, ea tunc vacante, ſpoliata fuerat, ſumma diligentia reſtitui curauimus. Et omnia quæque per eundem Iulium prædeceſſorem recuperata, pro noſtro, & dictæ Sedis honore, non minori diligentia, ac opportunis iuris remediis conſeruare intendimus, quam idem Iulius prædeceſſor, cum in humanis ageret, recuperare ſtuduerit, animo etiam ſemper geſſimus, Reges, & Principes, ac potentatus, quos tempore aſſumptionis noſtræ huiuſmodi inter ſe bello diſſidentes audiuimus, non armis, ſed concordia, eorum differentias, & lites, Domino concedente terminari, & inter fideles quoſlibet, controuerſias ſuper quacumque etiam maximas importante re, via iuris, & non armis decidi, & terminari, ipſaque arma Regum, & Principum, ac potentatuum prædictorum vnanimi conſenſu contra immaniſſimos CHRISTI nominis hoſtes, ad fidei exaltationem conuerti, ſummo ſtudio concupiuimus.

Et modo pro conſeruatione bonorũ dictæ Sedis innouat omnes conſt. editas contra detinentes loca ad Rom. Eccleſiã ſpectan. & corũ fautores.

§. 3. Et cum a quampluribus prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, conſtitutiones, diuerſas cenſuras, & pœnas in ſe continentes, contra occupantes Ciuitates, & Terras, & loca huiuſmodi, aut illa hoſtiliter inuadentes emanauerint, & ſingulis annis cenſuræ huiuſmodi contra talia præſumentes, in die Cœnæ Domini innouentur; ea propter ne Terrarum, aut locorum, ac iurium, ſeu bonorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ curam negligere videamur, necnon ad tollendam ſuper præmiſſis ignorantiæ, aut cuiuſlibet alterius, generis excuſationem, omnes, & ſingulas conſtitutiones, & literas Apoſtolicas, ac proceſſus, qui ſingulis annis publice promulgantur in die Cœnæ Domini, ex more Romanorum Pontificum, ac alias quaſcumque conſtitutiones, ſeu canonicas ſanctiones quomodolibet editas, excommunicationis, ac alias ſententias, cenſuras, & pœnas cõtra Ciuitates, & Terras, loca, & iura ad dictam Romanã Eccleſiã pertinentia occupantes, aut illa hoſtiliter inuadentes, vel ad id per ſe vel alium, ſeu alios, auxilium, conſiliũ, vel fauorẽ, directè, vel indi[illegible] quouis quæſito colore, præſtare præſumentes, [illegible] cuiuſcũque ordinis, præeminentiæ, & cõditionis, & ſtatus, etiãſi Cardinalatus, aut Patriarchali, Regali, Reginali, aut alia quauis Eccleſiaſtica, vel mundana, præfulgeant d[illegible]nitate, continentes, approbamus, & innouamus, illaſque inuiolabiliter obſeruari debere decernimus.

Pœnaſque multas impo-nit.

§. 4. Ac omnes, & ſingulos Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, Barones, ac Communitatum, Vniuerſitatum, tam in Italia, quam extra Italiam exiſtentium ſingulas perſonas, Ciuitates, Terras, & loca præſertim Parmam, & Placentiam, ad dictam Romanam Eccleſiam mediate, vel immediate pertinentia, ſeu in quarum, vel quorum aut cuiuſlibet earum, vel eorum poſſeſſione quomodolibet eadem Sancta Romana Eccleſia, per ſe, vel alium extiterit, hoſtiliter inuadentes, aut alias cum gentibus armorum, aut ſtipendiariis equeſtribus, vel pedeſtribus, aut ſine, etiam aduocationem populorum, ſeu factionum, aut priuatarum perſonarum, aut alias qualitercumque, & quomodocumque, & quouis quæſito colore, aut ingenio, abſque noſtra ſpeciali licentia occupantes, necnon ſtipendiarios, equeſtres aut pedeſtres, quomodolibet contra præſentes literas noſtras, & in eis contenta militantes, aut auxilium, conſilium, vel fauorem præſtantes, ex parte omnipotentis Dei, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, auctoritate beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, ac noſtra, & de poteſtatis plenitudine, excommunicamus, anathematizamus, ac maledictionis, & damnationis æternæ mucrone percutimus, ac omnium Eccleſiaſticarum cenſurarum laqueis ligatos, & irretitos eſſe, vigore præſentium decernimus, ac reos criminis læſæ Majeſtatis, & à Sede Apoſtolica, & à S. Romana Eccleſia, ac omnibus dictæ Romanæ Eccleſiæ deuotis, cum eorum bonis perpetuo diffidatos, infames, & inhabiles ad omnes, Eccleſiaſticas, vel mundanas dignitates, omneſque actus legitimos, & Eccleſiaſtica ſepultura indignos eſſe, auctoritate, & poteſtate prædictis etiam decernimus.

Ciuitates, & loca in quib. illi permanſerint interdicto ſubijcit.

§. 5. Et generaliter Ciuitates, Terras, Oppida, & loca quæcumque ad quæ aliquem eorundem excommunicatorum declinare contigerit, quamdiu ibidem permanſerit, etiam triduo poſt receſſum eiuſdem, Eccleſiaſtico interdicto ſubiicimus, necnon excommunicatos, anathematizatos, & maledictos, titulis, dignitatibus, & honoribus, in quibus conſtituti exiſtunt, & tam ipſos, quã Communitates, Caſtra, Oppida, & loca prædicta, omnibus priuilegiis, indultis, etiam Studij generalis, conceſſionibus, & gratiis, dignitatibus, honoribus, quibus vtũtur, & gaudent, ſeu muniti ſunt, necnon bonis omnibus, quæ in feudum, vel in emphiteuſim, ſeu aliàs à præfata Romana, vel aliis Eccleſiis, Monaſteriis, & locis Eccleſiaſticis, aut alias quomodolibet, etiam ab Imperatore, Regibus, ſeu aliis Principibus, ac ſæcularibus poteſtatibus obtinent, penitus priuamus, dictaque bona feudalia, vel emphiteutica, vt præfertur, obtenta, ad dominos ſuos reuerti debere, ita vt de illis libere diſponere poſſint, decernimus.

Fautoribus quoque pœnas imponit.

§. 6. Et ſi aliqui ex excommunicatis, anathematizatis, & maledictis prædictis, clerici, ſæculares, vel Prælati, etiam in Archiepiſcopali, Epiſcopali, vel alia dignitate, etiam Cardinalatus honore, & beneficiati fuerint, illos dignitate, ac titulo Cardinalatus, necnon prælaturis, adminiſtrationibus, regiminequae, ac omnibus, & ſingulis beneficiis, dignitatibus, perſonatibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, aliiſque beneficiis Eccleſiaſticis, ac ordinibus, etiam ſacerdotalibus, ad quos promoti forent, ſine vlla ſpe reſtitutionis, & abſque alia citatione, ſeu declaratione, priuamus, & ex nunc priuatos eſſe per præſentes decernimus.

Abſolutionẽ Romano Pontifici reſeruauit.

§. 7. Abſolui autem à prædictis cenſuris, ſententiis, ac pœnis nullus ex ſupradictis per alium quam per Romanum Pontificem, niſi dumtaxat in mortis articulo conſtitutus poſſit, nec etiam tunc, niſi quantum fieri poteſt, ſatisfactione prævia, & de ſtando Sanctæ Matris Eccleſiæ mandatis, & ſimilia vlterius non committendo, legitima, cautione præſtita, aliter autem abſoluere, aut indignos ſepultura Eccleſiaſtica, vt præfertur, ſepelire præſumentes, ſupradictis omnibus, & ſingulis pœnis eo ipſo ſubiicimus. Quodq; de beneficiis prędictis poſſit, & debeat per Sedem prædictã dumtaxat, ſeu ab illa ſpecialẽ facultatẽ habẽtes, abſq; alia declaratione incurſus pœnæ huiuſmodi, libere illico prouideri, auctoritate prędicta, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine.

Prohibitio recuperandi mul-

§. 8. Ac omnibus, & ſingulis Ciuitatum, & Terrarũ nobis, & Romanæ Eccleſiæ mediatè, vel immediatè

ſubiectarum

tas in Terris S. R. E. abſque licentia Papæ. ſubiectarum perſonis, ſub eiſdem pœnis, quas eo ipſo ſi contrafecerint, abſque alia declaratione incurrant, & à quibus, vt præfertur, nonniſi à nobis, & ſucceſſoribus noſtris, præterquam in mortis articulo conſtituti, & debita ſatisfactione præmiſſa, abſolui poſſint, in virtute ſanctæ obedientiæ, diſtricte præcipiendo mandamus, ne aliquas gentes armigeras, præterquam ad noſtra, & dictæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſtipendia militantes, quouis quæſito colore in ciuitatibus, Terris, Caſtris, Oppidis, & locis noſtris ſubiectis, ſine noſtra ſpeciali licentia admittere, retinere, illiſque victualia, aut aliquod ſubſidium quoquo modo præſtare præſumant, eoſque etiamſi Cardinalatus honore, vel Archiepiſcopali, Epiſcopali, aut quauis alia Eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate, ſi contrafecerint, ipſo facto eiſdem pœnis ſubiacere, Ciuitates quoque, Terras, Caſtra, Oppida, & loca prædicta, ad quæ inobedientes huiuſmodi declinare, & in quibus moram trahere contigerit, Eccleſiaſtico ſuppoſita interdicto, tamdiu firmiter obſeruando, donec compuncti corde, huiuſmodi interdicti relaxationem, debita ſatisfactione præmiſſa, meruerint obtinere, ac ibidem permanſeriat, & per triduum poſt eorum diſceſſum, auctoritate Apoſtolica, ſcientia, & poteſtate prædictis, decernimus.

Derogatio contrariorum. §. 9. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon quibuſcumque priuilegiis, & indultis, ſiue indulgentiis, & literis Apoſtolicis, generalibus, vel ſpecialibus, à prædicta Sede, ſub quauis forma, vel tenore, quibuſuis ex ſupradictis etiam Cardinalibus conceſſis, quod excommunicari, vel anathematizari non poſſint, cõſuetudinibus quoque, obſeruantiis, ſcriptis ceteriſque contrariis quibuſcũque.

Fides tranſumptorum. §. 10. Et quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula quæque loca, in quibus expediens fuerit, illas deferri, volumus, & dicta auctoritate, decernimus quod illarum tranſumptis, manu alicuius Notarij inde rogati ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, ſeu alterius perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate cõſtitutę ſigillatis, ea prorſus fides indubia in iudicio, & extra, ac alias vbilibet adhibeatur, quæ pręſẽtibus adhiberetur, ſi eſsẽt exhibitæ, vel oſtẽſæ.

Iuſſio publicandi. §. 11. Inſuper vt præmiſſa, omnia, & ſingula, ad omnium ad quos ſpectat, notitiam, & cognitionem deueniant, omniumque in præſentibus literis contentorum certa, & indubitata notitia habeatur, nulluſque præmiſſorum ignorantiam iuſte prætendere poſſit, nec ſe legitime excuſare valeat, volumus, & decernimus, præſentes literas noſtras per aliquos Curiæ noſtræ Curſores, vel Notarios publicos, in Baſilica Principis Apoſtolorum, & Eccleſia Lateranenſi, hora diuinorum, publice, alta, & intelligibili voce legi, & publicari, & dictarum Eccleſiarum portis, ſiue valuis, ac in acie Campi Floræ, & Cancellariæ Apoſtolicæ affigi, & ibidem per aliquod temporis ſpatium dimitti debere.

Effectus publicationis. §. 12. Quæ ſic publicatæ, & affixæ, tunc à die publicationis prædictæ immediate ligent, & effectum ſortiantur, & eos quos concernunt ita arctent, perinde ac ſi perſonaliter eiſdem intimatæ eſſent.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis, &c.

D. P. A. 3. die 25. Maij. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnat. Domin. 1515. octauo Kalen. Iunij, Pont. noſtri Anno tertio.

Publicatio. *Anno à Natiuitate Domini 1515. indictione tertia, die verò 16. menſis May, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. N. D. Leonis diuina prouidentia Papa X. anno 3. retro ſcripta litera Apoſtolica vt ad omnium notitiam citius deuenirent, alta & intelligibili voce de verbo ad verbum lecta fuerunt in valuis baſilica Principis Apoſtolorum, ac Eccleſia S. Ioannis Lateran. dum ibidem diuinã celebrarentur, & multitudo populi adeſſet. Necnon earumdem Eccleſiarum, & Cancellaria Apoſtolica valuis ſeu portis, ac acie Campi Flora affixa & publicata, ac congruo temporis ſpatio dimiſſa fuerunt per nos Hubertum Iacobi, & Ioannem Valtrini præfati Sanctiſſ. D. N. Papa Curſores.*

Ita eſt Ioannes Valtrini qui ſupra Curſor.
Ita eſt Hubertus Iacobi qui ſupra Curſor.

XIV.

Ampliatio Indultorum, & gratiarum Collegij Abbreuiatorum literarum Apoſtolicarum.

Inſtitutionem d. Collegij cum priuilegijs vide ſup. in Six. IV. conſt. 16. Diuina. vbi notaui. Et alia indulta habes inf. in Pauli V. conſt. 2. Romani.

Munus autem Abbreuiatorum explicauit Mar. V. in conſt. 3. In Apoſtolicæ, ſup.

LEO EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. *Edita An. D. 1515.*

Exordium. SVmmi bonorum omnium largitoris Dei, qui laborum participes, præmiorum etiam cenſuit eſſe conſortes verbo atque exemplo inſtructus verus eius Vicarius Romanus Pontifex, & in ſuſtinendis pro vniuerſæ reipublicæ Chriſtianæ, cuius cura ſibi imminet generalis gubernatione, laboribus continue aſſiſtentes, ac in requiſitis ad hoc officiis indefeſſis viribus laborantes, priuilegiis ſpecialis prærogatiuæ proſequi, & diſtributione gratiarum debet quibuſuis ceteris anteferri.

Approbatio omnium gratiarum, etiã à prædeceſſoribus Pont. Collegio Abbreuiatorũ conceſſarum. Quas vide in locis in rubr. citatis. §. 1. Cum itaque dilecti filij literarum Apoſtolicarum Abbreuiatores, ſint nobis, & Apoſtolicæ Sedi in literis eiuſdem dictandis atque formandis, nedum vtiles ſed etiam neceſſarij, nos ipſos, & eorum quemlibet ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequentes, ac à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, motu proprio non ad eorumdem Abbreuiatorum, vel alicuius alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mere liberalitate, & ex certa ſcientia ac poteſtatis Apoſtolicæ plenitudine, tenore præſentium omnes, & ſingulas tam à felicis recordationis Sixto IV. Innocentio Octauo, Alexandro Sexto, & Iulio Secũdo, ac aliis Rom. Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, quam à nobis, & dicta Sede, & ipſorum Abbreuiatorum, ſeu officij eorumdem fauorem, vtilitatem, vel commodum, principaliter, vel acceſſorie, aut alias quomodolibet emanatas literas, illarum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, approbamus, & confirmamus, ſupplentes omnes, & ſingulos, tam iuris, quam facti defectus etiam ſubſtantiales, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem, ac ab omnibus inuiolabiliter obſeruari, & ſecundum eas vbique iudicari debere decernimus atque mandamus.

Annullatio omnium literarum Apoſtolicarũ per Abbreuiatores deputatos non ſubſcriptarum. Hoc idẽ ſtatit Six. IV. in rub. citatus. §. 2. Et nihilominus potiori pro cautela, omnia, & ſingula in eiſdem literis contenta de nouo ac eiuſdem Sixti prædeceſſoris veſtigiis inhærentes, & vt falſitatibus magis aditus præcludatur, omnes, & ſingulas literas minoris, aut etiã abſque ſignaturę maioris Iuſtitiæ, & illis ex quibus ipſis Abbreuiatoribus nihil, & dilectis filiis Secretariis noſtris, aut Cancellariæ Apoſtolicæ Seneſcallo alias Cuſtodi, integra, ſicut dilectis filiis literarum earumdem Scriptoribus, Secunda taxa debetur dumtaxat, & nullis aliis exceptis, literas Apoſtolicas per Abbreuiatores ad id deputatos non ſubſcriptas viribus omnino carere, & de nihilo ſuffragari, nulliuſque roboris, vel momenti, tam ipſas quam in eis ac ſupplicationibus, & ſignaturis deſuper factis quomodolibet contentas gratias, ac ſignaturas ipſas penitus, & omnino exiſtere.

Pœnarũ inflictio eas ſollicitantib. eiſque vtentibus. §. 3. Ac omnes, & ſinguli quicumque ſint illas ſollicitantes, ac illis quomodolibet vtentes, omnes, & ſingulas ſententias, cenſuras, & pœnas in Apoſtolicarum literarum falſarios quomodolibet promulgatas incurrere eo ipſo decernimus, ſtatuimus, & ordinamus. Ac omnes, & ſingulos modernos, & pro tempore, tam de maiori Præſidentia, quam de minori Parco, & prima viſione.

Abbreuiatores omnes, ... §. 4. Abbreuiatores huiuſmodi, clericos veros noſtros, & dictæ Sedis (ſine præiudicio tamen de numero

partiũ

…biles. Comitesque Palatini fiunt, Et etiam Sedis Apost. notarij ſi clerici ſint.

participantium notariorum) notarios, & tam clericos quam laicos Abbreuiatores eoſdem Nobiles, ac ſacri Palatij Apoſtolici, & aulæ noſtræ Lateranen. Comites, & Milites creamus, facimus, conſtituimus, deputamus, ac gratioſe recipimus, nobilitamuſque, & nobilitatis titulo inſigniis, & armis decoramus, ac aliorum nobilium, ac noſtrorum, & Palatij, ac Aulæ, necnon dictæ Sedis Comitum, Militum, & notariorum, numero, & conſortio huiuſmodi quoad vixerint, etiam poſtquam Abbreuiatores eſſe deſierint.

Familiareſque & continui commenſales cenſentur.

§. 5. Necnon dictæ Sedis, ac noſtros, & ſucceſſorum noſtrorum Roman. Pontificum antiquos ab eodem momento quoad Apoſtolatus apicem, diuina fauente clemētia aſſumpti fuimus, & ſucceſſores noſtri huiuſmodi aſſumentur, familiares continuos cōmenſales eſſentialiter, ac omni fictione ſemota vere, & indubitanter eſſe.

Eorumque indultis potiuntur & gaudent.

§. 6. Ac omnibus, & ſingulis exemptionibus, exceptionibus, priuilegiis, prerogatiuis, antelationibus, fauoribus, facultatibus, indultis, & gratiis, quibus alij de nobili etiam militari, ac Comitum, & Illuſtrium genere ex vtroque parente eſſentialiter procreati, ac noſtri, & ſucceſſorum noſtrorum, ac Palatij, & Aulæ, ac Sedis huiuſmodi Milites, & Comites, ac notarij, necnon etiam vere, & eſſentialiter, noſtri, & ſucceſſorum eorumdem familiares continui commenſales antiqui, & qui omni priuilegio, fictione, lege, & gratia ceſſantibus, nedum poſt, ſed etiam ante aſſumptionem noſtram, & ſucceſſorum noſtrorum huiuſmodi actu nobis, & ſucceſſoribus noſtris huiuſmodi, non tantum in Romanæ Curiæ, ſeu Eccleſiæ officiis, ſed in propriis etiam immediate noſtris, & ſucceſſorum noſtrorum huiuſmodi rebus priuatis, & domeſticis actu ſeruierunt, & ſeruierint, ac in domibus habitationum noſtrarum, & ſucceſſorum eorumdem perſonaliter habitarunt, & habitauerint, & propterea ad effectum, vt quibuſcumque ceteris præferantur per nos, & ſucceſſores noſtros huiuſmodi, in certis noſtris, & ſucceſſorum noſtrorum huiuſmodi literis, in primæua eorū confectione characteribus, & ſignis, ac per ſingulorum eorumdem nomina, & cognomina, ac alias deſignationes ſpeciales actualiter deſcripti fuerint, & quicumque alij etiam amplioribus priuilegiis, prærogatiuis, exemptionibus, gratiis, & antelationibus fungentes, de iure, conſuetudine, priuilegio, vel alias tam quoad aſſecutionem beneficiorum Eccleſiaſticorum, vel gratiis expectatiuis, earumque collationum mutationibus, extenſionibus, ac reualidationibus eis pro tempore conceſſis comprehenſorum, quam quoad quæcumque alia etiam longe maiora, & quæ niſi in indiuiduo exprimantur non venirent, quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ipſos quoque Abbreuiatores, & etiā ſingulos, etiam ante literarum deſcriptionem huiuſmodi confectionem pariformiter, & abſque vlla penitus differentia, in omnibus, & per omnia, ac quibuſuis fictione, & diuerſitate ſemotis, æque principaliter vere, & eſſentialiter, vti potiri, & gaudere.

Quinimo præferendi ſunt vt hic.

§. 7. Ac omnibus, & ſingulis perſonis, etiamſi veri familiares noſtri continui commenſales, ac cuiuſcumque generis gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, ac quibuſcumque, tam Eccleſiaſticis quam mundanis dignitatibus & excellentiis præfulgeant, ac prærogatiuis, deſcriptionibus, exceptionibus, gratiis, & antelationibus quantumcumque efficaciſſimis & inſolitis, ac ex quibuſuis etiam iuſtiſſimis & quæ neceſſario exprimendæ eſſent, cauſis fungantur, illis qui nobis & ſucceſſoribus noſtris huiuſmodi, vt præfertur etiam Cardinalatus, ac vacationis beneficiorum huiuſmodi temporibus ſeruierunt & ſeruierint, ac omnino tales in dictis habitationibus habitarunt & habitauerint, ac in dictis deſcriptorum literis deſcripti, vt præfertur fuerint dumtaxat, & nullis aliis etiam eis omnino adæquatis, parificatis, ac etiam longe magis priuilegiatis, & prærogatiuatis, & dignis, ac indiuiduam & certis modis, quos necnon omnia alia ad effectum præſentium etiam præciſe, & de neceſſitate exprimenda, præſentibus pro ſufficientiſſime expreſſis habemus, qualificatam expreſſionem requirentibus, acceptis anteferri poſſe atque debere, ac in dictis deſcriptionum literis quotiens eas confici contigerit inter ſeruientes inhabitantes deſcriptos & exceptuatos huiuſmodi, videlicet poſt eorum primum & ante vltimum deſcribi & adnotari debere declaramus, decernimus & mādamus. Ac potiori pro cautela nos eoſdē Abbreuiatores, & eorum ſingulos in ipſis deſcriptionum literis inter primum & ante vltimum prædictos in præciſe omnimodæ, & totalis paritatis ac fraterniſationis ſignum harum ſerie, etiam quoad ſucceſſores noſtros huiuſmodi, eorumque gratias quaſcumque perpetuo deſcribimus & adnotamus; necnon deſcriptionem & adnotationem per præſentes huiuſmodi eaſdem vim, efficaciā, atque eſſentiam quas deſcriptio & adnotatio ſeruientium inhabitantium deſcriptorum & exceptuatorum prædictorum in dictis literis deſcriptionum pro tempore factæ habent & habere poterunt quomodolibet, in omnibus & per omnia abſque vlla penitus differentia, diuerſitate, ſeu fictione habere, & eiuſdem naturæ atque eſſentiæ eſſe, ipſoſque Abbreuiatores vbicumque eiſdem modis ac formis & clauſulis, in omnibus & per omnia quibus ſeruientes & inhabitantes, ac deſcriptos & exceptuatos eſſe & cenſeri debere perpetuo declaramus.

§. 8. Quodque Abbreuiatores ipſi, & eorum quilibet gratias expectatiuas ad tres collationes per eos vbilibet, etiam extra eorum nationē eligendas, & totidem beneficia, ac etiam ad pręſtimonia, pręſtimoniales portiones, vel ſimplicia beneficia, cuiuſcumque annui valoris illorum fructus, redditus, & prouentus exiſtant, etiamſi beneficia ipſa parochiales Eccleſiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ, ac Canonicatus & præbendæ, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia etiam curata & electiua in Cathedralibus, etiam Metropolit. vel Collegiatis Eccleſiis ſeu dignius quam vt præfertur, qualificata fuerint. Dūmodo inter illa vltra duo curata, ſeu alias inuicem incompatibilia, ac dignitates maiores & principales non exiſtant, quotiens illa per nos & ſucceſſores prædictos concedi contigerit, eo ipſo abſque alia ſignatura deſuper obtinenda, habere, ac literas Apoſtolicas deſuper expedire, ſeu expediri facere poſſint, ac proceſſus deſuper fulminari, & haberi poſſint, ac proceſſus pro tempore habiti huiuſmodi ſub quacumque data decernantur de prima expeditione vere & non ficte decreti eſſe cenſeantur. Ipſi Abbreuiatores, & eorum ſinguli, tam gratiarum expectatiuarum quam illarum mutationum, collationum, extenſionum, & reualidationum, eis per nos & ſucceſſores præfatos pro tempore conceſſarum vigore vnum ex beneficiis huiuſmodi, etiam vt præfertur qualificatum, etiamſi illud in menſibus ordinariis Collatoribus, vel aliis, per conſtitutiones noſtras, aut ſucceſſorum eorumdem, ſeu literas alternatiuas, priuilegia, vel indulta quæcumque, aut alias quouis modo, etiam cum declaratione & decreto, quod vim ſtatuti & pacti perpetui, & contractus ſtipulati habeant, aliiſque etiam derogatoriarum derogatoriis, quantumcumque fortiſſimis & efficaciſſimis clauſulis, irritantibus decretis, à nobis, ſucceſſoribus prædictis pro tempore conceſſis, vacare contigerit, ipſumque beneficium ex quauis cauſa etiam de neceſſitate exprimenda, & alias qualitercumque, præterquam ratione vacationis illius apud Sedem prędictam, aut maioritatis vel principalitatis, ſeu noſtræ, vel alicuius Sanctæ Romanæ Eccleſiæ huiuſmodi Cardinalis viuentis, & in dicta Curia præſentis, & cuius conſenſus de neceſſitate ante omnia requirendus foret, familiaritatis, continuæ commenſalitatis generaliter reſeruatum, aut ex generali reſeruatione affectum. Dummodo illius fructus, redditus, & prouentus quadringentorum ducatorum auri de Camera ſecundum communem æſtimationem valorem annuum non excedant, fuerint; necnon illud, ac reliqua duo beneficia huiuſmodi, per ſe vel procuratorem ſuum, etiam in genere acceptare, & de illis ſibi prouideri, ac alias diligentias ad id quomodolibet requiſitas & opportunas, etiam per ſe vel alios facere; & inſtrumenta in ſpecie ex generalibus notis acceptationum & prouiſionum, ac aliarum diligentiarum prædictarum extrahi facere & obtinere; ac notarij deſuper ſic in genere rogati inſtrumenta in ſpecie ex ſuis notis generalibus deſuper receptis ad inſtantiam Abbreuiatorum

Expectatiuarum gratijs donantur. Reuocationē habes in Cōc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 19.

eorundem

eorumdem extrahere, & publicare reſpectiue libere & licite poſſint & valeant, ſtatuimus & ordinamus.

Exemptio à quorumcumque iuriſdictione & ſuperioritate conceditur. Hoc limitauit Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 11.

§. 9. Ac ipſos Abbreuiatores & eorum ſingulos quoad vixerint, eorumque familiares, Vicarios & Officiales, necnon clericos, ſubditos quoſuis, ac beneficia & bona quæcumque ad eos, in totum vel in partem, aut alias quomodolibet ſpectantia, ac in omnibus & ſingulis, & in quibus, necnon prout dictos Scriptores eximimus & liberauimus, ac Scriptores ipſi exempti & liberi quomodolibet exiſtunt eximimus & liberamus, ac exemptos, & liberos, necnõ nobis & ſucceſſoribus noſtris huiuſmodi immediatè ſubiectos eſſe declaramus. Ac quibuſuis perſonis, etiamſi ordinaria delegata vel mixta, ac Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Imperiali, Regali, Reginali, & alia quauis, Eccleſiaſtica vel mundana auctoritate, dignitate, & excellentia præfulgeant & fungantur, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & priuationis omnium & ſingulorum Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura & ſine cura, ſæcularium & quorumuis Ordinum regularium, ac Regnorum, dominiorum, terrarum, & bonorum quæ à Romana & quibuſuis aliis Eccleſiis, Monaſteriis, & locis Eccleſiaſticis, aut piis, in titulum vel commendam, ſeu feudum, vicariatum, vel alias quomodolibet obtinent, & in poſterum obtinebunt pœnis, quas contra facientes, eiſque ad hæc auxilium, conſilium, vel fauorem quomodolibet præſtantes incurrere, ipſaque beneficia aliis libere poſſe conferri, & bona concedi volumus eo ipſo, ne ipſos Abbreuiatores, & alios, quorum fauorem præſentes quomodolibet concernunt, vel eorum aliquem modo aliquo moleſtare, inquietare, aut perturbare, nec aliquid intentare contra earumdem præſentium tenorem præſumant, aut aliquis eorum præſumat diſtrictius inhibemus.

Doctores, notariosque creandi, & baſtardos legitimandi auctoritas datur.

Quoad Doctores creandos habes reuocationẽ in Pij V. conſtit. 60. Quãuis. Et quoad notarios vide reuocationẽ in Regul. Cancellariæ. Et quoad baſtardos, habes reuocationem in Pij IV. cõſt. 45. Quamuis.

§. 10. Quodque omnes & ſinguli Abbreuiatores præfati ſimiliter quoad vixerint, in vtroq; vel altero iurium, ac in artibus, Medicina, Theologiaque promouere, ac notarios huiuſmodi inueſtire, ac illegitimos, & ex quouis illicito coitu, tam ſimpliciter quam mixtim procreatos viuentibus ſeu defunctis eorum parentibus, ad priſtina naturæ iura penitus & omnino reſtituere, quaſcumque perſonas in literis per nos deſuper ſub Dat. videlicet Kal. Maij, Pontificatus noſtri Anno ſecundo dictis Scriptoribus conceſſis comprehenſas; ipſique promouendis iuramenta per eos de non recipiendis gradibus extra Vniuerſitates in quibus ſtuduerunt præſtita relaxare, eoſque ad iuramentorum eorumdem obſeruantiam non teneri decernere, necnon eis, vt omnibus & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, exceptionibus, antelationibus, commoditatibus, fauoribus, libertatibus, & gratiis, quibus ſi in dictis Vniuerſitatibus iuxta eorum ſtatuta & conſuetudines, gradus huiuſmodi ſuſcepiſſent, vti, frui, & gaudere poſſint & debeãt, cõcedere.

Familiaris Abbreuiatorum arma geſtare poteſt.

§. 11. Ac vnus ex familiaribus ſingulorum eorumdem Abbreuiatorum enſem per Vrbem ad patroni ſui libitum deferre libere, & licite valeat.

Indultis Scriptorum Apoſtolicorum, etiã quoad expeditiones literarũ Apoſtolicarum, & beneficiorum aſſecutionem gaudent. Hæc vid. ſup. in Iul. II. cõſt. 15. Sicut.

§. 12. Omniaque & ſingula in eis, ac exemptionis, liberationis, & ſubiectionis prædictarum, necnon quibuſuis aliis literis Apoſtolicis Scriptorum eorumdem, eo quod Scriptores exiſtunt, honorem, exemptionem, præeminentiam, prærogatiuam, commodum, fauorem, vel vtilitatem, quomodolibet concernentibus, à nobis & quibuſuis aliis Roman. Pontificibus prædeceſſoribus & ſucceſſoribus noſtris, ac Sede huiuſmodi pro tempore emanatis contenta, illarum omnium & ſingularum totos tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, eiſdem Abbreuiatoribus, & eorum ſingulis, iuxta omnium & ſingularum literarum earumdem continentiam, & tenorem, ac vt abſque aliqua alia Signatura deſuper obtinenda. Omnes & ſinguli Abbreuiatores huiuſmodi nulla ſignatura, aut compoſitione, ſeu quauis re alia deſuper requiſita, ſed pro eorum libito libere, ſuper omnibus & ſingulis hic contentis ſimul vel ſeorſum, etiam ſuper eorum quolibet, necnon tot & tales, quot & quales, & prout Scriptores ipſi eo, quod Scriptores exiſtunt, poſſunt, & in futurum poterunt quomodolibet expedire, ac pro eis confici facere literas Apoſtolicas, cum omnibus & ſingulis clauſulis, & aliis in eis contentis de verbo ad verbum Scriptoris in Abbreuiatoris, ac nomine & cognomine dictorum, & qualitatibus perſonarum, quæ mutanda fuerint dumtaxat mutatis, expedire & confici facere, libere & licite poſſint & valeant concedimus. Ac omnibus & ſingulis ad quos literarum Apoſtolicarum expeditio quomodolibet ſpectat & ſpectare poterit, vt illas quotiens deſuper per aliquem ex ipſis Abbreuiatoribus requiſiti fuerint, abſque mora aut excuſatione aliqua totaliter expedire debeant, & expediãt ſub dictis pœnis mandamus. Necnon vt etiam omnibus & ſingulis priuilegiis, immunitatibus prærogatiuis, exemptionibus, exceptionibus, indultis, fauoribus, & gratiis quouis modo nuncupentur, quibus dicti Scriptores eo quod Scriptores exiſtunt quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterũt quomodolibet in futurum, ipſos Abbreuiatores, & eorũ ſingulos pariformiter æque principaliter, & abſque vlla penitus differẽtia, diuerſitate, aut fictione vti, potiri, & gaudere (ſine tamen eorumdẽ Scriptorũ præiudicio) quoad illos de minori, quoad alios vero de maiori Parco, Abbreuiatores non minus eas, quã dictis Scriptoribus per præſentes, & alias quaſcũque literas noſtras quoad antelationũ prærogatiuas conceſſum fuiſſe, aut cõcedere noluiſſe, vel cõcedere, ſed priuilegia & antelationũ prærogatiuas per Rom. Pont. prædeceſſores noſtros, tã Abbreuiatoribus de maiori Parco quã Scriptoribus huiuſmodi, eorũque Collegiis hactenus cõceſſis, ea hinc inde ſalua fore, illaſque per eaſdẽ ſingulas literas noſtras, eiſque minime derogatũ fuiſſe, aut eſſe decernimus & declaramus. Ac vbicũque Scriptores ipſos quomodolibet excipi contigerit, etiam dictos Abbreuiatores exceptuatos eſſe. Necnon eorumdem Abbreuiatorum, quibus qui præmiſſis quoad aſſecutionem beneficiorũ Eccleſiaſticorum in propriis perſonis gaudere non poterunt, ſeu noluerint ſinguli ad ſingulas, ſeu vnũ ad duas, vel omnes tres collationes prædictas Eccleſiam vel dictorum, quem vel quos maluerit loco ſui nominare, & ſic nominatos pro tempore, omnibus & ſingulis antelationum prærogatiuis & gratiis, quibus in aſſecutione beneficiorum huiuſmodi ſi Abbreuiatores actu eſſent gaudere poſſent, gaudere in omnibus & per omnia perinde ac ſi Abbreuiatores etiam Scriptores & nominati huiuſmodi Abbreuiatores literarum Apoſtolicarum huiuſmodi eſſentialiter, & vere omni fictione ſemota eſſent libere, & licite valere atque debere.

Clauſula præſeruatiua.

§. 13. Necnon præmiſſa õnia, & ſingula vim præciſæ obligationis, & ſtipulati contractus hinc inde obligatorij, & omnino irreuocabilis, inter nos, & ſucceſſores noſtros, & Sedem huiuſmodi, ac Abbreuiatores ipſos initi, & facti, ad cuius obſeruãtiã, nos, ſucceſſoreſque noſtros huiuſmodi obligatos reſtamur ſemper habere. Ac ſub nullis reuocationibus, caſſationibus, annullationibus, ſuſpẽſionibus, modificationibus, aut limitationibus ſub quibuſuis verborum formis, & clauſulis quantumcumque efficaciſſimis, & inſolitis, à nobis, & ſucceſſoribus noſtris, & Sede huiuſmodi pro tempore quomodolibet emanatis, niſi de eorumdem Abbreuiatorum conſenſu, & cõſiſtorialiter editæ fuerint, & in eis nomina, & cognomina, gradus, & qualitates, ac beneficia, & officia, omnium, & ſingulorum tunc exiſtentium Abbreuiatorum actualiter, & indiuidualiter, & nominatim ſint ſcripta comprehendi, nec deſuetudine ſeu inobſeruãtia quauis vel aliter aboleri, tolli minui, aut abrogari, ſeu eis in aliquo derogari poſſe neq; debere, & quotiẽs ea reuocari, & annullari, aut eis in aliquo etiam quantumcumque minimo derogari contingat, totiens in ea priſtinum, & eum in quo de præſenti exiſtunt, & ante reuocationem, & derogationem huiuſmodi exiſtebant ſtatum plenarie, & abſque vllis diminutione, aut defectu, repoſita, reſtituta, atque reintegrata, prout nos harum ſerie reponimus, reſtituimus, & plenarie reintegramus eſſe. Ac præmiſſa omnia, & ſingula ex nunc nulla probatione more veniunt, vel alias introducta, ſeu publicatione, & promulgatione, aut re aliqua alia deſuper requiſita, aut expectata plenum effectum ſortiri eſſe.

Clauſula ſublata, &c.

§. 14. Ac omnes, & ſingulos quos concernunt ad ſuorum

rum obſeruantiam omnino obligare, & non aliter quam ſecundum præſentibus contenta, omnia, & ſingula per quoſcumque etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac Sacri Palatij Apoſtolici cauſarum Auditores, & alios, tam ordinaria quam delegata, & mixta auctoritate fungentes Iudices, & perſonas ſub excommunicationis ſententia per contrauenientes eo ipſo incurrenda, vllo vmquam tempore cognoſci, iudicari, & decidi debere, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, cognoſcendi, decidendi, & interpretandi facultate. Necnon irritum, & inane, quicquid ſecus ſuper præmiſſis, ſeu eorum aliquo à quoquam quauis auctoritate etiam per nos, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, ac ſtatuimus, & ordinamus.

Executorum deputatio, & auctoritas.

§. 15. Et nihilominus vniuerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, eorumque Vicariis, & officialibus, & aliis quibuſuis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, ac Canonicis Cathedralium etiam Metropolit. Eccleſiarum vbilibet exiſtentibus præſentium tenore mandamus, quatenus ipſi, & eorum quilibet per ſe vel alium, ſeu alios, etiamſi ſint extra loca in quibus deputati fuerint, eiſdem Abbreuiatoribus quoad vixerint, & per eos nominatis, eorum familiaribus, Vicariis, officialibus, ac clericis ſubditis huiuſmodi, & eorum ſingulis in præmiſſis quoties, per eos ſeu pro eorum parte fuerint quomodolibet requiſiti efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes non permittant eos contra præſentium tenorem quomodolibet moleſtari, inquietari, aut perturbari. Ac quibus eis videbitur, etiam ſub cenſuris, & pœnis quibuſuis inhibeant, & citandos citent, ac cauſas ſuper contentis præſidentibus pro tempore occurrentes cum ſuis annexis, connexis, dependentiis, incidentiis, & emergen. audiant, decidant, & fine debito terminent, & exequantur, facientes quod decreuerint firmiter obſeruari. Contradictores quoſlibet quos etiamſi dignitate, & excellentia præmiſſis præfulgeant, ac ſungantur excommunicationis ſententiam eo ipſo incurriſſe decernimus, etiam per declarationem incurſos huiuſmodi, & aliarum ſententiarum, & pœnarum, ac alia iuris remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc quotiens, & quando eis videbitur auxilio brachij ſæcularis. Et nihilominus legitimis ſuper eis habendis ſeruatis proceſſibus contra illos, quos cenſuras, & pœnas huiuſmodi incurriſſe eis conſtiterit, eas totiens quotiens opus fuerit, iteratis vicibus aggrauare procurent. Ceterum ſi per ſummariam ſuper iis per eos habendam informationem eis conſtiterit, quod ad loca in quibus contradictores, moleſtatores, perturbatores, ſeu inquietatores huiuſmodi exiſtunt pro monitionibus de ipſis faciendis tutus non pateat acceſſus, vel eorum copia commode haberi non poſſit, Nos eis citationes, & monitiones quaſlibet per edicta publica locis publicis affigenda, & in partibus illis vicinis, de quibus ſit veriſimilis coniectura, quod ad eorumdem citatorum, & monitorum notitiam peruenire valeat faciendi plenam, & liberam concedimus facultatem. Ac volumus, & decernimus, quod citationes, & monitiones huiuſmodi perinde ipſos monitos, & citatos arctent, ac ſi eis perſonaliter inſinuatæ, & & intimatæ fuiſſent.

Tranſumptorum fides.

§. 16. Et quia difficile foret præſentes, & illarum vigore conficiendas literas ad ſingula loca, in quibus de eis fides forſan facienda foret deferre, etiam volumus, & decernimus, quod ipſarum tranſumptis manu alicuius notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, aut Curiæ Eccleſiaſticæ munitis, in iudicio, & alibi vbicumque opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem originalibus literis ſi forent exhibitæ, vel oſtẽſæ.

Clauſula derogatoria.

§. 17. Non obſtantibus de cetero Notariorum numero etiamſi ad eum deuentum non ſit, cui per hoc alias non intendimus derogare, ac quibuſuis Cancellariæ Apoſtolicæ Regulis, etiam circa priuilegia, prærogatiuas, & antelationes editis, & etiam per ſucceſſores noſtros huiuſmodi edendis, necnon piæ memoriæ Bonifacij Papæ Octaui illa præſertim qua cauetur ne quis extra ſuam ciuitatem, & diœc. niſi in certis exceptis caſibus, & in illis vltra vnam dietam à fine ſuæ diœc. ad iudicium euocetur, ſeu ne Iudices à Sede deputati prædicta, extra ciuitatem, & diœc. in quibus deputati fuerint contra quoſcumque procedere, aut alij, vel aliis vices ſuas committere præſumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, ac Innocentij Quarti Romanorum Pontificum etiam prædeceſſorum noſtrorũ contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & quibuſuis aliis Apoſtolicis, necnon tam in Prouincialibus quam Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus ac legibus Imperialibus, & municipalibus, ſtatutiſque & conſuetudinibus, quarumcumque ciuitatum, & locorũ, ac Eccleſiarum etiam Cathedralium, & Metropolitan. ac Monaſteriorum, Hoſpitalium, Militiarum, & aliorum locorum Eccleſiaſticorum, & piorum, eorumque Ordinum quorumcumque, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, necnon priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, ac quibuſcumque prærogatiuis, antelationibus, facultatibus aut deſcriptionibus, & gratiis à Sede prædicta in quorumcũque commodum, ac motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, & quibuſuis aliis etiã totiens quotiens reſtitutoriis, reintegratoriis, declaratoriis, derogatoriarum derogatoriis, fortioribus, efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis, ac cũ plena facultate illas latiſſime extendẽdi clauſulis, irritantibuſque decretis, ac per viam legis ordinationibus, ac ſtatuti perpetui, ac pacti, & ſtipulati, etiam vt præfertur, contractus, aliiſque etiam longe efficacioribus viis, modis, ac verborum formis, & clauſulis quomodolibet, & ex quibuſuis etiam fidei Catholicæ, ad magis, & quarumcumque piis, vrgentiſſimis, & efficaciſſimis cauſis emanatis, & in futurum emanandis quomodolibet, quibus etiamſi in illis caueatur expreſſe, quod illis nullatenus etiã conſiſtorialiter, vel alias in aliquo derogari poſſit, ac pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, necnon certis nominibus, cognominibus, & aliis indiuidua, ac de verbo ad verbũ, & litera ad literam, nullis ſignis aut characteribus, vel aliis omiſſis mentio, & expreſſio habenda, aut exquiſita, & ſpecialis forma ſeruanda, & inſertio facienda foret tenores, ac omnia quæ exprimenda eſſent huiuſmodi præſentibus pro ſufficienter, ac de verbo ad verbum, & eiſdem modis, quibus exprimendæ, & inſerenda forent expreſſis, & inſertis habentes, hac vice dumtaxat, illis alias in ſuo robore permanſuris, harum ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & quæ ex ea parte qua ipſis Abbreuiatoribus, præſentibus, & futuris, aut alicui eorum in præmiſſis, vel aliquo ex eis præiudicent aut præiudicarent, ſeu aliquando in futurum quoquo modo præiudicare poſſent, vel videantur, omnino reuocamus, caſſamus, & annullamus, ac viribus vacuamus, nulliuſque roboris vel momenti eſſe, ac quotiens aliquid præmiſſis in aliquo obiiciens, aut contrariũ pro tempore emanare, apparere, aut reperiri contigerit, totiens abſque Signatura alia deſuper obtinenda ſub præſentium, vel alterius quæ eiſdem Abbreuiatoribus placuerit data, literas Apoſtolicas, in quibus eiſdem contrariis, & obſtantibus latiſſime derogetur, & quicquid præmiſſis in nullo obſtent faciẽdum fuerit etiam per omnes, & ſingulos ad quos id quomodolibet ſpectat, & ſpectare poterit, fiat ad ſimplicem eorumdem Abbreuiatorum, & eorum cuiuſlibet inſtantiam, & liberũ confici, ac totaliter expediri poſſe atque debere declaramus, ac omnibus illis, quæ in ſingulis Scriptorũ prædictorũ fauorem, vel commodum concernentibus pro tẽpore literis expreſſum eſt, & pro tẽpore fuerit, non obſtare contrariis quibuſcũque. Aut ſi omnibus, & ſingulis prædictis, vel quibuſuis aliis communiter, vel diuiſim, à prædicta ſit Sede indultum, vel in poſterũ indulgeri cõtingat, quod interdici, ſuſpendi, vel excõmunicari, aut extra, vel vltra certa loca ad iudiciũ trahi, ſeu contra eos modo aliquo procedi non poſſit per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſlibet aliis priuilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus præſentiũ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumcumque totis tenoribus de verbo ad verbum ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

§. 18. Volu

Declaratio prædictarum gratiarum.

§. 18. Volumus autem quod vigore vnius gratiæ expectatiuæ, illiuſque mutationis, collationis, reualidationis, & extenſionis vltra vnum beneficium reſeruatum obtinere non poſſint. Quodque nominandi per Scriptores vel Abbreuiatores huiuſmodi in aſſecutione beneficiorum eiſdem Abbreuiatoribus poſtponantur.

Alia gratia.

§. 19. Et quod quilibet ex Abbreuiatoribus prædictis enſem, & alia arma per Nobiles, & Milites deferri ſolita, etiam per Vrbem libere deferre, & tres per eum eligendas perſonas Nobilitatis, & Militari titulo decorare, ac Nobiles, & Milites auratos creare, & facere, eiſque inſignia, & arma in ſimilibus dari ſolita dare atque concedere, ac eos numero, & conſortio aliorum Nobilium, & Militum auratorum fauorabiliter aggregare, omniaque alia, & ſingula in ſimilibus fieri ſolita, & opportuna facere, libere, & licitè poſſit, & valeat, &c. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 3. 16. Iuly.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1515. 17. Kal. Auguſti, Pont. noſtri Anno 3.

XV. Hoſpitalis B. Mariæ de Populo, & S. Iacobi in Auguſta de Vrbe erectio in Archihoſpitale pauperum infirmorum Incurabilium, cum priuilegiorum elargitione.

Hæc omnia approbauit Paul. III. die 31. May 1548. poſtquam annuum redditum eidem Hoſpitali tribuiſſet die 11. Ianuarij 1539. Et approbauit pariter Pius IV. die 3. Iuly 1562. ſed eorum conſtitutiones tamquam minus neceſſarias conſulto prætermiſi.

Eidem Archihoſpitali, pro ipſius cauſarum cognitione, ſpecialem iudicem, cum amplis facultatibus, & iuriſdiction. elegit Pius IV. inf. in eius conſt. 2. ad caritatis.

Edita An. D. 1515. & 1516.

LEO EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

SAluatoris noſtri Domini IESV CHRISTI, qui nos ad pietatis cultum, & caritatis zelum in pauperes, ceteraſque miſerabiles perſonas miſericorditer exercendum, quotidianis per totum eius in hac vita progreſſum exemplis hortatus eſt, vices licet immeriti gerentes in terris, inter curas multiplices, quibus pro negotiorum aſſidue occurrentium cumulo, & varietate diſtrahimur, illam libenter amplectimur, per quam pauperum & aliarum miſerabilium perſonarum, quas non ſolum rerum fatigat egeſtas, verum etiam incurabilium morborum calamitas deuorat, & humanis oculis reddit moleſtos, neceſſitatibus conſulatur, & piis fideliũ inſtitutis, quæ huic noſtro deſiderio inhærere conſpicimus, vt firma perpetuo & inconcuſſa permaneant, noſtræ approbationis adiicimus firmitatem, vtque votiuos ſortiantur effectus, opem & operam quantum nobis ex alto conceditur impendimus efficaces, ipſoſque, & ceteros Chriſti fideles, ne ſanctiſſimum opus rerum intermittatur penuria, ad conferendum ſua illi caritatiua ſuffragia, indulgentiis & remiſſionibus inuitamus, aliaſque deſuper prouidemus, prout & temporum qualitatibus bene penſatis cognoſcimus in Domino ſalubriter expedire.

Confratres Hoſpitalis B. Mariæ de Populo & S. Iacobi de Auguſta in Vrbe, ſtatuerunt in eo de cetero recipi debere infirmos incurabiles, & ipſum Hoſpitale denominari, Hoſpitale incurabilium infirmorum.

§. 1. Accepimus ſiquidem, quod nuper dilecti filij antiqui & moderni confratres confraternitatis Hoſpitalis Beatæ MARIÆ de Populo, & S. Iacobi de Auguſta de Vrbe, pie attendentes, ab aliquot citra annis, pauperes infirmos variis morborum incurabilium generibus infectos, de diuerſis mundi partibus in Vrbem communem fidelium omnium patriam eo in numero confluxiſſe, vt tum hominum multitudine, tum morborum viſui, & odoratui moleſtorum faſtidio, loca illis in ipſius Vrbis hoſpitalibus, non ſine difficultate paterent, quo fiebat vt dicti pauperes morbo incurabili laborantes, per Vrbem victum quærentes tota die, etiã paruis curribus, & vehiculis diſcurrere, ſeque & alios eis obiectos tædio & impedimento afficere, pluresque ex eis nullo adiuti in corum vitæ regimine, in grauiores morbos incidere, & omnium Chriſti fidelium auxilio deſtituti, præmaturam mortem ſubire cogerentur, ac cupientes deſuper de aliquo opportuno remedio prouideri, ſtatuerunt & ordinauerunt, quod ex nunc de cetero in perpetuum dictum Hoſpitale infirmorum Incurabilium denominaretur, & in eo omnes & ſinguli vtriuſque ſexus infirmi, quouis etiam Gallico nuncupato (præterquam Epidimiæ & lepræ) morbo infecti, ad illud pro tempore confugiẽtes, vel alias ducti, reciperentur, alerentur, & curarentur, & illis extantibus, niſi ipſius Hoſpitalis facultates, ad id euidenter ſuppeterent, alij infirmi curabiles ibi recipi non poſſent, cum pro talibus multa, & locupletata eſſent in Vrbe Hoſpitalia. Et ne ex huiuſmodi noua, & neceſſaria dictorum incurabilium infirmorum receptione, aliquod dicto Hoſpitali circa celebrationem anniuerſariorum pro animabus defunctorum ad quam dicta ſocietas tunc tenebatur, & pro tempore obligaretur, & aliorum piorum operum per eoſdem antiquos confratres exerceri ſolitorum præiudicium inferretur, quod duorum proborum virorum de communi conſenſu dictorum antiquorum, & modernorum confratrum, & in euentum diſcordiæ tertij ad hoc eligendorum arbitrio, omnia & ſingula bona ſtabilia quæ dictum Hoſpitale tunc poſſidebat æſtimarentur, & totum illud quod ex illis proueniebat annuatim, & quod ſi terræ ad ipſum Hoſpitale pertinentes proue aliæ illis contiguæ locatæ fuiſſent, proueniſſet colligeretur in vnam certam ſummam, quæ tam ex prædictis, quam aliis quibuſuis per dictum Hoſpitale acquirendis bonis annis ſingulis deduceretur, ex qua dicta pro tempore anniuerſaria in primis celebrarentur, & quod inde ſupereſſet, in maritagium pauperum honeſtarum puellarum in feſto Sancti Iacobi approbandarum conuerteretur, & quod omnia donanda, relinquenda, & leganda, tam inter viuos quam ex cauſa mortis dicto Hoſpitali vel ſocietati pro anniuerſariis huiuſmodi dumtaxat celebrandis, dictæ ſummæ accreſcerent, & ad illam, ſeu illius maſſam pertinerent.

Eiuſque regimen ſit quatuor Cuſtodũ & duodecim Conſiliariorum.

§. 2. Necnon quod regimini & gubernio dicti Hoſpitalis Cuſtodes quatuor præeſſent annuatim deputandi, quorum duo eſſent Romani, & duo forenſes; adderenturque duodecim Conſiliarij, de quorum gremio dicti Cuſtodes eligerentur, quorum quidem Conſiliariorum ſex eſſent Romani, & ſex forenſes. Et quòd dicti quatuor Cuſtodes & duodecim Conſiliarij poteſtatem haberent, omnia faciendi quæ tota ſocietas facere poſſet, dummodo de alienatione loci dicti Hoſpitalis, & illius bonorum immobilium, præſentium & futurorum, abſque ipſius ſocietatis conſenſu quouis quæſito colore ſe nullatenus intromitterent.

Et duo eligãtur Syndici ad videnda computa & alia ad officium Syndicatus ſpectantia.

§. 3. Præterea duo Syndici eligerentur vnus Romanus, & alius forenſis, qui computa, & rationes dicti Hoſpitalis viderent, & alia facerent quæ ad ſyndicatus officium, iuxta dicti Hoſpitalis antiqua ſtatuta ſpectabant.

Notarij etiam duo ad cõſeribenda quæ ad Hoſpitale ſpectant.

§. 4. Et ſimiliter duo Notarij practici in cauſis forenſibus pertractandis, vnus Romanus, & alter forenſis, qui ea quæ dicti Hoſpitalis vtilitatem concernebant, fideliter ſcriberent, & adnotarent, & alia facerent, quæ ad notariatus officium iuxta eadem ſtatuta pertinebant.

Viſitatoreſque quatuor ad perquirendos & recipiendos infirmos Incurabiles, in d. Hoſpitali, & alios ad alia Vrbis Hoſpitalia transmittendos.

§. 5. Ac demum quatuor probi viri Viſitatores dictorum infirmorum Incurabilium nuncupandi deputarentur, duo Romani & duo forenſes, qui vna cum dictis duobus Syndicis à nobis, ſuper hoc facultatem, & auctoritatem habituri, omnes & ſingulos pauperes infirmos quocumque morbo laborantes, vagos per Vrbem, atque diſperſos diligenter perquirerent, & curabiles ad Hoſpitalia, in quibus infirmi curabiles recipi conſueuerint, incurabiles vero etiam retinentes ad dictum Hoſpitale S. Iacobi duci, eoſque in illis reſpectiue recipi, & in dicto Hoſpitali S. Iacobi receptis, iuxta Hoſpitalis facultates, & receptorum qualitatem, neceſſaria miniſtrari facerent, prout in quodam publico inſtrumento deſuper confecto dicitur plenius contineri.

Hic autem Pont. ad promouendum hoc pium Hoſpitalis opus.

§. 6. Nos igitur pium & laudabile dictorum confratrum propoſitum huiuſmodi plurimũ in Domino cõmendantes, & vt ex eo optati fructus proueniant, intimo deſiderantes affectu, conſiderantesque ad hoſpitalitatem huiuſmodi tanto hominum numero, tot morborum ge-

 neribus

neribus laboranti congrue exhibendam, magna eſſe op os impenſa, & propterea volentes eidem Hoſpitali de Apoſtolicæ Sedis peculio partem conferre, & alios ad piæ memoriæ aliquid eius intuitu conferendum, à quo cuncta quæ acceperunt, ſpiritualibus donis inuitare.

Statuta prædicta approbat, & d. Hoſpitale erigit in Archihoſpitale & caput omnium hoſpitalium ſimilium.

§. 7. Motu proprio non ad dictorum confratrum, vel aliorum quorumuis pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia, ſtatuta, & ordinationes huiuſmodi, rata habentes & grata, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium Hoſpitale prædictorum Archihoſpitale, caputque omnium Hoſpitalium pauperum infirmorum incurabilium vbilibet conſtitutorum, & conſtituendorum, erigimus, & inſtituimus, illaque omnia & ſingula conſtructa; & conſtruenda incurabilium infirmorum huiuſmodi Hoſpitalia immediate ſubiicimus, & facimus ab eo dependentia membra, ſine tamen eorum præiudicio.

Syndicis & Viſitatoribus d. facultatem pauperes, infirmos, Incurabiles per Vrbem vagantes ſuſcipiendi concedit.

§. 8. Ac Syndicis & Viſitatoribus præfatis, qui pro tempore fuerint, quoſcumque pauperes infirmos vtriuſque ſexus per Vrbem vagantes, ſi curabiles, ad ſub imagine Saluatoris, vel ſancti Spiritus in Saxia, aliaue in quibus tales recipi ſolent: ſi verò incurabili morbo laborent, ad ſancti Iacobi Hoſpitalia huiuſmodi etiam renitentes, atque inuitos conduci, eoſque in dictis Hoſpitalibus recipi, & in dicto Archihoſpitali receptis, iuxta illius facultates neceſſaria miniſtrari faciendi, & alia omnia, & ſingula ad id quomodolibet opportuna, gerendi & exequendi, etiam, per alium vel alios plenam & liberam concedimus facultatem.

Exemptionẽ à datijs, & gabellis Hoſpitali elargitur.

§. 9. Et dictum Archihoſpitale, in omnibus, & ſingulis ſuis bonis, præſentibus, & futuris, & rebus ad eius manutentionem, & incrementum, ac pauperum in eo pro tempore degentium, victũ & ſuſtentationem, neceſſariis, & opportunis, ab omnibus datiis, & gabellis, nunc & pro tempore impoſitis, prorſus eximinus & liberamus.

Priuilegiaq. aliorum Vrbis Hoſpitalium tribuit.
Ad hoc vide conſt. 115. Clẽ. §. Quæcũque.

§. 10. Et eidem Archihoſpitali, quod ipſum & ab eo dependentia membra, quibus id per illius Cuſtodes, & conſiliarios pro tempore exiſtentes, ſpecialiter concedetur dumtaxat, illorum Eccleſiæ ſeu Capellæ, infirmi confratres, miniſtri, ſeruitores, familiares, res, & bona quæcumque, ab omnibus & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, gratiis, fauoribus, & indultis, ſpiritualibus, & temporalibus, in genere & in ſpecie, ſub imagine Saluatoris, & ſancti Spiritus prædictis, ac ſancti Iacobi in Compoſtella Hoſpitalibus, eorumque confraternitatum confratribus, infirmis, miniſtris, ſeruitoribus, familiaribus, rebus & bonis, Apoſtolica, aut quauis alia auctoritate conceſſis, & pro tempore concedendis, non ſolum ad inſtar, ſed æque principaliter, & abſque vlla penitus differentia, perinde ac ſi eis à principio ſigillatim conceſſa fuiſſent, vtantur, potiantur, & gaudeant, indulgemus.

Facultatẽ ſ. nibus clericis diſpenendi de bonis ſuis ad fauorẽ Hoſpitalis clocedit.

§. 11. Et inſuper quod Clerici, etiam in ſacris ordinibus conſtituti, Abbates, Epiſcopi, Patriarchæ, & aliarum Eccleſiarum Prælati, etiam S.R.E. Cardinales, poſſint de bonis per eos, etiam per Eccleſias, Monaſteria, & beneficia Eccleſiaſtica acquiſitis tam inter viuos, quam ex cauſa mortis, & in eorum vltimis voluntatibus, quantumcunque eis placuerit, dicto Archihoſpitali donare, & legare, vel etiam illud in omnibus eorũ bonis huiuſmodi, ſeu eorum parte vniuerſalem hæredem inſtituere.

Indulgentiãq. dat cuicũque aliquid Hoſpitali donãti. Has indulg. reuocauit Pius V. in conſt. 10. Et ſi dominici.

§. 12. Et quod quilibet Chriſti fidelis vtriuſque ſexus in Vrbe pro tempore reſidens, qui in eius teſtamento, vel alia vltima voluntate de bonis ſuis aliquid, non tamen infra quinque ducatorum auri valorem eidem Archihoſpitali donauerit, ſeu legauerit, plenariam omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contritus, atque ore confeſſus fuerit indulgentiam & remiſſionem conſequatur.

Notarios mãdat vt infra certum tẽpus Officialib. Hoſpitalis renũciẽt. donationes. & vltimas voluntates eius vtilitatem cõcernentes.

§. 13. Teneanturque Notarij & ſcribæ, de donationibus vel Legatis dicti Archihoſpitalis pro tempore faciendis ac teſtamentis, codicillis, vel aliis vltimis voluntatibus, Archihoſpitalis, & illius pauperũ huiuſmodi vtilitatem quomodolibet concernentibus, pro tempore rogatis, infra mẽſem poſt diem rogitus, ſi diſpoſitio fuerit inter viuos, & ſi ex cauſa mortis poſt diem obitus donantis, vel teſtantis, aut alias vt præmittitur diſponentis, immediate ſequentem, legata, donata, aut alias diſpoſitiones huiuſmodi, alicui ex eiuſdẽ Archihoſpitalis Cuſtodibus, & Conſiliariis pro tempore exiſtentibus fideliter denunciare. Alioquin dicto menſe elapſo, excommunicationis latæ ſententiæ, à qua nonniſi de Cuſtodum & Conſiliariorum huiuſmodi pro tempore exiſtentiũ conſenſu, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolui nequeant; & ab officio ac exercitio notariatus ſuſpenſionis pœnam incurrant eo ipſo, qui ſi ſuſpenſione huiuſmodi durante, in dicto exercitio quomodolibet ſe ingeſſerint falſum committant, actus tamen de quibus inter ſuſpenſionem eamdem ignorantes rogabuntur detrimentum aliquod propterea non ſuſtineant.

Confratribus dat facultatẽ eligendi confeſſorem, qui eos abſoluat, &c.
In hoc attende conſtitut. Clem. VIII. 115. Quæcũque.

§. 14. Liceatque ſingulis dicti Archihoſpitalis confratribus, præſentibus & futuris, aliquem Presbyterum ſæcularem, vel cuiuſuis Ordinis regularem, in ſuum eligere confeſſorem, qui vita eis comite eorum confeſſionibus diligenter auditis, ab omnibus & ſingulis eorum peccatis, exceſſibus, criminibus & delictis, quantumcũque grauibus & enormibus, etiamſi talia fuerint propter quæ Sedes Apoſtolica ſit merito conſulenda, videlicet Apoſtolicæ Sedi reſeruatis (offenſæ Eccleſiaſticæ libertatis, criminum hæreſis, rebellionis, aut conſpirationis in perſonã vel ſtatum Romani Pontificis, ſeu Sedis prædictæ, falſitatis literarum, ſupplicationum & commiſſionum Apoſtolicarum, inuaſionis, deprædationis, vel occupationis, aut deuaſtationis, terrarum & maris eidem Romanæ Eccleſiæ, mediate vel immediate ſubiectorum, offenſæ perſonalis in Epiſcopum vel, alium Prælatum, prohibitionis deuolutionis cauſarum ad Romanam Curiam, delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, dumtaxat exceptis) ſemel in vita, in aliis vero caſibus quoties fuerit opportunum, pro commiſſis debitam eis abſolutionem impendat, & iniungat pœnitentiam ſalutarem. Necnon vota quæcumque (vltramarino, liminum Apoſtolorum Petri, & Pauli de Vrbe, ac eiuſdem S. Iacobi in Compoſtella, & Sanctæ MARIÆ de Loreto, Religioniſque & caſtitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare, idemque vel alius Confeſſor omniũ peccatorum, de quibus corde cõtriti atque ore confeſſi fuerint, ſemel in vita & in mortis articulo, quotiens illi occurriſſe videbitur, etiamſi mors tunc non ſequatur.

Indulgentiãq. quæ eiſdẽ concedit, ſi decem ducatos Archihoſpitali donauerint. Hanc indulg. reuocauit Pius V. vnde ſupra.

§. 15. Illis autem ex eiuſdem Archihoſpitalis confratribus pro tempore exiſtentibus, qui dicto Archihoſpitali decem ducatos auri, vel eorum valorem in pecunia, vel aliis rebus, propter hoc ſpecialiter donauerint, ſemel ſingulis annis plenariam remiſſionem, ipſis in ſinceritate fidei, vnitate dictæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia & reuerentia noſtra, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium perſiſtẽtibus, eadem Apoſtolica auctoritate concedere poſſint.

Et alias indulgẽtias hoc enunciatas. Has reuocauit idem Pius V.

§. 16. Et quod iidem confratres, qui quadrageſimalibus, & aliis totius anni temporibus, quibus nonnullæ in dicta Vrbe & extra illius muros conſiſtentes Eccleſiæ, pro ſtationibus conſequendis viſitari ſolent, Eccleſiam dicti Archihoſpitalis deuote viſitauerint, & manus in dicti Archihoſpitalis ſubſidiũ quantumuis modice porrexerint adiutrices, eaſdem indulgentias, & peccatorum remiſſiones conſequantur, quas conſequerentur ſi dictas ſtationarias Eccleſias perſonaliter viſitarent, auctoritate Apoſtolica, & tenore præmiſſis ſtatuimus, & ordinamus.

Indulgentias ſtatis diebus Hoſpitale viſitantibus, & eleemoſynas ſubminiſtrantibus.
Has etiam reuocauit idẽ Pius V.

§. 17. Præterea vt Archihoſpitale, & illius Eccleſia congruis frequentetur honoribus, & infirmi in eodẽ Archihoſpitali pro tempore recepti, caritatiue fidelium viſitatione & conſolatione recreentur, fideleſque ipſi ad hoc eo libentius ſe conferant, & erga dictum Archihoſpitale, & illius pauperes infirmos, largius ſuæ liberalitatis dona diffundant, quo exinde pro temporalibus bonis quæ erogauerint, æternæ vitæ præmia ſe nouerint adipiſci, De Omnipotentis Dei miſericordia, ac eorumdem Petri, & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, omnibus, & ſingulis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus, qui Archihoſpitale, ſeu illius Eccleſiam prædictam diebus Sabbati tertiæ partis iniunctarum eis pœnitentiarum, & qui in eiuſdẽ ſancti Iacobi, & Cõceptionis Glorioſiſſimæ DEI genitricis MARIÆ Feſtiuitatibus, & earũ qualibet,

à

à primis Veſperis vſque ad occaſum Solis ſingularum feſtiuitatum earundem annuatim deuote viſitauerint, & pro dictorum Archihoſpitalis, & illius pauperum ſubſidio, alimonia & ſuſtentatione, prout ſua cuique conſcientia dictauerit manus porrexerit adiutrices, quotiens id fecerint, totiens plenariam omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contriti, atque ore confeſſi fuerint indulgentiam & remiſſionem in Domino elargimur.

Clauſula derogatoria.

§. 18. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac fundatione dicti Archihoſpitalis, etiamſi laicorum ſit, ac aliis ſtatutis, & conſuetudinibus Archihoſpitalis, & confraternitatis eiuſdem, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Derogatio quoad facultatem confeſſoris ſupranarratis.

§. 19. Volumus autem, quòd confeſſor quem quilibet dictorum confratrum duxerit eligendum, de his de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda, eã ſibi per ſe ſi ſuperuixerit, vel alios ſi forte de hac vita tranſierit, faciẽdã iniungat, quam ipſe vel illi facere omnino teneantur.

Alia declaratio.

§. 20. Et ne, quod abſit, propter huiuſmodi facultatem eligendi confeſſorem reddatur quiſque procliuior ad illicita in poſterum committenda, quod illi ex eiſdem confratribus, qui à ſinceritate fidei, vnitate dictæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia & deuotione noſtra, vel ſucceſſorum prædictorum deſtiterint, aut ex confidentia conceſſionis, vel remiſſionis huiuſmodi aliqua forſan commiſerint, de conceſſis & remiſſis prædictis, quoad illa præſentes literæ nullatenus ſuffragentur.

Nulli ergo omnino hominum, &c.

D. P. An. 3. 19. Indiq.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo decimoquinto xiv. Kal. Auguſti Pontificatus noſtri anno tertio.

Subſequitur alia priuilegiorum conceſſio.

Edita A. D. 1516.

LEO EPISCOPVS,

Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

EX ſupernæ diſpoſitionis arbitrio, vniuerſalis Eccleſiæ regimini, gregique Dominico præſidentes, inter varias, curaſque multiplices & ſolicitudines quæ ex miniſterio paſtoralis officij nobis incumbunt, illam totis affectibus, & deſideriis libenter amplectimur, per quam CHRISTI pauperibus, & egenis, miſerabilibuſque perſonis, in quibus Redemptor noſter Summi Patris vnigenitus IESVS CHRISTVS ſe præſentare dignatus eſt, inopiæ, & indigentiæ ſubuenitur, & vt ſingula pia loca, præſertim Hoſpitale Sancti Iacobi in Auguſta de Vrbe, nuper per nos in Archihoſpitale erectum, & inſtitutum, à quibuſuis iniuriis, moleſtiis, & violentiis, ac perſonarum conatibus conſeruentur, & iuxta cordis noſtri affectionem feliciter gubernentur, partes noſtras quantum ex alto permittitur impendimus efficaces.

Summaria enarratio cõtentorum in præinſerta cõſtitut.

§. 1. Dudum ſiquidem ex certis pernéceſſariis cauſis, Motu proprio, & ex certa ſcientia, Hoſpitali ſancti Iacobi in Auguſta de Vrbe, in Archihoſpitale, & caput omnium Hoſpitalium pauperum infirmorum Incurabilium vbilibet conſtructorũ & conſtruendorum, erexinus, & inſtituimus, & illi omnia, & ſingula inſtituta Incurabilium infirmorum huiuſmodi hoſpitalia, immediate ſine tamen illorum præiudicio ſubiicimus; & eidem Archihoſpitali, & illius membris, eorũque confratribus, tunc, & pro tempore exiſtentibus, & in ipſis degentibus perſonis, eorumque ſingulis, nonnullas indulgentias, & peccatorum remiſſiones elargiti ſumus, prout in noſtris inde confectis literis plenius continetur.

Hoſpitalis Confratres apud Pontif. conquæſti ſunt, de moleſtiis ex, eorumque ſeruitoribus &c. illatis, in eorum perſonis, & Hoſpit. bonis.

§. 2. Cum autem eorumdem confratrum Archihoſpitalis huiuſmodi conqueſtione percepetimus, quod nonnulli Archiepiſcopi, Epiſcopi, aliique Eccleſiarum Prælati, & Clerici, & Eccleſiaſticæ perſonæ, tam religioſi, quam ſæculares, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites, & Laici, Communia Ciuitatum, Vniuerſitatum, Oppidorum, Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum, & aliæ ſingulares perſonæ nonnullarum Ciuitatum, diœceſum, & partium diuerſarum, occuparunt, & occupari fecerunt, caſtra, villas, & alia loca, terras, domos, & poſſeſſiones, iura iuriſdictiones, necnon fructus, redditus, & prouentus beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſæcularium, & quorumuis Ordinum regularium, ad Archihoſpitale, & membra huiuſmodi, illorumque ſeruitores, & alios ſæculares, & quorumuis etiam Mendicantium Ordinum regulares perſonas, & in illis pro tempore degentes ſpectantia, & pertinentia, vt ea detinent occupata, ſeu ea detinentibus præſtant auxilium, conſilium, & fauorem; nonnulli etiam ciuitatum, & diœceſum, ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, eiſdem Archihoſpitali, membris ſeruitoribus, & aliis perſonis huiuſmodi, ſuper prædictis caſtris, villis, & locis, aliiſque terris, domibus, poſſeſſionibus, iuribus, iuriſdictionibus, fructibus, redditibus, cenſibus, & prouentibus eorumdem, ac bonis mobilibus, & immobilibus, ſpiritualibus, & temporalibus, aliiſque rebus ad Archihoſpitale, membra, ſeruitores & alias perſonas in Archihoſpitali, & membris degentes huiuſmodi, pro tempore ſpectantibus, multiplices moleſtias & iniurias inferunt, & iacturas.

Supplicarũtque pro opportuna deſuper proviſione.

§. 3. Quare confratres prædicti nobis ſupplicarunt, vt cum eiſdem ac dictorum membrorum præſentium, & futurorum Confratribus, Syndicis, Cuſtodibus, ſeruitoribus, & perſonis valde reddatur difficile pro ſingulis querelis ad Sedem Apoſtolicam habere recurſum prouidere eis ſuper hoc paterna diligentia curaremus.

Hic ideo Pōt. eos omnes, à iuriſdictione correctione & viſitatione quorumcumque Prælatorum eximit, & Sedi Apoſtol. immediatè ſubiicit.

§. 4. Nos igitur aduerſus occupatores, detentores, præſumptores, moleſtatores, & iniuriatores huiuſmodi, illo volentes eiſdem Archihoſpitali, membris & perſonis in eis degentibus, ac ſeruitoribus remedio ſubuenire, per quod ipſorum compeſcatur temeritas, & aliis aditus ſimilia committendi præcludatur, Confratres, Syndicos, Cuſtodes, Seruitores, ac perſonas huiuſmodi, & eorum ſingulos, à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie, abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati Archihoſpitale, membra, & in eis degentes perſonas, durante ſeruitio, & actu in Archihoſpitali, & membris prædictis deſeruientes huiuſmodi, præſentes, & futuros, ac eorum ſingulos, ipſorumque, & cuiuſlibet ipſorum beneficia Eccleſiaſtica, etiamſi Canonicatus, & præbendæ, dignitates, perſonatus adminiſtrationes, vel officia in cathedralibus etiam metropolitanis, aut Collegiatis, & dignitates ipſæ in cathedralibus etiam Metropolitanis poſt Pontificales maiores, aut Collegiatis Eccleſiis huiuſmodi principales fuerint, per eoſdem ſeruitores, & perſonas, in titulum, vel commendam, aut aliàs, nunc, & pro tempore obtenta, ac res, & bona quæcumque mobilia, & immobilia, præſentia, & futura, ab omni iure quarumcumque parochialium Eccleſiarum, infra quarum limites exiſtunt, ſeu quarum parochiani pro tempore extiterint iuriſdictione, dominio, poteſtate, viſitatione, & correctione Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Ordinariorum, eorumque Officialium, Vicariorum, Commiſſariorum, & aliorum quorumcumque etiam Apoſtolicorum Iudicum, & Delegatorum, tam Eccleſiaſticorum, quam ſæcularium, etiamſi mixtim Ordinarij, & delegati, & alias qualitatecumque qualificati fuerint eximimus & totaliter liberamus, & ſub B. Petri patrocinio, ac noſtra, & Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipimus, ac nobis, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti immediate ſubiicimus. Ita quod Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Ordinarij, officiales Vicarij, Commiſſarij, Rectores, & Iudices prædicti, præſentes, & futuri, nullam iuriſdictionem, ſuperioritatem, auctoritatem, dominium, poteſtatem, viſitationem, aut correctionẽ in Archihoſpitale, membra & perſonas, ac huiuſmodi ſeruitio durante, ſeruitores, eorumque beneficia, res, & bona huiuſmodi, præſẽtia, & futura, vtpote prorſus, exẽptas, & exempta, etiã ratione cuiuſcũque delicti aut contractus, ſeu rei de qua ageretur, vbicũque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, exercere, ſeu excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, ſeu alias ſententias, cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas promulgare nequeant.

Confratres huius, bona Hoſpitalis & membrorū in euidentē vtilitatem permutādi, &c. facultatē cōcedit.

§. 5. Ac confratribus Archihoſpitalis, & membrorum huiuſmodi, eorumdem Archihoſpitalis & membrorum, bona mobilia & immobilia, etiam loca Comperarum ſancti Georgij Ianuen. nuncupata, præſentia & futura, pro quibuſcumque aliis, mobilibus & immobilibus, quorumcumque valorum exiſtant, cum quibuſcumque perſonis, tam Eccleſiaſticis quam ſæcularibus, cuiuſcumque qualitatis vel præeminentiæ exiſtentibus, ac Eccleſiis etiam Cathedralibus, Metropolitan. Parochialibus, Hoſpitalibus, vel aliis quibuſuis piis locis permutare; ſeu bona Archihoſpitalis & mēbrorum huiuſmodi, cum prædictis & quibuſuis aliis perſonis, etiam Eccleſiaſticis vel ſæcularibus, ac Eccleſiis & locis prædictis, cum quibus Archihoſpitalis & membrorum huiuſmodi conditionem efficere potuerint meliorum, in emphyteuſim perpetuam, & ſub annuo canone, ſine cenſu, ſeu ad tempus, vel alias, totiens quotiens opus fuerit concedendi, & eorum pretia, in fabricas & ſuſtentationem pauperum Archihoſpitalis, & membrorum huiuſmodi conuertendi, liberam licentiam & facultatem concedimus.

Executores huius bullæ, & defenſores horū priuilegiorum deputat.

§. 6. Quocirca Venerabilibus fratribus noſtris, vniuerſis & ſingulis Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, ac Cathedralium & Metropolitan. Eccleſiarum Canonicis, necnon eorumdem Archipresbiterorum, Epiſcoporum, officialibus, ſeu Vicariis in ſpiritualibus generalibus, vbilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, etiamſi ſint extra loca in quibus deputati fuerint, Conſeruatores, & Iudices, Archihoſpitali, membris, ac in illis degentibus perſonis, & huiuſmodi durante ſeruitio ſeruitoribus, & eorum cuilibet, ac Confratribus, Syndicis, & Cuſtodibus præfatis, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, ipſoſque & eorum ſingulos, etiam contra quoſcumque bonorum ſuorum, ſpiritualium & temporalium, ac Archihoſpitale & membra, ac in illis degentes, & ſeruitores huiuſmodi, illorumque beneficia prædicta, per eos, nunc & pro tempore obtenta, tam ratione perſonarum ſuarum, quam alias legitime ſpectantium & pertinentium occupatores & detentores, ac ſuper eis iniurias inferentes, & iacturas, perpetuo defendentes, faciant, auctoritate noſtra, Archihoſpitale, membra, & perſonas, ac huiuſmodi durante ſeruitio ſeruitores, exemptione & liberatione, & Confratres, Syndicos, & Cuſtodes, licentia & facultate huiuſmodi, ac aliis præmiſſis pacifice frui & gaudere. Non permittentes, eos vel eorum aliquem, per Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Ordinarios, illorumque Officiales, Vicarios, Rectores, Commiſſarios, ac etiam Iudices Eccleſiaſticos & ſæculares, ac alios ſupradictos, etiam vt præfertur qualificatos, per Communia Ciuitatum, Vniuerſitatum, Oppidorum, & aliorum locorum, & quaſcumque alias perſonas huiuſmodi, indebite moleſtari, vel eis ſuper eiſdem bonis, grauamina ſeu damna, aut iniurias irrogari; facturi ipſi Archihoſpitali, membris ac perſonis & ſeruitoribus, cum ab eis vel procuratoribus ſuis, aut eorum altero fuerint requiſiti, de prædictis & aliis perſonis quibuſlibet ſuper reſtitutione huiuſmodi caſtrorum, villarum, terrarum, & aliorum locorum iuriſdictionum, iurium, & bonorum, mobilium & immobilium, redditūum & prouentuum, & aliorum quorumcumque bonorum, necnon de quibuſuis moleſtiis, iniuriis & damnis, præſentibus & futuris, in illis videlicet, qui iudicialem requirunt indaginem, ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu & figura iudicij; in aliis vero prout qualitas negotiorum exegerit iuſtitiæ complementum, occupatores ſeu detentores, præſumptores, moleſtatores, & iniuriatores huiuſmodi, necnon contradictores quoſlibet, & rebelles cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque & quotieſcumque expedier, auctoritate noſtra per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis; & nihilominus legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, cōtra illos, quos cenſuras & pœnas huiuſmodi per eos pro tempore latas incurriſſe contigerit, illas totiens quotiens opus fuerit, iteratis vicibus aggrauare procurent.

Contraria omnibus derogat.

§. 7. Non obſtantibus fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. qua cauetur, ne quis extra ſuam ciuitatem & diœc. ad iudicium euocetur, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis non vltra vnam dietam, à fine ſuæ diœceſ. ſeu ne Iudices & Conſeruatores à Sede deputati prædicta, extra ciuitatem & diœceſim à quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alij vel aliis vices ſuas committere, aut aliquos vltra vnam dietam à fine diœceſ. eorumdem trahere præſumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita; dummodo non vltra quatuor dietas aliquis à fine ſuæ diœc. vigore præſentium non trahatur, ſeu quod de aliis, quam de manifeſtis iniuriis & violentiis, & aliis quæ iudicialem requirunt indaginem pœnis, in eos ſi quas egerint, & in id procurantes adiectis Conſeruatores ſe nullatenus intromittant; & Innocentij Quarti contra exemptos, Volentes; ac Pauli Secundi Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Ambitioſæ cupiditatis, incipientibus, quam aliis quibuſcumque, à prædictis & quibuſuis aliis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, tam à Iudicibus delegatis & Conſeruatoribus, quam perſonis vltra certum numerum ad iudicium non vocandis, & aliis editis conſtitutionibus & ordinationibus, quæ eorumdem Cōſeruatorum per præſentes deputatorum poſſent in hac parte iuriſdictioni aut poteſtati, eius libero exercitio quomodolibet obuiare; quodque dicti Vicarij, ſeu Officiales ac Canonici prædicti per præſentes deputati, non ſint de perſonis, quæ in Conſeruatores deputari non poſſint; priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis etiam cum ſimilibus Conſeruatorum deputationibus, ac aliis conſeruatoriis, quibuſuis perſonis Eccleſiaſticis, menſis, Hoſpitalibus, ſeu aliis piis locis, ſub quibuſuis verborum formis & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, & aliis quantumcumque fortiſſimis & inſolitis clauſulis per nos & prædeceſſores ac ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, & Sedem eamdem hactenus conceſſis, & in poſterum concedendis; quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forſan ad hæc ſeruanda foret, & illis nullatenus, aut nonniſi de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine derogari poſſit, illorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus insererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi Patriarchis, Archiepiſcopis, & aliis Ordinariis, eorumque Officialibus, & Vicariis, Canonicis, & occupatoribus, detentoribus, & iniuriatoribus, præfatis, vel quibuſuis aliis, communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultū quod interdici, ſuſpendi, vel excōmunicari, aut extra vel vltra certa loca ad iudicium euocari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi, & eorum perſonis, locis, & Ordinibus, militiis, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali vel ſpeciali, cuiuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, dictorum Archiepiſcoporum, & aliorum Conſeruatorum per præſentes deputatorum iuriſdictionis expeditio in hac parte valeat quomodolibet impedire, & de qua cuiuſque toto tenore de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Cap. volentes est in tit. de Priuileg. in princip. Iſta conſt. eſt ſup.

Facultates Conſeruatorū ampliat.

§. 8. Ceterum volumus, ac auctoritate & tenore prædictis decernimus, quod quilibet Conſeruatorum per præſentes deputatorum proſequi valeat articulum, etiam per alium inchoatum, quamuis idē inchoans nullo fuerit impedimento canonico præpeditus, quodque à dat. præſentium ſit eiſdem Conſeruatoribus per præſentes deputatis, & eorum cuilibet, in præmiſſis omnibus, & eorum ſingulis cœptis & non cœptis præſentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac ſi prædicta omnia

&

& ſingula coram eis cæpta fuiſſent, & Iuriſdictio eorum, & cuiuſlibet eorum, in prædictis omnibus & eorum ſingulis, per citationé vel modum alium perpetuata legitime extitiſſet, conſtitutione prędicta ſuper Conſeruatoribus, & alia quomodolibet in genere edita non obſtante.

Tranſumptis credi iubet. §. 9. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingula loca, in quibus expediens foret, deferre, etiam volumus, & idem auctoritate & tenore decernimus, quod ipſarum tranſumptis, manu alicuius notarij ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, aut Curiæ Eccleſiaſticæ munitis, in iudicio, & alibi, vbi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli, &c.

Dat. P. An. 4. 18. Iunij. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſexto decimo, 14. Kal. Iulij, Pontificatus noſtri Anno quarto.

XVI. Contra offendentes aliquem ex S.R.E. Cardinalibus, vel eius domum inuadentes, etiam tempore Conclauis, aut bona eiuſdem diripientes, eorumque complices & fautores.

Recordare quod contra offendentes Cardinalem, habes etiam ſanctionem Pij V. in eius conſtit. 93. vbi hanc extendit etiam ad ſcientes, & non reuelantes.

Edita An. D. 1516. *L E O   E P I S C O P V S,*
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.
Sacro approbante Concilio.

Exordium. TEmerariorum quorumdam qui S. R. E. præcipuas Catholicæ Eccleſiæ columnas ea qua conuenit reuerentia obſeruare contemnunt, & in eorum res & bona, manus violentas auſu ſacrilego iniicere non verentur, effrænata libido nos admonet, & inducit, vt ad eorum audaciam, antequam longius prorepat, comprimendam, ea quæ à prædeceſſoribus noſtris in dictorum Card. dignitatis conſeruationem prouida ſunt conſideratione ſtatuta, pro illorum obſeruantia firmiori noſtræ innouationis munimine roboremus, extendamus, & ampliemus, prout temporum qualitas exigit, & tam eminenti in Eccleſia Dei dignitati conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Cauſa conſtitutionis. §. 1. Sane ab aliquibus citra temporibus damnabilis quidam in Vrbe inoleuit abuſus, & licentia delinquendi, quod dum Apoſtolica Sede vacante per Card. in Conclaui exiſtentes de futuri Romani Pont. electione tractatur, ſi qua de vno ex eiſdem Card. quod in Pontificem ſit electus vox prodeat etiam non vera, illius domum vulgus armis aggreditur, & ſuper ea diripienda cum ipſius Card. conclaue, nondum egreſſi familiaribus eam cuſtodientibus vi contendit, & ſi etiam effractis foribus, aut pariete effoſſo aditus pateat in prædam omnium bonorum quæ ibi extant, hoſtiliter corruit, niſi armatorum præſidio defendatur; nonnullique quandoque reperiuntur ita temerarij & audaces, vt alijs etiam temporibus prætextu rixarum domos Cardinalium hoſtiliter, & cum armis aggredi non vereantur, in eaque morantes, offendere, vulnerare, ea quibus Cardinalatus honori, quibus ſacroſancta militans Eccleſia tamquam purpureo tota decoratur amictu, non parum detrahitur, & eorum generatur contemptus, & homicidiorum, & aliorum ſcandalorum occaſio exhibetur.

Innouatio conſt. Hon. III. & Bonif. VIII. in cap. felicis de pen. in 6. §. 2. Nos igitur huiuſmodi temerarios conatus debita volentes animaduerſione reprimere, ſacro approbante Concilio felic. record. Honorij III. & Bonifacij VIII. Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum contra aliquem dictæ Eccleſiæ Cardin. hoſtiliter inſequentes, & illis præſentia, conſilio, aut fauore aſſiſtentes, eoſue ſcienter receptantes, aut defendentes, & eorum domos, & ædes, vt ſupra, inuadentes, & eorum poſteros, & bona, editas Conſtitutiones, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, innouamus. Decernentes eas vbique debere perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari.

Extenſio ad inuadētes domos Card. §. 3. Et nihilominus conſtitutiones eaſdem cum omnibus, & ſingulis in eis contentis cenſuris, & pœnis, ad omnes, & ſingulas perſonas cuiuſcumque ſtatus, conditionis, & excellentiæ exiſtentes, qui alicuius dictorum Card. domum, tam tempore dicti conclauis, etiamſi in Roman. tunc Pontificem ſit electus, quam alias quandocumque, & ex quacumque cauſa armata manu inuadentes, & in ea violenter, hoſtiliter aliquid diripientes, aut quempiam ex inibi exiſtentibus vulnerantes, & eorum ſocios, & qui id fieri mandauerint, vel factum eius nomine ratum habuerint, ac ipſis inuaſoribus conſilium in præmiſſis, vel fauorem præſtiterint, & defenderint, extendimus, & ampliamus.

Derogatio contrariorum. §. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis. §. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ innouationis, decreti, extenſionis, & ampliationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Dat. P. An. 4. 16. Martij. Datum Romæ in publica ſeſſione, in Lateranen. ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſextodecimo, 17. Kal. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno quarto.

XVII. Confirmatio ſacri, & Oecumenici Concilij Lateranenſis Quinti. Et indictio expeditionis contra infideles.

Concilium iſtud ex vrgentiſsimis cauſis indixit Iul. II. vt ſup. in eius conſt. 27. Sacroſancta.

Edita An. D. 1516. *L E O   E P I S C O P V S,*
Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.
Sacro approbante Concilio.

Vigilātia huius Pont. ad multa opera gia, & ſalubria. COnſtituti iuxta verbum Prophetæ meritis licet imparibus, ſuper gentes, & regna, officij noſtri debitum decenter exequimur, cum vniuerſi ſtatus Eccleſiaſtici, ac vniuerſalis Eccleſiæ, eorumque negotiorum reformationem per nos vtiliter factam innouamus, & pro illius inuiolabili obſeruatione opportuna remedia adhibere, & Eccleſiis Cathedralibus, ac etiam Metropolitan. ne diutius ſuis paſtoribus careant, prouidere cogitamus, ac ad illa curis aſſiduis vigilamus, & operibus intendimus indefeſſis, per quæ Dominicum gregem curæ noſtræ commiſſum in conſpectu Diuinæ Maieſtatis acceptum, & obſequentem reddere valeamus: Turcas verò, & infideles alios, tam in Orientalibus, quam in Meridionalibus partibus conſiſten. qui veri luminis, veræque ſalutis iter pertinaciſſima mentium caligine contemnentes, viuificæ Crucis in qua Saluator noſter mortem vltro ſuſcipere voluit, vt mortem noſtram moriendo deſtrueret, ac vitam ſacratiſſimæ vitæ ſuæ ineffabili myſterio repararet, inſidiantes, & hoſtes Deo odibiles, ac Chriſtianæ Religiones perſecutores acerrimos ſeſe reddunt reprimere, ac infeſtiſſimis, crebriſque eorum inſultibus, quibus in Chriſtianum ſanguinem crudeliter debacchantur, non ſolum ſpiritualibus, verum etiam temporalibus muniti præſidiis poſſumus, auctore, & fautore Domino contraire.

Iulius II. conuocauit Conc. Later. & durante Cōcilio deceſſit. §. 1. Sane cum felic. record. Iulius Papa II. prædeceſſor noſter Sacrum generale Lateran. Concilium de Venerabilium fratrum ſuorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, conſilio, & aſſenſu, laudabiliter legitime, & ex rationabilibus cauſis Spiritu ſancto cooperante conuocaſſet, & in eo quinque Seſſiones tenuiſſet, ac ſextam Seſſionem indixiſſet.

Pont. iſte tūc creatus fuit & Concilium proſequutus eſt. §. 2. Nos quibus etiam in minoribus conſtitutis infixum cordi deſiderium ſemper fuerat generale Concilium, vtpote agri Dominici culturam præcipuam cele-

brati videndi dicto Iulio prædeceſſore humanis rebus exempto, diuina fauente clementia ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumpti, honeſto, vtilique deſiderio noſtro debitum ex iniuncto nobis curæ Paſtoralis officio acceſſiſſe conſpiciens, rem hanc ardentiori voto, & tota animi alacritate ſuſcepimus, ac in dicta Seſſione illius prorogationem ex tunc expreſſis, & alijs cauſis noſtrum, & dictorum fratrum animum mouentibus, de eorumdem fratrum conſilio, & aſſenſu ad certum tunc expreſſum tempus per nos facta, approbante eodem ſacro Lateranen. Concilio approbauimus, & Concilium ipſum vſque ad perfectionem cauſarum propter quas indictum extiterat, & præſertim inter Principes, & potentatus Chriſtianos bellis atrocibus pacatis, hoſtilibuſque armis depoſitis, vniuerſalis, & firma pax componi valeret, pro qua tamquam pro ſaluberrimo bono, intactum nihil relinquendo, conatus omnes noſtros adhibere intendebamus proſequi, & ſine debito terminare velle, noſtrique incommutabilis animi, & intentionis, fore, & eſſe declarauimus, vt his quæ ad Dei laudem, Eccleſiæque præfatæ exaltationem, & Chriſti fidelium concordiam pertinent abſolutis, ſancta, & pernecessaria expeditio contra Catholicæ fidei hoſtes fieri, feliciterque de illis Altiſſimo fauente triumphari poſſet.

Et venientibus ad Conc. ſaluum conductum conceſſit.

§. 3. Et vt ad tam perutile Concilium accedere debentes ab acceſſu huiuſmodi nullatenus retraherentur, nullamque omnino cauſam prætendere poſſent, omnibus, & ſingulis ad celebrationem Concilij per Iulium prædeceſſorem conuocatis, & ad dictum Concilium Lateranen. venientibus, ipſorumque venientium ſeruitoribus ad Concilium Lateran. ad Vrbem huiuſmodi veniendi, & in ea libere commorandi ſaluum conductum dicto ſacro Lateran. approbante Concilio, dedimus, & conceſſimus, ac Reges, & Principes hortati fuimus, vt pro Sedis Apoſtolicæ reuerentia venientes huiuſmodi non moleſtarent, ſed eos libere venire permitterent.

Conc. fuit principaliter congregatum ex tribus cauſis videlicet. Pro concordia Princip. Chriſtianorum de qua hic. inf. habes. Pro reformatione Curiæ, de qua habes ſup. Pro abrogatione pragmaticæ de qua habes.

§. 4. Ac ſeptimam Seſſionem indiximus, in qua cum nihil magis affectaremus, quam vt cauſæ vtiles, & neceſſariæ propter quas dictum Concilium Lateran. indictum fuerat, vt deſiderij noſtri erat, ad finem debitum perducerentur, tres Card. aliorumque Prælatorum, qui cauſas huiuſmodi, & alias Conciliares materias audirent, & diſcuterent, auditaque & diſcuſſa in eodem Concilio referrent, particulares deputationes fecimus atque mandauimus, quarum quidem deputationum vna pacis vniuerſalis componendæ inter Reges ac Principes Chriſtianos, quæ vna ex principalioribus Congreg. Concilij præfati cauſa fuerat, & ſchiſmatis extirpationis. Altera generalis reformationis etiam Curiæ, reliqua verò diſcuſſionis, & abrogationis pragmaticæ ſanctionis, & rerum orthodoxam fidem concernentium, peculiarem curam haberent, & cum vnaquæque deputatio, quamplura vtilia, & neceſſaria diligenter examinauerint, & accurate nobis retulerint, ac per eos diſcuſſa, & examinata in alijs quinque Seſſionibus ſucceſſiue per nos tentis ſacro approbante Concilio per nos fauente Domino, abſoluta, & terminata fuerint, proculdubio cognoſcimus Deum ipſum bonorum datorem, pijs noſtris, & non niſi ad commune bonum tendentibus deſiderijs pro ſua immenſa pietate, & miſericordia plurimum fuiſſe, ac nobis, vt quæ mente noſtra geſſimus, & circa quæ plurimum laborauimus, videlicet vt Concilium ipſum cauſis propter quas indictum fuerat iuxta votum terminatis feliciter claudi, & abſolui poſſet, conceſſiſſe.

Imperator & Reges Concilio conſenſerunt.

§. 5. Cariſſimus namque in Chriſto filius noſter Maximilianus in Imperatorem electus Iulij prædeceſſoris præfati, noſtro verò tempore cla. mem. Ludouicus Francorum, & ceteri Reges, & Principes Chriſtiani ſummo cum omnium gaudio Lateran. Concilio in Spiritu ſancto legitime congregato adhæſerunt.

Conciliabulumque Piſanum damnatum fuit vt ſup.

§. 6. Ac Piſanum Conciliabulum per quoſdam nullam poteſtatem habentes indictum, & per eumdem Iulium prædeceſſorem damnatum, iuxta ipſius Iulij prædeceſſoris ſententiam pro damnato habuerunt, & ſchiſma ex eis pullulare cœptum (quod ſemper dum viguit quam plurimas calamitates, Prælatis, & alijs Chriſti fidelibus ex diuerſis ſchiſmatum temporibus, & alijs generalibus Concilijs hactenus celebratis attuliſſe conſtat) extinctum, ac vniuerſalis Eccleſiæ pax, & vnio ſecuta extitit.

Concilium Lateranenſe abſolutum fuit.

§. 7. Necnon tam Eccleſiaſticarum quam ſæcularium, & aliarum perſonarum mores quantum expedire viſum fuit, reformari, & nonnullæ cauſæ orthodoxam fidem concernentes terminatæ, ac nonnullæ aliæ materiæ dictis tribus deputationibus Cardinalium, & Prælatorum diligenter examinatæ, & diſcuſſæ, in dicto Concilio ſolerti cura expeditæ, & terminatæ fuerunt, nobiſque per Cardinales, & Prælatos deputationum huiuſmodi plures relatum fuit, nulla negotia eis diſcutienda, examinandaque remanſiſſe, & à pluribus menſibus citra nulla prorſus de nouo à quoquam ad eos prolata fuiſſe, Epiſcopoſque in partem ſolicitudinis ad curam gregis Dominici nobiſcum perferendam vocatos, ac alios Prælatos in dicta Vrbe præter ſacrorum Conciliorum conſuetudinem, cum eorum, & Eccleſiarum ſuarum incommodo, ac damno diutius permanſiſſe.

Pax, & concordia inter Principes Chriſtianos concluſa fuit.

§. 8. Itaque ex præmiſſis omnibus, quæ per nos, & dictas deputationes in ipſo Concilio expediri deſiderabantur, ſola Regum, & Principum pax & animorum concordia reſtare videbatur, pro qua qualis mens noſtra ſemper fuerit, quantumue omni ſtudio noſtro circa illam componendam laborauerimus, cunctis literas à nobis emanatas legentibus apertiſſime conſtare poteſt, nouitque Deus ipſe, qui ſumma eſt omnium rerum lux, & veritas, quot precibus, quamue aſſiduis orationibus ab eo petere, & implorare numquam deſtiterimus, vt Chriſtianum gregem, cuius cuſtodiam nobis, licet immeritis, commiſit, mutuo caritatis feruore accenſum, ad firmam ac perpetuam pacem ineundam, pro ſua clementia inducere dignaretur, & nihilominus tam Nuncijs noſtris quos apud Maximilianum Imperatorem electum, ac eoſdem Reges, & Principes habemus, quam literis eos multis, & efficaciſſimis rationibus, præſertim ſi Religionis Chriſtianæ, & Catholicæ fidei, in graue periculū ac diſcrimen propter tyranni Turcarum potentiam nuper dilatatam, & auctam deductæ, vt par eſt, conſulere, & prouidere vellent, in Domino cuius cauſa præcipue agitur, hortati fuimus, ac ex eorumdem Nunciorum, Regumque & Principum ipſorum literis percepimus, exhortationes noſtras tantæ apud eoſdem Reges, & Principes auctoritatis, & efficaciæ fuiſſe, illorumque corda, & animos adeo flexiſſe, & commouiſſe, vt fere inter omnes pax tamdiu à nobis pro Reipublicæ Chriſtianæ vniuerſali bono deſiderata, omnino concluſa fuerit, & ſi quid ſupereſt propediem componendum (ipſo Deo fauente) ſperetur: quod mente, animoque noſtro ſubinde nobis reuoluentibus exultat cor noſtrum in Domino noſtro IESV CHRISTO, ipſique ſuper hoc gratias agimus, omnium gratiarum largitori, quod ipſos ad optatam nobis concordiam induxerit, ac per omnes Chriſti fideles ea ſigna lætitiæ, quæ in ſimilibus fieri conſueuerunt, & gratias Deo agendas, ipſumque Deum, vt pax concluſa perduret, rogandum eſſe cenſemus.

Hic Pōt. modo d. Concil. Lateran. confirmat.

§. 9. Solum itaque ſupereſt, vt ſancta ac perneceſſaria contra infidelium rabiem chriſtianum ſanguinem ſitientium, expeditio capiatur, necnon omnia, & ſingula quæ in XI. Seſſionibus, partim per nos, partim per Iulium prædeceſſorem huiuſmodi hactenus tentis, geſta, & facta potiori pro cautela approbentur, & innouentur, ac inuiolabiliter obſeruari mandentur. Habita igitur ſuper his cum fratribus noſtris, & alijs prælatis matura deliberatione, ſacro approbante Concilio, omnia, & ſingula in dictis XI. Seſſionibus geſta, & facta, ac literas deſuper editas, cum omnibus in eis contentis clauſulis (exceptis quibuſdam quæ certis perſonis pro vniuerſalis Eccleſiæ pace, & vnione duximus concedenda, necnon executorum in illis deputatione) Apoſtolica auctoritate approbamus & innouamus, illaque perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari debere, decernimus atque mandamus.

Executores illius deputat.

§. 10. Et illorum executores ad illa, & in eis contenta obſeruari faciendum, in Romana Curia Gubernatorem Almæ Vrbis noſtræ, & Vicarium noſtrum pro tempore exiſtentes, ac Cameræ Apoſtolicæ Generalem

Auditio

Auditorem, qui perſonas ſibi reſpectiue ſubiectas, ad id cogere, & compellere valeant, extra vero eam, omnes & ſingulos locorum Ordinarios deputamus. Inhibemus ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus, ne in præſenti Concilio geſta, & facta ſine noſtra, & dictæ Sedis licentia ſpeciali, gloſſare, aut interpretari præſumant.

Expeditionem contra Turcas indicit. §. 11. Ac fidei vrgente nos zelo dictam contra infideles expeditionem, per nos, & dictum Iulium prædeceſſorem dictis cauſis Conciliaribus expeditis, toties in dictis Seſſionibus, propoſitam, & promiſſam, & cum Oratoribus Regum, & Principum apud nos exiſten. pluries communicatam, & diſcuſſam, piæ mem. Nicolaum Papam V. etiam prædeceſſorem noſtrum, qui poſt Conſtantinopolitan. Vrbis calamitoſum excidium ad vindicandas CHRISTI iniurias, & infidelium furorem reprimendum generalem contra eos expeditionem indixit, & quem ſolerti ſtudio rec. me. Calliſtus III. ac Pius II. Rom. Pont. etiam prædeceſſores noſtri imitati fuerunt, imitantes ad triennium proxime futurum, cum facultate per nos, vna cum eiſdem fratribus noſtris decimas fructuum ex Eccleſiis, & Monaſteriis, ac aliis beneficiis in vniuerſo Orbe conſiſtentibus imponen. & exigen. ac omnia, & ſingula alia, quæ ad huiuſmodi expeditionem neceſſaria ſunt, & quæ in ſimilibus expeditionibus fieri conſueuerunt faciendi, ſacro approbante Concilio, ſumendam, faciendam, & proſequendam decernimus, & vt felicem ſortiatur effectum, pias, humiles ac deuotas ad Omnipotentem Deum preces iugiter fundimus, idemque omnibus vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus faciendum mandamus.

Hortatur Principes, ad obſeruantiam pacis & defenſionem fidei. §. 12. Eoſdem Maximilianum in Imperatorem electum, ac Reges, Principes, & Potentatus Chriſtianos, quorum virtutem Deus excitare nos iubet, hortantes, ac per viſcera miſericordiæ Dei noſtri IESV CHRISTI obſecrantes, perque tremendum eius iudicium obteſtantes, vt ipſi memores ſe de ipſa Eccleſia CHRISTI ſanguine redempta, & per eos etiam propriæ vitæ non parcendo, tuenda, & conſeruanda rationes reddituros eſſe, omnibus inuicem poſthabitis odiis, mutuiſque diſſenſionibus ac ſimultatibus obliuioni perpetuæ demandatis, ad defenſionem Chriſtianæ fidei ſicut proprio, & neceſſario eorum incumbit officio, fortiter, & potenter exurgant: & in tantæ neceſſitatis articulo, prout eorum fuerint facultates, prompta auxilia præbere ſtudeant: eoſdem nihilominus paterno affectu monentes, ac requirentes, vt pro Summi Dei, & Apoſtolicæ Sedis reuerentia, pacem per eos initam, ſaltem dicta expeditione durante, inuiolabiliter obſeruare procurent, ne tantum bonum, quod dextera Domini aſſiſtente ſecuturum ſperamus, & optamus, aliqua interueniente diſcordia, & diſſenſione, valeat impediri.

Prælatos qui Concil. interfuerunt, dimittit. §. 13. Et ne Prælati ac alij ad præſens Concilium, quod fere quinquennium durauit, laboribus, & expenſis vlterius fatigentur, & vt eorum Eccleſias viſitare, & conſolari poſſint, ac aliis certis rationabilibus, & iuſtis cauſis præſens Concilium abſoluimus, & cum benedictione Domini dimittimus, omnibuſque & ſingulis in eo exiſten. ad propria remeandi, ſacro eodem approbante Concilio licentiam concedimus, & vt ad propria aliquibus ſpiritualibus muneribus refecti cumulatiori gaudio remeare poſſint, illis, eorumque familiaribus, plenariam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem, & indulgentiam ſemel in vita, & in mortis articulo elargimur.

Sanctio pœnalis. §. 14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, conſtitutionis, mandati, deputationis, inhibitionis, decreti, monitionis, requiſitionis, abſolutionis, dimiſſionis, conceſſionis, & elargitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Dat. P. An. 4. 16. Martij. Datum Romæ in publica ſeſſione, in Lateran. ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ 1516. 17. Kal. April. Pontificatus noſtri Anno quarto.

Facultas Viſitatorum Congregationis Monachorum beatæ Mariæ Montis Oliueti, Ordinis S. Benedicti circa locationes, & alienationes bonorum immobilium d. Congregationis, in euidentem eius vtilitatem. XVIII.

Hæc facultas hactenus erat duorum Prælatorum Congregationis, vt ſup. in Iulij II. conſt. 11. Ex iniuncto. Inſtitutionem verò, & ſtatum ipſius Congregationis indicaui ſup. in conſtit. 1. Clem. VI. Sollicitudinis.

LEO EPISCOPVS, &c. Dilectis filijs Abbati Generali, & Viſitatoribus Congregationis Monachorum Beatæ Mariæ de Monte Oliueto, Ordinis Sancti Benedicti. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1516.*

EX debito Paſtoralis Officij ad ea prouidere nos conuenit, vt Monaſteriorum, & aliorum Regularium locorum vtilitati, & commoditati valeat prouideri. *Exordium.*

§. 1. Dudum ſiquidem felicis recordationis Iulio Papæ II. prædeceſſori noſtro, &c. *Iul. II. bulla.*

Omittitur inſertio huius bullæ, quæ eſt ſup.

§. 2. Cum autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte veſtra petitio continebat, dictæ Congregationis Viſitatores, à multo tempore citra eſſe conſueuerint ſex Prælati, quorum conſilio, & conſenſu Generalis eiuſdem dictæ Congregationis Abbas pro tempore exiſtens, Congregationem ipſam gubernat, & qui bini, ſaltem bis in anno ad viſitandum omnia, & ſingula Monaſteria dictæ Congregationis mitti ſolent, & ſæpe contingat, ſiue propter multitudinem Monaſteriorum viſitandorum, ſiue propter aliquorum ex eiſdem Viſitatoribus aduerſam valetudinem, aut alios ſiniſtros euentus, quòd duo ſimul dictorum Viſitatorum omnia Monaſteria huiuſmodi incedendo viſitare non poſſint, ſed multoties ſinguli ad viſitandum mittantur, ordinaueritque præterea, quod quando vnus ſolus Viſitator mittitur, ipſe ſic pro tempore miſſus, vnum ſacerdotem de gremio veſtro, ſibi in ſocium aſſumere poſſit, qui dicta viſitatione durante, omni Viſitatoris auctoritate fungatur, & cum graue admodum, & diſpendioſum Monaſteriis, Prioratibus, & locis viſitandis foret, ſi ob vnius Viſitatoris defectum, Abbates, ſeu Priores, aut alij, obtinendi licentiam vendendi, ſeu alias alienandi iuxta formam ſingularum literarum prædictarum commoditate carerent, pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum Congregationis huiuſmodi locorum vtilitati conſulere, aliaſque in præmiſſis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur. *Petitio Cong.*

§. 3. Nos igitur vos, & ſingulares perſonas ex vobis à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtitis, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati vobis, vt etiam vnus ex dictis Viſitatoribus, qui ſolus fuerit ad viſitandum pro tempore miſſus, vna cum ſocio ſacerdote, qui tamen Prælatus ex dicta Congregatione exiſtat, per eum in Conuiſitatorem pro tempore electo, in omnibus, & ſingulis venditionibus, & aliis alienationibus, per Abbates, Prælatos, Priores, & Conuentus huiuſmodi, iuxta dictarum literarum continentiam faciendis, conſenſum præſtare, & licentiam vendendi, & alias alienandi, vt præfertur, dictis Abbatibus, Prælatis, Prioribus, & Conuentibus reſpectiue ſeruata alias ſingularum literarum earumdem forma, concedere, libere, & licite valeant, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, de ſpecialis dono gratiæ indulgemus. *Conceſſio Pontificis, de facultate vnius Viſitatoris circa alienationem bonorum Congreg.*

§. 4. Decernentes, & declarantes totum id, quod per Viſitatorem cum ſocio, ſic per eum pro tempore electo, circa venditiones, & alias alienationes huiuſmodi *Validatio alienationum ab eo fien.*

actum,

actum, & geſtum fuerit, valere, plenamque roboris firmitatem obtinere, ac Abbatibus, Prælatis, Prioribus, & Conuentibus præfatis, & cum eis contrahentibus ſuffragari debere, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi electus per Nos, & Generale Capitulum ipſius Congregationis deputatus, & miſſos Viſitator foret.

Derogatio contrariorũ.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Congregationis Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum locorum prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, & omnibus illis, quæ dictus Iulius prædeceſſor in ſuis literis prædictis voluit oon obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 4. 29. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo qoingenteſimo decimoſexto, IV. Kal. Septembris Pont. noſtri Anno quarto.

XIX. Confirmatio, & extenſio iuriſdictionis S.R.E. Camerarij, & Magiſtrorum Viarum Almæ Vrbis. Et declaratio circa appellationes ab eorum ſententiis interponendas.

Ampliorem habet hic Magiſtratus auctoritatem ex Ponti. ſucceſſorum conceſſione, vt videre eſt inf. in Greg. XIII. conſt. 2t. Quæ publicæ vbi plene notabo, & exinde hac abrogatur, in his quæ ibidem contenta reſpiciunt.

Edita An. D. 1516. & 1519.

LEO EPISCOPVS, *Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

INter curas moltiplices, quæ pro paſtorali officio laudabiliter exequendo nobis incumbunt, illam libenter amplectimur, per quam Romanæ Vrbis, in qua Apoſtolorũ princeps, ſibi & ſuis in CHRISTI Vicariatu ſucceſſoribus Sedem ſtatuit, & ad quam de vniuerſis Orbis prouinciis, freqoens aſſiduoſque hominum eſt acceſſus, conditio, non minus in vrbanorum ruſticorumque prædiorum amplitudine, & excellentia, quam virorum inſignium numero, & ornatu, noſtræ prouiſionis opere præclarior in dies, atque illuſtrior fiat, & qui in ea pro tempore degerint, aut Romani Pontificis Curiam ſequentur, certiore in ſuorum diſpoſitione bonorũ libertate fruantur, & quæ propterea à nonnullis ex prædeceſſoribus noſtris prouida conſideratione emanarunt, vt eo firmius illibata permaneant, quo fuerint crebrius Apoſtolico circumfulta præſidio, noſtræ approbationis munimine roboramus, extendimuſque & ampliamus, prout temporum, ratione habita, noſtro, & eiuſdem Vrbis, ac Curiæ decori [illegible]noſcimus expedire.

Six. IV. edidit conſt. hic indicatam.

§. 1. Dudum ſiquidem fel. rec. Sixtus Papa Quartus prædeceſſor noſter cupiens dictæ Vrbis decori, & venuſtati, in ſtructuris, & ædificiis, &c.

Omittitur inſertio huius bullæ, quia totam habes ſup.

Iul. II d. conſt. approbauit.

§. 2. Et ſuceſſiue piæ mem. Iulius Papa II. etiam prædeceſſor noſter motu, & ſcientia ſimilibus dictas priores literas cum inhibitionis, ac ſingulis aliis in eis contentis clauſulis approbauit, & confirmauit, ac perpetuo firmitatis robur obtinere, & obſeruari debere decreuit, voluit, & mandauit.

Hic modo Pont. innouat & confirmat conſt. Six. & Iul.

§. 3. Nos igitur conſiderantes, quantum decoris, & dignitatis Vrbi, & Curiæ ſupradictis, & in ædificiorum, & prædiorum ampliatione, & ſalubrioris aëris amænitate, & hominum, in omni virtutum & dignitatum genere illoſtrium, copia & cultu, à tempore quo dictæ literæ emanarunt, acceſſit, & quod pro conſeruatione, & in melius progreſſu Curiæ, & Vrbis prædictarum ſtatus, neceſſaria eſt perpetua & inuiolabilis dictarum vſus & obſeruantia literarum, earumque in aliquibus, quæ ipſarum, etiam in ſuburbiis, & aliis locis dictæ Vrbis vt præmittitur circumuicinis effectum paſſim impedire noſcuntur, extenſio & ampliatio, cupienteſque in præmiſſis pro viribus noſtra opportunum adhibere remedium, motu ſimili, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera, & matura deliberatione, ac certa ſcientia auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, omnes, & ſingulas literas prædictas cum omnibus in eis contentis clauſulis, approbamus, & innouamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Decernentes eas in ſingulis ipſarum partibus, etiam in quibus forte hactenus in vſum receptæ non ſint, debere ab omnibus perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari.

Confirmat conſt. Alex. VI. quam vti non neceſſariam omiſi.

Necnon iuriſdictionem Mag. extendit etiam ad bona locorum piorum.

§. 4. Et nihilominus dictorum prædeceſſorum inhærendo veſtigiis, cupientes ipſorum ciuium, & Curialium, & aliorum ædificare volentium commoditatibus prouidere, vt quanto citius Vrbs ipſa, ac prædia, noſtris præſertim temporibus, ædificiis, ac prædiis inſtaurętor: conſideraotes, quòd in eadem Vrbe & eius diſtrictu, ſunt multæ domus, & loca ſob proprietate, tam diuerſarum Baſilicarum, & Eccleſiarum, quam Hoſpitalium, & aliorum quorumcumque piorum locorum, io caſum in quem domini, quibus in cenſum aut emphyteuſim, ſeu alias quomodolibet locata, aut domus conceſſæ ſunt, in illis ædificare vellent, vel cum aliis ad hunc effectum tantum, prout melius potuerint, concordare, iuxta ſeriem & tenorem literarum fel. record. Alexandri Papæ Sexti etiam prædeceſſoris noſtri, ſuper via Alexandrina emanatarum, quas cum omnibus illarum inhibitionibus, decretis, clauſolis, & mandatis, approbamos (& innouamus, ac ad quæcumque Vrbis & prædiorum loca ad hunc effectum extendimus, & ampliamos. Earumdem tamen Baſilicarum Eccleſiarom, & aliorum quorumcumque, etiam piorum locorum, non ſolum indemnitati, ſed vtilitati prouidere volentes, prout per præſentes prouidemos: & vt dicti domini, vel alij ad ædificandum facilius, & libentius inducantur, volumus, & decernimus, quod ſi cenſus, vel reſponſio, & penſio annua erit in emphyteuſim perpetuam alicuius familiæ, quod tali caſu liceat illis de familia tantumdem cenſum, ſiue ſimilem reſponſionem in aliam domum, ſiue domos, vel poſſeſſionem, aut quæcumque alia bona ſtabilia ad dictum cenſum, vel reſponſionem conuenientia, transferre, etiam permutare, aucta tamen decima parte. Quod etiam volumus & decernimos eſſe de domibus, & locis, tã intra quam extra ipſam Vrbem infra milliaria prædicta huiuſmodi conſiſtentibus, & ceteris bonis dictarum Baſilicarum, Eccleſiarum, & aliorum etiam piorum locorum, diuerſis inquilinis pro annua reſponſione, vel aliter, etiam ad plures annos quibuſuis locatariis locari, ſeu ad plures vitas, aut cum facultate denominandi vnam vel plures perſonas, concedere ſulitis, ſeu conceſſis, aut in futurum concedendis, quo poſſint in illis ædificare, ſeu illa quoquo modo ampliare volentes, dare, & conſignare dictis dominis, & proprietariis alias domos, ſeu poſſeſſiones, vel quæcumque alia bona ſtabilia tantumdem, diuerſis inquilinis pro annua penſione, cum augmento tamen decimæ, ſeu maioris partis, arbitrio Camerarij, & Magiſtrorum ſtratarum huiuſmodi, qood honeſtum viſum fuerit, ac alias, ſeu illarum, & illorum pretia cum dicto augmento, iuxta formam, & tenorem dictarum literarum Alexandri, & pecunias inde prouenientes in alias poſſeſſiones & bona, vel neceſſitates ipſarum Eccleſiarum, prout in dictis literis latius continetur, conuertere. Quod ſi quis id efficere recuſabit, poſſint Camerarius & Magiſtri præfati iuxta facultates in dictis literis Sixti & Alexandri conceſſas, cogere quæcumque capitula, conuentus, hoſpitalia, & alia quæuis etiam pia loca ad faciendum dictam permutatioem cum augmento dictæ decimæ partis.

Præuētionem permittit inter ædificare volentes.

Ad hoc vide Greg. XIII. conſt. citatam in rubr.

§. 5. Etſi inter duos, aot plures ædificare volentes, lis, aut controuerſia oriri contingat, volumus, & decernimus, quòd præuentio habeat locum, quod qui primus negotium incœperit, & dictos dominos proprietarios primus interpellauerit, ille ſit potior, nec ab aliquo poſtea moleſtari, vel quoquo modo impediri poſſit, & valeat quinimmo ea tunc ſit illi ius quæſitum. Et tamen ad tollendum ſcandala ſeu controuerſias, quæ exinde oriri contingeret, ne quis poſtea doloſe & fraudulenter ob proteruiam aliquorum, & inuidiam, ſeu ipſorum commodom plerumque fieri poſſet, etiamſi plus offerret, & aliis, vt præmittitur, eſſet impedimentum, volumus & decer

decernimus, quòd permutatio huiuſmodi cum augmento decimæ partis, & vltra, prout arbitratum fuerit, vt præfertur, cenſeatur, & ſit in euidentem vtilitatem. Et ne ob huiuſmodi interpellationem domini & proprietarii prædicti, aliqua damna, ſeu incommoda patiantur, quòd liceat ipſis eaſdem ſuas domos, loca & bona retinere, donec ſit illis cum effectu aſſignata dicta recompenſa cum augmento huiuſmodi.

Habitare non volentes, poſſe per impoſitionem volentium ædificare.

§. 6. Et quoniam, ſicut accepimus, nonnulli ad habitandum domos, quibus illarum vicinos, pro ornatu, & ampliatione prædictis indigere conſpiciunt, de nouo ſe conferunt, vel illas inſtaurari, aut refici faciunt, vt quod eis directo non licet, hac ſaltem via obliqua dictæ Vrbis decori & vtilitati obuient, illa augere deſiderantes, ad domos ipſas longe plus iuſto pretio emendum neceſſitate compellant, auctoritate & tenore præmiſſis declaramus, omnes, & ſingulos, qui poſtquam pro parte dictorum Magiſtrorum ſuper domibus eorum per eos tunc non habitatis pro commoditate in illis, & apud illas ædificare volentium, vt præfertur, vendendis requiſiti fuerint, domos vendendas huiuſmodi de nouo habitare, aut inſtaurari, vel refici, non tamen à fundamentis facere inceperint, ad illas vendendum iuxta dictarum Sixti prædeceſſoris poſteriorum literarum tenorem, perinde ac ſi ad eas de nouo habitandum ſe non contuliſſent, illaſue inſtaurari, aut refici facere non incœpiſſent, per Camerarium & Magiſtros præfatos cogi, & compelli poſſe atque debere, tam in præteritis quam in futuris.

Extendit bullam Sex. IV. etiam extra Vrbem. Ad hoc vide d. Cõſt. Greg. XIII.

§. 7. Ac volumus ea omnia quæ per Sixtum prædeceſſorem præfatum ſuper venditionibus & diuiſionibus domorum, arearum, ſiue platearum intra Vrbem conſiſtentium in fauorem perſonarum de nouo ædificare, aut constructa ædificia & prædia ampliare volentium ab inuitis dominis, ſeu etiam eorum nomine faciendis, prouide ſunt diſpoſita, etiam extra Vrbem in locis vltra prædicta milliaria non diſtantibus, in quibus ab aliquot citra annis multa & ſpecioſa viridaria, vineæ, & alia non minus pulchra, quam vſui humano vtilia, neceſſaria, ſeceſſus, & ædificia ſurgere inceperunt, vicem ſibi vendicare, & effectum ſortiri debere, vbi & quotiens eiſdem Camerario, & Magiſtris videbitur vtilitati vel ornatui publico expedire.

Clauſula derogatoria.

§. 8. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis facultatum, & licentiarum teſtandi, & alias diſponendi inter viuos, vel in vltima voluntate, de bonis & rebus, per Eccleſias, & alia Eccleſiaſtica, & pia loca, illorumue fructus, redditus, & prouentus, pro tempore acquiſitos, perſonis Eccleſiaſticis, ſæcularibus & regularibus, per Sedem Apoſtolicam quomodolibet conceſſarum, reuocationibus, reductionibus, modificationibus, ſuſpenſionibus, & aliis contrariis conſtitutionibus, etiam per viam perpetuæ conſtitutionibus, etiam per viam perpetuæ conſtitutionis, ex quibuſuis etiam in fidei, ac Terræ ſanctæ contra infideles, & fabricæ dictæ Baſilicæ ſubſidium, aut aliis quantumlibet, maximis & vrgentiſſimis, ac neceſſariis cauſis, etiam motu & ſcientia, ac poteſtatis plenitudine ſimilibus, & de dictorum Cardinalium conſilio, etiam conſiſtorialiter habitis, & cum aliis, &c.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 4. die 2. Nou.

Dat. Romæ, apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, 1517. IV. Nonas Nouemb. Pont. noſtri Anno 4.

Sequitur extenſio dictæ bullæ.

Edita An. D. 1519.

L E O E P I S C O P V S, &c.
Motu proprio, &c.

Hæ literæ ſunt quæ hic ſupra habentur.

§. 1. CVm ſicut accepimus non obſtan. quod iuxta formam literarum ſuper liberation. domorum & aliorum quorumcumque locorum, terum, bonorum, etiam ſub proprietate alicuius Eccleſiæ, aut piorum locorum exiſtentium, ſoluta ſeu aucta decima parte à nobis emanatarum: tam per Camerarium noſtrum & Magiſtros ſtratarum, quam etiam alios per nos deputatos, ſuper liberatione cenſuum, canonum, ſiue reſponſionum ſuper eiſdem domibus locis & bonis conſiſtentium pronunciari ſeu declarari contingat, tamen patroni domorum, aut proprietarij dictarum Eccleſiarum & piorum locorum, a dictis pronunciis, & ſententiis appellare, & appellationes huiuſmodi cauſas in infinitum protrahere non verentur, contra mentem noſtram.

Appellatio non datur. à ſententiis Magiſt. Viarum. Immo ſeruatur dari appellationem ad Clericum Præſidentem Viarum.

§. 2. Nos igitur attendentes, quod propter præmiſſa ciues & curiales, & alij, conſtructionibus, & ampliationibus ædificiorum, quæ non ſolum ad commodum priuatum ſed etiam publicum & maximum ornamentum Almæ Vrbis noſtræ cedunt, penitus retrahuntur, ac ſuper his opportune prouidere volentes, motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuo ſtatuimus, & ordinamus, quod prætendentes ſe ex huiuſmodi ſententiis indebite grauari, non debeant ſub pœna mille ducatorum auri, Cameræ noſtræ Apoſtolicæ, ipſo facto, ſine aliqua declaratione applicandorum, & damnorum ac intereſſe per partem ob inobſeruantiam literarum prædictarum quouiſmodo ſupportandorum, ab ipſis ſententiis, & ordinationibus appellare, querelare, ſeu aliquo modo conqueri. Sed poſſint ad Cam. Apoſt. habere recurſum, & querelam ſuper præmiſſo augmento & Præſid. dictæ Cameræ de eo cognoſcere. Et partes feciſſe debeant, quod cognoſcatur & terminetur infra quindecim dies à die latæ ſententiæ huiuſmodi, quæ in ipſa Camera infra tres dies porrigi debeat, quibus elapſis, ſi non fuerit aliquid determinatum, ſententiam, de qua porrecta fuerat querela, etiam pro dicto augmento decimæ partis, prout declaratum fuerit, executioni debitæ, omni exceptione remota, demandent. Si verò fuerit in aliquo reformata, reformationi huiuſmodi, omni appellatione remota, ſtari, & exequi debeat, omni ſublata appellatione vel exceptione.

Extenſio d. bulla ad vineas & viridaria.

§. 3. Et quia etiam intelleximus in dubium reuocari, an literæ noſtræ prædictæ ad vineas & viridaria ſe extendant: ea propter ad omne dubium tollendum literas prædictas, etiam ad vineas, viridaria, & alia prædicta, tam in Vrbe, quam extra, & in locis in dictis literis comprehenſis exiſtentia extendi debere decernimus & declaramus, Decernentes irritum & inane, quicquid contra præmiſſa, ſcienter vel ignoranter attentatum fuerit, aut in futurum attentari contigerit.

Executorum deputatio.

§. 4. Mandantes eidem Camerario, & Cameræ Apoſtolicæ ac Legatis, reſpectiue, vt omnia in dictis literis, ac præſentibus contenta, omnino & affectualiter obſeruari faciant.

Clauſula derogat.

§. 5. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ſtylo Palatij, ceteriſque in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 6. Volumus autem, quod literarum Apoſtolicarum prædictarum; ac præſentium tranſumptis manu vnius Clerici & notarij Cameræ ſubſcriptis, quemadmodum prædictis vbique fides adhibeatur.

D. P. An. 6. die 10. Ian.

Dat. Romæ apud S. Petrum, die decima Ianuarij, 1519. Pont. noſtri Anno ſexto.

Damnatio pragmaticæ ſanctionis in Regno Franciæ editæ, in detrimentum Sedis Apoſtolicæ; Et concordia cum Ludouico Rege, circa prouiſiones beneficiorum Eccleſiaſticorum. XX.

Huius pragmatica abrogationem, in iſto Lateranenſi Concilio diſcuti iuſſit Iul. II. die 10. Decembris 1512. quam veluti hic plene relatam, miſſam facere duxi.

Edita An. D. 1516.

L E O E P I S C O P V S,
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.
Sacro approbante Concilio.

Proœmium.

PAſtor æternus gregem ſuum, vſque ad conſummationem ſæculi numquam deſerturus, ita Apoſtolo teſte, obedientiam dilexit, vt pro expiando primi parentis obedientiæ peccato ſe ipſum humiliauerit, factus obediens vſque ad mortem, migraturus vero ex mundo ad Patrem in ſoliditate petræ, Petrum eiuſque ſucceſſores Vicarios ſuos inſtituit, quibus ex libri Regũ teſtimonio

ita

ita obedire neceſſe eſt, vt qui non obedierit morte moriatur, vt alibi legitur, in Eccleſia eſſe non poteſt qui Romani Pontificis Cathedram deſerit, quoniam Auguſtino, Gregorioque auctoribus, ſola obedientia eſt mater, cuſtoſque omnium virtutum, ſola fidei meritum poſſidens, ſine qua quiſque infidelis conuincitur, etiamſi fidelis eſſe videatur. Itaque nos eodem Petro docente ſoliciti eſſe debemus, vt quæ à Rom. Pont. prædeceſſoribus noſtris, præſertim in ſacris Conciliis pro obedientiæ huiuſmodi auctoritatis, libertatiſque Eccleſiaſticæ, & Sedis Apoſtolicæ defenſione mature, & ex legitimis cauſis inchoata ſunt, noſtris ſtudio, cura, & diligentia debite abſoluantur, & ad optatum finem perducantur, ſimplicium quoque animæ quarum etiam rationem Deo reddituri ſumus, à dolis, & laqueis tenebrarum principis liberétur.

Iulius II. indixit Concilium Lateranenſe vt ſup.

§. 1. Sanè fel. rec. Iulius Papa Secundus prædeceſſor noſter poſt indictum ex legitimis tunc expreſſis cauſis de venerabilium fratrum ſuorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cathedralium, de quorum numero tunc eramus conſilio & aſſenſu ſacrum Lateranenſe Concilium prouide conſiderans cum eodem ſacro Lateranen. Concilio Bituricen. Regni Franciæ corruptelam, quia illi pragmaticam ſanctionem vocant, cum maximo animarum periculo, & ſcandalo, ac dignitatis Sedis Apoſtolicæ detrimento, & vilipendio retroactis temporibus viguiſſe, & adhuc vigere, eiuſdem pragmaticæ ſanctionis negotium, eodem approbante Concilio diſcutiendum, certis tunc nominatim deputatis Cardinalibus, & Prælatis certæ Congregationis, commiſit.

Monuitq; & citauit Gallos, ſuper reuocatione pragmatica vt hoc in rubr.

§. 2. Et quamquam ſanctio præfata ex multis nullitati notoriæ ſubiaceret, ſchiſmaque manifeſtum foueret, & contineret, & propterea citatione aliqua minimè præcedente per ſe irrita, nulla, & inualida declarari potuiſſet, ex abundanti tamen cautela idem Iulius prædeceſſor Gallicos Prælatos, Capitula Eccleſiarum, & Monaſteriorum, parlamenta, & laicos illis fauentes, & dicta ſanctione vtentes, omneſque & ſingulos alios in præmiſſis ſua communiter vel diuiſim intereſſe putantes, per edictum publicum, cum ad partes illas tutus tunc non pateret acceſſus, in Mediolan. Aſten. & Papien. Eccleſiarum valuis affigendum monuit, & citauit, infra tunc expreſſum terminum coram eo, & dicto Concilio comparerent, cauſaſque dicerent, quare ſanctio præfata, illiuſque corruptela, & abuſio in concernentibus auctoritatem Romanæ Eccleſiæ, & ſacrorum canonum, ac Eccleſiaſticæ libertatis violationem nulla & inualida declarari non deberet.

Hic Pontifex (Iulio interim defuncto) monitionis terminum prorogauit.

§. 3. Cum dicto Iulio prædeceſſore in humanis agente diuerſis impedimentis cauſantibus citatio exequi, & reproduci, ac negotium abrogationis huiuſmodi plene diſcuti, vt intentio ipſius Iulij prædeceſſoris fuerat, non potuiſſet, ſed eodem Iulio prædeceſſore rebus humanis exempto, citatio ipſa legitime executa, & per Procuratorem fiſcalem ſacri Concilij promotorem reproducta, ipſorumque citatorum non comparentium contumacia accuſata, & ad vlteriora procedi petitum fuiſſet, nos diuina fauente clementia ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumpti, omnibus rite penſatis, petitioni prædictæ ex certis cauſis nullum tunc reſponſum dedimus, ac deinde cum per dictos monitos & citatos diuerſa impedimenta allegarentur, quare in termino eis, vt præfertur, præfixo comparere non potuiſſent, vt omnis iuſtæ excuſationis, & querelæ occaſio eis auferretur, terminum citationis, & monitionis huiuſmodi præfixum eodem ſacro approbante Concilio ad alium tunc expreſſum terminum iam diu elluxum in diuerſis Seſſionibus pluries propagauimus.

Quo elapſo ad abrogationem d. pragmatica deueniro cenſuit.

§. 4. Cum autem moniti & citati prædicti ſublatis iam omnibus impedimentis, effluxiſque omnibus terminis coram nobis, & dicto Concilio non comparuerint, nec comparere curauerint ad allegandum cauſam quare ſanctio prædicta nulla declarari non debeat, ita vt excuſationi vltra locus non ſit, poſſintque merito contumaces reputari, prout eos exigente iuſtitia reputamus. Nos mature attendentes pragmaticam ſanctionem, vel potius vt dictum eſt corruptelam ſchiſmatis tempore à non habentibus poteſtatem editam, reliquæ Chriſtianæ Reipublicæ Eccleſiæque ſanctæ Dei, nullatenus conformem, & à cla. mem. Ludouico XI. Francorum Rege Chriſtianiſſimo reuocatam, caſſatam, atque abolitam, auctoritatem, libertaté ac dignitatem dictæ Sedis violare, ac diminuere, facultatemque Rom. Pont. pro tempore exiſtentis, de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Card. pro vniuerſali Eccleſia aſſidue laborantium, virorumque Doctorum perſonis quibus abundat Curia, & quorum Conſiliis Sedis Apoſtolicæ, & Rom. Pont. atque vniuerſalis Eccleſiæ auctoritas, & poteſtas conſeruantur, negotiaque diriguntur, & in proſpero ſtatu confouentur, Eccleſiis & Monaſteriis, eiſdemque perſonis de reliquis beneficiis eccleſiaſticis iuxta eorum ſtatus exigentiam prouidendi penitus auferre. Prælatis vero eccleſiaſticis illarum partium, cauſam præbere, vt ipſi neruum eccleſiaſticæ diſciplinæ obedientiæ ſanctum frangant, & violent, ac contra nos, & Sedem prædictam eorum matrem, cornua erigant, & eis ad præmiſſa audendum viam aperire, ipſamque notoriæ nullitati ſubiacere, nulloque niſi alicuius temporis, ſeu potius tolerantiæ cuiuſdam adminiculo fulciri, etſi Rom. Pont. prædeceſſores noſtri præfati, prout ipſi ſuo tempore ſummopere optare demonſtrarunt, corruptelam, & abuſionem huiuſmodi, vel malignitate temporum, vel alias illi prouidere, & in totũ occurrere non valentes, ſuis temporibus tolerasse viſi fuerunt, conſiderantes tamen ab ipſius Bituricen. ſanctionis editione, vix annos ſeptuaginta fluxiſſe, nullumque infra hoc temporis ſpatium præter hoc Lateranen. Concilium, legitime fuiſſe celebratum, quo cum diſponente Domino conſtituti ſimus, ab eiuſdem improbæ ſanctionis extirpatione, totali annullatione, ſiue noſtra, & tantorum Patrum in præſenti Concilio congregatorum nota, ac noſtra & dictorum illa vtentium animarum periculo abſtinere, ſeu deſiſtere non poſſe, Auguſtino teſte, iudicamus, atque cenſemus.

Leo I. reuocauit acta contra fidem in 2. Epheſina Synodo.

§. 5. Et ſicut piæ memoriæ Leo Papa, prædeceſſor noſter, cuius in hoc libenter quoad poſſumus veſtigia imitamur, ea quæ in ſecunda Epheſina Synodo temere contra iuſtitiam & Catholicam fidem geſta fuerunt, poſtmodum in Chalcedon. Concilio mandauit, ac fecit, pro dictæ fidei firmitate reuocari, ita & nos à tam nefariæ ſanctionis, & contentorum in ea reuocatione, retrahi aut deſiſtere ſalua conſcientia, ac noſtro, & ipſius Eccleſiæ honore non poſſe, aut debere cenſemus.

Ideo hic Pit. iure reuocat d. pragmaticã quamuis cõfirmatam in conciliabulo Baſileẽ. quia Papa eſt ſupra Concilium vt hic probatur.

§. 6. Nec illud nos mouere debet, quod ſanctio ipſa & in ea contenta, in Baſileen. Concilio edita & ipſo Concilio inſtante à Bituricen. cõgregatione recepta & acceptata fuerunt, cum ea omnia poſt tranſlationem eiuſdem Baſileen. Concilij per rec. mem. Eugenium Papam IV. etiam prædeceſſorem noſtrum factam, à Baſileen. Conciliabulo, ſeu potius conuenticula, quæ præſertim poſt huiuſmodi tranſlationem, concilium amplius appellari non merebatur, facta extiterint, ac propterea nullum robur habere potuerint, cum etiam ſolum Rom. Pont. pro tempore exiſten. tamquam auctoritatem ſuper omnia concilia habentem, conciliorum indicendorum, transferendorum, ac diſſoluendorum, plenum ius & poteſtatem habere, nedũ ex ſacræ Scripturæ teſtimonio, dictis Sanctorum Patrum, ac aliorum Romanorum Põtificum prædeceſſorum noſtrorum, ſacrorumque canonum decretis, ſed propria etiam eorumdem Conciliorum confeſſione manifeſte conſtet, quorum aliqua referre placuit, reliqua verò vtpote notoria ſilentio præterire. In Alexandrina enim Synodo Athanaſio ibidem exiſtente, Felici Romano Pontif. ab eadem Synodo ſcriptum fuiſſe legimus, Nicænam Synodum ſtatuiſſe non debere abſque Roman. Pont. auctoritate Concilia celebrari. Neque nos latet etiam eumdem Leonem Pont. Epheſinam ſecundam Synodum ad Chalcedonen. tranſtuliſſe. Martinum etiam Papam V. præſidentibus ſuis in Concilio Senen. poteſtatem transferendi Concilium nulla conſenſus ipſius Concilij mẽtione habita dediſſe. Epheſinam quoque primam Synodum Cæleſtino ac Chalcedonen. eidem Leoni Sextam, Agathoni Septimam, Hadriano Octauam, Nicolao Octauam etiam Conſtantinopolitan. Synodum Hadriano Roman. Pontif. prædeceſſoribus noſtris maximam reuerentiam exhibuiſſe, eorumdemque Pontif. inſtitutionibus & mandatis in ſacris Conciliis per eos editis

&

& factis teneterter & humiliter obtemperaſſe. Vnde Damaſus Papa & ceteri Epiſcopi Romæ congregati ſcribentes de Coocilio Ariminen. Epiſcopis in Illyrico conſtitutis præiudicinm aliquod per numerum Epiſcoporum Arimini congregatorum fieri non potuiſſe teſtantur, quandoquidem conſtet Roman. Pont. cuius ante omnia dicebat ſpectari decretum, talibus non præbuiſſe conſenſum, eumdemqoe Leonem Pontificem vniuerſis Siciliæ Epiſcopis ſcribentem idem voluiſſe apparet, conſueueruntque sntiquorum Conciliorum Patres pro corum quę in ſuis Conciliis geſta fuerunt corroboratione, à Rom. Pont. ſubſcriprionem, spprobationemque humiliter petere, & obtinere, prout ex Nicæna & Epheſina ac Chalcedonen. huiuſmodi, & Sexta Conſtantinopolitana, & Septima eadem Nicæna, ac Romana ſub Symmacho Synodis habitis earumque geſtis, necnon in Aimari libro de Synodis manifeſte colligitur, quod etiam nouiſſime Conſtantien. Patres feciſſe conſtat. Quam laudabilem conſuetudinem ſi Bituricen. & Baſileen. ſecuti fuiſſent, huiuſmodi moleſtia proculdubio careremus.

Eamque nullam eſſe decernit & damnat.

§. 7. Cupientes quoque huiuſmodi oegotium ad debitum finem perduci, ac tam vigore citationum hactenus à nobis & præfato Iulio prædeceſſore ex abundanti emanatarum quam aliorum præmiſſorum, quæ ita notoria ſunt, vt nulla valeant eacuſatione aut tergiuerſatione celari, etiam ex noſtro Paſtorali officio procedentes, omneſque, & ſingulos tam juris quam facti defectus ſi quis forſan in præmiſſis interuenerint, ſupplentes, ex certa ooſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine (eodem ſacto spprobante Concilio) tenore præſentium præfatam pragmaticam ſanctioné ſeu corruptelsm, eiuſque approbationem quomodolibet emanatam, omniaque & ſingula decreta, capitula, ſtatuta, conſtitutiones ſiue ordinationea in eadem quomodolibet contentas, ſeu etiam inſertas, ac ab sliis pojus editas, necnon conſuetudines, ſtylum, vſum ſiue potius sbuſum ex ea in hanc vſquediem qnomodolibet emanatos, ſeu obſeruatos, nullius roboris, vel momenti fuiſſe, & eiſe decernimus, & declaramus. Necnon ad sbundantiorem cautelam eamdem Bituricen. ſanctionem ſiue corruprelam, eiuſque spprobationem tacitam, vel expreſſsm, vt præfertur, & in ea contenta omnia, & ſingula etiam inſerta quæcumque renocamus, caſſamus, abrogamus, irritamus, annullamus, ac damnamus, & pro infectis, reuocatis, caſſatis, sbrogatis, irritatis, annullatis, & damnstis hsberi volumus, decernimus, & declaramus.

Bonif. VIII. in Extrauag. 1. de Maior. & Obedien. ac Clem. V. in Extrauag. 2. de Priuileg. confirmat & innouat.

§. 8. Et cum de neceſſitate ſalutis exiſtat omnes Cbriſti fideles Romano Pontifici ſubeſſe prout diuinæ Scripturæ, & Sanctorum Pstrum teſtimonio edocemur, ac conſtitutione fel. me. Boniſacij Papæ Octaui ſimiliter prædeceſſoris ooſtri, quæ incipit, Vnam ſanctam, declaratur, pro eorumdem fidelium animarum ſalute, ac Rom. Pontif. & huins ſanctæ Sedis ſuprema auctoritate, & Eccleſiæ ſponſæ ſuæ vnitate & poteſtate Conſtitutionem ipſam ſacro præſenti Concilio approbante innonamus, & approbamus, ſine tamen præiudicio declarationis sanctæ mem. Clementis Papæ V. quæ incipit, Meruit.

Vſum d. pragmatica hic idem Pont. omnib. prohibet.

§. 9. Inhibentes in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœnis, & cenſuris infra dicendis, omnibus, & ſingulis Cbriſti fidelibus tam laicis quam clericis; ſæcularibus, & quorumuis Ordinum etiam Mendicantium Regularibus, & sliis quibuſcumque perſonis, cuiuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtant, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinslibus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & quibuſuis aliis, Eccleſiaſtica, vel mundana, vel quauis alia dignitate fulgentibus, omnibuſque aliis, & ſingulis Prælatis, Clericis, Capitulis, & Conuentibus ſæcularibus, & Ordinum prædictorum Regularibus etiam Monaſteriorum Abbatibus, Prioribus, Ducibus, Comitibus, Principibus, Baronibus, Parlamentis, Officialibus etiam Regiis, Iudicibus, Adnocatis, Notariis, Tsbellionibus Eccleſiaſticis, vel ſæcularibus, & quibuſuis aliis perſonis Eccleſiaſticis, regularibus, & ſæcularibus vt præfertur, quacumque dignitate fulgentibus in præfato Regno Franciæ, Delphinatu, & vbicumque prædicta pragmarica, directè, vel indirectè, tacite, vel expreſſe, vigeret quomodolibet exiſtentibus,

vel pro tempore futuris, nc de cetero præfata pragmstica ſanctione, ſeu potius corruptela, quomodolibet vel quauis cauſa, tacite, vel eapreſſe, directè, vel indirectè, aut qnouis alio quæſito colore vel ingenio in quibuſcumque actibns iudicislibus, vel extraiudicialibus vti ſeu etiã eam allegare, vel ſecundum eam iudicsre, sut quoſuis sctus iudiciales, vel extraiudiciales ſecundum dictæ pragmaticæ tenorem, vel capitula in ea contenta per ſe vel alium ſeu alios nullatenus facere præſumant, snt per alios fieri permittant, ſeu mandent, nec præfatam prsgmaticam ſanctionem, aut in es contenta capitula, ſeu decreta vlterius in domibus ſuis, ant aliis locis publicis, vel priuatis teneat, quinimo illam ex quibuſuis Archiuiis etiam Regiis, ſeu Capitulatibus, & locis prædictis infra ſex menſes à data præſentium computandos deleant, ſeu deleri faciant, ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ, necnon quoad Eccleſiaſticas, & Regulares perſonas prædictas omnium etiam Patriarchalium, Metropolit. & aliarum Cathedralium Eccleſiarum, Monaſteriorum qnoque, & Prioratuum etiam Conuentualium, & quorumcumque dignitatum aut beneficiorum Eccleſiaſticorum ſæcularium, & qnorumuis Ordinum Regularium, priuationis, & inhabilitatis ad illa in poſterum obtinenda, quo verò sd ſæculares præfatæ excommnnicationis, necnon amiſſionis qnorumcumque ſeudorum tam à Romana quam alia Eccleſia es qnsuis cauſa obtentorum, ac etiam inhsbilitatis ad ills in poſterum obtinenda, inhabilitatiſque ad omnes, & ſingulos actus legitimos quomodolibet faciendos, infameſque ac criminis læſæ Msieſtatis in iure expreſſis pœnis eo ipſo, & sbſque vlteriori declaratione per omnes, & ſingulos ſupradictos ſi, quod abſit, contrs fecerint, incurrendis, à quibus vigore cuiuſcumque facultatis, aut clauſularum etiam in confeſſionalibus quibuſuis perſonis ſub quibnſuis verborum formis conceſſis contentarum, niſi à Rom. Pont. canonice intrante, vel alio ab eo ad id in ſpecie fscultatem hsbente, præterquam in mortis articulo conſtituti, sbſolui nequeant.

Contrariis derogat.

§. 10. Non obſtantibus præmiſſis, necnon conſtitutionibus, & ordinationibus, decretis, ac ſtatutis Apoſtolica, ſeu quacumque alia etiam Conciliari auctoritate quomodolibet, etiam ex certa ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine editis, & emanatis, & ſæpius innouatis repetitis, confirmatis, & spprobatis, quibus, illorum omnium, & ſingulorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur ad effectum præmiſſorum pro ſufficienter expreſſis, & inſertis hsbétes, illas alias in ſno robore permanſuris, ſcientia, poteſtate, & tenore præmiſſis, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcnmque. Aut ſi Communitatibus, Vniuerſitatibus, & perſonis ſingulis ſupranominatis, etism Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Marchionibus, & Ducibus præfatis, vel qnibuſuis aliis communiter, vel diuiſim sb eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, sut propteres priuari, & inhabiles reddi non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, sc de verbo ad verbum, de indulto hniuſmodi mentionem, & quibuſcumque priuilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis, generalibus, vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectũ earumdem impediri valest quomodolibet, vel differri, & dc quibus quorumqne tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis, &c,

D. P. An. 4. die 19. Dec.

Dat. Romæ in publics ſeſſione, in Lateran. Sacroſancta baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarn. Dominicæ, 1516. 14. Kalend. Ianuarij, Pontificatus noſtri Anno quarto.

Sequitur hic, prædicta concordia de qua ſup. in rub.

LEO EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1516.

Vnitas S. R. Eccleſia præſeruari debet.

PRimitiua ills Eccleſia in sngulari petra à Saluatore noſtro IESV CHRISTO fundata, Apoſtolorum præ-

coniis clara, Martyrumque ſanguine conſecrata, & aucta, vbi primum iuuante Domino, per Orbem terrarum lacertos mouere cœpit, prouide attendens quantum oneris humeris impoſitum haberet, quot oues paſcere, quot cuſtodire, ad quot etiam remotiſſima loca oculos intendere oporteret, diuino quodam conſilio parochias inſtituit, diœceſes diſtinxit, Epiſcopos creauit, & Metropolitanos perfecit, vt tamquam membra capiti obſequentia, cuncta ſecundum eius voluntatem ſalubriter in Domino gubernarent, & tamquam riuuli à perenni fonte, Romana videlicet Eccleſia, decimantes ne angulum quidem Dominici agri irrigatum dimitterent. Vnde ſicut alij Romani Pontifices prædeceſſores noſtri ſuo tempore omni ſtudio curarunt, vt dicta Eccleſia vniretur, & in ſancta vnione ſine ruga, & macula conſeruaretur, & omnes vepres ab eadem Eccleſia abolerentur, cui proprium eſt diuina opitulante gratia virtutes colere, & vitia radicitus extirpare, ita, & nos tempore noſtro, & præſenti durante Concilio ea facere, & curare debemus, quæ vnioni, & conſeruationi eiuſdem Eccleſiæ conducere videntur. Ea propter omnes ſpinas quæ vnioni huiuſmodi obſiſtunt, & ſegetem Domini pullulare non ſinunt, tollere prorſus, & extirpare, ac virtutes in ea Domini inſerere ſatagimus.

Cuius gratia concordia eſt Regibus Frāciæ tractata fuit, pro abrogatione pragmatica ibi vigentis. Ludouic. IX. illam abrogauit, tempore Pij II. ſed nō fuit obſeruatum.

§. 1. Sane inter arcana mentis noſtræ reuoluentes quot tractatus inter piæ memoriæ Pium II. Sixtum IV. Innocentium VIII. Alexandrum VI. & Iulium II. Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & claræ memoriæ reges Franciæ Chriſtianiſſimos ſuper abrogatione certæ conſtitutionis in dicto Regno Franciæ vigentis quæ pragmatica vocatur, habiti fuerunt.

§. 2. Et licet Pius II. præfatus, Nunciis ad claræ memoriæ Ludouicum IX. Franciæ Regem deſtinatis, tantis eiſdem perſuaſerit rationibus, vt Rex ipſe pragmaticam ſanctionem huiuſmodi, tamquam in ſeditione, & ſchiſmatis tempore natam, ſuis patentibus literis abrogauerit, Tamen huiuſmodi abrogatio, nec etiam literæ Apoſtolicæ præfati Sixti ſuper concordata cum Oratoribus præfati Regis Ludouici ad præfatum Sixtum prædeceſſorem deſtinatis habita expedite, per Prælatos, & perſonas Eccleſiaſticas dicti Regni receptæ fuerunt, nec ipſi Prælati, & perſonæ Eccleſiaſticę illis parere, nec monitis Innocentij, & Iulij prædictorum aures præbere, ſed eidem pragmaticæ conſtitutioni inhærere voluerunt.

Iul. ideo II. Conc. Lateran. indixit, ibique de huius pragmatica abrogatione agi iuſſit vt ſup.

§. 3. Vnde præfatus Iulius prædeceſſor in præſenti Concilio Lateranenſi vniuerſalem Eccleſiam repræſentante per eum legitime indicto, abrogationis pragmaticæ ſanctionis huiuſmodi negotium, & illius diſcuſſionem venerabilium fratrum ſuorum Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, & aliorum Prælatorum Congregationibus, relationemque diſcuſſorum ſibi, & eidem Concilio faciendam commiſit, Gallicoſque Prælatos, Capitula Eccleſiarum Monaſteriorum Conuentus, ac Parlamenta, & laicos illis fauentes, cuiuſcumque dignitatis, etiamſi Regalis exiſterent, ſanctione prædicta vtentes, ſeu illam approbantes, omneſque & ſingulos alios ſua communiter, vel diuiſim intereſſe putantes, per edictum publicum, cum ad partes illas tutus non pateret acceſſus, in certis Eccleſiis tunc expreſſis affigendum moneri, & citari infra certum competentem terminum præfigendum ad comparendum coram eo in Concilio præfato, cauſaſque dicendum quare ſanctio præfata in concernentibus auctoritatem, dignitatem, & vnitatem Eccleſiæ Romanæ, & Apoſtolicæ Sedis, ſacrorumq; canonum, & Eccleſiaſticæ libertatis violationem, nulla, & inualida declarari, decerni, & abrogari non deberet.

Eo defuncto hic Pont. ad vlteriora proceſſit vt in conſtit. præced.

§. 4. Et cum ſuper iis, in forma iuris in præfato Concilio Lateranenſi procederetur, dictuſque Iulius prædeceſſor, (ſicut Domino placuit) rebus fuiſſet humanis exemptus, noſque diuina fauente clementia ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumpti fuiſſemus, & contra Prælatos, Capitula, Conuentus, & perſonas huiuſmodi ad nonnullos actus proceſſiſſemus.

Sed Franciſcus Rex perſonaliter cum hoc Pont. hæc tractauit.

§. 5. Tandem conſiderantes pacem eſſe vinculum caritatis, & ſpiritualem virtutem qua ſaluamur, dicente Domino. Qui biberit aquam, quam ego dabo ei bibere, non ſitiet in æternum: & quod in pace conſiſtat ſalus vniuerſorum, Caſſiodoro teſtante, omni quippe Regno deſiderabilis debet eſſe tranquillitas, in qua, & populi proficiunt, & vtilitas gentium cuſtoditur, matura deliberatione cognouimus, non per Nuncios, aut Legatos noſtros, ſed in præſtatione obedientiæ filialis, qua cariſſimus in Chriſto filius noſter Franciſcus Francorum Rex Chriſtianiſſimus perſonaliter nobis præſtitit, hæc cum Maieſtate ſua coram diſcutere, eumque paternis hortari monitis, vt ad laudem Dei, & ſui honorē prompto animo libens, ac volens dictæ pragmaticæ ſanctioni abrenunciare, & ſecundum canones, & conſtitutiones S.R.E. quemadmodum ceteri Chriſtiani viuere, mandatis Apoſtolicis, & prouiſionibus, quæ à Sede Apoſtolica pro tempore emanarent, parere, & obedire vellet.

Conſtitutiones hoc enunciata, inter eos inita fuerunt ſuper.

§. 6. Et cum ex electionibus, quæ in Eccleſiis Cathedralibus, & Metropolitanis, ac Monaſteriis dicti Regni multis annis citra fiebant grandia animarum pericula prouenerint, cum pleræque per abuſum ſæcularis poteſtatis, nonnullæ verò præcedentibus illicitis & ſimoniacis pactionibus, aliæ particulari amore, & ſanguinis affectione, & non ſine periurij reatu fierent, cum electores ipſi, etiamſi ante electionem per eos faciendam magis idoneum, & non eum quem promiſſione, aut datione alicuius rei temporalis, ſeu prece vel precibus per ſe vel alium interpoſitis electionem procurare didiciſſent, eligere ſponte iurarent, iuramentum huiuſmodi non ſeruarent, ſed contra proprium huiuſmodi iuramentum, in animæ ſuæ præiudicium, venirent, vt nobis notorie conſtat ex crebris abſolutionibus & rehabilitationibus à nobis, & prædeceſſoribus noſtris petitis, & obtentis, idem Franciſcus Rex noſtris paternis monitis tamquam verus obedientiæ filius parere volens, tam pro bono obedientiæ in qua magnum meritum vere conſiſtit, quam pro communi, & publica Regni ſui vtilitate, in locum dictæ pragmaticæ ſanctionis, ac ſingulorum capitulorum in ea contentorum Conſtitutiones infraſcriptas inuicem tractatas, & cum fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus diligenter examinatas, & de eorum conſilio cum præfato Rege concordatas per dilectum filium Rogerium Barnæ Reg. Aduocatum, Oratorem ſuum, ad hoc ab eodem Franciſco Rege ad nos deſtinatum, habentem ad hoc ſpeciale & ſufficiens mandatum fratrum conſilio, & vnanimi conſenſu, ex certa noſtra ſcientia & poteſtatis plenitudine ſtatuimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus loco dictæ pragmaticæ, conſtitutionis, ac omnium, & ſingulorum capitulorum in ea contentorum, in dicto Regno, Delphinatu, & Comitatu Dien ac Valentinen. infraſcriptæ obſeruentur conſtitutiones videlicet.

Electionibus ad Cathedrales, & Metropolitanas Eccleſias.

§. 7. Quod Cathedralibus, & Metropolitanis Eccleſiis in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis nunc & pro tempore etiamſi per ceſſionem in manibus noſtris, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonice initiatum ſponte factam vacantibus, illarum Capitula, & Canonici ad electionem ſeu poſtulationem inibi futuri Prælati procedere non poſſint, ſed illarum occurrente huiuſmodi vacatione, Rex Franciæ pro tempore exiſtens vnum grauem Magiſtrum, ſeu Licentiatum in Theologia, aut in vtroque, ſeu in altero iurium Doctorem, aut licentiatum in vniuerſitate famoſa, & cum rigore examinis; & in vigeſimo ſeptimo ſuæ ætatis anno ad minus conſtitutum, & alias idoneum, infra ſex menſes à die vacationis Eccleſiarum earumdem computandos, nobis, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pont. ſeu Sedi prædictæ nominare, & de perſona per Regem huiuſmodi nominata, per nos & ſucceſſores noſtros, ſeu Sedem prædictam prouideri: & ſi contingeret præfatum Regem perſonam taliter non qualificatam ad dictas Eccleſias ſic vacantes nominare, per nos, & ſucceſſores, ſeu Sed. huiuſmodi de perſona ſic nominata eiſdem Eccleſiis minime prouideri debeat, ſed teneatur idē Rex infra tres alios menſes à die recuſationis perſonæ nominatæ non qualificatę, ſolicitatori nominationem non qualificatam proſequēti conſiſtorialiter factæ intimandæ, cōputādos, alium ſupradicto modo qualificatum nominare, alioquin vt diſpendioſæ Eccleſiarum huiuſmodi vacationi celeriter conſulatur, Eccleſiæ tunc ſic vacāti per nos & ſucceſſores

ſores noſtros, ſeu Sedem huiuſmodi de perſona, vt præfertur, qualificata.

Et ad Eccleſias vacantes per obitum apud Sedem Apoſt.

§. 8. Necnon Eccleſiis per obitum apud Sedem prædictam vacantibus, ſemper, nulla dicti Regis præcedente nominatione, libere prouideri poſſit, decernentes electiones contra præmiſſa attentatas, ac prouiſiones per nos, & ſucceſſores noſtros, ſeu ſedem huiuſmodi factas, nullas & inualidas exiſtere.

Electionibuſque conſanguineorũ Regis, aut ſublimium perſonarum aut Mendicantiũ reformatorũ.

§. 9. Conſanguineis tamen præfati Regis, ac perſonis ſublimibus ex cauſa rationabili & legitima, in nominatione & Apoſtolicis literis exprimenda, necnon Religioſis mendicantibus reformatis, eminentis ſcientiæ, & excellentis doctrinæ, qui iuxta ſui ordinis regularia inſtituta ad gradus huiuſmodi aſſumi non poſſint, ſub prohibitione præmiſſa minime comprehenſis, ſed de eorum perſonis dictis Eccleſiis pro tempore vacantibus, ad dicti Regis nominationem, per nos, & ſucceſſores noſtros, ſeu Sedem huiuſmodi libere prouideri poſſit.

Monaſteriiſque & beneficiis electiuis.

§. 10. Monaſteriis verò, & Prioratibus Conuentualibus & vere electiuis, videlicet in quorum electionibus forma capituli, quia propter, ſeruari, & confirmationes electionum huiuſmodi ſolemniter peti conſueuerunt, in Regno, Delphinatu, & Comitatu huiuſmodi nunc & pro tempore etiam per ſimilem ceſſionem vacantibus, illorum Conuentus ad electionem, ſeu poſtulationem Abbatis, ſeu prioris procedere non poſſint, ſed idem Rex illorum occurrente huiuſmodi vacatione, Religioſum eiuſdem Ordinis in ætate viginti trium annorum ad minus conſtitutum infra ſimile tempus ſex menſium à die vacationis Monaſteriorum, & Prioratuum huiuſmodi computandorum nobis, & ſucceſſoribus noſtris, aut Sedi huiuſmodi nominare, & de perſona per Regem huiuſmodi Monaſterio vacanti nominata, per nos & ſucceſſores noſtros, ſeu Sedem huiuſmodi prouideri, Prioratus verò perſonæ ad illum per eumdem Regem nominatæ conferri debeat. Si verò idem Rex præsbyterum ſecularem, vel Religioſum alterius Ordinis, aut minorem viginti trium annorum, vel alias inhabilem, nobis aut ſucceſſoribus noſtris infra dictum ſemeſtre, ſeu Sedi huiuſmodi nominaret, talis nominatus, recuſari, & nullatenus ſibi prouideri debeat, ſed Rex ipſe infra trimeſtre à die recuſationis ſupradicto modo intimandæ computandos, alium modo ſupradicto qualificatum Monaſterio, ſeu Prioratui tunc vacanti nominare, & de perſona ad Monaſterium nominata illi prouideri, ad Prioratum verò nominato, Prioratus ipſe per nos, & ſucceſſores noſtros, ſeu Sedem prædictam conferri debeat. Alioquin dictis nouẽ menſibus effluxis, nulla ſeu de perſona minus idonea, & modo præmiſſo non qualificata facta nominatione, ac etiam vacantibus apud Sedem prædictam, ſemper, etiam nulla dicti Regis expectata nominatione, per nos, & ſucceſſores noſtros, ſeu Sedem prædictam Monaſteriis prouideri; Prioratus vero perſonis, vt præfertur, qualificatis dumtaxat conferri libere poſſint. Electiones autem, & illarum confirmationes, necnon prouiſiones, per nos & ſucceſſores noſtros, & Sedem prædictam contra præmiſſa pro tempore factas, nullas, irritas, & inanes eſſe decernimus. Per præmiſſa tamen non intendimus in aliquo præiudicare Capitulis Eccleſiarum, & Conuentibus Monaſteriorum, & Prioratuum, huiuſmodi priuilegia à Sede Apoſtolica proprium eligendi Prælatum obtinentibus, quominus ad electionem Epiſcoporum, ac Abbatum, & Priorum iuxta priuilegia in eis conceſſa libere procedere poſſint, iuxta formam in eorum priuilegiis contentam, & ſi in eorum priuilegiis forma aliqua expreſſa non fuerit, tunc formam Concilij generalis, Quia propter, ſeruare teneantur, dummodo de priuilegiis ſibi conceſſis huiuſmodi per literas Apoſtolicas, ſeu alias authenticas ſcripturas docuerint, omni alia ſpecie probationis eis in hoc adempta.

De expectatiuis & reſeruationibus.

§. 11. Volumus quoque & ordinamus, quod in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis de cetero non dentur aliquæ gratiæ expectatiuæ, ac ſpeciales vel generales reſeruationes ad vacatura beneficia, per nos, & Sedem prædictam non fiant, & ſi de facto per importunitatem, aut alias à nobis, & ſucceſſoribus noſtris, & Sede prædicta emanauerint, illas irritas, & inanes eſſe decernimus. In Cathedralibus tamen. Metropolitanis, & Collegiatis Eccleſiis, in quarum ſtatutis caueretur expreſſe, quod nullus ibidem dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium obtinere poſſit, niſi in illis actu canonicus exiſtat, canonicos (ad effectum dumtaxat inibi obtinendi dignitatem, perſonatũ, adminiſtrationem, vel officium huiuſmodi, & non conſequendum primam præbendam vacaturam) creare poſſe intendimus.

Collationibuſque fiendis per Ordinarios.

§. 12. Statuimus inſuper, quod Ordinarius collator in vnaquaque Cathedrali, ac etiam Metropolitan. Eccleſia, canonicatum, & præbendam theologalem inibi exiſtentem conferre teneatur vni Magiſtro ſeu Licentiato, aut Baccalaureo formato in Theologia, qui per decennium in vniuerſitate Studij generalis priuilegiata ſtuduerit, ac onus reſidentiæ, lecturæ, & prædicationis actu ſubire voluerit, quique bis, aut ſemel ad minus per ſingulas hebdomadas, impedimento ceſſante legitimo, legere debeat, & quoties ipſum in huiuſmodi lectura deficere contigerit, ad arbitrium Capituli per ſubtractionem diſtributionum totius hebdomadæ puniri poſſit, & ſi reſidentiam deſeruerit, de illis alteri prouideri debeat, & vt liberius ſtudio vacare poſſit, etiamſi abſens fuerit à diuinis, habeatur pro præſente, ita vt nihil perdat. Præfatique Ordinarij collatores, ſeu patroni Eccleſiaſtici quicumque fuerint, vltra dictam præbendam theologalem, quam, vt præfertur, qualificato conferre teneotur, tertiam partem omnium dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, & officiorum, ceterorumque beneficiorum Eccleſiaſticorum ad eorum collationem, prouiſionem, nominationem, præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem quomodolibet ſpectantium, viris literatis, graduatis, & per vniuerſitates nominatis hoc modo videlicet primo menſe poſt præſentium acceptationem, & earumdem publicationem præfati Ordinarij collatores, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, & officia ad eorum collationem, prouiſionem, nominationem, præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem, vt præfertur, ſpectantia, graduatis huiuſmodi, qui literas ſuorum graduum cum tempore ſtudij debite inſinuauerint, conferre, teneantur. Beneficia verò quæ in duobus ſequentibus menſibus vacare contigerit, illa iuxta iuris communis diſpoſitionem perſonis idoneis libere conferre, ſeu perſonas idoneas ad illa præſentare poſſint. Beneficia autem quæ in quarto menſe vacare contigerit, viris graduatis per vniuerſitatem nominatis qui gradus, & nominationis literas cum tempore ſtudij debite inſinuauerint, conferre, ſeu præſentare teneãtur. Beneficia verò quę quinto menſe, & ſexto vacare contigerit, ſimili modo perſonis idoneis libere conferre, ſeu perſonas ad illa pręſentare poſſint. Beneficia autem quæ ſeptimo menſe vacare contigerit, graduatis qui ſimili modo literas gradus cum tempore ſtudij debite inſinuauerint, conferre teneantur. Beneficia verò quæ octauo, & nono menſibus vacare contigerit, pari modo perſonis idoneis conferre, ſeu perſonas idoneas ad illa præſentare teneantur. Beneficia autem quæ menſe decimo vacare contigerit, graduatis nominatis, qui gradus, & nominationis literas cum tempore ſtudij debite inſinuauerint, per eoſdem Ordinarios conferri, ſeu ipſi ad illa præſentari debeant. Beneficia autem quæ vndecimo & duodecimo menſibus vacare contigerit, per eoſdem Ordinarios perſonis idoneis iuxta iuris communis diſpoſitionem conferri, ſeu ipſi ab illa præſentari debeant. Si quis verò cuiuſcumque ſtatus etiamſi Cardinalatus, Patriarchalis, Archiepiſcopalis, aut Pontificalis, vel alterius cuiuſlibet dignitatis contra prædictum ordinem, & qualificationes ſuperius ordinatas, de dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, vel officiis ſeu quibuſuis aliis beneficiis Eccleſiaſticis huiuſmodi aliter quam modo præmiſſo diſpoſuerit, diſpoſitiones ipſæ ſint ipſo iure nullæ, collationeſque & prouiſiones, ac diſpoſitiones illorum ad immediatum ſuperiorem deuoluantur, qui eiſdem perſonis modo præmiſſo qualificatis prouidere teneantur, & ſi contrauenerit, ad alium ſuperiorem deuoluatur prouiſio, & præſentatio huiuſmodi gradatim, donec ad Sedem Apoſtolicam fiat deuolutio. Præterea volumus quod collatores Ordinarij, & patroni Eccleſiaſtici præfati

qui dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, & officia, ac beneficia in menſibus graduatis, & nominatis, aſſignatis vacantia, illius graduatis ſimplicibus, aut nominatis illa conferre, aut ad illa eos dumtaxat præſentare teneantur, qui per tempus competens in vniuerſitate famoſa ſtuduerint, tempus autem competens decennium in Magiſtris ſeu Licentiatis, aut Baccalaureis in Theologia, Septennium verò in Doctoribus, ſeu licentiatis in iure Canonico, Ciuili, aut Medicina, Quinquennium autem in Magiſtris, ſeu licentiatis in artibus cum rigore examinis à logicalibus incluſiue, aut in altiori facultate, Sexennium autem in Baccalaureis ſimplicibus in Theologia, Quinquennium verò in Baccalaureis iuris Canonici, aut Ciuilis, in quibus Baccalaureis iuris Canonici, aut Ciuilis, ſi ex vtroque parente nobiles fuerint, triennium eſſe decernimus, præfatique graduati, & nominati Collatoribus ordinariis; ſiue patronis Eccleſiaſticis, ſemel ante vacationem beneficij de literis gradus, ſeu nominationis, & de præfato tempore ſtudij per literas patentes vniuerſitatis in qua ſtuduerint, manu ſcribæ, & ſigillo vniuerſitatis ſignatas fidem facere teneantur. Cum verò probatio nobilitatis fieri deberet ad effectum vt nobiles ipſi gaudere poſſint beneficio minoris temporis ſtudij, tunc nobilitas ipſa per quatuor teſtes deponentes in iudicio coram Iudice ordinario loci in quo eſt natus ille de cuius nobilitate ex vtroque parente conſtare debet, etiam in partis abſentia probari poſſit, teneanturque præfati graduati, tam ſimplices, quam nominati, patronis Eccleſiaſticis, aut Collatoribus ordinariis, quibus gradus, aut nominationis literas huiuſmodi inſinuare deberent, literas ſuorum gradus, & nominationis, certificationis temporis ſtudij, & atteſtationis nobilitatis duplicatas dare, ac in ſingulis annis tempore Quadrageſimæ per ſe vel procuratorem ſuum Collatoribus, nominatoribus, ſeu patronis Eccleſiaſticis aut eorum vicariis, eorum nomina, & cognomina inſinuare, & eo anno quo præfatam inſinuationem facere omiſerint, beneficium in vim gradus, aut nominationis huiuſmodi petere non poſſint, & ſi Collatorib⁹ ordinariis, aut patronis Eccleſiaſt. in mẽſibus deputatis, graduatis ſimplicibus, aut graduatis nominatis non eſſet graduatus, aut nominatus, qui diligentias præfatas fecerit, collatio, ſeu præſentatio per Collatorem, ſeu patronum Eccleſiaſticum etiam eiſdem menſibus facta alteri quam graduato, vel nominato non propter hoc irrita cenſeatur, ſi tamen graduatus ſimplex, aut nominatus beneficium poſt inſinuationem gradus aut nominationis in menſibus eis aſſignatis vacans petierit, & inter ſuam inſinuationem, & præfatam requiſitionem non ſuperuenerit Quadrageſima in qua nomen, & cognomen inſinuare debuerit, ad beneficium ſic vacans eum capacem, ipſumque illud conſequi poſſe debere decernimus. Statuimus quoque, & ordinamus quod Collatores ordinarij, & patroni Eccleſiaſtici præfati inter graduatos qui literas gradus cum tempore ſtudij, & atteſtatione nobilitatis debite inſinuauerint, quoad beneficia in menſibus eis deputatis vacantia, gratificare poſſint illum ex eis quem voluerint, quo verò ad beneficia in menſibus graduatis, nominatis, deputatis antiquiori nominato conferre, ſeu antiquiorem nominatum qui literas nominationis, tempore ſtudij, & atteſtationis nobilitatis debite inſinuauerit, præſentare, ſeu nominare teneantur, concurrentibus autem nominationibus eiuſdem anni, Doctores Licentiatis, Licentiatos Baccalaureis (demptis Baccalaureis formatis in Theologia, quos fauore ſtudij Theologici Licentiatis in iure Canonico, Ciuili, aut Medicina præferendos eſſe decernimus) Baccalaureos iuris Canonici, aut Ciuilis Magiſtris in artibus præferri volumus. Concurrentibus autem pluribus Doctoribus in diuerſis facultatibus, Doctorem Theologum Doctori in iure, Doctorem in iure Canonico, Doctori in iure Ciuili, Doctorem in Ciuili, Doctori in Medicina præferendos eſſe decernimus, & idem in iure Licentiatis, & Baccalaureis ſeruari debere volumus, & ſi in eiſdem facultate, & gradu concurrerent, ad datam nominationis ſeu gradus recurrendum eſſe volumus, & ſi in omnibus his concurrerent, tunc Collator ordinarius inter eoſdem concurrentes gratificare poſſit. Volumus autem quod nominati literas nominationis ab vniuerſitatibus in quibus ſtuduerint obtinentes in nominationum literis beneficia per eos poſſeſſa, & eorum verum valorem exprimere teneantur, alioquin literę nominationis huiuſmodi eo ipſo nullæ ſint, & eſſe cenſeantur. Si quis verò ex dictis qualificatis, graduatis ſimplicibus, aut nominatis tempore vacationis beneficij in menſibus eis deputatis vacantis duas obtineat præbendas, in Cathedralibus etiam Metropolitanis aut Collegiatis, ſeu dignitatem, vel præbendam, vel aliud beneficium ſeu alia beneficia, quorum inſimul, vel cuius fructus redditus & prouentus tempore reſidentiæ, & horis diuinis intereſſendo ad ſummam ducentorum florenorum auri de Camera aſcenderent, beneficium in vim gradus ſeu nominationis huiuſmodi tũc petere ſeu conſequi non poſſit. Et inſuper quod tam graduati ſimplices quam nominati, beneficia in menſibus eis aſſignatis vacantia petere, & conſequi poſſint ſecundum propriæ perſonæ condecentiam, & conformitatem, videlicet ſæculares ſæcularia, & religioſi regularia beneficia Eccleſiaſtica, ita quod ſæcularis nominatus beneficia regularia in menſibus deputatis vacantia prætextu cuiuſuis diſpenſationis Apoſtolicæ, & è contra religioſus beneficia ſæcularia petere, aut conſequi minime poſſit. Quodque beneficia ſimpliciter, vel ex cauſa permutationis in menſibus graduatis ſimplicibus, & nominatis aſſignatis vacantia eis non ſint affecta, nec debita, ſed ex cauſa permutationis cum permutantibus dumtaxat, ſimpliciter verò vacantia beneficia huiuſmodi perſonis idoneis per ipſos Ordinarios libere conferri poſſint.

De Collatione Eccleſiarũ Parochialiũ.

§. 13. Statuimus quoque quod Parochiales Eccleſiæ in Ciuitatibus, aut Villis muratis exiſten. non niſi perſonis modo præmiſſo qualificatis, aut ſaltem qui per tres annos in Theologia, vel altero iurium ſtuduerint, ſeu Magiſtris in artibus qui in aliqua vniuerſitate priuilegiata ſtudentes magiſterij gradum adepti fuerint, conferantur. Monemus autem præfati Regni vniuerſitates ſub pœna priuationis omnium, & ſingulorum priuilegiorum à nobis, & Sede Apoſtolica obtentorum, ne Collatoribus ſeu patroni Eccleſiaſtici habeãt aliquos nominare, niſi eos qui ſecundum præfata tempora ſtuduerint, & ſecundum dictatum vniuerſitatum ſtatuta ad gradus, & non per ſaltum promecti fuerint. Quod ſi ſecus fecerint, vltra nullitatis pœnam quam in præfatarum nominationum literis declaramus, vniuerſitates ipſas nominandi priuilegium ad tempus ſecũdum culpę qualitatem ſuſpendimus. Si quis autem graduatorum aut nominatorum in menſibus deputatis à Collatoribus ordinariis, aut perſonis Eccleſiaſticis beneficium vacans in vim gradus, aut nominationis petierit, & Collatorem ordinarium in vim præfati gradus aut nominationis in proceſſu poſuerit, & aliter moleſtauerit, illum vltra expenſarum, damnorum, & intereſſe cõdemnationem à fructibus ſui gradus, & nominationis priuandum eſſe decernimus, eodemque vinculo Collatores ordinarios, & patronos Eccleſiaſticos quibus graduati, & nominati debite vt ſupra qualificati ſuos gradus, & nominationis literas inſinuauerint, adſtringimus, vt beneficia ad eorum collationem, vel præſentationem ſpectantia in menſibus graduatorum ſimplicium, & nominatorum vacantia, ſtantibus præfatis graduatis, aut nominatis debite qualificatis illa proſequentibus, aliis quam graduatis, aut nominatis conferãt, ſub pœna ſuſpenſionis poteſtatis conferendi beneficia in octo menſibus illo anno ad collationem eorũ ac præſentationẽ liberam ſpectantibus.

De literis Papæ in forma mandati. Forma mandati mox infra ponitur.

§. 14. Statuimus quoque, & ordinamus, quod quilibet Rom. Pont. ſemel dumtaxat tempore ſui Pontificatus literas in forma mandati iuxta formam inferius adnotatam, & non vltra dare poſſit, hoc modo videlicet, vnum Collatorem habentem collationem decem beneficiorum in vno, habentem autem collationem quinquaginta beneficiorum, & vltra, in duobus beneficiis dumtaxat grauare poſſit, ita tamen quod in eadem Eccleſia Cathedrali, vel Collegiata Collatorem vnum pro tẽpore in duabus præbendis non grauet. Et vt obuietur litibus quæ occaſione literarum mandatorum huiuſmodi oriri poſſent, mandata

huiuſmodi

huiuſmodi ſub forma, quæ eſt inferius adnotata dari volumus, quam ad perpetuam rei memoriam in Cancellaria Apoſtolica publicari, & in illius quinterno regiſtrari mandamus. Declarantes, proſequentes huiuſmodi mandata quoad beneficia ſub illis comprehenſa ordinariis collatoribus, & graduatis, ſimplicibus, & nominatis præferendos eſſe, Noſque & ſucceſſores noſtros iure præuentionis, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, & officia, cæteraque beneficia Eccleſiaſtica, & ſæcularia, & quorumuis Ordinum regularia, quæcumque, & quomodocumque qualificata, tam in menſibus graduatis, ſimplicibus, & nominatis, quam ordinariis collatoribus præfatis aſſignatis vacantia, ac etiam ſub dictis mandatis comprehenſa libere conferre.

De vero valore exprimendo. Ad hæc vide declarationē hic in fine huius vltimæ conſt.

§. 15. Statuimus inſuper quod in prouiſionibus quas perſonis quibuſuis de beneficiis vacantibus, ſeu certo modo vacaturis per nos, & ſucceſſores noſtros, ac Sedem prædictam, etiam motu proprio, etiam promotis ad Eccleſias Cathedrales, & Metropolitan. ac Monaſteria, vt obtenta per eos beneficia retinere poſſint fieri contigerit, illorum verus annuus per florenos, aut ducatorum auri de Camera aut libras Turnoen. ſeu alterius monetæ valor ſecundum communem æſtimationem exprimi debeat, alioquin gratiæ ipſæ ſint ipſo iure nullæ.

De cauſis in partibus Fräciæ cognoſcendis, & earum appellationibus.

§. 16. Statuimus quoque, & ordinamus, quod in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis omnes, & ſingulæ cauſæ exceptis maioribus in iure expreſſe denominatis, apud illos Iudices in partibus, qui de iure, aut conſuetudine præſcripta, vel priuilegio, illarum cognitionē habent, & terminari, & finiri debeant. Et ne ſub vmbra appellationum quæ nimium, & nonnumquā friuolæ interponi conſueuerunt, atque etiam in eadem inſtantia ad prorogationem litium ſæpe multiplicari iniuſtis vexationibus materia præbeatur, volumus quod ſi quis offenſus coram ſuo Iudice iuſtitiæ complementum habere non poſſit, ad immediatum ſuperiorem, etiam ad nos, & ſucceſſores noſtros, vel ſedem prædictam omiſſo medio, nec à grauamine in quacumque inſtantia ante definitiuam ſententiam quomodolibet appelletur, niſi forſitan tale grauamen extiterit, quod in definitiua reparari nequiret, & eo caſo non niſi ad immediatum ſuperiorem liceat appellari. Si quis verò immediatè ſubiectus Sedi Apoſtolicæ ad eamdem ſedem duxerit appellādum, cauſa committatur in partibus per reſcriptum vſque ad finem litis, videlicet vſque ad tertiam ſententiam conformē incluſiuè, ſi ab illis appellari contigerit, niſi propter defectū denegatæ iuſtitiæ, aut iuſtum metum, & tunc cōmitti debeat in partibus cōuicinis, & cum cauſarū expreſſione, quæ etiam de illis etiam legitimè alias quam per iuramētum coram iudicibus à Sede Apoſtolica deputandis conſtare debeat. Proceſſus autem contra præmiſſa attentatos nullos, & irritos eſſe volumus, ac reſcripta contra præmiſſa impetrantes, in expenſis, damnis, & intereſſe condemnari debere decernimus, atque declaramus. Sanctæ verò Romanæ Eccleſiæ Cardinales qui pro vniuerſali Eccleſia continuè laborant, necnon dictæ Sedis Officiales officia ſua actu exercentes, ſub præſenti decreto non intendimus comprehendi.

Earumdemque inſtātiis.

§. 17. Statuimus etiam, & ordinamus, quod Iudices cauſas quæ in partibus terminari debent, coram eis pro tempore pendētes ſub pœna excommunicationis, & priuationis beneficiorum per eos obtētorum eo ipſo incurrenda, infra biennium terminare debeāt, pars verò diffugiens, & expeditionem ipſius cauſæ malitioſè impediens grauiſſimè per eoſdem Iudices mulctetur, etiam vſque ad priuationem iuris in huiuſmodi proceſſu prætenſi, ſi eis viſum fuerit, ſuper quo eorum conſcientias oneramus, ab interlocutoriis autem ſecundo, à definitiuis verò tertiò dumtaxat prouocare licere decernimus.

Appellationibus.

§. 18. Volumuſque ſecundam ſententiam interlocutoriam conformem, & tertiam definitiuam etiam conformem omni mora ceſſante executioni debitæ demandari debere, quacumque appellatione interpoſita non obſtante.

Triennalis pacifica poſſeſſore.

§. 19. Statuimus quoque quod quicumque dummodo non ſit violentus, ſed habens coloratum titulum, pacificè, & ſine lite prælaturam, dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium ſeu quodcūque beneficium Eccleſiaſticum triennio proximo hactenus poſſidet, vel pro tēpore poſſidebit, in petitorio vel poſſeſſorio à quoquā etiā ratione iuris nouiter reperti moleſtari nequeat, præterquā prætextu hoſtilitatis, aut alterius legitimi impedimenti, de quo proteſtari, & illud iuxta concilium Vienen. intimari debeat, lis autem hoc caſu quoad futuras controuerſias intelligatur, ſi ad executionem citationis, iuriſque ſui in iudicio exhibitionem, ac terminorum omnium obſeruationem proceſſum fuerit.

Beneficia ſine titulo poſſidētibus.

§. 20. Monemus etiam Ordinarios, vt diligenter inquirant, ne quis ſine titulo beneficiū poſſideat, & ſi quem beneficium ſine titulo poſſidere repererint, declarent illi ius non competere, cuiuſuis temporis detentione non obſtante, de ipſoque beneficio poſſit illi (dummodo non ſit intruſus, vel violentus, aut alias indignus) vel alteri idoneo prouideri.

Concubinariorū pœnæ. Tu vid. Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 5. & ſeſſ. 25. cap. 14.

§. 21. Et inſuper ſtatuimus, quod quicumque clericus cuiuſcumque conditionis, ſtatus, religionis, dignitatis, etiam ſi Pontificalis, vel alterius præeminentiæ fuerit, qui poſt habitam præſentium notitiam, quam habere præſumatur poſt duos menſes poſt earumdem præſentium publicationem in Eccleſiis Cathedralibus factam, quam ipſi Diœceſani omninò facere teneantur, poſtquam præſentes ad eorum notitiam peruenerint, publicus concubinarius à perceptione fructuum omnium beneficiorum ſuorum trium menſium ſpatio ſit ipſo facto ſuſpenſus, quos ſuus ſuperior in fabricam, vel aliam euidentem Eccleſiarum vtilitatem, ex quibus ij fructus percipiuntur, conuertat, necnon huiuſmodi publicum cōcubinarium, vt primum talem eſſe nouerit, mox ſuus ſuperior monere teneatur, vt infra breuiſſimum terminum concubinam dimittat, & ſi illam non dimiſerit, vel dimiſſam, ſeu aliam publicè reſumpſerit, iubemus, vt ipſum in omnibus ſuis beneficiis omnino priuet. Et nihilominus ij publici concubinarij vſquequo cum eis per ſuos ſuperiores poſt ipſarum concubinarum dimiſſionem manifeſtamque vitæ emendationem fuerit diſpenſatum, ad ſuſceptionem quorumcumque honorum, dignitatum, beneficiorū, officiorumve ſint inhabiles, qui ſi poſt diſpēſationem recidiuo vomitu ad huiuſmodi publicum concubinatum redierint, ſine ſpe alicuius diſpenſationis ad prędicta prorſus inhabiles exiſtāt, quodque ſi hi ad quos talium correctio pertinet, eos, vt prędictum eſt, punire neglexerint, eorum ſuperiores tam in ipſos de neglectu, quam in illos pro concubinatu modis omnibus digna punitione animaduertāt. In conciliis etiam prouincialibus, & ſynodalibus aduerſus tales punire negligentes vel de hoc crimine diffamatos, etiam per ſuſpenſionem à collatione beneficiorum, vel alia condigna pœna ſeueriter procedatur, & ſi ij quorum deſtitutio ad nos, & Sedem prędictam ſpectat, per concilia prouincialia, aut ſuos ſuperiores propter concubinatum publicum reperiantur priuatione digni, ſtatim cum proceſſu inquiſitionis ad nos deferantur, eadem diligentia, & inquiſitio in quibuſcumque generalibus Capitulis, etiam prouincialibus quoad eos ſeruetur, pœnis aliis contra prædictos, & alios non publicos concubinarios à iure ſtatutis in ſuo robore permanſuris.

Concubinarij publici qui ſint.

§. 22. Publici autem intelligendi ſunt non ſolum ij, quorum concubinatus per ſententiam, aut confeſſionem in iure factam, ſeu per rei euidētiam, quę nulla poſſit tergiuerſatione celari, notorius eſt, ſed etiam qui mulierem de incontinentia ſuſpectam, & diffamatam tenent, & per ſuum ſuperiorem admoniti ipſam cum effectu non dimittunt.

Concubinarijs non permittendis.

§. 23. Quia verò in quibuſdam regionibus nonnulli iuriſdictionem Eccleſiaſticam habentes pecuniarios quæſtus à concubinariis percipere non erubeſcunt, patientes eos in tali fœditate ſordeſcere, ſub pœna maledictionis æternæ præcipimus, ne deinceps ſub pacto, compoſitione, aut ſpe alterius quæſtus, talia quouis modo tolerent, aut diſſimulent, alioquin vltra prænuſſam negligentiæ pœnam duplum eius quod propterea acceperint, reſtituere, & ad

pios vſus omninò conuertere teneantur, & compellantur. Ipſas autem concubinas, aut ſuſpectas Prælati omnibus modis curent à ſuis ſubditis, per auxiliú, & brachij ſæcularis inuocationem (ſi opus fuerit) penitus arcere, qui etiam filios ex tali concubinatu procreatos apud patres ſuos cohabitare non permittant. Iubemus inſuper quod in prædictis ſynodis, & capitulis præmiſſa publicentur, & vt quilibet ſuos ſubditos ad ipſarum concubinarum dimiſſionem moneat, diligenter. Iniungimus præterea omnibus ſæcularibus viris, etiamſi Regali præfulgeant dignitate, ne vllum qualecumque inferant impedimentum, quocumque quæſito colore Prælatis, qui ratione officij ſui aduerſus ſubditos ſuos pro huiuſmodi concubinatu, & alijs caſibus ſibi à iure permiſſis procedũt. Et cum omne fornicationis crimen lege diuina prohibitum ſit, & ſub pœna peccati mortalis neceſſarium euitandum, monemus omnes laïcos, tam vxoratos, quam ſolutos, vt ſimiliter à concubinatu abſtineant: nimis enim reprehenſibilis eſt qui vxorem habet, & ad aliam vxorem, ſeu mulierem accedit, qui verò ſolutus eſt, ſi continere nolit, iuxta Apoſtoli conſilium vxorem ducat: pro huiuſmodi autem diuini obſeruantia præcepti, hi ad quos pertinet tam ſalutaribus monitis, quam alijs canonicis remedijs omni ſtudio laborent.

De conuerſatione cum excommunicatis.

§. 24. Statuimus inſuper, quod ad euitandum ſcandala, & multa pericula, ſubueniendumque conſcientijs timoratis, quod nemo deinceps à communicatione alicuius in Sacramentorum adminiſtratione, vel receptione, aut alijs quibuſcumque diuinis, vel etiam prætextu cuiuſcumque ſententiæ, aut cenſuræ Eccleſ. ſeu ſuſpẽſionis, aut prohibitionis ad homine, vel à iure generali promulgatæ, teneantur abſtinere, vel aliquem vitare, vel interdictum Eccleſiaſticum obſeruare, niſi ſententia, prohibitio, ſuſpenſio, vel cenſura huiuſmodi fuerit, vel contra perſonam, Collegium, Vniuerſ. Eccl. aut locum certum aut certam à iudice publicata, & denunciata ſpecialiter, & expreſſe, aut ſi notorie in excommunicationis ſententiam conſtiterit incidiſſe, quod nulla poſſit tergiuerſatione celari, aut aliquo iuris ſuffragio excuſari, eum à communione illius abſtinere volumus, iuxta canonicas ſanctiones. Per hoc tamen huiuſmodi excommunicatos, ſuſpenſos, interdictos, ſeu prohibitos non intendimus in aliquo releuare, nec eis quomodolibet ſuffragari.

Interdictiſque Eccleſiaſticis.

§. 25. Et quoniam ex indiſcreta interdictorum promulgatione multa conſueuerunt ſcandala euenire, ſtatuimus quod nulla Ciuitas, Oppidum, Caſtrum, Villa, aut locus Eccleſiaſtico ſupponi poſſit interdicto, niſi ex cauſa, ſiue culpa ipſorum locorum, aut domini, ſeu rectoris, vel officialium, propter culpam autem, ſeu cauſam alterius cuiuſcumque priuatæ perſonæ huiuſmodi loca interdici nequaquam poſſint, auctoritate quacumque ordinaria delegata, niſi talis perſona prius fuerit excommunicata, ac denunciata, ſeu in Eccleſia publicata, aut domini, ſeu rectores, vel officiales ipſorum locorum auctoritate iudicis requiſiti, huiuſmodi perſonam excommunicatam infra biduum inde cum effectu non eiecerint, aut ad ſatisfaciendum compulerint, qua etiam poſt biduum eiecta recedente, vel ſatisfaciente, mox ad diuina reſumi poſſint, quod etiam in pendentibus locum habere decernimus.

Reſignationibus beneficiorum. De hac materia, gratiam habentem ſanctionem Greg. XIII in eius conſt. 85. Humano.

§. 26. Necnon conſtitutionem de eorumdem fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio editam, quam cum irritanti decreto ſtatuimus, & decreuimus, & ordinamus, quod ex tunc de cetero perpetuis futuris temporibus deceſſione regiminis, & adminiſtrationis Eccleſiarum, & Monaſteriorum, facta per eos, qui Eccleſijs, & Monaſterijs ipſis præerunt, ſeu illa in adminiſtrationem, ſeu commendam, aut vt alijs vnita, aut alias obtinebant, ſeu reſignatione aliorum quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum, ſeu ceſſione iuris in eis, vel ad ea quomodolibet competentis, aut priuationis, vel depoſitionis, aut cenſurarum fulminatione, etiam literis Apoſtolicis à nobis, & Sede Apoſtolica, etiam motu proprio pro tempore emanatis, quæ in manibus Romani Pontificis factæ dicerentur contentis, etiamſi ſuper illis narratiua fundaretur intentio, conſtare, & apparere deberet per publica inſtrumenta, vel documenta authentica. Alioquin tam in iudicio, quam extra illud, narratiuæ, & aſſertioni huiuſmodi in præiudicium tertij minime ſtari, nec ex illis alicui præiudicium afferri debere, niſi de huiuſmodi narratiua, & aſſertione etiam in literis, Apoſtolicis facta altero ex præmiſſis modis doceretur, innouamus, illamque perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari mandamus.

Stabilimentum d. concordationis ipſomet Rege, qui Bononiæ perſonaliter huic Pont. obedientiam præſtitit.

§. 27. Et quia ad ſupradictam concordiam cum præfato Rege ob illius ſinceram deuotionem erga nos, & Sedem prædictam oſtenſam, cum ad præſtandam nobis reuerentiam, & filialem obedientiam, ac Ciuitatem noſtram Bononiæ perſonaliter acceſſit, conſentimus, illamque inuiolabiliter obſeruari deſideramus, illam veri contractus, & obligationis inter nos, & Sedem Apoſtolicam prædictam ex vna, & præfatum Regem, & Regnum ſuum ex altera partibus, legitime initi, vim, & robur obtinere.

Cui derogari non poſſe decernit.

§. 28. Ac illi, & præſentibus in aliqua ſui parte per quaſcumque literas, & gratias per nos, & ſucceſſores noſtros deſuper concedendas derogari, clauſulamque cum earumdem derogatione præſentium latiſſime extendẽda, ac quod eædem præſentes literæ, & earum tenor pro expreſſis habeãtur in quibuſuis ſupplicationibus pro tempore ſignatis appoſitam, nihil penitus operari, & illius vigore in literis Apoſtolicis ſuper ipſis ſupplicationibus conficiendis quicquam per quod præſentibus, aut alicui particulæ de contentis in eis derogaretur, ſeu derogari videretur, narrari non poſſit, & ſic per quoſcumque iudices, etiam Commiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & præfatæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in quibuſuis cauſis ſuper præmiſſis, vel eorum aliquo pro tempore motis iudicari, definiri, & ſententiari debere, ſublata eis aliter ſententiandi, & definiendi omnimoda facultate, & auctoritate, necnon irritum, & inane quicquid ſecus ſuper iis, vel eorum aliquo à quoquam quauis auctoritate etiã per nos, & ſucceſſores noſtros præfatos, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Pactum quod Rex infrà certum tempus hanc concordiam in ſuo Regno acceptari faciat.

§. 29. Volumus autem quod præfatus Rex præſentes literas, ac omnia, & ſingula in eis contenta, quæ in prima futura Seſſione præſentis Concilij Lateranenſis approbari, & cõfirmari facere promiſimus, infra ſex menſes à die approbationis, & confirmationis computandos non approbauerit, & ratificauerit, & ea perpetuis futuris temporibus in Regno ſuo, & omnibus alijs locis, & dominijs dicti Regni per omnes Prælatos, & alias etiam Eccleſiaſticas perſonas, ac Curias Parlamentorum legi, publicari, iurari, & regiſtrari, ad inſtar aliarum Conſtitutionum Regiarũ, & de acceptatione, lectione, publicatione, iuramento, & regiſtratione prædictis infra prædictum tempus per omnium, & ſingulorum ſupradictorum patentes literas, aut authenticas ſcripturas nobis non tranſmiſerit, aut Nuncio noſtro apud ipſum Regem exiſtenti, per eum ad nos deſtinandas non conſignauerit, & deinde ſingulis annis etiam legi, prout alias ipſius Francorum Regis Conſtitutiones, & ordinationes, quæ in viridi ſunt obſeruantia, obſeruari debent, inuiolabiliter obſeruari cum effectu non fecerit, præſentes literæ, & inde ſecuta quæcumque ſint caſſa, & nulla, nulliuſque roboris vel momenti.

Declaratio d. concordiæ.

§. 30. Et cum omnium quæ in Regno Delphinatu, & Comitatu prædictis aguntur, notitiam non habeamus, conſuetudines, ſtatuta, ſeu vſus libertati Eccleſiaſticæ, & auctoritati Sedis Apoſtolicæ quomodolibet præiudicantia ſi qua in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædicta alias quam in præmiſſis exiſtant, non intendimus nobis, & eidem Sedi in aliquo præiudicare, ſeu illa tacite vel expreſſe quomodolibet approbare.

Obſeruãtiam concordia per Regem executioni demandanda.

§. 31. Et nihilominus præfato Franciſco, & pro tempore exiſtenti Francorum Regi in virtute ſanctæ obedientiæ mandamus, quatenus per ſe, vel alium, ſeu alios in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutos præſentes literas, ac omnia & ſingula in eis contenta, quando & quoties opus fuerit, publicari, & ea inuiolabiliter obſeruari faciant. Contradictores cuiuſcumque dignitatis & præeminentiæ fuerint per cenſuras Eccleſiaſticas, & pecuniarias pœnas, aliaque iuris & facti quæuis opportuna remedia appellatione qualibet omnino poſtpoſita compeſcendo.

Clauſula derogatoria. §. 32. Non obſtantibus omnibus ſupradictis, aut ſi aliquibus, communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Forma vero ſupradicti mandati Apoſtolici ſequitur, & eſt talis.

LEO EPISCOPVS,

Seruus Seruorum Dei. Venerabili fratri Epiſcopo. N & dilectus filius Capitulo ſingulíſque Canonicis Eccleſia N. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Forma mandati Apoſtol. de quo ſup. §. 33. VItæ ac morū honeſtas, aliaque laudabilia probitatis & virtutum merita, ſuper quibus dilectus filius N. apud nos fide digno commendatur teſtimonio, nos inducunt, vt ſibi reddamur ad gratiam liberales. Hinc eſt quod nos cupientes vt eidem N. iuxta illius quæ olim per fel. recor. Gregorium Papam IX. prædeceſſorem noſtrum ad tunc Epiſcopum Nouiomen. directa extitit quæ incipit, Mandatum, & aliarum duarum illam immediate ſequentium decretalium formas de Canonicatu & præben. aut dignitate, perſonato, adminiſtratione, vel officio veſtræ vel alterius Eccleſiæ, aut alio beneficio, cum cura, vel ſine cura, etiamſi Parochialis Eccleſia, vel eius perpetua Vicaria, aut Capella, ſiue perpetua Capellania ad veſtram collationem, nominationem, ſeu præſentationem, & aliam quamcumque diſpoſitionem prouideri poſſit, Ac volentes præfato N. meritorum ſuorum intuitu gratiam facere ſpecialem, ipſumque N. à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, necnon omnia & ſingula beneficia Eccleſiaſtica cum cura & ſine cura quæ præfatus N. etiam ex quibuſuis Apoſtolicis diſpenſationibus obtinet, & expectat, ac in quibus, & ad quæ ius ſibi quomodolibet competit, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque ſint, eorumque fructuum, redditũum, & prouentuum veros annuos valores, ac huiuſmodi diſpenſationum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, motu proprio non ad ipſius N. vel alicuius alterius pro eo nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus, ſi vobis pro alio non ſcripſetimus qui ſimile mandatum, aut ſimilem gratiam proſequatur, Canonicatum, & præben. aut dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium veſtræ vel alterius Eccleſiæ, aut aliud beneficium Eccleſiaſticum cum cura vel ſine cura etiamſi Parochialis Eccleſia, vel eius perpetua Vicaria, aut Capella, vel perpetua Capellania fuerit, ad veſtram collationem, prouiſionem, præſentationem, nominationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem pertinens, etiamſi dignitati, perſonatui, adminiſtrationi, vel officio huiuſmodi cura immineat animarum, dummodo talis dignitas electiua non exiſtat, cum creatione in Canonicum veſtræ vel alterius Eccleſiæ, etiãſi in ea ſtatuto, & priuilegio expreſsè caueatur, quod nulli de dignitate, perſonatu, adminiſtratione, vel officio prouideri poſſit, niſi cum effecto illius Eccleſiæ Canonicus exiſtat, Canonicatum huiuſmodi Eccleſiæ, cum plenitudine iuris Canonici, & non obſtante de certo Canonicorum numero ad effectum huiuſmodi dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium dumtaxat obtinendum, & non alias auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium conferimus, & de illo etiam prouidemus, ſi quem, quam, vel quod poſt menſem, poſtquam præſentes literæ vobis præſentatæ fuerint, extra Rom. Curiam vacare contigerit, cum plenitudine iuris Canonici, ac omnibus iuribus & pertinentiis ſuis eidem N. conferatis, & de illo, aut illa prouideatis, ſeu ipſum ad illam, vel illud præſentetis, aut nominetis, ipſumq; N. in Canonicum, & in fratrem veſtræ vel alterius Eccleſiæ ad effectum tantum obtinendi dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem vel officium huiuſmodi recipiatis, ſtallum ſibi in Choro, & locum in Capitulo, cum plenitudine iuris Canonici aſſignetis; inducentes eumdem N. vel procuratorem ſuum eius nomine, in corporalem poſſeſſionem Canonicatus & præben. aut dignitatis, perſonatus, adminiſtrationis, vel officij, ſeu beneficij huiuſmodi, iuriumque, & pertinentium vniuerſorum prædictorum, defendẽteſque inductum, ac facientes N. vel pro eo procuratorem prædictum ad præbendas, aut dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem vel officium, ſeu beneficium huiuſmodi, quodcumque fuerit, vt moris eſt admitti, ſibique de illius, vel eorum fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuerſis integre reſponderi. Non obſtante de certo Canonicorum numero, vt præfertur, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictæ veſtræ vel alterius Eccleſiæ iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus contrariis quibuſcumque. Aut ſi vobis ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod ad receptionem vel prouiſionem alicuius minime teneamini, quodque de Canonicatibus, & præbendis, ſeu dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus vel officiis veſtræ vel alterius Eccleſiæ, aut aliis beneficiis Eccleſiaſticis quibuſcumque ad veſtram collationem, prouiſionem, præſentationem, nominationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem, communiter vel diuiſim pertinen. nulli valeat prouideri per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem; & qualibet alia dictæ Sedis indulgent. generali vel ſpeciali, cuiuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, effectus huiuſmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cuiuſcumque toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Seu ſi dictus N. præſens non fuerit ad præſtandum de obſeruãdis ſtatutis, & conſuetudinibus veſtræ, vel alterius Eccleſiæ ſolitum iuramentum, dummodo in abſentia tua per procuratorem idoneum, & cum ad Eccleſiam ipſam acceſſeris, corporaliter præſtet. Data, &c.

Forma alterius mandati Apoſt. de quo ſup. §. 34. Dilectis filiis. N. & N. ac N. Officialibus. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. Hodie cupientes vt dilecto filio N. Clerico N. Diœceſis iuxta illius quæ olim per fel. recor. Gregorium Papam IX. prædeceſſorem noſtrum ad tunc Epiſcopum Nouiomen. directa extitit, quæ incipit, Mandatum, & aliarum duarum illam immediate ſequentium decretalium formas, de Canonicatu & præbendis, aut dignitate, perſonatu, adminiſtratione, vel officio Eccleſiæ N. aut alio beneficio Eccleſiaſtico cum cura vel ſine cura, prouideri poſſet, motu proprio venerabili fratri noſtro Epiſcopo N. & dilectis filiis Capitulo, ſinguliſque Canonicis Eccleſiæ N. per alias noſtras literas mandauimus, quatenus ſi eis communiter vel diuiſim pro alio non ſcripſiſſemus, qui ſimile mandatum, aut ſimilem gratiam proſequeretur, eidem N. Canonicatum, & præbendas, aut dignitatem perſonatum, adminiſtrationem, vel officium. aut beneficium Eccleſiæ N. aut aliud beneficium Eccleſiaſticum, ad eorum collationem, prouiſionem, præſentationem, nominationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem communiter vel diuiſim pertinens, ſi quem, quam, vel quod, poſt menſem poſt præſentationem earumdem literarum vacare contingeret, cum plenitudine iuris Canonici, omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis, prout ad eos communiter vel diuiſim pertineret, conferrent, & aſſignarent, aut eum ad illa præſentarent, eligerent, nominarent, ſeu de illis prouiderent, prout in eiſdem literis plenius continetur. Quocirca diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus veſtrum per vos, vel alium, ſeu alios, ſi Epiſcopus, Capitulum, & Canonici prædicti Canonicatum, & præben. aut dignitatem perſonatum, adminiſtrationem vel officium, aut beneficium huiuſmodi eidem N. conferre, & aſſignare, ac de illis etiam prouidere recuſauerint, ſeu diſtulerint aut negligentes fuerint, Canonicatum, præbendas, aut dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem vel officium huiuſmodi cum plenitudine iuris Canonici, ac omnibus iuri-

bus,& pertinentiis ſupradictis,eidem N. conferre,& aſſignare,necnon eumdem N.ad illa vt moris eſt admittere,& in Canonicatum recipere,& in fratrem,ſtallo ſibi in Choro,& loco in Capitulo aſſignatis, omniaque & ſingula alia in dictis literis contenta,alias iuxta earumdem continentiam ac formam in omnibus, & per omnia facere, & exequi curetis. Contradictores prout iuſtitia ſuadebit ad hoc compeſcendo. Non obſtan. omnibus quæ in dictis literis volumus non obſtare. Datum &c. Pro regularibus autem ſimilis forma illis conueniens detur &c.

Nulli ergo omnino hominum,&c. Si quis &c.

D. P. An. 4. die 18. Aug. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſextodecimo,xv.Kalen.Septembr.Pont.noſtri Anno quarto.

Sequitur eiuſdem Pontificis alia d. concordiæ confirmatio, Sacro Lateranenſi Concilio approbante.

Edita An. D. 1516. *LEO EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.*

Cauſa huius conſtit. DIuina diſponente clementia, per quam Reges regnãt,& principes imperant, in eminenti Apoſtolatus ſpecula, & ſuper gentes & regna, meritis licet imparibus conſtituti, animo reuoluentes, quod & ſi ea quæ pro ſalubri, & quieto regimine regnorum, & ad apicem & iuſtitiam populorum,perpetua eorumdem Regnorum ſtabilitate, Regibus præſertim de fide Catholica, & de Republica Chriſtiana, & Apoſtolica Sede benemeritis, laudabili,& prouida noſtra ordinatione cum venerabilibus fratribus noſtris S.R.E.Cardinalibus conceſſa, ac ad effectum huiuſmodi geſta, ſtatuta, ordinata, & decreta, factaue ſunt, plenam roboris obtineat firmitatem, illis nihilominus interdum ſacro approbante Concilio noſtræ innouationis, & approbationis robur adiicimus, vt eo firmius illibata perdurent,quo ſæpius erunt noſtra auctoritate, ac etiam generalis Concilij præſidio communita,efficacemque operam circa eorumdem conſeruationem libenter adhibemus, vt Reges & ipſorum Regnorum perſonæ,conceſſionibus,priuilegiis, ſtatutis, & ordinationibus huiuſmodi in Domino plene gaudentes, pacis,& in tranquillitatis,ac amœnitatis dulcedine conquieſcant, & in eorum ſolita erga eamdem Sedem deuotione feruentius perſeuerent.

Concordia inita fuit cum Rege Franciæ vt in bulla præinſerta. §. 1. Nuper ſiquidem vt Eccleſia ſponſa noſtra in ſancta vnione conſeruaretur, &per Chriſti fideles ſacris canonibus à Romanis Pontificibus,& ſacris generalib.Cóciliis dumtaxat editis vteretur,quaſdam Conſtitutiones, quas de cetero loco pragmaticæ ſanctionis, & contentorum in ea in Regno Franciæ pro bono pacis, & cócordiæ,ac illius communi,& publica vtilitate cum cariſſimo in CHRISTO filio noſtro Franciſco Francorum Rege Chriſtianiſſimo, dum Bononiæ cum noſtra Curia eſſemos,tractatas,& cum eiſdem fratribus noſtris diligenter examinatas, & de eorum conſilio cum præfato Rege cócordatas, & per ipſius Regis legitimum procuratorem acceptatas, de eorumdem fratrum conſilio, & vnanimi conſenſu ſtatuimus,& ordinamus, prout in noſtris literis deſuper confectis plenius continetur, quarum tenor ſequitur,& eſt talis.

Bulla ipſa eſt quæ præcedit ideo non inſeritur.

Vt nunc illa per Pontificẽ cum approbatione Concilij, iterato approbatur quã tamen Rex pro parte ſua eadem obſeruet. §. 2. Nos igitur vt literæ ipſæ quæ ob id præcipue editæ fuerunt vt in corpore myſtico,ſancta videlicet Eccleſia,perpetua caritas,& pax inuiolata perdurent,& ſi qua membra diſſentiant,ea commode ſuo reinſerantur corpori, eoque magis obſeruentur, quo clarius conſtiterit ipſas literas ex matura & ſalubri deliberatione à nobis dicto ſacro Lateranenſi approbante Concilio approbatas, & innouatas, quæ ſtatutæ, & ordinatæ fuerunt; licet ad earumdem literarum ſubſiſtentiam, & validitatem, alia approbatione non indigerent,ad abondantiorem tamen cautelam, vt eo tenacius obſeruentur, & difficilius tollantur, quo tantorum Patrum fuerint maiore approbatione munitæ,literas prædictas cum omnibus, & ſingulis ſtatutis, ordinationibus, decretis definitionibus, pactis,conuentionibus,promiſſione, voluntate, ac pœnis, inhibitione,aliiſque,omnibus & ſingulis clauſulis in eis contentis,illa præſertim qua volumus quod ſi præfatus Francorum Rex ſupradictas literas, ac omnia, & ſingula in eis contenta intra ſex menſes à data præſentium computandos non approbaret, & ratificaret, & ea perpetuis futuris temporibus in Regno ſuo, & aliis locis, & Dominiis dicti Regni per omnes Prælatos, & alias Eccleſiaſticas perſonas, ac Curias parlamentorum acceptari, legi,publicari, iurari, & regiſtrari ad inſtar aliarum conſtitutionum regiarum,& de acceptatione, lectione, publicatione,iuraméto,& regiſtratione prædictis intra prædictum tempus per omnium & ſingulorum ſupradictorum patentes literas, aut authenticas ſcripturas, nobis non tranſmitteret, aut Nuncio noſtro apud ipſum Regé exiſtenti per eum ad nos deſtinandum non conſignaret, & deinde ſingulis annis etiam legi, prout aliæ ipſius F. Regis Conſtitutiones, & ordinationes, quæ in viridi ſunt obſeruantia, obſeruari debent, inuiolabiliter obſeruari cum effecto non fecerit, literæ ipſæ, & inde ſecuta quæcumque eſſent caſſa,& nulla,nulliuſque roboris, vel momenti, ſacro Lateranen. Concilio approbante, Apoſtolica auctoritate, & poteſtatis plenitudine approbamus & innouamus, eaſque inuiolabiliter, & irrefragabiliter obſeruari,& cuſtodiri mandamus, roburque perpetuæ firmitatis in euentum dictarum approbationis,& ratificationis,& non aliter,nec alio modo obtinere,omneſque in dictis literis comprehenſos, ad ipſarum literarum ac omnium & ſingulorum in eis expreſſorum obſeruationem, ſub cenſuris & pœnis, ac aliis in eis contentis iuxta earumdem literarum tenorem & formam teneri,& obligatos eſſe decernimus,& declaramus.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis,ac omnibus illis quæ in dictis literis volumus non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque. *Clauſula derogatoria.*

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. Romæ in publica ſeſſione, in Lateranen. ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſextodecimo, 14. Kalen. Ianuarij,Pontificatus noſtri anno quarto. *Dat. P. An. 4. die 19. Dec.*

Sequitur d. conſtitutionis declaratio.

LEO EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1517.*

ROmanos Pontifex,cui tot tantaque in ſpiritualibus & temporalibus prouidenda incumbunt, rerum & temporum qualitate penſata, nonnulla prout ad cunctorum clericorum beneficia Eccleſiaſtica, à Sede Apoſt. pro tempore impetrantium commoda & vtilitates, ac litibus & fraudibus obuiandum oportere conſpicit, ſalubriter ordinat & diſponit. *Exordium.*

§. 1. Nuper ſiquidem inter conſtitutiones ad laudem DEI & Chriſti fidelium pacem & quietem, de fratrum noſtrorum cõſilio, cum cariſſimo in CHRISTO filio noſtro Franciſco Francorum Rege Chriſtianiſſimo matura deliberatione cõcordatas,ſtatuimus quod in prouiſionibus per quas perſonis quibuſuis Regni Franciæ ac Delphinatus, & Comitatus Dien. & Valentin. de beneficiis vacantibus, ſeu certo modo vacaturis per nos & ſucceſſores noſtros & Sedem prædictam,etiam motu proprio, etiam promotis ad Eccleſias Cathedrales, & Metropolitanas & Monaſteria (vt obtenta per eos beneficia retinere poſſent) fieri contingeret,illorum verus annuus per florenos aut ducatos auri de Camera, aut libras Turon. ſeu alterius monetæ valor ſecundum communem æſtimationem exprimi deberet, alioquin gratiæ ipſæ eſſent ipſo iure nullæ. *In concordatis Franciæ, habetur, quod verus valor beneficiorum exprimeretur vt hic ſup.*

§. 2. Cum autem, ſicut accepimus, ſæpe contingeret perſonas Regni & Delphinatus ac Comitatus huiuſmodi, vacatione beneficiorum in locis remotis Regni ac Delphinatus,& Comitatus eorumdé,per obitum pro tépore vacantis intellecta,eorum veri valoris notitiam haberi nó poſſe, & valoris huiuſmodi notitia non habita, ad illa à Rom. Pont. impetrandũ, celerem Nuncium ad Sedem prædictam deſtinare, & ſignaturam ſupplicationis ſuper illorum impetratione, cum facultate verum annuum, *Ex cauſis autem hic expreſſis.*

annuum valorem beneficiorum huiuſmodi in literarum ſuper huiuſmodi ſupplicationibus expeditione augendi obtinere ad effectuio poſſeſſionem beneficiorum huiuſmodi aſſequendi, literas ſuper huiuſmodi impetrationibus, cum minus vera valoris beneficiorum eorumdem expreſſione expedire, & abſque eorum culpa, diligentia & expenſis pro impetratione huiuſmodi obtinenda factis, & gratia eis à nobis conceſſa, & illius effectu fruſtrari, ac per poſteriores (qui nulla habita diligentia cum expreſſione veri valoris eadem beneficia à Sede prædicta impetrarunt) excludi, ac deſuper propterea moleſtari.

Conceditur facultas illū valorem exprimendi infra annum à die datarum literarum.

§. 3. Nos qui ſubditorum noſtrorum commoda libenter procuramus, ac eos à litibus & expenſis, quantum cum Domino poſſumus releuamus motu proprio ac ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſtatuimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus impetrantes beneficia Eccleſiaſtica in Regno, Delphinatu & Comitatu prædictis per obitum dumtaxat vacantia, ſi verum annuum valorem beneficiorum in literis Apoſtolicis, quæ ſuper dictis beneficiis expeditæ non fuerunt non expreſſerint, infra annum à die datarum literarum earumdem computandum, valorem ipſum male expreſſum corrigi, per officiales, ad quos expeditio literarum huiuſmodi pertinet, & correctiones literarum earumdem fieri conſueuerunt petere; ipſique officiales ipſarum literarum expeditioni præſidentes, ad eorumdem impetrantium ſimplicem petitionem, valorem in ipſorum ad verum annuum valorem, iuxta petentium voluntatem in eiſdem literis reducere, & corrigere, ipſique impetrantes pro augmento valoris expreſſi dumtaxat, annatam Cameræ Apoſtolicæ ſoluere debeant & teneantur.

Impetrationes aliter factæ inualidātur.

§. 4. Decernentes quaſcumque impetrationes poſteriores de dictis beneficiis ratione non expreſſionis veri valoris huiuſmodi, infra dictum annum factas, nullius roboris vel momenti eſſe, & pro infectis haberi debere. Nulli &c.

D.P.A.4. die 1. Octob.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1517. Kal. Octobris, Pont. noſtri Anno quarto.

XXI. De Prædicatorum verbi Dei munere, examine, & approbatione.

Approbatio & examen huiuſmodi, regulariter ſpectat ad Ordinarios locorum, ita diſponente Concil. Trid. ſeſſ. 5. cap. 2. & ſeſſ. 24. c. 4. ac ita etiam iubente Clem. VIII. in ſua conſt. 115. Quæcūque. Quo vero ad eorum officium habes Concil. Trid. ſeſſ. 5. c. 2. ſeſſ. 24 c. 4. & ſeſſ. 25. in cap. de Purgatorio.

Quoad prædicationem verbi Dei vide quæ ſtatuit Greg. XV. in ſua conſt. 18. Inſcrutabili infr. tom. 4.

Edita An. D. 1516.

L E O   E P I S C O P V S,
Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Prædicationis munus valde neceſſariū & vtile eſt.

SVpernæ Maieſtatis præſidio, per cuius ineffabilem prouidentiam cæleſtia ſimul & terrena diriguntur, ſuper gregem Dominicum nobis commiſſum, ſpeculatoris officium (quantum imbecillitati noſtræ conceditur) exercentes, totaque mente nobiſcum ipſi reuoluentes inter alia complura & magna ad nos pertinere, vt munus prædicationis, quod in Eccleſia Dei præcipuum, ac pernecesſarium, magnique fructus atque vtilitatis, dummodo recte & ex ſincera caritate erga Deum & proximum præceptiſque & exemplis ſanctorum Patrum, qui hæc profitentes cum fidei fundatione & propagatione plurimum Eccleſiæ contulerunt, exerceatur; quippe quod Redemptor noſter prius fecit, & docuit, & eius præcepto & imitatione duodenus ille Apoſtolorum numerus, quaſi totidem cœli, Dei veri gloriam enarrantes per Orbem terrarum, vniuerſum genus humanum, quod ſub peccati iugo vetuſta ſeruitute continebatur, ſenſim ab eorum tenebris educentes, & ad perpetuæ ſalutis lucem excitantes, verbum ipſum in omnem terram, & in fines orbis terræ, tum ipſi prius, tum deinde ſui ſucceſſores longe lateque propagauerunt, altiſſimeque fundarunt, vt qui nunc tantum ſubeunt onus, meminiſſe debeant, creberrimeque ſecum reuoluere, præter auctoris ipſius, ac fundatoris Iesv Christi pientiſſimi Redemptoris, Petri etiam & Pauli ceterorumque Apoſtolorum & Domini Diſcipulorum ſe vices, quoad hoc officium, ſubire, ac ſuſtinere.

Prædicatores tamen aliqui ſcandaloſa quandoque proponunt.

§. 1. Sane fide dignorum relatione percipimus, quod nonnulli Prædicatores noſtris temporibus (quod dolēter referimus) non attendentes, ſe eorum, quos diximus, & inſuper Sanctorum Eccleſiæ Doctorum, aliorumque ſacram Theologiam profitentium, qui aſſiſtendo iugiter Chriſtianis, ac ſe falſis prophetis rectam fidem ſubuertere annitentibus opponentes, Eccleſiam militantem illæſam prius, per ſe talem eam eſſe manifeſtarunt, officium exercere, & non niſi vtilia concurrentia eorum ſermonibus populo ad vitiorum extirpationem, virtutum laudem, animarum denique ſalutem fidelium, meditanda & perficienda debere aſſumere, multa tamen & varia contra inſtitutiones & exempla, quæ diximus, quandoque etiam ſcandaloſa populis prædicare, quod mentem certe noſtram mirum in modum commouit, dum nobiſcum ipſi mente voluimus, quod illi officij immemores ſui, in ſuis ſermonibus non ad vtilitatem audientium, ſed ad ſuam potius oſtentationem laborantes, vanis quorumdam auribus blandiuntur, qui ad hoc iam deueniſſe apparent, vt verificetur dictum Apoſtoli ad Timotheum ita ſcribentis: Erit enim tempus cum ſanam doctrinam nō ſuſtinebunt, ſed ad deſideria coacervabunt ſibi magiſtros prurientes auribus, & à veritate quidem auditum auertent, ad fabulas autem conuertentur; quorum falſas & inanes mentes, prædicantes ipſi præfari, non modo in rectam veramque viam reducere minime ſtudent, ſed illas maioribus etiam erroribus implicant, dum ſine vlla canonum atteſtatione, vel reuerentia, imo contra ipſas canonicas ſanctiones, ſacræ Scripturæ ſenſum multifariam peruertentes, temereque ac perperam plerumque interpretantes, contra veritatem prædicare, terroreſque ac minas, multaque mala propediem affutura, iamque ingruentia, nulla prorſus legitima ratione muniti, ſed ſuo dumtaxat ſenſui obſequentes comminantur, repræſentant, adeſſeque aſſeuerant; plerumque etiam vana quædā & inania, & alia huiuſmodi populis ingerere, & (quod enormius eſt) ab æternitatis lumine, & ſancti Spiritus admonitione, aut infuſione, illa ſe habere aſſerere audēt. Cumque ij ſub confictorum miraculorum mendaciis, varios errores fraudeſque diſſeminēt, denique populos, quos in Euangelica doctrina ſedulo inſtruere, & in vera fide retinere & conſeruare deberent, ſermones ſuos à ſēſu & præceptis vniuerſalis Eccleſiæ retrahentes, à ſacriſque conſtitutionibus, quas maxime ſequi deberent, deuiantes, auditores ſuos amouent, ac longe faciunt à ſalute. Per hæc namque & alia huiuſmodi ſimpliciores homines, vt ad deceptionem procliuiores, à via ſalutis & obedientia Rom. Eccleſiæ deuiantes, in errores varios perfacile inducuntur.

Leo S. Gregorium Prædicatores hortabatur vt hic.

§. 2. Propterea Gregorius huius muneris peritiſſimus, & feruore caritatis incenſus, prædicatores vehementer hortatur & monet, vt dicturi ad populum, prudentes cautique accedant, ne dicendi impetu rapti, verborum erroribus quaſi iaculis audientium corda configant, & cum ſapientes ſuttaiſe videri deſiderant, decepti ſpeciatæ virtutis compagem inſipienter diſcindant. Sæpe namque verborum effectus amittitur, cum loquacitate importuna, vel incauta, audientium corda leuigantur. Et ſane in nullo alio eadem ij plebem maiori damno ſcandaloque afficiunt, quam cum vel tacenda prædicant, vel falſa & inutilia docendo, eam in errorem inducunt. Quæ quoniā huic ſacræ religioni diuinitus inſtitutæ, vt noua & aliena, omnino contraria eſſe noſcuntur, graui certe accuratoque ſunt examine digna, ne ſcandalum populo Chriſtiano, & ſuorum auctorum, ac aliorum animabus interitum pariant.

Et hic Pont. iubet Prædicatores debere prius examinari & approbari.

§. 3. Nos igitur ſanctæ Dei Eccleſiæ (cui diſponente Domino præſidemus, quæ quidem vnum eſt, & Deum vnum prædicat, colit, ac vnam fidem firmiter & ſincere confitetur, iuxta illud Prophetæ vaticinium: Qui habitare

Chriſtianæ Religionis defenſione & ampliatione complura feciſſe, ac vberes fructus protuliſſe, & in dies ſingulos proferre, ita vt eorumdem Epiſcoporum, ac Religioſorum bonis operibus, orthodoxam fidem incrementa ſumpſiſſe, & per Orbem terrarum vndique dilatatam fuiſſe, fidelium nullus ignoret. Et ſicut ipſi ſæpenumero vigilantiſſima & ſolerti cura, ſchiſmata in Dei Eccleſia extinguere, & Eccleſiæ vnitatem reddere, & vt eidem Eccleſiæ pacis tranquillitas daretur, innumeros labores ſubire non dubitarunt, ita quoque par eſt, eos inter ſe noſtris prouiſionibus pacis vinculo, ac fraterna caritate, & vnitate coniungi, vt eorum concordi doctrina & mutuis operibus vberiores in Eccleſia Dei fructus proueniant.

Hic itaque Pont. pro concordia inter Epiſcopos, & Mendicantes: moderantur priuilegia Mendicantiū in infra dicendis.

§. 2. Sane cupientes, vt iura ſpiritualia quæ ad Dei laudem, & Chriſti fidelium animarum ſalutem pertinent, & quorum in exercitium præfatis Epiſcopis & eorũ Superioribus in ſuis Diœceſibus (cum ipſi in partem ſollicitudinis, vt præfertur, aſſumpti, ac diœceſes diſtinctæ, & cuilibet eorumdem Epiſcoporũ aſſignatæ fuerunt) commiſſum extitit vt per ipſos Epiſcopos exerceantur, & ius illa libere exercendi, quantum fieri poteſt, eis illæſum præſeruetur. Et ſi aliqua dictis Fratribus Mendicantibus in eorumdem Epiſcoporum læſionem per Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & Sedem Apoſtolicam conceſſa fuerint, conceſſiones huiuſmodi eiſdem Religioſis factas in ſubſequentibus duximus moderandas, vt ipſi Fratres potius ab eiſdem Epiſcopis omni cum caritate foueantur, quam aliquo modo moleſtentur & inquietentur. Vna enim eſt Regularium, Sæcularium, Prælatorum & ſubditorum exemptorum & non exemptorum vniuerſalis Eccleſia, extra quam nullus omnino ſaluatur, eorumque omnium vnus Dominus, vna fides. Et propterea decet eos, qui eiuſdem ſunt corporis, vnius etiam eſſe voluntatis, & ſicut Fratres nexu inuicem caritatis adſtricti ſunt, ſic non conuenit alterum in alterius iniuriam ſeu iacturam proſilire, dicente Saluatore, Hoc eſt præceptum meum, vt diligatis inuicem, ſicut dilexi vos.

Epiſcopi eos viſitent, & corrigant, in concernentibus Parochianorum curã. & Sacramentorum adminiſtrationem.

§. 3. Ad conſeruandam igitur inter Epiſcopos, & eorum Superiores, ac Prælatos & Fratres huiuſmodi mutuam caritatem, & beneuolentiam, diuini quoque cultus augmentum, pacemque & tranquillitatem vniuerſalis Eccleſiæ ſtatus, quod ita demũ fieri poſſe cognoſcimus, ſi vnicuique quantum fieri poteſt, ſua iuriſdictio conſeruetur. Sacro approbante Concilio ſtatuimus & ordinamus, quod Epiſcopi, & eorum Superiores & alij Prælati præfati, parochiales Eccleſias ad eoſdem Fratres ratione locorum ſuorum legitime ſpectantes, quoad ea, quæ ad Parochianorum curam, & Sacramentorum conſeruationem, adminiſtrationemque pertinent, (ſine tamen viſitatorum inſolito grauamine, vel impenſa) viſitare, & illarum curam gerentes, & circa illam delinquentes, ſi Religioſi fuerint, iuxta ipſius Ordinis regularia inſtituta, intra ſepta Regularis loci, Sæculares vero presbyteros, & Fratres huiuſmodi beneficia obtinentes, libere tamquam ſuæ iuriſdictioni ſubiectos punire.

Quiquis in domorum Eccleſiis celebrare poſſint.

§. 4. Ac tam Prælati, quam presbyteri ſæculares qui vinculo excommunicationis ligati non fuerint, Miſſas in Eccleſiis domorum eorumdem, deuotionis cauſa, celebrare volentes, celebrare poſſint, ipſique Fratres tales celebrare volentes, libenter recipere debeant.

Ad Proceſſiones ire cogantur.

§. 5. Ac ab eiſdem Prælatis ad proceſſiones ſolemnes pro tempore faciendas requiſiti, (dummodo eorum loca ſuburbana vltra vnum milliare à Ciuitatibus reſpectiue non ſint remota) accedere.

Tu illd habes in Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 13.

Confeſſores ab Ordinarijs approbentur. Hoc idem vltra d. Concilium ſtatuit Pius V. in conſt. 135. Romani.

§. 6. Necnon Superiores eorumdem Fratrum, Fratres, quos ad audiendas confeſſiones ſubditorum eorumdem Prælatorum tempore elegerint, eiſdem Prælatis perſonaliter exhibere, ac præſentare (ſi eos ſibi exhiberi, & præſentari petierint) alioquin eorum Vicarij (dummodo ad Prælatos vltra duas dietas accedere non cogantur) omnino teneantur. Poſſintque illi per eoſdem Epiſcopos, & Prælatos ſuper ſufficienti literatura, & aliqua ſaltem huiuſmodi Sacramenti peritia dumtaxat examinari. Talibuſque præſentatis admiſſis, vel etiam indebite recuſatis confitentes, conſtitutioni, quæ incipit, Omnis vtriuſque ſexus, quoad confeſſionem dumtaxat, ſatisfeciſſe cenſeantur.

Sacramenta miniſtrare poſſint.

§. 7. Ipſique Fratres etiam forenſium confeſſiones audire valeant, laicos tamen & clericos ſæculares à ſententiis ab homine latis nullatenus abſoluere poſſint. Euchariſtiæ vero, & Extremæ vnctionis, aliaque Eccleſiaſtica Sacramenta, illis quorum etiam infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, dicentibus proprium ſacerdotem illa ſibi dare denegaſſe, dare nequeant, niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram Notario publico facta doceretur. Eorumdem vero Fratrum obſequio inſiſtentibus, Sacramenta huiuſmodi nullatenus miniſtrare valeant, niſi illorum durante obſequio.

Pacta inita inter Epiſcopos & Mendicantes ſeruentur.

§. 8. Pacta autem & conuentiones inter eoſdem Fratres, & Prælatos, atque Curatos pro tempore inita valeant, niſi per ſubſequutum Capitulum proximum generale vel prouinciale, refutata ac per eos refutatio huiuſmodi intimata debito tempore fuerit.

Mendicantes quando mortuos leuare poſſunt.

§. 9. Parochias autem cum Cruce ad leuanda funera eorum, qui apud Eccleſias domorum, & locorum eorumdem ſuam elegerint ſepulturam, intrare non poſſint, niſi prius præmonito, & requiſito, ac non recuſante Parochiano presbytero, & tunc ſine eius, ac Ordinarij præiudicio, niſi eiſdem Fratribus ſuper hoc antiqua conſuetudo, quæ ſit in viridi obſeruantia, & cum pacifica poſſeſſione, ſuffragetur.

Volentes ſepeliri cum eorũ habitu, ſepulturam eligere poſſunt.

§. 10. Volentes quoque ſepeliri in habitu eorumdem Fratrum, in clauſtro non degentes, ſed in propriis domibus habitantes; in eorum vltima voluntate ſepulturam ſibi eligere poſſint.

Ordines ab Epiſcopo recipiant.

§. 11. Quodque Fratres ipſi ad ordines promouendi, per Ordinarios de grammatica, & ſufficientia examinari, & dummodo competenter reſpondeant, per eoſdem Ordinarios libere admitti, ac nullatenus in eorum Eccleſiis, ſeu domibus, aut aliis eorum locis, ab alio, quam à Diœceſano Epiſcopo, vel eius Vicario, ſuper hoc cum debita reuerentia requiſito, & abſque rationabili cauſa contradicente, vel eo à Diœceſi abſente, ad dictos Ordines promoueri debeant.

Et Eccleſiarũ conſecrationes.

§. 12. Nec ab alieno Epiſcopo conſecrationem Eccleſiæ, vel Altaris, aut Cœmeterij benedictionem petere, ſeu in Eccleſiis per eos pro tempore ædificandis, primum lapidem per alienum Epiſcopum poni facere poſſint, niſi vbi Ordinarius bis, aut ter cum debitis reuerentia, & inſtantia requiſitus, ſine legitima cauſa id recuſauerit.

Sponſos non benedicant.

§. 13. Et abſque Curatorum conſenſu, ſponſum & ſponſam benedicere nequeant.

Campanam die Sabbati Sãcti poſt Cathedralē pulſent.

§. 14. Et vt debitus honor Matrici Eccleſiæ reddatur, tam ipſi Fratres, quam alij clerici ſæculares, etiam ſuper hoc Apoſtolicæ Sedis priuilegio muniti, die Sabbati Maioris hebdomadæ, antequam campanam Cathedralis, vel Matricis Eccleſiæ pulſauerit, campanam in Eccleſiis ſuis pulſare minime poſſint; contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant.

Cenſuras Ordinariorum ſeruent & publicent.

§. 15. Cenſuras autem per eoſdem Ordinarios latas, & promulgatas, ac in Matrici Eccleſia Ciuitatum, necnon in Collegiatis, & Parochialibus Eccleſiis Caſtrorum, & Oppidorum reſpectiue ſolemniter publicatas, quando ſuper hoc ab eiſdem Ordinariis requiſiti fuerint, in Eccleſiis domorum ſuarum publicare, ac ſeruare.

Decimarum ſolutionem ſuadeant.

§. 16. Et vt animarum vtriuſque ſexus Chriſti fidelium ſaluti vberius conſulatur, illos quorum confeſſiones pro tempore audierint, cuiuſcumque ſtatus, & conditionis fuerint, ad ſoluendum decimas, ſiue aliam bonorum, ſeu fructuum quotam, in locis in quibus decimę ipſæ, aut ſimilia ſolui conſueuerunt, etiam ſub onere conſcientiarum ſuarum monere, & hortari; ipſiſque etiam illos ſoluere recuſantibus abſolutionem denegare, & ſuper hoc requiſiti, id populo etiam publice prædicare, & perſuadere teneantur.

Conſeruatores habeant

§. 17. Conſeruatores autem eiſdem Fratribus pro tempore à Sede Apoſtolica deputandi, doctrina & probitate præſtantes, & in Eccleſiaſtica dignitate conſtituti eſſe debeant, & coram eis per eoſdem Fratres, quibus dati fuerint, vltra duas dietas à loco ſuæ ſolitæ habitationis nullus trahi poſſit; priuilegiis ſuper hoc alias eis conceſſis, nullatenus ſuffragantibus.

§. 18. Ex

Excommunicati ad Religionem non recipiantur.

§. 18. Excommunicati quoque Ordinem Mendicantium profiteri volentes, vbi de intereſſe tertij ageretur, abſolui non poſſint, niſi præuia ſatisfactione. Procuratores quoque & negotiorum geſtores, ac operarij, eorumdem Fratrum ſeruitiis inſiſtentes, ſententiis excommunicationis promulgatis illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint, aut dantibus, conſilium, auxilium, vel fauorem præſtiterint.

Tertiarij in proprijs domibus degentes vti laici reputentur.

§. 19. Fratres autem, & Sorores tertij Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizocatæ, Cordellati, & alij quocumque nomine nuncupati, in propriis domibus habitantes, ſepulturam vbi voluerint eligere valeant. Sed die Paſchatis tantum Euchariſtiam, necnon extremam vnctionem, cæteraque Eccleſiaſtica Sacramenta (Pœnitentiæ ſacramento dumtaxat excepto) à proprio ſacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incumbunt, perferenda teneantur, ac in foro ſæculari coram iudicibus ſæcularibus conueniri poſſint. Et ne cenſura vileſcat Eccleſiaſtica, & minoris auctoritatis interdicti ſententia reputetur, iidem dicti Tertij Ordinis, ad diuina audienda, in Eccleſiis ſuorum Ordinum, tempore interdicti nullatenus admittantur, ſi cauſam dederint interdicto, vel cauſam ipſam nutriant, ſeu foueant, aut dantibus, auxilium, conſilium vel fauorem quoquo modo præſtiterint.

Secus ſi clauſtraliter viuant, &c. Hoc declaratur hic infra.

§. 20. Collegialiter autem viuentes, ſeu cum Clauſtralibus habitãtes, ac mulieres virginalem, ſeu cælibem, aut caſtam vidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam ducentes priuilegiis, quibus Fratres Ordinis cuius Tertiæ Regulæ habitum geſtant, gaudere debeant. Omnia etiam & ſingula ſupradicta ad reliquos Religioſos Ordinum quorumcumque extendi, & per eos etiam ſeruari debere volumus, atque decernimus. Saluis tamen in reliquis deſuper non expreſſis, tam Epiſcoporum, quam Fratrum & aliorum Religioſorum prædictorum iuribus, quibus per præmiſſa in aliquo præiudicare, ſeu quicquam innouare non intendimus.

Derogatio contrariorum.

§. 21. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis & conſuetudinibus dictorum Ordinum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis; priuilegiis quoque, & indultis, ac literis Apoſtolicis contra præmiſſa, ſeu aliquod præmiſſorum, eiſdem Ordinibus conceſſis, etiam in Mari Magno contentis; quibus (etiamſi ad illorum derogationem, de eis eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſeruanda eſſet, illorumque tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes) ſpecialiter & expreſsè derogamus; ceteriſque contrariis quibuſcumque. Decernentes ex nunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Ordinarij. & Mendicantes benigne ſe tractent.

§. 22. Eoſdem inſuper Fratres in virtute ſanctæ obedientiæ monemus, vt eoſdem Epiſcopos loco ſanctorum Apoſtolorum ſubrogatos, pro debita, & noſtra ac Apoſtolicæ Sedis reuerentia, congruo honore, & conuenienti obſeruantia venerentur. Ipſos quoque Epiſcopos hortamur, ac per viſcera miſericordiæ Dei noſtri requirimus, vt Fratres ipſos affectu beneuolo proſequentes, caritatiue tractent, ac benigne foueant, ſeque illis minime difficiles, aut duros, vel moroſos, ſed potius faciles, mites, propitios, piaque munificentia liberales exhibeãt, ac in omnibus prædictis, tamquam in agro Dominico cooperatores, eorumque laboris participes, propria benignitate recipiant, eorumque iura omni cum caritate cuſtodiant, atque defendant; vt tam Epiſcopi, quam Fratres præfati, (quorum opere veluti lucernæ ardentes ſupra montem poſitæ, omnibus Chriſti fidelibus lumen præbere debent) ad Dei laudem, fidei Catholicæ exaltationem, populorumque ſalutem, de virtute in virtutem proficiant, ac exinde à largiſſimo bonorum omnium retributore Domino, perennis vitæ præmium conſequi mereantur.

Sanctio pœnalis.

§. 23. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, ordinationis, voluntatis, derogationis, decreti, monitionis, exhortationis, & requiſitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Data Romæ in publica Seſſione, in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſextodecimo, xiv. Kalen. Ianuarij, Pont. noſtri Anno quarto. *Dat. P. A. 4. die 19. Dec.*

Sequitur declaratio d. bullæ quoad Tertiarios.

L E O P A P A X. *Edita An. D. 1518.*

Ad futuram rei memoriam.

Relatio dictæ bullæ.

NVper in ſacro Lateranenſi Concilio in reformatione priuilegiorum Religioſis conceſſorum, inter alia ſtatuimus, quod Fratres & Sorores Tertij Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizocharæ, Cordellati, & alij quocumque nomine nuncupati in propriis domibus habitantes, ſepulturam vbi voluerint, eligere valeant, ſed die Paſchatis tantum Euchariſtiæ ac extremam vnctionem, ceteraque Eccleſiaſtica ſacramenta (pœnitentiæ ſacramento dumtaxat excepto) à proprio Sacerdote recipere, & ad onera quæ laicis incumbunt perferenda teneantur. Et ne cenſura vileſcat Eccleſiaſtica, & minoris auctoritatis interdicti ſententia reputetur, iidem dicti Tertij Ordinis ad diuina audienda nullatenus admittantur, ſi cauſam dederint interdicto, vel ipſam cauſam nutriant, aut foueant, aut dantibus, auxilium, conſilium, vel fauorem quoquo modo præſtiterint. Collegialiter vero viuentes, ſeu cum clauſtralibus habitantes, ac mulieres virginalem, ſeu cælibem, aut caſtam vidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam ducentes, priuilegiis quibus Fratres Ordinis cuius Tertiæ regulæ habitum geſtant, gaudere debeant, prout in conſtitutione dicti Lateranenſis Concilij, eodem approbante Concilio deſuper edita plenius continentur.

Cauſa huius declarationis.

§. 1. Cum autem ſicut accepimus à quibuſdam nimium curioſis vertatur in dubium, an votum prædictum de voto ſolemni religionis intelligatur, cum illud tria ſubſtantialia comprehendat, obedientiam ſcilicet, paupertatem, & caſtitatem, & circa dictas mulieres virginalem, ſeu caſtam vidualem vitam ducentes, de virginitate, & caſtitate tantummodo mentio fiat.

Declaratio.

§. 2. Nos ad tollendum omne dubium, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, harum ſerie decernimus & declaramus quod in præmiſſis, de voto ſolemni Religionis minime intelligi debeat ita vt mulieres virginalem, aut cælibem vitam ſimpliciter viuentes, etiam in conſanguineorum, & affinium ſuorum, aut propriis domibus, vel ſeorſum habitantes, priuilegiis & immunitatibus prædictis, in omnibus & per omnia, frui & gaudere debeant.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obſtant. omnibus illis, quæ in d. Conſtitutione noſtra voluimus non obſtare; ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Romæ, ſub annulo Piſcatoris, die prima Martij 1518. Pontificatus noſtri Anno quinto. *Dat. P. A. 5. die 1. Martij.*

De electione Prælatorum Ordinis Fratrum Minorum S Franciſci de Obſeruantia, eorumque à fratribus Conuentualibus ſeiunctione. XXIII.

Vltra hic diſpoſita, deinde conceſſa fuit ab iſtomet Pontifice præcedentia eiſdem de Obſeruantia in actibus publicis, & vtriſque permiſſa Generalis electio infra in conſtitut. 26. Licet, cum ibi notabo 4.39.

De electione iſta Prælatorum huius Ordinis Fratrum de Obſeruantia vide etiam infra in Pij V. conſt. 128. Paſtoralis & Greg. XIII. conſt. 13. Conſueuit. De facultate eligendi in Syndicos perſonas extra Ordinem, inſpice bullam 1. Pauli IV. Ex clementi. De horum Syndicorum priuilegiis, vide in conſtitut 19. Clemens VII. Dum conſideramus. De appellatione eis ad

ſæcularia

ſæcularia Tribunalia interdicta, extat alia conſtit. eiuſdem Greg. num. 27. Quoniam. Et de licentia officij de Sacramento celebrandi feria quinta extat conſt. Pij V. num. 52 Exponi. Ac de retentione locorum Ordinis attende conſt. 40. Sixt. V. Cum ſicut. Et de non aſportandis libris ex Bibliothecis eorum, vide eiuſdem Sixt. conſt. 67. Cum ſicut. Prout quoad Prouinciales in partibus Indiarum, ſeruanda eſt conſtit. 67. Clem. VIII. His quæ. Et quoad eleemoſynas in eiſdem partibus petendas, obſerua conſtit. 96. eiuſdem Clem. Expoſitum. Et de auctoritate Generalis in Fratres Strictioris Obſeruantiæ, necnon, & Commiſſarij Generalis ſimili facultate in eoſdem, Paulus V. edidit conſt. 31. Poſtulat. Præterea de aliis Ordinibus S. Franciſci, dixi ſupra ad conſtitut. 5. Honor. III. Solet.

Edita An. D. 1517.

L E O   E P I S C O P V S, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Commendatio Ordinis Sancti Franciſci.

ITe & vos in vineam meam, ait homo ille pater familias qui plantauerat vineam, mundi Saluator atque Redemptor Dominus noſter IESVS CHRISTVS; qui ſi curam gerat de omnibus, cunctaque dirigat, quæ ipſe fecit: attamen inter ceteras plantationes; quas per ipſum pater cæleſtis in ſolo plantauit militantis Eccleſiæ, vineam quandam tam ardenti proſecutus eſt amore, vt ſuam velut propriam vbiuis illam appellet: hanc ſiquidem vineam ſic aſſiduis ſolertibus, ac fidelibus excoluit agricolis, vt alios primo mane, alios hora tertia, ſexta, nona, decima vero & vndecima quaſi inceſſanter cultores tráſmiſerit. Hæc eſt ſacra illa Minorum Fratrum religio, quæ virentibus cœrimoniarum folijs, per viros Apoſtolicos, tamquam per palmites extenſos, à mare vſque ad mare, & à flumine vſque ad terminos Orbis terrarum vino ſapientiæ & ſcientiæ irrigauit montes, & impleuit terram. Hæc eſt Religio ſancta & immaculata, in qua per ſpeculum ſine macula Redemptoris contemplatur præſentia, vitæ CHRISTI & Apoſtolorum inſpicitur forma, per quam primorum Eccleſię fundatorum ante oculos Chriſtianæ plebis reducitur norma; quæ demum nihil niſi diuinum angelicum omni perfectione refertum, CHRISTOQVA nil niſi conforme, vt non immerito ſua dicatur te præſentat. Ad hanc vineam excolendam primo mane oriente iam Sole, miſit ipſe Paterfamilias Angelum illum aſcendentem ab ortu Solis habentem ſignum Dei viui, beatum Franciſcum, qui comitantibus miræ ſanctitatis viris, prima vitis huius ducere fundamenta; iis ſucceſſerunt viri religioſi, qui duce beato Bonauentura muros huius vineæ iam vtrinque ruinam minantes, hora tertia Trinitatis ſanctæ virtute & adiutorio reparauerunt. Poſt hos veluti hora ſexta prodierunt ſpiritu feruentes Fratres nonnulli, qui à ſacro Viennenſi Concilio tamquam à Deo miſſi & confortati, eneruatam pene diſciplinæ cenſuram, ad ſua principia reuocauerunt. Hora vero nona moriente Domino, ſurgētibus in dies malis & ſcandaloſis huius vineæ agricolis, ſuſcitauit Dominus ſpiritum adoleſcentis, paucorum videlicet Fratrum, qui ſignifero nominis IESV beato Bernardino ductore & præſide, ſacri Concilij Conſtantien. freti præſidiis, languentem imo pene mortuum per Orbem vniuerſum, Ordinem viuificarunt. Nouiſſime vero diebus iſtis, quaſi hora vltima apparuerunt viri alij, qui zelantes pro domo Iſraël ſucciderunt lucos, & demoliti ſunt delubra, ac vbi abondabat peccatum, adiuuante Domino curauerunt per introductam reformationis normam, vt ſuperabundaret & gratia. Sed veluti inter parabolicos & Euangelicos illos viticolas, quia nouiſſimi æquabantur prioribus, murmur ſurrexit non paruum, ſic acclamantibus Regibus Principibus, Communitatibus, & Populis, graues lites & iurgia, ac diſſenſiones, occaſione ſuperioritatum & præfectionis graduum inter aliquos huius Religionis profeſſores per totum mundum, magis ac magis ac angeri dietim accepimus.

Diſcordia oritatur Fratres de Obſer

§. 1. Quare nos cuius animus ab ætate tenera, ardenti deuotione effulſit ad huius Ordinis profeſſores, & Ordinem ipſum totum, nunc vero ex communi cura procurationis & paſtoralis regiminis, quam immeriti ſuſtinemus, ad componendas huiuſmodi agricolarum lites, & ſedandas murmurationes, illius Euangelici procuratoris more, tanto prouocamur ardentius, quanto frequentius intenta mente recolimus fructus vberes, quos ex eorum exemplari vita, & ſalubri doctrina vniuerſali Eccleſiæ continue cernimus prouenire.

uanta Conuentualis d. Ordinis.

§. 2. Nec minus continuis Principum Chriſtianorum præſertim cariſſimorum in CHRISTO filiorum noſtrorum Maximiliani in Imperatorem electi, & Franciſci Chriſtianiſſimi Francorum, ac Caroli Catholici Hiſpaniarum, Henrici Octaui Angliæ, ac Emanuelis Portugalliæ & Algarbiorum, & Ludouici Vngariæ & Bohemiæ, ac Sigiſmundi Poloniæ, necnon Criſtierni Daciæ Regum Illuſtrium, ac nonnullorum Principum aliorum, Ducum, Comitum, Populorum, & Communitatum, piis prouocamur ſupplicationibus & precibus, quibus pro pacandis huiuſmodi diuiſionibus in Ordine Diui Franciſci exortis, non ceſſant vſque hodie apud nos poſtulare.

Pro cuius terminatione Principes inſtiterunt apud Pont.

§. 3. Deputatis igitur à nobis in ſecreto noſtro Conſiſtorio, aliquibus ex Venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, cauſas & ſeminaria huiuſmodi iurgiorum & diuiſionū diligenter perquirere, ac de remediis opportunis pro ſedandis præfatis litibus pertractare commiſimus & iniunximus; qui longo maturæ diſcuſſionis examine, diligentiſſime ac fideliſſime iuſſa complentes, relatione per ipſos nobis facta, necnon penſatis per nos acutius, quæ per ipſos pro huiuſmodi concordia tractata & examinata fuerunt habita etiam ſuper iis in dicto Conſiſtorio noſtro cum eiſdem, ac reliquis eiuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, matura deliberatione, & de eorum vnanimi conſilio, præfato Ordini modo inſtaſcripto iudicamus prouidendum.

Qui ſic prouidendū cenſuit videlicet quod.

§. 4. Quia in primis compertum habemus Prælatorum diuerſitatem, quorundam perpetuitatem, ceterorum vero Fratrum vitam non reformatam, huiuſmodi litibus & diuiſionibus plurimum cauſæ præbuiſſe, ea propter volumus & ordinamus, prout in dicta Regula beati Franciſci continetur, vnum Miniſtrum generalem totius Ordinis de cetero, omnibus & ſingulis Fratribus eiuſdem Ordinis, cum plenaria poteſtate, quæ ex regula ſibi competit præfici, cui omnes & ſinguli prædicti Fratres, in omnibus quæ non ſunt contra Deum, animam ſuam, & Regulam, firmiter teneantur obedire; qui quidem Miniſter generalis, per ſex annos ad plus Generalatus fungetur officio; infra quem terminum, ſi aliquo tempore appareret vniuerſitati Miniſtrorum Prouincialium & Cuſtodum, prædictum Miniſtrum generalem non eſſe ſufficientem ad ſeruitium & communem vtilitatem Fratrum, teneantur prædicti Fratres, quibus electio dicti Miniſtri generalis data eſt, in nomine Domini alium ſibi eligere, quibuſcum ſex annis, quibus (vt præfertur) expletis, ipſo facto ſit abſolutus à Generalatus officio, & pro tali ab omnibus habeatur.

Miniſter generalis vnus eligatur totius Ordinis, cuiuſque officium ſex annis duret.

Scias h[illegible] non ſeruari cum quiſque Ordo ſuum eligat. gen. vt dixi in rubr.

§. 5. Electio vero ſucceſſoris fieri debeat à ſolis Miniſtris Prouincialibus & Cuſtodibus reformatis, tam Ciſmontanis, quam Vltramontanis, in Capitulo generali dicti Ordinis, in feſto Pentecoſtes, in loco quem Miniſter generalis cum Capitulo generali proximo præcedenti duxerint aſſignandum. Ad quod Capitulum omnes Miniſtri & Cuſtodes ſiue vocales, tam Ciſmontani, quam Vltramontani accedere teneantur. Et ne caput ſuis membris difforme appareat. Volumus & etiam ordinamus, quòd nullus Frater poſſit eligi in Miniſtrum generalem, niſi vitam ducat reformatam, & pro reformato à Communitate reformatorum habeatur. In præfata vero electione Miniſtri generalis nullus penitus vocem habeat niſi reformatus, & pro reformato à Congregatione reformatorum habeatur; quòd ſi in futuro quicquam in contrarium attentatum fuerit, irritum penitus & inane habeatur.

Et eligatur de Fratribus Obſeruantiæ, & per eo.

Quod ſtrictius habet Pius V. in rub. eſt intelligēdus de actū Gen.

§. 5. Quo vero ad electionem futuri Miniſtri generalis, in proximo feſto Pentecoſtes, in Conuentu de Ara

Ac per vota Miniſtrorum

Prouincialiũ & vicariorum. Hæc vota ſecreta eſſe debent, vt iubet Pius V. cit. in rubr.

Cæli de Vrbe, iuxta aliam noſtram ordinationem, in literis, in forma Breuis contentam celebrandam ſtatuimus, omnes Miniſtros & Cuſtodes reformatos ac Vicarios & Diſcretos Fratrum de Obſeruantia ſeu familia, dictam electionem debere celebrare. Et vt præfata electio Miniſtri generalis, quæ ſecundum prædictam regulam à Miniſtris Prouincialibus & Cuſtodibus fieri deberet & libere ſecundum intentionem eiuſdem Regulæ, & abſque vllius ſcrupulo celebretur, declaramus omnes Prouinciales, Vicarios Fratrum de Familia ſeu Obſeruantia, veros Miniſtros eſſe, ipſoſque ad effectum electionis huiuſmodi in Miniſtros ordinamus & inſtituimus. Diſcretos etiam ipſorum ſimiliter declaramus eſſe Cuſtodes quo vero ad alios Fratres reformatos, volumus quod in Prouinciis, in quibus Miniſtri pro nunc non ſunt reformati, nec pro reformatis habiti, ſub quibus ſunt aliqui Conuentus reformati, duo Fratres electi à præfatis Conuentibus reformatis, ſecundum aliarum literarum noſtrarum tenorem ſub forma Breuis, voces Miniſtrorum non reformatorum, quantum ad præfatas Prouincias pro hac vice dumtaxat ſuppleant. Fratribus vero de Congregatione Fratris Amadei de Clarenis, de ſancto Euangelio, ſeu Capucio, pro ſingulis Prouinciis, in quibus habent Conuentus vltra ſuorum Vicariorum voces duas pro hac ſolum vice concedimus. Quam quidem electionem à præfatis Fratribus de huiuſmodi generali Miniſtro faciendam, canonicam ſecundum Minorum Fratrum Regulam & formam à beato Franciſco in Regula traditam eſſe diffinimus & etiam declaramus.

Alternatiue que fiat electio, ſemel de Vltramontanis, & ſemel de Ciſmontanis.

§. 7. Et vt in ordine ipſo, quantum cum Deo fieri poteſt, pax conſeruetur, & caritas, per amplius inter Ciſmontanos & Vltramontanos Fratres eiuſdem Ordinis nutriatur, ordinamus, quod ſi Miniſter generalis, vt præfertur, per ſex annos de Ciſmontanis fratribus electus fuerit, ſequentibus ſex annis de Vltramontanis fratribus eligi debeat; quem modum alternatis vicibus in perpetuum volumus ab ipſis fratribus obſeruari. Verum quia conſpicimus ipſum Ordinem per vniuerſam Chriſtianitatem mirum in modum dilatatum eſſe, ne ob huiuſmodi amplitudinem, debito paſtoralis regiminis careat beneficio, Decernimus, quòd ſi Miniſter generalis de Ciſmontanis electus fuerit, inſtituat in partibus Vltramontanis vnum generalem Commiſſarium ab eiſdem Vltramontanis fratribus eligendum, cui Miniſter generalis ſuper præfatos Fratres Vltramontanos vices ſuas committat, prout Capitulo generali expedire videbitur. Ita tamen, quòd Commiſſarius præfato Miniſtro generali omnimode ſubiiciatur, vt ceteri dicti Ordinis Prælati ſubiiciuntur, ac illi per omnia ſecundum Regulam obedire teneantur.

Qui Miniſter gen. quolibet triẽnio Commiſſariũ deputet de Vltramontanis, ſi ipſe ſit Ciſmontanus & è contra. Et quoad electionem Commiſſarij vide Pium V. cit. in rubr.

§. 8. Dum vero Miniſter generalis fuerit ex Vltramontanis fratribus electus, tunc pariter Commiſſarium generalem Ciſmontanum inſtituere debeat pari modo quo de Vltramontano Commiſſario ſuperius dictum & ſtatutum eſt. Qui quidem generalis Commiſſarius per triennium ſolum generalis Commiſſionis fungetur officio; quo triennio elapſo, nouus Commiſſarius per Miniſtrum generalem in Capitulo generali, vt ſupra eligendus, ſecundum quod Vltramontanis de Commiſſario fuerit prouidendum inſtitui debeat. Miniſter vero generalis in partibus in quibus ſuis ſex annis fuerit, & ad alias partes ſe conferre voluerit, pro eo tempore quo abſens fuerit, Commiſſarium loco ſui, de conſilio & aſſenſu Diffinitorum Capituli generalis huiuſmodi dumtaxat relinquere poſſit. Et in partibus quibus dictis ſex annis non erit Commiſſarius generalis, tenebitur Miniſter generalis primo triennio dictorum ſex annorum celebrare vnum Capitulum generale, ad quod conueniant vocales illarum partium à quibus aſſumptus fuerit; & ſimiliter aliud Capitulum in partibus à quibus aſſumptus non fuerit, per ſe vel ſuum Commiſſarium, ad quod omnes vocales dictarum partium accedere teneantur, celebrare habebit; aut ſuper hoc fiat, quod generalis Miniſter cum Capitulo generali iudicauerit faciendum.

Vicarij autem de Obſeruantia vere Miniſtri cenſeantur.

§. 9. Porro quantum ad Miniſtros prouinciales in Prouinciis in quibus Miniſtri pro nunc non ſunt reformati, ſeu pro vere reformatis non habentur, declaramus, ordinamus, & decernimus, Vicarios fratrum de Obſeruantia, ſeu familia illarum Prouinciarum reſpectiue, ex nunc & in perpetuum, veros & indubitatos earumdem prouinciarum eſſe Miniſtros, illoſque de cetero nomine Miniſtrorum debere appellari; quibus omnes & ſingulos fratres, necnon domos & loca eorumdẽ in dictis Prouinciis, vt præfertur, conſiſtentes plenarie ſubmittimus; ac Generali & aliis Prouincialibus Miniſtris, auctoritatem & poteſtatem antea generali, & aliis prouincialibus Vicariis de familia nuncupatis, attributam & conceſſam perpetuo concedimus, ac conceſſam & attributam eſſe decernimus. Mandantes præfatis fratribus etiam Regulam B. Franciſci pure & ſimpliciter obſeruantibus, vt dictis Miniſtris ſic per nos declaratis & ordinatis, vt veris illarum Prouinciarum Miniſtris ſecundum Regulam per omnia obediant.

Miniſtrorũque Prouincialium officium triennio, explicatur.

§. 10. Denique ne ex Miniſtrorum Prouincialium perpetuitate, Ordinem ipſum in ruinam iterum collabi contingat, Volumus & ordinamus præfatos prouinciales Miniſtros vltra triennium in ſuis non poſſe continuari officiis; quo triennio elapſo, pro abſolutis ab officio à cunctis fratribus habeantur.

Ipſique & Cuſtodes à Cap. Prouinciali deponi poſſint.

§. 11. Poterunt tamen infra dictum triennium à ſuis Capitulis prouincialibus, vt ſecundum Regulam & conſuetudinem celebrabuntur, ſi minus vtiles inuenti fuerint, ab officiis prouincialibus abſolui; & idem iudicium de Cuſtodibus per omnia habeatur.

Et de Obſeruantia ſint.

§. 12. Nullus vero in Miniſtrum prouincialem aut Cuſtodem eligi, aut in ipſorum electione vocem habere poterit, niſi vitam ducat reformatam, & in Communitate Reformatorum illius prouinciæ cui præficiendus eſt, pro tali habeatur; quicquid autem in contrarium attentatum fuerit, ipſo facto irritum ſit & inane.

Obſeruantes qui cenſeantur.

§. 13. Præterea quia de reformatis, ac pure & ſimpliciter regulam Beati Franciſci huiuſmodi obſeruantibus ſæpe ſæpius, in præcedentibus & ſequentibus mentio habetur, Volumus & declaramus ſub nomine Reformatorum, ac pure & ſimpliciter regulam Beati Franciſci huiuſmodi obſeruantium, comprehendi omnes & ſingulos infraſcriptos, videlicet Obſeruantes, tam de Familia quam Reformatos ſub Miniſtris, ac fratris Amadei, de Coletanis, Clarenis, de ſancto Euangelio, ſeu de caputio, ac Diſcalciatos nuncupatos, aut alios, ſimileſque quocumque alio nomine nuncupatos, & Regulam ipſam Beati Franciſci, pure & ſimpliciter obſeruantes; & ex quibus omnibus ſupradictis, vnum corpus inſimul facientes eoſdem ad inuicem perpetuo vnimus, ita quòd de cetero omiſſa diuerſitate nominum prædictorum, fratres Minores Sancti Franciſci Regularis obſeruantiæ, vel ſimul vel diſiunctiue, nuncupentur & nuncupari poſſint & debeant. Omneſque & ſingulos, vt præfertur, vnitos generali Miniſtro prædicto, ac prouincialibus Miniſtris & Cuſtodibus, in quorum prouinciis & cuſtodiis reſpectiue morantur, in omnibus & per omnia ſecundum Regulam ſubiici debere. Conuentuales vero ſecundum priuilegia viuentes, quomodo eiſdem Miniſtris generalibus & prouincialibus, ſubiici & obedire debeant, per alias noſtras deſuper edendas literas declarabimus.

Quodque dimiſſis aliis denominationibus omnes Fratres Minores S. Franciſci vocentur.

§. 14. Ceterum vt diſſenſionum, ſcandalorum, & partialitatum fomes penitus ab ipſo Ordine tollatur, præcipimus firmiter & mandamus ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ ipſo facto incurrenda, à qua nullus, præterquam in mortis articulo, niſi à nobis, aut à Sede Apoſtolica poſſit abſolui, ne aliquis frater Ordinis Sancti Franciſci appellet alium fratrem eiuſdem Ordinis malitioſe, irriſorie, ſeu improperioſe, Priuilegiatum Coletanum, Bulliſtam, Amadeitam, Clarenum, de Euangelio, ſeu de Capucio, Pigorum, aut alio quouis nomine etiam de nouo reperto, ſeu forte in futurum occaſione priorum diuiſionum ipſius Ordinis, vel huius noſtræ ſanctæ inſtitutionis & vnionis Spiritus ſancti gratia compoſitæ, à quocumque imponendo, ſeu alio quouis irriſorio, iniurioſo, ſeu improperioſo nomine, aut quod pro improperioſo à patientibus habetur. Necnon omnibus tam clericis, ne Fratres huiuſmodi, aut

eorum fautores præfatis nominibus, irriſorie ſeu malitioſe appellent, ſed omnes fratres ipſius Ordinis Fratres Minores, vt præfertur, ſeu Sancti Franciſci, à ſe ipſis & omnibus aliis nominentur.

Obſeruantes non ad Conuentuales non tranſeant.

§. 15. Item ſtatuimus, quòd de cetero nullos Frater reformatus, poſſit per quemcumque Prælatum Ordinis, etiam Miniſtrum generalem mitti ad morandum ad aliquem Conuentum non reformatum, aut pro reformato non habitum; excepto quòd ſi Capitulis prouincialibus videretur minus malum aliquem fratrem licentiare ad nondum Reformatos, quam ipſum cum Reformatis retinere, tali caſo poſſint Prælati mittere fratrem ſeu fratres Reformatos ad nondum Reformatos. Inhibentes ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, omnibus & ſingulis Conuentualium ſecundum priuilegia viuentium Prælatis ac fratribus ne aliquem ex præfatis Reformatis, niſi modo prædicto recipere audeant. Similiter & dictis Reformatis fratribus ſub eadem pœna ne ab obedientia ſuorum Miniſtrorum vllatenus quam modo prædicto recedant. Et ne ex nouarum ſectarum in dicto Ordine forſan introductione facienda Ordinem iterum in rixas deuenire oporteat. Volumus & in virtute ſanctæ obedientiæ firmiter præcipimus & mandamus, quòd de cetero nullæ nouæ ſectæ vel reformationes in dicto Ordine introducantur, aut fiant, abſque Miniſtri generalis, aut Prouincialium Miniſtrorum Reformatorum in ſuis prouinciis reſpectiue expreſſo aſſenſu. Ita tamen quòd dictæ reformationes ipſi Miniſtro generali & prouincialibus reformatis per omnia, iuxta regulam ſubiiciantur, vt ſupra expreſſum eſt de aliis Reformatis.

Nouæ reformationes non inducantur. Sed tempore Clemen. VII. ſtrictior reformatio inducta eſt, vt infra in eius conſt. 35. In ſuprema.

§. 16. Quapropter omnes domos loca, & eremitoria, quæ fratres de Obſeruantia, ſeu de Familia, ſeu alij reformati ſub Miniſtris quocumque nomine appellati fuerint, hactenus tenuerunt & poſſederunt, ipſi Miniſtro generali ac prouincialibus Miniſtris reformatis, & per nos ſic inſtitutis & declaratis in ſuis prouinciis reſpectiue perpetuo ſubiicimus & incorporamus. Volentes loca ipſa per ipſos Miniſtros, ac eorum ſucceſſores Reformatos perpetuo, teneri & poſſideri, regi & gubernari. Quaſcumque lites deſuper exortas coram quibuſcumque Iudicibus, ordinariis vel delegatis, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & dicti Ordinis Protectore, aut ſacri Palatij noſtri, Auditoribus ſiue Commiſſariis Apoſtolicis, tam in Romana Curia, quam extra eamdem, & tam inter ſubditos, in quibuſcumque ſtatu vel inſtantia, tam ſuper poſſeſſorio quam petitorio, ſeu etiam ſpolio, ſi quomodolibet prætendi poſſit deſuper penden. etiamſi huiuſmodi loca de obedientia & de Capitulis fratrum Conuentualium dicti Ordinis prius fuiſſent, ad nos aduocamus, penitus & extinguimus, ſilentium perpetuum partibus imponen. Sententias quoque & proceſſus per quoſcumque iudices in eis habitos, & latas, ac inde ſecuta quæcumque, etiamſi lites ipſæ, ratione locorum fratrum, & bonorum hinc inde receptorum, aut cuiuſcumque alterius rei, occaſione vel cauſa motæ fuiſſent, caſſamus & annullamus.

Conuentuales eos deſuper non moleſtēt.

§. 17. Et nihilominus dictis fratribus Conuentualibus, necnon quibuſuis Iudicibus, ac aliis quibuſcumque, ne quicquam contra huiuſmodi noſtram declarationem, inſtitutionem, innouationem, vnionem, & incorporationem, in iudicio vel extra, attentare, procurare, iudicare, vel pronunciare, etiamſi eis per nos commiſſum exiſtat, ſeu in futurum committatur, præſumant ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, ac priuationis beneficiorum quæ obtinent, ac etiam inhabilitationis ad alia in poſterum obtinenda eo ipſo incurrenda, inhibemus, præcipimus, & mandamus.

Præſeruatores huius Reformationis in Cap. generali eligantur.

§. 18. Demum vt ſecundum exigentiam locorum, perſonarum, & morum cuncta quæ conducere videbuntur pro manutenentia reformationis, per totam Chriſtianitatem in dicto Ordine iam diuina gratia introductæ, iuſte, prouide, & diſcrete valeant, ſtatui & ordinari, volumus Capitulum generaliſſimum proxime celebrandum teneri deputare ex probatioribus, doctoribus, ac magis expertis Fratribus, nonnullos ex diuerſis Regionibus aſſumptos, qui omnia & ſingula quæ pro manutenentia reformationis, & vera Regulæ obſeruantia, ac huius noſtræ conſtitutionis debita executione, accommoda iudicauerint, in vnum recolligant, approbanda per totum Capitulum, vel maiorem partem eiuſdem, ac tandem per nos Apoſtolicæ confirmationis patrocinio munienda.

Executorum deputatio.

§. 19. Et nihilominus moderno & pro tempore exiſtenti Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, necnon vniuerſis Archiepiſcopis & Eccleſiarum Prælatis, ac quibuſcumque in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi & eorum ſinguli præſentes noſtras literas, & in eis contenta quæcumque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dicti Generalis, ac Prouincialium Miniſtrorum Reformatorum, ſeu alicuius eorum ſuper hoc requiſiti fuerint ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſten. faciant eos, omnibus & ſingulis prædictis pacifice frui & gaudere non permitteo. eos deſuper per quoſcumque, quauis auctoritate fungentes quomodolibet indebite moleſtari. Contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia iuris remedia, inuocato ad hoc etiamſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis, appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Contrariorũ derogatio.

§. 20. Non obſtantibus quibuſcumque literis Apoſtolicis, & indultis, etiam ſacri Concilij Conſtantien. dictæ Religionis fratribus, familiis, congregationibus, denominationibus, aut alicui eorum ſiue illarum auctoribus & inſtitutoribus, Conuentualibus, ſiue Reformatis, aut de Familia Fratribus ſub quibuſuis verborum formis, ſolemnitatibus, & clauſulis, fortioribus & inſolitis, conceſſis ſeu forſan in futurum concedendis, etiamſi tales forent, quòd de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, expreſſa, indiuidua, ac de verbo ad verbum mentio eſſet habenda; quibus, quoad præmiſſa, expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Ceterum quia difficile foret has noſtras præſentes literas ad quælibet loca vbi opus fuerit deferre.

Tranſumptorum fides.

§. 21. Volumus & auctoritate Apoſtolica decernimus, quòd tranſumptis earumdem manu notarij publici ſignatis, & alicuius Prælati Eccleſiaſtici ſigillo munitis, ea prorſus fides, in iudicio & extra adhibeatur, quæ adhiberetur ſi præſentes originales literæ, exhibitæ vel oſtenſæ forent. Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis autem hoc attentare, &c.

Dat. P. An. 5. die 28. Maij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo decimo ſeptimo, quarto Kal. Iunij, Pont. noſtri Anno quinto.

Iuriſdictio Camerarij & Clericorum R. Cameræ Apoſt. in cauſis & contractibus Cameralibus, & gubernijs locorum eis commiſſorum. Necnon & confirmatio ordinationum per eoſdem Clericos, pro feliciori Cameræ regimine editarum. XXIV.

Quoad iuriſdictionem Camerarij plene notabo inf. in Clem. VIII. conſt. 65. In conferendis. De Clericorum autem iuriſdictione dixi ſup. in conſt. 12. Alexand. VI. Etſi ex. Aliis autem Cameræ ordinationes attende ſup. in Eugen. IV. conſtit. 13. Inter.

L E O P A P A X.
Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1517.

Eug. IV. & Innoc. VIII declararũt Camerarium & Clericos, magnam iuriſdictionem habere, vt ſup. in ipſius Eug. IV. conſt. 13. ...

Licet fel. rec. Eugenius Quartus & Innocentius Octauus Rom. Pont. prædeceſſores noſtri prouida diſpoſitione declarauerint, totius Chriſtiani Orbis, & Eccleſiarum, & Monaſteriorum, omnium ciuitatum, terrarum, & locorum S.R.E. mediate vel immediate ſubiectorum, perſonas quaſlibet, ex quocumque loco, etiam exempto oriundas, ad Cameram Apoſtolicam, pro eorum cauſis, & negotiis peragendis recurrẽtes, ſummariæ iuſtitiæ implementum reportare debere, ac Camerariũ noſtrũ, &

ca. & Innoc. VIII. conſt. 4. Cum ſicut.

& dilectos filios Clericos Præſidentes, in eaſdem perſonas ſuperioritatem & omnimodam iuriſdictionem paſſim habere.

Sed tamen aliqui exercitarunt dubium hic relatum.

§. 1. Nihilominus nonnulli rigoroſis iuris apicibus innixi, frequenter in dubium reuocare innituntur, an Camerarius, & Clerici præfati, in priuatorum cauſis, & negotiis huiuſmodi iuriſdictionem exercere potuerint, ſiue poſſint, prout habere & exercere conſueuerunt in fiſcalibus, Eccleſiarum, & Monaſteriorum quorumcumque.

Hic modo Pôtif. dubium ſubmouet & decernit eorum iuriſdictionem eſſe, quaſcumque cauſas ſummarie, &c. cognoſcédi & decidendi.

Tu omnino in hoc attende conſt. 65. Clem. VIII. in conferendis.

§. 2. Nos ne de cetero ſuper præmiſſis, & infraſcriptis dubitari contingat, opportune prouidere volentes, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, decernimus & declaramus, Camerarium, Præſidentes & Clericos præfatos, omnimodam ſuperioritatem & iuriſdictionem, in quaſcumque perſonas, tam publicas quam priuatas, quarúcumque Eccleſiarũ & Monaſteriorum, piorum locorum, & fiſcalium, ac Almæ Vrbis, aliarumque ciuitatum, terrarum, & locorum S.R.E. mediate vel immediate ſubiectorum, ipſarumque perſonarum negotia ſemper habuiſſe, & nunc in futurum habere; cum ampla & irrefragabili poteſtate & auctoritate, omnes earum cauſas & querelas, ſummarie, ſimpliciter & de plano, , ſola facti veritate inſpecta, audiendi, cognoſcendi, & fine debito terminandi; necnon ius inter quoſcumque ciuitatum, terrarum & locorum huiuſmodi dicendi, ac illis præcipiendi ac mandandi, proue hactenus facere conſueuerunt, perinde ac ſi cauſæ ipſæ, coram nobis ſeu Rom. Pontificibus pro tempore exiſtentibus agitarentur. Præmiſſaque omnia & ſingula eiſdem Cameræ Apoſtolicæ Præſidentibus & Clericis, alias conceſſa, quatenus opus ſit, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ex certa noſtra ſciétia, & animi deliberatione, motu ſimili innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere decernimus.

Officialibus contrauenientibus pœnas inſligit.

§. 3. Diſtrictius inhibentes quibuſcumque Iudicibus, & S.R.E. Cardinalibus, coram quibus cauſas huiuſmodi agitari contigerit, ne contra declarationem, & determinationem huiuſmodi iudicare præſumant, adempta eis aliter iudicandi & interpretandi facultate.

Clericis prædictis gubernium quarũdam terrarum Sedis Apoſt. approbat; & iterato committit.

§. 4. Et cum gubernium terrarum Arnulphorum, & Tulphæ, Ciuitæ Vetulæ, Maſſæ, Aquaſpartæ, & Sancti Gemini, & aliorum caſtrorum, & terrarum Spolet. Tuder. & Narnien. diœc. eiſdem Clericis ſpecialiter ſit commiſſum, & terræ, caſtra, & loca huiuſmodi à iuriſdictione Spoletan. Tudertin. & Narnien. ciuitatum & comitatum ſint penitus ſeparata, illa quatenus opus ſit, etiam de nouo ſeparamus, & illarum gubernium eiſdem Clericis confirmamus.

Emolumenta dicti gubernij. indicat, & concedit.

§. 5. Ac eiſdem concedimus, quod in caſtris, terris, ac locis prædictis iuriſdictionem, per ſe vel alium, ſeu alios, exercere, Ac ſubſidia per homines caſtrorum, terrarum, ac locorum huiuſmodi Cameræ Apoſtolicæ ſolui ſolita, per eas exigere; ac illa & alia emolumenta in dictis locis per eos haberi ſolita recipere, & cuſtodiam Arcium dictæ Tulphæ, & Oppidi Cæſarum, cum eorũ ſubditis, pagis, ſalariis & emolumentis habere, ac inter ſe diuidere licite poſſint & valeant, Et quod equi in dictis locis ponendi ad ſtallones, per eoſdem Clericos habito reſpectu ad alia loca eidem Romanæ Eccleſiæ ſubiecta, poni debeant. Necnon tritellorum eractas, & alia eorum conſueta emolumenta etiam concedimus.

Iuriſdictionẽ ſuper omnib. Dohanerijs. Appaltatoribus. &c. eiſdem tribuit.

§. 6. Quodque curam & gubernium, ac auctoritatem, tam in Vrbe quam extra eam, tam circa datia quam gabellas, dohanas, & appaltus, eorumque officiales, dohanerios, conductores, & appaltatores, etiam circa Dohanam Ripæ, mercium, graſciæ, ſalis, aluminum, Patrimonij, & Zeccham, Carceres, ſtratas, tam Vrbis quam ceterarum ciuitatum & locorum, nobis & eidem Eccleſiæ ſubiectorum, quam etiam circa ſingulos Theſaurarios & Depoſitarios in dictis locis conſiſtentes, quam hactenus habere conſueuerunt, habere & exercere. Ac ſeptingenta cantaria aluminum pro reſiduo mille ducentorum cantariorum ſimiliũm, quæ per appaltatorem pro decimis, vel alias fabricari deben ſingulis annis fabricare, & fabricari facere, ac illa libere exigere, vendere, & pretium inde proueniens, inter ſe diuidere, libere & licite valeant, concedimus.

Facultatem ſingulis annis Terras, Arces, & officia Sedis Apoſt. viſitãdi, &c. confirmat.

§. 7. Cum facultate viſitandi quolibet anno, terras Eccleſiæ illarumque arces & officia, necnon reformandi, corrigendi, & emendandi, ea quæ reformatione indigerent iuxta alias, tam per recol. mem. Vrbanum, Martinum, Innocentium, Iulium, & alios Rom. Pont. prædeceſſores noſtros, quam per Camerarios, qui pro tempore fuerunt conceſſa; quas conceſſiones & in eis contenta quæcumque, tenore præſentium, confirmamus & approbamus. Non obſtantibus, &c.

Solam bullæ ſignaturam ſufficere decernit.

§. 8. Volentes quod deſuper literæ in forma gratioſa ad perpetuam rei memoriam expediri poſſint, etiam ſub plumbo, vel per breue. Et etiam quod ſola ſignatura ſufficiat, & quod tam in iudicio quam extra illud plenam fidem faciat.

Dat P. A. 5. 12. Iunij.

Dat. Romæ die duodecima Iunij milleſimo quingenteſimo decimoſeptimo, Pont. noſtri anno quinto.

Sequitur alia conſtitutio confirmatoria præcedentis, & aliarum hic relatiue inſertarum, Ordinationumque à Clericis Cameræ pro eius gubernio feliciori editarum.

Edita An D. 1518.

LEO EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

SIcut prudens paterfamilias cuncta quæ in eius domo ſunt, ad illius honorem & gloriam, prouida moderatione diſponit & ordinat; ita & nos, qui meritis licet imparibus ab ipſo ſupremo patrefamilias, & illius domi diſpenſatores effecti ſumus, eius curam ſtudioſa ſolicitudine ſic conuenit attendere, vt in illa, præſertim quoad ea, quæ Romanæ Curiæ, illiuſque officialium, potiſſime Cameræ Apoſtolicæ, cui pro ſtatus Romanæ Eccleſiæ conſeruatione, diuerſa onera incumbunt, ſalubrem ſtatum regimen, & profectum conſpiciunt, rectus ordo ſeruetur, ac officia ipſa diligenter, accurrate & decenter exerceantur, & ad eandem Curiam pro negotiis tractandis pro tempore accedentes, votiua expeditione lætentur; necnon ea quæ propterea prouide facta & ordinata comperimus, vt executioni demandentur, & firmius perpetuo illibata obſeruentur noſtræ approbationis munimine roborare, & de nouo ſtatuere & ordinare debemus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Eug. IV quaſdã Cam. Ap. ordinationes à Clericis firmatas approbauit, vt ſup. in eius conſt. 13. inter. Clerici deinde alia ſtatuta pro feliciori Camera ſtatu hic infra inſerta ediderunt.

§. 1. Sane cum accepimus nuper, poſtquam fel. recordat. Eugenius Papa Quartus prædeceſſor noſter, attendens ad præfatam Cameram, Eccleſiarum & Monaſteriorum omnium, necnon etiam Vrbium, ciuitatum, terrarum, caſtrorum, oppidorum, villarum, & locorum dictæ Romanæ Eccleſiæ, immediate vel mediate ſubiectorum ſpiritualia & temporalia negotia peragenda deuenire, nonnulla ſtatuta, ordinationes, & capitula, per tunc Præſidentes dictæ Cameræ edita per ſuas literas, ex certa ſcientia confirmauerat, dilecti filij moderni Præſidentes eiuſdem Cameræ, circa illius, ac officialium eiuſdem ſtatum feliciter conſeruandum, & proſpere dirigendum intente, cupientes quantum cum Deo poſſunt, quæ in dicta Camera gerunt, iuſte & laudabiliter ad Omnipotentis Dei laudem, & ſtatus Romanæ Eccleſiæ conſeruationem, ac omnium quorum intererit quomodolibet ſubleuamen fieri, matura ſuper hoc inter eos deliberatione præhabita, ſtatutis & ordinationibus prædictis, ac mandatis, tam per piæ mem. Innocentium Papam Octauum, & Iulium Secundum etiam prædeceſſores noſtros, quam per nos in forma motus proprij conceſſis, inhærendo, nonnullas conſtitutiones & ordinationes inter cetera, ea quæ tam per Clericos quam alios officiales ipſius Cameræ pro tempore exiſtentes, fieri & exerceri debeant, concernentes & diſponentes, ac alias rationabiles & honeſtas vnanimiter fecerunt, & dederunt, prout in literis Eugenij, ac mandatis Innocentij prædeceſſorum, & noſtris, necnon conſtitutionibus & ordinationibus huiuſmodi, quorum omnium tenores, de verbo ad verbum præſentibus inſeri fecimus, plenius continetur.

§. 2. Nos cupientes, vel literæ, mandata, cõſtitutiones,

&

Hi. modo Pont. illa omnia approbat quæ à bullis hic infrà inserendis, & omnia priuilegia Camerarij & Clericorum confirmat.

& ordinationes ipſæ, inconcuſſæ perſiſtant,& Clerici & alij officiales præfati,eorum officio,cum decentia,& tranquillitate exercere valeant, Motu proprio non ad ipſorum Clericorum, vel aliorum pro eis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam,ſed de noſtra mera deliberatione,& ex certa ſcientia, literas, mandata, conſtitutiones & ordinationes prædicta, & in eis contenta quæcumque, necnon omnia & ſingula priuilegia, facultates, gratias, conceſſiones,& indulta,Camerario & Clericis ipſius Cameræ pro tempora exiſtentibus, ac eorum Collegio alias per fel.record.Bonifacium, Vrbanum, Martinum, Calliſtum, Sixtum Quartum, & per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſorea noſtros, & Sedem prædictam, ac etiam per nos, quomodulibet conceſſa & confirmata; quorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus haberi volumus pro expreſſis,auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium,approbamus & confirmamus,ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, illiſque perpetuæ firmitatis robur adiicimus, ſupplentes omnes & ſingulos defectus, iuris & facti, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem.

Iteratoque omnia ſtatuit.

§. 3. Et nihilominus pro potiori cautela,omnia,& ſingula per ipſos modernos Clericos, ſtatuta & ordinata,ac eiſdē Camerario,Clericis,& eorum Collegio conceſſa,& indulta, vt præfertur, auctoritate & tenore prædictis, de nouo ſtatuimus,ordinamus,concedimus & indulgemus, ac illa perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari volumus & mandamus.Non obſtantibus,&c.Tenores vero literarum & mandatorum Innocentij & Iulij prædeceſſorum, & noſtrorum, necnon conſtitutionum & ordinationum prædictarum ſequuntur & ſunt tales, videlicet.

Innocentij VIII. & Iulij II. ac Leonis X. bulla inſeruntur.

§. 4. Innocentius Papa Octauus,&c. Cum ſicut.
Omittitur quia ipſa bulla eſt ſup.

§. 5. Iulius Papa Secundus,&c.
Omittitur bulla,quia habes eam ſup. Ex iniuncto.

§. 6. Leo Papa Decimus. Licet felicis,&c.
Ipſæ bullæ ſunt quæ præcedunt.

Vltra quas Pontificias conſtitutiones, Clerici alia condiderunt ſtatuta, quæ cōfirmat hic Pont.

§. 7. Et quia ſcriptum eſt, propter temporum varietatem,nouas etiam licet edere ſanctiones,dilecti filij moderni eiuſdem Cameræ Clerici,cupientes,quantum cum Deo poſſunt,quæ in Camera ipſa geruntur, iuſte, integre,& laudabiliter fieri,CHRISTI Saluatoris noſtri, qui eſt ſapiētia Patris,& ſol iuſtitiæ,numine inuocato,vt quæ inferius conſtituerentur, ad eius laudem & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſtatum,& omnium quorum quomodolibet intererit iuſtum ſubleuamen proſpiciant, infraſcriptas conſtitutiones in ipſa Camera perpetuo valituras vnanimiter ediderunt. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 5. die 3. Ianu.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo decimo octauo,tertio non.Ianuarij,Pont.noſtri Anno quinto.

Sequitur tenor Statutorum à Clericis Cameræ editorum, de quibus ſupra.

CAP. I.

De Miſſa in Camera audienda.

QVoniam ſcriptum eſt, Primum quærite Regnum Dei,& omnia bene adiicientur vobis, cunctis diebus Cameralibus, Clerici,& omnes Camerales,niſi iuſto impedimento detineantur,in ſolita eorum Capella Miſſam deuote audiant; & Capellanus in miſſa currenti ſemper de Spiritu ſancto vnam orationem addat, vt eius gratia Clericorum mentes ad iuſtitiam recte adminiſtrandam illuminentur.

CAP. II.

Acceſſus exinde ad Tribunal Cameræ.

Poſt cuius quidem miſſæ finem,duobus primis, ſimul ſucceſſiue, ceteris ſeruando ordine eodem modo procedentibus, ad eorum Tribunal publicæ audientiæ cum grauitate aſcendant.

CAP. III.

Audientia & habitu.

Vbi propoſita per recurrentes ad eos,benigne audiant, notentque in eorum libro diligenter; & diebus quibus fuerint ſacra Conſiſtoria, tam in Miſſa, quam ſupra in eorum publica & ſecreta audientia,cappis Pontificalibus induantur, præterquam tempore vacationum. Et quando Conſiſtorium non fuerit, non fuerit, ſatis ſit eorum honeſtis palliis vti. In audientia autem ſecreta, ea honeſtas, & ea grauitas ſeruetur, quæ loco & perſonis conueniat, vt qui adminiſtrandæ iuſtitiæ, ac regimini præpoſiti ſunt, aliis præeſſe merito cenſeantur.

CAP. IV.

Expeditione negotiorū intra Cameram.

Intus vero,cum Clerici ad vtilitatem Cameræ Apoſtolicæ ſint inſtituti,ante omnia Bullæ ex quibus iura Papæ, Cameræ & Collegij ſoluenda ſunt,vna cū Clericis ipſius Collegij expediantur. Deinde illis recedentibus, aliæ bullæ & negotia ipſius Cameræ proponantur; & cum ipſius Cameræ vtilitate, abſque tamen iuris tertij præiudicio determinentur; & ibi omnia huiuſmodi collegialiter tractentur, neque extra, bullæ per alium, quam menſarium liberentur. Alia vero ad ipſam Cameram pertinentia in eius præſertim præiudicium, per aliquem ex Clericis expediri non poſſint, niſi ad executionem manifeſtæ eius vtilitatis, in contrarium geſta, viribus non ſubſiſtant.

CAP. V.

Ordine in propoſitionibus cauſarum.

Et cum dicitur. vbi non eſt ordo, confuſio omnia ſubruit, ideo negotia,tam Cameræ quam priuatarum perſonarum per illum proponantur,cui illorum iura demandata fuerint; & inter proponendum nemo proponentem interrumpat, ſed omnes ſilentio vtantur,vt propoſitio bene intelligatur; & quia cameralis conſenſus ex Collegio perſonarum literatarum deducitur, quilibet tam in proponendo cauſas pendentes in Camera,aut materias camerales, quam reſpondendo & argumentando, latine loquatur, vt à conſortio mecanicorum clariſſimus iſte locus differre videatur. Et ne cauſarum & negotiorum cognitio confundatur, cum alicui ex Clericis alicuius cauſæ examen commiſſum fuerit,nullus ex aliis in ea ſe intromittat, niſi talis primo deputatus impeditus fuerit: & tunc noua ipſius Cameræ cum commiſſione,& in impediti locum alicuius ſubrogatione.

CAP. VI.

Summario proceſſu.
Hoc idem ſtatuit Inn. VIII. in conſt. ſuperius citata.

Et quoniam Camera Apoſtolica in determinationibus cauſarum manu regia vti poteſt,dummodo iuſtitiam faciat,in omnibus cauſis in Camera cognoſcen. ſummarie ſimpliciter & de plano, ſine ſtrepitu & figura iudicij, ſola facti veritate inſpecta procedatur, & abſque regiſtrorum confectione, ſi qualitas cauſæ id non exigat, Cum autem regiſtrum fieri neceſſe fuerit, ad obuiandum querelis, quæ hactenus factæ fuerunt, conficiatur eo modo, quo per conſtitutionem fel.record.Ioannis Papæ Vigeſimiſecundi, quæ ſingulis annis dum Rota aperitur legi & publicari conſueuit, tam in numero, verſuum, & dictionum, quam literatura, & cortis, ordinatum eſt; à pauperibus autem nihil contra eorum poſſibilitatem exigatur.

CAP. VII.

Propinarum taxa.
Hoc de Pauperibus ſeruatur,de aliis autem ſeruatur taxa de qua infr. in Pij IV. conſt. 58. Cum ab ipſo.

Et quia ex iuſtitiæ adminiſtratione à Deo iuſto Iudice, qui iuſtis copioſam mercedem præparat in Cœlis, præmia expectanda ſunt, in cauſis pauperum nullæ propinæ accipiantur, nec in cauſis diuitum niſi ſint commiſſariæ;in quibus cum regiſtra,& dicta teſtium non poſſunt ſine magno labore videri, æquum eſt, vt tunc propina moderata, id eſt in eſculentis & poculentis dumtaxat conſiſtens accipi poſſit, vt omnis infamiæ & auaritiæ nota penitus euitetur.

CAP. VIII.

Participationib officiorum prohibetur.
Tu vide etiā Pauli III. cōſtit. 18. Alias.

Cumque Præfecti Fiſci Apoſtolici, non ſolum ab omni fraude, labe & ex lucro illicito abſtinere,ſed etiam omni ſuſpicione carere debeant, vt ex eis Camera nullam prorſus iacturam, ſeu damnum patiatur; nullus Clericus ſeu notarius ſub duorum millium ducatorum eidem Cameræ applicandorum pœna eo ipſo incurrenda, contrahat aliquam ſocietatem, publicam vel occultam in conducta alicuius gabellæ, Dohanæ ſeu Theſaurariæ ad Cameram Apoſtolicam pertinentis; qui vero de hoc conuictus fuerit, vltra dictam pœnam, biennio priuetur emolumentis Clericatus, & notariatus; quæ pro tribus illorum partibus accreſcant aliis Clericis & notariis, reliqua vero illorum quarta,reuelanti detur.

Cap. IX.

Forma in eis obſeruanda. Tu vide bullam Pij IV. n. 58. Cum ab ipſo.

Et quia Clerici omni ſtudio & induſtria tenentur, cum iuſtitia tamen & honeſtate, intendere & conſulere quantum poſſunt, commodo & vtilitati Cameræ, in ſubbaſtatione & locatione cuiuſcumque dohanæ, gabellæ, ſiue Theſaurariæ ad ipſam Cameram pertinentis, fiant publica proclamata, ſiue publica ſignificatio in locis dabitis, ita vt intelligatur, vbi & quando talis ſubhaſtatio fieri debeat, & Cameræ vtilitati bene ſit, & omni parte conſultum; & inter cetera, inſtabilibus ſubhaſtationibus, & locationibus, dicti Clerici diligenter & accurate prouideant, quod illi quibus fient tales locationes bonum bancum, fide & facultatibus ſufficientem eidem Cameræ præſtent, ita vt Camera per conductorem promiſſa facile aſſequi poſſit.

Cap. X.

Computorum viſione & examinatione. Ad hæc vide eamdem bullam Pij IV.

Et quia perſæpe contingit, quod Theſaurarij, Dohanarij, & alij tractantes pronentus & res Cameræ Apoſtolicæ, computa & rationum eorum adminiſtrationis reddere defugiunt, tales Theſaurarij, Dohanerij, & alij rerum Cameræ Miniſtri ad talem effectum debitis temporibus ad reddendum rationem præmiſſam adſtringantur; quorum computis in Camera ex ſe illa per eos, quibus per præfatam Cameram commiſſa fuerint, diligenter & fideliter examinentur, vocato quando opus eſt Computiſta præfatæ Cameræ; qui ad talem Clericum Commiſſarium quotiens opus fuerit, ſub pœna amiſſionis ſalarij ſex menſium venire teneatur, & officium ſuum diligenter impendere. Poſt vero ipſorum computorum opportunum examen, idem Commiſſarius, in Camera ceteris Collegis ſuis, illa fideliter & diligenter referat, vt ſine aliquo affectu, Cameræ vtilitati, cum iuſtitia tamen, conſuli poſſit.

Cap. XI.

Theſaurarij iuramento de ſoluendis ſalarijs in pecunia numerata. Tu vide quoad Theſaurariŋ officium, bullam 100. Sixt. V. in conferendis.

Et quoniam Theſaurarij Cameræ Apoſtolicæ, vt ſæpe querelæ audiuntur, Caſtellanis Arcium, & aliis officialibus terrarum S.R.E. aut ſatisfaciunt, aut illis eorum ſtipendia & ſalaria, non in pecunia numerata ſoluunt, ſed in pannis & aliis rebus, quas pro maiori pretio quã valeant, eis computant, propter quod ipſi Caſtellani, & officiales, non leui damno afficiuntur, & dicta Camera, etiam ex hoc iacturam grauem patitur, cum prædicti officiales ex diminutione eorum ſtipendiorum & ſalariorum, opportune deſeruire non poſſint; propterea moneantur Theſaurarij, etiam ſub iuramento in principio ſuorum officiorum, quod eiſdem Caſtellanis & officialibus in pecunia numerata, & non in aliqua alia rerum ſpecie ſatisfaciant.

Cap. XII.

Theſaurarij munere in corrigendis Caſtellanis Arcium.

Quia vero Caſtellani Arcium S.R.E. numerum ſtipendiorum eis deſignatum, aliquando non retinent, & pro eorum ſatisfactione, Camera grauiſſimas ſubiit impenſas, ad euitandum periculum occupationis alicuius Arcis, ex defectu ſtipendiatorum, & neceſſariarum munitionum, Camera ipſa Apoſtolica moneat Theſaurarios, qui ipſis Caſtellanis ſtipendia perſoluunt, & vltra viſitationem, quam facit Viſitator à S. D. N. pro tempore deputatus, ipſi ſæpe, & ſi fieri poteſt, omni menſe curent, intelligere, an Caſtellani pagas ordinatas retineant, & ſi in hoc deficere reperti fuerint, eis de eorum ſtipendio non ſatisfaciant, alias ipſi Theſaurarij in tantumdem à Camera mulctentur.

Cap. XIII.

Officialium ſtatus Eccleſiaſtici ignauia & malignitate corrigenda. Ad hoc vide etiam ſup. ciſ. ſtit. hoc in principio inſertam.

Item quia dicitur quod impunitas maleficiorum, incentiuum præbet delinquendi, ſi habeatur notitia, quod aliquis officialis Terrarum Eccleſiæ ignauia ſua, vel malignitate, delicta relinquat impunita, vnde & mala exempla & ſcandala, inter ſubditos Eccleſiæ cum iactura etiam Cameræ frequenter oriuntur, tali officiali, ſi poſt monitionem ſe non correxerit, de ſalario debito non ſatisfaciat; & vltra hoc, alia pecuniaria arbitrio Cameræ puniatur.

Cap. XIV.

Iiſdemque de iniuſtitijs & extorſionibus puniendis.

Item quia ſubditi Eccleſiæ, tamquam filij liberæ, & non filij ancillæ, cum caritate & pietate tractandi ſunt in eorum grauaminibus, ſacros pedes S. N. D. non facile adire valent, neque aliud quam Cameræ Apoſtolicæ refugium habent, quod nonnumquam à pleriſque velut diaboli membris non Eccleſiæ filiis malignitate quadam impediri videmus, ſi de aliquo Rectore etiam Locumtenente alicuius Reuerendiſſ. Legati, aut alio officiali Prouinciarum, ſiue Terrarum Rom. Eccleſiæ, mala fama, de iniuſtitia extorſionibus, aut malo regimine, ad Cameram Apoſtolicam allata fuerit, & ex monitionibus ipſius Cameræ incorrigibilem ſe demonſtrauerit, & talis Legatus de ſuo Locumtenente opportune non prouiderit, ſignificetur ſaltem per duos Clericos S.D.N. & habita venia à ſua Sanctitate iuſto Cameræ arbitrio prouideatur, & Eccleſiæ Populi, ſe lupis lacerandos non relinqui, ſed ſibi tamquam filiis opportunum patrocinium præſtari cognoſcant; & vltra hoc, huiuſmodi improbo officiali inter alia ſalarium adimatur.

Cap. XV.

Conſultatione in arduis cũ Papa, aut Camerario.

Item quia ſcriptum eſt, omnia cum conſilio, & non pœnitebit, Clerici, aut aliqua eorum pars, ſaltem ſemel in menſe, S.D.N. aut Reuerendiſſimũ Camerarium adeant, & cum ſanctitate & Dominatione Reuerendiſſima, de rebus arduis occurrentibus conſulent; & deinde talẽ conſultationem, & reſponſiones ſiue deliberationes in Camera referant.

Cap. XVI.

Iuſtitia ſincera adminiſtratione.

Et quia officium adminiſtrandæ iuſtitiæ ſatis graue eſt, & periculoſum, ſuperfluum non videtur ſæpe illud replicare, vt omnes Clerici moniti ſint, & omnino frequenter reuoluant, quod in omnibus cauſis, quas in Camera Apoſtolica verti contingent, tam pro ipſa Camera, quam pro priuatis perſonis, iuſtitiam ſincere adminiſtrare ennuenit, ſemper Deum præ oculis habendo, atque illam horrendam ſententiam aſſiduè memoriæ repetendo, quod duriſſimum iudicium his qui præſunt retribuetur.

Cap. XVII.

Decani officio iuxta bullam Eug. IV. de qua ſup.

Deueniendum eſt præterea ad ea quæ ad ſingulos Clericos ad ſe pertinent, inter quos R. D. Decanus, ipſius Cameræ illa agat diligenter, quæ ex ordinatione fel. rec. Eugenij IV. ei incumbunt, prout in literis Apoſtolicis eiuſdem Eugenij ſupra expreſſis continetur, quæ literæ ſemper & inconcuſſe ſeruentur.

Cap. XVIII.

Clerici menſarij munere, quoad bullas expediendas & annatas exigendas.

Item res camerales, eo diligentius pertractentur, quo curæ vnius quolibet menſe commiſſæ fuerint, conſtituatur ſingulo menſe vnus Menſarius; qui niſi iuſto impedimento fuerit impeditus ſingulis diebus non feriatis, ad Cameram accedat, & ibi videat, & indicet, omnes bullas partibus reſtituendas; & illas, pro quibus fuerit ſoluenda annata, nulli permittat conſignari, niſi annata ipſa, debito & conſueto loco ſoluta, de eius ſolutione, cedulas depoſitariorum videat; & ſi aliqua iuſta cauſa fuerit, quare tunc annata ipſa ſoluenda debeat in eo caſu, de opportuna cautione prouideat, vt res abſque Cameræ detrimento pertranſeat, partibus nihilominus iuſtitiam miniſtrando. Et quoniam ad euitandas ſolutiones annatarum, plurimi intruſiones allegant, & eas probare nituntur per teſtes, cum in hoc graue Cameræ intereſſe verſetur, ne fraude & dolo tales intruſiones contingat probari, conſultum opportunitati Cameræ videretur, ſi tale examen coram menſario Clerico fieret, & propterea ipſe menſarius tale onus omnino ſubeat. Item quia bullæ ex quibus annatæ, & iocalia ſolui debent, aliquando ſiue ex negligentia, ſiue per errorem, omnes non tranſmittuntur ad Cameram, vt tali inconuenienti occurratur, menſarius omnibus diebus Cancellariæ, vadat ad Plumbum, ad prouidendum, quod omnes bullæ, tam pro debita annata, quam pro iocalibus mittantur ad Cameram, illis in dicto plumbo per eum in vno libro adnotatis; & qui non iuerit, aut non miſerit vnum ex collegis, careat prouiſione ſex ducatorum, qui ad eumdem effectum, omni menſe ordinati ſint, ac etiam participatione iocalium illius menſis. Et quia plurium quam vnius tantum iudicio, omnia melius determinantur, præfatus menſarius proponat in Camera tunc proxima omnes bullas, in quibus aliquod dubium fuerit, vt Cameræ & partibus pro iuſtitia ſatisfaciat.

Cap. XIX.

Item, cum inter alias curas, quæ Cameræ Apoſtolicæ

dem:n

Examine promouendorum ad ſacros Ordines. In hoc, ipſi Clerici Cam. non amplius ſe intromittunt.

demandantur, illa præcipua, grauior & onerofior exiſtat, per quam examen ad ſacros ordines promouendorum, eidem Cameræ committitur; Nam cum ex bonis membris, bonum corpus Eccleſiæ conſiciatur, niſi Sacerdotes, quorum officium eſt, de lege diuina recte reſpondere, moribus & doctrina idonei, aptique fuerint, Presbyteralis Ordo in ludibrium efficitur laicis, qui à Sacerdotibus doctrinam & bonos mores videre deſiderant, ignorantiam & vitæ improbitatem manifeſte conſpiciunt, attendant diligenter & accurate dicti Clerici examinatores, ne Deo optimo tales admittant Miniſtros, quorum victimæ propter ruditatem inſufficientis ſcientiæ, ac vitæ inhoneſtatem, maieſtati diuinæ abominabiles fiant, & examinatorum ſimul damnationes cauſentur; exquiratur itaque ſufficiens titulus beneficialis, competens doctrina, & præſentia, & loquela promouendi, bonorum morum compoſitio; illud præterea & conſtanti memoria cum timore proſpiciant, ne pro tali examine pecuniam, aut munus aliquod accipiant, cum in ſacris canonibus nihil tantopere prohibeatur, quantum ſacrorum Ordinum collatio ſimoniaca. Notarij quoque ipſius Cameræ pro ſcriptura collationis ordinum prædictorum, nihil accipiant, niſi quantum de iure licet. Væ autem illis Antiſtitibus, qui ex ipſorum ordinum collatione, loculos implent, vt ſibi ædificent in gehennam. Cura autem examinandi non alterius ſit, quam Clerici, qui locum ſuum non poſſit, niſi Collega ſuſtinere; & ſi quando acciderit, quod in ſupplicatione promouendi inſertum ſit, quod ipſe promouendus examinetur in Camera Apoſtolica per Clericum, ſiue Notarium eiuſdem, nullus Notariorum audeat illum examinare, cum talis clauſula per Notarium inaduertenter admiſſa fuerit, & numquam ſolita ſit poni, niſi cum examinandus literarum ignarus, cenſuram Cameræ Clerici vult effugere.

Cap. XX.

Clericorum humanitate erga Curiales.

Item, quia omni Collegio tunc bene ſuccedunt omnia, cum caput, & membra caritatis officio deuincta ſunt, propterea Clerici omni ſtudio, aduocatos, Procuratores, Notarios, & alias perſonas Cameræ deſeruientes, benigne & caritatiue proſequantur, & tractent, eorumque honeſtis vtilitatibus, & honoribus quantum poſſint faueant & aſſiſtant.

Cap. XXI.

Aduocati pauperũ munere.

Aduocatus vero pauperum ad cauſas miſerabilium perſonarum in Cam. Apoſtolica tractandas diligenter aduertat, illaſque quantum licet ſine reſpectu tueatur, & curet, ne contra iuſtitiam non vexentur.

Cap. XXII.

Aduocati & procuratoris fiſcalis munere.

Aduocatus & Procurator Fiſcalis, tã in Camera Apoſtolica, quam extra, intereſſe ipſius Cameræ ſtudioſe curent; & cum in ea vel alibi de prædicto intereſſe ſermonem haberi audierint, illud quantum iuſtitia expoſtulauerit, ſine aliquo reſpectu teneantur, etiamſi ſuper hoc extra Cameram, aliqua cauſa, ſiue iudicium ciuile vel criminale intentatum fuerit, & quando fiet aliqua declaratio, incurſus pœnarum eidem Cameræ applicatarum, vel abſolutio ab eiſdem, de omnibus per ipſos Aduocatum & Procuratorem detur Cam. Apoſtolicæ opportuna notitia, vt poſſit in omnibus prouidere. Et quia eorumdem Aduocati, & Procuratoris iudicium, in omnibus & per omnia, & præſertim in cauſis fiſcalibus, vtile eſt, à Cam. non diſcedant, niſi cauſis fiſcalibus terminatis, quæ poſt examen bullarum, ante omnes alias cauſas terminentur.

Cap. XXIII.

Notariorum Cameræ reformatione ſuper.

Notarij autem Cameræ Apoſtolicæ, in quorum fide, & diligentia, magna cura rerum Cameralium repoſita eſt, infra notata ſeruare teneantur.

Cap. XXIV.

Regiſtratione ſcripturarum intereſſe Cameræ concernentium.

Et primo in libris ipſius Cameræ ad id deputatis regiſtrent extenſe & ad longum, omnes & ſingulos contractus, inter eam & quancumque perſonam, Collegium vel Vniuerſitatem initos, & quaſcumque ſcripturas ad ipſam Cameram pertinentes, infra ſex dies à die ſtipulationis, ſiue remiſſionis illorum per Clericum, cui id commiſſum fuerit, computandos, qui contractus & ſcripturæ per Notarios ipſius Cam. & non per alios regiſtrentur, ſub pœna ducentorũ ducatorum auri pro qualibet vice, qua tranſgreſſus aliquis eorum fuerit, pro medietate eidem Cameræ, & pro alia medietate Collegio Clericorum applicandorum, etiamſi pars cum qua contractus fuerit initus, Notario rogato non ſatisfecerit, pro cuius tamen mercede conſequenda, Clerici præſtent eidem Notario omnem fauorem, vt ipſam mercedem cum effectu conſequantur.

Cap. XXV.

Bullarumque

Item quia bullæ Apoſtolicæ fideliter tractandæ & regiſtrandæ ſunt, neque ante illarum regiſtrationem, alicui extra Collegium ipſorum Notariorum credendæ, omnes bullæ in præfata Camera regiſtrandæ, per ipſos Notarios Cameræ, & non per aliquem alium regiſtrentur, ipſæque bullæ, vt præmittitur, regiſtratæ, & ſumpta quæ ex eis fieri continget, per vnum ex Clericis cum eodem regiſtro fideliter, ac de verbo ad verbum auſcultentur, & ſi quid in regiſtro omiſſum, ſuperfluum, vel mendoſum reperiatur, corrigatur manu eiuſdem Clerici, taliſque correctio per ipſum Clericum nomine ſuo appoſito approbetur, prout fit in aliis regiſtris Curiæ.

Cap. XXVI.

Regiſtrationũ mercede.

Et quia omnis labor optat præmium, prædictaque regiſtratio admodum neceſſaria eſt, & in partium vtilitatem redundat, quia viſum ſæpe fuit, quando accidit ex regiſtris Cameræ aliquod ſumptum extrahi, repertos fuiſſe in eiſdem regiſtris plurimos defectus, & errores, etiam ſubſtantiales, prædictus Clericus auſcultator à parte vnum iulium recipiat pro qualibet pari bullarum, gratioſa ſcilicet & executoriali ſimul, aut pro vna bulla quando ſimplex fuerit, & ſimiliter pro vno ſumpto. Notarios vero pro labore ſuæ regiſtrationis, tantum capiat, & non vltra, quantum in regiſtro Cancellariæ, ſiue præfatæ Cameræ, antiquitus capiebatur, in quo ipſi notarij modeſtiam ſeruent, ne partes de ipſis iuſte conquerantur, & ſimilis auſculatio fiat de inſtrumentis, capitulis, patentibus, & aliis in eiſdem libris Cameræ regiſtrandis.

Cap. XXVII.

Bullarũ abſque ſolutione Annatarum expeditione, ac teſtium examine.

Item, vt ſemper poſſit videri cauſa, propter quam bullæ abſque annatæ ſolutione partibus allegantibus intruſionem traduntur, Notarij eiuſdem Cameræ conficiant, & in eadem Camera conſeruent vnum librum, in quo in præſentia Notarij deſcribant omnes atteſtationes teſtium examinatorum, in præſentia menſarij per ipſum Notarium Cameræ ſuper intruſionibus Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum quorumcumque beneficiorum, cum interrogatoriis per Procuratorem fiſcalem compoſitis, & in Cam. Apoſtolica regiſtratis, alias teſtibus ſuper ſimilibus alio modo examinatis, nulla præſtetur fides, & bullæ non tradantur, etiam ſub obligatione, niſi intruſio plene per teſtes, vt præfertur examinatos, probetur, & Notarius habeat pro examine vnius cuiuſlibet teſtis, vt præmittitur, examinati, carlenos duos antiquos, & tantumdem capiant pro examine in ſimilibus cauſis, præterquam in commiſſariis, in quibus ſeruetur ſtylus Rom. Curiæ.

Cap. XXVIII.

Librorum Cameræ cuſtodia.

Item quia libri qui ſunt in Archiuio Cam. Apoſtolicæ ſunt magni ponderis, tam quoad intereſſe Sedis Apoſtolicæ, & ipſius Cameræ, quam etiam partium, & propterea fideliter & diligenter ſunt cuſtodiendi, ne aliquis extraneus aliquos ex dictis libris ſubripiat, aut aliquod folium ex eis laceret, vel aliquo modo vitiet, Notarij non admittant intra cancellum eiuſdem Archiuij aliquem extraneum ſed faciant extra expectare illos, qui eorum operam exquirunt, neque etiam permittant, quod aliquis ex familiaribus ipſorum Notariorum intret, ſiue maneat intra dictum cancellum, niſi quando aliquis ex ipſis Notariis ibidem præſens fuerit, & tunc etiam ipſe Notarius bene circumſpiciat, ne dictus familiaris aliquid mali faciat in dictis libris, atque etiam quando libri prædicti, aut à Domino Theſaurario, aut ab aliquo ex Dominis Clericis extra dictum cancellum extrahuntur, tunc ipſi notarij conficiant vnum alium librum, in quo deſcribatur extractio vniuſcuiuſque libri Cameralis, cum ſubſcriptione receptionis illius, qui librum ipſum

extraxerit, vt ſciatur, apud quem talis liber poſſit reperiri, & circa hoc, ſeruetur mandatum per fel. rec. Iulium papam II. ſuper hoc editum, cuius tenor ſequitur, & eſt talis.

Iulij II. mandati obſeruantia.

§. 8. Cum ſicut accepimus in noſtra Camera &c.

Omittitur quia ipſa bulla eſt ſup.

Notarij menſarij officio circa expeditionem bullarum.

§. 9. Item ad euitanda monopolia & quaſcumque extorſiones, ipſi Notarij nullo modo poſſint vendere, ſiue arrendare inter ſe aliquod membrum emolumentorum, eorum officij Notariarus, ſed labores & prouentus omnes inter eos ſint communes, & quælibet cura præterquam regiſtrandi bullas, quæ ſemper debet eſſe communis omnium, ſolum ad menſem, & non vltra, per vnum ipſorum Notariorum, & vtilitas inter omnes æqualiter diuidi debeat, & vt partes commodius expediantur, Notarius menſarius, bullarum & obligationum, non in domo ſuæ habitationis, ſed in Camera Apoſt. ea quæ circa illas occurrunt, agere & expedire teneatur, vbi etiam Clericus menſarius pro expediendis iis, quæ circa ad id eum pertinent, adeſſe debet, ita vt bullæ recipiantur, & retineantur ſolum per Notarium ad id deputatum, & non per alium, qui Notarius ſic deputatus non recipiat aliquas bullas ab officialibus regiſtri bullarum Cancellariæ, niſi per manus ſolius ſcriptoris eiuſdem regiſtri, & non famulorum ipſius, vel quorumuis aliorum, bullas vero per Cameram expeditas, ſolum recipiat per manus Summiſtæ, vel eiuſdem Summiſtæ officium exercentis.

Et circa reſignationũ & ceſſionum regiſtrationem.

§. 10. Item vt reſignationes, & ceſſiones beneficiorum, quæ in manibus Notariorum fiant, omni dolo & fraude careant, & nemo propterea decipiatur, prout quotidie clamores audiuntur, de cetero Notarij prædicti, in adnotandis ipſis reſignationibus & ceſſionibus in libris Cameræ, infraſcriptam ordinationem ſeruare debeant, cuius tenor talis eſt, vt ſequitur.

Camerarum decretum, quo ad curam tas fraudes Notariorum in eiuſmodi regiſtra comb.

§. 11. Raphaël Epiſcopus Oſtien. Cardinalis S. Georgij S.D.N. Papæ Camerarius. Cum fide dignorum relatione intelleximus, conſueuiſſe dilectos filios Notarios Cam. Apoſt. per quamdam corruptelam, negligentiam ſiue abuſum, & malitiam, reſignationes beneficiorum, quæ in Curia Romana, & Camera Apoſt. fieri conſueuerunt, & in ordinariis libris, & authenticis eiuſdem Cameræ, Notarij & Scribæ, ne fraus aliqua fieri, ſiue excogitari poſſit, & ad hoc, vt ſemper de veritate doceri poſſit, quando opus eſſet, non in dictis libris, vt rationabile ſtatutum erat, amplius ſcribi, pro maiori parte, ſed à tergo ſupplicationum, quarum prætextu dictæ reſignationes admitti debent, ſimpliciter, notare, & ſcribere manu propria, & deinde partibus reſtituere, nulla retenta copia, vel nota, abſque eo quod in protocollis, vel libris Cam. Apoſt. ſcriptæ ſint, vel ſi ſcribantur, id ex interuallo plurium menſium fit, & id non aliter, quam parte inſtante, ex quo fit, vt veritas reperiri non poſſit in libris, dum de illarum admiſſione quæritur & tractatur, & ſic in poteſtate partis in fraudem, & deceptionem noſtram, & impetrantium, ad eorum propoſitum illis vti, vel eas celare, prout eis magis expedire videtur, in maximum ſcandalum Curialium, & aliorum impetrantium, & peſſimum exemplum.

Prouidet circa reſignationes præteritas.

§. 12. Nos igitur ad quos ex noſtro Camerariatus officio pertinet, & ſpectat in primis, quantum poſſumus prouidere, de mandato S.D.N. Papæ, viuæ vocis oraculo ſuper hoc nobis facto, & auctoritate noſtri Camerariatus officij, præcipimus & mandamus, quatenus dictas reſignationes beneficiorum iam factas & admiſſas, vſque in præſentem diem, ſic notatas in margine ſupplicationum dumtaxat, etiamſi partibus reſtitutæ forent, infra terminum octo dierum proximè futurorum in libris authenticis Cameræ Apoſt. vbi ſcribi & notari ſolent, ſcripſiſſe & poſuiſſe debeant, omni mora & excuſatione ceſſantibus.

Et circa futuras.

§. 13. Reſignationes vero, quas fieri continget in futurum, & in poſterum admittendas & faciendas, ſub ſimili priuationis pœna, & excommunicationis, quam quilibet contra faciens eo facto incurret, infra tres dies à die reſignationis factæ & notatæ, ſiue ſtipulatæ, in dictis libris Cam. Apoſt. in forma authentica, & legali, admittere, & ſolemniter apponere teneantur, & debeant, omni prorſus excuſatione ceſſante, nec prius liceat eis, in margine ſupplicationis ſcribere vel notare, niſi in libris authenticis notatæ fuerint.

Reſignationes aliter factas irritas.

§. 14. Decernentes ex nunc reſignationes aliter factas nullius momenti exiſtere, nec alicui ſuffragari, beneficiaque taliter reſignata, non per reſignationem, ſed per obitum vacare.

Clericis, vt Notarios contrauenientes coërceant, iniungit.

§. 15. Mandantes RR. Patribus Dominis Præſidentibus & Clericis Cameræ Apoſt. vt omnia & ſingula ſupradicta inuiolabiliter obſeruari mandent, & faciant, ac ad declarationem & executionem dictarum pœnarum ipſo facto incurſarum effectualiter procedere debeant, & teneantur, vt quos à malo, Dei timor non reuocat, temporalis coërceat diſciplina, ſub pœnis in dicto mandato contentis, in omnibus & per omnia obſeruent, ac ceſſiones & reſignationes, continuatim in libro reſignationum deſcribant, nullo ſpatio inter illam, & præcedentem, niſi fortè vnius lineæ dimiſſo, vt tollatur occaſio aliquid in medio ſcribendi.

Statutorum Cameræ tenor ſequitur, ſuper Expeditionũ quarumcumque Clericis regiſtratione.

§. 16. Item vt omni tempore de geſtis per Clericos Cameræ ratio reddi valeat, quilibet Notarius, habeat vnum librum, in quo regiſtret omnes literas Camerales, quæ per manus ſuas expediuntur, poſtquam à Clerico viſæ fuerint, & conetur vnuſquiſque illas eleganter componere.

Mandatiſque Procuratorũ regiſtrandis in cauſis intereſſe Cameræ concernentibus.

§. 17. Item quia ſæpe contingit, mandata procuratoria in Camera, ſuper negotiis Fiſcum & intereſſe Cameræ concernentibus exhiberi, ac illa ex incuria, vel dolo alicuius deperdi, & ſine illorum oſtenſione, acta inter Cameram, & exhibentes, pro nullis reputantur, ſtatuerunt, vt omnia inſtrumenta & mandata procuratoria huiuſmodi, cum recognitionibus illorum, in libris eiuſdem Cameræ per ipſos Notarios omnino regiſtrentur, vt de illorum tenore per libros eoſdem perpetuo doceri poſſit, quorum regiſtrationi fides adhiberi debeat, ſine alia originalium exhibitione, cum per Clericum ſint videnda, & conferenda cum originalibus.

Clericis abſentibus, vel ad Cameram per menſem non accedentibus.

§. 18. Item ſicut ſcriptum eſt, qui non laborat non manducat, & in Camera Apoſt. continui & intolerabiles labores exiſtunt, ne qui incommodum non ſentiunt, commoditates capiant, & lucra, conſtituerunt, quod Clericus Cameræ in Curia præſens, & legitimo impedimento non impeditus, ad Cameram per vnum menſem non accedens, careat participatione iocalium, & vtilitate menſariatus; ſi vero extra Curiam degerit abſque Collegarum licentia, ſiue habuerit aliquod publicum officium, ſiue commiſſionem, cum ſalario & lucro, de prouentibus Clericatus non participet, & idem obſeruetur quoad Notarios eiuſdem Cameræ.

Clericorũ & Notariorum admiſſione.

§. 19. Circa vero admiſſiones Clericorum & Notariorum, tam in ſolutione admiſſionis, & iocalium, quam in perceptione fructuum, & emolumentorum ſeruetur id quod obſeruatum fuit.

Cauſarũ Clericorum defenſione.

§. 20. Et quia omnes leges, & Prophetas in ſola radice caritatis pendere & ſolidari Veritas affirmat, conſtituerunt præfati Clerici, vt in quibuſcumque occaſionibus alicuius Collegæ eorum, ſiue alterius perſonæ Cameralis, Collegium ipſum Clericorum debeat patrocinium, & defenſionem cauſæ eiuſdem aſſumere, & omni via & modo illam tutari & defendere.

Infirmorumque viſitatione.

§. 21. Atque etiam in infirmitate, Clericos, & alias perſonas Camerales viſitare, & ſi opus fuerit, ſuis neceſſitatibus ſubuenire.

Morientium quoque funeralibus.

§. 22. In morte etiam prouidere, vt ſumptibus defuncti ſi facultates reliquerit, ſin autem communi omnium Cameralium impenſa, funus decenter efferatur, & ipſi Camerales omnes, illud collegialiter comitentur, in octaua depoſitionis in loco ſepulturæ curent exequias, ipſis ibidem aſſiſtentibus, & ipſorum impenſa celebrari, vt in eo pietatis opere Deo optimo placeant, & cuicumque ipſorum, qui in hoc operam præſtiterit, vt in eius morte idipſum a ſuperſtitibus rependatur.

Prædictorum omnium obſeruantia.

§. 23. Quæ omnia & ſingula ſupradicta, & ordinata in præſentium conſtitutionum volumine, RR. DD. Cam. Apoſt. Clerici vnanimiter ſtatuerunt, & conſtituerunt, ac per quaſcumque Camerales perſonas, & alios ad quos ſpectat integre ſeruari mandauerunt.

§ 24. Et

Et ſingulis annis in prima Camera publica lectio ne.

§. 24. Et vt de prædictis iugis memoria, omnibus quorum intereſt maneat, inſtituerunt omnes & ſingulas conſtitutiones prædictas, ſingulis annis in prima audientia menſis Octobris, per vnum ex Notariis ipſius Cameræ, ad mandatum D. Decani in tribunali publicæ audientiæ ipſorum Dominorum Clericorum, alta & intelligibili voce perlegi, vt quilibet eorum ad iuſtitiam miniſtrandam feruentior reddatur, ad laudem & gloriam Omnipotentis Dei qui pro iuſtitiæ adminiſtratione magna præmia redditurus eſt. Amen.

XXV. Quod audientes Miſſam in Eccleſiis Fratrum Mendicantium in Dominicis & Feſtis diebus, ſatisfaciunt præcepto Eccleſiæ de Miſſa audienda.

LEO PAPA X.

Edita, A.D. 1517.

Vniuerſis & ſingulis præſentes literas inſpecturis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa huius conſtitut.

INtelleximus quoſdam in dubium reuocare, & perinde timoratis conſcientiis ſcrupulum inijcere, ſi Chriſti fideles, qui Dominicis & Feſtis diebus extra Eccleſias ſuas parochiales, Miſſas audiunt in Eccleſiis Fratrum Ordinum Mendicantium, Eccleſiæ præcepto de Miſſa audienda ſatisfaciant.

Declaratio de qua in rubric.

§. 1. Nos enim ambiguitatem huiuſmodi penitus tollere volentes, vt cum ſinceriori conſcientia fideles quique Deo creatori ſuo ſeruiant, auctoritate Apoſt. tenore præſentium notum facimus, omnes Chriſti fideles vtriuſque ſexus, (qui non contempto proprio Sacerdote parochiali) in Eccleſiis Fratrum Ordinum Mendicantium, Dominicis & Feſtis diebus Miſſas audiant, ſatiſfacere præcepto Eccleſiæ de Miſſa audienda, nec in aliquam labem mortalis peccati pœnamue incurrere.

Contrariorum derogatio.

§. 2. In contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

Transumptorum fides.

§. 3. Et quia difficile foret præſentes literas noſtras originaliter ad loca omnia, (vbi opus foret) deferri, volumus & decernimus, vt earum tranſumptis manu notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti munitis, ea fides, (vbi opus fuerit) detur, quæ originalibus ipſis daretur, ſi exhibitæ forent vel oſtenſæ.

D. P. An. 5. 13. Nouemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die decimatertia Nouembris milleſimo quingenteſimo decimoſeptimo, Pont. noſtri Anno 5.

XXVI. Fratres Minores Ordinis S. Franciſci de Obſeruantia, in proceſſionibus & actibus publicis, Fratribus Conuentualibus præcedunt, digniorique loco crucem deferunt.

De ſeparatione Fratrum de Obſeruantia à Conuentualibus, & cæteris tangen. Fratres de Obſeruantia, vide ſup. in conſt. 23. Iræ. vbi notaui.

LEO PAPA X.

Edita A.D. 1517.

Vniuerſis & ſingulis præſentes literas inſpecturis, Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Fratres de Obſeruantia digniorem locum habent, quam Conuentuales in proceſſionibus & aliis actib. publicis, ex bulla huius Pont. ſub die 12. Iun. huius anni, quam vts hic ſufficienter relatā præterm.

LIcet alias poſtquam ſtatueramus, & ordinaueramus, quod de cetero perpetuis temporibus fratres B. Franciſci, puritate eius regulæ, & ſub regulari obſeruantia viuentes, ac Reformati, Miniſtrum, Fratres vero dicti Ordinis Conuentuales nuncupati, Magiſtrum generales habere deberent, ne inter Reformatos & Conuentuales fratres huiuſmodi ſuper præcedentia, diſſenſio & contentio oriri poſſet, voluerimus & ſtatuerimus, quod in proceſſionibus, & aliis actibus publicis, fratres Conuentuales, fratribus regularis Obſeruantiæ Miniſtrum habentibus, locum digniorem relinquere tenerentur.

§. 5. Quodque fratres ipſi Conuentuales, ſemper eorum Crucem & vexillum per eos deferri ſolitum, deferre libere & licite valerent.

Et in ea permiſſa ſuis vtraque Ordini ſua Generalis electio.

§. 2. Quia tamen nunc nonnullorum relatione accepimus, fratres ipſi Conuentuales prætendunt Crucem ipſorum Conuentualium deferre in loco digniori.

Poſſunt tamē Cōuētuales ſolitam Crucē deferre. Quia eā volunt deferre in loco digniori. Pontifex ideo cōtrariū ſeruari mandat.

§. 3. Nos autem, qui præmiſſa omnia ſtatuimus, vt omnis diſſenſio & contentio inter eoſdem fratres de Obſeruantia, & Conuentuales tolleretur, mentiſque noſtræ fuerit, prout etiam id expreſſimus, quod in omnibus actibus, fratres de Obſeruantia haberent locum magis dignum, quam ipſi Conuentuales, & propterea mentis noſtræ incommutabilis fuerit, prout exiſtit, quod ipſi fratres de Obſeruantia Crucem ſuam in loco digniori deferant. Ad huiuſmodi tamen ambiguitatem dubium de mentibus omnium tollendum, motu proprio, & certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine declaramus, mentis noſtræ fuiſſe quod tam Conuentuales, quam de obſeruantia & reformati fratres prædicti, in quibuſcumque proceſſionibus, & aliis actibus, in quibus Crux deferenda foret, Crucem ſuam deferre poſſint, ita tamen quod Crux ipſorum fratrum de Obſeruantia, & Reformatorum loco digniori deferatur.

Eoſdemque fratres de Obſeruātia veros B. franciſci Fratres declarat.

§. 4. Quodque ipſi fratres de Obſeruantia & Reformati, veri & indubitati fratres Ordinis B. Franciſci, & eius regulæ obſeruatores ſemper fuerint, ac diuina fauente gratia ſint futuri, ſine aliqua interruptione, ſeu diuiſione, à tempore editæ regulæ per B. Franciſcum, vſque ad præſens, ac ſub ipſius Beati Franciſci regula militauerint, & etiam ad præſens militent, ſicque in omnibus teneri & obſeruari, ac dici debere decernimus ac mandamus.

Perturbatoribus pœnas imponit.

§. 5. Mandantes nihilominus omnibus & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac Eccleſiarum Capitulis, ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, ac ſuſpenſionis à diuinis, inferioribus vero Prælatis ac Parochialium Rectoribus, necnon Mendicantium, & aliorum Ordinum profeſſoribus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis ipſo facto incurrendis, à quibus niſi per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, præterquam in mortis articulo abſolui nequeant, quatenus declarationem & decretum huiuſmodi inter Conuentuales, ac de Obſeruantia & Reformatos fratres huiuſmodi, inuiolabiliter obſeruent, obſeruarique faciant, necnon ne eoſdem fratres Conuentuales de Obſeruantia & Reformatos huiuſmodi ſuper his moleſtent, aut perturbent, ſeu per quoſcumque cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentes, ſeu etiam inter ſe quomodolibet moleſtari, perturbari, vel inquietari permittant.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis & conſuetudinibus dictorum Ordinum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, necnon priuilegiis, indultis, ac literis Apoſtolicis illis forſan conceſſis, confirmatis & innouatis, quibus illorum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptis credi iubet.

§. 7. Volumus autem quod præſentium tranſumptis manu publici notarij ſubſcriptis, & ſigillo Miniſtri generalis pro tempore exiſtentis dicti Ordinis Minorum aut alterius Prælati in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti munitis, in iudicio, & alibi, vbi opus fuerit, eadem fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus literis, ſi illæ forent exhibitæ vel oſtenſæ.

D. P. A. 5. 6. Decemb.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die ſexta Decembris milleſimo quingenteſimo decimoſeptimo, Pontificatus noſtri anno quinto

---

XXVII. Contra mentientes perſonas, in literis Apoſtolicis, vt earum expeditionem gratis aſſequantur; Officialeſque eorum complices.

Hoc ferè voluit etiam Innocent. VIII. contra prædictos mentientes vt ſupr. in eius conſtit. 5. Cum ſicut.

Similem

Similem vero ſanctionem, contra ſimoniace ſe pro aliis ſupponentes, pro obtinendis beneficiis Eccleſiaſticis, vide inf. in Pauli IV. conſt. 12. Inter, vbi notabo.

Edita A.D. 1517.

LEO EPISCOPVS,
Motu proprio, &c.

Cauſa conſtitutionis.

INhærendo veſtigiis prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, ſicut non abſque graui diſplicentia accepimus, nonnulli animæ ſuæ prodigi, & auaritiæ morbo laborantes, vt literas Apoſtolicas gratis expediant, & Romanæ Curiæ officiales debita eorum portione defraudent, in eiſdem literis nonnumquam venerabilium fratrum noſtrorum S.R.E. Vicecancellarij, & aliorum Cardinalium, aut dilectorum filiorum Abbreuiatorum de maiori præſidentia, ſeu literarum prædictarum Scriptorum, necnon aliarum perſonarum quarumcumque ex quarum qualitatibus & priuilegiis, ſiue antiqua conſuetudine, literas ipſas gratis expedire ſolent, nepotes & quandoque germanos, interdum vero familiares continuos commenſales, fuiſſe & eſſe affirmare, & vt tales in dictis literis ſe inſcribi facere, & feciſſe non verentur, cum re vera tales non fuerint, in animarum ſuarum periculum, & officiorum eiuſdem Romanæ Curiæ non modicum præiudicium & grauamen.

Mentientes ſe in literis Apoſt. contemnuntur.

§. 1. Nos igitur fraudibus & deceptionibus huiuſmodi, prout noſtro incumbit officio, de remedio opportuno prouidere volentes, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes & ſingulos cuiuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis fuerint, & quocumque nomine nuncupentur, qui ſe vicecancellarij, aut aliorum Cardinalium, vel Abbreuiatorum, ſeu ſcriptorum eorumdem, aut aliarum perſonarum quarumcumque, ex qualitatibus & priuilegiis, ſiue ex antiqua conſuetudine huiuſmodi literas ipſas, in toto vel in parte gratis expedire ſolent, nepotes, fratres, aut familiares, continuos commenſales, in eiſdem literis, etiam motu proprio conceſſis, nominauerint, ſi re vera tales nepotes, aut fratres, vel familiares continui commenſales non fuerint.

Officiales eorum duplices puniuntur.

§. 2. Necnon officiales præmiſſa fieri procurantes, ſeu permittentes, excommunicationis ſententiam à qua non niſi per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, (articulo mortis excepto, ac debita ſatisfactione præuia) abſolui poſſint, auctoritate Apoſt. per præſentes innodamus, eoſque excommunicationis ſententiam huiuſmodi in dictum euentum, ex nunc, prout ex tunc, & è contra incurriſſe declaramus, & pro talibus publice iudicari mandamus. Ac ipſos officiales procurantes, ſeu permittentes huiuſmodi à ſuorum officialium perceptione emolumentorum per annum continuum, vltra alias pœnas quas propterea incurrent, omnino ſuſpendimus.

Literæ expeditæ nullæ ſunt.

§. 3. Et nihilominus, conceſſiones & gratias in eiſdem literis contentas quaſcumque, ipſaſque literas hactenus, tam per Cameram, quam Cancellariam expeditas, & expediendas viribus omnino carere, eiſque quos concernunt, & eorum ſingulis in aliquo ſuffragari non potuiſſe, neque in futurum poſſe, ſed omnino ſubreptitias, inualidas, & nullas, fuiſſe, eſſe, & fore.

Decretũ irritans.

§. 4. Sicque per quoſcumque Iudices, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac ſacri Palatij Apoſtolici Auditores, in quacumque inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, interpretari & iudicari debere, ac irritum & inane, quicquid ſecus ſuper iis, quauis auctoritate, etiam per nos & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, qui pro tempore fuerint ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, motu & ſcientia ſimilibus, decernimus & declaramus.

Iuſſio publ.

§. 5. Ac volumus quod mandatum, decretum & declaratio noſtra huiuſmodi in Cancellaria Apoſtolica publicentur, & in illius libro deſcribantur, ac perpetuis futuris temporibus obſeruentur.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſcumque priuilegiis, & indultis, eiſdem Vicecancellario & aliis Cardinalibus, ac quibuſuis perſonis, ſub quibuſuis verborum formis & clauſulis etiam derogatoriis, conceſſis & in poſterum concedendis, quæ eis, aut eorum alicui, quoad præmiſſa nullatenus volumus ſuffragari, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Placet publicetur, & deſcribatur I. *Papa ſubſcriptio.*

Lectum & publicatum fuit ſupraſcriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apoſtolica Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo, decimoſeptimo, die vero vigeſima menſis Februarij, Pontificatus S.D.N. Leonis Papæ Decimi, Anno quinto.

Contra Barones & Communitates non cuſtodientes eorum territoria, à Bannitis, Furibus, &c. XXVIII.

Confirmatur & extenditur hæc diſpoſitio, à Pio IV. inf. in eius conſt. 27. In eminenti, vbi loquar de hac materia.

LEO EPISCOPVS, *Edita A.D. 1518.*
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

ROmani Pontif. prouidentia circumſpecta prædeceſſorum ſacrorum geſta, quæ præcipuæ pro venientium ad Almam Vrbem totius Orbis caput, & recedentium ab ea, ſecuritate & commodo facta ſunt, penſatis opportunis occaſionibus, innouat atque extendit, prout conſpicit in Domino ſalubriter expedire.

Iul. edidit conſt. quæ eſt ſup.

§. 1. Dudum ſiquidem à fel. record. Iulio Papa II. prædeceſſore noſtro emanarunt literæ in forma breuis tenoris ſubſequentis.

Omittitur tenor iſtius conſtit. quia habes ſup.

Hic Pont. eã confirmat.

§. 2. Nos itaque cupientes literas prædictas pro venientium ad Almam Vrbem, & ab ea recedentium tutela, & commodo inuiolabiliter obſeruari, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, literas prædictas, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium innouamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, illaſque perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari debere decernimus.

In probã. huiuſmodi furtũ. & valore bonorum ſtetur declarationi Clericorũ Cameræ Apoſt. præcedente iuramento damnum paſſi.

§. 3. Et inſuper cum huiuſmodi furta, delicta, & derobationes fiant in ſyluis, nemoribus, latebris, & in locis occultis, & ſecretis, non adhibitis, nec præſentibus teſtibus, adeo quod ſine maxima difficultate per ipſos ſpoliatos, & derobatos, furta, & valor rerum ſubtractarum & ablatarum probari non poſſint, ſtatuimus & ordinamus, quod quoad probationem bonorum ſubtractorum, & eorum valorem, ſtetur declarationi præfatorum Præſidentium & Clericorum ipſius Cameræ Apoſtolicæ, qui diligenter conſiderata qualitate perſonarum ſpoliatarum, & derobatarum, expoſita quantitate furtorum, & aliis circumſtantiis & coniuncturis, recepto iuramento ipſarum perſonarum derobatarum, ſeu mercatorum quorum bona ablata exiſtebant, ſuper quibus præfatorum Præſidentium, & Clericorum conſcientiam oneramus, furtum, & eius valorem declarare debeant.

Domnũ poſſ. contra Dominos & Communitates ſpoliatorum agere poſſint.

§. 4. Et quod ſi derobatio, ſeu furtum in confinibus diuerſorum territoriorum, diuerſarum Communitatum, ſeu dominorum, vel iuxta huiuſmodi confines, derobatus contra dominum territoriorum prædictorum, in Communitatem, quam & quam elegerit ad recuperationem rerum ſibi ablatarum, agere poſſit, & valeat ab actione, quam ipſe derobatus intentauerit, diſcedere, ſi ei placuerit, & contra alium agere licite poſſit (cum domini confinium prædictorum illos non cuſtodiendo in præmiſſis culpa non careant) reſeruato tamen ſoluenti iure agendi contra conterminos.

Via vt ſint ſecura, latibula hinc inde amouentur.

§. 5. Et vt quantum fieri poteſt, omnis occaſio craſſandi & derobandi ſublata eſſe videatur, eiſdem motu & ſcientia, ac tenore, præcipimus & mandamus ſub duorum millium ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorum pænis ſimilibus, omnibus & ſingulis antedictis, ne fures, latrones, & craſſatores, in ſyluis & ſepibus latibula

bula faciant, ne ibi ſe abſcondere poſſent, vt prope vias publicas vtrimque ad medium milliare, arbores & ſepes & quæcumque latibula, incidere, ſeu incidi, ac amouere, ſeu amoueri, & extirpari facere infra duos menſes à die publicationis præſentium computandos, & ſic inciſas conſeruare, & manutenere omnino teneantur, & debeant.

Decretum irritans.

§. 6. Sicque per Clericos dictæ Cameræ, ac quoſcumque alios Iudices & Commiſſarios, etiam S.R.E. Cardinales, & ſacri Palatij Apoſtolici cauſarum Auditores iudicari, ac definiri, & exequi facere, ſublata eis & eorum cuilibet, aliter iudicandi & interpretandi facultate, decernimus, ſummarie, & abſque iudicij tela.

Executores.

§. 7. Mandantes propterea eiſdem Raphaëli Epiſcopo, & Camerario, ac Præſidentibus & Clericis pro tempore exiſtentibus, vt præmiſſa omnia & ſingula, ab omnibus inuiolabiliter obſeruari faciant, & contrafacientes ad illorum obſeruationem per ſupradictas pœnas, iuxta ſtylum ipſius Cameræ compellant.

Fides tranſumptorum.

§. 8. Volumus autem quod præſentium tranſumptis manu vnius Clerici, & vnius notarij eiuſdem Cameræ ſubſcriptis, eadem prorſus fides indubia adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo &c.

D.P. An. 6. I. Septemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1518. Kal. Septemb. Pont. noſtri anno ſexto.

XXIX. Inquiſitorum hæreticæ prauitatis facultas, eorum arbitrio puniendi, & Curiæ ſæculari tradendi, teſtes falſidicos in cauſis fidei.

LEO PAPA X.

Edita A.D. 1518.

Dilecto filio Hadriano tituli SS. Ioannis & Pauli Presbytero Cardinali.

Cauſa conſtitutionis.

INtelleximus quòd in Hiſpania, ceteriſque Regnis & Dominiis Cariſſimæ in CHRISTO filiæ noſtræ Ioannæ Reginæ, & Cariſſimi in CHRISTO filij noſtri Caroli Regis Hiſpaniæ Catholicorum ditioni ſubiectis, in quibus tu hæreticæ prauitatis Inquiſitor Generalis per Sedem Apoſtolicam deputatus exiſtis, multi perditi ingenij homines, in teſtimoniis quæ perhibent ſuper dictæ prauitatis veritate inquirenda falſitatem, quandoque prece, pretio, odio, vel amore, & quandoque metu committere, aut ſe eamdem falſitatem commiſiſſe publice, licet falſo fateri non verentur, ſicque huiuſmodi diabolicæ artis miniſterio, plerumque vel damnantur inſontes, vel diuinæ maieſtatis DEI, & orthodoxæ fidei, ſub Chriſtiano nomine deriſores veniam conſequuntur. Ad quæ facinora perpetranda ipſi falſi teſtes, tam propria improbitate & inconſtantia, quam audacia & impunita temeritate eorum, qui illos ad talia committenda minis cogunt, aut pecunia alliciunt, impelluntur.

Inquiſitoribus facultas coercendi eorum arbitrio & Curiæ ſæculari tradendi teſtes falſidicos in cauſis fidei.

§. 1. Nos igitur ſceleſtum hoc hominum genus, qui in diuinam, humanamque ſimul naturam conſpirant, & in nefandi criminis cauſa, vel iniuſtæ abſolutionis, vel iniquæ condemnationis actores exiſtunt, acriori longe ſupplicio, quam ceteri falſidici teſtes plecti ſoleant dignum cenſentes, circonſpectioni tuæ, & vniuerſis & ſingulis aliis, per te & pro tempore exiſtentem generalem dictæ prauitatis, in Regnis & dominiis prædictis Inquiſitorem, ad ipſum inquiſitionis officium pro tempore deputatis, contra omnes & ſingulas perſonas cuiuſuis ſtatus gradus, ordinis, dignitatis, & conditionis exiſtant, quas tibi aut aliis Inquiſitionibus prædictis in crimine hæreſis ſcienter depoſuiſſe, aut alium ad falſum deponendum, aut verum tacendum induxiſſe, vel quempiam ob perhibitum veritatis teſtimonium, vel propter falſum non atteſtatum occidiſſe, aut membro aliquo mutilaſſe, aut bonis ſuis omnibus, vel maiori parte illorum ſpoliaſſe vel ſpoliari feciſſe, ſeu atrociſſima iniuria affeciſſe legitime conſtiterit, tuo, aut à te deputando, ſeu deputandis & ſubdelegandis arbitrio procedendi, & eos pœnis, de quibus tibi vel illis videbitur condemnandi, ſuper quo tuam & illorum, quibus negocia huiuſmodi commiſeris conſcientiam oneramus, abſque alicuius pœnæ ſeu cenſuræ Eccleſiaſticæ metu aut irregularitatis nota tradendi vel relaxandi, etiam curiæ ſæculari, plenam & liberam concedimus facultatem.

Derogatio contrariorũ.

§. 2. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

D.P. An 6. 14. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die decimaquarta Decembris, milleſimo quingenteſimo decimo octauo, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XXX. Contra quoſcumque etiam prætextu indulti Vrbani VI. quoquo modo impedientes executionem literarum Apoſtolicarum.

Eiuſmodi ſanctionem edidit etiam Martin. V. in conſt. 2. Quod ſup. Et eas omnes approbauit & innouauit Clem. VII. inf. in eius conſt. 39. Romanus. Amplioremque diſpoſitionem habemus in bulla Cœnæ Domini, vt inf. in conſt. 63. Pauli V. Paſtoralis §. 14. vbi videas quæ notabo.

LEO EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A.D. 1518.

IN ſupremo Apoſtolicæ Sedis ſolio, meritis licet imparibus conſtituti ad ea libenter intendimus, per quæ debitus honor, & reuerentia dictæ Sedi, a ſubditis & inferioribus, præſertim Pontificali dignitate præditis impendantur; & ſi quid peruerſe, aut minus recte per eoſdem inferiores, factum aut geſtum reperiatur, quod in dictæ Sedis depreſſionem, ac malum exemplum, & ſcandalum plurimorum cedat, id per noſtræ prouidentiæ miniſterium reuocetur, & ad debitam normam reducatur, ne membra à capite, cui obedientiam debitam, & deuotam præſtare tenentur, diſcordare videantur.

Bonifacius IX. cuius conſt. hic non habetur) literas Apoſtolicas vbique libere exequi inſtit. perinde reuocatione indulti Vrbani VI. quibuſdam Prælatis conceſſi, quod eas prius ipſi viderent, & exequi mandarent.

§. 1. Sane licet fel. rec. Bonifacius Papa Nonus prædeceſſor noſter (ad quem fide dignorum relatione peruenerat, quod certi prælati quibus piæ memor. Vrbanus Papa VI. etiam prædeceſſor noſter conceſſerat, vt in eorum Ciuitatibus & diœc. executio literarum Apoſtolicarum fieri non poſſet, niſi literæ ipſæ Prælatis ipſis, aut eorum officialibus prius exhibitæ, & per eos approbatæ forent, & eorumdem Prælatorum officiales in conſuetudinem deduxerant; aliqui vero pretextu ſtatutorum prouincialium ſeu ſynodalium, etiam ſeruabant, quod nullus literas Apoſtolicas huiuſmodi exequi auderet, niſi poſtquam Prælati ſeu officiales ipſi, per ſuas literas quas, Vidimus, nuncupabant, mandarent, & concederent vt Iudices in ipſis literis Apoſtolicis deputati, illa exequi poſſent; prouide attendens, quod propter tales literas, Vidimus, ſeu Placet, nuncupata, impetrantes Apoſtolici ſæpe literarum Apoſtolicarum conſequi nequiuerant) conceſſionem Vrbani huiuſmodi, ac ſtatuta quæcumque ſuper his facta reuocauit, caſſauit, & annullauit; ac decreuit, quod Iudices & executores quicumque in literis Apoſtolicis pro tempore deputati, etiam ſine licentia vel conſenſu quorumcumque Prælatorum, vel Superiorum, aut officialium eorumdem literas Apoſtolicas exequi poſſent & deberent.

Iſte Pont. ex cauſa hic expreſſa, d. conſt. Bonif. IX. innouat, & obſeruari mandat.

§. 2. Tamen nuper in publica Signatura coram nobis nonnullæ ſupplicationes propoſitæ fuerunt continentes, quod in Toletana, & Carthaginen. Eccleſiis, ſub colore falſitatibus obuiandi editæ fuerant conſtitutiones ſynodales, quibus caueri dicebatur, vt Tabelliones & Notarij, etiam à partibus requiſiti, literas Apoſtolicas nullatenus recipere poſſent, niſi illæ prius per Archiepiſcopum Toletan. & Epiſcopum Carthaginen. pro tempore exiſtentes aut eorum officiales examinatæ forent, à nobiſque earumdem conſtitutionum confirmatio peteretur. Nos petitionem huiuſmodi vti ratione carentem, cum Romani Pontificis geſta per inferiores ſibi & ſubditos, ſine eius ſpeciali licentia examinari non debeant, indecens, & abſurdum, quinimo temerarium eſſe cenſentes, quod aliquis quauis occaſione literas Apoſtolicas

ſine

ſine Romani Pontificis ſpeciali commiſſione examinare velle præſumat: propterea ſupplicationes ipſas prout merito reiiciendæ erant, reiecimus, & coram nobis lacerari fecimus. Ac conſtitutiones edentium temeritatem tali caſtigatione reprimere, ac ſuper his tale remedium adhibere volentes, vt aliis in poſterum committendi ſimilia aditus præcludatur, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, literas Bonifacij prædeceſſoris huiuſmodi, tenore præſentium, approbamus & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, illaſque inuiolabiliter obſeruari debere decernimus.

Quaſcumque contrarias cõſtitutiones vbicumq. editas irritat.

§. 3. Necnon quaſcumque conſtitutiones ſynodales, tam in dictis Tortelan. & Cathaginen. quam quibuſuis aliis Eccleſiis per vniuerſum Orbem conſtitutis ſuper his factas, motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtate prædictis, caſſamus & annullamus, ac ſtatuimus & ordinamus, quod Iudices & executores in literis Apoſtolicis pro tempore deputati, ac Notarij & Tabelliones ſuper his requiſiti, literas ipſas Apoſtolicas ſine alicuius perſonæ cuiuſcumque, Eccleſiaſticæ, vel mundanæ dignitatis fuerit, licentia vel conſenſu exequi poſſint & debeant.

Prælatis & cæteris liberã executionem literarum Apoſtolicarum præcipit.

§. 4. Et inſuper vniuerſis Patriarchis, Archiepiſcopis Primatibus, Epiſcopis, & aliis Prælatis, & perſonis Eccleſiaſticis, necnon dilectis filiis Communitatibus ciuitatum, & vniuerſitatibus caſtrorum, oppidorum, terrarum, & locorum, ſub interdicti, ſingularibus vero perſonis eorum, etiam ſæcularibus, ſub excommunicationis & anathematis pœnia, quas eo ipſo ſi contrafecerint, abſque alia declaratione incurrant, & à quibus, non niſi à nobis vel ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus canonice intrantibus, præterquam in mortis articulo conſtituti, & debita ſatisfactione præmiſſa, abſolui, & interdicti huiuſmodi relaxationem obtinere poſſint, in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictæ præcipiendo mandamus, ne Iudices & executores literarum Apoſtolicarum, ac Notarios & Tabelliones ſuper his requiſitos, quo minus literas Apoſtolicas huiuſmodi exequi poſſint, quoquo modo impedire præſumant; ac eos qui executionem literarum huiuſmodi impedientibus, auxilium, conſilium, vel fauorem quouis modo, directe vel indirecte, publice vel occulte præſtare præſumpſerint, etiamſi Patriarchali, Archiepiſcopali, Primatiali, Epiſcopali, & quauis alia, Eccleſiaſtica vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, aut Ducali, vel alia præfulgeant dignitate, eidem excommunicationis, & anathematis ſententiæ, à qua non niſi, vt præfertur abſolui poſſint, ſubiacere: ac ciuitates, terras, caſtra, oppida, & loca prædicta, & ad quæ inobedientes, & contrafacientes declinare, & in quibus moram trahere contigerit, Eccleſiaſtico ſuppoſita interdicto, tamdiu firmiter obſeruando, donec compuncti corde huiuſmodi interdicto relaxationem, debita ſatisfactione præmiſſa, meruerint obtinere, ac ibidem permanſerint, & per triduum poſt eorum inde diſceſſum, motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtatis plenitudine ſimilibus decernimus. Ac ſub dictis pœnis etiam mandamus illis, in quorum libris conſtitutiones ſynodales, & prouinciales huiuſmodi deſcriptæ reperiuntur, ita deleri & caſſari faciant, vt amplius legi non poſſint.

Non obſtantib. quibuſcumque.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis quæ idem Bonifacius prædeceſſor in ſuis literis voluit non obſtare, contrariis quibuſcumque. Aut ſi Patriarchis, Archiepiſcopis, Primatibus, Epiſcopis, & aliis perſonis præfatis, vel quibuſuis aliis, communiter vel diuiſim, ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem; & quibuſlibet aliis priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non inſertis effectus eorum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum ſit noſtris literis ſpecialis mentio habenda, quæ quoad hoc cuiquam nolumus aliquatenus ſuffragari.

Iuſſio & effectus publicationis in Vrbe.

§. 6. Vt autem præſentes literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus, illas in Cancellaria Apoſtolica, & valuis Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe noſtra affigi, vt ij quos huiuſmodi literæ concernunt, quod ad ipſos non peruenerint, aut illas ignorauerint, nullam poſſint excuſationem prætendere vel ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile quoad ipſos remanere incognitum, quod tam patenter fuerit publicatum. Verum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca in quibus expediens fuerit, illas deferre, volumus & dicta auctoritate decernimus quod illarum tranſumpto, manu publici Notarij inde rogati ſubſcripto, & ſigillo alicuius Prælati, ſeu alterius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munito, ea prorſus fides indubia in iudicio & extra, aut alias vbilibet adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi illæ eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. P. An 6. die 1. Martij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo decimooctauo, Kalen. Martij, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

Publicatio Cancellaria Apoſt.

Lecta & publicata fuit hæc Conſtitutio Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ, 1519. die vero 10. menſis Iunij Pont. Sanctiſſ. in Chriſto patris & D.N.D. Leonis, diuina prouidentia PP. X. Anno ſeptimo.

Melchior de Campania Cuſtos.

Et in Vrbe.

Anno Domini 1519. Indict. 7. Pont. Sanctiſſ. in Chriſto patris & D.N.D. Leonis, diuina prouidentia Papæ X. Anno 7. diebus 18. 19. & 20. menſis Iunij in baſilica Principis Apoſtolorum de Vrbe, & 22. 25. & 28. eiuſdem menſis Iunij ſucceſſiue, etiam in Cancellaria Apoſt. valuis ſeu portis, diebus Cancellariæ, iſta litera Apoſtolica affixa & publicata fuerunt, per nos Henricum Bouſmardi Sanctiſſ. D.N. Papæ Curſorem, & per me Girardum Dubier præfati Sanctiſſ. D.N. Papæ & Romanæ Curiæ Curſorem.

Contra pugnantes in Duello, aut illud permittentes, vel ſpectantes, in Statu Eccleſiaſtico.

Hæc bulla extenſa eſt etiam extra Statum Eccleſiaſticum, & ad omnes complices & auxiliatores, vt inf. in Pij IV. conſt. 21. ea quæ; vbi notabo plene.

Edita An. D. 1519.

LEO EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

QVam Deo & hominibus abominabiles viri pugnantes in duello exiſtant, & omnium in ore variatur, & diuina humanaque iura deteſtantur, nec immerito cum non ſolum corporum, ſed etiam animarum eorum, pro quibus Saluator noſter IESVS CHRISTVS Dei filius mortem ſubiit temporalem, graue detrimentum afferre noſcantur. Ad reprimendum igitur talium neſarios auſus plurimum conferre cenſentes, eos qui huiuſmodi ſcelus deteſtabile quidem, & canonica ciuilique lege prohibitum patrare non expaueſcunt, grauiter fore puniendos, ac ea quæ ad compeſcendum ſimiles vetitos conatus à Rom. Pont. prædeceſſoribus noſtris ſtatuta fuerunt, vt eo firmius obſeruentur quo ſæpius fuerint auctoritate Apoſtolica communita, approbamus, & nouo munimine roboramus, & ſi qua ad perterrendum animos audaces meliora fuerint adiicimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Iulius II. edidit conſt. hac ead. catam.

§. 1. Dudum ſiquidem à fel. rec. Iulio Papa II. prædeceſſore noſtro emanarunt literæ tenoris ſubſequentis videlicet.

Omittitur tenor iſtius conſt. quia habes ſup.

Hic Pont. eã confirmat.

§. 2. Cum autem, ſicut accepimus, in eiſdem literis contentæ

Hic Pont. eã confirmat.

contenta, ab aliquo tempore citra non fuerint obſeruata, & ex eo quamplurimi Barones, domini temporales, & alij, præſertim eidem Romanæ Eccleſiæ ſubditi, adeo procliuiores ad pugnandum in duello redditi ſint, vt paſſim quotidie ſingularia eiuſmodi certamina vbique committi videantur, ac domini temporales præfati armorumque duces eos ad id inuitare, quin potius irritare non formident, & cum in eorum territoriis & iuriſdictionibus tutum pancratium, ſiue aream præparent, & talia cruenta ſpectacula exhibeant, & illis comitiuam præſtent. Nos igitur non minus deteſtabilem in duello pugnantium, quam Ducum, Comitum, Marchionum, Baronum, Domicellorum, & armorum Capitaneorum, aliorumque dominorum temporalium eis ad id auxilium, conſilium, & fauorem præſtantium nequitiam, ac improbam eorum conſcientiam reprobantes, qui ad ea viſenda conueniunt, corporum & animarum ſaluti Chriſti fidelium opportunis remediis indefeſſo ſtudio proſpicere volentes, literas Iulij prædeceſſoris præfati, motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac animi deliberatione, harum ſerie, auctoritate Apoſtolica approbamus confirmamus, & innouamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Duellantibus pœnas auget.

§. 3. Adiicientes, & eadem auctoritate Apoſtolica ſtatuentes, quod pugnantes ipſi non ſolum pœnis prædictis ſubiaceant, ſed eorum memoria perpetuo damnata ſit, ac bona proſcripta ſint, & Cameræ noſtræ Apoſtolicæ confiſcata eo ipſo.

Permittentibus pœnas imponit.

§. 4. Duces, Barones, Comites, Marchiones, & domini temporales, Vicarij, feudatarij armorum Capitanei, Communitates quoque Ciuitatum, Terrarum, & locorum eidem Rom. Eccleſiæ mediate vel immediate ſubiectorum, campum ad pugnandum præſtantes, non ſolum pœnas prædictas incurrant, ſed ab omni iure quod in locis & territoriis ſuis obtinent, ipſo facto cadant, illudque ad Cameram præfatam deuoluatur, & deuolutum eſſe cenſeatur, abſque alia declaratione deſuper facienda.

Spectatorib. pœnas infligit.

§. 5. Qui vero ad talia cruenta ſpectacula videnda conuenerint, ſi nobiles, Quingentorum, ſi mediocris fortunæ, Centum, ſi vero ignobilis, Vigintiquinque ducatorum, necnon excommunicationis & perpetuæ maledictionis pœnam incurrant, ac locus ipſe Eccleſiaſtico ſubiaceat interdicto.

Iul. II bullam innouat.

§. 6. Et inſuper omnia & ſingula, tam per Iulium prædeceſſorem ſtatuta, & vt præfertur, per nos confirmata, & illis adiecta, perpetuæ firmitatis robur obtinere, ac inuiolabiliter obſeruari debere decernimus.

Executores deputat.

§. 7. Quo circa venerabili fratri Raphaëli Epiſcopo Oſtienſi Camerario noſtro, ac dilectis filiis præſidentibus, & Clericis dictæ Cameræ pro tempore exiſtentibus, motu ſimili mandamus, quatenus præſentes literas ſolemniter, prout ſibi videbitur, publicari, ipſaque ac omnia, & ſingula in eis contenta inuiolabiliter obſeruari faciant, contrafacientes vero prædictas cenſuras & pœnas damnabiliter incurriſſe declarent, ac ſummarie, & eorum Camerali more exequantur, & irremiſſibiliter exigant, conuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis, ſuper quibus amplam eiſdem concedimus facultatem & poteſtatem.

Contrariis derogat.

§. 8. Non obſtantibus omnibus ſupradictis, aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 7. die 23. Iulij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo decimonono, decimo Kal. Auguſti, Pont. noſtri Anno ſeptimo.

Publicatio.

Anno Domini 1519. Indict. 7. die vero 19. menſis Auguſti, Pont. Sanctiß. in Chriſto patris, & D. N. D. Leonis, diuina prouidentia Papæ X. Anno 7. iſtæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in Baſilica Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Cancellaria Apoſtolica valuis ſeu portis per me Franciſcum Curſorem, necnon in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Henricum Boaſmardi Sanct. D. N. Papæ Curſorem. Pro M. Quarta de Vrbano Curſore.

XXXII.

Communicatio omnium priuilegiorum Mendicantium, tam conceſſorum, quam concedendorum, inter ſingulos eorumdem Ordines, eorumque loca, Eccleſias, Fratres, Moniales, Tertiarios, Conuerſos, & Oblatos.

LEO PAPA X.

Vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus præſentes literas inſpecturis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Edita An. D. 1519.

Cauſa huius conſtitut.

DVdum per nos accepto, quod Romani Pont. prædeceſſores noſtri, aliqui ad Minorum, alij vero ad Eremitarum S. Auguſtini, alij ad B. MARIÆ de Monte Carmelo, reliqui ad Prædicatorum Ordinum Fratres, & domos, iuxta ipſorum vota, deuotionis affectum gerentes, illorum ſingulis nonnullas gratias, conceſſiones, indulgentias, peccatorum remiſſiones, prærogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, ac dona, tam ſpiritualia quam temporalia, per diuerſas ipſorum literas, reſpectiue conceſſerunt.

Communicatio priuilegiorum inter Ordines Mendicantium.

§. 1. Nos ad ſingulos Ordines prædictos, ſingulaſque ipſorum Ordinum domos, vbi religioſe viuitur, indifferenter, abſque acceptione perſonarum, deuotionis affectum æqua lance gerentes, omnes, & ſingulas gratias, conceſſiones, indulgentias, peccatorum remiſſiones, prærogatiuas, fauores immunitates exemptiones facultates priuilegia, indulta, tam ſpiritualia quam temporalia, qualiacumque illa eſſent, quæ Prædicatorum, Minorum Eremitarum S. Auguſtini, Carmelitarum, Seruorum Beatæ Mariæ, ac Minorum Fratrum, in domibus, & illorum Eccleſiis, Oratoriis, ac Eccleſias ipſas, & Oratoria pro tempore viſitantibus cuiuſcumque ſtatus, aut ſexus exiſtentibus, ſeu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & Præſidentibus, non ſolum Generalibus, & Prouincialibus, Fratribuſque, & Sororibus, necnon Monialibus, & Conuerſis, oblatis, ac vtriuſque ſexus perſonis, de pœnitentia, ſeu tertij habitus nuncupatis, à dictis prædeceſſoribus, aut à nobis, ipſiſque ſucceſſoribus, aut alias auctoritatem habentibus coniunctim vel diuiſim in genere vel in ſpecie conceſſa fuerant, aut in poſterum concedentur, illa, & omnia ſingula, ac nominanter exprimerentur, pro ſufficienter expreſſis tunc habentes, ſingulis Ordinibus prædictis, illorumque ſingulis Eccleſiis, Oratoriis, & Eccleſias, ac Oratoria viſitantibus cuiuſcumque ſtatus, aut ſexus exiſtentibus, ſeu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus; necnon domibus, & Conuentualibus Fratribus, & etiam Sororibus, vel Monialibus, Conuerſis quoque & Oblatis, ac vtriuſque ſexus perſonis de pœnitentia nuncupatis, & aliis ſingulorum Ordinum prædictorum, motu proprio, & ex mera noſtra ſcientia, & liberalitate, de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine communicauimus. Illaque omnia, & ſingula inter dictorum Ordinum perſonas, pariformiter, communia fuiſſe, & eſſe volumus, prout in ſingulis literis prædictis plenius continetur.

Dubium exortum, ſuper indulgentijs quoad ſæculares.

§. 2. Et deinde, ſicut accepimus, nonnulli Fratres dictorum Ordinum, volentes ſapere pluſquam oportet, atque ad ipſorum nutum verba ipſa interpretantes, diuerſi tam ſæcularibus quam etiam aliis perſonis, publice & priuate ſuggeſſerint, quod ipſi ſæculares viſitando vnam dictorum Ordinum domum, omnes & ſingulas indulgentias & remiſſiones peccatorum, tam per dictos Prædeceſſores noſtros, quam per Nos domui beatæ Mariæ de Populo de Vrbe conceſſas, conſequi potuerunt, perinde ac ſi dictam domum S. Mariæ de Populo viſitarent, quod præter ipſorum Prædeceſſorum & noſtram mentem fuiſſe & eſſe dignoſcitur.

Declaratio dubij contra ſæculares.

§. 3. Attendentes igitur, quod Indulgentia intuitu Religionis conceſſa, ad ſæculares extendi non debet, volentes mentem dictorum Prædeceſſorum & noſtram declarare,

declarare, & omnem ambiguitatem & occaſionem tollere, motu proprio & ex certa noſtra ſcientia, volumus & auctoritate Apoſtolica declaramus, quod vniuerſi & ſinguli dictorum Ordinum Fratres, & Moniales, Tertiiq; Ordinis vtriuſque ſexus, & familiares dumtaxat, omnibus & ſingulis indulgentiis & gratiis, per eoſdem prædeceſſores, & Nos, domui B Mariæ de populo de Vrbe, vt præfertur, conceſſis & concedendis, vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri & gaudere poſſint, quomodolibet in futurum, perinde ac ſi ipſi dictam domum B. Mariæ de Populo, his diebus & feſtiuitatibus quibus indulgentiæ huiuſmodi conceſſæ fore dignoſcuntur, perſonaliter viſitarent, quodque vigore prædictarum literarum, ſæculares gratiis & indulgentiis huiuſmodi, vti, & gaudere non poſſunt.

Iuſſio aliter non ſuadēdi. §. 4. Inhibentes nihilominus in virtute Sanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna eo ipſo per contrafacientes incurrenda, omnibus & ſingulis Fratribus cuiuſcumque Ordinis exiſtentibus, & quibuſlibet aliis perſonis, ne deinceps, ne indulgentias & gratias huiuſmodi ſanctæ Mariæ de Populo de Vrbe, ad ſæculares extendi prædicent, aut publice vel priuate nuntient.

Derogatio contrariorū. §. 5. Non obſtantibus præmiſſis, aut quibuſuis aliis literis Apoſtolicis, priuilegiis quoque, & indultis dictis Ordinibus conceſſis, quæ quoad præmiſſa reuocamus, caſſamus & annullamus, ceteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque.

Fides tranſumptorum. §. 6. Volumus autem, & auctoritate Apoſtolica decernimus, quòd præſentibus tranſumptis, manu Notarij publici ſignatis, & alicuius Prælati, aut perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ ſigillo munitis, ea fides prorſus in iudicio & extra adhibeatur, quæ adhiberetur ſi præſentes literæ eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat P. An. 7 die 10. Decembris. Dat. Romæ apud S. Petrum ſub annulo piſcatoris, die 10. Decembris 1519. Pontificatus noſtri anno 7.

XXXIII. Iuriſdictio & alia priuilegia Conſulis & Conſiliariorum, Vniuerſitatis Mercatorum Flòrentinorum in Alma Vrbe.

Edita A D. 1519. *LEO EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. PAſtoralis officij debitum, nobis deſuper commiſſum, nos admonet & inducit, vt ſingularum perſonarum, præſertim Romanam Curiam ſequentium, votis, per quæ ſtatui proſperiori & vtiliori perſonarum earumdem conſuli valeat, libenter annuamus, & ad id eiuſdem officij partes fauorabiliter impendamus.

Ad petitionē vniuerſitatis Mercatorum Florentinorum. §. 1. Dodum ſiquidem pro parte Capitaneorum partis Guelfæ, & Conſulum Communitatis Ciuitatis florentiæ, qui dilectorum filiorum Mercatorum ſuorum florentinorum, & aliorum dictæ Ciuitatis ſubditorum in Vrbe & Rōmana Curia commorantium, vtilitati conſulere volentes, quædam Capitula & conſtitutiones inter eos ſeruanda, & inter alia cum poteſtate eligendi inter eos vnum Conſulem, cum duobus Conſiliariis, & vno Cancellario ſeu notario publico, prout in diuerſis Mundi partibus Mercatores dictæ Ciuitatis habebant, qui de eorum rebus, cauſis, litibus, & quæſtionibus ciuilibus, inter eos tantum cognoſcerent, vulgari ſermone ſtatuerant, & ordinauerant.

Pont. iſte per alias ſuas literas quas hic non habes confirmauit ſtatuta Nationis Florētina in vrbe. §. 2. Nos per alias noſtras literas, in quibus dicta Capitula quæ per in lingua Latina peritum, in latinum interpretari, & per deputatum ad hoc examinari diligenter & prædictis literis inſeri feceramus, ſtatuta & ordinationes huiuſmodi auctoritate Apoſtolica approbauimus & confirmauimus, ſupplentes omnes & ſingulos tam iuris quam facti defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem.

Et modo iterum confirmat. §. 3. Et nihilominus potiorì pro cautela, quod tunc & pro tempore exiſtens Conſul, cum dictis Conſiliariis etiam tunc & pro tempore exiſtentibus, de omnibus cauſis, litibus, quæſtionibus & controuerſiis ciuilibus, inter eos tantum, ius dicere, procedere, ſententiare, decidere, & exequi (exceptis illis, in quibus eſſent inſtrumenta in forma Cameræ Apoſtolicæ, & certis perſonis tunc expreſſis, qui Mercatores non eſſent, quo ad quos nihil penitus innouatum cenſetur) & iuxta dictorum Capitulorum tenores, emolumenta ac pœnas & alia exigere, ac omnia in eiſdem literis contenta, ſine quibus eorum iuriſdictio eſſet nulla, exercere, quodque ſi pro executione ſententiarum pro tempore latarum, & aliis, contingeret executionem contra aliquem ſeu aliquos fieri, carceribus, Mareſcallis, Bariſello, & aliis cuiuſcumque Curiæ miniſtris, tam Vrbis quam locorum circumuicinorum, aſſignata eis condecenti mercede, libere & licite vti valerent, nullique alij iudices ſpirituales vel temporales dictæ Vrbis, de illis ſic ad eorum inſtantiam incarceratis, ſe intromittere, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, poſſent.

§. 4. Et cum dictorum Mercatorum plurimum interſeraf, vt eorum negotia ſecreta tractarentur, & eorum conditio, propter dictæ mercaturæ caſus contingentes, non omnibus publicaretur, vt pro tempore Conſules & Cancellarius ſeu Notarius dicti officij, acta, obligationes, protocolla, & alia in dicto officio & extra facienda & exercenda, & per ipſum roganda, & omnia alia quæ ad dicti Notariatus officium ſpectant penes ſe & dictum pro tempore exiſtentē officij huiuſmodi Notarium retinere poſſet, nec dicta acta, contractus, & alia inter dictos Mercatores facta, & facienda, obligationes in fidem, alibi, vel ad Archiuium ferre ſeu portare tenerentur decreuimus, prout in eiſdem literis plenius continetur. *Notarium ipſius, nationis decreuit non teneri portare acta & inſtrumēta ad Archiuum.*

§. 5. Cum autem (ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filij Bernardi de Binis moderni Conſulis, petitio continebat) nonnulli florentini Mercatores, Bancarij aut Fundacarij nonnullas pecuniarum ſummas ad dictum Conſulatum ſpectantes, quas de eodem conſulatu habuerunt, latitent, illaſque detineant indebite occupatas, quare pro parte eiuſdem Bernardi, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ſibi ac Conſulatui huiuſmodi in hoc prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. *Et nunc ad inſtantiam Conſulis d. nationis.*

§. 6. Nos igitur cupientes pecuniarum ſummas huiuſmodi præfato Conſulatui reſtitui, ipſumque Bernardum qui, vt aſſerit, dilecti filij magiſtri Baptiſtę etiam de Binis, Notarij noſtri, & pro dilecto filio noſtro Iulio tt. S. Laurentij in Damaſo, presbytero, Card. S. R. E. Vicecancellario, in Cancellaria Apoſtolica Locumtenentis genitor exiſtit, à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure vel ab homine quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnes & ſingulos Florentinos Mercatores, Bancarios aut Fundacarios, qui hactenus quicquam de pecuniis ad dictum Conſulatum pertinentibus, in manibus habuerint, & de illis minime ſatisfecerint, aut rationem competentem non reddiderint, & ea detinent, ſeu de eiſdem ſatisfacere, & competentem rationem reddere negligunt ſeu recuſant, excommunicationis ſententia (à qua, donec ſatisfecerint ſeu competentem rationem reddiderint, non niſi à Rom. Pont. pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolutionis beneficium nequeant obtinere) auctoritate Apoſtolica, harum ſerie innodamus, ac innodatos & excommunicationis ſententiam huiuſmodi incurriſſe decernimus & declaramus. *Non reſtituētes pecunias &c. eiuſdem nationis excommunicat.*

§. 7. Et nihilominus Bernardum & pro tempore exiſtentem, Conſulem, necnon Conſiliarios præfatos, dictāque nationem Florentinam, peramplius honore, & ſpecialis gratiæ fauore proſequi volentes, ſtatuimus & ordinamus, quod nullos dictæ nationis, in dicta Curia pro quocumque crimine aut delicto captus & carceribus mancipatus, nonniſi præſente prædicto conſule, ac vno ex Conſiliariis præfatis, aut aliquo ab eis pro tempore tranſmiſſo, examinari valeat. Quodque etiam nullus cuiuſuis nationis, in domo ſeu ſocietate dicti Conſulis, occaſione vel cauſa debiti, ſine ratione *Homines d. nationis pro crimine examinādos certo modo examinari iubet.*

cuiuſuis

cuiuſuis criminis vel dicti (non tamen læſæ Maieſtatis) capi poſſit.

Conſuli & Conſiliarijs armorum delationem permiſsit.

§. 8. Et inſuper eiſdem Bernardo ac pro tempore exiſtenti Conſuli & Conſiliariis, vt pro defenſione perſonarum ſuarum, ipſi & eorum quilibet, cum duobus eorum ſeruitoribus & famulis, ac ſeruitores, famuli, & perſonæ Conſulatus huiuſmodi, ac eorum quilibet, diu noctuque abſque alterius Gubernatorum Almæ Vrbis noſtræ, aut Bariſelli ſeu Rom. Pont. tempore exiſtentis licentia, arma defenſiua & oſtenſiua deferre.

Carceresque conſtruere poſſe indulget.

§. 9. Ac ipſi Conſules & Conſiliarij, pro fugiendis expenſis, quas pauperes incarceratos ſubire eſt neceſſe, prope locum dicti Conſulatus, carceres publicos, in quibus eorum ſubditi, pro debito & criminibus quibuſuis eis notis, mancipari valeant, conſtruere & habere, libere & licite valeant, dicta auctorite Apoſtolica tenore præſentium licentiam & facultatem concedimus.

Executores huius bullæ deputat,

§. 10. Quocirca venerabilibus Fratribus noſtris Caſertano, & Salutiarum Epiſcopis, ac dilecto filio Præpoſito Eccleſiæ Florentinæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi vel duo aut vnus eorum per ſe vel alium ſeu alios, præſentes literas & in eis contenta quæcumque, vbi, quando, & quoties opus fuerit, ac pro parte modernorum ac pro tempore exeuntium Conſulis ac Conſiliariorum prædictorum fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta quæcumque per quemcumque inuiolabiliter obſeruari, contradictores quoſlibet & rebelles, per cenſuras Eccleſiaſticas & alia iuris opportuna remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Contrarijs derogat.

§. 11. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis & conſuetudinibus, etiam municipalibus dictæ Vrbis, priuilegiis quoque & indultis Apoſtolicis, Gubernatori & Bariſello præfatis, & dilectis filiis Populo Romano, necnon quibuſuis aliis perſonis, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, nobilitatis, præeminentiæ exiſtentibus, ſub quibuſuis formis & tenoribus concesſis, confirmatis, & innouatis quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clauſulas idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut alia quæuis exquiſita forma ſeruanda eſſet, illorum tenores, pro ſufficienter expreſſis & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus ceteriſque contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli, &c.

D. P. A. 7. die 10. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo decimonono, quarto Idus Septembris, Pont. noſtri Anno ſeptimo.

XXXIV. Quod Canonici Regulares S. Auguſtini, in Epiſcopos promoti, vtantur habitu, quo vtuntur alij clerici ſæculares in Epiſcopos creati.

Canonicorum Regularium duæ extant Congregationes, vna Lateranenſis nuncupata de qua plene notaui ſupra in conſt. 2. Paſchal. II. Quanto. Altera autem nuncupata S. Saluatoris de qua itidem notaui ſup. in Greg. XII. conſt. 2. Excitat.

Edita An. D. 1519.

L E O E P I S C O P V S, Venerabili fratri Zachariæ Epiſcopo Sebaſtenſi Prælato noſtro domeſtico.

Dubium.

§. 1. DVdum cum ad Eccleſiam Sebaſtenſem, à nobis de venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium conſilio promotus eſſes in Paſtorem, dubitatum fuit à nonnullis an tu qui Ordinem Canonicorum Regularium S. Auguſtini expreſſe profeſſus eras, in habitu & coloribus Prælatorum ſæcularium, de iure vel conſuetudine permiſſis, incedere poſſes, prout incedebas, & cum quæſtio huiuſmodi ad nos perlata fuiſſet.

Commiſsio diſcuſsionis dicti dubij.

§. 2. Nos cauſam ipſam mature terminare deſiderantes, venerabili fratri noſtro Nicolao Epiſcopo Albanen. tunc tit. S. Priſcæ præsbytero Cardinali de Fliſco nuncupato, viuæ vocis oraculo commiſimus, vt ſuper his ſe diligenter informaret, & demum nobis referret. Cum autem præfatus Nicolaus Epiſcopus nobis retulerit, de antiqua conſuetudine in pluribus locis, etiam in Romana Curia vbi Pontifex reſidet receptum fuiſſe vt Canonici Regulares huiuſmodi in Epiſcopos promoti, tam in Capella noſtra, quam extra, vtantur habitibus & coloribus, quibus vtuntur alij clerici ſæculares in Epiſcopos promoti.

Declaratio eiuſdē dubij.

§. 3. Nos præterea iuxta relationem nobis factam, vt præfertur, fraternitati tuæ viuæ vocis oraculo conceſſimus, vt habitus & colores, quos dicti clerici ſæculares in Epiſcopos promoti, tam in Capella noſtra, quam extra geſtant, geſtare poſſes, & ita etiam tenore præſentium auctoritate de nouo concedimus.

Clauſula derogatoria.

§. 4. In contrarium non obſtantibus quibuſcumque.

D. P. An. 7. die 1. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo piſcatoris die prima Septemb. 1519. Pont. noſtri anno 7.

XXXV. De his quæ ſeruari debent, circa impetrationem beneficiorum Conſiſtorialium.

Nonnulla huic ſanctioni addidit Clem. VII. infra in conſt. 8. Cum dudum. Et vide etiam conſt. 6. Greg. XIV. Onus.

Edita An. D. 1520.

L E O E P I S C O P V S, &c. Motu proprio, &c.

Sixt. IV. & Iul. II. quorū conſt. hic non habes, ſtatuerunt quæ mox referuntur.

CVm Sixtus Quartus, & Iulius Secundus, & nonnulli alij prædeceſſores noſtri prouidendo ne illis de quorum perſonis Eccleſiis Cathedralibus, & Metropolitanis, ac Monaſteriis Conſiſtorialibus prouidetur, ſeu ipſa Monaſteria commendantur, prorogatio Conſiſtorij præiudicium ſiue occaſio litigandi inſereretur, conſtituerint & ordinauerint, vt ſupplicatione deſuper ſignarentur & datarentur, ad quarum datas cedulæ conſiſtoriales retrotraherentur, alias nullius eſſent roboris vel momenti. Necnon vt Camera Apoſtolica, & ſacrum dilectorum filiorum Cardinalium Collegium cum periculo promouentium animarum, eorum iuribus & annatis non defraudarentur, ſimiliter conſtituerint & ordinauerint, vt literæ prouiſionis, ſiue commendæ Eccleſiarum Cathedralium, Metropolitanarum, & Monaſteriorum conſiſtorialium ſine literis diſpenſationum, retentionum, Monaſteriorum & aliorum beneficiorum, & ſæcularium & regularium, ac penſionum quarumcumque, non expedirentur.

Hic modo Pont. eadem approbat & extendit.

§. 1. Veſtigiis prædeceſſorum inhærendo, ac maioribus fraudibus occurrere cupientes, cum intellexerimus ſupplicationes diſpenſationum huiuſmodi retentionum Monaſteriorum, & beneficiorum ac penſionum prædictarum ad partem ſignari, & de illis in cedulis Conſiſtorialibus nullam mentionem fieri ad effectum vt literæ Eccleſiarum Monaſteriorum prædictorum contra ordinationes prædictas libere ad eorum libitum expediri facere valeant. Idcirco motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de noſtræ Poteſtatis plenitudine prædicta mandata, & ordinationes extendimus, ac de nouo decernimus, declaramus, ſtatuimus, & ordinamus, vt per quaſcumque ſupplicationes, etiam motu proprio ſub quibuſuis datis in poſterum ſignandas diſpenſationum retentionum quorumque Monaſteriorum, & beneficiorum regularium & ſæcularium, ac quarumcumque penſionum, & ſimilium beneficiorum vacantium, & penſionum tranſlatarum per huiuſmodi promotiones, & commendas conſiſtoriales nullius ſint roboris, nec in aliquo eiſdem perſonis prouiſis ſuffragentur, ſed

Monaſteria,& beneficia,prædicta per huiuſmodi promotiones impetrari poſſint,ac penſiones caſſatæ & extinctæ intelligantur,niſi in cedulis prædictis ſuper illis diſpenſetur, & beneficiis ſic vacantibus prouiſum ſit, ac ſupplicationes prædictæ retrotrahantur,eis nequaquam ſuffragentur.

Seruarique mandat.

§. 2. Mandantes propterea dilecto filio noſtro Iulio tit. S. Laurentij in Damaſo presbytero Cardinali ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellario, eiuſdem Cameræ Apoſtolicæ Regenti,& dilectis filiis de maiori præſidentia Abbreuiatoribus, & aliis Officialibus ad quos expeditio dictarum literarum ſpectat, preſentibus & pro tempore exiſtentibus, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, vt præſens noſtrum decretum, & mandatum prædictorum noſtrorum prædeceſſorum inuiolabiliter obſeruent, & obſeruari faciant & mandent.

Clauſula præſeruatiua.

§. 3. Ac ſimili modo volumus, mandamus, & decernimus, ordinationi & decreto noſtris huiuſmodi per quaſcumque clauſulas etiam derogatorias in ſupplicationibus & cedulis prædictis appoſitas, niſi per ſpeciale mandatum noſtrum, vt decet, ſignatum derogari non poſſe.

Clauſula derogatoria.

§. 4. Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, & aliis contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Papa ſubſcriptio.

Placet, & ita Motu proprio mandamus.

Publicatio An. 7. die 3. Ianuary.

Lectum & publicatum fuit ſupraſcriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimo, die 3. menſis Ian.

XXXVI. Contra homicidas, Bannitos, &c. Communitates & Dominos eos non capientes, aut auxiliantes, fauentes, & receptantes in Statu Eccleſiaſtico.

Confirmatur & ampliatur hæc conſtit. à pluribus Pont. vt plene notabo infra in Sixt. V. conſt. 6. Hoc noſtri, vbi etiam huius bullæ approbatio continetur.

Edita An. D. 1520.

L E O E P I S C O P V S, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

OMnes quidem Chriſti fideles, præſertim vero noſtros, & S.R.E. deuotos & peculiares filios, quiete ac pacifice & ſine aliqua offenſione viuere ſummis deſideriis affectantes, ad id operarias manus libenter apponimus, & illa quæ pro eorum felici, proſpero, ac pacifico ſtatu per Rom. Pontifices prædeceſſores noſtros facta fuiſſe percomperimus, non ſolum Apoſtolico munimine roboramus verum, etiam pro illorum obſeruantia nouas & ſeueriores pœnas adiicimus, vt ſi non virtutis amore, ſaltem formidine pœnæ mandata Apoſtolica arctius ſeruentur.

Iul. II. edidit conſt. hic indicatam.

§. 1. Dudum ſiquidem à fel. rec. Iulio Papa II. prædeceſſore noſtro emanarunt literæ tenoris ſubſequentis videlicet.

Omittitur tenor iſtius conſtit. quia habes ſup.

Hic modo Pont. ex cauſis hic expreſſis eam confirmat.

§. 2. Cum autem ſicut fide digna relatione accepimus, & re ipſa cognouimus, nequiſſimi ſicarij eo ad perpetranda homicidia, & mala omnia committenda procliuiores reddantur, quo in opprobrium iuſtitiæ, & animi noſtri indignationem, non ſolum in ciuitatibus, terris, caſtris, & locis S. R. E. ſubiectis, & non ſubiectis Almæ Vrbis noſtræ conuicinis, ſed etiam in Vrbe ipſa intra ædes & palatia retinentur, & recipiuntur, aut fauore Ducum, Marchionum Comitum, Baronum, Domicellorum, Dominorum temporalium, armorum capitaneorum, ductorumque & aliorum magnatum auxilio confouentur, iudicum quoque & officialium animaduerſio in eos ſæpe & ſæpius omiſſa fuerit. Nos candidiſſimi ſolis iuſtitiæ, qui arcum ſuum tetendit, & niſi conuertantur gladium vibrabit cuius vices in terris gerimus, exemplo ducti, non æquè minorem criminoſorum prædictorum audaciam, quam præfatorum eos recipientium temeritatem eſſe intuentes, qui in ſupremæ ac pontificiæ Maieſtatis læſionem inniti videntur, dum venerandæ legum poteſtati tales recipiendo eripiunt. Volentes igitur bene viuentium paci, & tranquillitati proſpicere, audaces quoque & ſceleratas manus delinquentium, promptoſque animos à criminibus reprimere, recipientium, receptorumque, nequitiam exterminare, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac animi matura deliberatione, literas Iulij prædeceſſoris huiuſmodi, ac omnia & ſingula in eis contenta, harum ſerie, auctoritate Apoſtolica approbamus, & innouamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Pœnæ pœnas dicta conſtit. contra eos nō capientes extēdit & alias imponit.

§. 3. Adiicientes, & auctoritate præfata, de noſtræ poteſtatis plenitudine ſtatuentes, quod ſi Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini temporales, Vicarij, Feudatarij, armorum capitanei, Ductores, Magnates, Principes, communitateſque & Officiales ciuitatum, Terrarum, & locorum S. R. E. mediate vel immediate ſubiectorum, homicidas, bannitos, exititios, rebelles, aut pro quocumque crimine capitali pœna damnatos, necnon brigoſos, pacem facere recuſantes, treguarum ſiue fiduciarum violatores, ſeu fractores, ius ſibimet contra alium dicentes caualcatas aut armatas, vel vltra numerum decem hominum adunatas propria auctoritate facientes, vel mouentes, ad eorum ciuitates, terras, caſtra, territoria, & dominia declinantes, non ſolum receperint, retinuerint, vel auxilium, conſilium, opem, & fauorem eis tacite, vel occulte, directe vel indirecte præſtiterint, aut contra mandata & inhibitiones in eiuſdem Iulij prædeceſſoris literis contentas deuenerint, ſed etiamſi eoſdem manu forti non acceperint apprehenderintque, & captos ad mandatum noſtrum, ſeu Rom. Pont. Canonice intrantis, pro tempore exiſtentis, aut noſtrorum, ſeu ſuorum Officialium exhibuerint, tradiderintque, non ſolum omnes & ſingulas ſententias, cenſuras, ac etiam priuationis pœnas in eiſdem literis expreſſas verum etiam læſæ Maieſtatis, & verum ac nulla iuris aut hominis fictione confectum crimen eo ipſo incurrant, & in eos ſic contrafacientes, modo & forma quibus in veros criminis læſæ Maieſtatis reos, à iure procedi debere ſtatutum eſt, procedatur, & tam ad prædictas, quam huiuſmodi læſæ Maieſtatis criminis à iure inflictas pœnas executiue deueniatur. Et inſuper omnia & ſingula per Iulium prædeceſſorem, & vt præfertur per nos innouata, ac de nouo ſtatuta, & illis adiecta, perpetuæ firmitatis robur obtinere, ac inuiolabiliter obſeruari debere decernimus ſublata cuilibet aliter interpretandi, & iudicandi facultate & poteſtate.

Executores iſtius conſt. deputat.

§. 4. Quocirca venerabili fratri Raphaëli Epiſcopo Oſtienſi Camerario noſtro, & dilectis filiis Præſidenti, & clericis cameræ Apoſtolicæ pro tempore exiſtentibus, motu ſimili mandamus, quatenus præſentes literas ſolemniter, prout ſibi videbitur, etiam in Prouinciis noſtris, per Legatos earum, & alios Rectores, & Gubernatores ciuitatum, terrarum, & locorum S.R.E. mediate & immediate ſubiectorum publicari, ac omnia & ſingula in eis contenta inuiolabiliter obſeruari faciant, & mandent, contrafacientes quoſcumque, cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, aut præeminentiæ ſint, ſententias, cenſuras, & pœnas antedictas damnabiliter incurriſſe declarent, & in libris cameræ reſpectiue ad perpetuam damnatorum memoriam, per ipſius cameræ Notarios reſpectiue declarationem huiuſmodi per eos faciendam, conſcribi, & annotari mandent & faciant, ac ſummarie eorum more Camerali exequantur, capitaleſque prædictas ſententias à Miniſtris iuſtitiæ abſque alicuius incurſu irregularitatis exequi procurent, reales autem irremiſſibiliter exigant, inuocato ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis, ſuper quibus omnibus amplam eiſdem concedimus facultatem & poteſtatem.

Clauſula derogatoria.

§. 5. Non obſtantibus omnibus ſupradictis, aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Nulli ergo, &c.

Dat.

D. P. An. 7. die 23. Ian.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimo, decimo Kal. Februarij, Pont. noſtri Anno ſeptimo.

XXXVII. Approbatio Archiconfraternitatis Caritatis nuper in Vrbe inſtitutæ, ad pauperum mendicare erubeſcentium, carceratorumque ſubuentionem, ac mortuorum ſepulturam.

Opus ſepeliendi pauperes defunctos, ſpecialiter poſtea aſſumpſit Archiconfraternitas Mortis, vt in conſt. 22. Pij IV. Diuina. Et opus ſubueniendi egenis mendicare erubeſcentibus pariformiter aſſumpſit Archiconfraternitas SS. Apoſtolorum, vt in conſt. 90. Pij IV. In Apoſtolica. Ac ſubuentionem carceratorum curat Archiconfraternitas Pietatis vt in conſt. 56. Greg. XIII. Pij patris. At iſta Caritatis Archiconfraternitas dicta pia opera non dimiſit, enixius tamen Carceratorum ſubuentioni ſtudet, pauperibuſque eleemoſynas profuſius elargitur.

Eidem Archiconfraternitati, Pius IV. ſubſidium ſiue prouentus Cuſtodiæ Carcerum Vrbis conceſſit, & Pius V. ac Greg. XIII. ipſam cuſtodiam ei commiſit, ſed eorum bullas hæc tantum continentes conſulto prætermiſi. Necnon iſte Pont. regimen Monaſterij Conuertitarum eidem dedit, vt in conſtit. 39. Saluator. Indulgentias autem reformauit. Paul. V. in conſt. quam adhuc habere non potui, eam tamen firmatam vidi ſub dit 15. Februarij 1607.

Priuilegia Notarij huius Archiconfraternitatis approbauit, & declarauit, ac alia ordinauit circa tranſmiſſiones Commiſſariorum in Cauſis extra Vrbem, ac regiſtrationem compoſitionum, liberationum, ac gratiarum ad Sacra Conſulta conceſſarum Greg. XV. in conſtit. 37. Exigit inf. tom. 4.

Ædita A.D. 1520.

L E O   E P I S C O P V S,
Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ILlius qui caritas eſt (& cuius Apoſtolus Paulus ſe, etiamſi linguis hominum loqueretur, & Angelorum, noſſetque myſteria omnia, ac prophetiam & omnem ſcientiam, omnemque fidem, ita vt montes transferre poſſet, non tamen caritatem haberet, nil eſſe, & caritatem reliquis virtutibus maiorem, ac legis plenitudinem eſſe firmauit) vices, licet immeriti, gerentes in terris, vt vbilibet, & præſertim in Alma Vrbe, quæ vniuerſo Orbi exemplar, & virtutum ſpeculum eſſe debet, caritatis opera exerceantur frugifere opem, & operam impendimus efficaces.

Iulius Cardinalis inſtituit in Vrbe Confraternitatem Caritatis, ad pia opera exercenda de quibus in rub.

§. 1. Sane (ſicut nobis nuper innotuit) dilectus filius noſter Iulius S. Laurentij in Damaſo presbyter Cardinalis S. R. E. Vicecancellarius, pie conſiderans, quod pauperes mendicare erubeſcentes, longe maiores, quam pauperes mendicantes, ſuſtinent neceſſitates. Quodque cum Curia Romana, maximo forenſium, & ignotorum numero, frequentetur, magna pars incarceratorum in Vrbe, nedum amicis, qui pro eis ſolicitent, verum etiam noris ſæpe carent. Et quod cadauera pauperum defunctorum quotidie per bajulos in plateis ac locis publicis eiuſdem Vrbis paſſim ad colligendum, pro eorum vectura, & ſepultura, eleemoſynas, ponebantur, & ſine Cruce, ac ſine lumine, & cum magno dedecore, & Chriſti fidelium horrore ad ſepulturam vehebantur. Cupienſque præmiſſis, & aliis reipublicæ Chriſtianæ, præſertim in dicta Curia neceſſitatibus, & caritatis operibus prouidere, & quod prouiſio huiuſmodi perpetuo duraret atque vigeret, nonnullos Curiales, ac dictæ Curiæ Officiales, quorum aliqui circa mendicare erubeſcentes, alij verò circa incarceratos huiuſmodi, operam aliquamdiu præſtiterant, & præſtare deſiderabant, ad ſe fecit vocari, & offerens ei ex tunc, pro operibus huiuſmodi ſummam, coa hortatus eſt, vt inter ſe, & alios, dictis operibus aſſiſtere volentes, Societatem ſub titulo ſanctiſſimæ Caritatis inirent, ac dictis, & aliis, per alias eiuſdem Vrbis Societates, aſſumptis caritatis operibus, intenderent.

Officiales d. Confraternitatis ea ſeperiùs exercere.

§. 2. Quo quidem auctore, dicti Curiales, & Officiales intenſo gaudio perfuſi, iam per annum vel circa, panes ſingulis Dominicis diebus, & alia alimenta dictis pauperibus erubeſcentibus erogare, necnon dictos Carceres per perſonas per eos ad id deputatas viſitare, & vt iuſtitia (præſertim pauperibus, & qui pro eis ſolicitent non habentibus) celeriter miniſtretur procurare, & pro pauperibus incarceratis, capturas, ac alias expenſas ſoluere, & cadauera pauperum defunctorum decenter cooperta, & Cruce, ac luminaribus præcedentibus, ſaltem vno presbytero, ac aliquibus aliis aſſociantibus, ad ſepulturam deferri facere, propriis dicti Iulij Cardinalis, & Vicecancellarij, ac eorum expenſis curarunt, & curant, & Confraternitatem ſanctiſſimæ Caritatis, in qua iam octuaginta, & vltra Confratres, quorum aliqui Epiſcopi, & alij Prælati, aliqui Officiales dictæ Curiæ, & aliqui Curiales exiſtunt, inſtituerunt, ac in Eccleſia S. Andreæ regionis Arenulæ ſe ſæpe pro Caritatis operibus exercendis congregant.

Hic modo Pont. d. Confraternitati approbat, & in Archiconfraternitatem erigit.

§. 3. Nos igitur gratias Deo agentes, quod noſtro tempore, ac dicto Iulio Cardinali, qui noſter, ſecundum carnem, frater patruelis exiſtit, auctore tam ſaluberrima, tamque pernéceſſaria Caritatis opera, in dicta Curia cœperint exerceri cupienteſque quod perpetuo frequententur, ac illi dicti Confratres animo hilariori inſiſtant, motu proprio, non ad Iulij Cardinalis, & aliorum Confratrum prædictorum, vel alicuius alterius pro eis ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa noſtra ſcientia, Inſtitutionem huiuſmodi, & quæcumque ſtatuta, ac ordinationes per Confratres Confraternitatis huiuſmodi edita, approbamus, & confirmamus, ſupplemuſque omnes, & ſingulos tam iuris, quam facti defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem. Ipſamque Confraternitatem in Archiconfraternitatem, caputque omnium Confraternitatum Caritatis vbilibet inſtitutarum, & inſtituendarum, perpetuo erigimus & inſtituimus, ac ei omnes, & ſingulas vbique inſtitutas, & inſtituendas Confraternitates Caritatis immediate ſubiicimus, & facimus membra ab ea dependentia, ſine tamen earum præiudicio.

Facultatem concedendi ſtatuta opportuna ei concedit.

§. 4. Quodque Confratres Archiconfraternitatis huiuſmodi quæcumque ſtatuta, & ordinationes, pro eiuſdem Archiconfraternitatis felici regimine, ad piorum operum huiuſmodi exercitium, & aliis quoties, & prout eis videbitur, etiam cum quarumcumque pœnarum in contrauenientes appoſitione, condere, reformare, & mutare, ipſaſque pœnas executioni demandare.

Indulgentias Confratribus & benefactoribus elargitur. Tu vide reuocationē, & innouationem Pauli V. cit. in rub.

§. 5. Necnon Archiconfraternitas, & Confratres, communiter, ac diuiſim, illorumque Eccleſiæ Capellani, Miniſtri, Officiales, Familiares, res, & bona quæcumque ac eorum Eccleſias huiuſmodi viſitantes, ſeu de bonis ſuis pro dictis operibus, in teſtamento, vel alias contribuentes, legantes, ſeu relinquentes, aut Confraternitatem ipſam hæredem, particularem, vel vniuerſalem inſtituentes, omnibus, & ſingulis, ac illis eiſdem priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis etiam plenariis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conſeruatoriis, indultis, fauoribus, literis, & gratiis ſpiritualibus, & temporalibus, à Sede Apoſtolica, in fauorem, ſub Imagine Saluatoris ad Sancta ſanctorum, & S. Spiritus in Saxia, ac B. Mariæ de Populo, & S. Iacobi in Auguſta, necnon Sanctorum Ioannis Baptiſtæ, & Coſmæ ac Damiani de Vrbe, & S. Iacobi in Compoſtella, Hoſpitalium, & Confraternitatum, & Confratrum, ac illorum Eccleſiarum, Capellanorum, Miniſtrorum, Officialium, Familiarium, rerum, bonorum quorumcumque, ac illorum Eccleſias viſitantium vel illis de bonis ſuis largientium, aut illa in totum, vel in partem hæredes inſtituentium, communiter vel diuiſim, in genere, vel in ſpecie quomodolibet emanatis, & emanandis. Quæ omnia, & ſingula, necnon quarumcumque literarum Apoſtolicarum deſuper quomodolibet confectarum, &

conficiendarum, & quorumcumque in eis contentorum, tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habemus, etiamſi illa non ſint in vſu, ac reuocari contingat, vti, potiri & gaudere, ac literas Apoſtolicas ſuper eiſdem priuilegiis, & exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conſeruatoriis, indultis, fauoribus, & gratiis, etiam illorum indiuiduam expreſſionem, & mentionem faciendo, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, inuocationibus, ac diebus, ad libitum Confratrum Archiconfraternitatem huiuſmodi, ſimul, vel ſeparatim expediti facere in omnibus, & per omnia, ac ſi illa non ſolum per clauſulas generales huiuſmodi, ſed per illarum omnium tenorum de verbo ad verbum expreſſionem, & inſertionem, eiſdem Archiconfraternitati, illiuſque Confratribus, & Eccleſiis, rebus, bonis, Miniſtris, Officialibus, Capellanis, Familiaribus, ac eorum Eccleſias huiuſmodi viſitantibus, ac de bonis ſuis pro dictis operibus, aut alias contribuentibus, legantibus, aut relinquentibus, ſeu ipſam Archiconfraternitatem hæredem particularem, vel vniuerſalem inſtituentibus, ſigillatim conceſſimus, prout præſentium tenore concedimus, libere, & licite valeant. Et quod quicumque dictæ Archiconfraternitatis, & quibus etiam illius Officiales pro tempore exiſtentes id conceſſerint, aliarum ab ea dependentium Confraternitatem Confratres vtriuſque ſexus, nunc, & pro tempore exiſtentes, vbicumque exiſtant, eiſdem indulgentiis, etiam plenariis, & gratiis, quibus eiuſdem Archiſocietatis Confratres in Vrbe commorantes, gaudere poſſunt, etiamſi tunc confeſſi non fuerint (dummodo propoſitum confitendi habeant) gaudere poſſint, fiantque participes ieiuniorum, ac diuinorum officiorum, ac aliorum quorumcumque ſpiritualium bonorum, vbicumque in toto Orbe pro tempore factorum. Et quicumque ex eis pœnitens, & contritus, nomen IESV in mortis articulo nominauerit, plenariam omnium peccatorum ſuorum, etiam de quibus, niſi morte præueniretur, confiteretur, conſequatur.

Bona quæcũque etiã feudalia, &c. relinqui poſſunt.

§. 6. Et quæcumque bona, etiam feudalia, ac emphyteutica, etiam Eccleſiaſtica eidem Archiconfraternitati, tam inter viuos, quam mortis cauſa, ſeu teſtamento, ſeu codicillo, dari, concedi, & relinqui, libere poſſint, ita tamen, quod ipſa Archiconfraternitas ad eadem onera ad quæ donator, ſeu teſtator huiuſmodi, occaſione bonorum eorumdem tenebatur, & quæcumque alia, quæ ipſe donator, ſeu teſtator, etiam impoſuerit, omnino teneatur. Et ſi ad certum numerum generationum, aut nominationum, eadem bona conceſſa fuerant, ipſa Archiconfraternitas, non perpetuo, ſed per viginti annos pro qualibet generatione, ſeu nominatione huiuſmodi, bona eadem tenere poſſet, & finitis ipſis annis, bona prædicta, ad eorum directos dominos deuoluantur, & abſque eorum conſenſu, teneri non valeant, perpetuo ſtatuimus, & ordinamus.

Obſeruantia huius bullæ omnibus præcipitur.

§. 7. Et nihilominus, vniuerſis, & ſingulis Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, & aliis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis, necnon Canonicis, Metropolitanis, vel aliarum Cathedralium Eccleſiarum, ac dictorum Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Vicariis in ſpiritualibus generalibus, & Officialibus vbilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenus ipſi, vel plures, aut vnus eorũ, per ſe vel alium, auctoritate noſtra faciant præſentes literas, & in eis contenta quæcumque optatum effectum ſortiri, ac omnibus, quos concernunt, inuiolabiliter obſeruari. Non permittentes quemquam contra tenorem præſentium modo aliquo moleſtari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, etiam per quaſcumque arbitrio ſuo imponendas, applicandas, & exequendas cenſuras, & pœnas, ac alia iuris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Derogatio contrariorũ.

§. 8. Non obſtantibus fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri de vna, qua cauetur, ne quis extra ſuam Diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis, vltra vnam dietam à fine ſuæ Diœceſis, ad iudicium euocetur, ſeu ne iudices à Sede prædicta deputati, extra Ciuitatem, vel Diœceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alij, vel aliis vices ſuas committere præſumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, ac aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis, quoque indultis, ac literis Apoſtolicis, à dicta Sede, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & de dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio, & conſenſu etiam Conſiſtorialiter habitis, ac per viam contractus, & obligationis iuramento vallatis, necnon perpetui ſtatuti, & ordinationis, & cum quibuſuis etiam exceptiuis, præſeruatiuis, mentis atteſtatiuis, irritatiuis, annullatiuis, reſtitutoriis, innouatoriis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, & quantumcumque vrgentiſſimis cauſis, ac neceſſario exprimendis, quomodolibet emanatis, & emanandis, quibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, & indiuidua; ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut exquiſita forma ſeruanda foret, illorum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis, necnon modos, & formas, ad id ſeruandos, pro indiuiduo ſeruatis habentes, harum ſerie, in eo quod præſentibus quomodolibet obſtent, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Clauſula præſeruatiua.

§. 9. Nos enim præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ſub bullis etiam in fauorem Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac illius Fabricæ, & Cruciſtæ ſanctæ quomodolibet emanatis, & emanandis reuocationibus, ſuſpenſionibus, annullationibus, limitationibus, modificationibus, vel derogationibus comprehendi; illiſque etiam illorum toto tenore inſerto, etiam in aliquo derogari nullatenus poſſe; & quotiens opus fuerit, totiens in priſtinum, & ſub quacumque data, de qua officialibus Archiconfraternitatis huiuſmodi pro tempore placuerit, reſtituta eſſe, & cenſeri, ac literas Apoſtolicas deſuper expediri poſſe decernimus, & quia difficile foret præſentes literas ad quæcũq; loca, vbi opus eſſet, deferre.

Fides exemplorum.

§. 10. Volumus, & Apoſtolica etiam auctoritate decernimus, quod earumdem præſentium tranſumptis, alicuius Notarij manu ſubſcriptis, & Curiæ Eccleſiaſticæ, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo munitis, eadem prorſus fides adhibeatur vbique quæ adhiberetur eiſdem præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. An. 7. die 28. Ian.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimo, quinto Kal. Februarij, Pontificatus noſtri Anno ſeptimo.

XXXVIII. Canonizatio S. Franciſci de Paula, Ordinis Fratrum Minimorum Inſtitutoris Eiuſque adſcriptio Catalogo SS. Confeſſorum, & inſtitutio ſuæ feſtiuitatis pro die 2. menſis Aprilis, vna cum octaua.

Hoc feſtum innouauit duplicique officio, vbique celebrari iuſſit Six. V. in ſua conſt. 8. In cæli.

De inſtitutione autem, & toto eius Ordine, dixi ſupra ad conſt. 5. Sixt. IV. Sedes.

Edita An. D. 1519. & 1521.

LEO EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Deus Eccleſiam ſuã pretioſiſſimis lapidibus conſtruxit.

EXcelſus Dominus militantem Eccleſiam pretioſorum lapidum viuorum ipſi ſummo angulari lapidi CHRISTO IESV vnitorum, ornatiſſima vacante decoratam, ſtructura mirabili fundare diſpoſuit.

Cuius primi fundatores fuerunt Patriarchæ.

§. 1. Hinc proceſſere beati Patriarchæ, qui fide præclari, Sanctorum etiam Angelorum ſuſceptores effecti, facie ad faciem videre Deum meruerunt, hos ſequuti ſunt ſancti Prophetæ, quibus oſtendit Deus ſecreta ſua, vt ventura quaſi præſentia Spiritu ſancto illuminati agnoſcere, atque enunciare potuerint.

§. 2. Poſt

Apoſtoli demde. §. 2. Poſtquam aotem venit plenitudo temporis,& oos in aſſumpta ſibi humanitate oriens ex alto, viſitare, noſtræque ſalutis myſteria (iuxta quod prædixerant Prophetæ) adimplere dignatus eſt, conſtituti fuere Beati Apoſtoli diuinæ legis promolgatores, & prædicatores, qui per Orbem vniuerſum genos homanum, quod ſub diabolicæ poteſtatis iugo tenebatur, ad ſalutem excitantes,Dei verbom in omnibus terræ finibus prædicàrunt.

Martyres. §. 3. Hos ſubſequuti ſunt Martyres ſplendidi, qoi fidei loricam induti, & ioconcuſſæ ſtabilitatis baltheo ſuccincti ſtolas ſuas in ſanguine innocentis agni lauaotes,candidato exercitu Chriſtum Ieſum imitati,ſupernæ ciuitatis Hieruſalem,boc eſt triumphantis Eccleſiæ, cũ glorioſa victoria palmas manibus geſtantes,ſe dicto viuo lapidi Chriſto adiunxerunt,ſempiternam ſui memoriam, & exemplũ venerabile, militanti Eccleſiæ relinquentes.

Doctores poſtea. §. 4 Progreſſi ſunt,& Doctores lucidi,qui ſuis doctriois, & exemplis, Catholicam & orthodoxam fidem defenſantes,falſiſque propbetis ac iniquis doctoribus fidem ipſam ſubuertere ſatagentibus ſe opponentea, dictá Eccleſiam militantem multipliciter illuſtrarunt, quibus eadem Eccleſia cooiuncta progreditur quaſi Aurora conſurgens,pulchra vt lona,electa vt ſol,terribilis vt caſtrorum acies ordinata.

Confeſſores etiam. §. 5. Seqountur poſtea ſocti Confeſſores, qoi virtutum gemmis coruſcantes, Domino rationẽ de talentis creditis depoſceoti (vtpote fideles, & boni ſerui) multiplicatum de ſois laboribus fructum attulerunt, & in arcem cœleſtem depoſuerunt, omniaque muodi blandimeota(vt venenum aſpidum)fogientes, latibula io terris fecerunt,à terris abditi, rudi victu, & ſcaturieotis aquæ leui poro, carnem macerantes, tegmine hircino amicti, ionceo,vel ſtamineo cobili feſſa membra ſomno ſoueotes, nudis pedibus Dominom quæſierunt, æternamque patriam inuenerunt.

Virgineſque & Viduæ. §. 6. Adſunt,& Virgines nitidæ muodo corpore,ſyncero corde, ſanctaque meote, cum oleo in lampadibus ſuis ſponſo(qui eſt præ filiis hominom ſpecioſus) obuiá venieotes,de uotæ tandem continenteſque viduæ,& aliæ quamplurimæ ſexos vtrioſque perſonæ, piis, ac ſanctis operibos ſemper intentæ,cum plenis etiam manipulis eidem cœleſti ſponſo ſe repræſentant, cum Angelis gloriã in Altiſſimis Deo,& in terra pacem hominibus bonæ volontatis mirifice depromentes. Hæc omnia vnus atque idem ſpiritus admirando plorimũ operatur myſterio ſicut Altiſſimus ab initio vineam ſuam talibus piis cultoribus (iuxta ſanctam promiſſionem ſuam) viſitauit, firmauit, & auxit, ſic ſemper ad illam ſuæ protectionis aoxilium multipliciter impertitot.

S. Franciſcus Religionem fundans. §. 7. Nouiſſime verò diebus noſtris cœleſtis ille Agricola,vineam ſuam,more ſolito,viſitans,virom fortem ad huioſmodi vineæ culturam adduxit, glorioſum ſcilicet Coofeſſorem B,Franciſcum de Panla ſuperno cœtui merito ſociandom, imo verius ſociatum, qui inter ceteros Chriſti athletas ſois meritis, & exemplis ipſam ſanctam Eccleſiam(dioina cooperante gratia) moltipliciter decorauit,præſentis temporis caligines ſuæ lampadis fulgore mirabiliter illuſtraoit, ipſe enim aduerſus mundum, carnem,& dæmonem fortiter dimicaoit,ac in odorem ſuauitatis Altiſſimi currens, copioſam vtriuſque ſexus fidelium multitudinem ſalubriter poſt ſe traxit,ac(velut effoſam ſuper faciem terræ religioſam profeſſionis ſuæ generationem) dereliquit,vt ad illuminationem gentium celebris ſui memoria (tamquam rutilum ſydus)in Eccleſiæ firmamento ſeruaret.

Origo S. Franciſci de Paula. §. 8. De cuius quidem origine, vita, moribus, & fama,necnon mirabilibos(qui in præmium ſanctitatis eios Deos mondo moltipliciter oſtendere dignatus eſt, ne de tam celebri viro etiam poſteritas ipſa remaneat ignara, pauca ex multis duximus recenſends. Cooſtat ſiquidẽ in Regno Neapolitaoo inter Brutios,& Lucanos,Paulæ oppidum ſitum eſſe, quod itinere vnius diei à Cuſentia illios prouinciæ Metropoli diſtat.Inde originem traxit Iacobus Martolilla. Illi proximum eſt Caſtrum Foſcaudi, vbi oata eſt Vienna,quondam ambo in fide Chriſti baptizati,& coofirmati,ac (vt veri Catholici) educati, qui inuicem ſecundum ritũ S.R.E. matrimonium cõtrahẽtes, & (vt fideles decet coniuges mutuam caritatem,vitæque honeſtatem ſeruantes: diu eohabitarunt, ex hoc matrimooio beatus Franciſcus de Paula procreatur.

A puerilibus annis religionem dilexit. §. 9. Qui ſacri baptiſmatis fonte lauatos, & chriſmatis ſacramento confirmatus,ab eiſdemque parentibus ſub Dei timore,& amore educatos, inſigne ſpecimẽ ſanctitatis futuræ præſeferens, ſolitudinem & religionẽ diligere,ac orationibus,& ieiuniis aſſidue vacare cœpit,quę cum eius parentes animaduertiſſent,ipſom anoum circiter decimom tertiũ ageotem, iuxta votum per eos emiſſum domui S.Franciſci ciuitatis S. Marci obtulerunt. In qoa puer in ſortem Domini electus anno per eom exacto, nullaque profeſſione emiſſa, vocatis pareotib.eos vt ſe ad Eccleſiam S.Franciſci de Aſſiſio, & S. Mariæ de Angelis deuotionis cauſa ducere vellent,enixe rogauit,qui pio eius deſiderio anouentes, ſeſe itineris comites præbuerunt,quibus Eccleſiis deuote viſitatis, in patriam reuerſus idem beatus S.Spiritu inſpirante,ad Eccleſiã conſtruendam animum addixit,ipſeqoe primus fundamenta effodere cœpit, quo ioter vicinos diuulgato vndiqoe ad opus iuuandum concorritur,alij operi incumbebant,nõnulli calcẽ,lapides,cementa & alia id genus futuro ædificio neceſſaria, deportabant, fertur etiam tunc fratrem quendam S. Franciſci habitu indutum ex improuiſo B. Fraociſcum de Paula increpaſſe,quod tam anguſtam ædẽ facere incœpiſſet, eamdemque demoliri ſibi mandaſſe,ac aliam maiorem deſignaſſe, beatoque Franciſco de Paula aſſerenti ſibi vires ad tam iogens opus perficiendom non ſufficere, diuinitus reſpondiſſe Deum Omnipotentem ei oullo pacto defuturum,è veſtigioque diruptis muris euanuiſſe,vode non immerito pleriqne illum B. Franciſcom fuiſſe exiſtimarunt Poſtridie verò nobilis quidam Conſentinus ſuperuenit,qui eidem beato pro ædificanda Eccleſia,magnum auri,atque argenti pondus obtulit, vnde iuxta ſitos deſignationem Eccleſiam notabi li forma,non paruo ſumptu conſtruere cœpit.

Semper orabat,aut laborabat. §. 10. Numqnam à laboribus ceſſabat,niſi cum orationi diuiniſque rebos iotendebat,qui,& ſi vigilus,continuiſque ieiuniis maximis eſſet attritus, lapides tameo, calcem,& ligna aliaque ad fabricam neceſſaria, propriis etiam humeris deferre non deſinebat.

Affabilis erat. §. 11. Erat adeo in loquendo homanus,atque affabilis,vt nullus vnquã ad eom acceſſerit,qoi mellifluis eios verbis delectatus, & incredibili quadam ſermonis dulcedine captus,& quaſi diuino ſpiritu repletus ab eo non receſſerit.

Ordinem ſuũ appellauit. Minimorum. §. 12. Humilitatem eius etiã inſtituti per eũ Ordinis cognomentum oſtendit, qood vt is omniũ minimus eſſe volebat,ita Minimorum cenſuit,& inſtituit,eiuſdẽ etiam Ordinis inſtitutor,& generalis corrector exiſtens omniũ ſe infimum(qooad poterat) exhibebat,& ad omnia etiam ſeruilia opera (vt, & ceteris humilitatis præberet exemplum) deſceodere non dedignabatur, quippe diſcipulis ſuis diſcumbentibus miniſtrabat, ſæpeque Eccleſiam & altaria verrebat,& mundabat, ac paramenta & alia ad diuinum eultum neceſſaria componebat, aliorumque fratrum etiam nouitiorum, indumenta propriis manibus abluebat, & cum iuueois adhoc eſſet, Calabriamque incoleret,numqoam,niſi nudis pedibus, etiam per glacies, niues,montes,& acuta ſaxa,vepres,ſpinaſque incedebat, nullamque ex eo etiam grauiſſimo ſæpe pondere preſſus læſionem in pedibus patiebatur.

Super ignem ſpinas, &c. ambulabat. §. 13. Ipſum ſæpius ignem nudis pedibus conculcaſſe,ac ignitos candenteſque lapides manibus portaſſe, liquido cooſtat, admirabilis erat vitæ eios auſteritas, quæ propterea admirabilior cẽſenda eſt,quia in pueritia, adoleſcentia,iouentute,ſenecta,& decrepita eios ætate inter labores,vigilias,ieiunia,abſtinentias,innomeraſq; corporis macerationes eumdem pene viueodi modũ ſeruauit.

Claruit miraculis. §. 14. Horum, & plurimorum aliorum Sanctorum operum ratione babita adeo S. Spiritus gratia hominem complexa eſt,vt piis eios meritis, & precibus in CHRISTI nomine dæmones à corporibus humanis ſæpius eiecti,plureſque infirmi diuerſis morborum generibus oppreſſi,& iam à medicis deſtituti,ac morti propinqui,priſtinæ ſanitati reſtituti fuerint. Idemque beatus aliis compluribus,qoi memoria, & ſenſibus capti, ſeu iotelligẽtia

debilitati erant, ſanitatem præſtiterit, ac multis claudis inceſſum, ſurdis auditum, mutis loquelam, cæciſque lumen reſtituerit, & leproſos mundauerit, nonnulloſque mortuos vel pro mortuis habitos ad vitam, priſtinamque lucem reduxerit.

Spiritus prophetiæ habuit.

§. 15. Quorum quidem miraculorũ fama cum iam per totum fere Orbem vagaretur, & ad aures fel. rec. Pauli II. prædeceſſoris noſtri perueniſſet, Cubicularium quendã ſuum ad bonæ memoriæ Pyrrhum Archiepiſcopũ Conſentinenſem miſit, mandauitque, vt ipſe ſuper miraculis huiuſmodi ſe diligenter informaret, ac deinde ipſum de veritate certiorem efficeret, qui quidem Archiepiſcopus Pontificis mandato parere deſiderans, ac neminem habens qui talia melius quam ipſemet Cubicularius explorare fideliuſque referre poſſet, idem ſuaſit, vt eis cum ſocio quem ei adiunxit, ad dictum Beatum virum ſe conferret, ac de illius vita, miraculis, & fama huiuſmodi plenam informationem caperet.

Cubiculario Papæ præſente, ignem manibus accepit.

§. 16. Cubicularius Archiepiſcopi fretus conſilio, hominem adiit, & cum inter ſalutandum dicti Beati viri manum oſculari vellet, ille omnino renuit, eumque rogauit, vt ſibi potius manum deoſculandam porrigeret. Aſſerens id multo iuſtius, & conuenientius fore, eo quod ipſe Cubicularius triginta tres annos iam presbyter eſſet, quod Cubicularius memoriam repetens, vbi id verum eſſe cognouit, miratus eſt hominis ſpiritum, & cum eo ad colloquium in cameram conceſſit, vbi cum primus ſermo de tam ardua, difficilique vita fuiſſet, vt eam nulli niſi robuſto, ac valido, tolerabilem fore Cubicularius aſſeueraret, Beatus Pater audito illius verbo igni appropinquans, ardenteſque prunas abſque læſione manibus arripiens, dixit, qui perfecto corde Domino ſeruiunt, omnia creata illis obtemperant, exterritus ille eo miraculo veniam petiit, cumque eius pedes humiliter oſculari vellet, ipſeque vir Beatus id recuſaſſet, eius tunc veſtem manu apprehenſam deuote oſculans & ab eo recedẽs, ad Pontificem rediit, eique miracula, quæ viderat, enarrauit.

Apoſtema incurabile Iacobo de Tarſia ſanauit.

§. 17. Olim etiam vir nobilis Iacobus de Tarſia Baro terræ Bellimontis Conſentinen. Diœceſis eum grauiſſimo, & pene inſanabili apoſtemate longo tempore in crure laboraſſet, inſigneſque Medici, & Chirurgi in eo nihil proficerent, quin vlcus illud quotidie ingraneſceret, omnibuſque remediis adhibitis iam in deſperationem ſalutis res adducta eſſet, tandem dictus Iacobus fama ſanctitatis, & miraculorum Beati viri, qui tunc Paulæ degebat adductus, ad eum non ſine magno labore, acceſſit, illique plagam detexit, & ſe deuotiſſime commendauit. Primum ſiquidem ipſi Beato, & omnibus, qui aſtabant vlcus graue, & miſerabile, ac pene inſanabile viſum eſt. Illum tamen Beatus admonuit, vt in Deo firmam fidem, & certam ſpem haberet, quia ſanitatis gratiam conſequeretur. Ac ſtatim vnum ex ſuis fratribus miſit, qui aliqua folia herbæ, quæ vngula caballina dicitur, & inibi naſcitur, colligeret, & cum ipſis foliis cereos pulueres, quos in cella ſua ipſe Beatus retinebat, ſibi afferret. Dum frater ille mandata exequitur, Beatus vir ad propinquam Crucifixi imaginem conuerſus orauit, vt Baroni in ſuæ diuinitatis gratia confidenti, miſericordiam ſuam aperiret, nec multo poſt, foliis ac pulueribus huiuſmodi ſibi, vt iuſſerat, apportatis, facto ſigno Crucis aliquantulum de dictis pulueribus vlceri impoſuit, illudque tribus ex foliis dictis cooperuit, & omnia circumligauit, in Domino ſpem reponens quod ſanitatem recuperaret. Illi ergo benedicens, iuſſit, vt illico ſuam repeteret domum ad quartumdecimum ferme lapidem inde diſtantem, qui cum aliquamdiu equitaſſet, ad vxorem ſuam Ioannam quæ illum ſemper in eo itinere comitata fuerat, conuerſus mihi videtur inquit, quod ſim ſanus, quia acerbum dolorem, & peſſimum fœtorem amplius non ſentio, & cum iam certum monticulum ſuperaſſet, Iacobus auide cupiens intelligere an poſſet ambulare, ex equo deſcendens, propriis pedibus ambulare cœpit, & calce terram percutiens, nec aliquid doloris ſentiens, ſe liberum, & ſanum intellexit. Deo igitur, & B. Franciſco de Paula gratias agens coniuges, voti compotes ad propria redierunt.

Paraliticum, & leproſum curauit.

§. 18. Iiſdem ferme diebus, in Ciuitate Conſentin. fuit quidam Marcellus de Cardilla, pedibus, & manibus contractus, ac totus leproſus, adeo, vt iam vocem quaſi omnem amiſiſſet, eiuſque loquela vix audiretur, qui cum per conſanguineos ſuos ad Paulæ Monaſterium adductus, & Beato viro præſentatus fuiſſet, ille miſericordia motus, parum ſecreto orauit, mox verò rediens, eum manu ſubleuauit, & ab omni membrorum contractu, & lepra incolumen reddidit: Guidonem quoque Lipantum nobilem Conſentinum grauiſſima infectum lepra in domo Paterni, quam vir Beatus tunc ædificabat ad ſe venientem, ſanitati reſtituit.

Mutum à natiuitate ſanauit.

§. 19. Cum idem Beatus vir fabricam domus iuxta Paulæ oppidum incœpiſſet, adductus eſt ei quidam à natiuitate mutus, quem eum parentes eius iuxta Eccleſiam poſuiſſent, dixit eis vir Beatus, vt alte ſecum ter IESVM acclamarent, & ita aperiretur illi ſenſus, Beato viro inchoante dictiſque parentibus proſequentibus, mutus ſimiliter alta voce dixit IESVS, & deinde liber atque integer vſque ad eius obitum in loquela permanſit.

Puellæ cæcæ viſum reddidit.

§. 20. Rurſus Iulia Antonij Catalani in dicto oppido Paulæ habitantis filia, ab ortu cæca, & nihil prorſus videns, cum à parentibus ad Beatum virum, qui forte tunc in horto domus erat adducta fuiſſet, idem Beatus vir, herbam quamdam euulſit, eamque ſigno Crucis facto ſuper ipſius puellæ oculos appoſuit, quæ ſtatim videre cœpit, ac ſenſu viſus tamdiu quamdiu poſtea vixit, fruita eſt.

Obrutos illæſos reperit.

§. 21. In fabrica dictæ domus Paterni, cum duo laborantes terram effodiendo obruti fuiſſent, ita vt iam pro mortuis haberentur, ad ſuccurrendum inuocatus vir Beatus à duobus patribus terras effodi fecit, quo facto dicti laborãtes viui, & illęſi ſua (vt creditur gratia) ſunt reperti.

Fabas ſine igne coxit.

§. 22. Dum quidam Antonius Architectus ad dictæ domus Paterni fabricam acceſſiſſet, & Beatus vir vt pro cibo illi miniſtrando nonnullæ fabæ coquerentur, cuidam fratri iuniori inibi exiſtenti mandaſſet, frater illi ollam cum dictis fabis, & aqua frigidis in coquina cineribus ſuperpoſuit, oblituſque ignem, quo coquina carebat, aliunde afferre diſceſſit, ſed cum vir Beatus dictas fabas iam coctas, eſſe credens, vna cum hoſpite in coquina, nulluſque ibi ignis adeſſet, dictus Antonius ſubriſit de dicti Beati præcepto, & eius ferculo, quod nondum coqui cœpiſſet, cui vir Beatus ferculum ipſum paratum eſſe reſpondit, retigitque manu ollam, quæ illico feruere viſa eſt, ſtatimque fabæ coctæ fuere, ita vt idem Antonius ipſe prandium ſumere potuerit, quare dictus Antonius, & nonnulli alij tunc præſentes, maxima ſunt admiratione affecti.

Lampadem abſque igne accendit.

§. 23. Idem etiam Beatus vir die quadam more ſolito, Miſſam audire cupiens, Eccleſiam ingreſſus eſt, cumque tunc Eccleſiæ lampas accenſa non eſſet, & aliqui ex his, qui ibi Miſſæ audiendæ cauſa aderant, ignem foras quæſitum iuiſſent, illumque iam afferrent, vir Beatus chordam lampadis accepit, vt eam deduceret, illa verò in medio deſcenſu abſque aliquo igne miraculoſe accenſa effulſit, ex quo circumſtantes, candelas pro Miſſa tunc celebranda, neceſſarias, deuotiſſime accenderunt.

Filiũ viduæ mortuum ferè ſanauit.

§. 24. Cum in terra Montiſalti dicti Conſen. diœceſis, quidam Franciſcus ipſius terræ incola, febre adeo vexaretur, vt de eius ſalute nullam Medici ſpem promitterent, laboraret in extremis, ac omnibus Eccleſiæ Sacramentis deuote ſuſceptis, & candela benedicta, more ſolito, accenſa, in eiuſque manibus poſita à circumſtantibus iam pro mortuo haberetur. Tunc Ioanna mater eius ad B. Franciſcum de Paula ſpecialem gerens deuotionis effectum, illum lachrymans deprecata eſt, vt filium ſuum ſanare, ac vitæ reſtituere dignaretur. Vt illius ope tribus ſuis, ex dicto eius filio, nepotibus prouidere poſſet. Præterea ſi voti compos fieret, & ſtatim huius ſæculi vanitatibus omnino renunciaturam, & in habitu Tertiæ Regulæ eiuſdem Beati Deo perpetuo famulaturam deuote vouit, quo voto emiſſo, ſtatim eius filius quaſi à morte reſurgens, circumſtantes aſpicere, ſeque melius habere incœpit, nec multis poſtea diebus, priſtinæ fuit ſaluti reſtitutus, & per triginta fere annos idem ſuperuixit.

Oculi albuginem abſtulit.

§. 25. Cum in dicto oppido Paterni idem Beatus vir moram traheret, quidam oculi albuginem patiens ad eum acceſſit, humiliterque rogauit, vt ſibi opem afferret, cuius

precibus

precibus motus vir Beatus bombycem ſacro latice aſperſam ſuper virginem calcem quæ forte pro Eccleſiæ fabrica ibi aderat, conuoluit, & ea oculum macula huiuſmodi infectum abſterſit, ſignoque Crucis deſuper facto, ab omni albugine, & macula ſtatim liberauit.

Mortuum in ſepulchrum mittendum, incolumem reddidit.

§. 26. Cum quidam dicti oppidi venatores, hyemis tempore, in montibus niuibus repletis, hominem nullum viuentis ſignum præſeferentem inueniſſent, illum ſepeliendum ad locum detulerunt, vbi tunc Beatus vir morabatur, qui in illum reſpiciens per caritatem ait, viuit homo iſte, & ad eum conuerſus, ſurge inquit, & ambula, ad cuius verba homo in ſepulchrum mittendus illico ſurrexit, ac pedetentim ambulare cœpit, moxq; hoſpitij domū ingreſſus, ac cibo, & potu refectus, priſtinæque valetudini reſtitutus, ad propria ſaluus, & incolumis remeauit.

In fornacem ignis intrauit & exinde incolumis exiuit.

§. 27. Præterea in dicto oppido Paulæ, dum ſui Ordinis domus ædificaretur, & calx in fornace coqueretur, accidit, quod vel propter nimium ignem, vel aliam cauſam fornax ipſa ruinam minaretur, tunc illius magiſtri, nullum penitus remedium adhibere ſcientes, ad Beatum virum pro auxilio recurrerunt, qui illis per caritatem inquit, ad collationem, ſeu prandium eatis, mihique curam fornacis relinquetis, quibus diſcedentibus, ipſe ſtatim ſigno Crucis facto, intrepide dictam fornacem ardentem intrauit, ac illam ſolus reparauit, idemque abſque læſione aliqua incolumis exiuit.

Iulium ab euidenti mortis periculo liberauit.

§. 28. Iulius Barthuebius etiam de Paula iuuenum multitudine adiutus, poſt Beati viri obitum, è Cuſentiæ caſtro Paulam verſus eximiæ magnitudinis bombardam tranſportari curans, additis etiam ad laborem viginti boum iugis, apud quemdam decliuem locum non longe à Paula diſtantem, Lamachiam, nuncupatum, funem maximum cuiuſdam nauis onerariæ, quo bombarda ipſa alligata erat cuidam arbori (vt paulatim laberetur) inuoluit, quam nec Iulius ipſe neque tot ſocij, propter impetum velocem, quæ ex magnæ molis lapſu ferebatur, retinere valerent, ibi dum idem Iulius vltra quam eius vires ferebant, nititur, iuxta arborem cui circumligatus erat funis proſtratus cecidit, pedeſque ſuos intra funis orbes inuoluit. Vnde cum nullo pacto (niſi munere diuino) quin eius crura frangerentur, euadere poſſet, arborem amplectens ſumma cum deuotione clamauit. O beate Franciſce de Paula opem fer mihi miſero, his dictis, currus cui bombarda ipſa impoſita erat, in loco præcipiti ſtatim reſtitit, apparuitque eidem Iulio quidam frater Ordinis B. Franciſci de Paula, qui tunc funem ipſum manibus retinuit. Idem verò Iulius tanto periculo ereptus, omneſque qui illic, quaſi ad ſpectaculum conuenerant, omnipotenti Deo beatoque Franciſco de Paula, immenſas illico gratias egerunt, ipſeque ante alios omnes nudis pedibus ad einſdem Beati viri Monaſterium profectus, imaginem ſuam ceream ſune pedibus implicitu pro deuotione in tanti miraculi memoriam obtulit.

Ardentes titiones manib. proprijs ad proximi ſalutem accepit.

§. 29. Cum à quodam fratre Antonio Ordinis Minorum profeſſore viro doctiſſimo integerrimæque vitæ, idē Beatus vir etiam in publicis prædicationibus carperetur, quod videlicet tam imprudens eſſet, vt ſimplex laïcus, & literarum penitus ignarus, quibuſdam herbis ægrotis ſalutem promitteret, accidit vt idem frater Antonius ab aliis dicti Ordinis Minorum fratribus, ad eumdem Beatū virum miſſus fuerit, quatenus eum de præmiſſis redargueret, qui cum ad eum veniſſet, & magnis illum contumeliis affeciſſet, increpaſſetque eius ignauiam, & craſſitudinem; vir Dei conſtantiſſimus, patientiſſimoſque tot cōuitiis, & iniuriis nullatenus fractus, ac nec commotus quidē fuit, ſed foco appropinquans ardētes titiones nudis manibus accepit, eoſque ſtricte compreſſit, ac manifeſte oſtendit, in Dei virtute omnia fieri poſſe. At ille prudētiſſime proſpiciens hominis ſimplicitatem, & fidem, omniaque ab eo diuina gratia, & ardentiſſimo fidei ſpiritu fieri, eius pedibus aduolutus illos arctè complectens, oſculari que ſatagens, veniam ab ipſo humillime poſtulauit. Neque inde ſurrexit donec ab eodem beato Patre benediceretur, quod factum eſt, vt qui antea in illum publice, maledicta plurima congeſſerat, proprium confeſſus errorem, Beati viri ſanctitatem dignis veriſque poſtea laudibus merito efferret.

Iuſſu Sixt. IV. ad Regē Frāciæ acceſſit, qui benigne eum recepit, & Eccleſiam ædificauit.

§. 30. Quæ omnia mirabilem quamdam, & rare auditam viri ſanctitatem arguerent, eorumque celebris fama iam ad claræ memoriæ Ludouicum Vndecimum, huius nominis, Francorum Regem Chriſtianiſſimum, perlata eſſet: Rex viri Beati ſanctitate motus, ac ipſum coram videre cupiens, à piæ memoriæ Sixto Papa Quarto etiam prædeceſſore noſtro impetrauit, vt eidem Beato viro in virtute ſanctæ obedientiæ mandaret, vt ex Calabria in Franciam ſe conferret, dictumque Ludouicum Regem viſitaret, quibus iuſſis Dei famulus obediens, in Franciā iuit, vbi eum præfatus Rex ſingulari deuotione ſuſcipiēs, ſeque ab eo benedici poſtulans, illi tamquam viro Dei magnum honorem, & reuerentiam exhibuit. Cognita deinde viri ſanctitate, ei eiuſque fratribus ſedem prope Ciuitatem Turonenſem, & Regium Palatium aſſignauit, amplamque & magnificam domum cum Eccleſia, quæ in hanc vſque diem extat, pro ipſius B. Franciſci de Paula, ſuorumque fratrum vſu, & habitatione conſtrui fecit.

Regulas tres B. Franciſcus inſtituit.

§. 31. Tantæ inſuper continentiæ fuit idem Beatus vir: vt non carne ſed ſolo ſpiritu compactus eſſe videretur. Prius enim quam ab hac luce diſcederet, ad omnipotentis Dei laudem, & gloriam, ſuæque Religionis propagationem, diuina (vt pie creditur) inſpiratione inſtructus, Tres Regulas, Fratrum ſcilicet, ac Sororum, & vtriuſque ſexus fidelium, Tertiariorum nuncupatorum inſtituit, & vt humilitatis amator erat, illamque à ſuis etiam coli deſiderabat, fratres ſui Ordinis Minimos, & Sorores Minimas vocari debere, ordinauit, iniunxitque illis, vt decem mandata diuina, & Eccleſiæ præcepta ſalutaria vigilanter obſeruantes Romano Pontifici pro tempore exiſtenti fideliter obedirent, ac ſub obedientiæ, caſtitatis, & paupertatis, quadrageſimaliſque vitæ ſacris, perſeueranter viuere profiterentur, nonnullis ad Regularum fratrum, ac Sororum huiuſmodi circa perſonarum ipſarum directionem, & informationem, quam diuini cultus augmentum, debitam obſeruationem, & inſtitutionem, opportunis adiectis capitulis.

Romaniqne Pont. plurima illi priuilegia conceſſerunt.

§. 32. Ipſas verò Fratrum, ac Sororum cum decem, dictorum autem vtriuſque ſexus Tertiariorum Regulas cum ſeptem capitulis per eum pie inſtitutas, Reuerendiſſimæ memoriæ Iulius Papa II. ſimiliter prædeceſſor noſter, eodem Beato viro tunc in humanis agente matura præhabita deliberatione, tamquam religioni conſonas, poſtquam idem Sixtus prædeceſſor noſter, ac ſanctæ commemorationis Innocentius VIII. & Alex. Sextus, Roman. Pontifices etiam prædeceſſores noſtri, eidem Beato viro, eiuſque Ordini, ac eius perſonis, & domibus quam plura priuilegia conceſſerant per ſuas primo, & deinde nos, per alias noſtras literas approbauimus, & confirmauimus, diuerſiſque priuilegiis, gratiis, & indultis, Ordinem ipſum multipliciter communimus prout in ipſorum prædeceſſorum, & noſtris itidem confectis literis plenius continetur.

In prouiſo ſua mortu die ſacra ſuſceptis obdormiuit in Domino in die Veneris Sancti.

§. 33. Cumque vitæ ſuæ finem iam proximum (diuina inſpiratione) proſpiceret, idem Beatus vir pridie quam decederet, qui fuit dies Cœnæ Domini, pluribus ex fratribus ſuis, qui ex variis Prouinciis, & Regnis tunc ad eum venerant, aſtantibus in Miſſa Conuentuali, & poſt Pœnitentiæ Sacramentum ſuſceptum, cum profundiſſima humilitate vberrimaque lachrymarum effuſione, pectus ſuum percutiendo ſacroſanctum Euchariſtiæ viaticum, è manibus vnius ex ſui Ordinis presbyteris magna cum deuotione ſuſcepit. Poſtea Domino noſtro IESV CHRISTO, Beatæque MARIÆ Virgini, & Sanctis omnibus, deuote peractis gratiarum actionibus, Miſſaque huiuſmodi celebrata, ad cellam ſuam propriis pedibus (licet pro ſenectute debilis, & infirmus) baculo, quem more ſolito geſtabat, innixus rediit. Poſtero autem die cum idem Beatus fideliſque Dei ſeruus tempus inſtare videret, quo ſibi ex hac lachrymarum valle m[illegible] erat, dictos fratres ſuos ad ſe conuocari iuſſit, e[illegible]d fraternam pacem, mutuamque caritatem dulciſſimis verbis, ac ſalutaribus monitis caritatiue exhortatus eſt, illiſque benedictione more ſolito impertita, cum iam nonageſimum primum, vel circa annum feliciter impleuiſſet, Anno à partu Virgineo milleſimo quingenteſimo ſeptimo, Aprilis verò die ſecunda, quæ tunc fuit Paraſceues,

Veneris

Veneris Sancta nuncupata, circa horam, qua pro nobis Chriſtus paſſus eſt, ſigno ſanctæ Crucis deuote ſignatus, omnibuſque Sacramentis Eccleſiaſticis debite communitus, perlecta coram eo Dominica Paſſione, iunctis deuote manibus, erectiſque in cœlum oculis, Sanctæ Crucis Triumphum pie amplectens, reuerêterque oſculans, ac ſæpius, In manus tuas Domine commendo ſpiritum meum, aliaſque pias orationes deuotiſſime repetens, dimiſſa huius carnis ſarcina, quaſi viuens abſque aliquo doloris, aut mortis notabili ſigno migrauit ad Chriſtum.

Miracula poſt eius obitum Deus edidit.

§. 34. Cumque tunc per vndecim dies eiuſdem Beati corpus inſepultum remanſerit, illucque maxima virorum, & mulierum ac Religioſarum perſonarum multitudo acceſſerit, vt Sanctum virum quem viuentem ſumma ſuerant veneratione proſequuti etiam defunctum viderent, & illius apud Deum ſuffragia mererentur, mirum omnibus fuit, quod eius caro per tot dies incorrupta permanſerit, nec vllum prorſus fœtorem emiſerit, quin potius odor quidam ſuauiter fragans, ab ea manauerit. Poſt ipſius etiã obitum, multis eius ſuffragia deuote implorantibus, omnipotens Deus quamplures gratias elargiri, magnaque miracula palam operari dignatus eſt.

Rex Franciæ ac alij inſtiterunt pro canonizatione.

§. 35. Propter quod cariſſimi in Chriſto, filius noſter Franciſcus huius nominis primus Francorum Rex Chriſtianiſſimus, cariſſimaque in Chriſto filia, Claudia Regina eius conſors (quæ alias coram dicti Ordinis tunc Generali, ac aliis nobilibus perſonis emiſſo voto, quod ſi gratiam pro maſculo aſſequeretur in beati Patris honorem Franciſci nomen ei imponeret, fulgentiſſimum puerum in lucem edidit, illique iuxta dictum eius votũ Franciſci nomen imponi fecit) necnon dilecta etiã in Chriſto filia nobilis mulier Aloyſia de Sabaudia Andegauenſis, & Angoliſmenſis Duciſſa, Cenomanenſiſque Comitiſſa, eiuſdem Franciſci Regis genitrix, nobis per venerabilem fratrem noſtrum Dionyſium Epiſcopum Maclouienſem generalem, ac dilectos filios Iacobum Lucam decanum Eccleſiæ Aurelianenſis, & nobilem virum Antonium Raphi, alias de Potom Dominum temporalem loci de Podin caluatin Agennenſis Diœceſis, pro nonnullis particularibus ipſius Chriſtianiſſimi Regis negotiis, Nuncios, & Oratores ad nos deſtinatos humiliter ſupplicari fecerunt, vt præmiſſis diligenter inquiſitis, & ea plurâris, ad eiuſdem viri Canonizationem procedere dignaremur.

Hic ergo Pôt. annuens Canonizationi poſtea examen, & proceſſum fieri mandauit.

§. 36. Quorum quidem precibus, licet libenter annuere vellemus ſummopereque gauderemus huiuſmodi Canonizationem noſtris temporibus diuino quodam myſterio contigiſſe, ac nobis æquum videretur, vt idem beatus Franciſcus de Paula, quem iam Deus in cœleſti gloria Sanctorum Choro dignum feciſſe pluribus ac manifeſtis indiciis, & miraculis oſtenderat, in terris etiam ſibi debito Sanctorum honore non defraudaretur. Ac ſuper eo maxime nobis inſtaret venerabilis frater noſter Bernardinus Epiſcopus Sabinenſis Cardinalis Sanctæ Crucis nuncupatus in dicti Ordinis Protectorem ab eodem Beato viro nondum tunc ab humanis egreſſo, aſſumptus, cumulatiſſimæque preces nobis, ac venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus, prædicti Ordinis tunc zeloſum, totius Minimorum Ordinis nomine, ſuper hoc ſæpius porrectæ fuiſſent, non ſtatim rem tanti ponderis, ac momenti faciendam: ſed iuxta veterem ac laudabilem conſuetudinem cunctanter matureque conſiderandam duximus. Poſt complures igitur commiſſiones aulæ Palatij noſtri Aduocato Conſiſtoriali, & Auditoribus cauſarum eiſdem Palatij ſuper hoc debite factas: tandem tribus etiam S.R.E. Cardinalibus, ex tribus illorum Ordinibus, videlicet, venerabili fratri Nicolao Epiſcopo Albanenſi de Fliſco, & dilectis filiis noſtris Dominico tituli S. Bartholomæi in Inſula præsbytero de Iacobatis, ac Ioanni Sanctorum Coſmæ, & Damiani (noſtro ſecundum carnem nepoti) Diacono de Saluiatis reſpectiue nuncupatis Cardinalibus, de fratrum noſtrorum conſilio, & aſſenſu commiſimus, vt ipſi, viſis, & examinatis proceſſibus editis ſuper eiuſdem Beati viri vita, moribus, fama, & miraculis, ante, & poſt ipſum obitum eius interceſſionibus à Deo factis, aliiſque cunctis ad Sanctorum Canonizationem huiuſmodi neceſſariis, ſe ſuper omnibus ac ſingulis diligenter informarent, & per eos comperta in noſtro ſecreto Conſiſtorio, vt moris eſt, fideliter referrent. Cumque ipſi Cardinales, viſis ac diligenter examinatis diuerſis proceſſibus, in partibus Calabriæ, & Franciæ, de Sedis Apoſtolicę commiſſione habitis, & ad Curiam noſtram tranſmiſſis, teſtiumque fide dignorum depoſitionibus, pro tantæ rei dignitate debite ponderatis, de ſupradictis miraculis, ac vitæ ſanctimonia, & aliis à iure requiſitis, fidelem nobis relationem in pluribus etiam ſecretis Conſiſtoriis, iam feciſſent, noſque ipſorum & omnium aliorum Cardinalium vota pro faciendo dicta Canonizatione, conuenientia, & conformia inueniſſemus.

Eiuſque relatio facta fuit in publico Conſiſtorio.

§. 37. Et pro vlteriori executione, dilectus filius Angelus de Cæſis vtriuſque iuris Doctor, & dilectæ aulæ noſtræ Conſiſtorialis Aduocatus, in publico Conſiſtorio omnia de ipſius Beati viri vita, moribus, & fama, miraculis, copioſe recenſuiſſet, nobiſque humiliter ſupplicaſſet, vt ad eiuſdem Beati Canonizationem matura deliberatione præhabita, procedere dignaremur. Nos de relatis coram nobis, in primis humiliter Deo gratias agentes rogauimus omnes in eodem publico Conſiſtorio tunc aſtãtes, vt ſuis orationibus, & ieiuniis Eccleſiam Dei iuuarẽt, ac ne eam Altiſſimus modo aliquo in huiuſmodi Canonizationis officio errare permitteret, inſtanter orarent.

Poſtquã Papa preces ad Deum emitti præcipit, & deinde vota pro canonizatione recipit.

§. 38. Demum poſt aliquot dies conuocatis de nouo in aula noſtra Conſiſtoriali, in Palatio Apoſtolico vniuerſis, & ſingulis, qui tunc aderant in noſtra Romana Curia, Eccleſiarũ Prælatis, Patriarchis, videlicet, Archiepiſcopis, ac Epiſcopis, in præſentia eorumdem fratrum noſtrorum præfatæ S.R.E. Cardinalium eoſdem proceſſus ſuper ipſius Beati vita moribus, fama, & miraculis editis per eũdem Angelũ breuiter ſummarieque repeti fecimus, quæ cum ea ſerie per Cardinales, ac alios quibus id munus per nos iniunctum fuerat, enarrata, & ea poſita fuiſſent, omneſque aſtantes Prælati, quid ſibi ſuper huiuſmodi negotio videretur, interrogati, vnanimi cõſenſu nullo penitus diſcrepante, reſpondiſſent ſibi videri, quod idẽ Beatus vir inter Sanctos merito adſcriberetur, & connumeraretur.

Et modo B. Franciſcum. SS. Catalogo adſcribit.

§. 39. Nos iterum humiles omnipotenti Deo gratias agentes, quod ad Beatum ſeruum ſuum debitis honoribus proſequendum, corda noſtra illuminare dignatus eſſet, ipſius Canonizationis diem Dominicã in Albis nuncupatam, qua in Eccleſia cantatur, Quaſi modo geniti infantes, quæ tunc occurrebat prima die Maij Anni Dom. 1519. in qua etiam tunc beatorum Apoſtolorũ Philippi, & Iacobi feſtum contingebat, deputauimus, ac in Baſilica Principis Apoſtolorum de Vrbe, amplum ſuggeſtum ligneum de more parari, & exornari iuſſimus, ſuper quo quidem hodie aſtante populo, ac vniuerſo Clero de vita, miraculis, & fama eiuſdem B. Franciſci de Paula, humili deuotione que pleno ſermone per nos, vt moris eſt, habito, deindeque Litania, & Hymno, Veni Creator Spiritus, per omnia deuote decantatis. Necnon à Procuratoribus cauſæ ipſius Canonizationis, & à Chriſtianiſſimi Francorum Regis Oratoribus huiuſmodi, eiuſdemque Ordinis Minimorũ tunc Vicegenerali Correctori à nobis magna cum inſtantia petito pronunciari, adſcribi inter Sanctos eumdem B. Franciſcum de Paula, cum iã omnia conſummata eſſent, omneſque conſuetas Eccleſiæ cæremonias ſuper ea re rite ſeruauiſſemus, Deum præ oculis habẽtes, ad Canonizationem eiuſdem Beati ſub his verbis procedendum duximus, & proceſſimus. Ad honorem omnipotentis Dei Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ad exaltationem fidei Catholicæ, Chriſtianæque Religionis augmẽtum, ac Ordinis Minimorum conſolationem, & incrementum, auctoritate Domini noſtri IESV CHRISTI, beatorumque Petri, & Pauli Apoſtolorũ eius, ac noſtra, de fratrũ noſtrorũ ſpeciali conſilio, & aſſenſu, decernimus, & definimus bonæ memoriæ Franciſcum de Paula eiuſdem Ordinis Minimorum inſtitutorem, in cœleſti Hieruſalem inter beatorum Choros iam receptum: æternæque gloriæ condonatũ fuiſſe, ac Sanctorum Confeſſorũ Cathalogo adſcribendum fore, ipſumq; huiuſmodi Cathalogo in præſentia eum adſcribimus, & eum tamquam Sanctum publice priuatimqua colendum eſſe declaramus, atque mandamus,

§. 40. Sta·

Feſtumque die 2. April. celebrari iubet. §. 40. Statuentes eius feſtum die ſecunda menſis Aprilis ab vniuerſali Eccleſia annuatim celebrandum fore,& ab eo ſuffragia à Chriſti fidelibus implorari,& expectari poſſe, omneſque ac ſingulos honores illi merito præſtandos,& exhibendos eſſe, qui ceteris etiam Sanctis Confeſſoribus in huiuſmodi Cathalogo deſcriptis,conuenire noſcuntur.

Orationes proprias de Sancto decreuit. §. 41. Quibus debite peractis,inchoatoque per nos, ac decantato,& ad finem vſque à Cantoribus proſequuto Hymno,Te Deum laudamus,in illius etiam fine, Cardinali Diacono in cantu dicente,Ora pro nobis B.Franciſce de Paula, à Choroque reſponſo. Vt digni efficiamur promiſſionibus Chriſti, nos illico propriam Orationem de eodem Sancto alta voce decantauimus , dicentes.

Oratio prima. §. 42. Seruituris noſtræ tibi Domine iura ſoluentes, quæſumus, vt Beati Franciſci de Paula Confeſſoris tui patrocinio ſuffragante, in nobis tua dona multiplices, & ab omnibus tuearis aduerſis.Per Chriſtum Dominum noſtrum. Deinde verò à dicto Choro reſponſo , Amen, ſolemnem illic Miſſam nos ipſi celebrauimus de dicta tunc currente Dominica in Albis , collectas ſingulas ſub vna concluſione terminantes,additis etiam prædicta, ceteriſque ſpecialibus eiuſdem S. Franciſci de Paula collectis immediate ſequentibus,pro ſecreta videlicet.

Secreta. §. 43. Hoſtias Domine tuorum ſuſcipe populorum, quas tibi in B.Franciſci de Paula feſtiuitate dicamus , vt nobis conferant tuæ propitiationis auxilium : Cum ſua concluſione , videlicet Per Dominum, &c. Deinde vero poſt communionem ſubiunximus dicentes.

Poſt communionem. §. 44. Cœleſti Domine Sacramento conſolati , te ſupplices deprecamur , vt intercedente B. Franciſco de Paula,ab omni nos, mentis & corporis labe cuſtodias, & per ipſum tuæ ſentiamus indulgentiæ largitatem ; cum ſimili concluſione , & ita Miſſam ipſam ad finem vſque cum ſolitis cærimoniis iuxta Ordinarium Apoſtolicum, illic debite terminauimus , indulgentiamque plenariam omnibus officio huiuſmodi tunc aſſiſtentibus deuote conceſſimus,ac etiam in loco ſepulturæ eiuſdem S.Franciſci de Paula,in depoſitionis ſuæ die, videlicet ſecunda Aprilis huiuſmodi perpetuo duraturam quadraginta annorum totidemque quadragenarum indulgentiam annuatim condonauimus , ad laudem & gloriam omnipotentis Dei , qui in ſanctis ſuis mirabilis, & glorioſus viuit, & regnat benedictus in ſæcula ſæculorum.

Transumptorum fides. §. 45. Ceterum quia difficile foret præſentes originales literas ad omnium notitiam deferri,volumus,& decernimus quod earumdem tranſumptis manu Notarij publici ſubſcriptis, ſub ſigillo venerabilis fratris noſtri Paridis moderni, & pro tempore exiſtentis Epiſcopi Piſaurienſis, ac cærimoniarum Magiſtri , vel alicuius Prælati Eccleſiaſtici) fides adhibeatur indubia, in omnibus, ac per omnia, & illis vbique ſtetur,ac ſi originales literæ huiuſmodi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis. §. 46. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum proceſſus,voluntatis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

D. P. An 7. die 1. Martij. Dat.Romæ,apud S.Petrum, 1519. primo Maij,Pont. noſtri Anno 7.

Edita. A.D. 1521.

Declaratio circa Feſti celebrationem.

LEO PAPA X.

Inſtitutio feſtiuitatis cum octaua. Licet per alias noſtras literas,Franciſci de Paula Ordinis fratrum Minimorum inſtitutoris feſtum, ab vniuerſali Eccleſia die ſecunda Aprilis annuatim celebrandum fore ſtatuerimus , quia tamen de cetero eiuſdem S. Franciſci de Paula,feſtum huiuſmodi, etiam cum octaua celebrari volumus,idcirco vniuerſis,& ſingulis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis quibuſcumque Prælatis Eccleſiaſticis,quatenus ipſi,& eorum ſinguli, S.Franciſci de Paula feſtum huiuſmodi cum officio proprio , cum illud de Sedis Apoſtolicæ mandato ordinatum fuerit, alias cū officio vnius Confeſſoris non Pontificis , cum propria Oratione , in eius Canonizatione à nobis edita , die ſecunda Aprilis huiuſmodi.Niſi tunc occurrat maior hebdomada vel octaua Paſchæ , & tunc ſecunda Feria poſt octauam Paſchæ huiuſmodi in ſuis ſolemniter,in dictorum verò Fratrum Minimorum Eccleſiis ſingulis ſub ritu feſti duplicis, & cum octaua ,annuatim celebrent ſeu celebrari faciant,& mandent, expreſſe Apoſtolica auctoritate committimus , & mandamus per præſentes.

Dat.Romæ apud ſanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris,die 25. Martij 1521.Pont.noſtri Anno nono. *D. P. An. 9. die 25. Mart.*

Inſtitutio Monaſterij in Vrbe pro mulieribus ab inhoneſta vita ad honeſtam ſe conuertentibus, ſub inuocatione S. Mariæ Magdalenæ, ac Regula S. Auguſtini , & ſub regimine Archiconfraternitatis Caritatis, Cum indultorum conceſſione , ac ſpoliorum impudicarum mulierum applicatione. XXXIX.

Confirmauit hanc inſtitutionem, & ſpoliorum applicationem declarauit Clem. VII. in conſt. 14. Cum ex , vbi omnino videas.

Cauſarum huius Monaſterij ſpecialem Iudicem deputauit Pius IV.infra in conſt.50.Cum ſicut,& Archiconfraternitatis Caritatis inſtitutionem vide hic ſup. in conſtit.27. Illius. vbi dixi.

L E O E P I S C O P V S , Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita A.D. 1520.*

Proœmium. SALVATOR Noſter IESVS CHRISTVS DEI Filius qui aſſumpta humanitate non venerat , eo teſtante, niſi ad oues quę perierant,non abs re in Euangelio Lucæ parabolam de oue quæ perierat , & poſtea inuenta eſt phariſæis , & publicanis murmurantibus quod peccatores recipiebat , & cum illis manducabat , recitare voluit, vt oſtenderet eodem Euangeliſta teſte maius gaudium eſſe in cœlo ſuper vno peccatore pœnitentiam agente, quam ſuper nonagintanouem iuſtis pœnitentia non indigentibus.Et in tantum Pœnitentiæ ſacramentum commendauerat, vt beato Petro Apoſtolorum Principi,cuius licet immeriti vices gerimus in terris, interroganti quoties peccati remiſſionem exhibiturus eſſet peccatoribus, reſponderit , non ſepties, ſed ſeptuagies ſepties , vt eo numero finito infinite quotiens quis ad cor reuerſus, & Dominum recognoſcens pœnitentiam facturus eſſet, ei pœnitentiam iniungendam , & peccatorum remiſſionem concedendam fore deſignaret.

Mulieres incontinentes, & meretrices errantes in Vrbe, adeo pro earum conuerſione hic Pōt. quoddā Monaſteriū erigere voluit vt in rubr. §. 1. Nos itaque attendentes quod, ſicut fide digna relatione plurium notabilium perſonarum accepimus, quamplures incontinentes, & turpi quæſtui deditæ mulieres in Alma Vrbe noſtra degentes, ſi aliquem Religioſum locum ſeu Monaſterium, vbi à turpi & inhoneſta vita recedentes inibi reciperentur haberent, à lapſu peccati,& carnis ſeſe quamplures retraherent,& tamquā oues quæ perierant coram Domino in odorem holocauſti per pœnitentiam offerri poſſent , & caſtæ deinceps viuendo Deo gratum exhiberent famulatum , more pij patris & paſtoris prouidi curam de ouibus pereuntibus habentes, & animarum periculis ſuccurrere , ac pereunti ne pereat manum porrigere, & præſertim fœminei ſexus,& incontinentibus mulieribus vitam ſordidam, libidinibuſque & fœtoribus plenam ducentibus in Alma Vrbe noſtra exiſtentibus, quarum , pro dolor, in dies temporum malignitate copia, vt accepimus, augetur, ſi Domino inſpirante à lapſu carnis,& mundi illecebris, prurientibuſque voluptatibus reſipiſcere voluerint, vbi Domino famulari, & recipi, ac inſtar Mariæ Magdalenæ peccatricis & Ægyptiacæ pœnitentiam agere poſſint, vt tandem Domino concedente æternæ vitæ præmium conſequi , & CHRISTO ſponſo cum lampadibus accenſis obuiam ire valeant; pro noſtro Paſtoralis officij debito, quo nec ſanctius,nec Deo acceptius exhiberi poſſet, opportune prouidere volentes, & prouide conſiderantes , quod ſi aliquod Monaſterium earumdem mulierum lubrice in hoc ſæculo viuentium,& à peccato recedere volentium, pro eiſdem mulieribus in præfata Alma Vrbe noſtra,& in aliquo congruo & condecenti loco pro receptione ipſarum

vt

vt Deo famulari, & penitentiam agere poſſint, ſub inuocatione eiuſdem beatæ Mariæ Magdalenæ erigeretur, & ipſæ recipiendæ mulieres, Moniales forent, ac ſub Regula beati Auguſtini, & perpetua clauſura, ac ſub cura, regimine, & directione Fratrū Minorum B. Franciſci de Paula in domo ſeu Conuentu Sanctiſſimæ Trinitatis de Vrbe in Monte Pincio degentium perpetuo permanerent, & bona quæcumque nunc & pro tempore dicto erigendo Monaſterio per vtriuſque ſexus Chriſti fideles ſeu alias elargita, ſeu elargienda, ac ſpectantia, & pertinentia per Rectores Societatis, ſeu Confraternitatis ſanctiſſimæ Caritatis nuper in præfata Alma Vrbe noſtra à dilecto filio noſtro Iulio tituli Sancti Laurentij in Damaſo presbytero Cardinali S. R. E. Vicecancellario, noſtro ſecundum carnem patruele auctore ſaluberrime inſtitutæ conſeruarentur, regerentur, & gubernarentur, ipſæque Moniales tria vota ſolemnia emittere, ac habitum nigri coloris ſubtus ad oſtendendam prioris vitæ ſordem, & deſuper chlamydem ſeu ſcapulare album ad deſignandum vitæ candorem, quo ſeſe ea huiuſmodi vitæ mutatione honeſtarunt deferre, & ſingulis horis, diurnis pariter & nocturnis horas diuinas inibi decantare tenerentur, & in eodem Monaſterio vna Abbatiſſa, ſeu Priorиſſa quæ non perpetuo ſed ad tempus inibi præſideret, præficeretur, ea hoc profecto decori præfatæ Almæ Vrbis noſtræ, ac animarum ſaluti earumdem mulierum Curialium nuncupatarum, & alias inhoneſte, & extra matrimonij clauſtra degentium non parum conſuleretur, & quam plures ad dimittendam tam ſordidam, & libidinibus plenam vitam, ſeque, à peccato retrahendum, Dominoque perpetuo famulandum excitarentur, magnuſque in dies dante Domino animarum profectus, & ſalus excreſceret, idque Deo, & hominibus gratiſſimum foret.

Et nunc erigit.

§. 2. Quare præmiſſis bene conſideratis, habita deſuper matura deliberatione, ac relatione ſuper iis à pluribus magnæ auctoritatis, & vitæ laudabilis viris, relatione quoque dilecti filij nobilis viri Alberti de Sabaudia Comitis Carpen. in partibus Gallicanis in certis Ciuitatibus & locis à pauco tempore citra nonnulla Monaſteria ſimilium mulierum olim incontinentium conſtructa fuiſſe, & ibi vberes fructus dante Domino in dies excreſcere, Motu proprio, & ea noſtra certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Eccleſiam ſiue Capellam Sanctæ Luciæ de Vrbe Regionis Columnæ prope Monaſterium Monialium S. Syluestri etiam de Vrbe, quam dilectus filius Ioannes Baptiſta Beccarus natus dilecti filij Aloyſij de Sueſſa dictæ Eccleſiæ Rector obtinet, ipſo Ioanne Baptiſta in hoc expreſſe conſentiente, & omne ius ſibi in dicta Eccleſia ſiue Capella quomodolibet competens in manibus noſtris ſponte, & libere remittente, in Monaſterium Monialium mulierum huiuſmodi à lapſu carnis & vitæ ſordidæ recedentium, & pœnitentiam agere volentium cuiuſcumque ſtatus, gradus, nobilitatis, conditionis, præeminentiæ, & nationis fuerint, pro illarum perpetuis vſu, & habitatione, vna cum humili campanili, campana, refectorio, dormitorio, hortis, hortalitiis, & officinis neceſſariis ſub dicta inuocatione beatæ Mariæ Magdalenæ auctoritate Apoſtolica tenore præſentium erigendum duximus, & erigimus.

Abbatiſſam præficit.

§. 3. Decernentes inibi vnam Abbatiſſam ſeu Prioriſſam quæ non perpetuo, ſed ad certum tempus inibi præſit, præficiendam eſſe.

Mulierū recipiendarum qualitatem, habitum & regulam declarat.

§. 4. Ac mulieres huiuſmodi à peccato recedere, & pœnitentiam ducere volentes cuiuſcumque gradus, ſtatus, conditionis, & nationis fuerint, vt præfertur, vocatis tamen Rectoribus dictæ Societatis, qui de earum qualitatibus plene informari valeant, recipi debere, quæ tria vota ſolemnia in manibus dictæ Abbatiſſæ ſeu Prioriſſæ pro tempore exiſtentis emittere, ac Regulam beati Auguſtini earum ſtatui congruam & condecentem profiteri, ac habitum nigrum ſubtus, & deſuper chlamydem ſeu ſcapulare album ad deſignandum vitæ mutationem, vt præmittitur, geſtare, ac ſub perpetua, & strictiſſima clauſura, quam nullus cuiuſcumque ſtatus, auctoritatis, & præeminentiæ etiam Cardinalatus præfulgens honore ſub maledictionis, & damnationis æternæ interminatione, ac excommunicationis latæ ſententiæ pœna, cuius abſolutionem nobis, & ſucceſſoribus noſtris canonice intrantibus tantummodo reſeruamus, violare præſumat. Ac ſub cura, regimine, & directione eorumdem Fratrum Minimorum dicti Conuentus, ſeu domus Sanctiſſimæ Trinitatis pro tempore exiſtentium ſubeſſe.

Monaſterij regimen Archiconfraternitati Caritatis committit.

§. 5. Redditus verò, prouentus & bona quæcumque dicto Monaſterio quomodocumque pro tempore erogata ſeu eroganda, & alias legitime ſpectantia, & pertinentia per eoſdem Rectores dictæ ſocietatis ſeu Confraternitatis Caritatis regi, diſtribui, & gubernari debere. Ac ſingulas Moniales prædictas pro tempore in dicto Monaſterio exiſtentes, introductas, & introducendas à colloquio quarumcumque perſonarum ſæcularium vel religioſarum, etiam affiniū, & parentum quomodocumque verbo vel in ſcriptis penitus abſtinere debere. Statuentes quod ſi quiſpiam eiſdem Monialibus aliqua dicere vel deferre voluerit, ipſæ Moniales nullo pacto aures præbere, vel aliquid recipere audeant vel præſumant, ſed Abbatiſſa, ſeu Prioriſſa huiuſmodi duabus antiquioribus, & grauioribus eiuſdem Monaſterij Monialibus aſſociata, verba ipſa per craticulam ferream præſentibus tamen, ſi videbitur, ad minus duobus Rectoribus dictæ Societatis ſeu Confraternitatis Caritatis audire, & ſic allata recipere poſſit, & valeat. Et nihilominus dicta auctoritate decernimus, quatuor claues, & ſeras totidem portis introitus ipſius Monaſterij eſſe, ipſaſq; claues penes quatuor Rectores Societatis, ſeu Cōfraternitatis huiuſmodi permanere debere. Ita quod porta ipſius Monaſterij aperiri non poſſit, nec debeat, niſi ſaltem, & ad minus duo ex Rectoribus huiuſmodi præſentes exiſtant.

Moniales B. Mariæ Magdalenæ vocari iubet.

§. 6. Et inſuper eaſdem Moniales, & earum ſingulas B. Mariæ Magdalenæ de pœnitentia Moniales perpetuo nuncupari debere pari auctoritate volumus, & decernimus. Verum cum ſperandum ſit vt dante Domino plures à ſordida vita ad bonam & exemplarem vitam tranſeant, & propterea non parua onera & expenſæ inibi in dies neceſſario ſupportari, & ſufferri oportere conſpiciamus.

Spolia meretricum Vrbis applicat. Ad quod vide bullam Clem. VII. cat. in rubr.

§. 7. Nos pro ſupportatione onerum huiuſmodi omnia & ſingula bona, ac ſpolia Curialium meretricum ex illicito quæſtu, & extra matrimoni clauſtra, & pudorem viuentium in Vrbe noſtra pro tempore ab inteſtato, & abſque condendi, ſeu faciendi teſtamenti facultate decedentium, quæcumque & qualiacumque fuerint, eidem Monaſterio illorumque Conuentui & Monialibus pro tempore exiſtentibus, motu, ſcientia & poteſtatis plenitudine ſimilibus dicta auctoritate perpetuo applicamus, ac incorporamus, ac applicata, & incorporata ex tunc prout ex nunc, & è contra dicto caſu adueniente fore & eſſe eadem auctoritate decernimus. Ac ipſis Curialibus & inhoneſtis mulieribus, quæ ad minus quartam vel quintam vel partem bonorum ſuorum quorumcumque mobilium vel immobilium eidem Monaſterio, & illius Conuentui, & Monialibus pro ſupportatione eorumdē onerum, ſeu alias pie relinquere, legare, vel donare voluerint, faciendi, & condendi teſtamenti, & de reliquis bonis earum tam mobilibus quam immobilibus, cuiuſcumque qualitatis, quantitatis, & valoris, libere, & licite ex tunc prout ex nunc, & è contra diſponendi licentiam, & facultatem dicta auctoritate motu, ſcientia & poteſtatis plenitudine prædictis, damus, & concedimus, Volumus tamen quod Rectores dictæ Societatis, ſeu Cōfraternitatis Caritatis pro dicto Monaſterio, & illius Conuentu agentes, earumdem bonorum ſic pro tempore legatorum, donatorum, ſeu relictorum, & aliorum bonorum earumdem Curialium meretricum ab inteſtato, ſeu ſine facultate teſtandi decedentium, & propterea ad dictum Monaſteriū vtpote incorporatorum pertinentium, quandocumque caſus contigerit, poſſeſſionem realem, & actualem auctoritate propria, capere, retinere & alias de illis, nomine, & ad opus dicti Monaſterij, & illius Conuentus diſponere poſſint, & valeant. Ita tamen quod de illis duo inuentaria coram authenticis, & probis viris per Notarium publicum incontinenti, & quanto citius poterunt, facere teneantur, quorum vnum Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ pro tempore exiſtenti, alterum verò dictæ Societati, ſeu Confraternitati conſignare debeant.

§. 8. Et

Confeſſori Monialium amplam abſoluendi facultatem concedit.
Tu vide moderationẽ in conſt. Clem. VIII. n. 115. Quacumque

§. 8. Et inſuper Correctori pro tempore exiſtenti dictę domus Fratrum Minimorum, ſub quorum cura, regimine & directione ipſæ Moniales pro tempore exiſtentes in ſpiritualibus ſubeſſe habent, eiſdem Monialibus nunc & pro tempore exiſtentibus Regulam, & normam religioſe viuendi, ac ſtatuta tam circa horarum, & diuinorum officiorum recitationem, quam alia ipſarum directionem cõcernentia condendi, & in vnum volumen redigendi, eiſq; aſſignandi, per nos tamen prius, ſeu quos duxerimus ad id deputandos antequã aſſignentur reuidenda & mature conſideranda, ac per nos Apoſtolica auctoritate confirmanda, & dũ caſus exegerit de nouo condendi, addendi, minuendi, caſſandi, & immutandi. Ac de Confeſſoribus idoneis, dictas Rectoribus eiuſdem Societatis ſeu Cõfraternitatis Caritatis gratis & acceptatis eiſdem Monialibus pro tempore exiſtẽtibus prouidẽdi eaſdẽq; Moniales, & earum ſingulas pro tempore exiſtentes à quibuſcumque earum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis quarumcumque grauibus & enormibus, etiam Apoſtolicæ Sedi reſeruatis, de quibus corde contritæ, & ore confeſſæ fuerint, Apoſtolica auctoritate totiens quotiens opus fuerit, abſoluendi, & in earum confeſſionibus eas audiendi, & pœnitentiam ſalutarem, iniungendi licentiam, & facultatem, dicta auctoritate concedimus.

Monaſterium bona & perſonas ſub B. Petri protectione recipit, Indulgentias eis & benefactorib. elargitur.
Tu vide moderationẽ in d. bulla Cl. viij. & in alia Pij v. nu. 30. Et ſi.

§. 9. Ac ipſum Monaſterium ſic erectum, illiuſq; Abbatiſſam, & Moniales, ac illarum res, & bona quæcumq; pro tempore exiſtentia, ſub noſtra, & Sedis Apoſtolicæ, ac beati Petri protectione, & inuiolabili conſeruatione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio eſſe volumus.

§. 10. Necnon eidem Abbatiſſæ ſeu Prioriſſæ, ac Monialibus, nunc & pro tempore exiſtentibus eiuſdem Monaſterii, ſingulisque Chriſti fidelibus vtriuſque ſexus vndecumque exiſtant opera caritatis, & manus adiutrices pro ſuſtentatione Monaſterij, Conuentus, & Monialium huiuſmodi porrigentibus, omnes & ſingulas & eaſmet indulgentias, facultates, & peccatorum remiſſiones concedimus, ac eaſdem Abbatiſſam, & Moniales pro tempore exiſtentes Orationem Dominicam, & ſalutationẽ Angelicam tantummodo recitantes, eaſdem verò Chriſti fideles manus adiutrices porrigentes, vt præfertur, lucrari poſſe volumus, quas eidem Societati, ſeu Confraternitati Caritatis, & aliis perſonis inibi expreſſis, videlicet quod ipſi vtriuſq; ſexus Chriſti fidẽles Eccleſias huiuſmodi Societatis, ſeu Confraternitatis viſitantes, ſeu de bonis ſuis pro operibus caritatis exercendis in teſtamento, vel alias contribuentes, legãtes, ſeu relinquentes, aut Confraternitatem Societatis huiuſmodi, hæredem partialem ſeu vniuerſalem inſtituentes, omnibus & ſingulis, ac illis eiſdemmet priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis etiam plenariis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conſeruatoriis, indultis, fauoribus, literis & gratiis, ſpiritualibus, & temporalibus, à Sede Apoſtolica in fauorem ſub Imagine Saluatoris ad ſancta ſanctorum, & ſancti Spiritus in Saxia, ac beatæ Mariæ de Populo, & ſancti Iacobi in Auguſta, necnon Sanctorum Ioannis Baptiſtæ, & Coſmæ & Damiani de Vrbe, & ſancti Iacobi in Compoſtella, Hoſpitalium, & Confraternitatum, ac Confratrum, ac illorum Eccleſiarũ, Capellanorum, Miniſtrorum, Officialium, Familiarium, rerum, & bonorum quorumcumque, ac illorum Eccleſias viſitantium, vel illis de bonis ſuis largientium, aut in totum vel in partem hæredem inſtituentium, communiter vel diuiſim, in genere vel in ſpecie, quomodolibet emanatis, & emanandis, quæ omnia & ſingula, necnon quarumcumque literarum Apoſtolicarum deſuper quomodolibet confectarum, & conficiendarum, ac quorumcumq; in eis contentorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis haberi volumus, etiam ſi illa non ſint in vſu, aut reuocari contingat, vti, potiri, & gaudere, ac literas Apoſtolicas ſuper eiſdem priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conſeruatoriis, indultis, fauoribus & gratiis, etiam illorum indiuiduam expreſſionem, & mentionem faciendo, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, inuocationibus, ac diebus ad libitum confratrum Confraternitatis huiuſmodi, ſimul vel ſeparatim expediri facere, in omnibus & per omnia, ac ſi illa non ſolum per clauſulas generales huiuſmodi, ſed per illorum omnium tenorem de verbo ad verbum, expreſſionem & inſertionem eiſdem Confraternitati, illiuſque confratribus, Eccleſiis, rebus, bonis, miniſtris, officialibus, capellanis, & familiaribus, ac eorum Eccleſias huiuſmodi viſitantibus, ac de bonis ſuis pro dictis operibus exercendis, aut alias contribuentibus, legantibus, aut relinquentibus, ſeu ipſas Confraternitates, hæredes partiales vel vniuerſales inſtituentibus, ſigillatim conceſſiſſemus, prout per quaſdam alias noſtras literas, quarum tenorem præſentibus pro ſufficienter expreſſo & inſerto haberi volumus, plenius continetur, conceſſimus, quas quidem indulgentias priuilegia, & alia omnia præmiſſa in eaſdem Abbatiſſam, ſeu Prioriſſam, ac Moniales pro tempore exiſtentes huiuſmodi, ac dictos vtriuſque ſexus Chriſti fideles Eccleſiam dicti Monaſterij viſitantes, & manus, vt præmittitur, adiutrices porrigentes, plenarie, dicta auctoritate transferimus.

Executores huius conſt. deputat.

§. 11. Quocirca dilectis filiis Gubernatori ac Auditori Cameræ, & Vicario Almæ Vrbis noſtræ, nunc & pro tempore exiſtentibus, per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum, per ſe vel alium, ſeu alios, Abbatiſſæ, & Prioriſſæ, ac Monialibus dicti Monaſterij, necnon Rectoribus dictæ Confraternitatis, ſeu Societatis Caritatis, in præmiſſis omnibus & eorum ſingulis aſſiſtentes, faciant eaſdem Abbatiſſam ſeu Prioriſſam, ac Moniales dicti Monaſterij, necnon Rectores, ſeu deputatos Societatis, ſeu Confraternitatis Caritatis huiuſmodi, nunc & pro tempore exiſtentes præmiſſis, omnibus & ſingulis plenarie, pacifice, & quiete, frui & gaudere, non permittentes eas, & eos, ac earũ & ipſorum ſingulos deſuper per quoſuis quacumque auctoritate, facultate, & poteſtate fungentes, quoquo modo moleſtari, ſeu alias inquietari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, ac inobedientes, & præmiſſis quouis modo, in toto vel in parte contrauenientes per cenſuras Eccleſiaſticas, & pecuniarias eorum arbitrio infligendas, & quas iteratis vicibus aggrauari poſſint, & alia opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato, ſeu etiam per eos vel eorum aliquem exhibito ſuper hoc auxilio brachij ſæcularis.

Notitiam habentes ſpoliorum Meretricum reuelare tenentur.
Hoc declarat Clem. vij. ant. in rubr.

§. 12. Nihilominus, vt omni fraude & dolo ceſſantibus bona Curialium meretricum ſic decendentium, vt præmittitur, incorporata, ſeu alias dicto Monaſterio relicta reuelentur, & propalentur, Rectoribus parochialium, & aliarum Eccleſiarum in Vrbe conſiſtentibus, & quamprimum de præmiſſis notitiam habuerint, Rectoribus, ſeu deputatis dictæ Confraternitatis, ſeu Societatis infra certum breuem, & peremptorium terminum eis deſuper etiam ſub pœna & cenſuris prædictis præfigendum, notificare, & reuelare habeant, præcipiant, & iniungant, & alia mandent & faciant, ac exequantur, quæ in præmiſſis commodo, decori, honeſtati, ac animarum quieti, & ſaluti expedire viderint.

Derogatio obſtantium.

§. 13. Non obſtantibus quibuſuis conceſſionibus, & donationibus, & aliis contrariis diſpoſitionibus ſuper huiuſmodi ſpoliis, & bonis in fauorem quarumuis perſonarum etiam familiarium, & Parafrenariorum noſtrorum cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis clauſulis, irritantibuſque & aliis decretis pro tempore factis, & faciendis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſt. Cuibus Rom. quouis modo, ſub quibuſuis verborum formis, & clauſulis etiam derogatoriarum derogatoriis conceſſis, confirmatis, & innouatis quibuſuis omnibus etiam ſi ad illorum ſufficientem derogationem, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales id importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut alia exquiſita forma ſeruanda foret, tenores huiuſmodi pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illas alias in ſuo robore permanſuris, hac vice ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & derogatum eſſe volumus per præſentes ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides exemplorum.

§. 14 Ceterum quia difficile foret præſentes vbicumq; opus fuerit oſtendere, vel exhibere, volumus, & eadem

auctoritate decernimus, quod earum tranſumptis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius eorumdem Gubernatoris, Auditoris, ſeu Vicarij munitis, plena vbique in iudicio, & extra fides adhibeatur, prout adhiberetur, & adhiberi deberet præſentibus ſi eſſent in medium exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo &c.

D. P. A. 8. 15. Maij. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimo, 14. Kalen. Iunij, Pontificatus noſtri Anno octauo.

XL. Damnatio errorum Martini Lutheri, & ſequacium, cum monitione, & requiſitione, vt ab eis recedant.

Martinus (licet plerique conuerſi ſint) obduratus permanſit, ideoque damnatus, & excommunicatus fuit, cum omnibus ſuis adhærentibus, & fautoribus, vt in ſeq. conſt.

Edita An. D. 1520. LEO EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exclamatio Pontificis aduerſus Lutherum. EXurge Domine, & iudica cauſam tuam, memor eſto improperiorum tuorum, eorum quę ab inſipientibus fiunt tota die: inclina aurem tuam ad preces noſtras, quoniam ſurrexerunt vulpes quærentes demoliri vineam, cuius tu torcular calcaſti ſolus, & aſcenſurus ad Patrem, eius curam, regimen, & adminiſtrationem, Petro tamquam capiti, & tuo Vicario, eiuſque ſucceſſoribus inſtar triumphantis Eccleſiæ commiſiſti. Exterminare nititur eam aper de ſylua, & ſingularis ferus depaſcitur eam. Exurge Petre, & pro paſtorali cura præfata tibi (vt præfertur) diuinitus demandata, intende in cauſam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, matris omnium Eccleſiarum, ac fidei magiſtræ: quam tu, iubente Deo, tuo ſanguine conſecraſti, contra quam, ſicut tu præmonere dignatus es, inſurgunt magiſtri mendaces, introducentes ſectas perditionis, ſibi celerem interitum ſuperducentes: quorum lingua ignis eſt, inquietum malum, plena veneno mortifero: qui zelum amarum habentes, & contentiones in cordibus ſuis, gloriantur, & mendaces ſunt aduerſus veritatem. Exurge tu quoque, quæſumus Paule, qui eam tua doctrina, ac pari martyrio illuminaſti atque illuſtraſti. Iam enim ſurgit nouus Porphyrius, quia ſicut ille olim ſanctos Apoſtolos iniuſte momordit, ita hic ſanctos Pontifices prædeceſſores noſtros contra tuam doctrinam eos non obſecrãdo, ſed increpando, mordere, lacerare, ac vbi cauſæ ſuæ diffidit, ad conuicia accedere non veretur, more hæreticorum, quorum (vt inquit Hieronymus) vltimum præſidium eſt, vt cum conſpiciant cauſas ſuas damnatum iri, incipiant virus ſerpentis lingua diffundere: & cum ſe victos conſpiciant, ad contumelias proſilire. Nam licet hæreſes eſſe ad exercitationem fidelium tu dixeris oportere, eas tamen, ne incrementum accipiant, neve vulpeculæ coaleſcant, in ipſo ortu, te intercedente, & adiuuante, extingui neceſſe eſt. Exurgat denique omnis Sanctorum, ac reliqua vniuerſalis Eccleſia, cuius vera ſacrarum literarum interpretatione poſthabita, quidam, quorum mẽtem pater mendacij excæcauit, & veteri hæreticorum inſtituto, apud ſemetipſos ſapientes, ſcripturas eaſdem aliter quam Spiritus ſanctus flagitet, proprio dumtaxat ſenſu, ambitionis, auræque popularis cauſa, teſte Apoſtolo, interpretantur, immo verò torquent, & adulterant: ita vt iuxta Hieronymum, iam non ſit Euangelium Chriſti, ſed hominis, aut quod peius eſt, diaboli. Exurgat, inquam, præfata Eccleſia ſancta Dei, & vna cum beatiſſimis Apoſtolis præfatis, apud Deum Omnipotentem intercedat, vt purgatis ouium ſuarum erroribus, eliminatiſque à fidelium finibus hæreſibus vniuerſis, Eccleſię ſuæ ſanctæ pacem, & vnitatem conſeruare dignetur.

Martinus Lutherus, & ſequaces multas hæreſes induxerunt. §. 1. Dudum ſiquidem, quod præ animi anguſtia, & mœrore exprimere vix poſſumus, fide dignorum relatu, ac fama publica referente, ad noſtrum peruenit auditum, immo verò, proh dolor, oculis noſtris vidimus, ac legimus, multos, & varios errores, quoſdam videlicet iam per Concilia ac prædeceſſorum noſtrorum conſtitutiones damnatos hæreſim etiam Græcorum, & Bohemicam expreſſe continentes: alios verò reſpectiue, vel hæreticos, vel falſos, vel ſcandaloſos, vel piarum aurium offenſiuos, vel ſimplicium mentium ſeductiuos, à falſis fidei cultoribus, qui per ſuperbam curioſitatẽ mundi gloriam cupientes, contra Apoſtoli doctrinam plus ſapere volunt, quam oporteat: quorum garrulitas (vt inquit Hieronymus) ſine ſcripturarum auctoritate non haberet fidem, niſi viderẽtur peruerſam doctrinam etiam diuinis teſtimoniis, male tamen interpretatis, roborare. A quorum oculis Dei timor receſſit, humani generis hoſte ſuggerente, nouiter ſuſcitatos, & nuper apud quoſdam leuiores in inclyta natione Germanica ſeminatos. Quod eo magis dolemus ibi eueniſſe, quod eamdem nationem, & nos, & prædeceſſores noſtri, in viſceribus ſemper geſſerimus caritatis. Nam poſt tranſlatum ex Græcis à Romana Eccleſia in eoſdem Germanos imperium, iidem prædeceſſores noſtri, & nos, einſdem Eccleſiæ aduocatos, defenſoreſque ex eis ſemper accepimus, quos quidem Germanos, catholicæ veritatis vere germanos, conſtat hæreſum acerrimos oppugnatores ſemper fuiſſe, cuius rei teſtes ſunt laudabiles illæ cõſtitutiones Germanorũ Imperatorũ pro libertate Eccleſiæ, proque expellendis, exterminandiſq; ex omni Germania hæreticis, ſub grauiſſimis pœnis etiam amiſſionis terrarũ, & dominiorum, contra receptatores, vel non expellentes olim editæ, & à noſtris prædeceſſoribus confirmatæ: quæ ſi hodie ſeruarentur, & nos, & ipſi vtique hac moleſtia careremus. Teſtis eſt in Concilio Conſtantien. Huſſitarum, ac Vviclefiſtarum, necnon Hieronymi Pragen. damnata, ac punita perfidia. Teſtis eſt totiens contra Bohemos Germanorũ ſanguis effuſus. Teſtis denique eſt prædictorum errorum ſeu multorum ex eis per Colonien. & Louanien. vniuerſitates, vtpote agri Dominici piiſſimas, religioſiſſimaſque cultrices non minus docta quam vera ac ſancta confutatio, reprobatio, & damnatio. Multa quoque alia allegare poſſemus, quæ, ne hiſtoriam texere videamur, prætermittenda cenſuimus. Pro paſtoralis igitur officij, diuina gratia nobis iniuncti cura quam gerimus prædictorum errorum virus peſtiferum vlterius tolerare ſeu diſſimulare, ſine Chriſtianæ religionis nota, atque orthodoxæ fidei iniuria nullo modo poſſumus. Eorum autem errorum aliquos præſentibus duximus inſerendos, quorum tenor ſequitur, & eſt talis.

1 Hęretica ſententia eſt, ſed vſitata, Sacramenta nouæ legis iuſtificantem gratiam illis dare, qui non ponunt obicem. *§. 2. Tenor articulorum hæreſis Lutheri.*

2 In puero poſt baptiſmum negare remanens peccatum, eſt Paulum, & Chriſtum ſimul conculcare.

3 Fomes peccati, etiam ſi nullum adſit actuale peccatum, moratur exeuntem à corpore animam ab ingreſſu cœli.

4 Imperfecta caritas morituri, fert ſecũ neceſſario magnum timorem, qui ſe ſolo ſatis eſt facere pœnam Purgatorij, & impedit introitum regni.

5 Tres eſſe partes Pœnitentię, contritionem, confeſſionem, & ſatisfactionem, non eſt fundatum in ſacra ſcriptura, nec in antiquis ſanctis Chriſtianis doctorib.

6 Contritio quæ paratur per diſcuſſionem, collationẽ, & deteſtationem peccatorum, qua quis recogitat annos ſuos in amaritudine animæ ſuæ, ponderando peccatorum grauitatẽ, multitudinem, fœditatem, amiſſionem æternę beatitudinis, ac ęternę damnationis acquiſitionem, hæc contritio facit hypocritam, immo magis peccatorem.

7 Veriſſimum eſt prouerbium, & omnium doctrina de contritionibus hucuſque data pręſtantius, de cetero non facere, ſumma pœnitentia: optima pœnitentia, noua vita.

8 Nullo modo præſumas confiteri peccata venialia, ſed omnia mortalia quia impoſſibile eſt, vt omnia mortalia cognoſcas. Vnde in primitiua Eccleſia ſolum manifeſta mortalia confitebantur.

9 Dum volumus omnia pure confiteri, nihil aliud facimus, quam quod miſericordiæ Dei nihil volumus relinquere ignoſcendum.

10 Peccata non ſunt vlli remiſſa, niſi remittente ſacerdote, credat ſibi remitti: imo peccatum maneret, niſi remiſſum crederet, non enim ſufficit remiſſio peccati, & gratiæ donatio, ſed oportet etiam credere eſſe remiſſum.

11 Nullo modo confidas abſolui propter tuam contritionem, ſed propter verbum Chriſti, Quodcumque ſolueris, &c. Hic, inquam, confide, ſi ſacerdotis obtinueris abſolutionem, & crede fortiter te abſolutum, & abſolutum vere eris, quicquid ſit de contritione.

12 Si per impoſſibile confeſſus non eſſet contritus, aut ſacerdos non ſerio, ſed ioco abſolueret, ſi tamen credat ſe abſolutum, veriſſime eſt abſolutus.

13 In ſacramento Pœnitentiæ, ac remiſſione culpæ, non plus facit Papa, aut Epiſcopus, quam infimus ſacerdos: imo vbi non eſt ſacerdos, æque tantum quilibet Chriſtianus, etiamſi mulier aut puer eſſet.

14 Nullus debet ſacerdoti reſpondere, ſe eſſe contritum, nec ſacerdos requirere.

15 Magnus eſt error eorum qui ad ſacramenta Euchariſtiæ accedunt, huic innixi, quod ſint confeſſi, quod non ſint ſibi conſcij alicuius peccati mortalis, quod præmiſerint orationes ſuas, & præparatoria, omnes illi ad iudicium ſibi manducant, & bibunt: ſed ſi credant, & confidant ſe gratiam ibi conſecuturos, hæc ſola fides facit eos puros, & dignos.

16 Conſultum videtur, quod Eccleſia in communi concilio ſtatueret laicos ſub vtraque ſpecie communicandos, nec Bohemi communicantes ſub vtraque ſpecie, ſunt hæretici, ſed ſchiſmatici.

17 Theſauri Eccleſiæ vnde Papa dat indulgentias, non ſunt merita Chriſti, & Sanctorum.

18 Indulgentiæ ſunt piæ fraudes fidelium & remiſſiones bonorum operum: & ſunt de numero eorum quæ licent, & non de numero eorum quæ expediunt.

19 Indulgentiæ his qui veraciter eas conſequuntur, non valent ad remiſſionem pœnæ pro peccatis actualibus debitæ apud diuinam iuſtitiam.

20 Seducuntur credentes, indulgentias eſſe ſalutares, & ad fructum ſpiritus vtiles.

21 Indulgētiæ neceſſariæ ſunt ſolū publicis criminib. & proprie conceduntur duris ſolúmodo, & impatiētib.

22 Sex generibus hominum indulgentiæ, nec ſunt neceſſariæ, nec vtiles: videlicet mortuis ſeu morituris, infirmis, legitime impeditis, his qui non commiſerunt crimina, his qui crimina commiſerunt ſed non publica, his qui meliora operantur.

23 Excommunicationes ſunt tantum externæ pœnæ, nec priuant hominem communibus ſpiritualibus Eccleſiæ orationibus.

24 Docendi ſunt Chriſtiani plus diligere excommunicationem, quam timere.

25 Romanus Pontifex Petri ſucceſſor, non eſt Chriſti Vicarius ſuper omnes totius mundi Eccleſias ab ipſo Chriſto in B. Petro inſtitutus.

26 Verbū Chriſti ad Petrū, Quodcūq; ſolueris ſuper terram, &c. extenditur dumtaxat ad ligata ab ipſo Petro.

27 Certum eſt in manu Eccleſię, aut Papę prorſus non eſſe ſtatuere articulos fidei, imo nec leges morum, ſeu bonorum operum.

28 Si Papa cum magna parte Eccleſiæ ſic vel ſic ſentiret, nec etiam erraret: adhuc non eſt peccatum aut hæreſis contrarium ſentire, præſertim in re non neceſſaria ad ſalutem, donec fuerit per Concilium vniuerſale alterum reprobatum, alterum approbatum.

29 Via nobis facta eſt eneruandi auctoritatem Conciliorum, & libere contradicendi eorum geſtis, & iudicandi eorum decreta, & confidenter confitendi, quicquid verum videtur, ſiue probatum fuerit, ſiue reprobatum à quocumque Concilio.

30 Aliqui articuli Ioannis Huſz condemnati in Concilio Conſtantien. ſunt Chriſtianiſſimi, veriſſimi, & Euangelici, quos nec vniuerſalis Eccleſia poſſet damnare.

31 In omni opere bono iuſtus peccat.

32 Opus bonum optime factum, eſt veniale peccatum.

33 Hæreticos comburi, eſt contra voluntatem ſpiritus.

34 Prœliari aduerſus Turcas, eſt repugnare Deo viſitanti iniquitates noſtras per illos.

35 Nemo eſt certus, ſe non ſemper peccare mortaliter propter occultiſſimum ſuperbiæ vitium.

36 Liberum arbitrium poſt peccatum, eſt res de ſolo titulo; & dum facit quod in ſe eſt, peccat mortaliter.

37 Purgatorium non poteſt probari ex ſacra ſcriptura, quæ ſit in canone.

38 Animæ in Purgatorio non ſunt ſecuræ de eorum ſalute ſaltem omnes: nec probatum eſt vllis aut rationibus, aut ſcripturis, ipſas eſſe nec extra ſtatum merendi, aut augendæ caritatis.

39 Animæ in purgatorio peccant ſine intermiſſione, quandiu quærunt requiem, & horrent pœnas.

40 Animæ ex Purgatorio liberatæ ſuffragiis viuentium minus beantur quam ſi per ſe ſatisfeciſſent.

41 Prælati Eccleſiaſtici, & Principes ſæculares non male facerent, ſi omnes ſaccos mendicitatis delerent.

Qui errores reprobi ſunt.

§. 3. Qui quidem errores, reſpectiue, quam ſint peſtiferi, quam pernicioſi, quam ſcandaloſi, quam piarum, & ſimplicium mentium ſeductiui, quam denique ſint contra omnem caritatem, ac S. R. E. matris omnium fidelium, & magiſtræ fidei, reuerentiam atque neruum Eccleſiaſticæ diſciplinæ, obedientiam ſcilicet quæ fons eſt, & origo omnium virtutū, ſine qua facile vnuſquiſq; infidelis eſſe conuincitur, nemo ſanæ mentis ignorat. Nos igitur in præmiſſis, vtpote grauiſſimis, propenſius (vt decet) procedere, necnon huiuſmodi peſti, morboque canceroſo, ne in agro Dominico tamquam vepris nociua vlterius ſerpat, viam præcludere cupientes, habita ſuper prædictis erroribus, & eorum ſingulis diligenti trutinatione, diſcuſſione, ac diſtricto examine, maturaque deliberatione, omnibuſq; rite penſatis, ac ſæpius ventilatis cum venerabilibus fratribus noſtris ſanctę Romanæ Eccleſię Cardinalibus, ac regularium Ordinum Prioribus ſeu Miniſtris generalibus, pluribuſque aliis ſacræ Theologiæ, necnon vtriuſque iuris profeſſoribus ſiue magiſtris, & quidem peritiſſimis: reperimus eoſdem errores, reſpectiue (vt præfertur) aut articulos non eſſe catholicos, nec tamquam tales eſſe dogmatizandos, ſed contra Eccleſiæ catholicæ doctrinam ſiue traditionem, atque ab ea veram diuinarum ſcripturarum receptam interpretationem, cuius auctoritati ita acquieſcendum cenſuit Auguſtinus, vt dixerit ſe Euangelio non fuiſſe crediturum, niſi Eccleſiæ catholicæ interueniſſet auctoritas. Nam eiſdem erroribus, vel eorum aliquo vel aliquibus, palam ſequitur, eamdem Eccleſiam, quæ Spiritu ſancto regitur, errare, & ſemper erraſſe. Quod eſt vtique contra illud, quod Chriſtus diſcipulis ſuis in aſcenſione ſua (vt in ſancto Euangelio Matthæi legitur) promiſit dicens: Ego vobiſcum ſum vſque ad conſummationem ſæculi. Necnon contra ſanctorum Patrum determinationes, Conciliorum quoque, & ſummorum Pontificum expreſſas ordinationes, ſeu canones, quibus non obtemperaſſe, omnium hæreſum, & ſchiſmatum teſte Cypriano, fomes & cauſa ſemper fuit.

Pont. eos damnat tanquam hæreticos, & falſos.

§. 4. De eorumdem itaque venerabilium fratrum noſtrorum conſilio, & aſſenſu, ac omnium, & ſingulorum prædictorum, matura deliberatione prædicta, auctoritate Omnipotentis Dei, & beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, & noſtra, præfatos omnes, & ſingulos articulos ſeu errores, tāquam vt præmittitur reſpectiue hæreticos, aut ſcandaloſos, aut falſos, aut piarum aurium offenſiuos, vel ſimplicium mētium ſeductiuos, & veritati catholicæ obuiantes, damnamus, reprobamus, atque omnino reiicimus, ac pro damnatis, reprobatis, atque omnino reiectis ab omnibus vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus haberi debere, harum ſerie decernimus, & declaramus. Inhibentes in virtute S. obedientiæ, ac ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ, necnon quoad Eccleſiaſticas, & regulares perſonas, Epiſcopalium omnium, etiam Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Eccleſiarum, Monaſteriorum quoque, & Prioratuum etiam conuentualium, & quarumcumque dignitatum, aut beneficiorum Eccleſiaſticorum, ſæcularium, aut quorumuis Ordinum regularium, priuationis, & inhabilitatis ad

illa,& alia in poſterum obtinenda: quo verò ad Conuentus, Capitula, ſeu domos, aut pia loca ſæcularium, vel regularium, etiam Mendicantium, necnon vniuerſitatis etiam ſtudiorum generalium, quorumcumque priuilegiorum indultorum, à Sede Apoſtolica, vel eius Legatis, aut aliàs quomodolibet habitorum, vel obtentorum, cuiuſcumque tenoris exiſtant: necnon nominis, & poteſtatis ſtudium generale tenendi, legendi, ac interpretandi quaſuis ſcientias, & facultates, & inhabilitatis ad illa & alia impoſterum obtinenda; Prædicationis quoque officij, ac amiſſionis ſtudij generalis, & omnium priuilegiorum eiuſdem: quo verò ad ſæculares eiuſdem excommunicationis, necnon amiſſionis cuiuſcumque emphyteuſis, ſeu quorumcumque feudorum, tam à Romana Eccleſia, quam alias quomodolibet obtentorum, ac etiam inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda: necnon quoad omnes, & ſingulos ſuperius nominatos, inhibitionis Eccleſiaſticæ ſepulturæ, inhabilitatiſq; ad omnes, & ſingulos actus legitimos, infamiæ, ac diffidationis, & criminis læſæ maieſtatis, & hæreticorum & fautorum eorumdem in iure expreſſis pœnis, eo ipſo, & abſque vlteriori declaratione per omnes & ſingulos ſupradictos, ſi (quod abſit) contrafecerint, incurrendis, à quibus vigore cuiuſcumque facultatis, & clauſularũ eis in confeſſionalibus quibuſuis perſonis, ſub quibuſuis verborum formis contentarum, niſi à Rom. Pont. vel alio ab eo ad id in ſpecie facultatem habente, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolui nequeant. Omnibus, & ſingulis, vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus, tam laicis, quam clericis, ſæcularibus & quorumuis Ordinum regularibus, & aliis quibuſcumque perſonis, cuiuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtant, & quacumque Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium, Collegiatarum, ac inferiorum Eccleſiarum Prælatis, Clericis, aliiſque perſonis Eccleſiaſticis, ſæcularibus, & quorumuis Ordinum etiam Mendicantium regularibus, Abbatibus, Prioribus, vel Miniſtris generalibus, vel particularibus, fratribus ſeu religioſis, exemptis, & non exẽptis: Studiorum quoque vniuerſitatibus ſæcularibus, & quorumuis Ordinum etiam Mẽdicantium regularibus, necnon Regibus, Imperatori, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Capitaneis, Conductoribus, Domicellis, omnibuſq; officialibus, Iudicibus, Notariis Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, Cõmunitatibus, Vniuerſitatibus, Potentatibus, Ciuitatibus, Caſtris, Terris, & locis, ſeu eorum, vel earum ciuibus, habitatoribus, & incolis, ac quibuſuis aliis perſonis Eccleſiaſticis, vel regularibus (vt præfertur) per vniuerſum orbem, vbicumq. præſertim in Alemania exiſtentibus, vel pro tempore futuris, ne præfatos errores, aut eorum aliquos, peruerſamque doctrinam huiuſmodi aſſerere, affirmare defendere, prędicare, aut illi quomodolibet, publice vel occulte, quouis quæſito ingenio vel colore, tacite, vel expreſſe fauere præſumant.

Scriptura Lutheri in quibus dicti eius Articuli continentur damnat, illaſque penes alquẽ retineri prohibet, quin imo comburi mandat.

§. 5. Inſuper, quia errores præfati, & plures alij continentur in libellis ſeu ſcriptis Martini Luther, dictos libellos, & omnia dicti Martini, ſcripta ſeu prædicationes, in latino, vel quocumque alio idiomate reperiantur, in quibus dicti errores, ſeu eorum aliquis contineantur, ſimiliter damnamus, reprobamus, atque omnino reiicimus, & pro omnino damnatis, reprobatis, ac reiectis, (vt præfertur) haberi volumus, mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœnis prædictis eo ipſo incurrendis, omnibus, & ſingulis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus ſuperius nominatis, ne huiuſmodi ſcripta, libellos, prædicationes, ſeu ſchedulas, vel in eis contenta capitula, errores, aut articulos ſupradictos continentia, legere, aſſerere, prædicare, laudare, imprimere, publicare, ſiue defendere, per ſe vel alium, ſeu alios, directe, vel indirecte, tacite, vel expreſſe, publice vel occulte, aut in domibus ſuis, ſiue aliis publicis, vel priuatis locis tenere quoquo modo præſumãt: quin imo illa ſtatim poſt harũ publicationẽ vbicumq; fuerint, per Ordinarios, & alios ſupradictos diligenter quæſita, publice, & ſolẽniter in præſentia cleri, & populi, ſub õnibus, & ſingulis ſupradictis pœnis cõburãt.

Pont. citat ſecus Lutherũ & deinde eũdem hortatus fuit vt ab erroribus deſiſteret.

§. 6. Quod verò ad ipſum Martinum attinet (bone Deus) quid prætermiſimus, quid non fecimus, quid paternæ caritatis omiſimus, vt eum ab huiuſmodi erroribus reuocaremus? Poſtquam enim ipſum citauimus, mitius cum eo procedere volẽtes, illum inuitauimus, atque tam per diuerſos tractatus cum Legato noſtro habitos, quam per literas noſtras, hortati fuimus, vt à prædictis erroribus diſcederet, aut oblato etiam ſaluo conductu, & pecunia ad iter neceſſaria, ſine metu ſeu timore aliquo, quem perfecta caritas foras mittere debuit, veniret, ac Saluatoris noſtri, Apoſtolique Pauli exemplo, non occulto, ſed palam, & in facie loqueretur. Quod ſi feciſſet, pro certo (vt arbitramur) ad cor reuerſus, errores ſuos cognouiſſet: nec in Romana Curia, quam tantopere vanis maleuolorum rumoribus pluſquam oportuit tribuendo vituperat, tot reperiiſſet errata, docuiſſemuſque eum luce clarius, ſanctos Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, quos præter omnem modeſtiam iniurioſe lacerat, in ſuis canonibus ſeu conſtitutionibus, quas mordere nititur, nunquam erraſſe: quia iuxta Prophetam, nec in Galaad reſina, nec medicus deeſt.

Ille vero ad futurum Concilium prouocauit.

Pij 2. conſt. habes ſupra fol. 290.

§. 7. Sed obaudiuit ſemper, & prædicta citatione, omnibus, & ſingulis ſupradictis ſpretis venire contempſit, ac vſque in præſentem diem contumax, atque animo indurato cenſuras vltra annum ſuſtinuit; & quod deterius eſt, addens mala malis, de citatione huiuſmodi notitiam habens, in vocem temerariæ appellationis prorupit ad futurum Concilium, contra conſtitutionem Pij Secundi, ac Iulij Secundi prædeceſſorum noſtrorum, qua cauetur, taliter appellantes hæreticorum pœna plectendos, (Fruſtra etiam Concilij auxilium implorauit, qui illi ſe non credere palam profitetur) itaut contra ipſum, tamquam de fide notorie ſuſpectum, immo vere hæreticum, abſque vlteriori citatione vel mora ad condemnationem, & damnationem eius tamquam hæretici, ac ad omnium & ſingulorum ſuprascriptarum pœnarum & cenſurarum ſeueritatem procedere poſſemus.

Et nihilominus Pont. iterum Martinum, atq. adhærentes ad conuerſionem hortatur.

§. 8. Nihilominus de eorumdem fratrum noſtrorum conſilio, Omnipotentis Dei imitatores clementiam, qui non vult mortem peccatoris, ſed magis vt conuertatur, & viuat: omnium iniuriarum hactenus, nobis & Apoſtolicæ Sedi illatarum obliti, omni qua poſſumus pietate vti decreuimus, & quantum in nobis eſt, agere, vt propoſita manſuetudinis via, ad cor reuertatur, & à prædictis recedat erroribus, vt ipſum tamquã filium illum prodigum ad gremium Eccleſiæ reuertentem, benigne recipiamus. Ipſum igitur Martinum, & quoſcumque ei adhærentes, eiuſque receptatores & fautores, per viſcera miſericordiæ Dei noſtri, & per aſperſionem ſanguinis Domini noſtri Ieſu Chriſti, quo & per quem humani generis redemptio, & ſanctæ matris Eccleſiæ ædificatio facta eſt, ex toto corde hortamur & obſecramus, vt ipſius Eccleſiæ pacem, vnitatem & veritatem, pro qua ipſe Saluator tam inſtanter orauit ad Patrem, turbare deſiſtant, & à prædictis tam pernicioſis erroribus prorſus abſtineant; inuenturi apud nos, ſi effectualiter paruerint, & paruiſſe per legitima documenta nos certificauerint, paternæ caritatis affectum, & apertum manſuetudinis & clementiæ fontem.

Luthero inhibet prædicationis officium.

§. 9. Inhibentes nihilominus eidem Martino ex nunc, vt interim ab omni prędicatione, ſeu prædicationis officio omnino deſiſtat.

Luthero & ei adhærentibus terminũ præfigit ad deſiſtẽn. ab eorũ erroribus.

Tu ſcias quod in hoc termino Lutherus & multo ſequaces impœnitentes fuerunt nonnulli autem conuerſi ſunt, vt hic inf conſt. ſeq.

§. 10. Alioquin in ipſum Martinum, ſi forte iuſtitiæ & virtutis amor à peccato non retrahat, indulgentiæq; ſpes ad pœnitẽtiã non reducat, pœnarũ terror coerceat diſciplinæ, eumdem Martinum, eiuſque adhærentes, complices, fautores, & receptatores, tenore præſentium requirimus & monemus, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub prędictis omnibus & ſingulis pœnis, eo ipſo incurrendis, diſtricte præcipiendo mãdamus, quatenus infra ſexaginta dies, quorũ viginti pro primo, viginti pro ſecũdo, & reliquos viginti dies pro tertio & peremptorio termino aſſignamus, ab affixione præſentium in locis infraſcriptis, immediate ſequentes numerandos. ipſe Martinus, complices, fautores, adhęrẽtes, & receptatores prædicti, à pręfatis erroribus eorumq; prædicatione, ac publicatione & aſſertione, defenſione quoque, & librorum ſeu ſcripturarum editione ſuper eiſdem ſiue eorum aliquo omnino

deſiſtant

deſiſtant, libroſque ac ſcripturas, omnes & ſingulos pręfatos errores ſeu eorum aliquos quomodolibet continentes, comburant, vel comburi faciant. Ipſe etiam Martinus errores & aſſertiones huiuſmodi omnino reuocet, ac de reuocatione huiuſmodi per publica documenta in forma iuris valida, in manibus duorũ Prælatorum conſignata, ad nos infra alios ſimiles ſexaginta dies tranſmittenda, vel per ipſummet (ſi ad nos venire voluerit, quod magis placeret) cum præfato pleniſſimo ſaluo conductu, quem ex nunc concedimus, deferenda, nos certiores efficiat, vt de eius vera obedientia nullus dubitationis ſcrupulus valeat remanere.

Et inobedientes pœnas hic contentis innodat.

§. 11. Alias ſi (quod abſit) Martinus præfatus, complices, fautores adhærentes, & receptatores prædicti, ſecus egerint, ſeu præmiſſa omnia, & ſingula infra terminum prædictum cum effectu non adimpleuerint, Apoſtoli imitantes doctrinam, qui hæreticum hominẽ, poſt primam, & ſecundam correptionem, vitandum docuit, ex nunc, prout ex tunc, & è conuerſo, eumdẽ Martinum, complices, adhærentes, fautores, & receptatores præfatos, & eorum quemlibet, tamquam aridos palmites in Chriſto non manentes, ſed doctrinam contrariam catholicæ fidei inimicam, ſiue ſcãdaloſam, ſeu damnatam, in non modicam offenſam diuinæ maieſtatis, ac vniuerſalis Eccleſiæ & fidei catholicæ detrimentum & ſcandalum dogmatizantes claues quoque Eccleſiæ vilipendentes, notorios & pertinaces hæreticos, eadem auctoritate, fuiſſe & eſſe declarãtes, eoſdem vt tales, harũ ſerie condẽnamus, & eos pro talibus haberi ab omnibus vtriuſq; ſexus Chriſti fidelibus ſupradictis, volumus & mandamus. Eoſq; omnes, & ſingulos omnibus ſupradictis, & aliis contra tales à iure inflictis pœnis, præſentium tenore ſubiicimus, eiſdem irretitos fuiſſe, & eſſe decernimus & declaramus.

Opera Lutheri omnia damnat, & prohibet illa imprimi, teneri &c.

§. 12. Inhibemus præterea ſub omnibus & ſingulis præmiſſis pœnis, eo ipſo incurrendis, omnibus & ſingulis Chriſti fidelibus ſuperius nominatis, ne ſcripta, etiam præfatos errores non continentia, ab eodem Martino quomodolibet condita vel edita, aut condenda vel edẽda, ſeu eorum aliqua tãquam ab homine orthodoxę fidei inimico, atque ideo vehementer ſuſpecta, & vt eius memoria omnino deleatur de Chriſti fidelium conſortio legere, aſſerere, prædicare, laudare, imprimere, publicare, ſiue defendere, per ſe vel alium, ſeu alios directe vel indirecte, tacite vel expreſſe, publice vel occulte, ſeu in domibus ſuis, ſiue aliis locis, publicis vel priuatis, tenere quoquo modo præſumant: quinimo illa comburant, vt præfertur.

Monet omnes fideles vt euitent ſupradictos hæreticos.

§. 13. Monemus inſuper omnes, & ſingulos Chriſti fideles ſupradictos, ſub eadem excommunicationis latæ ſententiæ pœna, vt hæreticos prædictos declaratos & condemnatos, mandatis noſtris non obtemperãtes, poſt lapſum termini ſupradicti euitent, & quantum in eis eſt, euitari faciant, nec cum eiſdem vel eorum aliquo, commercium, aut aliquam conuerſationem, ſeu communionem habeant, nec eis neceſſaria miniſtrent.

Lutherum, eiuſque ſequaces capi mandat ſub pœnis de quibus hic.

§. 14. Ad maiorem præterea dicti Martini, ſuorũque complicum, fautorum, & adhærentium, ac receptatorum prædictorum, ſic poſt lapſum termini prædicti declaratorum hæreticorum & condemnatorum confuſionem, vniuerſis, & ſingulis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Patriarchalium, metropolitanarum, & aliarum cathedralium, collegiatarum, ac inferiorum Eccleſiarum Prælatis, Capitulis, aliiſque perſonis Eccleſiaſticis, ſæcularibus & quorumuis Ordinum etiam Mendicantium (præſertim eius congregationis, cuius dictus Martinus eſt profeſſus, & in qua degere vel morari dicitur) regularibus exemptis, & non exemptis, necnon vniuerſis & ſingulis principibus, quacumque Eccleſiaſtica vel mundana fungentibus dignitate Regibus, Imperatoris Electoribus, ducibus, marchionibus, comitibus, baronibus, capitaneis, conductoribus, domicellis, communitatibus, vniuerſitatibus, potentatibus, ciuitatibus, terris, caſtris, & locis, ſeu eorum habitatoribus, ciuibus & incolis, omnibuſque aliis & ſingulis ſupradictis, per vniuerſum Orbem, præſertim in eadem Alemania conſtitutis mãdamus, quatenus ſub prædictis omnibus & ſingulis pœnis, ipſi vel eorum quilibet, pręfatum Martinum, complices, adhærentes, receptatores, & fautores perſonaliter capiant, & captos ad noſtram inſtantiam retineant, & ad nos mittant; reportaturi pro tam bono opere, à nobis & ſede Apoſtolica remuneratio nem, præmiumque condignum, vel ſaltem eos, & eorum quemlibet, de metropolitanis, cathedralibus collegiatis, & aliis Eccleſiis, domibus, monaſteriis, conuentibus, ciuitatibus, dominiis, vniuerſitatibus, communitatibus, caſtris, terris, ac locis reſpectiue tam clerici & regulares, quam laici, omnes & ſinguli ſupradicti omnino expellãt.

Loca ad quæ declinauerit Lutherus, & eius ſequaces interdicto ſubiiciuntur.

§. 15. Ciuitates verò, dominia, terras, caſtra, villas, comitatus, fortalicia, oppida, & loca quæcumque vbilibet conſiſtentia, eorum & earum reſpectiue metropolitanas, cathedrales, collegiatas, & alias Eccleſias, monaſteria, prioratus, domus, conuentus, & loca, religioſa vel pia, cuiuſcumque ordinis, vt pręfertur, ad quæ pręfatum Martinum, vel aliquem ex prædictis, declinare contigerit, quamdiu ibi permanſerint, & triduo poſt receſſum, Eccleſiaſtico ſubiicimus interdicto.

Præcipit præfatis, vt Lutherum, & ei adhærentes, hæreticos publicari faciãt.

§. 16. Et vt præmiſſa omnibus innoteſcat, mandamus inſuper vniuerſis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum cathedralium, ac collegiatarum Eccleſiarum prælatis, capitulis, aliiſque perſonis Eccleſiaſticis, ſæcularibus, & quorumuis Ordinum ſupradictorum regularibus, fratribus religioſis, monachis, exemptis & non exemptis ſupradictis, vbilibet præſertim in Alemania conſtitutis, quatenus ipſi vel eorum quilibet ſub ſimilibus cenſuris & pœnis, eo ipſo incurrendis, Martinum, omneſque & ſingulos ſupradictos, qui elapſo termino huiuſmodi mandatis ſeu monitis noſtris non paruerint, in eorum Eccleſiis, Dominicis, & aliis feſtiuis diebus, dum inibi maior populi multitudo ad diuina conuenerit, declaratos hæreticos, & condemnatos publice nuncient, faciantque, & mandent ab aliis nunciari, & ab omnibus arctius euitari.

Et cenſ. iſtã publicari mãdat, & excommunicari publicationem impedientes.

§. 17. Necnon omnibus Chriſti fidelibus, vt eos euitent, pari modo ſub prædictis cenſuris & pœnis. Et præſentes literas vel earum tranſumptum ſub forma infraſcripta factum, in eorum Eccleſiis, monaſteriis, domibus, conuentibus, & aliis locis, legi, publicari, atq; affigi faciant. Excommunicamus quoque & anathematizamus omnes & ſingulos, cuiuſcumque ſtatus, gradus, conditionis, præeminentiæ, dignitatis, aut excellentiæ fuerint qui, quo minus præſentes literæ, vel earum tranſumpta, copię ſeu exemplaria, in ſuis terris & dominiis, legi, affigi & publicari poſſint, fecerint, vel quoquo modo procurauerint, per ſe vel alium, ſeu alios, publice vel occulte, directe vel indirecte, tacite vel expreſſe.

Tranſumptis credi iubet.

§. 18. Poſtremo quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca deferri, in quibus neceſſariũ foret, volumus & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod earum tranſumptis manu publici notarij confectis & ſubſcriptis, vel in Alma vrbe impreſſis, & ſigillo alicuius Eccleſiaſtici Pręlati munitis, vbique ſtetur, & plena fides adhibeatur, prout originalibus literis ſtaretur & adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Iuſſio publicandi hanc bullam. Quam publ. non inueni, ſed hic Pont. de ea teſtatur in ſeq. bulla.

§. 19. Et ne præfatus Martinus, omneſque alij ſupradicti, quos præſentes literæ quomodolibet concernunt, ignorantiam earumdem literarum, & in eis contentorum omnium & ſingulorum prætẽdere valeant, literas in Baſilicæ principis Apoſtolorum, & Cancellariæ Apoſtolicæ, necnon cathedralium Eccleſiarum Brandeburgen. Miſnen. & Meſpergen. valuis & affigi & publicari volumus. Decernentes, quod earumdem literarum publicatio ſic facta, ſupradictum Martinum, omneſque alios & ſingulos prænominatos, quos literæ huiuſmodi quomodolibet concernunt, perinde arctent, ac ſi literæ ipſæ die affixionis & publicationis huiuſmodi, eis perſonaliter lectæ, & intimatæ forent, cum non ſit veriſimile, quod ea quæ tãm patenter fiunt, debeant apud eos incognita remanere.

Clauſula derogatoria.

§. 20. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſeu ſi ſupradictis omnibus & ſingulis, vel eorum alicui, aut quibuſuis aliis à Sede Apoſtolica prędicta, vel ab ea poteſtatem habẽtibus, ſub quauis forma, etiã confeſſionali, & cũ quibuſuis etiã fortiſ-

ſimis clauſulis, aut ex quauis cauſa, ſeu grandi conſideratione, indultum vel conceſſum exiſtat, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales id importantes, de indulto huiuſmodi mentionem, eiuſdem indulti tenores, cauſas, & formas, perinde ac ſi de verbo ad verbum infererentur, ita vt omnino tollatur, præſentibus pro expreſſis habentes.

Sanctio pœnalis.

§. 21. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ damnationis, reprobationis, reiectionis, decreti, declarationis, inhibitionis, voluntatis, mandati, hortationis, obſecrationis, requiſitionis, monitionis, aſſignationis conceſſionis condemnationis, ſubiectionis, excommunicationis, & anathematizationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

D. P. A. 8. 16. Iunij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimo, xvij. kalen. Iulij Pontificatus noſtri Anno octauo.

XLI. Damnatio & excommunicatio Martini Lutheri hæretici, & eius ſequacium.

Errorum eiuſdem Martini damnationem, habes in conſt. præcedente.

Edita An. D. 1521.

LEO EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

DEcet Romanum Pontificem, ex tradita ſibi diuinitus poteſtate, pœnarum ſpiritualium, & temporalium, pro meritorum diuerſitate diſpenſatorem conſtitutum, ad reprimendum nefarios conatus peruerſorum, quos noxiæ voluntatis adeo deprauata captiuat intentio, vt Dei timore poſtpoſito, canonicis ſanctionibus, mandatiſque Apoſtolicis neglectis, atque contemptis, noua & falſa dogmata excogitare, ac in Eccleſia Dei nefarium ſchiſma inducere, aut ſchiſmaticis ipſis inconſutilem Redemptoris noſtri tunicam, orthodoxæque fidei vnitatem ſcindere ſatagentibus, fauorem præbere, aſſiſtere, adhærereque non verentur; ne Petri nauicula, ſine Gubernatore, & remige nauigare videatur, contra tales, eorumque ſequaces, acrius inſurgere, & exaggeratione pœnarum, & alias opportuno remedio ita prouidere, ne iidem contemptores in reprobum ſenſum dati, illiſque adhærentes, falſis commentis, ac ſubdolis eorum malitiis ſimplicem turbam decipiant, ac in eumdem errorem & ruinam ſecum trahant, ac veluti morbo contagioſo contaminent, & ad maiorem ipſorum damnatorum confuſionem, omnibus Chriſti fidelibus publice oſtendere, ac palam declarare, quam formidabilium cenſurarum, & pœnarum illi rei exiſtant, ad hoc, vt ipſi ſic declarati & publicati, confuſi tandem & compuncti, ad cor ſuum redire, & ab eorumdem excommunicatorum, & anathematizatorum prohibita conuerſatione, & participatione, ac etiam obedientia, ſe penitus ſubtrahant, vt diuinam vltionem euadant, illorumque damnationis participes minime fiant.

Hic Pont. edidit contra Lutherum conſt. præcedentem.

§. 1. Sane alias, cum quidam falſi fidei cultores, mundi gloriam quærentes, &c.

Omittitur reſiduum huius narratiuæ, quoniam tota bulla eſt quæ immediate præcedit.

Poſt enim publicationē multi illius ſequaces ad fidem Catholicam cōuerſi ſunt. Lutherus autem peiora commiſit, & ſequaces multos habuit.

§. 2. Cum autem, ſicut accepimus, licet poſt literarum affixionem & publicationem poſt elapſum termini, ſeu terminorum huiuſmodi in literis per nos præfixi huiuſmodi, ſeu præfixorum (quos quidem terminos elapſos fuiſſe & eſſe omnibus Chriſti fidelibus & per præſentes ſignificamus, & fidem facimus) nonnulli ex eis, qui eiuſdem Martini errores ſecuti fuerunt, ipſarum literarum ac monitionum, & mandatorum noſtrorum notitiam habentes, ſpiritu ſanioris conſilij ad cor reuerſi, errores ſuos confitentes, & hæreſim in manibus noſtris abiurantes, & ad veram fidem catholicam ſe conuertentes, abſolutionis beneficium, iuxta facultatem eiſdem nunciis deſuper conceſſam obtinuerint, & in nonnullis ciuitatibus, & locis dictæ Alemaniæ, libri, & ſcripturæ dicti Martini iuxta mandata noſtra publice cremati fuerint, tamen ipſe Martinus (quod non ſine graui animi moleſtia, & mentis noſtræ perturbatione referimus) in reprobum ſenſum datus, non ſolum errores ſuos infra præmiſſum terminum reuocare, & de reuocatione huiuſmodi nos certiores facere, ſeu ad nos venire contempſit; verum tamquam petra ſcandali peiora prioribus contra nos & hanc ſanctam Sedem, & fidem Catholicam ſcribere & prædicare, & alios ad hoc inducere non eſt veritus, propter quod, ſicut ipſe iam hæreticus eſt declaratus, ita & alij etiam non paruæ auctoritatis & dignitatis, propriæ ſuæ ſalutis immemores, ipſius Martini peſtiferam hæreticorum ſectam publice & notorie ſequenter, eique palam & publice auxilium, conſilium, & fauorem ſubminiſtrantes, ipſumque Martinum in ſua inobedientia & contumacia confouentes, & alij publicationem dictarum literarum impedientes, pœnas in dictis noſtris literis contentis damnabiliter incurrerunt, & hæretici merito ſunt habendi, atque ab omnibus Chriſti fidelibus euitandi, dicente Apoſtolo, Hæreticum hominem, poſt vnam, & ſecundam correctionem deuita, ſciens quia ſubuerſus eſt, qui eiuſmodi eſt, & delinquit, cum ſit proprio iudicio condemnatus.

Martinum ideo & eius ſequaces anathematizatos & alias pœnas incurriſſe decernit.

§. 3. Vt igitur cum Martino & aliis hæreticis excommunicatis, & anathematizatis, & maledictis merito copulentur, & ſicut in delinquendo dicti Martini pertinaciam ſequuntur, ita pœnarum & nominis participes fiant, ſecumque Lutherani vocem, & debitas portent pœnas, cum præmiſſa adeo manifeſta, & notoria ſunt effecta, & permanentes, ita vt nulla probatione aut monitione vel citatione indigeant, prout ſic fore decernimus & declaramus. Martinum & alios, qui eumdem Martinum in ſuo prauo & damnato propoſito obſtinatum ſequuntur, ac etiam eos, qui eum etiam præſidio militari defendunt, cuſtodiunt, & propriis facultatibus, vel alias quomodolibet ſuſtentare non verentur, ac auxilium, conſilium, vel fauorem, quouis modo præſtare & ſubminiſtrare præſumpſerunt, & præſumunt, quorum omnium nomina, & cognomina, & qualitates, etſi quauis celſa vel grandi præfulgeant dignitate, præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ac ſi nominatim exprimerentur, ac in illorum publicatione vigore præſentium facienda nominatim exprimi poſſent, decernimus; excommunicationis, & etiam anathematis, necnon maledictionis æternæ, & interdicti, ac in eos, & eorum deſcendentes dignitatum, honorum, & bonorum, priuationis, & inhabilitationis ad illa, necnon bonorum confiſcationis, & criminis læſæ Maieſtatis & alias ſententias, cenſuras, & pœnas, etiam in hæreticos à canonibus inflictas in dictis literis contentas damnabiliter incidiſſe.

Interdictum Eccleſiaſticū apponit.

§. 4 Ciuitates quoque, terras, caſtra, oppida, & loca, in quibus tunc pro tempore fuerint, & ad quæ eos declinare contigerit, ac quæ in illis ſunt, ac alias etiam cathedrales & metropolitan. monaſteria, & alia religioſa & pia loca, etiam exempta, & non exempta, quocumque Eccleſiaſtico interdicto ſuppoſita eſſe, ita vt illo durante, illis, prætextu cuiuſuis indulti Apoſtolici, præterquam in caſibus à iure præmiſſis, & in illis, non alias quam ianuis clauſis, ac excommunicatis, & interdictis excluſis, nequeant miſſę, & alia diuina officia celebrari, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium declaramus, illoſque pro excommunicatis, & anathematizatis, maledictis, interdictis, priuatis, & inhabilibus, vbicumque locorum denunciari, & publicari, ac ab omnibus Chriſti fidelibus arctius euitari præcipimus & mandamus.

Illoſque à Prælatis excommunicatos publicari mandat.

§. 5. Et vt in omnibus tantū in Dei Eccleſiæ ſuæ vilipendium Martini & ſequacium & aliorum inobedientium obſtinatæ temeritatis audacia innoteſcat, ne morbida pecus gregem inficiat, parſque ſyncera ad infectionem trahatur, vniuerſis & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, patriarchalium, metropolitan. cathedralium,

thedralium, & collegiatarum Eccleſiarum prælatis, capitulis, & perſonis Eccleſiaſticis, & quorumuis Ordinum etiam Mendicantium religioſis exemptis, & non exemptis vbilibet conſtitutis, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis, mandamus, quatenus ipſi & quilibet eorum, ſi & poſtquam vigore præſentium requiſiti fuerint, infra tres dies, quorum vnum pro primo, & alium pro ſecundo, & reliquum pro tertio & peremptorio termino, ac canonica monitione præmiſſa aſſignamus, eoſdem Martinum, & alios excommunicatos, anathematizatos, maledictos & hæreticos declaratos, aggrauatos, interdictos, priuatos, & inhabiles, & in præſentium executione nominatos in eorum Eccleſiis, Dominicis, & aliis feſtiuis diebus (dum maior inibi populi multitudo conuenerit ad diuina) cum Crucis vexillo, pulſatis campanis, & accenſis candelis, ac demum extinctis, & in terram proiectis, & conculcatis, cum trina lapidum proiectione, aliiſque cæremoniis in ſimilibus obſeruari ſolitis, publice nuncient, & faciant, & mandent ab aliis nunciari, & ab omnibus Chriſti fidelibus arctius euitari. Ad maiorem inſuper præfati Martini, aliorumque hæreticorum ſupradictorum adhærentium & ſequacium, & fautorum confuſationem, in virtute ſanctæ obedientiæ, mandamus omnibus & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliarum Eccleſiarum Prælatis, vt ſicut ipſi, ad ſedandum ſchiſmata, auctore Hieronymo, conſtituti fuerunt, ita nunc, vrgente neceſſitate, prout eorum incumbit officio, conſtituant ſe murum pro populo Chriſtiano, non tacendo tamquam canes muti non valentes latrare, ſed inceſſanter clamando, & exaltando vocem & prædicando, & prædicari faciendo verbum DEI, ac veritatem fidei Catholicæ, contra damnatos articulos, & hæreticos ſupradictos.

Et contra Martini hæreſes ardenter prædicari iubet.

§. 6. Necnon omnibus, & ſingulis parochialium Eccleſiarum Rectoribus, ac religioſis quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium, exemptis & non exemptis, vt præmittitur, ſimiliter in virtute ſanctæ obedientiæ mandamus, vt ſicut ipſi nubes à Domino conſtituti ſunt, ita ſpiritualem imbrem in populo DEI ſeminare, & contra ſupradictos articulos, vt præfertur, damnatos, ſicut etiam eorum incumbit officio, publice publicare non vereantur, Scriptum eſt enim, quòd perfecta caritas foras mittit timorem. Vos igitur, & veſtrum ſinguli onus tam meritorij negotij deuota mente ſuſcipientes, vos in illius executione ſic ſolicitos, ac verbo, & opere ſtudioſos, atque diligentes exhibeatis, quòd ex veſtris laboribus, diuina nobis fauente gratia, ſperati fructus aduenianit, ac per ſolicitudinem noſtram, quæ cauſas pias gerentibus pro retributione debetur, palmam gloriæ, non ſolum conſequi mereamini, verum etiam apud nos & Sedem prædictam non immeritò valeatis, de exacta diligentia veſtra vberius commendari.

Formam publicationis preſcribit.

§. 7. Verum quia difficile foret præſentes declarationis, & publicationis literas ad præſentiam, & perſonam propriam Martini, & aliorum declaratorum, & excommunicatorum huiuſmodi perſonaliter deducere, propter eis fauentium potentiam, volumus, vt affixio, & publicatio præſentium literarum in valuis duarum cathedralium ſeu metropolitan. aut vnius cathedralis, & alterius metropolitanæ in dicta Alemania conſiſtentium Eccleſiarum, per vnum ex Nunciis noſtris ibidem exiſtentibus facta, ita eos liget & arctet, Martinumque & alios declaratos, damnatos huiuſmodi, demonſtret in omnibus, & per omnia ac ſi eis, & eorum cuilibet perſonaliter, intimatæ, & præſentatæ fuiſſent.

Trãſumptis credi declarat.

§. 8. Et quia etiam difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca deferre, in quibus earum publicatio neceſſaria foret, volumus, & præfata auctoritate decernimus, quòd earum tranſumptis, ſigillo alicuius Prælati Eccleſiaſtici, ſeu ex Nunciis noſtris prædictis munitis, & manu alicuius publici Notarij ſubſcriptis vbique ſtetur, prout præſentibus originalibus literis ſtaretur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Quibuſcũq. non obſtan.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ in prioribus literis noſtris prædictis voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, declarationis, præcepti, mandati, aſſignationis, voluntatis, & decreti, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

D.P. An. 8. 3 Ianuarij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo primo, tertio Nonas Ianuar. Pont. noſtri octauo.

XIII.

Inſtitutio Tertiæ Regulæ, pro Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis S. Franciſci Aſſiſienſis. de Pœnitentia nuncupatis, ſub tribus votis eſſentialibus in communi viuentibus.

Tertiam Regulam huiuſmodi B. Franciſcus conſtituerat pro ſæcularibus, vt videre eſt ſup. in conſtit. 2. Nicol. IV. Supra montem. Sed cum aliqui religioſe viuentes, illi regulæ ſe addixiſſent, ideo hic Pont. eam illis accommodauit, vt hic legitur. Quos tamen Pius V. ſubiecit Prælatis Ordinis Fratrum de Obſeruantia in conſt. 63. Ea eſt. Et hanc ſubiectionem declarauit Six. V. in conſt. 28. Romani. Ac de electione Prælatorum huius Tertij Ordinis habemus conſtit. 33. Clem. VIII. Decet. Qui in alia ſua conſt. 51 illius priuilegia confirmauit. Et tandem Prouinciam Dalmaticæ, & Iuſtinopolitanen. Vicario generali ſubiecit in conſt. 91. Pro noſtri.

Alia autem quæ totum Ordinem S. Franciſci reſpiciunt, indicaui vobis ſup. in conſt. 5. Honor. III. Solet.

LEO PAPA X.

Dilectis filiis Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis B. Franciſci ſub tribus votis eſſentialibus in Congreg. viuentibus.

Edita A.D. 1521.

Exordium.

INter cetera noſtro regimini credita, ea nos potiſſime ſolicitos reddunt, per quæ frenatis mundi carniſque concupiſcentiis, innocentiæ, primæque pacis celsius tranquillus ſtatus ad ſuam primæuam reduci cognoſcitur originem.

Nic. IV. regulã Tertij Ordinis à B. Frãciſco editam confirmauit in ſua conſt. cit. in rub.

§. 1. Dudum ſiquidem huius gratia Nicolaus Papa IV. prædeceſſor noſter, Tertiam Regulam B. Franciſci, quam de Pœnitentia appellauit, per quam almus Confeſſor, homines vtriuſque ſexus fideles, Spiritu DEI plenus ſalutare contendebat, confirmauit, & approbauit.

Cui Ordini nõ ſolum ſæculares ſe addixerunt, ſed etiam regulares.

§. 2. Verum quia temporis decurſu ſpirante illo Spiritu ſancto, non ſolum viri coniugati, vndique huius incolæ, pro quibus à Franciſco præfata Tertia Regula edita fuerat, verum etiam innumerarum Virginum Chori, tribus eſſentialibus, & à quibuſdam etiam clauſulæ, noſtra auctoritate aſſumptæ, votis, conſtructiſque Monaſteriis quamplurimis, non ſine militantis Eccleſiæ fructu multiplici, & ædificatione præfati Tertij Ordinis iugo, ſua colla ſubdiderunt.

Hic ideo Põt. illam regulã pro iſtis regularib. accommodat.

§. 3. Et quoniam in dicta Tertia Regula, quædam maritatis accommoda, cælibi verò, virgineoque ſtatui ſub huiuſmodi Tertia Regula Domino famulantibus nullatenus decentia innectuntur, ob quod caſtorum animorum nitidi affectus ac iuxta Domini voluntatem, pretioſum à vili ſeparantes, eamdem Tertiam Regulam in modum qui ſequitur diſtinctam, de nouo confirmamus, & approbamus, ac vobis, & ſucceſſoribus veſtris, ſeruandã tranſmittimus, cuius tenor ſequitur, & eſt talis.

De Nouitiorum, ſeu Nouitiarum ingreſſu. Cap. I.

De Nouitiorum receptione. Ad hoc attẽ.

FRatres, ſeu Sorores ad hunc Tertium Ordinem recipiendi, debent eſſe fideles, Catholici, de hæreſi non ſuſpecti, in obedientia Rom. Eccleſiæ firmi, matrimonio

denda eſt cõſtit. 71. Sixt. V. Cum de. & ibi not.

non ligati, debitis expediti, corpore ſani, animo prompti, nulla vulgari infamia maculati, cum proximis reconciliati. Et de iis omnibus antequam recipiantur, ab eo qui recipiendi habet facultatem, ſunt diligenter examinandi.

De his, quæ habent promittere Fratres, & Sorores in Profeſſione huius Tertiæ Regulæ. Cap. II.

Habitu Fratrum, & Sororũ, & forma profeſſionis.

FRatres, & Sorores, poſtquam per vnum integrum annum habitum probationis detulerint (qui de vili panno, arbitrio Viſitatoris eſſe debet) ſi conuerſatio laudabilis fuerit apud Conuentum in quo quis, vel quæ habitum probationis portauerit, de conſilio dicti Conuentus, ad profeſſionem dicti Ordinis recipiatur. In qua Profeſſione promittat ſeruare mandata Dei, ac ſatisfacturum de tranſgreſſionibus, quas facere poſſet in futurum contra hanc Tertiam Regulam, vbi à Prælatis requiſitus fuerit, viuendo in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate.

De Ieiunio. Cap. III.

Ieiunio.

FRatres, & Sorores, perpetuis temporibus, feria ſecunda, quarta, ſexta, & Sabbato (excepto Dominicæ Natiuitatis feſto) carnes non comedant. Et à feſto omnium Sanctorum vſque ad Reſurrectionem Domini, omni feria quarta, & ſexta ieiunare teneantur. Ac ſimiliter qualibet ſexta feria totius anni. Item à feſto B. Martini, vſque ad Natiuitatem Domini ieiunent quotidie, iniuncta Quadrageſima vniuerſalis Eccleſiæ, vſque ad Reſurrectionem Domini, quam tamen à Quinquageſima incipere debent. Diebus vero, quibus non ieiunatur, bis tantum die dumtaxat comedant. Excepto quod à feſto Paſchæ vſque ad menſem Octobris, laborantes penoſo, ſeu graui labore, ter in die refici poterunt, ieiuniorum ſemper diebus exceptis. Poterunt autem itinerantes, infirmi, debiles, tempore neceſſitatis ieiunium ſoluere.

De diuino officio, & oratione. Cap. IV.

Silentio, confeſſione, & communione.

FRatres, & Sorores in Eccleſia ſeruent ſilentium, præſertim quando Miſſa celebratur, vel ſermo Dei proponitur. In aliis verò locis, ſeruent quod per ſuos Superiores circa ſilentium illis fuerit ordinatum. Debent etiam quolibet die in ſacro, intra ſe, & Deum, cogitare quid fecerint, dixerint, vel cogitauerint. Quolibet autem die (ſi potuerint commode) debeant audire Miſſam. Et procurare debent, quod habeant virum religioſum, qui illis verbum Dei certis diebus proponat, & eos ad pœnitentiam, & virtutes inducat. Illi autem, vel illæ, qui, vel quæ horas canonicas ſciunt per ſe dicere debent horas canonicas ſecundum vſum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ perſoluere. Qui verò horas canonicas neſciunt dicere, dicant duodecim Pater noſter pro matutino, & pro qualibet aliarum horarum ſeptem, addito Gloria Patri in fine cuiuſlibet Pater noſter, addito etiam Credo, & Miſerere mei Deus in principio Primæ, & Completorij. Et quia præmiſſa neſcitur, ter Pater noſter, pro pœnitentia dicere debeat. Quotiens autem prandium, vel cibum ſumunt, gratias Deo reddere debent. De Confeſſione verò Sacramentali, & ſacra communione ſumenda, ſeruabunt ordinationem Nicolai Papæ Quarti, quod ter in anno confiteantur, atque communicent, vel etiam Statuta à ſuis Superioribus ſuper hoc ordinata.

De Prælatorum, & officiorum ordinatione. Cap. V.

Officiorũ ordinatione, & ſubiectione Ordinis Fratrum Minorum. Tu intellige de Obſeruantia ex conſt. 51. Clemen. viij Ratio.

QVælibet domus, ſi Monaſterium virorum fuerit, habebit Superiorem iſtius fraternitatis, qui Miniſter localis appellabitur. Si verò mulierum, Mater dicetur. Et eligentur per ſuos Conuentus, vel inſtituentur per ſuos Prouinciales Superiores, ſeu Viſitatorem Generalem. Ita tamen, quod nullus ſit perpetuus, ſed certi temporis. Qui Miniſtri, & Matres obedient per omnia, quæ ad præſentem Regulam ſpectant, Prouincialibus Miniſtris Ordinis Minorum B. Franciſci, & Viſitatoribus deputatis ab ipſis Miniſtris, quandiu in dictis officiis fuerint. Quo verò ad alia officia intra domum, ſeruabunt ſtatuta ſua.

De modo interius, exteriusq; conuerſandi. Cap. VI.

Qualitate veſtium, & conuerſatione.

CVm Fratres, & Sorores huius fraternitatis dicantur de Pœnitentia, oportet eos ab omni curioſitate, tam in veſtibus, quam in aliis quibuſcumque abſtinere. Et iuxta Apoſtolicum Principis B. Petri ſalubre conſilium, depoſitis certis vanis huius ſæculi ornamentis, nullum ornamentum corporale portare debent, niſi ſolum humile, & neceſſarium tegumentum corporis ſui. Debent etiam ab acceſſu Curiarum Principum, Dominorum, vbi mollia huius mundi (Domino teſtante) habentur, omnino cauere. Nec vllo vnquam tempore choreis, ludis, iocis, & aliis hiſtrionum vanitatibus intereſſe. Debent quoque eſſe parci in verbis, & locutionibus, quæ raro ſine peccato multiplicantur. Et ſuper omnia ab omni mendacio, & iuramento quocumque iuxta mandatum Domini, niſi pro pace, fide, calumnia, & teſtimonio perhibendo, cauere debent. Et omni die in ſero, inter cetera, debent examinare ſe, ſi vel mendacium, vel iuramentum aliquod fecerint, & pro quolibet, ter Pater noſter dicere debent.

De viſitatione, & cura infirmorum. Cap. VII.

Infirmo.

SI quis Frater, vel Soror, huius Fraternitatis in infirmitate ceciderit, Miniſter domus, vel Mater, ſemel quotidie, per ſe, vel per aliam perſonam viſitare teneatur. Et de bonis communibus, omnia neceſſaria diligenter faciat illi miniſtrari. Teneatur quoque infirmum vel infirmam monere ad pœnitentiam acceptandam, veramque conuerſionem ad Deum faciendam, mortis propinquitatem & iudicij diuini diſtrictionem, ſimulque diuinam miſericordiam proponendo.

De viſitatione, quam Prælati debent facere circa Fratres & Sorores. Cap. VIII.

Viſitatorum officio.

MIniſter Prouincialis Fratrum Minorum, vel Viſitator eiuſdem Ordinis, cui ipſe commiſerit, viſitabit quolibet anno, ſemel tantum in qualibet domo, cum præſentia ſeniorum. Et facta viſitatione, non debet intrare officinas, nec alia interiora Sororum. Ipſe autem Viſitator numquam ſolus maneat, & ſeparatus cum aliqua Sorore. Debent autem Miniſtri, & Matres, dicere Viſitatori defectus, qui correctione indigent. Similiter, & alij Fratres, & Sorores. Et ſi aliqui fuerint incorrigibiles iudicio diſcretorum, vel diſcretarum domus, tamquam morbida pecora eiciantur de Congregatione.

De officiis mortuorum. Cap. IX.

Defunctorũ exequiis.

POſtquam aliquis Frater, vel Soror ab hac luce migrauerit, curabit Miniſter, ſeu Mater quod eius exequiæ ſolemniter celebrentur. Quibus exequiis omnes Fratres, vel Sorores alicuius domus, vbi ipſum mori contigerit perſonaliter intereſſe debent, nec recedere, donec corpus traditum ſit ſepulturæ. Et pro anima cuiuſlibet defuncti, vel defunctæ, infra octo dies, quilibet Sacerdos vnam Miſſam, ſcientes autem pſalterium, quinquaginta pſal. neſcientes verò pſalt. quinquaginta Pater noſter, & in fine cuiuſlibet, Requiem æternam dicere teneantur. In fine autem cuiuſlibet anni, ſeu infra quemlibet annum, quilibet Sacerdos tres Miſſas pro defunctis, ſcientes pſalterium, vnum pſalterium; neſcientes verò pſalterium, centum Pater noſter, cum Requiem æternam, in fine cuiuſlibet dicere debeant. Et circa iſta officia pro defunctis, & alia officia diuina, in præſenti ſerie annexa, cura imponitur Miniſtris, & Matribus, vt fideliter perſoluantur.

De obligatione contentorum in Regula. Cap. X.

Obligatione ad tria vota & clauſura.

OMnia & ſingula in præſenti Regula contenta, ſunt conſilia ad facilius ſaluandas animas Viatorum.

Et

Et nulla ſunt obligatoria ad peccatum mortale vel veniale, niſi humano vel diuino iure aliquis alias eſſet obligatus. Obligantur tamen Fratres, & Sorores facere pœnitentias ſibi à Superioribus impoſitas, quando ſuper hoc requiruntur. Obligantur etiam ad tria Vota eſſentialia, paupertatem, nihil habendo in ſpeciali, caſtitatem, quia poſt votum non poſſunt matrimonium contrahere, nec ſine tranſgreſſione, vitiis carnis ſe immiſcere; & obedientiam, quantum ad illa, ſine quibus non poteſt commode iſta fraternitas manuteneri. Tenentur etiam ad clauſuram ſeruandam illæ quæ ipſam expreſſe ſeruare vouerint. quod omnibus, & ſingulis Conuentibus concedimus, dummodo hoſpitalitas, & caritas quam exercere ſolent apud infirmos, nullum cum honeſtate patiatur detrimentum.

D. P. An. 8. die 20. Ianu. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die vigeſima Ianuarij milleſimo quingenteſimo vigeſimoprimo, Pont. noſtri anno octauo.

XLIII. Inquiſitorum hæreticæ prauitatis iuriſdictio, per adiunctionem alterius Iudicis, non intelligatur diminuta, in proceden. contra Maleficos ſortilegos à fide apoſtatantes, &c. Et officiales ſæculares, abſque proceſſus reuiſione, eorum ſententias exequantur.

Quoad ſecundam partem idem ſtatuit Innoc. VIII. ſup. in ſua conſt. 10. Dilectus vbi notaui.

Edita A.D. 1521 L E O E P I S C O P V S, *Vniuerſis, & ſingulis locorum ordinariis ac hæreticæ prauitatis inquiſitoribus in dominio Venetorum conſiſtentibus. Sal. & Apoſt. benedictionem.*

Hic Pont. ex cauſis hic expreſſis, ordinis Nuncium ſuum in adiunctum Inquiſitoribus. HOneſtis petentium votis libenter annuimus, eaque fauoribus proſequimur opportunis. Alias ad petitionem dilectorum filiorum nobilium virorum Ducis, & Dominij Venetorum, cum in Brixienſi & Bergomenſi ciuitatibus, & diœceſibus, quoddam hominum genus pernicioſiſſimum ac damnatiſſimum labe hæretica, per quam ſuſceptu renunciabatur baptiſmatis ſacramento, Dominum abnegabant, & ſatanæ, cuius conſilio ſeducebantur, corpora, & animas conferebant, & vt illi rem gratam facerent, in necandis infantibus paſſim ſtudebant, & alia maleficia & ſortilegia exercere non verebantur, quod ita factum eſſe videbatur, vt ad eorum errorem extirpandum opportuna adhiberentur remedia. Volentes etiam eiuſdem generis nonnullos indicibili pœna obſtinate vitam potius perfide amittere, quam errorem ſuum cognoſcere maluiſſe, & propterea de rigoroſo nimium (vt dicebatur) veſtri ordinariorum contra tales proceſſu dubitantes, Venerabilem fratrem Epiſcopum Polenſem, noſtrum & Apoſtolicæ Sedis apud eoſdem Ducem & dominium Nuncium vobis adiungendum duximus, cum facultate per ſe vel alium, ſeu alios proceſſus per vos habitos, ſeu factos, examinandi, & reuidendi: & ſi vos Inquiſitores proceſſus prædictos, rite, & recte, ac iuxta formam iuris habitos feciſſetis, contra tale hominum damnatorum genus vna vobiſcum, procedendi & inquirendi, necnon procuratores, & aduocatos, ſcribas, ceteroſque ad Inquiſitionis præfatæ exercitium neceſſarios, & opportunos, officiales, & miniſtros cum competentibus ſalariis deputandi, & homines prædictos (quòd redire ad Eccleſiæ vnitatem vellent) clementer ſuſcipiendi, eiſque pœnitentiam ſalutarem iniungendi, & eos abſoluendi, etiam in vtroque foro, & incorrigibiles condemnandi, & brachio ſæculari tradendi, ceteraque quæ vos, de iure vel conſuetudine facere poſſetis, & deberetis, faciendi, gerendi, exercendi, & exequendi, prout in literis deſuper confectis continetur.

Illi nonnullos ciddiuarlis & Curia ſæculari prætoris Brexia tradiderunt, cui Veneti inhibuerunt. & proceſſum reuidere voluerunt. §. 1. Cum igitur commiſſionis huiuſmodi vigore præfatus Nuncius, venerabilem Fratrem Epiſcopum Iuſtinopolitanum in partibus illis commorantem, ad præmiſſa vna vobiſcum pertractanda, & exequenda ſubdelegauerint, voſque & ipſe ſubdelegatus in valle Commonica Briſienſis diœceſis vbi maxime huiuſmodi damnati generis homines vigent, & pullulant, proceſſeritis, ac nonnullos culpabiles repertos, & curiæ ſæculari tradendos, necnon iam condemnatos habueritis, videtur, quòd per Venetorum Collegium Prætori Brixienſi mandatum fuerit, ne ſententias huiuſmodi exequeretur, & vobis & eidem ſubdelegato, ne ad executionem illarum procederetis Inhiberet, prout inhibitum fuit: ac expenſas & ſalaria pro huiuſmodi inquiſitionis negotio neceſſaria ſubmoueret, & detraheret: necnon proceſſus contra culpabiles prædictos habitus & factos eis tranſmitteret, ſeu tranſmitti faceret: &, quod deterius eſt, ſubdelegatum prædictum ad eorum eis in ciuitate Venetiarum comparendum cogeret, & compelleret, prout coactus & compulſus fuit.

Hic ergo Pōt. Inquiſitorum iuriſdictionē liberam eſſe decernit, non obſtante datione adiuncti. §. 2. Et quia propter dictas literas, in quibus dictus Nuncius adiunctus fuit, ab aliquibus hæſitatur, an propter hoc facultas veſtra diminuta exiſtat, ita quod prout ante datas huiuſmodi literas potuiſſetis, procedere non poſſitis, indecenſque & contra iuris & ſacrorum canonum diſpoſitionem, ac Eccleſiaſticam libertatem exiſtat, laicos de perſonis & cauſis Eccleſiaſticis ſe intromittere, nolleque iniunctam à vobis executionem adimplere niſi proceſſibus, ac ſententiis per eos viſis, & examinatis, ac ſi ipſi in clericos, cauſaſque Eccleſiaſticas ſuperioritatem & iuriſdictionem haberent. cum tamen in clericos, cauſaſque huiuſmodi laicis nulla facultas attributa ſit, quos obſequendi & exequendi manet neceſſitas, non auctoritas imperandi, propter quod inter Chriſtifideles non modicum ſurgit ſcandalum. Nos igitur, ne quod ad ſalutem animarum, & dictarum cauſarum faciliorem expeditionem introductum eſt, in damnum & perniciem conuertatur, & propterea ob diuturnitatem temporis infelices animæ huiuſmodi peccatis magis grauentur, & ad omne circa hoc dubium tollendum, vos prout ante datas dictas literas, de iure & conſuetudine ſeu priuilegio procedere poteratis, necnon etiam contra maleficos, & ſortilegos, ac à fide apoſtatantes, prout criminis poſtulauerit qualitas, procedere poſſe, & debere, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, decernimus, & declaramus.

Omneſque moneri mandat, vt ſententias Inquiſitorum exequantur abſque viſione proceſſuum. §. 3. Vobis committentes, & mandantes, vt eoſdem Venetos, & illorum Ducem, ac officiales ſuos, ne ipſi vlterius in huiuſmodi cauſis ſe intromittant, ſed quod iniunctas ſibi executiones & ſorte iniungendas, poſtquam requiſiti fuerint, ſine aliqua proceſſuum, per dictos Eccleſiaſticos iudices factorum, viſione vel examinatione prompte exequantur, moneatis, & hortemini. Et ſi hoc facere neglexerint vel recuſauerint, vos eos per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia iuris opportuna remedia, appellatione poſtpoſita compellatis.

Quibuſcūque non obſtantibus. §. 4. Præmiſſis ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutiſque & conſuetudinibus, ciuitatum & diœceſum prædictarum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ceteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

D. P. A. 8. 15. Februarij. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die decimoquinto Februarij, milleſimo quingenteſimo vigeſimo primo, Pont. noſtri Anno Octauo.

XLIV. Quod Fratres Milites, & aliæ perſonæ, Militiæ de Alcantara, eiuſque Eccleſiæ perfruantur omnibus indultis, priuilegiis & indulgentiis conceſſis, & concedendis, Ordini Ciſtercienſi S. Benedicti.

Conſonat quoad alios huius Ordinis milites de Calatraua conſt. 16. Iul. II. ſup. Romani. Et vide notanda inf. in conſt. 30. Greg. XIII. Romani.

Edita An. D. 1521. L E O E P I S C O P V S, *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. IN Apoſtolicæ dignitatis ſpecula, licet immeriti diſponente domino conſtituti, ſub regularibus inſtitutis ſtudio piæ vitæ vacantibus, ſimulque pro fidei Catholicæ defenſione militantibus perſonis, Apoſtolici fauoris

præſidium libenter impendimus, ac in his quæ ſolidationem ſtatus, & profectum, ac tranquillitatem earumdem reſpiciunt, nos eis gratioſos, & fauorabiles exhibemus pro vt etiam Catholicorum Regem vota expoſcunt, & id conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Hon. III. exemptionem à decimis conceſſit ordini Ciſtercien. in ſua conſt. 6.

§. 1. Dudum ſiquidem poſtquam fel. rec. Honorius Tertius, vt nullus ab Abbate monaſterij Ciſtercien. Cabilonen. diœc. eiuſque Coabbatibus, & Prioribus, ac Abbatiſſis, & aliis perſonis Ciſtercien. Ordinis, de terris ſuis ante generale Concilium acquiſitis, etiam de illis quas aliis conceſſerant excolendas, & ad eos redierant, ſi, eas manibus propriis, aut ſumptibus colerent decimas exigere aut extorquere præſumeret, inter alia per quaſdam eius literas inhibuerat.

Mart. v ampliauit, in eius conſt. 8. Militantis.

§. 2. Et Martinus V. Rom. Pont. prædeceſſor noſter, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpoſitis, & aliis Eccleſiarum Prælatis ad quos ſuæ ſuper hoc confectæ literæ peruenirent; expreſſe mandauerat, vt Ciſtercien. ac alios Abbates, Priores, & Abbatiſſas, ac omnia & ſingula monaſteria, necnon ſingulas perſonas dicti Ordinis, tunc præſentia & futura vbicumque pro tempore exiſtentia, à præſtatione decimarum, tam de poſſeſſionibus habitis ante & poſt Concilium antedictum, quam ex tunc de cetero habendis, & tam de noualibus, ſiue ante ſiue poſt huiuſmodi Concilium acquiſitis, & acquirendis, quæ propriis ſumptibus colebant, & colerent, quam alias quomodocumque, & qualitercumque excolerentur, necnon de hortis, virgultis, & piſcationibus ſuis, ac de ſuorum animalium nutrimentis ſinguli ipſorum omnino ſeruarentur immunes.

Sixtus IV. (cuius conſt. hic non habes) ſimiliter ampliauit.

§. 3. Piæque mem. Sixtus Papa Quartus etiam prædeceſſor noſter literas, tam Honorij, quam Martini prædeceſſor huiuſmodi, ratas, & gratas habens, illas cum omnibus in eis contentis clauſulis, per alias ſuas literas confirmauit, & approbauit, ac iuxta omnimodas earum continentias, & formas in ſui roboris firmitate perpetuo ſubſiſtere decreuit. Et nihilominus Ciſtercien. ac omnes & ſingulos alios Abbates, Priores, Abbatiſſas, necnon omnia & ſingula monaſteria, tunc præſentia & futura vbilibet exiſtentia, ſingulareſque perſonas Ordinis huiuſmodi à præſtatione decimarum, tam de poſſeſſionibus habitis, ante & poſt Concilium prædictum, quam ex tunc de cetero habendis, & tam de noualibus, ſiue ante, ſiue poſt Concilium huiuſmodi, acquiſitis, & acquirendis, quæ propriis ſumptibus excolebant, & excolerent, quam alias quomodocumque & qualitercumque excolerentur, & etiam de illis poſſeſſionibus, de quibus aliquis catenus decimas perceperat, necnon de hortis, virgultis, piſcationibus ſuis, & de nutrimentis ipſorum animalium, auctoritate prædicta penitus exemit, & exempta fore perpetuo decreuit.

Innoc. 8. (cuius conſt. non habes) Monaſteria & alia loca iſtius Ordinis ſub Apoſtolica Sedis protectione reſeruauit, & à iuriſdictione Ordinariorum, ac ſolutione collectarum & ſubſidiorum exemit.

§. 4. Et deinde recol. mem. Innocentio Papæ VIII. ſimiliter prædeceſſori noſtro pro parte nunc Ciſtercien. & aliorum Monaſteriorum Ordinis huiuſmodi Abbatum, ac dilectorum filiorum conuentuum eorumdem expoſito, quod licet ipſi, eorumque ac dicti Ordinis Monaſteria, tam virorum quam mulierum, & alia religioſa loca, & membra, ac Monachi, Moniales, vaſſalli, ſubditi, & eis ſeruientes, bonaque omnia iamdudum per plures Rom. Pont. noſtros, tunc ipſius Innocentij prædeceſſoris, ſub ipſorum Pontificum, & Apoſtolicæ Sedis protectione recepti, & recepta, ac eidem Sedi immediate ſubiecti & ſubiecta, necnon ab omni iuriſdictione ordinaria, exempti, & exempta forent, eiſque conceſſum eſſet, vt ad præſtationem aliquarum collectarum, ſeu ſubſidiorum, aut procurationum, & aliarum exactionem per Sedem prædictam, ſeu eius Legatos, aut ipſorum auctoritate, & mandato, ſeu per locorum ordinarios, vel alios pro tempore impoſitorum non tenerentur, tamen ipſi deſiderabant, pro maiori eorum quiete, receptioni, ſubiectioni, & aliis præmiſſis robur ſuæ approbationis adiici, illaque omnia per eundem Innocentium prædeceſſorem de nouo concedi. Idem Innocentius prædeceſſor, Abbatum, & Conuentuum prædictorum in ea parte ſupplicationibus inclinatus receptionem, ſubiectionem, & exemptionem prædictas, ac ſingulas deſuper confectas litteras, cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia per ſuas litteras approbauit, ac perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur obtinere decreuit. Et nihilominus pro potiori cautela, monaſteria, loca, membra, & bona omnia huiuſmodi, tunc præſentia, & futura, Abbates, Abbatiſſas, Monachos, moniales, vaſſallos, ſubditos, & ſeruientes præfatos, tunc & pro tempore exiſtentes, auctoritate, & ſcientia ſimilibus ſub Beati Petri, & ſua protectione ſuſcepit, & ab omni iuriſdictione, ſuperioritate, correctione, viſitatione, dominio, & poteſtate Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Iudicum ordinariorum, eorumque Vicariorum, & officialium quorumcumque, necnon à ſolutione ſubſidiorum etiam charitatiuorum, procurationum, collectarum, & aliarum exactionum huiuſmodi pro tempore imponendorum perpetuo prorſus exemit, & totaliter liberauit, ac eiſdem Innocentio prædeceſſori, & Sedi immediate ſubiecit, ita quod Archiepiſcopi, Epiſcopi, Iudices, Ordinarij, Vicarij, & officiales prælati, etiam ratione delicti, aut contractus, vel rei de qua ageretur, vbicumque committeretur delictum, iniretur contractus, aut res ipſa conſiſteret, nullam in eos, aut eorum aliquem, ſeu monaſteria, loca, membra, & bona prædicta, tamquam prorſus exemptos, & exempta iuriſdictionem, correctionem, ſuperioritatem, dominium, vel poteſtatem exercere, aut excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ſeu quaſuis alias ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas promulgare præſumerent, aut poſſent, vel deberent quoquo modo, nec ipſi ſi exempti coram illis, aut eiuſdem Sedis delegatis vel ſubdelegatis, niſi in litteris eis pro tempore directis de Innocentij prædeceſſoris, litteris huiuſmodi ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio fieret, ad iudicium euocari, aut quouis modo, directe vel indirecte moleſtari poſſent, vel deberent, Decernens omnes, & ſingulos proceſſus, ſententias, cenſuras, & pœnas, quos, & quas per Archiepiſcopos, Epiſcopos, Iudices, Ordinarios, Vicarios, & Officiales prædictos, ſeu eorum aliquem contra Abbates, & alios exemptos, monaſteria, & loca huiuſmodi etiam exempta, vt præfertur, haberi, & promulgari, necnon quicquid ſecus ſuper his, ab eis vel alio quoquam, quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attentari contingeret, irrita, & inania, nulliuſque roboris vel momenti, prout in ſingulis litteris prædictis plenius continetur.

Et quoniam Carolus imper. Administrator Militiæ de Alcātara Ordinis Ciſterciensis exponit Pōt. quod licet Milites ipſi viuant ſub regula Ciſtercien. tamen reuocatur in dubium an ipſi priuilegiis Ord. Ciſter. gaudere debeant, cum in illis ſpecialiter nominati non fuerint.

§. 5. Cum autem ſicut chariſſimus in CHRISTO filius noſter Carolus Romanorum Rex, in Imperatorem electus Illuſtris, qui etiam Caſtellæ, & Legionis Rex, ac Militiæ de Alcantara dicti Ordinis perpetuus Adminiſtrator per Sedem prædictam deputatus exiſtit, tam ſuo, quam dilectorum filiorum vniuerſorum priorum præceptorum Commendatorum nuncupatorum, Militum fratrum, & aliarum perſonarum dictæ Militiæ nominibus nobis nuper exponi fecit, licet Magiſter pro tempore exiſtens, ac omnes, & ſinguli Priores, Preceptores, Milites, & fratres Militiæ huiuſmodi eiuſdem Ordinis profeſſores exiſtant, & ſub eadem regula militent, & viuant; nihilominus quia in litteris Honorij, Martini, Sixti, & Innocentij prædeceſſorum huiuſmodi de dicta Militia, & illius perſonis monaſteriis domibus præceptoriis alias commendatariis nuncupatis, & locis ſpecialis mentio facta non extitit, à nonnullis aſſeratur, Magiſtrum ſeu Adminiſtratorem pro tempore exiſtentem, Priores, Præceptores, Milites, fratres, & perſonas, necnon monaſteria, domos, & loca Militiæ huiuſmodi, inhibitione, mandato, ſuſceptione, exemptione, liberatione, & decretis prædictis ac aliis priuilegiis, necnon indulgentiis, etiam ſpiritualibus, ac peccatorum remiſſionibus eiſdem Ordini, & illius Abbatibus, Monachis, & perſonis, necnon virorum, & mulierum monaſteriis, prioratibus, & locis, per Sedem prædictam conceſſis, vti, potiri, & gaudere non poſſe; præfatus Carolus Rex & Adminiſtrator, dictis nominibus, nobis humiliter ſupplicari fecit, vt Magiſtro, ſeu Adminiſtratori, Prioribus, Præceptoribus, Militibus, fratribus, & aliis perſonis pro tempore exiſten. Militiæ huiuſmodi, cuius etiam claræ memoriæ Ferdinandus Aragonum, & Siciliæ Rex, ad cuius ſupplicationem

nonnulla

nonnolla deſuper conceſſeramus, dum viueret perpetuus Adminiſtrator, per Sedem eandem deputatus exiſtebat, eorumque vaſſallis, & ſeruitoribus, ac monaſteriis, domibus, & aliis locis quod huiuſmodi inhibitione, mandato, ſuſceptione exemptione, liberatione, & decretis, ac aliis priuilegiis, immunitatibus, conceſſionibus, gratiis, & indultis, ac indulgentiis, & peccatorum remiſſionibus Ordini, ac illius Abbatibus, Prioribus, Monachis, & perſonis necnon Monaſteriis, prioratibus, & locis prædictis, ac eorum Eccleſiis conceſſis gaudere poſſint perpetuo concedere, ac alias in præmiſſis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hoc modo PP. ſuſ. declarat eos dictis indultis gaudere. §. 6. Nos igitur qui religioſarum perſonarum quarumlibet præſertim ſub regularibus militiis pro defenſione Chriſtianæ fidei inſudantium felici ſucceſſui, indemnitati, & quieti quantum Cum Deo poſſumus libenter conſulimus, Priores, Præceptores, Milites, fratres, & perſonas præfatos, ac eorum ſingulos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure vel ab homine quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluen. & abſolutos fore cenſen, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati eiſdem Magiſtro, ſeu Adminiſtratori pro tempore exiſtenti Prioribus, Præceptoribus, Militibus, fratribus, & aliis perſonis dictæ Militiæ, illorumque vaſſallis, & ſeruitoribus, etiam pro tempore exiſtentibus, ac eiuſdem Militiæ virorum, & mulierum monaſteriis domibus, & locis aliis, ac in diſtrictu eorum, & dominio ipſius Militiæ conſiſtentibus Eccleſiis, præſentibus, & futuris, vt de cætero perpetuis futuris temporibus inhibitione, mandato, ſuſceptione, exemptione, liberatione, ſubiectione, & decretis, ac litteris prædictis, & aliis in eiſdem litteris contentis, necnon omnibus, & ſingulis priuilegiis, conceſſionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, ac indulgentiis etiam ſpiritualibus, & temporalibus, ac peccatorum remiſſionibus dicto Ordini, illiuſque Abbatibus, Prioribus, Monachis, & perſonis, necnon virorum, & mulierum monaſteriis, prioratibus, & locis, ac illorum Eccleſiis per Sedem prædictam, & alias quomodolibet in genere conceſſis hactenus, & in poſterum ſimiliter in genere concedendis, perinde ac ſi eidem Militiæ, ac illius Magiſtro, ſeu Adminiſtratori, Præceptoribus, Militibus, Prioribus, fratribus, & aliis perſonis, ac eorum vaſſallis, & ſeruitoribus, necnon monaſteriis, domibus, & locis, eorumque ac in ipſius Militiæ diſtrictu, ſeu dominio conſiſtentibus Eccleſiis huiuſmodi ſpecialiter indulta, & conceſſa fuiſſent, vti, potiri, gaudere libere, & licite valeant.

Etiam indulgentiis. §. 7. Necnon omnibus vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus qui Monaſteriorum eiuſdem Militiæ, præſentium, & futurorum, ac in ipſius diſtrictu, & dominio pro tempore conſiſtentibus, Eccleſias deuote viſitauerint, ac pro manutentione Monaſteriorum, & Eccleſiarum huiuſmodi, manus adiutrices porrexerint, & alia in litteris indulgentiarum Ciſtercien. Ordini conceſſis, & concedendis huiuſmodi contenta, iuxta tenorem illarum adimpleuerint, vt illas indulgentias, & peccatorum remiſſiones quas conſequuntur viſitantes Eccleſias Monaſteriorum, & aliorum locorum Ciſtercien. Ordinis huiuſmodi pro quibus indulgentiæ, & peccatorum remiſſiones prædictæ conceſſæ reperiuntur, & concedentur, vt præfertur, conſequantur, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, de ſpeciali gratia concedimus, & pariter indulgemus. Decernentes irritum, & inane, quicquid ſuper præmiſſis, aut eorum aliquo contra Magiſtrum, ſeu Adminiſtratorem, Priores, Præceptores, Milites, fratres, perſonas, vaſſallos, ſeruitores, ac monaſteria, domos, & loca, necnon priuilegia, conceſſiones, & indulta prædicta, & in eis, vel eorum aliquo contenta à quoquam quauis auctoritate fungen. ſeu functuro, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

A. Certe quod reuocata ſunt vndiq. pro quibus porrigendæ ſunt manus adiutrices à Pio V. in conſt. 30. Et ſi dominum.

Clauſula derogatoria. §. 8. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinis, & Militiæ prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus ſtabilimentis vſibus, & naturis, ac quibuſuis aliis priuilegiis, ac indultis Apoſtolicis Ordinum Ciſtercien. huiuſmodi ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis efficaciſſimis inſolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis, clauſulis irritantibus, quam etiam decretis aliis etiam iteratis vicibus conceſſis, & confirmatis, quibus quatenus obſtent, etiamſi de eis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, & expreſſa mentio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, & forma in illis tradita obſeruata inſerta forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, necnon omnibus illis, quæ dicti Honorius, Martinus, Sixtus, & Innocentius prædeceſſores, in præfatis eorum litteris voluerunt non obſtare, ac quacumque conſuetudine introducta, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum. §. 9. Cæterum quia difficile foret præſentes ad ſingula loca vbi neceſſe fuerit deferre, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod illarum tranſumptis manu notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, aut curiæ Eccleſiaſticæ munitis, eadem prorſus fides vbique, in iudicio, & extra adhibeatur, quæ ipſis originalibus litteris adhiberetur, ſi forent exhibita vel oſtenſa.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. An. 9. 14. Iunij. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimoprimo, decimo Kal. Iulij, Pontificatus noſtri Anno nono.

XLV.

Henricus Octauus Rex Angliæ, titulo Defenſoris Chriſtianæ Fidei donatur, quod contra Martinum Lutherum, eiuſque & aliorum hæreſes, ſcripſit; Et ipſos hæreticos, eorumque ſequaces, perſequi profitetur.

Iſte Henricus deuiauit poſtea à Fide Catholica, & etiam Eliſabeth Regina Angliæ. vt de illo videre eſt inf. in conſt. 7. Pauli III. Eius qui. Et de iſta habes in Pij V. conſt. 101. Regnans.

L E O   E P I S C O P V S, &c. *Edita A.D. 1521*
Chariſſimo in Chriſto filio Henrico Angliæ Regi Illuſtri, Fidei defenſori, ſalutem, &c.

Proœmium. EX ſupernæ diſpoſitionis arbitrio, licet imparibus meritis, vniuerſalis Eccleſiæ regimini præſidentes, ad hoc cordis noſtri longe lateque diffundimus cogitatus, vt fides Catholica, ſine qua nemo proficit ad ſalutem, continuum ſuſcipiat incrementum, & vt ea quæ pro cohibendis conatibus illam deprimere, aut prauis mendacibuſque commentis peruertere, & denigrare molientium ſana Chriſti fidelium præſertim dignitate regali fulgentium doctrina ſunt diſpoſita, continuis proficiant incrementis, partes noſtri miniſterij. & operam impendimus efficaces. Et ſicut alij Romani Pontifices prædeceſſores noſtri Catholicos Principes, prout rerum, & temporum qualitas exigebat: ſpecialibus fauoribus proſequi conſueuerint, illos præſertim, qui procelloſis temporibus, & rabida ſchiſmaticorum, & hæreticorum feruente perfidia, non ſolum in fidei ſerenitate, & deuotione illibata ſacroſanctæ Rom. Eccleſiæ immobiles perſtiterunt, verum etiam tamquam ipſius Eccleſiæ legitimi filij, ac fortiſſimi athletæ ſchiſmaticorum, & hæreticorum inſanis furoribus ſpiritualiter, & temporaliter ſe oppoſuerunt: ita etiá nos Maieſtatem tuam, propter excelſa, & immortalia eius erga nos, & hanc ſanctam Sedem, in qua permiſſione diuina, ſedemus, opera, & geſta, condignis ac immortalibus præconiis, & laudibus efferre deſideramus, & ea ſibi concedere, propter quæ inuigilare debeat à grege dominico lupos arcere, & putrida membra, quæ myſticum CHRISTI corpus inficiunt, ferro, & materiali gladio abſcindere, & nutantium corda fidelium in fidei ſoliditate confirmare.

Henricum librum ſcripſit contra Lutherum, & hunc Pontif. miſit cum approbationem petens.

§. 1. Sane cum nuper dilectus filius Ioannes Clerk. Maieſtatis tuæ apud nos Orator in Conſiſtorio noſtro coram venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus, & compluribus alijs Romanæ Curiæ Prælatis, librum, quem Maieſtas tua caritate, quæ omnia ſedulo, & nihil perperam agit, fideique Catholicæ zelo accenſa, ac deuotionis erga nos, & hanc Sanctam Sedem feruore inflammata, contra errores diuerſorum hæreticorum ſæpius ab hac ſancta Sede damnatos, nuperque per Martinum Lutherum ſuſcitatos, & innouatos, tamquam nobile, ac ſalutare quoddam antidotum compoſuit, nobis examinandum, & deinde auctoritate noſtra approbandum obtuliſſet, ac luculenta oratione ſua expoſuiſſet Maieſtatem tuam, paratam ac diſpoſitam eſſe, vt quemadmodum veris rationibus, & irrefragabilibus ſacræ ſcripturæ, ac ſanctorum Patrum auctoritatibus notorios errores eiuſdem Martini confutauerat: ita etiam omnes eos ſequi, ac defenſare præſumentes, totius regni ſui viribus, & armis perſequatur, noſque eius libri admirabilem quandam, & cœleſtis gratiæ rore conſperſam doctrinam, diligenter, accurateque introſpexiſſemus, Omnipotenti Deo, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum eſt, immenſas gratias egimus, qui optimam, & ad omne bonum inclinatam mentem tuam inſpirare, eique tantam gratiam superne infundere dignatus fuit, vt ea ſcriberes, quibus ſanctam eius Fidem, contra nouum errorum damnatorum huiuſmodi ſuſcitatorem defenderes, ac reliquos Reges, & Principes Chriſtianos tuo exemplo inuitares: vt ipſi etiam orthodoxæ fidei, & euangelicæ veritati in periculum, & diſcrimen adductæ omni ope ſua adeſſe, opportuneque fauere vellent.

Qui illū approbat.

§. 2. Aequum autem eſſe cenſentes, eos qui pro fidei CHRISTI huiuſmodi defenſione pios labores ſuſceperunt, omni laude, & honore afficere, volentes non ſolum ea, quæ Maieſtas tua contra eumdem Lutherum abſolutiſſima doctrina, nec minori eloquentia ſcripſit, condignis laudibus extollere, ac magnificare, auctoritateque noſtra approbare, & confirmare.

Titulumque defenſoris fidei illi donat.

§. 3. Sed etiam Maieſtatem ipſam tuam tali honore ac titulo decorare, vt noſtris, ac perpetuis futuris temporibus Chriſti fideles omnes intelligant, quam gratum, acceptumque nobis fuerit Maieſtatis tuæ munus, hoc præſertim tempore nobis oblatum. Nos qui Petri, quem CHRISTVS in cælum aſcenſurus Vicarium ſuum in terris reliquit, & cui curam gregis ſui commiſit, veri ſucceſſores ſumus, & in hac ſancta Sede, à qua omnes dignitates, ac tituli emanant, ſedemus: habita ſuper his cum eiſdem fratribus noſtris, matura deliberatione, de eorum vnanimi conſilio, & aſſenſu Maieſtati tuæ titulum hunc, videlicet Fidei defenſorem donare decreuimus: prout te tali titulo per præſentes inſignimus, mandantes omnibus Chriſti fidelibus, vt Maieſtatem tuam hoc titulo nominent: & cum ad eam ſcribent, poſt dictionem Regni, adiungant Fidei defenſori. Et profecto huius tituli excellentia, & dignitate, ac ſingularibus meritis tuis diligenter perpenſis, & conſideratis, nullum neque dignius, neque Maieſtati tuæ conuenientius nomen excogitare potuiſſemus. Quod quotiens audies, aut leges, totiens propriæ virtutis, optimique meriti tui recordaberis, nec huiuſmodi titulo intumeſces, vel in ſuperbiam eleuaberis, ſed ſolita tua prudentia humilior, & in fide CHRISTI, ac deuotione huius ſanctæ Sedis, à qua exaltatus fueris, fortior, & conſtantior euades, ac in Domino bonorum omnium largitore lætaberis, perpetuum hoc, & immortale gloriæ tuæ monumentum poſteris tuis relinquere: illiſque viam oſtendere, vt ſi tali titulo, ipſi quoque inſigniri optabunt, talia etiam opera efficere, præclaraque Maieſtatis tuæ veſtigia ſequi ſtudeant.

Et eidem vxorique cum ſuis deſcendentibus benedicit.

§. 4. Quam, prout de nobis, & dicta Sede optime merita eſt, vna cum vxore, & filiis, ac omnibus, qui à te, & ab illis naſcentur, noſtra benedictione, in nomine illius, à quo illam concedendi poteſtas nobis data eſt, larga, & liberali manu benedicentes, Altiſſimum illum, qui dixit per me Reges regnant, & Principes imperant, & in cuius manu corda ſunt Regum, rogamus, & obſecramus, vt eam in ſuo ſancto propoſito confirmet, eiuſque deuotionem multiplicet, ac præclaris pro ſancta fide geſtis ita illuſtret, ac toti Orbi terrarum conſpicuam reddat, & iudicium quod de ipſa fecimus, eam tam inſigni titulo decorantes, à nemine falſum, aut vanum iudicari poſſit: demum mortalis huius vitæ finito curriculo, ſempiternæ illius gloriæ conſortem, atque participem reddat.

Sanctionem penalem addit contra inobedientes.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ inſignitionis, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicę milleſimo quingenteſimo vigeſimoprimo, v. idus Octob. Pont. noſtri Anno nono.

D. P. An. 9. 11. Octob.

Indulgentiæ Confraternitatis Roſarij Beatæ Mariæ Virginis. XLVI.

Approbationem huius antiqui ritus orandi, habes ſup. in conſt. 18. Sixti IV. Ea quæ. Approbationem verò Confraternitatum Roſarij attende ſup. in conſt. 40. Clementis VII. Cetera autem inſpice in conſt. 86. Pij V. & conſt. 21 Sixti V. lib. 2.

L E O E P I S C O P V S, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1520.

Proœmium.

PAſtoris æterni, qui vt humanum genus redimeret in ara Crucis immolari non abnuit, vices licet immeriti gerentes in terris, id ſuper reliqua cordis noſtri vota potiſſimum optamus, vt cunctos fideles quos pretioſiſſimi ſanguinis ſui aſperſione, Deo Patri reconciliari curauit, quorumcumque regimen, & gubernationem Nobis commiſit, ad ſalubria pietatis opera, & præcipue ipſius paſtoris, eiuſque beatiſſimæ ac ſemper Virginis intemeratæ Genetricis apud ipſum pro nobis aduocatæ, cultum, & deuotionis affectum, quibus in immarceſcibiles in cælis theſauros recondere, & celeſtis patriæ ciues effici poſſint frequenter inuitemus, & his quæ propterea prouide conceſſa fuiſſe percepimus, vt firma perpetuo, & illibata perſiſtant cum à Nobis præſertim per ſeculares Principes, & alias perſonas Nobis, & Apoſtolicæ Sedi gratas, & deuotas, humiliter petitur, noſtræ approbationis, & innouationis libenter adiicimus firmitatem, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Confraternitas Roſarij antiquitus à B. Dominico inſtituta mox renouata eſt in Ciuitate Colonienſi.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum, Prioris, & Fratrum domus Prædicatorum Colonienſium, nuper exhibita petitio continebat, quod olim prout in hiſtoriis legitur, à Sancto Dominico quædam Confraternitas vtriuſque ſexus fidelium, de Roſario eiuſdem Beatæ MARIÆ Virginis nuncupata, ad honorem Angelicæ ſalutationis inſtituta, & in diuerſis mundi partibus prædicata fuit ſequentibus ſignis. Sed cum ipſa Confraternitas decurſu temporis fere neglecta fuiſſet, & in obliuionem tranſiſſet, ac anno 1475. Ciuitas, & diœceſis Colonienſis grauibus bellis premeretur, eadem Confraternitas ad laudem, & honorem præfatæ Virginis, vt Ciuitas, & diœceſis prædicta, meritis, & interceſſionibus eiuſdem Virginis ab eis bellis liberaretur, in Eccleſia dictæ domus innouata, & de nouo inſtituta fuit, cum certo modo orandi, videlicet, quod Confratres, & Sorores eiuſdem Confraternitatis, tribus diebus cuiuſlibet hebdomadæ, ad honorem Dei, & præfatæ Virginis, ac contra imminentia mundi pericula legerent, coniunctim vel diuiſim, toties Angelicam ſalutationem quot ſunt Pſalmi in pſalterio Dauidico, ſingulis decem ſalutationibus huiuſmodi, orationem Dominicam ſemel præponendo & modum orandi huiuſmodi Pſalterium ſiue Roſarium eiuſdem Beatæ Virginis vulgariter appellatum.

Cardinalis Legatus de

§. 2. Quam quidem Confraternitatem in dicta Eccleſia de nouo inſtitutam, poſtmodum bonæ mem. Ale-

latere in Germania ad ratificauit.

xander Epiſcopus Forolinienſis, tunc Apoſtolicæ Sedis cum poteſtate Legati de latere per totam Germaniam Nuncius, ſingulari deuotione permotus, & ſe in eamdem Confraternitatem recipi atque conſcribi volens, & petens, ad preces claræ mem. Federici Tertij Romani Imperatoris, auctoritate Apoſtolica approbauit, confirmauit, & ratificauit.

Confratribus que indulgentiam conceſſit.

§. 3. Ac omnibus, & ſingulis vtriuſque ſexus fidelibus dictæ Confraternitatis Confratribus, & Conſororibus, in ſingulis quinque ipſius beatiſſimæ MARIÆ Virginis præcipuis feſtiuitatibus, ſcilicet Annunciationis, Viſitationis, Aſſumptionis, Natiuitatis, Purificationis earum. Et quoties per ſe, vel per alium dictum Roſarium legerent, vel legi facerent, ſeu Sabbatis, & feſtiuis diebus decantationi Salue Regina quod poſt Completorium in dicta Eccleſia eiuſdem beatiſſimæ Virginis, vbi dicta Confraternitas inſtituta extitit, & quod ipſe Nuncius antea conſecrauerat, cantabatur intereſſent, 40. dies indulgentiarum conceſſit.

Sixtus IV. cuius conſt. hic non habes, ea extendit ad omnia alia loca.

§. 4. Et poſt verò fel. record. Sixtus Papa Quartus prædeceſſor noſter, accepto per eum quod Confraternitas huiuſmodi in dicta Eccleſia de nouo inſtituta fuerat, voluit, & ordinauit, quod omnes, & ſinguli Confratres vtriuſque ſexus Confraternitatem prædictam ſeruantes, tàm in dicta Ciuitate Colonienſi, quàm & alibi vbicumque locorum, tunc & pro tempore exiſtentes, vere pœnitentes, & confeſſi, qui orationem Dominicam, & ſalutationem Angelicam prædictam, modo præmiſſo dicerent in ſingulis Natiuitatis, Annunciationis, Aſſumptionis eiuſdem B. Virginis MARIÆ feſtiuitatibus, indulgentiam ſeptem annorum, & totidem quadragenarum conſequerentur.

Orandi quemodum prædictũ approbauit & indulgentias ſic orantibus cõceſſit in eius conſt. cit. in rub.

§. 5. Et deinde ſupplicationibus tunc Ducis, & Duciſſæ Britanniæ inclinatus, præfatum Pſalterium, ſeu modum orandi eadem auctoritate approbauit, illumque tolerandum fore, ac cunctis fidelibus eo modo orare licere decreuit, & declarauit, ac vt omnes, & ſinguli Chriſti fideles ad deuotionis opera, ad dictum modum orandi frequentius inducerentur, vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus modo prædicto orare volentibus, vbilibet, ac tunc, & pro tempore exiſtentibus, pro qualibet vice qua ſicut præmittitur orarent, pro qualibet quinquagena præfati Pſalterij, quinque annos, & totidem quadragenas de iniunctis pœnitentiis in Domino relaxauit, prout in ipſius Sixti prædeceſſoris literis inſuper confectis, quas perpetuo durare voluit, plenius continetur.

Innoc. viij. (cuius conſt. hic nõ habes) alias indulg. dedit.

§. 6. Et ſucceſſiue piæ mem. Innocentius Papa Octauus etiam prædeceſſor noſter, cum anno Domini 1483. alias 1484. xiij. die menſis Octobris, quidam Bartholomæus de Comatiis de bononia, tunc dicti Ordinis generalis Magiſter eiuſdem Ordinis Prouincialibus Capitulum generale in alma Vrbe celebraret, Bartholomæi Generalis viuæ vocis oraculo, omnibus qui tunc erant, & in futurum eſſent de dicta Confraternitate, & per hebdomadam dicerent Pſalterium B. MARIÆ Virginis huiuſmodi, plenariam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem, ſemel in vita, & ſemel in mortis articulo, ac etiam receptis per literas ad beneficia dicti Ordinis, non autem quæſtu ſed deuotionis cauſa, conceſſit, de qua conceſſione per literas teſtimoniales ipſius Bartholomæi ſui ſecreti ſigilli, ſeu ſignari vſualis impreſſione munitas conſtat.

Alter Card. in Germania Legatus Papæ, & alij Ordinarij alias etiã indulg. dederunt.

§. 7. Et inſuper fel. mem. Raymundus tit. S. Mariæ Nouæ, Presbyter Cardinalis, tunc per Germaniam dictæ Sedis Legatus, eiſdem Confratribus, & Conſororibus, pro quolibet Roſario centum dies indulgentiarum perpetuo, & ſimiliter plures, ac diuerſi locorum Ordinarij ſinguli indulgentiam 40. dierum conceſſerunt, prout etiam in Raymundi Cardinalis Legati, necnon Alexandri Epiſcopi, & Nuncij, & Ordinariorum huiuſmodi ſingulis deſuper confectis literis dicitur plenius cõtineri.

Hic modo Pſalt. de prædictorum confirmatione requiſitam.

§. 8. Cum autem ſicut eadem petitio ſubiungebat, dilectus filius nobilis vir Ioannes Dux, & dilectæ nobis in Chriſto filiæ nobiles mulieres Maria ipſius Ioannis Ducis conſors Duciſſa Iuliacen. & Montenſ. ac Sibilla Marchioniſſa Brandeburgenſis dictæ Mariæ Duciſſæ genitrix, necnon dilectus etiam filius magiſter Ioannes Ingenolzel, Præpoſitus Eccleſiæ ſancti Victoris Colonienſis Diœceſis, literarum Apoſtolicarum maioris præſidentiæ Abbreuiator, necnon Notarius ſcriptor, & familiaris, continuus Commenſalis noſter, ob ſingularem, & ſinceram quam ad ipſam intemeratam Virginem gerunt deuotionem, ac dicti Prior, & Confratres cupiant, omnia, & ſingula præmiſſa etiam per nos approbari, confirmari, & innouari. Quare pro parte, tàm Ioannis Ducis, & Mariæ Duciſſæ, ac Sibillæ Marchioniſſæ, necnon Ioannis Præpoſiti, quàm Prioris, & Fratrum Prædicatorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt præmiſſa omnia, & ſingula pro illorum ſubſtantia firmiori approbare, confirmare, & innouare, aliaſque in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Omnia confirmat.

§. 9. Nos igitur piis votis eis in hac parte paterne annuentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, Confraternitatem, ac ritum ſiue modum orandi huiuſmodi necnon omnes, & ſingulas indulgentias, tam per Sixtum, & Innocentium prædeceſſores, quàm Legatum, Nuncium, & Ordinarios prædictos, vt præfertur conceſſas, & deſuper confectas literas, ac omnia & ſingula in eis contenta approbamus, confirmamus, & innouamus, ipſaſque indulgentias de nouo perpetuo concedimus.

Indulgentias auget.

§. 10. Et vt Ioannes Dux, & Maria Duciſſa, & Sibilla Marchioniſſa, ac Ioannes Præpoſitus, necnon Prior, & Fratres præfati, necnon omnes, & ſinguli alij Chriſti fideles ea deuotionis opera; & per dictum modum ſiue ritum orandi eo frequentius iudicantur, quo exinde facilius animarum ſuarum ſalutem conſequi ſperauerint, de omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, Ioanni Duci, Mariæ, Duciſſæ, Sibillæ Marchioniſſæ, Ioanni Præpoſito, Priori, ac Fratribus Prædicatoribus, & eorum ſingulis, ac vniuerſis, aliiſque vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus dictæ Confraternitatis Confratribus, & Conſororibus, vbilibet exiſtentibus, tàm præſentibus, quàm futuris, vere pœnitentibus, & confeſſis, ſeu confitendi propoſitum habentibus, qui ter in hebdomada dictum Roſarium deuote orauerint, vt pie fertur pro qualibet vice alios decem annos, & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentiis miſericorditer in Domino relaxamus.

Confeſſorem Presbyterum Ordinis S. Dominici cõfratres eius confitentes audire, & abſoluere poſſe concedit. Hoc intellige & limita iuxta bull. Clem. VIII. n. 115. Quæcumque ſuſr. num. 3.

§. 11. Ac quod omnes prædicti eorum, ſinguli Paſcha Reſurrectionis, & feſtiuitatibus prædictis, ac tribus diebus ſingulis feſtiuitatum earumdem præcedentibus, cuiuſcumque Presbytero domus Ordinis Prædicatorum Fratrum profeſſorum per eorum ſingulos pro tempore eligendos peccata ſua confiteri valeant, ipſeque Presbyter eorum confeſſionibus diligenter auditis, ipſos, & eorum ſingulos, ab omnibus, & ſingulis excommunicationibus aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, & promulgatis, necnon ſacrilegiis, inceſtibus, adulteriis, pœnitentiarum iniunctarum & diuinorum officiorum, & ieiuniorum omiſſionibus, aliiſque eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, delictis, quantumcumque grauibus, & enormibus, in ſingulis etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis caſibus (contentis in bulla ſingulis annis die Cœnæ Domini legi conſueta, dumtaxat exceptis) abſoluere, & eis pro commiſſis pœnitentiarum ſalutarem iniungere, ac iuramenta quæcumque ſine alicuius præiudicio relaxare, & vota quæcumque (vltra marina, viſitationis liminum beatorum Petri, & Pauli præfatorum, ac ſancti Iacobi in Compoſtella, necnon religionis, & caſtitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare libere poſſit, Ordinarij, & Archidiaconi, ac Rectorum parochialium, & cuiuſuis alterius licentia deſuper minime requiſita.

Ingredientes confraternitatem, nihil ſoluere tenentur.

§. 12. Quodque pro receptione, & conſcriptione aliquorum Confratrum ſiue Conſororum in dicta Confraternitate, nihil omnino temporale exigi debeat, ſed ſponte oblata dumtaxat recipi poſſint, perpetuo ſtatuimus, & ordinamus.

Clauſula præſeruatiua.

§. 13. Præſentibus, quas illarumque effectuum, & in eis contenta ſub cuiuſuis ſimilium, vel diſſimilium indulgentiarum facultatum conceſſionum, & gratiarum reuocationibus, ſuſpenſionibus, vel modificationibus, etiam pro Anno Iubilæi, & in fauorem fabricæ

Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ſeu expeditionis contra infideles, vel alias, quacumque de cauſa, per Nos, & Sedem prædictam, nunc, & pro tempore factis, nollatenus comprehendi, ſed illis non obſtantibus dictis Chriſti fidelibus omnes ſuffragari, ipſoſque illis gaudere, ſeu vti debere decernimus, perpetuis futuris temporibus duraturis.

Clauſula derogatoria.

§. 14. Non obſtantibus præmiſſis, & conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſſumptorum.

§. 15. Ceterum, quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæcumque loca in quibus expediens foret deferri, volumus, & auctoritate prædicta etiam decernimus, quod earumdem præſentium literarum tranſumptis, manu vnius, vel plurium Notariorum publicorum ſubſcriptione, & ſigillo alicuius prælati, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, plena, ac tanta fidea adhibeatur, & adhiberi poſſit, & debeat, in omnibus, & per omnia, ſicut ipſius originalibus ſi eſſent in medium exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

§. 16. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, conceſſionis, & inhibitionis infringere, vel auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

D. P. An. 8. die 6. Octob.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimo, Pridie Nonas Octobris, Pont. noſtri Anno octauo.

HADRIANVS SEXTVS PONT. CCXXII.

ANNO DOMINI MDXXI.

HAdrianus Sextus, Florentius, Belga, Vrbe Traiecto natus, Epiſcopus Dertuſeñ. Presbiter Cardinalis tituli S. Ioannis, & Pauli, Creatus quinto Idus, Ianuarij, Coronatus 4. Kal. Septemb. anno 1521. Vixit annum vnum, menſes octo, & dies tres. Creauit Cardinalem 1. Obiit 8. Kalen. Octob. Anno Domini 1523. ſepultus fuit in Baſilica S. Petri, poſtea tranſlatus fuit in Ædes S. Mariæ Germanorum Vacauit ſedes menſes duos, dies 4.

I. Adminiſtratio Militiarum Sancti Iacobi de Spatha, de Calatraua & de Alcantara, in Regnis Hiſpaniarum inſtitutarum, Ordin.. n Sancti Auguſtini, & Ciſtercienſis, Coronæ Regiæ perpetuo conceditur, cum omnibus iuribus, quæ earũ magni Magiſtri habere cõſueuerunt.

De Militia S. Iacobi, habes etiam ſup. in conſt. 5. Alex. III. Benedictus & infra in conſt. 35. Clem. VII. Ex Apoſtolica, necnon & conſt. 30. Greg. XIII. Romani. De Militia autem Calatrauã habes ſup. conſt. 16. Iul. II. Romani & inf conſt. 12. Clem. VII. Romanus, & in alia conſt. 8. Apoſtolica necnon Gregor. XIII. conſt. 32. Ex Apoſtolica & in alia conſt. 30. iam citata, De Militia autem Alcantare habes ſimiliter ſup. conſt. 44. Leon. X. Ex Apoſtolica & inf. in praeſt. bullis Greg. XIII.

HADRIANVS EPISCOPVS, Dilecte fili. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Edita An. D. 1522.

Militiã S. Iacobi de Spatha, de Calatraua & Alcantara, & Caroli V. Imperatoris opera, nonnulla regna occupata à Mauris nuper recuperata fuerunt.

DVm intra noſtræ mentis arcana, debita moderatione penſamus, S. Iacobi de Spatha, ac de Calatraua, & de Alcantara, in Regnis Hiſpaniarum erectas, propterea militias inſtitutas fuiſſe, vt contra orthodoxæ fidei hoſtes, & inimicos arma quædam, & valida præſidia eſſent, earumque milites in infidelium expugnatione, ac Regnorum ab ipſis infidelibus occupatorum recuperatione iugiter vacarent, ſtrenuaque ipſorum virtute, & opera, proximis annis, non ſolum quamplurimas Ciuitates loca; ſed etiam aliquot Principatus, dominia, & Regna, quæ infideles Mauri occupauerant, & per multos annos detinuerant, non ſine proprij ſanguinis effuſione, cum magna CHRISTI nominis gloria recuperata, & ad fidem CHRISTI reducta fuiſſe conſideramus. Inſuper & animo reuoluimus, quæ cariſſimus in CHRISTO filius noſter Carolus, Caſtellæ, & Legionis Rex Catholicus, in Imperatorem electus, claræ memoriæ Ferdinandi aui, & Eliſabeth Reginæ auiæ, Caſtellæ, & Legionis huiuſmodi, ac aliorum progenitorum ſuorum veſtigia ſecutus, pro vniuerſa Eccleſia (cuius vs nos ad Summi Apoſtolatus apicem aſſumptione paſtor, ita ipſe ad ſacri Imperij faſtigium electione aduocatus exiſtit) non ſolum inſulæ Seruatum, quam ipſi Mauri detinebant expugnatione, ſed etiam aduerſus Martinum Lutherum per Sedem Apoſtolicam hæreticum declaratum executione, fecit, & & in dies ipſum ſub diſciplina noſtra à teneris educatum, ob eius deuotionem ac fidem erga nos, & hanc ſanctam, in qua permiſſione diuina ſedemus, ac vniuerſam rempublicam Chriſtianam, diuina fauente gratia facturum fore ſperamus; dignum merito cenſemus, & congruum, vt militiæ prædictæ, Coronæ, Regni Caſtellæ, & Legionis perpetuo applicentur, non minus vt Caroli ipſius in Imperatorem electi ſtudia, & conatus, ad profligandos, & ſubiugandos infideles barbaros concedente Domino creſcant, & augeantur, quam vt ipſarum militiarum felix & proſperum regimen ſemper in melius procedant, & illorum militum diſciplina ſolertior euadat, ipſumque Carolum in Imperatorem electum, eiuſq; poſteritatem ſigno ſpecialis beneuolentiæ proſequamur, & quadã perpetuitatis memoria decorem.

Similiaq; ſunt à Ferdinando Rege & aliis progenitoribus glorioſè acta fuerunt.

§. 1. Sane cum Ferdinandus Rex, & Eliſabeth Regina præfati, in humanis agentes, ſuorum, & ipſi progenitorum veſtigia ſecuti, quamplurima egregia facinora & geſta fecerint; nec ſolum Hiſpaniam à Saracenis, & Mauris, qui Regnum Granatæ, ac plura alia dominia occupauerant, non ſine multis laboribus, & impenſis, ac magna chriſtiani ſanguinis effuſione purgauerint, ac quamplurimos infideles à falſis idolorum tenebris, ad veram ortodoxę fidei lucem reduxerint, ſed pluribus etiam caſibus, Oceanum mare penetrauerint, & ad diuerſas ac maximas, & antea mortalibus ignotas inſulas, ſalutiferæ Crucis vexillum detulerint, & in ipſis inſulis plurimas metropolitanas, & cathedrales, ac alias Eccleſias ad CHRISTI nominis gloriam & exaltationem erigi, ſeque ob talia merita Catholici nomine, ab hac ſancta Sede inſigniri obtinuerint.

Et ad eiuſdem erecti & opera, & militia inſtituta fuerunt.

§. 2. Cumque in dictis Caſtellæ, & legionis Regnis, S. Iacobi de Statha ac Calatraua, & Alcantara, S. Auguſtini & Ciſtercienſis Ordinum Militiarum Magiſtratus, ad eiuſdem fidei exaltationem, & infidelium barbarorum maxime circumuicinarum partium depreſſionem, & expugnationem inſtituti fuerint, vt præfertur.

§. 3. Le

Et quandoq. eadem Militia eiſdẽ Regib. aut eorũ primogenitis per Sedẽ Apoſtolicam in adminiſtrationem data fuerunt: Et multis de cauſis eiſdẽ perpetuo ſic dari expedit.

§. 3. Et quandoque illi per Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, Regibus Caſtellæ, & Legionis huiuſmodi, ſeu eorum primogenitis, aut propinquioribus infantibus nuncupatis reſpectiue, in adminiſtrationem dum expediens fore viſum fuerit conçedi conſueuerint, illorumque ad præſens idem Catholicus Rex in Imperatorem electus perpetuus adminiſtrator per Sedem prædictam deputatus exiſtat, ipſarumque militiarum Magiſtrorum electiones, ad præceptoriam militiarum huiuſmodi præceptores ſeu milites ſpectare noſcantur, ac inter eos, occurrente dictorum Magiſtrorum vacatione, ſuper electionibus pro tempore faciendis, poſſent quandoque diſſenſiones oriri, plurimumque Regis Caſtellæ, & Legionis pro tempore exiſtentis interſit, vt ipſe Magiſtratuum huiuſmodi curam, & adminiſtrationem habeat, cum Magiſtratus ipſi quamplurimas Ciuitates, & Arces, partim ab ipſis Regibus Caſtellæ, & Legionis donatas, partim per ipſos Magiſtros ab infidelium manibus proprij ſanguinis effuſione comparatas, & acquiſitas poſſideant, & ſi illorum Magiſtri aliquando ſe Regi opponerent, ex illorum inſtitutione quæ ad eorundem Regnorum pacem & quietem, ac infidelium expugnationem emanauit, grauia ſcandala, & pericula in Regnis ipſis, prout proximis annis cum in minoribus conſtituti, & dictorum Regnorum regimini & adminiſtrationi præpoſiti eſſemus, propter aſpirationes ad ipſos Magiſtratus oculis noſtris vidimus, ſuccedere poſſent, ſi autem Magiſtratus ipſi Coronæ Regiæ Regis Caſtellæ, & Legionis huiuſmodi pro tempore exiſtentis perpetuo vnirentur, annecterentur, & incorporarentur, ita tamen quod ex illorum huiuſmodi vnione tituli ſingulorum Magiſtratuum huiuſmodi ad infraſcriptum effectum extincti non cenſeantur, illi per Regem ipſum longe melius regi & gubernari poſſent, curaretque Rex ipſe, vt illarum militiarum milites idonei, & in arte militari adeo periti, & experti eſſent, vt de illis merito ſperari poſſet, quod non ſolum dicta regna ab infidelibus defenderent, ſed ipſum Regem ad expeditionem contra Turcas, & alios infideles, maritima claſſe, ac terreſtri exercitu ſuſcipiendam & proſequendam, vltro ſolicitarent, & inuitarent, ſcandaliſque & diſſenſionibus inter ipſos præceptores, ſeu milites, electores, ac aliis periculis quæ exoriri poſſent obuiaretur; ipſeque Carolus Rex in Imperatorem electus ad ſanctum pacis & vnitatis Regum & Principum opus, quod pro totius chriſtianæ reipublicæ neceſſaria defenſione, ac contra hoſtes Turcas felici expeditione perficere, & concludere deſideramus, pro ſua religione & deuotione in hanc ſanctam Sedem nos plurimum iuuare, ac rempublicam chriſtianam à tam graui periculo in quo conſtituta eſt, diuina fauente gratia liberare poſſent, ac omnia pro fidei catholicæ exaltatione, ac infidelium barbarorum depreſſione, libentius & conſtantius facere non ceſſaret, ſimiliterque eius ſucceſſores facere parati eſſent, milites que dictarum militiarum, ſub Regis huiuſmodi diſciplina magiſtrali, & experti, & ad conferendum manus contra Turcas, & infideles huiuſmodi, multo promptiores, & alacriores redderentur.

Et ideo d. ad magiſtratus militiarum prædictarũ d. Coronæ Regia perpetuo vnit.

§. 4. Nos præmiſſa diligenti conſideratione penſantes, ac animo reuoluentes, qualia, & quanta eiuſdem Caroli Regis in Imperatorem electi maiores, priſcis, ac etiã noſtris temporibus, pro expurgatione infidelium & barbarorum nationum perfecerint, quodque Regna, & Terras, ac inſulas ab ipſorum infidelium manibus eripuerint, & ad Chriſtianam religionem reduci curauerint, & quæ ipſe Carolus Rex in Imperatorem electus, tam feruenti animo hac tempeſtate noſtra pro Chriſtianæ fidei religione, & huius ſanctæ Sedis dignitate tuenda, aduerſus Martinum Lutherum præfatum, & eius fautores ac alios qui contra nos, & dictam Sedem ſuperbiæ cornua erexerunt, ac in dictæ inſulæ, Sernarum expugnatione, quam diuino aſſiſtente auxilio, ſibi ſubdidit, digne & laudabiliter effecerit. ac ſperantes quod quanto maioribus beneficiis & gratiis Maieſtas ſua à Sede Apoſtolica ſe præmunitam & affectam cognouerit, tanto magis eidem Eccleſiæ cuius aduocatus, vt præfertur, exiſtit, exuberantes fauores quoties opus fuerit exhibebit, ac breui tempore, pro ſua ipſius ſingulari deuotione ac virtute, Regiaque magnanimitate & imperiali celſitudine, ad honorem DEI & nominis Chriſtiani propagationem aduerſus nefandiſſimos Turcas Chriſtiani nominis perpetuos hoſtes, & contra ſpurciſſimam illam gentem, quæ Chriſtianum ſanguinem auide ſitit, & noſtris ceruicibus imminet, iuſtiſſimum bellum ſuſcipiet, ac tot prouincias & Regna ab ipſis Turcis & aliis infidelibus occupata recuperabit, & nomẽ Saluatoris Domini noſtri IESV CHRISTI, longe lateque propagabit, habita ſuper iis cum venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus, matura deliberatione, ac eorum conſilio & aſſenſu, Magiſtratus prædictos, quorum omnium qualitates, nec non verum & vltimum vacationis modum, illorumque ac Coronæ Regiæ Caſtellæ, & Legionis huiuſmodi regnorum veros annuos valores, præſentibus pro expreſſis haberi volentes, eidem Coronæ Regiæ, etiamſi Corona ipſa aliquo tempore ad mulierem ſpectaret, cum omnibus præeminentiis, iuriſdictionibus, facultatibus, redditibus, iuribus, obuentionibus, & pertinentiis ſuis vniuerſis, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuo vnimus, annectimus, & incorporamus. Ita quod ius adminiſtrandi ipſos Magiſtratus, ſiue in virum, ſiue in mulierem cum corona tranſeat, & omnia quæ ipſi Magiſtri, qui pro tempore fuerint, facere & exercere; & commendas ipſas, & præceptorias, ac alia beneficia militiarum huiuſmodi, perſonis idoneis conferre libere poſſit, in omnibus & per omnia, perinde ac ſi vnio huiuſmodi quoad præmiſſa duntaxat, minime facta fuiſſet ipſorumque Magiſtratuũ poſſeſſionem propria auctoritate libere continuare, ſeu illam de nouo. Sibi & Regi Caſtellæ & Legionis pro tempore exiſtenti, etiam propria auctoritate libere apprehendere, & perpetuo retinere, illorumque fructus, redditus, & prouentus in ſuos, ac Magiſtratuum huiuſmodi vſus, ad quos deputati ſunt, & vtilitatem conuertere, diœceſanorum locorum, & quorumuis aliorum licentia, ſeu conſenſu minime requiſitis. Ita tamen quod ipſe Catholicus Rex in Imperatorem electus, eiuſque ſucceſſores Caſtellæ & Legionis Reges pro tempore exiſtẽtes, ea quæ ſpiritualia concernunt, per perſonas dictarum militiarum religioſas per ipſos Reges pro tempore exiſtentes ad id deputandas, ad eorum nutum amouibiles, probe, & laudabiliter exerceri facere debeant, & teneantur. Quibus ſic pro tempore deputatis perſonis gerendi, faciendi, mandandi ordinandi, exercendi exequendi, & diſponendi, omnia & ſingula quæ dictarum militiarum Magiſtri pro tempore exiſtentes, de iure vel Conſuetudine, aut alias quomodolibet, facere, gerere, exercere, mandare, diſponere, exequi poterant & conſueuerant, auctoritate & tenore præmiſſis, plenam, liberam, & omnimodam facultatem concedimus, & ne in præiudicium dictæ vnionis, per milites, ſeu fratres dictorum Ordinum aliquid de facto reneatur, per viam electionis, vel poſtulationis, ſeu alias decedente Rege, vel Regina, qui dictos Ordines adminiſtrauerit, auferimus ab eis, omne ius ac poteſtatem eligendi, poſtulandi, vel de nouo adminiſtratore perpetuo prouidendi, & ſub pœna excommunicationis, ac priuationis commendarum & præceptoriarum, ac aliorum beneficiorum quæ obtinent, inhabilitatiſque ad ipſa in poſterum obtinenda, omnibus & ſingulis prohibemus, ne eligant, poſtulent, vel de eligendo aut poſtulando tractent, quas pœnas volumus eos ipſo facto incurrere, abſolutionem nobis & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus ſpecialiter reſeruantes.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obſtantibus, noſtra, qua voluimus quod vnionibus exprimi deberet valor etiam beneficij, cui vnio fieret, & ſemper commiſſio fieret ad partes, vocatis quorum intereſt, ac aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus, ac ſtabilimentis, vſibus, & naturis dictarum militiarum, iuramento, & confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque, & indultis, ac literis Apoſtolicis, dictis militiis, earumque præceptoribus, militibus, & conuentibus per dictam Sedẽ forſan conceſſis, illis præſertim quibus caueri dicitur, quod Magiſtratus de Alcantara, de Calatraua per perſonas regulares S. Auguſtini, & Ciſtercienſis Ordinis huiuſmodi expreſſe

profeſſas, & non vxoratas, ac alias certo modo qualificatas dumtaxat, obtineri poſſint, quibus etiamſi ad eorum derogationem, de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, indiuidua, ac de verbo ad verbum; non autem per clauſulas generales id importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſeruanda eſſet, illorum tenores huiuſmodi, præſentibus pro expreſſis, & inſertis haben. illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque, aut ſi aliqui ſuper proiſionibus faciendis huiuſmodi Magiſtratibus, ac dignitatibus, ſpeciales, vel aliis beneficiis Eccleſiaſticis in partibus generales, dictæ Sedis, vel eius Legatorum literas impetrarint, etiamſi per eas ad inhibitionem, reſeruationem, & decretum, vel alias quomodolibet ſit proceſſum, quas quidem literas, & proceſſus habitos per eaſdem, & inde ſecuta quæcumque ad Magiſtratus huiuſmodi volumus non extendi, ſed nullum per hoc eis quoad aſſecutionem Magiſtratuum, aut beneficiorum aliorum præiudicium generari, & quibuſcumque priuilegiis, indulgentiis, vel ſpecialibus, & literis Apoſtolicis generalibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quos præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus de verbo ad verbum habenda ſit, in noſtris literis mentio ſpecialis, prouiſioque dicti Magiſtratus debitis propterea non fraudentur obſequiis, ſed eorum congrue ſupportentur onera conſueta. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, ſi ſecus ſuper iis à quoquam quauis, auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Prohibitio alienandi bona immobilia aut mobilia perniciosa dd. Militarum.

§. 6. Volumus autem quod ipſe Rex pro tempore exiſtens, ab alienatione quorumcumque bonorum immobilium, & pretioſorum mobilium, dictorum Magiſtratuum penitus abſtineat.

Facultas exigendi iura Magiſtris ſolui conſueta.

§. 7. Quodque antequam dictos Magiſtratus, vel eorum aliquem adminiſtrare poſſit, ſucceden. in regno huiuſmodi, vobis, ſeu ſucceſſoribus veſtris canonice intrantibus, iura omnia ſoluere teneantur, quæ Magiſtris pro tempore ſoluere conſueuerunt, quibus ſolutis, ex tunc confirmatio, & licentiæ conceſſæ ſint, & eſſe cenſeantur, adminiſtrationemque libere exercere poſſit.

Declaratio quod certis caſibus conceſſio, & gratia huiuſmodi irrita ſit.

§. 8. Et ſi ille ex iis, qui vllo vnquam tempore, quod abſit, à noſtra, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis canonice intrantis, & Romanæ Eccleſiæ obedientia, & deuotione ſe ſubtraxerit, vel contra eum bellum ſuſceperit, in eius damnum, & detrimentum honoris, aut rerum, per ſe vel alium, ſeu alios, directe, vel indirecte, machinatus fuerit huiuſmodi gratia priuatus exiſtat, præſenteſque litteræ nullius ſint roboris, vel momenti, ipſaque vnio eo ipſo diſſoluta ſit. Ipſique Magiſtratus per diſſolutionem huiuſmodi vacare cenſeantur, & de illis per Sedem prædictam libere diſponi poſſit.

Nulli ergo, &c.

D. P. An. I. 4. Maij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo ſecundo, iv. Nonas Maij, Pontificatus noſtri Anno primo.

II. Contra Chriſtianam fidem ſuſceptam abnegantes, ſacramentis abutentes, ſortilegiiſque & maleficiis aliorum lædentes, ab Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis grauiter puniendos.

Aduerſus Maleficos, & Sortilegos, vide quæ dixi ſup. ad conſt. 1. Innoc. VIII. Summis.

Contra Maleficos, & ſortilegos cum Diabolo pactum facientes, à fideque apoſtatando alios lædẽtes ſanctionẽ edidit Greg. XV. conſt. 46. Omnipotentis inf. to. 4.

Edita A. D. 1522.

HADRIANVS EPISCOPVS, &c. Inquiſitori Comenſi, dilecte fili. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Inquiſitores Cremonæ procedebãt contra maleficos & obedientiã diabolo præſtantes.

§. 1. DVdum, vti nobis exponi feciſti, per fel. rec. Iulium Papam II. prædeceſſorem noſtrum non ſine magna tunc animi ſui diſplicentia accepto, quod per quendam Georgium de Caſali, Ordinis Fratrum Prædicatorum Profeſſorum, & in Ciuitate Cremonenſi hæreticæ prauitatis Inquiſitorem deputatum in nonnullis Lombardiæ partibus, & præſertim in locis, in quibus dictus Georgius Inquiſitor deputatus erat, repertæ fuerunt quamplures vtriuſque ſexus perſonæ, propriæ ſalutis immemores, & à fide Catholica deuiantes certam ſectam facientes; fidem, quam in ſacri ſuſceptione baptiſmi ſuſceperant, abnegantes ſanctam Crucem pedibus conculcantes, & opprobria ſuper eam perpetrãtes, Eccleſiaſticis, & præſertim Euchariſtiæ Sacramentis abutentes, diabolum in ſuum dominum, & patronum aſſumentes, eique obedientiam, & reuerentiam exhibentes, & ſuis incantationibus carminibus, ſortilegiis, aliiſque nefandis ſuperſtitionibus iumenta, & fructus terræ multipliciter lædentes, aliaque quamplurima nefanda, exceſſus, & crimina eodem diabolo inſtigante committentes, & perpetrantes, in animarum ſuarum periculum, diuinæ Maieſtatis offenſam, perniciosumque exemplum, & ſcandalum plurimorum.

Aliqui ſe illis opponebãt.

§. 2. Contra quas cum dictus Georgius tunc, vt aſſerebat, in dictis locis ſuæ Inquiſitioni deputatis, prout ipſius Georgij incumbebat officio, ipſe Georgius proceſſiſſet, nonnulli autem tam clerici quam laici illarum partium, quærentes plures ſapere quam oportet præmiſſa delicta ad eiuſdem Georgij Inquiſitionis officium non pertinere temere aſſerentes, præſumentes in populo errores, & ſcandala ſeminauerunt, ſicque eumdem Georgium in populo odioſum reddere, & dicti Georgij officium impedire conati fuerunt, prout etiam tunc impediebant, ita quod propter præmiſſa, perſonæ prædictæ delicta huiuſmodi perpetrantes, remanebant impunitæ, & aliæ eorum exemplo ad ſimilia perpetranda quotidie inducebantur, in non modicum fidei opprobrium, animarum periculum, & ſcandalum plurimorum.

Iulius ergo q. Inquiſitorem procedere contra eos iuſſit.

§. 3. Dictus prædeceſſor volens (ne inquiſitionis officiis executio quomodolibet retardaretur, & labes hæreticæ prauitatis longe venena diffunderet) prouidere, dicto Georgio per quaſdam ſuas in forma breuis literas commiſit, & mandauit quatenus in locis eiuſdem Georgij Inquiſitioni deputatis de exceſſibus huiuſmodi cognoſcere, & contra quaſcumque perſonas, cuiuſcumque conditionis, & præeminentiæ forent, inquiſitionis officium exercere, & exequi, ipſaſque perſonas, quas in præmiſſis culpabiles reperiret, vna cum locorum Ordinariorum Vicariis, quatenus voluiſſent intereſſe, iuxta dictarum perſonarum demerita corrigere, & punire deberet, ſecundum modum contra alios hæreticos à iure ex ſacris canonibus ſtatutum contradictores quoſcumque per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia iuris opportuna remedia compeſcendo. Eos verò qui in præmiſſis, conſilium, auxilium, vel fauorem præſtarent, præfatus prædeceſſor noſter, eiſdem indulgentiis vti & gaudere decreuit, quibus Cruceſignati contra alios hæreticos, ex indulto Apoſtolico eis conceſſo, tunc gaudebant, & vtebantur, prout in dictis literis plenius contineri dicitur.

Hic modo Pontifex inſta de cauſa ea delata ab Inquiſitore Cremonenſi.

§. 4. Et ſicut eadem expoſitio ſubiungebat, non ſolum delicta, & crimina huiuſmodi contra fidem Catholicam, & Chriſtianam religionem, ſub iuriſdictione Inquiſitionis Cremonenſis committuntur, & perpetrantur, ſed omnibus aliis locis, & diœceſibus ſub iuriſdictione aliorum Inquiſitorum dicti Ordinis Congregationis Lombardiæ, in dies perpetrantur, & committuntur. Et cum eadem ſint delicta, eadem profecto prouiſione, & caſtigatione eis eſt earumdem literarum tenore prouidendum. Quare tu, ſicut aſſeris, in Ciuitate Cremonenſi vbi dictæ prauitatis Inquiſitor exiſtit, tam tuo, quam omniũ aliorum dictorum Ordinis, & Congregat. hæreticæ prauitatis Inquiſitorum vbilibet conſiſtentium, & deputatorum, nominibus feciſti nobis humiliter, vt literas prædictas ad vos extendere, & ampliare, aliaſque deſuper opportune dignaremur prouidere.

Hoc ad alios Inquiſitorib. mandat.

§. 5. Nos igitur huiuſmodi ſupplicationi inclinati, literas prædictas, cum omnibus in eis contentis clauſulis, in omnibus, & per omnia prout in eiſdem literis continetur, ad te, & ad alios Ordinis, & Congregationis huiuſmodi Inquiſitores, tã in præſentiarũ deputatos, quam in futurũ perpetuis futuris temporibus deputandos, ac ſi tibi,

tibi, & cuilibet Inquiſitorum prædictorum dirigerentur, & directę fuiſſent, Apoſtolica auctoritate, tenore pręſentium extendimus. Ipſaſque literas tibi & illis, vt præmittitur, eiſdem auctoritate, & tenore concedimus.

Contrariis derogat. §. 6. Non obſtantibus illis, quæ idem Iulius prædeceſſor voluit non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Transſumptis credi debet. §. 7. Et quia difficile foret præſentes literas, ad ſingula loca, in quibus de eis fides forſan fuerit facienda deferre: & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod ipſarum tranſumptis, manu cuiuſcumque Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, in iudicio, & alibi, vbi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

D. P. An. 1. die 20. Iul. Datum Romæ apud S. Petrum, ſub Annulo Piſcatoris die 20. Iulij, 1522. Pont. noſtri Anno primo.

III. Declaratio, & reuocatio conceſſionum Iuriſpatronatus, & præſentandi ad beneficia Eccleſiaſtica, à Sede Apoſt. & eius Officialibus ab anno primo Pontificatus Innocentij Papæ Octaui citra factarum.

Edita An. D. 1522. *De hac materia notaui ſupra in eiuſdem argumenti conſt. 5. Innoc. VIII. Cum Ab Apoſtolica.*

Cauſa huius conſtit. SAnctiſſimus D.N.D. Hadrianus Papa VI. Accepto per Sanctitatem ſuam quod nonnulli Romani Pontifices eius prædeceſſores diuerſis perſonis Collegiis laïcorum iuſpatronatus, ac facultates, & indulta præſentandi, ſeu nominandi, perſonas idoneas ad Eccleſias etiam Metropolitanas, Monaſteria, & beneficia Eccleſiaſtica ſæcularia ac regularia, ac hoſpitalia, & alia pia loca ex tunc deinceps vacatura etiam interdum pro eorum hæredibus, & ſucceſſoribus alias ſub variis modis, & formis per diuerſas eorum literas in perpetuum, vel ad certum tempus reſeruarunt, & conceſſerunt, conſiderans quod per huiuſmodi facultates, & indulta Romanus Pontifex ſæpius impeditur quo minus perſonas qualificatas vtiles, & neceſſarias ad Eccleſias, & Monaſteria promouere, ac de beneficiis Eccleſiaſticis ſimilibus perſonis prouidere, hoſpitalia quoque & pia loca huiuſmodi perſonis etiam vtilibus, & Monaſteriis, committere, & alias de illis diſponere libere poſſit.

Reuocatio conceſſionum iuriſpatronatus & præſentandi, quoad beneficia electiua. §. 1. Ideo vt per Sanctitatem ſuam, & Sedem Apoſtolicam liberius de perſonis bene meritis dictis Cathedralibus Eccleſiis, & Monaſteriis prouideatur, & de illis ac aliis dignitatibus, beneficiis, hoſpitalib. & piis locis huiuſmodi diſponatur, opportune prouidere volens, felicis recordationis Innocentij Papæ Octaui ſuæ Sanctitatis prædeceſſoris inhærendo veſtigiis, omnes, & ſingulas reſeruationes, & conceſſiones iuriſpatronatus, ac facultates, & indulta præſentandi ſeu nominandi perſonas huiuſmodi, ad Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, præpoſituras, dignitates, perſonatus adminiſtrationes, officia, canonicatus, & præbendas, aliaque beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura ſæcularia, & Ordinum quorūcumque regularia, qualitercumque qualificata, ac hoſpitalia, & alia pia loca, per prædeceſſores, & Sedem Apoſtolicam, aut eius Legatos, Nuncios, executores, & ſubexecutores ab anno primo Pontificatus eiuſdem Innocentij prædeceſſoris citra quibuſuis Regibus, Reginis, Ducibus, & Marchionibus, ac aliis Principibus, & perſonis, necnon Communitatibus, Vniuerſitatibus, Confraternitatibus, & Collegiis ſæcularium perſonarum, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis, exiſtentibus, etiam ex motu proprio, & ex certa ſcientia ac de poteſtatis Apoſtolicæ plenitudine, aut etiam conſiſtorialiter, & alias tam ſimpliciter, quam ſub quibuſuis conditionibus, & promiſſionibus, & alias quomodocumque & qualitercumque & ex quibuſuis cauſis, præterquam ratione exceptionis locorum in quibus Eccleſiæ, Monaſteria, & beneficia prædicta conſiſtunt ex infidelium manibus, & poteſtate, facta, & conceſſa quorum omnium formas, & tenores eadem ſua Sanctitas haberi voluit pro ex-

preſſis quoad Metropolitan. ac alias Cathedrales Eccleſias, & Monaſteria necnon Prioratus, & præpoſituras, ac alias dignitates Conuentuales, & alia electiua, etiamſi ij quibus reſeruationes, & conceſſiones facultates, & indulta huiuſmodi facta, & conceſſa fuerunt quaſcumque conditiones eis propterea quomodolibet impoſitas, & promiſſiones per eos propterea factas adimpleuerint.

§. 2. Quo verò ad alia beneficia, ac hoſpitalia, & pia loca huiuſmodi ſi illi quibus reformationes, & conceſſiones, ac facultates, & indulta huiuſmodi facta, & conceſſa fuerunt, vt præfertur, illorum occaſione fructus proxime dictorum beneficiorum hoſpitalium, & piorum locorum ad medietatem vnius anni valoris fructuum eorumdem ſecundum communem æſtimationem de propriis eorum bonis non auxerunt, vel eorum Eccleſias, aut hoſpitalia, & pia loca huiuſmodi de nouo fundamentaliter non ædificarunt, ſeu funditus non reædificarunt, ſeu fundos in quibus ædificia in præſentiarum ſubſecuto non conceſſerunt, ac quorum augmentis ædificationis, reædificationis, & conceſſionis reſpectiuæ probationem eos, qui tali iurepatronatus ſeu præſentandi, & nominandi directè, vel indirectè vti voluerint eadem ſua Sanctitas teneri decreuit etiamſi conditionem ad quas alias quam modis præmiſſis tenebantur executionis demandatæ fuiſſent, & in literis reformationum, & primo dictarum conceſſionum ſeu facultatum, & indultorum huiuſmodi cautum ſit quod dictum ius ſimpliciter, vel ſub certis conditionibus modis, & formis ex fundatione, vel dotatione pertinet, aut pertinere cenſeatur, vel perinde habeatur ac ſi ex fundatione, vel dotatione prædicta pertineret, & quod reſeruationes, primo dictas conceſſiones, facultates, & indulta huiuſmodi reuocari non poſſint, & clauſulæ etiam derogatoriarum derogatoriæ fortiores efficaciores, & inſolitæ in dictis literis pro illarum præſeruatione deſuper adiectæ ſint, illarum formas, & tenores pro expreſſis habendo, reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, præpoſituras, dignitates, & beneficia huiuſmodi ad eorum primæuam naturam, præmiſſis non obſtantibus reduxit. Decernens irritum, &c. *Et quoad non electiua, cum declarationibus hoc poſitis.*

Placet publicetur, & deſcribatur. A. *Papa ſubſcriptio.*

Lecta, & publicata fuit ſupradicta regula Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Domini 1522. D. N. Papa, Anno 1. *Publ. P. A. 1. die 9 Dec.*

Hortatur Fridericum Saxoniæ Ducem, vt Martinum Lutherum hæreſiarcham dimittat, eiuſque relictis erroribus, Catholicam fidem ſequatur. IV.

Errorum autem ipſius Martini, ipſorumque & ipſius damnationem, habes ſupra in Leonis X. conſt. 40. Exurge & conſtit. ſeq.

HADRIANVS EPISCOPVS, &c. Dilecte fili. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. *Edita An. D. 1522.*

SAtis, & plus quam ſatis ſuſtinuimus, dilecte in Chriſto, ſi forte Dei pietas tuam animam dignetur inuiſere, ac dare pœnitentiam ad cognoſcendum veritatem, vt reſipiſceres à diaboli laqueis, à quo captiuus detineris. Nouimus te paternè monitum à fel. recor. prædeceſſore noſtro, vt à te ſeparares perniciem illam Chriſtianæ religionis Martinum Lutherum, & cum iam toti Orbi manifeſtæ eſſent ſceleſtiſſimæ machinationes illius, ſperauimus, & te ad cor penitus reuerſurum. *Leo X monuit Ducē Saxoniæ, vt Martinum dimitteret.*

§. 1. Sed quoniam expectauimus vuas, & ecce quia fruſtra conflauit conflator, malitiæ enim tuæ non ſunt conſumptæ, coëgit nos miſeratio tui, coëgit paternus amor, quo te & ſubditos Saxones in Domino ſemper fuimus proſequuti, ſalutaribus, & paternis monitis adhuc conuenire, vt vel tandem reſipiſcatis, antequam plane in vos conueniat, quod mox ſubdit Propheta: Argentum reprobum vocate vos, quia Dominus proiecit vos. *Ille verò magis reprobus factus eſt Ideo Pōt. iſte multis rationibus hortatur vt reſipiſcat.*

§. 2. Et quid dicemus vobis, quam quod Galatis ſuis

Saxones commendãtur fideles, & propterea Greg. V. natione Saxo, creauit Ducem Saxoniæ electorem Rom. Imp.

Paulus: O inſenſati, quis vos faſcinauit veritati non obedire Currebaris bene. Interrogare patres veſtros, ac dicent vobis: maiores veſtros, & annunciabunt vobis. Quod ab ea ætate, quo vno eodemque tempore vixere Hadrianus Rom. Pont. & Carolus ille Magnus Imperator, Saxoniæ fidei plantatores, ad noſtra vſque, & cariſſimi in Chriſto filij noſtri Caroli tempora, & aui, & proaui veſtri, atque adeo Saxones omnes, ſemper habiti eſtis veluti pacis amatores, fidei propugnatores, & per omnia obedientiæ pacifici filij, tales que, vt non immerito Gregorius V. natione Saxo, olim Roman. Pontifex, Saxoniæ Ducem in Rom. Imperatoris conſtituerit electorem. Quomodo ergo tam cito mutatus eſt color optimus; Cur tam facile transferimini ab eo, qui vos vocauit in gratiam Chriſti in aliud Euangelium, quod non eſt aliud, niſi ſunt quidam, qui vos conturbant, & volunt conuertere Euangelium Chriſti; Quis vineam Domini Sabaoth tam pulchre plantatam eſt demolitus; Certe exterminauit eam aper de ſylua, & ſingularis ferus depaſtus eſt eam. Sed væ illud à vobis, à domeſticis, & amicis, à cruciatu præcordiorum, Obſecramus te fili dilecte in CHRISTO, leua oculos tuos in directum, & vide vbi ſis proſtratus.

Lutherus qua mala inducat.

§. 3. Conſidera quantum Eccleſiæ Chriſti, tot malis vndique circircumuallatæ ac pene oppreſſæ, pro opera qua illi ſubuenire debueras, cladem inſuper intuliſti. Oppugnator foris ab infeſtiſſimo illo ac potentiſſimo Chriſtiani nominis hoſte. Diſſidẽt intus principes Reip. Chriſtianæ, & in mutuam armati perniciem, cruẽtiſſimis inter ſe odiis conflictantur, & in fraterna viſcera ferrum ſtringunt, vt vix ethnici inter ſe crudelius. An hęc ita tibi viſa ſunt nõ ſatis grauia, niſi contritioné induceres ſuper contritioné nutriens ac fouẽs ſerpentem illũ in ſinu tuo, qui veneno linguæ ſuæ Eccleſiam, & terras infecit adeo, vt nunc peruenerit gladius etiã vſque ad animam? Quanto autem pluris eſt anima, quam corpus, tanto grauius eſt prædictis omnibus horrendum illud, & plus quam tartareum venenum, quo hæreſum ac ſchiſmatum contagione tot myriades animarum interierunt, intereuntque. Ita tibi debemus omnes, quod nunc paſſim ab vnitate Matris Eccleſiæ recedatur. Quod auertatur vulgus indoctum, ac bis mille præſtigiis ac faſcinationibus retrahatur à fide, quam ſuxit ab vbere materno: Quod baſilicæ ſint ſine plebibus, plebs ſine ſacerdotibus, ſacerdotes ſine debita reuerentia, & ſine Chriſto denique Chriſtiani: Quod ſacramenta fidei, non ſacra cenſeantur: Quod ſanctuarium Chriſti, ſanctum eſſe negetur: quod dies feſti feſtiuis fruſtrentur ſolemniis: Quod moriantur homines in peccatis ſuis, rapiantur animæ ad tribunal terrificum, nec pœnitentia reconciliati, nec ſacra communione muniti: Quod pulcherrimus ille tabernaculi ordo confuſus ſit, & pro Chriſtiana pace ac tranquillitate ad rebellionem, ad rapinas, ad cædes, ad incendia, cum magno ac manifeſto Chriſtianæ Reipublicæ diſcrimine, veluti claſſico paſſim excitati. Pro quibus egregiis tuis in Eccleſiam Chriſti meritis, quo te præmio, immo quo non ſupplicio dignum cenſebimus? At dices forte, Serpens me decepit. Dignam certe recepiſti mercedem, qui illum nutriuiſti in ſinu tuo, Sed itane ſtultus es ac ſine corde, vt in eis maxime rebus in quibus errare, damnati eſt: vni homuncioni cooperto peccatis, quam tot ſanctiſſ. ab initio Patribus, qui in lege Dei meditati ſunt die ac nocte, & quam tot vniuerſalibus Conciliis, aduerſus quæ impudens os illud velut ſepulchrum patens, ſe aperire non erubeſcit, ſanctæ denique & Catholicæ Eccleſiæ, cuius ritum, conſuetudinem, & decreta, à temporibus Apoſtolorum ad nos vſque inuiolabiliter obſeruata, vnus iſte ſacrilega temeritate damnare præſumit, plus credere potueris? O cæcam dementiam, ac pluſquam Iudaicam cæcitatem. At fortaſſis hoc tibi impoſuit, quod veterator ille Martinus, & eius ſequaces, de capitulis ſcripturarum viſi ſunt ſua conformare. Et quis tandem hæreticorum ita non fecit: An nonne ſunt veteris ſerpentis aſtutiæ, qui hac veluti eſca obducto hamo, miſeris animabus mille technis, & verſutiis ſemper eſt inſidiatus, quique, quo angularem infringeret veræ fidei lapidem, ac Chriſtianam ſcinderet vnitatem, in ſcripturarum agrum, ſuum ſeminare ſemen, & peruerſam ſcripturarum intelligentiam, iampridem eſt aggreſſus? Cum itaque maxime ſemper pars Eccleſiarum, imperita turba ſit, & vix vnus reperiatur aut alter, qui ſpiritualibus oculis de ſcripturarum intelligentia digne valeat iudicare: ſiquidem librum ſignatum legimus, quem ſolus Leo de tribu Iuda dignatus eſt aperire, ac ſoluere, ſignacula eius: quæ tandem eſt iſta diabolica excæcatio, vni carnali homuncioni, ſemper eructanti crapulam, & potum, quam reliquo Orbi vniuerſo, quam tot ſpiritualibus patribus, quorum voluntas ſemper fuit in lege Domini, qui vitæ ſanctimonia, oſtenſione ſpiritus, ac virtute, glorioſo denique martyrio ſuam doctrinam comprobauerunt in ſcripturarum intelligentia plus te fidei habere potuiſſe? O cæcitatem nouam, & inauditam, Vnus apoſtata tibi potius perſuadere feſelliſſe priores vniuerſos, errare poſteros, & in ſolum ſe, & quos decepit perueniſſe Regnum Dei, perueniſſe totam miſerationum Dei diuitias, ac gratiam vniuerſitatis? Et quid non dicimus cum Propheta: Heu, heu, heu Domine, ergo ne decepiſti populum tuum; Quin potius, cur non deuitaris (ſecundum Apoſtolic. præceptum) quæſtionibus ac pugnis verborum, ex quibus oriuntur inuidiæ, contentiones, blaſphemiæ, ſuſcipiones malæ, conflictationes hominum mente corruptorum & ſubuertunt corda audientium, ex operibus ſuis, iuxta Dominicam deſignationem, ſtuduiſtis cognoſcere filium profanum iſtum, qui ad vos venit primum in veſtimentis ouium, lupus intrinſecus rapaciſſimus? Siquidem non ex foliis, non ex floribus, ſed ex fructibus arbor cognoſcenda erat.

Lutheri furor & immanis audacia.

§. 4. An non manifeſti ſunt nequiſſimi fructus eius? Siquidem ſacrilegus hic aduerſus Deum, imagines ſacras, atque adeo ipſam Crucem Chriſti, ſceleratis manibus confringere, & pollutis conculcare pedibus non formidat, contra ſacerdotes Dei furore impio temerarie debachans, non deſinit laicos, ad lauandas ſibi in eorum ſanguine manus, ſedulo concitare: Eccleſiam Chriſti parricidalibus armis oppugnans, hoc agit aſſiduo, vt ſuffocentur homines in peccatis ſuis: hoc vnum elaborat, ne diuina miſericordia ſuis ſacramentis, quæ peccatorum remedia efficatia eſſe voluit, vulneratos in Eccleſia ſua curet. Ita enim ea aut ſubſtulit vniuerſa, aut hæreſeos ſuæ peſtifero infecit veneno, vt toxicum magis requirat, quam animarum medicinas.

Lutheri improba mandata.

§. 5. Præcipit ſuis, ne indignanti Deo quis ſatisfaciat ne ieiuniis, orationibus, lamentationibus peccata redimat, ne hoſtia illa placens Deo, corpus & ſanguis Domini noſtri IESV CHRISTI à ſacerdotibus offeratur quotidie pro peccatis noſtris. Vota decet non reddere Domino Deo ſuo. Et cum ipſe ſit apoſtata, ac profeſſionis ſuæ deſertor, vt plurimos ſui faciat ſimiles, ſancta illa Deo vaſa polluere non veretur, conſecrataſque Chriſto virgines, & vitam monaſticam profeſſas, extrahere à monaſteriis ſuis, & mundo immo diabolo, quem ſemel abiurauerunt, reddere. Quód in veteri lege in vmbraticis ſacerdotibus Dominus non tulit, quod ethnici idolorum ſuorum flaminibus omnes ſunt abominati, Chriſti ſacerdores etiam viliſſimis copulat meretricibus. Sanctos Patres illos, quorum vita & doctrina illuſtrauit vniuerſum mundum; non ſolum debito honore non proſequitur, ſed multo quam Cain ſceleſtius decipit, deridet, contemnit, inſectatur.

Lutherus Conciliis detrahit, & licentioſã vitam inducere conatur.

§. 6. Sacroſanctis omnibus vniuerſalibus Conciliis impudenti ore palam contradicit, ac ſacrilega lingua detrahit, libertatis ſpecie, licentioſam quandam, nullis conſtrictam legibus ac fere ferinam, inducere conatur legem. Vnde & exlex homo, contemptor ac violator legum omnium, in tantum erupit mentis veſaniam, vt ſanctiſſimorum Patrum decreta, & Eccleſiaſticos canones igne publico concremare non formidarit. Et breuiter Chriſtianam veritatem omnem rerum ordinem, pulcherrimã denique Eccleſiæ faciem, à Chriſto ab Apoſtolicis Apoſtolicisque viris ac ſanctiſſimis Patribus ab initio conſtitutam vnus hic poſt tot centenos annos diſcindere inuertere ac deformare molitur.

Locus. reſtitue ut

Lutherus aſſerebat ſe eſſe alterum Danielem.

§. 7. Quod ſi nondum ſatis etiam internoſcis de Chriſtiano magiſterio an de Antichriſti ſpiritu iſta proficiſcantur

cãtur, ſi ita faſcinauit te præſtigiator ille vt credere poſſis vnum hunc perfidiſſimum apoſtatam, veluti alterum Heliſæum habere duplicem ſpiritum Heliæ, aut alterum eſſe, quem ſe iactitat, Danielem, in quo ſit ſpiritus amplior & intelligentia ſcripturarum maior quam in omnibus olim ſanctiſſimis illis doctiſſimiſque viris, quam in ſacroſancta Eccleſia Catholica, quid eſt te vno cęcius? Aut ſi iam ex fructibus arborem cognoſcens, in errore perſiſtis tamen, quid te miſerius.

Lutheri ſermo iniquiſſimus.

§. 8. Sed eſto transfiguratus ſit coram te ſatanas ille in angelum lucis, & quæ manifeſta ſunt opera carnis ac diabolica, ſpiritus eſſe & Chriſti opera, venenata ſua facundia perſuadere potuerit, nunquid non vbique vel hoc ipſo prodidit, cuiuſnam ſpiritus ſit, quod omnis eius ſermo amarus eſt, virulentus, arrogans, ac maledicentiſſimus nuſquam non ſcatens conuiciis, blaſphemiis, ac ſcommatibus pluſquam venenatis, aduerſus omne Chriſtianæ pietatis, modeſtiæ, manſuetudinis ac benignitatis officium? Nunquid ita docuit Paulus, cuius ſe iactitat ſpiritum habere, cum nulla eius extet epiſtola, quæ non pacem & vnitatem, ac alias id genus virtutes redoleat? An non Romanos ſuos hortatur in Domino, vt in caritate fraternitatis ſe diligant, inuicem ſectentur quæ ſunt pacis, & quæ ædificationis cuſtodiant; Corinthiis an non teſtatur, ſe docere in Eccleſiis, Deum, non diſſenſionis, ſed pacis Deum eſſe? Et breuiter, nunquid non vbique clamat, vbique docet Euangelica illa tuba, vt digne ambulemus in omni humilitate ac manſuetudine, cum patientia ſupportantes inuicem in caritate, ſoliciti ſeruare vnitatem ſpiritus in vinculo pacis, vtque deponamus omnem iram, indignationem, malitiam, blaſphemiam turpem ſermonem? Quo igitur pacto maledicentiam, amaritudinem, iram, indignationem, blaſphemiam, inflationẽ, iactationẽ, quæ ita huic peculiaria ſunt, vt illa Paulo, ac illius diſcipulis vniuerſis, qui mitis eſt ac humilis corde: nõ Paulini, non Chriſtiani, ſed diabolici ſpiritus eſſe certiſſima iudicia, vel cæco non clariſſime appareat?

Lutherus ex ſermone cognoſci poteſt valde perfidus.

§. 9. Ex verbis illius, quomodo non intellexiſti, Chriſtum in corde ſuo, an verò Antichriſtum haberet, ſecundum quod ipſa veritas in Euangelio ait: Progenies viperarum, quomodo poteſtis bona loqui, cum ſitis mali? De abundantia enim cordis, os loquitur. Et cum ſcriptum ſit, quod maledici regnum Dei non poſſidebunt: Item cum in Euangelio dicat Dominus: Quicumque dixerit, fratri ſuo racha, reus erit Concilio: qui autem dixerit, fatue, reus erit gehennæ incendio.

Lutherus ſacerdotes ac Romanum Pont. in ſermonibus ſuis lacerabat & inſectabatur.

§. 10. Illumne eſſe Antichriſti Apoſtolum, cuiquam obſcurum eſſe poterit? Qui non modo ſacerdotes Dei, ſed & principem ſacerdotum Petri ſucceſſorem, IESV CHRISTI in terris Vicarium, tam nefãdis infamibuſque nominibus, tam inauditis contumeliis, conuiciis, ac blaſphemiis, nuſquam non lacerat, diſcerpit, & inſectatur, vt ea commemorare pudica refugiat lingua, & audire horreant aures caſtæ. Qui Apoſtolicam cathedram, in qua præſedit caput Apoſtolorum Petrus, cui præfuerunt tot ſancti Pontifices, quam Eccleſiam principalem, vnde ſit exorta vnitas ſacerdotalis, ſanctus ille, & glorioſus Martyr Cyprianus non dubitat aſſerere, impio ac peſtilenti ore cathedram peſtilentiæ, Antichriſtianam, diabolicam, & ſi quæ potuit excogitare nefandiora, toties appellare non ceſſat. Qui ſcholas Chriſtianas, quę tam multos doctiſſimos ſanctiſſimoſque viros, tam egregias in Eccleſia Dei columnas nobis protulerunt, impudica lingua ſua, lupanaria, Sodomas & Gomorrhas vbique vocare non verecundatur. Qui non ſatis habet, omnipotentis Dei ſacerdotes probris omnibus, conuiciis, contumeliis, ac blaſphemiis horrendis, & inauditis, nunquam non publice ac priuatim inſectari, quibuſuis canibus viliores facere, niſi etiam laicos concitet ad lauandas ſibi manus in ſanguine ipſorum. Cum tamen quanto honore haberi velit ſacerdotes ſuos, maxime autem principem ſacerdotum, idem ipſe Dominus in Deuteronomio teſtatus eſt, dicens: Si difficile & ambiguum apud te iudicium eſſe proſpexeris inter ſanguinem & ſanguinem, cauſam, & cauſam, lepram & non lepram, & iudicium intra portas tuas videris verba variari, ſurge, & aſcende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus, venieſque ad ſacerdotes Leuitici generis, & ad iudicem qui fuerit illo tempore, quæreſque ab eis, qui indicabunt tibi iudicij veritatem, & facies quæcumque dixerint, qui præſunt loco quem elegerit Dominus, & docuerint te iuxta legem eius, ſequeriſque ſententiam eorum, nec declinabis ad dexteram neque ad ſiniſtram. Qui autem ſuperbierit, nolens obedire ſacerdotis imperio, qui eo tempore miniſtrat Domino Deo tuo, ex decreto iudicis morietur homo ille, & auferes malum de Iſraël: cunctuſque populus audiens timebit, vt nullus deinceps intumeſcat ſuperbia. Et Samuel cum ſperneretur à filiis Iſraël, an non dicit Dominus: Non enim te ſpreuerunt, ſed me, ne regnem ſuper eos, manifeſte oſtendens, inuiſibilem ſe contemni, cum viſibilem quis ſpernit ſacerdotem? Quare & Moſes murmuranti aduerſus ſe populo reſpondit: Non aduerſus me murmuraſtis, ſed aduerſus Dominum Deum veſtrum. Quod ſi Leuiticos illos ſacerdotes tanta honoris prærogatiua præcellere voluerit Dominus, qui exemplari tantum ac vmbræ deſeruiebant cœleſtium, in vmbratico illo tabernaculo ſacrificiorum officia conſummantes: quo tandem honoris loco eos haberi voluit, quibus tradidit claues regni cœlorum? tantamque tribuit poteſtatem, vt quæ ligarunt ſuper terram, ligarentur & in cœlis: & quæ ſoluerent ſuper terram, ſoluta eſſent & in cœlis: vtque quorum ipſi dimitterent peccata, dimiſſa forent; quorum retinerent, forent, & retenta? Qui non ſanguinem hircorum aut vitulorum, ſed hoſtiam viuam, ſanctam, immaculatam, corporis, & ſanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti offerunt quotidie pro peccatis noſtris, conficiunt verbo ſuo, ac manibus tractant, & breuiter ſacramenta omnia, quibus hominibus vita ſaluſque tribuitur animarum, ſuis perficiunt orationibus. Quanto, inquam, honore hos præcellere voluerit Dominus, quis tandem dubitauit, quod nec ipſe tacuit in Euangelio, cum dicit ad eos; Qui vos audit, me audit, & qui vos ſpernit, me ſpernit: qui autem me ſpernit, ſpernit, & eum qui miſit me? Et quid conſequitur? Quod in eumdem Chriſtum blaſphemus eſſet, & maledicus, qui ſacerdoti Chriſti blaſphemat aut maledicit. An non hoc primum mandatum in retributione. Honora patrem & matrem, vt ſis longæuus ſuper terram? Qui autem maledicit patri aut matri morte moriatur. Nunquid ad carnales tantum parentes illud eſt referendum? Et non minus ad eos qui nos in Chriſto regenerauerunt, per quos Chriſtiani ſumus, qui nobis peccata dimittunt, qui cœleſtibus nos paſcunt ſacramentis? Quid ſi peccatores ſunt, & mali ſacerdotes? Quid ſi parentes? Nunquid propterea eos, quos Dominus miſit ante faciem ſuam, & ad quos dicebat: Quicumque non receperit vos, neque audierit ſermones veſtros, exeuntes foras de domo aut de ciuitate, excutite puluerem de pedibus veſtris; Amen dico vobis, tolerabilius erit terræ Sodomorum, & Gomorrheorum in die iudicij, quam illi ciuitati. An non præcipit ita Apoſtolus, Obedite præpoſitis veſtris, & ſubiacere eis? Quod ſi malis, & peccatoribus non ſit obediendum, quibus tandem? Quoniam ſi dixerimus, peccatum non habemus, ipſi nos ſeducimus, & veritas in nobis non eſt. Ouis es, noli diſcutere paſtorem: noli te iudicem Dei conſtituere & Chriſti. An non ita præcipit Dominus in Euangelio, dicens: Super cathedram Moyſi ſederunt ſcribæ & phariſæi, omnia quæcumque dixerint vobis, ſeruate & facite, ſi quæ autem fecerint mala, facere nolite, manifeſte ſignificãs, habere eos dignitatem, tametſi vitæ eſſent perditæ. Nunquid idem Dominus, cum poſtea tempore paſſionis alapam accepiſſet à ſeruo ſacerdotis, dicenti ſibi: Sic reſpondens Pontifici? aduerſus Pontificem quidquam dixit contumelioſe? quin magis innocentiam ſuam aſſerens & oſtendens, Si male, inquit, locutus ſum, exprobra de malo: ſin bene, quid me cædis? An non & Paulus, cum cæderetur in concilio iuſſu Ananiæ, diceretque ad eum, percutiet te Deus paries dealbate. Et tu ſedens iudicas me ſecundum legem, & contra legem iubes me percuti? Audiens ab adſtantibus, ſic inſimulas ſacerdotem Dei, maledicendo ipſum? tamen inane nomen, & vmbram quandam ſacerdotis cogitans, expauit, Neſciebam, inquit, fratres, quia princeps eſt ſacerdotum. Scriptum eſt enim: Principi populi tui non ma-

ledices. Quo magis miramur, quod ex iſtis diabolici ſpiritus, veluti fructibus nequiſſimis, arborem peſſimam nondum cognouiſtis. Et quis tandem eſt ita hebes animo, vt non videat quo nunc prorumpant furioſiſſimi conatus iſtius, cum vt quiſque eſt facinoroſiſſimus, deſperatiſſimus aut perditiſſimus latro aut homicida, ſub iſtius vexillis ac ſignis, conueniant? Eccleſiam iam Chriſti parricidalibus ac ſacrilegis manibus, non clam, ſed palam oppugnantes, conſecrata Deo loca, templa & monaſteria exurunt, & profanant. Chriſto dicatas virgines, ſacerdotes Chriſti, & monachos crudeliſſime perſequuntur, Eccleſiarum bona diripiunt, & breuiter, rapinis, latrociniis, cædibus ac incendiis confundunt vniuerſa, excæcante nimirum eos iuſto Dei iudicio, & in inſaniam tam manifeſtam erumpere permittente, vt neminem iam latere poſſint ſceleſtiſſimæ machinationes iſtius. Atque, hi qui peſtifera contagione ipſius infectos ſeſe tandem cognouerunt, ſchiſmatico errore depoſito, ac hæretico furore deſerto, vnitatis ac veritatis domicilium fidei ſanitate repetunt, inter quos, dilecte nobis in CHRISTO IESV, cum à te non ex poſtremis reuerſurum ad ſalutarem matris ſinum ſperauiſſemus, quem reuertentem libenter & obuiis excepiſſemus manibus, bona ſpe tandem noſtra fruſtrari, videmus ſupra petram indurauiſſe te faciem tuam, videmus perniciem illam animarum Lutherum ſub tuo patrocinio latitantem, ſuper adhuc virus longe lateque ſpargere. Sed quoniam adhuc potens eſt Dominus Deus etiam de lapidibus iſtis ſuſcitare filios Abrahæ, antequam egrediatur vt ignis indignatio eius, & ſuccẽdatur, nec ſit qui extinguat, ideo te fili dilecte in Chriſto obſecramus per viſcera noſtri Redemptoris Domini noſtri IESV CHRISTI, per Chriſtianam vnitatem, per patriæ caritatem, per tuam denique ipſius tuorumque ſalutem, miſerere Eccleſiæ Chriſti, & tot iam malorum procellis vndique exagitatæ ac pene oppreſſæ tua maxime culpa, aliquando fer opem, miſerere patriæ noſtræ, quæ ſinceræ olim fidei, eximiæ religionis, ſanctæ ſub iugo Domini ac religioſæ obedientiæ inſigni præcellens gloria, perniciem iſtam religionis Chriſtianæ, ac fidei ac pietatis publicum hoſtem Martinum, in ſuis ſe peperiſſe ac fouiſſe viſceribus, nunc erubeſcit. Miſerere denique tui ipſius, tuorumque miſere ſeductorum Saxonum, quos, niſi reſipiſcatis, & quidem cito, manet præſens & certa vltio Diuina quam neque in hoc ſæculo effugieris, neque in futuro. Hæc dicit Dominus Deus; Audi popule ſtulte, audi princeps qui non habes cor, qui habetis oculos, & non auditis, me ergo non timebitis, & à facie mea non dolebitis? numquid non audiſtis, quæ fecerim in diebus antiquis? Legite ſcripturas, in quibus putatis vos vitam æternam habere, & inuenietis, quam grauis ſemper fuerit, & quam terribilis Diuina vindicta in illos qui in populo Dei ſchiſmata concitauerunt. Numquid non legiſtis horribilem Diuinam vltionem aduerſus Dathan & Abiron, quod multitudinem aduerſus Moſen concitauiſſent, quos dehiſcens ſub pedibus terra, & aperiens os ſuum, deglutiuit, & omnia quæ ad eos pertinuerunt, ita vt deſcenderent viuentes in infernum? Et aduerſus Core, quem eandem ob cauſam cum ducentis, & quinquaginta viris cœleſtis flamma deuorauit. Quod ſi ob durius imperium fortaſſis, aut quorumdam paſtorum ſeu ignauiam, ſeu malitiam, ſchiſmata excitanda putatis, numquid non ex libro Regum audiſtis adeo indignatum fuiſſe Dominum aduerſus decem tribus filiorum Iſraël, & in omne ſemen eorum, vt dimouerit eos, & tradiderit in direptionem, donec proiiceret eos à facie ſua? Ob quam tandem culpam, niſi quod ob durius imperium Salomonis, & imprudentius arrogantiusque reſponſum Roboam regis Hieruſalem, ſciſſæ fuerunt à tribu Iuda & Beniamin? Quam præſens ſemper fuerit Dominus vindex ſacerdotibus ſuis, an nõ Saul ab regio abiectus honore, & Ozias rex Iuda percuſſus lepra, propterea quod quæ ſacerdotum erant, contra ſacerdotes Domini ſunt auſi vſurpare, ſufficienti vobis poterunt eſſe argumento? Et breuiter. An non omnes teſtantur hiſtoriæ, vniuerſos vltrice Domini manu infelici periiſſe exitu, qui in Chriſtos Domini ſacrilegas manus inicere non formidauerunt? Contra autem, felicia omnia & longam illi, contigiſſe vitam, qui Chriſtum in ſacerdotibus ſuis venerati ſunt? Moueant ergò vos exempla aliorum, & cogitate quid vobis ſit expectandum, qui venerabilem Dei chorum, in manus tentatis tradere profanas. Proinde quod Dominus per Moſen præcipit vniuerſo populo Iſraël, vt ſepararentur à tabernaculis, Core, Dathan, & Abiron, nec tangerent quidquam quod ad eos pertineret, ne inuoluerentur in peccatis eorum, & hoc & vobis, præcipue autem tibi dilecte fili, eiuſdem Domini noſtri auctoritate præcipimus, & obſecramus in Chriſto Ieſu, vt ſeparamini à Martino Luthero, auferatis à vobis petram illam ſcandali, neque tangatis quod illius eſt, ne & vos diuina vltio inuoluat ſubito in peccatis illius. Expurgate quamprimum fermentum illud, quod reliquam fidei veſtræ maſſam corrupit, vt ſitis noua conſperſio, nouaque creatura.

Hortatur Ducem ſaxoniæ vt deſiſtat ab Eccleſiæ perſecutione. & Diuum Paulum imitetur.

§. 11. Non dedigneris fili dilecte Paulum imitari, quem ſicut viciſti in Eccleſiæ Dei perſecutione, tam grauem animarum perniciem ſub tuo nutriens patrocinio, ita reuerſus ad cor, effice vt omnes intelligant tuam conuerſionem, vtque qui per te ſunt ſcandalizati, in te rurſus glorificent Deum. Maxime autem hoc præſta quamprimum, vt impurum os illud obſtruatur, vt capuletur blaſphema lingua, quæ contra Deum ac ſanctos eius loqui non ceſſat, & virus ſuum vndique ſpargit. Et vt propheticis vos verbis admoneamus, ſtate ſuper vias, & videte ac interrogate de ſemitis antiquis, quæ ſit via bona, & ambulate in ea, & inuenietis refrigerium animabus veſtris. State, inquam, & doctrinis variis & peregrinis nolite abduci. Interrogate de ſemitis antiquis, quæ ſit via bona, per quam ambulauerunt patres veſtri, quam demonſtrauerunt tot myriades martyrum, docueruntque tot millia confeſſorum, & ambulate in ea.

Præmia conuerſionis proponit.

§. 12. Quod ſi à vobis impetrauerimus, ſicut, & ſincere ſperamus erit quod gaudeamus cum Angelis de peccatore pœnitentiam agente & perditam ac rurſus inuentam ouem humeris noſtris ad ouile Domini gaudentes reportabimus, paternaque pietate quantum in nobis fuerit ſtolam vobis priſtinam reſtituemus.

Pœnas impœnitentia denunciat.

§. 13. Quod ſi dixeritis, Non ambulabimus, paterne ſalubriterque vos monenti reſpondebitis, Non audiemus. Ideo audite gentes dicit Dominus, & cognoſcite congregationes, quanta ego faciam eis. Ecce ego adducam mala ſuper populum iſtum, fructum cogitationum eius quia verba mea non audierunt, & legem meam proiecerunt. Sed & hoc tibi denuntiamus in virtute omnipotentis Dei, & Domini noſtri Ieſu Chriſti, cuius in terris Vicarius ſumus, nec te in præſenti ſæculo hoc laturum impune, & in futuro æterni te ignis expectare incendium. Viuunt vna Pontifex Adrianus & religioſiſſimus Imperator Carolus, meus cariſſimus in Chriſto filius, & alumnus: Cuius tu edictum vere Chriſtianum aduerſus Lutheranam perfidiam, & quod talem decebat Imperatorem, non ſine graui offenſa ac vilipenſione Cæſareæ Maieſtatis violare non timuiſti. Non committemus, vt quos olim Cum Magno Carolo Adrianus Pontifex in Chriſto genuerunt, nunc Hadrianus Pontifex, & Imperator Carolus ſub ſchiſmatico ac hæretico tyranno, hæreſum ac ſchiſmatum ſinamus interire contagione. Quare reuertimini ad cor, & reſipiſcite tu tuique miſere ſeducti Saxones, niſi vtrumque gladium, Apoſtolicum ſimul & Cæſareum, velitis experiri. Scripta Romæ 1522. *D. P. An. 1.*

V.

Canonizatio S. Bennonis Epiſcopi Miſnenſis, eiuſque in SS. Confeſſorum numerum relatio, cum eius Feſtiuitatis pro die 16. Maij inſtitutione, & indulgentiarum pro ea die ad illius ſepulchrum quotannis accedentibus elargitione.

Hac eadem die iſte Pontifex, eorumdem SS. Confeſſorum Catalogo B. Antonium Archiepiſcopum Florentinum aſcripſit, ſed ſuæ Canonizationis

tionis litera, illius ſuperueniente obitu, à Clemente VII. ſucceſſore expedita fuerunt, vt in ſua conſt. 1. lib. 1. Rationi.

Edita A. D. 1523.

HADRIANVS EPISCOPVS,

Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Deus Eccleſiã ſuã multorum Sanctorum agmine illuſtrauit, atq; munıuit.

§. 1. EXcelſus Dominus militantem Eccleſiam pretioſorum lapidum viuorum, ipſo ſummo angulari lapidi Chriſto Ieſu voitorum ornatiſſima varietate decoram, ſtructura mirabili fundare diſpoſuit, hinc proceſſeruut beati Patriarchæ, qui fide præclari ſanctorum Angelorum ſuſceptores effecti, facie ad faciem Deum videte meruerunt. Hos ſecuti ſunt ſancti Prophetæ, quibus oſtendit Deus ſecreta ſua, vt ventura quaſi præſentia Spiritu ſancto illuminante agnoſcere, atque enunciare potueriot. Poſtquam autem venit plenitudo temporis, & oriens ex alto, in aſſumpta ſibi humanitate nos viſitacc, noſtræque ſalutis myſteria ſicut prædixerant Prophetæ, adimplete dignatus eſt, conſtituti fuerunt beati Apoſtoli diuinæ legis promulgatores, qui per orbem vniuerſum genus humanom, quod ſub diabolicæ poteſtatis iugo tenebatur, ad ſalutem excitantes, Dei verbum in omnibus Terræ finibus prædicarunt. Hos ſecuti ſuut Martyres ſplendidi qui fidei loricam induti, & inconcoſſæ ſtabilitatis baltheo ſuccincti, ac ſtolas ſuas in ſanguine innocentis agni lauaotes, & candidato exercitatu Chriſtum Ieſum imitati, cum glorioſa victoria palmas manibus geſtantes, ſe dicto viuo lapidi Chriſto adiunxerunt, ſempiternam ſui memoriam, & exemplum venerabile militanti Eccleſiæ relioquentes. Progreſſi ſunt Doctores lucidi, qui ſuis doctrinis & exemplis, catholicam & orthodoxam fidem ipſam ſubuertere ſatagentibus ſe opponentes, dictam militantem Eccleſiam multipliciter illuſtrarunt; quibus eadem comitata progreditur quaſi aurora conſurgens, pulchra vt luna, electa vt ſol, terribilis vt caſtrorum acies ordinata. Sequuntur poſtea Sancti Confeſſores, qui virtutum gemmis coruſcantes, Domino rationem de talentis creditis repoſcenti, vtpote fideles, & boni ſerui multiplicatum de ſuis laboribus fructum attulerunt, & in arcam cæleſtem repoſuerunt, omniaque mundi blandimenta vt venenum aſpidum fugientes, latibula in terris petierunt antris abditi, rudi victu ſcaturiẽtis aquæ leni potu carnem maceraotes, tegmine hircino amicti iunceo, vel ſtramineo feſſa membra ſomno fouentes, nudis pedibus Dominum quæſierunt, æternamque patriam inuenerunt. Adſunt & Virgines nitidæ, mundo corpore ſincero corde, ſanctaque mente, cum oleo in lampadibus ſuis, ſponſo qui eſt præ filiis hominum ſpecioſus, obuiam venientes. Deuotæ tandem, continentesque Viduæ & aliæ quàmplurimæ ſexus vtriuſque perſonæ, piis & ſanctis operibus ſemper intentæ, cum plenis manipulis eidem cæleſti ſponſo ſe repræſentauerunt, cum Angelis gloriam in altiſſimis Deo, & in terra pacem hominibus bonæ voluntatis magnifice depromentes.

Ex his in ea ſuſcitauit S. Bennonẽ qui ſuis meritis eam decorauit.

§. 2. Hæc omnia vnus & idem Spiritus admirãdo plurimom operatur myſterio, & ſicut altiſſimus ab initio vineam ſuam, talibus piis cultoribus iuxta ſanctam promiſſionem ſuam viſitauit, firmauit, & auxit, ſic ſemper ad illam ſuæ protectionis auxilium multipliciter impartitur, & eamdem vineam more ſolito viſitans, virum fortem ad huiuſmodi vineæ culturam adduxit, glorioſum ſcilicet Confeſſorem beatum Bennonem, ſuperno cœtui merito ſociandum, imo verius ſociatum, qui inter ceteros Chriſti athletas ſuis meritis & exemplis ipſam ſanctam Eccleſiam diuina cooperante gratia multipliciter decorauit, præſentiſque temporis caliginem ſuæ lampadis fulgore mirabiliter illuſtrauit. Ipſe enim aduerſus mundum, carnem, & dæmonem fortiter dimicauit, & in odorem altiſſimi currens, copioſam vtriuſque ſexus Chriſti fidelium multitudinem ſalubriter poſt ſe traxit, ac velut effuſam ſuper faciem terræ religioſam profeſſionis ſuæ generationem dereliquit, vt ad illuminationem gentium celebri memoria tanquam rutilum ſydus in Eccleſiæ firmamento ſeruaretur.

Miraculis etenim ac virtutibus multis in vita claruit. Quorum aliqua hic indicantur.

§. 3. De cuius quidem origine, vita, moribus, & fama, necnon mirabilibus, quæ in præmium ſanctitatis eius, Deus mundo multipliciter oſtendere dignatus eſt, ne de iam celebri viro etiam poſteritas maneat ignara, pauca ex multis duximus recenſenda. Siquidem Fridericus Bulrenburgenſis vir nobili loco natus, pater fuit beati Bennonis, quem ex Bezela eius pia vxore ſuſceperat. Cumque in Beato Bennone ab ineunte ætate bona indoles eluceret, ne illa æqualiũ ſtudiis, malis moribus, ac deprauatis opinionibus (vt illa ætas aſſolet) corrumperetur, magnopere ſibi prouidendum exiſtimauit, & eum vt primum ex infantia exceſſit diuo Bernardo Epiſcopo Hildeſemenſi cõmendauit, & tradidit. Qui cum negotium ſibi commiſſum attenderet, vt puer ad virtutem recte informaretur, illum primum ad amorem Dei optimi maximique induxit, deinde verò cum vir prudens intelligeret, vtile eſſe ſi literæ cum virtute coniungerentur, beatum Bennonem à Bigatio, bono ſane viro & docto inſtruendum curauit, ſub quo magnos ille progreſſus fecit, quamobrem ineunte iam adoleſcentia, cum ad bene beateque viuendum ſatis inſtructus eſſet, monaſticam vitæ rationem ſuſcepit. Monachus itaque cum eſſet reiectis voluptatibus, omnem vitæ curſum in virtute confecit, quod cum Fratres cum quibus viuebat probaſſent, tantumque in eo virtutis eſſe cognouiſſent, quantum Eccleſiaſticis honoribus erat mandandum, defuncto eorum Abbate cunctis fere ſuffragiis Abbatiam illi detulerunt, ſed quia res in contentionem inciderat, cum eſſent ſed non ita multi, qui Sigiberto religioſo viro ſuffragabantur, beatus Benno vt erat ab omni ambitione alienus, honorem recuſauit, & pro Sigiberto ſummo ſtudio egit, rogauitque ne ſe ab ea viuendi ratione, qua in tranquillitate eſſet diſtraherent, ſed quo ille vehementius rogabat, eo magis Monachorum ſtudia incendebantur. Vrgentes igitur & inſtantes, beatum Bennonem vel inuitum ad dignitatem rapiunt, quam ipſe tertio poſt mẽſe depoſuit, ſeque ad priſtinam vitam, & bene quidem inſtitutam retulit, cœpitque eum claræ memoriæ Henricus Tertius Imperator diligere primum, qui cum videret ſanctiſſimum hominem ad rempublicam bene gerendam natum eſſe, motum vitam in cœnobij angulis ætatem conſummare paſſus non eſt. Sed cum à fel. record. Leone Papa IX. prædeceſſore noſtro aſſenſum obtinuiſſet, illum magnopere repugnantem è Monaſterio eduxit, ac Præpoſituræ Eccleſiæ Boſſorieo. Hildeſemen. diœceſis præficit. In ea verò cum vſque ad ingraueſcentem ætatem integre, caſteque conuerſaretur, Canonici Eccleſiæ Miſnij fama eius inducti, venerandum ſenem qui tunc quinquaginta ſex annos natus erat, Eccleſiæ ſuæ præeſſe voluerunt. In qua cum omnia præclare tum hoc præclariſſime egit, quod Vandalos de religione Chriſt. malè ſentientes, ex pernicioſo errore eripuit, eoq; traduxerit, vt vna cum Catholica Eccleſia pari ſtudio fidem Chriſtianam tuerentur. Quod factum & memorabile eſt, & plane diuinum. Illis namque temporibus piæ mem. Gregorius Papa VII. etiam prædeceſſor noſter, & ſimilis memoriæ Henricus Quartus Imperator, magnas inter ſe inimicitias gerebant, & ita quidem vt alter alterum de eo in quo locatus erat dignitatis gradu deiectum ſtuderet, qua de cauſa vterque ſuos in Concilium vocabat. Paruerunt Imperatori non ſolum Principes, ſed etiam vniuerſi, & Germani, & Galliarum Epiſcopi; ſolus beatus Benno decreti Imperatoris auditor non fuit, quippe qui præclarum fore exiſtimabat, ſi Eccleſiæ dignitatem quoad eius fieri poſſet, tueretur. Atque vt ſuæ erga Eccleſiam deuotionis documentum daret, Imperatorem, Marchionemq; Miſnen. hoſtes religionis iudicatos excommunicauit, quin etiam Marchioni ingreſſum templi Miſnen. prohibuit, ſeq. ad Concilium Pontificis contulit. Ad hanc magnitudinem animi quid addi poteſt? Sed antequam profectionem ſuſciperet beatus Benno, in Albim magnum, & celebre flumen perfluens, Eccleſiæ ſuæ Miſnen. claues proiecit, vt iis qui ſe Imperatoris cauſæ adiunxiſſent, eamque ob rem excommunicati eſſent, ingreſſus Eccleſiæ non pateret, ex quo facile concipi poteſt, quantas ille inimicitias pro Eccleſia Catholica ſuſceperit quantoque ſe obtulerit periculo. Nam cum Imperator ſe ſuoſque iniuriis affectos exiſtimaret, ac ſuas & communes iniurias proſequi intenderet, beatum Bennonem à Concilio reuerſum, vt ſuum expleret animum in vincula coniecit. Sed Deus

umnipo

omnipotens, qui bonos ſcelerate oppreſſos erigit, diuinum hominem reſpexit, fuit igitur beatus Benno non ita multo poſt, & liberatus, & in priſtinum ſtatum reſtitutus. Cum autem eo tempore claues Eccleſiæ Miſnen. de quibus præfati ſumus deſiderarentur, in dicto Albi flumine capitur piſcis, in cuius viſceribus claues amiſſæ reperiuntur, magnum ſane, & haud obſcurum diuinitatis ſpecimen. Nunc verò de iis quibus Eccleſiam ſuam exornauit Sanctiſſimus homo. Et primo quidem cum videret egregium cantum rebus ſacris magno ornamento eſſe, optimam quidem ille canendi rationem inſtituit, quæ hodie in templo Miſnen. magno cum decore viget, Eccleſiam præterea bonis multis, atque facultatibus locupletiorem fecit, quid quod in eo loco in quem ſecedere ſolebat, ſi quando à ceteris curis ad contemplationem Dei Optimi ſe conuertere vellet Eccleſiam collegiatam extruxit, inſtituitque. Sed quid pluribus de propenſo beati Bennonis in rem Eccleſiaſticam ſtudio? Albim flumen prædictum ſiccis pedibus tranſiuit, cumque aliquando (ita ut facere ſolebat) agricolas inuiſeret, videretque homines de labore feſſos vehementer ſitire commiſeratione adductus, aquam in vinum conuertit. Idemque beatus Benno alio quodam tempore, cum in valle proxima Ciuitati Miſnen. concionem ad populum haberet, animaduertit multos vt fit tempore æſtiuo ſiti pene exanimes, vt illis ſubueniret terram percuſſit, è qua ſubito vberrimus, & perennis fons emanauit qui adhuc hodiernis diebus fons ſacer appellatur. Campana verò ab ipſo diuo Bennone conſecrata, omnem vim cœli ab agris finitimis auertit, tum ager ille per quem iter facere ſolebat vir diuinus, omnes qui in ea vicinia ſunt agros vbertate facile ſuperat. Eſt præterea pagus quidem Neomberch nuncupatus, à Miſna longe diſtans, aliquando tamen diuinitus accidit, vt vno eodemque tempore beatus Benno, & illic rem ſacrā faceret, & Miſnæ rebus ſacris intereſſe videretur. Marchio quidam Miſnen. ad rem auidior, cum per ſummum ſcelus in poſſeſſionem bonorum Eccleſiæ Miſnen. irruiſſet, beatus Benno, hominem recte facturum affirmauit, ſi ea quæ ipſi Eccleſiæ Miſnenſi eripuiſſet, reſtitueret, ſin minus Deum aliquādo pro tanta improbitate pœnas ab eo expetiturum. Quibus verbis homo furens concitatus, ſanctiſſimum virum alapa percuſſit, tunc beatus Benno diuo ſpiritu afflatus, hanc tantam iniuriam inquit, hoc eodem tempore ſequentis anni, Deus omnipotens vleiſcetur. Quem Marchio ille proteruus atque ſuperbus irriſit, ac paulo poſt beatus Benno ægrotare cepit, & breui futurum ſperans, vt ex hac vita ad ſuperos, quorum conſuetudo dulcis eſt atque æterna migraret, paulo antequam moreretur Canonicos ſuos adhortatus eſt, vt eam caritatem quam nos docuit Chriſtus, ſtudioſe complecterentur, deinde Euchariſtiam cibum illum diuinum magna cum pietate ſu… cepit, & cum orationes ad Deum optimum maximumque habuiſſet è vita exceſſit & id quidem quadrageſimo Pontificatus ſui anno poſt Chriſtum autem natum milleſimo centeſimo ſexto. Hactenus de iis, quæ in vita non humano conſilio, ſed diuinitus geſſit diuinus homo.

Et poſt mortem miracula etiam emicant.

§. 4. Ad ea verò quæ poſt mortem illius, ſumma cum admiratione acciderunt, nonnulla recitanda cenſuimus, ac primum, Marchio de quo paulo ante facti ſumus, cum tēpus illud eueniſſet quo ſanctus vir ipſum Marchionem pœnas daturum prædixerat, in hanc vocem prorupit, Benno ſuperiori tempore neſcio quod periculum nobis hodierno die euenturum minabatur, mortuus eſt ille non igitur eſt quod nobis timeamus. Vix ille hæc verba finierat ſubito conſternitur, & auxilium eorum qui aderāt implorans, miſerandum in modum, ac magno cum dolore, & gemitu moritur Hinc facile cōcipi poteſt, diuinam poteſtatem diuino homini communicatam eſſe. Accedit huc alterum exemplum priori haud diſſimile. Vuilhelmus alius Marchio antedictam Miſnen. Eccleſiam iniurioſe tractabat, cumque Præpoſitus eiuſdem Eccleſiæ hominem magnis precibus à malo inſtituto abducere vellet ipſe non ſolum recte monentibus parere noluit, ſed etiam multo magis quam antea ipſam Eccleſiam vexauit, tum dictus Præpoſitus cum aliunde auxilium petere non poſſet, ad diuum Bennonem confugit, ab eoque precatus eſt vt Eccleſiam ſeruaret, quo factum eſt, vt beatus Benno Marchionem per quietem admoneret, ne quid grauius aduerſus Eccleſiam moliretur, quod cum ille ve inane ſomnium contemneret, quarto deinceps vehementer obiurgatus, alterum oculum amiſit, periculo grauiori propoſito, niſi ab improbo inſtituto deſiſteret. Vuilhelmus Marchio partim metu, partim pœnitentia ductus Eccleſiæ reſtituit omnia, illiuſque facultates quantum potuit auxit, quin etiam diuum Bennonem, & plurimi fecit, & maxime coluit. Illud verò prætereundum non eſt, duos eſſe Pagos, in quorum altero Marchionem dum fugeret ſe abdidit, in altero verò Vandalos à ſumma impietate ad fidem Chriſtianam conuertit, in quibus veſtigia pedum eius adhuc integra cernuntur, tum tugurium illud in quo apud Vandalos fuit, etſi nulla ſtabiliori ſtructura firmetur, tectumque habeat ſtramineum vetuſtate confectum, illud tamen nec vnquam vitium fecit, nec igne eſt conſumptum, cum tamen ſæpenumero vicinæ ædes incendio flagrarunt. Habitus quoque Epiſcopalis quo corpus ſuum terræ commendatum exarſit, vna cum mitra Epiſcopali vltra ducentos annos ſub terra latuit, & abſque aliqua alteratione ex ſepulchro effoſſus, hodie integer cernitur, & oſtenditur. Poſſent hic quam plurima alia miracula afferri. Multos enim diuini Bennonis meritis è mortuis excitatos conſtat; multos variis morbis curatos, denique qui votum fecerit neminē illius beneficium non ſenſiſſe.

Carolus ergo V Imperator & alij Principes, pro B. Bennonis canonizatione hunc Pontificē ſupplicarunt.

§. 5. Propter quæ cariſſimus in Chriſto filius noſter Carolus Romanorum, & Hiſpaniarum Rex Catholicus in Imperatorem electus & dilecti filij noſtri Albertus S. Petri ad Vincula presbyter, & Matthæus S. Angeli diaconus S. Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac venerabiles fratres noſtri Riccardus Treuiren. & Hermanus Colonien. Archiepiſcopi per eorum patentes literas necnon dilecti filij nobiles viri Ferdinandus Archidux Auſtriæ, ac Georgius, & Henricus fratres Germani Duces Saxoniæ, Lantgrauij Thuringiæ, & Marchiones Miſnæ, per venerabilem fratrem noſtrum Ioannem Epiſcopum Miſnen. Nuncium & oratorem ad Nos ab eis deſtinatum, & dilectum filium Vuillelmum de EncKeuoort electum Dortuſen. Datarium, & Prælatum noſtrum domeſticum, eorum apud Nos & Sedem Apoſtolicam etiam oratorem, & negotiorum geſtorem humiliter ſupplicari fecerunt, vt præmiſſis diligenter inquiſitis & exploratis, ad beati Viri canonizationem procedere dignaremur.

Qui poſt inquiſitionē & proceſſum deſuper ab Alexandro vi. Iulio ij. & Leone x. habitos re mature diſcuſſa ſeruatis ſeruandis ad S. Bennonis canonizationem deuenit die vltima Maij 1523.

§. 6. Quorum quidem precibus licet libenter annuere vellemus, ſummopereque gauderemus huiuſmodi canonizationem noſtris temporibus diuino quodam myſterio contigiſſe, ac nobis iuſtum videretur, vt idem beatus Benno, quem iam Deus in cœleſti gloria Sanctorum choro dignum feciſſe pluribus & manifeſtis indiciis, & miraculis oſtenderat, in terris etiam ſibi debito Sanctorum honore non defraudaretur, non ſtatim rem tāti ponderis ac momenti faciendam, ſed iuxta veterem, & laudabilem conſuetudinem cunctanter matureque conſiderandam duximus. Poſt triplicem igitur inquiſitionem ex recolendæ memoriæ Alexandri Sexti primo, & deinde Iulij Secundi, & ſucceſſiue Leonis Decimi prædeceſſorū etiam noſtrorū commiſſionibus ſuper hoc debite factam, tandem idem Leo Decimus tribus etiam Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ex tribus illorum ordinibus, videlicet Venerabilibus fratribus noſtris Bernardo oſtien. ſanctæ Crucis Hieruſalem, & Antonio Albanen. Epiſcopis tunc tit. S. Vitalis presbytero, ac Ioanni SS. Coſmæ, & Damiani diacono Cardinalibus de fratrum ſuorum, de quorum numero licet abſentes tunc eramus, conſilio & aſſenſu commiſit, vt ipſi viſis, & examinatis proceſſibus editis ſuper eiuſdem beati Viri vita moribus, fama, & miraculis, ante, & poſt ipſius deceſſum, eius interceſſionibus à Deo factis, aliiſque cunctis ad Sanctorum canonizationem huiuſmodi neceſſariis, ſe ſuper omnibus, & ſingulis diligenter informarent, & per eos comperta in ſuo ſecreto Conſiſtorio, vt moris erat, fideliter referrent. Cumque ipſi Cardinales viſis, & examinatis diuerſis proceſſibus in partibus Germaniæ de Sedis prædictæ commiſſione habitis, & ad Curiam noſtram tranſmiſſis, teſtiumque fide dignorum depoſitionibus, pro tanta rei

dignitate

dignitate debite ponderatis, de ſupradictis miraculis ac vitæ ſanctimonia, & alijs à iure requiſitis fidelem nobis relationem in pluribus etiam ſecretis Conſiſtorijs feciſſent, Noſque ipſorum, & omnium Cardinalium vota pro celebranda d. canonizatione conuenientia, & conformia inueniſſemus, & pro celebriori executione, dilectus filius Ioannes Baptiſta de ſenis vtriuſque iuris doctor, & aulę noſtrę Conſiſtorialis Aduocatus in publico Conſiſtorio, omnia de ipſius beati Viri vita, moribus, fama, & miraculis copioſe percenſuiſſet, Nobiſque humiliter ſupplicaſſet, vt ad eiuſdem beati Viri canonizationem, matura deliberatione pręhabita procedere dignaremur, Nos de relatis coram Nobis, in primis maximas omnipotenti Deo gratias agentes, rogauimus omnes in eodem publico Conſiſtorio tunc aſtantes, vt ſuis orationibus, & ieiunijs Eccleſiam Dei iuuarent, ac ne eam altiſſimus modo aliquo in huiuſmodi canonizationis officio errare permitteret inſtanter orarent, demum poſt aliquot dies conuocatis denuo in aula noſtra Conſiſtoriali in Palatio Apoſtolico, vniuerſis, & ſingulis, qui tunc aderant in Romana noſtra Curia Eccleſiaſticis Prælatis, Patriarchis videlicet, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, in præſentia eorumdem fratrum noſtrorum dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, eoſdem proceſſus ſuper eiuſdem Beati vita, moribus, fama, & miraculis editos, per eumdem Ioannem Baptiſtam breuiter ſummarieque repeti fecimus, quæ cum ex ſerie per Cardinales, ac alios quibus id munus per Nos iniunctum fuerat, enarrata, & expoſita fuiſſent, omneſque aſtantes Prælati, quid ſibi ſuper huiuſmodi canonizationis negotio videretur interrogati, vnanimi conſenſu nullo penitus diſcrepante reſpondiſſent, ſibi videri, quod idem beatus Vir inter Sanctos merito adſcriberetur, & connumeraretur. Nos iterum humiles ipſi omnipotenti Deo, quod ad beatum ſeruum ſuum debitis honoribus proſequendum corda noſtra illuminare dignatus eſſet gratias agentes, ad ipſius canonizationem diem Dominicam primam poſt Pentecoſtem, quæ tunc occurrebat vltima die menſis Maij Anno Domini 1523. deputauimus, ac in Baſilica Principis Apoſtolorum de Vrbe, amplum ſuggeſtum ligneum de more parari, & exornari iuſſimus ſuper quo quidem, aſtante vniuerſo Clero, & populo, de vita miraculis, & fama eiuſdem beati Bennonis humili, deuotioneque pleno (vt moris eſt) ſermone habito, deindeque Litania, & Hymno, Veni creator Spiritus, per omnia deuote decantatis, necnon à Procuratoribus cauſæ ipſius canonizationis, & ab eiuſdē Caroli in Imperatorem electi apud Sedem prædictam conſtituto Oratore, à Nobis magna cum inſtantia petito pronunciari, adſcribi inter Sanctos eumdem beatum Bennonem, cum iam omnia cõſummata eſſent, omneſque Eccleſiæ ceremonias conſuetas ſuper ea re rite ſeruauiſſemus, Deum præ oculis habentes, ad canonizationem eiuſdem Beati ſub his verbis procedendum duximus, & proceſſimus.

Ipſumque cathalogo SS. Confeſſorum aſcripſit. Feſtum eius die 15. Iunij agi iubet.

§. 7. Ad laudem, & honorem ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, & exaltationis Fidei Catholicæ, & Chriſtianæ religionis augmentum, auctoritate Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, & noſtra, de Fratrum noſtrorum conſilio decernimus, & definimus, bonæ memorię Bennonem olim Epiſcopum Miſnenſem Sanctum eſſe, & in Sanctorum Cathalogo adſcribendum, ipſumque in eodem Sanctorum Confeſſorum cathalogo deſcribimus. Statuentes, vt ab vniuerſali Eccleſia quolibet anno Feſtum ipſius, & officium, ſicut pro vno Confeſſore Pontifice, ſextadecima die menſis Iunij, hoc eſt depoſitionis ſuę, deuote, & ſolemniter celebretur.

Indulgentiaſque ea die à nos ſingulis ad eius ſepulchrum accedentibus, elargitur. Miſſam deinde celebrat cum oratione & collectis S. Bennonis & aſtātib. indulgentiam impartitur.

§. 8. Et inſuper eadem auctoritate omnibus vere pœnitentibus, & confeſſis, qui annis ſingulis ad ſepulchrum eiuſdem ſancti Bennonis eadem die acceſſerint, ſeptem annos, & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentiis miſericorditer relaxamus.

§. 9. Quibus debite peractis, inchoatoque per Nos, ac decantato vſque ad finem à Cantoribus noſtris hymno, Te Deum laudamus in illius etiam finem, Cardinali diacono in cantu dicente. Ora pro nobis beate Benno, à Choroque reſponſo, vt digni efficiamur promiſſionibus Chriſti. Nos illico propriam Orationem de eodem Sancto alta voce decantauimus dicentes. Deus, qui nos beati Bennonis Pontificis confeſſione glorioſa circundas, & protegis: da nobis, & eius imitatione proficere, & interceſſione gaudere. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, qui tecum viuit, & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſæcula ſæculorum. Deinde verò à dicto Choro reſponſum, Amen. Solemnem illic Miſſam, Nos ipſi celebrauimus de dicta tunc occurrente Dominica prima poſt Pentecoſten. Collectas ſingulas ſub vna concluſione terminantes, additis etiam prædicta cæteriſque ſpecialibus eiuſdem ſancti Bennonis collectis immediate ſequentibus. Pro ſecreta videlicet. Sanctus tuus quæſumus Domine Benno Confeſſor, & Pontifex, nos vbique lætificet, vt dum eius recolimus merita glorioſa, apud te ſemper patrocinia ſentiamus, cum ſua concluſione videlicet, per Chriſtum, &c. Deinde verò poſt communionem ſubiunximus dicentes. Quæſumus Domine ſalutaribus repleti myſteriis, vt ſancti tui Bennonis Confeſſoris, & Pontificis, cuius ſolemnia celebramus, etiam interceſſione adiuuemur, cum ſimili concluſione. Et ita miſſam ipſam ad finem vſque cum ſolitis ceremoniis iuxta ordinarium Apoſtolicum illic debite terminauimus, Indulgentiamque plenariam omnibus officio huiuſmodi tunc aſtantibus deuote elargiti ſimus.

Has literas deſuper edit.

§. 10. Præſentes literas in præmiſſorum teſtimonium concedentes. Ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, qui in ſanctis ſuis mirabilis eſt, ac glorioſus viuit, & regnat benedictus in ſæcula ſæculorum.

Earumque tranſumptis credi iubet.

§. 11. Cæterum quia difficile foret eaſdem præſentes literas ad omnium notitiam deferri, volumus, & decernimus, quod earumdem tranſumptis, manu Notarij publici ſubſcriptis, ſigillo alicuius Prælati Eccleſiaſtici munitis, fides adhibeatur indubia, in omnibus, & per omnia, & illis vbique ſtetur, ac ſi originales literæ huiuſmodi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctionem pœnalem apponit.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginam noſtrorum decreti, definitionis, deſcriptionis, ſtatuti, relaxationis, conceſſionis, & voluntatis infringere; vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1523. pridie Kal. Iunij, Pont. N. Anno ſexto. *Dat. P. A. t. die 31. Maij*

CLEMENS SEPTIMVS PONT. CCXXIII.

ANNO DOMINI MDXXIII.

Clemens Septimus, Florentinus, de familia Medicea, Archiepiſcopus Florentinus, Presbyter Cardinalis tituli

tituli S. Laurentij in Damaſo Vicecancellarius, Iulius antea vocatus, Creatus 13. Kal. Decemb. 1523. Coronatus eodem menſe. Vixit annos decem, menſes totidem, ac diem ſeptem. Creauit Cardinales 35. Obiit ſeptimo Kalend. Octobr. 1534. ſepultus fuit in Baſilica S. Petri, Vacauit Sedes dies 17.

I. Canonizatio S. Antonini Archiepiſcopi Florentini, Profeſſoris Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, cum inſtitutione ſuæ feſtiuitatis pro die 2. menſis Maij, ex conſtitutione Hadriani VI.

Edita A. D. 1523.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

RATSONI congruit, & conuenit æquitati vt ea, quæ de Romani Pontificis gratia proceſſerunt, licet eius ſuperueniente obitu literæ Apoſtolicæ ſuper illis confectæ non fuerint, ſuum debitum conſequantur effectum.

Angelos Deus pro ſalute hominum deſtinauit.

§. 1. Dudum ſiquidem fel. rec. Hadrianus Papa Sextus prædeceſſor noſter pie præmeditans ſingulos, præſertim aqua regenerationis renatos populos Propheta docente miſericordias Domini in æternum cantare docere, magnaque profecto, & mirabilia eſſe opera miſericordiæ, quibus Saluator noſter IESVS CHRISTVS in ſalutem generis humani miſerationis huius largiſſimè ſeſe effundere dignatus fuerat, quæ ſi ab initio creati hominis recenſenda forent, nullæ humanæ linguæ ad id ſufficere poterant, quia inenarrabile illud erat, quod cum Deus ipſe hominem creaſſet ad imaginem, & ſimilitudinem ſuam, illi vt felicitatis æternæ particeps fieri, & in cæleſti patria illa conſortiis Angelorum adſcribi poſſet benigne conceſſerat, ſi datæ ſibi diuinitus legis non contempſiſſet imperium, neque tamen ipſum legis huiuſmodi tranſgreſſorem factum paſſa erat diuina clementia penitus interire, quinimmo congruentes exhibere medicinas dignata extiterat, quibus à lege Domini aberrans in certam ſalutis ſemitam perduceretur, Angelos deſtinando qui ei diuinam patefacerent voluntatem, ipſumque iuſta ſuaderent, & ad implendum diuina mandata opportune adiuuarent.

Patriarchas paſtea miſit.

§. 2. Mittendo etiam Patriarchas gratiæ ſuæ ſpiritu repletos, qui exemplo ſui totum humanum genus inſtruerent ad ſalutem.

Prophetas etiam.

§. 3. Necnon Prophetas, qui Spiritu ſancto illuminati omnibus non præſentia ſolum beneficia commemorarent, ſed futura etiam prædicerent.

Filium deinde proprium.

§. 4. Illud verò erat maximum, & cui nullum aliud miſerationis opus comparari poterat, quod ipſe Dei Filius in perſona ſua, naturam noſtræ mortalitatis aſſumere, ac ea myſteria, quæ de paſſione, & morte ſua per ſanctorum Prophetarum ora prædicata, & annunciata fuerant adimplere, ac per paſſionem, & mortem ſuam huiuſmodi, nos à perpetua morte liberare dignatus fuerat.

Leo igitur agnoſcens ipſius Dei nomē glorificari, dum eius Sancti venerātur in terra.

§. 5. Cumque prædeceſſor ipſe tot gratiis, & beneficiis inuitatus, ac prouocatus, nihil ſtudioſius curare, ac efficere quam eius voluntati, ac mandatis parere, atque obedire deberet, ipſiſque in illis qui ſibi propter vitæ integritatem, ac ſanctimoniam dilecti fuerant, & per quos diuerſa, & magna miracula oſtendebat, ſanctiſſimum nomen ſuum glorificari, ipſoſq; Cathalogo Sanctorum adſcribi, & ab vniuerſali Eccleſia clatis honorum, ac laudum præconiis honorari mandaret, ſicut etiam ipſa ſancta Mater CHRISTI Saluatoris noſtri huiuſmodi ſponſa prædeceſſorem ipſum docebat, vt fidelium animas ſuperna ac cæleſti beatitudine fruentes, debita reuerentia proſequeretur, quos dum in humanis adhuc agerent, ipſi Deo acceptos, poſt autem ab hoc ſæculo migrationem in Beatorum numero collocatos, & aggregatos eſſe intelligebat, dum fidelibus aliquo calamitatis genere oppreſſis, ac eorum ſuffragia implorantibus, diuina omnipotentia in eorūdem cœleſtis beatitudinis teſtimonium, miraculosè ſubuenire dignabatur; ſuperna quoque patria illa Ieruſalem ita omnium electorum ſaluatione lætabatur, vt quorum præſtantiora erant merita pro illorum viuentibus præmiis, copioſiora etiam gaudia percipiebat, quod in eacceſſu mentis ſuæ poſitus Iſaias Propheta ſenſiſſe videbatur, cum diceret: Exulta, & lauda habitatio Sion, quia magnus in medio tui Sanctus.

Ideo Sanctum Antoninum Catalogo SS. adſcribere cogitauit, ſicut apud eum pro Canonizatione viſitatum fuerat.

§. 6. Prædeceſſor igitur ipſe dicendum putauit. Exultent omnes Angelorum Chori, qui de euacuatorum Sedium repletione ſoliciti, humiles corde, ac bonis, & ſanctis operibus præcellentes, per virtutum gradus, in beatas illas manſiones vnde ſuperbi corruerant Spiritus, perducere gaudent. Exultent quoque animæ iuſtorum, qui Chriſti veſtigia ſequuti, vitæ huius ſtipendiis emeriti, ac mundi illecebris omnibus ſuperatis cœleſti regno tandem perfrui meruerunt, & etiam tunc numeroſiore, cœleſtium ciuium popolo lætarentur. Exultet vniuerſum cœlum laudibus, reſultet terra gaudiis cum ſanctorum editio lætitiam habeat plurimarum. Siquidem fidei zelus exigebat, ac iuſtitiæ pietas poſtulabat, vt quod pro ſalute plurimorum gerebatur, communibus vbique gaudiis, & plauſibus celebraretur. Præcipue verò prædeceſſor ipſe etiam putauit exultare debere Pontificum beatorum cœtum, & ſacram illam Doctorum concionem, inter quos ſanctus Antoninus poſtquā ea hac lachrymarum valle ad cœleſtem illam, quæ ſurſum eſt Ieruſalem (vocante ipſum Domino) migrauerat tanquam nouū ſydus glorioſe micabat, & fulgebat. Cumque eiuſdem Antonini Archiepiſcopi Florentini ex ciuitate Florentiæ oriundi Ordinis Prædicatorū vitæ excellētia, caſti mores, fructuoſa prædicatio, ac ſanctiſſimorum operum perpetua coruſcatio toti fere Orbi nota eſſet, & ab omnibus prædicaretur. Nos tunc in minoribus conſtituti, & tituli ſancti Laurentij in Damaſo tunc ſanctæ Mariæ in Dominica Diaconus, qui ea conceſſione Apoſtolica Eccleſiæ Florentinæ præeſſe dignoſcebamur, & dilectus filius noſter tunc ipſius prædeceſſoris, Thomas tt. Sancti Sixti tūc Ordinis Prædicatorum generalis Magiſter, presbyteri Cardinales, ac tunc Priores libertatis, & vexillifer iuſtitiæ populi Florentini, necnon Archidiaconus, & dilecti filij, Capitulum Eccleſiæ Florentinæ, conſiderantes ipſius Antonini Archiepiſcopi vitæ ſanctimoniam, quotue, & quibus miraculis tam in vita, quam poſt mortē claruerat, & in dies clarebat, deſiderantesq; ipſum iuxta morem, & ritum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Canonizationis dignitate præfulgere, ac Sanctorum numero, & Cathalogo aggregari, piæ memoriæ Leoni Papæ X. ſecundum carnem fratri patrueli, etiam prædeceſſori noſtro in dicta Eccleſia Florentina tunc exiſtenti, Miſſa Pontificali, & aliis peractis ſolemniis humiliter ſupplicarunt, vt glorioſæ memoriæ dicti Antonini Archiepiſcopi Canonizationi intendere dignaretur.

Ideo proceſſum deſuper fieri commiſit.

§. 7. Idem Leo prædeceſſor eorum pio deſiderio annuere volens, dilectis filiis Magiſtris Iacobo Symonetæ, & Guillermo Caſſādoro, noſtris tunc ipſius Leoni prædeceſſoris Capellanis, & Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditoribus commiſerat, vt ipſi, & quilibet eorum de ſanctitate vitæ, cæteriſque virtutibus, & miraculis eiuſdem Antonini Archiepiſcopi ſe diligenter informarent, & habita ſuper his informatione matura ipſi Leoni Prædeceſſori in Conſiſtorio ſuo ſecreto fideliter referrent, vt de fratrum ſuorum conſilio, ad omnipotentis Dei laudem efficere poſſet, quæ ſanctorum Patrum dogmata, & ſanctorum Canonum inſtitutiones, necnon iuſtitia, & Chriſtiana caritas poſtularet, atque requireret. Cumque Auditores præfati ad inquiſitionem præmiſſorum procedentes, articulis, & interrogatoriis datis, ac citatione legitima præcedente, ſexaginta duos teſtes corā eis productos recepiſſent, eoſq; prænin iuramento examinaſſent, idem Leo prædeceſſor ex dicta Ciuitate Florentiæ ad Almam Vrbem, & Romanam Curiam redire propoſuiſſet, dilectos filios Ioannem Mariam Abbatem Monaſterij Vallis Vmbroſæ Feſulan. Diœceſis, & Antoninum Sacramorum Canonicum dictæ Eccleſiæ Florentinæ ac Leonardum de Guaſconibus tunc Vicarium Epiſcopi Feſulani in ſpiritualibus generalem, dictorum Auditorum loco in cauſa Canonizationis huiuſmodi ſubrogauerat, eiſq; commiſerat & mandauerat, vt ipſi, vel duo, aut vnus eorū ad vlteriorem præmiſſorum inquiſitionem procederent, ac teſtes reciperent, eorumque atteſtationes, ac depoſitiones,

&

& omnis alia acta in ſcriptis fideliter redacta, ſub eorum ſigillo clauſa, ad ipſum Leonẽ prædeceſſorẽ remitterent.

Et Commiſſarij proceſſũ abſoluerunt, & Leoni tranſmiſerũt.

§. 8. Ipſique ſubrogati in cauſa inquiſitionis huiuſmodi ad vlteriora procedentes, quadraginta octo teſtibus coram eis productis, iuratis, & examinatis, ac proceſſu deſuper formato, & abſoluto, illum ſub eorum ſigillis clauſum, ad eumdem Leonem prædeceſſorem remiſerant, & ſucceſſiue nonnullis aliis teſtibus tam per præfatum Vicarium, quam nonnullos alios Notarios ad procuratoris fidelis, Ciuitatis Floren. inſtantiam examinatis, & eorum atteſtationibus etiam ſub ſigillo clauſis, ad eoſdem Auditores remiſſis, & de eorum mandato per Notarium cauſæ in regiſtro inſertis, præfatus Iacobus præſente eodem Guillelmo die nona menſis Decembris, Anni milleſimi quingenteſimi ſextidecimi, omnia & ſingula in huiuſmodi Canonizationis cauſa, tam coram eis, quam dictis ſubrogatis, & Notariis acta deducta, producta, & probata, plene, fideliter, & diligenter eidem Leoni prædeceſſori, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, in Conſiſtorio ſuo ſecreto retulerat.

Leo prædictos eoſdem proceſſus tribus Cardinalibus iterum examinandos dedit.

§. 9. Qua relatione facta idem Leo prædeceſſor eam volens adhibere diligentiam, & grauitatem, quam rei magnitudo poſtulabat, proceſſus in ipſius Canonizationis negotio factos venerabili fratri noſtro tunc ſuo, Bernardino Oſtien. tunc Sabin. Epiſcopo, & tunc in humanis agentibus bon. mem. Leonardo tit. S. Petri ad Vincula presbytero, & Bernardo S. Mariæ de Porticu Diacono Cardinalibus, per eos denuo diligenter examinandos in dicto Conſiſtorio ſecreto, viuæ vocis oraculo commiſerat. Cumque idem Leo prædeceſſor præfatum Bernardum Cardinalem ad cariſſimum in Chriſto filium noſtrum tunc ſuum Franciſcum Francorum Regem Chriſtianiſſimum Legatum à latere ſuo deſtinaſſet, in eius locum dilectũ filium noſtrum tunc ſuum Innocentium S. Mariæ in Dominica Diaconũ Cardinalem ſubrogauerat.

Et ſucceſſiue eorum veritas, in Conſiſtorijs Papæ relata fuit.

§. 10. Ipſique Bernardinus, ac Leonardus, & Innocentius Cardinales in cauſa Canonizationis huiuſmodi rite procedentes, ac dicto proceſſu vna cum Auditoribus, & Abbate præfatis, necnon dilecto filio Melchiore Baldaſtino Iuris Vtriuſque Doctore noſtræ tunc ipſius Leonis prædeceſſoris Aulæ Conſiſtorialis Aduocato, iteratis vicibus diligenter examinato, & cauſa huiuſmodi mature diſcuſſa, primo per Bernardinum, Epiſcopum die tertiadecima Iunij Anni milleſimi quingenteſimi deciminoni, in vno multis, & magnis in vita, deinde in alio Conſiſtorio ſecretis per Leonardum Cardinalem præfatum poſt mortem ipſius Antonini Archiepiſcopi miraculis fideliter relatis, eodem Innocentio Cardinale præſente, & relationem per ipſos factam comprobante. Et ſi ex eorumdem Cardinalium relationibus de vitæ ſanctimonia, & humilitate, aliiſque virtutibus, & miraculis eiuſdẽ Antonini Archiepiſcopi pleniſſime conſtaret, quam plurimis tamen fide dignis teſtibus ſe offerẽtibus, ac ſuper eiſdem miraculis deponere volentibus.

Idem tamen Leo, alios teſtes deſuper recipi & examinari iuſſit.

§. 11. Idem Leo prædeceſſor die vigeſimaquinta menſis Ianuarij Anni milleſimi quingenteſimi, vigeſimi eiſdem Iacobo, & Guillermo Auditoribus, etiam commiſerat, & mandauerat, vt per ſe, vel alium, ſeu alios tam in dicta Vrbe quam extra eam, & ad partes ad aliorum teſtium receptionem, & illorum examinationem procederent, & deinde in dicto Conſiſtorio ſecreto referrent, ipſique Iacobus, & Guillermus Auditores dilectos filios venerabilium fratrum noſtrorum tunc ipſius Leonis prædeceſſoris Archiepiſcopi Senen. & Piſtorien. ac eiuſdem Feſulan. Epiſcoporum Vicarios in ſpiritualibus generales, ac præfatum Antonium Sacramorum Canonicum iuxta tenorem commiſſionis eis factæ ſubdelegauerant, eiſque, & eorum cuilibet mandauerant, vt ſuper miraculis in vita, & poſt mortem per ipſum Antoninum Archiepiſcopum factis teſtes reciperent, & præuio iuramento diligenter examinarent, eorumque dicta, & atteſtationes in ſcriptis redigerent, & cuncta ſub eorum ſigillis clauſa ad eos remitterent. Cuius commiſſionis vigore dilectus filius Ludouicus de Adimaris præfati Epiſcopi Feſulan. Vicarius in ſpiritualibus generalis, in cauſa Canonizationis huiuſmodi rite procedens, ſuper eiſdem miraculis, centum quinquaginta & vno teſtibus coram eo adhibito fideli procuratore huiuſmodi deductis, iuratis, & fideliter examinatis, eorumque dictis in ſcriptis redactis, proceſſum per eum abſolutum, & ſuo ſigillo clauſum ad eoſdem Iacobum, & Guillermum Auditores, per proprium Nuncium remiſerat.

Viſoque proceſſu Auditores Rotæ, illũ de nouo in Conſiſtorio retulerunt, & Leo alijs Prælatis reuiſionem vltimi proceſſus commiſit, eiuſque relatione habita, hi S. Antoninum Canonizandum eſſe cenſuit de voto Cardinaliũ.

§. 12. Ipſoque proceſſu per eoſdem Auditores recepto, & aperto, ac diligenter examinato, & facta per eos ſuper illum in ſecreto Conſiſtorio fideli relatione, idem Leo prædeceſſor ipſius vltimi proceſſus examen commiſerat eiſdem Bernardino Epiſcopo, & Innocentio Cardinali ac dilecto filio noſtro tunc ipſius Leonis prædeceſſoris Achilli tit. Sanctæ Mariæ Tranſtiberim presbytero Cardinali, quem ipſe Leo prædeceſſor loco eiuſdem Leonardi Cardinalis vita functi in huiuſmodi cauſa ſubrogauerat, ipſique omnibus proceſſibus per eoſdem Bernardinum, & Achillem, ac Innocentium Cardinales de nouo diligenter examinatis, facta per eos plena, & fideli relatione, ac ſcrutatis eorumdem Cardinalium votis, in eamdem ſententiam conuenerunt, & Antoninum Archiepiſcopum ipſum canonizandum cenſuerunt. Deinde alio tempore videlicet die quartadecima menſis Decembris Anni milleſimi quingenteſimi vigeſimi, ſcrutatis votis omnium, & ſingulorum Cardinalium, qui numero trigintaſeptem tunc in ſecreto Conſiſtorio aderant, vna & eadem omnium ſententia fuerat, ipſum videlicet Antoninum Archiepiſcopum canonizandum fore.

Et publicum Conſiſtorium pro abſoluenda Canonizatione indixit.

§. 13. Quibus peractis idem Leo prædeceſſor in Vigilia Pentecoſtes Anni milleſimi quingenteſimi vigeſimi primi, publicum Conſiſtorium pro ſexta Feria poſt feſtum ipſius Pentecoſtes indixerat, & teneri mandauerat, in quo idem Melchior publicam Orationem de vita, ſanctitate, moribus, ac virtutibus ipſius Antonini Archiepiſcopi necnon miraculis, in vita & poſt mortem factis, & in proceſſibus huiuſmodi contentis atque probatis, vt ea in ſecretis Conſiſtoriis relata Prælatis curiæ, ac Curialibus omnibus innoreſcerent, habiturus erat.

Sed morte præuentus fuit.

§. 14. Sed cum ante dictã ſextam Feriam febre correptus fuiſſet, Conſiſtorium illud præfata ſexta Feria teneri non potuerat, Deinde impedimentis, ac poſtremo obitu eiuſdẽ Leonis prædeceſſoris ſuperuenientibus, in canonizationis huiuſmodi negotio vlterius proceſſũ nõ fuerat.

Adrian. VI. ad Pontificatũ aſſumptus, peſte in Vrbe ſæuiente, Canonizationis abſolutionem diſtulit.

§. 15. Idem Adrianus prædeceſſor poſt ipſius Leonis prædeceſſoris obitum, diuina fauente clementia, ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumptus fuerat, cum ad dictam Vrbem Domino concedente perueniſſet, & à nobis tunc in minoribus conſtitutis, vt præfertur, ac Thoma Sancti Sixti presbytero, vt venerabile fratre noſtro, tunc ipſius Adriani prædeceſſoris, Nicolao Epiſcopo Cardinali de Flisco dicti Ordinis Prædicatorum Protectore, ac eiſdem prioribus libertatis, & vexillifero iuſtitiæ populi Florentini requiſitus fuiſſet, vt ad vlteriorem eiuſdem Canonizationis expeditionem procedere dignaretur. Et ſi omnino ipſe Adrianus prædeceſſor, id facere intenderet, peſte tamen in dicta Vrbe tunc vltra modum ſæuiente, idipſum aliquantulum differre coactus fuerat.

Ea poſtea ceſſante S. Antoninum canonizandum eſſe duxit.

§. 16. Poſtmodum vero cum peſtis ipſa per Dei miſericordiam ceſſaſſet, ipſe Adrianus prædeceſſor Chriſtiani gregis vniuerſalem curam gerens, pro debito Paſtoralis officij, militantem Eccleſiam cœleſti ac triumphanti ſponſo illius conformare, & pro eius ædificationis implemento omnibus diligenter examinatis, ac mature diſcuſſis, ipſum beatum Antoninum in Catalogo Sanctorum referendum eſſe duxit.

Et pauca ex multis eius miraculis recenſeri iuſſit, quæ hic inſeruntur.

§. 17. De cuius quidem Antonini Archiepiſcopi origine vita, moribus, & fama omiſſis in præſentiarum miraculis præ multitudine illorum, quæ libello quodam impreſſo ex ipſo Canonizationis proceſſu per cauſæ procuratorem fideliter excepta, & per ipſum fideliter reuiſa, atque collata continentur, aliqua ex multis Ipſe Adrianus prædeceſſor duxit recenſenda.

Virginitatem infans vouit, & conſeruauit.

§. 18. Antoninus igitur ipſe beatus in Ciuitate Floren. quæ inter cunctas Italiæ Ciuitates cum multis aliis virtutibus, & dotibus, vrbes inſignes, & præclaras facientibus, tum maxime pietate, ac religione ſemper floruerat, è Nicolao, & Thomaſia ſub timore Domini, pie, & caſte viuentibus, tanquam ex bona arbore bonum fructum faciente ortus, & ab eis bene, & pudice educatus cum

primum per ætatem Deum ſibi cognoſcere licuerat, eligeos ei ſoli ſeruire, ac mundi pompis omnibus renunciare velle, ſeſe ipſi Deo in totum dicauerat, ac in oratorio horti ſancti Michaëlis dictæ Ciuitatis ante imaginem Crucifixi, humiles ac deuotas preces porrexerat, & virginitatem, quam illi vouerat, vſque ad vltimum vitæ ſpiritum illius dono, & gratia conſeruare poſſet. Imitaturus enim CHRISTVM ipſum quem de Virgine natum, virginitatem perpetuo conſeruaſſe conſtat, & ſecreta Dei contemplaturus, nullum gratius donum petere, atque impetrare potuiſſet. Virginitatem namque ſeruanti, tantum dabatur propius arcana, & cœleſtia contemplari, ac diuinarum rerum veritatem cognoſcere, quantum ea virtus ſecretior erat, & à terrenis ſordibus, omnique corporis contagione, & fœditate longius abeſt. Deus qui ſcrutator eſt cordium, ſinceram pueri mentem, puramque animum introſpiciens, humilem ac ſanctam eius orationem exaudiuerat, eumque inter illos commendandum elegerat, quos in Apocalipſi præuiderat Ioannes ſequentes Agnum quocumque iret, cantantes canticum nouum ante thronum Dei, quod ſoli modulantur, qui cum mulieribus non ſunt coinquinati, & labem carnis, atque immonditiam omnem execrati, amiciuntur ſtolis albis, & corona immortalis gloriæ decorantur.

Ieiuniaque & ſtudia frequentauit.

§. 19. Puer igitur ipſe à Deo electus, crebris ieiuniis continua ad Deum præmeditatione, frequentibus circa orationem, & ſtudia vigiliis, etiam illum modicum ætatis calorem extinguebat.

Religionem S. Dominici anno ſuæ ætatis 13. ingredi petijt.

§. 20. Cumque tertiumdecimum attigiſſet annum, vt humanis illecebris poſthabitis, atque contemptis, ſoli Deo, eiuſque mandatis ſeruire, ac penitus vacare poſſet, Religionem ſancti Dominici, quæ per ardua tendit, ingredi ſtatuerat, & die quadam deuotionis feruore accenſus ad domum eiuſdem ſancti Domini de Feſulis, dicti Ordinis pergens, à Priore dictæ domus habitum per fratres dicti Ordinis geſtari ſolitum ſibi exhiberi magna cum humilitate petierat. Prior ipſe quem pueri tenerior ætas, & religionis auſteritas ad habitum illum ipſi negandum, eius vero feruor ac deuotio ad exhibendum inducebat, ſecum ipſe cogitando quonam modo præmaturum pueri deſiderium differre poſſet, eum interrogauerat, quibus ſtudiis vacaret, qui cum reſpondiſſet, ſe decretorum lectioni operam dare, tunc Prior modum inueniſſe ratus, quo interponerentur anni donec maturior illi ætas accederet, dixerat non ſolere canoniſtis habitum dicti Ordinis exhiberi, niſi toto decretorum libro memoriæ commendato.

Sed repulſus ad domũ paternam rediit, & anni ſpatio, integrum decretorum librũ memoriæ mãdauit.

§. 21. Quibus verbis fide adhibita, innocens, ſimplexque vt columba puer à Priore diſcedens, & Domum paternam repetens, decretorum lectioni totis viribus incumbere, ac vacare cœperat, adeoque ſedula lectione, ac aſſidua oratione profecerat, vt cum ſapiente merito dicere poſſet, Optaui, & datus eſt mihi ſenſus. Illuminatus enim ab eo qui illuminat omnem ſenſum, & qui lux, via, & veritas eſt eiuſdem anni ſpatio decretum integrum memoriæ mandauerat, quod propter ſui magnitudinem tam breui temporis ſpatio à quoquam vix legi poſſet.

Poſtea habitum Religionis ſuſcepit.

§. 22. Quo peracto, lætus, & alacer, quaſi ad victoriæ ſuæ palmam accipiendam properans, Feſulas redierat, ac priori aſſerens ſe integrum decretorum librum mandaſſe memoriæ, dictum habitum, qui librum huiuſmodi memoriæ mandaſſent dari ſolitum magna inſtantia poſtulauerat. Prior ſecum conſiderans quam eſſent mirabilia opera Dei, accitis patribus ipſius domus, factoque memoriæ periculo, illis rei miraculo ſtupentibus, ac inter ſe dicentibus. Quis putas puer iſte erit, de illorum vnanimi conſenſu, eidem Antonino ipſum genibus flexis humiliter petẽti, cum benedictione Domini exhibuerat.

In quo multum profecit, & reformauit.

§. 23. In quo per quadraginta quatuor annos, tanta humilitate, ac vitæ ſanctimonia perſeuerauerat, talentum ſibi à Domino creditum, non ſudario alligans, aut terræ infodiens, ſed vt prouidens diſpenſator in communem vtilitatem conuertens, vt qui eius innocentiam & puritatem nouerunt, dicere ſoliti fuerãt, ſibi videri quod in eo Adam non peccaſſet, adeoque ipſius Religionis ſeruator fuerat, vt omnium fratrum oculos in ſe tanquam lucidiſſimum exemplar, ac rectiſſimam normam conuerteret; ipſique fratres cum tunc ætate iuuenem aliorum regimini præpoſuerant, inuitumque coegerant, vt domorum dicti Ordinis Italiæ gubernacula ſuſciperet, ac officium generalis Vicariatus Congregationis Tuſciæ regularis obſeruantiæ exerceret. In quo ita ſe laudabiliter geſſerat, ac tantam animi, & corporis humilitatem oſtenderat, non ſolum doctrina, paterniſque monitionibus (vt officium illud prælationis exigebat) ſubditos regens, atque inſtruens, ſed corporali etiam ſeruitio, & proprio ſeruili miniſterio vtens, vt verus CHRISTI miles, eiuſque ſanctorum operum imitator ab omnibus iudicaretur, & in eo Dominicum iſtud verbum videretur impletum. Qui maior eſt veſtrum ſit ipſe miniſter veſter. Nonnullas dicti Ordinis domos in quibus regularis obſeruantia relaxata fuerat, viſitando eas ad veram, & ſanctam regularem obſeruantiam reduxerat.

Orationibus, vigiliis, ieiuniiſque & prædicationibus incumbebat.

§. 24. Et vt ſe omnibus exemplar præberet, vltra continuos animi, & corporis labores, ac præter aſſiduas in orationibus, ſtudiiſque vigilias, à carnium eſu quaſi ſemper abſtinuerat. Cilicium nunquam dimiſerat, ac ferreo ſuper nudam carnem cingulo cinctus, nudam terram ſeu ligneas tabulas pro lecto habuerat, donec ad ſenectutis annos peruenerat, tunc enim ſtrato ex paleis vti ceperat, ieiuniis, aliiſque corporis macerationibus ſupra tenues corpuſculi vires continue pœnitentiam agens, horas fere omnes diei ac noctis, ad arcana Dei contemplanda, ac verbum eius euangelizandum, & ea ſcribendum, quæ ad communem vtilitatem, & Chriſtianam Religionem pertinent ſedulo, ac iugiter impendebat, nec ſolum viua voce prædicando tunc viuentibus, ſed & poſteris plurima librorum optimorum, tum in ſacris litteris, tum in naturalibus, tum maxime in moralibus ſcientiis monumenta vtiliſſima relinquendo, prodeſſe ſtuduerat.

Eugen. ideo IV. Archiepiſcopum Floren. creauit, quamuis renitentem.

§. 25. Quarum tam grandium, atque adeo inſignium virtutum fama permotus piæ memoriæ Eugenius Papa Quartus etiam prædeceſſor noſter, Eccleſiæ Floren. tunc Paſtore carenti de perſona eius præter omnem ſpem prouiderat, ipſumque illi præfecerat in Archiepiſcopum, & Paſtorem. Quod cum ſibi nunciatum fuiſſet, haudquaquam huiuſmodi nuntio lætatus fuerat, ſed vt omni humilitate plenus tale onus humeris ſuis impar iudicauerat, ac ſtatim cogitare ceperat, quo pacto poſſet illo abſolui ac liberari. Suis igitur, & amicorum litteris eidem Pontifici ſupplicare non deſierat, vt ſe in minoribus inter confratres ſuos relinquere, ac dictæ Eccleſiæ de perſona alterius, qui tantæ dignitati magis idoneus eſſet futurus prouidere dignaretur. Cogitauerit autem Sardiniam petere, ac ibi tantiſper diliteſcere, donec alios eidem Eccleſiæ præficeretur, ſed vt dici conſueuit. Homo cogitat, & proponit, Deus autem diſponit. Nam quanto magis reluctabatur, ne Archiepiſcopalis dignitatis onus ſibi imponeretur, tanto magis operabatur Deus, ne alius quam ipſe Archiepiſcopus crearetur. Siquidem ipſi Eccleſiæ, & Ciuitati Floren. pariter conſulere volens, tum ipſum Eugenium Papam, tum etiam Coſmum Medices, qui tunc tẽporis in ipſa Ciuitate ingenio, opibus, & auctoritate cæteris præſtabat, ac inter egregias animi dotes, atque virtutes Religionem in primis colebat, inſpirauerat, vt hominem partim precum blanditiis, partim cenſurarum timore compellerent ad conſentiendum prouiſioni de ſe factæ, qui cum illã Dei voluntatem eſſe agnoſceret, ne illi contumacius velle reſiſtere videretur, obedientiæ iugo collum ſubmiſerat, ac Pontificis mandatis, & Coſmi precibus (vti par erat) paruerat, & obtemperauerat, ac non ſolum ipſi Eccleſiæ, ſed etiam vniuerſæ Ciuitati Floren. illiuſque populo, & gregi ſibi commiſſo ita vtiliter præfuerat, vt inde omnes intelligerent ipſum diuino potius, quam humano conſilio ipſi Eccleſiæ pro illius populi ſalute in Archiepiſcopum præfectum fuiſſe.

Opera pietatis ſuſceſſiue ipſe exercuit in Archiepiſcopatu.

§. 26. Nam ſecum ipſe reputans ad huiuſmodi dignitates vocatos non luſui, ac deliciis deditos eſſe oportere, ſed omnibus, & præſertim ſubditis, frugalitatis, ac virtutis exemplar eſſe debere, nihil prorſus de illo tenui, ac ſimplici victu, quo per quadraginta quatuor annos in Religione vſus fuerat immutauerat, ipſamque paupertatem,

quam

quam veluti ſponſam chariſſimam ſemper dilexerat conſtantiſſime retinuerat, etiam ſemper aliquid de neceſſariis vſibus ſuis detrahēt, vt largior erga pauperes, ac liberalior eſſe poſſet. Octo familiaribus inter quos vnus erat Religioſus vtens, qui pro Archiepiſcopatus negotiis vix ſufficere poterant, charitatis, & miſericordiæ operibus ſemper intendit. Nam vt hoſpitale quod pauperum verecundorum dicitur, in dicta ciuitate, in eoque confraternitas pro illius regimine inſtitueretur, præfato Coſmo viro pientiſſimo plurimum adiuuante auctor fuerat; ſolent enim ipſius confraternitatis confratres egeſtate oppreſſis, ſeu mendicare erubeſcentibus vberes, copioſaſque elemoſynas elargiri. Et vt ipſe beatus Antoninus omnia miſericordiæ opera præſtaret, infirmos, ac etiam peſte laborantes viſitabat, illiſque non ſolum de ſpiritualibus, ſed etiam de temporalibus cibis, & medicinis opportunis prouidebat, illiſque interdum ſibi paratos cibos, cum aliter prandere non poſſet, inaudita charitate largiebatur, nudos etiam propria quandoque tunica cum iam omnia erogaſſet veſtiebat. Cumque omnes menſæ ſuæ Archiepiſcopalis fructus, redditus, atque prouentus in pauperum alimoniam, virginum dotes, atque Hoſpitalium ſuſtentationem, alioſque piòs vſus erogaſſet, ac pro temporum anguſtiis eſſet pauperum copia, & nihil aliud ſupereſſet vnde pauperibus ipſis, & indigentibus ſubueniri poſſet, à præfato Eugenio, & recolendæ memoriæ Nicolao Quinto, ac Calliſto Tertio, & Pio Secundo Roman. Pontificibus ſimiliter prædeceſſoribus noſtris, quibus ob vitæ ſanctitatem carus erat, non paruas pecuniarum ſummas in huiuſmodi pios vſus conuertendas recipiebat, eaſque pauperibus ipſis diſtribuebat. Denique nullum caritatis & miſericordiæ genus erga carceratos, viduas, & pupillos omittebat, memor ſcilicet verbi Pauli Apoſtoli dicentis. Et ſi habuero omnem fidem, ita vt montes transferam, caritatem autem non habuero, nihil ſum. In adminiſtranda iuſtitia, nullos iudicum eo tempore illi comparari potuerat, ita vt præfatus Nicolaus prædeceſſor appellationes quàs à ſuis ſententiis ad Sedem Apoſtolicam deferri contingeret nulli alteri committi, ſed ad eum ipſum examinandas remitti mandabat, ratus hominem ab omni odio, amicitia, prece, precio, aliiſque omnibus, quæ iudicantium animos in ſententiis dictandis perturbare, ac peruertere ſolent penitus alienum eſſe. Cauſas omnes ad eùm delatas concordia componere, aut celeri ſententia definire ſtudebat. Cuius iudicio fere omnes propterea acquieſcebant, quia id ab ore ſanctiſſimi viri, Deo ſic inſpirante procedere exiſtimarent. In corrigendis vitiis emendandiſque delictis ingenti vtebatur ſeueritate, ita tamen, vt in eo miſericordia cum iuſtitia coniuncta eſſe videretur. Fidei, & Eccleſiaſticæ libertatis defenſorem ſe præbebat acerrimum, nec vllius minas formidabat. Cumque olim ciues quidam Florentini inſolentiores illi voluntatibus ipſorum ſe opponenti minati fuiſſent, ita reſponderat, vt oſtenderet nihil ſibi ex bonis terreſtribus adimi poſſe, quo valde triſtaretur, & ſe Eccleſia ſua ſpoliatum libenter ad Religionem & fratres ſuo rediturum fore, qui læti, ac libentes eum variis curarum oneribus leuatum exciperent. Clerum reformauerat, ac Populum correxerat, prauoſque ciuitatis mores emandauerat, ludos omnes prohibitos, atque damnatos ſuſtulerat, ſuperfluos mulierum ornatus reſtrinxerat, ac fere omnium cordibus deuotionem ſpiritualem infixerat, quandoque fræno quandoque vero calcaribus pro animarum, & temporum qualitate vtens, vt ſemotis ſeditionibus ſub Dei timore, & caritatis zelo viuerent, & in ſancta Religione perſiſterent.

Tandem annū agens 70. in domino obdormiuit.

§. 27. Quibus animi virtutibus in dicto Ordine quadraginta quatuor, in Archiepiſcopatu vero tredecim annos continue, abſque non ſolum culpa, ſed etiam culpæ ſuſpicione vſus, cum annum ſeptuageſimum ageret, quod ſæpius prædixerat, ſuſceptis de more ſumma cum deuotione Eccleſiæ ſacramentis, bonis omnibus (ſi qua tunc illi remanſerant) inter pauperes CHRISTI diſtributis, cum lacrymis imagine Crucifixi amplexa, ac ſæpius iis repetitis verbis Seruire Deo regnare eſt, ac ſancta & immaculata Virginitas, quibus te laudibus efferam neſcio; hilari, atque læto animo coram ſuis caris religioſis fratribus, orantibus, & flentibus, ſexto nonas Maij anni milleſimi quadringenteſimi quinquageſimi noni, ita immaculatam animam reddiderat Creatori, vt cum Apoſtolo dicere poſſet. Bonum certamen certaui, curſum conſummaui, fidem ſeruaui, in reliquo repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ.

Et miraculis poſtea claruit.

§. 28. Poſtridie præfatus Pius prædeceſſor, cum viri ſanctitatem iampridem cognitam haberet, Florentiam ingreſſus, omnibus Chriſti fidelibus eius corpus antequam ſepulchro conderetur viſitantibus, indulgentiam ſeptem annorum, & totidem quadragenarum conceſſerat. Ex quo tanta non ſolum ipſius Ciuitatis ſed etiam circumuicinorum locorum multitudo confluxerat, vt eius corpus per octo dies ſepulchro tradi non potuiſſet, omnibus id videre, atque oſculâri volentibus, multiſque infirmis eius interceſſione ſanitatem à DEO implorantibus, eamque miraculoſe conſecutis; qui licet ex ſanctis operibus ſuis beatus & ſanctus ab omnibus eius vitam intuentibus, aut famam integerrimam audientibus certiſſime crederetur, eam tamen opinionem auxerat, manifeſta & oculata viſio Dominica cuidam Tuccio Monacho Monaſterij Ciſtelli Floren. Ciſtercien. Ordinis in Ciuitate ipſa Floren. & Conſtantio de Fabriano, tam ſanctitate vitæ claro, quam ſcientia, & doctrina in dicto Prædicatorum Ordine profeſſori, in Ciuitate Aeſculana oblata. Quorum vterque eadem noctis hora, qua dictus beatus Antoninus ad Dominum tranſiuit, eius animam ab Angelis in cœlum viſibiliter portari viderant. Eamdemque opinionem, fidemque poſtea confirmabant, magna & innumera miraculorum multitudo, quæ omnipotens Deus ipſius B. Antonini inter cœleſtes beatorum choros recepti meritis, tam dum in hac miſera luce vixerat, quam vita functus, poſt mortem ipſam mundo manifeſtauerat. Siquidem eius inuocato nomine dæmoniaci à malis ſpiritibus liberati, diuerſorum morborum generibus oppreſſi, & à medicis omninò deſtituti, ac mortui, & pro mortuis vtique habiti reuixerant, ac priſtinæ ſanitati reſtituti, ac leproſi mundati fuerant. Præterea claudi inceſſum, ſurdi auditum, muti loquelam, contracti motum liberum, cæci lumen recuperauerant, eiuſque ſanctitatis non modicæ ipſi Adriano prædeceſſori, & toti populo teſtimonium perhibere poterant verba, quibus viuente adhuc ipſo beato Antiſtite Antonino idem Nicolaus prædeceſſor in Canonizatione ſancti Bernardini de Senis per eum facta vſus fuerat; aſſerendo non minus ad DEI laudem Antoninum viuum, quam Bernardinum mortuum inter ſanctos referendum putare.

Mox Adrianus VI. de prædictis Deo gratias egit.

§. 29. Quibus & aliis multis, quæ per eumdem Adrianum prædeceſſorem recenſeri poterant, iure, ac merito prædeceſſor ipſe Adrianus ad ipſius Beati Antonini venerationem inducebatur. Egitque omnipotenti DEO quantas potuit gratias, quod prædeceſſorem Adrianum ipſum dignum reddiderat per quem Canonizatio ipſa celebraretur. Cumque præter magna & multiplicia huius beati Antonini merita, & mirabilia ſigna per diuinam potentiam ad eius interceſſionem mortalibus oſtēſa, quæ in libellum, vt præfertur à diligenti, & fideli Procuratore cauſa ex proceſſu, & teſtium dictis, redacta & impreſſa, adeo multa eſſent, & probatiſſima, & vera, vt per ſe Adrianum prædeceſſorem huiuſmodi ad Canonizationem eamdem faciendam facile perſuadere poſſent, ſciretque ipſe Adrianus prædeceſſor nihil vmquam fere ab omnibus Regibus, & Principibus Chriſtianis, etiam à claræ memoriæ Maximiliano in Imperatorem electo tunc in humanis agente, maiori inſtantia à præfato Leone, & ab eodem Adriano prædeceſſoribus poſtulatum, ac prope flagitatum fuiſſe, durum, & quodammodo impium ipſe Adrianus prædeceſſor arbitratus fuerat, eos tam pio ac deuoto deſiderio ſuo diutius fruſtrari. Ne igitur ipſe Adrian. prædeceſſor tam præfatis Principibus pie ſupplicantibus, ac Spiritui ſancto reſiſtere videretur, qui per os Prophetæ laudare DEVM in ſanctis ſuis iubet, Conſiſtorium publicum habuerat, in quo cum pro vlteriori executione, præfatus Melchior Aduocatus omnia de ipſius beati viri vita, moribus, & miraculis

copioſe percenſuiſſet, ipſiſque Adriano prædeceſſori pro eorumdero Regnm, Ducum, Principum, ac plurimorum Prælatorum, Epiſcoporum, Capitnlorum, ac Religionum humiliter ſupplicaſſet, vt ad einſdem canonizationem, matura deliberatione præhabita, procedere dignaretur. Idem Adrianus prædeceſſor de relatis coram eo in primis humiliter Deo gratias agens, magna multitudine aſtante, in tridnum orationes, ieiuniaque indixit, vt Deus omnipotens ipſi Adriano prædeceſſori quod ſactu optimum in bac re foret oſtendere dignaretur, nec pateretur militantem Eccleſiam ſuam errare, qui ſe triumphanti conformare conſueuerat.

Poſtea conuocatis in Conſiſtorio Prælatis, & proceſſibus repetitis, ſuit dictum quod Canonizandus eſt S. Antoninus.

§. 30. Tridno deinde elapſo, omnes qui in Romana Curia erant Prælatos iuſſit in ſuo ſecreto Conſiſtorio conuenire, qui proceſſibus ſuper ipſius beati Antonini vita, moribus, fama, & miraculis éditis per ipſum Melchiorem Aduocatum breuiter repetitis, ad vnum interrogati quid ſuper huiuſmodi negotio faciendum cenſerent, in eamdem ſententiam conuenerunt, beatum videlicet Antoninum canonizandum eſſe.

Adrian. ita cæteris aliis rite & recte peractis, S. Antoninu canonizauit, & SS. Confeſſorum numero adiunxit.

§. 31. Ipſe ergo Adrianus prædeceſſor, Dei nutum & voluntatem ſequens, attendenſque iuſtum, ac debitum eſſe, vt quos Deus honorat in Cœlis, venerationis officio laudarentur & glorificarentur in terris, cum ipſe potius laudetur & glorificetur in illis, qui eſt laudabilis, & glorioſus in ſæcula. Diem illum Canonizationis ipſius beati Antonini in medio baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, quo maxima omnis generis, ordiniſque multitudo confluxerat celebrandæ, ſtatuerat, ibi aſtante populo, & vniuerſo Clero, de vita & fama, & miraculis einſdem Antonini, humili, deuotioneque pleno ſermone per eumdem Adrianum prædeceſſorem, vt moris eſt habito. Deinde Litania, & Hymno, Veni creator Spiritus, deuote cantatis, ac reliquis omnibus legitime peractis, prædictus Ordinis Prædicatorum in cauſa procurator in medio ſtans, dictumque illud beati Ioannis Apoſtoli, clara voce proponens, videlicet. Tres ſunt qui teſtimonium dant in cœlo, Pater, Verbum, & Spiritus ſanctus, probauerat ipſas beatæ Trinitatis perſonas teſtimonium perhibere, quod beatus Antoninus in cœlis eſſet. Patrem videlicet in miraculorum potentia, Filium in doctrinæ ſapientia, & Spiritum ſanctum in vitæ ipſius bonitate. Et propterea non ſolum nominibus omnium, qui antedictam canonizationem fieri ſupplicauerant, ſed etiam ex parte ipſius ſanctæ ac ſummæ indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, quatenus ipſe Adrianus prædeceſſor eumdem B. Antoninum ſanctum pronunciare dignaretur poſtulauerat. Ea propter Adrianus prædeceſſor huiuſmodi, conſiderans quod in eadem Canonizatione non permiſſurus eſſet Deus ipſum errare, qui omnia in ea quomodolibet requiſita obſeruata fuiſſe cognouerat, & obſeruari fecerat, prout obſeruauerat ſub data videlicet pridie Kalend. Iulij, Pontificatus ſui Anno primo de eorumdem Fratrum ſuorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, omniumque Prælatorum in Rumana Curia exiſtentium vnanimi conſenſu, & maturo conſilio, de Omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſus, beatæ memoriæ Antoninum Floren. ſacræ Theologiæ profeſſorem ex gremio ſacri Ordinis Prædicatorum, & ex officio Vicariatus generalis Congregationis Thuſciæ regularis obſeruantiæ huiuſmodi, in Archiepiſcopum Floren. aſſumptum, ſanctum eſſe, & aliorum ſanctorum Dei Cathalogo adſcribendum, & aggregandum fore, ac fideliter firmiterque teneri debere decreuit, ipſumque ſanctorum confeſſorum, & doctorum, quos ſancta Dei venerabatur Eccleſia conſortio ſolemniter adſcripſit, aggregauitque ac eum tamquam ſanctum, publice, priuatimque colendum eſſe declarauit, ac voluit.

Feſtumque ipſius die ſecunda Maij celebrari iuſſit.

§. 32. Statuitque & mandauit vniuerſis venerabilibus fratribus noſtris tunc ſuis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & dilectis filiis dictorum, ac Patriarchalium, Metropolitan. & Cathedralium Eccleſiarum, Capitulis, & quorumuis Ordinum, tam Mendicantium, quam non mendicantium profeſſoribus, necnon quibuſcumque Eccleſiaſticis perſonis, vt feſtum ipſius ſancti Antonini, ſecunda die menſis Maij, qua die nexu carnis ſoluta eius anima pretioſa Cœlos aſcenderat, ſingulis annis ſolemniter & deuote celebrarent, diuinum officium veluti pro vno Confeſſore Pontifice & doctore tam publice, quam priuatim, prout eum contingeret perſoluendum. Dilectis vero filiis fratribus dicti Ordinis Prædicatorum huiuſmodi officium ſub duplici feſto, & maiori, cum octauis, eo modo quo aliorum dicti Ordinis Prædicatorum Sanctorum celebrare feſto, tam in die quam in octauis conſueuerant, etiam in vacantiis feriarum hebdomadalium in prouincia iuxta conſuetudinem Ordinis præfati celebrandi conceſſit facultatem.

Decantato poſtea hymno, Te Deum laudamus, &c. Orationē propriam de ipſo S. Antonino recitauit, & Miſſā tunc currentem de Dominica Trinitatis celebrauit.

§. 33. Quibus debite peractis, inchoatoque per eumdem Adrianum prædeceſſorem, & decantato, ac ad finem vſque à cantoribus proſecuto hymno, Te Deum laudamus, In illius etiam fine Cardinali Diacono in cantu dicente, Ora pro nobis beate Antonine, A choroque reſponſo, Vt digni efficiamur promiſſionibus Chriſti. Ipſe Adrianus prædeceſſor illico propriam orationem de eodem ſancto alta voce decantauit, quæ talis eſt, videlicet. Gregem tuum quæſumus Paſtor æterne cuſtodi, & quos beati præſidis Antonini à te virginitatis, & pietatis ſpeciali prærogatiua dotati, doctrina ſalutis illuſtras, eiuſdem etiam ſemper tuere præſidiis. Per Dominum noſtrum IESVM CHRISTVM, &c. Deinde vero à dicto Choro reſponſo. Amen. Solemnem illic Miſſam idem Adrianus prædeceſſor celebrauit de dicta tunc currente Dominica Trinitatis, collectas ſingulas ſub vna concluſione terminans, additis etiam prædicta, cæteriſque ſpecialibus eiuſdem ſancti Antonini collectis immediate ſequentibus.

Secreta.

§. 34. Munera quæ in ſalutiferæ paſſionis Filij tui memoriam ſacrificantes offerimus, quæſumus vt beato Antonino confeſſore tuo, atque Pontifice aſſiſtente nobis ad ſalutem prouenire concedas. Per eumdem Dominum noſtrum IESVM CHRISTVM, &c. Deinde vero poſtcommunionem ſubiunxit, dicens.

Oratio poſtcommunionis.

§. 35. Quæſumus Domine Deus noſter, vt cœleſti, & admirabili ſacramento ſalutis noſtræ refecti, beati Antiſtitis Antonini confeſſoris eius auxiliis ſemper adiuvari, & abſtrahamur à noxiis, & ad ſalutaria dirigamur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum, qui tecum, &c. cum ſimili concluſione: & ita Miſſam ipſam ad finem vſque, cum ſolitis cæremoniis iuxta ordinarium Apoſtolicum illic debite terminauit.

Indulgentiā illic aſſiſtentibus, & futura S. Antonini tranſlationi interuenientibus & conceſſit.

§. 36. Indulgentiamque plenariam omnibus officio huiuſmodi tunc aſſiſtentibus deuote, conceſſit. Quam etiam plenariam indulgentiam ſimiliter, omnibus & ſingulis fidelibus in die qua contingeret Tranſlatio fieri ſacri corporis eiuſdem beatiſſimi Antonini de loco vbi humiliter tunc iacebat in terra in Eccleſia ſancti Marci Floren. Ordinis Prædicatorum, ad eminentiorem, & honorabiliorem locum per fratres dictæ Eccleſiæ, in eadem ſancti Marci Eccleſia, ad honorem & laudem DEI, & ipſius ſancti conuenientibus, & manus adiutrices porrigentibus, tam pro ſe ipſis viuentibus, quam pro defunctis & abſentibus, ſeu infirmis, aut corporaliter accedere impeditis, mittentibus pro ea conſequenda ad dictam Eccleſiam eleemoſynam à primis veſperis tranſlationis ipſius, & deinde per totam octauam eiuſdem pro vna vice tantummodo duraturam; volens vt ad effectum prædictæ indulgentiæ conſequendæ, tam Prior domus ipſius Eccleſiæ ſancti Marci, quam alij duodecim fratres per eumdem ibidem confeſſorem deputandi, poſſent abſoluere omnes confitentes ab omnibus caſibus & cenſuris, à quibus de iure Epiſcopi & diœceſani poterant, & vota ſimiliter commutare. Ac etiam in loco ſepulturæ eiuſdem ſancti Antonini, in depoſitionis ſuæ die videlicet ſecunda Maij huiuſmodi perpetuo duraturam, quadraginta annorum, & totidem quadragenarum indulgentiarum annuatim condonauit.

Adrianus tamen obijt, literis non expeditis, quas hic modo Pontifex expediri mandat.

§. 37. Ne autem de canonizatione, decreto, adſcriptione, aggregatione, declaratione, voluntate, ſtatuto, mandato, conceſſionibus, & condonatione prædictis pro eo quod ſuper illis ipſius Adriani prædeceſſoris literæ,

eius

eius ſuperueniente obitu confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæſitari, volumus & præfata Apoſtolica auctoritate decernimus, quod Canonizatio, quam tam Communitatis dictæ ciuitatis Floren. quam noſtris, qui eidem Eccleſiæ Florentinæ præeramus impenſis, ſummo deſiderio, ac diligentia fieri procurauimus, ac decretum adſcriptio, aggregatio, declaratio, voluntas, ſtatutum, mandatum, conceſſiones, & condonatio prædictæ, perinde à dicta die pridie Kalen. Iunij ſuum debitum ſortiantur effectum, ac ſi ſuper illis ipſius Adriani prædeceſſoris literæ ſub eiuſdem diei data confectæ fuiſſent, prout ſuperius enarratur. Quodque præſentes literæ ad probandum plene canonizationem, decretum, adſcriptionem, aggregationem, declarationem, voluntatem, ſtatutum, mandatum, conceſſiones, & condonationem Adriani prædeceſſoris huiuſmodi vbique ſufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Eaſq. ſolemniter publicari iubet. §. 38. Nos enim omnes & ſingulos in dignitate conſtitutos, in virtute ſanctæ obedientiæ, requirimus & monemus, quatenus vniuerſis Clericis, & Populis ſuarum Ciuitatum & diœc. & parochialium, præſentes noſtras literas ſolemniter publicantes, eoſdem hortentur, vt Devs ipſe à quo bona cuncta procedunt, ipſius ſancti doctoris & confeſſoris Antonini meritis & precibus exoratus, militantem Eccleſiam, Apoſtolicam fidem, & cunctos Chriſti fideles, à Paganorum & aliorum infidelium, & hæreticorum tueatur incurſibus, & à periculis ſemper protegat atque defendat, ac illam quam nobis mundus dare non poteſt pacem, hoſtium omnium ſublata formidine, firma cum tranquillitate concedat. Vtque poſt huius vitæ militiam, depoſitumque Paſtoralis officij miniſterium vna cum grege nobis credito, ad ſempiterna tandem gaudia peruenire mereamur.

Earum tranſumptis credi præcipit. §. 39. Demumque quia difficile foret præſentes originales literas ad cuiuſcumque notitiam deferri, volumus ac decernimus, quod earum tranſumptis manu publici notarij inde rogati ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ Eccleſiaſticæ in dignitate conſtitutæ munitis, ea prorſus vbilibet fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctionem pœnalē adijcit. §. 40. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ voluntatis, conſtitutionis, requiſitionis, & monitionis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

D. P. An. 1. 26. Nouemb. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo, vigeſimo tertio 6. Kal. Decemb. Pontificatus noſtri Anno primo.

II. Gratiæ, immunitates, & priuilegia Abbatis Conuentus, & Fratrum S. Antonij Viennen. Ordinis S. Auguſtini, ex conſtitutione Leonis X.

Has omnia approbauit Paul. III. die 28. Iulij 1536. ſed eius bullam vti ſimpliciter confirmatoriam ſedulo prætermiſi.

Priuilegia autem huius Ordinis vide ſup. in conſt. 5. Boniſ. VIII. In diſpuſitione & infra in Pij IV. conſt. 100. Ex debito. 116.

Edita An. D. 1523. CLEMENS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. RAtioni congruit & conuenit honeſtati, vt ea quæ de Romani Pontificis gratia proceſſerunt, licet eius ſuperueniente obitu, literæ Apoſtolicæ deſuper confectæ non fuerint, ſuum ſortiantur effectum.

Leo X. & eius caus. §. 1. Dudum ſiquidem fel. recordat. Leoni Papæ X. prædeceſſori noſtro pro parte dilecti filij Theodori Abbatis Monaſterij S. Antonij de S. Antonio ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinen. Ordinis S. Auguſtini, Viennen. diœceſis expoſito, quod licet alias præfatum Monaſterium, in quo corpus eiuſdem glorioſi S. Antonij requieſcebat, & ad quod multi Chriſti fideles Altiſſimo, & eidem S. Antonio vota ſua redditu[illegible] in dies conueniebant, per olim Francorum Regem, necnon Præceptoriæ, domus, & alia loca Religionis ipſius S. Antonij à primæua eorum inſtitutione, aliorum Chriſti fidelium eleemoſynis fundata extitiſſent, & quaſi nulla alia bona immobilia haberent, fructuſque, redditus, & prouentus domorum Religionis huiuſmodi, ſeu illarum Præceptoriarum etiam generalium, in quæſtis quæ per Religioſos ipſius Religionis, ſeu ab eis deputatos nuncios aut quæſtores pro tempore per diuerſa loca fiebant, & eleemoſynis quæ indies à Chriſti fidelibus erogabantur, conſiſten. incerti exiſterent, ac potiſſime in ipſo Monaſterio ſancti Antonij, & alijs Præceptorijs, domibus & locis prædictis, ſeu illorum Hoſpitalibus, ex bonis & quæſtis, ac eleemoſynis huiuſmodi iugis & indefeſſa hoſpitalitas obſeruaretur, pauperes horrendo morbo S. Antonij nuncupato, laborantes, & languentes, & aliæ miſerabiles perſonæ vndique confluentes, alerentur, veſtirentur, & gubernarentur, ac peregrini reciperentur, & quam plura caritatis opera eiuſdem ſancti Antonij contemplatione exercerentur.

§. 2. Et etiam alias piæ mem. Calliſtus Secundus, qui ſingulari deuotione ductus ad Monaſterium ipſum ſe perſonaliter conferens, illius Eccleſiam conſecrauerat. *Calliſtus II.*

§. 3. Ac Vrbanus Quartus, Gregorius Decimus, Benedictus Vndecimus, Nicolaus Quartus, Martinus V. qui ex Concilio Conſtantien. Romam rediens ipſum Monaſterium viſitauerat. Calliſtus III. Pius II. Sixtus IV. Alexander VI. & Iulius etiam II. ac alij Romani Pontifices etiam prædeceſſores noſtri, tunc ſui ad plenum informati, & animo reuoluentes Religionem ipſam hoſpitalitate continua onuſtam, & eidem Religioni in hoſpitalitate huiuſmodi ſeruanda, & vtriuſque ſexus illius perſonis manutenen. ingentia onera incumbere, quæ Abbas Monaſterij S. Antonij, & Præceptores Religionis huiuſmodi abſque quæſtis, & eleemoſynis prædictis, ſubire & manutenere non poterant, ſed loca religionis & hoſpitalitatem huiuſmodi deſerere, & ab innumeris, quæ in ipſis locis celebrari & exerceri conſueuerant diuinorum celebrationibus, & pietatis operibus ceſſare, victumque vagando, & mendicando miſerabiliter quærere cogerentur, Monaſterio, & Religioni ſancti Antonij huiuſmodi, ac eiuſdem Monaſterij pro tempore exiſtenti Abbati, & dilectis filijs Conuentui, ac Præceptoribus & alijs ipſius Religionis perſonis, domibus, & locis quamplura & diuerſa priuilegia, præeminentias, facultates, indulgentias conceſſiones etiam quæſtuandi, & quæſtas fieri, ac percipi mandandi, necnon gratias & indulta conceſſiſſent. *Vrb. IV. Greg. X. Bene. XI. Nicol. IV. & Mart. V Caliſt. III. Pius II. Sixt. IV. Alex. VI. & Iul. II. & alij Pont. plurima priuilegia & præſertim quæſtuandi pro manutentione hoſpitalium conceſſerant. Tu quoad quæſtas obſerua conſtit. 73. Greg. XIII. Romani.*

§. 4. Et Sixtus ac nonnulli alij ex prædeceſſoribus huiuſmodi, quod Præceptoriæ, & alia beneficia dictæ Religionis quibuſuis alijs, quam dictum Ordinem expreſſe profeſſis, ac de Regis Francorum pro tempore exiſtentis, expreſſo conſenſu non commendarentur, ſtatuiſſent ac prohibuiſſent. *Sixtus IV decreuit beneficia Ordinis S. Antonij, eius tantum regulam profeſſis conferri poſſe, ſed eam non poſſe. vel hoc ſufficienter rolatum.*

§. 5. Nonnullique ipſorum prædeceſſorum, interdum indulgentias, & priuilegia alijs Ordinibus etiam exemptis, conceſſas & conceſſa conſideratione vel cauſa aliqua, etiam intuitu cruciatæ contra infideles, aut ſpoliorum & damnorum pro fide Catholica illatorum, ſeu Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & aliarum Eccleſiarum, aut piorum locorum fabricarum ſuſpendendo, Religionem S. Antonij huiuſmodi illæſam præſeruauiſſent. *Nonnulli ex dd. Pont. gratiam d. Ordinis præſeruarunt, etiamſi aliorum priuilegia ſuſpenderint.*

§. 6. Eamque à quibuſuis impoſitionibus, Apoſtolica vel ordinaria, aut alia auctoritate quacumque ratione impoſitis, necnon decimis, oneribus, & alijs grauaminibus & ſolutionibus exemiſſent. *Exemptamque à ſolutione impoſitionū eſſe voluerunt.*

§. 7. Ac quod oblationes, & alia pia relicta, vota, & bona, quæ in Capellis, Oratorijs, Hoſpitalibus Eccleſiaſticis beneficijs, & alijs pijs locis, ſub ipſius ſancti Antonij inuocatione pro tempore offerrentur, pie largirentur, vt Religionis eiuſdem S. Antonij eſſent & eſſe cenſerentur declarauiſſent. *Legata etiam pijs locis S. Antonij relicta, d. Religionis eſſe declararunt.*

§. 8. Necnon priuilegiis, Ordini Religioni, per eoſdem prædeceſſores, & Sedem Apoſtolicam conceſſis, etiam prætextu clauſulæ in ſupplicationibus apponi ſolitæ, videlicet, cum derogatione priuilegiorum & in- *Priuilegiiſque d. Ordinis derogari prohibuerunt.*

dultorum Religioni ſancti Antonij conceſſorum in literis latiſſime carendenda minime derogari poſſe forſan voluiſſet.

Leo X. ſupradicta approbauit, &c.

§. 9. Et idem Leo prædeceſſor voluiſſet, priuilegiaque ipſa approbauiſſet, prout in diuerſis prædeceſſorũ prædictorũ deſuper confectis literis plenius contineri dicebatur, & vt à nõnullis aſſerebatur, alias antequam ſupplicationes, Religionem huiuſmodi concern. eiſdem prædeceſſoribus porrigerentur, per Protectores ipſius Ordinis tunc exiſtentes, an Ordini & illius priuilegiis huiuſmodi contrariarentur inſpici, & ſi contrariæ eſſent, lacerari conſueuiſſent.

Sed præfata priuilegia de facto non ſeruabantur, & Ordo S. Antonij multa damna patiebatur.

§. 10. Nihilominus cauſantibus ſiniſtris euentibus, aut hominum malitia, & pullulãte cupiditate, vel alias à certis annis tunc citra, Religionis huiuſmodi ſic exẽptæ tot annis illæſa priuilegia, immunitates, indulgẽtiæ, & indulta, prætextu Cruciatarũ, ac fabricarum dictæ Baſilicæ, & aliarum Eccleſiarum fore annuatim, ſuſpenſa, moderata, & modificata, ac Abbas, Conuentus, & perſonæ Religionis huiuſmodi, nedum ratione bonorum illius immobilium, ſed etiam mobilium & quæſtarum, eleemoſynarum per illius religioſos aut ab eadem deputatos fieri ſolitarum, & decimarum, & impoſitionum, ſolutionum, ſub diuerſis cenſuris & pœnis compulſi, & quod deterius erat, priuilegia huiuſmodi, in genere, & in ſpecie, importunitate vel præoccupatione reuocata, ac nonnulla bona immobilia & quæſtæ, ac beneficia ad ipſam Religionem ſpectantia ab illis Præceptoris & Hoſpitalibus diſmembrata, ac aliis beneficiis, abſque Abbatis præfati conſenſu, applicata & vnita, ac forſan in alia beneficia erecta fuerant, ipſaque bona immobilia, quæſtæ, & beneficia etiam abſque aliqua recognitione ipſius Abbatia tamquam applicata & vnita, ac erecta, & perſcripta à diuerſis Communitatibus ſeu perſonis, Eccleſiaſticis & ſæcularibus detinebantur, & nonnullarum Eccleſiarum Capitula, necnon locorum Communitates, & earumdem Communitatum particulares, ac aliæ ſæculares, & regulares perſonæ quæ pias eleemoſynas, & oblationes ad honorem eiuſdem ſancti Antonij Religioni huiuſmodi elargiri, & facere conſueuerant, illas tunc facere minime curabant, ac contra priuilegia & indulta prædicta per longiſſima tempora inuiolabiliter obſeruata, nonnulli locorum Ordinarij, Cathedraliumque & Collegiatarum Canonici, necnon Parochialium Eccleſiarum Rectores, ſuarum conſcientiarum prodigi, medietatem, aut aliquam partem quæſtarum, eleemoſynarum prædictarum exigere, & literas licentiæ quæſtas huiuſmodi faciendi, Religioni ſeu eorum Nunciis præfatis denegare non erubeſcebant; nonnullique diuerſorum aliorum Ordinum, Eccleſiarum, & Hoſpitalium quæſtores, prætextu quorumdam priuilegiorum illis forſan tunc nouiter conceſſorum, quæſtas nolis & campanellis ſonantibus faciebant, ac ſub ficto nomine, quod eidem Sancto Antonio offerebant, ſurripientes nolas ſeu campanas, porcis & aliis animalibus appendebant, & quod dolenter referendum erat, Communitates & aliæ perſonæ huiuſmodi, certa Oratoria, Capellas, beneficia ac forſan Hoſpitalia ſub dicti S. Antonij nomine fieri, & in illis eiuſdem S. Antonij figuram & imaginem depingi facien. Oratoria, & Hoſpitalia, ac beneficia ipſa, ſub inuocatione eiuſdem ſancti, Apoſtolica ſeu Ordinaria auctoritate erigi procurabant, & illorum prætextu, eleemoſynas, & alia pia relicta, quæ Religioni huiuſmodi pro languidorum, & pauperum, in illis Hoſpitalibus degentium, necnon religioſorum, die noctuque in Monaſterio, domibus, Præceptoriis, ac aliis locis dictæ Religionis Altiſſimo famulantium ſubſtentatione relinquebantur, de facto percipiebant, detinebant, occupabant, ac in damnabiles eorum vſus conuertebant, eiſdemque Abbati & Conuentui, ac Religioni ſubiici recuſabant, in animarum ſuarum periculum.

Et fere ad nihilum redeebatur.

§. 11. Propter quæ Religio huiuſmodi eatenus grauem paſſa erat, & indies patiebatur iacturam, ac in maximam lapſa erat, & dietim labebatur ruinam, & hoſpitalitas in Hoſpitalibus Religionis huiuſmodi, prout conſueuerat non obſeruabatur, diuinus cultus, ac Religionis huiuſmodi, facultates diminuebantur, religioſique & aliæ ipſius Religionis perſonæ, maximis neceſſitatibus circumueniebantur, & Religio huiuſmodi ad nihilum reducebatur.

Abbas igitur d. Ordinis, prædictorum priuilegiorum & gratiarum innouationem & confirmationem à prædicto Leone X. petijt.

§. 12. Vnde pro parte dicti Theodori Abbatis, qui paulo ante apud Sedem Apoſtolicam conſtitutus aſſerebat, ſe etiam ad id aſſiduis querelis Præceptorum & Religioſorum dictæ Religionis, ac in illius Hoſpitalibus degentium, vtriuſque ſexus languidorum, & aliarum miſerabilium perſonarum excitatum, eidem Leoni prædeceſſori fuit humiliter ſupplicatum, vt priuilegia, præeminentias, immunitates, exemptiones, libertates, prærogatiuas, facultates, indulgentias, conceſſiones, & indulta prædicta, approbare & innouare, alias ſuper eis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui Leo ea innouauit & approbauit.

§. 13. Idem Leo prædeceſſor, qui ad ſacrum Apoſtolatus miniſterium, diuina diſponente clementia euocatus, Monaſteriorum, & aliorum piorum locorum, omnium ſuæ curæ commiſſorum neceſſitates, paterna conſideratione penſabat, & vt illis ac perſonis in eis ſub ſuaui Religionis iugo Altiſſimo famulantibus, & ad ea hoſpitalitatis cauſa diuertentibus, opportuna in ſuis neceſſitatibus ſubſidia correſponderent, ac eorum conſeruatio, quies & augmentum prouenirent, opem & operam quantum ſibi ex alto concedebatur fauorabiliter adhibebat, & illa quæ propterea per prædeceſſores ſuos Romanos Pontifices, prouida deliberatione conceſſa competiebat, vt firmius & illabata ſeruarentur, libenter approbabat, ac de nouo concedebat, aliaſque prouiſiones congruas deſuper adiiciebat, prout etiam Catholicorum Principum expoſcebat deuotio, & id conſpiciebat in Domino ſalubriter expedire; quique Religionem huiuſmodi S. Antonij, in viſceribus gerebat caritatis, & illam non dum conſeruari, ſed in melius dirigi ſuis potiſſime temporibus ſinceris deſiderabat affectibus, præfatum Theodorum Abbatem, à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure vel ab hom. quauis occaſione vel cauſa ſi latis, quibus quomodolibet innodatus exiſtebat, ad effectum infraſcriptorum dumtaxat conſequendum abſolutus, & abſolutum fore cenſeretur, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, conſiderationes etiam cariſſimorum in Christo filiorũ noſtrorum, tunc ſuorum, Caroli in Imperatorem electi Romanum, & Hiſpaniarum Catholici, necnon qui dicti Monaſterij fundator, & protector exiſtebat Franciſci Francorum Chriſtianiſſimi Regum eidem Leoni prædeceſſori deſuper, per eorum literas humiliter ſupplicantium, ſub datis videlicet, 4. non. Octob. Pontif. ſui anno nono, omnia & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogatiuas, facultates, indulgentias, conceſſiones, gratias, indulta, Monaſterio, Religioni, Abbatiæ, Conuentui, & perſonis prædictis, per præfatos & quoſcumque alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, tunc ſuos, conceſſa, & ſingulas ipſorum prædeceſſorum, & ſuas deſuper confectas literas, & in eis contenta quæcumque, auctoritate Apoſtolica approbauit & innouauit, ac ea omnia & ſingula, prout per prædictos prædeceſſores conceſſa fuerunt, de nouo, ita quod Abbas, & Conuentus, necnon Præceptores, & perſonæ præfatę priuilegiis quibus tempore Sixti, & Innocentij, ac Alexandri & aliorum prædeceſſorum præfatorum vti poterant, & vtebantur, etiam in Vrbe, & Curia Romana, liberè & licitè vti poſſent, conceſſit, illaque robur perpetuæ firmitatis obtinere, & inuiolabiliter obſeruari debere.

Eiſque non niſi certa hic data forma obſeruata, derogari poſſe decreuit.

§. 14. Necnon de cetero perpetuis futuris temporibus, ſingulas prædeceſſorum huiuſmodi, ac ſupra, & infra ſcriptas conficiendas literas, necnon priuilegia, immunitates, indulgentias, prærogatiuas, facultates, exemptiones, conceſſiones, gratias, indulta & alia in eiſdem literis contenta, ſub literis per eumdem Leonem prædeceſſorem, alias venerabili fratri noſtro, tunc ſuo moderno Epiſcopo Melden. ſuper ſuſpenſione & modificatione indulgentiarum ac priuilegiorum dictæ Religionis ſancti Antonij, ſub dat. videlicet duodecima Kalendas Septembris, dicti Pontificatus anno ſeptimo, vltimo conceſſis, & aliis quibuſcumque etiam quæ per Leonem, & alios prædeceſſores huiuſmodi, etiam contemplatione

Fabricæ

Fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe prædicta, à quarta feria cinerum fieri conſueuerant, reuocationibus, ſuſpenſionibus, modificationibus, generalibus vel ſpecialibus, etiamſi in ſpecie, de Religione Sancti Antonij huiuſmodi ſpecialis, nominata, & expreſſa mentio fieret, etiamſi ſubſidium ſanctæ Cruciatæ, contra infideles, aut dictæ Baſilicæ, necnon aliarum etiam Patriarchalium, Cathedralium, vel aliarum Eccleſiarum, Monaſteriorum, ac aliorum quorumcumque piorum locorum, ac occaſione damnorum, etiam per infideles illatorum, & bonorum ublatorum, aut in recompenſam laborum Romano Pontifici, & Sedi Apoſtolicæ, etiam contra dictos infideles impenſorum, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & cum quibuſuis clauſulis etiam derogatoriarum derogatoriis, & alias qualitercumque efficaciſſimis & inſolitis eatenus factis, & in poſterum faciendis minime comprehendi poſſe neque debere, ſed ab aliis ſemper excepta, ac quoties huiuſmodi ſuſpenſiones, reuocationes, & modificationes emanarent, toties, quoties in priſtinum, & eum in quo antequam illæ emanaſſent erant ſtatum, reſtitutæ, repoſitæ, & plenariæ reintegratæ eſſent; etſi illa per Leonem prædeceſſorem, aut eius ſucceſſores Roman. Pontifices pro tempore exiſtentes, importunitate, aut etiam motu ſimili, vel alias reuocari, ſuſpendi, aut modificari contingeret, reuocationes, ſuſpenſiones, & modificationes huiuſmodi, niſi illæ de conſilio Venerabilium Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, tunc & pro tempore exiſtentium, conſiſtorialiter habito, & cum trina intimatione per literas Apoſtolicas ſub plumbo, ita vt ſemper & qualibet vice trimeſtre intercederet, eiſdem Carolo electo, & Franciſco Regi, ac aliis Romanorum Imperatoribus electis, ac Francorum Regibus, & eorum ſucceſſoribus pro tempore exiſtentibus facienda, ac eorum per diuerſas literas ipſorum propriis manibus ſubſcriptas, & paruis eorumdem ſigillis munitas, & non alias aliter nec alio modo, expreſſo accedente conſenſu fierent ſuffragari; nec priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis dicto Ordini conceſſis prætextu quarumcumque ſpecialium clauſularum, præſertim illius in ſupplicationibus per Leonem prædeceſſorem, & eius ſucceſſores Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes huiuſmodi, aut de eorum mandato eatenus ſignatis, & pro tempore ſignandis, videlicet cum derogatione priuilegiorum indultorum, & literarum Apoſtolicarum latiſſime extenden. in ſupplicationibus ipſis de Sixti & aliorum etiam ipſius Leonis prędeceſſorum priuilegiis, & Religione huiuſmodi mentio fieret, non operari; necnon prædicto Sixti priuilegio derogatum non cenſeri, neque vigore dictæ clauſulæ in eiſdem ſupplicationibus apponi ſolitæ, debuiſſe neque poſſe in literis Apoſtolicis, tam per Cancellariam, quam Cameram Apoſtolicam, expeditis & expediendis ad dictum priuilegiũ Sixti prædeceſſoris extendi, niſi in dictis ſupplicationibus fieret ſpecialis & ſpecifica mentio dicti priuilegij, necnon Regis ad cuius inſtantiam conceſſum fuiſſet, literaſque Apoſtolicas deſuper etiam per Cameram Apoſtolicam expeditas, ſeu in futurum expediendas illis pro quibus vigore dictarum ſupplicationum, & illorum ſumptorum expeditæ fuiſſent, ſeu in futurum expedirentur, non ſuffragari poſſe, neque debere, aliaſque ipſius Leonis prædeceſſoris, & eius ſucceſſorum huiuſmodi intentionis defectu carere, & pro caſſis, irritis, & non legitime expeditis haberentur, & ad dictam Cameram ſeu Cancellariam corrigendæ remitterentur, ipſaſque ſuper ſupra, & infraſcriptas conficiendas literas, vim contractus, & indiſſolubilis obligationis inter eumdem Leonem prædeceſſorem & Sedem prædictam, ac Franciſcum Regem, & eius ſucceſſores, necnon Theodorum, & pro tempore exiſten. Abbatem præfatos obtinere. Et ſic per quoſcumque Iudices Eccleſiaſticos & ſæculares etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, in eadem Curia vel extra eam, in quibuſuis cauſis & inſtantiis ſententiari, decidi, iudicari, & interpretari debere, ſublata eis & eorum cuilibet aliter iudicandi, & interpretandi facultate, ac quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decreuit & declarauit.

Et quæſtuandi facultas enumerato conceſſit. Tu in hoc vide & obſerua conſtitut. 73. Gregor. VIII. Romano cum ibi notatis.

§. 15. Et nihilominus vt neceſſitatibus dictæ Religionis commodius prouideretur, quod deinceps perpetuis futuris temporibus liceret religioſis dictæ Religionis & aliis perſonis ab eis, vt prius deputatis, quæſtas, vota, eleemoſynas, pia relicta & alia etiam Confraternitatum pia ſuffragia, quæ in dicti Sancti Antonij honorem fierent, in quibuſcumque Regnis, Ducatibus, Communitatibus, & aliis etiam Imperatoris dominij, ac diœceſis, etiam in Vrbe & Curia prædictis, Ordinariorum locorum, & quorumcumque aliorum licentia petita, licet non obtenta, facere; ac Ordinarij locorum, & aliæ perſonæ ad quos pertinere dignoſceretur, literas, ſeu mandata licentiæ quæſtuandi huiuſmodi nullis, niſi à præfato Theodoro, & pro tempore exiſten. Abbate dicti Monaſterij & generali Capitulo eiuſdem Religionis Sancti Antonij per eorum literas paten. ſpecialiter deputatis, concederent, ac illa ipſis deputatis abſque ea, quam contra dicta priuilegia, & indulta exigere ſolebant pecuniarum exactione ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac aliis cenſuris & pœnis in dictis priuilegiis deſuper conceſſis, contentis concedere tenerentur, nec vltra vnum florenum pro dictis literis & mandatis, iuxta priuilegia prædicta percipere poſſent; & ſi quid vltra perciperent, ad reſtitutionem eius Religioſis, & deputatis præfatis faciendam, ſub anathematis pœna tenerentur.

Exemptione que à decimis & aliis impoſitionib. elargitur eſt. Ad hoc habes etiã bullam Boneſ. VIII. cit. in rub.

§. 16. Quodque Abbas Monaſterij, & Præceptores, & aliæ religioſæ perſonæ Religionis huiuſmodi, etiam in Vrbe & Curia huiuſmodi occaſione quæſtarum, votorum, eleemoſynarum, relictorum, confraternitatum, & aliorum piorum ſuffragiorum, & quorumcumque bonorum mobilium & immobilium, ad ſolutionem alicuius decimæ ſubſidij, aut alterius impoſitionis talliarum, gabellarum, iucundorum aduentuum, etiam Imperatorum, Regum, Legatorum etiam de latere, ſeu Nunciorum Sedis prædictæ, etiam Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, & aliorum quorumcumque Prælatorum Eccleſiaſticorum, quauis etiam Apoſtolica, vel alia quauis auctoritate, impoſitis ſeu imponendis minime tenerentur, nec ad id compelli, aut propterea interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aggrauari, reaggrauari, & beneficiis ſuis priuari poſſent.

Supplicationes gratiam vel iuſtitiam concernentes, circa negotia & cauſas Ordinis S. Antonij non niſi certa hic data forma expediri poſſe decreuit.

§. 17. Quodque de cetero, etiam perpetuis futuris temporibus ſupplicationem, tam gratiam, quam iuſtitiam, & alia negotia dictæ Religionis concernentia, aut impetrationes beneficiorum, ſeu Præceptoriarum dicti Ordinis, etiam in Vrbe, & Curia huiuſmodi conſiſtentium continentes, per ipſum Leonem prædeceſſorem & pro tempore exiſtentem Romanum Pontificem, ſeu de eorum mandato non ſignarentur, aut per Referendarios pro tempore exiſten. non referendarentur, ſed nunc ei pro tempore exiſtenti dictæ Religionis Protectori mandarentur, & ipſe Protector ſupplicationes huiuſmodi, ſi dictæ Religioni præiudicare non cognoſceret, manu ſua ſignaret, & Leoni prædeceſſori, vel pro tempore exiſtenti Rom. Pontif. aut Cardinali, ſeu alteri curam Signaturæ habenti ſignandas remitteret, & quæcumque gratiæ eidem Religioni præiudicantes, abſque manu dicti Protectoris de cetero concedendæ, ſubreptionis, & obreptionis vitio ſubiacerent, nulliuſque roboris vel momenti exiſterent.

Beneficia d. Ordinis eius tantum religioſis conferri voluit.

§. 18. Ac quod Religionis huiuſmodi conſiſten. Præceptoriæ, & alia beneficia, etiam in Vrbe, & Curia huiuſmodi nullis niſi dictum Ordinem expreſſe profeſſis, ac de expreſſo conſenſu Regis Francorum, ac Abbatis pro tempore exiſtentium prædictorum, per Leonem prædeceſſorem, aut ſucceſſores ſuos huiuſmodi, necnon Sedis prædictæ Legatos etiam de Latere, & Nuncios legatorum de latere, poteſtate fungentes, etiam ad tempus commendari, aut in adminiſtrationem dari poſſent, & ſi commendas de illis per Leonem prædeceſſorem, aut ſucceſſores ſuos Legatos, & Nuncios huiuſmodi fieri contingeret, commendæ huiuſmodi defectu intentionis Leonis prædeceſſoris & ſucceſſorum eorumdem carerent, literæque deſuper pro tempore confectæ nullæ, irritæ, & inualidæ exiſterent.

Capellæ & Oratoria, ac pia loca omnia ſub inuocatione S. Antonij conſtructa & conſtruenda, Abbati S. Antonij ſubijcit.

§. 19. Ac quod Hoſpitalia, Capellæ, Oratoria, beneficia, & alia pia loca, etiam in Vrbe & Curia huiuſmodi, ſeu aliis quibuſcumque terris, dominiis, & locis, ſub dicti S. Antonij inuocatione fundata, conſtructa ædificata, & erecta, & quæ in poſterum perpetuis futuris temporibus fundari, conſtrui, ædificari, & erigi contingeret, cum eorum applicationibus, appropriationibus, vnionibus, annexionibus, & incorporationibus, factis, & deinceps faciendis, ad Abbatem, & Religionem huiuſmodi ſpectarent & pertinerent, illiſque ſubijcerentur, & ſubiecta exiſterent, & à dicto Monaſterio dependerent, illaque per eiuſdem Religionis Canonicos & Religioſos, non autem per alios, Eccleſiaſticos & ſæculares, etiam oppidorum, locorum, & villarum, & communitatum perſonas, niſi de Abbatis & Conuentus prædictorum expreſſo conſenſu, regi & gubernari deberent; & in ſignum recognitionis, ſuperioritatum huiuſmodi de aliquo annuo rationabili canone, ſenſu per eoſdem Abbatem & Conuentum, ac Definitores generalis Capituli huiuſmodi imponendo, & eis ſingulis annis perſoluendo reſpondere deberent & teneretur; ac in euentum rebellionis, aut non ſubiectionis, ac remiſſionis ſingulares Communitatum, & aliæ perſonæ huiuſmodi, maioris excommunicationis ſententia per Leonem prædeceſſorem, & eius ſucceſſores præfatos innodatæ, earumque Eccleſiæ interdictæ eſſent, & eſſe cenſerentur; nec ab huiuſmodi maiori excommunicatione per Leonem prædeceſſorem, aut ſucceſſores prædictos abſolui, aut interdicta ipſa relaxari poſſent, niſi ad id, Abbatis & Conuentus prædictis expreſſis per eorum patentes literas accederet aſſenſus, liceretque Theodoro & pro tempore exiſtenti Abbati & Conuentui, necnon Præceptoribus huiuſmodi, beneficia, Oratoria, Hoſpitalia, & alia loca, ſub nomine eiuſdem S. Antonij pro tempore, etiam in Vrbe & Curia prædictis, fundata & dotata, quæ eidem Theodoro & pro tempore exiſtenti dicti Monaſterij Abbati & Conuentui, ac Præceptoribus huiuſmodi obedire, ſeu ſubijci, aut annuam reſponſionem ſoluere recuſare contigerit, ſolo æquare, aut demoliri, & imagines à parietibus delere, ſeu per eaſdem Communitates, & alias perſonas, Eccleſiaſticas & ſæculares, ſolo æquari & demoliri, ac imagines huiuſmodi deleri, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, interdicti, ac aliis cenſuris & pœnis, etiam cum inuocatione auxilij brachij ſæcularis facere.

Eleemoſynas nolis ſonantibus colligere, & nolas animalibus appendere poſſe ab Ordinis tantummodo permiſſit.

Ad hoc vide reuocationem & declarationem Greg. VIII in eius conſt. 73. Romani. cum ibi not.

§. 20. Quodque etiam deinceps perpetuis futuris temporibus, etiam in Vrbe, & Curia huiuſmodi, nullis cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis forent niſi dictæ Religionis Religioſis, aut ab eis deputatis procuratoribus, ſeu nuncijs, ſub eadem excommunicationis latæ ſententiæ, & vigintiquinque ducatorum auri de Camera, Cameræ Apoſtolicæ applicandorum pœnis, liceret quæſtas huiuſmodi facere, ac vota, legata, eleemoſynas, oblationes, & alia pia ſuffragia qualitercumque donata, ſeu donanda petere, quærere, exigere, colligere aut recipere nolis, ſeu campanis ſonantibus, aut per ſonum nolarum, ſeu campanellarum huiuſmodi, nec campanellas ſeu nolas, porcis & aliis animalibus quomodocumque nuncuparentur, appendere, ſeu appendi facere, auctoritate Apoſtolica prædicta ſtatuit & ordinauit.

Vniones & ſuppreſſiones beneficiorum d. Ordinis prohibet & annullat.

§. 21. Et inſuper quaſcumque vniones, annexiones, incorporationes, ſuppreſſiones, applicationes, erectiones, & inſtitutiones factas, ac ex tunc, prout eodem die, & è contra, perpetuis futuris temporibus faciendas, etiam in Vrbe, & Curia huiuſmodi, abſque Abbatis & Conuentus, ac Capituli generalis, ſeu Definitorum prædictorum expreſſo conſenſu, de Præceptoriis beneficiis, Hoſpitalibus, Oratoriis, Confraternitatibus, quæſtis, & aliis bonis, ad dictam Religionem Sancti Antonij quomodolibet ſpectan. & pertinentibus, aut quocumque titulo ſpectarent, & pertinerent, Apoſtolica auctoritate prædicta, reuocauit, caſſauit, irritauit, & annullauit; ac Præceptorias, Hoſpitalia, Oratoria, Beneficia, Confraternitates, quæſtas, & vota prædicta, in priſtinum & eum in quo antequam huiuſmodi vniones, annexiones, incorporationes, ſuſpenſiones, applicationes, erectiones, & inſtitutiones fierent, erant ſtatum, reſtituit, repoſuit, & plenarie reintegrauit; necnon vniones, annexiones, incorporationes, ſuppreſſiones, applicationes, approbationes, erectiones, & inſtitutiones prædictas, nullas, irritas, caſſas, & inanes, illarumque prætextu, quæſtas, & alia bona, mobilia & immobilia huiuſmodi præſcripta non eſſe, neque præſcribi poſſe, neque debuiſſe, locum cuicumque præſcriptioni contra eandem Religionem, & illius bona, non eſſe, neque in futurum fore; liceretque deinceps Theodoro, & pro tempore exiſtenti Abbati, & Conuentui, ac Præceptoribus præfatis, bona prædicta, etiam in Vrbe, & Curia huiuſmodi recuperare, ac illorum corporalem poſſeſſionem apprehendere, & apprehenſam continuare, dictaſque vniones, annexiones, incorporationes, ſuppreſſiones, applicationes, & approbationes, ac Oratoriorum, & Capellarum, Imaginum, & Hoſpitalium ſub inuocatione dicti Sancti Antonij erectiones, etiam in Vrbe, & Curia huiuſmodi, abſque Abbatis & Conuentus, ac Capituli prædictorum conſenſu, per Leonem prædeceſſorem, & eius ſucceſſores præfatos, ſeu eorum & dictæ Sedis Legatos, aut locorum Ordinarios huiuſmodi, fieri non poſſe, neque debere; & ſi quæ fierent illas conceſſas, irritas & inanes exiſtere, etiam decreuit.

Ordinemque S. Antonij ſuper prædictis moleſtari interdixit.

§. 22. Diſtrictius inhibens, omnibus & ſingulis Commiſſariis, etiam Fabricæ dictæ Baſilicæ, ac quibuſuis aliis Nunciis Apoſtolicis, & aliis cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſten. & quacumque auctoritate, etiam Apoſtolica vel mundana, etiam contra exemptos, & eorum priuilegia tunc fungentibus & functuris, necnon quibuſuis ſæcularibus, & quorumcumque Ordinum etiam Mendicantium, etiam de Obſeruantia nuncupatorum regularibus perſonis, etiam in Vrbe, & Curia huiuſmodi, tunc & pro tempore exiſten. ne Abbatem & Conuentum Monaſterij, ac Præceptores, & perſonas Religionis huiuſmodi, directè vel indirectè, quouis quæſito colore, vel ingenio, ſub dicta excommunicationis latæ ſententiæ, & aliis etiam pecuniariis cenſuris & pœnis, arbitrio pro tempore exiſten. dicti Monaſterij Abbatis, moderandis, & Cameræ Apoſtolicæ ac Religioni prædictis applican. ratione cuiuſuis decimæ, aut impoſitionis, in dictis quæſtis, & bonis, etiam prætextu quarumcumque ſuſpenſionum moleſtarent, turbarent, inquietarent, ſeu moleſtari, turbari, inquietari facerent, aut permitterent; necnon omnibus locorum Ordinariis, & eorum officiariis, & aliis quibuſuis vbilibet, etiam in Vrbe, & Curia huiuſmodi conſtitutis perſonis, quacumque etiam Apoſtolica auctoritate fungentibus, ne literas quæſtuandi cum campanellis: quorumuis Ordinum perſonis de cetero concederent, ac decernens ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuſcumque non obſt.

§. 23. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Monaſterij & Ordinis prædicti, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, necnon priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, per prædictos & quoſcumque alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, tunc ſuos, ac etiam ipſum Leonem prædeceſſorem, & Sedem eamdem, etiam conſiſtorialiter, etiam per viam legis & ſtatuti perpetui, ac ſtipulati contractus, etiam iuramento vallati, etiam in fauorem Cruciatæ, & Baſilicæ prædictarum; & fidei Catholicæ, ac motu ſimili, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac cum quibuſuis efficaciſſimis & inſolitis etiam irritatiuis & caſſatiuis, reuocatiuis, præſeruatiuis, mentis atteſtatiuis, ac derogatoriarum derogatoriis clauſulis, irritantibuſque & aliis decretis in contrarium quomodolibet etiam pluries conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ſeruanda foret, & in eis caueretur expreſſe, quod illis nullatenus derogari poſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, & forma in illis tradita obſeruata

inſerti

inſerti fuiſſent, eidem Leoni prædeceſſori pro ſufficienter expreſſis haben. illis alias in ſuo robore permanſuris, ea vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſſe derogauit, contrariis quibuſcumque, aut ſi locorum ordinariis vel quibuſuis aliis communiter vel diuiſim a dicta eſſet Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſent, per literas Apoſtolicas non facien. plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Sumptorum quo literarii tranſumptis idem Leo X. credi iuſſit.

§. 24. Ceterum quia difficile erat ſuper ſupra, & infraſcriptis conficien. literis huiuſmodi, ad ſingula quæque loca, in quibus de illis fides facienda eſſet, deferri, voluit idem Leo prædeceſſor, & Apoſtolica auctoritate prædicta decreuit, earum tranſumptis, manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, vel Curiæ Eccleſiaſticæ munitis, eamdem prorſus fidem, in iudicio & extra adhiberi debere, quæ eiſdem originalibus literis adhiberetur, ſi præſentialiter eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sed quia dicta literæ eius ſuperueniente obitu expeditæ non fuerūt, ideo hic Pont. Clem. VII. à die data earum validas eſſe decernit.

§. 25. Ne autem de abſolutione, approbatione, innouatione, conceſſione, decretis, declaratione, ſtatuto, ordinatione, reuocatione, caſſatione, annullatione, reſtitutione, reintegratione, inhibitione, derogatione, & voluntate Leonis prædeceſſoris huiuſmodi, pro eo quod ſuper illis ipſius Leonis prædeceſſoris, eius ſuperueniente obitu, literæ non confectæ fuerunt, valeat quomodolibet hæſitari, ipſeque Theodorus, & pro tempore exiſtens dicti Monaſterij Abbas, illorum fruſtrentur effectu, volumus & dicta Apoſtolica auctoritate decernimus, quod abſolutio, approbatio, innouatio, conceſſio, decreta, declaratio, ordinatio, reuocatio, caſſatio irritatio, annullatio, reſtitutio, repoſitio, reintegratio, inhibitio, derogatio, & voluntas Leonis prædeceſſoris huiuſmodi, perinde à dicta die quarto nonas Octobris, ſuum ſortiantur effectum, ac ſi ſuper illis ipſius Leonis prædeceſſoris literæ, ſub eiuſdem diei datis confectæ fuiſſent, prout ſuperius enarratur.

Et hanc bullam prædicta omnia ſufficienter probare decernit.

§. 26. Quodque præſentes literæ ad proban. plene abſolutionem, approbationem, innouationem, conceſſionem, decreta, declarationem, ſtatutum, ordinationem, reuocationem, caſſationem, irritationem, annullationem, reſtitutionem, repoſitionem, reintegrationem, inhibitionem, derogationem, & voluntatem Leonis prædeceſſoris huiuſmodi vbique ſufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Executores prædictorum omnium deputat.

§. 27. Quocirca vniuerſis & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac perſonis in dignitate Eccleſiaſtica vbilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi vel plures, aut eorum vnus, per ſe vel alium, ſeu alios, omnes & ſingulas prædictas, & præſentes literas, ac in eis contenta quæcumque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Theodori & pro tempore exiſtentis Abbatis, & Conuentus, ac Præceptorum præfatorum deſuper requiſiti fuerint publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſten. faciant auctoritate noſtra, literas ipſas, ac priuilegia præeminentias, immunitates, exemptiones, libertates, prærogatiuas, facultates, conceſſiones, gratias, & indulta, ac alia in eis contenta huiuſmodi, firmiter obſeruari, ipſoſque Abbatem & Conuentum, ac Præceptores, quæſtores, & alios quos literæ ipſæ concernunt, illis pacifice gaudere, non permittentes illos, aut eorum aliquem deſuper modo aliquo indebite moleſtari, aut impediri, aut inquietari, contradictores, moleſtatores, impeditores quoſlibet & rebelles, per cenſuras Eccleſiaſticas, & pœnas, ac alia in eis remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis, ſeruatis proceſſibus, cenſuras & pœnas prædictas quoties opus fuerit, aggrauando & reaggrauando, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis non obſtantibus omnibus ſupradictis.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. P. An. 1. 26. Nouem.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimo tertio, ſexto Kalend. Decembris, Pontificatus noſtri anno primo.

Inſtitutio Collegij 60. virorum, ad curandum perfectionem Fabricæ baſilicæ S. Petri Principis Apoſtolorum de Vrbe, cum facultate deputandi Iudicem, ad cognitionem cauſarum intereſſe d. Fabricæ concernentium. III.

Huius Collegij præſidens & moderator, eſt Cardinalis pro tempore Archipresbyter S. Petri, ex conſt. 102. Six. V. Cum ex vbi hac iuriſdictio iterato conceditur.

Ante hanc bullam, Iulius II. ſup. in ſua conſt. 23. Liquet. & Leo X. amplas facultates Fabricæ Collegio dederunt in exigendis legatis piis & incertis; & deinde etiam iſte Clem. inf. in conſt. 9. Dudum Necnon Paul. III. qui illas Iul. II. & Leon. X. refert inf. in conſt. 31. Dum ad vniuerſas ac Iul. III. in conſt. 15. Accepimus, & Pius V. in conſt. 96. Decet. & conſt. 97. Exigit. Scias etiam pro hac Fabrica duas ſententias conformes conſtituere rem iudicatam, vt inf. in conſt. 95. Pij V. Et ſi omnium.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita A. D. 1523.*

SS. Petrus & Paulus Apoſ. Romæ fidem Catholicam firmarunt.

ADmonet nos ſuſcepti cura regiminis, & auctoritas Pontificalis inducit, vt ad ea potiſſimum intendamus, per quæ glorioſi Principes terræ Petrus & Paulus, qui primi Euangelium CHRISTI in Alma Vrbe prædicarunt, in eaque poſtquam Chriſtianam Religionem fundarunt & erexerunt, ac vniuerſum Orbem ſacræ doctrinæ ſplendore, & miraculorum fama repleuerunt, ſancti martyrij coronam ſub eodem perſecutore, ac eadem die, eodemque loco ſuſceperunt, eo maiori veneratione à Chriſti fidelibus colantur, quo maioribus meritis inter alios Apoſtolos excelluerunt. Quorum licet Saluator noſter peculiarem curam ſemper habuerit, quippe qui, vt alia innumera omittantur, Petrum in fluctibus ambulantem, ne mergeretur, dextera ſua erexit, Paulum vero tertio naufragantem, de profundo pelagi liberauit, ipſum tamen Petrum, cui claues Regni Cœlorum dedit plenitudinem poteſtatis habere, aliorumque Apoſtolorum Principem eſſe voluit. Et propterea non conuenit, Eccleſiam ſeu Baſilicam ſub eius nomine dedicatam, apud quam Palatium Apoſtolicum exiſtit, & in qua ſuper ipſius B. Petri Altari, Romani Pontifices quolibet anno miſſas Pontificales ſolemniter celebrare conſueuerunt, neceſſaria inſtauratione, ac reparatione carere, & ab illis qui deuotionis cauſa, ad eorumdem Apoſtolorum limina viſitanda confluunt, quaſi deſertam atque relictam conſpici.

Conſtantinus Imperator earum Eccleſias Romæ itidem ædificauit.

§. 1. Sane conſiderantes quod in ipſa Vrbe Roma, in qua omnipotens primatum Eccleſiæ ſuæ ſanctæ, ſtatuit atque firmauit, claræ memoriæ Conſtantinus, qui Monarchiam tenebat imperij, poſtquam à B. Syluestro per ſancti baptiſmi ſacramentum, veritatem fidei, & ſpem ſalutis æternæ ſuſcipere meruit, in proprio Lateranenſi Palatio, Eccleſiam in honorem Saluatoris Mundi erexit eorumdemque Apoſtolorum baſilicam pari prope forma & magnitudine à fundamentis ædificauit, ac propriis humeris duodecim cophinos terræ ex earum fundamentis exportauit, ac eas ipſas eodem die ab ipſo beato Syluestro conſecrari obtinuit, aliaque multa mente reuoluentes, ad officium noſtrum pertinere arbitramur, vt poſtquam fel. record. Iulius Papa II. prædeceſſor noſter exiſtimans quemadmodum ipſe Petrus Apoſtolorum Princeps habetur, ita eius Baſilicam ædificij pulchritudine & magnificentia, inter alias principatum obtinere debere, ipſam propterea demoliendam mandauit, vt longe ampliore, ac magis admirabili ædificio reficeretur, ac inſtauraretur.

Hic modo Pontifex vt Eccleſia S. Petri Apoſtolorum Principis ſit

§. 2. Nos qui eiuſdem B. Petri ſucceſſores ſumus, ipſumque peculiari deuotione proſequi tenemur, quod ipſe Iulius prædeceſſor morte præuentus, ſucceſſiueque Leo X. Adrianus VI. Romani Pontifices etiam prædeceſſores

ceteris præſtantior erigit iſtud Collegium. ad idius Fabricæ perfectionem curandam.

ceſſores noſtri, variis cauſantibus impedimentis, perficere non potuerunt, id omni conatu, ac totis viribus noſtris aggrediemur. Attendentes autem hoc ſacrum, & ſublime B. Petri templum non noſtri, neque cuiuſque eſſe proprium, ſed omnium Chriſtianarum nationum commune, quando à Domino Deo, Deique Filio, ipſi Petro ſuper omnes gentes poteſtas eſt data, ipſeque & ſucceſſores eius Romani Pontifices pro ſalute omnium mediatores apud Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum eſſe debent, cogitauimus propterea Collegium vnum LX. virorum Curialium quarumcumque nationum inſtituere, & ordinare, qui dictæ Baſilicæ, fauente Deo, reficiendæ diligentem curam habere debeant. Et cum ſingularum nationum in noſtra Romana Curia degentium, Curiales digniores ea eis numerum LX. non excedentes ad hoc de mandato noſtro elegerint. Nos vt exinde optatus ſubſequatur effectus, & fabrica ipſius baſilicæ, cuius abſolutionem ſincero cordis affectu deſideramus, proſperiores complectatur ſucceſſus, ac ſuffragia pro eadem fabrica, pia Chriſti fidelium deuotione eroganda, fideliter exigantur, & conſeruentur, necnon prouentus illi in fabricam ipſam, & non aliam cauſam debite conuertantur, opportune prouidere volentes, ac quoſcumque Præfectos officiales ad opus dictæ fabricę cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus & conditionis fuerint, etiamſi Pontificali dignitate, aut Cardinalatus honore pręfulgeãt, per dictos prædeceſſores, & nos, ac Sedem Apoſtolicam hactenus deputatos, ac omnes commiſſiones, & facultates eis deſuper ſub quacumque verborum formã factas & conceſſas reuocantes, ipſoſque Præfectos, & officiales ab huiuſmodi præfectione, & aliis officiis, & commiſſionibus alias eiſdem ſpecialiter, vel generaliter factis abſoluentes, Motu proprio, non ad aliquorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ea certa ſcientia, vnum Collegium fabricæ baſilicæ beati Petri nuncupandum, omnium Oratorum, Chriſtianorum Regum, & Principum, Rerumque publicarum, ac ex ſingulis nationibus huiuſmodi, vt pręfertur, electorum, loco quorum pro tempore decedentium, vel ſe diutius abſentantium, alij earumdem nationum ſimiliter eligi poſſint, ſic tamen quod dictum numerum LX. non excedant, Auctoritate Apoſtolica, tenore pręſentium erigimus, & inſtituimus.

Illudque ſibi ſoli ſubiecit. Immo Sixt. v. cit. in rub. illud ſubiecit Archipresbytero S. Petri.

§. 3. Collegium huiuſmodi, & pro tempore exiſtentes ſingulares perſonas eiuſdem, ab omni ſuperioritate, dominio, poteſtate, iuriſdictione, & auctoritate quarumuis perſonarum, quacumque dignitate, & excellentia, etiam ſi Cardinalatus honore, & Legationis de latere officio, ac quauis facultate pro tempore fungentium, etiam ratione Archipresbyteratus dictę Baſilicæ, quoad omnia & ſingula quæ fabricam huiuſmodi concernunt, auctoritate & tenore prędictis eximimus, & totaliter liberamus, ac ſub noſtra & Sedis pręd ictę eximimus, & taliter liberamus, ac ſub noſtra & Sedis pręd ictę ſuſcipimus protectione, nobiſque & eidem Sedi, ita vt nullum alium quam nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices in ſuperiores recognoſcere debeant, nulli alij in eos aliquam ſuperioritatem, dominium poteſtatem, iuriſdictionem, aut auctoritatem quoquo modo exercere valeant, immediate ſubiicimus.

Collegio facultatem deputandi Iudicem cauſarum d. Fabricæ, aliosque Officiales concedit. Immo Six. v. eamdem d. Archipresbytero conceſſit.

§. 4. Ipſiſque Collegio omnimodam adminiſtrationem, curam, & directionem, ac omne regimen dictæ fabricæ plenarie committimus, ac eiſdem Collegio, vt de eorum gremio Officiales ad tempus per eos ſtatuendum, tam ad ſpecialem curam ipſius fabricæ, ac quęcumque alia inferiora illam concernentia, quam etiam (dummodo ex dignioribus, doctioribus & clericis eligantur) ad iuſtitiam miniſtrandum, qui iuxta facultatem eis per eoſdem Collegium tribuendam, contra debitores dictę fabricæ, prout iuſtitia exegerit, procedere poſſint, eligere, & ipſis officialibus electis ſalaria decentia conſtituere, ac omnia & ſingula quę cetera Collegia quæcumque tam in dicta Vrbe & Curia Romana quam alibi, de iure vel conſuetudine ſtatuere, ordinare, & diſponere poſſunt, & debent, tã proſperum regimen, & debitũ ordinem ipſius Collegij, quam multas committentium fraudes in diſpenſatione prouentuum fabricæ huiuſmodi, & alias fabricam ipſam concernentia (quæ poſtquam per eos ſtatuta, ordinata, & diſpoſita fuerint, eo ipſo dicta auctoritate Apoſtolica approbata & confirmata ſint, & eſſe cenſeantur, prout illa ex nunc, prout ex tunc, & è contra approbamus, & confirmamus, ſtatuere, ordinare, & diſponere libere & licite valeant, plenam & liberam facultatem, auctoritatem, & poteſtatem, auctoritate Apoſtolica & tenore ſupradictis concedimus.

Qui Officiales iuramentum præſtare debent recte administrandi.

§. 5. Et inſuper vt omnia per ipſos Collegium gerenda, omni odio, amore & ſiniſtra machinatione poſtpoſitis, ſecundum Deum, & rectam conſcientiam dirigantur, eiſdem auctoritate & tenore ſtatuimus & ordinamus, quod omnes & ſinguli de dicto Collegio, ac per eos pro tempore eligendi Officiales, ſub atteſtatione damnationis æternæ, quod ipſi in huiuſmodi fabricæ adminiſtratione, cura, & directione, ac regimine, & Officialium electione ſecundum Deum abſque dolo, fraude, odio, vel rancore, prout cuilibet eorum conſcientia dictauerit, procedent, & votum dabunt, ac officium exercebunt, iuramentum, quod per præfatos Collegium aut ab eis deputandos, quotiens qualitas negotij id exegerit, & Officialibus deputandis pro tempore expedire viſum fuerit, repeti poſſit, præſtare teneantur.

Eleemoſynas quæ & oblationes omnes in opus Fabricæ exponant.

§. 6. Ac quod omnia & ſingula, pecunias, res, & bona debita, & debenda, etiam pię oblationes tam in dicta Vrbe quam extra eam, operi dictæ fabricæ erogandæ, penes Collegium ſeu Officiales eligendos prædictos, aut Depoſitarium per Collegium deputandum permanere, & per eos claues arcarum & truncorum, vbi pecuniæ & eleemoſynæ in ipſa Vrbe reponantur, cuſtodiri, ipſæque pecuniæ omnes per eoſdem Collegium & Officiales ad hoc ab eis deputandos ſeu eligendos, ad opus dictæ fabricæ & non ad alium vſum omnino diſtribui, exponi, & conuerti debeant, etiamſi nos & ſucceſſores noſtri Romani Pontifices aliter diſponeremus & ordinaremus, etiam per quæcumque mandata tam in ſcriptis quam etiam viuæ vocis oraculo ſub quibuſuis pœnis & cenſuris facienda, quibus Oratores Regum Principum necnon Rerumpublicarum in dicta Curia reſidentes, pro eiſdem Collegio firmiter reſiſtere, & in huiuſmodi euentum præfati Collegium pecunias, res, & bona omnia prædicta, nomine omnium Oratorum deponere, nec dicti Oratores aut Collegium ratione reſiſtentiæ huiuſmodi aliquas cenſuras ſiue pœnas incurrere, neque Collegium præfati ad aliud quam ad deponendum, vt præfertur, adſtringi poſſint, ipſique Oratores eo caſu pecunias, res, & bona huiuſmodi ad aliud opus quam dictæ fabricæ exponere nequeant; & qui contrarium fecerint, ad reſtitutionem de proprio, damni eidem fabricæ eorum culpa vel facto illati teneantur.

Cum debitoribus Fabricæ tranſigere poſſint.

Vide bullam cit. in rubr.

§. 7. Quodque omnia & ſingula per inferiores officiales prædictos pro tempore acta & geſta cum ſubſcriptione Officialium deputandorum & ſigillo Collegij prædictorum munita valeant, plenamque roboris firmitatem obtineant, ac in iudicio & extra fidem faciant, ac ſi per Camerarium noſtrum & Præſidentes Apoſtolicæ Cameræ geſta & facta. Et ſimiliter dilationes, pacta, trãſactiones relaxationes ſeu remiſſiones per Collegium præfatos pro quiete mentis debitorum ipſius fabricæ faciendæ, illas vim & auctoritatem habeant, quas haberent, ſi nobiſcum, & cum ſucceſſoribus noſtris præfatis, ac Camerario & Præſidentibus Cameræ huiuſmodi confecta & celebrata forent, nec in aliquo alio per Camerarium & Præſidentes præfatos, ſeu quoſcumque alios Officiales moleſtari, aut inquietari poſſint.

Collectores ſibi deputare ad exigenda legata. Vide ibidem.

§. 8. Ac quod Collectores pro exigendis hæreditatibus, legatis, & aliis bonis ex donationibus cauſa mortis, ſeu irreuocabiliter inter viuos dictæ fabricæ factis ſeu faciendis, ac piis eleemoſynis tam in Curia & Baſilica prædictis, quam extra eamdem Curiam, & in quibuſcumque Ciuitatibus, Diœceſibus & locis erogandis deputati, eligi, & tranſmitti non poſſint per alios quam per Collegium præfatos, ac per ipſos Collegium pro tempore deputati, & electi, vt ſine impedimento aliquo & cum mentis quiete officium eis commiſſum exercere valeant; eorumque familiares clerici dumtaxat ad opus fabricæ huiuſmodi deſeruientes, durante eorum officio,

&

& illius exercitio dumtaxat, ab omni ſuperioritate & iuriſdictione quorumcumque Ordinariorum Eccleſiaſticorum liberi & exempti, ac ſub noſtra & dictæ Sedis protectione conſtituti ſint, & eſſe cenſeantur. Quodque Communitas, Ciuitas, vel Vniuerſitas loci in qua ſeu quo Collector deputatus fuerit, adiúgere debeant vnum ciuem laicum bonæ famæ, & facultatibus idoneum, qui ſimul cum Collectore exactionibus interueniat, & computum teneat, ac de actis fidem Collegio præfatis faciat, ac gratiis ſpiritualibus, & temporalibus quibus gaudebit Collector, gaudeat.

Et pecunias inde redigendas in opus Fabricæ exponant.

§. 9. quodque omnia, & ſingula bona, ſeu hæreditates, & legata dictæ fabricæ, donationes ex cauſa mortis ſeu inter viuos ſeu alias quomodolibet relicta, & facta, vltimo emptori & plus offerenti ſiue dicta bona in mobilibus ſiue immobilibus rebus, ſeu nominibus debitorum conſiſtant, publice ſubhaſtari & vendi debeant, ac ex redditibus & bonis prædictis pecuniæ prouenturæ penes Collegium, ſeu Depoſitarium per Collegium deputandum, ad effectum vt opus dictæ baſilicæ continuari & finiri poſſit, deponi debeant.

Iudicis conſer. Fabricæ facultas ſummariè &c. & etiam Sede vacãte, cauſas Fabricæ cognoſcendi.

§. 10. Et ne ipſi Collegium, & ab eis pro tempore eligendi Officiales pro exigendis oblationibus, bonis & rebus dictæ Fabricę tam ratione contractuum quam quarumcumque diſpoſitionum inter viuos & vltimarum voluntatum pro tempore debitis, in diuerſis tribunalibus litigare cogantur, & per varias cauillationes, & ſubterfugia ſolutiones differantur, ſicque proſecutio fabricæ huiuſmodi impediatur vel retardetur, quod Collegium præfati ordinariam iuriſdictionem exercere, & de quibuſuis cauſis quorumcumque dictæ fabricæ debitorum, etiam quarumcumque maximarum ſummarum, & ex quauis cauſa contractorum cum peritorum conſilio cognoſcere, & iudicare, ac ad inſtantiam œconomi, ſeu procuratoris ipſius fabricæ ex quibuſuis cauſis debitores cuiuſcumque dignitatis, grados, vel conditionis fuerint, præſentes videlicet in dicta Curia manu regia, conſtito de de debitis per inſtrumenta quæcumque, ſeu per teſtes idoneos parte citata examinandos, clare & concludenter debitum probantes, aut alias legitimas probationes, etiamſi debitum mediate ex quouis titulo, etiam ceſſionis libere & ſine fraude, nec ad commodum aliquod cedentis factæ, ſeu applicationis ad ipſam fabricam pertineat, ſolemnitate à iure naturali introducta, vel ſi expedierit, vnica citatione dumtaxat perſonaliter, vel ad domum eorum ſolitæ habitationis, ſi videbitur, facienda præcedente, abſque alia tela iudiciaria, etiam ſingulis diebus, & tempore quarumcumque feriarum, non tamen ad Dei honorem pro tempore indictarum, etiam nobis & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus à Romana Curia abſentibus, ac etiam Sede vacante, vſque ad effectualem executionem; necnon contra Capitula, Collegia, Communitates, & Vniuerſitates, ac perſonas, res, & bona ad dictam fabricam ſpectantia habentes, & detinentes etiam vigore monitorij pœnalis per ipſos Collegium, ſub cenſuris & pœnis eidem fabricæ, ſi res & bona huiuſmodi non reſtituerint, applicandis, decernendi, ac contra contumaces vnica vel pluribus citationibus, ſi videbitur præcedentibus, etiam per affixionem in valuis ſeu ianuis ipſius baſilicæ Principis Apoſtolorum, etiam per cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna iuris remedia procedere; & mandatum executiuum, loco ſententiæ ferendæ, ſeu literarum decernere: necnon ſingulos prædictus, etiam per edicta publica in locis publicis circumuicinis affigenda, quæ ipſos perinde arctent, ac ſi eis perſonaliter intimata forent, conſtito, ſummarie & extraiudicialiter, de non tuto ad eos acceſſu, more Auditorum cauſarum Palatij Apoſtolici abſque alia ſpeciali, noſtra vel ſucceſſorum noſtrorum commiſſione, citare & monere.

Cenſuras, & pœnas inſligendi.

§. 11. Et tam præſentes quam abſentes debitores, etiam ſi abſentes perſonaliter vel alias comparuerint, niſi ſoluerint, ſeu de ſolutione legitime docuerint, necnon ſingulares perſonas Capitulorum, Collegiorum, Communitatum, & Vniuerſitatum detinentium res & bona fabricæ huiuſmodi, abſque alia iuris ſolemnitate, excommunicationis ſententia innodare, à diuinis ſuſpendere, ac excommunicatos & ſuſpenſos declarare, ac excommunicationis & alias cenſuras, & pœnas prædictas quotiens opus fuerit, etiam iteratis vicibus aggrauare, ac contra eos auxilium brachij ſæcularis inuocare, & interdictum generale vel ſpeciale, tam in Eccleſiis, quam ciuitatibus & locis, in quibus debitores & detinentes præfati moram traxerint, & ad quę eos declinare contigerit, apponere, illudque ſuſpendere, tollere, ſeu reuocare, ac quæcumque alia remedia per præſidentes Cameræ Apoſtolicæ exerceri ſolita, donec de debito ipſi fabricæ fuerit integre ſatisfactum, exercere libere & licite valeant.

A ſententia d. iudicis appellatio. detur ſolũmodo ad Collegiũ met.

Tu ſcias ſemel etiã tantum appellari poſſe, vt ſtatuit Pius V. in conſt. 91.

§. 12. Et ſi contingat dictos debitores animo differendi ſolutiones prout veriſimiliter præſumi poteſt, ante vel poſtquam ad ſoluendum totum illud in quo reperti erunt veri debitores, condemnati fuerint, per varia ſubterfugia & remedis confirmare grauamina eis allata ſeu inferenda, etiam nullitatis & telæ iudiciariæ non ſeruatæ, & propterea cauſas appellationis, ſeu appellationum, ac nullitatis & nullitatum, aliquibus iudicibus, in dicta Curia vel extra eam committi procurauerint, quod omnes & ſingulę cauſę dictam fabricam concernentes, tam negotij principalis in pręiudicium iuriſdictionis conceſſę Collegio huiuſmodi, quam appellationis & nullitatis, ſeu appellationum & nullitatum per ipſos Collegium, ſeu officiales deputandos decidi debeant, nec cuiquam iudici committi, neque commiſſiones per quemcumque à nobis, & Sede Apoſtolica ad commiſſiones iuſtitiæ ſignandas deputatum, etiam ſi dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis fuerit, nec per eiuſdem S.R.E. Vicecancellarium, aut illius Locumtenentem pro tempore exiſtentes, niſi per nos & ſucceſſores præfatos manu noſtra, vocatis dictis Officialibus prius, ſignari poſſint, ac de nullitate proceſſus non poſſit in dubium deduci, neque cognoſci, ſed perinde reiectis nullitatibus, etiam cenſurarum, ac ſi de nullitate declaratum fuiſſet propter periculum animarum, etiam ſi ex actis de illis conſtaret, de nouo in negotio principali procedi poſſit, niſi de iuſtitia negotij principalis ea actis conſtiterit, ſeu alias infra breue tempus apparere poſſit.

Iudicis prædicti mandata à quocũq; exequi debẽt. & nullatenus impediri poſſunt.

§. 13. Et quod decreta & mandata de ſoluendo per officiales Collegij huiuſmodi, exigente iuſtitia, contra debitores præſatos facta per quoſcumque Officiales ipſius Vrbis, etiam Barîſellum, & Mareſcallos exequi debeant. Nec talia mandata, & executiones per quoſcumq; Officiales, etiam præfatos Cardinales, etiam Sede vacante, etiam collegialiter, quouis quæſito colore, aut etiam per Camerariũ noſtrũ, & Præſidẽtes Cameræ huiuſmodi, ſeu etiam per litteras ſalui conductus, ac dilationes datas ad perſoluendum, etiam cum idonea cautione, impediri, ſeu retardari valeant, omneſque literæ ſalui conductus & dilationes per Camerarium, & dictæ Cameræ Præſidentes præfatos, ſeu per Collegium S.R.E. Cardinalium, etiam dicta Sede vacante, vel Romano Pontifice à Romana Curia abſente concedendæ, nullius roboris vel momenti exiſtant, ac illis non obſtantibus, mandata & decreta huiuſmodi per Officiales, quibus illa fuerint præſentata exequi debeant.

Diſpoſitiones ad fauorem Fabricæ non impediantur neque occultentur.

§. 14. Ac quod omnes qui executiones ſeu perceptiones pecuniarum & bonorum quorumcumque, tam mobilium quam immobilium, ex quauis cauſa & diſpoſitione vltimæ voluntatis, ſeu inter viuos ad dictam fabricam ſpectantium impediuerint, & eadem bona vel inſtrumenta, ſeu teſtamenta, codicillos, vltimas voluntates, donationes, tam ex cauſa mortis, quam inter viuos, occultauerint, ſeu quominus ad notitiam Collegij & Collectorum, tam in dictis Vrbe, & Curia, quam extra ea deputandorum peruenire valeant, impediuerint, eo ipſo excommunicationis ſententiam incurrant, & tam per Collegium & illius Officiales pro tempore deputatos, quam etiam per eoſdem Collectores in partibus, & locis vbi deputati fuerint, pro excommunicatis, declarari & publicari poſſint, nec per alios quam dictos Officiales, ſeu Collectores, etiam in vim quarumcumque literarum, & facultatum, etiam Cruciatæ quibuſuis Principibus concedendæ, niſi prius ſatisfecerint, vel ſi in mortis articulo conſtituti fuerint præſtita cautione

cautione de ſatisſaciendo per ſe, ſi connaluerint, alias
hæredibus & executoribus ſatisfactionem iniungendo
abſolui, huiuſmodique abſolutionem Officiales & Col-
lectores ipſi pareotibus talium impedientium & occul-
tantium, qui de iure pro impedimentis & occultatiooi-
bus per eos præſtitis & factis obligari fuerint, impen-
dere poſſint.

§. 55. Quodque Notarij, Rectores parochialium Ec-
Notarij eas notificent Fabrica. cleſiarũ, ſeu Vicarij, vel quicumque alij de donationibus
prædictis rogati, ſeu de illis notitiam habentes, illas in-
fra meoſem, Collegio, ſeu Collectoribus, & ſi Collecto-
tes præſentes oon fuerint, in Curia Epiſcopali loci inti-
mare teneantur & debeant.

Clauſula præſeruatiua. §. 56. Decernentes & declarantes pro potiori præ-
miſſorum robore, quod ſi aduerſus illa vel eorum aliqua,
quæuis literæ Apoſtolicæ, tam quaſcumque declaratio-
nes, conceſſiones, & clauſulas generales vel ſpeciales
etiam derogatoriarum derogatorias, fortiores, efficacio-
res, & inſolitas, ac irritantia decreta, necnon mandata
etiam pœnalia, ſub quacumque forma & verborum ex-
preſſione in ſe continentes, etiam præſentibus expreſſe
derogantes, etiam motu proprio, & ſcientia ſimilibus, ac
de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, à nobis, ſeu ſuc-
ceſſoribus noſtris præfatis, aut noſtra vel eorumdem ſuc-
ceſſorum noſtrorum auctoritate, ſeu aliis quibuſnis mo-
dis emanauerint, aut aliquo vmquam tempore apparue-
rint, per quæ effectus earumdem præſentium retardari
vel impediri, aut illis quomodolibet derogari, vel præiu-
dicium aliquod in aliqua ſui parte quouis modo afferri
poſſet, quod illa cum omnibus & ſingulis inde ſecutis
executionibus, & proceſſibus, pro infectis habeantur,
nulliuſque roboris vel momenti exiſtant, ipſæque præ-
ſentes literæ vim validi & efficacis pacti, & contractus,
inter nos & Collegium præfatos initi etiam iuramento
vallati, ad effectum vt non liceat nobis, nec ſucceſſoribus
noſtris prædictis præmiſſa reuocare, habere cenſeantur.
Et ſic in præmiſſis omnibus & ſingulis per quoſcumque
Iudices & Commiſſarios, quauis auctoritate ſungentes,
etiam dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis &
eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi
facultate & auctoritate, iudicari & definiri debere, irri-
tum quoque & inane, quicquid ſecus ſuper præmiſſis
vel eorum aliquo per quoſcumque, quauis auctoritate
ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio executorũ huius bullæ. §. 14. Quocirca vniuerſis & ſingulis venerabilibus
fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis,
ac dilectis filiis Abbatibus Prioribus, Præpoſitis, Deca-
nis, Archidiaconis, & aliis perſonis in dignitate Eccle-
ſiaſtica conſtitutis, necoon Patriarchalium, & Metropo-
litanarum, ac aliarum Cathedralium Eccleſiarum Ca-
nonicis, ac eorumdem Patriarcharum, Archiepiſcopo-
rum, & Epiſcoporum Officialibus & Vicariis in ſpiri-
tualibus, & temporalibus vbilibet conſtitutis, motu ſi-
mili per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi,
vel duo, aut vnus eorũ, per ſe, vel alium, ſeu alios, præſen-
tes literas & in eis contenta quæcumque, vbi & quando
opus fuerit, ac quoties pro parte Collegij, & ab eis pro
tempore deputandorum Officialium, & Collectorum
prædictorum, ſeu alicuius eorum deſuper fuerint requi-
ſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis effica-
cis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate
noſtra præſeotes literas, & in eis contenta huiuſmodi,
ſub cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis firmiter obſeruari,
non permittentes Collegium, & ab eis pro tempore de-
putatos Officiales & Collectores præfatos deſuper per
quoſcumque quauis auctoritate fungentes quomodo-
libet moleſtari, impediri, ſeu perturbari, contradictores,
moleſtatores quoſcumque & rebelles, per eaſdem cen-
ſuras & pœnas, appellatione poſtpoſita compeſcendo,
ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus,
cenſuras & pœnas ipſas quoties opus fuerit, aggrauan-
do, necnon loca in quibus eos morari, & ad quæ de-
clinare contigerit, Eccleſiaſtico interdicto ſubiicien-
do, inuocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcu-
laris.

Derogatio contrariorum. §. 58. Non obſtantibus cooſtitutionibus, ordi-
nationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis priuilegiis, indul-
tis, & literis Apoſtolicis, quibuſuis Eccleſiis, Monaſte-
riis, ciuitatibus, & locis, ac Capitulis, Collegiis, Com-
munitatibus, Vniuerſitatibus, Indicibus, & perſonis
cuiuſcumque digoitatis & conditionis exiſtentibus ſub
quibuſcumque teooribus, & formis, ac cum quibuſuis
etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus
& inſolitis clauſulis cooceſſis, approbatis, & ionouatis,
quibus omnibus etiamſi de illis, eorumque totis tenori-
bus ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua mentio fieri debe-
ret, tenores huiuſmodi ac ſi de verbo ad verbum inſerti
forent præſentibus, pro ſufficienter expreſſis & inſertis
habentes, quoad præmiſſa ſpecialiter & expreſſe deroga-
mus, & ſufficieoter derogatum eſſe, & aduerſus præſen-
tes nemini ſuffragari poſſe decernimus, ac quorumuis
tribunalium conſuetudinibus contrariis quibuſcum-
que, aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim à dicta ſic
Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommu-
nicati non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes
plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto
huiuſmodi meotionem.

§. 59. Ceterum quia difficile foret præſentes literas *Tranſumptorum fides.*
ad ſingula, in quibus de eis fides forſan facienda foret,
loca deferre, etiam volumus, & eadem Apoſtolica au-
ctoritate decernimus, quod ipſarum tranſumptis manu
publici ootarij ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, vel
perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, vel Curiæ
Eccleſiaſticæ muoitis, in iudicio & alibi, vbi opus fue-
rit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſ-
dem præſeotibus, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Nulli ergo omnino &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarna- *D.P.A.I.in Decemb.*
tionis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo
tertio, pridie idus Decemb. Pontificatus noſtri Anno
primo.

Iuriſdictio Iudicis Curiæ Ripetæ Almæ Vrbis, cognoſcendi cauſas ciuiles occaſione mercium per Ripettam vehendarum, & nonnullas cauſas criminales. IV.

Alias iſtius iudicis iuriſdictiones, vide inf. in Paulo III. conſt. 6. Cum nobis, & in aliis conſtit. quas ibi indicabo.

Reformatiooem autem huius Curiæ edidit Paul. V. vt in ſua conſt. 71. Vniuerſi, tit. 8. vbi notabo.

CLEMENS EPISCOPVS, &c. *Edita A. D. 1524.*
Motu proprio, &c.

NVper fel. rec. Adrianus Papa VI. prædeceſſor noſter *Iuriſdictio antiqua Conſulũ Artis Barcarolorum.*
ad ſupplicationem dilectorum filiorum & vniuer-
ſitatis Nautarum ſiue Barcarolorum Tyberoois & Anie-
nis ſeu, Tyberonis Ripettæ Almæ Vrbis nonnulla ſta-
tuta, & in Camera Apoſt. diſcuſſa & conceſſa Apoſt. au-
ctoritate approbauerat, quibus inter alia cauebatur ex-
preſſe, quod præfati Conſules deputati pro tempore in
aliquibus controuerſiis, & cauſis ſuper quibuſdam re-
bus, & bonis per fluuium Tyberis & Anienis deuectis,
in certis pecuniarum ſummis haberent iuriſdictionem
cognoſceodi & terminandi, ſola facti veritate inſpecta,
etiam manu Regia.

§. 1. Cum autem, ſicut accepimus, multas quæſtio- *Quare hi Preſ. ex cauſis hoc expreſſis.*
nes & controuerſias quotidie in facto oriri, non ſolum
inter ipſos Barcarolos, ſed etiam inter Ciues Romanos,
aliosque mercatores ſe exercentes in dicto flumine ven-
tilandas, quæ in apicibus iuris inuolutæ, deberent decidi
& cognoſci conſilio iuriſperitorum, & propterea præfa-
tos Conſules penitus ignaros indigere ſummopere viro
iuris peritia inſignito.

§. 2. Nos qui ipſius Vrbis præcipuam curam gerere *Tranſfert in Iudicẽ deputandũ à Pr. fide Repetæ.*
tenemur, proſpero ſtatui, ac felici regimini, ac tam Ro-
manorum Ciuium & Curialium, ac forenſium Mer-
catorum in fluminibus ſe exercitantium, & ad ipſam
Vrbem victualia multa, & alias merces deferentium,

ac deferri facientium, quam præfatorum Conſulum & Vniuerſitatis Barcarolorum commodo, & vtilitati prouidere volentes, ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnia & quælibet ſtatuta, priuilegia, facultates per Adrianum prædeceſſorem præfatum Conſulibus, & Vniuerſitati Barcarolorum quomodolibet conceſſa approbamus, confirmamus, & ampliamus. Eiſdem etiam omnibus ac ſingulis priuilegiis, facultatibus, Nautis, & Mercatoribus Ripæ Vrbis, conceſſis ac concedendis, in rebus & bonis per dicta flumina conducendis pariter, in omnibus & per omnia vti, potiri, & gaudere, libere ac licite poſſint & valeant, auctoritate prædicta indulgemus. Volumus autem quod per Præſiden. Cameræ noſtræ Apoſtolicæ, ſeu eius Decanum pro tempore exiſtentem, deputetur aliquis iuriſperitus, qui in eorum tribunali iuſtitiam cuique adminiſtrare poſſit & valeat.

Qui cauſas ciuiles ripales omnes, criminales autem hic expreſſas priuatiue quoad alios cognoſcat.

§. 3. Et eidem ſic vt præmittitur deputato quaſcumque cauſas, controuerſias, quæſtiones, ſeu contentiones, ac differentias, ſuper, & pro quibuſuis rebus, & bonis, ac mercibus per dicta flumina ad Vrbem deuectis, & quomodocumque ad eam deuehen. concernen. tangen. ac quibuſuis pecuniarum ſummis propterea debitarum, ac exigen. Necnon criminales, & præſertim à rixis, ac blaſphemiis, in Deum, & eius matrem Virginem, ac Sanctos etiam per dictos Barcarolos, & huiuſmodi mercatores inibi exercen. prolatis prouenien. in quibus tamen pœna pecuniaria, & non ſanguinis, venit imponenda, cum omnibus & ſingulis ſuis emergentibus inciden. dependen. annexis & connexis, ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſola facti veritate inſpecta, etiam manu regia audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. ac dictos criminoſos, & blaſphematores, & cultus diuini contemptores quis pœna pecuniaria, pro tertia parte Cameræ Apoſtolicæ, pro alia tertia dictæ vniuerſitati, & reliqua tertia parti exequenti applican. mulctandi venient, & debite puniendi, ac omnia & ſingula in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna facien. plenam & liberam auctoritatem & licentiam, auctoritate Apoſtolica concedimus & impartimur. Eidemque deputato, & pro tempore deputando, eiuſque iuriſdictioni, omneſque & ſingulas cauſas cum præfati inciden. & annexis, illarumque actores, & reos ſubiicimus & ſubmittimus, ita & taliter, vt ne quis eorum quolibet alio tribunali ſimili occaſione præmiſſarum rerum, & allegata iuriſdictione huiuſmodi fori non niſi nulliter procedi poſſe. Item quæcumque quæ per ipſum vt præmittitur, deputatum alias rite ordinari, ſtatui, pronunciari, & decerni contigerit, valida & efficacia fore & firmiter obſeruari, Sicque per quoſcumque Iudices, &c. Sublata, &c. Iudicari debere, irritum quoque, &c. decernimus.

Executorum deputatio.

§. 4. Mandantes dilectis filiis Præſiden. & Clericis Cameræ Apoſtolicæ, ac eiſdem Conſulibus & vniuerſitati Barcarolorum, ac eorum Iudici, vt dicitur deputan. ad nutum eorumdem Clericorum amouibili in præmiſſis pacifice gaudere faciant, nec eos deſuper quomodolibet impediri, perturbari, vel moleſtari permittant, quaſcumque literas neceſſarias deſuper, quatenus opus fuerit, tradant & concedant.

Contrariorũ derogatio.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Vrbis Ripæ & Ripetræ prædictæ, iuramento, &c. roboratis, ſtatutis, conſuetudinibus, reformationibus & decretis, necnon quibuſuis priuilegiis, indultis, & conceſſionibus, illis aut aliis quomodolibet in contrarium forſan conceſſis, & confirmatis, quibus derogamus, ac eis aduerſus præmiſſa, nullatenus ſuffragari poſſe volumus, etiamſi talia forent, quæ de verbo ad verbum inſeri deberent, quorum tenores & compendia pro expreſſis habemus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

PP. ſubſcr.

Fiat vt petitur. I.

Et motu proprio, & ab beneplacitum Cameræ. Fiat. I.

Dat. P. A. 1. 31. Ianuarij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Idibus Ianuarij, anno primo.

Bullar. Mag. Tom. I.

V.

Priuilegia pro abundantia rei frumentariæ, & agricultura in diſtrictu Almæ Vrbis.

Horum priuilegiorum aliqua reuocarunt, nonnulla declararunt, & quædam etiam pro temporum conditione conceſſerunt Pius V. inf. in conſt. 19. Cupientes, & Clem. VIII. in conſt. 49. Frumenti, & in alia conſt. 72. Inter multiplices.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1524.

Proœmium.

AD ſacram beati Petri Sedem, meritis licet imparibus, diuina diſpoſitione vocati, continua meditatione vrgemur, vt iuxta commiſſi nobis paſtoralis officii debitum, circa ea, per quæ Almæ Vrbis noſtræ, in qua Sedis ipſa dignoſcitur collocata, proſperitati, illiuſque incolarum, & ad eam confluentium perſonarum commodo, & neceſſitati opportune conſuli poſſit, ſollicitis ſtudiis intendamus, ac incolarum, & perſonarum earumdem diſpendiis, congruentibus remediis occurramus, prout temporum qualitate mature penſata conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Sixtus IV certam conſt. hic non habes, licentiam omnib. conceſſit, arandi & colendi tertiam partem tenutarũ & agrorum, territorij Vrbis & Patrimonij, &c. ad quoſcumque ipſa loca ipſa ſpectantium, habita licentia ab aliquo ex iudicibus deputatis, &c.

§. 1. Sane licet dudum fel. recor. Sixtus Papa IV. prædeceſſor noſter, attendens quod à pluribus tunc retroactis annis omnis regio dictæ Almæ Vrbi finitima frequenter habuerat ſteriles frumenti, & bladorum prouentus, cum graui populorum in ea degentium, iactura & afflictione, & conſiderans id præter & vltra cœli naturalem curſum & diſpoſitionem, potiſſime etiam prouenire ex raritate culturæ agrorum qui propter aliquam forte maiorem vtilitatem inde prouenientem eorum domini potius ſeruabantur inculti, vt eſſent in paſcua animalibus brutis, quam colerentur, aut coli ſinerentur in alimentum, & ſuſtentationem hominum, per ſuas literas ſtatuerat & ordinauerat, quod ex tunc deinceps, perpetuis futuris temporibus liceret, omnibus & ſingulis agros arare, & colere volentibus in prædictæ Vrbis noſtræ territorio, & Patrimonij B. Petri in Tuſcia, ac Campaniæ maritimæ, rumpere & arare, ac colere, alias debitis & congruis temporibus, tertiam partem vniuſcuiuſque tenimenti, ſeu tenutæ quam eligendam duceret, tam ad quæuis monaſteria, capitula, ſeu alias Eccleſias, & pia loca, quam ad quaſuis priuatas & particulares perſonas, cuiuſuis ſtatus vel conditionis ſpectantes & pertinentes, petita tamen, licet non obtenta, eorum ad quos ſpectaret licentia, dummodo iudicium tunc deſuper deputatorum ſeu alicuius eorum auctoritas interueniret. Et mandauerit propterea omnibus & ſingulis tenimentorum, ſeu tenutarum huiuſmodi dominis, tam Eccleſiaſticis quam ſæcularibus, cuiuſuis ſtatus vel conditionis exiſterent, & quauis dignitate præfulgerent, vt abſque vlla prorſus reſiſtentia ſinerent omnes & ſingulos colere volentes, tenutas ipſas pro eorum arbitrio & voluntate, iuxta ſtatuti huiuſmodi tenorem & formam, rumpere, & arare, nullum omnino eis, aut alicui eorum, vel ipſorum famulis & miniſtris, per ſe, aut alios, impedimentum, aut moleſtiam inferentes.

Hoc autẽ declarantur hic infra, & reuocauit Clẽ. VIII. cit. in rubr.

Differentias prouẽturas occaſione extimandas, præcipit per Iudices deputatos cognoſci.

Hoc ceſſat ſtante d. reuocatione.

§. 2. Voluerit que tam ſuper tempore rumpendi, quam ſuper electione tertiæ partis huiuſmodi tenutarum, quæ arari deberet, ac reſponſione pro arata, & culta parte dominis facienda, & ſuper aliis quibuſcumque differentiis, & controuerſiis, ſi forte aliquas differentias, ſeu controuerſias ſuper iis quouis modo oriri contingeret inter eos qui arare & colere vellent, & quorum tenutæ ararentur, præcipue ſuper damnis & intereſſe, ſi quæ forſan illo primo anno prætendere poſſent prædicti domini tenutarum, ſeu eorum conductores ſe ex inſperato eorum cultu pati, vtraque pars præfatorum iudicum, aut duorum ex eis iudicio & determinationi, ſtare & acquieſcere tenerentur, neque poſſent aut deberent ſe mutuo ſuper huiuſmodi, aut quibuſuis aliis differentiis ex huiuſmodi ſtatuti tenore quouis modo prouenientibus coram quibuſuis aliis iudicibus conuenire, aut iudices ipſi quacumque etiam poteſtate & auctoritate fungerentur, eos audire, vel ſe de ipſis contro-

uerſiis impediri, & ſi ſecus forſan actum foret, id totum irritum & inane, ac nullius roboris vel momenti eſſe decreuerit.

Iulius II. eandem conſt. habet, innouauit dictam conſt. Sixt. IV.

§. 3. Et deinde piæ memoriæ Iulius Papa II. etiam prædeceſſor noſter literas prædictas per quaſdam innouauerit, & quamuis ex prouiſione ſua huiuſmodi plurimi agriculturæ ſe dediſſent, & in territorio dictæ Vrbis, & aliis locis circumuicinis magna frumenti, & aliorum bladorum quantitas colligeretur, & ex illa dictæ Vrbis neceſſitatibus abundanter ſubueniri poſſet.

Baronibusq; & aliis mandauit ne interdicerent eorum ſubditis delationem frumentorum ad Vrbem, neque illos inducerent ad venden. eis vt carius ipſi venderent.

§. 4. Quia tamen Barones, & Domicelli dictæ Vrbis, domini temporales oppidorum circumuicinorum eorum ſubditis, ne frumentum, & alia bladia ad dictam Vrbem deferre præſumerent, interdicebant, & ab eiſdem ſubditis, qui non ſine magnis ſudoribus illud recolligerent, vili pretio habere, illudque eis cum frumentum aliis carius vendidiſſent, perſoluere nolebant, ab agriculturæ huiuſmodi laudabili, & pernecessario exercitio, in animarum ſuarum periculum, & incolarum Vrbis, & Curialium huiuſmodi non modicum præiudicium, & grauamen deſiſtere copellebantur, idem Iulius prædeceſſor motu proprio, & ex certa ſcientia, per alias ſuas literas omnes & ſingulos Barones, & Domicellos Romanos, ac quaſcumque alias perſonas, tam Eccleſiaſticas quam ſæculares, oppida, terras, & villas infra quinquaginta milliaria a dicta Vrbe poſſidentes, ab eorum ſubditis, frumenta & blada, prætterquam pro vſu & neceſſitate victus domus eorum, emere, & ad dictam Vrbem deferri, interdicere, & prohibere, aut illa ad alia loca, quam ad eamdem Vrbem abſque ſpeciali ſua, ſeu Cameræ Apoſtolicæ ſibi nota licentia deferre præſumentes, ac in præmiſſis auxilium, conſilium, vel fauorem, publice vel occulte, directe vel indirecte, quouis quæſito colore præſtantes, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, etiam ſi Cardinalatus honore fulgentes forent, requiſiuerit, & monuerit, eiſque diſtricte præcipiendo mandauerit, quatenus infra quindecim dierum ſpatium, poſtquam poſteriorum literarum prædictarum notitiam haberēt, videlicet Communitates, & Vniuerſitates, ac Barones, & alij in præmiſſis auxilium & fauorem præſtantes, ab emptionibus & prohibitionibus, ac interdictionibus huiuſmodi, ex tunc deinceps penitus, & omnino deſiſterent, alioquin lapſis dictis quindecim diebus, Barones, ac Communitatum, & Vniuerſitatum ſingulares perſonas, & alios, auxilium, conſilium, vel fauorem præſtantes, ex tunc prout ex ea die, & è contra, excommunicationis ſententiam, à qua ab alio quam Romano Pontifice, & facta de eo ſpeciali, & expreſſa mentione, prætterquam in mortis articulo conſtituti, & præuia ſatisfactione, abſolui nequirent, innodauerit. Archiepiſcopos vero, Epiſcopos, & alios Prælatos ſuſpenderit a diuinis, & nihilominus, ſi aliqui ex prædictis Baronibus, & alij ciuitates, oppida, & terras, in feudum ſeu vicariatum, aut alias quouis titulo obtinentes, lapſis aliis ex tunc ſequentibus quindecim diebus à præmiſſis non deſiſterent, dominio dictorum feudorum omnino & penitus priuauerit, Fiſcoque Apoſtolicæ Cameræ applicauerit, & eorum ciuitates, terras, oppida, & villas Eccleſiaſtico ſubiecerit interdicto ipſo facto, quod niſi præuia ſatisfactione relaxari per alium quam per ipſum Iulium prædeceſſorem interdixit, & prohibuit. Si verò vltra ſemeſtre dictos vltimos quindecim dies immediate ſequentes in eorum prauo propoſito, & doctrina obſtinate perſeuerando mandatis ſuis huiuſmodi non parerent, ſed parere contemnerent, ex tunc ipſo iure omnibus & ſingulis ciuitatibus, oppidis, terris, villis, feudis & iuribus, quæ à Romana, & aliis Eccleſiis, aut alias obtinebant, vel recognoſcebant, eadem auctoritate priuauerit, & ad illa & alia obtinenda perpetuo inhabilitauerit, priuatoſque & inhabiles eſſe, ac ciuitates, oppida, terras, villas, & iura huiuſmodi Cameræ Apoſtolicæ pleno iure incorporata decreuerit, & declarauerit, prout in eiſdem literis plenius continetur.

Hic modo Pſ. ipſam dict. Sixt.

§. 5. Et in ipſa præſentiarum propter multiplicationem & augmentum illius incolarum habitatorum, maior copia frumenti, quam antea notorie ſit neceſſaria, nihilominus exercitium artis agriculturæ, & colendorum agrorum huiuſmodi in regione dictæ Vrbi finitima, & illius territorio prædictis vltra medietatem ab eo, quod viginti annos exiſtebant, diminutum fuerit, & cultus exercendæ agriculturæ huiuſmodi, etiam docente experientia rerum magiſtra, propter multitudinem vaccarum rubearum in eodem territorio exiſtentium, in dies prætermittatur, & ars ipſa quodammodo pereat, quo fit vt in dicta Vrbe frumenti penuria inualeſcat. Nos conſiderantes terram præfatæ Vrbi finitimam, qua illius domini ad paſcua multorum animalium vtuntur, ſub iſto cœlo fæcundam exiſtere, & conuenientius fore, vt terra ipſa vomere & aratro ſcindatur & aretur, ac potius ſemen ex ea ad vſum hominum, quam fænum, quod ſua ſponte ad vſum animalium produxit, recolligatur, & quod ex cultu agriculturæ huiuſmodi homines ad laborem nati in exercitio honeſto ſe poterunt exercere, & aer ſalubrior reddetur, & non ſolum dictæ Vrbi, & illius incolis, & curialibus, ac ceteris hominibus in terris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubiectis de frumento neceſſario prouideri, verum etiam illud per mare ad alias nationes grano indigentes deferri poterit. Ac propterea volentes artem agriculturæ, & colendorum agrorum huiuſmodi in priſtinum ſtatum reſtituere, ne rei frumentariæ in dicta Vrbe opulentiæ prouidere, & futuræ illius penuriæ obuiare, Motu proprio, non ad alicuius ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, literas Sixti & Iulij prædeceſſorum huiuſmodi, ac in eis contenta quæcumque, ita vt tertia pars omnium tenutarum, & poſſeſſionum, & caſalium, tam in territorio, & Patrimonio, ac Campania maritima prædictas, quam citra Vrbem infra viginti milliaria conſiſtentium, tam ad Eccleſias, monaſteria, & hoſpitalia quæcumque, ac Cameram Apoſtolicam, quam Barones, Domicellos, & ciues Romanos, ac forenſes cuiuſcumque dignitatis, & conditionis, etiam ſi Prælati, Commendatarij, vel etiam S. R. E. Cardinales fuerint, aut eorum domini quacumque alia dignitate, tam Eccleſiaſtica quam mundana & temporali fulgeant, quomodolibet pertinentium, abſque vlla exceptione vel prohibitione ſingulis annis pro frumentis ferendis, & recolligendis, ſcindi, arari, & coli poſſit, & debeat, à die publicationis præſentium liceat vnicuique tenutas, poſſeſſiones & caſalia prædicta ad tenutas & poſſeſſiones ipſas pro futuro anno rumpendum, & colendum ingredi, ſic tamen, quod ſi domini earumdem tenutarum & poſſeſſionum illas pro dicta tertia parte colere, vel per alios coli facere voluerint, dummodo frumenta in illis recolligenda ad dictam Vrbem deferantur, non liceat aliis in eorum caſalibus aliquid innouare, aut illorum poſſeſſiones ſed eiſdem dominis tenutas, & poſſeſſiones ipſas colere nolentibus, liceat aliis ciuibus, vel mercatoribus Vrbis habitatoribus, vel quibuſuis aliis perſonis tertiam partem tenutarum, & poſſeſſionum huiuſmodi in quolibet caſali, pro eorum arbitrio, & vbi eis melius videbitur, abſque aliqua prohibitione, & impedimento, ſub pœna quingentorum ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ applicandorū pro qualibet vice, per prohibentes vel impedientes eo ipſo incurrenda, rumpi, arari, & coli facere, ita vt cultores ipſi cum dictis poſſeſſionibus paſcuale pro paſcendis bobus laborantibus neceſſarium habeant, & laboratores illo indigentes, eaſdem poſſeſſiones pro paſcualibus reſeruatas quolibet anno à principio menſis Auguſti cuſtodiri, & culturas eligendas in principio menſis Ianuarij, vel poſt, prout eiſdē commodius & opportunius videbitur, rumpi & arari facere poſſint, nec pro intratura pro rubro terræ aliquid, vel tantum pro quolibet rubro terræ laboratæ in pecunia, ſed ſolum, & dumtaxat de tenutis, poſſeſſionibus, & caſalibus infra octo milliaria ab ipſa Vrbe conſiſtentibus, quintam partem frumenti, vel bladorum recollectorum in dicto territorio fidelitet, & more boni coloni, in frumento bono & recipienti, ac mercantili arbitrio Conſulum artis ſoluere teneātur. Et pro tenutis, poſſeſſionibus, & caſalibus in eodem territorio ab octo milliaribus

iv. & Iul. II. bullas confirmat & extendit.

Sed illa, ut ſuo modo ſunt reuocata.

s

milliaribus vltra diſtantibus ab Vrbe, vſque ad quindecim vel ſexdecim milliaria, ſimiliter de ſeptima parte frumenti recollecti pro quolibet rubro, modo & forma præmiſſis, reſpondere debeant, ſic tamen quod ſub tenutis & poſſeſſionibus prædictis, non comprehendantur, nec comprehenſa cenſeantur, quo ad reſponſionem ſeptimæ partis fructuum tenutæ & poſſeſſiones in Latio, & Campania maritima conſiſtentes, pro quibus propter faciliorem earum culturam, & multitudinem laboratorum de quinta parte fructuum reſpondetur & in quibus conſuetudo hactenus ſeruari ſolita ſeruetur, & ſi contingat illas per aliquos præſentium vigore laborari, reſponderi debeat modo præmiſſo, ac pro tenutis, & poſſeſſionibus vltra dicta xvi. milliaria, citra, & vbicumque conſiſtentibus (dummodo non ſint loca vicina fluminum Tyberis, in quibus conſuetudo loci, quoad reſponſiones ſeruetur) cultores illorum dominis eorum decimam partem frumenti, & bladorum, quæ in illis ſic cultiuatis & laboratis excreuerint, reſpondere teneantur, exceptis dominis illarum eas colere volentibus, qui aliis præferantur, dummodo blada ipſa etiam illa, de quibus daretur tracta, ad Vrbem prædictam deferantur, ac per flumen & fauces Oſtiæ extrahantur, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium innouamus, ac vim, & vigorem perpetuu habere, viribuſque ſubſiſtere & obſeruari, debere decernimus.

Agricultores eximuntur à repreſaliis & moleſtationibus pro debitis, & tractas conceditur. De primo vide de Pium v. & de ſecunda de Clem. viij. cit. in rubr.

§. 6. Et nihilominus pro potiori cautela præmiſſa omnia de nouo modo ſupradicto, ac quod cultores præfati cum animalibus, bobus, & equabus neceſſariis ab omni repreſaliæ receptione, & retentione, tam in Vrbe, quam extra, liberi & exempti exiſtant, nec occaſione alicuius debiti vel obligationis etiam in forma dictæ Cameræ, & Ripæ & Ripettæ moleſtari, capi, pignorari, nec eorum animalia vel frumenta tolli, pignorari, ſeu auferri poſſint. Et quotieſcumque precium frumenti in præfata Vrbe non excedet decem & octo iulios, pro quolibet rubro ad menſuram maiorem, Pala batuta nuncupatam, debeat dari cuilibet mercatori tracta quinquaginta rubrorum pro quolibet aratro, cum ſolutione tractæ duorum iuliorum pro rubro, & non vltra, de quibus vnus iulius cum dimidio dictæ Cameræ, medius vero iulius pro quolibet rubro Militibus S. Petri cedat, quæ quidem tracta dari debeat pro vna tempore recollectionis frumentorum, & pro alia medietatibus in feſto Natiuitatis Domini Noſtri Ieſu Chriſti, & interim tractæ dari non debeant aliis, donec ipſi eorum frumenta vendiderint, vel nauigio ad alia loca deferri fecerint. Poſſint tamen dari tractæ per ad id deputatos pro maiori ſumma, quando eſſet maior abondantia, eorum arbitrio, ita quod in Vrbe ipſa propterea penuria non proueniat, iuxta voluntatem noſtram, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum pro tempore exiſtentium, & diſcretionem executorum infraſcriptorum.

Locationib ad longum tepus renunciari poteſt.

§. 7. Ac quod liceat habentibus locationes caſalium, etiam ad longum tempus ab Eccleſiis & monaſteriis Vrbis vel hoſpitalibus huiuſmodi renunciare in perpetuum dictis locationibus, quas in huiuſmodi euentum caſſamus, irritamus, & annullamus, ad effectum præmiſſum, nec teneantur ad ſolutionem alicuius ſummæ vltra tempus quo tenutas, poſſeſſiones, & caſalia huiuſmodi tenuerunt, & illorum fructus perceperunt. Nec liceat alicui habere armentum vaccarum rubearum in dicto Vrbis territorio infra decem milliaria, excedens centum & vigintiquinque vaccas ad plus.

Romaniq. & incola forenſibus præferātur. Hæc ceſſant ſtante d. reuocatione.

§. 8. Quodque in tenutis, poſſeſſionibus, & caſalibus Ciuium Romanorum laicorum illas colere, & agriculturam exercere volentium, non poſſint alij forenſes laborare, ſed ſolum & dumtaxat alij Ciues Romani, de quibus domini illorum contententur, & alij habitantes in dicta Vrbe artem prædictam exercere volentes, dummodo tenutæ, & poſſeſſiones ipſæ pro dicta tertia parte cultiuentur, & laborentur, auctoritate, & tenore prædictis ſtatuimus, & ordinamus.

Inhibitio contra moleſtantes eos.

§. 9. Diſtrictius inhibentes omnibus & ſingulis tenutarum, ſeu poſſeſſionum, & caſalium prædictorum dominis, tam Eccleſiaſticis quam ſæcularibus, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentibus, quauis dignitate præfulgentibus, ne tenutas & poſſeſſiones ipſas colere volentibus, ſeu eorum miniſtris & famulis præfatis, per ſe vel alium, directe vel indirecte impedimentum, vel moleſtiam aliquam inferre quoquo modo præſumerent ſed eos abſque vlla prorſus reſiſtentia, tenutas, & poſſeſſiones prædictas pro eorum arbitrio, & voluntate, iuxta prædictarum, & præſentium literarum tenorem, rumpere & arare permitterent.

Prohibitiones Iul. ij. contra Dominos & Barones emētes frumenta ſubditis vltra vſum familia aut blada ad vrbem deferri interdicentes illorumq; fautores innouat. Ad hoc vide bullas cit. in rubr.

§. 10. Et nihilominus præfatos barones, & domicellos Romanos, ac quaſcumque alias perſonas, tam Eccleſiaſticas quam ſæculares, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentes, etiam Cardinalatus honore fulgentes, oppida, terras, & villas in dicto territorio poſſidentes, requirimus, & monemus, eiſque diſtricte præcipiendo mandamus, quatenus ab eorum ſubditis frumenta & blada, præterquam pro vſu & neceſſitate victus & domus eorum, vt præfertur, emere, & ad dictam Vrbem deferri, interdicere, & prohibere, aut illa ad alia loca, quam ad eamdem Vrbem abſq; ſpeciali noſtra ſeu Cameræ prædictæ nobis nota licentia deferre, aut in præmiſſis, auxilium, vel conſilium, aut fauorem, publice vel occulte, directe vel indirecte, quouis quæſito colore præſtare vlterius præſumant. Alioquin ſi contrafecerint, ex nunc prout ex tunc, & è contra ipſos omnes & ſingulos excommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti, priuationis, inhabilitatis, applicationis, & incorporationis, ac alias cenſuras, & pœnas in poſterioribus literis ſolij prædeceſſoris huiuſmodi contenti poſt terminos in eiſdem poſterioribus literis contentos incurriſſe declaramus, ac quicquid ſecus attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Executores iſtius conſt.

§. 11. Quocirca venerabili fratri Antonio Epiſcopo Præneſtinen. & dilecto filio noſtro Andreæ tituli ſanctæ Priſcæ presbytero Cardinali, per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenus ipſi, ac venerabilis frater noſter Bernardus Epiſcopus Geruſin. modernus, & pro tempore exiſtens in dicta Vrbe Gubernator, necnon dilecti filij Magiſter Philippus de Senis notarius noſter dictæ Cameræ Clericus, & Iacobus de Freiapanibus, ac ſolius Petri de Matthęis Romanus, & Iacobus de Rucellariis Florentinus ciues, & illis deficientibus per eumdem Gubernatorem eorum loco ſubrogandi, ſeu tres, aut plures ex eis, per ſe vel alium prædictas & præſentes literas, ac in eis contenta quæcumque vbi & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte dictorum colere volentium deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra, ſingulas literas, & in eis contenta huiuſmodi, iuxta illarum tenorem, quacumque recuſatione, vel præterquam ad nos interpoſita reclamatione non obſtante, firmiter obſeruari, non permittentes eoſdem colere volentes, deſuper dominos præfatos, ſeu quoſcumque alios quomodolibet moleſtari, impediri, vel perturbari. Necnon communitates, vniuerſitates, barones, & alias perſonas præfatas, auxilium, conſilium, fauorem præſtantes, quotiens opus fuerit excommunicatos, & à diuinis ſuſpenſos publicent, & ab aliis etiam nominatim, nunciari & publicari, & ab omnibus Chriſti fidelibus, donec meruerint abſolutionis beneficium obtinere, arctius euitari. Et demum etiam ciuitatibus, oppidis, terris, feodis, & iuribus prædictis priuatos, & illa eidem Cameræ incorporata fore, etiam omiſſis ſolemnitatibus poſitiuis iuris, inſtanter etiam Fiſci noſtri Procuratore, declarent, & ad declarationem huiuſmodi, etiam brachiu militari, & gentium armorum, ad noſtra & eiuſdem Romanæ Eccleſiæ ſtipendia militantium exequantur. Contradictores, moleſtatores, impedientes, perturbatores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac etiam pecuniarias, eorum arbitrio imponendas, & realiter exigendas, ac alia opportuna iuris remedia compeſcendo.

Clauſula derogatoria.

§. 11. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac literis inſtitutionis Militū prædictorum, necnon Vrbis terrarum, oppidorum, & villarum, prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roborata, ſtatutis, conſue-

tudinibus, reformationibus, & decretis, priuilegiis quoque & indultis Apoſtolicis, Communitatibus, Vniuerſitatibus, Baronibus, ac aliis præfatis à dicta Sede forſan conceſſis, quæ eis quoad præmiſſa nolumus ſuffragari necnon pactis & conditionibus in dictis locationibus forſan appoſitis, ac omnibus illis, quæ dicti prædeceſſores in præfatis literis voluerunt non obſtare contrariis quibuſcumque. Aut ſi Communitatibus, Vniuerſitatibus, Baronibus, & aliis præfatis, vel quibuſuis aliis, communiter vel diuiſim, ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Forma publican. iſtam conſt.

§. 13. Cæterum ne quemquam de præmiſſis hæſitare, aut ignorantiam allegare forſan in poſterum contingat, volumus pariter & decernimus, quod præſentium literarum tenor per omnia loca publica dictæ Vrbis ſolemniter publicari, ac præconizari debeat, ſic publicatus & præconizatus à die qua publicatus fuerit, perinde arctet omnes quos concernit, ac ſingulis eorum perſonaliter intimatus fuiſſet. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. 20. Februarij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo tertio, x. Kal. Martij, Pontificatus noſtri Anno primo.

VI. Iuriſdictio & facultates Conſeruatorum Ord. Fratrum Minorum S. Franciſci de Paula, in eius litibus, cauſis, & controuerſiis.

Hic Franciſcus in Sanctorum numerum relatus fuit à Leone X. prædeceſſore, vt ſup. in eius conſt. 38. Excelſus.

De hoc Ordine plene notaui ſup. in conſt. 5. Six. 4. Sedis.

Reuocauit quaſcumque electiones de Iudicibus Conſeruatoribus factas, & nouiter de eis, eorumque electionibus diſpoſuit Gregorius XV. in conſt. 9. Sanctiſſimus, inf. tom. 4.

Edita An. D. 1524.

CLEMENS PAPA VII.

Vniuerſis & ſingulis venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus & Prioribus, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, ac Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Eccleſiarum Canonicis, necnon eorumdem Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Officialibus, ſeu Vicariis in ſpiritualibus generalibus, vbilibet conſtitutis.

Ordo expoſuit Papæ multa grauamina quæ patiebatur, circa quartam canonicam, decimas, & funeralia, & Apoſtatas, ſeu extra clauſtra vagantes.

Tu de quarta funerarii habes Concil. Trid. ſeſſ. vlt. cap. 13.

CONquæſtionum dilectorum filiorum Generalis, & Prouincialium, ac aliorum Correctorum, & vniuerſorum Fratrum Ord. Minimorũ S. Franciſci de Paula percepimus, quod nonnulli Archiepiſcopi, & Epiſcopi, aliique Eccleſiarum Prælati, & Rectores, eorumque Vicarij & officiales, ac Clerici, & aliæ Eccleſiaſticæ perſonæ, tam Religioſæ quam ſæculares, necnon laici, Communia ciuitatum & diœceſum, ac aliarum diuerſarum partium, qui nomen Domini vacuum recipere non formidant, à prædictis Correctoribus & Fratribus quartam canonicam ſeu alias portiones ex rebus, & bonis, eis ratione funeralium, & Chriſti fidelium piorum legatorum ad certos & determinatos vſos, præſertim ad fabricam Eccleſiarum, domorum, & locorum ſuorum, ſeu in eleemoſynam, aut alias ſibi pie relictis, vel erogatis, ac decimas fructuum ex poſſeſſionibus, & petiis terrarum ad eos legitime ſpectantibus & pertinentibus prouenientium, contra priuilegia, & indulta Apoſtolica, eis & Ordini, ac domibus prædictis conceſſa, exigunt, & in dies exigere conantur, ac relicta & erogata huiuſmodi indebite occupata detinent, ſeu ea detinẽtibus, aut decimas, & portiones huiuſmodi exigentibus, præſtant auxilium, conſilium, vel fauorem, & alias ipſis ſuper his, ac aliis libertatibus, priuilegiis & indultis, domibus & Ordini prædictis, illorumque perſonis, tam à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, quam alias rite à Regibus, & aliis principibus ſæcularibus conceſſis. Necnon bonis, & rebus, & aliis iuribus ad dictas domos, illarumque Sacriſtias ſpectantibus, multiplices moleſtias, iniurias, & iacturas inferunt, eoſque coram diuerſis tam Eccleſiaſticis, quam ſæcularibus iudicibus ad iudicium trahunt. Nonnulli etiam dictum Ordinem profeſſi poſt emiſſam ab eis Regularem profeſſionem, apoſtatantes ad aliorum Ordinum loca ſe transferunt, & ſæpius per ſæcularium habitationes, ſecundum vana ſui cordis deſideria vagando, inſolenterque & ſcandaloſe viuendo, ſe ab obedientia, & ſubiectione ſuorum Prælatorum, etiam prætextu indultorum, ſeu licentiarum à Sede Apoſtolica ſurreptitie impetratarum, ſubtrahunt in contemptum Religionis, & animarum ſuarum periculum, & ſcandalum plurimorum.

Et ſupplicauit pro opportuna proviſione.

§. 1. Quare generalis, & prouinciales, ac alij correctores, & fratres prædicti, nobis humiliter ſupplicare fecerunt, vt cum eis valde reddatur difficile pro ſingulis querelis ad Sedem prædictam habere recurſum, prouidere ipſis ſuper hoc paterna diligentia curaremus.

Hic ideo Pont. iudices Conſeruatores ordinis cũ amplis facultatibus deputat.

Ad hoc vide Conc. Trid. ſeſſ. 7. cap. 14. & bullã Cl. viij. 39. Suſcepti.

§. 2. Nos igitur qui pro debito paſtoralis officij, Religioſarum perſonarum quarumlibet diſpendiis occurrimus, & profectibus libenter intendimus, aduerſus exactores, occupatores, detentores, præſumptores, moleſtatores, & iniuriatores, ac ſubtrahentes ſe ab obedientia huiuſmodi illis volentes eiſdem Correctoribus, & Fratribus ſubuenire, per quod illorum compeſcatur temeritas, & aliis aditus committendi ſimilia præcludatur. Diſcretioni veſtræ, per hæc ſcripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus veſtrum, per vos, vel alium, ſeu alios, etiam ſi ſint extra loca in quibus deputati eſtis Conſeruatores, & Iudices, prædictis Generali, Prouincialibus & aliis Correctoribus & Fratribus efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, non permittatis eoſdem ſuper libertatibus, priuilegiis, indultis, rebus, & bonis prædictis ab eiſdem, & quibuſlibet aliis indebite moleſtari, vel eis grauamina, vel damna, ſeu iniurias irrogari, aut coram quibuſcumque iudicibus, ordinariis vel delegatis, etiam Apoſtolicis, quauis occaſione, vel cauſa, etiam criminali, eoſdem fratres trahi, facturi Generali, Prouincialibus, & aliis correctoribus, ac fratribus prædictis cum ab eis vel procuratoribus ſuis, aut eorum aliquo fueritis requiſiti, de prædictis & aliis perſonis quibuſlibet, ſuper reſtitutione bonorum, ac rerum & iurium prædictorum, necnon libertatum, priuilegiorum, & indultorum prædictorum & aliorum eis pro tempore conceſſorum, obſeruatione, necnon profeſſorum, & ſe ab obedientia ſubtrahentium huiuſmodi ad regularia loca dicti Ordinis reuocatione, & reductione, de quibuſlibet moleſtiis, iniuriis, atque damnis præſentibus & futuris, in illis videlicet, quæ iudicialem requirunt indaginem: ſummarie ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, in aliis verò prout qualitas eorum exegerit, iuſtitiæ complementum miniſtrare. Inhibendo etiam quibuſcumque iudicibus prædictis, tam in principio, quam in medio, vel in fine cauſæ, ne in cauſis dictorum Fratrum, etiam criminalibus eiſdem inuitis ſe quomodolibet intromittant, ac occupatores, ſeu detentores, exactores, præſumptores, moleſtatores, ac iniuriatores huiuſmodi, necnon inobedientes, & rebelles, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque, & quotieſcumque expedierit, auctoritate noſtra per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Et nihilominus legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, illos, quos cenſuras & pœnas per vos pro tempore latas incurriſſe conſtiterit, eas incurriſſe declarare, (& quoties opus fuerit etiam iteratis vicibus) aggrauare curetis. Ceterum, ſi per ſummariam informationem ſuper his per vos habendam, etiam vobis conſtiterit, quo ad loca in quibus occupatores, detentores, exactores, præſcriptores, moleſtatores, & iniuriatores huiuſmodi, ac alios quos præſentes literæ concernunt, pro tempore morari contigerit, pro monitionibus ipſis, & citationibus de eis faciendis, tutus non pateat acceſſus, Nos vobis citationes,

citationes, & monitiones quaſlibet per edicta publica locis affigenda publicis, & partibus illis vicinis, de quibus ſit veriſimilis coniectura, quoad notitiam citandorum, & monendorum huiuſmodi peruenire valeat, plenam & liberam concedimus, tenore præſentium facultatem, ac volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod monitiones ſic factæ, perinde eoſdem citatos & monitos arctent, ac ſi eis perſonaliter intimatæ extitiſſent.

Contrariis omnibus derogat.

§. 3. Non obſtantibus tam fel. recor. Bonifacij Papæ Octaui prædeceſſoris noſtri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis dummodo non vltra tres dietas aliquis auctoritate præſentium non trahatur, quam aliis quibuſcumque conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, tam de iudicibus delegatis, & conſeruatoribus, quam perſonis vltra certum numerum ad iudicium non vocantibus, necnon quibuſuis priuilegiis & indultis Apoſtolicis, quibuſuis perſonis, ſæcularibus vel regularibus, Militiis, Communitatibus, Vniuerſitatibus, Capitulis, Caſtris, Villis, Terris, & locis prædictis, ac quibuſuis Cathedralibus, etiam metropolitanis, vel collegiatis, aut aliis Eccleſiis, Capitulis, Conuentibus, Monaſteriis, Hoſpitalibus, & aliis piis locis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, etiam de non trahendis eorum ſubditis vel perſonis ipſarum Eccleſiarum, Ciuitatum, Vniuerſitatum, Caſtrorum, Villarum, & locorum reſpectiue extra eas, aut coram illis iudicibus, & perſonis, quam eis etiam vigore quarumcumque literarum Apoſtolicarum, aut alias quibuſuis modis, & qualitercumque & ſub quibuſuis verborum formis, & clauſulis, etiam plena, expreſſa, ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua. ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda foret, tenores huiuſmodi præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus. Quodque vos filij Canonici, Officiales, & Vicarij de perſonis quæ deputari poſſint Conſeruatores non ſitis, ſeu aliquibus, communiter vel diuiſim à prædicta ſit Sede indultum, quod excommunicari, ſuſpendi, vel interdici non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto, & earum perſonis locis, & ordinibus, & nominibus propriis mentionem, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Ampliat Conſeruatorū facultates.

§. 4. Ceterum volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod quilibet veſtrum proſequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamuis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico impeditus.

Ampliatque magis.

§. 5. Quodque à datis præſentium ſit vobis, & vnicuique veſtrum in præmiſſis omnibus, & eorum ſingulis, cœptis & non cœptis, præſentibus & futuris, perpetua poteſtas, & iuriſdictio attributa, vt eo vigore, eaque firmitate poſſitis in præmiſſis omnibus, cœptis & non cœptis, præſentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac ſi prædicta omnia & ſingula coram vobis cœpta fuiſſent, & iuriſdictio veſtra, & cuiliber veſtrum in prædictis, omnibus & ſingulis per citationem, & modum alium perpetua legitimum extitiſſet, conſtitutione prædicta ſuper Conſeruatoribus, & alia qualibet in contrarium edita, non obſtantibus.

Tranſumptis credi iub.

§. 6. Volumus etiam, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod ipſarum tranſumptis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Curiæ Eccleſiaſticæ, aut perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, in iudicio & alibi, vbi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem, præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Dat. P. An. 1. 19. Martii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die decimo nono Martij, 1524. Pontificatus noſtri anno primo.

VII. Facultas Fratrum Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum quærendi eleemoſynas pro opere dictæ Redemptionis, non obſtante quacumque prohibitione contra quæſtores.

Huius Ordinis inſtitutionem, & alia, vide ſup. apud conſt. 1. Innoc. III. Operante, & alia conſt. 9.

Edita An. D. 1524.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Venerabilibus in Chriſto fratribus Archiepiſcopis, dilectiſque filiis ac filiabus noſtris Abbatiſſis, Prioribus, Prioriſſis, exemptis, Decanis, Presbyteris, ac aliis Eccleſiarum Rectoribus, ac aliis Eccleſiarum Rectoribus, ac Capellanis, curatis & non curatis (ad quos præſentes literæ peruenerint) Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

GRatum Deo credimus impendere famulatum, cum Chriſti fideles, ad ea opera miſericordiæ nunc exhortamur, per quæ ſalus mundi, animæ vtilia procurantur.

Cauſa huius indulti.

§. 1. Cum itaque Miniſtri ac Fratres Ordinis Sanctæ Trinitatis, Redemptionis Captiuorum Fratrum noſtrorum Chriſtianorum totis viribus elaborent, tranſeundo ad partes vltramarinas, pro afflictis, ac captiuis Chriſtianis redimendis, in manibus inimicorum fidei Chriſtianæ captiuis, ac detentis. Et cum dicti fratres pro dictis captiuis redimendis, corpora ſua, mortis periculo ſubiacere non verentur, videnteſque dictos Captiuos dotis ac diuerſis tormentis aſſuetos ac cruciatos. Et cum pro dictis pauperibus Captiuis redimendis, qui à Paganis captiuantur, (Altiſſimo permittente) ipſiſque ab huiuſmodi captiuitate liberandis, Domino coadiuuante, auxilio, totis viribus, attendentes, quod ad ea exercenda, (propter diuerſarum onera expenſarum) eiſque propriæ non ſuppetant facultates, ac ad id opus tam pium, ac laudabile peragendum, eleemoſynæ fidelium ſint quamplurimum opportunæ.

Ordinarij ſaueant Fratribus Ordinis in quærendis eleemoſynis.

§. 2. Hinc eſt, quod vobis omnibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, Epiſcopis, mandamus ac præcipimus, firmiter iniungentes, quatenus, cum Fratres dicti Ordinis Sanctæ Trinitatis, ac Redemptionis Captiuorum prædictorum, ſeu Procuratores, aut eorum Nuncij, ad vos acceſſerint, cum fueritis requiſiti, veſtras bonas, fortiſſimas, ac gratioſas pro petendis eleemoſynis ad ſuſtentationem prædictorum literas diœceſanas, eiſdem liberaliter concedatis.

Abbates & ceteri benigne recipiant & adiuuent.

§. 3. Et vos Abbates, Priores, exempti, ac non exempti, ſimiliter Presbyteri, Curati ac non Curati, ac omnes alij, prædictos Fratres, Procuratores, vel eorum Nuncios in Eccleſiis veſtris benigne, gratioſe, ac fauorabiliter, & honeſte recipiatis: ac eiſdem ob reuerentiam Sedis Apoſtolicæ tranſeundo miniſtretis, ac ſine triſtitia. Decani, Presbyteri, Curati, & non Curati, ac Eccleſiarum rectores, dictos Fratres, Procuratores, aut eorum Nuncios prædicare verbum DEI, quia ſic eis indultum eſt per ſanctam Sedem Apoſtolicam ipſiſque permittentes in prædictis Eccleſiis, populo (prout à latore præſentium Fratribus, vel eorum Nunciis fueritis requiſiti) diligenter, oſtiatim, ac nominatim conuocando de domo in domum, omnes Parochianos veſtros vtriuſque ſexus, ætatem habentes, in Eccleſiis veſtris in vnum congregari faciatis ad idem, locum, ac horam, quas lator præſentium vobis aſſignauerit, ipſoſque ſpontanea ſpectatione pacifica, intra miſſarum ſolemnia. Caueatis etiam, ne ad diuina officia accedere præſumatis, quouſque verbum Dei, ac neceſſitates dicti Ordinis fuerint diligenter declaratæ.

Ipſique enim fratres non ſunt quæſtores, ſed religioſi quærentes eleemoſynas ad opus redemptionis,

§. 4. Non obſtante aliqua inhibitione facta per prædeceſſores noſtros in Capitulo de Quæſtoribus, in Concilio Lugdunen. ſiue in aliis Capitulis. Quia iſti non ſunt Quæſtores, ſed ſunt viri Religioſi, & approbati.

Ideoque ab aliis religioſis impediri non debent.

§. 5. Item diſtricte vobis præcipimus ac mandamus, quod nullum verbum exhortationis, ſeu prædicationis per aliquem Religioſum, ſeu per aliquos Religioſos, Mendicantes vel non Mendicantes, Quæſtores, ad populum exponere permittatis illa die qua ad vos acceſſerint fratres prædicti, Procuratores vel eorum Nuncij.

Etiam tempore interdicti.

Tu vide Conc. Trid. ſeſſ. 5. cap. 12.

§. 6. Volumus inſuper ac præcipimus, quod cum dicti Fratres, Procuratores, vel eorum Nuncij, ad aliquas Eccleſias aduenerint interdictas, in eorum iocundo aduentu Eccleſiæ aperiantur, ac campanæ pulſentur, ac

quod ibidem, campanis pulſatis, & ianuis apertis, diuina officia celebrentur, ac corpora mortuorum, ibidem Eccleſiaſticæ tradantur ſepulturæ: niſi excommunicati nominatim fuerint, aut eorum publici vſurarij.

Nec ab aliquo moleſtẽtur.

§. 7. Inhibemus inſuper, ac ſub pœna canonica, ne quis dictis Fratribus, Procuratoribus, vel eorum Nuncijs mandatum noſtrum Apoſtolicum ſecum deferentibus, in aliquo iniuriari præſumant, in aliquibus Ciuitatibus, Caſtris, Villis, ſeu Eccleſijs, in quibus fractio, ſeu iniuriatio facta fuerit, vel mandatum impeditum, ſeu etiam perturbatum, aut dictorum Fratrum, Procuratorum, vel Nunciorum ipſorum, bona detenta, fuerint deſtituta, Eccleſiaſtico ſupponentes Interdicto nulla ibidem celebrentur diuina officia, præter baptiſmum paruulorum, ac pœnitentiam morientium, quouſque Fratribus, Procuratoribus, vel nunciis ſupradictis, de illatis iniuriis fuerit plenarie ſatisfactum.

Perturbatores eorum coerceantur.

§. 8. Quicumque autem, mandatorum noſtrorum extiterint contemptores, rebelles, ac inobedientes, ſeu perturbatores in aliquo, eoſdem denuncietis, campanis pulſatis, candelis extinctis, excommunicatos, auctoritate noſtra Apoſtolica, ac anathematizatos, ac nunquam à prædicta denunciatione ceſſantes, donec de eorum abſolutione à Sede Apoſt. impetrata, vobis appareat competenter. Plebes vobis ſubditas piis exhortationibus, ac ſalutaribus monitis inducentes, vt de bonis à Deo ſibi per terram collatis ad ſuſtentationem præmiſſorum pias elargiantur eleemoſynas, ac grata ſubſidia caritatis miniſtretis, vt illa penuria valeat conſumare vos, ab incipientibus pariter verbo, ac exemplo: vt per hæc, & alia bona, quæ vos, ac ipſi Domino inſpiciente, feceritis, ad æterna mereamini felicitatis gaudia peruenire.

Benefactores indulgentias hic annunciatas conſequuntur.

Tu ſcias Pium V. reuocaſſe omnes Indulgentias pro quibus porrigendæ ſunt manus adiutrices in conſtit. 30.

Et ſi dominici. Vide igitur ſi has comprehendat.

§. 9. Nos enim de Omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, omnibus benefactoribus dicti Ord. Sanctæ Trinitatis ac Redemptionis captiuorum prædictorum, vere pœnitentibus & confeſſis, vel infra annum confiteri volentibus, poſt declarationem noſtrarum indulgentiarum, vere pœnitentibus & confeſſis, vel infra annum confiteri volentibus, poſt declarationem noſtrarum indulgentiarum, vere pœnitentes, ac confeſſi fuerint, pro noſtris indulgentiis acquirendis in feſtiuitatibus D. N. Ieſu Chriſti, videlicet, Natiuitatis, Circunciſionis, Apparitionis, Reſurrectionis, Aſcenſionis, Pentecoſtes, ac S. Trinitatis, Euchariſtiæ, ac in quatuor feſtiuitatibus S. Mariæ Virg. per ſingulos dies dictarum feſtiuitatum ſeptem annos, & totidem quadragenas, eiſdem benefactoribus, de iniunctis ſibi pœnitentiis, duximus indulgendos, & per omnes octauas dictarum feſtiuitatum tres annos, ac 3. quadragenas. Item ac per totã Quadrageſimã, ſingulis diebus, vnũ annum, ac quadraginta dies. Si quis verò clericus, vel laicus dictis Fratribus ſecundum quantitatem ſubſtantiæ ſuæ, ac qualitatem criminis de bonis ſuis dederit, vel tranſmiſerit ad ſuſtentat. præmiſſorum, pro prædictis indulgentiis acquirendis, ac ſi in capite eiuſdẽ anni, vere pœnitens, ac confeſſus moriatur, volumus, ac de gratia ſpeciali concedimus, quod ab omnibus peccatis ſuis in Domino permaneat abſolutus.

Redemptionẽ impediẽs excommunicatur.

§. 10. Si quis verò clericus, & laicus hoc impedierit ictu, verbo, vel opere, Diabolo inſtigante, quod non credimus, ſciat ſe excommunicatum eſſe, ac anathematizatum, ac beneficium ſuæ abſolutionis, nullatenus obtinebit, quouſque de damnis dicti Ordinis Sanctæ Trinitatis, & contemptu Romanæ Eccleſiæ, ſatisfecerit competenter.

Adiuuantes præmiũ conſequuntur.

§. 11. Sacerdotibus verò, clericis, ac viris religioſis, tam viris, quam mulieribus, dictum negotium diligenter tractantibus, ac de bonis ſuis, miſericorditer erogantibus, quicquid in diuinis officiis ac horis canonicis dicere omiſerint per negligentiam, aut per defectum librorum, ſeu per infirmitatem corporis, miſericorditer in Domino abſoluimus.

Indulgentiæ Ordinis confirmantur.

§. 12. Ac omnes indulgentias à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, dicto Ordini S. Trinitatis, ac Redemptionis conceſſas, ex certa ſcientia confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus.

S. D. N. Sanſ.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ ordinationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

V. eas contraria in conſt. 16. Romanus.

Sanctio pœnalis.

Dat. Peruſij, decimo quinto Kalen. Maij, Pontificatus noſtri anno primo.

Dat. P. A. 1. die 17. Apr.

VIII.

Confirmatio & extenſio conſtitutionum à Prædeceſſoribus Pont. editarum circa ea, quæ obſeruanda ſunt, quo ad impetrationes beneficiorum Eccleſiaſticorum Conſiſtorialium.

Habes in hoc Leonis X. conſtit. 35. Cum Sixtus, ſupra vbi notaui.

Edita An. D. 1524.

CLEMENS EPISCOPVS, &c. Motu proprio, &c.

Sixtus IV. Iulius II. & alij conſtitutiones ediderũt, quo ad impetrationes de quibus in rubr.

CVm dudum fel. recor. Sixtus Papa IV. & Iulius II. ac nonnulli prædeceſſores noſtri, prouidendo ne illis, de quorum perſonis Eccleſiis Cathedralibus & Metropolitanis, ac Monaſteriis Conſiſtorialibus prouidetur, ſeu ipſa Monaſteria commendantur, prorogatio Conſiſtorij præiudicium ſiue occaſionem litigandi inferret, conſtituerint & ordinauerint quod ſupplicationes deſuper ſignarentur, & datarentur, ad quarum datas cedulæ Conſiſtoriales retrotraherentur, alias nullius eſſent roboris vel momenti: necnon vt Camera Apoſtolica, & ſacrum dilectorum filiorum Cardinalium Collegium cum periculo promotorum animarum in eorum iuribus, & annatis non defraudarentur, ſimiliter conſtituerint, & ordinauerint, quod literæ prouiſionis, ſeu commendæ Eccleſiarum Cathedralium & Metropolitanarum, ac Monaſteriorum Conſiſtorialium, ſine literis diſpenſationum retentionum Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, ſæcularium & regularium, ac penſionum quarumque non expedirentur.

Leo etiam X. & Adrian. VI. Ego tamẽ poſtea ſolummodo bullam Leon. præter miſſis aliis vti ſimilib.

§. 1. Ac deinde piæ mem. Leo Papa X. & Adrianus VI. etiam prædeceſſores noſtri intellecto per eos, quod ſupplicationes diſpenſationum huiuſmodi retentionum Monaſteriorum & beneficiorum, ac penſionum prædictarum ad partem ſignabantur, & de illis in cedulis Conſiſtorialibus nulla mentio fiebat, ad effectum vt literæ Eccleſiarum, & Monaſteriorum prædictorum contra ordinationes prædictas libere ad perſonarum prouiſarum libitum expediri poſſent, Motu proprio, & ex certa ſcientia, mandata & ordinationes prædictas extendentes, de nouo ſtatuerint, decreuerint, & ordinauerint, quaſcumque ſupplicationes & motu ſimili, ſub quibuſuis datis in poſterum ſignandas diſpenſationum retentionum quorumcumque Monaſteriorum & beneficiorum, regularium, & ſæcularium, ac quarumcumque penſionum, & ſimilium beneficiorum vacantium, & penſionum, per huiuſmodi prouiſiones & commendas Conſiſtoriales nullius eſſe roboris vel momenti, nec in aliquo eiſdem perſonis prouiſis ſuffragari, ſed Monaſteria & beneficia prædicta per huiuſmodi prouiſiones impetrari poſſe, ac penſiones caſſatas & extinctas intelligi debere, niſi in cedulis prædictis ſuper illis diſpenſarentur, & de beneficiis ſic vacantibus prouiſum eſſet, ac ſupplicationes prædictas ſub quibuſuis datis deſuper ſignatas, niſi ad hoc quod ad illarum datas cedulæ prædictæ retrotraherentur, eis nequaquam ſuffragari poſſint.

Hic Pö. ea approbat & extendit.

§. 2. Nos prædeceſſorum prædictorum veſtigiis inhærentes, ac fraudibus occurere cupientes, conſtitutiones, mandata, ordinationes, ſtatuta, & decreta prædeceſſorum huiuſmodi innouamus, illaque iuxta eorum continentiam & tenorem obſeruari debere decreuimus, ac ad commendas beneficiorum quorumcumque per ſupplicationes etiam ſub data cedula &c. Conſiſtorialium ad partem ſignatas, & ſignandas extendimus & innouamus.

§. 3. Man

Et ab omnibus Officialibus ſeruari præcipit.

§. 3. Mandantes dilecto filio noſtro Pompeo Baſilicæ xij. Apoſtolorum de Vrbe Presbytero Cardinali Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellario, & eiuſdem Cancellariæ Regenti, necnon dilectis filiis de maiori præſidentia Abbreuiatoribus, & aliis Officialibus ad quos expeditione dictarum literarum etiã per Cameram pertinet, præſentibus, & pro tempore exiſtentibus, vt mandata, ordinationes ſtatuta, & decreta prædeceſſorum prædictorum, ac noſtrum huiuſmodi inuiolabiliter obſeruent & obſeruari faciant & mandent. Necnon ordinantes Datario noſtro, & agentibus pro eo, quod ſupplicationes diſpenſationum, retentionum, & capacitatis beneficiorum quorumcumque promotis, & tranſlatis, ac commendatariis Eccleſiarum Cathedralium & Metropolitanarum, ac Monaſteriorum Conſiſtorialium extra cedulas Conſiſtoriales, & extra ſupplicationes commendæ huiuſmodi Monaſteriorum ad partem ſignatas non darent, nec tranſire permittant.

Clauſula præſeruatiua.

§. 4. Volumus autem, quod huiuſmodi mandato, & conſtitutioni per nullas clauſulas in ſupplicationibus ſiue cedulis oppoſitas, etiam cum illius derogatione, & ſub quibuſuis attentationibus præſeruatiuis, niſi per mandatum ſpeciale manu noſtra ſignatum, tantum derogari poſſe.

Clauſula derogatoria.

§. 5. Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, & aliis contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Papa ſubſcriptio.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. I.

Publ. P. A. 1. die 19. Apr.

Lectum & publicatum fuit ſuprascriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo quarto, die vero decima nona menſis Aprilis, Pontificatus Sanctiß. in Chriſto Patris & D.N.D. Clementis diuina prouidentia Papæ Septimi Anno primo.

IX. Facultas Collegij deputatorum Fabricæ baſilicæ S. Petri de Vrbe, componendi pro ſubuentione d. Fabricæ ſuper legatis, loco pio, vel perſonæ incertæ aut ignotæ & pro male ablatis maleue ablatorum reſtitutione relictis, ac bonis Eccleſiarum & beneficiorum occupatis, &c.

Iſtud Collegium erexit hic Pont. in conſt. 3. Admonet. ſupra. Et quoad diſpoſita in hac bulla, ac cetera de Fabrica ibi plene tibi indicaui.

Edita A.D. 1525.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

DVdum admonente nos cura regiminis, & auctoritate Pontificali inducente, vt ad ea potiſſimum intenderemus, per quæ glorioſi Principes terræ Petrus videlicet & Paulus Apoſtoli, qui primum Euangelium Dei in Alma Vrbe prædicarunt, in eaque poſtquam Chriſtianam religionem ibidem plantauerant, ac vniuerſum Orbem ſacræ doctrinæ ſplendore, & plurimis miraculis repleuerant, glorioſi martyrij coronam ſub eodem perſecutore, ac eadem die ſuſceperunt, eo maiori veneratione à Chriſti fidelibus colerentur, quo maioribus meritis, inter alios Apoſtolos excelluerunt.

Iulius II. iuſſit baſilicam S. Petri deſtrui, & magnifi entius reædificari vt in eius conſt. 23. ſup.

§. 1. Quia tamen Saluator noſter IESVS CHRISTVS Petrum aliorum Apoſtolorum Principem & eum eiuſque ſucceſſores plenitudinem habere voluit mente reuoluimus ad noſtrum officium pertinere, vt poſtquam fel. rec. Iulius Papa Secundus prædeceſſor noſter exiſtimans quemadmodum ipſe Petrus Apoſtolorum Princeps haberetur. Ita etiam Baſilicam ſub eius inuocatione in dicta Vrbe dedicatam, ædificij pulchritudine & magnificentia inter alias principatum obtinere debere, ipſam propterea demoliendam duxerat, vt eam ædificio longe ampliori & magis admirabili reficeret, & inſtauraret.

§. 2. Quod ipſe Iulius morte præuentus, ſucceſſiue Leo X. & Adrianus VI. Romani Pontifices, etiam prædeceſſores noſtri variis cauſantibus impedimentis perficere non potuerunt id omni conatu ac totis viribus aggrederemur, dignum quin potius debitum duximus, quod illius Fabrica etiam communi fauore & diligentia proſequenda eſſet.

At ipſe & ſucceſſores Pot. hoc opus perficere non valuerunt.

§. 3. Et vt Fabrica ipſa proſperiores ſucceſſus amplecteretur, ac pia Chriſti fidelium ſuffragia pro eadem Fabrica eroganda fideliter exigerentur, conſeruarentur, & in Fabricam ipſam & non alium vſum conuerterentur, prouidere volentes, reuocatis per nos primitus quibuſcumque Officialibus præfectis ad opus dictæ Fabricæ, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, & conditionis forent, etiamſi Pontificali dignitate, aut Cardinalatus honore præfulgerent per dictos prædeceſſores, & nos, ac Sedem Apoſtolicam eatenus deputatis, ac omnibus commiſſionibus & facultatibus eis conceſſis & factis, eiſque ab huiuſmodi præfectione, & aliis officiis ac commiſſionibus abſolutis, vnum Collegium fabricæ beati Petri de Vrbe nuncupandum omnium Oratorum Chriſtianorum Regum & Principum; Rerumque publicarum ac ſingularum nationum, in noſtra Romana Curia degentium Curialium digniorum ex eis numerum ſexaginta non excedentium, ad hoc de mandato noſtro tunc electorum, loco quorum pro tempore decedentium, vel ſe diutius abſentantium, alij earumdem nationum ſimiliter eligi poſſent, ſic tamen quod dictum numerum ſexaginta non excederent, auctoritate Apoſtolica Motu proprio ereximus & conſtituimus, ipſique Collegio adminiſtrationem curam, & directionem ac omne regimen dictæ Fabricæ plenarie commiſimus, prout in noſtris inde confectis literis plenius continetur.

Et ideo hic Pont. ad curandam perfectionem d. Fabricæ Collegium Deputatorum inſtituit vt in conſt. 3. ſup.

§. 4. Cognoſcentes autem ad tanti operis abſolutionem, facultates Cameræ Apoſtolicæ quam pluribus debitis & aliis oneribus grauatæ, non ſufficere, & opus ipſum tam ſublime & excelſum, ad finem optatum, abſque piis & largis Chriſti fidelium erogationibus, & aliis ſubſidiis, perduci non poſſe, ac conſiderantes indulgentias, & alias gratias tam ſpirituales quam temporales, per præfatos Prædeceſſores in fauorem dictæ Fabricæ conceſſas iamdudum expiraſſe, Motu ſimili & ex certa ſcientia ac Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, præfatis Collegio & ab eis ad infraſcripta, in genere vel in ſpecie deputandis, aut ſubdelegandis, vt ad biennium à publicatione præſentium literarum in valuis dictæ Baſilicæ tribus diebus continuis faciendas computandum, & deinde ad noſtrum & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum, cum quibuſcumque vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, tam Eccleſiaſticis, etiam Religioſis quam ſæcularibus per totum Orbem conſtitutis.

Et modo pro ſubuentione eiuſdem Fabricæ, dat Collegio auctoritatem componendi ſuper.

§. 5. Super quibuſcumque male ablatis, incertis, vel per vſurariam prauitatem quæſitis, etiam certis quæ fœnerator ab alio fœneratore extorſiſſet, & quæ ipſe requiſitus vſuras reſtituere paratus non eſſet.

Male ablatis incertis.

§. 6. Vel alicui priuatæ Eccleſiæ deberentur, in quibus tamen Romana Eccleſia de iure communi ſuccedere poſſet.

Debitis Eccleſiæ cui Romana ſuccederet Eccleſia.

§. 7. Ac etiam bonis quæ ad alicuius manus perueniſſent, & illa habentes quibus reſtitui deberent ignorauerint, vel dubitauerint, quamquam mala ablata per eos non exiſtant, ſeu alias illa ad eos peruenerint.

Reſtituendis perſona incerta.

§. 8. Et ſimiliter de eis quæ Deo eius Sanctis & eorum intuitu pauperibus & aliis piis locis in genere, & abſque vlla ſpeciali determinatione, & propriis nominibus perſonarum non expreſſis, pure in diem vel ſub conditione, etiam per viam ſubſtitutionis, vel tranſlationis, aut alias quomodolibet relicta fuerunt, ac biennio & beneplacito huiuſmodi durantibus relinquentur, tam pro præterito, quam futuro temporibus, etiam ante illorum purificationem vel diei aduentum aut ceſſionem componere, ita vt ſoluta aliqua quantitate pro dicta Fabrica eiſdem Collegio ſeu deputandis vel ſubdelegandis ab eis dumtaxat à reliquorum ſic relictorum, male ablatorum ac per vſurariam prauitatem extortorum ſeu ad eos alias peruenerint, & cui ea reſtituere debeant dubitanter ignorant, vt præfertur, reſtitutione

Legatis piis incertis

abſoluti exiſtant, & vltra reſtituere minime teneantur eis concedere.

Inexacta etiam Ordinario donata vel relicta pro incertis, &c.

§. 9. Ac illa quæ tempore publicationis literarum Indulgentiarum Iulij, & Leonis ac Adriani prædeceſſorum, huiuſmodi in exacta remanſerunt, etiamſi illa Ordinariis pro ipſis tamen incertis quomodolibet relicta, donata,& quæ eis quouiſmodo obuenerint. Necnon quę ab ipſis Ordinariis vel eorum nomine, poſt ipſam publicationem exacta,& eis quoquo modo ſoluta, ac etiam quæ ante ipſam publicationem pro ipſis certis aut incertis perſonis, & locis non debebantur, ſed poſt publicationem prædictam poſtea deberi cœperunt, etiamſi ea Ordinariis, vt præmittitur relicta, donata, aut obuenta, tamquam eis indebita per ipſos Collegium, & deputandos, ſeu ſubdelegandos ab ipſis nomine dictæ Fabricæ liberę exigi ac repeti, & allequi poſſe,& debere decernimus, etiam cenſuris Eccleſiaſticis ac pecuniariis pœnis, aliiſque iuris remediis opportunis inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

Bona Eccleſiarum, & beneficiorum reſtituenda, &c.

§. 10. Ac cum quibuſcumque qui bona Eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumlibet haberent, & iudicialiter deficientibus probationibus, ad illorum reſtitutionem compelli non poſſent, etiamſi per eos probari poſſet.

Relictis pro male ablatis.

§. 11. Quæ bona omnia ac quæcumque legata, & alias quomodolibet etiam hæreditatis titulo pro male ablatorum reſtitutione relicta hactenus, & quæ relinqui ac largiri contigerit in futurum biennio, & beneplacito huiuſmodi durantibus in quibuſcumque teſtamentis donationibus cauſa mortis, codicillis, aut aliis vltimis voluntatibus per quoſcumque, & vbicumque factis.

Legatis pro locis, & perſonis incertis vel abſentibus & ignoratis.

§. 12. Et quæ durante biennio, & beneplacito huiuſmodi fient quibuſcumque incertis Eccleſiis, & piis locis aut perſonis ſimiliter incertis vel abſentibus, taliter quod propter ipſorum abſentiam merito ab eis notitia haberi non poſſet.

Reſtituenda ei, cui receptio non competit.

§ 13. Ac etiam quæ reſtitutioni ſubiacerent, ſed in eis vel ad ea perſonis quibus illa fieri deberet, receptio non competeret.

Exponendis in prandijs conuiuijs,& ſpectaculis, in diebus feſtiuitatum.

§. 14 Necnon omnes, & ſingulas pecunias, & res alias, quæ in prandiis ac conuiuiis, & publicis ſpectaculis, in aliquibus celebritatibus ea voto ſtatuto ſeu conſuetudine in aliquibus locis exponi conſueuerunt, & biennio ac beneplacito huiuſmodi durantibus exponi debent.

Declaratio quod prædicta procedant etiamſi ſuper his, & alijs lis vbique pendeat.

§. 15. Etiamſi ſuper illis, & aliis quibuſcumque rebus, & bonis ad dictam Fabricam quomodolibet ſpectantibus,& pertinentibus, inter ipſam Fabricã,& quoſuis alios coram olim præfectis, & Officialibus eiuſdem Fabricæ, aut dilectis filiis ſupradictæ Cameræ Clericis, ſeu Curiæ cauſarum Cameræ eiuſdem generali Auditore vel quibuſcumque aliis Iudicibus, & Commiſſariis quauis auctoritate fungentibus, etiamſi Cardinalatus honore præfulgeant in Romana Curia vel extra eam lis etiam in ſecunda vel vlteriori inſtantia indeciſa pendeat ad ipſam Fabricam applicamus.

Cõmiſſio omnium cauſarum Fabricã concernentium Iudici d Fabricæ, iuxta cea menteom bullę hãc precedentis.

§. 16. Ac omnes, & ſingulas cauſas eamdem Fabricam concernentes, in quauis inſtantia, vt præmittitur, pendentes, earum omnium ſtatum, & merita præſentibus pro expreſſis habentes, à dictis Iudicibus, & Commiſſariis harum ſerie aduocamus, illaſque in eo ſtatu in quo reperiuntur, præfatis Collegio iuxta facultates eis in dictis prioribus literis noſtris per nos conceſſas, vlterius ad audiendas cognoſcendas, decidendas, & fine debito terminandas committimus.

Authoritas Collegij ad componendũ, cum occupantibus bona Eccleſiarum & beneficiorum.

§. 17. Super reſtitutione bonorum Eccleſiarum, Monaſteriorum,& beneficiorum huiuſmodi, competenti recepta portione, vel quantitate pro eis in Fabricam huiuſmodi conuertenda ſimiliter componere, & ipſos ſic ea tenentes ab vlteriori eorum reſtitutione libere abſoluere, & quod illa retinere libere, & licitè poſſint in poſterum eis concedere.

Electionemq; confeſſorum dandi, eleemoſynam Fabricæ præſtantibus.

§. 18. Ac eiſdem Chriſti fidelibus qui cum præfatis Collegio ſeu deputandis vel ſubdelegandis ab eis de aliqua eleemoſyna pro dicta Fabrica conuenerint, vt idoneum poſſint eligere confeſſorem, ſæcularem vel cuiuſuis Ordinis etiam Mendicantium Regularem, qui eorum confeſſione diligenter audita pro commiſſis per eligentem delictis, & exceſſibus, ac peccatis quibuſlibet quantumque grauibus, & enormibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis caſibus ac cenſuris Eccleſiaſticis, etiam ab homine ad alicuius inſtantiam latis de conſenſu partium, etiam ratione interdicti incurſis, & quorum abſolutio dictæ Sedi eſſet reſeruata (præterquam machinationis in perſonam Summi Pontificis, occiſionis Epiſcoporum, aut aliorum Prælatorum, & iniectionis manuum violentarum in illos, & alios Prælatos, falſificationis bullarum, & literarum Apoſtolicarum, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ac ſententiarum, & cenſurarum occaſione Aluminum Tulphæ noſtræ, ac de partibus infidelium ad fideles contra prohibitionem noſtram delatorum incurſarum) ſemel in vita, & in mortis articulo, & in non reſeruatis caſibus, totiens quotiens id petierint eos abſoluere, ac ei in mortis articulo plenariam omnium peccatorum indulgentiam, & remiſſionem impendere ac pœnitentiam ſalutarem iniungere. Necnon emiſſa per eos vota quæcumque, vltramarino, ingreſſus Religionis, & caſtitatis votis dumtaxat exceptis, in vtilitatem dictæ Fabricæ, ſi confitentis ad id acceſſerint facultates, ſin autem, in alia pietatis opera commutare. Ac iuramenta quæcumque ſine alicuius præiudicio relaxare, ac ſimoniæ in ordinibus vel beneficiis Eccleſiaſticis commiſſæ labe pollutos, ad ipſum opus contribuentes, ſimiliter abſoluere, & cum eis ſuper irregularitate ſi quam cenſuris huiuſmodi ligati Miſſas, & alia diuina officia non tamen in contemptum clauium celebrando, aut alias in diuinis ſe immiſcendo ſeu alias quomodolibet etiam beneficia Eccleſiaſtica præmiſſorum occaſione vel alias debitæ occupando, præterquam ratione homicidij voluntarij,& bigamiæ contraxerint,& vt in ſusceptis ordinibus miniſtrare, ac ſi quæſita beneficia Eccleſiaſtica quæ ea tunc eis de nouo collata cenſeantur retinere, liberè, & licitè valeant diſpenſare, omnemq; inhabilitatis, & infamiæ maculam, ſiue notam ex eis prouenientem abolere, ac eis fructus per eos indebitè perceptos, etiam ratione omiſſionis horarum Canonicarum,& diuinorum officiorum remittere poſſit, liceatque eiſdem Chriſti fidelibus Euchariſtiam,& alia Eccleſiaſtica Sacramenta ab eodem confeſſore vel alio ſacerdote cuiuſuis Ordinis etiam Mendicantium Regulari per eos eligendo quocumque tempore, præterquam in Paſchate Reſurrectionis, & ſine alicuius præiudicio recipere, ac ipſorum decedentium corpora etiam tempore interdicti auctoritate ordinaria appoſiti Eccleſiaſticæ tradi poſſint ſepulturæ ſine pompa, ac quæcumque Eccleſiam, vel Capellam per eos eligendam deuote viſitando toe & ſimiles indulgentias, ac peccatorum remiſſiones conſequantur, quas conſequerentur ſi ſingulis diebus Quadrageſimalibus ſingulas dictæ Vrbis,& extra eam Eccleſias quæ à Chriſti fidelibus propter ſtationes Vrbis viſitari ſolent perſonaliter viſitaſſent. Ac vt eiſdem Quadrageſimalibus,& aliis temporibus prohibitis, ouis, butyro, caſeo,& aliis lacticiniis, carnibus vero de vtriuſque Medici conſilio vti, frui, & veſci libere, & abſque conſcientiæ ſcrupulo poſſint,& valeant, ipſique Collegium,& quibus vices ſuas in genere vel in ſpecie duxerint committendas poſſint ſummam pecuniariam pro præmiſſis declarare, taxare,& limitare. Ac facultatem eligendi confeſſorum huiuſmodi per eorum patentes literas eorum ſigillò ſigillatas, etiam abſque inſertione præſentium literarum concedere. Necnon nobilibus, & Presbyteris, ac graduatis, indulgere vt habeant altare portatile, ſuper quo cum debitis reuerentia, & honore in locis ad hoc congruentibus, & honeſtis etiam non ſacris, & Eccleſiaſtico interdicto ordinaria auctoritate interpoſitis, dummodo cauſam non dederint huiuſmodi interdicto etiam antequam illuceſcat dies, circa tamen diurnam lucem, in ſua,& ſuorum familiarium domeſticorum præſentia Miſſas,& alia diuina officia per ſeipſos qui Presbyteri ſunt, aut pro tempore erunt, celebrare, ſeu per alios ſacerdotes celebrari facere, ac tempore interdicti huiuſmodi diuinis intereſſe libere poſſint auctoritate Apoſtolica præfata tenore præſentium licentiam,& facultatem concedimus.

Ad hęc vide omnino quæ notabo infra a a bullã Pauli III. n. 31. Dum ad vniuerſos.

§. 19. Mandantes vniuerſis,& ſingulis locorum Ordinarius,

Inhibetur adverſus cõtra venientes. nariis, Abbatibus, & aliis cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & preeminentiæ exiſtant, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac quingentorum ducatorum auri Fabricæ prędictæ applicandorum pœnis ipſo facto incurrendis, ne publicationem, & prædicationem earumdem præſentium in eorum Ciuitatibus, & Diœceſibus, vbi & quando ac quotiens opus fuerit faciendam impedire neue aliquid prætextu publicationis petere, aut etiam à ſponte offerentibus recipere, aut in præmiſſis, & circa ea aliquam fraudem vel dolum committere. Nec illos quos abſolui, & cum quibus diſpenſari vigore præſentium ab ipſis Collegio vel deputandis aut ſubdelegandis ab eis contigerit quouis modo moleſtare vel impedire, aut pœnas aliquas pro caſu in quo, vt præfertur, diſpenſatum fuerit, ea ſtatuto vel conſuetudine, ſeu alias exigere per ſe vel alium, ſeu alius quouis modo audeant vel præſumant, ac decernentes confeſſionalibus per præfatos Collegium, & deputandos vel ſubdelegandos ab eis, pro tempore conceſſis, & eorum ſigillo duntaxat munitis plenariam fidem adhiberi debere.

Clauſula derogatoria. §. 20. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon quibuſuis aliis applicationibus, & conceſſionibus dictorum legatorum, & incertorum ablatorum, ac priuilegiis, & indultis Apoſtolicis quibuſcumque Ordinibus, Eccleſiis, Huſpitalibus & aliis piis locis, ac miſerabilibus perſonis, in genere, vel in ſpecie ſub quibuſuis verborum formis, & clauſulis, etiam motu proprio, & ſcientia ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſimilibus forſan factis, & conceſſis, aut in poſterum fiendis, & concedendis, necnon dictarum, & ſimilium facultatum, & gratiarum ſuſpenſione, per nos in præſenti anno Iubilęi ad ſimiliter noſtrum, & dictæ Sedis beneplacitum de fratrum noſtrorum conſilio facta, quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de ipſis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales id importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſeruanda eſſet illorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſsè de ſimili noſtra ſcientia, & poteſtatis plenitudine derogamus, ac cuiquam nolumus vllatenus ſuffragari, ceteriſque contrariis quibuſcumque aut ſi aliquibus vel eorum Ordinibus ab eadem Sede indultum exiſtat, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Verum quia difficile foret præſentes, &c.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. An. 1. 1. Iunij. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimoquinto, Kalendis Iunij, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

X. Approbatio, & extenſio conſtitutionum Pij II. Pauli II. Sixti IV. Iulij II. & Leonis X. contra Homicidas, bannitos, ſumenteſque vindictam de propinquis offendentis, necnon brigoſos, &c. Ac Barones, & Communicates eorũ Territoria à prædictis non cuſtodientes in ſtatu Eccleſiaſtico.

Vltra has bullas, alias tibi indicabo infra in Sixti Quinti conſt. 6. Hoc noſtri vbi etiam huius conſtitutionis confirmatio habetur.

Edita A. D. 1524. *CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. IN Sancta B. Petri Sede diuina diſponente clementia, meritis licet imparibus, conſtituti, conſiderantes quod licet Deus, qui ex præcipui amoris ſui dulcedine hominem ad imaginem ſuam creauit, in lege Veteri populo illi rudi, & infirmo mandauerit proximum diligi, inimicum vero in odium haberi permiſerit: tamen ſecundum Euangelicam doctrinam, quæ legi veteri excellentior atque perfectior eſt, præcipit etiam inimicum diligi, & tranſgreſſorem huius legis vltionem expectare debere innuit, cum dixit: Qui gladio ferit, gladio peribit. Vt igitur lex ab omnibus ſeruetur, nec gladiorum impunitas à quoquam ſperari poſſit, & qui virtutis amore nolunt, ſaltem formidine pœnæ à vetitis abſtineant, ad officium noſtrum ſpectare duximus, illa quæ pro pace, & quiete Ciuitatum, & Terrarum temporali dominio nobis, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ mediate vel immediate ſubiectarum, ac ciuium, & incolarum in eis degentium, à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus ſtatuta, & ordinata fuiſſe comperimus, vt eo maiorem obtineant firmitatem, quo ſæpius fuerint Apoſtolico præſidio communita, noſtri præſidij munimine corroborare, ac etiam de nouo ſtatuere, & ampliare, prout rationabiles cauſæ perſuadent, & in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

§. 1. Dudum ſiquidem poſtquam per fel. rec. Pium Papam II. &c. *Pius II. edidit bullã hic cit.*

Omittitur reſiduum narratiuæ, quia ipſam bullam habes ſup. Ad reprimendas.

§. 2. Et deinde cum Alma Vrbe, &c. Piæ mem. Paulus Papa, &c. *Paulus II. aliã edidit bullam hic indicatam.*

Omittitur narratiua huius bullæ quoniam ipſam bullam habes ſup Viros.

§. 3. Ac ſucceſſiue recolendæ memoriæ Sixtus Papa IV. ſimiliter prædeceſſor noſter, accepto per eum, quod contenta in litteris Pij prædeceſſoris huiuſmodi à certis annis tunc elapſis citra non fuerant obſeruata, & ex illorum non obſeruantia ſubditi præfatæ Eccleſiæ procliuiores fuerant ad homicidia committenda, ac fere paſſim quotidie homicidia perpetrabantur, & homicidæ præfati ideo ad illa committenda promptiores exiſtebant, quia ſperabant latere, & ſuorum exceſſuum remiſſionem conſequi facile poſſe, ac deteſtabilem, & horrendam talium Sicariorum nequitiam, ad aliorum cautelam iuris remediis proſequi ſtudio cupiens indefeſſo, habita ſuper iis cum fratribus ſuis præfatæ Eccleſiæ Cardinalibus deliberatione matura, de illorum conſilio, per ſuas litteras decretaque Pij prædeceſſoris huiuſmodi, ac prout illa concernebant omnia, & ſingula in dictis litteris Pij prædeceſſoris præfati contenta approbauerat, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreuerat, ac voluerat, & de eorumdem fratrum conſilio ſtatuerat, & ordinauerat, quod condemnati eatenus, & quos in poſterum condemnari contingeret vbilibet, in Ciuitatibus Terris, & locis prædictis pro homicidio, ſiue vt principales, ſiue vt auxilium, conſilium vel fauorem præſtantes, ſuarum condemnationum irremiſſionem, aut contra illas ſaluum conductum & licentiam ſecure in loco, patrati criminis, vel infra quinquaginta milliaria, vt præfertur, propinquo nullatenus obtinere poſſent ab alio, quam à Romano Pontifice, qui pro tempore eſſet, & alicuius alterius, etiam Legati de latere remiſſio nemini ſuffragaretur. Et ſi forſan contingeret eumdem Romanum Pontificem ad remiſſiones, ſiue ſaluum conductum huiuſmodi procedere, talis remiſſio per præoccupationem proceſſiſſe cenſeretur, & nemini prodeſſe poſſet, niſi in illa verus Sixti prædeceſſoris huiuſmodi tenor de verbo ad verbum, non autem per clauſulas idem importantes inſertus foret: ac ſpecifica, & determinata cauſa exprimeretur, quæ eumdem Romanum Pontificem induceret ad derogandum eiſdem litteris Sixti prædeceſſoris, quæ cum tam matura deliberatione ab eodem prædeceſſore emanarunt. *Sixtus IV. approbauit bullam Pij II.*

§. 4. Et demum ſanctæ memoriæ Iulius Papa II. etiam prædeceſſor noſter, &c. *Iulius II. edidit aliã cõſt. hic cit.*

Omittitur narratiua huius bullæ, quia eam habes ſup. Cum homines.

§. 5. Cum ſimilis mem. Leo Papa X. etiam prædeceſſor noſter, &c. *Leo X. alteram hic indicatam.*

Omittitur itidem hæc narratiua bullæ, ſiquidem eam habes ſup Omnes.

§. 6. Cum autem ſicuti facti notorietas atteſtatur plures Vrbis, Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum locorum, *Hic modo Pont. confirmat prædictas*

&

bullas Pij II. Pauli II. Sixti IV. Iulij II. & Leon X.

& tenimentorũ, ac Regni, & partium prædictorum cnorta litteras prædeceſſorum huiuſmodi, elata ceruice, deuenire, & ſe aduerſus Iuſtitiæ clypeum, & tutelam rebelles conſtituere præſumant, ac cenſuras, & pœnas prædictas in eiſdem litteris contentas, ſenſu reprobo paruipendere non vereantur, in animarum ſuarum perniciem, diuinæ Maieſtatis offenſam, & reipublicæ læſionem. Nos quorum eſt, ſceleratorum inſolentiis, quibus aduerſus Deum, & proximum, ac prædictæ Sedis auctoritatem veluti Catholicæ profeſſionis inimici ſæuiunt, ſalubriter reprimendis, ne ipſorum inualeſcat præſumptio, & peruerſitas extollatur intendere, ſed criminoſorum temeritatem (vltrice iuſtitia) cohibere, ne litteræ prædictæ quæ prouida deliberatione ab ipſis prædeceſſoribus emanarunt, contemptibiles reddantur, ſed exceſſuum perpetratores, debita animaduerſione puniantur, opportunis remedijs prouidere volentes, Motu proprio, non ad aliquorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtrà mera deliberatione, & ex certa ſcientia, ſingulas Pij, Pauli, Sixti, Iulij & Leonis prædeceſſorum litteras huiuſmodi, cum ſtatuti ordinationis, extenſionis, additionis, inhibitionis, decreti, declarationis, confiſcationis, incorporationis, applicationis, voluntatis, & mandati, ac omnibus, & ſingulis alijs in eis reſpectiue contentis clauſulis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, approbamus, & innouamus, ac perpetua roboris firmitate ſubſiſtere, & per ſingulos, quos litteræ ipſæ concernunt, ſub excommunicationis, anathematis, maledictionis, infamiæ, ſuſpenſionis, diffidationis, criminis læſæ Maieſtatis, ſeditionis, rebellionis, confiſcationis, depoſitionis, priuationis, inhabilitatis, & interdicti, ac alijs cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, & temporalibus in eiſdem litteris contentis, quas contrauenientes eo ipſo incurrant, perpetuo inuiolabiliter obſeruari debere decernimus.

Et decernit Homicidas non ſolum à loco delicti per 50. milliaria, vt cõſtituerat Pius II. ſed à quibuſcumq; terris & locis S. R. E. exules eſſe debere.

§. 7. Illaſque etiam ad hoc vt homicidæ, Sicarij, exiticij, criminoſi, rebelles, aliique infames propter homicidia, aut alia nefanda per eos perpetrata, exceſſus crimina, & delicta, in Ciuitatibus, Terris, Caſtris, vel locis eorum, ſeu in quibus tunc morabantur Banniti, & condẽnati, etiam habita pace ab hæredibus, filijs ſeu cõſanguineis occiſorum, aut partium læſarum, non ſolum à locis circumuicinis vſque ad quinquaginta milliaria, ſed etiam ab omnibus, & ſingulis Ciuitatibus, Terris, Caſtris, & locis etiam Regni, & partium prædictorum, nobis, & dictæ Romanæ Eccleſiæ quomodolibet mediate vel immediate ſubiectis, Banniti, & exules ſint, & eſſe cenſeantur, nec in illis ſeu eorum aliquo, etiam prætextu cuiuſuis licentiæ, ſaluiconductus, remiſſionis, reductionis reuocationis, vel alterius gratiæ per eos deſuper quomodolibet pro tempore obtentæ, moram trahere poſſint, & ſi in eis reſederint, vel reperti fuerint, capi, detineri, & incarcerari, ac iuxta criminum, & exceſſuum per eos perpetratorum qualitatem, & litterarum Pij prædeceſſoris huiuſmodi tenorem ſub pœnis in eiſdem litteris contentis per Officiales Ciuitatis, Terræ, Caſtri, vel loci in qua, vel in quo deprehenſi fuerint, debitis pœnis plecti, ſeu inde educi, & ad ſuum ſeu Officiales, ad quos criminum, & exceſſuum eorumdem punitio de iure vel conſuetudine pertinet remitti debeant, extendimus, & ampliamus. Et nihilominus præmiſſa omnia, & ſingula, prout per Pium, Paulum, Sixtum, Iulium, & Leonem prædeceſſores præfatos ſtatuta, & ordinata, inhibita, decreta, & declarata fuerunt, ita vt Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini temporales, Vicarij Feudatarij, Capitanei, Magnates, Principes, Communitates Ciues Officiales, & perſonæ, ac alij ad quos prædictæ, & præſentes litteræ concernunt, ac ipſorum ſinguli, litteras, & in eis contenta huiuſmodi non obſeruantes, & illis quomodolibet directe, vel indirecte contrauenientes, ac eis adhærentes, eorumque fautores, & complices, ſingulas cenſuras, & pœnas prædictas, eo ipſo abſque alia declaratione incurrant, & incurriſſe cenſeantur de nouo.

Receptantib. Bannitos imponit pœnas his expreſſas.

§. 8. Quodque Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini in temporalibus Vicarij, & Feudatarij Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum, & locorum etiam Regni, & partium prædictorum nobis, & eidem Eccleſiæ immediate ſubiectorum, aliquos noſtros, & dictæ Eccleſiæ hoſtes, & inimicos, aut ſubditos exules, bannitos, & facinoroſos cuiuſcumque ſtatus, vel conditionis fuerint, publice, vel occulte, vllo vnquam tempore recipere, & acceptare nullatenus præſumant. Et ſi aliquos ad eorum dominia, & territoria confugere contigerit, illos ex eorum dominijs vel territorijs, huiuſmodi expellere, ſeu ad ſimplicem iuſſionem vel requiſitionem noſtram vel ſucceſſorum noſtrorum quo voluerimus, ſeu ſucceſſores ipſi voluerint tute conduci facere. Ac quod præmiſſa à ſuis ſubditis inuiolabiliter obſeruentur, omni excuſatione ceſſante cum effectu curare, ſub ſimilibus priuationis & rebellionis, ac crimine læſæ Maieſtatis pœnis, ſi contrafecerint eo ipſo incurrendis.

Communitates & alij ſub pœnis de quibus hic contin. ea exhib. homicidas complices & fautores.

Quod confirmauit Pius IV infra in conſtit. 17. In eminenti & Pius V conſt. 10 Ex ſuperna. & Sixt. V. in rub. ...

§. 9. Necnon vt homicidæ, fautores, & complices præfati facilius capi, & puniri poſſint quod Communitates Ciuitatum, & Vniuerſitates Terrarum Caſtrorum, & locorum, in quibus ſeu quorum territorio diſtrictu, & ditione, dicta homicidia perpetrabuntur, ſub interdicti Eccleſiaſtici, & duorum millium per Communitates, ac mille ducatorum per Vniuerſitates, necnon Ciuitatum Terrarum, & locorum eorumdem domicilij, Barones, Vicarij, aut alij in temporalibus domini, ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ, & quinque millium ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ irremiſſibiliter applicandorum eo ipſo, abſque alia declaratione incurrendis pœnis, eoſdem homicidas, complices, & fautores ſtatum capere, ac omnem exactiſſimam diligentiam, de qua per publica documenta fidem etiam facere teneantur capi facere. Et ſi eos capere nequiuerint, ſtatim commiſſum homicidium Vniuerſitatibus, ſeu incolis, & habitatoribus Oppidorum circumuicinorum, ad quæ declinabunt, aut declinare poterunt notificari, Communitates vero, & domini in temporalibus prædicti, ad quorum ditionem tales declinabunt, cum primum id ad eorum notitiam deuenerit, eos apprehendere ſeu apprehendi, Quod ſi non potuerint, ſimiliter id Vniuerſitatibus ſeu incolis, & habitatoribus vicinorum Oppidorum, & locorum, ad quæ declinabunt, aut veriſimiliter declinare poterunt inſinuare, & captos ad eorum Iudices ordinarios traducere, & tradere ſub ſimilibus pœnis teneantur, & debeant, ſtatuimus, ordinamus, inhibemus, & declaramus.

Facultates quibuſcumq; conceſſas abſoluendi homicidas reuocat.

§. 10. Et ne facilitas veniæ incentiuum præbeat delinquendi, quibuſuis dictæ Sedis Legatis etiam de latere, ac Nuncijs, & Prouinciarum Rectoribus, necnon noſtris, & dictæ Romanæ Eccleſiæ Vicarijs in temporalibus pro tempore exiſtentibus, & præfatis Communitatibus omnem ſuper abſolutionibus homicidiorum huiuſmodi per nos, & prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, ac Sedem eamdem ſub quauis forma, & verborum expreſſione conceſſam, approbatam, & innouatam, auctoritatem, & facultatem, reuocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus. Et ſi quando ſimiles abſolutiones per nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices ac Sedem præfatam concedi contigerit, illas per iudices, & officiales, ad quos pertinet, niſi trinæ litteræ Apoſtolicæ, ſub interuallo vnius menſis pro ſingulis litteris huiuſmodi cum expreſſa derogatione præſentium, deſuper emanauerint, ullatenus admitti vel obſeruari volumus.

Executores iſtius conſtit. deputat.

§. 11. Quocirca dilectis filijs Franciſco tt. S. Mariæ in Transtiberim Presbytero Cardinali, noſtro, & pro tempore exiſtenti Camerario, Cameræ Apoſtolicæ Clericis, & Præſidentibus, ac vniuerſis, & ſingulis Legatis Prouinciarum noſtrarum, & alijs Rectoribus, & Gubernatoribus, ac Officialibus Ciuitatum, Terrarum, & partium prædictarum, nobis, & dictæ Eccleſię mediate, vel immediate ſubiectarum, Motu ſimili mandamus, quatenus pręſentes literas ſolemniter, in ſingulis Prouincijs, Ciuitatibus, Terris, & locis prædictis publicari, necnon omnia, & ſingula in eis contenta inuiolabiliter obſeruari faciant, & mandent. Contrafacientes quoſuis cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis, vel præeminentiæ ſint ſententias, cenſuras, & pœnas antedictas damnabiliter incurriſſe declarent, & declarationem huiuſmodi per

eos

eos faciendam, in libris maleficiorum conſcribi, & adnotari mandent, & faciant. Necnon capitales prædictas ſententias à Miniſtris Iuſtitiæ abſque alicuius incurſu irregularitatis exequi procurent. Reales autem irremiſſibiliter exigant, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Necnon pro exactione pœnarum pecuniarum huiuſmodi contra Communitates, & Vniuerſitates, ac eorumdem inobedientium in temporalibus dominorum vaſſallos, propter eorum huiuſmodi inobedientiam, repræſalias concedant, nec realiter, & cum effectu exequi faciant.

Domicelli, & Barones remoueant homicidas, & eorum complices ad Officiales Sedis Apoſt.

§. 12. Attentius hortantes, & requirentes in Domino Barones, & Domicellos, ac in temporalibus dominos dicti Regni, necnon illius Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum, & locorum Gubernatores, & Officiales pro tempore exiſtentes, vt præfatos homicidas fautores, & complices capiant, & capi procurent, captoſque ad Præſides noſtrarum Prouinciarum, vnde ipſi homicidæ, fautores, & complices originem traxerint conduci, & eis realiter conſignari ſimiliter cum effectu faciant.

Clauſula derogatoria.

§. 13. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis quæ dicti prædeceſſores in præfatis eorum literis voluerunt non obſtare contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. P. An. 1. die 12. Iunij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimoquarto, Pridie Idus Iunij, Pont. noſtri Anno primo.

XI. Approbatio Congregationis Clericorum Regularium (qui deinde Theatini nuncupati ſunt) cum elargitione omnium gratiarum, & priuilegiorum Congregationis Canonicorum Regularium Lateranen.

Alia priuilegia hic idem Pont. poſtea conceſſit inf. in conſt. 38. Dudum aliaque dedit Pius V. in ſua conſt. 31. Ad immarceſcibilem.

Andream Auellinum huius Congregationis Clericum inter Beatorum numerum retulit S.D.N. Vrban. VIII. in eius Conſt. 42. In Sede inf. tom. 4.

Edita A. D. 1524.

CLEMENS PAPA VII. Venerabili fratri Io. Petro Epiſcopo Theatino, & dilecto filio Gaetano presbytero Vicentino, ac eorum ſocijs, & ſucceſſoribus.

Quidam magis quieta Deo ſeruire volentes, ſub habitu clericali, in communi, & de communi viuere cæperūt, & vota ſubſtantialia emittere volentes, aſſenſum Papa petierunt.

EXponi nobis nuper feciſtis, quod vos, & nonnulli alij eiuſdem propoſiti, ſocij veſtri, diuina, vt creditur, inſpiratione ducti, cupientes cum maiori animi quiete, Deo ſeruire, & illi magis pio deſiderio adhærere poſſe, tria ſubſtantialia religioſæ vitæ, paupertatis ſcilicet, caſtitatis, & obedientiæ vota emittere, & ſub ſolito, ac communi habitu clericali in vnum habitantes, & in communi viuentes, ac Deo humiliter, & deuote quantum ipſe dederit ſeruientes, ſub noſtra, & Apoſtolicæ Sedis humili, & immediata ſubiectione, & ſpeciali protectione, clericalem vitam ducere decreuiſtis, ſupplicariſque nobis feciſtis, vt de noſtræ, atque huius ſanctæ Sedis Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis, ſolitaque clementia, in præmiſſis benigne annuentes, de eis, quæ ad huius vitæ propoſitum conducere, aut quomodolibet expedire videntur, vobis ſocijs, ſucceſſoribuſque veſtris prouidere dignaremur.

Quæ eis illum impartitur, eoſdemque ſub Sedis Apoſt. protectione recipit.

§. 1. Nos, qui omnium Chriſti fidelium piis, & honeſtis deſiderijs libenter annuimus, veſtrum in hac parte laudabile deſiderium, plurimum in Domino commendantes veſtriſque huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, vobis, & cuilibet veſtrum, vt quandocumque viſum fuerit, poſſitis tria ſubſtantialia religioſæ vitæ, vt petitis, Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ vota publice emittere, & in manibus cuiuſcumque Presbyteri ſæcularis, vel cuiuſuis Ordinis regularis, ſolemniter profiteri, ac ſub ſolito, & communi habitu clericali, ſubque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi, ac de communi viuentes, in locis religioſis, aut ſæcularibus, prout vobis ab illis, quorum loca ipſa fuerint, conceſſum fuerit, ſeu expedire videbitur, ſub noſtra, & ſanctæ huius Sedis Apoſtolicæ immediata ſubiectione, & ſpeciali protectione in vnum habitare.

Præpoſitumque eligendi.

§. 2. Atque ex vobis, inter vos ſingulis annis Superiorem eligere, Præpoſitum nuncupandum, qui vſque ad triennium, & non vltra confirmari poſſit.

Alios ad religionem recipiendi.

§. 3. Alioſque quoſcumque ſæculares clericos, quauis dignitate fulgentes, ſeu laicos, qui, Deo inſpirante, ad huiuſmodi vitæ propoſitum, & communem viuendi modum, ſeſe conferre voluerint, recipere, & poſt annuam probationem, ad talem trium votorum profeſſionem, in manibus Superioris, ſeu Præpoſiti emittendam, ad huiuſmodi communem viuendi modum admittere.

Conſtitutioneſque opportunas edendi facultatem concedit.

§. 4. Necnon ſtatuta quæcumque, ordinationes, & conſtitutiones, de omnibus, & ſingulis, quæ ad huiuſmodi vitæ propoſitum conducere, moreſque & inſtitutum honeſte, & deuote clericaliter viuendi concernere videbuntur, de Miſſis præcipue, & aliis diuinis officiis, ſeu horis canonicis, prout vobis melius videbitur celebrandis, & recitandis, licita tamen, & honeſta, rationabilia, & bonis moribus, & ſacris canonibus non contraria, facere, edere, & pro tempore facta, edita, corrigere, reformare, & in parte vel in totum immutare, ac de nouo alia, prout vobis expedire videbitur, inſtituere, & ordinare, ac iuxta illa viuere, quæ poſtquam à vobis condita, edita, reformata, inſtituta, aut immutata, & ordinata, ac nobis, ſeu ſucceſſoribus noſtris exhibita fuerint, Apoſtolica auctoritate approbata, & confirmata ſint, & eſſe cenſeantur.

Priuilegia & gratias Congregationis Canonicorum Lateranenſis elargitur.

Tuſchas conceſſa etiam fuiſſe priuilegia omnium Ordinum, & ſignanter Societatis Ieſu, in bulla cit. in rub.

§. 5. Et vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, conceſſionibus, & gratiis, ſpiritualibus, & temporalibus, quibus potiuntur, & gaudent, aut in futurum potientur, & gaudebunt, Canonici Regulares Lateranenſis Congregationis, perſonæ, & loca eorum, vos, perſonæ, & loca veſtra, vti, potiri, & gaudere poſſitis. Quorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & de verbo ad verbum inſertis haberi volumus, ita vt literæ Apoſtolicæ ſuper eiſdem priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, conceſſionibus, & gratiis, eiſdem conceſſis, vel pro tempore concedendis, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, & inuocationibus, & diebus, ad libitum veſtrum expediri poſſint, perinde, ac, ſi illa, omnia, & ſingula non ſolum per clauſulas generales, ſed per eorum tenorum de verbo ad verbum expreſſionem, & inſertionem, fuiſſent vobis per has noſtras litteras, ſub hac ipſa die, expreſſe, & ſpecialiter conceſſa, tenore præſentium ex certa noſtra ſcientia, & ex Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis, vobis, ac ſociis, & ſucceſſoribus veſtris, in perpetuum concedimus pariter, & indulgemus, & ad præmiſſa omnia, & ſingula quibuſcumque impedimentis, & contradictionibus amotis, liberam, plenamque auctoritatem, & facultatem elargimur.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obſtantibus nomine, dignitate, & officio Epiſcopali, quæ Ioanni Petro ſupradicto per alias noſtras literas reſeruauimus, Apoſtoliciſque aut aliis generalibus, aut ſpecialibus conſtitutionibus, ordinationibus, etiam iuramento, aut alia quauis firmitate roboratis, etiam ſi quæ ſpecialiter, ſeu de verbo ad verbum exprimenda eſſent, quæ pro expreſſis haberi, & quibus quoad effectum præſentium dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, aliiſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

D. P. An. 1. die 24. Iulij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 24. Iunij 1524. Pont. noſtri Anno primo.

XII. Declaratio circa expenſas fieri permiſſas Militiæ de Calatraua, Ordinis Ciſtercienſis, de communi Theſauro dictæ Militiæ.

De

De hac Militia atque Theſauro, vide ſup. in conſt. 16. Iulij II. Romani. & alia attende in conſt. 1. Adriani VI. Dum intra.

Edita An. D. 1525. *CLEMENS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Exordium. ROmanus Pontifex ex iniuncto ſibi deſuper Apoſtolicæ ſeruitutis officio, ad ea libenter intendit per quæ ſinguli Chriſti fideles, ſub Regularibus præſertim Militiis, pro fidei Catholicæ defenſione inſtitutis militantes, expenſas neceſſarias, & alia onera eis pro tempore incumbentia, abſque aliquo conſcientiæ ſcrupulo ſubire valeant, eorumque, & Catholicorum Regum deſuper ſibi ſupplicantium votis libenter annuit, prout id conſpicit in Domino ſalubriter expedire.

Iulius II edidit conſt. de qua hic. §. 1. Sane chariſſimus in Chriſto filius noſter Carolus Romanorum Rex Illuſtris in Imperatorem electus, qui etiam Caſtellæ, Legionis, Aragonum, & Vtriuſque Siciliæ Rex, per Sedem Apoſtolicam deputatus Militiæ de Calatraua Ciſtercienſis Ordinis, perpetuus Adminiſtrator exiſtit, ſuo, & dilectorum filiorum vniuerſorum, Priorum, Præceptorum, Fratrum, & Militum dictæ Militiæ huiuſmodi per dilectum filium Ramirum Nuñez de Aguilera Præceptorem domus de Meſtanca Militiæ, & Ordinis prædictorum, Toletanæ Diœceſis, Nuntium ſuum ſuper hoc ad nos deſtinatum, nuper nobis exponi fecit, quod poſtquam olim pro parte claræ mem. Ferdinandi Aragonum, & Siciliæ prædictorum tunc Regis, ac eiuſdem Militiæ perpetui Adminiſtratoris per Sedem eamdem etiam deputati, felicis recordationis Iulio Papæ II. prædeceſſori noſtro expoſitum fuerat, &c.

Omittitur reſiduum narratiuæ, quia ipſa bulla Iulij eſt ſup. Romani.

Poſtea ex Theſauro, ſue hac Militia de Calatraua, in caſus huc relatos expone e conſueuerunt, ſed pro conſcientia ſecuritate, hunc Pont. permiſſio petitur. §. 2. Dicta Militia ex tunc Theſaurum ipſum iuxta formam ſtatutorum, ordinationum, & literarum prædictarum habere. Et licet exinde omnes, & ſingulas expenſas pro neceſſitatibus, negotiis, rebus, honore, & vtilitate eiuſdem Militiæ, ac illius Monaſteriorum, & locorum, illorumque onerum eis pro tempore incumbentium neceſſarias ſupportare, & facere conſueuerint, prout facere potuiſſe credunt, tamen ipſi, vel eorum aliqui, qui timoratæ, & ſcrupuloſæ conſcientiæ exiſtunt, pro eorum conſcientiarum tutiori cautela, illas, quas hactenus facere conſueuerunt, & alias ſimiles, vel diſſimiles neceſſarias expenſas, ſiue ſint pro defenſione, & protectione prædictis, ſiue etiam pro Monaſteriis, & aliis locis dictæ Militiæ, eorumque fabricis, aut etiam pro expeditione quarumcumque literarum etiam Apoſtolicarum in fauorem Militiæ, & Monaſteriorum, locorum ac perſonarum prædictorum expediendarum, ac ſatisfactione, ſeu remunerationе illorum, qui pro earum expeditione, ac aliis eorum, & ſingulorum rebus, negotiis, vtilitate, vel honore, auxilium, conſilium, vel fauorem, præſtiterint, & aliorum onerum eis pro tempore incumbentium ſupportatione, & ex Theſauro prædicto, iuxta pro tempore ordinationem, deliberationem, & conſilium Caroli Regis in Imperatorem electi, & pro tempore dictæ Militiæ Adminiſtratoris, ſeu Magiſtri, & Capituli Generalis, vel Seniorum, Priorum, Præceptorum, Fratrum, & Militum dictæ Militiæ Adminiſtratoris, libere facere cuperent. Quare pro parte Caroli Regis in Imperatorem electi, ſeu Adminiſtratoris, ac Priorum, Præceptorum, Fratrum, & Militum modernorum prædictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus eis in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ideo Pontifex e Theſauro expenſas de quibus hic certo modo ſoluere indulget. §. 3. Nos igitur eorum laudabili deſiderio in præmiſſis annuentes, ac Priores, Præceptores, Fratres, & Milites modernos prædictos, eorumque ſingulos, à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, Carolo Regi in Imperatorem electo, & Adminiſtratori, ac pro tempore exiſtenti Magiſtro, ſeu Adminiſtratori, necnon Maiori, & aliis Præceptoribus, Prioribus, Fratribus, & Militibus modernis, & pro tempore exiſtentibus Militiæ huiuſmodi, quod ipſi de cætero perpetuis futuris temporibus omnes, & ſingulas expenſas tam pro Militia, quam Monaſteriis, & aliis locis, eorumque fabricis, rebus, & perſonis prædictis, quam etiam pro expeditione quarumcumque literarum etiam Apoſtolicarum pro eis, & aliorum ſingulis, ac aliorum onerum eis incumbentium, necnon ſatisfactione, remuneratione, & recompenſatione illorum, qui in illis, & aliis eorum negotiis, rebus commodo, vtilitate, fauore, honore, vel oneribus ſuis, aliquid fecerint, aut ad id faciendum conſilium, conſenſum, & fauorem præſtiterint, ex Theſauro prædicto, de conſilio Capituli Generalis, vel ſaltem Diffinitorum, aut Seniorum illius, facere libere, & licite valeant, indulgemus, ac ipſæ expenſæ ſic pro tempore factæ, quando videlicet per Carolum Regem in Imperatorem electum modernum, ac pro tempore exiſtentem, Adminiſtratorem, vel Magiſtrum, de Diffinitorum, & Seniorum in eius Curia pro tempore reſidentium, quando vero per Diffinitores, & Seniores, aut Capitulum prædictos etiam modernos, & pro tempore exiſtentes de Caroli Regis in Imperatorem electi Adminiſtratoris moderni, & Magiſtri pro tempore etiam exiſtentium prædictorum eiuſdem Militiæ factæ fuerint, bene factæ ſint, & eſſe cenſeantur, ac pro bene factis habeantur, & reputentur, ſtatuimus, & ordinamus, ac literas prædeceſſoris huiuſmodi etiam ad præmiſſa extendimus & ampliamus.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, & Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac Militiæ, & ordinis, eorumque Monaſteriorum, & locorum prædictorum etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, omnibus, quæ idem prædeceſſor noſter, in dictis literis voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Nulli ergo, &c. *Quibuſcumque non obſtantibus.*

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimoquinto, Idibus Ianuarij, Pont. noſtri Anno ſecundo. *D. P. An. die 13. Ian.*

Priuilegia, indulta, & exemptiones Auditorum Rotæ Romanæ. XIII

Confirmationem, & extenſionem habes inf. in conſt. 12. Pauli III. Romani. Moderationes vero vide in Pij V. conſt. 73. Sacroſanctum, & in alijs bullis citatis hic in apoſtillis. Et de alijs Rotam concernentibus, indicabo plene in Pij IV. conſt. 44. In throno.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Edita An. D. 1525.

Exordium. COnuenit æquitati Romani Pontificis digna pro meritis præmia compenſantis, illis potiores gratias, & fauores impartiri efficaciter, qui non ſolum pro ipſo Romano Pontifice, ſed etiam pro vniuerſali Eccleſia, ac Sedis Apoſtolicæ honore, & perſonis ad illam confluentibus iuſtitia miniſtranda grauiora ſolicitudinis ſtudia, prompta voluntate iugiter perferre, & factis euidentia deſignante maiora eidem Sedi deuotionis obſequia ſtudioſius impendere dignoſcuntur, vt exinde eorum deuotio augeatur, & fides illorum cunctis plenius innoteſcat, ac alij eorum exemplo ad ſimilia propenſius excitentur.

§. 1. Hinc eſt quod nos debita conſideratione penſantes continuos labores, quos dilecti filij cauſarum Palatij Apoſt. Auditores, & eorum Locatenentes, nunc & pro tempore exiſtentes circa cauſas ipſas audiendas, & fine debito decidendas ad publicam vtilitatem, & eiuſdem Rom. Pontificis honorem permaximum in dies noſcuntur ſuſtinere, ac propterea volentes eos, qui etiam noſtri, & Rom. Pontificis pro tempore exiſtentis Capellani exiſtunt, condignis fauoribus, & prærogatiuis prout debitum reputamus proſequi. *Cauſa conceſ.*

§. 2. Motu

Priuilegium circa pluralitatem beneficiorum.

§. 2. Motu proprio non ad ipſorum Auditorum, & Lateranen. vel aliorum pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, cum eiſdem Auditoribus, & Locatenen. nunc. & pro tempore exiſtentibus, ac eorum ſingulis, vt quæcumque quatuor curata ſeu alias inuicem incompatibilia ſecularia, aut vno, vel duobus, ſeu tribus ex eis, ſeo abſque illis vnum cum cura vel ſine cura, cuiuſuis etiam Cluniacen. vel Ciſtercien. Ordinis regulare, necnon quæcumque alia tria ſimilia vel diſſimilia ſub ſingulis tribus tectis quarumcumque trium Cathedralium etiam Metropolitanarum, vel Collegiatarum, aut aliarum Eccleſiarum conſiſtentia, alias ſe inuicem, & cum dictis incompatibilibus beneficiis compatientia beneficia Eccleſiaſtica, etiamſi alterum beneficiorum ſub eiſdem tectis conſiſtentium com cura, aut quomodolibet eorum Canonicatus, & præbenda, & tam illa quam incompatibilia ſecularia dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia in Cathedralibus etiam Metropolit. vel Collegiatis, & dignitates ipſæ io Cathedralibus etiam Metropolitanis poſt Pontificales maiores ſeu Collegiatis Eccleſiis huiuſmodi principalis, aut tria ex eis Parochiales Eccleſiæ vel earum perpetuæ Vicariæ ſeu talia mixtim, Regulare vero beneficia huiuſmodi Prioratus, præpoſituras, dignitates, dignitas etiam Conuentualis, perſonatus, adminiſtratio vel officium fuerint, & ad Prioratum, præpoſituram, præpoſitatum, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes vel officia huiuſmodi conſueuerint, qui per electionem aſſuoti, eiſque cura immineat animarum, ſi eiſdem Auditoribus, & Locatenentibus alias canonice conferantur, aut ipſi eligantur, præſententur, vel alias aſſumantur ad illa, & instituantur in eis, recipere, & inſimul ſecularia in titulum ac regulare in commendam ſub eiſdem tectis conſiſtentia, videlicet ſi doo Canonicatus, & doæ præbendæ ac totidem dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia ad annum à die habitæ pac ſice per eoa vtriuſque illorum poſſeſſioois computandum dumtaxat. Si vero alia fuerint, ac incompatibilia ſecularia, necnon regulare beneficia huiuſmodi quoad vixerint retinere, illaque ſimul vel ſucceſſiue, ſimpliciter vel ex cauſa permutationis quoties eis placuerit dimittere, & eidem commendæ cedere, ac loco dimiſſi vel dimiſſorum aliud vel alia ſimile vel diſſimile, aot ſimilia vel diſſimilia beneficium ſeu beneficia Eccleſiaſticum vel Eccleſiaſtica, quatuor dumtaxat curata ſeu alias inuicem incompatibilia ſecularia, aut cum vno vel duobus ſeu tribus ex eis, vel abſque illis vnum cum cura vel ſine cura cuiuſuis etiam Cluniac. & Ciſtercien. Ordinis regulare, necnon quæcumque tria alia ſimilia vel diſſimilia ſub ſingulis tribus tectis quarumcumqoe trium Eccleſiarum conſiſteotia alias, vt præfertur, compatientia ſimiliter recipere, & inſimul ſecularia in titulum, regulare in commendam ſub eiſdem rectis conſiſteotia, videlicet ſi duo Canonicatus, & duæ præbendæ, aot totidem dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia ad annum, vt præfertur, computandum. Si vero alia fuerint, ac incompatibilia, necnon regulare beneficia huiuſmodi dummodo inter ipſa quatuor, incompatibilia ſecularia plures quam tres parochiales Eccleſiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ, & ſub ſingulis tribus tectis conſiſtentia poſt dictum annum duo Canonicatus, & duæ præbendæ, aut totidem dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia, ac regulare beneficia huiuſmodi officium clauſtrale noo exiſtant, quoad vixerint, vt præfertur, retinere, necnon debitis, & cooſuetis ipſius regularis beneficiis ſupportatis oneribus de reſiduis illius fructibus, redditibus, & prouentibus, ſicuti illud in titulum pro tempore obtinentes de illis diſponere, & ordinare potuerunt ſeu etiam debuerunt (alienatione tamen quorumcumque bonorum immobilium, & pretioſorum mobilium dicti regularis beneficij eis penitus interdicta) diſponere, & ordinare liberè, & licitè valeat. Ac quod ipſi Auditores, & Locatenentes, ac eorum ſinguli, naturales in omnibus regnis, dominiis, & prouinciis exiſtant, ac in ipſis, & eorum ſingulis quæcumque quorumqoe, & qualiacumque cum cura, & ſine cura beneficia Eccleſiaſtica ſecularia, & regularia, etiam vt præfertur, qualificata alias eis canonice conferenda perinde ac ſi ibidem oriundi, & nati fuiſſent, etiam recipere, & retinere liberè, & licite poſſint, ac de illis aut qualitate locorum in eorum literis mentionem facere minime teneantur. Quodque ratione quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum curatorum ſeu ex ſtatuto, fundatione, aut alias ſactos etiam præsbyteratus ordines requirentium per eoſdem Auditores, & Locatenentes, ac eorum ſingulos pro tempore obtentorum vſque ad ſeptennium à fine anni à iure conceſſi computandum, ad aliquem ex ſacris ordinibus huiuſmodi promoueri minime teneantur, nec ad id à quoquam inuiti coarctari poſſint auctoritate Apoſtolica tenore præſentium de ſpecialis dono gratiæ diſpenſamus, eiſque pariter indulgemus.

Hoc reuocatũ eſt in bullis ⁊c. in rub.

Facultas abſoluendi ſicut Ordinarij.

§. 3. Et inſuper præfatis Auditoribus, & Locatenentibus, & eorom cuilibet, vt omnes, & ſiogulas vtriuſque ſexus perſonas quarumcumque Parochialium Eccleſiarum, ac dignitatum vel aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum curam animarum habentium per eos pro tempore obtentorum, per ſe ipſos vel alios ab eis deputandos earumdem perſonarum confeſſionibus diligenter auditis, io omnibus, & ſiogulis caſibus in quibus Ordinarij locorum de iure vel conſuetudine abſoluere poſſint quoties ad eos confeſſionis cauſa confugerint abſoluere, eiſque pœnitentiam ſalutarem iniungere.

Teſtandique etiam de bonis acquiſitis ex beneficijs.

Reuocatio vide in Pio V. ⁊c in rub. cũ aliis ibi not.

§. 4. Necnon de omnibus, & ſingulis bonis mobilibus, & immobilibus vbilibet conſiſtentibus cuiuſcumque quantitatis, & qualitatis, etiamſi in pecunia fuerint quæ ad eos, & eorum quemlibet, etiam Archiepiſcopos vel Epiſcopus etiam ratione ſuarum quibus nunc præeſſe dignoſcuntur, aut aliarum Cathedralium, etiam Metropolitanarum ad quas eos transferri contigerit Eccleſiarum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, ſecularium, & regularium, obtentorum & obtinendorum quomodolibet pertinent, & pertinebunt, acquiſitis, & acquirendis, tam in vita quam etiam vltima voluntate eorum inter conſanguineos, & alias qualcumqoe perſonas, ac loca, necnon pro expenſis funerum, ac remuneratione eorum qui ſibi viuentibus ſeruiuerint diſponere, erogare, teſtari, codicillari, ac illas alias in pios, & quoſcumque alios tamen licitos vſus prout eis videbitur expedire, conuertere, libere, & licite valeant.

Transferendi & etiam reſignandi beneficia, &c.

Hoc reuocauit Pius V. ibidem.

§. 5. Ac prædicta necnon omnia, & ſingula alia beneficia Eccleſiaſtica cum cura, ſæcularia, & quorumuis Ordinum regularia per ipſos Auditores, & Locatenentes, ac eorum ſingulos in titulum, & commendam, ac inuicem ſeu aliis ad eorum vitam vnita, pro tempore obtenta, necnon in quibus, & ad quæ ius eiſdem Auditoribus, & Locatenentibus competit, & competere poterit in futurum, ac de quibus eis prouiſum etiam illorum poſſeſſione non habita, ſeu prouideri mandatum, vel conceſſum fuerit, ſimpliciter aut pro alio vel aliis ſimili, vel diſſimili, aut ſimilibus, vel diſſimilibus beneficio ſeu beoeficiis Eccleſiaſtico, vel Eccleſiaſticis, cum quibuſuis perſonis cum eis permutare volentibus, ac cauſa permutationis huiuſmodi, in qua tamen nulla illicita pactio, ſeu ſimoniaca prauitas interueniat, in quorumcumque ordinariorum locorum, aut Canonicorum Metropolit. vel aliarum Cathedralium Eccleſiarum, ſeu aliarum perſonarum in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutarum ad id per eos eligendorum, vel eligendarum manibus extra Romanam Curiam, præfatæ Sedis vel cuiuſuis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita reſignandi, commendis oecnon iuri, & conceſſionibus etiam literis Apoſtolicis non confectis cedendi, ac diſſolutioni vnionum huiuſmodi conſentiendi, ipſiſque Ordinariis, Canonicis, & perſonis in dignitate conſtitutis, reſignationes, & ceſſiones huiuſmodi ab eiſdem Auditoribus, & Locatenentibus, ſimpliciter vel ex eadem cauſa etiam permutantibus perſoois ex dicta cauſa dumtaxat extra eamdem Curiam auctoritate prædicta recipiendi, & admittendi, ac vniones, annexiones, & incorporationes prædictas diſſoluendi. Necnon ea quæ ſimpliciter reſignauerint, & quorum commendis, aut iuri, & conceſſionibus ceſſerint, ſeu vnionum diſſolutioni conſenſerint perſonæ ſeu perſonis idoneæ, vel idoneis ad id per ipſos Auditores, & Locatenentes nominandæ, ſeu no-

minandis, & quæcumque quotcumque, & qualiacumque beneficia Eccleſiaſtica obtinentibus, & expectantibus, quibus, & non aliis etiamſi ante reſignationes ſeu ceſſiones huiuſmodi per eos nominatæ fuerint, conferri poſſint, & quæ ex eadem cauſa cum eis permutantibus. Quæ verò ipſæ compermutantes perſonæ reſignauerint beneficia huiuſmodi etiamſi, vt præfertur qualificata, & cum permutantium huiuſmodi ſimilem facultatem non habentium beneficia huiuſmodi diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruata ſeu affecta fuerint, eiſdem Auditoribus, & Locatenentibus conferendi, & de illis etiam prouidendi, ac omnia, & ſingula alia in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna faciendi, ac exequendi plenam, & liberam auctoritate, & tenore prædictis motu ſimili facultatem concedimus.

Priuilegium circa reſidentiam. Reuocationē vide in conſt. 91. Pij IV. In ſupremo. cum ibi not.

§. 6. Ac eiſdem Auditoribus, & Locatenentibus, & eorum ſingulis etiam in dicta Curia aut aliquo beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura per eos pro tempore obtentorum reſidendo, in aliis beneficiis Eccleſiaſticis ſimiliter per eos in quibuſuis Eccleſiis ſiue locis pro tempore obtentis reſidere minime teneantur, nec ad id inuiti compelli poſſint. Et nihilominus omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus beneficiorum prædictorum etiam, vt præfertur qualificatorum cum ea integritate (quotidianis diſtributionibus dumtaxat exceptis) liberè percipere valeant, cum qua illos perciperent ſi in eiſdem beneficiis perſonaliter reſiderent, dictiſque beneficiis per Capellanos ſeu Vicarios idoneos ad eorum nutum amouibiles in diuinis deſeruire, & animarum curam illis imminentem exercere, ac quæcumque Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrari facere quoties opus fuerit, Diœceſani loci, & cuiuſuis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita liberè, & licitè valeant, nec ad reſidendum in illis per quempiam cogi poſſint.

Facultas recitandi horas canonicas horis poſtpoſitis.

§. 7. Eiſque, & eorum cuilibet, vt quoad vixerint quoties eis placuerit per ſe ipſos aut cum vno, vel duobus ſociis etiam familiaribus ſuis per eos pro tempore eligendis horas canonicas diurnas pariter, & nocturnas, ac alia diuina officia ſecundum vſum, & morem Romanæ Eccleſiæ, etiam anticipatis, vel poſtpoſitis horis dicere, & recitare liberè, & licitè valeant. Nec ipſi aut eligendi ſocij huiuſmodi ad alium vſum ſuper hoc obſeruandum teneantur, nec ad id à quoquam etiam ratione beneficiorum Eccleſiaſticorum per eos pro tempore obtentorum inuiti poſſint coarctari.

Facultas eligendi Confeſſores, qui in caſibus reſeruatis (exceptis hoc expreſſis) abſoluere poſſint. Quod declaratur in ſin.
Et intellige vt in Clem VII cōſt. 113. Quæcumque.

§. 8. Quodque ipſi, & eorum ſinguli aliquem Præsbyterum ſæcularem, vel cuiuſuis Ordinis regularem in eorum poſſint, & quilibet eorum poſſit eligere confeſſorem, qui vita eis comite in caſibus dictæ Sedi reſeruatis (prætetquam offenſæ Eccleſiaſticæ libertatis, criminum hæreſis, rebellionis, aut conſpirationis in perſonam, vel ſtatum Romani Pontificis, ſeu Sedem Apoſtolicam, falſitatis literarum Apoſtolicarum, ſupplicationum, & commiſſionum, inuaſionis, deprædationis occupationis, deuaſtationis terrarum, & maris, dictæ Romanæ Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubiectorum, offenſæ perſonalis in Epiſcopum, vel alium Prælatum prohibitionis deuolutionis cauſarum ad Romanam Curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ſemel ſingulis annis, & quoties de eorum morte timendum extiterit, in aliis vero quoties fuerit opportunum confeſſione eorum diligenter audita pro commiſſis eis debitam abſolutionem impendat, & iniungat pœnitentiam ſalutarem, necnon vota quæcumque (vltramarino, liminum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac S. Iacobi in Compoſtella, ac Caſtitatis, & Religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat, quodque confeſſor quem duxerit eligendum omnium peccatorum ſuorum de quibus corde contriti, & ore confeſſi fuerint, etiam ſemel ſingulis annis, & quoties de eorum morte timendum fuerit, vt præfertur, plenariam remiſſionem à pœna, & culpa eis in ſinceritate fidei, vnitate Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia, & deuotione noſtra, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium perſiſtentibus dicta auctoritate Apoſtolica concedere poſſit, ſic tamen quod idem confeſſor de eis, de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda, eis per eos ſi ſuperuixerint, vel alios ſi forſan tunc tranſierint faciendam iniungat, quam ipſi vel illi facere teneantur.

Priuilegium celebrādi ante diem, & in locis int. dictis. Hoc vlterius declaratur.

§. 9. Liceatque eis habere altare portatile cum debitis reuerētia, & honore, ſuper quo in locis ad hoc congruentibus, & honeſtis, ſine iuris alieni præiudicio, & cum qualitas negotiorum pro tempore ingruentium id exegerit, & antequam eluceſcat dies, circa tamen diurnam lucem. Et ſi forſan ad loca interdicto Eccleſiaſtico tam ordinaria, quam Apoſtolica auctoritatibus ſuppoſita ipſos declinare contigerit, in illis, clauſis ianuis, non pulſatis campanis, & ſubmiſſa voce, excommunicatis, & interdictis excluſis, in eorum & familiarium ſuorum domeſticorum, ac ſex aliarum perſonarum vtriuſque ſexus per eos, & eorum quemlibet eligendarum præſentia, dummodo ipſi, vel illi cauſam non dederint interdicto, nec id eis contigerit quod ſpecialiter interdici poſſint, per ſe ipſos qui presbyteri fuerint, aut proprium vel alium ſacerdotem idoneum ſæcularem, vel regularem, Miſſas, & alia diuina officia celebrari, ſeu celebrari facere, & Eccleſiaſtica Sacramenta recipere, ac eorum tempore interdicti huiuſmodi decedentium corpora Eccleſiaſticæ tradi poſſint ſepulturæ etiam cum aliqua funerali pompa.

Facultas conſequendi ſtationes Vrbis, proprium Capellam viſitando.

§. 10. Et inſuper duas Eccleſias, ſeu duo vel tria altaria in locis vbi ipſos Auditores, & Locatenentes, ac eorum quemlibet pro tempore morari contigerit, per eos, & eorum quemlibet pro tempore eligendas, ſeu eligenda ſingulis diebus Quadrageſimalibus, & aliis anni temporibus, & dum in Curia reſederint, eorum proprium Capellam, diebus tamen audientiæ, viſitando, ſingulas indulgentias, & peccatorum remiſſiones conſequantur, quas conſequerentur ſi ipſi eiſdem temporibus, & diebus Baſilicas, & Eccleſias Stationum Vrbis, & extra eam ad id deputatas perſonaliter viſitarent.

Facultas circa vſum ouorum.

§. 11. Eiſque & eorum cuilibet, ac eorum familiaribus prædictis, vel diebus, & temporibus quibus eſus carnium, ouorum, caſei, butyri, & aliorum lacticiniorum eſt prohibitus, eiſdem ouis, caſeo, butyro, & aliis lacticiniis, ac de vtriuſque Medici conſilio carnibus abſque conſcientiæ ſcrupulo vti, & veſci.

Priuilegium circa expectatiuas. Tu vide diſpoſitionem Pij V in eius conſt. 71. Sacroſanctum.

§. 12. Ipſique Auditores, & Locatenentes nunc, & pro tempore exiſtentes, ac eorum ſinguli literas gratiarū expectatiuarum quoties eas generaliter concedi contigerit, abſque aliqua ſignatura deſuper expedienda in prima earum expeditione ad tres collationes per eorum quemlibet eligendas, & tria beneficia cuiuſcumque taxæ ſeu annui valoris illorum fructus, redditus, & prouentus fuerit, etiamſi vnus ex dictis beneficiis alias ſub eorumdem Auditorum eorumue Locatenentium gratiis expectatiuis, eorumue collationum, mutationibus, reualidationibus, & extenſionibus pro tempore comprehenſis eidem diſpoſitioni Apoſtolicæ ex quauis cauſa, præterquam ratione vacationis illius apud Sedem prædictam aut familiaritatis continuæ commenſalitatis noſtræ, & tunc viuentis Romani Pontificis, aut cuius tempore vacationis ad id conſenſus requirendus foret alicuius dictæ Eccleſiæ Cardinalis generaliter reſeruatū, vel ex generali Apoſtolica reſeruatione, ac alias quomodolibet affectum fuerit expedire, & ipſum beneficium ſic generaliter reſeruatum ſeu affectum acceptare, conſequi, & obtinere, necnon beneficia ſub huiuſmodi gratiis expectatiuis, & illarum collationum mutationibus, reualidationibus, & extenſionibus comprehenſa, etiam in eorum à dicta Curia abſentia per procuratorem tam in dicta Curia, quam extra eam, etiam in genere acceptare, & de illis etiam prouideri facere, ac alias diligentias requiſitas per ſe, vel alios facere, ac inſtrumenta in ſpecie ex ſuis notis generalibus acceptationum, & aliarum diligentiarum prædictarum extrahi facere, & obtinere, ac Notarij ſic in genere rogati inſtrumenta in ſpecie ex ſuis notis generalibus deſuper facta ad inſtantiam Auditorum, & Locatenentium prædictorum, ad quos id concernet extrahere dumtaxat, & publicare poſſint reſpectiue, & debeant.

De inſtrumentis, omnia ...

§. 13. Et ad ſatisfaciendum regulæ ſiue conſtitutioni de publicādis acceptationibus, & prouiſionibus, ac

illis

Vicandis prouiſiones beneficiorum. Tu habes reuocationẽ in Greg. XIII. conſt. 35. Humano.

illis intimandis poſſeſſoribus, ſeu eis ad iudicium euocandis pro tempore editæ, etiam ratione prædictarum expectatiuarum, aut aliarum gratiarum, & reſeruationum quarumcumque minime teneantur. Ac eorum fratres, & nepotes tam deſcendentes quam Collaterales ac amicos ſeu beneuolos, & familiares ipſorum in toto, vel in parte, aut ſimpliciter, vel quoad vnam, vel plures ſeu ſingulas gratiarum expectatiuarum eis pro tempore conceſſarum, & illarum mutationum, reualidationum, & extenſionum collationis proſequendis antelationibus, prærogatiuis, priuilegiis, & indultis eiſdem Auditoribus, & Locatenen. in aſſecutione beneficiorum vigore gratiarum huiuſmodi acceptandorum pro tempore conceſſis loco ſui nominare, & quod ſic nominatis prærogatiuis Auditoribus & Locaten. conceſſis, & concedendis huiuſmodi in aſſecutionibus beneficiorum Eccleſiaſticorum ſub collationibus ad quos nominati fuerint comprehenſorum, quæ vigore literarum deſuper conficiendarum duxerint acceptanda, vti, potiri, & gaudere, ac in omnibus, & ſingulis quibus ipſi Auditores, & Locatenentes immediate præferuntur (dilectis filiis literarum Apoſtolicarum de Maiori præſidentia Abbreuiatoribus, & earumdem literarum Scriptoribus dumtaxat exceptis) immediate præferri, & anteferri valeant, ac ſi eiuſdem Palatij Auditores vere, & non ficte, aut aggregati per priuilegium exiſterent, ita tamen quod Auditores ipſi ſuas gratias expectatiuas, ac illarum extenſiones, & collationum mutationes, ſeu reualidationes proſequentes præfatis nominatis etiam qualitercumque qualificatis omnino præferantur, & præferri debeant.

Indultum pro bullis gratis pro eis expediendis.

§. 14. Quodque ſinguli Auditores, & Locatenen. præfati quaſcumque prouiſionum, commendarum diſpenſationum, vnionum ad vitam, præfectionum, reſeruationum fructuum, penſionum, & aliorum quorumcumque ac facultatum mandatorum, gratiarum, & indultorum, ac alias literas gratiam, vel iuſtitiam ſeu miſtim concernentes à Sede prædicta etiam ratione quarumcumque dignitatum etiam Epiſcopalium, Archiepiſcopalium, & Monaſteriorum, aliorumque beneficiorum eccleſiaſticorum quorumcumque pro tempore per eos à nobis, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus, ac Sede prædicta qualitercumque impetrandas, ac ſibi etiam motu ſimili, & ex certa ſcientia concedendas, & de perſonis eorum conſiſtorialiter faciendas in dilectorum filiorum Abbreuiatorum, Scriptorum bullarum, ac regiſtri, necnon qui etiam de noſtris Apoſtolicis gratiis expectatiuis taxam recipiunt, Sollicitatorum literarum Apoſtolicarum, necnon Secretariorum & Procuratorum Audientiæ noſtræ literarum contradictarum, ab aliis quibuſuis dictæ Curiæ officiis gratis cum ſubſcriptione videlicet (gratis pro Auditore, ſeu Locumtenente Rotæ) per Reſcribendarium literarum earumdem faciendis expedire poſſint, ſint, debeant, dicta auctoritate Apoſtolica earumdem tenore præſentium, motu ſimili pariter indulgemus Mandantes nunc, & pro tempore exiſtentibus literarum prædictarum Reſcribendario, & aliis Scriptoribus, & Abbreuiatoribus, Sollicitatoribus, Secretariis, dictæ Audientiæ Procuratoribus, & quibuſuis aliis dictæ Romanæ Curiæ Officialibus expeditioni literarum huiuſmodi pro tempore Præſidentibus, & Miniſtris, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, priuationis & ſuſpenſionis ſuorum officiorum, & perceptionis emolumentorum eorumdem pœnis, per eos ad quos pertinuerit, & qui eas gratis ſubſcribere, vel concedere noluerint eo ipſo incurrendis abſque alio noſtro aut ſucceſſorum noſtrorum, & Sedis prædictæ vlteriori mandato, eas gratis ſubſcribant, & per omnia vſque ad plumbum, & alia neceſſaria incluſiue omni contradictione, & dilatione ceſſante expediant.

Indultū exemptionis ab Ordinarijs.

§. 15. Propterea Auditores, & Locatenentes prædictos nunc, & pro tempore exiſtentes, ac eorum quemlibet ipſorumque beneficia, & officia Eccleſiaſtica, ac bona quæcumque quæ obtinent, & poſſident, & in futurum obtinebunt, & poſſidebunt, ſub beati Petri, & Sedis prædictæ, ac noſtra protectione, auctoritate Apoſtolica, & tenore ſupradictis pari motu ſuſcipimus, & ab omni iuriſdictione, correctione, viſitatione, dominio, ſuperioritate, & poteſtate quorumcumque Legatorum etiam de latere, ac Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Prælatorum, & Ordinariorum, illorumque Vicariorum, Officialium, Locatenentium, & Iudicum etiam dicta Sede deputatorum nunc, & pro tempore exiſtentium.

Priuilegium exemptionis à decimis, gabellis, &c. Moderationẽ vid. inf. in Paul. V. conſt. 9. In maximis, cum ibi not.

§. 16. Ipſoſque ac eorum res, & bona propria, tam in Vrbe quam extra eam, à ſolutione, & exactione quarumcumque decimarum etiam Apoſtolica auctoritate prædicta pro tempore impoſitarum, pedagiorum, gabellarum, & quorumcumque aliorum onerum tam ordinariorum quam extraordinariorum vbicumque locorum exiſtentium liberamus, liberoſque immunes, & exemptos omnino facimus, conſtituimus, & deputamus, & declaramus. Ita quod Legati Archiepiſcopi, Epiſcopi, Prælati, Ordinarij, Vicarij, Officiales, Locatenentes, & Iudices prædicti etiam ratione delicti ſeu contractus, aut rei de qua ageretur, vbicumque committatur delictum, ineatur contractus aut res ipſa conſiſtat, nullam in eos aut eorum aliquem ſeu illorum beneficia, officia, & bona huiuſmodi, iuriſdictionem, correctionem, viſitationem, dominium, ſuperioritatem, & poteſtatem exercere, aut excommunicationis aliaſue ſententias, cenſuras, & pœnas proferre. Nec exactores decimarum, gabellarum, pedagiorum, & onerum huiuſmodi eos ad aliquam ſolutionem cogere, compellere, & coarctare, aut quicumque alij cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, conditionis, & præeminentiæ Eccleſiaſticæ, vel mundanæ exiſtant, eos ſuper præmiſſis, aut illorum vſu, etiam prætextu cuiuſcumque criminis, vel delicti facti, vel perpetrati ex eorum officio, vel ad inſtantiam quorumcumque directè, vel indirectè quouis quæſito colore, vel ingenio moleſtare, aut alias quomodolibet impedire quoquomodo præſumant.

Clauſula præſeruatiua huius conſtit.

§. 17. Decernentes, & declarantes præſentibus literis, necnon præmiſſis, & aliis priuilegiis, & indultis quibuſcumque eiſdem Auditoribus, & Locatenentibus pro tempore conceſſis ex quauis etiam neceſſario exprimenda cauſa, vel occaſione per nos, & Sedem eamdem in genere, vel in ſpecie, etiam per conſtitutiones Apoſtolicas, ſeu Cancellariæ Apoſtolicæ regulas etiam conſiſtorialiter pro tempore editas aut quaſcumque alias literas Apoſtolicas, etiam quod tenores, & formæ illorum habeantur pro expreſſis, ſeu alias clauſulas, & decreta quæcumque in ſe continentes, etiam quibuſuis dictæ Curiæ Officialibus, etiam præfatis Scriptoribus pro tempore conceſſas, ſeu etiam vigore implicitæ derogationis latiſſime extendere in ſupplicationibus deſuper pro tempore ſignatis appoſitæ derogari, ſeu illa reuocari, caſſari, ſuſpendi, aut in aliquo alterari, ſeu reuocata, ſuſpenſa, vel alterata cenſeri. Aut ipſos Auditores, & Locatenentes ſub eiſdem clauſulis comprehenſos, vel eos illarum prætextu, niſi in eiſdem deſuper pro tempore ſignatis ſupplicationibus illorum omnium nomina propria, & cognomina ſpecifice expreſſa fuerint, exprimi non poſſe, ſed ſemper eoſdem Auditores, & Locatenentes, ac in eis conceſſa priuilegia, indulta, & literas huiuſmodi ab illis exceptos, & excepta, ac priuilegia, indulta, & literas eas conceſſa prædicta valida, & efficacia exiſtere, & ipſis Auditoribus, & Locatenentibus ſuffragari, & quidquid in contrarium pro tempore factum fuerit, pro non facto haberi debere, necnon ex tunc de nouo eo ipſo conceſſa, & innouata, ac in priſtinum ſtatum reſtituta, repoſita, & plenarie reintegrata eſſe, & cenſeri.

Decretum irritans.

§. 18. Sicque in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & Palatij huiuſmodi cauſarum Auditores in qualibet cauſa & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane ſi ſecus ſuper iis à quoquam quauis auctoritate etiam per nos, & Sedem prædictam ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit.

Executores iſtius conſt.

§. 19. Quocirca Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ, generali Auditori, & dictæ Vrbis Gubernatori, ac in eadem Vrbe, & eius diſtrictu noſtro in ſpiritualibus Vicario generali pro tempore exiſtentibus per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenus ipſi, vel duo

aut vnus eorum per ſe vel alium ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcumque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Auditorum, & Locatenentium, ſeu alicuius eorum deſuper fuerint requiſiti ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant auctoritate noſtra eaſdem præſentes, & in eis contenta huiuſmodi firmiter obſeruari, ipſoſque Auditores, & Locatenentes nunc, & pro tempore exiſtentes illas pacifice gaudere, necnon fructus prædictus eis iuxta dicti indulti de illis percipiendis in abſentia huiuſmodi tenorem integre miniſtrari, non permittentes eos per locorum Ordinarios, & dilectos filios Eccleſiarum prædictarũ Capitula, ſeu quoſcumque alios ad reſidendum in eiſdem Eccleſiis ſiue locis compelli, aut alias ſuper præmiſſis contra præſentium tenorem quomodolibet indebite moleſtari, contradictores, moleſtatores quoſlibet, & rebelles per cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, ac alia opportuna iuris remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

Clauſula derogatoria. §. 20. Non obſtantibus ſi dicti Auditores, & Locatenentes in eiſdem Eccleſiis, ſiue locis primam non fecerint reſidentiam perſonalem. Ac ſuper Idiomate quoad Parochialem Eccleſiam, & de non concedendo alicui gratiam expectatiuam extra nationem ſuam, ac non acceptando vigore cuiuſuis gratiæ expectatiuæ aliquod beneficium generaliter reſeruatum ſeu affectum, necnon de inſinuandis, & publicandis acceptationibus beneficiorum vigore gratiarum expectatiuarum acceptatorum, & aliis diligentiis faciendis pro tempore editis, dictæ Cancellariæ regulis, ac fel. rec. Bonifacij VIII. contra exemptos edita, quæ incipit Volentes, ac etiam per quam conceſſiones de fructibus in abſentia percipiendis ſine præfinitione temporis fieri prohibentur necnon quæ incipiunt, Sicut bonus paſtor, & quibus diſponitur, Quod nullus vigore facultatum per Sedem prædictam pro tempore conceſſarum aliqua beneficia Eccleſiaſtica reſignare poſſit, niſi illorum poſſeſſionem pacificam per quatuor menſes habuerit, & nihilominus beneficia ipſa in odium reſignantium vacare cenſeantur eo ipſo, Sixti IV. & Innoc. VIII. ac per quas tertia pars omnium bonorum, de quibus per quoſcumque Prælatos vigore quarumcumque facultatum eis per Sedem prædictam conceſſarum teſtari, ſeu alias diſponi contigerit, Cameræ prædictæ Apoſtolicæ pro illius neceſſitatibus applicata dicitur, Alexandri, Sixti, & aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, ac Lateranen. etiam nouiſſime celebrati, & generalis Conciliorum, & quibuſuis aliis Apoſtolicis, necnon Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac quibuſuis per nos de noſtrorum, & dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium familiarium continuorum commenſalium, & aliis beneficiis Eccleſiaſticis per nos, & Sedem eamdem factis, & pro tempore faciendis ſpecialibus, vel generalibus reſeruationibus, affectionibus, necnon legibus Imperialibus, & municipalibus, ac Regnorum, Prouinciarum, Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum in quibus incompatibilia, & alia ſæcularia, ac regularia beneficia huiuſmodi forſan fuerint, ſeu à quibus ipſa regularia beneficia dependere contigerit, & Ordinum quorum illa extiterint iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis eiſdem Regnis, Prouinciis, Eccleſiis, Monaſteriis, & locis, ac etiam Cluniacen. & Ciſtercien. Ordinibus, necnon quibuſuis perſonis cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, & conditionis exiſtentibus, etiam dictæ Curiæ Officialibus, & eorum Collegiis, etiam literarum earumdem Scriptoribus præfatis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, etiam per modum ſtatuti perpetui, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, etiam ex quibuſuis, & quantumcumque maximis, & vrgentiſſimis etiam neceſſario exprimendis cauſis, ac cum quibuſuis antelationibus, ſuſpenſionibus, reſtitutionibus, declarationibus, atteſtationibus, modificationibus, & aliis efficaciſſimis, & inſolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis, etiam generalibus expreſſe derogantibus, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque & quod huiuſmodi priuilegia, indulta, & literæ cum conceſſionibus, declarationibus, & decretis, ac aliis in eis contentis clauſulis, ſub quibuſcumque derogationibus, reuocationibus ſuſpenſionibus, vel alterationibus per quaſcumque alias ſimiles, vel diſſimiles literas, gratias, priuilegia, facultates, conceſſiones, antelationes, & indulta etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine prædictis pro tempore factis, etiam in quibus de illis ſpecialis mentio fieret, nullatenus includantur, nec eis quomodolibet derogatum, ſeu illa reuocata, ſuſpenſa, vel alterata cenſeantur, ſed ſemper ab illis omnibus excepta exiſtant, & ſi illis demũ quouis modo derogaretur aut derogatum eſſe videretur, quoties eis derogatum fuerit toties illa cum omnibus in eis contentis clauſulis de nouo conceſſa, & in priſtinum ſtatum reſtituta fore, & eſſe, ac vim ſtipulati contractus inter Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, & Sedem huiuſmodi, necnon Scriptores, & alios Officiales pro tempore exiſtentes, ac perſonas præfatas habuiſſe, & etiam in futurum habere debeant. Sicque per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, executores, & delegatos, tam in dicta Curia quam extra eam pro tempore deputatos iudicari debeant, ſublata aliter iudicandi, & interpretandi facultate, aliiſque etiam efficacioribus decretis, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum dominorum temporalium contemplatione, & alias quomodolibet etiam iteratis vicibus per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac etiam per nos, Sedem præfatam conceſſis, & approbatis, ac innouatis, etiam quod Regnorum, & prouinciarum niſi per oriundos, & naturales acceptari vel obtineri, ac Cluniacen. Ciſtercien. & aliorum Ordinum beneficia huiuſmodi, niſi eiuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, aut ipſos Ordines reſpectiue expreſſe profeſſis, ac de conſenſu Abbatum pro tempore exiſtentium, & dilectorum filiorum Conuentuum, Monaſteriorum Cluniacen. & Ciſtercien. Maticonen. & Cabillonen. Diœceſium, aut aliorum Superiorum aliorum Ordinum prædictorum commendari non poſſint, & alias de illis etiam per Sedem prædictam pro tempore factæ commendæ ſeu de illis in huiuſmodi commendam obtinẽdis diſpenſationes conceſſæ nullæ ſint, diſponentibus. Quibus omnibus, & eorum ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, indiuidua & expreſſa mentio habenda, aut alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac formas, & datas illorum, necnon decreta in eis appoſita, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes tamquam de eis plene informati, quoad præmiſſa motu ſimili ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & ſufficienter derogatum eſſe decernimus, contrariis quibuſcumque aut ſi eiſdem locorum Ordinariis à dicta ſit Sede conceſſum, vel in poſterum concedi contingat, quod Canonicos, Rectores, & perſonas Eccleſiaſticas ſuarum Ciuitatum, & Diœceſium etiam in dignitatibus, perſonatibus, adminiſtratione, vel officiis cõſtitutas per ſubtractionem prouentuum beneficiorũ ſuorum eccleſiaſticorum, aut alias compellere valeant ad reſidendum perſonaliter in eiſdem, ſeu ſi Ordinariis, & Capitulis, vel quibuſuis aliter communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum vel in poſterum indulgeri contingat, quod Canonicis, Rectoribus, & perſonis ſuarum Ciuitatum, & Diœceſium etiam in dignitatibus, perſonatibus, adminiſtratione, & officiis cõſtitutis, & in illis non reſidentibus, aut qui in eis primam non fecerint reſidentiam perſonalem conſuetam, fructus, redditus, & prouentus ſuorum beneficiorum Eccleſiaſticorum in abſentia ſua miniſtrare minime teneantur, & ad id compelli non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem & quibuſlibet aliis priuilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus

quorumque

quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Declaratio circa indultum reſidentiæ, &c. vt ſup.

§. 21. Volumus autem quod incompatibilia, ac ſub ſingulis tectis conſiſtentia, & alia ſæcularia necnon regularia beneficia huiuſmodi debitis propterea non fraudentur obſequiis, & animarum cura in eis quibus illa imminet nullatenus negligatur, ſed in eis quorum fructus in abſentia huiuſmodi eoſdem Auditores & Locatenentes percipere contigerit, per bonos, & ſufficientes Vicarios, quibus de eorumdem beneficiorum prouentibus, neceſſaria congrue miniſtrentur, diligenter exerceatur, & deſeruiatur inibi laudabiliter in diuinis, ac regularis antedicta, & ſub ſingulis tectis conſiſtentium beneficiorum huiuſmodi conſueta onera congrue ſupportentur. Ac quod ipſi Auditores & Locatenentes infra dictum annum alterum ex duobus Canonicatibus, & duabus præbendis, aut totidem dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, vel officiis ſub eiſdem tectis conſiſtentibus huiuſmodi quos maluerint pro alio cum tertentis Canonicatu, & præbenda, ſeu dignitate perſonatu, adminiſtratione, vel officio compatibili beneficio permutare, alioquin illos ex duabus præbendis, ac totidem dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus vel officiis ſub eiſdem tectis conſiſtentibus huiuſmodi quos primo aſſecuti fuerint, & quos ea tunc dicto anno elapſo vacare decernimus, dimittere omnino teneantur.

Declaratio, quoad peccata commiſſa ob confidentiam remiſſionis obtinendæ à confeſſoribus eligendis.

§. 22. Et ne, quod abſit, dicti Auditores & Locatenentes propter huiuſmodi gratiam vel conceſſionem eligendi Confeſſorem reddantur procliuiores ad illicita in poſterum committenda, etiam volumus quod ſi à ſinceritate fidei, vnitate dictæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia, & deuotione noſtra, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium deſtiterint, aut ex confidentia eiuſdem remiſſionis vel conceſſionis aliqua forſan commiſerint, conceſſio & remiſſio, & quoad illas præſentes literæ eis nullatenus ſuffragentur.

Declaratio indulti celebrandi ante diem.

§. 23. Ac quod indulto celebrandi ſeu celebrari faciendi ante diem parce vtantur, quia cum in altaris miniſterio immoletur Dominus noſter IESVS CHRISTVS Dei Filius, qui candor eſt lucis æternæ, congruit hoc non noctis tenebris fieri, ſed in luce.

Declaratio circa diſpoſitionem bonorum Eccleſiarum.

§. 24. Necnon vt in eorumdem Eccleſiaſticorum diſpoſitione bonorum iuxta qualitatem reſidui erga Eccleſias à quibus eadem perceperint, ſe liberales exhibeant prout conſcientia eorum dictauerit, & animæ eorum ſaluti viderint expedire.

Et interreſſentia diuinis offic.ps.

§. 25. Ac quod dum diuinis officiis, in aliquibus Eccleſiis contigerit eos intereſſe, illum morem qui in eiſdem Eccleſiis obſeruabitur circa huiuſmodi horas canonicas dicendas ſtudeant obſeruare.

Declaratio circa reſignationes beneficiorum, &c.

§. 26. Quodque ſi ſingulorum beneficiorum prædictorum per eos ſimpliciter reſignandorum, ſeu quorum commendis, aut iuri vel conceſſioni ceſſerint, aut vnionum diſſolutioni conſenſerint, fructus redditus, & prouentus vigintiquatuor ducatorum auri de Camera, ſecundum communem æſtimationem valorem annuum non excedant conferentes, & illi quibus conferentur, & ſi ex dicta cauſa reſignationes huiuſmodi fiant, ac ſuorum & eis ex eadem cauſa collatorū beneficiorum huiuſmodi fructus, redditus, & prouentus inæquales, & maioris, valoris etiāſi ipſa inæqualitas vigintiquatuor florenos ſimiles ſecundum æſtimationem prædictam non tranſcendat ſimiliter conferentes prædicti, & illi, quibus beneficia maioris valoris huiuſmodi collata fuerint, de nominibus, & cognominibus perſonarum, & beneficiorum eorumdem, ac diebus factarum collationum huiuſmodi Præſidentes dictæ Cameræ Apoſtolicæ aut Collectores, vel Subcollectores fructuum, & prouentuum eidem Cameræ debitorum in partibus illis pro tempore deputatos infra vnum ſi citra, & tres menſes ſi vltra montes collationes ipſæ factæ fuerint, iuxta Sixti, & Innocentij prædeceſſorum prædictorum ſuper hoc editas literas, certificare procurent, alioquin beneficia ipſa ſic collata vacare cenſeantur eo ipſo.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. P. A. 2. die 5 Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1525. Nonis Aug. Pont. noſtri Anno 2.

XIV.

Confirmatio Inſtitutionis Monaſterij B. Mariæ Magdalenæ, pro impudicis mulieribus, ad honeſtam vitam ſe conuertentibus in Vrbe, cum declaratione circa ſpolia impudicarum mulierum ei applicata.

De inſtitutione, ac eiuſdem Monaſterij Iudicis iuriſdictione, & alijs vide in Leon. X. conſt. 39. ſup. Saluator. Et an ab his ſpolijs ſint exempta legata ab impudicis mulieribus facta Monaſterio S. Bernardi, vide in conſt. 60. Sixti V. Sacroſancta.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A.D. 1525.

Exordium.

CVm ex corpore, & anima conſtet homo, & nobilitate ſubiecti actionis nobilitas menſuretur, CHRISTVS quod Saluator noſter teſtatus fuerit, gaudium eſſe in cœlo maius ſuper vno peccatore pœnitentiam agente, quam ſuper nonaginta nouem iuſtis qui non indigent pœnitentia, manifeſte apparet Monaſterium Monialium B. Mariæ Magdalenæ, in quo mulieres carnis libidini & licentioſæ vitæ antea aſſuetæ caritatiue recipiuntur, ac in viam Domini diriguntur, earumque, & illas ſequentium animabus æterna ſalus paratur, tanto pauperum hoſpitalia, in quibus Chriſti pauperes hoſpitantur, infirmi curantur, eſurientes cibantur, nudi cooperiuntur, & alia vitæ ſubſidia miniſtrantur, necnon etiam aliarum ſanctimonialium loca excellere, quanto anima corpus, & perpetua tranſitoria, ac cœleſtia terrena, & ſpiritualia corporalia, quandoque millenarius numerus denarium numerum antecellunt.

Pont. iſte, dū Cardinalis erat fundauit Monaſterium Conuertitarū vt in rub.

§. 1. Vnde nos, qui in minoribus conſtituti, & Cardinalatus honore fulgentes, Deo à quo cuncta bona procedunt auctore, Monaſterium ipſum fundauimus circa illius conſeruationem, augmentum, & propagationem eo diligentius vigilamus, quo opera noſtra ſumpſit exordium, & maiori nunc, diuina fauente clementia, fungimur poteſtate, vberrimamque inde acceptabilem meſſem Deo in dies conſpicimus prouenire.

Leo X. confirmauit conſtitutionem, vt in eius bulla cit. in rub.

§. 2. Dudum ſiquidem fel. rec. Leo Papa X. prædeceſſor noſter per eum accepto, quod, &c.

Omittitur inſertio huius bullæ, ſiquidem ea habeatur in loco cit. in rubr.

Huius Pont. approbatio.

§. 3. Et deinde dicto prædeceſſore, ſicut Domino placuit de medio ſublato, nos diuina fauente clementia ad ſummum Apoſtolatus apicem aſſumpti, &c. vt literarum prædictarum potiius ſuccedat effectus, prouide volentes, Motu proprio non ad alicuius ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium literas prædictas, ac omnia & ſingula in eis contenta ab earumdem literarum data, & in illorum fauorem inde ſecuta quæcumque approbamus, & innouamus, & valere, plenamque roboris firmitatem obtinere, ac omnibus, & ſingulis quorum intereſt ſuffragari debere, &c.

Gubernatoris & Confeſſoris munus.

§. 4. Et quod Gubernatores dicti Monaſterij ſaltem quolibet menſe ad Monaſterium ipſum accedere, & ex illius Abbatiſſa ſeu Prioriſſa, & Capellano, aliiſque perſonis ad hæc opportunis inueſtigare occurrentia, & facere ſicut bonos decet paſtores, ac ſolicite vigilare ne Monialis aliqua dicti Monaſterij de his quæ exterius, nec aliqua Perſona non Monialis dicti Monaſterij quicquam niſi de expreſſo conſenſu, & licentia dictorum Gubernatorum ſcire poſſit, ordinare, necnon quæcumque ſtatuta & ordinationes licita & honeſta, Monaſterium, & Eccleſiam huiuſmodi, illorumque Abbatiſſam, ſeu Prioriſſam, Moniales, Capellanos, Confeſſores, & perſonas, ac bona quæcumque quomodolibet concernentia, quotiens voluerint condere, alterare, & mutare, quaſcumque pœnas de quibus eis placuerit in contrauenientes apponere.

Alienandi facultas.

§. 5. Et quæcumque ſtabilia bona cuiuſcumque valoris exiſtant, ad Monaſterium, & Eccleſiam prædicta quomodolibet tunc, & pro tempore pertinentia, pro euidenti vtilitate, aut neceſſitate Monaſterij huiuſmodi vēdere, & permutare, ac in emphyteuſim perpetuā vel ad

tempus locare, & quocumque alio titulo alienare, dictæ Sedis vel cuiuſuis alterius licentia deſuper minime requiſita.

Eligendique Protectorem Hodie Card. vnum eligitur.

§. 6. Et loco decedentis ex venerabilibus fratribus noſtris Theatino, & Caſertano Epiſcopis, quibus curam dicti Monaſterij in ſpiritualibus commiſimus, alium, ac decedente etiam reliquo, etiam alium, & ſic duos Prælatos, ſi fieri poſſit, ita prouectæ ætatis ſicuti ipſi Theatin. & Caſertan. Epiſcopi, & illis in exemplari vita, modeſtia, ſana doctrina, diligenti prudentia, & efficacia ſermonis, ac aliis virtutibus quibus ipſi Epiſcopi à Deo decorati exiſtunt, ſimiles diligenti diſcuſſione maturaque deliberatione eligere, & tunc Romano Pontifici præſentare, & ſi ipſe Romanus Pontifex ipſos præſentatos, vel eorum aliquem recuſauerit, alium vel alios ſimiliter eligere, & præſentare & ſic ſucceſſiue quotiens aliquis ex Prælatis huiuſmodi defecerit, & tam Prælati quam Deputati, & Gubernatores prædicti, omnia & ſingula in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna facere, & exequi.

Gratia & indulgentia pro Monialibus & benefactoribus.

Tu vide bullam 30. Pij V. Etſi, & bullã 111. Clem. 8. Quæcumque.

§. 7. Quodque Monaſterium, & illius Eccleſia, Abbatiſſa ſeu Prioriſſa Moniales, Capellani, Confeſſores, perſonæ, res, & bona quæcomque ac ipſam Eccleſiam viſitentes, & eidem Monaſterio bene facientes omnibus & ſingulis priuilegiis immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis peccatorum remiſſionibus, indultis, exemptionibus, prærogatiuis, facultatibus, & gratiis, quibus alia quæcumque Monaſteria quorumcumque Monialium Ordinum & quorumcumque etiam Mendicantium, & huiuſmodi Societatis Caritatis, illiuſque Confratres, Eccleſia, perſonæ, res, bona quæcumque ac Eccleſiam Societatis huiuſmodi viſitantes, & eidem Societati benefacientes quomodolibet vtunt͂, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, non ſolum ad inſtar, ſed æque principaliter vti, potiri & gaudere.

Spolia meretricum applicantur Monaſterio.

Quod habes etiam in bulla Leon X. cit. in rubr.

§. 8. Quodque tam Corteſanæ nuncupatæ, quam quæ palam in proſtibulis quæſtum faciunt, & alias ex quocumque turpi quæſtu viuentes, & quomodolibet etiam in domibus propriis vel alibi ad inſtantiam certarum perſonarum ſæcularium, vel Eccleſiaſticarum rentæ vitam impudicam agentes mulieres, quæ quartam vel quintam partem bonorum ſuorum eidem Monaſterio reliquerint vel donauerint, aut perpetuo conceſſerint, teſtamentum condere, & de reliquis earum bonis prout eis placuerit diſponere libere & licite valeant, earumque teſtamente, ad diſpoſitionem huiuſmodi plenum conſequantur, & conſequi debeant, quoad omnia effectum. Quæ vero eis quartam vel quintam partem huiuſmodi eidem Monaſterio vere, & cum effectu non reliquerint, teſtamenti factiones, (præterquam quoad earum prolem de legitimo matrimonio habitam (careant, & ſiue teſtamentum, ſiue donationem cauſa mortis, vel inter viuos, aut aliam diſpoſitionem fecerint ſiue non (niſi diſpoſitio huiuſmodi in fauorem ſuæ prolis de legitimo matrimonio procreatæ facta fuerit) earum bona mobilia, ac alia ædificia per eas aut ex earum bonis pro tempore conſtructa immobilia, ſe mouentia, necnon actiones, & iura quæcumque, etiam extra Vrbem vbilibet exiſtentia, etiamſi ipſæ mulieres recreationis ſeu viſitendi conſanguineos, vel affines aut vitandi malum aërem ſiue alias quacumque cauſa extra dictam Vrbem niſi animo amplius non redeundi ad eam, receſſerint, & ibi deceſſerint, etiam ſi bona emphyteutica, & feudalia, etiam Eccleſiaſtica, perpetuo vel ad tempus exiſtant, eidem Monaſterio perpetuo applicate, & appropriata, ac eiuſdem Monaſterij exiſtere, ipſumque Monaſterium ad eadem opera ad quæ ipſæ mulieres occaſione bonorum feudalium vel emphyteuticorum huiuſmodi tenebantur, omnino teneri, & ſi ad certum numerum generationum aut nominationum eadem bona emphyteutica conceſſa fuerint, Monaſterium ipſum non perpetuo, ſed per viginti annos pro qualibet generatione ſeu nominatione huiuſmodi bona eadem abſque conſenſu illorum domini directi tenere poſſe, ſi vere emphyteuſis perpetuæ fuerint, illa Monaſterium ipſum in perpetuum tenere valere.

Detinentes earum bona ... conſignare debent.

§. 9. Et contingente obitu alicuius prædictarum mulierum omnes & ſingulos cuiuſcumque ſtatus, conditionis, ac dignitatis Eccleſiaſticæ vel mundanæ exiſtentes infra decem dies à die obitus huiuſmodi computendos bona mobilia, & immobilia, ac debita, & nomina debitorum, necnon iura, inſtrumenta, ac ſcripturas publica vel priuata hæreditatis huiuſmodi habentes illa tradere, & ſcientes reuelare Camerario & vni ex Gubernatoribus dicti Monaſterij tenẽri, & ſtatim poſt obitum huiuſmodi de tunc repertis, facta vero traditione huiuſmodi, etiam de traditis bonis huiuſmodi duo inuentaria per Gubernatorem Monaſterij huiuſmodi fideliter confici, & vnum illorum penes ipſum Camerarium, reliquum vero penes deputatos Societatis huioſmodi conſeruare.

Earum bona quando deponi debeant.

§. 10. Et ſi infra menſem aliquis prætendens in hæreditate huiuſmodi ius habere comparuerit, ipſa bona hæreditaria donec controuerſia huiuſmodi terminetur, apud aliquam ædem ſacram, aut virum idoneum conſignanda, poſtmodum prout iuſtum, & determinatum fuerit deponi debere. Et deficientes in traditione aut reuelatione huiuſmodi, necnon quicumque qui impedimentum aliquod indirectè quouis quæſito colore præſtiterit ſeu per quẽ ſteterit quominus depoſitum huiuſmodi integre, & libere amotis omni dolo, & fraude fiat, omnis iuris ſibi ad ipſa bona quomodolibet competentis priuatum ipſo facto abſque aliqua declaratione exiſtere.

Filij earum ex bonis applicatis Monaſterio ali & erudiri debent.

§. 11. Necnon Gubernatores monaſterij huiuſmodi pro tempore exiſtentes ex bonis applicatis huiuſmodi filios, & filias, ſi qui fuerint curialium & mulierum huiuſmodi, ali, & moribus imbui, & maſculos aliqua arte qua honeſte viuere poſſint erudite facere, fœminas vero nuptui tradere, vel in aliquo monaſterio Monialium collocare, curamque filiorum, & filiarum huiuſmodi pie, ac diligenter ſuſcipere & gerere in quantum vires hæreditatis, & annorum maritum ſuarum ſuppetant, & non vltra debere.

Curati hæc publicent.

§. 12. Et quicumque curatus cuiuſcumque, parochialis Eccleſiæ dictæ Vrbis quotiens deſuper fuerit requiſitus, præmiſſa in eius Eccleſia, dum maior inibi populi multitudo ad diuina conuenerit publicare.

Notarij diſpoſitionẽ mulierum prædictarum notificare Monaſterio tenentur.

§. 13. Et quemcumque Notarium, ac tabellionem præmiſſa, poſtquam de illis notitiam habuerit, curialibus & mulieribus huiuſmodi, ad quarum teſtamenta ſeu donationes, aut diſpoſitiones rogatus fuerit, antequam notam deſuper ſcribere incipiat, notificare, & ſiue ipſæ mulieres quartam vel quintam partem huiuſmodi reliquerint, aut conceſſerint, ſiue non, de illarum teſtamentis ſeu donationibus, vel diſpoſitionibus quibuſcumque ſaltem Camerario, & vni ex Gubernatoribus dicti Monaſterij, plenam ac diſtinctam notitiam dare, & facere infra decem dies à die rogitus huiuſmodi compntaodos omnino teneri, ac efficaciter obligatum eſſe, & Notarium quemcumque in danda notitia huiuſmodi deficientem, pœnam mille ducatorum eidem monaſterio eo ipſo applicatorum, & ſi illam ſoluere recuſauerit ſeu deſuper cum Gubernatoribus monaſterij huiuſmodi non concordauerit, & in recuſatione, aut non concordia huiuſmodi, per octo dies perſeuerauerit, pœnam falſi, & perpetuæ inhabilitatis ad notariatus, & quæcumque alia officia in poſterum exercenda incurrere ipſo facto, nec ſibi pœna huiuſmodi, niſi dumtaxat per confratres dictæ Societatis Caritatis, aut maiorem partem illorum ex eis qui in congregatione ordinaria per eos fieri ſolita tunc affuerint, aliquatenus remitti, aut relaxari poſſe.

Dubia ſuper præmiſſis emergentia per deputatos Monaſterij decidi & eorum deciſiones tamquam leges obſeruari debent.

§. 14. Denique quodcumque dubium, quod circa præmiſſa, vel eorum aliquod quodcumque quomodolibet emerſerit, per deputatos, & Gubernatores ſocietatis Caritatis, ac Monaſterij huiuſmodi, vel eorum maiorem partem declarari, decidi, ac determinari, libere & licite poſſe, ac declarationi huiuſmodi tamquam generali legi à Romano Pontifice editæ vbique in omnibus ſtari debere, nec illi quemquam vllatenus contrauenire poſſe.

Contractus quæcumque acti per deputatos approbantur.

§. 15. Ac venditiones, permutationes, locationes, & alienationes faciendas prædictas, ac inde ſecutura quæcumque, quæ ex nunc prout poſtquam factæ fuerint, & è contra, approbamus, & confirmamus, ſupplemuſque omnes & ſingulos, tam iuris quam facti defectus in eiſdem, ac prædictis literis forſan interuenientes,

tes, perpetuæque firmitatis robur obtinere, ac inuiolabiliter obſeruari debere.

Fides exemplorum. §. 16. Necnon præſentium literarum tranſumptis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eamdem prorſus fidem vbique adhiberi poſſe, ac debere, quæ adhiberi poſſet atque deberet eiſdem præſentibus literis ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Iuſſio publicandi. §. 17. Ac præſentes literas poſtquam in acie Campi Floræ, ac valuis Cancellariæ Apoſtolicæ ac ſcalis Palatij Capitolij more ſolito affixæ, & publicatæ fuerint, etiam Notarios prædictos, ac alios quoſcumque, quos quomodolibet concernunt, ad obſeruationem omnium & ſingulorum præmiſſorum arctare, in omnibus & per omnia, perinde ac ſi eis perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Decretum irritans. §. 18. Et ſic per quoſcumque, tam ordinaria quam delegata, ac mixta auctoritate fungentes iudices & perſonas vbique iudicari, cognoſci, ac decidi debere, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, cognoſcendi, ac decidendi facultate, necnon irritum & inane, quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Executores huius conſt. §. 19. Et nihilominus dilectis filiis Gubernatori, & Vicario dictæ Vrbis, ac generali Auditori cauſarum Cameræ Apoſtolicæ nunc, & pro tempore exiſtentibus, necnon vniuerſis ac ſingulis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus quatenus eorum quilibet per ſe vel alium, ſeu alios, auctoritate noſtra faciat præſentes literas, ac in eis contenta quæcumque plenum effectum ſortiri, ac ab omnibus inuiolabiliter obſeruari, nec permittat quemquam contra tenorem præſentium modo aliquo moleſtari, impediri, aut inquietari, contradictores, quoſlibet ac rebelles, etiam per quaſcumque, de quibus eis placuerit, cenſuras, & pœnas, ac alia iuris remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo. Nos enim Gubernatori, Vicario, & Auditori prædictis, ac eorum cuilibet in præmiſſis, ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſine confectione regiſtri, & ſine quauis tela iudiciari, ſed de manu regia ad requiſitionem cuiuſuis ex deputatis, & Gubernatoribus prædictis iuſtitiam vnica ſententia, etiam per viam mandati executiui adminiſtrandi, & quod decreuerint executioni debitæ demandandi, perinde ac ſi eſſent tres conformes ſententiæ, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus, ſublata cuilibet appellandi, ac de nullitate dicendi deſuper qualibet facultate.

Clauſula derogatoria. §. 20. Non obſtantibus noſtris de vnionibus, & vnionum confirmationibus, ac de valore beneficiorum in illorum diſpoſitionibus exprimendo, necnon bon. mem. Bonifacij Papæ Octaui ſimiliter prædeceſſoris noſtri, & nouiſſimi Lateranenſis Concilij, ac alijs conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, nécnon ſtatutis & conſuetudinibus, ac fundationibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque, indultis, ac literis Apoſtolicis prædictis, & aliis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, necnon Collegio Cardinalium huiuſmodi, ac Populo Romano, & illius Ciuibus, ac in Vrbe, & in eius diſtrictu ædificantibus, & aliis quibuſcumque perſonis collegiis, Eccleſiis, etiam conſiſtorialiter, ac per viam generalis legis, & ſtatuti perpetui, ac initi, & ſtipulati contractus, ac motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & cum quibuſuis irritatiuis, annullatiuis, caſſatiuis, reuocatiuis, modificatiuis, præſeruatiuis, exceptiuis, reſtitutiuis, declaratiuis, mentis atteſtatiuis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis quomodolibet etiam pluries conceſſis, confirmatis, & innouatis, quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut exquiſita forma ſeruanda foret, & in eis caueatur expreſſe, quod illis nullatenus derogari poſſit, tenores huiuſmodi præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis, necnon modos, & formas ad id ſeruandos pro indiuiduo ſeruatis habentes, hac vice dumtaxat, illis alias in ſuo robore permanſuris, harum ſerie, ſpecialiter & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimoquinto, Idibus Auguſti, Pont. noſtri Anno ſecundo. *D. P. An. 2. 13. Auguſti.*

Quòd Fratres Minores de Obſeruantia Ordinis S. Franciſci poſſint componere cum hæredibus teſtatorum, ſuper legatis Ordini relictis. XV.

Alia de hoc Ordine vid. ſup. in conſt. 23. Leon. X.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filijs Miniſtris Prouincialibus Ordinis Fratrum Minorum Regularis Obſeruantiæ. *Edita A. D. 1525.*

Cauſa conſt. NVper pro parte veſtra nobis expoſitum fuit, quod forſan hactenus contigit, & in futurum etiam contingere poſſet, quod aliqui Chriſti fideles deuotionem ad veſtrum Ordinem, fratres, & loca ipſius Ordinis gerentes, in eorum teſtamentis, inſtitutione ſeu legata fecerunt, aut facient, quorum ex veſtræ Religionis regula, & profeſſionis puritate quam ſeruatis capaces non eſtis. Quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt cum hæredes inſtituti ſiue executores per huiuſmodi teſtatores deputati in conſcientia ſe grauatos ſentiant ad pias defunctorum voluntates exequendas, deſuper opportune, vobis, ac ipſis hæredibus, & executoribus conſulere, & prouidere, de Apoſtolica benignitate dignaremur.

Conceſſio facultatis componendi circa legata teſtatorum. §. 1. Nos cupientes pias ipſorum defunctorum intentiones, & voluntates quantum fieri poteſt executioni mandari, & attendentes quod in huiuſmodi legatis, & inſtitutionibus, mens illorum fuerit, & ſit, veſtram releuare penuriam, ac proinde veſtrorum ſuffragiorum ſpiritualium participes fieri, pro exoneratione quoque conſcientiarum dictorum hæredum, & executorum, huiuſmodi veſtris ſupplicationibus inclinati, tenore præſentium, auctoritate Apoſtolica, decernimus, declaramus, diſponimus, ac firmiter ſtatuimus, & ordinamus, ac vobis concedimus, quòd vos ſinguli Miniſtri prouinciales in prouinciis veſtris, vel Guardiani, cum aliquibus diſcretis fratribus domorum, vel locorum, quibus huiuſmodi legata, & inſtitutiones factæ fuerunt, vel in poſterum fient, quorum non eſtis (vt præfertur) capaces, mediantibus procuratoribus, & Syndicis eorumdem locorum cum dictis hæredibus, & executoribus, ſuper præmiſſis inſtitutionibus, & legatis componere poſſitis, & valeatis, prout vobis ſecundum æquitatem, & bonam conſcientiam viſum fuerit, ad certam ſummam, & quantitatem pecuniarum, aut rerum prædictos hæredes, & executores, ſemel tantum, ſoluendam, & tradendam fratribus, & locis prædictis ad ipſorum releuandas neceſſitates, ſeu ipſa loca fabricanda, facta deſuper ipſis hæredibus & executoribus, plena, & libera, ac perpetua abſolutione, & quietatione, quæ Apoſtolica auctoritate ſit approbata, & roborata. Ita quod deinceps prætextu talium teſtamentorum, inſtitutionum, & largitorum amplius moleſtari non poſſint, in iudicio, vel extra.

Contrariorum derogatio. §. 2. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptorum fides. §. 3. Volumus autem quod præſentium tranſumptis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, aut perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides, tam in iudicio, quam extra adhibeatur, quæ præſentibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die vigeſimatertia Nouembris milleſimo quingenteſimo vigeſimo quinto, Pontificatus noſtri Anno tertio. *D. P. An. 3. 23. Nouemb.*

XVI. Quod in Statu Eccleſiaſtico, cauſæ ceſſionis, & diſcuſſionis bonorum, aut dilationis quinquennalis, ſiue beneficij, cap. Peruenit. & cap. Odoardus, ſpatio trium menſium terminentur.

Quoad cauſas diſcuſsionum, inſtantiam immutauit Pius IV. inf. in ſua conſt. 59. Cum nuper. Et quoad has cauſas vertentes in Curia Capitolij, obſeruaſtaſ. lib. 1. cap. 161.

Hæc autem beneficia, vel dilationes, denegauit in cauſis mercedum, alimentorum, pupillorum, & locorum piorum hic Paul. III. inf. in conſt. 36. Licet. Et debitoribus pretij rerum ripalium in alia eius conſt. 45. Cum poſtquam. Ac debitoribus ex cauſa panis abſtulit Six. V. in conſt. 36. Cæleſtis, In cauſis autem obligationum in forma Cameræ ſolus A. C. concedere valet, vt in conſt. 28. Pauli V. Eximiæ.

Edita A. D. 1529. & 1530.

CLEMENS PAPA VII.

Cauſa huius conſtitut.

CVm ex multorum relatione non ſine animi noſtri diſplicentia acceperimus, quod nonnulli DEI timore poſtpoſito, & ſuarum animarum, ac honoris proprij immemores, poſt magnum æs alienum contractum, etſi bona ſufficientia pro ſatisfaciendis creditoribus habeant, tamen ad eos illudendos, ac laboribus, & expenſis defatigandos, alij beneficium, alternatiuum, ceſſionis videlicet bonorum, aut dilationis quinquennalis alij diſcuſſionem bonorum, aut hæreditatibus etiam à Sede Apoſtolica impetrant, quibus impetratis ad expeditionem earumdem minime incumbunt, & dictis gratiis ſe totos cognoſcentes, & difficile reputantes, quod vel creditores conueniant in eligendo, vel bonorum, & hæreditatis diſcuſſio fiat, pauperes creditores eorum credito, vel deluduntur, vel adeo protrahuntur, vt ipſi fame pereant, vel vt ſæpius euenire ſolet moriantur, & hæredes eorum, non ita de materia informati à credito eorum penitus excludantur.

Inſtantia triũ menſiũ præfinitur.

§. 1. Nos talibus inconuenientiis obuiare volentes, Motu proprio, & ex noſtra certa ſcientia, tenore præſentium decernimus, & declaramus, quod quicumque beneficium alternatiuæ prædictum, aut diſcuſſionum bonorum, ſeu hæreditatis hactenus impetrarunt à die publicationis præſentium, & qui in futurum impetrabunt, à die eorum impetrationis computandis, niſi infra tres menſes vſque ad ſententiam excluſiue cauſam expediuerint, ſeu expediri fecerint, dictis gratiis, ſeu beneficiis ipſo iure priuati exiſtant, & iudices eorum, quibus tales cauſas ventilare continget, ſiue Ordinarij, ſiue delegati, etiamſi ſint cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, aut Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ad totalem executionem contra ipſos debitores, ad inſtantiam cuiuſlibet creditoris procedere poſſint, & debeant, perinde ac ſi talia beneficia ipſis talibus debitoribus minime conceſſa fuiſſent, partibus alias iuſtitiam miniſtrando.

Quam Iudex ad menſem prorogare poteſt.

§. 2. Et nihilominus ſi ex aliqua rationabili cauſa iudicibus prædictis viſum fuerit dictum terminum trium menſium prorogari debere, dictum terminum ſibi bene viſum, non tamen vltra alium menſem, & non amplius, prorogandi licentiam per præſentes concedimus pariter, & facultatem.

Clauſula derogatoria.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, iuribus etiam municipalibus, ceteriſque in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

PP. ſubſc.

Placet D.N. Papæ, & ita Motu proprio mandat.

A. Potruenſis.

Publ. Fuit A. 3 die 20. Decembris.

Die vigeſima Decembris milleſimo quingenteſimo vigeſimo nono, intimata, affixa, & publicata fuit Romæ in locis conſuetis per me Ioan. Ieruser. S.D.N. Papæ Curſ.

Ita eſt Ioan. Valtrini magiſter Curſ.

Sequitur extenſio d. conſt. ad cauſas cap. Peruenit. de fideiuſſ. & cap. Odoardus, de ſolution.

CLEMENS PAPA VII.

Motu propr o, &c.

Edita A. D. 1530.

Cauſa huius extenſionis.

CVm nuper ad amputandum cauillationes eorum, qui ad fraudandum creditores, & diutius prorogandum debita, alternatiuas, & diſcuſſiones bonorum à Sede Apoſtolica impetrauerint, vt exinde ea longiſſimo tempore durante nullatenus ſoluere teneantur, nos per motum proprium manu venerabilis fratris noſtri Antonij de Monte Epiſcopi Portuenſis mandauerimus, vt ij qui talia impetrauerant, ex tunc, qui vero talia in futurum impetrarent à die impetrationis huiuſmodi infra tres menſes cauſam expedire tenerentur, cum poteſtate dictis iudicibus attributa trimeſtre prædictum ſi eis videretur ad vnum menſem protogandi, quibus elapſis, & cauſa minime finita, ex tunc iudex coram quo cauſa penderet, ad executionem contra debitores, perinde, ac ſi tales conceſſiones minime impetraſſent, procedere debeant, aliaque faciant, prout in dicto motu proprio, cuius tenorem haberi volumus pro inſerto, plenius continetur.

Extenſio d. conſtitut.

§. 1. Verum quia quod vna via prohibuimus, alia cauilloſi debitores præfati conſequen. alij capitulum Odoardus, alij beneficium capituli, Peruenit, à prædicta Sede Apoſtolica impetrantes, quæ beneficia nullatenus expedire curant, in maximum pauperum creditorum damnum, animæ ſuæ periculum, ac ſcandalum plurimorum. Talibus igitur inconuenientiis prouidere volentes, dictumque mandatum, etiam ad prædicta beneficia ampliantes, & extendentes, decernimus, & mandamus, quod quicumque aliquod dictorum beneficiorum, ſcilicet Capitulum Odoardu, & capitulum Peruenit, à nobis, ſeu Sede Apoſtolica hactenus impetrauerint, aut in poſterum impetrabunt, ex tunc, aut à die impetrationis reſpectiue infra tres menſes, cum poteſtate prorogandi ad alium menſem, iuxta, & ſecundum formam dicti prioris mandati cauſam ipſam omnino expediri facere teneantur. Quibus elapſis, & cauſa minime expedita iudex ad executionem contra debitores, & bona eorum procedere teneantur, conceſſion. obſtan. ac aliis quæ in dicto mandato volumus non obſtare: minime obſtantibus.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. I.

PP. ſubſcr.

Publ. Fuit. A. 7 die 22. Iun.

Anno milleſimo quingenteſimo trigeſimo, Indictione tertia, die verò vigeſima ſecunda Iunij, Pontificatus Sanctiſsimi in Chriſto Patris Clementis diuina prouidentia Papæ VII. Anno ſeptimo retroſcripta litera publicata fuerant, & affixa in acie Campi Floræ, ac Cancellaria Apoſtolica, Capitolij, Reuerendiſſ. PP. DD. Gubernatoris, Auditoris Cameræ, ac Vicarij Vrbis, dimiſsis copijs affixis per me Petrum Traſtolli Curſorem.

Viuianus de Bella villa magiſter Curſorum.

XVII. Ordinationes obſeruandæ per Notarios Reuer. Cameræ Apoſt. circa adnotationem, & extenſionem conſenſuum, de ceſſionibus iurium, & reſignationibus beneficiorum Eccleſiaſticorum. Necnon circa literas Apoſt. deſuper expediendas, ac mandata per Iudices, eorum conſenſuum vigore concedenda.

Edita An. D. 1526. 1530 & 1534.

Iulius II mandauit Notarijs Cameræ Apoſt. vt reſignationes vſque tunc factas, adnotarent in authenticis libris

SAnctiſſimus in CHRISTO Pater, & Dominus noſter Dominus Clemens diuina prouidentia Papa VII. Prouide attendens infraſcriptas conſtitutiones fel. recor. Iulij II. & Leonis X. Romanorum Pontificum prædeceſſorum ſuorum fore rationabiles, ac canonicas, & iuſtas, per quas primo Iulius accepto per eum, quod tunc Cameræ Apoſtolicæ Notarij per quamdam corruptelam ſeu abuſionem reſignationes beneficiorum quæ in Romana Curia in dicta Camera fiebant, ac in ordinariis authenticis libris adnotari, & ſcribi conſueuerant, ne fraus aliqua

fieret

bro ipſius Cam. infra aliodies, & reſignationes ſien adnotarentur infra tres dies à die præſtiti conſenſus.

fieri aut excogitari, ſed quando opus eſſet ſemper de veritate doceri poſſet, vt plurimum in dictis libris prout conſuetum erat non ſcribebant, ſed à tergo ſupplicationum adnotabant, & poſtea ſupplicationes ipſas cum adnotatione reſignationum huiuſmodi à tergo earum partibus reſtituebant, nulla retenta copia ſeu nota, abſque eo quod in protocollis vel libris eiuſdem Cameræ ſcriptæ forent, taleſque reſignationes per interuallum plurium menſium parte inſtante abſconſæ, & ſecretæ exiſtebant, quo fiebat vt eum in dictis libris dum de reſignationum admiſſionibus huiuſmodi tractaretur, veritas reperiri non poſſet, eſſetque in poteſtate partium, in fraudem & deceptionem impetrantium ad eorum propoſitum reſignationibus ſic à tergo adnotatis vel eas celare, vt eis magis expedire videretur, huiuſmodi fraudibus occurrere volens eiſdem Notariis, & eorum cuilibet ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna mandauerat, vt reſignationes dictorum beneficiorum tunc factas, & admiſſas, in margine, ſeu à tergo ſupplicationum, aut alias aliter, quam in dictis libris adnotatas, etiamſi partibus reſtitutæ eſſent, infra terminum octo dierum ex tunc proxime futurorum in libris authenticis eiuſdem Cameræ ſcripſiſſe deberent, reſignationes verò quas ex tunc in poſterum admitti, & fieri contingeret, ſub ſimili pœna infra tres dies computandos à die præſtiti conſenſus ſuper ſupplicationibus ſingulis adnotari deberent, nec ex tunc de cetero liceret eis in margine ſupplicationū dictas reſignationes ſcribere vel adnotare niſi prius in literis authenticis adnotatæ fuiſſent, ac ex tunc reſignationes aliter factæ nullius momenti fore, nec alicui ſuffragari debere, beneficiaque aliter reſignata quamuis reſignantes tunc mortui eſſent, non per reſignationem, ſed per obitum vacare decreuerat.

Leo X. confirmauit dictā conſt. Iul. II. addens, diem datæ ſupplicationis per eoſdem Notarios in illis adnotationibus poni debere.

§. 1. Et deinde Leo prædeceſſor præfatus (etiam per eum accepto, quod præfati dictæ Cameræ, ac etiam Cancellariæ Apoſtolicæ notarij, plura loca ſeu folia in libris talium reſignationum in albo dimittebant, vt poſtmodū diem qua reſignationes à tergo ſupplicationum adnotatæ fuerant ſcribere poſſent, & per hoc occaſio præbebatur, vt alia fraus committeretur, quoniam litigantes vel eorum procuratores, qui conſenſum reſignationis ſeu conceſſionis poſt ſignaturam ſupplicationis, vigore cuius facienda erat reſignatio vel ceſſio, præſtare debebant conſenſum per eos huiuſmodi ceſſione præſtandum ad eorum beneplacitum, & iuxta euentum litis in fraudem collitigantium præſtare, aut in dictis libris adnotari facere differebant, cum conſenſus ſuper huiuſmodi reſignationibus ſeu ceſſionibus retrotraheretur ad diem datæ ſupplicationis, & ex die datæ ſupplicationis ceſſiones ipſæ factæ cenſerentur, quo fiebat vt lites ipſæ fierent immortales, ac collitigantes & alij impetrantes ſupplantarentur, cum eſſet in poteſtate illorum, in quorum fauorem huiuſmodi reſignationes ſeu ceſſiones fiebant, ſententias latas retractari, & annullari facere detegendo ſupplicationes & ceſſiones, ac reſignationes præcedentes illarum vigore factas, præmiſſas, omneſque alias fraudes quantum potuit extirpare volens, ac reſignationes, & ceſſiones ſic doloſe eatenus factas, & ex tunc in antea faciendas irritans, ac irritas, & inanes decernens, mandatum Iulij prædeceſſoris huiuſmodi Motu proprio approbauerat, & nihilominus dictis Notariis ſub dicta latæ ſententiæ pœna mandauerat, quod ex tunc de cetero omnes reſignationes, & ceſſiones quas per eos admitti, ſeu coram eos fieri contingeret, infra tres dies à die præſtiti conſenſus computandos ſuper ſupplicatione ceſſionis ſeu reſignationis ſignata in libris præfatis authentice, & legaliter adnotare, ac ſolemniter apponere tenerentur omni prorſus exceptione ceſſante, ita quod ex tunc de cetero nulli ex eis liceret, in margine vel à tergo ſupplicationibus ſiue procurationum dictas reſignationes, aut ceſſiones, ſcribere vel adnotare, niſi prius in dictis libris authenticis adnotatæ forent. Et in adnotationibus huiuſmodi fiendis, voluerat diem datæ ſupplicationis, cuius, vigore talis reſignatio vel ceſſio facienda erat, poni & adnotari, & tempus trium dierum prædictorum præfixum à die præſtiti conſenſus computari debere, ac ex tunc reſignationes, & ceſſiones aliter factas, nullius roboris vel momenti fore, nec alicui ſuffragari debere, beneficiaque aliter reſignata, non per reſignationem ſed per obitum, vt præfertur vacare, ſicque iudicari debere, ac irritum ſi ſecus contingeret fieri decreuerat.

Et poſtea declarauit vt hic.

§. 2. Itemque Leo prædeceſſor cum poſtmodum accepiſſet, quod nonnulli dictorum mandatorum contemptores nixi fuerant, & nitebantur per vias varias illorum diſpoſitionem cauillari, illa de conſenſibus duntaxat à tergo ſupplicationum ſeu mandatorum procurationum, non autem in aliis locis deſcriptis, vel mente retentis, & geſtis intelligi debere, aliis verò aliter, & aliter interpretantibus, volens ſuum, & Iulij prædeceſſoris mandatum huiuſmodi ſemotis quibuſuis cauillationibus effectum ſortiri, Motu ſimili declarauerat illam ex tunc inantea intelligi debere de omnibus, & ſingulis conſenſibus, in quacunque, ceſſione & reſignatione, ac vnionum diſſolutione, ac alia actione pro expeditione literarum Apoſtolicarum neceſſariis, ſiue à tergo ſupplicationum & mandatorum procurationum ſiue alibi ſcriptis, aut etiam aliter vigore ſupplicationum pro tempore ſignatarum quomodolibet, etiam tacite præſtitis vel mente retentis, qui in libris prædictis infra tempora prædicta reſpectiue in poſterum non adnotarentur, ac voluerat, & decreuerat verbum, Hodie, quod in literis reſignationum, & conceſſionum, ac diſſolutionum, vnionum, ac alias in quibus conſenſus requiritur apponi ſolitum, nullum effectum de cetero operari, nec attendi debere vbi non eſſet ſeruata ſolemnitas prædicta adnotandi conſenſum infra triduum, modo, & forma prædictis, ac quod conſenſus in dictis libris vltra tres dies adnotari ante illos, de quibus ageretur facerent ſufficientem probationem, de, & ſuper eo quod dicti conſenſus de quibus ageretur poſt tres dies prædictos in dictis libris pro tempore poſiti fuiſſent, & eſſent, nec ad id alterius probationis adminiculum requireretur niſi contrarium ex aduerſo probaretur. Et ſic per Palatij Apoſtolici cauſarum Auditores, ac dictæ Cameræ Præſidentes, & Clericos, ac alios quoſcunque Iudices etiam S. R. E. Cardinales iudicari debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper iis contingeret attentari.

Pont. iſte, dictas conſtit. Iul. II & Leo X. innouat & approbat & illas declarat.

§. 3. Conſtitutiones, & mandatum Iulij, & Leonis prædeceſſorum huiuſmodi, ad quorum probationem illorum narratiuam prædictam, in iudicio, & extra illud ſufficere voluit, per præſentem ſuam conſtitutionem approbauit, & innouauit, ac perpetuo inconcuſſe, & inuiolabiliter pro lege obſeruari, & ſecundum illa de cetero iudicari mandauit, ſaluo quod ne quis in futurum de breuitate termini ad adnotandum dictos conſenſus in dictis conſtitutionibus, & mandatis Iulij & Leonis prædeceſſorum appoſiti conqueri poſſit, voluit quod in materiis Franciæ pro abſentibus à Romana Curia ad conſulendum commoditati ſollicitatorum, qui nonnunquam in illarum expeditione coguntur partibus reſcribere, & reſponſum ab eis expectare, habeant Notarij ad adnotandos conſenſus de cetero præſtandos tres menſes: in aliis verò quindecim dies à die præſtationis eorumdem conſenſuum computandos, conſenſus autem hactenus præſtitus in materiis Franciæ pro abſentibus infra duos menſes, aliis verò infra decem dies poſt publicationē præſentis conſtitutionis noſtræ præmiſſæ adnotare, teneantur ipſique Notarij qui præſentem conſtitutionem in aliquo obſeruare contempſerint, vltra dictam excōmunicationis ſentētiam pro prima vice ſuſpenſionis à perceptione emolumentorum officiorum ſuorum ad tres menſes per Datarium pro tempore exiſtentem irremiſſibiliter exigendorum & fabricæ S. Petri de Vrbe applicandorum, & ſi ſecundario deliquerint, ipſorum officiorum priuationis pœnas incurrant eo ipſo.

Publicari iubet.

§. 4. Inſuper mandauit eamdem conſtitutionem in Cancellaria Apoſtolica publicari, & in illius quinterno ad perpetuam rei memoriam deſcribi, & eodem quinterno cuicumque petenti dari, vt in aliis conſtitutionibus extrauagantibus in ipſo quinterno deſcriptis ſolitum eſt obſeruari.

Decretum irritans.

§. 5. Decernens irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Placet, publicetur, & deſcribatur. I.

PP. ſubſc.

Lecta,

Publ. Pontif. A. 3 die 30. Ianuarij.

Lecta, & publicata fuit ſupraſcripta conſtitutio Romæ in Cancellaria Apoſt. anno Incarnationis Dominicæ 1526. die vero trigeſima menſis Ianuarij, Pontificatus præfati S.D.N. Papæ Anno tertio.

Sequitur alia conſtitutio præcedenti connexa.

Edita A. D. 1530.

SAnctiſſimus in CHRISTO Pater, & Dominus noſter Dominus Clemens diuina prouidentia Papa VII. Qui dudum poſtquam fœl. rec. Iulius Papa II. eius prædeceſſor, accepto per eũ quod tunc Cameræ Apoſtolicæ Notarij per quamdam corruptelam ſeu abuſionẽ reſignationis beneficiorũ, quę in Romana Curia in dicta Camera fiebãt.

Omittitur ſequens tenor quia habes in præced. conſt.

Hic idē Pont. deinde ex cauſis hic expreſſis. præcipit.

§. 1. Et cum poſtmodum innotuit, quod dicti Notarij conſenſus prædictos, iuxta prædeceſſorum, & Sanctitatis ſuæ conſtitutiones, & mandata huiuſmodi adnotare prætermittentes, ſeu ex aliqua cauſa nequeuntes, inſtrumenta reſignationum, & ceſſionum de quibus rogati fuerunt, tamquam coram coram eis, & teſtibus factarum partibus indifferenter dant, quorum vigore illis exhibitis literæ Apoſtolicæ, ſuper reſignationibus ſeu ceſſionibus ipſis illas admitti, mandando, aut etiam admittendo, abſque eo quod Notarij prædicti manum à tergo ipſarum literarum apponant, tam per Cancellariam, quam Cameram Apoſtolicam iuxta illarum ſtylum expediuntor, ac quod nonnulli Iudices dictæ Curiæ tranſumpta ſupplicationum, prouiſionum, beneficiorum, & aliarum gratiarum per Sanctitatem ſuam, & in eius præſentia ſignatarum & regiſtratarum, ac etiam earumdem ſupplicationum prætextu, literas, & mandata de adipiſcenda poſſeſſione beneficiorum in illis expreſſorum antequam literæ Apoſtolicæ deſuper expeditæ fuerint, expediant, & concedant, ex quo plura inconuenientia ſubſequuntur, & diuerſæ querelæ ad aures Sanctitatis ſuæ proferuntur.

Notarij ne dent inſtrumenta reſignationum, &c.

§. 2. Volens etiam huiuſmodi abuſibus, & inconuenientibus, congruis remediis obuiare, tam Cancellariæ & Cameræ prædictarum, quam aliis quibuſcumque Notariis publicis, ſub pœnis ſupradictis mandauit, ne de cetero inſtrumenta reſignationum, ſeu ceſſionum beneficiorũ in dicta Curia, etiam ſine ſupplicatione pro tẽpore factarum ſeu præſlitorum in illis conſenſuum traderet.

Præſidentib. Cancellar. & Cameræ ne vigore illorũ inſtrumentorum literas Apoſtol. expediant

§. 3. Necnon tam per Cancellariam, quam per Cameram prædictas expediendarum, præſidentibus, ne prætextu dictorum inſtrumentorum literas Apoſtolicas ſuper reſignationibus, & ceſſionibus prædictis, cum mandato eas admittendis, conſtito quod illæ coram Notario, & teſtibus in dicta Curia factæ fuerint, vel etiam cum earum admiſſione dicendo quod de illis per publica documenta extitit legitime facta fides, expedire.

Et iudicibus ne dent mandata capiendi poſſeſſionẽ beneficiorum.

§. 4. Necnon quibuſuis Iudicibus dictæ Curiæ quauis ordinaria, vel delegata auctoritate fungentibus, & quocumque nomine nuncuparis, ſub eiſdem pœnis ne tranſumpta ſupplicationum Apoſtolicarum, & literas ſeu mandata illarum vigore poſſeſſionem beneficiorum Eccleſiaſticorum apprehendendi, date, & concedere quomodolibet præſumant, decernens irritum, &c.

Papa ſubſc.

Placet, publicetur, & deſcribatur in Cancellaria. I.

Publ. Pũt. A. 7. die 22. Sep.

Lecta, & publicata fuit ſupraſcripta Regula Romæ in Cancellaria Apoſtolica, anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo, die vigeſimaſecunda menſis Septembris, Pontificatus S. D. N. Clementis diuina prouidentia Papæ VII. anno ſeptimo.

Sequitur alia declaratio præced. conſtitutionis.

Edita A. D. 1534.

Summa conſt. præinſ.

SAnctiſſimus in CHRISTO Pater, & Dominus noſter Dominus Clemens diuina prouidentia Papa VII. Conſtitutionem ſuam de conſenſibus in Cancellaria, vel Camera Apoſtolica ex tunc de cetero præſtandis quoad materias Franciæ infra tres menſes, in aliis verò infra quindecim dies à die extenſionis eorumdem conſenſuum computandos in libris ſolitis, & authenticis adnotandos, ad obuiandum fraudibus quæ in retardatione annotationis conſenſuum huiuſmodi committebantur, nuper editam declarando.

Declaratio temporis præfixi Notarijs adnotãdis cõſenſus.

§. 1. Voluit quod dicta tempora non à die extenſionis conſenſuum in dictis libris cum ipſa conſtitutio ſic nihil operaretur, nec per eam dictis fraudibus in aliquo obuiaretur, ſed à die præſtationis eorumdem conſenſuum intelligi debeant. Et quoniam nonnumquam præſtantur conſenſus ſuper ſupplicationibus nondum ad regiſtrum miſſis ſeu adhuc penes Datarium ſuum exiſtentibus, & Notarij non poſſunt tales conſenſus in dictis libris adnotare, niſi videant huiuſmodi ſupplicationes regiſtratas, ſeu expeditas, & ſæpe labuntur dicta tempora antequam ipſæ ſupplicationes ad regiſtrum mittantur ſeu expediantur, voluit, & declarauit quod tunc, & eo caſu dicta tempora à die quo Datarius huiuſmodi ſupplicationes, ad regiſtrum vel Sommiſtam miſerit, computari debeant. Diem autem miſſionis huiuſmodi de cetero adnotabit Datarius pro tempore in calce ſupplicationum conſenſuum aliquem requirentium per hæc verba, videlicet. Miſſa die tali. N. Datarius, quæ verba voluit ad plenam probationem miſſionis prædictæ ſufficere.

Declaratio quod Notarij teneantur etiam datam miſſionis, & datam ſupplicationis.

§. 2. Præterea voluit, quod Notarij de talibus conſenſibus rogati in adnotatione illarum in dictis libris facienda teneantur de die miſſionis huiuſmodi; ſicut de data ſupplicationum, expreſſam mentionem facere, vt die præſtationis conſenſuum, & die miſſionis ſupplicationũ huiuſmodi ſimol iunctis ex illorum inſpectione euidenter appareant ipſi conſenſus infra tempora prædicta in dictis libris adnotati, & Notarij requiſiti de cetero ad ponendum aliquos conſenſus in libris prædictis, ſi ex inſpectione dictum præſtationis conſenſuum, ac miſſionis ſupplicationum viderint dicta tempora ad adnotandum conſenſus, vt præfertur, præfixa eſſe lapſa, conſenſus tales in dictis libris adnotare nullatenus præſumant ſub pœnis in dicta priori conſtitutione contentis. Et nihilominus adnotatio de illis ſic extra tempora prædicta pro tempore facta, ipſique conſenſus ſic adnotati viribus omnino careant, nulliuſque ſint roboris, vel momenti. Narratiua quoque per verbũ, Hodie, vel Nuper, in literis Apoſtolicis ſuper materiis ad quarũ expeditionis conſenſus aliquis requiritur pro tẽpore expeditis poſita, cõtra præmiſſa minime attendi debeat, nec aliquẽ effectũ operetur.

Declaratio conſenſuum non adnotatorum propter impedimenta diſceſſus ipſius Pontif. ab Vrbe.

§. 3. Inſuper intelligens Sanctitas ſua in profectione ſua verſus Maſſiliam, & durante Sanctitatis ſuæ ab Vrbe abſentia, ac per aliquos dies, ante, & poſtquam plures conſenſus fuiſſe præſtitos, qui propter varia impedimenta infra dicta tempora iuxta dictam conſtitutionem in libris prædictis adnotari non potuerunt, ad conſulendum indemnitati partium, dat & concedit Notariis Cancellariæ, & Cameræ prædictis, licentiam, & facultatem, quod omnes conſenſus à die receſſus Sanctitatis ſuæ ab Vrbe verſus Maſſiliam vſque ad eius in Vrbe felicem reditum, videlicet à die nona Septembris vſque ad diem decimam Decembris 1533. ac per quindecim dies ante receſſum, & alios quindecim dies poſt reditum huiuſmodi præſtiti in libris prædictis pro abſentibus infra tres menſes, & pro præſentibus infra quindecim dies à die publicationis præſentis conſtitutionis computandos adnotare poſſint, & valeant. Necnon conſenſus huiuſmodi ſic adnotandos, ac etiam de mandato Sanctitatis ſuæ, vel Datarij ſui iam adnotatos, in omnibus valere, & validos eſſe, perinde ac ſi infra tempora dictæ prioris conſtitutionis in eiſdem libris adnotati fuiſſent.

Decretum irritans.

§. 4. Decernentes ſic per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes in quibuſuis cauſis, motis, & mouendis, & etiam per appellationem adhuc pendentibus, interpretari, ac iudicare debere. Ac irritum, &c. ſi ſecus fiat. Conſtitutione prædicta cum pœnis in ea in dictis alias in ſuo robore permanentibus.

Papa ſubſc.

Placet, publicetur, & deſcribatur.

Pub. P. A. 11. die 4. April.

Lecta, & publicata fuit die Martis 14. Aprilis 1534. Pont. S. D. N. Anno vndecimo.

XVIII. De diſpenſatione Fratrum Militiæ de Calatraua Ordinis Ciſtercienſis, circa ordinationes quibus cauetur, quod ipſi non nudi, & cincti dormiant, & tam diurnis, quam nocturnis horis, diuina officia recitent.

Da

De huc Militia, alias poſui conſt. indicatas ſup. in conſt. 1. Adrian. VI. Dum intra.

Edita An. D. 1526.

C L E M E N S E P I S C O P V S, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

APoſtolicæ Sedis conſueta clementia, lapſis ad eam poſt exceſſum cum humilitate recurrentibus perſonis, ſub ſuaui præſertim ſacræ Religionis Militiæ de Calatraua Ciſtercien. Ordinis, pro fidei Catholicæ exaltatione inſtitutæ, militantibus, libenter ſe propitiam, & benignam exhibere, & dum id humiliter petierint, ſuæ pietatis gremium aperire, illoſque gratioſo fauore proſequi conſueuit, quos ad id alias propria virtutum merita multipliciter recommendant.

Fratres, & Milites de Calatraua ex ordinationibus Militia nudi, & cincti dormire, & non dum de die, ſed etiam de nocte officia diuina recitare tenentur.

§. 1. Sane cariſſimus in CHRISTO filius noſter Carolus Romanorum Rex Illuſtris in Imperatorem electus, qui etiam Caſtellæ, Legionis, Aragonum, & vtriuſque Siciliæ Rex, ac dictæ Militiæ per Sedem Apoſtolicam deputatus perpetuus Adminiſtrator exiſtit, ſuo, & dictorum filiorum, Capituli, & vniuerſorum Definitorum nuncupatorum, ac aliorum Priorum, Præceptorum, Fratrum, & Militum eiuſdem Militiæ nominibus, per dilectum filium Ramirum Nunnez de Aguileta, Præceptorem domus de Meſtanca, Militiæ, & Ordinis prædictorum, Toletanæ diœceſis, Nuncium ſuum ſuper hoc ad nos deſtinatum, nobis nuper exponi fecit, quod licet in modo viuendi inſtitutionibus regularibus, ſtatutis, & conſuetudinibus dictæ Militiæ, ac eis traditis, etiam forſan iuramento, confirmatione Apoſtolica, aut alia firmitate roboratis, inter alia caueri dicatur expreſſe, quod Priores, Præceptores, Fratres, Milites, & perſonæ Militiæ huiuſmodi pro tempore exiſtentes, veſtiti, & cincti dormire, ac nonnulla Pſalteria, Pſalmos, Orationes, & alia officia diuina annuatim, & dietim, ac nocturnis temporibus, & horis diuerſis, dicere, & recitare, & alia tunc expreſſa facere teneantur, & illa negligentes excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias ſententias, cenſuras, & pœnas incurrant.

Sed dicta conſtitutiones, obſeruata non fuerunt.

§. 2. Tamen à multis annis citra, illa in eadem Militia, quoad dormiendum veſtitos, & cinctos, ac quoad debitum modum dicendi officium negligenter fecerunt, ac multi illa, non in totum, vel modo, aut temporibus debitis dixerunt, & recitarunt, ac nudi, & ſine cingulo dormierunt, & in omnibus aliis obſeruandis negligentes fuerunt.

Carolus Rex adminiſtrator d. Militia de omiſſionis illorum culpa abſolutionem petit.

§. 3. Quare pro parte eiuſdem Caroli Regis, in Imperatorem electi, & Adminiſtratoris aſſerentis, nonnullos ex eiſdem Prioribus, Præceptoribus, Militibus, & Fratribus, ac perſonis, ob ſecuritatem eorum & aliorum ſuorum confratrum, & perſonarum conſcientiarum, à præmiſſis negligentiis, & culpis abſolui deſiderare, eiſdem nominibus nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus eis in præmiſſis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Et hic Pont. petitam abſolutionem concedit.

§. 4. Nos igitur attendentes, quod præfatæ Sedis exuberans clementia eum humilitate petentibus ſuæ pietatis gremium aperire non denegat, quique hodie, & alias per diuerſas noſtras literas, Horas, & Officium, ac Pſalmos huiuſmodi, in alias orationes, & verſus tunc expreſſos, eiſdem Prioribus, Præceptoribus, Militibus, Fratribus, & perſonis commutauimus, & circa modum viuendi, ac quod nudi, & ſine cingulo dormirent, & aliqua alia tunc expreſſa, eis conceſſimus, & indulſimus prout in eiuſdem literis plenius continetur, Capitulum, Definitores, & alios Priores, Præceptores, Fratres, Milites, & perſonas prædictas, ac eorum ſingulos, à quibuſuis aliis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtant, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, omnes, & ſingulos Priores, Præceptores, Fratres, Milites, & perſonas Militiæ huiuſmodi, à negligentiis, & culpis prædictis abſoluimus, ac illis, vt aliquam eleemoſynam, ad arbitrium dilecti filij Prioris Conuentus Militiæ huiuſmodi, ſeu eius Vicesgerentis, pro pœnitentia ſalutari, quam pro præmiſſis facere deberent, omnino erogare procurent, mandamus.

Priorique d. Militia in quolibet Capitulo ſimilē abſolutionem dandi facultatem tribuit.

§. 5. Ac quod deinceps perpetuis futuris temporibus quoties Capitulum generale dictæ Militiæ celebrabitur in principio ipſius Capituli pro tempore exiſtens Prior conuentus Militiæ huiuſmodi, ſeu eius Vicemgerēs, omnes, & ſingulos Priores, Præceptores, Milites, Fratres, & perſonas dictæ Militiæ in eodem Capitulo pro tempore intereſſentes, à quibuſuis ſimilibus culpis, tranſgreſſionibus, omiſſionibus, vel negligentiis, ac quibuſuis excómunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ac reliquis Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa in eos latis, inflictis, & promulgatis, aliiſque eorum peccatis, delictis, criminibus, & exceſſibus quibuſcumque quantumcumque grauibus, & enormibus, dummodo talia non fuerint, propter quæ dicta Sedes foret merito conſulenda, abſoluere, ac eis pro præmiſſis pœnitentiam ſalutarem iniungere, ac cum eis, & eorum ſingulis ſuper irregularitate per eos quouis modo, & qualitercumque contracta, & contrahenda diſpenſare, liberè, & licitè valeat ſtatuimus, & ordinamus, plenamque & liberam ad id eidem pro tempore exiſtenti Priori, & eius Vicemgerenti, licentiam, & facultatem concedimus.

Quibuſcumque non obſtantib.

§. 6. Non obſtantibus præmiſſis, & Apoſtolicis, ac in prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus ac aliis Militiæ, & Ordinis prædictorum etiam ſimiliter roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiiſque, indultis, & literis Apoſtolicis illis conceſſis, confirmatis, approbatis, & etiam pluries innouatis, ceteriſque contrariis, quibuſcumque. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 3. 17. Martij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1526. 17. Kal. Aprilis, Pont. noſtri Anno tertio.

XIX.

Quod Syndici, & Procuratores Fratrum Minorum Ordinis S. Franciſci de Obſeruantia, & Monialium S. Claræ, cum eorum coniugibus, atque filiis, domibus, & Monaſteriis eorum ſeruientes, gaudeant omnibus gratiis, & fauoribus, ac priuilegio fori, quibus ipſi Fratres potiuntur, & gaudent.

Horum Syndicorum auctoritatem, explicat Paul. IV. inf. in eius conſt. 1. Ex clementi, vbi videas.

Edita A. D. 1526.

C L E M E N S P A P A V I I. Dilectis filijs, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa conſtitutionis.

DVm conſideramus aſſiduos labores, & vigilias, quos dilecti Filij Syndici, & Procuratores domorum, & Monaſteriorum Fratrum Minorum S. Franciſci regularis Obſeruantiæ, & Monialium Sanctæ Claræ, Conceptionis, & Annunciationis, Ordinum, & Sororum tertiæ regulæ S. Franciſci, ſuſtinere non ceſſant, merito nos obligant, vt animarum ſuarum ſaluti conſulamus, ipſoſque à quibuſuis moleſtiis, & iniuriis, ſibi pro tempore illatis, quantum cum Deo poſſumus releuemus.

Syndici & Procuratores Fratrum Minorum de Obſeruantia potiuntur cum eorū filijs, & vxoribus, priuilegijs ipſorum Fratrū.

§. 1. Idcirco vni ſyndico, & procuratori huiuſmodi cum illius vxore, & liberis, præſenti & futuro ſingulæ domui, & Monaſterio prædictis, pro tēpore ſeruientibus, quod de cetero perpetuis futuris tēporibus, ipſi, & eorū quilibet, omnibus, & ſingulis Indulgentiis & peccatorū remiſſionibus, fauoribus, & gratiis, quibus Fratres Ordinis Obſeruantiæ prædictorum, vtuntur, potiuntur, & gaudent ſeu vti, potiri, & gaudere poterunt, quomodolibet in futurum, vti, potiri, & gaudere poſſint, & valeant.

Et ſignanter priuilegio fori.

§. 2. Et inſuper in quibuſuis cauſis, & rebus ipſos ſyndicum, & procuratorem concernentibus ciuilibus, criminalibus, & mixtis, nonniſi coram Iudicibus conſeruatoribus domorum illarum, quarum ipſe ſyndicus, & procurator fuerit, de iuſtitia reſpondere teneatur, auctoritate Apoſtolica concedimus, & indulgemus.

§. 3. Inhi

Inhibitio qua prohibetur ceteris alijs Iudicib. quam Ordinis Conſeruatoribus, cognitio huiuſmodi cauſarum.

§. 3. Inhibendo ſob excommunicationis latæ ſententiæ pœna vniuerſis,& ſingulis Iudicibus, Commiſſariis, Eccleſiaſticis & ſæcularibus, quacumque auctoritate fungentibus, ne de cauſia, contra dictos ſyndicos, & procuratores, motis,& mouendis, directè vel indirectè, quouis quæſito colore, ſeu prætextu, ſe intromittere quomodolibet de cetero audeant vel præſumant. Decernentes quoſcumque proceſſus,contra dictos ſyndicos & procuratores, per alios quam dictos conſeruatores, in cauſis dumtaxat contra eos motis, & mouendis habendos,& ſententias ferendas,nullos, & inualidos, nulliuſque roboris vel momenti fuiſſe,& eſſe, ac irritum,& inane, ſi ſecus ſuper his, à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuſcumque non obſtan.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorū huius bulla.

§. 5. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis, manu publici Notarij ſubſcriptis,& ſigillo alicuius Epiſcopi, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis,eadem prorſus fides, tam in iudicio, quam extra illud adhibeatur, quæ adhiberetur ſi præſentes originales literæ eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

D. P. An. 3. 16. Aprilis.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 16. Aprilis, milleſimo quingenteſimo vigeſimo ſexto, Pontificatus noſtri Anno 3.

XX. Procuratori Reuer. Cameræ Apoſt. aſſignatur vigeſima portio omnium pœnarum, quæ ex cauſis criminalibus aut ab eis procedentibus, ad eamdem Cameram, ipſo, vel eius ſubſtitutis procurantibus perueniunt.

De munere procuratoris Fiſcalis, ceteriſque cauſas Fiſcales concernentibus, vide ſup. in conſt. 4. Innoc. VIII. Cum ſicut. & inf. in conſt. 24. Pauli III. Cum ſicut, & conſt. 55. Pij IV. Romanus, & alia conſt. 58. Cum ab ipſo, ac in alijs bullis ibsdem citatis in apoſtillis. Et circa modum percipiendi d. vigeſimam habes inf. bullam 5. Clem. VIII. Inter ceteras. Et hinc vides, quod conſtitutio iſta quamuis ſit perſonalis, eſt effecta perpetua, ſicut alia ceterorum officialium.

Edita A. D. 1526.

CLEMENS EPISCOPVS, &c.
Dilecto filio, &c.

Cauſa conceſſionis.

QVoniam nulli debet officium ſuum eſſe damnoſum: nec labor, fides, & induſtria alicui damno eſſe. Idcirco nos, qui de fide, diligentia, labore, & ſolertia dilecti Filij Benedicti de Valentibus, noſtri, & Cameræ Apoſtolicæ Procuratoris Fiſcalis circa huiuſmodi procurationis officium, & quæ officium ipſum concernunt, & alia, quæ quotidie eidem peragenda committimus, tam plurimorum fide digna relatione, quam ex facti euidentia & experientia, plenam & veram notitiam habemus, vt valeat in prædictis,& aliis eius virtutibus perſeuerare, & de bono in melius procedere, & officium procurationis huiuſmodi iuxta ipſius condecentiam, & dignitatem gerere, & exercere.

Aſſignatio pœnarum de qua in rubr.

§. 1. Motu proprio, & ex noſtra certa ſcientia per præſentem ſtatuimus, decernimus, ordinamus, & volumus atque mandamus, quod de omnibus,& ſingulis pecuniariis pœnis ex cauſis criminalibus,& prouenientibus ab eis, quas cum effectu, Benedicto procuratore prædicto vel ab eo deputatis,& deputandis ſubſtitutis procurantibus, ad Cameram noſtram prædictam peruenire contigerit, & quæ hactenus à die ſuæ electionis peruenerint, idem Benedictus Procurator ad rationem quinque pro centenario, realiter,& cum effectu conſequi debeat, & conſequatur.

Iuſſio earum portionē perſolui. di.

§. 2. Mandantes dilectis filiis A. tituli S. Cyriaci in Thermis Præsbytero Cardinali, S.R.E. Camerario, ac Præſidentibus & Clericis Cameræ noſtræ Apoſtolicæ, vt prædictam pœnarum partem, eidem Benedicto Procuratori prædicto, abſque exceptione, vel mora, realiter, & cum effectu perſoluat, ac per illos ad quos ſpectat, perſolui faciat, & procuret. In contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

Fiat vt petitur. I.

Papa ſubſc. Sola ſignatura ſufficit.

Et quod præſentium ſola ſignatura ſufficiat,& vbique fidem faciat, & quod literæ in forma breuis vel aliter, prout eidem Benedicto procuratori videbitur, & placebit, expediri poſſint & valeant.

Fiat. I.

Dat. P. A. 4. 27. Nouemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 5. Kal. Decemb. anno 4.

XXI. Approbatio Congregationis Fratrum Minorum Conuentualium de vita Eremitica, nunc Capucinorum, Ordinis Minorum S. Franciſci, præfinita delatione habitus & barbæ, gratuſque & priuilegiis eidem attributis.

Iſti Minores de vita Eremitica nuncupati, nomen Capucinorum poſtea ſortiti ſunt vt videre eſt in Conſtit. Pauli III. Exponi, vbi ipſe nonnulla pro eorum regimine ordinauit. Eiſque tranſitum ad Fratres Minimos S. Franciſci de Paula & è contra, prohibuit Pius V. in conſt. 45. Sedis. Et eiſdem Capucinis ad Fratres de Obſeruantia, & è conuerſo, tranſitum interdixit Six. V. in ſua conſt. 20. pro ea. Eorumque habitum, ſeu conſimilem ceteris prohibuit poſt alios Greg. XIV. in conſt. 11. Beati. Ac ad audiendas ſæcularium confeſſiones, aliquos ex Capucinis in Capitulo generali deputari decreuit Clem. VIII. in conſt. 82. Alias fel. Et de toto Ordine Franciſcano plene notaui ſup. in conſt. 5. Honor. 3 Solet.

Adeo quod iſtis fratribus vt in publicis proceſſionibus vbique locorum propriam Crucē deferre poſſint conceſſit Paul. V. in Conſt. 107. Paſtoralis inf. tom. 3. Ac ſuper prohibitione deferendi per alios regulares eorum habitum, vel conſimilem, innouauit, Conſt. enunciatas in præced. rubr. Greg. XV. in Conſt. 15. Ex iniuncto inf. tom. 4. Qui eiſdem indulſit, vt poſſint recitare officium de communi Confeſſoris non Pontificis ſub ritu ſemiduplici in die feſto S. Conradi, Tertij Ordinis S. Franciſci profeſſoris in conſt. 47. Domini noſtri. Quod verò iſti fratres vere ſint Minores Ordinis S. Franciſci,& ea illius vera linea deſcendant declarauit S.D.N. Vrb. VIII. in conſt. 68. Saluatoris. Et poſtea eiſdem prohibuit tranſitum ad latiorem Ordinem ſine ſedis Apoſtolicæ licentia, ad Carthuſienſem vero ſine miniſtri Generalis licentia vt in Conſt. 91. Iniuncti dicto tom. 4.

Edita A. D. 1528.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Ludouico, & Raphaeli de Foroſempronien. Ordinis Fratrum Minorum profeſſoribus, Sal. & Apoſt. bened.

Exordium.

REligionis zelus, vitæ ac morum honeſtas, aliaque laudabilia probitatis, ac virtutum merita ſuper quibus apud nos fide digno commendamini teſtimonio, nos inducunt, vt votis veſtris, præſertim quæ animarum ſalutem, & religionis propagationem reſpiciunt, quantum cum Deo poſſumus fauorabilem annuamus.

Quidam de Fratribus Minoribus Obſeruantia ad Conſortium Minorū Conuentualium tranſlati de licentia Prouincialis Marchiæ. Eremiticam vitam ſub Regula S. Franciſci ducere cupientes.

§. 1. Sane pro parte veſtra nobis nuper exhibita petitio continebat, quod vos olim feruore ſeruiendi Altiſſimo ducti, Ordinem Fratrum Minorum de Obſeruantia nuncupatorum ingreſſi, in ea profeſſionem emiſſi, per certum tempus permanſiſtis, & deinde de licentia veſtri tunc Superioris, iuxta formam literarum Apoſtolicarum, ſuper vnione,& concordia inter prædictos, & Conuentuales nuncupatos Fratres dicti Ordinis edita confectarum, ad ipſorum Fratrum Conuentualium conſortium vos tranſtuliſtis, & à tunc Magiſtro Prouinciali Prouinciæ Marchiæ dictorum Fratrum Conuentualium benigne recepti, ac aliorum Fratrum Conuentualium

eiuſdem

& licentiam à Sede Apoſt. habuerunt.

eiuſdem Prouinciæ numero, & conſortio aggregati fuiſtis, Et deinde vobis deſiderantibus pro animarum veſtrarum ſalute, ac Dei gloria, Eremiticam vitam ducere, & quantum humana patitur fragilitas, regulam B. Franciſci obſeruare, dictus Magiſter Prouincialis licentiam ad Romanam Curiam accedendi, & à nobis, ac Sede Apoſtolica quæcumque ad animarum veſtrarum ſalutem, ac Dei gloriam opportuna vobis viderentur, petendi, & impetrandi conceſſit.

Ac à Cardinali Ordinis protectore ſub certis additis conditionibus impetrarunt.

§. 2. Ac etiam dilectus filius noſter Andreas tituli ſanctæ Priſcæ Presbyter Cardinalis, dicti Ordinis Protector, vobis, vt ſimilem impetrationem facere, ita tamen quod vnus ex conſortio veſtro omnium veſtrorum nomine, Magiſtro Prouinciali, ſeu Capitulo Prouinciæ dictorum Fratrum Conuentualium in qua habitaretis, ſingulis annis ſe præſentare in ſignum ſubiectionis teneretur, & ipſe Magiſter (ſi ſibi videretur) ſemel in anno, & non vltra vos viſitare, & ſi inuenerit vos regulam prædictam non obſeruare, ad eam plenius obſeruandam, vos admonere, ac debitis modis compellere poſſet, præter hæc autem nec vos de loco ad locum transferre, nec aliquid aliud vobis iniungere, aut à vobis exigere valeret, ſed potius vos tueri, & defendere teneretur vt in pace poſſetis Altiſſimo in diuinis famulari, prout in literis patentibus eorumdem Cardinalis Protectoris, & Magiſtri Prouincialis deſuper confectis plenius dicitur contineri.

Idem poſtea Fratres à Papa d. licentiã opportunamque prouiſionem poſtularunt.

§. 3. Quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt vobis vitam Eremiticam huiuſmodi ducendi facultatem concedere, aliiſque in præmiſſis opportune prouidere, de benignitate Apoſtol. dignaremur.

Hic modo Põtif. d. licentiã impertitur.

§. 4. Nos igitur, qui ſalutem cupimus animarum, veſtrum quemlibet à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure vel ab homine quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, ac literas prædictas, & in eis contenta quæcumque, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, vobis, vt ſecundum regulam prædictam, vitam Eremiticam ducere.

Habitum cũ Capucio concedit.

§. 5. Et habitum cum capucio quadrato geſtare.

Aliosque recipere.

§. 6. Necnon omnes, tam clericos ſæculares & Presbyteros, quam laicos ad veſtrum conſortium recipere.

Barbam deferre.

§. 7. Ac tam illi quam vos barbam deferre.

Eremitoriaque habere indulget.

§. 8. Et ad Eremitoria, ſeu loca quæcumque cum conſenſu Dominorum eorumdem locorum vos conferre, & in eis habitare, vitamque auſteram, & Eremiticam inibi agere, & in quibuſcumque locis mendicare.

Priuilegia & gratias Fratrum Minorum & Monachorũ ſeu Eremitarum Camald. elargitur.

§. 9. Necnon omnibus, & ſingulis priuilegiis, indultis, & gratiis Ordini Fratrum Minorum huiuſmodi, ac Eremo Camaldulen. B. Romualdi, illiuſque Eremitis, in genere vel in ſpecie hactenus conceſſis, & in poſterum concedendis, & quibus ipſi quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, vos quoque æque principaliter ſicut ipſi vti, potiri, & gaudere, libere, & licite valeatis, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus.

Executoreſq; deputat.

§. 10. Et nihilominus vniuerſis, & ſingulis Archiepiſcopis, Epiſcopis & Abbatibus, aliiſque in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis, necnon Canonicis Metropolitanarum, vel aliarum Cathedralium Eccleſiarum, ipſorumque Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Abbatum Vicariis in ſpiritualibus generalibus diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eorum quilibet, per ſe, vel alios ſeu alij, vobis, & veſtrum cuilibet, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtat, & faciat, vos, & veſtrum quemlibet, præmiſſis, omnibus, & ſingulis pacifice frui, & gaudere, nec permittat veſtrum quemlibet, contra tenorem præſentium modo aliquo moleſtari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, etiam per quaſcumque de quibus ſibi placuerit, cenſuras, & pœnas, & alia in eis remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

Obſtantia tollit.

§. 11. Non obſtantibus fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, etiam de vna, & conſilio generali de duabus dietis edita, ac aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon dicti Ordinis, ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque, indultis, ac literis Apoſtolicis per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos & Sedem prædictam, etiam per vim generalis legis, ac ſtatuti perpetui, ac motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & cum quibuſuis irritatiuis, annullatiuis, caſſatiuis, reuocatiuis, præſeruatiuis, exceptiuis, reſtitutiuis, declaratiuis, mentis atteſtatiuis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis & conſiſtorialiter quomodolibet etiam pluries conceſſis, confirmatis, & innouatis, quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut certa exquiſita forma ſeruanda foret, & in eis caueatur expreſſe, quod illis nullatenus derogari poſſit, illorum etiam tenores præſentibus proſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis, necnon modos, & formas ad id ſeruandas pro indiuiduo ſeruatis habentes, hac vice dumtaxat, illis alias in ſuo robore permanſuris, harum ſerie ſpecialiter, & expreſſe derogamus ceteriſque contrariis quibuſcũq.

Nulli ergo &c.

Datum Viterbij Anno Incarnationis Dominicæ 1528. quinto Non. Iulij Pont. noſtri Anno 5. *D. P. An. 5. 13. Iuly.*

XXJI.

Communitates Ciuitatis Brixienſis de exacta pro Lutheranæ hæreſis extirpatione protinus adhibita diligentia laudatur. Amplaque iuriſdictio Epiſcopo, & Inquiſitoribus datur, contra perfidum eiuſmodi hæreticorum eorumque complicum genus procedendi.

Edita A. D. 1528.

CLEMENS PAPA VII.

Venerabili fratri Paulo Zana Epiſcopo Brixienſi, & dilecto filio Inquiſitori hæreticæ prauitatis in Ciuitate Brixien. & eorum alteri, ſal. & Apoſt. benedictionem.

Commendat hic Põt. Commune Brixiæ de exacta diligentia pro depulſione, & extirpatione Lutheranæ hæreſis adhibita.

§. 1. Placuit intelligere, quod non ſolum fraternitas tua, ſeu etiam dilecti filij Communitas iſtius Ciuitatis Brixien. nolentes negligentia aut deſidia eorum amittere illud optimum nomen eis à parentibus, & antecesſoribus ſuis relictum, omni diligentia curarint, ne hæreſes his temporibus de nouo pullulare poſſint, ſed omnibus remedia adhibuerint, vt ſi quæ ſint in ipſa Ciuitate extirpentur: & propterea cum ad ipſorum Communitatis notitiam peruenisſet, nonnullos in ipſa Ciuitate, ſuæ famæ, & honoris prodigos, ita nefarios Dei, ſanctæque Matris Eccleſiæ rebelles exiſtere, vt non erubeſcerent Lutheranam doctrinam publicæ declarare, & quæ palam non auderent, ſeorſum ſecreto docerent, pleroſque inducentes à recta ſemita declinare, ne ob id forte contra eos ita Dei magis prouocaretur, in publico eorum conſilio ſtatuerunt, tres eiuſdem Ciuitatis ciues eligi debere, quorum cura, diligentia, & vigilantia, Lutheranæ diabolicæ hæreſis à Ciuitate ipſa, eiuſque territorio prorſus extirparetur, & eius auctores, & ſeminatores condignà pœna plecterentur, cum poteſtate etiam comparendi per procuratorem coram Sede Apoſtolica, & quibuſcumque aliis Iudicibus Eccleſiaſticis, & ſæcularibus & pro præmiſſorum executione exponendi ex publico, quaſcumque pecunias neceſſarias, quod vt merito ex hoc illi laudari, & plurimum commendari debent, ita etiam vos, prout veſtro incumbit officio circa hæreſes huiuſmodi, in Ciuitate, & diœceſi Brixien. idem facere, prout ſperamus, & deſideramus, omni diligentiam curabitis.

Inquiſitorib. iubet hoc ipſi præſtare & curare debere.

§. 2. Cupientes igitur errores, & peruerſa dogmata in Ciuitate, & diœceſi tuis huiuſmodi penitus extirpari, & illorum ſectatores debita correctione reprimi, ac debitis pœnis puniri, Vobis, & alteri veſtrum etiam cum

à præfatis electis requiſiti fueritis, & alter veſtrum requiſitus fuerit, omnes, & ſingulas cauſas huiuſmodi hæreſim ſapientes etiam criminales, tam dicta Lutherana, quam alia, & erronea, ac peruerſa doctrina in ciuitate & diœceſi prædictis exortas, & quas, etiam contra quemdam Ioannem Baptiſtam Palauicinum Ordinis Fratrum Carmelitarum, qui verbum Dei in proxima Quadrageſima in Eccleſia Brixien. prædicando publice nonnulla erronea, & à fide Catholica deuiantia prædicauit, adeo quod pias hominum aures plurimum ſcandalizauit, ſi in ciuitate ſeu diœceſi prædictis extiterit, moueri ſeu exoriri contigerit, cum omnibus, & ſingulis illi annexis dependentibus, & emergentibus ab eis, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu & figura Iudicij, prout in ſimilibus procedi conſueuit, audiatis.

Et procedant appellatione remota, perinde ac ſi tres ſententiæ conformes latæ fuiſſent. §. 3. Nos enim vobis vt auditis hinc inde propoſitis, etiam vſque ad definitiuam ſententiam incluſiue ſublato quouis diffugij obſtaculo, & prout ſacri canones volunt, etiam appellatione qualibet remota, decidendi & ſine debito terminandi, ac ſententias deſuper per vos, & alterum veſtrum latas, & quibuſuis appellationibus etiam ad nos, & Sedem prædictam interpoſitis, penitus reiectis, perinde ac ſi tres ſententiæ conformes in noſtræ Rotæ Auditorio latæ eſſent, debitæ executioni demandandi.

Coganique teſtes recuſantes dicere veritatem. §. 4. Teſtes autem, qui fuerint nominati, ſi gratia, odio, vel timore ſubtraxerint, per cenſuras Eccleſiaſticas appellatione ceſſante compellendi, veritatis teſtimonium perhibere.

Citant quoſcumque. §. 5. Ac monitiones, & citationes quaſlibet, conſtito de non tuto acceſſu, ſeu quod pro monitionibus, & citationibus huiuſmodi faciendis ipſorum monendorum, & citandorum præſentia commode haberi nequiret, & per edicta publica locis publicis affigenda, quæ perinde ipſos arctēt ac ſi eis perſonaliter intimatę fuiſsēt, faciēdi.

Inquirant contra quoſcumque Lutherana hæreſis reos, eorumque complices, cuiuſcumque ſint conditionis, & præminentiæ. §. 6. Ac contra quoſq; cuiuſque ſtatus, gradus, ordinis, religionis vel conditionis, ſeu præeminentiæ fuerint, & quacumq; Eccleſiaſtica ſeu mundana dignitate præfulgeant, vel exemptione, ipſius Martini, & aliorum erroneorum dogmatum ſectatores, ſequaces, fautores, defenſoreſque ac illis auxilium, conſilium, vel fauorem, directe vel indirecte, publice vel occulte præſtantes, inquirendi, & procedendi, ac huiuſmodi labe, & aliis hæreſibus infectos capiendi, & carceribus mancipandi, ac iuxta canonicas ſanctiones, & SS. Patrum inſtituta, prout qualitas exceſſuum exegerit, vel conſcientiæ veſtræ expedire viſum fuerit, puniendi, & pœnis debitis plectēdi.

Impœnitētes multis pœnis coerceant. §. 7. Et ad cor redire nolentes, & dictæ Eccleſiæ cōmunionem, velut putrida membra ſeparatos, & diuiſos ac damnationi æternæ cum Satana, & Angelis eius addictos, ac perpetuo infames, ac inteſtabiles eſſe, necnon bona eorum quælibet, mobilia, & immobilia cuicumque fidelium, libere, & licite inuadere, occupare, & ſibi acquirere licere; perſonas eorum captiuare, & in perpetuam ſeruitutem adducere, corpora eorum poſtquam defuncta fuerint ſepultura Eccleſiaſtica carere debere decernendi, denunciandi, & declarandi.

Redeuntes autem ad fidē & hæreſim abiurantes, (non tamen relapſos) ſormatis hic expreſſis, abſoluant, & ſuper irregularitate incurſa diſpenſent. §. 8. Et qui ad veritatis lumen redire, & huiuſmodi hæreſes abiurare voluerint, poſtquam errorem ſuum depoſuerint, idque humiliter petierint, ſi alias relapſi non fuerint, recepta ab eis prius abiuratione hæreſis, & errorum huiuſmodi, legitime, & publice facienda, præſtandoque per eos iuramento, quod talia, deinceps non committent, nec talia, vel alia his ſimilia committētibus, ſeu adhærentibus, conſilium, auxilium, vel fauorem, per ſe vel alium ſeu alios præſtabunt, ab omnibus, & ſingulis excommunicationis, & interdicti, aliiſq; Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, etiam in literis fel. recordat. Leonis Papæ Decimi prædeceſſoris noſtri contra dictum Martinum editis, contentis quas præmiſſorum occaſione quomodolibet incurriſſent, ac ab huiuſmodi delictis, exceſſibus, & criminibus, necnon alia in forma Eccleſiæ conſueta abſoluendi, & ſuper irregularitate propterea quomodolibet contracta diſpenſandi omnemque inhabilitatis, & infamiæ maculam ſiue notam penitus abolendi, eoſque rehabilitandi, & ad noſtrum, & eiuſdem Sedis gremium, necnon gratiam, & benedictionem reſtituendi, & reponendi.

§. 9. Omniaque & ſingula alia quæ ad huiuſmodi peſtem reprimendam, & radicitus extirpandam neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, ordinandi, coercendi, & exequendi, ac auxilium brachij ſæcularis, ſi opus fuerit inuocandi. *Cæteraque alia neceſſaria ad huius hæreſis extirpationem faciant, & exequantur.*

§. 10. Et ad præmiſſa omnia, & ſingula, ſi & quando expedire vobis, & alteri veſtrum viſum fuerit, viros aptos & idoneos, cum ſimili, vel limitata poteſtate ſubdelegandi, & deputandi, ipſoſque quoties opportunum, vobis, & alteri veſtrum videbitur reuocandi, ac loco ipſorum alios ſimiliter deputandi, auctoritate Apoſtolica plenam, & liberam poteſtatem, auctoritatem, facultatemque concedimus per præſentes. *Et ad præmiſſa alios idoneos viros ſi opportunū fuerit, deputent.*

§. 11. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis, quæ idem Leo prædeceſſor in ſuis literis voluit non obſtare, & quæ pro expreſſis haberi volumus, ceteriſque contrariis quibuſcumque etiamſi in eis eſſent clauſulæ aliquæ derogatoriæ derogatoriarum, & de quibus oporteret fieri ſpecialis, & indiuidua mentio, & de verbo ad verbum, quas pro expreſſis haberi volumus, & eis derogatum eſſe cenſemus & intendimus. *Non obſtātibus quibuſcū que.*

Dat. Viterbij ſub annulo Piſcatoris, die decima tertia Iulij milleſimo quingenteſimo vigeſimo octauo, Pontificatus noſtri Anno quinto. *Dat. P. A. 5. 13. Iulij.*

Exemptio Monachorum Eremitarum S. Romualdi Montis Coronæ Ordinis Camaldulenſis, ſub Regula S. Benedicti, & auctoritas eorum Maioris. XXIV.

De Ordine tam Monachorum quam Eremitarum Congregationis Camaldulenſis plene notaui ſup. in conſt. 1. Alexand. II. Nulli. Ab ea tamen ſeiuncta eſt hac Congregatio Eremitarum S. Romualdi, vt latius infra in conſt. 1. Paul. III. Rationi. vbi habes ipſius priuilegia, & etiam in conſt. 35. Six. V. Ea eſt.

Romualdus, qui Ordinem Camaldulenſem inſtituit, inter SS. relatus eſt, & eius feſtum celebratur die 7. Februarij, vt habetur inf. in conſtit. 32. Clem. VIII. Pia. inf. tom. 3.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filiis Maiori, & Vniuerſis Eremitis S. Romualdi Ordinis Camaldulen. præſentibus, & futuris. *Edita An. D. 1528.*

VEſtrum Ordinem in agro dominico ſpecioſum ad ſalutem animarum in dies vtiliter fructificantem, priuilegiis, & gratiarum donis libenter ornamus, vt quietius, & decentius valeatis altiſſimo famulari. *Eremitarum S. Romualdi commēdatio.*

§. 1. Itaque Maiori veſtro, vt quibus Abbates generales vniuerſorum Ordinum ſub Regula Sancti Benedicti militantium, priuilegiis, immunitatibus, & gratiis vti poſſunt, vel conſueuerunt, vti in perpetuum (citra tamen facultatem vtendi mitra, & baculo, ac aliis Pontificalibus, & benedictionem Populo ſolemniter impendendi poſſitis, & valeatis, priuilegiaque ipſa illis conceſſa, quorum tenores hic habemus pro ſufficienter expreſſis, vobis conceſſa eſſe cenſeantur. *Maior iſtius Congregationis vtitur priuilegiis Abbatum S. Benedicti præterquam in his exceptis.*

§. 2. Quodque quemadmodum alij Ordines ab Eccleſia approbati, ita etiam vos, & veſter Ordo in perpetuum à quibuſuis gabellis, datiis, talliis, collectis, exactionibus datiuis decimis, & quibuſuis impoſitionibus, ex quauis cauſa, & cōſideratione, etiam auctoritate Apoſtolica, impoſitis, & imponendis exempti cenſeamini, ſalemque pro vſu veſtro neceſſarium, ex quouis loco Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiecto, ad veſtra Eremitoria transferre, libere, & licite poſſitis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus, & indulgemus. *Congregatio eximitur à ſolutione ſodagiorū &c.*

§. 3. Quocirca vniuerſis, & ſingulis Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac quorumuis Ordinum Abbatibus per hæc ſcripta mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios vobis in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtētes, non permittant vos contra præſentium tenorem à quouis indebite moleſtari, contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas, *Prælati omnes hic conſtitutionem executioni mandent.*

cas,& alia iuris opportuna remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo,inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Contrariis non obſtant.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis,ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, dictorumque Ordinum, ſtatutis,& priuilegiis,quibus, illorum tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris,ſpecialiter,& expreſſe ad effectum præſentium derogamus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum,quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam,ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Tranſumptis fides detur,

§. 5. Volumus autem quod præſentium tranſumptis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, ea prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi eſſent exhibitæ,vel oſtenſæ.

D P. An. 5. 27. Iul.

Datum Viterbij, ſub annulo piſcatoris, die vigeſima ſeptima Iulij, milleſimo quingenteſimo vigeſimo octauo, Pontificatus noſtri Anno quinto.

XXIV. Curſores Papæ, & Mandatarij aliarum Curiarum Vrbis, in quibus cauſis citare, intimare, &c. valeant

Confirmationem, & declarationem vid. inf. in Iulij III. conſt. 14. Cum ea vbi alia notabo.

Edita A. D. 1529. & 1539.

CLEMENS PAPA VII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Alex. vi. ſtatuit Curſores tantum citare poſſe, &c. in cauſis ordinariis corã Iudicibus Palatij Apoſtolici, & in cauſis commiſſis Iudicum cõmiſſariorum.

ACcepimus nuper, quodlicet dudum, cum à certo tempore præſentationes commiſſionum cauſarum in Romana Curia prò tempore vertentium, manu Romani Pontificis, aut de illius mandato ſignatarum, quæ ex ſtylo, & conſuetudine dictæ Curiæ earum inuiolabiliter obſeruatis, qui pro lege habentur, Auditoribus cauſarum Palatij Apoſtolici, aliisque iudicibus, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, Epiſcopis, & Prælatis, quibus dirigebantur, ſolum per Curſores Romani Pontificis pro tempore exiſtentis præſentari, & citationes in cauſis ipſis fieri conſueuerant, ac citationes ipſæ per alios, quam ſuos, & Sedis Apoſtolicæ Curſores fierent, in graue præiudicium nedum ipſorum Curſorum, ſeu etiam litigantium in Romana Curia abuſumque, & peruerſionem antiquorum ſtyli, & conſuetudinem dictæ Curiæ felic. recordat, Alexander Papa Sextus prædeceſſor noſter,volens fraudibus quæ in ſimilibus quandoque fiebant, ac indemnitati ipſorum Curſorum,& litigantium, obſeruationique ſtyli, & conſuetudinum ipſius Curiæ prouidere, Motu proprio, & ea certa ſcientia, auctoritate Apoſtolica decreuit omnes,& ſingulas commiſſiones,manu ſua,aut de mandato ſuo pro tempore ſignatas,ac omnes,& ſingulas citationes,coram quibuſuis dicti Palatij Apoſtolici Auditoribus, iudicibus, Commiſſariis, vel Ordinariis in cauſis eis commiſſis, ac etiam intimationes,publicationes, & affixiones quarumcumque literarum in dicta Romana Curia, quas per alios quam per ipſos Curſores ex tunc de cetero præſentari, ſeu fieri contingeret, & proceſſus illarum vigore habendos,nullius exiſtere roboris, vel momenti, mandans inter alia dictæ Curiæ, & cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori pro tempore exiſtenti,vt ſi in præſentandis commiſſionibus, citationibus, executorialibus,intimidationibus,affixionibus,& publicationibus, aliter fieri reperiret, citationes, publicationes, intimationes,& affixiones,vel alia ad officium Curſorum prædictorum ſpectantia præſentari. ſeu fieri reperiret, excõmunicationis,ac pecuniarias,arbitrio ipſius Auditoris declarandas pœnas incurriſſe declararet, & ad exactiones pœnarum pecuniarum,& declarationem cenſurarum contra inobedientes procederet, ac pro talibus publice denunciari mandaret, & faceret.

Iul. II. conſtr.

§. 5. Ac ſucceſſiue piæ memoriæ Iulius Papa Secũdus ſimiliter prædeceſſor noſter, intelligens quod cauſæ propter quas decretum, & mandatum prædictæ ab eodem prædeceſſore emanauerant,adhuc tunc ſubſiſtebant, & ſimiles abuſus,& fraudes,ac etiam citationes per alios quam per ipſos Curſores in diuerſis cauſis fiebant, ſtylum,& conſuetudinem antiquos Curiæ huiuſmodi peruertendo, Motu ſimili,non ad ipſorum Curſorum, vel alicuius alterius pro eis inſtantiam,ſed de ſua mera liberalitate & ea certa ſcientia, decretum,& mandatum huiuſmodi,auctoritate Apoſtolica innouauerit,ac perpetuę firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obſeruari debere decreuerit, & mandauerit, ac diſtrictius inhibuerit omnibus,& ſingulis cauſarum dicti Palatij Auditoribus, aliiſque Iudicibus,& Commiſſariis, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ac Senatori, Gubernatori, & Vicario generali Almæ Vrbis,& Curiæ de Sabellis Iudicibus,eorumq; Auditoribus,Collateralibus, ſeu Locatenẽtibus,& Capitaneis omnibus ordinariis,nec in cauſis eis commiſſis, & in quibus eis commiſſiones fierent, citationes commiſſionũ,pręſentationes executorialium, & alias informationes,ac affixiones,& publicationes per alios quã per ipſos Curſores quouis quæſito colore fieri facerent,ſiue permitterent,aut præſentatas,&factas reciperent,& admitterent,ac omnibus,& ſingulis Nũciis,& quibuſuis aliis perſonis quouis alio nomine nũcupatis, ne commiſſionum præſentationes, citationes, publicationes,intimationes,& affixiones huiuſmodi, vel alia ad officium Curſorum prædictorum ſpectantia præſentare,ſeu facere, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna eo ipſo incurrenda quoquo modo præſumerent.

Mauit bullã Alex. in Inhibendo Iudicib. Mandatariiſque &c.

Declarauitq; & ampliauit vt hic.

§. 2. Ac decreuit,& declarauit,omnes, & ſingulas cõmiſſiones, per eum, ſeu de eius mandato ſignatas, ac etiam omnes,& ſingulas citationes coram quibus Auditoribus,Iudicibus commiſſariis,etiam Cardinalibus, vel ordinariis in cauſis eis commiſſis pro tempore pendentibus,ac etiam intimationes,publicationes, & affixiones quarumcumque literarum in dicta Curia, quas per alios quam per ipſos Curſores de cetero præſentari, ſeu fieri contigerit,aut proceſſus illarum vigore habendos, & inde ſecuta quæcumq, ac quicquid in contrarium, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contingeret,nullius roboris,vel momẽti,ipſo iure etiam abſq; eo, quod aliter eius diſpoſitionem receptam eſſe conſtaret, exiſteret,& per cõmiſſarios,etiam S.R.E. Cardinales pręfatos, iudicandum, ſententiandumque fore, ſublata eis aliter,quauis iudicandi,& interpretandi,facultate,& auctoritate. Necnon mandauerit præfato Auditori, ac pro tempore exiſtenti Almæ Vrbis Gubernatori, vt eiſdem Curſoribus ſuper his efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, facerent mandatum, inhibitionem, & decretum huiuſmodi inuiolabiliter obſeruari,contradictores,& inobedientes,cenſuris,& pœnis;etiam pecuniariis, cõpeſcendo,prout in literis eorumdem Alexandri,& Iulij prædeceſſorum noſtrorũ deſuper cõfectis plenius cõtinetur.

Hic modo Pont. prædictas conſtitutiones approbat cum clauſula quatenus in vſu.

Quam ſucceſſiue abſtulit inferius.

§. 3. Nihilominus nonnulli, à quorum oculis Dei timor abſceſſit & quæ non ſua ſunt quærẽntes, in diuerſis cauſis citationes,commiſſionum præſentationes, publicationes, intimationes, & affixiones, ac ſubhaſtationes, & alia ad officium dilectorum filiorum Curſorum noſtrorum, tam ex inſtitutione eorum officij, quam iuxta antiquos ſtylum,& conſuetudinem Romanæ Curiæ ſpectantia,contra decretum,& mandatum Alexandri VI. ac inhibitionem, & declarationem Iulij II. ac etiam contra alia in prædictis literis contenta facere præſumunt in ipſorum graue præiudicium, & officiorum ſuorum læſionem, ac illorum exercitij vſurpationem non modicam, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam iuxtam inhibitionem Iulij prædeceſſoris huiuſmodi damnabiliter incurrendo. Quare nos huiuſmodi errores, ſubmouere, ac ipſorum Curſorum indemnitati, prout conuenit, prouidere volentes, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, decretum, & mandatum Alexandri, ac inhibitionem, & declarationem Iulij prædeceſſorum, ac eorum literas huiuſmodi, necnon in eis contenta quæcumque, ex certa ſcientia (quatenus tamen ſint in vſu) approbamus, & innouamus, ac illa, & eis prorſus ſimilia de nouo decernimus, mandamus, inhibemus

bemus, & declaramus, eaque perpetua roboris firmitate ſubſiſtere.

Inhibet quaſcumq. officialib. ne Curſores deſiſtere impediant.

§. 4. Et per Auditores, Commiſſarios etiam Cardinales, Vicarium, Gubernatorem, Senatorem, & alios Iudices, ac eorum Collaterales, Locatenentes, Capitaneos præfatos, necnon omnes, & ſingulos nuncios, & quaſuis alias perſonas quocumque nomine nuncupatas, prout ſingulos eorum concernit, ſub dictæ excommunicationis latæ ſententiæ, & quingentorum ducatorum fabricæ baſilicæ principis Apoſtolorum de Vrbe irremiſſibiliter applicandorum pœnis, per nuncios, & alios præmiſſa ad officium Curſorum eius, & nō aliis quibuſcumque nunciis ſpectātia exercentes, eo ipſo abſque alia declaratione incurrendis firmiter obſeruari debere, iuxta tamen continentiam dictarum literarum Alexandri, & Iulij prædeceſſorum noſtrorum, in quarum poſſeſſione dicti Curſores (vt etiam accepimus) exiſtunt.

Deputatio Auditoris Cameræ in executorem.

§. 5. Necnon Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalem Auditorem pro tempore exiſtentem contra eos ad nedum publicationem incurſus pœnarum huiuſmodi, ac illarum exactionem, ſed etiam tamquam falſarios, vigore præſentium, abſque alia commiſſione ſibi deſuper facienda procedere poſſe.

Decretum irritans.

§. 6. Et ſic in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Iudices & Commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, ſublata eis quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere, & quicquid ſecus à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari irritum, & inane decernimus.

Derogatio contrariorum. Dat. P. A 5. 16. Octob.

§. 7. Non obſtantibus præmiſſis, conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſt. ceteriſque contrariis quibuſcūq;

Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris die 16. Octobris 1528. Pont. noſtri anno quinto.

Sequitur declaratio conſtitutionis præcedentis.

Edita A. D. 1529.

CLEMENS PAPA VII.

Motu proprio, &c.

Exordium.

CVm de Viribus literarum noſtrarum præinſertarum, pro eo quod illæ nobis tunc plene non informatis, eiſdem Curſoribus concedebantur (Quatenus eſſent in vſu, aut in dictarum literarum Alexandri, & Iulij prædeceſſorū poſſeſſione) ab aliquib. in futurū dubitari poſſet.

Clauſulam prædictam quatenus in vſu, auferet. Prædictaque ſimpliciter confirmat.

§. 1. Nos igitur, ad quos ſpectat litium anfractus, & controuerſias ſuccidere, dubiaque tollere, de poſſeſſione dictorum Curſorum in præmiſſis vſu, & conſuetudine roborata, ex fide, & relatione perſonarum fide dignarum plene informati, ac de ipſorum Curſorū iure in præmiſſis omnibus, & ſingulis verā notitiam habentes, motu ſimili, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, decernimus, & declaramus, literas noſtras præfatas, cum omnibus, & ſingulis decretis, declarationibus, inhibitionibus, mandatis, conceſſionibus, & aliis in eis contentis clauſulis, perinde valere, & perpetuæ firmitatis robur obtinere, & Collegio dictorum Curſorum ſuffragari debere, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi dicta verba (Quatenus in vſu, aut literarum Alexandri, & Iulij poſſeſſione ipſi Curſores eſſent) non appoſita vel expreſſa fuiſſent, & ita intentionis noſtræ, & volūtatis incommutabilis, fuiſſe, & eſſe atteſtamur. Et nihilominus pro potiori cautela decretum, & mandatum Alexandri, ac inhibitionem, & declarationem Iulij prædeceſſorum noſtrorum, ac eorum literas huiuſmodi, necnon in eis contenta quæcumque Apoſtolica auctoritate, & ex noſtra certa ſcientia, approbamus, & innouamus, ac alia, & eis prorſus ſimilia de nouo concedimus, decernimus, mandamus, inhibemus, & declaramus atque perpetuæ roboris firmitate ſubſiſtere.

Omnes monet ad obſeruantiam huius conſtitutionis.

§. 2. Et Auditores, Commiſſarios, etiam Cardinales, Vicarium, Gubernatorem, Camerarium, & Cameræ Apoſtolicæ Clericos pro tempore exiſtentes, Senatorem, & alios Iudices, & eorum Collaterales, Locatenentes, & Capitaneos præfatos, etiam Turris nonæ, Ripæ, & Ripettæ, necnon omnes, & ſingulos Nuncios, & quaſuis alias perſonas quocumque nomine nuncupentur, prout ſingulos eorum concernit, ſub excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti latæ ſententiæ, & quingentorum ducatorum fabricæ baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe irremiſſibiliter applicandorum pœnis, per Nuncios, mandatarios, & alios præmiſſa ad officium Curſorum eis, & non aliis quibuſcumque Nunciis, ſpectantia, & exercentia eo ipſo abſque alia declaratione incurrendis firmiter obſeruari debere. Mandantes tam dictis Nunciis, mandatariis, & officialibus officia ſua in quibuſcumque Curiis, & coram quibuſcumque perſonis, nullis exceptis, ac in literarum Apoſtolicarum facien. executione ſine affixione, aut citationibus, directe, vel indirecte, quouis quæſito colore, vel ingenio ſe intromittant, & intromittere tentent, vel procurent.

Geſtaio citationum damnat.

§. 3. Decernentes commiſſionis præſentationem, ac citationis executionem, intimationem, publicationem, & affixionem, per alios quam dictæ Curiæ Curſores pro tempore faciendas, ac proceſſus illarum vigore habendos, & faciendos, ac nullam fidem, in iudicio, & extra illud adhibendam fuiſſe, nec adhiberi debere, ſed fuiſſe, & eſſe nullas, & inualidas, nulliuſque roboris, vel momenti, ac pro nullis, & inualidis, ac infectis, & viribus omnino vacuis haberi.

Auditorem Cameræ conſeruatorem deputat.

§. 4. Mandantes inſuper, & committentes Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ, tunc, & pro tempore exiſtenti generali Auditori, quatenus Collegio dictorum Curſorum in præmiſſis, per ſe, & eius Locumtenentem efficaci defenſionis præſidio aſſiſtat, eaque omnia, & ſingula ſub prædictis aliis cenſuris, & pœnis obſeruari faciat, & contra rebelles, ac inobedientes quoſcumque debitæ executioni, etiam ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſola facti veritate inſpecta, quacumque appellatione remota, debitæ executioni demandet, & demandari faciat, & exequatur.

Clauſulam præſeruatiuam apponit.

§. 5. Decernentes, quod confirmatio, approbatio, innouatio, decretum, inhibitio, & gratia noſtra huiuſmodi ex quacumque cauſa etiam vrgentiſſima, & de neceſſitate exprimenda, de ſubreptionis, aut obreptionis vitio, ſeu intentionis defectu, notari ſeu impugnari minimè poſſint, & debeant, & in præmiſſis omnibus, & ſingulis ſic per quoſcumque Iudices, etiam præfatos, in quacumque inſtantia pronunciari &c. Sublata eis &c. ac irritum &c. decernentes, & declarantes.

Clauſulam derogatoriam addit.

§. 6. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis eiſdem mandatariis, etiam per nos, & Sedem prædictam, ſub quacumque verborum forma, & expreſſione, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, & cum quibuſcumque clauſulis, etiam vrgentiſſimis, & de neceſſitate exprimendis pro tempore conceſſis, confirmatis, & innouatis, quibus, illarum tenores pro expreſſis habentes, latiſſime derogamus, & derogatum fuiſſe, & eſſe decernimus, & declaramus, ceteriſque cōtrariis quibuſcūq; ſub clauſulis opportunis, & conſuetis ad ipſorū libitum.

Fiat motu proprio. I.

Clauſulam repetit.

§. 7. Et cum abſolutione à cenſuris ad effectum, &c. ac decreto, & declaratione prædictis, perinde, ac ſi dicta verba in noſtris literis non fuiſſent expreſſa, latiſſime extendentes: & de nobis ſi opus fuerit, decretis, inhibitione mandatis, approbatione, innouatione, conceſſione, ac aliis clauſulis ſupradictis, quæ pro repetitis, habeantur, & de deputatione iudicis deputati, &c. vt ſupra. Et quod præmiſſis de ſubreptionis vitio, aut intentionis defectu, notari ſeu impugnari non poſſint, latiſſime extenden. Et cum derogatione ſtatutorum, priuilegiorum, & indultorum, vt ſupra, latiſſime extēden. Et quod præmiſſorum omnium, & ſingulorum, & circa præmiſſa neceſſariorum, ſola ſignatura ſufficiat, & vbique in iudicio, & extra illud fidem faciat, Regula contraria non obſtante, ſeu etiam maior, & verior ſpecificatio, ac expreſſio fieri poſſit in literis, quæ per Breue noſtrum ad ipſorum libitum expediri debeant. Et remanente eorumdem mandatariorum, quoad cauſas ordinarias exercitio, quoad ſolitas citationes per eos fieri ſolitas ac in ſuis ſolitis tribunalibus, & quoad eas quibus non proceditur per commiſſionem primam ſeu dependentem.

Fiat I.

Datum

D. P. A. 5. 4. Octob. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Quarto nonas Octubris, Anno ſexto.

Publicatio. *Die vigeſima ſeptima menſis Octobris, milleſimo quingenteſimo vigeſimo nono, præſentes literæ affixa, & præſentata fuere in valuis ſeu portis Audientia Palaty Apoſtolici R. P. D. Almæ Vrbis Gubernatoris, Auditoris Cameræ Apoſtolicæ, Vicary Papæ, Audientia Capitolina valuis Cancellaria Apoſtolicæ, & acie Campi Floræ, per me Ioannem Seruier S.D.N. Papæ Curſorem.*

Petrus Craſſeti pro Magiſtro Curſ.

XXV. De Syndicatu Iudicum, & Officialium ſtatus Eccleſiaſtici.

Alia qua huiuſmodi Officiales reſpiciunt, vide ſup. in Paul. II. conſt. 3. Munera. Et inf. Py V. conſt. 140. Et ſi Romani.

Edita A.D. 1528. CLEMENS EPISCOPVS, *Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium. ONus paſtoralis officij nobis ſupernæ maieſtatis prouidentia, meritis licet imparibus, commiſſi nos inducit, ac etiam voluntarios excitat, vt non ſolum circa ſpiritualia, ſed etiam temporalia Romanæ Eccleſiæ, ac illi ſubiecta, prouincias, ciuitates, terras, & loca, ſolicita ac vigilanti cura intendamus, & vt ciuitates, terræ, & loca ipſa, proſpere, & feliciter regantur, illorumque populi ab indebitis oppreſſionibus ſubleuati in ſemitis iuſtitiæ dirigantur, remedijs opportunis prouideamus, ac his quæ propterea à Rom. Pontificibus prædeceſſoribus noſtris prouide geſta ſunt, vt firmius obſeruentur, noſtræ approbationis robur impartimur, & alias deſuper diſponamus, prout ad felicem eiuſdem Eccleſiæ ſtatum, & eorumdem populorum indemnitatem, & vtilitatem conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Iulius II. ex cauſis hic expreſſis. §. 1. Dudum ſiquidem per fel. rec. Iulium Papam II. prædeceſſorem noſtrum, tam ex diuerſis querelis, ac clamoribus populorum, communitatum, vniuerſitatum, ac ſingularum perſonarum ciuitatum terrarum, & locorum ſibi, & dictæ Romanæ Eccleſiæ immediate ſubiectorum, quam aliorum fide dignis relationibus intellecto, quod nonnulli Gubernatores, & locatenentes, eis regendis, & gubernandis per ipſum prædeceſſorem, ac Apoſtolicæ Sedis Legatos de latere deputati, precibus, pretio, odio, aut amore ducti, eo prætextu confiſi, quod adminiſtrationum ſuorum officiorum rationem alicui reddere non erant ſoliti, diuerſa, & varia eis grauamina, & damna etiam intolerabilia inferre, iuſtitiam adminiſtrare vnicuique, vt tenebantur, atrociorum quandoque delictorum impunitatem pro particulari lucro præſtare, executiones indebitas facere, carceratorumque innocentium relaxationes prorogare, pœnas pecuniarias Fiſco ſuo debitas ſibi appropriare, & in proprios vſus conuertere, ſtatutorumque rationabilium, & conſtitutionum prouincialium, & Cameralium, literarumque Apoſtolicarum formam, & tenorem non ſeruare, ac proprijs commoditatibus intenti, ſubditorum quieti, ac paci, & iuſtitiæ adminiſtrationi modicum ſtudere conſueuiſſe in eorum animarum periculum, dictorumque ſubditorum grauamen, & præiudicium pernicioſum exemplum, & ſcandalum plurimorum.

Decreuit omnes officiales functo officio, coram Pontifice ſyndicatum ſe ſubiacere, & prout, & eorum Auditoribus, deputatis & familia rationem reddere debere. §. 2. Dictus prædeceſſor motu proprio, & ex certa eius deliberatione, ſua in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuit & ordinauit, vt omnes & ſinguli gubernatores, ac eorum, ſeu Legatorum præfatorum Locatenentes, etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, aut quauis alia, Eccleſiaſtica ſeu ſæculari dignitate fungentes qui nunc, & pro tempore, perpetuis futuris tẽporibus prouincias ciuitates, terras, & loca, quæcumque & qualiacumque eſſent, nulla penitus exceptione habita præfatæ Rom. Eccleſiæ immediate ſubiecta ea deputatione ipſius prædeceſſoris, vel Legatorum, aut Gubernatorum huiuſmodi pro eo, & Romana Eccleſia præfata regebant, gubernabant, & adminiſtrabant, ſeu regerent, gubernarent, & adminiſtrarent quauis grandi, & latiſſima poteſtate, arbitrio, & auctoritate muniti, etiã ſi eorum literis caueretur expreſſe, quod ad aliquã redditionẽ rationis adminiſtrationum ſuarum non tenerẽtur, nec cogi poſſent poſt finem cuiuſlibet officij, & adminiſtrationis eorum infra menſem conſpectui ipſius prędeceſſoris, aut Romani Pontificis ſucceſſoris ſui pro tẽpore exiſtentis, ſeu ſi ab ipſis Legatis deputati, & pro tempore finiti eorum officij, Legati præfati in locis ipſarum legationum præſentes forent, corã ipſis Legatis ſe perſonaliter præſẽtare, ac geſtorũ adminiſtratorũ, & omiſſorũ, tam per eos, quã eorũ Auditores, & alios officiales, deputatos, & familiam rationẽ reddere, querelisq; & accuſationibus cõtra eos propoſitis, coram eo, vel ſucceſſoribus ſuis, vel per eos, aut ab eis deputandis, ſeu Legatis prædictis reſpectiue, de geſtis, ſeu omiſſis in eorum officijs reſpõdere, ibique per dies duodecim continuos, poſtquam per ipsũ Iulium prædeceſſorẽ, vel ſucceſſores præfatos, ſeu dictos Legatos, etiã reſpectiue examen redditionis rationis huiuſmodi inceptum, ſeu cõmiſſum fuerit permanere, nec etiam poſt inde, ſine ſua, aut ſucceſſorum prædictorum, vel ab eodem prædeceſſore & ſucceſſoribus huiuſmodi deputatorum, aut Legatorum præfatorum ſimiliter reſpectiue expreſſa licentia recedere.

Officialibuſque in ſyndicatu condemnatis appellare prohibuit. §. 3. Necnon de eo, in quo per prædeceſſorem, & ſucceſſores ſuos, aut ab eodem prædeceſſore, uel eis deputatos, ſeu Legatos huiuſmodi condemnati forent, ſtatim omni dilatione, protelatione, & malitia, ac excuſatione, appellationibuſque quibuſcumque ceſſantibus, ſatisfacere, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac perditionis emolumentorum eis ratione dictorum officiorum debitorum, & inhabilitatis ad quæcumque alia officia in poſterum exercenda pœnis tenerentur.

Quod declaratur mox infra.

Illoſque antequam incipiant exercere officium ſuſſiciare, & cauere debere de ſeruando præmiſſa. §. 4. Et nihilominus ſuis & ſucceſſorum prædictorum Secretariis, vt literas Apoſtolicas ſub plumbo, aut in forma breuis, Cancellariis vero & aliis ab ipſis Legatis deputatis, tunc & pro tempore exiſtentibus, ne literas patentes officiorum Gubernatorum, ſeu Locatenentiũ reſpectiue traderent, ipſique Gubernatores, Locatenentes officia huiuſmodi exercere auderent, niſi prius in Camera Apoſtolica, aut ſi ab ipſis Legatis deputarentur, in eorum Cancellaria de præmiſſa omnia & ſingula obſeruando iuraſſent, & idoneam cautionem dediſſent.

De quo vide etiam mox infra.

Salariorumq; Officialib. dictorum in fine officij mandans retinere tertiã partem vſque ad finem ſyndicatus. §. 5. Necnon omnibus, & ſingulis Theſaurariis, Camerariis, Communitatibus, & vniuerſitatibus, & aliis ad quos ſpectabat, & ſpectaret, prouinciarum, ciuitatum, terrarum & locorum dictæ Eccleſiæ immediate ſubiectorum, tunc, & pro tempore exiſtentibus, ne eiſdem Gubernatoribus, ſeu Locatenentibus de tertia parte eorum ſalarij, ſeu prouiſionis in fine officij eis debita reſponderent, ſed illam retinerent, donec eis, quod abſoluti forent, legitime conſtaret, ſub eadem excommunicationis pœna mandauit.

Hoc non ſeruatur.

Proclama etiam tempore ſindicatus fieri præcepit, vt grauati querelas proponere poſſint. §. 6. Ac voluit quod magiſtratus digniores quocumque nomine nuncuparentur, ciuitatum, terrarum, & locorum prædictorum ſtatim functo officio Gubernatorum, ſeu Locatenentium huiuſmodi, per publicum proclama omnibus & ſingulis, querelas ſeu accuſationes, contra Gubernatores, aut Locatenentes exponere volentibus, vt ad ipſum prædeceſſorem, vel ad ipſos Legatos, ſi Gubernatores, ſeu Locatenentes ab eis deputati forent, ipſique Legati in locis ſuarum legationum præſentes eſſent, intra menſem prædictum cum eorum probationibus & iuribus accederent, recepturi infra duodecim dies iuſtitiæ complemẽtum, per publicum proclama notum facerẽt, deputandi verò ab eodem Iulio & ſucceſſoribus præfatis deputationibus, ac iuſtitiæ adminiſtratione, omnes, & ſingulas querelas, & accuſationes exponere volentes, per affixionem cedularum in valuis baſilicę Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac in Campo Floræ certiores redderent.

Syndicatoribus facultatẽ ſũmario &c. procedendo conceſſit. §. 7. Atque in examinatione redditionis rationis, & adminiſtrationis huiuſmodi, & aliis præmiſſis faciendis, ne partes ad Romanam Curiam, vel Legatos ipſos pro exponẽdis querelis, aut accuſationibus accedẽtes nimiũ

grauarentur, ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ac extraiudicialiter, abſque aliquibus ſumptibus, ſola facti veritate inſpecta, etiam ſine ſcripturæ alicuius confectione procederetur, prout in literis ipſius prædeceſſoris deſuper confectis plenius continetur.

Multi tamen ceſſabāt querelas proponere, vt euitarent expenſas ad Vrbem veniēdi, &c.

§. 8. Cum autem, ſicuc non ſine animi noſtri diſplicentia, ad noſtrum peruenerit auditum, licet cauſæ propter quas literæ prædictæ ab eodem prædeceſſore emanarunt, adhuc ſubſint, tamen formidandum eſt, ne oppreſſi pro tempore propter impenſas, quas pro querelis, aut accuſationibus contra Gubernatores, & Locatenentes, eorumque Auditores, & alios officiales præfatos exponendis, ad nos, aut ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices ſeu Legatos prædictos, iuxta ordinationem Iulij prædeceſſoris huiuſmodi veniendo ſubire cogerentur, potius à querelarum, ſeu accuſationum huiuſmodi expoſitione abſtinere habeant, quam expenſas huiuſmodi facere velint, ſicque effectus literarum earumdem impediri debeat.

Ideo Pont. iſte conſ. dicti Iulij II. confirmat, & modificat hoc modo videlicet.

§. 9. Nos cupientes, prout ex debito ipſius paſtoralis officij tenemur, felici, & tranquillo regimini, & ſucceſſui, ac indemnitati populorum prædictorum, quos in viſceribus gerimus caritatis, paterno affectu prouidere, ac eos à laboribus, & expenſis, quantum poſſumus releuare, habita ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, matura deliberatione, & de eorum vnanimi conſilio, & aſſenſu, ſtatutum, & ordinationem, ac mandatum, & deſuper confectas literas Iulij prædeceſſoris huiuſmodi, necnon omnia, & ſingula in eiſdem literis contenta, ſub modificatione infraſcripta, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, approbamus, & innouamus, & perpetua roboris firmitate ſubſiſtere, ac plenam effectum ſortiri, & firmiter perpetuo, tam per Gubernatores, & Locatenentes, ac Auditores, Iudices, & alios officiales, quam per præfatos, & alios quos literæ ipſæ concernunt, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & perditionis emolumentorum, ac inhabilitatis pœnis prædictis reſpectiuè obſeruari debere decernimus.

Officiales ſyndicentur, in locis officij coram Commiſſario à Pont. deputando. Hoc non ſeruatur, ſed ſucceſſor in officio eſt loco cōmiſſarij.

§. 10. Et nihilominus præmiſſa per dictum Iulium prædeceſſorem, vt præfertur, ſtatuta, & ordinata de nouo ſic, quod tam Gubernatores, ac eorum, ſeu dictorum Legatorum, Locatenentes, aut Vicelegati, aliique Præſidentes prouinciarum, ciuitatum, terrarum, & locorum, nobis, & dictæ Romanæ Eccleſiæ ſubiectorum prædictorum, præſentes, & futuri, etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, aut quauis alia Eccleſiaſtica, vel ſæculari dignitate, vt præfertur, fungentes, & quauis facultate muniti, quam ab eiſdem Legatis, & Gubernatoribus, ſeu eorum Locatenentibus, aut Vicelegatis, & Præſidentibus in prouinciis, ciuitatibus, terris, & locis prædictis pro tempore deputati Locatenentes, ipſorumque Auditores, Iudices, & alij quicumque officiales pro tempore exiſtentes, ſi annales fuerint, functo cuiuſlibet officij, & adminiſtrationis eorum anno, & ſi vltra annum eorum officio, in aliqua prouincia, ciuitate, vel terra durauerint, in fine cuiuſlibet anni, ſi verò breuiori tempore eorum officia durent, in fine eorum officij, in ciuitatibus, terris, & locis, in quibus officia exercuerint, coram perſonis dignioribus, ciuitatum, terrarum, & locorum eorumdem, videlicet coram vno Commiſſario, per nos aut ſucceſſores noſtros præfatos ex dicta Romana Curia, moderatis, ipſorum officialium, ac prouinciarum, vel ciuitatum, ſeu terrarum, vel ſi nobis, aut ſucceſſoribus prædictis videbitur pro parte Cameræ prædictorum expenſis mittendo, adiunctis ſecum Epiſcopo loci, vel eo abſente eius Vicario in ſpiritualibus generali, & Procuratore Fiſcali ipſius loci, vel ciuitatis per præſidentes dictæ Cameræ pro tempore deputato, & capite officij, ſeu magiſtratus ipſius ciuitatis, vel terræ, videlicet Confalonerio, vel Præpoſito, qui pro tempore fuerit, aut vno doctore per ipſas digniores perſonas, vltra Commiſſarium, ac Epiſcopum, vel Vicarium, & Procuratorem Fiſcalem præfatos, eligendo, geſtorum, & adminiſtratorum per eos alias, iuxta tenorem litterarum Iulij prædeceſſoris huiuſmodi, rationem reddere, & querelis ac accuſationibus contra eos propoſitis, de geſtis, ſeu omiſſis in eorum officiis, ſublato quouis diffugio, reſpondere teneantur.

Et coram Epiſcopo Procuratore Fiſcali. Primoq; Magiſtratus.

Syndicatores ſummarie procedant, &c.

§. 11. Ac Commiſſarius mittendus, Epiſcopus, vel Vicarius, & Procurator Fiſcalis, Confalonerius, ſeu Præpoſitus & Doctor eligendus præfati rationem adminiſtrationis huiuſmodi, cum omni ſummarietate, integritate, & ſeueritate, audiant & procedant, ac querelae & probationes contra Gubernatores, Vicelegatos, & Præſidentes præfatos præpoſitas, & factas recipiant, proceſſuſque deſuper forment, & clauſos, ad nos vel ſucceſſores, noſtros prædictos, vt nos vel dicti ſucceſſores, de ipſorum Gubernatorum, Vicelegatorum, & Præſidentium, iuxta ipſorum demerita, amotione, vel ad vlterius tempus confirmatione mature deliberare poſſimus, fideliter mittant, ipſorum vero Gubernatorum, Vicelegatorum, & Præſidentium, Locatenentes, ac Auditores, & alios officiales præfatos, condemnando vel abſoluendo iudicare, & ad reſtitutionem, omnib. ſubterfugiis, cauillationibus, & exceptionibus ſemotis, niſi propter, caſuum grauitatem, eis concordent, alias concorditer, vel Commiſſario præfato id nobis, vel eiſdem ſucceſſoribus referendum eſſe videretur, quo caſu contra eos, ſeruato tenore literarum Iulij prædeceſſoris huiuſmodi procedendum ſit, cogere debeant.

Condemnati ad Papā poſſunt habere recurſum infra menſem expediendum.

§. 12. Et ſi ab eorum deciſionibus, & ſententiis aliqui eorum ſe grauatos prætendant, ad nos vel à nobis deputatos, per viam recurſus prouocare, & appellare poſſint, ſic tamen, quod niſi infra menſem immediate ſequentem, reuocationem, vel correctionem eorum, quæ contra eos deciſa, vel determinata fuerint, non reportauerint, ex tunc abſque aliqua facienda intimatione, deciſiones, & ſententiæ ipſæ firmæ remaneant, & executioni demandentur, perinde ac ſi ab eis reclamatum vel appellatum non fuiſſet.

Et culpabiles non remaneant in officio.

§. 13. Et ſi Legatorum, Gubernatorum, Vicelegatorum & Præſidentium præfatorum Locatenentes, Auditores, & alij officiales prædicti culpabiles reperti fuerint, in eorum officiis perſeuerare non permittant, ſed Legatus illius Prouinciæ pro tempore exiſtens de nouis Locatenentibus, Auditoribus, Iudicibus, & Officialibus debite prouideat, & niſi infra menſem prouiderit, tunc per Nos, aut Succeſſores antedictos Locatenentibus, Auditoribus, & Officialibus, cum conuenienti ſalario eis per ipſum Legatum præſtando prouideri debeat.

Cautiones præſtandæ per officiales ſeruantur in libro R. Cam. Apoſt. Hoc non ſeruatur.

§. 14. Ac quod cautiones idoneæ per deputandos ab ipſis Legatis, ac eorum Officiales de præmiſſis obſeruandis dandæ ad dictam Cameram Apoſtolicam in libro particulari pro huiuſmodi cautionibus annotandis ordinato, in quo cautiones per Gubernatores, & Vicelegatos prædictos præſtandæ, annotandæ erunt, annotari debeant, ipſorumque Legatorum Secretarij, ſeu Notarij deputandi à legatis ipſis literas patentes officiorum ſuorum, niſi prius eis per fidem manu Notarij ipſius Cameræ factam conſtiterit quod cautiones prædictæ annotatæ fuerint, conſignare non debeant, auctoritate & tenore prædictis perpetuo ſtatuimus, & ordinamus.

Exemplorum fides.

§. 15. Decernentes præſentium tranſumptis, etiam impreſſis manu tamen Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Curiæ Eccleſiaſticæ, aut perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eamdem prorſus fidem in iudicio, & extra vbilibet adhibendam fore, quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Vidi plures diſputari an ligaret hæc bulla, cū nō appareret fuiſſe publicatam.

§. 16. Declarantes præſentes noſtras literas à data præſentium locū habere, & ſeruari debere, etiam quoad Officiales ſupradictos quoad ſyndicatum præmiſſum in fine officiorum ſuorum, etiam quod in principio eorum officij cautiones non dederint, & tempore publicationis præſentium in officiorum ſuorum exercitio, & poſſeſſione exiſtant.

Ideo poſuit eam publicatam. Clauſula derogatoria.

§. 17. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac legibus municipalibus, & aliis Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum, & locorum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ac omnibus illis, quæ præfatus prædeceſſor in dictis literis voluit non obſtare, quæ omnia præſentibus pro expreſſis, & repetitis

habere

haberi volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c. Si quis.

Dat. P. A. 6. die 1. Decemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo octauo, Kal. Decembris, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini, 1528. Indictione prima, die vero 8. menſis Decembris, Pont. Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D.N.D. Clementis diuina prouidentia Papæ VII. Anno eius ſexto, præſentes retroſcriptæ literæ publicatæ fuere in valuis ſeu portis Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, Audientiæ Palatij Apoſtolici, Cancellariæ Apoſtolicæ, & acie Campi Floræ, per me Ioannem Serrurier prælibati S.D.N. Papæ Curſorem. Vianus de Bellauilla Magiſter Curſorum.

XXVI. Declaratio, quod electio ſucceſſoribus huius Papæ, Bononiam, Viennam vel alibi profecturi, fiat in ipſa Vrbe, ſi ante ad eam reditum, ipſe deceſſerit. Et innouatio conſtitutionum Alex. III. Greg X. & Clemen. V. circa electionem Papæ

Quoad electionem Pontificis, vide inf. conſt. 63. Pij IV. In eligendis, vbi notabo. Et conſtitutionem Alexandri III. hic cit. habes in cap. 2. de Elect. & Gregorij X. habes in c. 3. eod. tit. in 6. Et Clementis V. habes in Clem. 2. eod. tit.

Edita An. D. 1529. & 1533.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Carolus V. Imperator, poſtquam Italiæ ... ens, Pontifice rogante, ut ſecum Bononiæ conueniat.

CVm cariſſimus in Chriſto filius noſter, Carolus Romanorum & Hiſpaniarum Rex Catholicus in Imperatorem electus, intellexiſſet, Turcarum tyrannum potentiſſimo exercitu ad denuo Regnum Vngariæ inuadendum & occupandum venire, cognoſcenſque propterea non ſolum Regnum ſed etiam totam Rempublicam Chriſtianam in maximo verſari diſcrimine, & deſiderans Ferdinando Regi Vngariæ fratri ſuo dulciſſimo ipſique reipublicæ Chriſtianæ opem ferre, prout ad eius officium, cum aduocatus Eccleſiæ exiſtat, pertinere cognoſcebat, omnibus ſuis regnis dimiſſis, quamprimum ad Italiam venit, offerens pacem illam, quam IESVS CHRISTVS in cœlum aſcendens ſuis reliquit diſcipulis, Regibus, & Principibus Chriſtianis, ac Italiæ potentatibus, ſine qua eidem Turcarum tyranno reſiſti non poſſe cognoſcebat, & pro huiuſmodi vniuerſali pace facilius componenda nuper nobis ſuis literis ſignificauit plurimum expedire vt in Ciuitate noſtra Bononiæ quam celerius fieri poſſet, inſimul conueniremus, vt totam Italiam tandem à tot calamitatibus liberaremus, illique pacem daremus, vt illa placata, illius potentatus ac barones vnitis animis & viribus non ſolum dicto Turcarum tyranno reſiſti, ſed ipſe cum toto eius exercitu profligari poſſit.

Ipſe propterea Bononiã proficiſcitur.

§. 1. Nos eius pium & honeſtum deſiderium plurimum in Domino commendantes, etſi ex graui infirmitate, qua tot menſibus detenti fuimus, conualuerimus, tamen priſtinas corporis vires adhuc non recuperauimus, occaſionem tamen rei bene gerendæ, & tam neceſſarij boni omittere nolentes, cognoſcentes ad officium noſtrum pertinere pro ſalute gregis dominici nobis commiſſi, periculo vitæ nos exponere, & ad Ciuitatem ipſam Bononiæ omni celeritate & mora ceſſante nos conferre, in Alma tamen Vrbe noſtra cauſarum, & literarum Apoſtolicarum Audientiam relinquentes, ac relinquere declarantes ad effectum, vt ſi ante reditum noſtrum ad Vrbem ipſam nos ab hac luce migrare cõtingeret, in ipſa Vrbe, in qua Audientiam memoratam relinquimus, & non in Ciuitate Bononiæ ſeu in alio loco, in quo, tempore obitus noſtri, cum noſtra Curia reſideremus, electio Romani Pontificis fieri debeat, niſi ipſa Vrbis tunc interdicta, vel contra Eccleſiam Romanam in manifeſta rebellione perſiſteret, ſeu de impreſſione dubitaretur, ſicut alias ex cauſis tunc expreſſis, proximis annis circa electionem Pontificis euentum obitus noſtri, ita & nunc etiam prouidere deſideramus, & intendimus.

In Vrbe cauſarum Audientiam, &c. relinquit, ibique futuri Papæ electionem fieri iubet.

§. 2. Habita igitur ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus matura deliberatione, & diligenti examine, & de eorumdem conſilio, & vnanimi conſenſu, cauſarum, & literarum Apoſtolicarum Audientiam ipſa Vrbe poſt noſtrum ab ea diſceſſum remanere, ad effectum, vt ſi ante reditum noſtrum ad ipſam Vrbem, nos ab hac luce migrare contingeret, ibi & non alibi vbi nos mori contingat, electionem Romani Pontificis celebrari debere, niſi Vrbis ipſa tunc interdicto ſubiaceret, vel eſſet aperte rebellis, aut inibi de impreſſione dubitaretur, vt præfertur. Super quo, maioris partis Cardinalium tunc ibidem exiſtentium deciſioni ſtari, & tunc in Ciuitate Caſtellana, ſeu Vrbeuetana, ſeu Peruſina, ſeruato ſcripturæ huiuſmodi ordine, fieri debere, dummodo illæ Eccleſiaſtico interdicto ſubiectæ ſeu rebelles non fuerint, vt præfertur.

Conſtitutiones Alex. III. Greg. X. & Clem. V. innouat.

§. 3. Ac per fel. record. Alexandrum III. Licet de euitanda, & Gregorium X. in Lugdunen. Vbi periculum, & Ne Romani, incipientes, per Clementem V. Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros in Viennen. Conciliis circa electionem eamdem hactenus editas conſtitutiones, & alias extrauagantes in omnibus in eis contentis ſeruari, & in ſuo robore permanere debere volumus, atque decernimus.

Electionem aliter factam irritat.

§. 4. Nos enim electionem alibi contra præſentium tenorem per eoſdem Cardinales factam, nullam & irritam fore, ipſoſque Cardinales ad aliam benedictionem Romani Pontificis, ſeruata eorumdem præſentium literarum forma, procedere debere, & per eos contra præmiſſa nullatenus diſpenſari poſſe etiam decernimus.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis &c.

D. P. A. 6. die 6. Octob.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimo nono, Pridie Nonas Octobris, Pont. noſtri Anno ſexto.

Sequitur innouatio dictæ Conſtitutionis.

Edita An. D. 1533.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa huius innouationis.

LIcet variæ conſtitutiones pro euitanda diſcordia in electione Romani Pontificis etiam circa locum celebrandæ ipſius electionis à noſtris prædeceſſoribus ſalubriter ſint editæ, tamen ſicut accepimus, ſi nos ab Alma Vrbe aliquandiu abſentaremur, & ante reditum noſtrum ad ipſam Vrbem nos per diuinam voluntatem decedere contingeret, à nonnullis aſſeritur quod per conſtitutiones hactenus editas circa locum celebrandæ electionis huiuſmodi non ſit pro conditione huius temporis ex omni parte ſatis prouiſum.

Relatio præcedit conſt.

§. 1. Et id dudum cum verſus Bononiam, &c.

Reſiduum prætermitto, quia tota ipſa bulla præcedit.

Enunciatio alterius innouationis.

§. 2. Et deinde cum nos iterum pro ſimili neceſſitate ad dictam Ciuitatem Bononiæ conferre, & inibi cum præfato Carolo Imperatore ex Germania redeunte ad ſimilem effectum conuenire neceſſe fuiſſet, nos de ſimili eorumdem fratrum conſilio literas prædictas per alias noſtras literas innouauimus, prout in eiſdem literis plenius continetur.

Cauſa alia huius innouationis.

§. 3. Cum autem nos de proximo pro nonnullis noſtris, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ac orthodoxæ, & Catholicæ fidei, totiuſque Reipublicæ Chriſtianæ arduis negotiis, & ex vrgentiſſimis cauſis ad Ciuitatem Viennam vel alium locum magis opportunum, minoris vel maioris ab Vrbe diſtantiæ, prout nobis conuenire videbitur, non ſine graui noſtræ, ac totius Curiæ noſtræ incommodo nos conferre, ac inibi cum cariſſimo in CHRISTO filio noſtro Franciſco Francorum Rege Chriſtianiſſimo conuenire, & ad certum tempus à dicta Vrbe nos abeſſe neceſſe eſſet.

Innouatio præced. conſt.

§. 4. Nos propterea circa electionem Romani Pon-

tificis in euentum deceſſus noſtri Domino ita volente ante reditum noſtrum ad eamdem Vrbem pari modo vt debemus prouidere volentes, habita etiam ſuper hoc cum ipſis fratribus matura deliberatione, & de ſimili eorumdem conſilio, & aſſenſu priores literas noſtras prædictas auctoritate Apoſtolica tenore præſentium innouamus, ac plenum firmitatis robur obtinere, illaſque necnon omnia, & ſingula in eis contenta, in euentum ipſius deceſſus noſtri ante reditum noſtrum ad eandem Vrbem circa electionem futuri Romani Pontificis in omnibus & per omnia inuiolabiliter obſeruari debere, ac per dictos Cardinales contra præmiſſa nullatenus diſpenſari poſſe, necnon totum id & quidquid ab eiſdem Cardinalibus quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Nulli ergo omnino hominum. &c. Si quis &c.

D. P. An. 10. die 3. Sept. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimotertio tertio Nonas Septembris, Pont. noſtri Anno decimo.

Publicatio. *Lecta & publicata fuit ſupraſcripta Innouatio Romæ in Cancellaria Apoſtolica, die Martis nona Septembris, Anno, & Pontificatus quibus ſupra.*

XXVII. Inquiſitorum hæreticæ prauitatis facultas, procedendi aduerſus quoſcumque etiam Regulares cuiuſcumque Ordinis, in cauſis hæreſis. Indulgentiaſque concedendi Confratribus Societatis Cruceſignatorum, pro ſeruitio Sanctæ Inquiſitionis.

Quoad primam partem huius bullæ, attende, conſt. 51. Pij IV. Paſtoris cum ampliatione Pauli V. in conſt. 26. Romanus. Et quoad ſecundam, vide conſt. 110. Pij V. Sacroſanctæ, cum ibi indicandis.

Edita A. D. 1530. CLEMENS EPISCOPVS, &c. *Dilecto filio Paulo Butigella, totius Ordinis Fratrum Prædicatorum Vicario generali, in Ferrarien. & Mutinen. Ciuitatibus & Diœceſibus hæreticæ prauitatis Inquiſitori.*

Martini Lutheri hæreſis quanto citius eſt extinguenda. CVm ſicut ex relatione pro parte tua nobis facta, cum graui noſtræ mentis moleſtia innotuit, in diuerſis Italiæ partibus adeo peſtifera hæreſis Lutheri, non tantum apud ſæculares perſonas, ſed etiam Eccleſiaſticas, & regulares, tam mendicantes, quam non Mendicantes inualuerit, vt aliquando nonnulli ex eis ſuis ſermonibus, & verbis, & (quod deterius eſt) publicis prædicationibus tali labe pleroſque inficiant, & Chriſti fideles ſub obedientiæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ viuentes, & præcepta eiuſdem Eccleſiæ ſeruantes non leuiter ſcandalizent, in hæreſum augmentum, puſillorum ſcandalum, atque Catholicæ fidei non mediocre detrimentum.

Ne ſerpat nimium vt hæreſis Arij. §. 1. Nos attendentes Arium vnam modicam ſcintillam fuiſſe in Alexandria, ſed quoniam non mox oppreſſus eſt, grande per totum Orbem incendium ex ſuſcitaſſe, accupientes huic veneno, hæreſique nefariæ, & labi peſtiferæ, quam ſupremis extingui affectibus anhelamus, omni ſalubri, quo poſſumus remedio occurrere, & ne huiuſmodi morbus excreſcat vlterius, ſed operante Domino paſſim euellatur ſalubriter prouidere.

Inquiſitores ergo procedãt contra omnes etiam Regulares, cuiuſcumque Ordinis. §. 2. Tibi necnon omnibus, & ſingulis alijs dictæ hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus ex Ordine Fratrum Prædicatorum, maxime Congregationis vtriuſque Lombardiæ per vniuerſam Italiam conſtitutis, & deputatis, ac conſtituendis & deputandis, eorumque Vicariis, in virtute ſanctæ obedientiæ, & in remiſſionem peccatorum veſtrorum diſtricte præcipiendo mandamus, quatenus omnibus, & ſingulis etiam Carmelitarum, & aliorum Ordinum Mendicantium Religioſis, vel non Mendicantibus de huiuſmodi peſte diffamatis, aut aliter ſuſpectis, præcipueque tales errores in ſuis ſermonibus, verbis, ſeu prædicationibus diſſeminantibus, per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, ſuper huiuſmodi ac qualibet alia hæreſi ſilentium imponatis. Et poſtquam per vos ſiue Vicarios veſtros, aut veſtrum vel eorumdem Vicariorum aliquos, ſiue aliquem, Præſidentes Monaſteriorum, Conuentuum & aliorum locorum vbi hæreſes huiuſmodi vel errores ſeminati forent, aut inibi propinquiorum præmoniti fuerint, niſi tales infra menſem à die admonitionis computandum debita prouiſione, remedia cum effectu adhibuerint, ac digna pœnitentia caſtigauerint, de quibus admonenti fidem facere teneantur: & ſi Præſidentes ipſi talia prædicarent, admonitionem Præſidenti viciniores Conuentus vel loci reſpectiue facere ſufficiat, contra huiuſmodi exemptos vſque ad ſententiam definitiuam, ad quam ferendam (ſi fuerit condemnatoria) cum conſenſu Ordinarij procedentis. Contra Carmelitas tamen confeſtim poſſitis etiã ad capturam dum prædicant populo, vel publice diſputant erroneas concluſiones, aduerſus non exemptos vero de tali labe diffamatos aut ſuſpectos, veluti contra alios hæreticos (prout iura diſponunt) libere inquiratis atque procedatis. Decernimus inſuper vt veſtros Vicarios ſiue Commiſſarios inſtituere valeatis, viros veſtra ſententia prouidos aptos, & idoneos, dummodo ætatis trigeſimum annum attigerint. Vobis etiam ac Vicariis præfatis extraiudicialiter Lutheranos occultos, & non inquiſitos per Ordinarium ſiue alios Iudices, ac alios quoſcumque hæreticos, fautores, credentes, defenſores, & receptatores, necnon, & à ſancta fide apoſtatas, eoſque qui contra inhibitionem Sedis Apoſtolicæ, tenuerunt vel legerunt libros Martini Lutheri vel aliorum, aut eidem ſiue eiſdem quomodolibet adhæſerunt (ſi ad cor reuerſi pœnitentes id humiliter petierint) poſtquam hæreſim, qua polluti, & infecti erant, abiurauerint, & medio iuramento promiſerint de cetero ab huiuſmodi hæreſi penitus abſtinere, abſoluendi, illiſque pro præmiſſis pœnitentiam iniungendi ſalutarem, eoſque ad gremium Sanctæ Matris Eccleſiæ reſtituendi & reducendi. Et cum clericis ſæcularibus ac perſonis Religioſis cuiuſuis ordinis, ſtatus, & conditionis, ſuper quauis irregularitate, quam tam ex hæreſi quam ex apoſtaſia à fide, ſeu etiam ex eo quod cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis tam à iure quam ab homine quauis occaſione vel cauſa latis, & promulgatis, quomodolibet incurrerint, aut ligati ſeu innodati diuina celebrando contraxerint, ac etiam ſuper irregularitatibus, quas clerici Cruceſignati ſententiis, cenſuris, & pœnis a iure vel ab homine etiam quauis occaſione vel cauſa latis, ligati ſeu irretiti, ac etiam ex eo quod in locis Eccleſiaſtico interdicto ſuppoſitis Miſſas, & alia diuina officia (non tamen in contemptum clauium) celebrauerint, incurrerint diſpenſandi.

§. 3. Et quia Inquiſitores præfati in ciuitatibus ſeu alijs locis Societates ſeu Confraternitates ad extirpandum hæreſes & capiendum hæreticos (iuxta conceſſionem à Romanis Pontificibus eis factam) inſtituunt, & in eis Confratres recipiunt, qui in eorum receptione votum in eorumdem Inquiſitorum ſeu Vicariorum manibus emittunt, ac voto ſe adſtringunt, dum pro parte ipſorum Inquiſitorum & Vicariorum ad capiendos ipſos hæreticos requiſiti fuerint auxilium, conſilium, & fauorem præſtare, vt eis tempore cuiuſuis localis interdicti diuinis intereſſe & eis decedentibus eorum corpora Eccleſiaſticæ ſepulturæ (ſine tamen funerali pompa) tradi poſſint, dummodo cauſam non dederint huiuſmodi interdicto, nec eis id contigerit ſpecialiter interdici, ipſiſque Cruceſignatis per ipſos Inquiſitores ſeu Vicarios dũ in eorum manibus votũ hæreticos ipſos perſequendi emiſerint, vt ſemel ex tunc, & in mortis articulo, à reſeruatis, & in bulla Cœnæ Domini contentis caſibus, de quibus corde contriti, & ore confeſſi fuerint, aut propoſitum confitendi debito tempore per Eccleſiam ſtatuto habuerint abſolui, ac indulgentia plenaria, & omnium peccatorum remiſſio huiuſmodi concedi, eiſque vt ſingulis diebus anni, quinque altaria Eccleſiæ (ſi tot ibi fuerint) aut vnum loci in quo eos eſſe contigerit, Pſalmum vnum genibus flexis recitando, vel quinquies Orationem Dominicam, & totiens Salutationem Angelicam in quolibet altari, indulgentias ſtationum Vrbis conſequi valeant

Cruceſignatis indulgentiæ concedunt. &c. *Quoad diſtributiones vide conſtit. 11. Clem. VIII. Quacumque.*

Quam

etiam concedendi, & elargiendi, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium licentiam & facultatem concedimus. Et nihilominus conceſſionem per Romanos Pontifices forſan viuæ vocis oraculo, ſe alias eiſdem Inquiſitoribus,& Vicarijs fratrum ſeu licentiam conceſſam huiuſmodi approbamus,& confirmamus,ac omnia, & ſingula alia priuilegia,exemptiones,immunitates gratias, & indulta, quibuſcumque Inquiſitoribus alijs hæreticæ prauitatis quorumuis Ordinum & Congregationum, & officio inquiſitionis huiuſmodi in quibuſcumque Regnis,& Prouincijs,ſiue locis ac Terris,hactenus deputatis conceſſa, & in poſterum concedenda vobis communicamus, atque iam vobis alias conceſſa approbamus, confirmamus, & innouamus, vniuerſoſque & ſingulos iuris & facti defectus (ſiqui forſan in illorum conceſſione interuenerint) ſupplemus.

Exponi & alijs in prædictis faueant. §. 4. Mandantes omnibus & ſingulis venerabilibus fratribus Archiepiſcopis,& Epiſcopis, necnon dilectis filijs eorumdem Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Vicarijs,in ſpiritualibus generalibus, quatenus præſentes literas & in eis contenta quæcumque vbi,& quando opus fuerit,ac quotiens pro parte veſtra,ſeu Vicariorum veſtrorum prædictorum, aut alicuius veſtrum, ſiue illorum deſuper fuerint requiſiti ſolemniter publicantes, ac vobis in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes,faciant præſentes literas & in eis contenta huiuſmodi,firmiter obſeruari, voſque illis pacifice gaudere. Non permittentes vos deſuper per quoſcumque quouis modo, indebite moleſtari, contradictores quoſlibet, & rebelles per cenſuras, & pœnas, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Quibuſcumque non obſtantibus. §. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis ac dictorum Ordinum etiam iuramento, & confirmatione Apoſtolica roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus,necnon priuilegio quod incipit, Sacer Ordo, per fel. rec. Sixtum Papam Quartum prædeceſſorem noſtrum Ordini Comelitarum conceſſo, fortaſſiſque poſt alijs communicato, & quibuſcumque alijs priuilegijs, & indultis Apoſtolicis illi ac quibuſcumque alijs,etiam Mendicantium Ordinibus,etiam ſub quibuſcumque & verborum formis, ac cum quibuſcumque clauſulis & decretis,conceſſis, approbatis,& innouatis, quibus omnibus(tenores illorum ac ſi de verbo ad verbum inſerti forent præſentibus,pro ſufficienter expreſſe habentes) hac vice ſpecialiter, & expreſſe derogamus, necnon quibuſcumque exceptionibus, oppoſitionibus, & appellationibus, forſan deſuper faciendis & interponendis, quæ aduerſus præmiſſa nullatenus ſuffragari poſſe volumus contrarijs quibuſcumque aut ſi aliquibus cõmuniter vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici,ſuſpendi,vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Fides tranſumptorum. §. 5. Decernentes præſentium tranſumptis, manu publici Notarij ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis,eandem prorſus fidem in iudicio & extra adhibendam fore quæ eiſdem præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. P. A. 7. die 15 Ian. Dat. Bononiæ ſub annulo Piſcatoris, die 15. Ianuar. milleſimo quingenteſimo trigeſimo, Pont. noſtri Anno 7.

XXVIII. Coronatio Caroli V. Imperatoris, in Ciuitate Bononiæ, Prouinciæ Lombardiæ.

Ante eiuſmodi Coronationem, hic idem Pontifex electionem de eodem Carolo in Regem Romanorum & Imperatorem per Electores Imperij factam approbauerat, vna cum Coronatione, ab Archiepiſcopo Colonien. cum corona argentea in Aquiſgrano peracta, vt legi in alia ipſius bulla data die 16. Februarij, hoc eodem anno.

Edita An. D. 1530.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Carolus V. de mandato huius Pont. ante Miſſam ſolemnem aſſolitis cum cæremonijs, ab V. Vuilhelmo Cardinali inunctus fuit. CVm proximo Februarij menſe, celebri Cathedræ Petri die, cui diſpari quidem merito, pari tamen poteſtate ſucceſſimus, dilectus filius noſter Vuilhelmus tit. SS. Ioannis & Pauli Presbyter Cardinalis in Capella Palatij Ciuitatis noſtræ Bononien. quod in præſentiarum habitamus, Miſſarum ſacra noſtro iuſſu eſſet peracturus, & priuſquam ad ipſam Capellam accederemus, chariſſimum in CHRISTO filium noſtrum Carolum V. Imperatorem ſemper Auguſtum noſtra ex auctoritate iounxiſſet, reliquaſque cæremonias vetuſto more circa id fieri ſolitas peregiſſet.

Pontifex deinde Capellã ingreſſus, infra Miſſarum ſolemnia, inſignia Regia, & Imperatoria ei tradidit, & corona ferrea coronauit, §. 1. Nos qui poſtea iis cæremoniis, & vnctione peractis, Capellam ingreſſi fuimus, infra ipſarum Miſſarum ſolemnia, Regia, Imperatoriaque inſignia eidem Carolo tradidimus, eiuſque caput corona ferrea decorauimus.

Succeſſiue altera die feſto S. Matthiæ Apoſtoli, idem Pontifex præmiſſis ſolitis cærem. ijs, eadem inſignia ipſi Carolo contulit, & corona aurea eumdem coronauit. §. 2. Ab hinc deinde triduum, in ipſo ſcilicet die Matthiæ Apoſtoli facto, qui primus dies natalis ipſi Carolo illuxit, cum aurea corona inſignire volentes, ex Palatio per penſile tabulatum ob hoc ipſum inſtructum ad Eccleſiam Sancti Petronij acceſſiſſemus, pontificiã Miſſam celebraturi, & cum ipſe Carolus Imperatoriis omnibus perfunctus eſſet, quæ ad eiuſmodi cæremonias exiguntur. Primo videlicet ante aram ad hunc vſum ſuper tabulato erectam, in Canonicum Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe per nonnullos eiuſdem Baſilicæ Canonicos, Bononiæ tunc temporis degentes, & ibidem præſentes receptus, deinde Oratione vna ad hanc celebritatem accommodata, in Eccleſiæ huiuſmodi foribus per Prænestinum, rurſus altera intra ipſas fores, per Sabinen. Epiſcopos ſuper caput Caroli alta voce prolatis, Idem Imperator ad quandam Capellam diuertit, vbi cultu, & ornatu Diaconorum indutus, & inde ad Sedem pro eo paratam accedens, ibidemque ab Epiſcopo Oſtienſi inunctus, ad conſpectum noſtrum venit. Hos vero Miſſam proſequente, Euangelio latino, græcaque lingua nondum enonciato, eadem quæ nudius tertius Regia, Imperialiaque inſignia Imperatori contulimus, annulum in primis eius digito annulari imponentes, deinde Enſem aduerſus fidei hoſtes vibrandum, ad eius femur accingi fecimus, deinde verò aurea corona eius caput coronauimus, ac poſtmodum ſceptrum peculiare Regibus inſigne, ac globum totius Mundi imaginem repræſentans, in eius manus tradidimus,& ad pacis oſculum, qua Chriſtus naſcens, prædicans, moriens, reſurgens, ac regnans Eccleſiam ſuam docuit, admiſimus. Quibus rite peractis, ille in ſolium Imperiale dextero lateri noſtro pene contiguum ſeſe recepit. Sacrificio deinde abſoluto, & omnibus quæ veteri ex inſtituto in huiuſmodi coronatione fieri ſolent peractis, ad Palatium vnde profecti eramus, equo inſidentes regreſſi ſumus.

Quæ omnia rite, & legitime geſta eſſe Bononiæ perinde ac ſi Romæ, & Modicæ, ac Mediolani reſpectiue acta eſſent, declarat. §. 3. Et ne animis curioſis ambigi poſſet, an corona ferrea, quæ olim Modicen. vel in Eccleſia Mediolanen. & aurea, quæ per Romanum Pontificem Romæ in dicta Petri Baſilica exhiberi ſunt ſolitæ, iam vtraque Bononiæ ad ſupplices Imperatoris preces, & ex cauſis legitimis id ſuadentibus per nos exhibita, tantumdem virium, & ſtabilitatis obtineat, ac ſi ambæ ſtatutis in locis more veteri traditæ, ſuſceptæque fuiſſent, vt hic ſcrupulus ex animis euellatur, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus,& ad poſteritatem tranſmitti volumus, omnia præmiſſa hoc tenore, hocque in loco geſta, perinde firma, valida,& inconcuſſa eſſe, & ſuum robur,& ſtabilimentum obtinere, ac ſi illa ferrea coronatio, vel Modicæ, vel Mediolanen. hæc aurea vero Romæ in dicta Baſilica, ſeruatis omnibus cæremonijs ſeruari ſolitis, celebrata factaque fuiſſent.

Et ita non aliter iudicari poſſe decernit. §. 4. Sicque per quoſcumque Iudices,& cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, interpretandum, iudicandum, ac ſententias promulgandas, adempta eis aliter interpretandi, iudicandi, & ſententiam promulgandi facultate, auctoritate,& tenore prædictis decernimus.

Defectuſque omnes ſupplet. §. 5. Supplentes ex certa ſcientia, ac Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes & ſingulos defectus tam iuris quam facti, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem.

§. 6. Nos

Ac ſuperveniente Imperij, & Regni Neapolitani, quoad ipſe Carol. V. vixerit diſpenſat.

§.6. Nos etiam cum eodem Carolo, cum quo alias fel. rec. Leo Papa X. ſecundum carnem frater patruelis, & prædeceſſor noſter, vt Regnum Neapolitan. vna cum Imperio retinere poſſet, per ſuas literas diſpenſauit, pro potiori cautela, vt Regnum ipſum Neapolitanum vna cum Imperio quoad vixerit retinere libere, & licite valeat, quibuſuis conſtitutionibus, ac literis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus Apoſtolicis, ac legibus imperialibus, ceteriſque contrariis nequaquam obſtantibus, auctoritate, & tenore præmiſſis, de ſpeciali dono gratiæ diſpenſamus.

Subditiſque obedientiam illi præſtare iubet.

§ 7. Quocirca omnibus Chriſti fidelibus, vaſſallis, & ſubditis præfati Imperij, cuiuſcumque conditionis exiſtant, etiamſi Regali, aut Pontificali dignitate præfulgeant, in virtute ſanctæ obedientiæ, & pro quanto gratiam noſtram caram habent diſtricte præcipiendo mandamus, quatenus præfato Carolo Imperatori, vt tenentur, efficaciter pareant, & intendant.

Sanctionem pœnalem apponit.

§.8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, voluntatis, decreti, diſpenſationis, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

D P. A. 7 die x. Mart.

Dat. Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1530. Kal. Martij, Pont. noſtri Anno ſeptimo.

XXIX. Inſtitutio Rotæ, ad cauſas & lites cognoſcendas, & decidendas, in Ciuitate Peruſij, Prouinciæ Hetturiæ, in Statu Eccleſiaſtico.

Studium generale ibidem inſtituit, Clem. V. vt ſup. in eius conſt. 2. Super ſpeciali.

Edita A. D. 1530.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filijs Prioribus, & Communitati Ciuitatis noſtræ Peruſiæ, &c.

Ciuitatis Peruſij preces pro inſtitutione Rotæ.

EXponi nobis nuper feciſtis, per dilectum filium Gulielmum Pontanum V.I.D. Oratorem veſtrum, quod ſi officia Præturæ, ſuorumque Collateralium, necnon officium Iudicis Appellationum, Bariſelli Populi nuncupatum, iſtius noſtræ Ciuitatis, cum eorum Iuriſdictionibus, ac ſalariis, & emolumentis in noua officia quatuor Rotæ nuncupata, aſſenſu, & auctoritate noſtra in Ciuitate erigenda, & conſtituenda transferrentur, ſeu commutarentur, in non mediocre eiuſdem Ciuitatis, ac Territorij commodum, faciliorémque iuſtitiæ, abſque labis alicuius ſuſpicione, adminiſtrationem cederet, prout in pluribus aliis Ciuitatibus, in quibus huiuſmodi Rotæ Auditoria inſtituta fuerunt, idem contigiſſe experientia docuit.

Pontificis conceſſio & Rotæ inſtitutio.

§. 1. Nos igitur, qui Ciuitatem ipſam paterna caritate proſequimur, cupientes, vt in ſolida fide, & conſtantia, erga nos, & Sedem Apoſtolicam, vos perſeueretis, & iuſtitia iſtic miniſtretur, veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, officia Præturæ, ſuorumque Collateralium, Officialium ac Iudicatus Appellationum, ſeu Bariſellatus, cum eorum iuriſdictionibus, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium extinguimus, & annullamus, eaque cum eorum, cuiuſque ipſorum iuriſdictionibus, & ſalariis, ac emolumentis ſolitis, & conſuetis in dictum Auditorium Rotæ ibidem conſtituendæ, & non in alios vſus conuertenda, auctoritate prædicta transferimus, & commutamus, ſaluis, & reſeruatis Secretariorum taxis, & aliis retentionibus hactenus fieri ſolitis.

Facultatis elargitio, de ſuper conſtitutiones formandi.

§. 2. Dantes vobis facultatem, & auctoritatem, circa ipſius noui officij inſtitutionem, capitula quot, & quæ decentia, opportuna, ac vtilia videbuntur, cum præſentia tamen, & conſenſu præſentis, & pro tempore exiſtentis venerabilis Patris Vicelegati, formandi, & componendi.

Iuſſio obſeruantiæ eorum.

§. 3. Mandantes eidem Vicelegato, & aliis Officialibus, quouis nomine nuncupatis, vt ea, quæ in præmiſſis fuerint per vos, vt præfertur, ſtatuta & ordinata, inuiolabiliter obſeruent, & faciant ab aliis obſeruari.

Derogatio contrariorum.

§.4. Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictæ Præturæ, & Capitaneatus conſtitutione, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus dictæ Ciuitatis iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ceteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Dat. P A. 7. die 28. Mart.

Dat. Bononiæ, ſub annulo Piſcatoris, die 28. Martij, 1530. Pont. noſtri Anno ſeptimo.

XXX. Filij Presbyterorum, ex fornicatione nati, beneficia Eccleſiaſtica per eorum patres obtenta, minime obtinere poſſint.

Ampliorem diſpoſitionem in hoc habes in Concil. Trident. ſeſſ. 25. c. 15. Et de materia illegitimorum notabo inf. ad conſt. 117. Pij V. Quæ ordini.

CLEMENS PAPA VII.

Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1530.

Cauſa huius prohibitionis.

AD Canonum conditorem non eſt dubium pertinere, cum ſtatuta à ſe, vel prædeceſſoribus ſuis, ad animarum Chriſti fidelium ſalutem edita, propter eorum abuſum, qui ſucceſſu temporum malitia hominum succreſcente magis in dies dignoſcitur obeſſe, quam prodeſſe animaduertit, ne vlterius obeſſe valeat, prouidere. Sane poſtquam fel. rec. Alexander Papa III. prædeceſſor noſter filios præſertim Sacerdotum in Eccleſiis paternis ſuccedere prohibuerat, eaſque nihilominus, media intercedente perſona filios ipſos habere diſpoſuerat, cum paſſim Sacerdotes, vt eccleſiis ſuis eorum filij potirentur ſatagentes, in Alexandri prædeceſſoris huiuſmodi diſpoſitione confiſi eccleſias ſuas, quas ad eorum peruenire filios conſtituebant, in fauorem perſonarum quæ eccleſias ipſas, etiam illarum poſſeſſione non habita, in ipſorum reſignantium filios, ex fornicatione genitos, illico mox reſignare. Ipſique filij eccleſias ipſas, diſpenſatione ſuper defectu natalium, quem ex dictis Sacerdotibus reſignantibus geniti, patiebantur, etiam patris nomine expreſſo, obtẽta conſequi hactenus conſueuerint, profecto perniciosum ſemper, & abominabile, ac in grauem diuinæ Maieſtatis offenſam tendere, videlicet, quod ipſi presbyteri eorum crimen, quod erat occultum, non ſine turpitudine, ob inordinatum ſpuriorum filiorum amorem detegere non erubeſcerent.

Prohibitio de qua in rub.

§. 1. Iudicauimus propterea quod vbi tempus, quod omnia palam facit, & præſentium ratio quid in futurum cauendum ſit, admonet, merito admonemur, & ad tollendum huiuſmodi abuſum neceſſarium arbitrati ſumus eiuſdem Alexandri prędeceſſoris canonem corrigere potius, quam talia cum tanto hominum ſcandalo tolerare. Habita igitur ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus matura deliberatione, de eorum conſilio, & vnanimi conſenſu, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quod de cetero filij presbyterorum ex fornicatione nati eccleſias Cathedrales, etiam Metropolitanas, ac Monaſteria, quibus eorum patres præfuerunt, ſeu illa, & illas dignitates, etiam maiores, & principales, perſonatus, adminiſtrationes, & officia, etiam curata, & electiua, & alia quæcumque beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, ſæcularia, & quorumuis Ordinum regularia, quæ Presbyteri, & clerici, ac religioſi eorum patres in titulum, vel commendam, aut adminiſtrationem, ad tempus ſeu in perpetuum aliquando obtinuerũt, nullo vmquam tempore quoquo modo obtinere poſſint, nec cum eis ſuper hoc diſpenſare intendimus. Et ſi quas diſpenſationes per nos concedi contigerit, tanquam per præoccupationem, & contra mentem noſtram conceſſas, eis nullatenus ſuffragari, taleſque diſpenſationes noſtris volumus exulare temporibus, & quod nobis licere non patimur, noſtris ſucceſſoribus indicamus.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Non obſtantibus præfati Alexandri prædeceſſoris, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 3. Volumus autem quod præſentium tranſumptis

manu

manu alicuius notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, ea prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Nulli ergo &c.

D.P. An. 7. die 3. Iunij. Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimoquingenteſimotrigeſimo, tertio Nonas Iunij, Pontific. noſtri Anno ſeptimo.

XXXI. Approbatio gratiarum, & priuilegiorum Ordinis Fratrum ac Monialium B. Mariæ de monte Carmelo, & conceſſio quorumcumque aliorum indultorum, omnibus aliis Ordinibus conceſſorum & concedendorum. Et indulgentiarum elargitio pro Confratribus vtriuſque ſexus Confraternitatum inſtitutarum in loco d. Ordinis.

De hoc Ordine plene dixi ſup. ad conſt. 8 Honor. III. ibi videas. Confraternitatum autem eiuſmodi indulgentias reformauit poſtremo Paulus V. in ſua conſt. mox edenda, iam firmata, ſub die 30. Octobris 1606.

Edita A. D. 1530. CLEMENS EPISCOPVS, *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. EX clementi Sedis Apoſtolicæ proniſione, necnon perſonarum Deo deuotarum ſub Religionis iugo, & regulari caſtimonia, Domino Militantium, pia deuotione prouenire dignoſcitur, vt Rom. Pont. quandoque per prædeceſſores ſuos Rom. Pont. pro perſonarum earumdem, ac illarum locorum felici ſucceſſu, & quiete, ac Chriſti fidelium piis operibus vacantium animarum ſalute conceſſa, approbet, & innouet, ac innouata communiat, & alia de nouo concedat, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

Exponitur Pont. quod Ioa. XXII & Alex. V indulgentias concesserunt, ingredientib. Confraternitates inſtitutas in locis Ordinis. Hucuſq. prætermiſſi. quia clemens elargitionem indulgentiarum, qua reformata fuit vt hic dixi in rub. §. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Nicolai Audet Generalis, ac Prouinciarum, & Priorum domorum Ordinis B. MARIÆ Virginis de monte Carmelo, necnon Confratrum vtriuſque ſexus Confraternitatum in Eccleſiis domorum eiuſdem Ordinis inſtitutarum, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias fel. recor. Ioannes XXII. & Alexander V. Rom. Pont. prædeceſſores noſtri, vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus, qui Confraternitatem de Monte Carmelo ingredi, ſeu Confratrum Confraternitatum huiuſmodi numero adſcribi, ipſiuſque Ordinis ſtatuta obſeruare, ac habitum dicti Ordinis deferre, ſeque Fratres, & Sorores dicti Ordinis appellare, ita quod ſi mulier virgo caſtitatem, vidua verò continentiam, coniugata tamen matrimonij iura prout ſancta Eccleſia præcipit, tempore earum ingreſſus inuiolabiliter ſeruare velle promitterent, & obſeruarent, tertiam partem ſuorum peccatorum in Domino relaxarunt, ac ipſa glorioſiſſima Dei Genitrix ſemper Virgo MARIA, ipſorum Confratrum ſeu Religioſorum, ac Sororum animas poſt eorum tranſitum, ſuis interceſſionibus continuis piis ſuffragiis, & ſpeciali protectione adiuuabit. Quodque Confratres ipſi gratiarum earumdem prædeceſſorum participes fieri volentes, horas canonicas, iuxta formam ab Alberto Patriarcha dicto Ordini conceſſam, & ordinatam recitare. Ignari vero literarum, diebus quibus ſancta Eccleſia ieiunare præcipit ieiunare, necnon quarta Feria, & Sabbato toto tempore vitæ eorum, præterquam die qua aliquam ex Feriis prædictis Natiuitatem Domini Noſtri IESV CHRISTI occurrere contigerit, à carnibus abſtinere deberent.

Quodque alij etiam Pont. Fratribus & Sororib. d. Ordinis plura priuilegia dederunt. §. 2. Ac etiam nonnulli alij Rom. Pont. etiam prædeceſſores noſtri, quam plura, & diuerſa priuilegia, immunitates, exemptiones, præſertim quartam funeralium Presbyteris ſæcularibus non ſoluendi, ac indulta, indulgentias, & peccatorũ remiſſiones, ac gratias dicto Ordini, illiuſque Fratribus, Monialibus, Sororibus, & vtriuſque ſexus perſonis, ac Monaſteriis Monialium, & domibus Sororum, eorumque Eccleſiis, & locis quibuſcumque etiam per modum extenſionis, ſeu communicationis, ac alias conceſſerunt, prout in diuerſis eorumdẽ prædeceſſorum literis deſuper confectis dicitur plenius contineri.

Supplicauit Ordo pro confirmatione dictorum priuilegiorum. §. 3. Quare pro parte Generalis, Prouincialium, Priorum, vtriuſque ſexus Confratrum prædictorum, aſſerentium refrigeſcente in dies fidelium deuotione, domus Fratrum, & Sororum, & Monaſteria huiuſmodi non modica reparatione indigere, & propterea fideles ipſos ad temporalia bona pro huiuſmodi reparatione concedenda, ſpiritualibus donis gratiis inuitare oportere, ac ad id inducere neceſſe fore, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt priuilegia, indulta, immunitates, exemptiones, & gratias, ac alia prædicta approbare, & innouare, & inuiolabiliter obſeruari mandare, illaque pro potiori cautela denuo concedere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ideo Pőt. illa innouat, & obſeruari mandat. §. 4. Nos igitur dicti Ordinis quem præ ceteris in viſceribus gerimus caritatis, proſperum, & tranquillum ſtatum, ac animarum ſalutem paterno zelantes affectu, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, Ioannis, & Alexandri, ac aliorum prædeceſſorum literas, ac per eoſdem

Tu vide notata ſupr. in rub. & infrà in apoſtillis. prædeceſſores, omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, etiam non ſoluendi quartam funeralium presbyteris ſæcularibus (quoad Fratres domorum in poſſeſſione, quartam ipſam non ſoluendi exiſtentes dumtaxat (ac indulta, indulgentias, citra plenarias, peccatorum remiſſiones & gratias, Ordini, & illius Fratribus, monialibus, Sororibus, & vtriuſque ſexus Confratribus, & perſonis, domibus, Monaſteriis, Eccleſiis, & locis quibuſcumque etiam per modum extenſionis, ſeu communicationis, & alias quomolibet, etiam per nos, & Sedem Apoſtolicam conceſſa, quorum omnium tenores præſentes pro ſufficienter expreſſis, & inſertis haberi volumus, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obſeruari debere.

Priuilegiaq; cuiuſcumque alterius Ordinis ei tribuit. §. 5. Ipſoſque Fratres, Moniales, Sorores, Perſonas, Monaſteria, domus, & Eccleſias, & alia loca huiuſmodi, omnibus, & ſingulis priuilegiis immunitatibus, exemptionibus, indultis, indulgentiis (citra tamen plenarias) peccatorum remiſſionibus, & gratiis quibuſuis Congregationibus dicti, & aliorum Ordinũ, etiam Mendicantiũ, Fratribus, & perſonis, ac Confraternitatibus ſuæ profeſſioni non contrariis, aliiſq; Ordinibus quibuſcuq; etiam non Mendicantiũ, quomodolib. conceſſis, & cõcedendis in genere, vti, frui, & gaudere poſſe, atq; debere in omnib. & per omnia, perinde ac ſi eis cõceſſa fuiſſent decernim⁹.

Et de nouo concedit. §. 6. Necnon potiori pro cautela ea omnia etiam de nouo concedimus.

Fratres eximit à iuriſdictione Inquiſitorum. §. 7. Ipſoſque Ordinis Fratres ab Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis penitus eximimus, & ſub noſtra, ac dictæ Sedis protectione ſuſcipimus, ac eiſdem Inquiſitoribus ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & officiorum

Hoc reuocauit Pius V. in conſtit. § 8. ibi not. ſuorum priuationis pœnis diſtricte inhibemus ne de dictis Fratribus etiam ratione criminis hæreſis quouis modo ſe intromittere præſumant; Decernentes irritum, & inane, quicquid per eos ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Confratribus autẽ, dat facultatem eligendi Confeſſores qui eos abſoluãt, &c. Hoc intellige iuxta conſtit. 115. Clem. VIII. Quacumque. §. 8. Omnibuſque & ſingulis vtriuſque ſexus Confratribus, & cuilibet eorum, aliquem presbyterum idoneum ſæcularem, vel cuiuſuis Ordinis etiam Mendicantium, & de Obſeruantia regularem, in ſuum poſſint eligere confeſſorem, qui vita eis comite, eos & eorum quemlibet à quibuſuis etiam maioris excõmunicationis, ſuſpẽſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa pro tempore latis, & quibuſuis etiam pro tempore irretiti fuerint, etiamſi illorum abſolutio Sedi prædictæ ſpecialiter, vel generaliter (præterquam per literas in Cæna Domini legi ſolitas) reſeruata foret, ac quorumcumque votorum, & iuramentorum, necnon Eccleſiæ præceptorum tranſgreſſionibus, periuriorum, ſimoniæ, homicidij mentalis, vel cauſalis reatibus, manuum violentarum in quaſuis perſonas Eccleſiaſticas, non tamen Epiſcopos, vel eorũ Superiores de præterito iniectionibus, ieiuniorũ, horarum canonicarum, diuinorũ officiorum, ac pœnitentiarum iniunctarum, in toto, vel in parte omiſſionibus, omnibuſq; aliis eorũ peccatis, criminibus, exceſſi

exceſſibus, & delictis quantumcumque grauibus, & enormibus, etiam talibus propter quæ Sedes prædicta merito conſulenda foret, in caſibus dictæ Sedi qualitercumque reſeruatis (exceptis contentis in dictis literis Cœnæ Domini) ſemel in vita, & in mortis articulo, de aliis verò dictæ Sedi non reſeruatis caſibus totiens quotiens opportunum fuerit eorum confeſſionibus diligenter auditis abſoluere, illiſque pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem iniungere, Vota vero viſitationis quæcumque vltra marina (Liminum beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum de Vrbe, ac Sancti Iacobi in Compoſtella, necnon religionis, & caſtitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare, & iuramenta quæcumque ſine tertij præiudicio relaxare, ac omnium eorum peccatorum ſemel in vita, & in mortis articulo, vt præfertur, etiamſi tunc non ſubſequatur plenariam remiſſionem, & abſolutionem, auctoritate Apoſtolica impendere poſſit.

Vtendique altari portatili, in quo celebretur etiam tempore interdicti. Circa obſeruantiam interdicti, attende Conc. Triden. ſeſſ. 25. c. 12.

§. 9. Liceatque omnibus, & ſingulis vtriuſque ſexus confratribus prædictis, & cuilibet eorum, habere altare portatile cum debitis reuerentia, & honore, ſuper quo, in locis ad hoc congruentibus, & honeſtis, etiam non ſacris, & quauis etiam Apoſtolica auctoritate interdictis, ſeu tempore ceſſationis à diuinis, dummodo cauſam non dederint huiuſmodi interdicto, ſeu ceſſationi, & per eos non ſtet quominus pareatur Apoſtolico interdicto, etiam antequam illuceſcat dies, circa tamen diurnam lucem, ſeu circa meridiem cum qualitas negotiorum pro tempore ingruentium id exegerit, in eorum præſentia clauſis ianuis excommunicatis, & interdictis excluſis, non pulſatis campanis, & ſubmiſſa voce miſſas, & alia diuina officia per ſacerdotes ſeculares, vel regulares huiuſmodi celebrare, ac quocumque tempore Euchariſtiam, & alia ſacramenta Eccleſiaſtica à quocumque maluerint Presbytero idoneo, & vbicumque ſine rectoris parochialis Eccleſiæ præiudicio, recipere, & adminiſtrare, libere, & licite valeant. Etſi contingat eos, vel eorum aliquem tempore interdicti huiuſmodi ab humanis decedere, corpora eorum Eccleſiaſticæ cum aliqua honeſta tamen funerali pompa tradi poſſint ſepulturæ,

Stationes etiam Eccleſiarum Vrbis.

§. 10. Quodque ſingulis quadrageſimalibus, & aliis cuiuſlibet anni temporibus, & diebus Stationum Baſilicarum, & Eccleſiarum Almæ Vrbis Romæ, extra illius muros, vnam vel duas Eccleſias, aut vnum, duo, vel plura altaria in partibus illis, vbi eos, ſeu eorum aliquem reſidere, ſeu quo declinare contigerit, quas, vel quę ipſi, vel quilibet eorum duxerint eligendas, vel eligenda deuote viſitando tot, & ſingulas, ac ſimiles indulgentias, & peccatorum remiſſiones conſequantur, quas conſequerentur ſi ſingulis diebus eaſdem ſingulas dictæ Vrbis, & extra eam Eccleſias pro ſtationibus huiuſmodi deputatas perſonaliter viſitarent.

Indulgentias concedit omnibus eleemoſynas dantibus pro reparatione Monaſteriorum, &c. Reuocationem vide in conſt. 30. Pij V.

§. 11. Inſuper etiam omnibus vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus, qui pro monaſteriorum, & domorum reparatione, ac fratrum huiuſmodi ſuſtentatione manus porrexerint adiutrices, ſupradictas indulgentias conſequi poſſint, & conſequantur. Omnibus verò, & ſingulis aliis Chriſti fidelibus vtriuſque ſexus, qui dictum Ordinem, illiuſque domos & monaſteria fratres, ſorores, moniales huiuſmodi ſuis eleemoſynis, ſubſidiis pro tempore iuuerint, & manutenuerint, vt ipſi, & quilibet eorum omnium precum, ſuffragiorum, eleemoſynarum, ieiuniorum, orationum, miſſarum, horarum canonicarum, diſciplinarum, peregrinationum, & ceterorum ſpiritualium bonorum, quæ pro tempore in vniuerſali ſacroſancta Eccleſia militante fiunt in perpetuum participes fiant, & omnibus eius meritis gaudeant, ac omnibus aliis, qui gratiis eorumdem confratrum gaudere voluerint aliquam eleemoſynam, ſiue caritatem, prout eis ac præſidentibus confraternitatum huiuſmodi viſum fuerit, dando, & largiendo, gratiarum huiuſmodi participes fiant Indulgemus.

Contraria derogat.

§. 12. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dicti Ordinis ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate roboratis, necnon priuilegiis, & indultis, & literis Apoſtolicis per quoſcumque Rom. Pont. Prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem prædictam, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & cum quibuſuis irritatiuis, annullatiuis, caſſatiuis, reuocatiuis, modificatiuis, præſeruatiuis, exceptiuis, reſtitutiuis, declaratiuis, mentis atteſtatiuis ac derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis quomodolibet etiam pluries conceſſis, & confirmatis, & innouatis, quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficiẽti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut exquiſita forma ſeruanda, forent, & in eis caueatur expreſſe, quod illis nullatenus derogari poſſit, illorumque omnium, necnon quarumcumque etiam in forma breuis literarum occaſione præmiſſorum quomodolibet confectarum, & quorumcumque in eis contentorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis, necnon modos, & formas ad id ſeruandos pro indiuiduo ſeruatis habentes hac vice dumtaxat, illis alias in ſuo robore permanſuris, harum ſerie ſpecialiter, & expreſſe derogamus, necnon omnibus illis quæ præfati prædeceſſores in eorum literis voluerunt non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 13. Volumus autem quod præſentium tranſumptis manu alicuius publici Notarij ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides, in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præſentibus originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. *Exemplis credi iubet.*

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingenteſimo trigeſimo Pridie Idus Auguſti, Pont. noſtri Anno 7. *Dat. P. A. 7. 12. Auguſti.*

Facultas Militum, & Fratrum Militiæ S. Iacobi de Spatha, teſtandi, ac de eorum bonis diſponendi. XXXII.

Hanc facultatem reuocauit Pius V. in eius conſt. 73. Sacroſanctum; ſed Greg. XIII. eam reintegrauit infrà in eius conſt. 30. Romani. Et de hac Militia, & eius priuilegijs notaui ſup. ad conſtit. 1. Adriani VI. Dum intra.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

EX Apoſtolicæ benignitatis officio, cunctorum fidelium præſertim ſub Religionis habitu militantium, circa diſpoſitionem bonorum, quæ viuentes poſſident, honeſtis deſideriis quantum cum Domino poſſumus libenter annuimus. *Procemium.*

Præceptores, & Fratres Militiæ S. Iacobi de Spatha de eorum bonis certo modo diſponere poſſunt.

§. 1. Sane cariſſimus in Chriſto filius Carolus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, qui etiam Caſtellæ & Legionis, ac Aragoniæ Rex, & Militiæ Sancti Iacobi de Spatha ſub Regula S. Auguſtini Canonicorum Regularium perpetuus adminiſtrator, in ſpiritualibus, & temporalibus per Sedem Apoſtolicam deputatus exiſtit, ſuo ac dictorum filiorum de veles Conchenſis Diœceſis, & S. Marci Legionis Prioratuum, Priorum, necnon Fratrum eiuſdem Militiæ nomine, nobis nuper expoſuit, quod licet illius ſtatuta, & ſtabilimenta dictæ militiæ, ac illa conceſſa priuilegia, & indulta Apoſtolica, Præceptores, & Fratres Milites eiuſdem Militiæ, de bonis ſibi à Deo collatis, ac propriis cuiuſlibet ipſorum induſtria, tam ex Præceptoriis, quam ex Parochialibus Eccleſiis Capellaniis, & aliis beneficiis ipſius Militiæ acquiſitis, certis modo, & forma in illis expreſſis, de licentia Magiſtri eiuſdem Militiæ ſiue ſuorum Superiorum, teſtari, & de illis diſponere poſſint.

Fratres non Conuentuales clerici deſeruientes ad ea eap licere, &

§. 2. Tamen cum Fratres clerici non Conuentuales, ſeu pro Conuentualibus non deſeruientes dictæ Militiæ, forſan in ipſis ſtatutis, & ſtabilimentis, ac priuilegiis, & indultis expreſſe non nominentur, ipſi Fratres

clerici

Carolo V. Imperatore d. Militiæ Administratore licentiam obtinuerit quidem auctoritatem de ciuibus bonis disponendi à Sede Apoſtolica impetrande.

clerici non Conuentuales, ſeu pro Conuentualibus non deſeruientes, dubitantes ſe eiſdem ſtatutis, & ſtabilimentis, ac priuilegiis, & indultis gaudere poſſe, in Capitulo generali præfatæ Militiæ in Oppido Valliſoleti Palentinæ Diœceſis nouiſſime celebrato, eidem Carolo Imperatori, & Adminiſtratori tunc in Imperatorem electo humiliter ſupplicarunt, vt liceret à Sede Apoſtolica licentiam, & facultatem de bonis ſibi à Deo collatis, & ſua induſtria acquiſitis teſtandi impetrari, & præfatus Carolus Imperator Adminiſtrator habita deſuper cum Prioribus dictæ Militiæ, & aliis eiuſdem Conſiliariis matura deliberatione, eiſdem Fratribus clericis non Conuentualibus, ſeu pro Conuentualibus non deſeruientibus, ſub conditionibus ac modo, & forma infraſcriptis à dicta Sede Apoſtolica facultatem teſtandi huiuſmodi petendi, & obtinendi facultatem conceſſit.

Ideo d. Carolus pro eis d. auctoritatem ab iſto Pont. petijt.

§. 3. Quare dictus Carolus Imperator ſuo ac Priorum, & Fratrum Militiæ huiuſmodi nominibus prædictorum nobis humiliter ſupplicauit vt eiſdem Fratribus clericis non Conuentualibus, ſeu pro Conuentualibus non deſeruientibus, de bonis ſuis, vt præfertur, teſtandi licentiam concedere, ac alias in præmiſſis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic modo Pöt. auctoritatem concedit Prioribus Prioratuũ de Veles, & S. Marci, dandi licentiam præſtet.

§. 5. Nos igitur Priores, & Fratres clericos non Cõuentuales, ſeu pro Conuentualibus non deſeruientes, præfatos, ac eorum ſingulos quibuſuis excommunicationis, &c. huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, de Veles, & Sancti Marci Prioratuum prædictorũ Prioribus nunc, & pro tempore exiſtentibus, & cuilibet eorum, vt de conſilio alicuius ex antianis Monaſterij in quo dicti Fratres clerici non Conuentuales, ſeu pro Conuentualibus non deſeruientes profeſſionem emiſerint, eiſdem Fratribus clericis non Conuentualibus, ſeu pro Conuentualibus non deſeruientibus, licentiam, & facultatem, & de quibuſcumque bonis per eos tam ratione Prioratuum aliorumque beneficiorum quorumcumque, pariterque ſæcularium, aut aliorum quam dictæ Militiæ Ordinum, quam alias vndecumque ſua induſtria licite acquiſitis teſtandi, & de illis diſponendi, ſic tamen quod quilibet ex eiſdem Fratribus non Conuentualibus, ſeu pro Conuentualibus non deſeruientibus, vniuerſorum bonorum, iurium, actionum, & pertinentiarum ſuarum ſingulis annis alteri de Veles, & Sancti Marci Prioribus pro tempore exiſtentibus inuentarium dare teneantur. Necnon quod licentia huiuſmodi teſtandi per eoſdem Priores concedenda, per triennium, & non vltra duret; quo elapſo ipſi Fratres clerici non Conuentuales, ſeu pro Conuentualibus non deſeruientes licentiam huiuſmodi de nouo repetere ſingulis trienniis teneantur. Et ſi ex negligentia, ſeu malitia Fratres ipſi clerici non Conuentuales, ſeu pro Conuentualibus non deſeruientes, inuentarium bonorũ ſuorum, vt præfertur dictis Prioribus dare neglexerint aut recuſauerint, licentia huiuſmodi per eos obtenta ac inde ſequuta nullius ſint roboris vel momenti, neque in aliquo ſuffragentur; quodque dictis Fratribus clericis non Conuentualibus, ſeu pro Cõuentualibus non deſeruientibus obtenta licentia huiuſmodi in omnibus, & per omnia ſuccedere debeat, prout hactenus ſuccedere conſueuit. Et quod ipſi Fratres clerici non Conuentuales, ſeu pro Conuentualibus non deſeruientes, (licentia huiuſmodi per eos obtẽta) in ſuis teſtamentis, codicillis, ſeu vltimis voluntatibus à quibuſuis diſpoſitionibus per eos de bonis ſuis pro tempore factis, & conditis, ac faciendis, & condendis, quintam partem omnium, & ſingulorum bonorum, iurium, & actionum ſuarum (deductis debitis, & oneribus Conuentui Monaſterij in quo profeſſionem fecerint) reliquas vero partes bonorum huiuſmodi quibuſuis perſonis ſibi gratis, & acceptis, non tamen filiis ſeu nepotibus ex damnato coitu procreatis, neque adulteris, ſiue inhoneſtis, aut quarum conuerſatio à iure ſit eis prohibita mulieribus, relinquere poſſint, & valeant, concedendi, & elargiendi plenam, & liberam auctoritatem Apoſtolico tenore præſentium cum ad hoc præfati Caroli Imperatoris, & Adminiſtratoris expreſſus accedat aſſenſus auctoritatem, & facultatem concedimus.

§. 5. Decernentes, præfatos Priores, Fratribus pro

Conuentualibus, tam de Veles, & Sancti Marci huiuſmodi, quam Sancti Iacobi de Spatha Hiſpalenſis, & B. MARIÆ de Tudia, ac de Villar de Donas, & Sancti Monij de Vega, ac aliorum Conuentuum dictæ Militiæ, ſiue præſentibus, & reſidentibus, ſiue abſentibus, licentiam huiuſmodi concedere nullo modo poſſe, & ſic per quoſcumque Iudices, &c. *Limitatio d. facultatis.*

§. 6. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictæ Militiæ iuramento, confirmatione Apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, ſtabilimentis, vſibus, & naturis, ceteriſque contrariis quibuſcumque. *Derogatio contrariorum.*

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo trigeſimoprimo, decimo octauo Kalend. Ianuarij, Pontificatus noſtri Anno nono. *D. P. Ann. 9. die 15. Dec.*

Annatæ de Beneficiis, vel penſionibus Eccleſiaſticis annuum valorem 24. ducatorum non excedentibus, non debentur R. Cameræ Apoſtolicæ. XXXIII.

De materia Annatarum, & Quindenniorum plene notabo infra in SIXTI V. conſt. 33. Camera vbi etiam hæc bulla declaratur.

CLEMENS EPISCOPVS, *Edita A. D. 1532.*

Motu proprio, &c.

Cauſa huius conſtitut.

CVm ſicut nobis innotuit licet ratione fructuum beneficiorum Eccleſiaſticorum valorem annuum vigintiquatuor ducatorum auri de auro communi æſtimatione non excedentium annatæ Cameræ Apoſtolicæ non debeantur, nec ſolui aut exigi conſueuerint, & minus ratione penſionum quantitatem vigintiquatuor ducatorum auri ſimilium non excedentium, annatæ aliquæ retroactis temporibus exactæ aut ſolutæ fuerunt, nihilominus à certo tempore citra, Præſidentes dictæ Cameræ, & alij Officiales Romanæ Curiæ ad quos exactio annatarum pertinet, ſub prætextu quod in prouiſionibus, & aliis diſpoſitionibus beneficiorum Eccleſiaſticorum ſuper quorum fructibus, &c. valorem vigintiquatuor ducatorum excedentibus aliquæ penſiones annuæ cuiuſcumque etiam minoris quantitatis vigintiquatuor ducatorum reſeruatæ exiſtunt, illorum medietas deduci, ac defalcari conſueuerit, annatas ex penſionibus quantitatem octo ducatorum excedentibus, & vigintiquatuor non excedentibus aut attingentibus, de facto exegerint, & exigunt.

§. 1. Nos qui vnicuique in iuſtitia debitores ſumus, ſuper iis congruis remediis prouidere volentes, ac ratione penſionum, quarum quantitas vigintiquatuor ducatorum auri de Camera non excedit, nullas annatas Cameræ aut Officialibus prædictis deberi declarantes, ex certa noſtra ſcientia, & deliberatione ſtatuimus quod de cetero ex quibuſuis penſionibus quantitatem vigintiquatuor ducatorum huiuſmodi non excedentibus, nulla annata quouis prætextu exigatur, nec per illos quibus penſiones ipſæ reſignatæ fuerint ſoluatur, neque ſolui debeat, ſic tamen quod in penſionibus, & aliis diſpoſitionibus beneficiorum ſuper quorum fructibus ſimiles penſiones annuæ minoris quantitatis vigintiquatuor ducatorum, & quantitatem vigintiquatuor ducatorum ſimilium non excedentes reſignatæ fuerint, ex talibus penſionibus nihil deduci debeat. *Declaratio de qua in rub.*

§. 2. Diſtrictius inhibentes Cameræ Præſidentibus, ac aliis Officialibus prædictis ſub excommunicationis, & à perceptione emolumentorum officiorum ſuorum ad noſtram, & Apoſtolicæ Sedis beneplacitum ſuſpenſionis in eorum ſingulos latæ ſententiæ pœnis, ne de cetero ratione huiuſmodi penſionum quantitatem vigintiquatuor ducatorum non excedentium, aliquas annatas quouis prætextu exigere, ſeu quominus literæ reſignationis illarum expediantur impedire, vel differre quoquomodo præſumant; alioquin literas ipſas tam per Cancellariam, *Pœna contrauenientium.*

quam per Cameram Apoſtolicam per eos ad quos literarum expeditio pertinet, abſque manuum illorum appoſitione libere expediri poſſe decernimus, ac ad id eis liberam facultatem concedimus.

Clauſula derogatoria. §. 3. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Iuſſio pub. §. 4. Volumus autem quod præſens mandatum ad hoc quod ad plenam, & indubitatam notitiam deueniat, in Cancellaria Apoſtolica more ſolito publicetur, & in quinterno Cancellariæ ad perpetuam rei memoriam deſcribi debeat.

Papa ſubſc. Placet, & ita Motu proprio mandamus I.

Pub. P. A. 9. die 30. Ian. *Lectum, & publicatum fuit ſupraſcriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimoſecundo, die vero Martis trigeſima menſis Ianuarij Pontificatus DD. Clementis diuina prouidentia Papa VII. Anno nono.*

XXXIV. De Officio Vicecancellariatus Papæ, cum annexione curæ, & tit. SS. Laurentij, & Damaſi de Vrbe.

Hoc Officium antiquiſſimum eſt, vt liquet ex lectura bullæ 3. Mart. V. In Apoſtolica ſup. & ei ſunt annexa multa officia vt ibidem Alia autem de materia Cancellariæ, vltra ea quæ ſunt in d. bulla Mart. V habes inf. in conſt. 54. Pij IV. Vniuerſi, ac Pij V. conſt. 84. In earum. Et alia conſtit. 90. Romani.

Edita A. D. 1535. *C L E M E N S   E P I S C O P V S,* *Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. ETſi ad ſingula Romanæ Eccleſiæ officia, & adminiſtrationes pro illorum, & eiuſdem Eccleſiæ, ac Romanæ Curiæ, illiuſque Curialium, & Officialium felici tranquillo, & proſpero ſucceſſu ac decore, intendere ex commiſſo nobis Paſtorali officio teneamur, ad Vicecancellariatus tamen officium oculum noſtrum, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis dexterum noſtræ circumſpectionis intuitum propenſiori cura, & ſtudio nos prouidere debere conuenire arbitramur, vt illius regimini miniſter idoneus, per cuius ſolertiam, felicibus dante Domino proficiat incrementis, deputetur, & pro tempore deputatus Eccleſiæ titulo, & honore condigno decoretur, ipſumque officium cum decentia, & tranquillitate, ac Curialium, & Officialium eorumdem commoditate, & vtilitate exerceatur, & quæ illius perturbationem quoquo modo adducere poſſent, de medio ſubmoueantur.

Collatio Vicecancellariatus de qua in rub. §. 1. Sane Eccleſia S. Laurentij in Damaſo de Vrbe, quæ tituli præsbyteri Cardinalis exiſtit, & cui præſidebat, ac officio Vicecancellariatus prædicto quod obtinebat, bonæ memoriæ Pompeius tit. S. Laurentij in Damaſo præsbyter Cardinalis eiuſdem Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius dum viueret, per obitum eiuſdem Pompei Cardinalis, & Vicecancellarij, qui extra Romanam Curiam debitum naturæ perſoluit vacantibus, Nos conſiderantes ipſius officij dignitatem, excellentiam, & auctoritatem, & quod illud à memoria hominum citra per Vicecancellarium temporalem erectum, & gubernatum non extitit, ſed ſemper Vicecancellarium perpetuum habuit, ac quod pro tanti officij regimine, & exercitio, & ne incommoda, quæ ex rerum à ſuo ſolito, & deſtinato curſu mutatione euenire ſolent, proueniant, decens, & plurimum commodum fore dignoſcitur, vt dicta Eccleſia S. Laurentij cum illius palatio ſeu domo, & membris in eiuſdem Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarium pro tempore aſſumptum pro eius proprio titulo ſeu propria denominatione concedatur, & aſſignetur, habita ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus deliberatione matura, cum maxime expediat nobis talem in Vicecancellarium noſtrum, & Apoſtolicæ Sedis aſſumere, de quo confidere quam maxime poſſimus, & nullum alium Cardinalem de quo magis confidere poſſimus quam dilectum filium Hippolytum S. Praxedis Diaconum Cardinalem de Medicis nuncupatum ſecundum carnem nepotem noſtrũ habeamus, ac ſpem in Domino geramus, quod idẽ Hippolytus Cardinalis, cuius perſonam ingenij claritate, ſingulari prouidentia, eximia probitate, aliiſque multiplicium virtutum donis, ac gratiarum muneribus illarum largitor decorauit Altiſſimus, gratia ſibi aſſiſtente diuina per eius circumſpectionem, induſtriam, & ſtudium fructuoſum, ac innatam benignitatem, tam Eccleſiam S. Laurentij, quam officium huiuſmodi ſumma cum prouidentia, & fidelitate, ac exacta diligentia ſalubriter regere, & fideliter gubernare ſtudebit, de ipſorum fratrum conſilio ad honorẽ, & gloriam dictæ Romanæ Eccleſiæ, necnon Eccleſiæ S. Laurentij, & officij huiuſmodi proſperum regimen, & ſalubrem directionem, Eccleſiam S. Laurentij cum illius palatio, domibus, membris, iuriſdictionibus, collationibus, ac aliis diſpoſitionibus beneficiorum Eccleſiaſticorum, ac iuribus, & pertinentiis ſuis vniuerſis, necnon Vicecancellariatus officium huiuſmodi, ſiue vt præmittitur, ſiue alias quouis modo, quem præſentibus haberi volumus pro expreſſo, aut ex alterius cuiuſcumque perſona vacaret, ſimiliter cum omnibus, & ſingulis ipſius officij honoribus, oneribus, priuilegiis, facultatibus, prærogatiuis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis debitis, & conſuetis, eidem Hippolyto Cardinali auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus, & aſſignamus, ipſumque Hippolytum Cardinalem eidem Eccleſiæ S. Laurentij, in Diaconum Cardinalem præficimus, ac in dictæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarium aſſumimus, creamus, conſtituimus, & deputamus. Sibique curam, regimen, & adminiſtrationem Eccleſiæ S. Laurentij in ſpiritualibus, & temporalibus, necnon officij huiuſmodi, cuius ratione ab ipſo Hippolyto Cardinali fidelitatis debitæ ſolitum recipiemus iuramentum, & quod etiam per Regentem, & alios Miniſtros prout alij, præfatæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarij qui pro tempore fuerunt facere conſueuerunt, etiam facere, & exercere poſſe volumus, liberum exercitium plenarie committimus, ac eiſdem auctoritate, ac tenore ſtatuimus, & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus Eccleſia ipſa S. Laurentij dictæ Romanæ Eccleſiæ Epiſcopo aut præsbytero ſeu Diacono Cardinali, cui officium ipſum vacans concedi contigerit, pro Eccleſiæ tituli, ſeu pro eius denominatione eo ipſo abſque alio iuris vel hominis miniſterio dicta auctoritate conceſſa, & aſſignata, & ipſe eidem Eccleſiæ S. Laurentij præfectus ſit, & eſſe cenſeantur; ita quod liceat eidem Hippolyto, & pro tempore ad dictum Vicecancellariatus officium aſſumpto, per ſe vel alium ſeu alios Eccleſiæ S. Laurentij, ac Palatij, ſeu domus membrorum, iuriſdictionum, iurium, & pertinentiarum prædictarum, corporalem poſſeſſionem propria auctoritate libere apprehendere, & retinere, illamque regere, & gubernare, & alia facere, & exercere quæ Presbyteri ſeu Diaconi Cardinales qui illi pro tempore præfuerunt, facere potuerunt, & debuerunt.

§. 2. Ipſique Hippolyto Cardinali, & Vicecancellario, vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, prærogatiuis, facultatibus, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indultis, conceſſionibus, & gratiis, nobis dum in minoribus conſtituti illud obtineremus, & cuicumque alteri dictæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellario, ratione officij Vicecancellariatus huiuſmodi aut noſtræ vel illius perſonæ intuitu, & alias quomodolibet, tam in genere, quam in ſpecie conceſſis, quorum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter ac de verbo ad verbum inſertos habemus, & quicumque alius eiuſdem Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius vtebatur, potiebatur, & gaudebat, ac vti, potiri, & gaudere poterat, vti, potiri, & gaudere, libere, & licite valeat, indulgemus. *Cum omnib. priuilegijs & facultatibus conſuetis.*

§. 3. Quocirca eidem Hippolyto Cardinali per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus impoſitum ſibi onus regiminis, & adminiſtrationis Eccleſiæ Sancti Laurentij, ac officij Vicecancellariatus huiuſmodi prompta *Hortatio ad fidelem officij adminiſtrationem.*

deuotione

deuotione ſuſcipiens, curam regimen, & adminiſtrationem Eccleſiæ S. Laurentij, ac officium huiuſmodi iuxta datam ſibi à Domino prouidentiam, ſic exercere ſtudeat ſolicite, fideliter, & prudenter, quod Eccleſia, & officium prædicta gubernatori prouido, & fructuoſo adminiſtratori gaudeant ſe commiſſa, & optati fructus quos ſperamus, ſuccedant, ipſeque Hippolytus Cardinalis præter æternæ retributionis præmium, noſtram, & dictæ Sedis benedictionem, & gratiam exinde vberius conſequi mereatur.

Capitulum S. Laurentij.

§. 4. Necnon dilectis filiis Capitulo, & clericis ipſius Eccleſiæ Sancti Laurentij, vt eidem Hippolyto Cardinali, & Vicecancellario in omnibus, & per omnia pareant, & obediant, alioquin ſententiam ſiue pœnam, quam rite tulerit in rebelles, ratam habebimus, & faciemus auctore Domino vſque ad ſatisfactionem condignam inuiolabiliter obſeruari.

Officialeſque Cancellariæ ei pareant.

§. 5. Ac omnibus, & ſingulis ipſius Cancellariæ officialibus, & aliis ad quos pertinet, vt ipſum Cardinalem Hippolytum ad dictum Vicecancellariatus officium recipiant, & admittant, eique tamquam vero dictæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellario in omnibus ad officium ipſum ſpectantibus ſimiliter pareant, & obediant, ac de iuribus, obuentionibus, & emolumentis conſuetis integre reſpondeant. Non obſtantibus conſtitutionibus, &c.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. An. 9. die 5. Iulij.

Dat. Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſecundo, die 5. Iulij, Pontificatus noſtri Anno nono.

XXXV. Approbatio Congregationis Fratrum Minorum S. Franciſci Strictioris Obſeruantiæ nuper inſtitutæ, & ordinationes pro eorum bono regimine.

Alias ordinationes dedit Greg. XIV. in conſt. 55. Cum illius. Et iam Pius V. de domibus à Fratribus de Obſeruantia eis aſſignandis ſanctionem ediderat in conſt. 81. Iniunctum. Deinde Clem. VIII. eoſdem veros Regulæ B. Franciſci nõ autem nouæ regulæ profeſſores eſſe declarauit in ſua conſt. 91. Ex iniuncto. Et contra occupantes bona Monaſteriorum eis concedendorum, pœnas inflixit in alia eius conſt. 100. Decet. Et tandem Magiſtri generalis, & aliorum Prælatorum de Obſeruantia auctoritatem ſuper eis, eorumque appellationibus Paulus V. declarauit in alia conſt. 31. Poſtulas vbi notabo. Prout eiſdem tradidit formam recipiendi Nouitios prædictus Clẽ. VIII. in conſt. 106. Sanctiſsimus. Et declarauit etiam quando eis liceat habere organa, paramenta, & vaſa pretioſa, in alia conſt. 84. Sanctiſsimus.

De tota autem Ordinis S. Franciſci materia, plene notaui ſup. in conſt. 5. Hon. III. Solet.

Edita An. D. 1532.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

IN ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula, licet immeriti, diſponente Domino conſtituti, inter multiplices nobis ex debito Paſtoralis officij incumbentes curas, illa potiſſimum premimur, vt qui ſub voluntariæ paupertatis habitu militantes, in humilitatis ſpiritu deuotum, & ſedulum Altiſſimo impendere ſatagunt famulatum, non ſolum ad id ſublatis impedimentis intendant, verum etiam id eo ardentius efficiant, quo maiores ſibi viderint exhiberi commoditates. Et ex hoc fit, vt quæ antea ex rationabilibus cauſis à prædeceſſoribus noſtris ordinata videbantur, ea interdum reformemus, & in melius ordinemus, prout iuxta temporum, & perſonarum qualitatem, id in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Leo X. multos Fratres vnauit ſub denominat. &c.

§. 1. Sane poſtquam fel. rec. Leo Papa X. prædeceſſor noſter, ex certis tunc expreſſis cauſis, voluerat, & declarauerat, ſub nomine Reformatorum, ac pure, & ſimpliciter Regulam B. Franciſci Obſeruantium, comprehendi omnes, & ſingulos obſeruantes, tam de familia, quam reformatos ſub Miniſtris, ac fratris Amadei de Colletanus, Clarenis, de S. Euangelio, ſeu de Capucio, ac Diſcalciatos nuncupatos, aut alios ſimiles quocumque alio nomine nuncuparentur, & Regulam B. Franciſci huiuſmodi pure & ſimpliciter obſeruarent, ex quibus omnibus vnum corpus inſimul efficiens, eoſdem ad inuicem perpetuo vniuerat, ita quod deinceps, omiſſa diuerſitate nominum prædictorum, Fratres Minores S. Franciſci Regularis Obſeruantiæ ſimul, vel diſiunctiue nuncuparentur, & nuncupari poſſent, & deberent. Omneſque vt præfertur, vnitos Generali, & Prouincialibus Miniſtris, & Cuſtodibus dicti Ordinis, in quorum Prouinciis, & Cuſtodiis reſpectiue morabantur, in omnibus, & per omnia, ſecundum Regulam eamdem, ſubiici deberent.

ac Regularis Obſeruantiæ, vt ſupra in eius conſt. 32. Ite.

Poſtea nonnulli ſtrictius Regulam S. Franciſci obſeruare cupierũt in maximum animarum profectum.

§. 2. Cum nonnulli ipſius Ordinis profeſſores, ſicut fideli relatione percepimus, Spiritu ſancto inflammati, vt beati Franciſci alumni, & veri filij affectent Regulam ipſam beati Franciſci pure, & plene, iuxta illius literam, & declarationes bonæ mem. Nicolai III. ac Clementis V. Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorũ firmiter obſeruare; Nos, qui in ſinceris eorum conſcientiis delectamur quique ab ineunte ætate, ad huius Ordinis profeſſores, & Ordinem ipſum ſingularem geſſimus deuotionis affectum, nunc autem ex communi cura Paſtoralis regiminis, quam immeriti ſuſtinemus, ad ipſos faciendos dulcius, & gratioſis fauoribus attente proſequendos tanto prouocamur ardentius quanto intenta mente frequentius cogitamus fructus vberes, quos ex Regulæ præfatæ arctiori Obſeruantia ipſi Religioni, & toti vniuerſitati Eccleſiæ ſperamus prouenturos. Attendentes etiã, quod in his, quæ animæ ſalutem reſpiciunt, ad vitandos grauiores remorſus, pars ſecurior eſt tenenda. Igitur tam pia, & feruenti Fratrum prædictorum intentione commoti, ad peragendum diligentius quod ab eiſdem deſideratur, ſtudia noſtra duximus conuertenda.

Hic ideo Pót. loca eis commoda aſſignari mandat. Imo Pius V. duo in ſingulis Prouinciis aſſignari iuſſit in cõſt. 81. Et intelligo ſi ſint idonea iux. bull. 55. Greg. XIII.

§. 3. Habita igitur ſuper hiscum venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus, ac aliis de ipſo Ordine ad plenum informatis, matura deliberatione, de eorumdem Cardinalium vnanimi conſilio, his noſtris in perpetuum valituris, ſtatuimus, & ordinamus, ac in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictius præcipiendo mandamus. Quod prædictis Fratribus, dictam ſtrictiorem Obſeruantiam deſiderantibus, per præfatos Generales, & Prouinciales Miniſtros, ceteroſque dicti Ordinis Prælatos, & quemlibet ipſorum, cui, vel quibus hæ noſtræ, vel earum tranſumpta præſentatæ, vel præſentata fuerint, aſſignentur loca, quantum fieri poterit, contigua, quatuor, vel quinque, iuxta numerum Fratrum eorumdem. Et ſi in futurum plures Fratres voluerint ſe vitæ præcedentium conformare, & ab eis acceptati fuerint, nullus eos impedire poſſit. Sed Magiſter Prouinciæ, cum Definitoribus in Prouinciali Capitulo teneantur alia loca, quantum poſſibile fuerit contigua prædictis, eis aſſignare; & prioribus addere. Quæ quidem loca Fratres prædicti expropriare poſſint ſuperfluis, & pretioſis, & ea in vtilia, & neceſſaria commutare mediante Syndico à Nicolao Tertio prædeceſſore ordinato.

Miniſter Generalis & alij hanc ſtrictiorem obſeruantiam impedire prohibetur.

§. 4. Et Generalis ac Prouinciales Miniſtri, & eorum Commiſſarij, non poſſint impedire prædictos a dicta ſtrictiori Obſeruantia ipſius Regulæ, iuxta prædictas declarationes Nicolai, & Clementis. Nec à ſuo bono modo viuendi, quem inter ſe, pro dicta arctiori Obſeruantia, ordinauerint. Nec etiam impediant, quin vilioribus, & repetiatis induantur. Et quin nudis pedibus ambulent. Sed, qui non poterint, portent calopodia, vt ceteris conformentur.

Forma habitus ſit conſimilis.

§. 5. Forma autem habitus, & Capucij ſit in ceteris Obſeruantiæ Fratribus conformis.

Recipiendi quomodo acceptandi. Tu vid. conſt. 31. Pauli V. Poſtulas.

§. 6. Volumus etiam, quod Fratres recipiendi, ſeu veſtiendi per Fratres in dicta ſtrictiori Obſeruantia viuentes, examinentur iuxta Regulam, per Miniſtrum Prouincialem, & ab ipſo, cum conſilio ipſorum acceptentur. Nec poſſint quicumque dicti Ordinis Prælati, ſine præfatorum Fratrum conſenſu, ad loca prædicta mittere alios Fratres. Nec prædictos ab ipſis locis amouere, niſi ipſi

petierint.

petierint. In Prouincialibus vero Capitulis remoueantur per Miniſtros Prouinciales, & Definitores à locis prædictis, illi Fratres, quos Cuſtos, vt infra eligendus, cum conſenſu maioris partis Vocalium dictorum locorum, duxerit amouendos.

Cuſtodem habeant ipſi Reformati in ſingulis Prouincijs.

§. 7. Inſuper ſtatuimus, quod prædicti Fratres, in dicta ſtrictiori Obſeruantia viuere volentes, habeant in ſingulis Prouincijs, vbi fuerint, Cuſtodem vnum ex ipſis, quem ſibi ipſi petierint, à Miniſtro Prouinciali, vel ab eo, qui præeſt Capitulo, ſimul cum Definitoribus confirmandum, & aſſignandum.

Poteſtas eius deſignatur.

§. 8. Qui habeat abſolutam poteſtatem plenarie in iis hoc tantum, vt Fratres prædictos viſitet, moneat, corrigat, ac manuteneat in dicta ſtrictiori Obſeruātia Regulæ, ordinationum, & gratiarum eis à nobis, & ſucceſſoribus noſtris, pro tempore exiſtentibus Romanis Pontificibus, & prædictis Miniſtris Generalibus conceſſarum, & concedendarum in futurum, & in dictu ſuo bono viuendi. Nec propter hoc impediatur Miniſter Prouincialis, quin viſitare poſſit eoſdem, & corrigere delinquentes. Qui etiam Cuſtos ire poſſit ad Capitulum Generale, cum Miniſtro Prouinciæ, ad intimandum neceſſitates, & opportunitates dictorum Fratrum.

Vocales in Capitulis qui.

§. 9. Ordinamus etiam, quod Cuſtos, Guardiani, & Diſcreti prædictorum locorum, vadant ad Capitula Prouincialia, in quibus habeant vocem actiuam, & paſſiuam, ſicut ceteri Vocales.

In Cap. quæ peragenda.

§. 10. In quibus Capitulis Cuſtos prædictus præſentet Miniſtro Prouinciali, & Definitoribus Fratres idoneos ad officium Guardianatus. Ex quibus tantum fiant Guardiani ſupradictorum locorum. Poſſit etiam idem Cuſtos infra annum, cum conſenſu maioris partis Conuentus ſinguli remouere Guardianum ab eius officio, & alium ſubſtituere, quē Miniſter Prouincialis confirmet.

Cuſtodis officium triennio expletur, &c.

§. 11. Cuſtos verò à Fratribus prædictis eligi, vſque ad triennium. Quo cuſtode infra annum decedente, Guardiani dictorum locorum alium, quem ſibi viderint expedire, petant à Miniſtro, vel eius Commiſſario confirmari, & aſſignari, quem Miniſter ipſe, ſiue eius Commiſſarius benigne confirmet, & aſſignet. Poſſit quoque dictus Cuſtos, ſi Fratribus eiſdem expediens viſum fuerit, eſſe Guardianus vnius dictorum locorum.

Obſeruantiā huius bullæ præcipit Papa.

§. 12. Si igitur Miniſtri Prouinciales, vel eorum Commiſſarij his prædictis contrauenerint, ſiue alicui eorum immediate Fratres prædictorum locorum ſubiiciantur Miniſtro Generali. Et, ſi, quod abſit, Miniſter Generalis prædictus eos impedire tentauerit, vel eis in præmiſſis, aut in aliquo præmiſſorum fauere neglexerit, volumus præfatis Fratribus, ad Apoſtolicam Sedem, & ad totius Ordinis Protectorem liberum patere recurſum, à quo ſi quis eos impedire præſumpſerit, ſententiæ excommunicationis, quam ex nunc prout ex tunc ferimus in his ſcriptis, illico ſubiacere Auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, & promulgamus.

Executores deputat.

§. 13. Quocirca moderno, & pro tempore exiſtenti Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, necnon vniuerſis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Eccleſiarum Prælatis, ac quibuſcumque in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, & eorum ſinguli, præſentes noſtras literas, & in eis contenta quæcumque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Fratrum ſupradictæ ſtrictioris obſeruantiæ, ſeu alicuius eorum, ſuper hoc requiſiti fuerint, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eoſdem omnibus, & ſingulis prædictis pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos deſuper per quoſcumque quauis auctoritate fungentes quomodolibet indebite moleſtari, vel quouis quæſito colore, vel ingenio, directè, vel indirectè perturbari, aut aliter quomodolibet inquietari. Contradictores quoſlibet per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia iuris opportuna remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis.

Clauſulam derogatoriam apponit.

§. 14. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ipſius Leonis Decimi, & quorumcumque aliorum prædeceſſorum noſtrorum literis, etiam Bulla aurea, Mari magno, vel aliis quibuſcumque dictique Ordinis ſtatutis, priuilegiis, & indultis, etiā iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, etiam in forma breuis, etiam anno præſenti, vel ſub quibuſcumque verborum formis, ſolemnitatibus, clauſulis etiam inſolitis, & quantumcumque fortiſſimis dicto Ordini, vel quibuſcumque Prælatis eiuſdem conceſſis, vel concedendis in futurum, etiam ſi tales forent, quod pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, mentio habenda foret, quibus omnibus, illorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus insererentur, pro plene ſufficienter expreſſis habentes, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptis credi iubet.

§. 15. Ceterum, quia difficile foret præſentes literas ad quælibet loca, vbi opus fuerit, deferri, volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod, tranſumptis earumdem manu Notarij publici ſignatis, alicuius Prælati Eccleſiaſtici ſigillo munitis, ea prorſus fides, in iudicio, & extra adhibeatur, quæ adhiberetur, ſi præſentes originales literæ exhiberentur, & oſtenderentur.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1532. 16. Kal. Decemb. Pont. noſtri Anno nono.

D. P. An. 9. die 16. Nou.

Extenſio ad Fratres Ieſuatos S. Hieronymi, omnium gratiarum, & indultorum Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini. XXXVI.

Quinimo iſta Congregatio gaudet priuilegijs, & gratijs omnium Ordinum Mendicantium vt in bulla 50. Pij V. Romanus. vbi notabo.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilectis filijs Congregationi S. Hieronymi Ieſuatorum nuncupatis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Edita An. D. 1532.

Exordium.

SAcræ Religionis ſinceritas in qua ſub voluntariæ paupertatis habitu militantes, in humilitatis ſpiritu, deuotum, & ſedulum impenditis Domino famulatum, necnon piæ vitæ, ſub qua degitis obſeruantia promeretur, vt petitiones veſtras quantum cum Deo poſſumus grato admittentes affectu, vos condignis priuilegiis decoremus, & gratiis.

Congregatio ſupplicat pro conceſſione gratiarum Ordinis Fratrū Eremitarum S. Auguſtini cuius regulam profitetur.

§. 1. Sane pro parte veſtra nobis nuper exhibita petitio continebat, quod poſtquam fel. rec. Iulius Papa II. prædeceſſor noſter ex certis tunc expreſſis cauſis Fratres tam tunc exiſtentes Congregationis Sancti Hieronymi Ieſuatorum nuncupatorum, quam illam pro tempore ingredientes, profeſſionem, per Religioſos Ordinis Sancti Auguſtini emitti ſolitam expreſſe emittere, & in eorum habitu, & ſtatu in quibus tunc exiſtebant remanere, ac ſub eorum Regularibus inſtitutis viuere tenerentur, ſtatuerat, & ordinauerat, vos profeſſionem per Religioſos Sancti Auguſtini huiuſmodi emitti ſolitam, expreſſe emittere conſueuiſtis. Quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt vobis propterea, omnibus, & ſingulis priuilegiis, indulgentiis, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, Ordini Fratrum Eremitarum eiuſdem Sancti Auguſtini conceſſis, vti, potiri, & gaudere poſſitis, & debeatis, concedere, ac alias vobis in præmiſſis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic auté Pontifex gratias omnium [illegible] & indulta [illegible] Fratrum Eremitarum Auguſt. [illegible]

§. 2. Nos igitur, vt diuinis obſequiis eo attentius inſiſtatis, quo ampliori Apoſtolicæ Sedis vbertate noueritis vos foueri, vos, & veſtrum ſingulos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſq; Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure vel homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati eſtis, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus

inclinati,

inclinati, vobis quod omnibus, & ſingulis priuilegiis, indulgentiis, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis Ordini Eremitarum Sancti Auguſtini huiuſmodi, ac illius profeſſoribus, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus in genere, etiam communicatiue per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, aut pro talibus habitos, ac Sedem præfatam hactenus quomodolibet conceſſis, ac in poſterum concedendis, & quibus profeſſores huiuſmodi tam in vita, quam in mortis articulo, etiam circa peccatorum remiſſionem, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationem, aut alias quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, quæ omnia ac ſi hic nominatim exprimerentur pro expreſſis haberi volumus perpetuis futuris temporibus, vtamini, potiamini, & gaudeatis, ac vti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes eſſe poſſitis, & debeatis concedimus; ac priuilegia, indulgentias, prærogatiuas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta Ordini Fratrum Eremitarum ac illius profeſſoribus huiuſmodi, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus in genere, quam etiam communicatiue conceſſa, vt præfertur, ad vos, & Fratres veſtros extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & ſuum plenarium effectum in omnibus, & per omnia, abſque vlla prorſus differentia ſortiri debere; necnon priuilegiorum, indulgentiarum, prærogatiuarum, exemptionum, immunitatum, gratiarum, & indultorum eidem Ordini Eremitarum, ac illius profeſſoribus, vt præfertur, conceſſorum, originalibus literis, aut tranſumptis authenticis pro parte veſtra, ac in fauorem veſtrum adducendis vel exhibendis indubiam, & eamdem fidem, quæ eis ſi in fauorem veſtrum à Sede Apoſtolica emanaſſent, & vobis fuiſſent immediate conceſſa adhiberetur, in iudicio, & extra adhiberi debere decernimus, ſtatuimus, & declaramus.

Contrariis derogat.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac veſtris, iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c.

D.P. An. 10. die 31. Ian.

Dat. Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ, 1532. Prid. Kal. Februarij, Pont. noſtri Anno decimo.

XXXVII. Approbatio Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli Decollati, in communi viuentium, triaque vota ſubſtantialia emittentium, in Diœceſi Mediolanen. & ſub Ordinarij obedientia degentium.

Iſtam Congregationem firmauit Paulus III. & ſub Sedis Apoſt. protectione recepit, & circa eius ſtatum multa ordinauit, vt in eius conſt. 5 Dudum, & Iulius III. Conſeruatores cum amplis facultatibus dedit in eius conſt. 10. Ad hoc.

Iſtis Clericis tranſitum ad alios Ordines certo modo prohibuit Greg. XIII. inf. in eius conſt. 48. In ſpecula, vbi hanc Congregationem S. Pauli Decollati appellat. Et ad proceſſiones inuitos non accedere decreuit idem Gregor. vt habetur in conſt. 5. Sixti V. Rationi. Qui Six. modum recipiendi Nouitios eiſdem præſcripſit in conſt. 77. Exigit.

Edita An. D. 1533.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filijs Bartholomæo Ferrario, & Ant. Maria Zacchariæ Presbyteris Mediolanen. & Cremonen.

Exordium.

VOto per quod vos in humilitatis ſpiritu perennis vitæ præmij digniores effici, veſtræque & aliorum animarum ſaluti conſulere poſſitis, libenter ad exauditionis gratiam admittimus, eaque fauoribus proſequimur opportunis.

Quidam presbyteri, qui in communi religioſe viuere volentes, ſupplicarunt Papæ, pro licentia emittendi tria vota ſubſtantialia, & inſimul permanendi.

§. 1. Exponi ſiquidem nobis feciſtis quod vos cum tribus aliis veſtræ voluntatis ſociis, vt liberius diuinis beneplacitis inſiſtere, & quæ Dei ſunt perquirere poſſitis, cupitis profeſſionem trium votorum ſubſtantialium Religionis in manibus venerabilis fratris Archiepiſcopi Mediolanenſis, ſeu eius in ſpiritualibus Vicarij generalis emittere, & inſimul in aliquo loco Ciuitatis, ſeu Diœceſis Mediolanen. per vos eligendo morari, & permanere. Quare nobis feciſtis humiliter ſupplicari, vt piæ veſtræ intentioni huiuſmodi paterne annuere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Tu vide quod dixi ſubr.

Qui petitam licentiam eis concedit, ita quod viuant in communi, & ſub obedientia Ordinarij.

§. 2. Nos huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, vobis, & veſtrum ſingulis, vt profeſſionem ipſam in eiuſmodi Archiepiſcopi, ſeu Vicarij, qui vero de cetero ad vos conuerti voluerint in alterius veſtrum, ſeu Præpoſiti veſtræ Congregationis pro tempore exiſtentis manibus, profeſſionem trium votorum eorumdem emittere, & inſimul, ſub obedientia tamen Ordinarij loco per vos eligendo cohabitare, ac in communi viuere.

Iubet viuant ſub protectione Sedis Ap. ut mutari ſit rnb.

§. 3. Necnon pro veſtro, & rerum veſtrarum ſalubri ſtatuto, & directione, quæcumque ſtatuta, & ordinationes rationabilia, & honeſta, & ſacris canonibus non contraria condere, & facere, illaque vt vobis pro temporum qualitate expedire videbitur mutare, & in totum tollere, aliaque, illorum loco de nouo facere liberè, & licitè valeatis.

Et etiam condendi ſtatuta pro eorum ſalubri ſtatu.

§. 4. Apoſtolicis ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ceteriſque contrariis nequaquam obſtantibus, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium de ſpecialis dono gratiæ concedimus, & indulgemus eiſdem præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Quibuſcumque non obſtantibus.

D.P. An 10. die 18. Febr.

Dat. Bononiæ, ſub annulo Piſcatoris, die 18 Februarij, 1533. Pont. noſtri Anno decimo.

XXXVIII. Gratiæ, & priuilegia Congregationis Clericorum Regularium, qui Theatini nuncupantur.

De inſtitutione huius Congregationis, aliiſque eius priuilegiis, vide ſup. in conſt. 13. Exponi. vbi notaui.

Edita A. D. 1533.

CLEMENS PAPA VII.

Venerabili fratri Petro Epiſcopo Theatino, ac dilectis filijs Presbytero Vicentino, & eorum Sociis, & ſucceſſoribus, Clericis Regularibus nuncupatis.

Hic Pont. confirmauit iſtam Congregationem ſup.

DVdum pro parte veſtra nobis expoſito, &c. Reſiduum, eſt ſup. vbi notaui.

Et cũ eadem Congr. ſtudijs prædicationibus, & confeſſionibus vacare iam decreuiſſet.

§. 1. Et deinde nobis etiam pro parte veſtra expoſito, quod vos ſub trium votorum ſubſtantialium emiſſione, vitam clericalem pie ducere, ac prædicationi verbi Dei, audientiæ confeſſionum, & ſacræ Theologiæ, ac ſacrorum Canonum ſtudiis, ad veſtrarum, & aliorum Chriſti fidelium animarum profectum, vacare decreueratis.

Hic Pont. facultatem concedit Præpoſito ſuper his diſpenſandi, ĩpro dedit, in conſt. quam hic ſupponimus.

§. 2. Nos veſtris etiam tunc ſupplicationibus inclinati vobis, vt Superiores veſtri, Præpoſiti nuncupati, pro tempore exiſtentes, cum clericis, & ſociis ſuis, qui in ſupradictis pietatis operibus, aut ſtudio literarum ſacrarum occuparentur, ſeu infirmitate, aut infirmorum, curatione, & miniſterio pro tempore præpedirentur, ſuper recitatione diuinorum officiorum, ad hoc, vt ipſi occupati, vel impediti, certum Pſalmorum per ipſos Superiores eis aſſignandorum non minus ſeptem, aut ſex, cum diuiſione, ac Orationem Dominicam ſepties, Symbolum Apoſtolorum bis, grauiter autem ægrotantes, Orationem Dominicam ſemel, & Salutationem Angelicam ſepties in die, recitando, ſeptem horis canonicis, & toti diuino officio, ſatisfeciſſe cenſerentur, & cum quibuſuis clericis, & ſociis veſtris in præueniendo, vel poſtponendo, vniendo, vel diuidendo in communi, vel ſpeciali horas canonicas, ac in breuiandis, & protelandis lectionibus.

Ac ſuper ieiuniis.

§. 3. Necnon ſuper ieiuniis etiam de præcepto, etiam Quadrageſimalibus, & cum cõceſſione veſpertini ientaculi, collationis nuncupati, & comeſtionis, etiam panis in eis licite, & abſque prævaricatione faciendæ diſpenſare poſſint per alias.

§. 4. Et poſtremo, vt vos, inter vos, mutuas, ſeu etiam

Et absoluere in confesſionibus dando à censuris.

alij ſacerdotes ſæculares, vel regulares, à vobis de Superiorum veſtrorum, aut Sedis Apoſtolicæ licentia ad hoc pro tempore eligendi veſtras, ac vos eorum confeſſiones audientes ab abſolutionibus hac forma vti poſſetis & illi poſſent, videlicet poſt Miſereatur, &c. & Indulgentiam, &c. Dominus noſter IESVS CHRISTVS te abſoluat, & ego auctoritate ipſius, & beatorum Apoſt. Petri, & Pauli, mihi conceſſa abſoluo te ab omni vinculo excommunicationis maioris, vel minoris, ſuſpenſionis & interdicti, & diſpenſo tecum in omni irregularitate, quam quomodocumque incurriſti, & reſtituo te ſanctis Sacramentis Eccleſiæ, vnionique & participationi fidelium, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen. Iterum eadem auctoritate, &c. per alias....... noſtras in forma breuis literas, ad hoc, vt dicta forma in abſolutionibus, non ſolum cum ſacerdotibus, ſed etiam cum alijs clericis, & laicis veſtræ Congregationis pro tempore exiſtentibus, vobis pro tempore confitentibus, vti poſſetis extendimus, & ampliauimus, auctoritate Apoſtolica in perpetuum conceſſimus, & indulſimus, prout in illis plenius continetur.

Et modo prædicta confirmat, & ab omni ſuperioritate eximit.

§. 5. Cum autem, ſicut nobis nuper expoui feciſtis, pro præmiſſorum omnium ſubſiſtentia firmiori, ea omnia per nos innouari, & nonnulla alia pro felici huiuſmodi veſtri propoſiti directione ſtatui, & ordinari cupiatis, & propterea nobis humiliter ſupplicari feceritis, vt vobis ſuper eis, opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos qui fidelium omnium, & præſertim ſub paupertate, obedientia & caſtitate Altiſſimo famulantium votis, quantum cum Deo poſſumus libenter annuimus, veſtrum inſtitutum plurimum in Domino commendantes, & approbantes, veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, præmiſſa omnia, ac alia quæcumque per nos vobis hactenus conceſſa, innouamus, veſtriſque pijs votis, & deſiderijs, quæ circa infraſcripta omnia, & ſingula habere nobis expooi feciſtis, vt ſub noſtra, & huius ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, ſpeciali protectione, & humili ſubiectione, ab omni alio Superiore penitus liberi, & exempti ſoli Romano Pontifici canonice intranti, & Superiori veſtro canonice electo pro tempore exiſtentibus ſubditi, degere debeatis.

Intrantes hãc religionem implẽt votũ intrandi religionem.

§. 6. Ac qui ad veſtrum communem viuendi modum ſe contulerint, & ad votorum profeſſionem huiuſmodi, modo, & forma præmiſſis admiſſi fuerint, voto Religionis in genere emiſſo, ſatisfeciſſe cenſeantur, perpetuo concedimus.

Superiores Ordinis ad triennium confirmari poſſunt.

§. 7. Quodque ſinguli Superiores veſtri, pro tempore electi, finito triennio, quo confirmati fuerint, in alio loco in ſuperiores eligi, & ad aliud triennium ex tunc immediate ſequens confirmari.

Habitus, & cæremoniarũ ritus deſignatur.

§. 8. Ac tam ipſi, quam eorum ſocij pro tempore exiſtentes, ac vos ipſi veſtimenta cum manicis ſuper pallium exteris deferre. Ac tam circa veſtimenta, quam circa cæremonias in officiis Eccleſiaſticis, & reliquo vitæ cultu, & victu ſeruandas, cum moribus, & laudabilibus conſuetudinibus bonorum Clericorum Ciuitatis, vel loci, in qua, ſeu quo vos, & eos pro tempore degere, vel morari contigerit conuenire.

Officialium munus refertur.

§. 9. Ac ſub ſingulis Præpoſitis Archipræsbyterum, qui in ſpiritualibus, & Archidiaconum, qui in temporalibus præſint, & veſtrum curam habeant, ac Plebanum, qui curam animarum vobis imminentem exerceat, eligere valeatis.

Menſa benedicenda modus datur.

§. 10. Et omni tempore, in benedictione menſæ Pſalmum Laudate Dominum omnes gentes recitare, nec ad alium Pſalmum recitandum quoquo modo teneamini.

Vocales in Capitulo deſignantur.

§. 11. Quodque in Capitulis veſtris, illi tantum, qui ad id capitulariter admiſſi fuerint, vocem habeant, & alij, vt præfertur non admiſſi, in eo minime interuenire aut vocem habere poſſint, etiam perpetuo ſtatuimus, & ordinamus.

Priuilegia & gratia omnium Ordinũ concedantur.

Theſeatus ſunt ſo etiam datq

§. 12. Ac inſuper vobis, quod omnibus & ſingulis priuilegijs, indulgentijs, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, gratijs, & indultis, quorumuis, etiam Ciſtercienſium, & Cluniacenſium, Monachis, & aliorum, tam Mendicantium, quam non Mendicantium Ordinum Fratribus, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus, in ſpecie, vel in genere, etiam communicatiue, per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & pro talibus habitos, ac Sedem Apoſtolicam hactenus quomodolibet conceſſis, & in poſterum concedendis, & quibus illi, tam in vita, quam in mortis articulo, etiam circa peccatorum remiſſiones, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut alias quomodolibet, vti, potiri, & gaudere poſſunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, quæ omnia ac ſi hic de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro expreſſis haberi volumus, perpetuis futuris temporibus vtamini, potiamini & gaudeatis, ac vti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes eſſe poſſitis, & debeatis indulgemus. Ac priuilegia, indulgentias, prærogatiuas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, Monachis, & Fratribus prædictis, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus, in ſpecie, vel in genere, etiam communicatiue conceſſa, vt præfertur, ad vos extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & ſuum plenarium effectum ſortiri debere decernimus, & declaramus.

Priuilegia Societatis Ieſu à Pio V. inf. in conſt. 31. Admonet eo ſublatam.

§. 13. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac veſtris, & dictorum Ordinum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ceteriſque contrarijs quibuſcumque.

Contrarijs derogatur.

§. 14. Et inſuper præſentium literarum tranſumptis, manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, plenam vbique tam in iudicio, quam extra, & eamdem prorſus fidem haberi, quæ originalibus literis præſtaretur, ſi exhiberentur.

Tranſumptis credatur.

Dat. in Ciuitate noſtra Bononiæ, ſub annulo Piſcatoris, die 7. Martij 1533. Pont. noſtri Anno decimo.

D. P. An. 10. die 7. Mart.

Contra impedientes quocumque modo, executionem literarum Apoſtolicarum, eorumque complices & fautores. XXXIX.

Declarationem vide inf. in Greg. XIII. conſt. 19. Ad Romani, vbi circa id, Tridentini Concilij cap. 20. ſeſſ. 24. interpretatur.

Contra prædictos habes etiam ſup. conſt. Mart. V. n. 5. Quod & conſt. 17. Innocent. VIII. Officij, & conſt. 30. Leon. X. In ſupremo, & quotannis Romani Pont. in die Cœnæ Domini anathematis ſententiam promulgant, vt videre eſt infra in Pauli V. conſt. 63. Paſtoralis. §. 14. cum ibi indicandis.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1533.

ROmanus Pontifex, qui ſolet pro debito Paſtoralis officij alios in ſua iuſtitia confouere, non debet ſuam, & Apoſtolicæ Sedis iuſtitiam negligere, quare nos ad ea debemus ſolicite intendere, per quæ noſtra, & eiuſdem Sedis auctoritas conſeruetur, & quæ propterea à Rom. Pontific. prædeceſſoribus noſtris prouide proceſſiſſe comperimus, vt perpetuo firma & illibata perſiſtant, libenter Apoſtolico munimine roboramus, ac alias noſtræ prouiſionis remedium adiicimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Exordium.

§. 1. Sane licet olim bonæ memoriæ Vrbanus Papa Sextus in ſua obedientia nuncupatus conceſſerit certis Prælatis, vt in eorum ciuitatibus, & diœceſibus executio literarum Apoſtolicarum fieri non poſſit, niſi literæ ipſæ eiſdem Prælatis, aut eorum officialibus prius exhibitæ, & per eos approbatæ forent; Et eorumdem Prælatorum officiales id in conſuetudinem deduxiſſent: Aliqui vero prætextu ſtatutorum prouincialium, ſeu ſynodalium etiam ſeruaſſent, quod nullus literas Apoſtolicas huiuſmodi exequi auderet, niſi poſtquam Prælati, ſeu officiales ipſi, per ſuas literas, quas Vidimus, ſeu Placet nuncupabant, mandarent, & concederent,

Vrb. VI. (cuius conſt. iſtã hic non habes) conceſſit quibuſdam Prælatis, ne literæ Apoſt. fuerit eorum approbatione exequi non poſſint eorum locis.

concederent, vt Iudices in ipſis literis Apoſtolicis deputati, illa exequi poſſent.

Bonif. IX. (cum his conſt. iſtà licentià habes) reuocauit cõceſſiones Vrb. VI.

§. 2. Tamen fel. recor. Bonifacius Papa Nonus, etiam in ſua obedientia nuncupatus, proinde attendens quod propter tales literas Vidimus, ſeu Placet nuncupatas, impetrantes Apoſtolici, ſæpe literarum Apoſtolicarum effectum conſequi nequiuerant, conceſſionem Vrbani huiuſmodi, ac ſtatuta quæcumque ſuper his facta reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac decreuit, quod Iudices & executores quicumque in literis Apoſtolicis pro tempore deputati, etiam ſine licentia vel conſenſu quorumcumque Prælatorum, vel ſuperiorum, aut officialium eorumdem, literas Apoſtolicas exequi poſſent & deberent.

Martin. V. conceſſionem eandem Vrb. reuocauit, & literas Apoſt. libere exequi mandauit, vt ſup. in eius conſt. 2.

§. 3. Et ſucceſſiue fel. recor. Martinus Papa Quintus prædeceſſor noſter in Concilio Conſtantien. conſiderans quod in exordiis peſtiferi, & antiquati ſchiſmatis tunc per Dei gratiam extincti, ad tollendum ſcandala, quæ propter executionem diuerſarum literarum, quæ ab his, qui pro Romanis Pontificibus in diuerſis obedientiis ſe gerebant, in nonnullis partibus oriebantur, ſupradictus Vrbanus in ſua obedientia quibuſdam Prælatis ſupradictam conceſſionem fecerat, & quod poſtea ipſi Prælati, ſeu officiales in conſuetudinem traxerant: aliqui verò prætextu dictorum ſtatutorum principalium ſeu ſynodalium, ſeruabant & ſeruari faciebant, quod literas Apoſtolicas nullus exequi deberet, niſi poſtquam Prælati, ſeu officiales ipſi per ſuas literas, quas vidimus, ſeu Placet, vt præfertur, nuncupabant, mandarent, & concederent, quod poſſint exequi per Iudices in eis deputatos, propter quod executio literarum Apoſtolicarum plus debito plerumque retardata fuerat & ſæpe ipſæ literæ Apoſtolicæ executione caruerant totaliter, in grauem iniuriam Sedis Apoſtolicæ, & enorme impetrantium præiudicium, & grauamen, cenſenſque rationi congruum, vt quod dicti ſchiſmatis calamitas introduxerat, pacis tempore auferretur, conceſſionem prædictam, & quæcumque ſtatuta circa præmiſſa quomodolibet facta, auctoritate Apoſtolica, dicto ſacro Conſilio approbante, reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac voluit, & decreuit, quod Iudices, & executores quicumque in literis Apoſtolicis deputati, & deputandi, & alij quicumque, necnon Notarij, & tabelliones ſuper his requiſiti, & requirendi, abſque huiuſmodi literis vidimus, ſeu Placet nuncupatis, ac etiam licentia, vel aſſenſu quorumcumque Prælatorum, Patriarchali, aut alia quauis dignitate inſignitorum, & locorum Ordinariorum, aut officialium eorumdem libere huiuſmodi literas Apoſtolicas exequi deberent, atque poſſent, ac eadem auctoritate decreuit, omnes & ſingulas ſententias, quas prædicti Prælati, aut eorum officiales contra huiuſmodi Iudices, vel executores, ſeu impetrantes, propter executiones huiuſmodi per eos faciendas inflixerant, & promulgauerant, irritas & inanes, ac nullius exiſtere roboris, vel momenti. Necnon quemcumque, qui contra præmiſſa aliquid attentare præſumeret, ab exercitio iuriſdictionis Eccleſiaſticæ per tres menſes ſuſpenſum fore.

Leo X. reprobauit ordinationes contrarium continentes & Bonifacij IX. bullam approbauit in conſt. 30.

§. 4. Ac nouiſſime piæ memoriæ Leo Papa X. etiam prædeceſſor noſter, cum alias in publica Signatura coram eo nonnullæ ſupplicationes propoſitæ fuiſſent, continentes, quod in Toletan. & Carthaginen. Eccleſiis, ſub colore falſitatibus obuiandi, conditæ fuerant conſtitutiones ſynodales, quibus caueri dicebatur, vt tabelliones, & notarij, etiam à partibus requiſiti, literas Apoſtolicas nullatenus recipere poſſent, niſi illæ prius per Archiepiſcopum Toletan. & Epiſcopum Carthaginen. pro tempore exiſtentes, aut eorum officiales examinatæ forent, & ab eodem Leone prædeceſſore earumdem conſtitutionum confirmatio peteretur, petitionem huiuſmodi, vt ratione carentem (cum Romani Pontificis geſta per inferiores, & ſibi ſubditos ſine eius ſpeciali licentia examinari non deberent) indecens, & abſurdum, quinimo temerarium fore cenſens, quod aliquis, quauis occaſione, literas Apoſtolicas ſine Romani Pontificis ſpeciali commiſſione examinare velle præſumeret, ac ſupplicationes ipſas, prout merito reiiciendæ erant, reiecit, & coram eo laceratas fecit. Ac ſuper his tale remedium adhibere volens, vt aliis in poſterum committendi ſimilia aditus præcluderetur, motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine literas dicti Bonifacij approbauit, & innouauit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, illaſque inuiolabiliter obſeruari decreuit.

Et ſynodales conſt. impedientes executionem literarum Apoſt. annullauit, & illas abſque licentia exequi mandauit.

§. 5. Necnon quaſcumque conſtitutiones ſynodales, tam in dictis Toletan. & Carthaginen. quam quibuſuis aliis Eccleſiis per vniuerſum Orbem conſtitutis ſuper his factas, motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtate prædictis, caſſauit, & annullauit, ac ſtatuit, & ordinauit, quod Iudices, & executores in literis Apoſtolicis pro tempore deputati, ac notarij & tabelliones ſuper his requiſiti ipſas literas Apoſtolicas ſine alicuius perſonæ, cuiuſcumque Eccleſiaſticæ, vel mundanæ dignitatis eſſet, licentia, vel conſenſu, exequi poſſint, & deberent.

Impedientibuſque illarum executionem pœnas hic deſcriptas impoſuit.

§. 6. Et inſuper vniuerſis Patriarchis, Archiepiſcopis, Primatibus, Epiſcopis, & aliis prælatis, & perſonis Eccleſiaſticis, necnon Communitatibus Ciuitatum, & Vniuerſitatibus, caſtrorum, oppidorum, terrarum, & locorum, ſub interdicti ſingularibuſque perſonis eorum, etiam ſæcularibus, ſub excommunicationis, & anathematis pœnis, quas eo ipſo ſi contrafeciſſent, abſque alia declaratione incurrerent, & à quibus non niſi ab eodem Leone prædeceſſore, vel ſucceſſoribus ſuis canonice intrantibus, præterquam in mortis articulo conſtitutæ, & debita ſatisfactione præmiſſa abſolui, & interdicti huiuſmodi relaxationem obtinere poſſent, in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo mandauit, ne iudices, & executores literarum Apoſtolicarum, ac notarios & tabelliones ſuper his requiſitos quominus literas Apoſtolicas huiuſmodi exequi poſſent, quoquo modo impedire præſumerent, ac eos, qui executionem literarum huiuſmodi impedirent, ſeu impedientibus, auxilium vel fauorem quouismodo, directe vel indirecte, publice vel occulte, præſtare præſumerent, etiam ſi Patriarchali, Archiepiſcopali, Primatiali, Epiſcopali, vel quauis alia Eccleſiaſtica vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, aut Ducali, vel alia præfulgeant dignitate eiſdem excommunicationis, & anathematis ſententiæ, à qua non niſi, vt præfertur, abſolui poſſent, ſubiacere, ac ciuitates, terras, caſtra, oppida, & loca prædicta, ad quæ inobedientes, & contrafacientes declinare, & in quibus moram trahere contingeret, Eccleſiaſtico ſuppoſuit interdicto, tamdiu firmiter obſeruando, donec compuncti corde interdicti huiuſmodi relaxationem, debita ſatisfactione præmiſſa, meruerint obtinere, motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtatis plenitudine ſimilibus decreuit.

Et contrarias conſtitutiones ſynodales caſſari & deleri iuſſit.

§. 7. Necnon ſub dictis pœnis etiam mandauit illis, in quorum libris conſtitutiones ſynodales, & prouinciales huiuſmodi deſcriptæ reperirentur, vt eas deleri & caſſari facerent, vt amplius legi non poſſent, prout in ſingulis dictorum prædeceſſorum deſuper confectis literis plenius continetur.

Pont. iſte confirmat prædictas bullas Bonifac. IX. Martini V. & Leonis X.

§. 8. Cum autem nobis ſumme cordi ſit conatibus iſtorum, qui executionem literarum & mandatorum Apoſtolicarum ſic impediunt, omnibus, quibus cum Deo poſſumus, modis, viis, & mediis obuiare, quamuis enim de præſenti ſint alia turbulentiſſima, & deploranda tempora & in nonnullis partibus damnatiſſimæ hæreſes pullulent, tamen his temerariis præſumptionibus duximus neceſſario obuiandum. Nos igitur, qui ſumus, licet immeriti, diuina prouidentia vnicus ſponſus Eccleſiæ ſponſæ noſtræ, & non debemos noſtram, & ipſius ſponſæ noſtræ iuſtitiam negligere, qui alios in ſua iuſtitia confouemus, inducti eiſdem rationibus, quibus præfatus Martinus prædeceſſor cum ſacro Concilio prædicto, motus fuit, motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de noſtra matura deliberatione, & de ſimili poteſtatis plenitudine, ſingulas Bonifacij, Martini, & Leonis prædeceſſorum literas huiuſmodi, ac omnia & ſingula in eis contenta, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus & innouamus, plenamque roboris firmitatem obtinere, ac perpetuo inconcuſſe & inuiolabiliter obſeruari debere decernimus.

MMm 4 §. 9. Nec

Et quaſcumque ordinationes de non exequendo literis Apoſtolicis ante earum executionem damnat & caſſari mandat.

§. 9. Necnon quaſcumque conſtitutiones prouinciales, & ſynodales de non exequendo literas Apoſtolicas ſine placito Ordinariorum locorum, & niſi ipſæ literæ ſint per eoſdem Ordinarios, ſeu eorum Officiales, aut Sigilliferos, vel Commiſſarios, viſæ & admiſſæ in ſupradictis, & quibuſuis alijs Eccleſijs, ac Ciuitatibus, diœceſibus, & Prouincijs per totum Orbem terrarum conſtitutis, vt præfertur, editas, & factas, ac quomodolibet, etiam ſub dicto colore obuiandi falſitatibus, & fraudibus innouatis, motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtatis plenitudine prædictis, caſſamus, & annullamus, ac ex quibuſcumque libris, vbi deſcriptæ reperiuntur, penitus caſſari, & deleri ſub dictis pœnis mandamus.

Liberamque executionem permitti iubet.

§. 10. Necnon de nouo ſtatuimus, & ordinamus, quod iudices, & executores in literis Apoſtolicis pro tempore deputati, ac notarij, & tabelliones ſuper his requiſiti, ipſas literas Apoſtolicas, libere, & ſine alicuius perſonæ cuiuſcumque Eccleſiaſticæ vel mundanæ dignitatis fuerit, licentia, vel conſenſu exequi poſſint, & debeant. Et nihilominus vniuerſis Patriarchis, Archiepiſcopis, Primatibus, Epiſcopis, locorum Ordinarijs, eorum Officialibus, Sigilliferis, & Commiſſarijs, ac alijs perſonis, tam Eccleſiaſticis, quam ſæcularibus, quauis auctoritate fulgentibus, necnon communitatibus ciuitatum, & vniuerſitatibus caſtrorum, oppidorum, terrarum, & locorum, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub excommunicationis & anathematis pœna in eorum ſingulos, quam ſi contrafecerint, eo ipſo, etiam abſque alia declaratione deſuper facienda, incurrant, à qua non niſi per nos, aut ſucceſſores noſtros canonice intrantes, etiam prætextu quorumcumque priuilegiorum Apoſtolicorum eis, etiam per nos quomodolibet conceſſorum, aut innouatorum, quæ eis quoad hoc nullatenus ſuffragari volumus, præterquam in mortis articulo conſtituti, & debita ſatisfactione prævia, abſolui poſſint, diſtrictè præcipiendo mandamus, ne iudices, & executores literarum Apoſtolicarum, ac notarios, & tabelliones ſuper his pro tempore requiſitos, quo minus literas Apoſtolicas huiuſmodi habere, & abſque eorum placito, licentia, & conſenſu exequantur, quouis modo impedire præſumant.

Contrauenientibus pœnam imponit.

§. 11. Nos enim omnes illos, qui executionem literarum ipſarum Apoſtolicarum impedierint, ſeu impedientibus auxilium, conſilium, vel fauorem, directè vel indirectè, publicè vel occultè, aut quouis quæſito colore præſumpſerint, etiam ſi Patriarchali, Archiepiſcopali, Primatiali, Epiſcopali, & quauis alia, Eccleſiaſtica vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, Ducali, vel alia dignitate præfulgeant, per alias noſtras literas in die Cœnæ Domini publicè lectas, excommunicauimus, & anathematizauimus, prout etiam tenore præſentium eos eidem excommunicationis, & anathematis ſententiæ, à qua nonniſi, vt præfertur, abſolui poſſint, ſubiacere, ac ciuitates, terras, caſtra, oppida, & loca, in quibus dicti inobedientes, & contrafacientes manſerint, & ad quæ eos declinare contigerit, Eccleſiaſtico ſuppoſita eſſe interdicto, tamdiu firmiter obſeruando, donec ad cor reuerſi, interdicti huiuſmodi relaxationem, debita ſatisfactione præmiſſa, meruerint à nobis, aut dictis ſucceſſoribus noſtris obtinere. Necnon omnes & ſingulas ſententias, cenſuras & pœnas, quas dicti Ordinarij, aut eorum Officiales contra huiuſmodi iudices, & executores literarum Apoſtolicarum, aut illas impetrantes, ſeu notarios, & tabelliones propter executiones per eos factas, vel faciendas inflixerint, & promulgarunt, aut in futurum quomodolibet infligent, aut promulgabunt, irritas, & inanes, ac nullius roboris vel momenti exiſtere, eiſdem motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtatis plenitudine decernimus & declaramus.

Executorem huius bullæ deputat, & facultates concedit.

§. 12. Quocirca dilecto filio Curiæ cauſarum Cam. Apoſtolicæ generali Auditori, auctoritate & tenore prædictis, motu ſimili committimus, & mandamus, vt ſi, & quando, ac quoties de cetero ad eius notitiam per delationem partis cuius intereſt, vel Fiſci noſtri, ſeu famam publicam, aut alias quouis modo deducatur dictos Ordinarios, ſeu eorum Officiales, Sigilliferos, & Commiſſarios, aut quoſuis alios, ſeu eorum aliquem dictis conſtitutionibus, vt præfertur, caſſatis & annullatis, adhuc pertinaciter vti, & illas ex eorum libris non deleuiſſe, ſeu ipſos Iudices, & executores literarum Apoſtolicarum, ac notarios, & tabelliones ſuper his requiſitos, quominus eaſdem literas Apoſtolicas, libere, & abſque eorum placito, viſione, vel admiſſione exequantur, quoquo modo impediant, ſeu impedientibus præmiſſo, aut alio quouis modo auxilium, conſilium vel fauorem præſtent, habitis & receptis prius per eum deſuper aliquibus probationibus ad inſtantiam partis, vel Fiſci, vel etiam ex mero officio, etiam ſummarie, & extraiudicialiter, quantum ſibi ſufficere videbitur, eoſdem Ordinarios, eorumque Officiales, & Sigilliferos, & Commiſſarios, ac quoſuis alios in præmiſſis culpabiles, & eorum ſingulos, etiam nominatim, & in ſpecie, ad inſtantiam partis, vel Fiſci prædictorum, vel etiam ex ſuo mero officio, prout ſibi videbitur magis expedire, vigore præſentium peremptorie moneat, & requirat, ac moneri & requiri faciat, etiam per edictum publicum in locis affigendum publicis, & partibus illis vicinis, de quibus ſit veriſimilis coniectura, quod ad ipſorum monitorum notitiam peruenire valeat, ad comparendum legitime coram eo infra terminum arbitrio ſuo eis præfigendum, per ſe, vel procuratores idoneos, & ſi ſibi videbitur, quoad Officiales, & Sigilliferos, ac Commiſſarios, & alios inferiores, etiam perſonaliter, & non per procuratorem, ſub priuationis omnium & ſingulorum beneficiorum, & officiorum Eccleſiaſticorum per eos obtentorum, & ad illa, & quæuis alia obtinenda, & eorum officia, & alios quoſcumque actus legitimos exercendum inhabilitatis pœnis eo ipſo, ſi non paruerint, incurrendis, ſe de præmiſſis legitime excuſandum; & quoad Officiales, & Sigilliferos, ac Commiſſarios, aliter quã quod iuſſu dominorum ſuorum id fecerint, cũ hoc caſu teneãtur nobis tamquam maiori poteſtati obedire, non autem eorum dominis tamquam minori poteſtati nobis ſubiectæ, quo quidem termino elapſo, & dictis monitis modo præmiſſo non comparentibus, vel etiam comparentibus ſed ſe non ſufficienter, vel minus legitime excuſantibus, eos omnes & ſingulos, etiam nominatim, & in ſpecie, quacumque appellatione, vel exceptione remota, pro excommunicatis, & anathematizatis, ac ciuitates, caſtra, oppida, & loca in quibus manſerint, & ad quæ eos declinare contigerit, ſimiliter nominatim, & in ſpecie pro interdictis vbique locorum, publicari & denunciari faciat, ipſoſque Officiales, Sigilliferos, & Commiſſarios, ac alios inferiores, dictam priuationis pœnam damnabiliter incidiſſe, & eorum beneficia, & officia tamquam per priuationem huiuſmodi, tam de iure, quam de facto vere vacantia, à nobis & dicta Sede dumtaxat libere impetrari poſſe, ac eos ad illa, & quæuis alia beneficia, & officia Eccleſiaſtica obtinenda, ac eorum officia, & quoſcumque alios actus legitimos exercendum penitus inhabiles perpetuo fore, auctoritate noſtra declaret. literaſque deſuper neceſſarias, & opportunas ſuo ſub ſigillo quibuſuis petentibus det & concedat.

§. 13. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis, quæ Bonifacius, Martinus, ac Leo prædeceſſores præfati in dictis ſuis literis voluerunt non obſtare, contrarijs quibuſcumque, aut ſi aliquibus, communiter vel diuiſim, ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut eorum loca Eccleſiaſtico interdicto ſupponi non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Quod quidem indultum decernimus eis quacumque auctoritate muniti ſint, contra præmiſſa in aliquo ſuffragari non poſſe, quominus ipſi, huiuſmodi ſententijs, & pœnis ſubiaceant, & dicta loca Eccleſiaſtico interdicto ſuppoſita exiſtant. *Clauſula derogatoria.*

§. 14. Vt autem præſentes literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus, eas in Cancellaria Apoſtolica publicari, & in quinterno eiuſdem Cancellariæ deſcribi, & præfatum Auditorem lapſis duobus menſibus poſt publicationem huiuſmodi, ad illarum executionem modo præmiſſo procedere poſſe decernimus & declaramus. *Iuſſio publicandi hanc bullam.*

§. 15. Nulli

Nulli liceat contraire. §. 15. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, caſſationis, annullationis, ſtatuti, ordinationis, declarationis, voluntatis mandatorum, & decretorum, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

D. P. A. 11. 29. Decemb. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo trigeſimotertio, quarto, Kalend. Ianuarij, Pontificatus noſtri Anno vndecimo.

Publicatio. *Lecta & publica fuit anno & Pont. quibus ſupra die 9. menſis January.*

XL. Approbatio Confraternitatum Roſarij B. MARIÆ Virginis, & declaratio circa eius recitationem, Indulgentiarumque extenſio pro Confratribus.

Hoc diploma ſpecialiter approbatum fuit à Paulo III. die 3. Nouembris 1534. & à Iulio III. 24. Auguſti 1551. quarum literas de more prætermiſi. Aly autem Pont. alia ſtatuerunt pro augmento Roſary, eiuſque Confraternitatum, quas tibi indicaui ſup. in Six. IV. conſt. 18. Ea quæ.

Edita An. D. 1534.

CLEMENS PAPA VII.
Motu proprio, &c.

Exordium. ETſi temporalium cura nos ſolicite angat, tanto accuratius aciem conſiderationis extendere nos decet, quanto diuina humanis, & perpetua temporalibus digniora cognoſcimus.

Narrat augmentum deuotionis Roſarij. §. 1. Conſiderantes igitur, quam Religioni noſtræ ſalubre, ac fructuoſum fuerit Roſarij inſtitutum, quantaque exinde prouenerint, & quotidie proueniant bona, quamobrem tum clerici, tum laici, tam maſculi quam fœminæ ad tantum deuotionis feruorem deuenerint, quod Deus, & ipſa Virgo ad cuius honorem fuit originaliter inſtitutum, eoſdem non ſolum gratiis decorare, verum etiam miraculis & ſignis quamplurimis illuſtrare non dedignatur.

Subdit, Sixtum IV. & Leone X. eius Confraternitates approbaſſe, & indulgentiis locupletaſſe. §. 2. Idcirco enim ad notitiam noſtram deuenerit, quod dicti Roſarij Confratres, & Sorores à fel. record. Sixto IV. & Leone X. prædeceſſoribus noſtris, nedum confirmationem, & augmentum, ſed & indulgentias quamplures, & priuilegia non immerito obtinere meruerint, prout per Apoſtolicas literas in forma breuis expeditas nobis manifeſtiſſime conſtat.

Et ea omnia confirmat. §. 3. Nos igitur eorum veſtigiis inhærendo, motu ſimili, ac eodem deuotionis affectu diuinitus excitati, dicta Confraternitatem, indulgentias, & priuilegia omnia per prædeceſſores præfatos eidem Societati quomodolibet conceſſas & conceſſa, approbamus, confirmamus, & roboramus, firmum ac robur perpetuum habere volumus & intendimus.

Declarat ſatis eſſe Roſarium in hebdomada curſu recitari. §. 4. Sed quoniam Sixtus in literis prædictis quas hic pro expreſſis haberi volumus, inſtituendo confirmauit, quod dicti Roſarij Confratres & Sorores, ad conſequendas, adipiſcendas, & indulgentias prædictas integraliter obtinendas, & pro earum totali aſſecutione tenerentur & obligarentur ſemel in die, ad honorem Virginis integrum Pſalterium beatæ Virginis perfeciſſe, propter quod nonnulli multitudine, ac negociorum varietate impediti, hoc ſibi difficillimum fore putantes, ab huiuſmodi ſæpius retrahebantur, & in amore, ac eorum deuotione tepeſcebant, ad aperiendum igitur cœlorum ſemitas, & vt feruentius inducantur, quo exinde facilius animarum ſuarum ſalutem conſequi ſperauerint, volumus & ordinamus, quod ſpatium vnius diei, ad ſpatium integræ hebdomadæ amplietur & dilatetur, & quod in vna die & vna vice forraſſe tenebantur, pro die dies, pro vice vices aſſignamus, & nihilominus illud idem conſequantur, ac ſi ritus antiquus integraliter ſeruaretur.

Approbat indulgētias ſtationum Vrbis, Confratribus elargitas à Leone X. §. 5. Et quia Leo Decimus ordinando inſtituit, ac benigne conceſſit, quod quilibet ex dictis Fratribus vbicumque exiſtentibus, viſitando quinque altaria cuiuſcumque Eccleſiæ, vel vnum aut duo quinquies ſi quinque defuerint, eaſdem indulgentias integraliter conſequeretur, ac ſi omnes Almæ Vrbis ſtationes peregrinando circuiret, hoc idem auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus & confirmamus, ac pro firmis & approbatis eſſe & haberi volumus & decernimus.

Auget & addit indulgentias dictis Confratribus. §. 6. Et quia nos decet religiones, & ſanctorum patrum inſtituta potiſſimum ampliare, ſupradictis etiam addendo volumus quod cum præfatus Sixtus Quartus omnib. præſentibus & futuris ſupranominatum Roſarium in tres partes illud diuidendo, ideſt in tres quinquagenas ſingulis diebus, pro qualibet quinquagena quinque annos, & totidem quadragenas miſericorditer relaxauerit, ex Apoſtolica benignitate, vt prædicti Confratres ad huiuſmodi deuotionis opera feruentius inducantur, præter huiuſmodi indulgentias, omnibus Confratribus, & Conſororibus prædictum Pſalterium modo ſupra expoſito, & per nos conceſſo recitantibus, annos duos veræ indulgentiæ concedimus.

Contrarys derogat. §. 7. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis ſynodalibus, ceteriſque in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque. Et ita motu proprio, ac ex certa animi deliberatione volumus & mandamus.

Fiat vt petitur. *PP. ſubſc.*

Papa alia ſubſcriptio poſt clauſulas. §. 8. Et cum abſolutione à cenſuris ad effectum prædictorum, & cum derogatione priuilegiorum & indultorum quorumcumque. Et quod literæ expediri poſſint in forma breuis, vel ſub plumbo, prout dictis confratribus videbitur opportunum.

Fiat. I.

D. P. An. 11. 8. Maij. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, octauo Idus Maij, Anno vndecimo.

XLI. Annullatio quarumcumque diſpoſitionum, de beneficiis Eccleſiaſticis Sedi Apoſtolicæ reſeruatis obtentarum, contra formam concordatorum inter Sedem Apoſtolicam, & nationem Germanicam, a Principibus & Prælatis quibuſcumque.

Iſta concordata firmauit Nicol. V vt ſupra in eius conſt. I. Ad ſacram. vbi alia indicaui.

Edita A. D. 1534.

CLEMENS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium. ADmonet nos incumbentis nobis paſtoralis officij cura, vt non ſolum nobis ſed etiam cunctorum Chriſti fidelium, & præſertim Eccleſiaſticarum perſonarum profectibus diligenter intenti, illorum occurramus diſpendiis, & quæ in cuiuſque ipſorum præiudicium ſiue noxam quauis etiam auctoritate prodiiſſe comperimus ſalubriter reformemus.

Prælati & Principes vſurpabant diſpoſitiones beneficiorū contra formam Concordatorum. §. 1. Sane dudum ad noſtram peruenit notitiam, qualiter nonnulli Archiepiſcopi, & Epiſcopi, ac Eccleſiarum Prælati, nonnulli etiam Principes, & Domini temporales Inclytæ Nationis Germanicæ, poſt miſerabilem Vrbis direptionem, collationes & diſpoſitiones beneficiorum Eccleſiaſticorum, nobis & Sedi Apoſtolicæ, etiam virtute Concordatorum inter Sedem & Nationem præfatas reſeruatorum, temere vſurpare præſumpſerunt, ac collationes, & diſpoſitiones noſtras, & dictæ Sedis de illis factas admittere contempſerunt, nedum in noſtrum & ipſius Sedis vilipendium, ſed etiam in iurium noſtrorum, & eiuſdem Sedis, ac illorum, quibus de ipſis beneficiis prouidimus, aut in quorum fauorem alias diſpoſuimus, ſeu prouideri & diſponi mandauimus, graue præiudicium. Et quamuis contra præſumptores & contemptores huiuſmodi in bulla, quæ quotannis in die Cœnæ Domini de more lecta fuit, declarauerimus,

&

& proteſtati fuerimus, quod in præmiſſis, & aliis quibuſcumque iuribus dictæ Sedi & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ vndecumque & quomodocumque quæſitis, ſeu quærendis per quoſcumque actus contrarios, aut quomodolibet præiudicantes, tacitos vel expreſſos, à nobis vel ab eadem Sede quomodolibet factos, vel faciendos, aut quemcumque temporis fluxum, vel patientiam, vel tolerantiam noſtram, nobis aut eidem Sedi nullatenus præiudicari debere, aut quomodolibet poſſe: tamen, ſicut non ſine animi noſtri mœrore intelleximus, nonnulli ex Archiepiſcopis, Epiſcopis, Prælatis, Principibus, & dominis prædictis, adhuc, à præmiſſis deſiſtere non curatunt, nec de præſenti curant, quinimo quod deterius eſt, ne prouiſiones Apoſtolicæ admittantur, per ſua mandata etiam pœnalia prohibere non verentur, in animarum ſuarum graue periculum, & aliorum Prælatorum, ac Principum Catholicorum dictæ Nationis pernicioſum exemplum, & ſcandalum plurimorum.

Hic ideo Pōt. collationes beneficiorū factas contra formā dictorum Concordatorum irritat, & promiſſos malæ fidei poſſeſſores & ad reſtitutionem fructuū teneri decernit.

§. 2. Nos igitur, qui à dictis concordatis, quæ olim Romanæ Eccleſiæ, & dictæ Nationis hominibus, pro ipſius Eccleſiæ vnione, ac pace & tranquillitate inter Eccleſiam & Nationem prædictas, perpetuo ſolidandis, & conſeruandis laudata, concluſa, & acceptata fuerunt, nullatenus recedere intendimus, ne dicti præſumptores, & contemptores, aut per eos in dictis beneficiis intruſi ex huiuſmodi temeraria præſumptione gloriari valeant, neve ipſi intruſi ex adulterinis eorum titulis aliquem fructum reportent, nec illis quibus de beneficiis prædictis, per nos, aut dictam Sedem, ſeu eius auctoritate prouiſum extitit, & in futurum prouidebitur, per aliquos temporis fluxum, ſeu aliquam patientiam, vel tolerantiam præiudicium fiat, aut factum cenſeatur, ex Paſtoralis officij debito prouidere volentes, ac Concordatis prædictis firmiter inhærentes, motu proprio, & ex noſtra matura deliberatione, ac certa ſcientia, auctoritate Apoſtolica, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium declaramus prætenſas collationes, & alias diſpoſitiones de quibuſcumque beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura & ſine cura, nobis & dictæ Sedi, vt præfertur, reſeruatis, per Archiepiſcopos, Epiſcopos, Prælatos, ac ſæculares Principes, & dominos quoſcumque dictæ Nationis, ſeu ad eorum præſentationem, vel nominationem, etiam per Ordinarios ipſorum beneficiorum collatores à tempore dictæ directionis citra contra tenorem, & formam dictorum Concordatorum quomodolibet factas, & in poſterum faciendas, perſonis quibus, aut in quarum fauorem factæ ſunt, aut in poſterum fient, niſi ſint per nos, aut noſtra, vel dictæ Sedis auctoritate approbatæ, nullum titulum, vel colorem ipſa beneficia poſſidendi tribuiſſe, aut in futurum tribuere, ſed & illos pro malæ fidei poſſeſſoribus, & mere intruſis ab omnibus haberi, & cenſeri, ac fructus per eos ex beneficiis huiuſmodi perceptos & percipiendos, nullo vmquam tempore ſuos facere, ſed ad illorum reſtitutionem in vtroque foro efficaciter obligatos eſſe, & ad illorum reſtitutionem, ad eorum quorum intereſt, ſeu etiam fiſci noſtri inſtantiam, omnibus viis iuris, & remediis compelli poſſe & debere, & eos nullo vmquam tempore beneficio regularum, de annali & triennali pacifico poſſeſſore gaudere potuiſſe, aut poſſe.

Promiſſis autem à Sede Apoſt. iuxta tenorem Concordatorum, contra quacumque reſeruat, etiam agendi quandocumque contra intruſos.

§. 3. Illis vero quibus eadem beneficia, per nos, aut auctoritate noſtra, vel dictæ Sedis tenore & forma Concordatorum huiuſmodi ſeruatis collata ſunt, aut in futurum conferentur, vel commendabuntur, necnon Eccleſiis & locis Eccleſiaſticis, ac Collegiis, quibus perpetuo, vel ad tempus eadem auctoritate vnita ſunt, aut in poſterum vnientur, ac omnibus illis qui in executione literarum Apoſtolicarum eis conceſſarum per conſtitutiones, ſeu mandata Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Prælatorum, Principum, vel Dominorum prædictorum, hactenus quomodolibet impediti fuerunt, aut in poſterum impedientur, dictas regulas, & quemcumque temporis fluxum ſeu patientiam, vel tolerantiam minime obſtare debere, quominus contra dictos, intruſos & intrudendos quocumque tempore iudicialiter experiri valeant.

§. 4. Decernentes ſic per quoſcumque Iudices & Commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & Palatij Apoſtolici cauſarum Auditores, ſententiari, interpretari, & iudicari debere, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter ſententiandi, interpretandi, & iudicandi, facultate & poteſtate, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his, ab eis vel quibuſuis alia quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, aut in poſterum contigerit attentari.

Decretum irritans.

§. 5. Non obſtantibus regulis, & aliis præmiſſis, aliiſque conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Vt autem præmiſſa ad omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus præſentes in Cancellaria Apoſtolica more ſolito publicari, & in quinterno eiuſdem Cancellariæ deſcribi.

Clauſula derogatoria.

§. 6. Præterea quia difficile foret præſentes literas ad ſingula loca, in quibus de eis forſitan fides facienda foret deferre, eadem Apoſtolica auctoritate decernimus, quod ipſarum tranſumptis, manu alicuius notarij publici inde rogati ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ Eccleſiaſticæ in dignitate conſtitutæ munitis, ea prorſus in iudicio & extra, & alias vbilibet fides indubitata adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Tranſumptorum fides.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, decreti & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo trigeſimo quarto, Kalend. Iulij, Pontificatus noſtri Anno vndecimo.

D. P. A. 15. 1. Iulij.

Lecta & publicata fuit in Cancell. Apoſtolica die 13. Iulij 1534.

Publicatio.

PAVLVS TERTIVS PONT. CCXXIV. ANNO DOMINI MDXXXIV.

Creatio Papæ.

PAulus Tertius, Farneſius, Romanus, Alexander antea dictus, Epiſcopus Cardinalis Oſtienſis, & Sacri Collegij Decanus, creatus 7. Idus Octobris coronatus 3. Nonas Nouembris anno 1534. Vixit annos 15. dies 29. creauit Cardinales 71. Obiit 4. Idus Nouembris, Anno Domini 1549. in Baſilica S. Petri conditus fuit. Vacauit ſedes menſes 2. dies 29.

Separatio

I. Separatio Congregationis Eremitarum S. Romualdi Montis Coronæ, Ordinis Camaldulenſis, & S. Michëlis de Murano, ſub Regula S. Benedicti; cum plurimarum gratiarum conceſſione, & cuiuſcumque alterius Ordinis priuilegiorum communicatione ex indulto Clem. VII.

De hac Congregatione habes etiam ſup. in conſt. 23. Clem. VII. Veſtrum. vbi notaui.

Edita An. D. 1534. *PAVLVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. RATTONI congruit, & conuenit honeſtati, vt ea, quæ de Romani Pontificis gratia proceſſerunt, licet eius ſuperueniente obitu literæ Apoſtolicæ confectæ non fuerint ſuper illis, ſuum conſequantur effectum.

Leo X. conceſſit Paulo Veneto & quibuſdam alijs Eremitis S. Romualdi Camaldulenſis, vt alia loca Eremitoria vbique erigere poſſent. §. 1. Dodum felicis recordationis Clementi Papæ Septimo prædeceſſori noſtro pro parte Dilectorum filiorum Maioris, Viſitatorum, Priorum, & Fratrum ſocietatis Eremit. ſancti Romualdi Camaldulen. Ordinis expoſito: Quod olim poſtquam piæ memoriæ Leo Papa X. etiam prædeceſſor noſter quondam Paulo Veneto, & quibuſdam alijs in literis tunc expreſſis Eremitis ſacri Eremi dicti Ordinis Aretin. Diœceſis expreſſe profeſſis ardore maioris Obſeruantiæ, & perfectioris vitæ Eremiticæ feruentibus inter alia, quod in quibuſuis locis etiam extra Italiam, & loca vltra marina, Monaſteria, Eremitoria, & Religioſa loca erigere, & poſtquam erecta forent, omnibus & ſingulis indultis, & priuilegijs quomodolibet à Sede Apoſtolica Eremitis ſacri Eremi huiuſmodi, ac Congregationi eiuſdem Eremi, & ſancti Michaëlis de Murano conceſſis, gaudere, & habitum eiuſdem Religionis alijs exhibere poſſent, per ſuas in forma Breuis literas licentiam conceſſerat.

Ipſe Paulus cum vno ſocio ad locum Cryptarũ acceſſit ... §. 2. Et ipſe Paulus cum vno Socio Eremita, vigore conceſſionis huiuſmodi ad id electo ad locum Cryptarum nuncupatum Caſtri Maſſarij Exin. diœceſ. qui tunc membrum Eremitarum ſacri Eremi prædicti erat, acceſſerat, & ad eoſdem Paulum, & Socium, diuerſæ multarum partium tam Eccleſiaſticæ & religioſæ, quam ſæculares perſonæ 10 dies ad eoſdem venientes, cum eodem Paulo, & ſocio ſe coniunxerant; & præfatis Paulo & ſocio, & ſucceſſiue receptis perſonis nonnulla loca Eremitica partim fere dirupta, & partim ædificari cœpta, quæ poſtmodum ipſi reſtaurauerant, & quaſi de nouo ædificauerant, tam à Sede Apoſtolica, quam à diuerſis Chriſti fidelibus Eccleſiaſt. & ſæcularibus perſonis donata & conceſſa fuerant.

§. 3. Videnſque ipſe Paulus ſe tot perſonis, ac locis quotidie multiplicari, ad olim Congregationis ſacri Eremi, & S. Michaëlis de Murano Vicarium Generalem, tunc vero Gener. nuncupatum, & Viſitatores acceſſerat, eiſdemque ſeriem facti explicauerat, velleque tam ipſe, quam ceteri ſocij Eremitæ huiuſmodi ſub eorum obedientia, & viſitatione viuere declarauerat. Olim Vicarius tunc Generalis prædictus habens, vt aſſerebat, à Congregatione huiuſmodi omnimodam auctoritatem, ſinceritatem animi dicti Pauli cognoſcens, præfata Eremitoria videlicet quinque Cryptarum Maſſarij, S. Hieronymi de Paſculupo, Cryptæ S. Benedicti in Monte Conaro, S. Leonardi de Volabrio, ac S. MARIÆ de Spiritu ſancto, Eſin. Eugubin. Anconitan. Firman & Latinen. diœceſis à Sede prædicta, alijſque Chriſti fidelibus præfatis, eiſdem Paulo, & ſocijs, vt præfertur, conceſſa, & Eremitas in illis tunc commorantes, in eorum Congregationem receperat, ipſoſque Paulum & ſocios receptos Eremitas, eorumque Eremitoria, & Religioſa loca huiuſmodi in ſocietatem Eremitarum S. Romualdi per Maiorem, & olim Correctores, tunc autem Viſitatores, Capitulum, & Eremitoriorum huiuſmodi ſingulorum Priores, perpetuis futuris temporibus regendam, & gubernandam erexerat. Et eiſdem Paulo & Eremitis præfatæ ſocietatis, condendi, & celebrandi generalia Capitula eiuſdem Societatis; Et in eis Priores, Rectores, & alios miniſtros eligendi, & pro eiuſdem Societatis conſeruatione & augmento, Miſſas, & alia diuina officia in eorum Capitulis celebrandi, Capitula generalia eiuſdem Societatis, & pro eiuſdem obſeruantia quæcumque ſtatuta, ordinationes, & conſtitutiones edendi, & pro tempore edita, corrigendi, reformandi, & mutandi, quæ ſi contra ſubſtantialia Regulæ S. Benedicti non eſſent à prædicto tunc Vicario, & Viſitatoribus, aut præfatæ Congregationis Capituli derogari, ſiue innouari ſine dictorum Eremitarum conſenſu non poſſent. Ac alia loca quæcumque, & perſonas quaſcumque in eadem Societate receptandi, necnon quod eiuſdem Societatis ſuperior ex tunc Maior nuncupandus, per eiuſdem Congregationis Capituli de anno in annum eligendus, loca & perſonas, de triennio in triennium, & frequentius, ſi ſibi videretur viſitare deberet, licentiam conceſſerat, & omnia & ſingula priuilegia gratias, & immunitates Eremitis conceſſas, & quomodolibet concedendas, tam ſacri Eremi Camalduleo. quam totius præfatæ Congregationis eidem Societati Eremit. ſancti Romualdi, loca & perſonas communia eſſe, dummodo receptio, & admiſſio huiuſmodi, per Capitula generalia Congregationis ſacri Eremi, & S. Michaëlis de Murano prædictis approbaretur, voluerat. Et præfati Eremitæ vigore conceſſionis huiuſmodi in eorum Capitulis congregati, nonnullas conſtitutiones, & ſtatuta ſuper tribus ſubſtantialibus, & forſan alijs emittendis votis, & regularibus inſtitutis Regulæ S. Benedicti, & diuinis officijs celebrandis, ac alijs felicem dictæ Societatis, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus, gubernationem & directionem, ac honeſte & religioſe viuendi modum concernentia ordinauerant. Ac poſtmodum Præſidens, & definitores Capituli generalis Congregationis ſacri Eremi, & S. Michaëlis prædicti per eorum ſpeciales literas, dicta quinque Eremitoria, & Societatem huiuſmodi ab eorum Congregatione penitus ſeparauerant, & diſſolutam & ſeparatam eſſe declarauerant, nullumque ſibi eligendi Superiorem, necnon Eremitoria, ac illorum perſonas huiuſmodi viſitandi facultatem reſeruauerant; quodque præfati Eremitæ ad eorum Superioris huiuſmodi electionem, prout eis viſum foret procedere poſſent, ac in iis, quæ Eremitoria, & illorum perſonas prædicta concernebant, ac quicquid eidem Societati viſum foret à Sede Apoſtolica petere poſſent, voluerant.

§. 4. Præfatus Clemens prædeceſſor prædicta omnia, & diſſolutionem huiuſmodi, approbauerat & confirmauerat, eiſque vnum dictæ Societatis Maiorem; & Correctores, nunc autem Viſitatores nuncupatos, locorum, Priores, & alios officiales, prout eis expedire videretur per ſeipſos annis ſingulis eligendi, qui eo ipſo quo electi forent, confirmati eſſe cenſerentur indulſerat. *Clem. VII. prædicta confirmauit.*

§. 5. Et ſucceſſiue cum ipſi pro dictæ Societatis commodiori gubernatione aliquas ex prædictis, conſtitutionibus, ordinationibus, & capitulis eis diligentius & maturius examinatis caſſaſſent, & aliquas denuo ordinaſſent, & amotis quibuſdam ſuperfluis in meliorem formam reformaſſent, idem Clemens prædeceſſor illas etiam approbauerat, & confirmauerat, prout in diuerſis inſtrumentis & ſcripturis Vicarij generalis, ac Viſitatorum Præſidentis, & Definitorum prædictorum, ac ipſorum Leonis & Clementis prædeceſſorum diuerſis literis dicebatur plenius contineri. *Et etiam conſtitutiones pro d. Societatis regimine ordinatas approbauit.*

§. 6. Ac pro parte eorumdem Maioris, Priorum, Fratrum, & Eremitarum, eidem Clementi prædeceſſori humiliter ſupplicato, vt ex prædictis, & alijs eis conceſſis, & concedendis, locis, vnam tantum Societatem Eremitarum Sancti Romualdi, erigere & inſtituere, præmiſſis, & alijs infraſcriptis pro illorum ſubſiſtentia firmioris roboris Apoſtolicæ firmitatis adijcere, ac alias in præmiſſis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaretur. Præfatus Clemens prædeceſſor, qui ad ea, per quæ ſtatus religioſarum perſonarum florere, ipſæque perſonæ acceptius diuinis beneplacitis *Societatemque ipſam inſtituit nominãque dat Eremitarum S. Romualdi.*

neplacitis ſe coaptare poſſent, ſolertiæ ſuæ curas libenter dirigebat: volens Maiorem, Viſitatores, Priores, Officiales, ac Eremitas Societatis huiuſmodi amplioris Apoſtolici fauoris præſidio complecti; ac eos, & eorum ſingulos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, ac pœnis, à iure vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtebant, ad effectum infraſcriptorum dumtaxat conſequendum abſoluens, & abſolutos fore cenſens, huiuſmodi ſupplicationibus inclinatus, ſub dat. videlicet tertio Non. Septemb. Pontificatus ſui Anno ſexto, auctoritate Apoſtolica, ex prædictis, ac quibuſcumque aliis eis, tunc & pro tempore dictæ Societati vbique terrarum conceſſis & concedendis, ac per eos recipiendis, & retinendis, Eremitoriis, & religioſis locis, vnam tantum omnium, ac ſingulorum Fratrum in eiſdem Eremitoriis, & religioſis locis pro tempore degentium Societatem Eremitarum S. Romualdi nuncupandam, per Maiorem Superiorem nuncupatum Viſitatores, Capitulum, Priores, ac alios officiales, iuxta ipſius Societatis ſtatuta & ordinationes, regendam, ac gubernandam.

Regendam quoque iuſſit ab vno Superiore, nuncupando Maiore.

§. 7. Ita quod omnes, & ſinguli dictæ Societatis Fratres, præſentes & futuri, quamuis in diuerſis locis etiam extra Italiam, & loca vltra marina pro tempore manerent, vnum tamen corpus, & vnica Societas Eremitarum S. Romualdi Camaldulen. Ordinis, perpetuis futuris temporibus exiſterent ac facerent.

Facultates hic expreſſas conceſſit.

§. 8. Cum facultate celebrandi Generalia, Prouincialia, ac alia Capitula eiuſdem Societatis, & in eis Superiorem, Maiorem, Priores, Rectores, & alios Miniſtros eligendi, & pro eiuſdem Societatis conſeruatione & augmento, Miſſas, & alia diuina officia in eorum Capitulis celebrandi, aliaque omnia, & ſingula, quæ ad ſimiles Societates pertinebant, & pro tempore pertinerent, faciendi, creauit ac inſtituit.

Indulta omnia & ſtatuta confirmauit.

§. 9. Necnon ſeparationem, diſſolutionem, conceſſionem, & indulta, ac facultates eis quomodolibet conceſſa, ac conſtitutiones & ſtatuta per Capitulum dictæ erectæ Societatis edita, vt præfertur, reformata, ac omnia & ſingula priuilegia, indulta, & gratias per Sedem eamdem dictæ Societati, vel per alium facultatem habentem, etiam viuæ vocis oraculo, vel alias quomodolibet conceſſa, & conceſſas, auctoritate prædicta approbauit, confirmauit, ſtabiliuit, ac robur Apoſtolicæ confirmationis habere decreuit: ſupplens omnes & ſingulos defectus, tam iuris quam facti, ſiqui forſan interuenerant in eiſdem.

Aliaque addidit, & barbam deferendi facultatem conceſſit.

§. 10. Et pro potiori cautela Maioris, Viſitatorum, Priorum, & Officialium, & aliorum Fratrum præfatæ Societatis, illas, & illa quinque Eremitoria prædicta, eidem Maiori, Viſitatoribus, Prioribus, & Fratribus eorum erectæ Societatis pro tempore exiſtentibus, de nouo perpetuo conceſſit & aſſignauit: quodque omnes & ſinguli dictæ Societatis erectæ Eremitæ, Ordinem prædictum in ipſa Societate profeſſi, tunc præſentes & futuri in Capitulo generali pro tempore celebrando, in eo vocem habentes, pro felici dictæ Societatis ſtatu, & ſucceſſu alia ſtatuta, conſtitutiones, ordinationes, ac omnia & ſingula, quæ in ſpiritualibus, & temporalibus ipſius Societatis, ac eius regularis diſciplinæ ſtatum, obſeruantiam, indemnitatem, & circa diuini officij, & Miſſarum directionem, & ordinationem, ac cærimonias abſque ipſius regulæ, in ſubſtantia, vel in effectu variatione, interpretatione, vel declaratione quoquo modo concernere poſſent, inſtituendi, ordinandi, interpretandi, declarandi, & alia de nouo faciendi: & ſic inſtituta, ordinata, interpretata, declarata, & de nouo facta, in toto vel in parte, prout rerum & temporum qualitas exigeret, tollendi & alterandi, ac in melius commutandi, necnon pro honeſtate, & qualitate vitæ Eremiticæ huiuſmodi barbam deferendi, plenam, & liberam eis conceſſit facultatem.

A ſuperioritate Ordinariorum, In-

§. 11. Ac huiuſmodi Societatem, omneſque & ſingulos Superiores, Eremitas, Oblatos, Nouitios, Familiares, Seruitores, & perſonas dictæ Societatis, tunc & pro tempore exiſtentes, ac ipſius Monaſteria, Eremitoria religioſa, & loca alia quæcumque, ac mobilia & immobilia bona, tunc præſentia & futura, ad præfatam Societatem quomodolibet pro tempore pertinentia, & in poſterum eidem de nouo erectæ Societati, quandocumque, ſeu quomodolibet, vniri vel incorporari, ſeu ſubiici, in perpetuum vel ad tempus contingeret, à quorumcumque Legatorum etiam de latere, necnon Nunciorum dictæ Sedis, ac quorumuis Officialium Romanæ Curiæ, & Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Electorum, & Inquiſitorum hæreticæ prauitatis, quacumque etiam Apoſtolica auctoritate aliorum quorumcumque Iudicum ordinariorum, & non ordinariorum, quauis auctoritate & poteſtate fungentium, ditione, auctoritate, ſuperioritate, poteſtate, dominio, viſitatione, reformatione, & correctione, ita quòd contra dictam de nouo erectam Societatem, vel eius ſingulares perſonas, necnon Monaſteria, Eremitoria, & loca, & perſonas, ac familiares cum eis degentes ratione delicti, exceſſus, ſeu contractus, aut rei, de qua ageretur, vbicumque iniretur contractus, committeretur delictum, aut res ipſa conſiſteret, excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti, aut alias quaſuis ſententias, niſi de ſpeciali Sedis prædictæ commiſſione quomodolibet, directè vel indirectè, proferre ſeu promulgare non poſſent.

quiſitorum, & aliorum exemit.

Et quoad Ordinarios vide moderamen in conſt. 39. Clem. VIII. Suſcepti, & Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 11. & 14.

§. 12. Necnon ab omnibus & ſingulis decimis, collectis, exactionibus, gabellis, talliis, datiis, daciis, tractis, ſubſidiis caritatiuis, impoſitionibus, ordinariis & extraordinariis, Collegiis, Parochianis, Vniuerſitatibus, Monaſteriis, Fabricis, & aliis quibuſuis perſonis, quacumque auctoritate, & ex quauis cauſa, & conſideratione, etiam pro expeditione contra infideles, aut Fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, aut aliis imminentibus neceſſitatibus Sedis prædictæ, auctoritate eiuſdem Sedis, vel quauis alia impoſitis, & imponendis, ſub quacumque verborum, vi, & forma, etiam ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, exempti, & exempta cenſerentur, niſi de indulto, & Societate huiuſmodi, ſpecialis & expreſſa mentio in literis Apoſtolicis fieret; & tunc non veram decimam, ſed mediam auri vnciam Cameræ Apoſtolicæ ſoluendo pro omnibus eorum locis, ac Eremitoriis, bonis, & perſonis liberationem conſequerentur, prorſus exemit, & totaliter liberauit, eaque omnia, & eorum quodlibet, in ius & proprietatem beati Petri, & Sedis prædictæ, ac ſub eorum & dictæ Sedis protectione ſuſcepit. Et ſi Legati, & Subdelegati, Ordinarij, aut aliæ perſonæ prædictæ, contra exemptionem, & liberationem huiuſmodi quicquam attentare quoquo modo præſumerent, ac literarum deſuper conficiendarum vigore requiſiti, per ipſius de nouo erectæ Societatis Prælatos, Eremitas vel Procuratores eorum, infra tres dies, à die requiſitionis huiuſmodi computandos, non deſiſterent, excommunicationis ſententiæ ipſo facto nuſcerent ſe ſubiectos; & ſi forte aliter factum foret, eo ipſo eſſet irritum & inane, nulliuſque roboris vel momenti.

A decimis, gabellarum, & ſolutione liberauit.

§. 13. Præterea ipſis, vt Religioſos eorum Ordinis ad primam tonſuram, & quatuor minores Ordines promouendi, ad ſacros vero etiamſi tempus à Canonibus ſtatutum non attingerent, per quemlibet Catholicum Epiſcopum in eorum locis, & alibi, vbicumque eis commodum foret, abſque licentia diœceſani, etiam extra tempora, diebus tamen Dominicis, vel Feſtiuis, eos promoueri faciendi, ac illos eis libere conferendi, eumdemque Epiſcopum pro conſecrationibus Altarium, ſeu Eccleſiarum, ac pro Oleo ſancto, & quolibet Eccleſiaſtico Sacramento, adeundi, & de licentia eorum Capituli Generalis, ſeu Prouincialis, Ieruſalem & alia loca ſancta viſitandi, & inibi habitandi, ac loca & eleemoſynas etiam ab infidelibus recipiendi, licentiam & facultatem conceſſit.

Religioſos Ordinis ad minores Ordines promouendi, & ad ſacros … per quemlibet Antiſtitem & extra tempora, … &c. … declarat Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 12.

§. 14. Et inſuper pro conſeruatione puritatis eorum ſolitudinis, ne mulieres ad eorum Eremitoria, etiam ſancti Hieronymi de Paſcilupo Eugubinæ diœceſis, tunc præſentia & futura, intra videlicet per eos præfixos,

Secundum … Conc. Trid. … c. 12. & ſeſſ.

Ingreſſum ad Eremitoria mulieribus prohibet.

præfixos, ſeu præfigendos terminos, præter illos tantum dies, quos ipſi ſtatuerent, dummodo non vltra tres dies in quolibet anno, accedere quomodolibet ſub excommunicationis pœna, auderent, vel præſumerent, cellularum tamen ipſorum ingreſſu, ſemper prohibito remanente, inhibuit.

Strictiorem prohibitionem edidit Gregor. XIII. in conſtit. 28.

Stabilia alienandi ad eundemtem vtilitatem Ordinis licentiam impertitus fuit.

§. 15. Demum pro commoditate & vtilitate Eremitoriorum, & locorum huiuſmodi, tunc præſentium & futurorum, de licentia eorum Capituli Generalis, ſeu Prouincialis, eis & cuilibet eorum, ac pro tempore exiſtentibus, quæcumque immobilia ad eos, eorumque Eccleſias Eremitoria, Altaria & loca huiuſmodi pro tempore ſpectantia, & pertinentia, in emphyteuſim, perpetuum, vel per tempus, ſub aliquo annuo canone, ſiue cenſu quibuſuis perſonis, in euidentem Eccleſiarum, Monaſteriorum, & regulariorum locorum huiuſmodi vtilitatem concedere, illaque pro aliis immobilibus vtilitatibus, permutare ſeu vendere & alienare, & pretium inde prouenient in aliis immobilibus bonis eorum Eccleſiis, Eremitoriis, & regularibus locis vtilioribus, ac alias, iuxta tenorem literarum recolendæ memoriæ Pauli Papæ Secundi ſimiliter prædeceſſoris noſtri, de rebus Eccleſiaſticis non elienandis editarum, ita quòd Priores, qui pro tempore eſſent locorum huiuſmodi Iudices, ad hoc, vt immobilia bona huiuſmodi in emphyteuſim, vel cenſum, aut alias danda & permutanda, ſeu vendenda & alienanda coram eiſdem Iudicibus ſpectarentur, eligere poſſent, conuertere, & ceteris Eremitoriis eorum Societatis, prout eis commodius viſum foret, pro eiuſdem Societatis conſeruatione applicare valerent, & quæcumque bona, etiam feudalia, ac emphyteutica, etiam Eccleſiaſtica eidem Societati, tam inter viuos, quam cauſa mortis, ſeu teſtamento, vel codicillo, dari, concedi, & relinqui libere poſſent.

Onera ad quæ pro dictis bonis Eremitæ tenerentur. 30. annorum ſpatio finiri decreuit.

§. 16. Ita quòd ipſa Societas ad eadem onera, ad quæ donator ſeu teſtator huiuſmodi, occaſione bonorum eorumdem tenebatur, & quæcumque alia, quæ ipſe donator ſeu teſtator etiam imponeret, omnino tenerentur, etiamſi ad certum numerum, generationum, aut nominationum eadem bona conceſſa eſſent, ipſa Societas, non perpetuo, ſed per triginta annos pro qualibet generatione, ſeu nominatione, huiuſmodi bona eadem tenere poſſent: & finitis ipſis annis, bona prædicta ad eorum directos Dominos deuoluerentur, & abſque eorum conſenſu tenere non valerent, ſtatuit &, ordinauit.

Curam animarum certorũ locorum Societatis, permutari poſſe declarauit.

§. 17. Vlterius ipſis, de licentia Capituli Generalis ſeu Prouincialis dictæ Societatis, curam animarum Monaſterij S. Saluatoris de Monte acuto, & Parochialium S. Michaelis Archangeli, ac Prioratus S. Saluatoris de Fano, Peruſin. Tudertin. & Fanen. diœceſ. Eccleſiarum eidem Societati perpetuo canonice vnitarum abdicare, & de conſenſu illorum Parochianorum in loco dictis Parochianis accommodo alias Eccleſias, quibus cura Parochianorum præfatorum applicaretur, conſtrui facere, ſeu alteri Parochiali, quæ Parochianis huiuſmodi accommoda foret, etiam de conſenſu illius Rectoris, cui pro huiuſmodi cura exercenda, quod inter eos Conuentum eſſet, ſolueretur, ac illas iuriſdictioni Ordinarij loci ſubiicere.

Nouaque Eremitoria ædificare.

Quoad hoc licentia Ordinarij requiritur ex bulla 99. Clem. VIII.

§. 18. Ac loca quæcumque, etiam per Eccleſiaſticas, & Religioſas perſonas eis concedenda recipere, & eorum vſui applicare. Necnon loca, ſiue Eremitoria pro tempore recepta perficere, & alia de nouo cum Eccleſiis, Oratoriis, humili campanili, cellulis, & officinis neceſſariis conſtruere, ſeu conſtrui, & iam conſtructa pro conuenientiori eorum manſione demoliri facere, & ea ad aliorum locorum conſtructorum, ſiue de nouo conſtruendorum vſum conuertere.

Religioſos quorumcumque Ordinum etiam Mendicantium ad Societatem, tamquam ad arctiorem vitã recipi poſſe decreuit.

§. 19. Ac pro dicti Ordinis propagatione, omnes & ſingulos Religioſos quorumcumque, etiam Mendicantium Ordinum, & Congreg. ac Monaſteriorum ad Eremitoria præfata, tamquam ad arctiorem vitam, conuolare, & ſub Societate, & eorum habitu Altiſſimo famulari eligentes, Superiorum ſuorum licentia petita, licet non obtenta, abſque aliqua contradictione, vel obſtaculo recipere; ipſique ſic recepti, & in eadem Societate, ſiue Ordine profeſſi, ad omnia officia, & dignitates Societatis eorumdem Eremitarum promoueri & aſſumi, libere & licite valerent, indulſit.

Hoc ſpecifice decreuit Sixt. V. inf. in conſtit. 35.

Indulta, gratias & priuilegia quorũcumque aliorũ Ordinum, huic Societati conceſſit.

§. 20. Poſtremo Maiori, ac omnibus & ſingulis Viſitatoribus, Prouincialibus, Prioribus, & aliis Officialibus, ac Fratribus, ſiue Eremitis præfatis, vt ipſi, & omnes, & ſinguli, ac commiſſi, oblati, nouitij, ſeruitores, familiares, benefactores, & aliæ perſonę, ac etiã Oratoria, Eccleſiæ, Monaſteria, Eremitoria, & loca, & quæcũq; bona, & cetera alia eiuſdem Societ. pro tempore pertinentia, omnibus & ſingulis indulgentiis, peccatorum remiſſionibus, gratiis, conceſſionibus, facultatibus, immunitatibus, exemptionibus, priuilegiis, præeminentiis, prærogatiuis, libertatibus, fauoribus licentiis, & indultis Apoſt. vel aliter qualiacumque eſſent, quibus omnes, & ſinguli Ordines, Congreg. Societ. & Monaſt. ſub approbatis regulis degentes, ſeu militantes, ac degentia, ſeu militantia, eorumque Superiores Generales, Prouinciales, & particulares Monachi, ſeu Religioſi, Commiſſi, Oblati, Nouitij, familiares, ſeruitores, benefactores, & aliæ perſonæ eorumque Eccleſiæ, Oratoria, & alia quæcumque bona, quæ omnia, ac ſi nominatim exprimerentur, dictus Clemens prædeceſſor haberi voluit pro ſufficienter expreſſis, coniunctim vel diuiſim, eis & cuilibet ipſorum, in genere vel in ſpecie, etiam viuæ vocis oraculo, vel alias quomodolibet conceſſis, ſeu concedendis, tam in ſpiritualibus quam temporalibus, & tam in communi quam particulari, ſeu alias quomodolibet vtebantur, potiebantur, & gaudebant, ſeu vti, potiri, & gaudere poſſent, quomodolibet in futurum abſque vlla differentia, tam in communi, quam in particulari, vel alias quomodolibet vti, potiri, & gaudere, libere & licite poſſent, & valerent in perpetuum, ac etiam de nouo conceſſit pariter, & indulſit, & in eis locum habere voluit, ac ſi eiſdem omnia, & ſingula præmiſſa, directe & expreſſe conceſſa fuiſſent, exceptis, quæ eſſent contra eorum conſtitutiones approbatas ac ordinationes capitulares factas, & pro tempore faciendas. Ac, vt dum priuilegiorum, conceſſionum, exemptionum, immunitatum, facultatum gratiarum, & indultorum eorum, & cuiuſlibet dictorum Ordinum, Congreg. Societatum, & Monaſteriorum originales literæ, ſeu tranſumpta authentica ex illis, prout in fauorem dictæ Societatis, eiuſque Superiorum, Eremitarum, Commiſſorum, Oblatorum, Nouitiorum, familiarium, ſeruitorum, benefactorum, & perſonarum, ac Eccleſiarum Monaſteriorum Eremitoriorum, locorum, bonorum, & aliorum ceterorum eiuſdem Societatis oſtenderentur, vel exhiberentur, eadem fides indubia adhiberetur tam in iudicio quam extra, & aliis locis, quibus opus foret, ac ſi pro, & in fauorem eorum Societatis, Eccleſiarum, Eremitoriorum, & Monaſteriorum, Fratrum, & perſonarum, ac bonorum prædictorum, ac prædictorum à Sede prædicta emanaſſent, ac eis, & cuilibet ipſorum fuiſſent immediate conceſſæ, mandauit.

Trãſumptiſque credi voluit.

§. 21. Necnon quod literarum deſuper conficiendarum tranſumptis, manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati Eccleſiaſtici munitis, vbique ſtaretur, prout originalibus literis ſtaretur, & plena fides in iudicio & extra adhiberetur, quæ eiſdem deſuper conficiendis literis daretur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Clauſulas & bulla præſeruatiuas appoſuit.

§. 22. Quodque literæ ipſæ deſuper conficiendæ, cum confectæ forent, ac in eis contenta quæcumque, ſub quibuſuis reuocationibus, modificationibus, limitationibus, & ſuſpenſionibus quarumcumque literarum, gratiarum, & diſpoſitionum per ipſum Clementem prædeceſſorem, & Sedem prædictam, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ſeu ad Imperatoris, Regum & Ducum inſtantiam conceſſis & concedendis, nullatenus comprehẽderentur, ſed ſemper ab illis exceptæ eſſent, & eſſe cenſerentur. Et quoties reuocata, modificata, limitata, ſuſpenſa, aut alterata forent toties in eo ſtatu in quo ante reuocationem modificationem, limitationem, & ſuſpenſionem huiuſmodi repoſitæ, reſtitutæ, & reintegratæ, ac ſi opus foret de nouo conceſſæ eſſent, & eſſe cenſerentur, & quotieſcunque per aliquem, aut plures actus contra ea aut ipſorum aliqua, à quoquam cuiuſcumque dignitatis,

ſtatus, gradus, & conditionis foret, ex negligentia, vel ignorantia illorum quibus ea concedebantur, aut aliquauis cauſa, ſcienter vel ignoranter atteotari, vel attentata obſeruari contingeret; nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & priuilegiis, huiuſmodi præiudicium generaretur, ſed ea omnia & ſingula in ſuo robore, & firmitate permanerent, eaſdem literas, abſque aliorum inſtrumentorum, literarum prædictarum productione, & oſtenſione ad probandum plene omnia, & ſingula ſuperius enarrata, & ſpecificata, in iudicio, & extra vbique ſufficere, nec ad id probationis alterius adminiculum requiri.

Dubia in d. Societatis fauorem interpretari iuſſit ſublata aliter iudicandi facultate.

§. 23. Et ſi forte contingeret aliquod dubium in dictis per ipſum Clementem prædeceſſorem confirmatis, aut literis ſuis ſuper præmiſſis conficiendis huiuſmodi, aut aliquo eorum pro tempore emergi, data verborum ambiguitate, & iuriſperitorum interpretatione dictæ Societatis de nouo erectæ, ac illius locorum particularium, & perſonarum fauorem interpretari debere. Sicque per quoſcumque Iudices, ordinarios & extraordinarios, ac delegatos, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſententiari, iudicari, & definiri debere, ſublata eis, & eorum cuilibet, quacumque alia iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, irritum quoque, & inane, quicquid ſecus fieri, ſiue attentari contingeret, decreuit.

Executores d. bulla deputauit.

§. 24. Ac voluit & conceſſit, vniuerſis & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, ac aliis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis, ac quarumcumque Metropolitan. & Cathedralium Eccleſiarum Canonicis, necnon præfatorum Patriarcharum, ac Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum in ſpiritualibus Vicariis & Officialibus generalibus dari in mandatis, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum, per ſe vel alium ſeu alios, literas deſuper conficiendas huiuſmodi cum confectæ forent, ac in eis contenta quæcumque ſolemniter publicantes, ipſiſque Eremitis, ſeu Fratribus, ac perſonis prædictis præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtere, ac facere eoſdem Eremitas, ac alias perſonas, omnibus præmiſſis pacifice frui, & gaudere, non permittentes ipſos, ſeu ipſas ſuper iis per quoſcumque quomodolibet indebite moleſtari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras Eccleſiaſticas, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſci, & legitimis ſuper iis habendis ſeruatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas ipſas iteratis vicibus aggrauandi, inuocato etiam ad id, ſi opus foret, auxilio brachij ſæcularis.

Contrariis quibuſcumque ampliſſime derogauit.

§. 25. Non obſtantibus præmiſſis, ac Clementis, per quam inter alia voluerat, quod petentes beneficia Eccleſiaſtica aliis vniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem, ſecundum communem æſtimationem, tam beneficij vniendi, quam illius cui vnio fieri peteretur, alioquin vnio non valeret, & ſemper in vnionibus commiſſio fieret ad partes, vocatis quorum intereſſet, necnon Pauli prædeceſſorum prædictorum, ac ſimilis memoriæ Innocentij Quarti contra exemptos edita, quæ incipit, Volentes, necnon quibus cauetur, quod nullus extra ſuam ciuitatem vel diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis vltra vnam dietam à fine ſuæ diœceſ. ad iudicium euocetur, ſeu ne Iudices à Sede prædicta deputati extra ciuitatem vel diœceſ. in quibus deputati forent, contra quoſcumque procedere, aut alij, vel aliis vices ſuas committere præſumerent Bonifacij VIII. Rom. Pontif. etiam prædeceſſorum noſtrorum, & de duobus dietis in Concilio generali edita, dummodo non vltra tres dietas aliquis dictarum literarum deſuper conficiendarum auctoritate non traheretur, & quibuſuis aliis Apoſtol. necnon Prouincialibus & ſynodalibus Conciliis editis, generalibus & ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac prædictarum Eccleſiarum, Monaſteriorum etiam S. Antonij de Sancto Antonio, Ordinis Sancti Auguſtini Viennen. diœceſ. & Religioſorum locorum, ac Ordinum quorumcumque etiam Camaldulen. huiuſmodi, aliorum etiam Mendicantium, & non Mendicantium; ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam illis in quibus cauebatur, vt nullus extra ad dictum Eremitorium Sancti Hieronymi de Paſcalupo, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna numquam accederent, iuramento, confirmatione Apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque & indultis, ac literis Apoſtol. Camaldulen. aliiſque Ordinibus Mendicantium, & non mendicantium, & militiarum Eccleſiis, Monaſteriis, & Sancti Antonij huiuſmodi, necnon Vniuerſitatibus, Congregationibus, Societatibus, Communitatibus, Collegiis, & ceteris aliis perſonis, & locis, per eumdem Clementem prædeceſſorem, & Sedem Apoſtolicam, ſub quibuſuis verborum formis, & clauſulis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis, illis præſertim, quibus inter alia caueri dicebatur expreſſe, quod nulli Fratres, ſeu Monachi, de dictis etiam Mendicantium Ordinibus ad alium Ordinem etiam ſtrictiorem tranſeuntes per Superiores, Priores, & alios Fratres Ordinum, aut Societatum, ad quos, ſi tranſierint, etiam de licentia eorumdem Superiorum, petita, & obtenta, recipi & admitti poſſent, alias recipientes, & recepti, excommunicationis ſententiam incurrerent, ipſique ſic, vel alio modo recepti, ad aliquod officium, ſeu Prælaturam eiuſdem Ordinis, in quo recipiebantur, eligi non poſſent, abſque Apoſtolicæ Sedis ſpeciali, & expreſſa licentia, per ipſius Sedis patentes literas concedenda, facientes plenam ac certam & determinatam, de ſtatuto, & ordinatione huiuſmodi, expreſſam, & indiuiduam mentionem. Quibus omnibus, etiamſi pro eorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, vel aliqua alia exquiſita forma ſeruanda foret, dictus Clem. prædeceſſor eorum, omnes tenores & formas illorum conceſſionum, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, pro expreſſis habens, illis alias in ſuo robore permanſuris, ea vice dumtaxat, auctoritate prædicta, ſpecialiter & expreſſe derogauit, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Et quoniam d. bulla Clem. VII ob ipſius obitum expedita non fuit, hac Pontifex eam valida à die data

§. 26. Ne autem de abſolutione, erectione, inſtitutione, approbatione, confirmatione, ſuppletione, conceſſione, aſſignatione, exemptione, liberatione, ſuſceptione, inhibitione, ſtatuto, ordinatione, indulto, voluntate, mandato, decreto, & derogatione prædictis, pro eo quod ſuper illis dicti Clementis prædeceſſoris eius ſuperueniente obitu, literæ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæſitari, ipſiſque Maior, Viſitatores, Priores, Officiales, & Fratres illorum fruſtrentur effectum, volumus, & ſimiliter Apoſtolica auctoritate decernimus, quod abſolutio, erectio, inſtitutio, approbatio; confirmatio, ſuppletio, conceſſio, aſſignatio, exemptio, liberatio, ſuſceptio, inhibitio, ſtatutum, ordinatio, indultum, voluntas, mandatum, decretum, & derogatio Clementis prædeceſſoris huiuſmodi, perinde à dicta die tertio Nonas Septemb. ſuum ſortiantur effectum: ac ſi ſuper illis ipſius Clementis prædeceſſoris literæ ſub eiuſdem diei datum confectæ fuiſſent, prout ſuperius enarratur; quodque præſentes literæ ad probandum plene abſolutionem, erectionem, inſtitutionem, approbationem, confirmationem, ſuppletionem, conceſſionem, aſſignationem, exemptionem, liberationem, ſuſceptionem, inhibitionem, ſtatutum, ordinationem, indultum, voluntatem, mandatum, decretum, & derogationem Clementis prædeceſſoris huiuſmodi, vbique ſufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Deputatque executores huius conſtitutionis.

§. 27. Quocirca vniuerſis ac ſingulis venerabilibus Fratribus noſtris, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & dilectis filiis Abbatibus, ac aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Eccleſiarum Canonicis, ac eorumdem Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum Vicariis in ſpiritualibus, ac Officialibus generalibus per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum, per ſe vel per alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, vbi, & quando

opus

ſiterit, ac quotiens pro parte Maioris, Viſitator. Priorum, Officialium, & Fratrum prædictorum, ſeu alicuius eorum deſuper fuerint requiſiti, ſolenniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta huiuſmodi firmiter obſeruari, ac ſingulos, quos eædem præſentes literæ concernunt, illis pacifice gaudere; non permittentes eos deſuper per quoſcumque quomodolibet indebite moleſtari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoſlibet, & rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper iis habendis, ſeruatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggrauando. Inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis, iuxta voluntatem & conceſſionem Clementis prædeceſſoris huiuſmodi. Non obſtantibus omnibus ſupradictis, aut ſi aliquibus, communiter vel diuiſim, à dicta ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem.

Nulli ergo, &c.

D.P. Ann. 1. die 3. Non. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo quarto, tertio Non. Nouembris Pontificatus noſtri Anno primo.

II. Quod omnes gratiæ & exemptiones, conceſſæ & concedendæ per Sedem Apoſtolicam, locis & perſonis Ordinis Sanctiſſ. Trinitatis Redemptionis Captiuorum, in Prouincia Caſtellæ, & Legionis, ac Bethicæ, conceſſæ cenſeantur locis & perſonis eiuſdem Ordin. in Regno Portugalliæ.

Multa de hoc Ordine notata ſunt apud conſtit. 1. Innoc. III. Operante, ſup.

Edita A. D. 1534. *PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium. INter curas multiplices, quæ nobis ex Apoſtolatus officio incumbere dignoſcuntur, illam libenter amplectimur, per quam ſtatus perſonarum quarumlibet, præſertim religioſorum (quorum precibus aſſiduis, & ſanctis operationibus propitiatur Altiſſimus) non ſolum vbique floreat, ſed etiam, auctore Domino felicibus proficiat incrementis.

Cauſa huius communicationis indultorum. §. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum moderni Prouincialis, & aliorum Miniſtrorum, ac conuentuum, Monaſteriorum Ordinis S. Trinitatis Redemptionis Captiuorum, Regni & ſecundum morem ipſius Ordinis Prouinciæ Portugalliæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licet ipſa priuilegia, exemptiones, conceſſiones, & indulta, Monaſteriis eiuſdem Ordinis Prouinciæ Caſtellæ & Legionis ac Bethicæ, ſecundum morem huiuſmodi, ac eorumdem Prouinciæ Caſtellæ & Legionis, ac Bethicæ, illiuſque Monaſteriorum Prouinciali, & Miniſtris, ac Conuentibus & forſan in genere toti Ordini prædicto per Sedem Apoſtolicam conceſſa, ad Monaſteria Ordinis Regni & Prouinciæ Portugalliæ huiuſmodi, illorum Prouincialem, & alios Miniſtros, ac conuentus præfatos ſe extendere credant, tamen à nonnullis de huiuſmodi extenſione hæſitatur, maxime cum in toto Regno & Prouincia Portugalliæ prædictis, duo dumtaxat exigui valoris conuentualia Monaſteria, necnon in quibus ſolum dicti Ordinis fratres reſident, duo Eremitoria, ſiue Oratoria exiſtunt, ac iidem Prouincialis & alij Miniſtri, necnon conuentus ipſius Regni de priuilegiis huiuſmodi, quibus ſe tueantur ob eorum paupertatem, & Prælatorum Ordinis, qui hactenus fuerunt incuriam, realiter docere nequeant, quo fit vt Prouincialis alij Miniſtri, necnon conuentus præfati, ac perſonas Ordinis Regni Portugalliæ, illorumque Monaſteriorum huiuſmodi, tam in perſonis, quam in rebus à locorum Ordinariis, & aliis Iudicibus, Eccleſiaſticis ac ſæcularibus paſſim indebite moleſtentur, ac in ſuis iuribus opprimantur; & frequenter præfati Iudices ob priuilegiorum huiuſmodi carentiam, eiſdem Prouinciali, & aliis Miniſtris, conuentibus, & perſonis, etiam pro quacumque leuiſſima re diuerſas iniurias, & diuerſa opprobria inferendi occaſionem aſſumant, quæ dicti Prouincialis & alij Miniſtri, ac conuentus, ſi huiuſmodi priuilegia penes ſe haberent, ſibi inferri non permitterent, vnde religio ab illarum partium fidelibus paruipenditur, & illarum ſolita deuotio frigeſcit, ac Monaſteria ipſa religioſis deſtituuntur, & diuini cultus in eis, necnon eleemoſynæ, & piæ largitiones ab eiſdem fidelibus erogari ſolitæ (ex quibus ipſi Prouincialis, & alij Miniſtri, ac perſonæ Ordinis, & Regni Portugalliæ prædictorum, vitæ ſubſidium recipiunt) in dies diminuuntur. Quare pro parte moderni Prouincialis, & aliorum Miniſtrorum, ac conuentuum Regni & Prouinciæ Portugalliæ prædictorum, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt eis, eorumque Monaſteriis, & in illis degentibus perſonis, vt huiuſmodi priuilegiis gaudere poſſint, concedere, ac alias eorum incolumitati, in præmiſſis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Communicatio indultorum. §. 2. Nos igitur qui ordinem prædictum in viſceribus gerimus caritatis, & illius perſonarum proſperum ſtatum paterno zelamus affectu, modernum Prouincialem, & alios Miniſtros, necnon conuentus Monaſteriorum, Regni & Prouinciæ Portugalliæ huiuſmodi, ac eorum ſingulos a quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnia & ſingula priuilegia, exemptiones, conceſſiones, & indulta, Prouinciali & aliis Miniſtris, & Superioribus, necnon conuentibus, ac ſingulis Religioſis perſonis dicti Ordinis præfatæ Prouinciæ Caſtellæ, & Legionis, ac Bethicæ, ſeu illorum Monaſteriis per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac per nos & Sedem prædictam, quocumque modo, ac ſub quibuſcumque modis, tenoribus & formis, ac verborum expreſſionibus generaliter conceſſa, & pluries confirmata, quorum tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ac in poſterum concedenda & confirmanda, Prouinciali, & aliis Miniſtris, necnon conuentibus, ac ſingulis religioſis perſonis Ordinis, Regni & Prouinciæ Portugalliæ huiuſmodi, nunc & pro tempore exiſtentibus, ac eorum Monaſteriis præſentibus & futuris, ita vt ipſi huiuſmodi priuilegiis, exemptionibus, conceſſionibus, & indultis prædictis vbicumque in iudicio & extra, vtantur, potiantur & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere poſſint, pariformiter, & æque principaliter, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium concedimus, illaque eiſdem Prouinciali, & aliis Miniſtris, ac conuentibus, necnon ſingulis religioſis perſonis Ordinis & Regni, ac Prouinciæ Portugalliæ, illorumque Monaſteriis, huiuſmodi in vtroque foro ſuffragari, ac etiam quoad eos, etiam ſub ſententiis, cenſuris & pœnis, ac cum clauſulis, necnon decretis in literis Apoſtolicis deſuper confectis contentis, iuxta illorum tenorem obſeruari, in omnibus & per omnia, ac ſi illa eidem Prouinciali & aliis Miniſtris, necnon conuentibus & ſingularibus religioſis perſonis Ordinis, Regni & Prouinciæ Portugalliæ, illorumque Monaſteriis, huiuſmodi, primo & principaliter conceſſa fuiſſent, ſi eis tali modo concederentur.

Sublata aliter iudicandi facultas. §. 3. Sicque per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi, facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere, necnon quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Derogatio contrariorum. §. 4. Non obſtantibus quibuſuis Apoſtolicis, ac in prouincialibus & ſynodalibus Conciliis editis, gene-

talibus vel ſpecialibus conſtitutionibus, ordinationibus necnon dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ac quibuſuis priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſuis Eccleſiis, ac illarum Præſulibus & Capitulis, necnon locorum Ordinariis, & aliis perſonis Eccleſiaſticis & ſæcularibus cuiuſcunique, etiam Archiepiſcopalis dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, excellentiæ, & præeminentiæ exiſtentibus, etiam Cardinalatus honore fungentibus: ac aliis Ordinibus, Congregationibus & conuentibus, ac monaſteriis quomodolibet, ac ſub quibuſcumque tenoribus & formis, necnon cum quibuſuis clauſulis & decretis, etiam iteratis vicibus conceſſis, approbatis, & innouatis, ac concedendis, approbandis, & innouandis: quibus omnibus (etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, & expreſſa mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hæc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, ac forma in illis tradita, obſeruata inſererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſſe derogamus; ac omnibus illis, quæ in literis Apoſtolicis, priuilegiorum, exemptionum, & indultorum, Prouinciali, & aliis Miniſtris, conuentibus, & religioſis perſonis, ac Monaſteriis, Ordinis, & prouinciæ Caſtellæ, & Legionis, ac Bethicæ conceſſorum, huiuſmodi conceſſum fuit non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides exemplorum.

§. 5. Decernentes, quod ſingulis, tam præſentium, quam priuilegiorum Prouinciæ Caſtellæ & Legionis, ac Bethicæ huiuſmodi conceſſarum literarum tranſumptis, pro Prouinciali & aliis Miniſtris, ac conuentibus, & religioſis perſonis, necnon Monaſteriis Ordinis, & Prouinciæ Portugalliæ huiuſmodi, ac eorum ſingulis conficiendis, manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus, fides adhibeatur, quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 1. 13. Nouemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo quarto, Id. Nouembris, Pontificatus noſtri Anno primo.

III. Qui vere ſint, & familiares & continui commenſales Summi Romani Pontificis.

Declarationem huius conſtitutionis vide inf. in conſtitut. 11. Iul. III. Sanctiſſimus, vbi notabo.

Edita A. D. 1534. & 1543.

SAnctiſſimus in CHRISTO Pater, & Dominus noſter Dominus Paulus diuina prouidentia Papa III. Proinde conſiderans retroactis temporibus pluries dubitatum fuiſſe an Referendarij & alij Officiales ex Palatio Apoſtolico panem habentes, Secretarij Apoſtolici, literarum Apoſtolicarum Scriptores, Cubicularij, Milites ſancti Petri, ceterique Officiales Sanctitati ſuæ, ſeu Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, in eodem Palatio deſeruientes, aut cuſtodiam facientes fuerint & ſint Sanctitatis ſuæ, & Romanorum pro tempore Pontificum veri & indubitati, & non per priuilegium familiares & continui commenſales.

Cauſa declarationis.

Declaratio, qui ſint veri familiares Papæ.

§. 1. Eadem Sanctitas ſua huiuſmodi ambiguitatem in futurum tollere volens, ex certa ſcientia declarauit Referendarios, & alios Officiales ex dicto palatio panem habentes, Protonotarios, ſubdiaconos, Auditores Rotæ Acolitos, Scutiferos, Secretarios, literarum Apoſtolicarum Scriptores, Cubicularios, ac Milites ſancti Petri, reliquoſque Officiales eidem Sanctitati ſuæ, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, in Palatio deſeruientes, aut cuſtodiam facientes, licet in eodem non habitauerint, nec habitent, nec forſan habitabunt, nec in tinello comederint, nec comedant, nec in futurum forſan comedent, in poſterum veros & indubitatos Sanctitatis ſuæ, & Romanorum pro tempore Pontificum, & non per priuilegium, nec ficte familiares continuos commenſales cenſeri, reputari & eſſe; ita vt regulis tam editis quam edendis, de veris familiaribus, & continuis commenſalibus ſuæ Sanctitatis, & Romanorum pro tempore Pontificum loquentibus in poſterum potiantur, & gaudeant, ac eis quoque quoad omnia ſubiiciantur, etiam ad hoc, vt Sanctitas ſua, & alij Pontifices occurrentibus vacationibus beneficiorum Eccleſiaſticorum per eos obtentorum & obtinendorum qualitercumque qualificatorum per obitum eorumdem in Romana Curia vel extra, ad collationem, prouiſionem, præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem quorumcumque collatorum, & collatricum, communiter vel diuiſim pertinentium prouidere, & de illis diſponere, libere & licite valeant, in omnibus & per omnia, ac ſi Referendarij, Secretarij, Scriptores, & alij Officiales huiuſmodi, ac deſeruientes ſupradicti in Palatio habitaſſent, & in tinello vere & realiter comediſſent.

Clauſula ſublata, &c.

§. 2. Et ita per quoſcumque Iudices, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & ſacri Palatij Apoſtolici cauſarum Auditores, de cetero iudicari & interpretari debere ſtatuit, ſublata eis aliter interpretandi & iudicandi poteſtate. Decernens irritum & inane &c.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Conſtitutionibus ordinationibus, & regulis Apoſtolicis, priuilegiis quoque, & indultis, tam ordinariis collatoribus, quam quibuſcumque aliis perſonis cuiuſcumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis exiſten. conceſſis & concedendis, cum quibuſuis clauſulis derogatoriarum præſeruatiuis reſtitutiuis, irritatiuis, annullatiuis, & aliis decretis quorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, pro expreſſis haberi voluit, ceteriſque in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

Papa ſubſ.

Placet, publicetur & deſcribatur. A.

Publ. Ponif. An. 1. die 22. Decembris.

Lecta & publicata fuit ſupraſcripta conſtitutio, ſiue declaratio in Cancellaria Apoſtolica, anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo quarto, die Martis vigeſima ſecunda menſis Decembris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto patris, & D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ Tertij, anno primo.

Sequitur declaratio d. conſtitutionis.

Edita An. D. 1543.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter Dominus Paulus diuina prouidentia Papa Tertius, cui dudum poſtquam vnam conſtitutionem ſuam, &c, *vt hic ſupra.*

Primum dubium ortum ſuper verbis præcedentis conſt.

§. 1. Innotuit qualiter inter ceteros in eadem conſtitutione nominatos Referendarij, & Auditores, Referendariatus & Auditoriatus, ac nonnulli aliorum officiorum, quæ obtinebant ratione, vt ſinguli de ipſorum Collegiis necnon ex Scriptoribus vnus tamquam Referendarius officium actu exercens, & alius tamquam Decanus antiquitatis, & forſan in aliis Collegiis, vnus vel duo, aut forſan plures, & non ſinguli ipſorum Collegiorum ratione, panem ex Palatio Apoſtolico habeant, tamen cuſtodiam non faciunt, à nonnullis aſſerebatur conſtitutionem prædictam in habentibus panem in Palatio, & cuſtodiam facientibus coniunctim locum habere, & effectum ſibi vendicare, & non alias, nec alio modo procedere.

Declaratio primi dubij.

§. 2. Ambiguitatis dubium ſubmouere volens, primo viuæ vocis oraculo declarauit, & decreuit conſtitutionem ipſam, etiam in die publicationis illius intelligi, locumque vendicare & procedere poſſe & debere, ſiue dicti Officiales vel quicumque alij coniunctim & diuiſim, panem ex Palatio haberent, & in eodem cuſtodiam facerent, etiamſi iidem officiales & alij, per quorum obitum beneficia, vt præfertur, vacauerint, panem non habuiſſent, nec in ipſo Palatio cuſtodiam feciſſent, ac beneficia per eoſdem officiales, & alios, vt præfertur, obtenta, per obitum etiam eorumdem officialium in dicta Curia, vel extra eam vacarent,

&

& ad collationem, prouiſionem, præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem, etiam S.R.E. Cardinalium & quorumcumque aliorum collatorum, & collatricum, communiter vel diuiſim ſpectarent.

Secundum dubium ortum ob non publicationem dictæ declarationis.

§. 3. Poſtea accepit quod pro eo quod de poſteriori declaratione huiuſmodi alias non apparebat, adhuc aliquibus in dubium reuocaretur, quod contingere poſſet eos, quibus de beneficiis huiuſmodi per obitum dictorum officialium, ac aliorum ſic, vt præfertur, vacantibus, per ſuam Sanctitatem prouiſum, ſeu prouideri conceſſum extitit, aut in futurum prouideri conceſſum extitit, vel quod prouideretur concedi contigerit, deſuper in futurum poſſe moleſtari.

Declaratio ſecundi Dubij.

§. 4. Motu proprio &c. per aliam ſuam conſtitutionem quam & literas deſuper expeditas, etiam quod in eadem Cancellaria lecta & publicata non eſſet, arctare voluit, ſub dat. decimo nono Kalendas Septembris eiuſdem Pontificatus ſui anno ſecundo, inter alia fidem fecit, ac in verbo Romani Pontificis atteſtatus fuit ſemper ſuæ incommutabilis mentis fuiſſe, & tunc eſſe, quod etiam poſterior declaratio huiuſmodi, etiam quod aliter in dicta Cancellaria lecta & publicata non foret, ab illius data valeret & ligaret, ac omnibus & ſingulis, quibus de ſingulis, aut pluribus beneficiis prædictis, vt præfertur, prouiſum ſeu prouideri conceſſum extitit, aut in futurum prouideri, ſeu quod prouideatur conceſſum fuerit, ſuffragaretur, etiam in omnibus & per omnia, ac ſi dicta die vigeſima ſecunda Martij in dicta Cancellaria lecta & publicata fuiſſent, cum de ſic iudicando, & aliis clauſulis etiam irritantibus decretis in literis deſuper confectis latius continetur.

Tertium Dubium.

§. 5. Cum ſanctitati ſuæ etiam nouiſſime innotuerit ab aliquibus etiam pluſquam conuenit ſapere volentibus, prætendi, conſtitutionem & declarationem prædictas forſan ad de numero participantes, & alios non participantes, præſertim Romanorum Pontificum prædeceſſorum ſuorum, ac etiam Pontificatus ſui tempore, etiam per S.R.E. Cardinales, etiam de latere, & alios Legatos, ſiue Nuncios Apoſtolicos, etiam facultatem Legatorum de latere habentes, quorum numerus nimis iam excreuiſſe aſſeritur, pro tempore creatos Notarios Apoſtolicos ſupernomerarios nuncupatos, & omnes alios officiales in dicta conſtitutione nominatos & expreſſos, qui in eodem Palatio forſan non habitant, nec in poſterum habitabunt, aut in tinello nunc non comedunt, neque forſan in poſterum comedent, minuſque Sanctitati ſuæ deſeruiunt, neque Romano Pontifici pro tempore exiſtenti in futurum deſeruient, aut cuſtodiam non faciunt, aut non facient, non extendi, neque eoſdem comprehendere, neque in illis procedere, aut locum ſibi vendicare.

Declaratio eiuſdem dubij.

§. 6. Ad huiuſmodi etiam vlterioris ambiguitatis dubium reſecandum, conſtitutionem, regulamque necnon declarationem prædictas, etiam cum omnibus & ſingulis decretis, & aliis clauſulis quibuſcumque in illis reſpectiue contentis & expreſſis, pro inſertis & expreſſis habens, decreuit & declarauit, fidemque indubiam facit, & atteſtatur mentis & intenſionis ſuæ ſemper fuiſſe & eſſe, tam à die editionis & publicationis ſingularum conſtitutionum, ſiue regulæ ac declarationis prædictarum, quam etiam cuiuſlibet ipſarum, tàm de numero participantium, quam non participantium notariis prædictis, ac etiam omnibus & ſingulis aliis officialibus in dicta conſtitutione ſiue regula, & declaratione, vt præfertur, nominatis intelligi, locumque ſibi vendicaſſe, & proceſſiſſe, ac vendicare, & procedere debere; etiam quod quicumque, participantes & non participantes, notarij, aliique omnes, & ſinguli officiales prædicti, in dicta conſtitutione, ſiue regula & declaratione quomodolibet nominati, & expreſſi panem ex Palatio non haberent, non habuerint, & non habeant, & cuſtodiam in eo non fecerint, & non faciant, aut aliter ſuæ Sanctitati, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti in Palatio Apoſtolico, vel extra, aliquo modo non ſeruierint, neque ſeruiant, vel alias quomodolibet in Palatio Apoſtolico non habitauerint, & non habitent, & cuſtodiam in eo non fecerint, & non faciant, & nihilominus ſingulas conſtitutiones & declarationes prædictas, & ipſarum quamlibet, etiam cum omnibus, & ſingulis clauſulis & decretis in illis contentis illas pro expreſſis, & inſertis habens, ad quoſcumque non participantes notarios per eoſdem Romanos Pontifices, & per Sanctitatem ſuam creatos tantum reſtrinxit, & reſtringit & reducit; illaſque minime ad non participantes, & ſupernumerarios notarios ab eiuſdem Cardinalibus de Latere, & aliis Legatis, & Nunciis Apoſtolicis, etiam facultatem & auctoritatem Legati de latere habentibus creatos, in eadem regula, ſiue conſtitutione, & declaratione nullatenus contineri, nec comprehendi poſſe, nec valere, aut debere, ac ſi ſpecialiter & indiuidue expreſſa fuiſſent, perpetuis futuris temporibus valere, & obſeruari debere.

Decretum irritans.

§. 7. Et ita per quoſcumque Iudices, etiam Palatij Apoſtolici cauſarum Auditores, & alios quoſcumque Iudices, etiam in quibuſcumque cauſis etiam pendentibus, & in quibuſcumque inter omnes & ſingulos iudicari, ſententiari & definiri debere ſtatuit, voluit, decreuit, & ordinauit, ſublata &c.

Iuſſio publicanus.

§. 8. Præſentémque prout moris eſt in dicta Cancellaria legi & publicari, & inter alias regulas Cancellariæ, vt moris eſt, deſcribi & adnotari mandauit.

Placet, & publicetur, & deſcribatur. A. *Papa ſubſc.*

Publ. Ann. Pont. 9. IX. Maij.

Lecta & publicata fuit ſupraſcripta regula ſiue conſtitutio Bononiæ in Cancellaria Apoſtolica, anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quadrageſimotertio, die veneris decima octaua Maij.

De Rotæ inſtitutione in Ciuitate Bononiæ Prouinciæ Lombardiæ, & Status Eccleſiaſtici, cauſiſque cognoſcendis, & terminandis in ea. IV.

Studium quoque generale antiquitus ibidem inſtitutum fuit, vt refertur in conſt. 3. Innoc. VI. Quaſi ſup. vbi notaui.

Edita A. D. 1535.

PAVLVS PAPA III.
Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

EX iniuncto nobis deſuper Apoſtolicæ ſeruitutis officio, quo vnicuique in adminiſtranda iuſtitia huiuſcemodi perſonis quibuſlibet, præſertim nobis & Apoſtolicæ Sedi immediate conſulitur, noſtræ vigilantiæ partes propenſius impartimur.

Hic Pont. in Ciuitate Bononiæ Rotam erigi indulſit, Auditorumque eligendorum qualitates & iuriſdictiones præfiniuit.

§. 1. Exponi nobis fecerunt dilecti filij Vexillifer iuſtitiæ, & Quadraginta Reformatores ſtatus libertatis Eccleſiaſticæ Ciuitatis noſtræ Bonon. quòd licet in primordio noſtræ ad Summum Apoſtolatus apicem aſſumptionis, dictorum Vexilliferi, ac Reformatorum ſupplicationibus inclinati, quòd in dicta Ciuitate, Rota perpetuis temporibus duratura, & ſingulo quinquennio renouanda fieret, & erigeretur, & pro ea facienda, ac erigenda quinque Doctores excellentes, & vſu, ac peritia iudicandi præſtantes, aliunde, quam ex ipſa Ciuitate, aut eius Comitatu, ſiue diſtrictu oriundi, & qui in eadem Ciuitate ſaltem per integri anni interuallum non habitaſſent, qui omnes cauſas ciuiles dumtaxat, certam ſummam excedentes in prima, ſecunda, & vlteriori inſtantiis, cognoſcere, & terminare habeant, cum modis & oneribus, capitulis, & prouiſionibus, neceſſariis & opportunis, ac per partita inter eoſdem Vexilliferum, & Reformatores, legitime, more ſolito, in præſentia, & de conſenſu pro tempore exiſtentis noſtri in dicta Ciuitate Legati, ſeu eius Vicelegati, obtinenda, ſtatuendis, & declarandis eligerentur. Et ex eiſdem quinque Doctoribus ſingulis annis poteſtas einſdem Ciuitatis deputaretur. Ipſique omnes poſt duos annos immediate ſubſecuturos ſyndicatui de eis faciendo, ſubiacere deberent. Et dum Rotæ huiuſmodi præſiderent, nullum aliud officium, nec iuriſdictionem aliquā in dicta Ciuitate habere, aut obtinere poſſent, ſtatuerimus, & ordinauerimus, prout in capitulis de mandato noſtro ſignatis, plenius continetur.

Nunc Ciuitas ſupplicat pro indulto, ne ex d. Rota cauſa auocari poſſint.

§. 2. Nihilominus, quia contingere poſſet, cauſas in eadem Rota pendentes, vigore commiſſionum, ad importunam partium inſtantiam per nos, ſeu de mandato noſtro pro tempore ſignatarum, ab illa auocari, ac aliis iudicibus, tam in partibus, quam in Romana Curia committi, ac ciues & incolæ, Ciuitatis, & Comitatus, ac diſtrictus prædictorum, erectione Rotæ huiuſmodi fruſtrari, & circa perſecutionem cauſarum, & litium ſuarum diuerſis expenſis, & laboribus fatigari, in eorum graue diſpendium, nobis humiliter ſupplicari fecerunt, vt in præmiſſis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Et ipſe Pontifex hoc indultum concedit.

§. 3. Nos igitur, qui noſtrorum, & dictæ Sedis ſubditorum diſpendiis, quantum cum Deo poſſumus, libenter occurrimus, dictorum Vexilliferi, & Reformatorum ſupplicationibus inclinati, quod de cetero omnes, & ſingulæ cauſæ ciuiles, inter ciues & incolas pro tempore exortæ ſummam prædictam excedentes, in quacumque inſtantia, in eadem Rota, & non alibi cognoſci & terminari debeant; quodque ab illa quouis modo, niſi per nos & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, & in vim commiſſionis, per nos, ſeu eoſdem ſucceſſores noſtros, noſtra vel eorum propria manu, & per hoc verbum, Placet, ſignatæ niſi de vtriuſque partis conſenſu, auocari non poſſint. Nec poteſtas, aut Auditores præfati, inhibitionibus, ſeu mandatis eius, vigore commiſſionum aliter quam, vt præfertur, ſignatarum factis, etiam quaſcumque ſententias, cenſuras, & pœnas etiam pecuniarias in ſe continentibus, parere teneantur, nec ob non paritionem huiuſmodi aliquibus ſententiis, cenſuris, & pœnis prædictis innodari, aut illas incurrere quouis modo poſſint, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, & ex certa ſcientia ſtatuimus & ordinamus.

Decretum irritans appoſuit.

§. 4. Decernentes ex nunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuſcumq; non obſtantibus.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. P. A. 1. XI. Iulij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die II. Iulij milleſimo quingenteſimo trigeſimo quinto, Pontificatus noſtri Anno primo.

V. Comprobatio Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli decollati, cum præfinitione quarumdam ordinationum, & conceſſione priuilegiorum.

Iſtam Congregationem primo approbauit Clem. VII. ſup. in eius conſt. 37. Vota. vbi plene de ea notaui.

Edita A. D. 1535. & 1543.

PAVLVS EPISCOPVS,

Seruus ſeruorum Dei. Dilectis filiis Antonio Mariæ de Zachariis, & Bartholomæo de Ferrariis Presbyteris Cremonenſi & Mediolanen. ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Refertur conſtitutio Clē. VII de qua in rubr.

DVdum felicis recordationis Clementi Papæ Septimo prædeceſſori noſtro pro parte veſtra expoſito, quòd vos cum tribus aliis veſtræ voluntatis ſociis, vt liberius diuinis beneplacitis inſiſtere, & quæ Dei erant perquirere poſſetis, cupiebatis profeſſionem trium votorum ſubſtantialium Religionis in manibus tunc Archiepiſcopi Mediolanen. ſeu eius tunc Vicarij in ſpiritualibus generalis emittere, & inſimul in aliquo loco Ciuitatis, ſeu diœceſis Mediolanen. per vos eligendo morari, ac remanere; idem prædeceſſor veſtris in ea parte ſupplicationibus inclinatus, vobis & veſtrum ſingulis, vt profeſſionem ipſam in eiuſdem Archiepiſcopi ſeu Vicarij, qui vero ad vos de cetero conuerti vellent in alterius veſtrum, ſeu Præpoſiti veſtræ Congregationis pro tempore exiſtentis manibus profeſſionem trium votorum eorumdem emittere, ac inſimul, ſub obedientia tamen Ordinarij loci, in ipſo loco per vos eligendo cohabitare, & in communi viuere, necnon pro veſtro, & rerum veſtrarum ſalubri ſtatu ac directione, quæcumque ſtatuta & ordinationes, rationabilia & honeſta, ac ſacris canonibus non contraria condere & facere, illaque vt vobis pro temporum qualitate expedire videretur mutare, & in totum tollere, aliaque illorum loco de nouo facere, libere, & licite valeretis conceſſit, & indulſit, prout in eiuſdem prædeceſſoris literis deſuper in forma breuis confectis, quas perpetuis futuris temporibus valere voluit, plenius continetur.

Pij viri qui iſtam Cong. inſtituerunt, Papæ ſupplicarūt pro ea ratione.

§. 1. Cum autem ſicut nobis nuper exponi feciſtis, vos & nonnulli alij eiuſdem voluntatis ſocij veſtri, qui profeſſionem aliquam nondum emiſiſtis, diuina vt creditur inſpiratione ducti cupientes cum maiori animi quiete Deo ſeruire, & illi magis adhærere poſſe, tria ſubſtantialia religioſæ vitæ, paupertatis ſcilicet, & caſtitatis, & obedientiæ vota emittere, & ſub ſolito & communi habitu clericali in vnum habitantes, & in communi ac de communi viuentes necnon Deo humiliter & deuote, quantum ipſe dederit ſeruientes, ſub noſtra & Apoſtolicæ Sedis humili & immediata ſubiectione, & ſpeciali protectione clericalem vitam ducere, ac prædicationi verbi Dei, audientiæ confeſſionum, & adminiſtrationi ſacramentorum, ſacræque Theologiæ, & ſacrorum canonum ſtudiis ad veſtrarum & aliorum Chriſti fidelium animarum profectum vacare decreueritis. nobis humiliter ſupplicari feciſtis, vt vobis in præmiſſis benigne annuere, ac opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui eis Emiſſionem trium votorum ſubſtantialium concedit.

§. 2. Nos igitur qui omnium Chriſti fidelium piis & honeſtis deſideriis libenter annuimus veſtrum in hac parte laudabile deſiderium plurimum in Domino commendantes, veſtriſque huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, vobis & cuilibet veſtrum, vt quandocumque vobis viſum fuerit, poſſitis tria ſubſtantialia religioſæ vitæ, vt petitis, paupertatis, caſtitatis, & obedientiæ vota publice emittere, in manibus cuiuſcumque Presbyteri ſæcularis, vel cuiuſuis Ordinis regularis ſolemniter profiteri.

Habitumque clericalē deferendi, & in communi, & de communi viuendi ſub protectione Sedis Apoſt. ad quinquennium.

§. 3. Ac ſub ſolito & communi habitu clericali, ſubque nomine & nuncupatione Clericorum Regularium, in communi, ac de communi viuentes, in locis religioſis aut ſæcularibus, prout vobis ab illis quorum loca ipſa fuerint, conceſſum fuerit, ſeu expedire videbitur, ſub noſtra & huius ſanctæ Sedis Apoſtolicæ immediata ſubiectione & ſpeciali protectione ad quinquennium dumtaxat in vnum habitare.

Hoc fuit perpetuatum, vt infra proxime.

§. 4. Atque ex vobis, & inter vos ſingulis annis Superiorem, Præpoſitum nuncupandum, qui vſque ad triennium, & non vltra, confirmari poſſit, eligere.

Præpoſitum ad triennium eligendi.

Aliosq; ad religionem recipiendi.

Tu vide conſt. 71. Sixt. V. Cum de.

§. 5. Ac alios quoſcumque ſæculares clericos quauis dignitate fulgentes, Epiſcopo tamen inferiores, ac etiam laicos, qui Deo aſpirante ad huiuſmodi vitæ frugem, & communem viuendi modum ſeſe conferre voluerint recipere, & poſt annuam probationem ad talem trium votorum profeſſionem in manibus ipſius Superioris emittendam, & ad huiuſmodi communem viuendi modum admittere.

Officia diuina recitandi.

§. 6. Ac horas canonicas diurnas, pariter & nocturnas, necnon miſſas, & alia diuina officia, ſimul & diuiſim ſecundum vſum & morem Romanæ, Eccleſiæ, etiam iuxta breuiarium nouiter compilatum, ita tamen quod cum publice ea recitaueritis vos inuicem conformetis in Eccleſia, dicere & recitare.

Sacramenta adminiſtrande.

§. 7. Necnon quibuſcumque fidelibus vere pœnitentibus & confeſſis, ad veſtram Eccleſiam pro tempore accedentibus, quocumque anni tempore, præterquam in feſto Paſchatis Reſurrectionis dominicæ, Euchariſtiæ, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare, libere & licite valeatis & ad alium vſum ſuper huiuſmodi horis, miſſis, officiis dicendis obſeruandum minime teneamini, nec ad id à quoquam inuiti compelli valeatis.

Præpoſitus det auctoritatem diſpenſandi cum infirmis & eis curantib.

§. 8. Necnon vt dictus Superior veſter pro tempore exiſtens, Clerici & ſocij veſtri, qui infirmitate grauati, aut circa infirmorum in domibus veſtris morantium curationem adeo impediti fuerint, vt congruum eis tempus ad diuinorum officiorum recitationem nõ ſuper-

lic

circa recitationem diuini officij.

ſit, vt infirmitate, aut circa infirmos occupatione huiuſmodi durante certum pſalmorum per ipſum Superiorem eis aſſignandorum numerum, non minus ſeptem, aut ſex, cum diuiſione, & Orationem dominicam ſepties, ac ſymbolum Apoſtolorum bis, grauiter autem ægrotantibus orationem Dominicam ſemel, & Salutationem Angelicam ſepties in die recitando, ſeptem horis Canonicis, & toti diuino officio ſatisfeciſſe cenſeantur, & cum quibuſuis Clericis, & ſociis veſtris ſuper præuentione, vel poſtpoſitione temporis recitationis horarum Canonicarum, aliqua ſubſiſtente cauſa legitima, diſpenſare.

Et etiam circa ieiunia.

§. 9. Quodque tempore ieiunij, etiam de præcepto, etiam tempore Quadrageſimæ, cum his qui indiguerint, quorum conſcientiæ acquieſcant, vt collationem etiam cum pane facere poſſint, & valeant, auctoritate noſtra diſpenſare.

Formamque hic relatã in abſoluendis confitentibus, omnibus de Congregatione concedit.

§. 10. Ac quod vos inter vos mutuas, ſeu etiam alij ſacerdotes, ſeculares vel regulares à vobis, de Superiorum veſtrorum licentia ad hoc pro tempore eligendi, veſtras, ac vos dum illi confeſſores veſtri fuerint eorum confeſſiones audientes, in abſolutionibus, congrua tamen ſatisfactione præmiſſa faciendis ſic inter vos faciendis hac forma vti poſſitis, & illi poſſint, videlicet, poſt Miſereatur, &c. & Indulgentiam, &c. Dominus IESVS CHRISTVS te abſoluat, & ego auctoritate ipſius, & beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli mihi commiſſa, abſoluo te ab omni vinculo excommunicationis, maioris vel minoris, ſuſpenſionis & interdicti, præterquam Apoſtolica auctoritate, latæ vel lati, necnon ab omni irregularitate, præterquam occaſione homicidij, aut ex cauſa à beneficiis Eccleſiaſticis quocumque modo dependente, & reſtituo te ſanctis ſacramentis Eccleſiæ, vnionique & participationi fidelium, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen. Iterum auctoritate Apoſtolica, &c.

Templũ quoque ſub inuocatione ſancti Pauli conſtruendi.

§. 11. Vobiſque inſuper, qui ſpeciali deuotionis affectu ducti erga doctorem gentium Paulum Eccleſiam, ſub eius nomine, etiã Apoſtolica auctoritate inſignitam habere cupitis, vt primum templum, quod conſtrui feceritis, quod tamen ſine alicuius præiudicio vos facere volumus, ſub ipſius Pauli nomine, ac inuocatione habere liceat, & denominare, ac ab aliis denominari & appellari mandamus.

Priuilegia Congregationis Canonicorum regularium Lateranen. elargitur. Hac vnde ſup. in cõſt. 2. Paſchal 4. Quãto.

§. 12. Necnon vt omnibus & ſingulis priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, conceſſionibus, & gratiis, ſpiritualibus & temporalibus quibus potiuntur & gaudent, ac in futurum potientur & gaudebunt Canonici regulares Congregationis Lateranen. ac perſonæ, & loca eorum, quorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis haberi volumus, ita vt literæ Apoſtolicæ ſuper eiſdem priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, conceſſionibus, & gratiis eiſdem conceſſis, vel pro tempore concedendis, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, inuocationibus, & diebus ad libitum veſtrum expediri poſſint, perinde ac ſi omnia illa & ſingula, non ſolum per clauſulas generales, ſed per eorum tenorem de verbo ad verbum, expreſſionem & inſertionem fuiſſent, vos perſonæ, & loca veſtra, vti, potiri, & gaudere poſſitis, vobis per has noſtras literas, tenore præſentium, ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, concedimus pariter & indulgemus.

Cõtrarijs derogat.

§. 13. Non obſtantibus præmiſſis & Apoſtolicis, ac in prouincialibus & ſynodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus, conſtitutionibus & ordinationibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, etiam ſi qua ſpecialiter, ſeu de verbo ad verbum exprimenda eſſent, quæ pro expreſſis haberi, & quibus quoad effectum præſentium dumtaxat, ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

D. P. A. 1 die 25. Iulij.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, anno milleſimo quingenteſimo trigeſimo quinto, octauo Kalend. Auguſti Pont. noſtri anno primo.

Sequitur perpetuatio dictarum gratiarum.

PAVLVS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1543.

Exordium.

PAſtoralis officij cura nobis, meritis licet imparibus, ex alto commiſſa nos excitat & inducit, vt circa ſtatum fidelium quorumlibet, præſertim ſub regulari obſeruantia trium votorum ſubſtantialium religionis degentium proſpere dirigendum, operoſis ſtudiis iugiter intendentes, eoſdem fideles vt vota ſua Altiſſimo quietius perſoluere poſſint benignis fauoribus & gratiis confoueamus aliaſque deſuper diſponamus prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Refertur conſtitutio præinſerta.

§. 1. Dudum ſiquidem nobis pro parte dilecti filij Bartholomæi de Ferrariis, & tunc in humanis agentis quondam Antonij Mariæ de Zacchariis, Mediolanen. & Cremonen. Presbyterorum expoſito, &c.

Omittitur reſiduum narratiuæ bullæ, quia ipſa eſt quæ præcedit.

Perpetuatio prædictarum gratiarum de quibus in præinſerta.

§. 2. Nos igitur, qui deo deuotorum votis quantum cum Deo poſſumus libenter annuimus Bartholomæum & eius ſocios præfatos, & eorum ſingulos, à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis à iure vel ab homine quauis occaſione vel cauſa latis, ſiquibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes & abſolutos fore cenſentes huiuſmodi ſupplicationibus inclinati Bartholomæo, & eius ſociis præfatis, quod de cetero perpetuis futuris temporibus ſub ſolito & communi habitu clericali, ſubque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi & de communi viuentes, ſub noſtra & eiuſdem Sedis humili & deuota ſubiectione, ac ſpeciali protectione in vnum habitare, ac omnia & ſingula alia in eiſdem literis noſtris contenta facere & exequi valeant eadem auctoritate Apoſtolica tenore præſentium de ſpeciali gratia concedimus, & indulgemus.

Clauſula derogatoria.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ in dictis literis noſtris voluimus non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

D. P. A. 10. die 1. Dec.

Dat. Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo tertio, Kalend. Decembris, Pont. noſtri Anno decimo.

Iuriſdictio Camerarij & Iudicis Curiæ Ripæ Almæ Vrbis, quoad cauſas Ripales. VI.

Iudicis autem alterius Ripæ iuriſdictionem, habes ſuprà in conſt 4. Clem. VII. Nuper. Prout illius reformationem inſpice in conſtitut. 71. Pauli V. Vniuerſi. §. 9. Indulta autem Mercatorum iſtarum Riparum habes hic infra in conſt. 45. Cum poſtquam.

PAVLVS EPISCOPVS, &c.

Motu proprio, &c.

Edita A. D.

Clem. VII. Motus proprius de quo in rub.

CVm nobis conſtet per fel. rec. Clementem Septimum prædeceſſorem noſtrum præinſertum Motum proprium fuiſſe conceſſum & ad vtilitatem Romanæ Vrbis & Sedis Apoſtolicæ redundare videatur.

Confirmatur.

§. 1. Nos ea quæ per prædeceſſores noſtros facta rite & ratione congrua cognoſcimus, & propterea approbare & confirmare omni ſtudio & conatu debere arbitramur, ac propterea dictum præinſertum Motum proprium & omnia eo contenta tam coniunctim quam diuiſim confirmamus, & quatenus opus ſit de nouo concedimus.

Adduntur illi clauſula præſeruatiua.

§. 2. Addentes præterea quod dicto Motu proprio præinſerto per nos aliquo modo derogatum eſſe non cenſeatur, niſi de verbo ad verbum in ſupplicationibus ſeu Motu proprio aut per alias ſignaturas noſtras, & etiam per dilectos filios Præſidentes & Clericos Cameræ noſtræ Apoſtolicæ mentio de dicto Motu proprio facta non fuerit.

Iuriſdictio in cauſis criminalibus ampliatur.

§. 3. Et quod dicti Officiales Almæ Vrbis quacumque auctoritate fungentes, in cauſis criminalibus in dicta Ripa & eius diſtrictu, in cauſis Ripalibus vel in Ripis quocumque modo prouenientibus, etiam cum effuſione ſanguinis, intromittere poſſint nec valeant, ſed executio dictarum cauſarum & cognitio ad Dominum Camerarium Ripæ ſpectet & pertineat.

Camerarius ſolus carceratos ſuos excarcerat.

§. 4. Ac etiam per Viſitatores Carcerum aliquem pro debito Ripali incarceratum in quacumque Curia Romana Vrbis relaxari non poſſit, niſi de conſenſu & voluntate Camerarij Ripæ & interuentu Notarij dictæ Ripæ.

Suique executores tantũ eius mandata exequantur.
Correxit Pius IV. in conſt. 38. §. 31.

§. 5. Necnon executores Rom. Vrbis & Bariſellus non poſſint aliquas executiones pro debito Ripali in ipſa & eius diſtrictu facere & ſi forſan factæ fuerint nullæ & inualidæ ſint & exiſtant. Ac dictis executoribus poſſint per dictum Camerarium Ripæ de facto relaxari abſque aliqua ſolutione executionis ac carceris.

Iuſſio obſeruandi hanc bullam.

§. 6. Mandantes propterea dilectis filiis Almæ Vrbis Gubernatori, Auditori Cameræ, Senatori Vrbis, Vicario, Bariſello & aliis quibuſcumque Rom. Vrbis Officialibus, quatenus ſub excommunicationis & mille ducatorum auri pœnis contenta in præſenti Motu proprio obſeruent ac ab aliis obſeruari faciant & permittant.

Nullis obſtãtibus.

§. 7. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtilo palatij ceteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque.

D. P. An 1. Subſcrip PP. Clericorum ſubſcriptio.

Pontificatus noſtri Anno primo.

Placet & ita mandamus. A.

Viſa Philippus Cameræ Apoſtolicæ Decanus.

Viſa Io. Cardus Cameræ Apoſtolicæ Clericus.

VII. Damnatio & excommunicatio Henrici VIII. Regis Angliæ, eiuſque fautorum & complicum, cum aliarum pœnarum adiectione.

Iſte Henricus, contra Martinum Lutherum, & alios hæreticos ante ſcripſerat, & propterea titulo defenſoris Chriſtianæ fidei à Leone X. donatus fuerat, vt ſup. in eius conſt. 45. Ex ſuperna. Eliſabeth quoque Regina Angliæ damnata fuit à Pio V. vt infra in eius conſt. 101. Regnans.

Edita A. D. 1535. & 1538.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EIus qui immobilis permanens ſua prouidentia ordine mirabili dat cuncta moueri, diſponente clementia, vices, licet immeriti gerentes in terris, & in ſede Iuſtitiæ conſtituti, iuxta Prophetę quoque Hieremiæ vaticinium dicentis: Ecce te conſtitui ſuper gentes, & regna, vt euellas, & deſtruas, ædifices, plantes, pręcipuum ſuper omnes Reges vniuerſæ terrę, cunctoſque populos obtinentes principatum, ac illum qui pius, & miſericors eſt, & vindictam ei, qui illam præuenit paratam temperat, nec quos impœnitentes videt ſeuera vltione caſtigat, quin prius comminetur, in aſſiduo autem peccantes, & in peccatis perſeuerantes, cum exceſſus miſericordiæ fines prætereunt, vt ſaltem metu pœnæ ad cor reuerti cogantur, iuſtitiæ vires exercet, imitantes, ex incumbenti nobis Apoſtolicæ ſolicitudinis ſtudio perurgemur, vt cunctarum perſonarum noſtræ curæ cœlitus commiſſarum ſalubri ſtatui ſolertius intendamus, ac erroribus, & ſcandalis, quæ hoſtis antiqui verſutia immittere conſpicimus, propenſius obuiemus, exceſſuſque, & enormia, ac ſcandaloſa crimina congrua ſeueritate coerceamus, & iuxta Apoſtolum inobedientiam omnium promptius vlciſcendo, illorum perpetratores debita correctione ſic compeſcamus, quod eos Dei iram prouocaſſe pœniteat, & ex hoc aliis exemplum cautelæ ſalutaris accedat.

Henricus poſtquam à Leone X. tit. la Defenſoris Fidei donatus fuit ex cauſa hic expreſſa vt etiam ſibi damnatis & multa enormia commiſit.

§. 1. Sane cum ſuperioribus diebus nobis relatum fuiſſet, quod Henricus Angliæ Rex, licet tempore Pontificatus fel. recor. Leonis Papæ X. prædeceſſoris noſtri diuerſorum hæreticorum errores ſæpe ab Apoſtolica Sede, & ſacris Conciliis præteritis temporibus damnatos, & nouiſſime noſtra ætate per perditionis alumnum Martinum Lutherum ſuſcitatos, & innouatos, zelo Catholicæ fidei, & erga dictam Sedem deuotionis feruore inductus, non minus docte, quam pie per quemdam librum per eum deſuper compoſitum, & eidem Leoni Prædeceſſori, vt eum examinaret, & approbaret, oblatum confutaſſet, ob quod ab eodem Leone prædeceſſore vltra dicti libri cum magna ipſius Henrici Regis laude & commendatione, approbationem, titulum Defenſoris Fidei reportauerit, à recta fide & Apoſtolico tramite deuians, ac propriæ ſalutis, famæ, & honoris immemor, poſtquam cariſſima in Chriſto filia noſtra Catherina Angliæ Regina Illuſtri ſua progenie coniuge, cum qua publice in facie Eccleſiæ matrimonium contraxerat, & per plures annos continuauerat, ac ex qua, dicto conſtante matrimonio prolem pluries ſuſceperat, nulla legitima ſubſiſtente cauſa, & contra Eccleſiæ prohibitionem dimiſſa, cum quadam Anna Bolena, muliere Anglica, dicta Catherina adhuc viuente, de facto matrimonium contraxerat, ad deteriora proſiliens, quaſdam leges, ſeu generales conſtitutiones edere non erubuit, per quas ſubditos ſuos ad quoſdam hæreticos, & ſchiſmaticos articulos tenendos, inter quos & hoc erat, quod Romanus Pontifex Caput Eccleſiæ, & Chriſti Vicarius non erat, & quod ipſe in Anglica Eccleſia ſupremum caput exiſtebat ſub grauibus etiam mortis pœnis cogebat. Et his non contentus, diabolo ſacrilegij crimen ſuadente, quamplures Prælatos etiam Epiſcopos, aliaſque perſonas Eccleſiaſticas, etiam Regulares, necnon ſæculares ſibi vt hæretico, & ſchiſmatico adhærere, ac articulos prædictos ſanctorum Patrum decretis, & ſacrorum Conciliorum ſtatutis, immo etiam ipſi Euangelicæ veritati contrarios, tamquam tales alios damnatos approbare, & ſequi nolentes, & intrepide recuſantes capi, & carceribus mancipari. Hiſque ſimiliter non contentus, mala malis accumulando, bonæ memoriæ Io. tt. S. Vitalis Presbyter Cardinalis Roſſen. quem ob fidei conſtantiam, & vitæ ſanctimoniam ad Cardinalatus dignitatem promouetamus, cum dictis hæreſibus & erroribus conſentire nollet, horrenda immanitate, & deteſtanda ſæuitia, publice miſerabili ſupplicio tradi, & decollari mandauerat, & fecerat excommunicationis, & anathematis, aliaſque grauiſſimas ſententias, aliaſque grauiſſimas ſententias, cenſuras, & pœnas in literis, ac conſtitutionibus recolendæ mem. Bonifacij VIII. Honorij III. Roman. Pontificum prædeceſſorum noſtrorum deſuper editis contentas, & alias in tales a iure latas damnabiliter incurrendo, ac Regno Angliæ, & dominiis, quæ tenebat, necnon regalis faſtigij celſitudine, ac præfati tituli prærogatiua, & honore ſe indignum reddendo.

Clemen. VII. eius conſt. hoc non habes tandem illum excommunicauit, qui in contumaci obdurato enaſit.

§. 2. Nos licet ex eo, quod prout non ignorabamus, idem Henricus Rex in certis cenſuris Eccleſiaſticis, quibus à piæ memoriæ Clemente Papa VII. etiam prædeceſſore noſtro, poſtquam humaniſſimis literis, & paternis exhortationibus, multiſque nunciis, & mediis, primo, & poſtremo, etiam iudicialiter, vt præfatam Annam à ſe dimitteret, & ad prædictæ Catherinæ ſuæ verę coniugis conſortium rediret fruſtra monitus fuerat, innodatus extiterat, Pharaonis duritiam imitando, per longum tempus in clauium contemptum inſordeerat, & inſordeſcebat, quod ad cor rediret vix ſperare poſſe videremus, ob paternam tamen caritatem, qua in minoribus conſtituti donec in obedientia, & reuerentia Sedis prædictæ permanſit, eum proſecuti fueramus, vtque clarius videre poſſemus, an clamor qui ad nos delatus fuerat (quem certe etiam ipſius Henrici Regis reſpectu falſum eſſe deſideramus) verus eſſet, ſtatuimus ab vlteriori contra Ipſum Henricum Regem proceſſu ad tempus abſtinendo, huius rei veritatem diligentius indagare.

Ideo Pont. de contra Regem compl. . . .

§. 3. Cum autem debitis diligentiis deſuper factis clamorem ad nos, vt præfertur, delatum, verum eſſe, ſimulque, quod dolenter referimus, dictum Henricum

Regem

fautores decreuit procedere, vt hic.

Regem ita in profundum malorum deſcendiſſe, vt de eius reſipiſcentia nulla penitus videatur ſpes haberi poſſe, repererimus. Nos attendentes veteri lege crimen adulterij notatum, lapidari mandatum, ac auctores ſchiſmatis hiatu terræ abſorptos, eorumqoe ſequaces cœleſti igne conſumptos, Elimamque magnum viis Domini reſiſtentem per Apoſtolum æterna ſeueritate damnatum fuiſſe, volenteſque ne in diſtricto examine ipſius Henrici Regis & ſubditorum ſuorum, quos ſecum in perditione trahere videmus, animarum ratio à nobis expoſcatur, quantum nobis ex alto conceditur prouidere contra Henricum Regem, eiuſque complices, fautores, adhærentes, & ſequaces, & in præmiſſis quomodolibet culpabiles, contra quos ex eo quod exceſſus, & delicta prædicta adeo manifeſta ſunt, & notoria, vt nulla poſſint tergiuerſatione celari, abſque vlteriori mora ad executionem procedere poſſemus, benignius agendo, decreuimus infraſcripto modo procedere.

Regem itaq; hortatur, vt ab huiuſmodi erroribus deſiſtat.

§. 4. Habita itaque ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, & de illorum conſilio, & aſſenſu præfatum Henricum Regem, eiuſque complices, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequacea, ac quoſcomqne alios in præmiſſis, ſeu eorum aliquo quoquo modo culpabiles, tam laiços, quam clericos, etiam regulares, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, præeminentiæ, & excellentiæ exiſtant (quorum nomina, & cognomina perinde ac ſi præſentibus inſererentur, pro ſufficienter expreſſis haberi volumus) per viſcera miſericordiæ Dei noſtri hortamur, & requirimus in Domino, quatenus Henricus Rex à prædictis erroribus prorſus, abſtineat, & conſtitutiones, ſeu leges prædictas, ſicut de facto eas fecit, reuocet, caſſet, & annullet, & coactione ſubditorum ſuorum ad eas ſeruandas, necnon carceratione, captura, & punitione illorum qui ipſis conſtitutionibus, ſeu legibus adhærere, aut eas ſeruare noluerint, & ab aliis erroribus prædictis penitus, & omnino abſtineat, & ſi quos præmiſſorum occaſione captiuos habeat, relaxet.

Cōplices verò & fautores monet, vt abſtineant Regi deſuper fauere vel adhærere.

§. 5. Complices verò, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces dicti Henrici Regis in præmiſſis, & circa ea ipſi Henrico Regi ſuper his de cetero non adſiſtant, nec adhæreant, vel faueant, nec ei in conſilium, auxilium, vel fauorem, deſuper præſtent.

Inobedientesque maioris excommunicationis ſententia innodat.

§. 6. Alias ſi Henricus Rex, ac fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces, hortationibus. & requiſitionibus huiuſmodi non annuerint cum effectu, Henricum Regem, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces, ac alios culpabiles prædictos, auctoritate Apoſtolica, ac ex certa noſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine tenore præſentium, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ, à qua etiam prætextu cuiuſcumque priuilegij, vel facultatis, etiam in forma confeſſionalis, cum quibuſcumque efficaciſſimis clauſulis à nobis, & Sede prædicta quomodolibet conceſſis, & etiam iteratis vicibus innouatis, ab alio quam à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo conſtituti, ita tamen, quod ſi aliquem abſolui contingat, qui poſtmodum conualuerit, niſi poſt conualeſcentiam, monitioni, & mandatis noſtris huiuſmodi paruerit cum effectu, in eamdem excommunicationis ſententiam reincidat, abſolui non poſſint.

Rebellionis quoque & amiſſionis Regni pœnam imponit. Regemque & complices monet, vt infra certū terminū compareant alioquin in pœnas hic expreſſas incidiſſe declarat.

§. 7. Necnon rebellionis, & quoad Henricum Regem, etiam perditionis Regni, & dominiorum prædictorum, & tam quoad eum, quam quoad alios monitos ſupradictos ſupra, & infraſcriptis pœnis quas ſi dictis monitioni, & mandatis, vt præfertur, non paruerint, eos, & eorum ſinguloa, ipſo facto reſpectiue incurrere volumus, per præſentes monemus; eiſque & eorum cuilibet diſtricte præcipiendo mandamus, quatenus Henricus Rex per ſe, vel procuratorem legitimum, & ſufficienti mandato ſuffultum, infra nonaginta, complices verò, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces, ac alij in præmiſſis quomodolibet culpabiles ſupradicti, ſæculares & Eccleſiaſtici etiam regulares, perſonaliter, infra ſexaginta dies compareant coram nobis, ad ſe ſuper præmiſſis legitime excuſandum, & defendendum, alias videndum & audiendum contra eos, & eorum ſingulos, etiam nominatim, quos ſic monemus, quatenus expediat, ad omnes, & ſinguloa actus, etiam ſententiam definitiuam, declaratoriam, condemnatoriam, & priuatoriam, ac mandatum executiuum procedi. Quod ſi Henricus Rex, & alij moniti prædicti intra dictos terminos eis, vt præfertur, reſpectiue præfixos non comparuerint, & prædictam excommunicationis ſententiam per tres dies, poſt lapſum dictorum terminorum animo, quod abſit, ſuſtinuerint indurato, cenſuras ipſas aggrauamus, & ſucceſſiue reaggrauamus, Henricumque Regem priuationis Regni, & dominiorum prædictorum, & tam eum, quam alios monitos prędictos, & eorum ſingulos, omnes & ſingulas alias pœnas prædictas incurriſſe, ab omnibuſque Chriſti fidelibus cum eorum bonis perpetuo diffidatos eſſe. Et ſi interim ab humanis decedat, Eccleſiaſtica debere carere ſepultura, auctoritate & poteſtatis plenitudine prædicta decernimus, & declaramus, eoſque anathematis, maledictionis, & damnationis æternæ mucrone percutimus.

Et quaſcumque Ciuitates, Eccleſias, & alia loca, ad quæ ipſi declinauerint interdicto Eccleſiaſtico ſupponit.

§. 8. Necnon quæ præfatus Henricus Rex quomodolibet, & ex quauis cauſa tenet, habet, aut poſſidet, Quamdiu Henricus Rex, & alij moniti prædicti, & eorum ſinguli in aliis per dictum Henricum Regem non tentis, habitis, aut poſſeſſis permanſerint, & triduo poſt eorum inde receſſum, & alia quæcumque ad quæ Henricum Regem, & alios monitos prædictos poſt lapſum dictorum terminorum declinare contigerit, Dominia, Ciuitates, Terras, Caſtra, Villas, Oppida, Metropolitanaſque, & alias Cathedrales, ceteraſque inferiores Eccleſias, necnon Monaſteria, Prioratus, Domos, Conuentus, & loca religioſa, vel pia cuiuſcumque, etiam S. Benedicti, Cluniacen. Ciſtercien. Præmonſtraten. ac Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Auguſtini, Carmelitarum, & aliorum Ordinum, ac Congregationum, & Militiarum quarumcumque in ipſis Dominiis, Ciuitatibus, Terris, Caſtris, Villis, Oppidis, & locis exiſtentia, Eccleſiaſtico ſupponimus interdicto, ita vt illo durante in illis etiam prætextu cuiuſcumque Apoſtolici indulti Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus, Domibus, Cōuentibus, locis, Ordinibus, aut perſonis, etiam quacumque dignitate fulgentibus conceſſi, præterquam in caſibus à iure permiſſis, ac etiam in illis alias quam clauſis ianuis, & excommunicatis & interdictis excluſis, nequeant Miſſæ, aut alia diuina officia celebrari.

Filioſque eorum de dignitatibus, gratiis, & priuilegiis ac dominiis, & bonis omnibus priuatos, & ad alia de cetero obtinenda inhabiles eſſe declarat.

§. 9. Et Henrici Regis, complicumque, fautorum, adhærentium, conſultorum, ſequacium, & culpabilium prædictorum filij, pœnarum, vt hic in hoc caſu par eſt, participes ſint, omnes & ſingulos eiuſdem Henrici Regis ex dicta Anna, ac ſingulorum aliorum prædictorum filios natos, & naſcituros, alioſque deſcendentes, vſque in eum gradum, ad quem iura pœnas in caſibus huiuſmodi extendunt (nemine excepto, nullaque minoris ætatis, aut ſexus, vel ignorantiæ, vel alterius cuiuſuis cauſæ habita ratione) dignitatibus, & honoribus in quibus quomodolibet conſtituti exiſtunt, ſeu quibus gaudent, vtuntur, potiuntur, aut muniti ſunt, necnon priuilegiis, conceſſionibus, gratiis, indulgentiis, immunitatibus, remiſſionibus, libertatibus, & indultis, ac dominiis, Ciuitatibus, Caſtris, Terris, Villis, Oppidis, & locis, etiam commendatis, vel in Gubernium conceſſis, & quæ in feudum, emphyteuſim, vel alias à Romanis, vel aliis Eccleſiis, Monaſteriis, & locis Eccleſiaſticis, ac ſæcularibus Principibus, Dominiis, Potentatibus, etiam Regibus, & Imperatoribus, aut aliis priuatis, vel publicis perſonis quomodolibet habent, tenent, aut poſſident, ceteriſque omnibus bonis, mobilibus & immobilibus, iuribus, & actionibus, eis quomodolibet competentibus priuatos, dictaque bona feudalia, vel emphiteutica, & alia quæcumque ab aliis quomodolibet obtenta, ad directos dominos, ita vt de illis liberè diſponere poſſint, reſpectiue deuoluta, & eos qui Eccleſiaſtici fuerint, etiamſi Religioſi exiſtant, Eccleſiis etiam Cathedralibus, & Metropolitanis, necnon Monaſteriis & Prioratibus, præpoſituris, præpoſitatibus, dignitatibus, perſonatibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, aliiſque beneficiis Eccleſiaſticis per eos quomodolibet obtentis priuatos, & ad illa, ac alia

in

in poſterum obtinenda inhabiles eſſe, ſimiliter decernimus, & declaramus; eoſque ſic reſpectiue priuatos ad illa, & alia quæcumque ſimilia, ac dignitates, honores, adminiſtrationes, & officia, iura, ac feuda in poſterum obtinenda, auctoritate & ſcientia, ac plenitudine ſimilibus inhabilitamus.

Subditoſque à iuramento fidelitatis & ſubiectione liberat. Et eiſdem mandat vt ab obedientia omnino recedant.

§. 10. Ipſiuſque Henrici Regis, ac regni omniumque aliorum dominorum, Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum, Villarum, Fortaliciorum, Arcium, Oppidorum, & locorum ſuorum, etiam de facto obtentorum Magiſtratus, Iudices, Caſtellanos, Cuſtodes, & Officiales, quoſcumque necnon Communitates, Vniuerſitates, Collegia, Feudatarios, Vaſſallos ſubditos, ciues, incolas, & habitatores etiam forenſes, dicto Regi de facto obedientes, tam ſæculares, quam ſi qui ratione alicuius temporalitatis ipſum Henricum Regem in ſuperiorem recognoſcant etiam Eccleſiaſticos, à præfato Rege, ſeu eius complicibus, fautoribus, adhærentibus, conſultoribus, & ſequacibus ſupradictis deputatis, à iuramento fidelitatis, iure vaſſallitico, & omni erga Regem, & alios prædictos ſubiectione abſoluimus, ac penitus liberamus. Eis nihilominus ſub excommunicationis pœna mandantes, vt ab eiuſdem Henrici Regis, ſuorumque officialium, iudicum, & magiſtratuum quorumcumque obedientia penitus, & omnino recedant, nec illos in ſuperiores recognoſcant, neque illorum mandatis obtemperent.

Henrico & complicibus alias pœnas hic expreſſas imponit.

§. 11. Et vt alij eorum exemplo perterriti, diſcant ab huiuſmodi exceſſibus abſtinere, eiſdem auctoritate, ſcientia, & plenitudine, volumus, ac decernimus, quod Henricus Rex, & complices, fautores, adhærentes, conſultores, ſequaces, & alij in præmiſſis culpabiles, poſtquam alias pœnas prædictas, vt præfertur reſpectiue incurrerint, necnon præfati deſcendentes, ex tunc infames exiſtant, & ad teſtimonium non admittantur, teſtamenta, & codicillos, aut alias diſpoſitiones, etiam inter viuos condere, & facere non poſſint, & ad alicuius ſucceſſionem ex teſtamento, vel ab inteſtato, necnon ad iuriſdictionem, ſeu iudicandi poteſtatem, & ad Notariatus officium, omneſque actus legitimos quoſcumque (ita vt eorum proceſſus, ſiue inſtrumenta atque alij actus quicumque, nullius ſint roboris, vel momenti) inhabiles exiſtant; & nulli ipſis, ſed ipſi aliis ſuper quocumque debito, & negotio, tam ciuili, quam criminali, de iure reſpondere teneantur.

Chriſti fidelibus ſub pœnis hic expreſſis præcipit vt anſidelium commercium guſtent.

§. 12. Et nihilominus omnes, & ſingulos Chriſti fideles ſub excommunicationis, & aliis infraſcriptis pœnis, monemus, vt monitos, excommunicatos, aggrauatos, interdictos, priuatos, maledictos, & damnatos prædictos euitent, & quantum in eis eſt, ab aliis euitari faciant, nec cum eiſdem, ſeu præfati Regis Ciuitatum, Dominiorum, Terrarum, Caſtrorum, Comitatuum, Villarum, Fortaliciorum, Oppidorum, & locorum prædictorum ciuibus, incolis, vel habitatoribus, aut ſubditis, & vaſſallis, emendo, vendendo, permutando, aut quamcumque mercaturam, ſeu negotium exercendo, commercium, ſeu aliquam conuerſationem, ſeu communionem habeant, aut vinum, granum, ſal, ſeu alia victualia, arma, pannos, merces, vel quaſuis alias mercantias, vel res per mare in eorum nauibus, triremibus, aut aliis nauigiis, ſiue per terrã cum mulis, vel aliis animalib. deferre, aut conducere, ſeu deferri, aut conduci facere, vel delata per illos recipere, publice, vel occulte, aut talia facientibus auxiliũ, cõſilium vel fauorẽ publicè vel occultè, directè, vel indirecte, quouis quæſito colore, per ſe, vel alium, ſeu alios quoquo modo præſtare præſumant. Quod ſi fecerint, vltra excommunicationis prædictæ, etiam nullitatis contractuum, quos inirent, necnon perditionis mercium, victualium, & bonorum omnium delatorum, quæ capientium fiant, pœnas ſimiliter eo ipſo incurrant.

Prælatis & cæteris perſonis Eccleſiaſticis mandat ſub pœnis hic contentis, quatenus de Regno Angliæ diſcedant, vt hic

§. 13. Ceterum quia conuenire non videtur, vt cum his qui Eccleſiam contemnunt, dum præſertim ex eorum pertinacia ſpes corrigibilitatis non habetur, hi qui diuinis obſequiis vacant conuerſentur, quod etiam illos tutè facere non poſſe dubitandum eſt, omnium & ſingularum Metropolitan. & aliarum Cathedralium, ceterarumque inferiorum Eccleſiarum, & Monaſteriorum, domorum, & locorum Religioſorum, & piorum quorumcumque, etiam S. Auguſtini, S. Benedicti, Cluniacen. Ciſtercien. Præmonſtraten. ac Prædicatorum, Minorum, Carmelitarum, aliorumque quorumcumque Ordinum, & Militiarum, etiam Hoſpitalis Hieroſolymitani, Prælatis, Abbatibus, Prioribus, Præceptoribus, Præpoſitis, Miniſtris, Cuſtodibus, Guardianis, Conuentibus, Monachis, & Canonicis, necnon Parochialium Eccleſiarum Rectoribus, aliiſque quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis in regno & dominiis prædictis commorantibus, ſub excommunicationis, ac priuationis adminiſtrationum, & regiminum Monaſteriorum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, ac officiorum, Canonicatuumque, & præbendarum, Parochialium Eccleſiarum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumcumque quomodolibet qualificatorum, per eos quomodolibet obtentorum pœnis mandamus, quatenus infra quinque dies poſt omnes, & ſingulos terminos prædictos elapſos, de ipſis regno, & dominiis, dimiſſis tamen aliquibus presbyteris in Eccleſiis, quarum curam habuerint, pro adminiſtrando baptiſmate paruulis, & in pœnitentia decedentibus, ac aliis Sacramentis Eccleſiaſticis, quæ tempore interdicti miniſtrari permittuntur, exeant, & diſcedant, neque ad regnum, & dominia prædicta reuertantur, donec moniti, & excommunicati, aggrauati, reaggrauati, priuati, maledicti, & damnati prædicti monitionibus, & mandatis noſtris huiuſmodi obtemperauerint & meruerint à cenſuris huiuſmodi abſolutionis beneficium obtinere, ſeu interdictum in regno, & dominiis prædictis fuerit ſublatum.

Duceſque & alios monet ſub pœnis ſupradictis, vt Henr. cum & eius complices de Regno expellere & c. procurent.

§. 14. Præterea ſi præmiſſis non obſtantibus Henricus Rex, complices, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces prædicti in eorum pertinacia perſeuerauerint, nec conſcientiæ ſtimulus eos ad cor reduxerit, in eorum forte potentia, & armis confidentes, omnes & ſingulos Duces, Marchiones, Comites, & alios quoſcumque tam ſæculares, quam Eccleſiaſticos etiam forenſes, de facto dicto Henrico Regi obedientes, ſub eiuſdem excommunicationis, ac perditionis bonorum ſuorum (quæ, vt infra dicitur, ſimiliter capientium fiant) pœnis, requirimus, & monemus, quatenus omni mora, & excuſatione poſtpoſita, eos, & eorum ſingulos, ac ipſorum milites, & ſtipendiarios, tam equeſtres, quam pedeſtres, aliosque quoſcumque qui eis cum armis fauerint, de regno & dominiis prædictis, etiam vi armorum, ſi opus fuerit, expellant, ac quod Henricus Rex, & eius complices, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces mandatis noſtris non obtemperantes prædictis de Ciuitatibus, Terris, Caſtris, Villis, Oppidis, Fortalitiis, aut aliis locis regni, & dominij prædictorum, ſe non intromittant, procurent; eis ſub omnibus & ſingulis pœnis prædictis inhibentes, ne in fauorem Henrici, eiuſque complicum, fautorum, adhærentium, conſultorum, & ſequacium, aliorumque monitorum prædictorum mandatis noſtris non obtemperantium, arma cuiuſlibet generis offenſiua, vel defenſiua, machinas quoque bellicas, ſeu tormenta (artellarias nuncupata) ſumant, aut teneant, ſeu illis vtantur, aut armatos aliquos, præter conſuetam familiam parent, aut ab Henrico Rege complicibus, fautoribus, adhærentibus, conſultoribus, & ſequacibus, vel aliis in regis ipſius fauorem paratos, quomodolibet quauis occaſione vel cauſa, per ſe vel alium ſeu alios publice vel occulte, directe vel indirecte teneant, vel receperint, aut dicto Henrico Regi, ſeu illius complicibus, fautoribus adhærentibus, conſultoribus, & ſequacibus prædictis, conſilium, auxilium, vel quomodolibet ex quauis cauſa, vel quouis quæſito colore ſiue ingenio, publice vel occulte, directe vel indirecte, tacite vel expreſſe, per ſe vel alium ſeu alios præmiſſis, vel aliquo præmiſſorum præſtent, ſeu præſtari faciant quoquo modo.

Principum Chriſtianorũ confœderationes, & obligationes contractas cum Henrico nullas & inualidas declarat.

§. 15. Præterea ad dictum Henricum Regem facilius ad ſanitatem, & præfatæ Sedis obedientiam reducendum, omnes & ſingulos Chriſtianos Principes, quacumque etiam Imperiali & Regali dignitate fulgentes, per viſcera miſericordiæ Dei noſtri (cuius cauſa agitur) hortamur & in Domino requirimus, eis nihilominus, qui Imperatore & Rege inferiores fuerint, quos propter

excellen

excellentiam dignitatis à cenſuris excipimus, ſub excommunicationis pœna mandantes ne Henrico Regi eiuſque complicibus, fautoribus, adhærentibus, conſultoribus, & ſequacibus, vel eorum alicui per ſe vel alium ſeu alios, publice vel occulte, directe vel indirecte, tacite vel expreſſe, etiam ſub prætextu confœderationum aut obligationum quarumcumque etiam iuramento, aut quauis alia firmitate roboratarum, & ſæpius geminatarum, à quibus quidem obligationibus, & iuramentis omnibus, nos eos & eorum ſingulos eiſdem auctoritate & ſcientia, ac plenitudine per præſentes abſoluimus, ipſaſque confœderationes & obligationes tam factas, quam in poſterum faciendas, quas tamen (in quantum Henricus Rex & complices, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces prædicti circa præmiſſa, vel eorum aliquod ſe directe vel indirecte iuuare poſſent) ſub eadem pœna fieri prohibemus, nullius roboris vel momenti, nullaſque, irritas, caſſas, inanes, ac pro infectis habendas fore decernimus & declaramus, conſilium, auxilium, vel fauorem quomodolibet præſtent; quinimo ſi qui illis, aut eorum alicui ad præſens quomodolibet aſſiſtant, ab ipſis omnino, & cum effectu recedant. Quod ſi non fecerint poſtquam præſentes publicatæ & executioni demandatæ fuerint, & dicti termini lapſi fuerint, omnes & ſingulas Ciuitates, Terras, Oppida, Caſtra, Villas, & alia loca eis ſubiecta, ſimili Eccleſiaſtico interdicto ſupponimus; volentes ipſum interdictum donec ipſi principes à conſilio, auxilio, & fauore Henrico Regi & complicibus, fautoribus, adhærentibus, conſultoribus, & ſequacibus prædictis præſtando, deſtiterint, perdurare.

Principibus & aliis mandat, vt contra Henricum & complices arma capiat

§. 16. Inſuper tam principes prædictos, quam quoſcumque alios, etiam ad ſtipendia quorumcumque Chriſti fidelium militantes, & alias quaſcomque perſonas, tam per mare, quam per terras, armigeros habentes, ſimiliter hortamur, & requirimus, & nihilominus eis in virtute ſanctæ obedientiæ mandantes, quatenus contra Henricum Regem, complices, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces prædictos, dum in erroribus prædictis, ac aduerſus Sedem prædictam, rebellione permanſerint, armis inſurgant, eoſque & eorum ſingulos perſequantur, ac ad vnitatem Eccleſiæ, & obedientiã dictæ Sedis redire cogant, & compellant; & tam eos, quam ipſorum ſubditos, & vaſſallos, ac Ciuitatum, Terrarum, Caſtrorum, Oppidorum, Villarum, & locorum ſuorum incolas, & habitatores, aliaſque omnes & ſingulas perſonas ſupradictis mandatis noſtris, vt præfertur, non obtemperantes, & quæ præfatum Henricum Regem poſtquam cenſuras, & pœnas prædictas incurrerit, in dominum quomodolibet, etiam de facto recognouerint, vel ei quouis modo obtemperare præſumpſerint, aut qui eum, ac complices, fautores, adhærentes, conſultores, ſequaces, ac alios non obtemperantes prædictos, ex regno & dominiis prædictis, vt præfertur, expellere noluerint, vbicumque eos inuenerint, eorumque bona, mobilia & immobilia, mercantias, pecunias, nauigia, credita, res, & animalia, etiam extra territorium dicti Henrici Regis vbilibet conſiſtentia, capiant.

Infideles, & inobedientes capientium ſeruos, & eorumdem bona occupantium fieri decernit.

§. 17. Nos enim eis bona, mercantias, pecunias, nauigia, res, & animalia prædicta ſic capta, in proprios eorum vſus conuertendi, eiſdem auctoritate, ſcientia, & poteſtatis plenitudine, plenariam licentiam, facultatem, & auctoritatem concedimus, illa omnia ad eoſdem capientes plenarie pertinere, & ſpectare, & perſonas ea regno, & dominiis prædictis originem trahentes, ſeu in illis domicilium habentes, aut quomodolibet habitantes, mandatis noſtris prædictis non obtemperantes, vbicumque eos capi contigerit, capientium ſeruos fieri decernentes, præſenteſque literas quoad hoc ad omnes alios cuiuſcumque dignitatis, gradus, ſtatus, ordinis, vel conditionis fuerit, qui ipſi Henrico Regi, vel eius complicibus, fautoribus, adhærentibus, conſultoribus, & ſequacibus, aut aliis monitionibus, & mandatis noſtris huiuſmodi quoad commercium non obtemperantibus, vel eorum alicui victualia, arma, vel pecunias ſubminiſtrare, aut cum eis commercium habere, ſeu auxilium, conſilium, vel fauorem, per ſe vel alium, ſeu alios, publice vel occulte, directe vel indirecte, quouis modo contra tenorem præſentium præſtare præſumpſerint extendentes.

Prælatis & aliis mandat ſub pœnis de quibus hic, vt in eorum Eccleſiis Henricum & complices qui ſupradictas pœnas & cenſuras incurrerint, excommunicatos publice nuncient, & euitari faciant.

§. 18. Et vt præmiſſa facilius iis quos concernunt innoteſcant, vniuerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Patriarchalium Metropolitan. & aliarum Cathedralium, & Collegiatarum Eccleſiarum Prælatis, Capitulis, aliiſque perſonis Eccleſiaſticis ſæcularibus ac quorumuis Ordinum Regularibus, necnon omnibus, & ſingulis, etiam Mendicantium Ordinum profeſſoribus, exemptis, & non exemptis, vbilibet conſtitutis, per eaſdem præſentes ſub excommunicationis, & priuationis Eccleſiarum, Monaſteriorum, ac aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, graduum quoque & officiorum, necnon priuilegiorum, & indultorum quorumcumque etiam à Sede prædicta quomodolibet emanatorum pœnis ipſo facto incurrendis, præcipimus, & mandamus, quatenus ipſi, ac eorum ſinguli, ſi, & poſtquam vigore præſentium deſuper requiſiti fuerint, infra tres dies immediate ſequentes præfatum Henricum Regem, omneſque alios, & ſingulos, qui ſupradictas cenſuras, & pœnas incurrerint, in eorum Eccleſiis Dominicis, & aliis feſtiuis diebus, dum maior inibi populi multitudo ad diuina conuenerit, cum Crucis vexillo, pulſatis campanis, & accenſis, ac demum extinctis, & in terram proiectis, & conculcatis candelis, & aliis in ſimilibus ſeruari ſolitis ceremoniis ſeruatis, excommunicatos publice nuncient, & ab aliis nunciari, ac ab omnibus arctius euitari faciant, & mandent, necnon ſub ſupradictis cenſuris, & pœnis, præſentes literas, vel earum tranſumptum, ſub forma infraſcripta confectum, infra terminum trium dierum, poſtquam, vt præfertur, requiſiti fuerint, in Eccleſiis, Monaſteriis, Conuentibus, & aliis eorum locis, publicari, & affigi faciant.

Publicationẽ iſtius conſt. impedientib. eaſdem pœnas imponit.

§. 19. Volentes, omnes, & ſingulos cuiuſcumque ſtatus, gradus, conditionis, præeminentiæ, dignitatis, aut excellentiæ fuerint, qui quominus præſentes literæ, vel earum tranſumpta, copiæ, ſeu exemplaria, in ſuis ciuitatibus, terris, caſtris, oppidis, villis, & locis legi, & affigi, ac publicari poſſint, per ſe, vel alium, ſeu alios, publice, vel occulte, directe vel indirecte impediuerint, eaſdem cenſuras, & pœnas ipſo facto incurrere. Et cum fraus, & dolus nemini debeant patrocinari, ne quiſquam ex his, qui alieno regimini, & adminiſtrationi deputati ſunt, infra tempus ſui regiminis, ſeu adminiſtrationis prædictas ſententias, cenſuras, & pœnas ſuſtineat, quaſi poſt dictum tempus ſententiis, cenſuris & pœnis prædictis amplius ligatus non exiſtat, quemcumque qui dum in regimine, & adminiſtratione exiſtens, monitioni, & mandato noſtris, quoad præmiſſa, vel aliquid eorum obtemperare noluerit, etiam depoſito regimine, & adminiſtratione huiuſmodi, niſi paruerit, eiſdem cenſuris, & pœnis ſubiacere decernimus.

Publicari mandat hanc conſt. in locis hic expreſſis. Sed hæc forma immutata eſt vt hic in fine.

§. 20. Et ne Henricus Rex, eiuſque complices, & fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces, aliique quos præmiſſa concernunt, ignorantiam earumdem præſentium literarum, & in eis contentorum prætendere valeant, literas ipſas (in quibus omnes, & ſingulos, tam iuris, quam facti, etiam ſolemnitatum, & proceſſuum, citationumque omiſſarum defectus, etiam ſi tales ſint, de quibus ſpecialis, & expreſſa mentio facienda eſſet propter notorietatem facti, auctoritate, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ſupplemus) in Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Cancellariæ Apoſtolicæ de Vrbe, & in partibus in Collegiatæ B. Mariæ Burgen. Tornacen. & Parochialis de Dumkerxe Oppidorum Morinenſis Diœceſis, Eccleſiarum valuis affigi, & publicari mandamus, decernentes quod earumdem literarum publicatio ſic facta, Henricum Regem, eiuſque complices, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces, omneſque alios, & ſingulos, quos literę ipſæ quomodolibet concernunt, perinde eos arctent, ac ſi literæ ipſæ eis perſonaliter lectæ, & intimatæ fuiſſent, cum non ſit veriſimile, quod ea, quæ tam patenter fiunt, debeant apud eos incognita remanere.

Tranſumptis creditur.

§. 1. Ceterum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca, ad quæ neceſſarium eſſet deferri,

ſingula

volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod earum tranſumptis manu publici Notarij confectis, vel in Alma Vrbe impreſſis, ac ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, vbique eadem fides adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctionem pœnalem apponit. §. 22. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ monitionis, aggrauationis, reaggrauationis, declarationis, percuſſionis, ſuppoſitionis, inhabilitationis, abſolutionis, liberationis, requiſitionis, inhibitionis, hortationis, exceptionis, prohibitionis, conceſſionis, extenſionis, ſuppletionis, mandatorum, voluntatis, & decretorum, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. P. A 1. die 30. Aug. Datum Romæ apud ſanctum Marcum, Anno incarnationis Dom. 1535. 3. Kal. Sept. Pont. noſtri Anno 1.

Sequitur ſuſpenſio executionis dictæ bullæ, & tandem eius reuocatio, & executio

Edita An. D. 1538.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. CVm Redemptor noſter ideo illum qui ipſum negauerat, Petrum videlicet, vniuerſæ Eccleſiæ præficere voluerit, vt in ſua culpa diſceret aliis eſſe miſerendum, non immerito Romanus Pontifex, qui ipſius Petri in dignitate ſucceſſor exiſtit, debet etiam in officio exercendæ miſericordiæ ipſius eſſe ſucceſſor. Sed cum in eum dirigitur miſericordia, qui ex hoc fit inſolentior, & obſtinatior, aliosque ſecum trahit in perditionem, debet ipſe Romanus Pontifex poſtpoſita in eum miſericordia omnem ſeueritatem adhibere, quo membrum illud putridum ita à corpore ſeparetur, vt reliqua membra abſque metu contagionis ſalua remaneant, præſertim cum pluribus curis adhibitis, & multo tempore in hoc conſumpto morbum quotidie magis inualeſcere, ipſa experientia comprobat.

Refertur conſt. præcedens. §. 1. Alias cum nobis relatum fuiſſet, quod Henricus Angliæ Rex, præter ea quæ matrimonium de facto, & contra prohibitionem Eccleſiæ temerarie contractum, concernebant, quaſdam leges, ſeu generales conſtitutiones ſubditos ſuos ad hæreſim, & ſchiſma trahentes ediderat, & bonæ memoriæ Ioann. tt. Sancti Vitalis Presbyterum Cardinalem Roffen. publice, damnari, & capite puniri, ac alios quamplures Prælatos, necnon alias perſonas Eccleſiaſticas hæreſi, & ſchiſmati huiuſmodi adhærere nolentes carceribus mancipari fecerat; Nos licet illi qui talia nobis retulerant tales eſſent, vt nullo modo de veritate ſuorum dictorum ambigendum eſſet, cupientes tamen reſpectu ipſius Henrici Regis, quem antequam in has inſanias incideret, peculiari quadam caritate proſequebamur, prædicta falſa reperiri, de eis informationem vlteriorem habere procurauimus, & inuenientes clamorem ad nos delatum verum eſſe, ne noſtro officio deeſſemus, contra eum procedere decreuimus, iuxta formam quarumdam literarum noſtrarum, quarum tenor ſequitur. Et eſt talis &c.

Omittitur inſertio, quia bulla ipſa eſt quæ præcedit.

Subreſſeſſio per annos 3. §. 2. Dum autem poſtea ad dictarum literarum executionem deueniendum eſſe ſtatuiſſemus, cum nobis per nonnullos Principes, & alias inſignes perſonas perſuaderetur, vt ab executione huiuſmodi per aliquantum tempus ſuperſederemus, ſpe nobis data, quod interim ipſe Henricus Rex ad cor rediret, & reſipiſceret, Nos qui, vt hominum natura fert, facile credebamus, quod deſiderabamus, dictam executionem ſuſpendimus, ſperantes, vt ſpes nobis data erat) ex ipſa ſuſpenſione, correctionem, & reſipiſcentiam, non autem pertinaciam, & obſtinationem, ac maiorem delirationem, vt rei effectus edocuit, prouenturam.

Henricus magis improba & ſæua protertus. §. 3. Cum itaque reſipiſcentia, & correctio huiuſmodi quam tribus fere annis expectauimus, non ſolum poſtea ſequuta non ſit, ſed ipſe Henricus Rex quotidie magis ſe in ſua feritate, ac temeritate confirmans in noua etiam ſcelera proruperit, quippe cum non contentus viuorum Prælatorum, & ſacerdotum crudeliſſima trucidatione, etiam in mortuos, & eos quidem quos in ſanctorum numerum relatos, vniuerſalis Eccleſia pluribus ſæculis venerata eſt, feritatem exercere non expauit. *Hunc S. Thomam canonizauit Alex. III. ſup. conſt. 1. Reddet.* Diui enim Thomæ Cantuarien. Archiepiſcopi, cuius oſſa, quæ in dicto Regno Angliæ potiſſimum ob innumera ab omnipotenti Deo illic perpetrata miracula, ſumma cum veneratione in arca aurea in Ciuitate Cantuarien. ſeruabantur, poſtquam ipſum Diuum Thomam, ad maiorem religionis contemptum, in iudicium vocari, & tamquam contumacem damnari, ac proditorem declarari fecerat exhumari, & comburi, ac cineres in ventum ſpargi iuſſit, omnem plane cunctarum gentium crudelitatem ſuperans, cum ne in bello quidem hoſtes victores ſæuire in mortuorum cadauera ſoliti ſint, ad hæc omnia ea diuerſorum Regum, etiam Anglorum, & aliorum Principum liberalitate donaria, ipſi arcæ appenſa, quæ multa, & maximi pretij erant ſibi vſurpauit, nec putans ex hoc ſatis iniuriæ religioni intuliſſe, Monaſterium Diuo illi Auguſtino, à quo Chriſtianam fidem Angli acceperunt, in dicta Ciuitate dicatum, omnibus theſauris, qui etiam multi, & magni erant, ſpoliauit, & ſicut ſe in belluam tranſmutauit, ita etiam belluas quaſi ſocias ſuas honorare voluit, feras videlicet in dicto Monaſterio, expulſis Monachis, intromittendo, genus quidem ſceleris non modo Chriſti fidelibus, ſed etiam Turcis inauditum, & abominandum.

Iuſsio publicandi hanc bullam executione poſt inſor & ſuſpenſione. §. 4. Cum itaque morbus iſte à nullo quantumuis peritiſſimo medico alia cura ſanari poſſit, quam putridi membri abſciſſione, nec valeret cura huiuſmodi, abſque eo, quod nos apud Deum cauſam hanc noſtram efficiamus, vlterius retardari, ad dictarum literarum (quas ad hoc, vt Henricus Rex, eiuſque complices, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces, etiam ſuper exceſſibus per eum nouiſſime, vt præfertur, perpetratis, intra terminum eis, quoad alia, per alias noſtras literas prædictas reſpectiue præfixas, ſe excuſare, alias pœnas ipſis literis contentas incurrant, extendimus, & ampliamus) publicationem, & deinde, Deo duce, ad executionem procedere omnino ſtatuimus. Et quia à fide dignis accepimus, quod ſi ipſarum, & præſentium literarum publicatio Diepe Rothomagen. vel Boloniæ Ambianen. Diœc. Oppidis in Franciæ, aut Ciuitate Sancti Andreæ, ſeu in Oppido Caliſtren. Sancti Andreæ Diœc. in Scotiæ regnis, vel in Thuamen. & Attiſerten. Ciuitatibus, vel Diœc. dominij Iberniæ fiat, non ſolum tam facile, vt ſi in locis in dictis literis expreſſis fieret, ſed facilius ipſarum literarum tenor, ad Henrici, & aliorum, quos concernunt, præſertim Anglorum notitiam deueniret, Nos volentes in hoc opportune prouidere, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine prædictis decernimus, quod publicatio literarum ſuperius inſertarum, quarum inſertioni ſuperius factæ, ac ipſis originalibus quoad validitatem publicationis, ſeu executionis præſentiũ, fidẽ adhiberi volumus, in duobus ex locis præſentibus literis expreſſis, aliàs iuxta ſupra inſertarum, & præſentium literarum tenore facta, etiam ſi in locis extra Romanã Curiã in dictis præinſertis literis ſpecificatis, huiuſmodi publicatio nõ fiat, perinde Henricũ Regẽ, & alios, quos cõcernũt præſertim Anglos afficiat, ac ſi Hẽrico Regi & aliis prædict. præſertim Anglis perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Fides tranſumptis. §. 5. Quodque præſentium tranſumptis, iuxta modum in præinſertis literis expreſſum factis, tam in iudicio quam extra, eadem fides adhibeatur, quę originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Derogatoria contrariorum. §. 6. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis, quæ in dictis literis voluimus nõ obſtare, cæteriſq; cõtrariis quibuſcũq;

Sanctio pœnalis. §. 7. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtri decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, Apoſt. eius ſe nouerit incurſurum.

D. P. An. die 17. De. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1538. decimo ſexto Kal. Ianuarij, Pontificatus noſtri Anno quinto.

Approba

VIII. Approbatio, & publicatio abſolutionis Clementis VII. de Hæreticis, & Infidelibus Regni Portugalliæ, & Algarbiis ad fidem conuerſis. Et confirmatio indultorum eis conceſſorum, & extenſio eorumdem.

Ad hæc videri poterit infr. alia bull. Iuly III. inf. num. 6. Illius.

Data A. D. 1535.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Illius vices in terris gerentes qui non vult mortem tranſgreſſorum, ſed potius conuerſionem, tranſgreſſoribus, huiuſmodi ianuam pietatis, & miſericordiæ libenter aperimus.

Clem. VII. (cuius extit. inf. à tabes accepit hære ſes in partib. Portugalliæ, & Algarbiorum extare, & ideo contra eos in quiſitorem deputauit.

§. 1. Dudum ſiquidem, poſtquam per fel. record. Clementem Papam VII. prædeceſſorem noſtrum, accepto quod in pleriſque partibus Regni Portugalliæ, & dominiis chariſſimi in Chriſto filij noſtri Ioannis Portugalliæ, & Algarbiorum Regis illuſtris, nonnullis ex Hebraica perfidia ad Chriſti fidem conuerſi, Chriſtiani noui nuncupati, ad ritum Iudæorum, à quo diſceſſerant, redire, & alij qui Hebraicam ſectam numquam profeſſi erant, ſed Chriſtianis parentibus procreati, ritum eumdem obſeruare, & alij Lutheranam, & alias deprauatas hæreſes, & errores ſequi, ac ſortilegia hæreſim manifeſte ſapientia, inſtigatore humani generis inimico, committere non verebantur, in grauiſſimam Dei offenſam, & orthodoxæ fidei ſcandalum, dictus prædeceſſor dilectum filium Didacum de Silua Ordinis Fratrum Minimorum Sancti Franciſci de Paula profeſſorem, in ſuum, & Apoſtolicæ Sedis commiſſarium, ac ſuper præmiſſis Inquiſitorem in Regno, & dominiis prædictis, cum plena facultate contra de huiuſmodi criminibus reos, aut ſuſpectos inquirendi, eoſque carcerandi, puniendi, & corrigendi, per quaſdam conſtituerat, & deputauerat.

Poſtea eam facultatē ad beneplacitum ſuſpendit.

§. 2. Et deinde ex certis rationabilibus cauſis, prædictas, & quaſcumque alias literas ſuas, ac per illas eatenus eidem Didaco, & quibuſuis aliis etiam locorum Ordinariis ſuper præmiſſis conceſſas facultates, & commiſſiones per alias ad ſuum beneplacitum ſuſpenderat, ac venerabili Fratri Marco Epiſcopo Senogalien. noſtro, tunc ſuo, & dictæ Sedis apud dictum Regem Nuncio inter alia in mandatis dederat, vt Didaco, & Ordinariis prædictis, ac aliis Inquiſitoribus in partibus illis exiſtentibus, poſteriores literas prædictas intimaret, & ſuſpenſionem huiuſmodi inuiolabiliter obſeruari faceret.

Poſtea per alias eius literas (quæ hic nō habentur) conuertentes ſe ad fidem infra terminum hic expreſſum abſoluit, & pœnas condonauit & remiſit.

§. 3. Ac poſtmodum per eumdem prædeceſſorem, etiam accepto, quod nonnulli ex ſuſpectis de criminibus prædictis à quadraginta annis vel circa, ex Iudaiſmo, & Mahometica, & aliis ſectis quibus tunc obcæcati erant, ad fidem Chriſti, & illius ſacrum baptiſma ſuſcipiendum coacti fuerant, alij vero licet ſponte ſua conuerſi, ſeu de parentibus Chriſtianis procreati fuiſſent, tamen ob prædictorum indiſcreta commercia, vel alias diabolica inſtigatione perſuaſi, etiam in prædictis, & alias diuerſas hæreſes, & errores eodem inſtigante inimico lapſi fuerant, aliaque quam plurima crimina commiſerant, & in dies committebant, idem prædeceſſor, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, per alias ſuas ſub plumbo literas, omnes, & ſingulos vtriuſque ſexus, tam nuuiter conuerſos, quam alios quoſcumque de præmiſſis culpabiles, aut ſuſpectos ex dictis regnis, & dominiis oriundos, ac in eis degentes forenſes, & alienigenas vndecumque veniſſent, qui tempore publicationis ipſarum poſteriorum literarum per eumdem Marcum Epiſcopum, & Nuncium, vel ab eo deputandos, in ſingulis Ciuitatibus, & Diœceſibus regnorum, & dominiorum huiuſmodi faciendæ, in illis domicilium, vel habitationem habuiſſent, ac etiam illorum filius, nepotes, & deſcendentes, tam tunc præſentes, quam abſentes, ſeu qui ab eiſdem regnis, & dominiis alias receſſiſſent, etiamſi exules, & banniti forent, qui eidem Marco Epiſcopo, & Nuncio, vel alicui alteri ex ſacerdotibus, & confeſſoribus per ipſum Marcum Epiſcopum, & Nuncium ad id deputandis, præſentes videlicet in regnis, & dominiis prædictis infra tres à die eiuſdem publicationis, abſentes verò ab eis infra quatuor, ſeu plures aut pauciores, qui arbitrio dicti Marci Epiſcopi, & Nuncij viderentur eſſe neceſſarij, à die earumdem poſteriorum literarum per eos habendæ notitię cōputandos menſes, prædicta, & alia quæcumque, quotcūq; & qualiacumque ſua crimina, exceſſus, delicta, & peccata confeſſi forent ac quorum nomina, & cognomina in aliquo libro, vel memoriali per eoſdem confeſſores deſcripta forent, etiamſi illi Eccleſiaſtici ſæculares, aut quorumuis Ordinum regulares, Militiarum milites, ac in quibuſuis gradibus, dignitatibus, & ordinibus conſtituti, & tam illi quam alij laici, & vtriuſque ſexus perſonæ cuiuſuis ſtatus, & ordinis exiſterent, etiamſi illi eatenus, & in futurum dictis menſibus durantibus in regnis, & dominiis prædictis, vel extra illa tamquam hæretici ſententialiter condemnati, & vt tales ipſi, & illorum bona publicata aut pro talibus accuſati, inquiſiti, publice, vel occulte diffamati, & vt tales habiti reconciliati, & contra eos ſententiæ deſuper latæ, & executæ, vel illi propterea carcerati extitiſſent, ab omnibus, & ſingulis per eos eatenus perpetratis, etiam hæreſes, & ab eadem fide apoſtaſias, blaſphemias, & alios quoſcumque, etiam maximos errores ſapientibus, etiam quantumcumque grauibus, & qualificatis peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis, etiam ſub generali expreſſione de iure, vel alias non venientibus, & ſpecialem notam requirentibus, necnon excommunicationum ſuſpenſionum, interdictorum, & aliis Eccleſiaſticis, & temporalibus, corporalibus, etiam capitalibus ſententiis, cenſuris & pœnis à iure, vel ab homine, etiam à præfatis, & qui pro tempore forent, Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis huiuſmodi præmiſſorum, & alia occaſione, vel cauſa latis, & promulgatis, etiamſi in illis ab eiſdem quadraginta, & vlterioribus annis inſorduiſſent, ac illorum abſolutio eidem prædeceſſori, & pro tempore exiſtenti Romano Pontifici, & eidem Sedi, etiam iuxta illarum quæ in die Cœnæ Domini legi conſueuerant, & aliarum literarum, & proceſſuum Apoſtolicorum tenorem, & alias quomodolibet reſeruata exiſteret, quorum omnium qualitates, quantitates, & circumſtantias, etiam haberi voluit pro expreſſis, à prauitatis videlicet hæreticę huiuſmodi in vtroque foro ciuili, criminali, & contentioſo, conſcientiæ, & animæ penitus, & plenarie, à reliquis verò criminibus prauitatem huiuſmodi non ſapientibus in foro conſcientiæ dūtaxat, ex tunc prout ex ea die, & è contra, prævia quoad forum conſcientiæ, cordis contritione, & oris confeſſione, auctoritate Apoſtolica abſoluit; ac eoſdem carceratos, vel alias detentos, & exules etiam à carceribus, exiliis, & bannis, quibus occaſione criminum hæreſis, & apoſtaſię, ac blaſphemiæ huiuſmodi detenti, & condemnati exiſtebant, relaxauit, & liberauit, ac relaxari, & liberari mandauit. Et tam illis quam aliis alia occaſione, vel cauſa detentis, vel exulibus, donec ab eis à quibus detinebantur relaxarentur, & ab eis ad quos id ſpectaret, ſaluus conductus, & aliæ neceſſariæ ſecuritates eis concederētur, dicti menſes currere non inciperent, dummodo ipſi à die notitiæ poſteriorum literarum, in aliquam hæreſim cecidiſſe, vel in veteri errore perſtitiſſe non conuincerentur, conceſſit.

Illoſque & eorum ſucceſſores ad dignitates habilitauit, & indultū Chriſtianorū vti poſſe decreuit.

§. 4. Necnon, cum eis tam præſentibus, quam abſentibus, ac etiam cum clericis, & aliis ſęcularibus, & quorūuis Ordinum Regularibus, Eccleſiaſticis perſonis, etiam quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia Eccleſiaſtica ſæcularia, & quorumuis Ordinum regularia, etiamſi ſæcularia Canonicatus, & præbendas, dignitates etiam maiores poſt Pontificales, & principales, ac Conuentuales, perſonatus, adminiſtrationes, & officia etiam Curata, & electiua in Cathedralibus, etiā Metropolitanis, & Collegiatis Eccleſiis, regularia verò beneficia huiuſmodi Monaſteria, etiam dignitates Conuentuales, pręceptoriæ etiam curatæ, & electiuę, & alias cuiuſcumq; qualitatis eſſent obtinentibus, etiamſi Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, Magiſtrali, & alia quacumque dignitate præfulgerent, ſuper irregularitate per eos præmiſſorū hæreſis, & apoſtaſiæ, & blaſphemię criminum occaſione, vel cauſa, ac etiam quia ſic ligati Miſſas, & alia diuina officia forſan non tamen in contemptum clauium, cele-

braſſent,

braſſent, aut alias illis ſe immiſc[...]ent contracta, & cuio[...]is qui promoti non erant, vt ad omnes, etiam ſacros, & Presbyteratus ordines promoueri, & in illis, tam illi, quam qui tunc, etiam poſt dicta crimina perpetrata, & abſolutionem huiuſmodi promoti erant, etiam in altaris miniſterio miniſtrare, ac [b]eneficia Eccleſiaſtica, etiam, vt præmittitur, & alias qualitercumque qualificata, eis canonice conferenda recipere, illaque & alia per eos tunc obtenta retinere, ac etiam tam ipſi Eccleſiaſtici, & regulares, ac milites, quam laici, ac mulieres, eorumque filij nepotes, & deſcendentes, ad gradus, honores, ordines, officia, & alia aſſumi, illaque ſuſcipere, & exercere, ac illis, & alijs ſimilibus, & diſſimilibus iam ſuſceptis vti, necnon veſtes ſericeas, & panni cuiuſcumque, etiam rubei coloris, ac aurum, argentum, gemmas, & alia iocalia, necnon enſem, & arma eorum ſtatui condecentia deferre, ſuper equos, & mulas equitare, ac alijs omnibus, & ſingulis priuilegijs, exemptionibus, fauoribus, gratijs, immunitatibus, libertatibus, & conceſſionibus, quibus alij Chriſti fideles eorumque filij, & nepotes, ac ab eis deſcendentes vtebantur, potiebantur, & gaudebant, ac vti potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum, vti potiri, & gaudere libere, & licite valerent in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi ipſi, eorumque aui, proaui, parentes, & alij genitores veri Chriſtiani fuiſſent, & numquam à fide deuiaſſent, diſpenſauit, [i]iſque pariter indulſit. Necnon omnem inhabilitatis, & infamiæ maculam ſiue notam circa eos præmiſſorum occaſione, tam ex propria, quam illorum parentum, conſanguineorum, & affinium culpis, & ſententijs, eorumque executionibus, & alias quomodolibet inſurgentes, ab eis penitus, & omnino aboleuit.

Confiſcationes bonorum [...] proceſſus & ſententias contra eos latas deleuit.

§. 5. Ac confiſcationes bonorum ſiquæ eatenus factæ fuerant, quorum tamen poſſeſſio pro eodem Fiſco apprehenſa non fuerat, necnon proceſſus contra eos formatos, ſententiaſque latas, ac dictis menſibus durantibus formatas, & ferendas, necnon informationes, & alia quæcumque acta, & geſta, ordinaria, & extraordinaria, in iudicio, & extra contra eos eatenus facta, ac ex tunc prout ex ea die, & è contra, eiſdẽ menſibus durantibus facienda, quorum omniũ tenores, ſtatus, & merita ſimiliter haberi voluit pro expreſſis, caſſauit, irritauit, aboleuit, & annullauit, ac caſſata, irrita, deleta, & annullata fore decreuit, ipſaq; bona ſic confiſcata, & confiſcanda eis à quibus ablata fuerant ſi eidem Fiſco incorporata non eſſent, remiſit, donauit, & reſtituit, illoſque, & illarum priſtinum, & eum in quo ante præmiſſa, & tempore quo baptizati fuerant, erant, ſtatum reſtituit, repoſuit, & plenarie reintegrauit.

Habentes fidẽ à Confeſſoribus vel in eorũ libros annotatos ſecure eſſe declarauit.

§. 6. Necnon ſtatuit & ordinauit, quòd omnes, & ſinguli confeſſores prædicti quibuſuis eis durantibus menſibus ſupradictis, confeſſis etiam de dictis criminibus, non culpabilibus neque ſuſpectis in dicto libro deſcribendis, ſi id petiuſſent, pro illorum ſuper præmiſſis tutiori cautela aliquam cedulam, vel ſcripturam authenticam mano propria ſubſcriptam, vel ipſius Nuncij ſigillo munitam, in teſtimonium præmiſſorum gratis, & abſque alia exactione concedere poſſent, & deberent, qua perpetuis futuris temporibus per eos exhibita vel oſtenſa illam habentes, vel etiam abſque illa in dicto libro deſcripti, & annotati, tuti & ſecuri permanerent, & de prædictis criminibus hæreſim apoſtaſiam, & blaſphemiam ſapientibus, per ipſos culpabiles, vel ſuſpectos perpetratis vſque ad diem Datæ eiuſdem cedulæ, vel teſtimonij, ſeu in eodem libro annotationis, & deſcriptionis nullatenus inquiri poſſent; ac quod præmiſſorum occaſione ipſis deſcribendis, vel ſuas cedulas prædictas habituris, & illorum filijs, & deſcendentibus in nullo præiudicari, nec præiudicium afferri, nec reconciliati cenſeri, etiam ex eo quod dictorum delictorum, ſeu aliquorum ex eis veniam petiuſſent, vel ab eis abſ[ol]uti fuiſſent; nec etiamſi forſan in aliquem prædicto[rum] [...] em in poſterum reincidiſſent, vel alias quomo[dolib]e[t] deprehenſi extitiſſent, relapſi viderentur; neque [...] quod iudi[ci]um, etiam minimum contra eos oriri, al[le]gari, vel deduci poſſe in iudicio vel extra, indulgentia, remiſſio, & alia in damnum, iniuriam, [ve]l aliud incommodum illorum retorqueri nequirent

§. 7. Quodque ſi aliqui iam eſſent condemnati de criminibus hæreſis huiuſmodi, vel eorum crimina iam eſſent in iudicio omnibus notorie probata, ipſi ſecundum Eccleſiaſtica ſtatuta errores ſuos abiurare, illiſque publice renunciare deberent. Quibus abiuratis, & renunciatis idem Nuncius eius arbitrio pœnitentias eis iniungendas, vel iniunctas, non tamen in alias publicas ſed ſecretas pœnitentias commutare, ac reconciliatis, quibus aliqua publica pœnitentia per quoſcumque iudices, & Inquiſitores fuiſſet iniuncta, etiam illam veluti ipſi Inquiſitores etiam commutare potuiſſent, vel conſueuiſſent, in alia pietatis opera commutare, & cum illis diſpenſare valeret. Ac quod ſi ex ſupradictis condemnatis, vel inquiſitis accuſatis, aut reconciliatis, ſeu relapſis fuiſſent aliqui qui ſe contra iuſtitiam grauatos eſſe aſſererent, ac propterea cuperent vt iterum eorum cauſæ audirentur, liceret eis ad dictum Nuncium recurrere, & perſonaliter coram eo comparere, & ſe ipſos in eo ſtatu in quo tunc eſſe reperirentur, de integro defendere; ſic tamen quod ſi iterum in defenſione ſua ipſos ſuccumbere contingeret tunc tamquam ob cauſam delictorum huiuſmodi relapſi legitima pœna punirentur. cæteri vero [ſe]cretam pœnitentiam ſuſciperent, quæ loco legitimæ, & [c]anonicæ pœnæ quam pati debuiſſent, ipſius Nuncij a[r]bitrio ipſis imponeretur. Et nihilominus ij quæ relapſi non eſſent, dictis literis, & illarum effectu gauderent.

Condemnatum [...] grauati, ad Nuncium [...]

§. 8. Ac quod dicti condemnati, aut inquiſiti accuſati, vel reconciliati ſi iterum in hæreſis crimen relabi eis cõtingeret, pro relapſis puniri poſſent, habita tamen diligenti delibe[rati]one, quod ſi ex ipſis aliqui eſſent, qui ſe [...] ad fi[dem] [...] ſacramentum ſuſcipiendum per[...]cto eſſe docerent, illis non ita imputaretur culpæ, vt in poſterum relapſorum pœna tenerentur.

Relapſi debitu pœna puniantur.

§. 9. Quodque ij qui publice de crimine hæreſis diffamati non tamen conuicti, ſeu accuſati eſſent, quorum perfidia ex publica voce, & fama ad aures ipſius Nuncij perueniret, proprio iuramento, & duobus vel tribus teſtibus compurgatoribus fide dignis per eundem diffamatum eligendis ſeipſos ſecrete, & extraiudicialiter coram Nuncio, vel ab eo deputandis prædictis, ſeu eorum aliquo purgare, ſeu crimina huiuſmodi de quibus diffamati eſſent, ſua ſponte, & cum iuramento ſecrete, ac etiam extraiudicialiter coram eorum Nuncio, ſeu deputato aliquo in præſentia duorum teſtium, vel proprij ſacerdotis loco eorum abiurare poſſent.

Diffamatos coram Nuncio abiurare [...] ſe purgare poſſe mandauit.

§. 10. Qui omnes accuſati, inquiſiti, condemnati, reconciliati, & publice diffamati, modo, & forma præmiſſis, cæteri vero præmiſſa tantum confeſſione, & abſque aliqua publica pœnitentia eis iniungenda, plenariam, & totalem veniam, & alia ſupradicta conſequi, & obtinere, ipſeque Nuncius, & omnia & ſingula ſupradicta, & quæcumque alia quæ alij Inquiſitores, Commiſſarij quicumque per quaſcumque prædicti prædeceſſoris, & dictæ Sedis literas, ac etiam de iure, vel conſuetudine facere, gerere, & exercere poſſent, facere, gerere, & exercere libere, & licite valeant. Ac quod ſi aliqui ex prædictis omnibus, tam nouiter conuerſis, quam alijs, præſentibus, & abſentibus reperirentur, qui huiuſmodi gratiam modis præmiſſis durantibus dictis menſibus ſuſcipere nollent, lapſis eiſdem menſibus, gratijs per dictas poſteriores literas conceſſis, nullo modo gaudere poſſent. Qui tamen ad ſui excuſationem aliquid afferre vellent, benigne, & ſecundum Chriſtianam manſuetudinem audirentur, & eorum iura, & defenſiones ad eundem prædeceſſorem per dictum Nuncium ſub ſuo ſigillo clauſa mitterentur.

Contra nouiter conuerſos, & eorum filios, & deſcendentes [...]

§. 11. Quodque contra nouiter conuerſos, ac filios, & deſcendentes eorum, confeſſos, vel non confeſſos, quorum tamen excuſationes per Nuncium, aut deputatos præfatos, ſiue eorum aliquem receptæ, & ad dictum prædeceſſorem tranſmiſſæ, eſſent, in ne[g]otio inquiſitionis, vel viſitationis ordinariæ vel extraordinariæ ſuper criminibus prædictis iuxta formam lite[r]arum præd[icta]rum vſque ad annum à die ipſarum publicationis, etiam ſuperſederetur, quia interim dictus prædeceſſor, tam ſuper eodem negotio, quam etiam circa illorum futuram vitam opportune prouidere intendebat.

§.

Inhibuitque omnibus Prælatis ne de cætero moleſtarent eos qui gratias ſuper delictis eorum obtinuerant.

§. 12. Diſtrictius inhibens omnibus, & ſingulis etiam Iudicibus, Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, ac Prælatis, Inquiſitoribus, Ordinariis, ſeu Delegatis quacumque auctoritate, poteſtate, & dignitate, etiam Pontificali, Archiepiſcopali, Primatiali, & Patriarchali, ac ſtatu, gradu, conditione, & præeminentia, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, ac tali qualitate de qua expreſſa mentio fieri deberet pollentibus, à præfato prædeceſſore, ſeu Sede prædicta, etiam ad inſtantiam eiuſdem Regis deputatis, ſub excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententiis, ac beneficiorum, & officiorum per eos obtentorum priuationis pœnis, ne aliquos de præmiſſis hæreſis, apoſtaſia, blaſphemia culpabiles, aut ſuſpectos, qui gratiis prædictis iuxta poſteriorum ſub plumbo literarum tenorem gaudere deberent, ſi quos ſub aliqua cuſtodia vel carceribus tenerent, aut in exilium miſiſſent, amplius detinerent, aut contra eos ad vlteriora procederent, immo captos relaxarent, & exules ad patriam ſecure redire permitterent, & in eorum ſtatu in quo erant ante accuſationes, condemnationes, carcerationes, exilia, & bannimenta huiuſmodi exiſtebant, reponerent; accuſatoribus vero, denunciatoribus teſtibus Inquiſitoribus, Iudicibus, promotoribus, & aliis quibuſuis ſub ſimilibus cenſuris, & pœnis, ne contra ſupradictos, etiam non culpabiles nec ſuſpectos præmiſſorum occaſione ſe intromittere, neque aliquos ad teſtificandum, vel accuſandum, ſeu denunciandum inducere, vel alias illos ſuper præmiſſis, vel illorum occaſione moleſtare quoquo modo præſumerent.

Et contrauenientibus pœnas hic expreſſas impoſuit.

§. 13. Ac decernens, omnes, & ſingulos in præmiſſis inobedientes, vel contrauenturos eaſdem ſententias, cenſuras, & pœnas eo ipſo incurrere, & beneficia per eos tunc obtenta eo ipſo vacare, & ab ipſo prædeceſſore, ac quibuſuis illorum ordinariis collatoribus impetrari, & conferri poſſe, ipſaſque impetrationes, & collationes, ac alias diſpoſitiones, alias legitime factas valere, plenamque roboris firmitatem obtinere; ac eaſdem poſteriores literas de ſubreptionis vitio, ſeu intentionis defectu notari, vel impugnari non poſſe, nec ſub quibuſuis reuocationibus, modificationibus, limitationibus, & ſuſpenſionibus quarumcumque ſimilium vel diſſimilium literarum, ac etiam per eumdem prædeceſſorem, & Sedem præfatam factis, & faciendis nullatenus comprehenſas, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe, & quoties reuocatæ, vel limitatæ eſſent, toties in priſtinum, & eum in quo tunc exiſtebant ſtatum reſtitutas, & reintegratas exiſtere. Necnon illarum tranſumptis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo eiuſdem Nuncij munitis eamdem prorſus, tam in iudicio quam extra illud fidem adhiberi debere, quæ ipſis poſterioribus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Decretumque irritans addidit.

§. 14. Sicque in præmiſſis omnibus per præfatos, & quoſcumque alios Inquiſitores, & Iudices etiam S.R.E. Cardinales in quacumque inſtantia, ſiue in iudicio coram eis etiam nunc, & in futurum penden. iudicari, ſententiari, & definiri debere, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, ſententiandi, & definiendi facultate. Ac irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, etiam per ipſum prædeceſſorem, ſcienter vel ignoranter contingeret attentari.

Executoremque eius conſtituit Nuncium deputatum.

§. 15. Mandans præfato Nuncio, vt, per ſe vel alium, ſeu alios poſteriores literas huiuſmodi, & in eis contenta quæcumque, vbi & quando, ac quoties opus eſſet ſolemniter publicans, ac in præmiſſis efficaciter aſſiſtens, faceret eaſdem poſteriores literas, & in eis contenta quæcumque, vbi, & quando, ac quoties opus eſſet firmiter obſeruari, ac ſingulos quos prædictæ poſteriores litteræ concernebant, illis pacifice gaudere. Nec permitteret eos deſuper per Inquiſitores, & Iudices præfatos, ſeu quoſcumque alios quomodolibet impediri, moleſtari, vel perturbari, ac contradictores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, & alia opportuna iuris remedia appellatione poſtpoſita compeſceret; inuocato etiam ad hoc ſi opus fuiſſet auxilio brachij ſæcularis.

Ioannemque Portugalliæ, & Algarbiorum Regē rogauit, vt eidē Nuncio aſſiſteret ac faueret quibuſcumque non obſtant.

§. 16. Ioannem vero Regem præfatum rogans, & hortans in Domino, vt pro ſua in hanc ſanctam Sedem deuotione, & obſeruantia, ipſi Marco Nuncio ſuis auctoritate, & fauore aſſiſtens, non permitteret ipſum Marcum Nuncium circa præmiſſorum executionem, aut illos qui ſub eiſdem poſterioribus literis comprehendebantur, quo minus iuxta ipſarum literarum tenorem gaudere poſſent, quomodolibet turbari, aut impediri. Non obſtantibus præmiſſis, ac piæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum ſuorum, ac aliis Apoſtolicis, necnon generalibus, ac Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, etiam ab eiſdem prædeceſſoribus, etiam pluries emanatis, legibus Imperialibus, necnon etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, officij Inquiſitionis, & Eccleſiarum ac regnorum, & dominiorum prædictorum, illorumque Ciuitatum, & locorum, etiam municipalibus ſtatutis, & conſuetudinibus; priuilegiis quoque, indultis, etiam in corpore iuris clauſulis, ac etiam in forma breuis literis, etiam per dictos prædeceſſores, & Sedem huiuſmodi, etiam Inquiſitoribus prædictis, etiam ad inſtantiam eiuſdem Ioannis, & aliorum quorumcumque Regum, & Reginarum, aut etiam Motu proprio, & de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio, etiam Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ac cum quibuſuis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis conceſſis, & innouatis, etiamſi in eis caueretur expreſſe, quod illa nullatenus, aut non niſi ſub certis inibi expreſſis modis, & formis derogari poſſet; quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda eſſet, tenores, ac ſi de verbo ad verbum, ac forma in illis tradita obſeruata inſerti eſſent, pro ſufficienter expreſſis habens, illis alias in ſuo robore permanſuris, ea vice dumtaxat, Motu ſimili ſpecialiter, & expreſſe derogauit, contrariis quibuſcumque, ſeu ſi Inquiſitoribus, & Iudicibus prædictis, vel quibuſuis aliis, communiter vel diuiſim ab eadem eſſet Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſent per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Poſtea per alias literas (quas hic non habet) conſtitutionem ſuā publicari prohibuit.

§. 17. Et deinde poſteriores literas prædictas non alia ratione niſi vt præfato Regi qui multa ad Chriſti gloriam pertinentia ſuper huiuſmodi abſolutionis conceſſione eidem prædeceſſori per ſpecialem eius Oratorem ſignificare velle præmonuerat, ſatisfaceret, edi, & per dictum Marcum Epiſcopum, & Nuncium publicari per alias in forma breuis literas prohibuit. Ac poſtmodum tam dilecto filio Henrico de Meneſes eiuſdem Regis Nuncio ad ipſum prædeceſſorem ob hanc cauſam ſpecialiter deſtinato, quam venerabili Fratri Martino Archiepiſcopo Funchallen. ſuo apud eumdem prædeceſſorem Oratore auditis, ac omnibus, & ſingulis quæ per eos aduerſus prædictæ abſolutionis conceſſionem acta, & in ſcriptis data fuerant, mature conſideratis, ſufficientique ad omnia ex vrbanitate dato reſponſo, & quid ad ea per eumdem Regem replicaretur, per quatuor menſes, & plus eo expectato, per alias in forma breuis literas ſtatuit, declarauit, & voluit; quod literæ abſolutionis huiuſmodi, in omnibus, & per omnia eam vim, & auctoritatem haberent, ac ſi in Regno prædicto iuxta illarum tenorem publicatæ fuiſſent. Addens quod ſi per eumdem Regem, ac per eius Miniſtros, aut populum effectum foret, vt prædicti noui Chriſtiani ſecure non poſſent ea adimplere, quæ dictus prædeceſſor in prædictis abſolutionis literis adimplenda eſſe mandauerat, vt prædictam abſolutionem conſequi valerent, ipſi nihilominus, in eis quæ ad poteſtatem ipſius prædeceſſoris temporalem pertinebant, quoad forum contentioſum abſoluti, & liberi eſſe cenſerentur, ac nullo modo ratione prædictorum delictorum ex tunc per viam inquiſitionis ſeu viſitationis, ordinarie vel extraordinarie moleſtari, vel inquietari valerent.

Et demde illam publicari, & exequi mandauit.

§. 18. Mandamus eidem Marco Epiſcopo, & Nuncio, quem ad id ſpecialiter executorem conſtituerat, quod eius, & dictæ Sedis nomine illius declarationem, & voluntatem huiuſmodi ſub eiſdem commnationibus, & cenſuris exequi faceret, quæ in prædictis veniæ literis ſub plumbo datis continebantur, Non obſtantibus dictis, tam ſub plumbo quam in forma breuis emanatis literis, quibus illorum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habens ipſe Clemens prædeceſſor derogauit, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Hic autem Pont. ex cauſis inc expreſſis in eaſdem mandauit in executione ac illa continentur Clem. VII.

§. 19. Poſtmodum autem cum dicti Martinus Archiepiſcopus, & Henricus etiam apud nos oratores nobis expoſuiſſent, quod licet præfatus Rex reſponſiones ſuas ad cauſas prædictas miſiſſet, putaretque per eas conſtare ad abſolutionem prædictam ſub forma præfata, etiam cauſis quæ dictum prædeceſſorem ad id induxerant non obſtantibus, procedi non debuiſſet tamen quia præfatus prædeceſſor, cui cum infirmitate grauaretur, ipſi Martinus Archiepiſcopus, & Henricus oratores, ipſius reſponſiones, quæ tempore dictæ infirmitatis ad eorum manus peruenerant, tradere non potuerant, neſciens reſponſiones prædictas delatas eſſe, ac putans ipſum Regem, ex eo forſan quod cauſæ prædictæ ad eum miſſæ ita validæ viderentur, vt congrue ad eas reſponderi non poſſet, ipſas reſponſiones tanquam non vrgentes miſſas non eſſe, præmiſſa in vltimo datis literis contenta ſtatuerat, & ordinauerat. Quodque nos reſponſiones ipſas debite attendere, & conſiderare, ac maturare in hoc negotio, ex quo dictorum regnorum quies non parum pendebat, prouidere vellemus, apud nos nomine ipſius Regis inſtitiſſent, nos reſponſiones prædictas per ipſos Oratores nobis traditas nonnullis viris, doctrina, integritate, grauitate, experientia decoratis examinandas tradidimus, ea intentione, vt habita illorum relatione, in hoc negotio, prout ad noſtrum ſpectabat officium, prouideremus, præfato Marco Epiſcopo, & Nuncio ne etiam vigore prædictorum, & quarumcumque aliarum literarum à præfato prædeceſſore emanatarum: ac vniuerſis, & ſingulis de hæreſi, & à fide apoſtaſia culpabilibus, ſeu ſuſpectis, ne modo aliquo literas abſolutionis publicare, aut ſi publicatæ forent eis vti, Inquiſitoribus autem prædictis, ne vigore literarum per ipſum prædeceſſorem ſuperiorum deputatione, vt præfertur conceſſarum, Ordinariis vero ne facultatis eis, de iure vel conſuetudine conceſſæ vigore aliquem ex dictis de hæreſi, & apoſtaſia culpabilibus, & ſuſpectis occaſione criminum per eos commiſſorum modo aliquo moleſtare, auderent, vel præſumerent, donec aliud per nos deſuper ordinatum foret. Per quaſdam interim inhibentes, voluimus quoque, vt ſi qui ob crimina huiuſmodi carceribus mancipati inuenirentur, niſi relapſi forent, data idonea cautione de ipſos carcere quoties per eos ad quos ſpectabat deſuper requiſiti forent intrando, & ſi eorum bona in manibus fiſci deueniſſent, aut ad eius inſtantiam ſequeſtrata eſſent, abſque alia cautione ex præfatis carceribus relaxarentur.

Sed tandem per eum literas, quas hic non habes, ſuperſeſſoriam reuocat: & ad illarum exſt. executionem pro eas mandauit.

§. 20. Et demum cum prædicti viri, diſcuſſis, & maturè conſideratis per eos rationibus huiuſmodi, & aliis quæ conſideranda erant, literis abſolutionis per dictum prædeceſſorem, vt præfertur, conceſſas executioni debitæ demandandas eſſe nobis retuliſſet, nos præfato Marco Epiſcopo, & Nuncio per alias noſtras etiam in forma breuis literas dedimus in mandatis, quatenus ad executionem dictarum abſolutionis literarum iuxta illarum tenorem in omnibus, & per omnia perinde ac ſi earum executionem per dictas literas non ſuſpendiſſemus, & vt ſupradictum eſt, non inhibuiſſemus, procederet, prout in eiſdem literis, quarum omnium tenores hic pro ſufficienter expreſſis haberi volumus plenius continetur.

Modo autem eadem confirmat, & innouat.

§. 21. Cum autem ſicut accepimus literæ abſolutionis huiuſmodi, ſi illa forma quoad nonulla in ipſis literis contenta ſeruetur, de facili abſque ſcandalo executioni demandari non poſſent præſertim cum pro nonnullis ſedem Apoſtolicam concernentibus cauſis dictum Marcum Epiſcopum, & Nuncium qui ſuper præmiſſis executor, vt præfertur deputatus fuit, breui ad nos vocare intendamus, Nos ex præmiſſis, & aliis cauſis animum noſtrum mouentibus literas ipſas ſuum prout conuenit, ad obuiandum periculis, effectum ſortiri volentes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine volumus, & decernimus, quod literæ veniæ prædictæ, quæ vt accepimus, iam diu Ordinariis regni, & dominii prædictorum, vel eorum officialibus pro maiori parte intimatæ fuerunt, quoad abſolutionem & omnia alia in eis contenta eam vim & auctoritatem habeant perinde ac ſi in regno, & dominiis prædictis iuxta ipſarum literarum formam, in omnibus, & per omnia publicatæ, & noui chriſtiani ab eiſdem deſcendentes, omneſque alii ab Hebræis originem quomodolibet trahentes in præfatis literis comprehenſi de hæreſis, & aliis prædictis criminibus culpabiles, & ſuſpecti, in regnis, & dominiis præfatis, vel extra illa tanquam hæretici inquiſiti accuſati, publice vel occulte diffamati, etiamſi eorum crimina in iudicio notorie probata fuiſſent, & tanquam hæretici ſententialiter condemnati, & vt tales ipſi habiti, conuicti, reconciliati, & eorum bona publicata, & contra eos ſententiæ deſuper latæ, & executæ, & pœnæ publicæ iniunctæ, vel illi propterea carcerati confeſſiones, abiurationes, renunciationes, purgationes, pœnitentias iniunctas, & iuxta dictarum literarum formam iniungendas, omniaque alia in dictis literis contenta adimpleuiſſent, & per eos realiter adimpleta, & cum effectu completa fuiſſent. Decernentes quod in foro temporali, ciuili, & criminali, etiam contentioſo, de omnibus, & ſingulis criminibus per dictas literas veniæ, eis vt præmittitur, remiſſis, etiam hactenus quomodolibet per eos, qui tempore Datæ dictarum literarum ſub plumbo in regno, & dominiis prædictis morabantur, & alios ab Hebræis deſcendentes in dictis literis veniæ comprehenſos perpetratis, plenarie abſoluti, & liberati ſint, & intelligantur, prout nos etiam eos Motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus plenarie abſoluimus, & liberamus.

Illorum accipias ut hic.

§. 22. Volentes quod quoad forum fori ad aliquam confeſſionem, abiurationem, renunciationem, purgationem, pœnitentiam, aliorumque in dictis literis contentorum executionem, paſſionem, & diligentiam non teneantur, tam quoad hæreſis, apoſtaſiæ, blaſphemiæ, & alia prædicta crimina, quam in foro conſcientiæ, dumtaxat quo ad ea, & omnia alia delicta, & exceſſus prauitatem huiuſmodi non ſapientia, quæcumq; quotcumque, & qualiacumque fuerint, dummodo eorum errata, & exceſſus alicui per eos eligendo confeſſori ſacramentaliter corde contriti, & ore confeſſi fuerint, abſque aliqua publica pœnitentia eis iniungenda, in omnibus, & per omnia ſuffragari volumus. Decernentes quod ob confeſſionem, & contritionem prædictas, quomodolibet omiſſas nullo pacto temporaliter, & in foro contentioſo, & ciuili quominus plenarium præmiſſorum effectum libere conſequantur, impediri, moleſtari, ſeu perturbari poſſint, ac per eos eligendis confeſſoribus ipſos, & eorum ſingulos a præmiſſis abſoluendi plenariam, & generaliſſimam poteſtatem, & facultatem concedimus, & impartimur. Necnon eoſdem carceratos, vel alias detentos, & exules etiam à carceribus, exiliis, & bannis quibus occaſione criminum hæreſis, & apoſtaſiæ, ac blaſphemiæ huiuſmodi detenti, & condemnati exiſtunt, relaxamus, & liberamus, ac relaxari, & liberari mandamus.

Indultis omnium exemptionum quibus Christiani vtuntur, gaudere ipſos declarat.

§. 23. Ac omnibus & ſingulis aliis priuilegiis, exemptionibus, fauoribus, gratiis, immunitatibus, libertatibus, & conceſſionibus in dictis literis veniæ contentis, & quibus alii Chriſti fideles, eorumque filii, & nepotes, ac ab eis deſcendentes vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum, vti potiri, & gaudere, libere, & licite valeant, in omnibus, & per omnia perinde ac ſi ipſi, eorumque aui proaui, parentes, & alii genitores veri Chriſtiani fuiſſent, & nunquam fide Catholica deuiaſſent, de ſpecialis dono gratiæ pleniſſime diſpenſamus, eiſque pariter indulgemus; omnemque inhabilitatis, & infamiæ maculam ſiue notam circa eos præmiſſorum occaſione, tam ex propriis, quam illorum parentum, conſanguineorum, & affinium culpis, & ſententiis, earumque executionibus, & aliis quomodolibet inſurgentes, ac eis penitus, & omnino abolemus. Ac confiſcationes bonorum ſi quæ hactenus etiam poſt dictas literas veniæ in dictis regnis,

&

& dominiis factæ fuerint, quorum tamen poſſeſſio pro Fiſco ante datam literarum veniæ ſub plumbo per eumdem Clementem prædeceſſorem noſtrum conceſſarum apprehenſa non fuerit. Necnon proceſſus contra illos, & illorum ſingulos formatos, ſententiaſque latas, necnon informationes, & alia quæcumque acta, & geſta, ordinaria, & extraordinaria, in iudicio, & extra contra eos hactenus ſimiliter etiam poſt dictas literas facta, quorum omnium tenores, ſtatus, & merita, etiam præſentibus haberi volumus pro latiſſime expreſſis caſſamus, irritamus, delemus, & annullamus, ac caſſata, irrita, deleta, & annullata fore decernimus, ipſaque bona ſic confiſcata eis à quibus ablata fuerint, & eis mortuis eorum hæredibus, & ſucceſſoribus, ſi eidem fiſco, vt præmittitur, incorporata non ſint, pleniſſime remittimus, donamus, & reſtituimus, eoſque, & illa in priſtinum, & eum in quo ante præmiſſa, & tempore quo baptizati fuerant, erant, ſtatum reſtituimus, reponimus, & plenarie reintegramus.

Proceſſus, & ſententias cõtra eos latas annullat, & in priſtinum ſtatum reponit.

§. 24. Et inſuper auctoritate, & tenore ſupradictis ſtatuimus, & ordinamus, volumus, & mandamus, quod prædicti liberi, & plenarie abſoluti, tuti, & ſecuri remaneant, & de hæreſim, & apoſtaſiam, ac blaſphemiam ſapientibus, ac aliis criminibus, & exceſſibus ſupradictis per ipſos vſque ad diem datæ præſentium, quomodolibet perpetratis nullatenus inquiri, accuſari, vel moleſtari poſſint, ac quod præmiſſorum occaſione ipſis, vel illorum filiis, & deſcendentibus in nullo præiudicari, vel præiudicium afferri, nec reconciliati cenſeri, etiam ex eo quod dictorum delictorum, ſeu aliquorum ex eis veniam petierint, vel ab eis abſoluti fuerint, nec etiam ſi forſan in aliquem prædictorum errorum in poſterum reinciderint, vel alias quomodolibet deprehenſi extiterint, relapſi videantur, neque aliquod ex præteritis indicium, etiam minimum contra eos oriri, allegari, vel deduci poſſe, in iudicio vel extra, indulgentia, remiſſio, & alia in damnum, iniuriam, vel alium incommodum illorum retorqueri nequeant.

Contrauenientibus pœnas hic deſcriptas imponit.

§. 25. Diſtrictius inhibentes omnibus, & ſingulis etiam Iudicibus Eccleſiaſticis, vel ſæcularibus, ac Prælatis, Inquiſitoribus, Ordinariis, ſeù Delegatis quacumque auctoritate, poteſtate, & dignitate, etiam Pontificali, Archiepiſcopali, Primatiali, & Patriarchali, ac ſtatu, gradu, conditione, & præeminentia, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, & tali qualitate de qua expreſſa mentio fieri debere pollentibus, etiam à nobis ſeu Sede prædicta, etiam ad inſtantiam eiuſdem Regis deputatis, & pro tempore deputandis ſub excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententiis, & beneficiorum, ac officiorum per eos obtentorum priuationis pœnis eo ipſo niſi paruerint incurrendis, ne aliquos de hæreſi, apoſtaſia, aut blaſphemia, & aliis præmiſſis culpabiles, aut ſuſpectos, qui gratiis prædictis iuxta præſentium tenorem gaudere debent, ſi quod ſub aliqua cuſtodia, vel carceribus teneant, aut in exilia emiſerint, amplius detineant, aut contra eos ad vlteriora procedant, imo captos relaxent, & exules ad patriam redire permittant, & in eorum ſtatu in quo fuerunt, & ante accuſationes, condemnationes, carcerationes, exilia, & bannimenta huiuſmodi exiſtebant, reponant, accuſatoribus verò denunciatoribus, teſtibus, Inquiſitoribus, Iudicibus, promotoribus, & aliis quibuſuis ſub ſimilibus cenſuris, & pœnis, ne contra ſupradictos delictorum hæreſim, à fide apoſtaſiam, ac blaſphemiam ſapientium hactenus commiſſorum occaſione ſe intromittere nec aliquos ad teſtificandum, vel accuſandum, ſeu denunciandum inducere vel alias illos ſuper præmiſſis, vel illorum occaſione moleſtare quoquomodo præſumant. Ac decernentes, omnes, & ſingulos in præmiſſis inobedientes, vel contrauenientes eaſdem ſententias cenſuras, & pœnas eo ipſo incurrere, & beneficia, per eos vacare, & à nobis, & quibuſuis illorum ordinariis collatoribus impetrari, & conferri poſſe, ipſaſque impetrationes, & collationes, ac alias diſpoſitiones alias legitime factas valere, plenamque roboris firmitatem obtinere, ac eaſdem præſentes literas de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, ſeu intentionis noſtræ defectu notari, vel impugnari non poſſe, nec ſub quibuſuis reuocationibus, modificationibus, limitationibus, & ſuſpenſionibus quarumcumque ſimilium, vel diſſimilium literarum, ac etiam per nos, & Sedem eamdem factis, & faciendis nullatenus comprehenſas, ſed ab illis ſemper exceptas eſſe, & quoties reuocatæ vel limitatæ fuerint, toties in priſtinum, & eum in quo ad præſens exiſtunt ſtatum reſtitutas, & reintegratas exiſtere. Necnon illarum tranſumptis manu Notarij publici ſubſcriptis, eamdem prorſus, tam in iudicio quam extra illud fidem adhiberi debere, quæ ipſis præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Sicque in præmiſſis omnibus per præfatos, & quoſcumque alios Inquiſitores, & Iudices, etiam S.R.E. Cardinales in quacumque inſtantia ſine iudicio coram eis etiam nunc, & in futurum pendente, iudicari, ſententiari, & definiri debere, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, ſententiandi, & definiendi facultate, & irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Executores iſtius conſt. deputat.

§. 26. Quocirca venerabilibus fratribus noſtris Tranen. & Vlixbonen. Archiepiſcopis, ac Epiſcopo Ferrarien. per hæc ſcripta mandamus, quatenus ipſi vel duo aut vnus eorum per ſe vel alium ſeu alios eaſdem præſentes pro maiori prædictorum notitia, & in eis contenta quæcumque vbi & quando, ac quoties opus fuerit, etiam in Romana Curia, ac eius locis ſolitis, & conſuetis publicantes, & in præmiſſis efficaciter aſſiſtentes, faciant præſentes, & in eis contenta quæcumque vbi, & quando, ac quoties opus fuerit firmiter obſeruari, ac ſingulos quos ipſæ præſentes concernunt illis pacifice gaudere. Necnon quibuſcumque habentibus intereſſe inſtrumentum intimationis huiuſmodi cum inſertione earumdem præſentium omnium contradictione, & excuſatione ceſſante tradant, & concedant, ſeu tradi, & concedi faciant. Non permittentes eos deſuper per Inquiſitores, & Iudices præfatos, ſeu quoſcumque alios quomodolibet impediri, moleſtari, vel perturbari. Contradictores quoſlibet, & rebelles per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, & alia iuris opportuna remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc ſi opus, fuerit auxilio brachij ſæcularis. Ne autem ſuper anni in quo futuræ vitæ dictorum nouorum Chriſtianorum modus iuxta voluntatem dicti Clementis prædeceſſoris dari debet, aliqua dubitatio oriatur, volumus, & dicta auctoritate decernimus ipſum annum à die Datæ præſentium incipere.

Clauſula derogatoria.

§. 27. Non obſtantibus præmiſſis, ac etiam fel. rec. Bonifacij VIII. & aliorum Rom. Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, & aliis Apoſtolicis, necnon in generalibus, ac prouincialibus, & ſynodalibus Cõciliis editis generalibus, vel ſpecialib. cõſtitutionibus, & ordinat. etiam ab eiſdẽ vel à nobis etiã pluries emanatis, legibus Imperialibus, necnon etiã iuramento, confirmatione Apoſt. vel quauis firmitate alia roboratis, officij inquiſitionis, & Eccleſiarum, ac regnorum, & dominiorũ prædictorũ, illorũq; dignitatum, & locorũ, etiã municipalib. ſtatutis, & cõſuetudinib. ſententiis, priuilegiis quoq; indultis, etiã in corpore iuris clauſis, ac etiã in forma breuis literis etiam per nos, & prædeceſſ. noſtros, & Sedẽ huiuſmodi, etiã Inquiſitoribus prędictis, etiam ad inſtantiam eiuſdem Ioannis, & aliorum quorumcumq; Regũ, & Reginarum, aut etiam Motu proprio, & de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio, etiam Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis conceſſis, approbatis, & innouatis, etiamſi in eis caueatur expreſſe, quod illis nullatenus, aut non niſi ſub certis inibi expreſſis modis, & formis derogari poſſit, quibus omnibus (etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis illorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, ac forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat harum ſerie, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine

prædictis ſpecialiter, & expreſſe derogamus (contrariis quibuſcumque. Seu ſi inquiſitoribus, & Iudicibus prædictis, vel quibuſuis aliis communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Declaratio. §. 28. Volumus autem quod carcerati, vel ſub cautionibus relaxati, qui de hæreſi, aut a fide apoſtaſia, ſeu blaſphemia hereſim ſapiente condemnati, aut conuicti fuerint, aut deſuper confeſſionem fecerunt, abiurationem ſuper hoc coram aliquo iuriſdictionem habente per eos eligendo publice facere omnino teneantur. Et abiuratione huiuſmodi facta, etiam abſque publica pœnitentia per eos facienda, iuxta formam prædictarum ſub plumbo confectarum literarum omnino relaxentur.

Dat. P. A. 1. die 12. Octob. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die duodecima Octobris, milleſimo quingenteſimo trigeſimoquinto, Pont. noſtri Anno primo.

Anno à Natiuitate Domini 1535. Indictione octaua, die verò ſecunda menſis Nouembris, Pont. Sanctiſſ. in Chriſto patris, & D.D.N. diuina prouidentia Pauli Papæ III. Anno primo, retroſcripta literæ in forma breuis in præſenti quinterno deſcripta affixæ & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, valuiſque Cancellariæ Apoſtolicæ, ac in valuit Principis Apoſt. de Vrbe, & in aliis locis publicis, & ſolitis, ac conſuetis Romanæ Curiæ vt moris eſt per me Simonem de Bellauilla Sanctiſſ. Domini noſtri prælibati Papæ Curſorem.

Aymo Gilleon Mag. Curſ.

IX. Cauſæ Ciuiles, intereſſe Fiſci Reuer. Cameræ Apoſtolicæ concernentes, in eadem Camera cognoſcantur, in omnibus inſtantiis.

Ampliatur hæc diſpoſitio à Pio IV. infra in conſtit. 35. Cum ſicut vbi notabo.

Edita An. D.

PAVLVS PAPA III.
Motu proprio, &c.

Cauſa huius conſtitut. NOn ſine animi moleſtia accepimus cauſas feudales, & alias quæ inter Fiſcum, & priuatum vertuntur, per diuerſa Tribunalia Almæ Vrbis, vigore commiſſionum ſpecialium, aut alias, non ſine magno Cameræ Apoſtolicæ, & illius auctoritatis, & iuriſdictionis præiudicio, paſſim audiri, & terminari, & quia cauſæ huiuſmodi de ſui natura in Camera Apoſtolica, & non alibi tractari, & definiri debent, volentes in præmiſſis opportunere prouidere, nonnullorum Rom. Pont. Prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærendo.

Auocatio cauſarum intereſſe ciuile Fiſci tangentium ab omnibus Iudicibus earumq; commiſſio in Camera. §. 1. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium, omnes & ſingulas cauſas feudales, & alias quaſcumque quæ inter Fiſcum, & priuatum in prima, vel vlteriori inſtantia, in Auditorio Rotæ, & coram Almæ Vrbis Gubernatore, & Auditore Cameræ, & Senatore, ac aliis Tribunalibus dictæ Vrbis, & aliquibus ex Clericis, ſeu Præſidentibus particulariter, & inſtructæ pendent; quomodocumque & qualitercumque in petitorio, vel poſſeſſorio, mero, vel mixto introductæ ſint, ad nos aduocantes, illas vna cum quibuſuis earum inciden. depen. emergen. annexis, & cõnexis, tam coniunctim, quam diuiſim penden. dilecto filio Camerario, & Præſidentibus, ac Clericis Cameræ Apoſtolicæ per eos more Camerali, & iuxta formam conceſſionum, indultorum, & priuilegiorum ipſius Cameræ in plena Camera audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committimus, & mandamus.

Cameræ facultas procedendi in eis dummodo à §. 2. Dantes eis plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem prædictis, & aliis quibuſuis inhiben. fuerit, in Rom. Curia, & extra eam, etiam ſub cenſuris, & pœnis, & quoad cauſas ſimiles in futurum extra Cameram committendas propria, & eorum auctoritate ſine alio noſtro mandato, vel ſignatura, inhiben. & in cauſis huiuſmodi, non obſtan. quibuſuis ſignaturis, & inhibition. hactenus factis, & in poſterum facien. niſi commiſſiones in futurum præſentandæ, manu noſtra cum præſentium de verbo ad verbum inſertione, & illarum derogatione ſignatæ fuerint, proceden. citan. declaran. aggrauan. reaggrauan. interdictumque ponen. auxiliumque brachij ſecularis inuocan. cæteraque alia facien. geren. & exequen. quæ in præmiſſis, ac circa ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna fuerint. *Papa non extra eam commiſ. ſig.*

Clauſula derogatoria. §. 3. Non obſtantibus præmiſſis, & conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, clauſulis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ac reformation. etiam iuramento &c. roboratis, priuilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis, quibus illorum tenores, cauſas, & effectus pro expreſſis, & inſertis haben. & exprimi ac de verbo ad verbum inſeri poſſe, decernen. latiſſime derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque, cum clauſulis opportunis & conſuetis.

Sola ſufficit ſignatura. §. 4. Volentes præſentium ſolam ſignaturam ſufficere, & vbique tam in iudicio quam extra fidem facere abſque alia literarum expeditione, ſeu quod literę in forma breuis ad perpetuam rei memoriam, cum maiori verb. & ampliori ſpecificatione omnium, & ſingulorum præmiſſorum, & circa ea neceſſariorum, latiſſime exten. adeo quod contraria quæcumque penitus, & omnino tollantur, & non obſtent. De mandato D.N. Papæ audiant præfati Reuerendiſſimi DD. Cardinalis Camerarius, Præſidentes, & Clerici Cameræ, citent, inhibeant, etiam ſub cenſuris procedant, & petitur & iuſtitiam faciant.

Placet Motu proprio. A. *Papa ſubſcr.*

X. Anathematizatio hæreticorum, & aliorum contrauenientium contentis in hac conſtitutione, quæ bulla in cœna Domini appellatur.

Alias de hac materia bullas, cum opportunis notis indicabo in conſt. 63. Paſtoralis. Pauli V.

PAVLVS EPISCOPVS, *Edita A. D. 1536.*
Seruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Excommunicatur, & anathematizantur iuxta antiquum morem Romanorum Pont. COnſueuerunt Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, ad retinendam puritatem religionis Chriſtianæ, & ipſius vnitatem, quæ in coniunctione membrorum, ad vnum caput, Chriſtum videlicet, eiuſque Vicarium principaliter conſiſtit, & ſanctorum fidelium ſocietatem ab offenſione ſeruandam, arma iuſtitiæ per miniſterium Apoſtolatus, in præſenti celebritate exercere. Nos igitur vetuſtum & ſolemnem hunc morem ſequentes.

Hæretici eorumque fautores, & libros legentes, &c. §. 1. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, auctoritate quoque Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra, omnes hæreticos, Gazaros, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Arnaldiſtas, Speroniſtas, Paſſagenos, Vuicleuiſtas, ſeu Huſſitas, Fraticellos, de opinione nuncupatos, necnon per fe. re. Leonem PP. X. Prædeceſſorem noſtrum ſuperioribus annis damnatam, impiam, & abominabilem Martini Lutheri, hæreſim ſequẽtes, ipſiq; Martino quominus puniri poſſit quomodolibet fauentes, & quoſlibet alios hæreticos quocumque nomine cenſeantur, ac omnes fautores, & receptatores, libroſque ipſius Martini; aut quorumuis aliorũ eiuſdem ſectæ ſine auctoritate noſtra, & Sedis Apoſtolicæ, quomodolibet legentes, aut in ſuis domibus tenentes, imprimentes, aut quomodolibet defendentes, ex quauis cauſa publice vel occulte, quouis ingenio, vel colore. Et generaliter quoſlibet defenſores eorumdem.

Piratæ & eorum fautores. §. 2. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes piratas, curſarios, latrunculos maritimos, & illos præcipue, qui mare noſtrum à Monte Argentario vſque ad Terracinam diſcurrere, & nauigantes in illo deprædari, mutilare, interficere, ac rebus, & bonis ſuis ſpoliare

præſum

præſumpſerunt hactenus, & præſumunt, ac omnes receptatores eorumdem, & eis auxilium dantes, conſilium, vel fauorem.

Pedagia noua imponentes, vel prohibita exigentes.

§. 3. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes qui in terris ſuis nous pedagia imponunt, vel prohibita exigunt.

Falſificantes literas Apoſtolicas.

§. 4. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes falſarios Bullarum, ſeu literarum Apoſtolicarum, & ſupplicationum gratiam vel iuſtitiam concernentium, per Romanum Pont. vel Vicecancellarium, ſeu gerentes vices eorum, aut officium Vicecancellarij S.E.R. demandato eiuſdem Rom. Pontificis ſignaturam, aut ſub nomine eiuſdem Rom. Pontificis, ſeu Vicecancellarij, aut gerentium vicem prædictorum ſignantes ſupplicationes eaſdem extendentes cap. ad falſariorum, cum omnibus pœnis in eo contentis ad falſificatores, ſeu mutantes ſupplicationes per eos, ſeu de mandato noſtri ſignatas, & datatas, ſine noſtra, aut Datarij noſtri licentia.

Illud cap. eſt 7. in ext. de crim. fal.

Arma, & alia inimicis Chriſtiani nominis deferentes.

§. 5. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui equos, arma ferrum, filum, ferrum, ſtannum, calybem, omniaque alia metallorum genera, atque bellica inſtrumenta, lignamina, canapem, funes, & alia prohibita deferunt Saracenis, Turcis, & aliis Chriſtiani nominis inimicis, quibus Chriſtianos impugnant, non obſtantibus quibuſuis priuilegiis, & conceſſionibus quibuſcumque Principibus, & dominis, ſeu priuatis perſonis, per nos & Sedem prædictam hactenus forſan conceſſis, quæ illis nolumus in aliquo ſuffragari.

Impedientes eos qui victualia, ſeu alia neceſſaria Romã deferunt, vel eis fauentes.

§. 6. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes impedientes, ſeu inuadentes victualia, ſeu alia ad vſum Rom. Curiæ neceſſaria adducentes, ac etiam eis qui ne ad Rom. Curiam adducantur, vel deferantur, impediunt ſeu perturbant, vel qui talia faciunt, vel defendunt, cuiuſcumque fuerint ordinis, præeminentiæ, conditionis, & ſtatus, etiamſi Pontificali Regali, Reginali, aut alia quauis Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate.

Vexantes ſine iuriſdictione eos qui in Curia commorãtur.

§. 7. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apoſtolicam venientes, & recedentes ab eadem, necnon omnes illos, qui iuriſdictionem ordinariam vel delegatam aliquam non habentes in eadem Curia morantes, temeritate propria rapiunt, ſpoliant, & detinent, aut propoſito deliberato verberare, mutilare, vel interficere præſumunt, & qui talia fieri faciunt, ſeu mandant.

Carcerantes Epiſcopos, &c.

§. 8. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes temere mutilantes, verberantes, vulnerantes, interficientes, capientes, incarcerantes, & detinentes, Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, eorumque mandatores.

Lædentes eos qui ad Romanam Curiam recurrũt, vel negotia in ea proſequuntur.

§. 9 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per ſe vel alium, ſeu alios quaſcumque perſonas, Eccleſiaſticas vel ſæculares ad Rom. Curiam ſuper eorum cauſis, & negociis recurrentes, illaque in eadem Curia proſequentes, aut procurantes, negociorumque geſtores Aduocatos, Procuratores ipſorum, vel etiam Auditores, ſeu Iudices ſuper dictis cauſis, ſeu negociis deputatos, occaſione cauſarum, vel negotiorum huiuſmodi verberant, mutilant, vel occidunt, ſeu bonis ſpoliant.

Impedientes executionem literarum Apoſtolicarum.

§. 10. Ac illos, qui ne aliquas literas Apoſtolicas etiam in forma breuis, tam gratiam quam iuſtitiam concernentes, etiam citationes, monitoria, & exequutoriales, quæ à Sede Apoſtolica emanarunt, & pro tempore emanabunt, ſine eorum beneplacito, & examine, executioni demandent inhibent, ac Notarios, executores, & ſub executores literarum monitorialium, & citationum ac executorialium huiuſmodi capiunt, incarcerant, & detinent, vel capi, incarcerari, detineri faciunt Necnon qui de literis, & mandatis Sedis prædictæ, & Legatorum, ac Nunciorum, & Iudicum delegatorum eiſdem, ſimiliter gratiam vel iuſtitiam concernentibus decretiſque ſuper illis, & rebus iudicatis, proceſſibus, & exequutorialibus, non niſi habito primum eorum beneplacito, & aſſenſo pareatur per eorum literas exequutoriales, vel alias occupatas, & certo pretio ſoluto. Nene tabelliones, & Notarij, ſuper huiuſmodi literarum, & proceſſuum executione inſtrumenta, vel acta conficere, aut facta parti cuius intereſt tradere debeant; quiue ſub quibuſuis pœnis quibuſcumque perſonis, in genere vel in ſpecie ne pro quibuſuis eorum negociis proſequendis, ſeu gratiis, impetrandis ad Romanam Curiam accedant, aut recurſum habeant ſeu gratias ipſas à Sede Apoſtolica impetrent, aut impetratis vtantur, directe vel indirecte, etiam ſub grauiſſimis pœnis prohibere, ſtatuere, ſeu mandare, quiue in animarum earumdem periculum, ſeu à noſtro, & Rom. Pontifice pro tempore exiſtentis obedientia pertinaciter ſubtrahere, ſeu quomodolibet recedere præſumunt.

Laici Iudicẽt perſonas Eccleſiaſticas trahentes.

§. 11. Quiue ex eorum officio, vel ad inſtantiam quorumcumque perſonas Eccleſiaſticas, Capitula, Conuentus, & Collegia Eccleſiarum quarumcumque coram ſe ac eorum Tribunal audientiam, Cancellariam, Conſilium, vel Parlamentum præter iuris communis diſpoſitionem trahunt, ac trahi faciunt, vel procurant, directe vel indirecte quouis quæſito colore.

Statuentes aliquid cõtra libertatem Eccleſiaſticam.

§. 12. Necnon qui ſtatuta, ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas, ſeu quæuis alia decreta, in genere vel in ſpecie, ex quauis cauſa, & quouis quæſito colore, etiam ſub prætextu literarum Apoſtolicarum in vſu non receptarum, ſeu reuocatarum hactenus, fecerunt, ordinarunt, ſeu publicarunt, aut facient, ordinabunt, vel publicabunt in futurum per quas, & quæ, libertas Eccleſiaſtica tollitur, ſeu in aliquo læditur vel deprimitur, aut alias quouis modo reſtringitur, ſeu noſtris, & dictæ Sedis iuribus quoquomodolibet, tacite vel expreſſe præiudicatur.

Vſurpantes bona, & iuriſdictiones Eccleſiarum, &c.

§. 13. Quiue iuriſdictiones, ſeu fructus, redditus, prouentus ad Eccleſiaſticas perſonas ratione Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum per eas obtentorum pertinentes vſurpant, vel ſubripiunt, ſeu quauis occaſione, vel cauſa ſine Rom. Pont. expreſſa licentia ſequeſtrant, aut collectas, decimas, talias, præſtantias, & alia onera, Clericis, Prælatis, & aliis perſonis Eccleſiaſticis, ac eorum, & Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum bonis, illorum fructibus, redditibus, & prouentibus huiuſmodi abſque ſimili Rom. Pont. ſpeciali, & expreſſa licentia impoount, & diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt, aut à ſponte etiam dantibus, & conſentientibus recipiunt. Necnon qui per ſe vel alium ſeu alios directe vel indirecte prædicta facere, exequi vel procurare, aut in eiſdem, auxilium, conſilium, vel fauorem, aut votum, ſuffragium, palam vel occulte, præſtare non verentur cuiuſcumque ſint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut ſtatus, etiamſi Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, ſeu Principes, Duces, Comites, Barones Reſpublicæ, & alij potentatus quicumque etiam Regnis, Prouinciis, Ciuitatibus, & Terris quoquo modo Præſidentes fuerint, aut quauis etiam Pontificali dignitate præfulgeant; innouantes que decreta ſuper his, tam per ſacros canones, & Concilia generalia, quam etiam in Lateranenſi Concilio nouiſſime celebrato edita, etiam cum interdicti Eccleſiaſtici, ac aliis cenſuris, & pœnis in eis contentis.

Auocantes cauſas à Iudicibus Eccleſiaſticis, aut eorum expeditiones quoquo modo impedientes.

§. 14. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos Cancellarios, Vicecancellarios, & Conſiliarios ordinarios, & extraordinarios quorumcumque Regum, & Principum ac Præſidentes Cancellariarum, & Conſiliorum, ac Parlamentorum, necnon Procuratores generales eorumdem vel aliorum Principum ſæcularium, etiamſi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque præfulgeant dignitate, necnon Archiepiſcopos, Epiſcopos, Abbates, Commendatarios, eorumque Vicarios, & Officiales, qui per ſe vel per alium ſeu alios, quarumcumque exemptionum, vel aliarum gratiarum, & literarum Apoſtolicarum, necnon decimarum, ac beneficiales, ac alias ſpirituales, & ſpiritualibus annexas cauſas ab Auditoribus, & Commiſſariis noſtris (vt eorum verbis vtantur) auocant, ac executiones monitoriarum citationum, inhibitionum, ſequeſtrorum, exequutorialium, & aliarum literarum Apoſtolicarum, tam gratiam, quam iuſtitiam concernentium à nobis, necnon Camerario, & Præſidentibus Cameræ Apoſtolicæ, ac

Auditoribus,& Commiſſariis Apoſtolicis in eiſdem cauſis pro tempore emanatarum, illarumque curſum, & audientiam,ac perſonas,Capitula,Conuentus, & Collegia cauſas ipſas proſequi volentes, auctoritate laicali impediunt, & ſe de illarum cognitione tamquam iudices intromittere, ac partes actrices, quæ illam committi fecerunt,& faciunt ad reuocandum,ſeu reuocari faciendum, citationes, vel inhibitiones, aut alias literas in eis decretas, & ad faciendum eos, contra quos tales inhibitiones emanauerunt,à cenſuris, & pœnis in illis contentis abſolui,ordinant,vel compellunt, vel alias executionem literarum Apoſtolicarum, vel executorialium, etiam ſub prætextu violentiæ prohibendæ impediunt, declarantes nihilominus, ac proteſtantes, prout tenore præſentium declaramus, ac expreſſe proteſtamur, abſolutionem hodie, vel alias etiam ſolemniter per nos faciendam præfatos ſupranominatos, & qualificatos, ac Cãcell. Vicecãcellarios,Cõſiliarios,procuratores ac alios excommunicatos prædictos,niſi prius ſtatuta,ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas, & decreta huiuſmodi publice reuocauerint, & ex archiuis, ſeu capitularibus locis, aut libris in quibus adnotata reperiuntur, deleri, & caſſari,ac nos de reuocatione,& caſſatione huiuſmodi certiores fecerint, & alias à præmiſſis, cum verò propoſito vlterius ſimilia non committendi deſtiterint comprehendere, nec illis aliter ſuffragaturam fore,ac in præmiſſis omnibus, & ſingulis,ac aliis quibuſcumque iuribus Sedis Apoſtolicæ, ac S.R.E. vndecumque, & quomodulibet quæſitis, ſeu quærendis per quoſcumque actus contrarios, aut quomodolibet præiudicantes,tacitos,vel expreſſos,à nobis,vel à Sede Apoſtolica quomodolibet factos, aut faciendos, aut quemcumque temporis, vel tolerantiam,fluxum, ſeu patientiam noſtram vllatenus præiudicari debere,aut quomodolibet poſſe.

Offendentes peregrinos ad Vrbem euntes commorantes & recedentes.

§. 15. Item excommunicamus,& anathematizamus omnes mutilantes, vulnerantes, aut interficientes, ſeu capientes, & detinentes,ſeu deprædantes Romipetas,& peregrinos ad Vrbem cauſa deuotionis, ſeu peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel recedentes ab ipſa,& in his dantes auxilium,conſilium, vel fauorem.

Occupantes bona Sedis Apoſtolicæ.

§. 16. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per ſe, vel alium, ſeu alios, directe, vel indirecte, ſub quocumque titulo vel colore, occupant, detinent,vel hoſtiliter deſtruunt, ſeu inuadunt, aut occupare, detinere, vel deſtruere, aut inuadere hoſtiliter præſumunt,in totum,vel in partem Almam Vrbem, Regna Siciliæ, ſeu Trinacriæ, Inſulas Sardiniæ,& Corſicæ, terras citra Pharum, patrimonium beati Petri in Tuſcia, Ducatum Spolentanum, Comitatum Venayſinum, Sabinen. Marchiæ Anconitanæ, Maſſæ, Trebariæ Romandiolæ, Campaniæ, & Maritimæ prouincias, illarumque terras, & loca, ac terras ſpecialis commiſſionis Arnulphorum,Ciuitateſque noſtras Bononiam,Ferrariam,Regium,Mutinam,Faoentiam,Imolam,Forliuium, Rauennam, Ceruiam, Ceſenam, Ariminum, Beneuentum Peruſiam,Auenionem, Ciuitatem,Caſtelli,Tudertum, Camerinum, & alias Ciuitates, terras,& loca,vel iura ad ipſam Romanam Eccleſiam ſpectantia, & pertinentia, & adhærentes, ac fautores, & defenſores eorum, ſeu in his dantes auxilium,conſilium vel fauorem.

Diripientes ſacra Eccleſiarum Vrbis.

§. 17. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes Sanctarum Reliquiarum, & ornamentorum Eccleſiaſticorum quorumcumque, calicum,crucum,candelabrorum, thuribulorum, vaſorum argenteorum, & aureorum, veſtium ſacrarum ad diuinum cultum, & vſum deputatarum, ex Baſilicis, & Eccleſiis, tam Vrbis quam extra illius mænia conſiſtentibus, & aliarum quarumcumque rerum in ipſa Vrbe tempore illius direptionis vſque in præſentem diem nequiter ablatarum,ablatores, & illorum occupatores, ac quoſcumque alios ad quorum manus res ipſæ quocumque titulo,& ex quauis cauſa ſcienter peruenerint,& detentores, cuiuſcumque fuerint ordinis, vel præeminentiæ,conditionis,ac ſtatus, etiamſi Pontificali, Regali, Reginali, aut alia quauis Eccleſiaſtica, vel mondana præfulgeant dignitate, niſi reſtituerint res ablatas huiuſmodi eorum veris dominis ſi notitiam habuerint, vel cum ipſis dominis deſuper amicabiliter concordauerint, ſeu ſi eoſdem dominos ignorauerint, niſi res ipſas ad manus perſonarum ad hoc per nos deputatarum conſignauerint realiter,& cum effectu.

Contrariorum derogatio.

§. 18. Non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis,& indulgentiis,ac literis Apoſtolicis, generalibus, vel ſpecialibus,eis vel eorum alicui,vel aliquibus cuiuſcumque ordinis, ſtatus, vel conditionis, dignitatis, vel præeminentiæ fuerint etiamſi (vt præmittitur) Pontificali, Imperiali,Regali,Reginali,ſeu quauis alia Eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate, à prædicta Sede, ſub quauis forma,vel tenore conceſſis, quod excommunicari, vel anathematizari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi, ac Ordinibus, locis,nominibus propriis,cognominibus, & dignitatibus eorum mentionem, necnon conſuetudinibus, & obſeruantiis, ſcriptis, & non ſcriptis, & aliis contrariis quibuſcumque,per quæ contra noſtros proceſſus huiuſmodi, ac ſententias,quo minus concludantur in eis ſe ſe iuuare valeant, vel tueri,& quæ quoad hoc penitus tollimus,& omnino reuocamus.

Abſolutionis reſeruatio qua nemini nisi non deſiſtentes à promiſſis.

§. 19. Et à quibus quidem ſententiis nullus per alium quam per Romanum Pontificem, niſi in mortis articulo conſtitutus abſolui poſſit. Nec etiam tunc, niſi de ſtando Sanctæ Romanæ Eccleſiæ mandato ſatisfactioni, & ſufficienti cautione præſtitis, etiam prætextu confeſſionalium, ſeu quarumuis facultatem verbo, literis, aut quauis alia ſcriptura, etiam in qua, quod ſola ſignatura ſufficeret, conceſſum, & quæuis derogatoriarum derogatoriæ, fortiores, & efficaciores, ac inſolitæ clauſulæ apparerent, quibuſuis perſonis, cuiuſcumque præeminentiæ,dignitatis,conditionis,aut ſtatus fuerint, etiamſi,vt præmittitur,Pontificali,Imperiali,Regali,Reginali, vel quauis alia præfulgeant dignitate, religioſis, & ſæcularibus vtriuſque ſexus, Capitulis, Collegiis, Conuentibus,Ordinibus,etiam Mendicantium, & militiarum hoſpitalibus, confratriis,vniuerſitatibus conceſſarum à nobis, vel à prædicta Sede, & quas concedi contingeret quomodolibet in futurum.

Pœna contra venientium in abſoluendo.

§. 20. Illos autem, qui contra tenorem præſentium talibus, vel eorum alicui, ſeu aliquibus abſolutionis beneficium impendere de facto præſumpſerint excommunicationis,& anathematis ſententia innodamus, eiſque prædicationis, electionis, adminiſtrationis ſacramentorum, & audiendi confeſſiones,officia interdicimus,prædicentes, & declarantes aperte tranſgreſſoribus, & contemptoribus prædictis nos grauius contra eos ſpiritualiter,& temporaliter,prout expedire cognouerimus,proceſſuros. Et nihilominus quicquid egerint abſoluendo, vel alias nullius ſint roboris,vel momenti.

Forma & effectus publicationis in Vrbe.

§. 21. Vt autem huiuſmodi noſtri proceſſus ad communem omnium notitiam deducantur, cartas, ſeu membranas proceſſus continentes eoſdem in valuis Baſilicarum Principis Apoſtolorum, & Sancti Ioannis Lateranen. de vrbe, affigi,ſeu appendi faciemus,quæ proceſſus ipſos quaſi ſonoro præconio, & patulo iudicio publicabunt, vt ii, quos proceſſus huiuſmodi contingunt quod ad ipſos non peruenerint, aut ipſos ignorauerint, nullam poſſint excuſationem prætendere, ſeu ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile quoad ipſos remanere incognitum,quod tam patenter omnibus publicatur.

Iuſſio hanc eandem bullam in aliis locis publicandi.

§. 22. Verum,vt præſentes literæ,ac omnia,& ſingula in eis contenta eo fiant notiora,quo in pleriſque ciuitatibus, & locis fuerint publicata, Venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis,Primatibus,Archiepiſcopis,Epiſcopis, ac locorum Ordinariis vbilibet conſtitutis, per hæc ſcripta committimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo mandamus,quatenus per ſe vel alium, ſeu alios, præſentes literas poſtquam eas receperint,ſeu earum habuerint notitiam ſaltem ſemel in anno, aut pluries,prout expedire viderint in Eccleſiis ſuis dum maior in eis populi multitudo ad diuina conuenerint, ſolemniter publicent, ad Chriſti fidelium mentes deducant,nuncient, & declarent.

Tranſumptorum fides.

§. 23. Decernentes earumdem præſentium tranſumptis etiam impreſſis, manu notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Iudicis Ordinarii Romanæ Curiæ munitis,

nitis, eamdem prorſus fidem, in iudicio & extra vbilibet adhibendam fore, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis. §. 24. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ excommunicationis, extenſionis, reuocationis, innodationis, interdicti, innouationis, proteſtationis, declarationis, commiſſionis, mandati, voluntatis, & decretorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Dat. P. A. 2. die 13. April. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſexto, Idibus Aprilis, Pont. noſtri anno ſecundo.

Publicatio in Vrbe. *Anno à Natiuitate Domini milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſexto, Indictione octaua, die vero decima tertia menſis Aprilis, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D.N.D. Pauli diuina prouidentia Papæ III. Anno ſecundo, retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in S. Ioannis Lateranenſis, ac Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, valuis ſeu portis, dimiſſis ibidem per aliquod temporis interuallum affixis per nos Thomam Roger. & Franciſcum de Groſſa prælibati Sanctiſſ. D.N. Papæ Curſores.*

Petrus Cornuti magiſter Curſorum.

XI. Approbatio ſecunda ſeu confirmatio Congregationis Capuccinorum Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci, cum declarationibus circa munus eorum Vicarij generalis, & aliorum officialium.

Hi Fratres Capuccini, hactenus minores de vita Eremitica nuncupabantur, eorumque Congregatio à Clem. VII. approbata fuit, vt habes ſup. in eius conſtit. 21. Religionis Zelus. vbi plene dixi.

Edita A. D. 1536. *PAVLVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Clemens VII. Congregationem Capuccinorum approbauit, vt in eius conſt. de qua in rub. EXponi nobis nuper fecerunt dilecti filij Vicarios moderuos, & Fratres Ordinis Minorum Capuccinorum nuncupatorum, quod poſtquam fel. record. Clementi Papæ Septimo prædeceſſori noſtro pro parte nonnullorum tunc expreſſorum fratrum Ordinis Minorum expoſitum fuerat, &c.

Omittitur reſiduum, quia bullam habes in loco cit. in rubr.

Hic modo Pont. iisdem petentibus, d. conſtit. Clem. VII. in infraſcriptis confirmat. §. 1. Cum autem ſicut eadem expoſitio ſubiungebat, literarum prædictarum vigore, nonnulli Clerici ſæculares, & regulares ac laici ab ipſis Fratribus, vt præfertur nominatis vel vno ex eis, ac ab aliis de ipſorum conmiſſione receptis, Congregationem Fratrum Ordinis Minorum Capuccinorum nuncupatorum conſtituerint, ipſique fratres cupiant literas prædictas quoad infraſcripta confirmari, & extendi, & propterea nobis humiliter ſupplicari fecerint, vt huiuſmodi eorum votis annuere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Eaſque in omnibus ſuffragari decernit. §. 2. Nos attendentes vberes fructus quos Ordo ipſe Minorum in agro militantis Eccleſiæ hactenus produxit, & in poſterum producturum ſpe firma ſperamus, ac dignum cenſentes, vt circa ea, quæ ipſius Ordinis incrementum concernunt, benignos fauores impendamus, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, literas Clementis prædeceſſoris huiuſmodi quarum tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, auctoritate Apoſtolica ex certa noſtra ſcientia, per præſentes approbantes, & confirmantes, illas dilecto filio moderno & pro tempore exiſtenti Vicario generali Congregationis Capuccinorum huiuſmodi, ac ipſius Congregationis Fratribus, perinde ac ſi illæ eiſdem Congregationi, & Fratribus directæ fuiſſent, quoad omnia, & ſingula in ipſis literis contenta ſuffragari debere decernimus.

Vicario earumdem Capitulum gen. quolibet trienio congregandi facultatem concedit. §. 3. Et nihilominus auctoritate, & ſcientia ſimilibus per eaſdem præſentes, ſtatuimus, & ordinamus, quod deinceps Vicarius generalis ipſorum Fratrum Capuccinorum, circa finem triennij, ex quo ad officium Vicariatus huiuſmodi electus fuerit, vel etiam prius aut poſterius iuxta præfatæ regulæ tenorem, ac ipſorum Fratrum laudabiles conſtitutiones, Vicarios diſcretos, & Cuſtodes vocem Congregationis habentes quarumlibet Prouinciarum, & Cuſtodiarum ſibi ſubiectarum, in locum per ipſum Vicarium generalem deputandum, ac Capitulum conuocare poſſit, quorum ſiqui legitimo impedimento detenti ipſi Capitulo intereſſe non potuerint, per nuncios ab eis deputatos, vel ſuppletis votis eorum, iuxta ipſorum conſuetudinem præſentia ſuppleatur.

In quo Vicarius ex Capuccinis eligatur, & electus Magiſtro gen. Conuentualium præſentetur. §. 4. Qui ſic congregati, omnia, & ſingula, quæ alij Fratres dicti Ordinis in eorum generali Capitulo, de iure vel conſuetudine, & ex priuilegiis poſſint, faciendi, ordinandi, & diſponendi, potiſſime eligendi vnum Religioſum eiuſdem Ordinis, & Congregationis in eorum ſimilem Vicarium generalem facultatem habeant, & ipſius Vicarij electionem ſi à maiori parte eligentium celebretur, quam primum commode fieri poterit, Generali Magiſtro dictorum Fratrum Conuentualium nuncupatorum, ſicut hactenus ſeruatum fuit, donec aliud deſuper ordinatum a Sede Apoſtolica præſentent, ſeu præſentari faciant.

A quo confirmatur, & regimen Congregationis Capuccinorum tribuitur. §. 5. Ipſeque Generalis Magiſter intra triduum à præſentatione ſibi facta ipſum electum Vicarium confirmare teneatur, concedendo ei, & committendo plenarie vices ſuas, tribuendo videlicet liberam poteſtatem, & auctoritatem, ac omnimodam facultatem ſuam, ſuper omnes & ſingulos fratres eiuſdem Ordinis Capuccinos nuncupatos, etiamſi alio quouis nomine nuncupentur, tam in capitibus, quam in membris, publice ac priuatim viſitandi Congregationes in Prouinciis, & Cuſtodiis omnibus eis ſubiectis, ſiue pro electione Vicariorum, Diſcretorum, Cuſtodum, & Guardianorum, ſiue pro aliis vtilibus negotiis, faciendi, ſeu fieri faciendi, noua loca, Conuentus, ſeu Eremitoria recipiendi, Fratres ſubditos corrigendi, & puniendi, excommunicandi, & abſoluendi, & incarcerandi, & à carceribus liberandi, contradictores ac rebelles per cenſuras eccleſiaſticas, & alia iuris, ac dicti Ordinis remedia, etiam per inuocationem brachij ſæcularis, vel eccleſiaſtici, ſi opus fuerit, compeſcendi, ac generaliter, ſpecialiterque omnia & ſingula circa fratres conuentus, domos, loca, & Eremitoria huiuſmodi faciendi, exercendi, & diſponendi, ordinandi, adminiſtrandi, ac ſtatuendi, quæ Generalis Magiſter dicti Ordinis circa Fratres, Conuentus, domos, loca, & Eremitoria Fratrum Conuentualium nuncupatorum facere poſſet, ſi perſonaliter adeſſet, vel intereſſet, ac eaſdem auctoritatem, poteſtatem, gratiam, & facultates per ipſum Magiſtrum generalem eidem Vicario generali conceſſas, vel earum partem, aliis fratribus quos ad hæc iudicauerit idoneos committendi, & concedendi, necnon per ipſos prædicti Vicarij Commiſſarios committi, & concedi faciendi, & triduo elapſo, & electo non confirmato, idem electus pro confirmato Sedis Apoſtolicæ auctoritate cum plenaria poteſtate huiuſmodi, vſque ad ſucceſſoris electionem habeatur, & infra hoc tempus officio ſuo, ſine ſcitu omnium Vicariorum, & Diſcretorum Prouincialium, aut maioris eorumdem renunciare nequeat. Poſſit tamen conuocare omnes Vicarios, & diſcretos ſibi ſubiectos infra tempus officij ſui in loco per ipſum deputando, quoties ſibi opus viſum fuerit.

Eoque Vicario deficiente, Vicarius Prouinciæ agat de conuocando Capitulo quoad electionem, & interim primus Definitor exerceat officium Vicariatus. §. 6. Si vero generalis Vicarius infra officij ſui tempus ex hac luce migrauerit, ſeu alias ab officio amotus fuerit, Vicarius in cuius Prouincia mori, vel amoueri contigerit, nunciet quam citius poterit omnibus Definitoribus Capituli generalis immediate præcedentis, & omnibus Vicariis prouincialibus ac de conſilio, atque conſenſu duorum Vicariorum proximorum, determinet locum, & tempus, niſi fuiſſent per generale Capitulum, vel per prædictum Vicarium ante obitum ipſius, ac amotionem

tionem deputata, & conuocet qui fuerint euocandi pro ſucceſſoris Vicarij electione celebranda, quo vacationis tempore, auctoritate Sedis prædictæ exerceat officium Vicariatus huiuſmodi primus Definitorum prædictorum, vel ipſo deficiente, ſecundus, & ſic de alijs ſucceſſiue, cum plenaria poteſtate præmiſſa.

Et hoc idem ſeruatur de ſicientibus Vicarijs prouincialibus.

§. 7. Et hoc idem cenſeatur de Vicarijs Prouincialibus cum eis mori vel amoueri contigerit, ac Prouincias regi, & gubernari, per primum ac alios Definitores ſucceſſiue Capituli prouincialis immediate præcedentis, prout ſupra de Vicario generali ſtatutum extitit, ſalua ſemper & reſeruata prædicti Vicarij generalis, vt præmittitur poteſtate.

Magiſter generalis Ordinis tantummodo Capuccinos viſitare & corrigere poſſit.

§. 8. Generalis vero tam Magiſter prædictus, quam Miniſter Ordinis Minorum huiuſmodi, aut quiſquam Miniſtrorum ſeu Magiſtrorum Prouincialium, ſeu aliorum Fratrum dicti Ordinis, tam conuentualium quam de familia, ſiue de Obſeruantia nuncupatorum, donec aliter per Sedem Apoſtolicam ordinatum fuerit, prædicto Vicario generali, ſeu ceteris Vicarijs, vel cuipiam fratri eiuſdem Congregationem de Capuccinis nuncupatæ, moleſtiam ſeu impedimentum aliquod inferre non audeat, nec præſumat, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, priuationis officij, omniumque actuum legitimorum, niſi quod præfatus Magiſter generalis, donec aliter per dictam Sedem ordinatum fuerit, per ſe dumtaxat perſonaliter, viſitare, & corrigere poſſit, & valeat, prædictum Vicarium generalem, ſeu Fratres domum, locum, & Eremitoriorum eorumdem Fratrum Capuccinorum nuncupatorum, pie, benigne, & caritatiue ad meliorem frugem, prouocando. Etſi quemquam, quod abſit, repererit criminoſum, ipſum Vicarium, de conſilio & aſſenſu maioris partis Vicariorum præmiſſorum, ceteros vero de conſilio, & aſſenſu maioris & ſanioris partis Fratrum, domus, Eremitorij, loci, vel Conuentus Viſitatorum in eodem loco, & non extra, corrigere valeat & punire, pœnitentiare, ac emendare, ſecundum quod delicti qualitas exegerit faciendum. De regimine vero ac cura prædictorum Fratrum Capuccinorum nuncupatorum ſe aliter non intromittat.

Habitus Capuccinorum ceteris alijs prohibetur. Imo prohibitus eſt etiam habitus conſimilis vt ſupra in conſtit. 11. Gre. XIV. Beata.

§. 9. Diſtrictius inhibentes quibuſcumque perſonis cuiuſcumque conditionis exiſtant, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna eo ipſo incurrenda, ne habitum per eos deferri ſolitum, niſi ſub præfati Vicarij generalis pro tempore exiſtentis obedientia, & cura permaneant, geſtare quoquo modo præſumant.

Declaratio circa obed. ctd. Miniſtris & Vicarijs præſtandam.

§. 10. Inſuper veſtigijs piæ memoriæ Pij Papæ Secundi etiam prædeceſſoris noſtri in hac parte inhærendo, qui alias ex certis cauſis auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia, in fauorem Familiæ de Obſeruantia interpretatus eſt, ac declarauit, quod cum Apoſtolica Sedes Generalem totius Ordinis Minorum, Miniſtrum generalem, & prouinciales Vicarios Miniſtrorum loco, certis, pijs, ac ſanctis reſpectibus eſſe voluiſſet ac decreuiſſet, Vicarij ipſi qui illis præeſſent, & quibus ipſi ex debito eorum profeſſionis obediebant, veri, & indubitati ipſorum Miniſtri, cum tales B. Franciſcus dicti Ordinis inſtitutor eos eſſe intellexiſſet, quoad vſque præfata Sedes, in cuius arbitrio conſiſtebat, aliud alio reſpectu ordinare ſtatuiſſet, eſſent, ac perpetuo forent, differentes à prædictis Miniſtris ſolo nomine, eoſque qui dictis Vicarijs obedirent, ſecundum dictæ Sedis determinationem eorum regulæ, & præcipue in ea parte vbi erat (Præcipio firmiter fratribus vniuerſis, vt obediant ſuis Miniſtris) plene, & integre ſatisfacere, auctoritate ac ſcientia prædictis, declaramus, & decernimus, quod donec aliter ſuper præmiſſis per præfatam Sedem ordinatum fuerit, fratres Capuccini prædicti eorum Vicarijs, prout de Vicarijs familiæ per dictum Pium prædeceſſorem, vt præfertur, ſtatutum fuerat, obediendo, plene ac integre præfatæ regulæ ſatisfaciant.

Executorum ... conſt. deputatio.

§. 11. Quocirca vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus Fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, necnon dilectis filijs Abbatibus, Prioribus, ac alijs perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi vel duo, aut vnus eorum, per ſe vel alium ſeu alios, præſentes literas, ac in eis contenta quæcumque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Vicariorum, & fratrum Capuccinorum prædictorum, ſiue alicuius eorum fuerint deſuper requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra, præſentes literas, ac in eis contenta huiuſmodi firmiter obſeruare, ac ſingulos, quos præſentes concernunt, illis pacifice gaudere, non permittentes eos deſuper, per quoſcumque, contra præſentium tenorem quomodolibet moleſtari, inquietari, ſeu perturbari, contradictores quoſlibet, ac rebelles, per cenſuram Eccleſiaſticam, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac cenſuras, & pœnas ipſas iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Cl... d... regu...

§. 12. Non obſtantibus præmiſſis, ac recolendæ memoriæ Bonifacij Papæ Octaui ſimiliter prædeceſſoris noſtri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, ac alijs Apoſtolicis conſtitutionibus, necnon quibuſuis priuilegijs ac indultis Apoſtolicis, ſub quibuſuis tenoribus ac formis, cum quibuſuis clauſulis, & decretis, quæ adoerſus præmiſſa nullatenus ſuffragari volumus, ceteriſque contrarijs quibuſcumque. Aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionē.

Tran... ſumptis fides.

§. 13. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis manu publici Notarij ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, ſeu Canonici alicuius Cathedralis Eccleſiæ munitis, eadem fides, in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſexto, octauo Kalend. Septembris, Pont. noſtri anno 2. *D. P. A... die 25. Aug.*

XII.

Confirmatio, & noua conceſſio priuilegiorum, & gratiarum, Auditorum Rotæ Romanæ.

Ad hæc vide notata ſupra ad conſtitut. 13. Clem. VII. Conuenit.

PAVLVS EPISCOPVS &c. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. 15...

Exordium.

ROmani Pontificis conſueta benignitas, ea quæ per prædeceſſores ſuos, præſertim perſonarum, ſibi & Apoſtolicæ Sedi continuos labores impendentium, commodum, ac vtilitatem concernentia conceſſa ſunt, vt firma perpetuo & illibata perſiſtant, libenter approbat, prout in Domino ſalubriter conſpicit expedire.

Priuilegia ... clargi...

§. 1. Dudum ſiquidem fel. recordat. Iulius Secundus, Leo Decimus, & Clemens Septimus Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, dilectis filijs cauſarum Palatij Apoſtolici Auditoribus, ac eorum Locumtenentibus, tunc, & pro tempore exiſtentibus, & eorum Collegio diuerſa priuilegia, conceſſiones, exemptiones, antelationes, prærogatiuas, facultates gratias, & indulta tunc expreſſa gratioſe conceſſerunt, & approbarunt.

Quæ hic ... confirmantur.

§. 2. Nos dignum quin potius debitum cenſentes dictos Auditores, & Locatenentes, qui pro publica vtilitate quotidie, & inceſſanter inuigilant, & in iuſtitia perſonis ad Sedem ipſam ex omnibus mundi partibus confluentibus miniſtranda, immenſos labores ſuſtinent, pro eorumdem laborum remuneratione illorum exigentibus meritis, & vt commodius ſe alere, ac ſuſtentare valeant, non minoribus gratijs ac prærogatiuis, quam a dictis prædeceſſoribus noſtris reportarunt, eos proſequi volumus, Motu proprio, non ad ipſorum Auditorum, ſeu Locatenentium, vel aliorum pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, ac ex certa noſtra ſcientia, omnia & ſingula priuilegia, exemptiones, antelationes, prærogatiuas, conceſſiones, gratias, facultates, literas ac indulta huiuſmodi, per dictos, & alios noſtros prædeceſſores eiſdem Auditoribus, &

& Locatenentibus, ac eorum ſingulis, in genere vel in ſpecie conceſſa quæcumque quotcumque & qualiacumque ſint ac cuiuſcumque tenoris, & continentiæ exiſtant, quorum omnium formas, & tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſereremus, præſentibus pro expreſſis habentes, cum omnibus, & ſingulis derogationibus, decretis, & clauſulis in eis contentis, in omnibus, & per omnia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium confirmamus, & innouamus, illaque ſibi & eorum cuilibet, & prout dicti ac alij prædeceſſores conceſſerunt, de nouo pro potiori cautela concedimus & indulgemus.

Priuilegia Referendarijs Apoſtolicis conceſſa, & concedenda, ijſdem Aud. communicat. Quæ priuilegia Referend. habes infra in conſt. 13. Domitia, vbi notabis.

§. 3. Ac priuilegia & gratias dilectis filiis Referendariis noſtris, ſeu eorum Collegio conceſſa, ac in poſterum concedenda, illa pro ſufficienter expreſſis habentes, cum eiſdem Auditoribus, & Locatenentibus, ac eorum Collegio, auctoritate, & tenore præmiſſis communicamus, ſeu illa de nouo eis concedimus, ac præſentes literas, & in eis contenta quæcumque ſub quibuſuis ſuſpenſionibus, derogationibus, ac reuocationibus in contrarium factis, & faciendis minime comprehendi, neque illis derogari poſſe, niſi eorumdem Auditorum, ac Locatenentium ad id expreſſus acceſſerit aſſenſus, ac irritum & inane, quicquid ſecus ſuper iis à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Executores deputat.

§. 4. Quocirca pro tempore exiſtentibus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerario, & Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, ac in Vrbe in ſpiritualibus Vicario, per præſentes motu ſimili mandamus, quatenus ipſi vel duo, aut vnus eorum per ſe vel alium, ſeu alios præſentes literas, ac in eis contenta quæcumque, vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Auditorum Locatenentium, ſeu alicuius eorum deſuper fuerint requiſiti ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra, eos & eorum quemlibet confirmatione, innouatione, conceſſione, indulto, communicatione, & decreto, ac aliis præmiſſis pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos deſuper per quoſcumque quomodolibet indebite moleſtari, contradictores quoſlibet, & rebelles per cenſuras eccleſiaſticas, ac alia iuris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Contrarijs derogat.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, editis ac edendis, etiam perpetuis, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, gratiis, ac conceſſionibus per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos & Sedem eamdem ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſuis clauſulis & decretis, etiam iteratis vicibus quibuſcumque, quocumque nomine nuncupentur, & dignitate ſeu maioritate præfulgeant, in genere vel in ſpecie, & ſeu eorum Collegiis conceſſis, approbatis & innouatis, ac in poſterum concedendis, approbandis, & innouandis. Quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa mentio habenda, aut exquiſita forma ſeruanda foret, ac in eis caueatur expreſſe, quod illis nullatenus derogari poſſit, illorumque omnium tenores pro ſufficienter expreſſis, ac inſertis habentes, hac vice dumtaxat, illis alias in ſuo robore permanſuris, harum ſerie, motu ac ſcientia ſimilibus derogamus, necnon omnibus illis quæ in literis eiſdem Auditoribus, & Locatenentibus, ſeu eorum Collegio conceſſa voluerunt dicti prædeceſſores non obſtare, quæ pro repetitis habeantur, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Exemplis fidem tribuit.

§. 6. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingula loca, in quibus de eiſdem fides forſan facienda eſſet deferri, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipſarum tranſumptis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. P. A. 3. die 15. Aug.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, ſub annulo Piſcatoris, die decimaſeptima Auguſti, milleſimo quingenteſimo trigeſimo, ſeptimo Pont. noſtri anno tertio.

Sequitur conceſſio exemptionis à gabella vini.

PAVLVS PAPA III. *Edita A. D.*

Motu proprio, &c.

Cauſa exemptionis.

ATtendentes continuos labores, quos dilecti filij cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & eorum Locatenentes, pro adminiſtranda iuſtitia perſonis ad Sedem Apoſtolicam ex omnibus mundi partibus confluentibus, ac in cauſis coram eis pro tempore vertentibus iugiter perferunt, ac propterea dignum reputamus, vt illis gratioſos fauores, & opportuna commoditatis auxilia impendamus.

Exemptio Aud. à gabella vini.

§. 1. Volentes igitur eos ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra eiſdem Auditoribus, & Locatenentibus quos ſicut accepimus fel. record. Clemens Papa Septimus prædeceſſor noſter inter alia priuilegia illis conceſſa à ſolutione & exactione quarumcumque gabellarum, & onerum liberauit ac exemit, vt priuilegij huiuſmodi plenarium conſequantur effectum, quod ipſi, & eorum quilibet, ad noſtrum & Apoſtolicæ Sedis beneplacitum, ſingulis annis pro eorum vſu, & victu quindecim vegetes cuiuſcumque qualitatis vini quandocumque illis placuerit, abſque alicuius dohanæ ſeu gabellæ, ac aliorum onerum ſolutione, ex Ripa, ſeu aliunde percipere ac habere, libere, & licite valeant, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, de ſpeciali gratia indulgemus, ac licentiam, & facultatem concedimus.

Inhibitio contra officiales qui eos deſuper moleſtarent.

§. 2. Mandantes nihilominus modernis, ac pro tempore exiſtentibus Camerario noſtro, ac domus noſtræ Magiſtro, ac Clericis Cameræ Apoſtolicæ, & dohanerius, omnibuſque & ſingulis dohanæ noſtræ officialibus, ac aliis ad quos quomodolibet ſpectat, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, quam ſi contrafecerint illos eo ipſo incurrere volumus, quatenus de cetero in perpetuum, ſingulis Auditoribus ac Locatenentibus prædictis quolibet anno quindecim vegetes vini huiuſmodi, abſque aliqua gabellæ ſeu dohanæ, ac onerum ſolutione, & gratis quandocumque ab eiſdem Auditoribus, ſeu eorum aliquo requiſiti fuerint, tradant ac tradi faciant, nec ab eis aliquid præmiſſorum occaſione exigant, ſeu exigere præſumant, ac illis & eorum cuilibet quoties opportunum fuerit mandata ad id neceſſaria expediant, ac expediri faciant, omni mora & exceptione ceſſantibus, ac per eos ad quos ſpectat, ſub pœnis etiam pecuniariis eorum arbitrio imponendis obſeruari faciant.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac locationibus, etiam Apoſtolica auctoritate factis ac faciendis, ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento, &c. roboratis, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis Camerario, Magiſtro, Dohaneriis, & officialibus, & dohanæ huiuſmodi, ac quibuſuis aliis locis, ac perſonis cuiuſcumque conditionis, gradus, &c. exiſtentibus, etiam motu ſimili, ac alias ſub quibuſuis tenoribus & formis, &c. conceſſis, & concedendis, quibus lατiſſime extendens motu ſimili derogamus ceteriſque contrariis quibuſcumque, cum clauſulis opportunis.

Sola ſignatura ſufficit.

§. 4. Volumus autem quod præſentium ſola ſignatura ſufficiat, & vbique, tam in iudicio quam extra, fidem faciat, regula contraria non obſtante.

Placet, & ita motu proprio mandamus. A. *Papa ſubſc.*

XIII.

Vxores non poſſint ab eorum maritis cautiones de non offendendo petere, aut alia de cauſa cum eis in Vrbe litigare, niſi prius in Monaſterio, aut alio honeſto loco ponantur.

Pœnas autem mulieribus, ex loco ſibi aſſignato aufugientibus, inhoneſteque viuentibus impoſuit Six. V. vt inf. in eius conſt. 46. Ad compeſcendam.

PAVLVS PAPA III. *Edita A. D.*

Motu proprio, &c.

Cauſa huius conſtitut.

CVm ſicut accepimus, diuerſæ mulieres coniugatæ Almæ Vrbis ſeu in ea commorantes, tam Romanæ,

quam

quam forenſes, forſan affectantes vitam ad earum libitum inhoneſtam ducere, vbi ſe ab earum maritis ſuper earum inhoneſta vita, aut prauis moribus argui vident, eos a quibus ſe amari ſciunt, maritis ſuis in fideiuſſores quod ipſæ eos non offendent, nec offendi facient, pro diuerſis pecuniarum ſummis etiam exceſſiuis iudici illi tet, aut aliis ſimilem cautionem ab eiſdem maritis ſuis exigant: & illis eam quandoque præſtare nequeuntibus illos carceribus mancipari, & quandoque ad triremes delegari procurent, & faciant, vel ſi earum mariti prædicti cautionem huiuſmodi eis præſtent, illius clypeo fretæ, vitam ad earum libitum inhoneſtam ducant, in diuinæ maieſtatis offenſam, ac ſcandalum plurimorum.

Actio de quo in rub.

§. 1. Nos volentes ex debito noſtri officij paſtoralis præmiſſis occurrere, Motu ſimili modernis, & pro tempore exiſtentibus Almæ Vrbis prædictæ Gubernatori, ac Senatori, & curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, ac quibuſuis aliis Romanæ Curiæ officialibus ſeu iudicibus vel mareſcallis, quacumque auctoritate etiam ſæculari fungentibus, diſtrictius inhibemus, ne de cetero ad cuiuſuis mulieris coniugatæ inſtantiam eius virum ad fideiubendum, & ſibi ſub aliqua quantumuis modica pecuniarum ſumma de eam non offendendo, nec offendi faciendo, cauendum cogere, aut monere, ſeu ipſam mulierem coniugatam ad quouis modo cum viro ſuo quauis occaſione litigandum admittere præſumant, niſi ipſa mulier in loco honeſto, aut apud mulierem honeſtam, bonæ conditionis, & famæ, aut in domo ſanctæ Marthæ de Vrbe, in qua qualibet mulieres coniugatæ, ſeu ob earum malam vitam & violatum thorum offendi timentes recipiuntur, & donec cum earum maritis reconcilientur, caſtitatique ſtudeant, & ſuſtentantur, cum effectu habitauerit, & manſerit. Nos enim ex nunc omnes, & ſingulas cautiones, & fideiuſſiones per maritos vxoribus ſuis alibi quam in loco honeſto, & apud mulierem honeſtam, ſeu in dicta domo S. Marthæ habitantibus hactenus præſtitas, vnica tamen præcedente monitione, & in poſterum præſtandas, nullas, irritas, & inanes, nulliuſque roboris vel momenti fore, & illarum etiamſi iuramento vallatæ ſint, executionem fieri non poſſe, ac dictos maritos, ſi qui in exilium relegati, vel ad triremes tranſmiſſi propter præmiſſa fuerint, dictos triremes exire, & ad Vrbem libere redire poſſe, ac irritum &c. decernimus.

Vicarius Papæ executor deputatur.

§. 2. Mandantes venerabili fratri Philippo Epiſcopo Salutiarum, moderno ac pro tempore exiſtenti noſtro in eadem Vrbe, eiuſque diſtrictu, in ſpiritualibus Vicario generali, quatenus inhibitionem, & decretum noſtrum huiuſmodi perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari faciat cum effectu, contradictores quoſlibet, & rebelles, ac ſibi in præmiſſis non parentes, per ſententias, cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, ac alia opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

Clauſula derogatoria.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtylo Palatij, & curiarum Gubernatoris, Senatus, & Auditoris Cameræ huiuſmodi, necnon earumdem curiarum, etiam iuramento, &c. roboratis ſtatutis, ac conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis in contrarium quomodolibet conceſſis.

Sola ſignatura ſufficit.

§. 4. Et præſentium, etiam abſque eo quod regiſtrentur, aut illius data apponatur, ſolam ſignaturam ſufficere, & vbique fidem facere, in iudicio, & extra, regula contraria non obſtantibus, decernentibus.

Papa ſubſc.

Placet, & ita mandamus. A.

XIV. Declaratio, & ampliatio facultatum Collegij Scriptorum Archiuij Romanæ Curiæ, in legitimandis baſtardis.

Hoc indultum confirmauit Pius V. in ſua conſt. 87. Pridem. & ſtud Collegium erexit Iul. II. in ſua conſt. 15. Sicut, ſup. vbi notaui.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

ROmani Pontificis prouidentia circumſpecta nonnunquam per eius prædeceſſores geſta, cum ſuper illis dubia oriuntur, ne aliqui propterea litibus indebitis fatigentur, diluc dat, & declarat, prout conuenit, & rei qualitate inſpecta conſpicit in domino ſalubriter expedire.

Dubium...

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Collegij Scriptorum Archiuij Romanæ Curiæ nobis nuper exhibitæ petitio continebat, quod licet dudum fel. re. Iulius Papa II. prædeceſſor noſter in inſtitutione Collegij prædicti per eum erecti, inter alia eidem Collegio, ſeu illius Correctoribus, & Officialibus quibuſcumque Baſtardos, Manſeres, & Nothos, ſine tamen præiudicio venientium ab inteſtato, legitimandi facultatem conceſſerit, ac Collegium, illo Correctores, & Scriptores præfati facultates huiuſmodi vigore certas formas ſuper huiuſmodi legitimationibus faciendis ordinauerint.

§. 2. Et tam tempore ipſius Iulij, quam etiam piæ memoriæ Leonis Decimi, Adriani Sexti, & Clementis Septimi Romanorum Pontificum, etiam prædeceſſorum noſtrorum, ac noſtri Pontificatuum temporibus facultatem huiuſmodi continuantes, quamplures Baſtardos, Manſeres, & Nothos ex quocumque coitu procreatos, etiam ſtantibus legitimis, abſque tamen præiudicio venientium ab inteſtato, iuxta dictas formas diue ſimodo legitimauerint, ac in poſſeſſione, ſeu quaſi legitimandi huiuſmodi pacifice, & dictæ formæ per ipſos obſeruatæ hactenus fuerint, ac legitimatione per eos hactenus factæ impugnatæ non extiterint, neque de illarum validitate ab aliquibus hactenus hæſitatum fuerit.

Dubium quo ... ſu.

§. 3. Nihilominus in præſentiarum à nonnullis de viribus legitimationum per ipſum Collegium de illegitimo conſenſu patrum legitimorum, ſtantibus filiis legitimis, & naturalibus, iuxta formam per ipſos traditam factarum hæſitatur, & aſſeritur, facultatem Collegij huiuſmodi ad caſum in quem pater illegitimi filios legitimos ac naturales haberet, ſe non extendere, cum hoc ipſa facultate ſpecialiter expreſſum non reperiatur ac ſolum Baſtardos, Manſeres, & Nothos, cum illa clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, comprehenſos eſſe. Quare pro parte præfatorum Collegij nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ſuper iis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ... ampliat.

§. 4. Nos igitur huiuſmodi ambiguitatis dubium ſubmouere, ac tam per ipſos Collegium dictæ facultatis vigore, in poſterum legitimandorum, quam etiam ipſorum Collegij, quorum interpretatione formæ prædictæ traditæ fuerunt, & iuxta illas illegitimationes huiuſmodi proceſſerunt, indemnitati prouidere, ac diſpendiis, necnon diuerſis litibus, & forſan ſcandalis, quæ exinde oriri, ac ſubſequi poſſent, obuiare, necnon Status, tam Vrbis quam Romanæ Eccleſiæ, in qua legitimationes ipſæ conceduntur, quieti conſulere, necnon formarum, & legitimationum huiuſmodi tenores præſentibus pro expreſſis habere volentes, ipſaſque legitimationum formas, vt præfertur, traditas approbantes, confirmantes, ac innouantes huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, præfatos Collegium facultatis prædictæ vigore, quoſcumque illegitimos, ex quocumque illicito ac damnato coitu procreatos, etiamſi eorum genitores filios legitimos, & naturales haberent, abſque tamen præiudicio venientium ab inteſtato, legitimare poſſe, & legitimationes, per eos in poſterum faciendas, etiam ſtantibus legitimis, validas, & efficaces fore ſuoſque effectus ſortiri, ac firmiter obſeruari debere, & illis quibus fieri contigerit, ſuffragari, ac eos qui legitimati pro tempore fuerint, iuxta huiuſmodi legitimationes ſuccedere poſſe.

... de ...

§. 5. Sicque in præmiſſis omnibus, ac ſingulis per quoſcomque etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi ac interpretandi, facultate & auctoritate, iudicari, ac definiri debere, necnon quicquid ſecus ſuper iis, à quoquam quauis

noſtro

auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium declaramus, & decernimus, ac pro potiori cautela facultatem prædictam ad hoc extendimus, & ampliamus.

Quibuſcumque non obſtant.

§. 6. Non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus, ac ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis, quæ præfatus Iulius prædeceſſor in literis erectionis Collegij huiuſmodi voluerunt obſtare, & quæ præſentibus pro repetitis haberi volumus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 4. die 31 Octob.

Dat. Romæ apud ſanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimoſeptimo, pridie Kal. Nouemb. Pont. noſtri Anno 4.

XV. Priuilegium centenariæ præſcriptionis, & aliæ gratiæ, Congregationis Caſſinenſis, alias S. Iuſtinæ Monachorum, Ordinis S. Benedicti.

Cetera quæ hanc tangunt Congregationem, vide ſup. in Iul. II. conſt. 1. Super Cathedram. vbi plene notant.

Edita A. D. 1537.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Benignitas Sedis Apoſtolicæ conſueta, ea quæ per Romanos Pontifices pro Religionis conſeruatione, & augmento, ac Monaſteriorum, & aliorum piorum locorum, necnon perſonarum deuotarum in eis ſub regularis diſciplinæ obſeruantia Domino militantium, proſpero, ac tranquillo ſtatu, & ſalubri directione prouide conceſſa, ac etiam approbata, & innouata comperit, vt eo firmius illibata perſiſtant quo frequentiori ſuo fuerint præſidio pro tempore ſtabilita, libenter approbat, innouat, eiſque vberioris Apoſtolici muniminis robur adiicit, ac de nouo concedit, & alias pro eorum obſeruatione prouidet, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

Pleriq; Pontifices Congregationi Caſſinenſi multas gratias elargiti ſunt.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Modernorum Præſidentis, & Definitorum Capituli Congregationis, Caſſin. alias S. Iuſtinæ de Padua Monachorum Ordinis S. Benedicti Regularis Obſeruantiæ necnon ipſius Congregationis, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod dudum pro diuini cultus augmento, & Religionis propagatione, ac Regularis obſeruantiæ conſeruatione, Congregationi prædictæ, ac illius Præſidentibus, Definitoribus, Viſitatoribus, Abbatibus, Prioribus, Rectoribus, Monachis, Conuerſis, Nouitiis, eorumque Capellanis, familiaribus, ac ſeruitoribus, necnon Monaſteriis, Prioratibus, ac locis etiam vnitis, Eccleſiis, Capellis, Oratoriis, membris, ac bonis pro tempore exiſtentibus, quamplura, & diuerſa priuilegia, immunitates, exemptiones, tam ab Ordinariorum iuriſdictione; quam etiam ab omni impoſitione, exactione, collecta, decima, ſubſidio, & alio quocumque grauamine, quocumque nomine, cenſeantur, per Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, etiam pro tempore imponenda, necnon à quocumque onere, occaſione Legatorum, ſubdelegatorum, Nuciorum Apoſtolicorum, Ordinariorum, Diœceſanorum, ſeu alterius cuiuſcumque, etiam Apoſtolica auctoritate imponen. ac caritatiui, & alterius cuiuſcumque ſubſidij impoſitionis, collectæ, vel alterius cuiuſcumque exactionis, ac oneris, perſonalis, & realis, vel mixti, annatarumque etiam ratione Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum, etiam vnitorum ſolutione, ac ab omnibus cenſibus, redditibus, & ſolutionibus ratione viſitationis, vel ſubiectionis quorumcumque iure debendis quibuſcumque Oratoriis, ac perſonis libertates prærogatiuæ, fauores, Conſeruatoriæ declarationes, facultates, gratiæ, indulta ſpiritualia, & temporalia, tam per felicis recordationis Vrbanum Secundum, Eugenium Quartum, Alexandrũ Quintum, Martinum etiam Quintum, Nicolaum ſimiliter Quintum, Caliſtum Tertium, Pium Secundum, Innocentium Octauum, Alexandrum Sextum, Iulium Secundum, Leonem Decimum, ac alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, necnon Imperatores, & Romanos Reges, ac alios ſæculares Principes, etiam circa celebrationem Capituli, & electionem Prælatorum, ac conſeruationem eiuſdem Congregationis, ac illius perſonarum ſalubrem directionem conceſſa, ac per nonnullos ex ipſis prædeceſſoribus, ac demum per ſimilis memoriæ Clementem Papam VII. etiam prædeceſſorem noſtrum approbata, & innouata extiterunt.

Vrb. II. conceſſit Abbati facultatẽ alia Monaſteria ædificandi & Pontificalia (quibuſdam exceptis) exercendi.

§. 2. Et inter alia Vrbanus, tunc & pro tempore exiſtenti Abbati, ac dilectis filiis Conuentui Monaſterij Sanctiſſimæ Trinitatis Caſſinen. Ordinis, & Congregationis eorumdem, vt tunc pro tempore exiſtens Abbas per terras ſui Monaſterij, habitas, & habendas, Eccleſias conſtruere, & cum Cruce ſignare, ac alia Pontificalia, & ſpiritualia, (ſacrorum Ordinum collatione Baſilicarum, & altarium, ac chriſmatis conſecratione, duntaxat exceptis) exercere poſſet.

Pia legata Congregationi ab omni ſolutione exemit.

§. 3. Necnon vt de iis, quæ à Catholicis Chriſtianis eidem Monaſterio Sanctiſſimæ Trinitatis, tam inter viuos, quam in vltima voluntate, vbicumque donata, vel legata forent, nulli Epiſcoporum Diœceſanorum licitum eſſet quartam, vel tertiam partem in ipſis, legatis, ſeu donatis, tam in ſtabilibus, quam in mobilibus, etiam prætextu cuiuſcumque conſuetudinis exigere, conceſſit.

Perturbatores excommunicari decreuit.

§. 4. Et ſi proceſſu temporis per quoſcumque contra prædictorum, ac aliorum priuilegiorum per ipſum Vrbanum dicto Monaſterio Sanctiſſimæ Trinitatis conceſſorum tenorem, per aliquos attentatum foret, illud, & tunc viribus vacuatum, ac præſcriptionem longi temporis non currere decreuit, ac quicumque dictum Monaſterium Sanctiſſimæ Trinitatis in ſuis iuribus, poſſeſſionibus, & libertatibus læderent, aut etiam perturbarent, liceret dicto Abbati, & ſuis ſucceſſoribus, illos cuiuſcumque præeminentiæ, ſiue ſtatus forent, auctoritate Apoſtolica canonica monitione præmiſſa, excommunicare, ac excommunicatos fore denunciare, à qua excommunicatione abſolui non poſſent niſi digne ſatisfacerent, etiam quocumque priuilegio illis, quo excommunicari vel interdici non poſſint forſan conceſſo non obſtante, niſi de indulto huiuſmodi, plenam ac expreſſam facerent mentionem indulſit.

Eugen. IV. Abbati Sancti Pauli extra muros Vrbis conceſſit, poſſe cum mitra celebrare & minores Ordines Monachis conferre.

§. 5. Necnon Eugenius Abbati pro tempore exiſtenti Monaſterij ſancti Pauli extra muros Vrbis eorumdem Ordinis, & Congregationis, vt cum Mithra, & annulo, Sandaliis, Tunica Dalmatica Miſſarum ſolemnia celebrare, & aſtanti Clero, & Populo benedicere. Ac idem Abbas, ac dilecti filij Conuentus ipſius Monaſterij ſancti Pauli Conſecrationis Altarium, & Ordinationes Monachorum, qui ad ſacros Ordines forent promouendi à quocumque mallent Catholico Antiſtite Apoſtolica auctoritate freti ſuſcipere, quas ſine difficultate, ac prauitate exhiberi præcepit. Ipſeque Abbas dummodo Preſbyter eſſet Minores Ordines huiuſmodi Monachis ſuis ex Apoſtolica Indulgentia cum neceſſe foret exhibere poſſet, necnon eidem Abbati, etiam indumenta quæ ad vſum altaris, & in eodem Monaſterio forent, neceſſaria benedicendi facultatem conceſſit.

Centenaria præſcriptione gaudere iuſſit.

§. 6. Ac ſtatuit & ſanciuit, vt ſicut contra Romanam Eccleſiam nonniſi centenariam ſecundum conſtitutiones canonicas, & legitimas ſanctiones currebat præſcriptio, ita præfato Monaſterio S. Pauli minoris temporis præſcriptio non obſiſteret.

Alexand. VI. priuilegia prædicta decreuit in dubijs, interpretã. eſſe ad fauorem Congreg.

§. 7. Et demum Alexander prædeceſſor præfatus Motu proprio, voluit, & declarauit, quicquid dubij in huiuſmodi priuilegiis, ſeu aliquo eorum pro tempore emergeret, data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione in fauorem dictæ Congregationis ac locorum particularium eius interpretari.

Indulta cuiuſcumque Monaſterij, ceteris eſſe communia.

§. 8. Necnon cuiuſuis particularis Monaſterij ipſius Congregationis priuilegia, toti Congregationi prædictæ & illius particularibus Monaſteriis cõmunia eſſe, & ad illa extẽſa, ac extendi debere decreuit, prout etiã extendit.

Congregatio ſupplicat Pontifici pro dictis omnium indultorum cõfirmatione.

§. 9. Cum autem ſicut eadem petitio ſubiungebat, Præſidens, & Definitores, ac Congregatio præfati, cupiant ſingula priuilegia, & indulta prædicta, vt vberiorem obtineant roboris firmitatem, etiam noſtri muniminis præſidio fulciri, pro parte eorumdem Præſidentis,

& Definitorum, ac Congregationis nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt priuilegiis, & indultis prædictis robur noſtræ approbationis adiicere, ac alias in præmiſſis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic idem Pō. tif. illa approbat.

§. 10. Nos igitur attendentes vberes fructus quos dictæ Congregationis Monachi, qui tanquam mortui mundo, ſoli CHRISTO qui eſt vita viuentes pro vniuerſali Eccleſia ad Deum preces in militanti Eccleſia in dies producunt, ac præſidentem, & Definitores necnon Congregationem præfatos, & eorum ſingulos, à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis, ſiquibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnia & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogatiuas, fauores, conſeruatorias, declarationes, facultates, gratias, conceſſiones, indulgentias, indulta, ſpiritualia, & temporalia, Congregationi, & illius Præſidentibus, Viſitatoribus, Abbatibus, Prioribus, Monachis, Nouitiis, Conuerſis, Perſonis, Capellanis, familiaribus, ſeruitoribus, & locis etiam vnitis, necnon Eccleſiis, Capellis, membris, & bonis, pro tempore exiſtentibus, in genere, & in ſpecie, tam per prædictos, & quoſcumque alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & Sedem prædictam quam per Imperatores, Reges & Principes, etiam particularibus Monaſteriis, etiam in ampliatiue vel extenſiue, aut alias ſub quacumque forma, & verborum expreſſione, communicatiue, vel diu [illegible], conceſſa, & approbata, ac cum omnibus, & ſingulis decretis, & clauſulis in eis contentis deſuper confectas literas, & in eis contenta, & inde ſecuta quæcumque, quorum omnium tenores formas, datas, & effectus, ac decreta [illegible] appoſita, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, ex certa noſtra ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, approbamus, & confirmamus, ac perpetua roboris firmitate ſubſiſtere, & firmiter obſeruari, necnon Congregationi huiuſmodi, & illius perſonis ſuffragari debere decernimus. Supplentes, omnes & ſingulos, tam iuris quam facti defectus, ſi qui forſan in Imperatorum, Regum, & Principum, conceſſionibus huiuſmodi interuenerint.

Iteratoque concedit.

§. 11. Et nihilominus pro potiori cautela, ea, omnia, & ſingula, prout per dictos prædeceſſores, ac Imperatores Reges & Principes, etiam vt præfertur conceſſa fuerunt, de nouo, in omnibus, & per omnia, ita quod Congregatio, ac Præſidentes, Definitores, Viſitatores Abbates Priores, Rectores, Monachi, & alij ſupradicti, ac Monaſteria, & loca prædicta, omnibus illis, tam in genere quam in ſpecie conceſſis, vti, potiri, & gaudere poſſint & debeant, & ab impoſitionibus, decimis, collectis, ſubſidiis, & oneribus, ac omnibus aliis, & ſingulis ſupradictis, etiā [illegible] ratione Apoſtolicæ Sedis Legatorum, etiam de latere, etiam dicta auctoritate Apoſtolica pro tempore imponendis liberi, immunes, & exempti exiſtant, nec ad illorum ſolutionem, ſeu contributionem cogi, aut deſuper moleſtari, vel inquietari poſſint ſeu debeant, auctoritate, & tenore prædictis, de nouo concedimus, & indulgemus, ac [illegible], & ordinamus.

Inhibitio in omnes perturbatores.

§. 12. D[illegible] inhibentes quibuſuis perſonis [illegible] iuſcumque Eccleſiaſticæ, etiam Pontificalis, vel ſæcularis dignitatis, præeminentiæ, vel auctoritatis exiſtentibus, ne Congregationem, ac illius Præſidentes Definitores, Viſitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachos, & alios præfatos ſuper huiuſmodi priuilegiis, & indultis, aut illorum vſu, poſſeſſione, ſeu quaſi [illegible] ſe vel aliū ſeu alios, directè vel indirectè, quouis quæſito colore vel ingenio impedire, moleſtare, vel perturbare [illegible] quomodo præſumant, ac ei [illegible] Congregationem, Præſidentes Definitores, Viſitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachos, & alios præfatos, [illegible] omnibus pacifice, & [illegible], vti, potiri, & gaudere permittant.

Clauſula ſublatam [illegible]

§. [illegible] N[illegible] decernentes, eaſdem præſentes literas, [illegible] & in [illegible] contentis clauſulis quibuſcumque, etiam per quaſcumque literas Apoſtolicas, etiam quaſuis, generales vel ſpeciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaces & inſolitas clauſulas, ac irritantia decreta, ſub quacumque verborum conceptione in ſe continentia nullatenus derogari poſſe, nec derogatum cenſeri, niſi de illarum, ac præſentium literarum totis tenoribus de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, ac ſpecifica, ſpecialis, & expreſſa mentio facta fuerit, ac huiuſmodi derogationes per tres diſtinctas literas eundum tenorem continentes, tribus ſimiliter diſtinctis vicibus pro tempore exiſtentibus Præſidenti, Definitoribus, & Viſitatoribus præfatis legitime intimatæ, & inſinuatæ fuerint, ac ipſorum Præſidentis, Definitorum, & Viſitatorum, ad id expreſſus accedat aſſenſus, & aliter factæ derogationes nemini ſuffragari. Et ſic in præmiſſis omnibus per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, etiam Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi, facultate, & auctoritate iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus, ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſulæ contrariorum derogatoria.

§. 14. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis quæ per ſingulos prædeceſſores prædictos in ſingulis literis prædictis conceſſum fuit non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 6. Nouemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſeptimo, 8 Idus Nouembris, Pontificatus noſtri Anno quarto.

XVI. Iuriſdictio, & facultates Vicentij Cardinalis Neapolitani nuncupati, in Alma Vrbe Legati de latere deputati, ob diſceſſum Pontificis, verſus ciuitatem Placentiæ.

Huiuſmodi legationum bullas, quarum magnus eſt numerus, ſupernacuas arbitratus ſum, & ideo hanc ſolummodo, & alteram de antiquioribus, nempe Innoc. VI. conſt. 1. Cum onus ſup. Et aliam de recentioribus Clem. VIII. Licet. n. 53. Vt conceſſionem iuriſdictionum, tempore variari dignoſcatur.

Edita An. D. 153[illegible]

PAVLVS EPISCOPVS, &c. *Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Vincentio tituli ſanctæ Mariæ Transtiberim Presbytero Cardinali Neapolitano nuncupato, in Vrbe, eiuſque territorio, & diſtrictu noſtro, & Apoſt. Sedis Legato, Sal. & Apoſt. bened.*

Pontifex decreuit Placentiā ſe conferre.

LIcet poteſtatis plenitudo deſuper nobis commiſſa ſit, & vniuerſi gregis dominici diuina diſponente clementia, curam habeamus, finem tamen humanæ poſſibilitatis excedere non valentes, conſiderantesque quod circa ſingula per noſmetipſos Apoſtolicæ ſeruitutis debitum abſoluere non poſſumus, nonnumquam aliquos, & præcipue Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in ſollicitudinis partem aſſumimus, vt ipſis vices noſtras ſupplentibus, miniſterium nobis deſuper commiſſum fauente pietate ſuperna, facilius & ſalubrius exequamur. Et quamuis ad cunctorum Chriſti fidelium prouincias, ciuitates, & loca paternum ſtudium, & diligentiam adhibeamus, ad Almam Vrbem tamen noſtram aciem noſtræ conſiderationis paternis affectibus dirigentes, illam ciues, incolas, & habitatores eiuſdem, tanquam peculiares filios, & deuotos, diligentiori cura intuemur, & ſi per eorum felici regimini pacifico, & tranquillo, deſiderantes ſpecialiter prouidere vt præſeruentur à noxiis, & optatis perfruantur incrementis. Cum itaque nos, pro nonnullis arduis, & vrgentibus negotiis orthodoxæ fidei, ac publicum Reipublicæ Chriſtianæ commodum concernentibus ab ipſa Vrbe ad aliquod tempus diſcedere, & ad ciuitatem noſtram Placentiā Prouinciæ Mediolanenſis nos conferre, & dimiſſis in eadem Vrbe Palatij noſtri, & Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Cauſarum auditoribus,

n[illegible]

necnon Gubernatore, ſeu Vicecamerario, ac Vicario, ſeu eius Locumtenente, & Senatore, ac aliis eiuſdem Vrbis Officialibus, Cancellariam noſtram ſub plumbo, Capellam, & nonnullis eiuſdem Cancellariæ, & Cu. Rom. Officialibus nobiſcum ducere intendamus.

Ideo pro Vrbis & Curia Rō. regimine, Legatum de latere deputat eum facultatib. hic expreſſis.

§. 1. Nos volentes interim, bono & felici Vrbis, & Rom. Cur. prædictarum regimini prouidere, & potiſſimum ad te, quem etiam in magnis, & arduis ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ negotiis verſatum, eximia probitate, & fidelitate, rerumque gerendarum experientia & præcipua prudentia, ac integritate comprobatum habemus, mentem noſtram conuertentes, ac ſperantes, quod ea, quæ tibi duxerimus committenda, gratia tibi aſſiſtente diuina, circumſpecte prudenter, iuſte, & fideliter exequetis: Te in Vrbe prædicta, eiuſque territorio, & diſtrictu, ac terris, & locis illi adiacentibus, noſtrum, & dictæ Sedis Legatum de latere, in ſpiritualibus & temporalibus Vicarium generalem, de venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Card. conſilio, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, vſque ad beneplacitum, vel ad eamdem Vrbem reditum noſtrum dumtaxat, creamus, conſtituimus, & etiam deputamus.

Facultas cognoſcēdi cauſas, & quoſcumque etiā exemptos puniendi.

§. 2. Dantes tibi harum ſerie pariter & concedentes plenam liberam, & omnimodam poteſtatem & facultatem, ac auctoritatem, Vrbem, & loca prædicta cum eorum territoriis, diſtrictibus, & pertinentiis, necnon perſonas, ciues, habitatores, etiam Curiales, & ipſam Romanam Curiam ſequentes, ſeu ad eamdem vndecumque venientes, dum in ea fuerint, ſeu in ea degentes, & incolas eiuſdem, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ, dignitatis, etiam Pontificalis fuerint, ac eiuſdem Romanæ Cur. officiales exiſtant, etiamſi ſe exemptos à quocumque Legationis officio prætenderent, noſtro, & dictæ Romanæ Eccleſiæ nomine gubernandi, regendi, & adminiſtrandi prout cœleſtis gratiæ infuſio, & tua prudentia perſuadebunt, reformandi, & corrigendi, occupata recuperandi, necnon illa, & alia deformata, in priſtinum & debitum ſtatum reducendi, & iuriſdictionem omnimodam exercendi, ciuiles, & criminales, Eccleſiaſticas, & ſpirituales, & ſuper quibuſcumque monaſteriis, prioribus, præpoſituris canonicatibus, & præbendis, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officiis, ceteriſque beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, ſæcularibus, & quorumcumque Ordinum regularibus, & profanas ad forum Eccleſiaſticum quocumque iure ſpectantes, ac mixtas quaſcumque, tam in dominio noſtro, quam extra, per appellationes extraiudiciales, vel generales querelas, etiam non obſtante quod ad ipſam Rom. Curiam legitime deuolutæ, aut in illa de iuris neceſſitate tractandæ, ſeu finiendæ non exiſtant, illarumque, & etiam aliorum quorumcumque, & quibuſcumque Iudicibus Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, quacumque auctoritate, dignitate, ſeu præeminentia fulctis ad nos & Romanam Curiam, ac Sedem huiuſmodi, & pro quibuſcumque grauaminibus, vel definitiuis ſententiis pro tempore interpoſitis, primarum, & ſecundarum, ac vlteriorum appellationum cauſas, vna cum negotio principali, coniunctim vel diuiſim, vel alias, prout tibi viſum fuerit, ac omnibus, & ſingulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, etiam ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, ſola facti veritate inſpecta, alias iuxta caſuum, & prout tibi videbitur, etiam cum poteſtate citandi in eadem Curia Rom. etiam extra eam, per edictum publicum, conſtito ſummarie de non tuto acceſſu, ac inhiben. quibus, & quoties fuerit inhibendum, audiendas, cognoſcendas, decidendas, & fine debito terminandas committendi.

Facultas cōmittēdi cauſas in Curia & extra.

§. 3. Et pari modo inter Auditores dicti Palatij noſtri, ſeu eorum Locatenen. diſtribui (vt moris eſt) facien. & per Signaturam nomine noſtro videlicet, ſi illæ iudicibus in Romana Curia per hæc verba videlicet, Placet Domino noſtro Papæ Si vero extra eam, præterquam vbi nos fuerimus, dirigendæ, per Conceſſum in præſentia Domini noſtri Papæ, ſignan. Ac omnia & ſingula per Signaturam iuſtitiæ concedi, & committi ſolita concedere & etiam eiſdem Auditoribus, & Locatenen. ſeu aliis quibuſcumque Prælatis, vel iudicibus, tam in Rom. Curia, quam extra eam committendi, ſeu per te, vel alium ſeu alios audiendi, cognoſcendi, etiam ſummarie, ſimpliciter et de plano, ſine ſtrepitu, vt præfertur, etiam reiteratione terminorum ex ſtylo Curiæ, ſeu natura obſeruari conſuetorum, ac etiam illorum omiſſione, illaſque decidendi, & terminandi, cauſaſque ipſas quando tibi placuerit, ab illis, quibus commiſſæ fuerint, tam in dicta Curia, quam extra euocandi, & aliis etiam committendi. Et quaſcumque ſententias, per te, ſeu etiam alios iudices quoſcumque latas, tam in Romana Curia, quam extra eam, etiam ſi in rem tranſiuerint iudicatam executioni debitæ demandandi, cum decreto literarum executorialium, ſeu mandati executiui, etiam cum inuocatione brachij ſæcularis, nullitates proceſſuum actorum, geſtorum, & ſententiarum, & tollendi, & finiendi ac reſtitutionem in integrum aduerſus rem iudicatam, etiamſi tres ſententiæ conformes latæ fuerint etiam gratioſe concedendi, dictarum cauſarum cognitionem, terminationem & executionem, ac curſum inſtantiarum, vel etiam fatalium ſuſpendendi, ac reſtitutionem ad illa etiam concedendi.

Derogandique omnibus priuilegijs & conſtit. per ſignaturam iuſtitia derogari ſolitis.

§. 4. Necnon conſtitutionibus fel. rec. Bonifacij Papæ Octaui prædeceſſoris noſtri de vna, & Concilij generalis de duabus non tribus dietis, & aliis per Signaturam iuſtitiæ derogari ſolitis, & etiam quibuſuis priuilegiis, & indultis, tam Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, quam aliis ordinariis iudicibus dictæ Vrbis, etiam per nos conceſſis, & approbatis, etiam quod illi, niſi per ſignaturam manu noſtra, & motu proprio conceſſis derogari non poſſit, diſponentibus, & hactenus obſeruatis, ſpecialiter & expreſſe derogandi.

Referēdarioſque ſignaturæ iuſtitia duos vel vnum deputandi.

§. 5. Necnon ſi neceſſarium fore conſpexeris, vnum vel duo Signaturæ dumtaxat Referendarios, quos malueris, & ad hoc vtiles & idoneos eſſe cognoueris, qui commiſſiones iuſtitiæ huiuſmodi referendariare, & in ſignatura per te facienda tibi aſſiſtere, ac illi intereſſe licite valeant, durante legatione tua tantum, deputandi, & alia quæ S.R.E. Cardinales, qui hactenus ſignaturam iuſtitiæ habuerunt, & dictæ Vrbis Legati facere, & exercere potuerunt, & debuerunt, faciendi, & exercendi.

Facultas circa beneficiorum collationes.

§. 6. Omniaque, & ſingula beneficia Eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura, ſæcularia, & Ordinum quorumcumque regularia, etiamſi dignitates, etiam maiores, & principales fuerint, & ad illa conſueuerint, qui per electionem aut alium modum aſſumi, intra limites tuæ legationis conſiſtentia (baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Lateranenſis, & B MARIÆ Maioris Eccleſiarum Canonicatibus, præbendis, & illis, quæ ad collationem alicuius ex venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus præfatis, reſpectu Epiſcopatuum, titulorum ſuorum presbyteralium, aut diaconalium, vel alias quocumque modo pertinent dumtaxat exceptis) Ac quorumcumque familiarium tuorum continuorum commenſalium, nunc & pro tempore exiſtentium, etiam ſi ipſa familiaritate receſſiſſent, & in quibuſcumque prouinciis, ſeu locis conſiſtant beneficia Eccleſiaſtica, etiā ſi diſpoſitioni Apoſtolicæ ſpecialiter, vel alias ex quauis cauſa etiam de neceſſitate exprimenda, præterquam familiaritatis noſtræ, aut quoad ea quæ ad diſpoſitionem tuam, ratione eccleſiarum, vel beneficiorū tuorum non pertinent, alicuius Cardinalis viuentis generaliter reſeruata, ſeu ex quauis generali reſeruatione affecta fuerint, cum illa per ceſſus vel deceſſus, aut alias, quauis dimiſſione illa nunc & pro tempore obtinentium, etiamſi, vt præfertur, reſeruata fuerint, dummodo etiam illorum commendis ceſſantibus, vel vnionibus temporalibus diſſolutis, vel alias quocumque modo vacare contigerit, quibuſuis perſonis, de quibus tibi videbitur, etiam quæcumque, quotcumque, & qualiacūque beneficia eccleſiaſtica obtinen. & expectan. Necnon & ſi extra limites tuæ legationis beneficia aliqua, vt ſupra, qualificata, in ciuitatibus, diœceſibus, & locis, per duas dietas dictæ Vrbi propinquis vacauerint, etiamſi, vt præfertur, reſeruata fuerint, dummodo alicuius ipſorum beneficiorum reſeruatorum, præterquam ex familiaritate noſtra, in dictis Ciuitatibus, & diœceſibus vacan. huiuſmodi fructus, redditus, & prouentus, ſummam ſeu valorem annuum ſecundum communem æſtimationē viginti quatuor flore-

norum auri de Camera non excedant, perſonis idoneis per te eligendis conferendi, & de illis etiam prouidendi, ſeu illa aliis beneficiis Eccleſiaſticis ad vitam viuendi, annectendi, & incorporandi, veroſque vltimarum vacationum modos, etiam ſi ex illis quæuis generales reſeruationes, etiam in corpore iuris clauſæ, reſultent, pro expreſſis habendi. Ac etiam in ipſa Vrbe quamdiu ab ea abſentes fuerimus, in quoſcumque Curiales, & ipſam Curiam ſequẽtes, ſeu Cortiſanos, & officiales quoſcumque ipſius Curiæ noſtræ & ipſorum officiorum præſidentes, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, dummodo S. R. E. Cardinales non exiſtant, omnimodam iuriſdictionem exercendi, eoſque pro exceſſibus puniendi, & prout demeruerint, ſeu deliquerint, à ſuorum officiorum exercitio ſuſpendendi, & prout iuſtitia ſuaſerit, eos eiſdem officiis ſuis priuandi, & deſtituendi.

Facultas iura dicendi contra Officiales Rom. Curiæ, ac Curiales, Barones, Cõmunitates, &c.

§. 7. Necnon etiam inter Barones, & Milites, Dominos temporales, & nobiles, ac perſonas alias ſæculares, & Eccleſiaſticas, necnon Communitates, & Vniuerſitates, ac populos, & omnes alios ſæculares, diſcordes. & differentes, Vrbis terrarum, locorum, & diſtrictus prædictorum pacem, & concordiam facien. & inter eos treguas indicendi ipſoſque ad eas, & ipſarum obſeruantiam quibuſcumque pœnis, diſtrictionibus, ſententiis, & cenſuris, prout tibi videbitur, compellen, concordes in vnitatis, & caritatis vinculo, confouendi, & confirmandi: rebelles, & delinquentes, ac eiuſdem Romanæ Eccleſiæ hoſtes cenſuris, & pœnis, tam Eccleſiaſticis quam aliis, etiam pecuniariis, & corporis afflictiuis, arcendi, & corrigendi, & ad noſtram, & dictæ Romanæ Eccleſiæ vnitatem reducendi.

Diſpenſandi quo ad plura beneficia & circa ætatis & natalium defectum.

§. 8. Necnon cum tuis, & quinque Prælatorum ſe aſſerentium familiaribus, & continuis commenſalibus, & decem, quos tu elegeris perſonis aliis ad duo, & ſi nobiles, vel graduati fuerint ad tria, ſeu cum diſpenſatione, ad duo ad tertium curata, dummodo inter alia non fuerint niſi duæ parochiales Eccleſiæ, ſeu alias inuicem incompatibilia ſæcularia, etiam maiores, & principales perſonatus, adminiſtrationes, vel officia, etiam curata & electiua, in cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Eccleſiis, parochiales Eccleſiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ fuerint, & ad duo alia, etiam ſimilia ſimplicia, non tamen duos canonicatus, & præbendas, ſub vno, & eodem tecto vnius, & eiuſdem Eccleſiæ conſiſtentia, ſi eis, & cuilibet eorum alias canonice conferantur, aut eligantur, præſententur, vel alias aſſumentur ad illa, & inſtituantur in eis ſimul ad vitam, cum poteſtate permutandi, & commendæ cedendi, totiens quotiens in titulum, & commendam reſpectiue obtinenda. Necnon ſuper ætate in decimoſeptimo diſpenſandi, ſuper ætatis, & natalium defectibus, ad vnum, & in vigeſimo ad duo, necnon ſuper defectum patientibus ad quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia Eccleſiaſtica, etiam ſi canonicatus, & præbendæ in cathedralibus, etiã Metropolitanis, vel Collegiatis Eccleſiis, & alias, vt præfertur, qualificata fuerint, & ad canonicatus, & præbendas cathedralium in vndecimo, & aliarum collegiatarum in octauo ſuarum ætatum annis, & de non promouendo ad ſeptennium, dummodo infra primum triennium dicti ſeptennij ad Subdiaconatus ordinem ſe faciat promoueri, vel aliud breue tempus prout tibi videbitur. Ac etiam de promouendo ad ſacerdotium in vigeſimotertio cum ſæcularibus clericis, cum regularibus vero in vigeſimoſecundo anno. Et de ſuſcipiendo clericatum, minores, & & ſacros etiam Presbyteratus ordines in Romana Curia à quocumque antiſtite, & etiam extra eam, etiam extra tempora à iure ſtatuta, in tribus tamen feſtiuis diebus, diſpenſandi.

Facultas derogandi regulis Cancellariæ, & iuris patronatus.

§. 9. Necnon quibuſcumque Cancellariæ regulis, proceſſus, acta, & merita cauſarum, ac etiam præmiſſa omnia & ſingula concernentibus, dummodo alteri non tollatur ius quæſitum. Ac etiam iuriſpatronatus laïcorum quoad beneficia familiarium tuorum, & alia in limitibus tuæ legationis vacantia, vel ex tunc vacatura, quæ de illo ex conſuetudine vel priuilegio fuerint, in totum, alioquin pro medietate patronorum eorumdem derogandi.

Abſoluendi quo à cenſuris.

§. 10. Et quaſcumque perſonas, quibus literas tuas vigore præſentium conceſſeris, à quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet tunc, etiam ob non paritionem rei iudicatæ, aut alias in caſibus in regula deſuper edita expreſſis, innodati erunt, etiamſi per annum, & vltra in illis inſorduerint, ad effectum gratiarum ſuarum dumtaxat conſequendum abſoluendi, eorumque omnia, & ſingula beneficia Eccleſiaſtica, cum cura & ſine cura, ſæcularia, & Ordinum quorumcumque regularia, quæ in titulum vel commendam, etiam ex quibuſuis conceſſionibus, ac diſpenſationibus Apoſtolicis tunc obtinebunt, & expectabunt, ac in quibus, & ad quæ ius tibi quomodolibet competet, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque fuerint, eorumque fructuum, redituum, & prouentuum, veros annuos valores, ac huiuſmodi conceſſionum, & diſpenſationum tenores pro expreſſis habendi.

Conceſſiones in forma ſuper alienatione bonorum Eccl. concedendi.

§. 11. Necnon quaſcumque conceſſiones, ſi in euidentem vtilitatem, ſuper alienationibus, & arrendationibus, perpetuis ſeu temporalibus, etiam emphyteuticis, quorumcumque bonorum ſtabilium ad Eccleſias, Monaſteria, dignitates beneficia, ac loca alia Eccleſiaſtica, intra limites tuæ legationis conſiſtentia, cuiuſcumque valoris exiſtant: in aliis vero locis quantumcumque remotis, vſque ad valorem centum florenorum auri de Camera dumtaxat ſpectantia, cum inſertione tamen literarum fel. rec. Pauli Papæ II. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Cum in omnibus iudiciis, coniunctim vel diuiſim concedendi.

Contradictores et rebelles compeſcendi.

§. 12. Inſuper contradictores & rebelles quoſlibet per amotiones, priuationes, depoſitiones, relegationes, & proſcriptiones, perpetuas vel temporales, etiam ſententialiter, prout ad ipſam Romanam Curiam pertinuerint, ſublato appellationis obſtaculo, compeſcendi.

Omniaque faciendi quæ Pon. non ſacere poſſit.

§. 13. Omniaque alia & ſingula, ad honorem, & ſtatum noſtri, & ipſius Rom. Eccleſiæ, & populorum commoditatem faciendi, gerendi, mandandi, ordinandi, diſponendi, & exequendi, quæ neceſſaria quomodolibet, & opportuna fore cognoueris, & quæ nos metipſi facere poſſemus.

Conceſſio quarumcumque aliarum facultatum aliis Legatis conceſſarum.

§. 14. Et nihilominus ſingulari integritate, fidei conſtantia, iuſtitiæ & rectitudinis zelo, clara prouidentia, ac longa, conſummataque Vrbis, & Curiæ prædictarum notitia in te euidentiſſime comprobatis, necnon maturitate conſilij per te arduis, & periculoſis, noſtris ac dictæ Sedis negotiis, fideli experientia teſtimonium perhibente præſtitiſti, diligenter perſpectis, dignum cenſentes, vt te non minoribus prærogatiuis, quam prædeceſſores noſtri Romani Pontifices, alios qui pro tempore fuerunt in Vrbe Legatos proſecuti ſunt, proſequamur: vltra ſupradictas omnes & ſingulas alias facultates, quæ pro quibuſuis aliis, dictæ Rom. Eccleſię Cardinalibus à tempore piæ mem. Alexandri Papæ VI. etiam prædeceſſoris noſtri in ipſa Vrbe deputatis Legatis per quaſcumque literas, tam ſub plumbo, quam in forma breuis, ſub quacumque forma & expreſſione verborum conceſſæ comperiantur, quarum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, eidem circumſpectioni tuæ, harum ſerie concedimus, tibique vt illis omnibus & per omnia perinde ac ſi illæ tibi ſpecialiter & expreſſe conceſſæ forent, vti, potiri, & gaudere, liberè & licitè valeas, indulgemus.

Approbatio ſignandorum a Legato.

§. 15. Decernentes commiſſionibus manu tua, & vigore præſentium, de mandato noſtro, ac in præſentia noſtra ſignandis, ac derogationibus eis concedendis, in iudicio & extra, perinde ac ſi propria noſtra manu ſignatæ fuiſſent, ſtari, & indubitatam fidem adhiberi, necnon omnia & ſingula alia eorumdem præſentium vigore, per te, ſeu de mandato tuo alias rite pro tempore geſta, & conceſſa, ac quæcumque quæ inde ſequentur, valida & efficacia exiſtere & ſuos effectus ſortiri debere.

Decretum irritans.

§. 16. Sicque per quoſcumque iudices quauis auctoritate fungentes, ſublata eis quauis aliter iudicandi,

&

& interpretandi, facultate & auctoritate, iudicari & interpretari, ac definiri debere, ac irritum & inane, quicquid ſecus ſuper his ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio. §. 17. Mandantes inſuper Gubernatori, Vicario eiuſdem Vrbis, Auditori Cameræ, & Senatori, ac aliis officialibus quibuſcumque in ipſa Vrbe præſentibus, necnon omnibus, & ſingulis Baronibus, Domicellis, ſtipendiariis, nobilibus, ciuibus, incolis, & habitatoribus; ac perſonis aliis Vrbis, Curiæ, diſtrictorum, & locorum prædictorum, etiam forenſibus ibidem pro tempore degentibus, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœnis per te infligendis, vt tibi in omnibus pareant efficaciter, & obediant, omni dilatione, vel exceptione ceſſante. Nos enim per te pro tempore facta, conceſſa, & acta, ac geſta quæcumque necnon proceſſus, ſententias, & pœnas, quas per te vigore præſentium fulminari contigerit, rata habebimus, & faciemus, auctore Domino, vſque ad ſatisfactionem condignam inuiolabiliter obſeruari.

Derogatio contrariorum. §. 18. Non obſtantibus priuilegiis, indulgentiis, tam Apoſtolicis, quam aliis, generalibus vel ſpecialibus, ſub quacumque forma, & expreſſione verborum, cuicumque, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, aut Ordinum, etiam Ciſtercien. Cluniacen. Præmonſtraten. Grandimonten. Cartuſien. Vallis Vmbroſæ, Camaldulen. Humiliatorum, S. Benedicti, & Auguſtini, Hoſpitalium Hieroſolymitan. S. Ioannis, & S. Mariæ Teutonicorum, Calatrauen. S. Spiritus in Saxia, & S. Antonij, ſeu quorumcumque aliorum Ordinum exiſtant, conceſſis, confirmatis, & innouatis, ac prædicti Bonifacij prædeceſſoris de vna, & in Concilio generali de duabus dietis edita, ac Lateranen. Pictauien. & generalia Conciliorum, necnon de valore exprimendo, & de conceſſione facienda in vnionibus, & illarum confirmationibus, ac de inſordeſcentibus in cenſuris per tempus inibi expreſſum, & alias, ac de non expediendis literis executorialibus, & ſequeſtris, niſi ſub plumbo, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Eccleſiarum, in quibus ſæcularia, & monaſteriorum, & aliorum regularium locorum, in quibus regularia beneficia huiuſmodi forſan fuerint, ſeu à quibus illa dependere contigerit, & Ordinum quorum extiterint, iuramento, confirmatione Apoſtolica, quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, & aliis quibuſcumque præmiſſis obuiantibus, quæ omnia & ſingula in literis per te ſuper eiſdem præmiſſis concedendis latiſſime exprimi poſſe volumus. Præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon quibuſuis aliis priuilegiis, literis, & exemptionibus eis ſub quibuſuis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, per nos & Sedem eamdem conceſſis, & concedendis in poſterum, quorumcumque tenorum exiſtant per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ quoad hoc cuiquam nolumus ſuffragari.

Legatus in ſuis conceſſionibus non teneatur inſerere hanc conſtitut. §. 19. Volumus autem, quod in conceſſionibus, gratiis & literis per te vigore præſentium faciendis, præſentes literæ nullatenus inſerantur, ſed abſque illarum inſertione perinde plenum ſortiantur effectum, ac ſi ipſæ præſentes de verbo ad verbum inſererentur.

Hortatur Legatum, vt eius munus diligenter exequatur. §. 20. Tu igitur dilecte fili munus huiuſmodi deuota mente ſuſcipiens, te in illius executione ſolicitum, ac verbo, ſermone, & opere ſtudioſum, & diligentem exhibeas, quo ex tuis laboribus, diuina fauente gratia, optati fructus ſuccedant, quos ſperamus. Tuque per ſolicitudinem tuam, præter æternæ retributionis præmium, merito apud nos & Sedem prædictam commendari poſſis.

D. P. An. 4. 22. Martij. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo trigeſimo, vndecimo Kalend. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno quarto.

XVII.

Conſtitutiones Ægidianæ, in toto Statu Eccleſiaſtico, in locis ei immediate ſubiectis, Carpenſes vero in Prouincia Marchiæ obſeruentur.

Edita A. D. 1538. & 1544.

PAVLVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. OFficij noſtri debitum, quo ſumus vniuerſis noſtræ curæ, præſertim etiam in temporalibus creditis, in iuſtitia debitores, exigit, & ad hoc potiſſimum nos inducit, vt in his, per quæ iuſtitia vnicuique debite miniſtretur, & illam exquiſitis viis conculcare ſatagentium malitiis obuietur, eiuſdem officij partes propenſius impartiamur, ac ea quæ propterea prouide ordinata, ac etiam Apoſtolico præſidio fulcita, & extenſa comperimus, vt ſemota omni ambiguitate, firmiora perſiſtant, de nouo approbemus, ac alias pro eorum obſeruatione prouideamus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Ægidius Cardinalis Legatus ab Innoc. VI deputatus fuit, vt ſup. in eius conſt. Cum enim. §. 1. Sane, ſicut nobis innotuit, dudum poſtquam bon. mem. Ægidius tit. S. Clementis Presbyter Cardinalis, tunc in humanis agens, & fel. rec. Innocentij Papæ VI. prædeceſſoris noſtri, ac Sedis Apoſtolicæ in Patrimonio B. Petri in Tuſcia, & Ducatu Spoletano, ac Marchiæ Anconitanæ, Romandiolæ, Campaniæ, & Maritimæ Prouinciis, necnon ciuitatibus, terris, caſtris, & locis, S. R. E. immediate ſubiectis, & infra limites tunc expreſſos conſtitutis, Legatus, necnon in ſpiritualibus & temporalibus Vicarius generalis, ſufficienti ad id per literas dictæ Sedis facultate ſuffultus, pro tranquillo, & proſpero ſtatu prouinciarum, ciuitatum, terrarum, caſtrorum, & locorum prædictorum, plures laudabiles, honeſtas, & ſalubres conſtitutiones, & ordinationes prouinciales ediderat.

Sixt. IV. conſtitutiones ab Ægidio firmatas obſeruari iuſſit, vt in conſt. 15. ſup. §. 2. Piæ mem. Sixtus Papa Quartus etiam prædeceſſor noſter, tam illas, quam alias ab aliis diuerſis Romanis Pontificibus, ac Legatis editas, & per dictum Ægidium Cardinalem in vnum volumen in ſex libros diſtinctum, collectas, & redactas per eos, qui tunc erant, & pro tempore eſſent in prouinciis, ciuitatibus, terris, caſtris, & locis prædictis deputati Legati, etiam de latere, Gubernatores, & eorum Locatenentes, firmiter & inuiolabiliter obſeruari debere, ſtatuit & ordinauit, prout in ipſius Siati prædeceſſoris literis.

Eaſque ad Vrbem & alia loca extendit. §. 3. Quas etiam ad Vrbem, ciuitates, terras, & loca ſpecialis commiſſionis, & in illis, tunc & pro tempore deputatos Vicecamerarium, Gubernatores, Theſaurarios, Poteſtates, Iudices, & Officiales extendit, ac ſub cenſuris in eis contentis in eiuſdem Vrbe, ac ſpecialis commiſſionis ciuitatibus, terris, & locis, ſicut in prouinciis firmiter obſeruari mandauit, plenius continetur.

Hic modo Pontifex earumdem obſeruantiam præcipit. §. 4. Cum autem, ſicut accepimus, à nonnullis de viribus literarum prædictarum, & in eis contentorum hæſiteretur, ſub eo prætextu, quod forſan nun appareat conſtitutiones prædictas, in Vrbe, & prouinciis, ac ciuitatibus, terris, caſtris, & locis prædictis, etiam ſpecialis commiſſionis, aut aliquibus ex ipſis vſu receptas fuiſſe: Nos conſiderantes ea hoc neceſſario non inferri, quod conſtitutiones, additiones, modificationes, & correctiones prædictæ ſuum vigorem amiſerint, attendentesque, quod fel. mem. Leo Papa X. etiam prædeceſſor noſter in Lateranenſi Concilio nouiſſime celebrato, Ægidianas conſtitutiones prædictas, quæ fundamentum totius fere voluminis exiſtunt prædicti, approbauit, & confirmauit, quodque conſtitutiones prædictæ, vt nobis à peritis, quibus hanc curam demandauimus, relatum eſt, & iuridicæ, & populis vtiles, & proficuæ ſunt, & propterea volentes omnino effectum ſuum conſequi, & plenum robur obtinere, literas prædictas, quarum tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, cum extenſione prædicta, & omnibus & ſingulis decretis, & clauſulis in eis contentis, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, & ex certa ſcientia approbamus, & confirmamus, eaſque tam in Vrbe, quam prouinciis, ciuitatibus, terris, & locis prædictis, etiam ſpecialis

commiſſionis, per omnes cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ac conditionis exſtiterint; perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari debere.

Clauſul. ſublata. &c.

§. 5. Sicque per quoſcumque etiam Palatij Apoſtolici cauſarum Auditores, & quoſcumque alios, etiam auctoritate Apoſtolica deputatos Iudices, etiam in pendentibus cauſis prononciari, ſententiari, ac definiri debere, ſublata eis aliter iudicandi, ſententiandi, & definiendi auctoritate & facultate, irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis occaſione, vel cauſa, & auctoritate contigerit attentari, decernimus.

Iuſſio publicandi.

§. 6. Volumus quoque præſentes literas in valuis baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac in acie Campi Floræ per aliquem ex Curſoribus noſtris affigi, & copiam collationatam dimitti, vt illæ ad cunctorum notitiam facilius valeant peruenire, ne aliquis de illis ignorantiam prætendere poſſit, nec quomodolibet allegare, cum non ſit veriſimile apud aliquos remanere incognitum, quod tam patenter fuerit publicatum.

Cauſ. derog.

§. 7. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis, quæ Sixtus, & Leo prædeceſſores prædicti voluerunt non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 4. 30. Iulij.

Datum Romæ apud ſanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimooctauo, tertio Kalendas Auguſti, Pontificatus noſtri Anno quarto.

Sequitur bulla quoad conſtitutiones Carpenſes.

Edita An. D. 1544.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

EX debito paſtoralis officij, meritis licet imparibus, noſtris humeris impoſiti, ad ea etiam nos conuenit noſtræ vigilantiæ curas adhibere, per quæ vniuerſi populi, noſtræ potiſſimum ſollicitudini, etiam in temporalibus crediti, ſalubriter & proſpere dirigantur, & per quæ confuſionibus extirpatis, ius æqua lance miniſtretur; & propterea nonnumquam his, quæ ad hoc prouide geſta comperimus, vt firma, & illibata perſiſtant, noſtræ confirmationis munimen libenter adiicimus, prout temporum & prouinciarum qualitatibus conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Ægidius edidit conſtitutiones vt in præinſerta bulla dicitur & hic.

§. 1. Cum itaque, ſicut accepimus, nuper cum conſtitutiones bon. mem. Ægidium tunc tituli S. Clementis olim Presbyterum Cardinalem, tunc in humanis agentem, & in certis ciuitatibus, & prouinciis S.R.E. ſubditis Apoſtolicæ Sedis de latere Legatum, & Vicarium generalem, ſalubrem directionem ciuitatum, & prouinciarum earumdem concernentes; necnon reliquæ leges, ſanctiones, ac ordinationes, per diuerſus alios ipſarum prouinciarum pro Romana Eccleſia prædicta, Vicarios ac Gubernatores editæ, & per eumdem Ægidium Cardinalem ſuis adiunctæ, & in ſex libros redactæ, & partitæ, ob diuerſarum aliarum ſanctionum & decretorum per varios Gubernatores Apoſtolicos, ac etiam per literas nonnullorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, pro rerum & temporum qualitatibus, præſertim ad vſum prouinciæ noſtræ Marchiæ Anconitanæ, poſtmodum editorum, & prædictis Ægidianis adiunctorum, ſeu alligatorum dubia, repugnantias, abſurditates, & confuſiones, in iudiciis, ac negociis inter dilectos filios dictæ prouinciæ homines in varios ſenſus interpretarentur, ac minus clare intelligerentur, ex quo homines prouinciæ huiuſmodi multiplicum litium inuolucris, diſpendiis, ac incommodis afficiebantur, & inuoluebantur.

Cardinalis de Car o illas addidit, pro vtilitate prouincia Marchiæ.

§. 2. Dilectus filius noſter Rodulphus tituli S. Clementis, tunc ſanctæ Priſcæ Presbyter Cardinalis de Carpo nuncupatus, cupiens prouinciæ, & hominum prædictorum ſubleuamini prouidere, & litibus, ac differentiis pro poſſe iter præcludere, de mandato noſtro etiam tunc dictæ prouinciæ agentibus id ſæpius à nobis efflagitantibus, ſingularum etiam additarum conſtitutionum, ac extrauagantium prædictarum repurgationis, ac reparationis cognitione nonnullis curiæ generalis eiuſdem prouinciæ peritis demandata illas repurgare, corrigere, & elucidiores, ac faciliores reddere, in libroſque ſex ordinatim redigere, & collocare, nonnullis ſuis opportune interpoſitis decretis optime curauerit.

Hic Pont. ea conſtitutiones ſic ſupplanas approbat, & in d. prouincia ſeruari præcipit.

§. 3. Nos laudabilem dicti Rodulphi Cardinalis operam in Domino plurimum commendantes, cupienteſque prout noſtro incumbit paſtorali officio prouidere, quod conſtitutiones ſic reformatæ, ac in faciliorem ſenſum redactæ, tamquam vtiles & neceſſariæ omnino adimpleantur, & in viridem tranſeant obſeruantiam, eaſdem Ægidianas conſtitutiones per præfatum Rodulphum Cardinalem, ſiue eius agentes, & ad id deputatos purgatas, emendatas, elucidatas, mutatas, alteratas, additas, & in dictos ſex libros redactas, ſuiſque locis ac ordinibus collocatas, omniaque & ſingula alia in ipſis ſex libris contenta, quæ præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis haberi volumus, ac inde ſecuta quæcumque tenore præſentium perpetuo confirmamus, & approbamus, ac rata, & grata habemus, præſentiſque ſcripti patrocinio conſolidamus. Illaque omnia & ſingula in quibuſuis cauſis etiam ſpecialis commiſſionis vigore commiſſis, ac tribunalibus & iudiciis per quoſcumque iudices, ac perſonas cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, excellentiæ, & præeminentiæ exiſtentibus, perpetuis futuris temporibus in eadem prouincia obſeruari debere, ac quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane fore decernimus, ſupplentes omnes, ac ſingulos iuris & facti defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem.

Quibuſcumque non obſtan.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon dictæ prouinciæ ſtatutis, & conſuetudinibus, reformationibus, & capitulis etiam, vt præfertur, roboratis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 5. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis manu notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, aut perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, in iudicio & extra, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

D. P. A. 10. Septemb.

Dat. Peruſiæ ſub annulo Piſcatoris, die decima Septembris, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo quarto, Pontificatus noſtri anno decimo.

XVIII.

Confirmatio conſtitutionis Iul. II. contra officiales Reuer. Cameræ Apoſtolicæ quomodolibet in contractibus Cameralibus participantes, & eius extenſio ad omnes interuenientes in Camera, quando de illis agitur, pro eorum attinentibus.

Hæc eadem prohibuit Pius IV. inf. in eius conſt. 55. Romanus Sed an Cardinalis Camerarius his prohibitionibus ligetur, vide inf. in Iul. III. conſt. 3. Licet.

Edita A. D.

PAVLVS PAPA III. Motu proprio, &c.

Iulius II. prohibuit officiales Cameræ participare in contractib. Cameralibus sup. in eius conſt. 9. Percepimus.

ALias fel. rec. Iulius Papa II. prædeceſſor noſter, conſiderans æquum non eſſe, vt quis in rebus propriis iudex eſſet, cum intereſſe, quod in rebus ipſis habet, ei quod iniquum eſt, iuſtum quandoque videri faciat, & illius iudicium rectum eſſe non ſinat, Motu proprio ſtatuit ac ordinauit, quod Præſidentes, & Clerici Cameræ Apoſtolicæ, ac quæcumque aliæ perſonæ, in dicta Camera, & loco Camerali interuenientes, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, ac maiori dignitate fulgerent: Dohanas, Theſaurarias, Salarias, ac alios introitus, & res ad dictam Cameram ſpectantes, per ſe vel alium, in totum, vel pro parte conducere, aut cum illorum conductoribus ſocietatem ſuper eis inire, aut cum conductoribus ipſis quomodolibet, participare poſſent. Dictiſque

Præſta

Præſidentibus, Clericis, ac perſonis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac priuationis quorumcumque officiorum per eos obtentorum pœnis ipſo facto incurrendis, inhibuit, ne contra præmiſſa quomodolibet venire præſumerent, prout in literis deſuper in forma Motus proprij confectis, etiam manu dicti Iulij prædeceſſoris ſignatis, plenius continetur.

Hic modo Pōtif confirmat.

§. 1. Cum autem ea quæ innouantur, magis conſiderari, & obſeruari ſoleant, præmiſſa innouanda duximus. Dictarum itaque literarum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, ac præſentes ad docendum de literis, & tenore prædictis, plene ſufficere, & vbique fidem, in iudicio & extra, abſque alia illarum oſtenſione, vel documento facere, & per omnia, ac ſi illæ exhiberentur, & oſtenderentur, decernentes, Motu ſimili literas Iulij prædeceſſoris huiuſmodi, cum inhibitionibus, pœnarum adiectionibus, ac aliis in eis contentis clauſulis, approbamus & confirmamus. Et nihilominus, ea quæ idem Iulius prædeceſſor per dictas literas, ſtatuit & ordinauit, ſub ſupradictis pœnis de nouo ſtatuimus ac ordinamus.

Et extendit vt inquus rubrica.

§. 2. Et vt plenius in præmiſſis prouideatur, eaſdem literas ad hoc vt Clerici, Præſidentes, & perſonæ prædictæ, quarum conſanguinei, vel affines, dictas Dohanas, Theſaurarias, Salarias, ac introitus, conduxerint, ſeu conducere velint, in eiſdem Camera, & loco Camerali, (dum de locationibus ipſis, & materiis illas concernentibus diſcutitur & tractatur) interuenire non poſſint, extendimus & ampliamus per præſentes. Volētes, præſentes ſupradictos Præſidentes, Clericos, ac perſonas afficere, & contrauenientes præfatas pœnas incurrere, etiamſi de ſupradictis literis Iulij prædeceſſoris nullo modo conſtet.

Derogatio cōtrariorum.

§. 3. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis, quæ idem prædeceſſor in dictis literis voluit non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

PP. ſubſcr.

Placet, & ita innouamus, & inhibemus. A.

XIX. Iuriſdictio & facultates Archipresbyteri, & Iudicis cauſarum Capituli, Canonicorum, & aliarum perſonarum Eccleſiæ B. Mariæ Maioris de Vrbe, & habitatorum in illius Franco.

Approbauit & declarauit Pius IV. vt inf. in conſtitut. 15. Cum ſicut accepimus.

Edita A. D. 1538.

PAVLVS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Iuriſdictio cognoſcen. cauſas Capituli ſummarie, &c. Ad hoc vide bullam Pij IV. cit. in rubr.

CVm ſicut accepimus ad parcendum ſumptibus ac expenſis colliticantium, & ne dilecti filij Canonici & Capitulum, ac perpetui Capellani Venerabilis Eccleſiæ S. MARIÆ Maioris de Vrbe, pro rebus ac negotiis dictæ Eccleſiæ coram diuerſis Iudicibus litigare, ac conuenire contingat, & lites quaſcumque præſentes ac, futuras, tam contra ipſos, quam per eoſdem motas & mouendas, per alias noſtras literas, quas & illarum tenores pro expreſſis habere volumus, bon. mem. D. Paulo de Cæſis dum viueret S.R.E. Cardinali prædictæ Baſilicæ Archipresbytero commiſerimus, & propterea, vt creditur, dilectum filium noſtrum, ſecundum carnem nepotem R.D. Alexandrum Cardinalem Farneſium vulgariter nuncupatum, tamquam dictæ Eccleſ. modernum Archipresbyterum in cauſis huiuſmodi etiam Iudicem exiſtere, ad omne dubium tollendum, ac dictæ Eccleſ. & aliis conſulendum, Motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Sedis Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes & ſingulas cauſas inter dictos Canonicos & Capitulum ac Capellanos reſpectiue, ſeu quemlibet eorum ex vna, & quaſcumque alias perſonas, coram quibuſcumque Iudicibus Ordinariis, ac extraordinariis, Commiſſariis, & executorib. etiam S.R.E. Cardinalibus, & Rotæ Auditoribus, & Locatenentibus, ſuper quibuſcumque rebus bonis, ac pecuniarum ſummis, verten. & penden, partibus ex altera, ad nos penitus aduocantes, illamque & illas quatenus etiam opus ſit denuo inchoatas & incliuandas, ac quaſcumque alias cauſas ciuiles & criminales ac mixtas, per prædictos Canonicos ac Capitulum & Capellanos, ſeu eorum quemlibet, contra quaſcumque perſonas, quouis nomine nuncupatas, Collegium, & Capitulum ac Vniuerſitatem reſpectiue, motas & mouendas, & ſic actiue & paſſiue, ſuper quibuſcumque pecuniarum ſummis, cenſibus, canonibus, reſponſionibus, rebus & bonis, ad quamcumque ſummam pecuniarum numerum & quantitatem ac valorem aſcenden. rebuſque aliis in actis cauſæ & cauſarum huiuſmodi latius deducti & deducen. & illorum occaſione, cum omnibus & ſingulis ſuis inciden. dependen. & emergen. annexis & connexis eidem R. D. Alex. moderno Archipresbytero, tam coniunctim quam diuiſim, ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, ſola facti veritate inſpecta, ac quatenus opus ſit, executiue & manu regia, abſque terminorum ſubſtantialium & alicuius telæ iudiciariæ obſeruatione, ſine confectione regiſtri, ſiue extractus, quacumque appellatione poſtpoſita, audiendi, cognoſcendi, decidendi, fineque debito terminandi, tenore præſentium de nouo conſtituimus ac mandamus.

Citandique in Curia & extra, inhibendi, &c.

§. 1. Cum poteſtate dictas partes reſpectiue, & omnes alios quos opus fuerit, & ſua communiter vel diuiſim intereſſe, etiam in executione citationis nominan. in Rom. Cur. ac extra eam, etiam per edictum publicum, conſtito ſummariæ & extraiudicialiter de non tuto acceſſu citandi; ac eiſdem omnibus & ſingulis, etiam Iudicibus ſupraſcriptis, ac quibus & quoties opus fuerit, etiam ſub cenſuris Eccleſiaſticis, & pecuniariis pœnis ſuo arbitrio moderandis, & applicandis, etiam per ſimile edictum inhibendi; & in euentum non paritionis, pœnas ac cenſuras prædictas damnabiliter incurriſſe declarandi, aggrauandi, & reaggrauandi, & brachij ſæcularis auxilium inuocandi, locoue ſententiæ ſeu ſententiarum proferendarum, mandatum ſeu mandata executiua, in forma ſolita & conſueta decernendi; illudque vel illa, & quicquid per te iudicatum fuerit exequendi, expenſaſque taxandi, ac moderandi, omniaque alia & ſingula faciendi, gerendi, & exercendi, in præmiſſis neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna.

Clauſula derogatoria.

§. 2. Non obſtantibus præmiſſis, conſtitutionib. & & ordinationibus Apoſtolicis, ſtylo Palatij, regula Cancellariæ Apoſt. prohiben. mandata aliter quam ſub plumbo expediri poſſe, facultatibus, & iuriſdictionibus ſupradictis, ſub quauis verborum forma, etiam clauſulis vrgentiſſimis per nos forſan conceſſis & innouatis, quas ſeu illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum ſpecialis hic mentio facta foret, pro expreſſis haberi volumus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Statum & merita cauſæ, & cauſarum huiuſmodi, & nomina ac cognomina & qualitates partium & perſonarum prædictarum, necnon dictorum Collegij, Capituli, & Vniuerſitatis, præmiſſorumque omnium & aliorum de neceſſitate exprimendorum tenores, pro plene ac ſufficienter expreſſis habentes.

Sola ſignatura ſuffic.

§. 3. Et quod præſentium ſola ſignatura ſufficiat, & vbique fidem faciat.

Fiat Motu proprio. A.

Et quod præſentis noſtri Motus proprij, ſola ſignatura ſufficiat, & vbique in iudicio & extra illud fidem faciat regula in contrarium edita non obſtan. & literæ expediantur ſub plumbo.

Fiat. A.

D.P. Ann 5. 23. Nouemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, nono Kalen. Decembris anno quinto.

Cauſa ab Archipresbytero non auocetur.

†. 4. Beatiſſime Pater. Quoniam ſuper præmiſſis commiſſionibus cauſarum in Vrbe numquam literas ſub plumbo expediri ſolitum fuit, ſed ſolam ſignaturam ſemper ſufficere compertum extitit, neque etiam tempore prædicti R. Card. de Cæſis, ſuper dicta commiſſione ſibi facta, fuere alias dictæ literæ expeditæ, necnon ad obuian. fraudibus & malitiis colliticantium, qui in cauſis huiuſmodi nullum ius haben. vt illas immortales faciant, ad partes, variis ſumptibus & expenſis defatigent, conbictis quibuſdam falſis cauſis, & imaginariis ſuſpicionibus, huiuſmodi cauſas, à Reuerendiſſimo Moderno Archipresbytero forte auocare curarent, idcirco ad preces præfatorum

torum Canonicorum, ac Capituli & Capellanorum placeat eidem R. Moderno Archipreſbytero, committere & mandare, vt in omnibus cauſis ſupradictis, iuxta tenorem præinſertæ in omnibus firmæ remanentis, perinde ac ſi abſque illorum verborum inſertione, videlicet (& quod literæ ſub plumbo expediantur,) ſignata foret procedere, illaſque expedire, & terminare, poſſit & valeat: Necnon concedere, vt præmiſſarum cauſarum auocatione: à prædicto Reuerendiſſimo Moderno Archipreſbytero, ſeu aliquo ex eius ſucceſſoribus (ſi illas forſan fieri contigerit) ſint nullius roboris & momenti, niſi de præmiſſis omnibus, & ſingulis in præinſerta contentis; eorumque toto tenore, de verbo ad verbum, & non per clauſulas generales, nec etiam derogatorias, & derogatoriarum derogatorias, ſpecialis, & indiuidua mentio facta, ac manu S.V. per Fiat, & Motu proprio, ſpecialiter ſignata fuerit, & ipſo R.D. Archipreſbytero, & prædictis Canonicis ſpecialiter citatis. Præmiſſis, ceteriſque in contrarium facientibus non obſtantibus.

Fiat. A.

Iſque procedat etiam in obligationibus Cameralibus.

§. 5. Pater Clementiſſime. Cum ea tenore primo loco præinſertæ dignoſci videatur, etiam cauſæ inſtrumentales, ſeu quæ ex obligationibus etiam in forma Cameræ exoriri poſſunt, in eadem præinſerta incluſæ, ſeu comprehenſæ cenſeantur, attamen vt omnis penitus dubietas tollatur, & ne etiam cauſarum huiuſmodi, præſertim cenſualium, aut alias ſupradictæ Eccleſiæ intereſſe tangentium, propter ſuperuenientiam quandocunque feriarum, expeditio retardetur, ſupplicant humiliter oratores prædicti, quatenus prædicto R. Moderno Archipreſbytero, ſiue eius ſubdelegato, committere, & mandare, vt in cauſis huiuſmodi, reſpectiue, iuxta formam primæ præinſertæ, ac etiam ſecundum facultatem in ſimilibus A.C. conceſſas, ſingulis diebus etiam feriatis prærerquam in honorem Dei, perinde procedere, illaſque terminare, & decidere, prout ac ſi de eiſdem, in eadem primo præinſerta, ſpecialis mentio facta foret, poſſit, & valeat.

Feria non obſtantibus cauſis appell.

§. 6. Et ſi alicui alteri Iudici per eamdem S. V. in ſecunda inſtantia contra oratores, cauſa alicuius prætenſæ appellationis commiſſa foret, de & ſuper rebus & bonis ad dictam Eccleſiam ſpectant. tunc etiam, vt ſupradictis feriis non obſtantibus, ad expeditionem cauſæ, & cauſarum huiuſmodi, procedi poſſit, quemadmodum ante indictionem dictarum feriarum, procedi potuiſſet.

Indictio ſe extendat etiam ad habitantes in Franc.

§. 7. Et ne cauſarum locorum dependentium à dicta Baſilica expeditio retardetur, ad Eccleſias etiam SS. Potentianæ, & Euſemiæ, ſupradicto Archipreſbyteratui vnitas, & acceſſorias. Necnon ad omnes habitatores exiſtentes in Franco ſupradictæ Eccleſiæ, qui ex cauſa huiuſmodi & ob eorum paupertatem certis exemptionibus perfruuntur, vt ab expenſis & litium ſnfractibus ſubleuentur, tamquam illius membra dependentia, porrigatur, & extendatur, concedere, & largiri dignetur.

Clauſ. derogat.

§. 8. Non obſtantibus præmiſſis, alias in omnibus firmis remanentibus, prædictiſque obligationibus iuratis, & in forma Cameræ celebratis, feriis indictis & etiam indicendis, & ceteris aliis in contrarium facien. quibuſcumque. Et quod ſuper præmiſſis omnibus & ſingulis literæ ſub plumbo expediri poſſint. Statum & merita cauſarum, & omnium ac ſingulorum præmiſſorum, nomina & cognomina Iudicum & colligantium, obligationum formas, cauſas, bona, reſignationes, confirmation. dictorum bonorum, omniumque aliorum hic de neceſſitate exprimen. tenores pro ſufficienter expreſſis haben.

Papa ſubſcr.

De Mandato D.N. Papæ idem R.D. Cardinalis, & alij Iudices procedant, vt petitur feriis non obſtantibus.

Placet. A.

Iuriſdictio ſe extendit etiã contra quaſcumque religioſos, & priuilegiatos.

§. 9. Beatiſſime Pater. Quamuis credatur, quod R.D. Guido Aſcanius qui nunc ſupradictæ Baſilicæ Archipreſbyter exiſtit in vim præinſertæ, quoad omnia & ſingula, etiam iudicia executiua, prout poterat prædictus R. Cardinalis Farneſius, procedere, facere, & exequi poſſit, tamen vt omnis hæſitatio, & dubietas tollatur, & vt ne magis ſuo, quam R. Cardinalis Farneſij tempore, tam Canonici, & Capitulum, quam omnes alij & ſinguli oratores prædicti, per diuerſa Tribunalia diſtrahantur, Sanctitati veſtræ humiliter ſupplicant oratores prædicti, quatenus, eidem R.D. Guidoni Aſcanio Moderno Archipreſbytero committere, & mandare dignetur, vt in omnibus, & ſingulis ſupradictis, & omnibus, & per omnia, perinde ac ſi eædem præinſertæ ſibi directæ, ac per Dominationem ſuam Reuerendiſſimam impetratæ fuiſſent, partibus iuſtitiam miniſtrando procedat, contra quoſcumque, quomodolibet priuilegiatos & exemptos, etiam Religioſos, ac etiam tam ratione Beneficiorum, & cenſuum, quam penſionum, & reſponſionum vini ad Oratores reſpectiue quomodolibet ſpectan. & pertinen. ac alia quacumque occaſione, vel cauſa, etiam ſi de eorum totis tenoribus hic habenda foret mentio ſpecialis.

Pœnitentiarij per Archipreſbyterũ d. Baſilicæ deputantur.

§. 10. Cum poteſtate citandi, & inhibendi, necnon à cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis quatenus oportuerit, abſoluendi, Pœnitentiarios etiam ad audiendum confeſſiones, ſufficientes & idoneos, ac timoratæ conſcientiæ, ſupradictæ Baſilicæ deputandi, alios etiam ſi in illa de præſenti exiſterent, prout ſibi videbitur amouendi, & expellendi, omniaque alia & ſingula faciendi, exercendi, & exequendi in præmiſſis neceſſaria, & opportuna.

Quibuſcumque non obſtan.

§. 11. Non obſtantibus præmiſſis, conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtilo Palatij, priuilegiis, & exemptionibus, cum quibuſcumque clauſulis, etiam fortiſſimis, & derogatoriarum derogatoriis, etiam in vim Motus proprij, ſeu alias quomodolibet conceſſis, ceteriſque aliis quibuſcumque. Et quod ſuper præmiſſis omnibus & ſingulis, literæ ſub plumbo, vt ſupra expediri poſſint.

Papa ſubſcr.

De Mandato D.N. Papæ, audiat Idem R. D. Cardinalis, citet abſoluat, deputet, & procedat, vt petitur.

Placet. A.

Approbatio Confraternitatis ſub inuocatione Sanctiſſimi Corporis Chriſti, pro decentiori eius veneratione in Vrbe inſtitutæ, Indulgentiarumque elargitio, tam pro ea, quam pro aliis Confraternitatibus vbique locorum inſtitutis, & inſtituendis. XX.

Quoad Indulgentias videnda eſt noua diſpoſitio Pauli V. mox edenda, firmata die 3. Nouembris 1606. Et circa aggregationes Confraternitatum attende conſtitut. 115. Clemem. VIII. Quacumque.

Feſtiuitatem autem Sanctiſſimi Corporis Chriſti inſtituit Vrb. IV. in conſt. 1. Tranſiturus ſup. vbi notaui.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita A. D. 1539.*

Chriſtus in vltima Cœna, Sacramentum Eucharistiæ inſtituit vt ipſum fideles ſuæ charitatis memoriam recolerent.

DOminus noster Ieſus Chriſtus tranſiturus de hoc mundo ad Patrem, in vltima Cœna, qua Paſcha cum diſcipulis ſuis manducauit, admirabile Sacramentum pretioſiſſimi Corporis, & ſanguinis ſui inſtituit, per quod vniuerſi Chriſticolæ memoriam ſuæ caritatis eximiæ, quam in ſua paſſione, hora eius appropinquante oſtendit, recolerent. Vnde nos illius vices licet immeriti gerentes in terris, debitum cenſemus, vt quæ in huius Sacroſancti Sacramenti honorem, & venerationem ex pia Chriſti fidelium deuotione digne ordinata comperimus, vt perpetuis futuris temporibus permaneant, promptа deuotione, prout decet Apoſtolico præſidio ſolidemus, & vt ad id fidelium eorumdem vota facilius concurrant, fideles ipſos ſpiritualibus muneribus proſequamur, & eorum pia ſuffragia donis cæleſtibus confoueamus, vt ex inde diuinæ gratiæ aptiores reddantur, & Sacramentum ipſum in die peregrinationis extremæ ſibi fore viaticum ſalutare, mereantur.

Quidam Ciues Roman. & Curiales in Ecc. B. M. ſu. or Minerr.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum vniuerſorum Confratrum Confraternitatis ſub inuocatione Sacratiſſimi Corporis Chriſti in Eccleſia domus Beatæ Mariæ ſuper Mineruam de Vrbe, Ordinis Fratrum Præ-

…atum, Corporis Chriſti ſocietatem erexerunt, pro decentiori eius cultu, & veneratione curanda.

dicatorum inſtitutæ, nobis nuper exhibita petitio continebat. Quod nuper nonnulli Ciues Rom. & curiales Chriſti fideles, pie conſiderantes, Sacratiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum prædictum, in parochialibus Eccleſ. dictæ Vrbis minus honorifice, & in locis abiectis ſine vlla veneratione conſeruari, & cum per ipſam Vrbem pro communione infirmorum deferendum erat, ab vno tantum Capellano, ſine vllis decore, & reuerentia ſolitum deferri, & ſingulari deuotione ducti, cupientes præmiſſis, & vt eidem Sacramento honor, cultus, & veneratio debitæ exhiberentur, quantũ in eis erat prouidere, vnam Societatem, ſeu Confraternitatem vtriuſque ſexus ſub inuocatione eiuſdem Sacratiſſimi Corporis Chriſti in dicta Eccleſia de Minerua, ordinarunt, & inſtituerunt.

Cuius Confratres curare debeant, vbique Sanctiſſimum hoc Sacramẽtum honorificentiſſ. haberi.

§. 2. Ac pro eius ſalubri directione, & incremento, inter alia, quod Confratres Confraternitatis huiuſmodi pro tempore exiſtentes ſeu ab eis per ſingulas regiones Vrbis prædictæ deputati, aut deputandi, diligenter, ac omni cura, & ſtudio facerent, & procurarent vt Sacramentum huiuſmodi tam in dicta Minerua, quam ſingulis aliis parochialibus Eccleſiis Vrbis huiuſmodi, ea qua decet veneratione in loco honorifico & honeſto, lampadibus accenſis, die noctuque conſeruaretur, & cuſtodiretur.

Sa impenſas ad hoc neceſſarias prouideant.

§. 3. Et ſi earumdem Eccleſ. redditus ad id non ſufficerent, ipſi Confratres illis de neceſſariis ad huiuſmodi opus, necnon ad emendum vnum pallium pro ſingulis Eccleſiis prædictis, cum quo Sacramentum ipſum, quotieſcumque illud pro communione infirmorum extra Eccleſiam deferendum eſſet, deferri deberet, prouiderent.

Et à Parochis illud ad infirmos decenter deferri, & Facibus accenſis aſſociari faciant.

§. 4. Ac quod Rector cuiuſlibet ex Eccleſiis prædictis, ſeu illius locumtenens, quotieſcumque eſſet neceſſarium Sacramentum huiuſmodi alicui infirmo miniſtrari, & ad illius domum deferri, campanam ſuæ Eccleſiæ certis ictibus pulſari facere teneretur, ad hoc, vt Confratres vicini parochiæ illius Eccleſiæ, ſe moneri & conuocari ad aſſociandum Sacramentum ipſum cognoſcerent, & per ſe ipſos aſſociare ſi legitimo impedimento detenti non forent, alioquin per vnum de ſuis digmoribus familiaribus, Sacramentum prædictum, ad domum dicti infirmi, facibus accenſis aſſociari, & comitari facere tenerentur.

In dictaque Eccleſia de Minerua, qualibet tertia Dominica cuiuſlibet menſis ſolemnem Miſſam celebrari faciant.

§. 5. Ac quod vtriuſque ſexus perſonæ Confraternitatis huiuſmodi Confratres pro tempore exiſtentes tertia quaque die Dominica cuiuſlibet menſis totius anni in dicta Eccleſia de Minerua congregati, & inibi vnam Miſſam in cantu, vel alias celebrari facere, ac in eleuatione præfati Sacramenti faces accenſas habere deberent.

Die poſt feſtum Corporis Chriſti, proceſſionaliter & honorifice circa d. Eccleſiã procedãt.

§. 6. Necnon prima die Veneris ſtatim poſt Feſtum Corporis Chriſti immediatè ſequenti, ſolemnem proceſſionem, extra & circum præfatam Eccleſiam de Minerua Sacramentum prædictum honorifice facibus accenſis deferendo, annuatim facere.

Confeſſores infirmos viſitent, & ad ipſum ſacramentum ſuſcipiendum hortentur.

§. 7. Et ſi aliquem ex Confratribus Confraternitatis huiuſmodi ægrotare contingeret, Rector, aut electus nominatus Eccleſiæ cuius dictus infirmus parochianus exiſteret, vna cum alio Confratre eiuſdem Confraternitatis per Rectorem, ſeu electum nominatum huiuſmodi pro tempore eligendo, dictum infirmum viſitare, & ad confitendum peccata ſua, ipſumque Sacramentum ſuſcipiendum pie adhortari, & commonere.

Singulisque hebdomadis quinquies Orationem Dominicam & Angelicã in commemorationem d. Sacramenti recitent.

§. 8. Necnon ſingulis hebdomadis totius anni, ipſi vtriuſque ſexus Confratres quinquies orationem Dominicam, & toties ſalutationem Angelicam in commemorationem dicti Sacramenti, deuote recitare, & commemorare tenerentur.

Mulieres non valentes, illud aſſociare, quinquies flexiſque genibus vt ſupra orantes. Indulgentias Cõ-

§. 9. Ac mulieribus Confratribus dictæ Confraternitatis, quibus indecens eſſet per dictam Vrbem vagari, ad aſſociandum dictum Sacramentum, vt quotiens ſignum Campanæ audirent, flexis genibus orationem Dominicam, & ſalutationem Angelicam huiuſmodi quinquies, vt præfertur recitando, omnes & ſingulas, gratias, & indulgentias Confratribus Confraternitatis huiuſmodi pro tempore conceſſas conſequerentur, per nos concedi procurare ſtatuerunt, & ordinarunt, prout in inſtrumentis, ſeu aliis documentis deſuper confectis plenius contineri dicitur.

fratrum conſequi poſſe à Põt. petierũt.

Alexandrum Card. Caſarinum Protectorem elegerunt.

§. 10. Ac dilectum filium noſtrum Alexandrum S. Mariæ in via lata Diaconum Cardinalem de Cæſarinia nuncupatum, in protectorem dictæ Confraternitatis elegerunt.

Confirmationemque dictarum ordinationum poſtularunt.

§. 11. Quare pro parte eorumdem Confratrum nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt inſtitutioni Confraternitatis, ac ſtatutis, & ordinationibus huiuſmodi pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur Apoſtolicum confirmationis adiicere, ac alias in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ergo Põt. Deo gratias agens de præmiſſis, omnia prædicta approbat.

§. 12. Nos igitur tantum Sacramentum omni laude, & veneratione dignum, à cunctis fidelibus, vt per hoc deſideratam ſalutem conſequi valeant, honorari, laudari, magnificari, ſinceris deſideriis exoptantes, ac omnipotenti Deo, quod tam ſaluberrima tamque neceſſaria, & vtilia opera noſtro tempore exerceri inceperint, gratias agentes, & vt illa perpetuo frequententur, ac Chriſti fideles præfati eis frequentius inſiſtant, quo nos erga eos amplioribus, & ſpecialioribus gratiis liberaliores, ſeque per hoc maiori cæleſtis gratiæ deuotione refici poſſe cognouerint, quantum cum Deo poſſumus prouidere volentes; huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, inſtitutionem Confraternitatis huiuſmodi, necnon prædicta, ac omnia, & ſingula alia per eoſdem Confratres circa præmiſſa ſtatuta, & ordinata, ac prout illa concernunt, omnia, & ſingula in inſtrumentis, ſeu documentis deſuper confectis prædictis contenta, & inde ſequuta quæcumque ex certa noſtra ſcientia auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & confirmamus, ac omnes, & ſingulos iuris, & facti defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem ſupplemus; illiſque perpetuæ firmitatis robur adiicimus, & ea per ipſarum parochialium Eccleſiarum Rectores, ſeu eorum locatenentes, pro tempore exiſtentes, & alios ad quos ſpectat, firmiter obſeruari debere decernimus. Et nihilominus pro potiori cautela, præmiſſa, omnia & ſingula alia per eoſdem Confratres, vt præfertur ſtatuta, & ordinata de nouo, auctoritate, & tenore prædictis, perpetuo ſtatuimus, & ordinamus.

Indulgentias & gratias aliorum Priuil. locorum, iſtis Confratribus elargitur. Tu vide quæ ad Indulgentias quod notaui in rubr.

§. 13. Ac Confratribus Confraternitatis huiuſmodi nunc, & pro tempore exiſtentibus, ac eorum ſingulis, quod omnibus, & ſingulis priuilegiis, indultis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis etiam plenariis, & peccatorum remiſſionibus, & aliis gratiis ſpiritualibus & temporalibus Confratribus Imaginis Saluatoris ad Sancta Sanctorum, necnon Caritatis, & Archiepiſcopalis S. Iacobi in Auguſta, ac Sancti Ioannis Baptiſtæ, necnon Sanctorum Coſmæ, & Damiani nationis Florentinæ, ac hoſpitalis noſtri S. Spiritus in Saxia, ordinis S. Auguſtini, & Campi Sancti, Confraternitatum eiuſdem Vrbis, pro tempore exiſtentibus, illorumque, ac Beatæ Mariæ de Populo, etiam de Vrbe Eccleſ. ac Chriſti fidelibus illas viſitantibus, per quoſcumque Rom. Pont. prædeceſſores noſtros, & ſucceſſores conceſſis, & concedendis; & quibus illi vtuntur, potiuntur & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum: quorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro expreſſis haberi volumus, ex nunc, & in perpetuum vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere, libere, & licite valeant in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi illa eis ſpecialiter, & expreſſe conceſſa fuiſſent, & in futurum concederentur, concedimus, & indulgemus. Ipſaque priuilegia, indulta, exemptiones libertates, immunitates, indulgentias, etiam plenarias, ac peccatorum remiſſiones; & alias gratias ad Confratres Confraternitatis Sanctiſſimi Corporis Chriſti huiuſmodi, ac illius capellanos, miniſtros, & perſonas pro tempore exiſtentes eiſdem auctoritate, & tenore extendimus, & eis communicamus.

Indulgentiã Confratrib. in die ingreſſus, & ter in vita concedit. Tu vide ibid

§. 14. Necnon Chriſti fidelibus præfatis qui dictam Confraternitatem Sacratiſſimi Corporis Chriſti ingredientur, die illorum ingreſſus huiuſmodi, plenariam ad inſtar Iubilæi, ac eorum peccatis prius confeſſis, & Sacramento huiuſmodi per eos deuote recepto,

tec

ter in vita, ſimiliter plenariam omnium peccatorum ſuorum.

Et in aſſociatione Sacramenti, & interuentum diuinorum officiorum, & viſitatione Eccl. B. Mariæ ſuper Mineruam.

§. 15. Ipſis Confratribus, qui præfatum Sacramentum eiſdem infirmis miniſtrandum aſſociauerint, ſeu impediti aſſociari, vt præfertur fecerint, ac eiſdem proceſſionibus, & diuinis officijs, quæ per eoſdem Confratres, vt præfertur, celebrari facere contigerit, interfuerint, quoties id fecerint centum, qui vero dictam Eccleſiam de Minerua diebus Veneris, cuiuſlibet hebdomadæ totius anni deuote viſitauerint, decem annorum & totidem quadragenarum iniunctarum eis pœnitentiarum indulgentias, & remiſſiones quotiens id fecerint, miſericorditer in Domino concedimus, & elargimur.

Ac mulieribus non valentibus Sacramentum aſſociare, ſed orantibus, vt hic. Tu vide ibi.

§. 16. Necnon mulieribus eiuſdem Confraternitatis, quibus propter honeſtatem non licet per Vrbem ipſam paſſim vagari, quotiens ſignum Campanæ huiuſmodi audierint, ſemel orationem Dominicam, & totidem ſalutationem Angelicam, flexis genibus deuote recitauerint, vt omnes, & ſingulas indulgentias, conceſſiones, & gratias alijs Confratribus intereſſentibus conceſſas, conſequantur, & conſequi valeant.

Facultas Confratrum eligendi Confeſſorem, qui eos abſoluat, &c. Hoc declarauit Cle. VIII. in conſt. 115. Quæcumque

§. 17. Ac eiſdem vtriuſque ſexus Confratribus, & eorum ſingulis, vt quemcumque Presbyterum, ſæcularem vel cuiuſuis Ordinis regularem, etiam in mortis articulo etiamſi mors tunc non ſubſequatur, in ſuum poſſint eligere confeſſorem; qui eorum confeſſionibus diligenter auditis, eos & eorum ſingulos ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis quantumcumque grauibus, & enormibus, per eos & eorum ſingulos pro tempore perpetratis, etiam Sedi Apoſtolicæ, & eorum Ordinarijs reſeruatis præterquam à contentis in literis in die Cœnæ Domini legi ſolitis, ter in vita abſoluere; & eis pœnitentiam ſalutarem iniungere.

Statuaque pro regimine d. Confraternitatis ordinandi.

§. 18. Necnon eiuſdem Confraternitatis adminiſtratoribus, & Confratribus pro tempore exiſtentibus, pro illius ſtatu ſalubriori dirigendo, vt quæcumque licita, & honeſta ſtatuta, & ordinationes fœlix regimen, & proſperum ſtatum, ac gubernationem illorum, & aliorum quarumcumque rerum, ſpiritualium & temporalium, eos quomodolibet concernentia condere, & facere, eaque quotiens videbitur mutare, & alterare, limitare, corrigere, declarare, modificare, & in melius reformare, quæ poſtquam edita, mutata, alterata, limitata, correcta, declarata, modificata, & in melius reformata fuerint, eo ipſo per Sedem eamdem confirmata ſint, & eſſe cenſeantur, auctoritate, & tenore ſupradictis indulgemus, & plenam, ac liberam deſuper facultatem concedimus.

Aliaſq; Confraternitates ſub eadem inuocatione Corporis Chriſti vbique inſtituendas, eiſdem ind. gaudere decernit.

§. 19. Et nihilominus, vt Chriſti fidelium deuotio ad tam ſalubre Sacramentum feruentius inualeſcat, ac Chriſti fideles ad illius venerationem, & ſimilia caritatis opera exercenda, per amplius excitentur, quod omnes, & ſingulæ aliæ Confraternitates ſub eadem inuocatione Sanctiſſimi Corporis Chriſti vbilibet inſtitutæ, & inſtituendæ, eiſdem priuilegijs, conceſſionibus, indulgentijs, facultatibus, gratijs, & indultis Confraternitati in Eccleſia de Minerua inſtitutæ huiuſmodi per nos conceſſis, & concedendis vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere, poſſint, & debeant, præfata auctoritate etiam præſentium tenore ſtatuimus, & ordinamus.

Hoc intellige, & ab iſq. noua aggregatione, & conceſſione Quia ita declarauit Sacr. Congregatio Card. ſup. Indulgentijs die 15. Febr. 1608.

§. 20. Decernentes præſentes literas, & in eis contentas indulgentias, & peccatorum remiſſiones, ſub quibuſuis reuocationibus, ſuſpenſionibus, modificationibus ſimilium vel diſſimilium indulgentiarum, & literarum etiam per nos, & ſucceſſores noſtros, ac Cancellariæ Apoſtolicæ regulis pro tempore editis, etiam in fauorem fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de eadem Vrbe, & Cruciatæ Sanctæ, nullatenus comprehenſas, ſed ab illis omnino exceptas eſſe, & cenſeri. Et ſic per quoſcumque Iudices quauis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac quidquid ſecus attentari contigerit, irritum, & inane.

Clauſulæ huius conſtitut. aut præſeruatiuas ap ponit.

Necnon præſentium tranſumptis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Curiæ Eccleſiaſticæ, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eamdem prorſus fidem, in iudicio & extra adhibendam fore, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Executores q. d. conſtitutionis deputat.

§. 21. Quocirca venerab. fratribus noſtris vniuerſis, Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filijs Abbatibus, & alijs perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Cathedralium Eccleſ. Canonicis, ac eorumdem Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Vicarijs in ſpiritualibus, & officialibus generalibus vbilibet conſtitutis, per Apoſtol. ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum, per ſe vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque vbi & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte Confratrum Confraternitatis Sacratiſſimi Corporis Chriſti in Eccleſia de Minerua inſtitutæ huiuſmodi pro tempore exiſtentium, deſuper fuerint requiſiti ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant præſentes literas, & in eis contenta huiuſmodi firmiter obſeruari, ipſoſque Confratres illis pacifice gaudere. Non permittentes eos deſuper per quoſcumque contra præſentium tenorem quomodolibet moleſtari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas appellatione poſtpoſita compeſcendo. Ac quoſcumque ſua intereſſe putantes, etiam per edictum publicum locis publicis affigendum, conſtito ſummarie de non tuto ad eos acceſſu, citando, ac illis, necnon alijs quibus, & quotiens opus fuerit, inhibendo, cenſuraſque, & pœnas ipſas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

Clauſulas contrariorum derogatorias ad. dit.

§. 22. Non obſtantibus fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri qua cauetur ne quis extra ſuam ciuitatem, vel diœceſim ad iudicium euocetur, ſeu ne Iudices à Sede prædicta deputati extra ciuitatem, vel diœceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alijs vices ſuas committere præſumant, ac de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad iudicium non trahatur, & quibuſuis alijs Apoſtolicis, ac in prouincialibus, & ſynodalibus edita, generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, nec non priuilegijs, & Apoſtolicis ſupradictis, & quibuſuis alijs, Eccleſijs, confraternitatibus, & perſonis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs clauſulis, nec non irritantibus, & alijs decretis conceſſis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma illis tradita, obſeruata inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrarijs quibuſcumque. Aut ſi aliquibus, communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut extra, vel vltra certa loca ad iudicium euocari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergo, &c.

Dat. Pont. An. 6. die Nouembris.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1539. pridie Kalend. Decembris Pontificatus noſtri anno ſexto.

XXI.

Approbatio Societatis, tam Eccleſiaſticarum, quam ſæcularium perſonarum nuper inſtitutæ ad erigendum Hoſpitalia pro ſubuentione pauperum Orphanorum, & mulierum Conuertitarum.

Hæc ſocietas tranſlata eſt in Congregationem Clericorum Regularium S. Maioli, alias de Somaſcha, cum nonnullarum gratiarum elargitione, & profitetur regulam S. Auguſtini, vt videre eſt infra in Pij V. conſt. 78. Iniunctum, cui Gregorius XIII. alia priuilegia dedit quæ leguntur in conſtit. 4. Sixt. V. Æquum, & quædam alia Clem. VIII. in eius Conſt. 22. Decet.

Edita A. D. 1540.

PAVLVS PAPA III.
Ad perpetuam rei memoriam.

Hieron. Mianum alias Æmilianum Venetum, ſuſque ſocij diuerſa hoſpitalia pro pauperibus, orphanis, & mulierib. conuerſis erexerunt, & pro eorum ſalubriori profectu, petunt à Papa licentiam ca... tuendi vnum Superiorem, poſtulan. que alia ex priuilegia.

EX iniuncto nobis deſuper meritis licet imparibus Apoſtolicæ ſeruitutis officio, votis, per quæ, hoſpitalium, & aliorum piorum locorum vtilitas, & ſalubris directio procuratur, libenter annuimus, ad illos quoque dexteram noſtræ liberalitatis extendimus, quos ad id propria virtutum merita multipliciter recommendant.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum vniuerſorum pauperum Orphanorum S. Mariæ Magdalenæ in ſuburbio Sancti Leonardi Bergomen. & Mediolanen. Comen. Ianuen. Papien. Brixien. & Veronen. Ciuitatum, ac Diœceſum Hoſpitalium Recollectorum nuncupatorum, ac tam Eccleſiaſticarum, quam ſæcularium perſonarum in eis deſeruientium, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum alias quondam Hieronymus Mianus Ciuis Venetiarum, plures pauperes Orphanos propter bellorum in Italia vigentium triſtes euentus, & famem vrgentem, paſſim derelictos vagari videret, idem Hieronymus deuotionis feruore, & pietate motus, prædictum hoſpitale S. Mariæ Magdalenæ inchoauit, & deinde hoſpitale prædictum, tam propter ciuium in Ciuitate Bergomen. degentium feruentem caritatem, quam prouidam directionem, & ſalubre regimen prædicti Hieronymi, in tantum auctore Domino creuit, vt idem Hieronymus ad alia hoſpitalia in aliis Italiæ partibus inſtituenda animum applicarit. Ita quod tam in Mediolanen. quam Comen. & aliis Ciuitatibus, ac diœceſibus prædictis, ſimilia, & in quibuſdam ex eis mulierum conuerſarum Hoſpitalia, dicto Hieronymo, & nonnullis aliis mediantibus erecta fuerunt. Vnde hoſpitalia ipſa de bono in melius perducuntur, in dies eorum numerus augetur, & augeri ſperatur, & ſicut eadem expoſitio ſubiungebat, ſi in eiſdem hoſpitalibus, quæ per dictos Clericos, & Laicos inſimul gubernari conſueuerunt, vnus ſuperior, vel caput, qui inibi pro tempore ſeruientes congregari facere, & de loco ad locum mutare valeret, exiſteret, hoſpitaliaque ipſa aliquibus prærogatiuis decorarentur, profecto ſalubri ipſius hoſpitalis, & illi deſeruientium prædictorum directioni, & quieti, plurimum conſuleretur, ac in illis degentes pauperes huiuſmodi, & melius gubernarentur, & pertractarentur, dictæque perſonæ in eo confouerentur, & ad ſolita ſeruitia inuitarentur. Quare pro ipſorum pauperum, & deſeruientium perſonarum parte nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt in præmiſſis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ergo Pontifex d. licentiã concedit.

§. 2. Nos igitur qui caritatis opera vbique exerceri, ſinceris deſideramus affectibus, quemlibet ex pauperibus perſonis prædictis, à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium eiſdem hoſpitalibus, quod pauperes, & perſonæ in eis pro tempore degentes, & deſeruientes, vnam ex perſonis inibi deſeruientibus huiuſmodi, Eccleſiaſticam vel ſæcularem, inter eos ſuperiorem, vel caput quæ ipſos congregari facere, ac de loco ad locum mutare, & quæcumque ſtatuta, & ordinationes licita & honeſta ac ſacris Canonibus non contraria condere, ipſaque ſtatuta, quoties ei videbitur mutare, ac de nouo ſtatuere poſſit, eligere.

Sacerdotesq. qui eorũ diuina officia iiſdem pauperibus recitare poſſe decernit.

§. 3. Necnon Sacerdotes eiſdem pauperibus pro tempore deſeruientes, horas Canonicas, diurnas pariter & nocturnas, Miſſas, & alia diuina officia, ſecundum ritum, & morem, & vſum S.R.E. etiam nouiſſime editum dicere, & recitare.

Et omnium in eorum locis degentium confeſſiones audire, & eos abſoluere vti lo... Ordinarios poſſe indulget.

§. 4. Ipſoſque pauperes, ac omnes, & ſingulos in dictis hoſpitalibus deſeruientes dumtaxat, eorum confeſſionibus diligenter auditis, ab eorum omnibus, & ſingulis peccatis, caſibus, criminibus, exceſſibus, & delictis, à quibus locorum Ordinarij abſoluere conſueuerunt, abſoluere, ac pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem iniungere liberè, & licitè valeant perpetuo concedimus, & indulgemus.

Defenſores, & huius conſtitutionis executores deputat.

§. 5. Quocirca Venerabilibus Fratribus noſtris Caſertan. Feltren. & Viſonen. Epiſcopis per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel per alium, ſeu alios, auctoritate noſtra faciant præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, plenum effectum ſortiri, ac inuiolabiliter obſeruari, illiſque pauperes Sacerdotes prædictos, ac omnes, & ſingulos alios quos quomodolibet concernunt pacifice frui, ac gaudere, iuxta præſentium continentiam, & tenorem. Non permittentes quemquam contra illorum tenorem, modo aliquo moleſtari, impediri, aut inquietari. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Contraria tollit.

§. 6. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in prouincialibus, & ſynodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus, conſtitutionibus, & ordinationibus, ac ſtatutis, & conſuetudinibus; priuilegiis quoque indultis, ac literis Apoſtolicis, etiam in forma Breuis per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & nos ac Sedem prædictam, etiam per viam generalis legis, & ſtatuti perpetui, & initi, ac ſtipulati contractus, ac motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam cum quibuſuis irritatiuis, annullatiuis, caſſatiuis, reuocatiuis, præſeruatiuis, exceptiuis, reſtitutiuis, declaratiuis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibus, & aliis decretis, etiam quibuſuis locorum Ordinariis ſub quibuſuis verborum formis extenſionibus conceſſis, confirmatis, & innouatis quibus (illorum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes) illis alias in ſuo robore remanſuris, hac vice dumtaxat harum ſerie ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem; & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali vel ſpeciali, cuiuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, effectus huiuſmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quacuiuſque toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo, &c.

Dat. Pontif. An 6. die 5. Iunij.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1540. Non. Iunij, Pontificatus noſtri anno ſexto.

XXII.

Inſtitutio Studij generalis, in Ciuitate Maceraten. Prouinciæ Piceni, & Status Eccleſiaſtici, cum aliorum Studiorum generalium, gratiis, & priuilegiis.

Quo ad Lectores, & Scholares eiuſmodi Studiorum, vide etiam Concil. Trident. ſeſſ 5. cap. 1. & conſt. 88. Pij IV. In Sacroſancta & conſt. ſeq. Et in hac Ciuitate Sixtus V. inſtituit Rotam infra in conſt. 94 Romanus.

Edita A. D. 1540.

PAVLVS EPISCOPVS,
Seruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

IN eminenti dignitatis Apoſtolicæ ſpecula, ſuperni diſpoſitione conſilij licet immeriti conſtituti ad cunctas fidelium regiones noſtræ vigilantiæ potiſſime etiam in temporalibus creditas, earumque profectus, & commoda, tamquam Paſtores vniuerſalis gregis Dominici noſtræ conſiderationis aciem, quantum nobis conceditur extendentes, fideles ipſos ad quærendum literarum ſtudia, per quæ militantis Eccleſiæ Reſpublica geritur, ac diuini numinis, & fidei Catholicæ cultus protenditur,

tur, omniſque proſperitatis humanæ conditio augetur, noſtræ ſolicitudinis ope, Apoſtolicíſque fauoribus propenſius excitamus.

Cauſa huius cōſtitutionis. §. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Communitatis Ciuitatis noſtræ Maceraten. nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum dicta Ciuitas, in qua Curia generalis Marchiæ noſtræ Anconitanæ reſidet, & victualium omnium copia habetur, propter varias ipſius Ciuitatis conditiones, & commoditates, generali Studio non modicum apta cenſeatur, ac Reipublicæ expedire credatur, vt in ipſa Ciuitate emanet fons ſcientiarum irriguus, de cuius plenitudine, vniuerſi literalibus documentis imbui cupientes, haurire poſſint, ſi in eadem Ciuitate, vna vniuerſitas Studij generalis, cuiuſcumque facultatis & ſcientiæ erigeretur, & inſtitueretur, profecto Maceraten. prædictæ, & aliarum Ciuitatum, ac locorum circomuicinorum incolis, & habitatoribus in ſcientia proficere volentibus magna commoditas ſtudendi pararetur. Ac ex eorumdem ſtudentium poſtmodum doctrina, & ſcientia, in Ciuitatum, Terrarum, & locorum regimine, ac ipſius fidei Catholicæ propagatione, quamplurimi fructus prouenirent. Quare pro parte præfatorum Communitatis nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ſuper iis, ad hoc, vt in ipſa Ciuitate literarum ſtudium, incrementum ſuſcipiat, opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Inſtitutio ſtudij generalis in Ciuitate Maceraten. §. 2. Nos igitur attenden. quod ex literarum ſtudio, tam publica, quam priuata, ſpiritualia, & temporalia commoda mundo prouenniunt, Communitatem præfatam, ac eorum ſingulos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & Interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à Iure vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, in eadem Ciuitate Maceraten. perpetuis futuris temporibus generale Studium cuiuſcumque facultatis, & ſcientiæ licitæ, cum Cathedris facultatum earumdem, ac poteſtate & facultate doctorandi, ſeu magiſtrandi, necnon Rectoriæ, & aliis pro illius proſpero, & felici regimine neceſſariis facultatibus, & officiis, ita vt inibi generale Studium in qualibet licita facultate perpetuo habeatur & vigeat, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium erigimus, & inſtituimus. Ac eidem Studio, & illius vniuerſitati, necnon Rectori, Doctoribus, Scholaribus, & perſonis pro tempore exiſtentibus, ac illis, quos, inibi ad quoſcumque gradus promoueri contigerit, vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, facultatibus, præeminentiis, antelationibus, prærogatiuis, honoribus, fauoribus, gratiis, conceſſionibus, & indultis, tam à Iure communi, quam ex conceſſionibus Apoſtolicis, & Imperialibus, vel alias quomodolibet, in genere & in ſpecie, Bononien. Paduan. ac quibuſcumque aliorum quorumcumque Studiorum generalium vniuerſitatibus, illarumque Rectoribus, Scholaribus, & perſonis, ac in eis pro tempore promotis, quomodolibet conceſſis, & concedendis, & quibus illi vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterint quomodolibet in futurum, vti, potiri, & gaudere plene, liberè, & licitè. poſſint, & debeant, etiam in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi illa eidem vniuerſitati ipſius erecti Studij, & illius Rectori, Doctoribus, Scholaribus, & perſonis, ac in illa pro tempore promotis, ſpecialiter, & nominatim conceſſa forent, auctoritate, & tenore prædictis, de ſpeciali gratia indulgemus.

Rectoris, & Officialium facultas, ſtatuta pro eius regimine condendi. §. 3. Necnon eidem vniuerſitati, ac illius Rectori, & Doctoribus pro tempore exiſtentibus, quæcumque ſtatuta, & ordinationes, licita & honeſta, ac Sacris Canonibus non contraria condendi & prout qualitas temporum exegerit reformandi, immutandi, ac alia de nouo condendi, quæ poſtquam condita, reformata, immutata, & de nouo edita fuerint, eo ipſo auctoritate Apoſtolica approbata & confirmata ſint, & eſſe cenſeantur, plenam, & [illegible] facultatem concedimus.

Priuilegium Scholarium Ci- §. [illegible] Decernentes Ciues dictæ Ciuitatis, qui inibi ſtuduerint, & eorum Conc[illegible]ſiones inter Aduocatos, & Procuratores ipſius Curiæ ſuſtinuerint, & alias idonei, & ſufficientes reperti fuerint, eo ipſo in Collegio ipſorum Aduocatorum & Procuratorum receptos & admiſſos eſſe, & cenſeri, ac pro talibus haberi, eiſdemque priuilegiis, & indultis Aduocatorum, & Procuratorum gaudere, & potiri, & recipi, & admitti debere. *[-uium. Conclusiones ſuſtinentium.]*

Derogatio contrariorum. §. 5. Non obſtantibus conſuetudinibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Collegij Aduocatorum, & Procuratorum huiuſmodi iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, necnon priuilegiis, & Indultis Apoſtolicis, eidem Collegio conceſſis, approbatis, & innouatis, ceteriſque contrariis quibuſcumque: Nulli ergo, &c.

Dat. P. uſ. An. 6. mi. Indp. Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quadrageſimo Kalend. Iunij Pontificatus noſtri anno ſexto.

Priuilegia, & gratiæ Prælatorum Referendariorum vtriuſque Signaturæ Romani Pontificis. XXIII.

Eorum numerum, & qualitates præfiniuit Six. V. inf. in eius conſt. 41. Quemadmodum, vbi nonnulla etiam priuilegia iterato conceſſit.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. *Edita A. D. 1540.*

Cauſa ipſius conſt. DEbita conſideratione penſantes quantum venerabiles fratres Epiſcopi, ac dilecti filij in minoribus conſtituti, vtriuſque Signaturæ, Supplicationum videlicet, & Commiſſionum per nos, ſeu in præſentia noſtra ſignandarum, infraſcripti Referendarij noſtri, qui præ ceteris officialibus, & miniſtris noſtris propinquios nobis aſſiſtunt, circa ipſas ſupplicationes, & commiſſiones, pro noſtro, & Apoſtolicæ Sedis honore, ac vniuerſalis Eccleſiæ vtilitate, & alias gratis, prompta voluntate, indefeſſe laborant, dignum, quin potius debitum reputamus, vt illos ſpecialis beneuolentiæ fauoribus amplectamur, ac præclaris dignitatum titulis decoremus, & alias nos eis (prout conuenit) gratioſos exhibeamus.

Referendarios, creat dici Apoſtol. Notarios & Comites Palatinos, ac Nobiles, etiam ſi non ſunt, &c. Hoc idem ceſſit Six. V. in indic. citat. §. 1. Hinc eſt, quod nos fel. record. Leonis X. & Clementis VII. Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, eoſdem infraſcriptos Referendarios noſtros, qui Prælati, ac etiam familiares continui commenſales noſtri exiſtunt, condigni fauoris gratia, & excellentiæ dignitate ſublimare, ac opportunis fauoribus munire volentes, ipſoſque Referendarios, ac eorum ſingulos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis cenſuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa, latis, ſi quibus vel quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, Motu Proprio, non ad ipſorum Referendariorum, vel aliorum pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium præfatos Referendarios & eorum ſingulos, qui præſules non ſunt, ac alios infraſcriptos, & eorum ſingulos in noſtros, & dictæ Sedis Notarios gratioſe recepimus, eoſque, & alios qui præſules exiſtunt, ac eorū ſingulos in Sacri Palatij, & Aulæ Lateranenſis Comites, necnon qui nobiles non ſunt, nobiles, facimus conſtituimus, ordinamus, & deputamus, ac nobilitamus, necnon nobilitatis titulo, & fauore decoramus, ac aliorum noſtrorum, & Sedis prædictæ Notariorum, necnon Palatij, & Aulæ huiuſmodi comitum, ac ex Magno Baronum, & nobilium genere procreatorum numero, & conſortio fauorabiliter aggregamus, eoſque deinceps nobiles eſſe & pro nobilibus reputari, nominari, teneri, cenſeri, & iudicari, Ac de cetero in quibuſuis conceſſionibus, & lit[illegible], tam gratiam quam iuſtitiam concernentibus, à nobis, ſeu Sede prædicta impetratis, ſeu impetrandis, vel eis à nobis aut aliis quibuſcumque conceſſis, & concedendis, ac inſtrumentis, ſeu aliis ſcriptis

etiam authenticis, & priuatis, nobiles nominari, & pro talibus haberi poſſe, & debere volumus. Eiſque quod omnibus, & ſingulis priuilegiis, præeminentiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, facultatibus, honoribus, antelationibus, prærogatiuis, etiam in aſſecutione quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum, etiam vigore gratiarum expectatiuarum, & illarum mutationum, extenſionum, & reualidationum, collationum & quarumcumque aliarum gratiarum, & indultorum, quibus ceteri noſtri, & dictæ Sedis Notarij de numero participantium exiſtentes, & abſque illorum præiudicio, ac Palatij, & Aulæ prædictorum Comites, necnon veri & indubitati nobiles, & ex nobilium genere ex vtroque parente procreati, tam de iure, quam conſuetudine, ſeu alias quomodocumque vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, in iudicio, & extra, ac vbicumque locorum vti, potiri, & gaudere debeant in omnibus & per omnia, perinde, ac ſi Referendarij, & alij infraſcripti, de dicto magno Baronum, & nobilium genere ex vtroque parente, vere & non ficte procreati, & geniti forent, concedimus. Ac eorum ſingulis, ſublatis quibuſuis obſtaculis, & impedimentis, veros nobiles eſſe, & de nobili ex dicto genere ex vtroque parente procreatos, cenſeri debere decernimus, & declaramus.

Inſignia ſua eis donat. Sixtus V. etiā donauit vt ibid.

§. 2. Et in ſignum honoris, & nobilitatis huiuſmodi, eis & eorum cuilibet, pro inſignijs, & armis, quibus ipſi, & ab eis deſcendentes, & aſcendentes vti poſſint in decorem, partem inſigniorum noſtrorum, ſi eis vti voluerint, etiam cum vel abſque armis ſuis, ſi illa habuerint, vel illis vſi fuerint, aut ſine ipſis, prout duxerint ordinandum, ſeu eligendum, aſſignamus, & perpetuo decoramus.

Notarios creandi facultatem dat. Hoc reuocat Pius V. dum confirmat priuilegia Archiuij in conſtit. 87.

§. 3. Et eis illos, quos moribus, ſcientia, ætate, aliiſque requiſitis qualitatibus ad officiū Tabellionatus exercendum idoneos eſſe repererint, ad inſtar aliorum dicti Palatij Comitum, vbique locorum, extra tamen muros Vrbis, ſeu locum in quo Romanam Curiam reſidere contigerit, Notarios, Tabelliones publicos, ac Iudices ordinarios (recepto prius ab eis, iuxta formam præſentibus adnotatam, ſolito iuramento) creandi, deputandi, & conſtituendi, ac de Notariatus, & Tabellionatus, ac Iudicatus officij huiuſmodi per pennam & calamare (vt moris eſt) inueſtiendi.

Baſtardoſque legitimandi. Hoc pariter reuocatum per eū Pius V. ibid.

§. 4. Necnon quoſcumque ſpurios, naturales, baſtardos, manſeres, nothos, & inceſtuoſos, copulatiue, vel diſiunctiue ex quocumque illicito, etiam ſacrilego, vel damnato coitu, pro tempore procreatos, ſeu genitos, viuentibus, ſeu mortuis eorum parentibus, legitimandi, & habilitandi, & ad hæreditates, & bona, prout Collegiū Archiuij dictæ Romanæ Curiæ, vel eius Officiales iuxta facultatem eis per piæ mem. Iulium Papam II. etiam prædeceſſorem noſtrum conceſſam, vel alias ipſi Comites Palatini de iure vel conſuetudine legitimare & habilitare reſpectiue poſſunt legitimandi, & habilitandi, & ad officia ſæcularia, publica, & priuata, ac honores, & bona quæcumque reſtituendi, & reintegrandi.

Doctorandi etiā in vtroque iure, &c. Abrogauit Pius V. infra in conſt. 61. Quamuis.

§. 5. Necnon quoſcumque idoneos (adiunctis in hoc ſibi aſſiſtentibus duobus, aut tribus Magiſtris, ſeu Doctoribus, aut Licentiatis in facultate in qua promouendi erunt, quos ad hoc duxerint eligendos, eorum votis iuratis) in vtroque, vel alterum Iurium, & Theologia, ac Artibus ad Baccalariatus, & Licentiaturæ, ac Doctoratus, & Magiſterij gradus reſpectiue vbique locorum promouendis, eiſque ſic promotis legendi, diſputandi, interpretandi, ac alios actus ad perſonas huiuſmodi gradibus inſtitutas, quomodolibet pertinentes faciendi, & ipſorum graduum ſolita inſignia, & auctoritatem conferendi. Ac ſic promoti, quod omnibus & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, nobilitatibus, conceſſionibus, honoribus, libertatibus, præeminentiis, & prærogatiuis, quibus alij in Bonon. Pariſien. Louanien. Tholoſan. ac quibuſuis aliis Vniuerſitatibus in quibus Studium generale viget, promoti, etiam in aſſecutione beneficiorum Eccleſiaſticorum vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere quomodolibet poterunt in futurum, non ſolum ad ipſorum inſtar, ſed pariformiter, & abſque vlla differentia, perinde ac ſi vere & non ficte, in aliqua ex eiſdem Vniuerſitatibus, rigore examinis præcedente, ac aliis ſolemnitatibus ſeruari ſolitis obſeruatis, & alias iuxta formam ſtatutorum, ac conſuetudinum ipſarum Vniuerſitatum, ac priuilegiorum illis conceſſorum, promoti fuiſſent, vti, potiri, & gaudere valeant concedendi, plenam & liberam facultatem concedimus.

Mithra Annulo, & Baculo paſtorali vtendi, & ſolemnem Benedictionem dandi facultatem eiſdem Referendarijs concedit. Conceſſit etiā Sixt. V. cit. ſup.

§. 6. Præterea eiſdem Referendarijs, & aliis infraſcriptis, ac eorum ſingulis, Monaſteria, quorum Abbates pro tempore exiſtentes mithra, & aliis Pontificalibus inſignijs, ex priuilegio Apoſtolico, vel alias vti conſueuerunt, in commendam pro tempore obtinentibus, in ipſis Monaſteriis perinde ac ſi illis vt Abbates præeſſent, Mithra Annulo, & Baculo paſtorali, ac aliis Pontificalibus inſignijs huiuſmodi vti. Necnon ſolemnem Benedictionem poſt Miſſarum, Veſperarum, Matutinorum, & aliorum diuinorum officiorum ſolemnia, ſuper populum tunc intereſſentem (dummodo inibi aliquis Antiſtes, ſeu dictæ Sedis Legatus præſens non ſit, vel ſi præſens fuerit, ad id eius accedat aſſenſus) elargiri libere, & licite valeant.

Referendarij & eorum duo familiares, Apoſt. & alias expeditiones gratis obtinent.

§. 7. Illique ac alij omnes & ſinguli Referendarij, ac alij prædicti, vt duos familiares in rotulo familiarium noſtrorum numeratos habeant; & tam ipſi Referendarij, quam duo adnotandi familiares, quoad expeditionem quarumcumque literarum Apoſtolicarum tam gratiam, quam iuſtitiam concernentium, necnon inſtrumentorum & aliorum quorumcumque gratis vbique in omnibus officiis, tam Cancellariæ, etiam Sollicitatorum literarum Apoſtolicarum Cameræ Apoſtolicæ, quam in Auditorio Rotæ, & in quibuſuis aliis, ordinariorum & extraordinariorum Iudicum tribunalibus, abſque alio ſpeciali mandato deſuper expediendo, omni contradictione & dilatione ceſſantibus, expediant, prout alij familiares continui commenſales noſtri in dicto rotulo deſcripti, & prout cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores expediunt.

Vini gabella Riparum Vrbis non ſoluunt.

§. 8. Ipſique Referendarij, & eorum ſinguli pro eorum vſu ex Ripa, & Ripetibus noſtræ Vrbis ſex vegetes vini communis ſingulis annis gratis ad inſtar Clericorum Cameræ Apoſt. libere extrahere poſſint, indulgemus.

Exempti que ſunt ipſi & eorum familiares, ac beneficia à iuriſdictione Ordinariorum, &c.

§. 9. Et nihilominus Referendarios, & alios prædictos, ac eorum ſingulos, ac illorum omnia, & ſingula beneficia, & officia Eccleſiaſtica, quæ obtinent, ac in futurum canonice obtinebunt, & in illis pro tempore deſeruientes, ac Capellanos, familiares, & ſeruitores ſuos tam præſentes, quam futuros, & ſua ac illorum bona, quoad vixerint, ab omni iuriſdictione, correctione, viſitatione, dominio, ſuperioritate, & poteſtate Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Prælatorum, & Ordinariorum locorum quorumcumque, illorumque Vicariorum, & Officialium, Locatenentium, & Iudicum, etiam à dicta Sede delegatorum, aut ſubdelegatorum quomodolibet, nunc, & pro tempore exiſtentium. Eoſque in rebus, & bonis eorum propriis duntaxat, cum eis contrahentes, à ſolutione, & exactione quarumcumque pedagij, gabellæ, collectarum, decimarum, & cuiuſuis alterius oneris, tam ordinarij quam extraordinarij, vbicumque locorum, & ex quacumque cauſa, etiam per ſynodales conſtitutiones impoſiti, vel imponendi, eximimus, & totaliter liberamus, ac ſub B. Petri & Sedis prædictæ, atque noſtra protectione ſuſcipimus, nobiſque & dictæ Sedi immediate ſubiicimus, ac liberos, immunes, exemptos, ſuſceptos, & ſubiectos omnes conſtituimus, & declaramus, & decernimus, ita quod Archiepiſcopi, Epiſcopi, Prælati, Ordinarij locorum, eorumque Vicarij, Officiales, Locatenentes, & Iudices, etiam à Sede prædicta deputati præfati, & alij quicumque, etiam ratione delicti contractus, vel rei de qua ageretur, vbicumque committatur delictum ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, nullam in eis, aut aliquem eorum, ac beneficia huiuſmodi, & in illis deſeruientes, Capellanoſque familiares, & ſeruitores ſuos, præſentes & futuros, ac bona prædicta, iuriſdictionem, correctionem, viſitationem, dominium, ſuperioritatem, &

& poteſtatem exercere, aut alias iniurias, & damna irrogare, ac excommunicationis, aliaſque ſententias, cenſuras, & pœnas proferre. Nec exactores gabellarum, pedagiorum, decimarum, & onerum huiuſmodi, ad aliquam ſolutionem eos coarctare, aut alij quicumque, cuiuſcumque, Eccleſiaſticæ vel mundanæ dignitatis, ſtatus gradus, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, illos ſuper præmiſſis, & illorum vſu, à poſſeſſione, ſeu quaſi etiam ex quocumque crimine, vel delicto, præterquam in noſtram & Romanæ Eccleſiæ offenſam perpetrato, directè vel indirectè, quouis quæſito colore, vel ingenio moleſtare, aut alias quomodolibet impedire quoquo modo præſumant, aut debeant, ſeu etiam valeant, ſed ſolum Referendarij, deſeruientes, Capellani familiares, & ſeruitores præfati coram nobis, & Sede prædicta dumtaxat, de iuſtitia reſpondere teneantur. Decernentes quoſcumque proceſſus, ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, quos, & quas per Archiepiſcopos Epiſcopos, Prælatos, locorum Ordinarios, illorumque Vicarios, & Officiales, Locatenentes, & Iudices, etiam a Sede prædicta delegatos, aut ſubdelegatos, ac alios prædictos, aut eorum aliquos, contra Referendarios, & alios infraſcriptos, ac deſeruientes, Capellanos, familiares, & ſeruitores præfatos haberi, ſeu promulgari contigerit, & quæcumque inde ſecuta, nulla, irrita, & inania, nulliuſque roboris, vel momenti fore, & eſſe.

Gratias expectatiuas & plura beneficia vt hic conſequi poſſunt Quadrenecarii Pius V inf. in conſt. 73. vbi not. Et vide etiam Greg. XIII conſt. 85.

§. 10. Ceterum Referendarijs, & alijs prædictis, ac eorum ſingulis, vt literas gratiarum expectatiuarum, cum eis generaliter concedi contigerit, abſque aliqua ſignatura deſuper obtinenda, ad tres collationes per ſingulos eorum eligendas, & totidem beneficia, etiam cum creatione in Canonicum quarumcumque trium Cathedralium, etiam Metropolitan. vel Collegiatarum Eccleſiarum, ſub expectatione totidem inibi præbendarum, etiam maiorum, & pinguiorum, ac dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, & officiorum, etiam Curatorum, & electiuorum, ac ſerculorum, obligearum, additamentorum, præſtimoniorum, ſeu præſtimonialium portionum, aut ſimplicium beneficiorum, vnius, duorum, vel plurium cedentium, vel decedentium ipſarum Eccleſiarum, Canonicorum, ſeu alias in earum Ciuitatibus, ſeu Diœceſibus beneficiatorum aut ad tria beneficia Eccleſiaſtica, etiamſi duo illorum cum cura, aut Decanatus, vel Archipresbyteratus rurales, ſeu Vicariæ, & Capellaniæ perpetuæ, qui, vel quæ dignitates, etiam curatæ, extra tamen Cathedrales Eccleſias repræſentetur, aut dignitates, vel perſonatus, ſeu ſingula eorum Canonicatus, & præbenda, adminiſtratio, vel officium, etiam curatum, & electiuum in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Eccleſiis, aut vnum ex eis, cum cura vel ſine cura, cuiuſuis Ordinis Regulare, etiamſi Prioratus, Præpoſitura, præpoſitatus, vel alia dignitas, non tamen Conuentualis, perſonatus, adminiſtratio, vel officium, etiam curatum, & electiuum, non tamen clauſtrale, ac illud, vel vnum, ex ſæcularibus beneficiis huiuſmodi, ex quauis cauſa diſpoſitioni Apoſtolicæ ſpecialiter vel per Cancellariæ Apoſtolicæ regulas, aut alias ex quauis cauſa, etiam de neceſſitate exprimenda, præterquam ratione vacationis illius apud Sedem prædictam, aut familiaritatis continuæ commenſalitatis noſtræ aut alicuius ex S. R. E. Cardinalibus viuentibus, & in Romana Curia præſentibus, quorum conſenſus requireretur, generaliter reſeruata exiſtat, quorum fructus, redditus, & prouentus ducentorum ducatorum auri de Camera, ſecundum taxationem decimæ, valorem annuum non excedant, ſæcularia, videlicet, per ipſos in ipſorum nominibus conſtitutos in titulum, regularia vero in commendam. Ac tam regularia, quam ſæcularia beneficia huiuſmodi per præfatos Referendarios in commendam retinenda, etiam extra nationem, in qua idioma non intelligunt, pro eis, & eorum quolibet, cum reſeruationis, inhibitionis, & decreti, ac aliis clauſulis opportunis expedire, ac in & ſub illis comprehenſorum quorumcumque, cum cura & ſine cura, ſæcularium & regularium cuiuſcumque qualitatis exiſtentium beneficiorum Eccleſiaſticorum aſſecutione, quibuſcumque aliis nullis prorſus præterquam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus) exceptis, omnino præſerri pariter, & anteferri poſſint, & debeant. Et quæuis antelationes, prærogatiuæ, decreta, declarationes, ſuſpenſiones, & clauſulæ etiam derogatoriæ, quibuſcumque aliis conceſſæ, etiamſi in eis caueretur expreſſe, quod illis per alia priuilegia, literas & indulta derogari, vel illorum effectus ſuſpendi non poſſent, & in aſſecutione per eos facienda, ſingulis aliis perſonis, etiam ſimiles, aut illis maiores prærogatiuas pro tempore proſequentibus, omnino poſſent, & deberent anteferri, quominus ipſi Referendarij in huiuſmodi per eos facienda aſſecutione potiores exiſtant, cuiquam ſuffragentur, abſque tamen præiudicio familiarium continuorum commenſalium noſtrorum deſcriptorum, illorum videlicet, qui pro tempore aſſumptionis noſtræ ad ſummi Apoſtolatus apicem noſtri familiares continui commenſales extiterunt, necnon quinquaginta aliorum poſt vltimum ex ſupradictis antiquis familiaribus deſcriptis adnotatorum. Ipſique Referendarij ad ſatisfaciendum conſtitutioni de publicandis acceptationibus, & prouiſionibus, ac illis intimandis poſſeſſoribus, ſeu eis ad iudicium euocandis pro tempore edendis minime teneantur, ſed tantum nouam prouiſionem à die notitiæ vacationis illorum habere debeant, quæ alias diligentias fieri neceſſarias, ac defectus ſuppleant, indulgemus. Et inſuper cum ſingulis Referendariis, ac aliis prædictis, vt quæcumque quatuor curata, ſeu alias inuicem incompatibilia ſæcularia, aut cum vno, vel duobus, aut tribus ex eis, ſeu abſque illis, vnum cum cura, vel ſine cura ſancti Benedicti, vel ſancti Auguſtini, aut cuiuſuis alterius, etiam Cluniacen. Ciſtercien. Præmoſtraten. vel Grandimonten. Ordinis Regularis, necnon quæcumque alia tria ſimilia, vel diſſimilia ſub ſingulis tribus tectis quarumcumque trium Eccleſiarum, conſiſtentia beneficia Eccleſiaſtica, etiamſi ſub eiſdem tectis conſiſtentia, Canonicatus, & præbendas, ac tam illa quam incompatibilia ſæcularia, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia in Cathedralibus, etiam Metropolitanis poſt Pontificales maiores, ſeu Collegiatis Eccleſiis huiuſmodi principales, aut tria ex ipſis incompatibilibus, ſæcularibus beneficiis Parochiales Eccleſiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ, regularia vero beneficia huiuſmodi, Prioratus, præpoſitura, præpoſitatus, dignitas, perſonatus, adminiſtratio, vel officium, ſeu talia mixtim fuerint. Et ad Prioratum, præpoſituram, præpoſitatum, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia huiuſmodi conſueuerint qui per electionem aſſumi, eiſque cura immineat animarum, ſi eis alias canonice conferantur, aut eligantur, præſententur, vel alias aſſumantur ad illa, & inſtituantur in eis, recipere. Et ſæcularia in titulum, ac regulare in commendam ſub eiſdem tectis conſiſtentia, videlicet, ſi ſingula illorum Canonicatus, & præbendæ, aut totidem dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia ad annum à die habitæ per eos illorum pacificæ poſſeſſionis computandum dumtaxat. Si vero alia fuerint illa, ac incompatibilia ſæcularia, necnon regularia beneficia huiuſmodi, quoad vixerint, retinere, illaque omnia ſimul, vel ſucceſſiue, ſimpliciter, vel ex cauſa permutationis, quotiens eis placuerit, dimittere, & eidem commendæ cedere, ac loco dimiſſæ, vel dimiſſorum aliud, vel alia ſimile, vel diſſimile, aut ſimilia, vel diſſimilia beneficium, vel beneficia, Eccleſiaſticum, vel Eccleſiaſtica, quatuor dumtaxat curata, ſeu alias inuicem incompatibilia ſæcularia, aut cum vno, vel duobus, ſeu tribus ex eis, aut abſque eis, vnum cum cura, vel ſine cura ſancti Benedicti, vel Auguſtini, aut cuiuſuis alterius, etiam Cluniacen. Ciſtercien. Præmonſtraten vel Frontiſebrand. Ordinis Regulare necnon tria alia ſimilia, vel diſſimilia, ſub ſingulis tribus tectis, quarumcumque trium Eccleſiarum conſiſtentia ſimiliter recipere. Et inſimul ſæcularia in titulum, ac regulare in commendam ſub eiſdem tectis conſiſtentia, ſi illorum ſingula Canonicatus, & præbendæ, aut totidem dignitates perſonatus, adminiſtrationes, vel officia ad annum, vt præmittitur, computanda dumtaxat. Si vero alia fuerint, illa, ac incompatibilia ſæcularia necnon

regularę

regulare beneficia huiuſmodi, dummodo inter illa omnia vltra quatuor incompatibilia & inter ipſa incompatibilia ſæcularia, plures quam tres Parochiales Eccleſiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ. Ac poſt dictum annum, ſub eiſdem tectis conſiſtentia, duo Canonicatus, & præbendæ, aut totidem dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia, ac regulare beneficia huiuſmodi dignitas Conuentualis, ſeu officium clauſtrale exiſtant, quoad vixerint, retinere, necnon debitis, & conſuetis ipſius regularia beneficij ſupportatis oneribus, de reſiduis illius fructibus, redditibus, & prouentibus, ſicut illud in titulum pro tempore obtinentes, de illis diſponere, & ordinare potuerunt, ſeu etiam debuerunt, (alienatione tamen quorumcumque illius bonorum immobilium, & pretioſorum mobilium eis penitus interdicta) diſponere, & ordinare, libere, & licite valeant. Quodque ratione quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum curatorum, ſeu alias ſacros etiam Presbyteratus ordines, etiam ex ſtatuto, & fundatione, conſuetudine, priuilegio vel alias requirentium, per eos, & eorum quemlibet, nunc, & pro tempore obtentorum, vſque ad ſeptennium à fine anni à iure præfati computandum, ad aliquem ex dictis ſacris etiam Presbyteratus ordinibus ſe promoueri facere minime teneantur, nec ad id à quoquam inuiti compelli poſſint, diſpenſamus.

In quibuscunque Prouinciis beneficia retinere poſſint, ac ſi in illis nati eſſent.

§. 11. Ipſoſque Referendarios, & alios infraſcriptos, & eorum ſingulos, omnium Regnorum, Dominiorum, & Prouinciarum legitimos, & naturales, ita quod ipſi, vel Procuratores ſui illorum nomine, in regnis, dominiis, & prouinciis, huiuſmodi quæcumque, quorcumque, & qualiacumque beneficia Eccleſiaſtica cum cura & ſine cura, ſæcularia & quorumuis Ordinum regularia, etiam vt præfertur, qualificata, etiam vigore gratiarum expectatiuarum, ſpecialium vel generalium reſeruationum, illarumque collationum, mutationum, extenſionum, reualidationum per nos, & ſucceſſores noſtros Rom. Pont. pro tempore exiſtentes, & Sedem prædictam eis conceſſarum, & concedendarum acceptare, ac de illis ſibi prouideri facere. Et illa, ac ſi regnorum, dominiorum, & prouinciarum eorumdem oriundi, ac in illis nati eſſent recipere, & retinere libere, & licite valeant, creamus, conſtituimus, & deputamus.

Referendarii abſentes miſſione Pontificis, aut Studii occaſione fructus Beneficiorum percipere valeant.

§. 12. Ac eiſdem Referendariis, & aliis infraſcriptis, ac eorum ſingulis, vt quoad viaerint in dicta Curia, vel aliquo beneficiorum Eccleſiaſticorum, per eos pro tempore obtentorum, aut ſi contigerit ipſos per nos, & Rom. Pontificem pro tempore exiſtentem ad aliquem locum deſtinare, in eo loco reſidendo, aut literarum ſtudio, in loco vbi illud vigeat generale, inſiſtendo, omnes & ſingulos fructus, redditus, & prouentus quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum per eos, in quibuſuis Eccleſiis ſiue locis, nunc & pro tempore obtentorum, & obtinendorum, etiamſi canonicatus & præbendæ, & alias, vt præfertur, qualificata fuerint, ac perſonalem reſidentiam ex ſtatuto, fundatione, aut conſuetudine requirant, etiamſi fructus, redditus, & prouentus vnius beneficiorum huiuſmodi, non niſi in diſtributionibus quotidianis conſiſtant, & aliorum omnium cum ea integritate (quotidianis diſtributionibus quoad alia dumtaxat exceptis) cum qua illos perciperent, ſi in eiſdem Eccleſiis ſiue locis perſonaliter reſiderent, ac primam reſidentiam feciſſent. Ac quoad vnum ex beneficiis huiuſmodi, diuinis & omnibus aliis actibus intereſſent, & ad reſidendum interim, in eiſdem Eccleſiis ſiue locis, in quibus beneficia ipſa fuerint, minime teneantur, nec ad id à quoquam inuiti coarctari valeant, percipere.

Indultũ circa reſidentiã. Eſt abrogatũ infra in Pio IV. conſt. 91. & Conc. Trid. ſeſſ. 23 c. 1.

§. 13. Ac reſidendo, vbi ſupra, eiſdem beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura & ſine cura, ſæcularibus & & regularibus, quæ in eiſdem Eccleſiis ſiue locis, in titulum vel commendam, vt præfertur, obtinent, & in poſterum obtinebunt, per Capellanos ſeu Vicarios idoneos, ad eorum nutum amouibiles, in diuinis deſeruiri, & animarum curam exerceri, & quæcumque Eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrari facere libere & licite valeant, diœceſani loci, & cuiuſuis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita.

§. 14. Necnon vt aliquem idoneum Presbyterum ſæcularem, vel cuiuſuis Ordinis regularem, in ſuum poſſint eligere confeſſorem, qui vita eis comite in caſibus Sedi prædictæ reſeruatis (præterquam offenſæ Eccleſiaſticæ libertatis, criminum hæreſis, rebellionis, aut conſpirationis in perſonam vel ſtatum Romani Pontificis, ſeu Sedem prædictam, falſitatis literarum Apoſtolicarum, ſupplicationum & commiſſionum, inuaſionis, deprædationis, occupationis, aut deuaſtationis terrarum & maris Romanæ Eccleſiæ, mediate vel vel immediate ſubiectorum, offenſæ perſonalis, in Epiſcopum aut alium Prælatum, prohibitionis, deuolutionis cauſarum ad Romanam Curiam, delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium) ſemel dumtaxat in vita, in aliis vero quotiens fuerit opportunum, confeſſionibus eorum diligenter auditis, pro commiſſis eis debitam abſolutionem impendat, & iniungat pœnitentiam ſalutarem. Necnon vota quæcumque (vltramarino, viſitationis liminum Apoſtolorum Petri & Pauli, ac S. Iacobi in Compoſtella, necnon caſtitatis & religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat. Quodque confeſſor, quem duxerit eligendum, omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contriti & ore confeſſi fuerint, etiam ſemel in vita & in mortis articulo, plenam remiſſionem eis in ſinceritate fidei, vnitate dictæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia noſtra & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium, perſiſtentium, auctoritate Apoſtolica concedere poſſit. Sic tamen, quod idem confeſſor de his, de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda, eam illis per eos, ſi ſuperuixerint, vel per alios ſi forſan tunc deceſſerint, faciendam iniungat, quam ipſi vel alij facere teneantur.

Confeſſorem ſibi eligunt Referendarii, qui in caſib. d. quibus inc. abſoluere, & vota hic non excepta commutare poſſunt.

Attende conſtit. 115. Clem. VIII.

§. 15. Liceatque eis habere altare portatile, ſuper quo in locis ad hoc congruentibus & honeſtis, ſine iuris alieni præiudicio, & quum qualitas negotiorum pro tempore ingruentium id exegerit, etiam antequam illuceſcat dies, circa tamen diurnam lucem, ſi forſan eos ad loca Eccleſiaſtico interdicto, tam ordinaria quam Apoſtolica auctoritate ſuppoſita eos declinare contigerit, in illis clauſis ianuis, non pulſatis campanis, & ſubmiſſa voce, excommunicatis & interdictis excluſis, in ſua & familiarium ſuorum domeſticorum, ac quatuor aliarum perſonarum vtriuſque ſexus, per eos & quemlibet eorum eligendarum præſentium, (dummodo ipſi, & illi cauſam non dederint interdicto, aut eis vel illis contigerit ſpecialiter interdici) poſſint per ſe ipſos, qui Presbyteri fuerint, aut proprium vel alium ſacerdotem idoneum, miſſas & alia diuina officia celebrare, ſeu celebrari facere, necnon tempore interdicti huiuſmodi diuinis intereſſe, ac Eccleſiaſtica ſacramenta recipere, & ipſis dicto tempore decedentibus, eorum corpora Eccleſiaſticæ, etiam cum funerali pompa, tradi poſſint ſepulturæ.

Facultas habendi altare portatile, & celebrandi in locis interdicto ſuppoſitis.

§. 16. Necnon ſingulis Quadrageſimalibus & aliis temporibus, & diebus Stationum Baſilicarum, & Eccleſiarum Almæ Vrbis, & extra muros eius, duas Eccleſias, vel duo, aut tria altaria, vnius vel diuerſarum Eccleſiarum, in locis vbi ipſos, & eorum ſingulos pro tempore eſſe contigerit, per ſingulos pro tempore eligendos, ſeu eligenda, viſitando, omnes & ſingulas indulgentias, & peccatorum remiſſiones conſequantur, quas conſequerentur ſi eiſdem temporibus & diebus, Stationum Baſilicas, & Eccleſias Vrbis huiuſmodi, & extra muros eius ad id deputatas perſonaliter viſitarent.

Indulgentias Stationũ Vrbis Referendarii conſequuntur viſitando altaria per eos eligenda.

§. 17. Ac eiſdem Quadrageſimalibus, & aliis temporibus, quibus eſus carnium, ouorum, caſei, & lacticiniorum, de iure vel conſuetudine eſt prohibitus, eiſdem ouis, caſeo, butyro, & aliis lacticiniis, ac de vtriuſque Medici conſilio, carnibus, abſque conſcientiæ ſcrupulo, vti, frui, & veſci.

Carnibus veſci poſſunt diebus vetitis.

§. 18. Necnon etiam quoad vixerint, & quoties eis placuerit, per ſeipſos, aut cum vno, vel duobus amicis, ſeu familiaribus ſuis per eos pro tempore eligendis, horas canonicas diurnas pariter & nocturnas, ac alia diuina officia ſecundum vſum & morem dictæ Romanæ

Horaſque canonicas poſtpoſitis horis recitare poſſunt.

Ad quod vide Pij V. conſt. 64. Quod à nobis.

Eccleſiæ, dicere & recitare, liberè & licitè valeant, & ad alium vſum ſuper hoc obſeruandum minime teneantur, nec ad id à quoquam, etiam ratione quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum per eos pro tempore obtentorum, inuiti compelli poſſint, etiam indulgemus. Et vlterius Referendariis, & aliis infraſcriptis, ac eorum ſingulis, vtriuſque ſexus Parochialium Eccleſiarum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumcumque per eos & eorum ſingulos, nunc & pro tempore obtentorum, ad eos confeſſionis audiendæ cauſa, pro tempore confluentium, confeſſionibus illorum per eos diligenter auditis, à quibuſuis eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis, in omnibus & ſingulis caſibus, in quibus Ordinarij locorum de iure vel conſuetudine abſoluere poſſint, quotiens opportunum fuerit, Diœceſani loci & cuiuſuis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita, abſoluere, & eis pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem iniungere.

Teſtarique etiam de bonis acquiſitis ex beneficijs prout Auditores Rotæ.

Auditorum Rotæ facultatem vide habes ſup. in Clem. VII. conſt. 13.

§. 19. Necnon, vt de omnibus, & ſingulis bonis mobilibus, & ſe mouentibus, ac immobilibus vbilibet conſiſtentibus, necnon iuribus & actionibus, quæ ad eos, & eorum quemlibet, etiam Archiepiſcopos, vel Epiſcopos, etiam ratione ſuarum quibus præeſſe dignoſcuntur, ac aliarum Cathedralium Eccleſiarum, etiam Metropolitan. ad quas eos transferri contigerit, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, ſæcularium & regularium quorumcumque obtentorum & obtinendorum, quomodolibet pertinent, & pertinebunt, acquiſitis, & acquirendis, prout Auditores Curiæ cauſarum Palatij Apoſtolici ex priuilegio Apoſtolico, eis per nonnullos Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & præſertim præfatum Iulium prædeceſſorem per eius literas, quas nos vidiſſe, remiſſe, & legiſſe, etiam motu ſimili atteſtamur, etiam cum expreſſis clauſulis derogatoriorum derogatoriis conceſſo vel alias diſponere, erogare, teſtari, codicillari & conuertere poſſint, tam in vita, quam eorum vltima voluntate, aut alio quocumque tempore, ac inter conſanguineos, & alias quaſcumque perſonas, etiam non notas, & loca etiam cauſa mortis, aut donationis inter viuos, necnon pro expenſis funerum, & remuneratione illorum, qui eis viuentibus ſeruierint, diſponere, erogare, teſtari, codicillari, & ordinare, ac illa alios in pios, & quoſcumque alios licitos vſus, prout videbitur expedire conuertere abſque aliquo conſcientiæ ſcrupulo, liberè & licitè valeant.

Reſignandique & permutandi beneficia.

§. 20. Ecdemum, eis & illorum ſingulis, beneficia Eccleſiaſtica, cum cura & ſine cura, ſæcularia, & quorumuis Ordinum regularia, quæ etiam ex quibuſuis conceſſionibus, & diſpenſationibus Apoſtolicis in titulum, & commendam ac vt inuicem, ſeu aliis beneficiis ad eorum vitam vnita obtinent, & in poſterum obtinebunt, ſimul vel ſucceſſiue, ſimpliciter, aut pro alio, vel aliis ſimili, vel diſſimili, aut ſimilibus, vel diſſimilibus, beneficio, ſeu beneficiis, Eccleſiaſtico, vel Eccleſiaſticis, cum quibuſuis perſonis ſecum permutare volentibus, ex cauſa permutationis huiuſmodi, in qua tamen nulla illicita pactio, ſiue ſimoniaca prauitas interueniat, in Ordinariorum locorum, aut Canonicorum Metropolitanorum, vel aliarum Cathedralium Eccleſiarum, ſeu aliarum perſonarum in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutarum, ad id per eos, vel Procuratores ſuos legitimos, eligendorum ſeu eligendarum manibus extra Romanam Curiam præfatam, eiuſdem Apoſtolicæ Sedis, ſeu cuiuſuis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita, quotiens eis placuerit, reſignandi, & commendis cedendi, necnon vnionum huiuſmodi diſſolutioni conſentiendum ipſis Ordinariis, Canonicis, & perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis reſignationes ab eiſdem Referendariis, & aliis infraſcriptis, ſimpliciter, vel ex eadem cauſa, & ab ipſis compermutantibus perſonis, ex dicta cauſa dumtaxat, & commendarum ceſſiones extra eamdem Curiam recipiendi, & admittendi, vnioneſque huiuſmodi diſſoluendi, necnon ea, quæ ipſi Referendarij, & alij infraſcripti ſimpliciter reſignauerint, ſeu quorum commendis ceſſerint, aut vnionum diſſolutioni conſenſerint idoneæ, vel idoneis ad id per eos ſeu Procuratores prædictos nominandis, etiam quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia Eccleſiaſtica obtinentibus & expectantibus, & quæ ex eadem cauſa ſecum permutantibus perſonis. Quæ vero ipſæ compermutantes perſonæ reſignauerint, beneficia huiuſmodi, etiamſi, vt præfertur, qualificata, & per eos pro tempore obtenta, ex perſonis ipſorum Referendariorum, & aliorum infraſcriptorum vel quauis alia cauſa diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruata, ſeu ex generali reſeruatione Apoſtolica affecta fuerint (dummodo Prioratus, vel alia dignitas Conuentualis, aut in Metropolitana, vel aliis Cathedralibus poſt Pontificalem maiores, ſeu Collegiatis Eccleſiis huiuſmodi principales, ac compermutantium perſonarum ſimilem facultatem non habentium, beneficia huiuſmodi diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruata, ſeu affecta non exiſtant) eiſdem Referendariis, & aliis infraſcriptis, per eos quoad vixerint, iuxta tenorem diſpenſationum eis pro tempore conceſſarum in titulum vel commendam tenenda, conferendi, & de illis etiam prouidendi, omniaque & ſingula alia in præmiſſis & circa ea, neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi, etiamſi dicti Referendarij beneficiorum huiuſmodi poſſeſſionem per quatuor menſes non obtinuerint, aut illam nondum aſſecuti fuerint, plenam & liberam facultatem concedimus.

Referendarium officium durare quoad vixerit, & primo admiſſi cæteris præferuntur.

§. 20. Decernentes, ſemel admiſſum & receptum in Referendarium hactenus & in futurum, ſemper Referendarium exiſtere, ac eius officium quoad vixerit durare, & priuilegiis aliis Referendariis conceſſis pro tempore gaudere, & inter illos primo quandocumque admiſſum, ceteris quacumque etiam Pontificali dignitate fungentibus, in officio Referendariatus huiuſmodi præferri.

Decretum irritans.

§. 21. Sicque pro præmiſſorum omnium validitate, efficacia, & obſeruatione, per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatij huiuſmodi Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter ſententiandi, iudicandi, interpretandi facultate, ſententiari, iudicari, interpretari, & definiri debere, necnon irritum & inane quicquid deſuper per quoſcumque quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Defenſores Referendariorum.

§. 22. Quocirca venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopo Sipontino & Epiſcopo Nuſcano, ac dilecto filio Vicario venerabilis fratris noſtri Archiepiſcopi Mediolanenſis in ſpiritualibus generali, tenore præſentium committimus & mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum, per ſe vel alium, ſeu alios, præſentes literas & in eis contenta quæcumque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Referendariorum, & aliorum infraſcriptorum prædictorum deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant, auctoritate noſtra, præſentes literas & in eis contenta quæcumque firmiter obſeruari, ac per Referendarios, & alios infraſcriptos necnon ſingulos alios quos ipſæ præſentes literæ concernunt, illis omnibus pacifice gaudere, ac fructus, redditus, & prouentus prædictos eiſdem Referendariis, & aliis infraſcriptis, iuxta huiuſmodi noſtræ conceſſionis de illis in abſentia percipiendis, continentiam & tenorem, integre miniſtrari. Non permittentes eos per Archiepiſcopos, Epiſcopos, Prælatos, Ordinarios, Vicarios, Officiales, Locatenentes, Iudices, & exactores præfatos, ac dilectos filios Eccleſiarum prædictarum Capitula, ſeu quoſcumque alios, quacumque auctoritate fungentes, contra præmiſſa vel eorum aliquod, aut præſentium tenorem quomodolibet moleſtari, inquietari, perturbari, aut ad reſidendum in eiſdem Eccleſiis, ſiue locis compelli. Contradictores, moleſtatores quoſlibet &c. rebelles per cenſuras, &c. Non obſtantibus, &c.

Declaratio circa beneficia.

§. 23. Volumus autem quod incompatibilia ſæcularia, & ſub eiſdem tectis conſiſtentia, ac ſacros ordines requirentia, & alia ſæcularia, necnon regularia beneficia huiuſmodi, debitis propterea non fraudentur obſequiis, & animarum cura in eis, quibus illa imminebit nullatenus negligatur, ſed in eis quorum fructus

huiuſmodi

huiuſmodi ipſos Referendarios, & alios infraſcriptos, in abſentia percipere contingeret, per bonos, & ſufficientes Vicarios, quibus de ipſorum beneficiorum prouentibus neceſſaria congrue miniſtrentur, & diligenter exerceatur, & inſeruiatur ibi laudabiliter in diuinis. Ac ſub eiſdem tectis conſiſtentium eorundem, & regularia beneficiorum prædictorum antedicta opera congrue ſupportentur. Ac quod ipſi Referendarij, & alij infraſcripti, infra dictum annum duo ex tribus præbendis, aut totidẽ dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, vel officiis ſub eiſdem tectis conſiſtentibus quæ maluerint, pro aliis beneficiis cũ retentis Canonicatibus permutare, alioquin illa duo, quæ primo aſſecuti fuerint, ex tunc dicto anno elapſo vacare decernimus, dimittere omnino teneantur.

Et confeſſionale. §. 24. Et ne, quod abſit, Referendarij ipſi propter huiuſmodi gratiam vel conceſſionem eligendi Confeſſorem, reddantur procliuiores ad illicita in poſterum committenda, etiam volumus, quod ſi à ſinceritate fidei, vnitate dictæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia, & deuotione noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum canonice intrantium, deſtiterint, aut ex confidentia eiuſdem conceſſionis, vel remiſſionis aliqua forſan commiſerint, conceſſio, & remiſſio prædictæ, & quoad illas dumtaxat, præſentes literæ eis nullatenus ſuffragentur.

Et celebrandi ante diem. §. 25. Quodque indulto celebrandi, ſeu celebrari faciendi ante diem, parce vtantur, quia cum in altaris miniſterio immoletur Dominus noſter IESVS CHRISTVS DEI Filius, qui candor eſt lucis æternæ, congruit, hoc non noctis tenebris fieri, ſed in luce.

Recitandique horas Canonicas. §. 26. Ac quod dum eoſdem Referendarios diuinis officiis in aliquibus Eccleſiis contigerit intereſſe, illum morem, qui in eiſdem Eccleſiis obſeruabitur circa huiuſmodi horas canonicas dicẽdas ſtudeant obſeruare.

Diſponendique de bonis Eccleſiaſticis. §. 27. Necnon, vt in eorumdem Eccleſiaſticorum diſpoſitione bonorum iuxta quantitatem reſidui erga Eccleſias a quibus eadem perceperint, ſe liberales exhibeant, prout conſcientia eis dictauerit, & animarum ſuarum ſaluti viderint expedire. Quodque ſi ſingulorum beneficiorum prædictorum ſimpliciter reſignandorum, ſeu quorum commendis dicti Referendarij, & alij infraſcripti ceſſerint, aut diſſolutioni vnionum conſenſerint, fructus, redditus, & prouentus viginti quatuor florenorum auri de Camera, ſecundum communem æſtimationem, valorem annuum excedant, conferentes, & illi quibus conferentur, etſi ex dicta cauſa reſignationis huiuſmodi fiant, ac ſuorum, & eis ex eadem cauſa collatorum beneficiorum huiuſmodi, fructus, redditus, & prouentus inæquales maioris valoris fuerint, etiamſi ipſa æqualitas viginti quatuor florenorum ſimiles, ſecundum æſtimationem prædictam non tranſcendat, ſimiliter conferentes prædicti, & illi quibus beneficia maioris valoris huiuſmodi collata fuerint, de nominibus, & cognominibus perſonarum, & beneficiorum eorumdem, ac diebus factarum collationum huiuſmodi gentes Cameræ Apoſtolicæ, aut Collectores, vel Subcollectores fructuum, & prouentuum eidem Cameræ debitorum in partibus illis pro tempore deputatos, infra vnius ſi citra, & tres menſes ſi vltra montes collationes ipſæ factæ fuerint iuxta Sixti IV. & Innocentij VIII. prædictorum ſuper hoc editas literas certificare procurent, alioquin beneficia ipſa ſic collata vacare cenſeantur eo ipſo.

Fides tranſumptorum. §. 28. Verum quia difficile foret præſentes literas ad ſingula, in quibus de eis fides forſan facienda foret, loca deferre, ſimiliter volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipſarum tranſumptis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Curiæ Eccleſiaſticæ, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in iudicio & alibi vbi opus fuerit, adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Forma autem iuramenti quod Notarij, Tabelliones, & Iudices per dictos Referendarios creandi præſtabunt, talis eſt.

Forma iuramenti Notariorum à Referendariis creandorum. §. 29. EGo N. ab hac hora inantea, fidelis, & obediens ero beato Petro, & Sanctæ Rom. E. & D. N. D. Paulo Papæ III. ſuiſque ſucceſſoribus canonice intrantibus, non ero in conſilio cum alio, conſenſu, vel facto, vt vitam perdant, aut membrum, ſeu capiantur mala captione. Conſilium vero quod mihi per ſe, aut literas, ſeu nuncium manifeſtabunt, & ad eorum damnum ſcienter nemini pandam. Si vero aliquid ad mei notitiam peruenire contingat, quod in periculum Romani Pontificis, aut Eccleſiæ Romanæ vergeret ſeu graue damnum, illud pro poſſe impediam, & ſi hæc impedire non potero, procurabo bona fide id ad notitiam D. N. Papæ perferre. Papatum Romanum, & regalia S. Petri, ac iura ipſius Eccleſiæ, ſi qua eidem Eccleſiæ in Ciuitate, vel Terra, de qua ſum oriundus, habeat, adiutor eis ero ad defendendum, & recuperandum contra omnes homines. Tabellionatus officium fideliter exercebo. Contractus in quibus exigitur conſenſus partium, fideliter faciam, nil addendo vel minuendo ſine voluntate partium, quod ſubſtantiam immutet. Verum in conficiendo aliquod inſtrumentum vnius ſolius partis ſi ſit requirenda voluntas, hoc ipſum faciam. Inſtrumentum non conficiam de aliquo contractu quo ſciam interuenire vim, vel fraudem. Contractus in protocollum redigam, & poſtquam redegero malitioſe non deferam. Citra voluntatem illorum quorum eſt contractus, ſuper eo conficiam publicum inſtrumentum, ac ſolito meo iuſto & conſueto ſalario. Sic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei euangelia.

Moderatio Priuilegij circa Gabellam Vini. §. 30. Volumus autem quod ij ex prænominatis qui ex aliqua cauſa priuilegio extrahendi gratis, vt præmittitur, vinum ex Ripa & Ripetibus vtuntur, indulto vigore præſentium eis ſuper extractione ſex vegetum vini conceſſo, vti non debeant neque poſſint.

D. P. An. 6. die 30. Iulij. Datum Romæ apud S. Marcum, ſub annulo Piſcatoris, die trigeſima Iulij, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo Pontificatus noſtri Anno ſexto.

De appellationibus non admittendis non facto depoſito pœnæ, in qua rei vel eorum fideiuſſores ad fauorem R. Cameræ Apoſtolicæ, aut eius Fiſci condemnantur. XXIV.

Conſtitutio iſta confirmatur & ampliatur à Pio IV. in conſt. 52. Etſi cuncta, vbi materiam huiuſmodi appellationum notabo.

PAVLVS PAPA III. *Edita A. D. 1540.*
Ad futuram rei memoriam.

Cauſa iſtius conſtitut. CVm (ſicut ex plurimorum fide dignorum relatione accepimus) nonnulli Ciuitatum, Terrarum, ac locorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ mediate & immediate ſubiectorum, & præſertim Prouinciæ noſtræ Romandiolæ, ad euitandum ſeu differendum pœnarum condemnationes & ſolutiones, ad appellationes plerumque etiam friuolas recurrant, cauſaſque appellationum huiuſmodi coram diuerſis Iudicibus ordinariis & delegatis, etiam in Romana Curia per diuerſa reſcripta nobis, vel Signatura noſtra Iuſtitiæ extorta introduci procurent, contra formam diuerſarum conſtitutionum plurimorum Romanorum Pontificum, & præſertim Iulij II. Leonis X. & Clementis VII. prædeceſſorum noſtrorum, quibus inter alia cautum fuit, quod appellationes in cauſis condemnationum, & Fiſcalibus, niſi facto depoſito pœnæ ad quam appellans foret condemnatus, admitti non poſſet, ſed ad pœnæ huiuſmodi exactionem procedi deberet, prout latius in conſtitutionibus huiuſmodi, quarum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, continetur. *Iulij II. conſt. eſt ſup.*

Confirmatio huius Papa. §. 1. Nos prædeceſſorum noſtrorum prædictorum veſtigiis inhærendo, indemnitati Cameræ Apoſtolicæ in quantum poſſumus, prouidere cupientes, Motu proprio & ex certa ſcientia, conſtitutiones prædictas, & in eis contenta quæcumque tenore præſentium confirmamus & approbamus, illaſque in quantum opus ſit, innouamus.

Ampliatio.

§. 2. Et nihilominus Motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, de nouo ſtatuimus & ordinamus per præſentes, quod nullæ appellationes & prouocationes in cauſis criminalibus, ſeu mixtis ac Fiſcum & Cameram Apoſtolicam quomodolibet concernentibus, non facto depoſito pœnæ, in qua delinquentes, aut illi qui pro delinquentibus ipſis fideiuſſiſſent, vel ex contractu quoquo modo condemnandi venirent, aut hactenus condemnati fuiſſent, recipi, & admitti poſſint, ſed appellationes & prouocationes huiuſmodi tam hactenus in cauſis huiuſmodi interpoſitas, quam in futurum interponendas, ac appellantes ipſos reiici debere.

Annullatio commiſſionum ſignatarum abſque clauſula, facto depoſito.

§. 3. Illaſque, ac quæcumque reſcripta, & commiſſiones ſimilium cauſarum, ad cuiuſuis inſtantiam, per quemcumque ad commiſſiones Signaturæ Iuſtitiæ ſignandas deputatum, etiam per nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices hactenus ſignatas, & in futurum ſignandas, non facto dicto depoſito, nullius fore & eſſe roboris vel momenti, ſed illis non obſtantibus ad vlteriora in cauſis ipſis vſque ad pœnarum dictarum effectualem exactionem procedi debere, prout procedi mandamus per præſentes.

Vel Fiſco, aut Theſaurario Prouinciæ citato.

§. 4. Et inſuper, nullæ commiſſiones, Fiſcum & Cameram Apoſtolicam quomodolibet concernentes, per quemcumque à nobis, & Sede Apoſtolica ad commiſſiones in Signatura Iuſtitiæ ſignandas, vt præfertur, deputatum, nec etiam per nos, & ſucceſſores noſtros prædictos ſignari poſſint, niſi Fiſci, & Cameræ præfatæ Procuratore, & Theſaurario prouinciæ, de cuius etiam intereſſe ageretur, ſi in Romana Curia præſens fuerit, citatis, & aliter ſignatæ nullius ſint roboris vel momenti.

Clauſula ſublata.

§. 5. Et ita per quoſcumque Iudices, etiam Sedis Apoſtolicæ, ac de latere Legatos, Vicelegatos, Præſidentes, Gubernatores, & quoſuis alios iudicari, & definiri debere, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, & definiendi facultate, irritumque & inane quicquid contra præſentium tenorem contigerit attentari.

Executorum huius conſt. deputatio.

§. 6. Mandantes dilectis filiis Camerario, Theſaurario, Præſidentibuſque & Clericis Cameræ Apoſtolicæ, quatenus præmiſſa, tam in dicta Prouincia, quam aliis Ciuitatibus, Terris, locis S.R.E. mediate vel immediatè ſubiectis, ac Alma Vrbe noſtra inuiolabiliter obſeruari mandent & faciant. Contradictores quoſlibet & rebelles, per cenſuras Eccleſiaſticas, & alias etiam pecuniarias & priuatorias pœnas, de quibus eis videbitur, auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis.

Contrariorum derogatio.

§. 7. Non obſtantibus omnibus & ſingulis ſupradictis, priuilegiis quoque & indultis, conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, etiam reſcriptis, commiſſionibus etiam manu noſtra contra præmiſſorum tenorem ſignatis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptorum fides.

§. 8. Volumus autem quod præſentium copiis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

D P. An 6. die 13. Sept.

Dat. in noſtra Ciuitate Vrbeuetana, ſub annulo Piſcatoris, die decimatertia Septembris, milliſimo quingenteſimo quadrageſimo, Pont. noſtri Anno. ſexto.

XXV. Approbatio inſtituti & Religionis Clericorum Regularium Societatis IESV.

Hoc inſtitutum latius explicatum approbauit Iulius III. infrà in conſt. 9. Expoſuit. Ac reiectis quibuſdam oppoſitionibus approbauit poſt Concilium Trid. Greg. XIII. in conſt. 89. Aſcendente. Nouiſque impugnationibus repulſatis, itidem approbauit Greg. XIV. in conſt. 10. Eccleſiæ.

Eidem Religioni quamplura Romani Pont. priuilegia & gratias elargiti ſunt, quæ longum eſſet hic referre, ideo videas hic infra in conſt. 48. Licet debitum, & in d. conſt. 89. Greg. XIII. Et ſignanter hanc religionem inter Ordines Mendicantes eſſe, & eorum priuilegiis gaudere cenſuit Pius V. in conſt. 131. Dum indefeſſæ. Conſeruatores & Iudices eius cauſarum dedit idem Pius, vt habetur in conſt. 1. Greg. XIII. Æquum. Exemptionem à publicis ſupplicationibus tribuit idem Greg. in conſt. 36. Quæcumque. Et à decimis & aliis impoſitionibus in conſt. 51. Paſtoralis. Priuilegiumque ædificandi vbique Eccleſias conceſſit in alia conſt. 39. Saluatoris. Vſum altaris portatilis permiſit in conſt. 57. Vſum. Facultatem aperiendi literas ſacræ Pœnitentiariæ, indulſit in conſt. 75. Exponi. Alienandique bona auctoritatem in conſt. 76. Apoſtolicæ, Suſcipiendique ordines, omni tempore & à quolibet Antiſtite in conſt. 77. Pium. Et quod prædicare poſſint, etiam ſacris non initiati. Et quod emiſſis votis ad Cartuſianos tantum tranſeant in conſt. 95. Vigore. Recipereque Nouitios etiam non ſeruata bulla Sixti V. decreuit Gregor. XIV. in conſt. 15. Exponi. Et inſtituere poſſe Congregationes ſæcularium conceſſit Sixtus V. in conſt. 53. Superna.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita A. D. 1540.*

Exordium

Regimini Militantis Eccleſiæ meritis licet imparibus, diſponente Domino, præſidentes, & animarum ſalutem prout ex debito paſtoralis officij tenemur, ſolicitis ſtudiis exquirentes, fideles quoſlibet qui vota ſua in id exponunt Apoſtolici fauoris gratia confouemus, aliaſque deſuper diſponimus, prout temporum & locorum qualitate penſata, id in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Ignatius de Loyola, & alij hic nominati in unum conuenerunt, & Deo ac Rom. Pont. ſeruitio ſe dicarunt, ac opera hic expreſſa peregerunt.

§. 1. Nuper ſiquidem accepimus, quod dilecti filij Ignatius de Loyola, & Petrus Faber, ac Iacobus Laynez, necnon Claudius Iayus, & Paſchaſius Broet, ac Franciſcus Xauiere, necnon Alphonſus Salmeron, & Simon Rodericus, ac Ioannes Coduri, & Nicolaus de Bobadilla, Presbyteri Pampilonen. Gebenen. Seguntin. Toletanen. Viſen. Ebredunen. & Palentin. Ciuitatum & Diœc. reſpectiue in artibus Magiſtri in vniuerſitate Pariſien. graduati & in Theologicis ſtudiis per plures annos exercitati, Spiritu ſancto (vt piè creditur) afflati, iamdudum è diuerſis Mundi regionibus deſcendentes in vnum conuenerunt, & ſocij effecti, abdicatis huius ſæculi illecebris, eorum vitam perpetuo Domini noſtri IESV CHRISTI, atque noſtro & aliorum ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificũ ſeruitio dedicarunt, & iam quamplurimis annis laudabiliter in vinea Domini ſe exercuerunt, Verbum Dei præuia ſufficienti licentia, publicè prædicando, fideles priuatim ad bene beateque viuendum exhortando, & ad pias meditationes excitando, hoſpitalibus inſeruiendo, pueros & perſonas rudes ea quæ ad Chriſtianam hominis inſtitutionem ſunt neceſſaria docendo, & demum omnia caritatis officia, & quæ ad animarum conſolationem faciunt, vbique terrarum vbi peregrinati ſunt, multa cum laude obeundo.

Et cum Romam ſe contulerint, viuendi formulam ediderunt, vt eorum vita inſtitutũ laudaretur & probaretur.

§. 2. Cumque ad hanc Almam Vrbem ſe contulerint, & in caritatis vinculo perſiſtentes ad perficiendam & conſeruandam eorum Societatis in Chriſto vnionem, quandam viuendi formulam iuxta ea quæ ad propoſitum ſibi finem conducere vſu didicerunt, Euangelicis conſiliis, & Canonicis Patrum ſanctionibus conformem ediderint, factum eſt, vt ipſorum ſociorum vitæ inſtitutum ſub dicta formula comprehenſum, non ſolùm à multis probis viris, & Deum zelantibus laudetur, verumetiam à quibuſdam ita approbetur, vt illud etiam ſequi velint.

Cuius ſubinſertur hic tenor.

§. 3. Formulæ autem prædictæ tenor ſequitur, & eſt talis.

De Caſtitatis voto.

§. 4. Quicumque in Societate noſtra, quam IESV nomine inſigniri cupimus, vult ſub Crucis vexillo Deo militare, & ſoli Domino, atque Romano Pontifici eius in terris Vicario ſeruire, poſt ſolemne perpetuæ caſtitatis votum, proponat ſibi in animo ſe partem eſſe Societatis, ad hoc potiſſimum inſtitutæ, vt ad profectum animarum in vita & doctrina Chriſtiana, & ad fidei propagationem per publicas prædicationes, & Verbi Dei miniſterium ſpiritualia exercitia, & caritatis opera,

&

& nominatim per puerorum, ac rudium in Chriſtianiſmi inſtitutionem, ac Chriſti fidelium in confeſſionibus audiendis ſpiritualem conſolationem præcipue intendat, curetque primo Deum, deinde huius ſui inſtituti rationem, quæ via quædam eſt ad illum ſemper ante oculos habere, & finem hunc ſibi à Deo propoſitum totis viribus aſſequi. Vnuſquiſque tamen ſecundum gratiam ſibi à Spiritu ſancto ſubminiſtratam, & vocationis ſuæ proprium gradum, ne quis forte zelo vtatur, ſed non ſecundum ſcientiam, cuius proprij cuiuſque gradus iudicium & officiorum diſcretio, ac diſtributio tota ſit in manu Præpoſiti ſeu prælati per nos eligendi, vt congruus ordo ſeruetur in omni bene inſtituta Communitate neceſſarius.

Præpoſiti munera. §. 5. Qui quidem Præpoſitus de conſilio conſociorum conſtitutiones, ad conſtructionem huius propoſiti nobis finis conducentes in conſilio condendi auctoritatē habeat maiori ſuffragiorum parte ſemper ſtatuendi ius habente. Conſilium vero intelligatur eſſe in rebus quidem grauioribus ac perpetuis, maior pars totius Societatis, quæ à Præpoſito commode conuocari poterit, in leuioribus autem & temporaneis, omnes illi, quos in loco vbi Præpoſitus noſter reſidebit, præſentes eſſe contigerit. Iubendi autem ius totum penes Præpoſitum erit.

Obedientia erga Roman. Pontificem. §. 6. Sciant omnes ſocij, & non ſolum in primis profeſſionis ſuæ foribus, ſed quoad vixerint quotidie animo voluant Societatem hanc vniuerſam & ſingulos ſub Sanctiſſimi Domini noſtri Papæ, & aliorum Romanorum Pontificum ſucceſſorum eius, fidei obedientia Deo militare, & quamuis Euangelio doceatur, & fide orthodoxa cognoſcamus, ac firmiter profiteamur omnes Chriſti fideles Romano Pontifici tamquam capiti, ac Iesv Christi Vicario ſubeſſe, ad maiorem tamen noſtræ Societatis humilitatem, ac perfectam vniuſcuiuſque mortificationem, & voluntatum noſtrarum abnegationem ſummopere conducere iudicauimus, ſingulos nos, vltra illud commune vinculum, ſpeciali voto adſtringi Ita vt quicquid modernus, & alij Romani Pontifices pro tempore exiſtentes iuſſerint, ad profectum animarum & fidei propagationem pertinens, & ad quaſcumque prouincias nos mittere voluerint, ſine vlla tergiuerſatione aut excuſatione illico quantum in nobis fuerit, exequi teneamur, ſiue miſerit nos ad Turcas, ſiue ad quoſcumque alios infideles, etiam in partibus, quas Indias vocant, exiſtentes, ſiue ad quoſcumque hæreticos, ſeu ſchiſmaticos, ſeu etiam ad quoſuis fideles. Quamobrem qui ad nos acceſſuri ſunt, & antequam huic oneri humeros ſupponant, diu multumque meditentur an tantum pecuniæ ſpiritualis in bonis habeant, vt turrim hanc iuxta conſilium Dominicum poſſint conſummare, hoc eſt an Spiritus ſanctus, qui illos impellit, tantum illis gratiæ polliceatur, vt huius vocationis pondus, illo adiuuante ſe laturos ſperent, & poſtquam Domino inſpirante, huic Iesv Christi militiæ nomen dederint, die noctuque ſuccincti lumbos, & ad tam grandis debiti ſolutionem prompti eſſe debebunt.

Miſſionibus non procurandis nec vitandis. §. 7. Ne qua autem poſſit eſſe inter nos miſſionum, ac prouinciarum huiuſcemodi, aut ambitio, vel detrectio, profiteantur ſinguli ſe numquam directe aut indirecte de huiuſmodi miſſionibus quicquam cum Romano Pontifice curaturos, ſed omnem hanc curam Deo & ipſi Pontifici tamquam eius Vicario, & Societatis Præpoſito dimiſſuros. Qui Præpoſitus ſicut ceteri etiam profiteatur, ſe nihil de ſuimet ipſius miſſione in alteruitram partem, niſi de Societatis conſilio cum dicto Pontifice eſſe curaturum.

Præpoſiti auctoritate. §. 8. Voueant ſinguli, ſe in omnibus quæ ad Regulæ huius noſtræ obſeruationem faciunt, obedientes fore Societatis Præpoſito.

§. 9. Ille autem iubeat ea quæ ad conſtructionem propoſiti ſibi à Deo & à Societate finis cognouerit eſſe opportuna. In prælatione autem ſua, benignitatis ac manſuetudinis, caritatiſque Christi Petri, Paulique formulæ ſemper ſit memor, & tam ipſe, quàm Conſilium ad normam hanc aſſidue ſpectent. Et nominatim commēdatam habeant inſtitutionem puerorum ac rudium in Chriſtiana doctrina decem præceptorum, atque aliorum ſimilium rudimentorum, quæcumque ſecundum circumſtantias perſonarum, locorum, ac temporum illis congrua videbuntur. Etenim maxime neceſſarium circa prouidentiam huius rei diligenter Præpoſitum & Conſilium inuigilare, cum & in proximis ædificium fidei ſine fundamento non poſſit conſurgere, & in noſtris periculum ſit, ne vt quiſque erit doctior ita prouinciam hanc tamquam primo aſpectu minus ſpecioſam forſitan detrectare conetur, cum tamen re vera nulla ſit fructuoſior vel proximis ad ædificationem vel noſtris ad caritatis & humilitatis ſimul officia exercenda. Subditi vero, tum propter numquam ſatis laudatum humilitatis aſſiduum exercitium, Præpoſito in omnibus ad inſtitutum Societatis pertinentibus parere ſemper teneantur, & in illo Christvm veluti præſentem agnoſcant, & quantum decet venerentur.

Paupertatis voto. §. 10. Cum autem experti fuerimus iucundiorem, puriorem, & ad proximi ædificationem aptiorem eſſe vitam ab omni auaritiæ contagione quam remotiſſimam, & euangelicæ paupertati quam ſimillimam; cumque ſciamus Dominum noſtrum Iesvm Christvm ſeruis ſuis regnum Dei ſolum inquirentibus neceſſaria ad victum & veſtitum eſſe ſubminiſtraturum; voueant ſinguli & vniuerſi perpetuam paupertatem, declarantes quod non ſolum priuatim, ſed neque etiam communiter poſſint pro Societatis ſuſtentatione, aut vſu ad bona aliqua ſtabilia, aut ad prouentus ſeu introitus aliquos, ius aliquod ciuile acquirere, ſed ſint contenti vſu tantum rerum ſibi donatarum, ad neceſſaria ſibi comparanda recipere.

Non tamen quoad Collegia. §. 11. Poſſint tamen habere in vniuerſitatibus Collegium ſeu Collegia habentia redditus, cenſus ſeu poſſeſſiones, vſibus & neceſſitatibus ſtudentium applicandas, retenta penes Præpoſitum & Societatem omnimoda gubernatione, ſeu ſuperintendentia ſuper dicta Collegia & prædictos ſtudentes, quoad Gubernatoris, ſeu Gubernatorum, ac ſtudentium electionem, ac eorumdem admiſſionem, emiſſionem, receptionem, excluſionem, ſtatutorum ordinationem, circa ſtudentium inſtructionem, ædificationem, ac correctionem victus, veſtituſque eis miniſtrandi modum, atque aliam omnimodam gubernationem, regimen ac curam. Sic tamen vt neque ſtudentes dictis bonis abuti, neque Societas in proprios vſus conuertere poſſit, ſed ſtudentium neceſſitati ſubuenire. Qui quidem poſt cognitum in ſpiritu & literis eorum profectum, & poſt ſufficientem probationem in Societatem noſtram admitti poſſint.

Officio priuatim recitando. §. 12. Socij omnes quicumque in ſacris fuerint, quamuis beneficia Eccleſiaſtica, aut eorum redditus non habeant teneantur tamen ſinguli, priuatim ac particulariter, & non communiter ad dicendum officium ſecundum Eccleſiæ ritum.

Finis d. Regula. §. 13. Hæc ſunt quæ ſub præfati domini noſtri Pauli, & Sedis Apoſtolicæ beneplacito, de noſtra profeſſione typo quodam explicare potuimus, quod nunc fecimus, vt ſummatim ſcriptione hac informaremus, tum illos qui nos de noſtro vitæ inſtituto interrogant, tum etiam poſteros noſtros, ſi quos, Deo volente, imitatores vmquam habebimus huius vitæ, quam cum multas magnaſque habere annexas difficultates fuerimus experti, opportunum iudicauimus etiam ſtatuere. Ne quis in hac Societate recipiatur, niſi diu ac diligentiſſime fuerit probatus. Cumque prudens in Chriſto, & vel doctrina, ſeu vitæ Chriſtianæ puritate apparuerit conſpicuus, tunc demum admittatur ad Iesv Christi militiam, qui tenuibus cœptis noſtris fauere dignetur ad gloriam Dei Patris, cui ſoli ſit ſēper decus, & honor in ſæcula. Amen.

Papa confirmatio. §. 14. Cum autem nil in præmiſſis reperiatur quod pium non ſit, aut ſanctum. Nos (vt iidem ſocij, qui nobis ſuper hoc humillime ſupplicari fecerunt, in eorum pio viuendi propoſito eo promptiores exiſtant, quo ſe maiori à Sedē Apoſt. gratia complecti cognouerint, & præmiſſa per nos approbari viderint) præmiſſa omnia & ſingula tamquam ad ſpiritualem profectum eorumdem Sociorum, & reliqui Chriſtiani gregis opportuna Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium ex certa ſcientia

approbamus, confirmamus, & benedicimus, ac perpetuæ firmitatis munimine roboramus, ipſoſque ſocios ſub noſtra & huius ſanctæ Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcepimus, eis nihilominus concedentes, quod particulares inter eos conſtitutiones, quas ad Societatis huiuſmodi finem, & IESV CHRISTI Domini noſtri gloriam, ac proximi vtilitatem conformes eſſe iudicauerint, condere libere & licite valeant.

Clauſula derogatoria. §. 15. Non obſtantibus generalis Concilij, & felicis recordationis Gregorij Papæ X. prædeceſſoris noſtri, ac quibuſuis aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſt. ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Numerus Sociorum. §. 16. Volumus autem quod in Societate huiuſmodi vſque ad numerum ſexaginta perſonarum normulam viuendi huiuſmodi profiteri cupientium, & non vltra admitti, & Societati præfatæ aggregari dumtaxat valeant. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. An 6. die 27. Nou. Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1540. 5. Kal. Octobr. Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XXVI. Approbatio Confraternitatis nuper in Vrbe inſtitutæ, ad pauperes Orphanos piè educandos, boniſque artibus inſtruendos. Eiuſque erectio in Archiconfraternitatem, cum priuilegiorum elargitione, iuriſdictione S. R. E. Cardinalis eius Protectoris, ad eiuſdem lites & cauſas cognoſcendas.

Quoad facultatem qua iſta Archiconfraternitas vtitur, in alijs Confraternitatibus ſibi aggregandis, ſeruare debet formam ad hoc præſcriptam à Clem. VIII. in ſua conſt. 115. Quacumque.

Edita A. D. 1541. *PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium. ALtitudo diuinæ prouidentiæ nullis præſcripta limitibus, nulliſque terminis comprehenſa, cæleſtia pariter & terreſtria inſcrutabili ratione diſponit, & mortalium mentes ad ea caritatis opera exercendum frequenter excitat, per quæ ipſi Deo acceptiores reddantur; & pauperum aliarumque miſerabilium perſonarum, præſertim puerorum & puellarum parentibus orbatorum per vrbem hinc inde vagantium, quos fames cruciat, & rerum omnium egeſtas conſumit, neceſſitatibus ſuccurratus, deſiderataque plurimum ſalus proueniat animarum. Vnde nos quibus, meritis licet imparibus, vniuerſalis Eccleſiæ regimen eadem eſt prouidentia creditum, iis quæ propterea facta fuiſſe comperimus vt firma perpetuo & illibata permaneant, Apoſtolici muniminis libenter adiicimus firmitatem, & ſingulorum fidelium, præſertim Curialium noſtrorum vota quæ ad id pertinere noſcuntur, pij patris affectione proſequimur, & vt optatos ſortiantur effectus opem & operam quantum cum Deo poſſumus impendimus efficaces, & fideles ipſos ad opportuna tis ſuffragia exhibendum quibuſdam quaſi allectiuis muneribus, indulgentiis videlicet & remiſſionibus inuitamus, vt per temporalia bona quæ erogauerint, præmia conſequantur ſalutis æternæ.

Confraternitas ad colligendum pueros qui educant Orphanos in Vrbe, à Curialibus inſtituta fuit. §. 1. Dudum, ſicut nobis innotuit, nonnulli probatæ vitæ Curiales, Caritate omnium ſuprema virtute, circa pueros, & puellas Orphanos pauperesque, & miſerabiles perſonas pudendas infirmas quas Redemptor noſter potiſſime commendauit moti, pie attendentes, quod in Romana Curia, quæ maxime forenſium & ignotorum numero frequentatur, quamplures pueri pauperes parentibus orbati, claritate ingenij præditi, ac dociles & idonei reperiebantur, vt de magno illorum tam in ſacræ paginæ quàm vtriuſque iuris & aliis ſcientiis, ac diuerſis exercitiis profectu, ſi eis ad onera & impenſa ratione ſtudiorum & exercitiorum huiuſmodi incumbentia ſupportanda ſufficerent, ſpes certa veriſimiliter ... tur: Cupientesque præmiſſis & aliis in dicta Curia neceſſitatibus & caritatis operibus prouidere, ac quod prouiſio huiuſmodi perpetuo duraret atque vigeret, conuocatis ad id quampluribus aliis Curialibus & Ciuibus Romanis, Societatem inter ſe inierunt, & quamplures parentibus orbatos ac egenos pueros, & puellas hinc inde per Vrbes diſperſas, ac oſtiatim victum quærentes in vnum in certo ad id deputato loco conuenerunt, & eorum expenſis ac aliis Chriſti fidelium piis eleemoſynis eiſdem pueris vt a malo retraherentur, boniſque moribus imbuerentur, & virtutibus ornarentur, de prouidis Gubernatoribus & Magiſtris, ac victu, veſtitu, & aliis neceſſariis prouidere curarunt. Necnon Confraternitatem in qua vigintiquatuor, & vltra, quorum aliqui S. R. E. Cardinales & Epiſcopi, ac alij Prælati, aliqui eiuſdem Curiæ Officiales & aliqui Curiales, etiam ciues Romani exiſtunt, inſtituerunt.

§. 2. Nos igitur, gratias Deo agentes, quod noſtro tempore à dictis Curialibus tanta neceſſaria caritatis opera in ipſa Vrbe cœperint exerceri, cupientes vt ea perpetuo frequententur, & illis Confratres huiuſmodi animo hilari inſiſtant, Confratres prædictos, eorumque ſingulos quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a iure vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, necnon fructuum, reddituum, & prouentuum dictæ Confraternitatis verum annuum valorem, præſentibus pro expreſſis habentes, ipſorum Confratrum ſupplicationibus in hac parte inclinati, inſtitutionem Confraternitatis huiuſmodi, ac quæcumque ſtatuta & ordinationes per eoſdem Confratres edita, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ex certa noſtra ſcientia approbamus & confirmamus ſupplentes omnes & ſingulos iuris & facti defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem. *Quæ à Pont. approbatur.*

§. 3. Ipſamque Confraternitatem ſub B. MARIÆ Viſitationis Orphanorum, ſeu alia de qua eiſdem Confratribus videbitur inuocatione pro tot Confratribus, ſeu vtriuſque ſexus perſonis, qui eam ingredi voluerint de nouo erigimus & inſtituimus. *Et de nouo inſtituitur.*

§. 4. Illamque in Archiconfraternitatem, caputque omnium aliarum Confraternitatum, ac hoſpitalium, & aliorum quorumlibet locorum eorumdem Orphanorum puerorum & puellarum vbilibet inſtitutarum, & inſtituendarum Confratrum, ac erectorum & erigendorum hoſpitalium ac locorum puerorum & puellarum huiuſmodi, auctoritate & tenore, ac ſcientia prædictis immediate ſubiicimus, & facimus membra ab Archiconfraternitate huiuſmodi dependentia. Ita quod Confraternitates & hoſpitalia, ac loca illis ſubiecta, & ab eis dependentia huiuſmodi, ipſam Confraternitatem vti eorum Superiorem in aliquo ſaltem reuerentiali obedientia ſingulis annis recognoſcere teneantur. *In Archiconfraternitatem erigitur.*

§. 5. Necnon Archiconfraternitatis confratribus, Eccleſiæ hoſpitalibus, domibus, & monaſteriis prædictis, illorumque adminiſtratoribus, gubernatoribus, rectoribus, œconomis, familiaribus, miniſtris, pueris, & puellis, ac aliis perſonis in eis pro tempore exiſtentibus, ſeu aliquam curam de Archiconfraternitate, confratribus, Eccleſia, hoſpitalibus, domibus, & monaſteriis, ac illorum fabrica habentibus, necnon perſonis inibi pro tempore decedentibus, ſeu de bonis ſuis pro dictis operibus aliquid relinquentibus, quod omnibus & ſingulis priuilegiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis, & peccatorum remiſſionibus, ac aliis gratiis ſpiritualibus & temporalibus, Imagini ſancti Saluatoris ad Sancta Sanctorum, ac Caritatis, ac Archihoſpitale Sancti Iacobi, & Hoſpitale Sancti Spiritûs in Saxia, ac Corporis CHRISTI, & Sacramenti, ac Campi Sancti, & aliis Confratribus Confraternitatum de dicta Vrbe, necnon eiſdem Imagini, & Archihoſpitali Sancti Iacobi, & Hoſpitali Sancti Spiritus, ac Campo ſancto, necnon fabricæ baſilicæ Principis Apoſtolorum de eadem Vrbe, illiuſque deputatis, eorumque, necnon B. MARIÆ de Populo, & Conſolationis, ac *Priuilegia & indulgentiæ aliarum ... Vrbe, d. Archiconfraternitati ... concedunt.*

S. Ioannis

S. Ioannis Florentinorum, aliiſque eiuſdem Vrbis Eccleſiis, ac illa, & illas viſitantibus, vel eis benefacientibus, eorumque adminiſtratoribus, guardianis, rectoribus, familiaribus, œconomis, gubernatoribus, & aliis perſonis ſimilem curam in eis ſumentibus, ac pauperibus & infirmis eorum, etiam per nos, & quoſcumque Romanos Pontifices, prædeceſſores & ſucceſſores noſtros, ac Sedem eamdem conceſſis, & concedendis, & quibus illi, illæ, & illa vtuntur potiuntur & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Archiconfraternitas beatæ MARIÆ Viſitationis Orphanorum, illiuſque Confratres, Eccleſia, hoſpitalis domus, & Monaſteria adminiſtratores, rectores, ſeruitores, familiares, miniſtri, œconomi, & gubernatores huiuſmodi, aliæque perſonæ ſimilem curam inibi ſumentes, ac illa viſitantes, vel eis benefacientes, ex nunc in perpetuum vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri & gaudere, liberè & licitè valeant, in omnibus & per omnia, perinde ac ſi eiſdem Archiconfraternitati beatæ MARIÆ Viſitationis Orphanorum Confratribus, Eccleſiæ, hoſpitalibus, gubernatoribus, & aliis perſonis, ac illa viſitantibus, & benefacientibus pro tempore, ſpecialiter & expreſſe conceſſa fuiſſent, ac in futurum concederentur.

Celebrantibus in dicta Eccleſia alia datur indulgentia.

§. 6. Necnon quibuſuis Presbyteris, tam religioſis quam ſæcularibus, qui in ipſa Eccleſia quocumque anni tempore celebrauerint, & pro animabus Chriſti fidelium, qui in caritate Dei deceſſerint, ac pro quibus iidem Presbyteri ibi celebrauerint, aut celebrari fecerint, ac orauerint, eaſdem indulgentias, peccatorum remiſſiones, quæ celebrantibus pro defunctis in capella Scala cœli nuncupata, Monaſterij trium Fontium extra muros eiuſdem Vrbis, aut in capella in Præſepe Domini, ſita in Eccleſia eiuſdem B. MARIÆ Maioris de dicta Vrbe, & animabus pro quibus inibi celebratur, & oratur, concedimus & indulgemus, ipſaſque indulgentias, gratias, priuilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates, & alias conceſſiones, ac remiſſiones, ad illos, illas, & illa extendimus & prorogamus, ac ampliamus. Et quod adminiſtratores, rectores, ſeruitores, familiares, miniſtri, œconomi, & gubernatores huiuſmodi, indulgentias, priuilegia, indulta, & exemptiones, immunitates, libertates, & alias conceſſiones, ac remiſſiones huiuſmodi, ac dies, & feſta, in quibus, & cauſas propter quas illas conſequi debeat ad eorum beneplacitum publicari facere.

Eleemoſynas recipiendi, & quærendi facultas conceditur.

§. 7. Necnon eleemoſynas Eccleſiæ, hoſpitalibus, domibus & monaſteriis erigendis, ac pueris & puellis præfatis concedendas recipere, & ad illas recipiendas, & quærendas, ac indulgentias huiuſmodi publicandas per dictam Vrbem ſeu alibi quæſtores, ſeu quaſcumque alias perſonas, diœceſani loci, aut cuiuſuis alterius licentia deſuper minime requiſita, deputare & mittere.

Statutaque condendi pro regimine opportuna.

§. 8. Necnon quæcumque ſtatuta & ordinationes licita & honeſta, tam circa regimen & tranquillum ſtatum Eccleſiæ, hoſpitalium, domorum, & Monaſteriorum prædictorum, diuinorumque celebrationem, quam numerū & qualitates, ac ætatem puerorum & puellarum, Capellanorum, & Confratrum, ac miniſtrorum, rectorum, œconomorum, gubernatorum, & familiarum prædictorum, illorumque perſonas ac ornamenta & bona mobilia & immobilia illorum, eorumque adminiſtrationem, & alia præmiſſa concernentia, condere, alterare, mutare, ac de nouo edere, & per eos hactenus facta reformare, quæ poſtquam condita, alterata, & mutata, ac edita & reformata fuerint eo ipſo dicta Apoſtolica auctoritate confirmata ſint, & eſſe cenſeantur. Ac quaſcumque pœnas in contrauenientes apponere.

Confeſſorem quoque eligendi.

Tu vide limitationē Clem. VIII. in conſt. 15.

§. 9. Quodque pro tempore exiſtentes Archiconfraternitatis beatæ MARIÆ Viſitationis Orphanorum huiuſmodi Confratres, adminiſtratores, rectores, ſeruitores, familiares, miniſtri, œconomi, & gubernatores præfati, ac quilibet miniſter, ſeu officialis, aut perſona Eccleſiæ, hoſpitalium, domorum, & monaſteriorum erigendorum huiuſmodi, ipſique pueri, & puellæ quemcumque Presbyterum ſæcularem, vel cuiuſuis Ordinum regularem in ſuum poſſint eligere confeſſorem, qui eos, & eorum quemlibet à quibuſuis caſibus, etiam quantumcumque grauibus, ac etiam in forma iubilæi Cancellariæ Apoſtolicæ, & dictis literis expreſſis abſoluere: ac confeſſionale & altare portatile, iuxta formam & literas prædictas habere valeant licentiam, & facultatem concedimus & indulgemus.

Protectoremque & Iudicem cauſarū Archiconfraternitatis eligendi.

§. 10. Et vt Confratres Archiconfraternitatis B. MARIÆ Viſitationis Orphanorum huiuſmodi ab indebitis moleſtiis releuentur, vnum ex S.R.E. Cardinalibus, quem ipſi confratres ad id duxerint nominandum, ſeu eligendum, in eorum Protectorem ac Iudicem ordinarium perpetuum, coram quo, ſeu ab eo deputando quæuis, tam ciuiles & criminales, ac mixtæ cauſæ poſthac contra Confraternitatem, illiuſque adminiſtratores, rectores, confratres, ſeruitores, familiares, miniſtros, œconomos, gubernatores, capellanos, officiales, ac pueros, & puellas, ac perſonas præfatas, ſuper bonis, & rebus cuiuſcumque qualitatis exiſtentibus ad eas pertinentibus motæ & pro tempore mouendæ, iuxta ordinariam iuriſdictionem ſeu facultatem Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori attributam, cum omnibus & ſingulis eorum depeden. annexis, & connexis, ac incidentibus cognoſcere, & fine debito terminare debeant, conſtituimus, & deputamus.

Qui ſummariè, &c. eas cognoſcat.

§. 11. Ipſique pro tempore Protectori, per ſe, vel alium ſeu alios quoſcumque quorum intererit, aut intereſſe poterit, tam in dicta Curia, quam extra eam per edictum publicum conſtito ſibi ſummarie de non tuto acceſſu, ac quibuſuis etiam eiuſdem Curiæ iudicibus & perſonis quibuſuis & quoties opus fuerit, ſub ſententiis, cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis, ac etiam pecuniariis, de quibus eidem Protectori videbitur, inhibendi, ac in euentum non paritionis ad declarationem incurſus cenſurarum & pœnarum huiuſmodi, illarumque aggrauationem, ac alias iuxta ſtylum & morem dicti Auditoris in ſimilibus ſeruari ſolitum procedendi, ac ſententias executioni debitæ demandandi, ſeu demandari faciendi, contradictores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac etiam pecuniarias & alia iuris opportuna remedia appellatione poſtpoſita compeſcendi, ac etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilium brachij ſæcularis inuocandi, omniaque & ſingula alia in præmiſſis, & circa ea, neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi plenam & liberam licentiam & facultatem etiam concedimus.

Perſonaſque d. Archiconfraternitatis, & officiales ab aliorū iuriſdictione exemptioneerigat.

§. 12. Necnon quod qui adminiſtratores, gubernatores, rectores, œconomi, ſeruitores, familiares, miniſtri, & confratres Archiconfraternitatis beatæ MARIÆ Viſitationis Orphanorum huiuſmodi, illiuſque ac dictæ Eccleſiæ capellani, ſeu officiales, officia ſua actu exercentes exiſterint, durante eorum officio à quorumcumque Ordinariorum locorum, eorumque Vicariorum & officialium iuriſdictione, correctione, viſitatione, & poteſtate penitus & omnino exempti, & ſoli eidem Protectori pro tempore exiſtenti, ſeu Sedi prædictæ ſubiecti exiſtant, eorumque correctioni, & punitioni ſubiaceant, ſtatuimus & ordinamus.

Clauſ. præſeruatiua.

§. 13. Quodque præmiſſa omnia & ſingula, de ſubreptionis, obreptionis, & nullitatis vitio, ſeu intentionis defectu, etiam ex eo quod ea quæ ſuper præmiſſis geſta fuerunt, & emanarunt, plenarie expreſſa, ſeu prout exiſtunt narrata minime fuerunt, ſeu quouis alio prætextu, occaſione vel cauſa, notari, vel impugnari, aut in aliquo annullari vel alterari non poſſint, neque notata, ſeu impugnata, annullata, aut alterata cenſeantur, ſed valida & efficacia exiſtant, ac ſi exprimenda de neceſſitate, de verbo ad verbum inſerta fuiſſent. Quodque præſentes literæ ſub quibuſuis reuocationibus, ſuſpenſionibus, modificationibus, limitationibus, reſtitutionibus, repoſitionibus, & exceptionibus, ſimilium literarum, gratiarum, & indulgentiarum, etiam per nos & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, ac Sedem prædictam, vel eius Legatos, ac etiam per regulas Cancellariæ Apoſtolicæ pro tempore factas, ac in fauorem fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & expeditionis contra infideles nullatenus comprehendantur, ſed ſemper ab illis penitus, & omnino excepta ſint, &

eſſe

eſſe cenſeantur, ac eiſdem præſentibus per quaſcumque literas, etiam quaſuis clauſulas generales, & ſpeciales, etiam derogatorias, efficaciores, & inſolitas, ac etiam irritantia decreta ſub quacumque verborum expreſſione in ſe continentes nullatenus derogari poſſit, nec derogatum eſſe cenſeatur, niſi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omiſſo inſertus, & huiuſmodi derogationes conſiſtorialiter factæ, etiam per trinas diſtinctas literas eumdem tenorem continentes, tribus ſimilibus diſtinctis vicibus adminiſtratoribus, gubernatoribus, rectoribus, & œconomis prædictis legitime intimatæ, & inſinuatæ fuerint, eorumque ad id expreſſus accedat aſſenſus, & aliter factæ derogationes nemini ſuffragentur.

Clauſula ſublata.

§. 14. Sicque per quoſcumque quauis auctoritate fungentes Iudices & perſonas, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores ſublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere, irritum quoque & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Indulgentia viſitantium Eccleſiam.

§. 15. Et nihilominus de Omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, vniuerſis & ſingulis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus vere pœnitentibus & confeſſis, ſeu confitendi propoſitum habentibus, qui in Viſitatione eiuſdem beatæ MARIÆ, ſeu alio per eoſdem adminiſtratores, gubernatores, rectores, & œconomos ad id nominando die, à primis veſperis vſque ad occaſum Solis ſequentis diei parochialem Eccleſiam prædictam deuote viſitauerint, ac pro præmiſſis operibus manus adiutrices iuxta eorum arbitrium porrexerint, plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, ac iubilæum, & remiſſionem miſericorditer in Domino elargimur.

Deputatio executorum.

§. 16. Quocirca Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, & dictæ Vrbis Gubernatori, ac Vicario noſtro in dicta Vrbe, in ſpiritualibus pro tempore exiſtentibus, necnon vniuerſis & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, aliiſque in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis, necnon Metropolitanarum, & Cathedralium Eccleſiarum Canonicis, ac dictorum Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Officialibus, ac Vicariis in ſpiritualibus generalibus vbilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi vel duo, aut aliquis eorum, per ſe vel alium, ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, vbi, & quando opus fuerit, & quotiens pro parte Protectoris, adminiſtratorum, gubernatorum, rectorum, œconomorum ſeruitorum, familiarium, miniſtrorum, puerorum, & puellarum, ac perſonarum, & officialium prædictorum fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præmiſſa omnia & ſingula firmiter obſeruari, ipſoſque Protectorem, adminiſtratores, gubernatores, rectores, œconomos, ſeruitores, familiares, miniſtros, pueros & puellas, ac perſonas & officiales illis perpetuo pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos deſuper per Confraternitatem Presbyterorum huiuſmodi, ſeu dictos Presbyteros, aut quoſcumque alios, quauis auctoritate fungentes quomodolibet indebite moleſtari, Contradictores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas, ac etiam pecuniarias eorum arbitrio moderandas, ac alia iuris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper iis habendis ſeruatis proceſſibus, cenſuras & pœnas ipſas, iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc auxilio brachij ſæcularis huiuſmodi.

Derogatio contrariorum.

§. 17. Non obſtantibus priori voluntate noſtra, ac aliis præmiſſis, ac Lateranenſis Concilij nouiſſime celebrati, &c.

D P An. 7. die 7. Febr.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quadrageſimo primo, ſeptimo idus Februarij, Pontificatus noſtri Anno quarto.

XXVII.

Excommunicationes S. Eleutherij nuncupatas, de cetero concedi vel publicari prohibet, & conceſſas annullat.

Quoad excommunicationes concedendas attende diſpoſitionem Concilij Tridentini ſeſſ. 25. cap. 3.

Edita A. D.

PAVLVS PAPA III.
Motu proprio, &c.

Cauſa iſtius conſtit.

LIcet nuper in Conſiſtorio noſtro ſecreto, de fratrum noſtrorum conſilio, ad euitanda ſcandala, & abuſus, quę ex conceſſione, & publicatione certarum excommunicationum Sancti Eleutherij nuncupatarum, in diuerſis mundi partibus exoriebantur, huiuſmodi excommunicationes deinceps minime fieri, & publicari omnino decreuerimus: ac propterea dilectus frater noſter Bartholomæus Presbyter Cardinalis Guidicionus, cui ratione Eccleſiæ Aprutinæ, cui præeſſe dignoſcitur, huiuſmodi excommunicationes concedendi competere aſſerebatur, ab illarum conceſſione, vt decebat, abſtinuerit, & abſtineat de præſenti, nihilominus (non ſine animi noſtri diſplicentia) accepimus, quod dilectus filius Pompeius Benenatus de Piccolhominibus Præpoſitus Sancti Eleutherij, ſub prætexto quod facultas dictas excommunicationes concedendi ratione Præpoſituræ huiuſmodi, ſibi competat, illas paſſim, vbique locorum, & forſan in Alma Vrbe concedere, imprimere, & publicare, licet forſan monitus non deſiſtit.

Prohibitio concedendi & publicandi excommunicationes S. Eleutherij.

§. 1. Nos decretum in Conſiſtorio noſtro, matura deliberatione factum, omnino effectum ſortiri, & ab omnibus inuiolabiliter obſeruari volentes, ac omnes & ſingulas excommunicationes huiuſmodi hactenus conceſſas & publicatas, aut in futurum contra præſentium tenorem, quod abſit, forſan concedendas, & publicandas nullas, & nullius roboris, & momenti exiſtere, nec aliquos illis ligari, ſeu quomodolibet teneri, & illis nullam fidem adhiberi debere decernentes.

Contrauenientium pœna.

§. 2. Ac tam præfato Pompeio, & eius ſucceſſoribus Præpoſitis S. Eleutherij huiuſmodi, quam aliis quibuſcumque, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac priuationis omnium & ſingulorum beneficiorum, & decem millium ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ applicandorum pœnis, ne deinceps ſimiles excommunicationes S. Eleutherij concedere vel publicare, aut publicari, aut imprimere, vel imprimi facere, ſeu illis quomodolibet vti audeant ſeu præſumant, diſtrictius inhibentes.

Executorem iſtum con...

§. 3. Dilectoque filio Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori committimus, & mandamus, quatenus decretum ac inhibitionem noſtram huiuſmodi, vbique locorum publicet, & publicari, ac ſub prædictis, & aliis, eius arbitrio applicandis & moderandis pœnis, tam à præfato Pompeio, & ſucceſſoribus, quā aliis quibuſcumque, obſeruari mandet, & faciat cum effectu, cum poteſtate, ſi opus fuerit, tam Pompeium præfatum & ſucceſſores, quam alios quoſcumque quacumque dignitate etiam Epiſcopali vel maiori, aut mūdana, vel alia dignitate fungentes, ſub pœnis prædictis, etiam ad perſonaliter comparendum coram eo, ſi ſibi videbitur, aut alias, etiam per edictum citandi, ac contrauenientes & rebelles, vt præfertur, mulctandi, corrigendi, & puniendi, aliaque faciendi, gerendi, & exercendi, in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna.

Clauſula derogatoria.

§. 4. Non obſtantibus quacumque litis pendentia, ſuper facultate huiuſmodi excommunicationes concedendi in Romana Curia, præfato, aut aliis quibuſcumque Auditoribus, ſeu Iudicibus inter præfatos Cardinalem & præpoſitum, aut alios quoſcumque, necnon conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis quibuſuis priuilegiis & conſuetudinibus, per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & nos ipſos forſan emanatis, roboratis, & innouatis, cum quibuſuis clauſulis etiam derogatoriarum derogatoriis, quibus ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſq; contrariis quibuſcūque.

Sola ſignatura ſufficit.

§. 5. Volumus inſuper motu & ſcientia ſimilibus, quod præſentis oultet Motus proprij ſola ſignatura ſufficiat,

&

& in iudicio & extra fidem faciat, regula contraria non obſtante.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. A.

XXVIII. De impetrationibus beneficiorum, tamquam certo modo vacantium.

Edita A. D. 1541.

Pont. ipſe per aliã eius const. (quã hic non habes) decreuit impetrationes beneficiorum defuncti obtentas illo viuente & cet. nullas eſſe.

SAnctiſſimus in CHRISTO Pater, & Dominus noſter Dominus Paulus diuina prouidentia Papa Tertius, qui in craſtino aſſumptionis ſuæ ad ſummi Apoſtolatus apicem, cupiens eorum fraudibus obuiare, qui viuentium beneficia, illorum præſertim, quibus aut propter ſenium, aut propter infirmitatem imminebat vitæ periculum, impetrabant, vt illis decedentibus, tamquam collitigantes in illorum iuribus facilius ſubrogarentur, per quamdam eius conſtitut. inter alia voluit, vt deinceps nullus in iure, vel ad ius, in beneficio defuncti, quod illo viuente in caſibus præmiſſis, vel ſimilibus impetrauit, aliquo modo ſubrogetur, ac ſubrogatio & gratia ſi fieret, ſi nulli ſeu nouæ prouiſionis, aut perinde valere, taliter impetranti nullatenus ſuffragaretur, quod etiam ſtrictiſſime obſeruari mandauit in impetrationibus beneficiorum, per priuationem, & amotionem, ex quibuſuis criminibus & exceſſibus forſan perpetratis, etiamſi vſque ad definitiuam ſententiam, quæ tamen in rem non tranſiuiſſet iudicatam, proceſſum foret.

Et per alias conſt. (quas hic non habes) ſtatuit, impetrantes beneficia ab aliis per annum poſſeſſa exprimerent quæ hic habentur.

§. 1. Ac per alias conſtitutiones ſuas, ſeu Cancellariæ Apoſtolicæ regulas, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod quicumque beneficium Eccleſiaſticum, tunc per annum immediate præcedentem pacifice poſſeſſum, & quod certo modo vacare prætenderet, ex tunc deinceps impetraret, nomen, gradum, & nobilitatem poſſeſſoris eiuſdem, & quot annis illud ipſe poſſediſſet, ac ſpecificam & determinatam, ex qua clare conſtare poſſet, quod nullum ipſi poſſeſſori in dicto beneficio ius competeret, cauſam in huiuſmodi impetratione exprimere, & infra ſex menſes ipſum poſſeſſorem ad iudicium euocari facere, cauſamque ex nunc deſuper, infra annum, vſque ad ſententiam definitiuam incluſiue proſequi deberet, & teneretur, alioquin impetratio prædicta, & quæcumque inde ſecuta, nullius exiſterent firmitatis, & idem impetrans, de damnis & intereſſe poſſeſſorem prædictum propterea contingentibus ei ſatis facere. Etſi poſſeſſorem ipſum iniuſte, friuole, & indebite moleſtaſſe repertus exiſteret, quinquaginta florenos auri perſoluere Cameræ Apoſtolicæ eſſet adſtrictus, nec aliud quam præmiſſæ vacationis modus, etiam per literas ſi neutri, aut ſobrogationis, vel alias, ſibi quoad hoc vt beneficium huiuſmodi ea vice conſequi, vel obtinere valeret, quomodolibet ſuffragaretur illudque nullatenus in antea litigioſum propterea cenſeretur.

Nihilominus multi impetrabant illa beneficia tã. quã certo modo vacantia, & c. ſic in terminis hic expreſſis cõtinebatur.

§. 2. Et cum fide dignorum relatione innotuit, quod huiuſmodi voluntate, ſtatuto, & ordinatione non obſtantibus, multi cæca cupiditate ducti, ad beneficia Eccleſiaſtica, per alios, etiam quandocumque multo antea tempore canonice eis collata & poſſeſſa, quos valetudinarios, ſeu ſenio confectos conſpiciunt, aut alias certo modo, cito defecturos, vel eorum beneficia dimiſſuros ſperant, improbe, ac per media illicita aſpirantes, huiuſmodi beneficia tamquam certo modo vacantia, & abſque alio titulo, ſeu minus canonico detenta, à Sede Apoſtolica impetrabant, & illorum poſſeſſoribus, litem ſuper dictis beneficiis ſic poſſeſſis, mouebãt, & cauſas huiuſmodi cõtra eos committi faciebant, & aliàs illos nunc titulos fingẽdo, nunc crimina impingẽdo, in ipſis beneficiis inquietabant, & moleſtabant, nec cauſas ipſas (prout etiam iuxta conſtitutionẽ prædictam tenebantur) expediri facere curabant, ſed in longum protrahebant, expectantes obitum dictorum poſſeſſorum, vt in iure eiſdem poſſeſſoribus in dictis beneficiis, vel ad alia competente ſubrogarentur. Sicque per indirectum eiſdem impetrantibus votum captandæ mortis dictorum poſſeſſorum præbebatur, ipſique poſſeſſores indebite vexabantur, ac laboribus & expenſis fatigabantur. Et ſæpenumero vexationem huiuſmodi illicitis mediis redimere cogebantur, & quandoque deſtituti, ſeu deſperati, in anxietatem ducebantur, eo vſque beneficia reſignare, ſeu permutare, ac etiam illorum collatores, quominus de beneficiis per obitum dictorum poſſeſſorum vacantibus, & propter lites huiuſmodi, malitioſè & fraudulenter motas ſeu confictas, libere diſponere, & ſua ordinaria auctoritate in præmiſſis vti poſſent, impediebantur, in animarum ipſorum impetrantium periculum, & dictorum poſſeſſorum graue præiudicium, & ordinariæ poteſtatis huiuſmodi collatorum læſionem.

Pontifex aliam formam de cætero ſeruandam impetrationibus beneficiorum ponit.

§. 3. Attendentes malitiis hominum non eſſe indulgendum, ſed potius obuiandum, ac volens ipſorum beneficia obtinentium, quieti & ſecuritati prouidere, conſtitutionem prædictam innouando, & ad impetrantes beneficia illorum, qui aliquo euidenti impedimento detinerentur, quamuis ſenio confecti, aut infirmitate detenti non forent, extendendo, etiam voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod de cetero impetrantes beneficia Eccleſiaſtica cuiuſcumque qualitatis, per priuationem & amotionem, vel alias propter commiſſa, exceſſus, & crimina, vacantia vel vacatura in ſupplicatione deſuper porrecta, exceſſus, & crimina ipſa, ac eorum qualitates, ac etiam modos, & cauſas tales, ex quibus de iure priuatio ipſa incurſa, aut facienda cenſeatur, & ſimiliter impetrantes, etiam per modum deuolutionis, beneficia tamquam certo modo vacantia, & ab aliis etiam non ſenio confectis, nec infirmitate, aut impedimento detentis, tamquam nullo, ſeu minus canonico titulo poſſeſſa, modum vacationis illorum in ſupplicatione deſuper porrecta, ſpecifice & determinate, ac diſpoſitiue exprimere teneantur, & antequam decretum citationis a iudice cui cauſa cõmiſſa fuerit, per ſe vel procuratorem eorum petant, coram eo iuramentum, quod credunt ea quæ ſic expreſſerunt, vera eſſe, & poſſe ea probare, corporaliter præſtare, & deinde exceſſus & crimina, aut modum vacationis huiuſmodi, proponere, & deducere, & intra octo dies obſeruationem termini ad articulandum, per eum vel procuratorem ſuum ſuo ordine, & loco, ita quod ſi ipſe terminus ſic non ſeruetur, dicti octo dies, poſt obſeruationem termini ſecundo loco ſeruati, quicumque is fuerit, cucurriſſe cenſeatur factam immediate ſequentes probare, necnon ex tunc infra annum, ſimiliter à die impetrationis eorum computandum, cauſam contra eoſdem poſſeſſores, vſque ad definitiuæ ſententiæ prolationem incluſiue proſequi debeant, & teneantur.

Et impetrationes aliter factas inualidas & nullas declarat.

§. 4. Quodque impetrationes de beneficiis tamquam per priuationem, & amotionem, vel alias propter commiſſa exceſſus, & crimina vacantibus vel vacaturis, abſque cauſæ ſeu cauſarum, priuationis & amotionis, aut exceſſuum & criminum vacationem huiuſmodi cauſantium, necnon tamquam de certo modo vacantibus, etiam per modum deuolutionis, abſque modi vacationis ſpecifica expreſſione, etiam prætextu quorumcumque clauſularum quomodolibet implicitarum, & quantumcumque prægnantium, etiam quod cauſæ, & exceſſus, ac crimina, necnon modi vacationum huiuſmodi in literis pro expreſſis habeantur, vel etiam diſpoſitiue exprimi poſſint, diſponentium in ſupplicationibus ſignatarum, eiſdem impetrantibus nullatenus, ſuffragentur, & quæcumque ſubrogationes per ipſos impetrantes de beneficiis, quæ etiam cum huiuſmodi expreſſione impetrauerint tamquam litigioſis, in iure vel ad ius eorum, quos huiuſmodi exceſſus & crimina perpetraſſe, aut quorum beneficia per deuolutionem, aut alias certo modo vacaſſe narrauerint, a Sede Apoſtolica, vel Legatis eius quomodolibet impetrandæ, ſiue etiam Motu proprio concedendæ, niſi quod impetrantes exceſſus, & crimina, aut modum vacationis huiuſmodi intra dictos dies obſeruationem dicti termini ad articulandum per ipſos impetrantes, aut eorum procuratores, vt præfertur, non autem per eos aut ipſorum procuratores factam, quoad excludendos, poſt dictos dies ipſos impetrantes à probatione exceſſuum, ſeu criminum, aut modi vacationis prædictorum nihil operari volumus contra poſſeſſores beneficiorum quæ impetrauerint, probauerint, etiamſi alia exceſſus & crimina, priuatione, aut priuationis declaratione digna, etiam ante lapſum dictorum octo dierum probauerint, nullius ſint roboris vel momenti. Quodque ſurrogationes huiuſmodi, ſi ij contra quos huiuſmodi

impetra

impetrationes fient, in itinere propter id ſuſcepto, quod poſt excommunicationem citationis, etiam per edictum factæ, etiamſi de dictorum citatorum notitia aliter non apparuerit, propterea attentum præſumatur, defuncti fuerint, etiamſi ſenes, aut valetudinarij, ſeu impediti, vt præfertur, non extiterint, aut etiam ij, contra quos huiuſmodi impetrationes fient, morte violenta deceſſerint, licet nullum penitus argumentum, aut nulla coniectura habita fuerit, quod collitigans id fecerit, aut de tali morte culpabilis, ſeu conſcius fuerit locum non habeant. Et ſi poſt lapſum dicti anni, vel etiam eo durante, & iſtis octo diebus poſt dicti termini ad articulandum, abſque probatione prædictorum exceſſuum, ſeu criminum, aut modi vacationis per ipſos impetrantes, vel eorum procuratores obſeruationem elapſis, contingat poſſeſſores dictorum beneficiorum, ſeu aliquos ex eis decedere, aut eorum beneficia ſimpliciter vel ex cauſa permutationis, aut alias quomodolibet, in Romana Curia vel extra eam vacare, non cenſeantur propterea beneficia ipſa litigioſa, de huiuſmodi beneficiis ſic vacantibus prouideri, & alias libere diſponi poſſit, in omnibus & per omnia, ac ſi contra dictos poſſeſſores aliqualis modo præmiſſo mota non fuiſſet.

Impetrantibus pœnas hic deſcriptas imponit. §. 5. Et nihilominus impetrantes prædicti ad ambita beneficia huiuſmodi obtinenda cenſeantur perpetuo inhabiles, necnon vexatæ parti, omnia damna, intereſſe, & expenſas perſoluere teneantur, ac omnibus & ſingulis beneficiis Eccleſiaſticis, per eoſdem impetrantes obtentis, ſe triennio ſuſpenſos nouerint. Quibus, ſi ſe in eis propria temeritate inſecerint, ipſo iure priuati ſint, ac [illegible] nioſe de periurio, iuxta canonicas ſanctiones, pun[illegible] Decernens nouas prouiſiones ſuper impetrationi[illegible] prædictis pro tempore etiam antequam dicti octo dies elapſi fuerint, iis in quorum fauorem emanauerint, in fraudem huiuſmodi conſtitutionis non ſuffragari. Et ſi iis, qui impetrationes modo prædicto fecerint, beneficia ſic impetrata reſignauerint, quandocumque id fecerint, illis, quibus de beneficiis huiuſmodi per reſignationem de eis factam, & admiſſam prouiſum fuerit; præſenti conſtitutioni ſubiacere, & in eodem ſtatu in quo dictus reſignans tempore huiuſmodi reſignationis erat, quoad hoc cenſeri & eſſe.

Decretum irritans. §. 6. Sicque in præmiſſis omnibus iudicandum fore ſublata, &c. irritum quoque, &c.

Placeat, publicetur, & deſcribatur. A.

Papa ſubſc.

D. P. An. 8. 11. Decemb. *Lecta & publicata fuit in Cancellaria Apoſtolica die ſabbati 27. Aug. & ſucceſſiue vndecima Decembris anno milleſimo quingenteſimo quadrageſimo primo.*

Iul. Gentilis Procuſtos.

XXIX. Spolia Eccleſiaſticarum perſonarum, ſine teſtamento, aut facultate teſtandi decedentium, vel vltra quantitatem de qua teſtari poſſunt diſponentium, ad Reuer. Cameram Apoſtolicam ſpectant.

De hac materia ſpoliorum, plene nota bo in Pauli V. conſtit. 18. in eminenti.

Edita An. D. 1542. *PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. ROmani Pontificis prouidentia circumſpecta, dubia quæ [illegible] dispendia afferre poſſent, in ſuæ declarationis arbitrio tollit, ac deſuper ſtatuit, & ordinat, prout rerum qualitate penſata, conſpicit in Domino ſalubriter expedire.

Cauſa huius declarationis. §. 1. Cum itaque, ſicut accepimus, à nonnullis nimium curioſis, qui iura Cameræ Apoſtolicæ vſurpare, ac Cameram præfatam [illegible] defraudare vellent, in dubium redigatur, an res, & bona, ſpolia nuncupata, Prælatorum, etiam Pontificali, vel alia maiori dignitate fulgentium, cet[illegible] perſonarum Eccleſiaſticarum, ſæcularium & regularium, tempore obitus ipſorum remanentia, ex eo quod Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, & Cameræ præfatæ reſeruata fore, aliqua generali Apoſtolica conſtitutione forſan non caueatur, ad Cameram prædictam iure legitimo ſpectare & pertinere debeant.

Declarat quod ſpolia Eccleſiaſticorum ſpectant ad Cameram Apoſtolicam. §. 2. Nos & ſi ſatis euidenter conſtet, & appareat, prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, & noſtram indubiam intentionem & voluntatem ſemper fuiſſe, vt ſpolia huiuſmodi, ad dictam Cameram, & non ad alios, ſpectarent & pertinerent, & quod pro eadem Camera exigerentur, & recuperarentur, cum prædeceſſores præfati diuerſos dictorum ſpoliorum, vt ad Cameram prædictam ſpectantium, & pertinentium, collectores, & exactores, in variis prouinciis & locis deputauerint, & conſtituerint, & nos deputauerimus, & conſtituerimus, variæ quoque literæ ab eiſdem prædeceſſoribus, & à nobis ſuper exactione aliquorum eorumdem ſpoliorum, in quibus ſpolia huiuſmodi ad præfatam Cameram ſpectare expreſſe continebatur, emanauerint, ac ſemper de illis dicti prædeceſſores per pleraſque alias literas, tamquam de rebus ad Cameram prædictam pertinentibus, donando vel tranſigendo, aut alias diuerſimode diſpoſuerint, & nos diſpoſuerimus, necnon ea ab antiquiſſimo tempore citra; dictæ Cameræ noſtræ nomine [e]xacta, & inter iura ipſius Cameræ connumerata fuerint, ne tamen præmiſſorum veritas deprimi, & mendacium deſuper in præfatæ Cameræ præiudicium, locum ſibi vendicare valeant, attendentes quod iniquum eſſet, ſi ex Apoſtolicæ Sedis benignitate, vel alia rationabili cauſa, ad ſingula quæque loca Collectores non deſtinantur, iura ipſius Cameræ propterea depereant, dubium huiuſ[m]odi enucleare, ac in præmiſſis opportune prouidere vo[l]entes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine declaramus, res & bona huiuſmodi, ſpolia, vt præfertur, nuncupata, in quibuſuis regnis ac dominiis, tam citra quam vltra montes, & maria conſiſtentia, quæ pro tempore poſt obitus Prælatorum & perſonarum prædictarum, quantumcumque etiam vt præfertur, vel alias quomodolibet qualificatarum, etiam Cardinalatus honore fulgentium, qui nullo condito teſtamento, vel abſque ſufficienti facultate, aut vltra quantitatem de qua facultatem habuerint, condito, deceſſerunt, decedent, remanſerunt, remanent, & & remanebunt, etiam quod ad illa recuperandum aliqui Collectores deputati non fuerint, ad Cameram Apoſtolicam, & non ad alios, etiam in quibuſuis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Collegiatis, ac aliis Eccleſiis, Monaſteriis, ceteriſque beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura & ſine cura, ſæcularibus & quorumuis Ordinum regularibus, vtcumque qualificatis ſucceſſores illa in titulum, commendam, adminiſtrationem, & alias quomodolibet pro tempore obtinentes, etiamſi ad illa vigore prioris tituli, ius regrediendi, ſeu accedendi vel ingrediendi, conceſſum fuerit, ſpectaſſe, & ſpectare, illaque tamquam ad ipſam Cameram ſpectantia, perpetuo colligi, & recuperari potuiſſe & poſſe, atque debere, ac ita, vt præfertur, eorumdem prædeceſſorum, & noſtram intentionem & voluntatem ſemper fuiſſe, fidem facimus & atteſtamur præſentes.

Et non aliter. §. 3. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcumque tam ordinaria quam delegata & mixta auctoritate fungentes, iudices & perſonas, vbique in quacumque inſtantia iudicari, definiri, & decidi debere, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, interpretandi, ac decidendi facultate, necnon irritum & inane, quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat. §. 4. Quocirca dilecto filio Guidoni Aſcanio Sfortiæ ſancti Euſtachij diacono Cardinali, Camerario noſtro, eiuſque in Camerariatus officio ſucceſſoribus, committimus, & mandamus, quatenus exactioni, & recuperationi ſpoliorum huiuſmodi incumbant, & illa ad Cameram Apoſtolicam prouenire, ac præmiſſa ab omnibus inuiolabiliter obſeruari faciant, nec permittant Cameram ipſam vel eius agentes deſuper modo aliquo moleſtari, impediri, vel inquietari, contradictores, &c. compeſcendo inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio [br]achij ſæcularis.

§. 5. Nos

Derogatio contrariorum. §. 5. Non obſtantibus præmiſſis, & quibuſuis Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & ſynodalibus Conciliis editis generalibus vel ſpecialibus, conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon quarumcumque Eccleſiarum, & Monaſteriorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis, quibus illorum tenores præſentibus, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, hac vice dumtaxat, illis alias in ſuo robore permanſuris ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus, communiter vel diuiſim, ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem.

Iuſſio publicandi. §. 5. Volumus autem quod præſentes literæ in Cancellaria Apoſtolica, & Camera prædicta publicentur, & inter conſtitutiones extrauagantes ad perpetuam rei mem. valituræ conſcribantur.

Nulli ergo &c.

D. P. An. 8. 3. Ianuarij. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominici milleſimo quingenteſimo quadrageſimo ſecundo, tertio nonas Ianuarij, Pont. noſtri anno octauo.

Regiſtratio. *Anno à natiuitate Domini 1542. die Lunæ vigeſima Martij, præſentes retroſcriptæ literæ lectæ & publicatæ fuerunt in plena Camera Apoſtolica, & ex maturo ipſius decreto regiſtratæ libro de curia, &c.*

Publicatio. Lecta & publicata fuit in Cancellaria Apoſtolica die 23. Martij 1542. anno Pont. D. N. octauo.

XXX. Inquiſitorum hæreticæ prauitatis facultas procedendi contra omnes etiam regulares, prædicantes, aut proponentes ſcandaloſas propoſitiones, & à fide Catholica diſcrepantes.

Ad huiuſmodi bullæ declarationem & ampliationem vide Pij IV. conſt. 51. Paſtoris, & Pauli V. conſt. 26. Romanus.

Edita A. D. 1542. PAVLVS EPISCOPVS, &c.
Ad futuram rei memoriam.

Exordium. IN Apoſtolici culminis ſpecula diuinæ gratiæ munere collocati, nihil magis eſſe noſtri officij duximus quam ſedulo, ac diligenter omnia circumſpicere, quæ catholici nobis commiſſi gregis cuſtodiæ ac conſeruationi conferant, illamque in primis curam ſuſcipere, vt quæ materiam ſcandali præbere poſſent penitus ſuccidantur, ac radicitus extirpentur, nec ea vſque pullulare ſinantur.

Cauſa huius conſtitut. §. 1. Cum itaque ſicut accepimus in noſtræ Bononiæ ac mediolani, & quamplurimis aliis Italiæ ciuitatibus & locis, nonnulli ſæculares, ac etiam religioſi prætextu, quorumdam indultorum, ac cōceſſionum ſeu priuilegiorum, & exemptionum à Sede Apoſtolica per ipſos obtentorum & ab inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, in eiſdem ciuitatibus & locis per Sedem Apoſtolicam, aut illius auctoritate deputatis illorum iuriſdictione exemptos prætendentes, varias propoſitiones, ſcandaloſas, & erroneas, ac piarum mentium offenſiuas, & quandoque etiam hæreſim ſapientes, ac Catholicæ fidei minus conſonas, Chriſtianæque pietati & bonis moribus minimè conformes, publice proponere ac diſputare, & pro viribus ſuſtinere, necnon populis prædicare, non ſine magno Chriſti fidelium animarum periculo, ipſiuſque fidei detrimento, & totius religionis opprobrio temere audeant & præſumant.

Conceſſio facultatis procedendi, contra quoſcumque regulares §. 2. Nos qui deſiderantes in votis gerimus, vt fides præfata noſtris proſperetur temporibus, & prauitas hæretica de finibus fidelium extirpetur, attendentes, non ideo ab Apoſtolica Sede, priuilegia, & exemptiones concedi ſolitas eſſe, vt per ea ſcandala & fidei diminutio generentur, ſed potius ad ea tollendum, & ipſam fidem augendum, volenteſque ne de cetero, per propoſitiones & prædicationes huiuſmodi in perditionem, quod abſit, animæ fidelium prolabātur, obuiare, & ne exemptionum prædictarum prætextu valeant talium præſumptores in eorum tam deteſtabili temeritate perdurare, eorumque iniquitas remaneat impunita, morbo huiuſmodi neceſſariam adhibere medelam, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, volumus, ſtatuimus & ordinamus, quod Inquiſitores præfati in tota Italia, & inſula Chij, deputati & in poſterum deputandi, contra omnes & ſingulos, *& Prælatos priuilegiatos, non tamen Epiſcopos imo etiam contra Epiſcopos, vt in bulla Pij IV. cit. in rubr.* tam ſæculares quam religioſos quorumuis Ordinum etiam mendicantium profeſſores, cuiuſcumque ſexus, gradus, ſtatus, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ, non tamen Epiſcopalis exiſtant, qui propoſitiones ſuſpectas, ſcandaloſas, periculoſas, errores continentes hæreſim ſapientes, ac alias Catholicæ fidei minus conſonas, Chriſtianæque pietati & bonis moribus minime conformes huiuſmodi, vel earum quaſlibet in poſterum aſſerere, ſeu publice proponere, & populis prædicare audeant vel præſumant, iuxta auctoritatem, & poteſtatem eis inquiſitoribus, à iure, aut alias quomodolibet, traditam & conceſſam, procedere & inquirere, ſuamque iuriſdictionem exercere debeant. Nec non eis contra illos, iuxta prædictam poteſtatem, vt præfertur procedendi & inquirendi, & iuriſdictionis huiuſmodi exercendæ facultatem, quatenus opus ſit eadem auctoritate de nouo concedimus.

Clauſula præſeruatiua. §. 3. Decernentes præſentibus noſtris literis, niſi per ſignaturam manu noſtra ſignatam minime derogari poſſe, irritumque & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquo quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Iuſſio obediendi Inquiſitoribus. §. 4. Diſtrictiuſque inhibentes locorum Ordinariis ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, & ſuſpenſionis à regimine & adminiſtratione ſuarum Eccleſiarum, necnon ciuitatum & locorum quorumlibet Dominis, Gubernatoribus, & Rectoribus, & aliis quibuſcumque, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac bonorum ſuorum priuationis pœnis eo ipſo ſi contra fecerint incurrendis, ne Inquiſitores præfatos quo minus contra propoſitiones præfatas, vel earum quaſlibet ſub indultorum, conceſſionum, priuilegiorum & exemptionum eorumdem, & quouis alio prætextu aſſerentes, proponentes, & prædicantes huiuſmodi procedere, inquirere, eorumque iuriſdictionem exercere libere poſſint & valeant, quouis modo, per ſe vel alium ſeu alias, directe vel indirecte impedire præſumant.

Clauſ. derog. §. 5. Non obſtantibus præmiſſis & Apoſtolicis, in prouincialibus & ſynodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon Ordinum eorumdem iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, priuilegiis quoque & exemptionibus prędictis quibuſuis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, & per nos & Sedem Apoſtolicam, conceſſis, confirmatis, & innouatis, quibus etſi pro ſufficienti illorum derogatione, de illis, illorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio habenda foret tenores huiuſmodi pro ſufficienter expreſſis habentes, hac vice dumtaxat, illis alias in ſuo robore permanſuris, ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptorum fides. §. 6. Et quia difficile foret præſentes noſtras literas originales, ad ſingula loca quo opus foret deſtinare, volumus, & decernimus, quod earum tranſumptis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem fides indubia, in iudicio & extra vbicumque exhibitæ fuerint, detur, ac eiſdem ſtetur, ac ſi originales literæ ipſæ exhibitæ forent vel oſtenſæ.

D. P. An. 8. 14. Ianuarij. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 14. Ianuarij, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo ſecundo, Pontificatus noſtri Anno octauo.

XXXI. Comprobatio gratiarum, iuriſdictionum, & indultorum Collegij Fabricæ B. Petri Principis Apoſtolorum de Vrbe, cum aliorum priuilegiorum conceſſione.

Hanc bullam iſte Pontifex iterato confirmauit die 10. Ianuary 1547. Et Paulus IV die 24. Iuny 1555. ideo non eſt curandum de intermedijs, & reſpectiue præcedentibus ſuſpenſionibus & reuocationibus. Quæ autem de his gratijs, reuocatæ poſtea aut reſtrictæ fuerint à Concilio Tridentino, & Pio IV. & Succeſſoribus, hic in apoſtillis adnotabo. Prout & alia hanc Fabricam concernentia indicaui tibi ſup. ad conſt. 3. Clem. VII. Admonet.

Edita A. D. 1541.

PAVLVS PAPA III.
Ad futuram rei memoriam.

Baſilica S. Petri de Vrbe diuerſis Pontificiis indultis decorata fuit. Hæc vide in bullis in rubr. indicatis.

DVm ad vniuerſas Vrbis Baſilicas, & Orbis Eccleſias, pro iniuncto nobis deſuper Apoſtolicæ ſeruitutis officio, crebris vigilijs & aſſiduis ſtudijs attendimus, ad ſacram præcipue B. Petri Apoſtoli de Vrbe Baſilicam, eo libentius noſtræ mentis oculos conuertimus, quod Baſilica ipſa naſcentis Eccleſiæ, ſancta inſtitutione, ac primorum Chriſtianæ Religionis Clericorum norma, traditionibuſque, & ſacris inſtitutis, ac diuinis regulis, eloquijſque præmonita extitit, & ab eius primæua erectione varijs virtutum meritis ſemper reſplenduit. Quamobrem nonnulli Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, innumeris Baſilicam ipſam priuilegijs & dignitatum titulis decorarunt. Vnde nos, eorum ducti exemplo, decet, vt Baſilicam ipſam noſtris etiam gratiarum muneribus muniamus, & his, quæ pro ipſius Baſilicæ augmento, ac perſonarum inibi vota ſua exoluentium, commoditate, proceſſerunt, ne in contentionis ſcrupulum labantur, ſed firma & illibata perſiſtant, noſtri muniminis adijcimus firmitatem, ac vt dubia quæ in priuilegijs, & gratijs ipſis ſuboriri poſſent, noſtræ declarationis adminiculo ſeponantur, libenter conſulimus, ac deſuper prouidemus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Iulius II. pro ſubuentione Fabricæ, his qui perſonaliter vel pecuniam ſubuenirent infra annum à die ſua cõceſſionis, facultatem cõceſſit.

§. 1. Sane nobis nuper pro parte Venerabilium fratrum noſtrorum Franciſci Alerien. Pauli Nucerin. Petri Aquen. & Philippi Burgi ſancti Sepulchri Epiſcoporum, ac dilectorum filiorum Magiſtri Ioannis Baptiſtæ Cicadæ Notarij noſtri, & cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalis Auditoris, necnon Raphaelis de Caſalibus ciuis Romani, modernorum Fabricæ dictæ Baſilicæ deputatorum exhibita petitio continebat, quod nuper poſtquam fel. record. Iulius Papa II. prædeceſſor noſter, qui antea, cum ad Baſilicæ prædictæ reſtaurationem operarias manus appoſuiſſet, cognoſcens fabricam huiuſmodi abſque pijs & largis fidelium erogationibus ad finem optatum perduci non poſſe, vniuerſis Chriſti fidelibus vtriuſque ſexus, qui infra annum ex certo tempore tunc expreſſ. computandum, in capſa ad id in dicta Baſilica collocanda per ſeipſos mitterent, vel alios mitti, & poni facerent, tantum quantum eorum pia deuotio eis dictaret, in pecunia numerata, aut rebus alijs ad opus ipſum conuertendis, vel circa dictum opus ſe perſonaliter exercerent, ſeu tunc generali Theſaurario ſuo, ſe ad pie erogandum aliquid ad opus huiuſmodi, iuxta eorum deuotionem efficaciter obligarent.

Confeſſorem eligendi qui certis caſibus eos abſolueret.

§. 2. Vt idoneum poſſent eligere confeſſorem, qui eos à certis tunc expreſſis caſibus, abſoluere, ac ſuper certis etiam tunc expreſſis in foro conſcientiæ dumtaxat diſpenſare poſſet, facult. tem per quoſdam [illegible] tat.

Poſtea eaque vt [illegible] vltra montes [illegible]

§. 3. Et deinde prouide attendens, [illegible] fore præ dictas infra annum à die illarum publicationis ad [illegible] tam Chriſti fidelium vltra montes conſiſtentium per[illegible] nire poſſe, ipſas pecalias ad ſui beneplacitum p[illegible] rat, Cupiens nonnullarum Prouinciarum [illegible] Siciliam vltra pharum, Corſicam, Cretam, C[illegible] dum vſque Ieroſolimam, Dalmatiam, Croatiam, Boſnam, Vngariam Auſtriam, Bohemiam, & Poloniam, ac Inſulas maris mediterranei continentium perſonas, aut in eis degentes, quæ ob locorum diſtantiam perſonaliter ad dictam Baſilicã ſe conferendi, aut per alium pias eleemoſynas pro huiuſmodi Fabrica in dictam capſam tranſmittendi omnimodam commoditatem non habebant, ipſarum indulgentiarum participes fieri. Vniuerſis eiſdem Chriſti fidelibus vtriuſque ſexus, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſterent, etiam Eccleſiaſticis religioſis, ac alijs ſæcularibus per vniuerſas Prouincias, & inſulas prædictas conſtitutis, vere pœnitentibus, & confeſſis, qui infra annum, & deinde ad beneplacitum ſuum a publicatione priorum literarum ſuarum prædictarum in dictis Prouincijs & inſulis facienda computandum, Eccleſias in dictis Prouincijs & inſulis, quas quidam tunc ab eodem prædeceſſore deputatus Commiſſarius nominaſſet, iuxta illius, ſeu deputandi ab eo prouidam ordinationem ſuper eo faciendam, deuote viſitaſſent, & in capſis ad id in ſubſidium dictæ Fabricæ deputandis, pias eleemoſynas effectualiter ponerent, peccatorum remiſſiones, & alia ſpiritualia dona conceſſerat & indulſerat per quaſdam alias.

Ad [illegible] conf. [illegible] tank.

§. 4. Et poſtea eodem Commiſſario vita functo, idem prædeceſſor alium deputando, vniuerſis Chriſti fidelibus vtriuſque ſexus, tam ſæcularibus quàm regularibus Ordinum quorumcumque Prouinciarum & inſularum prædictarum, qui iuxta eiuſdem Commiſſarij aut deputati, ſeu ſubdelegati, aut deputandorum ſeu ſubdelegandorum ab eo, prouidam ordinationem ſuper eo faciendam, in capſis ad id deputandis, iuxta Nuncij, & Commiſſarij, ac deputandorum, & ſubdelegandorum prædictorum ordinationem, & arbitrium, pias eleemoſynas effectualiter poſuiſſent, pleniſſimam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem conſequerentur.

§. 5. Et quia cum præfatis Commiſſario, ſeu delegandis & ſubdelegandis prædictis conueniret, vt idoneum poſſent eligere confeſſorem Presbyterum, ſæcularem vel cuiuſuis Ordinis etiam mendicantium regularem, qui eorum confeſſione diligenter audita, pro commiſſis per eum delictis & exceſſibus, ac peccatis quibuſlibet quantumcumque grauibus, & enormibus, etiam Sedi prædictæ reſeruatis caſibus ac cenſuris Eccleſiaſticis, etiã ab homine, vel ad alicuius inſtantiam latis, de conſenſu partium, etiam ratione interdicti incurſis, & quarum abſolutio dictæ Sedi reſeruata foret (præterquam machinationis in perſonam Summi Pontificis, occiſionis Epiſcoporum aut aliorum Superiorum Prælatorum, & iniectionis manuum violentarum in illos aut alios Prælatos, falſificationis bullarum, & literarum Apoſt. delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ac ſententiarum, & cenſurarum, occaſione Aluminum Tulphæ ſuæ, ac de partibus fidelium ad infideles, contra prohibitionem ſuam delatorum, incurſarum) ſemel in vita, & in non reſeruatis caſibus, totiens quotiens id petiiſſent, & in mortis articulo, plenariam omnium peccatorũ indulgentiam & remiſſionem impendere, ac pœnitentiã ſalutarem iniungere, & Euchariſtiæ Sacramentum, præterquam in die Paſchatis, & in mortis articulo alijs anni temporibus miniſtrare. Necnon per eos emiſſa vota quæcumque (vltramarino, ingreſſus religionis, & caſtitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare. Ac [illegible] ſimoniæ, in ordinibus vel beneficijs commiſſæ labe pollutis ad ipſum opus contribuentibus ſuper irregularitate, ſi quam cenſuris huiuſmodi ligati, miſſas & alia diuina officia, non tamen in contemptum clauium celebrãdo, aut alias diuinis ſe immiſcendo, ſeu alias quomodolibet, etiam beneficia Eccleſiaſtica præmiſſorum [illegible] ſione, vel alias indebite occupando, præterquam ratione homicidij vol[u]ntarij & bigamiæ contraxiſſent, diſ[penſare] [illegible] [illegible] [illegible]

Confeſſorem qui abſoluendi licentiam de[illegible] Tu aduerte, quod [illegible] ſimilia indulta, ſunt reducta ad formam Trid. & Pio IV. [illegible] conſt. In principio. Et Cæterum [illegible] Quæcumque.

§. 6.

Commiſſario dedit etiã po- teſtatem cõ- ponendi ſup. male ablatis incertis, vel vſuris quæſi- tis, & debitis Eccleſiæ, cui Romana ſuc- cederet Eccle- ſia, debitiſque perſonæ incer- tæ vel igno- ratæ, ac ſuper legatis locis piis, vel pau- peribus in- certis.

Tu nota quod ſimiliter c.m- poſitio, inte- gra debentur Fabricæ, vt mox infrà di- ſponitur.

§. 6. Necnon ſuper male ablatis incertis, vel per vſurariam prauitatem quæſiti, etiam certis, quæ fœnerator ab alio fœneratore extorſiſſet, & quæ ipſe requiſitus vſuras reſtituere paratus non eſſet, vel alicui priuatæ Eccleſiæ debeterentur, in quibus tamen Rom. Eccleſia de iure communi ſuccedere poſſet, ac etiam bonis, quæ ad alicuius manus perueniſſent, & illa habentes, quibus reſtitui deberent, ignoraſſent vel dubitaſſent, quamquam male ablata per eius nuo exiſterent, ſeu illa ad eos peruenirent. Et ſimiliter de his, quæ pauperibus, & aliis piis locis, in genere, & abſque vlla ſpeciali determinatione, & propriis nominibus perſonarum non expreſſis relicta forent, pro præterito & futuro, ex tunc temporibus cõponere. Ita vt ſoluta aliqua quantitate pro dicta Fabrica, eidem Nuncio vel Commiſſario, vel deputando, vel ſubdelegando ab eo dumtaxat, in ipſis capſis ponenda, à reliquorum ſic relictorum & male ablatorum, ac per vſurariam prauitatem extortorum ſeu quæ ad eos alias peruenissent, & cui ea reſtituere debuiſſent, dubitabant vel ignorabant, vt præfertur, reſtitutione abſoluti exiſterent, vt ea reſtituere minime tenerentur, eis concedere, ac illa, quæ ante publicationem dictarum indulgentiarum ſuarum inexacta, etiamſi illa Ordinariis, pro ipſis tamen incertis, quoquo modo relicta, donata, & quæ eis quouiſmodo obueniebant.

Exigendique indebita Or- dinariis, &c.

§. 7. Necnon quæ ab ipſis Ordinariis vel eorum nomine poſt ipſam publicationem exacta, & eis quoquo modo ſoluta. Ac etiam quæ ante publicationem ipſam, pro ipſis tamen certis aut incertis perſonis & locis non debebantur, ſed poſt publicationem prædictam deberi cœperunt etiamſi ea Ordinariis, vt præmittitur, relicta, donata, aut obuenta, tamquam eis indebita per ipſum Commiſſarium, & delegandos ac ſubdelegandos ab ipſo, nomine dictæ Fabricæ, libere exigi, ac peti, & aſſequi, poſſe, & debere, etiam ſub cenſuris Eccleſiaſticis, ac pœnis pecuniariis, aliiſque iuris remediis opportunis, inuocato etiam ad hoc, ſi opus eſſet, auxilio brachij ſæcularis.

Diſpenſandi quoſque in multis caſi- bus.

Hanc Collegij Fabricæ fa- cultatem ab- ſtulit, ni fal- lor, Pius I. in eius bulla 62. Et tollen- generali er, ad formam Conc. Triden. reduxit in a- lia eius con- ſtit. 94.

Et declarant Clem. VIII. in ſua bulla 115. Quacumque.

§. 8. Ac quoſcumque qui ante ætatem legitimam ad ſacros Presbyteratus ordines abſq; aliqua diſpenſatione ſe promoueri feciſſent, & in ſuſceptis ordinib. etiam miniſtraſſent, ac qui ex quauis licita aut illicita cognatione prouenientc affinitate & conſanguinitate, aut cognatione, carnali vel ſpirituali, inter leuatum, & leuãtem excepto ſimplici aut multiplici gradu. Ac quoſcumque qui publicæ honeſtatis iuſtitiæ impedimento, ſeu alias quomodolibet impediti matrimonium ſcienter vel ignorantes, in quarto vel in tertio, ac per copulam fornicariam, non tamen publicam, etiam in primo affinitatis gradu contraxiſſent, & carnali copula conſummaſſent, ſi impedimentum huiuſmodi in iudicium deductum non fuiſſet, vel ſcandalum generare non poſſet, ab exceſſu huiuſmodi, ac excommunicationis ſententia, quam propterea incurriſſent, iniuncta inde eis pro modo culpæ pœnitentia ſalutari, quæ ad Fabricam huiuſmodi dirigeretur, & quod de cetero talia non committerent, nec committentibus, auxilium, conſilium vel fauorem præſtarent, & aliis, quæ de iure forent iniungenda, abſoluere, & vt de nouo iniicem matrimonium contrahere, & in illo ſic contracto ſimiliter remanere libere & licite valerent. Prolem tunc ſuſceptam ex huiuſmodi matrimonio ſiqua eſſet, & ex tunc de cetero ſuſcipiendam legitimam decernendo, in foro conſcientiæ dumtaxat, tam quoad alios quam quoad illos, qui in tertio vel quarto conſanguinitatis gradu exiſtentes, matrimonium contraxiſſent, vt præfertur, quos in vtroque foro abſolui, & matrimonium de nouo, etiam publice, contrahere poſſe voluerat. Et cum eiſdẽ promotis ſuper irregularitate, quã etiã in dictis ordinibus miniſtrando contraxiſſent, quodque in dictis ordinibus miniſtrare poſſent diſpenſare.

Ampliauit etiam Fabri- ca bona Ec- cleſiaſtica in debite occu- pata.

Relictaq. pro male abla- is incertiſve lo- cis piis, & perſonis.

§. 9. Ac cum quibuſcumque qui bona Eccleſiarum, Monaſteriorum, & Eccleſiaſticorum beneficiorum quorumlibet haberent, & iudicialiter deficientibus probationibus, ad illorum reſtitutionem compelli non poſſent, etiamſi per eos probati poſſet, & bona omnia, ac quæcumque legata & alias quomodolibet etiam hæreditatis titulo pro male ablatis reſtitutione, relicta hactenus, & quæ relinqui & legari contingeret in futurum, durante deputatione Nuncij, & Commiſſarij huiuſmodi, in quibuſcumque teſtamentis, donationibus cauſa mortis, codicillis, aut aliis vltimis voluntatibus, per quoſcumque & vbicumque factis, & quæ durante huiuſmodi deputatione factæ forent quibuſcumque incertis Eccleſiis, & piis locis, aut perſonis ſimiliter incertis vel abſentibus, taliter quod propter ipſorum abſentiam incerto ab eis notitia haberi non poſſet. Ac etiam, quæ reſtitutioni ſubiacerent, ſed in eis, vel ad ea perſonis, quibus illæ fieri deberent receptio non competeret, necnon quæcumque in teſtamentis, donationibus cauſa mortis, codicillis, aut aliis vltimis voluntatibus pro Redemptione captiuorum, etiamſi B. Mariæ de Mercede, & ſanctæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum Ordinibus, & S. Eulaliæ Barchinonen. relicta forent, ac hæreditates, & bona decedentium ab inteſtato, clericorum & laicorum, etiam ex indulto Apoſtolico, aut alias ad Redemptionem prædictam Captiuorum dedicata, pertinere debuiſſent, facultate Nuncij & Commiſſarij conceſſa huiuſmodi durante.

Reſtituendaque ei cui re- ceptio non cõ- petit, ac Relicta vel debita Redẽ- ptione Capti- uorum,

Res que expo- nebãt in con- uiuiis & ſpe- ctaculis pu- blicis, tempora- li ſtatutorum.

§. 10. Necnon omnes, & ſingulas pecunias, & res alias, quæ in prandiis, & conuiuiis, ac publicis ſpectaculis in aliquibus celebritatibus, ex voto & ſtatuto ac conſuetudine, in quibuſuis locis exponi conſueuerant, & facultate Nuncij & Commiſſarij huiuſmodi durante, exponi debuiſſent, ad Fabricam huiuſmodi applicaueras, & ſub reſtitutione bonorum Eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum huiuſmodi, Competenti recepta portione vel quantitate pro eis, in Fabricam huiuſmodi conuertenda, ipſos ſic ea tenentes ab vlteriori eorum reſtitutione libere abſoluere, & quod illa retinere libere poſſent impoſterum eis concedere.

Commiſſario præſtito idem Iulius II. de- dit facultatẽ interpretandi dubia exorien- da in ſibi cõ- miſſis.

§. 11. Ipſique Nuncius & Commiſſarius, & quib. vices ſuas in genere vel in ſpecie duxiſſet committendas, poſſent dubietates quaſcumque tam ſuper qualitate perſonarum, quibus facultas eligendi confeſſorem concedi poſſet, etiamſi comprehenderentur communia Ciuitatum, vniuerſitates, oppidorum, caſtrorum, villarum, & aliorum locorum, ac Collegia, quæ & illorum ſingulares perſonæ abſolutione à præmiſſis, vel aliquo modo præmiſſorum, ac diſpẽſatione ſuper eis, vel aliquo eorum indiguiſſent, quam cetera alia dubia decidere, & ſummam pecuniariam pro conſequenda indulgentia huiuſmodi & aliis præmiſſis limitare, & taxare, ac facultatem eligendi confeſſorem huiuſmodi concedere.

Suſpendendi- que Indulgẽ- tias alias con- ceſſas, vt hic.

§. 12. Ac quaſcumque indulgentias, tam à dicto prædeceſſore quam à prædeceſſoribus ſuis & Sede prædicta, vel eius auctoritate quibuſcumque Eccleſiis, Monaſteriis, Hoſpitalibus, etiam noſtro tunc ſuo, S. Spiritus in Saxia de vrbe, Ord. S. Auguſtini, & aliis piis locis, vniuerſitatibus, confraternitatibus, cuiuſcumque qualitatis, & ad quemcumque vſum etiam laicorum & clericorum inſtitutis, & ſingularibus perſonis etiam plenarias, in vita, ac quaſcumque facultates quibuſuis perſonis cuiuſcumque dignitatis etiam Cardinalatus honore, aut legatione fungentibus, ſuper præmiſſis vel aliquo præmiſſorum catenus conceſſas (præterquam ratione ſuſtentationum pauperum, & miſerabilium perſonarum in Pariſien. & S. Iacobi de Galitia, ac Portugalliæ Regnis Hoſpitalis degentium) quas quoad illorum vſum, in Prouinciis, in quibus dicta Hoſpitalia reſpectiue ſita, ſecundum Cancellariæ noſtræ morem terminandis, & non in aliquibus aliis locis durare voluerat, ac expeditionem contra infideles, & hæreticos conceſſis, etiam quaſcumque clauſulas præſeruatiuas aduerſus reuocationes, & ſuſpenſiones earumdem in ſe continentes, quando, & quotiens, & ad quod tempus Nuncio, & Commiſſario præfato, vel deputandis & ſubdelegandis ab eo, videretur opportunum ſuſpendere quas omnes, & ſingulas, idem prædeceſſor ad ſui beneplacitum ſuſpenderat, prohibens quæſtas quaſcumque illarum occaſione fieri ſolitas.

Et idẽ Iulius II eaſdem in- dulgentias, animab. exi- ſtentium in purgatorio ſuffragari de- creuit.

§. 13. Et vt animarum ſalus eo potius procuraretur quo magis aliorum egebant ſuffragiis, animabus in purgatorio exiſtentibus, quæ per caritatem ab hac luce Christo vnitæ deceſſerant, & quæ dum viuerent, ſibi vt huiuſmodi indulgentiã ſuffragaretur meruerant ſuccurrere cupiens, voluerat & conceſſerat, vt ii qui parentes, amici

Tu autem recordare quod Pius V. reuocauit vt ſuperius adnotatum.

aut ceteri Chriſti fideles pietate commoti, pro ipſis animabus in purgatorio pro expiatione pœnarum eiſdem ſecundum diuinam iuſtitiam debitarum retentis, durante commiſſione Nuncij & commiſſarij ad opus Fabricæ huiuſmodi, aliquam eleemoſynam iuxta eiuſdem Nuncij, vel deputandi ab eo, ordinationem erogaſſent ipſa pleniſſima indulgentia per modum ſuffragij animabus ipſis in purgatorio exiſtentibus pro quibus dictam eleemoſynam pie erogauiſſent, vt præfertur, pro pœnarum relaxatione ſuffragaretur. Ac omnes & ſingulos Chriſti fideles huiuſmodi, de ſimili poteſtatis plenitudine, & liberalitate, qui manus adiutrices ad opus Fabricæ huiuſmodi porrexiſſent ac omnes, & ſingulos eorumdem parentes defunctos, benefactores qui cum caritate deceſſiſſent, in omnibus precibus ſuffragiis, eleemoſynis, ieiuniis, orationibus, miſſis, horis canonicis, diſciplinis, peregrinationibus, & ceteris omnibus ſpiritualibus bonis, quæ fiebant, & fieri poterant in tota vniuerſali ſacroſancta Eccleſia militanti, & omnibus membris eiuſdem, participes in perpetuum fierent.

Leo X prædicta omnia cōfirmauit, & Notarios ad oſtendendum legata præfata cogi poſſe decreuit.

§. 14. Et deinde piæ me. Leo Papa X. etiam prædeceſſor noſter præmiſſa omnia, indulgentias, & priuilegia recenſens, illaque Motu proprio, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, approbans, & confirmans, & de nouo quatenus opus eſſet concedens, certis Commiſſariis ſuis in quibuſdam prouinciis, & locis tunc expreſſis ad trieunium ex tunc computandum deputatis, poteſtatem conceſſerat, omnes & ſingulos cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis forent, relicta & applicata prædicta penes ſe quomodolibet detinentes, ad illorum reſtitutionem & ſolutionem, & notarios ac tabelliones quoſcumque de relictis prædictis rogatos, propoſita illis competenti mercede, ad oſtendendum eis ad præmiſſorum effectum totiens quotiens requiſiti forent, eorum libros & protocolla, & dandum particulas relicta & applicata concernentes, in publicam & authenticam formam appellatione poſtpoſita, cogendi & compellendi.

Et Commiſſariis prædictis dedit facultatem, componendi ad vtilitatem Fabricæ ſuper legatis certis infrà annum non executis ad fauorem certorum locorū vel perſonarum.

Tertiamque partem de his Fabricæ deberi, vt mox infrà declaratur.

§. 15. Et quoniam ſicut dictus Leo prædeceſſor fide dignorū teſtimoniis acceperat, in locis prędictis quā plures exiſtebant, qui etiam relicta certis locis, & perſonis, ſub aperta, & ſpeciali expreſſione, & etiam ex voto poſt annum illa ſoluere, & exequi etiam requiſiti contēnebant, contra defunctorum voluntatem, in animarum ſuarum & locorum, & perſonarum quibus relicta erant præiudicium & iacturam, volens animabus, ac locis & perſonis prædictis opportune conſulere, eiſdem Commiſſariis in ſolidum etiam dederat in mandatis, vt requiſiti ab executoribus teſtamentorum, ſeu locis & perſonis prædictis, vel eorum nomine, facta aliqua compoſitione cum eis, ſuper certa parte in quam conuenirent, Fabricæ prædictæ applicanda, in quam quantum ad id, ipſorum teſtantium, & relinquentium in fauorem dictæ Fabricæ, motu, ac de plenitudine prædictis & ex certa ſcientia voluntatem commutauerat, omnes & ſingulos dictorum ſic relictorum detentores ad effectualem ſolutionem, cogerent & compellerent, ac ſoluentes de receptis quietandi & abſoluendi, necnon ad id tot quot duxiſſent opportuni, cum ſimili aut limitata poteſtate ſubſtituendi, facultatem & poteſtatem, ipſiſque ſoluentibus, ac quietantiam a dictis Commiſſariis obtinentibus plenariam indulgentiam & remiſſionem omnium peccatorum ſuorum, & ſi ſæculares forent, quod poſſent ad vſum cenſurarum prædictarum eligere ſacerdotem idoneum quem voluiſſent, conceſſerat, ac quod præfati deputati eiſdem Commiſſariis computum & rationem de receptis reddere tenerentur.

Bonaque ſtabilia vendendi & immobilia ad Vrbē abſque ſolutione gabellæ transferendi.

§. 16. Ac Commiſſarij & deputati prædicti poſſent & valerent, relicta, & applicata prædicta, quæ immobilia forent, per publica bandimenta plus offerenti vendere, & perpetuo alienare, & mobilia quæ transferri commode poſſent ad Fabricam ipſam abſque ſolutione pedagij ſeu Gabellæ transferre voluerat.

Exemitque Fabricæ Commiſſarios à ſuperioritate ordinariorum & aliorum.

§. 17. Et deputandos prædictos, à poteſtate & iuriſdictione quorumcumque Legatorum Ordinariorum omnium tam eccleſiaſticorum quam ſæcularium, & nulli alteri niſi ipſi Leoni prædeceſſori, & certo tunc expreſſo Iudici voluit ſubiacere, certis etiam adiectis in contrafacien. pœnis exemerat.

Et ſuper votis & peregrinationibus à teſtatoribus relictis & nō executis, eiſdem Fabricæ Commiſſariis opponere . . . ſe voluit.

§. 18. Ac ſucceſſiue per eum accepto, quod Commiſſarij per eum deputati prædicti, in proſecutione præmiſſorum, multa inuenerant, vota, itinera, ſiue peregrinationes diuerſis Eccleſiis, in teſtamentis, & aliis vltimis voluntatibus relicta fuiſſe, & adhuc tunc inexecuta manere, quodque tam hæredes quam fideicommiſſarij huiuſmodi votorum, ac aliæ particulares perſonæ, officiales commiſſioni ſibi factæ conabantur opponere & contraire, aliique complures pias teſtatorum diſpoſitiones, auaritia obcæcati, aut alia minus iuxta cauſa, violare nitebantur, & in proprias ſiue aliorum vtilitates conuertere, ac quod quam plures presbyteri & Clerici, ac Religioſi diuerſorum Ordinum, ac piorum locorum, etiam ſæculares curam habentes inueniebantur qui non ſolum ad eoſdem Commiſſarios, vt ipſis Presbyteris, Clericis, Religioſis & ſecularibus ex dictorum locorum negociis in exigendo relicta eis, & eorum locis facta, commiſſarij ipſi fauerent, & cum eis pro aliqua parte in vſum dictæ Fabricæ conuertenda conuenire non curabant, verum etiam requiſiti ad id faciendum, aut dicebant illa nolle exigere & quemquam ad ſolutionem vexare, aut mentitis & confictis quietantiis debitorem abſoluebant, in fraudem ipſius Fabricæ ac Eccleſiarum & locorum prædictorum præiudicium, ac quod notarij & tabelliones conabantur ab eis, pro teſtamentorum & ſcripturarum oſtenſione mercede extorquere, declarauerat ſuæ intentionis fuiſſe, præfatos Commiſſarios ſuos vota, itinera, & viſitationes prædicta, in teſtamentis & vltimis voluntatibus huiuſmodi quomodolibet adnotata in vſum dictæ Fabricæ commutare, ac quod dicti Commiſſarij ipſa inquirere, petere & exigere poſſent.

Fraudemque contra Fabricā committentes, & officiales exigere volentes excommunicationi ſubiecit. & per Commiſſarios puniri.

§ 19. Decernens omnes & ſingulos cuiuſcumque dignitatis, ordinis, & religionis exiſtentes, tam Eccleſiaſticos quam mundanos, fraudem & falſitatem aliquam committentes, aut quietantias vel ſcripturas aliquas machinantes, aut facientes, propter quas præiudicium ipſi Fabricæ, aut impedimentum vel damnum oriri potuiſſet, vel inferretur, & eos qui nolle exigere aſſeruiſſent, vt præfertur, maioris excommunicationis ſententiæ ſubiacerent, Et nihilominus eoſdem Commiſſarios ſuos contra ſuſpectos in præmiſſis per viam inquiſitionis, ſummarie ſimpliciter de plano procedere, & repertos culpabiles condignis pœnis afficere & valerent.

Notariosque cogi ad oſtendendum libros oblata mercede duorū cum dimidio pro centenario, eorumdemque. . .

§. 20. Notarios vero & tabelliones præfatos pro eorum competenti mercede, de duobus cum dimidio pro quolibet centenario, quod vigore inſtrumentorum ſuorum effectualiter exigerentur contentos eſſe voluerat, & eos plus petere non poſſe, & tamen ad oſtendendum libros, & eorum protocolla teneri decreuerat quotiens ab eis fuiſſent requiſiti abſque alia expectatione mercedis, ſub eadem pœna excommunicationis.

De ſeptimo notarios nota ex bullarij . . n. 6.

§. 21. Relicta vero eorum, & aliorum, quibus non ſolum à ſeptennio infra, ſed etiam quocumque tempore vltra facta forent, voluerat ſub commiſſionibus ſuis comprehendi, & ipſi Fabricæ applicata eſſe, prout applicauerat.

Relicta enim ante ſeptennium d. commiſſionem X comprehendi . . .

Et ſuper rata Fabricæ obueniendi componi poſſe.

§. 22. Ac voluerat ſuper relictis, pro rata eidem Fabricæ obuenienda, etiam ſuper hæreditatibus in quibus vſufructuarij, ad tempus ſeu ad vitam ipſorum, aut deputati, & in quibus illa ſoluendi a teſtatoribus limitatum terminum fore reperirent, etiam ante annum à die obitus eorumdem teſtatorum computandum, ipſa relicta pro dicta Fabrica exigere.

Exactaque per Ordinarios de ꝑ ſibi. . . ad Fabricam vendicari per Commiſſarios.

§. 23. Ac relicta & alia dictæ Frabricæ applicata per Ordinarios locorum, vel eorum nomine eatenus exacta, ab ipſis Ordinariis, penes quaſcumque perſonas exiſtentia pro dicta Fabrica vendicare.

Relictorumque certorum & infra annum non executorum quintam partem capere.

§. 24. Ac etiam relictorum certis perſonis factorum, & infra annum etiam non executorum, quintam partem pro ipſa Fabrica, etiamſi quibus relicta ipſa facta eſſent, voluerint illa inexacta relinquere accipere poſſent, & valerent.

Legataque incerta, non ſit diſpoſitum

§. 25. Et quoniam in literis facultatum & indulgentiarum in fauorem dictæ Fabricæ conceſſarum, & per dictum Leonem prædeceſſorem confirmatarum,

inter

integra idem Leo II. Fabrica deberi dicens.

inter alia continebatur vt Nuncij, & commiſſarij ipſarum facultatum & indulgentiarum, & ab ipſis deputandi, poſſent cum retinentibus relicta facta incertis perſonis, vel abſentibus, taliter quod propter eorum abſentiam, merito ab eis notitia haberi non poſſet, recepta competenti portione vel quãtitate, prout ſuperius enarratur componere, ac eos abſoluere. Et ſi nonnulli tenentes relicta huiuſmodi neglexiſſent, eatenus cum dictis Commiſſarijs, componere, voluerat etiam vt illos ſic ea tenentes vel quomodolibet occupantes, ad conſignandum illa integra eiſdem Commiſſarijs ſuis pro dicta Fabrica cogere, & compellere valerent ſummarie, ſimpliciter, & de plano ſola facti veritate inſpecta, ac omni tela iudiciaria poſthabita, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, & alijs pecuniarijs, de quibus eis videretur inuocato etiam, ſi opus foret, auxilio brachij ſæcularis, ſuper quibus omnibus, & ſingulis, plenam eis, & eorum cuilibet in ſolidum, conceſſerat facultatem, & poteſtatem.

Commiſſarijs dedit poteſtatem permittendi in locis ſacris ſepeliri mortuos abſque confeſſione, &c.

§. 26. Et ſubſequenter idem Leo prædeceſſor per reliquas, ſuas literas ad certum ſimiliter tempus duraturas, certis Commiſſarijs, deputandis ſeu nominandis, inter alias conſimiles ſupra expreſſas facultates, in vigintiquinque prouincijs, & ſub quibus prouinciæ ſupra expreſſæ exiſtebant, conceſſerat, quod ipſi Commiſſarij eis qui ſine confeſſione moriebantur, etiamſi infra annum non fuiſſent confeſſi, dummodo in eis ſigna contritionis in articulo mortis apparuiſſent, vt in loco ſacro ſepeliri poſſent concedere, & contradictores ſimiles pœnas incurriſſe declarare, ac ſummam pecuniarum pro conſequenda indulgentia huiuſmodi, & alijs præmiſſis, ac facultatem eligendi confeſſorem, limitare & taxare.

Altareque portatile presbyteris, &c. concedendi.

§. 27. Necnon nobilibus, & Presbyteris ac graduatis, altare portatile, quod cum debitis reuerentia & honore retinerent, & ſuper quo in locis ad hoc congruentibus & honeſtis, etiam non ſacris, & Eccleſiaſtico interdicto, generali & ſpeciali, tam Apoſtolica quam ordinaria auctoritate ſuppoſitis, dummodo cauſam non dediſſent huiuſmodi interdicto, & antequam illuceſceret dies, circa tamen diurnam lucem in ſua ac ſuorum familiarium domeſticorum præſentia, iuxta formam Capituli Alma, de ſent. excommunic. in 6. Miſſas & alia diuina officia per ſeipſos qui Presbyteri erant, aut pro tempore forent, celebrare, ſeu per alios Sacerdotes celebrari facere, ac tempore interdicti huiuſmodi diuinis intereſſe, ac Euchariſtiam & alia Eccleſiaſtica ſacramenta, ſine alicuius præiudicio, præterquam in die Dominica Reſurrectionis, accipere, & eorumdem corpora Eccleſiaſticæ tradi poſſent ſepulturæ, ſine tamen funerali pompa concedere.

Ad hoc videndum eſt Concil. Trid. ſeſſ. 22. cap. 1. poſt canones, & ſeſſ. 25. c. 12. de Regular.

Iuramentaq; obligationum ad effectum agendi, relaxandi.

§. 28. Necnon quæcumque iuramenta, in quibuſuis contractibus inſtrumentis, obligationibus, præterquam in forma Cameræ appoſitis ad effectum agendi duntaxat, relaxare, & ab eis & à quocumque periurio, ſine tamen tertij præiudicio, abſoluere.

Indulgentias locorum piorum & aliis ſuſpendendi, &c.

§. 29. Ac quaſcumque indulgentias, etiam illas à media quadrageſima vſque ad Paſcha incluſiue, ab Ordinibus Mendicantium publicari ſolitas, tam ab eodem Leone, quam à ſuis prædeceſſoribus, & à Sede prædicta, vel eius auctoritate, quibuſcumque Eccleſiis, Monaſterijs, Hoſpitalibus, etiam S. Spiritus prædicto, & alijs pijs locis, Vniuerſitatibus, Confraternitatibus cuiuſcumque qualitatis, & ad quemcumque vſum, etiam laicorum, & clericorum inſtitutis, & ſingularibus perſonis cuiuſcumque dignitatis, etiam Cardinalatus honore, aut Legationis officio fungentibus, ſuper præmiſſis vel aliquo præmiſſorum hactenus tunc conceſſas, ac expeditionis contra Turcas, & hæreticos, etiam quaſcumque regulas præſeruatiuas aduerſus reuocationes, & ſuſpenſiones earumdem in ſe continentes, certis locis tunc exceptis quando & quoties, & ad quod tempus Nuncio & Commiſſario præfato, vel deputandis, & ſubdelegandis ab eo videretur opportunum ſuſpendere, prout idem Leo illas ſuſpenſas fore declarauit, ac proceſſiones publice, ad effectum indulgentiarum publicationum fieri.

Proceſſiones ad publicationem indulgentiarū indicendi.

§. 30. Et populum, ac Religioſos omnes cuiuſcumque Ordinis, etiam exemptos pro huiuſmodi operibus peragendis ad ſonum campanæ euocari facere poſſent, dictique congregari tenerentur ſub excommunicationis pœna procedere; relicto digniori loco deputatis & ſubdelegatis, ad ipſas indulgentias exequendas, & dicti Commiſſarij à cenſuris, & pœnis prædictis, ſatisfactione præuia abſoluere, & illas remittere, ac ſuſpenſionem huiuſmodi indulgentiarum relaxare valerent.

Quoad indulgentias attēde reuocationem quā ſup. tibi indicaui.

Tranſumptiſque Commiſſariorum, plenam fidem dari voluit.

§. 31. Quodque etiam tranſumptis, & confeſſionalibus, in dictis prouincijs, inſulis, & limibus, quibuſuis perſonis per præfatum Nuncium & Commiſſarium, ac deputandos, & ſubdelegandos ab eo ſubſcriptis, & ſuo ſigillo dumtaxat munitis, fides adhiberetur, Apoſtolica auctoritate, per literas prædictas, licentiam, & facultatem conceſſerat, & voluerat, atque mandauerat.

Clem. VII cit. in rubr. multa quoad d. Fabricam diſpoſuit vt ſupra.

§. 32. Et poſtremo recol. mem. Clemens Papa VII. ſimiliter prædeceſſor noſter. Volens opus prædictū, quod per prædeceſſores prædictos perfici non poterat, &c.

Omittitur reſiduum narratiuæ quia bullas ipſas Clem. VII. habes ſup.

Hic Pontif. Paul. IV indulta d. Fabrica confirmauit.

§. 33. Et poſtmodum per nos etiam accepto quod à quampluribus in dubium reuocabatur, an reuocationis per nos in craſtinum noſtræ aſſumptionis ad Summi Apoſtolatus apicem, in genere factæ vigore, indulgentias, facultates, & priuilegia, tam per præfatos quam Adrianum Papam VI. prædeceſſores noſtros, Fabricæ, & Collegio præfatis conceſſa comprehendere intendiſſemus, Nos, motu & ſcientia ſimilibus, indulgentias etiam plenarias, priuilegia, facultates, prærogatiuas, & indulta, per præfatos prædeceſſores eiſdem Fabricæ & collegio conceſſa, cum omnibus, & ſingulis decretis, & clauſulis, in ſingulis literis deſuper confectis contentis, aduerſus reuocationes & ſuſpenſiones huiuſmodi in priſtinum ſtatum, in quo ante eaſdem reuocationes quomodolibet exiſtebant, præfata auctoritate Apoſtolica plenarie reſtitueramus repoſueramus, & reintegraueramus, illaſque prout per dictos prædeceſſores conceſſa erant, in omnibus, & per omnia quatenus opus eſſet, de nouo conceſſeramus.

Reuocatiſque omnibus Cōmiſſarijs, totū negotium Collegio d. Fabricæ remiſit cum facultate præſertim.

§. 34. Et nihilominus, omnes, & ſingulos Fabricæ prædictæ Commiſſarios cuiuſcumque dignitatis etiam Epiſcopalis, gradus vel conditionis exiſterent, eatenus quomodolibet per Collegium dictæ Fabricæ deputatos; necnon omnes commiſſiones, & facultates eis conceſſas & factas reuocantes, eoſque ab huiuſmodi commiſſionibus abſoluētes, Collegio præfatis & quibuſuis ab eis ad id deputatis, alios Commiſſarios idoneos, qui Eccleſias, quæ pro conſequendis huiuſmodi indulgentijs viſitare deberent declarare, necnon ſuper publicatione ipſarum indulgentiarum inquirere, & procedere, ac falſos Quæſtores, commiſſarios, & procuratores debite punire.

Principibus dimittēdi partem eleemoſynarum pro reparādis Eccleſijs in eorum dominijs exiſten.

§. 35. Necnon quibuſcumque Regibus, Ducibus, Principibus & alijs, tam ſæcularibus quam Eccleſiaſticis, perſonis cuiuſcumque gradus præeminentiæ, & conditionis exiſtentibus, in quorum dominijs, diſtrictibus, & locis aliquæ Eccleſiæ eſſent, quas ipſi ex eleemoſynis ex dictis Eccleſijs colligendis reparare cupiebant, partem eleemoſynarum prædictarum, de qua cum dictis Regibus. & alijs perſonis præfatis conueniſſent, ad dictum effectum dare & aſſignare.

Componendique ſuper ablatis in direptione Vrbis.

§. 36. Necnon ſuper bonis in direptione Vrbis ſubtractis ſi perſonæ illæ quibus reſtitui debuiſſent omnino ignorabantur, ad vſum dictæ Fabricæ componere, & vt illa detinentes, ſi debitam diligentiam pro inueniendis ipſorum bonorum dominis feciſſent, & ipſos inuenire non potuiſſent, ſoluta ea pecuniarum quantitate, de qua eiſdem Commiſſarijs videretur, ad illorum reſtitutionem aliter non tenerentur, concedere, libere, & licite valerent.

Et cetera alia faciendi iuxta formam literarū Rom. Pont. prædeceſſorū, dummodo Commiſſarij deputādi ſint perſonæ Eccleſiaſticæ.

§. 37. Deputandi facultates & poteſtates præfatas in ſe etiam retinendi, ac omnia & ſingula in ſingulis literis ſingulorum prædeceſſorum, & noſtris huiuſmodi contenta faciendi, procurandi, exercendi ordinandi, & exequendi, dummodo Commiſſarij ad hos deputandi, perſonæ eſſent Eccleſiaſticæ, & ſpeciales ſuper eo à dicto Collegio literas haberent plenam, & liberam facultatem conceſſeramus.

Poſtea idem Paulus III.

§. 38. Ac etiam per alias, tam in dicta Baſilica, quam in ſingulis ciuitatibus, caſtris, terris, & locis, per vniuerſum

ſocietate Principum Apoſtolorum erexit, & Confratribus multas gratias concessit.

ſum Orbem conſiſtentibus & illorum matricibus, ſeu aliis ad id deſignandis Eccleſiis, vnam vtriuſque ſexus Chriſti fidelium, tam eccleſiaſticorum quam ſæcularium ſocietatem, ſub inuocatione dicti Principis Apoſtolorum, erexeramus, & ordinaueramus. In qua nos primo, & deinde cariſſimos in Chriſto filios noſtros, Carolum Rom. Imp. & Franciſcum Francorum Regem ac quoſcumque alios vtriuſque ſexus ſæculares & eccleſiaſticos Chriſti fideles cuiuſcumque conditionis exiſterent, qui ex eorum bonis Fabricam huiuſmodi iuuarent in ipſam Confraternitatem deſcripſeramus. Quibus confraternitatem ipſam infra triennium à die publicationis ingredientibus, & pro dicta Fabrica de bonis ſibi à Deo collatis, iuxta diſcretionem ſeu prouidam ordinationem Commiſſariorum, deſuper à nobis pro tempore deputatorum ſeu ab eiſdem deputandorum, ſuper eo faciendam erogantibus, tam ipſis quam per modum ſuffragarij animabus defunctorum quæ in caritate deceſſiſſent, indulgentias, & peccatorum remiſſiones, etiam plenarias per prædictos prædeceſſores, ac per nos, in genere vel in ſpecie ad Fabricam prædictam manus adiutrices porrigentibus, quomodolibet conceſſas. Et quæ viſitantibus anno Iubilæi, Eccleſias ad id deputatas concedi conſueuerant, necnon illis qui cum cordis contritione & oris confeſſione deceſſerant, etiam in mortis articulo plenariam peccatorum ſuorum remiſſionem conſequerentur, cum communicatione omnium ſpiritualium bonorum, quæ fiebant, & ex tunc in perpetuum fieri poterant, in vniuerſali ſacroſancta militanti Eccleſia, eoſdem confratres quamplurihus aliis ſpiritualibus bonis decorantes, conceſſeramus.

Hiſpaniſq; ad Confraternitatis Confratribus, eleemoſynam Fabricæ porrigentibus plenarias indulgentias elargitus eſt, cum poteſtate.

§. 39. Ac poſtremo eiuſdem Caroli Imperatoris & Regis, vt eidem primogenito Eccleſiæ primum locum, vt par erat, daremus ſubditis in Hiſpaniarum, & illi annexis, Regnis, Inſulis, & dominiis (excepto Regno Siciliæ citra Pharum) exiſtentibus, & in eis commorantibus, ac ad illa vndecumque venientibus, vtriuſque ſexus, tam ſæcularibus quam regularibus Ordinum quorumcumque dictæ confraternitatis confratribus vere pœnitentibus, & confeſſis, ſeu confitendi ſtatutis temporibus propoſitum habentibus, qui in Natiuitatis, & Reſurrectionis D. N. Ieſu Chriſti, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, vel tribus aliis feſtiuitatibus, per Commiſſarium per nos deputandum, quolibet ex tribus annis deſignandis, aliquas Eccleſias ſeu altaria, dicto triennio durante viſitarent, & in capſis ad id deputandis, aliquam piam eleemoſynam iuxta eiuſdem Cõmiſſarij, ſeu ab eo deputandi ordinationem pro Fabrica huiuſmodi proſequenda, per ſe vel alium effectualiter ponerent, pleniſſimam, etiam ſacro Iubilæi centeſimo anno Eccleſias Vrbis Romæ viſitari ſolitas viſitantibus, & ad recuperationem Terræ ſanctæ, & ſacræ orthodoxæ fidei Catholicæ, & Dominicæ Crucis hoſtium expugnationem proficiſcentibus, ac omnes, & ſingulas gratias illis conceſſas, & concedi ſolitas conceſſeramus.

Confeſſorem eligendi qui abſoluat, &c. Quoad hoc ſeruanda eſt conſtitut. 11. Clem. VIII. Et quoad indulgentias, videnda quæ à Pio V. ſunt reuocata, vt in eius conſt. 30.

§. 40. Cum poteſtate eligendi ſibi confeſſorem, qui ad effectum indulgentias huiuſmodi conſequendi confeſſionibus auditis, eos ab omnibus, & ſingulis ſententiis, & cenſuris eccleſiaſticis quomodocumque, à iure, vel ab homine in eos latis, necnon peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis quantumcumque grauibus, & enormibus, etiam ſi illorum abſolutio Sedi Apoſt. reſeruata exiſteret, & præter quam cõſpirationis in perſonam Rom. Pontificis, aut ſtatum Rom. Eccleſiæ, occiſionis, vel verberationis Epiſcoporum, aut aliorum Prælatorum, & iniectionis manuum violẽtarum in illos, falſificationis literarum Apoſtolicarum, aut delationis armorum, & aliorum Prohibitorum ad infidelium partes, atque ſententiarum, & cenſurarum occaſione Aluminum Tulphæ noſtræ, ac de partibus infidelium ad fideles, contra prohibitiones noſtras delatorum, necnon Eccleſiaſticæ libertatis, ac priuilegiorum Sedi Apoſt. etiam ex conſuetudine competentium, ac aliorum id, & executionem literarum, & mandatorum Apoſtolicorum, etiam in bulla in die Cœnæ Domini legi conſueta, ac aliis Apoſtolicis conſtitutionibus comprehenſorum concernentia quomodolibet violatorum, incurſarum, ſemel tantum abſoluat, eligendi, & pro animabus defunctorum cum communicatione bonorum ſpiritualium prædictorum, & ſtationum Vrbis indulgentiarum necnon eſua ouorum, butyri, & lacticiniorum temporibus prohibitis ad eorum libitum, & carnium, de vtriuſque medici conſilio, licentia, & conceſſione, & cum eiſdem ſeu ſimilibus facultatibus Commiſſariis ad id deputatis, ſeu ab illis ſubdeputandis per prædictos prædeceſſores noſtros, ſeu ab eis deputari ſolitis, iuxta tenorem prænarratarum literarum ſeriatim in noſtris deſuper expeditis literis, deſcriptis, & adnotatis conceſſiõne.

Commiſſariiſque ſuprà ea dedit poteſtatem diſpenſandi in caſibus hic expreſſis. Sed reuocatum quoad iam hæc facultas eſt ſublatam vt prò ſubſignificaui.

§. 41. Necnon prædictis Commiſſariis, vt præmittitur, deputandis, quod eos qui arctari forent, & vigeſimumtertium ſuæ ætatis annum attingerent, vt ad omnes ſacros, etiam presbyteratus ordines promoueri, & vnum beneficium Eccleſiaſticum obtinere, necnon cum quibuſuis religioſis profeſſis, & non profeſſis quorumcumque Ordinum, & quacumque licita facultate, & cum ſæcularibus clericis, ſeu Presbyteris, qui graduari vellent, etiam in quacumque vniuerſitate, etiam leges audire, eiſque ſtudere, ac in ipſis graduari, vſque ad doctoratus gradum incluſiue ſimiliter valerent. Et cum eiſdem Religioſis, qui relicto religionis habitu per ſæculum vagantes, apoſtaſiæ notam ſeu irregularitatem contraxerint, & deinde pœnitentia ducti ad cor redierint, quando inde veriſimiliter ſcandalum expectari non poſſet, & cum his, qui de Ordine ſuo ad alium Ordinem, parem, vel ſtrictiorem, transferri cuperent. Necnon cum ipſis, ac etiam quibuſcumque monialibus, cuiuſuis qualitatis, & Ordinis exiſterent, vt de Superiorum ſuorum licentia, & ea durante, monaſteria exire, & cum parentibus, & aliis Eccleſiaſticis perſonis, ſeu ſæcularibus conuerſari. Et corporalia, & alia Eccleſiæ ornamenta dummodo per Presbyterum primo, vel per eas cum chirotecis abluerentur, abluere, & mundare toties quoties opus foret, licentiam, & facultatem concedere. Quodque eos, qui moniales etiam velatas, commatres, ſorores conſanguineas carnaliter, damnabili, & inceſtuoſo coitu cognouiſſent, aut aliud quodcumque carnale crimen cuiuſcumque qualitatis exiſteret, commiſiſſent, abſoluere, ac eos qui in quarto, vel tertio, & quarto ſi tamen ab eodem ſtipite penderent, & non alias, affinitatis vel conſanguinitatis gradibus inuicem coniuncti, ac quocumque impedimento publicæ honeſtatis iuſtitiæ, præterquam inter leuatum, & leuantem, etiam cognatione ſpirituali detenti, & etiam carnali copula ſubſecuta contraxiſſent, ac etiam qui huiuſmodi matrimoniis etiam clandeſtinis interueniſſent, ſeu præſentes, & conſentientes fuiſſent, à cenſuris propterea incurſis abſoluere, ac cum eis vt in ſic contractis matrimoniis remanere. Et cum his, qui in caſibus prædictis contrahere voluiſſent, vt matrimonium ad inuicem contrahere poſſent diſpenſare valerent. Decernentes præmiſſa omnia per eumdem Commiſſarium ſic facienda, in vtroque foro valere quibuſuis contrariis nequaquam obſtantibus.

Leo itidem X. Collegio Fabricæ dedit poteſtatem procedendi contra quæſtores, q. alios quæſtores ſub eius conſtit. edita die 9. Auguſti 1541 quæ hic vetſuperſluum præmiſi.

§. 42. Cum nos per alias noſtras literas ſimiliter accepto per nos, quod nonnulli Hoſpitalium, etiam noſtri S. Spiritus præfati, & S. Ioan. Lateranen. ac S. Iacobi Incurabilium de Vrbe, Et monaſteriorum S. Sebaſtiani extra muros dictæ Vrbis, ac S. Antonij Viennen. Ciſtercien. & S. Auguſtini Ordinum, ac Mercedis Redemptionis Captiuorum, etiam S. Helmi, S. Bouis, S. Bernardi, S. Leonardi, Sanctæ Marthæ, Sanctæ Catharinæ Montis Sinai, S. Viti, & Sanctæ Mariæ della Heremita, Quæſtores, & Commiſſarij, non obſtante ſuſpenſione priuilegiorum ſuper quæſtis faciendis, & confratribus deſcribendis, & indulgentiis publicandis conceſſorum, ac ſuppreſſione Capellarum ſub inuocatione S. Sebaſtiani, ac reuocatione Commiſſariorum, Nunciorum, & Quæſtorum, vigore priuilegiorum prędictorum, conſtitutorum, ac prohibitione faciendi quæſtas, & indulgentias, & alias gratias publicandi, ac confratres deſcribendi, & confeſſionalia concedendi, & in certis caſibus matrimonialibus diſpenſandi, quæſtas facere, & alia prædicta exercere minime erubeſcant. Et ſucceſſiue etiam non obſtante alia prohibitione à nobis deſuper narrata, nonnulli etiam quæſtores, & Commiſſarij tam prædictis quã aliis forſan

omnia

nominibus vigore priuilegiorum prædictorum, & forſan aliorum etiam à nobis, licet contra mentem noſtram emanatorum, tam quæſtas facere quam indulgentias, & alia, vt præfertur, prohibita, publicare, & exercere, ac diuerſas pecuniarum ſummas, res & bona exigere, & aliqui forſan ſibiipſis, appropriare, non deſtiterant, omnes, & ſingulas pecuniarum ſummas, res, & bona ex quæſtis eleemoſynis, & indulgentiis, & aliis prædictis catenus prouenta, & penes Quæſtores, & Commiſſarios præfatos, ac Nuncios, Miniſtros, Theſaurarios, Depoſitarios, loca, Collegia, & Vniuerſitates exiſtentia, quæ eatenus Hoſpitalibus, Monaſteriis, & aliis locis prædictis minime incorporata fuerant Fabricæ, & illius Collegio, & deputatis conceſſiſſemus, & applicaſſemus. Omneſque Quæſtores, Commiſſarios, Nuncios, & alios officiales præfatos reuocauiſſemus, omnemque facultatem, poteſtatem, & auctoritatem quæſtuandi, indulgentias, & alias gratias publicandi, confratres deſcribendi, confeſſionalia concedendi, in gradibus matrimonialibus prohibitis diſpenſandi, ab homicidiis caſualibus ſeu voluntariis, ac ſimoniæ labe abſoluendi, ac vota commutandi, & forſan alia exercendi, à Quæſtoribus, Commiſſariis, Miniſtris, Theſaurariis, Depoſitariis, & aliis prædictis, necnon Guardianis, Officialibus, & aliis Superioribus Hoſpitalium, Monaſteriorum, etiam Redemptionem captiuorum, & aliorum locorum prædictorum, priuilegia, & facultates, eos ſubſtituendi, & deputandi habentibus, abdicauiſſemus, & amouiſſemus. Ita quod ex tunc de cetero perpetuis futuris temporibus, Quæſtores, & Commiſſarij, & alij officiales, ad quæſtas, & alia prædicta exercenda, ab aliquibus, etiam à nobis, & ſucceſſoribus noſtris Rom. Pont. conſtitui, & deputari non poſſent, niſi ipſis conſtitutioni, & deputationi Collegij deputatorum Fabricæ huiuſmodi, expreſſos accederet aſſenſus, cum mandato, vniuerſis, & ſingulis præfatorum Hoſpitalium, Monaſteriorum, & aliorum prædictorum, vt pecunias, res, & bona ex quæſtis indulgentiis, & aliis prædictis acquiſita, &, vt præfertur dictæ Fabricæ, applicata, & conceſſa, penes ipſos exiſtentia, & nondum, vt præfertur incorporata præfatæ Fabricæ, & pro ea præfatis Collegio deputatorum, & illorum officialibus ad opus, & vtilitatem dictæ Fabricæ, exponenda, & conuertenda perſoluerent, & aſſignarent. Eiſdem verò & pro tempore exiſtentibus Deputatis, & præfatis Fabricæ huiuſmodi, vt Quæſtores, Commiſſarios, & alios Officiales, ac perſonas penes quos pecuniæ, res & bona huiuſmodi exiſtebant, ſub pœnis, & cenſuris de quibus eis videretur, tam poſteriorum prædictorum quam aliorum priuilegiorum dictæ Fabricæ, & illius deputatorum Collegio conceſſorum vigore, ad ſolutionem, & conſignationem huiuſmodi faciendam, cogerent, & compellerent, ac eaſdem poſteriores literas, & in eis contenta quæcumque inuiolabiliter obſeruari mandarent, & facerent, inobedientes, & rebelles, ac contradictores quoſlibet per pœnas, & cenſuras prædictas, auctoritate noſtra, appellatione poſtpoſita cōpeſcendo, inuocato etiam ad hoc ſi opus eſſet, auxilio brachij ſæcularis. Ac poſt publicationem poſteriorum literarum noſtrarum prædictarum nonnulli locorum Ordinarij, eorumque Vicarij, Officiales, & alij Miniſtri, lucri, vt creditur, cupiditate ducti in contemptum literarum noſtrarum earumdem, & pœnarum in illis contentarum, nonnullis Hoſpitalium, Monaſteriorum, & aliorum locorum prædictorum, Quæſtoribus, & Commiſſariis, quæſtas prædictas faciendi, aliaque prædicta exercendi, ac diuerſas indulgentias publicandi licentias per eorum patentes literas expreſſe concedere, & impartiri non erubeſcerent, vel ipſos publice quæſtuare permitterent, ſeu diſſimularent, in animarum ſuarum periculum, & perniciosum exemplum, ac ſcandalum plurimorum.

Ordinarijs quæſtas, &c. prohibet.

§. 43. Nos circa præmiſſa prouidere cupientes, Vniuerſis, & ſingulis, tam locorum Ordinariis, eorumque Vicariis Officialibus, & Miniſtris, quam aliis quibuſcumque Eccleſiarum Prælatis, ſub ingreſſus Eccleſiæ, ac ſuſpenſionis à diuinis, necnon excommunicationis maioris, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, & duorum millium ducat. auri de camera d. Fabricæ applicandorum pœnis, per eos eo ipſo abſque aliqua declaratione quotiens contrauenirent incurrendis, diſtricte præcipiendo mandauimus, quatenus ex tunc de cetero aliquas quæſtuandi, & indulgentias publicandi licentias, & deſuper literas quibuſuis quæſtoribus, & aliis perſonis etiam prætextu cuiuſuis antiquæ conſuetudinis, vel poſſeſſionis, eiſdem Ordinariis ſimiles licentias concedendi, & aliquam partem, ex quæſtis, & indulgentiis huiuſmodi exigendi, & percipiendi, & ſeu vigore quorumcumque priuilegiorum, & indultorum, ac literarum Apoſtolicarum eis hactenus conceſſorum, vel in poſterum concedendorum, abſque expreſſa licentia eiuſdem Fabricæ Deputatorum nullatenus concedere, vel impartiri præſumerent, nec ipſos quæſtores publice quæſtuare permitterent, ſeu tacendo diſſimularent. Quinimmo eos ad parendum reuerenter poſterioribus literis noſtris prædictis, & in illis contentis quibuſcumque omnino cogerent, ac compellerent.

Collegio Fabrica dat poteſtatem procedendi contra quoſcumque quæſtores, & quæſta per eos Fabrica applicandi.

§. 44. Inſuperque eiſdem Deputatis, eorumque Commiſſariis contra eoſdem Ordinarios, illorumque Vicarios, & Miniſtros, necnon quoſcumque alios Eccleſiarum Prælatos, Superiores, & perſonas, tam ſæculares quam quorumuis etiam mendicantium Ordinum regulares, quæſtas facientes, in euentum contrauentionis ad declarationem incurſus cenſurarum, & pœnarum prædictarum procedendi, necnon Quæſtores præfatos quæſtas facientes, & indulgentias huiuſmodi abſque ipſorum Deputatorum expreſſo conſenſu vbilibet publicantes capiendi, & incarcerandi, ſeu incarcerari faciendi, illoſque tamquam inobedientes, & rebelles mulctandi, & ad triremes perpetuo, vel ad de quo eis videretur, tempus relegandi, ac pecunias per eoſdem Quæſtores occaſione dictarum indulgentiarum, vel quæſtarum quomodolibet acquiſitas eidem Fabricæ, vt præfertur, applicatas ab eis, & eorum ſingulis etiam inuitis, & renitentibus violenter auferendi, necnon pro præmiſſis omnibus exequendis auxilium brachij ſæcularis, quotiens opus foret inuocandi omnimodam conceſſimus facultatem. Quibuſcumque nobis, & eidem Sedi immediate ſubiectis ſub eiſdem ſententiis, cenſuris, & pœnis tunc mandantes, alios vero nobis non ſubiectos, Iudices, & perſonas ſæculares in Domino hortantes, vt ſi, & poſtquam pro parte dictorum deputatorum & Commiſſariorum forent requiſiti, in præmiſſis, auxilium, & fauorem, ac remedium opportunum præberent, prout ſingulis noſtris, & prædeceſſorum prædictorum literis, quarum ſingularum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, dicitur plenius contineri.

Declarat ex d. Collegium omnibus prædictis prædeceſſorum indultis vti potuiſſe, & poſſe ad vtilitatem dicta Fabrica.

§. 45. Cum autem ſicut eadem petitio ſubiungebat, à nonnullis forte nimium ſcrupuloſis dubitatum fuerit, an priuilegia, indulta, & facultates per prædictos prædeceſſores Commiſſariis, & Collegio prædictis conceſſa per eoſdem Franciſcum, Paulum Petrum, Philipponi, Epiſcopos, Io. Baptiſtam, & Raphaelem modernos ad opus dictæ Fabricæ deputatos, aut aliquos ex eis ſub nomine dicti Collegij hactenus exercere, vel eis vti potuerint, & in futurum poſſint, hactenuſque per eos ſub nomine dicti Collegij pro dicta Fabrica geſta, valida exiſtant, pro illorum parte nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt deſuper opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, quibus in ſacra B. Petri Sede meritis, quamquam inſufficientibus collocatis, conuenit opem & operam impendere efficaces, vt eiuſdem B. Petri Baſilicam, ac illius Fabricæ, Rectores, & miniſtros, necnon priuilegia, facultates & indulta eis conceſſa, illæſa præſeruare ſtudeamus, conſiderantes diligentiam quam primo dicti Franciſcus & alij deputati in opus dictæ Fabricæ, quod dicti prædeceſſores, vt prædicitur, perficere non potuerunt, iuxta mentem noſtram reaſſumendo adhibuerunt, illudque omni conatu & totis viribus aſſidue proſequuntur. Quodque ad illius commodum & vtilitatem, priuilegiis, facultatibus, & indultis, ac gratiis huiuſmodi in fauorem dictæ Fabricæ tantummodo vtuntur. Et ne Chriſti fideles ab elargitione & ſubſidiis retrahantur, ſed vt ad illud promptiores reddātur, quo ſingula priuilegia, facultates, conceſſiones & indulta prædicta nouerint inuiolabiliter obſeruari,

huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, ex certa ſcientia, & de poteſtatis plenitudine ſimilibus omnia & ſingula quæ per Franciſcum & alios deputatos prædictos, ſeu eorum aliquos nomine dicti Collegij, ac vigore literarum patentium, eis per dictos deputatos conceſſarum deputatos, Commiſſarius, & officiales dicto nomine earumdem literarum patentium, & Capitulorum forma ſeruata, geſta, facta & executa fuerunt, fuiſſe & eſſe legitime facta, ac ſi priuilegia, facultates & indulta aliis Cõmiſſariis per Iulium, & Leonem, ac Collegio præfatis per Clementem prædeceſſores prædictus reſpectiue conceſſa, & per nos confirmata & innouata, ipſiſmet deputatis conceſſa fuiſſent, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus. Et nihilominus omnia & ſingula per primo dictos Deputatos, aut eorum aliquns, ſeu ab eis dicti Collegij nomine Commiſſarios & officiales, etiam deputatos, dummodo Commiſſarij, & officiales hactenus, vt præfertur, deputati prædicti formam & ordinem eis, per eorum literas patentes huiuſmodi, ſiue capitula inter eos inita ſeruauerint, approbamus, & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere decernimus.

Ideoq; eidem Collegio iterato concedit. §. 46. Et vt circa illa omne dubium & ambiguitas in futurum ceſſare debeant, ipſique Deputati opus Fabricæ huiuſmodi diligentius proſequi poſſint, ipſis, aliiſque dictæ Fabricæ pro tempore deputatis, quod omnibus & ſingulis priuilegiis, prærogatiuis, facultatibus, iuriſdictionibus, gratiis, & indultis, tam Commiſſariis per Iulium, & Leonem, ac Collegio præfatis per Clementem prædeceſſores prædictos, ad commodum, & vtilitatem dictæ Fabricæ, quam etiam per nos, per ſingulas literas prædictas, Commiſſariiſque, & Collegio præfatis per eoſdem prædeceſſores, ac nos, vt præmittitur, hactenus reſpectiue conceſſis, ſub nomine Collegij præfati, vti, & illa exercere, valeant eiſdem auctoritate, & tenore, concedimus, & indulgemus, ac ſingulas noſtras, & prædeceſſorum noſtrorum literas huiuſmodi, ad dictos etiam pro tempore deputatos, & ad vniuerſas prouincias in ſingulis literis prædictis expreſſas, extendimus, & ampliamus.

Et ad beneplacitum Sedis Apoſt. durare & ſub reuocationib &c. nõ comprehendi decernit. §. 47. Necnon præſentes literas, ad noſtrum, & ſucceſſorum noſtrorum Rom. Pont. canonice intrantium beneplacitum durare. Ac beneplacitum huiuſmodi, & præſentes literas, per generalem reuocationem, ſeu Cancellariæ Apoſt. regulas, etiam per ſucceſſores noſtros prædictos pro tempore edendas, aut alias etiam niſi per alias noſtras ſub plumbo, cum præſentium de verbo ad verbum inſertione, literas minime reuocari poſſe, ſed quotiens aliter quam, vt præmittitur, reuocari contigerit, totiens de nouo conceſſas intelligi, ſicque per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, etiam Palatij Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, in quauis inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, ſententiari, & definiri debere, necnon quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Executores deputat. §. 48. Quocirca vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Archidiaconis, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, necnon Patriarchalium, & Metropolitanarum, ac aliarum Cathedralium Eccleſiarum Canonicis earumdem Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, Officialibus, & Vicariis, in ſpiritualibus, & temporalibus vbilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi vel duo, aut vnus eorum, per ſe, vel per alium ſeu alios præſentes literas, ac omnia, & ſingula in eis contenta, vbi, & quando opus fuerit, ac quotiens ſuper hoc pro parte Collegij, ſeu Deputatorum prædictorum, ſeu alicuius eorum fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta huiuſmodi ſub cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis firmiter obſeruari, ac Collegium, & Deputatos, Officialeſque prædictos illis pacifice gaudere, non permittentes Collegium, & deputatos, ac officiales prædictos, ſeu eorum aliquem deſuper per quoſcumque quomodolibet indebite moleſtari Contradictores quoſlibet, & rebelles per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Contrarijs derogat. §. 49. Non obſtantibus præmiſſis, & quibuſuis dictæ Cancellariæ, regulis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon priuilegiis, & indultis, etiam Mari magno nuncupatis, eiſdem Ordinibus, illorumque perſonis, in genere, vel in ſpecie, ſub quibuſuis verborum formis, & clauſulis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine forſan conceſſis, quibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de ipſis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſeruanda eſſet, illorum tenores pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, illaque cuiquam nolumus aliquatenus ſuffragari, ac omnibus, & ſingulis, quæ nos & præfati prædeceſſores noſtri in ſingulis literis prædictis volumus reſpectiue, non obſtare contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus, communiter, vel diuiſim, ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, Ceterum quia difficile foret, &c.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, die tertia Februarij 1542. Pont. noſtri Anno octauo. *D. P. An 2. 3 Febr.*

XXXII. Priuilegia Neophitorum, ſiue Iudæorum, & infidelium ad Catholicam fidem ſe conuertentium; Ordinationeſque circa eorum viuendi modum.

Conſonat extrauag. 2. Ioan. XXII. in tit. de Iud. inter communes. Et de materia Iudæorum, dicam infr. ad conſt. 4. Pauli IV. Cum nimis.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1542.*

Infideles conuerſi non perdunt eorum bona. CVpientes Iudæos, & alios infideles quoſlibet ad fidem catholicam conuerti, & prætextu bonorum per eos antea poſſeſſorum ab eadem fide non diſtrahi, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, hac in poſterum valitura conſtitutione ſancimus, quod cuicumque eorumdem Iudæorum, & infidelium ad dictam fidem conuerti volenti, etiamſi in patria poteſtate conſtitutus fuerit bona ſua quæcumque, tam mobilia, quam immobilia, intacta, & illæſa permaneant. Ita vt etiam filij familias, & in patria poteſtate, vt præfertur, conſtituti, legitima, & quacumque portione bonorum patrimonialium, aut maternorum eis de iure, ſeu ſucceſſione bonorum eis alias debitorum, per eorum parentes fraudari, aut priuari non poſſint, neque debeant, ſed eis integre, etiamſi contra voluntatem parentum ſuorum ad fidem ipſam conuerſi fuerint etiam eorum parentibus viuentibus, debeantur.

Male acquiſita reſtituit ſi perſonæ dãnificatæ notæ ſint. §. 1. Et ſi bona ipſa ex vſura, aut illicito quæſtu fuerint acquiſita, & notæ ſint perſonæ quibus eorum fuerit de iure facienda reſtitutio (quia non dimittitur peccatum, niſi reſtituatur male ablatum) illa eiſdem perſonis omnino reſtituantur, perſonis verò non extantibus prædictis quia bona ipſa eſſent per manus Eccleſiæ in pios vſus conuertenda, bona huiuſmodi eiſdem Iudæis, & aliis infidelibus, in fauorem ſuſcepti baptiſmatis, tamquam in pium vſum libere concedimus, eaque apud

ipſos

ipſos ſic conuerſos Iudæos, & alios infideles, remanere decernimus. Interdicentes ſub diuini anathematis pœna, quibuſuis tam Eccleſiaſticis, quam ſæcularibus perſonis, ne vllam ſuper bonis huiuſmodi, quouis quæſito colore moleſtiam inferant, aut inferri patiantur. Sed magnum ſe feciſſe lucrum exiſtiment, dum tales CHRISTO lucrati fuerint.

Piorum eleemoſynis adiuuandi, ſunt quatenus ſint pauperes.

§. 2. Et quoniam, vt ſcriptum eſt, qui habuerit ſubſtantiam mundi huius, & viderit fratrem ſuum neceſſitatem habere, & clauſerit viſcera ſua ab eo, quomodo caritas DEI manet in ipſo? ſi ipſi conuerſionis tempore inopes, aut indigentes fuerint, omnes tam Eccleſiaſticos quam ſæculares, per viſcera miſericordiæ DEI noſtri exhortamur, vt ipſis conuerſis manus porrigant adiutrices, ipſi quoque diœceſani, non ſolum Chriſtianos ad ſubueniendum ipſis exhortentur, ſed etiam tam de redditibus Eccleſiarum, prout poterunt, quam de his, quæ ad pauperum vſus per ipſos conuertendos deuoluuntur, huiuſmodi neophitos ſuſtentare non negligant, ipſoſque à detractionibus, & contumeliis paterna affectione defendant.

Ciues efficiuntur loci in quo baptizantur.

§. 3. Et quoniam per gratiam baptiſmi ciues ſanctorum, & domeſtici DEI efficiuntur, longeque dignius exiſtit regnare ſpiritu, quam naſci carne, eadem conſtitutione ſtatuimus, vt ciuitatum, & locorum in quibus ſancto baptiſmate pro tempore regenerabuntur, vere ciues ſint, & priuilegiis ac libertatibus, & immunitatibus, quæ alij, ratione natiuitatis, & originis dumtaxat conſequuntur, gaudeant.

In articulis fidei inſtruantur, & cum infidelibus nõ conuerſentur.

§. 4. Curent inſuper ſacerdotes baptizantes, & alij ſacro fonte eos ſuſcipientes, tam ante baptiſmum quam poſt, illos in articulos fidei, ac legis nouæ præceptis, catholicæque Eccleſiæ ritibus diligenter inſtruere, & tam ipſi quam diœceſani operam dent, ne cum aliis Iudæis ſeu infidelibus, ſaltem per longum tempus conuerſentur, ne ſicut quandoque contingit, ab infirmitate curatis modica occaſio ad priſtinam damnationem recidiuã efficiat.

Cum Chriſtianis originarijs matrimonia cotrahere ſtudeãt.

§. 5. Et quoniam experientia teſte compertum eſt, mutuam ipſorum neophitorum inter ſe conuerſationem, ipſos in fide noſtra fragiliores reddere, ac ſaluti ipſorum plurimum officere, hortamur locorum Ordinarios, vt quantum pro incremento fidei viderint expedire, curent, & ſtudeant, neophitos ipſos cum originariis Chriſtianis matrimonio copulare.

Ritus antiqua ſecta dimittant.

§. 6. Et prohibeant eiſdem ſub grauibus pœnis, ne mortuos more Iudæorum ſepeliant, aut Sabbata, aliaſque ſolemnitates, & antiquæ ſectæ ritus quoquo modo obſeruent, ſed & Eccleſias, & prædicationes, prout alij catholici frequentent, & in omnibus chriſtianorum moribus ſe conformes reddant.

Contemptores prædictorum ab Inquiſitoribus corrigantur.

§. 7. Contemptores autem prædictorum, per ſacerdotes in quorum Parochiis degent, aut alios, ad quos de iure, vel antiqua conſuetudine, de talibus inquirere ſpectat, aut etiam per alios quoſcumque diœceſanis, ſeu Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis deferant, & inuocato, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis, per eos taliter puniantur, quod aliis tranſeat in exemplum. Et inſuper de his omnibus in prouincialibus, & ſynodalibus Conciliis diligens fiat inquiſitio, & tam circa Epiſcopos, & ſacerdotes, in præmiſſis negligentes, quam ipſos neophitos, & infideles prædictos contemptores, opportunum adhibeatur remedium.

Redeuntes ad vomitum vt hæretici puniantur.
Conſon. ce. conſt. 2. Greg. XI.

§. 8. Si quis autem cuiuſcumque gradus, vel præminentiæ fuerit, huiuſmodi neophitos, ne obſeruationem ritus chriſtiani, & aliorum prædictorum complectantur, fouerit aut defenderit, pœnas contra fautores hæreticorum promulgatas, ipſo facto incurrant, neophiti verò ſi ſe corrigere poſt monitionem Canonicã neglexerint, & ad vomitum iudaizantes redire comperti ſint, cõtra eos tamquam perfidos hæreticos, per Ordinarios locorum, ſecundum ſacrorum canonũ inſtituta procedatur.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis priuilegiis, indultis, & literis etiam Apoſtolicis, ſeu etiam Regiis, vel Imperialibus eiſdem Iudæis, vel infidelibus quomodolibet conceſſis, quæ quatenus in detrimentum catholicæ fidei, aut nominis chriſtiani, ſeu aliquorum ex præmiſſis, quomodolibet vergent, & ad effectum præſentium, caſſamus, & irritamus, ac caſſa, & irrita eſſe decernimus, aliis decretis, & conſtitutionibus Apoſtolicis, quæ ſuper præmiſſis ſunt condita in ſuo robore duraturis.

Hæc conſtitutio ſemel in anno in ſingulis Eccleſiis publicetur.

§. 10. Et vt huiuſmodi ſanctæ conſtitutionis iugis memoria habeatur, & ne quiſquam ipſius ignorantiam prætendere poſſit, illam per ſingulas, cathedrales, & collegiatas Eccleſias, aliaque pia loca, in quibus vberior erit fidelium concurſus, ſemel in anno ad minus infra diuina publicari volumus, decernimus.

Fides eius tranſumptis detur.

§. 11. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quæque loca deferre, volumus, & etiam declaramus, quod earumdem præſentium tranſumptis, ſeu copiis, etiam impreſſis, & manu alicuius notarij publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, vbicumque forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

D. P. An 8. 21. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 21. Martij, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo ſecundo, Pontificatus noſtri anno octauo.

Indictio ſacri, & Oecumenici Concilij Tridentini, ad Kalend. Octobris 1542. XXXIII.

Concilium iſtud ab iſto Pontifice, vrgentibus de cauſis tranſlatum fuit in Ciuitatem Bononiæ, & deinde ad Ciuitatem Tridentinam à Iul. III. reuocatum. ſed eorum bullas prætermiſi. Et ſucceſſiue Pius IV. d. Concilium ibidem abſoluit, & deinde confirmauit, vt infrà in eius conſt. 23. Ad Eccleſiæ, & conſt. 73. Benedictus.

Edita A. D. 1542.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Queritur hic Pontif. quod Eccleſia Dei, Hæreſum & bellorum tempeſtate vexetur & principes Chriſtiani mutuo diſſideant.

INitio noſtri huius Pontificatus, quem non ob merita, ſed propter ſuam magnam bonitatem DEI Omnipotentis prouidentia nobis commiſit, cernentes iam tum in quas perturbationes temporum, quorque incommoda rerum fere noſtra paſtoralis ſolicitudo, & vigilia eſſet vocata, cupiebamus quidem mederi Chriſtianæ reipublicæ malis, quibus illa iamdudum vexata, & propemodum oppreſſa eſt. Sed ipſi etiam, vt homines circumdati infirmitate ad tantum onus tollendum impares vires noſtras eſſe ſentiebamus, nam cum pace opus eſſe intelligerêmus, ad liberandam, & conſeruandam à plurimis impendentibus periculis rempublicam, omnia inuenimus, odiis, & diſſenſionibus plena, diſſentientibus præſertim Principibus iis inter ſe, quibus ſumma rerum pene omnis à DEO permiſſa ſit. Cum vnum ouile, & vnum paſtorem dominici eſſe gregis ad integritatem Chriſtianæ religionis, & ad cæleſtium bonorum ſpem in nobis confirmandam neceſſarium duceremus, ſchiſmatis diſſidiis, & hæreſibus erat Chriſtiani nominis diuulſa tam pene, & lacerata vnitas. Cum tutam, atque munitam ab infidelium armis atque inſidiis rempublicam optaremus, noſtris erratis, noſtraque cunctorum culpa, DEI videlicet ira, peccatis noſtris imminente, Rhodus fuerat amiſſa, Vngaria vexata, conceptum, & meditatum contra Italiam, contraque Auſtriam, & Illyricum, terra marique bellum, cum impius, & immitis hoſtis noſter Turca nullo tempore requieſceret, noſtrorumque inter ſe odia, & diſſenſiones ſuam bene gerendæ rei occaſionem duceret. Igitur, vt dicebamus, in tanta hæreſum, diſſenſionum, bellorumque tempeſtate, tantiſque fluctibus, cum eſſemus ad moderandam, & gubernandam Petri nauiculam vocati, nec viribus ipſi noſtris ſatis fideremus, primum coniecimus in Domino cogitatus noſtros, vt ipſe nos nutriret, animumque noſtrum, firmitate & robore, mentem conſilio, ſapientiaque inſtrueret.

Pont. ideo iis his malis mederi poſſe Concilium generale Mantuæ celebrandum

§. 1. Deinde animo repetentes maiores noſtros ſapientia admirabili, & ſanctitate præditos, ſæpe in ſummis Chriſtianæ reipublicæ periculis, remedium optimum atque opportuniſſimum, œcumenica Concilia, & Epiſcoporum generales conuentus adhibuiſſe, ipſi quo-

que

Inchoandum indixit per alias eius literas quas vobis non habes.

que animum ad generale habendum Concilium adiecimus, exquiſitiſque principum ſententiis, quorum nobis videbatur vtilis in primis, & opportuna ad hanc rem eſſe conſenſio, cum eos tunc non alienos ab hoc tam ſancto opere inueniſſemus, œcumenicum Concilium, & generalem omnium Epiſcoporum, aliorumque Patrum ad quos pertineret, conuentum in Ciuitatem Mantuæ indiximus, anno incarnationis Domini (ſicut literis, & monumentis noſtris teſtatum eſt) milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſeptimo, Pontificatus noſtri anno tertio, decimo Kalen. Iunij inchoandum, ſpem prope certam habentes fore, vt cum illic in nomine Domini eſſemus congregati, ipſe ſicut promiſit Dominus, in medio noſtrum aſſuturus, & bonitate ac miſericordia ſua omnes temporum procellas, omniaque pericula ſpiritu oris ſui facile depulſurus eſſet.

Concilij tamē celebrationem prorogauit ad Kal Nouemb. quia ciuitatē Mantuæ habere non potuit.

§. 2. Sed vt ſemper inſidiatur piis actionibus humani generis hoſtis, primum contra omnem ſpem, & expectationem noſtram denegata fuit nobis Mantuana Ciuitas, niſi aliquas conditiones ſubiremus ab inſtitutis maiorum noſtrorum, & conditione temporum, noſtraque, ac huius ſanctæ Sedis, ac nominis eccleſiaſtici dignitate, libertateque prorſus alienas, quas in aliis noſtris literis expreſſimus. Quapropter alium inuenire locum, aliamque deligere Ciuitatem neceſſe habuimus, quæ cum non ſtatim nobis occurreret idonea, & apta, ad ſequentes Kalendas Nouembris prorogare Concilij celebrationem fuimus coacti. Interim ſæuus, & perpetuus hoſtis noſter Turca ingenti claſſe Italiam adortus, aliquot Oppida in litoribus Apuliæ cepit, vaſtauit, diripuit prædas hominum abegit.

Vicentiæ Ciuitatem Dominij Venetorū, elegit Concilium diſtulit ad Kalend. Maij.

§. 3. Nos in maximo timore, & periculo omnium muniendis litoribus noſtris, finitimiſque auxilio iuuandis fuimus occupati. Nec tamen interea deſtitimus cōſulere, & hortari Chriſtianos Principes, vt de idoneo ad habēdū Concilium loco quid ſentirent, nobis exponerent, quorum cum eſſent incertæ, variæque ſententiæ, tempuſque diutius quam erat opus, videretur extrahi, nos optimo animo, atque (vt arbitramur) etiam conſilio, Vicentiam elegimus, Vrbem copioſam, & Venetorum qui eam nobis concedebant, virtute, auctoritate, potentia, cum aditum patentem, tum ſtationem omnibus liberam, atque in primis in ſe habentem. Sed cum iam tempus longius progreſſum eſſet, nouæque Vrbis electionem omnibus ſignificari conueniret, iamque Kalendæ Nouembris appetentes, facultatem huius diuulgationis excluderent, hyemſque eſſet propinqua, rurſus altera prorogatione tempus Concilij differre in proximum ſequens ver, Maiaque futuras Kalendas compulſi fuimus.

Interim procurauit conciliare Carolū Imp. Franciſcum Regem Francorum & ideo ipſe & illi Nicæam ſe contulerunt.

§. 4. Quare firmiter conſtituta, atque decreta, cum, & nos ipſos, & cetera omnia ad eum bene agendum Deo iuuante, celebrandumque conuentum pararemus, plurimum reputantes intereſſe cum celebrationis Concilij, tum vniuerſæ Chriſtianæ Reipublicæ, Chriſtianos Principes pace inter ſe, & concordia conſentire, chariſſimos in Chriſto filios noſtros Carolum Romanorum Imperatorem ſemper Auguſtum, & Chriſtianiſſimum Regem Franciſcum duo præcipua Chriſtiani nominis firmamenta, atque ſubſidia orare, atque obſecrare inſtituimus, vt ad colloquium inter ſe, & nobiſcum vna conuenirent, quorum quidem apud vtrumque literis, Nunciis, & à latere noſtro miſſis ex venerabilium fratrum noſtrorum numero Legatis ſæpiſſime egeramus, & ex ſimultate, & diſſidiis ambo in vnum fœdus, & piam amicitiam vellent conuenire, labentibuſque ſuccurrere Chriſtianis rebus, quarum ſeruandarum cum eſſet illis poteſtas à Deo præcipue tributa, ſi id non agerent, & ad commune Chriſtianorum bonum ſua conſilia non dirigerent, acris, & ſeuera ratio eidem Deo ab ipſis reddenda eſſet. Qui aliquando precibus noſtris annuentes, Nicæam ſe contulere, quo nos quoque longum iter, & ſenili ætati noſtræ vehementer contrarium, Dei, & pacis conciliandæ cauſa ſuſcepimus.

Interea legatos Vicentiam miſit, vt initium Concilij facerent.

§. 5. Neque prætermiſimus interea cum tempus Concilij præſtitutum, Kalendæ videlicet Maiæ appropinquarent, tres Legatos ſummæ virtutis, & auctoritatis à Latere noſtro, de numero eorumdem venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Vicentiam mittere, qui initium Concilij facerent, Prælatoſque vndique venientes exciperent, & ea, quæ iudicarent eſſe opus, agerent, & tractarent, quo nos ab itinere, & negotio pacis reuerſi, omnia accuratius dirigere poſſemus. Interim vero in illud ſanctum opus, maximeque neceſſarium, tractationem videlicet pacis inter Principes incubuimus, & quidem omni animi ſtudio, omni pietate ac diligentia. Teſtis eſt nobis Deus, cuius freti clementia noſmetipſos itineris, & vitæ periculo expoſuimus. Noſtra teſtis conſcientia, quæ nihil habet hac in re quidem, in quo nos arguat, aut prætermiſſæ, aut non quæſitæ ad pacificandum occaſionis. Principes, ipſi teſtes, quos iam ſæpe, tamque vehementer Nunciis, literis, Legatis, monitis, hortatu, precibuſque omnibus obſecrauerамus, vt ſimultates deponerent, vt ſocietatem coirent, vt Chriſtianæ Reipublicæ, in maximum, & propinquum iam adductæ diſcrimen, communibus ſtudiis, & ſubſidiis opitularentur. Iam vero teſtes illæ vigiliæ, atque curæ, illi diurni nocturnique animi noſtri labores, graueſque ſolicitudines, quas ob hanc rem, & cauſam plurimas iam ſuſcepimus, nec tamen ad optatum exitum noſtra conſilia, & acta adhuc perducta ſunt. Ita enim viſum Domino Deo eſt, quem tamen non deſperamus aliquando optata noſtra benignius reſpecturum, ipſi quidem quantum in nobis fuit nihil quod eſſet noſtro paſtorali officio debitum, in hac re omiſimus. Quod ſi qui ſunt, qui actiones pacis noſtras in aliam interpretentur partem, dolemus quidem, ſed tamen in dolore noſtro gratias Deo omnipotenti agimus, qui ad exemplum, & doctrinam patientiæ noſtræ ſuos voluit Apoſtolos haberi dignos, qui pro nomine Ieſu, qui pax noſtra eſt, contumeliam paterentur.

§. 6. Verum in illo congreſſu, colloquioque noſtro, quod Nicææ habitum eſt, etſi peccatis noſtris impedientibus inter duos Principes vera, & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen decennales factæ ſunt quarum opportunitate nos ſperantes, & ſacrum Concilium commodius celebratum iri, & deinde ex Concilij auctoritate perfici poſſe pacem apud Principes, inſtitimus, vt & ipſi venirent ad Concilium, & Prælatos ſuos præſentes ducerent, abſenteſque accerſerent. Qui cum de vtroque ſe excuſaſſent, quod & ipſis redire in regna ſua tum neceſſe eſſet, & Prælatos quos ſecum habuiſſent, itinere, atque impendiis feſſos, atque exhauſtos recreari, & refici oporteret, nos hortati ſunt vt aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilij decerneremus.

Induciæ in que decennales inita ſunt inter Imperatorem & Regem mediante Pontifice. vt hic.

§. 7. Qua in re concedenda cum eſſemus aliquantum difficiles, literas interim à Legatis noſtris, qui Vicentiæ erant accepimus, tranſacto iam, & longius præterito Concilij ineundi die, vnum vix, aut alterum externis nationibus Prælatum Vicentiam ſe contuliſſe. Quo nuncio accepto cum videremus eo tempore nulla iam ratione haberi Concilium poſſe, ipſis Principibus conceſſimus, vt differretur tempus agendi Concilij vſque ad ſanctum Paſcha, diemque feſtum futuræ dominicæ reſurrectionis. Cuius noſtri præcepti, expectationiſque decretæ literæ Genuæ anno incarnationis Domini milleſimo quingenteſimo trigeſimo octauo, quarto Kalen. Iulij factæ publicatæque ſunt, atque hanc dilationem eo propenſius fecimus, quod pollicitus eſt nobis vterque Princeps Legatos ſuos Romam ad nos ſe miſſurum, vt ea, quæ ad perfectionem pacis reliqua eſſent, neque Nicææ ob breuitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius coram nobis agerentur, & tractarentur. Et ob hanc rationem etiam à nobis ambo petierunt, vt hæc pacificationis procuratio, Concilij celebrationi præponeretur, cum ipſum Concilium pace facta, multo deinde vtilius, & ſalutarius Chriſtianæ reipublicæ futurum eſſet. Semper enim hæc pacis ſpes nobis iniecta, Principum nos voluntatibus aſſentiri hortata eſt. Quam ſpem vehementer auxit poſt diſceſſum à Nicæa noſtrum, ipſorum duorum Principum inter ſe beneuola amicaque congreſſio, quæ maxima noſtra cum lætitia à nobis intellecta, confirmauit nos in bona ſpe, vt tandem aliquando noſtras preces apud Deum exauditas, & vota pacis accepta eſſe crederemus.

Concilium Pont. prorogat ad ſanctū Paſcha ex rationibus hic aſſignatis.

§. 8.

Deinde ex cauſis de quibus hoc Concilij ad eius beneplacitum ſuſpendit per quaſdã eius literas quas hic non habes.

§. 8. Hanc igitur pacis concluſionem cum,& expectaremus, & vrgeremus, nec ſolum duobus antedictis Principibus verum etiam chariſſimo in Chriſto filio noſtro Ferdinando Regi Romanorum videretur actionem Concilij niſi pace facta, ſuſcipi non oportere cunctique à nobis per literas, ſuoſque Oratores contenderent, vt alias rurſus temporis prorogationes faceremus, præcipue autem inſtaret Sereniſſimus Cæſar promiſiſſe ſe demonſtrans his, qui à Catholica vnitate diſſentiunt, ſe operam ſuam apud nos interpoſiturum, vt aliqua concordiæ ratio iniretur, quod ante ſuam in Germaniam profectionem apte non poſſet fieri. Nos eadem ſemper ſpe pacis,& tantorum Principum voluntate addicti,cum præſertim cerneremus ne ad dictum quidem Reſurrectionis feſtum alios Prælatos Vicentiam conueniſſe prorogationis nomen iam fugientes,quod tam ſæpe fruſtra fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilij ad noſtrum, & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum ſuſpendere maluimus,itaque fecimus,& de ſuſpenſione huiuſmodi literas ad ſingulos ſupradictorum Principum decima die Iunij milleſimo quingenteſimo trigeſimo nono dedimus, ſicut ex illis perſpicue poteſt intelligi. Et itaque ſuſpenſione neceſſario per nos facta, dum tempus illud magis idoneum à nobis, pacíſque aliqua concluſio expectatur, quæ & dignitatem poſtea, frequentiamque Concilio, & Chriſtianæ reipublicæ præſentiorem ſalutem erat allatura, chriſtianæ interea res in deterius quotidie prolapſæ ſunt. Vngaris Rege ipſorum mortuo, Turcam vocantibus: Ferdinando Rege bellum in eos mouente: Belgis ad defectionem à Cæſare ex parte quadam incitatis,cuius defectionis comprimendæ cauſa per Galliam amiciſſime, & cum Rege Chriſtianiſſimo concordiſſime magno beneuolæ inter eos voluntatis iudicio tranſiens in Belgas Sereniſſimus Cæſar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conuentus Germaniæ Principum, & Ciuitatum tractandæ eius quam diceret concordiæ cauſa habere cœpit. Sed cum ſpe pacis iam deficiente,ille quoque modus curandæ in conuentibus, tractandæque concordiæ, ad maiores potius diſcordias concitandas *aptus eſſe videretur,inducti fuimus ad priſtinum Concilij generalis remedium reuerti idque per legatos noſtros S. R. E. Cardinales ipſi Cæſari obtulimus.Quod etiam poſtremo,& præcipue in Ratiſponenſi conuentu egimus,cum illic Dilectus filius noſter Gaſpar tituli Sanctæ Praxedis Cardinalis Contarenus, ſumma doctrina, & integritate Legatum noſtrum ageret. Nam cum (id quod ne accideret antea veriti eramus) ex eius conuentus ſententia peteretur à nobis, vt ab Eccleſia diſſentientium quoſdam articulos tolerandos declararemus,quoad per œcumenicum Concilium illi excuterentur,& deciderentur, idque nobis vt concederemus, neque Chriſtiana,& Catholica veritas neque noſtra, & ſedis Apoſtolicæ dignitas permitteret,palam potius Concilium, vt quamprimum fieret proponi mandauimus. Neque verò in alia vnquam ſententia,& voluntate fuimus,quam vt primo quoque tempore Concilium œcumenicum,& generale congregaretur. Sperabamus enim ex eo,& pacem populo Chriſtiano, & Chriſtianæ Religionis integritatem poſſe recuperari: veruntamen id cum bona gratia,& voluntate Chriſtianorum Principum habere volebamus.Quam voluntatem dum expectamus, dum obſeruamus tempus abſconditum, tempus beneplaciti tui ô Deus, aliquando tandem decernere compulſi ſumus omne eſſe tempus beneplacitum Deo, cum de rebus ſanctis, & ad chriſtianam pietatem pertinentibus conſilia ineuntur.

** aptius*

Cum autem res Catholicæ reipublicæ quotidie in peius prolaberentur Concilium in Tridentina Ciuitate celebrandum fore decreuit.

§. 9. Quapropter videntes, maximo quidem animi noſtri cum dolore, rem chriſtianam quotidie in peius ruere,Vngaria à Turcis oppreſſa, Germanis periclitantibus,ceteris omnibus metu mœroreque afflictis, nullius iam Principis conſenſum expectare,ſed tantum Dei omnipotentis voluntatem,& chriſtianæ reipublicæ vtilitatem attendere conſtituimus. Itaque cum Vicentiam amplius non haberemus, cuperemuſque cum vniuerſæ Chriſtianorum ſaluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos nouo Concilij habendi loco conſulere,aliquique locis propoſitis ipſam Tridentinam ciuitatem ab ipſis deſiderari videremus, nos etſi in citeriore Italia commodius omnia tractari poſſe iudicabamus, ad eorum tamen poſtulationes noſtram voluntatem paterna caritate deflleximus. Itaque Tridentum Ciuitatem elegimus,qua in ciuitate œcumenicum Concilium ad proximè venturas Kalendas Nouembris haberetur, idoneum locum illum ſtatuentes, quo ex Germania quidem, aliiſque Germaniæ finitimis nationibus facillime,ex Gallia,Hiſpania, ceteriſque prouinciis remotioribus non difficiliter Epiſcopi, & Prælati conuenire poſſent. Dies autem Concilij ea à nobis ſpectata eſt, quæ ſpatium in ſe haberet,& publicandi per Chriſtianas nationes noſtri huius decreti,& facultatis omnibus Prælatis ad veniendum tribuendæ. Quo minus autem annuum tempus præfiniremus mutando Concilij loco, ſicut quibuſdam conſtitutionibus alias præſcriptum eſt, ea res fuit in cauſa, quod longius extrahi ſpem ſanandæ aliqua in parte Chriſtianæ reipublicæ,quæ tot detrimẽtis,& calamitatibus affecta eſt,noluimus. Et tamen videmus tempora,agnoſcimus difficultates,quid ſperari poſſit ex conſiliis noſtris incertum eſſe intelligimus. Sed quia ſcriptum eſt: Reuela Domino viam tuam, & ſpera in eo,& ipſe faciet, magis Dei clementiæ, & miſericordiæ confidere, quam noſtræ imbecillitati diffidere conſtituimus. Sæpe enim fit in bonis operibus incipiendis, vt quod humana conſilia non valent, diuina virtus efficiat.

Indictio ſacri Conc. Trid. ad Kalend. Nou. 1542.

§. 10. Huius igitur ipſius Dei omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ac beatorum eius Apoſtolorum Petri,& Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur,freti atque ſubnixi, de Ven. etiam fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio, & aſſenſu,ſublata amotaque ſuſpenſione,de qua ſupra commemoratum eſt,quam per præſentes tollimus,& amouemus,ſacrum œcumenicum,& generale Cõcilium in ciuitate Tridentina loco commodo & libero, omnibuſque nationibus opportuno, ad Kalendas proximas Nouembris anni præſentis ab Incarnatione Domini milleſimo quingenteſimo quadrageſimo ſecundo incipiendum, proſequendum, & eodem Domino adiuuante, ad ipſius gloriam, atque laudem, & Chriſtiani totius populi ſalutem abſoluendum, perficiendumque indicimus, annunciamus, conuocamus, ſtatuimus, atque decernimus.

Monitio & præceptum vt Prælati accedant ad Concilium.

§. 11. Omnes omnibus ex locis tam venerabiles fratres noſtros Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates,quam alios quoſcumque, quibus iure,aut priuilegio in Conciliis generalibus reſidendi,& ſententias in eo dicendi permiſſa poteſtas eſt, requirentes, hortantes, admonentes;ac nihilominus eis in vi iuriſiurandi, quod nobis, & huic ſanctæ ſedi præſtiterunt, ac ſanctæ virtute obedientiæ,aliiſque ſub pœnis iure,aut conſuetudine in celebrationibus Conciliorum aduerſus non accedentes ferri, & proponi ſolitis, mandantes, atque præcipientes,vt ipſimet,niſi forte iuſto detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur aut certe per ſuos legitimos Procuratores, & Nuncios, ſacro huic Concilio omnino adeſſe, & intereſſe debeant

Hortatio vt Imperator Reges & Principes interſint Concilio per ſeipſos, aut Legatos.

§. 12. Supradictos autem Imperatorem, Regemque Chriſtianiſſimum, necnon ceteros Reges, Duces, Principes, quorum præſentia, ſi alias vnquam,hoc quidem tempore maxime, ſanctiſſimæ Chriſti fidei,& chriſtianorum omnium ſaluti futura eſt ſalutaris, rogantes, atque obſecrantes per viſcera miſericordiæ Dei, & Domini noſtri IESV CHRISTI, cuius fidei veritas, & religio,intus & extra grauiter iam oppugnatur, vt ſi ſaluam volunt chriſtianã eſſe rempublicam,ſi ſe Domino obſtrictos, & obligatos pro maximis illius erga ſe beneficiis intelligunt,ne deſerant ipſius Dei cauſam, & negotium; ipſimet ad ſacri Concilij celebrationem veniant, quo in ipſorum pietas, atque virtus communi vtilitati, ſaluti que ſuæ,ac ceterorum, & temporali, & æternæ plurimum eſt profutura. Sin autem(id quod nollemus) accedere ipſi non poterunt,at graues ſaltem viros Legatos cum auctoritate mittant, qui perſonam Principis ſui quiſque & cum prudentia, & cum dignitate poſſint in

Conci

Concilio referre. In primis vero, vt id curent quod ipſis facillimum eſt, vt ex ſuis cuiuſque Regnis, ac Prouinciis Epiſcopi, & Prælati ſine tergiuerſatione, & mora ad Concilium proficiſcantur. Quod maxime quidem à Prælatis, Principibuſque Germaniæ, Deum ipſum atque nos impetrare æquum eſt, vt cum eorum præcipue cauſa, ipſiſque cupientibus Concilium indictum ſit, & in ea ciuitate indictum, quæ ab eis eſt deſiderata, non grauentur ipſi ſua cunctorum præſentia id celebrare, & ornare. Quo melius, atque commodius, quæ ad integritatem, & veritatem Chriſtianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem, emandationemque malorum, quæ ad Chriſtianorum inter ſe tam Principum, quam populorum pacem, vnitatem, concordiamque pertineant, & quæ ad repellendos impetus barbarorum & infidelium quibus illi vniuerſam Chriſtianitatem obruere moliuntur, ſint neceſſaria, Deo noſtris conſultationibus præeunte, & lumen ſapientiæ ſuæ, ac veritatis mentibus noſtris præferente, agi in dicto ſacro œcumenico Concilio, & conſpirante omnium caritate conſuli, tractari, confici, ad optatoſque exitus deduci quamplurimum, & quam optime poſſint.

Forma publ. iſtius conſtitutionem. §. 13. Atque vt noſtræ hæ literæ, & quæ in eis continentur ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perueniant, neue quis illorum ignorantiæ excuſationem prætendat, cum præſertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ eſſent intimandæ, tutus forſitan pateat acceſſus, volumus, & mandamus, vt in baſilica Vaticana principis Apoſtolorum, & in Eccleſia Lateranenſi cum ibi multitudo populi ad audiendam rem diuinam congregari ſolita eſt, palam clara voce per curiæ noſtræ curſores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectæque in valuis dictarum Eccleſiarum, itemque Cancellariæ Apoſt. portis, & Campi Floræ ſolito loco affigantur, vbi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu expoſitæ pendeant. Cumque inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eiſdem locis remaneant affixa.

Conſt. iſta ligat poſt duos menſes à die publ. §. 14. Nos enim per lectionem publicationem, affixionemque huiuſmodi, omnes, & quoſcumque quos antedictæ noſtræ literæ comprehendunt, poſt ſpatium duorum menſium à die literarum publicationis, & affixionis ita volumus obligatos eſſe, atque adſtrictos, ac ſi ipſiſmet illæ coram lectæ, & intimatæ eſſent, tranſumptis quidem earum, quæ manu publici notarij ſcripta, aut ſubſcripta, & ſigillo perſonæ alicuius Eccleſiaſticæ in dignitate conſtitutæ munita fuerint, vt fides certa, & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus.

Sanctio pœnalis. §. 15. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ indictionis, annunciationis, ſtatuti, decreti, mandati, præcepti, & obſecrationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

D.P. Ann. 8. die 22. Maij. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1540. 11. Kalendas Iunij, Pontificatus noſtri anno octauo.

XXXIV. Deputatio nonnullorum S. R. E. Cardinalium generalium Inquiſitorum hæreticæ prauitatis, cum ampliſſima auctoritate.

Cardinalium huiuſmodi Congregationem præfinuit Sixt. V. infr. in eius conſt. 74. Immenſa. ibi videas quæ notabo.

Edita An. D. 1542. *PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Exordium. Licet ab initio noſtri ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumptionis id ſemper nobis cordi fixum inſtiterit, vt fides Catholica vbique floreret, & augeretur, ac omnis hæretica prauitas à Chriſti fidelibus noſtra diligentia procul pelleretur; necnon diabolica fraude ſeducti, viam veritatis cognoſcerent, & ad gremium, & vnitatem Eccleſiæ reducerentur, & ſi qui animi peruerſitate ducti, in eorum damnato propoſito perſiſterent, ita plecterentur, vt eorum pœna aliis tranſiret in exemplum. Nihilominus ſperantes quandoque eoſdem ſic ſeductos, tum Dei omnipotentis miſericordia, tum fidelium orationibus, ac dictorum virorum prædicationibus errores ſuos recognituros, & ab his aberrantes ad ſanctam Eccleſiam Catholicam redituros, etſi id aliquantum differrent auctoritate ſacri œcumenici, & generalis Concilij, quod ad id in primis propediem celebrare ſperabamus deterritos, veriam, & Catholicam fidem amplexuros, & ea mediante in ſemitis iuſtitiæ ambulaturos fore, negocium inquiſitionis hæreticæ prauitatis huiuſmodi in hanc vſque diem diſtulimus.

§. 1. Verum cum Concilium huiuſmodi ex diuerſis rationabilibus cauſis, & præſertim bellorum turbinibus, quæ hactenus inter Principes Chriſtianos viguerunt, nondum inchoari potuerit, & humani generis hoſte procurante, fidelium animi nouis hæreſibus in dies magis polluantur, omniaque ſchiſmatis diſſidiis repleantur, laceretur que fere Chriſtiani nominis vnitas, inconſutiliſque Chriſti tunica ſcindatur. *Cauſa non inſtitutionis.*

§. 2. Nos ne, dum dies Concilij per nos nouiſſime indicti expectatur omnia in deterius labantur prouidere volentes, ac nequeuntes per nos ſolos, aliis etiam arduis occupatos curis, omnia exequi, dilectorumque filiorum noſtrorum Ioannis Petri Sancti Clementis, Ioannis S. Sixti Petripauli S. Balbinæ, Bartholomæi S. Cæſarei, Dionyſij S. Marcelli, & Thomæ S. Sylueſtri tit. Presbyterorum Cardinalium fidem doctrinam, & virtutem perſpectas habentes, ac de eis plurimum in domino confidentes, eoſdem Io. Petrum, & Ioannem, ac Petrumpaulum, & Bartholomæum, necnon Dionyſium, & Thomam Cardinales, noſtros, & Apoſtolicæ ſedis in omnibus, & ſingulis Reipublicæ Chriſtianæ Ciuitatibus Oppidis, Terris, & locis, tam citra quam vltra montes vbilibet etiam in Italia conſiſtentibus, ac in Romana Curia, ſuper negotio fidei, Commiſſarios, & Inquiſitores Generales, & generaliſſimos auctoritate Apoſtolica tenore præſentium conſtituimus, & deputamus. *Inſtitutio Congr. denuo Inquiſitorum.*

§. 3. Ac eis contra omnes, & ſingulos à via Domini, & fide Catholica aberrantes, ſeu de eadem fide male ſentientes, aut alias quomodolibet de hæreſi ſuſpectos, illorumque ſequaces, fautores, & defenſores, ac eis auxilium, conſilium, vel fauorem, publice, vel occulte, directe, vel indirecte præſtantes, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, præeminentiæ fuerint, etiam abſque ordinariis locorum, etiam in cauſis in quibus ipſi de iure interuenire habent, inquirendi, & per viam inquiſitionis, vel inueſtigationis, ſeu alias etiam ex officio procedendi, ac culpabiles quoſcumque ſeu ſuſpectos præcedentibus indiciis, carceribus mancipandi, ac contra eos vſque ad finalem ſententiam incluſiue procedendi, & culpabiles repertos, pœnis iuxta Canonicas ſanctiones debitis puniendi, ac vltimo ſupplicio damnatorum bona, prout iuris fuerit publicandi. *Iuriſdictio, & facultas Congregationis procedendi contra quoſcumque cuiuſcumque gradus ſint.*

§. 4. Necnon ad effectum præmiſſorum, procuratorem fiſcalem, & notarios publicos, & alios officiales ad præmiſſa neceſſarios, & opportunos, etiam Clericos ſiue religioſos cuiuſcumque Ordinis fuerint deputandi, & conſtituendi. *Officiales deputandi.*

§. 5. Et ſi neceſſe fuerit aliquos Clericos ſæculares, aut cuiuſcumque Ordinis regulares, etiam in ſacris, & Presbyteratus ordinibus conſtitutos propter præmiſſa degradari, per quemcumque Catholicum Antiſtitem, quem prædicti Cardinales duxerint deputandum, conuocatis, & ſibi ad hoc aſſiſtentibus duobus Abbatibus, aut aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, ad actualem degradationem eorumdem Clericorum, eorumque Curiæ ſæculari traditionem, ſeu dimiſſionem, alias, prout etiam iuris fuerit, procedi faciendi. *Degradationem Clericorum committendi.*

§. 6. Ac contradictores quoſlibet, & rebelles, ſententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, ac priuationis omnium, & ſingulorum beneficiorum & officiorum Eccleſiaſticorum per eos quomodolibet obtentorum, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, aliiſque opportunis iuris remediis, appellationis diffugio remoto, compeſcendi. *Contradictores compeſcendi.*

§. 7. Et

Auxilium brachij ſæcularis inuocandi, &c.

§. 7. Et auxilium brachij ſæcularis inuocandi, omniaque & ſingula alia, quæ prædicti Cardinales ad hæreſes, & in fide huiuſmodi errores ad præſentes in Republica Chriſtiana vbilibet vigentes reprimendos, & radicitus extirpandos, neceſſaria fore cognouerint, & ad officium inquiſitionis hæreticæ prauitatis de iure pertinent faciendi, gerendi, ordinandi, exercendi, & exequendi.

Inquiſitores vbivis locorum deputandi.

§. 8. Necnon ad præmiſſa omnia, & ſingula in quibuſuis Ciuitatibus, terris, & locis, de quibus eiſdem Cardinalibus videbitur, & quotiens ipſi Cardinales opus eſſe cognouerint, alias perſonas Eccleſiaſticas idoneas, literatas, & Deum timentes in Theologia Magiſtros, ſeu in altero iurium Doctores, licentiatos, Baccalaureos in aliqua Vniuerſitate Studij generalis graduatos, In trigeſimo eorum ætatis anno ad minus conſtitutos, ſeu Eccleſiarum Cathedralium Canonicos, vel alias dignitate Eccleſiaſtica præditos, cum ſimili aut limitata facultate, ſubſtituendi, & ſubdelegandi, ac eos in toto, vel in parte, ſimul, vel ſucceſſiue ad eorumdem Cardinalium libitum etiam in negotiis, & cauſis per eos tunc inceptis reuocandi, & loco ipſorum alios ſimiliter qualificatos deputandi, ita tamen, quod prædicti Cardinales, & alij ab eis pro tempore deputati, de abſolutionibus, & reconciliationibus eorum qui ad veritatis lumen redire voluerint, quas nobis expreſſe reſeruamus, ac aliis quam hæreſis crimen ſapientibus delictis, & exceſſibus, ſe intromittere nequeant, plenam, & omnimodam facultatem eiſdem auctoritate, & tenore concedimus.

Appellationes ab aliis Inquiſitoribus interpoſitas.

§. 9. Et nihilominus auctoritate, & tenore præmiſſis ſtatuimus, & ordinamus, quod omnes, & ſingulæ appellationes per eos contra quos vigore præſentium procedi contigerit, à quibuſcumque per ipſos Cardinales deputatis pro tempore interponendæ, ad eoſdem Cardinales deuolui debeant, ipſique Cardinales cauſas appellationum huiuſmodi cum omnibus, & ſingulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis audire, cognoſcere, & decidere.

Ac in quacumque inſtantia fuerint, ſine debito terminare, ac executioni debitæ demandare.

In Curia & extra euocandi, & inhibendi.

§. 10. Et tam in cauſis appellationum huiuſmodi, quam alias ad effectum præmiſſorum omnium, quoties opus fuerit, tam in dicta Curia, quam extra eam, & in partibus etiam per edictum publicum, conſtito ſummarie, & extraiudicialiter de non tuto ad eos acceſſu, citare, ac quibus inhibendum fuerit inhibere, & appellantes ſimpliciter, vel ad cautelam à quibuſcumque excommunicationis, & aliis ſententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis in eos latis, abſoluere poſſint, prout de iure fuerit faciendum. Decernentes quæcumque per ipſos Cardinales, ſeu ab eis deputatos in præmiſſis quomodolibet pro tempore geſta, plenam roboris firmitatem obtinere, & perpetuo inuiolabiliter obſeruari debere.

Clauſula ſublata.

§. 11. Et ſic per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane, quicquid ſecus ſuper his, à quocumque quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 12. Non obſtantibus felicis recordationis Bonifacij Papæ Octaui prædeceſſoris noſtri, qua cauetur, ne quis extra Ciuitatem ſuam, vel diœceſim niſi in certis caſibus, & in illis, vltra vnam dietam à fine ſuæ diœceſis, ad iudicium euocetur, ſeu ne Iudices qui à Sede prædicta deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut aliis vices ſuas committere præſumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, ac aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuſcumque aut ſi perſonis prædictis, vel quibuſuis aliis communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut extra, vel vltra certa loca, ad iudicium euocari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſuis aliis priuilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis, ſub quibuſcumque tenoribus & formis quomodolibet conceſſis confirmatis, & innouatis, per quæ præſentium literarum, & iuriſdictionis ipſorum Cardinalium in præmiſſis executio impediri quomodolibet vel differri poſſit, quæ quoad hoc ipſis, aut alicui eorum minime ſuffragari poſſe, vel debere decernimus.

Sanctio pœnalis.

§. 13. Nulli ergo omnino hominũ liceat, hanc paginam noſtræ Conſtitut. deputationis, reſeruationis, conceſſionis ſtatuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attẽtare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat P. A. 8. die 21. Iulij.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Domini 1542. 12. Kal. Auguſt. Pont. noſtri Anno octauo.

XXXV. Iuriſdictio Cardinalis, Archipresbyteri, & Iudicis cauſarum Capituli Canonicorum, & aliarum perſonarum Eccleſiæ S. Petri Principis Apoſtolorum de Vrbe, vel eorum intereſſe concernentium.

Hanc iuriſdictionem ampliauit Six. V inf. ſua conſt. 102. Cum ex debito ideo prætermiſi aliam bullam Pij IV. editam die 22. Septemb. 1556. quæ iſtam confirmabat.

PAVLVS PAPA III.
Motu proprio &c.

Edita A. D. 1542.

Hic Põt. Archipreſbytero Eccleſiæ B. Mariæ Maioris iuriſdictionem dedit de qua ſupr. in conſtit. Cum ſicut.

CVm Dilectus filius Alexander S. Laurentij in Damaſo Diaconus Cardinalis Farneſius, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius, ſecundum carnem Nepos noſter, Archipresbyteratus Principis Apoſtolorum de Vrbe tunc certo modo vacan. aſſecutus fuerit, & nos eidem Alexandro dum alias Archipresbyteratus S. Mariæ Maioris, de Vrbe obtineret, ne Canonici, & Capitulum, ac Capellani dictæ Eccleſiæ S. Mariæ Maioris, pro rebus, & negotiis ſuis, & dictæ Eccleſiæ coram diuerſis Vrbis Iudicibus litigare, & conueniri contingeret, ac laboribus, & expenſis fatigarentur, omnes, & ſingulas cauſas tunc præſentes, & futuras, tam contra ipſos, quam per ipſos contra quaſcumque perſonas, quouis nomine nuncupatas, Collegium Capitulum, & vniuerſitatem motas, & mouen. etiam ciuiles, & criminales etiam ſuper quibuſcumque pecuniarum ſummis, cenſibus, canonibus, reſponſionibus, etiam inſtrumentales etiam ex obligationibus in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ orientes, coram quibuſcumque Vrbis Iudicibus, & S. R. E. Cardinalibus, & Rotæ Auditoribus ad nos aduocan. illas prædicto Alexandro Card. etiam ſimiliter ſummarie ſimpliciter, & de plano ſine ſtrepitu, & figura Iudicij ſola facti veritate inſpecta, & quatenus opus eſſet extraiudicialiter audien. & deciden. commiſiſſemus, prout in aliis diuerſis reſcriptis etiam Motu proprio &c. manu noſtra ſignatis, quas & illorum tenores totos, & compendia, ac ſi de verbo ad verbum præſenti inſerta forent pro ſufficienter expreſſis, & inſertis haberi volumus, ipſeque Alexander Cardinalis, & Archipresbyter, in dicta baſilica Venerabilem fratrem noſtrum Franciſcum Sfondratum Vicarium ſuum conſtituerit, & deputauerit.

Eadem modo tribuit Archipreſbytero S. Petri.

§. 1. Nos qui dictam baſilicam Sancti Petri, & illius Canonicos beneficiatos, & Clericos, & dictæ Baſilicæ proprios Capellanos, ac alios in eadem baſilica deſeruien. non minori dilectione quam prædictam Baſilicam S. Mariæ Maioris proſequimur, paremque etiam reſpectum ad id dictum Alexandrum Cardinales, & Archipresbyterũ haben. omnes, & ſingulas iuriſdictiones, poteſtates, auctoritates, & facultates, ſibi alias tamquam de baſilicæ S. Mariæ Maioris Archipresbitero conceſſas ad eumdem Alexandrum Cardinalem ad præſens Baſilicæ prædictæ Archipresbyterum ſuoſque in dicta Baſilica ſucceſſoribus extendimus, & ampliamus.

Imo, de nouo concedit. Tu quoad cauſas criminales, de quod dari in mod.

§. 2. Et nihilominus motu, & ſcientia ſimilibus, omnes, & ſingulas cauſas etiam beneficiales, prophanas, & mixtas, & compromiſſas, tam ciuiles, quam criminales, inter dictos Canonicos, & Capitulum, ac beneficiatos, & clericos, atque Capellanos reſpectiue ſeu quemcumque

eorum ex vna, & quaſcumque perſonas alias, loca, collegia, vel vniuerſitates, quæ inter dictos Capitulum, & Canonicos, vel eorum quemlibet & beneficiatos clericos, ſeu Capellanos prætatos, vel quemcumque eorum coram quibuſcumque Iudicibus ordinariis, commiſſariis, & executoribus, etiam S.R.E. Card. & Rotæ Auditoribus, & Locaten ſuper quibuſcumque rebus bonis, & pecuniarum ſummis verten. & pceden. partibus ex altera reſpectiue ad nos præſentes auocan. illamque & illas in ſtatu, & terminis in quibus ad præſens reperiuntur, & quas in futurum moueri etiam de nouo contigerit, tam actiue, quam paſſiue, per Priores, Canonicos, Capitulum, beneficiatos, clericos, capellanos, ſeu eorum quemlibet beneficiatos clericos contra quaſcumque perſonas quouis nomine nuncupatos Collegium capitulum, & vniuerſitatem ſocietates, hoſpitalia, & loca quæcumque quantumcumque reſpectiue priuilegiatos, & priuilegiata, etiam per prædictos canonicos, & Capitulum contra beneficiatos, clericos, capellanos prædictos, ſuper quibuſcumque pecuniarum ſummis, beneficiis Eccleſiaſticis, cenſibus, reſponſionibus etiam vinearum, rebuſque & bonis ad quamcumque ſummam pecuniarum, numerum quantitatem, & valorem aſcenden. rebuſque aliis in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis, & deducen. & illorum occaſione, cum omnibus & ſingulis ſuis inciden. depen. emergen. annexis, & connexis, eidem Alexandro Archipresbytero, & præfato Vicario, necnon eiuſdem Alexandri ſucceſſoribus, ſummarie ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, ſola facti veritate inſpecta, & quatenus opus ſit executiue, etiam manu regia, abſque terminis ſubſtantialibus, & aliciuius regulæ iudiciariæ obſeruatione, ſine confectione regiſtri ſiue extractus quacumque appellatione poſtpoſita, etiam non friuola, audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. tenore præſentium de nouo committimus, & mandamus perpetuis temporibus duraturarum.

Cum poteſtate citan. in Curia, & extra, &c.

§. 3. Cum poteſtate dictas partes reſpectiue, & omnes alios, quos opus ſit, & ſua communiter, vel diuiſim intereſſe putan. in executione citationum nominan. in Ro. Curia, & extra eam etiam per edictum publicum conſtito ſummarie, & extraiudicialiter de non tuto acceſſu, citandi, ac eiſdem omnibus, & ſingulis Iudicibus ſupradictis, & quibus, & quoties opus fuerit, etiam ſub cenſuris Eccleſiaſticis, & pecuniariis pœnis ſuo arbitrio moderan. & applican. etiam per ſimile edictum inhiben. & in euentum non paritionis, pœnas & cenſuras prædictas damnabiliter incurriſſe, & incidiſſe declarandi, aggrauandi, reaggrauandi, interdicen. & brachij ſæcularis auxilium inuocan. loco vel ſententiæ ſeu ſententiarum prolatarum, mandatum, & mandata executiua in forma ſolita, & conſueta decernendi, illudque vel illa, & quicquid per eos, vel alterum veſtrum, iudicatum fuerit exequendi, expenſas quaſcũque taxandi moderandi, in cauſiſque & omnibus, & ſingulis prædictis vel eorum quolibet ſeu quolibet præmiſſorum etiam ſingulis diebus, & horis præterquam in honorem Dei feriatis procedendi.

Iuramentaq; per' onarum Baſilicæ ad effectum agendi, &c. relaxandi.

§. 4. Necnon Canonicos, & Capitulum, ac beneficiatos clericos, & capellanos prædictos ſiue eorum quemlibet à vinculo iuramenti ad effectum agendi, aliiſque cenſuris Eccleſiaſticis, & pœnis quatenus oportuerit abſoluen. omniaque alia, & ſingula faciendi gerendi, & exercendi in præmiſſis neceſſaria ſeu quomodolibet opportuna.

Quibuſcumque non obſtante.

§. 5. Non obſtan. conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtylo palatij, regula Cancellariæ Apoſtolicæ prohibentis mandata executiua alias quam ſub plumbo expediri non poſſint facultatibus, & iuriſdictionibus Cardinalibus, & quibuſcumque Vrbis Iudicibus, ſub quauis verborum forma, & regulis vrgentiſſimis, per nos eiſdem conceſſis, & innouatis, quas etiam, & illarum tenores, ac ſi de verbo ad verbum ſpecialis mentio facta foret pro expreſſis haben. cæteriſque contrariis quibuſcumque Statuti &c. & merita cauſæ, & cauſarum prædictarum, nominaque & cognomina, qualitates partium, & perſonarum prædictarum, necnon rerum Collegij, & Capituli &c. præmiſſorumque omnium ſingulorum, ac aliorum de neceſſitate exprimen. tenores pro inſertis, & ſufficienter expreſſis haben. Et quod præſentium ſola ſignatura ſufficiat, & vbique fidem faciat.

Fiat Motu proprio. A. *Papa ſubſc.*

Et quod præſentis Motus proprij ſola ſignatura ſufficiat, & vbique in iudicio, & extra, fidem faciat, regula contraria edita non obſtan. & de extenſione, & noua commiſſione, & mandato prædictis, ad vitam prædicti Reuerendiſſ. Alexandri ſeu quamdiu Archipresbyteratum Baſilicæ S. Petri obtinuerit tantum.

Declaratio iuriſdictionis.

§. 6. Et quoad cauſas criminales, citra tamen pœnam ſanguinis, & corporum afflictiuam. Et quoad cauſas pendentes inter alias quam ipſius Baſilicæ perſonas, pro rebus Canonicos, & Capitulum, ac beneficiatos S. Petri huiuſmodi tangen. dumtaxat.

Dat. Romæ apud S. Petrum Kal. Nouemb. anno 9. *Publ. P. A. 9. die 1. Nou.*

Iuriſdictio, & facultates Vicarij Summi Pontificis, in alma Vrbe, eiuſque diſtrictu. XXXVI.

De hac iuriſdictione, aliquid vid. ſup. in conſtit. 1. Pauli II. licet & conſt. 28. Iulij II. Decet. Et circa lites mouendas ab vxoribus contra maritos, habes hic infrà in conſt. 13. Cum ſicut. Quo vero ad cauſas Hebræorum, necnon, & Clericorum, ac obligationum in forma Cameræ declarata eſt hæc iuriſdictio Iul. III. infr. in conſt. 2. Cum ſicut, & à Pio V. in conſt. 18. Conſiderantes, & à Clement. III. in conſt. 65. In conferendis, & poſtremo à Paul. V. in conſt. 71. Vniuerſi, §. 4. & 7.

Habet etiam Vicarius cognitionem cauſarum Puellarum Deſperſatum nuncupatarum, in Vrbe, ex bulla 66. Clem. VIII. Debitum. Necnon cauſarum Hoſpitalis S. Spiritus, vt in d. Clem. conſt. 118. Cum ſicut & pariter cauſarum Collegij Scholarium S. Hieronym. ex bulla 8. Pauli V. Altitudo.

Edita An. D. 1542.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Venerabili fratri Philippo Epiſcopo Burgi S. Sepulchri, in noſtra Vrbe, ac eius ſuburbiis, & diſtrictu noſtro in ſpiritualibus Vicario. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

LIcet Eccleſiarum omnium vniuerſalis cura, & populi Chriſtiani regimen, ad vigilantiam nos inducat, Romana tamen, Vrbs inclyta, quam caput orbis diuina clementia ſtabiliuit, mentem noſtram ſolicitat, vt de ipſius Eccleſiarum ſtatu proſpero, & ſalubri, attentius, & diligentius ita procuremus, vt ſpecialiter, & temporaliter felicioribus ſucceſſibus congruum ſuſcipiant incrementum.

Deputatio Vicarij cum facultatibus.

§. 1. De tua ergo laudabili vita, morum grauitate, probata fide, & circumſpectione, aliiſque virtutum donis quibus perſonam tuam etiam familiari experientia præditam eſſe iam dudũ etiam in magnis almæ Vrbis noſtræ gubernio, ac fabricæ Baſilicæ Principis Apoſt. de Vrbe negotiis, & arduis cauſis tibi commiſſis percepimus, firmam in Domino ſpem gerentes, & ſperantes quod ea quæ tibi committenda duxerimus, prudenter, & fideliter exequeris, Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia. Te qui etiam Capellanus Prælatus domeſticus, & in vtraque Signatura referendarius noſter, ac ad eamdem Baſilicam per nos deputatus exiſtis, necnon vnum ex officiis ſcriptoriæ literarum Apoſt. ex indulto Apoſt. obtines, in præfata Vrbe eiuſque ſuburbiis, & diſtrictu Vicarium noſtrum in ſpiritualibus quamdiu vixeris, cum honoribus, oneribus, redditibus, & emolumentis conſuetis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium conſtituimus & deputamus.

Monaſteria & religioſos viſitandi & corrigendi.

§. 2. Tibique omnia & ſingula, Eccleſias, Monaſteria etiam Monialium, & alia loca Eccleſiaſtica ſæcularia, & regularia Ordinum quorumcumque Vrbis, & eius diſtrictus, & Religioſos quoſcumque vtriuſque ſexus in illis commorantes, & ad dictam Vrbem confluentes

pro tempore, ac etiam Eccleſias S. Athanaſij, S. Sebaſtiani, S. Pauli, & ad Tres Fontes, S. Agoetis, S. Laurentij, & S. Sabbæ, ac alia Monaſteria quæcumque exempta, & non exempta eorumqoe perſonas viſitandi, ac in capite & membris reformandi, necnon earum & cuiuſlibet ipſarum exceſſus, & crimina mulctandi, corrigendi, & puoiendi, prout ſecundum Deum videris expedire. Necnoo ædificia quæ in Eccleſiis per te viſitandis videbis ruinia ſuppoſita, auctoritate propria demoliendi, & demoliri faciendi, & Rectores ad Eccleſiarum reparationem per fructuum ſubtractionem, vel alias prout tibi videbitur cogendi, mulctaſque ipſas; prout etiam tibi videbitur, moderandi & Cameræ Apoſtolicæ applicandi.

Cauſas 60. flor. & mercedum ſummarie, & aliasiuxta ſtylum Curiæ, commiſſarias iux commiſſiones cognoſcendi.

§. 3. Ac cauſas ciuiles & ordinarias, eas videlicet in quibus non agitur de maiori ſumma redditus ſexaginta florenorum auri de Camera, aut illius ſummæ valoris æſtimationem commuoem non excedente, etiam de locatione, & euacuatione, ac penſiooe, reſponſione & deuolutione Caſalium, prædiorum, & domorum, ac ratione vinearum, & mercedibus etiam cuiuſcumque ſummæ, & valoris exiſtant, ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figora iudicij, ſola facti veritate inſpecta, cum aliquali petitione verbali, apud acta tameo redacta, ſeu per viam monitorij, nullis termiois ſeruatis, etiam qui de ſtylo, ſeu ordinatione d. Palatij Apoſt. ſeruari ſoliti ſunt; Alias vero more ſolito, & iuxta ſtylum conſuetudinem Curiæ officij Vicariat. huiuſmodi, Ac alias Commiſſ. iuxta illarum commiſſionum tenores, & formas, Ac etiam crimin. per te, vel per te pro tempore deputatum Auditorem audiendi, decidendi, & fine debito terminandi.

Appellationem à quinque infrà reijciendi.

§. 4. Hoc etiam adiecto ad lites abbreuiandum, & partes à laboribus, & expenſis releuandum, quod à proceſſibus, & ſententiis à quinque docatis infra, auditis, & iotellectis partibos, & cuiuſlibet ipſarum iuribus, in principali negotio non poſſit per aliquem quomodolibet appellari, ſeu de nullitate dici, & appellatione, & nullitate prædictis, ac omnibus aliis inde ſecutis non obſtantibos, ſeruatis aliis ſeruandis ad executionem dictarum ſententiarum libere procedere poſſis.

Cauſas miſerabilium, & alias non excod. duc. 6. ſummarie cognoſcendi.

§. 5. Necnon omnes, & ſingulas cauſas alimentorum, & alias miſerabilium perſonarum, ac etiam aliorum quorumcumque quæ non excedunt ſummam ſexaginta ducatorum auri de Camera ſummarie, ſimpliciter & de plano, ſola facti veritate inſpecta, manu regia, ſine confectione regiſtri, ſicut tibi viſum fuerit, cognoſceodi, indicandi, & fine debito terminandi.

Moratorias in eis denegandi.

§. 6. Dilationes moratorias quaſcumque etiam quinqueooalea, in cauſis mercedum, & alimeotorum, cenſuum, penſionum, reſponſionũ, & in cauſis miſerabilium perſonarum, viduarum, pupillorum, eccleſiarum, & piorum locorum, ac obligatioonm iuratoriarum reiiciendi, & illis reiectis (niſi cauſa cognita conceſſæ fuerint, aut aliter à oobis Motu proprio, & ex certa ſcientia reſcriptum fuerit) debitores ad ſoluendum remediis opportunis, etiam per cenſuras eccleſiaſticas, vel via executiua, prout tibi videbitur, compellendi.

Carceres viſitandi.

§. 7. Carceres quoque viſitandi, votum dandi, ac de carceratorum liberatione vel condemnatione, ad pecuniarum ſolutionem, cum ceteris viſitantibus ſtatuendi, & ordinandi.

Iudæorum cauſas, & alias iudicandi.

Ad hos vide Bullam cit. in rubr.

§. 8. Iudæos omnes, etiam vſurarios, baocarios: quoſcumque clericoa, & beneficiatos Vrbis, ac eius diſtrictus, religioſos etiaio mendicantes, ac regulares omnes vtriuſque ſexus, Fraternitates etiam laicorum, Hoſpitalarios, omneſque in eccleſiis & Monaſteriis beneficiatos, ac deſeruientes, eorumque omnium res, & bona iudicandi, & tam ciuiliter quam criminaliter coercendi & puniendi.

Vſurarios, & alias cauſas iudicandi.

§. 9. Vſurarum exceſſus etiam dictis Iudæis toleratos ad honeſtiſſiuum modum reducendi, Matrimoniorum cauſas, omneſque alias, quæ de iure ad Vicarium noſtrum dignoſcuntur pertioere, audiendi, & fine debito terminandi.

Synodum congregandi.

§. 10. Syoodum in Romaoo Clerico pro correctione malorum morum, & pro neceſſitate, iuxta temporum opportunitates, in Clero occurrentes, vbi & quando libuerit, celebrandi, & congregandi; Statuta, & ordinationes, ſeu cooſtitutiones pro tempore obſeruanda edendi.

Ordines conferendi.

§. 11. Necnon per te, vel aliqoem catholicum Antiſtitem, gratiam & communionem Apoſt. ſedis habentem, quem ad hoc cum opus fuerit duxeris eligendum, & deputandum, ordines conferendi temporibus à iure ſtatutis, ac alia eccleſiaſtica ſacramenta.

Eccleſias conſecrandi.

§. 12. Eccleſias Vrbis, ac illius diſtrictus prædictorum, illorumque Cœmeteria conſecrandi, ac pollota (aqua tamen prius per te, vel eundem vel alium Antiſtitem, ſimilea communiooem & gratiam habeotes, benedicta) reconciliandi.

Feſtiuis diebus vetita exercitia puniendi.

§. 13. Ac eos qui feſtiuis diebos vetita à iure exercitia fecerint, compeſcendi, & puniendi.

Blaſphematores, & alios coercendi.

§. 14. Blaſphematores, vſurarios, iudæos, periuros, & quoſcumque alios committentes crimen, qnod ad Eccleſiaſticum forum, & ad Curiam & iuriſdictionem Vicarij noſtri etiam iuxta facultates tibi, & prædeceſſoribus tuis conceſſas, ſimpliciter vel mixtim de iure, vel conſuetudine, ſeu ſtatuto pertineat, non obſtantibus quibuſcumque ſignificationibus ab aliis iudicibus factis ſeu faciendis, cognoſcendi, & puniendi.

Pœnas pijs operibus applicandi.

§. 15. Ac tam pro vaſis, veſtibus, tunicellis, planetis, & ſimilibus, quæ de neceſſitate ad diuinum honorem requireotur, tam pro ordinibus ſacris celebrandis, quam pro ſuſtentatione Epiſcopi ordinantis, miniſtrorumque eius, ac Notariorum qui, vt accepimus, pro ſigillo nihil accipiunt, ſaltem pro meriis laboribus perſoluendis, & aliis quæ de neceſſitate ad curam & regimen tui officij fieri debere videbuntur, de pœnis in dicta Curia diſponendi.

Cetera ad officium ſpectantia exequendi.

§. 16. Omniaque alia & ſingula faciendi, gerendi, diſponendi, ordinandi, mandandi, & exeqnendi, quæ ad huiuſmodi Vicariatus officium de iure, vel conſuetudine: aut alias quomodolibet pertinere dignoſcuntur, & quæ omnes alij Vicarij Vrbis de iure, conſuetodine, vel priuilegio, facere, dicere, & ordinare potuerunt.

Inobedientes coercendi.

§. 17. Necnon contradictores, & facultati poteſtatiqoe tuæ huiuſmodi contrauenientes & illam perturbantes, ac rebelles quoſcumque quauis auctoritate fungentes, per Eccleſiaſticas, & alias pecuniarias pœnas tuo arbitrio infligendas, & moderandas, etiam per repreſalias, vbi & quando opus fuerit, correctionemque perſonalem iuris remedio opportuno appellatiooe poſtpoſita compeſcendo, plenam liberam, & omnimodam, auctoritate Apoſtolica tenore præſeotium facultatem concedimus.

Cauſas ciuiles, & criminales hic indicatas cognoſcendi.

§. 18. Et inſuper qui, vt accepimus, huiuſmodi Vicariatus officij vigore Vicario pro tẽpore exiſtenti, tam in Ciuilibus, quam io Criminalibus, clericorum Vrbis, & eius diſtrictus matrimoniorum ſpiritualium, illorumque connexorum, Iudæorum quoque ac hoſpitalium, & hoſpitaleriorum, necnon Confraternitatum laicorum quorumcumque ac Collegiorum Eccleſiaſticorum, & aliorum quorumius, etiam forenſium, ac qoorumcumque in quibuſcumque Eccleſiis, Monaſteriis, & capellis Vrbis prædictæ deſeruientium, & reſidentium, locorum piorum & religioſorum quorumcumq; vtriuſque ſexus, Fratrum Mooachorum etiam Mendicantium quorumcumque tam in dicta Vrbe commorantium, qnam ad illam pro tempore confluentium cauſis iuriſdictio attributa fuerit, Nihilominus ſuper præmiſſis, ſeu aliquibus eorum per Gubernatorem, necnon Senatorem Vrbis, ac Auditorem Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ generalem Conſeruatores Cameræ Vrbis, & diuerſos alios Iudices & officiales pro tempore exiſtentes, dictum Vicariatus officium pro tẽpore obtinentes quam ſæpe ooonullarum, vt ipſi aſſerunt per Sedem Apoſt. eis conceſſarum literarum prætextu, perturbati, & impediri contingit, & aliquas ex huiuſmodi cauſis ad ſe appropriare nituntur, in grauem dicti Vicariatus officij iacturam, ac damnum. Nos iis occurrere, & obuiare, ac dicti Vicariatus officij indemnitati prouidere volentes, Motu ſimili io præmiſſis, etiam actiue & paſſiue, tibi & pro tempore exiſteoti Vicario iuriſdictionem huiuſmodi hactenus ſemper competiiſſe, & competere.

Alienationũque & permutationum de bonis Eccleſiaſticis.

§. 19. Ac te in ſingulis venditionis, permutationis, & alienationis rerum, & bonorum Eccleſiaſticorum cauſis etiam per ſupplicationem Apoſtolicam commiſſis, & committendis, tam in Vrbe, quam illius diſtrictu prædictis, Iudicem & executorem quamdiu vixeris fore, & eſſe. Ac venditiones, permutationes, & alienationes huiuſmodi ſine cognitione, & approbatione tuis, pro tempore factas, minime valere decernimus, & declaramus..

Vicarius in his cauſis Iudex eſt ordinarius.

§. 20. Ac pro potiori cautela te ſucceſſoreſque tuos in dicto Vicariatus officio Vicarios in præmiſſis cauſis, & circa præmiſſa competentem Iudicem quamdiu vixeris, vt præfertur conſtituimus, & deputamus. Et in euentum in quem per Nos, vel Sedem prædictam huiuſmodi tua iuriſdictio in præmiſſis per præoccupationem vel alias, tibi diminuta, & abdicata, ac illa præfatis Gubernatori, aut Senatori, vel Auditori Conſeruatoribus, & quibuſcumque aliis Iudicibus, & Officialibus, quacumque auctoritate fungentibus attributa fuiſſet, ex nunc illam Motu ſimili reſtituimus, & plenarie reintegramus. Ac omnes, & ſingulos proceſſus, & ſententias, quos & quas in Gubernatorem, vel Senatorem, ſeu Auditorem, Conſeruatores, ſeu quoſcumque Iudices & Officiales præfatos, in præiudicium attributæ & conceſſæ tibi iuriſdictionis prædictæ, haberi vel promulgari contigerit, nullos, & nullas, nulliuſque roboris, vel momenti fore, & eſſe: Ac res, & perſonas, ſub tua, & tui Vicariatus officij iuriſdictione conſtitutas, alicui alteri Iudici quacumque auctoritate etiam Cardinalatus honore fungenti, ex quacumque occaſione, cauſa, vel contractu ſub quauis forma celebrato, minime ſubeſſe, nec ſubijci poſſe. Et ita per quoſcumque Iudices etiam cauſarum dicti Palatij Apoſtolici Auditores, & S.R.E. Cardinales interpretari, ſententiari, & declarari debere, ſublata eis, & cuilibet ipſorum quauis aliter interpretandi, ſententiandi, & iudicandi facultate, & auctoritate. Ac quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane, eiuſdem motu, & ſcientia decernimus, & ſtatuimus per præſentes.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 21. Non obſtan. conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon quibuſuis priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis ſuper præmiſſis in præiudicium dictæ, vt præmittitur, per nos tibi attributæ iuriſdictionis, aut coercitionis eiſdem Gubernatori, Senatori Auditori, Conſeruatoribus, & aliis Iudicibus, & officialibus præfatis, ac quibuſcumque aliis perſonis, ſub iuriſdictione Vicariatus huiuſmodi exiſtentibus, in genere vel in ſpecie, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, per Nos, aut prædeceſſores noſtros, & Sedem præfatam conceſſis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus, pro illorum ſufficienti derogatione ſpecifica, & expreſſa, ac indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes, ſed de verbo ad verbum habenda mentio foret, eorum tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, harum ſerie ſpecialiter & expreſſe, motu ſimili derogamus, & aliis præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus perſonis, aut Eccleſiis, Monaſteriis, vel Ordinibus, aut quibuſuis aliis à prædicta ſit Sede indultum quod capi, detineri, & interdici, ſuſpendi, & excommunicari, aut viſitari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, de verbo ad verbum de indultu huiuſmodi mentionem, & quibuſlibet aliis priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, & noſtra propria manu non fuerint ſubſcripta, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ quoad præmiſſa cuiquam nolumus aliquatenus ſuffragari. Irritum quoque, & inane quicquid contra præmiſſa, vel aliquod præmiſſorum attentari contigerit, decernentes.

Illique omnes in prædictis obediant.

§. 22. Et vt officium prædictum melius, & liberius proſequi valeas, Mandamus omnibus, & ſingulis ad quos ſpectat, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus gradus, ordinis, vel conditionis exiſtant, quatenus tibi in exequendis iis, quæ ad officium tuum prædictum pertinere dignoſcuntur, omnibus poſſibilibus auxiliis, conſiliis, ac fauoribus opportunis aſſiſtant, tibique pariter obediant prout nobis.

Iuſſio officium ſollicite adminiſtrandi.

§. 23. Quocirca diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenus officium Vicariatus huiuſmodi deuote ſuſcipiens, illud ſic prudenter, ſollicite, & fideliter exequaris, quod exinde optati fructus proueniant quos ſperamus, tuque præter æternæ retributionis præmium, noſtram, & dictæ Sedis benedictionem, & gratiam vberius conſequi merearis.

Dat. P. An. 9. die 3. Non.

Dat. Anno Incarnationis Dominicæ, Pontificatus noſtri Anno nono.

Inſtitutio Hoſpitalis, & Monaſterij in Vrbe, pro Neophytis Cathecumenis, Iudæiſque & infidelibus ad Catholicam Fidem ſe conuertentibus. Et erectio Archiconfraternitatis pro eorum regimine; Iuriſdictioque S.R.E. Cardinalis Protectoris, & Iudicis cauſarum, eorum intereſſe concernentium. XXXVII.

Huiuſmodi infidelibus ſe conuertentibus vbique locorum, indulta, & priuilegia hic idem Pontifex elargitus eſt, ordinationeſque circa eorum viuendi modum præfiniuit ſup. in conſtit. 32. Cupientes. Et pro virginibus Neophytis, d. Monaſterium in Vrbe ædificari iuſſit Pius IV. & illud Pius V. tranſtulit ad Eccleſiam S. Baſilij in regione Montium, ſed eorum Bullas, tamquam minus neceſſarias prætermiſi.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam. *Edita A.D. 1543.*

Proœmium.

ILlius, qui pro Dominici gregis redemptione in Ara crucis in pretium immolari non erubuit, quique poſt eius mortem & à mortuis reſurrectionem, præordinatis teſtibus ſæpe ſæpius apparens, tandem aſcenſurus ad patrem, ſuos nolens diſcipulos relinquere orphanos, Spiritus Sancti paracliti conſolatione viſitauit, & eos hoſpitales ad inuicem fore debere caritatiſque dona, quæ omnes alias virtutes ſuperat, exorare præceperat, nos quamquam immeriti vices in terris gerentes, quamuis ex debito paſtoralis officij mens noſtra rerum pro tempore ingruentium occaſione, ad multiplices cogitatus ſe diuertat, inceſſanter curis affigimur aſſiduis, vt Iudæi, & infideles ex eorum Hebraica cæcitate ad veri luminis agnitionem conuerti, ac conuerſi in catholica fide inſtrui, & ad id hoſpitaliaque deputata loca ad ſalubrem ſtatum, & hoſpitalitatis obſeruantiam peruenire valeant, & vt ad præmiſſa cunctorum Chriſti fidelium vota, concurrant, fideles ipſos per confraternitatis ſpiritualis tamquam membra ſuo capiti adhærentia, nexum quibuſdam ſpiritualibus & allecturis muneribus proſequimur, vt exinde gratiæ diuinæ reddantur aptiores.

Petitio ſcabitatus erigendi hoſpitale. & Monaſterium pro Iudæis conuerſis.

§. 1. Sane pro parte dilecti filij Ioannis de Iorano Rectoris Parochialis Eccleſiæ S. Ioannis de Mercato Regionis Campitelli de Vrbe, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum ad omnipotentis Dei, & totius curiæ cœleſtis laudem & gloriam, & orthodoxæ fidei exaltationem, ac augmentum, nonnulli Hebræi, ſeu Iudæi diuinitus inſpirati, tenebroſam cæcitatem, qua tunc detinebantur abiecerint, & ad veri luminis agnitionem ſe conuerterint, ac lauacro baptiſmatis baptizati fuerint, & ob diuerſa munera, & gratias ex Sedis Apoſtolicæ benignitate eis conceſſa, quamplurimi alij Hebræi, & Iudæi ſimili deſiderio accenſi eamdem cæcitatem abiicere, & ipſum verum lumen agnoſcere cupiant, & in dicta Vrbe nullus locus exiſtat in quo ipſi Iudæi, & infideles ex Iudaica cæcitate ad fidem

Chriſti conuerſi recipi poſſint, pro parte dicti Ioannis nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ſibi prope dictam Eccleſiam vnum Monaſterium perpetuis, & vnum hoſpitale pro viris Iudæis [illegible] conſtrui faciendi licentiam concedere, ac alias in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Conceſſio dictæ facultatis.

§. 2. Nos igitur temporibus noſtris tantam gratiam ab Altiſſimo diuino miraculo no[illegible] impartiri [illegible] putantes, ac ſuper [illegible] quas valemus gratias eidem Altiſſimo agentes, ac de fide, & integritate, necnon bonorum operum zelo præfati Ioannis in Domino plurimum confidentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, præfato Ioanni facultatem [illegible] dictum Monaſterium, & hoſpitale prope dictam Eccleſiam in loco ad id deſignato, vnum Monaſterium pro puellis, & vnum hoſpitale, ſub S. Ioſeph ſeu alia de qua eidem Ioanni videbitur inuocatione, pro viris Iudæis, ac infidelibus quibuſcumque volentibus ſe ſponte, & libere ad eamdem [illegible] conuertere in quibus recipi, & caritatiue tractari poſſint, ex bonis [illegible] Deo collatis, ac Chriſti fidelium eleemoſynis ad id conceſſis, & concedendis, conſtruendi, & ædificari faciendi, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, ex [illegible] noſtra ſcientia de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine licentiam, & facultatem concedimus. Ipſaque poſtquam conſtructa fuerint in Monaſterium, & hoſpitale eorumdem Iudæorum conuerſorum, ſine alicuius præiudicio, perpetuo erigimus, & inſtituimus, illiſque pro eorum dote bona quæcumque [illegible] oganda, & relinquenda perpetuo applicamus, & ap[illegible] p[illegible]mus.

[illegible] Archiconfraternitatis [illegible] Hoſpitali.

§. 3. [illegible] in Monaſterio, & hoſpitali prædictis vnam Archiconfraternitatem, quæ caput omnium aliarum Confraternitatum, & hoſpitalium, & Monaſteriorum, & aliorum quorumcumque locorum, eorumdem Iudæorum, & Hebræorum, & Infidelium conuerſorum [illegible] inſtitutarum, & inſtituendarum Confraternitatum, erectorum & erigendorum Monaſteriorum, hoſpitalium, & locorum Iudæorum, & Hebræorum huiuſmodi immediate ſubiicimus, & facimus membra ab eis dependentia. Ita quod Confraternitates, Monaſteria, hoſpitalia, & loca illis ſubiecta ab eis dependentia huiuſmodi ipſam Confraternitatem vt illorum in aliqua ſaltem reuerentia ſingulis annis cognoſcere teneantur, Cuius Archiconfraternitatis præfatus Ioannes quoad vixerit, & eo vita functo, vnus ex Confratribus eligendus per eos tantum de triennio in triennium eligendus, caput ſeu Rector, Præpoſitus nuncupandus, ac duodecim clerici, ſeu Presbyteri ſæculares, exemplaris vitæ, & religionis zelatores, quos præfatus Ioannes, ac [illegible]ius Confraternitatis Præpoſitus pro tempore exiſtens duxerit eligendos, eſſe debeant erigimus, & inſtituimus, & quod de numero eorumdem clericorum, ſeu Presbyterorum Confratrum nullus Prælatus, ſeu alicuius Ordinis profeſſor eſſe poſſit. Ipſique clerici ſeu Presbyteri, Ioanni ac pro tempore exiſtenti Præpoſito prædicto, omnimodam & plenariam obedientiam, & reuerentiam vti eorum ſuperiori præſtate, illumque in cura & adminiſtratione Monaſterij & hoſpitalis prædictorum coadiuuare, ipſique duodecim Presbyteri, ſeu clerici, [illegible] præmiſſis liberius attendere valeant, nulli alteri Confraternitati, ſeu ſocietati aggregari, ſeu ad illam admitti valeant. Ac præfato Ioanne vita functo, Præpoſitus Archiconfraternitatis huiuſmodi per Confratres prædictos [illegible] tantum de triennio in triennium ex eorum gremio eligi, eorumque officium per triennium, & non vltra durare debeat.

Ad [illegible] [illegible] conuerſorum [illegible]

§. 4. Et [illegible] ſi Confratres quoſcumque Iudæos, ſeu Hebræos, & infideles quoſcumque ad fidem catholicam conuertentes, recipere, illiſque victum, & veſtitum ex ipſius hoſpitalis bonis aſſignare; & ipſi Iudæi, ſeu Hebræi, & infideles quicumque ante eius conuerſionem per vnum annum, ſeu aliud tempus de quo eidem Præpoſito videbitur in ipſo Monaſterio, & hoſpitali Cathecumeni manere, ac in dicta Eccleſia vti eorum parochia, miſſas & alia diuina officia audire, & Dominicis, & aliis feſtiuis diebus ſolemnibus in ipſa Eccleſia ad effectum audiendi verbum diuinum accedere teneantur, & nulla ſæcularis, ſeu cuiuſcumque ordinis regularis, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtens & quauis auctoritate fungens perſona, in Monaſterio & hoſpitali prædictis, illorumque bonis, & rebus, [illegible]que adminiſtratione abſque Confratrum prædictorum expreſſo conſenſu ſe intromittere, aut in illis aliquam auctoritatem, ſeu iuriſdictionem exercere poſſit, [illegible] valeat. Et ſi pro tempore contigerit quod in ipſis Monaſterio & hoſpitali, caritatis opera non exerceantur, illorum fructus Archihoſpitali incurabilium S. Iacobi in Augusta eo ipſo applicata ſint, & eſſe cenſeantur, ipſumque Archihoſpitale, illiuſque Rectores ſeu Guardiani bonorum prædictorum fructus, redditus, & prouentus, vti eorum & dicti Archihoſpitalis S. Iacobi bona recipere, ac de illis in illius pauperum, & non alios vſus diſponere libere & licite valeant, nec ad id deſuper per quoſcumque moleſtari, perturbari, aut inquietari poſſint, eiſdem auctoritate, & tenore etiam perpetuo ſtatuimus, & ordinamus. Necnon eidem Ioanni, mappas, toualias, & reliqua altarium paramenta ſacerdotalia, & veſtimenta quæcumque neceſſaria benedicendi licentiam, & facultatem ſimiliter concedimus.

Confratribus, & benefactoribus gratias & Indulgent. concedit.

§. 5. Necnon Confratribus, Monaſterij, hoſpitali, conſtituendo, ac Eccleſiæ prædictis, illorumque adminiſtratoribus, gubernatoribus, rectoribus, œconomis, ſeruitoribus, familiaribus, miniſtris, & conuerſis, ac aliis perſonis in eis pro tempore exiſtentibus, ſeu aliquam curam de illis, ac hoſpitalis, & Monaſterij prædictorum fabricæ habentibus, necnon [illegible] nibi pro tempore accedentibus, ſeu aliquid de bonis ſuis pro dictis operibus relinquentibus, quod omnibus & ſingulis priuilegiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis ac peccatorum remiſſionibus, & aliis gratiis ſpiritualibus Imagini S. Saluatoris de Sancta Sanctorum, & Capitulis, ac eidem Archihoſpitali S. Iacobi in Augusta, & S. Spiritus hoſpitalibus ac Corporis Chriſti & Sacramenti, ac Campi Sancti, & aliis Confratribus Confraternitatum de Vrbe, necnon eidem Imagini, & hoſpitali Sancti Spiritus, ac Campo Sancto, necnon fabricæ baſilicæ principis Apoſtolorum de Vrbe, illiuſque deputatis, eorumque necnon B. Mariæ de Populo, & Conſolationis, ac S. Ioannis Baptiſtæ Florentinorum, aliiſque eiuſdem Vrbis Eccleſiis, [illegible], & [illegible]tantibus, vel benefacientibus, eorumque adminiſtratoribus, & guardianis, rectoribus, œconomis [illegible], aliis perſonis ſimilem curam in eis ſumentibus, ac Iudæis, & conuerſis, ac quibuſcumque eorum etiam per nos, & quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & ſucceſſores, ac Sedem eamdem conceſſis, & concedendis, (quæ omnia, & [illegible] deſuper confectas habere volumus pro expreſſis, & quibus illæ, illi, & illa vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Archiconfraternitas, illiuſque Confratres Monaſterium conſtruendum, hoſpitale, Eccleſia, illorumque adminiſtratores, rectores, familiares, miniſtri, œconomi, & aliæ perſonæ ſimilem curam inibi ſumentes, & illa viſitantes, ac eis benefacientes, ex nunc & in perpetuum vtuntur, potiuntur, & gaudent, vti potiri, & gaudere libere, & licite valeant in omnibus & per omnia, perinde ac ſi de Monaſterio, & hoſpitali, ac Eccleſiæ & Confratribus prædictis, illorumque rectoribus, adminiſtratoribus, gubernatoribus, œconomis, ſeruitoribus, familiaribus, miniſtris, & conuerſis, ac aliis perſonis, ac illa viſitantibus, & benefacientibus pro tempore ſpecialiter & expreſſe conceſſa fuiſſent, & in futurum concederentur. Necnon Presbyteris prædictis, qui in Monaſterio, ſeu hoſpitali, aut Eccleſia prædictis quocumque anni tempore celebrauerint, & pro quibus iidem Presbyteri miſſas celebrauerint, & orauerint, eaſdem indulgentias, & peccatorum remiſſiones, quæ celebrantibus in Scala Cœli nuncupata, Monaſterium Trium Fontium extra muros Vrbis Ciſtercien. Ordinis, Cum Capella in Præſepe Domini, ſita in Eccleſia Beatæ Mariæ Maioris de Vrbe, ac animabus pro quibus inibi iidem Presbyteri celebrauerint, & orauerint, eiſdem auctoritate, & tenore concedimus, & indulgemus, ac indulgentias

Tu quoad Indulgentias vide reuocationem in Pij V. conſt. 30. & 51 & Clem. VIII. conſtit. 115 Quæcumque & S. D. N. Pauli V. conſt. mox publicandam.

dulgentias, priuile[illegible], exemptiones, [illegible] tes, libertate, & alias conceſſion[illegible], ac remiſſiones huiuſmod[illegible] illos, ill[illegible], & [illegible] la extendimus, & prorogamus, ac ampliamus. Et quod Ioannes, ac pro tem[illegible] præpoſitus, & adminiſtrator, rect[illegible] gubernator, œconomus, ſeruitores, familiares, miniſtri, & conuerſi, ac aliæ perſonæ præfatæ, indulgentias, gratias, priuile[illegible], indulta, exemptiones, immunitates, libertates & [illegible] conceſſiones, & remiſſiones huiuſmodi, ac dies, & feſta in quibus, a[illegible] cauſas propter quas illa conſ[illegible] debeant ad eorum beneplacitum publicare facere. Nec non eleemoſynas Monaſterio, & hoſpitali, ac [illegible] onuerſis, ſe [illegible] concedendas recipere, & ad illas recipiendas, & quærendas, ac indulgentias huiuſmodi publicandas per dictam Vrbem, & alibi e[illegible] m presbyteros ſeu cl[illegible]os, aut alios quæſtores, ſeu quaſcumque alias perſonas, cuiuſuis l[illegible]entia minime [illegible] quiſita, deputare & mittere, & Ioannes, ac eo [illegible] ita functo pro tempore Præpoſitus prædictus quæcumque ſtatuta, & ordinationes, licita & honeſta tamen, tam circa regimen, & tranquillum ſtatum Monaſterij, hoſpitalis, Confratrum, Presbyterorum, In dæorum, He[illegible] æorum, & conuerſorum, [illegible] di[illegible] um celebrationem, quam munerum, & qualitat[illegible] ætates capellanorum, confratrum, ac miniſtrorum, & habitu[illegible] Indæorum, [illegible]c conuerſorum prædictorum, eorumq[illegible] pe[illegible]ias, & Monaſter[illegible], & hoſ[illegible] as prædicto um[illegible] namenta, ac [illegible] ona [illegible] m[illegible] ia & immobilia, eorumque adminiſtrationes & alia præmiſſa concernentia cond[illegible] re, & [illegible] ter[illegible], mutare, ac de nouo edere, quæ po[illegible] condita, alterata, mutata, & reformata fuerint, ex ipſo Apoſtolica auctoritate confirmata ſint, & eſt[illegible] n[illegible] tur, ac quaſcumque pœnas in contrauenientes apponere.

Perſonis Archiconfraternitatis, Hoſpitalis, & Monaſterij, Confeſſorem eligere, & concedit facultatem.

§. 6. Ac quilibet Confrater, miniſter, ſeu officiales, & perſonæ Archiconfraternitatis, Monaſterij, & hoſpitalis huiuſmodi quemcumque Presbyterum ſæcularem in ſuum poſſint eligere Confeſſorem, qui eos, & eorum quemlibet, à quibuſcumque caſibus quantumcumque grauibus, etiam in quinterno Cancellariæ Apoſtolicæ in dictis literis expreſſis, & etiam Apoſtolicæ Sedi reſeruatis abſoluere, ac confeſſionale, & altare portatile iuxta formam, & literas prædictas habere poſſint licentiam, & facultatem concedimus & indulgemus.

Tu vide moderationem in bulla cœnæ indicatam.

Protectors & Iudices, cauſarum cognoſcendi, iuriſdictionem tribuit.

§. 7. Ac vt ipſi Confratres, & rectores, adminiſtratores, gubernatores, œconomi, & aliæ perſonæ ab indebitis moleſtiis releuentur, vnum ex S.R.E. Cardinalibus, quem ipſi ad id duxerint admittendum, ſeu eligendum, in eorum Protectorem, & iudicem, cui & nulli alij ſubiecti exiſtant, & coram quo ſeu ab eo deputando quæuis, tam ciuiles quam criminales cauſæ, per, & contra Archiconfraternitatem illorum adminiſtratores, rectores, gubernatores, miniſtros, familiares, œconomos, & alias perſonas præfatas ſuper bonis & rebus quibuſcumque qualitatis exiſtentibus, ad Archiconfraternitatem, Monaſterium, & hoſpitale prædicta pertinentibus motæ, & pro tempore mouendæ & iuxta ordinariam iuriſdictionem ſeu facultatem Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori attributam, cum omnibus & ſingulis earum incidentibus, dependentibus, annexis, & connexis, cognoſcere, ac fine debito terminare valeat, & debeat, conſtituimus, & deputamus. Ipſeque pro tempore Protector, per ſe vel alium, ſeu alios quoſcumque quorum intererit, vel intereſſe poterit, tam in Romana Curia quam extra eam, etiam per edictum publicum, conſtito ſibi ſummarie, & extraiudicialiter de non tuto acceſſu, ac quibuſuis etiam in dicta Curia iudicibus, & perſonis, quibus, & quoties ſub ſententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, ac etiam pecuniariis, de quibus videbitur, inhibendi, & in eorum non patientes ad de laratione incurſ[illegible] ce[illegible] tum, & pœnarum huiuſmodi, illarumque [illegible] aggrauatione[illegible], ac al[illegible] s iuxta ſtilum, & [illegible] em Curiæ di[illegible] A[illegible] in [illegible] libus ſeruari ſolitum procedendi, ac ſententi[illegible] [illegible] tion debitæ dem[illegible] dan[illegible], ſeu demanda[illegible] faciend[illegible] [illegible] ſtra[illegible] ſ quoſl[illegible] & [illegible] ebelles per ſente[illegible], ce[illegible] ſuras & pœnas [illegible] cleſiaſticas appellatione poſtpoſita

Tribunal Paulinae In Porticum iuriſdictionem etiam conceſſit in conſtit. 6. Pauli.

compeſcen[illegible], [illegible] etiam ad [illegible] u[illegible] ſio brachi[illegible], ac omn[illegible], & [illegible] præmiſſi[illegible] ea quomodolibet neceſſ[illegible] portuna fa[illegible] en[illegible], & exeq[illegible] plenam, [illegible] entiam & facultatem co[illegible] mus.

Clauſula contra ſuſpenſiones.

§. 8. Decernentes præſentes literas, ac [illegible] contentum infraſcriptam, ſub quibuſuis reuocationibus, ſuſpenſionibus, modificationibus, limitationibus, reſtitutionibus, [illegible] poſitionibus, & exceptionibus ſimilium literarum gratiarum & indulgentiarum, et [illegible], & [illegible] ceſſores noſtros Romanos Pontifices [illegible] Sedem eandem, vel eius Legatos, ac etiam per regulas Cancellariæ Apoſtolicæ pro tempore f[illegible], etiam in fauorem Fabricæ Apoſtolic. Principis de Vrbe, & expeditionis contra infideles nullatenus comp[illegible]h[illegible], [illegible] ſemper ab illis, & omnino exceptas eſſe, & cen[illegible], & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum ſtatum reſtitutas, & reintegratas fore, ac [illegible] iſdem præſentibus literis per quaſcumque literas, & quaſuis [illegible] las generales vel ſpeciales etiam derogatorias [illegible] tes, & inſolitas, ac etiam irritantia decreta ſu[illegible] quacumque verborum expreſſione in ſe continentes [illegible] derogari poſſe, [illegible] tenore illarum de verbo ad verbum nihil [illegible] omiſſo inſertus, & huiuſmodi derogationes [illegible] onſiſtorialiter etiam per trinas [illegible] diſtinct[illegible] [illegible] dem tenorem continentes, tribus ſimiliter [illegible] vicibus Præpoſito, confratribus, adminiſtratoribus [illegible] dictis legitime intimatæ, & [illegible] fu[illegible] int[illegible] que expreſſus [illegible] accedat aſſenſus, & [illegible] rogationes nemini ſuffragari.

Decretum irritans.

§. 9. Sicque per quoſcumque [illegible] & perſonas, ſublata eis & eorum cuilibet quauis [illegible] iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate [illegible], & definiri debere, irritum quoque, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 10. Et nihilominus de Omnipotentis DEI miſericordia, ac B. B. eorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, vniuerſis & ſingulis eiuſdem Archiconfraternitatis Confratribus pro tempore exiſtentibus vere pœnitentibus & confeſſis, ſeu confitendi propoſitum habentibus, qui in eiuſdem ſancti Ioſeph, & Natiuitatis D. N. IESV CHRISTI, ſeu aliis per eoſdem Præpoſitum, rectores, adminiſtratores, & gubernatores ad id nominandis feſt[illegible], ſeu diebus à [illegible] mis veſperis vſque ad occaſum ſolis ſequentis diei, Monaſterium & hoſpitale, ac Eccleſiam huiuſmodi deuote viſitauerint, & pro præmiſſis operibus manus adiutrices iuxta eorum arbitrium porrexerint, plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, ac iubilæum & remiſſionem in Domino elargimur.

Deputatio executorum.

§. 11. Mandantes nihilominus dilectis filiis Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, aliiſque in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis, necnon Metropolitanarum & aliarum Cathedralium Eccleſiarum Canonicis, ac venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Vicariis in ſpiritualibus generalibus, & officialibus vbilibet conſtitutis, quatenus ipſi, vel duo aut vnus eorum, per ſe vel alium ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Ioannis, ac pro tempore exiſtentis Præpoſiti, & adminiſtratoris, & rectoris, & gubernatoris prædictorum, ſeu alicuius eorum deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, ac eis in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra, eos & eorum quemlibet, ac alios quos præſentes literæ concernunt, illis pacifice frui, & gaudere &c.

Derogatio contrariorum.

§. 12. Non obſtantibus de non concedendis indulgentiis ad inſtar, ac aliis Apoſtolicis, necnon in P[illegible] vniuerſalibus & ſynodalibus Conciliis editis, generalibus [illegible] ſp[illegible] ialibus conſtitutionibus & ordinationibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides exemplorum.

§. 13. Volumus autem quod præſentium literarum, [illegible] pro[illegible] literarum, indultorum, exemptionum, indulgentiarum, [illegible] huiuſmodi tranſumptis manu [illegible] tes

ius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo eiuſdem literarum Procuratoris, aut alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, aut alicuius Curiæ Eccleſiaſticæ munitis, in iudicio, & [illegible] eadem fides adhibeatur, quæ originalibus literis ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ adhiberetur, eiſdem præſentibus poſt viginti annos quoad indulgentiam plenariam, & remiſſionem prædictas nullatenus valituris.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D.P. Ann. 9. die 19. Febr. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quadrageſimotertio, 11. Kalend. Martij, Pontificatus noſtri anno nono.

XXXVIII. De electione Prioris generalis & aliorum Priorum Congregationis Monachorum Silueſtrinorum Ordinis Sancti Benedicti, ad triennium tantum, eiuſque auctoritate circa regimen d. Congregationis.

Iſtam Congregationem approbauit Innoc. IV. ſupr. in ſua conſtit. 5. Religioſam. Et eidem communicauit priuilegia omnium Mendicantium. Pauli V. die 23. Nouembris 1606. cum clauſula Quatenus ſint in [illegible] ſu, & Conc. Trid. v[illegible] pſius Congregationis conſtitutionibus non contrarientur, & præter facultatem eligendi C[illegible] ſeruatores, ſed hanc bullam habe infr. tom. 3. ſub d. Ti Pauli V. conſt. 106. Sanctorum.

Edita A. D. 1543. **PAVLVS EPISCOPVS,** *Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. EXpoſcit debitum Paſtoralis offi[illegible], cui diſponente Domino præſidemus, vt ad ea ſolicite intendamus, per quæ Monaſteria, & alia Religioſa loca, per noſtræ operationis miniſterium ſalubriter dirigantur, & in eis regularis diſciplinæ norma ſeruetur, ac omnis bene viuendi inſtitutio, cum æternæ vitæ præmio ſalubriter adimpleatur.

Congregatio [illegible] generalē eligit Hieronymum Paciſicum. Ad eius vitam. §. 1. Exhibita ſiquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Hieronymi Paciſici de Saxoferrato Monachi & vniuerſorum modernorum Definitorum Ordinis [illegible] Benedicti, Congregationis Sylueſtrinorum, ac Priorum, & Rectorum, Prioratuum, & beneficiorum eorumdem Ordinis, & Congregationis, petitio continebat. Quod alias Prioratu [illegible] Montisfani Camerinen. Diœceſis eorumdem Ordinis, & Congregationis tunc certo modo vacante, tunc Definitores, Priores, & Rectores Prioratuum & Beneficiorum prædictorum, aut eorum maior pars [illegible] in præſentia [illegible] fratris noſtri Ioan. Dominici Epiſcopi Oſtien. ipſius Congregationis Protectoris, d[illegible] noſtri [illegible] capitulariter ſuper [illegible] congregati, præfatum Hieronymum [illegible] Ordinem ipſum expreſſe profeſſum, [illegible] eorum & dicti Prioratus Priorem ad eius vitam, iuxta priuilegia [illegible] Apoſtolica, [illegible] ſeu eorum Ordini deſuper [illegible] aut alias elegerunt & deputarunt, [illegible] prout in eorum patentibus literis deſuper con[illegible] plenius continetur, ipſeque [illegible] poſtmodum electionis & deputationis huiuſmodi [illegible] ipſius Prioratus poſſeſſionem [illegible] fuit.

Sed poſtea [illegible] fuit electio ad triennium [illegible], cū prohibitione reeligendi [illegible] duobus trienniis. §. 2. Cum autem [illegible] ſubiungebat a nonnullis de viribus electionis huiuſmodi haſitetur, & aſſeratur Prioratum ipſum forſan alias quam vt præmittitur, vacauiſſe, & vacare, & ſi electio, & deputatio prædictæ ad triennium reuocarentur, & reducerentur, ac illæ quoad triennium tantum approbarentur, & confirmarentur, ac in dicto Prioratu qui conuentualis exiſtit, & cuius Prior pro tempore exiſtens, perpetuus & generalis Ordinis, & Congregationis prædictorum eſſe conſueuit, titulus perpetui Prioris ſupprimeretur, & extingueretur, ac [illegible] per Priorem triennalem [illegible] retur, & gubernaretur, ac [illegible] præfati Definitores, Priores, & Rectores [illegible] Capitulo generali ad hoc propterea celebrando, vnum religioſum eiuſdem Ordinis, O[illegible] ipſum expreſſe profeſſum, quem pro ipſius Ordinis proſperis ſucceſſibus vtiliorem fore putarent, in P[illegible] dicti Prioratus de triennio in triennium eligere poſſint. Ita quod ſic electus lapſo huiuſmodi trienn[illegible] non poſſet, donec duo alia triennia el[illegible] forent. Quodque Priores & Rectores Prioratuum & aliorum beneficiorum Ordinis & Congregationis huiuſmodi, vltra triennium in [illegible] & beneficiis per eoſdem Capitulum confirma[illegible] non poſſint ſtatue[illegible] & [illegible] aretur, & hoc profecto [illegible] Ordinis & Prioratuum & beneficiorum [illegible], nec [illegible] ſtatui, in ſpiritualibus & temporalibus ſalubriter conſuleretur, & prædictus Ord[illegible] augmentum cum animarum ſalute ſuſciperet.

Ideoque Congregatio ſupplicauit huic Pont. pro opportuna proviſione. §. 3. Quare pro parte dictorum modernorum Definitorum, Priorum & Rectorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt pro ipſius Ordinis ſalubri directione ſuper [illegible] opportune pro[illegible] benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui propterea d. electionem Hieronymi ad triennium reducit. §. 4. Nos igitur qui Mon[illegible] & in illis [illegible] omnino famulantium p[illegible] ſtatum, & regularis obſeruantiæ augmentum [illegible] exoptamus affectu, eiuſdem [illegible] res, Priores, Rectores ac omnes [illegible] communicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa [illegible], ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, [illegible] & vltimum dicti Prioratus vacationis modum, etiamſi ex illo quæuis generalis reſeruatio [illegible] clauſa reſultet [illegible] expreſſis habentes, huiuſmodi ſup[illegible] nati, electionem & deputationem in Priorem generalem præfati Prioratus de dicto Hieronymo ad [illegible] prædict[illegible] ad triennium, ita quod [illegible] Hieronymus ab [illegible] Prioratus & Generalatus officio libere amoueri poſſit [illegible] Apoſtolica tenore præſentium [illegible] ducimus, ſicque [illegible] & [illegible] conſequenti, omnia & ſingula alia in dictis literis contenta & inde ſecuta quæcumque, licita tamen & honeſta, quoad huiuſmodi [illegible] dumtaxat, ex certa ſcientia approbamus & confirmamus, ac illis plenum firmitatis robur [illegible] mus.

Et ad triennium iterato illum deputat. §. 5. Et nihilominus eumdem Hieronymum in Priorem dicti Prioratus ad triennium [illegible] ſtituimus & deputamus, necnon in dicto Prioratu, cuius fructus, redditus & prouentus ad ſexaginta [illegible] florenos auri in libris Cameræ Apoſtolicæ [illegible] permittur, nomen & titulum perpetui Prioris, ita quod nunquam [illegible] niſi ad effectum [illegible] electionis [illegible] vacatio occurrat, etiam ex nunc per[illegible] penitus & omnino, auctoritate & tenore præ[illegible], ſupprimimus & extinguimus, ac [illegible] & [illegible].

Annatamq. de d. Prioratu de quindennio in quindennium Cameræ Apoſt. ſolam ſoluat. §. 6. [illegible] annatam [illegible] currente illius pro tempore vacatione, Cameræ Apoſtolicæ aut quibuſuis aliis [illegible], niſi de quindecim annis, in quindecim [illegible] ſolui, & ipſi [illegible] pro tempore exiſtentes Priores ad illius ſolutionem, [illegible] quam vt præfertur, [illegible] aliquibus [illegible] innodari poſſe & debere decernimus.

Prioratum triennio conſirmari decernit. §. 7. Necnon quod de cetero perpetuis futuris temporibus Prioratus ipſe per Priorem triennalem dumtaxat, per ſolam Capituli huiuſmodi electionem de triennio in triennium deputandum, regatur & gubernetur, ac regi & gubernari debeat.

Electionem Prioris ad Capitulum generale remittit prohibens reeligi in Priorem durante ſecundo ſucceſſiue triennio. §. 8. Quodque huiuſmodi electio poſtquam per Capitulum præfatos facta fuerit, Apoſtolica auctoritate approbata & confirmata ſit & eſſe cenſeatur eo ipſo, nullusque inibi in Priorem vltra triennium eligi aut deputari poſſit, ſed is qui vno triennio in Priorem ipſius Prioratus præfuerit; vltimo ipſius [illegible] die Prior eſſe deſinat,

deſinat ac in eiuſdē Prioratus Priorē immediate de nouo per ipſos [illegible] ptru[illegible], reeligi ſeu aſſumi non poſſit, donec duo triennij elapſa ſint & ſi ante illorum lapſum eligatur, electio huiuſmodi nulla ſit. Et [illegible] dominus ſic ſciēter eligentes, ſententiam excommunicationis incurrant, nec etiam ipſum triennium prorogari valeat.

Auctoritas Prioris durā te triennio totalem eſſe affirmat.

§. [illegible] [illegible]que præfatos Hieronymus, & alij dicti Prioratus Priores taliter electi & confirmati, durante triennio, ac Prioratus & [illegible] Conuentus huiuſmodi, omnib. & ſingulis, poteſtate, auctoritate & facultate, c[illegible] conferendi beneficia & officia, ac im[illegible]unit[illegible]us, exemptionibus, libertatibus, honoribus, priuile[illegible]is, indulgentiis, prærogatiuis, gratiis, fauoribus & indultis, in ſpiritualibus & tempo[illegible]ibus, quibus alij perpetui eiuſdem Prioratus Priores, qui p[illegible]o tempore [illegible]erunt, vti potiri & gaud[illegible] po[illegible]uerunt, ſeu etiam de[illegible]uerunt, ac poſſent, & deberent quomodolibet in futurum, vti, potiri & gaudere, ipſeque pro tempore Prior [illegible]xiſtens, huic eius t[illegible]ennio eru[illegible] ſuc[illegible] eſſet in Priorem electo [illegible] ac duo[illegible] Capitulum præfatos, nominatis & deputatis, [illegible] ſibi annua penſione viginti quinque ſcutorum [illegible] menteis & [illegible]lis ſuis neceſſarii, deductis ex[illegible] præfatos Io[illegible]nem [illegible] di[illegible] n & [illegible] [illegible] [illegible]tulum [illegible]ſſi[illegible]mati ratione de reliq[illegible] p[illegible] comdu[illegible] [illegible]ennio huiuſmodi [illegible] [illegible].

Omnē à Priorum cōfirmationibus vltra triennium prohibet.

§. 1[illegible]. [illegible] Prior[illegible] Rectores, Pri[illegible] & benefi[illegible] Ord[illegible] & [illegible]on[illegible] [illegible] ltra t[illegible] [illegible] Prior[illegible] [illegible] & [illegible] firmari nullatenus poſſint, per p[illegible] no[illegible] [illegible] & [illegible] natimus.

D. Prioratum de cetero nominari non. R.E. Cardinalis commēdari interdicit.

§. 11. Eaſuper [illegible] nunc q[illegible] colla[illegible] & prouiſiones, [illegible] commend[illegible] [illegible] [illegible] tiones, [illegible] quibus [illegible] perſonis, etiam S. R. [illegible] bus, de di[illegible] Prioratu, etiam per Sedem Apoſtolicam pro te[illegible] præfa[illegible]s, nullius ob[illegible] vel mom[illegible] te, & ſic per quoſcumque Iudic[illegible] etiam cauſ[illegible] S.R.E. Cardinales, ſublata eis quauis aliter iud[illegible] & interpretandi auctoritate & facultate iud[illegible] & definiri debere, necnon quicquid ſecus ſuper [illegible] is à quoquam quauis auctoritate, [illegible] vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Executores idoneos conſtituit deputat.

§. 12. Quocirca dilectis filiis Abbati Monaſterij ſancti Blaſij & ſancti Venantij, ac ſancti Nicolai de Fabriano, Camerinen. diœceſis, ſæcularium, & Collegiatarum Eccleſiarum exiſtentium Decanis [illegible] & Priorum, ac Rectorum, eorumdem Ordinis & Congregationis, ſeu alicuius e[illegible]um deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra [illegible]uocationem, reſtitutionem, approbationem, con[illegible]m[illegible]tionem, ſuppreſſionem, ſtatutum, ordinationem & [illegible] [illegible] præ[illegible]cta firmiter ob[illegible] [illegible], ac ſ[illegible]gul[illegible], q[illegible]s p[illegible]ſentes con[illegible]nunt, illis pacifice gaudere, non permittentes eos deſuper per quoſcumque quomodo[illegible] [illegible] indebite moleſtari. Contradictores [illegible] auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſ[illegible] do.

Contrarijs derogat.

§. 13. Non obſtantibus præmiſſis ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Prioratus, & Ordinis præfectorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus, ne[illegible] [illegible]on quibuſuis priuilegiis, indultis, ac literis Apoſt. eidem Ordini, & illius locis & perſonis in genere & in [illegible], ſub quibuſcumque tenoribus & [illegible]mis, ac cum qui[illegible] [illegible] [illegible] der[illegible] [illegible]rum derogatoriis, aliiſque efficacio[illegible]bus & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus & aliis decretis, etiam per modum ſtatuti perpetui, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam iteratis vicibus conceſſis approbatis & innouatis, etiam quod illis per quaſcumque lite[illegible]s Apoſtolic[illegible]s quaſuis etiam derogatoriarum derogat[illegible]ias, & inſ[illegible] clauſ[illegible] in ſe co[illegible] nente, [illegible] [illegible] derogatum cenſe[illegible] [illegible] poſſit, niſi modo & forma in eiſdem con[illegible]is de[illegible] huiuſmodi facta [illegible] [illegible]ſponentibus. Quibus omnibus etiam pro[illegible] [illegible] [illegible]cientibus derogationi, de illis [illegible]orumque [illegible] [illegible] ſpecialis, ſpecifica, individua & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio [illegible] [illegible] quæuis alia ex preſſio habenda, aut aliqua [illegible] exquiſita forma ad [illegible] ſeruanda foret, tenores huiuſ[illegible] præſentibus pro ſufficienter expreſſis habent[illegible] [illegible] in ſuo [illegible] [illegible]e permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus, communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam [illegible] ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi [illegible]tionem.

Nulli ergo omnino hominum &c. Si quis autem, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quadrageſimo tertio, 12. Kalend. Aprilis Pontificatus noſtri anno decimo. *D. P. An. 2. Mar.*

Impoſitio annui ſubſidij trecentorum millium XXX ſcutorum [illegible] ſubditis Status Eccleſiaſtici, annis ſingulis, quacumque exemptione non obſtante, ad triennium, Reu. Cameræ Apoſtolicæ perſoluendi, omnibus extraordinariis exactionibus interim interdictis

Exemptiones omnes à ſolutione onerum Camerarum reuocatæ fuerunt à multis Pont. & poſtremo à Paulo V. in ſua conſt. [illegible] maximis

PAVLVS PAPA III.

Ad perpetuam rei mem[illegible]am

Edit. [illegible] [illegible] & [illegible] Ex [illegible]

Decens eſſe [illegible] [illegible]emus, vt [illegible] qui [illegible] [illegible] ali priuilegio donati, ceteros antecellant, in ſupportatione onerum, illos adiuuent, qui fortè inferiores exiſtunt, præſertim dum vrgens neceſſitas imminet, & exinde publica vtilitas reſultare dignoſcitur.

Impoſitio [illegible] [illegible] [illegible]

§. 1. Nuper ſiquidem ad ſuſtinen. [illegible]xpenſarum molem hoc tempore, [illegible]o orthodoxæ fidei, ac Status S.R.E. tutela nobis incumb[illegible]en[illegible]m, ſubſidium 300.m[illegible] [illegible]orum auri in au[illegible], annis ſingulis, [illegible] per dilectos filios ſub[illegible]tos dictæ Romanæ Eccleſiæ ad tres annos, proxime futuros Cameræ Apoſt[illegible]icæ perſoluen. exigere, & interim ab augmento [illegible]is, ac omnibus aliis extraordinariis exactionibus abſtinen. decreuimus. Prouinciæque noſtræ Romandiolæ, Exarcatus Rauennæ, Marchiæ, Vmbriæ, Peroſiæ, & Patrimonij, onus huiuſmodi cum ſumma alacritate [illegible] fide [illegible] ſeruantia [illegible]tauerunt.

[illegible] quatuorumq. [illegible] Ad [illegible] [illegible] [illegible]

§. 2. Et quia publice intereſt, exactionem huiuſmodi fieri, vol[illegible] [illegible] [illegible] relaqui[illegible] ſu[illegible] di[illegible]os [illegible] ctæ Romanæ Eccleſiæ ad illud ſo uen. pr[illegible] [illegible]ores red dere, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, tenore præſentium, ſtatuimus & ordinamus, quod durante triennali contributione trecentorum millium ſcutorum huiuſmodi, omnes & ſinguli S.R.E. ſubditi [illegible] [illegible]cul[illegible], etiam [illegible] regiminis [illegible]tatum & locorum p[illegible] ac Marchiones, Barones, [illegible] [illegible]data[illegible] [illegible] [illegible] & [illegible], & q[illegible]uis alij qui [illegible] [illegible] dignitate & excellentia [illegible] præditi, & quantacumque exemp[illegible] & priuilegiati fuerint, ad ſoluen. [illegible]tam [illegible] contri[illegible] [illegible] [illegible] omnino teneantur & ad id cogi & compelli poſſint. Nos enim quæcumque [illegible] [illegible]gia, exemptiones & ind[illegible] [illegible]on ceſſa, ac conſuetudines & totis communis diſpoſitiones in eorum fauorem facien. per triennium præfatum, quo[illegible] ad contributionem [illegible] eamdem, [illegible] alias in ſuo robore permanſuris omnino ſuſpendimus, ac illis ſuffrag[illegible] minime poſſe volumus

Clauſula ſublata gi.

§. 3. Decernentes ſic per quoſcumque, tam ordinaria quam delegat[illegible], & [illegible] auctoritate fungen. Iudices, perſonas, etiam [illegible]iarum [illegible] Apoſtolici Auditores, ac dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, vbique iudicari, cognoſci ac decidi debere, ſu[illegible]ata ei[illegible] & eorum cuilibet, quauis aliter iudic[illegible] & interpretandi facultate, nec non irritum & inane quicquid ſecus ſuper his, a quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter c[illegible]tigerit attentari.

§. 4. Q

Deputatio executorum.

§. 4. Quocirca dilecto filio Guidono Aſcanio Sfortiæ ſancti Euſtachij diacono Cardinali de Sancta Flora, Camerario noſtro, quem ſuper præmiſſis vltra ordinariam ſui Camerariatus officij facultatem, Commiſſarium, & executorem noſtrum generalem facimus, conſtituimus & deputamus, per præſentes committimus & mandamus, quatenus eaſdem præſentes & in eis contenta quæcumque, plenum effectum ſortiri, & inuiolabiliter obſeruari mandet & faciat. Contradictores quoslibet, & rebelles, per cenſuras eccleſiaſticas, & pœnas etiam pecuniarias, arbitrio ſuo infligen. & applican. & alia iuris remedia opportuna, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis & conſuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis, priuilegiis quoque, indultis, ac literis Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus, communiter, vel diuiſim, ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem.

D. P. An. 9. 2. Septembr.

Dat. Mareni, Albanen. diœceſis, ſub annulo Piſcatoris die ſecunda Septembris milleſimo quingenteſimo quadrageſimo tertio, Pontificatus noſtri Anno 9.

Sequitur declaratio d. conſtitutionis quoad exemptiones.

Edita An. D. 1544.

P A V L V S E P I S C O P V S,
Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Relatio ſupradicta impoſitionis.

EX debito Paſtoralis officij, ad ea, vt debemus libenter intendimus, per quæ prouide ordinata ſeruentur, & vt plenum ſortiantur effectum, opem & operam impendimus efficaces. Dudum ſiquidem pro noſtris & Apoſtolicæ Sedis neceſſitatibus, ac ſubditis noſtris ab extorſionibus, & aliis grauaminibus, quæ per Commiſſarios Collectores onerum pro tempore impoſitorum eis paſſim inferebantur, opportune ſubleuãdis, ſubſidium trecentorum millium ſcutorum auri in auro, annuatim, nobis & Cameræ Apoſtolicæ, triennio tantum durante, per ſubditos ipſos perſoluendorum, impoſuimus, & interim ab exactione augmenti pretij ſalis, ac quorumcumque aliorum onerum extraordinariorum abſtinere decreuimus. Et vt facilius ſubditi ipſi ſubſidium huiuſmodi præſtare poſſent, per alias noſtras in forma breuis literas, voluimus & ordinamus, quod omnes & ſinguli exempti, & priuilegiati ſæculares, vtcumque qualificati, ad contributionem ſubſidij huiuſmodi omnino tenerentur, prout in dictis literis plenius continetur.

Declaratio quoad perſonas & bona exempta & non exempta.

§. 1. Cum autem poſtmodum, ſicut accepimus, nonnulli ex priuilegiatis & præfatis, ſolutionem ſubſidij huiuſmodi fugere volentes, cauſam & cauſas in Auditorio Rotæ, ac ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & forſan aliis iudicibus & perſonis in Romana Curia & extra eam, certis ſub prætextibus committi obtinuerint, & hoc modo ſubditos alios deuote & faciliter ſoluentes, contra mentem noſtram litibus inuoluant, illoſque gratia per nos eis conceſſa, quod exempti in præſtatione ſubſidij huiuſmodi, pro communibus neceſſitatibus, vt nos & noſtros ſubditos præfatos à Catholicæ fidei hoſtibus, quos ita propinquos habemus defendere poſſimus, impoſiti, contra publicam vtilitatem retardatur, ac volentes vt pareſt, in præmiſſis opportune prouidere, motu proprio, & ex certa ſciẽtia, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, quaſcumque cauſas deſuper pendentes ad nos aduocamus, & lites penitus extinguimus, quoad ea quæ contributionem ſubſidij huiuſmodi tangunt dumtaxat. Ac volumus, quod omnes & ſinguli exempti, & quantumcumque priuilegiati ſæculares, etiamſi Curiales ciuitatis noſtræ Maceraten. exiſtant, & regimini ciuitatum præſint, ac Almæ Vrbis, & quorumcumque aliarum ciuitatum, oppidorum, & locorum, ciues vel quicumque nobiles, barones, feudatarij, aut alias etiam priuilegio iuris in corpore clauſo, exempti, & Capitulum, Collegium, vel Vniuerſitas, aut Communitas ſint, contributionem ſubſidij huiuſmodi ſimpliciter, & omnino, Clerici vero pro bonis ad eos, ex parentum & propinquorum, vel aliorum ſucceſſione delatis, vel per eos acquiſitis, ac Clerici ipſi & Religioſi, pro fructibus & bonis mobilibus ſeque mouentibus Eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum quorumcumque, ſæcularium vel regularium, etiamſi Archiepiſcopali, Epiſcopali, aut alia maiori dignitate præfulgeant, in gabellis, ad iuuandum, & facilitandum ſolutionem ſubſidij huiuſmodi pro aliqua honeſta parte dicti ſubſidij vniuerſaliter impoſitis, vel imponi, aut augere permiſſis, dicto triennio durante, contribuere teneantur, & ad id cogi & compelli, iuris & facti remediis neceſſariis & opportunis, poſſint & debeant, quibuſuis exemptorum, clericorum & religioſorum huiuſmodi, priuilegiis, exemptionibus, conceſſionibus, fauoribus, declarationibus, ſententiis, gratiis & indultis, alias in ſuo robore permanſuris.

Clauſ. ſublata, &c.

§. 2. Decernentes ſic & non aliter per quoſcumque etiam dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & Rotæ Auditores, tam ordinaria quam delegata, & mixta auctoritate fungentes, iudices & perſonas, ſublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, vbique iudicari & definiri debere. Nos enim ſtatus huiuſmodi, & quarumcumque aliarum etiam ante impoſitionem huiuſmodi ſubſidij quomodolibet introductarum litium, & cauſarum, ac priuilegiorum, indultorum, literarum, & ſcripturarum quarumcumque, occaſione præmiſſorum quomodolibet confectorum tenores, cauſas, & effectus, nomina & cognomina iudicum & colligantium, aliaque etiamſi maiora ſint expreſſis, de neceſſitate exprimenda, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, irritum & inane decernimus, quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari.

Deputatio executorum.

§. 3. Quocirca dilecto filio Guidoni Aſcanio Sfortiæ ſancti Euſtacij Diacono Cardinali de ſancta Flora ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerario, quem vltra ſui Camerariatus officij facultatem ſuper præmiſſis executorem generalem, cum plena & libera auctoritate & poteſtate quoſcumque citandi, ac illis, quotiens opus fuerit, etiam ſub cenſuris & pœnis, etiam pecuniariis, arbitrio ſuo infligendis & applicandis, inhibendi, ac quæcumque dubia & difficultates, circa præmiſſa, vel eorum aliquod, ac illa vel ſubſidium huiuſmodi concernentia, & vltra præſentium, & aliarum literarum noſtrarum prædictarum tenores, tollendi & remouendi, & inuiolabiliter obſeruari faciendi, facimus, creamus, conſtituimus (& deputamus) tenore præſentium, committimus & mandamus, quatenus præſentes literas & alias prædictas, & in eis contenta quæcumque ſolemniter publicando, faciat illa plenum effectum ſortiri, & inuiolabiliter obſeruari, nec permittat quenquam contra illarum tenores, vel mentem noſtram præfatam quomodolibet perturbari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoslibet & rebelles, per prædicta & alia de quibus ei videbitur, iuris & facti remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Contrariorum derogatio.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, & Apoſtolicis, ac Prouincialibus & Synodalibus conſtitutionibus & ordinationibus, ſtatutis & conſuetudinibus, & nouis reformationibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, etiam per viam legis & ſtatuti perpetui, ac initi & ſtipulati contractus, editis, conceſſis, confirmatis & innouatis, contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus, communiter vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

§. 5. Nulli

Sanctio pœnalis. §. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ aduocationis, extinctionis, voluntatis, decreti, factionis, creationis conſtitutionis, deputationis commiſſionis & mandati, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Dat. P. A. 19. Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo qoingenteſimo quadrageſimo quarto, Pontificatus noſtri Anno decimo.

XL. De falſi, & decupli, aliiſque pœnis Miniſtrorum Reuer. Cameræ Apoſtolicæ, & aliorum rationes integre & fideliter non reddentium.

Ad hac vide etiam conſt. 87. Pij IV. Cum inter lib. 2. vbi agitur, de modo has rationes reddendi, & iurandi.

Edita A. D. 1544.

PAVLVS PAPA III.
Motu proprio, &c.

Cauſa iſtius conſtitut. CVm ſicut accepimus, nonnulli prouinciarum Status Eccleſiaſtici Theſaurarij, Vicetheſaurarij, mercatores, & noſtræ ſeu Cameræ Apoſtolicæ miniſtri aliæque perſonæ, computa adminiſtrationum, Incarnationū, affictuum, partitorum, & exactionum reddere debentes, integra computa non exhibeant, partem introituum, & exactorum, ſub diuerſis prætextibus & coloribus retinen. putan. nil peius eis contingere poſſe, quam te detecta id quod penes eos fuerit, reſtituere.

Miniſtri Re. Cam. Apoſt. & alij inte gre computa ta reddere tenentur. §. 1. Nos malitiæ huiuſmodi occurrere, ac indemnitati Cameræ opportune prouidere volentes, & vt præfati fideliter ſi non virtute ſaltem pœnæ timore procedere diſcant, Motu proprio &c. perpetuo ſtatuimus & ordinamus, quod omnes & ſinguli prænominati, & alij quicumque in Camera Apoſtolica computa reddere debentes, computa huiuſmodi integre, videlicet integrum debitum, & integrum creditum deſcribere debeant, nec audeant aliquid penes ſe vel eorum miniſtros, aut ab eis dependentes, retinere ſeu retineri facere, directe vel indirecte, quouis quæſito colore. Et ſi contingeret eos cogi per Cameram Apoſtolicam ad reddendum rationem de exactis vel adminiſtratis ante tempus finitum, vel durante exactione, debeant eorum id quod tempore dationis rationis ſeu computorum, ad eorum vel miniſtrorum aut agentium ſuorum manus peruenit, integre deſcribere, & tandem omnia diligenter ac fideliter gerere & adimplere.

Contrafacientium pœna. §. 2. Et ſi ſecus factum fuerit in præmiſſis vel aliquo præmiſſorum, contrafacientes excommunicationis maioris, à qua niſi per nos vel Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, niſi in mortis articulo, abſolui nequeant, ac periurij & falſi, necnon decupli cuiuſlibet partitæ crediti Cameræ omiſſæ, ſeu non ſolutæ irremiſſibiliter exigendæ, & dictæ Cameræ applicandæ necnon alias noſtri arbitrij pœnas ipſo facto incurrant, & ad decupli huiuſmodi ſolutionem, prius & ante omnia, etiam non finitis vel ſolidatis computis, tamquam de re liquida, cum alia re minime compenſanda, iuris & facti remedijs cogi & compelli debeant, nec aduerſus præmiſſa, excuſationem aliquam eis ſuffragari volumus, cum nulla excuſatio locum habeat in caſu in quo quis tenetur integra computa dare, & totum receptum, vel ad manus eius, vel pro eo agentia, delatum in computis non deſcribit.

Decretum irritans. §. 3. Et ſic per quoſcumque &c. iudicari &c. ſublata &c. necnon irritum &c. decernimus.

Sola ſign. ſufficit. §. 4. Ac volumus quod præſentium ſola ſignatura ſufficiat, & vbique, tam in iudicio quam extra, fidem faciat, abſque alia literarum expeditione.

Publicatio in Camera ar. ſtes omnes. §. 5. Quodque pro lege habeantur & ſint, & poſtquam præſentes, vel illarum tranſumptum in valuis Cameræ Apoſtolicæ affixæ & publicatæ fuerint, omnes arctent, ac ſi eis perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Clauſ. derog. §. 6. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis & conſuetudinibus, etiam iuramento, &c. roboratis, priuilegia quoque, indultis, ac literis Apoſtolicis, ſtylo Cameræ, contrarijs vſibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Placet Motu proprio. A. *Papa ſubſ.*

Die 21. Aprilis 1544. ſupraſcripta litera affixa fuerunt in Camera Apoſtolica per me Nicolaum de Matthais Curſorem. Et die 21. Aprilis 1544. ſupraſcriptum Motus proprius admiſſus fuit in plena Camera Apoſtolica publicatus & regiſtratus ad perpetuam rei memoriam. *Publ. Pont. A. 10. Au. 11. Aprilis.*

Michelangelus Collatinus.

Quod omnes officiales Vrbis, & ditionis Eccleſiaſticæ mandatis Cardinalis S.R.E. Camerarij omnino parere debeant. XLI.

Ampliſſima eſt auctoritas & iuriſdictio huius Camerarij, vt videre eſt in bullis quas tibi indicabo infr. in conſt. 65. Clem. VIII. In conferendis, lib. 3. vbi late notabo.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1544.*

ROmani Pontificis præcellens auctoritas, S.R.E. Cardinales, illos præſertim quibus eius Romanæ Eccleſiæ cura ſpecialiter eſt commiſſa, ampliori fauore proſequitur, ac deſuper prouidet & diſponit, prout temporum qualitate penſata, conſpicit in Domino, ſalubriter expedire. *Exordium.*

§. 1. Sane conſiderantes, quod iurium ac rerum Cameræ, Apoſtolicæ cura, illius Camerario pro tempore exiſtenti ſpecialiter eſt commiſſa, ipſeque Camerarius, noſtram & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis viuæ vocis oraculum habet, noſtramque & dicti Pontificis perſonam in his repræſentat, & propterea conuenit, vt tam Almæ Vrbis Gubernator, Auditor Cameræ, ac Vicarius & Iudices Ordinarij, quam quicumque alij in Romana Curia, ac ditione eiuſdem S. R. E. conſtituti, eiuſdem Camerarij ordinibus & mandatis pareant & obediant, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine. *Camerarius rerum Camera Apoſt. curam gerit, & Romani Pontif. perſonam præſentat.*

§. 2. Volumus, ſtatuimus, & ordinamus, qood de cetero perpetuis futuris temporibus, tam Almæ Vrbis Gubernator, Auditor Cameræ Vicarios, Iudices Ordinarij, quam alij quicumque Romanæ Curiæ, ac ditionis eiuſdem Romanæ Eccleſiæ, dilecto filio noſtro Guidoni Aſcanio Sfortiæ S. Euſtachij diacono Cardinali, moderno, & pro tempore exiſtenti Camerario noſtro, eiuſque ordinationibus & mandatis perinde ac ſi à nobis vel Romano Pontifice pro tempore exiſtente emanaſſent, omnino parere debeant, & aduerſus illa directe vel indirecte, modo aliquo venire nullatenus poſſint. *Ideo eius mandatis ab omnibus ditionis Eccleſiaſticæ officialibus obediri mandat.*

§. 3. Inhibentes dilectis filiis, modernis & pro tempore exiſtentibus, eiuſdem Almæ Vrbis Gubernatori, Auditori Cameræ Vicario, & aliis Iudicibus prædictis, ſub excommunicationis, ac priuationis officiorum ac beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, necnon aliis arbitrio noſtro ipſo facto, ſi ſecus egerint, incurrendis pœnis, ne contra præſentium tenorem modo aliquo venire aut facere, vel attentare audeant ſeu præſumant. *Quibus officialib. in caſu contrauentionis pœna infliga.*

§. 4. Ac mandantes eiſdem Guidoni Aſcanio, Cardinali & Camerario, vt pro præmiſſorum obſeruatione, executione & implemento, omnibus & ſingulis prædictis, & quibus opus fuerit, præcipiat, mandet & inhibeat, illoſque citet, cogat, & compellat, ac contra eos etiam manu regia, & alias prout ſibi videbitur, procedat, ceteraque alia in præmiſſis & circa ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna, faciat & exequatur. Nos enim motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, eidem Guidoni Aſcanio, Cardinali & Camerario, vltra eius poteſtatem & auctoritatem, in præmiſſis pleniſſimam licentiam & facultatem concedimus. *Camerario in præmiſſis pleniſſimam facultatem concedit.*

§. 5. Non

Quibuſcumque non obſtan. §. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac in Prouincialibus & Synodalibus conſtitutionibus & ordinationibus, ac ſtatutis & conſuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque, indultis, ac literis Apoſtolicis Gubernatori, Auditori Cameræ, Vicario, & aliis Iudicibus prædictis, illorumque officiis, vel quibuſuis aliis, in genere vel in ſpecie quomodolibet, etiam motu proprio & ſcientia ſimilibus, etiam contra præſentium tenorem quomodolibet conceſſis, confirmatis & innouatis, etiam diſponen. quod illis non niſi ſub certis modo & forma derogari poſſit, illorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, harum ſerie ſpecialiter & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus, communiter vel diuiſim, ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facien. plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem.

Nulli ergo, &c.

D.P. An. 11. 25. Nouemb. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo quarto, ſeptimo Kal. Decembr. Pontificatus noſtri anno vndecimo.

XLII. Prohibitio occupandi bona naufragantia in locis maritimis S. Romanæ Eccleſiæ, præmiique deſignatio illa recuperantibus, vel auxilium præſtantibus.

Hoc primo ſtatuit quoad regnum Britanniæ Hon. II. in conſt. 1. Cariſſimus ſup. Et ſpecialiter quoad hæc loca maritima S.R.E. habes Iul. II. conſt. 20. Roman. ſup. eod. lib. Et cõtra huiuſmodi occupatores rerum Chriſtianorum naufragan. legitur quotannis bulla in Cœna Domini. quarum aliquas in hoc opere poſui, & earum vltima eſt. Pauli V. num. 63. Paſtoralis, ibi videas.

Quo vero ad ſubditos Regis Hiſpaniarum naufragium patientes, habes propriam Pij V. ſanctionem, num. 7. Cum nobis. lib. 2.

Edita An. D. 41. & 9.

PAVLVS PAPA III.
Ad perpetuam rei memoriam.

Iul. II. conſt. 3 hic indicata. ACcepimus nuper, quod dudum, cum fel. record. Iulius Papa II. prædeceſſor noſter plurimorum lamentabili querela didiciſſet, quibus Chriſti fideles maris periculis, ſe & eorum merces exponebant, vt Curiæ Romanæ & illius Curialium commodis, & mercibus per eos ad eandem Curiam mari aductis prouideretur, &c.

Reſiduum præterii, quia bulla Iul. II. eſt ſup.

Quæ ab illo Pont. innouantur. §. 1. Cum autem, ſicut ex plurimorum Ripæ & Ripettæ Almæ Vrbis noſtræ mercatorum, ac etiam nautarum, non ſine lamentabili querela, ac noſtra moleſtia intelleximus, præinſertæ literæ à Iulio præfato prædeceſſore noſtro editæ in abuſum, in non modicum tam ipſorum mercatorum & nautarum, quam ciuium Romanorum, & Curialium, & dictam Vrbem incolentium, tranſiuerint. Quamobrem nos veſtigiis eiuſdem Iulij prædeceſſoris noſtri inhærere volentes, Motu ſcientia, & poteſtate ſimilibus, tenore præſentium, præfati Iulij prædeceſſoris noſtri literas in omnibus & per omnia, ac ſub pœnis & cenſuris de quibus in ipſis literis, & prout in eis continentur, quatenus opus ſit, confirmantes & innouantes, illas ab omnibus ad quos quomodolibet ſpectat & pertinet, ac ſpectare & pertinere poterit in futurum, ſub pœnis de quibus in eis inuiolabiliter obſeruari mandamus.

Obſeruantiaque demandetur. §. 2. Et nihilominus dilectis filiis noſtro Guidoni, Aſcanio, S. R. E. Cardinali de Sancta Flora nuncupato Camerario noſtro, necnon Præſidentibus & Clericis Cameræ Apoſtolicæ, ac Dominico de Nigris, ad præſens dictæ Ripæ Præſidenti, ſeu Camerario, moderniſque & pro tempore exiſtentibus, quatenus literas Iulij prædeceſſoris noſtri præfati inuiolabiliter, prout in eis continetur, ab omnibus ad quos ſpectat, illas per edictum publicum denuo publicantes, & publicari in locis eis viſis mandantes, inuiolabiliter obſeruari mandent & faciant. Contradictores quoſlibet & rebelles, cuiuſcumque ſtatus gradus, ordinis, conditionis, aut dignitatis fuerint, per pœnas & cenſuras, de quibus in eis, compeſcendo; inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Derogatio contrariorum. §. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon priuilegiis & indultis quibuſuis perſonis contra tenorem literarum Iulij prædeceſſoris huiuſmodi forſan conceſſis, confirmatis & innouatis: quibus, illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis & inſertis habentes, quoad effectum præſentium, ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

D. P. An. 12. 13. Martij. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 13. Martij, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo quinto, Pontificatus noſtri Anno vndecimo.

Sequitur declaratio huius bullæ.

Edita An. D. 1549.

PAVLVS PAPA III.
Motu proprio, &c.

Statuta Ripæ diſponunt, quod recuperatores aut auxilium præſtantes recuperationi bonorum naufragorum, lucrentur quartam partem illorum. ACcepimus per ſtatuta noſtræ Ripæ ſalubrem diſpoſitionem factam extitiſſe, tenoris, quod ſi pro tempore mercatores ſeu nautæ mari nauigantes, & eorum naues & barcæ, vinis & aliis mercibus, rebus & bonis, pro vſu Curialium oneratæ, verſus noſtram Almam Vrbem, ſeu dictam Ripam ducentes, & miſerabiliter caſu inopinato, naues & barcæ huiuſmodi ſic oneratæ naufragium paterentur, nauesque & barcas huiuſmodi naufragas, ſeu bona in eis exiſtentia, aliqui ab eorum dominis & patronis ad id requiſiti, per ſe ipſos recuperauerint, vel in recuperatione auxilium præſtiterint, tales recuperatores & auxiliatores quartam partem bonorum, & rerum mercantilium huiuſmodi in dictis nauibus & barcis, ſic naufragium paſſis exiſtentium, eorum ope & auxilio recuperaturum lucrarentur, & aliæ tres quartæ remanentes ad dominos & patronos dictarum nauium & barcarum, ſpectarent & pertinerent; & hoc quidem per fel. rec. Nicolai V. prout in ſuis literis deſuper confectis, & in libris ſtatutorum dictæ Ripæ regiſtratis, plenius continetur conceſſum fuiſſe.

Et Domini locorum, ad quæ naues naufragium patiẽtes perueniebant, bona occupabant, & ideo Nautæ ad Ripam venire recuſabant. §. 1. Accepimus etiam, quod temporis diuturnitate ſtatutum, & gratia huiuſmodi in diſſuetudinem abierunt. Et Domini locorum & terrarum, ſiue temporales ſiue Eccleſiaſtici, ad quorum terras & loca, naues & barcæ huiuſmodi propter naufragium perueniebant, illas ad ſe ipſos appropriabant, & illorum domini bonis propriis priuabantur; propter quod mercatores & nautæ eorum mercibus ad dictam Ripam venire ſe retrahebant, & ſic noſtræ Almæ Vrbi, & illius Curialibus non modicum præiudicium inferri videbamus.

Ideo hic Pont. bullam hic inſertam edidit. §. 2. Propterea huiuſmodi inconuenientiis per aliam noſtram gratiam proximè præinſertam opportune prouidimus, per quas ſi aliquam ex dictis barcis naufragium pati, vel propter violentiam maris ad loca prædicta caſu peruenire, vel iactum bonorum alleuiandæ nauis gratia fieri pro tempore contingat, illis tantummodo, qui à dominis nauium, & barcarum illarum perſonis, curam & gubernium tantum habentibus ſuper tali naufragio in auxilium vocati fuerint, huiuſmodi perſonis, ſic vocatis, ſi ab imminentis, & præſentanei naufragij periculo, aut bona iam deperdita recuperauerint, his caſibus quartam partem bonorum, & rerum in huiuſmodi barcis exiſtentibus, & illorum auxilio ſiue opera ſic recuperatorum conceſſimus & donauimus.

§. 3. Sed

Vbi quartam bonorum recuperatorum, auxiliatoribus conceſſit.

§. 3. Sed quia in dicta præinſerta gratia noſtra non fit mentio ſpecifica de dicta quarta parte bonorum, ſed quod dictæ perſonæ ſic vocatæ tantum, ſtatuta & conſuetudinem allegare poſſint continetur. Et propterea etiam accepimus, quod nonnulli indicant, & dictam noſtram gratiam praue intelligentes, ad perſonas etiam non vocatas extendunt, & ſic intelligi debere prætendunt; & illam non habere locum, niſi in caſibus meri naufragij, & iactus, ſed ſi naues & barcæ huiuſmodi integræ vi tempeſtatis ad litus maris peruenerint, & terram dominorum aliquorum peruenerint & attigerint, maxime ſi pro officialium ipſorum præſentiam & iuſſum eorum dominorum nomine ſit illis auxilium præſtitum, tunc præſtari debere, loci conſuetudine debere allegari, & ſic intelligi debere ſatagunt.

Et modo d. conceſſionem declarat.

§. 4. Nos volentes inconuenientiis huiuſmodi obuiare. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac plenitudine poteſtatis declaramus noſtræ intentionis in conceſſione præinſertæ noſtræ gratiæ fuiſſe & eſſe, quod tantummodo vocati & requiſiti ab illis dominis & perſonis pro prædictorum recuperatione quartam partem, pro modo bonorum & rerum recuperatarum, in dictis nauibus, ſiue barcis, ſic naufragium paſſis, alleuiatis, ſiue aliter ad litus integre peruentis, & arenæ commiſſis, vel alio inopinato caſu deperditis, exiſtentium, & eorum opera & induſtria, ac auxilio cum prædictis mercibus recuperatis lucrentur, ſi tamen prædictæ recuperationi actualiter cum eorum perſonis, non per præſentiam tantum incubuerint & recuperauerint, (aliis perſonis ſiue dominis locorum quocunque titulo nuncupatis, ſiue Cardinales S. R. E. & prædictorum locorum officiales, & aliæ quæcumque perſonæ priuatæ, ſiue eccleſiaſticæ ſiue ſæculares ſint, vel pro tempore fuerint, penitus excluſis) alias autem tres quartas remanentes, fuiſſe & eſſe, ac reſtitui & remanere debere ipſorum dominorum, vt prius fuerant. Et pro pleniori firmamento de nouo talibus perſonis tantummodo, & forma quibus ſupra, & non aliter, quartam illam pro modo & rata bonorum recuperatorum, à die dictæ præinſertæ gratiæ naufragium paſſorum, ſiue alleuiatorum, vel aliter integre ad littus peruentorum, & in futurum perueniendorum, alleuiandorum, & naufragium patiendorum, quoquo modo donamus, ac capiendi facultatem concedimus.

Occupatores autem puniri iubet.

§. 5. Alias vero perſonas, modo & forma præmiſſis non vocatas, quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore, & dignitate fulgentes, & Eccleſiaſtica dignitate inſignitas, quorumcumque locorum vel terrarum, mediate vel immediate ſanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubiectorum fures, raptores, latrones, & rebelles ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ eſſe cenſemus; ac pœnis & cenſuris, iuxta ſeriem & tenorem præinſertæ gratiæ aliarum literarum puniri mandamus. Decernentes irritum & inane, quicquid in contrarium attentari contigerit in futurum.

Clauſula præſeruatiua.

§. 6. Volumus etiam quod præſenti noſtro motui proprio per quamcumque noſtram ſignaturam, etiam motu proprio emanatam, & in futuram emanandam, etiamſi de earum clauſulis derogatoriis mentio fiat, niſi illius expreſſa mentio de verbo ad verbum habeatur, nullatenus derogatum cenſeatur.

Executorum deputatio.

§. 7. Præcipientes Clericis Cameræ Apoſtolicæ, Gubernatori, Auditoribus ſacri Palatij, Senatori Vrbis, Cameræque noſtræ Auditori, ac quibuſcumque officialibus, & iudicibus, quauis auctoritate fulgentibus, quatenus in præmiſſis, dominis & patronis, ſeu nauium nauium & barcarum, ſic naufragio oppreſſarum, aduerſus quaſcumque perſonas, etiam Eccleſiaſticas, aliterque vt præfertur, ſe gerentes, aſſiſtant, & pœnis dictis afficiant, cum inuocatione brachij ſæcularis, quatenus opus fuerit.

Clauſula derogatoria.

§. 8. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon priuilegiis & indultis ipſorum locorum, ſtatutis & conſuetudinibus quas tamquam corruptelas, & abuſus indicamus, indultiſque quibuſcumque perſonis ſpecialiter conceſſis quibuſcumque; aliiſque in contrarium facien. non obſtan. omnium præmiſſorum tenores & formas pro expreſſis habentes.

Fiat vt petitur. A.

Sola ſignatura ſufficit.

§. 9. Et Quòd præſentis motus proprij ſola ſignatura ſufficiat, & ipſius ſimplex exhibitio & allegatio ſufficiat, ac ſi eſſet in corpore iuris & aliarum iuris Canonici conſtitutionum clauſa, attento; quod in fauorem Ripæ, & illius mercatorum.

Fiat. A.

Dat. P. A. 15. 15. Martij.

Datum Romæ apud S. Marcum, id. Martij, anno noſtri Pontificatus decimoquinto.

Viſa Iulius Cam. Apoſtol. Decanus, & Riparum Præſidens.

XLIII. Familiares & ſeruitores Prælatorum Romanæ Curiæ, ſalarium, & ſtipendium pro biennio tantum, & infrà annum à die obitus illorum petere poſſint.

Confirmatur & declaratur iſta conſtitutio à Pio V. in conſtitut. 15. Sanctiſſimus, vbi videas de prælatione horum familiarium, & aliorum creditorum.

Edita An. D. 1545.

PAVLVS PAPA III.
Motu proprio, &c.

Cauſa conſtitutionis.

CVm ſicut nobis nuper innotuit, ſæpius contingat, vt decedentibus Cardinalibus, & venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis & Epiſcopis, ac dilectis filiis Referendariis noſtris, necnon cauſarum Palatij Apoſtolici Auditoribus, & Clericis Cameræ Apoſtolicæ Præſidentibus, ac literarum Apoſtolicarum de maiori præſidentia Abbreuiatoribus, qui vt plurimum notabilem familiarium & ſeruitorum numerum tenere conſueuerunt, familiares, & ſeruitores præfati contra eorum patronos iam defunctos inſurgentes ſalaria & ſtipendia eorum familiaritatis & ſeruitutis pro toto tempore quo eorum familiares extiterint, ſeu illis inſeruierint, etiam quod de eis ſibi ſatisfactum ſit, etiam longo tempore poſt obitum ipſorum Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Referendariorum, Auditorum, Clericorum, Præſidentium, & Abbreuiatorum, petant & efflagitent, ac quandoque eorum hæredes, qui vt plurimum de his non ſunt informati, ſuper ſalariis & ſtipendiis huiuſmodi etiam iudicialiter impetant & moleſtent, in ipſorum hæredum perturbationem & non modicum detrimentum.

Sancit à quo an. mir.

§. 1. Nos attendentes, Patriarchas Archiepiſc. Epiſc. Referendarios, Auditores, Clericos, Præſidentes, & Abbreuiatores præfatus, vtpote aliis maioribus negotiis diſtractos, vt plurimum rationes & computa ſalariorum & ſtipendiorum, familiarum & ſeruitorum ſuorum in ſcriptis non redigere, & propterea eos non facile, ſed etiam difficile eorum hæredes, de ſolutione ſalariorum & ſtipendiorum huiuſmodi fidem facere poſſe: & inſuper veriſimile non eſſe, vt qui pro menſuali ſalario & ſtipendio aliis inſeruiunt, exactionem eorum ſalariorum & ſtipendiorum vltra integrum annum differant: Volentes fraudibus, quæ in præmiſſis fieri poſſent, occurrere., Motu proprio &c. ſtatuimus & ordinamus, quod de cetero nemo cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis exiſtat, ab hæredibus Cardinalis alicuius, Patriarchæ, Archiepiſcopi Epiſcopi, Referendarij, Auditoris, Clerici, Præſidentis, vel Abbreuiatoris defuncti, cuius familiaris extiterit, ſeu cui inſeruierit, ſalarium ſeu ſtipendium familiaritatis ſeu ſeruitutis ſuæ plus quam pro integro biennio poſt annum à die obitus eius patroni, petere aut exigere, ſeu deſuper hæredes præfatos quouis modo, in iudicio vel extra, impetere vel moleſtare poſſit.

Contra quem iudicari non poſſe decernit.

§. 2. Diſtrictius inhibentes modernis & pro tempore exiſtentibus Almæ Vrbis Gubernatori, & Curiæ cauſarum dictæ Cameræ Auditori, ac noſtro in eadem Vrbe & eius diſtrictu, in ſpiritualibus Vicario generali,

necnon

necnon Senatori, ac quibuſuis aliis, tam dictæ Vrbis quam quarumcumque aliarum ciuitatum, terrarum & locorum, iudicibus & officialibus, ne familiares & ſeruitores præfatos ſuper exactione ſalariorum & ſtipendiorum huiuſmodi biennij, poſt annum à die obitus ipſius defuncti lapſum audire, aut ad eorum inſtantiam, contra hæredes præfatos, quouis modo procedere, aut ius dicere præſumant. Ac decernentes ex nunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuſcumque non obſt. §. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Vrbis, ciuitatum, terrarum & locorum huiuſmodi, etiam iuramento, &c. ſtatutis & conſuetudinibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Papa ſubſcr. Placet Motu proprio. A.

Publicatio Pont. An. 11. die 22. April. *Lectum & publicatum fuit ſtatutum & ordinatio Romæ in Cancellaria Apoſtolica, anno incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo quinto, die vero Martis vigeſimaprima menſis Aprilis, Pontificatus S.D.N. Papæ anno vndecimo.*

XLIV. Iuriſdictio ac facultates Prælatorum & officialium Viſitationis Carcerum Almæ Vrbis; Et ordinationes ab eis obſeruandæ

Confirmauit hæc omnia Pius IV. in conſt. 58. Cum ab ipſo. Et declarauit Pius V. in ſua conſtit. 68. Reuerendi. Multaque poſtremo edixit Paulus V. in conſt. 71. Vniuerſi in §. 25. & 24.

Horum autem Carceratorum ſubuentionem, nedum curat Archiconfraternitas Caritatis, de qua ſupra in conſtit. 37. Leon. X. Illius ſed etiam Archiconfraternitas Pietatis, de qua infra in conſt. 56. Greg. XIII.

Quoad Gubernatorem Vrbis attende quæ addidi ad Leon. X. conſtit. 8. Et ſi pro ſup. tit. 1.

Edita An. D. 1548.

PAVLVS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium. AD onus Apoſtolicæ ſeruitutis ſuperna diſpoſitione vocati, ſi omnium Chriſti fidelium, & præcipue pauperum, ac miſerabilium perſonarum iura illibata ſeruari, & ab omni grauamine & diſpendio illæſa fore cupimus, & ad id libenter noſtræ ſolicitudinis ſtudium adhibemus, multo magis equidem, pro carceratis & pauperibus in Alma Vrbe noſtra commorantibus protegendis, ex iniuncti nobis officij debito Apoſtolicæ prouiſionis partes tenemur impendere, ne indebitorum onerum & grauaminum iniurias ſubeant, & detrimenta patiantur.

Statuta inſerta, ex cauſis hic expreſſis Iſte Pont. ſeruari iubet. §. 1. Prauas itaque, deteſtabiles & illicitas improborum cupiditates, ex quibus noſtris ſubditis, & pauperibus damnoſa poſſent prouenire diſpendia, tollere cupientes, leges, decreta, & ſtatuta infraſcripta, quorum aliqua per fel. rec. Clementem prædeceſſorem noſtrum, pro eorumdem pauperum, & carceratorum commodo, ad perpetuam rei memoriam, Motu proprio, ex certa ſcientia, & poteſtatis plenitudine promiſſa, & ſalubriter edita fuerunt, motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, in omnibus & per omnia, vt inferius deſcribuntur, obſeruari debere hac in perpetuum valitura lege ſtatuimus, & mandamus. Decernentes irritum & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Contrariis etiam priuilegiis & conſtitutionibus, (illorum omnium tenores pro latiſſime expreſſis habentes) non obſtantibus quibuſcumque. Quæ intimari & in locis publicis appendi volumus.

Carcerati ... gra... relaxandi. §. 2. In primis quod quotiens aliquis ſine mandato Officialium ad quos ſpectat capitur, præterquam ſi in flagranti crimine reperiatur, vel etiamſi cum mandato captus, ſi culpabilis non ſit repertus, vel indicia purgauerit, vel ſi iudici qui eum capi fecit, etiam extra Viſitam, aut ſi Præſidentibus Viſitæ ex aliqua cauſa rationabili videretur, gratis ſine aliqua capturæ, & carceris ſolutione, & ſine manu executorum libere relaxetur. Et ſi ad alicuius inſtantiam iniuſte captus repetiatur, ipſius expenſis captura, & carceris ſolutio fiat, & ſi a bariſello vel executoribus contra præmiſſa aliquid exactum fuerit, capto reſtituantur ad omnem eius petitionem. Et in omnibus prædictis caſibus iudices in mandatis de relaxando, ſub maioris excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda, debeant apponere, vt gratis vbique relaxentur. Neque poſſit aliquid à carceratis præfatis exigi ſub prætextu quod ab his qui eos iniuſte capi fecerunt, recuperare poterunt. Sed executores, & carcerum cuſtodes debitas ſibi mercedes ab illis exigant, qui iniuſte carceratos detineri procurarunt. Dictique iudices omnes impenſas, etiam pro alimentis per præfatos carceratos factas, eis etiam manu regia ab eiſdem qui eos indebite capi, & detineri inſtiterunt, reſtitui & reſici faciant.

§. 3. Capti etiam pro informatione curiæ tamquam teſtes, nihil capientibus, ſoluant, nec in carceribus publicis, aut ſecretis aliquo modo ponantur, ſed incontinenti per iudices examinentur; examinati ad ſua negotia facienda relaxentur, alioquin Iudices pro qualibet vice pœna decem ducatorum pro ſubuentione carceratorum tantum applican. mulctentur, niſi Gubernatori, Auditori, Vicario, vel Senatori, eos carcerandos fore videretur ex cauſa quam Viſitatoribus iuſtificare teneantur. Et prædictis alimenta neceſſaria quamdiu in carceribus detinebuntur ab inſtigatore vel fiſco præſtentur. *Capti tamquam teſtes quomodo relaxandi.*

§. 4. Dictique Iudices captum pro quouis crimine, in ſecretis carceribus vltra triduum antequam examinetur retinere nullo modo poſſint, ſed infra triduum carceratum huiuſmodi examinent, & iuxta iuris diſpoſitionem, aut relaxent ſi innocens repetiatur, vel ponant ad largam, vel in dictis ſecretis carceribus, prout facti qualitas expoſtulat, retineant; alioquin cuſtos in prima Viſita id Viſitatoribus manifeſtare teneatur, ſub pœna decem ducatorum applicandorum, vt eſt ſupra ſcriptum: niſi de mandato noſtro aliter fuerit ordinatum, de quo mandato ipſi Iudices Viſitatoribus fidem facere teneantur, vel ſi dicti Iudices ex aliqua iuſta cauſa aliter faciendum Viſitatoribus notificauerint. *Carcerati infra triduum examinantur & deinde vel dimittantur, vel ponantur ad largam.*

§. 5. Iudices prædicti ſine legitimis indiciis præcedentibus neminem capi mandent, niſi Gubernatori ex legitima cauſa aliter viſum fuerit: & tunc ſi capiendus ſine indiciis ſit aliquis, ducatur ad præſentiam eiuſdem. Qui Gubernator inſtigatorem faciat cauere de damnis, iniuriis, & intereſſe, & prout qualitas perſonæ carcerandæ expoſtulat, vel cogat eum ad cauendum de ſe præſentando, vel mittat ad carceres arbitrio ſuo. Verum ſi infra biduum indicia non superuenerint, relaxetur. *Sine indiciis nemo capiatur niſi de mandato Gubernat. Ad hoc. & ſeq. vid. Pauli V. conſt. cit. in rubr.*

§. 6. Captum vero quemcumque, ante torturam, ſeu antequam torturæ ſubiiciant, ad purgandum indicia contra eum laborantia legitime admittant, data indiciorum copia in forma boni extractus, & non regiſtri, cum expreſſione nominum teſtium, ad hoc vt inquiſitus poſſit ſe defendere, præterquam in crimine hæreſis, & aliis criminibus a iure exceptis, iuxta tamen iuris diſpoſitionem. Et ſi indicia purgata non fuerint (ſuper quo tamen prius audiatur aduocatus pauperum, vel alius quicumque ad libitum ipſius rei) tunc torquendum continuato actu torturæ, non autem in tortura per longum temporis ſpatium vnius aut plurium horarum, aut ad extraneos actus, etiam prandij aut cœnæ, diuertendo detineant, ſed prout facti, & torquendæ perſonæ qualitas expoſtulat, incontinenti expediant: & examinatores claris verbis vtantur ad reperiendum veritatem non ad implicandum conſtituti intellectum. *Indiciorum copia detur ante torturam, niſi in criminib. exceptis.*

§. 7. Et nullus torqueatur, niſi legitimatis prius indiciis, & teſtibus pro indiciis, examinatis repetitis: carceratis, & procuratore pauperum, in legitimatione & repetitione *Et nemo torqueatur non legitimato roceſſu.*

citione citatis: & pauperibus arbitrio iudicum, de quorum mandato detinebuntur, indiciorum copia gratis tradatur, vel proceſſus cum indiciis aduocato pauperum, ſine aliqua impenſa oſtendatur. Etſi Procurator fiſcalis ad dandum interrogatoria citatus, illa infra terminum in citationibus contentum non dederit, teſtes pro carceratorum defenſione examinati ſine interrogatoriis debeant.

Captus pro vno crimine, non interrogetur ſuper aliis ſine indiciis.

§. 8. Iidem Iudices captum pro vno crimine, ſuper aliis de quibus indicia aliqua non habent, nullo modo interrogare præſumant: ſed tam in his quam alias in omnibus occurrentibus iuris communis diſpoſitionem ſeruare teneantur, & debeant, ac Iudices qui proceſſerunt, dum cauſas in Viſita proponent, habeant ſecum proceſſus, vt Viſitatores intelligant & videant carceratum minus vel plus debito non grauari.

Verba rei. ſcribãtur per notarium illius idiomatiſque pr. lata fuerunt.

§. 9. Ac inſuper ne literarum ignari ex mala notariorum in latinum tranſlatione, quandoque indebite damnum patiantur, decernimus quod verba ſuper quibus interrogatur reus, eo modo quo ipſe illa profert, in latinum ſi latine proferat, vel vulgari ſermone per notarium ſcribantur: & ſi reus loquatur in vulgari adhibeatur notarius illius linguæ, vel idiomatis cuius eſt reus, vel cum interprete illius linguæ.

Indiciorum copia dentur in modum extractus.

§. 10. Etſi contingat reum indiciorum copiam petere velle, iidem notarij per modum extractus, & non regiſtri, & literis minutis, & currentibus, & pro quolibet margine pleno triginta verſus continente, tradant, ac pro quolibet centenario cartarum ſcriptarum non plus quam quinque ducatos recipiant, & ſic pro rata in minori vel maiori cartarum numero, ſub pœna prædicta irremiſſibiliter exigenda, & applicanda, vt præmittitur.

Regiſtrum fiat actorum tranſportatorum.

§. 11. Si vero ad alium iudicem acta forent tranſportanda, tunc fiat regiſtrum, & ſoluatur prout in curia eadem ſolui conſueuit pro quolibet centenario foliorum regiſtri.

Innocens nihil ſoluat.

§. 12. Et ſi aliquis carceratus innocens reperiatur, & pro ſua innocentia debeat relaxari, nihil ab eo in aliqua curia, etiam occaſione cuiuſuis aſſertamenti exigatur.

Cuſtodes Carcerum ſeruẽt decreta Cameræ.

§. 13. Cuſtodes vero carcerum decreta Cameræ alias edita ſeruare teneantur. Turris Nonæ, pro quolibet clerico vltra carlenos veteres ſex pro laico vltra tres. Cuſtos Turris de Sabellis, vltra duos carlenos ſimiles indifferenter, tam pro clerico, quam pro laico, etiam pro excarceratione vel liberatione non exigat. Et ſi vltra menſem ſine culpa carceratorum ibi detineantur, nullo modo duplicatio fiat, prout hactenus obſeruatum fuit.

Executores idem faciant.

§. 14. Simili modo Bariſellus, Mareſcalli, & Executores, pro mercede ſua executionis decreta dictæ Cameræ ſeruare teneantur, ſub pœna vigintiquinque ducatorum pro qualibet vice incurrenda, & vt ſupra applicanda.

Carceratorum cibatio.

§. 15. Pro honeſta cibatione vltra vnum carlenum ſimilem non exigant, ita tamen quod pro qualibet vice cibandi vltra dimidium carlenum non capiant, vt ſi de mane tantum cibatus fuerit, vel de ſero dimidium, vt præmittitur. Verum pro temporis qualitate ſoluatur minus vel plus, dummodo non excedatur vnus groſſus pro qualibet vice cibandi. Si vero nullo modo cibati fuerint, etiamſi in carceribus aliquibus diebus in ſecretis detenti ſint, nihil exigatur. Detentus vero in larga faciat ſibi expenſas modo ſuo, & carcerum cuſtodes non poſſint carceratos alimentorum expenſas non ſoluentes vltra quinque dies in cameris detinere, quibus elapſis in publicis carceribus ponant.

Cuſtodes præſentent Viſitatorib. detentos in publicis, & notificent detentos in ſecretis.

§. 16. Teneantur dicti cuſtodes tempore viſitæ omnes carceratos, nemine excepto, Viſitatoribus præſentare, & in ſecretis detentos nunciare in ſcriptis, & poſtquam fuerint examinati, in iro examine præſententur, & hoc ſub pœna præmiſſa decem ducatorum pro qualibet vice contrauentionis.

Arreſta dentur per iudicem, de cuius mandato eſt aliquis carceratus.

§. 17. Et inſuper dicti iudices carceratos per alios non arreſtent in carceribus, ſed ſi aliam cauſam habent contra carceratum, ſignificetur iudici de cuius commiſſione fuit carceratus, & ille in omnibus procedat contra carceratum; præter Gubernatorem, qui poſſit arreſtare ex cauſa delationis armorum. Item ſi aliquis iudicum commiſiſſet mandatum de capiendo aliquem, antequam Gubernator, vel alius ex dictis Iudicibus illud commiſerit, nullus alius iudex poſſit de illo ſe impedire, dummodo in libro actorum conſtet de commiſſione talis mandati, & ſub eadem die.

Significationes ſeruentur per duos menſes.

§. 18. Item ſignificationes factæ per Gubernatorem, vel alios iudices data idonea cautione ſeruentur, per omnes per duos menſes, lapſis duobus menſibus nun ſeruentur.

Pro eadẽ cauſa vnum iub. carcerat.

§. 19. Item carceratus pro aliqua cauſa per vnum iudicem, eo relaxato, poſſit per alios iudices pro noua cauſa carcerari, ſed non pro eadem, niſi de mandato noſtro, aut Camerarij.

Viſitatio ſingulis hebdomadis fiat.

§. 20. Item quod ſingulis hebdomadis Viſitatores carcerum viſitent omnes carceres ſemel in hebdomada, vel ſaltem bis in hebdomada duos carceres, niſi impediti fuerint, & relaxandos relaxari faciant ſtatim ante receſſum à viſita.

Eius reſolutiones attendantur.

§. 21. Idem id quod per commune Viſitatorum votum deliberatum fuerit, ſemper obſeruetur, & executioni mandetur; & cuſtos carcerum eis parere debeat, ſub pœna decem ducatorum, vt præfertur, applicanda, non obſtantibus tertij contradictione, vel inhibitione, nec contradicenti, & allegan. poſt præſtita vota fore mandatum noſtrum vel Camerarij, niſi illud exhibeat, credatur ſed omnino relaxatio fiat.

Relaxãdi ex decreto Viſitæ non poſſunt arreſtari.

§. 22. Item quod facto decreto de relaxando, cuſtodes non retineant carceratum vigore alicuius arreſti, niſi fuerit ſubſcriptum ad minus manu duorum Viſitatorum.

Compoſitionũ pecuniæ deponantur.

§. 23. Item facta compoſitione, omnes pœnæ conſignentur penes depoſitarium noſtrum, diſtribuendæ & ſoluendæ per mandatum noſtrum, vel dicti Camerarij.

Eleemoſyna quomodo diſtribuantur.

§. 24. Item quod cuſtodes carcerum non poſſint aperire capſas eleemoſynarũ pauperum carceratorum ſine præſentia alterius ex procuratoribus dictorum pauperum; & illæ pecuniæ non dentur magiſtris domus carceris, ſed diſpenſentur inter illos qui non habent modum viuendi per eumdem magiſtrum, cum interuentu Capitanei carcerum, & vnius ex procuratoribus pauperum.

Capti omnes ad carc. publ. ducantur.

§. 25. Item capti ex cuiuſuis mandato non ducantur ad alium locum, niſi ad publicos carceres, ad quos Viſitatores cauſa Viſitæ accedere ſolent, aut ad Caſtrum S. Angeli de ſpeciali mandato noſtro.

Significationes concesſæ à Rev. Cam. ſeruentur.

§. 26. Habentes ſignificationes ſiue moratorias à Camera Apoſtolica conceſſas propter paupertatem, & præſtita cautione, etiam ſiue obligati in forma Cameræ, ad inſtantiam quarumuis perſonarum priuatarum non moleſtentur auctoritate ſeu mandato alicuius iudicis, ſub pœna arbitrio Cameræ declaranda.

Infirmi pro debito carcerati quando relaxan.

§. 27. Infirmi carcerati, ſi pro debito ciuili detinentur, facta fide per duos medicos de infirmitate graui, ita quod ſit periculum vitæ præſtita cautione de redeundo recuperata ſanitatẽ, relaxantur. Si vero pro cauſa criminali ex qua veniret imponenda pœna mortis, ſi iam ſit confeſſus vel conuictus, vel pro aliis criminibus minoribus, præſtita cautione idonea, liberetur vt ſupra. Et ſi ſit pauper, qui eam non reperiat, conſignetur hoſpitalis guardiano, qui quam primum conualeſcet, præſentare teneatur.

Bona reperta penes carceratum, cuſtodiem.

§. 28. Bona, vel pecuniæ quæ reperiuntur in poſſe carceratorum, conſignentur cum inuentario facto in præſentia carcerati, & coram duobus teſtibus cuſtodi carcerum; qui teneatur reſtituere integre ad mandatum iudicis, qui eum capi fecit.

Cuſtodes quid ab arreſtantibus recipiant.

§. 29. Cuſtodes carcerum non exigant, nec ſponte recipiant ab arreſtantibus carceratos, vltra quam exigatur à carcerato pro relaxatione.

Bariſellus nihil petat quicquã pro exploratoribus.

§. 30. Bariſellus non exigat aliquid à carceratis ratione expenſarum quas dicit ſe feciſſe pro exploratoribus.

Triremes bis in anno viſitanda.

§. 31. Triremes viſitentur bis in anno, & facta viſitatione fiat verbum nobis, vel Pontifici pro tempore; & relaxandi ex mandato Viſitatorum ſine mora per

Capitaneum

Capitaneum triremium relaxentur, ſub pœna amiſſionis ſalarij.

Carcerati quando transferantur.

§. 32. Carcerum cuſtodes carceratos ad alios carceres ſine iudicum de quo mandato detinentur licentia, transferre, nec à carceratis aliquid exigere, dum pro ſtipulanda aliqua obligatione per carceratos facienda eos à carceribus extrahunt, vel à compedibus liberant, non poſſint.

Executorum merces.

§. 33. Mareſchalchi, ceterique executores, in cauſis ciuilibus & criminalibus Capitolij tabulam obſeruent. Et pro quibuſuis executionibus realibus & perſonalibus, vſque ad ſummam quinque ducatorum, carlenum vnum, vſque ad decem, duos, vſque ad quinquaginta, quinque, & ab inde ſupra, quæcumque fuerit ſumma, ducatum vnum, & non vltra exigant. In executoribus vero pœnæ capitalis vel ſanguinis, ducatum vnum. In caſibus vero, in quibus eis quarta pars pœnarum ſecundum ſtatuta debetur, ſi ex gratia pœnæ moderentur, etiamſi poſt executionem gratiam fieri contingat, quartam tantum eius recipiant quod ex gratia ſoluitur. Bariſellus vero in ciuilibus etiam illam obſeruet. In criminalibus autem, & extra Vrbem in ciuilibus & criminalibus, id tantum capiat, quod per Cameram Apoſtolicam ſeu Gubernatorem fuerit ordinatum, vbi inter eum & partes diſſenſio ſuper hoc ſoret. Pro mandato de relaxando in curia Gubernatoris, in cauſis criminalibus, non tamen grauioribus, ſoluatur notario tertia pars vnius iulij, & pro ſigillo carlenus vnus.

Carcerati quando pro carcere nil ſoluunt.

§. 34. Carcerati qui nõn acceperunt copiam proceſſuum, non teneantur aliquid pro carceribus ſoluere.

Nemo pro iniurijs, &c. carceretur.

§. 35. Pro iniurijs verbalibus, & altercationibus ſine armis, vel ſanguine factis, & in cauſis ciuilibus non excedentibus ſummam quinque ducatorum, & in ſimilibus alijs rebus minimis, nẽmo carceribus mancipetur.

Pauperes vel condemnati non ſoluunt propinas.

§. 36. Pauperes qui per ſententiam abſoluuntur, & diuites qui condemnati fuerint, pro nota ſententiæ, nec pro iudicum propinis, nec quibuſuis iuribus Fiſcalibus aliquid ſoluere teneantur.

Carcerati Ripæ & Burgi, vbi viſitãdi.

§. 37. Carcerati in Ripa, in Viſitatione Capitolij, Carcerati vero in Burgo, in viſitatione Turris Nonæ, præſententur. Et viſitationem Camerario Ripæ, & Iudici Burgi, per procuratores pauperum, Capitolij, & Turris Nonæ intimentur.

Papa ſubſc.

Placet, & ita mandamus. A.

Sequitur deputatio executoris praeced. conſtit.

Edita A. D.

PAVLVS PAPA III.
Motu proprio, &c.

Relatio praeced. conſt.

CVm alias nos, &c.

Omittitur reſiduum bullæ, quia tota eſt, quæ præcedit.

Executor iſtius conſtit. deputatur Clericus qui pro tempore eſt carcerum Præſidens.

§. 1. Et pro præmiſſorum, omnium & ſingulorum obſeruatione, & executione committimus & mandamus Epiſcopo Torcellan. Cameræ noſtræ Apoſtolicæ Clerico, & ad præſens carcerum præfatæ Vrbis Viſitatori, & pro tempore eorumdem carcerum alteri Clerico, per eamdem Cameram deputando, vt decreta prædicta per quoſcumque eiuſdem Vrbis iudices, notarios executores, carcerum cuſtodes, & alios ad quos pertinet, in omnibus & per omnia inuiolabiliter obſeruari mandet, & faciat cum effectu; ac contradicentes & inobedientes quoſcumque, per cenſuras Eccleſiaſticas, & pecuniarias, ac priuationis ſeu ſuſpenſionis ab officio, necnon carceris, & alias etiam perſonales, de quibus ei videbitur, pœnas, illas etiam aggrauando & reaggrauando, mandata executiua deſuper decernendo, ac brachium ſæculare exercendo, quacumque appellatione poſtpoſita, coërceat & compeſcat, pœnaſque prædictas exigat, & imponat, ac exigi & imponi faciat & mandet, tam ex eius officio, quam ad inſtantiam Aduocati & Procuratorum pauperum pro tempore exiſtentium, cum facultate citandi & inhibendi, aliaque faciendi & exequendi, quæ in præmiſſis & circa præmiſſa fuerint neceſſaria & opportuna.

Clauſula derogatoria.

§. 2. Præmiſſis, necnon conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, priuilegiis quoque, & indultis quomodolibet, etiam vim contractus habentibus, & ex cauſa quantumcumque oneroſa, conceſſis & confirmatis, quorum tenores pro expreſſis haberi volumus, perinde ac ſi de verbo ad verbum, de illis indiuidua mentio facta eſſet, quibus ſpecialiter & expreſſe derogamus, quatenus præmiſſis decretis & ordinationibus obſtent, ceteriſque in contrarium facientibus, non obſtantibus quibuſcumque.

Placet Motu proprio. A. *PP. ſubſcr.*

Videat Reuerendiſſ. Card. Camerarius. A.

Approbata fuerunt à Camerario, & approbata in Camera die 4. Iulij 1548. Pontificatus S. D. N. Pauli, diuina prouidentia Papa III. anno decimoquarto.

Admiſſio Camerarij & Cameræ. P. A. 14. die 4. Iul.

Indulta Mercatorum vtriuſque Ripæ Vrbis, circa prioritatem & potioritatem ſuorum creditorum ripalium, & circa dilationes & moratorias eorum debitoribus non concedendas. XLV.

Quoad primam partem, vide extenſionem in Pij IV. conſt. 25. Cupientes, & Greg. XIII. conſt. 88. Cum alias.

Iuriſdictionem autem Iudicum earumdem Riparum, habes hic ſup. in conſtitut. 6. Cum nobis. & Clem. VII. conſt. 4. Nuper.

PAVLVS PAPA III.
Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1547.

Horũ Pontif. conſtitutiones non poſui, vtd hic plene relatas, in quibus cauetur, debitoribus ripalibus dilationes non concedi.

CVm poſtquam fel. record. Innocentium Octauum, Leonem Decimum, Clementem Septimum, Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos etiam publicam vtilitatem præ oculis habentes, mercatores in Ripa & Ripetta Vrbis commercia exercendi promptiores, ad vinum, frumentum, & alias merces pro vſu, & commodo incolarum, & curialium Vrbis neceſſarias, per mare & terram, ad eamdem Vrbem adducendas, & conuehi faciendas reddere ſtudentes, eis inter alia priuilegia indultum, ac conceſſum fuit, ne ſub prætextu moratoriarum, ſalinariarum, ceſſionis bonorum dilationis quinquennalis, aut quarumuis commiſſionum, etiam a nobis deſuper diuerſis Romanę Curiæ iudicibus extortarum per debitores ipſorum occaſione huiuſmodi commerciorum venditorum, crediti ſui, & pretij inde prouenientis exactio retardaretur, ſeu quomodolibet impediretur, expreſſeque Camerario Ripæ & Ripettæ præfatæ, pro tempore mandatum, vt moratoriis & aliis præmiſſis non obſtantibus, debitores ſic moroſos, ad ſatisfaciendum & ſoluendum præfatis mercatoribus compelleret, aliaque faceret, & prout in diuerſis deſuper ſignatis motibus propriis, quorum tenores & compendia veriora pro plene expreſſis hic haberi volumus, latius continetur.

Quædam priuilegiati hoc indultum ei non obeſſe prætẽdebant.

§. 1. Accepimus nuper nonnullos cauilloſiores debitores, quod vna via reperiunt prohibitum, alia extorquere ſatagentes, clericos, ſeu alios magis priuilegiatos exiſtentes, contra ſe præmiſſa indulta & priuilegia locum non habere prætenden. beneficium decretalis, Peruenit, ſeu decretalis, Odoardus, impetraſſe quotidie, prætextuque commiſſionum à nobis deſuper extortarum, ac admiſſionum ſibi illarum vigore conceſſarum per diuerſorum Rom. Curiæ iudicum ſententias, quæ etiam in rem tranſiuiſſe iudicatam dicuntur, & beneficia præfata defraudaſſe eoſdem mercatores; quo fit vt alibi etiam quam coram dicto Camerario ordinario eorum iudice, propter fraudes has excogitatas, ad diuerſa tribunalia huiuſmodi contra formam dictæ Ripæ conſtitutionum pro credito ſuo litigare coguntur. Necnon quod etſi laudabili hactenus, & inueterata conſuetudine fori eiuſdem Ripæ introductum fuit, quod

mercatoribus eiſdem, qui mercimonia prædicta, vt plurimum pretio minime præſenti interueniente, ſed ad diem ſoluendo vendentes, notatioſque præſto non habentes, ſeu alias pro maiori ipſorum commodo merces ſic venditas aliter deſcribi curare, niſi in eorum, & proxenetarum Ripalium libris conſcripti non ſunt, ſcriptura & adnotatio ad probandum & conſequendum creditum eorum, in iudicio & extra ſufficiant; nihilominus à certo tempore citra ob frequentes debitorum decoctiones, crebris litibus, & quæſtionibus inter dictos mercatores, ac alios eorumdem debitores decoctorum creditores, inſtrumenta publica etiam in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ habentes, ſuper diſcuſſione ac prioritate in bonis debitorum coram variis iudicibus aduerſus conſuetudinem huiuſmodi in dubium reuocant, in graue ipſorum mercatorum præiudicium, qui tempus quod in exercenda mercatura conſumpturi eſſent, in eorum creditis recuperandis conterere cogantur, ac Vrbis maximum incommodum, cuius vbertas propterea non parum minuitur.

Hic ideo Pôt. d. indultum validat contra quoſcumque.

§. 2. Nos quibus indemnitas dictorum mercatorum, ac Almæ Vrbis noſtræ commodum non minori curæ nunc ſunt, quam alias fuerint, inconuenientibus huiuſmodi occurrere volentes, præſentium vigore, quas vim perpetuæ conſtitutionis habere decernimus, Motu proprio prædictos ad beneficia præfata extendentes, omnes & ſingulas commiſſiones, etiam expreſſam mentionem de rebus Ripalibus continentes, & à nobis illarum vigore, ſeu alias quomodolibet inhibitiones, ſignificationes, decreta, & admiſſiones ad beneficia præfata quibuſuis dictorum mercatorum occaſione rerum Ripalium debitoribus, etiam dictis quantumcumque priuilegiatis per quoſcumque iudices in poſterum concedenda & emananda, eiſdem debitoribus nullatenus, ad effugiendum vel differendum ſolutionem debiti occaſione præfati ſic contracti ſuffragari debere decernimus.

Mercatorum Ripalium libris, necnō libro Proxenetarum credi iubet.

§. 3 Et inſuper eiſdem mercatoribus, vt ad probandum plene, in iudicio & extra, qualitatem mercium prædictarum ab eis venditarum pro tempore, adnotatio & deſcriptio de illis, de ipſorum, ac proxenetarum præmiſſorum libris, in iudicio & extra plene probent, ac fidem indubiam faciant, executionemque habeant perinde ac ſi eſſet obligatio in forma Cam. Apoſtolicæ, & alias exequatur iudex, prout in Curia Ripæ & Ripettæ executioni mandantur.

Ipſique in rebus eorum extantibus, præferantur omnibus.

§. 4. Decernentes inſuper quod ſi mercator vt ſupra Ripalis reperiat aliquando, vel in aliquo loco, bona quæ ſua eſſe prætendat, illa ad ſe pertinere, & ſua eſſe intelligantur, plene & ſufficienter probaſſe, ſi per teſtes docuerit, aut per proxenetam, medio iuramento eiuſdem proxenetæ & alium idoneum teſtem, aut alias legitime probauerit, iuxta conſuetudinem dictæ Ripæ & Ripettæ, & ſic obſeruari volumus & mandamus contra quoſcumque iuxta præfatam conſuetudinem; mercatoreſque præfati in mercibus ſic venditis penes debitores exiſtentibus, etiam à quibuſuis detentis quibuſcumque aliis creditoribus, etiam expreſſam & anteriorem hypothecam, inſtrumenta publica in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ confecta & ſtipulata, creditum ſuum probantia habentibus, etiam clericis S.R.E. Cardinalibus, & aliis quibuſuis cuiuſcumque gradus vel conditionis exiſtant præferri.

In aliis vero habent hypothecam & concurrant cum obligationibus Cameralibus.

§. 5. In aliis vero quibuſcumque debitorum bonis, cum ceteris creditoribus hypothecam, expreſſam ſeu tacitam, habentibus concurrere occaſione debitorum propter merces Ripales venditas dumtaxat contentatum; ac à duabus ſententiis conformibus, per Camerarium ac Præſidentem pro tempore dictæ Ripæ & Ripettæ latis, nullatenus appellari, vel prouocari, etiam ad nos & Sedem Apoſtolicam, quas effectum rei iudicatæ habere debere volumus. Et ſic per quoſcumque iudices, etiam S.R.E. Cardinales, ac cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, in quibuſuis cauſis, negotiis & controuerſiis, ſententiari, iudicari & definiri debere; irritum quoque, &c. decernimus.

Officiales & iudices eadem exequantur.

§. 6. Mandantes propterea moderno & pro tempore Camerario præfato, quatenus debitores ea cauſa præmiſſa obligatos, decretis, ſignificationibus, admiſſionibus, & aliis prædictis non obſtantibus, ad ſatisfaciendum mercatoribus antedictis de debitis ſic contractis, ac eorumdem debitorum bona detinentes, ad illa ſibi dimittendum ad effectum conſequendum ſatisfactionem integralem iuris opportunis remediis, ac alias iuxta ſtylum curiæ ſuæ compellat. Dantes eidem facultatem, ac omnimodam poteſtatem quibuſuis iudicibus ſæcularibus Eccleſiaſticis, ac omnibus Romanę Curiæ tribunalibus, etiā ſub cenſuris & pœnis pecuniariis, ſuo moderandis arbitrio, ne exactionem debitorum ea cauſa præinſerta contractorum quomodolibet impediant, in illiſue quouis quæſito colore, & mercatoribus prædictis præcipientes, ne ſoluere debentes alibi quam coram ſe intromittant inhibentes. Et ſi aliquas inhibitiones per alios quoſcumque iudices Vrbis ad vxorum dictorum debitorum, aut aliarum quarumcumque perſonarum, dominium, vel hypothecam, ſeu quodlibet aliud ius in bonis in domibus dictorum debitorum, exiſtentium, ſeu per dictos debitores quouis modo poſſeſſis habere prætendentium factas inuenerit, per quas executio ad inſtantias dictorum mercatorum decreta in dictis bonis fieri prohiberetur inuenit, ne ex hoc facultas bona huiuſmodi occultandi detur, eiſdem inhibitionibus non obſtantibus bona præfata deſcribi, & de illis inuentarium confici, & penes aliquam idoneam perſonam deponi, quouſque de iuribus partium diſcutiatur faciendi. Et ſi aliqui ex dictis debitoribus ab Vrbe abfuerint, literas rogatorias eis qui in eis locis, vbi dicti debitores moram traxerint iuſtitiæ miniſtrandæ præfuerint directas, vt eoſdem debitores ad ſatisfaciendum dictis mercatoribus compellant, cum comminatione repreſaliarum, niſi id facient, decernentes, mittentes; & illarum præſentationis relatione habita, neque infra terminum in illis præfixum, iuſtitia miniſtrata fuerit, repreſalias contra homines dictorum locorum, illorumque res & bona, iuxta ſtylum in Vrbe ſolitum, decernentes & exequentes, mandantes & facientes.

Quibuſcumque non obſtan.

§. 7. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ſtylo Palatij, ſtatutis, & nouis reformationibus Vrbis, priuilegiiſque indultis & facultatibus prædictis, debitoribus, & aliis, & pro tempore Auditori Cameræ Apoſtolicæ, Gubernatori, Vicario, Senatori, quibuſuis aliis iudicibus Vrbis, eorum Curiis, etiam per nos conceſſis, innouatis & approbatis, & concedendis, quibus omnibus, ac ſi eorum tenores, &c. latiſſime, hac vice dumtaxat derogamus. Præſentemque noſtram conſtitutionem, cui non derogatum per quamcumque ſignaturam, ac in qua, omnia & ſingula decreta, formas & clauſulas, in motibus propriis prædictis, contentas & deſcriptas & repetitas cenſeri debere volumus, in volumine ſtatutorum dictæ Curiæ Ripæ & Ripettæ, deſcribi & regiſtrari, cui ſola ſignatura, in iudicio & extra, ſufficiat, regula contraria non obſtante mandamus.

Placet, & ita mandamus. A. *PP ſubſc.*

Die 26. Auguſti 1547. admiſſa fuit cedula d. motus proprij ex decreto, & collationata concordat lib. 5. Hieronymus de Tarano. *Admiſſa Pôt. An. 14. die 26. Auguſt.*

Viſa Iul. Gom. Camera Apoſt. Decanus, & Ripa Præſidens.

Perſonæ Eccleſiaſticæ, teſtandi, licentiam à Sede Apoſtolica non habentes, decimam tantummodo partem locis piis relinquere & donare poſſint.

Hanc facultatem diſponendi de decima parte, vidimus reuocatam a Pio Quarto inf. in eius conſt. 8. Grauę. De ſpolijs autem plene dicam inf. ad conſt. 18. Pauli V. In eminenti.

PAVLVS

Edita An.D. 1548.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex, quis ex aſſueta Sedis Apoſtolicæ benignitate, in fauorem Eccleſiarum, Hoſpitalium, & aliorum piorum locorum diuerſa priuilegia concedete conſueuit, ſi proceſſu temporis tendunt in abuſum, illa moderari, ac deſuper opportune prouidere ſolet, prout rerum & temporum qualitate penſata conſpicit in Domino ſalubriter expedire.

Prælati quidam, teſtandi facultatē non habentes, inſtituebāt hæredes quædam loca pia, quæ ex indulto poterant conſequi huiuſmodi bona: & inſuper multa legata faciebant in fauorem eorum ad quos bona deuenire non poterant.

§. 1. Sane non abſque animi moleſtia accepimus, quod nonnulli Archiepiſcopi, Epiſcopi & Prælati, aliaque perſonæ Eccleſiaſticæ, tam ſæculares, quam diuerſorum Ordinum & militiarum regulares, non habentes de eorum rebus, ac bonis teſtandi, & diſponendi facultatem, Eccleſias, Hoſpitalia, & alia pia loca, quibus à dicta Sede Apoſt. capiendi res, & bona, ex teſtamento vel alia diſpuſitione illorum, qui alias de rebus, & bonis eorum diſponere non poſſent, facultas eſt conceſſa, hæredes inſtituunt, & in teſtamentis ſiue eorum diſpoſitionibus plora legata, ſeu ordinationes in fauorem diuerſarum perſonarum, ac alios vſus, in quos bona, & res huiuſmodi tranſmittere non poſſent, faciunt Hoſpitaliaque Eccleſiæ, & loca pia huiuſmodi, ſiue eorum Rectores fidem teſtantium ſeu diſponentium inſequen. legata ipſa, & in teſtamentis, ſiu aliis, etiam inter viuos diſpoſitionibus ordinata adimplent, ex quo Camera Apoſtolica circa res, & bona, ſpolia nuncupata, per obitum Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Prælatorum, & aliarum perſonarum Eccleſiaſticarum huiuſmodi, abſque teſtandi & diſponendi facultate decedentium remanentia in ſuis iuribus detrimentum patitur & iacturam.

Hic ideo Pontifex decimā partem tantummodo ſic relinqui poſſe declarat.

§. 2. Et quia noſtrum eſt, in præmiſſis taliter prouidere quod ipſius Cameræ iurium debita ratio habeatur, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium, omnia & ſingula priuilegia, facultates, gratias, literas & indulta, quibuſuis Eccleſiis, etiam Metropolit. monaſteriis, Hoſpitalibus, etiam ab Archihoſpitalis ſancti Iacobi in Auguſta de Vrbe dependentibus, ſeu cauſam habentibus, ac aliis piis locis vbilibet conſtitutis, per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem præfatam, ſuper capiendis ſeu acquirendis hæreditatibus, rebus, ac bonis, ex teſtamento, donatione inter viuos, vel alia quacomque diſpoſitione quorumcumque Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Prælatorum, & aliarum perſonarum Eccleſiaſticarum, ſæculſtium vel regularium, vtcumque etiam, vt præfertur, qualificatorum, & quacumque præeminentia ac dignitate & auctoritate fulgentium, etiamſi Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales fuerint, de hæreditatibus, rebus, & bonis huiuſmodi facultatem diſponendi non habentium, vel alias quomodolibet conceſſa, etiamſi vſu recepta ſint, moderantes, Volumus, decernimus & declaramus, quod Archiepiſcopi, Epiſcopi, Prælati, & perſonæ huiuſmoni, de rebus ac bonis eorum, à nubis vel à dicta Sede facultatem teſtandi, ſeu diſpouendi non habentes, decimam partem tantum, rerum & bonorum eorumdem, mubilium & immobilium, & ſe mouentium, ac pecuniarum, Eccleſiis, Monaſteriis, Hoſpitalibus, & piis locis, capiendi & acquirendi, facultatum huiuſmodi habentibus tantum per viam inſtitutionis hæredem, ſeu donationis, vel legati, in vita ſeu in morte relinquere, & Eccleſiæ, Monaſteria, Hoſpitalia, & pia loca huiuſmodi, ſeu illorum rectores, non niſi decimam partem huiuſmodi capere ſeu acquirere poſſint, & ad hoc Eccleſiarum & Hoſpitalium, ac aliorum piorum locorum huiuſmodi priuilegia, facultates, conceſſiones, gratias, literas, & indulta quæcumque, reducimus ac moderamur. Decernentes, ſic &c. Non obſtantibus.

D.P. An. 14. 18. Martij.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 28. menſis Martij, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo octauo, Pontificatus noſtri anno quartodecimo.

Bullar. Magn. Tom. I.

De electione Vicarij Generalis Congregationis Eremi Camaldulenſis, ac S. Michaëlis de Murano, Monachorum Ordinis ſancti Benedicti. XLVII.

De hac Eremo vide etiam hic ſup. in conſtit. 1. Rattoni.

Edita An.D. 1549.

PAVLVS PAPA III. Dilectis filijs Vicario generali, & Viſitatoribus Congregationis Camaldulenſis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa huius conſtitut.

EXponi nobis nuper feciſtis, quod licet ab antiquo, tempore citra, morte pro tempore exiſtentis, Generalis totius Ordinis, & Congregationis Camaldulenſis adueniente, duo Viſitatores, & totidem Prælati eiuſdem Ordinis, loco in quo eumdem met Generalem decedere contingebat magis propinquo aliū. Congregationis huiuſmodi Generalem infra annum ſemper eligere conſueuerint. Nihilominus Generalem huiuſmodi quoties eum decedere, aut illius officium ceſſare contigerit, ſi vobis & aliis eiuſdem Ordinis Prælatis infraſcriptis eligendis, licentia & facultas concederetur, profecto in euidentius totius Ordinis emolumentum, & decus cederet. Quare pro parte veſtra, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt dicti Ordinis commodo, & decori conſulere, ac alias in præmiſſis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui poſſint eligere Generalem infra menſem, ſi eius officium vacet.

§. 1. Nos igitur, qui perſonarum quarumlibet, præſertim religionis iugo deditarum votis libenter annuimus: Vos, ac Prælatos infraſcriptos, vtrumque ſingulos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis auctoritate vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtitis, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos, fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, vobis, ac Maioris ſacræ Camaldulenſis Eremi, & Claſſenſi, Rauennat. necnon ſancti Michaelis de Murano, ac ſanctæ MARIÆ ad Carceres, & vallis Caſtri Abbatibus, necnon per Priores gubernari ſolitorum ſancti Mathiæ de Murano, ac Angelorum Florentiæ dicti Ordinis Monaſteriorum Prioribus pro tempore exiſtentibus, quod de cetero, ipſi & vos, ac pro tempore exiſtentes, dicti Ordinis Viſitatores, in vnum in dicto Monaſterio Claſſenſi, aut alio conuenienti loco, de omnium, ſeu maioris partis veſtrum conſenſu eligendo congregati, Generalem Congregationis & Ordinis huiuſmodi, quoties eum decedere contigerit, infra menſem à die obitus, pro tempore exiſtentis Generalis huiuſmodi computandum, vſque ad futurum Capitulum, ſingulis annis iuxta eiuſdem ſtatuta fieri ſolitum, eligere poſſitis & valeatis, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, de ſpeciali gratia indulgemus. Decernentes electionem, per vos ac Abbates & Priores huiuſmodi faciendam, validam & efficacem fore; ac quaſcumque alias aliter pro tempore factas in generalem huiuſmodi electiones, nullas & inualidas exiſtere.

Qui vero poſt elapſum menſem.

§. 2. Ac volentes, quod ſi vos, ac Abbates & Priores præfatos ad Generalem huiuſmodi infra vnum menſem eligendum diſcordes eſſe contigerit, quod menſe huiuſmodi elapſo, omnes totius Ordinis & Congregationis huiuſmodi Prælati, pro electione huiuſmodi facienda in vnum congregari, & conuocari, ac vnum in Generalem Ord. prædicti, inuocato deſuper diuino auxilio, eligere debeant & ſtudeant.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Congregationis & ordinis huiuſmodi iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus; priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, Congregationi, & Ordini huiuſmodi, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque effica-

cionibus & inſolitis clauſulis, in præmiſſorum contrarium forſan conceſſis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, indiuidua & expreſſa, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

D. P. A. 14. 19. Ianu. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, ſub annulo Piſcatoris, die decimanona Iunij, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo nono, Pontificatus noſtri Anno decimoquarto.

XLVIII. Explicatio muneris & auctoritatis Præpoſiti generalis, Religionis Clericorum Regularium Societatis IESV, cum diuerſarum gratiarum conceſſione, ordinationumque pro eius bono regimine conſtitutione.

De his omnibus & alijs, vide hic ſup. in conſtit. 25. Regimini. vbi plene notaui.

Edita A. D. 1549. *PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Proœmium. LIcet debitum paſtoralis officij omnibus regularem vitam ducentibus, vt in ſuis diſciplinis, & laudabilibus inſtitutis conſeruentur & augeantur, nos reddat fauorabiles & benignos, ad Societatem vero de IESV per nos inſtitutam & approbatam, cuius ſpecimen, veluti ager fertilis in Domino, multiplices atque vberes fructus animarum, ad ſummi Regis laudem, & fidei incrementum attulit, & affert quotidie verbo & exemplo in populo Chriſtiano, dirigentes præcipuè velut pius pater oculos mentis noſtræ, dignum cenſemus, vt ipſam Societatem, eiuſque in odorem ſuauitatis Altiſſimo deſeruientes perſonas, ſpecialibus fauoribus proſequamur, illaque ſibi fauorabiliter concedamus, per quæ Societas ipſa vtiliter regi, & proſpere dirigi, ac ad animarum auxilium fideliter in Domino procedere valeat.

Præpoſiti generalis iurisdictio est administratio, & perpetua. Hoc idem eſt in conſt. Gregor. 13 & Greg. 14. al leg. et. in rub. conſt. 25. ſup.

§. 1. Hinc eſt, quod nos dilectorum filiorum Ignatij de Loyola moderni Præpoſiti generalis, & aliorum ſociorum eiuſdem Ordinis, ſupplicationibus inclinati, ſibi, vt Præpoſitus Generalis dictæ Societatis, pro tempore exiſtens, cum primum iuxta conſtitutiones eiuſdem Societatis in illius Præpoſitum electus fuerit, eo ipſo verus ipſius Religionis Generalis Præpoſitus, cum libera generali, & omnimoda cura, & adminiſtratione omnium & ſingulorum, ad felix regimen, & proſperam directionem dictæ Societatis ſpectantium & pertinentium, ſit & eſſe cenſeatur, ac ſuum Præpoſiti officium, in omnibus exercere incipiat, ac plenam in vniuerſos eiuſdem Societatis ſocios, & perſonas ſub eius obedientia degentes, vbilibet commorantes, etiam exemptos, etiam qualcumque facultates habentes, ſuam iuriſdictionem exerceat.

Certis tamen caſibus remoueri poteſt.

§. 2. Poſſitque & debeat dictus Præpoſitus per perſonas ad id à dicta Societate facultatem habentes, & ad id deputatas, in certis caſibus iuxta dictas conſtitutiones amoueri, & alius ipſius loco, per eaſdem perſonas ſubſtitui, & alias, prout perſonæ deputatæ prædictæ id in Domino conſpexerint ſalubriter expedire.

Præpoſiti circa miſſiones poteſtas.

§. 3. Ac ipſemet Præpoſitus pro tempore exiſtens ire, & ſuos quocumque locorum, etiam inter infideles, cum expedire in Domino iudicabit, mittere, ac reuocare, & per Nos, ac ſucceſſores noſtros, ad locum aliquem miſſos ſine temporis certi limitatione, cum id expedire ad Dei gloriam, & animarum auxilium, viſum erit (ſuper quo conſcientiam dicti Præpoſiti oneramus) ad alia loca tranſmittere, libere & licite valeat; qui vbicumque morati fuerint, ad nutum noſtrum, & Romani Pont. pro tempore exiſtentis, ad Sedem Apoſtolicam, ſeu quo oportuerit, & ſibi per dictam Sedem iniunctum fuerit, iuxta ipſius Societatis profeſſionem, venire debeant, concedimus.

Dignitas à Socijs abſque conſenſu Præpoſiti, & à Præpoſito abſque aſſenſu Societatis acceptari non poteſt.

§. 4. Ac volumus, ſtatuimus, & ordinamus, quod Præpoſitus abſque Societatis, & aliquis ex ſocijs huiuſmodi abſque dicti Præpoſiti conſenſu, & expreſſa licentia, electioni ſeu prouiſioni de illius perſona in Epiſcopum, Archiepiſcopum, aut aliam quamcumque dignitatem, per quemcumque Principem, vel quodcumque Capitulum, aut alias quaſcumque perſonas ad id auctoritatem habentes, pro tempore factæ, conſentire, aut ad illam admitti, ſeu alicuius Prælationis & dignitatis in eadem Societate, ſi eam occulta aut manifeſta ambitione quæſiſſe conuinceretur, capax eſſe nullatenus poſſit.

Appellatio à correctione regulæ non datur.

§. 5. Quodque à correctione regulæ Societatis huiuſmodi ſecundum ordinationes factæ (vt vigor diſciplinæ melius conſeruetur) appellari, aut talis appellatio per vllum Iudicem admitti, ſeu ab officiis abſolutio, aut priuatio peti non poſſint.

Superiores ut tenentur ſocios ſuos ad Prælatis cuiuſcunque miniſterium deputare.

§. 6. Et tam Generalis, quam alij inferiores Præpoſiti eiuſdem Societatis, fratres ſeu ſocios dictæ Societatis, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ſeu alijs Eccleſiarum Prælatis, & perſonis, in Socios, aut alias ad vllum eorum miniſterium deputare minime teneantur, niſi auctoritate literarum eiuſdem Sedis, de Societate, & indulto huiuſmodi expreſſam facientium mentionem; & ſi quos deputare contingeret, nihilominus ſub Ordinis correctione exiſtant, & cum expedire iudicabunt, eoſdem remouere poſſint.

Deputati ad negotia à Præpoſito transferri poſſunt.

§. 7. Illos vero ex fratribus, ſeu ſocijs prædictis, qui ad prædicandum crucem, vel ad inquirendum contra hæreticam prauitatem, ſeu ad alia ſimilia negotia deputati fuerint, Ignatius & alij illius ſucceſſores Præpoſiti Generales dictæ Societatis, pro tempore exiſtentes, remouere, ſeu reuocare, & transferre, ipſiſque quod ſuperſedeant, iniungere, ac alios illorum loco ſubſtituere, cum expedire viderint, libere & licite valeant.

Præpoſitum, per ſe vel alios poteſt omnes ſuos abſoluere, & circa irregularitates diſpenſare, niſi ſint caſus enormes iuxta bullam Sixti IV. Hæc bulla Sixti eſt ſup. Regimini. Sed iam vide conſtit. 13. Clem. VIII. Quæcumque.

§. 8. Ac eiſdem Ignatio, & alijs Generalibus Præpoſitis pro tempore exiſtentibus, vt per ſe vel alios ad id per eos pro tempore deputatos, omneſque & ſingulos eiuſdem Societatis ſocios, & perſonas ſub eorum obedientia, diſciplina, & correctione pro tempore degentes, ab omnibus & ſingulis eorum peccatis, ante vel poſt ingreſſum in dictam Societatem per eos commiſſis, necnon à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis & ſæcularibus ſententijs, cenſuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quomodolibet latis & promulgatis; & huiuſmodi ſententijs innodatos, aut in locis ſuppoſitis Eccleſiaſtico interdicto, diuina officia celebrantes & ſuſcipientes ordines, ſic ligatos, & propterea irregularitatem incurrentes, abſoluere, ac cum eis, cum diſpenſatione eguerint, diſpenſare poſſint; etſi exceſſus abſoluendorum, & diſpenſandorum huiuſmodi, adeo graues & enormes fuerint, quod ſint ad Sedem Apoſtolicam merito remittendi; & ne ſæpe in dubium reuocetur, qui ſint ad Sedem prædictam deſtinandi, declarationem in ea parte, per fel. rec. Sixtum Papam Quartum prædeceſſorem noſtrum in bulla, quam mare magnum vocant, factam, confirmamus.

In conſuras recidentes abſoluti, niſi mox intrent Societatem, & vota emittere parati ſint.

§. 9. Volumus autem, quod poſtquam Societati, & conſortio huiuſmodi aggregari volentes, abſoluti, & cum eis, vt præfertur diſpenſatum fuerit, niſi mox Ordinem intrare, & peractis experientiis ſecundum Conſtitutiones dictæ Societatis, vota emittere parati ſint, etiamſi ſuper hoc induciæ eis à Prælatis eiuſdem Societatis concedantur, eo ipſo in priſtinas ſententias, à quibus eos totaliter abſolui contigerit, relabantur & reincidant.

Perſonæ Societatis cui debeant confiteri. Tu vide bullam Clem. VIII.

§. 10. Necnon quod quilibet ex ſocijs Societatis huiuſmodi, peccata ſua proprio Præpoſito, vel ab eo deputato, ſeu deputatis, & alias ſecundum ordinationes Societatis prædictæ deſignatis, confiteri debeat, niſi ſuper hoc à dicto Præpoſito alium confeſſorem eligendi facultatem habuerit.

Qui vota emiſerunt, aliorum ordinem præter

§. 11. Ac inhibemus ne quis poſt emiſſa vota ſecundum conſtitutiones prædictas, ſiue profeſſus, ſiue Scholaris, ſiue Coadiutor Societatis huiuſmodi ſit, ad quem-

Carthuſienſium ingredi non poſſunt. Tu vide conſt. 74. Greg. 13. Pium.

nis alium Ordinem, etiam per Sedem prædictam approbatum, Carthuſienſium duntaxat excepto, niſi de expreſſa ipſius Præpoſiti, aut dictæ Sedis licentia transferri; egreſſi vero alias; quam, vt præfertur, de Ordine ſeu conſortio huiuſmodi, in nullo alio, præterquam Carthuſienſium præfato Ordine admitti, recipi, vel retineri poſſint.

Apoſtatæ, & inſolentes coerceri poſſunt à Præpoſito. Tu vide ampliationẽ Pij V. in conſt. 1. Greg. XIII.

§. 12. Ipſique Generalis, & alij inferiores Præpoſiti, per ſe vel alios, illos ſic egreſſos, ac alios quoſcumque dictæ Societatis apoſtatas, vt etiam alios quoſuis inſolentes, & qui id mereri videbuntur, in quocumque habitu apoſtatas prædictos contigerit inueniri, excommunicare, capere, incarcerare, & alias ſuæ diſciplinæ ſubmittere, & ad id ſi opus fuerit, auxilium brachij ſæcularis inuocare libere & licite valeant.

Exemptio à Superioritate Ordinariorũ.

§. 13. Ipſamque Societatem, & vniuerſos illius ſocios & perſonas, illorumque bona quæcumque ab omni ſuperioritate iuriſdictione, correctione quorumcumque Ordinariorum eximimus & liberamus, ac ſub noſtra & præfatæ Sedis protectione ſuſcipimus.

Facultas celebrandi ſup. altare portatili & tempore interdicti. Hoc poſt Con. confirmauit Greg XIII in conſtit. 57. Vſum.

§. 14. Liceatque Præpoſitis, & de eorum etiam facultate, vniuerſis fratribus & ſocijs Societatis huiuſmodi in Presbyteratus ordine conſtitutis, in locis, in quibus degunt, & eos pro tempore morari contigerit habere Oratoria, & in eis, ac quocumque alio honeſto, & congruenti loco, in altari portatili, cum debitis reuerentia & honore, etiam tempore interdicti, quauis etiam Apoſtolica auctoritate appoſiti, ianuis clauſis, excommunicatis, & interdictis excluſis, ſubmiſſa voce, miſſas & alia diuina officia celebrare, ac Eccleſiaſtica ſacramenta recipere, & alijs miniſtrare; dummodo ipſi cauſam non dederint interdicto, nec contingat id ipſis ſpecialiter interdici.

Familiaribus quæ Societatis poſſunt miniſtrare ſacramenta, & ſepultura.

§. 15. Iis vero, qui in ipſorum Præpoſitorum & ſociorum morantur obſequiis, cuncta libere miniſtrare poſſint Eccleſiaſtica ſacramenta, & ipſos, cum decedunt, in eorum cœmeteriis ſepelire.

Interdicti tempore diuina poſſunt audire familiares, procuratores, & operarij Societatis.

§. 16. Si quando in terris in quibus Socij prædicti, vel eorum aliqui, pro tempore reſederint, vel in eorum perſonas, excommunicationis ſeu interdicti ſententias contigerit promulgari, pueri ſeu familiares eorumdem ſociorum ſeruitiis deputati, ac eorum & Societatis huiuſmodi negotiorum procuratores & operarij, huiuſmodi ſententiis obnoxij minime habeantur; ibique poſſint audire diuina, niſi eiſdem cauſam dederint, vel ſpecialiter excommunicari, ſeu interdici contigerit eoſdem.

Contra priuilegia conceſſa ferri nõ poſſunt abſol. cenſuræ, nec dari eorũ interpretatio.

§. 17. Nec vllis Prælatis, contra aliquem de prædicta Societate, vel contra alios eorum, aliquam excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti ſententiam contra eiuſdem Societatis priuilegia, per nos conceſſa, (quorum interpretationem, nobis & Apoſtolicæ Sedi reſeruamus) ferre liceat, & ſi tulerint, eo ipſo irrita, nulliuſque roboris vel momenti ſint & eſſe cenſeantur.

Qui Societatis concionib. interſunt, Miſſas audire, & ſacramenta ibidem recipere poſſunt.

§. 18. Ac omnes & ſinguli alij Chriſti fideles, cuiuſcumque conditionis exiſtant, qui verbi Dei concionibus, ſeu prædicationibus, ſociorum ſeu fratrum Societatis huiuſmodi in Eccleſiis vbi ipſi concionabuntur interfuerint, diebus huiuſmodi, miſſas & alia diuina officia audire, & Eccleſiaſtica ſacramenta ibidem recipere libere & licite valeant, nec ad id, ad proprias parochiales Eccleſias, accedere teneantur.

Volente Præpoſito poſſunt à quolibet Antiſtite in ſacris promoueri. Hoc poſt Concilium confirmauit Greg. XIII. in cõſt. 78. Pium.

§. 19. Et quia eiuſdem Societatis fratres & ſocios, de locis ad loca transferri contingit, propter quod ſtabilem & continuam, in certis & determinatis domibus manſionem habere non poſſunt, & in ipſa Societate idoneos tantum & comprobatos, ad ſacros ordines promoueri intelleximus, eidem Præpoſito Generali, quod ordinandos ſocios & fratres huiuſmodi Societatis, quibuſcumque maluerit Catholicis Antiſtibus, gratiam & communionem dictæ Sedis habentibus præſentare, ipſiſque Antiſtitibus præſentatos huiuſmodi, abſque omni promiſſione, vel obligatione ipſorum ordinandorum, fratrum & ſociorum, ad omnes, etiam ſacros & Presbyteratus ordines promouere.

In terris infidelium, & hæreticorum licet commorari de Præpoſiti generalis licentia.

§. 20. Et cum ipſi ſocij, magnam patientes pro Chriſti nomine paupertatem, exhortationis pro ſtudio bonos ad potiora dirigant, & errantes ad rectitudinis ſemitam laudabiliter reuocare procurent, concedimus, vt in excommunicatorum & hæreticorum, vel ſchiſmaticorum, vel infidelium terris libere commorari, & cum eiſdem conuerſari, de licentia tamen Præpoſiti Generalis, & ab eis tunc, & etiam quandò per ipſas illos tranſire contigerit, neceſſaria vitæ depoſcere, ac recipere valeant.

Non tenentur vllam ſuſcipere viſitationem, inſtitia miniſtrationem, curamque Monialium.

§. 21. Quodque nullis ipſorum, correctionis ſeu viſitationis vel inquiſitionis officium, monaſteriis, vel Eccleſiis, ſeu quibuſcumque perſonis impendere, vel ad cognitiones cauſarum, citationes partium, & denunciationes ſententiarum interdicti, vel excommunicationum procedere, aut curam Monialium, ſeu religioſarum quarumlibet perſonarum recipere teneantur, per literas Apoſtolicas impetratas, vel in poſterum impetrandas, niſi de hoc indulto & Ordine ſociorum huiuſmodi, expreſſam facientes mentionem, auctoritate & tenore prædictis, de ſpeciali gratia indulgemus.

Non tenentur ſoluere bonorum ſuorum decimam, vel aliam dare contributionẽ ſeu procurationem. Hoc ampliauit Greg. 13. in conſtit. 51. Paſtoralis.

§. 22. Concedentes ipſis ſociis, vt de iis quæ in ornamentis, aut proeis, aut libris, fabrica, luminaribus, ſeu pro victu, vel indumentis eorum, necnon pro annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem aliquæ domus Societatis prædictæ, obligatæ forſan exiſtant, ac de domibus & Collegiis, ac eorum prædiis, hortis, aliiſque locis eiſdem ſociis, iuxta eorum viuendi inſtitutum haberi conceſſis, aut de iis quæ ſibi pro huiuſmodi rebus, domibus, Collegiis, prædiis, locis, & hortis emendis per quaſcumque perſonas, pro tempore legari, aut relinqui contigerit, & aliis bonis quibuſcumque per dictam Societatem, & ipſius Collegia poſſeſſis & obtentis, aliquam decimam, etiam Papalem ſoluere, ſeu canonicam portionem exhibere, ſeu ad præſtationem procurationum Legatorum prædictæ Sedis, vel Nunciorum ipſius, aut Ordinariorum locorum, aut exactionum, collectarum, ſeu ſubſidiorum, vel prouiſionum quorumcumque minime teneantur, nec ad id per literas eiuſdem Sedis, aut Legatorum, vel Nunciorum, ſeu diœceſanorum prædictorum, cuiuſcumque tenoris fuerint, vllo vmquam tempore compelli poſſint, niſi ipſæ literæ Apoſtolicæ, plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto & conceſſione huiuſmodi, ac de eorum Ordine mentionem fecerint. Et ſi forte per Nos, vel dictam Sedem de piis legatis diſpoſitis, & relictis, in genere vel ſpecie, decima vel alia portio, ſeu quarta, alteri piæ vel non piæ cauſæ, quomodolibet hactenus conceſſa fuerit, vel illam in poſterum concedi ſeu ſolui, aut dari, mandari contigerit, Socios præfatos, & illorum domos, & bona quæcumque, ac eis legata & relicta, aut alias, in eorum fauorem diſpoſita, in conceſſionibus & mandatis huiuſmodi, decernimus & volumus minime comprehendi niſi de ipſis, ac præſenti decreto, & voluntate noſtra, non per clauſulas generales idem importantes, ſed vera, expreſſa, & ſpecifica mentio fiat in eiſdem.

Domus vel Collegia Societati donata, ſiue relicta eo ipſo auctoritate Apoſtolica cenſentur erecta. Tu accede conſt. 99 Clem. VIII. Quoniã.

§. 23. Et inſuper ſi contingat Socios ipſos, vt adiuuante aliquo Principe, Duce, Marchione, Comite, vel Communitate, vel quauis ad id potenti, & facultatibus abundanti perſona, aliquam domum, Eccleſiam, aut Collegium Societatis prædictæ ædificent & conſtruant, ſeu id per alicuius ſimilis perſonæ teſtamentum mandari, vel quouis modo eis offerri domum, Eccleſias, ſeu Collegia huiuſmodi, cum omnibus ad id neceſſariis & opportunis, conſtrui & ædificari, ac locum pro huiuſmodi conſtructione oblatum recipi poſſe, ipſaſque domos, Eccleſias, Collegia, Cellas, Oratoria, vbilibet per dictos ſocios, pro tempore conſtructa, vel eis donata, eo ipſo quod ædificata vel donata fuerint, Apoſtolica auctoritate prædicta erecta, approbata & confirmari.

Bona Societati donata pro Collegiorũ ſuſtentatione etiam auctoritate Apoſt. reputantur applicata, &c.

§. 24. Ac bona quæcumque pro Collegiorum dote, ſeu ſcholarium inibi, pro tempore commorantium ſuſtentatione, per quoſcumque Chriſti fideles, pro tempore donata, relicta, & legata, eo ipſo prædicta Apoſtolica auctoritate, perpetuo applicata & appropriata eſſe, & cenſeri, niſi alias ad collationem Sedis prædictæ pertineret.

Eccleſia benedici, & conſe-

§. 25. Et Eccleſias prædictas, cum cœmeteriis, benedici, aut conſecrari facere, ac primum lapidem poni,

erari poſſunt à quolibet Epiſcopo, &c.

per quoſcumque Epiſcopos (ſi diœceſani vltra quatuor menſes id facere diſtulerint) poſſe decernimus.

Et de nouo vbique con-ſtru. Hoc ampliauit Greg. 13. in conſt. 33. Saluatoris. Tu vid. conſt. 115. Clem. 8. Quoniam.

§. 26. Inhibentes omnibus, & ſingulis Archiepiſcopis, Epiſcopis, aliiſque Eccleſiarum Prælatis, & locorum Ordinariis, ac quibuſuis aliis poteſtatibus, Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, illis nihilominus mandantes, ne ipſos ſocios, aut eorum domos, Eccleſias, aut Collegia huiuſmodi, ad aliquorum requiſitionem, ex propria eorum voluntate, ſi id in Domino expediens fuerit, ædificare volentes, quoquo modo huiuſmodi conſtitutionibus impediant, perturbent, aut moleſtent.

Superiores poſſunt cum ſociis diſpenſare. Tu vid. conſt. 115. Clem. 8. Quacumque.

§. 27. Et, vt Societatis huiuſmodi profeſſoribus omnis vagandi occaſio, & ad Apoſtolicam Sedem prædictam recurrendi ſubtrahatur, pro poſſe, neceſſitas, Generali, & de eius licentia Prouincialibus Præpoſitis dictæ Societatis pro tempore exiſtentibus, & illorum Vicariis, & Locatenentibus, vt cum eiuſdem Societatis perſonis defectum natalium, ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu, & quouis alio nefario, & illicito coitu prouenientem patientibus, necnon cum iis, qui ex quauis cauſa (præterquam homicidij voluntarij, bigamiæ, & mutilationis membrorum) irregulares fuerint, poſtquam in Ordine ipſo vota emiſerint, vt, defectu, & irregularitate huiuſmodi, non obſtantibus, ad quoſcumque, etiam ſacros, & Presbyteratus ordines promoueri, & in illis, etiam in altari miniſtrare, & irregulares defectum natalium patientes prædicti ad quaſcumque adminiſtrationes, & officia dictæ Societatis eligi, recipi, & aſſumi, illaque gerere, & exercere, & libere, & licite valeant, diſpenſare poſſint, auctoritate, tenore prædictis, cõcedimus, & indulgemus.

Confeſſores poſſunt confeſſiones audire. Tu vid. conſt. Pij V. 133. Romani, vbi confeſſores requirit approbari ab Ordinariis & etiã vnde Clem. 8. d. conſt. 115.

§. 28. Præterea cum intellexerimus populos ciuitatum, terrarum, & locorum, apud quæ habitationem iidem Socij habent, vel vbi eoſdem verſari, aut tranſire contingit, exemplo allectos, & inductos, religioſæ vitæ, quam Domino concedente ducunt, libenter ad confitendum eiſdem, & ſacratiſſimam communionem, de manibus eorum accipiendum confluere, vt illis ſic confluentibus ſatisfacere valeant, vniuerſis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus, vt cuilibet de Societate prædicta confiteri poſſint, Rectoris ſui licentia minime requiſita, cui non teneantur eadem peccata, de quibus confeſſi, & abſoluti fuerint, rurſus confiteri.

Sacramentaque Eccleſiaſtica miniſtrare præterquam tempore Paſchatis, & in articulo mortis.

§. 29. Necnon omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus, tam forenſibus quam in ciuitatibus, & locis, in quibus ſocij prædicti conſiſtunt, commorantibus, aut illac tranſeuntibus Euchariſtiæ ſacramentum (quod in ſuis Eccleſiis decenter teneri ſocios præfatos volumus) quocumque anni tempore, præterquam in feſto Paſchatis Reſurrectionis Dominicæ, & mortis articulo, niſi neceſſitas vrgeret, eorumdem fidelium, parochialium Eccleſiarum Rectorum licentia minime requiſita, accipere libere, & licite valeant.

Viſitant. Eccleſias Societatis deſignã. dãtur indulgentias concedit. Extẽdit Gre. 13. ad omnes Societatis Eccleſias in conſt. Quanta, tamen non poſui.

§. 30. Necnon animarum profectui prouidere volentes, de omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, auctoritate confiſi, omnibus, & ſingulis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus vbilibet commorantibus, vere pœnitentibus, & confeſſis, ſeu temporibus à iure ſtatutis confitendi propoſitum habentibus, qui aliquam Eccleſiam, aut alium pium locum dictæ Societatis, ſemel ſingulis annis, præter annum Iubilæi, in die, per pro tempore exiſtentẽ dictę Societatis Prępoſitũ, eligendo, à primis veſperis vſque ad occaſum Solis eiuſdem diei incluſiue, deuote viſitauerint, & inibi orationẽ Dominicam, ac ſalutationẽ Angelicam recitauerint, plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, ac remiſſionem in forma Iubilæi, auctoritate Apoſtolica tenore præſentiũ miſericorditer concedimus, & elargimur.

Et certis anni diebus. Hoc ampliauit Greg. 13. vbi ſup.

§. 31. Et inſuper quatuor aliis, ſcilicet, Natiuitatis, Circũciſionis, Epiphaniæ, & Corporis CHRISTI feſtiuitatum, necnon Veneris, & Dominicis, & Quadrageſimalibus diebus ſingulorum annorum, vſque ad octauam Paſchatis, Eccleſias, & alia pia loca, dictę Societatis deuote viſitauerint, & inibi orationẽ, & ſalutationes prædictas ſimiliter recitauerint, ac verbum Dei, ſi in illis prædicetur, deuote audierint, ſeptem annos, & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentiis, miſericorditer in Domino relaxamus.

Præpoſitus generalis lectores in Theologia, & aliis facultatib. deputare poteſt.

§. 32. Ac Præpoſito Generali eiuſdem Societatis, vt, quos de ſuis idoneos in Domino iudicauerit, ad lectiones Theologiæ, & aliarum facultatum, alterius licentia ad id minime requiſita vbilibet deputare poſſit.

In terris infidelium, & partibus remotiſſimis ſocij abſoluere poſſunt etiã à caſibus in bul. Cœnæ Domini reſeruatis. Tu attende conſtit. 115. Clem. VIII.

§. 33. Et vt, cum aliquos ex fratribus ſeu ſociis Societatis huiuſmodi in Saracenorum, & Paganorum, aliorumque infidelium terras, & prouincias alias remotiſſimas, a quibus non poteſt adiri Sedes Apoſtolica, miſerit, poſſit eis, auctoritate noſtra facultatem concedere, vt Chriſtianos ibidem commorantes, confeſſione peccatorum ſuorum audita, & pœnitentia ſalutari iniuncta, eos, & eorum quemlibet, ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini reſeruatis, & à conſequentibus cenſuris, & pœnis abſoluere.

Diſpenſat in gradib. à iure diuino nõ prohibitis cum infidelibus. Tu vid. Clem. vbi ſup.

§. 34. Et cum iis, qui ab infidelitate conuertentur tantum, & in locis remotiſſimis, qui prius in gradibus non licitis, tamen lege diuina non prohibitis, matrimonia contraxerant; vt in eiſdem manere poſſint, diſpenſare.

Erigunt Eccleſias paramenta benedicunt, &c. Tu ad primũ vid. Clem. I. in conſt. 99.

§. 35. Ac in locis prædictis remotiſſimis, quæcumque Eccleſias, Hoſpitalia, & alia pia loca, prout expediens fuerit, erigere, ac nunc, & pro tẽpore erecta reformare, ſine alicuius præiudicio, & veſtes ſacerdotales, pallas, corporalis, calices, altaria, cæmeteria (ſi Epiſcopus, qui ea faciat, Catholicus inibi nõ adſit) benedicere, ac profanatas Eccleſias reconciliare poſſint. Et quæcũque ſtatuta, & ordinationes, deſuper neceſſaria facere, illaque poſtquã facta fuerint, mutare, alterare, ac illis addere, & detrahere.

Decedente Præpoſito Prouinciali, alterius electio fiat.

§. 36. Ac Præpoſito Prouinciali in illis longinquis partibus reſidente decedente, interim, dum alius per Generalem Præpoſitum mittitur, loco Præpoſiti ſic decedentis, alium eligere libere, & licite valeant.

Miſſam bis die quando celebrant.

§. 37. Et quia in numeroſis populis illarum regionum, tanta eſt ſacerdotum raritas, vt vnus plurium curam populorum ſuſcipere debeat, vt bis eodem die Miſſam celebrare, diuerſis in locis valeant.

Priuilegia omnia confirmantur.

§. 38. Et inſuper, attenta meditatione penſantes, quantum vtilitatis ad exaltationem Chriſtianæ fidei, & Euangelicæ veritatis, Societatis prædictæ profeſſores afferant, & afferre valeant, omnia, & ſingula gratias, immunitates conceſſiones, priuilegia, & indulta, antea per nos eidem Societati, & illius ſociis, & perſonis, quomodolibet conceſſa, quæ hic pro ſpecificatis haberi volumus, approbantes, innouantes, & confirmantes.

Profeſſio vbi q. emitti poſſit de licentia Præpoſiti generalis.

§. 39. Quod ſocij dictæ Societatis, qui alibi quam in Vrbe Roma, profeſſionem emittere non poſſunt, literis Apoſtolicis, ab ipſa Societate, ad id ob aliquas cauſas ad tempus impetratis, non obſtantibus, eiſdem de licentia Præpoſiti Generalis prædicti, vt profeſſionem ipſam vbilibet emittere libere, & licite valeant, concedimus, & indulgemus.

Coadiutores ſine certo numero admitti poſſunt a Præpoſito prædicto.

§. 40. Necnon Ignatio, & aliis ſucceſſoribus ſuis Præpoſitis Generalibus dictæ Societatis pro tempore exiſtentibus, & indultum alias per nos eidem Societati, ſuper habendis viginti Coadiutoribus conceſſum, ad alios quoſcumque quos idoneos fore cenſuerint, ſub eorum obedientia degentes extendere.

Præpoſitus etiã per alium exercet munus ſuum.

§. 41. Et quaſcumque gratias, conceſſiones, & indulta eiſdem Generalibus dictæ Societatis Præpoſitis pro tempore exiſtentibus per nos conceſſa, per eorum Vicarios, aut perſonas ad id ſibi bene viſas, præſertim in Indiarum, & aliis partibus remotis pro tempore ſubſtitutas, exercere libere, & licite valeant.

Clauſula præſeruatiua iſtarum gratiarum.

§. 42. Ac præſentes literis, & in eis contenta quæcumque ex quauis cauſa, de ſubreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ defectu notari, vel impugnari nullatenus poſſe: ac ſub quibuſuis ſuſpenſionibus, derogationibus, limitationibus & aliis quibuſuis contrariis diſpoſitionibus, & gratiarum, ac indulgentiarum conceſſarum derogatoriis, ſeu reuocatoriis, etiam per nos, & Sedem eandem pro tempore conceſſis, nullatenus comprehendi; ſed ſemper ab illis exceptas exiſtere, ac ſuos plenarios effectus ſortiri.

Transſumptis habeatur fides.

§. 43. Et illarum tranſumptis manu notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Canonici Metropolitanæ, vel alterius Cathedralis Eccleſiæ, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eamdem prorſus fidem quæ adhiberetur eiſdem originalibus literis, ſi

foreut

forent exhibitæ, vel oſtenſæ, vbique in iudicio, & extra adhiberi debere.

Sublata eſt aliter iudicādi facultas.

§. 44. Et ſic per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, quauis, etiam Apoſtolica auctoritate, fungentes ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere, ac ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Societatis eiuſq; perſonæ Principib. ac Prælatis commendantur.

§. 45. Ac dilectis in Chriſto filiis, illuſtribus, & nobilibus viris, Principibus, ac Dominis temporalibus, & venerabilibus fratribus Prælatis Eccleſiaſticis in quauis dignitate conſtitutis, prædictam Societatem ac ſingulos illius ſocios plurimum in Domino commendantes; non ſolum ne eos inquietari, aut eorum priuilegia violari permittant, ſed vt benigne, & cum caritate, vt decet, ſuſcipiant exhortamur, atque in Domino rogamus.

Conſeruatores & executores huius conſt. deputantur.

§. 46. Et nihilominus vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis, Abbatibus, Prioribus, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Cathedralium Eccleſiarū Canonicis, ac eorumdem Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum officialibus, & Vicariis generalibus vbilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi ac quilibet eorum, per ſe vel alium ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta huiuſmodi, vbi opus fuerit, ac quoties pro parte dictorū Sociorum, vel alicuius eorum fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſdemque Sociis, in præmiſſis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant, auctoritate noſtra, eoſdem ſocios literis, & in eis contentis huiuſmodi pacifice gaudere, non permittentes, eos aut eorum aliquē ſuper præmiſſis, aut quibuſuis aliis rebus, & cauſis, per locorum Ordinarios, aut quoſcumque alios, quomodolibet indebite moleſtari; ſed eos contra quoſcumque cuiuſcumque conditionis, vel qualitatis exiſtentes, & quauis, etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, vel Epiſcopali, aut mundana dignitate, ac exemptione fungētes, & munitos, in quibuſuis cauſis, iuſtitiæ complementum miniſtrantes, id quod per eos ordinatum fuerit ad executionem debitam perduci faciant, illoſque quos cenſuras, vel pœnas prædictas incurriſſe conſtiterit, excommunicatos, ac Interdictos declarent, ac faciant, & mandent publice nunciari, ac ab omnibus arctius euitari, & legitimis ſuper his habitis, & habendis proceſſibus ſeruatis, illos quoties opus fuerit, iteratis vicibus aggrauare procurent, contradictores auctoritate noſtra, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Clauſula contrariorum derogatoria apponuntur.

§. 47. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, necnon priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis S. Benedicti, & S. Franciſci, ac mendicantium, & aliis Ordinibus ſupradictis, illorumque Prælatis, & perſonis, etiam ſuper non communicandis gratiis ſibi conceſſis, & alias quomodolibet, per nos, & Sedem præfatam conceſſis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus innouatis, etiam Marimagno, Bulla aurea, & alias quomodolibet nuncupatis, quibus illorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c.

D. P. A. 15. 12. Octob.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incar. Dom. 1549. 15. Kal. Nouemb. Pont. noſtri anno 15.

XLIX. Iudices, & Officiales Romanæ Curiæ non concedant tranſumpta ſupplicationum, neque eorum prætextu mandata adipiſcendi poſſeſſionem beneficiorum, vigore ſupplicationum, niſi prius literis Apoſtolicis deſuper expeditis.

Quæ autem Notarij R. Cameræ Apoſt. ſeruare debeant circa conſenſus ceſſionis iurium, aut reſignationis beneficiorum ſunt hic ſup. in conſt. 17. Clem. VII. Sanctiſſimus.

PAVLVS EPISCOPVS, &c. *Edita A. D. 1554.*

Ad perpetuam rei memoriam.

Iudicibus Romanæ Curiæ tam prohibet concedere trāſumpta ſupplicationum, & earū vigore, mandata capiendi poſſeſſionem beneficiorum.

§. 1. CVm nobis inter alia innotuiſſet, quod nonnulli Iudices Romanæ Curiæ, tranſumpta ſupplicationum ſuper prouiſionibus beneficiorum Eccleſiaſticorum, & aliis gratiis ſignatarum, & regiſtratarum, ac ipſarum ſupplicationum prætextu, literas, & mandata de adipiſcenda poſſeſſione beneficiorum in illis expreſſorū, antequam literæ Apoſtolicæ ſuper huiuſmodi ſupplicationibus expeditæ eſſent concedebant. Volentes huiuſmodi abuſibus, & fraudibus congruis remediis obuiare, inhibuimus quibuſuis Iudicibus dictæ Curiæ quauis auctoritate fungentibus, cum appoſitione decreti irritantis ne tranſumpta ſupplicationum Apoſtolicarum, neue literas, ſeu mandata ipſarum ſupplicationum vigore, poſſeſſionem beneficiorum Apoſtolicorum apprehendendi, dare, & concedere quomodolibet præſumerent, prout in conſtitutione noſtra deſuper edita, & in Cancellaria Apoſtolica publicata plenius continetur.

Innouat eandem prohibitionem cum appoſitione pœnæ excom. latæ ſententiæ & alias innodat pœnas cō. tra Tabelliones de illis rogatos.

§. 2. Nos conſtitutionem huiuſmodi auctoritate Apoſtolica tenore præſentium innouantes, & perpetuis futuris temporibus pro lege obſeruari debere decernentes, hoc perpetuo edicto, omnibus, & ſingulis, tam Archiuij d. Curiæ ſcriptoribus, quam Cameræ Apoſtolicæ, Gubernatoris ac Vicarij Vrbis Notariis, ceteriſque officialibus dictæ Curiæ, & tabellionibus publicis quibuſcumque ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna in eorum ſingulos qui contra fecerint earumdem tenore præſentium auctoritate Apoſtolica præfata inhibemus, ne de cetero de tranſumptis ſupplicationum, prætetquam habentium clauſulam quod earumdem ſola ſignatura ſufficiat, ac de decreto, & cōceſſione literarum, & mandatorum huiuſmodi derogari debeant, neue illa ſcribere, vel ſubſcribere, aut quouis modo authenticare, vel partibus tradere quouis modo præſumant. Volentes, & eadem Apoſtolica auctoritate ſtatuentes, quod Notarij, & Officiales, & Tabelliones præfati, qui dictam excommunicationis ſententiam incurrerint, ab illa, niſi per Nos, aut ſucceſſores noſtros canonice intrantes abſolui non poſſint, præterquam in mortis articulo conſtituti. Quodque vltra eandem excommunicationis ſententiam, pro prima vice vigintiquinque ducatorum, & ſuſpenſionis à perceptione emolumentorum officiorum ſuorum ad tres menſes, per Datarium, vel Cancellariæ Apoſtolicæ Regentem pro tempore exiſtentes, irremiſſibiliter exigendarum, ac fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe applicandorum, & ſi ſecundario deliquerint ipſorum officiorum priuationis pœnas incurrant eo ipſo.

Vtentibuſque dictis tranſumptis, & mādatis ſummam amiſſionis fructuum & inhabilitatis ad illa beneficia infligit.

§. 3. Necnon partes tranſumptis, ſeu literis, aut mandatis huiuſmodi deinceps vtentes, ac illorum prætextu poſſeſſionem beneficiorum Apoſtolicorum apprehendentes, fructus quos ex illis pro tempore perceperint, ſuos non faciant; quinimo ad beneficia in eiſdem tranſumptis, ac literis, & mandatis expreſſa perpetuo efficiantur ipſo facto inhabiles, & ad reſtitutionem fructuum ex illis perceptorum in vtroque foro teneantur.

Et ita non aliter iudicari mandat.

§. 4. Decernentes ſic per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, etiamſi ſint S.R.E. Cardinales, aut Palatij Apoſtolici cauſarum Auditores, in quibuſcumque cauſis, & quibuſuis illarum inſtantiis ſententiari, & iudicari debere; ſublata eis, & eorū cuilibet, quauis aliter ſentētiandi, & iudicandi facultate, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis. Priuilegiis quoque, & indultis Apoſtolicis, Iudicibus, Notariis, Officialibus, Tabellionibus prædictis, eorumue Collegiis in genere, vel in ſpecie quomodolibet conceſſis, quæ ipſis contra præmiſſa nullatenus volumus ſuffragari, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Hanc conſt. publicari, & inter alias extrauag. deſcribi iubet.

§. 6. Volumus autem præſentes in dicta Cancellaria, vt moris eſt publicari, & in illius quinterno inter alias extrauagantes ad perpetuam rei memoriam deſcribi, ac à

dic

die publicationis ligare, & ſub pœnis prædictis perpetuo inconcuſſe, & inuiolabiliter obſeruari.

Papa ſubſc. Placet, publicetur, & deſcribatur. A.

Publicatio. *Lecta, & publicata fuit ſupraſcripta Regula Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo quarto, die Sabbati, tertiadecima menſis Martij Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Pauli diuina prouidentia Papæ III. Anno 1.*

IVLIVS TERTIVS PONT. CCXXV.
ANNO DOMINI MDL.

IVlius Tertius, de Monte S. Sabini, qui eſt in agro Aretino, Ioannes Maria de Monte antea dictus, Epiſcopus Cardinalis Præneſtinus, Creatus 6. Idus Februarij, Coronatus octauo Kal. Martij Anno Domini 1550. Vixit annos 5. menſem 1. dies 16. Creauit Cardinales 20. Obijt die 10. Kal. Aprilis, & in latericio monumento, iuxta aram S. Andreæ ſepultus fuit. Vacauit ſedes dies 17.

I. De auctoritate, & poteſtate ſummi Pœnitentiarij ex indulto Six. IV. & Paul. III.

De hac vide ſupra in conſt. 23. Six. IV. Quoniam. vbi dixi.

Edita A.D. 1550. *IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. RATIONI congruit, & conuenit honeſtati, vt ea quæ de Romani Pontificis gratia proceſſerunt, licet eius ſuperueniente obitu literæ Apoſtolicæ ſuper illis confectæ non fuerint, ſuum conſequantur effectum.

Six. IV edidit conſt. cit. in rub. §. 1. Dudum ſiquidem poſtquam à fel. rec. Sixto Papa IV. prædeceſſore noſtro emanauerant literæ tenoris ſubſequentis.

Quæ omittitur quia ipſam bullam poſuit ſup.

Paul. III. cuius bul. non habetur, eam approbauit. §. 2. Licet, ſicut fel. rec. Paulus Papa III. prædeceſſor noſter acceperat ab inde citra literæ eiuſdem Sixti prædeceſſoris, abſque vlla exceptione per vniuerſum orbem obſeruatæ fuiſſent, & tunc obſeruarentur, & ea quæ à Sede Apoſtolica emanaſſe dignoſcebantur, plenam roboris firmitatem obtinerent; cum tamen Romanus Pontifex, illa libenter approbaret, & innouaret, vt ea firmius perpetuo illibata perſiſterent, & iuxta ipſius Romani Pontificis intentionem, ſublatis quibuſuis litium, calumniarum occaſionibus, ſuum debitum ſortirentur effectum, firmiterque ab omnibus obſeruarentur, ac ea firmiora cenſerentur, quæ Apoſtolicæ confirmationis munimine ſæpius corroborarentur, præfatus Paulus ſub dat. videlicet tertio nonas Iulij, Pontificatus ſui anno quintodecimo, Motu proprio non ad dilecti filij noſtri tunc ſui, Raynutij tituli ſancti Angeli Presbyteri Cardinalis, noſtri tunc ſui Maioris Pœnitentiarij, ſeu alterius pro eo eidem prædeceſſori ſuper eo oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera liberalitate, & ex certa ſcientia ſua, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, decreta, declarationes, mandatum, voluntatem, & ſtatutum, ac cum omnibus, & ſingulis contentis in eis clauſulis, literas Sixti prædeceſſoris huiuſmodi, auctoritate Apoſtolica, approbauit, & innouauit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & ſub eiſdem cenſuris, & pœnis vbilibet obſeruari debere.

Et inobedientibus, ac Pœnitentiarij literarum executionem impedientibus, inflixit pœnas contentas in Bulla Cœnæ Domini. §. 3. Illaque non obſeruantes, ſeu illa, aut eorum validitatem ſeu præfati Raynutij, moderni, & pro tempore exiſtentis dictæ Sedis Maioris Pœnitentiarij, ſuper præmiſſis, aut eorum aliquibus poteſtatem, ſeu auctoritatem, vel facultatem, in dubium reuocantes, ſeu eorumdem Raynutij, & pro tempore exiſtentis Maioris Pœnitentiarij, literarum executionem qualitercumque impedientes, aut quominus dictæ literæ iuxta illarum formam, & tenorem debitæ executioni demandarentur, impedimentum, conſilium, auxiliũ, vel fauorem quomodolibet præſtantes, prædictas, ac omnes, & ſingulas alias contra impedientes literarum Apoſtolicarum executionem in bulla, quæ quotannis in Cœna Domini legi conſueuit contentas, & latas ſententias, cenſuras, & pœnas, eo ipſo, abſque aliqua alia declaratione deſuper perficienda, incurriſſe, & incurrere debere decreuit, ac declarauit.

Pœnitentiarij literas apertas in vtroque foro ſuffragari ſtatuit. §. 4. Et nihilominus potiori pro cautela præmiſſa, omnia, & ſingula prout per eumdem Sixtum prædeceſſorem declarata, decreta, mandata, ſtatuta fuerant, eiſdem modo, & forma, ac motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, de nouo decreuit, declarauit, & ſtatuit, ac ſub eiſdem cenſuris, & pœnis, ac inhabilitate, priuatione & confiſcatione obſeruari mandauit, Raynutij, & pro tempore exiſtentis maioris Pœnitentiarij præfati, iuxta ſtylum prædictum expeditas literas, quæ clauſæ, & confeſſoribus directæ, in foro conſcientiæ tantum, quæ vero apertæ, & ſigillo prædicto, vt præfertur, pendente, expeditæ fuerant, & in poſterum expedirentur, niſi in eis verba, (in foro conſcientiæ tantum) appoſita eſſent, in vtroque, tam pœnitentiali, quam iudiciali, & contentioſo foro, intelligi, & interpretari, ac illis quibus pro tempore concederentur ſuffragari.

Decretum irritans appoſuit. §. 5. Sicque in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque quauis auctoritate fungentes iudices, & perſonas, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & interpretari, atque definiri debere, necnon irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, ſimiliter decreuit, ac declarauit.

Contrariis derogatio. §. 6. Non obſtantibus præmiſſis, & quibuſuis Apoſtolicis, ac in prouincialibus, & ſynodalibus Conciliis editis, generalibus, vel ſpecialibus, conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ac partium illarum pragmaticis ſanctionibus, priuilegiis, quoque indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſuis perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis conceſſis, approbatis, ac etiam iteratis vicibus innouatis. Quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, ſpecialis ſpecifica, & expreſſa mentio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, idem Paulus prædeceſſor, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſerti forent, pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habens, illis alias in ſuo robore permanſuris, ea vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogauit, illaque aduerſus præmiſſa, nullatenus ſuf-

fragari

fragari poſſe decreuit, necnon omnibus illis quæ idem Sixtus prædeceſſor in dictis literis voluit non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

[illegible] concedit. §. 7. Et inſuper quia difficile foret literas deſuper conficiendas ad ſingula quæque loca, in quibus de eis forſan fides facienda foret deferre, idem Paulus prædeceſſor voluit, ac motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine præmiſſis pariter decreuit, quod earumdem literarum deſuper conficiendarum tranſumptis, manu notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ impreſſione munitis, in iudicio, & alibi, vbi opus foret, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem deſuper conficiendis literis, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Literæ tamen Iul. III. ob eius mortem non expeditæ fuerunt, & ideo ab iſto tenor adiicitur. §. 8. Ne autem de approbatione, innouatione, decretis, declarationibus, noua conceſſione, ſtatuto, mandato, & voluntate Pauli prædeceſſoris huiuſmodi pro eo quod ſuper illis, ipſius Pauli prædeceſſoris eius ſuperueniente obitu, literæ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæſitari, & ij, quorum intereſt, aut intererit, quomodolibet in futurum illorū fruſtrentur effectu, volumus, & ſimiliter Apoſtolica auctoritate decernimus, quod approbatio, innouatio, decreta, declarationes, voluntas, noua conceſſio, ſtatutum, mandatumque Pauli prædeceſſoris huiuſmodi, perinde a dicta die tertio nonas Iulij ſuum ſortiantur effectum, ac ſi ſuper illis ipſius prædeceſſoris literæ ſub eiuſdem diei data confectæ fuiſſent, prout ſuperius enarratur, quodque præſentes literæ ad probandum plene approbationem, innouationem, decreta, declarationes, nouam conceſſionem, ſtatutum, mandatum, & voluntatem Pauli prædeceſſoris huiuſmodi vbique ſufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Executoreſque deputat. §. 9. Quocirca vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Cathedralium Eccleſiarum canonicis, ac modernis, & pro tempore exiſtentibus cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori, & noſtro in Alma Vrbe, & illius diſtrictu Vicario, ac eorumdem Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Vicariis ſeu officialibus in ſpiritualibus generalibus, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi vel duo, aut vnus eorum, per ſe, vel alium ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, vbi, & quando opus fuerit, ac pro parte illorum, aut alicuius eorum, quos ipſæ literæ concernunt, & concernent, ſolemniter publicantes, eiſque & eorum cuilibet in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra, omnes, & ſingulos quos præſentes literæ quomodolibet concernunt & concernent, vt præfertur, illis, & in eis contentis quibuſcumque pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eorum aliquem deſuper per locorum Ordinarios, ſeu alios quoſcumque quomodolibet indebite moleſtari, perturbari, & inquietari, contradictores quoſlibet & rebelles, per prædictas, & quaſcumque alias ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac etiam pecuniarias illorum arbitrio moderandas, applicandas pœnas, aliaque opportuna iuris remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac cenſuras, & pœnas prædictas legitimis ſuper iis habendis ſeruatis proceſſibus, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis.

Clauſulas derogatorias addit. §. 10. Non obſtantibus omnibus ſupradictis, aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 1. 22. Februar. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incar. Dom. 1550. 8. Kal. Martij, Pont. noſtri anno 1.

II. Iuriſdictio Vicarij Papæ, in cauſis Hæbræorum de Vrbe.

Hac iuriſdictio quoad Hebræos hæc iberios data poſtea fuit Camerario Papæ, vt inf. in conſt. 65. Clem. VIII. In conferendis. Et quoad alios Hebræos declarata eſt nouiſſime à Paulo V. in ſua conſt. 71. Vniuerſi. §. 7. Quo verò ad Hebræos debitores Mercatoribus artis lanæ, coram Conſulibus d. artis conueniri poſſe vellat Six. V. in ſua conſt. 14. Cum alias.

IVLIVS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Edita An. D[illegible]

Cauſa conſtitutionis. CVm ſicut accepimus vniuerſitatem Hebræorum Vrbis, & homines illius particulares contra omnem iuris ordinem, ac bullas, & priuilegia dilecto fratri noſtro Philippo Archinto Saluciarum Epiſcopo, noſtræ Vrbis, ac illius diſtrictus Vicario generali, in præfatos Hebræos priuatiuæ iuriſdictionis per felicis recordat. Paulum Papam Tertium prædeceſſorem noſtrum conceſſa, & per nos confirmata, diuerſimode ſine iuriſdictione, & de facto coram aliis Tribunalibus, tam per vniuerſitatem, quam particulares plerumque ex officio curiæ & ad querelam, ac petitionem, vel Hebræorum, ſeu Chriſtianorum reſpectiue moleſtantur, inquietantur, perturbantur, quo fit vt iuſtitia, nō ſolum circa ciuiles, verumetiam criminales cauſæ ſuum debitum non ſortiantur effectum, & iuriſdictio eiuſdem Vicarij ab aliis indebite vſurpetur, cum actiue, & paſſiue præfati Hebræi iuriſdictioni dicti Vicarij Vrbis ſubiiciantur.

Confirmatio facultatum Vicario conceſſarum circa cauſas Iudæorum. §. 1. Idcirco volentes ſicut ordo iuris, & æquitatis ſuadet, vt dicta iuriſdictio Hebræorum ſit eiuſdem Vicarij, & ab aliis præter mentem noſtram non vſurpetur, Motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, dictas bullas, & priuilegia, ſic vt præmittitur, prædicto fratri noſtro Philippo Vicario in Hebræos conceſſa, actiue, & paſſiue inter ipſos, inter alios paſſiue tantum, confirmamus, & approbamus, ac roboris firmitatem quatenus opus ſit adiicimus.

Inhibitio Iudicibus Vrbis ne in cauſis Iudæorum ſe intromittant. § 2. Mandantes nunc, & pro tempore exiſtentibus Almæ Vrbis Gubernatori, Auditori Cameræ, Senatori, Cameræ Apoſtolicæ Præſidentibus, & Clericis, omnibuſque aliis Vrbis Iudicibus, tam ordinariis quam delegatis, quacumque iuriſdictione, & auctoritate fungentibus, & functuris, ne in cauſis Hebræorum tam Vniuerſitatis, quam particularium, ciuilibus, & criminalibus, ac mixtis, ſe de cetero intromittant, imo illas ad eumdem Vicarium noſtrum iuxta formam dictarum facultatum, ac priuilegiorum remittant, inhibitioneſque, ac ſignificationes per alios quam à dicto Vicario à præfatis Hebræis obtentas, & in poſterum obtinendas, per præſentes annullamus, ac pro nullis haberi volumus & mandamus.

Clauſ. derog. §. 3. Non obſtantibus facultatibus, ac priuilegiis, & bullis, ac literis Apoſtolicis, ſeu motibus propriis per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos dictis Gubernatori, Auditori Cameræ Senatori, Præſidentibus, & Clericis Cameræ Apoſtolicæ omnibuſque aliis, tam delegatis quam ordinariis Iudicibus circa iuriſdictionem conceſſis, ceteriſque contrariis, non obſtantibus quibuſcumque.

Facultates Vicarij pro obſeruatione iſtius conſtit. §. 4. Cum facultate præfatis Gubernatori, Auditori Cameræ, Senatori, Clericis, & Præſidentibus Cameræ Apoſtolicæ, ac omnibus aliis Vrbis noſtræ Iudicibus, vniuerſitati prædictæ, ac particularibus illius hominibus, & perſonis, Bariſello, ac omnibus aliis Vrbis executoribus, & ſubexecutoribus, ſub pœnis pecuniariis, & cenſuris Eccleſiaſticis imponendis, & applicandis, inhibendi, illaſque euentum contrauentionis, tam per dictos Iudices, quam executores, & Iuſtitiæ miniſtros, ac quoſcumque alios incurriſſe, declaran. aggrauan. interdicen. auxiliumque brachij ſecularis inuocan. ceteraque omnia, & ſingula in præmiſſis, & præmiſſorum quolibet faciendi, dicen. geren. exercen. & plenarie exequendi.

Decretum irritans. §. 5. Ac quicquid ſecus factum, ſeu innouatum, vel attentatum per dictos Iudices, & quoſcumque fuerit, irritum, & inane decernentes, cum clauſulis neceſſariis, & opportunis.

Papa ſubſc. Placet. I.

Innouatio,

III. Innouatio,& noua conceſſio priuilegiorum Cardinalis S. R.E. Camerarij, & ſignanter circa eius interuentum in Camera Apoſtolica, dum agitur de contractibus eius Conſanguineorum, & circa expeditiones à Clericis dictæ Cameræ, ſub ipſius nomine,& ſigillo ſignãdas.

Quoad primam partem vide Pij IV. conſt.55. Romanus, quam tamen huic derogare non puto cum ſpecifice de Camerario non loquatur. Et quoad vltimam partem, habes confirmationem, & extenſionem Greg. XIII. in eius conſti.96. Quæ à Romanus, vbi notabo. Et de iuriſdictione Camerarij attende Clem.VIII.conſt.65.In conferendis.

Edita A.D. 1550.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Guidoni Aſcanio S Euſtachij Card.noſtro & S.R.E.Camerario.Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa conſtitutionis. §.1. Licet ea quæ à Sede Apoſtolica emanaſſe dignoſcuntur, plenam roboris firmitatem obtineant, nonnumquam tamen Romanus Pontifex illa præſertim S.R.E.Cardinalibus conceſſa libenter approbat, & innouat, vt iuxta ipſius Pontificis intentionem, ſuum debitum, (vt par eſt) conſequantur effectum, firmiterque obſeruentur ab omnibus.

Paul.III.(cuius bulla hic non habetur) officium Camerariatus Sedis Apoſt. Guidoni Aſcanio Card. S. Euſtachij commiſit. §. 2. Dudum ſiquidem fel.record.Paulus Papa Tertius prædeceſſor noſter, officium Camerariatus noſtri, tunc ſui, & eiuſdem Eccleſiæ, quod bonæ mem. Auguſtinus tituli Sancti Appollinaris Presbyter Cardinalis, ſuus,& eiuſdem S.R.E. Camerarius (dum viueret obtinebat,& exercebat, per obitum eiuſdem Auguſtini Cardinalis,& Camerarij qui apud Sedem prædictam debitum naturæ perſoluerat, vacans, cum omnibus, & ſingulis illius honoribus, oneribus, iuribus, & emolumentis conſuetis, Tibi, qui eiuſdem prædeceſſoris ſecundum carnem nepós exiſtebas, per te quoad viueres tenendum, & exercendum, Motu proprio,& de fratrum ſuorum conſilio conceſſit,& aſſignauit, ac te in locum dicti Auguſtini Cardinalis, quoad huiuſmodi effectum ſubſtituit, & ſubrogauit. Necnon te, ſuum, & dictæ Eccleſiæ Camerarium, fecit, conſtituit, & deputauit.

Iuriſdictionemque, & prout tum hic enunciatur dedit. Quoad iuriſdictionem attende Clem. cit. in rub. §. 3. Tibique ſuo,& prædictæ Eccleſiæ nomine Cameræ Apoſtolicæ Præſidenti, omnes,& ſingulos fructus, redditus, & prouentus, ad ipſum,& prædictam Eccleſiam pertinentes, ad Cameram ipſam peruenire faciendi,& de illis debita eiuſdem Cameræ ſoluendi, officiales quoſcũque in Ciuitatibus, Terris, & locis iuriſdictionis temporalis præfatæ Eccleſiæ deputandi, & ab eorum officiis cum expediens fuerit amouendi, & alios eorum loco ſubrogandi, Gentes armigeras, ſuo & dictæ Eccleſiæ ſtatui fideles, & deuotos conducendi, & illis conuenientia, de eiuſdem Cameræ prouentibus promittendi, & promiſſa ſoluendi, & generaliter omnia, & ſingula, quæ in iuriſdictionibus & aliis quibuſcumque negotiis, & cauſis ad ipſum Camerariatus officium de iure, vel de conſuetudine quomodolibet pertinebant,& quæ præfatæ Eccleſiæ Camerarij facere, emendare, ordinare, adminiſtrare,& exequi ſoliti erant, faciendi, emendandi, adminiſtrandi,& exequendi, plenam,& liberã cõceſſit facultatẽ.

Ad decretum Iul II editum contra miniſtros, & Clericos Cameræ in eius contractibus participantes. (ſ firmauit, vt ſup. in eius conſt.18. Alias. §. 4. Et deinde cum ſtatutum,& ordinationem piæ mem. Iulij Papæ Secundi, etiam prædeceſſoris noſtri diſponentia, quod Præſidentes, & Clerici Cameræ Apoſtolicæ,& quæcumque perſona in dicta Camera, & in loco Camerali interuenientes, etiãſi Epiſcopali Archiepiſcopali aut maiori dignitate fulgerẽt, Dohanas, Theſaurarias, & alios introitus,& res ad dictam Camerã ſpectantes, per ſe, vel alium ſeu alios, in toto, vel in parte conducere, aut cum illorum Conductoribus ipſi quomodolibet participare non poſſent, ac eiſdẽ Præſidentibus, Clericis,& perſonis ſub excõmunicationis latę ſententię,& priuationis quorũcumque officiorum per ipſos obtentorum pœnis ipſo facto incurrendis, ne contra præmiſſa quomodolibet venire præſumerent, inhibẽdo, innouaſſet,& approbaſſet.

Eiuſque interuentum in Camera, dum agitur de contractib. ſuorum affinium vel conſanguineorũ. §. 5. Ac ſtatutum, & decretum huiuſmodi, ad hoc vt Clerici, Præſidentes,& perſonæ præfatæ, quorum conſanguinei, & affines dictas Dohanas, Theſaurarias, Salarias,& Introitus conducebant, ſeu conducere volebant in eiſdem Camera,& loco Camerali, de locationibus ipſis,& negotiis illas concernentibus diſcuterent, aut tractarent interuenire non poſſent per eius literas extendiſſet, & ampliaſſet.

Sed idẽ Paul. III. (cuius conſt. hic non habetur Cardinalem Camerarium obligare declarauit. §. 6. Quod Iulij prædeceſſoris, ac ſuis literis huiuſmodi non obſtantibus, etiam in futurum locationibus,& aliis præmiſſis, abſque alicuius pœnæ, ſeu cenſuræ incurſu, intereſſe libere,& licite valeres ſtatuit, decreuit, & declarauit. Quodque ſub ſtatuto, & ordinatione Iulij prædeceſſoris huiuſmodi, ac literis ſuis præfatis nullatenus comprehenſus, ſed ab illis prorſus exceptus eſſes, & eſſe cenſereris, prout ex tunc re excepit, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi ſtatutum,& ordinatio, ac literæ, ſuæ huiuſmodi quoad te nullatenus emanaſſent decreuit.

Ad hoc vide quod dixi in rub.

Omneſque Iudic. et miniſtri Eccleſiaſtica mandatis Camerarij ſubeſſent. vt ſup. in eius conſt 41 Romanus. §. 7. Ac ſucceſſiue, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, tam Almæ Vrbis Gubernator, Auditor Cameræ, Vicarius, Iudices ordinarij, quam alij quicumque Romanæ Curiæ, ac ditionis eiuſdem Romanæ Eccleſiæ tibi, tuiſque ordinationibus, & mandatis, perinde ac ſi ab eo, vel Romano Pontifice pro tempore exiſtente emanaſſent, omnino parere deberent, & aduerſus illa directe, vel indirecte modo aliquo venire nullatenus poſſent, voluit & ordinauit, ac tunc, & pro tempore exiſtentibus eiuſdem Almæ Vrbis Gubernatori, Auditori Cameræ, Vicario, & aliis Iudicibus præfatis, ſub excommunicationis, & priuationis officiorum, & beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, necnon aliis arbitrio ſuo, ipſo facto, ſi ſecus agerent incurrendis pœnis, ne contra præmiſſa, modo aliquo venire, aut facere, vel attentare, auderent, ſeu præſumerent inhibuit. Ac tibi, vt pro præmiſſorum obſeruatione, executione, vel implemento, omnibus, & ſingulis prædictis,& quibus opus eſſet præciperes, mandares,& inhiberes, illoſque citares, cogeres, & compelleres, ac contra eos manu regia, & alias prout tibi videretur procederes, ceteraque alia in præmiſſis, & circa ea, neceſſaria, quomodolibet opportuna faceres, & exequereris mandauit, Tibique vltra tuam poteſtatem,& auctoritatem in præmiſſis, pleniſſimam licentiam, & facultatem conceſſit.

Hoc idem habes in bul. Clem. VIII. cit. in rub.

Facultates & priuilegia omnia aliis Camerarijs quomodolibet cõceſſa innouauit. §. 8. Necnon etiam omnia, & ſingula priuilegia, iura, iuriſdictiones, poteſtates, auctoritates, facultates, literas, & indulta retroactis temporibus Camerariis dictæ Eccleſiæ, qui eatenus fuerunt, & Camerariatus officio huiuſmodi per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores ſuos, ac ipſum, & Sedem prædictam, etiam ſuper conceden. ſaluis conductibus, & fidantiis, cauſis ciuilibus, criminalibus, & mixtis, necnon moratoriis, dilationibus, ſalinaribus, & quibuſuis aliis ſecuritatibus, vel alias quomodolibet conceſſa, confirmata, & innouata, quorum omnium tenores, cauſas,& effectus pro ſufficienter expreſſis haberi voluit, etiamſi maiora expreſſis, approbauit, & confirmauit, ac ea omnia tibi de nouo conceſſit, ſupplendo omnes, & ſingulos, tam iuris quam facti defectus, ſi qui forſan interueniſſent in eiſdem, ac illa perpetuæ firmitatis robur obtinere, inuiolabiliter obſeruari, ac tibi tuiſque in dicto Camerariatus officio ſucceſſoribus ſuffragari, ac eos præmiſſis omnibus,& ſingulis, vti, frui, potiri, & gaudere debere, nec deſuper per quoſcumque tam Apoſtolica, quam ordinaria, & mixta, auctoritate fungentes, Iudices, & perſonas, etiam dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales impediri, aut moleſtari poſſe decreuit.

Expeditiones Camerales omneſque, à Clericis ſub nomine Camerarij expediri iuſſit. §. 9. Et inſuper conſiderando, quod cura iurium, & rerum Cameræ Apoſtolicæ Camerario pro tempore exiſtenti erat commiſſa, ipſeque Camerarius ſuum, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis viuæ vocis oraculum habebat, ſuamque & dicti Pontificis perſonam in his repræſentabat, & propterea non conueniebat, vt res Camerales .... per Decanum, & Clericos dictæ Cameræ, qui quicquid in dicta Camera agebant, nomine eiuſdem Camerarij agebant, expedirentur, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, Decanus, & Clerici Cameræ huiuſmodi, expeditiones aliquas camerales,

Hoc approbauit, & mi ſaltem amplauit Greg. XIII. cit. in rub.

gratiam

gratiam vel Iuſtitiam concernentes, ſeu mixtas, aut ab illis dependentes, alias quam ſub nomine Cameratij, ac ſigillo penes ipſum Camerarium exiſtente, facere, & expedire nequirent, & ſi aliter fierent, ex libris caſſari, & deleri deberent ſtatuit, & ordinauit, & ex tunc illas caſſauit, & annullauit, & viribus euacuauit, ac pro penitus infectis haberi voluit, inhibendo Decano, & Clericis prædictis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & priuationis officiorum, & beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, aliiſque arbitrio ſuo pœnis ipſo facto ſi ſecus agerent incurrendis, ne præmiſſis contrauenire, aut contra eorum tenorem quouis modo fieri, vel attentare auderent, ſeu præſumerent, ac irritū, & inane, ſi ſecus facere contingeret, decreuit. Ac tibi mandauit, vt pro præmiſſorum obſeruatione, executione, & implemento, omnibus, & ſingulis prædictis, & quibus opus eſſet præciperes, & mandares, illiſque inhiberes, ac eos citares, rogares, & compelleres, ac manu regis, & alias, prout tibi videretur, contra eos procederes, cæteraque alia faceres, & exequereris, quæ in præmiſſis, & circa ea, neceſſaria ſeu quomolibet opportuna eſſent, & tibi viderentur. Ac etiam tibi vltra tuam poteſtatem, & auctoritatem in præmiſſis, pleniſſimam licentiam, & facultatem conceſſit, prout in eiuſdem Pauli prædeceſſoris, tam ſub plumbo, quam in forma Breuis deſuper confectis literis plenius continetur.

Hic modo Pontif. dictas conceſſiones Pauli III. confirmat & innouat.
Tu vide notata hoc in rubr.

§. 10. Nos circumſpectionem tuam, quam Diuina Clementia magnis illuſtrauit gratiarum muneribus non minoribus, quam dictus Paulus prædeceſſor proſequebatur fauoribus, & gratiarum prærogatiuis, proſequi volentes, ac ſingularum, & aliarum quarumcumque literarum, & conceſſionum tibi, & aliis eiuſdem Eccleſiæ Camerarij prædeceſſoribus tuis quomodolibet conceſſarum, & factarum, veriores tenores, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, non ad tuam, vel alterius pro te nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, conceſſionem, aſſignationem, ſubſtitutionem, ſubrogationem, conſtitutionem, deputationem, ſtatutum, decreta, declarationem, voluntatem, ordinationes, inhibitiones, mandata, approbationem, confirmationem, ac omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, & decretis, literas prædictas auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & confirmamus, & innouamus. Et nihilominus tibi, potiori pro cautela, conceſſiones, aſſignationes, ſubſtitutionem, ſubrogationem, conſtitutionem, deputationem, ſtatuta, decreta, declarationem, voluntatem, ordinationem, inhibitiones, mandata, approbationem, & confirmationem præfatas, modo, & forma præmiſſis de nouo concedimus, & reſpectiue facimus, ſtatuimus, decernimus, declaramus, volumus, ordinamus, inhibemus, mandamus, approbamus & confirmamus.

Clericiſque ſigillo Camerarij vti debere præcip.

§. 11. Ac etiam tibi, quod ſigillum huiuſmodi officij Cameratiatus, ſolus, & in ſolidum abſq; eo quod Clerici, & Præſidentes, ſeu Decanus Cameræ huiuſmodi, aliquod aliud ſigillum penes ſe, vel eorum aliquem, retinere poſſint, aut debeant, retinere poſſis, & valeas concedimus, & indulgemus.

Clauſulas præſeruatiuas huius bullæ appoņit.

§. 12. Præmiſſaque omnia, & ſingula, ſub quibuſuis reformationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, ac Cancellariæ Apoſtolicæ regulis, per nos editis, & in futurum quomodolibet edendis nullatenus comprehenſa, vel reuocata eſſe, aut poſſe decernimus, &. quotieſcumque comprehenſa, vel reuocata viderentur, illa totiens in priſtinum ſtatum reſtituta, & de nouo conceſſa, etiam ex nunc, prout ex tunc fuiſſe, & eſſe. Teque ſuper præmiſſis, & illorum occaſione, à nobis, ſeu ſucceſſoribus, vel aliis quibuſcumque moleſtari, inquietari, vel perturbari nullatenus poſſe, neque debere, ac præſentes ad eorumdem præmiſſorum, omnium, & ſingulorum probationem, verificationemque, in iudicio, & extra ſufficere, nec ad id probationis alterius adminiculum requiri, nec contrarium probari, vel vllam probationem recipi, ſeu admitti, ac de ſubreptionis, obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis, vel alio ſo. ſan maiori defectu, aut alio quouis prætextu, notari, ſeu impugnari, aut in aliquo alterari nullatenus poſſe, ſicque per quoſcūque quauis auctoritate fungētes Iudices, & perſonas ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & interpretari atque decidi debere, irritum quoque, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus, & declaramus, ac ſtatuimus, & ordinamus, ſupplentes omnes, & ſingulos tam iuris quam facti, ac omiſſionis cuiuſcūq; ſolemnitatis & conſenſus etiam ſubſtantiales defectos etiam hic forſan de neceſſitate exprimendos, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem.

Executores nonnullos deputat.

§. 13. Quocirca venerabilibus fratribus noſtris, Ceſenat. & Imolen. Epiſcop. ac dilecto filio Curiæ cauſarum Cam. Apoſt. generali Auditori, per Apoſt. ſcripta motu ſimili mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorū, per ſe, vel alium, ſeu alios, tibi, & aliis quorum intererit, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, ac præmiſſa, omnia, & ſingula vbi, & quoties expedierit, fuerintq; deſuper requiſiti ſolemniter publicantes, non permittant vos contra præmiſſa per quoſcumque Cam. Apoſt. Clericos, aut Præſidentes, Aduocatos, & Procuratores Fiſc. aut alias quaſuis perſonas, quauis auctoritate fungentes, directe, vel indirecte, quomodolibet impediri, ſeu moleſtari. Contradictores, moleſtatores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis, ſeruatis proceſſibus, cenſuras, ac pœnas ipſas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

Contrarijs omnibus derogat.

§. 14. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon de iure quæſito non tollendo, ac aliis Cancellariæ Apoſtolicæ regulis editis, & edendis, ac priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis quibuſuis, ac ſub quibuſcumque tenoribus, & formis etiam motu ſimili conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus, illorum omnium formas, & tenores, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat harum ſerie ſpecialiter, & expreſſe, motu, & ſcientia ſimilibus derogamus, necnon omnibus illis, quæ dictus Paulus prædeceſſor in eius literis prædictis voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi Clericis, Præſidentibus, & aliis perſonis prædictis, vel quibuſuis aliis, communiter vel diuiſim, ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1550. 8. Kal. Martij, Pont. noſtri anno 1.

D P. Ann 1. die 22. Febr.

IV. Iuriſdictio, & poteſtas Gubernatoris vtriuſque Burgi Almæ Vrbis, & generalis Capitanei Cuſtodiæ Romani Pontificis.

Iudex iſtius Gubernatoris in cauſis criminalibus citato Fiſco Reu. Cam. Apoſtolicæ, & in ciuilibus, præterquam obligationum in forma Cameræ, mercedum, & miſerabilium perſonarum, procedere poteſt, ex bulla 58. Pij IV. Cum ab ipſo.

Ad hanc iuriſdictionem attende, conſtitut. 71. Pauli V. in §. 10. 11. & 12.

IVLIVS PAPA III.
Dilecte fili ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Edita An D. 1550. Deputatio Aſcanij de Cornea in Gubernatore Burgi S. Petri, & Capitaneum Cuſtodiæ ſanctiſſimæ.

AD fidei conſtantiam, & animi magnitudinem cæteraſq; virtutum dotes, quæ in noſtro & Sedis Apoſtolicæ fulgere dignoſceris, noſtræ conſiderationis intuitum extendentes, & propterea volentes te, qui ſecundum carnem, noſter nepos exiſtis, condignis fauoribus, & gra-

riis ſublimare. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine te militum Cuſtodiæ generalem, cum omnibus, & ſingulis honoribus, oneribus, prouiſionibus, ſtipendiis, emolumentis, priuilegiis, prærogatiuis, iuribus, pertinentiis, facultatibus, & iuriſdictionibus ad Capitaneatus huiuſmodi officium quomodolibet de iure aut ex ſpeciali gratia, tibi etiam præſentium vigore facta ſpectantibus, & pertinentibus, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium facimus, conſtituimus, & deputamus.

Facultates eiuſdē cognoſcendi cauſas ciuiles, & criminales in prima inſtantia habitatorū Burgi priuatiue quoad alios Iudices. Tu vide bul. Pii IV. cit. in rubr.

§. 1. Necnon tibi per te ipſum, vel alium, ſeu alios aut Iudicem, ſeu Iudices, per te pro tempore deputatos, vel deputandos, omnimodam in temporalibus ciuilem, & criminalem iuriſdictionem, ordinariam, ſeu etiam delegatam, ac merum & mixtum imperium, gladiique poteſtatem, etiam Sede vacante duraturam, in dilectos filios incolas, & habitatores vtriuſque Burgi noſtri S. Petri citato prius in cauſis criminalibus pro tempore exiſtente iuriſdictionis noſtræ huiuſmodi Burgi Procuratore Fiſcali. Ita tamen quod nullus deinceps ex quibuſuis Almæ Vrbis noſtræ Iudicibus, tā ordinariis, quam extraordinariis, aliquam ſuperioritatem, aut ſuperintendentiam, in te aut Curiā ipſius Burgi, ſeu pro tēpore per te deputatos, & deputandos illius Iudices, Notarius, Bariſellus, executores, ſubexecutores, etiam prætextu facultatum, priuilegiorum, & indultorum Apoſtolicorū, etiam per nos, aut prædeceſſores noſtros, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, etiam Motu ſimili, quomodolibet hactenus conceſſorum, habere, aut per ſe, vel executores ſuos, de quibuſuis, tam ciuilibus, quā criminalibus dictæ Curiæ Burgi cauſis, in prima inſtantia pro tempore indeciſis pendentibus, ante latam in eis diffinitiuam ſententiam, quouis alio quæſito colore ſe intromittere.

Executores cuiuſcumque Curia abſque licentia Iudicis, in Burgo non exequātur. Reuocauit Pius IV. mox cit.

§. 2. Aut Bariſellus dictæ Curiæ, ſeu cuiuſcumque alterius Curiæ eiuſdem Vrbis executores pro tempore exiſtentes, quodcumque mandatum executiuū, per eoſdem Iudices contra quaſcumque perſonas in ipſo Burgo pro tempore habitantes, & degentes, aut illorum res, & bona quæcumque decretum, ſeu relaxatum, aut pro tempore decernendum, & relaxandum, ſine tua, aut Iudicis dictæ Curiæ Burgi pro tempore exiſtentis expreſſa licentia, ſiue conſenſu exequi non poſſint.

Ibidem habitantes alibi non conueniantur. Tu vid. quod dixi in rub.

§. 3. Nulluſque nullaue cuiuſuis ſtatus, gradus, & conditionis exiſtat, incolas, & habitatores Burgi huiuſmodi, ſeu in eo, & illius iuriſdictione hoſpitantes, aut moram trahentes, conuenire, aut moleſtare, nec conueniri, vel moleſtari, neque ad aliud iudiciū, ſiue tribunal trahere, ſeu trahi facere, actiue, vel paſſiue, ex quauis cauſa, aut actione, perſonali, reali, ciuili, criminali, aut mixta, durante prima inſtantia, præterquam ſolum, & dumtaxat in iudicio, & coram Iudice dictæ Curiæ Burgi pro tempore exiſtenti, ſub pœnis contentis in Bannis in iuriſdictione præfati Burgi publicatis, ſeu in futurum quando opus fuerit, publicandis, audeat, vel præſumat, ſed te iuriſdictionem, & poteſtatem tuas prædictas, ab omni, & quacumque ſuperioritate, auctoritate, ſeu gladij quacūque poteſtate maiori, atque etiam à quocumque Vrbis prædictæ Iudice, ſeu Superiore ſiue Magiſtratu, & Commiſſario cuiuſcūque auctoritatis, & in quocūque Tribunali, ac officio dictæ Vrbis pro tempore exiſtente, ſeu etiam quibuſcumque Statarum Magiſtratibus, & aliis Iudicibus, etiam Cōmiſſariis ipſius Vrbis per nos pro tempore deputatis, præterquā noſtra ac Romani Pont. pro tēpore exiſtentis ſuperioritate, auctoritate, ſeu poteſtate liberam, immunē, & exemptā habeas. Ac eiſdē, & quibuſcumque aliis quibus pro tempore opus fuerit, etiam ſub ſententiis, & cenſuris Eccleſiaſticis, ac aliis etiam pecuniariis tuo, ſeu dictæ Curiæ Burgi Iudicis arbitrio imponendis, moderandis & applicandis ne de præmiſſis cauſis, tam ciuilibus quam criminalibus in eadem prima inſtantia, donec ſententia definitiuam per præfatum Iudicem Curiæ Burgi pro tempore exiſtentē lata fuerit, quoquo modo ſe intromittant, ſeu in eis procedere, aut ſe intromittere quomodolibet audeant, ſeu præſumant inhibendi, eamque in eos exercendi.

Facultas dicti Iudicis ciuiliter, & criminaliter procedendi.

§. 4. Ac inter, & contra ipſos, ciuiliter, & citato dictæ noſtræ iuriſdictionis Burgi Procuratore Fiſcali criminaliter procedendi, ac iudicandi, ſtatuendi, & ordinādi, ipſoſq; & eorum quēlibet iuxta eorum demerita puniendi, & mulctandi, ac delinquētes, qui ex eorū culpa, & demeritis vrgentibus vltimo ſupplicio, ac pœna capitali affici meruerint, condemnandi, & in eodē Burgo, ſeu illius iuriſdictione & pertinētiis dictę Curiæ morti ſtandi faciendi, ſeu illis indulgendi, ac ipſos abſoluendi, & liberandi.

Facultas d. Gubernatoris Iudicem, Procuratorē, Fiſcalem, Notarios, & Bariſellos Burgi deputandi.

§. 5. Necnon omnes, & ſingulos Iudices, Procuratorem, Fiſcalem, Notarios, Bariſellos, & executores, ac ſubexecutores, quoſcumque. Commiſſarios, ipſius Curiæ Burgi, cum honoribus, oneribus, emolumentis, ſalariij, & aliis regalibus, ſibi propterea debitis, & exhiberi ſolitis, & conſuetis, ita quod, tam Iudex Procurator Fiſcalis, Notarius, Bariſellus, & alij executores, & ſubexecutores, ac Commiſſarij eorum officia per loca quæcumque dicti Burgi libere, & licite, abſque conditione reſiſtentia, oppoſitione quibuſlibet ſub prætextu locorum quomodolibet reſeruatorum libere, & licite exercere poſſint, debeant ponendi, & deputandi.

Cuſtodiēdi portarū Burgi eligendi, &c.

§. 6. Et inſuper quoſcumque, tam Portanarios omnium, & ſingularum portarum dicti Burgi Cuſtodes, ad Capitaneatus officium huiuſmodi ſpectantes, & pertinentes, quomodolibet ad tuum nutū amouibiles, quā dictos ad Commiſſarios ad tui libitum, & voluntatem ponendi etiam, atque reuocandi, reſtituendi, & amouendi, ac quando & quoties tibi videbitur alios illorum loco, cum honoribus, oneribus, & emolumentis ſolitis, & conſuetis, vt præfertur, ſimul, & ſucceſſiue ſubſtituendi, ſubrogandi, etiam deputandi.

Banna quæcumque in Burgo publicādi, & cetera alia neceſſaria faciendi.

§. 7. Ceterum tibi quæcumque banna, & alia deſuper neceſſaria, & opportuna in ipſo Burgo per quemcūque Tubicinem, aut Bānitorem, per te aut tuos officiales eligendum, publicandi, & publicari faciendi, ac omnia, & ſingula; tam per te, quam Iudicem; Notarium Bariſellum, Commiſſarios, & alios officiales tuos prædictos per hactenus deputatos nunc pro tempore exiſtentes, ac quos pro tempore deputari contigerit, & quæ circa iuriſdictionem dictæ Curiæ Burgi, & alias per eos, ſeu eorum quemlibet hactenus facta, geſta, dicta, & exequuta fuerint, valida, & efficacia exiſtant, vobiſque & colligantibus in Curia Burgi huiuſmodi perinde valeant, & ſuffragentur, ac ſi præſentes literæ à die aſſumptionis noſtræ ad ſummi Apoſtolatus apicem emanatæ extitiſſent, gratiamque præſentem tunc à nobis reportaſſent, cetera alia in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & quomodolibet opportuna, faciēdi, gerendi, exercēdi, & exequēdi, ſeu fieri, & exequi faciendi, plenam, & liberam, ac omnimodā meriq; & mixti Imperij ac etiam gladij poteſtatem, facultatem, auctoritatem cōcedimus, atque pariter indulgemus.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis Cameræque Apoſtolicæ, etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, necnon Vrbis generalibus, vel ſpecialibus, ac etiam particularibus, & Cameræ prædictæ, decretis, contractibus, conſuetudinibus, etiam ab immemorabili obſeruatis, necnon etiam longiſſimi temporis præſcriptionibus, priuilegiis, quoque indultis, licentiis, conceſſionibus, & literis Apoſtolicis, etiam in forma breuis, quibuſuis perſonis cuiuſuis dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, exiſtētibus, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, necnon etiam fortioribus clauſulis, irritantibus quoque, & aliis decretis, & contractibus, cum eadem Camera ſuper præmiſſis, necnon etiam quibuſuis aliis pecuniis, etiam ipſius Cameræ Commiſſariis forſan celebratis, ſeu etiam per fel. rec. Paulum Papam III. ſeu alios Rom. Pontif. prædeceſſores noſtros, aut etiam per nos forſan, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis etiam pari motu, vel alias quomodolibet conceſſis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus innouatis, necnon cuiuſuis Tribunalis prædictæ Vrbis, ac dilectorum filiorum ſupradictæ Cam. Clericorum, ſignificationibus, mādatis, & inhibitionibus, quibus omnibus, etiāſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, ac illorum loco datis, & totis tenoribus, necnon nominibus, & cognominibus perſonarum huiuſmodi ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, & expreſſa, ac de verbo ad verbum non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, aut quæuis alia expreſſio habenda, vel aliqua alia exquiſita

forma,

forma, ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. P. A. 1. die 22. Sept. Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 22. Februarij 1550. Pont. noſtri anno primo.

V. Indulta Curialium, & Incolarum Vrbis diſponendi de eorum bonis in Vrbe, & eius diſtrictu exiſtentibus, etiam ex fructibus bonorum Eccleſiaſticorum acquiſitis, & ad fauorem incapacium. Et facultas proximiorum in illis ſuccedendi ab inteſtato.

De hoc priuilegio primum diſpoſuit Six. IV. in conſt. 8. Et ſi vniuerſi, ſup. Et tandem Paul. V. infr. in cōſt. 18. In eminenti. vbi videas quæ tibi indicabo.

Edita An. D. 1550. *IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Cauſa indultorum. CVpientes, vt Alma Vrbs noſtra, in qua beatus Petrus Apoſtolorum Princeps, ſibi, & ſuis in Chriſti Vicariatu ſucceſſoribus Sedem conſtituit, & ad quam veluti communem omnium fidelium patriam frequens eſt hominum acceſſus, ſpiritualibus fauoribus, & prærogatiuis decoretur, & qui illam pro tempore incolunt, ſeu Romanam Curiam ſequuntur, tam in iis quæ ad victum hominis pertinent, quam in ſuorum diſpoſitione bonorum, & poſt eorum obitum hæredes ſui in eorumdem bonorum aſſecutione plena libertate fruantur, & Vrbis decori, ac Curiæ prædictarum frequentiæ, necnon Vrbem incolentium, & Curiam huiuſmodi inſequientium indemnitati conſulere.

Facultas Curialium diſponēdi de eorum bonis in Vrbe & diſtrictu conſiſtentibus §. 1. Motu proprio non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex mera liberalitate, & ex certa ſcientia noſtris plurium Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, qui eamdem Vrbem diuerſis gratiis, & priuilegiis decorarunt, veſtigiis inhærendo &c. ſtatuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus omnes, & ſinguli Vrbis Incolæ, ſeu Curiam huiuſmodi ſequentes, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis præeminentiæ, vel conditionis exiſtant, etiamſi Cardinalatus honore, aut Patriarchali, Archiepiſcopali, Abbatiali, vel quauis alia, Eccleſiaſtica ſeu mundana dignitate præfulgeant, ſi eos in dicta Curia, ſeu eius diſtrictu decedere contigerit, de omnibus, & ſingulis eorum immobilibus, mobilibus, & ſe mouentibus bonis, pecuniis, iocalibus, iuribus, actionibus, & de rebus aliis in dicta Vrbe, & eius diſtrictu pro tempore conſiſtentibus, & per eos etiam ex fructibus, redditibus, & prouentibus Eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura, ſæcularium, & quorumuis Ordinum Regularium quomodocumque, & qualitercumque qualificatorum, per eos etiam ex quibuſuis conceſſionibus, & diſpenſationibus Apoſtolicis in titulum, vel commendam, aut adminiſtrationem, ſeu alias quomodolibet obtentorum, aut alias (licite tamen) acquiſitis, cuiuſcumque quantitatis, qualitatis, ſummæ, valoris, & pretij ſeu conditionis exiſtant, etiamſi talia ſint, quæ ſub generali verborum expreſſione non comprehendantur, ſed ſpeciali nota digna ſint, tam donatione inter viuos, & cauſa mortis quam teſtamento, codicillis, fideicommiſſis, legatis, & quauis alia vltima voluntate in fauorem conſanguineorum, & affinium ſuorum, ac quarumuis aliarum perſonarum, etiam penitus extranearum, ac de iurium incapacium ſeu alias prohibitarum, etiam diuitum, potentium, ac natorū ſuorum illegitimorum ſeu ſpuriorum, ac Collegiorū, & Vniuerſitatum, Eccleſiarum, & piorum locorum, & non piorum diſponere, ac in eis conſanguineos, affines, & quaſuis alias perſonas, ac natos etiam, vt præfertur, procreatos, necnon Collegia, Vniuerſitates, Eccleſias, & pia loca, hæredes particulares, & Vniuerſales pro libito eorum voluntatis inſtituere libere, & licite valeant,

Succeſſio hæredum in bonis Curialiū excluſa Rev. Cam. Apoſt. §. 2. Quodque ſi Vrbis incolæ, aut Curiam huiuſmodi ſequentes ab inteſtato deceſſerint, eorum bona pecuniæ, iocalia, iura, actiones, & res huiuſmodi non ad nos, & pro tempore exiſtentes Romanos Pontifices, aut Cameram Apoſt. ſed ad ipſorum pro tempore decedentium proximiores agnatos, & alios qui eis, niſi beneficiati eſſent, de iure ſuccedere deberent, alias iuxta iuris communis diſpoſitionem libere deuoluantur, nec per Cameram præfatam, aut pro ea agentes, etiam prætextu quod hæredes præfati in Curia tunc non exiſtant, aut quod aliqui eiſdem defunctis ſanguine coniuncti in eadem Vrbe non reperiantur, vel alias temere dilapidationis bonorum, pecuniarum, iocalium, & rerum huiuſmodi occupari, aut inuentariari poſſint, ſed ſi hæredes præfati in Curia non fuerint, aut aliqui eiſdem pro tempore defunctis ſanguine coniuncti in Vrbe non reperiantur, tunc, & eo caſu, bona, & pecuniæ, ac alia huiuſmodi per ad id pro tempore deputatos ſingularum rationum, quarum ipſi defuncti fuerint, apprehendātur, & iuxta iuris formā inuentariērur, & ſub fideli cuſtodia pro eiſdē hæredibus conſeruentur.

Inhibitio contra officiales R. C. Apoſt. inobedientes. §. 3. Diſtrictius inhibentes dilectis filiis moderno, & pro tempore exiſtenti Camerario noſtro, & Clericis eiuſdem Cameræ Præſidentibus, ac aliis noſtris, & Vrbis, ac Curiæ prædictarum officialibus, necnō Eccleſiarum Monaſteriorum, & beneficiorum prædictorum Prælatis, Capitulis, Conuentibus, & Rectoribus, ac illa pro tempore obtinentibus quocumque nomine nuncupentur, ne de bonis, pecuniis, iocalibus, iuribus, actionibus, & rebus per Epiſcopos pro tempore decedentes in dicta Vrbe vel infra eius diſtrictum, vt præfertur, pro tempore relictis ſe intromittere, aut illa petere, ſeu vēdicare, vel hæredes, & ſucceſſores decedētium perſonarū huiuſmodi illorum occaſione impetere, ſeu alias quomodolibet moleſtare præſumant. Ac decernentes ex nunc irritum, & inane ſi ſecus ſuper iis a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſula derogatoria. §. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſt. ac Cam. necnon Eccleſ. & Monaſteriorum prædictorum etiam in quibus beneficia huiuſmodi fuerunt, etiam iuramento, confirmatione Apoſt. vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſt. eiſdem Cam. Eccleſiis, Monaſt. & beneficiis, ac quibuſuis aliis ſub quibuſcumq; tenoribus & formis ac cum quibuſuis etiā derogatoriarū derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis, in genere, vel in ſpecie quomodolibet etiam Motu proprio cōceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idē importantes, mentio ſeu quæuis alia expreſſio habenda aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda eſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habētes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & ſufficienter derogatum eſſe decernimus, ceteriſque contrariis quibuſcumq;

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. P. A. 1. 19 Martij. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1550. ſexto Idus Martij, Pont. noſtri anno 1.

VI. Abſolutio omnium Hæreticor (præterquam ſub generali Inquiſ. Regnorum Hiſpaniæ & Portugalliæ comprehenſorum) ad Catholicam fidem, & S.R.E. gremium redeuntium.

Ad hæc videri poterit, bulla 8. Paul. III. Illius ſupr.

Edita A. D. 1550. *IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. ILlius qui miſericors, & miſerator exiſtens non ſolum ſepties, ſed etiam ſeptuagies ſeptiēs ignoſci debere mandauit, vicem licet immeriti gerentes in terris, etiam iis, qui à fide Chriſti aliquando aberrant, ianuam pietatis, & miſericordiæ aperimus, ac pœnas quas iuris ſeueritas in eos ſtatuit, Apoſtolicæ Sedis clementia moderamur,

mor, vt aberrantes huiuſmodi, dictæ Sedis benignitate allecti, eorum erroribus abiuratis Catholicæ fidei zelum, & obſeruantiam in eorum cordibus firmius recipiant, & ſi in eorum falſis opinionibus perſeuerare præſumpſerint, in eo vehementius animaduertatur, quo obſtinatiorea ſe in erroribus ſuis præſtiterint.

Multi ad fidē non redibant perhorreſcentes publicam pænitentiam.

§. 1. Sane cum ſicut nuper accepimus, diuerſi fideles diabolica fraude decepti, ſe in diuerſas erroneas, & ab eadem fide alienas opiniones, paulatim deduci permiſerint, & modo publicam pœnitentiam abhorrentes, & potius placida huius ſæculi quam ſalutem animæ ſuæ ſectantes, ne infamia aſpergantur ad ouile Chriſti redire differant.

Hic modo Pont. ad priuatam pænitentiam admittit.

§. 2. Nos animarum ſaluti quantum cum Deo poſſumus conſulere cupientes, Motu proprio non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera deliberatione, & certa ſcientia noſtria, omnes, & ſingulos vtriuſque ſexus, tam laicos, quam clericos, ſæculares, & quorumuis Ordinum, & militiarum Regulares, tam milites quam presbyteros, non tamen ſub generali Inquiſitione Hiſpaniæ, ac Portugalliæ Regnorum comprehenſos, de præmiſſis culpabiles cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, aut præeminentiæ exiſtant, etiamſi Pontificali, aut alia quacumque, etiam maiori, Eccleſiaſtica, vel mundana dignitate præfulgeant, qui infra tres menſes à die publicationis præſentium, modo, & forma infraſcriptis faciendæ computandos, coram Inquiſitoribus Ciuitatum, in quibus ipſi degunt, ſe perſonaliter exhibuerint, & ſuas hæreſes coram eis priuatim abiurauerint, & ſe ad pœnitentiam priuatam eis per dictos Inquiſitores iniungendam adimplendum paratos obtulerint, eamque poſtmodum cum effectu adimpleuerint, ab omnibus, & ſingulis eorum hæreſibus, & à fide Chriſti apoſtaſiis, ac quibuſuis aliis in eadem fide erroribus, quantumcumque grauibus, & enormibus, necnon excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque ſententiis, cenſuris, & pœnis tam Eccleſiaſticis quam temporalibus, etiam bonorum priuationis, & corporis afflictiuis, ac capitalib. à iure, vel ab homine latis, & promulgatis (dummodo hactenus inquiſiti, aut in hæreſim relapſi non fuerint) Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, in vtroque foro penitus, & omnino abſoluimus, & liberamus, necnon cum eis ſuper irregularitate per eos præmiſſorum occaſione, etiam quia ſic ligati forſan Miſſas, & alia diuina officia, etiam forſan in cõtemptum clauium celebrarunt, aut illis alias immiſcuerunt contracta. Quodque ea, & aliis præmiſſis non obſtantibus non promoti ad omnes, etiam ſacros, & presbyteratus ordines promoueri, & in illis tam ipſi, quam qui iam etiam poſt incurſam hæreſim promoti extiterunt, etiam in altaris miniſterio miniſtrare.

Ipſoſque & eorum ſucceſſores ad honores reſtituit.

§. 3. Necnon tam clerici, quam laici, & vtriuſque ſexus perſonæ, eorumque filij, nepotes, & deſcendentes ad gradus, honores, ordines, officia, & alia quæcumque aſſumi, illaque ſuſcipere, & exercere libere & licite valeant, auctoritate, & tenore prædictis, de ſpecialis dono gratiæ diſpenſamus, eiſque pariter indulgemus. Necnon inhabilitatis, & infamiæ maculam, ſiue notam circa eos præmiſſorum occaſione quomodolibet inſurgentem, penitus & omnino abolemus.

Impænitentes autem, inquiſitoribus nunciari præcipit.

§. 4. Quod ſi forte culpabiles præfati infra dictum terminum reſipiſcere, & ad cor reuerti noluerint, ſeu diſtulerint, ad hoc vt eorum notitia haberi, ipſique debitis pœnis affici poſſint, Motu & deliberatione, ac ſcientia prædictis, omnes, & ſingulas vtriuſque ſexus perſonas etiam, vt præfertur, qualificatas, de aliquibus ex hæreticis, ſeu alias culpabilibus prædictis quomodolibet notitiam habentes, ſeu eos hæreticos eſſe, aut fuiſſe ſcientes, dicta auctoritate tenore præſentium requirimus, & monemus, ac eis, & eorum cuilibet in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub incurſus hæreſis, ac omnibus contra hæreticos de iure inflictis, & promulgatis, tam Eccleſiaſticis, quam temporalibus ſententiis, cenſuris, & pœnis diſtricte præcipiendo mandamus, quatenus infra ſpatium triginta dierum, terminum prædictum immediate ſequentium, quorum decem pro primo, & alios decem pro ſecundo, ac reliquos decem dies pro tertio, & peremptorio termino ac monitione canonica, eis, & eorum cuilibet iis ſcriptis aſſignamus, hæreticos, ſeu alias culpabiles prædictos, Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis Ciuitatum ſuarũ, ſi prius, vt præfertur, aut alias abſoluti non fuerint denuntiaſſe, & notificaſſe debeãt realiter, & cum effectu.

Et per inquiſitores generales eoſdem impænitentes appellatione remota compelli mandat.

§. 5. Et nihilominus venerabili fratri Io. Petro Epiſcopo Tuſculan. Neapolitan. & dilectis filiis noſtris Ioanni S. Clementis de Burgos, ac Marcello S. Crucis in Hieroſalem, Ceruino, & Franciſco S. Anaſtaſiæ, tit. Sfondrato nuncupatis, presbyteris Cardinalibus, Inquiſitoribus generalibus per Sedem Apoſtolicam deputatis, per Apoſtolica ſcripta, & pari motu mandamus quatenus ipſi per ſe, vel alium ſeu alios, eoſdem requiſitos & monitos, monitioni, & mandato noſtris prædictis non parentes, quos hæreſim, & alias ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas propter non paritionem huiuſmodi incurrere contigerit, ea nunc prout ex tunc, & è contra, hæreticos ac ſententiis, cenſuris, & pœnis prædictis irretitos tamdiu publice nuntient, & faciant ab aliis nuntiari, donec ipſi hæreſim huiuſmodi abiurauerint, & rehabilitationis gratiam obtinere meruerint, Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

Contrarijs derogat.

§. 6. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim, ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſt. non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Formam publicandi hanc bullam præſcribit.

§. 7. Ceterum vt præmiſſa omnia ad eorum quorum intereſt, notitiam deducãtur, nulluſque de eis ignorantiam iuſte prætendere, aut ſe legitime excuſare poſſit, volumus, & dicta auctoritate Apoſtolica decernimus quod præſentes literæ per aliquos Curiæ noſtræ Curſores, in Baſilica principis Apoſtolorum de Vrbe, & Eccleſia Lateranen. dum inibi multitudo populi ad diuina audienda congregari ſolet, plana, & clara voce legantur, & lectæ in earumdem Baſilicæ, & Eccleſiæ valuis, ac in porta Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ necnon in ſingularium Cathedralium, & Metropolitan. Eccleſiarum valuis affigantur, vbi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu affixæ pendeant, & cum inde amouebuntur earum exempla in eiſdem locis remaneant affixa. Quodque per lectionem, affixionem, & publicationem huiuſmodi omnes, & ſingulæ perſonæ ſub præſentibus comprehenſæ poſt ſpatium trium menſium, & triginta dierum huiuſmodi reſpectiue, ita ſint obligatæ, & adſtrictæ ac ſi illæ eis coram, & perſonaliter lectæ, & publicatæ eſſent.

Tranſumptis credi iubet.

§. 8. Et quod earum tranſumptis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, ea prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Formam abiurationis ſubnectit.

§. 9. Volumus autem quod de perſonali exhibitione, & priuata abiuratione per dictos culpabiles, vt præfertur facienda, per ſcripturam manu propria ipſiuſmet ſe exhibentis, & abiurantis, ſeu per publicum Notarium confectam, ac ipſius Inquiſitoris, coram quo exhibitio, & abiuratio huiuſmodi fieri continget manu ſubſcripta, ita vt ſi ipſi culpabiles in eoſdem, vel ſimiles errores reinciderint, relapſi omnino eſſe cenſeantur, conſtare debeant, alias eædem præſentes, ac per eas dictis culpabilibus abſolutio, & liberatio, ac diſpenſatio, & indultum conceſſa huiuſmodi eis nullatenus ſuffragentur.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 1. die 20. Nou.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1550. tertio Kal. Maij, Pont noſtri Anno 1.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1550. indictione 8. die vero 5. menſis Iunij, Pontificatus Sanctiſs. in Chriſto Patris, & D. N. D. Iulij diuina prouidentia Papæ III. Anno eius primo, Retroſcripta literæ Apoſtolicæ abſolutionis, liberationis, & diſpenſationis ab hæreſi, ac monitionis, & mandati palam

publice

publicè alta, & intelligibili voce in Baſilica Principis Apoſtolorum de Vrbe, dum ibidem diuina officia de mane celebrabantur, & magna populi multitudo congregata eſſet, de verbo ad verbum, per me Ioannem Roſſard. præfati Sanctiſsimi D. N. Papæ Curſorem lecta, & deinde affixa, & publicata fuerunt. Et ſucceſsiuè eadem die in Eccleſia S. Ioannis Lateranenſis, etiam de verbo ad verbum, hora veſperorum, per me eumdem Ioannem Curſorem, lecta affixa, & publicata fuerunt, & poſtmodum eadem die affixa, & publicata fuerunt in valuis, ſeu portis Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ, dimiſsis in ſuprascriptis valuis, & locis per aliquod temporis ſpatium affixis, & deinde amotis copiam earumdem literarum in valuis, & locis ſuprascriptis affigendo, & dimittendo per nos eumdem Ioannem Roſſard. Clericum coniugatum Virdunen. Diœceſ. & Maturinum Menandi Clericum Cenomanen. Diœceſ. prælibati Domini noſtri Papæ Curſores.

Ita eſt Ioannes Roillard. Curſor, ſubſcript.
Ita eſt Maturinus Menandi Curſor.
Ita eſt Petrus Gomes Magiſtr. Curſor.

VII. Fructus beneficiorum tempore obitus Beneficiatorum etiam Cardinalium inexacti, ad ſucceſſores in beneficiis, & non ad hæredes ſpectant, in locis in quibus non deputantur à R. Camera Apoſt. ſpoliorum Collectores; Et ornamenta Capellæ Cardinalis defuncti, debentur eidem Cameræ, vna cum pretio annuli.

Iſtud creditum Cameræ, cæteris alys præfertur, ex diſpoſitione Py V. in conſt. 15. Sanctiſsimus.

Hæc bulla quoad fructus beneficiorum Regni Neapolis declaratur à Sixto V. in conſtit. 90. Cum ſicut. Et de materia ſpoliorum plene notabo in conſtit. 18. Pauli V. In eminenti.

Edita An. D. 1550. & 1551.

IVLIVS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Hæredes Beneficiatorum fructus tempore eorũ obitus inexactos exigebãt, debita autẽ, & legata eorundem, & pretium annuli Card. & ornamenta Capellæ, recuſabant Cameræ Sedis Apoſtolicæ conſignare.

CVm, ſicut nobis nuper innotuit, diuerſorum Beneficiatorum etiam Epiſcoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium pro tempore decedentium hæredes, non ſolum bona relicta, ſpolia nuncupata, ſic decedentium Beneficiatorum Epiſcoporum, Archiepiſcoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, ac etiam Cardinalium, verumetiam fructus &c. eccleſiaſticos, ac pecunias, & res alias per ipſos Beneficiatos Epiſcopos, Archiepiſcopos, Patriarchas, & alios Prælatus, ac etiam Cardinales ante eorum obitum non exactos, etiamſi eorum ſolutionis dies ante obitum ipſorum non aduenerit, ſub eo forſan prætextu quod pro tempore ante obitum huiuſmodi decurſo debebantur exigere, & quandoque ſolutionem debitorum per ipſos beneficiatos, & Cardinales dum viuerent contractorum, & legatorum per eos in ſua vltima voluntate etiam ad pias cauſas factorum ſubterfugere, ac hæredes Cardinalium huiuſmodi paramenta, & ornamenta Capellæ ipſorum Cardinalium, quæ iam tanto tempore quod eius initij hominum memoria non habetur, Capellæ Apoſtolicæ, in qua miſſæ Papales celebrantur, & ex qua pauperibus Prælatis ad Romanam Curiam pro tempore confluentibus, & paramenta Eccleſiaſtica cum quibus in proceſſionibus, & aliis ſolemnitatibus per Romanos Pontifices fieri ſolitis incedere poſſint, non habentibus ſubuenitur, deuolui conſueuerunt, occupare, ac ſolutionem quingentorum ducatorum auri de Camera, qui poſt obitum ſingulorum Cardinalium pro pretio annuli eis in eorum ad Cardinalatum aſſumptione adhiberi ſoliti, Cameræ Apoſt. perſoluuntur, declinare contendant, & ſatagant.

Hic ideo Pōt. declarat, hæredes fructus inexactos exigere nõ poſſe, ſed ad ſucceſſores in benefic. ſpectare. Hoc 2. modis declaratur hic infrà.

§. 1. Nos attendentes fructus &c. pecunias ac res alias occaſione Eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum pro tempore prouenientes, licet poſtquam ad manus Beneficiatorum peruenerunt, & cum aliis ipſorum Beneficiatorum fructibus &c. pecuniis, & rebus commixti ſeu ipſis Beneficiatis incorporati ſunt, non vlterius in Eccleſiaſticis, ſed potius ipſorum Beneficiatorum propriis, & ab eis acquiſitis bonis iudican. & propterea quodammodo pro ſæcularibus, & profanis haberi, & de eis teſtandi aut alias diſponen. facultas eiſdem Beneficiatis per Sedem Apoſtolicam concedi conſueuerit, nihilominus donec in manibus eorum, qui illos tamquam eccleſiaſticos, ſeu ex Eccleſiis, Monaſteriis, beneficiis prædictis prouenien. & pro talibus conſeruant, aut vt tales detinent, ipſique Beneficiati pecunias huiuſmodi realiter non exegerint, & fructus &c. non perceperint neque cum aliis eorum bonis commiſcuerint & ſibi incorporauerint ſemper ipſarum Eccleſiarum quarum ipſi Beneficiati ſunt ac vere eccleſiaſticos eſſe, & cenſeri debere, & propterea iuri non congruere, vt ipſi Beneficiati de rebus certis ipſarum Eccleſiarum quæ omni iure alienari prohibentur diſponere, etiam in eorum vltima voluntate poſſint, nec ipſis Beneficiatis etiam Epiſcopis, Archiepiſcopis, Patriarchis & aliis, ac Cardinalibus pro tempore defunctis, eorum hæredes, qui vt plurimum ſunt laici, in præiudicium ſucceſſorum Beneficiatorum fructus &c. ac res & pecunias inexactos huiuſmodi, os boui triturantis alligando exigant, & hæredes Cardinalium mala malis addendo, bona Capellæ, Apoſtolicæ debita occupent, ſeu quod Cameræ, & creditoribus, ac legatariis debent, pro ſe retineant Volentes in præmiſſis opportune prouidere, motu ſimili &c. declaramus noſtræ intentionis numquam fuiſſe, nec eſſe, quod quiuis quorumcumque Beneficiatorum etiam vt præfertur, Epiſcoporum, Archiepiſcoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, etiam Cardinalium vbilibet, etiam in Romana Curia, aut diſtrictu, pro tẽpore decedentium ſiue ex teſtamento, per ipſos Beneficiatos etiam vigore facultatum quarumcumque eis in ſpecie vel in genere, etiam prætexto quorumcumque capitulorum, ac ſtatutorum & ordinationum, etiam noſtrorum, ſub quibuſuis tenoribus, & formis, ac alias quomodolibet conceſſorum condito, ſiue ab inteſtato hæredes, fructus &c. ac pecunias & res alias per ipſos ſic defunctos Beneficiatos, etiam Epiſcopos, Archiepiſcopos, Patriarchas & alios Prælatos, ac Cardinales ante eorum obitum non exactos, etiamſi pro tempore ante obitum huiuſmodi decurſo debeantur, ac eorum ſolutionis dies Beneficiatis, & Cardinalibus viuentibus aduenerit, & per ipſos beneficiatos, & Cardinales non ſteterit quo minus illos exegerint, quinimmo omnem pro illorum exactione neceſſariam diligentiam, etiam iudicialiter agendo fecerint, quoquo modo exigere, aut etiam ſponte oblatos percipere.

Ornamenta, quæ Capellæ ad R. Cameram ſpectare decernit.

§. 2. Aut cruces, candelabra, imagines, patenas, calices, & alia cuiuſuis ſortis, tam aurea quam argentea, vaſa, & iocalia, ac quæuis ornamenta, paramenta, & alia vtenſilia Capellæ ſingulorum Cardinalium pro tempore decedentium, cæteraque tam ad ipſam Capellam quam eius miniſtros circa altaris Miniſterium, & celebrationem miſſæ pertinentia, pro ſe retinere, aut ſolutionem quingentorum ducatorum huiuſmodi euitare poſſint, ſed quod de cetero perpetuis futuris temporibus fructus &c. ac pecuniæ, & res, vt præfertur, inexacti huiuſmodi ad ipſorum ſic defunctorum beneficiatorum etiam Epiſcoporum, Archiepiſcoporum Patriarcharum & aliorum Prælatorum, & Cardinalium in Eccleſiis, Monaſteriis, & beneficiis prædictis ſucceſſores, qui ex illis, quorum ſolutionis dies ante obitum Beneficiatorum huiuſmodi aduenerit, omnia ipſorum Beneficiatorum, etiam vt præfertur, Epiſcoporum, Archiepiſcoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, etiam Cardinalium debita, & ad pias cauſas facta legata, ſi aliunde ex aliis ipſorum Beneficiatorum bonis ſolui non poſſint, ſoluere teneantur, libere deuenire & in poſterum deueniant, ac

per eos, & non hæredes prædictos exigi poſſent, & in poſterum poſſint, necnon cruces, candelabra, imagines, patenas, calices, vaſa, iocalia, ornamenta, paramenta, vtenſilia, & alia ad Capellam ſingulorum Cardinalium, & eius miniſtros, vt præfertur, pertinentia, & ad eandem Capellam Apoſtolicam pertinerent, & ſpectarent, ac in poſterum pertineant, & ſpectent, & per agentes pro ea, realiter, & cum effectu capi, & apprehendi poſſent, & deberent, ac in poſterum poſſint, & debeant. Ac hæredes Cardinalium tam hactenus defunctorum, quam pro tempore decedentium quingentos ducatos huiuſmodi eidem Cameræ perſoluere tenerentur, & in poſterum teneantur. Et propterea ſucceſſores in Eccleſiis, Monaſteriis, & beneficiis huiuſmodi fructus &c. ac pecunias, & res per eorum ſucceſſores non exactos, libere & licite percipere, exigere, & leuare ac ſolutis, ſi aliunde vnde ſoluant non erit, vt præfertur, debitus, & legatis prædictis, quod reſiduum fuerit in ſuos vſus, & vtilitatem conuertere. Necnon agentes pro Capella Apoſtolica, cruces, candelabra, imagines, patenas, calices, vaſa, iocalia, ornamenta, paramenta, vtenſilia, & alia prædicta propria auctoritate libere capere, & apprehendere poſſe. Ac hæredes Cardinalium, tam hactenus defunctorum, quam aliorum pro tempore decedentium, ad cruces, candelabra, & alia prædicta agen. pro dicta Capella Apoſtolica, realiter, & cum effectu conſignandum. Et eoſdem quingentos ducatos agentibus pro eadem Camera, vt præfertur, ſoluendum teneri, & obligatos eſſe, ac ad id omnibus, iuris, & facti remediis, cogi, & compelli poſſe.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque in præmiſſis, omnibus, & ſingulis caſibus ad præſens occurren. ſeu penden. per quoſcumque, &c. in quauis cauſa, & inſtan. ſublata &c. iudicari, & definiri debere, ac irritum &c. decernimus.

Clauſula derogatoria.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis &c. priuilegiis quoque indultis, ac teſtandi, & alias de dictis rebus, & bonis diſponendi facultatibus, Capitulis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam per modum ſtatuti, & ordinationis perpetuorum, Motu proprio, &c. aut alias quomodolibet etiam per nos ac dictam Sedem conceſſis, initis, & emanatis, quibus omnibus etiam ſi de illis &c. eorum tenores &c. hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & ſufficienter derogatum eſſe decernimus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Limitatio quoad fructus exactos.

§. 5. Volumus autem, hæredes ipſorum beneficiatorum, qui iam ante præſentium publicationem pecunias, ac fructus per ipſos beneficiatos exactos huiuſmodi exegerint, per ſucceſſores in beneficiis huiuſmodi, amplius præſentium vigore moleſtari non poſſe.

Iuſſio publicandi.

§. 6. Necnon præſentes in Cancellaria Apoſtolica, vt moris eſt, publicari; & in illius quinterno inter alias conſtitutiones perpetuas ad perpetuam rei memoriam deſcribi.

Papa ſubſc.

Placet motu proprio I.

Publ. P. A. 1. die 26. Iun.

Lecta & publicata fuit ſupraſcripta regula, conſtitutio, & ordinatio Romæ, in Cãcellaria Apoſt. Anno Incarnationis Dominicæ 1550. die vero 26. menſis Iunij Pontificatus prædicti Sanctiſsimi in Chriſto Patris & D. N. D. Iulij diuina prouidentia Papæ III. Anno primo.

Prima declaratio dictæ conſtitutionis.

Edita A. D. 1550.

IVLIVS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Refertur conſtit. praed.

DVdum ex certis tunc expreſſis rationabilibus cauſis, per quamdam conſtitutionẽ noſtram perpetuo duraturã, inter alia Motu ſimili declarauimus &c. vt ſup.

Cauſa huius declarationis.

§. 1. Cum autem ſicut plurium fide dignorum relatione nobis nuper innotuit, conſtitutioni noſtræ prædictæ per Beneficiatos, ac hæredes prædictos diuerſæ fraudes fieri poſſint, per Beneficiatos videlicet fructus &c. ac pecunias & res alias, vt præfertur, non exactos, legatis per eos in extremo eorum vitæ, & dum vlterius viuere deſperant, ad pias cauſas pro tempore factis abſorbendo, per hæredes vero diuerſa debita iam extincta, & de quorum extinctione ſucceſſores in Beneficiis informari eſſe non poſſunt, pro validis, & veris ſupponendo, ſicque ſucceſſores præfatos fructibus &c. ac pecuniis, & rebus aliis non exactis fruſtrando in animarum ſuarum periculum & ſucceſſorum prædictorum detrimentum non modicum.

Declaratio prædictæ conſtit. circa legata, & debita.

§. 2. Nos fraudibus huiuſmodi occurrere, & ne verbis & non rebus legem impoſuiſſe videamur, prouidere volentes, Motu ſimili &c. Conſtitutionem noſtram prædictam, ſolum legata quæ per ipſos Beneficiatos etiam Epiſcopos, Archiepiſcopos, Patriarchas, Prælatos & Cardinales dum in ſanitate conſtituti extiterint, ad pias cauſas facta fuerint, & debita quæ occaſione Beneficiorum ad quæ fructus &c. ac pecuniæ, & res inexactã huiuſmodi pertinuerint, contracta extiterint, de quibus ſucceſſores in beneficiis informationem veriſimiliter habere poſſunt, & debent, comprehendere, & in eis tantum intelligi debere, ac ſucceſſores præfatos ad aliorũ quam, vt præfertur ad pias cauſas factorum legatorum, & occaſione ipſorum beneficiorum contractorum debitorum ſolutionem minime teneri, nec ad id etiam vigore conſtitutionis noſtræ prædictæ cogi aut compelli poſſe.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque in omnibus & ſingulis, etiam ad præſens occurrentibus ſeu pendẽtibus caſibus per quoſcumque, &c. in quauis cauſa, & inſtan. ſublata, &c. iudicari, & definiri debere, ac irritum, &c. decernimus, & declaramus.

Cõtrariis derogat.

§. 4. Non obſtantibus omnibus quæ in dicta conſtitutione noſtra voluimus non obſtare.

Iuſſio publican.

§. 5. Decernentes, præſentes in dicta Cancellaria, vt præfertur publicari, & deſcribi debere.

Papa ſubſc.

Placet & ita Motu proprio decernimus, & declaramus. I.

Publ. P. A. 1. die 4. Aug.

Lecta, & publicata fuit ſupraſcripta Regula Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ 1550. die vero 4. menſis Auguſti Pontificatus prælibati S. D. N. D. Iulij diuina prouidentia Papæ III. Anno 1.

Sequitur ſecunda declaratio dictæ conſtitutionis.

Edita A. D. 1551.

IVLIVS PAPA III.

Motu proprio &c.

Cauſa huius declarationis.

§. 1. CVm autem, ſicut nobis nuper innotuit, licet nos per conſtitutionem noſtram prædictam, ſolum Eccleſiis Monaſteriis, & beneficiis in locis in quibus Collectores fructuum, & prouentuum Cameræ Apoſt. debitorum deputari, ſeu eſſe non conſueuerant conſiſtentibus, & circa quæ ius commune ſeruari debet, prouidere intellexerimus, nihilominus diuerſæ perſonæ eamdem conſtitutionem noſtram ad Eccleſias, Monaſteria, & beneficia, etiam in locis in quibus Collectores huiuſmodi deputari, ſeu eſſe conſueuerunt, conſiſtentia, & in quibus diuerſæ conſuetudines diuerſaque particularia iura, ſeu priuilegia vigent, trahere, & extendere conentur contra mentem & intentionem noſtras, ac in fraudem & detrimentum quam plurium.

Declaratio quod dicta conſtit. non ſe extendat ad beneficia in locis in quibus Collectores à Camera deputantur.

§. 2. Nos fraudibus, & detrimentis huiuſmodi occurrere, ac mentem, & intentionem noſtras in præmiſſis declarare volentes, Motu ſimili &c. Conſtitutionem eamdem ſolum Eccleſias, Monaſteria ac beneficia Eccleſiaſtica in locis in quibus Collectores prædicti deputari, ſeu eſſe non conſueuerant, comprehendere, & ad tantum extendi, nec in Eccleſiis, Monaſteriis, & beneficiis, in locis in quibus iidem Collectores deputari, ſeu eſſe conſueuerunt conſiſtentibus locum habere, aut effectum aliquem ſortiri poſſe, aut debere. Et omnino ea non obſtante, conſuetudines, & particularia iura, ſeu priuilegia cuiuſlibet loci in quo Collectores huiuſmodi deputari, ſeu eſſe conſueuerunt, in præmiſſis vigentia obſeruari, & executioni demandari.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque in præmiſſis, omnibus & ſingulis, etiam ad præſens occurrentibus caſibus, ſeu pendentibus cauſis, per quoſcumque &c. ſublata &c. iudicari, & definiri debere, ac irritũ &c. decernimus, & declaramus.

§. 4. Non

Clauſula derogatoria.

§. 4. Non obſtantibus omnibus quæ in eadem conſtitutione noſtra volumus non obſtare.

Iuſſio publicat.

§. 5. Præſentes in præfata Cancellaria, vt præmittitur publicari, & deſcribi debere decernentes.

Papa ſubſc.

Placet & ita declaramus.

Publ. Pontif. A. 2. die 18. Iunij.

Lecta, & publicata fuit ſupradicta Regula, ſiue Declaratio Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimo primo die vero Iouis decima octaua menſis Iunij Pontificatus præfati Sanctiſſ. D. N. Iulij Diuina prouidentia Papæ III. Anno 2.

VIII. Quod Fratres Ordinis Seruorum B. MARIÆ Virginis qui officium Pœnitentiarij, vel beneficia in titulum vel commendam tenent non habeant vocem actiuam nec paſſiuam, neque in locis Ordinis commorari poſſint.

Alia de his Fratribus vide apud conſt. I. Benedicti XI. Dum leuamus hic ſup.

Philippus Benitius Florentinus huius Ordinis profeſſor dum vixit fuit inter Beatos poſtea relatus, de eo officium recitandi certis perſonis conceſſit facultatem Paul. V. in conſt. 110. Domini noſtri inf. Tom. 3.

Edita A. D.

IVLIVS PAPA III.
Motu proprio, &c.

Cauſa huius conſt.

CVm, ſicut accepimus, Fratres Ordinis Seruorum, ſub Regula S. Auguſtini, Congregationis eiuſdem Ordinis, beneficia Eccleſiaſtica ex diſpenſatione Apoſtolica, ſeu officium Pœnitentiarij tenentes in domibus Ordinis & Congregationis prædictorum permanere, & inibi officia quæ inter Fratres ipſarum domorum distribuuntur exercere, & priuilegijs, & immunitatibus & indultis eiuſdem Ordinis, & Congregationis vti & gaudere, vocemque actiuam & paſſiuam habere velint, & contendant, & hæc omnia conſtitutionibus Ordinis, & Congregationis huiuſmodi, necnon profeſſioni quæ per eoſdem Fratres emittitur maxime aduerſetur, & ceteris Fratribus materiam ſcandali præſtent.

Fratres huius Ordinis beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, vel officium Pœnitentiarij non habeant vocem actiuam neque paſſiuam, & in domibus Ordinis non commorentur.

§. 1. Nos huiuſmodi inconuenientibus, prout noſtro incumbit Paſtorali officio, occurrere volentes, hac in perpetuum valitura conſtitutione, Apoſtolica auctoritate, ex certa noſtra ſcientia ſtatuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus Fratres Ordinis & Congregationis prædictorum, beneficia Eccleſiaſtica vel quorumuis aliorum Ordinum regularia in titulum vel commendam pro tempore obtinentes, aut officium Pœnitentiariæ exercentes, quauis auctoritate & dignitate ſuffulti exiſtant, in domibus Ordinis & Congregationis huiuſmodi degere aut commorari, ſeu officia, & Prælaturas eorumdem Ordinis & Congregationis obtinere, vel priuilegijs, immunitatibus, & indultis prædictorum gaudere, ſeu vocem actiuam, & paſſiuam in Ordine & Congregatione prædictis habere non poſſit modo aliquo.

Fratribus profeſſis tranſitum ad laxiorem Ordinem prohibet, & extra domus Ordinis commorari.

§. 2. Et in inſuper, Fratribus, qui in Ordine, & Congregatione prædictis profeſſionem tacitam vel expreſſam emiſerunt, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna diſtrictius inhibemus, ne de cetero habitum dimittere, aut ad alium Ordinem laxiorem ſe transferre, vel (ſi beneficia Eccleſiaſtica, aut officium Pœnitentiæ non obtinuerint) extra domos Ordinis aut Congregationis huiuſmodi ſine ſui Superioris licentia in ſcriptis habita degere aut commorari præſumant.

Prior Generalis, & Vicarius hanc bullam publicet & exequantur.

§. 3. Et ne aliquis; ſtatuti, & ordinationis, ac inhibitionis noſtrarum ignorantiam prætendere poſſit, dilectis filiis Magiſtro Auguſtino de Aretio Priori Generali totius Ordinis, & Magiſtro Philippo Caſtellu de Vrino moderno Vicario Congregationis, & pro tempore exiſtentibus Priori Generali Ordinis, & Vicario Generali Congregationis huiuſmodi, ſub eadem excommunicationis pœna committimus & mandamus, quatenus ſtatutum, ordinationem & inhibitionem noſtram prædictam inter inſtitutiones, & conſtitutiones, Ordinis & Congregationis prædictorum regiſtrari, & per ſe vel aliũ ſeu alios in ſingulis Prouinciis, Capitulis, & domibus eorumdem Ordinis & Congregationis publicari, ac per eorum Fratres inuiolabiliter obſeruari faciant. Contradictores quoſlibet & rebelles ac renitentes, & ſe præmiſſis quomodolibet opponentes, aut illis auxilium, conſilium, vel fauorem publice vel occulte præſtantes, per cenſuras Eccleſiaſticas, ac alias pro arbitrio imponendas pœnas, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiamſi (opus fuerit) auxilio brachij ſæcularis.

Clauſula derogatoria.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ipſorum Ordinis, & Congregationis, etiam iuramento roboratis ſtatutis, & conſuetudinib. priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis tam ſub plumbo quam in forma breuis per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſuis clauſulis & decretis quomodolibet conceſſis. Quibus omnibus latiſſime extenſis, & etiamſi de eis &c. illorum tenores &c. hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, ac ſufficienter derogatum eſſe decernimus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Sola ſignat. ſuffic.

§. 5. Præſentium etiam abſque eo quod regiſtrentur, aut illis data apponatur, ſolam ſignaturam ſufficere, & vbique fidem facere decernimus.

Papa ſubſc.

Placet, & ita mandamus.

IX. Approbatio ſecunda inſtituti Religionis Clericorum Regularium Societatis IESV, melius explicati.

Aduerſus hoc inſtitutum primo à Paulo III. approbatum, nonnulla fuerunt excitatæ dubitationes, quæ habentur inf. in conſt. 89. Greg. XIII. Aſcendente, & in conſt. X. Greg. XIV. Eccleſiæ, lib. II. vbi illæ repulſantur, inſtitutumque & priuilegia confirmantur. Cetera autem de hac Religione dixi ſup ad conſt. XXV. d Pauli III. Regimini.

Edita An. D. 1550.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EXpoſcit debitum Paſtoralis officij, cui nos, licet immeritos, prætulit diuina Maieſtas, vt fideles quoſlibet, præſertim Religioſos, in via mandatorum Domini ad illius honorem & gloriam, & proximorum ſpiritualem profectum deambulantes, paternis confoueamus affectibus, vt fideles ipſi, dextera Domini ſibi aſſiſtente propitia, æternæ ſalutis præmium feruentius exquirant, & in eorum pio propoſito confoueantur.

Paulus III. confirmauit reg. Societatis IESV vt in rubr.

§. 1. Dudum ſiquidem, per fel. rec. Paulum PP. III. prædeceſſorem noſtrum, accepto. Quod dilecti filij, Ignatius &c.

Omittitur reſiduum narratiuæ, quia tota bulla Pauli III. eſt in loco cit. hic in rub.

Illa tamen iterum ſupplicat pro eius approbatione.

§. 2. Vt autem prædicta omnia prius ab eodem prædeceſſore conceſſa, magis confirmentur, & ſimul omnia quæ ad inſtitutum prædictæ Societatis pertinent, eiſdem in literis aliarum ſummam continentibus comprehendantur, vt aliqua obſcurius dicta, & quæ ſcrupulum, ac dubitationem poſſent inicere, per nos exactius explicentur, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt formulam qua prædictæ Societatis inſtitutum, exactius & diſtinctius quam antea, edocente experientia, ac vſu rerum, expreſſum, eodem tamen ſpiritu, comprehenditur confirmare dignaremur.

Cuius tenor ſequitur, & eſt talis

Regulæ tenor.

De Caſtitate, Paupertate, & Obedientia votis.

§. 3. Quicumque in Societate noſtra, quam IESV nomine inſigniri cupimus, vult ſub Crucis vexillo Deo militare, & ſoli Domino, ac Eccleſiæ ipſius ſponſæ, ſub Romano Pontifice, Chriſti in terris Vicario ſeruire, poſt ſolemne perpetuæ Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ votum, proponat ſibi in animo, ſe partem eſſe Societatis,

ad hoc potiſſimum inſtitutæ, vt ad fidei defenſionem, & propagationem, & profectum animarum in vita, & doctrina Chriſtiana per publicas prædicationes, lectiones, & aliud quodcumque verbi Dei Miniſterium, ac ſpiritualia exercitia puerorum, ac rudium in Chriſtianiſmo inſtitutionem, Chriſti fidelium in confeſſionibus audiendis, ac ceteris Sacramentis adminiſtrandis, ſpiritualem conſolationem præcipue intendat, & nihilominus ad diſſidentium reconciliationem, & eorum qui in carceribus, vel in hoſpitalibus inueniuntur, piam ſubuentionem, & Miniſterium, ac reliqua caritatis opera, prout ad Dei gloriam, & commune bonum expedire viſum erit, exequenda, gratis omnino & nullo pro ſuo in prædictis omnibus labore, ſtipendio accepto, ſe vtilem exhibeat, curetque primo Deum, deinde huius ſui inſtituti rationem, quæ via quædam eſt ad illud, quoad vixerit, ante oculos habere, & finem hunc ſibi à Deo propoſitum totis viribus aſſequi, vnuſquiſque tamen ſecundum gratiam ſibi à ſpiritu ſancto ſubminiſtratam, & vocationis ſuæ proprium gradum.

Præpoſiti Generalis auctoritate.

§. 4. Ideoque, ne quis forte zelo vtatur, ſed non ſecundum ſcientiam, proprij cuiuſque gradus iudicium, & officiorum diſcretio ac diſtributio tota ſit in manu Præpoſiti Generalis ſeu prælati per nos quocumque tempore eligendi, vel eorum quos ipſe ſibi ea cum auctoritate ſubſtituerit, vt congruus ordo ſeruetur in omni bene inſtituta communitate neceſſarius. Qui quidem Præpoſitus de conſilio conſociorum, conſtitutiones ad conſtructionem huius propoſiti nobis finis conducentes condendi, maiori ſuffragiorum parte ſemper ſtatuendi ius habente & quæ dubia eſſe poterunt in noſtro inſtituto hac formula comprehenſo declarandi auctoritatem habeat. Conſilium vero neceſſario conuocandum, ad condendas vel immutandas conſtitutiones, & alia grauiora, vt alienare, vel diſſoluere domos, ac Collegia ſemel erecta, intelligatur eſſe maior pars totius profeſſæ Societatis (iuxta conſtitutionum noſtrarum declarationem) quæ ſine magno incommodo poteſt à Præpoſito Generali conuocari. In aliis, quæ non ita magni momenti ſunt, idem Præpoſitus adiutus quatenus ipſe opportunum iudicabit fratrum ſuorum conſilio, per ſeipſum ordinandi, & iubendi quæ ad Dei gloriam, & commune bonum pertinere in domino videbuntur, ius totum habeat, prout in conſtitutionibus eiſdem explicabitur.

Obedientia erga Roman. Pont. & Sedem Apoſtolicam.

§. 5. Quicumque autem in hac Societate profeſſionem emiſerint non ſolum in primis profeſſionis ſuæ fotibus intelligant, ſed quoad vixerint, memores ſint, Societatem hanc vniuerſam, & ſingulos qui in ea profitentur ſub Sanctiſſimi Domini noſtri Pauli Papæ Tertij, & aliorum Romanorum Pontificum ſucceſſorum eius fideli obedientia Deo militare. Et quamuis Euangelio doceamur, & fide orthodoxa cognoſcamus, ac firmiter teneamus, omnes Chriſti fideles Romano Pontifici, tamquam capiti, ac IESV CHRISTI Vicario ſubeſſe, ob deuotionem tamen maiorem ad obedientiam Sedis Apoſtolicæ, & maiorem voluntatum noſtrarum abnegationem, & certiorem ſancti Spiritus directionem ſummopere conducere iudicauimus, ſingulos nos, & quicumque eamdem in poſterum profeſſionem emiſerint, vltra illud commune trium votorum vinculum, ſpeciali ad hoc voto adſtringi, vt quidquid modernus, & alij Romani Pontifices, pro tempore exiſtentes iuſſerint, ad profectum animarum, & fidei propagationem pertinens, & ad quaſcumque prouincias nos mittere voluerint, ſine vlla tergiuerſatione aut excuſatione illico, quantum in nobis fuerit, ſiue nos ad Turcas ſiue ad quoſcumque alios Infideles, etiam in partibus, quas Indias vocant, ſiue ad quoſcumque hæreticos, ſchiſmaticos, ſeu etiam ad quoſuis fideles mittendos cenſuerit, exequi teneamur. Quamobrem qui ad nos acceſſuri ſunt, antequam huic oneri humeros ſupponant, diu multumque meditentur, an tantum pecuniæ ſpiritualis in bonis habeant, vt turrim hanc iuxta conſilium Dominicum poſſint conſummare, hoc eſt, an Spiritus ſanctus qui illos impellit, tantum illis gratiæ polliceatur, vt huius vocationis pondus, illo adiuuante ſe laturos ſperent, & poſtquam, Domino inſpirante, huic IESV CHRISTI militiæ nomen dederint, die noctuque ſuccincti lumbos, & ad tam grandis debiti ſolutionem prompti eſſe debebunt.

Miſſionibus non procuranda nec vitanda.

§. 6. Ne qua autem poſſit eſſe inter nos miſſionum, aut Prouinciarum huiuſmodi ambitio, vel detrectatio, intelligant ſinguli, ſibi per ſe vel alium, de huiuſmodi miſſionibus, quidquam cum Romano Pontifice, non eſſe curandum, ſed omnem hanc curam Deo, & ipſi Pontifici tamquam eius Vicario, & Societatis Præpoſito, dimittendam, cui quidem Præpoſito, ſicut ceteris, nihil de ſui ipſius miſſione in alterutram partem, niſi de Societatis conſilio, cum dicto Pontifice curandum erit.

Obſeruantia Regulæ.

§. 7. Voueant etiam ſinguli, ſe in omnibus quæ ad regulæ huius noſtræ obſeruationem faciunt, Societatis Præpoſito.

Præpoſiti Generalis munere.

§. 8. Qui ad hoc munus, quam fieri poſſit idoneus, ad plura vota, prout in conſtitutionibus declarabitur, eligetur, obedientes fore. Ille autem, omnem eam auctoritatem, & poteſtatem habeat ſupra Societatem quæ ad bonam eiuſdem Societatis adminiſtrationem, correctionem, & gubernationem vtilis erit. Iubeat autem ea, quæ ad conſtructionem propoſiti ſibi à Deo & à Societate finis cognouerit eſſe opportuna, & in prælatione ſua benignitatis ac manſuetudinis, caritatiſque Chriſti, Petri, Paulique formulæ ſemper ſit memor, & tam ipſe, quam conſilium prædictum ad normam hanc aſſidue ſpectent. Singuli vero ſubditorum tum propter ingentes Ordinis vtilitates, tum propter numquam ſatis laudatum humilitatis aſſiduum exercitium, non ſolum Præpoſito in omnibus ad inſtitutum Societatis pertinentibus parere ſemper teneantur, ſed in illo Chriſtum veluti præſentem agnoſcant, & quantum decet, venerentur.

Paupertate Domorum Profeſſarum.

§. 9. Cum autem experti fuerimus iucundiorem, puriorem, & ad proximi ædificationem aptiorem eſſe vitam ab omni auaritiæ contagione quam remotiſſimam, & euangelicæ paupertati quam ſimillimam, cumque ſciamus Dominum noſtrum IESVM CHRISTVM ſeruis ſuis regnum Dei ſolum inquirentibus, neceſſaria ad victum & veſtitum eſſe ſubminiſtraturum, ſic voueant ſinguli & vniuerſi perpetuam paupertatem, vt non ſolum priuatim, ſed neque etiam communiter poſſint Profeſſi, vel vlla eorum Domus aut Eccleſia, ad aliquos prouentus, redditus, poſſeſſiones, ſed nec ad vlla bona ſtabilia, præter ea quæ opportuna erunt ad vſum proprium & habitationem retinenda, ius aliquod ciuile acquirere, rebus ſibi ex caritate donatis ad neceſſarium vitæ vſum contenti.

Non tamen quoad Collegia quæ pro Studentium ſuſtentatione, bona enim ſtabilia habere poſſunt.

§. 10. Quia tamen Domus, quas Dominus dederit, ad operandum in vinea ipſius, & non ad ſcholaſtica ſtudia exercenda deſtinandæ erunt, cum valde opportunum fore alioqui videatur, vt ex iuuenibus ad pietatem propenſis, & ad literarum ſtudia tractanda idoneis, operarij eidem vineæ Domini parentur, qui Societatis noſtræ, etiam profeſſæ velut quoddam Seminarium exiſtant, poſſit profeſſa Societas ad ſtudiorum commoditatem, Scholarium habere Collegia, vbicumque ad ea conſtruenda, & dotanda, ex deuotione aliqui mouebuntur, quæ ſimulatque conſtructa & dotata fuerint, (non tamen ex bonis, quorum collatio ad Sedem Apoſtolicam pertinet) ex nunc auctoritate Apoſtolica erigi ſupplicamus, ſeu pro erectis haberi, quæ Collegia poſſint habere redditus, cenſus, ſeu poſſeſſiones vſibus & neceſſitatibus ſtudentium applicandas.

Collegiorum gubernatio penes Præpoſitum, vel Societatem eſt.

§. 11. Retenta pœnes Præpoſitum, vel Societatem omnimoda gubernatione, ſeu ſuperintendentia ſuper dicta Collegia, & prædictos ſtudentes, quoad Rectorum ſeu gubernatorum, ac ſtudentium electionem, ac eorumdem admiſſionem, emiſſionem, receptionem, excluſionem, ſtatutorum ordinationem, & circa ſtudentium inſtructionem, eruditionem, ædificationem, ac correctionem, victus veſtitusque & aliarum rerum neceſſariarum eis miniſtrandarum modum, atque aliam omnimodam gubernationem, regimen, ac curam, vt neque ſtudentes dictis bonis abuti, neque Societas profeſſa in proprios vſus conuertere poſſit, ſed ſtudentium neceſſitati ſubuenire. Qui quidem ſtudentes, ingenij & morum indole tales eſſe debebunt vt merito ſperetur, poſt abſoluta ſtu-

dia

dia ad Societatis functiones idoneos fore, & ſic demum poſt cognitum in ſpiritu & literis eorum profectum, & poſt ſufficientem probationem, in Societatem noſtram admitti poſſint.

Socij in ſacris conſtituti officium priuatim recitare debent, &c.

§. 12. Socij autem omnes cum Presbyteri eſſe debeant, ad dicendum officium ſecundum communem Eccleſiæ ritum, ſed priuatim & non communiter, vel in choro teneantur. Et in iis, quæ ad victum, & veſtitum, & cetera exteriora pertinent, honeſtorum ſacerdotum communem, & approbatum vſum ſequentur, vt quod inde pro cuiuſque neceſſitate, vel ſpiritualis profectus deſiderio ſubtractum fuerit, ea deuotione & non ex obligatione rationabile obſequium corporis DEO, prout expediet, offeratur.

Finis d. regula.

§. 13. Hæc ſunt, quæ ſub præfati Domini noſtri Pauli, & Sedis Apoſtolicæ beneplacito, de noſtra profeſſione, typo quodam explicare potuimus, quod nunc fecimus vt ſummatim informaremus tum illos qui nos de noſtro vitæ inſtituto interrogant, tum etiam poſteros noſtros, ſi quos DEO volente, imitatores vmquam habebimus huius viæ.

Ad cuius profeſſionem non admittātur niſi diu multumque probati.

§. 14. Quam cum multas, magnaſque habere annexas difficultates fuerimus experti, opportunum iudicauimus, etiam ſtatuere, ne quis ad profeſſionem in hac Societate emittenda, niſi diuturnis, & diligentiſſimis probationibus, prout in conſtitutionibus declarabitur eius vita & doctrina explorata fuerit, recipiatur, quia re vera hoc inſtitutum, omnino humiles & prudentes in CHRISTO, & in christianæ vitæ puritate, ac literis conſpicuos exigit.

Coadiutores & ſcholares vota ſua debet emittere, & aliqui tria vota ſolemnia emittere poſſunt.

§. 15. Imo, & ij, qui in Coadiutores, tam in ſpiritualibus quam in corporalibus, & in Scholares admittentur, quorum vtrique, poſt ſufficientes probationes, & tempus in conſtitutionibus expreſſum, vota ſua, ad deuotionem, & meritum, maius, non quidem ſolemnia, præter aliquos, qui de licentia Præpoſiti Generalis, propter ipſorum deuotionem, & perſonarum qualitatem, tria vota huiuſmod ſolemnia facere poterunt, ſed quibus teneantur, quamdiu Præpoſitus Generalis in Societate eos retinendos eſſe cenſuerit, emittere debeant, prout in conſtitutionibus latius explicabitur, nonniſi diligenter examinati, & idonei reperti, ad eumdem finem Societatis, admittantur ad hanc IESV CHRISTI militiam, qui tenuibus cœptis noſtris fauere dignetur, ad gloriam DEI Patris, cui ſoli ſit ſemper decus & honor in ſæcula. Amen.

Hic modo Pōtifex approbat d. inſtitutum, & omnia Societatis priuilegia.

§. 16. Quapropter conſiderantes, nihil, quod pium ſanctumque non ſit, in dicta Societate, eiuſque laudabilibus inſtitutis, ac exemplari Ignatij, & aliorum ſociorum prædictorum, vita, & moribus reperiri eaque omnia ad ſuorum & aliorum Chriſti fidelium animarum ſalutem, & fidei exaltationem tendere, Socios ac aliorum Coadiutores prædictos, & ipſius Societatis ſcholares, à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, illoſque ſub noſtra & Apoſtolicæ Sedis protectione ſuſcipientes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, erectionem & inſtitutionem Societatis, ac extenſionem numeri illius Sociorum, ac receptionis & admiſſionis Coadiutorum, ac omnia & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, & condendi & alterandi ſtatuta, & ordinationes, ac alia quæuis indulta eiſdem, Societati & illius Præpoſito per prædeceſſorem noſtrum, & Sedem huiuſmodi, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis conceſſa, & confirmata, ac deſuper confectas, tam ſub plumbo quam in forma breuis literas, & in eis contenta ac inde ſecuta quæcumque, perpetuo approbamus, & confirmamus, ac eis perpetuæ firmitatis robur adiicimus ſupplentes omnes & ſingulos, tam iuris quam facti defectus, ſiqui interuenerint in eiſdem. Exque omnia, & ſingula, perpetuæ & inconcuſſæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obſeruari debere.

Et ita iudicari debere præcipit.

§. 17. Et ſic per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi, facultate, & auctoritate, iudicari, interpretari, atque decidi debere, necnon quicquid ſecus ſuper his per quoſcumque, quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari irritum & inane decernimus & declaramus.

Conſeruatores q. & executores deputat.

§. 18. Quocirca vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi & eorum quilibet, per ſe vel alium ſeu alios, præfatis Præpoſito, & Societati, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra ſingulas prædictas, & præſentes literas plenum effectum ſortiri, ac ab omnibus inuiolabiliter obſeruari, non permittentes quemquam contra illarum tenorem quomodolibet indebite moleſtari, contradictores quoſlibet & rebelles per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia iuris opportuna remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac cenſuras prædictas legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Obſtātia omnia tollit.

§. 19. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis & ſingulis quæ in literis prædictis idem prædeceſſor noſter voluit non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim, ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergo &c.

D.P. Anno 1. die 21. Iulij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quinquageſimo duodecimo Kal. Auguſti, Pont. noſtri Anno primo.

X. Iuriſdictio, & facultates Iudicum & Conſeruatorum Congregationis Clericorum regularium S. Pauli decollati.

De d. Congregationis inſtitutione, eiuſque ſtatu, vide ſup. in Clem. VII. conſt. 37 Vota.

Quoad Iudices Conſeruatores Regularium attende Greg. XV. conſt. 9. Sanctiſſimus inf. tom. 4.

Edita A. D. 1550.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Vniuerſis & ſingulis venerabilibus fratribus Archiepiſcopis & Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatib. & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſt. conſtitutis, necnon Metropolitanis & aliarum cathedralium Eccleſiarum Canonicis, & eorumdem Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Vicariis in ſpiritualibus ac officialibus generalibus vbilibet conſtitutis ſalut. &c.

Exordium.

AD hoc nos Deus prætulit in familiam domus ſuæ, vt opportuna ſingulis prouiſionis auxilia fidelis ſeruitutis iniunctæ prouidentia pro tempore diſpenſantes, illorum præſertim neceſſitatibus intendamus, & diſpendiis occurramus, ac eos ab oppreſſionibus releuemus, qui ſtudio piæ vitæ ſub regularibus inſtitutis Altiſſimo famulari dignoſcuntur.

Congregationis ſupplicatio pro deputatione Conſeruatorum.

§. 1. Sane dilectorum filiorum Præpoſiti & vniuerſorum Clericorum regularium Congregationis ſancti Pauli decollati Mediolanenſis conqueſtione percipimus, quod nonnulli Archiepiſcopi, & Epiſcopi, ac alij Eccleſiarum Prælati, eorumque Vicarij & officiales, necnon clerici, & aliæ perſonæ Eccleſiaſticæ, tam ſæculares quam diuerſorum Ordinum regulares, exemptæ, & non exemptæ, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, nobiles milites, & laici, communia Ciuitatum, Vniuerſitates oppidorum, caſtrorum, villarum, & aliorum locorum, ac aliæ ſingulares perſonæ ciuitatum, & diœceſis, & aliarum partium diuerſarum occuparunt, & occupari fecerunt, caſtra, villas, & alia loca, terras, domos, poſſeſſiones, iura. iuriſdictiones, priuilegia, & indulta, feuda, prata, paſcua, ſyluas, nemora, vineas, decimas, fructus, cenſus,

redditus

redditus & prouentus, ac emolumenta, necnon bona, mobilia & immobilia ſpiritualia, & temporalia dictæ eorum Congregationis, & ad ipſos Præpoſitum, & clericos, ratione tam congregationis & quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura & ſine cura, quæ etiam ex diſpenſatione & conceſſione Apoſtolica, in titulum, & commendam, ac alias obtinent, quam perſonarum ſuarum reſpectiue, communiter vel diuiſim, aut alias quomodolibet ſpectantia, & ea detinent indebite occupata, ſeu ea detinentibus præſtant auxilium, conſilium, vel fauorem, nonnulli etiam ciuitatum, & diœceſum, ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, eiſdem Præpoſito, & Clericis ſuper prædictis caſtris, villis, locis terris, domibus, poſſeſſionibus, iuribus, iuriſdictionibus, feudis, pratis, paſcuis, ſyluis, nemoribus, vineis, decimis, fructibus, cenſibus, redditibus, prouentibus, & emolumentis, ac bonis, mobilibus & immobilibus, ſpiritualibus & temporalibus, ac diuerſis fructibus, redditibus, & prouentibus Eccleſiaſticis loco penſionum annuarum, ac pẽſionibus annuis ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & prouentibus ſibi reſeruatis & aſſignatis, ac pecuniarum ſummis eis debitis, illarumque libera perceptione, & ſolutione ſeu ſolutionis recuſatione, necnon priuilegiis & indultis, eis ac Congregationi huiuſmodi, tam à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, quam alias rite ab Imperatoribus, Regibus & Ducibus, ac aliis Principibus conceſſis, & aliis rebus ad eos, vt præfertur, ſpectantibus multiplices moleſtias & iniurias inferunt ac iactitas, Quare Præpoſitus & Clerici prædicti nobis humiliter ſupplicarunt, vt cum eis valde reddatur difficile pro ſingulis querelis ad Apoſtolicam Sedem habere recurſum prouidere eis ſuper hoc paterna diligentia curaremus.

Deputatio Conſeruatorũ cum amplis facultatibus.

§. 2. Nos igitur aduerſus occupatores, detentores, præſumptores moleſtatores, & iniuriatores huiuſmodi illo volentes eiſdem Præpoſito & Clericis remedio ſubuenire, per quod ipſorum occupatorum, detentorum, præſumptorum, & iniuriatorum compeſcatur temeritas, & aliis aditus committendi ſimilia præcludatur, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos vel duo aut vnus veſtrum, per vos vel alium ſeu alios etiamſi ſint extra loca in quibus deputati eſtis Conſeruatores & iudices, eiſdem Præpoſito & Clericis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, non permittatis eos ſuper his, ac priuilegiis, & indultis prædictis, necnon quibuſlibet aliis bonis & iuribus ad eoſdem Præpoſitum & Clericos, & per eos obtenta prædicta, & quæ eos pro tempore obtinere cõtigerit beneficia Eccleſiaſtica, communiter vel diuiſim, vt præmittitur, ſpectantibus, necnon libera perceptione fructuum Eccleſiaſticorum, & ſolutione pẽſionum annuarum eis pro tempore reſeruatorum, & aſſignatarum, ac pecuniarum ſummarum, & rerum aliarum eis pro tempore debitarum, ab eiſdem vel quibuſuis aliis indebite moleſtari vel eis grauamina, ſeu damna vel iniurias irrogari, facturi eiſdem Præpoſito & Clericis cum ab eis vel procuratoribus ſuis fueritis requiſiti, de prædictis & aliis quibuſlibet, ſuper reſtitutione huiuſmodi caſtrorum, villarum, locorum, terrarum, domorum, poſſeſſionum, iurium, iuriſdictionum, feudorum, pratorum paſcuorum ſiluarum, nemorum, vinearum, decimarum, fructuum, cenſuum, redditttum, & prouentuum, ac emolumentorum, necnon bonorum mobilium & immobilium, ſpiritualium & temporalium, ac libera perceptione fructuum Eccleſiaſticorum, & ſolutione penſionum ac pecuniarum ſummarum, & rerum aliarum huiuſmodi, necnon obſeruatione priuilegiorum, & indultorum prædictorum, ac de quibuſlibet moleſtiis, iniuriis, atque damnis, præſentibus, & futuris, in illis videlicet quæ iudicialem requirunt indaginem, ſummarie, ſimpliciter & de plano, ſine ſtrepitu & figura iudicij, ſola facti veritate inſpecta, in aliis vero prout qualitas eorum exegerit iuſtitiæ complementum, occupatores, detentores, præſumptores moleſtatores & iniuriatores huiuſmodi, necnon contradictores quoſlibet & rebelles, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis extiterint, quandocumque & quotieſcumque expedierit, auctoritate noſtra, per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Et nihilominus legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, eos quos cenſuras & pœnas per vos pro tempore latas incurriſſe vobis conſtiterit, eas incurriſſe declaretis, ipſaſque cenſuras & pœnas quotiens opus fuerit, etiam iteratis vicibus aggrauare curetis, Ceterum ſi per ſummariam informationem per vos ſuper his habendam, etiã vobis conſtiterit, quod ad loca in quibus occupatores, detentores, præſumptores, moleſtatores, & iniuriatores huiuſmodi, ac alios quos præſentes literæ concernunt pro tempore morari contigerit, pro monitionibus & inhibitionibus, ipſis ac citationibus de eis faciendis tutus non pateat acceſſus. Nos monitiones & citationes huiuſmodi, ac inhibitiones quaſlibet, per edicta publica locis affigenda publicis, de quibus veriſimilis coniectura quod ad ipſorum monitorum citatorum, & inhibitorum notitiam peruenire valeant faciendi, necnon eiſdem occupãtoribus, detentoribus, præſumptoribus, moleſtatoribus, iniuriatoribus, contradictoribus & rebellibus, etiam ſub ſententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, ac etiam pecuniariis arbitrio veſtro moderandis, inhibendi, plenam & liberam concedimus earumdem tenore præſentium facultatem, ac volumus & præfata auctoritate decernimus, quod monitiones, citationes & inhibitiones huiuſmodi ſic factæ, ipſos monitos, citatos, & inhibitos arctent, perinde ac ſi eis perſonaliter inſinuatæ & intimatæ extitiſſent.

Derogatio literarum Bonifacij Papæ VIII. & aliarum.

§. 3. Non obſtantibus fel. rec. Bonifacij Papæ Octaui prædeceſſoris noſtri quibus cauetur ne quis extra ſuam ciuitatem vel diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis vltra vnam dietam a fine ſuæ diœceſis ad iudicium euocetur, ſeu ne Iudices, & Conſeruatores à Sede deputati prædicta, extra ciuitatem, & diœceſim in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alij vel aliis vices ſuas committere; ſeu aliquos vltra vnam dietam à fine diœceſis earumdem trahere præſumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præſentium non trahatur, ſeu quod de aliis quam manifeſtis iniuriis & violentiis, ac aliis quæ iudicialem non requirunt indaginem pœnis in eos ſi ſecus egerint, & in id procurantes adiectis Cõſeruatores ſe nullatenus intromittant, quam aliis quibuſcumque conſtitutionibus à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, tam de Iudicibus delegatis & Conſeruatoribus, quam perſonis vltra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut alias editis, quæ veſtræ in hac parte poſſent iuriſdictioni aut poteſtati, eiuſque libero exercitio quomodolibet obuiare. Quodque vos filij Canonici, Vicarij, & Officiales, de perſonis quæ deputari poſſint Conſeruatores non ſitis, priuilegiis quoque, indultis, exemptionibus, facultatibus, & literis Apoſtolicis, ac aliis Conſeruatoriis, quibuſcumque perſonis, cuiuſcumque qualitatis, conditionis, gradus, præeminentiæ, ſeu dignitatis exiſtentibus etiam Epiſcopali, Archiepiſcopali, aut alia maiori dignitate, ſeu auctoritate fungentibus, ac Ordinibus, prædictis, necnon ſocietatibus & vniuerſitatibus, etiam Studiorum generalium ac Collegiis, etiam exemptis, necnon Ducibus, Principibus & temporalibus dominis, & non detrahendis illis, aut eorũ ſubditis extra eorum loca & dominia, aut coram aliis, quam eorum Conſeruatoribus & Iudicibus, & vigore quarumcumque literarum Apoſtolicarum, etiam conſeruatoriarum, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam per nos & Sedem prædictam, etiam iteratis vicibus conceſſis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica expreſſa & indiuidua, ac de verbo ad verbum non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerta forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, aliis alias in ſuo robore

perman

permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus, communiter vel diuiſim, ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi, ac eorum perſonis, locis, ordinibus & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali vel ſpeciali, cuiuſcumque tenoris exiſtat per quam præſentibus non expreſſam vel totaliter non inſertam, veſtræ iuriſdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua, cuiuſque toto tenore de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Declaratio facultatis Cõſeruatorum.

§. 4. Ceterum etiam volumus, & dicta auctoritate Apoſtolica decernimus, quod quilibet veſtrum proſequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamuis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico præpeditus, quodque à dat. præſentium, ſit vobis, & vnicuique veſtrum in prædictis, omnibus & ſingulis, cœptis & non cœptis, præſentibus, & futuris perpetuata poteſtas, & iuriſdictio attributa, vt eo vigore, eaque firmitate poſſitis, in præmiſſis omnibus, cœptis & non cœptis, præſentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac ſi ſupradicta omnia & ſingula coram vobis cœpta fuiſſent, & iuriſdictio veſtra & cuiuſlibet veſtrum in prædictis, omnibus & ſingulis, & per citationem vel modum alium perpetuata legitime extitiſſet, conſtitutione prædicta ſuper conſeruatoribus, & alia quilibet in contrarium edita non obſtante.

Tranſumptorum fides.

§. 5. Verum quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula, in quibus de eis fides forſan facienda fuerit, loca deferre, etiam volumus & Apoſtolica auctoritate prædicta decernimus, quod ipſarum tranſumptis manu notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Curiæ Eccleſiaſticæ vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, ea prorſus fides, in iudicio & alibi, vbi opus fuerit, adhibeatur quæ adhiberetur præſentibus, ſi forent exhibitę vel oſtēſæ, eiſdē pręſentibus perpetuo valituris.

Dat. P. A. 1. 11. Aug.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimo, tertio Idus Auguſti Pontificatus noſtri Anno 1.

XI. Contra impedientes Inquiſitores hæreticæ prauitatis in eorum officio, aut in cauſis Inquiſitionis ſe ingerentes. Et contra ipſos Inquiſitores, admittentes laicos ad criminis hæreſis cognitionem.

Ad hæc vide Py V. conſtit. 82. Si de protegendis, vbi notabo.

Edita An. D. 1551.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Inquiſitores à multis impediebantur in eorum officio ſub varijs prætextibus.

Licet à diuerſis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, etiam per ſpeciales conſtitutiones in corpore iuris inſertas, fuerit rite, & ſalubriter ſancitum atque decretum, vt ſæculi poteſtates, & Domini temporales, ac Prouinciarum, ciuitatum, terrarum, & locorum quorumcumque rectores, quibuſcumque dignitatibus vel officiis, aut nominibus cenſeantur, diœceſanis Epiſcopis & inquiſitoribus hæreticæ prauitatis in ipſo inquiſitionis negocio faueant & aſſiſtant, nemoque ex prędictis poteſtatibus, dominis & rectoribus, eorumque officialibus de crimine hæreſis, cum mere ſit Eccleſiaſticum, quoquo modo cognoſcat vel iudicet, neque diœceſano Epiſcopo vel inquiſitori ipſius inquiſitionis negocio incumbenti ſe opponere, aut ipſam aliquatenus impedire, vel impedientibus auxilium aut fauorem ſcienter dare audeat, perpetuæ damnationis ſententia in eos qui contra prædicta fecerint promulgata, quam ſi per annum animo ſuſtinuerint pertinaci, ex tunc velut hæretici condemnentur: vſque adeo tamen in omnibus, fere, non ſolum Italiæ, verum etiam aliis Prouinciis, ciuitatibus terris & locis, complurium laicorum, vt accepimus mundanæ gloriæ proceſſit ambitio, vel ſacrorum Canonum inſcitia, vel Eccleſiaſticæ diſciplinæ contemptus, vt in animarum ſuarum perniciem atque interitum, diœceſanos Epiſcopos, & Inquiſitores à Sede Apoſtolica inſtitutos inquiſitionis officium exercentes, alij ſub iuſtitiæ prætextu, ne vlli ſcilicet fiat iniuria, impedire, alij vero ſub pietatis colore, vt ſontes ſcilicet ſeuerius puniantur, ſe ipſis diœceſanis Epiſcopis & Inquiſitoribus adiungere, & vna cum eis de ipſo hæreſis crimine cognoſcere, proceſſus formare, formatoſque ſuo iudicio ſubmittere non erubeſcant.

Pontifex ideo præcipit, vt nemo impediat Inquiſitores in negocio inquiſitionis, nec ſe ingerat in cognoſcen. crimine hæreſis niſi ab Inquiſitoribus requiſitus.

§. 1. Cui ſane morbo iam nimis late progredienti, ſolitam ac ſalutarem Eccleſiæ medicinam pro noſtra paſtorali ſolicitudine afferre cupientes, ſæculi poteſtates, dominos temporales, ac Prouinciarum, ciuitatum, terrarum & locorum rectores ſupradictos, necnon quaſcumque alias ſæculares perſonas, tam priuatas quã publico quouis munere fungentes, requirimus, & monemus, ac eis Iesv Christi Redemptoris noſtri (cuius vices, licet immeriti, gerimus in terris) nomine præcipimus, ne diœceſanos Epiſcopos & Inquiſitores ipſos in ſuo inquiſitionis negocio, vllo modo impediant ſeu perturbent, neque ſe in hæreſis crimine, cognoſcendo vel iudicando, quouis, etiam aſſiſtentiæ & fauoris colore, cauſa vel occaſione (niſi quatenus ab ipſis diœceſanis Epiſcopis aut Inquiſitoribus, ſpontanea & libera eorum voluntate fuerint requiſiti) ſe ingerant, ordinationes prouiſiones, & leges quaſcumque, de ipſius criminis cognitione latas ſacris canonibus obſiſtẽtes, & Eccleſiaſticam iuriſdictionem impedientes ſine mora abrogent & deleant, prout etiam nos eas omnes inualidas fuiſſe & eſſe decernimus & declaramus, ac ex nunc pro abrogatis, & deletis haberi volumus, & mandamus.

Inobedientibuſque & eorum fautorib. pœnas hic expreſſas imponit.

§. 2. Qui monitis his noſtris non obtemperauerint, quive ſcienter in prædictis conſilium, auxilium, aut fauorem dederint, nouerint ſe, non ſolum per ſacras dictorum prædeceſſorum noſtrorum conſtitutiones, verum etiam per hanc noſtram ſanctionem ſiue ſententiam & declarationem perpetuo duraturam (quam auctoritate Omnipotentis Dei, ac beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli ac noſtra in ipſos non obtemperantes, quacumque illi præfulgeant dignitate, in his ſcriptis proferimus) communione fidelium, & omnium Eccleſiaſticorum ſacramentorum perceptione priuatos, ac maledictionis, ac execrationis æternæ vinculo ligatos, anathematiſque & maioris excommunicationis mucrone percuſſos, ita vt nemo vmquam in præmiſſis delinquens, niſi à nobis & ſucceſſoribus noſtris canonice intrantibus, etiam prætexto quarumcumque facultatum, conceſſionum, & gratiarum, etiam confeſſionalium nuncupatarum, etiam à nobis & dicta Sede hactenus emanatarum, vel in poſterum emanandarum ſpecificam & expreſſam, ac alias quam per verba generalia, de pręſentibus noſtris literis mentionem non facientium præterquam in mortis diſcrimine, abſolui poſſit.

Inquiſitorib. etiam eaſdem pœnas infligit ſi admittant laicos cognoſcere de crimine hæreſis.

§. 3. Quibus etiam cenſuris ipſos diœceſanos Epiſcopos & Inquiſitores ſubiacere volumus, ſi laicos ſecum quomodocumque de ipſo crimine cognoſcere aut iudicare permiſerint.

Iuſſio publicandi, hanc

§. 4. Vt autem præmiſſa omnia, ad eorum quorum intereſt notitiam deducantur, nulluſque de eis ignorantiam iuſte prætendere poſſit, volumus & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod præſentes literæ per aliquos Curſores noſtros, aut notarios publicos in Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Eccleſiæ Lateranen. ac Cãcellariæ Apoſtolicæ valuis, necnon acie Campi Floræ, vt moris eſt publicentur, earum exemplo in ſingulis valuis & acie huiuſmodi affixo & dimiſſo. Nulli ergo &c.

D. P. An. 2. 18. Mar.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimo primo, quinto decimo Kal. Pontificatus noſtri Anno 2.

Publicatio.

Lecta, & publicata fuit die veneris ſancti in Capella Sanctitatis ſuæ, dum diuina celebrarentur officia.

Anno Domini 1551. indictione nona, die vero 24. menſis Martij, Pont. S. D. N. Iulij diuina prouidentia Papæ III. anno eius 2. Retroſcripta literæ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis ſeu portis Principis

Apoſto

Apoſtolorum de Vrbe, & S. Ioannis Lateran. & Cancellariæ Apoſtolicæ, necnon in acie Campi Floræ, dimiſsis copyis per nos Petrum Gomez Freyle, & Franciſcum Munos, S.D.N. Papæ Curſores.

Ita eſt Petr. Gomez Freyle Curſ. manu propria.
Ita eſt Franciſc. Munos Curſor, manu propria.
Petrus Leobodie Magiſter Curſorum.

XII. Indulta & priuilegia Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum in Capella Summi Romani Pontificis Aſſiſtentium.

Similem conceſſionem habes in Gregor. XV. Conſt. 32. Circumſpecta inf. tom. 4.

In nonnullis eiuſmodi indulta reuocata, & reſpectiue moderata fuerunt, in bullis hic indicatis in Apoſtillis.

Edita An. D. 1551.

IVLIVS PAPA III.
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex ex ſua circumſpecta prouidentia eas conſueuit perſonas condignis præcipuæ complecti fauoribus & gratiis, quas ſibi & Apoſtolicæ Sedi deuotas & obſequioſas, ac plurimis cognoſcit meritis adiuuari.

Indultum pro Prælatis Capella Aſſiſtentibus, circa collationem beneficiorum.

§. 1. Hinc eſt, quod Venerabiles fratres Fabium Conſtantinopolitan. Chriſtophorum Alexandrin. Chriſtophorum Hieroſolymitan. Ioannem Aquilegien. Patriarchas, & Andream Spalaten. Iacobum Corcyren. Franciſcum Senen. Ioannem Michaelem Materan. Scipionem Tarentin. Thadæum Conſentinen. Ioannem Andream Melfaten. Barnardinum Surrentin. Cæſarem Tranen. Archiepiſcopos ac Marcum Senogallien. Thomam Feltren. Philos Aſculan. Philippum Salutiarum, Nicolaum Mariam Catanien. Bernardinum Camerinẽ. Paulum Caturcen. Ioannem Nouiomen. Iacobum Niuernien. Leonem Forotulien. Claudium Mirapicen. Cornelium Bitontin. Ioannem Baptiſtam Venafran. Ioannem Iacobum Aprutin. & Iodocum Lubicen. Epiſcopos, Prælatos domeſticos noſtros, & in Capella noſtra Aſſiſtentes, eorum meritis & obſequiis exigentibus, condignis fauoribus & gratiis proſequi, titulisque & honoribus decorare volentes, Motu proprio, non ad ipſorum Patriarcharum Archiepiſcoporum & Epiſcoporum, vel aliorum pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & certa ſcientia, eiſdem Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & eorum ſingulis (ſine tamen quarumcumque diſpenſationum ad beneficia ac indultorum de fructibus in abſentia percipiendis, necnon exemptionum à ſuperioritate & iuriſdictione eorum Ordinariorum ſibi a Sede Apoſtolica, ante tamen Concilij Tridentini celebrationem conceſſorum, quorum omnium tenores pro expreſſis haberi volumus, & quæ illis tantum, quibus conceſſa ſunt, minime derogata cenſeantur, ſed in ſuo robore perſiſtant, præiudicio (vt quandiu eorum quilibet Patriarchali, Archiepiſcopali, & Epiſcopali cui nunc præeſſe dignoſcitur, aut ad quam eum forſan transferri contigerit, Eccleſiæ præfuerit de quibuſcumque dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officiis, canonicatibus & præbendis, ceteriſq; beneficiis Eccleſiaſticis, cũ cura, & ſine cura, ſæcularibus ac quorumuis Ordinum regularibus, ad ſuam, ratione Eccleſiæ cui præeſt, collationem, prouiſionẽ, præſentationem, electionem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem, coniunctim vel ſeparatim ſpectantibus, & pertinẽtibus quæ deinceps in antea in ſingulis Februarij, Aprilis, Iunij, Auguſti, Octobris, & Decemb. menſibus vacare contigerit (dummodo diſpoſitioni Apoſt. generaliter reſeruata, ſeu ex generali reſeruatione Apoſt. affecta non fuerint) etiamſi præſentationes, nominationes, vel electiones aliorum, quæ ſaluæ ſint, præcedere cõſuerint, perinde ac ſi aliqua, a nobis vel dicta Sede, aut illius legatis, gratiæ expectatiuæ, ac ſuper illis reſeruationes, vniones, annexiones, & incorporationes, ac reſeruandi, vniendi, prouidendi, & alias diſponẽdi, mandata cum inhibitionibus, & irritantibus, & aliis decretis nullatenus emanaſſent, vel in poſterum emanarent, de illis videlicet ad ſuam ſeparatim, per ſe ſolum vel eius pro tempore deputatum Vicariũ, ad ſuam vero cum Capitulo Eccleſiæ ſuæ, coniunctim, collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem, & aliam diſpoſitionem huiuſmodi ſpectantibus, vna cum eidem Capitulo perſonis ſibi gratis & alias idoneis prouidere, & alias diſponere, libere, & licite poſſint, & valeant, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, licentiam, & facultatem concedimus.

Nobilitantiſque decorat. cum vſu inſignorum Papæ.

§. 2. Ipſoſque Patriarchas, Archiepiſc. & Epiſcopos, ac eorum ſingulos, Nobiles creamus, & facimus ac nobilitamus, nobilitatiſque titulo & inſignlis decoramus, necnon aliorum nobilium numero, & conſortio fauorabiliter aggregamus, ac pro nobilibus haberi, nominari, & reputari volumus atque mandamus, eiſque vt omnibus & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, derogationibus, mandatis, diſpenſationibus, fauoribus, gratiis, & indultis, quibus alij nobiles, etiam de nobili Comitum genere, etiam qui illuſtres reputantur, etiam ex vtroque parente procreati, de iure vel conſuetudine, ac alias quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, etiam vti, potiri & gaudere, libere & licite poſſint & valeant vere & non ficte, in omnibus & per omnia, ac ſi de illuſtriſſimo genere ex vtroque parente procreati forent, ita quod inter eos, & ipſos illuſtres quoad nobilitatem, & alia ad illam neceſſaria, nulla penitus ſit differentia, nec ficto locum habeat, auctoritate, & tenore prædictis indulgemus. Et in ſignum honoris, & nobilitatis huiuſmodi, eis & eorum cuilibet tres Montes & alteram ex laureis, ſiue coronis inſigniorum noſtrorum, quibus eorum vnuſquiſque, prout melius ſibi videbitur vna cum inſigniis ſuis, vel abſque illis deinceps perpetuo vti poſſint gratioſe donamus & impertimur.

Exemptioni: quoad decimas.

§. 3. Ac eoſdem Patriarchas Archiepiſcopos, & Epiſcopos, & eorum ſingulos à ſolutione cuiuſcumque decimæ, etiam per nos & Sedem prædictam pro tempore impoſitæ, aut cuiuſcumque pedagij, ſubſidij, gabellæ, & cuiuſcumque alterius generis, ordinarij & extraordinarij vbique locorum, & ex quauis cauſa, impoſiti & imponendi.

Vectigalaque vini pro ſex vegetibus.

§. 4. Necnon ad inſtar Referendariorum noſtrorum circa vectigal vini pro ſex vegetibus dumtaxat, eiſdem auctoritate & tenore, eximimus & liberamus, ac liberos & exemptos eſſe volumus.

De quo vide ſupr. Pauli VII. conſt. 23. Indultum viſitandi Eccleſias, &c. & procurationes exigendi. Hoc reuocauit & declarauit Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 3.

§. 5. Et inſuper eiſdem Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis & eorum ſingulis, vt Monaſteria, Eccleſias, & alia quæcumque beneficia Eccleſiaſtica, ſuarum ciuitatum, & diœceſium, ac intra limites Decanatuum, Archidiaconatuum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum per eos, ex quibuſuis diſpenſationibus & conceſſionibus Apoſtolicis, in titulum & commendam, & alias quomodolibet, nunc & pro tempore obtentorum, eorumque perſonas in quibus ſibi ratione Eccleſiarum ſuarum, ac Decanatuum, Archidiaconatuum, & aliorum beneficiorum prædictorum viſitationis officium, de iure vel conſuetudine competit, per vnam ſeu plures perſonas idoneas, quas ad hoc duxerint deputandas, quamdiu Eccleſiis prædictis præfuerint, ac Decanatus, & Archidiaconatus, & alia beneficia prædicta obtinuerint, & quoties viſitationis tempus ingruerit, etiam duo, tria, ſeu plura ex eiſdem monaſteriis, Eccleſiis, ſeu locis vna & eadem die viſitare, & procurationis, iura & emolumenta quæcumque ratione viſitationis huiuſmodi ſibi debita, etiamſi ſummam triginta librarum Turonen. argenti, quarum duodecim valeant vnum florenum de Florentia pro die qualibet excedat, ab eiſdem Eccleſiis, Monaſteriis, locis & perſonis taliter viſitatis, in pecunia numerata recipere & exigere.

Locandique ad biennium fructus beneficiorum, cum anticipata ſolutione. Amplia vt mox ſequitur.

§. 6. Necnon omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus menſarum ſuarum Patriarchalium, Archiepiſcopalium, & Epiſcopalium, & quorumcumque monaſteriorum, & beneficiorũ Eccleſiaſt. cum cura, & ſine cura ſæcularium & quorumuis Ordinum regularium per eos, ex quibuſuis conceſſionibus & diſpenſationibus Apoſtolicis, in titulum & commendam, aut alias pro tempore obtentorum, quibuſuis perſonis etiam laicis, cum quibus ſuam & menſarum, ac monaſteriorum, beneficio

neficiorumque prædictorum conditionem efficere potuerint meliorem, vſque ad biennium à die arrendationis deſuper ab eis vel ſuis procuratoribus faciendæ computandum, pro pretio ſeu pretiis, de quo vel quibus, eis vel procuratoribus ſuis videbitur arrendare, ſeu firmam vel annuam penſionem concedere, Ac pretium ſeu pretia huiuſmodi, etiam vno contextu, & anticipata ſolutione in pecunia numerata, recipere & habere, ac de habitis & receptis, ſoluentes quietare & liberare. Necnon fructus redditus, & prouentus huiuſmodi, ac ſe & ſuos, in Eccleſiis, monaſteriis, & beneficiis prædictis ſucceſſores quoſcumque, ad arrendationis huiuſmodi ſic faciendæ obſeruationem pro dicto biennio, cum clauſulis & obligationibus in talibus apponi ſolitis obligare poſſint, dictæque perſonæ, fructus, redditus, & prouentus prædictos, ad firmam ſeu annuam reſponſionem pro dicto biennio recipere & leuare, ac in ſuos vſus & vtilitatem conuertere, libere & licite valeant.

Indultum diſponendi de eorum bonis quamuis acquiſitis ex fructibus beneficiorũ preſcriptu duobus mille etiam ad fauorẽ incapacium. Hoc vltimum reuocauit Pius V. infra in eius bulla 117.

§. 7. Necnon vt de bonis ſuis, mobilibus & immobilibus, ac ſe mouentibus, ab eiſdem Patriarchis, Archiepiſcopis & Epiſcopis tam per prædictas & alias Eccleſias monaſteria, & beneficia Eccleſiaſtica qualitercumque qualificata, per eos ex quibuſuis diſpenſationibus Apoſtolicis quomodolibet obtenta & obtinenda, necnon ex ingenio induſtria ac labore ſuis, & alias quomodolibet licite acquiſitis, & acquirendis, vſque ad ſummam duorum millium ducatorum auri in auro, in quaſlibet, etiam à iure interdictas & reprobatas perſonas, tam inter viuos quam cauſa mortis, pro libito eorum voluntatis, aut pro remuneratione laborum eorum, qui eis viuentibus inſeruierint, ſiue ſint conſanguinei, ſiue alij, & alias in pios & non pios, alias tamen licitos vſus diſponere & erogare libere & licite valeant, auctoritate & tenore prædictis, de ſpeciali gratia indulgemus.

Indultum remiſſionis fructuum, male perceptorum, & omnis infamiæ & cenſuræ.

§. 8. Necnon eis & eorum cuilibet, omnes & ſingulos fructus, redditus, & prouentus per eos, ex horarum omiſſione & indebita poſſeſſionis beneficiorum apprehenſione, ſeu cuiuſcumque criminis, à iure vel ab homine, aut quauis alia quantumcumque inexcogitabili cauſa indebite perceptos, etiam in vtroque foro remittimus, eoſque ab eorum reſtitutione liberamus. Necnon a quibuſuis propterea quomodolibet forſan incurſis ſententiis, cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis, abſoluimus & liberamus, ac abſolutos & liberatos fore nunciamus, omnemque inhabilitatis & infamiæ maculam, ſiue notam ex præmiſſis quomodolibet prouenientem, ab eis & eorum quolibet penitus abolemus.

Inhibitio contra Gabellarios.

§. 9. Diſtrictius inhibentes quibuſuis gabellarum, pedagiorum, & onerum huiuſmodi exactoribus, ne eoſdem Patriarchas, Archiepiſcopos & Epiſcopos vel eorum aliquem contra præſentium tenorem quoquo modo moleſtare vel inquietare præſumant.

Arrendationes pro d. biẽnio præmbẽtant ſucceſſoribus.

§. 10. Ac decernentes, quod ſi contingat eoſdem Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, dicto durante biennio decedere, aut regimini & adminiſtrationi ſuarum Eccleſiarum cedere, ac monaſteria & beneficia huiuſmodi alias quomodolibet dimittere, nihilominus fructus, redditus, & prouentus prædictos pro dicto biennio obligatos remanere, & ſuos in Eccleſiis, & Monaſteriis ac beneficiis, huiuſmodi ſucceſſores ad obſeruationem earumdem arrendationum teneri, ac ſi ſe ad id perſonaliter obligaſſent.

Prædicta eorum teſtamẽta valeant.

§. 11. Necnon teſtamenta & diſpoſitiones huiuſmodi plenam roboris firmitatem obtinere, & firmiter obſeruari debere.

Indultum creandi Notarios & Milites deauratos.

§. 12. Præterea quod Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis ac eorum cuilibet Milites & equites deauratos octo, ac ad inſtar ſacri Palatij, & Aulæ Lateranenſis Comitum, quoſcumque Notarios & Tabelliones publicos, ac iudices ordinarios extra Romanam Curiam creandi & inſtituendi, ac eiſdem Militibus ſolita Equitum deauratorũ inſignia concedi, ipſoſque Notarios & tabelliones de notariatus & tabellionatus, & iudicatus officiis huiuſmodi per pennã & calamare, vt moris eſt inueſtiẽdi.

Legitimandique baſtardos.

§. 13. Necnon quoſcumque vtriuſque ſexus ſpurios, manſeres, baſtardos, alioſq; ex quocumque illicito damnato coitu pro tempore procreatos, viuentibus, ſeu mortuis eorum parentibus, diſiunctiue ſeu copulatiue, ita, vt ad paternas, & alias ſucceſſiones quorumcumque admitti, & in illis (ſine præiudicio illorum, qui ab inteſtato ſuccedere debeant) & ad quæcumque officia publica & priuata admitti, illaque gerere, & exercere poſſint, perinde ac ſi de legitimo toro procreati fuiſſent, legitimandi, ac omnem ab eis genituræ maculam abolendi, necnon eos ad primæua naturæ iura, reſtituendi, & reponendi.

Reuocauit Pij V. conſt. 43.

Doctoreſque creandi.

Reuocauit Pius V. in conſt. 60.

§. 14. Ac quoſcumque idoneos, acciris, & in hoc ſibi aſſiſtentibus, duobus dumtaxat Doctoribus ſeu Magiſtris in facultate in qua promouendi erunt, quos duxerint eligendos, in vtroque vel altero iurium, ac Theologiæ & Artibus necnon Medicina ac Baccalaureatus, Licentiaturæ vel Doctoratus ac Magiſterij gradibus reſpectiue cum ſolita inſigniorum in talibus tradi ſolitorum exhibitione promouendi, & ſic promotis, quod omnibus & ſingulis libertatibus, exemptionibus, fauoribus, gratiis & indultis, quibus alij Baccalarij, Licẽtiati, Doctores, & Magiſtri in vtroque, ſeu altero iurium, ac Theologia vel Medicina huiuſmodi in vniuerſitatibus Studiorum generalium promoti, de iure vel conſuetudine vtuntur, potiuntur, & gaudẽt, ac vti potiri, & gaudere poterũt quomodolibet in futurũ, vti, potiri, & gaudere poſſent, cõcedendi.

Sacros Ordines extra tempora conferendi.

Tu attende Conc. Trid.

§. 15. Necnon quoſcumque ad omnes, etiam ſacros & presbyteratus ordines promoueri cupientes, alias idoneos a ſuis Ordinariis literis dimiſſorias, ſeu ab eadem Sede licentiam habentes, ad omnes etiam ſacros & Preſbyteratus ordines huiuſmodi, etiam extra tempora a iure ſtatuta, ac etiam extra eorum diœceſim, de conſenſu tamen diœceſanorum, & alias rite promouendi, & dictos ordines eis conferendi.

Contra quoſcumque criminoſos etiam exemptos, iux. dioec. procedendi.

§. 16. Necnon per ſe vel alium ſeu alios, contra omnes & ſingulos criminoſos, & qualitercumque delinquentes ſuarum ciuitatum & diœceſum cuiuſcumque dignitatis fuerint, etiam exemptos inquirendi, ac eos iuxta eorum demerita, ac criminum & exceſſuum qualitatem & exigentiam, prout canonicæ mandant ſanctiones puniendi, ac ſuper his etiam quandocumque opportunum cognouerint, auxilium brachij ſæcularis inuocandi.

Eccleſias ſuarũ diœc. etiã exemptas viſitandi.

§. 17. Necnon Eccleſias quaſcumque in eorum diœceſibus conſiſtentibus etiam exemptas Eccleſias viſitandi, & vt quæ reparatione indigent, reparentur, & animarum cura, ſi illis imminerat, aliiſque debitis obſequiis non defraudentur, omnibus iuris & facti remediis prouidendi.

Cauſas quaſcumque etiã criminales, extra irregularitatem cognoſcendi.

§. 18. Necnon cum vno aſſeſſore ſeu iudice, quaſcumque cauſas, etiam criminales cuiuſcumque qualitatis exiſtant, audiendi & abſoluendi, vel condemnandi, prout iuſtitia ſuadebit, & ſecundum Deum, ac ſalutem animæ ſuæ cognouerint, expedire, ita quod propterea nullam penitus irregularitatem, aut inhabilitatem vel infamiæ maculam ſiue notam, aut alias cenſuras ſeu pœnas, incurrant aut incurrere cenſeantur.

Indul. ſtcirca reſignationes & permutationes beneficiorum.

De forma reſignandi, & alijs ſimilib. vide bullam 83. Gr. XIII.

§. 19. Necnon omnia & ſingula beneficia Eccleſiaſtica, cum cura & ſine cura, ſæcularia, & quorumuis Ordinum regularia, per eos, ex quibuſuis diſpenſationibus & conceſſionibus Apoſtolicis, in titulum vel commendam, aut etiam inuicem, vel aliis beneficiis eccleſiaſticis, ad eorum vitam vnita, per eos & eorum quemlibet nunc, & pro tempore obtenta, ſimul vel ſucceſſiue, ſimpliciter, aut pro alio, ſeu aliis, ſimili vel diſſimili, aut ſimilibus vel diſſimilibus, beneficio ſeu beneficiis, Eccleſiaſtico vel Eccleſiaſticis, cum quibuſuis perſonis ſecum permutare volentibus ex cauſa permutationis huiuſmodi, (in qua tamen nulla illicita pactio, ſeu ſimoniaca prauitas interueniat) in quorumcumque Ordinariorum locorum, aut Canonicorum Metropolitanarum vel aliarum Cathedralium Eccleſiarum, ſeu aliarum perſonarum in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutarum ad id per eos eligendarum manibus extra dictam Curiam, præfatæ Sedis aut cuiuſuis alterius licentia minime requiſita, reſignandi, & commendis cedendi, ac vnionum huiuſmodi diſſolutioni conſentiendi, ipſiſque Ordinariis & Canonicis, ac perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis reſignationes, ſimpliciter, vel ex cauſa permutationis, ac commendarum ceſſiones extra dictam Curiam recipiendi & admittendi, vniones huiuſmodi diſſoluendi. Necnon illa

quæ ſimpliciter ipſi reſignauerint, aut quorum commendæ ceſſerint, vel vnionum huiuſmodi diſſolutioni conſenſerint, idoneæ ſeu idoneis perſonis per eos nominandis, etiam quæcumque, quotcumque & qualiacumque beneficia Eccleſiaſtica obtinentibus & expectantibus quæ vero ex cauſa permutationis ipſis compermutantibus perſonis,& quæ dictæ compermutantes perſonæ reſignauerint, beneficia huiuſmodi, etiamſi, vt præfertur, qualificata, & per eos pro tempore quomodolibet obtenta ex quauis cauſa diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruata ſeu affecta fuerint, eiſdem Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis per eos quoad vixerint, etiam vna cum Eccleſiis quibus præeſſe dignoſcuntur, ac quibuſuis monaſteriis & beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, ſæcularibus & quorumuis Ordinum regularibus per eos ex quibuſuis ſimilibus diſpenſationibus & conceſſionibus Apoſtolicis, in titulum & commendam, ac alias tunc & pro tempore obtentis, iuxta tenorem diſpenſationum Apoſtolicarum eis deſuper conceſſarum, in titulum vel commendam retinenda conferendi,& de illis etiam prouidendi, omniaque & ſingola alia, in præmiſſis omnibus & circa, ea neceſſaria ſeu quomodolibet opportuna,faciendi,& exequendi,etiamſi ipſi Patriarchæ, Archiepiſcopi & Epiſcopi tempore reſignationum ſeu ceſſionum, aut præſtationis conſenſus diſſolutionum vnionum huiuſmodi, in aliqua infirmitate, ex qua eos poſtmodum infra viginti dies decedere contingat, conſtituti fuerint, plenam & liberam auctoritate, & tenore prædictis, facultatem concedimus.

Indultum per quinquennium à viſitandis liminibus Apoſtolorum. Hic reuocauit Six. V. infra in eius bulla 11.

§. 20. Et inſuper eiſdem Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis & eorum ſingulis,quod poſtquam à dicta Curia ſe abſentauerint vſque ad quinquennium, ex tunc computandum, limina beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum (dummodo per procuratorem idoneum illa viſitent) perſonaliter viſitare minimè teneantur, nec ad id à quoquam inuiti compelli, aut propterea periurij reatum incurrere poſſint.

Confeſſoremque eligendi. Quod declarat mox infra. Imò reuocauit confeſſionalia Pius IV. in eius conſtit. 94.

§. 21. Necnon quòd aliquem Presbyterum ſæcularem, vel cuiuſuis Ordinis regularem in eorum confeſſorem,qui eos à quibuſuis,etiam maioris excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis,cenſuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa pro tempore latis,& quibus etiam pro tempore irretiti fuerint, etiamſi illorum abſolutio Sedi prædictæ, ſpecialiter vel generaliter reſeruata fuerit, ac quorumcumque votorum & iuramentorum, necnon Eccleſiæ præceptorum tranſgreſſoribus,ieiuniorum, pœnitentiarum iniunctarum, & diuinorum officiorum, in toto vel in parte omiſſionibus, & quibuſuis aliis peccatis, criminibus, exceſſibus & delictis, quantumcumque grauibus & enormibus, etiam talibus de quibus eſſet Sedes prædicta merito conſulenda, videlicet in caſibus dictæ Sedi qualitercumque reſeruatis (exceptis contentis in Bulla in die Cœnæ Domini legi conſueta) ſemel dumtaxat ſingulis annis, & etiam in dictis exceptis, ac in Bulla huiuſmodi contentis in vero mortis articulo, in aliis vero eidem Sedi non reſeruatis caſibus quoties opportunum fuerit, confeſſionibus eorum diligenter auditis abſoluere, ac eis pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem iniungere. Necnon vota quæcumque, quatuor maioribus dumtaxat exceptis,in alia pietatis opera commutare,& iuramenta, ſine tamen tertij præiudicio relaxare, ac omnium peccatorum ſuorum de quibus corde contriti, & confeſſi fuerint, ter in vita, & in mortis articulo, etiamſi tunc mors non ſubſequatur, plenariam remiſſionem & abſolutionem, ita vt huiuſmodi plena remiſſio in dicto mortis articulo eis ſuffragetur, auctoritate Apoſtolica impendere, poſſit eligere libere & licite valeant, concedimus & indulgemus.

Clauſula præſeruatiua.

§. 22. Ac præſentes literas & in eis contenta quæcumque, ſub quibuſuis reuocationibus,ſuſpenſionibus, limitationibus, modificationibus, decretis, declarationibus, & Cancellariæ Apoſtolicæ regulis ex quibuſuis cauſis quantumcumque maximis,& vrgentiſſimis, etiam in fauorem fidei, & pro diuini cultus augmento, etiam conſiſtorialiter, nunc & pro tempore factis & editis nullatenus comprehenſas, ſed ſemper ab illis exceptas, & quotiens illæ emanabunt, totiens in priſtinum ſtatum reſtitutas exiſtere,& cenſeri, ipſoſque Patriarchas,Archiepiſcopos & Epiſcopos, præmiſſis omnibus, etiam eorum à dicta Curia abſentia, etiam poſtquam aſſiſtentes eſſe deſierint vti, potiri,& gaudere poſſe.

Decretum irritans.

§. 23. Sicque in præmiſſis omnibus per quoſcumque iudices & commiſſarios, quauis auctoritate fungentes; ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate,& auctoritate, iudicari & definiri debere, ac ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Executores iſtius conſt.

§. 24. Quocirca venerabilibus fratribus, Salutiarum & Albiganenſi ac Balneoregienſi Epiſcopis,per præſentes committimus & mandamus, quatenus ipſi vel duo aut vnus eorum,per ſe vel alium ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, vbi & quando opus fuerit,ac quotiens pro parte eorumdem Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum prædictorum deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes,eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta huiuſmodi firmiter obſeruari. Non permittentes eos deſuper per quoſcumque quauis auctoritate fungentes, contra præmiſſa ſeu eorum aliquod quomodolibet indebite moleſtari, contradictores quoſlibet & rebelles, per cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas, & alia opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus,cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Clauſula derogatoria.

§. 25. Non obſtantibus noſtra,per quam inter alia voluimus, quod ſi quis in infirmitate conſtitutus reſignaret aliquod beneficium Eccleſiaſticum, & poſtea infra viginti dies à die per ipſum reſignantem præſtandi conſenſus computandos, ex ipſa infirmitate decederet, ac beneficium ipſum conferretur, per reſignationem ſic factam collatio huiuſmodi nulla eſſet, ipſumque beneficium nihilominus per obitum vacare cenſeretur, ac fel. record. Gregorij X. & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, ac quibuſuis aliis Apoſtolicis, necnon in prouincialibus,& ſynodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus, conſtitutionibus & ordinationibus, ac legibus imperialibus, necnon ciuitatum & locorum quorumcumque etiam municipalibus, ac prædictarum & aliarum Eccleſiarum,in quibus ſęcularia ac monaſteriorum ſeu aliorum regularium locorum, in quibus regularia beneficia huiuſmodi forſan fuerint,ſeu à quibus ipſa regularia beneficia dependere contigerit,& Ordinum quorum illa extiterint, iuramento, confirmatione Apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, priuilegiis quoquè indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſuis vniuerſitatibus, etiam generalium, & Scriptoribus Archiuij dictæ Curiæ, & aliis Collegiis, etiam motu,& ſcientia ſimilibus, ac quauis etiam Imperiali, vel Regia conſideratione, & ex quibuſuis cauſis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis clauſulis, irritantibuſque & aliis decretis quomodolibet conceſſis,approbatis,& innouatis, etiam diſponentibus quod naturales & baſtardi legitimari non poſſint niſi de conſenſu legitimorum,& naturaliũ,& quod nullus ad Bacchalariatus, Licentiaturæ, & Doctoratus ac Magiſterij gradus, alibi quam in vniuerſitate in qua ſtuduerit, promoueri poſſit, quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione,de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis ſpecifica,expreſſa & indiuidua ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio,ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbũ nihil penitus omiſſo,& forma in illis tradita obſeruata inſerti forent,præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dũtaxat,ſpecialiter & expreſſe derogamus,& ſufficiẽter derogatũ eſſe decernimus,contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus cõmuniter vel diuiſim, ab eadem ſit

S.de

Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſlibet aliis priuilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis, generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Declaratio circa confeſſionale ſupra dictum.

§. 26. Volumus autem quod dicti Patriarchæ, Archiepiſcopi, & Epiſcopi pœnitentiam eis per confeſſorem, quem ſinguli eorum duxerint eligendum, eis pro præmiſſis iniungendam, adimplere omnino teneantur. Et ne, quod abſit, dicti Patriarchæ, Archiepiſcopi & Epiſcopi propter huiuſmodi gratiam vel conceſſionem eligendi confeſſorem reddantur procliuiores ad illicita in poſterum committenda, etiam volumus, quod ſi Patriarchæ, Archiepiſcopi, & Epiſcopi præfati, à ſinceritate fidei, & vnitate dictæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia & deuotione noſtra & ſucceſſorum noſtrorum canonice intrantium deſtiterint, aut ea confidentia eiuſdem conceſſionis vel remiſſionis aliqua forſan commiſerint, conceſſio & remiſſio prædictæ, & quoad illas, præſentes literæ eis nullatenus ſuffragentur.

Declaratio circa beneficia.

§. 27. Quodque ſi ſingulorum beneficiorum prædictorum ſimpliciter reſignatorum fructus, redditus & prouentus viginti quatuor florenorum auri de Camera ſecundum communem æſtimationem, valorem annuum excedant, tam conferentes quam illi quibus ipſæ collationes fient, & ſi ex cauſa permutationis & reſignationis huiuſmodi fiant, ac ſuorum, & eis ex eadem cauſa collatorum beneficiorum huiuſmodi fructus, redditus & prouentus inæquales fuerint, id etiamſi ipſa inæqualitas viginti quatuor florenos ſimiles ſecundum æſtimationem prædictam non tranſcendant, ſimiliter conferentes prædicti, & illis quibus beneficia maioris valoris huiuſmodi collata fuerint, de nominibus, & cognominibus perſonarum, & beneficiorum eorumdem, ac diebus factarum collationum huiuſmodi Agentes Cameræ Apoſtolicæ, aut collectores, vel ſubcollectores fructuum, redditunm, & prouentuum inde Cameræ debitorum, in partibus illis pro tempore deputatos infra vnum, ſi citra, vel ſi vltra montes collationes ipſæ factæ fuerint, infra tres menſes, iuxta quaſdam recol. mem. Sixti etiam IV. & Innocentij ſimiliter VIII. Romanorum Pontificum etiam prædeceſſorum noſtrorum ſuper hoc editas literas, certificare procurent, alioquin beneficia ipſa ſic collata vacare cenſeantur eo ipſo.

Fides tranſumptorum.

§. 28. Ceterum quia difficile foret præſentes literas, ad ſingula quæque loca in quibus de eis fides forſan facienda erit, deferri, etiam volumus, & eadem auctoritate Apoſtolica, motu & ſcientia ſimilibus decernimus, quod ipſarum tranſumptis manu publici Notarij ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, aut curiæ Eccleſiaſticæ munitis, in iudicio & alibi, vbi opus fuerit, eadẽ prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdẽ præſentibus ſi forent exhibitæ vel oſtẽſæ.

Forma autem iuramenti, quod notarij; tabelliones & iudices per dictos Patriarchas, Archiepiſcopos, & eorum quemlibet creandi praſtabunt, talis eſt.

Forma iuramenti.

§. 29. Ego N. ab hoc antea, fidelis, & obediens ero Beato Petro, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ac domino Noſtro D. Papæ N. ſuiſque ſucceſſoribus canonicæ intrantibus. Non ero in conſilio, auxilio, conſenſu, vel facto, vt etiam perdant, vel membrum, aut capiantur mala captione, Conſilium quod mihi, per ſe vel literas, aut nuncium manifeſtabunt, ad eorum damnum ſcienter nemini pandam, ſi vero ad meam notitiam aliquid deuenire contingat, quod in periculum Romani Pontificis, aut Romanæ Eccleſiæ vergeret, ſeu graue damnum illi immineret, illud pro poſſe meo impediam, & ſi hoc impedire non potero, procurabo bona fide id ad notitiam D. N. Papæ perferri. Papatum Romanum, & regalia S. Petri, ac iura ipſius Eccleſiæ ſpecialiter, ſi qua eadem Eccleſia, in ciuitate vel terra de qua oriundus ſum, habeat, adiutor eis pro ad defendendum, & retinendum, ſeu etiam recuperandum contra omnes homines. Tabellionatus officium fideliter exercebo. Contractus in quibus exigetur conſenſus partium, fideliter faciam, nil addendo vel imminuendo ſine voluntate partium, quod ſubſtantiam contractus immutet. Si vero in conficiendo aliquod inſtrumentum, vnius ſolius partis ſit requirenda voluntas, hoc ipſum faciam, vt ſcilicet nil addam vel minuam, quod mutet facti ſubſtantiam, contra ipſius voluntatem inſtrumentum non conficiam de aliquo contractu, in quo ſciam interuenire, ſeu intercedere, vim vel fraudem. Contractus in Protocollum redigam, & poſtquam in Protocollum redegero, malitioſe non differam contra voluntatem illius, vel illorum, cuius ſeu quorum eſt contractus, ſuper eo conficere publicum inſtrumentum, ſaluo meo iuſto, & conſueto ſalario. Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris die 6. Aprilis milleſimo quingenteſimo quinquageſimo primo, Pontificatus noſtri anno ſecundo. *Dat. P. A. 2. 6. Aprilis.*

Viſitatores carcerum Almæ Vrbis, pauperibus carceratis dilationes dare, ſed ad eorum fideiuſſores extendere non poſſint. XIII.

Facultates iſtorum Viſitatorum tradit Pius V. infra in conſt. 68. Reuerendi, & ſtatuta ab eis obſeruanda edidit Paul. III. in conſt. 44. Ad onus ſup. & Paul. V. in conſt. 71. Vniuerſi §. 21. & 22.

De materia autem dilationum & moratoriarum, notaui ſup. in Clem. VII. conſtit. 16. Cum ex multorum.

IVLIVS PAPA III. *Edita An. D.*
Motu proprio, &c.

Cauſa huius conſtit.

CVm nuper ex rationalibus cauſis quibuſcumque Romanæ Curiæ Iudicibus, & aliis perſonis quacumque dignitate & auctoritate fungentibus, ne aliquas moratorias, dilationes, aut ſaluos conductus, ſeu ſignificationes, vel quouis alio nomine nuncupatas gratias, concedere quouis prætextu vel occaſione audeant, & ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna præcepimus, verum quod carcerum Viſitatores miſerabilibus perſonis carceratis dumtaxat, ſi eis ex relatione iudicis ad cuius inſtantiam carceratæ fuerunt, ſuis creditoribus ſatisfacere non poſſe conſtiterit, poſtquam carcerem per aliquod notabile temporis ſpatium ſuſtinuerint, aliquam moderatam dilationem eorum arbitrio, ſub cautione de ſe repræſentando, & non alias concedere poſſint, voluerimus, prout in Motu proprio deſuper manu noſtra ſignato primo, & deinde innouato latius continetur. Et quandoque, vt accepimus, præfati Viſitatores dilationes per eos carceratis pauperibus huiuſmodi conceſſas, etiam illorum fideiuſſoribus ſuffragari debere decreuerint, quod quidem valde abſurdum, & inconueniens videtur, cum non ob aliud fideiuſſores accipiantur, niſi vt ſi principalis debitor tempore conuento ſoluere nequeat, illi perſoluant, conueniẽntiuſque ſit vt illi, qui pro debitore promiſerunt, eum expectent, quam creditor qui ipſorum fideiuſſorum fidem eſt ſecurus, aliter debitori non crediturus.

Declaratio de quatu rub.

§. 1. Idcirco nos motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Motum proprium noſtrum prædictum iterum ſi opus ſit innouan. illique adden. Apoſtolica auctoritate eiſdem Viſitatoribus carcerum, vt dilationes huiuſmodi non niſi carceratis dumtaxat, ac modo, & forma præmiſſis ſeruatis, concedant, neque illas aliquo modo ad eorumdem carceratorum fideiuſſores extendant, aut illis ſuffragari quouis modo decernant, præcipimus, & mandamus.

Annullatio aliter geſtorum.

§. 1. Et ſi aliqua decreta per eos in fauorem aliquorum qui carcerati non fuerint, ſed etiam carceratorum, contra formam prædictam, aut eorum fideiuſſorum, aut

quoſuis alios præter, & contra intentionem noſtram fieri forſan contigerit, illa nulla, inualida, & irrita eſſe, & nemini ſuffragari debere.

Deputatio executorum.

§. 3. Ac illis non obſtan. ſed penitus reiectis, dilectum filium noſtrum, & Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalem Auditorem, & alios Romanæ Curiæ iudices, ad executionem contra eos in quorum fauorem facta extiterint, omnes, & ſingulos, ac ſi illa nullatenus emanaſſent, procedere poſſe, & debere decernimus.

Clauſula derogatoria.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Papa ſubſc.

Placet Motu proprio. I.

XIV. Curſores Papæ, & Mandatarij aliarum Curiarum Almæ Vrbis, in quibus cauſis citare, intimareque, &c. poſſint.

Ad hoc habes Alexand. VI. & Iul. II. & Clemen. VII. conſtitutiones relatas ſuper in eiuſdem Clement. conſtit. 24. Accepimus. Et quod Mandatarij poſsint citare in cauſis Capitolinis, exceptis per commiſsiones a principio in illo foro commiſsis, declarat Statutũ Vrbis c. 51. in nouis.

Edita A. D. 1551.

I V L I V S   E P I S C O P V S,
Motu proprio, &c.

Exordium.

Cvm ea firmius illibata perſiſtant, quæ frequentiori ſunt Apoſtolico præſidio pro tempore ſtabilita.

Confirmatio conſt. ſuperiorum in rub.

§. 1. Nos ſingulas præinſertas, ac deſuper reſpectiue confectas, & conficiendas literas, ac prout illas concernunt, omnia, & ſingula in eis contenta, & inde ſecuta quæcumque, ex certa ſcientia noſtra, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, cum opportuna, ſi opus ſit, iuris, & facti, ac quarumcumque ſolemnitatum, etiam requiſitarum forſan omiſſarum defectuum ſuppletione, approbamus, confirmamus, & innouamus, ac inuiolabiliter obſeruari: Necnon modernis, & pro tempore exiſtentibus noſtris; & eiuſdem Romani Pontificis Curſoribus ſuffragari, eoſque illis omnibus, vti & gaudere, nec deſuper per quoſcumque quauis auctoritate, præeminentia, aut ſuperioritate fungentes, moleſtari, perturbari, impediri, aut inquietari, vel eis in aliquo præiudicari, ſicque per quoſcumque iudices, &c. ſublata, &c. irritum quoque, &c. decernimus.

Innouatio earumdem.

§. 2. Necnon prout illis conceſſa ſunt, in omnibus, & per omnia de nouo concedimus.

Curſores tantum citent in cauſis commiſſarijs etiã à principio Ordinarijs nõ Capitolinis.

§. 3. Inſuper vt de cetero perpetuis futuris temporibus in quibuſuis cauſis, tam Capitolij, & Ripæ ac Ripettæ, necnon Torris Nonæ, & de Sabellis, ac Burgi S. Petri, quam quibuſuis alijs Almæ Vrbis Curijs ſiue Tribunalibus, in quibus commiſſiones aliquas, manu vel de mandato noſtro ſignatas præſentari contigerit, etiamſi cauſæ ipſæ ordinariæ inchoatæ extiterint poſt ipſarum commiſſionum præſentationem, citationes, & alia quæ inde ſequentur per alios quam eoſdem Curſores fieri non poſſint, neque valeant. Sed dicti Curſores, citationes, & alia quæ inde ſequentur, in ipſis curijs, & earum qualibet, etiam ſi cauſæ, in, & pro quibus citationes, & alia fieri contigerit commiſſariæ non fuerint ad partium pro quibus citationes, & alia huiuſmodi fient inſtantiam facere, & exequi poſſint, & valeant. Et ſolummodo mandatarijs dictarum prænominatarum curiarum in cauſis ordinarijs in tribunalibus ipſarum curiarum prænominatarum, quarum mandatarij exiſtunt, tantum citationes faciendi poteſtas remaneat, ſtatuimus, & ordinamus.

Prohibitio aliter faciẽdi, & contrauenientiũ pœna.

§. 4. Diſtrictius inhibeo. quibuſuis dictarum curiarum, & cuiuſlibet ipſarum mandatarijs, & notarijs, ac alijs perſonis in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis maioris ſententiæ, à qua nonniſi per nos abſolui poſſint, ac priuationis officiorum, & beneficiorum ſi quæ obtinent, inhabilitatiſque ad illa in poſterum obtinen. pœnis, ne ſtatuto, & ordinationi noſtris huiuſmodi in aliquo contrauenire quomodolibet audeant vel præſumant. Ac decernentes, citationes per alios quam præfatos Curſores in cauſis ipſis commiſſarijs, etiamſi à principio ordinarie inchoatæ fuerint, de cetero in dictis & alijs quibuſcumque tribunalibus, & in quauis inſtantia faciendi, & proceſſus, & actus quoſcumque illarum vigore formandos, nullos, inanes, & inualidos, nulliuſque roboris, & momenti fore, ſicque per quoſcumque, &c. decernimus.

Executorum deputatio.

§. 5. Mandantes cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, Gubernatori, ac Senatori, modernis, & pro tempore exiſtentibus, vt præmiſſa omnia, & ſingula perpetuo, ſub præfatis, & quibuſuis alijs cenſuris, & pœnis eorum arbitrio moderandis, & applican. perpetuo inuiolabiliter obſeruari faciant.

Clauſula derogatoria.

§. 6. Non obſtan. quibuſuis literis fel. rec. Pauli prædeceſſoris noſtri, ac quibuſuis reformationibus, ac alijs dictarum curiarum ſtatutis, &c. ſtabilimentis, vſibus, & naturis, etiam iuramento, &c. roboratis, priuilegijs, quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, illi, & præfato Senatori, ac Populo Romano, & illius Conſeruatoribus, ac mechanicarum, & aliarum artium, ac mercatorum Vrbis Conſulibus, necnon Baſilicarum, & aliarum Eccleſiarum Vrbis Archipresbyteris, & Canonicis, alijſque perſonis, etiam motu ſimili, &c. in præiudicium ſeu contra formam præmiſſorum ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis etiam per nos quomodolibet conceſſis, &c. quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi de illis, &c. tenores, &c. hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & ad plenum derogatum eſſe volumus: ceteriſque contrarijs quibuſcumque, cum clauſulis opportunis.

Papa ſubſc.

Placet Motu proprio I.

Repetitio clauſularum.

§. 7. Et cum abſolutione à cenſuris, ad effectum, &c. Et cum approbatione, confirmatione, innouatione, noua conceſſione, decreto, ſtatuto, ordinatione derogatione, & alijs, de, & pro omnibus ſupradictis quæ hic pro ſufficienter repetitis habeantur latiſſime extendendis. Cum opportuno decreto, quod præſens Motus proprius, de ſubreptionis vel obreptionis vitio ſeu intentionis noſtræ defectu, notari ſeu impugnari nullatenus poſſit: ſed illi ſtari, & ſecundum huiuſmodi Motum proprium noſtrum, iudicari, & interpretari, & definiri debeat.

Sola ſignatura ſufficit.

§. 8. Et quod ſola præſentis ſignatura noſtra ſufficiat, & vbique fidem faciat, in iudicio, & extra, quacumque regula contraria non obſtante.

Exemplorum fides.

§. 9. Ac illius tranſumptis manu alicuius notarij Curiæ cauſarum dictæ Cameræ ſubſcriptis, & ſigillo ipſius Curiæ Auditoris munito, in iudicio, & extra ſtari debeat, ac plenaria fides adhibeatur. Ac cum decreto quod præſentium aut illius tranſumptis copiæ affixæ in valuis curiarum præfatarum, aut aliorum locorum publicorum perinde arctent, & afficiant, ac ſi perſonaliter intimatæ fuient.

Declaratio pro Mandatarijs.

§. 10. Et de confirmatione, decreto, ſtatuto, inhibitione, & alijs præmiſſis, remanere Mandatariorum Curiæ Capitolij tantum exercitio, quoad cauſas ordinarias etiamſi in eis poſtmodum aliquas commiſſiones præſentari contingat.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 6. idus Iulij, Anno 2.

D. P. An. 2. 8. Iuny.

XV. Declaratio, & extenſio auctoritatis Collegij Fabricæ Baſilicæ S. Petri de Vrbe, in exequendis donationibus inter viuos, ad pias cauſas factis, & fiendis, & in applicanda quinta earum parte dictæ Fabricæ.

Alia de materia huius Collegij, & Fabrica indicaui tibi in conſt. 3. Clem. VII. Admonet. ſup.

Edita A. D. 1551.

I V L I V S   P A P A   III.

Dilectis filijs Oeconomo, & Præfecta Fabrica Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa huius conſtitut.

ACcepimus vos in proſecutione exactionis relictorum ad pias cauſas factorũ, & aliorum Fabricæ Baſilicæ

licæ Principis Apoſtolorum de Vrbe per fel. record. Iulium II. Leonem X. Adrianum VI. Clementem VII. & Paulum III. Rom. Pont. prædeceſſores noſtros applicatorum, & per nos confirmatorum, multas etiam inueniſſe donationes inter viuos factas, in quibus nonnulli introitus, cenſus, redditus, prouentus, ſtabilia, & mobilia bona, ac res aliæ diuerſis Eccleſiis, monaſteriis, hoſpitalibus, locis, & perſonis piis, & pro donatorum, ſeu aliorum animabus donata, & pie elargita reperiuntur, quæ adhuc inexecuta, & non ſatisfacta remanent. Quodque tam hæredes, & fideicommiſſarij dictorum donatorum, & aliæ perſonæ, quæ ad huiuſmodi bonorum ſatisfactionem de iure tenentur, commiſſioni nobis factæ conantur opponere, & contraire, ſub prætextu quod iuriſdictio vobis per prædeceſſores præfatos, & nos, ſuper huiuſmodi relictorum exactione conceſſa, ad donationes inter viuos factas minime ſe extendit, & ita pias donatorum præfatorum diſpoſitiones violare nituntur.

Declaratio ſiue extenſio auctoritatis Collegij Fabricæ, in exequendis donationib. inter viuos ad pias cauſas factis & quinta parte Fabricæ applicanda.

§. 1. Nos igitur vt par eſt, in præmiſſis opportune prouidere volentes, ad tollendas omnes dubietates, exceptiones, & oppoſitiones, per præſentes declaramus, noſtræ intentionis fuiſſe, & eſſe, vt donationes inter viuos, & ad pias cauſas tantum factæ, & quæ pro tempore fieri contigerit per vos, & à vobis pro tempore ſubſtitutos exequerentur. Et quinta pars bonorum, & rerum in eis donatorum, ad opus dictæ Fabricæ connecteretur, & quatenus opus ſit vobis, & ſubſtitutis præfatis tenore præſentium, de nouo, vt omnes, & quaſcumque donationes inter viuos, in quibus aliqua bona (quæ ad donationum huiuſmodi tenores hic pro expreſſis haberi volumus) ad pias cauſas à donatoribus donata, & elargita fore repereritis, viis, & remediis in veſtris commiſſionibus, à nobis, & prædeceſſoribus præfatis conceſſis, & confirmatis exequi, & quintam partem bonorum huiuſmodi ad vſum dictæ Fabricæ applicare poſſitis & valeatis, de ſpeciali gratia concedimus, & indulgemus, ac donatorum huiuſmodi voluntates, quoad quotam partem præfatam commutamus.

Clauſula ſublata.

§. 2. Et ſic in præmiſſis omnibus & ſingulis, per quoſcumque Iudices & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari, & definiri debere. Et ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Clauſ. derog.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ dicti prædeceſſores, & nos, in ſingulis eorum & noſtris commiſſionibus huiuſmodi, ac illarum confirmationibus, voluimus non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides danda tranſumptis.

§. 4. Verum quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula quæque loca, vbi opus foret deferri, volumus vt earum tranſumptis manu publici Notarij ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati Eccleſiaſtici munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, in iudicio & extra, quæ adhiberetur præſentibus ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

D.P. Ann. 1. die 31. Iulij.

Datum Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die vltima Iulij milleſimo quingenteſimo quinquageſimo primo, Pontificatus noſtri anno 2.

XVI. Doctores in Alma Vrbe, à Collegio Aduocatorum Conſiſtorialium dumtaxat, in iure ciuili & canonico creari poſſunt.

Doctorandi vero formam & promouendi cuiuſcumque artis vel ſcientiæ profeſſores vide infra in conſt. 88. Pij IV. in ſacroſancta cum ibi notandis De erectione autem huius Studij videre eſt ſup. Bonifacij VIII. conſt. 9. In ſuprema & Leonis X. conſt. 4. Dum ſuauiſſimos.

Edita An. D. 1551.

IVLIVS PAPA III.

Dilectis filijs, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Multi iuris ignari licentias ſe doctorandi, vt his à Sede Apoſt. obtinebant. Vnde mala hoc deſcripta oriebantur.

CVm, ſicut fide dignorum relatione nuper accepimus, multi iuris ciuilis & canonici ignari ad doctoratus gradum aſpirantes indebite, ſub prætextu quod in aliqua vniuerſitate Studij generalis operam dando in tantum profecerint, quod idonei exiſtant, licentiam à nobis & Sede Apoſtolica extorquent, vt ab aliquo Prælato, ſeu perſona in dignitate Eccleſiaſtica conſtituta, etiam de propriis extorquendo inſignia doctoratus in Romana Curia ſuſcipere valeant, ac eiuſdem licentiæ prætextu, examine ad id requiſito, & aliis neceſſariis deſuper minime adhibitis, contra ſacrorum canonum ſtatuta, & iuris diſpoſitionem, in ipſius doctoralis dignitatis opprobrium ſe ad illos gradus faciant promoueri. Vnde plura abſurda ſequuntur, & Clerus repletur indoctis, multis aſpirantibus ob priuilegia graduatorum beneficia aſſequi: & cum plures magiſtratus ex conſuetudinibus & ſtatutis locorum per iuris Doctores debeant exerceri, à pluribus indoctis ſic doctoratus ſæpe illi adipiſcuntur, cum iuſtitiæ ſupremo detrimento, ſicque bonis etiam & induſtriis, literatiſque Doctoribus animus concidit, cum pariter doctis & indoctis gradus pateat dignitatis, iamque ex præmiſſis vileſcat in populo doctoralis dignitas.

Pontif. ideo decernit, neminem de cetero Doctorem in Vrbe creari poſſe, niſi à Collegio DD. Aduocatorũ Conſiſtorialium.

§. 1. Nos igitur præmiſſis, prout ex debito paſtoralis officij tenemur, obuiare volentes, præſertim in Vrbe ex qua vtrumque ius profluit ac deſcendit, & à cuius exemplo Orbis partes ſolent regulari, ac de literarum ſcientia, virtutibus & meritis veſtris, quibus veſtro Collegio Doctores in vtroque iure ciuili, & canonico creandi, & illis inſignia conferendi ex diuerſis priuilegiis, & antiqua conſuetudine, ius, facultas & poteſtas competunt, & in quibus etiam poteſtas Sanctæ Rom. Eccleſiæ Camerarij, Gymnaſijque Almæ Vrbis noſtræ Cancellarij pro tempore exiſtentium repræſentatur, Motu proprio & ex certa noſtra ſcientia, non ad veſtram ſeu alicuius inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, tenore præſentium, ſtatuimus, & ordinamus, quod ex nunc de cetero, perpetuis futuris temporibus, nullus etiam prætextu cuiuſuis licentiæ ſeu facultatis ſibi conceſſæ, ſeu priuilegiorum, indultorum, & literarum Apoſtolicarum quibuſuis perſonis cuiuſcumque dignitatis, ſtatus gradus, conditionis, præeminentiæ, nobilitatis, & excellentiæ exiſtentibus, etiam Romanæ Curiæ officialibus, eorumque Collegiis, ac quacumque dignitate & honore fulgentibus, aut illorum contemplatione ſeu intuitu, etiam motu, ſcientia & poteſtate ſimilibus, & ex titulo oneroſo, ac ex quibuſuis aliis etiam quantumcumque maximis & vrgentiſſimis cauſis, ſub quibuſuis verborum formis & expreſſionibus, ac cum quibuſuis efficaciſſimis & inſolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis clauſulis, etiam talibus quod illis nullatenus, aut nonniſi ſub certis modo & forma in eis contentis derogari poſſit, irritantibuſque & aliis decretis, per nos & prædeceſſores noſtros, ac Sedem eamdem, ſeu alias pro tempore conceſſorum, ad gradum doctoratus in vtroque ſeu altero iurium huiuſmodi ab alio quam à vobis & Collegio veſtro in dicta Curia aſſumi, ſeu in vtroque vel altero iurium Doctor creari poſſit.

Doctorumque creationes ab aliis factas irritat & inanes declarat.

§. 2. Ac aſſumptiones & creationes Doctorum, ac inſignium doctoralium traditiones per vos faciendas huiuſmodi, validas & efficaces exiſtere, ſuuſque effectus ſortiri, ac quaſcumque alias in vtroque ſeu altero iurium huiuſmodi Doctorum creationes, ac inſignium prædictorum traditiones per alios quam per vos de cetero in ipſa Curia in futurum faciendas cum inde ſecutis, irritas, & inanes, nulliuſque roboris vel momenti eſſe & cenſeri, ac nemini ſuffragari, ipſique ab aliis quam à vobis ad gradum doctoratus huiuſmodi aſſumpti pro non doctoribus haberi.

Pauperes quoque gratis Doctorari debere iubet.

§. 3. Voſque quoſcumque pauperes vel egenos, quos ad ſuſceptionem graduum huiuſmodi habiles, & idoneos repereritis, ad doctoratus in vtroque, ſeu altero iurium gradus huiuſmodi gratis pro Deo, & abſque aliqua pecuniarum ſolutione ab eis facienda aſſumere, ſeu doctores creare debere.

Clauſula præſeruatiua.

§. 4. Ac præſentibus ex quauis cauſa vel occaſione, etiam per nos & Sedem prædictam, in genere vel in ſpecie, etiam per conſtitutiones Apoſtolicas, ſeu Cancellariæ Apoſtolicæ regulas editas, ac quaſcumque alias literas Apoſtolicas, etiam in forma breuis, & quod

tenores, & formæ illarum habeantur pro expreſſis, ſeu alias clauſulas, & decreta quæcumque in ſe continentes, etiam Officialibus, Collegiis, & perſonis præfatis pro tempore conceſſas, etiam vigore implicitæ derogationis lariſſime extenden. in ſupplicationibus deſuper pro tempore ſignatis appoſita derogari, ſeu illas reuocari, caſſari, ſuſpendi, aut in aliquo alterari minime poſſe, neque reuocatas, ſuſpenſas vel alteratas, & quotiens illa emanabunt, totiens eaſdem præſentes ab illis exceptas, & vobis conceſſas, ac in priſtinum, & eum in quo nunc, & ante reuocationem, & ſuſpenſionem huiuſmodi erat, ſtatum, reſtitutas, & repoſitas eſſe, & cenſeri.

Decretum irritans. §. 5. Sicque per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & eiuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & interpretari debere, ac ex nunc ſi ſecus ſuper his a quoque quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Executores eiuſdem conſt. §. 6. Et nihilominus Camerario noſtro, & Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori pro tempore exiſtentibus per præſentes mandamus, quatenus ipſi vel alter eorum præſentes litteras, & in eis contenta quæcumque, vbi quando, & quotiens opus fuerit, ac pro parte noſtra deſuper requiſiti fuerint, ſolemniter publicantes, faciant illas, & in eis contenta quæcumque, integre, & inuiolabiliter ab omnibus obſeruari; non permittentes quicquam per quoſcumque in contrarium attentari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, per ſententias, cenſuras, ac etiam pecuniarias, & de quibus eis videbitur pœnas, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas præfatas, etiam iteratis vicibus aggrauando; inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Clauſula derogatoria. §. 7. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus, iuramento, cōfirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, prædictis, & quibuſuis aliis cuiuſcumque dignitatis, & præeminentiæ exiſtentibus, & quacumque, etiam Epiſcopali, Archiepiſcopali, aut alia maiori dignitate fulgentibus, in contrarium quomodolibet conceſſis, quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

D.P. An. 2. 6. Februar. Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 6. Februar. 1552. Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

XVII. Contra Franchitias in Vrbe retinentes, & Curiam in executione impedientes, cum approbatione conſtitutionum contra bannitos, &c. editarum.

Pleniorem diſpoſitionem in hoc fecit Pius IV. vt inf. in eius conſt. 47. Inter ceteras quam approbauit Greg. XIII. in eius conſt. 12. Et ipſa ratio, ac Six. V. in eius conſt. 6. Hoc noſtri vbi plene notabo de materia bannitorum.

Edita A. D. 1552. I V L I V S E P I S C O P V S, *Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. CVm ciuitates, & loca omnia, in quibus ſanctiſſimum CHRISTI nomen colitur, deceat eſſe facinoroſis hominibus expiata atque purgata, nemo eſt, qui non intelligat quam maxime oporteat Almam Vrbem noſtram Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac tot martyrum ſanguine conſecratam, in qua Summus Pontifex cum ſacro Cardinalium Collegio reſidet, & ad quam ex omnibus mundi partibus, veluti ad portum ſaluberrimum gentes confluunt, quæ denique communis omnium patria cenſetur eſſe ipſis facinoroſis hominibus vacuum.

§. 1. Sane cum à diuerſis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris plures conſtitutiones aduerſus homicidas, ſicarios, latrones, ſacrilegos, raptores, alioſque facinoroſos homines, eorumque fautores, & receptatores, ſine quibus delinquentes diutius latere non poſſunt, editæ fuerint, quæ vel temporum iniquitate, vel ad ſenium, & occaſum vergentis ſæculi corruptela, aut magiſtratuum negligentia, minus cuſtodiuntur, & obſeruantur, ac fere in deſuetudinem abierunt, operæ pretium cēſuimus conſtitutiones ipſas approbare, & innouare, prout illas Motu proprio, & ex certa ſcientia, cum omnibus, & ſingulis cenſuris, & pœnis in eis contentis, harum ſerie approbamus, & innouamus. *Plures Pont. aduerſus facinoroſos, & eorum fautores ediderunt bullas quas indicauit ad Six. V. vt in vrbe quas his Pont. confirmat.*

§. 2. Et inſuper quia, ſicut accepimus, quorumdam eouſque proceſſit licentia, vt non ſolum homicidas & facinoroſos, ac alios prædictos, contra iuris, & ſacrarum conſtitutionum præfatarum prohibitionem receptari audeant, ſed etiam domos ſuas, necnon vias publicas, & plateas quæ circa domos ſunt, facinoroſis ipſis tutum refugium, & quaſi portum eſſe velint, ſignatis etiam franchitiarum nomine quodammodo liminibus in via, quos iuſtitiæ miniſtris ingredi non liceat. Nos abominabile ac deteſtandum franchitiarum huiuſmodi nomen penitus abolemus, ac perpetuo abolitum fore decernimus. Volumus enim cauſarum capitalium iudicibus, bariſellis, apparitoribus, & aliis iuſtitiæ præfectis & miniſtris, quaſcumque vias & plateas, ædes & domos, ad requirendos, capiendos, & debitis pœnis afficiendos facinoroſos homines, die, noctuque liberas & apertas eſſe. Si quis autem poſt huius noſtræ voluntatis declarationem, franchitias huiuſmodi adhuc habere, & tueri, ac illarum prætextu, aut alias quomodolibet iuſtitiæ miniſtros, in executione eorum officij impedire præſumpſerit, etiamſi Baro, Domicellus Comes, Dux, Princeps cuiuſuis Orator, aut, quod futurum minime credimus, Epiſcopus, Archiepiſcopus, Patriarcha, aut etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis extiterit, nouerit ſe amiſſionis gratiæ, ac beneuolentiæ noſtræ necnon coërtionis & emendationis, prout nobis iuxta circumſtantiarum qualitatem videbitur pœnas ipſo facto incurſurum. Si quis vero in tantam deuenerit audaciam, vt etiam violenter & manu armata, ipſis iuſtitiæ miniſtris ſe opponere, & reſiſtere auſus fuerit, tam facientes quam mandantes, eo ipſo crimen læſæ maieſtatis incurrere declaramus, & pro illius condigna vltione, ſi vltra iuſtitiæ miniſtros maiori manu opus fuerit, præcipimus dilecto filio nobili viro Camillo Vrſino Domicello Romano ac alteri cuicumque pro tempore militiæ noſtræ temporalis generali Gubernatori, & cuſtodiæ Palatij noſtri Ducibus, tam pedeſtribus quam equeſtribus, ac Conſeruatoribus & Capitibus regionum ipſius Almæ Vrbis, vt contra opponentes, & reſiſtentes huiuſmodi, tamquam iuſtitiæ pacis, & quietis perturbatores, noſtroſque, & huius Sanctæ Sedis rebelles, acriter ſuo brachio ſæculari inſurgant, ac eos manu regia, & nulla tela iudiciaria ſeruata, ſeueriſſime puniendos capi, & carceribus mancipari faciant. *Franchitias quo tenere, & Curiam executionem impedire prohibet.*

§. 3. Non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, priuilegiis quoque, & indultis, ſtatutis, & conſuetudinibus; ceteriſque contrariis quibuſcumque. *Clauſ. derog.*

§. 4. Vt autem præmiſſa omnia ad eorum quorum intereſt notitiam deducantur, nec aliquis de eis ignorantiam iuſte prætendere poſſit, volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod præſentes literæ per aliquos Curiæ noſtræ Curſores, ad baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Eccleſiæ Lateranenſis valuas dum inibi populi multitudo ad diuina audienda conuenit, palam, & clara voce legantur, & lectæ in baſilicæ, & Eccleſiæ huiuſmodi, ac Cancellariæ Apoſtolicæ valuis, nec- *Iuſſio publicandi.*

non in acie Campi Floræ affigantur, vbi ad lectionem,& notitiam cunctorum aliquandiu affixæ pendeant,& cum inde amouebuntur earum exempla in eiſdem locis remaneant affixæ.

Tranſumptorum fides.

§. 5. Quodque earum tranſumptis manu notarij publici ſubſcriptis,& ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis,certa,& indubitata fides adhibeatur,prout præſentibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo, &c.

D.P.A. 3.25. Septemb.

Dat. Romæ apud S.Petrum, Anno Incar. Dominicæ 1552. decimo Kalendas Octobris, Pontificatus noſtri anno 3.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1552. indictione 10. die vero 27. menſis Septembris, Pontificatus Sanctiſ.in Chriſto Patris, & D.N.D. Iulij diuina prouidentia Papæ III. Anno 3. Retroſcripta lectæ affixæ, & publicatæ fuerunt in locis retroſcriptis, dimiſſis etiam inibi copijs affixis iuxta illarum formam, & tenorem per nos Iacobum Carra, & Hermanum Latum Curſores.

Ita eſt Hermanus Latus Curſ.
Thomas Roger Mag.Curſ.

XVIII. Iuriſdictio Conſulum artis Piſtorum Almæ Vrbis, cognoſcendi cauſas, & differentias ipſam artem tangentes. Et priuilegium, quo debitoribus, ex cauſa panis, dilationes concedi prohibetur.

Quoad primam partem, vide ampliationem iuriſdictionis in conſtit.36. Sixt.V.Cæleſtis.Et quoad ſecundam, attende aliud priuilegium in conſt. 7.. Gregor. XIII.Cum ſicut.

IVLIVS PAPA III.

Edita A.D. 1552.

Dilectis filijs Conſulibus, & Camerario, ac Vniuerſitati Panatariorum, ſeu Furnariorum Almæ Vrbis noſtræ Dilecti ..., Salutem,& Apoſtolicam benedictionem.

Furnariorum Vniuerſitas ediderat varia ſtatuta, artē concernentia.

CVm ſicut nobis exponi feciſtis, alias,& retroactis temporibus, vos & prædeceſſores veſtri, qui in Alma Vrbe noſtra Panatarij ſiue Furnarij fuerunt, diuerſis temporibus diuerſas ordinationes, & ſtatuta ipſius artis, fidele, & ſolicitum exercitium, ad perſonas ad exercitium huiuſmodi aptas,illarumque ſalaria, modos,& formas obſeruandas, ac macinaturam,& macinaturæ pretium concernentia,& alia ad artem huiuſmodi neceſſaria in vno libro deſcripta ediderint, fecerint,& ordinauerint, illaque omnia, prout facta fuerant,per eos qui conditorum ſtatutorum,& ordinationum, huiuſmodi temporibus fuerunt ipſius Vrbis Senatores,& Conſeruatores reſpectiue, approbata, & confirmata fuerint, vſque Conſulatum habeatis, in quo Panatarijs ſiue Furnarijs pro rebus artem huiuſmodi tangentibus ius redditur.

Conſulesque artis vigore eorundē ſtatutorum inter homines de arte, vſque ad quamcūque ſummā, & contra alios vſque ad ſummam ſcutorum 20 ius reddebant de rebus ſpectantibus ad artem.
Ad hoc vide Sixt. cit. in rubr.

§. 1. Et nouiſſime inter cetera ſtatueritis, & ordinaueritis, quod veſtri Conſules, ius & rationem inter homines artis,& pro cauſis ad artem huiuſmodi ſpectantibus vſque ad quamcumque ſummam reddere valerent: & ſi aliquis ipſius artis conueniret in iudicio aliquam aliam perſonam, quæ non eſſet eiuſdem artis, dummodo foret pro re ad artem ipſam ſpectante, dicti Conſules iuriſdictionem contra tales conuentos vſque ad ſummam viginti ſcutorum,& non vltra haberent, & perſonæ ſic conuentæ iuriſdictionem huiuſmodi vſque ad dictam ſummam incluſiue declinare non poſſent,& caſu quo illam aliqui declinare vellent, nihilominus ipſi Conſules illis licentiam dare non poſſent, neque id pati deberent, ſub pœna duorum ſcutorum ex eorum ſalario pro quilibet vice retinen. ſi ſecus facerent, ac declarauerint id quod per eoſdem Conſules fieret eſſe validum, firmum,& efficax, cum ſtatutum huiuſmodi factum foret pro earundem Panatariorum ſeu Furnariorum tranquillitate, ne ipſi per diuerſa eiuſdem Vrbis tribunalia pro rebus artem huiuſmodi concernentibus diſcurrere deberent, ſeu diſcurrendo non poſſent publico, prout deberet,inſeruire; quæ quidem, & alia vltimo dicta ordinationes & ſtatuta per dilectos filios modernos ipſius Vrbis Senatorem & Conſeruatores, tamquam rationi conſonantia, approbata & confirmata fuerunt.

Leo X.(cuius literas iſtas hic non habes) decreuit debitores pro pretio panis ad dilationes ſeu ceſſiones bonorum non admitti.
Confirmarũt Greg. & Six. in rubr.cit.

§. 2. Necnon fel. record. Leo Papa X. prædeceſſor noſter prouide attendens panatarios, ſeu Furnarios maxime eſſe omnibus neceſſarios, volens indemnitatibus tunc & pro tempore exiſtentium in eadem Vrbe panatariorum, ſeu Furnariorum indemnitatibus conſulere, quod ex tunc de cetero in perpetuum nullæ,etiam ab eo, etiam iuxta dictæ Vrbis ſtatutum ſuper debitis cum ipſius Furnariis præſentibus & ex tunc futuris ratione panis ab eis accepti,in parua vel magna quantitate contractis, dilationes, etiam in ſal conficiendo, aut alterius cuiuſuis, & quantumcumque neceſſarij vſus fauorem, & per ſpecialia reſcripta, etiam in forma ſaluiconductus, etiam ad modicum tempus, & Motu proprio, ac ex certa ſcientia quibuſuis perſonis cuiuſcumque ſtatus,gradus, vel conditionis exiſterent, etiam cum derogatione literarum dicti Leonis ex tunc concedendis alicui ſuffragarentur, ſed eo ipſo quod per præoccupationem,vel importunitatem aut alias quomodocumque ab eo,& pro tempore exiſtentis Romani Pontificis emanarent, illico reuocata eſſent, nec locum contra dictos Furnarios habere, aut eorum aliquem ceſſio bonorum impedire valeret, quominus contra perſonas debitorum ſeu creditorum procedi poſſet.

Et in cauſa panis, à quocumque Iudice ſummarie, &c. procedi ordinauit.

§. 3. Quodque pro tempore exiſtentes dictæ Vrbis Gubernator Senatores, Conſeruatores Vicarius, & Auditor Cameræ,ac alij Iudices ordinarij,eorumque Locatenentes, in quibuſuis cauſis coram eis per dictos Furnarios ſeu eorum aliquem contra eos ratione panis per eos pro tempore crediti dumtaxat debitores, & per viam reconuentionis pro tempore mouendis, ſummarie, ſimpliciter, & de plano, nulla iudiciaria tela ſeruata, ſed ſola facti veritate inſpecta, abſque alicuius ſcripturæ confectione,& alias prout in cauſis mercedum,& ſalariorum per piæ memoriæ Iulium Papam II. etiam prædeceſſorem noſtrum ſtatutum fuerat,procedendum fore per ſuas literas ſtatuit & ordinauit, prout in eiſdem literis plenius contineri dicitur.

Furnariorum vniuerſitas, petit ab iſto Pont. confirmationē prædictorum.

§. 4. Voſque ſicut eadem expoſitio ſubiungebat, cupiatis ſtatuta,& ordinationes, ac literas Leonis prædeceſſoris huiuſmodi pro illorum ſubſiſtentia firmiori, noſtro, & Sedis Apoſtolicæ munimine roborari, pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum,vt omnia,& ſingula ſtatuta, & ordinationes tranquillum ſtatum,& directionem ipſius artis concernentia, ac literas Leonis huiuſmodi, approbare, & innouare, aliaſque in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Pont.ideo eorum ordinationes, ac literas Leon.X. confirmat.

§. 5. Nos igitur ad plenum informati, huiuſmodi ſtatuta,& ordinationes, ad tranquillum ſtatum, & directionem eiuſdem artis facta, rationi conſona, ac literas prædictas perutiles fuiſſe,& eſſe, vos & veſtrum quemlibet à quibuſuis excommunicationis, & ſuſpenſionis, & interdicti,aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris,& pœnis, à iure vel ab homine quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtitis,ad effectum præſentium, dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes,& abſolutos fore cenſentes, ac ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, ex certa noſtra ſcientia, omnia, & ſingula, præſertim vltimo dicta ſtatuta, & ordinationes, ac literas Leonis prædeceſſoris huiuſmodi, & in illis contenta quæcumque auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, approbamus, confirmamus, & innouamus, ac ſingula in eiſdem literis contenta, prout per ipſum Leonem prædeceſſorem conceſſa fuerunt, vobis, & pro tempore exiſtentibus Panetariis ſeu Furnariis dictæ Vrbis, iuxta literarum earumdem continentiam, & tenorem de nouo concedimus. Ac omnes,& ſingulos, tam iuris quam facti defectus, ſiqui forſan interuenerint in eiſdem,ac ſolemnitates ſiquæ omiſſæ fuerint, ſupplemus.

Conſulibuſque vniuerſitatis iuriſdictionem de qua hic concedit.

§. 6. Ita quod veſtri & pro tempore exiſtentes eiuſdem artis Conſules ſuper huiuſmodi, & in ſpecie ſuper ſtatuto de iuriſdictione contra allegare, iuxta illius tenorem exercendi, quoad perſonas de arte huiuſmodi (firma manente iuriſdictione iudicum, ad quos ſpectat & quod ſummarie, & ſine ſtrepitu, ſola facti veritate inſpecta procedatur) per præfatos modernos & pro tempore exiſtentes Vrbis Gubernatorem, & Senatorem, ac Cameræ prædictarum Auditorem, vel alios eiuſdem Vrbis Iudices prætextu obligationum in formis Cameræ Apoſtolicæ impediri, vel alias moleſtari, ſeu inhiberi non poſſint neque valeant.

Dilationeſque & ceſſiones bonorum debitor. ex cauſa panis non ſuffragari decernit.

§. 7. Et propterea quod nullæ dilationes, moratoriæ, & ceſſiones bonorum, ſiue indebitæ quinquennales, vel admiſſio ad beneficium Capituli Odoardus, etiam à nobis, & pro tempore exiſtente Romano Pontifice, ſiue Senatore præfato, ſeu dilectis filiis Camerario, Clericis, & præſidentibus Cameræ, aut Salinariis huiuſmodi, etiam cum præſidentium inſertione, & totali derogatione; cuius perſonæ Eccleſiaſticæ vel ſæcularis, contra præſentium, & Leonis prædeceſſoris huiuſmodi literarum tenorem ſuffragentur, hoc expreſſe addito, quod idem ius per omnia ſeruetur, & hominibus dictæ Vrbis, moratoriæ, dilationes, ſalinariæ & alia prænarrata nullatenus ſuffragentur.

Decretum irritans.

§. 8. Et ita per eoſdem Gubernatorem, Senatorem, & Auditorem ac alios quoſcumque Iudices, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, quauis auctoritate fungentes, ſublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, interpretari atque definiri debere, decernimus.

Papa ſubs.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Vrbis, & Cameræ prædictarum iuramento, confirmatione Apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis eiſdem Gubernatori, Auditori Cameræ, & Senatori, & quibuſuis aliis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis; ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam ſuper iuriſdictione in omnem vniuerſitatem in eadem Vrbe facientes quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, ſpecialis ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus, pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat harum ſerie ſpecialiter, & expreſſe derogamus, necnon omnibus illis quæ dictus Leo prædeceſſor in ſuis literis prædictis voluit non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Præſentatio huius conſt. vim validæ inhibitionis obtinet.

§. 10. Volumus autem, & dicta Apoſtolica auctoritate decernimus, quod præſentium literarum per vnum Mandatarium, ſeu aliquem Furnarium ad quem pro tempore ſpectabit facta præſentatio, vim validæ inhibitionis habeat, ac irritum, & inane, ſi ſecus à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Publ. P. A. 3. 2. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 2. Decembris, milleſimo quingenteſimo quinquageſimo ſecundo, Pontificatus noſtri anno 3.

XIX. Facultas Collegii Phyſicorum Medicorum Almæ Vrbis, quoſcumque promouendi ad gradus Philoſophiæ, & Medicinæ priuatiue quoad alios. Et confirmatio iuriſdictionis Protomedici, cognoſcendi cauſas ciuiles, & criminales ad eius officium ſpectantes.

Huiuſmodi promouendi formam ad quaſcumque artes & ſcientias habes inf. in Pii IV. conſt. 88. Iſt ſacroſancta vbi notabo.

Aliam commiſit eidem Collegio facultatem Greg. XIII. examinandi omnes in Vrbe medentes, in ſua conſt. 40. In Apoſtolicæ vbi notabo de iuriſdictione Protomedici.

IVLIVS PAPA III. &c.

Edita An. D. 1553.

Exemptionemque.

Meritis deuotionis veſtræ, erga nos, & Romanam Eccleſiam inducimur, vt petitionibus veſtris quantum cum Deo poſſumus fauorabiliter annuamus.

Cauſa huius conſtit.

§. 1. Cum itaque ſicut nobis exponi feciſtis, multi Phyſici, ac medicinæ ignari, ſub prætextu quod in aliqua vniuerſitate Studii generalis, Philoſophiæ, ac Medicinæ operam dederint, tantum ſe profeciſſe præſeferant, vt veluti idonei ad doctoratus gradum ſe promoueri facere temere præſumant, & cum huiuſmodi gradum ob eorum imperitiam in eiſdem Vniuerſitatibus aſſequi poſſe diffidant, licentiam à Sede Apoſtolica ſub fictis narrationibus extorquere conantur, vt ab aliquo Prælato ſeu perſona in dignitate Eccleſiaſtica conſtituta, ad ipſum gradum rigoroſo examine, aliiſque in huiuſmodi promotionibus, tam de iure quam laudabili conſuetudine requiſitis, minime adhibitis, promoueri ſe faciant, in ipſius doctoratus dignitatis opprobrium & maximum vitæ hominum exitium ac perniciem, pro parte veſtrum aſſerentium vos à Sede Apoſtolica indultum, ad doctoratus huiuſmodi gradum tam in Philoſophia quam in Medicina, præmiſſo rigoroſo examine, aliiſque ad id requiſitis, de more ſolemniter obſeruatis, quoſcumque idoneos promouendi obtinuiſſe, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt priuilegia vobis conceſſa confirmare, aliaſque in præmiſſis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Confirmatio priuilegiorum Collegii, quatenus ſunt in vſu.

§. 2. Nos ſpecialibus fauorib. & gratiis vos proſequi volentes, huiuſmodi ſupplicationib. inclinati, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, priuilegia, & indulta, necnon gratias Collegio veſtro per fel. record. Clementem VII. & alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros conceſſa (quatenus ſint in vſu) approbamus, & confirmamus.

Facultas Collegii priuatiue quoad alios quoſcumque, in philoſophia & Medicina doctorandi.

§. 3. Ac ſtatuimus & ordinamus ex nunc & de cetero perpetuis futuris temporibus, vt nullus etiam prætextu cuiuſuis licentiæ, ſeu facultatis ſibi etiam Apoſtolica auctoritate conceſſæ ſeu priuilegiorum, & indultorum, ac literarum Apoſtolicarum quibuſuis perſonis cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, conditionis, præeminentiæ, nobilitatis, & excellentiæ exiſtentibus, Romanæ Curiæ officialibus, eorumque Collegiis, ac quacumque dignitate fulgentibus, vt illorum contemplatione ſeu intuitu, etiam Motu proprio, & ex titulo oneroſo, & ex quibuſuis aliis quantumcumque maximis, & vrgentiſſimis cauſis, ſub quibuſcumque verborum formis & expreſſionibus, ac ex quibuſuis efficaciſſimis & inſolitis, ac etiam derogatoriarum derogatoriis clauſulis, etiam talibus, quod illis nullatenus, aut nonniſi ſub certis modo, & forma eis derogari poſſit, irritantibuſque & aliis decretis, per nos & prædeceſſores noſtros, ac Sedem Apoſtolicam, ſeu alias pro tempore conceſſis, ad Philoſophiæ, Medicinæ ſeu earum alterum doctoratus gradum, præterquam à veſtro Phyſicorum, & Medicorum Collegio, in dicta Alma Vrbe noſtra exiſtente aſſumi, creari, & promoueri poſſit. Decernentes, aſſumptiones, creationes, & promotiones huiuſmodi per veſtrum Phyſicorum, & medicorum Collegium faciendas, validas & efficaces exiſtere, ſuoſque effectus ſortiri debere. Quaſcumque autem alias huiuſmodi creationes, aſſumptiones, ac promotiones, per alios quam per Collegium veſtrum de cetero in ipſa Curia faciendas, cum inde ſecutis quibuſcumque ex nunc prout ex tunc, irritas & inanes, nulliuſque roboris, & momenti eſſe cenſeri, ac nemini ſuffragari, ipſique ab aliis quam à Collegio veſtro ad gradus huiuſmodi aſſumpti, pro non promotis, aut doctoratis haberi mandamus. Volumus tamen quod vos & Collegium veſtrum quoſcumque pauperes vel egentes, quos ad ſuſceptionem graduum huiuſmodi habiles & idoneos reperitis, ad Doctoratus huiuſmodi gradum benigne & gratioſe aſſumere & promoueri debeatis.

§. 4. Et

Iuriſdictio Protomedici cognoſcendi cauſas ciuiles & criminales.

§. 4. Et inſuper cum intellexerimus, dilectum filium Protomedicum dictæ Vrbis pro tempore exiſtentem, in cauſis, tam ciuilibus quam criminalibus in prima inſtantia ad eius cognitionem, ratione dicti ſui officij quomodolibet ſpectantibus, & pertinentibus, à diuerſis eiuſdem Romanæ Curiæ, ſiue Commiſſariis, ordinariis vel extraordinariis Iudicibus, impediri ac inquietari, & in dies moleſtari. Nos eiuſdem Protomedici, ac veſtri Collegij indemnitati conſulere cupientes, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac mille ducatorum auri, pro vna Cam. Apoſtolicæ, pro alia vero medietatibus veſtro Collegio applicandis pœnis, diſtrictius inhibendo mandamus quibuſcumque huiuſmodi Almæ Vrbis noſtræ Iudicibus & Commiſſariis, ordinariis, & extraordinariis, quacumque dignitate fungentibus, ne Protomedicum prædictum in cauſis ſimilib. ad eius officium, vt præmittitur, ſpectantib. & pertinentibus quoquo modo moleſtare, impedire, vel in eis ſe intromittere debeant ſeu poſſint.

Inhibitiones aliorum iudicum non afficiunt ipſum protomedi. ii.

§. 5. Declarantes ex nunc prout ex tunc, inhibitiones quaſcumque & inde ſecuta quæcumque in dictis Iudicibus, contra eumdem Protomedicum in dictis cauſis ad eum pertinentibus, quomodocumque de cetero decernendas & faciẽdas, ſeu hucuſque decretas aut inhibitas, ipſo iure, & facto, fore & eſſe nullas ac nullius roboris & momenti, ac illis non obſtãtibus quod idem Protomedicus in ipſis cauſis procedere poſſit, & valeat, ſine aliquo cenſurarum, ac pecuniarum pœnarum in huiuſmodi inhibitionibus exprimendarum incurſu, perinde ac ſi tales inhibitiones, ac alia inde ſecuta quæcumque non emanaſſent, niſi alias per nos, ſeu ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices prouiſum fuerit.

Clauſula ſublata.

§. 6. Sicque per quoſcumque Iudices & Commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, etiam cauſarum palatij Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & definiri debere, ac quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari irritum & inane decernimus.

Deputatio executorum & defenſorū

§. 7. Quocirca venerabilibus fratribus Liparen. & Balneoregien. Epiſcopis, ac dilecto filio Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori, per præſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſi vel duo aut vnus eorum, per ſe vel alium ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque vbi & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte veſtra fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, vobiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra vos præſentibus & in eis contentis quibuſcumque pacifice frui & gaudere, non permittentes vos deſuper contra præſentium tenorem quomodolibet indebite moleſtari. Contradictores, moleſtatores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Clauſ. derog.

§. 8. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon dictæ Vrbis, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſuis perſonis, cuiuſuis dignitatis & præeminentiæ exiſtentibus, & quacumque, etiam Archiepiſcopali, vel alia maiori dignitate fulgentibus, quomodolibet conceſſis, quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, harum ſerie ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. P.A. 4. 21. Aprilis.

Dat. Romæ apud S. Petrum ſub annulo piſcatoris, die 21. Aprilis 1553. Pontificatus noſtri Anno quarto.

Confirmatio & extenſio conſtitutionum à pleriſque Romanis Pont. editarum, contra non ſoluentes Reu. Cam. Apoſt. communia, & minuta ſeruitia, ac annatas. XX.

IVLIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita A. D. 1553.*

Exordium.

CVpientes Cameræ Apoſtolicæ ex qua quomodo S.R.E. verum etiam toti reipublicæ Chriſtianæ ſubſidium prouenit, & Collegij venerabilium fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium, ac Officialium Sedis Apoſtolicæ indemnitati conſulere, & eorum iura, vt tenemur illæſa præſeruare, his quæ à prædeceſſoribus noſtris ad hoc prouide emanarunt, libenter adiicimus noſtri muniminis firmitatem, aliaſque deſuper diſponimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Pius II. (cuius conſtitutio non habetur) pœnas hic expreſſas impoſuit, non ſoluentibus Cam. Apoſt. annatas.

§. 1. Dudum ſiquidem poſtquam fel. record. Pius Papa II. prædeceſſor noſter accepto quod numerus debitorum dictæ Cameræ plurimum auctus erat, & quod obligati pro annatis beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ Apoſtolica auctoritate aſſecuti fuerant excommunicationis ſententiam in eos latam, quam non ſoluendo in termino eis præfixo ipſo facto incurrebant, minime curare videbantur, vnde animabus ſic illaqueatis periculum imminebat, & continue eidem Cameræ damna ſubſequebantur. Cupiens tam ſaluti animarum, quam indemnitati Cameræ huiuſmodi ſalubriter prouidere, per ſuas ordinauerat, quod omnes qui ex tunc de cetero pro annatis quorumcumque beneficiorum in dicta Camera ſe obligarent, ſi infra terminos eis præfixos dictæ Cameræ, aut collectoribus fructuum & prouentuum eidem Cameræ debitorum in illis partibus exiſtentibus ſatisfacere deficerent, ipſo facto lapſis terminis prædictis, non ſolum in ſententiam excommunicationis inciderent, ſed etiam beneficiis pro quibus ſe in ipſa Camera obligaſſent omnino priuati eſſent, ij vero qui ſe pro annatis huiuſmodi non per ſe, ſed pro aliis vt principales obligarent, ſi in terminis non ſatisfacerent vltra ſententiam excommunicationis huiuſmodi, eſſent omnibus beneficiis Eccleſiaſticis per eos obtentis eo ipſo priuati, poſſentque talia beneficia, per quoſcumque libere impetrari.

Paul. II. alias edidit eius conſt. 6.

§. 2. Et piæ mem. Paulus etiam PP. II. prædeceſſor &c. vt ſup.

Innoc. VIII. conſt. 3.

§. 3. Ac ſimilis memoriæ Innocentius Papa VIII. ſimiliter prædeceſſor noſter, &c. vt ſup.

Iul. II.

§. 4. Sanctæ memoriæ Iulius ſimiliter Papa II. & prædeceſſor noſter, &c.

Hæc bulla fuit omiſſa vti ſimpliciter confirmatoria.

Poſt prædictas conſtitutiones multæ vniones perpetuæ factæ ſunt & tamen in Camera obligationes de ſoluendo annatas receptæ non fuerunt, vel exacta.

§. 5. Cum autem, ſicut accepimus, malitia & auaritia hominum in dies creſcente, ordinationes, ſtatuta, voluntates & decreta & declaratio Pij, & Pauli, ac Innocentij, & Iulij prædeceſſorum huiuſmodi ad præſens plene non obſeruentur, & à tempore ipſius Alexandri prædeceſſoris citra, tam per ipſum Iulium quam etiam fel. recordat. Leonem X. Adrianum VI. & Clementem VII. ac Paulum III. Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, diuerſæ aliæ vniones, annexiones, incorporationes, & applicationes perpetuo factæ & conceſſæ fuerint, ac ex incuria agentium, pro Camera prædicta, ſeu alias obligationes de ſoluendis communibus & minutis, ſeruitiis, ac annatis, ſeu mediis fructibus, aut aliis iuribus ſolui debitis, & conſuetis, factæ non fuerint; & quæ factæ ſunt executioni non demandentur, in eorum ad quorum commodum vniones, annexiones, incorporationes, & applicationes prædictæ factæ fuerunt, in animarum periculum, & Cameræ ac Collegij Cardinalium, & Officialium detrimentum, necnon reipublicæ huiuſmodi non leue præiudicium.

Pontifex iſta ideo approbat; & innouat con vniuerſi prædictis, & ampliat illa

§. 6. Nos volentes in præmiſſis opportune prouidere prædeceſſorum huiuſmodi veſtigiis inhærendo, Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera deliberatione, & certa ſcientia noſtris, ordinationes, ſtatuta, voluntates,

decreta,

ad beneficia de iurepatronatus Imperatoris & principum quorumcumque.

decreta, & declaratione Pij, & Pauli, ac Innocentij & Iulij prædeceſſorum huiuſmodi, necnon deſuper confectas literas ac omnia, & ſingula in eis contenta, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium approbamus, & innouamus, ac robur perpetuæ firmitatis obtinere, & quibuſcumque tam in eiſdem literis nominatis quam non nominatis, virorum, & mulierum, ſæcularibus & quorumuis Ordinum regularibus congregationibus, ac omnibus aliis ſub ſingulis prædictis, & præſentibus noſtris literis comprehenſis perſonis, tam pro præterito quam futuro tempore inuiolabiliter obſeruari, eaque omnia, ac cenſuras, & pœnas in ſingulis literis huiuſmodi contentas contra omnes congregationes, & perſonas prædictas quoad omnia, & ſingula monaſteria & beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, ſæcularia, & quorumuis Ordinum regularia quomodolibet qualificata, quæ congregationes prædictæ quomodolibet communiter poſſident, etiamſi de iurepatronatus laïcorum, etiam Imperatoris, Regum, Ducum Marchionum, Baronum, Comitum, & aliorum nobilium etiam illuſtrium, aut dummodo per ipſas congregationes poſſideantur, tam in Romana Curia quam extra eam inter quoſcumque litigioſa exiſtant, vigere, & locum habere, totalique, & plenariæ executioni demandari debere decernimus. Necnon ea omnia quæ ſinguli prædeceſſores prædicti voluerunt, eiſdem auctoritate & tenore volumus, ac præmiſſa omnia, prout per ipſos prædeceſſores ordinata, ſtatuta, decreta, & declarata, fuerint, de nouo ordinamus, ſtatuimus, decernimus & declaramus, eaque omnia ad quaſcumque, tam ſæculares quam regulares, virorum & & mulierum congregationes quantumuis priuilegiatas, & exemptas, auctoritate, & tenore prædictis, extendimus, & ampliamus.

Clauſ. præſeruatiua.

§. 7. Decernentes præſentes literas de intentionis noſtræ defectu notari, aut prætextu quod in aliquibus locis non recipiantur, aut moribus vtentium non comprobentur impugnari, aut in deſuetudinem adiri, dici non poſſe, ſed ex die earum publicationis modo infraſcripto faciendæ quoſcumque ligare.

Decretum irritans.

§. 8. Sicque & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, quauis etiam dicta Apoſtolica auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores in quauis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, iudicari & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his quoquam, quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſula derogatoria.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis quæ ſinguli prædeceſſores prædicti, in ſingulis eorum literis voluerunt non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Forma & effectus publicationis.

§. 10. Vt autem præſentes noſtræ literæ ad omnium quorum intereſt, notitiam deducantur, nulluſque deinceps poſſit aliquam in præmiſſis excuſationem prætendere, aut ignorantiam allegare, auctoritate & tenore prædictis volumus, & mandamus, quod literæ huiuſmodi in valuis Cancellariæ Apoſtolicæ tribus diuerſis diebus dum ipſa Cancellaria tenebitur, per aliquem ex Curſoribus noſtris affigantur, & donec illa durauerit, affixæ teneantur, exindeque in quinterno Cancellariæ, vbi ſimiles conſtitutiones deſcribi conſueuerunt, per eos ad quos ſpectat, ad perpetuam rei memoriam, deſcribantur & regiſtrentur.

Sanctio pœnalis.

§. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

D. P. An. 4. die 10. Dec.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimo tertio, quintodecimo Kal. Ianuarij, Pontificatus noſtri Anno 4.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini 1554. indictione XII. Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. N. D. Iulij diuina prouidentia Papæ III. anno eius 4. retroſcriptæ literæ Apoſt. in valuis Cancellariæ Apoſt. tribus diuerſis diebus, dum ipſa Cancellaria tenebatur, & donec illa durauit, videlicet diebus Martis 9. necnon Iouis 11. & Sabbati 12. menſis Ianuarij, iuxta ipſarum literarum tenorem affixæ, & publicatæ fuerunt per me Vmbertum Hollonium prælibati D. N. Papæ Curſorem.

Io. Freide Mag. Curſ.

Eccleſiarum Prælati ex Palatio Apoſtolico panem habentes, familiares, & continui commenſales Romani Pontificis declarantur. Eorumque Beneficia ipſi Pont. reſeruantur. XXI.

Edita A. D. 1553.

Alium ſuper einſmodi familiaritate ſanctionem edidit Paul. III. in conſt. 3. Sanctiſſimus, ſup.

Cauſa ipſius declarationis.

SAnctiſſimus in CHRISTO Pater, & Dominus noſter Dominus Iulius, diuina prouidentia Papa Tertius, cum nuper innotuit, quod à nonnullis vertitur in dubium, an Eccleſiarum Palatij panem ex Palatio Apoſtolico ratione perſonę ſuæ, & non alterius officij per eos pro tempore obtenti, quotidie habentes ſint Sanctitatis ſuæ veri, & indubitati & non ficti, aut per priuilegium, Prælati domeſtici, & continui commenſales, conſiderantes panem huiuſmodi eis nonniſi ratione familiaritatis continuæ commenſalitatis exhiberi.

Declarauit quod Eccleſiarum Prælati panem habentes ex Palatio Apoſtolico, ſint vel familiares & continui commenſales pontificis.

§. 1. Et propterea volens dubium huiuſmodi, ſuæ declarationis oraculo, de medio tollere, declarauit, Omnes & ſingulos Eccleſiarum Prælatos, qui ſolum ratione perſonæ ſuæ, & non alicuius officij per eos pro tempore obtenti panem ex Palatio Apoſtolico quotidie habent, ſeu habere poſſunt, & in poſterum habebunt ſeu habere poterunt, licet in eodem Palatio non habitent, & vltra panem alia victui humano neceſſaria non habeant, nec in poſterum habituri ſint, Sanctitatis ſuæ veros, & indubitatos, & non ficte aut per priuilegium Prælatos domeſticos & continuos commenſales eſſe, ac in poſterum fore, & pro talibus & vt tales cenſeri & reputari debere, ita vt ſub regulis Cancellariæ Apoſtolicæ, & aliis conſtitutionibus ſuis tam editis quam edendis; de veris familiaribus continuis commenſalibus Sanctitatis ſuæ loquentibus comprehenſi, & illis quoad omnia ſubiecti ſint, ipſiſque illis vti, potiri, & gaudere poſſint.

Collatio beneficiorum iſtorum prælatorum. ipſi pontifici reſeruatur.

§. 2. Et Sanctitas ſua de beneficiis Eccleſiaſticis, per eos pro tempore obtentis qualitercumque qualificatis, & ad collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem ſeu quamuis aliam diſpoſitionem quorumcumque collatorum, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, etiam indultum ſpeciale ſuper conferendis beneficiis ad eorum collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem pertinentibus à Sanctitate ſua, aut Sede Apoſtolica habentium, communiter vel diuiſim ſpectantibus, quæ per eorum obitum in Romana Curia, vel extra eam in poſterum vacabunt tamquam Sanctitatis ſuæ ratione familiaritatis & continuæ commenſalitatis huiuſmodi generaliter reſeruatis prouidere, & de illis diſponere libere & licite poſt, in omnibus & per omnia perinde ac ſi ipſi Prælati in dicto Palatio habitarent, & vltra panem alia victui humano neceſſaria haberent.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque per quoſcumque, &c. etiam Cardinales Prælatorum ac cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores in quauis cauſa & inſtantia, ſublata, &c. iudicari & definiri debere, ac irritum, &c.

Placet, publicetur, & deſcribatur. I. *Papa ſubſ.*

Publ. Pontif. An. 4. die 13. Februarij.

Lecta, & publicata fuit ſupraſcripta Regula Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ 1553 die vero Martis 13. menſis Feb. Pontificat. prælibati S. D. N. D. Iulij diuina prouidentia Papæ III. Anno 4.

A. Lomellinus Cuſtos.

Quod

XXII. Quod Frater germanus alicuius S. R. E. Cardinalis viuentis, ad Cardinalatum promoueri non poſſit.

Approbauit hanc prohibitionem, & extendit Six. V. vt infra in eius conſt. 50. Poſtquam. vbi late dicam de Cardinalibus.

Edita A. D. 1554. SAnctiſſimus Dominus noſter D. Iulius diuina prouidentia Papa III. pro bono regimine S. R. E. ac pro felici ſacri Collegij Cardinalium directione, de ipſorum Cardinalium conſilio, & vnanimi aſſenſu, præſenti decreto ſtatuit.

Quod Frater germanus Cardinalis viuentis creari non poſſit Cardin. §. 1. Vt nullo vmquam tempore aſſumatur aliquis poſthac in eiuſdem S.R.E. Cardinalem, qui ſit frater germanus alterius Cardinalis viuentis. Itaque eodem tempore duo fratres germani in eodem Collegio nullatenus eſſe poſſint. Decernens, & declarans fratres Cardinalium viuentium ad Cardinalatus dignitatem penitus incapaces, & inhabiles habendos, & reputandos eſſe.

Declaq. ſuper his derogari non poſſe. §. 2. Et ex nulla quantumuis vrgentiſſima cauſa aduerſus hoc decretum diſpenſare licere.

D. P. An. 4. die 26. Ian. Actum Romæ, die Veneris 26. menſis Ianuarij, 1554. in Conſiſtorio.

XXIII. Prohibitio Blaſphemiarum, & Barattariarum in Alma Vrbe. Et iuriſdictio generalium Inquiſitorum hæreticæ prauitatis, coercendi ipſos blaſphematores, ac eos ſcientes & non reuelantes.

Contra hos blaſphematores procedit etiam Vicarius Papæ vt legitur in conſt. 36. Pauli III. Licet. ſup. Et de materia blaſphematorum vide etiam Leon. X. conſt. 6. Superna & in Pij V. conſt. 5. Cum primum vbi notabo.

Edita A. D. 1554.

IVLIVS PAPA III.
Ad futuram rei memoriam.

Cauſa iſtius conſtitut. IN multis deprauatis moribus, vitioſiſque conſuetudinibus, quæ in noſtram hanc Almam Vrbem, propter eius amplitudinem magnumque aduenarum vndique in eam concurſum, ſimul cum pluribus eximiiſque virtutibus, atque egregiis veræ pietatis exemplis irrepſerunt, ad quas nos tollendas, & extirpandas, omnem aciem mentis, & cogitationis noſtræ intendimus, nihil eſt quod animum noſtrum magis exulceret, & confodiat, quam horribilis atque impia, & Chriſtianis auribus intolerabilis, diuini nominis blaſphemia. Cum audiuimus ſacratiſſimum Dei, & Iesv Christi Domini noſtri nomen, quod ſuper omne nomen cœleſtia venerantur, terreſtria adorant, inferna contremiſcunt (quod ne temere quidem a quopiam, propter eius ſublimitatem, ac maieſtatem, vſurpandum ſit) paſſim prauorum efferatorumque hominum vocibus ſcindi, vnaque cum eius ſanctiſſimæ Genitricis, & venerabilium Sanctorum, & amicorum ipſius ſummi Dei nomine, deteſtandis blaſphemiis, maledictiſque lacerari, vt minime mirandum ſit, ſi à Chriſtianis populis in tantis calamitatibus conſtitutis, diuinæ iracundiæ flagella non amoueantur, propterea quod iuxta ſapientis dictum: A viri multum iurantis domo non diſcedet plaga.

Prohibitio cū pœnarum appoſitione contra. §. 1. Quare nos, huiuſmodi execrandum abuſum ſimul cum ceteris omnibus, quantum cum eiuſdem Dei adiutorio fieri poterit, extirpare volentes, vt hanc ipſam Vrbem domicilium, ac Sedem Spiritus ſancti, omnibus inquinamentis mundatam, ac perpurgatam Domino Deo per omnia placentem exhibeamus, in hunc qui ſequitur modum, quoad præfatam horrendæ blaſphemiæ crimen, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, & voluntate, inuocata Dei omnipotentis iuſtitia, decernimus, ſtatuimus, & ordinamus.

Blaſphemantes Deum, Chriſtum & Spiritum ſanctum. §. 2. Blaſphemantes ſcilicet Deum Patrem omnipotentem, vel eius Filium vnigenitum, Dominum, & Redemptorem noſtrum Iesvm Christvm, ſeu Spiritum ſanctum, vel particulariter, & explicite, vel generaliter, & implicite, attribuendo diuinæ maieſtati quæ illi minime conueniunt, vel remouendo quę eam decent, primo conuicti, ſi diuites fuerint, compellantur ad ſoluendum ſcuta auri quadraginta, ſi vero pauperes, ſoluant decem, quæ ſi nequeant numerare, luant in corpore. Secunda vice conuictis, nobilibus, ſiue diuitibus ſiue pauperibus duplicetur pœna pecuniaria proportionabiliter ad primam huiuſmodi mulctam. Atque inſuper incurrant infamiam, & inhabilitatem ad beneficia quæcumque ad gradus, dignitates, & honores obtinendos. Vilibus conuictis perfodiatur lingua. Tertia vice conuictis nobilibus, tam diuitibus, quam pauperibus, triplicetur pœna pecuniaria reſpectiue vt ſupra. Vlterius ſint ipſo iure priuati beneficiis Eccleſiaſticis, & officiis quibuſcumque dignitatibus titulis, magiſtratibus, honoribus, ſint inteſtabiles tam actiue, quam paſſiue. Sint inhabiles ad ferendum teſtimonium. Sint banniti publice per triennium ab Vrbe. Vilibus imponatur fuſtigatio, aut deportatio ad triremes per triennium, & exulent perpetuo.

Mariamque Virginem. §. 3. Idem ſeruetur contra blaſphemantes ipſius D. N. Iesv Christi Matrem beatiſſimam ſemper Virginem Mariam.

Sanctos & Sanctas. §. 4. Blaſphemi in Sanctos vel Sanctas Dei, corrigantur ſecūdum arbitrio DD. Iudicum, habita ratione qualitatis, & grauitatis criminis cum ceteris circumſtantiis iure attendendis.

Pœnarū applicatio. §. 5. Volumus autem, & ſtatuimus, vt omnes pœnæ pecuniariæ exigendæ, applicentur tantummodo ſuſtentationi Orphanorum vtriuſque ſexus Catechumenorum, & puellarum.

Iuriſdictio Inquiſitorum generalium in eos. §. 6. Iudices vero tam horrendi & impij criminis, deputamus, & inſtituimus RR. DD. Inquiſitores noſtros generales, quos volumus poſſe addere præſtitutis pœnis, & maxime in corpore, ſi modus blaſphemiæ ob grauitatem, impietatem, vel malitiam id expoſcat.

Dubiaque declarandi. §. 7. Partes eorumdem DD. Iudicum erunt, declarare ſi dubium occurrat, qui nobiles, qui plebæi, qui diuites, qui pauperes ſint habendi.

Scientes reuelare Blaſphematores aliaquin pœnas hic poſitas incurrunt. §. 8. Inſuper ne ſacrilega, & mortifera hæc peſtis, ſi lateat, minus curari vel præcidi poſſit, ex omnipotentis Dei auctoritate mandamus omnibus, & ſingulis cuiuſcumque ſint gradus, & conditionis, qui ſciuerint aliquos blaſphemaſſe vt ſupra, quod eos denuncient infra triduum Reuerendiſſ. Iudicibus, vel per ſe ipſos, vel per chirographum, modo & ordine inferius exprimendo. Sicque omnes, & ſingulos in diſtricto Dei iudicio requirimus, & eorum conſcientias aggrauamus. Monendo tamen eos, quod ſi conſtiterit, aliquem ſcientem noluiſſe denunciare, cuiuſcumque fuerit ſtatus, dignitatis, & conditionis, præter vltionem iuſtitiæ diuinæ quam ei annunciamus, & præter culpam mortalem, quam incurret ob inobedientiam, & ob neglectum honorem Dei, punientur eiſdemmet pœnis, quibus blaſphemi, & ſic eos mulctari præcipimus, non enim ſolum digni ſunt pœna aut ſupplicio qui ea faciunt, ſed & qui non corrigunt facientes.

Volentes eos denunciare ſecreto, ſeruet hic tradita. §. 9. Cupientes denunciare ſecrete, ſcribant in chirographo nomen Blaſphemi, ſpeciem, locum, & diem blaſphemiæ, & ſi placuerit apponere nomen proprium, addant duos vel ſaltem vnum teſtem, ſi vero maluerint ipſi denunciantes ſupprimere nomina propria, adſcribent tres vel ſaltem duos in chirographo, qui ſint teſtes de blaſphemia, & illud per religioſam perſonam, per ſpiritualem patrem, cui confidant, mittant vni cui voluerint ex Reuerendiſſ. Iudicibus ordinatis quibus ita ad deferendum electis, præcipimus in virtute Spiritus ſancti, & ſanctæ obedientiæ, quod nemini habeant reuelare denunciantes teſtes, vel denunciatos, niſi tribunali iam decreto, in quo volumus ſeruari omnino ſecretos, tum denunciantes, tum teſtes, non ſecus ac ſeruantur in cauſa fidei.

Denunciator cū vno teſte plene probet. §. 10. In condemnando pro hoc execrabili ſcelere ſtabitur duobus teſtibus fide dignis, poterit haberi loco teſtis

teſtis vnius denunciãs, ſi medio iuramento denunciet, diligenter obſeruata qualitate, integritate, & reliquis circumſtantiis tum denunciantis, tum alterius teſtis.

Falſus denunciator vel teſtis.

§. 11. Si qui (quod Deus auertat) inuenti fuerint denunciantes, vel atteſtantes falſo, ſubeant pœnas blaſphemorum, & illomet ordine, & nihilominus ſeueriſſimis, & grauiſſimis pœnis, etiam in corpore, affligantur, ac ad triremes perpetuo deputentur.

Blaſphemi ſe deferentes, nõ puniantur.

§. [illegible] Blaſphemis non accuſatis, nec denunciatis, ſi ſeipſos humili & contrito corde accuſent, ſi de eorum iniquitate veniam petant, condonamus omnes pœnas à nobis impoſitas, interim tamen lacrimis, orationibus & ceteris voluntariis pœnitentiis, peccatum maxime deteſtabile redimant in miſericordia Domini.

Prohibitio tenendi barattarias.

§. 13. Quia vero compertum habemus, ludos quos barattarias vulgus appellat, præter multas iniquitates quibus cauſam præbent, blaſphemiam maxime enutrire, gignere, & euomere, ideo auctoritate noſtra, in ſpiritu Domini, præſenti decreto noſtro, & Motu proprio annuemus, damnamus, prohibemus omnes huiuſmodi barattarias tamquam ſemina plurium impietatum. Et qui in poſterum auſi fuerint eas manutenere vel exercere, volumus ac iubemus eos carceribus mancipari de facto, & puniri pœnis à iure contra Aleatores ſtatutis, & inſuper arbitrio DD. Iudicum præfatorum, &c. mulctari grauiſſime pro tranſgreſſione huius noſtræ prohibitionis, à qua nullum excipimus, cuiuſcumque ſit gradus, dignitatis, vel conditionis, & pro hac cauſa dumtaxat caſſamus, irritamus, annullamus quamcumque prætenſam licentiam, vel exemptionem.

Tranſumptorum fides.

§. 14. Volumus autem quod præſentium tranſumptis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, tam iudicio quam extra quæ præſentibus originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

D.P. An. 4. die 1. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annolo Piſcatoris die prima Februarij, 1554. Pont. noſtri Anno 4.

XXIV. Contra Hebræos retinentes libros Thalmudi & alios, in quibus nomen IESV Saluatoris noſtri, &c cum blaſphemia, aut alias ignominioſe nominatur.

Ampliorem diſpoſitionem vide inf. in Clem. VIII. conſt. 20. Cum Hebræorum. vbi notabo.

IVLIVS PAPA III.

Edita Ao. D. 1554.

Vniuerſis & ſingulis Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filijs alijs locorum Ordinarijs. Sal. & Apoſt. bened.

Cauſa conſt.

CVm ſicut nuper non ſine animi noſtri moleſtia accepimus, licet alias venerabiles fratres noſtri Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales hæreticæ prauitatis in vniuerſa Republica Chriſtiana Inquiſitores generales, certum Hebraicorum librorum volumen Ghemarot Thalmud nuncupatum, nonnulla indigna, & legem diuinam, orthodoxamque fidem offendentia continens, de mandato noſtro damnauerint, & igne comburi fecerint, nihilominus inter ipſos Hebræos adhuc eſſe dicantur diuerſi libri diuerſas contra Chriſtum Redemptorem noſtrum, eiuſque ſanctiſſimum Nomen & honorem, blaſphemias, & ignominias continentes.

Iuſſio comburendi libros Thalmud &c.

§. 1. Nos in præmiſſis opportune prouidere volentes, vobis, & veſtrum cuilibet per præſentes committimus, & mandamus, quatenus ſingulis vniuerſitatibus Hebræorum infra limites iuriſdictionis veſtræ conſiſtentibus ex parte noſtra intimetis, & notificetis, quod elapſis quatuor menſibus à die intimationis, & notificationis huiuſmodi, omnes, & ſinguli libri, in quibus nomen IESV Saluatoris noſtri, quod Ieſcu hanozeri dicitur, cum blaſphemia, aut alias ignominioſe nominatur, tam in eorum Synagogis, & locis publicis quam priuatis domibus, & alias vbiquolocorum diligentiſſime exquirantur, & qui libros huiuſmodi penes ſe quoquo modo habere reperti fuerint, debitis [illegible], tam pecuniariis, & confiſcationis bonorum, quas eorum contumacia, aut qualitas delicti id exegerit, corporis etiam vltimi ſupplicij, ac alias prout à fide Chriſti apoſtatantes puniuntur irremiſſibiliter puniantur, & nihilominus eiſdem quatuor menſibus, elapſis per vos, vel alium, ſeu alios, vos ad hoc duxeritis deputandos, libros huiuſmodi cum omni qua diligentia inquiratis, & ſtudioſe inueſtigetis, inquirique & inueſtigari faciatis, & eos, quos libros huiuſmodi penes ſe habere reperiens, pœnis quibus apoſtatantes præfati puniuntur, omnino, & irremiſſibiliter puniatis.

Prohibitio ne ceteri eos retinendo.

§. 2. Non permittentes de cetero eoſdem Hebræos (qui in memoriam Paſſionis Dominicæ à ſancta Matre Eccleſia tolerantur, vt aliquando manſuetudine noſtra allecti ad verum Chriſti lumen diuino aſſlante ſpiritu, conuertantur) à quibuſuis etiam Apoſtolica auctoritate fungentibus occaſione combuſtis forſitis librorum apud eos exiſtentium, (dummodo blaſphemiam, vt præfertur, non contineant) niſi de noſtro expreſſo mandato, quomodolibet vexari aut moleſtari. Cõtradictores quoslibet, & rebelles, ac vobis in præmiſſis non parentes per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas ac etiam pecuniarias arbitrio veſtro moderandas, & applicandas, ac alia opportuna iuris remedia appellatione poſtpoſita, compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ipſorum Hebræorum etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis quomodolibet conceſſis, ac etiam iteratis vicibus, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, eorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ad de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Fides tranſumptorum.

§. 4. Et quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula quæque loca, in quibus de eis fides facienda erit, deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod tranſumptis præſentium, manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Curiæ Eccleſiaſticæ, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, ea prorſus fides adhibeatur quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. P. A. 5. die 29. Maij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 29. Maij milleſimo quingenteſimo quinquageſimo quarto, Pontificatus noſtri Anno quinto.

XXV. Contra Homicidas, Brigoſos, Duellantes, & alia grauia crimina patrantes, Bannitoſque & eorum complices, receptatores, & fautores.

Quamplures Pontificias in hac materia ſanctiones indicatas per legem in Six. V. conſt. 6. Hoc noſtro inf. tom. 2. vbi hanc etiam adnumeratam habes.

IVLIVS PAPA III.

Edita A. D.

Motu proprio, &c.

Plerique Romani Pont. [illegible] contra homicidas, &c. quod delinquentes [illegible] leges [illegible] [illegible]

§. 1. CVm ſicut accepimus, licet alias fel. rec. Pius II. Paulus etiam II. Sixtus IV. Innocentius VIII. Iulius ſimiliter II. & Clemens VII. & fortaſſe alij Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, inter alias pro Almæ Vrbis, & totius S.R.E, temporalis ſtatus quiete, & tranquillitate ſuſceptas curas, & factas prouiſiones, contra homicidas & in capitalibus inimicitiis perſeuerantes, brigoſos

vide in Sixt. V. conſt. 6. Hoc noſtri. cit. in rubr.

brigoſos nuncupatos, pacis, aut treguæ fractores, ſine Romani Pontificis, aut Officialium ſuorum licentia, caualcatas, ſeu armatorum collectas facientes, ius ſibi ipſis dicentes, alioſque tunc expreſſos delinquentes, ipſorumque homicidarum, & aliorum prædictorum, ſeu pro quocumque alio capitali crimine condemnatorum receptatores, aut illis, necnon quibuſcumque perſonis ſingulari certamine (quod duellum appellant) pugnare volentibus, locum, auxilium, fauorem, & conſilium, directe, vel indirecte, per ſe, vel alium, publice, vel occulte præſtantes, diuerſas ediderunt conſtitutiones, & leges cum diuerſarum cenſurarum Eccleſiaſticarum, & aliarum pœnarum comminatione, & impoſitione, prout in ſingulis eorumdem Prædeceſſorum deſuper confectis literis plenius continetur.

In contrauenientes tamẽ Officiales remiſſius proceſſerunt.

§. 2. Et à certis annis citra, ſicut etiam facti notorietate eſt omnibus cognitum, nonnulli inobedientes contra tam ſalutiferas Prædeceſſorum huiuſmodi literas, ordinationeſque inhibitiones, & decreta in illis contenta, elata ceruice, temerarioque auſu venire, & facere præſumpſerint, cenſuras, & pœnas prædictas in eiſdem literis contentas damnabiliter incurrendo, attamen qui pro tempore fuerint iudices, ad quorum officium ea cura ſpectabat, pro dictarum literarum obſeruantia, & publicæ quietis manutentione, contra eos procedere neglexiſſe, ſeu remiſſius egiſſe reperiuntur.

Hic ideo Pit. illas confirmat nouã. & Gubernatori Vrbis earumdem executionem, & obſeruantiam committit.

§. 3. Nos conſiderantes quanta cum maturitate à prædeceſſoribus noſtris literæ prædictæ emanauerint, & quantum publico bono illarum obſeruantia ſit profutura, & propterea nolentes vllo pacto, quantum in nobis eſt tolerare, quod illarum executio negligatur, literas prædictas, quarum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro expreſſis haberi volumus, & in eis contenta quæcumque approbantes, & innouantes, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Venerabili fratri Phylo Epiſcopo Aſculano, moderno, & pro tempore exiſtenti Almæ Vrbis Gubernatori, vt poſt ſolemniter in publicis conſuetis Vrbis locis, prout ipſi Phylo Gubernatori videbitur præſentis cedulæ faciendam publicationem, omni vlteriori mora, & quocumque alio reſpectu poſtpoſitis, & ceſſantibus, contra omnes, & ſingulas Communitates, Vniuerſitates, necnon Duces, Marchiones, Comites Barones, Domicellus, & Dominos temporales, armorum Capitaneos, Ciueſque incolas, & particolares perſonas quaſcumque Ciuitatum, Oppidorum, Terrarum, Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum eidem Romanæ Eccleſiæ mediate, & immediate ſubiectorum, in dictis literis expreſſorum, qui ſingulis Prædeceſſorum prædictorum literis prædictis, & contentis in eis, hactenus quomodolibet contrauenerunt, ſiue fecerunt, in futurumque (quod abſit) contrauenient, vel facient, ad declarationem executionemque cenſurarum, & prædictarum pœnarum, rigoroſe, & irremiſſibiliter procedant, & ipſorum quilibet procedat, præſentium tenore in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ pœna præcipimus, & mandamus.

Et citra prædictos ne dum per viam inquiſitionis, vel denunciationis, ſed etiam ex officio, & per viam querelæ & accuſationis procedi mandat.

§. 4. Et ne de modo citandi, & procedendi, probationibuſque faciendis, dubitari, aut per diſputationum ſubtilitates, & plerumque etiam cauillationes, dictorum Prædeceſſorum, & noſtra, circa publicam tranquillitatem huiuſmodi fruſtretur intentio, volumus, & etiam per modum legis perpetuò valituræ ordinamus, quod contra Communitates, Vniuerſitates, & alios prædictos dictarum literarum tranſgreſſores, & quemlibet eorum, tam per viam inquiſitionis ſeu denunciationis, & ex officio Curiæ, quam per viam accuſationis ſeu querelæ à quocumque proponendæ procedi valeat.

Eoſque citari poſſe per edictum, cuius formam hic tradit.

§. 5. Poſſintque ipſi contra quos fuerit procedendum, citari per edictum, hoc modo publicandum, videlicet; Vt contra Romanos Ciues, ſeu Incolas ab Vrbe abſentes, necnon Barones, Domicellos, Communitates, Vniuerſitates, Collegia, perſonas quaſcumque locorum intra quadraginta milliaria ſitorum, debeant originales cedulæ edicti, per Nuntium, ſiue Mandatarium, aut Curſorem, vel præconem publicum affigi in valuis Curiæ Capitolij hora, qua Senator cum ſuis Collateralibus pro iure reddendo in aula ipſius Curiæ more ſolito ſedebunt, & poſtquam ita perfecerint, in ingreſſu ſiue ianua aulæ prædictæ alta voce legi, & publicari, & deinde cedula ipſa, eodem modo affigatur & publicetur ad valuas domus habitationis cuiuſlibet citandi, ſi in Vrbe habitationis domum habuerit, alioquin ad valuas Curiæ Gubernatoris prædicti, hora ſimili, qua ipſe Gubernator, vel ſuus Locum tenens pro iure reddendo ſedebit. Contra alios vero locorum diſtantiorum citandos quoſcumque ſimilis affixio, & publicatio fiat in valuis Eccleſiæ S. Petri, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, & in audientia publica literarum contradictarum, diebus videlicet, quibus audien. lectio celebrabitur, aliis vero diebus eiuſdem audientiæ loco in acie Campi Floræ, non enim veriſimilis eſſe poterit, neque excuſabilis ignorantia rei tam patenter notificatæ, ideoque volumus quod huiuſmodi citatio ipſos ſic citandos reſpectiue, arctet, atque afficiat, perinde ac ſi perſonaliter per nuncium ſeu per literas citati fuiſſent, etiam aliter non docto, quod ad eos, eorumque perſonas, ſeu domos, tutus non pateat acceſſus dummodo in quolibet edicto, terminus ad comparendum apponatur congruus, ita quod poſſit ad locum ex quo quilibet reus citabitur, ipſius edicti notitia veriſimiliter peruenire, & deinde citatus arrepto itinere, commode comparere. Neminem autem putamus dubitaturum fore, quod congruus ſit terminus, ſi pro locis intra quadraginta milliaria ab Vrbe ſitis, octo dies aſſignentur, & pro diſtantioribus locis, ſi pro ſingulis viginti milliaribus diſtantiæ, dictis octo diebus, duo dies addantur, præſumaturque illico, præterito termino huiuſmodi ipſius edicti propoſitio, & publicatio ad eorumdem citatorum notitiam perueniſſe, ita quod non recipiatur probatio in contrarium. Loca autem ex quibus rei citari, & diſtantia prædicta computari debeat, volumus, & decernimus eſſe illa, in quibus per receptationem homicidarum, bannitorum, aliorumque prædictorum, aut alias prædeceſſorum huiuſmodi literis contrauentum, ſeu contrafactum fuiſſe proponitur, etiamſi ipſi rei citandi tunc ibi non habitent, neque reperiantur, ſeu etiam à multo ante propoſitionem edicti huiuſmodi, præterito tempore citra, aut ibi numquam fuerint, neque habitauerint, cum eis ſit imputandum, qui in talibus locis deliquerunt, & quoniam temeritatis, & delicti fomitem ibi habuerint, ac etiam de re ſolliciti eſſe debebunt, nec digni ſunt, qui alibi quærantur, maxime poſtquam præſenti lege publicata, intelligent quo ſit modo contra eos procedendum.

Et ſummarie ac nullo iuris ordine ſeruato contra eoſdem proceſſus fieri mandat.

§. 6. Volumus præterea quod in quolibet proceſſu contra ſic citatos faciendo procedatur ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, nulla terminorum qui in Curia ſubſtantiales appellantur, aut alias iudiciaria obſeruatione interueniente, ſed ſola facti, & contrauentionis literarum prædictarum veritate inſpecta.

Bannitorum receptatores & fautores ignorãtia excuſationẽ non recipi decernit, niſi receptatores ſint publici hoſpitatores.

§. 7. Et ne etiam ſuper culpa, vel excuſatione ipſorum citatorum, forſan ignorantiã factæ contrauentionis literarum huiuſmodi allegantes, diſputando, literis prædictis, & prædeceſſorum, ac noſtræ intentioni, publicæque tranquillitati huiuſmodi per prauas malorum aſtutias & focata media, fraus aliqua fiat, declaramus, & volumus, vt quoad illos qui hactenus deliquerunt, circa præſumendam, vel probandam eorum ſcientiam, ſi ad ſe defendendum, prout citati erunt, comparuerint, ſeruetur qualiſcumque ſit iuris communis diſpoſitio, quo vero ad illos, qui in futurum deliquiſſe dicentur, etiam aliis contra eos probationibus non factis, præſumantur, intelligantur, & iudicentur, ſcienter literis prædictis (quantum attinet ad receptionem, concilij auxilij, victualium, loci, & fauoris præſtationem) contra iuiſſe, pœnaſque in illis contentas incurriſſe, quicumque aliquem in Alma Vrbe, ſeu alia qualibet Sanctæ Romanæ Eccleſiæ immediate ſubiectis Ciuitatibus, Terris, & locis pro quocumque crimine capitali per ipſius Vrbis aliarumque Ciuitatum, ac Terrarum, & locorum iudices publice bannitum receptauerit, ſeu illi conſilium, victualia,

YYy auxilium,

auxilium, ſauorem, ac pro ſingulari certamioe faciendo locum præſtiterit, ſeu præſtari iuſſerit, curauerit, vel permiſerit, aut aliquid aliud de præmiſſis in dictorum Prædeceſſorum literis prohibitis fecerit, & per cuius, etiam abſentis, & ignorantis Vaſſallos, Officiales, Miniſtros, agentes, & homines quoſcumque talia facta, aut permiſſa fuerint, æque enim peccare arbitramur qui perſe-ipſum facit, & qui non curat, ne fiat per eos quos ipſe cobibere poteſt alioquin facile eſſet literarum præfatarum effectum illudere, ſi illis, qui ſcire, & curare per ſe ipſos debent, ignorantiæ propriæ, culpæque alienæ permitteretur allegatio, niſi forte de receptione facta delati fuerint publici hoſpitatores, quos quoniam ſuorum hoſpitum conditionem explorare non tenentur, nolumus cenſeri eſſe in culpa, niſi probetur, quod ſcienter peccauerint.

Solam ſignaturam ſuffcere, & eius exempla, Notario Curiæ Gubernatoris ſubſcripta fidem facere declarat.

§. 8. Volumus quoque præſentis cedulæ ſolam ſignaturam, etiam abſque eo quod data, & regiſtrata fuerit, & tam ipſam originalem, quacumque conſtitutione vel regula forſan contraria non obſtantibus, quam eius exempla per Notarium Curiæ præſentis, & pro tempore futuri Gubernatoris ſubſcripta, vbique fidem facere.

Contrariiſque derogat.

§. 9. Non obſtantibos omnibus illis quæ dicti Prædeceſſores in ſuis literis prædictis voluerunt non obſtare, aliiſque conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutiſque & conſuetudinibus, iuramento, &c. roboratis, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis quibosuis, etiam S.R.E. Card. & aliis quibuſuis quacumque tam mundana quam Eccleſiaſtica auctoritate fulgentibus perſonis, conceſſis, & innouatis, illorum tenores etiamſi pro ſufficienti illorum derogatione, & totalis expreſſio ſeu inſertio, vel alia certa forma requireretur, pro ſufficienter expreſſis habentes, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Papa ſubſc.

Placet, & ita Motu proprio præcipimus, & ordinamus I.

MARCELLVS SECVNDVS PONT. CCXXVI.
ANNO DOMINI MDLV.

MArcellus II. de Oppido Montisfani, quod eſt in Piceni agro, Marcellus Ceruinus antea dictus Richardi filius presbyter Cardinalis tt. S. Crucis in Hieruſalem, Creatos 5. Idus Aprilis Anno Domini 1555. Sedit dies 22. nullos creauit Cardinales. Obiit 5. Kalen. Maij eodem anno, ſepultus fuit in Baſilica Vaticana. Vacauit ſedes dies 22.

PAVLVS QVARTVS PONT. CCXXVII.
ANNO DOMINI MDLV.

PAulus IV. Archiepiſcopus Theatinus Neapolitanus Petrus Carafa antea dictus, Epiſcopus Card. Oſtienſis, & ſacri Collegij Decanus, creatus 10. Kal. Coronatus 7. Kal. Iunij 1555. Sedit annos 4. menſes 2. dies 17. creauit Cardinales 19. obiit 15. Kal. Septemb. Anno Domini 1559. Corpus eius in Baſilica Vaticana conditum a Pio V. in Eccleſia S. Mariæ ſuper Mineruam tranſlatum fuit. Vacauit ſedes menſes 4. dies 7.

Priuilegium Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſeruantia, deputandi perſonas extra Ordinem, in Syndicos, & œconomos, ad exigenda legata pia, & alia negotia pertractanda, vna cum aliarum gratiarum eiuſdem Ordinis confirmatione. I.

Quoad ſecundam partem, habes infrà aliam C. em. VIII. conſtit. n. 51. Ratio. vbi omnia priuilegia Ordinis quatenus Concilio Tridentino non ſint contraria confirmantur. Syndici autem gaudent omnibus priuilegijs Ordinis, ex indulto Cl. VII. de quo ſup. in conſt. 19. Dum conſideramus.

PAVLVS PAPA IV.
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1555.

Exordium.

EX Clementi Sedis Apoſtolicæ prouiſione, necnon perſonarum Deo deuotarum profectu ſub regulari caſtimonia Domino militantium, pia deuotione prouenire dignoſcitur, vt Romanus Pont. quandoque per prædeceſſores ſuos Rom. Pont. pro Religion. cõſeruatione, & augmento, ac perſonarum earumdem quiete, & cõmodo cõceſſa, approbet, & innouet, ac probata, & innouata Apoſt. auctoritate communiat, vt eo firmiora perſiſtant, quo ſæpius fuerint eiuſdem Sedis auctoritate circumfulta.

Ordinis Fratrum de Obſeruantia narratio fons.

§. 1. Sane pro parte dilecti filij Clementis de Monelia, Miniſtri Generalis Ordinis Fratrum Minorum Regularis Obſeruantiæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum inter operarios, qui ad excolendam vineam Domini Sabaoth, Dei gratia, Ordo ipſe magnos probitatis, & doctrinæ, ac animarum ſalutis fructus ſemper olim attulerit, & quotidie afferre conetur, ac exinde pro ſuis ſanctis ſtudijs, honeſtiſque laboribus, proque ſalute

ſalute animarum, ab Apoſtolica Sede, cuius continue pacem, & dignitatem Ordo idem fortiter curatus eſt, tam ſpiritualia quam temporalia ſubſidia, ornamentaque acceperit, & accipiat, quibus & ſancta ſua officia, ac vitam ſuam regularem, facilius, atque expeditius exequi, & tranſigere poſſint, & ceteræ religioſæ perſonæ, Ordineſque alij, exemplo ipſorum, promptiores, alacrioreſque ad ſua officia perſoluenda reddantur.

Cui, & aliis ſubiectis, diuerſi Rom. Pont. plurimas gratias conceſſerunt.

§. 2. Cumque etiam ex ipſius Sedis prouiſione, ac benigna dignatione prouenire dignoſcatur, vt Romanus Pontifex, quandoque prædeceſſorum ſuorum Romanorum Pontificum geſta innouet, ac innouationem, & reuocationem reſtauret, & Apoſtolica auctoritate innouata, & reſtaurata inuotat, & fulciat, ac in priſtinum ſtatum reponat, & reducat. Et propterea nonnulli Romani Pontifices prædeceſſores noſtri nonnullas gratias, & conceſſiones, indulgentias, peccatorum remiſſiones, abſolutiones etiam plenarias, libertates, prærogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, declarationes, facultates, ac omnia, & ſingula priuilegia, & indulta tam ſpiritualia quam temporalia, etiam per ſolam ſignaturam, aut per oracula viuæ vocis, vel alias etiam contra apoſtatas, tam pro foro conſcientiæ, quam foro fori, tam prædictis Fratrum Minorum, quam ſanctæ Claræ, ac tertio de Pœnitentia nuncupato Ordinibus, illorumque Superioribus, Fratribus, Monialibus, & Sororibus, ac vtriuſque ſexus perſonis, & Monaſteriis, domibus, Eccleſiis, & locis quibuſcumque dictorum Ordinum, nunc & pro tempore exiſtentibus, in genere, vel in ſpecie, etiam per modum communicationis, ſiue extenſionis priuilegiorum inter ſe, ac etiam cum aliis quibuſcumque Ordinibus, Mendicantibus, & non Mendicantibus. Et felicis recordationis Greg. IX. Boniſac. VIII. Alex. IV. Nicol. III. Clem. V. Eugenius etiam IV. Leo X. Clemens VII. Paulus ſimiliter III. ac Iulius etiam III. ac alij Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, & Sedes Apoſtolica, tam ſuper exemptionibus, etiam ab Ordinariorum locorum, & Legatorum, etiam de latere, at hæreticæ prauitatis Inquiſitorum, iuriſdictione, viſitatione, & correctione, quam etiam ab omni impoſitione, collecta, decima, ſubſidio, quarta, & quinta funeralium, & legatorum partibus, pedagiis, & gabellis, ac alio quocumque grauamine per Sedem eamdem pro tempore impoſitis, conceſſerint.

Martinus IV. (huius bullæ præformiſſi de dis facultatē deputādi perſonas extra Ordinem pro œconomus, &c.

§. 3. Ac piæ memoriæ Martinus IV. etiam prædeceſſor noſter, qui conſiderans. quod Fratres Ordinis Minorum regularis Obſeruantiæ huiuſmodi pro nulla re temporali, iuxta eorumdem profeſſionem, & regularia inſtituta, poſſunt in iudicio experiri, vt exclusis quibuſcumque ſolicitudinibus, liberius, & quietius diuinis poſſent vacare obſequiis, & offerentium donantium, & concedentium, aut in vltima voluntate relinquentium, Ordini Fratrum Minorum, vel illius Fratribus prædictis aliquid propter Deum, pia intentio non defraudaretur, ac hæredum, & executorum negligentiis obuiari poſſet, ac vt ipſi Fratres ſecundum modos licitos, & congruos, ipſi Ordini relictis ſibi in teſtamentis non fraudarentur, inter alia diſpoſuit, quod Generalis, & Prouinciales Miniſtri, ac Cuſtodes vniuerſi pro tempore ipſius Ord. Fratrum Minorum, poſſent nominare ſpeciales perſonas, quæ non eſſent de dicto Ord. pro locorum indigentia ſingulorum, quas perſonas taliter per ipſos nominatas pro tempore, in iis legitimam adminiſtrationem, & generalem, & liberam gerere, & ipſos veros, & legitimos adminiſtratores, œconomos, ſyndicos, & actores eſſe, & de plenitudine poteſtatis conſtituendo, auctoritate Apoſt. decreuit qui res ipſas, & rerum prædictarum pretiū, & prædictas eleemoſynas nomine R. E. (ad quam rerum, mobilium, & immobilium, quibus Fratres vti poſſunt, ius, proprietas, & dominium nullo medio ſpectat) reciperent per eoſdem in efficatiū ipſorum vtilitates, prout eis licet ex regula, vel declaratione regulæ conuertenda, ſicut, & quando à Generalibus, & Prouincialibus Miniſtris, & Cuſtodibus prædictis, & eorum ſingulis pro tempore, in prouincia vel cuſtodia ſibi decreta, vel ab eiſdem Fratribus de aſſenſu eorum, extitiſſent requiſiti, ac eædem perſonæ petendi, exigendi, recipiendi, alienandi prædicta, tranſigendi quoque, & paciſcendi, conueniendi, compromittendi, teneteodi, refutandi, quietationem faciendi, agendi, defendendi, ac in animas eorum de calumnia vitanda, & veritate dicenda iurandi, & cuiuſlibet alterius generis iuramentum præſtandi, cum illis, & contra illos qui huiuſmodi res mobiles, & immobiles, aut pretium earum, vel relictas eleemoſynas Fratribus in teſtamentis occuparent, vel violenter auferrent, ſiue contra voluntatem Fratrum quomodolibet obtinerent. Et generaliter in omnibus cauſis, rebus, & locis huiuſmodi ad ipſam Eccleſiam ſpectantibus, ipſorum Fratrum vſui conceſſis. Necnon pro immunitatibus, libertatibus, & iuribus, ac priuilegiis, & indulgentiis eorumdem ſine cuiuſlibet ſatiſdationis, & cautionis onere, plenam, generalem, & liberam haberent, Apoſtolica auctoritate præfata, in iudicio & extra iudicium, poteſtatem, reuocandi quoque perſonas eaſdem, & earum quamlibet, ac alias eis ſubrogandi, & vel nominandi per ſupradictum modum nominationis, quotiens opportunum foret, quæ eamdem in prædictis, vel ſimiliter haberent poteſtatem plenam, & liberam, per ſuas, ſub Datum apud Vrbem Veterem, quinto decimo Kalendas Februarij, Pontificatus ſui Anno 2. auctoritate Apoſtolica præfata, etiam conceſſit facultatem.

Ioan. XXII. in ſua extr. Ad conditorē d. facultatem abſtulit.

§. 4. Et licet recolendæ mem. Ioannes Papa XXII. ſimiliter prædeceſſor noſter conſtitutione, quæ incipit. Ad conditorem, per quam miniſtris, & cuſtodibus, & Fratribus prædictis, ne literis, & conceſſione Martini prædeceſſoris huiuſmodi ſine Apoſtolicæ Sedis præfatæ licentia vterentur, inter cetera prohibuerit.

Mart V. eam reſtituit.

§. 5. Nihilominus prohibitione huiuſmodi non obſtante ſanctæ mem. Martinus V. ſimiliter prædeceſſor noſter, voluit, & eadem auctoritate Apoſtolica conceſſit miniſtris, & cuſtodibus, & fratribus prædictis, quod ipſi, & eorum ſinguli literis Martini IV. prædeceſſoris, ac omnibus in eis contentis huiuſmodi libere, & licite vti valerent, tamdiu, & quouſque per Sedem prædictam aliud in præmiſſis eidem Ordini vtilius foret ordinatum.

Eug. IV. confirmauit.

§. 6. Ac etiam fel. me. Eugenius etiam Papa IV. pariter prædeceſſor noſter, ius huiuſmodi eidem Ordini per alias ſuas literas tenore literarum Martini IV. prædeceſſoris huiuſmodi in eis præinſerto, vt dicitur, conceſſit, conſeruari.

Nicol. V. & Sixt. IV. conceſſerunt facultatem audiendi confeſſiones, & adminiſtrandi Sacramenta Eccleſiaſtica.

§. 7. Necnon etiam piæ mem. Nicolaus V. & Sixtus IV. etiam prædeceſſores noſtri ſuper confeſſionibus audiendis omnium perſonarum extranearum, & forenſium quarumcumque Diœceſum per Fratres Minores Ordinis, & Obſeruantiæ regularis huiuſmodi ad hoc ſuis Superioribus, vt moris eſt deputatos, necnon pro abſolutionis beneficio illis impendendo, ac ſanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramento eis taliter cōceſſis, omni tempore, præterquam in die Reſurrectionis Dominicæ, licite adminiſtrando, per diuerſas eorū literas, eadem auctoritate Apoſtolica facultatem conceſſerunt, ac idem Eugenius, & diuerſi alij Romani Pontifices prædeceſſores noſtri facultatem abſoluendi huiuſmodi ſub certis modis, & forma, ac etiā in diuerſis Conuentibus Ordinis huiuſmodi tunc expreſſis (etiam viuæ vocis oraculo vt præfertur) ampliarunt, & extenderunt, prout in ſingulis conceſſionibus, & literis eorumdem prædeceſſorū plenius dicitur cōtineri.

Ordo nunc poſtulat confirmationem ab iſto Pont.

§. 8. Cum autem ſicut eadem expoſitio ſubiungebat, ea quę ſæpius Apoſtolica auctoritate præfata munita exiſtunt, maiorem obtineant roboris firmitatem, dictuſque Clemens Miniſter cupiat priuilegia, facultates, conceſſiones, indulta, diſpenſationes, & ſingulas alias gratias huiuſmodi, etiam per nos approbari, innouari, & confirmari, pro parte eiuſdem Clementis Miniſtri, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt eiſdem priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, fauoribus, conſeruatoriis, declarationibus, facultatibus, diſpenſationibus, gratiis, conceſſionibus, indulgentiis, & indultis pro illorum obſeruantia validiore noſtræ approbationis robur adiicere, aliaſque in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui omnes gratias d. Ordinis confirmat.

§. 9. Nos igitur qui omnium votis præſertim illis quibus ſub ſuaui religionis iugo diuinis laudibus, & Chriſtianæ profeſſionis augmento incumbentium perſonarum tranquillitati, commoditatibus & honori cōſulitur, libenter annuimus, eoque fauoribus proſequimur op-

portunis, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, præmiſſa, ac omnia, & ſingula alia priuilegia, immunitates, exẽptiones, etiam ab Inquiſitoribus præfatis libertates, prærogatiuas, fauores, conſeruatorias, declarationes, facultates, diſpenſationes, gratias, conceſſiones, indulgentias, & indulta, ſpiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extenſionis, inter ſe, & cum aliis Ordinibus, Mendicantibus, & non Mendicantibus, eiuſdem Fratrum Minorum regularis obſeruantiæ, ac S. Claræ, & de Pœnitentia Tertio Ordinis, etiam in Congregatione ſub trium votorum ſuſtantialium profeſſione, & eorumdem Superiorum Ordinis Minorum regularis obſeruantiæ huiuſmodi obedientia degentibus, ipſorumque Superiorum Fratribus, Monialibus, Sororibus, ac vtriuſque ſexus etiam ſingularibus perſonis, necnõ Monaſteriis, domibus, Eccleſiis, & locis quibuſcumque, in genere, & in ſpecie, etiam per ſolam ſignaturam, etiam viuæ vocis oraculo, vt præfertur, aut alias tam per præfatos, ac quoſcumque alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem prædictam, quam Imperatores, Reges, & alios Principes ſub quacumque forma, & expreſſione verborum conceſſa, ac etiam iteratis vicibus approbata. Necnon cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, decretis, & declarationibus, ſingulas deſuper confectas literas, & in eis contenta (etiam prout largius in aliquibus earum eis conceſſum eſt) interpretando, & inde ſecuta quæcumque illorum omnium tenores, & formas, datas, effectus, & decreta in illis appoſita, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur præſentibus, pro ſufficiẽter expreſſis habentes, dicta auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium ex certa ſcientia, ac de Apoſt. poteſtatis plenitudine approbamus, & innouamus, & perpetuam roboris firmitatem obtinere, & firmiter obſeruari, necnon Ordinibus Fratrum Minorum regularis obſeruantiæ, & ſanctæ Claræ, ac Tertio de Pœnitentia nuncupato, etiam in congregatione ſub obedientia Fratrum Minorum obſeruantiæ huiuſmodi degentibus Superioribus, Fratribus, Monialibus, etiam Tertiariis nuncupatis Sororibus, perſonis, Monaſteriis, domibus, Eccleſiis, & locis præfatis, etiam per modum communicationis, & extenſionis huiuſmodi ſuffragari, illiſque frui, vti, & gaudere, quando & quoties opus fuerit poſſe, & debere, in iudicio, & extra, ac etiam in foro conſcientiæ in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi ſpecialiter, & expreſſe eiſdem fratrum Minorum, ac Sanctæ Claræ, & Tertio de pœnitentia nuncupato Ordinibus, conceſſa fuiſſent, decernimus, Supplentes omnes, & ſingulos iuris, & facti defectus, ſiqui forſan interuenerint in eiſdem.

Poteſtatemq; concedit eligẽ. œconomos & Syndicos.

§. 10. Et nihilominus pro potiori cautela, & ampliori dono gratiæ, illa omnia, & ſingula quæ per præfatos prædeceſſores noſtros, ac Imperatores, Reges, & Principes, ac nos, & Sedem eamdem, conceſſa, ſtatuta, & ordinata fuerunt, etiam iuxta ampliorem, & fauorabiliorem illorum intelligentiam, & interpretationem, & præſertim vt excluſis quibuſcumque ſolicitudinibus liberius, & quietius diuinis poſſint vacare obſequiis Fratres Minorum regularis obſeruantiæ huiuſmodi, & animarum ſaluti peramplius proficere, & offerentium, donantium, & concedentium, aut in vltima voluntate relinquentium Ordini prædicto, vel Fratribus Ordinis Minorum huiuſmodi aliquid propter Deum, pia intentio non fraudetur, ac hæredum, & executorum negligentiis obuietur, ac vt ipſi fratres ſecundum modos licitos, & congruos ipſi Ordini relictis ſibi in teſtamentis mobilibus, & immobilibus bonis, & aliis etiam pecuniariis ſibi quomodolibet oblatis, conceſſis, legatis, & donatis pro tempore, etiam pro Miſſis, & aliis diuinis officiis, eleemoſynis, & aliis rebus, non fraudentur, quod Generalis de per ſe in toto Ordine & ſinguli Prouinciales Miniſtri, ac Cuſtodes vniuerſi pro tempore exiſtentes ipſius Ordinis Fratrum Minorum in ſuis Prouinciis, & Cuſtodiis reſpectiue, & ad hoc ab eis reſpectiue deputati Fratres pro tempore, poſſint nominare ſpeciales perſonas, quæ non ſint de dicto Ordine Minorum pro locorum indigentia ſingulorum, quando, & quotiens opus fuerit in ſingulis eorum Conuentibus, quas perſonas taliter nominatas pro tempore, in iis adminiſtrationem legitimam, & generalem, ac liberam gerere, & ipſos veros, & legitimos adminiſtratores, œconomos, Syndic. & actores eſſe de poteſtatis plenitudine conſtituendo, eadem auctoritate etiam decernimus.

Eorumq; facultates deſcribit, & explicat.

§. 11. Qui res ipſas, & rerum ipſarum pretium, & prædictas eleemoſynas nomine Romanæ Eccleſiæ (ad quam rerum omnium mobilium, & immobilium, quibus Fratres vti poſſunt ius, proprietas, & dominium nullo medio ſpectat) recipiant, & recipere poſſint, & debeant, per eoſdem in Fratrum ipſorum vtilitates, etiam pro victu, & veſtitu eorum, ac reparatione Conuentuum, & aliarum rerum, locorum, Conuentuum, & Fratrum huiuſmodi neceſſitatibus pro tempore conuertenda, ſicut, & quando à dictis Generali in toto Ordine, & Prouincialibus Miniſtris, ac Cuſtodibus prædictis, & eorum ſingulis, pro tempore in Prouincia, vel Cuſtodia ſibi decreta, vel ab eiſdem Fratribus de aſſenſu eorum extiterint requiſiti. Ac eædem perſonæ petendi, exigendi, recipiendi, alienandi prædicta, tranſigendi quoque paciſcendi, conueniendi, compromittendi, commutandi, remittendi, refutandi, quietationem faciendi, agendi defendendi, ac in animas eorum de calumnia, & veritate dicenda, iurandi, & cuiuſlibet alterius iuramentum præſtandi, cum illis, & contra illos, qui huiuſmodi res mobiles, & immobiles, aut pretium earum, vel relictas eleemoſynas Fratribus in teſtamentis, aut alias eis donatas, & conceſſas occuparent, vel violenter auferrent, ſiue contra voluntatem Fratrum quomodolibet retinerent. Et generaliter in omnibus cauſis pro rebus & locis huiuſmodi ad ipſam Eccleſiam ſpectantibus, ipſorum Fratrum vſui conceſſis, necnon pro immunitatibus, & libertatibus, iuribus, & priuilegiis, ac indulgentiis eorumdem, ſine cuiuſlibet ſatiſdationis, & cautionis onere, plenam generalem, & liberam habeant auctoritatem, præfata auctoritate Apoſtolica, in iudicio, & extra illud, poteſtatem cõcedimus, Reuocandi quoque perſonas eaſdem, & earum quamlibet, ac alias ſubrogandi, vel nominandi per ſupradictum modum nominationis quoties opportunum fuerit, quæ eãdem in prædictis, vel ſimilem habeant poteſtatem, plenam, & liberam, etiam Generali, ac Prouincialibus Miniſtris, ac Cuſtodibus huiuſmodi, & eorum ſingulis, vt præfertur, eadem auctoritate facultatem etiam concedimus. Nec propter præmiſſa Fratres Minores huiuſmodi contra regulam ſancti Franciſci quam profeſſi ſunt, & profitentur in futurum ſiue contra ſtatuta regularia ſui Ordinis huiuſmodi in aliquo facere, nec feciſſe, immo cum illius obſeruatione quoad hoc, & pura, & ſana conſcientia ſine alicuius conſcientiæ ſcrupulo vixiſſe hactenus, & in poſterum viuere. Et ſic per quoſcumque iudices, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere; irritum quoque, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus & declaramus.

Auctoritatem quoque audiendi confeſſiones adminiſtrandique Sacramenta tribuit.

§. 12. Et inſuper, vt pro tempore deputatos confeſſores Fratres Ord. Minorum obſeruantiæ huiuſmodi omnium quarumcumq; Diœceſum vtriuſque ſexus Chriſti fidelium ad eos pro tempore recurrentium confeſſiones audire, eoſque etiam in caſibus, & cenſuris, quibus eis per priuilegia Sedis Apoſtol. etiam per modum communicationis, & extenſionis quorumcumq; Ord. etiam Minimorum hactenus conceſſum eſt, poſt abſoluere, & ſinguli Ord. etiam Minorum (quorum priuilegia eidem Ordini Minorum ſunt communicata, & extenſa) abſoluere conſueuerunt, abſoluendi ac pœnitentiam ſalutarem iniungendi, & omni tempore præterquam in die Reſurrectionis Dominicæ Sacramen. Euchariſtiæ tam illis quam aliis quibuſuis perſonis licite miniſtrandi, Apoſtolica auctoritate prædicta indulgemus, ac de nouo concedimus in omnibus, & per omnia. Ita quod Ord. Superiores, Fratres, Moniales, Sorores, perſonæ, Monaſt. domus, Eccl. & loca prædicta, illis tam in genere, in ſpecie conceſſis, vt præfertur, vti quam potiri, & gaudere poſſint, & debeãt.

Exemptione à [illegible] largitur. Tu vide [illegible] [illegible].

§. 13. Ac ab ipſis Inquiſitoribus, impoſitionibus, grauaminibus, oneribus, decimis, quarta, & quinta etiam funeralium, & aliorum quorumcumque eis legatorum, & oblatorum ac conceſſorum pro tempore, necnon pedagiis, & gabellis ac omnibus, & ſingulis aliis ſupra-

dictis

ceſſionem in conſt. 11. Pij V. Dum ad vberes.

dictis, libera penitus, immunia, & exempta, auctoritate Apoſtolica, & tenore prædictis, etiam concedimus, & indulgemus, ac ſtatuimus, & ordinamus.

Executores deputat.

§. 14. Et nihilominus venerabilibus fratribus Archiepiſcopo Rothomagenſi, & Epiſcopo Conchenſi, ac dilecto filio Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori, per præſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum, per ſe, vel alium ſeu alios, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta quæcumque plenum effectum ſortiri, illiſque omnes quos concernunt pacifice frui, & gaudere. Non permittentes quemquam deſuper per quoſcumque quomodolibet indebite moleſtari, Contradictores quoſlibet & rebelles etiam per quaſcumque (de quibus eis videbitur) cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Ac legitimis ſuper his habendis, ſeruatis proceſſibus, etiam iteratis vicibus aggrauando. Inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Contrarijs derogat.

§. 15. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus Super cathedram, Bonifacij, & Dudum, Vniuerſis Concilij, ac Clementinæ Religioſi de priuilegiis, & Dudum de ſepulturis, ac etiam Ex frequentibus, de ſententia excommunicationis, ac extrauagante. Ad conditorem. Ioannis XXII. cum alijs conſtitutionibus eamdem materiam prædictæ extrauagantis tangentibus ſeu concernentibus, ac regulis Cancellariæ Apoſtolicæ, iam editis, & in futurum edendis, ac piæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. etiam prædeceſſoris noſtri de vna, & in Concilio generali de duabus dietis editis (dummodo vltra tres dietas aliquis vigore præſentium ad iudicium non trahatur (& alijs Apoſtolicis, ac Prouincialibus, capitularibus, generalibus, & ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, etiam in vltimo generali Concilio Lateran. celebrato, & alijs Concilijs editis, necnon ſtatutis & conſuetudinibus etiam iuramento confirmatione, Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque indultis, & literis Apoſt. etiam in forma breuis per Leonem X. Clementem VII. Paulum III. Iulium etiam III. præfatos, ac quoſcumq; alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Sedem eamdem, etiam Motu proprio, ac ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac cum quibuſuis irritatiuis, annullatiuis, caſſatiuis, etiam priuilegiorum eorumdem reuocatiuis, reſtrictiuis, præſeruatiuis, exceptiuis, reſtitutiuis, declaratiuis, mentis atteſtatiuis, ac derogatoriarum derogatorijs, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis quomodolibet etiam pluries conceſſis, confirmatis, & innouatis, quibuſuis perſonis, & Ordinibus in contrarium forſan conceſſis, confirmatis, & innouatis, quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, & in eis caueatur expreſſe, quod illis nullatenus, aut non niſi ſub certis modo, & forma derogari poſſit, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus. Aut ſi aliquibus, communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, nõ facientes plenam, & expreſſam de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Cæteriſque contrarijs quibuſcumque.

Exemplis credi iubet.

§. 16. Verum, quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca, in quibus forte opus eſſet, deferri, Volumus, & pariter Apoſtolica auctoritate decernimus, quod illarum tranſumptis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, ſeu Curiæ Eccleſiaſticæ munitis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. P. A. 1. die 1. Iulij.

Dat. Romæ apud S. Marcum, ſub annulo Piſcatoris, die 1. Iulij, 1555. Pont. noſtri Anno 1.

Bullar. Magn. Tom. I.

II.

Reſciſſio alienationum, & locationum quorumcumque bonorum Eccleſiaſticorum, in damnum Eccleſiarum, vel non ſeruatis iuris ſolemnitatibus aut alias nulliter factarum.

Similem reſciſſionem fecit Leo X. & poſtea Iulius III. quas prætermiſi tamquam minus neceſſarias, & eas inſeruit Rodoan. in ſuo Tract. de Reb. Eccleſ. non alienan. & eamdem edidit etiam Pius IV. quoad bona Sedis. Et Cameræ Apoſtolicæ in conſtit. 104. Apoſtolicæ. Quamuis prius ipſe hanc bullam generaliter reduxiſſet ad terminos iuris communis in conſt. 11. Prouida. Sed Pius V. eiuſmodi bonorum omnium Eccleſiaſticorum alienationis reſciſſionem commiſit Collegio Fabricæ Baſilicæ S. Petri de Vrbe, vt in ſua conſt. 98. Et ſi de ſingulis.

De alienationibus iſtis, habes ſup. conſt. 1. Leon. I. & Paul. II. in conſt. 5. Ambitioſæ, & de alienationibus, ac infeudationibus Ciuitatum, Terrarum Sedis Apoſt. ac bonorum quæ ſubditi Papæ habent in eius Statu Eccleſiaſt. plene dicam in conſt. 1. Innoc. IX. Quæ ab hac.

De bonis iuriſdictionalibus ad Eccleſias, & loca pia ſpectantibus in feudum, vel emphyteuſim non dandis, neque vltra triennium locandis, aut conceſſiones huiuſmodi renouando ſeu prorogando extat nouiſſima conſt. S.D.N. Vrb. VIII. n. 51. Humanæ inf. tom. 4.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei Ad futuram rei memoriam. *Edita A. D. 1555.*

Symmachus Papa bona Eccleſiaſtica alienari prohibuit in c. 6. de Reb. Eccleſ. non alienan.

§. 1. INiunctum nobis deſuper, meritis licet imparibus, Apoſtolicæ ſeruitutis officium, mentem noſtram continua pulſat inſtantia, vt bona Eccleſiaſtica, quæ cæca hominum cupiditate occupata detinẽtur, noſtræ operationis miniſterio, ad ius, & proprietatem eorum quorum antea erant, omnino reducantur. Cum itaque (ſicut nobis innotuit) licet alias fel. rec. Symmacus Papa prædeceſſor noſter prædium Eccleſiæ pro aliqua neceſſitate quouis modo alienari, aut iura Eccleſiæ in vſumfructum dari prohibuerit, & lege huiuſmodi omnes Cuſtodes adſtringi, ac donatorem, ac conſuatorem, & venditorem honorem perdere, & qui præmiſſis ſubſcriberet, anathema eſſe, cum eo qui daret, ſiue reciperet, niſi reſtituerentur, & quaſlibet Eccleſiaſticas perſonas contradicere, & cum fructibus alienata repoſcere poſſe, hocque non ſolum in Eccleſia Romana conſeruari, verumetiam in vniuerſis per Prouincias Eccleſiis conuenire voluerit.

Paul II. alienationes bonorum Eccleſiaſticorũ, & vltra triennium locationes, &c. interdixit in conſtit. cit. in rubr.

§. 2 Et piæ mem. Paulus Papa II. etiam prædeceſſor noſter omniũ rerum, & bonorum Eccleſiaſticorum alienationem, omneque pactum, per quod ipſorum dominium transferretur, ac conceſſionem hypothecam, locationem, & conductionem vltra triennium necnon infeudationem, vel contractum emphyteuticum, præterquam in caſibus à iure permiſſis, ac de rebus, & bonis in emphyteuſim ab antiquo concedi ſolitis, fieri prohibuerit. Et ſi quis contra huius poſterioris prohibitionis ſeriem, de bonis, & rebus eiſdem quicquam alienare præſumeret, alienatio, hypotheca, conceſſio, locatio, conductio, infeudatio huiuſmodi nullius omnino eſſent roboris, vel momenti, & tam qui alienaret, quam qui alienatas res, & bona reciperet, ſententiam excommunicationis incurreret, & nihilominus res, & bona alienata huiuſmodi, ad Eccleſias, Monaſteria, & loca pia, ad quæ antea pertinebant, libere reuerterentur.

Alienationes tamen multæ factæ fuerunt in damnum Eccleſiarum, vel non ſeruatis ſolemnitatibus.

§. 3. Nihilominus à nonnullis annis citra diuerſæ perſonæ tam ſæculares quam Eccleſiaſticæ, complura Caſtra, Terras, Oppida, Ciuitates, & loca, tam Romanæ prædictæ, quam diuerſarum Cathedralium, etiam Metropolitan. & aliarum Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, domorum, & aliorum Regularium locorum, ac Hoſpitalium, & aliorum piorum locorum, prætextu diuerſarum alienationum, eis de caſtris, terris oppidis, ciuitatibus & locis prædictis in euidens damnum Eccleſiarum,

Monaſteriorum, domorum, Hoſpitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum, ſeu alias non ſeruatis ſolemnitatibus à iure requiſitis factarum occupauerint, & occupata detinuerint, & detineant de præſenti, ac exinde factum ſit, vt non ſolum Eccleſiarum, Monaſteriorum, & domorum Prælati, ac Hoſpitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum huiuſmodi Rectores, qui ex fructibus, redditibus, & prouentibus caſtrorum, terrarum, oppidorum, ciuitatum, & locorum huiuſmodi, Eccleſias, Manaſteria, & domos, Hoſpitalia, & alia loca prædicta gubernabant, & illuſtrabant, ac eorum Miniſtris alimoniam præbebant, notabiliter ſine damnificati, verum etiam Rom. Pont. qui antea egenis, & miſerabilibus perſonis, præſertim nobilibus ad hanc Almam Vrbem pro tempore confugientibus alimenta aliunde ſubminiſtrare conſueuerat, vix ſe & familiam ſuam ſuſtentare, ne dum aliis alimenta ſubminiſtrare poſſit, in diuinæ Maieſtatis offenſam, & ordinis clericalis opprobrium ac plurimorum, Chriſti fidelium ſcandalum.

Ideo hic Pont. alias reſcindit & annullat.

§. 4. Nos præmiſſa conniuentibus oculis pertranſire nequeuntes, quinimmo cupientes eis, quantum cum Deo poſſumus, opportunum remedium adhibere, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas alienationes, & in emphyteuſim, ſeu cenſum perpetuum, aut tertiam, vel aliam generationem, ſeu hominis vitam, aut aliud tempus vltra triennium locationes, vel conceſſiones, ſeu permutationes, hypothecas, & obligationes, de quibus caſtris, terris, oppidis, ciuitatibus, & locis, aut aliis bonis immobilibus, ſeu rebus, & iuribus, tam ſpiritualibus quam temporalibus eiuſdem Romanæ, & quarumcumque Cathedralium, etiam Metropolitan. & aliarum Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, domorum, & aliorum Regularium locorum, & quorumuis beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſecularium, & quorumuis Ordinum Regularium, necnon Hoſpitalium & aliorum piorum locorum quorumlibet, per quoſcumque etiam Rom. Pont. prædeceſſores noſtros, ſeu eorum auctoritate, vel mandato, Camerarios ſuos, & Clericos Cameræ Apoſtolicæ Præſidentes, ac quoſuis Eccleſiarum, Monaſteriorum, & domorum Prælatos, & beneficiatos, necnon Hoſpitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum Rectores, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtentes, etiamſi Cardinalatus honore pollerent, in damnum Eccleſiæ, ſeu non ſeruatis ſolemnitatibus à iure requiſitis, aut alias nulliter hactenus factas, & contractus ſuperinde ſub quibuſuis formis, & verborum expreſſionibus habitos, & celebratos, etiamſi iuramento vallati exiſtant, quantumuis longa temporis præſcriptione robur ſumpſiſſe dici poſſint, ac ipſius Romanæ Eccleſiæ fauorem, aut commodum concernant, eorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro expreſſis habentes, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium reſcindimus, irritamus, caſſamus & annullamus ac viribus omnino euacuamus, ac pro reſciſſis, irritis, caſſis, & nullis, ac penitus infectis haberi volumus.

Detentoresq; debere relaxare bona occupata, & fructibus reſtituere declarat.

§. 5. Ipſoſque detentores ad caſtra, terras, oppida, ciuitates, & loca occupata, ac bona, res, & iura prædicta Romanæ, & Cathedralibus, etiam Metropolitan. ac aliis Eccleſiis, necnon Monaſteriis, domibus, Hoſpitalibus, & beneficiis, ac Regularibus, & piis locis relaxandum, & de fructibus, tam hactenus perceptis, quam in poſterum percipiendis, realiter ſatisfaciendum teneri, & ad id etiam ſententiis, cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis, ac etiam pecuniariis, omnibuſque aliis opportunis iuris & facti remediis cogi, & compelli poſſe.

Decretum irritans.

§. 6. Sicque in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & ipſius Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac eorum Collegium in quauis cauſa, & inſtantia, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate & facultate, iudicari, & definiri debere, ac ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Cont. derog.

§. 7. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c. Si quis &c.

D.P. An. 1. die 21. Iulij.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ 1555. Pridie Idus Iulij, Pont. noſtri Anno primo.

Leges & ordinationes à Iudæis in Statu Eccleſiaſtico degentibus obſeruandæ. III.

Aliqua ordinauit etiam Innoc. IV. in conſtitut. 2. ſup. Et iſtas ordinationes declarauit, & in quibuſdam immutauit Pius IV. in conſtitut. 48. Dudum Sed Pius V. eas iterato ſtabiliuit, in conſt. 6. Romanus, & etiam Greg. XIII. in conſt. 19. Altas pia & Clem. VIII. in conſtit. 10. Cæca Quinimo Pius V. eos à Statu Eccleſiaſtico expulit prout in eius conſt. 80. Hebræorum.

Alia de Hebræis vide in Greg. XIII. conſtit. 70. Antiqua, & conſt. 91. Sancta, & Clem. VIII. conſt. 20. Cum Hebræorum.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1555.*

Cauſa huius ordinationis contra Hebræos.

CVm nimis abſurdum, & inconueniens exiſtat, vt Iudæi, quos propria culpa perpetuæ ſeruituti ſubmiſit, ſub prætextu quod pietas Chriſtiana illos receptet, & eorum cohabitationem ſuſtineat, Chriſtianis adeo ſint ingrati, vt eis pro gratia contumeliam reddant, & in eos pro ſeruitute, quam illis debent, dominatum vendicare procurent, Nos, ad quorum notitiam nuper deuenit eoſdem Iudæos in Alma Vrbe noſtra, & nonnullis S.R.E. Ciuitatibus, Terris, & locis, in id inſolentiæ prorupiſſe, vt non ſolum mixtim cum Chriſtianis, & prope eorum Eccleſias, nulla intercedente habitus diſtinctione, cohabitare, verum etiam domos in nobilioribus Ciuitatum, Terrarum, & locorum, in quibus degunt, vicis, & plateis conducere, & bona ſtabilia comparare, & poſſidere, ac nutrices & ancillas alioſque ſeruientes Chriſtianos mercenarios habere, & diuerſa alia in ignominiam, & contemptum Chriſtiani nominis perpetrare præſumant, conſiderantes Eccleſiam Romanam eoſdem Iudæos tolerare in teſtimonium veræ fidei Chriſtianæ, & ad hoc vt ipſi Sedis Apoſtolicæ pietate, & benignitate allecti, errores ſuos tandem recognoſcant, & ad verum Catholicæ fidei lumen peruenire ſatagant, & propterea conuenire, vt quandiu in eorum errores perſiſtunt, effectu operis recognoſcant ſe ſeruos, Chriſtianos vero liberos per IESVM CHRISTVM Deum & Dominum noſtrum effectos fuiſſe, iniquumque exiſtere, vt filiis famulentur ancillæ.

Habitent in locis à Chriſtianorum habitatione ſeparatis.

§. 1. Volentes in præmiſſis, quantum cum Deo poſſumus, ſalubriter prouidere, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione ſancimus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, tam in Vrbe quam in quibuſuis aliis ipſius Romanæ Eccleſiæ Ciuitatibus, Terris, & locis, Iudæi omnes in vno, & eodem, ac ſi ille capax non fuerit, in duobus aut tribus, vel tot, quot ſatis ſint, contiguis, & ab habitationibus Chriſtianorum penitus ſeiunctis, per nos in Vrbe, & Magiſtratus noſtros in aliis Ciuitatibus, Terris, & locis prædictis deſignandis vicis, ad quos vnicus tantum ingreſſus pateat, & quibus ſolum vnicus exitus detur omnino habitent.

Synagogam in Ciuitate vnicam habeant.

§. 2. Et in ſingulis Ciuitatibus Terris, & locis in quibus habitauerint, vnicam tantum ſynagogam in loco ſolito habeant, nec aliam de nouo conſtituere, aut bona immobilia poſſidere poſſint. Quinimo omnes eorum ſynagogas, præter vnam tantum demoliri, & deuaſtare. Ac bona immobilia, quæ ad præſens poſſident, infra tempus eis per ipſos Magiſtratus præfigendum, Chriſtianis vendere.

Signum glauci coloris deferant.

§. 3. Et ad hoc vt pro Iudæis vbique dignoſcantur, maſculi birettum, fœminæ vero aliud ſignum patens, ita vt nullo modo celari, aut abſcondi poſſit, glauci coloris

palam

Hoc declarauit Pius IV. ort. in rub. palam deferre teneantur, & adſtricti ſint, nec ſuper non delatione bireti, aut alterius ſigni huiuſmodi, prætextu cuiuſuis eorum gradus, vel præeminentiæ, ſeu tolerantiæ excuſari, aut per eiuſdem Eccleſiæ Cameræ Apoſtolicæ Clericos, ſeu alias illi Præſidentes perſonas, aut Sedis Apoſtolicæ Legatos, vel eorum Vicelegatos quouis modo diſpenſari, aut abſolui poſſint.

Nutrices aut ſeruientes Christianos non retineant. Hoc iuſſit etiam Innoc. eit. in rubr. §. 4. Nutrices quoque, ſeu ancillas, aut alias vtriuſque ſexus ſeruientes Chriſtianos habere, vel eorum infantes per mulieres Chriſtianas lactari, aut nutriri facere.

Diebus feſtis in publicum nō laborent. §. 5. Seu Dominicis, vel aliis de præcepto Eccleſiæ feſtis diebus in publico laborare, aut laborari facere.

§. 6. Seu Chriſtianos quoquo modo grauare, aut contractus fictos vel ſimulatos celebrare.

Christianos non grauent. Cum eis non conuerſentur. §. 7. Seu cum ipſis Chriſtianis ludere, aut comedere, vel familiaritatem, ſeu conuerſationem habere nullatenus præſumant.

Libros Italice ſcribant. §. 8. Nec in libris rationum, & computorum, quæ cum Chriſtianis pro tempore habebunt, aliis, quam Latinis literis, & alio, quam vulgari Italico ſermone vti poſſint, & ſi vtantur, libri huiuſmodi contra Chriſtianos nullam fidem faciant.

Mercaturam non exerceāt. §. 9. Iudæi quoque præfati ſola arte ſtrazzariæ, ſeu cenciariæ (vt vulgo dicitur) contenti, aliquam mercaturam frumenti vel ordei, aut aliarum rerum vſui humano neceſſariarum facere.

Medici ſi ſint Christianos non curent. §. 10. Et qui ex eis medici fuerint, etiam vocati, & rogati, ad curam Chriſtianorum accedere, aut illi intereſſe nequeant.

Christianos. §. 11. Nec ſe à pauperibus Chriſtianis dominos vocari patiantur.

Menſes dierū 30. ſeruent, in exigendis creditis. §. 12. Et menſes in eorum rationibus, & computis ex triginta diebus completis omnino conficiant, dies, qui ad numerum triginta non aſcenderint, non pro menſibus integris, ſed ſolum pro tot diebus quot in effectu fuerint, computentur, & iuxta ipſorum dierum numerum, & non ad rationem integri menſis eorum credita exigant. Ac pignora eis pro cautione pecuniarum ſuarum pro tempore conſignata, niſi tranſactis prius à die quo illa eis data fuerint, decem & octo integris menſibus vendere nequeant, & poſtquam menſes prædicti effluxerint, ſi ipſi Iudæi pignora huiuſmodi vendiderint, omnem pecuniam quæ eorum credito ſuperfuerit, domino pignorum conſignare.

Statuta locorum ſeruent. §. 13. Et ſtatuta Ciuitatum, Terrarum, & locorum, in quibus pro tempore habitauerint, fauorem Chriſtianorum concernentia, inuiolabiliter obſeruare etiam teneantur.

Contrauenientes puniātur. §. 14. Et ſi circa præmiſſa in aliquo quomodolibet defecerint, iuxta qualitatem delicti in Vrbe per nos, ſeu Vicarium noſtrum, aut alios à nobis deputandos, ac in Ciuitatibus, Terris, & locis prædictis per eoſdem Magiſtratus, etiam tamquam rebelles, & criminis læſæ Maieſtatis rei, à toto populo Chriſtiano diffidati, noſtri, & ipſorum Vicarij, ac deputandorum, & Magiſtratuum arbitrio puniri poſſint.

Quibuſcumque non obſtantibus. §. 15. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis tolerantiis, ſeu priuilegiis, & indultis Apoſtolicis eiſdem Iudæis per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros ac Sedem prædictam, aut illius Legatos, vel ipſius Romanæ Eccleſiæ Camerarios, & Cameræ Apoſtolicæ Clericos, ſeu alios illis Præſidentes ſub quibuſcumque tenoribus & formis ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſq; efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu proprio & & certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de eis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ſeruanda eſſet, tenores huiuſmodi ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita, obſeruata inſerti forent præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quinquageſimoquinto, Pridie Idus Iulij, Pontificatus noſtri Anno primo. *Dat. P. A 1. die 12. Iulij.*

IV.

Negantes Trinitatem aut Diuinitatem IESV CHRISTI aut eius Conceptionem de Spiritu ſancto, aut eius mortem vt nos redimeret, aut Virginitatem B. MARIÆ Virginis hæretici declarantur.

Conſtitutionem iſtam confirmauit, iterateque publicari iuſſit Clem. VIII. infra in conſtitut. 97. Dominici.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1555.*

Cauſa iſtius conſtit. CVm quorumdam hominum prauitas atque iniquitas eo vſque noſtris temporibus proceſſerit, vt & iis qui à Catholica fide aberrant, & deſciſcunt, plurimi quidem non ſolum diuerſas hæreſes profiteri, ſed etiam ipſius fidei fundamenta negare præſumant, & eorum exemplo multos in interitum animæ deducant.

Negantes Trinitatem aut Diuinitatem Ieſu Christi, &c. eorū errores abiurent & de abiuratione doceant coram Inquiſitoribus. §. 1. Nos cupientes, pro noſtro Paſtorali officio & caritate huiuſmodi homines, quantum cum Deo poſſumus, à tam graui & peſtilenti errore auocare, ac ceteros ne in talem impietatem labantur, paterna ſeueritate admonere, omnes & ſingulos, qui hactenus aſſeruerunt, dogmatizarunt, vel crediderunt, Deum omnipotentem non eſſe trinum in perſonis, & incompoſita, omnino indiuiſaque vnitate ſubſtantiæ, & vnum vna ac ſimplici diuinitatis eſſentia. Aut Dominum noſtrum IESVM CHRISTVM non eſſe verum Deum eiuſdem ſubſtantiæ per omnia cum Patre, & Spiritu ſancto. Aut eumdem ſecundum carnem non eſſe conceptum in vtero Beatiſſimæ ſemperque Virginis MARIÆ de Spiritu ſancto, ſed ſicut ceteros homines ex ſemine Ioſeph, aut eumdem Dominum ac Deum noſtrum Ieſum Chriſtum non ſubiiſſe acerbiſſimam Crucis mortem, vt nos à peccatis & ab æterna morte redimeret, & Patri ad vitam æternam reconciliaret. Aut eamdem Beatiſſimam Virginem Mariam non eſſe veram Dei Matrem, nec perſtitiſſe ſemper in virginitatis integritate ante partum ſcilicet, in partu, & perpetuo poſt partum, ex parte omnipotentis Dei Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Apoſtolica auctoritate requirimus, & monemus, quatenus infra ſpatium trium menſium à publicatione præſentium in Romana Curia, quoad reſidentes in ea, modo infraſcripto, extra eam vero, quoad alios in illa non reſidentes, modo, & forma per Diœceſanos ſtatuendis, facienda incipiendorum, quos pro primo, ſecundo, & tertio, ac peremptorio termino, ac monitione canonica eis & eorum cuilibet aſſignamus, ab eorum aſſertione, dogmatibus, & credulitate huiuſmodi, ac quibuſcumque aliis in fide prædicta erroribus, in quos hactenus lapſi ſunt, reſipuiſſe, & ad vnitatem Eccleſiæ redeundo, aſſertionem, dogmata, & credulitatem, ac alios errores huiuſmodi in manibus Inquiſitorum hæreticæ prauitatis, Ciuitatum, & locorum, in quibus ad præſens degūt, realiter, & cum effectu abiuraſſe, & infra alios tres menſes à die abiurationis huiuſmodi inchoandos, de eadem abiuratione venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, dictæ hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus generalibus plenam fidem feciſſe debeant.

Abiurantes & reuniētes, plenariam remiſſionē conſequūtur, dūmodo delati, inquiſiti, aut relapſi non ſint. §. 2. Nos enim eiuſdem Dei omnipotentis exemplo, qui non vult mortem peccatoris, ſed vt conuertatur, & viuat, omnes & ſingulos, qui vt præfertur, ab aſſertione, dogmatibus & credulitate, ac aliis erroribus prædictis reſipuerint, & ad vnitatem Eccleſiæ redeundo, aſſertionem, dogmata, & credulitatem, ac alios errores huiuſmodi ſponte abiurauerint, & de eadem abiuratione

præfatis Inquiſitoribus generalibus fidem fecerint, ac pœnitentiam priuatam per dictos particulares Inquiſitores eis iniunctam cum effectu adimpleuerint, à prædictis & quibuſuis aliis quantumuis grauibus & enormibus hæreſibus & à fide Chriſti apoſtaſiis, ac in eadem fide erroribus, necnon excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque ſententiis cenſuris & pœnis, tam eccleſiaſticis quam temporalibus etiam bonorum priuatiuis, & corporis afflictiuis, ac capitalibus in tales, à iure vel ab homine latis, & promulgatis, & per eos præmiſſorum occaſione incurſis (dummodo delati, aut inquiſiti, ſeu relapſi non ſint) dicta auctoritate, tenore præſentium in vtroque foro abſoluimus & liberamus, ac cum eis ſuper irregularitate, quam propterea contraxerint, etiam ſi ſic ligati Miſſas, & alia diuina officia, etiam forſan in contemptum clauium celebrauerint, aut illis alias ſe immiſcuerint. Quodque ea ipſa irregularitate, & ceteris præmiſſis non obſtantibus qui promoti non fuerint ad omnes etiam ſacros, & presbyteratus ordines promoueri, & in illis tam ipſi, quam qui iam etiam poſt incurſam hæreſim promoti fuerint, in altaris miniſterio miniſtrare. Necnon tam clerici, quam laici, & vtriuſque ſexus perſonæ, eorumque filij, nepotes, deſcendentes, ad gradus, honores, ordines, & officia, ac alia quæcumque aſſumi, illaque ſuſcipere, & exercere libere & licite valeant, auctoritate & tenore prædictis, de ſpecialis dono gratiæ diſpenſamus, eiſque pariter indulgemus, necnon omnem inhabilitatis & infamiæ maculam ſiue notam, circa eos præmiſſorum occaſione quomodolibet inſurgentem ab eis penitus & omnino abolemus.

Impœnitentes vero, & alij de cetero errantes pœnam relapſorum incurrunt.

§. 3. Et inſuper cum errores, quos ſupra narrauimus, ita graues, & nefandi ſint, vt illi, qui in eos decidunt, excuſationem non habeant ſed ſubuerſi potius atque immanes, quam hæretici merito dici poſſint, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione ſancimus, quod tam illi, qui hactenus in ipſos errores, vel eorum aliquem lapſi ſunt, & infra ſupradictum terminum non reſipuerint, & ea, quæ ſupradiximus non adimpleuerint, quam omnes & ſinguli alij, qui in futurum in illos, vel illorum aliquem quomodolibet prolabentur, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtant, pro ſubuerſis & relapſis in hæreſim haberi & vt relapſi Curiæ ſæculari tradi, & per ipſam Curiam debitis pœnis in relapſos ſtatutis puniri poſſint in omnibus & per omnia, perinde ac ſi vere & realiter in hæreſim relapſi eſſent, & eos relapſos eſſe conſtaret.

Clauſ. derog.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Vt autem præmiſſa omnia ad eorum, quorum intereſt, notitiam deducantur, nulluſque de illis ignorantiam prætendere, ac ſe legitime excuſare poſſit.

Forma publicandi hanc conſtitut.

§. 5. Volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod præſentes literæ, ſeu earum tranſumptum, cui, ſi manu Notarij publici ſubſcriptum, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitum fuerit, eam prorſus fidem in iudicio & extra adhiberi ſtatuimus, quæ ipſis literis adhiberetur, ſi originaliter exhiberentur, in eadem Curia per aliquos Curſores noſtros in Baſilicæ principis Apoſtolorum, & Eccleſiæ Lateranen. de Vrbe, ac Cancellariæ Apoſtolicæ Valuis, & acie Campi Floræ, vt moris eſt, extra Curiam vero prædictam, modo, & forma per venerabiles fratres noſtros Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, ac alios Eccleſiarum Prælatos, quibus in virtute ſanctæ obedientiæ per eaſdem præſentes mandamus, vt literas, ſiue tranſumptum huiuſmodi vbique per eorum Prouincias, Diœceſes, & Eccleſias ſincera caritate publicent & publicari, faciant, ſtatuendis, publicentur, earum exemplo in ſingulis locis, in quibus publicatio ipſa fiet, affixo, & dimiſſo.

Sanctio pœnalis.

§. 6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ requiſition. monition. aſſignation. abſolution. liberation. diſpenſationis, indulti, abolitionis, ſanctionis, voluntatis, decreti, ſtatuti, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri & Pauli Apoſt. eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquageſimoquinto, 7. Idus Aug. Pont. noſtri anno primo.

D. P. An. 1. die 7. Aug.

Anno à Natiuitate D. 1556. indictione 14. die vero 22. menſis Iuly, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris & D.N.D. Pauli diuina prouidentia Papa IV. anno eius II. præſentes retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas ſeu portas Baſilicarum Eccleſiarum Lateranenſis, & principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancell. Apoſtolicæ ac in acie Campi Floræ, dimiſſis copys affixis, vt moris eſt, per me Thomam Roger præfati Sanctiſſ. D.N. Papæ Curſorem.

Publicatio.

Petrus Gomes Mag. Curſ.

Decanatus Collegij S. R. E. Cardinalium, cum omnimoda præcedentia ſpectat ad Epiſcopum Cardinalem antiquiorem in Curia tempore vacationis præſentem, aut ex cauſa publica abſentem, & per ſummum Pontificem extra eam deſtinatum. V.

Hoc idem ſtatuit huic inhærendo conſtitutioni, Pius IV. de Decanatu Auditorum Rotæ, vt infr. in eius conſt. 61. Dudum.

Alia de Cardinalibus vide in conſtit. 50. Sixt. V. Poſtquam, vbi late dicam.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1555.

Cardinales ſunt membra Pontificis. & ideo in Curia reſidere debent, & præſentes præferuntur abſentib. in optionibus titulorum, & sex Eccleſiarum Cathedralium.

§. 1. CVm venerabiles fratres noſtri S.R.E. Cardinales in partem ſolicitudinis vocentur, vt pro tempore exiſtenti Romano Pontifici aſſiſtant, ipſeque Romanus Pontifex eorum conſilio agenda diſponat, & iidem Cardinales ſint pars corporis, & membra ipſius Rom. Pontificis, ac diuerſis Almæ Vrbis noſtræ Parochialibus Eccleſiis, pro eorum Cardinalatus titulo, ſeu denominatione præficiantur, & in eis Epiſcopalem iuriſdictionem habeant, & propterea in Romana Curia reſidere debeant, præſenteſque in dicta Curia magis digni, & priuilegiati exiſtant, quam abſentes, & in optationibus titulorum, ac ſex Eccleſiarum Cathedralium, quibus Cardinales pro eorum Cardinalatus titulo præfici ſolent, abſentibus etiam ante eos in Cardinales aſſumptis præferantur, & ſi vni ex dictis Eccleſiis Cathedralibus præfecti fuerint, ex poſt ſemper alios non Epiſcopos Cardinales in quibuſuis actibus, & ſeſſionibus præcedant.

Hic Pont. tempore creationis erat Decanus Cardinaliũ & deinde Decanus Cardinalis Bellayus ab eo declaratus fuit.

§. 2. Nos ex præmiſſis, & diuerſis aliis cauſis animum noſtrum mouentibus, & inter cetera, vt eoſdem Cardinales abſentes ad reſidendum in Curia aliquibus vberioribus fauoribus, & prærogatiuis alliceremus, Decanatus Collegij Cardinalium huiuſmodi quem nos dum in minoribus conſtituti eſſemus, obtinebamus, & ad quem propter noſtram continuam in eadem Curia reſidentiam ante alios Cardinales nobis in Cardinalatu antiquiores tunc ab ipſa Curia abſentes perueneramus, per noſtram ad ſummi Apoſtolatus faſtigium aſſumptionem vacante, habita ſuper his cum Fratribus noſtris in Conſiſtorio noſtro ſecreto deliberatione matura, de eorum conſilio, & vnanimi aſſenſu venerabilem fratrem noſtrum Ioannem Epiſcopum oſtien. S.R.E. Cardinalem de Bellayo nuncupatum, & nobis & Sede Apoſtolica optime meritum, Decanum Collegij huiuſmodi declarauimus, eumque ipſius Collegij Decanum vocauimus, & Decanatum ipſum ſibi conceſſimus, prout etiam per præſentes declaramus, vocamus & concedimus.

Et quomodo declarat ad quẽ in futurum deuenire debet.

§. 3. Et inſuper ne in poſterum Decanatus prædictus illius occurrente vacatione, in aliquem Cardinalem ex voluntate ſua, & non ex cauſa publica abſentem, & propter abſentiam ſuam huiuſmodi quandoque de negotiis dictæ Sedis minus informatum, in iniuriam aliorum Cardinalium tunc præſentium, & Romano Ponti-

fi-

ſici aſſiſtentium, ac propterea de negotiis prædictis melius informatorum deueniat, aut ſuper eodem Decanatu aliquæ controuerſiæ, ſeu diſſenſiones inter ipſos Cardinales oriantur, prouidere volentes, Motu proprio & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione ſancimus, quod Decanatus huiuſmodi de cetero perpetuis futuris temporibus, nonniſi ad Epiſcopum Cardinalem antiquiorem in Curia præſentem, aut ex cauſa publica abſentem, & extra Curiam per Romanum Pontificem deſtinatum deuenire poſſit.

Atque præcedentiam concedit.

§. 4. Et quod Epiſcopus Cardinalis antiquior in Curia præſens, aut vt præfertur abſens, & extra Curiam deſtinatus, poſtquam Decanatus huiuſmodi ad eum deuenerit, omnes alios Cardinales, etiam antiquiores, ſemper in quibuſuis ſeſſionibus, & actibus publicis præcedat, nec per alios Epiſcopos Cardinales etiam antiquiores tunc abſentes, etiamſi poſtmodum incontinenti ad eamdem Curiam ſe conferant, & in ea continuo reſideant, ſuper ipſo Decanatu, aut illius ſeſſionibus, vel aliis actibus ſeu negotiis ad eum pertinentibus impediri, aut moleſtari valeat.

Clauſula ſublata, &c.

§. 5. Decernentes ſic, & non aliter in præmiſſis omnibus & ſingulis, per quoſcumque Iudices, & Commiſſarius quauis etiam Apoſtolica auctoritate ſungentes, etiam cauſarum palatij Apoſtolici Auditores, ac eorumdem Cardinalium Collegium, in quauis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate & facultate, iudicari, & deffiniri debere. Ac irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrarijs derogat.

§. 6. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtylo Conſiſtorij noſtri, necnon ipſius Collegij, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. An. 1. die 22. Aug.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis 1555. vndecimo Kal. Septemb. Pont. noſtri anno 1.

VI. Rei ex indiciis forſan torquendi pro habenda veritate criminum, non audiantur extra carceres niſi Fiſco deſuper audito. Et neque crimen confeſſi relaxentur, niſi debita prius ſoluta pœna.

Conſonat Pij V. conſt. 68. Reuerendi, & conſt. 24. Cum ſicut, & ibi notabo.

Edita A. D.

PAVLVS PAPA IV.
Motu proprio, &c.

Cauſa huius conſtit.

LIcet ex iuris communis diſpoſitione ſatis prouiſum ſit, vt de aliquo crimine inquiſitus, dum ſuper indiciis contra eum exiſtentibus diſcutitur, an torturæ in eius perſona iure locus ſit, perſonaliter in carcere detineatur, & vt crimen confeſſus in quem nihil, niſi vt pœnam ſoluere cogatur, agendum reſtat, quouſque ille debite punitus fuerit, non relaxetur, tamen vt nuper accepimus, rei criminum torturæ ſupponendi, ſub cautione de ſe repræſentando, & confeſſi ſub ſimili cautione, ſeu ſub cautione de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo plerumque relaxantur, quo fit vt illis extra carcerem poſitis expeditionem non procurantibus, cauſæ huiuſmodi differantur, & demum obliuioni tradantur, aut variis viis rei ipſi, poſt aliquod tempus, cautiones præſtitas liberari procurent, ſicque ipſi pœnas debitas effugiant, & delicta remaneant impunita, in graue ſcandalum, & peſſimum ceterorum exemplum.

Rei forſan torquendi extra carceres non audiantur.

§. 1. Nos itaque huic abuſui occurrere volentes, Motu ſimili, & & certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium decernimus, ſtatuimus, & ordinamus, vt nullus, qui & indiciis contra eum laborantibus iure torquendus veniat, ſeu de quo dubitetur dum de indiciis huiuſmodi an ad torturā ſufficientia ſint diſputatur, quouſque aut per torturam indicia ipſa purgauerit, aut eum torturæ ſubiiciendum non eſſe cognitum fuerit, Procuratore Fiſci noſtri ad hæc omnia citato, & interueniente, ſub quauis cautione à carcere relaxetur, neque ſuper iis extra carceres audiatur.

Confeſſi non relaxentur pœna non ſoluta.

§. 2. Nullus etiam qui crimen in iudicio confeſſus fuerit contra quem nullæ ſunt partes Iudicis, niſi in exequendo, etiam ſi pro crimine huiuſmodi pecuniaria pœna plectendus veniat, & quamcumque cautionem de illa ſoluendum præſtare offerat, à carcere relaxetur, niſi pœna ipſa præfato Fiſci Procuratore deſuper audito, debite perſoluta.

Clauſula ſublata.

§. 3. Sicque per quoſcumque Iudices quauis auctoritate ſungentes iudicari, definiri, & obſeruari debere, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, & definiendi facultate, irritumque & Inane quicquid contra præſentium tenorem à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attentari contigerit decernimus.

Sola ſignatura ſufficit.

§. 4. Voluműſque præſentium ſolam ſignaturam noſtram ſufficere, & vbique, in iudicio, & extra illud fidem facere, quacumque regula Cancellariæ, ceteriſque contrariis non obſtan. quibuſcumque.

Placet Motu proprio. I. *Papa ſubſ.*

VII. Prohibitio contrahendi ſocietates, Officiorum nuncupatas, aliter quam ſuper officiis d. Curiæ vacabilibus, & non vltra dimidium valoris ipſorum officiorum.

Quoad ſecundam partem, attende conſt. 12. Pij IV. Cum ſicut vbi etiam notabo.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1555.*

Societates officiorum ſine officijs ſiebāt, ad rationem 12. pro centenario, & ſuper officij etiam contrahebantur ſocietates vltra valorem officiorū, & cum pactis illicitis. Vnde mala hic deſcripta oriebantur.

INter ceteras curas, quibus ex miniſterio Apoſtolatus nobis diuinæ gratiæ munere commiſſi, aſſidue premimur, illa nos maxime vrget, vt prauæ conſuetudines, & abuſus, quos in hanc Almam Vrbem noſtram malitiis hominum irrepſiſſe cernimus, noſtra diligentia tollantur. Cum itaque (ſicut fide dignorum relatione nobis innotuit) diuerſæ vtriuſque ſexus perſonæ, tam ipſius Vrbis Ciues, ſeu originarij, quam Romanam Curiam ſequentes, ſub prætextu quod in dicta Curia ſuper illius Officiis ſocietates ad rationem duodecim, & quandoque plurium pro centenario paſſim fiant, & ſocietates huiuſmodi licitæ reputentur, propterea quod officia ipſa fructus ſuos veriſimiliter ad eamdem rationem reddant, & pecunias ipſas in ſocietatem recipientes, ſi illas dantes, aut ſinguli alij tunc ab eis nominati moriantur, ſortem principalem pecuniarum per eos in ſocietatem receptarum lucrentur, & è contra, ſi recipientes pecunias in ſocietatem moriantur, pro eo quod officia ſuper quibus ſocietates huiuſmodi contractæ fuerant, ipſis morientibus deficiant, eorum hæredes aut fideiuſſores ſortem receptam reſtituere cogantur pecunias ſuas ſub nomine ſocietatis, ſeu tamen ſuper aliquo eiuſdem Curiæ officio mutuent, & duodecim, & quandoque plura pro centenario nomine quidem fructuum ipſius ſocietatis, ſed re vera pro vſuris pecuniarum per eos mutuatarum eligant, vſurariam prauitatem committendo, & diuerſi præfatæ Curiæ Officiales ſuper officiis per eos pro tempore obtentis, diuerſas ſocietates cum diuerſis perſonis etiam vltra valorem ipſorum officiorum, & cum pactis aliquando minus licitis ſæpius ineant, & ſingulis perſonis pecunias ſuas eiſdem officialibus intra valorem eorumdem officiorum abſque eo quod vnam alia ſciat credentibus, tam pro ſorte principali, quam pro fructibus dictarum ſocietatum fideiuſſionem præſtent aliorum officialium, qui officia ſua aliis pro maiori pecuniarum ſumma quam illa valeant, obnoxia & hypothecata habent, & exinde fiat, vt officia ipſa quandoque vltra decuplum eius quo vendi poſſent, obligata reperiantur. Et tam principales debitores, quam fideiuſſores non ſolum fidem fallant, & creditores ſuos pecuniis, quas illis eiſdem officialibus eorum, & fideiuſſorum ſuorum fidem ſequentes credunt, priuent, fruſtrentur, etiam iuramentis per eos in ſocietatibus huiuſmodi præſtitis temere con-

trauc

traoeniendo, vetumetiam facilitate ſocietatis huiuſmodi clam incundi, ſcipſos & ſuam familiam depauperent, ſuamque & illorum ſubſtantiam diſſipent, & annihilent 10 animarum periculum: & eiuſdem Curiæ ignominiam, ac complurium, qui in præmiſſis non delinquunt detrimentum.

Pontifex igitur ſocietates aliter quam ſuper officijs Rom. Curiæ ad certã participationem fructuũ fieri prohibet.

§. 1. Nos cupientes quantum cum Deo poſſumus animarum periculis obuiari, & aliis inconuenientibus prædictis occurrere, Motu proprio non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, & mera deliberatione noſtris, per præſentes decernimus, & declaramus omnes, & ſingulas ſocietates ad rationem certæ & determinatæ pecuniarum ſummæ quolibet menſe, vel anno, aut alio ſtatuto tempore ſoluẽdæ, etiam ſub periculo mortis alicuius, alias quam ſuper officiis præfatæ Curiæ de cetero faciendas, illicitas & iniuſtas fore, & vſurariam prauitatem continere, & ex eis alicui ius aut actionem acquiri non poſſe.

Hoc etiam hodie ſeruatur.

Officialeſque percuntur vltra dimidium valoris recipere, & ſocietate contrahere non poſſe decernit. In hoc ſeruatur dicta conſtit. Pij IV. cit. in rubr.

§. 2. Et inſuper hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione ſancimus, atque ſtatuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus nullus, tam in dicta Curia quam in tota ditione Eccleſiaſtica Officialis, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis conditionis, & præeminentiæ exiſtat, aliquam ſocietatem ſuper officio, vel officiis ad noſtri, ſeu Sedis, vel Cameræ Apoſtolicæ, vel Camerarij, Vicecancellarij Pœnitentiarij maioris & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditorum diſpoſitionem quomodolibet pertinere, ſeu pertinentibus, quæ vendi conſueuerint, per eum pro tempore obtentis, cum aliqua, ſeu aliquibus perſona, ſeu perſonis, communi, collegio, & vniuerſitate vltra dimidium valoris officij, ſeu officiorum huiuſmodi, & niſi præcedente ſignatura à nobis, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente obtenta, in qua ſubſtantia rei, ad hoc vt diſcerni poſſit an licita ſit, vel illicita, facere præſumat. Et quod ſocietates ſuper officiis huiuſmodi aliter factæ non valeant, nec viribus ſubſiſtant, earumque prætextu nullatenus agi poſſit. Nos enim ſignaturas huiuſmodi quas abſque aliarum literarum expeditione, regula contraria non obſtante, ſufficere volumus, per noſtrum Datarium ad inſtar reſignationum officiorum huiuſmodi expediri, & pacta in ipſis ſocietatibus pro tempore appoſita, ad hoc vt licita tantum ſtatuantur, examinari, ac ſocietates ipſas, vt omnibus innoteſcere poſſint, nec vltra dimidium pretij ipſorum officiorum fiant, in aliquo particulari libro apud ipſum Datarium adnotari, & pro expeditione ſignaturæ, & adnotatione huiuſmodi dimidium vnius pro quolibet centenario partes ipſas præfato Datario ſolui.

Societateſque iam contractas notario notificari mandat.

§. 3. Et vt fraudes, ac pacta illicita in præmiſſis hactenus facta detegãtur, ac illis in tempore occurri poſſit; ſocietates hactenus factas, & adhuc vigentes eidem Datario, ſeu ab eo pro tempore deputatis cum opportuna ſpecificatione eorum qui illas, tam actiue quam paſſiue fecerunt, & officiorum ſuper quibus ac pecuniarum pro quibus, & temporis de quo, & ad quod factæ fuerint, infra tres menſes à die publicationis præſentium modo infraſcripto faciendæ computandos, notificari volumus, & mandamus, ac niſi, vt præfertur notificatæ fuerint eas iiſdem tribus menſibus elapſis, penitus & omnino extinctas eſſe, nec ius, aut actionem aliquam tribuere poſſe.

Decretum irritans.

§. 4. Sicque, & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque etiam Auditores præfatos, ac Cameræ huiuſmodi Clericos in quauis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, iudicari, & definiri debere, ac ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Clauſula derogatoria.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſt. ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Iuſſio publicandi hanc conſtit.

§. 6. Vt autem præſentes literæ ad omnium, quorum intereſt, aut intereſſe poterit quomodolibet in futurum, notitiam deducantur, nec vllus ſe aduerſus eas excuſare, aut ignorantiam prætendere poſſit, volumus eaſdem literas in valuis Cancellariæ Apoſtolicæ, & Audientiæ literarum noſtrarum contradictarum, ac Cameræ Apoſtolicæ, & acie Campi Floræ per aliquos ex curſoribus noſtris legi, & publicari, ac affigi, effixaſque inibi aliquo temporis ſpatio dimitti, & poſtmodum tolli, earum exemplo cum originali collationato loco illarum affixo, & dimiſſo. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quinquageſimo quinto, Nonis Octobris, Pont. noſtri Anno primo.

Dat. P. A. 7. Octobris.

Lites & cauſæ inter Cardinales S. R. E. quomodolibet vertentes, à ſummo Romano Pontifice, appellatione remota decidendæ ſunt. VIII.

De materia autem Cardinalium quam plura dicam infrà ad Sixti V. conſt. 50. Poſtquam.

PAVLVS PAPA IV.
Motu proprio, &c.

Edita A. D. 1556.

Cauſa huius conſtit.

CVm ſæpius etiam dum in minoribus eramus, in mente reuoluentes, quam indecens, & ſcandaloſum foret inter Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales lites iudicialiter coram alio quam ſummo Pontifice experiri, & poſtmodum ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumpti cum diuerſis S.R.E. Cardinalibus colloquendo, conceptum, & intentionem noſtram præfatam explicantes, huiuſmodi noſtrum Propoſitum collaudauerint, & ad inueniendum modum, per quem præmiſſis prouideretur nos exhortati ſint. Noſque etiam in publica Signatura mentem noſtram fore, quod cauſæ huiuſmodi per nos tantum terminarentur publice declarauimus, licet ſuper hoc aliqua ſcriptura confecta non fuerit.

Auocatio cauſarum præſentium.

§. 1. Ac volentes omnino declarationem noſtram huiuſmodi plenum effectum ſortiri debere, tenore præſentium, omnes & ſingulas lites, & cauſas inter quoſcumque S.R.E. Cardinales ſuper quibuſuis rebus & bonis, tam eccleſiaſticis quam ſæcularibus, necnon Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus, Hoſpitalibus, & piis locis, ac aliis quibuſcumque beneficiis eccleſiaſticis, ſæcularibus, vel quorumuis Ordinum regularibus, ſeu illorum ſpolio, vel attentatis, aut innouatis, rebuſque aliis, & illorum occaſione coram quibuſuis Iudicibus, etiam eiuſdem S.R.E. Cardinalib. aut Palatij Apoſtolici cauſarum Auditoribus in quauis inſtantia, ac etiam in negotio exequutiuo, vel reſtitutionis in integrum quomodolibet vertentes & pendentes, etiamſi ad id illarum inſtructionem & concluſionem ſit procedẽdum, quorum omnium ſtatus, &c. pro expreſſis haberi volumus, ad nos in eiſdem ſtatu, & terminis in quibus reperiuntur, aduocamus, cognitionemque & deciſionem illarũ nobis reſeruamus.

Prohibitio appellandi.

§. 2. Deciſionique, & terminationi per nos ſuper illis faciendæ, appellatione quacumque etiam alias de iure admiſſibili reiecta, & poſtpoſita, ſtandum, ac quieſcendum, & patienter omnino parendum & obediendum fore, ſtatuimus, & ordinamus.

Iudiciũ cauſarum futurarum.

§. 3. Ac ſimiliter in litibus, & cauſis, quæ de cetero inter eoſdem S. R. E. Cardinales exoriri contigerit, obſeruari volumus, & mandamus.

Inhibitio contra omnes Iudices.

§ 4. Inhibentes omnibus, & ſingulis Iudicibus, tam ordinariis quam delegatis ac quacumque auctoritate fungentibus, in virtute ſanctæ obedientiæ, ne in cauſis inter Cardinales Prælatos pendentibus, ipſiſque ordinariis ne in illis quæ de cetero coram eis introducerentur ad aliquem actum, abſque ſpeciali reſcripto manu noſtra ſignato, procedere, aut aliquid attentare audeant, vel præſumant, irritum quoque & inane quicquid in contrarium fieri contigerit, ſublata eis alias iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, decernimus.

Iuſſio publicandi.

§. 5. Præſenteſque in Cancellaria Apoſtolica publicari, & ab omnibus inuiolabiliter obſeruari mandamus.

Contrariorum derogatio.

§. 6. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, priuilegiis quoque & indultis eiſdem S. R. E. Cardinalibus per quoſcumque Romanos Pontifices, ac nos, in genere vel in ſpecie confirmatis, & innouatis, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio ſpecialis facienda foret, quorum omnium & ſingulorum tenores, conti-

nentias

nentias & formas pro expreſſis haberi volumus, & ceteris contrariis quibuſcumque.

Papa ſubſc.

Placet Motu proprio. I.

Publ. Pont. An. 1. die 9. Ianuarij.

Lecta & publicata fuit ſupraſcripta conſtitutio Romæ, in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarn. Dominica, 1556. die vero Iouis nona menſis Ianuarij.

IX. Iuriſdictio & facultates Protectoris, & Iudicis Catechumenorum, & Neophytorum. Et declaratio quod eorum Hoſpitali in Vrbe Iudæi Status Eccleſiaſtici ſoluere debeant quolibet anno, ducatos decem pro qualibet Synagoga. etiam demolita & alienata, vel demolienda ac alienanda.

De huius Protectoris, & Iudicis facultatibus, habes etiam ſup. in Pauli III. conſt. 8. Iulius.

Edita A. D. 1556.

PAVLVS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Iul. III ſtatuit Iudæos Status Eccleſiaſtici ſoluere debere quolibet anno in Feſto Omniũ Sanctorum, decem ducatos pro qualibet Synagoga, Hoſpitali Catechumenorum Vrbis, ſed etiam conſtit. hic nõ habetur.

DVdum poſtquam PP. fel. rec. Iulius III. prædeceſſor noſter inter alia ſtatuerat, & ordinauerat, quod quælibet vniuerſitas, ſeu Congregatio Iudæorum, tam in Alma Vrbe quam aliis Ciuitatibus, Terris, Prouinciis, & locis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubiectis pro tempore conſiſtentes, pro quolibet eorum loco, Synagoga, aut alias nuncupato, in Vrbe ac aliis Ciuitatibus, Terris, Prouinciis, & locis prædictis exiſtente, in quo eorum ſuperſtitiones, ſeu cæremoniæ fieri ſolebant, ſummam decem ducatorum auri de Camera, Hoſpitali ſeu domui Catechumenorum dictæ Vrbis, aut illius pro tempore deputatis, pro eorumdem Catechumenorum ſuſtentatione in Feſto Omnium Sanctorum ſingulis annis ſoluere deberent, & tenerentur. Ita tamen quod repartitio ſummæ huiuſmodi iuxta ſingularum Synagogarum cuiuſlibet Prouinciæ facultates, & ditior pro paupere Synagoga Prouinciæ huiuſmodi contribuere, & proportionaliter ſoluere deberent. Ac eiuſdem domus, ſeu Hoſpitalis Protectorem, & Iudicem, in omnibus & ſingulis eorum cauſis, ciuilibus & criminalibus dilectos filios noſtros Io. Michaëlem tt. Sanctæ Mariæ in Aracœli Presbyterum Saracenum, & Innocentium S. Honofrij Diaconum de Monte nuncupatos Cardinales, per quaſdam eius literas conſtituerat, & deputauerat.

Hic autem Pontif. decreuit, Iudæos vnicam tantum Synagogam habere poſſe. & alias demoliri, ſed eius conſt. vti hic relata, omiſſa eſt.

§. 1. Nos ex certis cauſis, quod de cetero perpetuis futuris temporibus ipſi Iudæi in ſingulis Ciuitatibus, Terris, & locis vnicam tantum Synagogam habere deberent, nec alias de nouo conſtruere poſſent, quinimmo omnes alias eorum Synagogas præter vnam tantum, demoliri, & deuaſtare tenerentur, & adſtricti eſſent, per alias noſtras literas, ſeu conſtitutionem ſanciuimus, & ordinauimus, prout in literis, ſeu conſtitutione huiuſmodi plenius continetur. Cum autem ſicut accepimus, à nonnullis prætendatur, ſeu prætendi poſſet, vniuerſitatem ſeu congregationem Iudæorum eorumdem, cum tantum vnicam Synagogam in ſingulis Ciuitatibus, & Terris, ac locis prædictis habere poſſit, prætextu noſtrarum literarum, ſeu conſtitutionum huiuſmodi ad ſolutionem dictorum decem ducatorum pro quolibet loco, & vbi dicta Synagoga conſiſtit tantum teneri, & obligatos eſſe, ipſoſque deputatos eoſdem decem ducatos ea vna Synagoga cuiuſlibet loci, & non amplius percipere poſſe & debere.

Hinc orta eſt dubitatio an ſolutio eſſet etiam facienda pro qualibet Synagoga etiam demolita vel demolienda.

§. 2. Nos quorum intentionis numquam fuit, nec eſt per eaſdem noſtras literas, ſeu conſtitutionem vniuerſitatem, ſeu congregationem Iudæorum huiuſmodi à dicta ſolutione decem ducatorum pro qualibet eorum Synagoga, etiam deſtruenda exonerare, aut ipſis Catechumenis, quoad perceptionem, & exactionem dictæ ſummæ decem ducatorum pro qualibet Synagoga, etiam in vim dictarum noſtrarum literarum, ſeu conſtitutionis deſtruenda præiudicare. Attendentes, ſolutionem decem ducatorum huiuſmodi cuiuſlibet dictarum Synagogarum, non tamquam locorum in quibus ipſi Iudæi ad dictas eorum ſuperſtitiones, ſeu cæremonias exercendas congregabantur, ſed ipſorum Hebræorum perſonis, & cuiuſlibet ipſorum vniuerſitati, & congregationi; quæ etiam ſub Synagogæ nomine continetur, cum Synagoga Iudæorum congregatio dicatur, per ipſum prædeceſſorem conſtitutam fuiſſe ad eorumdem pauperum Catechumenorum ſuſtentationem, & illaſque cauſas & rationes quibus ipſe prædeceſſor ad dictæ ſummæ ſolutionem, vt præfertur, faciendam motus fuerat, ob Synagogarum prædictarum demolitionem, vel ad vnius dumtaxat Synagogæ reductionem, non ſolum non ceſſare, ſed etiam huiuſmodi locis demolitis ceſſantibus, vel ad vnum etiam redactis adhuc ſubſiſtere, & vigere magis, & eo magis quo in dies dictorum Catechumenorum numerus auctus fuit, & augetur, qui vna cũ aliis Hebræis qui eorum Iudaica cæcitate abiecta, & ad veri luminis cognitionem conuerſi, & fonte Baptiſmatis, in dicto Hoſpitali ſeu domo caritatiue fuerint recepti, & quotidie recipiũtur, ac in fide Catholica inſtruuntur, ita quod ipſi Hebræi vltra quamplurimas quas ſentiunt commoditates in literis prædeceſſoris huiuſmodi expreſſas, releuantur etiam à ſumptibus & expenſis quas paterentur etiam ipſa vniuerſitas Iudæorum, vel Hebræi ipſi, qui Catechumenos illos ſi conuerſi non eſſent, & pauperes exiſterent, etiam alere tenerẽtur. Et propterea cum etiam prouentus ipſius Hoſpitalis ſeu domus ita adeo tenues, & exigui exiſtant, quod ad præmiſſa, & alia pia opera exercenda ſuppetere nequeant.

Ideo hic Pont. declarat Iudæos teneri ad ſolutionẽ dictorum decem ducatorũ pro qualibet Synagoga etiam demolita vel alienata aut demolienda vel alienanda.

§. 3. Et propterea eorumdem Catechumenorum indemnitatibus prouidere, & quaſcumque dubitationes tollere cupientes, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium per præſentes fidem facimus, & in verbo Romani Pontificis atteſtamur, noſtræ intentionis ſeu mentis, etiam tempore datæ noſtrarum literarum, ſeu conſtitutionis huiuſmodi, numquam fuiſſe nec eſſe per eaſdem noſtras literas ſeu conſtitutionem, vniuerſitatem, ſeu congregationem Iudæorum, aut Hebræorum huiuſmodi à dicta ſolutione decem ducatorum pro qualibet Synagoga Iudæorum huiuſmodi, tam in Alma Vrbe quam aliis Ciuitatibus, Terris, & Prouinciis, & locis prædictis, tempore publicationis noſtrarum literarum ſeu conſtitutionum exiſtentibus ſub prætextu quod demolitæ ſeu alienatæ fuerint, ſeu demolientur aut alienentur dictam ſummam decem ducatorum ab vniuerſitate ſeu congregatione Iudæorum huiuſmodi exigere, & illos ad ſolutionem dictæ ſummæ ipſi vniuerſitati, & congregationi, ac in eadem Vrbe faciendam compellere poſſint, præiudicare voluiſſe ſeu velle. Et nihilominus potiori pro eorumdem Catechumenorum cautela volumus, & Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, & ordinamus, quod quælibet vniuerſitas ſeu congregatio Iudæorum ſeu Hebræorum, huiuſmodi pro qualibet eorum Synagoga, tam publica quam priuata, & temporali, quæ in Vrbe, & aliis Ciuitatibus, Terris, Prouinciis, & locis præfatis tempore publicationis noſtrarum literarum ſeu conſtitutionum huiuſmodi fuit, etiamſi illa demolita ſeu alienata fuerit, ſeu etiam alienari ſeu demoliri contigerit, ſummam decem ducatorum huiuſmodi Hoſpitali ſeu domui Catechumenorum, aut iſtius deputati præfatis in dicto Feſto omnium Sanctorum in hac noſtra Alma Vrbe ſingulis annis, etiam pro tempore præterito, & alias iuxta literarum prædeceſſoris huiuſmodi continentiam & tenorem, ſoluere teneatur, & obligata ſit, & ad id cogi & compelli poſſit, etiam in omnibus, & per omnia. perinde ac ſi noſtræ literæ, ſiue conſtitutio huiuſmodi publicatæ, aut aliqua ex dictis Synagogis quæ tempore prædeceſſoris huiuſmodi exiſtebat, demolita ſeu deuaſtata, aut alienata nõ fuiſſet neque eſſet, ſeu nõ fuerit, neq; erit.

Omneſque congregationes Iudæorum in ſolidũ eſſe obligatas pro tali annua ſolutione.

§. 4. Quodque vnaquæque vniuerſitas ſeu congregatio Iudæorum ſeu Hebræorum huiuſmodi, tam in Alma Vrbe quam Bononien. Ferrarien. Vrbinaten. Camerinen. & aliis Ciuitatibus, & Terris ac Prouinciis, & locis, nobis & eidem R. E. mediate, vel immediate vt præfertur, ſubiectis, nunc & pro tempore conſiſten. pro alia vniuerſitate ſeu congregatione aut Synagoga Iudæorum ſeu Hebræorum huiuſmodi, ad ſolutionem decem ducatorum, vt præfertur, hic in Vrbe ſingulis annis in Feſto Omnium Sanctorum faciendam, in ſolidum & in

amplius

ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ teneatur & obligata ſit, prout nos eos, & eorum quemlibet, illorumque res & bona vbilibet exiſtentia, ſpecialiter, & expreſſe ad inuicem obligamus, & obligata eſſe, ſicque obligatam cogi, & compelli poſſe, & debere volumus.

Miniſtri congregationum Iudæorũ, taxam illam ſolutionis iuxta congregationis facultates imponere, & ad ſoluendum cogere poſſunt.

§. 5. Quodque omnes & ſinguli Commiſſarij, aut Miniſtri, ſeu Factores earumdem vniuerſitatum ſeu congregationum, dictos decem ducatos pro qualibet Synagoga etiam demolita, ſeu alienata ſingulis annis abſque aliqua requiſitione ſeu monitione, in ipſa Alma Vrbe, eidemque domo ſeu Hoſpitali Catechumenorum in dicto Feſto integre ac realiter & cum effectu, ſoluere, & ſatisfacere debeant, & ad id cogi & compelli poſſint, & quod illi omnes & ſingulas congregationes & vniuerſitates huiuſmodi, ac Iudæos & Hebræos vbilibet commorantes, ad ſolutionem huiuſmodi faciẽdam iuxta ſingolarum Synagogarum ſeu congregationum cuiuſlibet Prouinciæ facultates grauando vnam plus alia iuxta illius facultatem, ditiorem pro paupere Synagoga Prouinciæ huiuſmodi, ac alias iuxta literarum prædeceſſoris huiuſmodi continentiam & tenorem, inuocato etiam ad hoc ſi ei videbitur, auxilio eiuſdem Ioannis Michaëlis Cardinalis, ac pro tempore exiſtentis dictorum Catechumenorum Protectoris, cogere & compellere, ac propterea eos vnica dumtaxat citatione præcedente coram eodem Protectore conueniri poſſint, & valeant.

Catechumenos, & Neophitos in Vrbe, & extra commorantes eorumque bona, & officiales à quorũcumque Iudicum exímit.

§. 6. Ac Hoſpitale ſeu domum Catechumenorum huiuſmodi ac dictos Catechumenos Neophytos, & cõuerſos quoſcumque, etiam in Vrbe & extra eam commorãtes, ipſoſque deputatos Adminiſtratores & alios officiales & perſonas, necnon eorum res & bona nunc & pro tempore vbilibet exiſtentia, à quorumcumque Iudicum & aliorum dictæ Vrbis, ac aliorum locorum ordinaria iuriſdictione, ſubiectione, poteſtate, auctoritate, & dominio penitus & omnino eximimos, & totaliter liberamus, ac præfati Ioannis Michaelis Cardinalis, & pro tempore exiſtentis Protectoris iuriſdictioni, auctoritati, & dominio ſubiicimus, & ſupponimus.

Eorumque Iudicem, & Protectorem deputat Cardin. Saracenum.
Ad hoc vide Paul. III. cit. in rubr.

§. 7. Necnon omnes, & ſingulas tam ciuiles quam criminales, & mixtas cauſas, inter Catechumenos, Neophytos, & conuerſos, deputatoſque, & alios præfatos, ſeu quemcumque eorum ex vna, & quaſuis alias perſonas, & loca, Collegia, & Vniuerſitates coram quibuſuis Iudicibus ordinariis & extraordinariis, ac executoribus ſuper quibuſuis etiam bonis vertentes & pendentes partibus ex altera reſpectiue ad nos aduocantes, illaſque in eo ſtatu & terminis in quibus ad præſens reperiuntur, & quas in futurum moueri de nouo contigerit, tam actiue quam paſſiue, cum omnibus & ſingulis ſuis incidentibus, dependentibus, annexis & connexis, eidem Ioanni Michaeli Cardinali, & pro tempore exiſtenti Protectori ſummarie ſimpliciter & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, ſola facti veritate inſpecta & quatenus opus ſit executiue & manu regia, abſque terminis ſubſtantialibus ac alicuius telæ iudiciariæ obſeruatione, quacumque appellatione remota etiam friuola, audiendas, cognoſcendas, decidendas ac fine debito terminandas committimus, etiam cum poteſtate citandi etiam in Romana Curia, & extra eam etiam per edictum publicum, conſtito ſummarie de non tuto acceſſu, ac quibuſdis inhibendum fuerit inhibendi etiam ſub cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis, atque etiã pecuniariis inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis, & ſuper quibus plenam liberam facultatem, & auctoritatem eidem Protectori concedimus.

Confirmatq; omnia priuilegia & exẽptiones Catechumenorum Neophitorum.

§. 8. Et inſuper literas Iulij prædeceſſoris huiuſmodi, necnon omnia & ſingula priuilegia, exemptiones, prærogatiuas, libertates, indulta, indulgentias, & alias gratias Hoſpitali ſeu domuj, illiuſque Eccleſiæ ac Catechumenis, Neophytis, adminiſtratoribus præfatis, illorumque perſonis & bonis per dictum Iulium III. ac quoſcumque alios Rom. Pont. Prædeceſſores noſtros, ac etiam nos, & Sedem Apoſtolicam, & cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis deſuper confectas literas ſub quibuſcumque tenoribus conceſſa confirmamus approbamus, & innouamus, illaque perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obſeruari, ac Hoſpitali, & Catechumenis, Neophytis, adminiſtratoribus, & aliis præmiſſis ſuffragari debere. Sicque per quoſcumque Iudices etiam S.R.E. Cardinales, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari & interpretari debere. Necnon quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari irritum & inane decernimus, illaque omnia, & ſingula eis, & eorum cuilibet prout conceſſa & ordinata fuerunt, de nouo concedimus.

Clauſula derogatoria.

§. 9. Non obſtantibus præmiſſis, ac piæ mem. Bonifacij Papæ VIII. etiam prædeceſſoris noſtri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo non vltra tres, & quibuſuis aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſt. ac ſtatutis & conſuetudinibus etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſt. eiſdem Iudicibus & quibuſuis perſonis etiam ſub quibuſcumque tenoribus, & formis ac irritantibus decretis conceſſis, confirmatis, & innouatis. (Quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, illorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat harum ſerie ſpecialiter & expreſſe derogamus) necnon omnibus illis quæ præfatus Iulius prædeceſſor in ſuis literis voluit non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. P. Ã. 16 die 23. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die vigeſima tertia Martij, milleſimo quingenteſimo quinquageſimo ſexto, Pont. noſtri Anno primo.

X.

Cancellariæ criminales Status Eccleſiaſt. ex quauis cauſa præterquam vere oneroſa, quibuſcumque conceſſæ Reu. Cameræ Apoſt. applicantur. Ordinationeſq; per Cancell obſeruandę præfiniuntur, cũ priuilegiorum elargitione.

Ampliorem diſpoſitionem deſuper edidit Pius IV. vt inf. in eius conſt. 83. Superna vbi hæc bulla confirmatur & extenditur.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1556.

Cauſa ediæ conſtit.

Romanus Pontifex nonnumquam ſecundum varietatem temporum ſtatuta mutat humana, & alias deſuper diſponit, prout euidens ſubditorum vtilitas, & alię rationabiles cauſæ id expoſcunt. Cum itaque ſicut nobis nuper innotuit, officia Notariatus, ſeu Cancellariæ, in criminalibus, Ciuitatum & Terrarum Nobis & Romanæ Eccleſiæ ſubiectarum & per Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Poteſtates, & alios officiales ex commiſſione Apoſtolica regi & gubernari ſolitarum, propter diuerſas ſalariorum ex eiſdem officiis percipi ſolitorũ inter alias perſonas diuiſiones, diuerſa onera, & grauamina patiantur, & inde fiat vt ipſi Notarij, ſeu Cancellarij ſæpius ſubditos Ciuitatum, & Terrarum earumdem diuerſis, & iniuſtis exactionibus afficiant, & in illis cauſante contributione huiuſmodi manuteneantur, & quod peius eſt, propter receſſum, & diuerſas mutationes eorumdem Notariorum, ſeu Cancellariorum acta, ſententię, condemnationes, inſtrumenta, & aliæ ſcripturæ officiorum huiuſmodi, cum ea qua decet diligentia non conſeruentur, & ſæpius per eoſdem Notarios & Cancellarios in diuerſas mundi regiones aſportentur, in graue ſubditorum eorumdem & Fiſci ac Cameræ Apoſtolicæ damnum, præiudicium, & iacturam.

Reuocat hic Pont. quaſcũque conceſſiones Cancellariarum, præterquam ex

§. 1. Nos præmiſſis quantum poſſumus obuiare volentes, ac ſingulas prouiſiones, conceſſiones, & quaſuis alias diſpoſitiones de prædictis Notariatus & Cancellariæ officiis in criminalibus, ac vbi ciuilia negocia per Notarium, ſeu Cancellarium exercere ſolent, etiam de huiuſmodi

cauſa onero-ſa factas, eaſque Camer. Apoſt. applicat.

iuſmodi officiis quæ non ſint ad diſpoſitionem Communitatis locſeriam in ciuilibus: necnó etiam de officiis Notariatus ciuilium cauſarum prouinciarum, nobis & dictæ Sedi ſubiectarum, quæ per deputatos à Legatis & Vicelegatis pro tempore hactenus exerceri ſolita ſint, & ad præſens exercentur, quibuſuis perſonis cuiuſcumque dignitatis exiſtentibus per quoſcumque Rom. Pont. ac etiam nos & eoſdem Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Poteſtates, ac alios officiales, perpetuo vel ad tempus alias quam ex cauſa oneroſa factas, eorum veriores tenores, datas, & decreta, etiam irritantia in eis appoſita, ac cauſas propter quas factæ & conceſſæ fuerunt, præſentibus pro ſufficiéter expreſſis habentes, harum ſerie reuocantes, & annullantes, & reuocatas & annullatas eſſe, nullaſque, & inualidas, nulliuſque roboris vel momenti exiſtere, & nemini ſuffragari, aut prodeſſe poſſe decernentes ipſaque officia quibuſuis Legationibus, Guberniis, Poteſtariis, & aliis officiis penitus, & omnino perpetuo diſmembrantes & ſeparantes, ac pro tempore exiſtentes Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Poteſtates, & alios officiales vlterius in eiſdem officiis Notariatus, & Cancellariæ ſe intromittere, aut alias de illis aliquo modo diſponere nullatenus poſſe, neq; debere, illaque exercentes ab illis amouendos eſſe, & amoueri debere decernentes, ac eadem officia Cameræ prædictæ applicantes, & ad Cameram ipſam in futurum perpetuo ſpectare declarantes.

Theſaurarius, quæ deputat ad illa alienandum ad vitá tantummodo.

§. 2. Venerabilem fratrem noſtrum Hieronymum Epiſcopum Torcellanum modernum, & pro tempore exiſtétem Theſaurarium noſtrum generalem totius Status Eccleſiæ, & Cameræ huiuſmodi Commiſſarium generalem, ad omnia & ſingula Notariatus & Cancellariæ in criminalibus, & vbi cauſæ ciuiles, & criminales mixtim & per vnum & eumdem Notarium exerceri ſolent, etiam in ciuilibus quarumcumq; ciuitatum, terrarum, & caſtrorum totius ſtatus Eccleſiaſtici: necnon notariatus ſimilium cauſarum prouinciarum huiuſmodi, etiam ſub Legationibus quorumcumque S.R.E. Cardinalium, aut ipſorum Cardinalium vel aliarum perſonarum, ad vitam ſeu alias eis conceſſarum comprehenſa cum eorum ſcripturis, ſi quæ reperiantur, necnon honoribus, oneribus & emolumentis, ac cum obligationibus, clauſulis, cautelis, decretis & capitulis infraſcriptis, necnon pactis & conditionibus, & pro pretio ſeu pretiis dicto Theſaurario bene viſis, in vtilitatem ipſius Cameræ conuertendis, & applicandis, ad vitam quibuſuis perſonis vendendum & alienandum nomine eiuſdem Cameræ, & in illius vtilitatem, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine tenore præſentium, conſtituimus & deputamus. Dantes & concedentes illi plenam & liberam facultatem, auctoritatem, & poteſtatem Cameram ipſam præmiſſorum occaſione in ampliſſima forma obligandi, aliaque in præmiſſis, & circa ea neceſſaria & opportuna faciendi & exercendi, ac vnum & plures Commiſſarios cum eiſdem facultate, poteſtate & auctoritate, ac alias prout ſibi videbitur, ad præmiſſa deputandi. Ac decernentes quaſcumque venditiones, alienationes, conceſſiones de eiſdem officiis per eumdem Theſaurarium, & Commiſſarios per eum pro tempore deputatos nomine eiuſdem Cameræ faciendas, perpetuis futuris temporibus validas, & efficaces exiſtere, & ad omnia quæ per eos fieri ſuper præmiſſis contigerit, Cameram ipſam omnino teneri, & obligatam eſſe, nec perſonas ipſas, quibus officia huiuſmodi emptionis titulo, per Theſaurarium ſeu Commiſſarios ipſos concedentur, per Legatos Vicelegatos, Gubernatores, Poteſtates, & alios officiales præfatos pro tempore exiſtentes quouis modo, directe vel indirecte, quouis quæſito colore vel ingenio deſuper moleſtari ſeu impediri poſſe neque debere. Sed ſi ipſos deſuper moleſtari aut impediri contigerit, Cameram ipſam ad illos defédendum, & manutenendum omnino teneri. Sicque per quoſcumque Iudices & Commiſſarios etiam dictæ R.E. Cardinales, & cauſarum Palatij Apoſt. Auditores, ſublata eis & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, ac interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & interpretari debere, ac ex nunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Cancellariæ ſunt reſignabiles & vacabiles vti alia officia Rom. Curiæ.

§. 3. Volumus autem quod ſingulorum prædictorum officiorum, quãdo per illa retinentium reſignationes aut obitus, ſeu quamcumque aliam dimiſſionem vel amiſſionem, vacare contigerit, expeditiones fiant per ſupplicationem, in omnibus & per omnia, prout alia officia Romanæ Curiæ vacabilia expediũtur & expediri ſolita ſunt. Quodq; huiuſmodi officia poſſint vendi per ipſum Theſaurarium pro eo meliori pretio quod reperitur, literaſque patentes deſuper expedire, & per mortem illa obtinentium vacent, niſi prius hic in alma Vrbe noſtra aut extra eam ad inſtar aliorum officiorum vacabilium vendita, aut ceſſa fuerint, quæ venditiones ſeu ceſſiones expediri debeant more ſolito per ſupplicationes exhibendas pro tempore exiſtenti, noſtro & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum Datario.

Et deſuper accipiantur pecunia ad Societatem.

§. 4. Et inſuper huiuſmodi officiis liceat accipere pecunias in ſocietatem, prout accipitur ſuper aliis officiis vacabilibus, ſeruata tamen forma moderationis per nos vltimo factæ.

Prouinciales eam non poſſunt habere. Hoc reuocauit Pius IV. vt in rubr.

§. 5. Et quod nemini Prouincialium liceat emere officia notariatuum generalium illius Prouinciæ, quæ intelligi debeat omnis ea regio, quæ per vnum Legatum, ſeu Gubernatorem regi eſt ſolita. Alia vero officia particularia ciuitatum, terrarũ & locorum à quouis emi poſſint, dummodo talis emptor non ſit illius ciuitatis, terræ, ſeu loci, eiuſque territorij & diſtrictus.

Cancellarij gaudent priuileg. Not. Cur. Rom.

§. 6. Et inſuper ipſi notarij vtantur, potiantur, & gaudeant omnibus immunitatibus, exemptionibus, prærogatiuis, honoribus, & priuilegiis. quibus notarij dictæ Curiæ vtuntur, potiuntur, & gaudent ac ſi in dicta Vrbe reſiderent. Sicq; eorum iudex eiuſdẽ Cameræ Auditor generalis, excepto in rebus ab eorũ officiis dependentibus.

Arma geſtare poſſint.

§. 7. Ipſique notarij habeant facultatem quæcumque arma gerendi per totum Statum Eccleſiaſt. & quoad præcedentiam cum aliis loci notariis, ac etiam quoad immunitates, & exemptiones, ſeruetur id quod ſeruari conſueuerat ante venditionem huiuſmodi officiorum.

Lucra cum Gubernat. nõ participent.

§. 8. Nec ipſi notarij & Cancellarij teneantur neque ſint obligati lucra eorum participare, ſeu diuidere cum ipſis Legatis, Gubernatoribus, Poteſtatibus, Locatenentibus, aut aliis ſuperioribus ſiue Communitatibus, ſed totum id, quod ſecundum taxas infraſcriptas lucrabuntur, ſit eorum liberum.

Habitationem ab eis habeant.

§. 9. Et econtra, Legati ſeu Gubernatores, aut alij prædicti non teneantur præter voluntatem eorum, victum præſtare Cancellariis & notariis ipſis, ſed tantum habitationes eis dari ſolitas conſignent.

Sigillum & ſecretaria eſt Gubernat.

§. 10. Sigillum tamen excipitur, cuius emolumentum ſit Superioris. Et ſecretariæ Prouinciarum ſint reſeruatæ.

Cancellarij tantum ſe rogant de pace, &c.

§. 11. Nulluſque alius notarius tam in Curiis generalibus, quam in particularibus ciuitatibus, terris, & locis, poſſit rogari & ſcribere acta ſeu cõtractus cautionis, pacis, & induciarum, aut alias ſcripturas & præcepta cauſarum criminalium aut aliarum per ſimiles Cancellarios & notarios criminales rogari ſolitarum. Decern. irritum, & inane, quicquid per alios eſſet ſcriptum aut receptum.

Alios contractus ipſi rogare poſſunt.

§. 12. Quodque ipſi notarij ſiue Cancellarij criminales poſſint etiam rogari de quibuſcumque contractibus ciuilibus, dummodo non ſit expreſſe prohibitum per ſtatuta, ordinationes, ſiue priuilegia illius loci.

Taxas obſeruent.

§. 13. Solutiones vero recipere non poſſint, niſi ſecundum taxas in ſcriptis editas in quouis loco, & vbi nõ eſſent taxatæ, vel taxæ per deſuetudinem abrogatæ eſſent, ſecundum conſuetum, quod conſuetum cum interuentu Gubernatoris aut alterius officialis, declarare & taxare, eaſdemque taxas ſcribere, aut typis excudi facere, & publicare poſſint, & debeant Communitates locorum adeo vt omnibus notæ ſint. Et talis notarius accipiens vltra debitum, prima vice teneatur ad reſtitutionem parti ſoluenti, & quadruplum dictæ Cameræ Apoſt. Secunda vice, vltra reſtitutionem, & vltra quadruplum teneatur ad pœnam quinquaginta ducatorum auri de Camera applicandorum ipſi Cameræ, Tertia vice vltra reſtitutionem, ad arbitrium Iudicis poſſint priuari eorum officiis.

Examen non reuelent, neq. dent copiã

§. 14. Nec poſſint ipſi Cancellarij, & notarij reuelare aliquod examen cuiuſcumque rei, pro quauis cauſa, aut illius copiam dare, niſi prius à Iudice decretum fuerit,

Ob quæ Iudicu decreto. quod dari debeat, ſub pœna amiſſionis officij, ſuper quo procedi poſſit contra eos criminaliter, & accuſator lucretur quartam partem.

Libros hic enumeratos teneant. §. 15. Teneanturque, & obligati ſint dicti Cancellarij & notarij tenere infraſcriptos libros, videlicet. Vnum chartæ membranæ coopertum corio, in quo ſimul ac rogati fuerint de aliqua ſententia, tã condemnatoria quam abſolutoria authenticam extendendo, cum ſubſcriptione & ſigno ſuo infra tres dies ſcribere debeant ſub pœna vigintiquinque ducatorum eidem Cameræ applicandorum. Et alium chartæ papyri, in quo teneantur ſcribere omnes inquiſitiones, denuncias, & querelas. Ac alium ſimilem in quo teſtiũ examina ſcribantur. Necnon alium ſimilem in quo ſcribantur omnes actus ordinarij occurrentes cum productis ſcripturarum quarumcumque tam pro Fiſco quam pro aliis, neque aliquam ſcripturam reſtituere debeant, niſi prius in eodem libro regiſtrata fuerit. Ac alium ſimilem in quo ſcribantur omnia examina facta pro informatione curiæ, & quæuis alia informatio, quæ daretur contra quemcumque reum, & omnia examina ſeu conſtituta ipſorum reorum. Et alium ſimilem librum in quo ſcribantur omnes cautiones induciarum, & pacis, ac alterius cuiuſcumque generis inſtrumenta, tam ad officium quam ad particulares perſonas ſpectantia de quibus rogabũtur. Reliquum vero ſimilem librum in quo ſcribantur omnes ſupplicationes gratiarum cuiuſcumque generis, aut commiſſionum, quę venient ſuper cauſis criminalibus, ſiue mixtis, nec aliquem proceſſum caſſare poſſint, etiam de mandato ſuperioris, ſine ſupplicatione, nec antequam in dictu libro ſit regiſtrata, & ſi ſecus fiet, irritum ſit, & inane, ac Cancellarius ſiue notarius pro qualibet vice cadat in pœnam quinquaginta ſcutorum præfatæ Cameræ applicandorum, à qua pœna ſe excuſare non valeat ſub præcepto alicuius ſuperioris, præterquam Romani Pontificis, necnon in eodem libro teneantur ſcribere omnia inuentaria ſimul ac fient ſub eadem pœna, quæ inuentaria pro cauſis criminalibus aut mixtis, nec ſcribi, nec fieri etiam de mandato ſuperioris poſſint ab alio quam à prædicto notario & Cancellario, ſiue eius ſubſtituto. Quodque omnes præfati libri ſint titulati ſecundum ipſorum continentiam, & carticulati ac bullati per ordinem paginatum, cum ſigno Communitatis illius loci, in quo libro infra octo dies, à die rogitus ſeu præſentationis aut productionis computandos deſcribantur, & regiſtrentur, & in publicam formam redigantur & ſubcribãtur, ſub pœna arbitrij ſyndicatorum.

Sindicatui ſtare debeat. §. 16. Item teneantur & ſint obligati quotieſcumque mutabitur Gubernator vel Poteſtas, ſiue alius quiuis iudex aut ſuperior qui in huiuſmodi officio inſeruiuerint, ſtare ſyndicatui, vna cum eodem ſuperiore ſub eiſdemmet ſyndicatoribus.

Scripturas friſilo officio conſignare tenentur. §. 17. Ac ſiue ceſſerint ſiue renunciauerint huiuſmodi officium, conſignare omnes ſcripturas & libros per inuentarium ſubſcriptum à cedente, & emente, ac Cancellario Communitatis illius loci abſque reſeruatione alicuius ſcripturæ, quod inuentarium ad euitandàs fraudes ſeruetur penes dictum Communitatis Cancellarium. Idemque fiat ſi officium vacauerit per priuationem, & ſi vacauerit per mortem, hæredes teneantur facere huiuſmodi conſignationem.

Officia per ſubſtitutos exercere valeant. §. 18. Poſſintque prædicti Cancellarij & notarij, huiuſmodi officia exercere per ſubſtitutos eiuſdem ſufficientiæ ab ipſis eligẽdos dummodo non ſint eiuſdem Prouinciæ, ſi officia fuerint generalia, ſed ſi fuerint particularium ciuitatum & locorum ſubſtituti, ſint earum qualitatum quæ per præſentia capitula requiruntur in Cancellariis & notariis principalibus, qui ſubſtituti admitti non poſſint, niſi prius in Camera ipſa idoneas cautiones prę̃ſtiterint de fideliter exercendo dicta officia, & de ſtando ſyndicatui, ſicut ſuperius eſt ordinatum de notariis principalibus ſub pœnis prædictis, cum hac declaratione quod caſu quo huiuſmodi ſubſtituti, & eorum cautiones non fuerint idoneæ, aut non ſoluerint pœnas contentas in præſentibus capitulis pro eis notarius, principalis teneatur ad omne damnum & intereſſe, ſiue reſtitutionem per dictos ſubſtitutos fiendam, & ſub pœna amiſſionis officij in caſibus prædictis, præterquam ſi ſubſtituti huiuſmodi ſi ſoluerent ipſi ſummam æquiualentem officio, & quæ de notariis ad criminalia dicta ſunt & ordinata, ſeruare teneantur reſpectiue etiam notarij ad ciuilia, quorum officia iuxta ſupradicta vendi, & alienari poſſint.

§. 19. Non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſt. ac ciuitatũ & terrarum ac Prouinciarum huiuſmodi, ſtatutis & conſuetudinibus, necnon quibuſuis facultatibus, & indultis; quibuſuis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Poteſtatibus, & aliis perſonis per quoſcumque Romanos Pont. & Cameram ipſam, ac etiam nos, necnõ quibuſuis donationibus, conceſſionibus, & aliis diſpẽſationibus quibuſuis perſonis de huiuſmodi officiis quomodolibet factis, dummodo non ex cauſa oneroſa, quæ tamẽ infraſcriptis legibus ac ordinationibus ſubiacere intelligantur, priuilegiis quoq; indultis, & literis Apoſt. eiſdem Prouinciis ciuitatibus & terris per prædeceſſores prædictos, ac etiã nos, & eamdem Cameram, etiam Motu proprio, etiam conſiſtorialiter, ac alias quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis, quas & quæ illorum omnium vim effectum, datas, & tenorem pro expreſſis habentes ad effectum præmiſſorum reuocamus, irritamus, & annullamus, illiſque ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſq; cõtrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c. *Quibuſcumque non obſtant.*

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quinquageſimo ſexto, Kal. Septembris, Pont. noſtri anno ſecundo. *D.R. An. 1. 1. Septemb.*

XI.

Contra occupantes aut inuadentes bona, terras, & loca Reu. Cam. Apoſt. Et contra ſe ingerentes in beneficiis Eccleſiaſticis, non expeditis literis Apoſtolicis. Ac non ſoluentes in tempore annatas & quindennia, cenſus, canones, aliaque regalia d. Cameræ debita.

Aduerſus huiuſmodi occupatores vid. ſupra Ioan. XXII. conſt. 8. Inter Clem. VI. conſt. I. Et ſi ſolertem Leon. X. conſt. 13. Inter ac bullas in die Cœnæ Domini quotannis à Summo Rom. Pont. legi ſolitas, quarum aliquas in hoc opere poſui, & dabo notas inf. ad conſt. 63. Pauli V. Paſtor. in rubr. circa §. 20.

Contra autem non ſoluentes annatas, & quindennia, notabo concord. inſ. in conſt. 33. Sixt. V. Cameræ. Et quoad non ſoluentes cenſus & canones attende conſt. 63. Greg. XIII. Ad Romani vbi dicam. Et denique cõtra detinentes ſcripturas, & alia mobilia, vide conſt. 4. Pij IV. Paſtoralis, vbi notabo.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Edita An. D. 1556.*

INcumbentia nobis & Cameræ noſtræ Apoſtolicæ in dies grauiora onera nos admonent & cogunt, vt indemnitati ipſius Cameræ quantum cum Deo poſſumus diligenter intendamus. *Exordium.*

Gregor. XII. (cuius conſt. hoc nõ habui) pœnas hic expreſſas impoſuit occupatoribus bona R. Cam. Apoſt. §. 1. Nam licet fel. record. Greg. XII. vniuerſis & ſingulis cuiuſcumque gradus, ſtatus, ordinis, præeminentiæ, vel conditionis exiſtant, etiamſi Pontificali, aut Regali vel Reginali, ſeu quauis alia, Eccleſiaſtica vel mundana dignitate præfulgeant, etiamſi fuerint S.R.E. Cardinales diſtrictius inhibuerit, ne aliquid de bonis mobilibus & ſtabilibus, quæ ad dictam Cameram quomodolibet pertinuerint, directe vel indirecte, quouis quæſito colore, inuadere, capere, detinere, aut occupare præſumant, alioquin perſonæ talia præſumentes, niſi infra decem dies à præſumptionis tempore proxime enumerandos, ea reſtituerint, aut reuelauerint agentibus eiuſdem Cameræ, vel aliis per quos ad Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem perueniant, pœnam dupli, & ſi bona occupata valorem decem florenorum auri tranſcenderint, ſententiam excommunicationis incurrant, à qua nonniſi, certis tunc expreſſis modo & forma abſolui poſſint, & vltra pœnam & ſententiam præfatas, ſi perſonæ Eccleſiaſticæ fuerint omnibus prælaturis, di-

gnitat-

gnitatibus, & beneficiis Eccleſiaſticis, quæ obtinent, abſque aliquo hominis miniſterio ſint priuati, & inhabiles ad illa vel alia in poſterum obtinenda: ſi vero laici extiterint, omnibus feudis & bonis quæ in terris ipſius Romanæ, aut aliarum Eccleſiarum obtinent, etiam ſint priuati & feuda ad dominos deuoluta, & bona huiuſmodi eidem Cameræ confiſcata.

Alexander V (cuius conſt. hic nõ habes) decreuit, vt promiſſi de Eccleſiis expeditis facerent ſuper prouiſionibus literas Apoſt. infra annum, & litteris nõ expeditis regimini Eccl. ſe non ingererent.

§. 2. Et Alexander V. per vnam ſtatuerit & decreuerit, quod illi quibus in futurum, de Patriarchalibus ſeu Metropolitanis vel aliis Cathedralibus Eccleſiis, aut monaſteriis ſeu prioratibus conuentualibus, etiam in adminiſtrationem vel commendam, ſeu alias quomodolibet prouideri contingeret, ſub pœna priuationis Eccleſiarum monaſteriorum & prioratuum huiuſmodi, ac omnis iuris eis ex prouiſionibus præfatis quomodolibet acquiſitis, quam quemlibet negligentem incurrere voluit eo ipſo, ac eius Eccleſias, monaſteria & prioratus ex tunc prout ex es die vacare, & Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni ſpecialiter reſeruata eſſe decreuit & declarauit, teneretur & deberent infra annum à die prouiſionis computandum, literas ſuper eorum prouiſionibus huiuſmodi in totum vſque ad earum receptionem incluſiue expedire feciſſe, & interim ſub eadem pœna, per ſe vel alios abſque literis ipſis de regimine & gubernatione ſeu adminiſtratione Eccleſiarum, monaſteriorum, & prioratuum præfatorum, vel alicuius eorum ſeu bonorum eorundem, in ſpiritualibus vel temporalibus, nullatenus, ſe ingerere vel aliter ſe immiſcere, aut ſuper his vel eorum aliquo, ſeu dependentibus vel connexis, iuriſdictionem, aliquam quomodolibet exercere præſumerent, decernentes ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Pius II (cuius conſt. hic non habes) ſtatuit obligatos ad ſolutionem annatarum, non ſoluentes in terminis præfixis, pœnas de quibus hic incurrere.

§. 3. Ac Pius II. per aliam ſtatuerit & ordinauerit, atque decreuerit & declarauerit, quod omnes & ſingulæ obligationes, quæ ex illa die ſuper annatas quorumcumque beneficiorum in dicta Camera reciperentur, intelligerentur quod obligati ſi infra eis præfixos terminos Collectoribus Cameræ in partibus pro tempore exiſtentibus ſatisfacere defeciſſent, ipſo facto, lapſis ipſis terminis, tam ſententiam excommunicationis incurrerent quam beneficiis pro quibus in dicta Camera ſe obligaſſent, omnino priuati eſſe cenſerentur. Illi vero qui non pro ſe, ſed pro aliis ſuper huiuſmodi annatis ſe obligarent vltra incurſum ſententiæ excommunicationis huiuſmodi, ſi in termino conſtituto, dictæ Cameræ vel eius Collectoribus non ſoluiſſent, omnibus beneficiis quæ obtinerent, ipſo facto priuari eſſe intelligerentur, & eorum beneficia huiuſmodi poſſent in euentum præfatum per quemcumque licite & libere impetrari.

Innoc. VIII. (cuius conſt. habes ſupra) confirmant conſt. Pij II. in §. 3.

§. 4. Et Innocentius VIII. per reliquam conſtitutionem ſuam, ordinationem Pij, omniaque & ſingula in ea contenta comprobauerit, & ſtatuerit quod illi qui dictæ Cameræ ſe ex tunc obligarent, ſententiam excommunicationis, & pœnam priuationis huiuſmodi, iuxta ordinationem Pij huiuſmodi omnino incurrerent, & impetrantes beneficia per priuationem eamdem vacantia, vel contra eos de ipſa priuatione excipientes per quoſcumque Auditores audiri deberent, nec eo prætextu quod ordinatio præfata non fuiſſet recepta, aut moribus vtentium comprobata repelli poſſent. Et inſuper voluerit, quod quietantiæ quas præfati obligati, a Collectoribus ſeu Subcollectoribus Cameræ Apoſtolicæ haberent, nullã fidem facerent, niſi per publicum probarentur inſtrumentum.

Iulius II declarauit & ampliauit conſtit. Alex. V. Pij & Innoc. VIII. vt in eius conſt. 4.

§. 5. Necnon Iulius etiam II. Romanus Pontifex prædeceſſor noſter ſua conſtitutione perpetuo valitura declarauerit, decreuerit, ſtatuerit & ordinauerit, quod conſtitutiones Alexandri, Pij & Innocentij prædeceſſorum huiuſmodi, etiam quoad cenſuras & pœnas etiam priuationis in eis expreſſas quoad futura, in omnibus, & per omnia iuxta illarum tenores omnino inuiolabiliter perpetuis futuris temporibus obſeruarentur. Et quod illi quos pro annatis huiuſmodi dictæ Cameræ teneri contingeret, etiamſi illas ſoluere non promiſiſſent, ſeu ad illarum ſolutionem ſe aliter ſpecialiter non obligaſſent, ſi literas Apoſtolicas, aliqua machinatione vel fraude adhibita, abſque ſolutione annatæ, aut obligatione in eadem Camera recepiſſent, dummodo beneficia ipſa forent realiter aſſecuti, ad ſolutionem annatæ, & iurium prædictorum efficaciter tenerentur, & niſi infra quatuor ſi citramontani, & octo menſes ſi vltramontani forent de annata debita ſatisfacerent eidem Cameræ vel eius Collectoribus, & de ſatisfactione huiuſmodi per inſtrumentum publicum conſtaret, lapſo termino præfato beneficiis pro quibus de annata ſoluenda tenerentur, omnino eſſent & intelligerentur eo ipſo priuati.

Fiſcus igitur in Cam. Ap. acceptauit omnes deuolutiones & caducitates per quoſcumque aliquid ſoluere obligates incurſas, &c.

§. 6. Et denium dilectus filius Alexander Pallentetius noſter & Cameræ noſtræ Apoſtolicæ procurator Fiſcalis, coram dilectis filiis Guidone Aſcanio ſanctæ Mariæ in Via lata Diacono Cardinali, noſtro & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerario, ac Præſidentibus, & Clericis ipſius Cameræ tunc inſimul coadunatis & congregatis, omnes caducitates, deuolutiones, priuationes iurium, amiſſiones inſtrumentorum, & contractuum reſolutiones, & extinctiones, ac legales, conuentionales, & qualibet alias pœnas per quoſcumque feudatarios, vaſſallus, emphyteutas cenſuarios, commendatarios, liuellarios & conductores, ac alios quoſcumque, etiam ratione monaſteriorum, Eccleſiarum, beneficiorum, & congregationum regularium, ſeu exemptionum eis conceſſarum, Cameræ Apoſtolicæ præfatæ reſponden. vel ſoluen. aut aliquid ab ea recognoſcen. ſeu aliter ſoluere obligatus, aut debitores incurſas, tam declaratas quam non declaratas. Necnon iura quæcumque dictæ Cameræ, & Sedi Apoſtolicæ iam quæſita, vel ex facto tunc præterito, aut nunc præſenti, ſeu alias quomodolibet quærendi, ſiue realiter, ſiue in ſpe tantum, & tam ea quæ ipſo iure, & facto quærerentur, ſeu quæſita fuiſſent, quam illa quæ declarationem, ſeu ſententiam requirerent, acceptauerit, ac ſpecialiter & expreſſe declarauerit, reputaueritque omnes, & ſingulos qui eatenus non reſpondebant, & integraliter non adimpleuerant ab ipſis debita & promiſſa, ac conuenta, & aliter qualitercumque contrauenerant, tam in omittendo quam in committendo, ab eorum prætenſis iuribus & contractibus, necnon feudis, cenſibus, liuellis, monaſteriis, & monaſteriorum commendis, ac quibuſcumque aliis rebus & iuribus cecidiſſe, & decaduros, priuatoſque eſſe, & eorum commendas ceſſaſſe, & conſequenter omnes eorum prætenſas conceſſiones, omneſque contractus finitos, ſopitos, & extinctos in fauorem ipſius Cameræ eſſe, proteſtatuſque fuerit aliquem cuiuſuis ſtatus gradus qualitatis, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ eſſent, etiamſi Imperiali, Regali, aut mondana ſeu Eccleſiaſtica, vel quacumque alia dignitate, quæ ſpecialem & expreſſam requireret mentionem præfulgerent, admitti non debere ad ſolutionem vel ſatiſfactionem alicuius cenſus, canonis reſponſionis vel recognitionis, aut cuiuſlibet alterius rei promiſſæ vel debitæ, aut aliter etiam pro vſu prærogatiuarum, & exemptionum, ac bonorum, rerum ac iurium eis forſan conceſſorum, & illorum fructuum, reddituum, & prouentuum dandæ ſeu ſoluendæ, niſi conditionaliter, ſcilicet ſine præiudicio quorumcumque iurium Sedi & Cameræ præfatis, ac Fiſco noſtro quomodolibet acquiſitorum & competentium, vel quæ eis acquiri & competere poſſent quomodocumque, & quandocumque, ex quauis ratione & cauſa, & particulariter ex eo, quod Regna, Ducatus, ciuitates, caſtra oppida, terræ, villæ, tenimenta, caſalia, lacus, ſyluæ, proprietates monaſteria, Eccleſiæ, hoſpitalia, beneficia, prioratus, præpoſitatus, dignitates, & alia quæcumque bona & iura corporalia, & incorporalia, ac alterius cuiuſcumque generis in feodũ Ducale & Regale, ſeu alias quomodolibet nobile & gentile ſeu ignobile, vel cenſus & emphyteuſim perpetuam ſeu ad tempus, ad generationem, & nominationem reſpectiue, aut alias quomodocumque & qualitercumque data, vel reſponſionis ſeu cuiuſuis alterius debiti non factam, aut non perfectam, ſeu non congruo loco, & tempore, aut per illegitimam perſonam ſubſecutam, vel ob contrauentionem & inobſeruantiam contractuum & capitulorum, ſeu alias quomodolibet, & ex quacomque cauſa, etiam inualiditatis conceſſionum, & titulorum, & illorum finis, aut reſolutionis, ſeu alia quæ de iure vel facto dici & excogitari poſſent deuoluta, & ſeu venirent deuoluenda, vel ſpectarent & pertinerent, ac ſpectare, &

pertinere poſſent aut deberent, ſeu quia exemptiones & immunitates præfatæ eſſent finitæ & extinctæ.

Camera autē declarantis tales non ſoluentes incidiſſe in dictas pœnas.

§. 7. Ac ſucceſſiue Clerici Cameræ huiuſmodi, per eorum definitiuam ſententiam declarauerint & procurauerint, omnes & ſingulos feudatarios, vaſſallos, emphyteutas, cenſuarios, commēdatarios, monaſteriorum etiam conſiſtorialium, ac aliorum beneficiorum, necnon liuellarios, conductores, & alios præfatæ Cameræ reſpondentes & ſoluentes, aut aliquid ab ea recognoſcentes, ſeu aliter ſoluere obligatos, & debitores, qui eatenus non ſoluerant, vel non reſponderant, ſeu integraliter non adimpleuerant ab ipſis debita vel promiſſa, aut conuenta, ſeu aliter qualitercumque contrauenerāt, tam in omittendo, quam in committendo, & eorum quemlibet pro contumacibus, & vt contumaces reputandos eſſe, eoſque ſic contumaces ſentētiam excommunicationis, ac alias cenſuras, & pœnas etiam priuationis in literis Gregorij, & Alexandri prædeceſſorum huiuſmodi, ac piæ memoriæ Pauli Papæ Tertij prædeceſſoris noſtri, contra non ſoluentes & reſpondentes præfatæ Cameræ, & ad quæ tenentur emanatis contentas damnabiliter incidiſſe & incurriſſe ipſos feudatarios, vaſſallos, aut emphyteutas, cēſuarios, cōmendatarios, liuellarios, & conductores, alioſque dictæ Cameræ reſpondentes vel ſoluentes, aut ab ea aliquid recognoſcentes, vel alias ſoluere obligatos, & debitores qui eatenus non ſoluerant, aut non reſponderant, vel non adimpleuerant ab eis debita vel promiſſa, aut conuenta, ſeu aliter quomodocunque contrauenerant tam in omittendo, quam in committendo, ab eorum iuribus, contractibus, feudis, cenſibus, liuellis, monaſteriis, prioratibus, Eccleſiis, & beneficiis, ac ipſorum monaſteriorum commendis, prærogatiuis & exemptionibus ac immunitatibus, necnon Regnis, Ducatibus, ciuitatibus, caſtris, oppidis, terris, villis, tenimentis, caſalibus, lacubus, ſyluis, hoſpitalibus, præpoſitaribus, & quibuſcumque aliis bonis, & iuribus, corporalibus & incorporalibus, aut cuiuſcumque alterius generis in feudum Ducale, & alias quomodolibet nobile ſeu ignobile, aut in cenſum emphyteuticum perpetuum, vel temporale, ſeu ad generationem & nominationem reſpectiue, vel alias quomodocumque, & qualitercumque, datis vel conceſſis, cecidiſſe & priuatos fuiſſe, illorumque commendas ceſſaſſe, dictaque monaſteria, etiam conſiſtorialia & beneficia vacare, & eorum conceſſiones ac contractus omnes in fauorem Cameræ Apoſtolicæ finitos, ſopitos & extinctos eſſe: necnon eoſdem emphyteutas, cenſuarios, commendatarios, liuellarios, conductores, & alios, quoſcumque præfatæ Cameræ reſpondentes vel ſoluentes, aut ab ea aliquid recognoſcētes, vel alias ſoluere obligatos, aut debitores, qui eatenus iura eiſdem Sedi & Cameræ non ſoluerant aut reſponderant, & integraliter non adimpleuerant ab ipſis debita promiſſa vel conuenta, aut alias qualitercumque contrauenerant, tam in omittendo quam in committendo, iuribus, contractibus, feudis, immunitatibus, exemptionibus & prærogatiuis prędictis vlterius frui & gaudere non poſſe, & eis ſuper illis perpetuum ſilentium imponendum eſſe.

Nihilominus occupatores bonorum R. Cam. ceſſant, vt hi eſſa reſtituere, & promiſi de Eccleſiis ingerunt ſe adminiſtrationi illarum, literis Apoſtolicis non expeditis & non ſolutis annatis.

§. 8. Nihilominus occupatores bonorum huiuſmodi ea reſtituere, aut reuelare, & hi de quorum perſonis Patriarchalibus ſeu metropolitanis, vel aliis Cathedralibus Eccleſiis ſeu monaſteriis pro tempore prouiſi literas ſuper eorum prouiſionibus huiuſmodi expediri facere non curant, quinimo literis ipſis non expeditis, & ad ſe non receptis, ſeu non ſolutis annatæ iuribus Cameræ debitis, de regimine, & gubernatione, ſeu adminiſtratione Eccleſiarum, monaſteriorum, prioratuum & aliorum beneficiorum huiuſmodi ſe intromittere, & iuriſdictionem eiſdem Eccleſiis, monaſteriis, prioratibus & beneficiis incumbentem exercere, ac præfati occupatores feuda, cenſus, liuellos, monaſteria & alias res & iura, à quibus, vt præfertur, cecidiſſe declarati fuerunt, detinere, ac conceſſionibus eis factis, necnō cōtractibus iam, vt præmittitur, finitis, & ſopitis, ac immunitatibus, & exēptionibus iam reſolutis & ceſſantibus vti præſumunt, ſententias, cenſuras & pœnas prædictas damnabiliter incurrendo, & in eis more aſpidis ſurdæ inſurdeſcendo, in animarum ſuarum periculum, & dictæ Cameræ diſpendium non modicum.

Hic igitur Pont. confirmat dictam ſententiam Clericorum, & conſtitutiones prædeceſſorum.

§. 9. Nos tam animarum ſaluti, quam eiuſdem Cameræ indemnitati prouidere volentes, tam generales quæ anno quolibet, in vigilia, & feſto ſanctorū Apoſtolorum Petri & Pauli fiunt, quam alias contra nonnullos particulares debitores, qui poſtmodum per eoſdem clericos ad ſolutionem eorum debitorum condemnati fuerunt, in ſpecie factas monitiones, & proteſtationes, necnon proteſtationem Alexandri procuratoris huiuſmodi admittentes, & ſententiam prædictam & in ea contenta quæcumque approbantes, & confirmantes, necnon eorūdem prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, Motu proprio, non ad ipſius Alexandri procuratoris, aut alterius pro eo nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera deliberatione, & ex certa ſcientia noſtra conſtitutiones Gregorij, Alexandri, Pij, & Innocentij, necnon Iulij prædeceſſorum huiuſmodi contenta, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium approbamus & innouamus, ac perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari debere decernimus. Volentes, & Apoſtolica auctoritate præfata, ſine tamen præiudicio ſententiarum in præfata Camera vel alio tribunali; contra particulares debitores latarum, & quarumcumque litium & cauſarum ſuper huiuſmodi debitis, vel aliquo eorum indeciſarum pendentium, ac iurium Fiſco noſtro, aut ab eo cauſam habentibus in præmiſſis quomodolibet competentium, quibus nullo modo præiudicare, ſed ea omnia in ſuis ſtatu, gradu, robore, & terminis, in quibus de præſenti reperiuntur, remanere & eſſe volumus.

Occupatores bonorum, ſeu debitores R. Cam. Apoſt. niſi reſtituerint, vel ſoluerint infra duos menſes à die publicationis, (quam ponit in fine) pœnas in ſententia, & conſtitutionib. prædictis contentas incurrunt.

Alias maiores pœnas, poſuit Pius IV & aliæ in rubr.

§. 10. Statuentes quod niſi infra duos menſes à publicatione præſentium computandos quacumque præſcriptione, etiam centenaria & vltra, prætenſa vel prætendenda non obſtāte, occupatores ſeu detentores bonorum Cameræ & Sedis prędictarum, ac Romanæ Eccleſiæ ea reſtituerint, & feudatarij, vaſſalli, emphyteutæ, cenſuarij, ac monaſteriorum etiam conſiſtorialium & prioratuū, commendatarij, liuellarij, conductores, & alij præfatæ Cameræ reſpondentes, ſeu alias etiam ratione exemptionum, libertatum, & immunitatum eis conceſſarum, vel annatarum, ſeu quindenniorum, aut aliter qualitercumque, & quomodocumque aliquid ſoluere obligati, ſeu in aliquo debitores de eo in quo Cameræ, Sedi, & Eccleſiæ præfatis tenentur integre ſatisfecerint, & præmiſſa, ſeu contenta, aut alias ab eis debita nō adimpleuerint, omnes & ſingulas ſententias, & pœnas, tam Eccleſiaſticas quam temporales, in ſingulis literis prædeceſſorum, & proteſtatione Alexandri procuratoris, ac ſententia Clericorum huiuſmodi contentas, & etiā priuationis feudorum, & aliorum bonorum & monaſteriorum, etiam conſiſtorialium, quorum occaſione, etiam propter eorum exemptionem & immunitatem ſoluunt, ac eorumdem monaſteriorum commendarum ceſſationis eo ipſo incurrant, & abſque alia declaratione deſuper fienda incurriſſe cenſeantur, feudaque & bona ad nos deuoluta, & monaſteria ipſa per alios, à nobis & dicta Sede libere impetrari poſſint, prout etiam nos tenore præſentium eos omnes ſententiis, cenſuris & pœnis prædictis expreſſe innodamus, ac priuatos eſſe, commendaſque ceſſaſſe ex nunc decernimus & declaramus, & nihilominus ad ſatisfactionem Cam. Apoſtolicæ omnino teneantur.

Abſolui tantum [illegible] ſeruat.

§. 11. Decernentes eos ab alio quam à Rom. Pontifice, præterquam in mortis articulo conſtitutos, & præuia debita ſatisfactione abſolui non poſſe.

Decretum irritans.

§. 12. Sicque in præmiſſis omnibus & ſingulis per quoſcumque iudices & commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, ac eorum Collegium, in quauis cauſa & inſtantia, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi auctoritate & facultate, iudicari & definiri debere, ac ſi ſecus ſuper iis à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Clauſ. derog.

§. 13. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis quæ ſinguli prædeceſſores præfati in ſingulis eorum literis voluerunt non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Vt autem præſentes literæ ad omnium quorum intereſt notitiam deducantur, nulluſque deinceps aduerſus eas aliquam

ex.uſatio

excuſationem prætendere, aut ignorantiam allegare valeat, volumus, & auctoritate Apoſtolica tenore præſentium decernimus, eas in valuis Cameræ Apoſtolicæ tribus vicibus, & tribus diuerſis diebus, dum ipſa Camera fiet, per aliquem ex curſoribus noſtris affigi, & affixas inibi dum ipſa Camera durabit dimitti, affixionemque huiuſmodi omnes præfatos afficere in omnibus & per omnia, perinde ac ſi ipſis, & eorum cuilibet perſonaliter literæ huiuſmodi intimatæ fuerent, ipſaſque demum literas noſtras in libro Cameræ prædictæ ad perpetuam rei memoriam reſcribi & regiſtrari. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 2. 25. Octobris. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incar. Dom. 1557. Kal. Nouembris, Pontificatus noſtri anno 2.

Publicatio. *Anno à Natiuitate D. 1556. indictione 14. Pontificatus Sanctiſſ. in Christo Patris & D.N.D. Pauli diuina prouidentia Papæ IV. anno eius 2. diebus vero tribus, diuerſis vicibus, & diebus, videlicet 26. & 30. menſis Octobris proxime præteriti, & die 3. præſentis menſis Nouembris 1556. præſentes retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ in forma expedita, affixæ, & publicatæ fuerunt in plena Camera Apoſt. vt moris eſt, in diebus ſuperius nominatis in plena Cam. Apoſt. dum ſtarent ad iura reddendum in forma ſolita, cum omnibus ſolemnitatibus in ſimilibus ſolitis fieri, & conſuetis, per me Thomam Roger præfati Sanctiſſ. D.N. Papæ Curſorem.*

Io. Freile Mag. Curſ.

XII. Contra eos, qui pro obtinendis beneficiis, ſeipſos pro aliis ſupponunt, vel annuas penſiones offerunt, aut beneficia impetrant pro aliis, vt ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſeipſis, vt aliis poſtea cum penſione reſignent.

Hoc idem contra ita ſe pro alijs ſupponentes, vetuit Bened. XII. vt ſup. in eius conſt. 7. Quoniam. Et ſimilem conſt. contra ſupponentes ſe pro alijs, vt literarum Apoſt. expeditionem gratis conſequantur, edidit Leo X. conſt. 27. Inhærendo ſup.

Edita A. D. 1557.

PAVLVS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Cauſa huius conſt. INter ceteras curas, quibus ex Apoſtolatus officio aſſidue vrgemur & premimur, ea continue animo noſtro fixa fuit, vt beneficia Eccleſiaſtica, præſertim curam animarum habentia perſonis conferantur idoneis, quæ vellent, & poſſent apud ea perſonaliter reſidere, ſcirentque eis laudabiliter deſeruire. Et ad hoc dilectos filios noſtros Bernardinum ſancti Matthæi Tranen. & Scipionem ſanctæ Potentianæ, de Piſis, ac Ioannem ſancti Ioannis ad portam Latinam titulorum Reumanum, nuncupatos, Presbyteros Cardinales, qui vna cum venerabili fratre Franciſco Epiſcopo Gebenen. Datario noſtro, diſtributioni, & prouiſioni beneficiorum huiuſmodi præeſſent, iam dudum deputauimus. Verum cum audiamus eoſdem Cardinales, & Datarium, licet in his eam quam poſſunt maiorem ſemper adhibuerint, & indies adhibeant diligentiam, perſonas quibus beneficia ipſa conferenda ſunt, ſuper literatura examinando de earum vita, & moribus, ac beneficiis per eos obtentis, aliiſque ad præmiſſa facientibus accurate inquirendo, diuerſimode tamen circumueniri, & falli, ac diuerſas eis fraudes in præmiſſis fieri, aliquibus ſe alios eſſe ſimulantibus, & tamquam tales ſe in examine ſupponentibus, aliis beneficia pro perſonis ſibi cognitis, & id ignorantibus, vt poſtmodum cum eis beneficia, etiam per ſimoniacam prauitatem contractare, & ſuper eis paciſci poſſint, aliis beneficia, tam pro ſe quam aliis perſonis, cum oblatione diuerſarum penſionum annuarum diuerſis perſonis, etiam familiaribus, continuis commenſalibus noſtris, aut aliis quos ipſi nobis gratos, & acceptos eſſe exiſtimant, annuarim perſoluendarum, & ſic ſimoniacam hæreſim incurrendo, aliis beneficia huiuſmodi pro diuerſis aliis, ſub ſpe penſionem annuam, aut aliud commodum temporale ab eis conſequendi, aliis beneficia ipſa pro ſeipſis animo, & intentione, & interdum pacto expreſſe firmato, de eis poſtmodum in fauorem aliorum qui aliquando minus idonei, & non benemeriti exiſtunt, cum ſimili penſione, aut commodo, aut ſine illa vel illo, reſignandis, & dimittendis, maxima cum inſtantia obtinere procurantibus.

Prohibitio ſupponendi ſe &c. pro obtinendis benefi. cijs Eccleſiaſticis. § 1. Nos præmiſſis fraudibus, & dolis, ac hæreſi ſimoniacæ, quantum cum Deo poſſumus efficaciter occurrere volentes, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus atque decernimus, quod de cetero omnes, & ſinguli, qui poſt publicationem præſentium in locis infraſcriptis faciendam, occaſione beneficiorum obtinendorum ſe alios eſſe ſimulauerint, & tamquam tales ſe in examine ſuppoſuerint, aut beneficia pro perſonis id ignorantibus, tam pro ſe, vel pro aliis, cum oblatione alicuius penſionis annuæ, aut pro aliis, cum ſpe penſionem annuam, aut aliud quantumuis modicum temporale commodum ab eis conſequendi, vel pro ſeipſis principaliter, animo & intentione ea poſtmodum in fauorem aliorum, etiam quantumuis idoneorum, & benemeritorum, cum ſimili penſione aut commodo, aut etiam ſine eo reſignandi obtinere procurauerint, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtant, etiamſi Epiſcopali, aut alia maiori dignitate Eccleſiaſtica, vel Cardinalatus honore ſeu mundana, etiam Regia, Ducali, aut Marchionali præeminentia præfulgeant excommunicationis, & anathematis, ac maledictionis æternæ ſententiam, à qua niſi à nobis, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolui nequeant, necnon priuationis omnium, & ſingulorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſæcularium, & quorumuis Ordinum regularium per eos in titulum vel commendam, aut alias quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda pœnam eo ipſo abſque alia deſuper facienda declaratione incurrant, ita vt conſtito ſolum ſummarie, & extraiudicialiter, quod ipſi contra tenorem præſentium aliquid fecerint, per curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalem Auditorem, ſeu Viceauditorem, vel eius Locumtenentem pro talibus, & vt tales publicari poſſint.

Annullatio prouiſionū ſic obtentarum. §. 2. Et nihilominus, ſic, vt præfertur, obtentæ prouiſiones, & commendæ, aliæque diſpoſitiones nullæ ſint, irritæ, & inanes, nullumque alicui ius in ipſis beneficiis, vel ad illa tribuant, nec aliquis earum vigore fructus ſuos faciat, ſed ad eorum reſtitutionem teneantur, poſſintque beneficia, tam ſic impetrata, quam per eos antea obtenta, tamquam modo præmiſſo vacantia, à nobis, & Romano Pontifice pro tempore exiſtente dumtaxat libere impetrari.

Extenſio ad monaſteria, &c. monialiū. §. 3. Volumuſque ſtatutum, ordinationem, & decretum noſtra huiuſmodi, etiam quoad monaſteria monialium, & alia beneficia per moniales, aut alias mulieres obtineri ſolita, locum habere.

Derogatio contrariorum. §. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac quibuſuis priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſuis perſonis, etiam, vt præmittitur, qualificatis, etiam in forma confeſſionalis, & quod interdici, ſuſpendi, ac excommunicari nequeant, quomodolibet conceſſis, quæ eis contra præmiſſa in aliquo ſuffragari non poſſe decernimus ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Iuſſio publicandi. §. 5. Ceterum ne quiſpiam ſtatuti, & ordinationis, ac decreti noſtri huiuſmodi ignorantiam prætendere poſſit, volumus præſentes, quarum ſolam ſignaturam ſufficere decernimus, in ædium reſidentiæ præfati Datarij, & Cancellariæ Apoſtolicæ valuis, & acie Campi Floræ per aliquem ex curſoribus noſtris publicari, & earum exẽplum inibi affigi, & dimitti, publicationemque & affixionem huiuſmodi omnes, & ſingulos arctare, perinde ac ſi cædem præſentes illis perſonaliter intimatæ fuiſſent, contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Papa ſubſc. Placet Motu proprio. I.

Publ. Pontif. A. 3. die 27. Nouembris. *Affixus fuit ſupradictus Motus proprius die 27. Nouemb. 1577.*

Tryphon Victorellus Mag. Curſ.

XIII. Reſtitutio Feſtiuitatis Cathedræ S. Petri Apoſtoli Romæ, pro die 18. menſis Ianuarij, in toto Orbe, præſeruata alia feſtiuitate Cathedræ Antiochenæ iuxta ritum die 22. menſis Februarij celebranda.

Edita An. D. 1558.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

S. Petrus Cathedram Epiſcopalem Romæ conſtituit & tandē vna cum Paulo Vrbem martyrio cōſecrauit, & ideo Magiſtra veritatis & Orbis caput illa effecta eſt.

INeffabilis diuinæ prouidentiæ altitudo, quæ nullis incluſa limitibus, cœleſtia pariter, & terrena diſponit ſui recti cenſura iudicij, voluit vt beatus Petrus Apoſtolorum Princeps, cui prius à Saluatore noſtro Domino IESV CHRISTO dictum fuerat, Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam, poſtquam Antiochiæ aliquamdiu reſederat, Romam veniens, Cathedram in ea conſtitueret Epiſcopalem, eamque viginti-quinque annis regeret, & demum Simonis Magi detectis fallacijs, & eluſis præſtigijs, ipſoque Simone Mago ſuperato, idem Petrus, & cum eo glorioſus Coapoſtolus ſuus Paulus vas electionis Romanam Eccleſiam plantarent, & ſuo ſanguine conſecrarent, vt vbi caput ſuperſtitionis erat, illic caput exiſteret ſanctitatis, & vbi gentium Principes habitabant, Eccleſiarum Principes morarentur, & quæ prius erat magiſtra erroris, fieret magiſtra veritatis, eſſetque ibi gens ſancta, populus electus, ciuitas ſacerdotalis, & Regia, & per ſacram beati Petri Cathedram ipſa Vrbs caput Orbis effecta latius præſideret religione diuina, quam antea præſediſſet dominatione terrena. Verum licet Vrbs ipſa multo plus debeat eidem Petro, qui eam per Cathedram Epiſcopalem in ea conſtitutam regnis cœleſtibus inſerendam condidit, quam illis quorum ſtudio prima mœnia ſuorum fundamenta iacta fuerunt, ex quibus is qui illi nomen dedit, fraterna eam cæde fœdauit, Feſtiuitatem tamen ipſius Cathedræ, quæ iuxta antiquiſſimorum ſanctorum Patrum noſtrorum teſtimonium quintodecimo Kal. Februarij fuit, & in diuerſis Orbis Chriſtiani, & præſertim Galliæ, & Hiſpaniæ partibus, dicta die ſolemniter celebratur, minime obſeruet, celebretque ſolum feſtiuitatem Cathedræ Antiochenæ, quæ octauo Kal. Martij iuxta eorumdem Patrum teſtimonium fuit, tamquam idem Saluator noſter, qui ſæpius infirma elegit, vt fortia quæque confundat, non reſpiciens imbecillitatem noſtram, Feſtiuitatem Cathedræ, qua ipſe Petrus Apoſtolus Romæ primum ſedit, noſtris temporibus celebrandam, ſeu potius antiquæ celebritati reſtituendam reſeruauerit.

Ideo hic Pōt. feſtiuitatem Cathedræ S. Petri Romæ, ſub duplici officio celebrari iubet, ſub die 18. Ianuarij.

§. 1. Quamobrem conſiderantes quod ſi in hac Vrbe Cathedram Eccleſiæ Antiochenæ pie, & ſolemniter veneramur, iuſtum eſt etiam, & conueniens, vt feſtiuitatem Cathedræ, qua præfatus Apoſtolus Romæ primum ſedit eo ſolemnius, & magis pie celebremus, quo magis Vrbs ipſa illi tenetur, & debet, non dedignantes etiam inferiores Eccleſias in hoc imitari, Feſtiuitatem Cathedræ, qua idem beatus Petrus Romæ primum ſedit, eadem die quintodecimo Kal. Februarij, non ſolum in hac Alma Vrbe, verumetiam in vniuerſis Orbis Eccleſiis, etiam in quibus illa ad præſens celebratur, ſub duplici officio annis ſingulis perpetuis futuris temporibus ſolemniter celebrari volumus, ſtatuimus, & mandamus.

Aliud feſtum præſeruat.

§. 2. Feſtiuitati alterius Cathedræ, quæ dicta die octauo Kal. Martij celebratur, nihil propter hoc detrahendo, ſed illam iuxta laudabilem hactenus ſuperinde obſeruatam conſuetudinem celebrari debere decernendo.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ voluntatis, ſtatuti, mandati, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſt. eius, ſe nouerit incurſurū.

D. P. An. 3. 6. Ianuarij.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quinquageſimo octauo, 8. Id. Ianuarij, Pont. noſtri anno tertio.

XIV. Contra Religioſos profeſſos, extra Clauſtra Religionum vagantes, & apoſtatas, eorumque fautores. Cum reuocatione priuilegiorum quibuſcumque Ordinibus conceſſorum recipiendi Religioſos alterius Ordinis.

Hæc bulla ad terminos iuris reducta fuit à Pio IV. infrà in conſt. 3. Sedis.

Quoad regulares apoſtatas, & eiectos vide S.D.N. Vrb. VIII. conſt. 18. Sacra inſi tom. 4.

Edita An. D. 1558.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Plures Pont. multa ſtatuerunt ad tollendum abuſum apoſtaſiæ.

POſtquam diuina bonitas, nos licet immeritos, ad ſummi Apoſtolatus faſtigium aſſumere dignata eſt, numquam ceſſauimus, abuſus qui in Eccleſia Dei, ſeu nimia Sedis Apoſtolicæ indulgentia, ſeu hominum malitia irrepſiſſe cernuntur, pro viribus tollere, & Eccleſiam ipſam in priſtinum candorem reſtituere, diuerſas ad hoc ſaluberrimas conſtitutiones edendo, & inuiolabiliter obſeruari mandādo. Verum cum non omnia vno, & eodem tempore excogitari, nedum perfici potuerint, quinimo circa ea ſit nobis ſingulis ferme diebus aliquid enitendum, abuſui Apoſtaſiæ, quæ per regulares perſonas ſub diuerſis falſis prætextibus quotidie incurritur, vlterius parcendum non eſſe cenſuimus. Nam licet diuerſi Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, per eorum conſtitutiones complura contra apoſtaſiam huiuſmodi ediderint ſtatuta, & ordinationes, nondum tamen eſt plenum contra eam adinuentum remedium.

Religioſi diuerſorum Ordinū ſub varijs prætextib. extra clauſtra Religionum degūt, & Apoſtaſiæ notas incurrūt, & errores multos committunt.

§. 1. Quinimo diuerſi diuerſorum etiam Mendicantium Ordinum Religioſi, propriæ ſalutis immemores, Deique timore poſtpoſito, ſub prætextu. Alij videlicet, quod Religioni, & Ordini in genere ob varias confictas cauſas adſtricti non ſint, & ſuperinde ſententiam declaratoriam obtinuerint. Alij quod beneficium Eccleſiaſticum curatum aſſecuti ſint. Alij quod extra regularia ſui Ordinis loca ſtandi, & alicui beneficio Eccleſiaſtico deſeruiendi à ſuis ſuperioribus licentiam habeant, & alij diuerſis alijs confictis coloribus, Alij verò nullo ſuffulti prætextu, ſed temeritate propria contra proprium iuramentum per eos in eorum profeſſione præſtitum, & regularia ſui ordinis inſtituta, extra clauſtra ſuorum regularium locorum degunt, & in ſæculo aliqui habitu ſui Ordinis retento, aliqui illo abiecto in habitu presbyterorum ſæcularium, & complures in habitu laicali temere vagantur. Et poſtquam Deo fidem fallere non ſunt veriti, cetera omnia quantumuis grauiſſima, & deteſtanda, leuia, & licita reputantes, Alij Parochianos eorum curæ commiſſos falſam doctrinam docere, & prauis opinionibus, ac hæreſibus replere, alij vxores ducere, alij ſiue paupertate eos cogente, ſiue diabolico inſtinctu ſæcularibus, & mechanicis negotiis ſe dare, Alij ſeditionibus popularibus, coniurationibus contra Principes, & alios, ac quibuſuis alijs ſæuis actibus ſe implicare, & cetera omnia nequiſſima facere præſumunt, in grauiſſimam diuinæ maieſtatis offenſam, & religionis opprobrium, ac animarum ſuarum perniciem, & aliorum Chriſti fidelium ſcandalum.

Ideo hic Pont. declarat, vt qui in legitima ætate profeſſionem libere fecerint aut antea ſactam conſtituunt, ſi extra clauſtra Religionum vagabūtur pœnas hic expreſſas incurrant.

Huius bullæ reductionem ad terminos iuris, & ſacrorum canonum à Pio IV. editam habes infrà in ſua conſt. 3. Sedis.

§. 2. Quamobrem conſiderantes, apoſtatas huiuſmodi infinitis erroribus in eadem Dei Eccleſia cauſam præſtare, & propterea volentes contra apoſtaſiam ipſam plenius prouidere, & eam, quantum nobis ex alto conceditur, de medio tollere, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſt. poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulos, qui poſt profeſſionem per eos in ætate legitima conſtitutos, in aliquo approbato, etiam militari Ordine pure, & libere emiſſam, vel ſi ante ætatem legitimam profeſſi fuerint, poſt illam per eos in ipſa ætate legitima conſtitutos, pure, & libere, ratam, & gratam habitam temeritate propria, aut quouis prætextu vel cauſa, etiamſi ſe religioni, & Ordini non adſtrictos eſſe ſine cauſæ cognitione, & his quæ à iure requiruntur ſeruari, omiſſis, vel non legitime probatis, declarari obtinuerint, aut beneficium Eccleſiaſt. etiam curatum non procedente legitima diſpenſatione poſſideant, vel alicui beneficio Eccleſiaſtico, etiam curato alterius nomine deſeruiant, extra clauſtra ſuorum regularium locorum degunt, aut in poſterum degent, omnibus, & ſingulis beneficiis Eccleſiaſt. cum cura, & ſine cura, ſæcularibus, aut ſui, vel cuiuſuis Ordinis

regu

regularibus, per eos quomodolibet obtentis, & de cetero obtinen. cuiuſcumque qualitatis fuerint, ac fructibus, redditibus, & prouentibus eccleſiaſticis, eis quomodolibet reſeruatis, ſeu aſſignatis, necnon Baccbalariatus, Licentiaturæ, Doctoratus, & Magiſterij, ac quibuſuis aliis in iure canonico, vel ciuili, aut Theologia, ſeu medicina, vel artibus, aut quauis alia facultate gradibus per eos etiã antequam religionem ingrederentur, obtentis, ſeu aſſecutis, necnon quæcumque miniſterio eccleſiaſtico, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium penitus, & omnino priuamus, ac ad illa, & alia, quæcumque, & qualiacumque in poſterum obtinenda, ſeu fructus, redditus, & prouentus Eccleſiaſticos percipiendos, aut gradus aſſequendos perpetuo inhabilitamus, & ab executione quorumcumque Eccleſiaſticorum, etiam ſacrorum, & præſertim Presbyteratus ordinum, necnon omni miniſterio Eccleſiaſtico prædicto perpetuo ſuſpendimus, priuatoſque & inhabiles, ac ſuſpenſos eſſe. Necnon beneficia ipſa de iure, & de facto, etiam ad hoc, vt eorum ordinarij collatores ea aliis libere conferre poſſint, & niſi ea infra tempus à Lateran. Concilio ſtatutũ contulerint, collatio beneficiorum eorumdem ad immediatum illorũ ſuperiorẽ, & demum ad nos, ac pro tempore exiſtentem Rom. Pont. deuoluatur. Patroni quoque eorumdẽ beneficiorum perſonas idoneas infra tempus à iure ſtatutũ ad ipſa beneficia præſentare poſſint & niſi præſentauerint, eorũ libera collatio ad ordinariũ ſpectet, & pertineat, vacare, ac reſeruationes fructuũ, reddituũ, & prouentuũ huiuſmodi expirare decernimus, ita vt de cetero ipſi apoſtatæ, quãdiu vixerint, aliqua beneficia Eccleſiaſtica obtinere, vel aliquod officium Eccleſiaſticum exercere, aut fructus, redditus, & prouentus Eccleſiaſticos, ſeu ſuper illis pẽſiones annuas, percipere, vel exigere, ſeu curam animarum, vel aliquod miniſterium Eccleſiaſticum exercere, aut ſacramenta Eccleſiaſtica miniſtrare, ſeu miſſam celebrare, aut prætexto ordinum in quibus conſtituti erunt, aliquid facere, vel exequi nequeant, & penſiones, ſeu commendæ, ac reſeruationes fructuum, redditũum, & prouentuum Eccleſiaſticorum, necnon aſſignationes penſionum annuarum eis etiam dicta auctoritate, etiam cum præſentium toto earum tenore inſerto plenaria derogatione pro tempore factæ nullæ ſint, & irritæ, ac viribus omnino careant nec aliquod eis ius, aut titulum beneficia poſſidendi, aut fructus, redditus, & prouẽtus, ſeu penſiones huiuſmodi exigendi, vel percipiendi tribuant. Ipſique ſic priuati inhabiles, & ſuſpenſi, fructus ſuos non faciant, ſed ad illorum reſtitutionem teneantur. Et nihilominus ſi curam animarum exercere, vel Eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrare, ſeu miſſam celebrare, aut prætextu ordinum ſuorum prædictorum aliquid facere, aut aliquod miniſterium Eccleſiaſticum exequi præſumpſerint, tamquam ſuſpenſi ab executione ordinum ſuorum, & in illis contra ſuſpenſionem ipſam, & in contemptum clauium miniſtrantes, condignis pœnis omnino puniantur.

Receptatoribus quoque & fautorib. pœnas infligit.

§. 3. Et vt omnis vagandi occaſio apoſtatis huiuſmodi tollatur, volumus, & ſancimus, quod quæuis tam Eccleſiaſticæ quàm ſæculares perſonæ cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtãt, etiamſi Archiepiſcopali, Patriarchali, aut alia maiori Eccleſiaſtica dignitate, etiam Cardinalatus honore, ſeu mundana, etiam Marchionali, Ducali, aut alia maiori auctoritate ſeu excellentia præfulgeant, aliquem apoſtatarum eorumdem receptare, ſeu nutrire, vel illis quominus ad eorum monaſteriorum ſeu domum, vel alium locum regularem redeant fauorem, aut auxilium ſeu conſilium præſtare non præſumant, & ſi eos receptauerint, vel illis vt præfertur, fauerint, aut auxilium, ſeu conſilium præſtiterint, & per Ordinarium loci ſub quo moram trahent commoniti à præmiſſis non deſtiterint, ſententiam excommunicationis eo ipſo incurrant.

Patronis etiã ius ad beneficia præſentãtibus.

§. 4. Etſi patroni alicuius beneficij Eccleſiaſtici, ſiue ſint laici ſiue clerici, aliquem ex eiſdem apoſtatis ad beneficium de eorum iure patronatus exiſtens tunc vacans præſentauerint, præſentationes huiuſmodi ſint eo ipſo nullæ, irritæ, & inanes, ac viribus careant, & ipſi patroni iure præſentandi alios ad eadem beneficia pro ea vice tantum priuati exiſtant.

Ordinario & ſuperioribus Ordinum, ut erga eos procedere iubet.

§. 5. Quodque ſuperiores Ordinum quos ipſi profeſſi fuerint, & Ordinarij locorum in quibus ipſi apoſtatæ pro tempore degent, tam coniunctim quam diuiſim eoſdem apoſtatas, vt ad eorum monaſteria redeãt, requirere, & ſi ad dicta monaſteria redire ceſſauerint, diſtulerint, vel recuſauerint, eos ſecundum Ordinis diſciplinã monitione præuia, per cenſuras Eccleſiaſticas, & pœnas etiã corporis afflictiuas ad redeũdum cogere, & compellere poſſint, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Quod ſi regularis Ordo hoc non patiatur, auctoritate noſtra prouidere valeant, vt talibus apud eadem monaſteria in locis competentibus, ſi abſque graui ſcandalo fieri poterit, alioquin in aliis religioſis domibus eiuſdem Ordinis ad agendam inibi pœnitẽtiam vitæ neceſſaria miniſtrẽtur. Si vero apoſtatæ huiuſmodi ſe in his inobedientes præſtiterint, ſint etiam auctoritate noſtra maioris excommunicationis ſententia eo ipſo innodati, & ſuperiores ſui eos excommunicatos eſſe declarent, & nuncient, ac vt tales ab omnibus ſuis ſubditis nunciari, & publicari faciant.

Apoſtatæ biretum de quo hic geſtare tenentur.

§. 6. Teneanturque ipſi apoſtatæ cuiuſcumque Ordinis, congregationis, & habitus fuerint, biretum nigrum duabus lineis albis ex tela confectis, & digito humano latis ab vna extremitate ad aliam extremitatem circumductis diſtinctum, & per totam eius circumferentiam ſimili linea alba ſuffultum, ita vt omnes lineæ præfatæ oculis intuentium manifeſte appareant, continue geſtare. Et ſi ſine bireto huiuſmodi deprehenſi fuerint, poſſint pro huiuſmodi inobedientia, non ſolum per ſuos ſuperiores, verumetiam per quoſcumque tam Eccleſiaſticos quam ſæculares Iudices, & Magiſtratus condignis pœnis puniri, & ad delationem ipſius Bireti, vt præfertur, diſtincti, & ſuffulti omnino compelli.

Profeſſi, qui prætendant extra clauſtra ſtare poſſe, procedere tenentur vt hic.

§. 7. Decernentes quod de cetero, qui aliquem Ordinem approbatum, vt præfertur, tacite, vel expreſſe profeſſus fuerit, & ſe illi Ordini non adſtrictum eſſe contenderit, vel alias quouis modo, ſiue retento, ſiue dimiſſo habitu extra regularia loca ipſius Ordinis de iure aliquo caſu ſtare poſſe putauerit, vel quauis ratione, aut prætextu ſuper hoc poſtulauerit, ſeu ſupplicauerit, literas quas à nobis, ſeu officio Pœnitentiariæ noſtræ obtinebit, Cardinali, Protectori, ſeu Viceprotectori ipſius Ordinis in curia reſidenti, & Procuratori generali Ordinis, dirigi, & præſentari facere, ac coram eo in hoc negotio, cum plena cauſæ cognitione procedere teneantur, alias omnia, & ſingula, per ipſum profeſſum in præmiſſis geſta, nullius ſint roboris, vel momenti, literæque aliis directæ nullam iuriſdictionem tribuant.

Tranſlationes de apoſtatis nullæ ſint, niſi ad parem, vel arctiorẽ Ordinem & in obſeruantia maneant.

Ad hoc habes etiam Conc. Trid. ſeſſ. 14 cap. 1.

§. 8. Quodque omnes, & ſingulæ tranſlationes de apoſtatis ipſis ad alium Ordinẽ, etiam per nos aut prædeceſſores noſtros, vel per officiũ Pœnitentiariæ huiuſmodi hactenus factæ, & quas deinceps fieri contigerit, niſi ad arctiorem, vel parem ordinem factæ fuerint, & ipſi ſic tranſlati in monaſteriis in quibus regularis obſeruantia vigeat, actu maneant, nullæ ſint, & irritæ, ipſique ſic tranſlati in priſtinum Ordinem, etiamſi in Ordine ad quem tranſlati fuerint profeſſionem in eo emitti ſolitam emiſerint, redire teneantur. Etſi poſt vnam, & ſecundam monitionem ſibi à Prælatis ſeu Superioribus Ordinum à quibus tranſlati fuit, factam, redire diſtulerint aut neglexerint, liceat ipſis Prælatis ſeu Superioribus procedere contra eos, modo, & mediis contra apoſtatas ſtatutis.

Tranſlati prædicti redeant ad Ordinem alioquin pœnas hic poſitas incurrãt.

§. 9. Et nihilominus præfatos ſic tranſlatos, & vt præfertur, non redeuntes, adminiſtratione cuiuſcũque Eccleſiaſtici beneficij, ſeu officij, & prælaturæ perpetuo priuamus, & priuatos eſſe, necnon bona quæcũque, mobilia ſeu immobilia, ac cẽſus, redditus, & prouẽtus, iura, & actiones per eoſdem fratres, tam egreſſos, & eiectos, quã ad alium Ordinẽ, vt præfertur, tranſlatos, ſeu de licẽtia ſuorũ ſuperiorũ extra eorũ monaſteria ſtantes tẽpore quo extra monaſteria ſui Ordinis ſteterint acquiſita, & tãſi acquiſitiones huiuſmodi ab ipſis fratribus ex redditibus beneficiorum eccleſiaſticorũ cũ cura ab ipſis obtentorũ, ſeu detentorũ, aut ex propria induſtria, ſeu artificio, mercatura, vel ex teſtamẽto ſeu ſucceſſione ab inteſtato quorũuis cõſanguineorũ, affinium, vel amicorum ſuorũ, aut quorumcũque aliorum factæ ſint, non Fiſco noſtro, aut Cameræ noſtræ

Apoſtolicæ, ſed religioni, aut monaſteriis, in qua ſeu quibus primo profeſſi fuerint, eo ipſo applicata eſſe, & cenſeri debere decernimus, & declaramus, ita vt iuxta regularia religionis ſeu monaſteriorum huiuſmodi inſtituta omnino diſtribui, & diſpenſari, nec ſuper illis, per Protectores, aut Superiores religionis, & monaſteriorum prædictorũ, aut quoſuis alios quacũq; auctoritate fungẽtes aliqua cõpoſitio ſeu cõcordia, aut remiſſio fieri poſſit.

Decretum irritans.

§. 10. Sicque & non alias, aliter, nec alio modo in præmiſſis, omnibus, & ſingulis per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, quauis etiam dicta Apoſtolica auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, in quauis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, iudicari, & definiri debere, ac ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Priuilegia recipiendi apoſtatas aliorum Ordinum reuocat. Aliam reuocationem habes infra Pij V. conſt. 29.

§. 11. Et quoniam experientia rerum magiſtra docente, cognouimus priuilegia cunctis fere Ordinibus conceſſa recipiendi profeſſos aliorum Ordinum in eorum monaſteriis, domibus, & regularibus locis, materiam præſtare apoſtatis huiuſmodi per ſæculum euagandi, præſertim cum diuerſi Ordinum huiuſmodi Superiores Prælati apoſtatas huiuſmodi recipiant, & poſtquam illis eorum habitum regularem exhibuerint, eis ſtandi extra monaſterium licentiam concedant, nos abuſui huiuſmodi occurrere volentes, omnia, & ſingula priuilegia, & indulta Apoſtolica quibuſuis Ordinibus, monaſteriis, & domibus, ſeu aliis regularibus locis (Cartuſienſis, & Eremitis Camaldulenſi eremo realiter degentibus dumtaxat exceptis) ſuper recipiendis Canonicis regularibus, ſeu Monachis, vel fratribus aliorum Ordinum per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ſub quibuſuis verborũ formis, & tenoribus, & etiam Motu proprio, aut alias quomodolibet conceſſa, etiam Mare magnũ nuncupata, quoad facultatem recipiendi eoſdem canonicos regulares, ſeu Monachos, & fratres penitus, & omnino reuocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, & viribus penitus, & omnino vacuamus.

Locorum Ordinarij publicent hanc conſtit. illamque obſeruari faciant.

§. 12. Mandantes vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, aliiſque diœceſanis, & locorum Ordinariis, vt ipſi per ſe vel alium ſeu alios præſentes literas, & eis contenta quæcumque vbi, & quando ac quoties opus fuerit ſolemniter publicantes, faciant dicta auctoritate noſtra eaſdem præſentes literas plenariæ, & totali executioni demandari, eos qui illis contrauenerint, iuxta ipſarum literarum continentiam, & tenorem, condignis pœnis plectendo, & puniendo, ac contradictores quoſlibet, & rebelles, eiſque in præmiſſis non parentes, per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, necnon legitimis ſuper his habendis, ſeruatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas, etiam iteratis vicibus, aggrauando, inuocato ad hoc etiam, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Clauſ. derog.

§. 13. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac monaſteriorum, & aliorum regularium locorum, necnon Ordinum quorumcumque etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis etiam Mari magno, ſeu bulla aurea, aut alias quomodolibet nuncupatis, ſeu per officium pœnitentiariæ huiuſmodi expeditis, eiſdem apoſtatis, ſeu tranſlatis ac noſtro ſancti Spiritus in Saxia de Vrbe Ordinis S. Auguſtini, & quibuſuis aliis Hoſpitalibus, necnon B. MARIÆ Redemptionis captiuorum, & de Mercede, ac quibuſuis aliis monaſteriis, & regularibus locis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, aut alias quomodolibet cõceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mẽtio ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ſeruanda eſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo & forma in illis tradita obſeruata inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus, communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Forma publicãdi hanc cõſt. Publicationem tamen eius habes inf. Pij IV. cõſt. 2.

§. 14. Vt autem præſentes literæ ad omnium quorum intereſt notitiam deducantur, nec aliquis earũ ignorantiam prætendere, aut contra eas ſe excuſare valeat, dicta auctoritate Apoſtolica ſtatuimus atque decernimus, vt ipſæmet literæ, vel earum tranſumptum (cui manu notarij publici ſubſcripto, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munito, eam proſus fidem, in iudicio, & extra adhiberi debere volumus, quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi factæ, & realiter exhiberentur in Baſilic. Principis Apoſtolorum, & Eccleſia S. Ioannis Lateranen. ac Cancellariæ Apoſtolicæ, valuis, & acie Campi Floræ per aliquos ex curſoribus noſtris publicentur, earum exemplo in ſingulis valuis, & acie prædictis affixo, & dimiſſo. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incar. Dom. 1558. 13. Kal. Aug. Pontificatus noſtri anno 4. *Dat. P. A. 4. 1. Indict.*

XV.

Quod Feſtum S. Dominici inſtitutoris Ordinis Fratrum Prædicatorum, die 4. Aug. ſub duplici officio celebretur.

Hoc Feſtum ſub die 5. agi iuſſerat. Greg. IX. qui hunc Sanctum canonizauit, vt ſupra in eius conſt. 8. Fons ſapientiæ. vbi dixi.

Edita A. D. 1558.

PAVLVS EPISCOPVS. Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Sanctorum feſta ſub die eorum mortis celebranda ſunt.

GLorioſus in ſanctis ſuis Deus, quia omnia operatur in omnibus, quoſdam in Eccleſia ſua poſuit Apoſtolos, quoſdam Prophetas, quoſdam Doctores, quoſdam Martyres, & quoſdam Confeſſores, quos per anni circuitum, die, vt plurimum qua eos ad cœleſtia regnã migrare contigit, ſancta veneratur vniuerſalis Eccleſia, vt Chriſti fideles eorum veneratione per exercitium honorum operum vacantes, piis ante Thronum diuinæ Majeſtatis eorum ſuffragiis adiuuari, & exinde Deo propitio vitam æternam facilius conſequi valeant.

S. Dominicus obijt die 6. Auguſti.

§. 1. Verum cum hoc in eximio CHRISTI Confeſſore Dominico, qui octauo Idus Auguſti migrauit ad Dominum, non obſeruetur, quinimo eius memoria Nonis Auguſti, qua die, & feſtum beatæ MARIÆ à Niuibus, quæ ea die de Cælo hic in Vrbe in ea Montis Exquilini parte, in qua nunc templum eiuſdem B. Mariæ Maioris viſitur, volente Domino, ceciderunt, ſub officio duplici celebramus, forſan ex eo quod ipſa die octauo Idus Auguſti, Transfigurationem Domini, & Redemptoris noſtri IESV CHRISTI ſub ſimili officio duplici veneramur, diem eius obitus præueniendo recolatur.

Iſte Pont. ex cauſa hic relata, eius feſtum celebrari mandat die 4. Aug.

§. 2. Nos conſiderantes Eccleſiam venerationi ipſius Virginis Dei genitricis MARIÆ in memoriam miraculi Niuium huiuſmodi plurimum occupatam, celebrationi Feſtiuitatis huius Almi Dei Confeſſoris Domini plene vacare nequire, & exinde facile obuenire poſſe, vt memoria ipſius B. Dominici, qui Ordinem Fratrum Prædicatorum, inſpirante Domino, fundauit, & inſtituit, ac inter quem plurima ſanctitatis opera, & virtutis ſigna, quibus in carne poſitus claruit, diuerſorum curatis languoribus, loquelam mutis, viſum cæcis, ſurdis auditum, greſſum paralyticis, & ſanitatem priſtinam languentibus reſtituit, in mentibus fidelium tepeſcat, & volentes in præmiſſis opportune prouidere, habita ſuper his cũ venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalib. deliberatione matura, de eorum conſilio, & vnanimi conſenſu Feſtiuitatem

tatem ipſam pridie Nonas Auguſti ſingolis annis, perpetuis futuris temporibus in vniuerſis Orbis Eccleſiis ſub doplici officio ſolemniter celebrari volumus, ſtatuimus, & mandamus.

Indulg. eius Eccleſiam viſitantibus cõcedit.

§. 3. Necnon de Omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Apoſtolorum eius Petri, & Pauli auctoritate confiſi, omnibus, & ſingulis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus vere pœnitentibus, & confeſſis, qui in die Feſtiuitatis huiuſmodi Eccleſiam alicuius ex domibus dicti Ordinis, à primis veſperis vſque ad occaſum Solis eiuſdem Feſtiuitatis deuote viſitauerint, & pro pace confirmanda, & vnitate Eccleſiæ Catholicæ, Domino noſtro IESV CHRISTO preces pie effuderint, decem annos, & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentiis miſericorditer in Domino relaxamus.

Exemplis credi iubet.

§. 4. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca, in quibus de eis fides facienda erit, deferri, volumus, & auctoritate Apoſtolica decernimus, quod earum tranſumptis manu notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Curiæ Eccleſiaſticæ, aut perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur vbique locorum, in iudicio, & extra, quæ eiſdem originalibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Contrarijs derogat.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ipſius Ordinis, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c.

D.P. Ann. 4. die 8. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dom. 1558. 6. Idus Aug. Pont. noſtri anno quarto.

Publicatio.

Anno à Natiuitate D. 1559. indictione 2. die vero 30. Iuly, retroſcripta litera, affixa, & publicatæ fuerunt ad valuas, ſeu portas Eccleſiæ Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſt. ac in acie Campi Floræ, vt moris eſt, dimiſſis copys affixis in locis ſolitis, & conſuetis, vt moris eſt, per me Thomã Rogeri Sanctiſſ. D.N. Papæ Curſorem, & S. Inquiſitionis per nos Thomã Roger, & Medardi Nicolai prælibati S.D.N. PP. Curſ.

Iacobus Carra Mag. Curſ.

XVI. Contra ambientes Papatum, aut Papa viuente, eoque inconſulto, tractantes de eligendo futuro Pontifice, ac eorum complices, & fautores.

De ſimoniaca autem Papæ electione, habes ſupra in Iul. II. conſt. 3. Cum tam diuino, vbi notani. Et ibidẽ addidi ſanctiones nouiſsime hac de re editas.

Edita An. D. 1558.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Deteſtatio criminis ambitus.

CVm ſecundum Apoſtolum nemo debeat ſibi honorem aſſumere, ſed qui tamquam Aaron vocatur à Deo, facile ab omnibus iudicari poteſt quam grauiter excedant, errent, & peccent, qui tam inferiores quam ſuperiores dignitates Eccleſiaſticas, & ipſam denique B. Petri Sedem, ac Apoſtolicæ dignitatis culmen, & apicem à Deo Optimo Maximo, à quo omnia bona procedunt, nulla prorſus humana ope, nec cuiuſuis auxilio, conſilio, vel fauore interueniente, prouenire non arbitrantur, ſed illas tamquam venales, aut alias in diſpoſitione mortalium conſtitutas, diuerſis modis, & mediis ambire, & aſſequi, ſeu potius vſurpare præſumunt. Nam vt Romanæ, & cuiuſtibet alterius, tam antequam poſt Domini DEI, & Redemptoris noſtri IESV CHRISTI in terris aduentum, bene inſtitutæ reipublicæ de ambitu, & contra ambitus reos ſanctiſſime promulgatas, & inuiolabiliter obſeruatas leges, ad præſens omittamus, nonne huiuſmodi deteſtabile ambitus ſcelus, etiam iure diuino grauiſſime punitur, cum Abſalon, qui regnum genitoris ſui adhuc viuentis ambiebat, ex mulo cui inſederat eleuatus, capillis capitis ſui quercui ſuſpenſus remanſit, & à Ioab tribus lanceis in corde transfixus fuit? Nonne illud ſacrorum Conciliorum à ſancta DEI Eccleſia receptorum, & approbatorum auctoritas diuerſimode deteſtatur & punit, cum quemcumque Presbyterum, aut Diaconum ſeu clericum, qui Papa incolumi, & eo inconſulto, ſubſcriptionem pro Romano Pontificatu commodare, aut pictatia promittere, ſeu ſacramentum præbere tentauerit, aut aliquod ſuffragium polliceri, vel de hac cauſa priuatis conuenticulis factis, aliquid deliberare, & decernere præſumpſerit, loci ſui dignitate, & communione priuandum, anathematiſque pœna plectendum, cenſeat, & propter occultas fraudes, & coniurationum huiuſmodi ſecretas inſidias, ſiquis harum actionum particeps, conſilia eorum qui de Pontificali agunt ambitu, ad notitiam Eccleſiæ deferat, & rationali probatione conuincat, eum non ſolum ab omni culpa purgatum remanere, verumetiam remuneratione non indigna ſubleuari velit, & ſtatuat, & exinde, non modo ſacrorum canonum, ſed etiam ſæcularium legum interpretes peritiſſimi, & probatiſſimi ambientes Papatum, aut ſuper eo, Papa viuente, & inconſulto, tractantes ſeu conuenticulas facientes, crimen læſæ maieſtatis in primo capite, & ſimoniacæ hæreſeos incurrere decreuerint, non ſine clara, & aperta ratione, cum omnes tractatus, de loco, dignitate, & bono alicuius viuentis, eo non conſentiente ab vtroque iure prohibeatur, & reprobationis præſertim cum inde prælibetur votum captandæ mortis quod ſacri canones, & venerandæ leges paſſim abhorrent, & deteſtantur. Accedit quod cum inter Pontificem & Eccleſiam contrahatur ſpirituale coniugium, quod ſortitus carnali, grauiſſimæ pœnæ ex vtriuſque iuris cenſura imponuntur iis, qui conſtante matrimonio, de alio coniuge tractare præſumunt. Quare cum peccatis exigentibus, plures in dies B. Petri Sedem, nobis viuentibus & inconſultis, ambire, & conuenticulas ſuper inde facere dignoſcantur, & ad hoc ſuffragia S. R. E. Cardinalium obtinere, & quodammodo ſubharrare procurent, & ſatagant.

Confirmatio, & innouatio pœnarũ quomodolibet promulgatarum contra ambientes Papatum, &c.

§. 1. Nos cupientes huiuſmodi deteſtabile ambitus, & illi coniuncta ſimoniacæ hæreſeos, & læſæ maieſtatis non ſolum noſtris, ſed etiam ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum pro tempore exiſtentium temporibus perpetuo abolere, & non ſolum ex vſu, ſed etiam ex mentibus hominum præſentium in electione Romani Pontificis, qui Domini DEI & Saluatoris noſtri IESV CHRISTI in terris Vicarius exiſtit, radicitus reuellere, & in præmiſſis pro tantæ rei neceſſitate, & periculi magnitudine, vt tenemur, ſalubriter prouidere, habita ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris ipſius S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum conſilio, & vnanimi aſſenſu, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, Apoſtolica auctoritate & de noſtræ Apoſtolicæ, poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ac priuationis & quaſuis alias ſententias, cenſuras, & pœnas dudum à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, aut ſacris Conciliis, ſeu Sanctorum Patrum noſtrorum decretis, ſtatutis, capitulis, canonibus, & conſtitutionibus, & ordinationibus contra ſic ambientes quomodolibet latas, & promulgatas, approbamus, & innouamus, ac perpetuo obſeruari, & in viridi obſeruantia, ſi forſan in ea non ſint, reponi, & eſſe debere.

Pœna tractantium de electione futuri Pontificis eo viuente, & inconſulto.

§. 2. Necnon quoſcumque in præmiſſis tam noſtro quam ſucceſſorum noſtrorum prædictorum tempore, publice, vel occulte, aut aliis quomodolibet delinquentes cuiuſcumque ſtatus gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, etiamſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, aut alia maiori Eccleſiaſtica dignitate, ſeu Cardinalatus honore, vel mundana, etiam Ducali, Regali, Reginali, aut Imperiali auctoritate, ſeu excellentia præfulgeant, & eorum quemlibet, ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas incurrere volumus, & decernimus. Et nihilominus conſiderantes dignum eſſe, vt quos Dei timor à malo non reuocat, Eccleſiaſticæ ſaltem coërceat ſeueritas diſciplinæ; de ſimilibus conſilio, & aſſenſu, ac auctoritate, & plenitudine poteſtatis volumus, & declarando ſtatuimus, ordinamus, & decernimus, quod ſententiis, cenſuris, & pœnis prædictis in ſuis robore, & efficacia remanentibus, ac effectum ſuum ſortientibus,

omnes,& ſinguli,tam clerici quam vtriuſque ſexus laïci, qui per ſe vel alios nobis viuentibus, & inconſultis, verbis, vel ſcriptis, aut nuncijs cum aliquo de futuro Pontifice eligendo, hactenus tractarunt, vel tentarunt, ſeu in poſterum, Romano Pontifice viuente, & inconſulto tractabunt, vel tentabunt, etiamſi, vt præfertur qualificati, & dignitate, honore, & auctoritate, & excellentia prædictis præditi exiſtant, ſint ipſo iure, & facto abſque alia deſuper ferenda ſententia excommunicati excommunicatione maiori, & maledictione æterna damnati, & ab excommunicatione, & maledictione huiuſmodi per aliũ quam per nos, & Romanum Pontificem pro tẽpore exiſtentem, præterquam in mortis articulo abſolui non poſſint incurrentque, & incurrant reſpectiue crimen ſimoniacæ hæreſeos, & læſæ maieſtatis in primo capite, ac priuationem omnis, etiam Epiſcopalis, Archiepiſcopalis, & Patriarchalis, ac cuiuſuis alterius maioris, vel minoris dignitatis, ac Cardinalatus honoris, necnon Ducalis, Regalis, Regnalis, & Imperialis auctoritatis, & excellentiæ, ac omnium, & ſingularum Eccleſiarum Cathedralium, etiam Metropolitan. & Patriarchalium, monaſteriorum, quoque ac prioratuum, aliorumque beneficiorum, & officiorum eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſæcularium ac quorumuis Ordinum regularium per eorum quemlibet obtentorum, necnon quorumuis fructuum, reddituum, & prouentuum Eccleſiaſticorum, & penſionum annuarum ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & prouentibus reſeruatorum, & aſſignatorum, ac Regnorum, dominiorum, feudorum, & honorum, ſpiritualium, & temporalium, vel miniſtrorum, etiam patrimonialium, & allodialium, necnon iurium patronatus, & iuriſdictionum quarumcunque eateatque voce actiua, & paſſiua, ac effecti ſint, & efficiantur reſpectiue perpetuo inhabiles, & incapaces omnium dignitatum, honorum, bonorum, iurium, & legitimorum actuum, perpetuaque infamia vbique gentium ſint notati, & notentur reſpectiue, nec infamia huiuſmodi ab eis aboleri, neque ipſi vllo vnquam tempore ad vocem, dignitates, honores, bona iura, & actus huiuſmodi, niſi ex ſpeciali verbo, & mandato noſtro, ſeu Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, noſtra, ſeu illius manu propria ſubſcripto, ac ſpecifica, & indiuidua rearus, & culpæ ſuæ qualitate expreſſa reſtitui poſſint.

Eorumque complices.

§. 3. Quodque ſimiles ſententias, cenſuras, & pœnas reſpectiue incurrerint, & incurrant ipſo iure, & facto, ac ſine alicuius ſententiæ prolatione, omnes, & ſinguli, etiam vt præmittitur, qualificati, & dignitatibus huiuſmodi præditi, cuiuſuis ſexus, & ordinis exiſtant, qui per ſe vel alium ſeu alios à die noſtræ ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumptionis, vſque in hanc diem, in præmiſſis aut eorum aliquid quoduis auxilium, conſilium, vel fauorem, ſeu operam, verbis vel ſcriptis, aut re vel facto, ſeu promiſſione, pollicitatione, ſuaſione vel his omnibus inſimul, aut quouis alio modo, directè, vel indirectè, principaliter, vel incidentaliter præſtiterunt, ſeu in futurum quouis etiam ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum tempore præſtabunt, aut in præmiſſis mediatores proxenetę, nuncij, mandatarij, procuratores, ſeu trapezitæ fuerunt, vel in poſterum, vt præfertur, erũt, ſeu alias ſe in præmiſſis quouis modo intromiſerunt, vel immiſcuerunt ſeu in poſterũ etiam tẽpore ſucceſſorum huiuſmodi habebunt, niſi ea nobis, aut ſucceſſoribus noſtris, quorum tempore id continget, vel alteri, cui id per nos, vel ſucceſſores prædictos cõmiſſum fuerit, per ſe vel alium ſeu alios, cum primum commode potuerint reuelauerint, etiamſi in præmiſſis aliquod aliud auxilium, conſilium, vel fauorem, aut opem non præſtiterint.

Reuelantib. venia & præmiũ proponit.

§. 4. Nos enim iis qui præmiſſa reuelauerint, etiamſi complices fuerint, non ſolum veniam, ſed etiam gratiã, & præmia pollicemur, prout etiam ſucceſſores noſtros præfatos facturos eſſe confidimus, ad hoc, vt eorum iudicio, participes tanti criminis valeant coerceri.

Oppugnantib. hanc bullã pœnas imponit.

§. 5. Et ſiquis vllo vnquam etiam dictorum ſucceſſorum noſtrorum tempore præſentes literas, & in eis contenta quæcumque iniuſta illicita, vel iniqua exiſtere, aut in toto vel in parte non valere, ſeu aliquo tempore non valitura eſſe, vel à nobis ſic fieri non potuiſſe, aut non debuiſſe, auſu temerario aſſerere præſumpſerit, cuiuſcumque dignitatis exiſtat, etiamſi Cardinalatus honore, aut Regia, vel Imperiali præeminentia, & excellentia præfulgeat, ipſo iure, & facto anathematis mucrone percuſſus ſit, & contra eum, tamquam vere ſchiſmaticum, & hæreticum inquiri, & tamquam talis puniri, eiuſque memoria damnari poſſit.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon cuiuſuis conclauis capitulis etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, quibuſuis perſonis ſub præſentibus comprehenſis, per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem Apoſtolicam, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac ſimili poteſtatis plenitudine, aut conſiſtorialiter ſeu alias quomodolibet conceſſis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, (quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ſeruanda eſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & ſufficienter derogatum eſſe decernimus,) cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Publicationẽ committit.

§. 7. Vt autem præſentes literæ ad omnium quorum intereſt notitiam deducantur, nec aliquis earum ignorantiam prætendere valeat, volumus eas in Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac acie Campi Floræ, per aliquos ex Curſoribus noſtris publicari, earumque copiam inibi affixam dimitti, necnon publicationem, & dimiſſionem copiæ affixæ huiuſmodi ſufficere, & omnes quos eædem literæ tangunt arctare perinde, ac ſi eis perſonaliter intimatæ, & notificatæ fuiſſent.

Sanctionem pœnalẽ adiicit.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, declarationis, ſtatuti, ordinationis, derogationis decretorum, & voluntatum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incar. Dom. 1558. 17. Kal. Ianuarij, Pontificatus noſtri anno 4. *D. P. Ann. 1. 16. Decemb.*

Confirmatio, & ampliatio conſtitutionum Apoſtolicarum, circa ſolutiones annatarum, & quindenniorum, pro beneficiis Eccleſiaſticis R. Cam. Apoſt. debitorum. XVII.

Alias vide declarationes, & extenſiones inf. in Pij V. conſt. 38. Apoſtolica, & Six. V. conſt. 33. Camera vbi notabo de materia.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. *Bulla A. D. 1558.*

Exordium.

DEcens eſſe cenſemus, & æquum, vt qui alios in ſua iuſtitia confouemus, Cameræ noſtræ Apoſtolicæ iura non negligamus, quinimo ea vſurpare ſatagentibus opportunis remediis etiam medio declarationis noſtræ occurramus, nec patiamur illa cauillationibus, aut calumnioſis litibus ea debentium, in diſcrimen aut dubium aliquod deduci.

Annatarum exactio in cognitionẽ domini [illegible]

§. 2. Nuper ſane accepimus, quod licet communium ſeruitiorum, & annatarum exactio in recognitionem vniuerſalis domini, introducta, ſit antiquiſſima, ita vt etiam peritiſſimi, & probatiſſimi iuris interpretes, qui tempore Concilij Viennenſis, iam ducentis quadraginta, &

& Conſtantien. talem exactionem approbarunt.

& vltra, annis celebrati, & poſt illud ſcripſerunt, expreſſam de ea fecerint mentionem, & aſſeruerint eam in dicto Concilio roboratam fuiſſe, & in Concilio Conſtantien. ante centum, & quadraginta annos celebrato ſtatutum fuerit, vt de Eccleſiis, & monaſteriis virorum, vacantibus, & vacaturis, ſoluerentur pro fructibus primi anni à die vacationis ſummæ pecuniarum in libris Cameræ Apoſtolicæ taxatæ, quæ communia ſeruitia, etiam tunc nuncupabantur, de ceteris autem dignitatibus, perſonatibus, officiis, & beneficiis, ſæcularibus, & regularibus valorem viginti quatuor florenorum de Camera excedentibus, quæ auctoritate Sedis Apoſtolicæ, non tamen vigore gratiarum expectatiuarum, aut ex cauſa permutationis conferentur, vel de quibus prouideretur, ſolueretur annata, ſeu medij fructus, iuxta taxam ſolitam.

Eug. IV. & Calliſtus III. idem fecerit.

§. 2. Ac fel. rec. Eugenius IV. & Calliſtus III. Rom. Pontifices prædeceſſores noſtri, ſuper ſolutione mediorum ſeu integrorum fructuum primi anni dictæ Cameræ ratione monaſteriorum, & prioratuum, ac aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum pro tempore vnitorum faciendæ diſpoſuiſſe legantur.

Paul. II. ſtatuit de beneficijs pijs locis vnitis, & de cetero nõ vacan quindennia ſolui Cã. Ap. vt in eius conſt. 6. ſup.

§. 3. Et piæ memoriæ Paulus Papa II. etiam prædeceſſor noſter, vt tam ipſe quam dicti Eugenius, & Calliſtus prædeceſſores, ac recolendæ mem. Martinus V. & Nicolaus etiam V. ac Pius etiam II. Romani Pontifices ſimiliter prædeceſſores noſtri tunc ſiu complura diuerſorum Ordinum, monaſteria, prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, dignitates, &c. vt ſup.

Iul. II. confirmauit conſt. Paul. II. in conſt. 4.

§. 4. Et ſanctæ mem. Iulius Papa ſimiliter II. prædeceſſor noſter, accepto quod ea prædictis, & aliis, quæ poſtea per ſimilis memoriæ Sixtum IV. Innocentium VIII. & Alexandrum VI. Romanos Pontifices, &c. vt ſup.

Iul. III. confirmauit, & ampliauit Pij II Paul. II. & Iulij II. conſtitutiones vt ſup. in ſua conſt. xv.

§. 5. Et ſanctæ memoriæ Iulius Papa III. prædeceſſor noſter accepto quod ordinationes, ſtatuta, decreta, & declaratiu Pauli, & Iulij II. prædeceſſorum huiuſmodi plene non obſeruabantur, & à tempore ipſius Alexandri prędeceſſoris vſque in eam diem, tam per ipſos Iulium II. & Iulium III. quam felic. recordat. Leonem X. Adrianum VI. & Clementem VII. ac Paulum pariter III. Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, tunc ſuos diuerſæ aliæ vniones, ſanctiones, incorporationes, &c.

Hic Pōt. etiã approbauit Iul. III. & prædeceſſorũ conſt.

§. 6. Et poſtremo nos præmiſſa omnia per papyri cedulam manu noſtra motu proprio ſignatam approbauerimus, & innouauerimus, prout in ſingulis literis prædeceſſorum, & cedula huiuſmodi plenius continetur.

Nihilominus quædã Cong. prætendũt, nõ teneri ad ſolutionem annatarum &c.

§. 7. Nihilominus tam ſancti Gregorij in Alga, ſub prætextu quod dictus Eugenius prædeceſſor, Rectores, & Canonicos ipſius Congregationis S. Georgij, à ſententiis, cenſuris, & pœnis, quibus ob non ſolutionem mediorum, ſeu integrorum fructuum primi anni, monaſteriorum, & beneficiorum per ipſum Eugenium prædeceſſorem, vel dictam Sedem, eorum monaſteriis, prioratibus, Eccleſiis, & beneficiis, ſiue locis eatenos vnitorum innodati erant, per ſuas literas abſoluerit, & quaſcumque obligationes, per eos dictæ Cameræ propterea factas, ac medios ſeu integros fructus huiuſmodi eis liberaliter remiſerit, & de illis, & aliis quibuſcumque quæ præfatæ Cameræ eatenus ſoluere quomodolibet obligati erant, generalem quietantiam fecerit, decernens eos ad illorum ſolutionem non teneri, nec ad id cogi poſſe poſſe, ac irritum & inane quicquid ex tunc contra tenorem earundem literarum, ſcienter vel ignoranter contingeret attentari. Et Caſſinen. alias ſanctæ Iuſtinæ de Padua huiuſmodi ſub prætextu quod dictus Leo prædeceſſor ipſam Cõgregationem Caſſinen. illiuſque monaſteria, & loca, ac Abbates, & conuentus ad ſolutionem annatarum communium, minutorum ſeruitiorum, & aliorum iuriũ Cameræ Collegiu, & officialibus prædictis, ratione quorumuis monaſteriorum, prioratuum, & beneficiorũ Congregationi Caſſinen. & illius monaſteriis, ſeu locis prædictis eatenus perpetuo vnitorum, ſuper quibus nulla obligatio in eadem Camera reperiebatur, aut ad obligationem de eis ſoluendis facienda minime obligatos fuiſſe, nec ad illas condemnari aut cogi poſſe, & literas Pauli ac Iulij II. aliorumque prædeceſſorum ſuorum huiuſmodi, ac ſuper illis, & illorum prætextu, decreta, monitoria, & mandata quoad ipſam Congregationem Caſſin. & illius monaſteria, & perſonas locum ſibi vendicare non potuiſſe, omneſque & ſingulas, de monaſteriis, & locis Congregationis Caſſinen. huiuſmodi, tamquam per diſſolutionem vnionum prædictarum, aut priuationem de illis, vel alias ob non ſolutionem annatarum communiũ, & aliorum prædictorum, vel ob non factam obligationem huiuſmodi vacantibus factas prouiſiones, commendas, vniones, & alias diſpoſitiones, & inde ſecuta quæcumque nulla, irrita, & inania fuiſſe, & eſſe, monaſteriaque & loca Congregationis Caſſinen. huiuſmodi ob non ſolutionem annatarum communium, & iurium, ac non factam obligationem huiuſmodi nullatenus vacaſſe, nec in futurum vacare, atteſtatus, & interpretatus fuerit, ac decreuerit, & declarauerit. Necnon procuratori Fiſci, & agentibus pro Camera, ac Cardinalibus, & officialibus præfatis ſilentium deſuper impoſuerit. Et paris memoriæ Clemens VII. pariter prædeceſſor noſter literas Leonis prædeceſſoris huiuſmodi cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, per ſuas literas approbauerit, & innouauerit, ac perpetua roboris firmitate ſubſiſtere, & inuiolabiliter obſeruari debere. Necnon Congregationem Caſſinen. præfatam, & illius prælatos, & perſonas contra tenorem literarum Leonis prædeceſſoris huiuſmodi nulliter, iniuſte, & indebite moleſtatos, & perturbatos fuiſſe, & ſic iudicari debere, & ſi ſecus contigerit attentari, irritum, & inane decreuerit. Quam diuerſæ aliæ regularium, & forſan ſæcularium perſonarum congregationes, & forſan aliæ perſonæ, forſan ex eo quod à nonnullis nimium ſcrupuloſis, & pluſquam oportet ſapere contendentibus hæſitetur, an vniones ante ipſum Martinum prædeceſſorem per alios Romanos Pontifices prædeceſſores ſuos factæ, ſub literis Pauli prædeceſſoris huiuſmodi comprehendantur, & forſan diuerſis aliis prætextibus communia minuta ſeruitia, annatas, & alia iura Cameræ, & Collegio, ac officialibus prædictis ratione vnionum eis, de monaſteriis, prioratibus, & aliis beneficiis eccleſiaſticis hactenus factarum debita perſoluere recuſent, cenſuras, & pœnas in ſingulis literis prædictis contentas damnabiliter incurrendo in animarum ſuarum periculum, & Cameræ, ac Collegij, & officialium prædictorum detrimentum.

Declarat igitur hic Pont. omnes Congregationes, & alios ad quo in fauorem beneficia vnita fuerũt teneri ad ſolutionem Annatarum &c. & ad ſe obligandam de illis ſoluendis. Hoc idem voluit Pius V. ſu rub. eo.

§. 8. Nos conſiderantes præfatum Eugenium prædeceſſorem per eius literas ſucceſſoribus ſuis Romanis Pontificibus, cum par in parem non habeat imperium, & per conſequens Collegio Cardinalium, & Officialium Romanæ Curiæ cauſam ab ipſis Romanis Pontificibus habentibus præiudicare non potuiſſe, & propterea ius noſtrum, & collegij, ac Officialium prædictorum illæſum remanſiſſe, & remanere, ac literas Leonis, & Clementis prædeceſſorum huiuſmodi, cum contra ordinationes, ſtatuta, decreta, & declarationem Pauli, & Iulij II. prædeceſſorum huiuſmodi, ac cauſa non cognita, & non vocatis, nec auditis quorum intererat, emanauerint, & per eas ius tertij contra tenorem conſtitutionum per eos editarum manifeſte tollatur, effectum ſortiri non debere, omnium, & ſingularum literarum prædictarum veriores tenores, ac ſi de verbo ad verbum insererentur præſentibus pro expreſſis habentes, ac ſingulas literas Eugenij, & Leonis, ac Clementis prædeceſſorum huiuſmodi, ad viam, & terminos iuris reducentes, & reductas eſſe decernentes, Motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, ac de mera deliberatione noſtra, omnes, & ſingulas vniones, annexiones, incorporationes, applicationes, ſubmiſſiones de quibuſuis Monaſteriis, Prioratibus, præpoſituris, præpoſitatibus, dignitatibus perſonatibus, adminiſtrationibus, officiis, & beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, ſæcularibus, & quorumuis Ordinum, ſeu Militiarum regularibus quibuſcumque Collegiatis, Eccleſiis, ſeu earum menſis capitularibus, ſeu Collegiis Vniuerſitatibus, & vtriuſque ſexus Congregationibus tam ſæcularibus, quam regularibus, etiam Sancti Georgij in Alga, & Caſſinen. prædictis, ac Montis Oliueti, & Camaldulen. necnon domibus, fabricis, Hoſpitalibus, & aliis pijs locis, quæ ex eorum perpetuitate non vacant, per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros

quocumque

quocumque tempore, etiam ante ipſum Martinum prædeceſſorem, ac nos ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis perpetuo factas, & de cetero, tam per nos, quam ſucceſſores noſtros ſimiliter perpetuo faciendas ſub literis Pauli prædeceſſoris huiuſmodi comprehendi, & includi. Et propterea tam Caſſinen. & Montis Oliueti, ac Camaldulen. necnon S. Georgij in Alga, & quaſcumque alias Congregationes, quam quoſuis alios, in quorum fauorem vniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & ſubmiſſiones huiuſmodi factæ fuerunt, etiamſi ſe ſuper inde in Camera non obligauerint, ad ſolutionem communium, & minutorum ſeruitiorum, ac annatarum, & aliorum iurium prædictorum eiſdem Cameræ Collegio, & Officialibus ratione earumdem vnionum, annexionum, incorporationum, applicationum, & ſubmiſſionum ſingulis quindecim annis à die quo illæ ſuum effectum ſortitæ fuerint, alias iuxta tenorem literarum Iulij III. prædeceſſoris huiuſmodi faciendam teneri, & obligatos eſſe, & ad id nec non ad ſe communibus, & minutis ſeruitiis, ac annatis, & aliis iuribus prædictis de quindecim annis in quindecim annos realiter, & cum effectu ſoluendis in forma ſolita obligandum, etiam per ſententias, cenſuras, & pœnas etiam priuationis, & diſſolutionis vnionum, annexionum, incorporationum, applicationum, & ſubmiſſionum prædictarum in literis Pauli, Iulij II. ac Iulij III. prædeceſſorum huiuſmodi contentas cogi, & compelli poſſe, necnon Monaſteria, Prioratus, præpoſituras, præpoſitatus, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, & beneficia vnita huiuſmodi onus ſolutionis communium, & minutorum ſeruitiorum, ac annatarum, & aliorum iurium prædictorum ſemper habuiſſe, & ad præſens habere.

Dec v'um irritans.

§. 9. Sicque & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios quauis etiam dicta auctoritate Apoſtolica fungentes, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & dilectos filios noſtros Io. Michaëlem S. Anaſtaſiæ Saracenum, & Virgilium S. Simeonis tit. de Spoleto nuncupatos Presbyteros, quibus alias omnes, & ſingulas cauſas occaſione præmiſſorum pendẽtes commiſimus, & quoſuis alios S.R.E. Cardinales in quauis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate iudicari, & definiri debere, ac ſi ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus, & declaramus.

Cardinalis Saracenus, & Card. de Spoleto Iudices iſtarum cauſarum procedant iuxta formam iſtius conſt.

§. 10. Mandantes eidem Io. Michaëli, & Virgilio Cardinalibus, vt omnes, & ſingulas cauſas coram eis inter dilectos filios Procuratorem noſtrum Fiſcalem & Officiales præfatos ex vna, & quaſcumque Congregationes, ſeu alias perſonas ex altera partibus, ſuper ſolutione communium, & minutorum ſeruitiorum, ac annatarum, & aliorum iurium prædictorum, vel eorum occaſione pro tempore pendentes, iuxta præſentium tenorem terminent, & decidant.

Beneficiaque indultum nõ ſoluẽdi quindennia ſub obſcura notificentur Cardinalib. prædictis.

§. 11. Et inſuper, vt ratio communium minutorum ſeruitiorum, ac annatarum, & aliorum iurium prædictorum clara habeatur, nec vlterius in ambiguo, aut obſcuro verſetur, volumus, & auctoritate Apoſtolica præfata decernimus, ſtatuimus, & ordinamus, quod omnes, & ſinguli in quorum fauorem vniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & ſubmiſſiones huiuſmodi emanarunt, necnon Cathedralium, etiam Metropolitanarum, ſeu Collegiatarum Eccleſiarum Capitula, & tam virorum, quam mulierum ſæculares, & quorumuis etiam exemptorum Ordinum regulares Congregationes, & Collegia, ac Hoſpitalia, & alia pia loca, quibus à Sede prædicta indultum eſt, vt Abbates, ſeu Priores, vel alios Prælatos ſuos ad tempus, & non ad vitam eligere poſſint, ſeu quorum Abbates, vel Priores, aut alij Prælati non ad vitam, ſed ad tempus eliguntur, ſeu etiam ad vitam electi abſque confirmatione eiuſdem Sedis adminiſtrant, infra terminum eis à præfatis Io. Michaële, & Virgilio Cardinalibus præfigendũ omnia, & ſingula Monaſteria, Prioratus, propoſituras, præpoſitatus, Eccleſias, Capellanias, & alia beneficia Eccleſiaſtica, quæ poſſident, & ea ſpecifice, & expreſſe quæ facultatem, & indultum huiuſmodi habent, ſeu quorum Abbates, ſeu Priores, vel alij Prælati, ad tempus eliguntur, ſeu ad vitam electi, ſine confirmatione prædicta adminiſtrant, vna cum illorum fructuum, reddituum, & prouentuum vero annuo valore præfatis Io. Michaëli, & Virgilio Cardinalibus notificaſſe & intimaſſe debeant, & ad id per ſententias, cenſuras, & pœnas in ſingulis literis prædictis contentas cogi, & compelli poſſint.

§. 12. Non obſtantibus literis Eugenij, Leonis, & Clementis prædeceſſorum huiuſmodi, & aliis præmiſſis, ac quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis Congregationi Camaldulen. Eremitarum, & S. Michaëlis de Murano Torcellan. Diœc. per dictum Leonem prædeceſſorem in eius erectione, & inſtitutione, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, & ſcientia ſimilibus, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut alias quomodolibet conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ſeruanda eſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & ſufficienter derogatum eſſe decernimus, necnon omnibus illis quæ ſinguli prædeceſſores præfati in ſingulis eorum literis voluerunt non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Clauſ. derog.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reductionis, declarationis, mandati, voluntatis, ſtatuti, ordinationis, derogationis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Sanctio pœnalis.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incar. Dom. 1558. 10. Kal. Februarij, Pontificatus noſtri anno 4.

D. P. An. 4. die 23. Ian.

De Lenonibus eorumque complicibus, vltimi ſupplicij pœna certis caſibus in Vrbe plectẽdis. XVIII.

Alios caſus habes eadem pœna plectendos in crimine adultery, vt in Six V. conſt. 46. Ad compeſcendam.

Edita An. D.

SAnctiſſimus Dominus noſter Dominus Paulus diuina prouidentia Papa Quartus. Volens ſceleribus, quæ ex vitio, & luxuria carnis in dicta Vrbe in dies patrantur, quantum cum Deo poteſt occurrere, viuæ vocis oraculo ſtatuit, & decreuit, ac ſua irrefragabili conſtitutione ſanciuit, quod omnes, & ſingulæ vtriuſque ſexus perſonæ, quæ aliquam puellam, aut aliam iuuenculam ex eius patria, aut alio loco in quo tunc honeſte viueret, veſtes, aut alia id genus bona eis pollicendo, ſeu quauis alia corruptione ſeduxerint, eaſque aut aliquem puerum in eadem Vrbe quomodolibet proſtituerint, tamquam omni priuilegio cuiuſcumque Ordinis, vel dignitatis (iuxta conſtitutionem fel. rec. Innocentij Papæ Quarti prædeceſſoris ſui, quæ incipit, Pro humani generis) priuati, & nudati, ac per leges ſæculares ipſo iure, & facto condemnati, per Ordinarios Sanctitatis ſuæ Iudices ſæculares, nulla ab eadem Sanctitate ſua deſuper expectata declaratione, ſeu mentis ſuæ intentione, irremiſſibiliter hoc modo puniantur.

Hic Pñt mandans Gubernatori Vrbis vt pœnas hic deſcriptas promulgari per publicum proclama precat ſecus contra.

1. Lenones videlicet, & lenæ, circa proſtitutionem maſculorum verſantes, & cum eis circa proſtitutionem ipſam agentes, vel conſentientes, necnon lenones, & lenæ puellam, ſeu aliam iuuenculam inuitam aſſumentes, & ad neceſſitatem nutrientes, ac poſtmodum proſtituentes,

Lenones in proſtituentes pueros, aut virginibus.

tes,& lucrum ex eius proſtitutione captantes, quotquot fuerint, vltimo ſupplicio afficiantur.

Complices huiuſmodi ſtupri. §. 2. Hi verò qui corrupto comite ſtuprum puero ſuaſerint, aut puellam virginem ſuper violatione eius pudicitiæ interpellauerint, ſeu ad hoc ei quicquã donauerint, vel pretium, vt id aſſequerentur dederint, aut domum ad hoc eis commendauerint, ſeu quicquid aliud ad effectum præmiſſorum fecerint, flagitio perfecto, capitali pœna plectantur, eo autem imperfecto, in aliquam Inſulam deportentur, & inibi perpetuo relegentur, qui in præmiſſis comites corrupti fuerint, eiſdem pœnis ſubiaceãt.

Lenones in alijs caſibus. §. 3. In ceteris verò caſibus lenones, & lenæ huiuſmodi qui de cetero lenocinij artem exercuerint, fuſtibus per Vrbem publicè cæſi, ab hac Vrbe perpetuo exulare cogantur.

Domos eis locantes. § 4. Et qui domos ſuas eiſdem lenonibus, vel lenis de cetero ſcienter locauerint, vel ſi ignoranter id fecerint, niſi poſtquam hoc eis notificatum fuerit illos expulerint, domum ſic locatam eo ipſo amittant, & ea realiter, & cum effectu priuentur, & ſpolientur, & inſuper pœnam mille ſcutorum auri ab eis auferendorum, & in pios vſus conuertendorum ipſo facto incurrant.

Hoc decretũ habet vim Motus proprij. §. 5. Voluit quoque eadem Sanctitas ſua, & præfato Gubernatori ſimili viuæ vocis oraculo mandauit, vt ſtatutum, & decretum, ac ſanctionem ſuam huiuſmodi, quæ perinde ac ſi ſub nomine Sanctitatis ſuæ in ſcriptis redacta, & per eamdem Sanctitatem ſuam Motu proprio ſubſcripta, & ſignata forent, & literæ Apoſtolicæ deſuper ſub plumbo confectæ eſſent, plenariam fidem facere, & eis indubiam fidem adhiberi debere decreuit, per publicum bannimentum, & proclama omnibus quorum intereſt denunciari, & intimari facere.

Denunciatio iſta per proclama liget, prout ſi perſonaliter intimata foret. §. 6. Decernens denunciationem, & intimationem huiuſmodi, eos omnes ligare, & arctare, perinde ac ſi præmiſſa omnia eis ex parte Sanctitatis ſuæ, aut per literas Apoſtolicas perſonaliter intimata, & notificata, ac de verbo ad verbum recitata fuiſſent, in contrarium facien. non obſtantibus quibuſcumque.

XIX. Inuocatio quarumcumque cenſurarum, & pœnarum contra hæreticos, & ſchiſmaticos quomodolibet promulgatarum. Et aliarum pœnarum impoſitio, in cuiuſcumque gradus, & dignitatis Prælatos, & Principes, hæreticæ, vel ſchiſmaticæ prauitatis reos.

Confirmatur hac conſt. à Pio V. infra in eius bulla 22. Inter multiplices.

De pœnis autem per alios Pont. in eiuſmodi hæreticos latis, habes ſupra in Nicolai III. conſt. 2. Nouerit. Innoc. IV. conſt. 8. & 9. & conſt. 18. & ſeqq. Alex. IV. conſt. 9. 13. & conſt. 14. Et habes etiam alias aliorum Pont. conſt. in præcitatis locis indicatas.

Edita An. D. 1559. *P A V L V S   E P I S C O P V S.* *Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium. CVm ex apoſtolatus officio, nobis, meritis licet imparibus diuinitus credito, cura Dominici gregis nobis immineat generalis, & exinde teneamur pro fideli illius cuſtodia, & ſalubri directione, more vigilis Paſtoris, aſſidue vigilare, & attentius prouidere, vt qui hac ætate, peccatis exigentibus, propriæ prudentiæ innitentes licentius, & pernicioſius ſolito contra orthodoxæ fidei diſciplinam inſurgunt, & ſuperſtitioſis, ac fictitiis adinuentionibus ſacrarum Scripturarum intelligentiam peruertentes, Catholicæ Eccleſiæ vnitatem & inconſutilem Domini tunicam ſcindere moliuntur, ab ouili Chriſti repellantur, nec magiſterium erroris continuent, qui diſcipuli veritatis eſſe contemnunt.

Cauſa huius conſtit. §. 1. Nos conſiderantes rem huiuſmodi adeo grauem, & periculoſam eſſe, vt Romanus Pontifex, qui Dei, & Domini Noſtri IESV CHRISTI vices gerit in terris, & ſuper gentes, & regna plenitudinem obtinet poteſtatis, omneſque iudicat, à nemine in hoc ſæculo iudicandus, poſſit, ſi deprehendatur à fide deuius, redargui, & quod vbi maius intenditur periculum, ibi eſt plenius, & diligentius conſulendum, ne pſeudo prophetæ, aut alij etiam ſæcularem iuriſdictionem habentes, ſimplicium animas miſerabiliter illaqueent, innumerabileſque populos eorum in ſpiritualibus aut temporalibus curæ, & regimini commiſſos, ſecum in perditionem, & damnationis interitum trahant, nec aliquando contingat nos abhominationem deſolationis, quæ dicta eſt à Daniele Propheta in loco ſancto videre, cupientes quantum cum Deo poſſumus pro noſtro munere Paſtorali vulpes vineam Domini demoliri ſatagentes capere, & lupos ab ouilibus arcere, ne canes muti videamur nequeuntes latrare, & perdamur cum malis agricolis, ac mercenario comparemur.

Cõfirmat hic Pont. omnes pœnas in hæreticos & ſchiſmaticos latas. Te eas vide in conſt. cit. in rub. §. 2. Habita ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura de eorum conſilio, & vnanimi aſſenſu omnes, & ſingulas excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ac priuationis, & quaſuis alias ſententias, cenſuras, & pœnas à quibuſuis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris aut pro talibus habitis, etiam per eorum literas extrauagantes, ſeu ſacris Conciliis ab Eccleſia Dei receptis, vel ſanctorum Patrum decretis, & ſtatutis, aut ſacris canonibus, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contra hæreticos, aut ſchiſmaticos quomodolibet latas, & promulgatas, Apoſtolica auctoritate approbamus, & innouamus, ac perpetuo obſeruari, & in viridi obſeruantia, ſi forſan in ea non ſint, reponi, & eſſe debere, nec non quoſcumque qui hactenus à fide Catholica deuiaſſe, aut in aliquam hæreſim incidiſſe, ſeu ſchiſma incurriſſe, aut excitaſſe, ſeu commiſiſſe comprehenſi, aut confeſſi, vel conuicti fuerint, ſeu (quod Deus pro ſua clementia, & in omnes bonitate auertere dignetur) in poſterum deuiabunt, ſeu in hæreſim incident, aut ſchiſma incurrent, vel excitabunt, ſeu committent, & deuiaſſe, ſeu incidiſſe, aut incurriſſe, vel excitaſſe, ſeu commiſiſſe deprehendentur, aut confitebuntur, ſeu conuincentur, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, etiamſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, Primatiali, aut alia maiori dignitate Eccleſiaſtica, ſeu Cardinalatus honore, & Apoſtolicæ Sedis vbiuis locorum, tam perpetuæ quam temporalis Legationis munere, vel mundana etiam Comitali, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, & Imperiali auctoritate, ſeu excellentia præfulgeant, & eorum quemlibet ſententias, cenſuras, pœnas prædictas incurrere volumus atque decernimus.

Prælatis, & Principibus à fide deuiãtibus alias pœnas imponit. §. 3. Et nihilominus conſiderantes dignum eſſe, vt qui virtutis amore à malis non abſtinent, metu pœnarum ab illis deterreantur, & quod Epiſcopi, Archiepiſcopi, Patriarchæ, Primates, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui alios docere, & illis bono exemplo, vt in fide Catholica contineantur, eſſe debent, præuaricando grauius ceteris peccant, cum non ſolum ſeipſos perdant, verumetiam alios innumerabiles populos eorum curæ, & regimini creditos, ſeu alias eis ſubditos, ſecum in perditionem, & puteum interitus trahant, de ſimilibus conſilio, & aſſenſu, hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione, in odium tanti criminis, quo nullum in Eccleſia Dei maius, aut pernicioſius eſſe poteſt de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſancimus, ſtatuimus, decernimus, & definimus, quod ſententiis, cenſuris, & pœnis prædictis in ſuo robore, & efficacia remanentibus, ac effectum ſuum ſortientibus, omnes, & ſinguli Epiſcopi, Archiepiſcopi, Patriarchæ, Primates, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui hactenus, vt præfertur, deuiaſſe, aut in hæreſim incidiſſe, ſeu ſchiſma incurriſſe, excitaſſe, vel commiſiſſe deprehenſi, aut confeſſi, vel conuicti fuerint, & in poſterum deuiabunt, aut in hæreſim incident, ſeu ſchiſma incurrent, vel excitabunt, aut cõmittent, & deuiaſſe, ſeu in hæreſim incidiſſe, vel ſchiſma incurriſſe, aut excitaſſe, ſeu commiſiſſe deprehendentur, aut confitebuntur, ſeu conuincentur, cũ in hoc inexcuſabiliores ceteris reddantur, vltra ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas, ſine etiam eo ipſo, abſque aliquo iuris aut facti miniſterio, ſuis Ordinibus, & Cathedralibus etiam Metropolit. Patriarchalibus, & Primatialibus Eccleſiis,

cleſiis, ac Cardinalatus honore, & cuiuſuis Legationis munere, necnon voce actiua, & paſſiua, omnique auctoritate, ac Monaſteriis, beneficiis, & officiis Eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, ſæcularibus, & quorumuis Ordinum regularibus, quæ ex quibuſuis conceſſionibus, & diſpenſationibus Apoſtolicis in titulum, commendam, & adminiſtrationem, aut alias quomodolibet obtinuerint, & in quibus vel ad quæ ius aliquod haberint, necnon quibuſuis fructibus, redditibus, & prouentibus annuis ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & prouentibus eis reſeruatis, & aſſignatis, Comitatibus quoque, Baroniis, Marchionatibus, Ducatibus, Regnis, & Imperio penitus, & in totum, perpetuo priuati, & ad illa de cetero inhabiles, & incapaces, habeanturque pro relapſis, & ſubuerſis in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi prius hæreſim huiuſmodi in iudicio publice abiurafſent, nec vllo vmquam tempore ad eorum priſtinum ſtatum, aut Cathedrales, Metropolitanas, Patriarchales, & Primatiales Eccleſias, ſeu Cardinalatus, vel alium honorem, aut quamuis aliam maiorem, vel minorem dignitatem, ſeu vocem actiuam, vel paſſiuam, aut auctoritatem, ſeu monaſteria, & beneficia, vel Comitatus, Baronias, Marchionatus, Ducatus, Regna, & Imperium reſtitui, reponi, redintegrari, aut rehabilitari poſſint, quinimo ſæcularis relinquantur arbitrio potestatis animaduerſione debita puniendi, niſi apparentibus in eis veræ pœnitentiæ iudiciis, & condignæ pœnitentiæ fructibus, ex ipſius Sedis benignitate, & clementia in aliquo Monaſterio, aut alio Regulari loco ad peragendum perpetuam in pane doloris, & aqua mœſtitiæ pœnitentiam retrudendi fuerint. Quodque pro talibus ab omnibus cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtentibus, ac quacumque etiam Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, & Primatiali, aut alia maiori Eccleſiaſtica dignitate, & etiam Cardinalatus honore, ſeu mundana, etiã Comit. Baron. March. Ducali, Regia, & Imperiali auctoritate, excellentia pollentibus haberi, tractari, & reputari, & vt tales euitari, omnique humanitatis ſolatio deſtitui debeãt.

Iuſpatronatus aut nominandi habentes ad beneficia propter hæreſim vacantia tenentur infra legitima tempora præſentare alias perſonas.

§. 4. Et qui iuſpatronatus, aut nominandi perſonas idoneas ad Cathedrales, etiam Metropolitanas, & Patriarchales, Primatiales Eccleſias, ſeu Monaſteria, vel alia beneficia Eccleſiaſtica per priuationem huiuſmodi vacantia habere prætenderint, ne illa diutinæ vacationis exponantur incommodis, ſed de ſeruitute hæreticorum erepta perſonis concedantur idoneis, quæ illarum populos in ſemitas iuſtitiæ fideliter dirigant, teneantur, ad Eccleſias, Monaſteria, & beneficia huiuſmodi alias perſonas idoneas infra tempus à iure, vel ex eorum concordatis ſeu compactatis cum dicta Sede initis ſtatutum, nobis ſeu [illegible] tempore exiſtenti Romano Pontifici præſentare, alioquin tempore huiuſmodi elapſo plena, & libera Eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum prædictorum diſpoſitio ad nos, & Romanum Pontificem prædictum eo ipſo pleno iure deuoluatur.

Fautoreſque hæreticorum pœnis hic deſcriptis incurrunt.

§. 5. Et inſuper qui ipſos ſic deprehenſos, aut confeſſos, vel conuictos ſcienter quomodolibet receptare, vel defendere, aut eis fauere, vel credere, ſeu eorum dogmata dogmatizare præſumpſerint, ſententiam excommunicationis eo ipſo incurrant, efficianturque infames, nec voce per ſe, nec ſcriptis, vel nuncio, aut procuratore aliquo ad publica, ſeu priuata officia, aut conſilia, ſeu ſynodum, vel Concilium generale, vel prouinciale, nec conclaue Cardinalium, aut aliquam fidelium congregationem, ſeu electionem alicuius, aut teſtimonium perhibendum admittantur, nec admitti poſſint. Sint etiam inteſtabiles, nec ad hæreditatis ſucceſſionem accedant, nullus prætera cogatur eis ſuper aliquo negotio reſpondere. Quod ſi forſan Iudices extiterint, eorum ſententiæ nullam obtineant firmitatem, nec aliquæ cauſæ ad eorum audientiam deducantur, & ſi fuerint Aduocati, eorum patrocinium nullatenus recipiatur, ſi verò Tabelliones extiterint, inſtrumenta confecta per eos nullius ſint penitus roboris, vel momenti. Et inſuper clerici omnibus, & ſingulis Eccleſiis, etiam Cathedralibus, Metropolitan. Patriarchalibus, & Primatialibus, ac dignitatibus Monaſteriis beneficiis, & officiis Eccleſiaſticis, etiam, vt præfertur, qualificatis per eos quomodolibet obtentis, & tam ipſi, quam laici, etiam vt præmittitur qualificati, & dignitatibus prædictis prædit quibuſcumque Regnis, Ducatibus, Dominiis, Feudis, & bonis temporalibus per eos poſſeſſis priuati exiſtant eo ipſo, Regnaque Ducatus, Dominia, Feoda, & bona huiuſmodi publicentur, & publicata ſint, efficianturque iuris, & proprietatis eorũ qui illa primo occupauerint, ſi in ſinceritate fidei, & vnitate S.R.E. ac ſub noſtra, & ſucceſſorũ noſtrorũ Rom. Pontificum canonice intrantium obedientia fuerint.

Prælati, & Pontifices qui ante eorum promotionem apparuerint à fide Catholica deuiaſſe, eo ipſo priuati ſunt omni auctoritate, & eſſectus & promotio nulla eſt, & nullo pacto conualidari poteſt.

§. 6. Adiicientes quod ſi vllo vmquam tempore apparuerit aliquem Epiſcopum, etiam pro Archiepiſcopo, ſeu Patriarcha, vel Primate ſe gerentem, aut prædictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem, etiam vt præfertur, Legatum, ſeu etiam Romanum Pontificem ante eius promotionem, vel in Cardinalem, ſeu Romanum Pontificem aſſumptionem à fide Catholica deuiaſſe, aut in aliquam hæreſim incidiſſe, ſeu ſchiſma incurriſſe, vel excitaſſe, aut commiſiſſe, promotio, ſeu aſſumptio de eo etiam in concordia, & de vnanimi omnium Cardinalium aſſenſu facta, nulla, irrita, & inanis exiſtat, nec per ſuſceptionem muneris conſecrationis, aut ſubſecutam regiminis, & adminiſtrationis poſſeſſionem, ſeu quaſi, vel ipſius Romani Pontificis inthronizationem, aut adorationem, ſeu ei præſtitam ab omnibus obedientiam, & cuiuſuis temporis in præmiſſis curſum, conualuiſſe dici, aut conualeſcere poſſit, nec pro legitima in aliqua ſui parte habeatur, nullamque talibus in Epiſcopos, ſeu Archiepiſcopos, vel Patriarchas aut Primates promotis, ſeu in Cardinales, vel Romanum Pontificem aſſumptis, in ſpiritualibus, vel temporalibus adminiſtrandi facultatem tribuiſſe, aut tribuere cenſeatur, ſed omnia, & ſingula per eos quomodolibet dicta, facta, geſta, & adminiſtrata, ac inde ſecuta quæcumque viribus careant, & nullam prorſus firmitatem, nec ius alicui tribuant, ſintque ipſi ſic promoti, & aſſumpti, eo ipſo abſque aliqua deſuper facienda declaratione, omni dignitate, loco, honore, titulo, auctoritate, officio, & poteſtate priuati, liceatque omnibus, & ſingulis ſic promotis, & aſſumptis, ſi à fide antea non deuiaſſent, nec hæretici fuiſſent, neque ſchiſma incurriſſent, aut excitaſſent, vel commiſiſſent.

Subditiſque eorum liceat ab obedientia & deuotione impune recedere.

§. 7. Subditis perſonis, tam clericis ſæcularibus, & regularibus, quam etiam laicis, necnon Cardinalibus, etiam qui electioni ipſius Pontificis antea a fide deuij, aut hæretici, ſeu ſchiſmatici interfuerint, ſeu alias conſenſerint, & ei obedientiam præſtiterint, eumque adorauerint, ac Caſtellanis, Præfectis, Capitaneis, & Officialibus etiam Almæ Vrbis noſtræ, & totius Status Eccleſiaſtici, etiã eiſdem ſic promotis vel aſſumptis homagio, ſeu iuramento, vel cautione obligatis, & obnoxiis, ab ipſorum ſic promotorum, vel aſſumptorum obedientia, & deuotione impune quandocumque cedere, eoſque vt magos, ethnicos, publicanos, & hæreſiarchas euitare, eiſdem ſubditis perſonis fidelitati, & obedientiæ futurorum Epiſcoporum, Archiepiſcoporum, Patriarcharum, Primatum, Cardinalium, & Rom. Pontificis canonice intrantis nihilominus adſtrictis remanentibus, & ad maiorem ipſorum ſic promotorum, & aſſumptorum ſi eorum regimen, & adminiſtrationem continuare voluerint, confuſionem, contra eoſdem ſic promotos, & aſſumptos, auxiliũ brachij ſæcularis implorare, nec propterea tales ab ipſorũ ſic promotorum, & aſſumptorũ fidelitate, & obedientia, præmiſſorum occaſione recedentes, tamquam tunicæ Domini ſciſſores aliquarum cenſurarum, ſeu pœnarum vltioni ſubiaceant.

Contrariis derogatur.

§. 8. Non obſtant. conſtit. & ordinationib. Apoſtolicis, necnon priuilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis eiſdem Epiſcopis, Archiepiſcopis, Patriarch. Primatibus, & Cardinalibus, ac quibuſuis aliis ſub quibuſcũque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, ſeu etiã conſiſtorialiter, aut alias quomodolibet conceſſis, & etiã iteratis vicibus approbatis, & innouatis, ac etiam in corpore iuris clauſis, necnon quibuſuis capitulis conclauis, etiã iuramento, aut confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, & per nos ipſos iuratis. Quibus omnibus eorũ tenores pręſentibus pro expreſſis, ac de verbo ad verbũ inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dũtaxat ſpecialiter,

cialiter,& expreſſe derogamus,ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Iuſſio publicandi Non innoui hanc public. ubi ſufficit publicatio bullæ Pij V. cit. in rubr.

§. 9. Vt autem præſentes literæ ad omnium quorum intereſt notitiam deducantur, volumus eas, ſeu earum tranſumptum (cui manu notarij publici ſubſcripto,& ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munito, plenam fidem adhiberi debere decernimus) in Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe,& Cancellariæ Apoſtolicæ valuis, atque in acie Campi Floræ per aliquos ex curſoribus noſtris publicari, & affigi, earumque copiam inibi affixam dimitti,publicationemque affixionem,& copiæ affixæ dimiſſionem huiuſmodi ſufficere, & pro ſolemni, & legitima haberi, nec aliam publicationem requiri, aut expectari debere.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, ſanctionis, ſtatuti,derogationis, voluntatum, decretorum infringere,vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei,ac beatorum Petri,& Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1559. 15. Kalend. Martij, Pontificatus noſtri anno 4.

Papa ſubſc.

† Ego Paulus Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. ſſ.

Cardd. ſubſcriptiones.

† Ego Ioan. Bellayus Epiſcopus Oſtien. ſſ.
† Ego R. Card. de Carpo Epiſcopus Portuen.
† Ego F. Card. Piſanus Epiſcopus Tuſculan.
† Ego Fed. Card. Cæſius Epiſcopus Præn.
† Ego P. Card. Epiſcopus Albanen.
†
† Ego R. Card. S. Angeli Maior Pœn.
† Ego T. Card. Criſpus.
† Ego Fuluius Card. Peruſinus.
† Ego Ioan. Mich. Card. Saracenus.
† Ego Ioan. Card. S. Vitalis.
† Ego Ia. Card. Puteus.
† Ego Hier. Card. Imolen.
† Ego B. Card. Tranen.
† Ego Diomedes Card. Ariminen.
† Ego Scipio Card. Piſarum.
† Ioan. Card. Reumanus.
† Ioan. Antonius Card. S. Pancratij.
† Ego Tha. Card. Gaddus.
† Ego Virg. Card. de Spoleto.
† Ego F. M. Card. Alexan.
† Ego Clem. Monilianus Card. Aræ.
† Ego G. Aſc. Diac. Card. Cam.
† Ego N. Card. de Sermoneta.
† Ego Ia. Card. Sabellus.
† Ego Hier. Card. S. Georgij.
† Ego Innoc. Card. de Monte.
† Ego Aloy. Card. Cornelius.
† Ego C. Card. Carafa.
† Ego Alſon. Card. Neapolit.
† Ego Vitellotius Card. Vitellius.
† Ego Ioan. Baptiſta Card. Conſiliarius.

Locus Signi. *Dominus mihi adiutor.*

XX. Reuocatio quarumcumque exemptionum conceſſarum à ſolutione ſubſidij triennalis in Statu Eccleſiaſtico impoſiti.

Hoc ſubſidium impoſuit Paul. III. ſup. in eius conſt. 39. Decens. Et exemptiones reuocarunt quamplures Pont. & poſtremo Paul. V. in conſt. 9. In maximis. vbi dicam.

Edita A. D. 1559.

PAVLVS PAPA IV.
Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

CVpientes indemnitati Cameræ Apoſtolicæ, quæ vt omnibus notum eſt, multo ære alieno grauata exiſtit, quantum cum Deo poſſumus conſulere, quæ in eius grauamen emanaſſe comperimus, de medio tollere curamus, vt exinde ſuum, prout decens eſt, & honeſtum, conſequi poſſit.

Paul. III imposuit ſubſidium triennale. Sed pluribus perſonis exemptiones & libertates conceſſæ fuerunt.

§. 1. Nuper ſane nobis innotuit,quod licet alias fel. rec. Papa III. prædeceſſor noſter, de fratrum ſuorum, de quo numero tunc eramus conſilio, cunctis impoſitionibus extraordinariis ſublatis, vnum vnicuique ſubſidium trecentorum millium ſcutorum per totam ditionem Eccleſiaſticam pro triennio ſoluendum, & exigendum impoſuerit, & impoſitio huiuſmodi de triennio in triennium ſucceſſiue prorogata,& ſemper exacta fuit, nihilominus exactio huiuſmodi cauſantibus diuerſis exemptionibus, libertatibus, & immunitatibus à ſolutione ipſius ſubſidij diuerſis Communitatibus,& vniuerſitatibus, ac particularibus perſonis,necnon Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis noſtri Status Eccleſiaſtici conceſſis, & factis,diuerſarum portionum eiuſdem ſubſidij donationibus ſeu remiſſionibus, vix ad dimidium ſummæ trecentorum millium ſcutorum huiuſmodi aſcendit, ex quo eidem Cameræ, quæ aliunde non habet vnde onera illi in dies incumbentia ſufferre poſſit, & illius creditoribus, qui ſua credita ab ipſa recuperare nequeunt, maximum ſuccedit detrimentum.

Eas propterea hic Pontifex reuocat.

§. 2. Quapropter præmiſſis occurrere,& vt tam Camera, quam creditores præfati, quod ſuum eſt conſequi poſſint, prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas exemptiones, libertates,& immunitates à ſolutione ſubſidij huiuſmodi quibuſuis Communitatibus,& Vniuerſitatibus,ac particularibus perſonis, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ exiſten. necnon Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis dicti Status, ſub quocumque etiam Comitali, Marchionali, Baronali, vel Ducali, aut quouis alio tam maiori, quam inferiori titulo, vel per aliquem S. R. E. Cardinalem regantur, & gubernentur, ſub quibuſcumque tenoribus,& formis,ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritant. & aliis decretis ſub quocumque titulo, vel colore, ex quibuſuis quantumcumque vrgentiſſimis cauſis, & quoque etiam Comitum, Marchionum Ducum, & quorumuis aliorum Principum, ſeu etiam ipſius R. E. Card. intuitu,& contemplatione per quoſcumque Rom. Pont. præd. noſtros, ac nos, & Sedem Apoſt. etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, aut alias quomodolibet conceſſas, & factas, quarumuis ipſius ſubſidij portionum donationes, ſeu remiſſiones, vel alias gratias, ac quaſcumque ſuper inde, tam ſub plumbo, quam in forma breuis confectas literas, earum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur præſentibus pro expreſſis habentes, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium reuocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, ac viribus penitus euacuamus, necnon reuocatis, caſſis, irritis, & nullis, ac viribus penitus & omnino vacuis haberi,& nemini ſuperinde ſuffragari poſſe volumus, Cameramque ipſam aduerſus exemptiones, libertates, immunitates, donationes,& remiſſiones prædictas ad priſtinum,& eum, in quo antequam illæ emanarent quomodolibet erat ſtatum, reſtituimus, reponimus,& plenarie reintegramus, reſtitutamque, repoſitam, & plenarie reintegratam eſſe decernimus, in omnibus & per omnia, ac ſi exemptiones, libertates, immunitates, donationes remiſſiones,& gratiæ huiuſmodi numquam emanaſſent.

Et ſubſidium ab omnibus exigi mandat.

§. 3. Mandantes Theſaurariis prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum & locorum ditionis & Status prædictorum ac quibuſuis aliis ipſius ſubſidij exactoribus, ac ceteris ad quos ſpectat, vt ſubſidium prædictum, iuxta illius impoſitionis continentiam, & tenorem à Communitatibus, Vniuerſitatibus, perſonis, Ciuitatibus, Terris, Oppidis & locis huiuſmodi integre exigant, & exigi curent,& faciant.

Quibuſcumque non obſtan.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis,ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. P. A. 4. die 15. Apr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris die 15. Aprilis, 1559. Pont. noſtri anno 4.

Archia

XXI. Archiepiſcopi & Epiſcopi cuiuſcumque Ordinis profeſſores, ad clauſtra ſuorum Ordinum redeuntes, ad eius officia, & dignitates aſſumi non poſſint.

Edita An. D. 1559.

PAVLVS PAPA IV.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. IN ſacra B. Petri Sede, meritis licet imparibus, diuina diſpoſitione collocati, ad ea per quæ ſub religionis iugo, Domino famulantium quieti conſulitur, & ambitionis via præcluditur, diligenter intendimus, & nobis noſtri Paſtoralis officij partes fauorabiliter impartimur, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Cauſa iſtius conſtit. §. 1. Cum itaque ſicut nobis innotuit, nonnulli Epiſcopi, & Archiepiſcopi diuerſorum Ordinum profeſſores, dignitates, & officia, etiam ſuperioritates nuncupatas ſuorum Ordinum ambientes, ad hoc vt ad illa aſſumi, eaque obtinere valerent, ab eorum Eccleſiis quibus præerant, etiam munere conſecrationis per eos ſuſcepto, per Sedem Apoſtolicam abſolui procurauerint, & ad clauſtra ſuorum Ordinum redeuntes, ſe ad dignitates, & officia, ac ſuperioritates huiuſmodi diuerſis modis, & viis aſſumi, eaque conſequi ſategerint, & exinde quamplures diſſenſiones, & contentiones, ac religionis inobedientiæ exortæ fuerint, & in dies exoriantur in animarum ſuarum periculum, & dictorum Ordinum opprobrium ac ſcandalum plurimorum.

Archiepiſcopi & Epiſcopi redeuntes ad clauſtra ſuorum Ordinũ, ad officia aſſumi non poſſint. §. 2. Nos præmiſſis, prout ex debito Paſtoralis officij tenemur, prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia volumus, & Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, & ordinamus, quod nullus cuiuſuis Ordinis, ſeu Religionis profeſſor, Epiſcopus ſeu Archiepiſcopus poſtquam munus conſecrationis huiuſmodi ſuſceperit (etiamſi à vinculo Eccleſiæ cui præfuerat per Sedem eamdem abſolutus, eique quod in ſuo Ordine remanere, & ad dignitates, ac officia. & ſuperioritates huiuſmodi aſſumi, eaque obtinere poſſet per ſedem eamdem, ſeu illius auctoritate conceſſum fore) ad dignitates, aut officia, ſeu ſuperioritates huiuſmodi cuiuſcumque qualitatis exiſtant, & quouis nomine nuncupentur eligi, ſeu aſſequi, aut obtinere nullatenus poſſit, & ineligibilis; ac ad ea obtinenda perpetuo inhabilis exiſtat.

Diſpenſationes deſuper conceſſa annullantur. §. 3. Ac quæuis indulta, conceſſiones, diſpenſationes, & facultates, ac aliæ gratiæ ei, tam à nobis, & Sede prædicta, etiam per literas Apoſtolicas, etiam in forma breuis, vel alias ab eius Legatis, ſeu Nunciis, aut Maiori Pœnitentiario noſtro, quam à Superioribus dictorum Ordinum, ac quibuſuis aliis etiam ad id poteſtatem & auctoritatem habentibus, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſcumque etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis, etiam motu & ſcientia ſimilibus, & deſuper hactenus conceſſa, & in poſterum conceden. nulla & inualida, nulliuſque roboris vel momenti ſint & eſſe cenſeantur.

Eligentes eũ ad officia ſcienter iure eligendi, ac voce actiua & paſſiua priuantur. §. 4. Et ſi quis eum de cetero ad dignitates ſeu officia aut ſuperioritates huiuſmodi ſcienter elegerit, iure eligendi perpetuo careat, ac voce actiua & paſſiua eo ipſo priuatus exiſtat. Reuocantes caſſan. annullan. omnia & ſingula indulta conceſſiones, diſpenſationes, facultates & gratias huiuſmodi, quorum tenores ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus haberi volumus pro expreſſis. Ac decernentes irritum, &c.

Clauſula derogatoria. §. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon dictorum Ordinum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis Epiſcopis & Archiepiſcopis prædictis, ac quibuſuis alias conceſſis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides transſumptorum. §. 6. Volumus autem, & dicta auctoritate decernimus, quod præſentium literarum tranſumptis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Curiæ Eccleſiaſticæ ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides, &c.

D. P. An. 5. die 19. Iulij. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 19. Iulij, Pont. noſtri Anno 5.

Publicatio. *Die 22. Iulij 1559. retroſcripta litera Apoſtolica in forma breuis affixa & publicata fuerunt in valuis Cancellaria Apoſt. ac acie Campi Flora dimiſſis copiis affixis per me Medardum Nicolaum S.D.N. Papæ Curſ.*

Nicolaus de Matthaïs Mag. Curſ.

FINIS TOMI PRIMI.

Digitized by Google